

خولاصه‌ی

تفسیری ره‌وان

بوتیگه‌یشتنی قورئان

نوو سینئ
مه‌لامه‌ی موودی گه‌لآله‌یی

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

خولاصەى

تەفسىرى رەۋان

بۆ تىگەشتىنى قورئان

نووسىنى:

مەلا مەحمۇدى گەللى

۲۰۱۳ز

۱۴۳۴ك

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

📖 خولاصه‌ی ته‌فسیری ره‌وان بو تیگه‌یشتنی قورئان

✍ نویسنی: مه‌لا مه‌حمودی گه‌لاه‌یی

🌸 تیراژ: ۲۰۰۰ دانه

🌸 دیزاین: نیان حسین محمد

🌸 شوینی چاپ: چاپخانه‌ی (دارالمعرفة) لبنان

🌸 سالی چاپ: ۱۴۳۴ک - ۲۰۱۳ز

🌸 له‌به‌ریوه‌به‌رایه‌تی گشتی کتیبخانه گشتیه‌کان ژماره‌ی (۱۰۰۴) ی پی‌دراوه.

🌸 مافی چاپکردنی پاریزراوه بو کتیبخانه‌ی ئارام له سلیمانی

له‌رېښازی راسته‌قینه‌ی خوداپه‌رستی لابده‌ین، رېښوما‌ییمان بکه به‌شیو‌مه‌که نه‌و رېښوما‌ییکردنه له‌گه‌لمان بئ، رېښوما‌ییک بئ ده‌ستی خودرمتی له‌گه‌ل بئ و نه‌هیلئ له‌رېښگای راست لابده‌ین.

۷ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ. رېښوما‌ییمان بکه و به‌رده‌وامان بکه له‌سهر رېښازی پېغه‌مبه‌ران و راست‌گو‌یان و راست‌الان، نه‌وانه‌ی نیعمه‌تی عیبادمت و خوداپه‌رستی و حه‌ق‌ناسیت پئ به‌خشیون، دل‌یان به‌خوداپه‌رستی‌ه‌و په‌یوه‌ست بووه‌و هه‌موو خیر و خوشیه‌کیان له‌به‌ندایه‌تی و سوپاس‌گوزاری زاتی پاکت بینیوه‌و سه‌ره‌فرازی هه‌ردوو جیهان بوون.

غیر المغضوب علیهم. نه‌ک نه‌وانه‌ی رقت لیان‌ه‌و غه‌زمبی تۆیان له‌سهره، خودایه! چاو‌دی‌رمان به‌و مه‌هیله‌ بجینه‌ سهر رېښازی نه‌وانه‌ی نایینی تۆیان پېگه‌یشتووه‌و بر‌وایان پئ نه‌کردووه‌و ره‌تیان کردو‌ته‌وه‌و رق و غه‌زمبی تۆیان به‌ده‌سته‌تی‌ناوه‌و. {وَلَا الضَّالِّينَ}. هه‌روه‌ا نه‌ک گو‌م‌رایان؛ نه‌وانه‌ی حه‌قیان نه‌ناسیوه‌و، وه‌کوو پئویست و به‌شیوه‌ی رېښو

۱- سورته‌تی (الفاتحة)

سورمت بریتیه له‌کو‌مه‌لېک وشه و رسته. کورترین سورمت له‌سئ نایه‌ت پېک هاتووه، هه‌موو سورمتیکي قورئان ناو‌یکي تایبه‌تی خوی هه‌یه، هه‌ندئ سورمت زیاد له‌ناو‌یکیان هه‌یه. ناو‌مکانیان به‌گې‌رانه‌وه له‌ پېغه‌مبه‌روه (دروودی خودای له‌سهر بئ) به‌نیمه‌ گه‌یشتووه.

سورمتی فاتحه‌ ناوی تریشی هه‌ن، هه‌ره به‌ناو‌بانگه‌کانیان (أم الكتاب) و (أم القرآن) و (السبع المثانی) و (الأساس) ه. به‌گه‌وره‌ترین سورمتی قورئانیش ده‌ژمی‌ردرئ.

۱ {بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ} به‌ناوی خودای به‌خشنده‌و میهره‌بان، خاومنی په‌رحم و به‌زمیه‌یه له‌دونیا‌دا بو هه‌موو گیانله‌به‌رېک، بو کافرو موسولمان. خاومنی په‌رحم و به‌زمیه‌یه له‌قیامه‌ت‌دا بو خوداپه‌رستان و به‌س.

۲ {الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ} سوپاس و ستایشی بئ پایان له‌هه‌رکه‌سیکه‌وه بئ له‌سهر هه‌رچا‌که‌یه‌ک بئ هه‌ر بو زاتی په‌رومه‌ردگار، به‌ده‌یه‌ینه‌رو رزق و روژیدری هه‌موو عاله‌مه‌کانه، عاله‌می ئاده‌میزاد و نا‌ژهل و درخت و رووه‌ک و بالنده‌و پې‌روو هه‌موو گیانله‌به‌رانی ناو بوونه‌وه‌رو به‌دیارو نادیارنه‌وه.

۳ {الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ} به‌خشنده‌و میهره‌بان له‌دونیا‌دا بو هه‌موو که‌سیک، دل‌و‌شان و به‌به‌زمیه‌یه له‌قیامه‌ت‌دا بو خوداپه‌رستان و به‌به‌هشتیان شاد ده‌کا.

۴ {مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ} خاومنه‌ ده‌سه‌لات و ده‌ست رویشتووه له‌پاشه‌روژ‌دا پاداشته‌دانه‌وه‌و سزادان به‌ده‌ست خو‌یه‌تی.

۵ {إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِيْظُ} خودایه! هه‌ر تو ده‌په‌رستین عیبادمت و په‌رستشمان هه‌ر بو تۆیه‌و به‌س! هه‌ر له‌زاتی پاکت داوای کو‌مه‌کی ده‌کین، هه‌ر به‌هیزو توانای له‌ بن نه‌هاتووی تو پشت دمه‌ستین، هه‌موو کاروبارېک به‌پشتیوانی تو نه‌نجام ده‌درئ، هه‌رچی به‌ته‌وئ ببئ ده‌بئ، هه‌رچی په‌زامه‌ند نه‌بی له‌سهر بوونی نایه‌ته‌دی.

۶ {اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ} خودایه! شارم‌زاییمان بکه بو رېښگای راست و سه‌ره‌فرازی و بمانگه‌یه‌نه به‌مرارو مه‌هیله

پێك حه‌قیان نه‌دۆزیوه‌ته‌وه‌ وه‌كوو نه‌وانه‌ی په‌یامی
پێغه‌مبه‌رانیان پێگه‌یشته‌وه‌و شیواندووینه، یان به‌شیواوی
پێیان گه‌یشته‌وه‌. سه‌ر ئی شیواو گو‌مرا بوون و نه‌یان‌توانیوه
رێبازی راست به‌دۆزنه‌وه‌.

{ آمین } خ‌ودایه‌! ن‌ز‌امان ئی و‌مر‌ب‌گ‌ره‌ پار‌انه‌وه‌مان ق‌بوول
ب‌فه‌رم‌وو.

کو‌تایی سو‌ره‌تی فات‌یحه

سو‌ره‌تی (الب‌قره‌)

{ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ }

به‌ناوی خ‌ودای به‌خ‌ش‌نده‌و د‌ل‌و‌ف‌ان

{ اَلَمْ } = { نه‌لیف، لام، میم } نه‌مه‌ هی‌ماو په‌مه‌زه، هه‌ر خ‌ودا
بو‌خ‌وی مانای د‌م‌زان‌ی و پێغه‌مبه‌ری له‌مه‌به‌سته‌که‌ی حا‌لی
کرد‌وو‌ه، به‌لام مانا‌که‌ی بو‌ ئی‌مه‌ روون نه‌ک‌راوه‌ته‌وه‌، هه‌روا
هه‌موو نه‌م پیت و وشانه‌ی له‌سه‌رم‌تای به‌ش‌یک له‌سو‌رم‌ته‌کاندا
هه‌ن وه‌کوو {الر} و {که‌ی‌ع‌ص} و {ص} و {ن} ... ه‌ت‌د.
هه‌لبه‌ته‌ له‌کتیبه‌ ته‌فه‌س‌یر‌ه‌کانی ق‌ور‌ئاندا ز‌و‌ر ق‌سه‌ له‌سه‌ر نه‌م
پیته‌ پ‌چ‌ر پ‌چ‌رانه‌ ک‌راوه‌، پ‌و‌خته‌که‌ی نه‌مه‌یه‌ (د‌و‌ور‌نیه‌ که‌
نه‌م پیتانه‌ کل‌یلی په‌ی ب‌ردن به‌هه‌ندئ نه‌ینی بن).

{ ذٰلِكَ الْكِتٰبُ } نه‌و ق‌ور‌ئانه‌ به‌رزو پ‌ی‌رو‌زه‌ که‌ به‌قه‌له‌می
ق‌ود‌رم‌ت له‌ (لوح المح‌ف‌و‌ف)دا نو‌وس‌راوه‌و له‌ماوه‌ی (۲۲) بی‌ست‌و
س‌ئ س‌الدا به‌گو‌ی‌ره‌ی پ‌ی‌و‌ی‌ست به‌فه‌ر‌ی‌شته‌ی تاییبه‌ت‌دا له‌لایه‌ن
خ‌وداوه‌ بو‌ پێغه‌مبه‌ری ئی‌س‌لام، حه‌زه‌تی مو‌حه‌مه‌دی ک‌ور‌ی
عه‌بدول‌لا ن‌ی‌رد‌راوه‌ { لَا رَیْبَ فِیْهِ } ه‌ی‌ج ش‌ک و گو‌مانی ت‌ی‌دا
نیه‌و شیوا‌ی نه‌وه‌ نیه‌ ئی‌وه‌ ل‌ی‌ی ب‌که‌ونه‌ ش‌ک و گو‌مانه‌وه‌، یان
پ‌سته‌که‌ خه‌به‌ره‌و مانای ن‌ی‌نش‌او ده‌گه‌یه‌ن‌ئ، واته‌: (ن‌ی‌وه‌ ل‌ی‌ی
مه‌که‌ونه‌ ش‌ک و گو‌مانه‌وه‌).

{ هٰذِیْ لِّلْمُتَّقِیْنَ } نه‌و ق‌ور‌ئانه‌ پ‌ئ ن‌ی‌ش‌اند‌رو ه‌وی شار‌م‌زایی
کرد‌نی خ‌و‌پ‌ار‌ی‌زانه‌، نه‌وانه‌ی د‌م‌یانه‌و‌ئ خ‌و‌یان له‌ سه‌ر‌پ‌ی‌چی
کرد‌نی فه‌رم‌ان و نه‌ه‌یه‌کانی خ‌ودا ب‌پ‌ار‌ی‌زن.

{ اَلَّذِیْنَ یُؤْمِنُونَ بِالْغَیْبِ } نه‌وانه‌ی ب‌روایان به‌غه‌یب هه‌یه،
ب‌روایان به‌و په‌نه‌انانه‌ هه‌یه‌ که‌ له‌ بی‌روباوه‌ری ئی‌س‌لامیدا
باس‌ی ئی ک‌راوه‌، وه‌ک باوه‌ر به‌خ‌وداوا ت‌اک و ته‌نهای له‌زات‌و
صی‌فات‌یدا، ب‌روا به‌فه‌ر‌ی‌شته‌ هات‌نی پ‌و‌زی ق‌یامه‌ت و به‌ه‌شت‌و
د‌ۆزه‌خ و راستی پێغه‌مبه‌ری‌تی پێغه‌مبه‌ران و هه‌ر‌چی هه‌والیان
پ‌ی‌داوه‌و دا‌وایان ئی کرد‌ووین ب‌رومان پ‌ی‌ان هه‌بن. { وَیَقِیْمُونَ
الصَّلٰةَ } له‌هه‌مان کات‌دا - نو‌ی‌ژ: ک‌ۆله‌که‌ی د‌ینه‌ - به‌ر‌یک‌و
پ‌ی‌کی نه‌نج‌امی د‌مه‌دن.... { وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ یُنْفِقُونَ } له‌و مال‌و
دارایی‌ه‌ی پ‌ی‌مان به‌خ‌شیون زه‌کات‌ی ئی د‌ه‌رده‌که‌ن، سه‌ره‌پ‌رای
نه‌وه‌یش خ‌ی‌رو خ‌ی‌رات‌ی تر له‌ مال‌و سامانه‌که‌یان ده‌که‌ن،
د‌ل‌ف‌راوان و سه‌خی سه‌روشت‌ن.

{ وَالَّذِیْنَ یُؤْمِنُونَ بِمَا اُنْزِلَ اِلَیْكَ } نه‌وانه‌ی باوه‌ر‌یان به‌و
ق‌ور‌ئان و نی‌گایه‌ هه‌یه‌ که‌ بو‌ تو‌ی پێغه‌مبه‌ر ن‌ی‌رد‌راوه‌، { وَمَا
اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ } هه‌روه‌ها ب‌روایان به‌و ک‌ت‌یبه‌ ن‌اس‌مان‌ییانه‌
هه‌یه‌: که‌ بو‌ پێغه‌مبه‌رانی پ‌ی‌ش‌ تو‌ ن‌ی‌رد‌راونه‌ خ‌وار‌ی وه‌کوو

(صوحوفو زهبورو تهوراتو نینجیل). وپرای نهو دوش
 {وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ} بروای پتهویان به پروژی دواپی ههیه.
 {۵} {أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ} نهوانه خودا پیداونو
 بهرنامهی ژیانیان به تیگه یشتن له بهرنامهی خودا
 دامه زراوه و ریگای راستیان گرتوته بهر.

{وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ} نهوانه، به لئ هه نهوانه
 به خته و مرن له ناخوشتی روژی هیامهت رزگاریان بووه و
 رهمه ندیی خودایان به دهمست هیناوه و به مرز گه یشتوون!
 {۶} {إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ} بیگومان نهوانه کافرو بی پروان یه کسانه لایان
 بیانترسینن یان نه یانترسینن نیمان ناهینن، باومرت پی
 ناکهن. به پیغه مبهرت نازانن.

{۷} {خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةً} پهرومردگار دلی نهوانهی مؤر کردوه، چاوی دلیان کویربووه،
 گوینچه کیانی له ناست بیستنی حهق هاخنیوه، په ردهی به سهر
 چاویاندا داوه. وهک هه پینچ ههستیان له کار کهوتی وایه
 بویه له گومرایی خویندا سهرگره دانن. {وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ}
 نهوانه له تولهی نهو هه لویست و کرده وانه یان بهرام بهر
 په یامی نیسلام، سزای به نیشیان بو ناماده کراوه.

{۸} {وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ} ناده میزادی واهن به دهم دهلین: نیمه موسولمان بووین و
 پرومان به تا و ته نهایی خودا و هاتنی روژی قیامهت ههیه،
 به لام نهوانه درو دهکن و موسولمان نین، دوپرون و به درو
 خوین بردوته ریزی موسولمانانه وه.

{۹} {يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا} به خه یالی خوین فیل له
 پیغه مبهری خودا و موسولمانان دهکن و نهوان
 هه لده خه له تینن، بویه وادهکن تا کوشتن و گرتن و سهرانه لی
 ستانندن له خوین دوور بخه نهوه، به شه غه نیمهت و
 دهمستکه وتی شهر بو خوین وهر بگرن.

{وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ} نهوانه هه هر فیل فیلک بکهن،
 به زیانی خوین تهوا و دبی و به خراپه به سهر خویناندا
 دهسکیتته وه، کهوابی و هکوه فیل له خودی خوین بکهن وایه.
 {وَمَا يَشْعُرُونَ} نهوانه له بهر زیده گومرایی و روچونیان

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾ خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةً وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا كَمَا ءَامَنَ الْأَوَّلُونَ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١٣﴾ وَإِذَا لُعِنُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَا إِلَيْنَا سَبِيلُهُمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَبْرِءُونَ ﴿١٤﴾ اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٥﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى فَمَا رَبَحَتْ بِمِثْرَتِهِمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٦﴾

له به دکاری ههست به و زیان له خوخته ناکهن، چونکه
 {۱۰} {فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ} له دل و دموونیاندا نه خوشتی
 دوپرویی و فیل بازی ههیه، ناتوانن یان نایانه وی نایینی حهق
 بناسن و شوینی بکهون. {فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا} بو پتر
 به دبه ختی و چاره رهشیان خودا نه خوشتی دل و دموونیانی
 بو دوو چهندانه و چهند چهندانه کردونه وه، تا به ته وای له
 قورایی گومراییدا سهرنگون ببین. {وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ} بو
 نهوان سزای به نیشی دوزه ناماده کراوه {بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ}
 به هوی نهوه وه، که درو دوو رویان له گهل پیغه مبه
 موسولماناندا کردوه و به دهمان له سهری!

{۱۱} {وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ} نه گهر به و دوپروانه بگوتری: ناشوب و نازاوه
 بهرپا مهکن و واز له خراپه کاری بینن، هه به وهنده
 ناوهستن: که بلین: نیمه ناشوب و ناگیرین و خراپه کار نین
 به لکوو بیشرمانه دهلین: نیمه کارو پیشه مان چاکسازی و
 نیصلاهی کومه له.

^{۱۲} {أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ} ناگاداربين و دلتیابن، نه‌وانه نیش و کاریان، هه‌ئس و کهوتیان هه‌ر خراپه‌کاری و ناشوبگی‌پریه، هه‌رده‌م خه‌ریکی به‌رپاکردنی فیتنه و تیکدانی ریزه‌دکانی کۆمه‌لی موسولمانان و ده‌لی نه‌وان به‌هۆی رۆچونیان له‌گومپایی‌دا هه‌ست به‌خراپی خۆیان ناکه‌ن.

^{۱۳} {وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ} نه‌گه‌ر داویان لی بکری و پێیان بگوتری: ده‌ نیوه‌ش وه‌کوو نه‌و خه‌لکه‌ هۆشه‌نده‌ خودا پێداوانه‌ موسولمان ببن و نیمان بێنن، فسقه‌ل دهب‌ن و به‌شیومه‌کی گالته‌نامیز {قَالُوا أَأُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ} ده‌لێن: نیمه‌ چۆن موسولمان دهب‌بن و ده‌چینه‌ ریزی نه‌و بئ‌ عه‌قل و نه‌فامانه‌وه‌؟ نیت‌ په‌رومردگار له‌جیات‌ موسولمانان وه‌لامی دایه‌وه‌ وه‌رمووی: {أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ} ناگاداربين و بزانی بئ‌ عه‌قل و کورت‌ بین و نه‌فامن، وه‌لی بئ‌ عه‌قل و که‌وجیه‌که‌یان له‌وه‌دایه‌ که‌ به‌خۆیان نازانی و هه‌ست به‌گومپایی خۆیان ناکه‌ن.

^{۱۴} {وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا} دوو رووییه‌که‌یان له‌وه‌دایه‌ کات‌ به‌ موسولمانان ده‌گه‌ن - له‌به‌ر ناچاری و به‌درو - ده‌لێن: نیمه‌ موسولمانین، هاوبه‌شی خۆشی و ناخۆشیتانین، {وَإِذَا خَلَوْا إِلَى شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ} وه‌لی کاتیک‌ له‌گه‌ل هه‌وادار و مامۆستا شه‌یتان ناسا‌کانیاندا کۆده‌بنه‌وه‌ و سه‌رده‌که‌ن به‌یه‌ک‌دا و ده‌لێن: نیمه‌ به‌دل له‌گه‌ل نیوه‌بن و بیرو باوم‌رمان نه‌گۆراوه‌ وه‌لۆیستمان وه‌کوو هی نیوه‌ وایه‌. که‌ تیکه‌لاوی و هاموشۆی موسولمانان ده‌که‌بن بۆ کات‌ به‌سه‌ربردن و زه‌مانه‌ سازییه‌ {إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِئُونَ} نیشی نیمه‌ دمرحه‌ق به‌وان هه‌ر گالته‌کردنه‌ پێیان و هه‌چی تر.

^{۱۵} {اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ} په‌رومردگار بۆ خۆی سزای نه‌و گالته‌کردنه‌یان ده‌داته‌وه‌. تۆله‌ی نه‌م هه‌رت و هه‌ل و دوور‌وویییه‌یان لی ده‌کاته‌وه‌، به‌لام جاری جله‌ویان بۆ شل ده‌کا و ناز نیعه‌متیان بۆ زیاد ده‌کا بۆ نه‌وه‌ی پتر له‌گومپایی خۆیاندا نقووم‌ ببن و به‌ ته‌واوی چاوی دلیان کوپ‌ر ببن و هه‌یج شتیک‌ به‌راستی نه‌بینن. نه‌وانه‌ به‌ده‌خت و چاره‌ ره‌شن و دوا رۆژیکی سامناک‌ چاوم‌پێانه‌.

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْفَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ، ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ^(۱۷) مَثَلُكُمْ عَمَلُكُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ^(۱۸) أَوْ كَمَثَلِ الْوَعْرِ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَنُقُبٌ يُصْغَرُونَ ^(۱۹) فِي آذَانِهِمْ مِنَ السَّمَاءِ وَهِيَ كَذَرِ الْعَذَى وَاللَّهُ يُلْهِمُ الْمُكَفِّرِينَ ^(۲۰) يَكَاذِبُونَ ^(۲۱) أَنْصَرَهُمْ كُلًّا أَضَاءَتْ لَهُمْ مَشْأُوهُمْ وَإِذَا أَطْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَرِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ^(۲۲) يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ^(۲۳) الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بَنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ^(۲۴) وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَى عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ^(۲۵) فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَأْزَنُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ^(۲۶)

^{۱۶} {أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهَدَىٰ فَمَا رَبِحَت تِّجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ} نه‌و دوو رووانه‌ له‌جیات‌ نه‌وه‌ی رێبازی حه‌ق و راستی هه‌لبێژین، رێبازی گومپاییان په‌سه‌ند کردوه، واته‌ بیرو باوم‌ری حه‌قیان گۆرپوه‌ته‌وه‌ به‌گومپایییه‌ک‌ که‌ کوفرو بیدینییه‌.

^{۱۷} {مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْفَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ} حال و مزعی نه‌و دوو رووانه‌ له‌وه‌دا: که‌ له‌جیات‌ نووری نیمان گومپاییان هه‌لبێژاردوه‌، له‌دوای راست‌ بین‌ و حه‌ق ناسینی‌شان خۆیان کوپ‌ر کردوه‌، وه‌کوو حال و مزعی که‌سیک‌ وایه‌: که‌ له‌شه‌وه‌ زه‌نگیکی تاریک‌دا ناگریک‌ بکاته‌وه‌، جا که‌ ناگره‌که‌ بلیسه‌ی به‌رزده‌بێته‌وه‌ و روناکیی ده‌دا و چوار ده‌وری روناک‌ ده‌کاته‌وه‌. له‌نکاویک‌ ناگره‌که‌ بکۆزێته‌وه‌ و کابرا بکه‌وێته‌ ناوشه‌وه‌ زه‌نگه‌وه‌ و هه‌یج شتیک‌ له‌ نه‌ملا و نه‌ولای خۆی نه‌بین‌ و نه‌توان‌ به‌هه‌یج لایه‌ک‌دا هه‌نگاو بێن‌. وێر‌ای نه‌وه‌ش.

روناكاييه كه نهما راده و هستن و نازانن بۆ كۆي بچن، چاومړی تروسكاييه كى تر دهكهن.

{وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ} خو نه گهر خدا بيوستايه هيږى بيستنى گويچكه يان و نوورى ديتنيانى ئى دستانده وه كهړو كويړ دهبون، بېگومان خدا به سهر هه موو شتيكدا به توانايه، جى بوى و چوڼى بوى ناوا نه نجامى ددا.

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ} نهى گروهى نادمه ميزاد خودا تاك و تنهائى خوتان بپهرستن، مافى خودايه تى بدنه و به ته واوى گهر دنكه چى نه و ببن: نه و خودايه ئيو و گرو هانى نادمه ميزادى پيش ئيوى له نه بو ووه هينا و ته گوره پانى بوونه وه، به و شيو و روخساره نه ندامه كاني جهسته تانى ريك خستون، هو كاري زيانى بۆ ره خساندون، بۆ نه ووى ئيو له پاداشى نه وودا ته قواى بكهن و بپهرستن و خوتان له سزاي به نيش و سهر پيچى فهرانه كاني بباريزن.

{الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا} خودايه كى ودهايه زموى بۆ ئيو كردو و به جيكاي دانيشتن و نووستن و حسانه وه، به روا ته نه و زموييه بۆ ئيو ودهك فهرش راخستو و {وَالسَّمَاءَ بَنَاءً} له ژوور سهر تانه وه ناسمانى كردو و به كوشك و باله خانه يه كى گه وړه و هلاشيكي پان و پور، يان ناسمانى كردو و به كوشك و باله خانه يه كى گه وړه، واته: چوڼ كوشك و تهلار پيك دهيندرئ له چهنه كه ره سه يه كى جيا جيا و به هوى چهنه ماده يه كه وه به يه كه وه دبه سرين، ناوه ايش ناسمان پيك هينراوه له مانگو خورو نه ستيره كاني تر.. جا هر چهنه نه و قه بارانه ليك دووربن، به لام به هوى هيږى كي شنده يه كى تايه تيه وه به يه كه وه به ستران، هيچيان له ته و مري خويان لاندن.

{وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ} له هه ورمه باران دبارينئ و به هوى نه و بارانه وه به رو بو و ميوه بۆ ئيو له زموى دهره يناوه و كردويه تى به برئوى ئيو، نه ودهش دهيته هوى نه وه: كه ئيو نه و په رومردگاره بناسن و بپهرستن و به تاقه خودا بزنان! كه وابت {فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَاداً} ئيو هيج هاو و له و هاو به شيك بۆ نه و زاته بيجوونه ديارى مه كهن و كهس به هاوشانى نه و مه زانن {وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ} ئيو بۆ خوتان نه وه دوزانن: كه نه و كه سه ي

{صَمٌّ بَكْمٌ غَمٌّ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ} نه و بابايه كهړي و هيج نه بيسئ، لال بئ و قسه ي بۆ نه كرى، كويړو كوتربئ به جوړيك، نه گهر روناكيش هبئ هيج نه بينئ، بويه ناتوانئ بگه رپته وه سهر حالى پيشووى. حال و وزعى دوو ووه كانيش به و جوړميه، چونه كه نه و انيش له حياتى هيدايت و نوورى نيمان گومرپاي و سهر ئى شيوا و بيان هه لبراردو و رى ئى تي كچو و نيان له لا باستر بو و له شارمزي و چوونه سهر ريگاي حقه و راستى.

له راستى نه و وينه و ته صويره ناوينه يه كى بالا نومايه حال و وزعى زوربه ي روله موسولمانه كاني روژگاري ئيمه، نه و دتا نه و رولانه مان دواى نه ووى: كه روژگاريكي دورو و دريژيان له خودا پهرستى كه به سهر بردو و، سهر يان ئى شيوا ووه گالته به رابردوى خويان دهكهن، روژانه تاوان له سهر تاوان نه نجام دمدن، په ندو مه سه له كوش نه وه دهگه يه نئ: كه ههر مروفليك شته كان به دوو ربينى نيسلام نه بينئ و له روانگه ي نايينه وه سهر يان نه كا دوو ووه، چونه كه شته كان به نوورى خودا نابيينئ، حه قانيق و چوڼيه تى شته كاني وده كو و پيوست بۆ روون نابيته وه. نه مه په ندو مه سه لى يه كه م بو و، نه مجار دپته سهر رانواندنى مه سه لى دو وده و ده فهرمو وى:

{أَوْ كَصِيبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصَابَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ} حال و چوڼيه تى جوړى دو وده مى دو ووه كان وده كو و حال و وزعى كه سانيك وايه: كه له ده شتيكي كاكي به كاكي دا، له شه وه زهنگيكي نهنگوسته چاودا بارانيكي به ليزمه يان ئى بدا، به هوى پرې هه ورمه كه وه زورى بارانه كه وه هينده تى تاريكاييه كه زور ترببن، نه مجار ناله و گرمه گرمى هه ورمه كان، شريخ و هوړى هه ورمه كان نه وده نده تى تر جه وده كه سامناك بكهن و بكه و نه ناو ترسو و بيميكى زور ووه، هيجى تريان دمه سلات نه مينئ جگه له وه كه قامكيان بخه نه ناو گويچكه يان.

{يَكَادُ الْبَرْقُ يُخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ} نزيكه بريسه كى جه خماخه ي هه ورمه كه روناكى چاويان به رى، {كَلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَشْرًا فِيهِ} هه ركاتي جه خماخه كى ده ورو به رى بۆ رووناك كردنه وه هه نكاو هه لندين، {وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا}: كه

دمیکه‌ن به هاو‌دی خدا نه هیچی پی دروست ده‌کری وه نه دمتوانی رزق و روژی به‌کس بدا.

{^{۲۳} وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ} نه‌گهر ئیوه له شك و گومان‌دان دمرباردی نهو قورنانهی: که به پی پیویست وه‌جبه وه‌جبه ناردومه‌ته‌وه خورای بۆ سهر به‌ندهی به‌ریزمان (محمد) و پیتان وایه کتیبکی ناساییه و سهرناسا نییه، ده ئیوه بتوان به نه‌ندازی سورته‌تیکی وه‌کوو نهو بینن، ته‌نانه‌ت نه‌گهر کورترین سورته‌تیش بی!! ئیمه نهو قورنانه‌مان پیک هی‌ناوه لهو پیتانهی ئیوه ناخاو‌تنی پی ده‌که‌ن، ده ئیوه‌ش بتوان لهو پیته کورتانه سورته‌تیکی وه‌کوو هی نهو قورنانه بخه‌نه روو، بانگی هه‌وادارانی خوشتان بکه‌ن، ناماده بن شایه‌تیتان بۆ بدن. بی‌گومان به‌رومردگار شایه‌دی بۆ به‌ندهی خوشه‌ویستی خو‌ی داوه جه‌ختی له‌سهر راستی بانگه‌وازییه‌که‌ی کردوه، نه‌گهر راست ده‌که‌ن و خاو‌نی قسه‌ی خو‌تان له‌وه‌دا که دمتوان که‌لامیکی وه‌کوو قورنانه بخه‌نه روو.

جا {^{۲۴} فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا} نه‌گهر نه‌تانتوانی و ناشتوانن: که نه‌ندازی کورته سورته‌تیکی پی‌نه دی {فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْجِبَارَةُ أَعَدَّتْ لِلْكَافِرِينَ} خو‌ بپاریزن لهو ناگره‌ی که سوته‌مه‌نیه‌که‌ی نه‌اده‌میزادو بته‌کانتانه که له‌به‌رد دایان ده‌قاشن و ده‌یانپه‌رستن. یان سوته‌مه‌نیه‌که‌ی نه‌اده‌میزادو به‌ردی گو‌گرده: که زوو داده‌گیرسی و دره‌نگ خاموش ده‌بی و بۆ‌گه‌نی لی دئ و وه‌کوو موغناتیسیش به‌جه‌سته‌وه دهنوسی و له هه‌موو روویه‌که‌وه ئیش و نازاره‌که زیاده‌بی. ناماده کراوه بۆ کافرو گوم‌پایان!

{^{۲۵} وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ} مزگینی بده بهو که‌سانه‌ی بر‌وایان به‌شته په‌نامه‌کیه‌کان هه‌یه، خودا به‌تاک و ته‌نها دهناسن و ملکه‌چی فه‌رمان و نه‌هیه‌کانی بوون، بر‌وایان بهو قورنانه هه‌یه که به‌نیگا بۆ (محمد) نی‌ردراوه‌ته خورای، هه‌روا بر‌وایان بهو نامه ناسمانیانه هه‌یه: که له‌وه‌پیش بۆ پی‌غه‌مبه‌ره‌کانی تر نی‌ردراون، بر‌وایان به‌ روژی دوایی هه‌یه، و‌پ‌رای شه‌وه‌ش کرده‌وی باش نه‌نجام دهن، له تاعه‌ت کردن و مالبه‌خشین سستی ناکه‌ن و به گویره‌ی شه‌ریعه‌تی خودا نه‌ره‌که‌کانی خو‌یان چی به‌جی ده‌که‌ن. مزگینیان بده‌ری که بۆیان ناماده‌کراوه چه‌ند باخ و باخاتیک که به‌زیر لق و پۆپی دره‌خته‌کانیاند

وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رُزِقُوا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾ الَّذِينَ يَقْضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٢٧﴾ كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ آمِنًا فَآخِذْكُمْ ثُمَّ يُمَيِّتْكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ أَسْرَوٰهُ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَهُوَ يُكَلِّمُ فِي عِلْمِهِ ﴿٢٩﴾

جو‌گه و جو‌بار ده‌کشین و دیمه‌نه‌که تا بلایی رازوه و دل‌خوش‌کهره.

{كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رُزِقُوا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا} هه‌ر کاتیک و چه‌ندیکیان بدریتی لهو میوه خوشانه، ده‌لین: نه‌مه نه‌وه بوو پیش که‌میک پیماندراو لی‌مان خوارد، یان نه‌م میوه‌جاته جو‌راو جو‌رانه هه‌ر نه‌و میوه‌جاته‌ی دونیایه، به‌لئ ئاواو بهو جو‌ره میوه‌هاتیان بۆ دینین له وینه‌ی یه‌کتری، به‌لام تام و بۆنیان عاسمان و ریسمانه.

{وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ} زیاد لهو نازو نیعه‌ته زۆرو هه‌مه‌جو‌رانه‌ش، بۆ نه‌وان هه‌یه هاوسه‌ری پاک و ته‌میزی بی خه‌ش و عیب له که‌لیان رادمه‌پۆرن و ژیان ده‌گوزمه‌رینن (و‌ه‌م فی‌ها خال‌دون) نه‌و خودا پیداوانه به‌ خو‌یان و هاسه‌ره‌کانیانه‌وه له به‌هه‌شتا له‌ژیانی هه‌تا هه‌تایی دان و هه‌رگیز نه‌م خو‌شی و خوش رابواردنه‌یان کو‌تای پی نایه و ناب‌ریته‌وه...

{إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا} خودا شه‌رم ناکا و به‌لایه‌وه نه‌نگی نییه: که نه‌مونه و په‌ند به می‌شووله و بجو‌کتر له می‌شووله‌ش به‌ی‌نیت‌وه، چونکه هه‌موو

شَتِیکَ لَهُمْ بُونَهُ وَمَرْدَا دُرُوسْتِکَرَاوِی خَوِیهَتی: بۆ خُودا ج فیلِیکَ دُرُوسْت بکا ج مِیشوولیهی دُرُوسْت بکا چُون یهکه.

جا {قَالُوا الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَلَهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ} نهوانه ی پروادارنو خُودا په رستن نهم په ند هینانه و دیان به لاوه راست و همه، پروایان پیی قایم دمی و دوزان که نهم په ند هینانه و میه له لایهن په رومردگاریانه و میه و نه ویش کارو گوفتاری نا به جیی لی ناو میشتیه وه.

{وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا} وهی نهوانه ی کافرو خُودانه ناسن، ده لئین: خُودا ج مه به ستیکی لهم په ند هینانه وه هیه؟ که ی نهم شتانه شایسته ی باسکردن و په ند پی هینانه وهن؟

په رومردگار وه لایان دمدا ته وه و ده فهرموی: {يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا} خُودا بهم نموونه هینانه وه زور که س گومرا دمکاو له ریبازی حق لادمدن {وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا} زور که سی تریشی پی ده خاته سهر ریبازی راست و خُودا په رستی، {وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ} ههر کافرو خُودا نه ناس بهم په ند هینانه وه گومرا و سهر لی شیواو دمی!

نهمجار په رومردگار رهوشتی نه و چاره رهشانه: که شایانی گومرا بونن بهم نایه ته روون دمکاته وه و ده فهرموی: {۲۷ الَّذِينَ يَقْضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ} نهوانه ی: که له گهل خُودا دا په ایمان دمه بستن و به سویندو به لئینیش قایمتری دمکن، که چی دواپی {وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ} نه و په یومندیانه دمچرینن: که خُودا فهرمانی کردوه به پته وکردنیان وه کوو پچراندنی په یومندی خرمایه تی، په یومندی نیوان موسلمانان، په یومندی له گهل پیغه مبه راندا جا نه گهر نه و په یومندیانه ی که خُودا فهرمانی کردوه به راگرتن و پاریزگاری کردنیان بچریندرین، نیتر چاومروانبه هه موو په یومندی به کومه لایه تی و نایینی په کان بچریندرین. پشیوی له سهر زهوی به رپا دمی {وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ} نهوانه به رده وام فسادو گنده لی له سهر زهوی به رپا ده که و په پرموی ده که ن! {أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ} نهوانه به لی نهوانه خه سارتمه ندن و مایه پوچی هه ردو جیهانن.

{۲۸ كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَفْجَاكُم ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ} نیوه چُون برپا به خُودا ناهینن و به تاک و ته نه ی ناسن و به کافری ده میننه وه؟! له کاتیکدا نیوه له سهر متادا گشت پارچه یه کی جهسته تان له ناو گل و ناو توخم و عونسورمکانی تری بونه و مردا بووه، هیچ بونیکتان

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَأِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۲﴾ وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَأِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۳﴾ قَالُوا سُبْحَنَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿۴﴾ قَالَ يَكَادُمُ أَنْبِيُّهُمْ بِأَسْمَاءِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿۵﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَأِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿۶﴾ وَقُلْنَا يَتَّخِذُمْ أَسْكَنًا أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۷﴾ فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ ﴿۸﴾ فَلَقِيَ آدَمَ مِنْ رَبِّهِ وَلَكِنَّهُ فَتَبَّ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ الْتَوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿۹﴾

نه بووه، گیانتان تیدا نه بووه، خُودا له نه بوونه وه نیوه ی هیناوته گورپهانی زیانه وه، پاشان که نه جه لتان هات دعتان مرینن، نهمجا رۆزی قیامت زیندووتان دهکاته وه، بۆ لیکولینه وه و حق و حساب نهمجار راپیچ دهکرین بۆ تۆله لی ستاندنه وه و سزا، یان مانای رسته ی {ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ} بهم جۆرمیه: نهمجار له پاش مردن له گوره کانتاندا زیندووتان دهکاته وه، دواپی بۆ حیساب و لیکولینه وه بۆلای خُودا ده گهریندرینه وه.

{۲۹ هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ} په رومردگار خُودا یه کی وه هایه چی له زهویدا هیه بۆ به رژه و مندی نیوه ی ناده میزاد دُرُوسْت کردوه، بۆ نه وه ی سوودی لی ببینن و بۆ به رژه و مندی خُوتان به کاریان به یینن و سوپاسی خُودای له سهر بکه ن. نهمجار ویستی قه باره به رزه کان دُرُوسْت بکا، نیتر ریک و پتکی کردن و کردنی به حهوت ناسمان. په رومردگار به هه موو نه و شتانه ی که له ناسمان و زهویدا دُرُوستی کردوون زاناو ناگاداره!

{۳۰ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَأِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً} نه ی پیغه مبه ر (دروودی خُوی له سهر بین) سهر گورشته ی

دروستکردنی نادمیزاد بؤ خه لك باس بكه، كاتى خودای تۆ به فریشتهكانی راگه یاندو فهرمووی: من دهمهوی له سهر زهوی حیئشینى دابنیم زهوی ناوه دان بکه نه وه، له جیاتى من له ناو مهرودما داپه رومرانه حوكم بكا {قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ} فریشتهكان وتیان: خودایه! تۆ ج مهبه ستيكت له دروستکردنی نهو جوړه بهندان ههیه و بۆچی كه سانیک دهخیه سهر زهوی كه ناشووبی تیدا بگيرن و خوینرپزی تیدا په پړه و بکه؟ نه گهر مهبه ست له دروستکردنی نهو جوړه مهخلوقه پهرستنی زاتی پیرۆزو بهرزه: نه وه نیمه هه موو دم سهرگهرمی پهرستنی تۆین و ته قديست دهكین ههرگیز سهرپچی كردن و ناشووب نانه وه خوین رشتنمان ئی روو نادا. دهی كه وایی بۆچی گروهی تر دروست دهكی؟

په رومردگار وهلامی دانه وه فهرمووی: {إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ} نه وهی من دمیزانم ئیوه نایزان. من دمزانم: كه بهرژه وهندیه کی بالا ههیه له دروستکردنی نهو جوړه گروهه و نه وه بهرژه وهندیه کی بالاتره لهو ناشووب و تاوانانه کی كه برپکیان بهرپای دهكهن و ئیوه دهكهن به پاساو له مپهر بؤ نه وهی من لهو كار وازیبنم! من له ناو نهو گروهه دا پیغه مبه ران و راستگۆ شه هیدو خوداپه رستی راستان دروست دهكهم.

{وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ} په رومردگار ناوی هه موو شتیکی ناو بوونه و مری فیتری حه زرمتی نادم کرد، جوړی نهو شتانهی دروستی کردبوون هه موویانی به نادم ناساند، فیتری کرد: نه مه حوشره، نه سپه، هه وره، مانگه، خوړه، مهبه ریه، دهفته ره، قه له مه..... هتد نه مجار نهو شتانهی هیئا به سهر شاهه ی بوونه و مری به سهر فریشته کانیاندا رانواندن و پیی فهرموون: دهی كه ئیوه راست دهكهن و بۆچوونه كه تان ته واوه، ناوی نهو شتانه م بؤ شی بکه نه وه.

{قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ} فریشتهكان هه موویان وتیان: په رومردگار! پاك و بی عهیبی ههر بؤ تویه، بهرژه و مری بوونه و مری دوا رۆزی روداو لای زاتی پیرۆزت ناشکراو نومایانه. نیمه جگه لهو برمزانیاریه ی فیتر کردوین هیچی تر نازانین... بیگومان زاتی پیرۆزت زانایه به هه موو شتیکی و کاره کانت هه موویان به گویره ی حکمه تن و هه موو شتیکی له جی خۆیدایه.

نه مجار بؤ دهرکه و تنی زیده رپزی باوه نادم له لای فریشتهكان {قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ} فهرمووی: نهی نادم! ناوو سوودو تایبتمه ندی نهو شتانه یان پی بلی، کاتیک باوه نادم وهکوو پیویست زانیاری ته واوی پیدان، نه مجار فهرمووی: نه دی من پیم نه گوتن: كه ههر خووم نه نیی و شته په نامه کییه کانی ناسمان و زهوی دمزانم؟! ناگادارم بهو هه لویسته ی دهرتان بری و گوتن: بۆچی كه سانیک دهخیه سهر زهوی كه ناشووبی تیدا بهرپا بکه و خوینی تیدا برپژن.

{وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ} هه روه ها زانا بووم بهو ره خنه ی له ناو دهروونی خۆتاندا شار دبو تانه وه.

{وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ} یادى نهو کاته بکه روه كه ههر مانمان به فریشتهكان کردو گوتن هه مووتان کړنووش بؤ نادم بهرن و رپزی ئی بگرن، په کسهر فریشتهكان هه موویان کړنووشیان بؤ بردو سهری رپزو نه وازشیان بؤ خسته سهر زهوی، ته نیا شهیتان سهرپچی کردو سوچده ی نه بردو خوی بهزل زانی و خوی به بهرتر دایه قه له م، نهو نه فرمت لیکراوه له زانیاری خودادا له رپزی کافران هه زمار کرابوو!..

{وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ} دواى نه وهی بهو شیوه ریزمان له نادم گرت و فریشتهكان کړنووشیان بؤ برد به (نادم) مان گوت: تۆ خۆت و هاوسه رت له بهه شتدا جیگیر بن و له میوه و بهروبوومی له جوگا و کانیای بخۆن و بخۆنه وه، له ههر کوپیه ک نارمزوو دهكهن نارامی تیدا بگرن و راپویرن؛ به لام به هیج جوړیک نزیکى نهو داره مه که ونه وه و له بهروبوومه کی مه خۆن ته نها نهو درهخته تان ئی قه دهغه یه. نه گهر نزیکى نهو درهخته بکه و مننه وه ده چنه پیپی سته مکارانه وه.

{فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا} واته: شهیتان فریوی دان و هه لینان بؤ سهرپچی کردنی فهرمانی خودا، یان شهیتان له بهه هشت دووری خستنه وه به هو ی درؤ بؤ کردن و سویند بؤ خواردن بۆیان كه نهو دلسۆزه بۆیان و مهبه ستی خوشبه ختی نه وانه. {فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ} شهیتان نادم و حه وای له بهه هشت یان لهو خۆشی و نیعمه ت و کامه رانییه دهرکردن. {وَقُلْنَا اهْبِطُوا} پیمان گوتن: هه ستن برپونه خواری {بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ

عَدُوٌّ هَهُنْدِيكَتَان دهبه دوزمن بؤ هه نديكي ترتان {وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ} بؤ نيوه له سهر زهوى شويني مانه وه و حه وان هه هه تا رۆزي قيامهت، يان كاتي مردنتان {^{۳۷} قُلْنَا آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ} نه مجار په رومردگار پارانه وه و نزايه كي خسته دلي نادمه وه، نه ويش به دليكي پر برواوه روي کرده باره گاي په رومردگار و تي: {رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ} په رومردگارمان! نيمه سته و ناحه فيمان له خودي خويمان كرو سهر پيچي فه رمانى تومان كرد، نه گهر لييمان خوش نه بي و به زهيت پيمانا نه يه ته وه، نيمه له گروهى به دبه خت و زهرمه ندانين {فَتَابَ عَلَيْهِ} په رومردگار نزاكهى قبول كرو و به زمي پييانا هاته وه و توبه ي لى قبول كردن {إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ} بيگومان خودا توبه ي توبه كاران قبول دهكاو خاوهنى به زمي و رحمو و شهفه قه ته.

{^{۳۸} قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا} فه رمانان به نادمه و حه و كرو گوتمان برؤنه خوارى بؤ سهر زهوى و دهست بكه ن به ناوه دانكر دنه وهى زهوى و هه موو كاتى چاوه پروان و به ناگابن {فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى} هه ركاتيك په يامي، پيغه مبه ريك هات بؤ ناوتان گوپرا دپريان بن و به فه سيان بكه ن. چونكه {فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ} هه ركه سيك شوين په يامى من بكه وى {فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ} هيچ ترسى رۆزي دواييان له سهر نيه {وَلَا هُمْ يَخْزَوْنَ} داخ و خه فه تى ژيانى رابوردوشيان ناخون، په رۆشى مال و خيزانى دواى خويان نيه {^{۳۹} وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا} نه وان هى كا هرو خودانه ناس بوون پيغه مبه رانى نيمه يان به درؤ خسته وه و گالته يان به موعجيزه و نيشانه ي پيغه مبه رايه تيه كه يان كردوه {أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ} نه وان ه نه هلى دوزخ و خن و ده خرينه ناوى {هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ} توور دده رينه ناو ناگرى دوزخ وه و هه تا هه تا يه تييدا دميينه وه. {^{۴۰} يَا بَنِي إِسْرَٰئِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ} نه ي نه وهى يه عه قوب! شوكر و سوپاسى نه وه هه موو نازو نيعمه تانه ي من بكه ن: كه به باوك و باپيرى نيوه مان به خشيون، له ژير دهسته يي فيرعه ن رزگارمان كردن، له نه زادى خو تان پيغه مبه رمان بؤ ناردن، {وَأَوْفُوا بِعَهْدِي} نه وه هه و پيمانه ي پيم گوتون پابه ندى بن: كه بري تيه له شوينكه و تنى پيغه مبه ران {أَوْفِ بِعَهْدِكُمْ} منيش نه وه به لي تيه ي پيم داو و به جي دي نيم: كه بري تيه له وهى له گونا هاتان خوش بيم و بتانخه مه به هه شته وه.

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ^{۳۷} وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ^{۳۸} يٰبَنِي إِسْرَٰئِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أَوْفِ بِعَهْدِكُمْ وَإِنِّي فَازْهُونُ ^{۳۹} وَأَمِئُوا بِمَا أَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوا أَوَّلَ كَافِرٍ بِهِ وَلَا تَشْرَوْا بِمَا بَيَّعْنَا قَلِيلًا وَلَٰئِي فَاتَّقُونَ ^{۴۰} وَلَا تَلْسُوا الْحَقَّ بِالْأَعْيَالِ وَتَكُونُوا مِنَ الْكَافِرِينَ ^{۴۱} وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَبُوا مَعَ الزَّكَاةِ ^{۴۲} * أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ نَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ^{۴۳} وَأَسْمِعُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ ^{۴۴} الَّذِينَ يَنْصَتُونَ لِمَا قُلْنَا مِنْهُمْ وَأَنْتُمْ آلُ رَحِيمٍ ^{۴۵} يٰبَنِي إِسْرَٰئِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ^{۴۶} وَأَقْرَأُوا مَا لَا تُحِزُّ مِنْ قَسْ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يَقُولُ مِنْهَا شَقَمَةً وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَذْلٌ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ^{۴۷}

{وَأَيَّٰي فَازْهُونِ} هه ر له من بترسن و له كه سى تر مه ترسن! زور بترسن له وهى سهر پيچي فه رمانى من بكه ن. {^{۴۱} وَأَمِئُوا بِمَا أَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ} بروا به و قورنانه بكه ن كه بؤ پيغه مبه رم ناردوه، پالېشتى كتپبه ناسمانيه كان - ته ورات و نينجيل - دهكا، پالېشتى دهقه نه سليه كان دهكا پيش نه وهى گورپانكاريان تييدا بكرى {وَلَا تَكُونُوا أَوَّلَ كَافِرٍ بِهِ} نيوه نه ي نه وهى (يعقوب)، له گه ل نه و زانياريه ي بيتان دراوه و هه تانه حه ق وايه يه كه م گروهو تاقم بن كه برواى پى بكه ن و نيمانى پى به يئن، نه ك دزى بوه ستن و به ربه ركه انى بكه ن {وَلَا تَشْرَوْا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا} له جياتى بروا هينان به نيشانه كانى خودايه تيم و راستى نايينى نيسلام و بروا كردن به پيغه مبه رى نيسلام و په يامه كه ي، حه زو نارم زوى دنويا هه ل مه بژيرن، چونكه خوشيى جيهان كه م بايه خ و كورت و فه و تاوه له به رامبه ر ژيانى قيامهت و نيعمه ته كانى كه م و كه م نرخه.

{وَأَيَّٰي فَاتَّقُونَ} له سزاي من خو تان بپاريژن، به جوړيك لي م بترسن كه هه ل تان بنى بؤ پابه ند بوون به فه رمان و نه هيهه كانم.

فیرعهون و دارودهسته‌ک‌ی رزگارم کردن، که به ناشیرین‌ترین شیوه هه‌ئس و کهوتیان له‌گه‌ل ده‌کردن، جوړه‌ها نه‌شکه‌نچه و نازاریان دهمان، کور‌ه‌کانتانیان سهر‌ده‌پرین و کچه‌کانتانیان ده‌هیشته‌وه بۆ کار‌ه‌ک‌ری و خزمه‌ت‌کاری، به نه‌مه‌ش ناموس و شهره‌هتانیان ده‌شکاندو نه‌وپه‌ری سزاو نارده‌سته‌ی جوړاو‌جوړیان ناراسته ده‌کردن، وشه‌ی (بِئَلَاء) دوو مانا هه‌لده‌گرئ، نیعمه‌ت، یان نیقمه‌ت، لیرمدا بۆ هر دوو مانا‌که گون‌ج‌اوه، نه‌گه‌ر ناماژه بئ بۆ هه‌لویت‌ستو کرداری فیرعهون له‌گه‌ل‌یاندا نه‌وه به مانا نقمه‌ت ده‌بئ، نه‌گه‌ر مه‌به‌ست رزگار‌بوونیان بئ له چنگی فیرعهون و دارو ده‌سته‌ک‌ی به مانا نیعمه‌ت و به‌خششه.

{^{۵۰} وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ}. یادى نه‌وه بکه‌نه‌وه، که ئیمه دم‌ریای (نیل) مان دوو له‌ت کردو رڼ‌گای هاتوو‌جو‌مان پید‌ا کرده‌وه ئیوه‌مان رزگار کردو فیرعهون و داروده‌سته‌ک‌یمان خنکاند، ئیوه له‌وبه‌ری دم‌ریا‌که‌وه سه‌یرتان ده‌کردن و ناگاتان ئی بوو چۆن خنکان!!

{^{۵۱} وَإِذْ وَاَعَدْنَا مُوسَىٰ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ}،^{۵۲} ئم عَفَرْنَا عَنْكُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ}. نه‌وه به‌بیر خۆتان به‌ئینه‌وه، که هه‌ر دوا به‌دوای رزگار‌بوونتان له‌فیرعهون و په‌رینه‌وه‌تان له‌دم‌ریا (موسا) مان بانگ کرد بۆ سهر‌کیوی (طور)، چل شه‌و مایه‌وه، که‌چی ئیوه دواى هاتنى موسا بۆ میقات گویره‌که‌تان په‌رست، خوداتان له‌بیر چوو‌وه‌وه، سه‌رباری نه‌وه‌ش خودا تۆبه‌ی ئی وەر‌گرتن و عه‌فووی کردن، بۆ نه‌وه‌ی بیریک له‌خۆتان بکه‌نه‌وه واز له‌تاوان و تاوان‌کاری بښن و سوپاس‌گوزار بن.

{^{۵۳} وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ} بیر‌یکه‌نه‌وه: که ئیمه ته‌و‌ر‌اتمان نارد بۆ موسا و (فوره‌قان) مان پید‌ا که بریتی بوو له‌نه‌و موع‌ج‌یزه‌و نیشانه‌ی که‌حق و به‌تال لیک جودا بکه‌نه‌وه، وه‌کوو: گۆ‌چانه‌ک‌ی که‌ماره‌ درۆ‌زنه‌کانی جادو‌بازده‌کانی لوول کردن و قوتی دان، یان وه‌کوو: ده‌ستی موباره‌کی موسا که ده‌یخسته‌باخه‌لیه‌وه‌و دم‌ری دښایه‌وه سپی ده‌بوو، دهره‌وشایه‌وه، یان مه‌به‌ست به‌ (فوره‌قان) نه‌و شهر‌عو یاسایه‌یه که‌درا‌بوو به‌موسا، حه‌ق و به‌تالی لیک جیا دم‌کرده‌وه.

{^{۵۴} وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ} بیر بکه‌نه‌وه له‌نه‌و کاته‌ی که‌حه‌زمرتی موسا به‌

قه‌ومه‌ک‌ی خۆی گوت: نه‌ی گه‌ل و هۆزه‌که‌م! به‌راستی ئیوه سته‌میکی گه‌ورمه‌تان له‌خۆتان کرد: که خوداپه‌رستیان له‌بیر‌چوو‌وه‌وه ده‌ستان کرد به‌گۆیره‌که‌ په‌رستی! ده‌ی بگه‌رپینه‌وه بۆ‌لای خودا، که به‌دییه‌نه‌رتانه، ده‌ست بکه‌ن به‌کوشتنی په‌کتری و خوی‌ن‌رشتن و په‌کتر کوشتن و پاساوی نه‌و تاوانه‌گه‌ورمه‌تان بده‌نه‌وه، نه‌وه باشه‌و په‌سه‌نده‌لای خودای خۆتان! واته: تۆبه‌کردن و خۆ‌کوشتنان له‌لای خودا باش‌تره‌له‌ به‌رده‌وام بوونتان له‌سهر‌گونا‌هو تاوان {قَاتَبَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ}. نه‌م‌جار په‌روه‌ردگار تۆبه‌ی ئی وەر‌گرتن، لیتان خۆش بوو: بښ‌گومان په‌روه‌ردگار زۆر ئی بورده‌یه‌و خاومنی ره‌حم و به‌زمی زۆره.

{^{۵۵} وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَن نُّؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَىٰ اللَّهَ جَهْرَةً} بیر‌یکه‌نه‌وه نه‌و ده‌مه‌ی که‌گوتتان، نه‌ی موسا: ئیمه بر‌وا به‌په‌یامه‌که‌ت ناکه‌ین و نیمانت پئ ناهینین هه‌تا به‌چاوی خۆمان خۆمان خودامان چا و پئ نه‌که‌وئ. نیت له‌تۆله‌ی نه‌م داوا نار‌ه‌واپه‌دا.

{فَاخَذْنَاكُمُ الصَّاعِقَةَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ} هه‌وره‌تریشقه‌یه‌که‌له‌ ناسمانه‌وه دم‌وری دان و نه‌وانه‌ی نه‌و قسه‌نا‌به‌جییه‌یان کرد‌بوون بریسه‌وه‌که‌هه‌لی پر‌وزاندن، ئیوه‌ش به‌چاوی خۆتان نه‌م رووداو‌مه‌تان ببینی {^{۵۶} ثُمَّ بَقَّيْنَاكُم مِّنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ} نه‌م‌جاره‌پاش مردنتان سهر‌له‌نوئ زیندوو‌مان کردنه‌وه، به‌لگوو ئیوه عار‌بښن و شو‌کرو سوپاسی خودا بکه‌ن!

{^{۵۷} وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ} هه‌ورمان هینایه‌ ژوور سه‌رتان و سیبه‌رمان ئی کردن و له‌ده‌شتی (سینا) یه‌دا بۆ هه‌ر شوپښ بچوونایه‌هه‌وره‌که‌له‌گه‌ل‌یان ده‌س‌و‌راو به‌رگری تیشکی گه‌رمی خۆری ئی ده‌کردن، نه‌یده‌هیشته‌هه‌تاو زیانیان پئ بگه‌یه‌نئ.

{وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ وَالسَّلْوَى} نه‌م‌جار گه‌زۆو په‌له‌وم‌ری شیل‌اقه‌مان بۆ ناردنه‌خواری، واته: گه‌زۆ به‌سه‌ر دارو دره‌خته‌کاندا ده‌باری و نه‌وانیش گۆیان ده‌کرده‌وه، بالنده‌یه‌ی شیل‌اقه‌شیان گۆشته‌که‌یان ده‌خوارد، بۆخۆشیان نازده‌لی (مالی)‌یان هه‌بوو ماست و دۆو په‌نیرو لۆرکیان ئی به‌ره‌م ده‌هینا، نه‌م پښو‌یستیان‌ه‌مان بۆ دابین کردن و پیمان گوتن: {كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ} بخۆن و بخۆنه‌وه له‌و خواردمه‌یه‌پاک و خاوینه‌ی کرد‌مانه‌به‌رزق و روژیی ئیوه، که‌چی و‌پ‌رای نه‌و هه‌موو نازو نیعمه‌تانه‌ی بۆمان فه‌راه‌م هینابوون سه‌ر‌پ‌چیان کردو پاشگه‌ز بوونه‌وه‌و

دمکه‌ن؟ له شویڼی گه‌ژو و گوشتی بالنده‌ی شیلافه داوای
 که‌رموزو نه‌عناو خه‌یارو سیرو پیازو نه‌و جوړه شتانه
 دمکه‌ن؟! نه‌گهر چه‌زتان له‌و جوړه شتانه‌یه؟ ده‌ نازابن خوتان
 له‌م ده‌شتی سینایه‌ دهر‌باز بکه‌ن. { اٰهْبُطُوا مِصْرًا فَاِنَّ لَكُمْ مَّا
 سَأَلْتُمْ } داگه‌رپڼه‌ ناو شاریک له‌م شاره‌ نزیکانه‌ی فله‌ستین،
 هر شاریک بچه‌ ناوی نه‌و جوړه شتانه‌ی نیوه‌ داوای دمکه‌ن
 تییدا ده‌ست دمکه‌وئ و پیویست ناکا دوعا بکه‌م و له‌ خودا
 بپاریمه‌وه. یان مانای وایه‌ موسا به‌ شیوه‌ی گله‌یی و
 سه‌رکونه‌کردن‌یان پی‌ی گوتن: نه‌گهر نیوه‌ به‌م نازو نیعمه‌ته‌و
 پله‌و مه‌قامه‌ رازی نین، ده‌ بگه‌رپڼه‌ بؤ شاری میصر، نه‌و
 شاره‌ی لی وده‌مرنران، بگه‌رپڼه‌ بؤ نه‌و زیانه‌ کوله‌ مه‌رگی و
 ژیرده‌سته‌پیه‌ی که‌ بارتان پیوه‌ گرتبوو، له‌وئ نیسک و پیازو
 سیرو خه‌یارو که‌رموزو گهنمتان ده‌ست دمکه‌وئ..

{ وَضَرَبْتَ عَلَيْهِمُ الدَّلَّةَ وَالْمَسْكَنَةَ } . زه‌لیلی و ریسواییان
 به‌سه‌ردا درا، مؤری خویرپه‌تی و چاوچنوک‌ی و پروپوچییان
 پیوه‌ نرا { وَبَاوُوا بِغَضَبٍ مِّنَ اللّٰهِ } . فارو غه‌زمی خودایان بؤ
 خویمان ده‌سته‌بهر کرد، له‌ ناکامی سه‌رپیچیکردن‌یان و
 سه‌له‌ییان به‌رامبه‌ر نیعمه‌ته‌کانی خودا غه‌زمی خودایان
 به‌ده‌ست هینا. { ذٰلِكَ } نه‌م ریسوایی و سوکایه‌تی پی‌ی کردن و
 غه‌زمب لی‌کردنه‌ی به‌ بالیان برا { بَاٰلَهُمْ کَاوُوا یَکْفُرُوْنَ بِآیَاتِ
 اللّٰهِ وَیَقْتُلُوْنَ النَّبِیِّیْنَ بِغَیْرِ الْحَقِّ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَکَاوُوا یَعْتَدُوْنَ }
 به‌هوئ نه‌وه‌و بوو: که‌ بروایان به‌ موعجیزاتی پیغه‌مبه‌ران
 نه‌ده‌کردو به‌درویان ده‌خسته‌وه، به‌ ناړه‌وا پیغه‌مبه‌ران‌یان
 ده‌کوست، نه‌م سه‌رپیچی کردن و تاوان‌کردنه‌یان هوکاره‌که‌ی
 نه‌ومبوو که‌ له‌خودا یاخی بوون، ده‌ست در‌یژیان ده‌کردو
 سنوریان دمه‌زاندو فهرمانه‌کانی خودایان پاش گوئ ده‌خست.
 { اِنَّ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا } بیگومان نه‌وانه‌ی نه‌م‌رؤ ټیمان‌یان
 هیناوه‌و موسولمان بوون لوه‌ نومه‌تی موچه‌مه‌د به‌راستی
 نه‌م نایینه‌یان قبول کردنوه { وَالَّذِیْنَ هَادَوْا } نه‌وانه‌ی کاتی
 خوئ له‌سه‌رده‌می نایینی خویندا یه‌هودی بوون بروایان به‌
 ته‌ورات بووه { وَالنَّصَارَی } نه‌وانه‌ی بروایان به‌ چه‌زرم‌تی
 عیسا کردو شوین په‌یامه‌که‌ی که‌وتن { وَالصَّابِیْنَ } نه‌وانه‌ی
 صابیینه‌ بوون په‌یامی هیچ پیغه‌مبه‌ریکیان پی‌ی نه‌گه‌یشتی و
 جگه‌ له‌خودا که‌سی تریان نه‌په‌رستی.

{ مِّنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا } . نه‌وانه‌ی بروایان
 به‌ خودا و به‌ رؤزی قیامت هه‌بووه، له‌هه‌مان کاتیشدا

اِنَّ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَالَّذِیْنَ هَادَوْا وَالنَّصَارَی وَالْعَصٰییَیْنَ
 مِّنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ
 عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَلَا هُمْ یَحْزَنُوْنَ ﴿۱۳﴾ وَاِذْ
 اَخَذْنَا مِیثَاقَکُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَکُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا بَاعْتُمْکُمْ
 بِقُوَّتِیْ وَادَّکُرُوا مَا فِیْهِ لَعَلَّکُمْ تَتَّقُوْنَ ﴿۱۴﴾ ثُمَّ تَوَلَّیْتُمْ
 بَعْدَ ذٰلِكَ قُلُوبًا فَاَنزَلْنَا عَلَیْکُمْ وَرَحْمَةً لِّکُم مِّنَ
 الْقُرْاٰنِ ﴿۱۵﴾ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِیْنَ اَعْتَدْنَا مِنْکُمْ فِی النَّبِیِّ
 فَقَالَا لَهُمْ کُتُبًا وَرَدَّةٌ خَیۡرٌ ﴿۱۶﴾ فَعَلَّمَهَا نَا کَلَّا لِمَا
 بَیۡنَ یَدَیۡهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَعۡرَظَةٌ لِّلشَّٰقِیۡنَ ﴿۱۷﴾ وَاِذْ قَالَ
 مُوسٰی لِقَوْمِہٖ اِنَّ اللّٰهَ یَاْمُرُکُمْ اَنْ تَدْعُوْا بِرَبِّہٖ قَالَا اَتَدْعُنَا
 مُرُوًّا قَالِ اَعُوْذُ بِاللّٰهِ اَنْ اَکُوْنَ مِنَ الْجَاهِلِیۡنَ ﴿۱۸﴾ قَالُوا
 اَدْعُ لَنَا رَبَّکَ یٰۤیۡنَا لَمَّا مٰی قَالَ اِنَّہٗ یَقُوْلُ اِنَّمَا بَعْرَةٌ لَا تَمُرُّ
 وَلَا یُکْرَعُوْنَ اَتَبَرَّکَ ذٰلِكَ فَاَعْمَلُوا مَا تُؤْمَرُوْنَ ﴿۱۹﴾
 قَالُوا اَدْعُ لَنَا رَبَّکَ یٰۤیۡنَا لَمَّا تَوَلَّیْنَا قَالِ اِنَّہٗ یَقُوْلُ
 اِنَّمَا بَعْرَةٌ مَّعۡرَۃٌ فَاَفَعِیْ لَوۡلَہَا تَسۡرُ النَّطِیۡرِ ﴿۲۰﴾

کردموه‌ی باشیان نه‌نجام داوه { فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا
 خَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَلَا هُمْ یَحْزَنُوْنَ } نه‌م جوار کومه‌له‌ لای خودای
 خویمان پاداشتیان دهر‌پته‌وه، هیچ ترسو و ناړه‌چه‌تییه‌کیان
 له‌سه‌ر نیه‌و خه‌م و خه‌فه‌تیان تووش نابی. ترسی داهاتوویان
 نیه‌و دل‌تیان له‌سه‌رنج‌امی خویمان و په‌رؤشی رابوردووی
 خویمان نیه‌و له‌ کرداری خویمان په‌شیمان نین.

{ وَاِذْ اَخَذْنَا مِیثَاقَکُمْ } . بیربکه‌نه‌وه کاتی ئیمه‌ په‌یمانمان لی
 ودرگرتن که‌ پابه‌ندی فهرمانه‌کانی ته‌ورات بن، که‌جی
 به‌لاتانه‌وه گران‌بوو، وتان: ئیمه‌ ناتوانین نه‌م نه‌رکانه‌ به‌جی
 بی‌نین و بؤمان قبول ناکری: { وَرَفَعْنَا فَوْقَکُمُ الطُّورَ } . کیوی
 (طور) مان وده‌کو و هور هینایه‌ ژورر سه‌رتان و له‌سه‌ر زمانی
 موسا پیمان گوتن: { خُذُوا مَا اَتَیْنَاکُمْ بِقُوَّةٍ } . نه‌م ته‌وراتی
 بؤمان ناردوون به‌ ریک و پیکی و مری بگرن و به‌ راست و
 دروستی کاری پی‌ی بکه‌ن، به‌ دلسوزی و نیخلاصه‌وه
 فهرمانه‌کانی جی‌به‌جی بکه‌ن { وَادَّکُرُوا مَا فِیْهِ لَعَلَّکُمْ تَتَّقُوْنَ }
 له‌ فهرمان و نه‌هییه‌کانی وردبینه‌وه، به‌ وردی تییان بفکرن،
 به‌لگوو خوتان له‌سه‌رپیچی فهرمانی خودا بپاریزن خوتان
 تووشی سزای سه‌ختی نه‌که‌ن.

{^{۶۴} ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ} پاشان پشستان هه لکردو ههچ گویتان به وادهو پهیمانه کانتان نه دا، {فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ}. نه گهر میهره بانی و به خشش و به زهیی خودا نه بوایه به سهرتانه وه: که دهرس به جی سزای نه دان و رینومایی کردن بو توبه کردن، به رده و امیش پیغه مبه رانی نارد بو سهرتان {لَکُنْتُمْ مِّنَ الْخَاسِرِينَ} نیوه له کومه لی خه سارتمه ندان دهبوون و له دونیا و قیامه تدا تووشی سزای سهخت دهبوون.

{^{۶۵} وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدَوْا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ} بیگومان خوستان باش دزمان و ناگاتان لییه چوون نه و جوله کانه سته میان کردو له روژی شه ممه دا سنوری بو دانراویان به زاند، {فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِرِينَ} پیمان گوتن: ده ببین به مهیموونی ههچ و بووچی بین نرخ و ناشیرین، نیوه شیایو ریزو پله و پایهی ناده میزاد نین و بچه ریزی جانه و مرانه وه، که ههر ههول و تهقه لای گه ده و گیپالیانه، {^{۶۶} فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا} نیمه نه و به مهیموون کردنه ی نه و انمان کرده سزاو توله و عیبرت بو دانیش توانی شارو دیاته کانی دهور و به ریان. {وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ} هه روه ها په ندو ناموزگاریه بو خواپه رستانی دوی خویمان تا روژی قیامه تا!

{^{۶۷} وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُؤًا؟} بیرى نه و کاته بکه نه وه که بو دوزینه وهی بکوژی کوژراویک چوونه لای موسا و نه ویش پیی گوتن: خودا فه رمانتان پی دهکا: که مانگایه ک سهر بپرین، وتیان: نایا تو گالته مان پی دهکهی؟ نیمه بوچی هاتوینه لاتو تو جیمان پی دهلیی؟! هه زهرمتی موسا به نه رم و نیانی وهلامی دانه وه {قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ} وتی: په نا دهگرم به خودا: که له کاتی راگه یاندنی فه رمانی خودا دا گالته بازی بکه م و نه زانانه هه لئسو که وت بنوینم.

{^{۶۸} قَالُوا اذْغُ لَنَا رَبَّكَ بَيْنَ مَا هِيَ} وتیان: داوا له خودا بکه بویمان روون بکاته وه شیوه و چوینیته نه و مانگایه چوون بی {قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِضَ وَلَا بُكْرٌ عَوَّانٌ بَيْنَ ذَلِكَ} وتی خودا دهفه رموی: نه و مانگایه ی که ده بییت سهری بپرین مانگایه ک بی نه پیر بی نه گهنج، مامناوهندی بی، {فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ}. نیتر چیدی لیی مه کوئنه وه نه وهی پیتان گوترا

قَالُوا اذْغُ لَنَا رَبَّكَ بَيْنَ مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ تَشَبَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٦٧﴾ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولَ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْقَرْيَ مُسَلَّمَةٌ لَا شِيَةَ فِيهَا قَالُوا اتَّقِنَ جِنْتَ الْحَقِّ فَذَبْحُوهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ ﴿٦٨﴾ وَإِذْ قُلْنَا نَقَسْأ فَاذْنًا ثُمَّ فِيهَا وَاللَّهُ خَرَجَ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٦٩﴾ فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ الْآيَاتِ وَيُزَيِّنُكُمْ ءَايَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٠﴾ ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَقُّ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَاءً يَسِيلُ مِنَ خَشْيَةِ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾ أَفَنُظْمِعُوكُمْ أَن تُوْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَمَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٢﴾ وَإِذْ لَقُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَا بِمَعْشُرِهِمْ إِلَ بَعْضٍ قَالُوا أَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاكِبَكُمْ بِهِ. عِنْدَ رَبِّكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾

خیرا نه نجامی بدن، نیتر له جیاتی نه وهی گوپرا دپیری ناموزگاریه کانی هه زهرمتی موسا بن.

{^{۶۹} قَالُوا اذْغُ لَنَا رَبَّكَ بَيْنَ مَا لَوْثُهَا؟} وتیان: بویمان له خودا بپراپه روه و به ته وای شیوه و روخساری مانگاکه مان بو روون بکاته وه و بزانیان رمنگی چوون بی؟! {قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقِعٌ لَوْثُهَا تَسْرُ النَّاسُ} وتی: خودا دهفه رموی: نه و مانگایه مانگایه کی زهردی زور زهر، جوړیک که ههچ جوړه رمنگیکی تری تیکه لاو نه بوو بی، پیویست بوو چی دی له چوینیته مانگاکه نه کوئنه وه به گوپره ی نه و وه صفانه مانگایه کیان دیاری بکر دایه، وه لی به مهش وازیان نه هیئا.

{^{۷۰} قَالُوا اذْغُ لَنَا رَبَّكَ بَيْنَ مَا هِيَ} وتیان: داوا له خودات بکه به ته وای شیوه و روخساری مانگاکه مان بو روون بکاته وه، {إِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَا} بیگومان مانگای ته مه ن ناو منجی و رمنگ زهر زورن، نازانیان کامه یان هه لبریزین و سهری بپرین {وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ} نیمه پشت به خودا نه مجاره دهگه ینه نامانج و نه و مانگایه مان دست دهکوهی، یان بکوژی کوژراوه که مان دهموزینه وه.

دریژی یان باری پانی درزیکی تیدایه و ناوی ئی دمدردی، بهلام دلی نهوان ههرگیز نهرم نابیی و دلۆپییکی خیری ئی بهیدا نابیی {وَإِنَّ مِنْهَا لَمَّا يَلْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ} بهردی وا ههیه له ترسی خودا لهسهر کیویک را گلۆر دهبیتهوه، بهلام دلی نهوان توژقالتیک ترسی خودای تیدا نییه {وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ}. باش بزانن خودا بیناگا نییه لهو کردارو گوفتاری نهنجامی ددهدن.

{^{۷۵} أَتَقْتُمُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ} نایا ئیوهی موسولمان به تهمای نهودن نهو جولهکه فیلبازو دلۆرقانه برپا به نایینهکهتان بکهن و موسولمان ببن؟! {وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ} له کاتیکدا تاقمیک له پیشینهکانیان {يَسْمَعُونَ كَلَامَ اللَّهِ}. نایهتی خودا (تهورات) یان دهبیست فیری دهبوون {لَمْ يُخْرِفُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ}. پاش تیگهیشتن نهمجار دهستکاریان دهکرد، به پیی نارمزووی خویمان گۆرانکاریان تیدا دهکرد {وَهُمْ يَعْلَمُونَ}. وهلحال دهشیانزانی نهو گۆرانکاریه شتیکی ناردهویه. جا که نهمه ههلوئیستی ناپاکانهیان بی لهگهڵ پیغهمبهرو تهوراتهکهی خویندا، دهبی لهگهڵ پیغهمبهری نیسلام و قورنان ههلوئیستیان چون بن؟

{^{۷۶} وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا} کاتیک جولهکهکان تووشی کۆمهلیک موسولمان دهبوون دهیانگوت: بروامان ههیه: که ئیوه لهسهر حهقن و (محمد) نهو پیغهمبهردهیه که تهورات مرگینی پیداو {وَإِذَا خَلَا بِغَضَمٍ إِلَى بَعْضٍ} نهگهر برپیکیان لهگهڵ ههندیکیاندا بهیهک بگهیشتنایه {قَالُوا} خویندهوارو مالهکانیان به نهخویندهوارهکانیان دهگوت: {أَتُحَدِّثُهُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ}. نهوه بۆچی نهو زانیارییهی خودا له تهوراتدا به ئیوهی بهخشیوه دهچن موسولمانهکانی دهلین؟! نهو دمرگا زانییهی خودا بۆ ئیوهی کردوتهوه موسولمانهکانی ئی ناگادار دهکهنهوه؟ نهو ناوونیشانهی له تهوراتدا دمرباردی پیغهمبهرو هاوهدلانی ههیه، (محمد) و هاوهدلانی ئی ناگادار مهکهنهوه، پێیان مهلین {لِيَحْجُوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ}. بۆ نهوهی نهتوانن دهمهدهمیان لهگهڵ بکهن و به تهوراتهکهی خۆتان بۆرتان بدهن، {أَفَلَا تَعْقِلُونَ} نهری بۆچی تیناگهن و عاقل نابن؟!

{^{۷۱} قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولَ تُثِيرُ الْأَرْضَ} وتی: خودا دمفهرموئ: نهو مانگایه مانگایهکه نییری نهخراومهته سههر مل و جوتی بی نهکراوه نیشانهی نیش کردنی پیوه دیار نییه {وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ} بۆ ناو ههلینجان و ناودانی زهوی و زار بهکارنههاتوو {لَا شَيْءَ فِيهَا} زمردیکی تهواو زمرده پهلهو خالی له رهنگی تر پیوه نییه. {قَالُوا الْآنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ}. وتیان: ئیستا بهتهواوی شیوهو نیشانهی مانگاکهمان لهلا ناشکرا بوو، ههچ لیل و تهو مزیک تیدا نابینن... نهمجار ههولیان داو گهران، مانگایهکیان دۆزیوه ههموو سیفهتهکانی تیدا بوون {فَدَبَحُوهَا} سهریان بری {وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ} نزیک نهبوو کاردهکه بکهن، جا یان لهبههر گرانی نرخی مانگاکه، یان له ترسی ناشکرا بوونی تاوانی کوشتنی کوژراوهکه.

{^{۷۲} وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا} بیربکهنهوه کاتیک (پیاویک) خزمیکی خۆتان کوشت {فَادَّارْتُمْ فِيهَا} کهوتنه کیشهو نیزاعهوه، ههر یهکهتان تاوانی کوشتنهکهی دهخسته نهستوی یهکیکی تر. {وَاللَّهُ مُخْرِجُ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ} خوداش نهو مهبهستهی لهدلئاندا بوو دهری دهخا و نهایی ئاوا به شاردراوهدی بمیئیتهوه.

{^{۷۳} فَقُلْنَا اضْرِبُوهَ بِغَضَبٍ} وتمان: بهشیک له جهستهی مانگا سههر برپاوهکه بکیشن بهجهستهی کوژراوهکهدا. که وایان کرد، کوژراو زیندوو بووهوه دهست نیشانی بکوژی خۆی کرد. {كَذَلِكَ يُخَيِّبُ اللَّهُ الْمُرْتَكِبِينَ} چون نهو کوژراوهدمان زیندوو کردوه ههر ناواش رۆزی قیامهت مردوان زیندوو دهکینهوه {وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ} پهرومردگار نیشانهی خودایهتی خۆی بهلگه لهسههر بهتوانایی و بهدهسهلاتی خۆی پیشانی ئیوه ددها، بهلکوو بیریک له خۆتان بکهنهوهوه عهقل بهیدابکهن.

{^{۷۴} ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ} پاش زیندوو کردنهوهی کوژراوهکه، یان دوا نیشاندانی نهو ههموو نیشاندانی که خودایهتی خودا دهچسپینن ئیوه دلئان ردهق بوو ههچ نامۆزگاری و بهراوردیهکی قبول نهکرد {فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً} دلئان و ردهق بووه، دهق دهلیی بهردی ردهق و تهقه. بگره له ههندی رووهوه دلئان له بهردیش ردهق تره چونکه {وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَّا يَشَقُّ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ} بهردی و ههیه درزو ههلهشتی زۆری تیدان، جۆماوی ئی ههلهدهقوئ، بهردی و ههیه له باری

{^{۷۷}أُولَٰئِكَ يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ}. بۆچی

ئەوان ئەو نازان: كە خودا ھەموو نەپەنە و ئاشکرایەکیان دەزانن؟ چى پەنھان دەكەن و چى ئاشکرا دەكەن پەرورەدگار ئاگادارەو ھىچى ئى گوم نە.

{^{۷۸}وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِي وَإِنَّهُمْ إِلَّا يَتَّقُونَ} دەستەيەك لەو جولهكانە بۆرە پیاوو نەخویندەوارن، نە نووسین دەزانن نە خویندەنەو، ئەوانە تەماشای تەورات ناكەن، ئەگەر تەماشاشى بكەن تىنى ناگەن تا بزانی چى تىدايە، ئەوانە جگە لە ھەندى ھیواى پەر و پوچ وەكوو ئەو گوايە خودا خوشتى دەوین، چى تاوان بكەن خودا لیان دەبوورئ، لەم بیروبوچوونەشیاندا ھىچ بەلگەيەکیان بەدەستەو نەيە جگە لە گومانى بى جى و وى نەچوو.

{^{۷۹}قَوْلٍ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ} سزای بەئیش، یان شیوى (وھیل) كە شیویكە لەناو دۆرەخدا بۆ ئەو زانا جولهكانەيە: كە تەورات دەگوێرن و بەدەستی خوێان ئەو تەوراتە گوێرداوە دەنووسنەو، ئەمجار دەلێن: ئەمە لەلای خوداوە ھاتوو، بۆچی؟ {يَشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا} بۆ بەدەستھێنانى دەستكەوتیكى كەم و بى بايەخ، كە لە نەخویندەوارو بۆرە پیاوھكان - بە چاوو راو - وەرى دەگرن. ئەمجارەش {قَوْلٍ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ} شیوى وھیل دەبێتە مالى ئەوانەو تور دەدرێنە ناوى، یان ھاوار بۆیان لەو سزا سەختەى بۆیان ئامادەكراوە، لەسەر كەردەوى ناپەسەندیان: كە نووسینەو شتى نابەجى و ناراستە و دەشێن: ئەمە دەقى تەوراتەو فرمايشتى خودایە. {وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ} جارىكى تریش سزای سەخت بۆیان لەسەر ئەو دەستكەوتە كەم و بى بايەخەى لەم رێگایەو بەدەستی دین: كە بریتیە لە وەرگرتنى بەرتیل و دەسخرپۆكردنى رەشە خەلكەكەو لەخستە بردنیان.

{^{۸۰}وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً} جولهكانە دەیانگوت تەنیا چەند رۆژێك بە ئاگرى دۆرەخ سزا دەدرێن و رزگارمان دەبێ {قُلْ أَخَذْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ} ئەى موحەممەد! پێیان بلى: نایا ئیو وادەو بەلێنتان لە خودا وەرگرتوو؟! خو ئەگەر راست بكەن بەلێنتان وەرگرتبى ئەو بێگومان خودا پەیمانى خوێ ناشكێن، بەلام شتى وا نەبوو و بەلێنى واتان وەرنەرگرتوو. {أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ}؛ بەلكوو ئیو بەدەم خوداوە شتى وا ھەلدەبەستن: كە نازان چەند زیان بەخشەو چەند تاوانیكى

أُولَٰئِكَ يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٧﴾ وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِي وَإِنَّهُمْ إِلَّا يَتَّقُونَ ﴿٧٨﴾ قَوْلٍ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيَشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا قَوْلٍ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ ﴿٧٩﴾ وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً قُلْ أَخَذْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾ كَلِمَ مِنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨١﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٢﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنتُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٨٣﴾

گەرەبە: بێگومان جولهكانە زۆر نازاوە دەست بەكاربوون بۆ گوێرانکاری كردن لە دەقەكانى تەوراتداو ھەلگیرانەو ھى ماناكانى بەمەبەستى تايبەتى خوێان بۆ ئەنجامدانى تاوانکاری.

{^{۸۱}بَلَىٰ مَن كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ} واتە: وەكوو دەلێن: وانى، بەلكوو ھەر كەسێك گوناھىكى گەرەبكاو تۆبەى ئى نەكاو كردارى چاكەى نەبى، لە ھەموو لایەكەو تەواو دەورەى دابى، ھەرچى كەردوویەتى تاوان بى، ئەو ئەوانە ئەھلى دۆرەخ و رۆژى قیامەت دەخړینە ناو ئاگرەووە بۆ ھەتا ھەتايە تىیدا دەمێنەو.

{^{۸۲}وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ} ئەوانەى برۆیان بە خودا ھەيە، ئیمانیان بە پێغەمبەر ھێناوەو پەپرەوى فرمانەكانى نامەى خودا دەكەن، وێرەى ئەو ھەش كردارى باش ئەنجام دەدەن ئەوانە بەھەشتین بۆ ھەتا ھەتايە لە بەھەشتدا دەمێنەو.

{^{۸۳}وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ} ئەو بىرى خۆتان بێنەو كە وادەو بەلێنمان لە نەو ھى ئیسرائیل وەرگرت و پێمان

گوین: {لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ} جگه لهخودا کهسی تر مه بهرستن بهندایه تی و گهردن کهچی بهس بۆ خودا بکهن. {وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا} لهگهل باوک و دایک دا چاکه کاربن {وَذِي الْقُرْبَىٰ} یارمه تی و هاریکاری خزم و کهسو کارتار بن {وَالْيَتَامَىٰ} بهزه بیتان به هه تیواندا بیته وه و دهستی یارمه تی و سۆزیان بۆ دریژ بکهن. {وَالْمَسَاكِينِ} چاوتان له فه قیرو هه ژاران بی و دالدهیان بدن، نه مجار {وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا} قسه ی جوان و شیرین به خه لک بلین و به باشی لهگه لیاندا بجولینه وه. {وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ} نویژه کانتان بکهن و به ریک و پیکی و به نیخلاصه وه نه نجامیان بدن. {وَاتُوا الزَّكَاةَ} زهکات له مال و دارایی خۆتان دهر بکهن و مافی فه قیرو هه ژاران پیشیل مه کهن: که چی نیوه ی جووله که له حیاتی نه وه ی پابهندی نامۆزگاریه کان بن.

{ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ} پاش نه مه موو فه رمان و نامۆزگاری کردنه نیوه پشتتان هه لکردو، پابهندی واده و به لینه کانتان نه بوون {إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ} چهند که سیکی که متان نه بی - و دکوو عه بدوللای کوری سه لام و هاوړپیکانی پابهندی نه و په یمانانه بوون و به پره ی ته وراتیان کرد، کاتیکیش نیسلام هات یه کسه ر نیمانیان هیئا. نه گینا زۆرینه تان پشتتان هه لکرد، پابهندی فه رمان و نه هیه کانی نایین نه بوون. {وَأَنْتُمْ مَّعْرُضُونَ} نیوه نه ی نه ته وه ی نیسرائیل نیوه پشتتان هه لکرد، هه موو په یمان و به لینه کانتان پیشیل کردن و له ناخه وه برپاری نه وه ستاندا بۆ هه تا هه تابه له بیر خۆتانی به رنه وه.

{وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ} بیر له وه بکه نه وه که نیمه واده و به لینه مان لی و مرگرتن که خوینی یه کتری نه پێژن، {وَلَا تَخْرُجُونَ أَنْفُسَكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ} که ستان که سی تر له مالی خۆی و دهر نه نی، کهس به سه ر که سدا شانازی نه کاو خۆ یانه دا.

{ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَسْهَدُونَ} پاشان نیوه بۆ خۆتان پیتان لینا و برپارتان داو و تتان: پیویسته نیمه نه مه یمانه به رینه سه ر، نیوه بۆ خۆتان ناگاداری نه مه کین و به یینه بوون، بۆخۆتان شایه تی له خۆتان ددهن.

{ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقُولُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِّنْكُمْ مِّن دِيَارِهِمْ} پاشان نیوه به دهستی خۆتان خۆتان ده کوشت و تاقمیکتان له خۆتان له مال و حالی خۆیان و دهر ددهن، له و کوشتن و دهر کردنه دا پشتی یه کتریتان ده گرت. سه پره:

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ أَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَسْهَدُونَ ﴿٨٤﴾ ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقُولُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِّنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ تَقُولُونَ عَلَيْهِمْ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِن يَأْتُوكُمْ أُسْرَىٰ فَتَعَدُّوهُمْ وَهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٨٥﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ فَلَا يَخَفُفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٨٦﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَنِينَ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنْفُسُكُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ ﴿٨٧﴾ وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

جووله که جووله که ی ده کوشت، مالی یه کتریان داگیر ده کرد، خانووی یه کتریان دهر و خاند. {تُظَاهَرُونَ عَلَيْهِم بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ} نیوه ی جووله که یارمه تی هاو په یمانه کانتان ددهن دزی یه کتری و بۆ نه نجام دانی زولم و سته م. {وَإِن يَأْتُوكُمْ أُسْرَىٰ فَتَعَدُّوهُمْ} نه گهر یه کیکی له و جووله کانه به دیل بگیری نیوه پیتاکی بۆ ده کهن و پاره ی بۆ کو ده که نه وه تا له دیلیه تی رزگاری بکهن که چی به بی سوچ و تاوان له مال و حالی خۆیان دهریان ده کهن یان به کوشتیان ددهن. {وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ} له کاتیکدا شه پر کردن لهگه لیان و دهر کردنیان مال و یران کردنیان حه رانه لیتان که چی لیی ناپرنگینه وه و به لاتانه وه ره وایه. که چی به لاتانه وه ره وایه نه و جووله که یه به دیلی لای دوزمنه که ی به مینیته وه. {أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ} نایا نیوه برواتان به بری حوکی ته ورات هه یه و برواتان به بریکی تری نه! چۆن پیتان وایه که ده بی فیدی به بۆ جووله که ی به دیلگیرا و بدن، پیشتان وایه که شه پر کردن لهگه ل هه مان نه و جووله کانه دا کاریکی ره وایه و مال و یران کردنیان و دهر به دهر کردنیان کاریکی ناساییه. {فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا} هه رکه سیکی له نیوه ناوا برپرای به بریکی نه حکامی ته ورات هه بی و بری نه حکامیشی فه رامۆش بکا و برپرای پی نه بی،

نه وه له ژيانی دونیادا جگه له ریسوایی و سهر شوړی هیچی تری پې نابریټ، هه میسه ژیر دهمته و چهوساوه دهبی {وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَى أَشَدِّ الْعَذَابِ} روژوی قیامه تیش راپیچی ناو کوشنده ترین سزای دوزخ ده کریښ.

{وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ} هیج کاتی خودا بې ناگا نییه و نابې له و کردارانه دی دپانکهن و له و هه لویستانه دی دهیان نوینن.

{أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ} نهوانه ی نامازمیان بؤ کرا نه و جوله کانه که له جیاتی به خته و مری ژیانی قیامت ژیانی دونیایان هه لېزاردووه. قیامه تیان پاشگوئ خستووه و هه لپه دی دونیایانه بویه نهوانه به توندی سزا دهریښ. {فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ} نیش و نازاریان له سهر سووک ناکری، ساته و دختیکیش سزایان له کول ناکه وئ، له دونیاشدا سوکایه تیان پې دهریښ و سهرانه یان ټی دهسه ندری! {وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ} به هیج شیوه یه یارمه تی نادرین، که س نییه له سزای سهخت رزگاریان بکا، یان ریسوایی و سوکایه تی پیکردنیان ټی دوور بخاته وه.

{وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ} بیگومان نییه موسامان کرده پیغه مبهری نه وه دی نيسرائیل و تهوراتمان بؤ نارد، هه موو یاساو د ستووریکی ژیانی دونیایی خودا ویستی تیدا بوو بهرنامه ی خوښه ختی قیامه تی له خو گرتبوو {وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ} نه مجار له دواى له دونیا دمرچوونی موسا چه ند پیغه مبهری ترمان به شوین نه ودا ناردن بونه وه دی په یامی تهورات بؤ خه لکه که شی بکه نه وه نه هیلن پاشگوئ بخری.

{وَاتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْكِتَابَ} به تایبه تی عیسی کورپی مهریه که کردمانه پیغه مبهری، موعجیزه ی ناشکراو نیشانه ی راستی پیغه مبهرایه تی سهر سوپهینه رمان پېدا. {وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ} راستی پیغه مبهرایه تی که یمان به فریشته ی خو مان که (جو برانیل) ه به هیز کرد، به ته وای پشگریمان ټی کرد. {أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُكُمْ} نه ی نه ته وه دی نيسرائیل! نیوه خووتان واپیوه گرتووه هه رکاتی پیغه مبهریکتان بوسهر رهوانه کرا په یامه که ی به گویره دی ویستی نیوه نه بوو {اسْتَكْبَرْتُمْ} لووت به رزی دهنوینن، سهر رهقانه هه لویست دهنوینن، دزیان دهوستان، {فَفَرِقْنَا كَذِبُكُمْ} کومه لیکتان به درو خستنه وه و بروتان پې نه کردن {وَفَرِقْنَا تَقْتُلُونَ} تاقمیکیشان کوشتن، به وپه ری درنده ی شهیدتتان کردن، ته نانه ت نیستاش هه وئی نه وه تانه پیغه مبهری نيسلام

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨١﴾ يَتَّبِعُوا آسْرًا آسْرًا بِوَعْدِ أَنْفُسِهِمْ أَنْ يَكْفُرُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ بَعَثْنَا أَنْ نُزِّلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ فَبَاءَ وَبَعْضٍ عَلَى غَضَبٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٨٢﴾ وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا تَوْفِنَا بِمَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا وَنَكْفُرُوا بِمَا وَرَأَيْنَا وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨٣﴾ وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ أَخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٨٤﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمَعُوا قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأَنْشِرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ قُلْ يَتَذَكَّرُ لَكُمْ يَوْمَ تَكُونُ لَكُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصَرُ بِهَا وَتَنْظُرُونَ نَارَ هَامِيمَةٍ كَذِبًا خَالٍ مِنَ الْحَقِّ كَذِبًا ﴿٨٥﴾

شهید بکه، سحران ټی کرد، گوشتان بؤ زهرای کرد، پیلانی جوړاو جوړتان دارشتن بؤ له ناوېرنی به لام سهرکه وتوو نه بوو!

{وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ} دهلین: دلمان داپوشراوه و له ناو په رده ی توکمه دایه هیج شتی له و هسانه ی (محمد) دپانلن تی ناچی، هیچی ټی حالی نابین، با وازمان ټی بین و جیر له و باره وه له گه لمان نه دوی. {بَلْ لَعْنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ} نهوانه راست ناکه دلکمانیان وادروست نه کراون که حق وهرنه گرن، به لکوو نهوانه کافرن و خودا نه فرینی ټی کردوون، ریگای گومرایان گرتوته بهرو به ویستی خویمان له ناستی حق خویمان که ټی کردووه به نه نقه ست دلی خویمان له کار خستووه {فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ} برویان به بریکی که می تهورات هیه، یان نه و جوله کانه بریکی که میان بروا به پیغه مبهری دهکن.

{وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ} کاتیک نه و پیغه مبهری چاومروان کراو بوو بې بانگه وازی خو ی راگه یاند قورنایان له لایه خداده بؤ هات، پشگیری نه و نامه ناسمانییه ی کرد که به دهستیانه وه بوو {وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ

﴿۹۱﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ آمِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ. نه گهر پییان بگوتری؛ برپا بهو په یامه بکهن که خودا بؤ پیغه مبه ر نار دووه که قورنای پرورده، له وهلامدا **﴿قَالُوا نُؤْمِنُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ﴾** ده لئین؛ نیمه برپوامان بهو کتیبه ناسمانییه هیه که بؤ سهر خویمان نیردراوه، نه ویش ته وراته وه موو پیداو یستیه کی نیمه له خو گرتووه. **﴿وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ﴾**. نه مچار جگه له ته ورات باومر به هیچ کتیبکی تری ناسمانی ناکهن، برپا به قورنای ناکهین **﴿وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ﴾**. واته: برپا به قورنای ناکهن، له حالیکا که قورنانه وراسته و دق پشتگیری لهو په یامه دمکا، که ته ورات گه یاندویه تی. **﴿قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾**. نه ی محمد؛ پییان بلئ: نه گهر راست ده کهن برپواتان به ته ورات هیه نه ی بؤچی له وه پش پشیشینانی نیوه پیغه مبه رانی خودایان شهید ده کرد، خو نه و پیغه مبه رانه په یامیکان هینابوو که نیستا نیوه نیدیعای نه وه ده کهن که برپواتان پییه تی نه ک هر نه وه به لکوی نیوه برپواتان به په یامی (موسا) ش نه کرد؛ که رزگار کهری گه لی جوله که بوو.

﴿۹۲﴾ وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ} بیگومان کاتی خوی موسا کرا به پیغه مبه رو رده وانه کرا بؤ سهرتان به موعجیزه و به لگهی ناشکرا، که چی له جیاتی نه وه ی برپوای پی بکهن و شوینی بکه ون و په پرده ی فهرمانه کانی بکهن، که موسا چوو بؤ سهر کپوی (طور) نیوه ملتان له گویره که په رستی نا، به راستی نیوه له کاره تاندا سته مکار بوون، له نایینی خو تان پاشگه زبوونه وه.

﴿۹۳﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمِعُوا} نه ی نه وه ی نیسرائیل، نه و کاته بیننه وه یادی خو تان که واده و په یمانمان لی و مرگرتن؛ که په پرده ی یاسای ته ورات بکهن و پابه ندی فهرمانه کانی بن. کپوی (طور) مان بهرز کرده وه و له ناستی سهرتان رمان گرت و پیمان گوتن؛ نه وه ی له ته راتدا پیمان راگه یاندوون به و په ری هیزو تواناتانه وه پابه ندی بن و وری بگرن و نه نجامی بدن.

﴿قَالُوا سَمِعْنَا﴾ وتیان: به لئ فهرمانه که تمان بیست به لام **﴿وَعَصَيْنَا﴾** به گویت ناکهین. واته: به قسه وتیان باشه به کرده وه سهر پیجیان کرد.

﴿وَأَشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ﴾؛ گویره که په رستیان له لا خو شه ویست بوو، به ته وای له گه ل خو نینان تیکه لاو بوو بوو، به هوی کافر بوونیا نه وه له ناخه وه گویره که په رستی

يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا} نه وانه له پش هاتنی پیغه مبه رو نازل بوونی قورنای هه میسه داوای سهرکه و تن و زالبونیان ده کرد به سهر کافره کاند دهمانگوت؛ ههرکاتی پیغه مبه ری ناخر زده مان هات نیمه خیرا شوینی ده که وین و له ته کیا شهر له گه ل نیوه ده که وین و به سهرتاندا زال دهبین.

﴿فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا﴾. که چی (محمد) (دروودی خودای له سهر بی) کر به پیغه مبه رو بانگه وازی کردن بؤ موسولمان بوون **﴿كَفَرُوا بِهِ﴾**. په یامه که یان رمت کرده وه و پی کافر بوون و برپوایان پی نه کرد، له بهر هه سوودی و ته ماعی سهر کرده یی، به لئنه کانی پیشوویان له بیر خو یان برده وه، سهر پیچی فهرمانی خودایان کردو نیمانیان نه هینا **﴿فَلَعَنَ اللَّهُ عَلَى الْكَافِرِينَ﴾**. ده ی نه فرینی خودایان له سهر بی؛ که برپا به راستی په یامی پیغه مبه ری نیسلام ناکهن.

﴿بِسْمَا اشْتَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ﴾. به راستی شتیکی خراب و تاوان بوو نه وه که نه قسی خو یانیا ن پی فروشت و برپوایان به و قورنانه نه کرد که خودا بؤ پیغه مبه ری نازل کرده وه **﴿بَغْيًا﴾**. له بهر هه سوودی و هه لپه کردن بؤ وده سته یانی سهر کرده یی که ناگونجی بیاند ری تی و شیوی نین.. هه سوودی نه و دیان ده برد **﴿أَنْ يُنْزَلَ اللَّهُ مِنْ فُضْلِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ﴾**. نه و دیان پی ناخوش بوو که خودا به ندی خوی هه زردتی موچه مبه دی هه لبراردووه بؤ پیغه مبه ریایه تی. رقی نه و دیان له پیغه مبه رو بوو؛ که خودا که سیکی ناخوله که ی کرده وه به پیغه مبه ری ناخر زده مان. چونکه نه و ان پییان وابوو نه و پیغه مبه ره چاومروان کراوه دهبی له نه وه ی هه زردتی نیسحاق بی، وه خلی جوله که بی، که وا دمرنه چوو، پشتیان له په یامه که ی هه لکرده و برپوایان پی نه کرد، **﴿فَبَاذُوا بِغَضَبٍ عَلَى غَضَبٍ﴾**. گه رانه وه به قارو خه شمی خوداوه، نه وه ی له م سهر پیچی کردنه به ده ستیان هینا غه زه بی یه که له سهر یه کی خودا بوو، غه زه بی که له بهر به گوئ نه کردنیان بؤ فهرمانی ته ورات، غه زه بی که له سهر نه وه ی برپوایان به عیسا نه کرد، غه زه بی که له بهر نه وه برپوایان به په یامی هه زردتی موچه مه د نه کرد. **﴿وَالْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ﴾**. روژی قیامت بؤ نه و کافرو بی برپوایانه سزای به نیش هیه له گه ل سوکایه تی پیکردن پییان. چونکه سهر پیچی کردنه که یان له بهر لووت به رزی و هه سوودی و مهوری بوو دهبی سزاکه یان سوکایه تی پیکردنیشی تیدا بی.

دهیهه ژانندن. {قُلْ بِسْمِ يَٰمُرُكُمْ بِهِ إِيمَانُكُمْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ} نهی موحه ممهده؛ به گالته پیگردنه وه بییان بلئی؛ به راستی نه وه باومرپیکی به دو خراپه؛ که داواتان لیده کا گویره که بهی رستن؛ نه گهر راست بکهن خاوهن نیمان بن. واته؛ دروده کهن، نیمانتان نییه، چونکه نیمان فه رمانتان بی ناکا گویره که بهی رستن.

{قُلْ إِن كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِّن دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ} بییان بلئی؛ ددری به نیوه؛ دهواته خوازی مردن بن و داوای مردن و چوونه به هشت بکهن. جا نه م داواکردنه به گوشتار بی یان به کردار بی؛ وه کوو له پیگهی خودا داوا کردنه شهید ببن، چونکه که سیک دلنیا بی؛ له وه که مرد دهجیته ناو به هشت وه بیویسته هه ولیدا زوو بیگاتی!

{وَلَن يَمَنَّوْهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيهِمْ} وهی نه وان هه رگیز داوای مردن نا کهن چونکه بو خویمان دهرانن چهند تاوانبارن، دهرستین له وه خودا داوا که یان گیرا بکاو خیرا بمرن، نه وکاته خه سارمت مهنی دنیاو قیامت ببن. {وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ} بهی رومردگار به سته مکاران دهرانن چی ده کهن و ج بهی روباومرپیکیان ههیه.

{وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ عَلَىٰ حَيَاتِهِمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا} تو ده بیانی جوله که له هه موو کهس زیاتر چه زیان له زیانه و مردنیان بی ناخوشه، چونکه دلنیان که مردن راپیچی سزای به نییش ده کرین، ته نانهت له کافره موشریکه کانیش پتر رقیان له مردنه. {يَوْمَ يُؤْذُوا أَحَدُهُمْ لَوْ يُعْمَرُ أَلْفَ سَنَةٍ} هه ریه کی له جوله کانه ناواته خوازی نه وهیه؛ که هه زار سال له زیاندا بی. {وَمَا هُوَ بِمُزْحَجٍ مِّنَ الْعَذَابِ أَن يُعْمَرَ} خو نه و ته مهن دریزییه له سزا رزگاری نا کاو سزای بی دوور ناخاته وه. {وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِمَا يَعْمَلُونَ} خودا زاناو بینایه به و کردارانه دی کهن سزای داد و مرانهی تاوانی خویمان ده داته وه.

{قُلْ مَن كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَىٰ قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ} به و جوله کانه بلئی؛ هه رکه سیک دوژمنی جو برائیل بی دیاره دوژمنی خودایه، چونکه جو برائیل فریشتهی خودایه، خودا کردوویه تی به فریشتهی تایبه تی هیانی نیگا له خودا وه بو پیغه مبه رانی، بیگومان جو برائیل به فه رمانی خودا نه و هورنانهی بو تو هینا وه بو ی خویندویه وه تی گیاندووی. {مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ} حالی نه و هورنانه وایه پشتگیری کتیبه ناسمانییه کانی پیش خو ی ده کا،

قُلْ إِن كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِّن دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿۹۵﴾ وَلَن يَمَنَّوْهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿۹۶﴾ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم عَلَىٰ حَيَاتِهِمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوْمَ يُؤْذُوا أَحَدُهُمْ لَوْ يُعْمَرُ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُزْحَجٍ مِّنَ الْعَذَابِ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿۹۷﴾ مَن كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَىٰ قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۹۸﴾ مَن كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿۹۹﴾ وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ ﴿۱۰۰﴾ أَوَكَلَّمَا عَاهَدُوا عَهْدًا نَّبَذَهُ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۱۰۱﴾ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَأَوْا ظُهُورَهُمُ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۱۰۲﴾

ریگی سهر فرازی و هیدایهت نیشانی موسولمانان ددها، مژدهی به هه شتیان ددهاتی.

{مَن كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ} هه رکه سیک دوژمنی خودا بی و دزایه تی فریشته کانی بکا، دوژمنایه تی پیغه مبه رانی بکا، به تایبه تی رقی له جو برائیل و میکانیل بی، نه وه ناشکرایه کافرو خودا نه ناسه، خودا دوژمنی کافرو بی پروایانه، به سزای دوزخ توله یان بی ده ستینی.

{وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ} بیگومان نییه چهند به لگه یه کی ناشکرمان بو نازل کردووی گه واهی راستی پیغه مبه رایه تی تو ن نهی پیغه مبه ر! {مَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ} پشت له م به یامه ی تو هه لئاکا و نه م نایه ت و به لگه و موعجزانه ی تو رت ناکاته وه مه گهر سه ریچی که و هه لگه راوه! نه گینا هه موو کهس پروایان بی ده کا.

{أَوَكَلَّمَا عَاهَدُوا عَهْدًا نَّبَذَهُ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ} نایا نه و جوله کانه روشتیان وایه و خوویان واپیوه گرتووه هه رکاتی په یمانیک بهی سستن کومه لیکیان هه لی بودشیننه وه و پابه ندی نه بن؛ نه که هه نه وه به لکوو زوربه ی

نهوانه له بڼه پرتدا هر نیمانیان نییه و نیمان ناهینن و له سهر گومرایي دمهینه وه.

{^{۱۰۱} وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ بَدَّ فَرِيقٌ مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ} کاتیک پیغه مبهري نیسلام له لایه ن خوداوه هاته سهریان و قورنای بؤ هینان که ته صدیقی ته وراتی نه وانی ددکرد، چی له نامه ی ناسمانی نه واند ا هه بوو له یه کتا په رستی و یاساو شهر یعت و سهر گوزده شته ی پیشینان قورنای ناماز دی بؤ کردوو، که چی نه و جوله که به دره و شتانه له جیاتی نه و دی بر و ا به قورنای بکن ته وراتیشیان پاش گوئ خست! نه گهر راست ده که ن خانوی قیامت ههر بؤ نیو دیه به هه شت زیده له هه موو که س.

{^{۱۰۲} وَاتَّبِعُوا مَا تَنَزَّلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مَلِكٍ سُلَيْمَانَ} کومه لیک له خوینده وارو ماله کانیان نه وانه ی ته وراتیان هه راموش کردبوو به نه نفه ست خو یان لی گیل کردبوو شوین نه و جادو بازیانه ی جندو که کان که وتبوون، که له سهر دمی حه زردتی سوله یماندا کاریان بی ددکردو ده یان خوینده وه.

{وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ} حه زردتی سوله یمان جادو گه ری نه کردووو سیحرباز نه بووه، نه و پیغه مبه ر بووه و پیغه مبه ر یه تی دزی جادو گه ر یه .

{وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينُ كَفَرُوا} به لک و شه یاتینی ناده می و جندو که سیحربازیان پال حه زردتی سوله یمان داوه نه وان سیحرو جادوویان داهینا و فیری خه لکیان کرد.

{يَعْلَمُونَ النَّاسَ السَّخِرَ} خه لکیان فیری جادو و بازی کرد بؤ نه و دی سهریان لی بشیوینن.

{وَمَا أَنزَلَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ} هه روه ا شوین نه وه که وتبوون که له (بابل) دا نیردرابوو بؤ (هاروت و ماروت) که دوو فريشته بوون، نه و دی بؤ سهر نه و دوو فريشته نازل کرابوو زانستی سیحربوو، مبه سته که ش تافیکردنه و دی خه لکه که بوو، نه و دی فیری دهبوو کاری پی ددکرد کافر دهبوو، نه و دی خو ی لی دده پاراست، یان فیری دهبوو به لام کاری پی نه ددکرد نه وه موسولمان بوو.

{وَمَا يَعْلَمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ} هه رکه سیکیان فیری سیحربکر دایه، جاری له پیدشا به ته وای ناموز گارییان ددکردو پییان ده گوت: نیمه بؤ تافیکردنه وه دانراوین نه و دی نیمه فیری تووی ده که ی تافیکردنه و دی خوداییه بؤ نیوه، که فیری بوون بؤ زهر ورو زیان به کاری مهینن مه یکه نه هو ی کافر بوونتان.

وَاتَّبِعُوا مَا تَنَزَّلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مَلِكٍ سُلَيْمَانَ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينُ كَفَرُوا يَعْلَمُونَ النَّاسَ السَّخِرَ وَمَا أَنزَلَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يَعْلَمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَعْلَمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُمْ بِضَآرِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَعْلَمُونَ مَا يُمْسِرُهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾ وَاتَّقُوا لِمُتُوبَةٍ مِنَ اللَّهِ عَذَابٌ لَّئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٢﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقُولُوا رَءَاكُمَا وَقُولُوا انظُرْنَا وَاسْمِعُوا وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٣﴾ مَا يُوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَاللَّهُ يَخْتَصِمُ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿١٠٤﴾

{فَيَعْلَمُونَ مِنْهُمَا} خه لک له و دوو فريشته فیری جادو و بازی ودها دهبوون {مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ} که ژن و میردبیان لیک جیاده کرده و، نازاوه و پشیویان ده خسته نیوانیانه وه.

{وَمَا هُمْ بِضَآرِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ} خو نه گهر ویستی خودای له سهر نه بی نه و سیحربازانه ناتوانن زیان به که س بگه یه نن {وَيَعْلَمُونَ مَا يُمْسِرُهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ} نه وانه زانیاریه ک فیرده بن زیانیان پیده گه یه نی نه ک سوود و قازانج.

{وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ} بیگومان نه و جوله کانه ی ته وراتیان پاش گوئ خست و له جیاتی کار پیکردنی و پابه ندبوون به نه حکامه کانی سیحرو جادو و بازیان هه لئب زاردوو هینایانه کایه وه، بؤ خو یان باش دهران که له رده مته ی خودا بی به رین و بونی به هه شت ناکه ن.

{وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ} شتیکی خراب و ناپه سنده نه و شته ی که نه وان خو یانیان پی فروشتووه، نه گهر بزانون و هه ست به هه لکه یان بکن!

{^{۱۰۴} وَلَوْ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا} خو نه گهر نه وانه ی خوویان داوده سیحربازی و خو یان پی هه لوه گیر کردوو، له جیاتی فیربوونی سیحرو سیحربازی، نیمانیان به پیغه مبه ر بیانیه و

خودا بهرستییان بگردایه، خودا پاداشی دمدانه‌وه، ناشکراشه {لَمْثُوبَةٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَّوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ} نهو پاداشه‌ی که خودا دمدانه‌وه زور باشتربوو له ناکامی نهو کاره ناپه‌سهنده‌ی که فیربوونی سیحرو سیحربازییه.

تییینی: هه‌ندئ له موغه‌سسرین پییان وایه وشه‌ی (ما) له {وَمَا أَنْزَلَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ...} دا (ما)ی (موصوله) نییه (ما)ی نافیه‌یه. نهو کاته ته‌فسیره‌که به‌م جوړه ده‌بی.

{وَمَا أَنْزَلَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ} هیچ جوړه جادوو‌گه‌ری و سیحربازییه‌که نه‌نی‌ردراوته خوارئ بۆ سهر (هاروت و ماروت) که گوایه دوو فریشته بوون و هاتوونه ناوچه‌ی بابل - شاریکه له عیراق - تا خه‌لکی فی‌ری سیحربکه‌ن، نه‌م دوو فریشته هیچ که‌سیان فی‌ری جادوو‌گه‌ری نه‌کردووه هه‌تا پیان نه‌گوتبئ و ناموژگارییان نه‌کردبئ، که نی‌مه بۆ تاقیکردنه‌وه‌ی نه‌اده‌میزاد نی‌ردراوین، که‌وابئ بئ بروامه‌به هه‌رکه‌سیک فی‌ری سیحرببئ و کاری بئ بکا پیی کافر ده‌بی....

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا} نه‌ی نهو که‌سانه‌ی ئیمان‌تان به په‌یامی پی‌غه‌مبه‌ر هی‌ناوه، له رووی نهو پی‌غه‌مبه‌ردا وشه‌ی ناسک و جوان هه‌لب‌زیرن، وشه‌ی (راعِنَا) به‌کار مه‌هینن، نه‌م وشه‌یه به‌تۆزیک دم بۆ خوارکردنه‌وه ده‌بیته (راعینو)ی عی‌ری. که جینیوکی ناشیرینه، هه‌رچه‌نده له زمانی عه‌ره‌بیدا به‌مانای چاود‌یری کردن و گوئ بۆ راگرتن دئ و له‌سه‌ره‌خو‌یی ده‌گه‌یه‌نی، {وَقُولُوا انظُرْنَا} بل‌ین، روومان تی‌بکه و سه‌یرمان بکه و سه‌رنج‌مان بدرئ، بزانه ناخۆ له هه‌رمایشته‌کانت حالئ بووین؟ {وَأَسْمِعُوا} هه‌رمان‌به‌رداری هه‌رمانی خودابن، گوئ رابگرن پی‌غه‌مبه‌ر چیتان بئ ده‌لئ دمه‌رباره‌ی شه‌ری خودا بی‌قۆزنه‌وه. {وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ} سزای توند و به‌نی‌شمان بۆ نهو جوله‌که کافرانه ناماده کردووه و شایانی نهو سزایه‌ن.

{مَا يَوْزُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِّن رَّبِّكُمْ} نهو جوله‌که و گوم‌پایانه‌ی: که دمه‌رحه‌ق به پی‌غه‌مبه‌رانی خو‌یان نهو هه‌موو سه‌ره‌پی‌چی و فره‌وقی‌ل و ته‌له‌که‌بازییه‌یان نه‌نجام‌داوه، نه‌وانه هه‌رگیز نایانه‌وئ نی‌وه خو‌شبه‌خت بن. نهو جوله‌کانه پی‌یان خو‌ش نیه که پی‌غه‌مبه‌ر له خو‌تان‌ه و قورنانتان بۆ نی‌ردراوته خوارئ، پی‌یان ناخۆشه به‌شی‌کتان له خیر و به‌ره‌که‌تی

﴿ مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ مِثْلَهَا ۗ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦﴾ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٧﴾ أَمْ تُرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا سَأَلْتَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَنْ يَتَّبِعِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٨﴾ وَكَثِيرٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّوكُمْ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كَمَا رَأَوْا حَسَنًا مِّنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْتُوا ۚ وَاصْصَبُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٩﴾ وَأَتِمُّوا الْعَقْلَةَ وَءَاتُوا الزَّكَاةَ ۚ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ يَّحْدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٠﴾ وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا أَوْ نَصْرَىٰ ۚ تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ ۚ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢١﴾ بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَلِّهْ أَجْرَهُ ۚ عِنْدَ رَبِّهِ ۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٢﴾

په‌روم‌دگارتان بۆ نی‌ردراوته خوارئ، هه‌روه‌ها کافره‌کانیش پی‌یان ناخۆشه به‌لام نه‌وه شتی‌که‌و عانی‌د به‌خودایه.

{وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ} خودا به‌یستی خو‌ی که‌سیک هه‌لدمه‌زیرئ و ره‌حه‌ته‌ی خو‌ی به‌سه‌رداده‌م‌زیرئ و ده‌یکاته فره‌ستاده‌ی خو‌ی. که‌س نیه بتوانئ نه‌هتئ خودا نه‌م ویسته‌ی خو‌ی نه‌نجام بدا، خودا خاوه‌نی هه‌زل و گه‌ورمه‌یه به‌سه‌ر هه‌موو که‌سداو به‌تایبه‌ته‌ی به‌سه‌ر نهو که‌سه‌دا که ده‌یکاته پی‌غه‌مبه‌ر.

{مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا} حوکمی هه‌ر نایه‌تی‌ک بگۆرین به حوکمی نایه‌تی‌کی ترو حوکمه‌که‌ی به‌سپرنه‌وه یان هه‌ر له روه‌په‌ری دلتدا له‌بیرت به‌رینه‌وه نه له‌فظو نه مانا هی‌چیان لات نه‌مینن، نه‌وه دلتیا‌به باش‌ترو گونجاو تر ده‌خه‌ینه شو‌یئ نهو نایه‌ته نه‌سخ کراوه {أَوْ مِثْلَهَا} یان وه‌کوو نه‌وه ده‌یین. یان مانای نایه‌ته‌که به‌م جو‌رمیه: (هه‌ر موعجیزه‌یه‌ک که ده‌یده‌ین به پی‌غه‌مبه‌رێک دوایی نایسپرنه‌وه به‌م رهنکه نه‌یده‌ین به یه‌کی‌کی تر، نی‌للا موعجیزه‌یه‌کی باش‌تر یان وه‌ک نه‌وی دمه‌یینئ. نه‌مه‌ش بۆ

خودا کاریکی ناسایی و رسایه {أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ} بۆ تۆ نازانی: که خودا به سهر هه موو شتیکی گونجاودا به دهسه لاته، ههر شتی مومکین بئ نهو دمتوانی بیهینتیته کایه وه.

{أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ} بۆ تۆ نازانی که پهرومردگار خوی هه مانداره وه هه رچی دهسه لاته و خاونداریه تی و شکواری ناسمانه کان و زهوی هه یه، هه مووی هه ره ی نه وه؟ {وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ} نیه بۆ ئیوه جگه له خودا که سیکی تر چاودیری کاروبارتان بکا، که سیکی نیه جگه له خودا یارمه تیدمرتان بئ و پشتیوانیتان بکا.

{أَمْ لِرِيدُونَ أَن تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا سُئِلَ مُوسَىٰ مِن قَبْلُ} یان ئیوه نه ی کۆمه لی موسو لمانان دمتانه وی داوی موعجیزه ی نا قولا و ناماقول له پیغه مبه ره که تان بکه ن، وه کوو چۆن له وه پێش نه ته وه ی نیسرائیل ئاوا داوی موعجیزه ی نا قولا یان له هه زه رتی موسا کردو وتیان: به ناشکرا خودامان نیشان بده. {وَمَن يَتَّبِدِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ} ههر که سیکیش له شوینی نیمان و باوهر به خودا، کوفرو بئ دینی هه لێزیری، بیگومان ریگی راستی ئی گوم بووه!!

{وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّوكُمْ مِّنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا} زۆربه ی زۆری جوله که وه هه له کان نارمزوی نه وه یانه که ئیوه له نایین زیوان بکه نه وه ده یانه وی دوی نه وه ی ئیوه موسو لمان بوون و هه قتان بۆ دهر که وتوو ئیوه پاشگه ز ببنه وه و بچنه وه سهر حاله تی کوفرو بئ دینی پێشووتان {حَسَدًا مِّنْ عِندِ أَنفُسِهِمْ} چونکه هه سودیتان پئ ده به ن و پێیان ناخۆشه ئیوه موسو لمان بوون و به موسو لمانی بمێننه وه. {مَنْ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ} دوی نه وه ی بۆیان ناشکرا بووه: که نایینی ئیوه نایینیکی هه قه وه به لگه له سهر راستی و دروستی زۆرو زه به ندن، جا ئیوه نه ی کۆمه لی موسو لمانان {فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا} جا بووشییان ئی بکه ن چیتان به سه ره وه نه بن. {حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهَ بِأَمْرِهِ} هه تا نه و کاته ی پهرومردگار ریگاتان ددها شه رپان له دز بکه ن و دهستی خۆتان یان ئی بوه شینن. {إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ} بیگومان خودا به سهر هه موو شتیکیا توانا و دهسه لاتی ره های هه یه و هه رکاتی بیه وی تۆ له یان ئی ده ستین.

{وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ} بهردهوام بن له سهر نهجامدانی نوێز هه کانتان به ریک و پیک و زه کاتی مال و

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصْرَةُ عَلَىٰ شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصْرَةُ لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَىٰ شَيْءٍ وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ قَالَ اللَّهُ إِنَّكُمْ تُجَادِلُونَ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٣﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن مَّنَعَ مَسْجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِبِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٤﴾ وَاللَّهُ الشَّرِيفُ الْغَرِيبُ فَأَيْنَمَا تُولُوا فَتَمَّ وَجْهَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١٥﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ قَنِينٌ ﴿١٦﴾ بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِذَا أَقَضَ شَيْئًا قَالُوا مَاذَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿١٧﴾ وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَأْتِينَا آيَةٌ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ تَشَبَهتْ قُلُوبُهُمْ قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿١٨﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَا تُنْتَفِلْ عَنَ أَحْصَابِ الْبَحْرِ ﴿١٩﴾

سامانتان بدن، دلتیابن {وَمَا تُقَدِّمُوا لَأَنفُسِكُمْ مِّنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِندَ اللَّهِ} ههر کردار و گوشتارو هه لویستیک نه نجام بدن - هه رزی یان سونه تی بئ - پاداشه که ی لای خودایه و دهستان ده که ویته وه. {إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ} بیگومان خودا ناگادارو بینایه به سهر هه موو کارو کرده مه که تاندا و روژی دواپی به گویره ی پێویست پاداشتتان ددهاته وه.

{وَقَالُوا لَن يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا أَوْ نَصَارَىٰ} جوله که وه گاوره کان وتیان: که سیکی جوله که یان گاور نه بی ناچیته به هه شته وه، واته: جوله که پێیان وابوو ههر جوله که ده چنه به هه شته وه، گاوره کانیش ده یانگوت: به هه شت ههر بۆ ئیمه یه و که سی تری تی ناچئ. {تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ} نه م بیرو بۆ چوونانه زاده ی خه یالی پروپووجی نه وانه و هیج بنه مایه کی زانستی نیه، ههر به هه وانه نه م جۆره قسانه فره ی دهن. {قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ} نه ی پیغه مبه را پێیان بلئ: نه گهر راست ده که ن به هه شت ههر بۆ نه وانه ده به لگه ی چه سپنه ر بخرنه روو! دیاره به لگه یان به دهسته وه نیه و ناتوانن هیج جۆریک له م بیرو بۆ چوونانه بچه سپنن.

ناو مزگه‌وته‌کانی خوداوه، مه‌گهر به ترسو خوشوع و گهردن که‌جییه‌وه بچنه ناویان، نابئ به‌هیچ کلوجئ ریگه‌یان بی بدرئ: که به لووت به‌رزوی و کەش و فشه‌وه بچنه ناو مزگه‌وته‌کانه‌وه.

{هُم فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ} نه‌وانه له جیهاندا ریسواو سهر شوژن. {وَأَلْهَمُوا فِي الآخِرَةِ عَذَابَ عَظِيمٍ} له روژوی دوایشدا سزایه‌کی کوشنده و گهره‌یان هه‌یه و ده‌خړینه ناوی.

{۱۱۵} وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُولُوا فَنُحْمٌ وَجْهُ اللَّهِ} خۆره‌لآت و خۆرناواو هه‌موو زه‌وی موڵکی خودایه، له‌کاتی نوێژکردندا رووبکهنه ههر لایه‌ک رووکردنه خودایه و له‌پیش دهمتانو خودا په‌رستییه‌که‌تان گه‌ریه {إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ} بێگومان خودا شوێنێکی تاییه‌تی نییه، له‌هه‌موو شوێنێکه، له‌ههر شوێنێک رووی تێ بکه‌ن ناگاداری رووتیکردنه‌که‌تانه، هه‌لبه‌ته ئهم نایه‌ته پیش فهرمانکردن به رووکردنه که‌عبه له‌نوێژدا نازل بووه. به‌مه‌ش نه‌و بیرو بۆچوونانه‌ی نایینه کۆنه‌کانی پوچه‌ل کرده‌وه: که ده‌یانگوت: خودا په‌رستی ههر ده‌بی له‌ناو دێرو که‌نیشته‌دا نه‌نجام بدرئ.

{۱۱۶} وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا} ده‌لێن: خودا کوپی بۆخۆی بریار داوه و کوپی هه‌یه: نه‌صرانیه‌کانیش ده‌یانگوت: عیسا کوپی خودایه، موشریکوکانیش ده‌یانگوت: فریشته کچی خودان (سبحانه‌للا) پاک و بی خه‌وشی بۆ خودایه، په‌رومردگار دووره له‌وه منداڵی هه‌بی، چونکه منداڵ بۆ که‌سیک پێویسته یارمه‌تی بدا، دواى مردنی شوینی بگه‌ریته‌وه {بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ قَائِنٌ} به‌لکوو هه‌رچی له ناسمانه‌کان و زه‌ویدا هه‌یه هه‌مووی موڵکی خۆیه‌تی. جیان تێدایه گهردن که‌چ و فهرمانبه‌رداری نه‌ون، به‌ ویست و ئیراده‌ی نه‌و له گهردان و دێن و ده‌جن.

{۱۱۷} بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ} په‌رومردگار خۆی به‌دهیه‌ینه‌ری ناسمانه‌کان و زه‌وییه. راگرو هه‌لسوړپنه‌ریانه. {وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ} ههر کارێک، ههر شتێک ویستی ببئ بئ چه‌ند و چوون په‌کسهر ده‌بی، ئیراده‌ی هاته‌ندی ههرشتێک بکا بئ دواکه‌وتن دێته‌جئ.

{۱۱۸} وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَأْتِينَا آيَةٌ} نه‌فام و هاوبه‌ش په‌یدا که‌ره‌کانی عه‌رمب یان نه‌خوێنده‌واره‌کانی جوله‌که‌و گاور بیانوو یان به‌ پێغه‌مبه‌ر ده‌گرت و ده‌یانگوت نه‌گه‌ر تۆ راست ده‌که‌ی تۆ نیگات بۆ دئ و نه‌و نیگایه له خوداوه‌یه نه‌دی بۆچی خودا بۆخۆی قسه‌مان

{۱۱۲} بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ} نه‌خه‌یر وا نیه! بۆچوونه‌که‌تان هه‌له‌یه، به‌هه‌شت بۆ نیوه‌ی جوله‌که‌یان گاور قۆرخ نه‌کراوه، به‌لکوو ههر که‌سیک خودا په‌رست ببئ و بۆ خودا لێبهرئ خۆی ته‌سلیم به‌ خودا بکا و چاکه‌کار ببئ، نه‌وه پاداشتی لای خودا خۆیه‌تی و بی که‌م و زیاد و مریده‌گرێته‌وه. {وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ} نه‌ ترسیان له‌به‌ره‌و نه‌ خه‌م ده‌خۆن ترسی داها‌توو یان نییه و خه‌م بۆ رابردووشیان ناخۆن.

{۱۱۳} وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارَىٰ عَلَىٰ شَيْءٍ} جوله‌که‌ (وتیان) ده‌لێن: نه‌صرانیه‌کان له‌سهر نایینی حه‌ق نین نه‌و نایینه‌ی نه‌وان په‌ی‌ره‌وی ده‌که‌ن بی بناغه‌یه و ه‌یچ سه‌رچاوه‌یه‌کی نییه {وَقَالَتِ النَّصَارَىٰ لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَىٰ شَيْءٍ} له‌به‌رامبه‌ردا نه‌صرانیه‌کان گوتیان: جوله‌که‌کان له‌سهر ه‌یچ نایینیکی حه‌ق نین و دینه‌که‌یان به‌تاله. ئه‌مه له‌ کاتی‌که‌دایه که {وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ} نه‌وانه که‌تیب ده‌خوێننه‌وه: جوله‌که‌ ته‌ورات ده‌خوینن، له‌ویدا موژده‌ی هاتنی هه‌زهرتی عیسا‌ی تێدایه، گاوره‌کانیش نینجیل ده‌خویننه‌وه باسی نایینی جوله‌که‌ی تێدایه. {كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ} عه‌رمبه‌ خوانه‌ناس و هاوبه‌ش په‌یدا که‌ره‌کانیش ههر ناویان گوت و هه‌مان بیرو بۆچونیان هه‌بوو، ده‌یانگوت: (محمد) نایینه‌که‌ی بی بنه‌ماو سه‌رچاوه‌یه، قسه‌ بۆش و بی بناغه‌که‌ی جوله‌که‌و گاوره‌کانیان ده‌جوێته‌وه. {قَالَ لَهُ يَحْكُمُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ} په‌رومردگار روژوی قیامه‌ت موحا که‌مه‌ی نیوانی جوله‌که‌و گاوره‌کان ده‌کا، بیرو بۆچوونه‌کانیان دهمباری نایین یه‌کاڵا ده‌که‌اته‌وه و سزای شیایان بۆ دیاری ده‌کا.

{۱۱۴} وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَتَّعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ} کئ له‌و که‌سه سه‌ته‌مکارترو تاوانبارتره: که نه‌هه‌یئ له‌ مزگه‌وته‌کان و مالی خودادا ذیکری یادی خودا بکړئ و شک و گومان و دل‌ه‌راوکی بخاته‌ دئی موسوڵمانانه‌وه {وَسَعَىٰ فِي خُرَابِهَا} هه‌روه‌ها هه‌ول بدا وێرانیان بکا، به‌م جوړه نه‌هه‌یئ یادی خودایان تێدا بکړئ. {أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ} نه‌وانه شایه‌نی نه‌وه‌ن: که راوه‌دو بنه‌رین و بترسینه‌دین و بخرینه‌ به‌ر فشار و سه‌رکوت کردن، مه‌گه‌ر په‌نا به‌رنه به‌ر مزگه‌وته‌کان و داوی ناشتی بکه‌ن و خۆ بخه‌نه مالی خوداوه. یان مانای نایه‌ته‌که به‌م جوړه‌یه: نه‌وانه نابئ بچنه

له گهڻ ناکاو پيمان بلئي: (محمد) (دروودی خوی له سهر بئ) راست دهاو پيغمبري منه؟ {كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مَثَلُ قَوْلِهِمْ} دهی کافرو گومراکانی پيشووش همر نه م قسه يه ی نه مانیان ده کردو په لپی له م جوړمیان ده گرت. {ثَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ} دل و بیرو بوجوونی کافره کانی قوردهش و جوله که و گاوردکان و ده کوو یه ک دهجن، له سروشت و بیرو بوجووندا، له گومراپی و سهرکیشیدا و ده ک یه کتر وان. {قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ} بیگومان نیمة نیشانه کانی راستی پیغمبرایه تی (محمد) مان روون کردوته وه.

{۱۹} اِنَّا ارسلناك بالحق بشيرا ونذيرا} نیمة تۆمان کردوه به پیغمبرو ناردوومانی بوسهر ناده میزاد به حه ق و راستی، نه رک ی سهر شانیشت گه یانندی په یامه پر و زه که ته، مژده دده ی به وانه ی پابه ندی په یامه که ت ده بن، سهر پیچی که رانیشت دهر سیئی. {وَلَا تُسْأَلُ عَنْ اصْحَابِ الْجَحِيمِ} تۆ بهر پر سیار نیت له وانه ی که نیمان ناهین و به ووی کرده وی خویانه وه تور دهمدینه ناو ناگری دوزخه وه.

{۲۰} وَلَنْ تَرْضَى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَى حَتَّى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ} جوله که و نه صرانی و هاوپه یمانانان له تۆ رازی نابن و دزایه تیت ده که ن مه گمر واز له و په یامه که ت بیئی و بجیته سهر نایینی نه وان، نه وکاته شیش مالویرانی دنیا و قیامه ت ده بی. {قُلْ اِنَّ هٰذِي الْاٰيَةُ الْهٰدِي} نه ی موحه مده! پیمان بلئي: بیگومان ری بازی راستی نیسلام و بهرنامه ی خودا که بریتییه له په یامی قورن، همر نه وه شیای نه وه یه پیی بگوتری: ری بازی راست و مروف بیکاته بهرنامه ی خوی. نه ی پیغمبر! ناگات له خوبئ و وریابه به هیج جوړئ له ه لوئسته نه یه یته خواری و به موو له م بهرنامه لانه دهیت {وَلَنْ اَتَّبِعَ اَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ} نه گمر شوین هه واهو موسی نه وان بکه وی، به تابیبه تی دوی نه وه ی که نه و نایینه راست و دروسته ت بۆ هاتوه.

{۲۱} الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ} نه و موسولمانانه ی که له وه پیش له سهر نایینی جوله که، یان نایینی مه سیچی بوون {يَتْلُوْهُ حَقُّ تِلَاوَتِهِ} نه و نامه ناسمانییه ی که بویان هاتوه ده یخویننه وه، هیج گورپانکاری تی دا ناکه و نیشانه کانی پیغمبر (دروودی خودای له سهر بئ) چو ن لایان نووسراوه دمري دهخن و هیچی ئی ناشارنه وه {اُولٰٓئِكَ يُؤْمِنُوْنَ بِهِ} نه وانه

وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ اِنَّ هٰذِي الْاٰيَةُ الْهٰدِي وَلَنْ اَتَّبِعَ اَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۝۱۹ اَلَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتٰبَ يَتْلُوْهُ حَتّٰى تِلَاوَتِهٖ اَوْ لِيْكَ يُوْمِنُوْنَ بِهِ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ ۚ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ۝۲۰ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اذْكُرُوْا اَللّٰهَ الَّذِيْ اَنْعَمَ عَلَيْكُمْ وَاَنْتُمْ كٰفِرُوْنَ ۝۲۱ فَضَلَّكُمْ عَلٰى الْعٰلَمِيْنَ ۝۲۲ وَاَقْرَءُوا يَوْمَآ لَا تَجْزٰى نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْۤا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُوْنَ ۝۲۳ وَاِذْ اٰتٰنَا اِبْرٰهِيْمَ رُبِّيْۤا بِكَلِمٰتٍ فَاَتَمَّنَّاۤ اَنۢ اِنۢيۤ جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ اِمٰمًاۤ قَالَ وَمَنْ ذُرِّيَّتِيْۤ قَالَ لَا يَتَّٰلِ عَهْدِيْ الظّٰلِمِيْنَ ۝۲۴ وَاِذْ جَعَلْنَا اٰلِيَّهٖ مَثٰبَةً لِّلنَّاسِ وَاَمَّاۤ اَوْاٰلِدُهٗمَا مِنْ مَّقَامٍ اِبْرٰهِيْمَ مُصَلًّیۡ وَعِهْدَنَاۤ اِلٰى اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْمٰعِيْلَ اَنۢ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطّٰٓئِفِيْنَ وَالْمُكِيْمِيْنَ وَالرُّكَّعِ السُّجُوْدِ ۝۲۵ وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا اِمَامًا وَّارِثًاۤ اِنِّیۤ اَخْشَوُ الْاَهْلَ مِنَ الشِّرْكِ مِنَ اٰمَنٍ مِنْهُمْۤ بِاَللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِۤ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَاَمَّتُهُۥۤ قَلِيْلًاۤ ثُمَّ اَضْطَرُّهُۤ اِلَىۤ عَذَابِ النَّارِ وَاِنَّهُۥ لَمُصِيْرٌ ۝۲۶

بروایان به نامه ی خویان هه یه و دمزان راسته، همر به گویره ی نه وه پیش نیمانان به تۆ هیناوه. {وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ} که سیک برپا به نامه ی خودا نه کا و پابه ندی قهرمان و نه هییه کانی نه بی، نه وه برپا به قورن و به پیغمبریتی تۆش ناکا!! نه وانه خه سارتمه ندی دنیا و قیامه تن و به دبه خت و چاره رهش!

{۲۲} يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اذْكُرُوْا نِعْمَتِيَ الَّتِيۤ اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَنْتُمْ كٰفِرُوْنَ} نه ی نه ته وه ی نیسرائیل! یاد ی نه و هه موو نازو نیعمه تانه بکه نه وه که دام به نیوه، نه و خوشبه ختییه م پی ره وا بینین، به تابیبه تی که زیده ریزم دابوونئ به سهر ناده میزادانی روژگاری خوتاندا به رزم کردبوونه وه، نه مجار پیمان کوتبوون: {۲۳} وَاَقْرَءُوا يَوْمَآ لَا تَجْزٰى نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْۤا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ} خوتان به ریزن له سزاو تۆله ی روژیک که کهس له بری کهس سزا ندرئ، کهس ناتوانئ نیئش و نازاری یه کیکی تر هه لبرگئ، شفاعه ت و تکای کهس سودی پی ناگه یه نی، چونکه نه وان له بهر مه تدا بروایان به خودایه تی خودا نه بووه و به کافری دونیایان به جن هیشتوه {وَلَا هُمْ يُنصَرُوْنَ} نه وان یارمه تیان

نادری، کهس نییه بتوانی بهرگریان لی بکاو عهزایی خودایان لی دوور بخاتهوه.

{ ۱۲۴ } وَإِذْ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ } نهی محمد: بیر لهو کاته بکهرده: که بهروردگار نیراهیمی به تافیکردهوه و کومه لیک نه رک و فهرمانی به سهردا دا، نهویش به ریک و بیکی نه نجای دان { قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا } بهروردگار بیی فهرموو: نهمن دمهکهم به پیشه‌وای ناده‌میزاد و مه‌شخه‌لی رهنوما‌یی بۆ خه‌لک { قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي } نیراهیم وتی: بهروردگار! نه‌م پله و پایه پیروژه به هه‌ندی له نه‌و مکانیشم ببه‌خشه { قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ } بهروردگار فهرموو: نه‌م پله و پایه گه‌وره و پیروژه به هیچ که‌سیکی خوانه‌ناس نادری، هه‌ر که‌سی زالم و سته‌مکاری، به که‌لکی رابه‌ری و پیشه‌وایه‌تی نایه با له نه‌وی توش بی.

{ ۱۲۵ } وَإِذْ جَعَلْنَا الْآيَةَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَنشَأْ } نهی پیغه‌مبه‌ر (دروودی خوای له‌سه‌ر بی) یادی نه‌وه بکهرده نه‌وکاته‌ی: که خانووی که‌عبه‌مان کرد به مه‌رجه‌عو و رۆگه بۆ ناده‌میزاد، بۆ نه‌وی له هه‌موو لایه‌که‌وه رووی تی‌بکه‌ن و لی‌ی کۆبنه‌وه، هه‌روه‌ها ببیته شوینی ناسایش و جه‌وانه‌وه‌ی نه‌وانه‌ی که به‌نای بۆ دینن. { وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى } نهی موسولمانینه! شوینی نه‌و به‌رده‌ی که جه‌زرم‌تی نیراهیم (علیه السلام) کاتی دروست کردنی دیواری که‌عبه ده‌جووه سه‌ری، بی‌که‌نه شوینی نوپژی سونه‌ت و خوداپه‌رستی لی بکه‌ن، یان مه‌به‌ست به مه‌قامی نیراهیم هه‌موو که‌عبه‌یه و هه‌مووی ده‌گریته‌وه، نه‌رکی پاک راگرتنی ناماده‌کردنی بۆ خوداپه‌رستی تییدا خسته نه‌ستۆی دوو به‌نده‌ی خو‌ی که جه‌زرم‌تی نیراهیم و نیسماعیلی گورپه‌تی.

فه‌رموو: { وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَن طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ } فه‌رمانمان به نیراهیم و نیسماعیل کرد: که خانووی نی‌مه پاک و خاوین رابگرن و پاکی بکه‌نه‌وه، هه‌رشتن شیای پله و پایه‌ی په‌کته‌په‌رستی نه‌بی لی دوور بخه‌نه‌وه، ناماده‌ی بکه‌ن بۆ نه‌وانه‌ی دینه جه‌ج به ده‌وریدا هه‌لده‌سورین، یان له‌ناویدا ده‌میننه‌وه، یان روکوع و سوژده‌ی تییدا ده‌به‌ن.

{ ۱۲۶ } وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا } باسی نه‌وه بکه: که‌نیراهیم نزای کردو له‌خودا پاراپه‌وه وتی: خودایه: نه‌م شوینه‌ی که‌من عیبادمه‌خانه‌ی تۆی تییدا ناوه‌دان

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ { ۱۲۷ } رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِن ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ { ۱۲۸ } رَبَّنَا وَابْنِ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَزَيَّنَّهُمْ لِنَبِيِّكَ إِنَّكَ أَنْتَ الْغَنِيُّ الْحَكِيمُ { ۱۲۹ } وَمَنْ يَرْغَبْ عَنْ مِّلَّةِ إِبْرَاهِيمَ فَلَا مَن سِوَهُ نَفْسُهُ وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ { ۱۳۰ } إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ { ۱۳۱ } وَوَصَّىٰ بِمَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يَبْنِي إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمْ الَّذِينَ فَلَا مَمُوشَ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُّسْلِمُونَ { ۱۳۲ } أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِن بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَٰهَكَ وَإِلَٰهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَٰهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُّسْلِمُونَ { ۱۳۳ } يٰۤاَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَذِهِ السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِ رَبِّكُمْ إِنَّمَا أُخْرِجَكُم مِّنَ دِينِكُمْ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ سُبُلَ اللَّهِ قَدْ خَلَتْ لَكُمْ مَّا كُنْتُمْ لَٰكِبِينَ { ۱۳۴ }

ده‌که‌مه‌وه بی‌که‌ی به‌شاریکی هیمن و پر ناسایش و خوش‌گوزم‌رانی، له‌هه‌موو ئازار و ناخوشییه‌ک پاریزراو بی، { وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ } دانیشتوانی به رزق و رۆژی زۆرو به‌روبوومی باش خه‌نی بکه، هه‌موو کاتی بازاری پرپی له میوه‌جات و خواره‌مه‌نی. { مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ } نه‌وانه‌ی له‌ناو نه‌و دانیشتوانه‌دا نیمانیان به‌خودا و رۆژی دوا‌یی هه‌یه... { قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَأُمَتِّعُهُ قَلِيلًا } نه‌وانه‌ی کافرو بی بروان له‌ژیانی دونیا‌یاند هه‌ندی خوشیان ده‌ده‌می { ثُمَّ أَضْطَرُّهُ إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ } نه‌مجار راپیچیان ده‌که‌م بۆ ناو سزای دۆزه‌خ { وَبِئْسَ الْمَصِيرُ } ناگری دۆزه‌خیش خراپ‌ترین شوینی‌که که‌ببیته شوینی مانه‌وه و تی‌دا جه‌وانه‌وه و سه‌رم‌نجام.

{ ۱۲۷ } وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ } باسی نه‌وه بکه نه‌وکاته‌ی: که نیراهیم و نیسماعیلی کوری بناغه‌ی دیواری که‌عبه‌یان به‌رزگرده‌وه و نیشیان تی‌دا ده‌کردو ده‌یانگوت: { رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ } خودایه! لی‌مان قیوول بکه و رهنج‌مان به‌زایه مه‌ده، بی‌گومان تۆ هه‌موو نزاو پارانه‌وه‌یه‌ک ده‌بیسی و ناگاداری هه‌موو شتیکی.

{ ۱۳۲ } وَرَوَىٰ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بِيهِ وَيَعْقُوبُ يَا بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمُ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُوا إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ } نبراهیم و عقیبتی بۆ کوردگانی بۆ نه و دگانی کرد ههروهه حهزهرتی یه عقیوبیش، و عقیبتی بۆ نه و دگانی کردو پیتی فهرموون: ئه ی کور و نه و دگانم، ئه ی رۆله گانم! خودا ئایینی پاک و خاوینی بۆ هه لێ ژاردوون: که ئایینی پاکی ئیسلامه، به هیج شیوه یی لێی لامه دهن، به موسو لمانی نه بی له دنیا دهرمه چن، هه مووتان له سه ر ئایینی ئیسلام به رده وام بنو پاشگو یی مه خه ن، ئه م پله و پایه ی که داویه تی به خانه واده ی خانه دانی ئیوه به فیروی مه دهن. ئه مه بوو و عقیبتی نبراهیم بۆ کوردگانی و عقیبتی یه عقیوب بۆ نه و دگانی.

{ ۱۳۴ } أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِن بَعْدِي } نایا نیوہ لهوئ بوون نهی موسولمانهکان! یا نهی کوّمه لی جولهکه نیوہ ناگادار بوون کاتی یهعقوب پیش مردنی بهچهند چرکهیهک رووی کرده کوپو نهوهکانی و پیی گوتن: نهی رۆلهکانه! دوی لهدونیا دمرچوونی من کی دهبهرستن؟ { قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهاً وَاحِداً وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ } وتیان: نهو خودایه دهبهرستین که تو دهبهرستی، خودای توو باوک و باپیرانی تو ئیبراهیم و ئیسماعیل و ئیسحاق دهبهرستین، نهو خودایه ی تاک و تهنه او بی شهریکه، نیمه گهردنکه چو همرمانبهرداری نهو دهبین.

{ ١٣٤ تِلْكَ أَمَةٌ قَدْ خَلَتْ } نېبراهيم و پەيرەموگارانى، يەعقوب و كور و نەوەكانى، ئەوانە بابەندى وەصىيەتى ئەو رەھبەرەنە بوون، ئەوانە كۆمەتلىك بوون و رابردن. { لَهَا مَا كَسَبَتْ } چى كردهوى باشيان كرديى سودى بۆ خۆيانە و خۆيان پيى بەختەومر دەين. { وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ } ئيۋەش چى كردارى باش بگەن سودى بۆ خۆتانە، { وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ } ئيۋە بەرپرسيارنين لە كردارى ئەوان، بەلكوو ھەر كەسە لە كردهوى خۆى بەرپرسيارە.

{ ۱۳۵ } وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا { جوله که کان گوئیان (دیدیانگوت): ببینه جوله که و ورنه سهر نایینی نیّمه سهر فراز دهبین.. مه سیحیه کانیش دیدیانگوت: ورنه سهر نایینی نیّمه و ببینه مه سیحی له گومرایی رزگار تان دهبی. { قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ } نهی محمد پییان بلی: به لکوه نیّمه و نیّوه شوین نایینی باوکه گه ورده که مان

۱۲۸} رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ { خودایه! و امان ئی بکه به
ته و اوئی و بهر دموای ملکه چ و فهرمان به رداری فهرمانه گانت
بین { وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةٌ مُّسْلِمَةٌ لَّكَ { همرودها له نه و ده گانی شمان
گه لیکئی خوا به رست و موسولمان بی نه نارود، { وَأَرْسَلْنَا مَنَّا سَكَنًا
وَتُبَّ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ الثَّوَابُ الرَّحِيمُ { خودایه! شوینی
خودایه رستی و جو نیه تی چه ج کردن و شوینه واره گانمان
نیشان بدو و فیرمان بکه چون چه ج بکه ی و له کو یوه دست
پئی بکه ی و له کوئی کوئیایی پئی به ی نین... نه گهر
هه نه یه کمان کرد، تاوانی کمان ئی روداو په شیمان بووینه وه لی،
توبه مان قه بول بکه و لی مان خو شبی، بیگومان همر زاتی
پهر و مردگارت میهره بان و توبه و مرگرو به به ز می و دلوفانی!
۱۲۹} رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ { په ر و مردگار! له کاتی پیو یستدا
پیغه مبه ریک بنیره بو سهر نه و ده گانمان: نامه ی تو یان بو
بخوینی ته وه، فیری نادابو رهوشتی په سهندیان بکا، ناو مرؤکی
کتبی تو یان بو روون بکاته وه، حیکمه ت و ژیریان فیربکا،
نه و پیغه مبه ره به هوئی رهوشتی به رزی، دلیان پاک بکاته وه له
هه موو رهوشتی کی ناشرین و رهوشتی به رزو جوانیان تیدا
بلاو بکاته وه { إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ { بیگومان تو خودایه کی
وده ای دسه لاتت به سهر هه موو شتیکدا هیه و هه موو
کاریکت پر حیکمه ت و لی زانی و کار دروستییه. له هه موو

﴿وَمَنْ يَرْغَبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ﴾ كى ههيه ريگا بهخوى بدا، كه له نايبني ئيبراهيم لابدا؟ مهگەر كه سينك سوكايهتي بهخوى بكاو ريڙى خوى نهگرئ. ﴿وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ﴾ بيگومان ئيمه له دونياداو لهروژگارى خويدا ئيبراهيممان ههئبرارد، لهناو كۆرو كۆمهئي نهو روژگاردا پلهو پايه پيغهمبهرمان پئ بهخشي، نهويش به عهزمو جهزميكي پؤلايينه وه به ليها توويو و دئسوزي نهركي سهershاني نهنجام دا له دواروژيشدا يهكيكه له بهنده راستال و صالحهكاني پهرومردگار.

{ ۱۳۱ } اِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ اَسْلِمْ } نهو کاتهی: که خودای خوئی پیئی
 فهرموو: (واته: خستیه ناو دلییه وهو فهرمووی - گهردن که چ
 به، فرمانبهرداری خودای خوئی به. نهویش { قَالَ اَسْلَمْتُ
 لِرَبِّ الْعَالَمِينَ } له وهلامدا یه کسهر وتی: نهوا به ههموو
 توانامه وه، به لیپر او ی گهردنکه چی پهرومردگارو خودای
 بیوننهومر بووم.

حه زمرتى نبراهيم دهكهوين؛ كه سهر جاوهى نيسلامه و نايينكى پاك و خاوينه. نايينى نهو پيغه مبرميه كه له گهل خودادا پهيمانى بهستو پهيمانهكهى برده سهر و همرگيز هاوهلى بو خودا دانه ناوه.

{^{۱۳۶} قُولُوا آمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا} نهى خاومن باومران هممووتان بهيهك دم بلين: بپرومان هينا به خوداو بهو فورنانه گهورميهى كه بومان نيردراوته خوار {وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا} نبراهيم و اسماعيل و اسحق و يعقوب و الاسباط} ههروهه نيمانان هينا بهو پهيامه: كه بو نبراهيم و نيسماعيل و نيسحاق و بهعقوب و نهوى نبراهيم و نيسحاق كه پتيان دهگوتري: نه سباط. {وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى} بپرومان بهو نامه ناسمانانه ههيه كه بو موساو بو عيسا نازل كراوه، واته: بپرومان بهو تهرات و نينجيله ههيه كه دهستكارى نهكراون {وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ} بپرومان بهو پهيام و نيگايه ههيه كه له خوداوه بو پيغه مبرميه تر نيردراوه، بپرومان بههه موو پهيامك ههيه له خوداوه هاتبى بو پيغه مبرمان {لَا تَفَرَّقْ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ} جوداوازي له نتيوانياندا ناكهين، ناچين بپرومان به ههنديكيان ههين و بپرومان به ههنديكيان نهين، وهكوو نهوى: كه جولهكه و گاور دهيكه، {وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ} نيمه همموومان گهردنكهچى پهرومردگارين، پابهندى فهرمانهكانى نهوين.

جا {^{۱۳۷} فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا} نهگهر خاومنامهكان - جولهكه و گاورهكان - نيمانان هينا بهو بهرنامهى نيوه بپرواتان پتيهتى نهوه ريبازى راستيان دوزيومتهوه، كهوتونه سهر ريبازى هيدايت {وَأِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ} نهگهر پشتيان ههلكرد له ثيمان هينان به پهيامى نيسلام نهوه بزانه نهوانه دميانهوى دوژمنايهتيت بكهو و همرگيز نهوانه حهق خواز نين {فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللّٰهُ} نهى (محمد)! دلنيايه خودا له شهري شوومى نهوان دعتباريزى {وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ} پهرومردگار بيسهره، گووى له ناخاوتنى نهوانه و زانو ناگاداره بهوهى كه له دليان دايه له فيلو پيلان و شهر دزى موسولمان.

{^{۱۳۸} صِبْغَةَ اللّٰهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ صِبْغَةً} نهو نايينهى كه نيمه پهپروهى دهكهين نايينى خودايه، خودا نيمه بهو نايينه رنگ كردوه، نيشان زهدى كردوين، شوينهوارى نهو نايينه مان پيوه دياره، وهكوو چون رنگ به جل و بهرگهوه ديارى ددها. كى ههيه وهكوو خودا نايين بو نادهميزاد ديارى

وَقَالُوا كُفُّوا هٰذَا أَوْ نَصْرَىٰ تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٣٥﴾ قُولُوا آمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا مِنْ رَبِّهِمْ وَمَا أَوْفَىٰ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أَوْفَىٰ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا تَفَرَّقْ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾ فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللّٰهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣٧﴾ صِبْغَةَ اللّٰهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عٰبِدُونَ ﴿١٣٨﴾ قُلْ أَتَحَاجُّونَنَا فِي اللّٰهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٩﴾ أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَىٰ قُلْ أَنتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللّٰهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَبَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللّٰهِ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ خَلَتْ لَكُمْ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

بكا؟ {وَنَحْنُ لَهُ عٰبِدُونَ} نيمه هر نهو خودايه دهپرستين،

كهسى تر به خودا نازانين.

{^{۱۳۹} قُلْ أَتَحَاجُّونَنَا فِي اللّٰهِ} پتيان بلئ: نايا نيوه دمبرارهى خودا كيشم لهگهل دهكهو و پتيان وايه نيوه كورى خوداو خوشهويستى خودان؟ پتيان وايه پيغه مبرمان هر دميى له كومهلى نيوه بن، له هوزو نهتهوى تر پيغه مبر رهوانه نهكرين. {وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ} پهرومردگار خوداى نيمه و نيوهشه، همموومان بهندهى نهوين و ملکهچ و فهرمانبهردارين {وَلَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ} پاداش و سزاي كردهوى خومان بو خومانو و پاداش و سزاي كردهوى خوتان بو خوتانه، {وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ} نيمه خداپهرستى و بهنديهتيمان بو خودا راستالانهيه و ههموو كردهويهكمان لهبهر خاترى رمزامهنديى خودايه.

{^{۱۴۰} أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَىٰ} يان نيديعاي نهوه دهكهو كه نبراهيم و نيسماعيل و نيسحاق و بهعقوب و نهوهكانيان جولهكه يان گاور بوون {قُلْ أَنتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللّٰهُ} نهى محمد (دروودى خواى لهسهر بن) پتيان بلئ: نايا نيوه ناگادارتري

به نایبانی نهو پیغه مبهرو ره بهرانه یان خودا؟ بیگومان خودا شایه تی نهودی بو داو: که نهوانه هه موویان له سهر نایبانی نیسلام بوون، نه جوله که بوون نه گاور. {وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ} کی لهو که سه زالمو سته مکارتره که نایه ته کانی تهورات و نینجیل ژیر لیو بخاو بیان شاریته وه. نهو دهقانه ی که مرگینی هاتنی جه زهرتی (محمد) ی تیدایه سرپویشیان بکا؟ {وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ} خودا غافل نییه لهودی دهیکه، خودا ناگادارو زانیه به کرده و دهکانیان دهرانی چی دهکهن و چی ناکهن، سزای داد و مرانه یان دهداته وه.

{^{۱۴۱} تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ} پیش که میک تهفسیری نه م نایه ته کرا. هه لیه ته دووباره کردنهودی نه م نایه ته هه ره شهو ترساندن تیدایه، واته: نه گهر ره بهرانه له گهل نهو هه موو ریزه ی هه یانه سزاو پاداشی کردهودی خو یان و مر بگر نه وه، نیوه به ولاتر دهو سزاو پاداش و مر ده گر نه وه.

کو تایی جزمی یه که م

{^{۱۴۲} سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَاهُمْ عَنْ قَوْلِهِمُ اللَّي كَانُوا عَلَيْهَا} نهوانه ی گیل و تینه که یشتوون، کو پیرانه شوین خه لک که و توون و هیچ تی فکرینیان نییه، ده لئین: چ شتیک روویدا موسولمانه کان ناوا گوزو گوممهت روویان له بهیتوله قدیس و درگیرا: که له و دپیش قیبله یان بوو، روویان کرده که عبه؟ {قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ} نهی (محمد!) و ده لمان بدرمه وه و پیان بلئ: هه موو لایه ک رۆژه لات و خورناو باشورو باکور سهرو خوارو هه مووی هی خودایه و مولکی خو یه تی. نارمزوی له ههر که سئ بی بیخاته سهر ریبازی راست و حه ق دهیخاته سهری و رینمووی دهکات. هیدایه تی دمدات.

{^{۱۴۳} وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا} بهو شیوه نئمه نیوده مان کردوو به گهل و نه ته و ده یه کی میانه ره و له هه موو کاروباریکدا ره چاوی توند ره دی ناکهن.

﴿سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَاهُمْ عَنْ قَوْلِهِمُ اللَّي كَانُوا عَلَيْهَا قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعَ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقِبَيْهِ وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٢﴾ قَدْ رَأَى نَقْلُكَ وَجْهَكَ فِي السَّمَاءِ فَلَوْلَا نَسْكَ قِيلَ تَرْضَاهَا قَوْلٌ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَمَا اللَّهُ بِفَعِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٣﴾ وَلَنْ أَتِيَنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ مَآيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَنتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ وَلَكِنْ ائْتَجَعْتُ أَهْوَاءَ هُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْوَلَمِ إِنَّكَ إِذَا لَئِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٤﴾

{لَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ} بو نهودی بینه شایهت به سهر نهو جوړه که سانه ی لایه نی خودا په رستی و خودا ناسیان پاش گوئ خستوو. بینه شایهت به سهر هه موویاندا، بینه پشهوایان له میانه ره دی و کار دروستیدا. {وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا} پیغه مبه ریش ببیته شایهت به سه رتانه وه، چونکه پیغه مبه ر بو خوی نموونه ی ههره به رزی میانه ره دیه، موسولمانان کاتیک شیاوی نهو و ده صفو سه نایانه که په پرده ی شه ریعه تی پیغه مبه ر بکه ن و له ریبازی نهو لانه دن {وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعَ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقِبَيْهِ} نئمه که نه م نا لو گو ره مان پی کردی، قیبله ی له و دپیش که مه سجیدول نه قصا بوو گو ریمان به مه سجیدول حه رام بو نه و ده بو و دهری بخه ی کئ له سهر نایین به رده و امه و نا گو رئ، کی دلله راو کی پی ده که وئ و را را ده بی، دمر بکه وئ کئ شوین پیغه مبه ر ده که وئ و به گوئی دهکا، کی سه ریچی نه کات و لی پاشگه ز ده بیته وه. {وَإِنَّهَا كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ} بیگومان گو رینی قیبله له سهر شانی نهوانه گران بوو که به قیبله ی پشوو راهات بوون و خوویان پیوه گرتبوو، مه گهر نهوانه نه بی که خودا بیرو با و دپی پته و

کردوون و شاره‌زای حوکمی نایینی کردوون، برپوایان وایه که خودا په‌رستی و رووکردنه قیبله کاتیک سوودی هه‌یه و په‌سهنده که به‌گویره‌ی فه‌رمانی خودا نه‌نجام بدرین. {وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ إِيْمَانَكُمْ} حیکمه‌ت و ره‌حه‌متی خودا وانیه که کردار و خودا په‌رستی نیوه به‌فیرو بدا، هرگیز نه‌و نیمانه‌ی که نیوه‌ی هه‌لناوه بو شوین که‌وتنی پیغه‌مبه‌ر (دروودی خوی له‌سه‌ر بی) به‌فیرو ناجی. خو نه‌گهر گوپانی قیبله ببوایه به‌هوکاری نه‌وه‌ی خودا په‌رستی پیشووتان پووج بکاته‌وه نه‌وه قیبله‌ی نه‌ده‌گوپی. {إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَّوْفٌ رَّحِيمٌ} بیگویمان په‌روه‌ردگار له‌گه‌ل به‌نده‌کانیی زور به‌رحم و به‌بزمیه. هیچ کرده‌میه‌کی باش گوم ناکا.

{فَذَرْنِي وَجْهَكَ فِي السَّمَاءِ} ناگامان لیه و زورجار بینیومانه نه‌ی (محمد!) که‌تو جوت ده‌بریه ناسمان و نارده‌زوی نه‌وت بوو که قیبله‌ت بو بگوپدری له (به‌یتول مه‌قدیس) ده‌و بو (مسجد الحرام). که یه‌که‌م خانوئیکه له‌سه‌ر زه‌وی دروستکراوه بو خودا په‌رستی. {فَلَنُؤْتِيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا} دلنیا به‌رووت بی ده‌که‌ینه قیبله‌یه‌ک که خوشت ده‌وی و پی‌ی رازی ده‌بی، {قَوْلٌ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ} له‌نیستا به‌ولاه له‌نوپیژدا رووبکه‌ره که‌عبه و به‌ره‌و لای نه‌و خانووه پی‌روژه نوپیژبکه. فه‌رمان به‌موسولمانانیش بکه رووبکه‌نه که‌عبه. {وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ} له‌هر شوینیک بوون نه‌ی موسولمانینه! له‌نوپیژدا رووبکه‌نه لای که‌عبه، به‌پیچه‌وانه‌ی گاوردکان که‌هر رووده‌که‌نه خو‌ره‌لات، جوله‌که‌کانیش رووده‌که‌نه خو‌رناوا، نیوه له‌هر جییه‌ک بوون رووبکه‌نه که‌عبه. {وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ} جوله‌که‌و گاوردکان ده‌زانو و لی‌یان روونه: که که‌عبه یه‌که‌م په‌رستگای سه‌ر رووی زه‌وییه به‌فه‌رمانی خودا ئی‌براهیم بناغه‌ی داناوه و دیواره‌کانی به‌رزکردوته‌وه. ده‌زانن: که فه‌رمان به‌روکردنه که‌عبه فه‌رمانی خودایه و حقه‌و له‌خوداوه‌یه. {وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ} په‌روه‌ردگار غافل نیه له‌و کردار و گوشتارانه‌ی نه‌وان نه‌نجامی دده‌ن، سزایان لی ده‌ستین و هه‌روا به‌هه‌وانته بو‌یان سه‌رناچی و رزگاریان نابی.

{وَلَيْنِ آتَيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ}

نه‌ی (محمد!) دلنیا به‌نه‌تو هه‌رچی به‌لگه و ده‌لیل هه‌یه بیخه‌ره روو بو جوله‌که‌و گاوردکان ده‌رباره‌ی راستی و حقه‌ی گوپانی قیبله و به‌هوی پی‌یان به‌سه‌لینی که نه‌و قیبله گوپانه

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتَرَفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿۱۳۸﴾ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿۱۳۹﴾ وَلِكُلِّ وُجْهَةٍ هُودٍ أُولَئِكَ قَاتِلُوا الْكُفْرَ إِنَّ مَا تَكُونُوا يَأْتِي بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۱۴۰﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۱۴۱﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ عَمَّا إِلَهِكُمْ لِكُلِّ آلٍ حَقُّهُ إِلَّا الَّذِينَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَا يَحْشُرُهُمْ وَأَخْشَوِي وَلَا أَيْتَمَ يَتَمَتَّعُوا وَلَكُمْ نَمَاهُ تَهْتَدُونَ ﴿۱۴۲﴾ كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيَكُمْ وَيُعَلِّمُكُمْ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿۱۴۳﴾ فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿۱۴۴﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿۱۴۵﴾

به‌فه‌رمانی خودایه و په‌په‌روی کردنی پی‌ویسته، نه‌وانه نایه‌نه سه‌ر ری‌بازی توو روو ناکه‌نه قیبله‌که‌ت، هه‌ر به‌نه‌نقه‌ست ره‌به‌راه‌یه‌تیت ده‌که‌ن.

{وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتِهِمْ} نه‌توش به‌هیچ جوړیک روو ناکه‌یه‌ته قیبله‌ی نه‌وان، واته: نه‌که‌ی رووبکه‌یه‌ته قیبله‌ی نه‌وان واز له قیبله‌ی خو‌ت بی‌نی {وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ} ته‌نانه‌ت جوله‌که‌و گاوردکانیش له‌ناو خو‌یاندا هی‌چیان روو ناکه‌نه قیبله‌ی نه‌وی تریان، واته جوله‌که‌و واز له قیبله‌ی خو‌یان ناهینن، گاوردکانیش واز له قیبله‌ی خو‌یان ناهینن، هه‌ریه‌که‌یان سوورن له‌سه‌ر بیرو بو‌چوونی خو‌یان گوئ ناده‌نه به‌لگه‌و ده‌لیل و کوپرا‌نه ره‌فتار ده‌که‌ن. {وَلَئِنْ أَسْأَلْتُمْ أَهْرَاءَهُمْ مِّنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ} بیگویمان نه‌تو نه‌ی (محمد!) نه‌گهر شوین هه‌واو نارده‌زوی نه‌وان بکه‌وی - به‌تایبه‌تی دوی نه‌وه‌ی زانیاری ته‌واوت بو هاتووه - نه‌وه توو نه‌وکاته له‌پیزی سته‌مکارانی و شیاوی نه‌وه ده‌بی سزای توند بدری. دیاره هه‌رگیز شتی و له‌تو ناوه‌شیتته‌وه و قه‌ت هه‌لوپستی ناوا سته‌مکارانه له‌تو ناپیندری.

{الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ}

نه‌وانه‌ی خاومن نامه‌ی ناسمانین و ته‌ورات و ئینجیلیمان بو

بۆنەۋە جولەكە بەلگە لەدژتان نەھیننەۋەو بۆلین: (محمد) و
 ھاۋەلانی دژى ئایینەكەمانن كەچى روودەكەنە قىبلەكەمان،
 نەمە بكەن بە بەلگە لەسەر راستى ئایینەكەيان، ھەروەھا
 موشرىكەكان بۆلین: (محمد) ئىدىعائى ئایىنى ئىبراھىم دەكا،
 كەچى رووناكاتە قىبلەكەى، ئىتر ئەۋكاتە خەلك ناتوان
 بەلگەتان لەدژ بۆننەۋە، **{إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ**
وَاخْشَوْنِي} مەگەر ئەو كۆمەلە ستمەكارانەى كە بە بەلگە
 بۆدەنگ نابن و بەھىچ شتێك لەقسەى پوچى خۇيان ناكەون و
 ھىچ پاساۋو بەلگەيەك وەرنەگرن. ئەى كۆمەلەى موسولمانان
 گوپيان پى مەدەن و لىيان مەترسن تەنھا لەمەن بترسن، من
 شىاۋى ئەۋەم لىم بترسپن. **{وَلَا تَمْنَىٰ غَيْرِي عَلَيْكُمْ}** ئىمە كە
 قىبلەمان بۆ گۆرپن و فەرمانمان پىكردن كە رووبكەنە لای
 كەعبە بۆ ئەۋەيە نىعمەتى خۆمتان كە ئایىنى ئىسلامە بۆ
 تەۋاۋ بكەم، چونكە ئىۋە ئەگەر قىبلەى تايبەتتقان نەبى بە
 ئوممەتى ناكامل و پاشكەوتوو حسىب دەكرپن. **{وَلَعَلَّكُمْ**
تَهْتَدُونَ} بەلكوو بەھۆى ئەم نىعمەتە ئىسلامىيەۋە رەزامەندى
 خدا بەدەست بۆنن و پاداشى باشى خۆتان وەربگرن.

{۱۵۱} كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنْكُمْ} واتە نىعمەتى گۆرپنى
 قىبلە بۆتان يەككە لە نىعمەتە يەك بەدۋاى يەكەكانى
 پەرۋەردگارتان كە نىعمەتێكى ترى فرە گەورەو مەزنە
 ئەۋىش رەوانەكردنى پىغەمبەرێك لە نەژادو رشتەى خۆتان
 بۆسەر خۆتان، **{يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا}** ئاياتى ئىمەتان بەسەردا
 دەخویننیتەۋە، ھەمىشە ھەولئى ئەۋە دەدا: كە ئىۋە لە
 نەفامى و نەزانى رزگار بكا، **{وَيُزَكِّيكُمْ}** دلو و دەرۋونتان لە
 ھاۋەش پەيداكردن بۆ خداۋا كەردارى خرابى پاك دەكاتەۋە.
{وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ} ئەحكامى قورئانى پىرۋرتان
 فێردەكا، فەرموودەكانى خۆيتان بەگوى دا دەدا كە ئەۋانیش
 وەككو قورئان ئەحكامى ئايىنيان ئى وەردەگرن، **{وَيُعَلِّمُكُم مَّا**
لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ} ھەروەھا زۆر شتى بەسوودو قازانج بۆ
 كارى دۇنيایى و قىامەتتان فێردەكا: كە لەۋەپىش نەتان
 زانیۋە، ئەگەر ھاتنى پىغەمبەر نەبۋاىە ئىۋە ئەو شتانەتان
 نەدەزانى.

{۱۵۲} فَادْكُرُونِي أذكركم} بەخودا پەرسى و فەرمان بەردارى
 يادام بكەن و بەخودام بزانن، ئەمەنىش بە پاداش و ئى
 خۆشبوون و دابىنكردنى ژيانى بەختەومرى لەھەردوو دۇنيا
 يادتان دەكەم و چاۋم لىتانە. **{وَأَشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ}** ئەى
 گروھى موسولمانان بە كەردار و گوشتار سوپاس گوزارى ئەو

ناردوون باش باش پىغەمبەرى ئاخىر زەمان دەناسن، وەككو
 جۆن مندالى خۇيان دەناسن ئاۋاش پىغەمبەر دەناسن، چونكە
 نىشانە و رەۋشەكانى لەنامە ئاسمانىيەكانى ئەۋاندا روون
 كراۋەتەۋە. **{وَإِنَّ فَرِيقًا مِّنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ}**
 كۆمەلێك لەو جولەكە و گاورانەى كە لە كتیبەكانىاندا
 نىشانەى پىغەمبەرایەتى پىغەمبەر روون كراۋەتەۋە ئەم
 راستىيە ژپىر لىۋ دەخەن و دەيشارنەۋەو نەھیلن
 نەخویندەۋارەكانىان بىزانن، بۆ خۆشيان پاش گوپى دەخەن و
 كارى پى ناكەن، دەشزانن كە حەقە.

{۱۴۷} الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ} بەيامى حەق و
 راست ئەۋەيە كە لەخوداۋە بۆ تۆ ھاتوۋە، نەك ئەۋەى
 جولەكە و گاورەكان دەپلن و بلاۋى دەكەنەۋە. ئەو قىبلەيەى
 كەتۆ ئىستا رووى تىدەكەى قىبلەى حەقە و خودا پى رازىيە.
{۱۴۸} وَلِكُلِّ وِجْهَةٍ هُوَ مُوَلِّيهَا} بۆ ھەموو گەل و نەتەۋەيەك
 قىبلەيەك ھەيە، ھەر كەسە روودەكاتە قىبلەى خۆى.
{فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ} كەۋابوو ئەى كۆمەلەى موسولمانان! پەلە
 بكەن لە ئەنجامدانى كارى خىرو چاكەدا، ھىچ كاتى لەكارى
 خىر سەل مەكەنەۋە. **{أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا}**
 ھەموو ولات و شوپن و جىگايەك ھى خودايە، لەھەر شوپنێك
 بن كۆتانەدەكاتەۋە بۆ حىساب و لىكۆلینەۋە. **{إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ**
شَيْءٍ قَدِيرٌ} بىگومان پەرۋەردگار بەسەر ھەموو شتێكدا
 تواناى ھەيە و ھىچى ئى عاسى نابى.

{۱۴۹} وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ}
 لەھەر جىگايەك چوویتە دەرەۋە، لەھەر شوپنێك نىشتەجى
 بووى و كاتى نوپژ ھات لەنوپژدا رووبكەرە لای كەعبە و بەرەو
 ئەو روگەيە نوپژ بكەن. **{وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ}** بىگومان
 رووكردە كەعبە حەق و چەسپاۋە لەلایەن خوداى خۆتەۋە
{وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ} پەرۋەردگار بى ناگا نىيە
 لەكردەۋەكانى ئىۋە، دەزانى كى بەباشى شوپن پىغەمبەر
 دەكەۋى و بە ئىخلاص و لىبوردەيىيەۋە فەرمانەكانى جىبەجى
 دەكا، دلتىابن خودا پاداشتى كردەۋەكانتان دەداتەۋە.

{۱۵۰} وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ} لەھەر شوپنێك رۆشتىتە
 دەرەۋە بۆ سەفەر و كاتى نوپژ ھات رووبكەرە لای كەعبە،
 لەھەر شوپنێك بوون و وىستان نوپژ بكەن رووبكەنە لای
 كەعبە و بىكەنە رۆگەى خۆتان. **{إِنَّمَا يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ**
حُجَّةٌ} پەرۋەردگار چۆنەتى روكردە قىبلەى فێركردن

هه موو نیعمه تانه م بکه: که پیتم به خشیوون، هه موو شتیک له شوینی خویدا به کاربینن، به دل و زوبان و به نه ندام جهسته تان شوکرانه بژیړی من بن، کوهرانی نیعمه ته کانه مه که، بۆته و دی سهر فرازی هه ردو و جیهان تان بۆ دهسته بهر ببی.

{^{۱۵۳} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ} نهی کومه لی بروداران نیوه له پیناو بلا و کردنه و دی نیایی نی سلامدا، له نه نجامی بهر هه لستکاریتان و داکوکی کردنتان له نیاین تووشی جوړدها به لا و دمدی سهری دهب، پیو یستیتان به پالېشت و سهنگری قایم هه یه، که واته بۆ به هیز کردنی دل و دمروونتان، بۆ وره بهرزی و خوړاگریان، په نا ببه نه بهر صهبر و نارامی و نویژکردن، نه م دوو رهوشته چه کی به کاری موسولمانن بۆ بهر په رچدانه و دی هه موو کاریکی دوژمن که دزی نیوه نه نجام دمدی چونکه (صهبر) خوړاگری کرده و دی ههستی ناو و دی مروفه، نویژیش قورسترین کرده و دی به دیاریه تی. به هو ی صهبر و ده مروفه دمتوانی به رنگاری بیرو باومری پووج ببیته وه. هه رو و کوو چو ن نویژ سهر چا و دیه کی گرنگه بۆ به هیز کردنی وره و هیوای سهر که و تن.

{^{۱۵۴} وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أحيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ} نیوه دمر باره ی نه وانه ی که له پیناو نیایی خودا د کوژراون پیان مه لئین مردوون، نه وانه نه مردوون، به لکوو نه وان له جیهانیکی تردان؛ که جیاوازه له جیهانی نیوه، له ژیانیکدان که جوداوازه له ژیانی دونیایی نیوه، و دی نیوه هه ست به و ژیا نه ی نه وان ناکه.

{^{۱۵۵} وَلَتَجْلِبْزُكُمْ بَشْيٌ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالتَّمَرَاتِ} سویندب نیمه نیوه به تاقی ده که یه وه به که میک ترسان له دوژمنان و بری به لا و موصیبه تی عاده تی ژیان و کوو برسپایه تی و گرانی و قات و قری و هه و تانی به رو بووم و له نا و جوونی مولک و داراییان، مردنی کوړو کچ و خا و خیزان و خرم و کهس و کارتات و اته: و امه زانن موسولمان بوون و جوونه ناو نیسلامتان ببیته هو ی دوله مه ندی و زوړ بوونی رزق و رۆزی و فراوان بوونی سامانتان. به لکوو نه و روودا وانه رو و دمدن به گو یړه ی داب و نه ریتیک که خودا له بوونه و مرده بۆ دروستکراونی خو ی دایناون، {وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ} مرگینی بده به وانه ی خا و من صهبرن، له کاتی ته نگانه و هاتنی به لا دا خو گرن.

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أحيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٤﴾ وَلَتَجْلِبْزُكُمْ بَشْيٌ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالتَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٦﴾ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْتَخُونَ ﴿١٥٧﴾ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِن بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ ﴿١٥٩﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّاهُ لَكَ أَنُوبٌ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٦١﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿١٦٢﴾ وَلِلَّهِ كُزَّةٌ وَحْدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٣﴾

{^{۱۵۶} الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ} صابرو خوړاگر نه وانه که به لایه که په خه یان دهگری، تووشی ناخو شى دهب، خو شه و یستکیان له کیس ده چی دادو فیغان ناکه نه لکوو {قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ} به دلکی پر له نیمانه وه ده لئین، نیمه هه موومان به نده ی خوداین و هه موومان بۆ لای نه و ده گه رپینه وه.

{^{۱۵۷} أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْتَخُونَ} نه وانه: که نه وه هه لویستیان، نه وه هه لک و هه و تیان، رده مته و به زمی خودایان له سهره، ده که ونه ژیر هه یزو رده مته ی یزدان و سهر فرازی دویا و قیامه ت بوون.

{^{۱۵۸} إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ اللَّهِ} بیگومان صه فا و مه رو که دوو شوینن له نزی که عبه نیشانه ی نیایی خودان، چونکه نه نجامدانی گورگه لوه ی نیوانیان و پروا پی بوونیان نیشانه ی گهردن که جیهی بۆ په رومردگار و خودا په رستی و ته سلیم بوونه. {فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا}: که سیک چه جی کرد، یان عومره ی به جی هی نا هیه تاوانیکی تیدا نییه نه گهر هاتو و چو ی نیوان صه فا و

مهرود نه انجام بد او ته وافی بهینان بکا! هر چه نده
موشریکه کانیش هم هاتو چویه یان دهکرد، جیاوازی نیوان
هاتو چوی نیوه و موشریکه کان نه و دیه، نه وان به کافری
نه انجام یان دندا، به لام نیوه به بیرو باومری نیسلا مییه وه
ته و افه که دهکن. {وَمَنْ تَطَّرَعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ}
که سیک زیاد له نه ندازه ی واجب که طاعه تی خودا بکا، نه وه
پهر و مردگار پاداشتی چاکه به چاکه دداته وه، زانو دانایه،
دزمانی کی شیایو نه و پاداشه یه.

{^{۱۵۹} إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا
بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ} نه و جوله که و گاورانه ی که زانیاری
ناو کتیبه کانیان دهر باره ی نایینی نیسلام و هاتنی پیغه مبهری
ناخر زه مان: که (محمد) ه (دروودی خوی له سهر بی)
دهشارنه وه یان له شوینی نه و زانیاریانه شتی تر دهخه نه
روو، راستیه که ژیر لیو دهخه، له شوینی نه و راستیه
درویه که دهخه نه روو {أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ}
نه وانه شیایو نه و من، فریشته و ناده میزاد لیان هه لنوزن و
داوا بکن له خودا له رحمه تی خوی دووریان بخته وه.

{^{۱۶۰} إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّاهُ فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ} مه گهر نه و که سانه نه بی: که په شیمان
بوونه وه و له و کردار و گوشتارانه ی کردوویان، توبه دهکن،
نه و نازا وه و فیتنه یه ی به زانیاری شار دنه وه که بهر پایان
کردبوو راست دهکنه وه، له درو و دله سه کانیان پاشگمز
دهبته وه، راستی و حقیقه تی نه وه ی خودا ناردوویه تی
به خه لکی راده گیه نن، نه وانه توبه یان لی و مرده گری و
رحمه تی خودا دیمان گریته وه، نه وانه من توبه یان لی
و مرده گرم، من رحمه تی به زه می و لی یوردنی زورم بو
به نده گانه هیه.

{^{۱۶۱} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمُ لَعْنَةُ اللَّهِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ} بیگومان نه وانه ی کافر بوون و
وازیان له کوفرو گومرایی خویان نه هینا، همر سوور بوون
له سهر بی دینی خویان تا وه کوو مردن یه خه ی گرتن و
سهرنگوون بوون به کافری مردن و دونیایان جی هیشت،
نه وانه نه فرمتی خودا و فریشته و ناده بزادیان له سه ره،
ته نانه تی روژی قیامت کافره کان هه ندیکیان نه فرمت
له هه ندیکیان دهکن.

{^{۱۶۲} خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ} سزای به نیشیان
له ناو دوزخدا بهر دوماه و ساه و دختیکیش نه و سزایه یان

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَالْمَلَائِكَةِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَخْبَاهُ بِالْأَرْضِ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا
مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيْحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ
بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَفْهِمُونَ قَوْلَهُمْ ^(۱۵۷) وَمِنْ
النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ
وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ
الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ^(۱۵۸)
إِذْ تَبَرَأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ
وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ^(۱۵۹) وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّا
لَنَّا كَرِهَ فَنَتَّبِعَ آيَاتَهُ كَمَا تَبَرَّأْنَا مِنْكَ كَذَلِكَ يُرِيدُهُ اللَّهُ
أَعْمَلَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ^(۱۶۰)
يَتَأْتِيهَا النَّاسُ كُلُّ أُمَّةٍ مِّنْ الْأَرْضِ حَلَلًا فَلْيَبْغُوا
خُطُوبَ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ^(۱۶۱) إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ
بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَن تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ^(۱۶۲)

له کول ناکه وئ {وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ} نه وانه مؤله تیشیان نادری
سزایان دواناخری. ریگه یان بی نادری تا عوزرو به هانه
بی نه وه.

{^{۱۶۳} وَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ} خودای
نیوه خودایه کی تاک و ته نه یه، همر نه و خودایه و شایه نی
پهرسته، هیچ خودایه کی حقه نیه جگه له نه و زاته
بیچوونه، که س رایه ی ناکه وئ بیته خودا جگه له خوی
به ولاده. خاوه نی هه موو نیعمه تی به خششیکه، سهر جاوه ی
هه موو به زه می و سوزو رحمتیکه.

{^{۱۶۴} إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ}
بیگومان له دروست کردنی ناسمانه کان و زه می و نه وه ی
تیاندا یه، نه و ناسمانه فراوان و مانگو خوزو نه ستیرانه، نه و
جیهانه زانراو نه زانراوه، نه م ریک و بیکیه ی که له
ته و مره ی نه ستیره گاندا هیه، نه و هاتو چو و هه لسوران و
خولانه وه ی که نه نجامی ددهن به و شیوه سهر سور هینه ره.
هه روا گورانی شه و روژو هاتنی یه که به دوا یه کیاندا، شه و
دی و روژ دهر و، روژدی و شه و دیته شوینی، نه م نال و
گوریه ی تاریکی و رووناکی، خوره لاتن و تاریکی داهاتن،

ناستیاندا هه‌لده‌نوزن و به‌ندایه‌تیان بۆ ده‌که‌ن. {وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ} ته‌وانه‌ی موسولمانی ساغن و خاوه‌ن باومرڤن زۆر خودای خو‌یان خو‌شده‌وئ، چونکه موسولمانان واز له‌خودای خو‌یان ناهینن بچن خودای تر به‌رستن، به‌لام موشریکه‌کان که تینیان بو‌هات واز له‌بتپه‌رستی ده‌هینن و ده‌ست ده‌که‌ن به‌خودا په‌رستی، خودا درۆزنه‌کانیان ده‌که‌نه واسیته بو‌لای خودا، ماوه‌یه‌ک بتیک ده‌په‌رستن و دوایی واز له‌وده‌هینن و رووده‌که‌نه بتیکی تر، یان ده‌یخۆن وه‌کوو: چۆن هو‌زی (باهله) سالتیکی گرانى خودا که‌یان که له‌خورما‌بوو خواردیان.

{وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ} ته‌و سته‌مکارانه‌ی هاوبه‌ش بۆ خودا داده‌نن، له‌جیاتى خودا به‌ردو دار ده‌په‌رستن، به‌وکارانه‌شیان سته‌م له‌حق ده‌که‌ن، سته‌م له‌خودى خو‌شیان ده‌که‌ن، ئا ته‌مانه نه‌گه‌ر به‌وردی بر‌واننه ته‌و رو‌ژه‌ی که له‌به‌رده‌م خودای تا‌ک و ته‌نیا به‌ملکه‌جی ده‌وستن، نه‌گه‌ر بیریک له‌و رو‌ژه بکه‌نه‌وه که چاویان ده‌که‌وئ به‌و سزا سامناکه‌ی که دانراوه بۆ سته‌مکاران، ته‌وه‌یان بۆ روون ده‌بیته‌وه: که هه‌موو هی‌زو توانایه‌ک هی خودایه‌و به‌س! که‌س رایه‌ی نا‌که‌وئ ببیته هاوبه‌شی خودا، که‌س ناتوانی خو به‌خودا بزانی، هه‌روه‌ها ته‌وه‌شیان لا روون ده‌بیته‌وه: که به‌راستی سزای به‌نیشی هه‌یه بۆ سه‌رپی‌چیکاران، بۆ سته‌مکاران، به‌ئى نه‌گه‌ر ته‌و فلیمانه‌ بینه‌ن پيش چاوی خو‌یان شتی سامناک ده‌بینن به‌لای گه‌وره‌یان چاو پی‌ده‌که‌وئ، ته‌نگ و چه‌له‌مه‌ی وایان چاو پی‌ده‌که‌وئ زمان توانای گو‌تنی نییه‌و به‌هیچ شی‌وده‌یه‌ک باس نا‌کری.

{۱۶۶} {إِذْ تَبَرَأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا رَبَّاهُمْ وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ} ته‌گه‌ر نا‌گاداربى ته‌وکاته‌ی سه‌رو‌ک و لی‌په‌رسراوان خو‌یان له‌شوینکه‌وتوانی خو‌یان بى به‌ری ده‌که‌ن و ده‌لین: ته‌وانه شوینکه‌وتووئ نی‌مه‌ن، نی‌مه‌ پیمان نه‌گو‌توون شوینمان بکه‌ون. ته‌مه‌چار سزای سه‌ختی ناماده‌کراویان چاو پی‌ده‌که‌وئ، له‌عه‌یبه‌تا هه‌موو په‌یو‌مندی و عه‌لا‌قاتیکی که له‌گه‌ل په‌ک‌ریدا هه‌یان‌بووه ده‌پ‌چ‌رئ و هه‌رکه‌سه سه‌رقالی حالى خو‌ی ده‌بی: سه‌رو‌کی و لی‌په‌رسراوی مسکینی و نا‌غایی و به‌گایه‌تی نامینن.

{۱۶۷} {وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّأُوا مِنَّا} ته‌و جو‌ره‌ پیا‌وو شوینکه‌وتوانه که له‌دونیا‌دا شوین ته‌و قیل‌بازو خو به‌خودا زانانه که‌وتبوون، ته‌وه‌نده رقیان هه‌لده‌ست و ته‌وه‌نده تینیان پی‌ده‌گا ئا‌وا‌ته‌خوازی ته‌وه‌ ده‌بن و

سپیده‌ی به‌ره‌به‌یان و تاریکی دوا خو‌رئا‌وابوون، ته‌مانه هه‌موویان سه‌رسو‌په‌ینه‌رو مو‌ع‌جیزه‌ن، به‌لام دووباره بو‌وونه‌وه‌یان وای کردووه، ئاده‌میزاد به‌لایه‌وه شتیکى ئاسایی بن و له‌ناستیاندا سه‌ری سو‌پ نه‌مینن.

{وَالْفُلْكَ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ} ته‌و که‌شتی و گه‌مییانه‌ی له‌ده‌ریادا دین و ده‌چن، ته‌و هه‌موو شتومه‌ک و کالایه‌یان پی ده‌گو‌یزیته‌وه‌و ئاده‌میزاده‌کان لی‌یان سو‌دمه‌ند ده‌بن. {وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ} هه‌روه‌ها ته‌و ئاوی بارانه‌ی که خودا له‌به‌رزاییه‌وه بۆ نی‌وه‌ی ده‌بارینن.

{فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا} به‌و بارانه‌ په‌روم‌ردگار زه‌وی مردوو سو‌ته‌مه‌رو‌ی زیندوو کرده‌وه، گیاو گ‌زو رو‌وده‌کی تیدا رواند، هه‌ر به‌ه‌وی ته‌و بارانه‌وه ئاده‌میزادو گیانله‌به‌رانی تر ده‌توانن درێ‌ژه به‌ژیان بدنه {وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ} له‌ناو زه‌ویدا له‌هه‌موو جو‌ره‌ گیانله‌به‌ریکی بلا‌و کردۆته‌وه، هه‌ر ولاتیک بارانی لی نه‌بارئ و جو‌م و رو‌باری به‌نا‌ودا ره‌وان نه‌بی نه‌گیاو گ‌زی تیدا ده‌روئ و نه‌گیانله‌به‌ری تیدا ده‌زی. {وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ} هه‌روه‌ها گو‌رانی (با) به‌ره‌و خو‌ره‌ه‌لات و خو‌رئا‌وا به‌ره‌و با‌کو‌رو با‌شو‌ور، جاریک گه‌رم و جاریک سارد، ده‌میک به‌ه‌یز و کاتیک بى هی‌ز، تا‌ویک گ‌یزه‌لو‌که‌و و زریان، ماوه‌یه‌ک شه‌مال و نه‌سیم، هه‌ندی‌ک جار ته‌له‌قیح و تو‌م په‌ر‌زان‌دن نه‌نجام ده‌دا کاتیک‌کش نه‌زو‌ک و با‌ی وه‌شتی یه. {وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ} ته‌و هه‌وره‌ی ملکه‌ج له‌نی‌وان ئاسمان و زه‌ویدا وه‌ستاوه بۆ ته‌وه‌ی به‌فه‌رمانی خودا باران به‌سه‌ر ولاتاندا ببارینن، له‌م شوین بۆ ته‌و شوین و (با) راپی‌چی ده‌کا، په‌روم‌ردگار چۆنی بوئ ئا‌وا باران ده‌بارینن، ته‌م دیارده‌ سروشتیانه‌ی باس کران {لَايَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ}

هه‌موویان نیشانه‌و به‌لگه‌ن له‌سه‌ر هه‌بوون و به‌توانایی خودایه‌کی به‌دی‌هینه‌رو زانا‌و کار دروست، هه‌موویان به‌لگه‌و رى نیشاندهرن بۆ گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌ک خاوه‌نی عه‌ق‌ل و هو‌ش بن. {۱۶۵} {وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا} بری ئاده‌میزاد هه‌ن نه‌زانی و نه‌فامییان گه‌یشته‌ته‌ ناستیک له‌جیاتى خودای په‌روم‌ردگار چه‌ند بت و سه‌نه‌میک ده‌په‌رستن، یان ته‌ستیره‌ یان فره‌شته‌ یان شه‌یاتینی ده‌که‌نه هاوبه‌شی خوداو ملکه‌جییان بۆ ده‌نوینن، {يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ} موسولمانان چه‌ند خودایان خو‌ش ده‌وئ ته‌وانیش ته‌وه‌نده ته‌و بت و سه‌نه‌مانه‌یان خو‌ش ده‌وین و ده‌یان‌په‌رستن. به‌ملکه‌جی له‌

دهلین: خوزگا بیان گئیراینایه وه بۆ دونیا بۆنه وهی نئیمه یش پاکانه ی خۆمانمان لئ بگردنایه وه کوو چۆن نه وان نئستا پاکانه یان له نئیمه کرد، هه موو ناواتیکیان نه ومیه بگه رینه وه بۆ زیانی دونیاو شوین په یامی حه قو نایینی راست بکه ون.

{كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ} وه کوو چۆن په رومردگار سزای به نئیشیان پیشان ددها و بئ دمه لاتو و زمبوونی گه وره کانی خۆیان ده بینن، نا به وه جو رهش کرده وه کانی دنیا یان که بو خۆیان دلایان پئ خوش بوو، ده بیته غه و ناره حه تی بۆیان خودا پیشانیان ددها که کرداره کانی دونیا یان هه یح هازانچ و سوو دیک ی نییه، لئیان په شیمان ده مبه وه په شیمانیش تازه دادیان ناداو راپنج ده کرین بۆ ناو دۆزه. {وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ} نه وان له و ناگردها ده میننه وه و لئ دمرناجن و ناگه رینه ی نه وه بۆ دونیا و تا نیمان بینن و تۆله له گه وره کانی خۆیان بکه نه وه.

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا} نه ی خه لکینه له و به روه بوومه ی له زه ویدا هه یه، برئ له خو ارده مه نییه کانی بخۆن، که له ناویاندا هه ندئ له و خو ارده مه نییه نه بۆ خۆتان به بئ هه یح پاساو به لگه یه که له خۆتانان حه رام کردوه، حه رام بوونه که یشتان داوه ته پال خودا و گوایه خودا لئ حه رام کردوون.

{وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ} نئوه شوین ره وستی شه یتان مه که ون، چاو له هه نگا وه کانی مه که ن، وه کوو نه و رینگ له خه لکی گوم مه که ن و مه ردوم گومرا مه که ن، چونکه نه و دۆزمنی نئوه یه و، دژایه تی نه و له گه ل نئوه دا ناشرکرا نه یانه.

{إِنَّمَا يَأْمُرُكُم بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ} شه یتان هه میسه فه رمانتان پئ ده کا به نه نجامدانی کرداریک که زیانی دونیا و قیامه تتانی تیدا بئ، ده یه وئ نئوه به نه ینی و به ناشرکرا خراپه و خراپه کاری بکه ن. {وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ} هه روه ها فه رمانتان پئ ده کا و هه لتان ده نی که به ناوی خودا وه شتی وا بلین: که خودا فه رمانی پئ نه کردوون، رینه مویتان ده کا: که شتی وا بخه نه ناو نایینه که یه وه: که نازانن ناخۆ نایینه یان نا؟ یان شتی حه رمانتان به حه لال ده خاته به رچاو به پیچه وانه شه وه شتی حه لالتان به حه رام بۆ دیاری ده کات، هه موو نه مانه زیاده روه ییه و کاری ناره وایه و تیپه راندنه له سنووری خودا و ده ست درژیه بۆ سه ر خودایه تی خودا و سولته ی ته شرعی په رومردگار، نه م جو ره

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ
آبَاءَنَا أُولَئِكَ كَانُوا فِي أَعْيُنِنَا وَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا
يَهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾ وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَنْقُبُ
بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَاءَ وَنِدَاءَ صُمُّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ
﴿٧١﴾ يَتَّبِعُهُمُ الْذِّبُ أَصَمُّ أَصَمُّ أَصَمُّ أَصَمُّ أَصَمُّ أَصَمُّ أَصَمُّ أَصَمُّ
وَأَشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٧٢﴾ إِنَّمَا حَرَّمَ
عَلَيْكُمْ الْفَاحِشَ وَالَّذِي هُوَ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْمُنْكَرِ
لَعَنَ اللَّهُ فَمَنْ أَضْطَرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ
الْكِتَابِ وَيَسْتُرُونَ بِهِ مِمَّا قِيلَ أُولَئِكَ مَا يَأْكُلُونَ
فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٤﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ
أَشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى وَالْعَذَابَ بِالْغَفْوَةِ فَمَا
أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ ﴿٧٥﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَّلَ الْكِتَابَ
بِالْحَقِّ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٧٦﴾

شته نه خراپترین نه و فه رمانانه: که شه یتان فه رمان به ناده میزاد ده کا.

{وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ
آبَاءَنَا} نه گه ر به و کافرانیه: که شوین شه یتان که وتوون و
رئبازی نه و یان گرتووه – بگوتی: وهرن، گوئ له قورنان
بگرن و شوین پیغه مبه ر بکه ون و نیمان بینن و جگه له خودا
که سی تر به خودا مه زانن، ده لئین: نئیمه شوین رئبازی باوک و
باپیرانی خۆمان ده که وین، نه وان چۆن ره فتریان کردوه
نئیمه یش واده که ین، پیاو مافولی خۆمان چۆنیان کردوه نئیمه
شوین نه وان ده که وین، {أُولَئِكَ كَانُوا فِي أَعْيُنِنَا شَيْئًا وَلَا
يَهْتَدُونَ} نه وانه نه و منده نه فامن، ته نانه ت نه گه ر باوک و
باپیریان نه زان و نه فام و گئرو وئیش بن، نه وان هه ر
شوینیان ده که ون؟! نه گه ر باوک و باپیریان عه ق و هۆشیان
نه بئ و دل هۆشیارو زیره کیش نه بن، نه وان واز له رئبازمه که یان
ناهئین؟! پرسیاره که بۆ ناره زامه ندییه و بۆ لۆمه و گله ییه.

{وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَنْقُبُ بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَاءَ
وَنِدَاءَ} حال و چۆنیه تی نه و کافرانیه نه هلی کیتاب له وه دا
که سوود له و قورنانه نایینن و به لگه پرشنگداره کانی کاریان

چاومړوانکړاودکه لهخوی دوور بخاتهووه خوئی له فہوتانو به هیلاکچون رزگار بکا {إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ} بیگومان خودا لیخوښ بووه لهکسیک که نه‌ندازه گرتنی ئاتاجیبه‌که‌یدا به‌هه‌له‌چوو، به عه‌قلی خوئی نه‌و حالته‌ی تی‌ی که‌وتوو به‌یه‌که‌ه‌رامی بو‌ه‌لال ده‌کا. به رحم‌و به‌زه‌یبه‌که‌ ری‌گای ئاده‌میزادانی داوه له‌کاتی پی‌ویستو ئاتاجیدا په‌نا بو شتی حه‌رام به‌رن، حه‌رامیان بو‌ه‌لال ده‌کا.

{۱۷۴} إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَسْتُرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا} نه‌وانه‌ی فہرمانی خودا ده‌شیرنه‌وه، نه‌و نی‌گایه‌ی خودا بو‌ پی‌غه‌مبه‌ری خوئی ناردوو به‌ه‌لکه‌که‌ی روون ناکه‌نه‌وه، یان ماناکه‌ی ده‌گورن‌و له‌ مه‌به‌ستی خوئی لای ده‌دن، یان ده‌قه‌که‌ی ده‌شیوینن، یان له‌ شوینی خوئی به‌کاری ناهینن، به‌ گویره‌ی ه‌واو نارم‌زوی خوئیان را‌قی ده‌که‌ن تا له‌ پاساوی نه‌مه‌دا به‌هایه‌کی که‌میان ده‌ست بکه‌وی، وه‌کوو به‌رتیل و‌مرگرتن، یان به‌فتوا د‌مرکردن به‌ شی‌وه‌یه‌کی نار‌ه‌واو نا شه‌ری بو‌ رم‌زامه‌ندی لی‌پرس‌راوان یان بو‌ و‌مرگرتنی پار‌ه‌و پول‌یک‌ی که‌م له‌ فتوا بو‌ دراوه‌که‌.

{أُولَٰئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ} نه‌وانه‌ که‌ده‌قه‌ نو‌وس‌راوه‌کانی نا‌و کتیبی په‌رو‌م‌ردگار ده‌شارنه‌وه، یان با‌زرگانی به‌ نایب‌نه‌وه ده‌که‌ن بو‌ ده‌ست‌که‌وتی دونیای‌ی گور‌انکاری له‌ ده‌قه‌کانی نایندا ده‌که‌ن، نه‌وه‌ی که‌ ده‌ستیان ده‌که‌وی‌و ده‌یخون ده‌بی‌ته‌ه‌وی چ‌وونه‌ نا‌و د‌وزه‌خیان‌و وانه‌زانن نه‌وه خوارده‌مه‌نی ئاسایه‌، نه‌وه نا‌گر خوار‌دنه‌. یان ماناکه‌ی به‌م جو‌زه‌یه‌: هیچ شت‌یک ور‌گی نه‌وان تیر نا‌کا مه‌گه‌ر نا‌گر. {وَلَا يَكْتَلِبُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ} نه‌وان خودا رو‌ژی قیامت نایاند‌وی‌ن‌و رو‌ی رح‌مه‌تیان تی‌ نا‌کاو ر‌قی لی‌یانه‌. {وَلَا يُزَكِّيهِمْ} له‌ گونا‌هو تا‌وان پاکیان نا‌کاته‌وه‌و لی‌یان خو‌ش ناب‌ی به‌ مه‌رج‌یک به‌ کاف‌ری به‌مرن {وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ} س‌زای به‌ نی‌ش و‌نا‌زاریان بو‌ ناماده‌ گ‌راوه‌.

{۱۷۵} أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى} نه‌و خودا نه‌ناس‌و فی‌لب‌ازانه‌ی که‌ نا‌وا نی‌گای خودا ده‌شیوینن‌و گور‌انکاری له‌ که‌لامی خودادا ده‌که‌ن‌و خوداش س‌زای به‌ نی‌شی بو‌ دان‌ون رو‌ی رح‌مه‌تیان تی‌ نا‌کا، نه‌وانه‌ن که‌ ری‌بازی راستیان نه‌گرت‌وو، شوین ه‌ه‌واو ه‌وه‌وسی فی‌لب‌ازان ده‌که‌ون‌و گو‌م‌راییان ه‌ه‌لب‌زاردوو {وَالْعَذَابُ بِالْمَغْفِرَةِ} شی‌اوی س‌زای د‌وزه‌خن، چونکه‌ بو‌ خوئیان نه‌و ری‌گایه‌یان په‌سه‌ند کرد‌وو‌و س‌ته‌میان له‌ خوئیان کرد‌وو {فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ} ده‌بی‌

تینا‌کا، حالی نه‌و که‌سه‌ش که‌ بانگیان ده‌کا بو‌ نی‌مان هی‌نان وه‌کوو شو‌انیک وایه‌: که‌ ده‌نگی مه‌رو بز‌نه‌کانی ده‌داو رایان ده‌دا لی‌ره بو‌ نه‌وی‌و له‌وی‌وه بو‌ نی‌ره، مه‌رو بز‌نه‌کانی ده‌نگه‌که‌ ده‌بی‌سن به‌لام هیچ تینا‌گه‌ن، نه‌و کاف‌رانه‌ش وه‌کوو نه‌و نا‌زه‌له‌ له‌وم‌ر خو‌رانه‌ وان، هیچ له‌و بانگه‌وازی‌به‌ حالی ناب‌ن‌و تی‌ی نا‌گه‌ن. گوئیان له‌ فور‌نانه‌ که‌چی گو‌ی‌ج‌که‌ی خوئیان ده‌ها‌خن، {صُمُّ بَكْمٌ غُمِي فَهُمْ لَا يَفْقَلُونَ} که‌رو گوئی گ‌رانن حه‌ق‌و راستی نابی‌ستن لال‌ن له‌قسه‌و نا‌توانن نا‌خاوتنی نا‌قلان‌ه‌ نه‌نجام بد‌ن، کو‌یرو نابینان‌و ری‌گای حه‌ق ناد‌وزنه‌وه، که‌وا‌بوو نه‌وان هیچ حالی ناب‌ن له‌و نام‌وزگاریانه‌ی ئا‌راس‌ته‌یان ده‌ک‌ری، چونکه‌ نه‌وان وه‌کوو نا‌زه‌لیان لی‌ها‌ت‌وو له‌گو‌م‌رای‌ی‌و کو‌ف‌ردا نو‌غ‌رو بو‌ون.

{۱۷۲} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ} نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی نی‌مانتان هی‌نا‌و! بخون و‌بخونه‌وه له‌و ر‌زق‌و رو‌ژی‌به‌ پاک‌و خاوی‌نه‌ی پی‌مان به‌خشی‌ون بو‌مان حه‌لال کرد‌وون. {وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ} سو‌پاس‌گوزاری خوداب‌ن له‌پای نه‌و نی‌عمه‌ت‌و خو‌شییانه‌ی که‌پیتان دراوه، نه‌گه‌ر راست ده‌که‌ن نی‌وه ه‌م‌ر خودا ده‌په‌رستن‌و ج‌گه له‌نه‌و که‌سی تر به‌خودا نا‌زانن.

{۱۷۳} إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ} نه‌ی نه‌وانه‌ی نی‌مانتان هی‌نا‌وه، شت‌یک له‌خوتان حه‌رام مه‌که‌ن که‌من لی‌م حه‌رام نه‌کرد‌وون، نه‌چن وه‌کوو سه‌رده‌می پی‌ش ها‌تنی نی‌سلام که‌ له‌خویانه‌وه و‌ش‌تری به‌حیره‌و صانیبه‌و شتی تریان له‌خویان حه‌رام کرد‌، نی‌وه‌ش نا‌وا بکه‌ن! هیچ خوارده‌مه‌نی‌به‌که‌ له‌نی‌وه حه‌رام نه‌ک‌راوه ج‌گه له‌خواردنی گو‌شتی مر‌داره‌وه‌بوو {وَالدَّمَ} ه‌م‌روه‌ها خوینی ر‌ژاو، چونکه‌ نه‌ویش وه‌کوو مر‌داره‌وه‌بوو، زیانی ه‌یه‌و بی‌زی لی‌ ده‌ک‌ری {وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ} گو‌شتی به‌راز، چونکه‌ به‌تاف‌یک‌ردنه‌وه د‌مرکه‌وت‌وو که‌ زیانی جو‌راو جو‌ری ه‌یه‌، به‌تایبه‌تی له‌ ولا‌تی‌کی گ‌ه‌رمین. {وَمَا أَهْلٌ بِهِ لَغَيْرِ اللَّهِ} ه‌م‌ر کو‌شتی‌به‌که‌ ناوی غه‌یری خودای له‌سه‌ر ها‌تب‌ی، چونکه‌ نه‌مه‌ش جو‌زه بت په‌رستی‌به‌که‌، ته‌نانه‌ت زانایانی نی‌سلام فه‌رموویانه ه‌م‌ر کو‌شتی‌به‌که‌ له‌کاتی سه‌ر‌بر‌پندا له‌گه‌ل ناوی خودادا ناوی شی‌خ‌یک پی‌غه‌مبه‌ری‌کی‌شی له‌سه‌ر به‌ین‌د‌ری گو‌شته‌که‌ی حه‌رام ده‌بی، جا {فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ} که‌سیک نا‌چار‌بوو بر‌سی بوو، تر‌سا له‌وه‌ی نه‌گه‌ر بر‌یک له‌و گو‌شته حه‌رامانه نه‌خوا تو‌وشی زیان ده‌بی، نه‌وه بو‌ی ره‌وایه به‌نه‌ندازه‌ی پی‌ویست لی‌ی بخ‌واو زیانه

جی وای لی کردین خویان بؤ ناگری دۆزهخ رابگرن!! چۆن دهتوانن تئیدا ژیان بهسهر بهرن! لهوش سهرسوپهینهتر نهومیه که ناوا پیکیشیان لهسهر نهو کرداره نارهبویهیان بهردهوامه که لهراستیدا دهیته هوی چوونه ناو ناگریان بهراستی جینگای سهرسوپمانه، بهردهوامبوونیان لهسهر کوفر و بیدینی و شیواندن دهقه نایینییهکان نهوه دهگهیهنئ که لهناگر ناترسن و خوی بؤ رادهگرن!!

{^{۱۷۶} ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ تَزَلُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ} نهو سزایه یاس کراو بؤ نهو خوانه ناسانه تهرخان کراوه بههوی نهو دهویه: که خودا تهوراتی ناردوو بههوی نهو حهق و راستیهی تئیدایه بلأوبکریتهوه، که جی نهوانه دمیشارنهوه و گوژانکاری تئیدا دهکهن {وَأَنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ} نهوانه کیشیان ههیه له مانا و گوژانکاری له تهوراتدا بریوان به ههندیکیان ههیه و بریوان بههندیکیان نیه، ههندیکی دمردهخن و ههندیکی تری دهشارنهوه {لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ} نهوانه له بهره بهرکانیهکی دوور له راستی و حهقخوازیدان و شیای سختهترین سزان!!

{^{۱۷۷} لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ} کرداری چاک و کاری باش بریتی نییه لههوی که لهنوژدا رووبکه نه لای رۆژهلات یان خۆرناوا {وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّنَ} بهلکوو کرداری چاکی راست و باش ههبوونی بیرو باومره بهخودا و بهپوژی دوایی و به فریشته و به کتیبه ناسمانیهکان و به پیغه مبهران. {وَأَتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَى} مال و دارایی - ههرجهنده لای خۆشهویستیش بی - بیدا بهخزمه ههژاردهکانی، چونکه نهوان لهپیشترن بؤ چاکه لهگهل کردن. {وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ} ههروهها یارمهتی ههتیوان و ههژارو نهدارایان و ریبارانی دووره ولات و سوالکهر و موحتاجان بدا، ههروهها مال بدا بؤ رزگارکردنی کۆیله و دیلهکان {وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ} لهگهل نهوانهشدا گرنگترین روکنی نیسلام: که نوپژکردن و زهکات دانه، نهجامیان بدا. {وَالْمُؤْفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا} نهوانه که پابهندی بهلین و پهیمانیهکانی خویانن و که بهلینیکیان دا نهجامی ددهن {وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ} نهوانه خۆگرو خۆراگرن بؤ زالبوون بهسهر تهنگانهدا ههروهها لهکاتی شهپرکردن لهپینا و ناییندا نه بهزو

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّنَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُؤْفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ الْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأَنْثَى بِالْأُنثَى فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَإِنْ بَاعَ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَّاهُ إِلَيْهِ بِإِحْسَنٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ مِّنْ أَعْدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٨﴾ وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ يَتَذَكَّرُ أَلَّا تَكُنْ لَكُمْ لَمَكَةٌ تَتَّخُونُ ﴿١٧٩﴾ كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿١٨٠﴾ فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٨١﴾

خۆراگرن، وره بهرزو چاونه ترسن. {أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ} نهو ئادهمیزادانهی: که رهوشیان ناویه، نهوانه راستگۆن له بیرو باومردا، چوست و چالاکن له تهقواو خودا بهرستیدا.

{^{۱۷۸} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ} نهی نهوانه ییمانان هیناوه و موسولمان بوون، پیویسته لهسهرتان دادومرانه و یهکسانی تۆلهی کوشتن بسیننهوه، بکوژ کتیه بچن نهو بکوژنهوه، نهچن لهشوینی بکوژ سهرهک خیل بکوژنهوه، یان بچن لهجیاتی یهک کوژراو چهند که سیک بکوژنهوه! بهلکوو: کهویستان تۆله بسیننهوه {الْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنثَى بِالْأُنثَى} نهگهر ئادهمیزادیکی نازاد ئادهمیزادیکی نازادی کوشت، نهوه دهکوژریتنهوه، ههروهها کۆیله لهشوینی کۆیله دهکوژریتنهوه، نافرمت لهشوینی نافرمت دهکوژریتنهوه، بهشیویهکی جوون یهک و یهکسان، کئ بکوژه نهو دهکوژریتنهوه نهک سهرهک خیل یان لهجیاتی بکوژ زیاد لهیهکی بکوژنهوه پیویسته نهوش بزاندري که مانای نهی نایه ته پیرۆزه نهوه ناگهیهنئ که مروفی نازاد لهباتی بهنده یان پیاو لهجیاتی نافرمت ناکوژرینهوه. بهلکوو دهکوژرینهوه،

شاهی فی هه موویته: پیاو له خوینی نافرتهدا دهکوژریتته وه، نه گهر زیاد له پیاویک گه له کومه کیان له مروفتیک کردو به هه مووانیان کوشتیان نه وه هه موویان له خوینی نه و تاقه کوژراودا دهکوژریتته وه.

جا {فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ} نه گهر بکوژیک له لایه نه که سوکاری کوژراو وه به خشرا یان کوژراو که پیش گیان دمرچوونی بکوژه که نازادبکا، یان یه کیک له خزمی کوژراو بکوژی نازاد کرد، له به شه خوینه که ی خوی خوشبوو، ناله م حاله تانه دا نابی بکوژ بکوژریتته وه، به لگوو ده بی به پیی داب و نه ریتی خویان خوین به ست بکه نه، که سوکاری کوژراو رییک بکه ون و خوین و مربرگرن. نیت نه وکاته {فَاتَّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ} پیویسته له سهر نه و که سه ی عه فووه که ده کا به پیاوانه و به نوصول هه لئس و کهوت بکا و به گویره ی داب و نه ریتی نه و ولاته خوین و مربرگری و زیمرده ی نه کا {وَأَذَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ} له سهر بکوژیش پیویسته به رییک و پیاوانه خوینه که بدا به خاوهن خوین و دوی نه خا، یان لئی که م نه کاته وه {ذَلِكَ} نه و ئی خوشبوون و خوین و مرگرته که په رومردگار ری و شوینی بۆ داناون {تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ} بار سوککردن و ناسانکردن له لایه نه په رومردگار تانه وه {وَرَحْمَةٌ} میهرمانی و رحم و سوژی خودایه بۆتان {فَمَنِ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ} جا هه که سییک دوی نه م ئی خوشبوون و خوین و مرگرته پابه ندی ری که وتنه که نه بوو، ده ست دریژی کرد نه وه سزای به نییش دهری!

واته: نه گهر دوی خوین و مرگرتن و ری که وتن خزمیکی کوژراو بکوژی کوشته وه، یان نه گهر خویندمرکه خوینه که ی نه داو سهر پیچی کرد نه وه هه ردوو حاله ته که به ته عداو سته م دمژمیردین رۆزی قیامت نه وانه سزای سه ختیان تووش دی.

{وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ} نه ی کومه ئی موسولمانان! له پای کوشتنه وه ی بکوژدا ژیا نی ناسووده یی و کامه رانیی بۆ نیوه دهسته بهر ده بی، مال و گیانی دانیشنوان ده پاریزری، که س ده ست دریژی ناکاته سهر که س. چونکه که سییک بزانی نه گهر یه کییک بکوژی ده کوژریتته وه، خوی له کوشتنی خه لک ده پاریزری و پرکیشی کوشتنی که س ناکا. به مهش گیانی خوی و گیانی نه و که سه ی که دمی وه ی بکوژی پاریزراو ده بی. مال و مرگرتن له بکوژ هه موو که سییک له کوشتن ناگیریتته وه، ته نانه ت هی و اه یه مال و سامانیکی زۆر سهر ف ده کا بۆنه وه ی دوژمنه که ی له ناوبه ری، به تاییه تی که سییک خاوه نی

فَمَنْ خَافَ مِن مُّوْسٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ بَيْنَهُم فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٧٢﴾ يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَمَّا كُنتُمْ تَنَقُّونَ ﴿١٧٣﴾ أَيَتَا مَا مَعْدُودَةً فَمَن كَانَتْ مِنكُمْ مُّريَةً أَوْ عَلًا سَفَرًا فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَن تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٧٤﴾ شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْءَانُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلًا سَفَرًا فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا أَلَمَدَةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدٰكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٧٥﴾ وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِلَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٧٦﴾

مال و دارایی زۆر بی به لایه وه گرنگ نییه ناحه زانی خوی بکوژی و خوین بدا.

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا} نه ی هۆشمه ندان و خاوهن باوهران، نه ی رۆشنبری و تیگه یشتووه کان! نیوه بیربکه نه وه بزانی قیصاص و تۆله ستانن له بکوژ چه ند به رژه و نه ندی تیدییه؟ چه ند یاسایه کی پر حیکمه ت و تاوان بن برکه ره. {لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ} به لگوو نیوه شوین نه م یاسایه بکه ون و، ده ست دریژی نه که نه سهر خه لک و واز له کوشتن و برین بینن، که سییک عاقل بی خۆ له کوشتنی خه لک و کوشتنی خوی ده پاریزری.

{كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ إِن تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةُ لِلَّذِينَ وَالَ الَّذِينَ وَالَ الَّذِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ} نووسراوه و پیویست کراوه له سهر نیوه نه ی کومه ئی موسولمانان! هه رکاتییک مردنتان نزیک بووه وه نیشانه کانی مردنتان تیدا دمرکه وت، تووشی نه خوشی کوشنده بوون، مال و داراییتان له داو به جی ده ما، پیویسته به شییک له و مال و سامانه - به و مسییه تنامه - ته رخا بکه ن بۆ باوک و دایکتان بۆ خزم و که س و کارتات، بۆ نه وانه ی که دمران پیویستیان به زیده یارمه تی هه یه، به مه رچییک نه وه ی ته رخانه ده که ن نه ندازه یه کی مامانوه ندی بی و له سییه کی مال تینه په ری.

نەم وەسپىيە تەكرەنە نەم فەرمانە بە پىۋىست و حەق لەسەر ئىۋەى موسولمان و تەقواكارو خۇپارىز دانراۋە.

جا {^{۱۸۱} فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَمَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ} ھەركەسىك - شاھت بى يا سەرپەرشتىكار بى - دواى نەۋەى ناگای لە وەسپىيە تەنامەكە بى و گۆرپانكارى تىدا بكا، نەۋە گوناھەكەى لە نەستۆى نەو كەسەدايە: كە گۆرپانكارى تىدا دەكا، كابراى وەسپىيە تەكەر لای خودا پاداشى بۆ دمنوسرى.

{^{۱۸۲} فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوسٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ} نەگەر وا رىكەوت كابراى وەسپىيە تەكەر لە وەسپىيەكەيدا زىدەردەى كردبوو - بە ھەلە يان بە نەنقەست - لە ياساۋ دابو نەرىتى وەسپىيە تەكرەن لای دابوو، دوايى وەسپىيەت بۆ كراۋەكان كىشەيان تىكەوت، يان لەگەل مىراتگەركاندا كەوتنە كىشەۋە، نەمجار خىر خوايەك كە ناگای لە چۆنىەتى وەسپىيە تەكرەنەكە بوو ھات گۆرپانكارى تىدا كەردو بە گوپىرەى شەرع رىكى خستەۋە نەۋە گوناھى گۆرپانكارىيەى ناگاتى. چونكە نەۋە شتى خوار راست دەكاتەۋە، خراب باش دەكا. {^{۱۸۳} اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ} بىگومان پەرۋەردگار لىخۆشبوۋەو نەۋە جۆرە گۆرپانكارىيە بە تاۋان دانانى و پاداشى دەداتەۋە و مېھربانە.

{^{۱۸۴} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ} ئەى ئەۋانەى نىمانتان ھىناۋە و موسولمان بوون؛ رۆژوۋتان لەسەر فەرزكراۋە، نەركى سەرشاتانە كە جىبەجىبى بىكەن وەكوو چۆن لەسەر گەل و نەتەۋەكانى پىشوو نووسراۋە و فەرزكراۋە، كەۋابوو رۆژوو عىبادەتتىكى گشتىيە نەركى سەرشانى ھەموو كەسە. بەمەش دل ئارامىيەك بۆ رۆژوۋگران پەيدا دەبى، چونكە ھەرچەندە رۆژوۋگرتن نەركىكى قورسە و عىبادەتتىكى فرە گرانە، بەلام بەھۆى نەۋەى لەسەر گەل و نەتەۋەكانى پىشوو و واجب بوۋە، مەروف ھەست بەسووكى قورسايەكەى دەكا و لەسەر شانى گران نىيە. نەمجار حىكمەت و سوودى رۆژوو بەيان دەكا و دىمەرەمۆ: {^{۱۸۵} لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ} واتە رۆژوو لەسەر ئىۋە فەرز كراۋە بۆئەۋەى ئىۋە خۇتان رابىنن بۆ خودا پەرستى، ۋرە بدەنە خۇتان، تەنانتە لەچەند كاتىكى ديارىكراۋا واز لە شەھومەت و ھەۋا ھەۋەسى خۇتان بىنن، پابەندى فەرمانەكانى خودابن ھومىدى پاداشى باشتان پىي ھەبى، خۇتان بەۋرە بەرزى و خۆگرى رام بىنن.

{^{۱۸۶} أَيُّهَا مَعْذُورَاتِ} رۆژانى رەمەزان كە فەرزكراۋە لەسەرتان تىياندا بەرپۆژوو بن، چەند رۆژىكى ديارى كراۋن، ژمارمىيان دەزاندى، پەرۋەردگار لەرۋەى رەحمە و بەزەمى خۆيەۋە ھەموو رۆژوۋەكانى سال يان زۆرەيانى لەسەر واجب نەكردوۋىن، بۆئەۋەى بتوانىن فەرمانەكەى جىبەجىب بىكەن. {^{۱۸۷} فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ} نەگەر يەكەك لەئىۋە نەخۆش بوو يان لەسەفەردا بوو، نەيتوانى بەرپۆژوو بى و رۆژوۋەكەى شكەند نەۋە پىۋىستە دواى چاكبوۋنەۋەى لەنەخۆشى يان گەرانەۋەى لە سەفەرەكەى رۆژوۋە خوراۋەكانى بگريتەۋە، نەخۆشى و سەفەر دەبنە عوزرو بىانوو بۆئەۋەى موسولمان تىياندا بەرپۆژوو نەبى.

{^{۱۸۸} شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ} پەرۋەردگار بارسووكى و ناسانكارى بۆ ئىۋە دەۋى و نايەۋى نەركى سەر شانتان گران بكا.

{^{۱۸۹} وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ} بۆ ئەۋەى ماۋەى مەكانگەكە تەۋاۋ بىكەن، {^{۱۹۰} وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُم} تەكبىرى خودا بىكەن، زىكرى (الله اكبر) بىكەن، {^{۱۹۱} عَلَى مَا هَدَاكُم وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ} لەسەر ئەۋە كە خودا ھىدايەتى دان بۆ رۆژوو گرتن، بەلگوو سوپاسى بىكەن. كۆمەلەك لە زانايان فەرموۋىانە ھەموو نەخۆشىيەك دەبىتە عوزر بۆ رۆژوو شكەند، لەۋانە ئىمامى عەطاۋ ئىبنو سىرىن و بوخارى ئەم رايەيان چەسپاندوۋە دەللىن: زۆر نەخۆشى ھەيە رۆژوۋەوان پىي سەخلەت نابى، بەلام دەگونجى بەخۆى نەزانى و لەمەۋەى دوردا زيان بە نەخۆشەكە بگەيەن، يان بىبىتە ھۆى درەنگ چاكبوۋنەۋەى لە نەخۆشىيەكە. مەگەر پزىشكىكى برۋا پىكراۋ رىگای بەرپۆژوو بوونى بۆ بدا، بەلام زۆرەى زانايان دەللىن: كاتىك نەخۆشى دەبىتە عوزرى رۆژوو شكەند، كە نەخۆشىيەكە بەجۆرىك بى رۆژوو گرتن لەگەلدا زەحمەت بى.

{^{۱۹۲} وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ} ئەى پىغەمبەر ھەركاتى دەربارەى من بەندەكانەم پەرسىارت لى بىكەن، تۆ پىيان رابگەيەنە و بۆيان روون بىكەرەۋە: كە پىۋىستە لە ھەموو طاعەت و خوداپەرستىيەكدا ئىخلاص و دلۆۋى بەردەۋامىيان ھەبى، رووى نزاۋ پارانەۋە

با تهنه ناپاسته من بکه، کهس نه کهن به هاوبه شو بهرام بهرم، پتیا رابگه یه نه: که من لیان هه نزیکم، له نیوان من و نهواندا به رده و نیوان نیه. هه موو دوعا و نزاو پارانه وه و ورته و لئیوان ده بیسم، کهس رایه ی ناکه وئ جگه له خو و ده لامیان بداته وه، **{ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ }** که وایی با نهوان پابه ندین به شهریه و یاسام با نهوان به گویم بکه نیمانم پی بهین، به لکوو ریگای حه ق و راست بدو زنه وه و بیگر نه بهر. واته: که من لیان نزیک بم و ده لامی نزاو پارانه و میان بده مه وه، با نهوانیش به دهنک منه وه بین و کاریک بکه شایانی و ده لام دانه وه بن، و هکوو من خودایه کی به پر حه و به زه بیم بویان، با نهوانیش به نده ی راستال و به نه دهب و گوپرایه ل بن، پابه ندی فه رمانه کانم بن. به لکوو نهوانیش شارمزی ریگه ی راست بن و بزنان خوداپه رستی به راستی چونه.

{ ۱۸۷ } أَجَلٌ لَّكُمْ لَيْلَةُ الصَّيَامِ الرَّفْتُ إِلَى نِسَائِكُمْ } نه ی کومه لی موسولمانان! ریگه دراوه به نیوه: که شهوانی رده هزان له هاوسه رتان نزیک ببنه وه، نه وه ی ده تانه وئ و حه رتان لئیته ی له گه لیاندا نه نجامی بدن. **{ هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ }** په رومردگار ریگه ی داون شهوانی رده هزان له خیزانه کانتان نزیک ببنه وه، چونکه نهوان بو نیوه و هکوو پو شاکن و نیوه ییش بو نهوان پو شاکن، هه میشه له گه ل یه کتری دان، تی که لی یه کترن، زور زه حه ته به توان خوتانیان لی بپاریزن و له بهرام بهر یاندا خو گرین **{ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَلُونَهُمْ أَنْفُسَكُمْ }** خودا ناگاداره و دهمانی که نیوه خیانه ت له خودی خوتان ده کهن، بپرواتان به شتیک هه یه که ناتوانن کاری پی بکه، و هکوو ریوایه تکراره هاوه لانی پیغه مبه ر (دروودی خودای له سه ر بی) دوی به ربانگ کردنه وه بویان هه بوو بخو و بخونه وه و له گه ل خیزانه کانیان دروست بن، به لام که خهویان لی بکه و تایه و خه به ریان بویایه وه بویان نه بوو له گه ل هاوسه ریان دروست بن نه گه ر زوری شی شه و بمایه، جا هی وایان هه بوو پابه ندی نه وه نه ده بوون و سنووریان دبه زانند و له خیزانه کانیان نزیک ده بوون نه وه به پر وای خو یان نه مه یان به تاوان دهمانی و ده شیان کرد. **{ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ }** خودا توبه و ژیوانبوونه وه تانی قبول کرد و لیان خو ش بوو، **{ فَالآن بَاشِرُوهُمْ }** له نیستا به ولاره شهوانی رده هزان بچه لای خیزانه کانتان و لیان

أَجَلٌ لَّكُمْ لَيْلَةُ الصَّيَامِ الرَّفْتُ إِلَى نِسَائِكُمْ مِنْ لِبَاسٍ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَلُونَهُمْ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ فَالآن بَاشِرُوهُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُمْ وَاللَّهُ يَبْسُطُ رِزْقَهُ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ وَلَا تُبْشِرُوهُمْ وَأَنْتُمْ عَنْكُمْ فِي الْمَسْجِدِ يَلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۱۸۷﴾ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۸۸﴾ يَتَنَلَّوْنَكَ عَنِ الْأَهْلِ قَدْ هِيَ مَوْفِقَتِ النَّاسِ وَالْحَجَّ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ اتَّقَىٰ وَأَتَى الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَأَتَقَىٰ اللَّهُ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۱۸۹﴾ وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُفْتِنُونَكُمْ وَلَا تَسُدُّوا إِلَيْكَ اللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿۱۹۰﴾

نزیک ببنه وه **{ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُمْ }** به دل بخوازن و داوا بکهن نه وه ی که خودا بو ی دانان له زانستی خویدا بو ی دیاری کردوون، واته: بو نه وه بچه لای ژنه کانتان که و هجه و نه وه ی موسولمان زیاد بکهن، داوینپاکی بو خوتان و خیزانه کانتان ده سه بهر بکهن، **{ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَبَيِّنَ لَكُمْ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ }** بخو و بخونه وه هه ر له نیواره وه هه تا هیلی ره شو سپی له بهر به یاندا لیک جیا ده که نه وه، واته: بو تان حه لاله خواردن و خواردنه وه و نزیک که وتنه وه له ژنه کانتان له شهوگاری رده هزاندا هه ر له کاتی به ربانگه وه هه تا هیلی ره شی شه و له کاتی شه به قدا لیک جودا ده کریتنه وه، نه ویش به دهر که وتنی نه وه هیله سپیه ی که به که ناری ناسماندا بلا و ده بیته وه. **{ ثُمَّ أَتَمُّ الصَّيَامِ إِلَى اللَّيْلِ }** نه مجار به رده و ام بن له سه ر به ر ژوو بوون و خوگر تنه وه له خواردن و خواردنه وه و نه و شتانه ی تر که ره ژوو به تال ده که نه وه، تا سه ره تانی شه و داها توو؛ که به ناوابوونی باز نه ی خو و نه مانی تیشک و روونا کاپیه که ی ده ست پی ده کاو دواپی شه و دادی.. **{ وَلَا تُبَاشِرُوهُمْ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ }** نزیک هاوسه ر ده کانتان

نەكەونەوہ لەو حالەدا؛ كە ئیۆە لەمزگەوتدا ئیعتیكاقتان كرددووہ و نیازی مانەوہتان هیناوہ، چونكە نزیکبوانەوہ لەناھرم ئیعتیكاف بەتال دەكاتەوہ، وەكوو چۆن خواردن و خواردنەوہ لەپۆژدا رۆژوو بەتال دەكاتەوہ. **{ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا }** ئەو حوكم و یاسایانەى گوتران سنورو پەرزینى خودان وریابن لییان نزیک مەبنەوہ، چونكە لەبەرئ شویندا نزیکبوانەوہ لەسنور سەردەكیشی بۆ تیپەپاندنى، چاك وایە لێی نزیک نەبیتهوہ نەبادا بکەونە ناو حەرامەوہ. **{ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ }** ئا بەوچۆرە پەروردگار حوكم و چۆنیەتى رۆژووگرتن و فەرمانى خۆى بۆ مەردوم رووندەكاتەوہ، بەلكوو لەسەرپىچى كردنى فەرمانى خۆپارێزن، خەلكى تەدەگەيەنئ فیریان دەكا بۆئەوہى خۆیان نامادەبکەن بۆ پەرستش و خودا بەیەك ناسین و جەبەجی كردنى فەرمانەكانى.

{ ۱۸۸ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ } ئەى كۆمەلئ موسولمانان! مالى یەكترى لەناو خۆتاندا بەناڕەوا مەخۆن، كەستان مالى كەستان بەخۆراپى نەخوا، كەس مالى كەس داگیرنەكا **{ وَتَذَلُّوا بِهَا إِلَى الْحُكَمِ }** واتە: مەكەن مال و دارایی خۆتان پێشكەش بە دادومرو لێپرسراوان بکەن و بیکەنە بەرتیل **{ لتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِّنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ }** بۆ ئەوہى بەشێك لە مال و دارایی خەلك بە ناحەق – بەهۆى ئەو بەرتیل دانەوہ – وەدەست بێنن و بخۆن، واسیتە و تاكار پەیدا بکەن، شایەتى بەدرو و سویندى بەدرو ستەمكارى و تاوانبارى خۆتان پەردەپۆش بکەن! وەلحال ئیۆە دەزانن كەناحەقى دەكەن و ئەوہى بەهۆى بەرتیل و بەرتیلکارییەوہ دەستان دەكەوئ مافى خەلكەو ئیۆە داگیرى دەكەن.

{ ۱۸۹ يَسْأَلُكَ عَنِ الْاهْلِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ } ئەى محمەد! پرسىارت ئى دەكەن دەربارەى هۆى گۆرانی مانگ كە لەسەرمتادا وەكوو داوہ دەزوو بارىكەو وا دیتە بەرچاو دواى زل دەبئ تا دەبیتە مانگى چوارەدە شەوہ، ئەمجار وردە وردە لاواز دەبیتەوہ تا دەگاتە حالئ پێشووئ؟! پێیان بلئ: ئەوہ نیشانەى كاتە بۆ ئادەمیزاد و كاروبار و سەودا و مامەلەو سەفەر و هاوچۆى خۆيانى پئ دیارى دەكەن. بە هۆى گۆرانی مانگەوہ كاتى كشتوكاڵ و بازرگانى و كاتى قەرز و قۆلەیان دیارى دەكەن، ماوہى شیر پێدانى مندالى پئ دیارى دەكەن.

{ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا } ئەى خەلكینە! چاكە ئەوہ نییە كە لەكاتى ئیجرامدا لەپاشەومەر خۆتان فرێدەنە

ناو مالهكانتانەوہ وەكوو رىوايەتكراوہ عەرەبەكان لەسەردەمى نەزانىدا خۆیان دەپاراست كە بەپۆشاكى ئیجرامەوہ لەدەرگاوە بچنە مالهوہ، چونكە پێیان وابوو كەسەردەرانى دەرگا دەبیتە پەردە لەنیوان ئەوان و ناسماندا. **{ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَى }** بەلكوو چاكە و كارى باش ئەوہیە تەقواى خودا بکەن و پابەندى فەرمانەكانى بن، واز لەتاوان بێنن و خۆ لەكارى خراپ دوور بخەنەوہ، بەكردارى چاك خۆتان ناراشت بەدن و شوین حەق و راستى بکەن **{ وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا }** لە دەرگاوە بۆ مالهكانتانەوہ بچنە ژورەوہ **{ وَأَتَقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ }** لە خودا بترسن و خۆتان لە سزای بە ئیشى بپارێزن، ئەوہى نەهى لێكردوون توخنى مەكەن، ئەوہى فەرمانى پێكردووە بە تەواوى و رێك و پێكى ئەنجامى بەدن، ئەوہ بزانی كە چوونە ناو خانو و لە پاشەومەر هێچ چاكەيەكى تیدا نیە، بۆخۆتان لەخۆرا ئەم بپروایەتان پەیدا گەردووہ و پەپەردە دەكەن.

{ ۱۹۰ وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ } ئەى موسولمانینە! ئەى ئەوانەى ترسى ئەوہتان هەيە قورەیشیەكان نەهێلن بچنە ناو كەعبەوہ و نەهێلن عەمرەكەتان بەقەزا بگێرنەوہ پەیمانى رابوردوویان هەئەوشیننەوہ و شەرتان لەگەل بکەن و تووشى فیتنەيى و ناشووبتان بکەن، ئەوا ئیمە رێگەمان پێدان كە شەریان لەگەل بکەن و بەرگری لەخۆتان و ئاینتان بکەن، مەبەستان لەم شەركردنە بلا و كەردنەوہى ئایینی خودابى **{ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ }** دەست درێژى مەكەن! بەمچۆرە ئیۆە سەرمتا شەر بەرپابكەن، كە شەپش هەلگیرسا دەستدرێژى مەكەن بەمچۆرە كەسانىك بكۆزن كە شەركەر نین وەكوو مندال و ژن و پیرەمێرد و پەككەوتەو ئەوانەى چەك فرئ دەدەن شەر ناكەن، خۆ تەسلىم دەكەن، هەر وەها دەست درێژى مەكەن بەو كە وێرانكارى ئەنجام بەدن، خانو و باڵخانە بپروخێنن درەخت بپرن، بیرو كانیاو پربكەنەوہ، ئەمانە هەموویان حەرامن و خۆتانیان ئى بپارێزن.

{ ۱۹۱ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَقْتُلُوهُمْ } كە شەر هەلگیرسا لەنیوان ئەوان و ئیۆەدا ئیتەر دەستان ئى مەپارێزن، لەهەر شوینىك بن و بۆتان هەلكەوتن، شەریان لەگەلدا بکەن و بیانكۆزن، لەمانگى ناو جەژناندا (ذیلقةعیده = حرام) دا بئ، یان لەناو (بيت الحرام) دا بئ، لەهەر شوینىك بن و بەهەر شیۆەيەك بئ.

{وَأَخْرِجُوهُمْ مِّنْ حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ} دمریان بکهن لهوشاره کی نهوان نیومیان لی دمرکردوه: که شاری مهککهیه، نهو شاری تهنگیان پی هه لچنین و ناچاریان کردن کۆج بکهن بؤ مه دینه. {وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ} نهگهر کافرهکان شهریان هه لگیرساندو دمست پیشخهری لهوانه وه بوو، نیوه کؤ له وه مه کهن: که کاته که شهر ی تیدا هه دهغه یه مانگی حهرامه، یان شوینه که بهیتول حهرامه و شهر ی تیدا هه دهغه کراوه، هیچ گوی به وه مه دهن، نهگهر شهریان له گه لدا کردن نیوهش یه کسهر په لامار بدهن و شهر بکهن، چونکه گرو گنجهل و بر و بیانوو نه زیه تدان و سوکایه تی پیکردن و فیتنه و ناشووب گیران و دهر کردن و راودوو نان و ریگری له نایین له کوشتن گه وره تر و کاریگه رتره، نابئ قبولی بکهن و لئی بیدهنگ بن، له ههر شوینیک بۆتان هه لکه وتن همل له کیس خۆتان مه دهن. {وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى يَقَاتِلُوكُمْ فِيهِ} هه رکه سیك له و کافرانه خوی خسته ناو که عبه وه نه مین ده بی، مه گهر نه و که سه خوی له وی حورمه تی که عبه بشکین و شهر ی تیدا بکا، نه و کاته نیوهش دمستی لی مه پاریزن، {فَإِنْ قَاتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ} نهگهر له که عبه دا شهریان له گه ل کردن، نیوهش شهریان له گه لدا بکهن و بیانکوژن، چونکه خه تا له دمست پیشخهر و سته مکاره {كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ} سوننه تی خودا وایه، ناوا به وجوره سزای دمست دریژی کار داته وه و به وجوره تۆله یان تاوانیان لی دمستین، چونکه نهوان ریژی که عبه یان شکاندو وه و سته میان له خویان له نیوهش کردوه، ده بی سزای سته مکاری خویان و مر بگر نه وه.

{فَإِنْ اتَّهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ} نهگهر وازیان له شهر ی هیئا، یان موسولمان بوون و وازیان له کوفر هیئا، نه وه په رومردگار لیخوشبو وه و کرده وی باشیان لی ورمده گری و له تاوانیان ده بوری.

{وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ} شهریان له دژ بکهن بۆنه وه ی چاوترسیان بکهن و ورمیان بروخین و نه توان ببنه له مپهر له به رده م ناییندا و واز له نازار و راودونانتان {وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ} نایینی هه موو که سیك و به نادیه تی کردن بؤ خودایی، له خودا نه بی له که سی تر نه ترسی، که س نه توانی موسولمانان له سه ر خودا په رستی دمر به دمر بکا و نازاریان بدا، که س به ته مای نه وه نه کا موسولمانان له ترساندا ماستاوی بؤ بکهن. {فَإِنْ اتَّهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ} جا نهگهر کافرهکان وازیان له ده ستریزی کردن و شهر

وَأَقْتُلُوهُمْ حَتَّى تَقْتُلُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ مِّنْ حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى يَقَاتِلُوكُمْ فِيهِ فَإِنْ قَاتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ۖ فَإِنْ اتَّهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ۖ وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنْ اتَّهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ۚ وَالشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَتُ قِصَاصٌ مِّمَّنْ أَعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَأَعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا أَعْتَدَى عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ۝ وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ۝ وَأَيُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُخْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ ۚ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ ۖ فَفِذْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَمَنْ تَمَنَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ ۚ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَمِصْيَاً فَلْيُلْوَ بِالْإِصْبَعِ ۚ وَسَمِعُوا إِذَا رَجَعْتُمْ يَكُ عَشْرَةَ كَامِلَةً ۚ ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

هه لگیرسان و فیتنه یی هیئا و موسولمان بوون، نه وه دمست دریژیان مه که نه سه رو له گه لیاندا به نارامی بژین. سزاو بهر په رچدانه وه بؤ ته می کردن سته مکارانه، بۆنه وه ی واز له سته مکاری خویان بیئن.

{الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ} نه م مانگه ناوجه ژنانه ی: که عه مره که تانی تیدا ده گیرنه وه له بری نه و مانگه ناوجه ژنانه ی پاره، که ریگیان لی گرتن و شهریان له گه لدا کردن و نه یان هیشت عه مره که تان نه نجام بدن، جا نهگهر نهوان دمست پیشخهریان کردو شهریان له گه لدا کردن، نه وه نیوهش بی س و دوو شهریان له گه ل بکهن و بهر په رچیان بده نه وه. {وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌ} سنوور شکاندنه کان تۆله یان هه یه، هه رکه سیك ریژی خه لکی بشکین، تۆله ی لی ده کریته وه و حورمه تی ده شکیندری. {فَمَنْ أَعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَأَعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا أَعْتَدَى عَلَيْكُمْ} هه رکه سیك دمست دریژی کردنه سه ر، نیوهش به نه ندازه ی دمست دریژی کردنه که تۆله ی لی و مر بگر نه وه. {وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ} له خودا بترسن، نه خه له تابین دمست دریژی بکهن، به جوړیک که ریگه تان پی نه درایی، بزنان: که هه میسه

پهرومردگار له گهڼ نهوانه دایه که دمست دریژی ناکه ن و
بابه ندى فهمانى خودان هه میسه یارمه تیدم ریانه و به سه ر
دوژمنیاندا زالیان دهکا.

{^{۱۹۵} وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ} مال و دارایی خوتان له پیناو
پاراستنی قهواردی ناییندا خه رج بکه ن، چه ک و جبه خانه
بکرن، سه ربازو شه رکه ر ناماده بکه ن، هه موو کاتئ هه ول
بدن که ره سه ی جهنگ و جیهادتان له ی دوژمن به هیتر بئ.
{وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ} نه که ن به ده مستی خوتان
خوتان بخه نه ناو بارودوخى ناله بارو تیدا چوونه وه.
{وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ} له هه موو نیش و
کاریکتاندا به سه لیه وه و وردو کارزان بن. هیج شتیکی باش
پاشگوئ مه خه ن، خو به خت کردن و مال و دارایی سه رفکردن
له پیناو بلا و کردنه وه ی ناییندا ده جیته چوارچیوه ی نه م
فه رمانه خوداییه وه.

{^{۱۹۶} وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ} کردار و گوفتاره پیویستیه کانی
حه ج و عه مره به ته وای نه نجام بدن، به دلش مه به ستان
به کردنی هه ج و عه مره خودا په رستی و رمزه مه ندى
پهرومردگار بئ، نه ک مه به ستان کاسبی و بازرگانی و ریابازی و
ناوو شوړت بئ، هه رچه نده کاسبی و بازرگانی نابنه کو سپ
له به رده م ئیخلاص بو خودا. {فَإِنْ أَحْصَيْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ
الْهَدْيِ} نه گه ر ئیوه مه نه کران و گیرتان خوارد و
نه تانده توانی کردار ده کانی هه ج ته وای بکه ن و له ئیجرامیشدا
بوون، نه وه پیویسته کوشتیه ک سه ر بېرن، به گویره ی بو
هه ل سوړان و ده سکه و تن، و شتر بئ یان ره شه ولاخ بو حه و ت
که س دمی، سه ربېرینه که ش له و شوینه دمی که له مه په رده کى
تیدا په یدا بووه. {وَلَا تَخْلُقُوا رُؤُوسَكُمْ حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيُ
مَجْلَهُ} ئیجرام مه شکینن و له کاروباری هه ج دمره چن هه تا
کوشتی سه رنه برن و نه گاته شوینی خوئ، واته: له و شوینه ی
گیرتان خوارد قوربانیه که سه ربېرن، نه مجار ئیجرام بشکینن
{فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِّن رَّأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِّن صِيَامٍ أَوْ
صَدَقَةٍ أَوْ نُسْكَ} نه گه ر په کی که له ئیوه له هه جدا نه خو ش
که و ت، نه خو شیه که ی وابوو پیویستی به سه رتاشین بوو، یان
سه ری بریندار بوو، یان نه سپی تیدا بوو، یان توشی
سه ر ئیشه بوو، نه وه ده توانی سه ری بتاشی و فیدیه بدا: که
بریتیه له وه: یان سئ روژ به روژوو بئ، یان خو راکی شه ش
هه ژار بدا، یان به گویره ی بو لوان و گونجان مه ریک یان
بزنی که سه ربېرئ {فَإِذَا أَتِمْتُمْ} نه گه ر دلنیا بوون و ترسی

الْحَجَّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ فَمَنْ رَمَضَ فِيهِمْ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ
وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ
يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَكَرَّوْهُ فَلَيْسَ خَيْرَ الزَّادِ النَّفْوَى وَاتَّقُوا
يَتَأُولَى الْأَتْبَابِ ﴿١٩٧﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ
تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ فَلَمَّا أَفَضْتُمْ مِنْ
عَرَفَاتٍ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ
وَأَذْكُرُوهُ كَمَا هَدَيْتُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ
لَيْسَ الضَّالِّينَ ﴿١٩٨﴾ ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ
النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٩٩﴾
فَلَمَّا أَفَضْتُمْ مَنَسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ
ءَابَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنْ النَّاسِ مَنْ
يَقُولُ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ
خَلْقٍ ﴿٢٠٠﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا
حَسَنَةٌ وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٢٠١﴾
أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾

دوژمنتان نه ما، یان له نه خو شیه که چاک بوونه وه، نه و
له مه په ری ریگی ته واکردنی هه جی ئی گرتبوون نه ما، نه وه
با هر په کی له ئیوه ناوا ره قтар بکا. {فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ} که سیک
ئیجرامی به عه مره به ست و کار ده کانی نه نجام دان،
نه مجار ئیجرامی شکاندو به بی ئیجرام مایه وه {إِلَى الْحَجِّ} تا
کاتی هه ج و نه و جار به جیا ئیجرامی به هه ج به ست، هر له
مه که شه دا ئیجرامی به ست و نه چوو بو میقات نه وه {فَمَا
اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ} پیویسته له سه ری به گویره ی بو لوان
مه ریک یان بزنی که بکاته قوربانی و روژی جه ژن سه ری بېرئ.
خو نه گه ر چوو بو میقات له وئ ئیجرامی به ست نه وه بریتی
(فدیة) ی له سه ر نییه {فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ
وَسَبْعَةَ إِذَا رَجَعْتُمْ} که سیک کوشتی دمست نه که و ت، یان پار دی
نه بوو بیکرئ، نه وه دمی (ده) روژ به روژوو بئ سئ روژیان
له هه ج، کاته که شی تا روژی جه ژن ما وه ی هه یه، هه و ت
روژی شیان که گه راپه وه ماله وه به روژوو دمی. {تِلْكَ عُشْرَةٌ
كَامِلَةٌ} نه وه کردیه ده روژی ته وای، پیویسته نه وه ش
بزاندري دانیش توانی مه که که چونکه هر له ناو مه که که دا
ئیجرام ده به ستن به هه ج و عه مره وه گه ل هه جدا کاروباری

عمره که شیان جی به حی ده کهن، نه وان ته موتوعیان بو نیهو (فیدییه) نادهن، بویه قورئان نه لایه نه روون دهکاته وه و دمه رموی: {ذَلِكْ لَمْ يَكُنْ أَهْلُهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ} نهو شیوه هج کردنه و عمره کردن و قوربانی سهر برین و فیدییه دانه بو یه کیکه: که دانیش تووی دمر وهی مه که بئ، چونکه دانیش توانی مه که ته مه تووع و قیرانیان بو نیه {وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ} له خودا بترسن و پابه ندی فه رمانه کانی بن له سنوور تی مه پهرن! بزائن: که خودا سزای به نیشی هیه بو نهو که سانه ی که سنوور دهبه زینن.

{^{۱۹۷} الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٍ} بو کاتی نه نجامدانی هج چهند مانگیکی تاییهت بو موسولمانان دیاری کراون و دهیانزانن: که مانگی (شه شه لآن و ذیلقه عیدده و ذیلحه) ن ههر له روژگاری نیراهیم و نیسماعیلوه (سلاوی خودایان لی بئ) نهو مانگانه به مانگی هج کردن زانراون. {فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ} که سیک له مانگدا هجی له سهر خوی واجب کرد به وه که نیحرام ببهستی، یان قوربانی راپیچ بکا له گهل خویدا، یان دهست بکا به گوئی (لبیک اللهم لبیک).... هتد چونکه هج عیباده تیکه چوونه ناوو لی دمر چوونی هیه به ته نه به نیهت جی به جی نابئ، که وابئ دهبئ له گهل نیازه که دا کرده و کانیشی دهست پی بکا. جا ههر که سی چووه ناو هه وه. {فَلَا رَفْثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ} نابئ له گهل خیزانی خوی جووت بی، نابئ قسه و ناوو ناتوره ی ناشیرین به خه لک بلئ، ههروه ها نابئ لهو سنووره دمر چئ که شهرع بو نیحرام به ستو دایناوه. نابئ کیشه و دمه ده می و شهرو تیک گیران له گهل هاوهل و خزم و خه لکی تردا بکا. {وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ} هه رچی بیکه نه له کاری باش و خیر ئاوهر خودا دهیزانی و پاداشی چاکه و سزای خراپه تان ده داته وه. {وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى} خودا په رستی بکه نه به تی شووی قیامه تان، چونکه چاکترین تی شوو خودا په رستییه {وَأَتَّقُوا يَا أُولِي الْأَلْبَابِ} دل سوژانه و راستالانه به ندایه تیم بکه نه، نه وهی له سهرم پیویست کردوون به ریک و پیکی نه نجامی بدن، نه وهی لیم قه دهغه کردوون توخنی مه که ون، نهی خاوهن عه قل و هاهمه کان.

{^{۱۹۸} لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ} هیج تاوان و لومه یه کتان نایه ته سهر نه گهر له روژانی هج کردندا بازرگانی بکه نه و خه ریکی کاسبی بن و پاره پهیدا بکه نه،

به مه رجی مه بهستی سهر ده کیتان له چوونه هج بازرگانی نه بی. چونکه کاسبی کردن له گهل نییهت باشیداو له گهل به به رجاو گرتنی نه وه که نان پهیدا کردن نیعمه تیکی خوداییه، ده بیته جوړیک له جوړه دکانی خودا په رستی. {فَإِذَا أَقَضْتُمْ مِّنْ عَرَفَاتٍ فَاذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ} که له کیوی عمره قات هه لژرانه خواری و داگه ران بو موزده لیفه کیوی (قوزح) نه وه ذیکری خودا بکه نه و خه ریکی شوکرو سوپاسی بن. (لبیک اللهم لبیک..) بلئن و ذیکری خودا بکه نه و به رده وام بن له سهری. {وَاذْكُرُوا كَمَا هَدَاكُمْ} یادی خودا بکه نه و به جوانی ناوی ببهن وه کوو چوون نهو ریئمونی کردوون و ریگای نیسلامه تی فیر کردوون، بهو شیوه ی فیری کردوون یادی بکه نه، واته: به لالانه وهو شیوه پارانه وه هاواری لی بکه نه و ترستان له سزای و ته ماعتان له به خشیشا هه بی، نه چن وه کوو سهرده می نه قامی هاوبه شی بو دابنئن، ناوه ندی له نیوان خوتان و نه ودا دیاری بکه نه و دلئان به نه وه وه په یوه دست نه بی. {وَإِنْ كُنْتُمْ مِّنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الضَّالِّينَ} بیگومان نیوه پیش نهو ریئمویی کردنه گومراو سهر لی شیواو بوون، بیروباوه رتان شیواو کردار تان بته رستی بوو.

{^{۱۹۹} لَمْ أَفِيضُوا مِّنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ} نیوه دیش نهی قورمیشییه کان وه کوو خه لکانی تر بچه عمره وه له گهل خه لکه که بوهستن و نه مجار به کومه ل له ویوه برژینه خواری بو موزده لیفه، نهو خو بهزل زانییهی قورمیشییه کان قه لاجو بکه نه، نهو دابه ناشیرینه بنر بکه نه {وَأَسْتَغْفِرُوا اللَّهَ} داوی لیخوشبوون له خودا بکه نه بو نه وهی لیئان خوشبی لهو گوژانکارییهی که داوی نیراهیم و نیسماعیل له کاروباری هه جدا داتان هیناوه، شهریکتان بو خودا تییدا پهیدا کردووه. {إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ} بیگومان په رومردگار دمرگای رحمهت و لیخوشبوونی فراوانه و که سیک بگه رپته وه بولای و توبه بکا، به لیخوشبوونی خوی خه لاتی دهکا.

{^{۲۰۰} فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا} که له نیش و کاری هج بوونه وه، یادی خودا بکه نه، وه کوو چوون له وه پیش یادی باوک و باپیرانتان دهکردو به شان و بالئاندا هه لده گوئن، به لکوو هه ول بدن له وه زیاتریش ذیکری خودا بکه نه. {فَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ} نهو موسولمانانه ی ناماده ی هج دهبن و به باشی ئایین له دلایاندا جیگیر نه بووه و دهر وونیان به نووری ئایین رهوشه نه بوته وه،

هه موو هه ول و تهغه لایه کیان بو دهوله مه ندی و ودهسته یانی پله و پایه و سه رکه و تن و گه یشتن به مه رامی دونیایه. نه وانه له قیامه تدا له و پاداش و ناز و نیعمه تهی دهری به خودا په رستان به شیان نادری.

{ ۲۰۱ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً } کومه لیکي تر له موسولمانان زیکری خودا دهکن و دهلین: په رومردگار! له دونیادا ژیانیکي به خته و مرو خو شمان بدری، له قیامه تیشدا ژیانیکي به خته و مرو سه رفرازی و امان بدری لی رازی بین، { وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ } خودایه بمانپاریزه له نارمزو بازی و تاوانکردن که ناکامه کهی چوونه ناو دوزه خه. { ۲۰۲ أُولَٰئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا } نه وانهی که له خودا داوی ژیانی خو ش و کامه رانی دهکن هه ردو و جیهاندا، نه وانه به گویره ی هه ول و تیکو شانی خو یان به شیان دهری و سته میان لی ناکری. { وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ } په رومردگار دادگایي کردنی به ننده کانی زور خیرایه و هه موو که سیك پاداش و سزای کرده و هه کانی خو ی و مرده گریته وه، سوننه تی خودا ودهایه داوی کرده و پاداش یان سزا ددهاته وه به به ننده کانی خیرایی حیساب و لیکو لینه و هه به وه دهبی هه موو که سیك کرداری خو ی ببینی و بزانی چی کردو و.

{ ۲۰۳ وَادْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ } زیکری خودا بکهن له جهند روژیکی دیاریکراو ژمی راودا. واته: له روژانی مانه و متان له مینا که روژی یانزه ی (ذی الحجة) دهست بی دهکات تا روژی سیانزه ی نه و مانگه واته: سی روژه ی داوی جهژن: که بی شیان دهگوتری (ایام التشریق) له و روژانه شدا حاجیه کان قوربانی سه رده برن و به رده بارانی شهیتان دهکن. { فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ } که سیك په له بکا و بیهوئ ته نها داوی جهژن دوو روژ بمینیته وه، دوو جار به رده بارانی شهیتان بکا. (واته: روژی یانزه و دوانزه ی مانگ لهوئ بی و روژی سیانزه هه م پیش نه و هی خو ر ناوا بی دهبی مینا به جی بیلی: نه گینا نه گهر مایه وه تا خو ر ناوا بوو نه وه دهبی بمینیته وه و روژی سییه مین شهیتان رجه م بکا) نه م سه رپشکی گردنه و به تاوان حلیب نه بوونه { لِمَنْ أَتَقَى } بو که سیك ته قواي خودا بکا و خو ی دوو بگری له و شتانه ی که نه یی لی کراوه، چونکه ته قوا که ر حاجی راسته فینه یه و مه به سستیش له هه موو خودا په رستییه که ته قوا گردنه. { وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ } ته قواي خودا بکهن له کاتی به جیهنانی کاروباری

❖ وَادْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَى وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ { ۲۰۳ } وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهَ عَلَىٰ مَا فِي قَلْبِهِ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ { ۲۰۴ } وَإِذَا تَوَلَّى سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفَاسَادَ { ۲۰۵ } وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَيْسَ إِلْهَآدُ { ۲۰۶ } وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْهَقَاتٍ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ { ۲۰۷ } يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْخُلُوا فِي النَّارِ لَيْسَ كَافَّةً وَلَا تَسْتَعْمِلُوا خُطُوبَ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ { ۲۰۸ } فَإِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ { ۲۰۹ } هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلُلٍ مِّنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ إِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ { ۲۱۰ }

حج و له هه موو شوینیکی تردا، بزانی نیوه روژی قیامت هه مووتان زیندو و ددگریته وه و لای په رومردگار کوده گریته وه. سه رنجام و سه رفرازی بو خودا په رستانه و هه ر نه و ان به خته و مرن.

{ ۲۰۴ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا } هه ندی ناده میزاد هه ن، به قسه هیچیان نه هیشتوته وه، که گوئ له گوشت و گوئ دگری سه رت لی سو رده مینئ، واخو ی نیشان ددها: که یارمه تیدمری حق و راستییه و هزی له ناشتی و کامه رانییه دیهوئ کومه لگای به خته و مر بزین، جار جار هه بونه و هی پی باومر بکری { وَيُشْهَدُ اللَّهَ عَلَىٰ مَا فِي قَلْبِهِ } سویند به خودا دهخوا له سه رنه وه چی به دهم دهیلئ به دلش هه مان رای هه یه، به لام له راستیدا { وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ } نه و خوا نه ناسه و له هه موو که س زیاتر دوژمنی گهل و کومه له.

{ ۲۰۵ وَإِذَا تَوَلَّى سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ } هه ر له گهل پشتی هه لگردو له به رجاوی کومه ل دیار نه ما و جووه لای هه وادارانی خو ی یان لیپرسراوییه کی پی سپیردراو دسه لاتئ درایه، هیج هه ول و کو شش بو ناشتی و نارامی نادا، به لکو و هه ر خه ریکی تیکدانی ولات و کومه له،

هەر خەریکی چاندنی تۆوی دووبەرەکی و قەلاچۆکردنی کشتوکال و بەروبوومە، {وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الْفٰسَادَ} بێگومان خودا فەسادێ خۆش ناوێ چونکە فەسادو گەندەلێ و تێکدانی سیستەمی ژیاڵە.

{وَاِذَا قِيْلَ لَهُ اَتَّقِ اللّٰهَ} جا نەگەر یەکیک بەرپەرچی بداتەوه، بلی: کابرا! لەخودا بترسە، چی دی ئەم گەل و ولاتە ناوارەو بەرباد مەکە، یان یەکیک لێی بگاتە ئیسقان و بەرمەو رووی ئەم زلخۆرتە لە خۆرازی و لەخۆ رادیو و بێتەوه، فەرمانی پێبکا بەچاکە و نەهێ ئی بکا لەخراپە {اَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ} خێرا رقی هەلدەستێ و هەلدەچێ و بەلایەوه گران و نەنگیە یەکیک بلی: وامەکە و وابکە، چونکە پێی وایە نەو زۆر لەوه بەرزترە یەکیک زاتی بێنی نامۆزگاری بکا، هێندە لووتبەرزو لەخۆ رادیو، نایەوێ کەس دەست بەر دەستی بێنی. {فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَسَ الْمُهَادُ} ئەم گێرە شێوینە دوا خانووی ئاگری دۆزەخەو سزای کردەوهکانی خۆی و مردەگریتەوه.

{وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ} هەندێ ئادەمیزادی تر هەن پێچەوانە ی کۆمەڵی رابردو، ئەمانە کۆمەڵێکن لەپێناو بەدەستەهێنانی رمزانەندی پەروەردگارا خۆیان بەخت دەکەن، هەمیشە لەرێگای خودادا خەریکی تێکۆشان، بۆ چەسپاندنی حەق و دادپەرەریی فەرمان دەکەن بەچاکە و نەهێ دەکەن لەخراپە، {وَاللّٰهُ زَوُّوفٌ بِالْعِبَادِ} خوداش پاداشیان بە نیعمەت و خۆشی هەتا هەتایی بەهەشت لەبەرەمبەر کردەوهی کەمیاندا دەداتەوه، زیاد لە وزەو توانای خۆیان داوایان ئی ناکا. رەحمەت و بەزەمی خۆی دەبارێنێ بەسەر یاندا.

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَآفَّةً}: ئەو ئەو کەسانە ی ئیماننان هێناوه و لەوه پێش لەسەر ئایینی جولهکە بوون، بەردەوام بن لەسەر ئیسلام، هەمووتان گەردنکەچی فەرمانی خودابن و لەهەموو شتێکدا هەمووتان بەدل و بەگیان بچنە ژێر ئالای ئیسلامەوه، لەهەموو روویەکەوه ئیسلام وەربگرن، شتی تری تێکەلاو مەکەن. {وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ} شوپێن هەنگاوەکانی شەیتان مەکەون و بەرپێبازی ئەودا مەرۆن و پارچە پارچەو گرۆ گرۆ مەبن، دووبەرەکی و جوداوازی لە ئاییندا بەرپا مەکەن، وریابن شەیتان لەخەشتەتان نەبا. {إِنَّ لَكُمْ عَذْرًا مِّنْهُ} بێگومان شەیتان

سَلِّ بَنِي إِسْرٰهٖلَ كَمَا ءَاتٰیهِمْ مِنۡ ءَايٰتِنَا وَمَن يَبْدِلْ نِعْمَةً اللّٰهِ مِنۡ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُ فَإِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٣١﴾ زَيْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوَقَّهُمْ يَوْمَ الْفِتْنَةِ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ مَن يَشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٢﴾ كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللّٰهُ النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَآبَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنۡ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ الْبَيِّنٰتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ فَهَدَى اللّٰهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِآيٰتِهِۦ وَاللّٰهُ يَهْدِي مَن يَشَآءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٣٣﴾ أَمْ حَسِبْتُمْ أَن تُدْخَلُونَ الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُم مِّثْلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنۡ قَبْلِكُم مَّسْتَهْمُ الْبَآسَاءِ وَالضَّرَآءِ وَزُلْزَلُوا حَتَّىٰ يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ مَوْتَىٰ نَصَرَ اللّٰهُ ۖ أَلَا إِنَّا نَصَرُ اللّٰهُ قَرِيبٌ ﴿٣٤﴾ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَ قُلْ مَا أَنفَقْتُم مِّنۡ خَيْرٍ فَلِلَّهِ وَلِذِي الْفَرْقِينَ وَاللَّتِي وَاللَّسْكِينِ وَآبِي السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُونَ مِّنۡ خَيْرٍ فَإِنَّ اللّٰهَ بِهِۦ عَلِيمٌ ﴿٣٥﴾

دوژمی راستەقینە ی ئیوێهەو بەناشکرا دوژمنایەتی خۆی بۆ ئیوێهە راگەیاندو.

{فَإِنْ زُلْزَلْتُمْ مِّنۡ بَعْدِ مَا جَآءَكُمُ الْبَيِّنٰتُ} ئەو گرۆهی موسولمانان! ئیوێهە نەگەر لەرێگای راست لابەدن و حەق پاش گوێ بخەن و لە رێبازی خودا - کە ئیسلامە - دوور بکەونەوه، دوا ی ئەوهی کە هورنانتان بۆ هات و بۆتان روونکرایەوه، کەچی رێبازی شەیتان بگرەن بەر - کە رێگای دووبەرەکی و کێشە و نیزاع و جوداوازییە، ئەوه {فَاعْلَمُوا أَنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ} باش بزەنن کە خودا بەتواناو دەسەلاتە، کەس نییە بتوانێ بەرپەرەکانی بکا و لەژێر دەستی دەرپچێ، دلنایان دەتانگڕێ و تۆلەتان ئی دەستێن.

{قُلْ يَنْظُرُونَ} ئەوه ئەوانە چاومرۆانی چی دەکەن و بەتەمای چین؟ {إِلَّا أَن يَأْتِيَهُمُ اللّٰهُ} مەگەر چاومرۆانی ئەو مەبن کە سزای خودا بۆیان بێ. {فِي ظُلُلٍ مِّنَ الْعَمَامِ} لەناو چەند پەلە هەواریکی سبێ کە بەرپالەت باراناون و چاومرۆانی خێرو بەرمەکتیان ئی دەکری. {وَالْمَلَائِكَةُ} چاومرۆانی ئەو مەن فریشتە ی سزا بێتە سەریان و ئەوهی خودا لەچارە ی نووسیون بەسەریاندا ئەنجام بەدن و کار لەکار بترازی و پەشیمان

بوونهوه سوودی نه مینئ و قیامت هه ئس. {وَالِلّٰهِ تُرْجَعُ الْأُسُورُ} له کو تاییدا هه موو شتیک بۆ لای په رومردگار دهگه پیته وه. رۆژی قیامت هه رکه سه به پاداش و سزای خوئی دهگا، خودا ههچی ئی ون نابئ.

{۲۱} سَلِّ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ} نهی پیغه مبه را پرسیار لهو نهوه ئیسرا ئیلیه هاوچه رخانه ت بکه دمر باره ی نهو هه موو نیشانه و به لگانه ی دابو ومانه باوک و با پیران و پیتشینانیا ن، نهو هه موو پیغه مبه رانه مان به به لگه ی ئاشکرا وه بۆ سه ر ناردن، به دئسو زی و راستائی په یامی ئیمه یان پی راکه یانندن، که چی پابه ندی نامۆزگاری و په یامه کانیان نه بوون، {وَمَنْ يُدُلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ} هه رکه سیك نیشانه و به هره ی خودا که ئیمان و ناشتییه بگوړئ به گو مپای و جهنگ، له جیاتی نه وه نهو به هرا نه بر وای به خودا پته و بکه ن و ناشتی له دلیدا بر وینن، زیاتر پییان گو مپا دهبئ و لایه نی شه رهنگیزی له دل و دمو و نیاندا کلپه ده ستینئ!! که سیك په یامی خودای بۆ بئ و پاشگو ئی بخا نه وه بابزانئ خودا تۆله ی به زه بر وه ده ستی تۆله و سزای ده گاته هه موو تاوانبار ئک.

{۲۲} زَيْنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا} سروشتی نهو خودا نه ناسه سه رسه ختانه وه هایه که زۆر دونیا یان خو ش ده وئ و له پیتش چاوانیا ن جوانه، خو شه ویستیه که ی له دلایندا جیگیر بو وه به جوړ ئک خو ی بۆ به خت ده که ن، له هه موو شتیکیا ن به لا وه گرنگ تره، {وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا} قه شمه ری به بر واداران ده که ن و گالته یان به و موسو لمانه هه ژاران ه ی وه کوو عه بدوللای کوړی مه سعو دو عه م مارو صوه ه یب دئ، که خو شی دونیا یان به لا وه ناو وه خو یان به خودا په رستی ماندو ده که ن، ده وئه مه نده موسو لمانه کانی شیا ن به لا وه سه یره: که به خو شی رانا بو ئرن هه ر خه ریکی تو پشو و ناردن بۆ پاش مردنیا ن. {وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَرَقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ} نه وانه ی خودا په رست و ته هوا کارن، رۆژی قیامت پله و پایه یان له ژوور کافرو خودا نه ناسه کانه. موسو لمانانی ته هوا کار و خودا په رست رۆژی قیامت پله و پایه یان زۆر له ژوور نهو کافرا نه وه دهبئ و لای خودای خو یان زۆر ری زیا ن ئی ده گری، نه وان له ژوور (علیین): که شو ئینیکی زۆر خو شی به هه شته و کافره کان له چالئ ناهه مواری دو زخدا ن. {وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ} په رومردگار له دونیا و له قیامتدا رزق و رۆژی ددها به هه رکه سیك ئارمۆزی بئ به بئ حیساب: واته بئ ئی

پرسینه وه، که س نییه بلئ: بۆ دهیده هه؟ یا ن بۆ نه وهنده ی ده ده هه؟!

{۲۳} كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً} به م جوړه یه: دهغه رموئ ناده میزاد له سه ر ری باز ی سروشت به گو پره ی عه قل و بی ری خو یان خودا په رستیان کردو وه به لام شو ئینکه و تنی عه قل به بئ رهنوما ییه کی خودای سه ر ده کی شئ بۆ کیشه و نیزاع و دوو به ره کی، چونکه زۆر جار خه یال و بیرو باومړی پر وپو وچ بوون به له مبه ر له به رده م که یشتن به عه قیده و حو کم ی راست و دروست. {وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ} به گو پره ی پیویست کتیبی بۆ پیغه مبه ر ده کان ناردو وه، کتیبی حه ققانی، یاسا دروستو ده ستو ور ره وان {لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ} بۆ نه و ی نهو پیغه مبه رانه له به ر رو شنایی کتیبه ناسمانیه که یان دا فه رمان په روا یی کو مه ل بکه ن ته م و مزی کی شه و نیزاع و دوو به ره کیان له سه ر بر وه و پته وه، کو مه لگای نموزه چی و میثالیان ئی پیک بی نن!! نایه ته که ناما زه ی نه و ی تیدا یه که په رومردگار له گه ل هه موو پیغه مبه ری کدا په راو ئکی ناردو وه، جا نهو کتیبه مو عجیزه بووبئ یا ن مو عجیزه نه بووبئ، کورت بووبئ یا ن در یژ بووبئ، نوو سرا بیته وه له به ر کرابی یا ن نا!! {وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوا} نه وانه ی تیدا که و تنه کی شه و دوو به ره کی و نیزاعیا ن لهو کتیبانه دا که و ته ناو وه پیاو ه گه وره و مال مه کان بوون، زانا و رو شنبیرو لی پر سرا وان و پیاوانی نایی نی بوون؛ نه وانه ی نهو کتیبانه یان درابوویه بۆ نه و ی به گو پره دهغه کانیان هه لئ و که و ت بکه ن، نه وانی ش لی لانه دهن {مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ} دوا ی نه و ی که به لگه ی زۆر و به هیز له سه ر راستی و بئ خه وش ی نهو کتیبانه یان پی درا و تییا ن گه یه ندرا که نهو کتیبانه بو یه نی ردراون که بب نه هؤ ی به کیه تی و ته با یی، نه ک هؤ ی نا کو کی و دوو به ره کی، تیگه یشتن که نهو کتیبانه بو یه ها توون که خو شه ختی و کامه رانی به ناو خه لگدا بلا و بکه نه وه ریزه کانی کو مه ل به ک بخه ن! {فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ} نه م جار په رومردگار ری نمو یی بر واداران ی کرد بۆ په یره کردنی نهو ریگا راسته ی که دوو به ره کیان تیدا په یدا کردو وه، بۆ نه و ی که به ر مزامه ندی په رومردگار حه قیقته و راستی بدو زنه وه و پابه ندی بن. {وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ} هه رکه سیك خودا حه زی ئی بئ شاره زایی دهکا بۆ ریگای راست و دروست، چونکه بیرو باومړی راست و پته و

له گهل مه بهستی ساغ ئادهميزاد دهگه يهنی به حه قو راستی و دووبه رهکی قه لاجؤ دهکا.

{^{۲۱۴} أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخِلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ} ئایا پیتان وایه دهچنه بهه شته وه و رهمه ندى خودا به دهست دینن هر به وه نده كه ده لئین: ئیمه موسولمانین {وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ} له كاتیکدا هیشتا وینهی نهو ئیش و نازاری له پیناو ئاییندا به سهر نهو پیغه مبهرو موسولمانانهی پیش ئیوه دا هاتوو ده هاتوته ریتان و تووشی نه هاتوون!!

{مُسْتَهُمُ الْبِأْسَاءِ وَالضَّرَاءِ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصُرُ اللَّهَ} نهو گهل و نه ته وانهی پیش ئیوه تووشی گیر و گرفت و کیشمه کیشم بوون، زهرمر و زیانیان پی گهیی، نازاردان، كه وتنه حالتهی زور ناخوش و كوشنده و سامناكه وه، له هه موو لایه كه وه دوژمن دوری دان و تینیان بؤ هات، ته نانهت گه یشتنه حاله تیک كه پیتان وابی نهو یارمه تی و كۆمه كیهی كه خودا به لئینی پیداون دواكه و تووه و لئی به پهله بوون و دمیانگوت كهی كۆمه کی خودامان بؤ دئ و له م مهینه تیه رزگارمان ده بی؟؟ {أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ} ئاگاداربون و بزانیان هاتنی كۆمه کی خودا نزیکه و هیچ وه ختیك له كاتی خوی دوانه كه وه تووه، دئیا بن به سهر دوژمندا سهرتان دهخا و شهرو گروگیچه لی نهو خوانه ناسانه تان لی دوور دهخاته وه پشتگیری بانگه وازییه كه تان دهكا و دروشمی ئیوه سهردهخا و دروشمی خوانه ناسان ژیر دهخا!!

{^{۲۱۵} يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ} نهی پیغه مبهرو (دروودی خوی له سهر بی)! هاوه لانت پرسیرت لی دهكهن دمبارهی نه ندازهی نهو مال و داراییه کی دهیكه بن خیر و دهیبه خشن، ههروه ها دمبارهی نهو لایه نهی پاره و شتومه کیان بؤ خه رج دهكړئ و بهشیان ده درئ {قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّهِ وَالَّذِينَ} وه لایمان بدمره وه و پیتان بلی: نه ندازهی نهو مال و داراییه کی دهیبه خشن كه م بی یان زور بی، په یوه ندى به خوتانه وه هیه و پاداشه كهی بؤ خوتانه، نهو لایه نهی كه ئیوه خیریان له گهل دهكهن نه مانه بن: باوك و دایك {وَالْأَقْرَبِينَ} خزم و كهس و كاره {وَالْيَتَامَى} هه تیوو چه تیو: نهو مندا لانهی بی باوك و دایك، چونكه نه مانه زۆربه یان بی دهسه لاتن و هه ژارن، نه مجار {وَالْمَسَاكِينَ} هه ژارو نه داران نه وانهی ناتوانن كاسی بكه بن، نه مجار {وَالسَّبِيلِ} نهو ریبوارانهی له ولاتی خویان دوور دهكه ونه وه و پاره یان لی ده برئ، نه وانه

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْفَحْرِ وَالْفَحْرِ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُونَ يُقْتُلُونَكُم حَتَّى يَرُدُّوكُم عَنْ دِينِكُمْ إِنْ أَسْطَلَعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢١٨﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْمَوْزُ كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٩﴾

نه وه نده یان ده دریتی كه پیی بگه نه وه ولاتی خویان. ته نانهت نه گهر له شوینی خوی دهوله مه نیش بی ههر دهیدریتی! به لام نه گهر دهوله مه نده بوو چاك وایه پاره به قهرز وهر بگری! {وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ} ههر مال و داراییه کی به خشن له ریگی خیر و چاكه دا دئیا بن خودا پاداشتان ده داته وه و فهراموشی ناكات، چونكه خودا ئاگاداره به هه موو شتیك و هیچ شتیکی لی ون نابی و پاداشی چاكه کی كردارتانی له بیر ناجیته وه.

{^{۲۱۶} كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ} نووسراوه له سهرتان و پیویسته له سهرتان كۆمه لیکتان شهرو له گهل كافرو خوانه ناسان بكه بن، واته: شهرو كردن له گهل كافراند فهرزی کیفایه یه: كه كۆمه لیک پیی هه لسان له سهر نه وانی تر لاده چی، نه گهر دوژمن بیته ناو ولاته وه و خاکی ئیسلام داگیر بكا، نهو كاته له سهر هه موو موسولمان پیویسته شهرو بكه بن، نه مه له حالیکدا {وَهُوَ كُرْهٌ لَكُمْ} شهرو تان به لاوه ناخوشه و له سهر شانتان گرانه، چونكه شهرو خه رج كردنی مال و دارایی و ترسی

گیان به ختکردنیشی تیدایه، جا ومنه بئ نهم پیناخووش بوونه سروشتیه له گه‌ل رمزانه‌ندی به به جیهینانی نهرکه که دزایه تییان هه‌بئ! موسولمان شهرکردنی پئ ناخووشه به‌لام وه‌کوو ته‌کلیفیکی خودایی به دلئیایی و رمزانه‌ندییه وه نه‌نجامی دمدا. {وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ} زور جار وا دهبئ نیوه شتیکتان پئ ناخووشه که چی ناکامه‌که‌ی ده‌بیته خیر بۆتان و سوودی ئی دهبینن. زور جاریش وا دهبئ نیوه شتیکتان پئ خووشه، به‌لاتانه‌وه سوود به‌خشه که چی سهرنجامی ده‌بیته شهر و نه‌گبه‌تی بۆ نیوه وزمروو زیانی ئی دهبینن... نه‌وه‌تا زور جار وا دهبئ مرووف نه‌زیه‌ت و نارحه‌تی سه‌فه‌ر ده‌چیژئ بۆ وده‌ست هینانی قازانج له بازارگانیدا، تال و سویری ده‌چیژئ، له مال و که‌سو کاری دوور ده‌که‌وئیه‌وه بۆ وده‌سته‌تینانی زانست و زانیاری، ههر به‌و جووره شتی وا هه‌یه ته‌بیعه‌تی ناده‌میزاد پپی خووشه و زیانی تیدا نابینی! به‌لام ناکامه‌که‌ی ده‌بیته نه‌گبه‌تی و ئیش و نازار بۆ خووی گهل و نه‌ته‌وه‌ی! بۆ نمونه وازه‌ینان له جیهاد و پالدا‌نه‌وه‌و ته‌مبه‌لی و خو‌یه‌نادان به‌ پ‌واله‌ت مال و دارایی له خه‌رج کردن دهمپاریژئ، گیانی خووی له کوشتن دوور ده‌خاته‌وه به‌لام ناکامه‌که‌ی نه‌گبه‌تی و ژیرده‌سته‌یی و پیشیل کردنی مافی گهل و نه‌ته‌وه‌یه و داگیرکردنی ولات له‌لایه‌ن خوانه‌ناسان و کافرووه به‌ تالان بردنی مال و دارایی و له ناو بردنی گهل و نه‌ته‌وه‌و نه‌تک کردنی ناموس و شوینه پرورزه‌کانه! {وَاللَّهُ يَعْلَمُ} خودا دهمزانی چی چاکه بۆ نیوه و چی خراپه، چی سوودی نیوه‌ی تیدایه و چی زیانی نیوه‌ی تیدایه {وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ} نیوه نازانن، که وایی خودا فهرمانی چی پئ کردوون پابه‌ندی بن و جی‌به‌جیی بکه‌ن، ههرچه‌نده به‌ ته‌بیعه‌تی خوتان پی‌تان ناخووش بئ، خهریکی خوداپه‌رستی بن و شوین هه‌وا و نارمزوی خوتان مه‌که‌ون!

{^{۱۷}يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ}

پرسیارت ئی ده‌که‌ن دهمبارهی شهرکردن له‌گه‌ل کافران له مانگی حهرامدا. {قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ} بلئ: ههر شهریک بکری له مانگی حهرام دا شه‌ری گه‌وره یان بچوک - تاوانیکی گه‌ورمه، به‌لام نه‌وه‌ی عه‌بدوللای کوری جه‌حشو هاوه‌لانی کردوویانه یان له‌وه دوا موسولمانه‌کان ده‌یکه‌ن له‌وه که شه‌ر له مانگی حهرام دا بکه‌ن نه‌وه ده‌که‌وئیه‌ته به‌ر قاعیده‌و یاسای نه‌نجامدانی سووکترین تاوان له نیوان دواندا (ارتکاب اخف الضررين) کاتیکی ناچار ببی یه‌کیکیان بکه‌ی. شه‌ر کردن له

مانگی حهرامدا خووی له خویدا تاوانیکی گه‌ورمه، به‌لام که ناچار بوون بۆ لابرندنی تاوانیکی گه‌ورمه‌تر نه‌وه قه‌یناکه وه‌کوو نه‌وه‌ی که نایه‌ته‌که روونی کردوته‌وه و ده‌فه‌رموئ: {وَصَدَّقَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ} ریکه‌گرتن له بلابوونه‌وه‌ی نایین و خوداپه‌رستی {وَكُفِّرْ بِهِ} بئ بروایی به خودا و مه‌نع کردنی خه‌لک له برواهینان به‌ نایینه‌که‌ی {وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ} قه‌ده‌غه کردنی خه‌لک له چوونه ناو که‌عبه و ته‌واف کردنی و خوداپه‌رستی تیدایه {وَإِخْرَاجِ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ} دهمکردنی دانیش‌توانی که پی‌غه‌مبه‌رو هاوه‌لانی بوون، که نازاریان دان و ته‌نگیان پئ هه‌لچنین و له مه‌که‌ه وده‌میریان نان، ههر تاوانیک له‌م تاوانانه‌ی که بئ بروایان نه‌نجامیان داوه، له لای خودا زور گه‌ورمه‌تر له شه‌رکردن له مانگی حهرامدا، {وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ} به‌رپاکردنی فیتنه‌یی له نایینی موسولماناندا و گومان خسته‌نه دلپانه‌وه‌و نه‌زیه‌تدان و سوکایه‌تی پیکردنیان له‌شه‌رو کوشتار دزوارتره، وه‌کوو نه‌وه‌ی له‌گه‌ل عه‌مماری کوری یاسرو بیلال و خه‌ببایی کوری نه‌رمتیان کرد، عه‌مماریان به‌ ناگر داخ کرد، بۆ نه‌وه‌ی له نایین په‌شیمان بیته‌وه باوک و براو دایکیشی به‌وپه‌ری دوورنده‌یی سزا دهران. {وَلَا يَزَالُونَ يَقَاتِلُونَكُمْ} نه‌و کافرا‌نه به‌رده‌وام شه‌رتان له‌گه‌ل ده‌که‌ن و دژتان دهمه‌ستن {حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ} تاوه‌کو له نایین ژیوانتان بکه‌نه‌وه‌و په‌شیمان ببه‌وه {إِنْ اسْتَطَاعُوا} نه‌گه‌ر بتوانن و بۆیان بکری، به‌لام به‌راستی گیل و نه‌فامن، چونکه نه‌وان دوا کلاوی بابردو و که‌وتوون چونکه که‌سیک له ئیسلام حالی بووبی چون جاریکی تر کافر ده‌بیته‌وه؟! {وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ قِمَتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ} که‌سیک هه‌لبه‌گه‌ریته‌وه‌و کافر ببیته‌وه، به‌ کافری بمرئ هه‌موو کردمه‌یه‌کی باشی له‌وه‌پیشی پوجه‌ل ده‌کریته‌وه، ههر وه‌کوو هیچ کرداری باشی نه‌کردب و هه‌ایه و زهمرمه‌ندی دونیا و قیامه‌ت ده‌بئ! له دونیادا خوینی به‌ فیرو دهمروات، ههرکاتی به‌رده‌ست بکه‌وئ ده‌کوورئ، نه‌گه‌ر ژنی هه‌بئ ژنه‌که‌ی ئی ده‌ستپنریته‌وه، ته‌لاقی نامینی برادرو خووشه‌ویستی موسولمانانی له کیس ده‌چی! له میرات بئ به‌ری ده‌بئ، زهمرمه‌ندی روژی قیامه‌تیشی نه‌وه مانه‌وه‌یه‌تی له ناو دۆزه‌خدا بۆ هه‌تا هه‌تایه.

{۲۱۸} اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا} نهو که سانهی بپروایان به نایبانی نیسلام هیناوه موسولمان بوون، {وَالَّذِيْنَ هَاجَرُوْا} نهوانه ی له ریگای خوادا کۆچیان کردووه و مال و زیدی خویمان به جیهیشت و وازیان له خانوو بهرزه و هندی خویمان هینا. {وَجَاهِدُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ} له پینا و نایبانی نیسلامدا کۆششیان کردووه گیانی خویمان خستوته خه ته ره وه، {اَوْ لِيْكَ يَرْجُوْنَ رَحْمَتَ اللّٰهِ} نهوانه هه موو هیوا و ناواتیان به دهسته هینانی رهحه ته خودایه و رازی کردنی خودایه له خویمان، واته: نیمان هینانیان و کۆچکردنیان و کۆشش کردنیان له بهر خاتری رمزاهه ندی خودایه! {وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ} خوداش لیخۆش بووه و رهحمیان پی دهکا، سزایان نادا له سه ره نهو هه له یه ی که کردیان و له مانگی چه رام دا شه پریان کرد.

{۲۱۹} يَسْأَلُوْكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ} نهی پیغه مبهرا! پرسسارت لی ده که ن دهرباره ی خواردنه وه ی عهره ق و قومار کردن؛ نایا چه لالان یان چه رامن؟؟ هه روه ها کرین و فروشتن و وه کاله ت تیدا کردن و نه م جو ره شتانه، {قُلْ فِيْهِمَا اِثْمٌ كَبِيْرٌ وَمَنْ فَاعِلٌ لِلنّٰسِ} وه لامیان بدمر وه و پینان بلئی: خواردنه وه ی عهره ق و قومار کردن تاوانی گه وره ن، چونکه زیانی گه وره ی مالی و به ده ندی و کۆمه لایه تییان تیدایه، عهره ق خواردنه وه زیان به جهسته و عه قل و هۆش و مال و دارایی ده گه یه نی، به یوه ندی خزمایه تی و کۆمه لایه تی تیک دهدا. {وَالْمُهْمَمَّا اَكْبَرُ مِنْ نَّفْعِهِمَا} تاوانه که یان له سووده که یان زیاتره. زانایانی نیسلام له مباریه وه قاعیده یه کی زۆر توکمه و که م وینیه یان دمره یناوه که ده لئین: (لابردنی خراپه کان له پیشتره له دهسته بهر کردن بهرزه و هندی که کان). {وَيَسْأَلُوْكَ مَاذَا يُفْقُوْنَ قُلِ الْغَفُوْرُ} پرسسارت لی ده که ن چ به شیک له مال و داراییان به به خشن و چ به شیکی به یلنه وه که پینان بگوتری پابه ندی فه رمانی خودان که ده فه رموی: {وَأَنْفِقُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ} تو نهی پیغه مبهرا! له وه لامدا پینان بلئی: نه وه ی له خه رجی و گوزمرانی خویمان و مال و مندالتان زیاد بوو خه رجی که ن بو به که وه ته و داماوان و بو بهرزه و هندی گشتی وه ک دروست کردنی پردو فوتابخانه و خهسته خانه هتد. {كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ الْاٰیٰتِ} ناوا به و جو ره په رومردگار نه حکامی خویمان بو روون ده کاته وه، هه ریاسا و نیظامیک بهرزه و هندی نیوه ی تیدابن و عه قل و هۆش تان بکاته وه زمره و زیانتان پی نیشانبدا، بویمان شیده کاته وه، بوچی؟

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَيَسْأَلُوْكَ عَنِ الْيَتٰمٰی قُلْ اِصْلَاحٌ لَّكُمْ خَيْرٌ وَّ اِنْ تُخَالِفُوْهُم فَاِخْوَانُكُمْ وَاَللّٰهُ يَعْلَمُ الْمُنْفِسِدِيْنَ الْمَصْلِحِ وَلَوْ شَاءَ اللّٰهُ لَاعْنَتَكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿۲۱۸﴾ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِيْنَ حَتّٰى يُؤْمِنُوْا وَلَا اُمَّةٌ مُّؤْمِنَةٌ حَتّٰى مِنْ مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ اَعْبَجَتْكُمْ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِيْنَ حَتّٰى يُؤْمِنُوْا وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ اَعْبَجَكُمْ اُولٰٓئِكَ يَدْعُوْنَ اِلَى النَّارِ وَاَللّٰهُ يَدْعُوْا اِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِاِذْنِهٖ وَيُبَيِّنُ اٰيٰتِهٖ لِلنّٰاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿۲۱۹﴾ وَيَسْأَلُوْكَ عَنِ الْمَحْجِيْزِ قُلْ هُوَ اَدْنٰى فَاَعَزَّلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحْجِيْزِ وَلَا تَقْرُبُوْهُنَّ حَتّٰى يَطْهَرْنَ فَاِذَا طَهَّرْنَ فَاُولٰٓئِكَ مِنْ حَيْثُ اَمَرَكُمُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ النَّوَافِلَ وَيُحِبُّ الْمُطَهَّرِيْنَ ﴿۲۲۰﴾ يَسْأَلُوْكُمْ عَنْ حَرْثٍ لَّكُمْ فَاُولٰٓئِكَ حَرْثُكُمْ اَنْىٰ شِئْتُمْ وَقَدِّمُوْا لِاَنْفُسِكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَعْلَمُوْا اَنَّكُمْ مُّلتَقَوْنَ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۲۲۱﴾ وَلَا تَجْمَعُوا لِلّٰهِ عَرْضَةً لَّا يَمْنَعَكُمُ اَنْ تَبْرُوْا وَتَتَّقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿۲۲۲﴾

{لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُوْنَ} ﴿۲۲۰﴾ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ} به لکوو نیوه بیر له بهرزه و هندی دنیا و قیامه تی خویمان بکه نه وه، چاکه و خراپه ی خویمان لیك جیابکه نه وه، پیدایه تی ته ن و گیان ها و ته رازو و بکه ن و ببن به گه ل و نه ته وه یه کی مامنا وه ندی، وه کوو نه وانه تان لی نه یه که پینان و ابو و دهسته وه تی قیامه ت بی وازه یان له بهرزه و هندی دنیا دهسته بهر نابئی، نیتر دنیا و قیامه تیان له دهسته چوو! یان وه کوو نه وانه ی که خویمان خزانده ته خویشی و له زه ته کهانی دنیا وه، رهوشی خویمان تیکدا و چوونه ریزی نازه لانه وه، به ته واوی خه سارمه ندی دنیا و قیامه ت بوون. {وَيَسْأَلُوْكَ عَنِ الْيَتٰمٰی} نهی پیغه مبهرا! پرسسارت لی ده که ن دهرباره ی هه تیوو، چۆن هه لئس و که وتیان له گه لدا بکری؟ چۆن مال و داراییان ردهام به ییتری، چۆن سه ره ره شتی بکری و به خیو بکری؟ {قُلْ اِصْلَاحٌ لَّهُمْ خَيْرٌ وَّ اِنْ تُخَالِفُوْهُم فَاِخْوَانُكُمْ} نهی پیغه مبهر بهو که سانه بلئی: که پرسسارت لی ده که ن و ده لئین: نایا بهرزه و هندی هه تیوو له وه دایه گۆشه گیری بکه ی و له خیزان دووری به یه وه، یان له گه ل مندال و خیزاندا وه کوو یه کی له منداله کهانی نهو خیزانه به خیو بکری؟! بلئی: هه ره

جوړئک بؤ هه تیوه‌کان باش بئ نه‌وه باشه، پټو یسته نیوه به‌خیویان بکه‌ن، په‌رومردمیان بکه‌ن، مال و داراییان به‌نه‌ه گه‌ړو نیشیان بؤ پئ بکړئ، نه‌گه‌ر دووکان و خانووبه‌رمیان هه‌بوو به‌کړئ بدرئ نه‌گه‌ر پارمیان هه‌بوو بخړیته بازرگانیوه، خویان و مال و داراییان پاش گوئ نه‌خړئ، نه‌گه‌ر له پوښاک و نانخواردن و به‌خیوکردندا و دکوو مندالئ خوتان هه‌لس و کهوتیان له‌گه‌ل بکه‌ن، هیچ تاوانیکي تیدا نیه و نه‌وان کور و برای ناپینی نیون، کور و براش ددبئ به‌په‌که‌وه بژین و په‌رومرد بکړن، هه‌تیو له مالدا و دکوو برای بچووک سه‌یری ددکړئ و به‌رژدومندی دپاریزری **{وَاللّٰهُ یَعْلَمُ الْمَفْصِدَ مِنْ الْمَصْلِحِ}** خودا ناگادار و زانیه، دزمانئ دلئ نادمه‌میزاد چی تیدایه و له کردارده‌کانیدا چ مبه‌ستیکي هه‌یه، روژی قیامت لیکوئینه‌وه و حسابتان له‌گه‌لدا ده‌کا، له‌سه‌ر بچووک و گه‌وره پاداش و سزای هه‌یه و هیچی ئی هون نابئ! **{وَلَوْ شَاءَ اللّٰهُ لَأَعْتَبْتُمْ}** نه‌گه‌ر خودا بیویستایه نه‌رکیک بخاته سه‌رسانتان: که نه‌توانن نه‌نجامی بدن، داواي نه‌ودی ئی بکردنایه که نابئ نه‌وه هه‌تیوانه تیکه‌لا و به‌نیوه‌بن و مال و سامانی‌شان سه‌رپه‌رستی بکړئ و بوخیویان به‌خیوبکړن و به‌گوشه‌گیری هه‌لس و کهوتیان له‌گه‌لدا بکړئ، نه‌وه نه‌وه نه‌رکه‌ی ده‌خسته سه‌رسانتان به‌لام خودا له‌به‌ر فراوانی رحمت و به‌زهی شتیکي وای داوا ئی نه‌کردوون که نه‌نجامدانی زده‌مت بئ، **{وَمَا جَعَلَ عَلَیْکُمْ فِی الدِّیْنِ مِنْ حَرَجٍ}** له ناپیندا نه‌رکیکي وای نه‌خستوته سه‌رسانتان: که بوټان هه‌لنه‌سوړئ، نه‌وه‌تا ریگه‌ی به‌نیوه داوه که هه‌تیو تیکه‌ل به‌مندال و خیزانی خوتان بکه‌ن، مامه‌له‌ی کور و کچ و خوشکی خوتانیان بؤ بکه‌ن! **{إِنَّ اللّٰهَ عَزِیْزٌ حَکِیْمٌ}** بیگومان خودا خاوه‌ن دمه‌سه‌لته، نه‌گه‌ر بیویستایه نیوه ماندوبکا که‌س نه‌یدم‌توانی به‌رگری نه‌وه بکا، به‌لام سوننه‌تی خودا وای جاری بووه: که شه‌ریعت و یاسای وایی به‌رژدومندی نادمه‌میزادی تیدا بئ، به‌گشتی گونجاو بئ له‌گه‌ل بنچینه‌ی سروشتی مامناومندی نادمه‌مید!

{۲۱} وَلَا تُنْکِحُوا الْمُشْرِکَاتِ حَتّٰی یُؤْمِنَ} نافرمتانی بته‌پرست و نه‌وانه‌ی هاوئل بؤ خودا دادنه‌ن مارمیان مه‌که‌ن، تا پروا نه‌هینن، مه‌یانکه‌ن به‌هاوسه‌ری خوتان **{وَلَا مَئْمَۃٌ مُّؤْمِنَۃٌ خَیْرٌ مِّنْ مُّشْرِکَۃٍ وَلَوْ اَعْجَبَتْکُمْ}** نافرته کؤیله‌یه‌کی موسولمان – هه‌رچه‌نده پله‌ی نزمه زؤر باشتره له نافرته‌تیکي نازادی بته‌پرست و هاوبه‌ش په‌یدا که هه‌رچه‌نده ریزی نازادی هه‌یه – با جوانی و سامانداری نه‌وه نافرته سه‌رنجی نیوه رابکیتن و که‌مه‌ندک‌ی‌شان بکا و چه‌زتان لیی بئ! چونکه باومړ

ته‌واوکه‌ری ناپینه، مال و دارایی ته‌واوکه‌ری دونیایه، له‌به‌رچاو گرتنی ناپین پئش له‌به‌رچاو گرتنی دونیایه. **{وَلَا تُنْکِحُوا الْمُشْرِکِیْنَ حَتّٰی یُؤْمِنُوْا}** نافرته موسولمانه‌کانی خوتان له بته‌پرسته‌کان مارده مه‌که‌ن تا نیمان نه‌هینن به‌تاک و ته‌نیایی خودا و پیغه‌مبه‌رایه‌تی (محمد) و نه‌یه‌نه ریزی پیروزی موسولمانانه‌وه، نه‌وکاته‌ی واز له بته‌پرستی و بئ پروایی دینن، نه‌وکاته ده‌بنه هاوشانی نافرمتانی موسولمان ده‌ش بنه هاوسه‌ریان. **{وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَیْرٌ مِّنْ مُّشْرِکٍ وَلَوْ اَعْجَبَتْکُمْ}** کوره کؤیله‌یه‌کی موسولمان – هه‌رچه‌نده کؤیلایه‌تی پله نزمیه – باشتره له کورپکی بته‌پرستی هاوبه‌ش په‌یدا که با بنه‌ماله و خانه‌دان و دمه‌لهمندو خاوه‌ن که‌س و کار بئ. **{وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الذِّیْنَ اَوْثَرُ الْکِتَابِ مِنَ قَبْلِکُمْ}** واته: چه‌لله بؤ نیوه که نه‌وه نافرمتانه‌ی پروایان به‌نامه ناسمانیه‌کانی پئشو هه‌یه و پئش نیوه نامه‌یان بؤ نیردراوه مارمیان بکه‌ن و بیانکه‌ن به‌هاوسه‌ری خوتان. **{اُولٰٓئِکَ یَدْعُوْنَ اِلٰی الثَّارِ}** نه‌وانه‌ی کافرو خاوه‌ن‌ناسن چ ژن بن چ پیاو، بانگه‌وازی خه‌لکه‌که ده‌که‌ن بؤ بیروباومړو کردارو گوفتاریک که ده‌بنه هؤی چوونه ناو دؤدخ! ددی خو په‌یومندی نیوان ژن و می‌رد زؤر به‌هیزدو چاوم‌پروانی نه‌وه‌ی ئی ددکړئ که ژنه هاوبه‌شه‌پیدا که‌ره‌که، یان پیاوه کافرکه، له په‌نای ژن و می‌ردایه‌تیدا، کاربکه‌نه سه‌ر بیروباومړی موسولمانه‌کان و له ناپین و مریان گپړن! **{وَاللّٰهُ یَدْعُوْ اِلٰی الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِاِذْنِهٖ}** بانگه‌وازی خودا که موسولمانان هه‌لگرو بانگه‌واز بؤ که‌رینی. هه‌ر نه‌وه بانگه‌وازی‌یه‌یه که نادمه‌میزادان ده‌گه‌یه‌نی به‌به‌ه‌شت و لیخوش‌بوونی خودا ده‌سته‌به‌ر ده‌کا. **{وَبِیْنُ آیٰتِهٖ لِلنَّاسِ لَعَلَّهْمْ یَتَذَكَّرُوْنَ}** په‌رومردگار حکمه‌ت و به‌لگه‌ی حوکه‌ه شه‌ریعه‌کانی خوئ بؤ به‌نده‌کانی روون ده‌کاته‌وه، هه‌ر حوکه‌یک بفرموی: حکمه‌ته‌که‌ی له پالدا دیاری ده‌کا و سوود و قازانجه‌کانی ناشکرا ده‌کا، به‌لکو و عیبرت و مر بگرن و په‌ندی ئی فیر بین، له دلپاندا بچه‌سپئ و به‌رمزانه‌ندی و سنگ فراوانی‌یه‌وه و مری بگرن کاری پئ بکه‌ن..

{۲۲} وَیَسْأَلُوْکَ عَنِ الْمَحِیْضِ} نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! پرسیارت ئی ده‌که‌ن دمباره‌ی تیکه‌لا و بوون و حوکه‌ی هه‌لسان و دانیشن له‌گه‌ل نافرمت له‌کاتی بئ نویژیدا **{قُلْ هُوَ اَدٰی}** بلئ بئ نویژئ (حه‌یز) نازارو نه‌رکیکي سروشتیه بؤ ژنان و تیدیدا تووشی نازارو نه‌شکه‌نجه‌ده‌بن، هه‌روه‌ک نه‌زیه‌ت و ناخوشیسه

بؤ پیاوه‌کانیان، نه‌گهر له‌کاتی چه‌یزدا بچه‌ لایان هه‌ردوو لایان تووشی نه‌زیه‌ت ده‌بن! که‌وابی له‌و کاتانه‌دا که‌ نافرمت بی‌ نویژه، مه‌چه‌ لایان له‌گه‌لێندا جووت مه‌بن!! {فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ} نه‌گهر له‌ بی‌ نویژی پاک بوونه‌وه‌و خۆیان شت، بچه‌ لایان له‌و شوینه‌وه‌و که‌ نه‌فس نارم‌زوی ده‌کاو و ده‌جو نه‌وه‌ی ئی ده‌که‌وینه‌وه‌و به‌رقه‌رار بوون و درێژه‌دان به‌ژیانی ئاده‌میزادی ئی ده‌سته‌به‌ر ده‌بی!! {إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ} بی‌گومان په‌روم‌ردگار نه‌و به‌ندان‌ه‌ی خۆش ده‌وین که‌ بۆ‌لای نه‌و ده‌گه‌رینه‌وه‌و له‌سه‌ر خراپه‌کاری به‌ردموام نابن و ناهێلن ده‌سه‌لاتی شه‌هومت و نارم‌زوی به‌سه‌ر سروشت و ره‌وشتیان دا زال ببی و ناچن له‌کاتی بی‌ نویژی سواری ژنه‌کانیان ببن یان له‌ پاشه‌وه‌و بچه‌ لایان و له‌ کۆمیان‌ه‌وه‌و نارم‌زوی خۆیان دابین بکه‌ن!! {وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ} هه‌رکه‌سه‌یک خۆی له‌ پیس و پۆخه‌لی پاک بکاته‌وه‌و خۆ له‌سه‌رپی‌چی کردنی تاوان دوور بخته‌وه‌و لای خودا خۆشه‌ویسته‌و ریزداره‌. دیاره‌ نه‌مانه‌ خۆشه‌ویستر له‌و که‌سانه‌ی که‌ ده‌که‌ونه‌و زلکاو بی‌ دینی و تووشی تاوان کردن ده‌بن و دوابی ته‌وبه‌ ده‌که‌ن!

{يَسْأَلُكُمْ خَزَنَتُ لَكُمْ} ژنه‌کانتان جی‌گای کشت‌وکان

کردنتان، چۆن زه‌وی پاک و خاوی‌ن و به‌پیت تووی پی‌وه ده‌که‌ی به‌روبووم ده‌دا برژی‌ویتان ئی ده‌ست ده‌که‌وئ ژنه‌کانیشتان که‌ توویان تی ده‌که‌ن و له‌گه‌لێان جووت ده‌بن مندالتان بؤ به‌ره‌م دینن! نه‌و مندالنه‌ ده‌بنه‌ هۆی درێژه‌دان به‌ ژبانی ئاده‌میزاد و زنجیره‌ی ره‌چه‌له‌ک و ژبان به‌ردموام ده‌بی، نافرمتیش سه‌رچاوه‌و هۆی هه‌ره‌ گرنگی درێژه‌ پێدانی ژبان‌ه‌، نه‌رگی پیرۆزی سه‌رشانی نافرمت منال بوون و په‌روم‌رده‌ کردنی مناله‌. که‌وابی. {فَأْتُوا خَزَنَتَكُمْ أَلَىٰ شَيْئٍ} بچه‌ لای ژنه‌کانتان له‌و شوینه‌وه‌و که‌ هی‌وای مندالبوونی ئی ده‌کرئ. {وَلَقَدْ مَوَّلُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَتَقُوا اللَّهَ} شتی به‌قیمه‌ت و به‌سوود بؤ خۆتان پێشکه‌ش بکه‌ن و په‌زمه‌نده‌ی بکه‌ن، هه‌یج شتی‌کی‌ش بؤ ئینسان له‌وه‌ باشترو به‌سوود تر نه‌ی که‌ بؤ کاتی پیر بوون و دوام‌ردنی مندال‌ئیکی صالح و راستال بخته‌وه‌و سوودی دین و دنیای پی‌ بگه‌یه‌نی. {وَأَتَقُوا اللَّهَ} پابه‌ندی هه‌رمانه‌کانی خودا بن و ئاگادار بن نه‌چن له‌ کاتی بی‌ نویژیدا له‌گه‌ل نافرمت‌دا جووت ببن و تۆم و گه‌رای خۆتان به‌ فیرۆ بده‌ن و له‌ کاتی چه‌یزدا بچه‌ لای خیزانه‌کانتان، یان له‌ پاشه‌وه‌را بچه‌ لایان و تۆماوی خۆتان ناراسته‌ی شوینی‌ک بکه‌ن که‌ جی‌گای مندال بوون نه‌ی.. یان خۆتان بپاریزن له‌وه‌

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ وَاللَّهُ عَمُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٠﴾ الَّذِينَ يُؤْلَوْنَ مِنْ زِينَتِهِمْ رَبُّهُنَّ أَزْوَاجٌ شَهْرًا قَائِمًا وَإِنْ أَفْرَأَ اللَّهُ عَفْوَ رَحِيمٌ ﴿٢١﴾ وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢﴾ وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ شُهُورٍ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ يُؤْمِنَنَّ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَعَمَّدْهُنَّ فَأُولَٰئِكَ يَبْذَرْنَ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٣﴾ الطَّلَاقُ مَرَّتَانٍ فَمَا سَاءَ لِمَنْ يَتَعَمَّدُ أَوْ تَتَرَبَّصُ بِمَا عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا بِمَاءٍ أَوْ تَتَعَمَّدُوهُنَّ شَيْئًا إِنْ أَلَا يَخَافُ إِلَّا يُفْسِدَا حُدُودَ اللَّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُفْسِدَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٤﴾ فَإِنْ طَلَقَهَا فَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَتَرَاجَعَا إِنْ طَلَّقَ أَنْ يُفْسِدَا حُدُودَ اللَّهِ وَلِلَّهِ يَتَبَيَّنُهَا أَفْعَرُ يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

که‌ نافرمتی خراپ بؤ هاوسه‌ری خۆتان هه‌لبزیرن و خیانه‌ت له‌ خۆتان بکاو مندالتان خراپ په‌روم‌رده‌ بکا، ژبانی دونیاتان ئی تال بکاو پاشه‌روژیشتان له‌کیس بجی. {وَاغْلَمُوا أَنْكُم مَّلَاقِرُهُ} باش بزنان و دل‌تیابن که‌ ئی‌وه هه‌مووتان روژی قیامه‌ت ده‌چنه‌وه‌و لای په‌روم‌ردگارتان و حیسانبتان له‌گه‌ل ده‌کاو سزای سه‌رپی‌چیکردنتان ده‌دا له‌ سوئگه‌ی مله‌وپی و گوئ پی‌نه‌دانتان سزای به‌نی‌ش ده‌چیژن. {وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ} مرگینی بده‌ به‌و موسولمانانه‌ی که‌ سنووربه‌زینی ناکه‌ن و له‌ چوارچی‌وه‌ی نایین دهرناچن و شوین نامۆزگاریه‌کانی قورئان ده‌که‌ون و به‌ گوێره‌ی قورئان و حه‌دیث هه‌لس‌وکه‌وت له‌گه‌ل خیزان و منداله‌کانیان ده‌که‌ن، خۆشبه‌ختی و کامه‌رانی هه‌ردوو دونیا به‌ده‌ست دینن!

{وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ أَنْ تَبَرُّوا وَتَقْرَأُوا وَتُصَلُّوا}

بَيْنَ النَّاسِ} نه‌چن ئی‌وه سویند خواردن به‌ خودا بکه‌نه به‌هانه‌و له‌مه‌په‌ر، بلێن: چونکه‌ سویندم به‌ خودا خواردوو تازه‌ من نه‌و کاره‌ باشه‌ ناکه‌م ئیتر وازی ئی بی‌ن، له‌به‌ر ریزی سوینده‌که‌ کاری خیر له‌خۆتان هه‌ده‌غه‌ بکه‌ن، هه‌رگیز خودا

رازی نیه، ناوه پیرۆدهکانی ببنه له مبهرو ریگر له بهردهم کاری چاکه دا... {وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ} په رومردگار بیسه ره بۆ نهو قسه یه ی که به سه ر ده متاندا دئ، ناگاداری مه به ست و نیاز تانه و دزمانی چی له دلتانایه: که وایی به ناشکراو به نه پنی پابه ندی نامۆزگارییه کانی بن و چاودیری شه ریه ته که ی بن و سنوور به زینی نه که ن تا بچه ریزی رزگار بوون و سه رفرازی دونیا و قیامت بن.

{۲۲۵} لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ} خودا تاوانبارتان ناكاو سزاتان نادا له سۆنگه ی نهو سۆینه ناساییه ی که به سه رده متاندا دئ له کاتی قسه کردندا بئ مه به ست ده که ونه ریزی قسه تانه وه، نه وه هیچ که قهرمت و بریتی دانتان له سه ر نییه {وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُم بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ} تاوانبارتان ده کاو سزاتان ددها نه که ره له دله وه سۆینه ده که بخۆن و مه به ستی تایبه تیشتان له و سۆینه خواردنه هه بئ، نه وه ده بی که قهرمه ته که ی بده ن یا سزای سۆینه خواردنه که تان ده که ویته سه رو بۆ دوا رۆژتان ده بیته کۆل گرانی و قورسای ته رازووی گونا هتان!! {وَاللّٰهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ} په رومردگار ئی بوردو وه له تاوانی به نده کانی - نه که ره مه یلی ئی بی - خۆش ده بی و به حه وه سه له و بارقووله، مۆله تی به نده گونا هکاره کانی ددها و خیرا و ده ستبه جئ تۆله یان ئی ناسینی!

{۲۲۶} لِلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِّسَائِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ} نهوانه ی سۆینه له ژنه کانیان ده خۆن نه هه ده که ن: که لیان نزیک نه به نه وه و موعاشه ره ی ژن و میدایه تیشیان له که لدا نه که ن، نهوانه تا جوار مانگ مۆله ت دهر دین بۆ نه وه ی بیر له داهاتوو و مزعی خۆیان و ژنه کانیان بکه نه وه، نه م جوړه سۆینه خواردنه کاریکه خودا پیی رازی نیه، چونکه خۆشه وستی نیوان ژن و میرد ناهیلئ، په یوه ندی و هاوکاری و سۆزیان بۆ په کتری ده پچرینئ. {فَإِنْ قَاوُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ} جا نه که ره پش ته و او بوونی چوار مانگه که، یان له کاتی ته و او بوونیدا بکه رپته وه بۆلای ژنه کانیان و سۆینه ده که له خۆیان بخه ن و که قهرمه ته که ی بده ن و موعاشه ره ی ژن و میردایه تیان له که لدا بکه ن، نه وه په رومردگار به رچه مه تی بی پایانی خۆی له گونا ه سۆینه ده که یان خۆش ده بی و لیان ده بووری.

{۲۲۷} وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ} نه که ره له سه ر نه وه سوور بوون: که نه چنه لای ژنه کانیان و یستیان ته لاهیان بده ن، له ماوه ی دیار یکراو دوا ماوه که ش نه چوونه وه لایان نه وه به پیی ریبازی نیما می حه نه فی ته لاهه که ی ده که وئ، به پیی ریبازی

شافیعی و مه زه به به کانی تر ده بی قازی حوکم بکا به که وه تی ته لاهه که. {فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ} بیگومان خودا ژنه وایه و بیسه ره بۆ سۆینه ده که ش و بۆ ته لاهه که ش، زانایه به مه به ست و نیه تیان و ناگاداره، جا نه که ره به و سۆینه ئی خواردن و ته لاهه دانه، مه به ستیان زیان که یان دن بی به ژنه کانیان نه وه بابازان خودا تۆله یان ئی ده ستیئ و سزایان ددها، نه که ره بیانو په کی شه رعیشیان هه بی نه وه خودا لیخۆش بووه و لیان ده بووری.

{۲۲۸} وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ} نهو ژنانه ی ته لاق دهر دین و سه رو عوزر سۆرن و حه یزیان پیادی واته: له حه یز نه وه ستاونه وه له به ر پیری، یان نه خۆشی، یان مندا ل نین و نه که و تبه نه حه یزه وه؛ دان به خۆیا نا ده گرن و چاوه پروانی ده که ن؛ تا سی جار ده که ونه حه یزه وه و پاک ده به نه وه، تا دلتیا بن که سکیان نیه و مندا لدانیان خالییه له کۆر په له، نه مچار ده توانن شووبکه نه وه و خۆیان له میردیکی دیکه ماره بکه ن.

{وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكُنَّ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ} دروست نیه بۆ نهو ژنه ته لاق دراوانه که نهو کۆر په له ی خودا له منا لدانیاندا دروستی کردو وه بیشار نه وه! پیویسته له سه ریان که هه ستیان کرد به وه که سکیان هیه به یدر کینن و دمری بخه ن. هه روا حه رامه بی نوژی شیان بیشار نه وه. وارئ ده که وئ ئافه رت شه و میرد ده که ی ده چی ته لای سکی ده بی به یانی ته لاق دهر دئ نیتر نه م ئافه رته دزمانی که سکی هیه به لام سکه که ی ده شاری ته وه و پاش ماوه یه ک شوو به پیایوکی تر ده کاته وه و نیتر سکه که ی ده خاته پال میردی تازه ی و له ی میردی پشوو ده پچرئ!! {إِنْ كُنَّ يُؤْمِنُنَّ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ} نه که ره به راستی بریایان به و خودایه هیه که نه حکامی حه لال و حه رامی ناردۆته خوارئ، هه روه ها بریایان به رۆزی قیامت هیه که هه موو کرده وه یه ک پاداش و سزای خۆی هیه و هیچ شتی ک ون نابئ، هه رگیز نه وه ی له سکیان دایه نایشار نه وه، چونکه که سی ک بریای هه بی به وه که پابه ندبوون به م نامۆزگاریانه پاداش و رمزه مه ندی خودای تیدایه و گوئ پئ نه دانیان ده بی ته به دبه ختی و زه رمه نه ندی، ده بی زۆر به دلسۆزیه وه پابه ندییان بی، دیاره نه م نایه ته هه ر شه یه کی توندی له خۆ گرتو وه. {وَبُعْرَثُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا} جا نه که ره له ماوه ی نه م عید دمه دا، ژن و میرد ده که بیر و بوچوونیان گۆرا و هه لویستی خۆیان گۆری و ژیاوان بوونه وه، هیشتا عید ده که به سه ر نه چووبوو، نه وه میرد ده که شایسته یه، به گێرانه وه ی ئافه رته که بۆ ژیر نیکاحی

خوی، واته: هر بهونده پیاوکه بلن وا فلانم هیئایه وه ژیر نیکاحی خوم، دمبیته وه به خیزانی، به مخرجی پیاوکه نیه تی ناشتبوونه وه حوسنی موعاشه ری هه بی، به لام نه گهر مه بهستی له گهرانه وه که نه زیه تدانی نافرته که بی، بیهوی ریگای شوو کورنه وه به پیاویکی تری لی بگری و نه بوخوی موعاشه ری زن و میردایه تی له گه لدا بکا نه ریگاشی بدا شوو بکاته وه به پیاویکی تر؛ نه وه بیگومان تاوانبار ده بی و سته مکاره. {وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَىٰ مَا فِيهَا مِنْ فَاعِلٍ} واته: ههیه بو پیاو به سر نافرته وه چهند مافی که له بهرامبر نه وهش چهند نه ریگی له سرشانه. نافرته تی به هه مان شیوه مافی به سر پیاوکه وه ههیه، نه رک و نورکی خویشی له سرشانه، چنده تی و چوئیته تی نه وه مافو نه رک ش دابو نه ری تی نه وه کومه لگایه و شه ریعت و یاسایان سنوورداری ده کاو دیاری ده کا. نه گر پیاو داوی شتیکی له نافرته که کرد له بهرامبر نه وه داو کورنه دا نه ریگی ده که ویته سرشان، بو یه نیبو عه بباس ده لئ: من به گوری مانای نه م نایه ته خوم بو خیزانه کهم قوزده کهم وه کوو چون نه وه خوی بومن نارایش ده دا!! {وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ} هاریکاری یه کتری بکه نه له کاری چاکه و خودا به رستیدا، هه رگیز له کاری خراپه و سته مکاریدا کومه کی به یه کتری مه که نه. {الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النَّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ} پیاوان سه روکارن به سر نافرته تانه وه نه رکی به ریوه برندن و به خوی کردنیان له سر شانه، چونکه پهرومردگار نه م زیده توانایه ی پی به خشیوون و ده توانن نه م نه رکه جی به جی بکه نه، هه روه ها چونکه له مالی خو یان بزوی خاوخیزان دابین ده که نه. زیانی زن و میردایه تی زیانیکی کومه لایه تی، ده بی سه روک و لیپرسراویکی تی دا بی، کاتی که راو بوچوون و هه زو نارم زووه کانی نه ندامانی خیزانه که جیا جیا بوو نه وه بریاری پیویست بداو نه هیلی هه ری که یان په رته وازه ببن و هه ری که له ناوازی که لیبدا، خو ناشکراشه پیاو شیوتره بو نه م سه روکایه تی. {وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ} پهرومردگار به تواناو کارزان و دانایه، به شی که له کارزانی و دانای نه وه یه: که وه کوو پیاو مافی داوه به نافرمت و داوی نه وه ی که له لای گه له کانی پی ش نیسلام نافرمت وه کوو کلا سه ری ده کرا پله و پایه ی دایه و ری زی لینا، خسته هاوته رازووی پیاو.. نه مجار بو نه وه ی کاروباری خیزان پشیوی تی نه که وه ی و نه بیته هه رچی و په رچی؛ نه رکی لیپرسراوی خیزانی خسته

سه رسانی پیاو، هه رکه سیکیش به م حوکه رهازی نه بی مانای وایه: به ره برکانی حوکی خودا ده کاو دزی ده سه لاتی خودا ده وهستی، نینکاری حکمه ت و دانای خودا ده کا، ناشکراشه پهرومردگار ج هه ر شه یه کی له وکه سانه کردوه که نه وه هه لویستیان بی.

{الطَّلَاقُ مَرَّتَانٍ} نه وه ته لاقده نه ی که خودا دایناوه و شه ر پیه سندی ده کاو پیاوکه ده توانی نافرته که تی دا ریجه بکاته وه دوو جار وه هه ر جار ی ته لاقه که دماو نافرته که ده که ویته عیده وه و پی ش ته واو بوونی عیده که ده توانی نافرته که بگری ته وه بو ژیر نیکاحی خوی، واته: پیاو ده توانی تا دوو جار هه ر جار ی ته لاقتیکی ژنه کی بداو پی ش ته واو بوونی عیده بیگری ته وه بو ژیر نیکاحی خوی. {فَإِنْ سَأَلَ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيعٍ بِإِحْسَانٍ} واته: داوی نه وه ی: که دوو جار زنی خوت ته لاق داو ریجه ت کرده وه نه مجار یه کی له م دوو ریگیه تان له به رده مدایه: یان یه کگریته وه و ری که وه تنه وه و نیاز پاک و هیوای زیانیکی خو ش و کامه رانی و هه لکردن به یه که وه، یان دهس لی که به ردان و لی که جیا بوونه وه به شیوه یه کی شه ری و ری که و پی که. {وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا بِمَا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْنًا} واته: بو تان نیه که نه وه ی داوتانه به و ژنانه لیان بسیننه وه جا نه و ماله مارهی بی، یان دیاری بی، یان شتی تر. به لکوو پیویسته له سه رتان که شتیکی زیاده شیان بدمن به م جو رهش بابهن دی فه رمانی پهرومردگار ده بن که ده فه رموی: {فَمَتَّعُوهُنَّ وَسَّرَّحُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا} دلخو شیان بکه نه به پیدانی به شی که له مالی خوتان و زیاد له مافی خو یان؛ نه مجار به شیوه یه کی ناسایی و یاسایی ده ستیان لی به رده و ته لاقیان بدمن. {إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ} مه گهر برتسین که بابهن دی نه حکامی خودا نه بن، که دمرباره ی په یو مندی زن و میردایه تی دایناوه، وه کوو ته بایی و ری زگری تی یه کتری و بهرامبر یان له مافو نه رکدا له ناست یه کتری، چه سپاندنی سه روکایه تی پیاو له ناو مالداو به ره بریاری له خیزان و هاریکاری کردنیان بو پی که وه منای خیزان و پهرومرد کردنی مندال و به رچا و گرتنی به رزه و مندی دین و دونیایان.. نه گهر ترسیان هه بوو له وه ی که ناتوان مورعاتی یاسای زن و میردایه تی بکه نه؛ به م جو ره ژنه که ترسی نه وه ی هه بوو که نه توانی نیعمه تی پی که وه زیان په ره پی بداو پیاوکه ترسی نه وه ی هه بوو که زولم له ژنه که ی بکا زیاد له وه ی خودا بو ی داناوه سزای ژنه سه ری پی که ره که ی بدا، نه وه حوکه که نه وه یه که نه م نایه ته روونی ده کاته وه

که دفعه رموی: { فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ } نهی کۆمه‌لی موسولمانان! نه‌گهر نیوه ترسی نه‌ومتان هه‌بوو که ژن و میردیک ناتوانن پابه‌ندی نه‌و یاسایه بن که خودا دایناوه بۆ راگرتنی په‌یمانی ژن و میردایه‌تی و له‌وانه‌یه نه‌گهر به‌یه‌که‌وه به‌میننه‌وه خیانه‌تی ژن و میردایه‌تیان لی رووبدای ناگامی ژیانیان ناشیرین بو‌هستی؛ نه‌وکاته هیچ تاوانیکی تیدا نیه، که نافرته‌که خوی بکریته‌وه و به‌پاره ته‌لاق له میرده‌که‌ی و مربرگی؛ چونکه نافرته‌که به‌رمزانه‌ندی خوی دمیداتی و هیچ زۆرمه‌لیه‌کی پیاوه‌کی تیدا نیه و به‌لکوه له‌سه‌ر داخواری ژنه‌که‌یه. { تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا } نه‌و فه‌رمان و نه‌هیانه‌ی که گو‌تران: حوکم و یاسای په‌رومردگان دمرباری په‌یومندی ژن و میردایه‌تی، سنوور به‌زینی مه‌که‌ن نه‌وی بۆتان جه‌لال کراوه پابه‌ندی بن و په‌لاماری حهرامه‌که مه‌دم، نه‌وی فه‌رمانتان پیکراوه بی‌که‌ن و توخنی نه‌وه مه‌که‌ون که لی‌تان قه‌دمغه کراوه. چونکه { وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ } نه‌وانه‌ی له سنووری خودا دمرده‌چن و سنوور به‌زینی ده‌که‌ن، کاره‌که‌یان گهل و نه‌ته‌وه له‌ناو ده‌با، به‌تایبه‌تی زولمی میرد له ژنی یان زولمی ژن له‌میردی چونکه په‌یومندی نیوان ژن و میرد به‌هیزترین په‌یومندی به‌جا که گهل و نه‌ته‌وه گه‌یشته نه‌و ناسته که‌نه‌و په‌یومندی به‌تۆکه‌یه ناوا له‌رزۆک بی، دیاره په‌یومندی به‌کانی تری کۆمه‌ل هه‌موویان لی‌ک هه‌لوه‌شاوه‌ن.

{ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّىٰ تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَ } نه‌گهر دوی دوو جاره‌که، که له‌رسته‌ی { الطَّلَاقُ مَرَّتَانٍ } دا نامازه‌ی بۆ کراوه ته‌لاقیکی تریدا که سییه‌م جاره‌و به‌رسته‌ی { أَوْ تَسْرِحَ بِإِحْسَانٍ } نامازه‌ی بۆ کراوه نیتر نه‌و نافرته له‌ژیر دمه‌لاتی پیاوه‌که‌دا نامی‌نی و ناتوانی به‌هیچ شیوه‌یه که له‌هیچ کاتیکدا ریجعه‌ی بکاته‌وه مه‌گهر نافرته‌که شووبکاته‌وه به‌پیاویکی ترو به‌شیوه‌یه‌کی شه‌ری و نیکاحیکی صه‌حیح بگو‌یزیته‌وه و بجیته‌لای و بی‌که‌وه جووت بن. { فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا } نه‌گهر میردی دووه‌م له‌به‌ر هویه‌کی تایبه‌تی نافرته‌که‌ی ته‌لاقدا ته‌لاقه‌که‌ی کهوت و عیدده‌ی رۆی نه‌وکاته هیچ خراپه‌یه‌کی تیدانه‌ی؛ که میردی په‌که‌م ماره‌ی بکاته‌وه به‌نیکاحیکی تازه به‌لام به‌مه‌رجی نه‌و مه‌رجه‌ی که خودا دایناوه بیته‌جی که دفعه‌رموی: { إِنْ طَلَّ أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ } هه‌ردوکیان پټیان وابوو که ده‌توانن ریزی په‌کتری بگرن و هه‌ریه‌که‌یان به‌رامبه‌ر

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَنْتُمْ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِّتَعْتَدُوا وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا وَادْكُرُوا فِئْتَمَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ يَعْظُمُ بِهِ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٣١﴾ وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَنْتُمْ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْا بَيْنَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ۚ ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۚ ذَٰلِكُمْ أَزْكَىٰ لَكُمْ وَأَطْهَرُ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٢﴾ وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَدَهُنَّ حَتَّىٰ كَامِلِينَ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنِّمَ الرِّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ۚ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ وِثْرًا وَلَا سُعْمًا وَلَا تَضَارَّ وَلَدُهُ ۚ بَوْلُهُ لَهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ ۚ يَوْلَدُهُ ۚ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَٰلِكُمْ ۚ فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَشَاوَرَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا ۚ وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ تَسْرِضُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَا ءَاتَيْتُم بِالْمَعْرُوفِ ۚ وَالْقَوْلُ اللَّهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٣﴾

نه‌وی تر نه‌رکی سه‌رشانی خوی نه‌نجام ده‌دا. نه‌گهر ترسی نه‌وه‌یان هه‌بوو دوا‌یی ده‌که‌ونه‌وه کی‌شه‌وه و نافرته‌که دووباره به‌له‌سه دمبیته‌وه یان پیاوه‌که زیانی پی ده‌که‌یه‌نی، نه‌وه ماره‌کردنه‌وه که له‌لای خودا په‌سه‌ند نییه و نه‌پکه‌ن باشه. { وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ } نهم نه‌هکامانه‌ی روونکرانه‌وه حوکمی په‌رومردگان، له‌سه‌ر زمانی پیغه‌مبه‌ر به‌نیوه‌ی راده‌که‌یه‌نی و روونی ده‌کاته‌وه، بۆ که‌سانیک که سوود و قازانجی په‌یره‌کردنیان بزانن، هه‌ست به‌به‌رژه‌ومندیان بکه‌ن.

{ وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ } نه‌گهر نافرته‌تان ته‌لاق دان و { فَلَنْتُمْ أَجَلَهُنَّ } نزیک به‌ته‌واوبوونی عیدده بو‌ونه‌وه؛ به‌یه‌کی له‌م دوو شیوه‌یه رفه‌تاریان له‌گهل بکه‌ن { فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ } یان ریجعه‌یان بکه‌نه‌وه و به‌ته‌بابی و ناشتی ژیانیان له‌گهل‌دا به‌سه‌ربه‌رن یان مه‌ره‌خه‌سیان بکه‌ن و لی‌یان بگه‌رپن با ته‌لاقه‌که‌یان بکه‌وی و بۆ خو‌یان ژیان‌ی داهاتووی خو‌یان دیاری بکه‌ن. بۆیه‌ش رسته‌ی { فَلَنْتُمْ أَجَلَهُنَّ } مان به‌نزیک بو‌ونه‌وه له‌ته‌واوبوونی عیدده ماناکرد،

{وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ} بزنان پەروردگار ناگاداری هه موو شتی که و ناشرکاو پهنهان هیچی ئی ون نابیی؛ هه مانیش به بهندهکانی کردوو که پابهندی سنووردهکانی بن و به گویرهی حوکه و شهریه ته که ی رفعتار بکه، نیاز پاک و دلسوزبن، هه موو کاتی و ابزانن خودا چاوی لیتانه و ناگاداری دل و دروون و رواه تانه نه له نه رزو نه له ناسمان هیچی ئی گوم نابیی!!!؟

{وَاِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَبَسْنَ أَجْلَهُنَّ} نهی خاوهن برپاو نیمانداران! هه رکاتی ژنتان ته لاقدان و عیددهیان به سه رجوو میردهکانیان یان پیای تر ویستیان ماریان بکه و نافه ته کانیش بۆ خویان داخوازی نه مه بوون و دهیانویست شووبکه نه وه {فَلَا تَغْضَبُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ} ریگه یان ئی مه گرن و مه بنه به ربه ست له به رده م شووکرده که یاندا، مادام نه و پیاوو نافه ته به یه کتری رازین و هیچ مانعیکی شهرعی و عاده تی نییه و هیچ سوکایه تی پی کردن و عیب و عار به بنه ماله ناگه یه نی و ریژی نافه ته که ی تیدایه، لییان بگه رپن با شووبکه نه وه. که دهفه رموی: {إِذَا تَرَأَسُوا بَنِيَهُمْ} واته: له به ینی خویاندا به یه کتری رازی بوون؛ به لگه یه له سه رنه وه که هیچ مانعیکی نییه پیاوکه راسته وخۆ له نافه ته که خوی خوازی پی بکاو له گه لیدا ریگ بکه وئ. نه وکاته بۆ باوک و براو که سوکاری دروست نییه ریگه له نافه ته که بگرن و نه هیلن شووبکاته وه، {بِالْمَعْرُوفِ} به مه رجیک ریگه وته که یان په سه ندب و نه و پیاوو نافه ته که هه لی بزاردوو هه واشانی خوی بی و سووکایه تی پیکردنی تیدانه بی بۆ خزم و که سوکاری نافه ته که، {ذَلِكَ يُوعِظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ} نه و حوکه و یاسایه که له وه پش بۆمان باسکردن له گه ل ته ماع به رنان و ترساندن، نه وه نامۆزگاری کۆمه لی نیماندارانی پی ده که ی؛ نه وانه ی برپایان به خودا به رۆزی دواپی هه یه، چونکه هه نه وان نه مجۆره نامۆزگاریبانه و مرده گرن و کاری پی ده که ی، دل و دروونیان پی راده چله کی و دهیان هوی به وردی ناوه رۆکه که ی جبه جی بکه، به هیوای پاداش و مرگرتنه وه له هه ردوو جیهاندا. {ذَلِكَ أَرْكَى لَكُمْ وَأَطْهَرُ} نه و ریگه نه گرتنه له نافه ت که به دلی خوی شووبکاته وه به و مه رجانه ی باسکران، سوود به خشه و به رده که ی تیدایه بۆ نه وانه ی که په پره و ده که ی، نامووس و شهره یان دهماریزی، نه سه ب و ره چه له کیان له که دار نابیی، زۆر جار وابوو، منع کردنی نافه ت له شووکردن به دلی خوی نا کامی نا شیرینی ئی

چونکه نه گه ر عیدده که ته و او بوو، ئیتر پیاوکه ناتوانی ریجعه ی بکاته وه په یوه ندی ژن و میردایه تیان به ته و او وه تی لیک ده پچری و له ژیر رکیزی پیاوکه دا نامی نی. نه مجار جه ختی له سه رنه وه کرده وه که نابیی ریجعه کردنه وه که بۆ زیان پیگه یانندنیان بی؛ هه رمووی: {وَلَا تُنْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِّعُقُوبَتِ} ریجعه یان مه که نه وه بۆنه و دی بیانخه نه وه ژیرده ستی خو تان و زیانیان پی بگه یه نن و ته نگیان پی هه لبچن و عیدده که یان پی دریزکه نه وه، تا ناچار یان بکه به پاره ته لاقه کانیان بکپنه وه و خویان رزگار بکه. {وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ} که سیک ناوا به و جۆره ژنه که ی ریجعه بکاته وه نازاری بدا و سته می ئی بکا، نه وه بیگومان سته می له خودی خوی کردوو له زیاندا، به وه که ریگای شهرو شه رهنگیزی گرتوو، ضه میری خوی نارچه حه ت ده کاو خزم و که سوکاری ژنه که ی له خۆ ده کا به دوزمن و، خوی له پیش چاوی خه لکی به ویزدان نا شیرین ده کا. هه ر وه کوو جۆن له قیامه تیشدا سته می له خوی کردوو، به وه که سه ریچی له فه رمانی خوی کردوو نارمه زامه ندی پهروردگاری به ده ست هی ناوه...!! {وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوعًا} فه رمانی خودا و حوکه و سنورهکانی به گالته مه گرن و شوین داب و نه ریتی سه رده می نه زانی مه که ون؛ وریابن سنوور به زینی مه که ی؛ به راستی نه مه هه ره شه یه کی تونده، ناراسته ی نه وکه سانه کراوه که سنوور به زینی ده که ی. له هه مان کاتدا موسولمانانیش هه لده نی که ریزی په یوه ندی ژن و میردایه تی بگرن و واز له داب و نه ریتی سه رده می نه زانی به یین، که گالته یان به ته لاق و نیکاح ده کرد. {وَاذْكُرُوا اللَّهَ عَالِمَكُمْ} یادی نیعمه تی خودا بکه نه وه به سه رتانه وه که بری له و نیعمه ته؛ خوشه ویستی نیوان ژن و میرده بۆ یه کتری {وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ يَعِظُكُمْ بِهِ} هه روه ها یادی نیعمه تی نه وه بکه نه وه که چه ند نایه تی پیرۆزی دهمباره ی یاسای ژن و میردایه تی بۆ ناردوونه خورای؛ که خوشبه ختی ژیانی دونیا و قیامه تی تیدایه، به شیکی شه له حیکمه تی خودا. له حیکمه تی په روردگار که له گه ل دانانی ته شریعه دا مه به سه ته سه رده کیه که یشی بۆ روون کردوونه وه، سوودو به رژه و هندییهکانی بۆ دیاری کردوون، دیاره زانینی حیکمه ت و مه به سه ته که ی پیکه وه ده بنه هه لنه ر بۆ پابه ندبوون پیبانه وه. {وَاتَّقُوا اللَّهَ} له خودا بترسن و پابه ندی فه رمان و نه هییهکانی بن هه لویست و رفعتارتان به رامبه ر به په یوه ندی نیوان ژن و میرده گویره ی شهریه تی خودا بی،

پهیدا بووه، نه خلاق و رهوشتی تیکداووه و یاسای کومه ل و خیزانی تیکداووه و مندالی سهرگره دان کردووه. {وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ} سهیریان بکری و رهفتاریان له گه لدا بکری. به لام سه د مه خابن زوری پی نه چوو موسولمانان نه مه په یامه پیروزمیان له بیر چوو، بایان دایه وه بوسهر دابو نه ریتی سه رده می نه هفامی و سه ره له نوی دهستیان کرده وه به چه وساندنه وهی نافرمت، نه مهش رهنگدانه وه یه کی خراپی هه بوو له سه ره کومه ل و خیزان، ره و ره وهی کومه لایه تهی له سه نته ره لایداو خه لکی تووشی گیره و کیشه ی جوړاو جوړ بوون. {وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ} په ره و ره دگار دمنانی خیره سووو به ره زموه ندی له چیدا یه، نه یینی و حیکمه تهی حوکه مه کانی خوی دمنانی.

{وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ} پیویسته دایکان ته لاقدر او بن یان له ژیر نیکاحی میرده کانیان بن، دوو سالی ته او شیر بدن به منداله کانیان، ماوهی شیر پیدا نه که له و ماوه دیاری کراوه تیپه نه کات. {لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنْمِ الرِّضَاعَةَ} نه گهر به لایانه وه باش بوو به ره زموه ندی منداله که ی تیدا بوو باوک و دایکه کهش نه دارا بوون نه یان ده توانی خوار دنی ناوی میوه و محله بی و نه ره مه قووت بو زاروکه که یان دابین بکه، نه وه ده بی دایک ماوهی دوو ساله که شیر خوی بدا به منداله که، نه گهر باوکه که ده تیوانی نه و جوړه خوار دانه بو منداله که دابین بکا، نه وه باوک و دایکه که ده توانی پیش ته و او بوونی دوو ساله که منداله کانیان له شیر بیر نه وه. {وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ} له سه ره باوک پیویسته پیویستیای دایکه شیر دهره که دابین بکا، نشینگه و بزویو پو شاک پیویستی بو ده سه به ره بکا، بو نه وهی نافره ده که بتوانی منداله که به خبو بکاو پاریزگاری بکا، نایه ته که له جیاتی وشه (الوالد) که به مانای باوکه وشه (المولود له) ی به کار هیناوه بو نه وهی نامازه بی بو نه وه که (مندال هی باوکه و پال نه و دهری) دایک و ده کوو کارگه وایه و له مندال دانیدا نه و کورپه لایه هه لده پیچی و گه شه ی بی ده کا تاو ده کو چا به جیهان هه لدینی.

به کورتی و پوختی دایک سک بو باوک هه لده گری، شیر بو باوک ده دا، که وای نه رکی سه رشانی باوکه که بزویو پو شاک پیویستی بو دابین بکا، تا بتوانی خر مه ته زاروکه که ی بکا، چاودی ری بکاو په ره و ره دی بکا، چه ندییه ت و چونیه تهی نه هغه ه پیدا نه که به گویری دابو نه ریتی نه و ده و ره به ریه که نافره ته که ی تیدا دمنای دیاری ده کری!

وَالَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَرْصَنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٣﴾ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَكْنَنْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ عِلْمَ اللَّهِ أَنْتُمْ سَتَذْكُرُوهُنَّ وَلَكِنْ لَا تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا وَلَا تَمْرِمُوا عَقْدَ النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَفْوٌ رَحِيمٌ ﴿٤﴾ لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَقَرَّبُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمِمَّا يُوعَى عَلَى التَّوْبِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتَرِفِ قَدَرُهُ مَتَعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ ﴿٥﴾ وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ قَرَضْتُمُ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا قَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُوَا أَوْ يَعْفُوا الَّذِي بَيْنَهُمَا عَقْدٌ أَوْ لِيَاكُحَّ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٦﴾

{لَا تَكُلْفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا} هیچ که سیک زیاد له توانا و هیزی خوی نه رکی ناخریته سه ره؛ نابی نه هغه وه و بزویو کی وای داوا لی بکری که نه توانی پیدا. {وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ} نه گهر باوک و دایکی نه ما بوون پیویسته میراتگری منداله که – که خر می نزیکیه تهی به جوړیک که یه کیان نیر بی و یه کیان می بی لیک ماره کردنیان دروست نه بی – جی له سه ره باوک یان دایک پیویست بوو له سه ره میراتگره که پیویسته. {فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِّنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا} واته: باوک و دایک که هه ردو و کیان به شیان به منداله که وه هیه دینانه و بی به ریک و بیکی به خوی بکه، جه سه ته و عه قل و هو شی به باشی گه شه بکا، ده توانی به رما نه ندی هه ردو و کیان پیش ته و او بوونی دوو ساله که، یان دوی ته و او بوونی دوو ساله که منداله که له شیر بیر نه وه. {وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ} نه گهر ویستان دایه بن بگرنو بو منداله کانتان نافره تهی بیگانه به کری بگرنو بو به خبو کردنو شیر بی دانی زاروکه کانتان، نه وه هیچ خراپه یه کی تیدا نیه و گونا هتان ناگا. {إِذَا سَلَّمْتُمْ مَّا آتَيْتُم بِالْمَعْرُوفِ} نه گهر نه و کریه بۆتان برپار داوون بیان دهنی که ده چن بو سه ر دانیان

دیاریان بۆ بهرنو قسهی خوشیان لهگه‌لدا بکه‌ن و ریزیان ئی بگرن، چونکه ئه‌وه به‌رژمونه‌ندی شیردرو شیرخۆرو باوکه‌کەشی تێدايه، ناشکراشه ئه‌گهر شیردەرکه هه‌لس و کهوتی جوانی له‌گه‌لدا نه‌کری و قسهی خوشی نه‌کریته سه‌ر بار زۆر خۆ به به‌خێوکردنی مندا له‌که‌وه هه‌له‌وگیر نا‌کاو مه‌یل ناداته مندا له‌که‌وه به پاک و خاوینی رای ناگري، گرنگی به گه‌شه‌کردنی نادا. **{وَاتَّقُوا اللَّهَ}** له خودا بترسن زیاده‌روی له جێ به‌جێ کردنی ئه‌م حوکمانه مه‌که‌ن هه‌ول بده‌ن و بزانی به‌رژمونه‌ندی ئه‌م حوکمانه چیه و چی نیه، بزانی و ناماده باش بن بۆ پابه‌ندبوون پێیان هه‌وا: **{وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ}** بزانی که په‌رومردگار کرده‌وه‌کانتان ده‌بینی و ناگاداریانه پاداش و سزاتان ده‌داته‌وه له‌سه‌ریان، ئه‌گهر پێداویستی به‌خێوکردنی مندا له‌کانتان به ته‌بابی و مه‌شۆرمت جێ به‌جێ کردو، به‌گوێری شه‌رع و نایین هه‌لس و کهوتان دهر باره‌یان کردووو کاریکی واتان نه‌کرد زیانیان پێ بگه‌یه‌نن ئه‌و مندا له‌که‌وه له جیهاندا ده‌ینه فێنکایی چاوتان و خێرو خوشیان ئی ده‌بینن و له قیامه‌تیشدا بۆتان ده‌ینه مایه‌ی چاکه و پاداشتان ده‌دریته‌وه!

{وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا} ئه‌و پیاوانه‌ی که دهمرن و زنیان له‌پاش به‌جێ ده‌مینن و به‌ته‌مای ئه‌وه‌ن شووبکه‌نه‌وه‌و، پێیسته له‌سه‌ریان که تا تێپه‌ریبوونی چوار مانگ و ده شه‌و له تازیهدا بن، شتی که نه‌که‌ن ببێته هۆی خوازیبێنی ئی کردن و له مال دهر بچن، مه‌گهر نیشکی زمورو شه‌رعیان هه‌بێ. **{وَأُولَاتِ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ}** ئافه‌رتی دووگیان و سک پر میردی مرد یان ته‌لاق بدری که مندا له‌که‌ی بوو عیده‌که‌ی ته‌واو ده‌بێ. **{فَإِذَا بَلَغَ أَجَلُهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ}** هه‌رکاتی عیده‌ی دیاریکرایان ته‌واو بوو، ماوه‌ی چاوهر وانیان به‌سه‌رچوو، ئه‌وه ئیوه گوناختان ناگاتی که نه‌گهر ئه‌وان ئه‌وه‌ی لیان قه‌دهغه بوو نه‌نجامی بدن، وه‌کوو خۆ نارایشندان و هه‌ولدان بۆ شووکردن و چوونه‌دەر له مال و سه‌ردانی خزم و که‌سو کار و دراوسی، به‌شیوه‌یه‌کی شه‌ری و به‌گوێری داب و نه‌ییتی ئه‌و کۆمه‌ل و کۆمه‌لگایه. **{وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ}** په‌رومردگار ناگاداری هه‌موو کرده‌وه‌یه‌کتانه، جا ئه‌گهر خێزانه‌کانتان و په‌رومرده کرد که به‌گوێری شه‌رع ره‌فتار بکه‌ن ئه‌وه حاڵتان باش و ژیا‌نتان خوش ده‌بێ. ده‌نا تووشی گیروگرفتی دنیا و سزای قیامه‌ت ده‌بێ.

{وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَضْتُمْ بِهِ مِنْ خُطْبَةِ النِّسَاءِ} گوناختان ناگاتی و چ خراپه‌یه‌کی تێدا نیه ئه‌گهر درکه له‌گه‌ل ئه‌و ژنانه‌دا بکه‌ن که له عیده‌ی میرد مردندان یان ته‌لاق دراو و ته‌لاقه‌که‌ی جوێرکه ریگای رێجه‌کردنه‌وه‌ی تێدا نه‌ماوه.. ئه‌م جوێر ئافه‌رتانه ئه‌گهر به درکه (کینایه) قسه‌ی ئه‌وه‌یان به گوێچه‌که‌دا بدن که ده‌تانه‌وی دوا عیده‌ ته‌واو بوون بیانخوازن و ماریان بکه‌ن هێجی تێدا نیه.

{أَوْ أَكُنْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ} هه‌روه‌ها گوناختان ناگاتی که له دلی خۆتاندا به‌هیوای ئه‌وه بن دوا ته‌واو بوونی عیده‌ ماریان بکه‌ن، چونکه ئه‌م جوێر هیوا و هه‌ز لیبوونه ناتوانی خۆی ئی بیاریزی، له‌به‌ر ئه‌وه په‌رومردگار له‌پێ ریگه‌پێدان و روخسه‌ته‌وه ده‌فه‌رموی: **{عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ سَتَذْكُرُونَهُنَّ}** په‌رومردگار ده‌زانێ ئیوه له دلی خۆتاندا ئه‌م هیوایه شین ده‌که‌ن و دژوار ده‌بێ که ئیوه ئه‌م هیوا و به‌ته‌ما بوونه‌تان به‌شارنه‌وه و ره‌غبه‌تی خۆتان یان پێ رانه‌گه‌یه‌نن و ئه‌وه‌ی له‌دلتاندا به‌پێان نه‌ئێن. **{وَلَكِنْ لَا تَوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا}** نه‌چن به نه‌یینی سرتو به دزیه‌وه به لیانی ماره‌کردنیان پێ بدن! چونکه ئه‌وه ده‌بێته شوین گومانی ئه‌م و ئه‌و شتی تری ئی ده‌بێته‌وه، به‌لام که له‌لای خه‌لک و به کینایه بێ عه‌یبی تێدا نیه. **{إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا}**. واده‌یان مه‌ده‌نی به قسه‌ی بێ نه‌زاکه‌ت، واده‌یان بده‌نی به وته‌یه‌که که لای خه‌لکی کردنی عه‌یب نه‌بێ، وه‌کوو ئه‌وه بلێی من سنگ هه‌راوتم بۆ ئافه‌رت و بار قوڵم؛ پوخته‌ی قسه ئه‌وه‌یه دروست نیه بۆ پیاو که به‌نه‌یینی له‌گه‌ل ئافه‌رتی عیده‌دار باسی خوازیبێنی و ژن ماره‌کردنیان له‌گه‌لدا بکه‌ن و واده‌ی ته‌واو و سه‌ریحیان پێ بدن، به‌لام ریگه‌یان پێداوه که به کینایه و له چوارچیوه‌ی ئه‌دم و حیشه‌تدا ره‌غبه‌تی دلی خۆیان بۆ بکه‌نه‌وه. **{وَلَا تَغْرَمُوا عُقْدَةَ الْكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ}** بریاری ماره‌کردن و گواسته‌نه‌وه مه‌ده‌ن تا عیده‌ی ژنه میرد مرووه‌که ته‌واو ده‌بێ، واته: ماره‌کردنی هه‌رامه و خوازیبێنی هه‌رامه و ته‌نانه‌ت ئه‌گهر ماره‌شی بکا ماره‌یی نایه و عه‌قه‌که دانابه‌ستری. **{وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ}** بزانی خودا ده‌زانێ چی له‌دلتاندا به‌و ناگاداره، که ده‌تانه‌وی پرکیشی شتی که بکه‌ن که لیان قه‌دهغه‌یه، بترسن له‌وه‌ی که بریار له‌سه‌ر شتی بدن که لیان قه‌دهغه کراوه جا ج قسه بێ یان کرداربێ. **{وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ}** بزانی که هه‌ریه‌کی له ئیوه که سنووری به‌زاندوووه دوا یی ژیا‌ن بووه تۆبه‌ی کرد، خودا تۆبه‌ی ئی و مرده‌گری. چونکه په‌رومردگار

خودایهکی لیخو شبوو خاوهن حیلمه، زوو سزای بنه دکانی نادا، به لگوو مؤلعتیان دهدا بۆ نهووی به خویندا بچنه وه واز له تاوان و گوناھ بئین و پابهندی فهرمانی خودای خوین بان، ژبانی کورتی دونیایان به هه ل و فرسه ت بزانه و به فیرۆی نه دهن، تا دوابی په شیمان نه بنه وه.

{^{۲۳۶} لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً} هیچ مارمییان ناکه ویته سه ره نه گهر ژنتان ته لاق دان به مه رجیک نه تان گواستنه وه و نه چووبنه لایان، مه گهر مارمییان بۆ دیاری کردبن، نه وکاته نه گهر گواستنه وه نه مه جار ته لاق تان دابن، نه وه هه موو مارمیه که یان ده که وئ، نه گهر نه تانگواستنه وه نه وه نیو دی مارمییان ده که وئ، نه گهر گواستنه وه و ماری دیاری نه کرا بئ، نه وه مارمیی هاوشانی (مه ر المثل)ی خووی ده که وئ.. به لام چونکه نافه رته که به و ماره کردنه ناوی زپاوه و تووشی زیان بووه {وَمَعْوَهُنَّ} ده بی له حیاتی مارمیی شتیکی بدریت و به هره مه ند بکری، نه ندازه ی نه و ماله ی که دهیدا به ژنه که دیاری نه کراوه به لگوو به گویره ی حال و گوزمرانی پیاوه که {عَلَى الْمَوْسِعِ قَدْرُهُ} له سه ره ده و له مه ند به پیی خووی {وَعَلَى الْمَقْتَرِ قَدْرُهُ} له سه ره ده ست کورت و هه ژاریش به نه ندازه ی خووی. جا هه رچه ندا شه ره نه ندازه ی دیاری نه کردووه، به لام نه ووی په سه ند کردووه که تا ده توانری دل فراوانی تیدا به کار بئ، دل دانه ووی ژنه ته لاق دراوه که ی تیدا بئ. {مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ} نه م مال پیدانه پیی ده گوتری موعه نه م موعه یه واجب و پیویسته بدری به ژنی ته لاق دراوی نه گواستراوه ی مارمیی دیاری نه کراوه، حیکمه ت و مه به ستیش له پیدانی نه م موعه یه نه مه یه که نافه رته که پیش گواستنه وه ته لاق بدری ناوی دهرژی و خه لکی واگومان ده بن که نه م نافه رته له سه ره شتی که ته لاق دراوه و دیاره پیاوه که ره و شتیکی ناشیرینی لی بینیه بویه ته لاقی داوه، جا که نه م موعه یه ی دایه نه و گومانه دهر ویته وه و ده زانری که سوچی ته لاق دانه که له پیاوه که وه یه نه که له نافه رته که.

{^{۲۳۷} وَإِن طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ} نه گهر ژنتان ته لاق دان، پیش گواستنه وه و چوونه لایان، له وه پیشیش مارمییان بۆ دیاری کردبوون، نه وه نیو دی مارمیی دیاری کراویان ده دریتی و نیو ده که تری ده گهر پیته وه بۆ میرده که. نه مه نه و داب و نه رته یه که باو بووه و له کاتی ماره کردندا نافه رت هه موو

مارمیه که ی و مرده گرت نه که به و داب و نه ریته ی که نیستا دایان هیناوه مارمیی ده که نه دوو به ش یان زیاترو به شتیکی حازرو به شتیکی قهرزو زیاد مره ویش ده که نه له مارمیی زوردا و خووی پی هه لده نینه وه!! نه گهر پیش گواستنه وه یه کی له ژن و میرد مرده؛ نه وه هه موو مارمیی دیارکراوه، یان مارمیی هاوشانی (مه ر المثل) ده چه سی، چونکه مردن وه کوو گواستنه وه وایه و هه موو مارمیی واجب ده که. {إِلَّا أَنْ يَفْقُوهَا} مه گهر نافه رته ته لاق دراوه که گهر دنی میرده که ی نازاد بکا، له هه موو نیوه مارمیه که، یان له به شتیکی به م جوړه بلئ نه م پیاوه نه چوومه لای و نه خزه مه ت کردووه، نه سوودی لی بینیه، بۆچی شتی لی و مر بگرم! نه وکاته پیاوه که له و نه نازه یه ی که ژنه که نازادی ده که رزگاری ده بی!! نه مه کاتیک ده بی که نافه رته که بائغ و عاقل و خاوهن هوش بئ. {أَوْ يَفْهُو} الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ} یان نه و که سه ی که دامه زرانی ماره کردنه که ی به ده سه ت: که بریتیه له وه لی نافه رته که، نه و میرده که عه فوو بکا، هه ندیک پییان وایه مه به ست به و که سه ی که دامه زرانی ماره کردنه که ی به ده سه ت میرده که یه نه وکاته مانا که ی ناوایه. یان میرده که له و نیو دی که مافی خویه تی و مر یگریته وه گهر دنی نافه رته که نازاد بکا و پیاوه تی خووی بنوینئ، نیتر نه وکاته نافه رته که ته وای مارمیه که بۆ خووی ده با. که ده فه رموی: {بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ} نامازه یه بۆ نه ووی که قفلی نیکاحه که به ده ستی پیاوه و نه و نافه رته که ی به خویه وه شه ت که داوه، که وابی شیای نه و نه یه هه روا به هه وانته و بی پیدانی مال و کالایه ک وازی لی بینئ و به ره لای بکا، به لگوو واجوان و له باره: که ده ست و دل فراوانی له گه لدا به کار بینئ و چی داوه تی له مارمیی هیچی لی نه سینیته وه. بۆیه ده فه رموی: {وَأَنْ تَفْقُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى} هه ر یه کی که له پیاوان یان ژنان له مافی خووی ده ست هه لگری و گهر دنی نه ویتر نازاد بکا نه وه ته قوای خوای کردووه و له خواتر سه، جا گهر دن نازاد کردنه که جاری واده بی پیاوه که نیو دی خووی ناوی و هه موو مارمیه که ده دا به ژنه که، جاری وایش ده بی ژنه که نیوه مارمیه که ی خووی ناوی چونکه وای ری ده که وئ نافه رته که هیچ خه تای نیه پیاوه که به بی هویه کی مه عقوق ته لاقی ده دا، جاری واش ده بی ژنه که پیکیشی له پیاوه که ده کا و له میرده که ی ده کا ته لاقی ده دا!!! {وَلَا تَسْرُوا} الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ} پیویسته که سیک که له بنه ماله یه ک نافه رتی که ده خوازی، دوابی ته لاقی ده دا پیاوه تی و خزه مایه تی نه و بنه ماله یه ی له بیر نه چیته وه، وانه کا ژن ته لاق دانه که بییته

کردنه و دی دمرگای دوزمنایه تی. {إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ}

بیگومان په رومردگار بیناو زانایه به و هه ئس و کهوته ی که ژن و میړد له گه ل یه کتری دی که ن. بویه ش په رومردگار به م رسته پیروزه کوتای به نایه ته که هیئا، تا بیری نه و ژن و میړدانه بخته وه و ناموژگارییان بکا بو نه و دی واز له که له ره و دی و سر سه ختی خویان بینن و وانه زان نه و هه لویستانه یان که س پی نازان و پرسینه و میان له سر نیه!!

{حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ

قَانِتِينَ} له و د پش چهند نایه تی کی نه حکامی هیئا، بریکیان دمر باره ی خودا پرستی و (العبادات) و هندیکیان دمر باره ی سه و داو مامه له و به شیکیان دمر باره ی نه حوال شه خصی و جونیته ی ژن مار د کردن و ته لاقدان و جونیته ی و چندیبه تی مارهی بوو. {حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى}

به ردوام بن له سر به جیه یانی نویره دکان به گشتی و نویژی ناو مرست به تایبه تی، چونکه نویژ بریتییه له سوپاس کردن و په نا بردن بو باره گای زاتی بیچوونی په رومردگار. {وَقُومُوا

لِلَّهِ قَانِتِينَ} نویژ به جی بهین به شیوه یه که ترس و له رزی تیدا بی و گه وره یی و بی هاوتایی په رومردگاری تیدا به دی بکری. ناشکرا شه نویژ نه م مانایانه ی تیدا ناب، نه گهر ناماده باش و خو حازر کردنی دل و جهسته ی تیدا نه بی. ده بی به ته هاوی و به دل و به گیان رووبکه یته قاپی په رومردگار و خه یال و خه ته ره ی دوونیا له دلی خو ت دمر بهاوی و فکر و هو ش و هه سته گانت ناراسته ی زاتی بیچوونی بکه ی!!

{فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا} نه گهر ترستان هه بوو له و دی که نیوه به و شیوه تایبه تییه نویژه دگانتان نه نجام بدن دوزمن فرسه تان لی بینن و غافل گیر تان بکا، یان ترسی درنده تان هه بوو، له بهری هه لده اتان یان راوتان دمنان، یان جوړیکی تر له م شیوانه بوو.

نه وده جوړنتان بو دگونجا: به رویشته نه وده به سواری روو و قیبله یان روتان له لایه کی تر، نویژه دگانتان بکه ن و وته گانی نویژ فاتح و ته حیات و (سبحان الله) کان بلین، بو رکوع و سو جده ی شیاره بکه ن.

{فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ}

نه گهر ترسه که تان نه ماو دلیابوون، نه وده یادی خودا بکه ن، چونکه فیری کردوون چون عیباده تی بکه ن و له کاتی ترس و بیمدا چون نویژ ده گن، یادی نیعمه ته گانی بکه ن سوپاسی بکه ن.

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ﴿۲۳۸﴾ فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿۲۳۹﴾ وَالَّذِينَ يَتَوَقَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِمْ مَتْنَعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرَ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْتُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ مِنْ مَّعْرُوفٍ وَاللَّهُ غَفِيرٌ حَكِيمٌ ﴿۲۴۰﴾ وَالْمُطَلَّقَاتُ مَتْنَعٌ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿۲۴۱﴾ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۲۴۲﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَئِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۲۴۳﴾ وَقَتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۴۴﴾ مَنْ ذَا الَّذِي يقرضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضْعِفُهُ لَهُ أَمْضَاعًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْضِي وَبَيِّضُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۲۴۵﴾

{وَالَّذِينَ يَتَوَقَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِمْ مَتْنَعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرَ إِخْرَاجٍ} نه و پیاوانه ی نریک مردن ددنه و ده و ژنیان له پاش به جی ددمنی پیویسته و دصیه ت بو خیرانه گانیان بکه ن که بو ماوه ی سالیکی له مالی میړده کیدا بمینیته و ده و بژیوی بو دابین بکری، بو که س نه بی له و ماله دمری بکا. جا {فَإِنْ خَرَجَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْتُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ مِنْ مَّعْرُوفٍ} نه گهر پش ته و او بوونی ماوه که له ماله که دمر جوون و به پیچه وانه ی و دسیه تی میړده که یانه و ده، واته هر چوار مانگو دشه و مانوه نه وده هیچ خراپه یه ک نیه له و کرداره ی کردوویانه نه گهر بچن به نیکا حیکی راست و دروست و شهرعی شووبکه نه وده. چونکه مانوه میان به گویره ی نه م و دسیه ته پیویست نییه، هوپه که ی بو نه وده ده گره یته و ده که عهرمه کان له سر دده می نه زانیدا و دسیه تیان ده کرد بو ژنه گانیان به بژیوو شوینی حه وانه و ده بو ماوه ی سالیکی ته و او، پیویست بوو نافرمته که ماوه ی ساله که له عید ددها بی... نیتر په رومردگار به م نایه ته نه و دی روون کرده و ده: که نه وده شتیکی واجب نییه. که و ابو و به م پییه نه سخ له نایه ته که دا نییه...

{وَاللَّهُ غَزِيْرٌ حَكِيْمٌ} خودا بالادەست و بەتوانا و دەستەلاتدار و کاراما و کارسازە، دەتوانی داب و نەریتی گەل و نەتەو بەگۆڕی لەداب و نەریتی زیانەخرو و زیانەخش بۆ سوننەت و داب و نەریتی سوود بەخش و مروفانە، وەکوو گۆڕینی ئەو عادەتە عەرەبەکان هەیانبوو دەربارەى ژنى میرد مردوو کە دەبواوە ماوەى سالتیک گۆشەنشین و زەلیل بمینیتەو و ماوەى دەرچوونی نەبوو، ئەو عادەتەى گۆڕی بە عادەتێکی باشتر و گونجاوتر کە بریتی بوو لەریزگرتنی نافەرتەکە لەمالی میردەمکەیدا و رێگە ئی نەگرتنی ئەگەر ویستی دواى عیددەى چوار مانگ و دەشەو کە لەمالەکە دەرچێ بە مەبەستى کارى باش و کارکردن بۆ بەرژەومەندى خۆى و دواڕۆژى خۆى. ئەم یاسا و داب و نەریتە گونجاوە لەگەڵ بەرژەومەندى تاک و کۆمەڵ لەهەموو کات و شوێنیک.

{وَلِلْمُطَلَّقَاتِ مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ} هەیه بۆ ئەو نافەرتانەى گواستراوە یان نەگواستراوە کە تەلاق دەدرێن مۆتەعیەکی رێک و پێک...

مۆتەع: بریتییه لەو مال و داراییەى کە ژن و میرد لەسەرى رێک دەکەون یان قازى دیارى دەکا، پێدانى ئەم مۆتەعیە مافێکی چەسپاو و سەلمێندراوە... ئەوانەى لە خوداترس و خوداپەرستن نكۆلى تێداناکەن دیانەن.

{كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ} واتە: وەکوو چۆن لەو پێش پەرەمردگار دەربارەى مافى ژن و میرد - کەبەسەر یەکتریانەو هەیه - حوکم و یاسای بۆ روون کردنەو، هەربەو جۆرە لێردا پەرەمردگار حوکم و یاسای تریشتان بەهۆى نایاتى موحکەمەى قورئانەو بۆ روون دەکاتەو، لەتەک روون کردنەو دەکا سوود و فائیدەى پەیرەو کردنى ئەو حوکم و یاسایانەش دەستنیشان دەکا، بەلگۆو ئێوە لەشتەکان وردببنەو و هۆشتان بەخودا ببیتەو و حیکمەت و بەرژەومەندیەکانى ئەو حوکمانە بزانی و لە مەبەستى نایەتەکان تێبگەن و عەقل و هۆش پەیدا بکەن....

{أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ} نایا نەترانیو و ناگادار نیت لەحال و چۆنیەتى ئەو گەل و نەتەویمەى لەترسى دۆزمنیان لەمال و زێد و نیشتمانى خۆیان دەرچوون و کۆڕەویان کردو هەلاتن، ئەوان کەم نەبوون نەتەویمەى بەژمارە زۆر بوون، نەتەویمەى بەنى ئیسرائیل بوون. {وَهُمْ أُولُو} ئەوانە بە هەزاران هەزار کەس بوون، ئەومەندە زۆر بوون چاومروانى ئەومیان ئی دەکا خۆراگرو نازایانە بەرگرى بکەن لە مال و نامووس و ولاتیان، کاتیک دۆزمن بۆیان هات

بەرگریان نەکردو هەلەاتن {حَدَرَ الْمَوْتُ} لەترسى مردن چونکە نەتەویمەى ترسنۆک و زیان خۆشەویست و بێ هەلویست و کەم غیرەت و بێ وەرە و مروون رووخا و بوون، برۆیان بەخودا و پێغەمبەران نەبوو. {فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا} پەرەمردگار مراندنى، ئەمجار ئەم مردنە چۆن بوو و بەچى مردن! هیچ شتیک لەم بارەو لە قورئاندا نەهاتوو چونکە ئەو مەبەست نییه، ئەو مەبەستە کە پەند و مەرگرن و تی بگەن کە ترسو و لەرزو دلەپاوکی و هەلەاتن و قوچاندن و خۆ حەشاردان هیچ لەمەوزوعەکە ناگۆڕی و مردنیان ئی دۆر ناخاتەو و ئەو دیارى بۆیان دیارى کراوە دەبێ بیگەنى و پێى بگەن. {ثُمَّ أَحْيَاهُمْ} دواى زیندووی کردنەو، جا چۆنى زیندوو کردنەو و زیندوو کردنەو کەیان بەچى شیوەیهک بوو ئەو ش قورئان باسى نەکردوو و نازانین چۆن بوو. {إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ} بێگومان پەرەمردگار خاوەن فەضل و نعیمةتى زۆر و هەمەجۆرە بەسەر ئادەمیزادەو وە ئی زۆربەى زۆریان سوپاسگوزارى نعیمةتەکانى نابن و سپێهێ دەکەن.

{وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ} ئەى کۆمەلى موسولمانان! ئێوە ترسنۆک مەبن مەترسن، لەرێگەى خودادا جیهاد بکەن و هەول بدەن، گیان و مال و داراییتان لەپێناو نایینی پیرۆزى خودادا بەخت بکەن {وَاَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ} ئێوە باش بزانی و دلنیا بن: کەخودا بیسەرە، هەموو قەسو باسیک دەبیسێ و دزانێ چى لەخۆ گرتوو و مەبەست بەو قەسەیه جیهیه! یان خودا بیسەرە و دلام دەداتەو و دزمانى چى دل و مروون چاک دەکا چى حال و چۆنیەتى زیان بەختەومر دەکا. ناشکرایە جیهاد لەرێگەى خودادا بریتییه لەخۆ بەخت کردن و مال بەخشین لەرێگەى خودادا لە قورئان دا زۆر جار لەگەڵ باسى شەرپ جیهاد باسى مال بەخشین دەهێنرێ، چونکە وادەبێ موحاید نامادەباشى هەیه بچێ بۆ شەرپ دزى دۆزمنى نیسلام بجەنگێ بەلام مال و دارایی و تفاقى جەنگى بۆ دابین ناکرێ کەوابوو پێویستە هەمیشە موسولمانان هەلبندری بۆ مال بەخشین بۆ دابین کردنى تفاقى جەنگاومرانی نیسلام.

{مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً} کێیه ئەو کەسە کە مال و دارایی خۆى بەقەرەز دەدا بەخودا بەشیوەیهکی رێک و پێک واتە مال و دارایی خۆى لەبەر خاترى خودا دەبەخشێ، ئەمجار خودا ئەو مال و

داراییه ی بؤ دوو چه ندانه و چه ندانه دهکاته وه و له دونیادا ماله که ی زۆرتتر دهکاو پیت و بهر ده که تی تیده خاو نارامی دهر وونی پی دهبه خشو و خوئی له ژیان دهبینی له قیامه تیشا پاداشتی به چه ند چه ندان دهر دیتته وه زیاد له وهش رمزامه ندی خودا لییان و نزیک ی خودایان بؤ ده کریتته باره قه لا. {وَاللّٰهُ يَقْضِ وَيَسْطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ} هه زاری و دهوله مه ندی به دهست بهر و مردگار به خیلی و چروکی مروف دهوله مه ند ناکا به خشنده یی و سه خاوه تیش قه قیری ناکا: له ناکا ما چاک و خراپ، هه زار و دهوله مه ند، پیرو جوان به هه موو رنکو و ده جه له ک و کرداریانه وه هه ر بؤ لای خودا ده که پینه وه، هه ر که سه به مه رگی خوئی دهر وئ و مهرگ پاش و پیش ناکا!! {أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلِکِ مِنْ بَنِي إِسْرَءِیْلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ} نایا چیرۆکی نه و تاقم و کۆمه له ی نه وه ی نیسرائیل پئ نه که یشتو وه؟ که دوی سه رده می مووسا روویدا؟ بزانه که پیاو مافوول و ریش سپی و دلسوزانیان له گهل پیغه مبه ریکیان کۆبوونه وه {إِذْ قَالُوا لَنَبِیُّ لَهُمْ أَبْعَثْ لَنَا مَلِکًا يُقَاتِلَ فِی سَبِيلِ اللّٰهِ} به پیغه مبه ره که ی خو یان گوت: سه رکرده به کمان بؤ دهست نیشان بکه تا له ژیر سه رکر دایه تی نه ودا له ریگای خودا دا جیهاد بکه ین له پیناو بیرو باومری خو ماندا بجه نگین و خو مان به خت بکه ین، دیاره نه م گهل و نه ته وه یه بر وادار و دل زیندوو بوون و باومریان به خودا قایم بووه و هه ستیان به وه کردوو که نه وان خاوه نی بیرو باومرن و له سه ر جه قن، دوژمنه کانیان له سه ر ریگای گومرایی و سه ر ئی شیواون. {قَالَ هَلْ عَسِیْتُمْ اِنْ کُتِبَ عَلَیْکُمُ الْقِتَالُ اَلَّا تُقَاتِلُوْا} پیتی گوتن نایا چاومروان ناکری لیتان نه گهر شه رتان له سه ر پیویست کراو فه رمانتان پیکرا به جه نگ کردن پشت هه لیکه ن و پاشگه ز ببه نه وه؟ {قَالُوا} وتیان: {وَمَا لَنَا اَلَّا نُقَاتِلَ فِی سَبِيلِ اللّٰهِ وَقَدْ اُخْرِجْنَا مِنْ دِیَارِنَا وَابْنَانَا} چی ریگه ی نه وه مان ئی ده گری که له پیناو نایینی خودا دا نه جه نگین؟ بؤ دهبی پاشگه ز ببینه وه؟ له کاتی که دا ئیمه سته م لیکراوین و له زی دو نیشتمانی خو مان دهر کراوین مال و سامانمان داگیر کراوه منداله کانهانیان ئی فراندوین!! شه رکردنمان له گهل نه وانده دا پیویسته و حه قه و راسته. هیچ ریگا چاره مه ک و به هانه یه کمان نیه بؤ پاشگه ز بوونه وه نه مه هه لو یستمانه و هه رگیز لیی لانه دهن. به لام نه م خوین گهر می و سوور بوونه یان به رده وام نه بوو نه م هه لو یستمان تاسه ر نه بوو چونکه {فَلَمَّا کُتِبَ عَلَیْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا اِلَّا قَلِیْلًا مِّنْهُمْ} کاتی که شه رکردنیان له گهل کافره کاند له سه ر پیویست کراو له قسه ی

أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلِکِ مِنْ بَنِي إِسْرَءِیْلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ إِذْ قَالُوا لَنَبِیُّ لَهُمْ أَبْعَثْ لَنَا مَلِکًا يُقَاتِلَ فِی سَبِيلِ اللّٰهِ قَالُوا وَمَا لَنَا اَلَّا نُقَاتِلَ فِی سَبِيلِ اللّٰهِ وَقَدْ اُخْرِجْنَا مِنْ دِیَارِنَا وَابْنَانَا فَلَمَّا کُتِبَ عَلَیْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا اِلَّا قَلِیْلًا مِّنْهُمْ وَاللّٰهُ عَلِیْمٌ بِالظَّالِمِیْنَ ﴿۸۳﴾ وَقَالَ لَهُمْ نَبِیُّهُمْ اِنَّ اللّٰهَ قَدْ بَعَثَ لَکُم طَالُوْتَ مَلِکًا قَالُوْا اَنّٰی یَّکُوْنُ لَهُ الْمُلْکُ عَلَیْنَا وَنَحْنُ اَحْقُ بِالْمُلْکِ مِنْهُ وَلَمْ یُتَّ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰهُ عَلَیْکُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِی اَمْرِهٖ وَالْجِسْمِ وَاللّٰهُ یُوْنِیْ مُلْکَهٗ مَنْ یَّشَآءُ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِیْمٌ ﴿۸۴﴾ وَقَالَ لَهُمْ نَبِیُّهُمْ اِنَّ اٰیةَ مُلْکِهٖ اَنْ یَّاْتِیْکُمْ التَّابُوْتُ فِیْهِ سَکِیْنَةٌ مِّنْ رَبِّکُمْ وَبَقِیَّةٌ مِّمَّا تَرَکَ اٰلَ مُوسٰی وَمَا لَکُمْ مِنْ حِجْمَةٍ اَلَّا تُحِیْمُوْهُ اَلَمْ تَرَ اَنَّ فِیْ ذٰلِکَ لَاٰیةً لَّکُمْ اِنْ کُنْتُمْ مُّؤْمِنِیْنَ ﴿۸۵﴾

رووت دهر چوو دهبویه به کرده وه بیسه لینن کۆمه لیکه که میان نه بی نه وانی تر پشتیان هه لکردوو په شیمان بوونه وه. {وَاللّٰهُ عَلِیْمٌ بِالظَّالِمِیْنَ} بهر و مردگار ناگادار و زاناو بینایه به وانه ی که سته م له خو یان دهکن، سته م له په یامبهرو بهرنامه ی خودا دهکن، سته م له حه ق و راستی دهکن؛ ده زانن که نه وه حه قه و خوئی ئی هه له دهکن و لیی لاده دن.

{۲۴۷} وَقَالَ لَهُمْ نَبِیُّهُمْ اِنَّ اللّٰهَ قَدْ بَعَثَ لَکُم طَالُوْتَ مَلِکًا

پیغه مبه ره که یان پیتی راگه یانندن که بهر و مردگار طالووتی کردوو به پاشاو سه رکر دبیان و هه موویان بجه نه ژیر فه رمانده وه وه له ژیر سه رکر دایه تی نه ودا بجه نگن! نه مچار هه ر به نه وه ندنه وه دهستان که خو یان له شه ر په نابگرن و نه چنه روو به پروو بوونه وه ی دوژمنه کانیان! به لکوو دهنگی نارمزا ییان بهر زکرده وه و {قَالُوا} وتیان: {اَنّٰی یَّکُوْنُ لَهُ الْمُلْکُ عَلَیْنَا} چۆن دهبی طالووت بکری به پاشاو سه رکر ده ی ئیمه؟؟ که ی نه وه شیای نه و پله و پایمه؟ {نَحْنُ اَحْقُ بِالْمُلْکِ مِنْهُ} ئیمه شیواترین بؤ پاشایه تی ئیمه کوری پاشاین و طالووت کوره مسکینه.

دوژمنندا.. دوژمنیکی کافرو خوانه ناس و دنیا خو شه ویست و باطل بهرست..

{^{۲۵۱} فَهَرَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتْلَ دَاوُدَ جَالُوتَ} سوپای طالووت هه رکه سیک لهو چۆمه بخواته وه نه وه له من نه. {فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ} بیگومان نه وان له چۆمه که په پینه وه زۆری زوری سوپا پاشگهز بوونه وه و جهنگاو مرانی طالووت کهم بوونه وه، چاویشیان به دوژمنه کانیان کهوت که له ژیر سه رکردایه تی جالوتدا بوون و زور پر چهک و تفاق بوون، ههستیان به کهمی و بئ هیزی خویان له بهرام بهر سوپای جالوتدا کرد؛ هه رکه په پینه وه و دزعه که یان به چاوی خویان بینى هاواریان ئی هه لساو وتیان: ئیمه بهم سوپا کهمه کهم تفاقه ناویرینه نهو سوپا زۆره جالوت که هه موو پتویستییه کی جهنگی بۆ دابین کراوه؛ ئیمه ناتوانین بهم ژماره کهم و بئ چهک و تفاقه له گز نهو هیزه زه به لاحه رابچین!! ئیتر لهم کاته دا بر وای پۆلایین و باومرپی ته و او روئی خوی گیرا و دهوری بینى. کۆمه لئى بر واداری پشت به خودا به ستوو به دیار کهوت. {قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللَّهِ} نه وانه ی که بر وایان و ابوو ده چنه وه بهر دیوانی خودا روژی قیامهت حیسابیان له گه ل ده کړئ بر و باومرپیان به زیندوو بوونه وه و گه رانه وه بۆلای په رومردگار زور پته و دامه زراو بوو وتیان: {كَمْ مِّن فِتْنَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِتْنَةَ كَثِيرَةٍ بِإِذْنِ اللَّهِ} سه رکه و تن به زوری چهک و تفاق نیه سه رکه تن به دمه ست خودایه و یارمه تیدمر نه وه له زوری نه وان مه تر سن زور جار کۆمه لئى کهم به هوی بر و با به خودا و نیمان پته و یی به سه ر کۆمه لئى زور و پر چهک و تفاقدا سه رکه و تن و تیکیان شکاندوون {وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ} په رومردگار هه میسه یارمه تیدمر و پشت گیرى خوراکرو و ده بهر زانه و سه رکه و تن بۆ و ده بهر زو پشو و دریزانه!

{^{۲۵۲} وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا} کاتیک طالووت و کۆمه له خواناسه که ی که له گه لئیدا بوون چوونه گۆره پانی جهنگه وه و خویان پیشانی جالوت و سوپاکه یدا، به چاوی خویان هیزو چهک و تفاقى سوپای جالوتیان بینى دلله له رزهیان پئ نه که و ت و وره یان نه روخا، به لک و له و کاته دا په نایان بۆ په رومردگار برد و هاواریان ئی کردو و تیان په رومردگار! خوگری و خوراکریمان به سه ردا برژینه، و ده هیزو توانامان بدمرئ {وَبَيَّتَ أَقْدَامَنَا} قاجمان به هیز بکه و لینگه له رزیمان پئ نه که وئ، خوگری و نارامیمان بدمرئ، له شه ردا دل و دمرو و نمان به هیز بکه {وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ} یارمه تیدمرمان به بۆ سه رکه و تن به سه ر کهسى تر مافى نه وه ی نیه نه م کاره بکا، هه رکه سیک یاسایه ک

دوژمنی کافرو خوانه ناس و دنیا خو شه ویست و باطل بهرست..

{^{۲۵۱} فَهَرَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتْلَ دَاوُدَ جَالُوتَ} سوپای طالووت هه رکه سیک لهو چۆمه بخواته وه نه وه له من نه. {فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ} بیگومان نه وان له چۆمه که په پینه وه زۆری زوری سوپا پاشگهز بوونه وه و جهنگاو مرانی طالووت کهم بوونه وه، چاویشیان به دوژمنه کانیان کهوت که له ژیر سه رکردایه تی جالوتدا بوون و زور پر چهک و تفاق بوون، ههستیان به کهمی و بئ هیزی خویان له بهرام بهر سوپای جالوتدا کرد؛ هه رکه په پینه وه و دزعه که یان به چاوی خویان بینى هاواریان ئی هه لساو وتیان: ئیمه بهم سوپا کهمه کهم تفاقه ناویرینه نهو سوپا زۆره جالوت که هه موو پتویستییه کی جهنگی بۆ دابین کراوه؛ ئیمه ناتوانین بهم ژماره کهم و بئ چهک و تفاقه له گز نهو هیزه زه به لاحه رابچین!! ئیتر لهم کاته دا بر وای پۆلایین و باومرپی ته و او روئی خوی گیرا و دهوری بینى. کۆمه لئى بر واداری پشت به خودا به ستوو به دیار کهوت. {قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللَّهِ} نه وانه ی که بر وایان و ابوو ده چنه وه بهر دیوانی خودا روژی قیامهت حیسابیان له گه ل ده کړئ بر و باومرپیان به زیندوو بوونه وه و گه رانه وه بۆلای په رومردگار زور پته و دامه زراو بوو وتیان: {كَمْ مِّن فِتْنَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِتْنَةَ كَثِيرَةٍ بِإِذْنِ اللَّهِ} سه رکه و تن به زوری چهک و تفاق نیه سه رکه تن به دمه ست خودایه و یارمه تیدمر نه وه له زوری نه وان مه تر سن زور جار کۆمه لئى کهم به هوی بر و با به خودا و نیمان پته و یی به سه ر کۆمه لئى زور و پر چهک و تفاقدا سه رکه و تن و تیکیان شکاندوون {وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ} په رومردگار هه میسه یارمه تیدمر و پشت گیرى خوراکرو و ده بهر زانه و سه رکه و تن بۆ و ده بهر زو پشو و دریزانه!

{^{۲۵۲} وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا} کاتیک طالووت و کۆمه له خواناسه که ی که له گه لئیدا بوون چوونه گۆره پانی جهنگه وه و خویان پیشانی جالوت و سوپاکه یدا، به چاوی خویان هیزو چهک و تفاقى سوپای جالوتیان بینى دلله له رزهیان پئ نه که و ت و وره یان نه روخا، به لک و له و کاته دا په نایان بۆ په رومردگار برد و هاواریان ئی کردو و تیان په رومردگار! خوگری و خوراکریمان به سه ردا برژینه، و ده هیزو توانامان بدمرئ {وَبَيَّتَ أَقْدَامَنَا} قاجمان به هیز بکه و لینگه له رزیمان پئ نه که وئ، خوگری و نارامیمان بدمرئ، له شه ردا دل و دمرو و نمان به هیز بکه {وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ} یارمه تیدمرمان به بۆ سه رکه و تن به سه ر کهسى تر مافى نه وه ی نیه نه م کاره بکا، هه رکه سیک یاسایه ک

دابئی بۆ ئادهميزاد جگه له ياسای خودا، ئەوه مافی خودا پيشل دەکا، ستم له خووی ئادهميزاديش دەکا ئیددعاي شتیک دەکا نیهتی؛ فالچی و پرپووج خوازەو نابی به قسهی بکری.

{وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْمُرْسَلِينَ} بیکومان تۆ ئەی موحەممەد! لە پیزی پیغه مبهرائی و یه کیتی له ئەوان بۆیه ئیغه نایهتی قورنانت به سهردا ده خوینینهوه، تافیکردنه وهی ئادهميزادت بۆ شی ده کهینه وه، به سهرهات و روودای گه له پيشینه کانت بۆ ده گیرینه وه، تافیکردنه وهی کاروانی بیروبامر له هه موو قۆناغه کاندای ناکامه کانی بۆ روون ده کهینه وه میراتی هه موو پیغه مبهرائت پی دهبه خشین.

کوتایی جزمی دووه

{۲۵۲} تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ} ئەو پیغه مبهرائه، ئەو کۆمه له تايبه تايه هه ئبزیرویه که خودا نه رکى رابه رایه تی ئادهميزادی پی سپاردوون، هه موویان له یه ک ناستو پله و پایه دا نین، بریکیان زیده ریزیان به سهر نه وانی تر دا هه یه، له بهر نه وه هه ندی روشت و شتی تايبه تمه ند هه ن له بریکیاندا هه بووه، له وانی تر دا نه بووه، هه رچه ند هه موویان نه رکى پیغه مبه رایه تی و رابه ریان خراوه ته سه رشان؛ هه موویان بانگه وازی ئادهميزادیان کردووه بۆ به ده سته یانی خۆشه ختی دونیا و قیامهت. {منهم من کلم الله ورفع بعضهم درجات و آتينا عيسى ابن مريم البينات وأبدناه بروح القدس}. هه یانه راسته وخۆ خودا ناخاوتنی له گه لدا کردووه، پله و پایه ی هه ندیکانی له پله و پایه ی هه ندیکان به رزتر کردۆته وه، عیسی کوری مه ریه م موعجیزه ی ناشکرمان پێدا، به جو برائیل پشتگیریمان لیکرد. {وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلْنَا الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ} خۆ نه گه ر خودا بیویستایه هه رگیز ئەو گه ل و نه ته وانه ی پاش ئەو پیغه مبه رائه هاتوون له ناو یه کدا به شه ر نه ده هاتن و به ناشتی و ته بابی ژیا نیان به سه ر ده بردو، هه موویان به کۆمه ل

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلْنَا الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنْ اخْتَلَفُوا فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلْنَا وَلَكِنْ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿۲۵۳﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفِيعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿۲۵۴﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿۲۵۵﴾ لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِرْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۵۶﴾

یه کیان ده گرتو، خودا په رست ده بوون. به تايبه تی دواي ئەوهی که ئەو پیغه مبه رائه به به لگه ی روون و ناشکراو موعجیزه ی به هیزو چه سپینه ره وه هاتوونه سه ر گرۆهه کانی ئادهميزادو بانگه وازیان کردوون بۆ خودا په رستی! نه گه ر خودا بیویستایه دزایه تی له نیوان ئادهميزاد سه ر هه ل نه دا، سه ری هه ل نه ده دا؛ به جو ریک هه مووی وای رام ده کردن که شوین پیغه مبه رائان بکه ون و قبوولی چه ق و راستی بکه ن! به لام په رومردگار ئەو ویسته ی نه بووه وای داناوه ئادهميزاد بۆ خۆیان بیروپریان نازاد بۆ و به و عه ق و هۆشه ی که تییدا دروست کردوون بۆ خۆیان ریکه ی راست بگرن؛ ریکای خۆشه ختی و کامه رائی ره چاو بکه ن، تا شیای و مرگرتنی پاداش و سزا بن. {وَلَكِنْ اخْتَلَفُوا} به لام ئادهميزاده کان هه موویان به یه ک عه ق و هۆش بیران نه کرده وه، به لکوو کیشه یان تیکه وت و له ناشتی و مرگرتنی ناییندا رای جیا جیا یان تییدا سه ری هه لدا، {فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ} هه یانبوو یه کسه ر باومری به په یامی پیغه مبه رده کان کردووه،

هه یانبوو ده بپروای به په یامه که یان نه کردووہ.. {وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَفْتَلْنَا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ} نه گهر خدا مه یلی بکردایه شهریان نه ده بوو یه کتریان نه ده کوشت، به لام خودا چی بوئ دهیکاو، چی ویست نه وه نه نجام ددرئ، هه موو شتیک به قه زاو قه دمری خودا ده بی، رهنګدانه وهی نه م بیرو باومره جیا جیانه دیاره جیا جیا بووه جاری وا هه بووه به کیسه ی قسه ی تانه و ره خنه بووه، جاری وایش بووه گرو هه کان په نایان بو شمشیر و خوین رشتن بردووہ. په رومردگار دهسه لاتی به سهر هه موو شتیک دا ده شک، هه موو کاروباریک له زیر دهستی خودرمتی نه وداپه، جا نه گهر ویستی که سیک به اختیار بکا نه وه رامی دمکا بو نیمان هیان و خوداپه رستی، نه گهر ویستی ریسوای بکا بپروا به خودا ناهینئ و، لی یی یاخی ده بی.. که وایی به اختیار کردن و ریسوا کردن به ویست و نیراده ی خوداپه، کاره که هی بنده دیه.

{۲۵۴} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمْ يَوْمٌ لَا يَبِغُ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ}. نهی نه و که سانه ی بپروای راست و نیمانی پته وتان هه یه! ببه خشن له و مال و داراییه ی پیمان داوون، مال و سامان له ریگه ی خوا دا، له پیناو به رژه وهندی نایینی خودا دا خه رج بکه ن، یارمه تی فقهیرو هه ژاری لی بدن، دهستی بی نه وایانی پی بگرن، تا له جیهان دان و له کوری ژیان دان و زیندوون له مالی خوتان ببه خشن، دهست پیشخه ی بکه ن پیش نه وهی روژیک بیته ری تان کهس و سهر کهسی ناپرژئ، کرپن و فروشتنی تیدا نیه. دؤستایه تی و خزمایه تی نامینئ، شه فاعه ت و بو پاران هوه و واسیته و واسیته کاری نابئ و که لک ناگری، خه فته خواردن و په شیمان بوونه وه هیچ سوودی نیه، روژی حیساب و کیتابه، روژی سزاو پاداشه، به دهل و فیدیه، دؤستایه تی و خؤشه ویستی، شه فاعه ت و واسیته، هیچ روژیکیان نامینئ، روژیکه نه ندازو مه قایسه کان جیا وزن له مه قایسی جیهان. {وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ} کاهره کان هه نه وان بوخویان سته مکارن، سته میان له حق کردووہ، سته میان له خویان کردووہ، مال و دارایی سهر ف ده که ن له شوینی نه شیوا ی خویاندا، شهر ده که ن له پیناوی شتی پوپو وچدا.

{۲۵۵} اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ} نه و زاته په رومردگار به دیه پنه ره خوداپه که ناوی (الله) یه، هیچ کهسی تر نیه، شیوا ی په رستن و به ندایه تی بو کردن بی، خوداپه که

زیندوووه و هرگیز مردنی به سهر دا نایه، قه یومه؛ ته دبیر و نه خسه ی بوونه و مر ده کیشت و مه خلوقاتی خوی پاریزگاری دهکا {لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ} هه میسه به ناګاو به خه به ره، نه هه نوژ دهیگری و نه نوستنی عاده تی به سهر دا دی؛ واته؛ هه رگیز هه راموشتی به سهر دا نایی. هه موو کاتی ناګا دارو چاودیری هه موو شتیکه، هه موو شتیک په یومندی به زاتی نه وده هه یه، راګرو هه لاسوپنه ری بوونه و مره. {لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ} چی له ناسمانه کان و زمویدا هه یه، هه مووی مولکی خویته تی به بی مه رج و نه م لاو نه ولا، هیچ کهس له که لیدا هاو به ش نیه، تاک و ته نیاپه له خوداپه تیدا، له مولکداریدا، له هه لاسوران و راګری و به دیه پنه اندا، بوونه و مر هه لاسوپنئ به ویستی خوی، که وایی خاونه یه تی حه قیقی، ملکداریتی به راستی له بنه رمتدا بو خوداپه و بهس، ناده میزاد که به روا لته خاونه ی فلا نه گونده و فلا نه زمو ییه و به هی نه و له قه لده ددرئ، ملکایه تی راستی نیه و به نه مانته ته خاونه ی نه صلی؛ که په رومردگار به پی داوه. {مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ} نه مه دیاری کردنی صیفه تیکی تری په رومردگار، که سنووری خوداپه تی و سنووری به ندایه تی دیاری دهکا و دمفه رموی؛ (کی رایه ی ده که وئ شه فاعه ت بو خه لک بکا، واته؛ نزاو پاران هوه بکا بو رزگار بوونی خه لک؟ کی ده توانئ له سنووری به ندایه تی خوی دمرچی و به بی نیزن و مرگرتن له زاتی په رومردگار به خویدا رابه رموی؛ شه فاعه ت بو تاوانباران بکا؟؟ به بنده کان هه موویان له خزمه ت په رومردگار راده وستن دهسته و نه زمر و ملکه ج؛ کهس له سنووری خوی ته جاومز ناکا. {يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ} په رومردگار دمزانئ به بنده کان جییان له پیشدایه و جییان دیته ری، هه روه ها ده شزانی رابوردوویان چو ن بووه و جییان به سهر هاتووہ، نه پنی رابوردوویان و داهاتوویان ناګا داره. {وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا} کورسی دهسه لاتی هه موو ناسمان و زوی گرتوته وه، سهیری نه م شیوه دمربرنه ی قورنانه که نه خسه ی دهسه لاتی په رومردگار مان بو ده کیشت، چونکه نه م جوړه نه خسه کیشانه؛ نه و حه قیقه ته ی که گهره که وینه ی بکیشرئ بو تیگه یشتنی دل و هیزو توانایه کی تایبه تی پی ده به خشی. کورسی به روا لته به مانای دهسه لات به کار ده پنه ری، که وایو که سیک کورسیه که ی ناسمان و زوی بگریته خؤ، دیاره دهسه لاتیشی دهیانگریته خؤ. پایزگاری کردن و راګرتن و به رنوه بردنی ناسمانه کان و زوی توژفالیک په رومردگار ماندو ناکه ن و،

نهرکی ناخه‌نه سهر چونکه دسه‌لاتی خودا دسه‌لاتیکی سنووردار نیه، به‌لکو دسه‌لاتی بن پايانه و ره‌ایه. {وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ} ههر نهو په‌رومردگارو به‌رزو خاو من شکوو بلندو بن شهریکه و کس له‌به‌نده‌کانی رایه‌ی ناکه‌وی بگاته نهو پله و پایه‌یه، ههرکه‌سیک نیدعای نهو پله‌یه بکا خودا ده‌پروینی و ریسوای ده‌کاو و روژی قیامه‌تیش ده‌یخاته ناو سزای به‌نیشی دۆزه‌خه‌وه.

{لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ} له ناییندا زۆره‌ملی ههر ناسه‌واری نیه، ههرکه‌سه بو‌خوی نازاده چ بیر و باومړیک هه‌لده‌بزیږی هه‌لیبزیږی، بیگومان ریگای سهر‌فرازی و حه‌ق و راست، له ریگای گومرایی حیا کراوته‌وه!! به‌راستی نه‌مه مه‌بدنیکه به‌ناشکرا ریږگرتنی په‌رومردگاری بو‌ ناده‌میزاد تییدا دیاری ددها، ریږی بیرو ویست و هه‌ست و هو‌شی ده‌گری، ریگه‌ی ددها دمر‌باری سهر‌فرازی و گومرایی ره‌وتی خوی ده‌ست نیشان بکا. ناکامی کرده‌وه‌کانی بڅاته نه‌ستوی و حیساب و لی‌کولینه‌وه‌ی له‌گه‌ل بکا، نه‌م نازادی بیر و باومړه، تایبه‌تمه‌ندی ترین دیارده‌ی نازادی مرو‌فه، نه‌و نازادییه‌ی که نه‌مړو له‌سه‌ده‌ی بیسته‌مدا بری ری‌بازو پارت و گرو‌هو کو‌مه‌ل هه‌ن؛ به‌ره‌وای نابین و ریگا نادن نینسان به‌ویستی خوی بیر و باومړی خوی دیاری بکاو، به‌رنامه‌ی ژپانی خوی دابریږی! یان ده‌بن بیر و باومړی هه‌ل‌بزیږی که رژیمه‌که‌ی ده‌یه‌وی بلا و بپیته‌وه، یان ده‌بن خوی نامه‌ی بکا بو‌ مردن به‌جو‌رده‌ها شی‌وه‌ی له‌ناو بردنی نامرو‌فانه. {قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ} ریگای راست و ریگای گومرایی لی‌ک حیا کراوته‌وه، ههرکه‌سه بو‌خوی، نازاده؛ کام ریگایه هه‌ل‌ده‌بزیږی یا هه‌لیبزیږی! جا که‌وایی {فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ} که‌سیک واز‌بینی له به‌رستنی بت و نه‌و شتانه‌ی شه‌پتان خو‌شی ده‌وین، به‌ندایه‌تی هه‌موو که‌سیک - جگه له خودا - رمت بکاته‌وه، ناده‌میزاد و جندوک‌ه و شه‌پتان و نه‌ستیرده‌و بت و صه‌نهم نه‌په‌رستی، ته‌نهاو ته‌نها به‌ندایه‌تی خودا بکاو نه‌و به‌پرستی، شایه‌تی بدا؛ که هیچ خودا نین جگه له خودای مه‌زن و په‌رومردگار، نه‌وه {فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا} بیگومان ده‌ستی گرتووه به‌گوشیکی قایم و پته‌و، که ههرگیز پچرانی بو‌ نیه، واته: په‌رومردگار پابه‌ندبوونی به‌نایینه‌وه چواندووه به‌که‌سیک که ده‌ست بگری به‌گوریسیکی قایمی پته‌وی ودها که پچرانی نه‌بن. {وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ} په‌رومردگار ناگاداری قسه‌و کرده‌وه‌ی ناده‌میزاده. په‌رومردگار بیسه‌رو زانایه به

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الظُّلُمَاتُ يُخْرِجُهُم مِّنَ
النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٢٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ
أَنَآ أَنَّهُ اللَّهُ أَلَمْ يَكُ إِذًا قَالِ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُعْبَدُ
وَيُعْبَدُ قَالَ أَنَا أُخِي. وَأَمِيتُ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي
بِالسَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي
كَفَرَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٨﴾ أَوَ كَأَنَّ لِلَّذِي مَرَّ
عَلَىٰ قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّىٰ يُعْبَدُ اللَّهُ
بَعْدَ مَوْتِهَا قَامَتْهُ اللَّهُ مِائَةً عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَيْتَ
قَالَ لَيْتَ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَل لَّيْسَ مِائَةً عَامٍ
فَانْظُرْ إِلَىٰ طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانْظُرْ إِلَىٰ
حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً لِّلنَّاسِ وَانْظُرْ إِلَىٰ
الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا فَلَمَّا
تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾

هه‌موو شتیکی ناشکراو نادیار، چۆنیه‌تی هه‌موو حه‌قیقه‌تیک ده‌زانی، هه‌موو بیر و باومړو گو‌فتارو کرداریک ناگاداره. {اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ} په‌رومردگار خوی سهر‌پر‌هستی کاروباری موسولمانان ده‌کا، چاودیریان ده‌کا، شار‌مزاییان ده‌کا بو‌ چاکه‌کاری. به‌هو‌ی هه‌ست و عه‌ق‌ل و هو‌ش و نامو‌ژگاری نایینه‌وه له‌گومرایی و شک و گومان، له نه‌زانی و سهر لی شی‌وای کو‌فر رزگاریان ده‌کا بو‌ گو‌ره‌پانی خو‌شبه‌ختی و رووناکیی زانست و زانین، بو‌ بر‌وای راست و دل‌نیا‌بوون. {وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ} نه‌وانه‌ی گومراو کافرن سهر‌پر‌هستیاریان گا‌غوته‌کانن له‌گو‌ره‌پانی روناکی و زانست و زانینه‌وه دمریان ده‌که‌ن بو‌ ناو زل‌کاوی گومرایی و تاریک‌ستانه‌کان. {أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ} نه‌وانه تا‌قم و کو‌مه‌لی درو‌زنن و شی‌وای سزای دۆزه‌خن و تییدا ده‌میننه‌وه هه‌تا هه‌تایه!! که نه‌وان به‌نووری نی‌سلام شار‌مزی ریگای راست نه‌بن و نه‌یه‌نه سهر ریگای خودا‌په‌رستی شی‌وای نه‌وه‌ن که بچنه ناو دۆزه‌خه‌وه هه‌تا هه‌تایی تییدا به‌میننه‌وه.

{ ۲۵۸ } اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِي حَاجَّ اِبْرٰهِيْمَ فِي رَبِّهٖ اَنْ اَتَاهُ اللّٰهُ الْمُلْكَ

واته: نه وه چیرۆکی نه مردوو د نازانی؟ نه وه نه مردوو دهی که پاشایه کی دیکتاتور و ملهپور و خو بهزل زان بوو، ته نانهت خوئی پێ خودا بوو. پهرومردگار دسه لات و پاشایه تی دابوو به نه مردو، که چی سه ریچی خودای کردوو، خوئی ئی بوو به خوداو، پیتی وابوو، نه وه دسه لات و دسه لاتیکه حه قیقی و پایه داره. له باتی به ندایه تی کردن بو خودا خوئی به خودا زانی، له جیاتی شوکرو سوپاسگوزاری کوفرانی نیعمه تی خودای کرد، نه بوایه نه وه ریزو دسه لات پیدانه ببوایه به هوئی نه وه تی به ندایه تی کردن بو خودا نه نجام بدا، که چی بوو به هوئی ملهپوری و سه رهقی و خو به خودا زانی!! { اِذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ رَبِّي الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ } وتی: نه وه خوایهی من دهپه رستم، خودایه کی و ده پایه زیان و مردنی به دهسته، مردن و زیان به دی دینی، بیگومان تا نیستاش نیمه هیچ شتیک له حه قیقه ت و چۆنیه تی مردن و زیان نازانین. هه ره نه وه په دیاردی زیان له زیندوو دیاردی مردن له مردوودا ده بینین!! نه مردوو دی ملهپور و سه رهق وتی: من گه ورده پاشای نه مه خه لکه م به نارمزوی خو م کاروباریان هه لده سورینم، که وایی خودام و پیویسته خه لک گه رنده چی من بئ { قَالَ اَنَا اُخْبِي وَاُمِيتُ } من خه لک ده زینم و خه لک ده مرینم، هه زم ئی بئ فلان ده کوژم و فلان عه فوو ده که م و نایکوژم! دوو پیلوی هیئان، یه کیکیانی عه فوو کردو، نه وهی تریانی شی کوشت. وتی: نه وه تا زیان و مردنم به دهسته، به نارمزوی خو م کی م بوئ دهیکوژم و کی م هه ز ئی بئ عه فووی ده که م. چوار که سی تریشی هیئان کردنیه ژوریکه وه خواردن و خواردنه وهی ئی قه دهغه کردن، پاشان که گه یشته نه وه په ری برسیایه تی و تینوایه تی دوو که سیانی هیئان و تیروپ خواردنه منی و ناوی پیدان، دوو که سه که ی تریشی به بئ خواردن و خواردنه وه هیشته وه تا مردن. وتی: نه وه تا ناوا مردن و زیان به دهست خو مه و چیم بوئ نه نجامی ده دم.

{ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ فَاِنَّ اللّٰهَ يَاتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَاتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ } ئیبراهیم وتی: پهرومردگاری من روژ له روژه لات وه کیش دهکا به ره و خورئاوا؟! نه گه ر راست ده که ی به دهسه لات و توانای ده نه تو له خورئاوا وه کیشی بکه به ره و روژه لات. نه وه تا خودای من هه موو روژی له کاتی خویدا به بئ دواکه وتن و پیش که وتن، به شیویه کی ریک و پیک به گویره یاسا و نیظامیکی فه له کیی، خو ره له خوره لات وه هه لدین، نه تو نازا به! له خورئاوا وه هه ئی بینه!! ئیتر

وَ اِذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ رَبِّ اَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتٰى قَالَ اَوَلَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلٰى وَلٰكِنْ لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ اَرْبَعَةً مِّنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ اِلَيْكَ ثُمَّ اَجْعَلْ عَلٰى كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ اَذْعُبْنِ يٰ اَبْنٰتَكَ سَعْيًا وَاَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيْمٌ ﴿۲۵۹﴾ مَثَلُ الَّذِي يَنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيْلِ اللّٰهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ اَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِيْ كُلِّ سَبْلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَّاللّٰهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَّشَاءُ وَّاللّٰهُ وَّاسِعٌ عَلِيْمٌ ﴿۲۶۰﴾ الَّذِيْنَ يَنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيْلِ اللّٰهِ لَيُتِمِّعُوْنَ مَا اَنْفَقُوْا مِنْهَا وَلَا اَدٰى لَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿۲۶۱﴾ قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا اَدٰىٌ وَّاللّٰهُ عَنِّيْ حَلِيْمٌ ﴿۲۶۲﴾ يٰ اَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا يَبْطُلُوْا صَدَقَتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْاَذَى كَالَّذِيْ يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ رُءُوبٌ فَاَصَابَهُ وَاِبِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُوْنَ عَلٰى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوْا وَّاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِيْنَ ﴿۲۶۳﴾

له جیاتی نه وهی نه مردوو نیمان بینن و له که لله رهقی خوئی دابه زئ و گه رنده چی پهرومردگار ببئ که چی { فَهِيَ الَّذِيْ كَفَرُ } شه ژاو سه رسام بوو، بوژی خواردو بئ دهنک بوو، نه وه کافره خوانه ناسه دیکتاتور و ملهپور بوژی خوارد، به لام بوژ خواردنه که ی نه بوو به هوئی نیمان هیئانی و هیدایه تی وهرنه گرت.

{ ۲۵۹ } اَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا } نه ی پیغه مبهه! بره وانه گوی راگره، وده کوو سه رگوزه شته ی نه وه که سه ی که به سواری و لاغیک به لای شاریکدا تیپه ری؛ شاریکی خاپوورو ویران، دیواره کانی به سه ره لاشه کهیدا که وتبوو، ناداری به سه ره پاداریه وه نه مابوو، به جوړیک که خه یالی نه وهی ئی نه ده گرا جاریکی تر دانیش توانی نه مه شاره زیندوو ببه وه و خانوو باله خانه کانی ناوه دان بکړینه وه، دیمه نه که ی نه وه نده سامناک و سه رسور هیته ره بوو، بینه ره سه ری ئی سوپماو سه رسام بوو. بوئی به سه رسامییه وه { قَالَ اَلَيْ يٰ خُبِّي هٰذَا اللّٰهُ بَعْدَ مَوْتِهَا } ؟ وتی: خودا چۆن نه مه ئیسکه رزیوو پولکواوه (دوای نه مه مردن و په رت و بلا و بوونه و رزینه)

زیندوو دهکاتهووه؟! چ هیژیک ههیه بتوانی ئەم کاره ئەسته مه ئەنجام بدا؟ پێی وانهبوو جارێکی تر ناوی ههیات بجێتهوه ناو جهستهی ئەو مردوانه. زۆربهی رافهکه رانی قورنان پێیان وایه ئەو رێبواره چه زهرتی عوزمیر بووه، ئیتر پهرومردگار نههات بهشیوهی حیوار وهلامی بداتهوهو تیی بگهیهنی: که چۆن نهوانه زیندوو دهکاتهوه: بهلکوو ویستی خودا وابوو بهشیومهکی واقعی و عهملی ئەو راستیهی تێ بگهیهنی، چونکه وادیاره سهروسورمانهکهی بهجۆریک بووه بهبهلگهی ناومزو مهنطیق و وێژدان نهپهوهیوتهوه. **{ فَأَمَّا اللَّهُ مِنَّةً عَامٍ ثُمَّ بَعَثَ }** پهرومردگار مراندی و گیانی کیشا، بۆ ماوهی سهه ساڵ به مردوویی مایهوه، ئەمجار زیندووی کردهوهو هۆشو گۆشی پێ دایهوه، **{ قَالَ: كَمْ لَبِثْتَ؟ }** پێی فهرموو: ماوهی چهند به مردووی ماویتهوه؟ **{ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ }** که سهیری دهووبهیری خۆی کردو له دیاردهکانی دهووبهیری تیفکری، وتی: ماوهی مانهوهه لێره به مردوویی رۆژیک یان بهشیک له رۆژیک بوو، چونکه وهکوو دهلێن: ئەوکاتهی مرد تازه خۆرههلاتوووه، که زیندووش کراوتهوه دهمهو ئیواره بووه. **{ قَالَ بَل لَّبِثْتَ مِثْلَ عَامٍ }** پهرومردگار فهرموو: نهخهیر وانیه، بهلکوو تۆ سهه ساڵ مردوویی و لێره به مردوویی ماویتهوه. **{ فَانْظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ }** سهیری خواردمههه و ناوی خواردنهوهکهی خۆت بکه هیچ گۆرانیکیان بهسهردا نههاتوووه.. کهوابوو دهبی دیاردی زۆر مانهوهکهی له خودی عوزمیر خۆیدا یان ولاغی سوارییهکهیدا ههبووبن، بۆیه فهرموو: **{ وَانْظُرْ إِلَى جِمْارِكَ وَلِتْجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ }** سهیری گویدرێژهکهت بکه! چۆن لاشی پولکاوهو رزیوه.. زیندووی دهکهینهوه بۆ ئەوهی ئەم بهسهرهاتهی تۆ که لاشهکهت هیچ تێک نهچوووه ولاغهکهشت ههر له پهنا تۆوه بووه ئەو ئاوا پولکاوه بیکهین به نیشانهی به دمههلاتی خۆمان **{ وَانْظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنْشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا }** سهیری ئیسقانی ولاغهکهت بکه! چۆن گۆیان دهکهینهوهو ریکیان دهخهینهوه ئەمجار به گوشت دایان دهپۆشین!! موعجیزه و نایهتهکهش ئەوهیه که به فهرمانی پهرومردگار ئیسقانهکان چوونهوه پهنا یهکتر و ریکخرانهوه، به گوشت داپۆشرانهوهو گیانیان تێ چوونهوه له پێش چاوی عوزمیر که ئەو خۆی ههر له پهنا گویدرێژهکهیهوه بوو بوو، هیچ گۆران و رزین و پولکانی بهسهردا نههاتبوو. ئیتر ئەم پیاوه **{ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ }** که به چاوی خۆی ئەم تافیکردنهوهی بینیو، ههستی بهم دمههلاته و توانا

رههایه پهرومردگار کرد **{ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ }** وتی: دزمانم و به چاوی خۆم دیتم که پهرومردگار دمههلاتی بهسهر ههموو شتیکدا ههیه و ههرچی بیهوی دمیکا!.

{ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ ارْنِي كَيْفَ تُخَيِّ الْمَوْتَى } ئەهه موحهمهه! ئەهه رههههه! ئەوه بۆ خهك بگێرهوهو یادی ئەوه بکهروهوه: که ئیبراهیم وتی: پهرومردگار! پێشانم بده زاتی بێچوونتان چۆن مردووی پولکاوی رزی و زیندوو دهکاتهوه. **{ قَالَ أَوْلَمْ تُؤْمِنِ }** پهرومردگار پێی فهرموو بۆچی بپروات به زیندوو کردنهوهی مردوان له لایه نێمهوه نیه؟ **{ قَالَ بَلَى وَلَكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قُلُوبِي }** ئیبراهیم وتی: پهرومردگار! بهلێ: من بپروای تهواو دامهزراوم به رههای دمههلاتی نێوه ههیه، ئیمانیکی تۆکهه و بههیزم به زیندوو بوونهوه ههیه، بهلام چهزیک گیانی و داخوازییهکی دل و دموونهه بۆ ئەوهی ئارامی تهواو به دل و گیانم بگا، پهردهم بۆ لهسهه ئەو نهینیه بۆ لابهیری و تامی ئەو خۆشیه بکهه. **{ قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِّنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ }** پهرومردگار فهرموو: چوار بالنده بگرهه له خۆتیان نزیک بکهروهه چاک سهرنجیان بدمرئ، چاک شیوه و روخساریان ببینه تا دواپی بیانناسیتهوه **{ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَى كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا }** ئەمجار سهریان بپهه و پارچه پارچهیان بکهه و پارچهکانیان به تیکهلاوی لهسهه کیوهکانی دهووبههت دابنئ **{ ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِيَنَّكَ سَعْيًا }** ئەمجار بهناوی نێمهوه بانگیان بکه، بپروانه: چۆن ئەندامهکانیان جاریکی تر کۆدنهوهه و دهچنهوه پهنا یهکتری و ریک دهخهینهوهو گیانیان تێ دهچیتهوهه سهه لههوی زیندوو دمهههوه بهپاکردن دینهوه بۆ لات! **{ وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ }** دلنیا بهه و چاک بزانه که پهرومردگار دمههلاتی رههای ههیه له بوونهومرداو چی بوی ئەنجامی ددها. له ههموو کاروباریکیدا دانا و زانیه و ئیشی بێ حیکمهت ناکا.

{ مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ } نموونهی ئەوانه که مال و دارایی خۆیان له ریکهی خودادا دمهههه **{ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنبَتَتْ سَبْعَ سَابِلٍ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِّنْهُ حَبَّةٌ }** وهکوو نموونهی دهنکه تۆویک وایه: کهله زهوییهکی به پیت و بهرهکهتدا بچینرئ، چهوت گوته دانهویلهی ئی شین ببیو، له ههر گوته دانهویلهیهکیاندا سهه دنکی تیدا بئ **{ وَاللَّهُ يَضَاعِفُ لِمَن يَشَاءُ }** پهرومردگار لهو ئەندازهیهش بۆ کهسیک مهیلی ئی بێ بۆی زیاد دهکا، وه ئەو رێژهیه دوو چهندنهه و چهند

چهندانه‌ی دهکاته‌وه {وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ} کهنجینه‌و دارایی خودا به‌ره‌راوان و ره‌هایه، چه‌ندیکی لی ببه‌خشش لیی کهم نابیتسه‌وه، ناگادار و زانایه ده‌زانی کی شیایو زیاده پی به‌خشینه..

{^{۲۶۲}الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ} نه‌و خوداناسانه‌ی مال و دارایی خو‌یان له پی‌ناو به‌رژه‌وه‌ندی ریگه‌ی خودادا خه‌رج ده‌که‌ن، یارمه‌تی جه‌نگاوهرانی نیسلام دده‌ن، کۆمه‌کی به‌شاگردانی زانسته پی‌ویسته‌کانی نیسلام ده‌که‌ن، پیداو‌یستی‌یان بۆ دابین ده‌که‌ن، یارمه‌تی هه‌زاران و بی نه‌وایان دده‌ن، {ثُمَّ لَا يَتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَّا وَلَا أَدَى} له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا به‌شوین نه‌و مال به‌خشین و یارمه‌تیدانه‌دا هیچ منه‌ت و شانازی ناکه‌ن، یارمه‌تی و مال به‌خشینه‌کانیان به‌چاوی یارمه‌تی دراوه‌کاندا ناده‌نه‌وه، دلیان به‌منه‌ت به‌سه‌ردا کردن و شانازی به‌سه‌ردا کردن ناخو‌ش ناکه‌ن، نه‌وانه {لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ} لای خودای گه‌وره پاداشی زۆر گه‌ورمیان بۆ ناماده کراوه، له‌و رۆژدا که هه‌موو که‌س ترسی لی دهنیش و تینیان بۆ دئ، نه‌وان هیچ ترسیان له‌سه‌ر نیه و تووشی غه‌م و نارحه‌تی نابن، چونکه نه‌وان له‌به‌ر رمزه‌ه‌ندی په‌روم‌ردگار مال و دارایی خو‌یان به‌خشیه‌وه، به‌شوین مالبه‌خشینه‌که‌یانه‌دا هیچ منه‌ت و شانازی‌یه‌کیان به‌سه‌ر مال پی به‌خشاوه‌کاندا نه‌کردوه‌وه، وته‌ی نابه‌جی‌یان به‌رامبه‌ر نه‌کردون، چونکه

{^{۲۶۳}قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذَى} ته‌نانه‌ت وته‌یه‌کی باش و ره‌تکردنه‌وه‌ی داوای سوالکه‌ر به‌شیوه‌یه‌کی جوان و چاو‌پۆشین له‌هه‌له‌و نیلحاحی داواکار و هه‌لس و که‌وتی، باش‌تره له‌خیر پی‌کردن و یارمه‌تیدان و مال به‌خشینیک به‌شویندا منه‌ت و شانازی به‌سه‌ردا بکری، یان جنیوی پی بدری! {وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ} په‌روم‌ردگار بی ناتاجه له‌مالبه‌خشینی ناده‌میزاد و چ پی‌ویسته‌یه‌کی به‌وه‌نیه؛ به‌لکوو نه‌وه تافیکردنه‌وه‌یه بۆ خاوه‌ن سامان و ده‌وله‌مه‌ندان، به‌سه‌ره‌رو نارامه که‌وا زوو به‌زوو سزای منه‌تکاران و شانازی‌که‌ران ناداو، مۆله‌تیا‌ن دده‌ا بۆ ماوه‌یه‌کی تر، یان بۆ رۆژی قیامه‌ت!!

{^{۲۶۴}يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى} نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی بر‌واتان به‌نایینی نیسلام کردوه‌وه موسولمان بوون، هه‌رگیزاو هه‌رگیز نه‌که‌ن خیر و خیراتتان به‌هوی منه‌ت کردن و شانازی و جنیودان - پووج مه‌که‌نه‌وه

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتٍ اللَّهِ وَتَقْسِطًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّتٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَكَانَتْ أَكْشَاةً ضَعْفَتٍ فَإِنْ لَمْ يُمْسِكْهَا وَابِلٌ فَطُلَّ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٦٥﴾ يَوْمَ أَحْذِكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ نَّجِيلٍ وَأَنْتُمْ تَخْرُجُونَ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَتَمَنَّوْا الْخَيْثُ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِعَازِلِيهِ إِلَّا أَنْ تَنْهَضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَكِيمٌ ﴿٢٦٧﴾ الشَّيْطَانُ يَبْذُوكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَعْمَلُونَ ﴿٢٦٨﴾ يَوْمَ الْحِجْمَةِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِجْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٦٩﴾

{كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ} وه‌کوو نه‌و که‌سه‌ی مال و سامانی خو‌ی دبه‌خشش بۆ ریا‌بازی و خو‌هه‌لکیشان و بر‌واشی به‌خوداو رۆژی دوا‌یه نیه. نه‌وه {فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ جَنَّتٍ بِرَبْوَةٍ عَلَيْهِ ثَرَابٌ} نه‌مونه‌ی نه‌م کابرایه‌ی که مالبه‌خشینی بۆ ریا‌بازی‌یه، نه‌م دل‌ره‌قه‌ی که هیچ نیمان و بر‌وایه‌کی له‌دلدا نیه، دل‌ره‌قیکی له‌خودانه‌ترسی واکه به‌په‌رده‌ی ریا و رو‌پامایی دل‌ره‌قیه‌که‌ی خو‌ی داپۆشیوه، نه‌وه وه‌کوو: به‌رده لیسووه‌که‌یه‌کی ره‌ق و ته‌ق وایه، که هه‌ندی گ‌ل و خو‌لی به‌سه‌رموه بی و له‌پیش چاو به‌رده‌که دیار نه‌بی (واته: وه‌کوو چۆن گ‌ل و خو‌له‌که ره‌قی به‌رده‌که‌ی داپۆشیوه وئ ده‌جی که‌سیک هه‌بی ته‌ماعی نه‌وه‌ی هه‌بی شتی لی بر‌وینی، دلی نه‌و کابرایه‌ش ناوا ره‌قه و په‌رده‌ی ریا داپۆشیوه، وئ ده‌جی که‌سانیک هه‌بن و بزانی نه‌م کابرایه مالبه‌خشینه‌که‌ی له‌به‌ر خاتری خودایه!). {فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهَا صَلْدًا} بارانیکی قه‌تره گه‌وره‌و لیزمه‌ناسای لی بدا، هه‌رجی گ‌ل و خو‌لی و به‌سه‌ر به‌رده‌که‌وه لای به‌ری و ره‌قی و بی که‌لکی به‌رده‌که دهر‌به‌که‌وی و بارانه‌که‌ش له‌و ناسته نه‌رووه‌کی پی شین بی و نه‌میوه‌یه‌ک پی بگه‌یه‌نی، ناواهیش خیر و خیراتی کابرای

ريباباز بى خىرو شياوى پاداش نيه و رۆزى قيامهت هيچى دمست ناكهوى! {لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا} ئەو ريبابازانە ناتوانن هيچ سوودىك بە دەست بېنن لە پاداشى ئەو مالبەخشىنەى كە بە ريبابازى ئەنجاميان داوه، ئەو ريباكارانە كردهوهكانيان كردهوى كافرو خودانەناسهكانە {وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ} خودا گەل و گروى خودانەناس و كافر هيدايت ناداو پشتگيريان ناكاو، لە رۆزى قيامهتدا مايە پووچيان دەكا.

{وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَتَثْبِيتًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ} نموونهى ئەوانەى كە مال و سامانى خۆيان دەبەخشن لە پېناو رەزامەندى پەرورەدگارداو، رەهتايانى نەفس لەسەر سەخاوت و پاكردنهوى لە چلگى مادەو دامركاندننى دل و دەروونى خۆياندا مالهكەيان دەبەخشن، بەدلىكى پەر لە نيمان و نيمانىكى قوول و رەگ داكوتاو خىروخيرات دەكەن، برپاوى پتەويشيان بە پاداشى خودا هەيه، نموونهى ئەمانەن {كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ} وەكوو نموونهى باخىك وايە بە تەبۆلگەيهكەوه كە زەبويهكەى بە پیت و بەرەكەت بى و نەرمان و گل زۆر بى. {أَصَابَهَا وَابِلٌ فَاتَتْ أَكْثُلَهَا ضِعْفَيْنِ} بارانىكى قەترە گەورەى بەسەردا ببارى و هەوايهكى صاف و گەش و ناكەرى ئى بدا، نيت ئەو باخە دووقات و دوو چەندانەى خۆى - لە غەيرى ئەو شوپنەدا - بەرووبووم و مەبرېنى و خىرو خيراتى ئى بكەوېتەوه {فَإِنْ لَّمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطُلْ} خۆ ئەگەر برپى كات بارانى تېرو تەسەلى ئى نەبارى، ئەوه بەهۆى جېگەى لەبارو هەواسازى و رشپنە باران، شەونمى ئى ببارى، بەرووبوومى خۆى بدا، خىروخيراتى ئى دەستەبەر بكري، {وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ} خودا بەكردهوهو كردارتان بيناو زانايە، هيچى ئى هون نابى...

{أَيُّدُ أَحَدِكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ نَّجِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ} واتە: ئەى ئەو كەسەى مال و سامانى خۆت دەبەخشى بە ريبابازى و بۆ ناوو شۆرمەتا ئايا پیت خۆشە كە باخىك هەبى دار خورماو ميوو هەنارو هەرمى و جۆرەها دارى بەردارى تېدا بن، بە ژېر دارەكانيدا جۆگەو جۆبار بكشېن و دارو درەختەكانى ئاو بدا، هەموو هيوو تەماى دونيات هەر ئەو باخە بى، بەتەمابى سوودو قازانجى بۆ خۆت و بۆ مندالەكانىشت هەبى؟ {وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ} چەند زارۆك و خيزانى زۆرو ساواشى هەبى، بۆ خۆشت پېرو كەنەفت بوبى و تواناى كارو كاسبىت نەمابى و،

مندالەكانىشت بى نەگەيشتبن و خۆيان بى بەخىو نەكرى چ جايى بژيوى تۆ دابىن بكەن، جگە لەو باخەش هيچ سەرچاوهيكەى بژيوى تەرت نەبى، جا ئەم باخە كە بەم شيوە جېگای هيوو ناوات بى، لەنكاويك {فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ} وەيشوومەو رەشەباى سەخت و ئاگراوى لىى بداو بيسوتېنى و ويران و تارو مار بېى، ئەمە وېنەى حالى تۆيە: كە بەرپا مال بېەخشى، يان مەنت و شانازى بكەى بە مال بەخشيەكەت، كە هيچ سوود و قازانجىك دەست ناكهوى و لە ناكامى كردارەكانتدا جگە لە ناخ و ئۆفېشت لەدەست دەرجوون زياتر هيچت دەست ناكهوى. {كَذَلِكَ يَبِّينُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ} ئابەو شيوە روون و ناشكرايه پەرورەدگار نيشانەى گەورەى خۆى و، بەلگەى نەيتى شەريعت و مەبەست و سوودەكانى بۆ ئيوە ئاشكرا دەكا، تاكوو ئيوە بە چاويكى وردبينيەوه سەيرى رووداوهكان بكەن، بە بىرو هۆشيكى تەواوهو تېبفكرن و پەندو عىبرت و مېگرن و لە مەبەستەكانى حالى ببن، مالبەخشين و كردارو چاكەو گوشتارتان بۆ رەزامەندى خودا بى و ريبابازى تېدا نەكەن.

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِّنَ الْأَرْضِ} ئەى ئەو كەسانەى موسولمانان و بپرواتان هەيه، فەرمانتان بى دەكەين كە لە چاكترينى مال و دارايى خۆتان بېەخشن، چ بەرووبووميكتان باش و بە نرخە لە ئەوه خىرو خيرات و زەكات بدن، جا ئەم مال و داراييه پاره يان ئاژەل يان دانەويەله و ميوو كالای بازىرگاني بى يان كان و شتى دۆزراوى ژېر زەوى بى! {وَلَا تَتِمَّمُوا الْخَبِيبَ مِنْهُ تَنْفِقُونَ} نەچن شتى خراپ و بى كەلك بېەخشن، شتى خراپ ديارى مەكەن بۆئەوهى بىدەن بە زەكات. {وَلَسْتُمْ بِأَخْلِيهِ إِلَّا أَنْ تَغْمُضُوا فِيهِ} چۆن ئيوە شتى وادەكەن و دەچن لە مالى خراپ دەبەخشن، خۆ ئيوە بۆ خۆتان ئەگەر لەو ماله خراپەتان بدريتى دلتان بپروا نادا وەرى بگرن مەگەر چاوى خۆتانى ئى بنوقين! ئەگەر يەكيك لە ئيوە قەرزى لەسەر خەلك بى و لەو جۆرە ماله خراپە قەرزەكەى بۆ بېنيتەوه، بە حيسابى مالى باش وەرى ناگرنەوه مەگەر لە نرخەكەى دابشكېن! دەى چۆن رازى دەبن ئەوهى بۆخۆتان ناتانەوى وەرى بگرن بىدەن بە خودا؟! مافى ئيمە لەسەرتان ئەوهيه كە چاكترين مالى خۆتان بېەخشن!! {وَاَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ} ئەوه بزانن كە خودا فەرمانتان بى دەكا بە مالبەخشين و بە مالى باش بېەخشين - ئەو خۆى هيچ ئاتاجى بەو ماله نيهو خودا بى ئاتاجە لە مالبەخشيتان و بى ئاتاجە لە هەموو

بوونه وەر، چونکه پهر و مردگار که فەرمانتان پئ دهکا به مالبه خشین: بۆ سوود و قازانجی خوتانه و بۆ دسته بهر بوونی یه کسانو، بهرام بهر بوونه له نیوان دهوله مه ندو هه ژاردو، بۆ تاقیر دنه وهی ئیویه.

{^{۲۶۸} الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ} شهیتان دوزمنی ئیویه، خۆتکه ی دلتان ددهاو هه لتان دهنی بۆ رژی و جروکی و دمتان ترسین له هه ژاری و نه دارایی، نه وه ده خاته دلتانه وه که نه گهر مال و دارایی خوتان ببه خشن، له شتی باش به شی هه ژاران بدن، خوتان هه ژار دهن، و پرای نه وه ش فەرمانتان پئ دهکا به خراپه کاری، نه وه متان ده خاته دله وه که نه چن له ترسی هه ژاری و شتی تر کج زینده به چال بکه، هه لپه هه لپی مال و سامان کو کردنه وه بکه، سوود و ریا بخون و گوئ نه دهنه جه لال و حه رام و هه ر خه ریکی سامان کو کردنه وه بن، ترسی هه ژاریتان هه بی، نه مانه هه موویان به فاحیشه ده ژمی در دین! {وَاللّٰهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا} پهر و مردگار به ئینی لیخوش بوونی خوتان - به وهی پیغه مبه ره وه - پئ را ده گه یه نی، له پاداشی مال به خشین و چاکه کاریتاندا گونا هتانه ره ش ده کاته وه، زیاد له وه ش له دونیادا مال و داراییتان بۆ زیاد ده کاو له شوینی مال به خه شراوه که هی تران دده اتن {وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ} پهر و مردگار خه زینه ی ره حمه ت و به زمی فراوانه، ج به ئینی که بدا نه نجای ددها، زاناو ناگاداره به و شته ی ده به خشن و پاداشی باشتان دده اته وه.

{^{۲۶۹} يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَن يَشَاءُ وَمَن يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا} پهر و مردگار حیکمه ت و لیزانی ددها به و که سانه ی که بیه وئ بیانداتی، که سیکی ش حیکمه تی پیدرا، بیگومان خیر و بیریکی زوری دراوتن. جه ماو مری زانیانی نیسلام پییان وایه حیکمه ت بریتیه له زانست و تیگه یشتن و هورنان. حیکمه ت تایبه تی پیغه مبه رایه تی نیه به لکوو گشتی تهر و هه ره ژوو رووی حیکمه ت پیغه مبه رایه تییه، به حیکمه ت ده توانری حه قیه ته و وه هم لی که حیا بکریته وه، هه رقی نیوان ختوکه (وه سو ده) و نیگا بکری. {وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ} سوود له زانست و مرناگری و ئاموژگاری کاری تی نا کاو به یاد خه سته وه سوود مه ند نابن، مه گهر خاوه ن عه قلیکی ساخ و سه لیم که خیطابی شه رعی تی بگا و مانای که لامی خودا بزانی!

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِّنْ نَّفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِّنْ نَّذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢٦٩﴾ إِن تُبَدَّوْا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَإِن تُخْفَوْهَا وَتُؤْتَوْهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَيُكَفِّرْ عَنْكُم مِّنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧٠﴾ لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَاءُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا تُنْفِسْكُمْ وَمَا تُنْفِقُوا إِلَّا لِأَنْبِيََاءَ وَجَوَّ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُّوفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧١﴾ لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعْقُوبِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيَّتِهِمْ لَا يَتَعْلَمُونَ النَّاسَ إِلَّا كَافًا وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يُوَفِّيهِمْ عَلَيْهِ ﴿٢٧٢﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِالْأَيْلِ وَالْثَّكَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٣﴾

{^{۲۷۰} وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِّنْ نَّفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِّنْ نَّذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ} هه رچی خه رج بکه له مال و دارایی و بیبه خشن، نه زرو هۆتوی بکه، بۆ خودا بن، یان بۆ ریا بازی بن، نه وه بیگومان خودا پپی ده زانی به کئ دراوه، له خیر سه رف کراوه یان له شه ردا خه رج کراوه پاداشی چاکه به چاکه دده اته وه، سزای توندو تیزیشی ناماده کردوه بۆ تاوانکاران، سه ته مکارانیش له روژی قیامه تدا هیج به شت و په نایه کیان نیه، نه و سه ته مکارانه ی که رژیان له مال به خشیندا کردوه که س نیه کو مه کیان پئ بکا.

{^{۲۷۱} إِن تُبَدَّوْا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَإِن تُخْفَوْهَا وَتُؤْتَوْهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَيُكَفِّرْ عَنْكُم مِّنْ سَيِّئَاتِكُمْ} نه گهر به ئاشکرا مال به خشین و خیر و خیرات بکه به و مه به سه ته ی که ببن به سه ر مه شق و خه لکی تر چاوتان لی بکا، شوینتان بکه وئ نه وه کاریکی باشه و په سه ند، خۆ نه گهر به نه یینی نه و کاره نه نجام بدن و جگه له خودا که سی تر ناگای له مال به خشینه که تان نه بن و به شی هه ژاران بدن، نه وه زور

باشتره بۇ ئىۋەدە خودا بېرىپ لە گوناھەكانتانی پىر رەش دمكاتەۋەدە لە تاوانەكانتان خۇش دەبىي {وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ} خودا ئاگادارو بىنايە بە ھەموو كردارىكتان و ھەموو نەيئىيەك دەزانى، بگەرە لە (نەيئى) یش نەيئى تر دەزانى و ئاگای لىيەتى، پاداشى كردهۋەكانتان دەداتەۋە.

{ثَبَّتْ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ} ئەى پىغەمبەر! پىۋىستە تۆ سنگ فراوان بى، لىبوردوۋى و سنگ فراوانى تۆ بەسەرياندا بېرى، ئەى مەھەد! لەسەر تۆ پىۋىست نىيە كە بە زۆر خەلگى كىش بىكەى بۇ موسولمان بوون، تۆ ھەر ئەۋەندەت لەسەرە ئامۇزگارى و بانگەۋازى ئىسلامى بىكەى، خەلگى شارمىزى ئايىن بىكەى، مزگىنى بەھەشت بەدى بە ئەۋانەى پابەندى ئامۇزگارپىيەكانت دەبن، ئەۋانەى سەرىپچى دەكەن بىيانترسىنى و ھەرشەيان لى بىكەى بە ئاگرى دۆزدەخ.. بەلام گەياندن بە رىگەى راست و ھەق و يارمەتيدان لەسەر لى لانەدان ئەۋە بەدەست خودايەو، دەسەلاتى پىغەمبەرى تىدا نىيە. {وَمَا تُفْقَرُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَأَنْفُسِكُمْ} ھەر شىك بىبەخشن و سوۋدى ھەزارانى تىدا بى، پاداشەكەى بۇ خودى خۇتانەو، بۇ خۇتان سوۋدى لى دەبين {وَمَا تُفْقَرُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ} خۇ ئىۋەدە موسولمانىش ھەر مالىك بىبەخشن لەبەر خاترى رمزامەندى خودا دەبىبەخشن، مەبەستتان لى رازى بوونى پەرومردگارە، موسولمان نابى خىرو خىرات بىكا بۇ ئەۋەدى باسى بىكەن و پىيدا ھەلبىلەن مەدەجى بىكەن، موسولمان بۇيە مال سەرف ناكە ھەتا بەسەر مال پى بەخشاۋەكەدا خۇ راۋەشىنى و كەش و فشيان بەسەردا بىكا، يان بە تەما ئەۋەدى خاۋەن دەسەلات و پەلە و پاىە لى رازى بن و قەرمەۋى بىكەن، بەلگەو تەنھا لەبەر خاترى خودا بەخشنەدى دەكا، بۇيە دىئايە خودا سەدەقە لى ورمەگىر و دىئايە خودا بەرمەكت دەخاتە مال و دارايىيەۋە، دىئايە خودا پاداشى دەداتەۋە! {وَمَا تُفْقَرُوا مِنْ خَيْرٍ يَرَوْفَ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَظْلُمُونَ} ھەر خىرو خىراتىك بىكەن، ھەر مالىك بىبەخشن پاداشتتان دەدىتەۋەدە ئىۋە ھىچ سەتەمتان لى ناكىر و بە زىادەۋە پاداش ورمەگىرەۋە!! لە دونىا قىامەتدا خۇتان لى سوۋدەند دەبن؛ لە دونىادا مال و دارايىتتان پارىزرا دەبن، ھەزار و نەدارا چاۋ تىنابىر و ھەول نادەن لىتان بىرپىن و لىتان بدزن، لە قىامەتىشدا پاداشتتان چوۋنە ناو بەھەشتە دەستەبەربوونى خۇشى و لەزەتەكانىيەتى. ئەمجار پەرومردگار كۆمەللىك ھەزار ديارى دەكا كە لە ھەموو كەس زىاتر شىاۋى خىر پى كىرەن ئەۋانەى ئەۋەزارەنە

كە پىنج سىفەتيان تىدا بن. رەۋشى يەكەمىان ئەۋەدە: كە دەقەرمۇ: {لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أَحْصَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ}

۱- يەكەم ئەۋە ھەزارانەى كە مال و مندال و سامانى خۇيان لە مەككە بەجى ھىشتوۋەدە لە مەدىنە نىشتەجى بوون، خۇيان تەرخان كىردوۋە بۇ تىكۇشان و خۇبەخت كىردن لە رىگى خوادا پارىزگارى كىردنى پىغەمبەر! وەكوۋ كۆمەللى (صوفقە) كە بىكەيان لە ناو مزگەۋتى مەدىنە بوو، پارىزگارى مالىكانى پىغەمبەريان دەكردو دۆژمن نەيدەتوانى فرسەتيان لى بىن، زىانى خۇيان لە پىنا و خەبات و تىكۇشان لە رىگى ئىسلامدا تەرخان كىردوۋ، بە جۆرىك كە ماۋەى نىش كىردن و بازىرگانىيان نىيە و ناتوان بىرئو بۇ خۇيان دابىن بىكەن؛

۲- دوۋەم ئەۋەدە: كە نەتوانن كار بىكەن {لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ} واتە: ناتوانن بازىرگانى و ئال و وىر بىكەن و بە شوين كاسىدا بگەپىن، جا چ لەبەر پىرى و كەنەفتى بى، يان لەبەر نەخۇشى بى، يان لە ترسى دۆژمن بى، يان لەبەر ھەر ھۆيەكى تر بى.

۳- سىيەم نەفس بەرزى و بى تەماعىيانە، ھىچ ھومىدىكىيان بە مالى خەلگ نىيە، ئەۋەندە نەفس بەرزى و ھىندە بە قەناعەتن لە باردى خواردن و پۇشاك و ھەلەس و كەۋتيان ھەر بەتەۋاۋى ئەۋە لايەنەيان قەرامۇش كىردوۋ، ھىچ گىرنگىيەكى پى نادەن.

۴- رەۋشى چوارەمىان ئەۋەدە كە چەند نىشانەيەكى تايەتەتيان ھەيە {تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ} ناسىن و پىزانىن و دۆژىنەۋەدىان پىۋىستى بە لىۋرد بوۋنەۋەدە تىفكىرىنى موسولمانان ھەيە، لىزانى و دوۋرىنى و عەقل و ھۇشى تايەتى گەرەكە، پىۋىستە لە ھاۋس و خىزم و كەس و كاريان پىسار بىرى، وى دەجى ديارەدى ھەزارىيان پىۋە ديار بى و كىزو لاۋاز و پۇشاك دىراۋ بن، بەلام زۆر جار ئەم ديارە بەرچاۋانە نابنە نىشانەى ھەزارى و نەبوۋنى؛ چۈنكە وا دەبى دوو كەس يەككىيان خۇ بە ھەزار پىشان دەدا و پۇشاك دىراۋ سەروگىۋ روت و پى خاۋسە، يەككىشىيان پۇشاكىكى پاك و خاۋىن و مامناۋەندى دەۋشى و وى دەجى ئەم ھەزار بى و ئەۋى تىران درۇ بىكا!!

۵- رەۋشى پىنجەم دىرومەزە نەكرەنيانە {لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا} واتە: بە ھىچ جۆرىك سۋال ناكەن و نەفس بەرزى و نەفس بەرزىيان رەۋشتىكى ھەمىشەپىيانە و بەھىچ جۆرىك داۋا لەكەس ناكەن.

{وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ} هەر خێرو خیراتیەک بکەن کەم بێ یان زۆر بێ خودا ناگادارەو پێی دزمانی و ناگای لێیهتی و مەبەست و نیهتی بەخشندهکە دزمانی بۆ چیهی و بۆچی نیه، پاداشی پێویستیان دهداتهوه.

{^{۲۷۴}الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً} ئەوانە ی مال و دارایی خۆیان دمه‌خشن، له هه‌موو شوێن و کاتێکدا؛ به‌شه‌وو روژ، به‌نه‌پنی و به‌ناشکرا، هه‌یج شتێک نا‌پێته له‌مه‌په‌رو مانێع له‌به‌رده‌م مالبه‌خشیانیاندا، ئەوانه {فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ} پاداشی باشیان له‌لای خودایه‌و له‌گه‌نجینه‌ی رحمه‌تی خو‌ی خه‌لاتیان دهداتن، ئەوانه له‌جیهاندا نه‌رکی سه‌رشانی خۆیان نه‌نجام داوه، ئیتر {وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ} ترسیان نیه و سه‌ربه‌رزن، چونکه ئەوان نه‌و کاته‌ی پێویست بووه مالی خۆیان به‌خشن به‌خیلی و رزدی و چروکیان نه‌کردوه، یارمه‌تی هه‌زارانیان داوه، {وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ} خه‌م و خه‌فه‌تی نه‌و‌مشیان نیه که فرسه‌تیا‌ن له‌کیس چووبی، چونکه ئەوانه نه‌ومنده نه‌فس به‌رز بوون هه‌موو ئاوات و هیوا‌یه‌کیان نه‌و‌دیو پێدا‌وێستی بێ نه‌وا‌یان دا‌بین بکەن و یارمه‌تی هه‌زارێک بدن و، برسیه‌ک تێر بکەن، یان کهل و پهل و تفاق‌ی پێشمه‌رگه‌یه‌کی نی‌سلام دا‌بین بکەن و بب‌یترنه سه‌ر سنوورو، سه‌نگه‌رو که‌لێنکی پێ بگرن، تا به‌رگری له‌مال و نامووسی موسو‌لمانان بکەن.

{^{۲۷۵}الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ} ئەو که‌سانه‌ی سوود و مرده‌گرن و رېبا خو‌اردنیا‌ن به‌لاوه ره‌وا‌یه به‌بێ هۆی ره‌وا به‌نا‌حه‌ق، به‌بێ ماندوو بوون و کو‌شش مال و سامانی خه‌لکی ده‌خۆن، ئەوانه له‌چه‌واشه‌یی و ده‌پاوکی و وێژدان مردوویی و رو‌چوون له‌کرده‌وه‌ی دونیای‌ی دا وه‌کوو نه‌و شیت و ده‌ست ئی درا‌وانه وان که جنۆکه ده‌ستیان ئی ده‌وه‌شینن! ئەوانه کاتێک رو‌ژی قیامه‌ت زیندوو ده‌کری‌نه‌وه، هه‌ر له‌و کاته‌وه له‌گو‌ڕ دینه‌دمرئ تا دینه‌ده‌ستی مه‌حشه‌رو دوا‌یی به‌ره‌و به‌هه‌شت و دو‌زه‌خ دا‌به‌ش ده‌کری‌ن - شه‌په‌ ئی درا‌ون و هه‌لس و که‌وتیا‌ن به‌نا‌رێک و پێکی دیته‌ پێش چاو - هه‌موو دم په‌شی‌وا‌و له‌ش دا‌هێزا‌و سه‌ر ئی تیک‌چوو به‌هۆی ئۆبا‌لی قورسای‌ی نه‌و ماله‌ حه‌رام و سوود ئامی‌زه‌ی که له‌دونیا‌دا به‌نا‌په‌وا خو‌اردوو‌یا‌نه، به‌جو‌ریک ره‌نگ و پوخساریان له‌هه‌موو که‌س جیا‌وا‌زه، نا‌توانن رێ بکەن و هه‌رکه و یستیان بجو‌ولێن ئەندامه‌کانیا‌ن ها‌وکاریان نا‌کەن و له‌دوا‌یا‌ن نا‌یه‌ن، ئەمه‌ش

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۷۴﴾ يَمْحُو اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيلُ الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿۲۷۵﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۲۷۶﴾ يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَدْعُونَ وَذُرُوا مَابَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۲۷۷﴾ فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُبْتِغُوا فَلََكُمْ رَأْسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلُمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿۲۷۸﴾ وَإِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ دُونَ عَشْرِ فَنَظَرًا إِلَى مَسَرَفٍ وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۲۷۹﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿۲۸۰﴾

وینه‌یه‌کی دزی و هیزلی‌کرا‌ی هه‌یه، به‌لگه‌یه له‌سه‌ر نه‌و حاله‌ت و دیا‌رده‌یه که نی‌ظامی سه‌ره‌مایه‌داری سوودنا‌میز له‌جیهانی ها‌وچه‌رخدا به‌دی ده‌هینی، هه‌لکشان و دا‌کشانی با‌زا‌رو ده‌پاوکی و له‌گری‌ژنه‌چوونی سی‌سته‌می ژیا‌ن و بلا‌بوونه‌وه‌ی ترسو له‌رز و نه‌خۆشی ده‌مارگیری و دمروونی و جو‌رها دمردو مه‌ینه‌تی تر هه‌مو‌یا‌ن دیا‌رده‌ی سووخو‌اردن و رېبا و مرگرتن!! {ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا} چونکه ئەوان ده‌یا‌نگوت: سوود و رېبا وه‌کوو کرپن و فروشتنی ئاسایی وان، بۆ‌چوونه‌که‌یا‌ن به‌تال و پو‌وج بو‌و: که پێیا‌ن وا‌بو‌و: رېبا و به‌یع وه‌کوو په‌کترین!! ده‌یا‌نگوت: چۆن ره‌وا‌یه شتێک که نرخ‌ی حازری دیره‌مه‌یک بێ دروسته به‌قه‌رز بی‌فروشی به‌ دوو دیره‌م، هه‌ر به‌و جو‌ره ره‌وا‌یه ئینسان کاتی پێ‌ویستی دیره‌مه‌یک و مرگرت و کاتی هه‌بوون و ئاسایی دوو دیره‌م بدا‌ته‌وه، خو هۆی زیاده‌که له‌هه‌ر دوو سه‌وا‌کاندا ما‌وه‌که‌یه، ده‌ی بۆ ئە‌ویان دروسته‌و ئە‌میا‌ن نادروسته‌و؟ ئیتر په‌رومرد‌گار بۆ‌چوونه‌که‌یا‌نی رته‌کرده‌وه‌و نه‌وه‌ی نا‌شکرا کرد که پێک گرتن (قیاس)ه‌ که‌یا‌ن هه‌له‌یه‌و فه‌رمو‌وی: {وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا} په‌رومرد‌گار کرپن و

به ههل دمرانی بیانچه و سینیتیه و ههست به نیش و نازاری
هه ژاریان ناگا، نه مهش نه وه دهگه یه نی که سوود خواردن
کار و کرده وی کافرو خوانه ناسانه نه که هی موسولمان!

{^{۲۷۷} إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ} نهوانه ی برویان به
نایینی نیسلام هیناوه و خودا دمناسن و پروایان به پیغه مبه
ههیه گوفتار و کرداری چاک نه نجام ددهن و دل و دروونی
خویان پاک دهکهنه وه، یارمه تی هه ژاران ددهن و قهر زداران
مؤلته ددهن {وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ} نویژ دهکهن که یادی
خودایان بیرده خاته وه و نزیکیان دهکاته وه له باره گای زاتی
بیچوونی {وَاتَّسَرَّوُا الزَّكَاةَ} زهکاتی مال و سامانی خویان
ددردهکهن، که ده بیتنه هوی بارسووک کردنی هه ژاران و
بلا و کردنه وهی خو شه ویستی له نیوان ساماندار و هه ژاراندا،
{لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ} نهوانه پاداشی ته وایان له لای خودا
بو ناماده کراوه، روژی قیامت پتی شاد دهبن، شانازی به
کرده وهی چاک خویان دهکهن.. {وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ} له
داهاتوو ناترسن و دلنیا دهبن له ناکامی حیساب و لیکنولینه وه
{وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ} خه م خه فتهی رابوردووشیان نیه، شتیک
نیه هه سرتهی بو بخون و بلین خوزگا بمانکرایه وه دهستی
خویانی بو بشکینه وه.

{^{۲۷۸} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ} نهی نه وه که سانهی نیمانتان
هیناوه و پرواتان به فرمان و نه هییهکانی په رومردگار ههیه،
خوتان له سزای سه ختی خودا بباریزن، پابهندی فرمان و
نه هییهکانی بن، چی دهفه رموی: بیکهن، نه نجامی بدن، چی
نهیی لی کردن لی دوور که ونه وه {وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا} نهو
قازانچ و سوودهی لای قهر زداران ماوتسه وه وازی لی
بئین و گهر دنیان نازاد بکهن {إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ} نه گهر راست
دهکهن نیوه به دل پرواتان هیناوه، به راستی پابهندی
فرمان و نه هییهکانی نایینی نیسلامن!!

{^{۲۷۹} فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا} نه گهر نیوه نهی موسولمانان! وازتان له
سوود خواردن و ربا و مرگرتن نه هیناو دهستان هه لته گرت لهو
ربایه ی ماوه لای قهر زداره کانتان نه وه {فَأَذْنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ
وَرَسُولِهِ} بزنان که نیوه شه پکی سامناک و دژوار له گهل
خودا و پیغه مبه دهکهن، ناماده بن بو جهنگان له گهل خودا و
پیغه مبه ردا. {وَأِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ زُجُجٌ أَمْوَالُكُمْ} نه گهر توبه تان
کردو و وازتان له ربا هیناو پابهندی فرمانی نایین بوون،
نه وه دهتوانن دهست مایه که تان و مر بگر نه وه {لَا تَطْلُمُونَ وَلَا
تُظْلَمُونَ} زیاده له قهر زداره کان و مر نه گرن و سته میان لی

فرۆشتنی هه لال کردووه ربا ی یاساغ کردووه، چونکه
سه وداو مامه له به رده و ماو تیبینی نه وهی تیدا دهکری که کریار
سوود له کال کپدراوه که ده بین، بو نمونه که سیک گهنم
دهکری یان لی دمه خوا یان دهیچینی، یان دهیفرۆشیتیه وه،
پاره که بهرام بهر کالاکه یه و کریار و فرۆشیار هه رده و کیان
رازین!! به لام ربا و انیه چونکه له مامه لهی ربا نامیزدا
خاومن پاره نه نازمه که پاره یان کالایه که ددهاته کابرایه که
دوایی پاش ماومیه که زیاد لهو نه نازمه ی لی و مرده گریته وه،
نهو زیاده یه و مری دهگریته وه هیچ بهرام بهریکی نیه و
به مرز مانهندی کابرای خاومن ناتاج نیه، نهو به ناچار ی نهو
زیده یه ددها به خاومن سامانه که. جا {فَمَنْ جَاءَهُ مَرْعَظَةٌ مِّنْ
رَّبِّهِ فَاتَّقِ اللَّهَ مَا سَلَفَ} که سیک نه وهی پی گه یشتت که ربا
یاساغ و خیرا وازی لی هینا، نه وه نهو ربا یه ی له وه پیش
و مری گرتووه بو خو یه تی و داوی نه وهی لی ناکری که نهو
ربایه ی له وه پیش و مری گرتووه بیداته وه، به لگوو نه و منده
به سه که نیتر له وه به و لاوه ربا و مر نه گری {وَأْمُرْهُ إِلَى اللَّهِ}
لیب و وردن و چاپۆشی لی کردن به دهست په رومردگار و، بو
خوی دمرانی روژی قیامت چی بو بریار ددها، {وَمَنْ عَادَ
فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ} که سیک دوی نه وهی
بگه ریته وه بو سوود و مرگرتن و ربا خواردن، و هکوو سه رده می
نه زانی و جه هالهت هه ژاران بچه و سینیتیه وه، نه وه شیای
سزای توندی دۆزه خه وله ناو ناگردا ماومیه کی دوورو دریژ
دهمینیتیه وه و تۆله ی نهو سه ریچی کردنه ی لی
دهسیند ریته وه.

{^{۲۸۰} يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ} په رومردگار خیر و
به ره که تی مال و دارایی سوود تی که و توو نا هیلی و گه شه ی پی
ناگا، هه رچه نده به روالته مال و سامانه که به هوی ربا وه
زیاد بکا، به لام له راستیدا هه روو له نه مان و به ره و هه وتان
دهچی. به پیچه وانه وه سه دهقه و خیر و خیرات خودا
به ره که تی تی دمه خوا و خیر و بیرده کی دووچه ندانه دهکاته وه،
له دنیادا هه رگیز سه دهقه و خیر لی کردن مال و دارایی که م
ناکاته وه و خوا بو ی پر دهکاته وه، له روژی قیامتیشدا
خیر که ر پاداشی خیر کردنه که ی به دووچه ندانه و جهند
چه ندانه و مرده گریته وه. {وَاللَّهُ لَا يُجِبُ كُلَّ كَفَّارٍ أَتَمِّمْ}
په رومردگار هه رکه سیک به رده و ماو بی له تاوان کردندا و
سو پاسگو زاری نیعمه تی خودا نه بی و له مال و دارایی خوی
نه به خشی، خو شی ناوی و رقی لی ده بیتیه وه. چونکه نهو
سامانداره رژه پیویستی و ناتاجی هه ژاران دهقو زیتیه وه و

نه‌کهن: به‌وه که له ده‌ستمایه‌که‌تان که‌م بکه‌نه‌وه، به‌لکوو نیوه ده‌توانن ده‌ستمایه‌که‌تان به‌بی زیادو که‌م و‌مر‌بگر‌نه‌وه.

{^{۲۸۰} وَإِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنُظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ} نه‌گهر هاتوو قهر‌زداره‌که نه‌بوو بوو نه‌یده‌توانی خیرا ده‌ستمایه‌که بداته‌وه، نه‌وه مؤله‌تی بدن تا شتیکی ده‌ست ده‌که‌وئو و ده‌توانی قهر‌زه‌که بداته‌وه. {وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ} خو نه‌که پی‌اوه‌تی له‌گه‌ل قهر‌زداره نه‌بووه‌کان بکه‌ن و له هه‌موو قهر‌زه‌که، یان له هه‌ندیکی خو‌ش بب، نه‌وه له مؤله‌تدانه‌که باش‌تره بو نه‌وان و بو نیوه‌ش خیری زیاتره، {إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ} واته: نه‌گهر نیوه ده‌زانن لی‌خو‌ش‌بوو له هه‌موو قهر‌زه‌که، یان هه‌ندیکی خیری زیاتره له مؤله‌تدان و له‌سه‌ر وه‌ستان! نه‌وه به‌ گو‌یردی زانیارییه‌که‌ی خو‌تان بکه‌ن و له برا‌کانتان خو‌ش بب و ره‌حم و به‌زمی خو‌تانیان بو ده‌ربخه‌ن! {^{۲۸۱} وَأَقْرَأُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ} بترسن له ناخو‌شی نه‌و روژه سامناکه‌ی که غه‌م و په‌زاری دونیاتان - له‌ترسی حیساب و لی‌کو‌لینه‌وه - له بیرده‌چیت‌ه‌وه بترسن له روژیکی سامناک و گهردی و هه‌ا که نیوه تییدا ده‌گه‌رپنه‌وه بو لای خوداو له‌سه‌ر کرداره‌کان‌تان حیساب‌تان له‌گه‌ل ده‌کاو سزاو پاداش‌تان ده‌داته‌وه؛ له‌سه‌ر چاکه پاداش و له‌سه‌ر خرابه سزاتان ده‌دا {ثُمَّ نُوَفِّي كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ} نه‌مجار هه‌موو که‌سیک له خیر و شهر شی‌او‌ی جی بی و‌دی ده‌گری، هیچ سته‌میان لی‌ناکری و له پاداشی کرداری چاک‌تان که‌م نا‌کری‌ته‌وه و له ریژه‌ی سزاش‌تان زیاد نا‌کری!! {وَهُمْ لَا يَظْلَمُونَ} نه‌وان سته‌میان لی‌ناکری.

{^{۲۸۲} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ} نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی نیمان‌تان هیناوه و موسولمانن! نه‌گهر مامه‌له‌ی کرپن و فروشتنتان کردو قهر‌زی تی‌که‌وت و که‌وته (ذمه) وه، جا فروشتنی شتیکی حازر به‌پاره‌یه‌کی قهر‌ز بوو، یان فروشتنی کالایه‌ک بوو به‌پاره‌ی حازر که له‌وه دوا نه‌و کالایه ته‌سلیم بکری، - به‌مه‌رجی حینس و نه‌ندازه و جۆنیه‌تی نه‌و کالایه له سه‌ودا‌که‌دا روون بکری‌ته‌وه - که به‌عه‌ره‌بی پیی ده‌گوتری، سه‌له‌م. یان بری پاره‌تان دا به‌قهر‌ز بو ماوه‌یه‌ک، نه‌وه له‌م حالانه‌دا وا باشه جۆنیه‌تی مامه‌له‌که‌و جۆری ری‌که‌ه‌وتن و سه‌ودا‌که بنوسری، ماوه‌ی قهر‌زه‌که به‌روژو مانگو سا‌ل دیاری بکری، به‌جۆریک که کاتی و‌مر‌گرتنه‌وه‌ی قهر‌زه‌که - چ کالای یان پاره - دیارب، هیچ ته‌م‌ولی‌لییه‌کی تییدا نه‌می‌نی {وَلْيُكْتُبَ بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ} با نه‌و نووسه‌ری

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ وَلْيُكْتُبَ بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا بَيَّضَ مِنْهُ شَيْئًا فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضِعْفًا أَوْ لَا يَسْطِيعُ أَنْ يُمِلَّ هُوَ فَلْيُمْلِلْ وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِ وَاسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّنْ رَضَوْنَ مِنَ الشَّهَادَةِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكَّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَىٰ وَلَا يَأْبَ الشَّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا وَلَا تَسْخَرُوا أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰ أَجَلٍ ذَٰلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ بَحِيرَةً حَاضِرَةً تُدْيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهَا وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَقَمَّلُوا لَهُمْ فَسَوْفَ يُعْطِيَكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ وَاللَّهُ يُكَلِّمُ مَن يَشَاءُ عَلَيْهِ ۝

قه‌باله نامه‌که‌تان بو ده‌نووسی دادپه‌روم‌بی و به‌یه‌ک‌سان و یه‌ک چاو سه‌یری سه‌ودا‌که‌ره‌کان بکاو، نه‌چی قه‌باله‌که وا بنووسی زانی لایه‌کی تییدا بی و سوودی لایه‌کی تییدا بی، ده‌بی نووسینه‌که‌ی مانای روون و ناشکرای هه‌بی، خو به‌پاریزی له‌و شتانه‌ی که زیاد له مانایه‌ک ده‌به‌خشن، نووسه‌ری قه‌باله، وه‌کوو قازی و دادومر وایه له نیوان خاوم قهر‌زو قهر‌زداردا، نه‌مه‌ش نه‌وه ده‌خو‌زی که نووسه‌ر نه‌مین و عادل بی، {وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ} نابی نووسه‌ر سه‌رپی‌چی بکا له نووسینی قه‌باله به‌و شی‌وه‌ی که خودا فی‌ری کردوو، زیادو که‌می تییدا نه‌کاو شتی‌ک نه‌نووسی زانی لایه‌ک و سوودی لایه‌که‌ی تری تییدای، نووسین نیعه‌مه‌تیکی خودایه‌ ده‌بی نووسه‌ر سوپاس‌گوزاری نه‌و نیعه‌مه‌ته‌ بی؛ سوپاس‌گوزارییه‌که‌شی به‌وه ده‌بی که داوایان لی‌کرد بو نووسینی قه‌باله و سه‌نه‌دی‌ک گیرنه‌بی و سه‌رپی‌چی نه‌کا، مه‌رجیشه ده‌بی نووسه‌ر زاناو شار‌ه‌زی حوکه‌مه شهر‌عییه‌کان بی و ده‌بی مه‌رجه ناساییه‌کانی تییدای، واته: ده‌بی نووسه‌ر دادومر و زانابی، هه‌رکاتی داوای لی‌کرا قه‌باله بنووسی

نامادهباش بی {فَلْيَكْتَسِبْ} با قهباله که بنووسئ و هیچ گرییه ک پیشان نه‌دا، به‌تایبه‌تی نه‌گهر مامه‌له چیه‌کان نه‌خوینده‌واربن، {وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ} دمبی قهرزاده‌که؛ نه‌و که‌سه‌ی قهرزده‌که‌ی ده‌که‌وینته سهر ناومرپوکی قهباله نامه‌که بؤ نووسهرده‌که بلئ: تا ببیته به‌لگه له‌سه‌ری و به‌ده‌می خو‌ی دان به‌قهرزاریه‌که‌یدا بنئ و نه‌ندازده و مهرج و ماوه‌که‌ی دیاری بکا، چونکه نه‌و خو‌ی به‌رپرسیاره له‌جی‌به‌جئ کردنی نه‌و قهباله نامه‌یه {وَلْيَتْلِ اللَّهُ رَبُّهُ} با نه‌و قهرزاده له‌خودا بترسئ و چی له‌سهره به‌ته‌واوی بیلئ {وَلَا يَنْخَسُ مِنْهُ شَيْئًا} هیچی ئی کم ناکاته‌وه، به‌ته‌واوی نه‌ندازده قهرزده‌که و ماوه مهرجه‌کانی روون بکاته‌وه {فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُمِلَّ هُوَ فَلْيُمْلِلْ وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِ} نه‌گهر قهرزدار نه‌مقام و کم هؤش بوو، یان منداڤ بوو، یان پیری خه‌له‌فاو بوو، یان نه‌زان بوو نه‌ی‌ده‌توانی ناومرپوکی قهباله نامه‌که به‌رپک و پیکی بؤ نووسهر رمتبکاته‌وه، پیویسته وه‌لو و سهرپرشتیاره‌که‌ی یان و‌دکیل و موته‌رجیمه‌که‌ی دادومرانه نه‌م نه‌رکه نه‌نجام بدن، هیچ که‌م و کو‌ری تیدانه‌که‌ن، {وَاسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رَجَالِكُمْ} داوا بکه‌ن دوو پیاوی موسولمان و عادل ناگاداری مامه‌له به‌قهرزده‌که بن‌و، ناگاداری ناومرپوکی قهباله‌که‌بن {فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ} نه‌گهر دوو پیاوی رپک و پیک دمست نه‌که‌وتن با پیاویک و دوو ژن ببن به‌شایه‌د له‌سهر سه‌ودا‌که {مِنْ تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَاءِ} له‌وانه‌ی له‌باری نایین و عه‌داله‌تکاری و هه‌لس و که‌وتیان لیان رازین و دهمانن به‌کاری شایه‌تیدانه‌که‌ دین؛ بویه‌ش مهرجی ئی رازی بوون بؤ شایه‌تی نافرمت داناه، چونکه نافرمت بؤ شایه‌تیدان زمعیفه و خه‌لکی تر که‌متر متمانه‌یان پییه‌تی، له‌به‌رنه‌وه بوونی به‌شایه‌ت پیویستی به‌رمزامه‌ندی سه‌ودا‌که‌ردکان هه‌یه، بویه‌ش له‌شوینی پیاویک دوو نافرمتی دیاری کرد {أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكِّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى} له‌ترسی نه‌وه‌ی که یه‌ک‌یکیان رووداوه‌که‌ی له‌بیر چووده‌وه نه‌ویتریان بیری بینیته‌وه، چونکه زورجاران واده‌بی نافرمت رووداوه‌که‌ی بؤ قورخ (ضبط) ناکری و خو‌ی پیوه هه‌له‌وگیر نا‌کا، ویده‌جئ له‌کاتی شایه‌تیدانه‌که‌یدا هه‌له‌ی تیدابکا، بویه پیویسته دوو نافرمتبن، بؤنه‌وه‌ی هه‌ریه‌که‌یان رووداوه‌که‌ی بیر نه‌ویتریان بخته‌وه، نیر شایه‌تی نه‌میان ده‌بیته ته‌واوکه‌ری شایه‌تی نه‌ویتریان!

{وَلَا يَأْبُ الشُّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا} واته: نابئ شایه‌ته‌کان سهرپیچی بکه‌ن له‌ناماده‌بوون بؤ شایه‌تیدان، به‌لکو

پیویسته شایه‌ت که به‌شایه‌ت گیرا، به‌رپک و پیکی رووداوه‌که تیبگا و به‌باشی سهرنجی بداتی، نه‌مجار کاتی پیویست به‌جئ له‌به‌رده‌م قازی و دادوده‌دا به‌رپک و پیکی شایه‌تییه‌که‌ی نه‌دا بکا!

نیمامی ربيع دمه‌رموئ: نه‌م نایه‌ته کاتی هاتوته خوارئ که هی و هه‌بوو به‌ناو خه‌لکدا ده‌گه‌را بؤ شایه‌تیدان و که‌سی دمست نه‌ده‌که‌وتا هه‌ندیکیش ده‌لین: مه‌به‌ست نه‌وه‌یه؛ که که‌سئ داوی لیکرا ببیته شایه‌ت، نابئ نکوئی ئی بکا، کاتی شایه‌تیدانه‌که‌شی نابئ نکوئی بکا. سهرپیچیکردن له‌شایه‌تی هه‌لگرتن و شایه‌تیدان حهرامه‌وه دهبئ به‌دل فراوانیه‌وه به‌ره‌و پیریان به‌جئ. {وَلَا تَسْأَمُوا أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَى أَجَلِهِ} ته‌مه‌ئی مه‌که‌ن و بیزاری دهرمه‌پرن له‌وه که قهرزده‌که که‌مه یان زوره، بجوکه یان گه‌وره‌یه، نیوه قهباله‌که‌ی بنووسن له‌گه‌ل دیاریکردنی کاتی دانه‌وه‌پشیا.. یان نه‌گهر خاودن مامه‌له‌کان داویان لیکردن بؤ نووسینی قهباله‌که‌هه‌ر له‌یه‌که‌م روژی مامه‌له‌که‌وه هه‌تا روژی دانه‌وه‌ی قهرزده‌که هه‌رکاتی داویان لیکردن بؤ نووسین - قهرزده‌که که‌م بی یان زور - نه‌وه سه‌ودا‌که‌یان بؤ بنووسن!

{ذَلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ} نووسینی نه‌م قهباله‌یه به‌شیومه‌کی رپک و پیک، عه‌دالته‌ت و راستکاری زورتره له‌وه که هه‌ر به‌شایه‌تی له‌سه‌رگرتن کیفایه‌ت بکه‌ن. {وَأَقْرَبُ لِلشَّهَادَةِ} یارمه‌تیدمریشه بؤ راستکردنه‌وه‌ی لار و ویری شایه‌تیدانه‌که‌! چونکه واده‌بی شایه‌ته‌کان چۆنیه‌تی مامه‌له‌که‌یان له‌بیر نامینئ و به‌نووسینه‌که و‌میریان دیته‌وه. {وَأَدْنَى أَلَّا تَرْتَابُوا} به‌نووسینه‌که شایه‌تییه‌که‌یان له‌راستی نزیکتر دهبئ و، له‌ناراستی دوور ده‌که‌ویته‌وه، شک و گومانی نامینئ له‌دیاریکردنی توخمی قهرزده‌که و نه‌وع و نه‌ندازده و ماوه‌ی نه‌مه‌ش به‌لگه‌یه له‌سه‌رنه‌وه که شایه‌ته‌کان مافی نه‌وه‌یان هه‌یه پیئش شایه‌تیدانه‌که‌یان داوی بینینی قهباله نامه‌که بکه‌ن و چاویکی پندا بخشیننه‌وه، یان بؤیان بخویننه‌وه بؤنه‌وه‌ی به‌باشی چۆنیه‌تی مامه‌له‌که‌یان و‌میری بیته‌وه.

{إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً تُدِيرُهَا يَتِّكُمُ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهَا} واته: نووسینی مامه‌له‌که‌ی پیویسته مه‌گهر نه‌و مامه‌له‌یه بازرگانییه‌ک بی له‌نیوان سه‌ودا‌که‌ردکاندا بکری و حازر به‌حازربئ و قهرزی تینه‌که‌وئ، باره بدن و کالاً و‌میرگن، نه‌وه نه‌وکاته نه‌گهر نه‌ی‌نووسن گوناختان ناگاتی، چونکه له‌و حاله‌دا هیچ کیشه و نیزاعیک چاومروان ناکری، خاودن کالاً شت ده‌دا و به‌نه‌خت باره و‌مرده‌گری، نیر ج

پیوستی به نووسین نییه، به لام {وَأَشْهَدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ} لهسه و دای به حازریش شایه تی رابگرن، چونکه ریده که وی له بری سه و دادا دوی ته و او بوونی مامه له که کیسه و نیزاع رو و ددوا مامه له چیه کان پیوستیان به شایه تیدانی شایه ته کان بی! به لام قهرزی دریز خایه ن چونکه واده بی دوی مردنی شایه ته کان کیسه تی و رو و ددوا، بویه پیوسته مامه له که بنووسری. {وَلَا يَصَارَ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ} با نووسری قهباله که و شایه ته کان زیان به مامه له چیه کان نه که به ن، زیادو که می له نه ندادو و ماودی قهرزه که و مهرجه کانی نه که ن، هره و کوو چون دروست نییه بو سه و داکره کان که زیان به نووسه رو شایه ته کان بگه یه ن نه جن به به رتیل و به رتیلکاری داوا له شایه ته کان بکه ن، که شایه تییه که یان نه نجام نه دن، یان شیوه که ی بگوون، نابی زوریان لی بکری بوئه و دی گورانکاری له نووسینه که دا، یان له شایه تیدانه که دا بکه ن، پیوسته رو و دوا که چونه ناوا بنووسری و شایه تیسی هه رناوا له سه ر بدری! {وَأِنْ تَفْعَلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمْ} زیان گه یاندن به مامه له چیه کان، یان به شایه ت و نووسه ره که، لادانه له نایینی پاکی نیسلام و سه ربچی کردنه له راستی و عه دالته و حق!!

{وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيَعْلَمَكُمُ اللَّهُ} خوتان له سزای خودا بباریزن، هه رچی فه رمانی به کردنی کردو و نه نجامی بده ن، هه رشتیکیش نه یی لی کردو و توخنی مه که ون، بریکیش له و شتانه ی نه یی لی کردو و زیان گه یاندنه به نووسه رو شایه تی مامه له کانتان. خودا فیری نه و مه تان ده کا که چون ده قی نه و قهباله نامانه بنووسن {وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ} ناگادار بن و وریابن که س کارتان تینه کا و له شایه تیدان و خویندنه و دی قهباله نامه دا گورانکاری مه که ن!

{وَأِنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانٌ مَّقْبُوضَةٌ} ۲۸۳ نه گه ر نیوه له کاتی مامه له کردنه که تاندا له سه فه ردا بوون، نووسه رو قهله م و ده فته رو کاغه رتان ده ست نه ده که و ت، نه و ده توان بارمه یه ک و مر بگرن و لای خوتان گلی بده نه و ده حه قی خوتان و مرده گرنه و ده، نه مه له کاتیکدا که نیوه دنیا نه بن له و که سانه ی مامه له یان له گه ل ده که ن و به قهرز شتیان دده ن {فَإِنْ آمِنَ بَعْضُكُم بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي اُؤْتِمِنَ أَمَانَتَهُ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ} نه گه ر بازیکتان هه بوو دنیا بوو که ماله که ی ناخوری و له کاتی خویدا بابای قهرزدار قهرزه که ی دده اته و ده، نه و ده بارمه و مرگرتن پیوست نییه!!

وَأِنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانٌ مَّقْبُوضَةٌ فَإِنْ آمِنَ بَعْضُكُم بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي اُؤْتِمِنَ أَمَانَتَهُ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ آثِمٌ قَلْبُهُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿۲۸۳﴾ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ تُبْدُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفُوهُ يُخَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۲۸۴﴾ آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَكِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا تَفِرُّ مِنْ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿۲۸۵﴾ لَا يَكْفُرُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وَسَعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ خَسِينَا أَوْ أَخْطَا نَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿۲۸۶﴾

{وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ آثِمٌ قَلْبُهُ} نیوه ش نه ی شایه ته کان! نه گه ر بانگرتان بو شایه تیدان و داواتان لیگرا، شایه تییه کی که لاتانه مه یشارنه و ده، مامه له و رو و دوا که چونه ناوا شایه تی له سه ربده ن، هه رکه سیك شایه تی بشاریته و ده نه و ده گونا هه باره و تاوان ده کا. {وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ} هه ر شتیک بلین و بیکه ن، باش بی یان خراب، ناشکرا بی یان نه یینی خودا زانا ناگاداره به سه ریدا و دزمانی به ج مه به ستیک نه و کاره تان نه نجام داوه سزاو پاداشی پیوستتان دده اته و ده!!

{لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ} ۲۸۴ هه رچی له ناسمانه کان و زه ویدا هه یه، هه مووی مولکی خودایه و، هه رنه و له نه بو و ده به دی هی ناوه، هه ر نه ویش به ویست و نیراده ی خو ی ته سه رو فیان تیدا ده کا، که س هاو به شی نییه تییا نندا، که سی تر جگه له زاتی خو ی شایانی په رستن نییه، که س ناتوانی له ملک و سه لته نه تی نه و دهر چی، {وَأِنْ تُبْدُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفُوهُ يُخَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ} نه گه ر نه و دی له دلتاندا یه، له خراپه کاری عه زمتان له سه ر کردنیه تی چ کردار چ گو فته ربی دهری بخه ن یان بیشارنه و ده دهری نه خه ن نه و ده

خودا حسابتان له گه ل ده کاو سزاو پاداشتان ددهاته وه؛ چاکه به چاکه و خراپه به خراپه. {يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ} ئیتړ پاش لیکولینه وه و حیساب له گه ل کردن په رومردگار خوښ دمی له و کهسه ی خواستی له سهر بڼو، بیه وئ به رحمت و گوره یی خو ی رزگاری بڼو، سزای نه و کهسه ددها بیه وئ توله ی ئ بستین...!! {وَاللّٰهُ عَلٰی كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ} خودا به سهر هه موو شتیکی موو مکنیدا به دسه لات و توانایه و، هیج شتی له چوار چپوهی دسه لات ی نه و دمرناچی؛ {۲۸۵} اَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا اُنزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ { پیغه مبهری ئیسلام بو خو ی و موسولمانان برپوایان به پیغه مبهرایه تی (محمد) هه یه و برپوایان به و نیگاوپه یامه هه یه که نیردراوه بو سهر (محمد) که بریتییه له عه قیده و حوکمه شهرعیه کان هه موویان ته صدیقان کردوه، رهوشتی خو یان به و په یام و نیگایه نارایت داوه، بویه عایشه که له باره ی رهوشتی پیغه مبهر (دروودی خوی له سهر بڼو) لیان پرسی وتی: رهوشتی پیغه مبهر (دروودی خوی له سهر بڼو) قورن بو... واته: له چوار چپوهی قورن اندا بو...). {كُلٌّ اٰمَنٌ بِاللّٰهِ وَمَلَايِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ} هه موو نه و موسولمانانه برپوایان هیناوه به بوونی خودا به تاك و ته نیایی و به حیکمه ت و توانا و دسه لات ی له بوونه و مردها، هه روا برپوایان هیناوه به فریشته ی خودا، نه و فریشتانه ی چندها نه رکی گرنگیان پڼ سپړدراوه و هه میسه خه ریکی خودا په رستی و یه کتا په رستین!! له لایه ن په رومردگار وه و دنی ردرین بولا ی پیغه مبهران. هه روه ها برپوایان هیناوه به پیغه مبهرانی به ریز؛ نه و پیغه مبهرانه ی که نامه ی ناسمانییان بو نیردراوه و شهرعیه تیان بو دیاری کراوه بو نه وه ی ناده میزاد له تاریکی نه زانی رزگار بکه ن و بیان هیتنه سهر ریگای راست. هه میسه نه و موسولمانانه ده لڼ: {لَا تَفَرُّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ} ئیمه له باره ی پیغه مبهرایه تی و ته شریعه وه جیاوازی ناخه ینه نیوان پیغه مبهرانه وه، پیمان وایه په یامی هه موویان بریتییه له ئیقرار کردن به هه بوونی خودا و تاك و ته نیایی زاتی پاک ی په رومردگار. {وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا} موسولمانان هه موویان به یه ک دنگ و تیان: خودایه! پیغه مبهر (دروودی خوی له سهر بڼو) په یامی خو ی گه یاند ئیمه یش په یامه که یمان بیست و لئی حالی بووین و و مرمان گرت. فهران بهرمداری فهرانه کانی ئاینین! برپوامان وایه هه موو فهران و نه هییه کی ئاین بو خوښه ختی دنیا و قیامه تمان. نه و موسولمانه راستلانه ی هه میسه خو یان خو یان

دادگای ده که ن و نه فسی خو یان مو حاسه به ده که ن. ههر که م و کورپییه کی هه یان بڼو هه ول ددهن قه لاچوی بکه ن و ههر هه ول ی رازی کردنی خودای خو یانیانه! بویه هه میسه ده لڼ: {غُفْرَانِكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ} خودایه! که م و کورپیمان بپوشه گونا همان بشاره وه، له دنیا دا نابرو ومان مه به و له قیامه تیشتا سزمان مه ده... واته: خودایه! داوات ئی ده که ین که خوښی له و گونا هانه مان که له وانه یه لیان رو ویدا و بڼه له مپهرو کو سپ له به ردم پیگه یشتن و به خته و مرپو ومان، خودایه! نه تو هه نسو وړپنه ری هه موو ئیش و کاریکمانی، گه رانه ومان ههر بو به ردم قاپی باره گای تویه، چیت بو ئی له گه لمان ده که ی و که س نیه بتوانی ریگه ت ئی بگری.

{۲۸۶} لَا يَكْفُفُ اللّٰهُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا. په رومردگار هیج که سی زیاد له وزه ی خو ی نه رکی ناخاته سهر بڼو، له هیج نه فسی داوی نه نجامدانی کاریک ناکا که له تاقه تیا نه یی، نه مه ش لوطف و رحمتی خودایه که ههر نه فسه به نه ندازه ی وزه و توانای خو ی داوی نه نجامدانی کاری ئی ده کړی. {لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ} نه فسی ناده میزاد به خته و مر دمی به و کرده وده باشانه ی کردوونی و به رده ومان بووه له سهر ی پاداشی باش و مرده گری، هه روه کوو چو ن سزای ددرئ له سهر ههر کرده وده یه ک که ناهه مواری بڼو تاوان بڼو به ویستی خو ی بیکا. نه مجار په رومردگار به نده کانی خو ی شارمزای ده کا بو نزاو پارانه وه، فهرانیان پڼ ده کا که بلڼ: {رَبَّنَا لَا تُزَاخِدْنَا اِنْ لَّسِنًا اَوْ اَخْطَاْنَا} خودایه! سزمان مه ده نه گه ر به هو ی له بیر چوونه وه (واجب) و نه رکیکی سهرشانی خو مان به جڼ نه هیئا، یان به نه زانی کرده وده یه کی خراپمان نه نجام داو له بیرمان چوو بووه وده که حهرامه، یان ریگای راستمان هه له کردو نه مانزانی ریبازی راست کامه یه؟!!!! {رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا اِمْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلٰی الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِنَا} خودایه! باری گران مه خره سهر شانمان • با به زحمه ت بشتوانین نه نجامی بده ین - وده کوو نه و نه رکه قورسانه ی که خستبوته سهر گه ل و نه ته وه کانی پش ئیمه، وده کوو به نو ئیسرا ئیل که و مرگرتنی توبه لیان به کوشتنی توبه کار دهبو واته: که سیك تاوانیکی بکرایه و توبه ی بکرایه مهرجی قبول بوونی توبه که ی کوشتن بوو، هه روه ها چواریه کی مال و سامانیان دهبوایه بدن به زکات، نه گه ر شو پنیکی پو شاکیان بیس بویه دهبوایه بیپر!! به لام ئایینی ئیسلام زور بار سووکی تی دایه و له سهر ئاسانکاری دامه زراوه، چو ن وانیه؟! پیغه مبهر بو خو ی پیغه مبهری رحمته و نیردراوه بو سهر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ﴿١﴾ نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿٢﴾ مِنْ قَبْلُ هَٰذَا لِلنَّاسِ وَأَنزَلَ الْفُرْقَانَ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو نِقَامٍ ﴿٣﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٤﴾ هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٥﴾ هُوَ الَّذِي أُنزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ تُحْكِمُكَ مِنْ أَمْرِ الْكِتَابِ وَآخَرُ مُتَشَابِهَاتٍ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَبَّهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَسْمَعُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٦﴾ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٧﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ إِنَّكَ لَا يُخْلِفُ الْوَعْدَ ﴿٨﴾

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ پەروەردگار خودایەکی بێ وێنە و پەرس تراویکی حەقە، لە بوونە و مردا جگە لە ئەو خودایەکی تر نیە شیایوی پەرستن بێ، چونکە ئەو بەدیھێنەرە، خاوەن دەسەلاتی رەھاو فراوانە لە کەوێندا، ھەر ئەو سەرچاوەی خێرو لابەری شەپەرە، زیندووی ھەمیشە زیندووە، سەرھتاو کۆتای ژیاڵی نیە، کارگێر و ھەڵسورێنەری بەندەکانیەتی، بە ویستی خۆی گۆرانکاریان تێدا دەکا بەلادەست و خاوەن دەسەلاتە بەسەر ئاسمانەکان و زەویدا لە پێش دروستکردنی عیسا، نێر چۆن ئەم بوونە و مەرە راگیر کراوە پێش ھاتنە دونیای عیسا و دوا لە دنیا دەرچوونی؟! دەی ئەگەر عیسا خودا بێ، یان بەشێک بێ لە خودا، دەبوو بەبێ ئەو بوونە و مەرە راگیر نەبوایە..

﴿نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ﴾ پەروەردگار خودایەکی وایە - ئەو محمدا - قورئانی بە نیگا بوو ناردووی، ھێچ شک و گومانێ تێدا نیە، راستیی کتیبە ئاسمانییەکان و پیغەمبەرانی پێشوو دەجەسپێنێ، بە شیوہی کورت و لە جوارچێوہی بنەمای پیغەمبەراییەتی و

سەرچەم ئادەمیزاد.. ﴿رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ﴾ خودایە! ئەرکێک مەخەرە سەر شانمان و داوی نەنجامدانی کارێکمان ئێ مەکە کە لەتواناماندا نەبێ، بەلاو موصیبەتێکمان بەسەردا مەھێنە کە خۆی بوو رانەگرتن، بەشێک تاقیمان مەکەرەو کە لە وزەماندا نەبێ!! ﴿وَاعْفُ عَنَّا﴾ خۆش ببە لەو تاوانانە کە لەنیوان ئێمە و تۆدا، خۆت پێی دەرانی و ناگاداری کە مەترخە میمانی! ﴿وَاعْفِرْ لَنَا﴾ ھەروەھا خۆش ببە لەو گوناھانە کە لەنیوان ئێمە و بەندەکاندا رووی داوە، مەھیڵە ئادەمیزادان ناگاداری عەیب و لەکە و تاوانمان بێ، بەکەردەو خراپەکانمان بزانی، خودایە! ھەموو تاوان و گوناھمان سەر پۆش بکە و لای خۆت بیانشارەو و لیمان خۆشە. ﴿وَارْحَمْنَا﴾ رەحمان پێ بکە، لە روژگاری داھاتوودا تووشی تاوان نەبین، بە تەوھیقی خۆت لە گوناھ بمانپارێزە و یارمەتیمان بدە لەسەر رێبازی راستی ئایینی پیرۆزت بەردەوام بێ، کە دەبیته ھۆی بەختە و مری ھەردوو جیھانمان!! ﴿أَنْتَ مَوْلَانَا﴾ پەروەردگار! تۆ خودا و خاوەن و بەرپۆمبەری کاروباری ئێمە، ئەتۆی ھیدایەت داوین و پالێشت و یارمەتیدەرمانی بوو بەردەوام بوون لەسەر رێبازی راست و حەقپەرستی. ﴿فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ زیاد لە ئەو داخوایانەشمان یارمەتیمان بدە بوو تێکۆشان و زالبوون بەسەر کۆمەلانی خودا نەناس و کافر و سەرکەوتوو و مان بکە بەسەریاندا ج لەبۆاری بەلگە و نووسین و موناھەشە و گفتوگۆدابی یان لە گۆرەپانی شەپ و جەنگدا بێ، خودایە! ناگام خێرمان بکە و بەختە و مری دنیا و قیامەتمان بکە!

کۆتایی سورەتی البقرە

سورەتی (آل عمران)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿الم﴾، رافەکەرانی قورئان لە مانای ئەم جوۆرە و شانەدا دەلێن: خودا بوو خۆی دەرانی مەبەست لە مانای ئەم جوۆرە و شەپە چپە، ھەندیکیش دەلێن: مەبەست ئەوێ کە قورئان لەم جوۆرە پێتانە پێک ھاتوو، دە ئێوھش ئازابن بتوانن لەم پێتانە کەلامێکی وەکوو قورئان دا بنێن!

نیگادا پالېشتی پیغه مبه رانی رابوردوو دهکا له وهدا که بانگه وازیان بۆ یه کتابه رستی و رموشت به رزی کردوو؛ هه میسه هه وائی راست و مؤزدمامیزیان به گه له کانیاں داوه.. به کورتی قورئان نه و راستیه دهجه سپینئ که پیغه مبه رانی پیشوو مؤزدمیان پیداو: که له وهودوا خودا پیغه مبه ریک دهنیرئ بۆ سهر هه موو ئاده میزاد و قورئانی به خه لات دهنیرئ که که لامیکی بی وینه و موعجزه یه و پرته و به خسه هه تا هه تایه!

{وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ} ^۴ **مِنْ قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ** {خودایه کی وهایه له پیش قورئاندا ته وراتی بۆ موسا و ئینجیلی بۆ عیسا ناردوو، بۆ نه وهی ههر یه کی له م کتیبه پرۆزانه بینه پرۆگرام و شارمزایی که ری ئاده میزادی سهرده می خویان!! که وایی پهر و مردگار - له پیش هاتنه دونیای عیسا و دوی له دنیا دهرجوونیشی - نیگا و شهریه تی بۆ ئاده میزاد ناردوه، حمزرتی عیسا بۆ خوی سهرچاوهی نیگا نیه و نیگای بۆ هاتوو و کراوه به پیغه مبه ر، دهی چۆن پیغه مبه ر به خودا دادهنرئ؟! {وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ} پهر و مردگار قورئانی ناردوو بۆ (محمد) که حه ق و ناحه ق لیک جیاده کاته وه، ریگای هیدایه ت و گومرایی دیاری دهکا، به به لگه و دهلیلی به هیژ راستی و ناراستی لیک جیا دهکاته وه!

{إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ} ^۵ **وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ** {خودا ئینکاری نیشانه کانی خودایه تی خودا و تاك و ته نیایی زاتی پاک دهکهن، هه میسه عه یب و عارو له که ده خه نه پالی، رۆزی قیامه ت به هوئی نه و کوفر و سهرپیچی کردنه یان سزای به ئیشیان بۆ ناماده کراوه، {وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ} خودا بالاده سته و (منیع الجناب) ه، فرسه تی ئی نابینرئ، خاوه نی تۆله سهندنه بۆ که سی بر وای به خودایه تی خودا نه بی و نیشانه ی تاك و ته نیایی به درۆ بخاته وه و سهرپیچی په یامی پیغه مبه ران بکا، به هیژ و توانای خوی، به ویستی خوی تۆله ی له نه یارانی ده ستینئ {إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ} بیگومان پهر و مردگار هه یج شتیکی له بوونه و مردا ئی گوم نابیت، دهرانی کئ به راستی ئیمانی هیناوه و کئ کافر و خودانه ناس و دوو پرووه، کئ به زۆرو تۆپزیی گفتار و کرداری کوفر نامیزی پی نه نجام دهدن! به لام دل و دهر و نیان پره له ئیمان و باومر.

دهی عیسا و غهیری عیسا هه یج شتیک له م جوړه نه یینیانه نازانن که وایی چۆن عیسا به خودا حسیب دهکری؟!

{هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ} ^۶ **لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ** {خودا خودایه کی وهایه ئیوهی ئاده میزاد له مندالاندا وینه کیش دهکا، چۆنی بوئ ئاوا رخسارتان دیاری دهکا، نیرده، مییه، جوانه، ناشیرینه، کورته، دریزده، سپی پیسته،.....هتد. دهی خۆ عیسا و غهیری عیسا ناتوانن هه یج دروست بکه ن و ناتوانن له مندالان دا وینه ی که س بکیشن!! به لگوو نه وانه بۆخویان دروستکراو و وینه کیشران، که وایی چۆن به که لکی خودایه تی دین؟؟

{لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ} ^۷ **هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ** {نه ی محمد! پهر و مردگار خودایه کی وهایه قورئانی ناردوته سهر تۆو کردوو یه تی به به رنامه و پرۆگرامی ئیسلام و یاسای بوونه و مر، جا به شیک له ئایه ته کانی (موحه کهن) واته: به بی ته م و مژ مانای مه به ست دهگه یه نن و هه موو که س لیان حالی ده بی و هه یج ئیلتیباس و سهر ئی تیکچوونی بۆ پهیدا نابئ، به شه که ی تریان ئایه تی (موته شابیهن) واته: مانا کانیاں روون و ناشکرا نین و نازانرئ مه به ستی سهردی له مانا کانیاں چیه؟؟ چونکه به رواله ت (تعارض) و دزایه تیه که هه یه له نیوان ظاهیری وشه که و مانای مه به ست لیئ!! یان (متشابه) نه و ئایه تانه که پهر و مردگار زانیی مانا و مه به ستی لیان تایبه ت کردوو به زاتی خوی و که سی تر په ی پی نابا، وهکوو چۆنیه تی قیامه ت و باسی رۆح و زیندوو بوونه وه و دروستکردنی عیسا و له دوونیا دهرجوونی.

{فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ} ^۸ **وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ** {نه وانه ی دلیان پره له گومرایی و سهر ئی شیوان و روویان له حه ق و مرگی پراوه و نقوومی باطل بوون، ههر شوین هه واه و هه ووسی خویان دهکه وون، ئایه ته موته شابییه کان و مرده گرن و به ئارمزوی خویان مانایان ئی دمه دنه وه، چونکه دته وانه به هه ووسی خویان مانا کانیاں بگۆرن و له گه ل مه به ستی خویناندا بیگوونجین!! ئایه ته موحه که مکه انیش پاشگوئ ده خه ن باسیان ناکه ن! بۆ نه وهی خه لکی له خسته به رن و بیانخه نه نیو فیتنه و له ئاپین گومراییان بکه ن و ریگه ی راستیان ئی تیک بدن! واشی ده خه نه پیش چاو: که نه وان به لگه به قورئان ده هیئنه وه، ئایه تی قورئان پالېشتی یانه!! به لام له راستیدا نه و به لگانه بۆ

ج- پیغمبرمان نیردراون بؤسر ئادهمیزاد بهگشتی ئادهمیزادیش جوراو جورن، هه‌یانه زیره‌که و هه‌یانه کۆله‌وارو نه‌زانه، برئ ماناو ئه‌حکامی ورده‌کاری هه‌ن که پئیوستان به‌ومیه به‌عیباره‌تی تایبه‌تی ته‌عبریانی ئی بکری، ئیتر تیگه‌یشتن له‌م جوره‌ مه‌به‌ستانه بووده‌ته به‌شی زانایان و نه‌وانه‌ی له‌ عیلم و زانیاریدا رۆچوون، فه‌رمانیش کراوه به‌ ره‌شه‌ خه‌لکه‌که که زانینی مه‌به‌ست لییان چه‌واله‌ی خودا بکه‌ن، چونکه زانایان ده‌زانن و تیده‌گه‌ن قورئان چۆن په‌یام ئاراسته‌ ده‌کا، هه‌رچه‌نده‌ حه‌قیقه‌ت و کرۆکی شته‌کانیش نه‌زانن، هه‌ر بۆیه‌شه‌ فه‌رمووی: **{وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ}** واته‌: تئ ناگه‌ن و له‌ مانای قورئان حالئ نابن و به‌شیوه‌ی راست و دروست له‌مه‌به‌سته‌کان ورد نابنه‌وه، مه‌گه‌ر نه‌و که‌سانه‌ نه‌بی که عه‌قل و هۆشی ساغیان هه‌یه، بیران تیزه‌ بۆ تیگه‌یشتن!

هه‌میشه نه‌و زاناو تیگه‌یشتوانه‌ ده‌پارێنه‌وه‌ و نزا ده‌که‌ن و ده‌لێن: **{رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا}** خودایه‌! دڵ و ده‌روونمان له‌سه‌ر خوداپه‌رستی و بیروباومری راسته‌قینه‌ به‌رقه‌رار بکه، دوا‌ی تیگه‌یشتن و شارمزابوون، گومپامان مه‌که‌و، سه‌رئ شیواومان مه‌که‌ **{وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ}** ره‌حمه‌ت و به‌زمی خۆتمان پئ ببه‌خشه‌! له‌ سۆزو ره‌حمه‌تی خۆت بئ به‌شمان مه‌که، یارمه‌تیمان بده له‌سه‌ر خێرو بۆ ریگای راست ناراسته‌مان بکه‌! بئگومان تۆی په‌رومردگاری به‌خشنده‌و هه‌موو خێرو بێرێک له‌ تۆدایه‌! **{رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ}** ئه‌ی په‌رومردگارمان! بئگومان تۆ ئادهمیزاد زیندو و ده‌که‌یه‌وه‌ و کۆیان ده‌که‌یه‌وه‌ له‌ رۆژێکا که هه‌یج گومان له‌ هاتنیدا نه‌یه، چونکه تۆ وهدمه‌ت داوه‌ و واده‌ی تۆ به‌جێیه‌ و دیته‌ جئ.

په‌رومردگار که ئه‌م جوره‌ نزیه‌مان فی‌ر ده‌کا بۆ ئه‌ومیه که ترسی ئه‌وه‌مان هه‌بی بئ برۆایی دزه‌ بکا بۆ ناو دڵ و ده‌روومان و له‌ رۆژی قیامه‌تدا ناویمیدی ره‌حمه‌تی خودا بین! **{إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ}** له‌سه‌رتای سوورمه‌ته‌که‌دا په‌رومردگار بنه‌مای په‌کته‌په‌رستی باس کرد، بیروبرۆای زانایانی خسته‌روو ئه‌مجار لێردا باسی کافرو گومپاکان ده‌کا ده‌فه‌رمووی: ئه‌وانه‌ی کافرن و قورئان به‌راسته‌ نازانن و پیغمه‌به‌ره‌کانیان به‌درۆ خسته‌وته‌وه‌، سه‌رپێچی په‌یامی

به‌رژوه‌ندی ئه‌وان نه‌یه، بۆ نه‌موونه‌: فه‌له‌کان به‌لگه‌ دیننه‌وه له‌سه‌ر ئه‌وه که عیسا گیانی خودایه‌ ده‌لێن ئه‌وه‌تا قورئان ده‌لێ: **{وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ}** عیسا گیانی خودایه‌ و خستویه‌تییه‌ ناوسکی مه‌ریه‌مه‌وه، به‌لام نایه‌تی **{إِنَّ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ...}** پاشگوێ ده‌خه‌ن، یان نایه‌تی **{إِنَّ مَثَلَ عِيسَى عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ}** - آل عمران/۵۹. له‌ بیر خۆیان ده‌به‌نه‌وه‌ و نایه‌نه‌ روو..

مه‌چن وه‌کوو نه‌و گومپایانه‌ هه‌ر خه‌ریکی سه‌رئ تیگدانئ خه‌لک بن و بتانه‌وئ به‌ هه‌واو هه‌موس نایه‌ته‌ موته‌شابهیه‌کان ته‌ئویل بکه‌ن، خو **{وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ}** جگه‌ له‌ خودا که‌سی تر مه‌به‌ست و مانای دروستی نه‌و جوره‌ نایه‌تانه‌ نازانئ، چونکه ئه‌وه‌ زانیاریه‌که‌ خودا تایبه‌تی کردووه‌ به‌ خۆی و که‌سی تر په‌ی پئ نابا، **{وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ}** نه‌وانه‌ی خاوه‌نی پایه‌ی دامه‌زران له‌ عیلم و زانستدا ده‌لێن: برۆامان به‌وه‌ هه‌یه که نه‌و نایه‌ته‌ موته‌شابهیه‌نه‌ له‌ خوداوه‌ هاتوون و که‌لامی پیرۆزی زاتی بپچوون.

زانایان نایه‌ته‌ موحه‌که‌مه‌کان ده‌که‌نه‌ بنه‌ماو بناغه‌ و برۆایان وایه‌ - موحه‌که‌م و موته‌شابهیه‌ - له‌ خوداوه‌ هاتوون و هه‌ردوو جوریان حه‌ق و راستن، هه‌ریه‌کی له‌و دوو جوره‌ پالپشتی نه‌وی تر ده‌کا، به‌لگه‌ی ئه‌مه‌ش نه‌و فه‌رمووده‌یه که ده‌لێ: پیغمه‌به‌ر (دروودی خۆای له‌سه‌ر بئ) نزیای بۆ عه‌بدوللای کۆری عه‌بباس کرد فه‌رمووی: **{اللَّهُمَّ فَقِّهْهُ فِي الدِّينِ وَعَلِّمُهُ التَّائِيلَ}**. خودایه‌! له‌ ناییندا تیگه‌یشتووی بکه‌و، فی‌ری شیکردنه‌وه‌ و مه‌به‌ست زانینی قورئانی بکه‌.

لێردا په‌رسیاریک دیته‌ پێشه‌وه‌ ده‌لێ. بۆجی له‌ قورئاندا نایه‌تی (متشابه) هه‌ن؟ له‌ کاتیکه‌دا که قورئان بۆیه‌ نیردراوه‌ ره‌هنوما‌یی خه‌لکی بکا و ئادهمیزاد شارمزای خودا په‌رستی بکا!! ده‌ی نایه‌تی موته‌شابهیه‌ که که‌س مه‌به‌سته‌که‌ی نه‌زانئ چۆن ره‌هنوما‌یی پئ ده‌کری؟ له‌وه‌لامدا ده‌لێن: هه‌بوونی نایه‌تی موته‌شابهیه‌ له‌ قورئاندا له‌به‌ر ئه‌م هۆیانه‌یه‌:

ا- بۆ ئه‌وه‌ی برۆاداری راسته‌قینه‌ و ئیمان قایم له‌ برۆا لاوازان جیا‌بکریته‌وه‌، تافیکردنه‌وه‌یه‌ بۆ دلی ئیغه‌.

ب- زی‌ده‌ ری‌زو فه‌زلی زانایان ده‌ربکه‌ه‌وئ و ئاکامی لیکۆلینه‌وه‌ و کۆششیان بۆ خه‌لکی دیاری بدا. هاندانه‌ بۆ موسو‌لمانان که عه‌قل و هۆشی خۆیان بخه‌نه‌ کار و هه‌میشه‌ خه‌ریکی تو‌یژینه‌وه‌ بن بۆ ئه‌وه‌ی هه‌میشه‌ بیروه‌وشیان له‌ گه‌شه‌کردندا بێت و کول نه‌بئ.

خودایان کردووهو به پیچهبهوانه‌ی کهلامی خودا جولآونه‌وه، هیچ سوودیکیان له نیگای خودا بۆ پیغهمبه‌ران و مرنه‌گرتووه که نه‌مانه بریتین له وفدی فه‌له‌ی نه‌جران و فه‌له‌ی ترو جوله‌که‌وه موشریک و کافری تر.. نه‌وانه سووته‌مه‌نی دۆزه‌خن، له روژی قیامه‌تدا نه‌وه‌ی پییان دراوه له مال و مندال لهو روژهدا هیچ سوودی لی نابینن و له سزای خودا رزگاریان ناکا.

{^{۱۱} كَذَابِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ} وەكوو کرده‌وهو حال و چۆنیه‌تی تاقم و گروهی فیرعه‌ون و نه‌و خوانه‌ناس و مله‌وپانه‌ی پیش فیرعه‌ون له موته‌فیکه‌کان وەكوو هوژی عادو نه‌مود که {كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا} نیشانه‌ی خودایه‌تی نیمه‌یان به درۆ له‌قه‌له‌مدا، به‌یامی پیغهمبه‌ره‌کانیان رمت کرده‌وه {فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ} په‌رومردگار له تۆله‌ی نه‌و سه‌رپیچی و مله‌وپه‌یان گرتنی به‌لام چۆن گرتنیک؟! {وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ} خودا تۆله‌و سزای به‌ نیشه‌و که‌س ناتوانیت به‌رنکاری بکا.. نه‌مجار هه‌ره‌شه له کافرو جوله‌که‌کانی سه‌رده‌می پیغهمبه‌ر ده‌کا و ده‌فه‌رموی:

{^{۱۲} قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا} نه‌ی محمدا! به‌وانه بلێ که بره‌ویان به به‌یامی تۆ نیه {سُغْلِبُونَ} له دونیادا شه‌رتان له‌گه‌ل ده‌کری و تیده‌شکین و دهنه ژیر ده‌سته و ریسوایی به‌ خۆتانه‌وه ده‌بینن {وَتُخْشَرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمِهَادُ} له قیامه‌تیشدا راه‌پیچ ده‌کری بۆ ناو دۆزه‌خ که خراپه‌ترین جیگایه بۆ خۆتان ناماده کردووه. نه‌مجار نه‌ی موچه‌مه‌ده: پییان بلێ: له خودا به‌ترسن و واز له سه‌رپیچی کردن بی‌نن، نه‌گینا تووشی شکستییه‌کی وەكوو شکستی قورمیشیه‌کان ده‌بن که له‌شه‌ری (به‌در)دا تووشیان بوو، له‌کاتی‌که‌دا ئیوه ده‌زانن من پیغهمبه‌رمو نیشانه‌ی پیغهمبه‌رایه‌تی من لای ئیوه ناشکرایه‌وه له ته‌وراتدا ده‌ستنیشان کراوه.

{^{۱۳} قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَا.....} نه‌ی محمدا! به‌ نه‌و جوله‌کانه بلێ: که به‌زۆری مال و دارایی زۆر له خۆبایی بوون، به‌ کور و که‌س و کاری زۆر ده‌نازن، پییان بلێ: به‌ زۆری ژماره‌ی پیاو و مال و مندال مه‌نازن، چونکه نه‌م جوړه شتانه هو‌کاری سه‌ره‌کی سه‌ره‌که‌وتن نین، روودای روژگار باشت‌ترین به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ناراستی بیر و بو‌چوونیان و نیشانه‌ی به‌هه‌له‌ جوونتانه. بۆ نموونه سه‌یری نه‌و دوو کۆمه‌له‌ بکه‌ن که له روژی به‌دردا شه‌ریان بوو تیک رزان {فَتَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ} کۆمه‌لیکیان به‌ژماره که‌م بوون به‌لام خاوه‌نی بیر و باو‌م‌ری

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ تُغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ
مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ ﴿١٠﴾ كَذَابِ آلِ
فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ
وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١١﴾ قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَعْيُهُمْ
وَتُخْشَرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٢﴾ قَدْ كَانَ
لَكُمْ آيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَا فِئَةٌ تُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَأُخْرَىٰ كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُمْ مِثْلَ نُبُوءَةِ رَأْيِ الْعَيْنِ وَاللَّهُ
يُؤَيِّدُ بَصَرِيَّةً مَنْ يَشَاءُ لَئِنْ فِي ذَلِكَ لَعِزَّةٌ لِأُولِي
الْأَبْصَارِ ﴿١٣﴾ زَيْنٌ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ
وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْأَمْوَالِ
وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثُ ذَلِكَ مَتَاعُ
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْعِقَابِ ﴿١٤﴾ قُلْ
أَوْفَيْتُكُمْ بِعَهْدِي إِنَّهُمْ أَتَقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جُنُودًا
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَلِيلِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ
وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿١٥﴾

پته و بوون و له ریگه‌ی خودادا شه‌ریان ده‌کرد، خودا به‌شتیوان و یارمه‌تیده‌ریان بوو، بۆیه سه‌ره‌که‌وتنیا به‌ده‌ست هینا به‌سه‌ر کۆمه‌لی زۆرینه‌ی کافراندا!

{وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ بَصَرِيَّةً مَنْ يَشَاءُ} په‌رومردگار یارمه‌تی و پالېشتی خۆی ناراسته ده‌کا بۆ که‌سیک بیه‌وی سه‌ره‌که‌وتووی بکا. وەكوو چۆن یارمه‌تی موسو‌لمانانی به‌دری دا به‌وه که له‌پیش چاوی دۆژمن زۆری کردن، هه‌ر به‌ سه‌یرکردنیا بۆ سوپای نی‌سلام و ره‌یان رووخا {إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِزَّةً لِأُولِي الْأَبْصَارِ} بی‌گومان له‌م سه‌رخستن و زالبوون و سه‌ره‌که‌وتنی موسو‌لمانان به‌سه‌ر کافره‌کاندا - له‌گه‌ل که‌می و بی‌تفاقی موسو‌لمانان و زۆری و په‌رچه‌کی کافره‌کاندا - به‌ند و نامۆزگاری هه‌یه بۆ که‌سیک په‌ند و مره‌گری و تی بگا!!

{^{۱۴} زَيْنٌ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ} په‌رومردگار سه‌روشتی ناده‌میزادی و دروست کردووه که هه‌میشه‌هه‌زی له‌م شتانه بی، که له‌وه‌دوا ریزیان ده‌کا.

که ده‌لی: (زین) واته: جوان‌کراوه، واته: خۆشه‌ویستییه‌که لایان جوان بووه و لییان بووه‌ته شتیکی سه‌روشتی و هیچ

عهیبو نهنگی تیدا نابینن، بۆیه هرگیز بیر لهوه ناکهنهوه
وازی لی بهینن، ئەمەش ئەوپەری پلهی خۆشه‌ویستییه که
خاوهنی خۆشه‌ویستییه که هەست به خراپه و زیانی کاره که ی
نه‌کا و نه‌یه‌وی لیی پاشگەز بێته‌وه با زیانیشی تیدا تووش
ببی!

نهمجار پهروردگار يه که يه که نه شتانهی که جيگای حهرو
خوشهويستين و هه موو دل و دهر و نيکی ناده ميزاد داده گري،
باس ده کاو دهفه رموي: { زَيْنَ النَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ
وَالْبَيْنِ وَالْفَنَاطِرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ
وَالْأَنْعَامِ وَالْخَرْثِ }.

بەكەم: شتېك كە پياو كەمەند كېش دىكاو دىل و دمروونى دادەگرئ و عەقل و ھۆش لى دەستېنى نافرمتە، چونكە نافرمت شوپنى حمزى پياو و دىل و دمروونى لەگە ئىدا نارام دىگرئ و خۆشەويستيان ئاوپتەى يەكترى دىمى.

ھەر ئەم خۆشەويستىيەھە كە پىياو زۆربەى مال و دارايى خۆى
بۆ ئافرىمت خەرج دەكا، ئەوھى كە بە ھەرھى ناوجاوان و
رەنجى شان بەدەستى دىنن بەدل فراوانى بۆ خىزانى سەرفى
دەكا.

دوودم: لهشته خوښه ويسته سروشتييه كان منډاله. كه مروځ له كومه لډا شانازی پيښوميكاو پيښ خوښه هه پيښ.

مه‌به‌ست له وشه‌ی (الْبَيْنَ) له نایه‌ته‌که‌دا کو‌پو کچه به‌گشتی.
هۆی خۆشه‌ویستی ژن و منداڵ درێژه پێدانی زنجیره‌ی ژیان و
مانه‌وه‌ی نه‌ته‌وه‌و وچه‌یه، ته‌نانه‌ت ئهم هه‌سته له ئازده‌ئیشدا
هه‌یه.

(الْقَنَاطِرِ الْمُقَنْطَرَةِ) نَامَازْمِيه بُو زُورِي مَالِكِه به جُورِيك كه
بَبِيْتِه هُوِي نه وه به ته واوي كاتي خاومن مالِ داگير بكاو هيچ
مه جَالِيك نه مِيْنِيْتِه وه بُوْنِه وه كاري خِيْرِي تِيْدَا بكاو خودا
په رِستِي و يارمه تي حه قِي تِيْدَا بدا!!

هەر بۆیەشە لەناو هەموو گەل و نەتە و دێدا، کە
پێغه مبه‌ران نێردراون بۆ سهریان ده‌وله‌مه‌نده‌كان یه‌كه‌م
به‌ره‌هه‌ ئه‌ستگار و سه‌رپێچه‌كه‌ریان بوون و دژیان وه‌ستاون، نه‌گه‌ر
به‌رواشیان پێ كردبو و ئیمانیان پێ هی‌تابن كه‌مه‌تر پابه‌ندی
فه‌رمانه‌كانی ناپین بوون!

چوارم: ولاخی بهرزه‌ی به‌خیوکاروو رامکراوی رهمه‌نه، نهو نه‌سپانه‌ی که ده‌وله‌مه‌ندو ساماندارو سهره‌ک خیل و پیاو ماقوول و هه‌وئی په‌یداگردنیاں ده‌دن و شانازیان پیوه ده‌کن، پی‌شیرکی له ده‌سته‌بهر گردنیا‌ندا ده‌کن بو خۆه‌ه‌ئانه‌وه بیان.

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اِنشَاْ اِمَامًا قَاغُورًا لَّنَا ذُو بَنَاتٍ وَوَقْنَا
عَذَابَ النَّارِ ﴿١٦﴾ الْكَافِرِينَ وَالْمُكَذِّبِينَ وَالْمُنْفِقِينَ
وَالْمُتَغَفِّرِينَ بِالْاَسْحَابِ ﴿١٧﴾ شَهِدَ
اللَّهُ اَنَّهُ لَا اِلَهَ اِلَّا هُوَ وَالسَّلَامَةُ اُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ
لَا اِلَهَ اِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ عِنْدَ
اللَّهِ الْاِمْلَئَةُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتَابَ اِلَّا مِنْ
بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْوَحْيُ بَعْضًا مِنْهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ يَكْفُرْ
اللَّهُ قَاتِلُ اللَّهِ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩﴾ فَاِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ اَسَلْتُ
وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ وَقُلْ لِلَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتَابَ وَالْاُمِّيِّينَ
اَسَلْتُكُمْ فَاِنْ اَسَلْتُمُوْا فَقَدْ اِهْتَدَوْا وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا
عَلَيْكَ الْبَلَّغُ وَاللَّهُ يَهْدِي الْوَسْطَ ﴿٢٠﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ يَكْفُرُوْنَ
يَكْفُرُ لِلَّهِ وَيَقْتُلُوْنَ النَّبِيْنَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُوْنَ
الَّذِيْنَ يَأْمُرُوْنَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ
بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٢١﴾ اُولَئِكَ الَّذِيْنَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ
فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَّاصِرِيْنَ ﴿٢٢﴾

پېنجه م: وشړو رمشه ولاړو مېړو بزڼه، که ئه م نازده لانه
بناغه ی مال و دارایی گوند نشینه کان پک دده ټنن، سامان و
بزئویان له وانه ددسته بهر ددبی، لادییه کان خویان به
هه بوونی ئه م جوړه مالانه هه لده نینه وه.

شەشەم: كشتوكاڭ كردنە: ئەمىش سەرچاودىيەكى گىرنگو
 ھەمىشەىيە بۆ ژيانى لادى و شارستانى، ھەموو گەل و
 نەتە و دىيەك پىويستى بە كشتوكاڭ ھەيە، جا ئەگەر مەبەست
 لە كشتوكاڭ كردن سوود گەياندن بى بە ئادەمىزاد ئەو
 كشتىارەكە پاداشى دەدرىتەو، ئەگەر مەبەستى خو
 ھەلئانەو خو گىف كردنەو بو، ئەو دەبىتە كارى شەر .

{^{۱۵} قُلْ أُوْبَيْتُكُمْ بِخَيْرٍ مِّنْ ذٰلِكُمْ؟} نهی محمد! به نادمیزادانی
سهرردهمی خؤت و لهوودواش بلئ: ئایا دمتانهوئ من خه بهرتان
بدهمی به چهند شتیك كه زور باشترن لهو شتانهی كه
باسكران؟ بویهش نایه ته كه به شیوهی پرسپاری سه لاندن
(الاستفهام التقریری) باسه كه دینئ بؤ زیده گرنگی پیدان
بهو شتانهی باسیان دهكاو جولاندنی ههست و شعور بؤ
وووتیكردن و گوئ راكرتن بؤ وهلامی پرسپارمه كه دهئ:
{لِّلَّذِينَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا} ههیه بؤ نهوانهی تهقوا كارن و لهخودا دمترسن چهند

هـ- نزاکردن و پارانه‌وی به‌رمه‌یان، واته: خوداپه‌رستی له ناخرو نوخری شه‌وگارد، چونکه نه‌و کاته کاتیکی بی گهرده، دل مشغول نیه به کاروباری دونیاییه‌وه.

{^{۱۸} شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَانِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ}

ته‌نیایی و خودایه‌تی خوئی بۆ هه‌موو دروستکراوانی خوئی روون کردۆته‌وه — یان په‌رومردگار له خودایه‌تی راست و به‌حه‌قدا تاكو ته‌نیایه، به‌لگه‌ی دروستکاری و کارگیرێ زۆرو زه‌به‌ندن له‌سه‌ر ئه‌م راستیه، هه‌ر بۆخوئی خودایه له بوونه‌مرداو که‌سی تر شیایو خودایه‌تی نیه — ئه‌م راستیه‌ی به‌ فریشته‌کانی راگه‌یانده‌وه، ئه‌وانیش شایه‌تیاں به‌م راستیه داوه، هه‌روه‌ها زانیانی ئه‌م راستیه‌یان پێ راگه‌یانده‌وه، ئه‌وانیش به‌ به‌لگه‌و ده‌لیل شایه‌تیاں به‌م راستیه داوه!!

{^{۱۹} لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ} هیچ خودای به‌حه‌ق و راست نین جگه له زاتی خوئی {الْعَزِيزُ} خودایه‌کی به‌هێزی وایه که‌س نایوێرتێ، قودرمت و توانای بی وێنه‌یه، ده‌سه‌لاتی به‌سه‌ر هه‌موو شتی‌کدا ده‌شکێ، گه‌وره‌یه‌و گه‌ورمیه‌که‌ی به‌ سام و هه‌یه‌به‌ته، {الْحَكِيمُ} هه‌موو شتی‌ک له شوینی شیایو خوئی داده‌نێ، گوشتارو کردارو شه‌رع و قه‌زاو قه‌دمری هه‌مووی رێک و پێکه، بی عه‌یب و که‌م و کورپیه، چونکه له عیلم و زانیاری ره‌ها (مطلق) ده‌وه هه‌لقولاون و هیچ شتی‌ک له بوونه‌مردا له ژێر ده‌سه‌لاتی نه‌و دهرناچێ.

{^{۱۹} إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ}

ببگومان نایینی په‌سه‌ند و مه‌قبوول لای په‌رومردگار نایینی ئیسلامه، نه‌و نایینه‌ی که بریتیه له ناشتی و صولح له‌گه‌ل ئاده‌میزاداندا و گه‌ردنکه‌چی ته‌واو بۆ خودا و به‌نده‌یه‌تی بۆ کردنی.

{وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أَوْثَرُوا الْكِتَابَ} نه‌وانه‌ی کتیبی ئاسمانییاں دراوه‌تی — جوله‌که‌و قه‌له — نه‌که‌وته‌ن کێشه و نیزاعه‌وه، له‌و نایینه ئیسلامه دهرنه‌چوون که پێغه‌مبه‌ره‌کانیاں بۆیان هێنا بوون، نه‌بوونه کۆمه‌ل و گرو گرو {إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعْيَا بَيْنَهُمْ} مه‌گه‌ر دواي نه‌وه‌ی زانیاری ته‌واویان بۆ هات و لێیان روون و ناشره‌بوو که (محمد) پێغه‌مبه‌ره‌و نایین په‌ک نایینه و نابێ جوداوازی و کێشه‌ی تێدا به‌رپا بێ، به‌لام نه‌وان له‌به‌ر مله‌وپی خۆیاں به‌هۆی حه‌سوودی و دل پیسی خۆیاں کێشه‌یاں تێکه‌وت و ته‌فرقه‌ه‌یاں نایه‌وه، هیچ به‌لگه‌یه‌کیشیان به‌ده‌سته‌وه نه‌بوو جگه له‌وه‌ی حه‌سوود بوون، ده‌ترسان

باخ و باختی‌ک که به‌ژیریاندا جۆگه‌و جۆبار ده‌کشێن و هه‌تا هه‌تایه تێیاندا ده‌می‌ننه‌وه! {وَأَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ} له شوینی ئافه‌رم له‌دونیا‌دا که خۆشه‌ویستی لای پیاو سروشتیه، چه‌ند خێزانیکی جوان و پاک و خاوی‌نیاں ده‌دریتێ! که له‌هه‌موو عه‌یب و له‌که‌و خه‌وش و پیسییه‌ک دوورن..

{وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ}

په‌رومردگار ئاگادار و زانیه به‌ حال و چۆنیه‌تی به‌نده‌کانی و هه‌موو نه‌تییه‌کیان ده‌زانێ، ناگای له کرۆکی ناعه‌ت و خوداپه‌رستیانه.

{^{۱۶} الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّا أَمْنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ}

خوداپه‌رست نه‌وانه هه‌میشه نزا ده‌که‌ن و ده‌لێن: خودایه! ئێمه بروامان به‌و نیگا و په‌یامه هێناوه که بۆ پێغه‌مبه‌رانت ناردوه، ئیمانیکی پته‌و و دامه‌زراو و جێگیربوو له‌ دل و ده‌رو و نه‌ماندا هه‌یه، ئیمانه‌که‌مان به‌ جۆرێکه له هه‌موو کردار و گفتاری‌که‌ماندا ره‌نگی داوه‌ته‌وه، خودایه! به‌ عه‌فو و لێبووردنی خۆت گونا‌همان ببۆشه، له ناگری دۆزه‌خ دوورمان به‌خه‌ره‌وه! ببگومان زاتی بی‌چوونت لی‌خۆش‌بوو به‌ره‌حم و به‌زه‌میه.

{^{۱۷} الصَّابِرِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْقَانِتِينَ وَالْمُنْفِقِينَ وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ}

نه‌و خوداپه‌رستانه نه‌و ره‌وشتانه‌یاں تێدا کۆبۆته‌وه که هه‌ر ره‌وشته‌ی پله‌و پایه‌یه‌کی تایبه‌تی هه‌یه نه‌و ره‌وشتانه‌ش نه‌مانه‌ن:

۱- صه‌بر و خۆپا‌گرییه، ته‌واوترین جۆری صه‌بر نه‌وه‌یه به‌رده‌وام بێ له‌سه‌ر کردنی طاعات و وازه‌ی‌نا له‌ خراپه‌کاری، نه‌گه‌ر نه‌فس و شه‌ه‌ومت جه‌ختی لێ‌کرد بۆ نه‌ج‌ام‌دانی تاوانێک هیچ رێگا‌چاره نیه جگه له صه‌بر، هه‌ر به صه‌بر و خۆرا‌گری، بر‌وا قایم و پته‌و ده‌بێ، نه‌هێلدرێ ئاده‌میزاد له‌ جوار‌چی‌وه‌ی شه‌رع دهر‌بجێ، هه‌ر به‌هۆی صه‌به‌روه ئینسان ده‌توانێ شه‌ره‌فی خوئی بپاری‌زێ، ته‌نانه‌ت ره‌وشتی صه‌بر ره‌وشتی‌که ده‌توانرێ بگوترێ هه‌وینی هه‌موو ره‌وشتیکی باشه.

ب- راست‌گۆیی: نه‌مه‌ش ره‌وشتیکی هه‌ره به‌رزێ ئینسانیه‌! ج- به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ر خوداپه‌رستی و گه‌رانه‌وه‌ بۆ‌لای خودا و پێ‌رای ترسان له‌ خودا و گه‌ردنکه‌چی بۆ زاتی پاک‌ی. له‌خودا‌ترسانیش کاکله‌ی خوداپه‌رستییه و گیانی عیبا‌ده‌ته.

د- مال به‌خشین له هه‌موو بواری‌کدا که نایین به‌ باشی دا‌بنێ، جا مال‌به‌خشینه‌که واجب بێ یان سونه‌ت بێ.

نه گهر نيمان به پیغه مېهر بېنن دونیا خواردنیا له دهست
د مرچۍ، ریگای چه وساندنه ووهو د دسترپنی خه لکی
ساویلکه یان لې بیه سترئ، نه گینا له کتیبه کانی خو یاندا
نیشانه ی پیغه مېهر یان پئ راگه یه نرابوو، باش باش دهیان
ناسی.

{وَمَنْ يَكْفُرْ بآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ} که سیک برپوای
به نیشانه کانی خودایه تی په رومردگار نه بئو، دیارده کانی
خودایه تی خدا له نه فسی ناده میزادو له بوونه ووردا به درؤ
بخاته ووهو برپوای بهو فهرمانو په پامانه نه بئ که خدا له
هورناندا ناروونیه خواره ووهو داوای پابه ند بوون به نایین و
یه کتاپه رستی ده که ن، نه وه با بزانی خدا له سهر نه وه تو له ی
لې دهستیئ و سزای ددها.

{فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ} جا نه گهر
جوله که و فله، یان کافر ده کانی تر کیشو نیزاعیان له که لدا
کردی و عاریان نه ناو وازیان له هه لو یستی خو یان نه هینا!!
نه وه پنیان بلئ: من به ندایه تی خو م بو خودای په رومردگار
نه انجام ددهم، برپوای پته وم هه یه که کهس هاویه شی نیه
کهس بهرام به ری نا کاو ناتوانئ رقه به رایه تی له که لدا بکا،
نه مندالی هه یه نه خیزان له کهس نه بو ووهو که سی لې نه بو ووه!!
نه مه بیرو با و مرپی خو م نه وانه یه که شو یتم که و تو وون و
سوورین له سهر نه هه لو یسته مان.

{وَقُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَالْكِتَابِ الْأَمِينِ} نه ی موحه مدها!
به جوله که گانه و فله که ان بلئ هه روه ها به
هاویه شپه یدا که ده کانی عه ر به یش بلئ: نایا موسو لمان بوون و
هاتنه سهر ریگای نیسلام دوا ی نه وه ی که به لکه تان بو شی
کرایه ووهو نیشانه ی راستی په یامی نیسلام تان بو روون بو ووهو
یان ههر له سهر کو فرو گو مرایی خو تان به رده ومان؟؟ {فَإِنْ
أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ وَاللَّهُ بَصِيرٌ
بِالْعِبَادِ} جا نه گهر موسو لمان بوون و وازیان له خوار ی و
چه وتی هیئا، نه وه ریگای راستیان دوزی وده ته ووهو ریگای
گو مراییان به ردا وه، خو نه گهر روویان و مرگی را و دانیا ن نه نا
به راستیه کاند او داخو ازیه که ی تو یان نه انجام نه دا، نه وه پنی
دلگران مه به و زیانی بو تو تیدا نیه.. چونکه کاری تو
را که یان د نه و به س: به ریگ و پیکی نه رکی خو ت نه انجام دا وه،
په رومردگار نا گاداری به ند ه کانی خو یه تی حال و چو نیه تی یان
د مزانی، نا گاداری نه وانه یه که چاوی خو یان له ناست
راستی به کان د نه و قینن، د مزانی کئ شی او ی هیدایه ته و
شار مزای بوونه، کئ شی او ی گو مرایی و سهر لې تیکچو ووه،

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ
اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِّنْهُمْ وَمَعَهُم مُّضِرُونَ ﴿٣٣﴾
ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِن تَمَسُّنَا الْأُنْثَارُ لَأَنَّا مَّا مَعْدُونَةٌ وَعَرَّضْهُمْ
فِي دِينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٣٤﴾ فَكَيْفَ إِذَا جُمِعَتْ لَهُمْ
يَوْمَ لَا رَبَّ فِيهِمْ وَوُفِّيتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٣٥﴾ قُلِ اللَّهُمَّ مَلَائِكَتُكَ تُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ
مِن نَّشَأَةٍ وَتَنْزِعُ الْمَلَائِكَةَ مِمَّنْ نَّشَأَ وَتُعِزُّ مَن نَّشَأَ وَتُذِلُّ
مَن نَّشَأَ بِيَدِكَ الْخَبِيرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٦﴾ تَوَلَّجَ الْبَلَدَ
فِي النَّهَارِ وَتَوَلَّجَ النَّهَارُ فِي الْبَلَدِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ
وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَن نَّشَأَ بِمَنِّكَ حَسَابٌ ﴿٣٧﴾
لَا يَتَخَذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَن
يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَن تَتَّبِعُوا بِهَدْيِهِ
تَقْدَرُ وَيُعَذِّبُكُمُ اللَّهُ تَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٣٩﴾ قُلِ
إِن تَخَفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْشِرُوكُم بِعَلَمِ اللَّهِ وَبِعَلَمِ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

هه رکه سه به گو یړدی کردار و گو فتاری خو ی سزاو پاداشی
پنویست و مرده گری.

{إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّ بِغَيْرِ حَقٍّ
وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ}
نه و جوله کانه ی نینکاری نایه تی خدا ده که ن و نیشانه کانی
پیغه مېهر رایه تی (محمد) که له کتیبه که یاندا هه یه ژیر لیوی
ده خه ن و ده یشار نه وه، (یان مه به ست نه و جوله که پیشینانه یه
که له روژگاری خو یان ا برپوایان به پیغه مېهر ده کانیان
نه کرد ووه، نایاته نی ردا و ده کانیان به درؤ خستو ته وه) سهرباری
نه وده ش نه و جوله که پیشینانه (که نه و جوله کانه ی سهر دده می
پیغه مېهر نه وه و ده چیانن) پیغه مېهر انیان شه هید کرد ووه
و ده کوو نه و شیوه درنده ییه ی له که ل چه زرم تی زده که ریبا و
یه حیایان کرد هیچ حه ق و مافیکی شیان به سهر دده نه بوون،
جکه له وه که ده یان گو ت (الله) په رومردگار مانه و بانگه وازی
حه ق یان ده کردو په یامی خودایان ده که یان دو، نه رکی
سهرشانی خو یان نه انجام ددها ههر له سهر نه وه شه هیدیان
کردن! به وده شه وه نه وده ستان، به لکوو نه و عاقل و
هو شه ندانه ی که دستیان به ناموژگاری خه لکه که کردو

ئەو مل نەدانو نەھاتنە سەر رېڭاي راستو بى باكيەيان لە سۆنگەى ئەودەمىيە: كە برپايان وايە: چەند رۆژىك نەبى بە ئاگر سزا نادرېن، پاش سزادانىكى كەم دەخړينه ناو بەهەشتەو **{وَعَرَّهُمْ فِي دِينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ}** هېچ موبالاتىك بە گوناھكردن نادەن و تاوانكردنيان بەلاو شتىكى ئاساييە، چەندەھا درۆ دهلەسەيان ھەلبەستووە، بەو دەنانز كە نەزادايان دەجىتەو سەر پىڤەمبەران، دەمىك دەلّين: ئىمە كورې خودايان، يان دەلّين: ئىمە خۆشەويستى خودايان، يان دەلّين: پىڤەمبەران شەفاعەتمان بۆ دكەن، ئىمە مندالى پىڤەمبەرانين، يان دەلّين: ئىمە نەتەوھى ھەلبىژاردەى خودايان، يان دەلّين: خودا وادەى بە يەعقوب داوھ كە نەوكانى - ماوئەكى كەم نەبى - سزايان نەدا.

{فَكَيْفَ إِذَا جَمَعْتَهُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ} دەى باشە چى دكەن و ھەلوپستان چى دەبى ئەو كاتەى ئىمە زىندوويان دكەينەوھو رۆژى قىامەت لە گۆرپانى حەشردا كۆيان دكەينەوھو بۆ حىسابو ليكۆلئىنەوھو؟ خۆ ئەوكاتە نەم درۆو دهلەسەيەيان بۆ بەسەر ناچى؟ ئەو رۆژە ھەر دئ و هېچ شك و گومانى تىدا نى، رۆژىكە كەس وەسەر كەس ناپرژى نەسەبو نەژاد نامىنى و دەورى نابى، مال و مندال و سامان هېچ سوودىكيان نى، پياو لەبەر خىزانى خۆى ھەلدى! لەبەر كور و كچ و باوك و دايك رادەكا، خۆ لە براو خوشك و كەس و كارى دەشارىتەوھو نايەوئ بيان بىنى و ببىن: **{وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ}** ھەموو كەسك چى كردبى لە خىرو شەر دىتەوھو رېڭاي و ئاكامەكەى وەردەگرىتەوھو بەبى ئەوھى كەس زىاد لە سزاي شياوى خۆى سزا بلدى، هېچ ستمى ئى ناكرى، تەرازووى عدالەت دادەنرى، كردار رۆل دەبىن، ھەر كەسك بە ئەندازەى گەردىلەيەك چاكەى كردبى يان خراپەى كردبى بۆ دىننە پىشەوھو حىسابى لەسەر لەگەن دكەن.

{قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكُ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ} واتە: ئەگەر كافەرەكان گۆيان بە بانگەوازيەكەت نەداو ئەھل كىتاب - كە وەفدى نەجران بەشكەن لەوان - بانگەوازيەكەتيان رەت كردەو، ئەوھ روو بكەرە خوداو بلّ: ئەى خوداى ئىمە! تۆ خاوم دەسەلات و بالادەستى بەسەر ھەموو شتىكدا، تۆ كارگرېرو ھەلسوپىنەرى دروستكراوانى خۆتى، چىت بوئ نەنجامى دەدەى، بە ويست و حىكمەتى خۆت نىش ھەلدەسورپىنى، ھەموو شتىك بەدەستى خۆتە، ھەر تۆ بەخشنەو ھەرتۆيش لىگرەوھى! ھەر دەولەمەندە دىكەيە

فەرمانيان بە چاكەو نەھيان لە خراپە دەكرد، ئەوانىشيان شەھىد كرد، جا ئەى (محمەد!) ھەوال بەدە بەو جولەكانەى سەردەمى خۆت كە لەسەر رۆ و شوپىنى باوك و باپىرى خۆيان دەپۆن بە سزاي توندو بە نىش لە دونياو و قىامەتدا، ئەوانەى ئەو جۆرە تاوانەيان نەنجام داوھ لە گومرپايى دا رۆچوون.

{أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نَّاصِرِينَ} ئەوانە كەردەمەيان لە دونياو قىامەتدا پوچ و بەتالە، هېچ سوودى ئى نابىن، لە رۆژى دوايىدا كەس پالپشتيان نىو لە سزاي خودا بەرگريان ئى ناك.

{أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيًّا مِّنَ الْكِتَابِ} ئەى موخەمەد! سەيرى ھەلس و كەوتى ئەو كۆمەلە جولەكەيە بكەو سەرت سورپمىنى و شياوى ئەوھش لىيان سەرسام بى! ئەو كۆمەلەى كە بەشكە لە تەوراتيان - وەكوو خۆى - لا ماوتەوھو زۆربەى زۆرىشيان ھەوتاندويانە يان گۆرپويانە چونكە تەورات پىنج سەد سال دواى حەزرىتى مووسا نووسراوتەوھو، هېچ بەلگەيەكەش نى كە مووسا نووسىبىتەوھو، تەنانەت نازاندري بە ج زمانى نووسراوتەوھو، هېچ بەلگەيەكەش نى كە حەزرىتى مووسا زمانى عبرى زانىبى!!

{يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ} سەرسورپمانەكە لەوھدايە ئەو جولەكانە بەشكەيان لە كتيبى ئاسمانى دراوتەى، بۆ خۆيان داوا دكەن بە گوپرى ئەو كتيبەى خۆيان حوكميان بكري! كە چى دوايى كە بە گوپرى ئەو كتيبە حوكميان بەسەردا دەري ھەموويان گوپىستى نابن و حوكمەكەيان پى تەحەممول ناكري، كۆمەلەكيان پشتى ئى ھەل دكەن و نايانەوئ كتيبو شەريعتى خودا ياسايان بى، بەجۆرەك كە ئەوھ دەگەيەن كە هېچ برپايەكيان بە كتيبى خودا نىو، ھەر دەلّى ئەھلى كىتابىش نىن، سەيرەكە لەوھدايە ئەوان حوكمىك كە موافىقى حوكمى كتيبى خۆيانە رەتە دكەنەوھو، دەى دەبى بەچ حوكمىكى تر رازى بن؟!

{ثُمَّ} پاشان كە ئاكامى دادگايى كردنەكەيان بەدل نەبوو **{يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِّنْهُمْ وَهُمْ مُّعْرِضُونَ}** كۆمەلەكيان پشتى ئى ھەل دكەن و، رووى ئى وەر دەگيرن!! ديارە برپىكيشيان رېڭاي حەق دەگرن و برپا بە قورئان دكەن و موسولمان دەبن...

ئەمجار لەم نايەتەى دوايى دا ھۆى ئەو پشت ھەلكرەن روون دەكاتەوھو دەفەرموى: **{ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَن نَّمَسَّ النَّارَ إِلَّا أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ}**.

هۆکاری ئەم گۆرانکارییهن و ئەو دەسه‌لمێنن که ئیش و کاری روژگارو گەردوون هەمووی بە دەستی خودا خۆیەتی.

{وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ} زیندوو لەمردوو دەخەیه‌وه و پەیدای دەکە! جا ئەم دەرھێنانی زیندوو لەمردوو یان مردوو لەزیندوو یان بەشیۆمیەکی مادییە وەکوو دەرھێنانی خورما لە دەنکەکە و شیناومردو زمرعات لە دەنکە تۆم، پەیدابوونی ئادەمیزادو ئازەل لە دۆپی مەن! که ئەویش لە خواردنی شتی بێ گیان پێک ھاتوو، پەیدابوونی پەلەومر لە ھێلکە.... ھتد یان بەشیۆمیەکی مەعنەوی وەکوو دەرھێنان و کەوتنەوێ زانا لە نەزان، موسوڵمان لە کافر، **{وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ}** مردوو لەزیندوو دەرئەهێنێ! جا یان بەشیۆمیەکی مادی وەکوو دەرھێنانی دەنکە خورما لە دارخورما، ھێلکە لە پەلەومر، یان بەشیۆمی مەعنەوی وەکوو کەوتنەوێ نەزان لە زانا، کافر لە موسوڵمان.

{وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ} رزق و روژی دەدەیت کەسانێک بته‌وێ بیاندەیت بێ ئەرژمارو رێژە، ھێچیش پێیەوێ ماندوو نابێ، و، نەرەحەتی ئی نابینی، گەنجینە ئاسمانەکان و زەوی هەمووی بە دەست خۆتە؛ رزق و روژی بەسەر کۆمەڵێکدا دەرئێژی و لە کۆمەڵێکی دەرگەوێ، بەگۆڕی و یست و ھیکمەتی خۆت ئەو دەولەمەند دەکە و ئەو ھەزار دەکە، ئەم دەکە پە ملیۆنێر ئەو دەکە پە رەندی ھەزارو نانی شیوی نادەیت! ھەمووشی ھیکمەتی یەزدانی تاوو تووی دەکا و سەنگ و سووکی تێدا دەکا.

{لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ} با موسوڵمانان نەچنە ریزی کافرانەوێ دۆستایەتی و ھاو پەیمانیاں لەگەڵدا نەکەن، نەچن دۆلی خۆیانیاں بۆ بکەنەو، نەینێ تایبەتی موسوڵمانانیاں پێ بلێن، لە نەخشە و پیلانی موسوڵمانان ناگاداریان بکەن، بەرژموندی کافرەکان پێش بەرژموندی موسوڵمانان بکەن، چونکە ئەمە یارمەتیدانی کوفرە بەسەر ئیماندا.

پوختە ئەمە ئەومێ: پەروەردگار نەھی لە موسوڵمانان کرد کە ھاو دۆلی و دۆستایەتی کافران بکەن پەیمانیاں لەگەڵ بکەن، داوایان ئی دەکا: کە ھەرگیز خزمایەتی و دۆستایەتیان لەگەڵدا نەکەن! بەلگوو پێویستە دۆستایەتی و دۆزمنایەتیان بۆ بەرژموندی ئیسلام و موسوڵمانان بەکاربھێنن! جا ئەگەر دۆستایەتی و پەیمان لەگەڵ بەستەنەکە بۆ بەرژموندی موسوڵمانان بوو، ئەو قەیناکا! چونکە پێغەمبەر (دروودی خۆی لەسەر بێ) لەگەڵ خێلی خوزاعە

پەڕەندە! ئەمەوێ خاوەن مالا و سفرەو خاوەن، سبەینێ ئاتاجی پاروێک نەن، ئەمەوێ دەست رویشتوو فەرمانپەرەوایە، سبەینێ لیخراوەو بێ دەسەلات و گەدایە، ھەرکەسیکی بته‌وێ پادشایی و پێغەمبەراییەتی دەدەیت، ھەر وەکوو چۆن پادشایی و پێغەمبەراییەتی و مەدەگرییەوێ لەو نەتەوانە بته‌وێ لییان بستیەوێ.

{وَتُعْزُ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ} ئەو کەسە بته‌وێ دەست رویشتوو دەکە و بەرزی دەکەیتەو! ئەوێ مەیلێ بێنی زەلیل و ژێر دەستە دەکە! زۆر کەس ئەمەوێ شوان و گاوانە سبەینێ دیکە پە میر و سولتان، ئەمەوێ پادشا و فەرمانپەرەوایە، سبەینێ کەم دەست و گەدایە! ئەو مێزووی ئادەمیزاد پەرە لە ھەوائی سەر سوپەھینەری و مەرگەپانی تەخت و بەختی ئەم پادشا و رووخانی فلان فەرمانپەرەوایە لەناوچوونی دەسەلاتی ئەم و ئەو..

{يَسِّرْكَ الْخَيْرُ} ھەموو خێرو بێرێک بە دەستی تۆیە، بە ویستی خۆت ئال و گۆری تێدا دەکە، بۆ تا و کۆمەڵ سوودی تێدا یە.. **{انك على كل شين قدير}** خودایە! بۆ خۆت خاوەنی دەسەلاتی رەھای و بەسەر ھەموو شتێکدا بالادەستی، ھێچ رووداوێک لە ژێر دەسەلاتی تۆ دەرناچێ، ئێمە پشت و پەنمان ھەر ئەتۆی و تەوێ کولمان لەسەر زاتی تۆیە.

{تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُورِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ} خودایە! ھەموو گۆرانکارییەک بە دەستی تۆیە؛ ئەو دتا بەشێک لە شەو دادەبەری و دەیخە پەسەر روژ؛ شەو کورت دەبن و روژ درێژ دەبن، بە پێچەوانەوێ بەشێک لە روژ دەخە پەسەر شەو، شەو درێژ دەبن و روژ کورت دەبنەو، لە درێژی ئەمیان و مەدەگری دەیخە پەسەر ئەوین، تا ھاوتەرازووی یەکتی دەبن، ئەمجار لەوین دەگریەوێ دەیخە پەسەر ئەمیان و، جیاوازی لە ئیوانیاندا پەیدا دەبێتەو، تا بەرامبەر بە یەکتەر دەبنەو! نا بەو جۆرە بە درێژکردن و کورت کردنی شەو و روژ بەگۆڕی شوینی جوگرافی ئەم ولات و ئەو ولات گۆرانکاری لە شەو و روژدا دەکە! ئەو دتا لەبەرئ شویندا شەش مانگ شەو و شەش مانگ روژ، ھەندئ شوینی و ھەپە ھەژدە تا بیست سەعات روژو چەند سەعاتێک شەو ھەپە. ھەندئ شوین ھەن کە خۆری ئی ئاوا دەبێ پاش سەعاتێک خۆری ئی ھەلدێتەو.

دیارە دروستکردنی زەوی بەشیۆمیەکی ھێلکەیی و ھەلسوێنی زەوی و خۆر ھەریەکە لە تەوێ خۆیدا و بەشیۆمی تایبەتی،

پهیمانی بهستو هر له سهر کوفرو خوا نه ناسی بوون. {وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ} که سیک موسولمانان فهراموش بکاو کافرو خوا نه ناسان بکاته دوست و هاوپهیمانی خوی له شتیکدا که زیانی بؤ بهرزه و هندی نایین و موسولمانان هه بوو، نه وه هیچی بؤ خودا نییه و، پابه ندبوون نییه به فهرمانی پهرومردگار دوه، یارمه تیدانی نایین نییه و، کابرا که نه وه هه لویستی بی، مانای وایه په یوهندی له گهل ئیماندا نه ماوه و له خودا یاخی بووه و، ده چیه ریزی کافران هوه {إِلَّا أَنْ تَقُولَ مِنْهُمْ تَقَاءَ} واته: دابران له ریزی کافران شتیکی پیویسته له هه موو حال و زروفیکدا مه گهر ترسیکتان هه بی و بتانه وی بهو پهیمان بهستن و دوستایه تی کردنه خوتان و بهرزه و هندی نایین و موسولمانان له مه ترسییه ک بپاریزن! نه وه نه وکاته بؤتان هه یه به نه ندازه ی نه و خوپاراستنه لیان نزیک ببنه وه و دوستایه تیان بکه ن!

{وَيَحْذَرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ} خودا نیوه له سزای خوی دهرسینی؛ بترسن له نارهمزه مندی خودا، هه موو کاتی کرده وی باش و رهمزه مندی خودا بؤ خوتان دهسته بهر بکه ن. به وه سوه سه و ختوکه ی شهیتان هه لئه خه له تین. چونکه خودا بؤ خوی له سزای خوی ده تانترسینی و ده سه لاتیسی هه یه هه ره شه که ی نه نجام بدا و هیچ شتیک نییه بییته له مپه ر له بهر دهم نه نجامدانی ویستی خوی!!

{وَالِلَّهِ الْمَصِيرُ} گهرانه وی ئاده میزاد و پاداش دانه و هیان لای خودایه، لیکن لینه وه و حیساب له گهل هه موو به نده یه ک دهکا، پاداشی کرده و هکانیان دمهاته وه چاکه به چاکه و خراپه به سزاو توله.

نهمجار پهرومردگار زانستی ره های بی سنووری خوی به دروستکراونی ده چه سپینی و دمه رموی: {قُلْ نَعَى مُحَمَّدًا بِهِ وَخَلِكُهُ بَلَى} {إِنْ تَخَفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ بُدُّوا يَعْلَمُهُ اللَّهُ} نه گهر نه وهی له دلتان دایه بیشارنه وه و سرپوشی بکه ن، یان ناشکرای بکه ن و دهری بخه ن، نه وه خودا پیی دهمزانی و ناگای لییه تی، دهمزانی دلتان چی تیدایه دوستایه تی کافران بکه ن و خوشتان بوین یان (تقیه) یان له گهلدا به کار بهینن خوتانیان لی بپاریزن به لام دلتان پر بی له ئیمان و باوم، نه وه خودا ناگادار مو پاداش یان سزاتان دمهاته وه! {وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ} زاناو ناگاداره به هه رچی له ئاسمانه کان و زه ویدا هه یه و دهمی، بریکش له و زانیاریانه رووتیکردن و دوور که و تنه و مه تانه له گروهی کوفر، چی بکه ن

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَأْصِلًا مِمَّنْ خَيْرٌ مِمَّا عَمِلَتْ وَمَأْصِلًا مِمَّنْ سُوٍّ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا وَيَحْذَرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٣﴾ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٤﴾ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَافِرِينَ ﴿٥﴾ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾ ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٧﴾ إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٨﴾ فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنْثَىٰ وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٩﴾ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ يَنِيَّ مَنَ هَٰذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ رَبِّي رَزَقَنِي مِنْ شَيْءٍ غَيْرِ حَسَابٍ ﴿١٠﴾

ناگای لی تانه! {وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ} خودا به سهر هه موو شتیکدا به توانایه و ده توانی سزاتان بدا، که وایی سهر پیچی فهرمانه کانی مه که ن.. چونکه هه ر تاوانیک بکه ن ناشکرا بی یان نهینی خودا پیی دهمزانی و ده سه لاتی هه یه تاوانبار سزابد و توله ی لی بسینی.

{يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَأْصِلًا مِمَّنْ خَيْرٌ مِمَّا عَمِلَتْ} بترسن له روژی قیامهت و خوتانی بؤ ناماده بکه ن، نه و روژی که هه موو که سیک ناکام و سوودی کرده وه باشه کانی ناماده دهمی له لای و که یف خوش دهمی پییان و شا که شه دهمی به بینینیان و له زرمی به و کرده وانه پیده کا {وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا} هه روه ها ناکام و زیانی کرده وه خراپه کانی لا ناماده دهمی و پییان دل ناخوش دهمی و په نجه ی په شیمانی ده گزئی و ناو ته خواز دهمی که له نیوان خوی و نه و کرده وانه دا ماوه یه کی دوورو دریژ هه بویه و هه ر نه ی بینینیایه، به نه ندازه ی نیوان خوره لاتی و خورناوا لیی دوور بوونایه، {وَيَحْذَرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ} ناگادار بنه وه جاریکی تریش

قودرمتی خوئی دروستی کردوو، ئهمجار له نوورو گیانی
خوئی روحی بهبهردا کردوو، ناوی ههموو شتیکی فیڕ کردو
نیعمهتی زانیاری پێ بهخشی، فهرمانی به فریشتهکان کرد
که سوژدهی بۆ بهرن، لهبهههشتا جیگیری کردو ئهمجار لهبهر
حیکمهتیکی یهزدانی ناردیه خوارئ بۆسهـر زموی و تۆبهی ئی
وهرگرتو ریزی ئی نا، پێغهـمبهـرو رهـوانهـکراوی خودا ههموو
له وهجه و نهوهی نهون.

له‌دوای ئەو (نوح) (که بەبابەگه‌وردی دوومی ئاده‌میزاد ده‌ژمی‌ردری) هه‌لیب‌زاردو کردی به‌یه‌که‌م پێغه‌مبه‌ری ره‌وانه‌کراو بۆسه‌ر نه‌ه‌لی سه‌رزهو‌ی، ئەو ریش سپی و پی‌ری پێغه‌مبه‌رانه‌، کاتی‌ک قه‌ومه‌که‌ی باوه‌ریان پێ نه‌کردو ئیمانیا‌ن نه‌هی‌نا نزا‌ی تیدا‌جوون و به‌ هیلا‌ک‌چوونی ئی کردن، خودا به‌ خنکان له‌ ناو ئاو‌دا تو‌ڵه‌ی ئی ستاندن، نوح و شوینکه‌وتوا‌نی؛ ئەوانه‌ی بر‌وا‌یا‌ن پێ هی‌نا‌بو و له‌ که‌شتیه‌که‌دا رزگا‌ریان بو‌و! زۆر پێغه‌مبه‌رو ره‌وانه‌کرا‌وی خودا له‌ نه‌وه‌ی ئەم پێغه‌مبه‌ره‌ به‌پێزن، یه‌که‌م پێغه‌مبه‌ره‌ دوا‌ی ئاده‌م نی‌ر‌ده‌را‌وه‌ بۆسه‌ر ئاده‌م‌یزادا‌نی سه‌رزهو‌ی و مار‌ده‌کر‌دی خوشک و که‌چ و پوو‌رو ئەو جو‌ړه‌ خزمه‌ نزیکا‌نه‌ی حه‌رام کرد.

ئەمجار خانەوادەى ئىبراھىمى ھەلبىزارد، لەم خانەوادەى
كەورەترىن ئادەمىزادو سەر خەمتى پىغەمبەرەن
(مەھمەدالمەصفى) ھاتۆتە كۆرى ژيانەو، ھەر لەم خانەوادەى
ئىسماعىلو ئىسحاقو ئەسبەط ھاتنە كۆرى ژيانەو ھەر لە
نەوہى ئىبراھىم خانەوادەى عىمرانى ھەلبىزاردو ھە عىساو
مەريەمى داىكى بەشكىن لەم خانەوادەى.

پښوېسته نه وه بزائري که مېبه ست به عېمران له يه کم
جارداد که ده لئ: (آل عمران) باوکی موسايه، دوايي که
دده فرموي: (امراة عمران) مېبه ست به و عېمرانه باوکی
مهرېه می دايکی عيسايه.. له نيوان عېمراني باوکی موساو
عېمراني باوکی مهرېه م ۱۳۰۰ تا ۱۸۰۰ سال ماوې زده مې
هېه!!

۳۴} ذَرِيَّةٌ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ { نه‌مانه چهند خانه‌وادو و دچه و نه‌ودیه‌کن هه‌نیکیان له هه‌نیکیان که‌وتوونه‌ود.

په رومردگار هم خانهدادانهي هه لېزاردوونو كردوونى به پوخته و نموونه ي ناده ميزادو به هره ي پيغه مبهرايه تي تيدا رسكاندوون، نه وانه هه موويان يه ك نه ته وه و يه ك نه ژادوو يه ك رشته ن، هه نديكيان له ريزو گهوره ييدا له يه كدي ده چن... خانهدادى ئبراهيم (آل ابراهيم) كه ئيسماعيل و ئيسحاق نه وه كانيان هه موويان له نه ژادى ئبراهيم،

خودا له سزای خوئی دمتانترسیئی وریابن خودا رقی لیټان
هه لئه ستی و لیټان نه رهنجی!

ههول بدن لايهني خيرو چاكه بهسهر شهرو خراپه دا
تەرجيح بدن!

ناگاداربن شهیتان به وسوسه و ختوکه هه‌لتان نه‌خه‌له‌تینی
 {وَاللَّهُ رُوفٌ بِالْعِبَادِ} خودا میهرمان و دل‌فانه بۆ به‌نده‌کانی
 خوی، که‌وا له‌پیشه‌وه ددیانت‌رسی‌ئی و ناگاداریان ده‌کاته‌وه
 که‌روو له‌خرابه نه‌که‌ن.

﴿قُلْ﴾ ئەي خۇشەويست! پەيئان بلىي {إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ}
 ﴿فَاتَّبِعُونِي﴾ ئەگەر ئىيۈە راست دەكەن پابەندى فەرمانى
 خودان و دەتانەوى پاداشى پاداشتان بداتەو، ئەوۈ شوپن ئەو
 پەيامە بىكەن كەخودا بۇ منى ناردوۈ، پەيرەوى رىبازى من
 بىكەن {يُحِبِّكُمْ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ} خودا لىتان رازى
 دەبى و لە گوناھتان خۇشدەبى و دەتاناختە ژيەر رەحمەتى
 خۇيەو. {وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ} پەرورمردگار ئى خۇشبوۈە بۇ ئەو
 كەسانەى گوى بىستى فەرمانەكانىنى و شوپن رىبازى
 پىغەمبەر دەكەن، بەرەحم و دلۇفانە بۇيان لەدونىا و
 قىامەتدا.

٢٢ ﴿قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ﴾ ئەى موحه مەمهە! بێیان بلى:

ئىطاەى خودا بکەن و پابەندى فەرمانەکانى بن و خۆتان لە
 نەهییەکانى بپاریزن، ھەر و ھا پابەندى فەرمانەکانى
 پێغەمبەرکەشى بن، پەپرەوى رێبازى ئەو بکەن، چونکە
 شوێنکەوتنى سوننەتى پێغەمبەر شوێنکەوتنى خودایە!! جە
 ﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا﴾ ئەگەر پشتیان ھەڵکردو روویان وەرگێڕاو بەپەر
 بانگەوازییەکەتەو نەھاتن و، لەخۆیان باى بوون و، لافى
 ئەو دیان ئى دەدا کە ئەوان کورپى خودان و خۆشەویستى
 خودان و خودایان خۆشدەوئى ﴿فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ﴾
 نەو بەبازنن کەخودا کافرو خوانەناسانى خۆشناوین و، لە
 کردووەکانیان رازى نییەو، لەگوناھیان خۆشناى، رقى لێیانە،
 چونکە ئەوانە: شوین ھەواو ھەوسى خۆیان کەوتوون،
 پەپرەوى ئایىنى راستیان نەکردووە، پابەندى ئەو پەيامە
 نەبوون کەخودا بۆ پێغەمبەرى نارادووە!!

{ ۳۳ } إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ . پەروردگار ئەم کۆمەڵە کەسایەتی و خانەوادە پیرۆزانی هەڵبژاردوووە کردوونی بە سەرپشکی هەموو ئادەمیزاد، چونکە بەهرە پێغەمبەرایەتی تیدا رسکاندوون . ئادەم کە بابەگەورە ئادەمیزادە هەڵبژاردو، بە دەستی

ئىبراھىمىش لەنەھەى نووھەى نووھىش لە ئادەمە..
خانەوادەى عىمران (آل عمران) كە بىرىتيە لە موسا و
ھاروون و عىساو داىكى ئەمانىش نەھەى ئىبراھىم و نووھ
ئادەم.. پەروردگار بەسەر ھەموو ئادەمىزادا
ھەلبىزاردوون، ئەوان پوختەو ھەفەى ئادەمىزادو
بەندەكانى خودان، بەلام (محمد المصطفى) لە پلەى
ھەلبىزراویش تىپەرپوھ چونكە ئەو رەھمەتو سۆزو ھەپە بۆ
ئادەمىزاد، خودا دەفەرەمۆى: **{وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ}**
پىغەمبەرەن دروستكران بۆ رەھمەتو دلوفانى، بەلام محمد
بۆخۆى رەھمەتە، لە ھەرموودەھەى كى تردا دەفەرەمۆى: **{إِنَّمَا أَنَا رَحْمَةٌ}** واتە: من بۆخۆم رەھمەتم و كراوم بە ديارى بۆ
ئادەمىزاد، **{وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ}** خودا بىسەر و شنەوايە بە
گوفتارى بەندەكان، زانا ناگادارە بە نىتو مەبەستيان.

{إِذْ قَالَتِ امْرَأَةُ عِمْرَانَ} ئەى محمد! ئەوھ يادبكرەموھو
باسى بكە: كە خىزانى عىمران – داىكى مەريەم كە ناوى
ھەننەو كچى فاھود بوو – ئافرەتتىكى نەزۇك بوو، مندالى
نەدبوو، لە خودا پاراھەو كە مندالىكى بداتى، پەروردگار
نزاكەى قبوول كردو ھامىلە بوو، وتى: **{رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا}** خودايە! ئەمن ئەو مندالى لە سكەدايە
لەبەر خاترى تۆ دەيكەم بە مەھورو دەنيەرمە مزگەوتى
قودس بۆ خوداپەرستى و خزمەتكردى ئەو مائە پىروۆزەى
تۆ!! (ئەم نەزرو فۆتۆيە لە شەرىعەتى ئەواندا رەوا بوو
دوايى پىويست بوو ئەو كۆرە بابەندى ئەو فۆتۆيە بىو
جىبەجىي بكا). **{فَقَبَّلَ مِنِّي}** خودايە! ئەم نەزەم ئى
ومرېگرە **{إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ}** بىگومان زاتى بەرزو پاكى
شنەوايە بۆ ھەموو ھەسەك و ھەموو نزاكە دەبىستى، زاناو
ناگادارە بە نىتى من و ئىخلاصەم، دەزانى كە من لە ناخەوھ
پىم خۆشە ئەو ئاواتەم بىتە دى ئەو كارە ئەنجام بەدم. ئەو
كاتە خىزانى عىمران نەيدەزانى ئەو مندالى لە سكى دايە
كۆرە، يان كچە!!

{فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ} كاتىك كە
سكەكەى داناو كچ بوو بە ئانومىديەھە وتى: خودايە! ئەوھ
بۆخۆت دەزانى ئەھەى من بوومە كچە، ديارە كچىش بەكارى
خزمەتكردى مزگەوتى قودس نايە! واتە: دلگران بوو: كە
ئاواتەكەى بە تەھواي نەھاتۆتە دى، جا خودا ئامازە بە
گەورەيى ئەو كچە دەكا دەفەرەمۆى: **{وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ}**
خودا باشتر دەزانى بە جۆنيەتى ئەو مندالى كە ژنى

عىمران بوويەتى! پلەو پاھەى دواپۆزى لەبەرچاھ، خودا
بۆخۆى دەزانى ئەھەى بوويەتى كچىكى پاكى بەرپۆزى پاھە
بەرزە – لىرەدا خودا پلەو پاھەى مېينە ديارى دەكا –
دەفەرەمۆى: **{وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنْثَىٰ}** ئەو كۆرەى تۆ بەتەماي
بووى و ئاواتەخواز بووى بتبىو نەتبوو وەكوو ئەو كچە نىە
كە بووتە: واتە كەى ئەو كۆرەى بە ھىواي بووى دەگاتە پلەو
پاھەى ئەم كچە كە بووتە؟! ئەم كچە زۆر باشترە لەو كۆرەى
بەتەماي بووى، ئەم دوو دەستەوازيە **{وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ}**
{وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنْثَىٰ} وتەى خودان و جوملەى (مەترەسە)ن و
خراونەتە نىو تابلۆكەوھ.. بەلام قىرائەتتىك ھەيە تاء
(وضعت) بە مەھموومى دەخوينىتەوھ، ئەو كاتە دەبىتە
وتەى خىزانى عىمران و مەبەست تەعظىم و تەنزیھو
كاردروستى خودايە. رستەى **{وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنْثَىٰ}** ش
دەگونجى ھەر لە قسەى خىزانى عىمران بى بەم مەعنايە
عوزرى ھىنايەتەوھ بۆ پەروردگارى خۆى و بلى: ئەوھ دەزانى
من كچەم بووھ كچىش بەكەلكى خزمەتكردى بەيتولەقدىس
نايە، جا لەگەل ئەوھشدا كە من كچەم بووھ كچىش بەكارى
مەھورى نايە، بەلام من ھەر لەسەر پەيمانى خۆمەم
پەشيمان نىم **{وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ}** من ناون نا مەريەم.
مەريەم لە زمانى ئەواندا واتە: خوداپەرست و خزمەتچى
خودا، واتە: كە جەستەى بەكارى مەھورى نايە با بىتە
خوداپەرست (عابدة) **{وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وَذَرَيْتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ}** من ئەم كچە دەخەمە پەناي تۆوھ دەمەوئ
پاريزگارى بكەى جاودىرى بى لەشەرى شەيتانى نەگريس و
دوورخراوھ لە خىر، بىپاريزى، خودايە! داوات ئى دەكەم كە
خۆى و نەوھەكەى (عيساى كۆرى) بىپاريزى و شەيتان ھىچ
دەسەلاتى نەبى بەسەرياندا.. خودا نزاكەى ئى و مرگرت و
پارنەوھەكەى قبوول كرد.

{فَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ} پەروردگار مەريەمى لە داىكى
بۆ خزمەتكرارى مزگەوتى قودس و خوداپەرست تىيدا
ومرگرت؛ رازى بوو كە مەريەم – ھەرچەندە مندال و
مېينەيە – ئازاد بى بۆ خوداپەرستى و خزمەتكردى
بەيتولەقدىس. **{وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا}** بەشيوھەكى رىك و پىك
لە رووى جەستەيى و گيانىيەھە بەخىوى كردو گەورەى كرد،
وەكوو چۆن رووھك لە زەوى بە پىتدا پەروردە دەكرئ!
ئايەو شيوھە مەريەم پەروردەگرا، لە ناو دەستە خوشكانيدا
ديار بوو، لە ھەموو روويەكەوھ نەمۇنە بوو **{وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا}**

زهکهریا که می‌ردی پووری مهریه‌م بوو، پیاویتی خوداپه‌رستو خاومن ناوو شوړمت بوو، سهرؤکی مال‌ه‌کانی به‌یتوله‌قدیس بوو، کردی به سهرپه‌ریشتیکارو ده‌سته‌به‌ربووی، بؤ نه‌وه‌ی چاودیری بکا به‌خیوکردن و به‌رژمونه‌ندیه‌کانی به‌رچاو بگری. هه‌تا گه‌وره بوو، نه‌مجار هو‌دیه‌کیان بؤ ته‌رخان کرد، ئیتر له‌و ژووره تاییه‌تییه‌ی خو‌ی دا گو‌شه‌گیر بوو بؤ خوداپه‌رستی و تاعه‌تکردن، هه‌موو رو‌ژی زه‌کهریا خوارده‌مه‌نی بؤ ده‌برد {كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا} هه‌رکاتی زه‌کهریا ده‌جوو بؤ ژوره‌که‌ی مهریه‌م و سهردانی ده‌کردو خواردنی بؤ ده‌برد، له‌ ژووره‌که‌دا خوارده‌مه‌نی و رزق و رو‌ژی و میوه‌ی جو‌راو جو‌ری ده‌بینی که نه‌و جو‌ره میوانه له‌و و مرزه‌دا ده‌ست نه‌ده‌که‌وت.

{قَالَ يَا مَرْيَمُ أَنَّى لَكَ هَذَا} زه‌کهریا به‌سهرسامیه‌وه ده‌یگوت:

مهریه‌م نه‌و خوارده‌مه‌نی و میوه‌یه‌ت له‌کوئ بووه؟؟

{قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ} مهریه‌م ده‌یگوت: نه‌وه له‌لایه‌ن خوداو ده‌بؤم هاتوو، نه‌و خودایه‌ی که رزق و رو‌ژی هه‌موو که‌سێک ده‌دا {إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ} بی‌گومان خودا رزق و رو‌ژی ده‌دا به‌ که‌سێک بیه‌وئ بیه‌ئ نه‌زمار!!

{هَٰذَاكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ} هه‌ر له‌و شو‌ینه‌ی که مهریه‌م

قه‌سی له‌گه‌ل کردو پرسیارو وه‌لام روویدا. زه‌کهریا ده‌ستی نزای به‌رز کرده‌وه له‌ خودا پاراپه‌وه واته: که زه‌کهریا نه‌و دیاردانه‌ی له‌لای مهریه‌م بینین و حال و چو‌نیه‌تی مهریه‌م و گو‌شه‌گیری بؤ خوداپه‌رستی و خوارده‌مه‌نی و میوه‌ی جو‌راو جو‌ری له‌لای مهریه‌م چاوپیکه‌وتن، زانی که نه‌و خودایه‌ی بتوانئ میوه‌ی هاوین به‌ زستان و میوه‌ی زستان له‌ هاویندا بنی‌رئ بؤ مهریه‌م هه‌ر نه‌و خودایه‌ ده‌توانئ مندا‌ل به‌ پیرو ئیختیاری وینه‌ی نه‌ویش بدا. بۆیه زه‌کهریا ده‌ستی نزای به‌رز کرده‌وه له‌ خودا پاراپه‌وه {قَالَ رَبِّ لِي مِنَ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ} وتی: خودایه ببه‌خشه به‌ من کو‌ریکی صالح و خوداپه‌رست و پاک و خاوین و به‌هره‌داری وه‌کوو مهریه‌م، خودایه! زاتی پاکت شنه‌وای هه‌موو گو‌فتاریکه هه‌ر نزاو پارانه‌وه‌یه‌ک به‌ جئ بئ قیوولی ده‌که‌ی! دیاره‌ سروشتی ئاده‌میزاد وه‌هایه که مندا‌لی رێک و پێک و به‌هره‌مند ده‌بینئ ئاواته‌خواز ده‌بئ که نه‌ویش مندا‌لی وای هه‌بئ.

هَٰذَاكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ. قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٨﴾ فَدَاَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيَىٰ مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٩﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي يَكُونُ لِي عُلْمٌ وَقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ وَآمَرَنِي عَاقِرٌ قَالَ كَذَٰلِكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿٤٠﴾ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا زَمْرًا وَآذُنًا ذَرِكًا كَثِيرًا وَسَمِيعٌ بِالْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ ﴿٤١﴾ وَلَٰذَٰلِكَ الْمَلَائِكَةُ يُنَادُّونَهُ أَنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَىٰ نِسَاءِ الْمَلَائِكَةِ ﴿٤٢﴾ يُنَادُّهُ أَتَقْبَلِ لِرَبِّكِ وَأَسْجُدِي وَأَزْكِي مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٣﴾ ذَٰلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَقُولُ أَفْلَهَمَهُمْ آيَهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٤﴾ إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَمْرُؤُا إِنَّ اللَّهَ يَبْشُرُكَ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِهَاً فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٥﴾

{فَدَاَتْهُ الْمَلَائِكَةُ} فریشته بانگی ئی کرد، (جه‌ماویری

زانایان ده‌لئ: فریشته بانگه‌ره‌که جو‌برائیل بووه) {وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ} له‌ کاتیکه‌دا که زه‌کهریا له‌ په‌رستگا‌ه‌ی خو‌یدا له‌ میحرابی خوداپه‌رستیدا له‌ خودا ده‌پاراپه‌وه‌و نو‌یژی ده‌کرد. واته هه‌ر دو‌ابه‌دو‌ای پارانه‌وه‌که‌ی فریشته بانگی کردو مرگینی پێداو پێی گوت: {أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيَى} خودا مژده‌ت ده‌داتئ به‌ کو‌ریک که به‌ یه‌حیا ناو‌زه‌د ده‌کری.. یه‌حیا له‌ (یوحنا) وهرگیراوه له‌ ئینجیلی مه‌تتادا هاتوو ده‌لئ: پێیان گوتوو (یوحنا المعمدان‌ی) مه‌عمه‌دان به‌و که‌سه‌یان گوتوو که تو‌به‌ی به‌ خه‌لک کردوو غوس‌لی به‌ گونا‌ه‌باران کردوو.

ناوی یه‌حیا ئاما‌زه‌و تیلنیشانی نه‌وه‌ی تێدایه که ژبانیک‌ی به‌خته‌ومر رابو‌ی‌رئ و بب‌یته میراتگری باوکی و خانه‌واده‌ی یه‌عقوب.. هه‌ندیک ده‌لئ: مه‌به‌ست به‌ میحراب له‌ {يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ} دا په‌رستگای مهریه‌مه.. فریشته‌که که مو‌زده‌ی پێدا نه‌وه‌شی پئ راگه‌یانده‌ که یه‌حیا {مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ مِنَ اللَّهِ} بپ‌وا به‌ عی‌سای کو‌ری مهریه‌م ده‌کاو یه‌که‌م که‌س ده‌بئ که

ئىمانى پى دەھىنى.. بۆيە لىرمدا عىساي به (كلمة الله) ناوهىناوه چونكه عيسا به وشەى (كن فيكون) پەيدا بووه، نهك به شيوى سروشتى ئاسايى له دايكبوونى ئادەمىزادانى تر كه له ئاكامى به يەكگەيشتنى پياوو ئافرمەت پەيدا دەبن. **{وَسَيِّدًا}** ئەم كۆرە ئادەمىزادىكى بەرزو پىروژ دەبى گەورمى لىناو نەتەوهكەيدا بە دەست دەھىنى، دەبىتە گەورەى ئادەمىزادانى سەردەمى خۆى له پلەو پايەو کردارچاکی و هەلۆيستا **{وَحَصْرًا}** خۆگروە دەبى له ئارمەزوبازى و له ناوخانەوادەى صالح و خوداپەرستدا پەرورمە دەبى، كه گەيشتە تەمەنى پىغەمبەرەيتى دەكرىتە پىغەمبەر... هيج سەيرىش نىه كه وابى! چونكه ئەم زاتە له پشتى پىغەمبەران پەيدا بووه **{وَنَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ}** پىغەمبەرىك دەبى له پىغەمبەرانى راستال و چاك کردار. ئەمەش مژدەيەكى ترە بەوه كه ئەو كۆرە دەكرىتە پىغەمبەرو نىگای بۆ دەنێردى. بەهرەى پىغەمبەرەيتىش بەرزترین پلەو پايەيەكه كه ئادەمىزادى پى دەگا. جا زەكەرييا پاش ئەم مژدە پێدانە به خۆيدا چوووه تەماشای کرد بۆخۆى پىرو كەنەفتەو خێزانەكەشى پىرمژنىكى به سالاجووه، به سروشت ئەوهى ئى چاومروان ناكړى تازە مندانى بى، بۆيە بەسەرسامىيەوه رووى كرده بارەگای پەرورمەدگار و پىرسىارى کرد.

{قَالَ رَبِّ اَلَيْسَ لِيْ غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ وَامْرَاَتِيْ عَاقِرٌ} وتى: خودايە! من چۆن كۆرەم دەبى بۆخۆم بەم تەمەنە گەيشتووم و پىرمەيدىكى كۆنەسالم و خێزانەكەشم پىرمژنىكى بە سالاجووى نەزۆك پەككەوتەيه؟؟؟
لهو حال و مەقامەدا له حال و چۆنەيتى لەسەر خۆچوون و غەيبوبەداو رۆچوون له عالەمى بالادا بى پەرەوا ئەم دۆعاو نزايەى بەسەر زماندا هاتو مژدەى گىرابوونى نزاكەشى له فريشته وەرگرت. كاتىك هاتەوه سەرخۆو لهو گەشتە گيانىيە گەراپەوه بۆ جىهانى مادەو جىهانى ئەسباب و هۆكار، دەشى زانى كه دۆعاكەى گىرا بووه، پىرسىارى له پەرورمەدگار كرد كه چۆن ئەم نزايەى گىرا بووه كه به پىچەوانەى سروشتە!! نىتر پەرورمەدگار بەهۆى فريشتهى تايبەتەوه پى راگەياند كه بۆ خودا شتى و ئاسايەو هيج ماندوبوونىكى تىدا نىه، **{قَالَ كَذَلِكَ}** خودا فەرمووى: راستە ئەوهى تۆ دەليلى وايە، بەلام **{اللّٰهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ}** خودا ئەوهى بىهوى بىكا دەيكا، هەركاتىك ويستى كارىك ئەنجام بدا هۆكارى بۆ دەرەخسىنى، يان بەبى هۆكارو سەبەب دەفەرموى ببەو دەبى، يەككىش

لهو ئىشانە پەيدا بوونى مندانە له ئافرمەتى پىرو نەزۆك! هيج شتىك بەبى ويستو رمەمانەندى ئەو نابى، كەوابوو ئىشەكه به خودا بسپێرەو پىرسىار له چۆنەتەكەى مەكه، چونكه ئەوه نەيىيەكى خودايەو ئادەمىزاد بەى پى نابا!!
{قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّيْ آيَةً} وتى: خودايە ئىشانەيەكم بۆ دەستنىشان بكەو بزەنم خىزانەم كهى سكى دەبى و مندانى تىدا دەرەسكى!! بۆ ئەوهى خىرا خۆشى و شادى بكەويته ناويانەوه، يان بۆ ئەوهى سوپاسى لەسەر بكا.

{قَالَ آيَتُكَ اَلَا تُكَلِّمُ النَّاسَ ثَلَاثَةَ اَيَّامٍ اِلَّا رَمَزًا} پەرورمەدگار پى فەرمووى: ئىشانەت ئەوهى كه بۆماوهى سى رۆژ ناتوانى لەگەڵ خەلكدا ئاخاوتن بكەى زمانت دەگىرئ و قسەت بۆ ناكړى، بەلكوو به ئىشارە جولاندنى دەستو سەرو جاوو شتى تر خەلك لەمەبەستەكانت حالى دەكهى! **{وَاذْكُرْ رَبَّكَ كَثِيرًا وَسَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ}** يادى خوداى خۆت بكە به زۆرى، بەتايبەيتى لەكاتى ئىواران و بەيانىاندا، واتە: هەرچەندە بۆ قسەکردن لەگەڵ خەلكدا زمانت دەگىرئ، بەلام بۆ تەسبيحات و زىكرى خودا زمانت رەهايه، كەوابى كاتى خۆت به فەرۆ مەدە، خەرىكى ياد كردنى خودا و نوێژو شوكر و سوپاس به.

{وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ اِنِّىْ مَعْمَدًا بِاسْمِ رَبِّكَ اَتِيْتُكَ بِهِ فَرِيشتە به مەريەمى گوت (مەبەست بەفريشته جوبرائىلە چونكه له سوورمى مەريەمدا دەفەرموى: {قَارَسَلْنَا اِلَيْهَا رُوْحًا فَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا} جوبرائىلمان نارد بۆلاى و له شيوى پياويكى ئاسايى دا خۆى نىشان دا.

پى گوت: **{يَا مَرْيَمُ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفَاكِ}** خودا تۆى هەلبێژاردوووه بۆ خزمەتکردنى بەيتولەقدیس **{وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْمَعَالَمِينَ}** پاکی کردووی له هەموو نەنگى و عەيبىكى ناشرين و هيج خوورەوشتىكى ناھەموارت تىدا نىه و هەلبێژاردوو كه بەبى ئەوهى پياو بىتە لات كۆرپىكت ببى، چۆن كۆرپىك كۆرپىكى وا كه ببىتە پىغەمبەر، پاکی کردوويەوه به جۆرىك نە خوینى حەيزت پىدا بى و نە خوینى منالبوونت هەبى، ئافرمەتىكى رەوشت بەرزى و داوین پاك و خانەم و زمان و شاژن، کردوويتى به سەرپشكى ئافرمەتانى هەموو عالەم و هەموو سەردەمىك يان ئافرمەتانى سەردەمى خۆت و ریزى تايبەتى ئى ناوى، كەم و كۆرى جەستەيى و رەوشتى تىدا نىه.

{^{۴۴} يَا مَرْيَمُ اقْنُتِي لِرَبِّكِ وَاسْجُدِي وَارْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ } نهی مەریەم! فەرمانبەرداری خودای خۆت بە، گەردنکەچی فەرمان و نامۆزگارییەکانی بە، سوژدەیی ملکه‌چی و سوپاس بوۆ خودا بەره، نوێژ بەجەماعەت بکە لەگەڵ نوێژکەراندای {^{۴۴} ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ } نهی موحەممەد! ئەم سەرگوزەشتانەیی بۆمان گیرایتەوه لە سەرگوزەشتەیی زەکەریا و یەحیا و مەریەم هەموویان لەو سەرگوزەشتانەن کە تۆ ناگات ئی نەبووه، هەوالی غەیبی بوون، نە تۆ، نە قەومەکەت نەتانزانیه، {^{۴۵} نوحیه إلیک } بە سروشت بوۆتی دەنیرین و جوبرائیل بە نیگا پێت دەلی: تا ببیتە بەلگە لەسەر راستی پیغەمبەرایەتی تۆ و بۆردانی ناحەزانت، ئەوانەیی رەقەبەریت لەگەڵ دەکەن و نینکاری پیغەمبەرایەتیت دەکەن. {^{۴۶} وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَقُولُونَ أَفَلَا مَهْمُ أَتِيهِمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ } نهی محمەد! تۆ ناگادار نەبووی و لەوێ نەبووی ئەو کاتەیی زاناکان و ماله‌کانی بەیتولەقدیس کەوتبوونە کێشە و مەملانیۆ، هەریەکەیان قەڵەمی نووسینی فریادیە جۆمی ئەردەنەوه، پیتوسی هەموویان شەپۆلی ناوەکە بردنی، تەنھا قەڵەمی زەکەریا وەستا و ناوەکە نهی برد، ئەوه‌ش نیشانە بوو بۆ ئەوه‌ی کە مەریەم بە زەکەریا بسپێردری، خۆتۆ لەوێ نەبووی کە خیزانی عیمران مەریەمی هینا و خستیه بەیتولەقدیسەوه تا بوتری: ئەم هەوالانەیی بەجاوی خۆی دیوه، کە ئەوه بوو زانا و ماله‌کان کەوتنە پێشپرکی و مەملانیۆی ئەوه کە کامەیان ببیتە سەرپەرشتیکاری مەریەم و پەرورەدی بکا! چونکە مەریەم کچی گەوره پیاو سەرۆکەکەیان بوو، هەریەکەیان دەیه‌ویست ئەم بەهرمیە بۆخۆی دەستەبەر بکا! تەنانەت کێشەکەیان سەری بەوه کێشا کە پەنا بۆ قورعه‌و تیر و پشک بمرن و، پشک هەلەن!! کاتی قورعه‌یان کێشا خواو راستان واهات پشکەکە بۆ زەکەریا دەرچوو!! دەستەبەریتی مەریەمی پێ بپرا. {^{۴۷} وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ } دیسان تۆ لەوێ نەبووی کە ماله‌کان کەوتنە مقو و مقو و کێشەوه دەربارەیی بەخیوکردنی مەریەم و دەستەبەربوونی، تەنانەت تا پشکیان هەلەنداو قورعه‌یان نەکرد کێشەکەیان کوتایی پێ نەهات.

{^{۴۸} إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِّنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ } نهی موحەممەد! ئەوه بۆ گەلەکەت بگێڕەوه کاتیکی جوبرائیل بە مەریەمی گوت: نهی مەریەم! خودا موژدەت دەدات ئی بە کورپێک کە سروشتی وایە بە وشە و

وَيَكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٦٦﴾
 قَالَتْ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكَ
 اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٦٧﴾
 وَتَعْلِمُ الْكَتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالْتُورَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿٦٨﴾
 وَرَسُولًا إِنَّا بُنِيتُكَ مِن طَيِّبَاتٍ مِّن رَّبِّكَ
 أَنَّىٰ أَخْلَقَ لَكُم مِّنَ الطَّيِّبِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ
 فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ
 وَأُخِي الْمَوْتِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُنَبِّئُكُم بِمَا تَاكُلُونَ وَمَا تَدْخُلُونَ
 فِي بُيُوتِكُمْ إِنِّي فِي ذَلِكَ لَكَلِيمٌ ﴿٦٩﴾ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٧٠﴾
 وَمَعْدِنَا لِمَا بَيْنَ يَدَيْ مِنَ التَّوْرَةِ وَلِأَجْلِ لَكُم
 بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُم بِبَاطِلٍ مِّن رَّبِّكُمْ
 فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿٧١﴾ إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ
 هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٧٢﴾ فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ
 الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ كُنْ
 أَنْصَارُ اللَّهِ مَآئِنَا بِآلِهِ وَآشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٧٣﴾

فەرمانیکی خودا خۆی کە (کن فیکن) هەیدا دەبی،
 دروستکردنەکەیی بەشیۆهیه‌کی نااسایی و ناعادەتی دەبی،
 بۆیه بەو صیفەتە وەصفدار کراوه.

{^{۶۶} وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ } ئەو فرزندەییە تۆ خواوەن رێزو
 پلەو پایە دەبی لە دنیا و قیامەتدا؟

لەدنیادا پلەو پایەیی تایبەتی و رێزو نرخیی بێ ئەندازەیی لە
 دلو دەرروونی نادەمیزاداندا دەبی، رێزو نرخیی بێ ئەندازەیی
 لەدلی موسوڵماناندا هەیه، ئەو بیرو باوەردی بلاوی کردەوه تا
 نیستاش شوینەواری ماوه.

لە قیامەتیشدا ماقولی و ریزی لەودەیاە کە لای خودا خواوەن
 پلەو پایەیه‌کی بەرزە، نادەمیزادان دەی بینن و خۆشەویستی
 لای خودا هەست پێ دەکری. {^{۶۷} وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ } لەو زاتانەیه کە
 لەو رۆژەدا لەخوداوه نزیکن، هەرکەسێ بپروانییێ دەرانی
 چەندە لای خودا نزیک و ریزدارە!

وێرای ئەو بەهرە و ره‌وشتانەیی {^{۶۸} وَيَكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ
 وَكَهْلًا } لە تافی مندالی و کاملیدا ناخواتن لەگەڵ خەلکدا
 دەکا، ئەمە نامازیه بۆنەوه کە عیسا تەمەن درێژ دەبی و
 دەزی تا دەبیتە پیاویکی تەواو ژیر و خواوەن بیر.

{وَجْتَنُكُمْ أَيَّامَ مَنْ رَيْكُم} نیشانه دوا نیشانه له خوداوه بو
هیناون که دهنه شایهت له سهر راستگویم و راستی
پنغه مبرایه تیم، راستی نه و په یامه ی پیم راگه یاندوون،
وه کوو دروستکردنی بالنده و فرینی، چاگردنه وی کوپرو

به‌لەك و زیندوو كردنه‌وه‌ی مردوو، هه‌والدان له‌شتی غه‌یبی و نادیار. بۆیه هینانی نیشانه و ئایه‌ته‌كانی خودای دووباره كرده‌وه بۆنه‌وه‌ی ئهم فهرمانه‌ی له‌سه‌ر هه‌لستینن كه ده‌فه‌رموئ: **{ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا }** كه‌واته له‌خودا بترسن و سه‌رپێچی فهرمانه‌كانی مه‌كه‌ن، به‌قه‌سه‌ی من بكهن و نه‌وه‌ی پێتان ده‌لیم نه‌نجامی بدن و به‌پیر بانگه‌وازییه‌كه‌مه‌وه وهرن كه‌بنه‌مای سه‌ره‌كی بریتییە له‌یه‌كتا په‌رستی.

{ ۱۱ إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ } بێگومان (الله) خودای من و ئیوه‌شه، په‌رستشی بكهن و بپه‌رستن، نه‌وه ریگه‌یه‌کی راست و بێ پێچ و په‌نایه و هه‌موو پێغه‌مبه‌ران له‌سه‌ری كۆكن و هه‌ر ئهم رێبازه ناده‌میزاد ده‌گه‌یه‌نن به‌ كامه‌رانی دونیا و قیامه‌ت و هه‌ر كه‌سێ له‌م رێبازه لابدا گومراو سه‌ر ئی تێك‌جوه‌! **{ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ }** نه‌وه‌ی كه پێتان ده‌لیم پێم راگه‌یان‌دوون رێبازیکی راست و ره‌وانه هه‌موو پێغه‌مبه‌ران له‌سه‌ری كۆكن و له‌ ئاستیدا یه‌كه‌ران!!

{ ۱۲ قَلَمًا أَحْسَنَ عِيسَى مِنْهُمْ الْكُفْرَ } كاتیك عیسا هه‌ستی كرد كه قه‌ومه‌كه‌ی سوورن له‌سه‌ر كو‌فر و به‌رده‌وامن له‌سه‌ر گومرایی و به‌ته‌واوی له‌وه‌ ئۆیسته‌یان دُنیا بوو، ویستی بزانی كێ به‌ دلسۆزی له‌گه‌ڵیدایه، **{ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ }** كێ یارمه‌تیدهرمه‌ بۆ بانگه‌وازی كردن و خۆ ده‌خاته ریزی ئه‌وانه‌ی بانگه‌وازی بۆلای خودا ده‌كه‌ن؟؟ كێ له‌وانه ئاماده‌باشی خۆی نیشان ده‌دا بۆ شوێنكه‌وتنم واز له‌ عاده‌ت و هه‌واخوازی خۆی ده‌هێنم و ئی ده‌بێ بۆ یارمه‌تیدانی پێغه‌مبه‌ره‌كه‌ی؟؟

{ قَالَ الْحَارِثِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ } هه‌قاله دلسۆزه‌كانی عیسا، قوتابیه‌كانی به‌یه‌ك ده‌نگ و تیان: ئیمه یارمه‌تیدهری ئایینی خوداین و چی بتوانین درێغی ناكه‌ین، م‌ال و گیانمان له‌ پێناو په‌یامه‌كه‌تدا ده‌به‌خشین و پابه‌ندی ته‌علیمات و به‌رنامه‌ی پیرۆزت ده‌بین و واز له‌ داب و عاده‌تی كۆنینه‌مان ده‌هێنین! **{ آمَنَّا بِاللَّهِ }** بروامان به‌ خودا هه‌یه، ئیمانمان به‌ تاك و ته‌ناییی په‌رومردگار به‌هیز و پته‌وه، **{ وَاشْهَدَ بَأَنَّا مُسْلِمُونَ }** تۆ شایه‌د به‌ كه ئیمه موسوڵمانی ته‌واوین، موسوڵمانه‌تی به‌م واتایه: كه ئیمه گه‌ردنكه‌چی فه‌رمانی خوداین و پابه‌ندی ئامۆزگارییه‌كانین، هه‌میشه مله‌كه‌ج و فه‌رمانبه‌ردارین.

{ ۱۳ رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ } خودایه! ئیمه ئیمانمان هیناوه به‌و حوكم و یاسایه‌ی له‌ كتیبی خۆتدا ئاردووته خوار.

رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَأَتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتَبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ **{ ۱۳ }** وَمَكْرُوهٌ وَمَكْرُوهٌ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينِ **{ ۱۴ }** إِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعْقُوبَ إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلَ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ قَوْمَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَى مَرْجِعِكُمْ فَأَخَذْنَاكُمْ بَيْنَكُم فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخَلِّفُونَ **{ ۱۵ }** فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأَعَذَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ **{ ۱۶ }** وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمُ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ **{ ۱۷ }** ذَلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ **{ ۱۸ }** إِنَّ مَثَلَ عِيسَى عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ **{ ۱۹ }** الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْمُمْتَرِينَ **{ ۲۰ }** فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ فَقُلْ نَعَاوَانَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَهُمْ وَأَبْنَاءَهُمْ وَأَبْنَاءَهُمْ وَأَبْنَاءَهُمْ وَأَبْنَاءَهُمْ ثُمَّ نَبْتَلِهُمْ فَيَجْعَلُ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ **{ ۲۱ }**

{ وَأَتَّبَعْنَا الرَّسُولَ } شوین په‌یامی پێغه‌مبه‌ره‌كه‌ت (كه عیسا كورێ مه‌ریه‌مه) كه‌وتووین و پابه‌ندی ئه‌و ئامۆزگاریانه‌ین كه له‌ زاتی تۆوه‌ بۆی نێردراوه، **{ فَاکْتَبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ }** له‌ پرزی شایه‌دو گه‌واهی ده‌ران بمان نووسه؛ ئه‌وانه‌ی شایه‌دی ده‌دن له‌ حال و چۆنیه‌تی پێغه‌مبه‌ران له‌گه‌ڵ گه‌له‌كانیاندا.

{ ۱۴ وَمَكْرُوهٌ } هه‌رت و قیلیان كرد بۆ له‌ناو بردنی عیسا، واته: كۆمه‌لێك جوله‌كه‌ به‌ ره‌هنومایی كردنی (یه‌هوذا) پلانیکیان رێك‌خست بۆ كوشتنی عیسا (سه‌لامی خوای لێبێ) به‌شیوه‌یه‌کی ناخوامه‌ردانه.

{ وَمَكْرُوهٌ } خوداش سزای هه‌رت و قیلێكه‌ی به‌م جۆره‌ دانه‌وه، ره‌نگ و روخساری عیسا به‌سه‌ر یه‌هوذا كێشا به‌ جوړێك قوتابیه‌كانی به‌خه‌به‌ر هاتن یه‌هوذايان به‌ عیسا زانی! ئیتر یه‌هوذا كه عیسا به‌رچاو نه‌كه‌وت هاته‌ ده‌روه‌ وتی: عیسا لێره‌ نیه، سه‌روکی ده‌سته‌كه‌ كه یه‌هوذا بینی به‌ عیسا زانی و فه‌رمانی دا به‌ گه‌رتن و كوشتنی، یه‌هوذا هاواری ئی هه‌لساو وتی: من یه‌هوذا كایه‌ی سه‌رده‌سته‌ وتی: ئه‌گه‌ر تر یه‌هوذایت ئه‌ی كوا عیسا؟؟ یه‌هوذاش وتی: ده‌ی باشه‌ كه‌من

گه پانه و متان بۆلای ئیمه یه، له رۆژی زیندوو بوونه و هدا حوکم ده که کم له نیتواناندا، نهو شتانهی نیزاعتان تینیدا ههیه بۆتان یه کال ده که مه وه، هه موو راستی و درۆیه ک دهرده که وئ، چه و اشه کردنی سه رپێچیکه ران دهرده که وئ!

{^{۵۶} فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأَعَذَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ} جا نهوانه ی برپایان به په یامی عیسا نیه و به درۆیان خسته وه (که جوله که کانن) نه وه له دونیا سزای به ئیشیان دهم؛ به ژیر دهسته یی و به کوشتن و دیلی و کۆیلا یه تی و گه ل شتی تر، سزای قیامه تیشیان ناگری دۆزده که گه ل به ئیش تره، نیت نه و کاته یارمه تیدریان نابئ و که س لای خیریان ل نا کاته وه.

{^{۵۷} وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ} به لام نهوانه ی که برپایان به په یامی عیسا کردو وه دانیان به پێغه مبه رایه تی نه ودا ناوه. (یان نهوانه ی که برپایان به تۆ کردو وه نه ی محمدا دانیان به پێغه مبه رایه تی تۆدا ناوه و گه رند که چی یاسای ئیسلام بوون) و پرای نه و برپا پته و میان کردو وه ی چاکیش ده که ن و واز له کرداری خراپ ده هینن. نه وانه خودا پاداشی ته واپایان ددهاته وه. {وَاللَّهُ لَا يَجِبُ الظَّالِمِينَ} خودا دۆستایه تی نه وانه نا که سته مکارن و مافی خه لکی زهوت ده که ن، یان شت له شوینی خۆی دانانین، نه وه ی که شیای په رسته نه نای په رستن و، نه وه ی شیای خودایه تی نییه به خودای دهمزانن. بێگومان نه مه هه ر شه یه بۆ خه وانه ناسان و مزگینیی تیدایه بۆ نه وانه ی برپایان به خودا و پێغه مبه ران هه یه.

{^{۵۸} ذَلِكَ} نه و هه وانه ی بۆمان گیرایه ته وه دهرباره ی داستانی عیسا و مه ریه می دایکی و دایکی مه ریه م (خیزانی عیمران)، هه روه ها سه رگوزه شته ی زه که رییای یه حیای کوری و هه لۆیستی قوتابیه کانی عیسا و هه لئس و که وتی جوله که کان له ناست عیسا و په یامه که یدا، به هۆی جوبرائیه وه {تَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ} بۆتی ده خوینینه وه که به لگه ی به هیزن و گه واهی راستی پێغه مبه رایه تی تۆن و به سه رووش بۆمان ناردو وئ نه گینا نه خوینده واریکی وه کوو تۆ نه گه ر له سایه ی خوا وه نه بی کوا ده توانی په ی به م زانیاریانه به ری! به راستی نه م نایه ته قورئانیانه عیبه رتن، کانی به هه رو زانیاری ل وهرگرتنن. به لگه ی به هیزن بۆ بۆردانی وه فدی نه جران که هاتبوون له بابته عیسا وه ده مه قالیته له گه ل بکه ن.

عیسا م نه ی یه هودا کوانئ؟؟ به لام سه روکی دهسته که گوئی به مه نه داو فه رمانی دا یه هودایان به ردو کوشتیان. {وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ} په روهر دگار باشترین سه زاد مه وه ی فیلبازانه! به راستی سزای پرا و پری فیلبازان ددهاته وه، ده بی فیلبازی له نه مه زیاتر چی بی یه هودایه ک به فیل خۆ بکا به هه قال و قوتابی عیسا به جیته ریزی هه وارییونه وه و خۆی به دئسو و بانگه وازی که ر پیشان بدو له پاشمه جاسوسی به سه ر عیسا وه بکا و، نه یینییه کانی رۆژ به رۆژو سات به سات به جووله که خه وانه ناسه کان بگه یه نه؟؟ جوله که کانیش پیلانی دل ره شانه ی بۆ بکیشن و له لای پاشای خوا نه ناس ناوا به و جو ره خوینی بکه نه کاسه وه؟؟ سه رباری نه وه ش یه هودا خۆی ری نیشانده ر بی و پش کۆمه ئیک جوله که بکه وئ و به جی بۆنه وه ی عیسا له ناو به ری؟؟ نه ی ده بی سزا له مه شیوتر چی بی؟؟ له و هه له دا که یه هودا رو خساری عیسا ی به سه ردا بکیشری و به عیسا ی بزانن و بیگرن و بیکو وئ؟؟ هه رچه نه ده هاواربکا بلئ: من عیسا نیم، پئی با وه نه که ن و بییه ن چوار میخه ی بکیشن، نه وه ی به خه یالی خۆی بۆ عیسا ی نه خشه کیش کردبو و به سه ر خۆیدا بشکیته وه.

{^{۵۹} إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قُمْ فَاذْلَعْ إِلَيَّ} نه ی محمدا یادی نه وه بکه روه که په روهر دگار به عیسا ی فه رمو و: نه ی عیسا! نه من له کاتی دیاریکرا ودا گیانت ده کیشم و به رزت ده که مه وه بۆلای خۆم.

{وَمُطَهَّرَكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا} پاکت ده که یه نه وه له و شه رو نه گبه تییه ی که ده یانه وئ تووشت بکه ن، رزگارت ده که یه نه وه ره وشته ناشیرینانه ی که ده یانه وئ پال تۆیان بدن، و پرای نه وه ش {وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا} نه و ئاده میزادانه ی شوینت ده که ون و ئیمان ت پئ ده هینن، برپایان وایه: که تۆ به نده و ره وانه کرا وئ خودای ته صدیقی هه لۆیستی میژوویت ده که ن که ده لئی من هاتووم {وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ} مژده دده م به هاتنی پێغه مبه ریک که دوی من دی ناوی نه حمه ده، نه مجار ئیمان به پێغه مبه ری ئیسلام ده هینن. نه وانه ده خه یه نه ژوو نه و جوله کانه ی که فیلان ل کردی و به درۆیان خسته وه، به په یامی تۆ په ندیان وهر نه گرت و هه ر له سه ر گو مپرای خۆیان ما و نه وه و ده میتنه وه.

{إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ} تا رۆژی قیامه ت نه مه حالیان ده بی. {ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ} پاشان

{ ۵۹ } إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ { چۆنیهتی رودای
دروستکردنی عیسا له لای خودا که بهی باوک دروست کراوه
وهکوو چۆنیهتی رودای دروست کردنی ئادهم وایه: به لکوو
عه جایه ب تره چونکه ئادهم بهی باوک و دایک له قور
دروستکراوه، ههردووکیان عیساو ئادهم یهک خودای کردگاری
به توانا بهدی هیانوان، جا نه گهر دروستکردنی عیسا بهی
باوک و ئادهم بهی باوک و دایک بو ئادهمیزادان جیگی
سهرسورمان بی و به لایانه وه شتیکی گرنکو و گران بی نه وه بو
خودا شتیکی ناساییه و بو دهسلات و توانای ذاتی بیچوونی
کاریکی ناسانه. که واته بوچی ئادهم بهی باوک و دایک
دروستکراوه به کورپی خودای نازانن که چی عیسا بهی باوک
له دایک بووه به خودا یان به کورپی خودای دهرانن؟؟ که وایی
ناسانی دروستکردنی عیسا لای خودا وهکوو دروستکردنی
ئادهم وایه که { خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ } پهرومردگار له گلیکی مردوو
دروستی کردووه، نهو گلهی تیکه لاو ناو کردو بووبه قورپیکی
لینچ و خهست و خوشکراو، لهو قوره جهسته و شیوه و
روخساری ئادهمی ریک و پیک کرد { ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ }
باشان پپی قهرمووی ببه به ئادهمی و روحی به بهردا کردو
بوو به ئادهمیزادیکی ناسایی.

{ ۶۰ } الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ { نهوهی پیمان راگهیاندی دهربارهی عیساو
مه ریهمی کچی عیمران و چۆنیهتی داستانه که یان ههر نهوه
راسته و رووداوه که بهو شیوه بووه؛ عیسا بهنده و
رهوانه کراوی خودایه و به قهرمانی خودا به وشه { كُنْ
فَيَكُونُ } له سکی دایکیا خولقاوه!! نهک وهکوو مهسیحیهکان
دهلین: عیسا خودایه یان کورپی خودایه، ههروهها وهکوو
جوله کهش نا که دهلین: مه ریهم له گهل یوسفی نه جاردا
دهستی تیکه لاو کردووه و پیمان وایه: - خوانه خواسته - عیسا
زۆله.... پهنا به خوا له بوختانی و، خوا په نامان بد!!!
{ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْمُمْتَرِينَ } بههیچ جوړیک تو دهربارهی عیساو
دایکی مه که وهره گومانه وه، گوئ بو نیکاو سرووشی نیمه
بگره. دلنیا به چۆنت سرووش بو کراوه رووداوه که بهو
شیوهیه! تو نهی موحه ممه! له سه بر وای پتهوی خووت
به ردهوام بهو دلنارام به، خووت له گومان دوور بخه ردهو!
رووتیکردنی نهه نههی لیکردنه جهخت ئامیزه - که
ناگونج پیغه مبهه گومانی هه بی - دوو جار سوود به خشه:
{ فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ } ئهمجار ههر که سیک دهربارهی عیسا
دهمه قالی و موحاده لهی له گهل کردی

إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ وَلَبَّكَ اللَّهُ لَهْرُ
الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ { ۶۱ } فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ { ۶۲ }
قُلْ يَٰ أَهْلَ الْكِتَابِ تَمَازُوا إِن كُنْتُمْ سَوَاءً بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ
أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا
بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا
مُسْلِمُونَ { ۶۳ } يَٰ أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تُحَاجُّونَ فِي
إِبْرَاهِيمَ وَمَا أُنْزِلَتْ التَّوْرَةُ وَالْإِنْجِيلُ إِلَّا مِنْ بَعْدِهِ أَفَلَا
تَعْقِلُونَ { ۶۴ } هَكَأَنتم هَتُولَاء حَاجَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ
عِلْمٌ فَلِمَ تُحَاجُّونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ
لَا تَعْقِلُونَ { ۶۵ } مَا كَانَ إِبْرَاهِيمَ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ
حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ { ۶۶ } إِنَّ أَوَّلَ النَّاسِ
بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَهَذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ
الْمُؤْمِنِينَ { ۶۷ } وَذَاتَ ظُلُمَةٍ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ تَوَيْعِلُونَكُمْ
وَمَا يُغْنِيكُمُ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ { ۶۸ } يَٰ أَهْلَ
الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ { ۶۹ }

{ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ } دواى نهوهی زانیاری راست و
دروستت بو هات { قُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا
وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ } نهی موحه ممه! پیمان
بلن: وهرن! هه ریهم که مان بانگی کورپ و نهوهی خو مان بکهین،
هه رکه سه نافرمتی خو بانگ بکا، خودی خو مان و نیوهش،
ناماده بن، بو پارانه وهو دوعا کردن، موباهله بکهین
(موباهله بریتیه لهوه دوو لایه یان زیاتر گۆبنه وه دوعا
لهیه کتری بکهین، داوی له عهت و نهفرینی خودا بکهین بو نهو
که سهی که دروژن و خهتابار و سته مکاره، بهی نهوهی
دهستیشانی بکهین) { فَتَجْعَلُ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ } نهفرین و
له عهت خودا لهو که سه بکهین که دروژنه و راستی چه واشه
دهکا....!!

{ ۶۲ } إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ { نهه چیرۆکهی بو مان
گیرایته وه دهربارهی عیسا ههر نهوه راسته و واقیعه، نهک
نهوهی مهسیحیهکان بانگه شهی بو دهکهن و دهلین: عیسا
خودایه یان کورپی خودایه، یان نهوهی جوله که نیدیعی
دهکهن که دهلین: عیسا له ناکامی داوینپسی مه ریهم و
یوسفی نه جاردا پهیدا بووه!!

{وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ} هیچ خودای حهق و راست و شیایو پهرستن نین جگه له خودای تاک و تهنیا! {وَأَنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ} هیچ خودای به حهق نین، جگه له خودای تاک و تهنیا که بیگومان نهو خودایه خاوهنی تواناو دمهسه لاتیکی وایه کهس نایویریتی، دانایهکی وهایه هه موو شتیکی له شوینی خوی دادهنی.

{^{۶۳} فَإِنْ تَوَلَّوْا} جا نهگمر نهو خودانه ناسانه دواى نهه ناموزگاری و بهلگه هینانه وهه نیشانه دمرخستنه له سهر راستی پیغه مبهرایه تی تو، ههر پشتیان هه لکردو شوینت نه که و تن و ته صدیقیان نه کردی و یه کتاپه رستیان نه نجام نه داو نامادهش نه بوون بو موباهله نه وه دیاره گیره شیوین و ناژاوه گیرن، دلنیا به سه ریانه وه ناچی چونکه {فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ} بیگومان خودا زاناو ناگاداره به گیرمشوینی و خراپه کاری خراپه کاران و سزای ته و اوپان دمهاته وه، ههر که سیکیش له حهق لابداو رووبکاته به تال، نه وه موفسیدو ناژاوه گیره، خوداش به تواناو دمهسه لاته، هیچی له ژیر دهست دمرناچی!!

{^{۶۴} قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ} نهی محمد! به کومه لی جوله که و فهله بلئی: هه مووتان و مرن و ناماده بن با بهیه که وه له سهر بهرنامه یه کی مام ناوهندی و دادورانه کوبینه وه، نهو بهرنامه یه کی کاکله و پوخته ی بهرنامه ی هه موو پیغه مبهرا نه و کتیه ناسمانیه کان له سهری کوکن، صوحوف و تهورات و نینجیل و زبور و قورئان له سهری کوکن و فهرمانیان پی کردو وه داوای جی به جی کردنیان کردو وه.

نه مچار نهو بهرنامه یه روون دهکاته وه دمه رموی: {أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا} ورن با هه موومان جگه له بو خودا بو که سی تر گهرد که ج نه بین، تهنها بو نهو خوضووع و ملکه چی بنوینن، بروامان و ابی که دمهسه لاتی ره ها و مافی یاسادانان ههر به دهست نه وه، ههر نهو شیایو نه وه یه که حه لال و حه رام دیاری بکا! و پرای نهه بر وایه شمان کهس نه که یه به هاوهل و هاوبه شی، کهس نه خهینه پله ی خودایه تیه وهه بیپه رستین. زیاد له وهش {وَلَا يَخِذْ بِغَضْنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ} هه ندیکمان هه ندیکی ترمان به خودا نه زانی و پی وانه بی که جگه له خودا به خیکه ره هه لهورینه ری تر هه!

{فَإِنْ تَوَلَّوْا} نهگمر روویان لهه بانگه وازیبه و مرگیرا و پشتیان هه لکردو ههر ویستیان له سهر هه لوینی نادرستی خوین بهرده وام بن و عیباده تی غهیری خودا بکهن، هاوهل و ناوهندی بو بهر وهه بزائن و حه لال حه رام دیاری بکهن {فَقُولُوا أَشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ} نه وه پییان بلین: ده نیوه به شایهه بن، نیهه جگه له خودا که سی تر ناپه رستین.

{^{۶۵} يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تُحَاجُّونَ فِي إِبْرَاهِيمَ} نهی گر وهانی جوله که و فهله! بوچی دمرباره ی نیراهیم (علیه السلام) که و تونه ته موحاده له و دمه قالییه وه هه ری که تان نیدیعی نه وه دهکا که نیراهیم له سهر نایینی نهو بووه (بیگومان نیراهیم) (علیه السلام) له لای جوله که و فهله جیگی ریژو پله و پایه و مهقام بوو، چونکه له کتیه کانیا ندا زور جار باسی پله و پایه ی نهه پیغه مبهره ریژداره کرابوو، له هه مان کاتدا له لای قورمیشیه کانیش خاوهن ریژ حورمهت بوو، نه و انیش نیدیعی نه وه یان دهکرد که خوین له سهر نایینی نهو پیغه مبهره ریژداره ن).

نهی کومه لی جوله که! نیوه چون نیدیعی نه وه دهکهن که نیراهیم جوله که بووه، خو سه رده می نهو زور پیش سه رده می هاتنه خواره و دی تهورات بو سه ر مووسا بووه! نهی گر وهانی فهله! نه دی نیوه چون نیدیعی نه وه دهکهن که نیراهیم له سهر نایینی مه سیچی بووه؟؟ خو نایینی مه سیچی زور پاش نیراهیم پهیدا بووه و دهکو و دمه رموی: {وَمَا أُنْزِلَتِ التَّوْرَةُ وَالْإِنْجِيلُ إِلَّا مِنْ بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ} نهو کاته ی نیراهیم پیغه مبهره بووه نه مووسا هه بووه نه تهوراتی بو نیردراره، هه روه ها نه عیسا هه بووه نه نینجیلی بو ره وانه کراوه، به لکوو نهو پیغه مبهرا نه دوا ی نیراهیم هاتونه ته گوره پانی ژیا نه وهه نامه ی ناسمانییان بو ره وانه کراوه {أَفَلَا تَعْقِلُونَ} نه ری بوچی هوش نا که نه وهه عاقل نابن؟ بوچی رمو تی میژوو دهگورن و رو داوه کانی هه لوه گیر دهکهن؟ له نیوان نیراهیم و مووسا دا زیاد له حهوت سه د سال ماوه هیه!! له نیوان مووسا و عیسا دا هزار سال ماوه هیه، دهی گوایه نیوه عه قلتان به وه ناشکی که پیشینه ناگونجی شوین پاشینه بکه وی!! نازان که نهه داوایه تان بو سه ر ناچی و بوژ دمرین؟

{^{۶۶} هَا أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ حَاجَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ} ناگادارب و بزائن! نیوه نه وانه ن که دمه قالیتان دهکرد له شتیکی که بری زانیاریتان تییدا هه بوو که رو داوای عیسا بوو، جا هه ندیکتان

پیتان ئی هه ئیری و عیساتان به خودا زانی، هه ندیکیشان به لایه کی تر دا پیتان ئی هه ئیری و وتان: زۆله و درۆزنه، نه مه لای خوتان زانیاریتان هه بووه و له تهورات و ئینجیلدا باس کراوه که چی زانیارییه که تان لهو هه له گه ورمیه نه یباراستن و جههل و نهقامیتان دهرکهوت: دهی ئیوه که نه مه حالتانه **{ فَلَمْ تَحْجُوْنْ فِیْمَا لَیْسَ لَکُمْ بِهِ عِلْمٌ }** چۆن دین دهمه قالی و کیشه ده کهن و دهرباری ئیبراهیم ده کهونه موحاده له وه ده لئین: جوله که بووه یان مه سیحی بووه، له کاتی که هیج زانیاریتان دهرباری نیه، هیج شتیک دهرباری نه وه که جوو بووه یان مه سیحی بووه له ئایین و کتیبی ئیوه دا نیه، نه ی چۆن و له کو یوه زانیان ئیبراهیم جوله که یه یان مه سیحیه **{ وَاللّٰهُ یَعْلَمُ }** خودا دمرانی که ئیبراهیم له سه ر ئایینی هیج لایه کتان نه بووه **{ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ }** ئیوه نازانن که ئیبراهیم ج بر و با و مریکی پاک و خاوی نی هه بووه، ئیوه ته نها شتیک دمرانن که بینو تانه یا بیستو تانه، نه به بیستن و نه به دین هیج شتیکتان له و باره وه بۆ دهسته بهر نه بووه. هه ر چی ده لئین له و باره وه هه ر ره مل لیدانه و ورینه یه، هیج نه صل و بنه مایه کی نیه.

{ ٦٧ مَا كَانَ إِبْرَاهِيمَ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ } ئیبراهیم نه جوله که بووه و نه مه سیحی بووه، به لگو و با و مری پاکیکی موسو لمان بوو، دوو بوو له ها و له پید ا کردن بۆ خودا و بته رستی، موسو لمانیکی گه ر دنکه ج بوو بۆ خودا و فه رمان به ر داری فه رمانه کانی بوو، خوی له و شتانه ده پاراست که خودا لئی قه دهغه کرد بوو... نه وانه ی ئیدی عای نه وه ده کهن که ئیبراهیم له سه ر ئایینی نه وان بووه؛ وه کوو جوله که و فه له و قور هیشیه کان هه ریه که یان ده لئین و پیتان وایه: ئیبراهیم له سه ر ئایینی نه وانه! هه موویان درۆ ده کهن و به هه له چوون! به لگو و گرو ه ی ئایینی نه و، نه و گرو هانه ن که له سه ر ریباز و شه ر یه ته ی نه و بوون و په ر په و ی به رنامه ی نه و زاته ده کهن نه وانی ش ته نها موسو لمانان و به س، هه ر نه وان راست ده کهن که ده لئین: له سه ر ئایینی (ئیبراهیم) ی.

{ ٦٨ إِنَّ أَوَّلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لِلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَهَذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا } بیگو مان شیاو ترین که س به ئیبراهیم و نزیک ترین کرۆ ه بۆی نه و تاقه و کۆمه له ن که له سه ر ده می خۆیدا په ر په و ی ریبازی نه ویان کردووه، ره فتار چاک و موسو لمان بوون، خودایان به تا و ته نها ناسیوه و ها و له یان بۆ په پید ا نه کردووه و خالصانه خودا په رستی یان کردووه، هه رو هه نه م

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٦٩﴾ وَقَالَتْ طَافِيَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمِنُوا بِالَّذِي أُنْزِلَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَجَهَ النَّهَارِ وَآكُفُّوا مَا فِيهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٧٠﴾ وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَن تَبِعَ وَبَيْنَكُمْ قُلُوبٌ أَلْهَدَىٰ هَذَى اللَّهُ أَنْ يُؤَفِّقَ أَحَدًا مِّثْلَ مَا أُوتِيتُمْ أَوْ يُعَذِّبْكُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْ قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَسِعَ عَلَيْهِ ﴿٧١﴾ يَخْنُصُ بِرَحْمَتِهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٧٢﴾ وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَن إِنْ تَأْمَنَهُ بَقِطَارٍ يُؤَدِّيهِ إِلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَن إِنْ تَأْمَنَهُ بِيَدِيكَ لَا يُؤَدِّيهِ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَائِمًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْأُمُتِينَ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٣﴾ بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَاتَّقَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٧٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَشْرُونَ عَهْدَ اللَّهِ وَأَيْمَانَهُمْ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٥﴾

پیغه مبه ره که ناوی (محمد) ه نه وانه ی ئیمانیا ن پئ هی ناوه، هه ر نه وانه یه کتا په رستن و به خالصی خودا په رستی ده کهن، که س نا کهن به ها و له ی خودا، نه وه ش پوخته ی ئایینی ئیسلامه و مه به ست له ئیمانی ساغ نه ویه، **{ وَاللّٰهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ }** خودا یار مه تیدهری موسو لمانانه و پا لهشتیان ده کا و کار و باریان بۆ ده سازینی و سه ر په رشتیان ده کا و پا داشتیان ده دا ته وه.

{ ٦٩ وَذَاتُ طَافِيَةٍ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَضِلُّوكُمْ } دهسته یه که له گرو ی جوله که و مه سیحی ئاره زویانه که گو مپراتان بکه ن، دلتان له موسو لمانیتی کر می بکه ن و بتانگیر نه وه بۆ نه و گو مپرای و سه ر ئی شیواوییه ی پشوو تان و هه می شه هه ولئ نه وه ده دن: که شو به ته و کۆسپ له ناو دل و دهر و ننتان دا بر وینن، به لام نه وانه خه یالیا ن خا وده هه و لدا نه که یان بیهو و ده یه. **{ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ }** نه وانه به س سه ر له خویان ده شیوینن؛ که خویان مه شغو ولی کار ی که ده کهن که سو و دی ئی نابینن، به لگو و زیانیان پئ ده گه یه نی و دمیان خاته زه لکا و ی تا وان و گونا هه وه، به لام نه وان به خویان نازانن و **{ وَمَا }**

يَسْعُرُونَ} هست به ناکامی خرابه کاری خویان ناکه، چاوی خویان له عاست راستی دهنوقینن، له په یامی پیغه مبه ررد نابنه وه، نه وان گالتسه به عهقل و هویشی خویان دهکهن سروشتی خویان به نارمزو تیک ددهن.

{^{۷۰} يَا أَهْلَ الْكِتَابِ} نهی گروھی جوله که و مه سیحی! {لَمْ تَكْفُرُوا بِالْآيَاتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ} بوجی و به ج بهلگه یهک نیوه کافرن به و بهلگه ناشکرایانهی که نیشانهی پیغه مبه رایه تی (محمد)ن؟ له کاتیکیدا نیوه بوخوتان سایه تی راستی پیغه مبه رایه تی (محمد) ددهن له م رووه وه که له تهرات و نینجیلدا نیشانه کانی دیاری کراون و مزگیانی به هاتنی دراوه.

{^{۷۱} يَا أَهْلَ الْكِتَابِ} نهی گروھی جوله که و هله {لَمْ تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ} بوجی شت هه له وگپ دهکهن؟ بوجی نه و په یامه حقه ی پیغه مبه ران هیناویانه و له کتیبه کانیاندا باسکراوه - وه کوو یه کتاپه رستی و مزگیانی دان به هاتنی پیغه مبه ریک له نه وهی نیسماعیل که یاساو شهریه ت و حیکمه ت فیری ناده میزادان دهکا - ناده میزاد نه راستیه پاشگوئی دهخن و به پووجی حسیب دهکهن، که چی نه و ورپنه و قسه پر و پووجانهی که ماله کانتان هه لی دهبه ستن به نایینی له هه له م ددهن و پیتان وایه په پرده و کردنی پتویسته و دهلین: نه مه له خوداوه هاتووه. {وَتَكْفُرُونَ بِالْحَقِّ} پیغه مبه ریتی (محمد) دهشارنه وه له کاتیکیا راستی پیغه مبه رایه تی نه و له ته ورات و نینجیلدا نووسراوه، دهی بوجی نیوه نه راستیه ژیر لیو دهخن و دمیشارنه وه؟؟ {وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ} نیوه بوخوتان دمرانن که هه لوپسته که تان هه له یه و بئ بنه مایه هر له پروی حه سوودی و سه رده قی و مله وری نه م کاره نه نجام ددهن.

{^{۷۲} وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ} کومه تیک له جوله که کان له ناو خویاندا به یه کتریان دهگوت: {آمِنُوا بِالَّذِي أُنْزِلَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَجَهَ النَّهَارِ} به رواالت نیمان به و هورنانه بیهینن که نیردراوه بو موسولمانه کان له سه ره تای رۇژدا، وه کوو نه وه واپیشان بدن که نویژی به یانی له گهل موسولمانه کان بکه ن و {وَاكْفُرُوا آخِرَهُ} نه مجار له دمه و نیواری دا پاشگه ز ببنه وه، واپیشان بدن که بو تان دمرکه وتوو که نه و نایینه نایینیکی به تاله بویه لی پی شیمان بوونه وه {لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ} به لگوو نه وانه ی موسولمان بوون چاو له نیوه بکه ن و پاشگه ز ببنه وه! به م جوړه هه وول بدن سه ر له تازم موسولمانانی هه رزه و

نه زان تیک بدن و دله رواپکیان تیدا بخولقینن و وایان لی بکه ن بلین: دیاره نه مانه که به یانی موسولمان بوون و نیواره ژیان بوونه وه، که م و کورپیان له ناینه که دا بینیه وه، بویان دمرکه وتوو که نه م نایینه عهیب و نوقصانییه کی تیدایه، بویه سه رله به یانی موسولمان بوون و سه رله نیواری لی پی شیمان بوونه وه!

{^{۷۳} وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَنْ تَبِعَ دِينَكُمْ} نه م جوړه نیمانه یاننه رواالتیه مه هینن مه گهر بو پی شیمان کردنه وهی نه وانه ی له وه پیش له سه ر نایینی نیمه بوون و موسولمان بوون، واته مه به سته که مان پی شیمان کردنه وهی نه وان بئ، چونکه نه و جوله کانه ی له وه پیش موسولمان بوو بوون، زور به موسولمان بوونه که یان دلخوش بوون و سوور بوون له مانه وه یان به موسولمانی، جوله که کانی تریش زوریان پی ناخوش بوو، موسولمان بوونه که ی نه وانیان زور له سه ر شان گران بوو! یان دمتوانین مانای نه م رسته یه و لی بدینه وه {وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَنْ تَبِعَ دِينَكُمْ} دلنیا مه بن و پروا به که س مه که ن له وه که نه م نه یینییه ی لا بدرکینن مه گهر به که سی که له سه ر نایینی نیوه بئ.

{قُلْ إِنَّ الْهُدَىٰ هُدَىٰ اللَّهِ} نهی موحه ممه د! پپیان بلئ: هیدایه ت هیدایه تی خودایه، هه رکه سیکی بوی شارمزی بکا بو نیمان هیان به و په یامه ی بو موحه ممه د نیردراوه نه و به هره یه ی پی دهبه خشن، هرت و فیلی نیوه، شاردنه وهی باس و خواسی په یامی موحه ممه د له کتیبه که ی خوتاندا و چاوبه سترکردن له نه خویننده واران خوتان و دیکه، هیج کاریگه ریه کی نابئ، نیوه نه و حه ق و راستیه ناشکرا بکه ن یان بیشارنه وه هیج له رولی نیعمه تی هیدایه تی خودایی ناگوړی.

جووله که کان له ناو خویاندا به یه کتریان دهگوت: نه چن نه وه بلا و بکه نه وه که {أَنْ يُؤْتَىٰ أَحَدٌ مِّثْلَ مَا أُوتِيتُمْ} دهگونجی پله و پایه ی پیغه مبه رایه تی بدری به که سانی تر وه کوو دراوه به نیمه، نه چن نه م نه یینییه جگه له هاوناپینانی خوتان به که سی تری بلین: {أَوْ يُخَاجَرُكُمْ عَنِ دِينِكُمْ} بو نه وهی به لگه تان له سه ر راست نه که نه وه و لای په روه ردار بورتان نه دهن! به لگه و دهلیلتان پووج بکه نه وه. ته ورات بهینن بیخویننه وه نه وهی که نیوه شاردو وتانه ته وه له باس و خواسی موحه ممه د و مزده دان به هاتنی دمرکه وئی.

رووموه بوو که پټیان و ابو مال خواردنی عمره به کان بویان
 رموایه و گونا هیان ناگاتی نه گهر بیخون!
 به کورتی وایان دمرانی: که هر که سیك جوله که (شعب الله
 المختار) نه بئ خودا چی به سره روه نیه و لای خودا قیزه ونه و
 به هیچی نازانی و هیچ مافو ریژیکی نیه، مال و سامانی شی بئ
 ریژو نیحترام و بئ په رزینه، هر که سیك بوی بکری دقتوانی
 چه پای و بکاو بؤخوی به ری!!
 {وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ} نه وانه درؤ
 هه لده به ستن و شتی دمه له به ست پال خودا دده و،
 بؤخوشیان دمران که درؤ ده کن، چونکه نه گهر نه م حوکه
 هه بوايه ددبوايه له ته وراتدا بوايه! دهی نه و ته وراته ی که
 له به رده ستاندايه شتی وای تیدا نیه و ریگه تان پئ نادا به
 ناحق مال و سامانی عمره ب بخون! به لام نه وانه زیاده و پویان
 کردو په نایان بؤ ماله کانیاں بردو له وانه وه فتوایان و مرگرت و
 بیرو بؤ جوونی نه و مالمانه یان کرد به نایان، نه وانیس به
 نارمزوی خو یان فتوایان دده و گور انکاریان له ده قه کانی
 ته وراتدا ده کرد، نه م جوړه قسه و قسه لؤ که یان بلا و ده کرد و ده.
 {بَلَى مَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ وَاتَّقَى فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ} به لئ
 بؤ جوونه که تان هه لیه، هه لؤ یسته که تان نارده وایه، هر که سی
 و وفا به واده ی خو ی بکاو ته قوای خودا بکا، نه وه
 خو پاریزمره و، خوداش ته قوا کارانی خو ش ده وین، که و ابو
 نابئ نیوه به نارده و مالئ نا جوله که و عمره و ناعه ربه
 بخون!
 {إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا} نه وانه ی که
 گور انکاری له عهده و په یمانی خودا ده کن، له شوینی
 نه وه ی پابه ندی راستگو یی و به لئ دروستی بن و سپارده
 بگپر نه وه بؤ خا وندی و یه کتابه رستی بکن و که س نه کن به
 ها و دئ خودا له هه موو بارود و خیکا خو یان له نافه رمانی
 په رومرد گاریان بیاریزن، پابه ندی نه و سویندو به لئ نانه ی
 خو یان بن که ده یانگوت: نه گهر پیغه مبه ری ناخر زه مان هات
 {لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ} که چی به به هایه کی که م که له به رتیل
 و مرگرتن و ده ستیری خه لکی ده ستیان ده که وت له و
 هه لؤ یستانه یان ژیان بوونه وه، پابه ندی هیچ واده و
 به لئ نیکیان نه بوون. {أُولَٰئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا
 يَكْلَمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ}
 نه وانه روژی قیامت هیچ به ش و باریکیان نادریتی و خو ش و
 له زه متی به هه ستیان بئ نابری، خودا لئیان نارازییه و، رقی
 لئیان، به چاوی رحمت و به زمی سهریان نا کا.

پوخته ی مبه ست ناموژگاری یه کتری ده کن ده لئ: لای
 عمره به کان نه وه مده رکین که نیوه برو اتان وایه که
 پیغه مبه ری له غه یی به نی نیسرائیل دپته کایه وه!!
 به لکوو نه وه سرپوش بکن که نیمه پرومان هیه
 موسولمانان و دکوو نیمه نامه ی ناسمانییمان بؤ هاتووه، نه م
 نه نینیه جگه له ها و نایینانی خو مان به که سی تری مه لئ! به
 موسولمانانی مه لئ بؤ نه وه ی بروایان به نایینه که یان پته و
 نه بئ! به کافر مکهانی قورده شی مه لئ نه با دا موسولمان بن
 {قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ} نه ی موحه ممه د! پټیان
 بلئ: پله و پایه ی پیغه مبه رایه تی به هر وه به خششی خوداییه و
 به ده ست زاتی په رومرد گار، ده یبه خششی به که سیك شیای
 بئ و مه یلی ئ بئ، {وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ} خودای مه زن عه طا و
 به خششی زوره، خه زینه ی رحمتی فرا وانه، دمرانی کئ
 شیای پیغه مبه رایه تییه، نه م به هر وه پیغه مبه رایه تییه
 ده داته که سیك شانی هه لئ بگری و خودا بؤخوی ده ستیشانی
 کرد بئ.

{يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ} به خششی به رفرا وانی و
 رحمتی بئ پایانی ده داته که سیك مه یلی ئ بئ و به کاری
 نه و نه رکه گرنگه بئ، نه ک و دکوو نه هلی کیتاب بؤی چوون و
 پټیان وایه: پیغه مبه رایه تی هر دمی له ناو جوله که دا بئ.
 په رومرد گار کئ بؤی له به نده کانی خو ی دمی کاته فرستاده و
 ده نیئری بؤ را که یان دنی په یامی خو ی که سیکیش خودا نه م
 به هر مه ی دایئ، نه وه له رووی فاضل و گه ورمی خو یه و مه و
 به س! نه ک له رووی نه ژاد و بنه ماله و کرده و بئ! چونکه
 خودا مه رای و چا و به سته کی له به ر که س نا کا، په رومرد گار
 زور له وه به رزتره هه لؤ یستی نا وای پال بدرئ! {وَاللَّهُ ذُو
 الْفَضْلِ الْعَظِيمِ} په رومرد گار خا وندی به خششی گه ورو و
 رحمتی بئ پایانه، رحمت و به زمی به شی هه موو شتیک
 ده کا.

{وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِقِطَارٍ يُودِّهِ إِلَيْكَ} واته:
 و دکوو له نایه تی پئ شو ودا باس کرا نه هلی کیتاب کو مه لئ کیان
 خه ریکی پیلانگنیران و په شیمان کردنه وه ی نه وانه بوون که
 تازه موسولمان بوو بوون، کو مه لئ کی تریان مال خواردنی -
 جگه له مالئ ها و دینانی خو یان - به لاه و رموایه، چونکه
 پټیان وایه ته ورات ته نها نه هی له مال خواردنی ها و دینانی
 خو یانی ئ کردوون. {ذَٰلِكَ} نه م کرداره ناشیرینه
 خیانه تکاریانه یان {بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْأُمِّيْنَ سَبِيلٌ} له م

﴿۷۸﴾ وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلُودُونَ أَلْسِنَتَهُم بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ ۖ وَاتَّهَ بِيْغُومَانِ كُؤْمُهُ لِيَكِي تَرَى نَهْلِي كِتَاب كِه مَالَم وَ زَانَاو كَارِبِه دِه سَتِه كَانِيَان وَ دِه كُؤ وَ كِه عِبِي كُورِي نِه شَرَف وَ مَالِي كِي كُورِي نِه لَصِه يَف وَ هَاوَه لَانِيَان دِه قِه كَانِي تِه وِرَاتِيَان گُورِيوَه، نِه مَجَار دِيْن نِه وَ دِه قِه گُورِدِرَاوَه دِه خُوِيْنَنَه وَ لِه كَاتِي خُوِيْنَدَنَه وَ دِه كِه يَدَا زَمَانِي خُوِيَان بَادِه دِه وَ دِه نِگِي لِي هِه لِدِه بَرِن وَ، بِه نَاوَاز دِه خُوِيْنَنَه وَ دِه بُوْنَه وَ دِي وَاي پِيْشَان بَدَن: كِه نِه وَ دِه قِه گُورِدِرَاوَه بِه شِي كِه لِه كِه لَامِي خُودَاو تِه وِرَاتِه؛ بِه لَام لِه رَاسْتِيْدَا {وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ} نِه وَ دِه قِه گُورِدِرَاوَه كِه لَامِي خُودَا نِيَه، نِه وَا نِ دِرُودِه كِهَن {وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ} دِه لِيْن: نِه وَ لِه خُودَاوَه هَاتُووَه وَ فِه رِمُووَدِي نِه وَ؛ {وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ} نِه وَا نِه رَاسْت نَا كِهَن نِه وَ دِه قِه گُورِدِرَاوَه لِه خُودَاوَه نِه هَاتُوون {وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبُ} بِيْ جَاو وَ رُوِي نِه وَ تَا قِمِه كِه يَشْتُو تِه نِه نِدَا زِمِيَه كِ بِيْ پِيْج وَ پِه نَا نِه وَ دِه قِه گُورِدِرَاوَه دِه دِه نِه پَال خُودَاو هِيْج تِرِس وَ خُوْفِي كِيَان نِيَه وَ پِيْيَان وَا يِه: هِر شَتِي كِ بَكِهَن خُودَا لِيْيَان خُوْش دِه بِيْ. {وَهُمْ يَعْلَمُونَ} نِه وَ دِه نِدِه بِيْ شِه رِم وَ نَابِرُوون، دِه زَانَن كِه فِه سِه كِه يَان دِرُو وَ هِه لِه سَتِه، نِه وَ دِه قِه بُوْ خُوِيَان گُورِيوِيَانِه، كِه جِي نِيْسِبِه تِي دِه دِه بُوْ لَاي خُودَا، نِه مِه ش تَاوَانِي كِي فِرِه كِه وِرِيَه وَ بُو خَتَانِي كِي بِيْ پَاسَاوَه وَ بِه نِه نَقِه سَت نِه نِجَامِي دِه دِه.

﴿۷۹﴾ مَا كَانَ لِشَيْءٍ أَنْ يُوْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ۚ نَاشِي وَ هِيْج نَادِه مِيْزَا دِي كِ رَا يِه نَا كِه وِي كِه خُودَا نِي گَاي بُوْ بَكَاو بِي كَاتِه پِيْغِه مِبِه رُو فِيْري نَا يِيْن وَ نِه يِنِي شِه رِي عِه تِي بَكَا {ثُمَّ} كِه جِي پَاشَان لِه جِيَا تِي سُوْپَاس وَ سَتَا يَش كِرْدَن وَ بِه نِدَا يِه تِي كِرْدَن بُوْ خُودَا {يَقُولُ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِّيْ مِنْ دُونِ اللَّهِ} بَان گِه وَا زِي نَادِه مِيْزَا دِن بَكَا بُوْ پِه رَسْتَنِي خُوِي لِه بَاتِي پِه رَسْتَنِي خُودَا! دِيَا رِه شَتِي وَا نَابِي وَ نَا گُونَجِي! چُون كِه كِه سِي كِ خُودَا پِلِه وَ پَا يِه يِ پِيْغِه مِبِه رَا يِه تِي بَدَاتِي، بَان گِه وَا زِي خِه لَكِي دِه كَا بُوْ نِه وِي زَانِيَا رِيَان بِه وَ پِيْغِه مِبِه رَا يِه تِي يِه بِيْ وَ هِه لِيَان دِه نِيْ بُوْ تِي گِه يَشْتَن لِه يَاسَا نَا يِيْنِه كِه ي وَ دَاوَا يَان لِيْ دِه كَا بِنِه پِيْشِه نِگ لِه تَاعَات وَ خُودَا پِه رَسْتِيْدَا، دِيَا رِه هِر گِيْز پِيْيَان نَالِي: لِه جِيَا تِي خُودَا مَن بِيْهَرَسْتَن {وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّائِيْنَ بِمَا كُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ} بِه لَكُو وَ نِه وَ پِيْغِه مِبِه رِه ي كِه كَتِيْبي بُوْ نِيْرِدِرَاوَه هِه مِيْشِه بِه گِه ل وَ نِه تِه وَ دِه كِه ي دِه لِي: بِه نِدِه ي خُودَا بِن، خُوْتَان بِه رِه بِيَانِي (خُودَاوِي سَت) لِه فِه لِه م بَدَن، رَاسْتِه وَ خُوْ بِه يِن نَاوَدَن دُو وَ دِه سِيْلِه

وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلُودُونَ أَلْسِنَتَهُم بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿۷۸﴾ مَا كَانَ لِشَيْءٍ أَنْ يُوْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولُ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِّيْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّائِيْنَ بِمَا كُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ ﴿۷۹﴾ وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا لِلْمَلَائِكَةِ وَالنَّبِيِّينَ أَبْنَاءَ أَيُّامُكُمْ بِالْكَفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿۸۰﴾ وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ حَتِّبٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُّصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتَقُولُنَّ يَه. وَلَتَنْصُرُنَّهُ. قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿۸۱﴾ فَمَنْ تَوَلَّىٰ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿۸۲﴾ أَفَغَيَّرَ دِينَ اللَّهِ يَعْجَبُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿۸۳﴾

لِه بَارِه گَاي زَاتِي بِيْجُوونِي بِيَا رِيْنَه وَ، هِه مِيْشِه پِه نَا بُوْ نَاسْتَانِه ي نِه وَ بِه رَن، بِه هُوِي تِيْفِكِرِيْن وَ دِي رَاسِه كِرْدَنِي هُورَنَان وَ نَامِه ي نَاسْمَانِي، نَامِه ي خُودَا يِي، وَاتِه: لِه رِي گِه ي زَانِسْت وَ زَانِيَا رِي وَ فِيْرَبُوونِي نَامِه ي خُودَاوَه، مِرُوْفِه دِه بِيْتِه رِه بِيَانِي وَ خُودَاوِي سَت! چُون كِه هِر زَانِيَا رِي يِه كِ نَادِه مِيْزَا دِه نِه نِيْ بُوْ گُوفْتَار وَ كِرْدَا رِي چَا ك، بِه زَانِيَا رِي لِه فِه لِه م نَادِي.

﴿۸۰﴾ وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا ۚ هِر گِيْز نَا گُونَجِي بُوْ كِه سِي كِ خُودَا بِي كَاتِه پِيْغِه مِبِه رِ دَاوَا لِه گِه ل وَ هُوْز دِه كِه ي بَكَا كِه بِه خُودَا يِ زَانَن! هِر گِيْز فِه رِمَانِي وَ اتَان پِيْ نَا كَا، هِر وِر دِه فِه رِمَانِي نِه وَ دِه شَتَان پِيْ نَا كَا كِه فِرِي شْتِه وَ پِيْغِه مِبِه رَان بَكِهَن بِه نِه رَا بَاب وَ پِه رَسْتَرَاو، نِه م بِيْرِيَا وِر دِه بِيْ بِنِه مَا يِه وَ رَاسْتِي تِيْدَا نِيَه!

﴿۸۱﴾ أَيُّامُكُمْ بِالْكَفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ۚ نَا يَا نِه وَ پِيْغِه مِبِه رِه فِه رِمَانْتَان پِيْ دِه كَا بِه فِرِي شْتِه پِه رَسْتِي يَان پِيْغِه مِبِه رِه پِه رَسْتِي؟؟ بِيْگُومَان پِيْغِه مِبِه رَان هِه لُوِي سْتِي وَ نَانُوِيْن، چُوْن پِيْغِه مِبِه رِ شَتِي وَ دِه كَا؟ هِر پِيْغِه مِبِه رِي شَتِي وَ بَكَا يِه كِه سِر

پیغمبرایه‌تی لی دمه‌ندریته‌وه و کافر ده‌بی و باو‌م‌ری نامی‌تی...! که سی‌ک خودا نامه‌ی ناسمانی بو بنی‌رو و حیکمه‌ت و پایه‌ی پیغمبرایه‌تی پی ببه‌خشی، له هه‌موو که‌س زی‌اتر خودا ده‌ناسی؛

{^{۸۱} وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ } نه‌ی موحه‌مه‌ه! با‌سی نه‌وه‌دی‌ان بو بکه، نه‌وه‌دی‌ان بجه‌رم‌وه یاد: که خودای تو به‌ی‌مانی له پیغمبرایه‌ت و مرگرت و پی‌ی فه‌رم‌وون: هه‌ر کاتیک پیغمبرایه‌ت دوی نی‌وه هات و بر‌وای به‌ نایینه‌که‌ی پیش خوی هه‌بوو، پالپشتی کتیب‌ه ناسمانیه‌کانی پی‌شووی ده‌کرد، نی‌وه نی‌مانی پی به‌ین و یارمه‌تی بدن، نی‌وه له‌سه‌ر هه‌ر نایین و مه‌زه‌به‌یک بن، هه‌ر کتیب و حیکمه‌تیکتان بو نی‌ردرابی ده‌بی بر‌وای به‌و پیغمبرایه‌ت تازده بکه‌ن! چونکه مه‌به‌ست له ناردنی پیغمبرایه‌ت یه‌ک مه‌به‌سته، کارده‌کانیان ته‌واو‌که‌ری یه‌که‌ترین، هه‌موویان له بنه‌ماو نوصول‌دا یه‌ک هه‌لو‌یستن، جودا‌وا‌زیان - نه‌که‌ر له فرو‌عه‌دا هه‌بی - نه‌وه بو خوشبه‌ختی ناده‌میزاده، پی‌ویسته پیغمبرایه‌ت هه‌موویان هاریکاری یه‌که‌تری بکه‌ن و یارمه‌تیدری یه‌کدی بن! نه‌که‌ر پیغمبرایه‌ت له‌سه‌رده‌می پیغمبرایه‌تی تردا هات پی‌ویسته پیغمبرایه‌ت پی‌شو نی‌مانی پی به‌ینی و یارمه‌تی بداو به‌ گو‌پ‌ردی توانا هاریکاری بی.

{^{۸۲} أَفَرَأَيْتُمْ عَلَىٰ ذَلِكُمْ إِصْرِي } په‌رو‌م‌ردگار فه‌رم‌ووی به‌و پیغمبرایه‌ت که عه‌ده‌و به‌ی‌مانی لی و مرگرتوون: نایا دانتان به‌ودا نا که نی‌مان به‌ین به‌و پیغمبرایه‌ت له نا‌خر زه‌مان‌دا په‌یدا ده‌بی؟ به‌لین دده‌ن که یارمه‌تی بدن و هاریکاری بکه‌ن؟ به‌ی‌مان دده‌ن که بر‌وای به‌و پیغمبرایه‌ت بکه‌ن که له نا‌خر زه‌مان‌دا دی و نه‌و بر‌وای به‌ به‌ی‌مانی نی‌وه هه‌یه؟ نه‌م په‌ی‌مانه‌تان قبو‌له؟ {^{۸۳} قَالُوا أَفَرَأَيْنَا } وتیان: به‌لن: دانی پی‌دا ده‌نین و نی‌عتیراف به‌وه ده‌که‌ین، {^{۸۴} قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ } نه‌م‌جار په‌رو‌م‌ردگار فه‌رم‌ووی: ده بری‌کتان شایه‌د بن له‌سه‌ر بری‌کتان، منیش شایه‌د مه‌سه‌رتانه‌وه و نا‌گاداری نه‌م دان پی‌انان و به‌لینه‌تان و هه‌موو شتی‌ک دربار‌ه‌ی نی‌وه ده‌زمان و هیه‌چ لی هون نابی!

{^{۸۵} فَمَنْ تَوَلَّىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ } که‌سی‌ک دوی نه‌م دان پی‌دانانه و به‌لین و مرگرتنه پشت هه‌ل بکاو نایین بکاته هو‌کاری جودا‌وا‌زی و دزایه‌تی خسته‌نه‌وه و نی‌مان به‌ پیغمبرایه‌ت نا‌خر زه‌مان نه‌هینی، که نه‌و بر‌وای به‌ پیغمبرایه‌تی پیغمبرایه‌تی پیش خوی هه‌یه و ته‌صدیقیان

قُلْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ عَلَىٰ أَنْبِيَائِهِمْ
وَلَا سَمْعِيْلَ وَلَا إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ وَمَا أُوتِيَ
مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ
مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُمْ مُّسْلِمُونَ ﴿٨١﴾ وَمَنْ يَتَّبِعْ عِزَّ الْإِسْلَامِ
دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٨٢﴾
كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُوا
أَنَّ الرُّسُولَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ ﴿٨٣﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاءُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللَّهِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٨٤﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَخَفُ
عَنَّهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٨٥﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ
بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٨٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ أَزْدَادُوا كُفْرًا لَّنْ يُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ
وَأُولَٰئِكَ هُمُ الصَّاكُونَ ﴿٨٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ
كُفَّارٌ فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِّلٌ مِنَ الْأَرْضِ ذَهَبًا وَلَوْ
أَفْتَدَىٰ بِهِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَّاصِرِينَ ﴿٨٨﴾

ده‌کاو، نایینه‌که‌ی نایینی‌کی گشتیه‌و سه‌رتاسه‌ریه، که‌سی‌ک دزایه‌تی نه‌م پیغمبرایه‌ت بکاو به‌درو‌ی بخاته‌وه و ده‌کوو نه‌هلی کیتابی هاو‌چه‌رخ‌ی پیغمبرایه‌ت نی‌سلام کردیان، نه‌وه یا‌خی بوو کافرو بی واده‌و به‌لینه، له به‌ی‌مانی به‌سه‌رتاویان له‌که‌ل خودا‌دا در‌جوون و پایه‌ندی عه‌ده‌و به‌ی‌مانی خو‌یان نه‌بوون.
{^{۸۹} أَفَغَيْرَ دِينِ اللَّهِ يَبْتَغُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا } نایا جگه له نایینی په‌سه‌نکراوی خودا نایینی‌کی تر‌تان ده‌وی؟ پشت له نایینی په‌سه‌نکراوی خودا ده‌که‌ن؟ له کاتیک‌ا چی له ناسمان و زه‌وی‌دا هه‌یه، هه‌موویان گه‌ردن‌که‌ج و پایه‌ندی نه‌لقه‌له‌گو‌یی خودا‌وه‌ندن. جا یان به‌ ویستی خو‌یان له رووی نی‌نصاف و تتی‌فکرین له به‌لگه‌و ده‌لیل، یان به‌زه‌بری شم‌شیر و نی‌شان‌دانی رو‌ودای و ده‌ا که ری‌گیان نه‌می‌نی و نه‌توانن نی‌مان نه‌هین و ده‌کوو هه‌لستانی کیو بو‌سه‌ر به‌نو نی‌سرائیلی، یان ویکه‌اته‌وه‌ی در‌یای نیل به‌سه‌ر فه‌رعه‌ون و له‌شکرده‌که‌ی داو خن‌کانیان، که له‌پیش نه‌وه‌ی بخن‌کین که زانیان مر‌دن یه‌خه‌ی پی گرتوون و تازده جاریان نه‌ماوه، یه‌که‌سه‌ر نی‌مانیان هی‌نا! به‌لام تازده ج سو‌ود؟

{وَاللّٰهُ يُرْجِعُونَ} هەر بۆلای خودا دهگه پێنمۆه ههرکه سێک له جوله که و مه سیحی و گرووه هه کانی تر جگه له ئیسلام نایینی تر هه ئیبرێری به گوێره ی نه و هه ئۆیسته یان سزایان دهر پێته وه.

{قُلْ آمَنَّا بِاللّٰهِ} نه ی موحه ممه د! بئ: من و نه وانه ی له گه ئمدان له موسو لمانان ئیمانی پته و یان هه یه به هه بوونی خودای تا و ته نیا و بئ هاو د و هاو تایه، تا قه دده ست رویشتوو له بوونه و مر د {وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا} هه رو ده ها بر و امان به قور ئان هه یه که به نیگا له خودا وه نێرد را وه بۆ من و منیش به ئومه ته که م را که یان دو وه. {وَمَا أُنْزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ} هه رو ده ها بر و امان به وه هه یه که خودا نیگای کردو وه بۆ ئیبراهیم و ئیسماعیل و ئیسحاق؛ بۆ نه وه ی گه له کانیان له گومرایی رزگار بکه ن، بیان خه نه سه ر رێگای راست و خودا په رستی! نه و نیگایه ی بۆ نه و ان کراره له گه ل په یامی ئیمه د له ناو د پۆ و ئو صول د یه ک ئامانج و یه ک مه به ستن، بۆ یه ش ناوی نه م پێغه مبه رانه ی هینا چونکه نه هلی کیتاب بر وایان به پێغه مبه رایه تی و کتێبه کانیان هه یه.

{وَمَا أَوْتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ} هه رو ده ها بر و امان به پێغه مبه رایه تی موسا و عیسا هه یه، بر و امان به ته ورات و ئینجیل و باقی مو عجیزه کانیان هه یه، بۆ یه ش به تابه تی باسی نه م دوو پێغه مبه ر ه ی هینا چونکه گو فت و گو یه که ی پێغه مبه ر (درو دی خوا ی له سه ر بئ) له گه ل جوله که و فه له کان بو وه {وَالَّذِينَ مِنْ رَبِّهِمْ} هه رو ده ها بر و امان به و پێغه مبه رانه ی تریش هه یه؛ که له خودا وه نێرد را ون و ده کو داو د و سوله یمان و نه ییو ب و هی تریش که په رو مر دگار چیرۆک و به سه رهاته کانیانی بۆ مان گیرا و ته وه، و ده ی هه ندیکانی هه ر نه گیرا و ته وه؟

{لَا تُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ} ئیمه جو داوازیی نا خه ینه ناو پێغه مبه رانه وه نا چین بر و امان به هه ندیکیان هه بئ و هه ندیکیان به پێغه مبه ر نه زانین! و ده کوو جوله که و نه صرانی ده یکن که بر وایان به هه ندئ پێغه مبه ر هه یه و بر وایان به بر ده کی تر یان نیه! {وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ} ئیمه گه ر دنکه چی په رو مر دگارین، فه رمان به ر داری فه رمانینی، مه به ستمان نزیک بوونه وه یه له خودا، ده مانه وئ ئیصلا حی د ل و ده رو و نمان بکه ی ن و له چ لکی گونا ه پاک ی بکه ی نه وه.. نایه ته که به وشه ی ئیمان (امنا) ده ستی پئ کرد و به وشه ی ئیسلام؛ (مسلمون)

کۆتای پئ هات تا ناماژه بئ بۆ نه وه که به رو بوومی هه موو نایین و نیگا و نار دنی پێغه مبه ریک ئیمان و ئیسلامه..
{وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ} هه رکه سێک جگه له نایینی پاک ی ئیسلام – که بو خته ی هه موو نایینه کانه و بریتیه له ئیمان و ئیسلام – هه و ل بدا نایینیکی تر بنیته کایه وه. نه وه لئ و مر نا گیر ئ و چی بکا لای خودا به تال و بئ هو ده یه، چونکه نه گه ر نایین و له ئاده میزاده کان نه کا که خضووع و گه ر دنکه چی بۆ خودا نه نجام بدن به نایین حسیب نا کر ئ و بریتی ده بئ له چه ند کر دار و گو فتاریکی بئ مه به ست و لاسای کر دنه وه یه که کو یترانه ده بئ و هیج سو و دیکیان ئی نایینر ئ؛ به لکو و زیاتر د ل و ده رو و ن ره ش ده کاو، فیتنه ی و نا شووب به ر پا ده کاو سه ر چا وه ی خه سار تمه ندی ده بئ، {وهو فی الآخرة من الخاسرین} له قیامه تدا له خو شی به هه شت بئ به ری و تووشی سزای دۆزه خ ده بئ.

{كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ} چۆن خودا گه ل و هو زیکی و ده کوو جوله که و نه صارا ده خاته سه ر رێگای راست و وایان ئی ده کا شیوا ی پا داش و خو شبه ختی و بیاهه لدان بن؟! که نه وانه له روانگه ی ته ورات و ئینجیله وه بر وایان به پێغه مبه ری ئاخ ر زه مان کرد و {وَشَهِدُوا أَنَّ الرُّسُولَ حَقٌّ} شایه دیان دا که نه و پێغه مبه ره که (محم د) ی ناو د پێغه مبه ری ئاخ ر زه مانه پێغه مبه ر یکی راست و حقه و پێویسته هه موو که س شو ینی بکه وئ {وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ} به لگه ی زۆر و به هیز یان بۆ هات له نایه تی قور ئان و ده قه کانی ته ورات و ئینجیل و باقی نه و مو عجیزانه که پێغه مبه رایه تی پێغه مبه ر ده چه سپین.

{وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ} په رو مر دگار گه ل و هو زی و سه مکار و بئ واده و به لئ ن نا خاته سه ر رێگای راست و به حه ق یان ئاشنا نا کا! چونکه نه و ان بۆ خو یان سه ته میان له خودی خو یان کرد، پاش نه وه ی به گو یره ی ته ورات و ئینجیل ئیمان یان پئ هینا بوو، به لām دوا ی هاتنی نه و پێغه مبه ره و په یدا بوونی نوو ری پێغه مبه رایه تی هه لگه رانه وه و له واده و به ئینی پێشوویان پاشگه ز بوونه وه!

{أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ} سزای نه و گومر او سه ر په قانه نه وه یه؛ که خودا رقی لیان بئ و نه فرینیان ئی بکا و له رحمه تی خو ی بئ به شیان بکا، هه رو ده ها فریشته و ئاده میزادیش نه فرینیان ئی

{وَلَوْ أَقْنَدَىٰ بِهِ} تهانته نه گهر له فهرزی مه حالدا بلتین: له روژی قیامه تدا نهو مولک و داراییه ی هه بئ و بیدا به فیدیه و قهرمبوو هه ر لئی و مرناگیرئ! چونکه له روژی قیامت دا رزگار بوون به مالبه خشین و خانه دانی نابئ، به لکوو به پاکى نهفس و کردهوی چاکى دنیایى دهبئ، کهسیک دل و دروونى خوئ به بر وای پته وو کردهوی چاک پاک کردبیته وه نهو رزگار بووه، کهسیکیش به کوفرو بئ دینی خوئ چلکن کردبئ و کردهوی خرابی نه نجام دابئ نهو وه خه سارتمه نده!! بوخته ی قسه نهو یه، له روژی قیامه تدا به هیچ جوریک مه جالی فیدیه و تۆلهدان و خوکرپنه وه نیه، و مگوو ده لئین: نهو روژه روژی چانندن و به ره مهتینان نیه، روژی درویننه و چنینه وه یه

{أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ} نهوانه سزای به ئیشیان بۆ ناماده کراوه و ده خرپنه ناو دۆزه خه وه و کس یارمه تییان ناداو پالشتیان ناکا!.

کوتایى جزمى سینه م

بکه ن و داوا بکه ن له دونیاو قیامه تدا خودا له رحمه تى خوئ دووریان بخته وه، چونکه هه رکاتئ ناده میزاد له هه لویستی نارده وایان حالئ ببن و ناو مرپۆکیان بۆ دمر بکه وئ یه کسه ر نه فرینیان ئی ده کهن!

{^{۸۸} خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ} نهوانه هه تا هه تايه به نه فرین لیکراو ده میننه وه، یان هه تا هه تايه له سزای دۆزه خدا ده میننه وه! چونکه نهوان شیایى له عه نه ت و نه فرین و سزای ناگرن و به هیچ جورئ سزایان له سه ر سووک ناکرئ، ساته وه ختیکیش سوتمانی دۆزه خیان له کوئل ناکه وئ، به هیچ به هانه و عوزر یکیش سزاکه یان بۆ دواناخرئ.

{^{۸۹} إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ} مه گهر نهوانه نه بئ که دواى کافر بوون و خودانه ناسی تۆبه بکه ن و بگه رپنه وه بۆلای خوا، به دل ئی برپین و دروونى خوئیان له چلکی بئ دینی پاک بکه نه وه و کرده و دیان باش بکه ن و له کردار و هه لویستی رابوردوویان په شیمان ببینه وه، نهو به بیگومان خودا دمرحه ق نهوانه لیخو شبووه و، له گوناھى رابوردوویان خوئ دهبئ و، رحمه یان پئ ده کا.

{^{۹۰} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ اِزْدَادُوا كُفْرًا لَّنْ نَقْبَلَ تَوْبَتَهُمْ} نهوانه ی له پئشدا به نه دیدیه ی بر وایان به پیغه مبه ر هیناوه، پئش ناردنی پیغه مبه ر (دروودی خواى له سه ر بئ) شایه تیان داوه که پیغه مبه ریکى حه قه، که چى دواى رهوانه کردن و نیگا بۆ هاتن پئی کافر بوون و، دژایه تییان کرد، نه مجا کوفرو بى دینیان زیادى کرد به وئى سووربوونیان له سه ر کافرى و دژایه تى کردن و به رهنگارى کردنى پیغه مبه ر و شه ر کردن له گه ل موسولمانان، نهوانه تۆبه یان ئی و مرناگیرئ! {وَأُولَٰئِكَ هُمُ الصَّالُّونَ} نهوانه له کوفرو بئ دینیدا روچوون و له گومرایی دا قال بوون، سه ر ئی شیواو و سه ر گه ردانن و، ریگای رزگار ییان ئی گووم بووه و هیواى رزگار بوونیان ئی ناکرئ.

تاقمى سینه میش به م نایه ته ده ستنیشان ده کا که ده فهرموى: {^{۹۱} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَن يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مَبْلُءٌ الْأَرْضِ ذَهَبًا} نهوانه ی به رده وامن له سه ر کوفرو بئ دینی و هه میشه کرداریان کرده وئ کافرانه و هه تا مردن یه خه یان پئ ده گری و له سه ر حاله تى کوفر ده میننه وه، نهوانه نه گهر له دونیادا پر به زه وى زپری دابئ به خپرو چاکه، برى هیچ ناکه وئ بوی و، سزای روژی قیامه تى بۆ سووک ناکا، هیچ سوود و قازانجیکى بوی نابئ.

{ ۹۲ } لَنْ تَسَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ } نپوه ناگه نه

رمزنامه ندیی خوداو به نه هلی طاعت و گهردنگه چ بؤ خودا
حسینب ناکرین و شیاوی پاداشی باش نابن، همتا نه به خشن
لهو مالیه خۆستان دهوئو که له مالی چاک و باشی نیومیه،
نیتر له روانگهی نهم نایه ته پیروژهوه موسولمانانی راستالی
پیشوو نه گهر مالیکیان خۆش بویستایه له ریگای خودادا
سهر فیان ده کرد!

{ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ } ههرشتیک له ریگهی
خودادا ببه خشن، چاک یان خراب بی، کهم بی یان زور بی،
دلنیابن خودا پیی دزمانی و پاداشی گونجاوتان ددهاته وه
له سهری و به گویره نییه ت و مه به سستان حسابتان بۆده کری.
{ ۹۳ } كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حِلاًّ لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ إِسْرَائِيلُ عَلَى
نَفْسِهِ } ههموو خوارده مه نییه ک بؤ نه ته وهی نیسرائیل
حه لال و رهوا بووه، دوا ی بری خوارده مه نی به گویره
تهورات له جووله که کان یاساغ کرا، وه کوو سزایه ک و ته مبی
کردنیک بۆیان، چونکه نه وان سته میان له خۆیان کردو
شیاوی نهو ته مبی کردنه بوون.

که دمه رموی: { مِنْ قَبْلِ أَنْ تَنْزَلَ التَّوْرَةُ } واته: پیش هاتنه
خوارده وهی تهورات بؤ موسا ههموو جوړه خوارده مه نییه ک
حه لال بووه، بؤ نه ته وهی نیسرائیل به لام پاش نازل بوونی
تهورات و نه نجامدانی نه وان بؤ چهند تاوانیک نیتر جوړه ها
خوارده مه نییان لی قه دهغه کراو هوئی حهرام کردنه کهشی
روون کردو ته وه،

{ قُلْ فَأْتُوا بِالتَّوْرَةِ فَاتْلُوهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ } نهی موحه ممه دا!
بیان بلی نه گهر نپوه دلنیان که راست ده کهن! ده تهورات
بهینن و بیخویننه وه سهیری بکهن بزائن ناخو نه وهی تیدایه
که ده لئین: نهو خوارده مه نییانه ی له نپوه حهرام کراوون له
نیبراهیمیش حهرام بوون؟! ده بیئن دهغه کانی تهورات سهیر
بکهن و بیکهن به کهم با راست و دروی قسه کانتان
دهر بکهوئ! خو تهورات کتیبی خۆتانه و برواتان پیه تی..
دلنیابن نه گهر سهیری تهورات بکهن بۆتان دمرده کهوئ که
نهو ستانه ی له نه ته وهی نیسرائیل قه دهغه کران هوپه که ی
نه نجامدانی چهند تاوانیکی بهنو نیسرائیلییه کان خۆیان بوو،
نهو حهرام کردنه ش ته مبی کردن و سزادانیان بوو، که وایی
که سیك نهو جوړه تاوانانه ی نه کردبن نهو خوارده مه نییانه ی
به شیوه ی حه لال بؤ دمه نیته وه! چونکه نه صل له
خوارده مه نییدا حه لالییه نه ک حهرامی.

لَنْ تَسَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ } وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ
فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ { ۹۲ } كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حِلاًّ لِّبَنِي
إِسْرَائِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ إِسْرَائِيلُ عَلَى نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ
التَّوْرَةُ قُلْ فَأْتُوا بِالتَّوْرَةِ فَاتْلُوهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ
{ ۹۳ } فَمَنْ أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ
هُمْ الظَّالِمُونَ { ۹۴ } قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا أَمْرَهُ وَبِرَّهِمْ حَنِيفًا
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ { ۹۵ } إِنْ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي
بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ { ۹۶ } فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَقَامُ
إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ
مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ عَلِيمٌ
{ ۹۷ } قُلْ يَأْهَلُ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ شَهِيدٌ
عَلَى مَا تَعْمَلُونَ { ۹۸ } قُلْ يَأْهَلُ الْكِتَابِ لِمَ تُصَدُّونَ عَنْ
سَبِيلِ اللَّهِ مِنْ أَمْنٍ تَبْغُونَهَا عِوَجًا وَأَنْتُمْ شُهَدَاءُ وَمَا اللَّهُ
بِغَفْلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ { ۹۹ } يَأْهَلُ الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تَطِيعُوا
فَرِيقًا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كُفْرِينَ { ۱۰۰ }

{ ۹۴ } فَمَنْ أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ } که سیك دروو دهلهسه به دهم
خوداو هه لیه ستی و پیی وایی که یاساغ بوونی نهو
خوارده مه نییانه - گوشتی و شتر و شیرمه کی - له سهر
پیغه مبه رانی پیشوو و گه له کانیان له پیش هاتنه خوارده وهی
تهورات دا بووه، له هه لویسته یان به شیمان نه بنه وهو و تۆبه
نه کهن { مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ } دوا ی نه وهی که بۆیان روون کرایه وه
که حهرام بوونه که به هوئی گوناھو تاوانی خۆیانه وه بووه
دوا ی هاتنه خوارده وهی تهورات بووه، یان دوا ی نه وهی داویان
لی کرا تهورات بهینن و سهیری بکهن، نه وانیش له ترسی نهو
که درو که یان دمرکهوئ نهو ویران تهورات بیئن { فَأُولَئِكَ هُمُ
الظَّالِمُونَ } نه وانه ستم له خۆیان ده کهن و شیاوی سزای
دۆزهخن و خودا نه فرده تیان لی ده کا، چونکه نه وان راستی
پیشیل ده کهن و دروو دهلهسه ده خنه روو. ده گپ نه وه
ده لئین: که پیغه مبه ر (دروودی خوا ی له سهر بی) نهم
ته حه دایه ی لی کردن، نیتر نهو ویران تهورات بیئننه پیشه وهو
بۆریان خوارد، نه مهش به لگه بوو، له سهر نه وه: که پیغه مبه ر
(دروودی خوا ی له سهر بی) به نیگا نهو زانیاریانه ی تهوراتی

{^{۹۷} فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ} لهو مالهدا نیشانهی ناشکرای تیدا همن، یهکئ لهو نیشانه شوینی راوستانی نیراهیمه تیدا (مقام ابراهیم) که بؤ نویژ لئی راوستانو له خودا پاراوده‌وه، وهکوو موعجیزیه‌کی میژوویش شوین قاجی پیروزی له‌سهر تاته به‌رده‌که ماوه، عه‌ربه‌کان به ته‌واتور چین له دواي چین لهم چیرۆکه‌یان بؤ یه‌کتری گیراوده‌وه. {وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا} هه‌رکه‌سیک تینی بؤ هاتبئ و خۆی خستیته ناوی تا له‌ناویدا مابوویت‌ه‌وه پاریزراو بووه، که‌س دمستدریژی بۆسهر خۆی و مالی نه‌کردووه، ته‌نانه‌ت پیاو‌کوژیش که خۆی خستیته ناو که‌عبه‌وه هه‌رچه‌نده موسته‌ه‌قی تۆله لی ستاندن بووبئ تا له‌ویدا بووبئ خوینی پاریزراوه. {وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا} پیویسته هه‌رکه‌سیک توانای دارایی و جه‌سته‌یی هه‌بوو له موسولمانان له ماوه‌ی ته‌مه‌نیدا جارێک دیدنه‌ی مالی خودا بکا به‌مه‌به‌ستی هه‌ج کردن بؤ خودا، نه‌مه‌ش ریزلینانیکی تایبه‌ته بؤ نهو خانه پیروژه، هه‌ر له رۆژگاری نیراهیمه‌وه تا سه‌رده‌می پیغه‌مبه‌ری نیسلام ئاده‌میزادان سالانه دیدنه‌ی لهم خانوو‌ه‌یان کردووه چین له‌دواي چین و نه‌وه له‌پاش نه‌وه – ته‌نانه‌ت نه‌وانه‌ی بته‌هرست و موشریکیش بوون – لهم رئی و رسمه‌یان په‌یره‌و کردووه به‌شیوه‌یه‌ک له شیوه‌کانی هه‌ج کردن لهم دابو نه‌رپه‌ته‌یان درپژه پێداوه، نه‌مه‌ش به‌لگه‌یه‌کی (متواتر) و گیرانه‌وه‌ی کۆ له‌کۆیه بؤ چه‌سپاندنی دروستکردنی نهو خانوو له‌لایه‌ن نیراهیمه‌وه (علیه‌ السلام) هه‌ر له‌رۆژگاری هاتنی نابینی نیسلامیشه‌وه تا نیستا سالانه کۆمه‌لیک له موسولمانان له‌هه‌ر چوار لاوه له‌کاتی دیاری کراودا به‌ره‌و مالی خودا به‌رپێ ده‌که‌ون لهم نه‌رکه پیروژه (نه‌رکی هه‌جکردن) نه‌نجام دده‌ن! نینشانه‌للا‌تا کۆتایی ته‌مه‌نی جیهان لهم نه‌رکه پیروژه نیسلامیه‌ له‌گه‌شه‌کردندا ده‌بئ. {وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ} هه‌رکه‌سیک نینکاری نه‌وه بکا که که‌عبه یه‌که‌م خانوێکه که نیراهیم به‌فه‌رمانی خودا بؤ خودا تیدا په‌هرستن دروستی کردووه – گه‌ردنکه‌ج نه‌بئ بؤ فه‌رمانی خودا و هه‌ج کردن و رووتیکردنی له‌کاتی نویژدا و به‌رۆگه‌ی نه‌زانئ، نه‌وه خوا بئ ناتاجه‌و هه‌ج پیویستی به‌ ئاده‌میزادان نیه‌و له‌ خودایه‌تی خۆی ناکه‌وی!

{^{۹۸} قُلْ يَا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تُكَفِّرُونَ بآيَاتِ اللّٰهِ} نه‌ی موحه‌مه‌د! به‌ خاوه‌ن نامه‌کان بئئ: بۆچی بپرواتان به‌ خودایه‌تی خودا نیه‌و سه‌رپنجی فه‌رمانه‌کانی ده‌که‌ن و نیمان

زانیه‌وه، چوونکه نه‌وه نه‌خوینده‌وار بووه و نه‌خوینده‌واریه‌که‌شی مه‌شهور بووه، جا که راستی و هه‌ق دمه‌رکه‌وتن و به‌تال تیکشکا و ناکام زانده‌را.

{^{۹۵} قُلْ صَدَقَ اللّٰهُ} نه‌ی موحه‌مه‌د! بئئ: په‌روم‌ردگار راستی له‌گه‌ل کردم له‌وه‌دا که هه‌ه‌والی پێدام که هه‌موو خواردمه‌نیه‌یه‌که هه‌لال بووه. {فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا} پێیان بئئ: شوین نابینی نیراهیم بکه‌ون نابینیکی پاک و خاوین و بئ خه‌وشه، ده‌ق وه‌کوو لهم نابینه وایه که من بانگه‌وازی‌تان بؤ ده‌که‌م بؤی، هه‌زهرتی نیراهیم به‌هه‌ج جوړئ گوشتی و شتر و شیر و وشتری هه‌رام نه‌کردووه، نابینیکی مامناوه‌ندییه، تونه‌وه‌ی و زیاده‌رویی تیدا نیه، قورئان ناوینه‌ی بالانومایه‌تی، نیراهیم خودا په‌هرستیکی هه‌ق‌ناس بوو، وازی له هه‌موو نابینیکی هینا بوو ریگای راستی نیسلامی گرتبوو: که له‌سهر بنه‌مای یه‌که‌تاپه‌رستی و به‌هه‌لال زانیی خواردمه‌نه‌ی پاک و خاوین سه‌رچاوه‌ی هه‌لگرتبوو {وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ} نیراهیم هه‌رگیز هاوه‌لی بؤ خودا هه‌رار نه‌داوه، نه وه‌کوو قوره‌یشیه‌کان بته‌هرستی کردووه، نه وه‌کوو جووله‌که‌و فه‌له‌ خۆی به‌کوری خودا زانیوه.

{^{۹۶} اِنْ اَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ} بێگومان نهو خانوو‌ه‌ی که رۆگه‌ی موسولمانانه له‌نویژ و پارانه‌وه‌دا، نه‌وه یه‌که‌م خانوێکه بؤ خودا په‌هرستی دروست کراوه، نه‌وه خانوه‌یه که نیراهیم و نیسماعیل دروستیان کرد بؤ خودا په‌هرستی.

به‌گورتی: یه‌که‌م په‌هرستگایه‌کی راست و دروست که پیغه‌مبه‌ران دروستیان کردبئ که‌عبه‌ی پیروژه و له‌خاکی مه‌که‌دا بنیات نه‌راوه له‌سهر زه‌وی پێش که‌عبه په‌هرستگایه‌کی تر دروست نه‌کراوه، دپړ زه‌مانیشی ده‌بیته‌ مایه‌ی زۆر ریزی. لهم خانوو پیروژه چه‌ند تایبه‌ته‌ندییه‌کی هه‌یه:

- ۱- پیروژ و به‌ره‌که‌ت نامیزه‌ خێرو فه‌ری زۆره.
- ۲- {وَهٰذِي لِّلْعَالَمِينَ} نهو ئاستانه سه‌رچاوه‌ی شارم‌زایی کردنی خه‌لگه، نویژکه‌ره‌کان له‌کاتی نویژ و پارانه‌وه‌دا رووی تی ده‌که‌ن و دلی موسولمانانی پێوه به‌نده، سالانه به‌سواری و به‌پیاوه‌یی ملیونه‌ها خه‌لگی بؤ ده‌کشین، ده‌چن بؤ دیدنه‌ی لهم مالّه پیروژه، له هه‌موو لایه‌که‌وه موسولمانان دمه‌رژینه‌ نهو به‌سته (هه‌رده‌مه‌وه) بؤ نه‌نجامدانی نه‌رکه‌کانی هه‌ج و عه‌مه‌د.

به په‌یام و نیشانی راستی په‌سه‌ند و نی‌ردراوی ناکه‌ن؟؟ هوی
چیه و به‌لگه‌تان چیه که‌وا هه‌لو‌ستی واتان گرتووه بانگه‌وازی
نی‌سلامی رمت ده‌کهنه‌وه؟؟ {وَاللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا تَعْمَلُونَ}
خودا ناگاداره و دزمانی چی ده‌کهنه و سزای شیایوی نه‌و
هه‌لو‌یست و کردارانه‌تان دمه‌داته‌وه.

{قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ} بێیان بئ: نه‌ی خاومن نامه‌کان! {لِمَ
تَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ} بوجی و له‌پای چی هه‌میشه
هه‌ولی نه‌وه دمه‌دن که موسولمانان له ریگی راست و دروستی
نی‌سلام لایه‌دن؟؟ ریگی نیمان و زانستیان لی بشیوینن؟
هه‌میشه کو‌سپ و ته‌گهره ده‌خه‌نه به‌رده‌م بلا و بوونه‌وه‌ی
نایین!! ناهیلن به‌ دلی هوشیار و جاوی وردبینییه‌وه له
بوونه‌ومر بپروانن و دل و دموونی خو‌یان به‌ ره‌وستی به‌رز
نارایشت بده‌ن؟ ناستی مرو‌فایه‌تی خو‌یان به‌رز بکه‌نه‌وه؟؟
نی‌وه به‌م هه‌لو‌یسته دزایه‌تیکردنه‌تان که له‌سه‌ر بنه‌مای
حه‌سوودی و لوتبه‌رز و چه‌واشه‌کاری بنجی به‌ستووه.
{تَبْغُونَهَا عِوَجًا} ده‌تانه‌وی ناده‌میزاد له ری‌بازی حه‌ق لایه‌دن و
بیانخه‌نه سه‌ر ریگی گومرایی و ده‌شزانن که موحه‌مه‌د
پێغه‌مبه‌ره و راستگۆیه له په‌یامه‌که‌ی داو، له کتییی نی‌وه –
ته‌وورات و ئینجیل – دا مزگینی به‌ هاتنی دراوه، نیشانه‌و
نه‌خلاق و ره‌وستی دیاری کراوه، به‌لام نی‌وه ده‌قه‌کانتان
گو‌ریون و به‌ده‌م خوداوه درۆ و ده‌له‌سه‌تان هه‌لبه‌ستووه {وَمَا
اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ} خودا بئ ناگا نیه له کرده‌وه و فرت و
هیلتان، تۆله‌تان لی ده‌ستی!!

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا فَرِيقًا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ} نی‌وه نه‌ی گرو‌هی موسولمانان!
نه‌ی نه‌وانه‌ی که باوم‌رتان هی‌ناوه، نه‌گهر گوی بۆ نه‌و قسه
فیتنه نامیزو ژده‌راویانه‌ی جووله‌که‌کان بگرن و دلیان بۆ
بکه‌نه‌وه به‌ گو‌یرمی ویستی نه‌وان هه‌لس و که‌وت بکه‌ن،
دل‌نیابن له موسولمانییه‌وه ده‌تانگێرنه‌وه بۆ سه‌رده‌می
نه‌قامی و خودانه‌ناسی! وه‌کوو له نایه‌تیکی ترده‌ نه‌م مانایه
دوو‌پات ده‌کاته‌وه و ده‌فه‌رموی: {وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ
يَرُدُّوكُمْ مِّنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِّنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ}
ناشکراشه خودانه‌ناسی و گه‌پانه‌وه بۆ دابو نه‌ریتی سه‌رده‌می
نه‌زانی ده‌بیته هوی به‌دبه‌ختی هه‌ردوو جیهان؛ له دوونیادا
ده‌بیته هوی دروستبوونی دزایه‌تی و دو‌زمانیه‌تی و خو‌ین
رشتن، له قیامه‌تیشدا ده‌بیته هوی چوونه ناو دۆزه‌خ و سزای
به‌ نی‌ش!

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُنْفِلُ عَلَيْهِمْ آيَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ
رُسُلُهُ. وَمَنْ يَعْصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٠١﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ. وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾ وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا
وَأَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ
فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرٍ مِنَ النَّارِ
فَانْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠٣﴾
وَلَنْ تَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْعُرْفِ
وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٤﴾ وَلَا
تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَقَرَّوْا وَآخَلْتُمْ بِمَا بَدَا لَهُمْ الْبَيِّنَاتُ
وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٥﴾ يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ
وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ
فَقَرَّوْا بِالْعَذَابِ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿١٠٦﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ
وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٠٧﴾ تِلْكَ آيَاتُ
اللَّهِ تَتْلَاهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٨﴾

{وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ} چۆن نی‌وه کافر ده‌بنه‌وه و مل له
خودانه‌ناسی ده‌نینه‌وه؟؟ خو {وَأَنْتُمْ تَلِيٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ}
نی‌وه نایاتی خوداتان به‌سه‌ردا ده‌خو‌یندریته‌وه؟! هه‌ر ساته
ناساتیک به‌شیک له‌و په‌یامه پیرۆزه خوداییه‌تان بۆ ده‌نیردری
{وَفِيكُمْ رَسُولُهُ} هاوکات له‌گه‌ل نه‌وه‌دا پێغه‌مبه‌ری خوداتان
له ناوایه‌وه هه‌میشه نامۆ‌گاریتان ده‌کا و نایه‌ته‌کانی
قورانتان بۆ شی ده‌کاته‌وه، بیر و باوم‌رتان به‌ته‌وه ده‌کا و ریگی
راست و خو‌شبه‌ختی و کامه‌رانیان بئ ده‌لی: جا نی‌وه له‌گه‌ل
هه‌بوونی نه‌م ره‌به‌ره دلسۆزه له ناوتاندا، نابئ گوی بۆ نه‌و
تاقمه سه‌رلی‌شیواوه گوم‌رپایانه بگرن و به‌ فیتی نه‌وان
هه‌لبخه‌له‌تین. {وَمَنْ يَعْصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ} که‌سیک ده‌ست به‌ نایینی خوداوه بگری و په‌یره‌وی
قورنان بکا و شو‌ین پێغه‌مبه‌ر (دروودی خوی له‌سه‌ر بئ)
بکه‌وی، بێگومان ریگی راستیان پیشان دراوه، که‌وتوونه
سه‌ر شه‌قامه ریگی راست.

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ} نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی
خاومن باوم‌رن و ئیمانان هی‌ناوه، ته‌قوی خودا بکه‌ن به
ته‌قوا کردنیکی وا که به‌گو‌یرمی توانا واجبات نه‌نجام بده‌ن و

{ ١٠٤ } وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ { پھر و مردگار ہر مان دہ کا و دفعہ رموی: با

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَإِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ
 ﴿١٠٩﴾ كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَلَوْ ءَامَنَ
 أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ
 وَأَكْثَرُهُمُ الْفٰسِقُونَ ﴿١١٠﴾ لَنْ يَضُرَّكُمْ إِلَّا أَذًى
 وَلَنْ يَغْنِبْكُمْ يَوْمَكُمُ الَّذِي بَارَأْتُمْ لَا يُضَرُّونَ ﴿١١١﴾ ضَرِبَتْ
 عَلَيْهِمُ الدِّلَّةُ أَيْنَ مَا تَفْعَلُونَ لَا يَحْصِلُ مِنْ اللّٰهِ وَحْشٌ مِنَ النَّاسِ
 وَبَآءُ بِغَضَبٍ مِنَ اللّٰهِ وَضَرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ذٰلِكَ
 بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ
 حَقٍّ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿١١٢﴾ لَيْسَ أَسَآءُهُ
 مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَلِيلَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللّٰهِ ءَاتِلَةً أَعْيِلَ
 وَهُمْ يَسْجُدُونَ ﴿١١٣﴾ يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
 وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَفُتِّرُوعُونَ
 فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَٰئِكَ مِنَ الصّٰلِحِينَ ﴿١١٤﴾ وَمَا يَفْعَلُوا
 مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِالْمُفْعِلِينَ ﴿١١٥﴾

پرېکاته وه، سه رهنجای هه موو کاروباریک بۆ لای خودایه و هه موو شتیک بۆ بهر دیوانی نه و دهگه رېته وه.

﴿١١٠﴾ كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ} نيوه نهی كۆمه لی موسولمانان! باشرین گهل و نه ته و ديه كن ئیستا هینراونه ناو گۆرهبانی ژيانه وه! كه رهوشتان وایه: فه رمان به چاكه و نه هی له خرابه دهكهن. ﴿وَتُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ﴾ بر وای پته و راستان له دمووندا ههیه، كه له شهرو فساد دوورتان دهخاته وه، بۆلای خیر و چاكه كیشتان دهكا! ﴿وَلَوْ ءَامَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ﴾ نهگه ر خاوهن نامهكان - لهگهل هه بوونی ئیمان به خودا كه ئیدیعیای دهكهن - ئیمانیکى راست و دروستیان هه بوایه كه دل و دموونی رهوشه ن بگردنایه وه جلّه وى نه فسیانی بکیشایه بۆ ریبازی راست. ﴿لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ﴾ نه وه بیگومان نه و ئیمانیهان باش ده بو و سوودیان لی و مردهگرت و بهخته و مرى دونیا و قیامت ده بوون، نه و مه بهسته ی كه به كه چه ئیمانیهكهیان دهبانه وئ وه دمستی بینن به ئیمانیه ته و اوو راسته كه هیان باشر بۆیان دهسته بهر ده بوو؟! چونكه نه و خاوهن نامه نایینی خۆیان بۆیه به لاوه په سه نده تاسه روکایه تی دهسته بهر بکه ن و ره شه

دهمېن؟ دواى نه وه له پېشدا ئيماننان پى هينا بوو، پاشگهز ده بڼه وه؟ نيوه دمتانزانى كهى پيغه مبهرى ئيسلام پهيدا دمبى، نيشانه و رهوشته كانى له كتيبى نيوه دا روون كرابوونه وه! كه چى كه نيردراو بانگه وازى ئيسلامى دهست پى كرد، له بهر هه سوودى و دهمارگرى خوتان، له بهر دلره قى و دمروون تاريكى خوتان، په شيمان بوونه وه دهستان كرد به دژايه تى كردنى و له مبه ر دانان له بهر دم په يامه كهيدا، نيت ر پاداشتان نه وه بى كه سزاي به ئيشى جوړاو جوړ بچيزن! ﴿١٠٧﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ ابْطَئَتْ وَجُوهُهُمْ فَقِيَ رَحْمَةُ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ} نه وانى روو گهش و روو سپين به هوى نه وى كه له ژيانى دونياياندا په كيه تى و ته بايان بهرجه سته دهكرد، جيا وازيان له ناييندا نه دهكرد، نه وانه هه تا هه تايه دهكهونه ژير رهحه تى خودا وه، له به هه شتا ده ميننه وه نه و نه دميان به لاوه خوښ و دلگيره نايانه وئ لى دمرېچن.

﴿١٠٨﴾ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَنْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ} نه م نايه تانه ي به سه رتا ده خویندریت ه وه نايه تى خودان، به سه رتا ده خوینینه وه، حه ق سه پینن، شك و گومان و شه به یان تیدا نیه، نیت دووای پیراگه یانندن و خویندنه وهی نه م نايه تانه، كه س عوزرى نامینى كه له ناييندا دووبه ردى به رپا بكاو فورن ان پاشگوئ بخوا و پابه ندى فه رمان و نه هى و ناموژگاريه كانى نه بى! ﴿وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظَلْمًا لِلْعَالَمِينَ} نه وه بزائن: هه رچى خودا فه رماننان پى دهكا و نه هيتان لی دهكا، نه وه بۆ نه وديه كه ريگای راست بگرنه بهر، شارمزا بن بۆ نه و شتانه ی كه سروشتان ته و او دهكا، ياسای كۆمه لايه تيتيان ريک دهخا، بۆ نه وى سه رمړو دمرنه چن، راستال و خوداپه رست بن، خوښه ختى دونیا و قیامتدان بۆ دهسته بهر بى! كه وای نه وانه ی له ريگای راست لایان داوه تووشى به لاوه نه هاهمه تى بوون، نه وه بۆخویان سته میان له خویان كرده وه، به دهستى خویان خویان خستوته ناو نارده ته تیه وه، په رومردگار هه رگیز سته مى بۆ ناده ميزاد ناوئ، بۆخوى سته مكار نیه! ناشیه وئ كه س سته م له خودى خوى و خه لگانی تر بكا.

﴿١٠٩﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَإِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ} چى له ئاسمانه كان و زه ويدا ههیه، مولكى خودایه، زاتى پاکی خاوهنى بوونه و مر و ناده ميزاده، به گویره ی ويست و ئیراده ی خوى كارگير و هه لسورپنه رى كاروباريانه، سوننه تى خودا هه رگیز گۆرپنكارى تیدا نیه، خودا بۆخوى له هيچ شتيكى كه م نیه، تا بۆ فه رمبوو كرده وهی نه و كه م و كورپيه بيه وئ سته م له ناده ميزادان بكاو نه قصى خوى پى

شَوَيْتِكَ بَن ثَهْوَان دَزِيَّو قِيَز لِي كَرَاوَو بَهش خوراون، **{إِلَّا بِحَبْلِ مِّنَ اللَّهِ}** مهگەر بههوی ئەو عههدهو پهیمانهی که خودا له شهریهتی نیسلاندا بۆی دیاری کردوون، فهرمانی به موسولمانان کردوو که له چوارچیوهی ئەو یاسایهدها ههلسو کهوتیان لهگهڵدا بکهو و مافیان بباریزن **{وَحَبْلِ مِّنَ النَّاسِ}** ههروهها ئەو عههدهو پهیمانهی ئادهمیزادان لهگهڵاندا پهپهرو دهکهن، که هاویهشی ژبان و جیرانهتی و هاوهلی دمهپین، لهوهدها کهئیمه پیویستمان به ئەوان ههیه و نهوانیش پیویستیان به ئیمه ههیه، وهکوو پیویستی بازرگانی و پیشهسازی... هتد ههروهها وهکوو ئەو پاریزگارییه بهردهوامه تۆکمهیهی که نیستا بۆ جوولهکهی فهلهستین دابین کراوه لهلایه نهمریکا و خۆرئاوا و حکومهته زلهیزو ملهوپهکانی جیهانهوه!!

{وَبَاؤُوا بَقَضَبٍ مِّنَ اللَّهِ} شیاوی سزای سهخت و غهزهبی خودا بوون، جیگای ئەوهن که لییان نارازی بئ، له ههموو لایهکهوه زهلیلی و ژێردهستهیی دهوهدی داون، هیچ کاتی رابهراپهتییان دهست ناکهوی، ههمیشه شوینکهوتووێ خهڵک و نۆکهرو جاشی ملهوپانی خودانهناسن!

{ذَلِكَ} ئەوهی باسکرا له ژێردهستهیی و چهوساندنهوهیان و غهزهبی خودا لهسهریان **{بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقِّ}** بههوی ئەوهوهیه که کافرو بئ بارن، باومرپی راستییان نیه، بهبئ تاوان و بهئهقهست پیغهمبهرانیان به جوړهها شیوهی درندهیی کوشتوو! میژووین پیر کردوو له کارساتی نارپهوا و نامرؤفانه **{ذَلِكَ}** ئەو کافر بوون ودهستدریژی کردنهیان **{بِمَا عَصَا وَكَانُوا يَقْتُلُونَ}** بههوی یاخی بوون و رۆچوون و زیادمرهوی له نهجامدانی گوناھی بچووک که ریخۆشکهره بۆ گوناھی گهوره، چونکه ههکهسیک گوناھی بچووک بکات به عادمته پهپهرو بکا سهری پئ دهکیشی بۆ کافربوون و کوشتنی پیغهمبهران و بانگهوازیکهران!

{۱۱۳} لَيْسُوا سَوَاءً} خاوهن نامهکان ههموویان لهم رهوشتاندها یهکسان نین، بهلکوو ههندیکیان موسولمان و خوداناس و رهوشت بهرزن، زۆربهشیان فاسق و له خودا یاخی و کافرن!

۱- **{مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ}** له ناو خاوهن نامهکاندا کۆمهلیک ههیه راستال و دامهزراو لهسهر حهق، دادپهروهر و حهقخواز، ستهم لهکس ناکهن و پیچهوانهی فهرمانی ئایین ناجوئینهوه، مهبهست بهم کۆمهله — وهکوو ئیبنو جهریر له

خهڵکهکه شوینیان بکهوی، دهی خو ئەگەر پهپهرو ئایینی نیسلامیان بکردایه و بیروباومرپی پیویستیان ههباویه، کامهرانی ههردوو جیهانیان دهست دهکهوتو له دونیا و قیامهتدا بهختهوهر دهبوون، ئەم بنهما سههرهکیانه — فهرمان به چاکه، نههی له خراپه، ئیمانی تهواو به خوا — ئیمان به پیغهمبهران و به فریشهکان و نامه ناسمانیهکان و به رۆزی دواپی، ئەگەر دهستهبههروون دهبه هۆکاری ئەو چاکی و باشییه بۆ هیچ گهلیک دهستهبههروون نابن ههتا پاریزگاری ئەم بنهما سئ کوچکهیه نهکهن. **{مَنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ}** ئەوانه ههنیکیان بیروباومرپی ریک و پیکیان ههیه وهکوو عهبدوللای کورپی سهلام و هاوهلانی، نهجاشی و دارو دهستهکهی، که ئەمانه بیروباومرپی پتهویان به پیغهمبهری نیسلام هیناوه و له میژوو نیسلاندا رۆلی پیرۆزیان گیراوه.. بهلام زۆربهی ئەو خاوهن نامانه فاسق و له سنووری ئایینی خۆیان دمرچوون کهمیان برپای به خودا و ئەو پهپامهی نیردراوه بۆ ئیوه و ئەو پهپامهی نیردراوه بۆ ئەوان! زۆربهیان لهسهر گومرایی و کوفرو بئ دینین و له خودا یاخی بوون. بۆیه فهرمووی: **{وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ}** زۆربهی ئەو خاوهن نامانه بیدین و گومراو له خودا ههلهگهراوه و چوونه باومشی کوفهروه!

{۱۱۴} لَنْ يَصُرُوا إِلَّا أَذًى} ئەو خودانهناسانه ناتوانن فرسهتان لئ بئین و زیانتان پئ بگهیهنن و قهلاچۆتان بکهن، مهگەر لیره لهوئ جنیویک بدن، تانهیهک له ئاینهکهتان بدن، ههپهشهیهکاتان لئ بکهن، شوبهیهک فری بدنه ناو بیروباومرپانهوه، قسهیهک بهدهم یهکیکهوه ههلبهستن، نهگینا لهوه زیاتریان لهدهست نایه! **{وَإِنْ يَقَاتِلُوكُمْ يُولُوكُمُ الْأَذْبَارَ}** خو ئەگەر بهزۆری خۆیان بنازن و شهپتان لهگهڵدا بکهن ناتوانن بهرمو رووتان بوهستن، بهلکوو بهبئ ئەوهی بتوانن زیانتان پئ بگهیهنن پشتان تی دهکهن و دهقوچینن و گوڤهپانی جهنگ جئ دێلن **{لَمْ لَا يَنْصُرُونَ}** پاشانیش یارمهتی نادرین و ههگریز بهسهر ئیوهدها سههرهکووتو نابن، بهمهرجیک ئەوان لهسهر گومرایی و فاسقی خۆیان بهردهوام بن و ئیوهش لهسهر چاکی و خیرخوازی خۆتان بن؛ واته: فهرمان به چاکه و نههی له خراپه بکهن و برپای پتهوو دامهزراوتان ههپی.

{۱۱۵} ضَرَبَتْ عَلَيْهِمُ الدَّلَّةُ أَيْنَ مَا تَقِفُوا} ئەو خاوهن نامانه (ئههلی کیتاب) زهلیلی و ژێر دهستهیی بووته مۆرک و بهناوچاوانیانهوه نراوه ناتوانن خوێ لئ رزگار بکهن، لههه

نیینو عه‌بباسه‌وه ده‌گیریتیه‌وه - نه‌و کۆمه‌له‌ جووله‌کانه‌ن که موسولمان بوون وه‌کووو عه‌بدوللای کوری سه‌لام و سه‌عله‌به‌ی کوری سه‌عنه (یان سه‌عه‌یه) و نوسه‌یدی کوری عوبه‌یدو هاوه‌لانیان.

۲، ۳ - {يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ} شه‌وانه قورئان ده‌خوینن و خه‌ریکی شه‌و نویترو خوداپه‌رستین.

۴، ۵ - {يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ} بیروباومرێکی پته‌وو راستیان به‌ خوداو روژی قیامه‌ت هه‌یه، به‌ جوړیک که کاریگه‌ریی نه‌و نیمانه‌ توکمه‌و پته‌وه، ترس له‌ خوداو خو ناماده‌کردن بو روژی قیامه‌تی تیدا رسکاندوون!

۶ - {وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ} نه‌وانه زیاده‌وه‌ش، قورئان خوین و نویتزکه‌رن و نیمانی پته‌ویان به‌ خوداو روژی قیامه‌ت هه‌یه، فه‌رمان به‌ چاکه‌و نه‌هی له‌ خراپه‌ ده‌که‌ن، دمیانه‌وئ و هه‌ول دده‌ن وه‌کوو نه‌وه‌ی بو‌خۆیان باشن خه‌لکی تریش باش بن!

۷ - {وَيَسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ} ئیشی باش ده‌که‌ن، له‌ش سووک و چوست و چاپوکن بو نه‌نجامدانی کاری خیر، هه‌رکاریکیان به‌لاوه‌ باش بئ پێشپه‌رکیی تیدا ده‌که‌ن و ته‌مبه‌لی ناکه‌ن؛ چونکه‌ ته‌مبه‌لی کردن له‌ کاری خیردا نیشانه‌ی دوورووه‌دگانه‌؛ ۸ - {وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ} نه‌وانه‌ی که نه‌و ره‌وشته‌

به‌رزانه‌یان هه‌یه‌ له‌و که‌سانه‌ن حائیان باشه‌، کرده‌وه‌یان چاکه‌، خودایان لی رازییه‌، کۆتایی هه‌ینانی نایه‌ته‌که‌ به‌م رسته‌یه‌ بو به‌رپه‌رچدانه‌وه‌ی نه‌و جووله‌کانه‌یه‌ که ده‌یانگوت: به‌س شه‌قاوه‌ و پیاو خراپه‌کانه‌مان به‌روایان به‌ موحه‌مه‌د هه‌یناوه‌، نه‌گه‌ر نه‌وانه‌ باش بوونایه‌ ده‌ستیان له‌ نایینی باوک و باپیری خۆیان هه‌لنه‌ده‌گرت. له‌لایه‌کی تروه‌ و هه‌سفدار کردنی نه‌و کۆمه‌له‌ی نیمانیان هه‌یناوه‌، به‌ (سه‌لاح) نه‌وپه‌ری پێدا هه‌ل‌دان و ریزلێنانه‌ بو‌یان، چونکه‌ صیفه‌تی (سه‌لاح) په‌رومردگار له‌ قورئاندا بو پێغه‌مبه‌ره‌ پایه‌ به‌رزه‌کانی چه‌سپاندووه‌.

{وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ} نه‌و خاوه‌ن نامانه‌ی موسولمان بوون و به‌راستی به‌روایان هه‌یناوه‌، هه‌ر کرده‌وه‌و خودا په‌رستیه‌ک بکه‌ن له‌ پاداشتی باش بئ به‌ش نابن، پاداشی که‌س فه‌رامۆش ناکرێ؛ چونکه‌ {وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ} خودا ناگادارو زانایه‌ به‌ هه‌لوێستی ته‌قواکاران و خودا په‌رستان، هه‌موو که‌سێک به‌گوێره‌ی کرده‌وه‌کانی پاداشی ده‌دریتیه‌وه‌، هه‌رکه‌سێک بیرو باومرێ سه‌حیح بئ و ته‌قوای خودا بکا به‌موراد ده‌گا!

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٣﴾
مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ مَرْجَ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتْهُ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٤﴾ يَتَأْتِيَ الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْخِذُوا بِطَانَةٍ مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْتِ لَوْ تَكُنْمْ خَبَا لَا وَدُوا مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٥﴾ هَآأَنْتُمْ أَوْلَاءُ يُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَإِذَا الْقُوكُمُ قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَاوَا عَصَاؤُكُمْ أَلَا نَمِيلُ مِنَ الْقَيْطِ قُلْ مُوتُوا يَعْنِي ظَنُّكُمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَيْهِمْ إِذَا رَأَى الصُّدُورِ ﴿١١٦﴾ إِنْ تَمَسَّكْتُمْ حَسَنَةً تَنْوُوهُمْ وَإِنْ تُصِيبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تُصِيبُوا وَتَقْتُلُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَمْكُلُونَ مُحِيطٌ ﴿١١٧﴾ وَإِذَا عَدَاوَةٌ مِنْ أَهْلِكَ بُيُوتُ الْمُؤْمِنِينَ مَقْلَعِدٌ لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١١٨﴾

{إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا} نه‌وانه‌ی کافرن و وه‌کوو بیویست خودا ناناسن له‌خاوه‌ن نامه‌کان و موشریکه‌کانی مه‌که‌و خه‌لکی تریش له‌و گروپانه‌ی که ره‌خنه‌یان له‌ پێغه‌مبه‌ر ده‌گرت و تانوو‌تیان له‌خۆی و هاوه‌لانی دده‌او دمیانه‌گوت؛ نه‌گه‌ر موحه‌مه‌د له‌سه‌ر حه‌ق بوایه‌و خۆشه‌ویستی خودا بوایه‌، خودا ناوا هه‌زارو نه‌بوونی نه‌ده‌کردو به‌م شیوه‌ به‌بئ کورو به‌هه‌زاری نه‌یده‌هه‌یشه‌وه‌! هه‌میشه‌ نه‌و کافرا نه‌ خۆیان به‌هۆی ده‌وله‌مه‌ندی و مندالی زۆروه‌ هه‌ل‌ده‌نایه‌وه‌و له‌خۆیان بایی بوو بوون و، پێیان وابوو زۆریی مال و دارایی کورو نه‌وه‌ی زۆر له‌سزای خودا ده‌یانپاریزی!

{لَنْ تُغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا} نه‌و مال و مندالێ نه‌وان پێی دهنان و پێیان وایه‌: له‌روژی قیامه‌تدا له‌ ناگری دۆزه‌ ده‌یانپاریزن، هه‌یج سوودیان بئ نابه‌خشن و فره‌یایان ناکه‌ون و له‌سزای ناگر رزگاریان ناکه‌ن! {وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ} نه‌وانه‌ دارو ده‌سته‌ی دۆزه‌خن و ده‌خرینه‌ ناو ناگرده‌وه‌ هه‌تا هه‌تایه‌ تیدا ده‌میننه‌وه‌، چونکه‌ دل ره‌شی و خراپه‌کاری و چه‌واشه‌کارییان

رابگرنو، پابه‌ندیان بن، شارم‌زاتان ده‌کهن بۆ خێرو ریکای راست و ره‌وانتان بۆ ده‌ست‌نیشان ده‌کهن، که چۆن جیاوازی بخه‌نه نیوان دۆست و دۆزمنه‌وه، کێ باشه بکرێته کاربه‌دهست و نه‌ینی له‌لا بدرکیندری، کێ به‌کارنايه — نه‌گهر ئیوه هه‌ست به‌و حه‌قیقه‌تانه بکه‌ن که ده‌ست‌نیشانی دۆست و دۆزمنتان بۆ ده‌کا!!

{^{۱۱۷} هَآنْتُمْ أَولَاءُ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ} ئیوه ئه‌و کافره خودانه‌ناسانه‌تان خۆش ده‌وێن که ئه‌وان ئیوه‌یان خۆش ناوێ و له‌هه‌موو که‌س زیاتر رقیان لیتانه، هه‌یج که‌مه‌ترخه‌می ناکه‌ن له‌شی‌واندنی ئایین و ئابووری و ده‌سه‌لات و ولاتان، ئاواته‌ خوازی ئه‌ومن تووشی ناخۆشی ببن و به‌ئاشکرا دژایه‌تی و دۆزمنایه‌تیتان ده‌کهن، چاوهر‌وانی ئه‌ومن بکه‌ونه گێژاویکه‌وه و نه‌وانیش له‌پشته‌وه ده‌ستان لێ به‌وه‌شین! ده‌ی ئیوه چۆن تاقه‌م و دارو ده‌سته‌ی ئاواتان خۆش ده‌وێن؟

{وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ} ئیوه بر‌وانان به‌هه‌موو نامه‌ ناسمانیه‌کان هه‌یه و ئینکاری هه‌یج کتیبیکی ناسمانی ناکه‌ن، بر‌وانان به‌هه‌موو پیغه‌مبه‌رو ره‌وانه‌کراوان هه‌یه، که برێ له‌و نامه و پیغه‌مبه‌رانه ته‌ورات و ئینجیله، مووسا و عیسیاه! ده‌ی ئه‌وان بر‌وایان به‌به‌شێ له‌نامه‌ ناسمانیه‌کان نیه، بر‌وا به‌ برێ پیغه‌مبه‌ر ده‌کهن و هه‌ندیکێ تر به‌ پیغه‌مبه‌ر نازانن. {وَإِذَا لَقَوُكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَصَوْا عَنْكُمْ الْأَمْلَ مِنَ الْغَيْظِ} نه‌گهر له‌ریگه‌و بان و شوینی کۆرو کۆبوونه‌ومدا تووشی موسولمانان ده‌بن له‌ترسی خۆیان مه‌رامیتان له‌به‌ردا ده‌کهن و به‌زمانی لووس دلی ترساوه‌وه ده‌لێن: ئیمه‌ش موسولمانین و بر‌وامان به‌ئایینی ئیسلام هه‌یه، ئیمانمان به‌ پیغه‌مبه‌رایه‌تی موحه‌مه‌د هه‌ناوه، که ده‌رۆنه‌وه مال و لای دارو ده‌سته‌ی خۆیان و دلنیا ده‌بن که موسولمانان ئاگیان لێ نین دۆزمنایه‌تی و رقو کینی خۆیان دژی ئیوه هه‌لده‌رپێژن! ته‌نانه‌ت کار ده‌گاته ئه‌وه که له‌به‌ر په‌شیمانی یان له‌قینان په‌نجه‌ی خۆیان‌تان لێ بگه‌زن.

{قُلْ مَوْتُوْا بِغَيْظِكُمْ} ئه‌ی موحه‌مه‌د! پێیان بلی: به‌و داخ و خه‌فته‌وه بتلینه‌وه تا له‌ناو ده‌چن، چه‌ندیک پێتان ناخۆش بێ و خه‌فته‌ی پێ بخۆن! ئه‌وه بزانی خودا ئایینی خۆی ته‌واو ده‌کا و سه‌ری ده‌خا، گه‌شه‌ی پێ ده‌کا، په‌یره‌وکارانی زۆرو به‌هه‌یز ده‌کا، به‌راستی ئه‌مه‌ په‌ندو ئامۆزگارییه‌ بۆ موسولمانان به‌لگه‌و وه‌هۆش خۆ بێنه‌وه و به‌خۆیاندا به‌چنه‌وه، بزانی ئه‌و نه‌هامه‌تییه‌ به‌سه‌ر شانیا‌ندا دی

له‌ژیانی دونیا‌ی‌اندا به‌جۆریک بووه که شیایو ئه‌و سه‌زایه‌بن که سووته‌مه‌نییه‌که‌ی ئاده‌میزادو به‌رده!!
{^{۱۱۷} مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتْهُ} ئه‌و مال و داراییه‌ی ده‌مبه‌خشن بۆ ناوو شو‌رم‌تو و ریا‌بازی و پشت‌گرتن، ئه‌وه هه‌یج سوودیکی لێ نابین و و‌ه‌کوو زریان و ره‌شه‌بایه‌کی به‌هه‌یز وایه، که سه‌رمایه‌کی زۆری پێ‌وه‌بێ و له‌گه‌شتو‌کالی قه‌ومیک بدا که سه‌مه‌یان کردووه له‌ناوی به‌ری!

{وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ} خودا سه‌مه‌ی لێ نه‌کردوون به‌وه‌ی که سوو‌دی‌ان له‌به‌خشینه‌کانیان نه‌بینی و به‌خشینه‌کانی لێ و‌مرنه‌گرتوون. پاداشی کرده‌وه خراپه‌کانیانی به‌سه‌زا دانه‌وه {وَلَكِنْ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ} به‌لگه‌و بۆ خۆیان زولمیان له‌خۆیان کرد که مال و دارایی خۆیان‌یان له‌ریگه‌یه‌که‌وه به‌خشی که سوود به‌خشی نه‌بێ، بۆخۆیان تووشی نا‌ئومیدی و زیان ببن!
{^{۱۱۸} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةً مِّنْ دُونِكُمْ} ئه‌ی ئه‌وانه‌ی موسولمان بوون و باوهر‌تان هه‌ناوه؛ هه‌رگیز دۆزمنانتان به‌سه‌ر نه‌پێنی خۆتاندا ئاگادار مه‌که‌ن، نه‌چن دۆستایه‌تی له‌گه‌ل خودا نه‌ناساندا بگرن و چی پلان و نه‌پێنی موسولمانان هه‌یه پێیان رابگه‌یه‌نن! چونکه ئه‌وان دۆستی ئیوه نین خۆشه‌ختی و سه‌ره‌به‌رزی ئیوه‌یان ناوێ، ئه‌وانه هه‌میشه له‌سه‌نگه‌ردان بۆ ئیوه!

۱- {لَا يَأْتِيَنَّكُمْ جَبَالٌ} که‌مه‌ترخه‌می ناکه‌ن له‌زیان پێگه‌یان‌دنتان، ئه‌وه‌نده‌ی بتوانن هه‌ول ده‌دن کارو بار‌تان بشی‌وین!

۲- {وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ} ئاواته‌خوازی ئه‌ومن ئیوه تووشی ئه‌وه‌به‌ری زمره‌و زیان ببن له‌دین و دونیا‌دا.

۳- {قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَهِهِمْ} رقو کینه‌یان ده‌رحه‌ق به‌ئیوه ئه‌ومنده زۆره ناتوانن له‌ده‌رووندا بیشارنه‌وه، به‌ده‌م ئاشکرای ده‌کهن، بێ په‌رده پیغه‌مبه‌رو قورئانه‌که‌ی به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه، به‌گیل و نه‌زان و که‌م نه‌زموونتان له‌قه‌له‌م ده‌دن!

۴- {وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ} ئه‌وه‌ی به‌ده‌م ئاشکرای ده‌کهن له‌قین و ناخۆشه‌ویستی به‌رامبه‌رتان زۆر که‌مه‌تره له‌وه‌ی له‌دلدا شار‌دوویانه‌ته‌وه.

{قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِن كُمْ تَعْقِلُونَ} بیگومان بۆمان روون کردوونه‌وه و رێگامان پێشان داو، به‌لگه‌و په‌ندو ئامۆزگاریمان بۆ شیکردوونه‌وه، که نه‌گهر گو‌ی‌یان بۆ

هویه که می دهگه پیتیه و بۆ نهوه که له ناو خۆیاندا یهکیه تی و ته بایان نیه و لیک ترازون و گرو گرو بوون!

{إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ} بیگومان خودا ناگاداره و دزمانی دل و دموونتان چ حیق و رق و کینه یه کی تیدایه، نهوه ی به نهینی له ناو خۆتاندا دزی موسولمانان دهیلین، نهوه پیلان و فرت و فیلانیه دزیان نه نجامی دهمدن له خودا بزر نابین! ههروهه نهوه خۆشه و یستی و دلنه رمی و خیرخوازییه موسولمانان به رامبهه نیوه هه یانه لیتی گووم نابین، پاداش و سزای کوفرو نیمانی ههردوولاتان هه یه که تان به گوپهری خۆی چاکه به چاکه و خراپه به خراپه ده داته وه!

نهوه خاوم باومر! نهوه خودا نه ناسانه دوزمنی راسته قینه ی نیوم چونکه {إِنْ تَسْأَلْنَاهُمْ حَسَنَةً سَأَلُوكَ مُنَافِقِينَ أَلَا يَخَفُونَ} نهوه به سهر که وتووویی و سهر و مریه کتان به دهمست هینا، و دگوو: نهوه به سهر دوزمنان زالی بین، یان خه لک روو بکاته نیسلام و پالتان لی بدا یان هه رزانی و خیر و فهرتان له ناودا بلا و بیته وه! نهوان پیتی ناره حمت ده بین غهم و خهفت دایان دهگری — ده بنه پیره ژنی دوزراو! —

{وَإِنْ تُصِيبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا} نهگه ناخۆشییه کتان بیته پیش و دگوو تیکشکانیک له شهردا، یان هاتنی به لایه که به سه رتاند، یان که وتنه وهی دووبه ره کی و نا کوکی له نیوانتاند، نهوه نهوان پیتی که یف خۆش ده بین و توو که سمیلیان دی.

{وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتُقُوا لَا يُضْرَبَكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا} نهگه نارام بگرن له سه ناخۆشی زیان و خۆراگرین له به رامبهه پیلانی دوزمنانی نایین و پابه ندی فهرمانی خودابن و، هه رچی نه هیتان لی کراوه لیتی دووره په ریزین که یه کی لهو شتانه ی نه هیتان لی کراوه دۆستایه تی کردنی خودا نه ناسانه — نهوه فرت و فیلی نهوان زیانتان پێ ناگه یه نی، چونکه نیوه په یمانی به ندایه تی خۆتان به رامبهه به خودا به جی هیناوه، خوداش په یمانی خودایه تی خۆی دمر به ره ی نیوه نه نجام ددها، له داو و نه خشه و پیلانی گلاوی نهوان ده تانپاریزی! {إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ مُحِيطٌ} بیگومان خودا ناگاداره به وه هه لو یست و کرده وانه ی ههردوولا نه نجامی دهمدن، دزمانی هۆکاری کرداره کان چین و پی شه کی و نا کام و نامانجی کرده و کان تان چیه.

{وَإِذْ غَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ} نهوه موحه ممه! نهوه بۆ هاوه لانت باس بکه که له مالی خۆت هاتیه دمر وه روژی شه ممه حه وتی شه ووالی سالی سیه می

کوچی به ره و کیوی ئو حود که وتیه پێ و له و پیلانی شه رت داده نا، موسولمانان دابهش ده گردن سه نگه ره شوینی جهنگه که ت بۆ دیاری ده گردن، به سه ره شوینه کاند دابهشت ده گردن، ناموژگاری جهنگا و مرانت ده گرد، و مرمت به ره ده گردنه وه، کۆمه لیک تیر هاویژت له سه ره که ژده که دامه زراند، تاقمیک جهنگا و مرمت له لای راست و دهمسته یه که له لای چه په وه دامه زراندن، شوینی تایبه تیت بۆ سواره کان دیاری ده گرد {وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ} خودا شنه و ابوو بۆ نهوه راویژری له گه ل هاوه لانتا کردت له مه دینه، که کۆمه لیک وتیان: له شار دمر نه چین تا دینه سه رمان و تاقمیکیش تان و تان: با برۆینه دمر وه له دمر وه ی شار به ره نگاریان بین، خودا زانی به هه موو نییه ت و مه به ست و کرده و مه که، دزمانی کی راسته و به دل قسه ی ده گرد و دلسۆزی نایین بوو، کی هه له بوو، کی دوو روو بوو — با رایه که شی راست بوو بی و ده کوو عه بدو لای کوری ئوبه ی و هاوه لانی دوو رووی.

ههروهه خودا ناگاداری نه وهش بوو {إِذْ هَمَّتْ طَّائِفَتَانِ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلَا وَاللَّهُ وَلِيَهُمَا} نهوه کاته ی که دوو تاقم له یاریده دمران که دهمسته ی به نو سه له مه له هۆزی نه وهس و دهمسته ی به نوو حاریشه له هۆزی خه زره ج که دوو بالی له شگری موسولمانان بوون، سیه کی سوپا کهش بوون و یستیان لاوازی بنوین ترسنۆکی پیشان بدن، خۆپاش دمن و هاوبه شی جهنگه که نه کهن، نه وهش له کاتیکی زۆر هه ساس و ناسکدا بوو لهو کاته ی بینان دوو روو ده کان گه رانه وه، به لام خودا یارمه تیدان، چونکه نهوان دوو روو نه بوون، نیمانیان راست بوو، نهوه ریسواییه به سه ردا نه هینان و له ترس و هه لاتن و گه رانه وه پاراستنی و نهوه خه ته ره ی به دلاندا هات به تاوان بۆی حسیب نه گردن، چونکه و یستی خراپه گردن تا به کرده وه نه نجام نه درئ به تاوان دانانری، ناماژه به وه که خودا ده فهرموی: {وَاللَّهُ وَلِيَهُمَا} خودا پشتیوان و په نایانه.

{وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ} با موسولمانان هه ره به خودا پشت نه ستوو بن و ته وه کولیان هه ره له سه ره زاتی پاک ی بی، هه رگیز به هیز و بازوی خۆیان نه نازن، به لکوو دوی — دهمسته به رکردنی هۆکاره کان و ناماده کردنی پتویستییه کان و پیکه و منانی سوپا و دابین کردنی چه که ته قه مه نی پتویست به گویره روژگار — ده بی پشت به ستیان به خودا بی، نه که به توانای خۆیان و کۆمه کی کارانیان بنان و پشت نه ستوو بن! چونکه نهوه له سه ره ئاده میزاد پتویسته که هۆکار به دهمست بینن و نه مچار نا کام و نامانجه کان بداته دهمست خودا!

پهروردگار به ویستی خوئی هه‌میشه یارمه‌تیدم‌ری کۆمه‌لی که‌مو باوم‌داره، زالیان ده‌کا به‌سهر کۆمه‌لی زۆری بی برودا، و‌ه‌کوو چۆن له جه‌نگی به‌دردا موسولمانانی بی جه‌ک و که‌لوپه‌لی جه‌نگی - به‌لام خاوه‌ن بر‌واو وره به‌رزی به‌سهر سوپای کوفری قور‌ه‌شیدا زال کرد!! و‌ه‌کوو ده‌فه‌رموئ: {^{۱۲۳} وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِدَرْ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ} واته: نه‌گهر ئیوه خۆراگر بن ته‌قوای خودا بکه‌ن و پشت به‌هیزی بی سنووری نه‌و به‌سه‌ستن! نه‌وه پیلان و تیکۆشانی بی دینان بۆ له‌ناوبردنتان ج نرخیکی نیه‌و هیچ ترسیکی له‌سهر ئیوه نابئ، خودا یارمه‌تیتان ده‌دا، و‌ه‌کوو چۆن له به‌دردا سه‌رکه‌وتووی کردن به‌سهر دوژمن‌دا، له حالیک‌دا ئیوه نه‌و رۆژه که‌مو بی جه‌ک و سلاخی پپیوست بوون و که‌س کۆمه‌کی بی نه‌ده‌کردن! که‌چی خودا زالی کردن به‌سهر نه‌و دوژمنه سهر سه‌خته‌ی که خۆیان بۆ له‌ناو بردنتان ته‌یارو ناماده‌باش کردبوو، به زماره له ئیوه زۆرترو له جه‌ک و نه‌سبابی شه‌ر زۆر له ئیوه پۆشته‌ترو به توانا‌تر بوون. جا که ئیوه خۆگر بن بۆ فه‌رمانی خودا و پابه‌ندی فه‌رمان و نه‌هیه‌کانی بن، نه‌وه یارمه‌تیتان ده‌دا و سه‌رکه‌وتووتان ده‌کا، و‌ه‌کوو چۆن له جه‌نگی به‌دردا یارمه‌تی دان و سه‌رکه‌وتووی کردن {فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُشْكِرُونَ} ته‌قوای خودا بکه‌ن، له خودا بترسن به‌وه پابه‌ندی فه‌رمانه‌کانی بن و خۆ له نه‌هیه‌کانی بیاریزن، بۆ نه‌وه‌ی دل و ده‌روونتان رام بکه‌ن بۆ سوپاسگوزاری له‌سهر یارمه‌تیدانتان به‌سهر دوژمن‌دا، سه‌رخستنی ناپینه‌که‌تان و شارم‌زایی کردنتان بۆ ریبازیکی پی‌رۆز که ناحه‌زانتان لییان گوم بووه، چونکه که‌سیک خۆی رام نه‌کا بۆ ته‌قواکاری، نه‌وه هه‌واو هه‌وه‌س به‌سه‌ریدا زال ده‌بی و نو‌مییدی سوپاسکردنی نیعمه‌ته‌کانی خودای لی ره‌جاو نا‌کری!

بی‌گومان خودا یارمه‌تی دان {^{۱۲۴} إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ} نه‌وکاته‌ی وره‌ی موسولمانان به‌رزکرده‌وه و بی‌ت ده‌گوتن {أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ آلافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُنْزِلِينَ} نایا به‌ستان نیه که په‌روردگارتان به سئ هه‌زار فریشته یارمه‌تیتان بدا؟ به‌ستان نیه سئ هه‌زار فریشته بنی‌ری‌ته خوارئ بۆ کۆمه‌کی بی کردنتان؟؟

{^{۱۲۵} بَلَىٰ إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا} به‌ئ: نه‌گهر خۆراگر بن و نارامتان هه‌بی، له‌سهر به‌رم‌نگار بوونه‌وه‌ی دوژمن و خۆپاریز بن له تاوان و سه‌رپیچی فه‌رمانی خودا و پیغه‌مبه‌ری خودا نه‌که‌ن {وَيَأْتُواكُم مِّنْ قُرَاهِمِ هَٰذَا} کاه‌ره‌کان بی‌نه سه‌رتان و شه‌رتان له‌گه‌ل بکه‌ن.

إِذْ هَمَّتْ طَائِفَتَانِ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلَا وَاللَّهُ وَلِيُّهُمَا وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢٣﴾ وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِدَرْ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُشْكِرُونَ ﴿١٢٤﴾ إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ آلافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُنْزِلِينَ ﴿١٢٥﴾ بَلَىٰ إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُم مِّنْ قُرَاهِمِ هَٰذَا يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ ﴿١٢٦﴾ وَمَا جَعَلَ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُم بِهِ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٢٧﴾ لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ ﴿١٢٨﴾ لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٢٩﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٣٠﴾ يَأْتِيهَا الْزَبَانُ مَأْمُورًا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُّضَاعَفَةً وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٣١﴾ وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣٢﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٣٣﴾

{يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آلَافٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ}

په‌روردگارتان کۆمه‌کیان بی ده‌کا به پینج هه‌زار فریشته‌ی نیشه‌نه‌کراو.

{^{۱۲۶} وَمَا جَعَلَ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ} په‌روردگار کۆمه‌کی

کردنی ئیوه‌ی به فریشته کرده مزگینی بۆتان به‌وه‌ی که ئیوه

سه‌رکه‌وتوو ده‌بن! {وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُم بِهِ} هه‌روه‌ها بۆ نه‌وه‌ی

سه‌برو نارامی بجیته دل‌تانه‌وه‌و بزانی که یارمه‌تی و کۆمه‌کی

خودا هه‌ر بۆ ئیوه‌یه، واته: کۆمه‌کی پیکردن به فریشته دوو

مه‌به‌ستی سه‌ره‌کی له خۆ گرتوووه:

۱ - مزگینی به سه‌رکه‌وتن به‌سه‌ر دوژمن‌دا،

دل‌خۆشبوونتان به‌و مزگینییه.

ب - دل‌یاکردنی موسولمانان به‌وه‌ی که خودا

له‌گه‌ل‌پانه‌و یارمه‌تیان ده‌داو نیتر له‌شه‌رکردن نه‌ترسن {وَمَا

النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ} سه‌رکه‌وتنی راسته‌قینه

هه‌ر لای خودای به‌توانا و بالا ده‌سته، که هه‌رگیز که‌س

به‌سه‌ریدا زال نابئ، داناو کارسازیکی وایه، هه‌موو کاریک

به‌باش‌ترین شیوه‌و نه‌خشه‌کی‌شان و هۆکار نه‌ه‌نجام ده‌دا،

{^{۱۴۰} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً } واته: نهی برادران! خوتان بپاریزن له خواردنی ریب، وهکوو نهووی ناده میزادان له سه رده می نه زانیدا دهیانکرد؛ نه مه نه هییه کی ناشکراو روونه ناراسته ی موسولمانان کراوه؛ که نابئ ریب خوری بکه، سه وداو مامه له ی ریب نامیز نه نجام بدهن و دووچه ندانه و چهن چهن دانه زیاد وهر بگرن وهکوو له سه رده می نه زانیدا دهیانکرد؛ که وهختی قهرزده که دهات خاوهن قهرزده که به قهرزداره کی دهگوت؛ یان قهرزده کهم بدهو، یان ماوه که دریز بکه روهو و پاره که زیاد ده کهم، جا نه گهر کابرای قهرزدار قهرزده کی دابایه وه، نه وه باش بوو نه گینا قهرزدار چهن قهرزداره وه که ی بوو غراندا یه خاوهن قهرزده که نه وندنه سوودی قهرزده کی زیاد ده کرد!

زورجار قهرزی کهم بهم شیویه زور بووه تا وای ئی هاتووه قهرزدار له بنی دهرنه هاتووه و نه ی توانیوه بیداته وه و به قهرزدار ی سهری ناو ته وه.. {وَأَتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ} له خودا بترسن، ته قوای خودا بکه، واز له سه وداو مامه له ی ریب نامیز بیئن به لگوو سهر فرازی دونیاو قیامت ببن؛ له دونیادا تووشی کیشه و عداوت بن، له قیامتیشدا تووشی سزای ناگرین نه بن!

{^{۱۴۱} وَأَتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ} خوتان بپاریزن له سزای نه و ناگره ی بؤ بی بر وایان ناماده کراوه، واته: نه گهر ئیوه ریباخور بن شیوا ی نه وه دهبن که مامه له ی کافرانان له گهل بکری!

{^{۱۴۲} وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ} پابه ندی فهرمانی خودا بن، به گوئی ناموزگارییه کانی پیغه مبر بکه، مامه له و سه ودا ی ریب نامیز مه که، سوود مه خون، به گویره یه یامی پیروزی خودا رهفتار بکه، به لگوو رحمتان بی بکری، خودا به زه ی پیتانا بیته وه!!

{^{۱۴۳} وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ} په له بکه بن بؤ ودهدسته یانی لیخوشبوونی خودایی و چوونه ناو به هه شتیک که تا بلئی؛ فراوان و گوشاده، پانتایی به نه ندازه ی ناسمانه کان و زهوییه و ناماده کراوه بؤ خاوهن بر وایان!

۱- {^{۱۴۴} الَّذِينَ يَفْقَهُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ} نه وانه ی مال و دارایی خو یان دمه خشن له خو شی و ناخو شیدا، له ههرزانی و گرانیدا، له ساغی و نه خو شیدا، به گهنجی و به پیری، به شه وو بهروژ، به نهینی و به ناشکرا!

سهرکه و تن دمه خشی، کاتیکیش پیویست بوو لیان بگریته وه لیان دهگریته وه، وهکوو زله یه کی میهره بانی و ته مبی کردنیکی یه زدانی بؤ نه وه ی به خو یاندا بچنه وه!

نه ی موسولمانینه! سهر بکه پهر و مردگار له جهنگی به دردا سهرکه و تن و زالبوونی بؤ دمه ته بهر کردن، کو مه لیک فریشته ی نارنده خواری بؤ کو مه کی پیکردنتان {^{۱۴۷} لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا} بؤ نه وه ی قه لاجوی کو مه لیک له سهرانی کوفر بکاو دوا بر وایان بکا، به کوشتن یان به دیل کردنیان، نه وه تا له جهنگی به دردا هه فتایات ئی کوژرا، هه فتاشیان ئی به دیل گیرا، زوریه شیان له سهران و پالنه وانه کانیا ن بوون! {أَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ} یان ریسوایان بکا، به هو ی تیکشکانه وه دل پر داخ و خهفت بن، به دوڑ وای و شکاوی بگه ریته وه، نه یان توانی بی نامانجی خو یان به جی بیئن و به مراد بگهن.

{^{۱۴۸} لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ} نه ی موحه ممه! له باره ی موسولمانان و نیمان نه هینانی نه و ناده میزادانه وه نه تو هیجت به دهست نیه! نه وه ی له سهر تو پیویسته نه ویه؛ فهرمانی پهر و مردگارت جی به جی بکه ی، پابه ندو ملکه جی فهرمانی نیمه بی!! تو ته نها راگه یان دنت له سهره، نیمه خو مان حساب بؤ نه وانه ده که ی و توله یان ئی دهستینن، به هه لویستی سهر رهقانه یان دلگران مه به! دوعای له ناو چوونیان ئی مه که، به لگوو هه یان بی توبه بکا، موسولمان بی!!

{أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ} یان توبه یان ئی و مرده گری، نه گهر موسولمان بوون و گه رانه وه بولای خودا، یان سزایان ددها نه گهر له سهر هه لویستی سهر رهقانه و دوژمنکاری خو یان به رده وام بن، نه وکاته ستم له خو یان ده که ن!!

{^{۱۴۹} وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ} ههر بؤ خودایه جی له ناسمانه کان و زوی دا هه یه، هه موو به ندو و دروستکراوی خودان، چوئی بوئی ناوا هه لیان دمه سورینن، نه وه ی بیهو ی لی خو ش بی لیخو ش بوون ده کاته خه لاتی، نه وه ی بیشیهو ی سزای بدا، به دانایی و داد و مرانه سزای ددها، پهر و مردگار خودایه کی نه وندنه به رحم و خاوهن لیخو شبوونه، تاوانی خو شه ویستانی خو ی داد و پو شن، رحم و سوژی هه یه بؤ نه و که سانه ی فهرمان به ردار و ملکه جی فهرمانه کاننی، له گونا ه خو ش دمی، چاوپو شی له تاوان ده کا، سزا دوا ده کا!

۲- {وَالْكَافِرِينَ الْغَیْظُ} که رقیان هه‌ئساو سوور بوونه‌وه رقه‌که‌یان ده‌خونه‌وه، هه‌رچه‌نده دمه‌لاتیان هه‌یه رقه‌که‌یان بریزن، به‌لام دان به خویاندا ده‌گرن و به‌ره‌نگاری نه‌فس و شه‌تان دمه‌نه‌وه.

۳- {وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ} نه‌وانه‌ی له خراپه‌ی خراپه‌کاران دمه‌بورن، که‌سێک خراپه‌یان له‌گه‌ل ده‌کاو رقیان هه‌لده‌ستێن، نه‌ک هه‌ر رقه‌که‌یان ده‌خونه‌وه و به‌س! به‌لکو و لیشیان خو‌ش ده‌بن، نه‌مه‌ش پله‌یه‌کی مرو‌فایه‌تییه، نیشه‌نه‌ی پر عه‌قلی و بی‌رورا راستی و به‌هیزی ویست و ئیراده و توند و تو‌لی که‌سایه‌تییه‌تا! نه‌م پله‌یه له زوور پله‌ی پێش خواردنه‌وه‌یه، چونکه زو‌رجار رق خواردنه‌وه کینه و بو‌غزاندن له دل و دمه‌روندا دروست ده‌کا.

۴- {وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ} خودا چاکه‌کارانی خو‌ش ده‌وین، نه‌و که‌سه‌نه‌ی به چاکه و لایمی خراپه‌ی خه‌لک ده‌مه‌نه‌وه، چاکه کردنه‌که‌یان به‌گه‌یاندنی سوود بێ به خراپه‌کار، یان به دوورخسته‌وه‌ی زیان ده‌بی لێ، له دونیادا به‌وه ده‌بی که له هه‌موو مافیکی که لای خه‌لک هه‌بیی خو‌ش ببێ، نه‌مه‌ش پله‌یه‌که له پله‌کانی پێشوو به‌رزتره‌!

۵- {وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً} نه‌وانه‌ی که کرده‌وه‌یه‌کی ناشیرین نه‌ه‌جام ده‌دن و ده‌کوو غه‌یبه‌ت کردن {أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ} یان تاوانێک ده‌که‌ن که زیانه‌که‌ی هه‌ر بو‌خویانه و ده‌کوو خواردنه‌وه‌ی عه‌ره‌ق {ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ} خیرا یادی خودا ده‌که‌نه‌وه و به‌شیمان ده‌بنه‌وه، بو‌لای خودا ده‌گه‌ڕینه‌وه و داوای لی‌خو‌شبوونی ئێ ده‌که‌ن، دل‌نیا‌ن که به‌س خودا له تاوان خو‌ش ده‌بی و هه‌ر نه‌و که‌ریمی کارساز، به‌ گو‌یرهی دانایی و زانایی خو‌ی بوونه‌ومر هه‌لده‌سو‌پێن. {وَمَنْ يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ} کێ جگه له خودا - له تاوان خو‌ش ده‌بی؟

{وَلَمْ يَصِرُوا عَلَى مَا فَعَلُوا} له‌سه‌ر تاوانه‌کانیا‌ن به‌رده‌وام نه‌بن، واته: تۆبه‌یان له تاوانه‌کانیا‌ن کردووه، بو‌لای خودا گه‌رانه‌وه، به‌رده‌وام نه‌بوون له‌سه‌ر تاوانه‌کانیا‌ن نه‌و گونا‌هه‌ی تۆبه‌یان ئێ کردووه جارێکی تر بو‌ی نه‌گه‌رانه‌وه.

{وَهُمْ يَعْلَمُونَ} نه‌وانه بزانه‌ی نه‌مه‌ی که ده‌یکه‌ن تاوانه، نه‌گه‌ر نه‌یانه‌زانێ نه‌وه گونا‌هیا‌ن ناگاتی!!

{أُولَٰئِكَ} نه‌و موسو‌لمانانه‌ی که نه‌و ره‌وش‌تانه‌یان تێدایه‌و به‌و شیوه هه‌ئسو که‌وت ده‌که‌ن {جَزَاءُ هُمْ مَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَجَنَّتْ تَجْرِي مِّن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا}

﴿وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٣٧﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكُظُمِ الْغَیْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاءُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَجَنَّتْ تَجْرِي مِّن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٤٠﴾ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٤١﴾ هَٰذَا بَيَانٌ لِّلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٢﴾ وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٤٣﴾ إِنْ يَمَسُّكُمْ فَرَحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ فَرَحٌ مِّثْلُهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنكُمُ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾﴾

پاداشیان لی‌خو‌شبوونی به‌رومرده‌گاره بو‌یان، وێ‌رای چه‌ند با‌خ و با‌خاتی‌ک که به زێ‌ر داره‌کانیا‌ن دا جو‌گه و جو‌بار ده‌کشێن هه‌تا هه‌تایه تێیدا دمه‌ینه‌وه! {وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ} نه‌م پاداشه‌ی باش‌ترین پاداشه بو‌ چاکه‌کاران که بریتیه له لی‌خو‌شبوونی خودا و دل‌نیا‌بوونیا‌ن له سزا نه‌دانیا‌ن و به‌ مراد گه‌یشتن به به‌هه‌شتی به‌رین و رازاوه به هه‌موو جو‌ریکی زو‌ر رابو‌اردن، به هه‌موو جو‌ریکی خو‌اردن و خو‌اردنه‌وه، ته‌نانه‌ت خو‌شی و له‌زه‌تی وای تێدایه: نه‌ چاو بینویه‌تی و، نه‌ گو‌یچه‌که بیستویه‌تی، نه‌ به‌سه‌ر دل‌ی هه‌یج که‌سدا رابو‌وردووه؟! {قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ} واته: پێش ئێ‌وه زو‌ر جار دا‌بو و نه‌ریتی خودا دو‌وباره بو‌ته‌وه، گه‌ل و نه‌ته‌وه‌ی جو‌را و جو‌ر هاتوونه‌ته‌ کۆ‌ری ژیا‌نه‌وه و رو‌یش‌توون.

ده‌ به‌سه‌ر زه‌ویدا گه‌شت و گو‌زار بکه‌ن، له شو‌ینه‌وار و پاشما‌وه‌ی گو‌نینه‌ بر‌وان، سه‌یری رابو‌ردی گه‌ل و نه‌ته‌وه پێشینه‌کان بکه‌ن، له می‌ژوی ژیا‌ریان تێ‌ب‌فک‌رێن، رو‌وداو‌ده‌کان بخو‌ینه‌وه نه‌و کاته راستیه‌تی ته‌رازو‌وی خوداییتان بو‌ نا‌شکرا ده‌بی، دا‌بو و نه‌ریتی تایبه‌تی خو‌یتان بو‌ دمه‌رده‌که‌وی

که بریتیه له به مراد گه یاندنی چاکه کارو خه سارتمه ندی خراپه کار {فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ} تیبفکرن سهر منجای نه مانه چوَن بوو که پنیغه مبه رانیان به درو خسته وه، چوَن تهر و توونا کران و له ناو بران!!

{۱۳۸} هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ} نه مهی که له مه و پش گو تر؛ له قورئان و نه وهی که له وه دوا دئ، هه مووی روونکر دنه و میه بو ناده میزدان به گشتی و رینمووی و ناموژگاری کردنه بو خودا په رستان و ته قواکاران به تایبه تی، چونکه ههر نه مان سوود له قورئان و مرده گرن.

{۱۳۹} وَلَا تَهِنُوا} نیوه خو تان به زموون و لاوازترو تر ساو له شهر پشان مه دن، {وَلَا تَحْزَنُوا} خه مو خه فته بو کوژراوان مه خوَن، نه وانه نه مرن و میوانی خودان {وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ} نیوه سهر به رزو سهر فرازن، دوا روژو سهر که وتن ههر بو نیو میه نهی کو مه لی موسو لمانان! {إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ} به مه رجیک نیوه خاومن باومری راست و درست بن!

{۱۴۰} إِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ} نه گهر لهو جهنگه دا نارچه ته یه کتان تووش بووی؛ بریندار بووین، سهر تان شکابی، لیتان کوژرا بن، نه وه {فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهُ} نه وه دوژمنانیشان؛ کافره کانی قورمیش هه مان زمبرو زمگیان بهر که وتوو؛ نه وانیش لیان کوژراوه، لیان بریندار بووه، به لکوو زیاتریش، نه و تا له جهنگی به دردا زیاتریان لی کوژرا زیاتر تیشکان. کو لیان نه داو خو یان بو شهریکی تر ته یار کرده وه؛ جا که نیوه له شهر ی نوحودا تیشکان نه وه له پشدا له جهنگی به دردا سهر که وتوو بوون، روژگاریش وه هایه، ههر روژه سهر که وتن بو دسته یه که، روژیک بو نیو میه و روژیک بو نه وان، هه مووشی له بهر حیکمه تیکی خوداییه، دهسه لات دمدری به دسته یه کی بی بر و او روژیک به تال فه رمان په و ده بی، چه ند روژیکیش حه ق بالاده ست ده بی و حوکمرانی دهکا {وَتِلْكَ الْأَيَّامُ لَدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ} نه و روژگارانه ی ناوا ده ستاو دست پی ده که یان له نیوان ناده میزداندا ههر روژه ی شانس و نگین به تاقمیک دمدین، به لام دوا روژو سهر که وتنی سهر منجای بو پابه ندانی ریازی خوداییه!

بویه ش ناوا ههر روژه نگین دمدین به تاقمیک {وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا} بو نه وهی په رومردگار عه دل و داد په رومری خو ی دمربخا، یاسای بوونه و مر بچه سپین، بو نه وهی په رومردگار زانیاری خو ی به موسو لمانان بزانیانی به وهی که ناگاداری چو نه تی بر وای بر واداران، بو نه وهی خو راگران له به رامبه ر

دوژمناندا دمربخا، بو نه وهی خه لک جیاوازیان بزانی و لیکیان جیا بکاته وه.. بو نه وهی راستی نیمانی نیمانداران بچه سپین.

{وَتَخِذْ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ} بو نه وهش په رومردگار تاقمیک ناماده باش بکا بو شهید بوون و له ریگهی خودا بکوژرین، له پینا و رمزامه ندی خودا گیانی خو یان به خت بکه ن، چونکه بری موسو لمان به شداری و ناماده بوونی جهنگی به دریان له کیس چو بو ناو اته خوازی نه وه بوون هه لیکیان بو هه لکه وئ و پله ی شهید بوون و گیان به خت کردن له ریگی خودا به دست بین!!

{وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ} په رومردگار سته مکارانی خو شناوین، سزایان دمد، چونکه سته میان له خو یان کردوو ناژاومیان له زمویدا ناو ته وه، سهریان له خه لکی تیک داو؛ له پاساوی نه ودا په رومردگار په له دهکا له سهرنگون کردنیان، له و مرگیانی ته خت و به ختیان! له کاتی پیویست و ماوهی دیاری کراودا سهرنگریان دهکا، له م روو میه: که سته مکاری پایه دار ناب و ناکامی فه وتان و و مرگه رانه!!

{۱۴۱} وَلِيَمَّحَصَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا} هه روها بو هه لیزاردن و جیا کردنه وهی بر وادارانی راستال له دوو روو دهکان، و اته: روژگارو شانس و نگین نال و گوژ پی ده که یان بو نه وهی خاومن باومرانی پالفته کراو دیاری بکه یان، له موسو لمانانی دموون زعیف هه لیان هاویرین، موسو لمانانی راستال له موسو لمانانی بر و لیل و لهر روژک جیا بکه ینه وه؛ بو نه وهی نه و موسو لمانه پالفته کراو بیته پارچه زیریکی پالفته و له بو ته دراو، خه لکی تر بیناسی و بیته نه وونه و هی تریش شوینی بکه ون، بو خوشی خو ی بناسی؛ چونکه زور جار ناده میزد بو خو ی خو ی نانس و حه قیقه تی راستی خو ی نازانی!! نه زموون و تافیکر دنه وهی وه کوو جهنگی نوحود نامیز، پالفته ی دهکا و راستی و پیاو ته دمرده که وئ!!

{وَلِيَمْحَقَّ الْكَافِرِينَ} هه روها نه و تافیکر دنه وهی بو نه وه بوو که ناو میلدی و نه مان هیوا روو بکاته دل و دموونی خودانه ناسان، هیج بنه ماو ماکی نازایه تی و هه لمه تیان تی دا نه مینی؛ چونکه نه وان نه گهر سهر بکه ون ناوا زیاده روهی ده که ن، سهرباری کوشتن و برین؛ کوژراوه کان نه تک ده که ن، نه مه ش ده بیته هو ی فه وتان و نه مانیان، نه وان له ناست موسو لمانانی راسته قینه دا هیج وجوو دیکیان نیه، بیرو باومری به تال و پووچی نه وان کاتی دیاره، که حه ق و راستی موسو لمانان دیار نه بی!

{^{۱۴۲} أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخَلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ} نایا وا گویمان دهبه نه که بچه بههشته وه بهی نه وهی له ریگی خودادا تیکووشان بکه نه وه پیناو بهرنامه و ناییه نه کهیدا خوتان بهخت بکه نه؟؟ بهته مای نه وه نه بهی تافیکردنه وه تووشبوونتان به جوردها گیر وگرفتگی تال و ناسوری سامناک بههشته نه دهست کهوی؟! هیشتا خودا گیانی خو بهخت کردن و تیکووشانی نیوهی بو خه لکی دهرنه خستی؟ تیکووشهری و خوړاگری نیوه دهرنه کهوتی! چو نه ههروا به ههوانته وه به قسه بهته مای بههشته نه!!

{^{۱۴۳} وَلَقَدْ كُنتُمْ تَمْتَوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ} بیگویمان نیوه بوون، ناواته خوازی شهیدبوون بوون، له پيش نه وهدا که شهرکه ببین، بهلام کاتیک جهنگ بهرپا بوو له گهل دوزمن له نوحوداو چاوتان به لیک دان و تیک رزان کهوت، بریسک و بریقی شمشیرو سهره رمتان بینی، پیزی خوړاگری و راوه ستاوی جهنگاورانتان بینی، نیر ترسان و دل له مرزمتان پی کهوت و پیغه مبهرتان له کاتیک زور ناسکدا به جیهیشت و ههلاتن، له هه موو لایه که وه پیغه مبهر (دروودی خوی له سهر بی) تیره باران دهکراو بهردی بو ددهاویژرا، کافرهکان دهوریان دابوو؛ ناله و کاته دا نیوه دهورتان چول کردو ههلاتن!! نه و بانگی نیوهی دهکرد که دهوری چول نه که نه و دزی دوزمن بجهنگین و شهر بکه نه و خوړاگر بن و وره بهرزو دل قایم و گورج و گول بن و مهیدان چول نه که نه، بانگی دهکردن بو خودا پرستی و خوړاگری و وره بهرزی! بهل به چای خوتان هوکاری مردنتان بینی، دیتان براو خزم و هاوه لاتان کوژران و لاشه یان کهوته سهر زهوی، نیوهش خه ریک بوو بکوژرین! نه مه لومه کردنیکی به هیزه، بو نهوانه ی که له پيش جهنگه کهدا خویان دهخواردنه وه ناواته خوازی بهرپا بوونی شهریکی و دهکوو شهر ی بهر بوون و نیلحاحیان له پیغه مبهر (دروودی خوی له سهر بی) کرد که خو بهستی و بجیته درئ بو شهر، که چی که تهنگانه هات بایدوستیان ل کردو ههلاتن و که میکیان نه بی کهسیان له گهل پیغه مبهر (دروودی خوی له سهر بی) نه مانه وه!

{^{۱۴۴} وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ} موحه ممه د که هیه پیغه مبهر که ناده میزاده، نه خوشی و کوژران و برینداربوون و مردنیشی به سهر دا دئ، و دهکوو چو نه نه و شتانه به سهر پیغه مبهرانی پيش خویدا هاتوون، نه وهتا

وَلِيَمْخَصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ ﴿١٤١﴾ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخَلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَقَدْ كُنتُمْ تَمْتَوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿١٤٣﴾ وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبِهِ فَلَنْ يَصُرَ اللَّهُ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾ وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كَتَبْنَا مُوَجَلًّا وَمَنْ يَرُدَّ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِيهِ مِنْهَا وَمَنْ يَرُدَّ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِيهِ مِنْهَا وَسَيَجْزِي الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٥﴾ وَكَانَ مِنْ نَبِيِّ قَتَلَ مَعَهُ رَيْثُونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ ﴿١٤٦﴾ وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿١٤٧﴾ فَكَانَهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحَسَنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤٨﴾

پيش نه و موساو عيسا هاتوونه ته زيانده وه دواي مردوون، زه کهر بياو يه حيا کوژران، له گهل نه وهشا نايينه کانيان هر ماون، په پرده کهرانيان هه، کهوابی پيوسته له سهرتان که له سهر نايين بهردهوام بن، ته نانهت نه گهر پیغه مبهر بمري يان بکوژری، نابی نیوه هه لېکه ریښه وه له نايين په شيمان ببنه وه. پیغه مبهر ناده میزادیکه و دهکوو باقی پیغه مبهران، نه رکی پيوستی خوی له سهرشانه، نه رکه که ی کو تایی دئ به له دنیا دهرچوونی، جا که سیک موحه ممه د بهرستی نه وه بابزانی نه و دهری، که سیکش خودا بهرستی، نه وه خودا زیندو وه نامری. {أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ} نایا نه گهر موحه ممه د مرد یان کوژرا!! نیوه پاشگه ز دهنه وه؟! ده چنه وه سهر حالته نه فامی و گو مری؟! نابی نیوه هه رگیز بیر له شتی و بکه نه وه وه لویستی ناوا نه فامانه بنوینن، خو نه گهر پاشگه ز ببنه وه، زيانده که ی بوخوتانه، چونکه {وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبِهِ فَلَنْ يَصُرَ اللَّهُ شَيْئًا} که سیک دواي موسولمان بوونی پاشگه ز بیته وه له نايين په شيمان بیته وه، واز له تیکووشان و بهرنگاری دوزمن بهی، نه وه با

الله! (دا شهریان کردوه، نموونه و ره‌نومایی که‌ری رؤشنبر و شارمازیی که‌ر بوون.

{فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا} نه‌وانه زمبوونی و لاوازیان نیشان نه‌ئدا له‌به‌رامبه‌ر شه‌رو شو‌رو ک‌وژرانی خو‌یان و پی‌غم‌مبه‌ره‌کانیان، ده‌سته‌وه‌ئ‌ن‌و دان‌ه‌ن‌یش‌ت‌وون وره‌یان نه‌روو‌خواوه‌و مل که‌چی دو‌ژمن نه‌بوون. {وَمَا اسْتَكْبَرُوا} دونیا‌په‌رست و خو‌په‌رست نه‌بوون، پشتیان له‌ دو‌ژمن نه‌کردوه‌و، به‌ل‌کوو خو‌پ‌ا‌گ‌رو به‌نا‌رام بوون. {وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ} په‌روم‌ردگار خو‌پ‌ا‌گرانی خو‌ش ده‌و‌ین؛ نه‌وانه‌ی خو‌یان خو‌پ‌ا‌گر‌بوون و وره‌ی هاوه‌لانی‌ش‌یان به‌رز‌کرد‌و‌ته‌وه‌، نه‌وانه‌ خودا ر‌ین‌وما‌ییان ده‌کاو پاداشی باشیان ده‌داته‌وه‌! نه‌مه‌ سه‌ر‌ک‌و‌نه‌کردنی موس‌و‌ل‌مانانی نو‌حو‌دی ت‌ی‌د‌ایه‌! که‌ له‌و رو‌ژ‌ده‌ا وره‌یان رو‌خ‌او دل‌ه‌له‌رزه‌یان پ‌یکه‌وت، به‌ه‌والی ک‌وژرانی پی‌غم‌مبه‌ر (دروودی خ‌و‌ای له‌سه‌ر ب‌ئ) ده‌ستیان له‌ ک‌راسی هاته‌ د‌رو، توانای به‌رامبه‌ری کردنی کاه‌ره‌کانیان نه‌ماو بیران له‌وه‌ کرده‌وه‌ چ‌و‌ن په‌یوه‌ندی به‌ نه‌بو سو‌ف‌یانه‌وه‌ بکه‌ن ل‌ی‌بور‌د‌نیان ب‌و‌ ده‌سته‌به‌ر ب‌ی‌!

ده‌ی نه‌وه‌ ک‌رد‌وه‌ی و هه‌لو‌ی‌ستی ز‌و‌ر‌به‌ی هاوه‌لانی پی‌غم‌مبه‌ره‌کانی پ‌یش‌وو، {وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ} له‌کاتی ت‌یک‌پ‌زان و رو‌وبه‌روو بو‌ونه‌وه‌ی خودا نه‌ناساندا جگه‌ له‌نز‌او پ‌ارانه‌وه‌ له‌خوا هیچی ت‌ریان نه‌ده‌گوت، ه‌م‌ر ده‌یان‌گوت: په‌روم‌ردگار! له‌ گونا‌هو که‌مه‌تر‌خه‌م‌یمان خو‌ش‌به‌، عه‌ی‌بو عارو سه‌ر‌پ‌ی‌چی کردنی فه‌رمانی خو‌تمان داپ‌و‌شه‌، نه‌ژ‌ن‌ومان به‌ه‌یز بکه‌، نز‌او پ‌ارانه‌وه‌و دا‌و‌ای ل‌ی‌خ‌و‌ش‌بو‌ونیان له‌خودا له‌گه‌ل نه‌وه‌دا که‌ ره‌بانی و خودا‌ویست بوون! نه‌مه‌ نام‌ا‌زه‌یه‌ به‌ه‌ست کردنیان به‌ ته‌ق‌ص‌یر و که‌مه‌تر‌خه‌می، دا‌وا‌کردنی ل‌ی‌خ‌و‌ش‌بو‌ون له‌پ‌یش دا‌و‌ای وره‌به‌رز‌ی و خو‌پ‌ا‌گری، به‌و مه‌به‌سته‌یه‌ که‌ دل‌ و د‌رو‌ونیان پاک ب‌ئ و د‌وعا‌که‌یان گیراب‌ئ..

{قَاتِلْهُمْ اللَّهُ تَوَّابٌ الدُّنْيَا وَحَسَنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ} ن‌ی‌تر خودا له‌ پاداشتی خو‌پ‌ا‌گری و نز‌او پ‌ارانه‌وم‌یاندا سه‌ر‌که‌وت‌ن و ز‌ال‌بو‌ونیانی به‌سه‌ر دو‌ژمن‌دا پ‌ئ به‌خ‌شین. نا‌وو شو‌ر‌متی پ‌یا‌وه‌تی دونیا‌یان ده‌ست که‌وت، و‌ی‌پ‌ای پاداشی باشی ق‌ی‌امه‌ت‌یان که‌ ره‌زامه‌ندی خودا و ره‌حمه‌ت و شاد‌بو‌ونیانه‌ به‌ ب‌ینی‌نی په‌روم‌ردگار له‌ به‌ه‌شت‌دا، چ‌ونکه‌ نه‌وان له‌ دونیادا ک‌رد‌ارو هه‌لو‌ی‌ستیان به‌گو‌ی‌ره‌ی ویستی خودا

بزانی هیج ز‌یانی‌ک به‌ خودا ناگه‌یه‌نی، به‌ل‌کوو ز‌یان به‌ خودی خ‌و‌ی ده‌گه‌یه‌نی و ب‌و‌خ‌و‌ی س‌زای دو‌زه‌خ ده‌سته‌به‌ر ده‌کا. که‌سی‌کی‌ش خودا‌په‌رست ب‌ئ به‌ مردن و ک‌وژرانی پی‌غم‌مبه‌ر واز له‌ نایین نه‌ه‌ینی و سو‌پ‌اس‌گ‌وزاری نی‌عه‌مه‌ته‌کانی خودا ب‌ئ، له‌ پ‌یناو نای‌ینی‌دا شه‌ر بکا، له‌ حالی ژ‌یان و مردن‌دا په‌ی‌ره‌وی په‌یامی پی‌غم‌مبه‌ر (دروودی خ‌و‌ای له‌سه‌ر ب‌ئ) بکا، نه‌وه‌ شو‌کرانه‌ ژ‌می‌ره {وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ} خودا پاداشی شو‌کرانه‌ ژ‌می‌ران ده‌داته‌وه‌، به‌ گو‌ی‌ره‌ی ک‌رد‌ارو هه‌لو‌ی‌ستیان به‌هره‌مه‌ند د‌ه‌بن! نه‌م نایه‌ته‌ ری‌خ‌و‌ش‌که‌ر بوو، ب‌و له‌ دونیا د‌م‌ر‌چ‌و‌ونی پی‌غم‌مبه‌ر (دروودی خ‌و‌ای له‌سه‌ر ب‌ئ)، یاد‌خه‌ره‌وه‌ بوو، ب‌و نه‌وانه‌ی وه‌کوو ن‌ی‌مامی ع‌وم‌ه‌ر بیران له‌ مردنی پی‌غم‌مبه‌ر نه‌ک‌رد‌بو‌وه‌وه‌، ته‌نانه‌ت ع‌وم‌ه‌ر (ر‌ض‌ی‌ الله‌ ع‌ت‌ه‌) که‌ هه‌والی له‌ دونیا د‌م‌ر‌چ‌و‌ونی پی‌غم‌مبه‌ری بیست، تاساو سه‌رسام بوو، تو‌وشی سه‌دمه‌ بوو، وت‌ی: هه‌ر‌که‌سی ب‌ئ: مو‌حه‌مه‌د مردوه‌ ده‌یک‌و‌ژم، به‌م ش‌م‌ش‌ی‌ره‌ دو‌وله‌تی ده‌که‌م!

{وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كِتَابًا مُّجَلًّا} هیج که‌سی‌ک نام‌ر‌ئ مه‌گه‌ر به‌ ویستی خودا نه‌بی، هه‌تا نه‌و ماوه‌یه‌ی ب‌و‌ی دان‌راوه‌ ته‌وا‌وی نه‌کا له‌ ژ‌یان د‌م‌ر‌نا‌چی، د‌ه‌بی خودا ن‌یز‌ن بدا ویست و ن‌یراده‌ی له‌سه‌ر مردنه‌که‌ی ب‌ئ نه‌م‌جار ده‌مر‌ئ!

{وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ} که‌سی‌ک هه‌ول بدا ب‌و‌ی دونیا و نامان‌ج و مه‌به‌ستی به‌ ده‌سته‌یانی دونیا ب‌ئ، نه‌وه‌ به‌ گو‌ی‌ره‌ی خ‌و‌ی به‌شی ده‌ده‌ین و له‌ ق‌ی‌امه‌ت ب‌ئ به‌شه‌! که‌سی‌کی‌ش هه‌ول ب‌و‌ی د‌وا‌رو‌ژ بدا، نامان‌جی پ‌له‌و پایه‌ی ق‌ی‌امه‌ت ب‌ئ ب‌ی‌به‌شی ناکه‌ین!

{سَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ} واته‌: ن‌ی‌مه‌ پاداشی شو‌کرانه‌ژ‌می‌ران ده‌ده‌ینه‌وه‌، به‌فه‌زل و گه‌وره‌یی خو‌مان له‌ دونیا و ق‌ی‌امه‌ت به‌ گو‌ی‌ره‌ی شو‌ک‌رو ک‌رده‌وه‌یان له‌ پاداشی نه‌وه‌دا که‌له‌ شه‌ر‌دا هه‌ل‌نه‌هات‌وون پاداشی نه‌ب‌را‌وه‌یان ده‌ده‌ینه‌وه‌. به‌لام ن‌ی‌وه‌ نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی هه‌ل‌په‌ی دونیا‌تانه‌، له‌ رو‌ژ‌ی جه‌نگی نو‌حو‌دا واز‌تان له‌سه‌نگه‌ری به‌ر‌گری ه‌یناو سه‌ر‌پ‌ی‌چی فه‌رمانی پی‌غم‌مبه‌رتان ک‌رد، نه‌و ده‌سته‌که‌وته‌ی که‌ پی‌غم‌مبه‌ر بانگه‌وازی ب‌و‌ی ده‌ک‌ردن له‌ کیس خو‌تان دا، که‌ خو‌ش‌به‌ختی دونیا و ق‌ی‌امه‌ته‌!

{وَكَايْنٍ مِّنْ نَّبِيٍّ قَاتِلٌ مَّعَهُ رَبِّيُّونَ كَثِيرٌ} ز‌و‌ر له‌ پی‌غم‌مبه‌ران له‌ ر‌ی‌گای خودادا جه‌نگاون، ت‌یک‌و‌شا‌ون، په‌ی‌ره‌وکه‌رانی‌ش‌یان شان به‌شانی نه‌وان له‌ پ‌یناو به‌رز‌کردنه‌وه‌ی شی‌عار‌ی (لا‌ إله‌ إلا

بووه، ویستوو یانه سوننه تی خودا له سهر زهوی بهر قه رار بکهن، خوداش چاکه کاری ناوای خوښ دوهوین، پاداشی باشی نه و کرداره چاکانه یان دمداته وه!

{^{۱۴۹} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا يَرُدُّوكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ} نهی نه و که سانهی که بپرواتان هیناوه موسولمان بوون، نه گهر گوږپرایه لی نه وانه بکهن که بپروایان به نایینی نیوه نیه و پیغه مبهرایه تی پیغه مبهره که تان رمت ده که نه وه، وه کوو نه بو سوفیان و هاوه لانی، عه بدولای کوری نوبه ی سهر وکی دوو پرووه کان و شوینکه وتووای، هه روه ها سهرانی جووله که و گاوره کان، نه وه بزائن دوا ی موسولمان بوونتان دمتانگپرنه وه بو کوفرو خه سارتمه ندی دونیا و قیامت دین، له دونیا دا زیلله تی کوفرو بیدینی به سهر شانتاندا دی، عیزه تی نیسلامتان له کیس ده چی! دوژمن له ولاتاندا جیگر ده بی، له زه تی سهر که وتن و فهران په وایی و بالادستیتان نامین.

{^{۱۵۰} بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ} نیوه پشت به وانه مبه ستن، به هیوای یارمه تی بی باوهران مهب، به لکوو خودا سهر په رشتیکاری نیوه یه، نه و یارمه تیدرو پشتیوانتانه، نه و باشرین یارمه تیدره!

{^{۱۵۱} سَلَفِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبُ بِمَا أَشْرَكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا} ترسو له رز ده خه ینه دل و دموونی نه وانه ی که خوانه ناسن و گومراو کافرن، چونکه نه وان شهریک بو خودا داده نین، به ردو داریک ده که نه هاو به شی خودا، که هیچ به لکه و ده لیلیک نه عه قلی و نه ههستی (حسی) یان به دهمته وه نیه، که شیوای په رستن بن! تاکه به لکه یان له په رستنی نه و بتانه دا لاسایی کردنه وه ی باوک و باپیریانه و ده لین: نیمه بیستو ومانه نه وانه نه و بتانه یان په رستووه، نیمه ش شوین نه وان ده که وین {بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِم مُّهْتَدُونَ} — الزخرف/۲۲}.

دامه زرائی بیرو باوهر پان له سهر نه و بانه ما پروو وچانه سهر ده کی شی بو پشیوی دل و دموونیان، شیوانی عه قلی و هوښیان، تی کچوونی بیرو بوچوونیان، په پیدابوونی ترسو له رز له دلیاندا وپرای نه و به دبه ختیبه ی جیهانیان {وَمَا أَرْأَاهُمْ النَّارَ} له قیامه تا جیگیان دوزه خه، به هو ی سته مکاریان له خودی خو یان، به هو ی کوفرو بیدینی و سهر پیچی کردنیانه وه. {وَبَشِّرِ الظَّالِمِينَ} دوزه خه خرابترین په ناگه و شوینی مانه وه ی سته مکارانه.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا يَرُدُّوكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾ بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ ﴿١٥٠﴾ سَلَفِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبُ بِمَا أَشْرَكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَهُمْ لِنَزْرِ لَهُمْ غَرْبًا مِّنْهُ ﴿١٥١﴾ وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ إِذْ تَحُسُّونَهُم بِإِذْنِهِ ۖ حَتَّىٰ إِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَزَّعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ مَا أَرْسَلْنَاكُمْ مِّنْ جُنُودٍ مِّنكُمْ مَّن يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَّن يُرِيدُ الْآخِرَةَ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ ۚ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥٢﴾ إِذْ تَضَرَّعْتُمْ وَلَا تَكَلُمْتُمْ عَلَىٰ أَحَدٍ ۚ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِي أَخْرَجِكُمْ فَأَتَيْتُمُ عَمَّا يَمُنُّ لِكَيْلًا تَحْزَنُوا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا مَا أَصَابَكُمْ ۚ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٣﴾

{^{۱۵۲} وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ} سویند به خودا بیگومان په رومردگارتان به لینی خوی به سهر که وتنتان به سهر دوژمندا هینا په دی {إِذْ تَحُسُّونَهُم بِإِذْنِهِ} نه وکاته ی دهستان کرد به لیدان و کوشتیان و قه لاجوتان ده کردن به پشتیوانی خودا و یارمه تیدانی {حَتَّىٰ إِذَا فَشِلْتُمْ} تا نه وکاته ی ترسو و خوف دایگرتن، له شهر ترسان و نه زنونتان شکا {وَتَنَزَّعْتُمْ فِي الْأَمْرِ} کی شه تان تی که وت درباری جی به جی کردنی فهرانی پیغه مبه ر (دروودی خوی له سهر بی) لیتان بوو به مقو مقو له سهر که ژ ی نوحود، هه ندیکتان وتان: با شوینی خو مان به جی بیلین و فریای تالان بکهوین، هه ندیکیشان وتان: بی نه مری پیغه مبه ر (دروودی خوی له سهر بی) ناکه ین، له سهر که راندا ته نها عه بدولای کوری جوبه یر (که سهر کرده ی تیر هاویژه کان بوو) له گه ل جه ند هاوه لیکیدا مانه وه و نه وانی تر شوینه کانی خو یان چول کرد {وَعَصَيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ مَا أَرْأَاهُمْ مَا تُحِبُّونَ} سهر پیچی فهرانی پیغه مبه رتان کرد دوا ی نه وه ی پیتان خوښ بوو نه وه ی دیتان! که بریتی بوو له تی کشکانی سو پای کوفرو سهر که وتن موسولمانان و

هه‌بوونی د‌مستکه‌وت و غه‌نیمه‌ت، نیت‌ر واده‌ی په‌روم‌ردگار به یارمه‌تیدانتان دوا که‌وت.

{مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا} هه‌تان بوو هه‌لپه‌ی دونیای بوو؛ د‌میویست د‌مستکه‌وت و غه‌نیمه‌تی د‌مست بکه‌وئ! ن‌بینو مه‌سعود د‌مفه‌رموئ: هیچ که‌س له هاوه‌لانی پیغه‌مبه‌ر هه‌ستی به‌وه نه‌ده‌کرد که دونیاویستیان ت‌یداب‌ئ! تا روژی جه‌نگی ئو‌خود هات! نه‌وانه نه‌و که‌سانه بوون که له‌سهر که‌ژده‌که سه‌نگه‌ره‌کانی خو‌یان جو‌ئ کردو به‌هیوای گرتنی تالان هاتنه‌ خوارئ. {وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ} هه‌شتان بوو، پاداشی روژی قیامه‌تی د‌میویست، پابه‌ندی فه‌رمانی پیغه‌مبه‌ر بوون و شوینی خو‌یان ج‌ئ نه‌هیشت و له‌گه‌ل سه‌رکرده‌که‌یان؛ عه‌بدو‌ل‌لای کور‌ی جوبه‌یر مانه‌وه، خالیدی کور‌ی وه‌لیدو عه‌کرده‌م‌هی کور‌ی نه‌بو جه‌هل — که نه‌وسا کافر بوون — هه‌لمه‌ت‌یان ب‌و بردن د‌دوریان گرتن نه‌وانه‌ی مابوونه‌وه له‌سهر که‌ژده‌که شه‌هیدیان کردن! ل‌ؤمه‌که روو ده‌کاته نه‌وانه‌ی سه‌رپیچیان کردو شوینی خو‌یان به‌ج‌ئ هیشت و هه‌لاتن، روو ناکاته نه‌وانه‌ی که له شوینی خو‌یان مانه‌وه و تا شه‌هید بوون به‌رگرییان کرد، {ثُمَّ صَرَّفَكُمْ عَنْهُمْ} د‌وای نه‌وه که له‌سه‌رم‌تاوه سه‌رکه‌وتن، به‌ه‌و‌ی شکاندنی فه‌رمانی پیغه‌مبه‌ر (د‌روودی خوای له‌سهر ب‌ئ) شکان و کو‌ژران و هه‌لاتنی به‌سه‌ردا هینان {لِيَتْلِيَكُمْ} ب‌و نه‌وه‌ی بی‌روبا‌وم‌رتان تاقی بکاته‌وه، ب‌و خو‌تان بزآن، تا ج‌راده‌یه‌ک خو‌پ‌اگرن — چونکه خودا ب‌و‌خ‌و‌ی پ‌ئ‌ش نه‌وه‌ش نه‌وه‌ی د‌مزانی — {وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ} د‌ل‌ن‌یا بن خودا له و تاوانه‌تان خو‌ش بووه، به‌و ژ‌یرکه‌وتن و تاق‌یردنه‌وه‌تان شو‌ینه‌واری تاوانه‌کانتانی سه‌ریه‌وه، ت‌و‌به‌ی لی قبول کردن، په‌شیمانیتان و مرگ‌یرا، {وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ} خودا خاومن فه‌زل و به‌زم‌یه‌ی ب‌و موس‌و‌ل‌مانان، چونکه به‌ه‌و‌ی تاوانه‌کانیان‌ه‌وه له بی‌خ‌ د‌مری نه‌هینان! وئ ده‌ج‌ئ ه‌و‌یه‌ک له ه‌و‌یه‌کانی به‌زم‌ی هاتنه‌وه‌ی خودا پ‌ئ‌یان ز‌و‌ری ژماره‌و هه‌بوونی جه‌ک و پ‌ئ‌ویستیاتی جه‌نگ له‌لای کافره‌کان، له‌هه‌مان کات دا که‌م‌یی موس‌و‌ل‌مانان و نه‌بوونی پ‌ئ‌ویستیاتی جه‌نگ لایان.

{إِذْ تَضَعُونَ وَلَا تُلَوْنُ عَلَى أَحَدٍ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِي أَخْرَاكُمْ} یاد‌ی نه‌وه بکه‌نه‌وه که کافره‌کان ب‌و سه‌ر ک‌ئ‌وه‌که هه‌ل‌یان بر‌ین و راویان نان، ئ‌ی‌وه به‌ شکاوی راتان ده‌کردو نا‌ورتان له‌که‌س نه‌ده‌دایه‌وه، له‌به‌ر ترسو و له‌رزو په‌شو‌کاوی خو‌تان د‌متان قو‌چاند، پیغه‌مبه‌رتان به‌ج‌ئ هیشت بوو، له د‌واوه بانگی ده‌کرد د‌میگوت: هه‌لمه‌یه‌ن و و‌مرنه‌وه ب‌و‌لای من و

له د‌ه‌ورم ک‌و‌ب‌بنه‌وه‌و خو‌پ‌اگرن و به‌رگری بکه‌ن و هه‌لمه‌ت به‌رن؛ نه‌وه من پیغه‌مبه‌رم ماوم، نه‌کو‌ژراوم، که‌س‌ئ‌ک بکه‌پ‌ئ‌ته‌وه‌و هه‌لمه‌ت به‌رئ به‌هه‌شت ب‌و‌خ‌و‌ی حه‌ل‌ل ده‌کا.

به‌لام ئ‌ی‌وه گو‌یتان پ‌ئ نه‌داو نه‌گه‌رانه‌وه ب‌و‌لای پیغه‌مبه‌ر (د‌روودی خوای له‌سهر ب‌ئ). {فَأَتَابَكُمْ غَمًّا بِغَمٍّ} په‌روم‌ردگار سزای دانه‌وه به‌ غه‌م و نا‌ره‌حه‌تی و ت‌یشکان به‌ه‌و‌ی نه‌و غه‌م و نا‌ره‌حه‌تییه‌ی خ‌ستانه د‌ل‌ی پیغه‌مبه‌ره‌وه که سه‌رپیچی فه‌رمانتان کرد. که‌واب‌ئ (خه‌م) ی په‌که‌م ت‌یشکانی موس‌و‌ل‌مانان و له کیس جوونی د‌مستکه‌وت و کو‌ژرانی هاوه‌لانی پیغه‌مبه‌ره (د‌روودی خوای له‌سهر ب‌ئ)، (خه‌م) ی دوو‌م که ه‌و‌ی خه‌می په‌که‌مه، نه‌و نا‌ره‌حه‌تییه‌ی که تو‌وشی پیغه‌مبه‌ر (د‌روودی خوای له‌سهر ب‌ئ) بوو به‌ه‌و‌ی سه‌رپیچی کردنی ئ‌ی‌وه‌وه ب‌و فه‌رمانه‌که‌ی! خودا تو‌وشی نه‌و ناخ‌و‌شی و جه‌رمه‌سه‌ریه‌ی کردن ب‌و نه‌وه‌ی نارام بگرن و له‌سهر نا‌ره‌حه‌تی و خو‌ ب‌و ناخ‌و‌شی رابگرن، له ناو رووداوه‌کاندا قال ب‌بن! {لَكَيْلًا تَخْزَنُوا عَلَى مَا فَاتَكُمْ} تا خه‌فه‌ت ب‌و نه‌وه نه‌ خو‌ن که له کیستان جووه له سوودو تالانی جه‌نگ. {وَلَا مَا أَصَابَكُمْ} هه‌روه‌ها خه‌فه‌ت نه‌خ‌و‌ن ب‌و نه‌و زمررو زیانه‌ی تو‌وشتان بووه، نه‌و ئ‌یش و ئازاره‌ی پ‌ئ‌تان گه‌یش‌ت‌ووه له دو‌ژمنه‌وه‌و ده‌کوو کو‌ژران و بر‌ین‌داری و مان‌د‌بوون و بر‌سیایه‌تی و تین‌وایه‌تی! {وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ} خودا ناگاداری کردار و هه‌لو‌یست و مه‌به‌ستانه له‌سهر چاکه و خراپه پاداشتان ده‌داته‌وه! چونکه کرده‌وه ه‌و‌کاره ب‌و سه‌رکه‌وتن و، هه‌ل به‌د‌مست هینانه ب‌و ته‌وا‌وب‌وونی ئ‌یمان و خو‌پ‌ازاندنه‌وه‌یه به‌ ره‌وشتی به‌رز.

{ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِّن بَعْدِ الْغَمِّ أَمَنَةً نُّعَاسًا} نه‌مه‌چاره خودا د‌وای نه‌و غه‌م و نا‌ره‌حه‌تییه‌ی تو‌وشیان هات، پاش نه‌و ترسو له‌رزهی پ‌ئ‌تان گه‌یی، نه‌من و ئاسایش و ئارامی نارد ه‌س‌ر د‌ل‌تان، ته‌نانه‌ت نه‌وه‌نده له دو‌ژمنتان ب‌ئ باک بوون و منه‌وز دایگرتن، و نه‌ه‌وزیش له‌کاتی وادا ن‌یشانه‌ی ب‌ئ باکی و نه‌هه‌میه‌ت پ‌ئ نه‌دانه، ب‌و نه‌وه‌ی نه‌و سه‌رش‌و‌زییه بش‌و‌نه‌وه، ر‌مدی ئ‌یعتیبار بکه‌نه‌وه، نه‌و زه‌بوونی و لاوازییه تو‌وشی هات‌وون نه‌م‌ئ‌ن.

{يَعْنِي طَائِفَةً مِّنْكُمْ} به‌ل‌ئ، و نه‌م‌وز (خه‌وه‌نو‌چکه) ک‌و‌مه‌ل‌ئ‌کی دای‌و‌شین که بر‌یتی بوون له ک‌و‌چکه‌ران و ز‌و‌ربه‌ی یاریده‌دم‌ران واته: نه‌وانه‌ی بر‌وا قایم و گه‌ش‌ب‌ین بوون، یان ک‌و‌مه‌ل‌ئ‌ی به‌قین و خو‌پ‌اگرو پ‌شت به‌ست‌وو به‌ خودا بوون، نه‌وانه‌ی که

دلتیا بوون له ووی په رومردگار یارمه تی پیڅه مبه رکه ی دده او ناواته کانی بؤ دینیته جی.

{وَلَا تَفْهَمُوا قَوْلَهُمْ أَنفُسَهُمْ} کومه لیکیش خه می خوځیان هه موو شتیکی له بیر بردبوون هه، ترس دل و دموونی داگیر کردبوون، چونکه بتمان هیان به یارمه تیدانی خودا نه بوو، پروایان به پیڅه مبه رایه تی پیڅه مبه ر (دروودی خوی له سهر بئ) نه بوو نه وانه کومه لی دووړو وده کان بوون، وه کوو عه بدوللای کوړی ثوبه ی و مه عته بی کوړی قوشه یرو هاوه لانیان، نه وانه وه نه وزیان نه ده هاتی و له ترسو دله راوکه و قه له قدا بوون، هیچ کولیکیان به پیڅه مبه رو نایینه وه هه نه گرتبوو!!

{يُظَنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ} گومانیان به خودا دمبرد به شیوه می نارېوا، دمیانگوت: نه گهر راست بوايه موحه ممد پیڅه مبه ره کافره کان ناوا زال نه دموون به سهرید!! نه م جوړه وتانه جگه له کافرو موشریک که سی تر نایلی: {يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ} بریکیان به بریکیانیان دهگوت: نایا نیمه له سهر که وتنو سهر فرازی به شمان هه یه؟ پرسیاره کیان به شیوه می کی نینکاری نامیز بوو، مه به ستیان نه وده بوو که هیچ سهر وریکیان دهست ناکه وئ، نه وان وا له نایین تیگه یشتبوون که هه ر دمی خاوه ن نیمان سهر که ون، پپیان وابوو نایین و سهر که وتن دوو شتی لیک جیا نه بوو وده م: به راستی گومان هه کیان هه له بوو، چونکه یارمه تیدانی خودا بؤ پیڅه مبه رانی نه وه ناگه یه نی که دمی هه موو کاتیک په پړه وانی پیڅه مبه رانی سهر که ون، به لکوو ری ده که وئ ژیر ده که ون، کاتیک په پړه وی یاسای سروشتیان نه کردب، به لام هه موو کاتی کوتای ژیرین و سهر فرازی دوا روژی بؤ ته قواکارانه.

{قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ} پپیان بلئ: هه رکاریک نه نجام ددرئ، نه وه به گوړه دی دابو نه ریتی خودایه و به پپی یاسای نه وه هه لده سوړ!! له ناکامی په یوه ندی هؤ و هؤ کار (عله معلول) وه دپته جی.

سهر که وتن و هه ل سوړانی کاروبار هه مووی به دهستی په رومردگار، که س رایه ی ناکه وئ به هی خوی بزانی، خودا یارمه تی به نه مده موخلیصه باومرداره کانی ددها.

نه و کومه له خودانه ناس و دووړو وانه {يُخَفُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ} له دلی خویندا بیرو باومریکیان شاردو ته وه که ناویرن بو توئی ناشکرا بکه ن: نه وان که پرسیارت لی ده که ون ده لئین: {يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَا قُتِلْنَا هَاهُنَا}

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُم مِّن بَعْدِ الْغَمِّ أَمَنَةً نُّاسًا يَنْفُسُ مَا يَكْفُ مِنْكُمْ وَمَا يَكْفُ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنْفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ يُخَفُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَا قُتِلْنَا هَاهُنَا قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحَّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٤﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَكَلَّمُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُرَى لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَٰلِكَ حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يُخَيِّمُ وَيُمِيتُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١٥﴾ وَلَكِنْ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مِتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٦﴾

ده لئین: که سهر که وتن و زال بوون به دهست خودا و به نه ده راستگو کانی بوايه وه کوو موحه ممد ده لئین: که کاروبار به دهست خودایه و سهر که وتن بؤ خوشه ویستایه تی، نیمه ناوا ژیر نه ده که وتین؟! نه و هه موو موسولمانه نه ده کوژران، نه گهر موحه ممد به راستی پیڅه مبه ر بوايه، ناوا ژیر نه ده که وت؟

{قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ} پپیان بلئ: نه گهر نیوه له مالی خوشتان بوونایه نه وانه ی کوژرانیان له زانستی خودا دیاری کراوه، ده هاتنه نه م شوینی کوژران هیان و گیانیان دمرده چوو، نه م ده شته دمووه شوینی له خویندا گه وزانیان.

به کورتی ترس، قه زاو قه ددر ناگیر پته وه، ته گبر به رامبه ری ته قدیر و نه خشه کیشانی خودا ناکا، نه وانه ی کوژرانیان بؤ نوو سراه دمی بکوژرین نه گینا زانیاری خودا ده بیت نه زانی!! نه وانه ی کوژران، بویه کوژران چونکه نه جه لیان هاتبوو! به گوړه ی نه خشه ی (لوح المحفوظ) بوو. {وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ} په رومردگار نه و تیشکانه ی تووشی موسولمانان کرد بؤ تافیکردنه وه وری خاوه ن

دمروونی خۆتان دهریکهن، ئەوه سەرلێشێوانه بهرامبهر به نایین و گومراییه له بیروباومردا، چونکه زیان و مردن به دهست پهرومردگارن.

{لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ} بۆ ئەوهی سهرمنجای ئەو جوړه قسانه ببیته داخ و کەسەر له دلبانداو زیاتر بۆیان به پهروش بن، ورمیان بروخی و پهشیمانی بنوینن ئەگەر ئیوه پهیرهوی ئەو خوا نهسانه بکهن وەکوو ئەوان تووشی حەسرەت دەبن وەکوو ئەوان له تیکۆشان و بهرنکاری کول دەبن!

پهرومردگار ئەو بیروباومردی له‌لای ئەو بێ پروایانه پهیدا کرد، بۆ ئەوهی زیاتر حەسرەتبار بن، پتر خەم بۆ مردوو کوزراویان بخۆن! به‌لام ئەوان نه‌زان و تینه‌گه‌یشتوون و به‌هه‌له‌ جوون، چونکه {وَاللَّهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ} خودا دەرژین و دهرمژین.. واته: دروستکردن و به‌دیهيان به‌دهست خۆیه‌تی، له‌ناو‌بردن و مراندن به‌ ویست و فهرمانی ئەو ده‌بی! کەس نا‌زی و کەس نامرئ به‌ ویست و ئیراده‌ی ئەو نه‌بی! ته‌مه‌نی کەس به‌بی ئیراده‌و رمزانه‌ندی ئەو لی‌ی زیادو کەم نابێ {وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ} خودا ناگادارو بینایه‌ به‌و کردارو گو‌فتاره‌ی ئەه‌نجامیان د‌ده‌ن! ه‌هرچی له‌ د‌لتاندا شارد‌وتانه‌ته‌وه: له‌و بیروباومردانه‌ی که‌ کاریگه‌رییان ه‌هیه‌ له‌ گ‌فتارو کردارتاندا، لای خودا نمایانه! ه‌ه‌و‌ل ب‌دم‌ن د‌ل و د‌مروونتان پاك ب‌که‌نه‌وه له‌ و‌ه‌سو‌مه‌ی شه‌یتان و دو‌رو‌وه‌د‌كان، تا ئەو ه‌ه‌لو‌ی‌ستانه‌ی له‌ کافره‌كان د‌م‌رده‌که‌و‌ئ له‌ ئیوه‌ دیاری نه‌دا.

{وَلَنْ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مِتُّمْ لَمَغْفِرَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَحْمَةً خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ} ئەگەر ئیوه له‌ ریگای خودادا ب‌کو‌ژرێن یان ب‌مرن، ئەوه لی‌خۆش‌بوونی خودا به‌دهست د‌ین، لی‌خۆش‌بوونی خوداو ره‌حه‌مه‌ت و به‌زه‌یی ئەو باش‌تره‌ له‌و مال و داراییه‌ی کافره‌كان تییدا راده‌بوێرن، چونکه‌ دنیا سی‌به‌ری بێ به‌قابه‌و پایه‌دار نابێ. که‌وابێ جیگای خۆیه‌تی موس‌و‌ل‌مانان لی‌خۆش‌بوونی خودا بۆ خۆیان به‌دهست ب‌ینن، حەسرەتبار نه‌بن بۆ ئەوانه‌ی له‌ ریگای خودادا د‌ه‌مرن و د‌ه‌کو‌ژرێن چونکه‌ ئەوه‌ی له‌ دنیا ده‌ستیان ده‌که‌و‌ئ زۆر باش‌تره‌ له‌وه‌ی که‌ له‌ دنیا‌دا تییدان.

{وَلَنْ مِّمَّ أَوْ قُتِلْتُمْ لِإِلَى اللَّهِ تُحْشَرُونَ} ئیوه ئەگەر به‌ ه‌هر هۆیه‌ك ب‌مرن و له‌ناو ب‌چن، ب‌یگومان ه‌هر بۆ‌لای خودا ده‌گه‌رێن‌درێنه‌وه‌و حەشرتان بۆ‌لای ئەوه‌، ه‌هر‌ک‌سه‌ به‌ گوێره‌ی کرده‌وه‌ی خۆی پاداش و سزای ده‌درێته‌وه‌؛ چاکه‌ به‌

باومردان و د‌ه‌رخ‌ستنی ر‌ی‌ژه‌ی ئیخلاص و خۆپاگریان. {وَلِيْمَحْصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ} بۆ لێك جیا‌کردنه‌وه‌و لێك ه‌ه‌لا‌واردنی ئەوه‌ی له‌ د‌لباندايه‌ له‌ نه‌خۆشی و خ‌ت‌و‌كه‌دان‌ی شه‌یتان و پاك ك‌ردنه‌وه‌ی د‌ل، تا ب‌پروا و ئیمانتان ب‌گاته‌ ترو‌پ‌کی په‌قین.

{وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ} خودا ب‌ی‌و‌ی‌ستی به‌ تاقی‌کردنه‌وه‌ نیه، ه‌یچ ش‌ت‌ی‌کی لێ ون نابێ، له‌ ئاسمان و زه‌ویدا ش‌ت‌ی‌ك نیه خودا ب‌ی‌ی نه‌زان! خودا زانایه‌ به‌ نه‌ه‌نی د‌ل و د‌مروون، د‌مزانی جی‌یان تی‌دايه‌. ئەوه‌ی بۆیه‌ کرد، تا چۆنیه‌تی ئەو خ‌ه‌ل‌كه‌ د‌م‌رب‌خا، ه‌ه‌لو‌ی‌ستی موس‌و‌ل‌مانانی خۆپاگرو راستال له‌ ه‌ه‌لو‌ی‌ستی دو‌رو‌و و فیل‌باز جیا ب‌کاته‌وه‌..

{١٥٥} إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنكُم يَوْمَ الْاُتْقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا} ئەو تیرها‌و‌پ‌زانه‌ی پ‌ی‌غه‌م‌به‌ر (دروودی خ‌و‌ای له‌سه‌ر ب‌ی) له‌ جه‌نگ‌ی ئو‌ح‌ود‌دا فه‌رمانی پ‌ی‌ کردن که‌ له‌شوینی خ‌و‌ی‌ان‌دا ج‌ی‌گ‌یر بن و نه‌ج‌و‌لێن بۆ ئەوه‌ی پارێزگاری پ‌شته‌وه‌ی سوپای ئیسلام ب‌که‌ن، شوینی خ‌و‌یان به‌ج‌ئ نه‌ه‌یشت مه‌گ‌هر به‌ خ‌ت‌و‌كه‌ی شه‌یتان نه‌بی بۆیان، شه‌یتان ئەو کاره‌ی پ‌ی‌کردن و ه‌ه‌لی خ‌ه‌له‌تان‌دن، چونکه‌ ب‌ر‌ئ تاوانیان کرد‌بوو.

{وَأَقْدَغَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ} ب‌یگومان خودا له‌ تاوانی ه‌ه‌لا‌ت‌نه‌که‌تان خ‌ۆش بوو، له‌ قیامه‌ت‌دا سزاتان نادا له‌سه‌ری! سزای دونیاشیان که‌ ئاوا تیشکان و تووشی د‌م‌ردی سه‌ری ه‌ات‌ن ئەوه‌ تاقی‌کردنه‌وه‌و پ‌ال‌فته‌کردن و له‌ بۆته‌دان بوو بۆیان ئەمه‌ش د‌م‌رگای ه‌وم‌ی‌دیان لێ ده‌کاته‌وه‌و نا‌ه‌ی‌لێ نائوم‌ی‌دی د‌ل و د‌مروونیان داگرئ {إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ} ب‌یگومان خودا زۆر به‌ به‌زه‌میه‌، د‌و‌ای تۆبه‌کردن له‌ تاوانی گ‌ه‌وره‌و ب‌چ‌وو‌کی به‌نده‌کانی خ‌ۆش ده‌بی، زۆر له‌سه‌رخ‌ۆ و ه‌ی‌دییه‌، تۆله‌ی د‌ه‌س به‌ج‌ئ ناس‌ت‌ی! به‌ل‌کو‌و مۆله‌تی به‌نده‌ی د‌دا بۆ ئەوه‌ی به‌ خ‌و‌یدا ب‌ج‌یته‌وه‌، ه‌ه‌له‌کانی خ‌ۆی راست ب‌کاته‌وه‌ چاره‌سه‌ری که‌م و کورتیه‌که‌نی ب‌کا.

{١٥٦} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُزًى لَّوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا} ئە‌ی خ‌اوه‌ن باومردان! نه‌چ‌ن وەکوو ئەو ب‌ی پروایانه ب‌که‌ن: که‌ ه‌هر‌کاتێ ب‌راو خ‌زم و که‌س و کاریان ب‌چ‌وو‌ونايه‌ بۆ سه‌فه‌ریك، یان بۆ غه‌زایه‌ك و ب‌م‌رد‌نایه‌؛ یان شه‌هید ب‌کرانایه‌، ده‌یانگوت: ئەگەر نه‌چ‌و‌ونايه‌و له‌لای ئی‌مه‌ ب‌مانایه‌وه‌ نه‌ده‌م‌ردن و شه‌هید نه‌ده‌کران! ئە‌ی خ‌اوه‌ن ب‌پروایان ئیوه‌! بیروباوم‌ری وا په‌یره‌و مه‌که‌ن، بیروبو‌چ‌وونی وا له‌ د‌ل و

هه موو ئادهمیزادو جنۆكه! فروستادهى خودا نهم رهوستانهى تىدایه و نهم كاره گرنگانهشى له نهستودایه:

یه كهم: نهو زاته له جوړى ئادهمیزادهو له نهووى ئیبراهیمه و بهرەى ئیسماعیله، نه مهش زیاتر پال به گهل و نه ته وه كه یه وه دهنى كه شوینی بكهون و ئیمانی پى بهین! بتمان به په یامه كه ی بكه، زیاد له وهش به هوى نهو زاته وه گهل و نه ته وهى قوردهش فەزل و ریزان به دهست هیناوه.

{يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ} نیشانه و به لگه ی دهسلات و به توانایی خودایان بو ده خوینیته وه، تاكو ته نیایی خودایان بو ده چه سپینی! زانیی و صیفاته کانی پهرومردگاریان بو روون دهکاته وه.

{وَيُرَكِّبُهُمْ} پاکیان دهکاته وه له پوخلواتی بته پرستی، له پشیوی بیروباومرپی سهردهمی نه زانی، بیروباومرپی نه وه: كه گوايه بته کانیان روئی خویان هیه له بوونه و مردها، پیغه مبهری دلسوز هال گرته وه و بیروباومرپی پرپووج و نه شازیان له کوژ دهکاته وه، دمیانه خاته سهر بیروباومرپی راست و فیکری روشن و شارستانیته و زیاری پیشکوهتوو، دامه زرانندی دهو لهت و کارگیرپی و رامیاری لهو جوړه ی كه نه مرپو جیهانی پیشکوهتوو شانازی پیوه دهکا. هه رمانیان پى دهکا به چاکه و نه هیان ئی دهکا له خراپه، بو نه وهی دل و دهر وونیان پاک بکاته وه له پیسو پوخته ئی بیروبوچوونی کوفر نامیز.

{وَيَعْلَمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ} قورنانه و هه رمووده ی خو بیان فیڕ دهکا، زاناو نووسهرو پزیشک و سهرکرده و ماموستای زانست و زانیاریان تیدا هه لده که وئ. {وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ} هه رچه نده پیس هاتنی نهم پیغه مبهره (دروودی خوی له سهر بى) له گومرایی و نه زانی و سهر لیثیواویدا بوون، گهل و نه ته وه یه کی نه خوینده وار بوون، به هوى نووری ئیسلام و زانستی قورنانه و عه قل و هو شى راستالانه گهل و نه ته وه یه کی شارستانی و پیشکوهتوو خوازیان ئی پهیدا بوو. پیشرکیان له گهل گه له خاوهن زیاره کاندایا کردو پیشیان که و تن!

{أَوَلَمْ أَصَابَكُمْ مِصْبِيَّةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مَثَلِهَا} واته: ئیوه بوخوتان هوى نهو به لاو تیشکانه ن که تووشتان هاتوو، چونکه ئیوه پیکیشیتان له پیغه مبهره (دروودی خوی له سهر بى) کرد که له شارى مه دینه درجى بو شهر، یان بوخوتان سه نه گره کانی سهرشاخ تان چوژ کاردو شوینه ستراتیجیه که تان به جى هیشت. ئیمامی عه ل دهفه رموی:

{^{۱۶۱} وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ} ناشى پیغه مبهره (دروودی خوی له سهر بى) که خیانه ت بکا! چونکه خودا پیغه مبهرانی به دوور گرتوو له گونا ه کردن، نه هیل شتیک شایه نی پله و پایه ی نهوان نه بى لیان روو بدا، چونکه پیغه مبهرایه تی پله و پایه یه کی به رزو به ریزه له گهل نه جماندی تاوان و کاری پرپووجدا ناگونجی. {وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ} که سیک خیانه ت بکا شتیک له غه نیمه ت و دهستکوه ته کانی جهنگ پاشقول بدا، روژی قیامه ت کیشى دهستی مه حشهری ده که یه و نهو شته که پاشقول داوه به سهر شانیه و دیه و ته چه مموی بهر پرسیاری کرد وه کانی خو ی دهکا!! {ثُمَّ تُرَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ} نه مجار هه موو ئادهمیزادیك پاداشی کرد وه کانی خو ی و مرده گریته وه، نه مجار بهرومردگار نه وه روون دهکاته وه: که چاکه کارو خراپه کار چوون یه ک نین و دهفه رموی: {^{۱۶۲} أَفَمَنْ أَتَّبَعَ رِضْوَانُ اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ} نایا که سیک ته قواکار بى عه ودالی رمزانه ندی خوا بى وه کوو نهو که سه وایه: که خراپه کاره و خودا لى نارازییه؟! دیاره نهو دوو جوړه ئاده مییه چوون یه ک نین، نه وهی شوین رمزانه ندی خودا ده که وئ و کردار چاکه، نه وه شیایو رمزانه ندی خودا پاداشی باش و نه مین بوون له سزای دوزه خه، که سیکیش شیایو غه زه بی خودابوو، که س ناتوانی رزگاری بکا لیى و روژی قیامه ت جیگا و شوینی حه وانه وهی ناگری دوزه خه.

{^{۱۶۳} هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ} بو هه موو که سیک، چاک یان خراپ، پله و پایه ی تایبه تی هیه، به هه شتیه کان له به هه شتدا هه رکه سه شوینی جیای خو ی هیه. دوزه خیه کان له جه هه نهم دا هه رکه سه شیو چالی خو ی هیه، هه رکه سه به گویره ی کرد وهی خو ی سزاو پاداشی ده دریته وه! بهرترین پله و پایه ی به هه شت جیگا و مه کانی پیغه مبهری ئیسلامه (دروودی خوی له سهر بى)، نرمترین و ناخو شترین شوین له دوزه خدا شوینی دوو ووه کانه. {وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ} پهرومردگار بیناو ناگداره به کرد وهی ئاده میزادان، هیچ شتیکى ئی هون نابى، به هه موو کرد وه یه کیان دمرانى.

{^{۱۶۴} لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ} بیگومان خودا منه تی کرد به سهر موسولماناندا و فەزل و گه ورمه ی خو ی بو ئاده میزاد نواند: که فروستاده ی خو ی موحه ممه د (دروودی خوی له سهر بى) نارد بو سهر

چونکه فیدیەتان له دیله کانی بهدر و مرگرت پێش نهوهی
نیزن بدرین! هه مزه له (أُولَئِكَ) بۆ ته قیریو ته قریعه؛ واته:
ناشین بۆ ئیوه نهی کۆمه ئی دوو پروو کۆمه ئی جهنگاومر! که
نیعتیزار بگرن {قُلْتُمْ أَلَمْ نَقُلْ لَهُمْ أَنْ لَا يَأْتِيَكُمُ الْمَوْتُ مِنْ أَيْنَ شِئْتُمْ} به سه رسامیه وه بلین نه
تیشکانه له پای چی و بۆچی تووشی ئیمه بوو، له کۆیه نه
به لایه مان هاته سهرو ههفتا کهسمان ئی شهید بوو؟! پیتان
وانه بێ چونکه موسولمانن - ته نانهت سه رپێچی فه رمانی
خوداش بکهن خودا هه ر سه رتان دهخا، له گه له وه ویشا ئیوه
له رۆژی به دردا دوو نه وهنده تان زیان به نه وان گه یاند.
ههفتا کهستان ئی کوشتن، ههفتای ترتان ئی به دیل گرتن،
نه و جا له جهنگی نوحوودا نه وه موو دهرده سه ریه تان تووش
هات. {قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ} نهی موحه ممه د! پێیان بلن؛
نه وهی به سه رتان هات به هوئی تاوانی خۆتانه وه بوو، به هوئی
دهرجوونتان بوو له فه رمانی پێغه مبه ر (دروودی خوای
له سه ر بێ)؛ کاتیک پێی گوتن: شوینی خۆتان چی مه هیلن!
ئیه وێ تیر نه نداز سه رپێچیتان کرد.

جۆره کانی سه رپێچی زۆر بوون:

{إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ} بێگومان په رومردگار به توانایه
بۆ یارمه تیداننان نه گه ر خۆگر بن و سه برتان بێ، ده توانی
یارمه تیتان ئی بگریته وه نه گه ر سه رپێچی فه رمانی بکهن و
لێی یاخی بن، که وای نه وهی تووشتان هات له نا په حه تی و
کوژران و برینداربوون، سوچی خۆتان بوو!

نه مجار په رومردگار دلخۆشی موسولمانان ددهاته وه و
ده فه رموی: {وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فَبِإِذْنِ اللَّهِ
وَلِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ} نهی کۆمه ئی موسولمانان! نه وهی که رۆژی
پێک گه یشتنی نه و دوو سوپایه؛ سوپای موسولمانان و سوپای
کوفه ر به سه رتان هات هه مووی به نیزن و ویست و قه زاو
قه دهری په رومردگار، له نه مه شدا حیکمه تیکی په زدانی هه یه،
هیچ شتیک نیه له بوونه ومردا گه ر دنکه چی ویست و
حیکمه تی خودا نه بێ.

{وَلِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ} به شیکیش له دیاردهی حیکمه تی خودا
نه ومیه: که زانست و عیلمی خۆی و چۆنیه تی بۆ موسولمانان
ده بخا، پێیان رابگه یه نی: که هی زو لاوازی ئیمانیا ن،
خۆراگری و سه بر و بێ سه بریا ن دزمان!

{وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَاقَوْا} تا دهری بخا که ناگاداری هه لویستی
دوو پرووه کانه، کۆمه ئی عه بدو لای کوری ئوبه ی کوری سه لوول
که سێ سه د که س بوون له رێگای گه رانه وه.

وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ
(۱۲۸) وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَاقَوْا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا فَنَنْقُلْكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
أَوْ آذِقُوا لَوُ لَوْ نَعْلَمُ قَتَلْنَا لَأَتَّبَعْنَاهُمْ لَوْلَا لِكُفْرٍ
يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ
فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ (۱۲۹) الَّذِينَ قَالُوا لَا خِزْيَ
وَقَعْدُوا لَوْ آطَاعُونَا مَا قُتِلُوا قُلْ فَادْرَأُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ
الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (۱۳۰) وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي
سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ (۱۳۱) فَرِحِينَ
بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا
بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (۱۳۲)
يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةِ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلِهِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ
الْمُؤْمِنِينَ (۱۳۳) الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا
أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرَ عَظِيمٍ (۱۳۴)
الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ
فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ (۱۳۵)

{وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ آذِقُوا} نه و
مونافیکانه نه گه ر پێیان بگوتی: وهرن له رێگه ی خودا دا
شه ر بکهن، یان به رگری له خۆتان و مال و مندال و نیشتمانان
بکهن، {قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قَتَلْنَا لَأَتَّبَعْنَاهُمْ} ده یانگوت: نه گه ر بزانی
ئیه و له م غه زایه دا تووشی شه ر دین شوینتان ده که وتین و
له گه لتان ده بووین! به لام ئیمه دنیاین که تووشی شه ر نابن،
که وای بۆچی خۆمان ماندوو بکهین؟ نه م هه لویسته یان
به لگه یه له سه ر نوغرو بوونیان له دوو پرووی دا مه به ستیان
چه واشه کردنی راستیه و فیل و ته له که و ون کردنی
راسته یه کانه، چونکه هاتنی سوپای کافره کان بۆ نوحوود و
دهرجوونی موسولمانه کان له مه دینه و رۆشنتیان به ره و
نوحوود بۆ به رهنگاری و رووبه پروو بوونه وه، به لگه ی
حاشاهه شه گرن له سه ر به رپابوونی شه ر و کوشت و کوشتر.
{هُمْ لِلْكَفْرِ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ} نه مانه به گوتنی نه م
قه سه یه یان که ده یانگوت: نه گه ر به مانزانیایه شه ر به رپا ده بی
شوینتان ده که وتین! نه وان به م قسه یان له دوو پێانی کوفرو

نیمان دان، به‌لام له کوفرده نزیکترن، چونکه نه‌وان به گه‌پانه‌ومیان له ریگا به مه‌به‌ستی رووخاندنی وره موسولمانان خوین ددخنه خانه‌ی کوفرده به خاوم باومر حلیب نین، که وایی که‌سیک خو له جیهادو شه‌پرکردن له ریگه‌ی خودا بدزیته‌وهو به‌رگری نه‌کا له ولاتو به‌ره‌نگاری دوژمن نه‌بیته‌وه! به موسولمان حسیب ناکری!

{يَقُولُونَ بَأْأَوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ} به‌دهم شتیک ده‌لین: پیچه‌وانه‌ی نه‌ومیه که له دلنایه‌یه.. جا خو و‌منه‌بی خودا به‌م حه‌قیقه‌ته‌یان نه‌زانی! به‌لگوو {وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ} خودا زور زاناره له خوین به‌و هه‌لویتو مه‌به‌ستانه‌ی که دمیشیرنه‌وه. نه‌مه هه‌ره‌شه‌یه‌کی تونده لییان و جاراندایی ناشرایه که دوو‌پویی دادیان ناداو سوودیان پی ناگه‌یه‌ئی و دوی کلای بابر دوو که‌وتوون!

{الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُوا مَا قُتِلُوا} نه‌وانه‌ی دووای ته‌واو‌بوونی جه‌نگی نوحوود دهرباره‌ی نه‌وانه‌ی کوژرا بوون ده‌یانگوت: نه‌گه‌ر به‌په‌ره‌وی ناموژگاری نی‌مه‌یان بگردایه و قسه‌ی نی‌مه‌یان بی‌ستایه که پی‌مان گوتن: دانیشن، مه‌چن بۆ شه‌رو له‌گه‌ل پی‌غه‌مبه‌ر دهرنه‌چوونایه؛ ناوا نه‌ده‌کوژران و له ناو نه‌ده‌چوون! نه‌مه‌ش به‌لگه‌یه له‌سه‌ر نه‌وه که نه‌وان ناموژگاری هاو‌ده‌نه‌کانیان کردووه که بگه‌رپنه‌وهو نه‌چن بۆ شه‌ر.

{قُلْ فَادْرَأُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ} نه‌ی موحه‌مه‌ده! پی‌یان بلئ: نه‌گه‌ر له ماله‌وه دانیشن پی‌او له کوژران و مردن دمپاریزی، نی‌وه نازا بن مردن له خو‌تان دوور بخه‌نه‌وه؛ واته: ده‌بی نی‌وه نه‌مرن! دلنیا بن مردنتان بۆ دئ، ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر له ناو قه‌صرو باله‌خانه‌شدا بن! ده‌نه‌گه‌ر راست ده‌کن مردن له خو‌تان مه‌نع بکه‌ن..!

{وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ} پی‌تان وانه‌بی که نه‌و که‌سانه‌ی له پی‌ناو نایینی خودادا کوژراون و مردوون و له ریزی نه‌بوانن، چونکه نه‌و شه‌هیدانه هه‌رچه‌نده به رواله‌ت له دونیادا کوژراون؛ به‌لام له راستیدا گیانه‌کانیان زیندووه، له‌و دونیا رزق و روژی ده‌چیژن و به له‌زمت و خو‌شی ده‌گوزمرینن خیتابه‌که له‌گه‌ل پی‌غه‌مبه‌ره (دروودی خوی له‌سه‌ر بی) یان رووی خیتاب له هه‌موو که‌سه! واته: نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی قسه‌ی دوو‌پووه‌کان ده‌بیسن! پی‌تان وانه‌بی که نه‌وانه‌ی له ریگای خودادا کوژراون، مردوون و پاداشی نه‌و کرده‌وانه‌یان نادرته‌وه که کردویانن؟ به‌لگوو نه‌وانه‌ی زیندون و له جیهانیکی تردان و له خودا

نزیکن و رزق و روژی و مرده‌گرن و ده‌کوو چوون زیندووانی دونیا خواردن و خواردنه‌وه‌یان هه‌یه، نه‌وانیش ده‌خوون و ده‌خونه‌وه، نه‌مه جه‌خت کردنه له‌سه‌ر نه‌وه که نه‌وانه زیندوون و نه‌مردوون، لای خودای خوینان و له خو‌شیدان!

{فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ} خو‌شحال و ته‌رده‌ماخن به‌و پاداشه‌ی خودا پی‌ی داون، خو‌شحال به‌وه که سات دوی سات نه‌و نی‌عه‌تانه تازه ده‌بنه‌وه، له نی‌و نازو نی‌عه‌ت و ری‌زی خودایی دا ده‌گوزمرینن، مزگینی دده‌من به‌وانه‌ی له دویانه‌ومن و هی‌شتا پی‌یان نه‌گه‌یشتوون و له ژیان‌دان، مزگینی نازو نی‌عه‌ته‌ی خودایان پی دده‌من و به‌وه دل‌خو‌شن که هه‌مان نازو نی‌عه‌ت بۆ نه‌وانیش ناماده‌کراوه نه‌وه‌شیان پی ده‌لین: {أَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ} که نه‌وانه ترسی ناخو‌شی داهاتوویان نی‌ه و خه‌می شتی له کیس جووی رابوردوویان نی‌ه.

{يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةِ اللَّهِ وَفَضْلِهِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ} مزگینی به ری‌زلیگرتنی خودا دده‌من، نه‌وه‌شیان پی راده‌گه‌یه‌نن که به‌رومردگار به هی‌چ جو‌ری پاداشی چاکه‌ی چاکه‌کاران به فی‌رو نادات! هه‌رگیز موسولمانان کری‌ی کرده‌وه‌کانیان پاشگوئی ناخری.

{الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ} نه‌و موسولمانانه‌ی به‌پیر بانگه‌وازی خودا و پی‌غه‌مبه‌ره‌وه (دروودی خوی له‌سه‌ر بی) هاتن و ناماده‌باشی خوین دهربری بۆ رووبه‌روو بوونه‌وه‌ی دوژمن، وی‌پرای نه‌و هه‌موو نارحه‌تی‌ه‌ی تووشیان بوو بوو له جه‌نگی نوحوودا، سه‌رباری نه‌و هه‌موو برینداری و ماندووبوون و شه‌که‌تی‌ه‌ی چه‌شتوویانه و هی‌شتا ماندوویان نه‌حه‌سابووه‌وه خیرا بۆ غه‌زای (حه‌مرانولنه‌ سه‌د) که دوابه‌دوی غه‌زای نوحوود بوو، خوین حازر کردو هه‌لیان کوتایه سه‌ر دوژمن، نه‌بو سوفیان که به‌مه‌ی زانی به‌ خو‌ی و له‌شکرده‌که‌یه‌وه هه‌له‌هات و به‌ره‌و مه‌که‌که گه‌پایه‌وه!

{لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ} جا بۆ نه‌وانه‌ی که خیرا به‌ پیر بانگه‌وازه‌که‌یه‌وه هاتن و خوداپه‌رست بوون پاداشی گه‌وره هه‌یه، که شی‌او‌ی نه‌و خو‌به‌خت کردن و تی‌کو‌شانه‌یان بی، به وشه‌ی (منه‌هم) نامازه بۆ نه‌وه ده‌کا که نه‌وانه‌ی به‌ پیر بانگه‌وازی‌یه‌که‌یه‌وه هاتن ری‌زو پاداشه‌که‌یان

دهست كهوت، نهواني تر عوزريان هه‌بوو عوزره‌كه‌يان به‌سهند بوو.

{^{۱۷۳} الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ} نهو موسولمانانه‌ی كه له پاش غه‌زای ئوحوودو سالی دوا‌ی واته: له پيش غه‌زای به‌دری بچووك نه‌عیمی كور‌ی مه‌سه‌وودی نه‌شه‌جعی كه نه‌وكاته كافر بوو، پیی گوتن: {إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ} نه‌ی موسولمانه‌كان! نه‌وه نه‌بو سوفیان و جه‌ماعه‌ته‌كه‌ی له‌شكریان له ئیوه كو‌كر‌دو‌ته‌وه، ده‌یانه‌وئ له ناوتان به‌رن، لییان بترسن و شه‌ریان له‌گه‌ل مه‌كه‌ن، خو‌تان تووشی فه‌وتان و له‌ناو‌چوون مه‌كه‌ن، مه‌چنه دهره‌وه بو‌یان، به‌لكوو به‌زه‌دیان پيدا بی‌نه‌وه، نه‌گه‌ر پيشیان بگرن نه‌تان كو‌ژن.

نیتر موسولمانه‌كان به‌ بیستنی نه‌وه هه‌واله نه‌ك بترسین و ورمیان بروخی به‌لكوو {فَزَادَهُمْ إِيمَانًا} جه‌ماسیان هه‌ستاو بیروباوم‌ریان به‌هیز بوو، خو‌راگری و سه‌برو ئارامو جه‌ربه‌زه‌دیان زیادی كردو پشتیان به‌خودا به‌ستو {وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ} وتیان: ئی‌مه خودامان هه‌یه، خودا پشتیوانمانه و باشترین كه‌سیكه كه پشتی پی به‌سه‌تری، نیتر نه‌وه‌نده‌ی تر عه‌زیمه‌ت و ئازایه‌تیان زیادی كردو خو‌یان ناماده كرد بو به‌ره‌نگاری دو‌ژمن و بی‌ریان له ناكامه‌كه‌ی نه‌كرده‌وه، وتیان: خودامان به‌سه، هیچ با‌كمان له زوری له‌شكری دو‌ژمن نیه، خودا سه‌روكاری ئی‌مه ده‌كا، باشترین پشت پی به‌سه‌تراو یارمه‌تیدرمانه.

{^{۱۷۴} فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةِ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمَسَّسْهُمْ سُوءٌ وَاتَّبَعُوا رِضْوَانِ اللَّهِ} گه‌رانه‌وه به‌جوار ده‌سته‌كه‌وت: نازو نیعمه‌تی خودایی، فه‌زل و ری‌زی خودا، زیان پی نه‌گه‌یشتیان، شو‌ینكه‌وتنی ری‌بازیك كه ره‌زامه‌ندی خودای تیداب‌ئ و خوداش لییان رازی‌ه. كاتیك پشتیان به‌خودا به‌ستو چوونه دمر بو به‌ره‌نگاری دو‌ژمن، په‌رومردگار رازو مرازی بو به‌جئ هی‌نان، نه‌زیه‌تدانی بی‌لانگی‌رانی ئی دو‌ور خسته‌نه‌وه، قازانجیان كردو كو‌ژران و برینداریان نه‌بی‌نی، شایانی نه‌وه‌ن كه به‌گو‌ی‌ر‌پیه‌ئ‌ی فه‌رمانی خودا و پی‌غه‌مبه‌ر له‌قه‌له‌م بدرین. كه ده‌سته‌به‌ر بوونی نه‌م ره‌وشته بنا‌غه‌ی سه‌ره‌كه‌وتن و خو‌شبه‌ختی دنیاو قیامه‌ته {وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ} خودا خاوه‌نی فه‌زل و گه‌ورمیی زی‌ده‌یه! چونكه به‌گه‌ورمیی خو‌ی بیرو‌بر‌وای پته‌و‌كردن، تو‌فی‌قی دان بو جیه‌اد كردن، له پی‌لانی دو‌ژمن پاراستنی، خیر و بی‌رو و قازانجیشی به‌سه‌ردا رشتن.

فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمَسَّسْهُمْ سُوءٌ وَاتَّبَعُوا رِضْوَانِ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٧٣﴾ إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ، فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٧٤﴾ وَلَا يَحْزُنكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَن يَصُرُوا اللَّهَ شَيْئًا يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حِطًّا فِي الْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَن يَصُرُوا اللَّهَ شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٦﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا تُمَلِّ لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا تُمَلِّ لَهُمْ لِيْزَادُوا إِثْمًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٧٧﴾ مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِيْ مِنْ رُّسُلِهِ مَنْ يَّشَاءُ فَتَابُوا بِاللهِ وَرُسُلِهِ، وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٨﴾ يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَاءِ أَنْفُسِهِمْ أَنَّ لَهُمْ فَضْلَ اللَّهِ، هُوَ خَيْرٌ لَّهُمْ بِئْ هُوَ سَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا يُبْخُلُوا بِهِ، يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُونَ خَيْرٌ ﴿١٧٩﴾

{^{۱۷۵} إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ} نه‌وه ترسانده‌ی ئی‌وه له شه‌یتانه‌وه بوو، ئی‌وه‌ی ترساند له گر‌وه‌ه‌کانی خو‌ی وای خسته دل و دهر و نوتانه‌وه كه نه‌وان واته: (كافره‌كان) خاوه‌ن چه‌ك و جه‌نگاو‌م‌ری زو‌رن، به‌هه‌له‌مه‌ت و مه‌ردو نه‌به‌ردن، نه‌چن بچن به‌ره‌و رویان بی‌نه‌وه! {فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ} به‌لام ئی‌وه‌ی موسولمان پی‌ویسته له فه‌رو‌فی‌لی شه‌یتان ئا‌گادار بن و، هیچی به‌گو‌ئ نه‌كه‌ن. نه‌گه‌ر شه‌یتان شتیکی وای خسته دل‌تانه‌وه، هیچ لی‌یان مه‌ترسن و پشتیان به‌من قایم بئ و خو‌بخه‌نه په‌نامه‌وه، من یارمه‌تیدرو په‌نادم‌رتانم.

{^{۱۷۶} وَلَا يَحْزُنكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ} با هه‌لو‌یستی نه‌وه كاه‌رانه تو‌ غه‌مناك نه‌كا، نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر! با سه‌ر‌پ‌چی كردن و كیشه و به‌ره‌و یارمه‌تیدانی خاوه‌ناسان بو‌ كو‌فر، تو‌ دل‌گران نه‌كا، نه‌وه هاش و هوشه‌ی نه‌بو سوفیان و دانیش‌توانی مه‌كه‌و دو‌ورو‌وده‌كان نه‌نجامی ده‌دن با كار له‌دئی تو‌ نه‌كا.

{إِنَّهُمْ لَن يَصْرُوا اللَّهَ شَيْئاً} بیگومان نهوان ناتوان زیان به خوشه‌ویستانی خودا بگه‌یه‌نن، زیان به پیغه‌مبه‌رو هاوه‌لانی ناگه‌یه‌نن!
 {يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حِطًّا فِي الْآخِرَةِ} نه‌وانه زیان به خو‌یان ده‌گه‌یه‌نن، جه‌نگ له‌گه‌ل خودا و پیغه‌مبه‌ر ده‌گه‌ن، خودا دمی‌ه‌وئ کهری‌سویان بکا، بی به‌شی نازو نی‌عمه‌تی رو‌زی قیامه‌ت بن، له‌ویدا هیچ به‌شو و باریان نه‌دری‌تی؛ سه‌رباری نه‌وش {وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ} سزای گه‌وره و سامناکیان ده‌درئ چه‌ندی‌ه‌ت و چونی‌ه‌تی نه‌و سزایه - خودا نه‌بی - که‌س نایزانی، په‌روم‌ردگار له‌سه‌ر کرده‌وی خراپی خو‌یان سزایان دده‌او سته‌میان لی نا‌کا. به‌لکو و نه‌وان بو‌خو‌یان زولمیان له خو‌یان کرده‌و، به‌وه که‌ری‌بازی کوفریان هه‌ل‌ب‌زاردو و خو‌یان گوم‌را کرده‌و، یارمه‌تی گرو‌هانی کوفر ده‌ده‌ن و، د‌زی موسولمانان ده‌جه‌نگین.

{۱۷۷} إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَن يَصْرُوا اللَّهَ شَيْئاً وَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ} نه‌وانه‌ی کوفر به نی‌مان ده‌گو‌رنه‌وه، له شو‌ینی نی‌مان به خودا و شو‌ینکه‌وتنی پیغه‌مبه‌ر (درو‌دی خو‌ی له‌سه‌ر بی) ری‌بازی کوفریان هه‌ل‌ب‌زاردو و، نه‌وان زیان به خودا ناگه‌یه‌نن! به‌لکو و زیان به خو‌یان ده‌گه‌یه‌نن، نه‌وان له دونیا و قیامه‌تدا سزای به نی‌شو و کوشنده‌میان ده‌درئ و خو‌شی له ژیانی دونیا و قیامه‌ت نابینن.

{۱۷۸} وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ} با نه‌و کافرانه وانه‌زان که نی‌مه مؤله‌تیا دده‌مین و ته‌مه‌نیا در‌یژ ده‌بی، مؤله‌تدانه‌که‌مان بو‌یان سو‌ودی هه‌یه و قازانجی لی ده‌گه‌ن! با گومانی وانه‌بن، به‌لکو {إِنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ لِيَزَادُوا إِثْمًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ} نی‌مه که مؤله‌تیا دده‌مین بو نه‌وه نی‌ه تو‌به بکه‌ن و بگه‌رنه‌وه و موسولمان ببن، به‌لکو و مؤله‌تدانه‌که‌مان بو‌یان بو نه‌وه‌یه: زیاتر گونا‌ه بکه‌ن و له گوم‌رای دا نغرو بن! جا که نه‌وان تو‌به نه‌که‌ن و نه‌گه‌رنه‌وه، نه‌وه مؤله‌تدانه‌که‌مان بو‌یان ده‌بی‌ته هاند‌ر بو زی‌ده رم‌وی له گونا‌ه کردن داو گوم‌رابو‌نی زیاتر!!

{۱۷۹} مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ} عاده‌تی خودا وانه‌هاتو و از له کو‌مه‌لی موسولمانان به‌ینی که به‌و شی‌وه تی‌که‌لی و پی‌که‌لی‌یه که له‌پیش رو‌ودانی جه‌نگی نو‌حودا له‌سه‌ری بو‌ون بیا‌نه‌لی‌ته‌وه، دو‌ورو و ده‌کان بتوانن بی‌رو باوم‌ری پی‌سی خو‌یان بشارنه‌وه و

بنکو‌لی هه‌ل‌ای نی‌سلام بکه‌ن. به‌لکو و خودای می‌هره‌بان وازنا‌هی‌نن، هه‌تا موسولمان و دو‌ورو لی‌ک حیا نه‌کاته‌وه!
 {وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ} عاده‌تی خودا وانه‌هاتو و که هه‌مو و موسولمانان به‌سه‌ر غه‌ی‌بدا ناگادار بکا، به‌لکو و خودا ناده‌میزادی در‌وست‌کردو و، ری‌گای چاک و خراپی بو‌ دیاری کرده‌و، هی‌زو توانا و عه‌قل و هو‌شی پی‌داوه، بو‌نه‌وه‌ی هه‌ول بدا و تی بکو‌شی و نامانجی خو‌ی به‌ده‌ست بی‌نی، به‌کرده‌وی سرو‌شت خوازو شار‌مزیی کردنی پیغه‌مبه‌ران به مرادی خو‌ی بگا! هه‌رگیز عاده‌تی خودا وانه‌هاتو و که هه‌مو و که‌س به‌سه‌ر غه‌ی‌بدا ناگادار بکا، {وَلَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِي مِنْ رُسُلِهِ مَنْ يَشَاءُ} به‌لکو و په‌روم‌ردگار له پیغه‌مبه‌رانی خو‌ی هه‌ندی‌کیان هه‌ل‌ده‌ب‌زیرئ بو نه‌م کاره‌و به‌نی‌گا نه‌و جو‌ره نه‌ینی‌انه‌یان بی راده‌گه‌یه‌نی.

{قَامُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ} که‌وابی نی‌وه نه‌ی گرو‌هی ناده‌میزاد! نی‌مان به‌خودایه‌تی خودا و پیغه‌مبه‌رایه‌تی پیغه‌مبه‌ر به‌ینن، شو‌ین شه‌ری‌عه‌ت و یاسای ناسمانی بکه‌ون، ب‌رواتان وابی که پیغه‌مبه‌ران له‌خو‌وه هه‌وال ناده‌ن و چی خوا ناگاداری نه‌کردبن نه‌وانیش به‌خه‌لکی راناگه‌یه‌نن، نه‌مه رده‌دانه‌وه‌ی کافره‌کانه که ده‌یانگو‌وت: نه‌گه‌ر (موحه‌مه‌د) راست ده‌کا با خه‌به‌رمان بداتی و پی‌مان بل‌ی: کی له نی‌مه نی‌مان ده‌ه‌ینی و کی نی‌مان نا‌هی‌نی! نی‌تر نه‌م نایه‌ته هاته‌ خواره‌وه که ده‌فه‌رم‌وی: {وَأِنْ تَوَلَّوْا فَسَاءَ لَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ} نه‌گه‌ر نی‌وه نی‌مان بی‌نن به‌و هه‌واله غه‌ی‌بی‌یانه‌ی پیغه‌مبه‌ر پی‌تان راده‌گه‌یه‌نی و خو‌تان له‌سزای به‌نی‌شی خودا بپاری‌زن، به‌هو‌ی په‌یره‌وکردنی فه‌رمانه‌کانی و دو‌ورکه‌وتنه‌وه له‌و شتانه‌ی نه‌هی لی کرده‌و، نه‌وه بو نی‌وه پاداشی گه‌وره و زورو زده‌نده‌ی واهه‌یه که که‌س ناتوانی نه‌ندازه‌ی دیاری بکا.

{۱۸۰} وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ} با که‌س و گومان نه‌با، که به‌خیلی و ج‌روکی مال کو‌کردنه‌وه، گرته‌وه‌ی مال و داراییه‌ک که خودا داویه پی‌یان له خه‌لک، کاری‌کی باشه و سو‌ود نام‌یزه.

{سَيُطَوَّلُونَ مَا بَخِلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ} نا‌کامی به‌خیلی‌یه‌که‌یان مال په‌رستی‌یه‌که‌یان ده‌کر‌ی‌ته تو‌قه‌ی ناگ‌رین و له‌م‌لیان ده‌کر‌ی و هه‌رجی بکه‌ن خو‌یان بو‌ زرگار نا‌کر‌ی و تو‌وشی لومه و په‌رسیارو سزای ژدی‌یه‌که‌ی خو‌یان ده‌بن.

{وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ} سامانی ناسمان و زه‌وی هی خودایه، هه‌ر مال و داراییه‌ک که نه‌و خه‌لقه به‌میرات وهری ده‌گرن هی خودایه و به‌س، نی‌تر

چون دهگونجی که ناده میزادان رژی و جروکی بکه نه له و مال و داراییه که خودا پیی داوون له پئیگی خودادا سهرفی نه که نه؟! دنیاین که له سهر هه موو شتیکی لیکولینه و هتان له گهل ده کړی، که وایی پش هاتنی قیامت و له دونیا دمرچوونتان له مال و دارایی خوستان ببه خشن و یارمه تی هه ژارو نه دارایان بدن، خودا ناگدارو زانیه به نییته و کرده و هتان، هیچی لی هوون نابی.

{^{۱۸۱} لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنَاءُ}

بیگومان خودا قسهی نهو که سانهی بیست که گوتیان: خودا هه ژارو نییته دهوله مه ندین! به راستی قسه یه کی نارپه ووا ناحه قیان گوت، خودا له سهر نهو بوختانه یان سزایان ددها و توله یان لی ده ستینی.

{^{۱۸۲} سَتَكْتُبُ مَا قَالُوا}

نه مه هه پشه یه کی توندو تیزه، له سهر نهو بوختانه ی که خودا به هه ژار دهران و خو یان به دهوله مه ند حسیب ده که، به لام با بزنان که خودا له سهر نهو و ته یان سزایان ددها، چونکه په روه ردگار دمفرموی: و ته که یان دهنووسین و هه لی ده گرین، نه مهش نه وه ده که یه نهی که سزادانی له سهر بی، جا نه وان هه نه م تاوانه یان نیه به لک وو تاوانیکی تریان {وَقَتْلُهُمُ الْاَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ} نهو مبوو که پیغه مبه رانیان به نارپه و کوشتوو، به شیوه یه کی درنده یی له ناویان بردوون، نیسه تدهانی پیغه مبه ر کوشتن بو جووله که کانی سهرده می پیغه مبه ر (دروودی خوی له سهر بی) هه رچه نده باوک و باپری نه وان نه نجامیان داوه، له م رووه و ده یه: که نه مان رازی بوون به کرده و ده کی نه وان پیی لی دمنین و هاوسوژی خو یان له گهلاندا پیشان ددهن، جا له به ر نه م هه لو یسته یان و رهمانه ندیان به کرده و ده کی یان په روه ردگار دمفرموی: {وَقُولُوا دُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ} پییان بلین: سزای ناگری سووتینهر بجیژن؛ واته: خودا له سهر کرده و ده کانیان به سه خترین سزا توله یان لی ده ستینی، پییان ده لئین: {^{۱۸۳} ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ اَيْدِيَكُمْ}

نه م سزا سووتینه ر هتان به هوی تاوانه جوړا و جوړه کانتانه و ده یه، وه کوشتنی پیغه مبه ران و خودا به هه ژار زانین و یارمه تیدانی کوهر و بی دینان. {وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ}

خودا به هیج جوړیک سته م له به نده کانی ناکا، که س به نارپه و سزا نادا.

{^{۱۸۴} الَّذِينَ}

نهو جووله کانه که سانیکن که {قَالُوا} وتیان: {إِنَّ اللَّهَ عَهِدَ اِلَيْنَا اَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتَّىٰ يَأْتِنَا بُرْهَانٌ مِّنْهُ تَأْكُلُهُ النَّارُ}

بیگومان خودا هه رمانی پیکردو وین و به لئینی لئیمان

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنَاءُ سَتَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلُهُمُ الْاَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلُ دُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ اَيْدِيَكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عَهِدَ اِلَيْنَا اَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتَّىٰ يَأْتِنَا بُرْهَانٌ تَأْكُلُهُ النَّارُ قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالَّذِي قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ رَسُولٌ مِّنْ قَبْلِكَ جَاءُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْعَذَابِ وَلِأَمَّا تُوفُونَ أَجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَمَنْ زُحْجٍ عَنِ النَّكَارِ وَأَدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْفُرُورِ تَسْبُلُوكَ فِيْ أَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا وَإِنْ نَصَرُوا وَنَكَصُوا فَأِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ

سه ندوو ده که برپا به هیج پیغه مبه ریک نه که یان، هه تاوه کوو برپیک له موعجیزاته کانی نه وه نه بی: که یه کی له نومه ته که ی قوربانی بکا و ناگریک بیسو تینی، واته: موعجیزه ی پیغه مبه ر که نه وه بی: نه گهر یه کی ی قوربانی یه کی کرد یان خیریکی کرد، نیشانه ی قبول بوونه که ی نه وه بی شته که دابنین و ناگریک بیته خوار بیسو تینی! مبه ستیان نه وه بوو: نیمان به پیغه مبه ر نه هینین، بویه: نهو جوړه درو یه یان هه لیه ستوو.

{قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالَّذِي قُلْتُمْ}

هاتنه خوارم ده ی ناگر موعجیزه یه و موعجیزه ش بو چه سپاندنی پیغه مبه ر یه تی پیغه مبه ر ده وانه کراوه که یه، ده ی خو زور پیغه مبه ر ی خاوهن موعجیزه هاتوونه سهرتان و ده کوو یه حیوا زه که ریوا و هی تریش موعجیزه ی راست و حه قیان نیشان داوه، له و جوړه موعجیزه ی که نیوه ده لئین نیشانیان داوه، نه دی {فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ}

بوچی کوشتان و به شیوه ی درنده یی له ناوتان بردن؟ بوچی برپواتان پی نه کردن؟ {إِنْ

تافیکردنه‌وه و کارکردن و تیځوشانه، ئیوه ده‌خړینه بوته‌ی تافیکردنه‌وه و نیمتیجان‌ه‌وه، تووشی جوړه‌ها به‌لا و موصیبه‌ت ده‌بن، له مال و دارایی دا تافی ده‌کړینه‌وه، مال و دارایی‌تان دمه‌فوت، له دمه‌لته‌مه‌ندییه‌وه هه‌زار ده‌که‌ون، یان فه‌رمانتان پئ ده‌کړئ مال و سامانتان بیه‌خشن و له ریځای خیردا سهرفی بکه‌ن، له جه‌سته و لاشه‌ی خوتان و مندال و خزم و که‌س و کاردا نیمتیجان ده‌کړئ، تووشی کوشتن و بری‌نداری و نه‌خو‌شی و ترس و له‌رز ده‌بن، جوړه‌ها نه‌خو‌شی و به‌لا و ثافات روو ده‌کاته خوتان و مندال و که‌س و کارتان.

{وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ} نه‌گه‌ر صه‌بر بگرن و ته‌قوای خودا بکه‌ن، چیتان فه‌رمان پئ گراوه، نه‌نجامی بدن، چیتان ئی قه‌ده‌غه گراوه خوتانی ئی دوور بخه‌نه‌وه؛ نه‌وه کار دروستییه و راستاییه، شایانی نه‌وه‌ن دوو‌چه‌ندانه پاداش بدرینه‌وه و پیویسته هه‌ریه‌کی له ئیوه به‌و شیوه ره‌فتار بکا.

{وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ} یادى نه‌و کاته بکه‌نه‌وه که په‌رومردگار په‌یمان و به‌لئنی له خاومن نامه‌کان - جووله‌که‌و فه‌له ودرگرت: که - ته‌ورات و ینجیل - به‌بئ ده‌ست لی‌دان به‌خه‌لکی رابگه‌یه‌نن و هیجیان ئی نه‌شارنه‌وه، ناو‌مړو‌ک و حه‌قیقه‌تیاں چونه‌ ناوا بؤ خه‌لکیان شی بکه‌نه‌وه، نامه‌ی خودا نابئ که‌م و زیادی تیدا بکړئ، به‌لکو و دمه‌بئ چو‌ن هاتووه ناوا بؤ ناده‌میزادان روون بکړیته‌وه، گو‌پانکاری و پیچ و په‌ناى تیدا نه‌که‌ن، مه‌به‌سته‌کانی چونه‌و بؤ‌چی هاتووه شی بکړیته‌وه، به‌تایبه‌تی باس و خواسی پیغه‌مبه‌ری ئی‌سلام چونه‌و ره‌وست و نیشانه‌ی بؤ خه‌لکی ناشکرا بکه‌ن و ئی‌مانیشی پئ بی‌نن و بانگه‌وازی ئایینه‌که‌ی بکه‌ن و، خو‌ ناماده بکه‌ن: هه‌رکاتئ ره‌وانه کړا، خیرا ئی‌مانی پئ بی‌نن!

{فَبَدَّلَ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَاشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا} به‌لئ نه‌و عالمه جووله‌که‌و قه‌شه مه‌سیحیانه هیچ پابه‌ندی ته‌ورات و ینجیل نه‌بوون و پاش گو‌پیان خستن. گو‌مه‌لکیان ته‌ورات و ینجیل دمخو‌ینن بئ تیگه‌یشتن و نازان مه‌به‌سته‌کانیان چین و چی‌نین! گو‌مه‌لکیان به‌ نه‌نقه‌ست ده‌قه‌کان ده‌گو‌پن و له خو‌پانه‌وه زیاده‌و که‌می تیدا ده‌که‌ن، به‌ جو‌ریک لایانداون و گو‌پانکاریان تیدا کردوون، بؤ پروپی‌تالی دنیای بئ بایه‌خ گو‌پانکارییان له ده‌قه‌کانیان کردووه، هه‌نیکیان شار‌دو‌ته‌وه، هه‌ندیکیان گو‌پیه‌وه بؤ پله‌و پایه‌یه‌کی کاتی و دنیایی، یان ناوبانگو شو‌رته‌ی قه‌ل‌ب، یان بؤ ده‌ستکه‌وتنی مال و دارایی بئ

کُتِبَ صَادِقِينَ} نه‌گه‌ر ئیوه راست ده‌که‌ن شو‌ین حه‌ق و راستی ده‌که‌ون و پابه‌ندی فه‌رمانی پیغه‌مبه‌ران دمه‌بن!!
{^{۱۸۴} فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ رَسُولُ مَنْ قَبْلِكَ جَاءُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ} نه‌گه‌ر کافرو خوانه‌ناسانی هاو‌چه‌رخت به‌ درو‌پان کردیه‌وه و پرو‌پیان پئ نه‌کردی و مو‌عجیزه‌و به‌لگه‌ی راستی پیغه‌مبه‌رایه‌تیت کاری تی نه‌کردن؛ نه‌وه دلگران مه‌به. چونکه‌ زور پیغه‌مبه‌ری پیش تو به‌ مو‌عجیزه‌و به‌لگه‌ی راستی پیغه‌مبه‌رایه‌تیا‌نه‌وه هاتوونه ناو گه‌ل و هوزمه‌کانیا‌نه‌وه، کتیبی ناسمانییان له‌گه‌ل‌دا بووه، وده‌کو نه‌و په‌راوانه‌ی که‌ بؤ پیغه‌مبه‌ران نیردراونه‌ته خواری، کتیبی وده‌کو ته‌ورات و ینجیل و زه‌بووریان پئ بووه که‌چی پرو‌پیان پئ نه‌کردوون و به‌ درو‌پان خستوونه‌وه.

{^{۱۸۵} كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ} هه‌موو نه‌فسیک تامی جودا‌بوونه‌وه له لاشه‌ ده‌چی‌زئ و رو‌ژیک له رو‌ژان نه‌م حالته‌ی به‌سه‌ردا دی، که‌س رزگاری نابئ. هه‌موو که‌س دمه‌بن کاسه‌ی مردن بچی‌زئ!!

{وَإِنَّمَا تُوقَنُ أَجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ} پاداشی کردمه‌و‌ه‌کانتان به‌سه‌ره‌جه‌می و ته‌واوی له رو‌ژى قیامه‌تدا ودرده‌گرنه‌وه، هه‌موو نه‌فسیک پاداش و سزای کردمه‌و‌ه‌کانی - خیر و چاکه، تاوان و خراپه - به‌ ته‌واوی و به‌شیو‌یه‌کی دادو‌مرانه ودرده‌گریته‌وه، که‌س تو‌زها‌لک سته‌می ئی ناکړئ!
{فَمَنْ زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ} که‌سیک له ناگر دوور خرایه‌وه و رزگاری بوو خرایه به‌هه‌شته‌وه به‌ مراد گه‌یشت، نه‌وه به‌خته‌و‌مرو خو‌شنووه، گه‌یشتو‌ته نه‌و په‌ری پله‌ی خو‌شی و کامه‌رانی و داخو‌ازی هه‌ره به‌رزی خو‌ی به‌ده‌ست هی‌ناوه.

{وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ} ژپانی دنیا که‌ هه‌یه به‌ هه‌موو خو‌شی و له‌زه‌تیکه‌وه بریتیه‌ی له هو‌کاری له خو‌بایی بوون و هه‌لخه‌لتان‌دن، خو‌شییه جه‌سته‌یه‌کان؛ وده‌کو خو‌اردن و خو‌اردنه‌وه، هه‌رو‌ده‌ها خو‌شییه مه‌عنه‌و‌یه‌کان وده‌کو پله‌و پایه‌و ری‌زداری وده‌کو کالایه‌کی هه‌لخه‌له‌تان‌دن وان و پاش ماو‌یه‌ک دمه‌که‌وئ هیچ و پو‌وج که‌م بایه‌خن و، ناده‌میزاد له ژپاندا پی‌پیان هه‌لده‌خه‌له‌تی و، به‌ باشیان دمه‌زانی و، هه‌لپان دمه‌زیری.

{^{۱۸۶} لَتَبْلُوُنَّ فِي أُمُورِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا} نه‌ی پیغه‌مبه‌رو گو‌مه‌لئ موسولمانان! بزنان: دنیا خانووی

بایه‌خ!! {فَبَسَّ مَا يَشْتَرُونَ} خراب کالایه‌که، نه‌ودی کریویانه. چونکه نه‌وان له شوینی خوښی و کامه‌رانی به‌ردم‌وام به‌ه‌ه‌شت، جیهانی بڼ به‌قایان په‌سند کردووه!

{^{۱۸۸} لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوْا وَيُجِبُونَ أَنَّ يَحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبْنَهُمْ بِمَقَارَةِ مَنْ الْعَذَابِ} نه‌ی موحه‌ممه‌د! وا گومان مه‌به که نه‌وانه‌ی وا دلخوښ به کرده‌وه ناله‌باره‌کانی خوښان و شانازی ده‌که‌ن به‌ودی که توانیویانه سهر له خه‌لکی بشیوینن، راستیه‌که‌یان هه‌لگیراوه‌ته‌وه، زانیاری راست و دروستیان شاردو‌ته‌وه، خوښان به‌ خاوه‌ن پله و پایه‌ی علیهم و زانست دمرانن، پښان وایه: که شیای نه‌ومن که سوپاس بکړین، چونکه ته‌ورات و نینجیل خوینن و رافه‌که‌ری ده‌قه‌کانیان ده‌یانه‌وی تو سوپاسیان بکه‌ی له‌سهر شتیک که نه‌یان کردووه، - تو نه‌ی موحه‌ممه‌د! وا مه‌زانه نه‌وان له سزای جیهانی رزگاریان ده‌بن، نه‌وانه هه‌رگیز رزگاریان نابڼ و به‌خته‌ومر نابن، به‌لکوو سزای به‌ نیشیان بو دیاری کراوه له دونیادا ریسوا ده‌بن، تووښی جوړه‌ها به‌لاو موصیبه‌ت دین، جوړه‌ها بومه‌له‌رزوه و زیران و لافاو دمردو به‌لاو تاعون و نه‌خوښی سامناک روویان تی ده‌کا! {وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ} له قیامه‌تیشا راپیچی دوزخ ده‌کړین و توله‌ی بوختان و سهرپیجیان لی ده‌سینری، له‌سهر گورانکاری ده‌قه‌کانی ته‌ورات و نینجیل و هه‌له و گیرانه‌ودی مه‌به‌ست و مانا‌کانیان سزا دمدرین.

{^{۱۸۹} وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ} نه‌ی گرو‌هی موسولمانان! غه‌مناک مه‌بن، لاواز مه‌بن، حه‌ق بیژ بن، هیچ کاتی راستی مه‌شیرنه‌وه، به‌ نایه‌تی خودا کالای بڼ بایه‌خ مه‌کړن، نایین فروش مه‌بن، دلخوښ مه‌بن به‌ودی مه‌دح بکړین له‌سهر کاریک که نه‌تان کردووه، جکه له خودا له‌که‌س مه‌ترسین و گوئ به‌ هیچ مه‌دن خوداتان به‌سه، نه‌و فریاتان ده‌که‌وی! هسه و هسه‌لویکی نه‌وان کارتان تی نه‌کا که ده‌لین: خودا هه‌زاره، نیمه ده‌وله‌مه‌ندین، چونکه مولک و سامانی ناسمان و زه‌وی هه‌مووی هی خودایه و به‌ نارم‌زوی خو‌ی نال و گو‌زی تیدا ده‌کا، په‌روم‌دگار به‌سهر هه‌موو شتیکدا ده‌سه‌لاتی هه‌یه و هیچ شتیک لی‌ی عاسی نابڼ.

{^{۱۹۰} إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ} بیگومان له به‌دیه‌تینان و دروستکردنی ناسمانه‌کان و زمویدا، ناسمانه‌کان به‌و هه‌موو به‌رزوی و فراوانیه‌وه زه‌وی به‌و هه‌موو نرم‌ی و په‌ستییه‌وه و گونجانی بو ژینگه‌ی گیانداران تیدا، وپرای هه‌بوونی نه‌و هه‌موو یاساو نیقامه‌ رنگینه‌ی که کاروباری که‌ون و

وَاِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَأَشْرَوْا بِهِ مِمَّا قَلِيلًا فَبَسَّ مَا يَشْتَرُونَ ﴿١٨٧﴾ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوْا وَيُجِبُونَ أَنَّ يَحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبْنَهُمْ بِمَقَارَةِ مَنْ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨٨﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٨٩﴾ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَآخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٩٠﴾ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَى جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا سُبْحَنَكَ قِنَاعًا عَذَابُ النَّارِ ﴿١٩١﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخِلُ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾ رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مِنَ الْآبْرَارِ ﴿١٩٣﴾ رَبَّنَا وَءَايَاتُ مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رَسُولِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْوَعْدَ ﴿١٩٤﴾

کانیناتیان پڼ هه‌لد‌سورئ هه‌موو شتیک له چوار چی‌وهی سنووری خویداو له کاتی خویدا کاری خو‌ی نه‌نجام د‌دا. {وَآخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ} هاتوو‌چو‌ی شه‌وروژ یه‌ک به‌دوای یه‌کدا، ده‌میک شه‌و دریژده و روژ کورت، کاتیک به‌ پیچه‌وانه‌وه ده‌بن و چاخی واش ده‌بن به‌رامبه‌رو به‌ نه‌ندازه‌ی یه‌کترین، ناوا به‌و جوړده به‌ گویره‌ی و مرزو کاتو شوین، گورانکاریان به‌سهر‌دا دی، هه‌موو نه‌مانه‌و هی تریش {لَايَاتِ لِّأُولِي الْأَبَابِ} به‌لگه‌ی چه‌سپینه‌رن له‌سهر هه‌بوونی خوداو تواناو ده‌سه‌لاتی ره‌هاو گه‌وره‌یی و تا‌کو ته‌نیایی، بو‌که‌سانیک خاوه‌ن هو‌ش و هام‌بن و به‌ وردی له بوونه‌ومر ورد بینه‌وه و به‌ هو‌ش و قامی ته‌واوه‌وه تی‌بفکرین.

{^{۱۹۱} الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَى جُنُوبِهِمْ} نه‌و هو‌شمه‌ندانه‌ن: که هه‌میشه‌یادی خودا ده‌که‌ن و له بوونه‌ومر ده‌فکرن، له هه‌موو کاتو شوینیکدا له‌گشت بارو زرو‌فیکیاندا، به‌ راوه‌ستاوی به‌ دانیش‌تووی، به‌ راکش‌وای، به‌ دل و به‌زوبان، یادی خودا له یاد ناکه‌ن، هه‌میشه‌ خودایان له

کۆمه‌لی صالح و خوداپه‌رستان حسیبمان بکه، شهرمه‌زاری روژی قیامه‌تمان مه‌که.

{ رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ } خودایه! نه‌وه‌ی که‌له‌سه‌ر زوبانی پیغه‌مبه‌ر (دروودی خوی له‌سه‌ر بی) به‌لینت بی داوین له‌ پاداشی باش، وه‌کوو سه‌رکه‌وتن له‌ ژیا‌نی جیهانداو، چوونه‌ ناو به‌هه‌شت له‌ قیامه‌تدا بهماندیره‌و بۆمان جیه‌جیه‌ بکه! نیه‌ تاوانبارین و که‌مه‌ترخه‌مین، یارمه‌تی و توفیقی تۆ نه‌بی هیچمان بۆ ناکری، خودایه! { وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ } لیقه‌وماو شهرمه‌زاری به‌رچاوی خه‌لکی ده‌شتی مه‌حشه‌رمان مه‌که، نیمانمان به‌ هیژ بکه‌و، کرده‌ومه‌مان چاک بکه‌و، پاداشی باشمان له‌سه‌ریان بده‌روه، تۆ واده‌ راست و به‌لین دروستی، له‌ دونیادا پیشکه‌وتوو سه‌رکه‌وتوو‌مان بکه.

{ إِنَّكَ لَا تَخْلِفُ الْمِيعَادَ } بیگومان تۆ واده‌ راست و به‌لین

دروستی، هه‌رگیز ومعه‌ده به‌ خیلاف نه‌بووی و ناب.

{ فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِّنْكُمْ مِّمَّنْ ذَكَرَ }^{۱۹۵}

أَرْأَيْتِ { په‌روم‌ردگاریان نزاو پارانه‌وه‌که‌یانی ئی و مرگرتن،

چونکه‌ پارانه‌وه‌که‌یان به‌ دل بوو، له‌ دل و دموونیکی پر له‌

نیمان و نیخلاصه‌وه سه‌رچاوه‌ی گرتبوو! پیی فه‌رموون: که‌

من کرده‌وه‌ی هیچ که‌سیک به‌ فیرو ناده‌م پاداشی نیرو می؛

هه‌رکه‌سه به‌ گویره‌ی خۆی دده‌مه‌وه! نیرو می شان به‌شانی

یه‌کتری له‌ مافو نه‌رکدا یه‌کسان. پاداشیان له‌سه‌ر کرده‌وه‌ی

چاک و سزا له‌سه‌ر خراپه‌رکاریان وه‌کوو یه‌ک وایه. { بَعْضُكُمْ

مِّنْ بَعْضٍ } بریکتان له‌ بریکتان په‌یدا ده‌بن، نه‌مه‌ش شتیکی

غه‌ریب نیه؛ نیرو می له‌یه‌ک ره‌گه‌زن و ره‌چه‌له‌کیان یه‌که.

می له‌ نیرو په‌یدا ده‌بی و نیرو له‌ می ده‌بی! جا { فَالَّذِينَ

هَاجَرُوا } نه‌و ناده‌میزادانه‌ی له‌ پیناو نایینی خودادا کۆچیان

کردوو، زیدو نیشتمانی خۆیان به‌جی هیشتوو { وَأَخْرَجُوا

مِّنْ دِيَارِهِمْ } له‌ مال و حالی خۆیان دهرکراون، له‌ نیشتمانی

دلگیری خۆیان و دمه‌رنراون { وَأُودُوا فِي سَبِيلِي } له‌ پیناو

ریبازی مندا سزایان چه‌شتوو { وَقَاتِلُوا وَقَاتِلُوا } کوژراون و

گیانیان به‌خت کردوو! له‌ ریگای خودادا تیکۆشاون، نه‌وانه

هه‌موویان چاکه‌کارن و خودا پاداشی باشیان دمه‌ته‌وه، له‌

پاداشی کۆشی دلسۆزانه‌یاند { لَا كُفْرَانَ عَنْهُمْ سَيَاتِهِمْ }

تاوانه‌کانیان په‌رده‌پۆش ده‌که‌م و له‌ گوناهیان خۆش ده‌م

{ وَلَا دَخَلَتْهُمْ جَنَاتُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ } ده‌یانخه‌مه

به‌هه‌شتیکه‌وه که‌ به‌ ژیر دارو دره‌خته‌کانیدا جوگه‌ی ناوی

صاف ده‌کشین، هه‌تا هه‌تایه‌ له‌و له‌زمت و خۆشییه‌دا

بیره، وپرای نه‌و یاده‌ هه‌میشه‌یه { وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ

السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ } له‌ بوونه‌ومر ورد دمه‌نه‌وه، له‌ دیاردمه‌کانی

ناسمان و زه‌وی دمه‌فکرن، نه‌ینی و ده‌ستی قودرمتی خودایان

تیدا دمه‌بنن، له‌ هه‌موو شوینیکیدا گه‌وره‌یی خوداو به‌

تاوانایی و زانیاری فراوان و به‌زمیی په‌روم‌ردگار به‌دی ده‌که‌ن...

{ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا } خودایه! نه‌م بوونه‌ومرت به‌

خۆرایی دروست نه‌کردوو، نه‌م که‌ون و کانیانه‌ت به‌ هه‌وانته

وه‌مه‌ر نه‌خستوو، زاتی تۆ زۆر له‌وه به‌رزتره‌ کاری ناب‌جی

بکا، هه‌موو دروستکراویک له‌ شوینی خۆیدایه، حیکمه‌ت و

نه‌ینییه‌کی یه‌زدانی تیدایه.

{ سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ } نیش و کارت هه‌مووی پاک و بی

عه‌یبه، بۆخۆت پاک و بی خه‌وشی، تاک و ته‌نیا و که‌ریمی

کارسازی، خودایه! په‌نامان بده‌و له‌ سزای ناگر بهمانپاریزه!

یارمه‌تیمان بده‌ بۆ کردنی کاری چاک، بیروباوم‌پان راست و

دامه‌زراو بکه، تووشی پشیوی بیروباوم‌پو گوم‌پایی و سه‌رنی

تیکچوون نه‌بین!!

{ رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ } په‌روم‌ردگارا!

هه‌رکه‌سیک به‌ دادومری خۆت و به‌هۆی سه‌ره‌پیچی کردن و

گوم‌پایی و لادانی خۆی له‌ ریگای راست، بیخه‌یه‌ دۆزه‌خه‌وه

بیگومان ریسوات کردوو، زه‌لیل و داماوت کردوو.

{ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ } نه‌وانه‌ سته‌مکارن، سته‌مکارنیش

که‌س نیه‌ بتوانی یارمه‌تییان بده‌و له‌ سزای دۆزه‌خ رزگاریان

بکا، سزادانیان به‌ ناگری دۆزه‌خ تۆله‌ستاندنیکێ دادوم‌ره‌انه‌یه‌و

ناکامی سته‌مکاری و سنوور به‌زینی خۆیانه!

{ رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُتَدَايِلًا يُبَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمَنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا }

خودایه! نیه‌ گویمان ئی بوو؛ بانگه‌وازیکه‌ریک که‌ پیغه‌مبه‌ره

(دروودی خوی له‌سه‌ر بی) بانگی دمه‌کردو داوی ئی کردین بۆ

موسولمان بوون و به‌رواهیتان به‌ خودا، بانگی کردین که‌ نیمان

به‌ خودای خۆمان بیینن، نیه‌ش به‌روامان پی کردو

موسولمان بووین و شوینی که‌وتین، به‌روامان به‌ تاک و ته‌نایی

خوداو دمه‌سه‌لاتی ره‌هاو بی سنووری هینا، هه‌روه‌ها نیمانمان

هینا به‌ هه‌موو نه‌و حوکم و شه‌ریعه‌ت و دابو نه‌ریت و

ره‌وشانه‌ی پیغه‌مبه‌ر بۆی هیناوین، هه‌موویمان و مرگرت و

قبوولمان بوو! { رَبَّنَا فَاعْفُ عَنَّا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مَعَ

الْأَبْرَارِ } خودایه! له‌ تاوانه‌ گه‌وره‌کانمان خۆش ببه، تاوانی

بچوو‌کمان ببۆشه، گونا‌هی گه‌وره‌و بچوو‌کمان ره‌ش بکه‌روه،

به‌مانخه‌ره‌ ریزی پیاوچاکانه‌وه، له‌گه‌ل راستلان بهمان‌رینه، له‌

دهمیننوه {ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ} پاداشیکه خودا دمداتوه به برواداران له بری کردهوی باشی دونیا یان {وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ} خودا ههره پاداشی باشی لایه بؤ کردار باشان نهویش بههشته.

{^{۱۹۶} لَا يَغْرُنْكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ} نهی نهو کهسهی که نهو جوړه بیروپایه به دلتاندا گوزمر دهکه نه یان نهی پیغهمبه (دروودی خوی لهسه بری) تو نههمه یان پی رابگه یه نه بلای: با نهو حالته و چوئیه تییهی کافرهکان تییدان له لهزمت و خوئی رابواردن؛ تو هه لنه خه له تیئنه، واقیعت لی چه واشه نهکا، چونکه نهو خوئی و کامه رانییه کاتییهی نهوان تییدان دریژخایه نهو، زور نامینیته وه راده گویرین بؤ کوشندترین سزا! پیویسته موسولمان چاو برپتته نهو پاداشهی که خودا بوی داناه که خوئی و کامه رانییه کی ههمیشه یی و بهرده واه له ژبانی بههشت.

{^{۱۹۷} مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَا لَهُمْ جَهَنَّمَ وَبَسَّ الْمَهَادُ} نهو بهرهلای و هاتووچو و رابواردنه یان خوئییه کی کاتی و ماوه کورته، زور نابا کوئیایی پی دئ پاشان گه پانه وه و هه وانه وه یان له دوزخدا دهب، که خرابترین شوینی هه وانه وه یه!

{^{۱۹۸} لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا} بهلام نهوانه ی تهقوی خودایان کردوه، پابهندی فهرمانه کانی بوون و خوئیان له نهی لیکراوه کانی پاراستوه، نهو له پاداشی نهودا چهند باخیکی بههشتیان ددریئت که به ژیر دارهکانیدا جوگی ناوی صاف دهکشین و به نارمزوی خوئیان لهزمت و مردهگرن و خوئی دهچیژن و لهم نیعمهت و لهزمتهدا هتا هه تیه دهمیننوه.

{ثَرَاوَةً مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ} میوانی ریژلیگراوی په رومردگان، به لوتفو که رهمی خوئی دایان دهپوئی، له که رهم و بهخشی خوئی بههرمه نندیان دهکا، نهو شوین و مهنزگا و بههشته رازاوه لهزمتیکی جهسته یی لی و مردهگرن.

{وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ} نهو لای خودایه له ریژو تهقدیر، زیاد لهو خوئیانه ی باسکران، نهو بؤ پیوا چاکان و هه لوئیست پاکان زور چاکره لهوهی که خوانه ناسان تییدا راده بویرن.. بویه پییان دهگوتری: (ابرار) چونکه له گهل باوک و دایک و کوړو کچیان چاکه کار بوون.

{^{۱۹۹} وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ} بیگومان لهو خاوهن نامانه هه یه: که برپوی به خودا هیناوه، موحه ممد به پیغهمبه دزمانی و نیمانی پی هیناوه، برپوی

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَمِلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنِّي بَعْضُكُم مِّنْ بَعْضٍ فَأَلَّيْنِ هَاجِرُوا وَأَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَوَدُّوا فِي سَبِيلِ وَقَتَلُوا وَقُتِلُوا لَا كُفْرًا عَنْهُمْ سِقَاتِهِمْ وَلَا ذُلًّا عَلَيْهِمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾ لَا يَغْرُنْكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ﴿١٩٦﴾ مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَا لَهُمْ جَهَنَّمَ وَبَسَّ الْمَهَادُ ﴿١٩٧﴾ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نَزِلًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ ﴿١٩٨﴾ وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ خَشِيعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْتُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾ يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

سُورَةُ التَّوْبَةِ

بهو فورنانه کردوه که بؤ ئیوه نیردراوته خورای {وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ} ههروهه ایمانیان بهو نامانهش هیناوه که بؤ خوئیان نیردراوه - که تهورات و نیجیله - نهوانه چهند رهوشتیکی ناوازمیان هه یه.

{خَاشِعِينَ لِلَّهِ} ترسو و خوئیکی تهواویان له خودا هه یه که بهروومی برپوی راست و پتهوه، چونکه هه رکاتی دل له خودا ترسا، هه موو جهسته نهو ترسه ی تییدا رنگ دداته وه.

{لَا يَشْتُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا} کالای پرپووچی دونیایی به نایین و بیرو باومر ناکرن... پاریزگاری نیگی خودایی دهکه نهو هیچی لی ناشیرنه وه، نهو موزده یی که له تهورات و نیجیلدا دراوه به هاتنی موحه ممد (پیغهمبه رانی نیشانه کانی خوئی زهمان) و رهوشت و پیغهمبه رایسته نیشانه کانی خوئی نیشانه ی نومه ته که ی چوئ پییان گه یشتوه ناوا بلاوی دهکه نه وه به خه لکی تری دهگه یه نن.

{أُولَٰئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ} نهوانه: که نهو رهوشانه یان تییدایه - جووله که بن یان گاور - پاداشی تهواوی کردهوی

له‌سزای ئەو پەرۆردگاری ئیوهی دروست کردوو له‌یه‌ک تاکه‌ که‌س، که‌ باوه‌ ئاده‌مه‌ هه‌مووتان له‌ ئاده‌م که‌وتوو نه‌ته‌وه‌و نه‌ویش له‌گه‌ڵ دروستکراوه‌.

{وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا} هه‌ر له‌و ره‌جه‌له‌ک و ره‌گه‌زه‌ی باوه‌ ئاده‌می ئی دروستکرد، دایکه‌ (حه‌وا)شی دروستکردوو، که‌ خیزانی ئاده‌مه‌! یان وه‌کوو ده‌لێن: له‌ په‌راسووی چه‌پی ئاده‌م دایکه‌ (حه‌وا)ی دروستکرد! {وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً} له‌و ژن و می‌رده‌ که‌ (ئاده‌م و حه‌وا)ن ئاده‌میزاد که‌وتۆته‌وه‌، پی‌او‌ی زۆرو ئافرته‌ی فره‌یان ئی که‌وتوو نه‌وه‌، نه‌مجار له‌و وه‌چه‌و نه‌وانه‌ی له‌ ئاده‌م و حه‌وا که‌وتوو نه‌وه‌ په‌یوه‌ندی خزمایه‌تی و خیزانی تێدا رسکاندون؛ بۆنه‌وه‌ی به‌زمییان به‌ یه‌کتردا بێته‌وه‌و، هاریکاری یه‌کتری بکه‌ن و زه‌وی ئاوه‌دان بکه‌نه‌وه‌و کۆمه‌لگای به‌خته‌ومرو خودا په‌رست پێکه‌وه‌ بنێن، بۆیه‌ جاریکی تر جه‌ختی له‌سه‌ر ته‌قواو خۆپاراستن له‌سزای پەرۆردگار کردوه‌و فه‌رمووی: {وَأَقْرَأُوا لِلَّهِ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ} خۆتان بپاریزن له‌سزای ئەو خودایه‌ی که‌ به‌ناوی ئەوه‌وه‌ داوای شت له‌یه‌کتری ده‌که‌ن – وه‌کوو ده‌لێی بۆ خاتری خودا وایکه‌، یان توخودا وامه‌که‌ هتد! –

{وَالْأَرْحَامُ} هه‌روه‌ها خۆتان بپاریزن، له‌ پچه‌رانندی په‌یوه‌ندی خزمایه‌تی، چونکه‌ هه‌بوونی خزمایه‌تی نیعه‌مه‌ته‌و داخوازی و وفا و نه‌رکه‌ ده‌بێ سوپاسی خودای له‌سه‌ر بکری! خزمایه‌تی په‌یوه‌ندی و خۆشه‌ویستی و هاریکارییه‌، مرۆف له‌ژێر سایه‌یدا هه‌ست به‌ خۆشه‌بختی و کامه‌رانی ده‌کا، هه‌ست به‌ پشت و قوومت و هی‌زی مه‌عه‌نوی ده‌کا، له‌ناو کۆمه‌لدا که‌یف خۆش ده‌بێ به‌ کامه‌رانی خیزان و خزمانی، خه‌مناک ده‌بێ به‌ ناخۆشییان.

{إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا} بێگومان خودا به‌سه‌ر هه‌موو کرده‌وه‌یه‌کی ئیوه‌دا چاودێرو ئاگاداره‌، بناغه‌ی هه‌موو هه‌لوپه‌ست و بیرو باوه‌ریکتان ده‌زانێ وه‌ زانیه‌ به‌ نه‌ندازه‌و چۆنیه‌تی کاریگه‌ری ئەو کردارو هه‌لوپه‌ستانه‌تان له‌سه‌ر دڵ و دمووروتان و هی‌چی ئی ون نابێ، هی‌ج حوکه‌م و یاسایه‌کتان بۆ دانانی نه‌گه‌ر به‌رژه‌وه‌ندی و خۆشه‌بختی دونه‌یا و قیامه‌تتانی تێدا به‌دی نه‌کری!

{وَأَتُوا إِلَتَامَى أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَبَدَّلُوا الْخَيْثَ بِالطَّيِّبِ} ئەو سهرپه‌رشتیاری هه‌تیوان! هه‌رکاتێ هه‌تیو با‌لغ بوو، پێگه‌پشت، ما‌ل و دارایی خۆیان که‌ له‌ژێر ده‌ستی ئیوه‌دا یه‌ بیان ده‌نه‌وه‌و هی‌چی ئی گل مه‌ده‌نه‌وه‌، له‌سه‌رده‌می مندا‌لیشیدا له‌ ما‌ل و دارایی خۆی نه‌فه‌قه‌ی بۆ دابین بکه‌ن، هی‌ج

خۆیان و مرده‌گرنه‌وه‌، له‌سه‌ر هه‌موو کرده‌وه‌یه‌کی چاکیان پاداشی ته‌واویان لای خودایه‌و په‌ز مه‌نده‌ کراوه‌ بۆیان، {إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ} خودا زۆر خیرایانه‌ لی‌کۆلینه‌وه‌و حیساب و سه‌رژمیری کرده‌وه‌ی ئاده‌میزادان ده‌کا، له‌ماوه‌یه‌کی زۆر کورت و که‌مدا حیساب و لی‌کۆلینه‌وه‌ی بێ هه‌له‌ و بێ سته‌م بۆ به‌نده‌کانی خۆی ده‌کا، حوکه‌م و فه‌رمانی خودا پێداچوو نه‌وه‌و هه‌لو مه‌شاندنه‌وه‌ی تێدا نییه‌.

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا} ئەو ئەو که‌سانه‌ی که‌ بپرواتان هه‌یه‌و نیامانتان هی‌ناوه‌، خۆپاگرو به‌رده‌وام بن له‌سه‌ر به‌جێ هی‌نایی نه‌رکه‌ پتویسته‌کانی ئایین، وه‌کوو نه‌نجامدانی پێنج نوێزه‌ فه‌رزه‌کان.

هه‌روه‌ها خۆپاگر بن له‌به‌رامبه‌ر به‌لا و نه‌خۆشی و ناخۆشی و هه‌زاری و نه‌داری، {وَصَابِرُوا} پێشپه‌رکی صه‌بر و ئارامگرتن بکه‌ن له‌گه‌ڵ دوژمندا، به‌رامبه‌ری نه‌فس و ئارم‌زۆ بکه‌ن.. {وَرَابِطُوا} له‌ سه‌نگه‌ردابن بۆ دوژمن؛ هه‌موو کاتێ خه‌ریکی خۆ ئاماده‌کردن بن بۆ جیهاد و به‌رگری له‌ ما‌ل و نامووس و نیشتیمان و ئایین، هه‌موو کاتێ حازرو ئاماده‌ باش و گوێ له‌مست بن بۆ فه‌رمانی فه‌رمانپه‌روایی موسو‌لمان!!

{وَأَقْرَأُوا لِلَّهِ لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ} ته‌قوای خودا بکه‌ن، بترسن له‌ تۆله‌و سزای، به‌نه‌تی و به‌ ئاشکرا خوداتان له‌به‌رچاو بێ! پابه‌ندی فه‌رمان بن و خۆپاری‌زن له‌ نه‌هیه‌یه‌کانی، به‌لگوو سه‌ره‌راز بن، ئاشکراشه‌ که‌ سه‌یک پابه‌ندی ئەم ئامۆزگاریانه‌ بێ به‌ مورا‌د ده‌گا و له‌ ناخۆشی رۆژی قیامه‌ت رزگاری ده‌بێ! سه‌ره‌رازی دونه‌یا و قیامه‌ت ده‌بێ!

کۆتایی سوره‌تی آل عمران

سوره‌تی (النساء)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ} ئەو ئاده‌میزادانی هۆشه‌مه‌ند! خۆتان له‌سزای پەرۆردگارتان بپاری‌زن به‌وه‌ که‌ پابه‌ندی فه‌رمانه‌کانی بن و له‌ نه‌ی‌لی‌کراوه‌کان دوور بکه‌ونه‌وه‌، له‌هه‌موو شتێکدا که‌ په‌یوه‌ندی به‌خودا په‌رستی و مافی به‌نده‌کانی خوداوه‌ هه‌یه‌، به‌گوێه‌ی به‌رنامه‌ی خودا ره‌فتار بکه‌ن، خۆتان بپاری‌زن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴿١﴾ وَآتُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَبْدِلُوا الصَّغِيرَاتِ بِالْكُبَرَىٰ ۚ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ ۚ إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا ﴿٢﴾ وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَفْسِدُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِمَّنْ وَكَلْتُمْ ۚ وَزَيَّغْ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةٌ أَوْ مَمْلُوكَتٌ أَيْمَانُكُمْ ۚ ذَلِكَ أَذْنَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا ﴿٣﴾ وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً ۚ فَإِنْ طِبَّنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنَسًا مِّنْ يَّتَا ﴿٤﴾ وَلَا تُوْثَرُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَمًا وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَّرْفُوعًا ﴿٥﴾ وَابْتَلُوا الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا ۚ وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَعْفِفْ ۚ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ ۚ فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ ۚ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٦﴾

نهند از همه کیش له مالی هه تیوه که تیکه له به مالی خوتان نه کهن، مال و سامانی حه لالی خوتان پیسو و حهرام نه کهن، به هوئی تیکه لاوو بوونی مالی هه تیوان. {وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ} مالی هه تیوان له کهن مالی خوتان مه خون، بویه ش له جباتی هه موو ته صه روفیک که له مالدا ده کری وشه ی (اکل = خواردن) ی به کارهینا چونکه زور به ی ته صه روفو هه لس و که وتی مال و دارایی به مه به ستی خوار دنه. وشه ی (الی) به مانا (مع) هاتوو واته: مال و دارایی هه تیوان مه خه نه پال مال و دارایی خوتان به مه به ستی خوار دن! نیوه نه گهر واکه ن مالی حه لالی خوتان گو ریوه ته وه به مالی حهرام که هی هه تیوه کانه، نه مه ش تاوانیکی که لیک که ورهیه و خوتانی لی به ریزن و توخنی مه که ون، وده کو و ده فرموی: {إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا} بیگو مان خوار دنی مالی هه تیو تاوانیکی که ورهیه!

{وَأِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَفْسِدُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِمَّنْ وَكَلْتُمْ وَثَلَاثَ وَرَبَاعَ} نه گهر له دلی خوتاندا هه ستان کردو ترسان له و دی که مالی ژنی چه تیوه بخون و مافی پیشیل بکه ن: نه وه نابئی مارمیان بکه ن، چونکه خودا له باتی ماره کردنی نه وان بوی حه لال کردوون که ژنی تر ماره بکه ن دوو، سی، چوار.

مه به ستی نایه ته که به گویره ی هوئی هاتنه خواره وه که ی دیاری ده کری، جا یان دمر باره ی ماره کردنی نافرمتی ناچه تیوهیه، واته: نه گهر چه تیویکتان له لا بوو ترسان له و دی که مارهی هاوشانی خوی نه ده دیتی، واز له و بیته و هه ول بده نافرمتیکی تر ماره بکه، نافرمتی تر زورن، دمتوان مارمیان بکه ن، دوو، سی، چوار، واته: زیاد له ژنیک تا چوار دروسته، به لام به مه رچیک داد به رومرانه هه لس و که وتیان له کهن بکه ن و مافیان پیشیل نه که ن.

{فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةٌ} نه گهر ترسی نه و متان هه بوو داد و مرانه له که لیاندا نه جوو لینه وه ته نها به یه ک ژن دابین ببن و قه نیات بکه ن!

{أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ} یان که ویستان زیاد له نافرمتیکتان هه ی، نه وه نافرمتی کو یله په یدا بکه ن، چونکه نه و نافرمته که نیزه کانه نه گهر زوریش بن ره وایه! {ذَلِكَ أَذْنَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا} نه مه گونجاوتره بونه و دی سته م نه که ن.

{وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً} به دل خوشی و دل فراوانییه وه مارمی بدن به خیزانه کانتان، هیج گبری و

منجه منجی تیدا مه که ن.. چونکه مارهی نیشانه ی خوشه ویستی نیوان ژن و میرده.

{فَإِنْ طِبَّنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنَسًا مِّنْ يَّتَا} نه گهر نافرمته کان به ویست و نارمزوی خو یان به یی فرت و فیل و هه ره شه، بریکیان له و مارمیه پیدان، نه وه حه لاله و به نه وشی گیانی بیخون و هیج گونا هی تیدا نیه و حه لال و زواله.

{وَلَا تُوْثَرُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ} خیطابه که بو کومه لی موسولمانانه، یان بو سه ره پرشتیارانه نه هییه که گشتیه به بو

هه موو مال و سامانیک که ددریته مرو فی گیل و نه زان. {الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَمًا} نه و مال و داراییه ی که په رومردگار بو نیوه ی کردو وه به هوئی دریزه پیدانی ژیان و هوکاری خوش گوزمران و ریک و پیک کردنی کاروبار، چونکه مال و سامان ره گی ژیان، به هوئی مال و داراییه وه که ل و نیشتمان پیش ده که وئی قه لای ژیان و شاره ستانی بینا ده کری، تاکو کومه ل

خۆشبهخت و کامهران دهبن به مال و سامان دعتوانین بهسەر دوژمندا زال ببین.

{وَأَرْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ} واته: مال و سامانهكهیان بکه نه شوینی و مددستهینیانی رزق و روژی و پۆشاک و پێداویستی زیان بۆیان، مال و داراییهكهیان بۆ بخه نه ئیش و بازرگانییان بۆ پێوه بکه نه و بژیو و پێداویستیان له بهرو بووم و قازانجی مالهكهیان بۆ دابین بکه نه، نهك له خودی مالهكه نهفهقه و پێداویستیان بۆ دابین بکه نه!

{وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا} با هه موو سه ره په رشتیاریك به و سه فه به و گیل و (حیجر) له سه ر دانراوه ی ژیر دهستی خۆی قسه ی باش و هیوا به خش بلن: نه گه ر مندا ل بوو بلن رو له: مال مالی خۆته و من و ده کیل و سه ره په رشتیاریم به سه ر مالهكه ته وه، هه ر كه په گه یشتی مالهكه ت ده خه مه وه ژیر ده ست، نه گه ر گیل و نه فام بوو ناموژگاری بكا و هه لی بنی بوئه وه ی مالی خۆی به فه یز نه دا و تی ی بگه یه نی كه سه ر نه جامی مال به فه یز ده و نه داراییه، هه می شه ریگای راستی نیشان بدا، گه شبینی فه یز بكا، دلخۆشی بداته وه، هه لی بنی بۆ كار كردن و بۆ راستایی.

{وَابْتَغُوا الْيَمَامَى حَتَّى إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ} هه تیوه كان تا قی بکه نه وه پێش با لبع بوون، یان دوا ی با لبع بوون، چونكه به لای نه بو حه نه فه و شافیه ییه وه پێش با لبع بوون به لای مالیكه وه دوا ی با لبع بوون تا قی كرده نه وه كه نه نجام ده درئ.

به مه به سه تی تا قی كرده نه وه به شه یك له مالهكهیان بدنه وه بوئه وه ی ئال و ویری پێوه بکه نه، چاودیریان بکه نه بزانه هه ئس و كه وتیان چۆنه، جا {فَإِنْ آتَيْتُمْ مِنْهُمْ زُجْجًا فَأَدْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ} نه گه ر عاقل و لیژانینتان تیدا به دی كردن و، زانیان سه و دا و مامه له یان ریك و په یكه، هه ئس و كه وتیان هۆشه مندانه یه، نه وه مالهكهیان وئ بدنه وه با بۆ خۆیان كاروباری خۆیان هه لسه ریژن.

{وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا} مال و سامانهكهیان به هه وانته و بی جی و ری مه خۆن بتانه وئ پێشبركی بکه نه و پێش نه وه ی با لبع ببین مالهكهیان بخۆن و ده ست پێش خه ری بکه نه و بلن تا لیان نه ستاند و وینه وه، بادهستی خۆمان بووه شینین، واته: به هیه چ جوړیك خواردنی مالی هه تیوو ره وای نییه و نزیکه مه كه ونه وه..

{وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَغْفِرْ} كه سه یك ده و له مه مند بوو پێویستی په نه بوو، با ده ست درژی نه كاته سه ر مالهكهی و هیه چی لی هه ئه گری به لام {وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ} كه سه یك

هه ژار بوو، سه ره په رشتی كرده كه شه ده ستی ده گرت و ریگای بری نیش و کاری لی ده گرت، با له مالی هه تیوه كه به نه ندازه ی پێویستییه كه ی هه لبرگری و پێداویستی خۆی په دابین بكا، زیده ره و ی تیدا نه كا!

{فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا} نه ی سه ره په رشتیاریان! كه مالهكانتان دایه وه به هه تیوه كان، شایه تیایان لی بگرن به وه ی كه مالهكانتان داونه وه و هیه چتان له نه ستۆدا نه ماوه، چونكه نه م شایه ت گرتنه — دوا ی به رچا و گرتنی دوو مه رچی پێشو كه با لعی و ژیرییه — گومان دوو خه ره و مه یه و كێشه لابه ره، چه سه پنه ره بۆ نه مانه ته كه! خودای مه زن و زانا با سه رترین شایه ت و چاودیره، ناگای له چۆنیه تی سه ره په رشتی كردن و مال پێدانه وه كه یان هه یه، حیساب و لیكۆلینه وه له گه ل هه موو كه س ده كا، پاداشت و سزای هه موو كرده و مه یه ك ده داته وه.

{لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ} پیاوان به شی خۆیان هه یه له و كه له په و ره ی باوك و دایك و خزم به جی دیلن، هه ره و ها ئا فه رده تان به شی خۆیان هه یه له و كه له په و ره ی دایك و باوك و خزم به جی دیلن، واته: نه گه ر هه تیوه كان مایان هه بوو له و كه له په و ره ی باوك و دایك و خزم به جی دیلن؛ نه وه هه موویان تیدا ها و به شن، جیاوازی نیوان نیر و می نیه، ماله به جی ماوه كه زۆر بی یان كه م بی، هه ركه سه به پێی خۆی به شه كه له په و ره ی ده دریتئ.

{نَصِيبًا مَّفْرُوضًا} نه وه به شه یك دیاری كراو و حه قیكی چه سپاو و دانراوه، كه س بۆی نیه لیی كه م بكا ته وه یان مه نی بكا.

نه مجار قورئان لایه نیكی ده روونی چاره سه ر ده كا، نه ویش ناماده بوونی نه و خزمه نه یه — كه له به ر خزمه نزیکه كان میرات نابهن — نه وانه بۆ كوړی میرات به شكردنه كه دینه پێشه وه، داوا ی میرات ده كهن، وه كوو برای باوكی له گه ل هه بوونی برای دایك و باوكیدا، یان مام له گه ل هه بوونی باوك... هتد بۆیه ده فه رموی: {وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينُ فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا} نه گه ر خزمه میرات لی زموت كراوه كان ئاماده ی كوړی دابه شكردنی میرات بوون و، داوا یان كرد به شیان بدرئ، شه یكیان بدنه ی، ته نانه ت نه گه ر كه می ش بی بی به شیان مه كهن، با به دل شكای نه گه رپنه وه و دلیان نه ئیش و دزایه تی له ناو بنه ماله دا په یدانه بی! قسه ی نه رمو نیانیان

له گه لدا بکه، بؤ نه وهی نهو ماله که مهی دهیاند ریئت به زوری بزانی و خرمایه تی و دوستایه تی زیاتر پی پته و بی.

{^۹ وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا } با نهو سه ره به رشتیاری هه تیوانه بترسین، ریزی هه تیوان بگرن؛ قسهی خوشیان له گه لدا بکه، به رۆله و کوره بچو که کهم بانگیان بکه. واته: وهکوو چۆن به نهرم و نیانی به خوشه ویستی بانگی مندالی خوین ده کهم با به و شیوه بانگی نهوانیش بکه، با نهو به خه نه یادی خوین که نهوانیش لهوانه یه بمرن و منداله کانیان به هه تیوی بکه ونه ژیر دهستی خه لکی تر، مندالی نهوانیش پاشگوئ بخری و زهبرو زهنگیان له گه لدا به کار بهیئرئ! جا با نهو سه ره به رشتیاریانه له خوا بترسن و ته قوای خودا بکه و خو بیاریزن له وهی که به خرابی هه لئس و کهوت له گه ل هه تیوی ژیر دهستیان بکه، با به شیوه یه که مامه له یان له گه لدا بکه که بیانی خوشه له گه ل مندالی خوین پاش مردنیان بکری.

{^{۱۰} إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَى ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا } دلتیابن، نهوانه مالی هه تیوان به نارده وای بی جی دهخون، نهو با بزانی: نهوانه ناگر دهخه نه ورگی خوینانه وه، ورگی خوین پر ده کهم له ناگر، واته: شتیک دهخون که دهبیته هوی چوونه ناو ناگر و سووتاندیان!

{^{۱۱} وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ إِنَّكَ أَنْتَ عِنْدَ عَيْنِ رَبِّكَ فَاصْبِرْ } لهو به ولاره دهخینه ناو دوزه خه وه به ناگر دهسووتیندرین؛ ناگریکی سووتینه: که (وقود) و که ره سه که ی ناده میزادو به رده.

{^{۱۲} يٰۤاَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَادِيَ الَّذِينَ ظَلَمُوا فَهُمْ يَنْهَوْنَكُمْ عَنْ أَنْ تَعْمَلُوا مِنَ الْأَعْمَالِ شَيْئًا إِنَّكُمْ إِذْ تَعْمَلُونَ لَهَا أَنْ تَلْبَسُوا الْحُكْمَ كَمَا تَلْبَسُونَ الْبُرْءَ } به روه ردگار دهر باره ی میراتگرتنی منداله کاننان بهم شیوه یه فه رماننان پی ده کاو به شه کانیان دیاری ده کا {^{۱۳} لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ضَلُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَهُوَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ } نه گهر یه کیلک مرد کور و کچی له دوا به جیمان، نهو بؤ هه نیرینه یه که دوو چه ندانه ی میینه هه یه! چونکه پیوا بهر برسیاره به برژیوی و خیزانی و کارکردن و چه شتنی جوړه ها نارده حه تی و ماره یی پیدانی خیزانی.

به لام نافرمت داوای دابین کردنی برژیوی که سی لی ناکری، کچ بی، خوشک بی، دایک بی، خیزان بی یان پوور بی، برژیوی که سی له سه ر نیه ماره یی به کهس نادا، جا {^{۱۴} فَإِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ } نه گهر میراتگره کان هه موویان نافرمت بوون دوو یان زیاتر، نهو دوو بهش له سی بهشی ماله که بوخوین ده بن.

لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا ﴿٧﴾ وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقَرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينُ فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٨﴾ وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَى ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ﴿١٠﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَادِيَ الَّذِينَ ظَلَمُوا فَهُمْ يَنْهَوْنَكُمْ عَنْ أَنْ تَعْمَلُوا مِنَ الْأَعْمَالِ شَيْئًا إِنَّكُمْ إِذْ تَعْمَلُونَ لَهَا أَنْ تَلْبَسُوا الْحُكْمَ كَمَا تَلْبَسُونَ الْبُرْءَ ﴿١١﴾ فَإِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا الشُّدُّ مِمَّا تَرَكَ إِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ أَبَوَاهُ فَلِأُمِّهِ الثُّلُثُ فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِأُمِّهِ الشُّدُّ مِّنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ ؕ أَبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا فَرِيضَةٌ مِّنْ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٢﴾

{^{۱۳} وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ } نه گهر میراتگر ته نها میینه یه که بوو، نهو نه وهی ماله که ده با. دهر باره ی به شه میراتی دوو کچ نه گهر نیرینه یان له گه لدا نه بوو، چه ند واتیاه که هه یه: نیبنو عه بیاس دهفه رموی: حوکمی دوو کچ حوکمی کچی که واته نه وهی ماله که ده بن! چونکه نایه ته که دهفه رموی: {^{۱۴} فَإِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ } واته: له دوو زیاتر نه بن هه نیرینه یان ده که وئ. جه ماوردی زانیان دهفه رموون: حوکمی دوو کچ حوکمی دوو خوشکه، واته: دوو بهش له سی بهش ده بن، چونکه قورشان دهر باره ی دوو خوشک دهفه رموی: {^{۱۵} فَإِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ } هه روه ها چونکه خوشک له گه ل براکه یدا سی یه که ده با دهی ده بن له گه ل خوشکیشیدا سی یه کی بهر که وئ. هه روه ها چونکه نیبنو مه سوود بؤ دابه شکردنی میراتی کابرایه که که چیک و کچی کورو خوشکیکی له پاش به جی مابوون، بهم شیوه یه دابهشی کرد، شش یه که بؤ کچی کوره که و نیوه بؤ که که بؤ نه وهی بهشی هه روه وکیان بکاته دوو بهش له سی

دانه‌ودی قهرزه‌کانیه‌تی! واته: دوی مردنی ناده‌میزاد نه‌گهر مال‌و دارایی له پاش به‌جی ما، پیش هه‌موو شتیک حه‌قی کفن و دفنی لی ددری، نه‌مجار قهرزیک که په‌یوه‌ندی به ژیمه‌ی مردوو‌ده‌که وه هه‌بی لی ددری‌ته‌وه، دوا‌ی نه‌گهر وه‌صیه‌تی کردبوو، تا نه‌ندازه‌ی سی‌یه‌کی مال وه‌صیه‌ته‌که‌ی نه‌نجام ددری، نه‌مجار نه‌ودی مایه‌وه به‌سهر میراتگره‌کاندا به گو‌یره‌ی شهرع دابه‌ش ده‌کری!

{آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا} نه‌وانه‌ی میراتیان بو‌ دیاری کراوه‌و خودا دهرباره‌یان وه‌صیه‌تو نامۆزگاری کردن، دایک و باوک و کو‌رو کچی خوتانن له کاتی به‌شکردنی میراتدا سته‌میان لی مه‌که‌ن؛ هه‌رکه‌سه به‌شه میراتی خو‌ی بده‌نی، نه‌چن وه‌کوو سهرده‌می پیش نی‌سلام نافرمتو مندال بی به‌ش بکه‌ن! نی‌وه نازانن کامه‌یان زیاتر سوودی دنیاو قیامه‌تان پی ده‌گه‌یه‌نی، نه‌م به‌ش کردنه به‌شکردنیکه خودا دیاری کردوه، که‌س بو‌ی نیه گو‌رانکاری تیدا بکا، خودا بو‌خو‌ی دمرانی چی له به‌رژه‌وه‌ندی به‌نده‌کانیدایه، هه‌موو شتیک له شوینی شیای خو‌ی داده‌نی، میراتی له نی‌و نی‌وده‌دا به‌ش کردوه به‌شی‌وه‌یه‌کی عادلانه‌و به‌رژه‌وه‌ندی هه‌موو که‌سی له‌به‌رچاو گرتووه {إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا} به‌راستی خودا زاناو دانایه، هه‌موو کاریکی له جیی خو‌یدایه، نی‌وه‌ش به‌ گو‌یره‌ی نه‌و یاسایه میرات به‌شبه‌ش بکه‌ن، سته‌مکاری تیدا مه‌که‌ن.

{وَلَكُمْ نَصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ} بو‌ نی‌وه‌ی می‌رد هه‌یه نی‌وه‌ی نه‌و مال‌و داراییه‌ی که‌ژنه‌کانتان به‌جیی دی‌لن به‌مه‌رجی مندالیان له دوا به‌جی نه‌می‌نی، جا نه‌و منداله له‌م می‌رده‌ی بی‌ یان له می‌ریکی تری بی، نه‌و منداله نی‌ر بی یان می، یه‌ک بی یان زیاتر، مندالی خو‌ی بی یان مندالی مندالی بی، مه‌رجیش نیه نه‌و ژنه گواسترا‌بی‌ته‌وه به‌لکوو ته‌نها ماره کرابی به‌سه؛ {إِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يَوْصِيَنَّ بِهَا أَوْ ذِينَ} نه‌گهر نافرمته‌که‌ی مندالی هه‌بوون، نه‌وه می‌رده‌که‌ی چواریه‌کی هه‌یه نه‌وی تری بو‌ خزم و که‌سو کاریه‌تی، نه‌گهر که‌سی تری نه‌بوو ددری به (بیت المال).

نه‌مه دوی دانه‌ودی قهرزو جی‌به‌جی کردنی وه‌صیه‌ته‌که‌ی {وَلَهُنَّ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَّ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمْنُ مِمَّا تَرَكَنَّ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يَوْصِيَنَّ بِهَا أَوْ ذِينَ} چواریه‌کی مالی به‌جی‌ماوی می‌ردی ده‌با، نه‌گهر می‌رده‌که‌ی مندالی به‌جی نه‌هیشته‌بوو، هه‌شت یه‌کی ده‌که‌وی، نه‌گهر

به‌ش، جا نه‌گهر کچ له‌گه‌ل کچی برا‌که‌یدا دوو له سی‌یان به‌رکه‌وی، ده‌بی له‌گه‌ل خوشکی خو‌یدا هه‌مان به‌ش به‌رن؛ به‌ کورتی نه‌گهر منداله‌کان نی‌رو می‌ بوون نه‌وه هه‌موو نی‌رینه‌یه‌ک دوو هی‌نده‌ی می‌ینه ده‌با، نه‌گهر یه‌ک کچ بوو نی‌وه‌ی ماله‌که ده‌با، نه‌گهر دوو کچ یان زیاتر بوون، نه‌وه به‌ رای جه‌ماومری زانایان دوو به‌ش له سی‌ به‌ش ده‌به‌ن، نه‌گهر یه‌ک کو‌ر بوو هه‌موو ماله‌که ده‌با، نه‌گهر چه‌ند برا‌یه‌ک بوون، به‌یه‌کسانی ماله‌که له ناویاندا دابه‌ش ده‌کری!

{وَلَا يُؤْتِيهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ} باوک و دایکی مردوو هه‌ریه‌که‌یان شه‌ش یه‌کی ده‌که‌وی له‌و که‌له‌پوو‌ره‌ی له مردوو‌ده‌که جی‌ماوه، به‌مه‌رجی مردوو‌ده‌که مندالی له پاش جی‌مایه‌ی! {فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ} نه‌گهر مردوو‌ده‌که مندالی نه‌بوون {وَوَرِثَةُ أَبَوَاهُ} باوک و دایکی هه‌بوون {فَلِلَّامَةِ الثَّلَاثُ} نه‌وه سی‌یه‌کی میراته‌که بو‌ دایکیه‌تی.

{فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِلَّامَةِ السُّدُسُ} نه‌گه‌ مردوو‌ده‌که وی‌رای باوک و دایکی خوشک و برای هه‌بوون، نه‌وه دایکه‌که شه‌ش یه‌کی ماله‌که ده‌با.

به‌کورتی دایک سی‌ یه‌ک ده‌با، نه‌گهر نه‌ودی میراتگر نه‌بوو، یان دوو یان زیاتر له خوشک و برا نه‌بوون. نه‌گهر نه‌ودی میراتگر هه‌بوو، یان ژماره‌یه‌ک له خوشک و برا هه‌بوون، نه‌وکاته شه‌ش یه‌ک ده‌با.

باوک شه‌ش یه‌ک ده‌با نه‌گهر نه‌ودی میراتگر هه‌بوون، جا نه‌گهر نه‌وه‌که کچی‌ک بوو، نه‌وه نی‌وه‌ی ده‌با، نی‌وه‌که‌ی تر باوک‌که به‌ فهرج و به‌ ته‌عصیب ده‌با.

دایک نه‌گهر یه‌کی له ژن و می‌ردی له‌گه‌لدا بوو، سی‌ یه‌کی باقی مانده ده‌با، وه‌کوو نه‌وه ژنیک بم‌ری می‌رد و دایک و باوک هه‌بن، ماله‌که ده‌کری به‌ شه‌ش به‌ش، سی‌ به‌شی بو‌ می‌رده‌که‌یه، سی‌یه‌کی باقی مانده که به‌شی‌که له شه‌ش به‌شه‌که بو‌ دایکه‌که‌یه، دوو به‌شه‌که‌ی تر باوک‌که به‌ شی‌وه‌ی عه‌صه‌به‌یی ده‌با. یان نه‌گهر پیاوی‌ک بم‌ری ژنیک و باوک و دایکی له دوا به‌جی بم‌ینن! ماله‌که ده‌کری به‌ دوانزه به‌ش، ژنه‌که چواریه‌ک ده‌با، دایک سی‌ یه‌کی باقی مانده ده‌با نه‌وی تری که شه‌ش به‌شه بو‌ باوک‌که‌یه به‌شی‌وه‌ی عه‌صه‌به‌یی ده‌با، نه‌م دوو مه‌سه‌له پی‌یان ده‌گوتری (العمریه) یان (الغراوین)..

نه‌م میراتگرتن و به‌ش کردنه {مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يَوْصِيَنَّ بِهَا أَوْ ذِينَ} له دوی جی‌به‌جی کردنی وه‌صیه‌تی مردوو‌ده‌که و

میرده‌ک‌هی مندالی له پاش به‌جی مابی، ته‌نانه‌ت نه‌گهر کابرای میرد زیاد له ژنیکی هه‌بی، ههر هه‌موویان هاوبه‌شن له جواریه‌ک، یان هه‌شت یه‌که‌که‌دا، نه‌مه دواى دانه‌وه‌ی قه‌رزو جی‌به‌جی کردنی نه‌و وه‌صیه‌تانه‌ی ده‌یان‌که‌ن!

{وَإِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَالَةً أَوْ امْرَأَةٌ وَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتُ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ} په‌روم‌دگار له‌م نایه‌تانه‌دا میراتگرانی کردوون به‌ سێ تا‌قم. تا‌قمیک راسته‌وخۆ په‌یوه‌ستن به‌ مردوو‌ه‌که‌وه نه‌وانیش باوک و دایک و کو‌رو کچن، تا‌قمیک په‌یوه‌ندیان به‌ مردوو‌ه‌که‌وه هه‌یه، به‌هۆی عه‌قدی ماره‌یی، نه‌وانیش ژن و میردن.

تا‌قمیک په‌یوه‌ندیان به‌ مردوو‌ه‌که‌وه هه‌یه به‌هۆی ناوه‌ندی (واسیط) وه‌ نه‌مه‌یان پێ‌یان ده‌گوترئ (کَلَالَةً) که‌وابی (که‌لاله‌) خزمیکه‌ جگه‌ له‌ باوک و دایک و کو‌رو کچه‌، جا چونکه‌ تا‌قمی یه‌که‌م خزمایه‌تیان بۆ مردوو‌ه‌که‌ زۆر به‌ هیزه‌و قه‌ت له‌ میراتگرتن نا‌که‌ون پێش هه‌موانی خست، نه‌مجار با‌سی تا‌قمی دووه‌می کرد.

نه‌مجار هاته‌ سه‌ر با‌سی تا‌قمی سییه‌م به‌ (کَلَالَةً) ناو ده‌برێن و خزمی جگه‌ له‌ باوک و دایک و کو‌رو کچن.

حوکمی میراتگرتنی (کلاله‌) نه‌وه‌یه: نه‌گهر مردوو‌ه‌که‌ خوشک و براى دایکی هه‌بوون هه‌ریه‌که‌یان شه‌ش یه‌کی هه‌یه. {فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ} نه‌گهر زیاد له‌ یه‌کیک بوون نه‌وه له‌ سییه‌ک‌دا هاوبه‌شن، به‌لگه‌ له‌سه‌ر نه‌وه‌ی که‌ مه‌به‌ست به‌ خوشک و برا له‌ نایه‌تی (کلاله‌) دا خوشک و براى دایکین، قیرانه‌تی سه‌عدی کو‌ری نه‌بی وه‌دق‌قاصه‌ که‌ ده‌فه‌رموئ: (وله‌ أخ أو أخت من أم). هه‌روه‌ها چونکه‌ لی‌رده‌ا به‌شه‌که‌یان شه‌ش یه‌که‌، یان سێ یه‌که‌، نه‌م دوو به‌شانه‌ش به‌شی دایکن که‌وابی ده‌شێ که‌سیک به‌هۆی دایکه‌وه‌ بگاته‌ مردوو هه‌مان به‌شی به‌ربکه‌وئ.

به‌گورتی براو خوشکی دایکی دوو حاله‌تیان هه‌یه:

۱- نه‌گهر برا، یان خوشک، به‌ته‌نها بوو، هه‌ریه‌که‌یان شه‌ش یه‌کی هه‌یه.

۲- نه‌گهر زیاد له‌ یه‌کیک بوون، هاوبه‌شن له‌ سێ یه‌که‌دا، فه‌رقی نی‌رو می‌یان نیه‌.

نه‌مانه‌ هه‌موو {مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَى بِهَا أَوْ ذِئْنٍ} دواى جی‌به‌جی کردنی وه‌صیه‌ت و دانه‌وه‌ی قه‌رزده‌کان {غَيْرُ مُضَارٍّ} به‌مه‌رجیک دانه‌وه‌ی قه‌رزو جی‌به‌جی کردنی وه‌صیه‌ته‌که‌ی زیان به‌ میراتگرو خاوه‌ن قه‌رزده‌کان نه‌گه‌یه‌نئ!

﴿ وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْنَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَى بِهَا أَوْ ذِئْنٍ وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْنَ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمْنُ مِمَّا تَرَكْنَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصَوْنَ بِهَا أَوْ ذِئْنٍ وَإِنْ كَانَتْ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَالَةً أَوْ امْرَأَةٌ وَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتُ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَى بِهَا أَوْ ذِئْنٍ غَيْرِ مُضَارٍّ وَصِيَّةً مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿١٢﴾ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٣﴾ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٤﴾

هه‌لبه‌ته‌ زیان گه‌یاندن له‌ وه‌صیه‌ت و قه‌رزدا چه‌ند جو‌ریکی هه‌یه.

۱- کابرا دان به‌ قه‌رزداریدا بنی بۆ بی‌گانه‌یه‌ک به‌ جو‌ریک قه‌رزده‌که هه‌موو ماله‌که‌، داگیر بکات، یان هه‌ندیکی! مه‌به‌ستی دان پیا‌نانه‌که نه‌وه بێ زیان به‌ میراتگرده‌کان بگه‌یه‌نئ.

۲- دان به‌وه‌دا بنی نه‌و قه‌رزده‌ی که‌ له‌لای فلا‌نه‌که‌س هه‌یه‌تی و مرئ گرتۆته‌وه‌.

۳- زیاد له‌ سێ یه‌کی مال بکا به‌ وه‌صیه‌ت.

۴- سییه‌کی مال بکا به‌ وه‌صیه‌ت به‌لام مه‌به‌ستی خێرو رم‌زاهه‌ندی خودا نه‌بی. به‌لکوو مه‌به‌ستی که‌م بوونه‌وه‌ی به‌شی میراتگرده‌کان بی.

{ وَصِيَّةً مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ } نه‌مه وه‌صیه‌ت و فه‌رمانی خودایه‌ فه‌رمانتان پێ ده‌کا کار به‌م یاسایه‌ بکه‌ن و جی‌به‌جی بکه‌ن، خودا زاناو نا‌گاداره‌ به‌ به‌رژمه‌وه‌ندی به‌نده‌کانی و زیان پێ‌گه‌یاندنیان، ده‌زانی کێ شی‌او میراتگرتنه‌و کێ شی‌او نیه‌،

ههركهسه چهندی دهكهوئ! وپرای نهوه حهليم و لهسهرخويه، پهله ناكا له سزادانی نهوانه ی سه ریچی فه رمانه کانی دهكهن! {تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ} نهو یاسایانه ی باسکران دمر باره ی مال و سامانی هه تیوان، یاسای ژن و میړدایه تی، شیوه ی میراگرتن و بهشه جوړاو جوړه کانی میرات، هه موو سنوورو فه رز کراوو نه ندازمدار کراوو حوکمی خودان، که کردوونی به یاساو فه رمانی کردووه کاروباری خیزان و په یوهندی ژن و میړدو بهشکردنی میرات نه ندازدی بهشه کانی لهو سنووردها جی به جی بکړین! هه رگیز سنوور به زینی مه کهن و یاساشکین مه بن و ناگاداری فه رمانه کانی شه ریعت بن و پیشتلیان مه کهن.

{وَمَنْ يَطْعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يَدْخُلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا} که سیك پابهندی فه رمانی خوداو پیغه مبه ربی، به گویره ی قورئان په پیره و بکا، شوین شه ریعتی نیسلام بکهوئ، نهوه خودا له پاداشی هه لویستی باشیدا دهیخته ناو باخ و باختی به هه شته وه، که به ژیر باخه کاندای جوگه ی ناوی صاف و بی گهر د دکشین و بو هه تا هه تایه تییدا دهمینه وه {وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ} نهوه به مراد که یشتنیکی که لیک مه زنه و سه رفرازی و رزگار بوونه له هه موو ناخوشییه ک، له زمت و خوخی به هه شت له زمتی جهسته یی و گیانییه.

{وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ} که سیك له خوداو پیغه مبه ربی خودا یاخی بی، سنوور بهه زینی و یاسای خودا پیشتیل بکا {يَدْخُلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ} خودا دهیخته ناو ناگریکوه که ره سه ی سووتاندنه که ی ناده میزادو به رده، بو هه تا هه تایه تییدا دهمینه ته وه، وپرای نهوه ش سزایه کی سووکانه پیکردنی ددرئ و سه رباری نازارو به رده و امی سووکیه تیشی تییدایه!

{وَاللّٰهُ يَاتِيَنَّ الْفَاحِشَةَ مِنْ نَسَائِكُمْ} نهو ژنانه ی تاوانیان ئی روو ددها له خیزانی نیوه {فَاسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ أَرْبَعَةً مِّنْكُمْ} چوار شایه تی پیاویان ئی به شایه ت بگرن، جا {فَإِنْ شَهِدُوا فَاَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ حَتَّى يَتَوَفَّاهُنَّ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا} نه گهر چوار شایه ته پیاوه کان شایه تیان له سه ر دان نهوه له مالدا به ندیان بکهن و مه هیلن له مال دمر بجن، تا دهمرن، یان خوا چاره سه ربکی تریان بو دیاری دهکا.

{وَالَّذَانِ يَأْتِيَانِيَا مِنْكُمْ فَادُّوهُمَا فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَّحِيمًا} نهو دوو پیاوه ی نیربازی دهكهن، یان نهو کوړو کچه ی زینا دهكهن، به جنیو و تانه و

وَالَّتِي يَأْتِيَنَّ الْفَاحِشَةَ مِنْ نَسَائِكُمْ فَاَسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ أَرْبَعَةً مِّنْكُمْ فَإِنْ شَهِدُوا فَاَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ حَتَّى يَتَوَفَّاهُنَّ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا ﴿١٥﴾ وَالَّذَانِ يَأْتِيَانِيَا مِنْكُمْ فَادُّوهُمَا فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَّحِيمًا ﴿١٦﴾ إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَٰئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧﴾ وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّكَاتِ حَتَّى إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْفَنِّ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٨﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرِهًا وَلَا تَقْضُلُوهُنَّ لِيَذْهَبُوا بِبَعْضِ مَالٍ أَنْتُمْ مَوْحُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بَيْنَهُمَا مَبْنًى وَعَاشَرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَمَسَئِيرٌ أَنْ تَكَرَّهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ﴿١٩﴾

ته شهر سزایان بدن، جا نه گهر توبه یان کردو صالح بوون و سروشتی خو یان گوړی و وازیان لهو کرده وه ناشیرینه هینا، نیتر تانه و ته شهریان ئی مه دن، چونکه که سیك له تاوان کردن توبه بکا و دکوو که سیك وایه: تاوانی نه کردبی، بیگومان په رومردگار توبه گریاه و توبه قبول دهکا و به رحم و سوزه بو بهنده کانی.

{إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ} واته: خودا به گه وره یی و فه جل و نیحسانی خو ی توبه لهو که سانه و مرده گری که به نه زانی تووشی کردنی تاوانیک دهن و نازان ناکام و سه رمنجامی جی دهبی، واته، هه له یه که پیان دهرئ و دوا یی له سه ربی سوور نابن و وازی ئی دینن زوو په شیمان دهنه وه و توبه دهكهن، ته نانه ت نه گهر توبه کردنه که یان پیشت غه رغه ربی سه ره مهرگ بی هه ر توبه که گریاه! مه به ست به نه زانی نهوه نیه نه زانی که و ا حه رامه، چونکه هه موو موسولمانیک پیویسته حه رام و حه لال بزانی، به لکوو مه به ست نه و دیه هه و او هه و دس و

{إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيَّنَةٍ} مهگەر ئهو ئافرماتانه تاوانیکی
 حهیا بهره نه نجام بدن، به ئاشکرا تاوانیکی وهکوو زینا، دزی،
 هه لگهرانه وه له میردو ئهو جوړه شتانه ی که شهرع به
 ناپه سه نندیان داده ئی بیکن، ئا له م حاله دا سزادان و تهنگ پی
 هه لچینی ئافرمت ره وایه به مه بهستی ئهو دی ئهو ماله ی که
 پی تان داون لییان بستی نه وه، جا ماری بی، یان مالی تر بی.
 {وَعَاثِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ} بو راستکردنه وهی ئهو هه له و
 تاوانانه یه: که له سه رده می پی ش ئیسلامدا بهرام بهر ئافرمت
 دهکرا، ئهو موبو و پیاوان خراپه یان له گه ل ئافرمتدا دهکرا،
 قسه ی ناشیرین و ره قیان له گه لدا دهکرا، نازاریان دهان،
 بو یه په رومردگار فره مان ی به موسو لمانان کرد: که هه لئس و
 که وتیان له گه ل ژناندا چاکه کاری بی، ته نانه ت {فَإِنْ
 كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا}
 ئه گهر شتیکتان له وان پی ناخوش بوو: به م جوړه عه بییکتان
 له ره وشتیان به دل نه بوو، یان شیوه و روخساریانتان به دل
 نه بوو، یان هه لئسوران و کاروباری ناو مالیانتان به دل نه بوو،
 یان حه زتان له ئافره تیکی تر بوو: ئهو وه صه بر بگرن و په له
 مه که ن له جوو دابوونه وه لییان، یان له تهنگ پی هه لچینیان؛
 چونکه له وان هیه خودا مانه و میان بکاته خیر و بیر بو تان،
 وایان لی بکا بنه جیگای رمزامه ندی نیوه، ره وشتی خو یان
 باش بکن، یان مندالی ریک و پیک و صالح و خیر ناو مرتان
 لییان بی و بو تان په رومرده بکن.
 {وَإِنْ أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا
 فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا} ئه گهر ویستان ژنی نابهدلتان بگوړن به
 ژنیکی ترو ته لاقی بدن، به ناره و بوختان و پر و پاگه نده یان
 بو بهرپا مه که ن و ماریشیان لی مهستی نه وه ته نانه ت ئه گهر
 مالیکی ژوریشتان پی دابوون هه ر هیجیان لی مهستی نه وه،
 {أَتَأْخُذُونَ بُهْتَانًا وَإِلْمًا مُبِينًا} نایا نیوه ماله که یان لی
 ومرده گرنه وه به هو ی بوختان و درو هه لبه ستنه وه؟
 به سته مکاریه کی ئاشکرا... مارییه که یان لی ومرده گرنه وه؟
 شتی و مه که ن و هه لئو یستی و مه نویتن، {وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ
 وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ} ئهو هه موو پیکه وه نووستن و
 جووت بوونه تان پیکه وه نه نجام داوه، خو شیطان له یه کتری
 بینیه و مندالتان له به یندا په یدابوو، ددی چو ن ئهو
 هه لئو یسته ومرده گرن و ئهو په یوه ندییه ده پچرینن، هه تکی
 نامووسی ئافره ته که دهکن، سومعه ی خراپ دهکن، ته ماع
 له مالی ئهو بی ده سه لاته دهکن؟ خو نیوه توانای کارکردن و
 مال په یدا کردنتان هه یه! چو ن نیوه هه لئو یستی ناو

شه هومت و نارمزو و به سه ریدا زال بین و تاوانه که ی پی بکن و
 دوا یی په شیمان ببیته وه!
 {فَأُولَٰئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا} ئه وان هیه به
 نه زانی تاوانیان لی روو دراوه دوا ی ماومیه کی که م توبه دهکن
 ئهو خودا توبه یان لی ومرده گری و عه فوویان دهکا، چونکه
 به رده وام و سوور نه بوون له سه ر گونا ه کردن، په رومردگار
 زانیه به زمعیضی به نده مانی له بهرام بهر شه هومت و
 نارمزودا، دانا و حه کیمه له ومردگرتی توبه که یان، له دوا ی
 به یان کردنی حال و چو نیه تی ئه وان ه توبه یان لی ومردگری،
 ئه مجار حال و چو نیه تی ئه وان هیه که توبه یان لی ومردگری
 به یان دهکا و ده فرموی: {^{۱۸}وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ
 السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْآلَ} توبه
 بو ئه وان هیه که خراپه کاری دهکن دهست له تاوانکردن
 هه لئاگرن هه تا مردن یه خه یان پی دهگری و دمران کار له کار
 ترازوه ئهو کاته به ناچاری دهلی: من نیستا توبه دهکه م و
 په شیمانم له کرداره کانم، ئهو کاته توبه کردن هیچ سوو دیکی
 نیه و هیچ هومیدیکی لی ناکری.
 {وَالَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ} هه روه ها توبه له وان هیه
 ومردناگری که به بی بروای دیمرن {أُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا
 أَلِيمًا} ئهو دوو تاقمه که توبه یان لی ومردناگری سزای به
 ئیش و کوشنده مان بو ناماده کردوون، له توله ی تاوان کردن و
 به رده وام بوونیان له سه ر خراپه کاری و بی برواییان هه تا
 مردن.
 {^{۱۹}يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَجِلْ لَكُمْ أَنْ تَرْتُوا النِّسَاءَ كَرِهًا} ئه ی
 ئهو که سانه ی پرواتان هی ناوه! رمو نیه بو نیوه که ئافرمت به
 که له پوور داگیر بکن، رمو نیه که چاو له سه رده می نه زانی
 بکن، ئافرمت به کالو و شتومه ک حسیب بکن، به ناوی
 میراته وه داگیری بکن و به نارمزوی خو تان ته صه روه یان تی دا
 بکن و بو خوشیان نارازی بن، ویستان ماریان بکن، یان له
 خه لکی تریان ماره بکن و شیرباییان بخو ن، یان شوکردنیان لی
 قه دهغه بکن و ناچاریان بکن خو یان بکرنه وه یان به
 ناره حه تی ژیا نی کوله مه رگی به سه ر بهرن {وَلَا تَعْصُلُوهُنَّ
 لِيَذَبُوا بِبَعْضٍ مَّا آتَيْتُمُوهُنَّ} نه چن شووکردنیان لی قه دهغه
 بکن و ته نگیان پی هه لچن بو ئه وه ی ئافره ته که ناچار بی
 ئهو میرات و مارییه ی وری گرتو وه بتاندا ته وه و خو ی رزگار
 بکا و خو ی بکری ته وه.

بهرامبهریان دهنوینن؟ خو {وَأَخَذْنِ مِنْكُمْ مِّيثَاقًا غَلِيظًا} عهدهو پهیمانیان لی ودرگرتوون بهودی که بهرینک و پیتی میردایه تییان لهگه لدا بکه و هه لسو که وتان لهگه لیاندا راستالانه بئ و هه رکاتیکیش بهیه که وه نه گونجان به شیوهیه کی عادلانه و مروقاته.

{^{۲۲} وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ} نه و نافرمتانه ماره مه کهن که باوکه کانتان مارهیان کردوون! واته: زپ دایکی خوتان ماره مه که نه وه، نه وه کرده و دیه کی ناشیرین و قیز لیکراوه ته بیعه تی ساغ بئ لیی نامویه، چونکه زپ دایک وه کوو دایک وایه، مه گهر نه وانه ی که له وه پیش مارهیان کردبن، نه وه گونا هیان ناگاتی و سزایان له سه ر نییه {إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا} ماره کردنه و دی زپ دایک کاریکی ناره وایه و سته و قیز لیکراوه و ریبازیکی خراپه و هه رکه سیک له وه به ولاده بیکا تاوانه و شیایو سزادانه.

نیما می رازی دمه رموی: کرده و دی خراپ و پیس سن جوړه: یان قوبچی عه قلییه، یان قوبچی شهرعییه یان قوبچی عورفییه، په روه ردگار ماره کردنه و دی زپ دایکی وا حسیب کرد: که هه رسن ناپه سه ندییه که ی تیدان. چونکه فهرمووی: {فَاحِشَةً} که ناشیرینییه که لای هه موو زیرو هوشمه ندیک ناشکرایه، فهرمووی: {وَمَقْتًا} که بیزاروی لای خودایه واته: قوبچی شهرعییه، فهرمووی: {وَسَاءَ سَبِيلًا} که نه ویش بیزاروی ناو بیواوه واته: قوبچی عورفییه، نه مجار دیته سه ر ده ستیشان کردنی نه و نافرمتانه ی که ماره کردنیان حهرامه، چونکه ماره کردنیان پیچه وانه ی نه و په یوه ندییه که له نیکاح کردنی نیرو می چا وهر و دان ده کری، نه و نافرمتانه ش هه ش تاقمن و په روه ردگار بهم شیوهیه دیاری کردوون که دمه رموی: {^{۲۳} حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ} یاساغ و قه دهغه یه له سه رتان ماره کردنی دایک و نه نکتان با به ره و ژووریش بجئ! {وَبَنَاتُكُمْ} که چه کانتان با داکه وئ واته که چی که چی.. {وَأَخَوَاتُكُمْ} هه روه ها حهرامه لی تان ماره کردنی خوشک جا خوشکی دایک و باوکی، یان خوشکی باوکی یان خوشکی دایکی بئ. {وَعَمَّاتُكُمْ} پوور: خوشکی باوک {وَحَالَاتُكُمْ} پوور: خوشکی دایک. {وَبَنَاتُ الْأَخِ} که چی برا. {وَبَنَاتُ الْأَخْتِ} که چی خوشک. نه م سن تاقمه به هو ی نه سه به وه حهرامن واته: (اصول) بنه چه (فروع) نه وه (حواشی) نزیک و دور.

تاقمی چواره م: ماره کردنیان به هو ی شیر خوار دنه وه حهرامه دمن، وه کوو دمه رموی:

وَأِنْ أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَاتٍ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَهُنَّ قِنْطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا أَتَأْخُذُونَهُ بُهْتَنًا وَإِثْمًا مُبِينًا ﴿٢٤﴾ وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْتُ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿٢٥﴾ وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنْ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٢٦﴾ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأَخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُمُ مِنَ الرَّضْعَةِ وَأُمَّهُنَّ نِسَاءُكُمْ وَرَبِّبُكُمْ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِنْ نِسَائِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ إِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْنَابِكُمْ وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢٧﴾

{وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُمُ مِنَ الرَّضَاعَةِ} دایکی شیر دمه رو خوشکی شیر ی؛ واته: هه موو خزمی ژنه شیر دمه رکه ده بنه خزمی شیر خوره که: ژنه که ده بیته دایکی، که چی ژنه که ده بیته خوشکی شیر خوره که، میردی ژنه شیر دمه رکه ده بیته باوکی شیر خوره که، کوره کانی ده بنه برای شیر خور.

{وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ} حهرامه له سه رتان ماره کردنی دایکی ژنتان و نه نکتی ژنتان.. مه رجیش نیه نافرته که گواسترایته وه، به لکوو ته نها به ماره برینی نافرته که، دایکی و دایکی دایکی و به ره و ژوور، له بیواوه که حهرامه دمن.

دووم که چی ژن که له میردیکی تری بئ به مه رجئ نافرته که گواسترایته وه میرده که ی لهگه لی جووت بوو بی، نیتر نه واکته که چی نه و ژنه و که چی که چی.. هتد له بیواوه که حهرامه دمن، وه کوو دمه رموی: {وَرَبَائِبُكُمُ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِّنْ نِّسَائِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ} حهرامه لی تان ماره کردنی (کوله بهس) که چی ژنه کانتان که له میردی تریان بئ و له زیرو چاودیری و سه ربه رشتیاری نیوه دابن، به مه رجئ چووبنه لای

نیسلام رافاندنی ژنی نه به واجب داناوه، نه حهرامی کردووه، زورجاری وا همیه سهیبی کردنی نافرتهکان و رافاندنیان دمبیته خیر بۆ خودی نافرتهکان، و دکوو نهوه که شهردکه له گهڻ هۆزیکي دیاری کراو بئو ههموو پیاوهکانیان بکوژرین. مهرجه دمبئ نهوه شهرد شهردی نایینی بئ له نیوان موسولمان و کوفردا بئ. بۆ بهرگری له نایین بئ، شهردی داگیر کردن و نیستغلال نهیب.

{ كِتَابَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ } خودا نهوهی لهسهر چهسپاندوون و فهرزی کردووه، نهوه نافرتهکانی ماره کردنیانی لی قهدهغه کردوون، شتیکی چهسپاوو جهخت لی کراوه و له گهڻ بهرژموندی تاكو كۆمه لدا گونجاوه، گۆرانکاری تیدا ناکرئو، شك و گومانیشی تیدا نیه.

{ وَأَحِلَّ لَكُمْ مَا وَّرَاءَ ذَلِكَ } رهوایه بۆتان جگه لهو نافرتهکانی لیان قهدهغه کراون: که { أَنْ تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ } نافرته تر بخوازنو، له مالی خۆتان مارییان بدمنی به مهرجئ له ریگای شهرعییه وه بیانکه نه به حهلالی خۆتانو، به شیوهی داوین پیسی نه چنه لایان و مال و دارایی خۆتان به زینا کردن به فیرۆ مهدهن.

{ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَلَهُنَّ أَجْرُهُنَّ } ههر نافرتهک لهو نافرتهکانی ماره کردنیان بۆتان رهوایه وه، مارهتان کردنو له زمهتتان لی بینین، ماریی خۆیان بدمنی { فَرِيضَةً } نهوه حوکمه، له لایه خوداوه دانراوه، دیاری کراو فهرز کراوه، نهوه مارییه خودا دایناوه و له حیاتی خۆ تهسلیم کردنهو، به چوونه لا واجب دمبئ.

{ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَايْتُمْ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ } هیچ گوناهیکتان ناگاتی و خراپهیه که لهسهر نیوهی میرد نیه، له ناگامی نهوه ریك كهوتن و گهردن نازادی کردنی که له نیوان ژن و میرده کهدا روو دمدات، و دکوو نهوه: نافرتهکه له ههموو مارییه که یان له ههندیکی خوش ببئ، یان پیاوه که زیاد له مارییه که ی بداتی، واته: کهم کردن و زیاد کردن به رمزانهندی خۆیان، شتیکی رهوایه و ناشهرعی تیدا نیه، { إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا } پهرومردگار زانیه و دزمانی چ له دلی بهندهکانی دایه و چ کارو ههلوپیستیک بهرژموندی نهوانی له خۆ گرتووه، ههکیم و دانایه، لهو حوکمانه ی بۆیان دادپرئزی، ههر حوکمیک که بۆیان دادمنی خیروبیتری ناده میزادی تیدایه.

{ وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِنْ قَبَائِكُمْ الْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ

{ بِأَسَانِكُمْ } نهوهی گروهی موسولمانان! نیوه لهسهرتانه که قاهری شتهکان بزائن و بهس، بهرپرسیاری نهوه نین: که نهینییهکان بزائن، زانینی چۆنیته و نهینی ههموو کاریک تایبهته به خوداوه، نیوه کار به ظاهرکه بکهن، بیروباوهری روالهتی له نافرتهی کۆیلهدا بهسهو، پیویست ناکا بچنه ناوهرۆکی چۆنیتهی نیمانه که یان؛ چونکه نهوه: له توانای نیوهدا نیه، { بَعْضُكُمْ مِّنْ بَعْضٍ } نیوه له گهڻ نافرته کۆیلهکان یه که رهجه لهکن که ناده میزادیته و گهرا نهو فتانه بۆ یه که بنه چه و باوه گهوره که نادهمه، یان نیوه و نافرته کۆیلهکان هاوبهشن له بیروباوهردا، بیروباوهریش گه ورترین ریژو پله و پاییه، کهوابی له کاتی پیویستدا کۆ له ماره کردنی نافرتهی کۆیله مه کهن! { فَأَنْكِحُوهُنَّ بِأَذْنِ أَهْلِهِنَّ } به نیزن و رمزانهندی خاومنهکانیان مارییان بکهن.

{ وَأَتَوْهُنَّ أَجْرَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ } به شیوهیه کی ریك و پیک ماریی خۆیان بدمنی به رمزانهندی خاومنهکانیان چونکه مارییه که یان مافی خاومنهکانیانه، لهم رووهوه که کۆیله که ملکی خاومنه که یه و دهیدا به یه کیکی ترو به ماره کردن لیی بۆی حهلال دهکا، کهوابی دمبئ مارییه که ی بدی بهو.

{ مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ مُسَافِحَاتٍ وَلَا مُتَّخِذَاتِ أَخْدَانٍ } واته: مارییان بدمنی نه گهر مارهتان کردبوون نه که بهبی ماره کردن به کرئ بچنه لایان و به ناشکرا خۆقروشی و داوین پیسی بکهن و ههر که سی داوایان لی بکا مه که یان نهیب، یان به نهینی دۆستیان گرتبئ و ریگایان پی بدن به نهینی بچنه لایان بیگومان لهسهردهمی پئش نیسلامدا دوو جوړ زینا هه بووه؛ ناشکراو نهینی:

{ فَإِذَا أَحْصَيْنَ فَإِنَّ أَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ } جا نه گهر نهوه نافرته کۆیله نه دوا شوو کردن و ماره کردن و گواستنه و میان زینایان لی رووداو داوین پیسیان لهسهر چهسپا { فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ } نیوهی سزای نافرتهی نازادیان لهسهره، نه گهر داری حهددی نافرتهی نازاد سه د دار بئ هی کۆیله په نجا داره به ردمبارانیش ناکرئ.

{ ذَلِكَ } نهوهی باس کرا لهوهی که دهشیی که سیك ماره کردنی نافرتهی نازادی بۆ هه لئه سووړا نافرتهی کۆیله ماره بکا { لِمَنْ حَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ } بۆ که سیك ترسی نهوهی هه بی نه گهر نافرتهی کۆیله ماره نه کا نه توانی خۆرا بگری و سه رمنجام تووشی زینا بئ، یان ترسی نهوهی هه بی نه گهر به رمنگاری داخوازییه جنسییهکانی بکا، تووشی نه خوشی توورمی و

نه خویشی تر ببین، {وَأَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَّكُمْ} نه گهر خوځاگر و دان به خوټاندا بگړن و ټافرمټی که نه یزدهک هه رجه نده ماره کردنیان چه لاله - مارهمیان نه کهن نه وه باشته چونکه له ماره کردنه که یاندا وا ده بی زیان هه بی، وه کوو نه وهی که مندالیان ده بی منداله که بیان ده بیته کوپله، یان رهوشی نرمی لیوه فیتر ده بی، هه روه ها چونکه مافی خاومن که نه یزده که به هیتره له مافی میړده که ی، خاومنه که ی هه رکا تی بیه وئ ده توانی که نه یزده که له گهل خو ی به ری بؤ سه فهر یان بیفروشی نه مهش بؤ میړده کانیان شتیکی ناخوشه.

{وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ} خودا لیخوشبوونی زوره، لهو که سانه خو ش ده بی که ناتوانن خوځا بگړن و که نه یزدهک ماره ده کهن، هه روه ها لهو که سانه ش خو ش ده بی که ورده تاوانی لی روو دابن و وه کوو نه وه سووکا به تی کرد بی به که نه یزده کی موسولمان، خودا به زه بی زوره؛ که ریگای داوه بؤ نیوه که که نه یزدهک ماره بکه و، حوکم و یاسای چونیته تی هه لئس و که وتی نیوهی له گهل نه واندا روون کردو ته وه.

{يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ} په رومردگار به ناردنه خوارم وهی نه و نایه تانه دهیه وئ نه رکی سه رشانان بؤ دیاری بکا و حوکمی شه رعیتان بؤ روون دهکاته وه، چه لال و حهرامتان بؤ لیک جیا دهکاته وه، باش و خراپتان بؤ دهست نیشان دهکا، شارمزاتان دهکا بؤ نه و شتانه ی بهر ژده ونندی نیوهی تیدایه.

{وَيَتُوبُ عَلَيْكُمْ} هه روه ها دهیه وئ که به هوی کارکردن به و حوکمانه ی، بتانکاته توبه کار و گه راوه بولای خودا و ازیبندن لهو جوړه ماره کردنانه که زیان به کو مه ل دهگه یه نی و لادانه له سروشت و رپوره وهی مروفایه تی تیک دمدا، {وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ} په رومردگار خاومنی زانیاری گشتی ردهایه، دهمانی چی بؤ کردوون به یاساو چی سوودی بؤ کو مه لگای موسولمانان هه یه و، چی زیان به خشه، په رومردگار دانایه له شهرع و یاسایدا، له کردار و گوشتاریدا له هه موو شتیکیدا موراعاتی بهر ژده ونندی ناده میزاد دهکا؛ نه رکیک ناخاته سهریان که زیانی بویان هه بی. هه ر له ژیر روشنای نه و زانیای و داناییه دا توبه له به نده کانی و مرده گری و له تاوانه کانیان خو ش ده بی!

{وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ} په رومردگار به و نه رک خستنه سه رشانه تان دهیه وئ لیټان خو ش بی، پاکستان دهکاته وه و توبه تان لی و مرده گری!

وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا ﴿٢٧﴾ يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا ﴿٢٨﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ رَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٢٩﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ ذَلِكَ عَلَدًا إِنَّا نَعْتَدُ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٣٠﴾ إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلَكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا ﴿٣١﴾ وَلَا تَتَّبِعُوا مَا فَعَّلَ اللَّهُ بِبَعْضِكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِيَرْجُلَ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبْنَ وَسَأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٣٢﴾ وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِيًا وَمِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلَّذِينَ عَقَدْتَ أَيْمَانُكُمْ فَتَاوَهُمْ نَصِيبُهُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٣٣﴾

{وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا} نه وانیه هه وه سبازن و شوین هه واو هه وه سی خو یان که و توون، له کوئ و چون نامانجیان به ناکام بگا له وئ ده کیلن، هیج به لایانه وه گرنگ نیه صیله ی رحم ده پچری، جه مسه ری خیزان تیک ده چی، ناژاوه به رپا ده بی، نه وانه هه ر مه به ست و هه ول و تهغه لایان بؤ دابین کردنی شه هومت و نارم زوبازی خو یانه و هوگری تاوان و زینا بوون.

نه و تاقمه سه رلیشیواوه دهیانه وئ نایین له گهل هه واو هه وه سی نه وان هه لئس وئ و ناو یته ی به تال ببی و له چه ق لابده ی.

{يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ} په رومردگار به ناردن و دانانی نه و حوکمانه، به و فهرمان و نه هی و ناموژگاری یانه، دهیه وئ نه رکی سه رشانان سووک بکا؛ له کاتی ناتاجی و پنیوستیدا ماره کردنی که نه یزده کی بؤ چه لال کردوون، هه ندیک ده لئین؛ مانای نایه ته که نه وه یه؛ که په رومردگار هه موو نه رکیکی بؤ سووک کردوون و له ناییندا شتی قورسی لی داوا نه کردون، {وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا} ناده میزاد دروست کراوه به جوړیکی وا که زه بوون و لاوازه له بهرام بهر هه واو هه وه سدا خوړانه گره،

بهشی شیایوی خوی بۆ داناوه، ههركهسه به گوێردی شان و شكۆی خوی مال و سامان و ریزو شكۆمهندی داومتی.

{لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ}

پیاوان بهشی خویان ههیه لهوه كه بهرمنجی شان و عهرهقی ناوجهوان پهیدای دهكهن، ئافرمهتانیشت به گوێردی ههول و تیکۆشانیان بهشی دیاری خویان ههیه، ههردوولایان له بهروبوومی خهبات و تیکۆشانی خویان دهخۆن.

{وَأَسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ} داوا له بهرومردگار بکهن ئیحسان و نیعمهتی خۆیتان بهسهردا برێژی، چیتان دهوی داوی ئی بکهن، نهگهر مهیلی ئی بی دهتانداتی، گهنجینهی خودا پرده ههچ کاتی خالی نابێ، ئاواتهخواری نهوه مهبن بهشو باری خهکی تر بدری به نیوهو ههسوودی بهکس مهبهن.

{إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا}

بیگومان پهرومردگار زاناو ئاگاداره بهسهه ههموو شتیکی، دهمانی کێ شیایوی نهوهیه مال و سامان و پله و پایهی دونیای بدریتی، کێ شیایوی نهوهیه ههزار بی، کێ شیایوی نهوهیه كه پله و پایهی قیامهتی بدریتی رام بکری بۆ کارکردن بۆ بهدهست هینانی پله و پایهی قیامهت، کێ شیایوی نهوهیه ریسوا بکری و ههول و تهقهلاهی کاری خیر نهدا.

{وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِيَ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ}

بۆ ههه یهکی له ژن و پیاو میراتگرمان بۆ دیاری کردوون، خزم و کهس و کاری نهوهی كه جیبی دێلی به میرات دهیبهن.

{وَالَّذِينَ عَقَدَتْ أَيْمَانُكُمْ فَآتَوْهُمْ نَصِيبَهُمْ}

نهوانهیی سویند خۆریان بوون و پێش هاتنی ئیسلام لهگهڵیاندا پهیمانتان بهستوه كه میرات لهیهکتری بگرن، نهوه بهشی خویان بدهنی چۆنتان پهیمان لهگهڵ بهستوون نهجمای بدن.

{إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا}

دلتیابن خودا ئاگاداری نهو پهیمان و بهلتیانهی نیوهیه و چاودێرتانه.

{الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ}

پیاوان بالا دهستن بهسهه ژناندا، پیاو لیپرسراوی ئافرهته، سهروک و بهریوهبهریهتی، سههرپرشتیار و پارێزمو بهخیوکهریهتی، تیکۆشان و جیهاد لهسهه پیاوه، لهسهه ئافرمهت نیه، پیاو دووجهندهی ئافرمهت میرات دمبا، چونکه پیاو بهرپرسیاری بهخیوکردن و بژیوی ئافرمهت. هوی نهو لیپرسراوییه دوو شتی سههرمکیه:

{بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ}

یهکهمیان نهو زیده ریزو ههچلهی كه خودا خوی داویهتی به پیاو، كه له باری هسیؤلوجیهیهوه، له پیکهاتنی جهستهو لهشو لاردا، زیدهی بهسهه ئافرمهتا ههیه، تهن قایم و دهمار گشت و ماسهلهکه

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَأَلْصَقَ لِحَتُ قَيْنَتُ حَفِظْتُ لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَاللَّي تَخَافُونَ نُشُوزَهُمْ فَعِظُوهُمْ وَاهْجُرُوهُمْ فِي الْمَصَاجِعِ وَاضْرِبُوهُمْ فَإِنْ أَطَعَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِمْ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا ﴿٢١﴾ وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَأَبْعَثُوا حَكَمًا مِنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا ﴿٢٢﴾ * وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَى وَالْجَارِ الْجُنْبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَفِيًّا لَا فَخُورًا ﴿٢٣﴾ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِأَمْوَالِهِمُ النَّاسَ بِالْخِلِ وَيَكْسِبُونَ مَاءً آتَنَّهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿٢٤﴾

قهوی و بیر تیزه، خۆراگرو عاقل ترو لهش ساغ تره، له سۆزو عاکیفهتا مامناوهندی و لهبهرامبهه کارهساتی رۆژگارا به بشوتره.

له باری و مردهبهری و هۆشمهندی و هیزو تواناوه، پیاو زیدهی ههیه، بۆیه جهند پله و پایهیهك ههیه، تایبهته به پیاو، وهکوو پیغهمهبرایهتی و فهرمانهراییی موسولمانان و قازییهتی و بانگ دان و قامهت کردن و ووتار خویندنهوهی رۆژی جومعه، تهلاقیش بهدهست پیاوه، پیاو بۆی ههیه نهگهر مهرجی خوی تیدا هاتنه جی. زیاد له ژنیك ماره بکا تا چوار، شایهتیدانی قهزیهیی جینایات و تۆلستاندن تایبهته به پیاو، بهشه میراتیشتی له ژن زیاتره.

دووه: {وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ} بههوی نهوهی كه پیویسته پیاو بژیوی خیزانی خوی و ئاتاجی كهسو کاری خوی وهکوو باوك و مامو باپیره و دایك و خوشك و پورو نهك بدا، ههروهها پیویسته پیاو ماردیی بدا به ژن، وهکوو ریز لیتانیك بۆ ئافرمهت.

{قَالَمَالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ} چاکانی ژنان نهوانه
که خوداپهرست و فهرانبهردارو پاریزمری ناموس و حه‌ای
خویانن. کاتی می‌رده‌کانیان له مال نه‌بن پاریزگاری خویان و
مال و مندا‌لیان به‌و پهری د‌لسۆزییه‌وه ده‌کهن، کاتی‌کیش
می‌رده‌کانیان له مال بن دیاره‌باشتر نه‌رکی ژنیه‌تی خویان
نه‌نجام د‌ده‌ن نه‌م پاریزگاری کردنه‌یان له دیارو نادیار {بِمَا
حَفِظَ اللّٰهُ} به‌هۆی نه‌موه‌یه که خودا نه‌وانی پاراستووه،
به‌هۆی نه‌موه‌وه: که ته‌وفیقی پ‌یداو که فهرانه‌کانی خودا
له‌م باره‌یه‌وه ج‌به‌ج‌به‌کی بکه‌ن! جا له‌به‌ر نه‌م فیداکاری و
پاریزگاری و خزمه‌تکردنه‌ی نافرمت بۆ می‌ردی، پ‌یویسته
می‌رده‌که‌ی نه‌فه‌قه‌ی بک‌یشی، ماره‌یی بداتی، هه‌لس و که‌وتی
باشی له‌گه‌لدا بکاو ری‌زی لی بگری‌و، مافی پ‌یشیل نه‌کا!
خوداش مزگینی داوه به‌ نافرمتی پاریزگارو به‌حه‌یا، وه
هه‌رشه‌ی له نافرمتی داوین پی‌سو و خیانه‌تکار کردووه!!

{وَاللّٰتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاَنْجِرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ
وَاصْرِبُوهُنَّ} نه‌و ژنانه‌ی له می‌رده‌کانیان هه‌لده‌گه‌رپ‌نه‌وه و
ناچیزه‌ده‌بن، یان دیارده‌ی ناچیزه‌بوونیان لی دیاری د‌ده‌ا،
نه‌وه ده‌بی به‌ گویره‌ی پ‌یویست به‌چه‌ند قو‌ناغ‌ی مامه‌له‌یان
له‌گه‌لدا بکری‌:

۱- نامۆژگاری کردن و په‌ند دادن: وه‌کوو نه‌وه نه‌صیحه‌تی
بکاو پ‌یی ب‌لی: نافرمت له خودا بترسه، من مافه‌م به‌سه‌رت‌وه
هه‌یه، واز له که‌له‌ره‌قی خۆت ب‌ینه، پ‌یویسته به‌ گو‌یی من
بکه‌ی، خۆت گونا‌ه‌باری دیوانی خوا نه‌که‌ی.

۲- له‌گه‌ل نه‌نووستن ج‌ی لی ج‌یاکردنه‌وه:

به‌م جۆره له‌گه‌لی نه‌خه‌و‌ئ‌و، له‌سه‌ر سه‌رین‌یک له‌گه‌ل‌یدا
نه‌و‌ئ‌! به‌لام زیاد له س‌ی رۆژ دروست نیه‌ د‌نگ‌ی لی د‌اب‌ری‌!
نه‌م هه‌لس و که‌وته زۆر کاریگه‌ره له د‌ه‌روونی ژندا، له‌وانه‌یه
هه‌لۆیستی خۆی ب‌گۆر‌ئ‌و بیر له د‌وارۆزی خۆی ب‌کاته‌وه،
نه‌مجار نه‌گه‌ر نه‌وه‌ش دادی نه‌دا، په‌نا د‌مباته به‌ر ری‌گا چاره‌ی
س‌یه‌م.

۳- لی‌دان که نازاری پ‌ی نه‌گه‌یه‌ن‌ئ‌: لی‌دانی به‌ نه‌سپایی وه‌کوو
نه‌وه سووک سووک به‌ده‌ست له‌سه‌ر شانی بدا، یان به‌ سیواک‌ئ‌،
یان به‌ شولک‌ئ‌ بۆ ته‌م‌ئ‌ کردن لی‌ی بدا، نه‌ک بۆ ن‌یش
پ‌یگه‌یاندن و داخی دل پ‌ی ر‌شتن.

جا هه‌رحه‌نده له‌کاتی ناچیزه‌بوون دا لی‌دان له نافرمت له‌سه‌ر
نه‌م شی‌ومیه‌ دروسته، به‌لام زانایان پ‌ییان وایه ته‌رک کردنی
باشتره.

۴- جا نه‌گه‌ر نه‌م ری‌گا چارانه کاریگه‌ر نه‌بوون؛ په‌نا د‌ه‌بری
بۆ ری‌گا چاره‌ی چوارم که د‌مه‌ره‌مو‌ئ‌: {وَاِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ
بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ اَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ اَهْلِهَا} نه‌گه‌ر زانیتان
که ک‌یشه و ناخۆشی له نی‌وان ژن و می‌رده‌که‌دا هه‌یه و گه‌یو‌ته
پله‌یه‌ک که له‌ناو خویاندا بۆیان حه‌ل ناکری، نه‌وا دادووم‌ری‌ک
له خزمی می‌ردو دادووم‌ری‌ک له خزمی ژنه‌که ب‌نی‌رنه لایان، بۆ
نه‌وه‌ی له نه‌زیکه‌وه له ک‌یشه‌که‌یان ب‌کۆ‌ل‌نه‌وه، هۆی
ناکۆکیه‌که‌یان ده‌ست نیشان بکه‌ن {اِنْ يُّرِيدَا اِصْلَاحًا يُّرْقِ اللّٰهُ
بَيْنَهُمَا} نه‌گه‌ر ویستو نیازیان پاک ب‌ئ‌و به‌ د‌لسۆزی به‌ پ‌یر
ک‌یشه‌که‌وه ب‌چ‌ن و نامۆژگاری کردنیان بۆ خودا ب‌ئ‌، خودا
گۆششیان به‌ پ‌یرۆز ده‌گی‌ری‌، یارمه‌تیان د‌ده‌ا، ناکامی باش
به‌ده‌ست د‌ین‌و ری‌کیان ده‌خه‌نه‌وه و خۆشه‌ویستی ده‌که‌و‌یت‌وه
نی‌وانیان {اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا خَبِيْرًا} بی‌گومان خودا هه‌میشه
زانایه‌و د‌ه‌زان‌ئ‌ چۆن و به‌ ج‌ی ناشت د‌ه‌بنه‌وه و خۆشه‌ویستی
ده‌که‌و‌یت‌وه ناویانه‌وه!

{وَاَعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا} پاش نه‌وه‌ی په‌روم‌ردگار
ژن و می‌ردی نامۆژگاری کردن که له‌گه‌ل یه‌کتری مامه‌له‌یان
باش ب‌ئ‌، فه‌رمانی به‌ حه‌که‌مه‌کان کرد که هه‌و‌لی
ری‌ک‌خسته‌نه‌وه‌ی ژن و می‌ردی لی‌ک زویر بوو بدن و ک‌یشه‌که‌یان
بۆ حه‌ل بکه‌ن، نه‌مجار د‌ئ‌ ری‌نوومایی ناده‌میزادان به‌ گشتی
ده‌کا بۆ په‌یره‌مو‌کردنی چه‌ند ره‌فتاری‌کی جوان که له‌کاتی
مامه‌له‌و په‌یوه‌ندی کردن به‌یه‌ک‌تره‌وه پابه‌ندی بن و خویانی
پ‌ی نارایشت بدن، وه یه‌که یه‌که باسیان ده‌که‌ین:

۱- {وَاَعْبُدُوا اللّٰهَ} به‌ندایه‌تی خودا بکه‌ن، ده‌سته‌گو‌لی
هه‌موو کاری‌کی باش خوداپه‌رستی‌یه، واته: نه‌وپه‌ری
گه‌ردنکه‌ج‌ی بۆ خودای گه‌وره نیشان بدن، هه‌رج‌ی
فه‌رمان‌ئ‌کی پ‌یمان کردووه به‌جوانی نه‌نجامی ب‌ده‌ین، وه نه‌ی
له هه‌رج‌ی کردووه لی‌ی دوور بکه‌و‌ینه‌وه.

۲- {وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا} دووه‌میش په‌روم‌ردگار
فه‌رمانمان پ‌ی ده‌کا: که که‌س مه‌که‌ن به‌ هاوه‌ل و هاوتای و
ج‌گه له خودا که‌سی تر به‌ خودا نه‌زان‌ین.

۳- {وَبِالَّذَيْنِ اِحْسَانًا} چاکه کردن له‌گه‌ل باوک و دایک‌دا،
په‌روم‌ردگار له‌چه‌ند شو‌یندا چاکه کردن له‌گه‌ل باوک و دایک
ج‌وت کردووه به‌ عیبادت کردن خۆی و یه‌ک‌تاپه‌رستی،
وه‌کوو نه‌م نایه‌ته‌ی ئ‌یره‌و نایه‌تی {وَقَضٰی رَبُّكَ اَلَّا تَعْبُدُوْا اِلَّا
اِيَّاهُ وَبِالَّذَيْنِ اِحْسَانًا - الإسراء/ ۲۳} یان نایه‌تی {اَنْ اَشْكُرَ
لِيْ وَلِالَّذِيْكَ اِلٰي الْمَصِيْرُ - لقمان/ ۱۴}.

چاكه له گه‌ل دايك و باوك بریتیه له به‌گوئ كردنيان و خزمه‌ت كردنيان و هه‌ول دان بۆ دابین كردنی پیداوێستیان و خۆپاراستن له هه‌ر شتێك كه زیانیان پێ بگه‌یه‌ن!

۴- {وَبِذِي الْقُرْبَىٰ} چاكه كردن له‌گه‌ل خزم و كه‌س و كاردا به‌جێ هینانی صیله‌ی ر‌حم له‌گه‌ل برا و خوشك و مام و خال و پورو منداڵه‌كانیاندا. په‌یوه‌ندی و هامشۆ‌كردن و دلدانه‌وه‌یان له‌ كاتی ناخۆشیدا، یارمه‌تیدان و به‌ پیره‌وه چوونیان له‌ كاتی پێویستیدا،

۵- {وَالْيَتَامَىٰ} چاكه كردن له‌گه‌ل هه‌تیوان و بێ باوكان.. په‌روه‌ردگار له‌سه‌رمه‌تای ئەم سوورمه‌وه له‌ شوینی تریشا فه‌رمانی پێ كردوون كه‌ چاومان له‌ هه‌تیوان بێ و چاكه‌یان له‌گه‌لدا بگه‌ین، چونكه‌ ئەوان باوك كه‌ پشتیوان و یارمه‌تیدهری ئینسانه‌ له‌ ژيانیدا - نه‌یان ماوه، ده‌بێ وا هه‌لس‌وكه‌وتیان له‌گه‌لدا بگه‌ین كه‌لێنی بێ باوكیان بۆ پر بگه‌ینه‌وه!!

۶- {وَالْمَسَاكِينَ} چاكه كردن له‌گه‌ل هه‌زاراندا ئەوانه‌ی كه‌ ناتوانن بژێوی خۆیان دابین بگه‌ن، چاكه كردن له‌گه‌ل ئەواندا به‌وه ده‌بێ خێریان پێ بگه‌ی، یان به‌شیوه‌یه‌كی جوان به‌رێیان بگه‌ی.

۷- {وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ} چاكه كردن له‌گه‌ل دراوسێی نزیک یان دراوسێی خزم یان هاوسای هاوئایین (هاوسێی وا هه‌یه هه‌رسێ جوره‌كه‌ی تیدا كۆ ده‌بێته‌وه) چاكه كردن له‌گه‌ل هاوسیدا بناغه‌ی یارمه‌تیدان و به‌ستنی په‌یوه‌ندی و دروست بوونی خۆشه‌ویستی و هه‌ست كردن به‌ كامه‌رانییه‌.

۸- {وَالْجَارِ الْجُنُبِ} چاكه كردن له‌گه‌ل هاوسێی دوور یان هاوسێیه‌ك كه‌ خزم نه‌بێ..

۹- {وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ} چاكه‌كردن له‌گه‌ل هاوڕێ، هاوڕێیش جوړی زۆره‌، وه‌كوو هاوڕێی خۆیندن و هاوڕێی سه‌فه‌رو كار و پیشه‌، هاوڕێی مرگه‌وت و كۆڤو كۆمه‌ل، ئیمامی عه‌لی ده‌فه‌رموئ: مه‌به‌ست به‌ {وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ} هه‌لا‌ل و هاوسه‌ره كه‌ وا له‌ پال‌تا.

۱۰- {وَابْنِ السَّبِيلِ} چاكه كردن له‌گه‌ل رێبوار، واته‌: كه‌ له‌ مال و نیشتمانی خۆی دوور كه‌وتبێته‌وه یارمه‌تی بده‌ی بگاته‌وه و لا‌تی خۆی، یان یارمه‌تی بدرێ بگاته‌ مه‌به‌ستی خۆی.

۱۱- {وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ} چاكه كردن له‌گه‌ل كۆيله‌كان چ مێینه بن چ نێرینه، ئەوه بوو پیغه‌مبه‌ر (دروودی خ‌وای له‌سه‌ر بێ) له‌سه‌ره‌ مه‌رگا له‌ دوا نامۆزگارییه‌كه‌میدا، دا‌وای له‌

موسوڵمانان كرد كه‌ له‌گه‌ل كۆيله‌كاندا مامه‌له‌ و ره‌فتاریان جوان بێ، به‌گه‌شتی نامۆزگاری پیغه‌مبه‌ر (دروودی خ‌وای له‌سه‌ر بێ) له‌سه‌ره‌ مه‌رگا ئەوه بوو فه‌رمووی: «الصَّلَاةَ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ» ((ناگاداری نوێژ بگه‌ن و چا‌وی خێرتان له‌ ژێر ده‌سته‌كانتان بێ)).

۱۲، ۱۳ - حه‌رامی خۆ به‌زلزانی و خۆهه‌تانه‌وه‌ و له‌ خۆبایی بوون {إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا} بێگومان خودا كه‌سێكی خۆش نا‌وێ كه‌ ده‌عه‌یه‌ كه‌رو خۆ باد‌رو خۆبه‌زلزان و خود په‌سه‌ند بێ.

{۲۷ الَّذِينَ يَخْلَوْنَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْخُلِّ وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ} ئەوانه‌ی به‌خه‌لی له‌ مال و دارایی خۆیاندا ده‌كه‌ن و وه‌كوو خودا فه‌رمانی پێ كردوون لێی نابه‌خشن، چاكه‌ی پێ له‌گه‌ل دايك و باوكدا ناكه‌ن، یارمه‌تی خزم و هه‌تیوو هه‌زارو هاوسێیانی پێ ناده‌ن زه‌كاتی شه‌رعی لێ دهرناكه‌ن سه‌مه‌رپای ئەوه‌یش نامۆزگاری خه‌لكی تر ده‌كه‌ن كه‌ رژدو چرووك بن. ئەو مال و سامانه‌ی هه‌یانه‌ ده‌یشێنه‌وه‌ و نیشانه‌ی نیعه‌مه‌تی خودایان له‌سه‌ر دهرناكه‌وێ، دل‌یان نا‌یێ بۆ خۆشیان خه‌رجی بگه‌ن، هه‌میشه‌ خۆیان به‌ هه‌زار ده‌خه‌نه‌ به‌ر چا‌و، هه‌روا هه‌موو به‌ه‌ره‌و چاكه‌یێ كه‌ خودا دا‌ویتی پێیان ده‌شارنه‌وه‌، وه‌ك زانست و ده‌سه‌لات و توانایی و شتی تری وا.

{وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا} ناماده‌مان كردووه بۆ ئەوانه‌ به‌ه‌وی لوتبه‌رز و به‌خه‌لی و ناشكوری كردنیان سزایی كه‌ سه‌رباری ئێش و ئازاری زۆری - سووكایه‌تی پێ كردنیشی تیدایه‌، ئەو سزایه‌ پرا‌وپری كرده‌وه نابه‌سه‌نده‌كانیان، خودا ئەو له‌خۆ رازی و به‌خه‌لانه‌ی به‌كافر نا‌و بردووه، چونكه‌ كرده‌وه‌كانیان كرده‌وه‌ی كا‌ه‌رانه‌، نه‌ك ه‌ی موسوڵمان،

{۲۸ وَالَّذِينَ يَبْغُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ} ئەوانه‌ی مال و دارایی خۆیان ده‌به‌خشن بۆ رییابازی و نا‌و شو‌رمه‌ت، مه‌به‌ستیان به‌ مال به‌خه‌شینه‌كه‌، ر‌م‌زامه‌ندی خودا نیه‌، با‌وه‌ر‌یان به‌ حیساب و لێكۆلینه‌وه‌ی روژی قیامه‌ت نیه‌.

{وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا} كه‌سێك شه‌یتان ر‌ئ پێشاند‌ه‌رو هاو‌ر‌پ‌ی بێ ئەوه‌ هاو‌ر‌پ‌یه‌كی خرا‌بی هه‌یه‌، واته‌: ئەوه‌ی كه‌ ئەوانی هه‌ت‌نا‌وه‌ بۆ به‌خه‌لی و ر‌ژدی، بۆ خرا‌به‌ كردن و رییابازی شه‌یتانه‌ و شه‌یتانی‌ش هاو‌ر‌ئ و مام‌وستایه‌كی خرا‌به‌ و ئەوانه‌ی به‌گو‌یی ده‌كه‌ن، له‌شه‌رو نه‌گه‌تیدا حا‌لیان له‌ حا‌لی شه‌یتان خرا‌پ‌ه‌!

۴۹} وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ} نهوانه چ زیانیکیان تووش دهبوو نهگهر بهراستی برپوایان بهخودا بکردایه و روژی قیامهتیا به حهق بزانیایه و کاریان بو شه و روژه سامناکه بکردایه، لهو مال و داراییه که خودا بیی داون بهخشنده بوونایه و لهبه رختاری خودا و بهدهست هیئانی رزمه‌ندی شه و کاریان بکردایه، ناوا خه سارتمه‌ندی دونیا و قیامت نه دهبوون!! {وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا} خودا ناگاداری نیازو نیه‌تی باش و خرابی نهوانه‌یه، دمزان کئ شیایو ته‌وفیق و یارمه‌تی دانه ده‌یخته سهر ریگای راست؛ کئ شیایو نه‌فرت لی کردنه وازی لی دین و بهری بو بهرله دهکا،

۴۰} إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يُّضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا} دلنایان: که خودا هت زورو سته‌م له‌کس ناکا، نه‌گهر جی به‌قه‌د ده‌نکه خه‌رته‌له‌یه‌کیش بی، یا له‌و‌میش که‌متر بی، ته‌نانه‌ت به‌قه‌د سه‌نگی گهر‌دیله‌یی ناهه‌قی له‌کس ناکا، وه‌کی تریش نه‌گهر چاکه به‌قه‌د تو‌سقا‌لیکیش بی، خودا به‌ره‌که‌تی تی ده‌خا و پاداشی خاونه‌که‌ی دووچه‌ندانه و چه‌ند چه‌ندانه ده‌داته‌وه، به‌لکوو پاداشی بی به‌رامبه‌ریش ددها واته: پاداشی تریش ددها به‌بی نه‌وه‌ی کابرا چاکه‌ی له‌به‌رامبه‌ریدا هه‌بی! خودا خه‌زینه‌ی رهمه‌تی فراوان و پره، چه‌ندیکی لی ببه‌خشی لیی که‌م نابیته‌وه.

۴۱} فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا}!! واته: شه و بی‌پروا و جووله‌که و گاورو خوا نه‌ناسانه‌ی که سهر بی‌جیان له‌فه‌رمانه‌کانی په‌روم‌دگاری به‌رحم و دادپه‌روم‌ری خو‌یان کردووه، ده‌بی حالیان چۆن بی له‌و روژده‌ا که هه‌له‌ی خو‌یان بو درده‌که‌وئ و رووبه‌رووی سزاو تو‌له‌ی سه‌ختی تاوانی خو‌یان ده‌بنه‌وه به‌تایبه‌تی پاش شه‌وه که پی‌غه‌مبه‌ری هه‌موو نه‌ته‌وه‌یی، به‌فه‌رمانی ئیمه‌ دئ و ده‌بی به‌شایه‌ت له‌سه‌ریان، نه‌وجا تو‌یش دینین شه‌ی موحه‌مه‌د! ده‌بی به‌شایه‌ت بو پی‌غه‌مبه‌ران که نه‌وان نه‌رکی سه‌رشانی خو‌یان به‌جئ هی‌ناوه، جا نه‌ته‌وه‌که چیان کردووه پی‌غه‌مبه‌رده‌کیان شایه‌تیا له‌سهر ددها وه‌کوو له‌سهر زوبانی عیسا ده‌فه‌رموی: {وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ} — المائدة/۱۱۷}.

نه‌مجار شه‌ی موحه‌مه‌د! تو دینین و ده‌تکه‌ین به‌شایه‌ت به‌سهر شه‌و خوا نه‌ناسانه‌وه.. جا شه‌و روژه که ئیمه‌ نه‌وان رای‌چی ده‌ستی مه‌حشر ده‌که‌ین، پی‌غه‌مبه‌ران ده‌بنه‌شایه‌ت

وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِيقَةَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ۝۳۸ وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا ۝۳۹ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يُّضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا ۝۴۰ فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ۝۴۱ يَوْمَ يُذَوِّدُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصُوا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّى بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا ۝۴۲ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَرَىٰ حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِ سَبِيلٍ حَتَّى تَغْتَسِلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرَضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ يَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا ۝۴۳ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يَشْرُونَ الصَّلَاةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ ۝۴۴

به‌سهر گه‌له‌کانیا‌نه‌وه، موسولمانان ده‌بنه‌شایه‌ت به‌سهر نه‌ته‌وه پئیشینه‌کانه‌وه.

پی‌غه‌مبه‌ری ئی‌سلام ده‌بیته‌شایه‌ت به‌سهر نه‌وانه‌ی که له‌ری‌بازی شه‌و لایان داوه، (۴۲} يَوْمَ يُذَوِّدُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصُوا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّى بِهِمُ الْأَرْضُ} نه‌وانه‌ی کافر بوون و سهر بی‌جی فه‌رمانی پی‌غه‌مبه‌رده‌که‌یانیا‌ن کردووه جا له‌و روژده‌ا په‌شیمان ده‌بنه‌وه، حالی شری خو‌یانیا‌ن بو نا‌شکرا ده‌بی، کافرو بی‌پروا و سهر بی‌جیکه‌ران له‌فه‌رمانی خواو پی‌غه‌مبه‌ران خو‌زگه ده‌خوازن که وه‌ک مردووی ناو گو‌ر بنی‌زری‌ن و بنه‌وه به‌خاک، هه‌تا له‌و روژه ره‌شه رزگاریان بی، {وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا} ناتوانن تاوانه‌کانیا‌ن له‌خودا بشارنه‌وه، چونکه نه‌ندامه‌کانیا‌ن شایه‌تیا له‌سهر دده‌ن، ناتوانن درو‌بکه‌ن، خو شه‌گهر درو‌بکه‌ن خودا ده‌میان مو‌ر ده‌کا و شه‌وکاته نه‌ندام و ده‌ست و قاچیان دینه‌قه‌سه و شایه‌تیا لی دده‌ن و به‌درو‌یان ده‌خه‌نه‌وه، جا له‌به‌ر سامناکی شه‌و وی‌ستگه‌یه ناو‌اته خوازی شه‌ودن که بنه‌وه به‌خاک و خو‌ل و دوو‌جاری شه‌و زهمه‌ت و مه‌ینه‌ته نه‌بن.

{ ۴ } يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ { نهی
 نهو که سانهی بروتان به په یامی نیسلام کردووه! له حالتی
 سهرخوښیدا نزیك نویژ کردن مه بنهوه، واته: له پیش نویژدا
 خوتان له عمرهق خواردنهوه بهاریزن، وا مه کهن کاتی کاتی
 نویژ دئ نیوه سهرخوش بن، چونکه به سهرخوشی نیوه
 ناگاتان له خوتان نیوه نازانن دهلین چی، نویژیش رازو
 گفتوگوی بهندهیه له گهل خوی خویدا، دمی بهباشی دلی
 له لای بی، که واته: هر له پیش کاتی نویژوه خوتان له
 سهرخوشی بهاریزن { حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ } تا بزنان له ناو
 نویژه که دا چی دهلین { وَلَا جُنْبًا إِلَّا غَيْرِ سَبِيلٍ } به له ش
 پیسی نزیك شوینی نویژ کردن که مزگه وته مه که ونهوه
 مه گهر وه ریپوار به سهر پیوه به ناویا، به بی راوهستان
 گوزر بکهن، سهرمریگاتان بی و له دم درگاوه تی بیجن و لهو
 درگاوه درجن! واته: چوونه ناو مزگه وت و مانهوه تییدا
 به له شی پیسه وه لیتان قه دهغه یه، تا خوتان دهشون و غوسل
 له خوتان درده کهن. { حَتَّى تَغْتَسِلُوا } هه تا له ش پیسی له سهر
 خوتان لاده بن.

{ وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ } نه گهر نه ساغ بوون، نه خوښییه کتان پیوه
 بوو، به به کارهینانی ناو ترسی نهومتان هه بوو زیاد بکا؛
 وه کوو نه خوښی پیست و خرویلکه و ناوه له و سوریزه و نهو
 جوړه نه خوښیانه! { أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ } یان له سه فهدا بوون و له
 مال و شوینی خوتان دوور که تبوونه وه { أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ
 الْغَائِطِ } یان که سیکتان له سهر او گه رایه وه، له پیشه وه یان له
 پاشه وه دست نویژی شکابوو { أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ } یان له گهل
 خیزانه کانتان جووت بوون { فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً } ناوتان دهست
 نه که وت { فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا } نهوه قهستی گل و خولتیکی
 پاک بکهن و له باتی دهست نویژ ته یه موموی پی بکهن واته:
 هو ی رهاو بوونی ته یه موم چوار شتن: نه خوښی، سه فهدر،
 درجوونی شت له پاش و پیش، جووت بوون.

هرکاتی به کیك له م هو یانه یان زیاتر هه بوون نهوه به گل و
 خولی پاکي رووی زهوی ته یه موم بکهن: دم و چاو هه ردوو
 دهستان تا نه نیشک به گل و خولی پاک مه سح بکهن و نه مجار
 نویژ بکهن.

نه م ناسان کردن و روخصه ته بو نیوه له بهر نهوه یه ته نگه تاو
 نه بن، که واپوو { فَأَمْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ } بهو خوله پاکه
 مه سحی دم و چاوو دهستان بکهن تا نه نیشک، { إِنَّ اللَّهَ كَانَ
 غَفُورًا غَفُورًا } بیگومان په رومردگار خاوهن عه فوو

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَلِيًّا وَكَفَىٰ بِاللَّهِ نَصِيرًا { ۱۵ }
 مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَيَقُولُونَ
 سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأَسْمَعُ غَيْرَ مُسْمِعٍ وَرَاعِنَا لِيَّا لَيْسَ فِيهِمْ
 وَطَعْنَا فِي الَّذِينَ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأَسْمَعُ وَانْظُرْنَا
 لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَقْوَمَ وَلَكِنْ لَمْنَهُمُ اللَّهُ يَكْفُرُهُمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ
 إِلَّا قَلِيلًا { ۱۶ } يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا الْكَذِبَ إِمْنًا إِنَّمَا نَزَّلْنَا
 مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَطْمِسَ وُجُوهًا فَنَرُدَّهَا
 عَلَىٰ أَدْبَارِهَا أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبْتِ وَكَانَ أَمْرُ
 اللَّهِ مَفْعُولًا { ۱۷ } إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ لِمَنْ يُشْرِكْ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونََ
 ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا
 { ۱۸ } أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنْفُسَهُمْ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ
 وَلَا يُلْظَمُونَ فِتْنًا { ۱۹ } أَنْظِرْ كَيْفَ يَقْرَوْنَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
 وَكَفَىٰ بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا { ۲۰ } أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا
 مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجَنَّةِ وَالْطَّعُوتِ وَيَقُولُونَ
 لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَتَوْلَاءَ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا سَبِيلًا { ۲۱ }

لیخوښبوون و لیپوور دنه، گونا ه داده پوښی، زور جار و دمی
 سزای گونا هبار نادا له سهر گونا هه کانیا!

{ ۴ } أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ { نه تو نهی محمد!
 ناروانی بو نه وانهی که به شیکیان له کتبی ناسمان دراوتی
 { يَشْتَرُونَ الضَّلَالَةَ } گومرایی ده کړن و کوهر هه لده بیژن
 نیمان و هیدا یهت پاشگویی ده خه، روو و مرده گیرن لهو
 په یامی که خودا بو پیغه مبهری خوی نار دویه تی، نهو
 حوکم و یاسایانه ی لایانه پاشگویی ده خه، فهرمانیان پی
 کراوه درو نه کهن، نه زیه تی خه لکی نه دهن، سوود نه خون،
 به لام نه وان پابه ندی نهو حوکمانه نابن، زانیاریان دربارهی
 رهوشت و نایینی پیغه مبهر هه یه، ده شیرنه وه بو نه وهی بری
 کالای پروپوچی دنیایی پی بکړن { وَيُزِيدُونَ أَنْ تَضِلُّوا
 السَّبِيلَ } ده یانه وهی نیو دوش له گه لیانا گومرایی و ببن و ریگهی
 راستان لی هون بی، کافر ببن به و نامه پروژی که بو تان
 نی درراوه که قورنانه، نهو زانیاری و شار مزایی و
 به خته و مریه ی هه تانه له کیستان بیجن و سهرتان لی بشیوی.

۵{ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِاَعْدَانِكُمْ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَلِيًّا وَكَفٰى بِاللّٰهِ نَصِيرًا }
 نهی گروهی موسولمانان! خودا له ئیوه باشتر دوزمانتان
 دهناسی و دهناترسین لیان، ئیوه خوداتان بهسه و پاریزگاری
 نهوتان هه بی پیویستان به هیچی تر نیه.

پاریزگاری خودا قه لایه بۆ کهسیک پهنای بۆ بهری، کهسیک
 خودا یارمه تیدمرو هاریکاری بئ بهسیهتی! {۶{ مَنِ الذِّینَ
 هَادُوا } لهوانه کی جووله کهن {يُحَرِّقُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ}
 نهوانه گهل و نه تهومیه کن نال و گوژ بهو وشه و رسته
 نیردراوانه ده کهن که خودا له تهوراتدا ناردوونی، له شوینی
 خویمان لایان ددهن، جا لادانه کهیان بهوه ده بی که مانای
 مه بهست له رسته و شه کان بشیر نهوه و مانای ناقولا و
 نادر ووستیان بۆ دیاری بکهن، وهکوو لادانی نه و مرگینی و
 به لئین و دیاردانه کی دهرباره ی پیغه مبهری نیسلام هاتوون،
 یان لادانی نه و دهقانه کی دهرباره ی عیسای کوری مهریه م
 هاتوون و دهیج بهسه کهسیکی ترداو، به قسه کی خویمان
 ده لئین: گوایه هه تا ئیستاش نه و پیغه مبهره رهوانه نهکراوه و
 تا ئیستاش ههر چاومروانی هاتننی!! یان لادانه که بهوه ده بی
 که وشهیه که یان رستهیه که له شوینی خو ی هه لبرگئی و
 بیبهیته شوینیکی تر، وهکوو نهوه کی نه و نووسراوانه کی له
 مووسا به جئ مابوو تیکه لا و به و نووسراوانه یان کردن که زۆر
 دووای حه زردتی مووسا نووسرابوونه وه، ههروهکوو قسه کی
 نووسه رانی تهوراتیان تیکه ل به فهرمایشته کانی خودی
 تهورات کردوه!! که به ئیعترافی خویمان له باتی تهوراتی
 فهوتا و نووسیویانه ته وه.

جووله که کانی سه رده می تو ش نهی محمد! یاری به وشه
 ده کهن و وه که پیشینانیان و دژ به تو، رووبه پروو به تو ده لئین:
 {وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا} قسه که متمان بیست و سه رپیچی
 فهرمانه کهت ده کهین.

موجاهید ده لی: به پیغه مبهریان گوت: قسه که متمان بیست
 به لام به گویت ناکهین. ههروه ها له م روانگه یه وه و له
 روانگه کی حه سوودی و رق ئ بوونیانه له پیغه مبه ر دهیانگوت:
 {وَأَسْمَعْ غَيْرَ مُسْمَعٍ} واته: خودا قسه ت ئ نه بیسی و دوعات
 گیرا نه کا. ههروه ها له هه مان روانگه و سۆنگه وه {وَرَاعًا} له
 کاتی گوتنی نه م وشه یه دا زمانیان بۆ خوار ده کرده وه به
 جوړیک دهاته بهر گوچکه که به زمانی عیبری جنیو
 بگه یه نن، چونکه وشه ی (راعنا) و مرگراوه له (رعونه) که به
 مانا گیلی و گه وجیه، نه م نامه ردا نه به ناپاکی نه م جوړه
 وشانه یان به کار دهینا، که به دیمه ن قسه یه کی ناسایی باشه،

به لام به مه بهست و مهعنا جنیو و ناماقولیه، {لَيَّا بِأَلْسِنَتِهِمْ}
 زمانیان خوار ده کرده وه، وشه که یان دهگورین، بۆ نه وه کی له
 مانای خیر و ریژی لابه دن و مانای شه ر و جنیو بگه یه نن..
 واته: نهوان به زمان بادانه که یان وشه که یان وا ئی ده کرد، مانا
 جنیو نامیزه که بگه یه نن: که له دلدا نه وه یان مه بهست
 بوو {وَأَطَعْنَا فِي الدِّينِ} بۆ نه وه کی تانه له ئایینی پیروزی
 نیسلام بدهن و سوکایه تی پئ بکهن، به روا له تیش گوایه مانای
 ریژو ئیحترامه که یان مه بهسته، ههر به م نیازه پیسه له کاتی
 سلا و کردنیشا له حه زمرت زمانیان لار ده کرده وه و له جیاتی
 (السلام علیکم) دهیانگوت (السلام علیکم) واته: مردن له سه ر
 ئیوه بئ بۆیه پیغه مبه ریش (دروودی خوی له سه ر بئ) له
 ولا میاندا ده یفه رموو: (وعلیکم) و بهس، واته: (نه وه کی ده یلئین
 له سه ر خویشان بئ).

ئیبنو عه گییه ده لی: تا ئیستاش جووله که کان منداله کانیان
 فیزی نه و وشانه ده کهن که دوو مانایان هه یه، مانایه کی ریژو
 باش، مانایه کی جنیو و شه ر، بۆ نه وه کی وتو و یژیان له گهل
 موسولمانان پئ نه نجام بدهن و له په نا نه م وشه دوو
 مانایانه دا تانه و ته شه ر له موسولمانان بدهن، په رومردگار نه م
 بۆ نه یه به هه ل ددزانی و شیوه و شیوازی گفتوگو و وتو و یژی
 پر له ریژو سۆز فیزی موسولمانان ده کا و ده فه رموی:

{وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأَسْمَعْ وَانْظُرْنَا} نه گهر نهوان
 بیانگوتایه بیستمان و فهرمان به ر دارین، گوئ بگره بو مان
 جیت پئ ده لئین و مؤلتمان بده و په له مان ئی مه که با تیت
 بگه ین و بزانی ده لئیی چی {لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَقْرَبَ} نه وه نه و
 گوفتاره خیر نامیز بوو بۆیان و هه نکاو یکی راست و دروست
 ده بوو سوود و نه ده بیسی تیدا ده بوو {وَلَكِنْ لَّعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ
 فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا} به لام به هوی به رده و امیان له سه ر
 کوفرو بئ باومری که له پیشینانه سه رکه شه کانیا نه وه به
 میراتی بۆیان ماوه ته وه، نایه نه سه ر ریگه ی راست و دینی
 نیسلام قبوول ناکه ن له بهر نه وه شایه نی نه فرمت و له عه تن و
 ریسوای دونیا و قیامه تن! چونکه نهوان کافرن و کوفرش
 ده بیته له مبه ر له بهر دم ناده میزادا و ناهیلئ بیر بکاته وه و
 فیزی نه دمه و رهوشی باش و قسه کردنی ژیرانه بئ. نهوان
 بپروایه کی که م و بئ بایه خ نه بی و ده دهستی ناهینن، دلیان له
 خیر و چاکه بیزاره و لئی دووره په ریژن! بیرو باومریکی باشی
 سوود به خشیان ناچیتته ناو دلته وه که بیرو باومری باشیان
 نه بوو هیوای کرده وه کی چاکیان ئی ناکرئ و عه قلیان مشت و

خۆش دەبى، كەسەك ھاۋەل بۇ خودا دابىنى تاۋانى گەۋرەى ئەنجام داۋە ئەگەر لەسەر ئەو ھالەتە بمرى خودا لىيى خۆش نابى.

{وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا} ھەر كەسەك ھاۋەل بۇ خودا دابىنى، پىيى وابى جگە لە خودا كەسەك تىرىش بەدەيھەنەرە، ياسادانەرە، ھەرام و ھەلال دەست نىشان دەكا، ئەو تاۋانىكى گەۋرە ئەنجام داۋە تاۋانەكانى تر لە ناستيا خۇ بە بچووك دەنۆين.

{۴۹} {أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْكُونَ أَنْفُسَهُمْ} ئايا نابىنى تۆ ئەى محمد! سەيرى ھال و چۆنىەتى ئەوانە ناكەى؟ كە مەدھى خۇيان دەكەن و لافى رەۋشت و رىزىك بۇ خۇيان لى دەدەن كە تياياندا نىە، دەللىن: ئىمە كورپى خوداين، خۆشەويستى خوداين، دەللىن ئىمە گەل و نەتەۋەى ھەللىزىدراۋى خوداين، دەللىن: كەسەك چوۋلەكە يان مەسەيى نەبى ناچىتە بەھەشتەۋە، دەللىن كورەكانەمان مردوون بۇمان بوونە قوربانى، باوك و باپىرمان شەفاعەتەمان بۇ دەكەن و پاكانەمان بۇ دەكەن، چونكە لاى خودا رىزدارن و قەسەيان و مردەگىر! پەرورەدگار رەدىان دەداتەۋە دەفەرەمۆى: {بَلِ اللَّهُ يُرْكِي مَنْ يَشَاءُ} پاكانە كەردن بۇ خۇيان ھىچ نەرخ و بەھايەكى نىە، پاكانە كەردن بە قەسە نابى، دەبى بە كەردەۋە بى، خودا كەسەك بوى پاكى دەكاتەۋە، يارمەتى دەدا بۇ ئەنجامدانى كەردەۋە باش، ھىدايەتى دەدا بۇ بىر و باۋەرى راست و نەخلاق و رەۋشتى بەرزى فەير دەكا {وَلَا يَظْلُمُونَ فَيَلًا} پەرورەدگار ھىچ شەككە لە پاداشى كەردەۋە باشى ئەو پاكانە كەرانە كەم ناكاتەۋە پاداشى خۇيان بە تەۋاۋى دەداتەۋە.

{۵۰} {انْظُرْ كَيْفَ يَقْتُرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ} سەير بكة: چۆن بەدەم خوداۋە درۆ ھەلەدەبەستەن و پاكانە بۇخۇيان دەكەن! پىيان وايە زىدە رىزىيان بەسەر خەلكى ترەۋە ھەيە. {وَكَفَىٰ بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا} بەسە بۇ تاۋانبارى و خوانەناسىيان ئەم درۆۋ قەسە ھەلەبەستەنە ئاشكرايەيان، چونكە خودا ھىچ كاتىك عادەتى وا نىە كە گەل و نەتەۋەيەكى تايبەتى مامەلەيەكى تايبەتى بۇ بكا، بەلكو خودا پاداش و سزا بە گۆيرەى كەردەۋە دەداتەۋە ھەرگىز سەيرى ئەو ناكە ناخۇ لە چ گەل و نەتەۋەيەكە كورپى كىيە و كچى كىيە!

{۵۱} {أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أَوْتُوا نُصِيًّا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجَنَّةِ وَالطَّاغُوتِ} بىروانە ئەوانەى كە بەشەكەيان لە كىيى ناسمانى پى دراۋە تەۋرات دەخوین چۆن ماستاۋ بۇ كافەرەكانى

مال نابى و مەشەكەيان زاخاۋ نادى و دل و دەرۋونىيان پاك نابىتەۋە!

{۴۷} {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ} ئەى ئەو كەسانەى نامەى ئاسمانىيان بۇ نىردراۋە! كە تەۋرات و نىنجىلە، ھەرچەندە لە جىياتى ھىدايەت گومرايىتان ھەللىزادوۋە بىر لى ناياتى نامەى خۇتان ھەتەتەۋەۋە بىرىكتەن گۆرپە، نىستاش دەرگاى تۆبە و گەپانەۋەتەن بۇ والاىە ھەبوۋى ئىمانتان بە تەۋرات و نىنجىل دەبى سەربەكشى بۇ بىروا ھىنان بە و كىيەى كە پىشتىگىريان لى دەكا، كە قورنەنەۋە بۇ محمد نىردراۋە، كەۋابو {آمِنُوا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ} ئىمان بىنن بە و كىيەى كە ناردوۋمانە بۇ محمد و پىشتىگىرى كىيى ئىۋە و كىيە ئاسمانىيەكانى پىش خۇى دەكا و لە بىنەما سەركەيەكاندا لەگەل ئەۋاندا يەك دەگىرتەۋە،

{مَنْ قَبْلَ أَنْ تَطْمِئِنَّ وَجُوهًا فَرَدًّا عَلَىٰ أَدْبَارِهَا} ئىمان بىيەن پىش ئەۋەى دەم و چاۋيان بگۆرپەن، نىشانەى دەم و لىۋو چاۋو لوتيان بگۆرپەنەۋە وەكوۋ پىشتە مىليان سافو بى نىشانە بى، ھىچ شوپنەۋارى دەم و لوت و گۆيچەكەيان نەمىنى! {أَوْ لَعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبْتِ} يان بە ھىلاكيان بەرىن و بىيان ھەۋتەنن، يان سزايان بەدىن بە مەسح كەردن و گۆرپەنەيان بە بەرازو مەيمون، وەكوۋ چۆن كاتى خۇى نەيىمان لە چوۋلەكە كەرد كە لە رۆزى شەمەدە راۋەماسى نەكەن، كەچى ئەۋان پىچيان لى داۋ لە جومەدە دەچوۋن گۆۋاۋيان پىر دەكەردن و كە دەرپا شەپۆلى دەھىنان و دەبەردن گۆۋاۋەكان ماسىيان تى دەچوۋ، دوايى كە ناۋەكە دەكشايەۋە ماسىيەكان لە گۆۋاۋەكاندا دەمانەۋە، نەمجار رۆزى يەك شەمەى دەچوۋن ماسىيەكانىيان راۋ دەكەردن! نىمەش لە تۆلەى ئەم لاسارىيەنەياندا مەسحمان كەردن و كەردمانن بە مەيمون و بەرازو نەفرىنمان لى كەردن {وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا} ھەرمانى خودا كەبە وشەى (كەن فەكون): (بەۋە دەبى) دىتە كايەۋە جىبەجى كراۋ ئەنجام دراۋە كەس ناتوانى بىيە لەمپەرو پىشتىگىرى لى بكا. كە ھەرمانى كەرد بەبوۋى شەككە كەس نىە بلى نابى بىي! يان مەرجى بۇ دانى!

{۴۸} {إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ} بىگومان پەرورەدگار خۇش نابى لە كەسەك شەرىك بۇ خودا دابى، خودا خۇش نابى لە بەندەيەك بە موشرىكى مرد بى، مەبەست بە شىرك كوفرى گىشتىيە كە شىۋەى كوفرى چوۋلەكەكانىش دەگىرتەۋە، جگە لە تاۋانى شىرك بەم مەبەستە گىشتىيە ئەگەر خوا مەيلى لى بى لە تاۋانەكانى تر

قوردهش دهکهن و ئيمان به بتو صه نه م دينن، يارمه تی کافره کان دده دن، دژى موسولمانان، هه موو پيداويستيه کيان بؤ دابين دهکهن، شايه تی به درويان بؤ دده دن.

{وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَى مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا} ده لئین: کافرو موشريکه کان نايينه که يان راسته و حه ق تره له نايين و ريبازی نه وانه ی ئيمانيان به په يامی محمد هيناوه، به راستی نه و خاوه دن نامانه، نه و ماله و خو به زانا زانانه له رينومایى عه قل بئ بهش بوون، بناغه ی نايینی خو یان روخاند له حه ق لايان داوه، بانگی سته مکاریان هه لدا کاتيک بوونه پالېشتو يارمه تی دهرى شيرک و بته پرستی و خوداو پيغه مبهريان به درؤ خسته وه و نه هاتنه سهر نايینی راستو خوايان به حه ق نه ناسی!!

{أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا} نه وانه نه و تاقه و کو مه لهن که خودا نه فرینی ئ کردوون و له ره حمه ت و به خششی خو ی دووری خستوونه وه، که سيکیش خودا نه فرینی ئ بکا که سی ده ست ناکه وئ يارمه تی بدا، بئ پشتيوان و پشتگير ده مي ني ته وه!

{أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَصِيرًا} نه وانه هيچ بهش و باريکیان له پادشایی و فه رمانره وایی دا نيه چونکه سته مکارو مله ورو رژدو چروکن، خود په سه ندو خو خوشه ويستن، به سروشت خو په رست و ماده په رستن، له خو رازی و دروژن و به خيلن! خو نه گهر شتيکیان به ده ست بئ به نه نازدی (نه قيرک) تو يکلی ناوکی دهنکه خورمايه کی ئ نادهن به که س، ده ی خو فه رمانره وایی و پادشایی پيويستی به نه فس به رزی و خو به خت کردن و يارمه تيدانی خه لک و جی به جی کردنی کاری ليقه وه و ماوان و ئاتاجان هه يه و ده بی گيانی ته چيه و فيداکاری و جواميری تيدا بئ!

{أَمْ يُحْسَدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ} حه سوودی به پيغه مبهري ئيسلام (محمد) ده بن که خودا ريزی پيغه مبهرايه تی و زانست و فه رمانره وایی و دو ست و يارو ياوردی زور داوئ. جا باش بزنان که ده سه لاتو فه رمانره وایی، مال و دارایی و ريزو پله و پايه ی پيغه مبهرايه تی تايه ت نيه به نه وانه وه و په رومردگار به ئارمزووی خو ی دهيدا به هه رکه سيک شايانی بئ.

{فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا} نه وانه به هه له چوون ناشئ حه سوودی به محمد به رن، چونکه وي نه ی محمد زورن، بيگومان په رومردگار پله و پايه ی پيغه مبهرايه تی و ريزو نرخی داوه به خانه واده ی ئيراهيم

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا ﴿٥١﴾ أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَصِيرًا ﴿٥٢﴾ أَمْ يُحْسَدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ﴿٥٣﴾ فَمِنْهُمْ مَّنْ آمَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَّنْ صَدَّ عَنْهُ وَكَفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا ﴿٥٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كَمَا نُصْلِيَتْ جُلُودُهُمْ بَدَلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٥٥﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَىٰ مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَّهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا ظِلِيلًا ﴿٥٦﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَأْمُرُكَ أَنْ تَوَدُّوا الْأَمْنَتَ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيمًا ﴿٥٧﴾ بَصِيرًا ﴿٥٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٩﴾

که عه ربه قوردهشيه کان له نه وهی نه ون، په رومردگار کتيبی ئاسمانی داوه به ئيراهيم که شه ريعه ت و ياسای تيدا بوو، حیکمه ت و تيگه يشتی ته شریعی، پيغه مبهرايه تی بؤ خو ی و کورو نه وه کانی، ملک و سه لته نه تی به رفراوان بؤ کورو نه وه کانی تيدا شی کرابه وه! نه مهش ئامازه بؤ نه وه دهکا که موسولمانان مولک و ده سه لات و سه لته نه تيکی گه وره يان ده ست ده که وئ! نه مه جگه له وهی که به رزترین پله و پايه و به هره که پيغه مبهرايه تی و قورئان و حیکمه ته دراوه به پيغه مبه رده کيان!

{فَمِنْهُمْ مَّنْ آمَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَّنْ صَدَّ عَنْهُ وَكَفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا} نه و پيغه مبه ره پيشينانه و ده کوو ئيراهيم و نه وه کانی له گه ل نه وه شدا که خانه واده ی پيغه مبهرايه تی بوون و مولک و سه لته نه تيان درابوويه که چی گه له کانيان هه موويان بر ويان به پيغه مبهرايه تيه که يان نه هيناوه، به لکوو هه يان بوو ئيمانيان پئ هينان و هه يان بوو پشتيان هه لکردو له سه ر کوفرو بئ دینی خو یان مانه وه، که وایی سه رت سور نه مي ئی نه ی (محمد!) له هه لويستی قه ومه که ت، نه مه داب و نه ريتی

به لکوه {خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا} به همیشگی تئیدا ددمینه وه، به جی ناهیلان و ناگوینزه وه، دلان پئی خوشه ههولی گواسته وه و ئی دمرچوون لیی نادن، ئی و مرز بوون و دوش دامانی تئیدا نابینن.

ئهمه پاداشی باومر و کردهوی چاکیانه و پرای نهو جی و شوینه رازوه و هه بوونی نهو که شه خوش و ههوا سازگار و دیمه نه دلرفینانه، {لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ} خیزانی بی عهیب و نهنگیان ههیه، پاکن له نهنگی جهستهیی و به دوورن له خهوشی رهوشتی و سروشتی، شتیک نیه حالهتی که یف خوشییان لایمزی، کونترولی تهنروستی تیک بدا، {وَلَدُجُلْهُمُ ظِلًّا ظَلِيلًا} دهیانبهینه شوینکی سیبهری فینکی دلرفین و خوش و سازگاری وا که نه سه رمای ئی بی نه گهرما، ئهمه ش نهوپهری خوش رابواردن و نازو نیعمهتی رازوهیه!

{إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا} پهرومردگار فهرانتان پی دهکا که نه مانه ته کان بگپرنه وه بو خاوه نه کانیان، هه سپاردهیه که له ژیر دهستدا بوو دمرحه ق به خودی خوئ، دمرحه ق به بهندهکانی خودا، دمرحه ق به پهرومردگار پیویسته بیگه پرنیه وه بو خاوه نه کهی!

{وَإِذَا حُكِمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ} نه گهر له نیوان ئاده میزاداندا دادومریتان کردو فهرانره و بوون با بریاردان و حوکم کردنتان دادومرانه بی.

{إِنَّ اللَّهَ نِعْمًا بِعِظْكُمْ بِهِ} بیگومان نهو شتانهی خودا ناموزگاریتان پی دهکا و هه لئان دهنی بو دهسته بهر کردنی باشرین شته و هه میسه ههول بدن بو دهسته بهر کردنی چونکه خودا شتیکتان پی نالی: که سوودی دونیاو قیامهتی ئیوهی تئیدا نه بی، {إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا} واته: پیویسته پابهندی فهرمانی خودا بن به گویره ناموزگاری نهو هه لئو کهوت بکهن، چونکه خودا له ئیوه زانتره به هه موو شتیک، نه گهر دادپهرومرانه حوکمتان کرد خودا ئاگاداره و دمیستی، نه گهر سپاردهتان گپرایه وه بو خاوهنی خودا دمیینی! که وابوو ئهمه و وعدو به لئینی خودای مهز نه بو نهوانه پابهندی فهرمانی خودان و هه ره شهیه کی گهر شه بو نهوانه سهرپیچی دهکن، {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ} ئهی نهو که سانهی نیمانتان هیناوه فهرانبهرداری یهزدان بن! پهیرهوی په یامی پیروژ و قورنانی مهزنی بکهن و بیکه نه پروگرامی ژیاقتان، {وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ} گوئی بیستی پیغه مبهر بن، چی پی گوتن پابهندی بن، چونکه پیغه مبهر

گهل و نه ته وه دکانه له گهل پیغه مبهر دهکانیاندا!! نه مهش دلدانه وهیه بو پیغه مبهر (دروودی خوی له سه ربی) بو نهوی صهبر و نارامی به هیژ تر بی بهرامبهر به نازاردانی که له کهی و ناو مید نه بی له نیمان هینانیا.

جا نهو گومرایانهی که نایه نه سه رب ریگای راست نه گهر لهم دونیا به شدا سزایان وی نه که وی نهوا سزای قیامه تیان به سه و ناگری دۆزه کی فایته.

{إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا} نهوانه ی کافر بوون به و نایات و به لگانه ی ناردوو مانه بو سه رب پیغه مبهران به تایبهتی نهوانه ی بر وایان به قورنانه کردو گوئیان بو نه حکام و ناموزگارییهکانی شل نه کرد، که دوا کتیی ته و اوو بی خهوش و نیردرای خوداییه بو سه رب ئاده میزاد، له ناینده دا دهیانخیزینه ناو ناگری سوتینه ری دۆزه خه وه، نهو سزاو سوتاندنه یان هه میسه یی و به رده واهه {كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا} هه رکاکی پیستیان سوتا و وی ئی هات ههستی نازار نه گوینیه ته وه بو دماغ، نهوا پیستی تازمیان بو دروست ده کهینه وه که هه ست به نازار بکهن.

گوپن و تازه کردنه وه ی پیسته کان {لِيَذُقُوا الْعَذَابَ} بو نهومی نازار که یان به رده واهه یی و کوتایی پی نهیه، به مهش نهو و دهه و خه یاله ی لایرد که بگوتری: نهوانه له گهل نازار که دا رادین و نازار که یان به لاوه ناسایی ده بی.

{إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا} دلنایان که خودا بالاده ست و زالو به توانایه به سه رب نه نجامدانی هه رب سزایه که بیه وی بیسه پینی به سه رب تاوانباراندا، دادومر و دانایه دادومرانه سزای تاوانباران ددها. به گویره ی حیکمهت و دانایی نه بی سزای کهس نادا، عه دل و دادیش نه وه ده خوازی که کوهر و تاوان ببنه هوی توله و سزای دۆزه؛ نیمان و کردهوی چاکیش ببنه هوی دهسته بهر کردنی نازو نیعمهتی خودایی و چوونه ناو به ههشت، هه موو کردهویه که سزاو پاداشی شیای ههیه، بویه لیردها پاداشی کردهوی باشی موسوئمانانی خسته په نا سزای کردهوی کافران بو جیاوازی خسته نیوانیان و فهرمووی: {وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ} نهوانه ی نیمانیان هیناوه بر وایان ههیه و کردهوی چاک دهکن {سَنُدْجِلْهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ} به زووی دیانخهینه ناو باغ و باغاتی به هه شته وه که به ژیر داره کانیا ندا جوگه و جو بار دهکشین و جوانی پر له نه فسونای دمه خشن، خوشی و له زرم و رابواردنه که یان بو قه شهنگ ده بی، نه نازو نیعمه ته کاتی و دهمدمی نیه

روونکهردهوی نیگای خودایه و نه حکامو یاسای قورنانتان بؤ شی دهکاته وه، سوننه تی خودا و اداها توه که پیغه مبه ران شهر یعتی خودا به خه لکی رابگه یه نن و پیویستی سهرشانی نیمهش نه وه دیه ملکه ج و پابه ندی ناموژگارییه کانیا بین. **{وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ}** گوپرایه ل و فه رمانبه رداری خاوهن برپار بن که بریتین له فه رمانبه ر وایان و حاکم و زاناو لیپرسراوی له شکرو باقی سهرکرده و فه رمانده کانی تر، نه وانه ی کاروباری خه لکیان به دهسته، ناده میزادان ده چنه لایان بؤ به جی هینانی کار و باریان، نهم لیپرسراوانه نه گهر له سهر رایه ک، له سهر حوکم و برپاریک یه کدیگیر بوون و حوکمیان کرد، پیویسته فه رمانبه رداریان بکری به مه رجی دلسوزو نه مین بن و سهرپیچی فه رمانی خودا و ریباری پیغه مبه ر نه کهن و سهر فیرازو نازاد بن له وهرگرتنی هه لوئیست و برپار دان!

جا **{فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ}** واته: نه گهر دهرباره ی نه و حوکمه له قورنان و حه دیپدا ده قنیک نه بوو نه هلی حیل و عه قد تی ده فکرن نه گهر له سهر شتیک بیک هاتن و نیجماعیان به ست پیویسته کار به و حوکمه بکه ن که نه وان له سهری پیکهاتوون، نه گهر کیشه یان تی که وت پیویسته نه و حوکمه رانویتن به سهر قورنان و حه دیپدا و حوکمه گشتیه کانیا نندا ههرچی له گه ل نه وان یه کی گرت ه وه، نه وه و مرده گیر و کاری پی ده کری، نه و حوکمه ی له گه ل نه واندا نه گونجا پاشگوئ ده کری، به مهش کیشه ی ناو موسولمانان بنر ده کری، یه کیه تی و یه کپرای موسولمانان ده چه سپی!

{إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ} نه گهر نیوه به راستی باومرتان به خودا و به روژی دوی هیه و پیتان وایه زیندوبوونه وه و لیپرسینه وه ی روژی قیامت دیته ریتان. **{ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا}** نه و رانواندنه و په پره و کردنه ی کیتابو سوننه ته باشره بؤ نیوه و ناکامی باشر به ده ست دین...

﴿۱۰﴾ **أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أَنزَلَ إِلَيْكَ وَمَا أَنزَلَ مِنْ قَبْلِكَ** نه مه نارمزیی دهربرینی په رومردگار به رامبه ر که سیک لاف نه وه ل ددها که برپای هیه به قورنان و نه و نامه ناسمانیانه ی پیش نه و بؤ پیغه مبه ره پیشینه کان نیردراون که چی له گه ل نه ودها دیه وئ بؤ برینه وه ی کیشه و به ره په نا بؤ غهیری کیتابی خودا سوننه تی پیغه مبه ر که ی به ری!

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أَنزَلَ إِلَيْكَ وَمَا أَنزَلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَكَّمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ. وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ﴿١١﴾ فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَاءُوكَ يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا ﴿١٢﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ﴿١٣﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿١٤﴾ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿١٥﴾

{يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَكَّمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ} که رازی نابن بؤ حوکم و برپار بچنه لای پیغه مبه ر (دروودی خوی له سهر بئ) ده چن دادگایی خویان دمه نه لای گاغووت و گومپایانی وده کوو نه بو به رزده نه سه له می گاهین، یان که عبی کوری نه شهر فی جووله که، که له به ر زییاد په وی له گومپایی و لادان له ریباری راست و دزایه تی کردنی پیغه مبه ر (دروودی خوی له سهر بئ) نازناوی گاغووتی به سهر دا بر **{وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ}** وده حال له قورناندا فه رمانیان پیکراوه که خو له گاغووت بپاریزن و هیچ شتیک به قسه نه کهن، جا نه وان نه گهر نه و فه رمانه و مرنه گرن و پابه ندی نه بن، نیشانه ی نه وه یه باومرپان نییه، به دهم لاف نیمانداری ل ددهن و به کرد ه وه کافرن، ده لین: بروامان به خودا و به پیغه مبه ر، که چی حوکم و برپار له گاغووت و مرده گرن، نه مهش نیشانه ی ناشکراو روونه که نه وان موسولمان نین:

نه وان که و پابه ندی حوکم و برپاری گاغووتن، دهن به قوتابی شیتان و **{وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا}** شهیتانیش دیه وئ ریگایان ل هوون بکاو گومپایان بکاو له خسته یان به ری و مه سافه یه کی دوورو دریز له ریگای راست

بکه، نهوهمیان تی بگهیهنه نهوهی که له دلیاندایه له دوو پرووی و نیاز بیسی له پهر و مردگار شاراو و نییه، نهوانه هیچ جیا وازییه کیان له گهل کافردا نییه، نهوان که شهریان له گهلدا ناکرئ له بهر نهوهیه که بهروا لهت نیمانیان هیناوه، جا نه گهر نهوان ههر له سهر هه لوئستی خوئان بهر دهوام بن و زیان به کۆمه لگای نیسلام بگهیهن و دهو له تی نیسلامی بهخه نه خه ته رهوه نهوه دوور نییه که به شم شیر هه ل سوکه و تیان له گهلدا بکرئ و له ملیان بدرئ.

{^{۶۴} وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ} نيمه ههر پيغه مبهريکی ناردوو مانه بۆ سهر گهل و نه ته وهیه که به پيويستمان داناوه له سهر نهو گهل و نه ته وانه که گوپرايه لی فهرمانی پيغه مبهره که یان بکه و شوینی بکه و، نهو پيغه مبهره بۆیه رهوانه کراوه که قسه ی و مر بگيرئ و گاهه تی بکرئ، له م رووه وه که پهر و مردگار نيزنی داوه که به گويی بکرئ یان که خودا توفیقی داوه بۆ گاهه ت کردن..

{وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا} نه گهر نهوان له وکاته دا نه گهر هه له و تاوانیان کردو روویان له حوکمی تۆ و مر گيرپا په نایان برده بهر گاهووت، بهاتنايه لای تۆ و بپارنايه وه له خودا داوايان بکر دايه له پيغه مبهره که دوعا یان بۆ بکا، بۆیان له خودا بپارتيته وه که لییان خوش بی، نهوان نه گهر نهوهمیان بکر دايه خودا لییان خوش ده بوو رحمی پی ده کردن و دمیانزانی پهر و مردگار چه ند تۆ به و مر گرو لیبور ديه!

{^{۶۵} فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ} نهی پيغه مبهره سویند به خودای تۆ نهو دوو پرووه سهر لی شیا وانه ی که بۆ برپارو حوکم نايه نه لای تۆ و په نا بۆ تاغووت دمه بن نیمانی ته وایان نیه و به موسولمانی راستال حسیب ناکرین، هه تا سئ مهر جیان تیدا نه یه ته جئ:

۱- پيغه مبهره بکه نه حاکم و داد و مر بۆ حل کردنی نيزاع و کيشه ی نیوانیان، که س نیمانی نیه و به موسولمان حسیب ناکرئ هه تا له هه موو کار و بار یکیدا پيغه مبهره نهکا به حاکم و ریبازی نهو نهکاته بهر نامه ی ژيانی.

۲- {ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ} نه مچار هیچ دل هراوکی و شک و گومان یکیان نه بی دمر باره ی نهو برپاره ی تۆ بۆت داو، به دل ملکه چی فهرمانه کانت ببن و رهزانه ندی ته و اوو قبوول کردنی بی مهرج و موطله قیان لا پهیدا بی.

دوور یان بخاته وه به جوړیک نه توان بگه پینه وه سهر راسته ریکا.

به لکه له سهر نهو هه لوئسته یان نهوهیه {^{۶۱} وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتُ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا} نه گهر بهو به ناو نیماندارانه بگوتري: و مرن با حوکم به قورئان و سوننه تی پيغه مبهره بکه ی، نهوه بهر نامه و پرۆگرامی بی خه وش و ریگه ی راست و رهوانه! نهی محمد! نهو دوو رووانه دمه بنی رووت لی و مر ده گيرن و گوپچکه یان له ناستی بانگه وازییه که ته ده هاخن و حوکمی تۆیان ناوی و سوورن له سهر گومرایی و بی دینی، به نه نهقه ست خو یانی لی لاده دهن!

{^{۶۲} فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ} حال و مزعی نهو دوو پرووانه چۆن دمی؟ نه گهر خودا به سهر هه لوئسته یاندا ناگادارت بکا و پشت هه لکردن و روو و مر گيرپا یان له حوکمی خودا و پيغه مبهریان پی رابگه یه نه و نه مچار له ناکامی تاوانه کانیان تووشی ناسته نگ و ناخوشی ببن، به هو ی کرداری ناشیرین و هه لوئستی بی شهرمانه و ناله بار یان بکه و نه گیزاوی رووداوی ناخوشه وه و ناچار بن بگه پینه وه بۆلای تۆو سکالای خو یانت بۆ بکه {ثُمَّ جَاءُوكَ يَخْلَفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا} نه مچار سویند دهخون و ده لئین: نيمه بهو په نابردنه مان بۆ حوکمی طاغووت مه به ستمان چاکه و رازیکردنی دلی دوژمنه کانمان بووه، ویستوو مانه ناشتی و تهبابی له نیوان خو مان و نه واند ا بچه سپینین!

یان عوزر خواهی ده که نه و سویند دهخون و ده لئین: نيمه به چوونمان بۆلای نهوان مه به ستمان مه دارا و لا واند نه وه بووه، نه گینا به دل بر ومان به حوکم و برپاری نهوان نییه چوونه که مان بۆلای نهوان کاریکی روا له تکاری و سیاست نامیزه.

{^{۶۳} أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ} نه م جوړه ناده میزادانه که تاقمی دوو پرووه کانن خودا دهمان چی یان له دلدایه و سزایان ده داته وه، بیگومان هیچ شتی که له خودا گووم ناب، نهو زانا و ناگاداره به ناشکرا و نه نییان! نه تۆ نهی موحه ممه! {فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا} گو یان مده مرئ، گرنگیان پی مده ده، له سهر نهو بیرو باو مره ی که له دلیاندایه قسه ی ره قیان له گهل مه که، ناموژگاریان بکه و لایه نی دوو پرووی و نیاز خراپیان لی بیر، به ناخاوتنی رهوان و کاریگه رو دل ته زین قسه یان له گهلدا

۳- {وَيْسَلَمُوا تَسْلِيمًا} گهردنگه چی تهواوو به پیرهوه
چوون و تسلیم بوون بۆ نهو حوکمو برپارانهی بهسهریاندان
دهدرئ، به نهینییو به ناشکرا، بهیی منجه منج و خو
گرتنهوه، بهیی بهرهههستی و دزایهتی کردن! نهمه پلهی
تەنفیژو جی به جی کردنه دهیی به کردهوه بیسهلینن که
پابه‌ندو ملکه‌جن،

{وَلَوْ أَنَا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنِ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ أَخْرِجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ
مَا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ} نه‌گهر نیمه له‌سهر نه‌وانه‌مان
پیویست بکردایه که واز لهو کردارو هه‌ئویستانه‌یان بهینن که
لئیان یاساغ کراوه گوپرایه‌ل نه‌ده‌بوون و وازیان ئی نه‌ده‌هینا،
چونکه سروشتیان وایه: حەز به سه‌رپیچی ده‌کهن، نه‌گهر
په‌رومردگاریان له‌سه‌ری پیویست بکردایه که خو بکوژن
وه‌کوو فه‌رمانی به نه‌ته‌وه‌ی نیس‌رائیل کرد که بۆ
پاساودانه‌وه‌ی په‌رستنی گویره‌که تیگ به‌ربن و لیک راکیشن و
خویمان بکوژن بۆ نه‌وه‌ی تۆبه‌یان ئی و مرگیری! نه‌گهر
له‌سه‌رمان پیویست بکردایه که زیدی خویمان جی بیلن و له
ریگای خودا کوچ بکه‌ن، کوومه‌ئیکی که‌م نه‌بی، نهو نه‌رکه
نه‌نجام ناده‌ن و پابه‌ندی فه‌رمانه‌که نابن!

{وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ ثَبَاتًا} نه‌گهر نه‌وان پابه‌ندی نهو نه‌صیحه‌ت و نامۆزگاریانه بوونایه؛
که ناراسته‌یان ده‌کړئ و فه‌رمانه‌کانیان جی به جی بکردایه و له
شته یاساغ کراوه‌کان دوور بکه‌وتنایه‌وه نه‌وه بۆ نه‌وانه باشت
بوو، شیوا تر بوو، چاکتر له‌سهر نایین و بیروباوهر راگیری
ده‌کرن، چونکه کرده‌ویه‌که: ره‌وشت ده‌چه‌سپینن..

{وَإِذَا لَأَتَانَهُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا} واته: نه‌گهر نه‌وانه نه‌م
کاره باشانه‌یان نه‌نجام بدانایه، پابه‌ندی فه‌رمانی خودا
بوونایه، به نیخلاص و لی‌بووردوویی کاریان بکردایه، بیگومان
پاداشی باش و نازو نیعمه‌تی زۆرو زه‌به‌نده‌یان ده‌دانن، نهو
پاداشه باشه‌ش به‌هه‌شتی پان و به‌رین و رازاوه و هه‌شه‌نگه.

{وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا} شارمه‌زمان ده‌کردن بۆ ریگه‌ی
راست له دونیاو قیامه‌تدا نه‌ویش بریتیه له کرده‌ویه‌که که
سه‌ر ده‌کیشن بۆ خو‌شبه‌ختی دونیاو قیامه‌ت و چوونه ناو
به‌هه‌شت و کامه‌رانی هه‌تا هه‌تایی!

{وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ} هه‌رکه‌سیک نیتا‌عه‌ی فه‌رمانی خودا و پیغه‌مبه‌ر بکاو
پابه‌ندی فه‌رمان و نه‌هیه‌کانیان بی، نه‌وه خودا ده‌یخاته ناو
به‌هه‌شتی به‌رینه‌وه‌و ده‌یکاته هاوه‌لی ریزلینراوانی خو‌ی،

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنِ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ أَخْرِجُوا مِنْ
دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ
بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ ثَبَاتًا ﴿٦٦﴾ وَإِذَا لَأَتَيْنَهُمْ مِنْ
لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٧﴾ وَلَهَدَيْنَهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦٨﴾
وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ
أُولَٰئِكَ رَفِيقًا ﴿٦٩﴾ ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَى
بِاللَّهِ عَلِيمًا ﴿٧٠﴾ يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اخذُوا حِذْرَكُمْ
فَإِنِ انْفَرُوا ثَبَاتٍ أَوْ انْفَرُوا جَمِيعًا ﴿٧١﴾ وَإِنْ مِنْكُمْ لَمَنْ لَيُطِغَنَّ
فَإِنْ أَصَابَكُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْنَا إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ
شُهَدَاءَ ﴿٧٢﴾ وَلَئِنْ أَصَبَكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ لَيَقُولُنَّ كَأَن
لَمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَلَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ
فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧٣﴾ فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ
يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٤﴾

نه‌وانه‌ی نازو نیعمه‌تی به‌سه‌ردا رشتوون و پله‌و پایه‌ی
به‌رزبان دراوه‌نتی نه‌وانیش جوار تاقمن {مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ
وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ} پیغه‌مبه‌ران، راستگو‌یان، شه‌هیدان،
راستالان، که‌سیک له جیهاندا ملکه‌چی فه‌رمانی خودا و
پیغه‌مبه‌ر بی له قیامه‌تدا له به‌هه‌شتی رازاوه و هه‌شه‌نگدا
له‌گه‌ل نهو جوار جوړه خودا پیداوانه ژبان به‌سه‌ر ده‌با، به
بینینیان شادمان ده‌بی، به‌لام له پله‌و پایه‌دا یه‌کسان نابن،
چونکه گومان له‌وه‌دا نیه پله‌و پایه‌ی به‌هه‌شتیان جیا
جیا، به‌رزو نزمی هه‌یه، هه‌رکه‌سه‌و به گوپره‌ی کردار و
بیروباوهر و تی‌کو‌شانی خو‌ی پله‌و پایه‌ی ده‌دریتن، به‌لام
یه‌کتر بینین و دیدنه‌ی کردنی یه‌کتریان هه‌یه و هه‌رکه‌سه‌ش
به پله‌و پایه‌ی خو‌ی رازییه. {وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا} به‌راستی
نه‌وان باش هاوه‌ل و هاوپ‌ین، هه‌ریه‌که‌یان هاوپ‌ی باش و بی
خه‌وشه!

{ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ عَلِيمًا} نه‌م پاداشه
که‌وره‌و به نرخه که دانراوه بۆ نه‌وانه‌ی که پابه‌ندی

هه‌رمانی خوداو پئیغه‌مبه‌رن، هه‌چل و به‌خششیکی خودایه، خودا بۆخوی له هه‌موو کهس باشتر دزمانی کئی شیایو پاداشه، کئی ته‌قواکار و خواپه‌رسته، به‌سه که خودا بۆخوی هه‌موو شتیکی دزمانی و ناگاداری هه‌موو چاکه و خراپه‌یه‌که، دزمانی کئی ته‌قواکار و پابه‌نده، کئی لادرو و ریاکار و دوور وود.

{^{۷۱} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ} نهی خاوه‌ن باوم‌ران! وریاو ناگادار بن! له دوژمنتان نه‌مین مه‌بن، هه‌میشه هه‌زمی ئی و مر بگرن، هه‌میشه نامادهی به‌رنه‌نگار بوونه‌ودی دوژمن بن، چونکه ئیوه هه‌میشه جاوم‌روانی نه‌وه‌تان ئی دم‌کری: که دوژمن په‌لامارتان بدا، شه‌ری دژوار و چاره‌نووس ساز په‌خه‌تان بگری، بۆیه پیویسته هه‌موو دهم خه‌ریکی دابین کردنی که‌ره‌سه و پیویستایه به‌رگری بن، به‌گویری روژگار فیری مه‌شق و راهینان و به‌کار هینانی چه‌ک بکه‌ن، له به‌رامبه‌ر دوژمندا وره به‌رزو جاونه‌ترس و مه‌ردو نه‌به‌رد بن.

{^{۷۲} فَانْفِرُوا ثُبَاتٍ أَوْ بَنَاتٍ} کۆمه‌ل کۆمه‌ل به‌ره‌و مه‌یدانی جه‌نگ راجه‌ن، په‌ل په‌ل و که‌رت که‌رت به‌ره‌و به‌رنه‌نگاری کردنی دوژمن بکه‌ونه‌ری، هه‌مووتان پشتی په‌کتر بگرن و په‌ک ده‌ست و په‌ک هه‌لویست بن، نه‌مه‌ش نه‌وه ده‌که‌یه‌نی که پیویسته گه‌لی موسولمانان هه‌موو کات ناماده‌باش بن بۆ جیهاد و به‌رگری.

{^{۷۳} وَإِنْ مِنْكُمْ لَشَيْطَانٌ} به‌لام بریک له ئیوه له گوڤه‌پانی به‌ره‌ی ناوخوییدا له جیهاد و تیکۆشان دوا ده‌که‌وی، یان کۆسپ و ته‌گه‌ره ده‌خاته به‌ردهم رویشتنی جه‌نگاو‌مران، یان وا ده‌بی هه‌ول ده‌دا جه‌نگاو‌مران له چوون بۆ شه‌ر سارد بکاته‌وه، نه‌وانه دووروو بروا لاواز و ترسنۆکن.

{^{۷۴} فَإِنْ أَصَابَكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ أَتَعَمَّ اللَّهُ عَلَىٰ إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا} نه‌گه‌ر تووشی به‌لاو تیشکان بوون، لی‌تان کوژرا، به‌ناچاری تووشی هه‌لاتن و پاشه‌کشی بوون، که‌یف خو‌ش دمه‌بن به‌ودی که نه‌وان له‌گه‌ل نه‌بوون و تووشی نه‌و ناخو‌شی و کوشتن و بریندار بوونه نه‌هاتن و به‌ناشکرا ده‌لێن: ئۆخه‌ی که ناماده‌ی جه‌نگی خو به‌کوشت دان نه‌بووین و تووشی نه‌و چه‌رمه‌سه‌ریه نه‌هاتووین، پی‌یان وایه: نه‌وه نعیمه‌تی خودایه به‌سه‌ریاندا رژاوه، نازانن که چ زمررو زیانیکیان ئی که‌وتوو، که پاداشی خوڤاگری و ناره‌حه‌تی و شه‌هید بوونیان له کیس چوو نه‌گه‌ر بکوژرانایه!

{^{۷۵} وَلَئِنْ أَصَابَكُمْ فُضْلٌ مِّنَ اللَّهِ لَيَقُولَنَّ - كَأَن لَّمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ - يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا} نه‌گه‌ر

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَّنَا مِن لَّدُنكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَّنَا مِن لَّدُنكَ نَصِيرًا {^{۷۶} الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا} {^{۷۷} أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كُتِبَ عَلَيْنَا الْقِتَالُ لَوْلَا أَخَّرْتَنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَىٰ لَئِن كُنَّا فِي الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِّمَنَ الْآخِرَةِ وَلَا تَنْظُمُونَ قِتَالًا} {^{۷۸} أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ وَإِنْ تُصِيبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِندِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِيبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِندِكَ قُلْ كُلٌّ مِّنْ عِندِ اللَّهِ قَالِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمُ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا} {^{۷۹} مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ مِّنْ نَّفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا} {^{۸۰}

خیر و بیریکتان تووش بی، سه‌رکه‌وتن و ده‌ستکه‌وتنی جه‌نگتان ده‌ست ده‌که‌وی، ده‌لێن: هه‌روه‌کوو له گرو‌هی ئیوه نه‌بن و له ریزی ئیوه نه‌بن، خو‌زگه‌هه‌بشی جه‌نگمان بک‌ردایه بۆ نه‌ودی به‌شیکیان له تالان و ده‌ستکه‌وتی جه‌نگ به‌ربکه‌وتایه! گه‌شه و نه‌شه‌ی سه‌رکه‌وتنمان به‌خو‌وه ببینایه و لافی نازیه‌تی و نه‌به‌ردی و مه‌ردایه‌تیمان ئی بدایه؛ نه‌وانه له هه‌ردوو حاله‌ته‌که‌دا عه‌قل سووک و کورت بین و بروا لاواز و ترسنۆکن، {^{۷۴} فَلْيَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ} با خاوه‌ن باوم‌ران شه‌ر بکه‌ن، له ریکای خودادا بۆ به‌رز کردنه‌ودی ئالای نیسلام و که‌لیمه‌ی (لا اله الا الله) با نه‌وانه‌ی ژیا‌نی دونیای بی به‌قا ده‌فرۆشن به‌ژیانی جاویدانی نه‌به‌راوه‌ی قیامه‌ت، له پی‌ناو نایینی خودادا بجه‌نگێن، بۆ سه‌رخستنی نایین و چه‌سپاندنی په‌کتا‌به‌رستی و عه‌دل و سه‌رفرازی و نازادی و سه‌ربه‌ستی خو‌یان به‌خت بکه‌ن، وشه‌ی نیسلام سه‌ربه‌خن و وشه‌ی کو‌فر داگرن. نه‌وانه له ریکای نایینی خودادا ده‌جه‌نگێن چ سه‌ربه‌ه‌ون یان تیشکین به‌م‌راز گه‌یشتوو به‌خته‌وم‌رن، چونکه {وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقُتْلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا} که‌سیک شه‌ر بکا

بدن، یارمه‌تی کوفرو بی‌دینی بدن، یان دمیانه‌وی تالان و برؤ به‌دهست بئین، یان بؤ شانازی و خوّه‌لئانه‌وه و به خو‌نازین و بزوه نه‌شه‌ی سه‌رکه‌وتن و به نازایی و دهرکردنی ناوو شو‌رمت له ناو هو‌زو گهلاندا.

{فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا} نه‌ی کۆمه‌لی موسولمانان! شه‌ر له‌گه‌ل کافرو په‌یره‌وانی شه‌یتان بکه‌ن؛ نه‌وانه‌ی شه‌یتان هه‌لێ خه‌لتان‌دوون و وای تیگه‌یان‌دوون که زو‌لم و سته‌م و ویران کردنی و لات سه‌روم‌ریه‌و پله‌و پایه‌ دهدات به ئاده‌میزاد!!

فیل و ته‌له‌که‌ی شه‌یتانیش لای هو‌شمه‌ندان و رووناک‌بیران و خاومن باوم‌ران لاواز و بئ نرخه، شه‌یتان پیلانی هاوه‌ل و ریره‌وانی هه‌میشه‌ تیشکا و ژیر که‌وتوون.

{أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كَفَرُوا أَيُّكُمْ} نه‌تۆ سه‌یر ناکه‌ی بؤ نه‌و که‌سانه‌ی له مه‌که‌ له سه‌ره‌تای نیسه‌لامدا پییان گوترا: ناشتی بیاریزن، خو‌تان له تیوه‌گلانی شه‌ر بیاریزن. له‌به‌ر جه‌ند هو‌یه‌ک بارودوخ له‌بار نه‌بوو بؤ شه‌ر کردن که هو‌یه‌ک له‌وانه که‌می موسولمانان و زوری کافره‌کان بوو، هه‌روه‌ها شو‌ینه‌که‌شی شاری مه‌که‌ بوو: که (بلد الحرام) ده‌ریزدارترین شو‌ینی سه‌ر زه‌وییه، شه‌ر کردن تییدا قه‌ده‌غه‌یه! له‌به‌ر نه‌وه فه‌رمانیان به جیهاد پئ نه‌کرا‌بوو تا کۆجیان نه‌کرد بؤ مه‌دینه ریگای شه‌ر کردنیان پئ نه‌درا، که‌چی که فه‌رمانیان پئ کراو جیهادیان له‌سه‌ر فه‌رز کرا ترس دایگرتن و لیوه له‌رمیان پی که‌وت!! بۆیه خوا به‌و شیوه سه‌رزنه‌شت کردنه هه‌لو‌پسته‌که‌یان ده‌گی‌رپه‌ته‌وه، ده‌فه‌رموئ؛ نه‌و کاته پییان گوترا: ناشتی بیاریزن و خو‌تان له‌شه‌ر دوور بگرن {وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ} نو‌پژ به‌جئ بیین به ریک و پیکێ نه‌نجامیان بدن {وَأَتُوا الزَّكَاةَ} زه‌کاتی مال و داراییتان ده‌ربه‌کن که سه‌رده‌کی‌ش بؤ په‌یدا بوونی خو‌شه‌ویستی له نیوان خه‌لکدا، {فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً} که له دوا کۆج کردن بؤ مه‌دینه شه‌ریان له‌سه‌ر پئ‌ویست کرا کۆمه‌لیک له دوور‌وه‌کان و موسولمانه ترسنۆکه‌کان بوون پییان ناخۆش بوو، ترسان له‌وه که کافرکان شه‌ریان له‌گه‌ل بکه‌ن و بکو‌ژرین، وه‌کوو چۆن له سزای خودا ده‌ترسین به‌لکوو زیاتر له‌وان ده‌ترسان. ته‌نانه‌ت ترسانه‌که‌یان به پئ‌ژه‌یه‌ک بوو؛ که خو‌یان پئ نه‌گیرا و بانگیان ئی به‌رز بووه‌وه {وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ} گوتیان: په‌روه‌ردگارا! بۆچی شه‌رکردنت له‌سه‌ر پئ‌ویست کردین؟ بؤ لیمان ناگه‌رپئ بۆخۆمان به‌ مردنی

له پیناو نایینداو له ریگای خودادا، دو‌ژمن به‌سه‌ریدا زال بئ یان نه‌و به‌سه‌ر دو‌ژمندا سه‌ربکه‌وئ، نه‌وه بیگومان خودا له هه‌ردوو حاله‌ته‌که‌دا پاداشی گه‌وره‌و زۆرو نه‌به‌راوی پئ دمه‌بخش؛ که بریتیه: له به‌هه‌شت و پاداشی باش.

{وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ} چی ده‌بیته کۆسپ و ته‌گه‌ره ناهیلێ ئیوه جیهاد بکه‌ن؟ ج عوزرو به‌هانه‌یه‌کتان به‌دهسته‌وه‌یه؟ که ناجن له پیناو نایینی خودادا بجه‌نگین؟ بۆچی هه‌ول ناده‌ن یه‌کتا‌په‌رستی له شو‌ین هاوه‌ل دانان بؤ خودا بجه‌سپین؟

چی ده‌ستی ئیوه به‌ستوه‌وه؟ بجه‌ن هه‌ژارو لیقه‌وماوان؛ ژن و مندال و پیاوه موسولمان و ژیر ده‌سته به جیهاده‌کانی مه‌که‌ له چنگی کافره‌کانی قوریش رزگار بکه‌ن، که ناهیلێن کۆج بکه‌ن، هه‌میشه زه‌ختیان ئی ده‌که‌ن له نیسه‌لام ژیان و بینه‌وه، {الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أُمَّلُهَا} نه‌و لیقه‌ماو لاوازانه یارمه‌تیدرو پشٹیوانیان له کیس چوه‌وه، نه‌وان له ژیر زه‌ختی چه‌وساندنه‌وه‌دان، له‌به‌ر نازارو نه‌شکه‌نجه ده‌لین: خودایه! له‌م شاره رزگارمان بکه که مه‌که‌یه‌و دانیشه‌توانی کافرن، سته‌م له به‌نده بئ ده‌سه‌لاته‌کان ده‌که‌ن و گه‌ردن بؤ زاتی پاکت که‌ج ناکه‌ن و هاوه‌لت بؤ داده‌نن {وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا} خودایه! سه‌رکردیه‌که‌مان بؤ بره‌خسینه سه‌ر په‌رشتیمان بکا و کاروبارمان به‌دهسته‌وه بگه‌رئ؛ له‌م جه‌ورو سته‌مه رزگارمان بکا، گیان و نامووسمان بیاریژئ، یارمه‌تیدم‌ریکمان بؤ بنیره سته‌م و زۆرمان له‌سه‌ر لابه‌رئ و به‌سه‌ریاندا سه‌رمان بخا، کۆمه‌کیان بکا بؤ کۆج کردن و رزگار‌بوونمان له‌م ناخۆشیه. ته‌نها قاپی تۆمان هه‌یه و هه‌ر تۆ فریاد‌رسمانی پشت و په‌نا‌ی لیقه‌وماوو هه‌ژارانی. {الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ} نه‌وانه‌ی خواناس و موسولمان له پیناو نایینی خودادا شه‌ر ده‌که‌ن، بؤ به‌رز کردنه‌وه‌ی وشه‌ی {لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ} جیهاد ده‌که‌ن و تیده‌کۆشن، بؤ چه‌سپاندنی عه‌دل و داد‌په‌روه‌ری خه‌بات ده‌که‌ن، دمیانه‌وی گه‌ل و نه‌ته‌وه‌کان له چه‌وساندنه‌وه‌و ژیرده‌سته‌یی رزگار بکه‌ن مه‌به‌ستیان تالان و داگیر کردن و چه‌وساندنه‌وه‌ی گه‌لان نیه، {وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ} به‌لام نه‌وانه‌ی کافرو خوانه‌ناسن شه‌ر ده‌که‌ن له پیناو تاغو‌وتدا بؤ مه‌به‌ستی خه‌یالی و بئ سه‌روبه‌ره، بؤ به‌دهسته‌تینانی شتی ماددی کاتی و پر‌وپوو‌ج کۆشش ده‌که‌ن، دمیانه‌وی به‌ پئ‌ی وستی شه‌یتان هه‌لس‌وکه‌وت بکه‌ن، بت په‌رستی په‌ره پئ

سروشتی بمرین {لَوْلَا أَخَّرْتَنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ} بوج پتوئیست کردنی شهر له سهرمان بؤ ماوهیهکی تر دوات نه خست، شهر کاریکی خرابه، خوین رشتنی تیدیاه، مندا ل هه تیو دهب، دایک و باوک جهرگ سوتاو دهب.

{قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقَىٰ وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا} داواکردنتان بؤ دواخستنی شهر و خو پاشدان و خوشاردنه و دنان له چوون بؤ شهر له ترسی مردن له و دوه سهرچاوهی گرتووه که حه زتان له کالای دونیاییه و دنیا په رستن! له کاتیکیدا هه موو له زه زمت و خو شی دنیا هیچ و پووچ و بر او ده و روو له نه مانه و له ناست نیعمه و له زه زمتی قیامه تدا به هیچ و بی بایه خ دهمیردری، {۷۸} اَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكَكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ} له ههر شوینیک بن مردن دهستی بیتان ده گاو به خه تان ده گری! ته نانه ت نه گهر له قه لاو باله خانه ی قایم و پته ویشدا بن،

{وَإِنْ تُصِيبُهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ} نه گهر خو شی و کامه رانییه کیان پی بگا، غه نیمه ت و هه رزانی و رزق و روزیه کیان ده ست بکه وئ، کشت و کال و به رو بوو میان باش بی، کوړ و کچیان ببی ده لئین: نه مانه له خوداوه ده ستان که و توه، دهستی که سی تیدا نیه و خودا پیی به خشیوین {وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ} نه گهر به لاو نه خو شی روویان تی بکا، تی شانکیان به سهردا بی، گرانی و نه بوونی ژیانان به سهردا بی، به رو بوو و کشت و کالیان که م بی، به ری ره زیان بهر لافا و ته رزه بکه وئ، مندا لیان نه بی، یان بمرن، ده لئین: نهی محمد! به هوی شوین که و تمان بؤ نایینه که ی تو تووشی نه م هه موو نه هاهمه تییه هاتووین، {قُلْ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ} نهی محمد! پیان بلئ: نه و بؤ چوونه تان هه له یه، نه و رووداوانه له لایه ن خوداوه یه، هه موو شتی به قه زاو قه دهری خودایه، قه زاو قه دهری خودا له هه موو شتیکیدا کاریگهره، چاکه و خرابه، خو شی و ناخو شی بؤ موسولمان، بؤ کافر، به پیی قه زاو قه دهره.

{فَمَا لَهُمْ لَآ يَكْدُونَ يَقْقَهُونَ حَدِيثًا} نه وه نه و خه لکه چیان لی قه و ماوه؟ عه قل و هو شیان تووشی چ شله ژانی بووه؟ بؤ چی تی ناگه ن و به هو ش خو یانه وه نایه نه وه؟ بؤ له و ناخاوتن و توویر ه حالی نابن که ناراسته یان ده گری؟ بؤ نه وه نده که و دهن و نه هام و نه زانن؟!

{۷۹} مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ} نهی محمد: مه به ستیش هه موو ناده میزاده ههر چاکه و خیر و خو شی و هه رزانی و

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا ﴿۸۰﴾ وَيَقُولُوا طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَرُوا مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّنُونَ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَلَّىٰ عَلَىٰ اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿۸۱﴾ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفُرْقَانُ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا ﴿۸۲﴾ وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَىٰ أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿۸۳﴾ فَقِنِلسِي سَبِيلَ اللَّهِ لَا تَكْلَفُ إِلَّا نَفْسُكَ وَحَرِضَ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنكِيلًا ﴿۸۴﴾ مَنْ يَشْفَعْ شَفَعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِّنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِّنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقِيمًا ﴿۸۵﴾ وَإِذَا حُيِّيتُمْ بِحِجَةِ فَحِيلُوا بِالْحَسَنِ مِّنْهَا أَوْ رَدُّوْهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ﴿۸۶﴾

له ش ساغییه ک تووشتان دی نه وه له خوداوه یه، نه وه له فضل و گه وره یی و رحمه تی خوداوه یه بؤ ئیوهی ناده میزاد به هوی نه وه و دیه: که تو فیقی داوون بؤ نه وهی ریگی سهرکه و تن و خیر و خو شی بگر نه بهر {وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ} نه و به لاو ته نگ و جه له مانه ی تووشت دین نه وه به هوی هه لویست و کرداری خوته و دیه، له م رووه که ریباری عه قل و حکمه ت نه گرتو ته بهر و به گویردی یاسای یه زدانی و به گویری زانیاری و تافی کردنه وهی زانستی هه نگاوت نه ناوه! {وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا} ئیبه تو مان ناردووه نهی موحه ممه د! بؤ سهر ناده میزاد به پیغه مبه ر، پیغه مبه ریش به س راگه یانندن و بانگه وازی له سهره، نه وه به ده ست تو نیه که خه لک تووشی خو شی و ناخو شی دهب! نه تو چ ده سه لاتیکی له و ددا نیه، که نه وان تووشی باشه دهب یان تووشی ناخو شی دین نه تو ره به ری و شهرعی خودا به و مه ردو مگه له راده گه یه نی، نه وه یان تی ده گه یه نی که خودا پیی خو شه یان پیی ناخو شه {وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا} به سه بؤ تو که خودا شایه د و گه و اهید مره که تو پیغه مبه ر و ره وانه کراوی زاتی پاکی نه وی، ناگاداره به وهی که روو دده له نیوان

پروگرامیان {وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا} نهگهر نهف قورئانه دروست کراو و دمست کردو دمست ههئبست بوايه، وهکوو دووړوو خوانه ناسهکان وا دهئین، چه واشه یی و جوداوازییه کی زوړیان تیدا ددوژییه وه! دی خو قورئان نهو جوداوازی و دژایه تییه ی تیدا نیه، که وایی کهلامی خودایه کهلامی په کیکی تر نیه.

نهگهر قورئان کهلامی خودا نه بوايه، ده بوو دیارده ی چه واشه یی و دژایه تی له ریزبه ندی وشه کانی، یان له مه به ست و مانا کانیاندا ببوايه.

{وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ} که هه والیکیان دمرباری ناسایش و شهرو روداو دهکان پی دهگه یشت خیرا بلاویان دهکرده وه!

{وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ} نهگهر نهوانه هه والهکان وا به ساده یی ودرنه گرن و بیگیرنه وه بو لای پیغه مبه ر (دروودی خوی له سر بئ) و بو لای فرمانرواو کاربه دهستانی تایبته، نهوه نهوان دهانتوانی هه واله که به راستی و به گویره ی پیویست بلا و بکه نه وه، وای ناراسته بکه نه که سوودی نیسلامی تیدا بئ و زیان به کارو باری دهولته ی نیسلامی نهگه یه نی، چونکه پیویسته هه والهکان کهو بیژنگ بکړین و لیک هه لپا ویردرین، کورد گوته نی (هه موو قسه یه که قسه ی کردن نیه!!)

چونکه گیرانه وه و بلا و کردنه وه ی هر هه والیک که ده بیستری به بی لیکوئینه وه و لی ورد بوونه وه زیانکی که ووره به دهولته دهگه یه نی! بویه نیستا دهولته ی هاوچه رخ چاودیری جوړاو جوړ دهخنه سر هه وال و روژنامه و رادیو و ته له فزیون، بو نه وه ی شتیک بلا و نه کړیته وه زیان به بهرژمونه ندی گهل و نیشتمانه که یان بگه یه نی.

{وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَتَبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا} نهگهر به هو ی فضل و گه ورده ی خودا نه بوايه که به زده ی بیتاندا هاتوته وه و شاره زای ریگای راستی کردوون و توفیقی داوون بو به گوئ کردنی خودا و پیغه مبهرو ریتموایی کردوون بو نه وه ی بگه پړنه وه بو سهرچاوه ی زانستی راست که پیغه مبهری نیسلام و عه قل مهندو زاناو دانای موسولمانان؛ نهگینا له وانه بوو شوین و وسوده ی شهیتان بکه ون، یان هر له سر بیر و باومړی نه زانی و خوانه ناسی بهر دهوام بوونایه.

{فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ} په رومردگار فرمان به بهنده و رموانه کراوی خو ی حه زرمته محمد دهکا که به خودی خو ی شهر بکا، له گهل کافراندا بجهنگی! دهفرموئ نه ی محمد! له

نهتوو نهواندا، زانیه به وه ی پتیا ن رادهگه یه نی و به هه لوئستی بهرامبهری نهوان و سهر رهقی و دژایه تی کردنی نهوان بو په یامه که ت.

{مَنْ يَطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ} له م نایه ته پیروژدها په رومردگار دمرباری بهنده و رموانه کراوی خو ی حه زرمته (محمد) دهفرموئ هه رکه سیک به قسه ی بکا مانای وایه به قسه ی خودای کردووه. که سیک لی یخی بئ نه وه له خودا یخی بووه، چونکه (محمد) پیغه مبهری خودایه، قسه ی له هه وای نارمزوو خه یال سهرچاوه هه لئاکری به لکوو هه رچی دهیلن به نیگا و سروشتی خودایه،

{وَمَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا} هه رکه سیک روو و مرگیړی له فرمانه کانی تو نه ی (محمد!) خه سارتمه ندو مان ویرانه، تو بهرپر سیاری تاوانی نهوان نی، ریگای نهوه ست نیه که به زوړ ویستی خو تی به سردها به سپینی، تو بهس پی راکه یانندن له سره رو زوړه ملیت نیه.

{وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ} له لای خو ت دهئین: فرمانت به جیبیه، قسه ت بیسراو له سر چاوه، که نه مهش دهئین: به راستیان نیه و به دووړووی و نیفاقه وه {فَإِذَا بَرِزُوا مِنْ عِنْدِكَ} که له لای تو رویشتن و له تو هون بوون {يَبْتَ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ} شهو له ناو خو یاندا رایه کی ترو، جیاواز ددرکیئن و هه لوئستیکی تر ودرده گرن پابه ندی واده و په یمانی خو یان نین.

{وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّنُونَ} خودا ده زانی به شهو چ قسه و باسیک دهکهن و چ پیلان و هه لوئستیکیان هه یه، له سهریان تو مار دهکا به فرمانی خودا فریشته ی چاودیر هه موو هه لئس و کهوتیان تو مار دهکهن. {فَاعْرِضْ عَنْهُمْ} گرنگیان پی مه ده، له بهرامبه ر نه م هه لوئسته و هه لئس و کهوته یاندا به نارام و خوړاگرو له سر خو به، سزایان مه ده، گرنگی به پیلانه که یان مه ده، نه م حه قیقه ته یان بو خه لکی ناشکرا مه که و هیچ لیان مه ترسی، {وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا} پشت به خودا به به ست، نیسی خو ت به نه و بسپیره، له هه موو کاروباریکدا ثیقه ت به نه و بئ، خودات به سه و پیویستت به که سی تر نیه، نه و له سروپیلانی نه و دووړووانه دتهباریز، که سیک پشت به خودا به به ستی خودای به سه بو یارمه تیدان و به هانا چوونی!!

{أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ} نهوه بوچی له قورئان ورد نابنه وه؟ بو له مانا بهرزو وشه رموانه کانی تی نافکرین؟؟ قورئان به سیانه بو راست کردنه وه ی بیر و بوچوون و بهرنامه و

پيناو نايینی خودا شهر له گهال خواهنه ناسان بکه ههتا تو بیی به سهرمه شق و پیشه و بۆ موسولمانان و نهوانیش چاو له تو بکه و بلین: نهی پیغه مبهری خوا به سهر و مال یارمه تیت دده دین، نیمه له تو زیاتر نین، به لکوو تو بمینی باشر ههتا نیمه.

{ لَا تُكَلِّفُ إِلَّا نَفْسَكَ } بزنان کاره که زور گرانه، نهی موحه مهه دا نه وهی له سهر تو به راگه یاندنه و بهس، تو بهس بهرپر سیاری له خودی خووت که نه م کاره به جی بهینی نه گهر دنیا بوو کهس هاو بهشی نه کردی، به ته نیا خووت مایته وه تو به ته نیا خووت خهباتی خووت بگهر و شهر له گهال دوزمنانی خودا بکه، به لام به زوره ملی کهس مه به بۆ شهر، خودا یارمه تیدمرت، نهک جهنگاو مران.

{ وَحَرَضَ الْمُؤْمِنِينَ } موسولمانان هه لینی بۆ شهر کردن تو ههر هه لنان و ته شجیع کردن له سهره، زوره ملی و زهختیان لی مه که { عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكْفَ بِأَسَ الَّذِينَ كَفَرُوا } نومیده که خودا شهر و خراپی قورده یشت لی دوور بخاته وه، { وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنْكِيلًا } خودا له قورده یشو هه موو دوزمنیکی نیسلام به هیز تره.

{ ۸۵ } { مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا } ههر که سیك له کاریکی باشدا کوشش بکاو به هووی نه وه وه خه لک تووشی خیر و خووشی ببین، حق به سهر به تالدا سهر بکه وئ نهوا نهو ری پیشاندره به شیکی لهو خیر و بیره ههیه، لای خودا پله و پایه پی بهرز ده بیت وه، بهشی لهو ریزو پله و پایه دونیا یبه ههیه که نهوان به دهستی دینن هاو بهشی دهستکه وت و غه نیمه تیان، بهشی له پاداش و دهستکه وتی قیامه تیشدا ههیه، ههروها { وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا } که سیك ههول بدا له کاریکی خرابدا، خه لکی بۆ بانگه شه بکاو هه لیان نی بۆ نهو کاره، نا کامی تاوانی کوشش و هه لدانه که ی له سهریه تی و له دنیا و قیامه تدا بهشی خووی له سزای پیویست و مرده گری!

{ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقِيتًا } پهرو مردگار به سهر هه موو شتی کدا ناگاداره، یان به تواناو دهسه لات، یان له سهر هه موو شتی کد حیساب له گهال خه لک دهکا، واته: پهرو مردگار زانا و ناگاداره به سهر مه بهستی شه فاعه تکاراندا، ههریه که به گویری مه بهستی خووی پاداشیان ددهاته وه، تواناو دهسه لات ی ههیه بۆ نهوهی ههر که سه به نه ندازهی خووی سزاو پاداشی بداته وه.

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَ بَيْنَكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ﴿٨٧﴾ ﴿٨٧﴾ فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ وَاللَّهُ أَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿٨٨﴾ ﴿٨٨﴾ تَكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّى يُهَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُوا مِنْهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٨٩﴾ ﴿٨٩﴾ إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ أَوْ جَاءَكُمْ حَصْرَتٌ صُدُّوهُمْ أَنْ يَقْتُلُوكُمْ أَوْ يَقْبَلُوا قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَبَلُواكُمْ فَإِنْ ائْتَرَلُوكُمْ فَلَمْ يَقْبَلُواكُمْ وَأَلْقُوا إِلَيْكُمْ السَّلَامَ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ﴿٩٠﴾ ﴿٩٠﴾ سَتَجِدُونَ آخَرِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَأْمَنُوكُمْ وَيَأْمَنُوا قَوْمَهُمْ كُلٌّ مَا رَدُّوا إِلَى الْفِتْنَةِ أَرْكَسُوا فِيهَا فَإِنْ لَمْ يَقْبَلُواكُمْ وَلَقُوا إِلَيْكُمْ أَلْسَلَمَ وَيَكْفُوا أَيْدِيَهُمْ فَخُذُوا مِنْهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَقْبَلْتُمُوهُمْ وَأُولَئِكَ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿٩١﴾ ﴿٩١﴾

{ ۸۶ } { وَإِذَا حِيْتُمْ بِحِجَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنِ مِنْهَا } نه گهر موسولمانیک سهلامی لی کردن، نیوهش وهلامی سهلامه که ی بدنه وه به باشر، یان که هیچکه نه بی به نه ندازهی خووی، زیده وهلام دانه وه باشره، به نه ندازهی سهلام کهر وهلام دانه وه پیویست و فرهزه، نه گهر یه کیک گوتی (السلام علیکم) سهلام لی کراو ده بی بلنی (وعلیکم السلام) یان (وعلیکم السلام ورحمة الله) نه گهر زیادی کردو گوتی (وبرکاته) نهوه باشره و به هه موو وشهیه که ده چاکه ی بۆ دنوو سزی، وا باشه به روویه کی خو شه وه وهلامه که ی بدینه وه.

{ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا } دلنیا بن خودا له سهر هه موو شتی ک - سهلام کردن و شتی تر - خیسابتان له گهال دهکا: نه مه جهخت کردن و پی له سهر داگرتنی پیویستی وهلام دانه وهی سهلامه.

{ ۸۷ } { اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَ بَيْنَكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ } پهرو مردگار ته نیا خووی خودایه، جگه له زاتی پاکی هیچ خودای تر نین، گه پانه وهی هه موو ئاده میزاد بۆ لای خودای تاک و ته نیایه، زیندوو بوونه وه و سزاو پاداش و مرگرتنه وه له قیامه تدا

شتیکی چهسپاوو حاشا هه‌ئه‌نگره، په‌رومردگار له‌ رۆژی قیامه‌تدا ناده‌میزادان زیندوو ده‌کاته‌وه، بۆ حیسابو تۆله‌ ستانده‌وه‌و پاداش و مرگرتنه‌وه‌ {لَا رَيْبَ فِيهِ} هاتنی رۆژی قیامه‌ت شک و گومانێ تیدا نیه‌و راستیه‌کی حاشا هه‌ئه‌نگره، {وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا} کێ به‌ ئەندازه‌ی خودا واده‌و به‌ئێن و قسه‌ راسته‌؟ واته‌: که‌س به‌ ئەندازه‌ی په‌رومردگار هه‌وائی راست نین، واده‌و به‌ئێن و هه‌ر دمه‌ی که‌س وه‌کوو هی خودا نایه‌ته‌ جێ! هیج خودا نین جگه‌ له‌ زاتی پاک، په‌رومردگار هه‌ر خۆیه‌تی و به‌س! زانست و زانیاری به‌سه‌ر هه‌موو بوونه‌ومردا هه‌یه‌، رابوو‌ردو داهاتووێ ناگا لێیه‌و هیجی ئی هون نابێ.

{فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ وَاللَّهُ أَرْكَنُهُمْ} ئەوه‌ جیهه‌ بۆ ئیوه‌؟ ئەه‌ی موسولمانینه‌! چیتان ئی قه‌وماوه‌؟ دوو هه‌لۆیست و راتان به‌رامبه‌ر به‌ کوفرو دوو‌وووه‌کان هه‌یه‌، خۆ به‌لگه‌ی کوفرو خودانه‌ناسینیان روون و ناشکرایه‌، ئەوه‌ چیتانه‌ دمربارمیان بوون به‌ دوو کۆمه‌ل؛ کۆمه‌لێکتان پاکانه‌یان بۆ ده‌که‌ن و شایه‌دی خێرو باشه‌یان بۆ ده‌ده‌ن کۆمه‌لێک‌ش‌ت‌ان تانه‌یان ئی ده‌ده‌ن و شایه‌دی ئەومیان له‌سه‌ر ده‌ده‌ن که‌ کافرن! ئەم دوو به‌ره‌کیه‌ جیهه‌ که‌وتۆته‌ نیوانتانه‌وه‌؟ خۆ ئەوانه‌ به‌ ناشکرا کوفره‌که‌یان دیاره‌، خودا له‌ رێگای حه‌ق لای داوون و خستوونیه‌ گومراییه‌وه‌ ئەوانه‌ به‌ هۆی یاخی بوون و سه‌رپێچی کردنی نامۆزگاری پیغه‌مبه‌رو شوین که‌وتنیان بۆ رێبازی به‌تال و هیج و پووچ و دزایه‌تی کردنیان بۆ موسولمانان و پیلان گیران لێیان و خۆپاشدان و کۆچ نه‌کردنیان بۆ مه‌دینه‌ ده‌لێی له‌سه‌ر روو به‌ کیشیان ده‌که‌ن و سه‌ر شوێو ریسواو به‌د سرووشتن...

{أَتْرِيدُونَ أَنْ تَتَّخِذُوا مِنْ أَصْلِ اللَّهِ؟} نایا ده‌تانه‌وئ ئەوانه‌ بگێرینه‌وه‌ بۆ سه‌ر شه‌قامه‌ رێگای ئیسلام؟ له‌ کاتی‌که‌ ئەوانه‌ به‌ نه‌قه‌ست و به‌ ده‌ستی خۆیان خۆیان گومرا کردووه‌، {وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا} که‌سه‌یک خودا به‌ هۆی کرده‌وه‌ هه‌لۆیستی خۆی رێگای ئی هون بکا و گومرا بووبی، تازه‌ نایه‌ته‌وه‌ سه‌ر رێبازی ئیسلام و رێگای هیدایه‌ت نادۆزنه‌وه‌و که‌سه‌شیان ده‌ست ناکه‌وئ له‌م گومراییه‌ رزگاریان بکا، چونکه‌ رێگای حه‌ق ناشکراو نمایانه‌، پابه‌ند بوونه‌ به‌ پرۆگرامی سروشت و رێنومایی کردنی عه‌ق‌لی ته‌ه‌وا و کامل و بیر کردنه‌وه‌ی زانستی و بێ لایه‌ن و حه‌ق خوازی، ده‌ی که‌ ئەوان ئەو هۆیانه‌ به‌کار نه‌هێنن و پابه‌ند نه‌بن پێیانه‌وه‌ هه‌رگیز له‌ گومرایی رزگاریان نابێ.

{وَدُّوا لَوْ تُكْفَرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً} ناواته‌خوازی ئەوه‌ن که‌ ئیوه‌ش گومرا بب‌ن و سه‌رتان ئی بشیوئ و بچه‌ خانه‌ی ئەوانه‌وه‌ له‌ کوفرو بیدینیدا یه‌کسان بب‌ن و نایینی ئیسلام له‌ ناو بچێ، ئەم ناواته‌شیان له‌وه‌مه‌یه‌: که‌ زۆر رقیان لێتانه‌و دوژمنی باب‌ه‌کوشته‌تانن و به‌ ته‌ه‌واوتیش له‌ گومرایی و کوفردا رۆچوون! ئەوه‌ هه‌ر به‌وه‌ رازی نابن که‌ بۆ خۆیان کافرن و گومران دمیانه‌وئ خه‌لکی تریش وه‌کوو خۆیان مال و وێران بن! بۆیه‌ په‌رومردگار موسولمانانی وریا کرده‌وه‌ و ترساندنێ له‌ فیل و ته‌له‌که‌ی ئەوانه‌ له‌ هه‌ول و تێکۆشانیان بۆ ئەو کاره‌ ناپه‌سه‌نده‌.

{فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّىٰ يَهَاجِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ} که‌وابێ تا له‌ بیر و باومریان دلنیا نه‌بن دۆستایه‌تیان له‌گه‌لدا مه‌گرن، تا به‌لگه‌ی بی گومان و ساختان ده‌ست نه‌که‌وئ له‌سه‌ر موسولمانه‌تیان و کۆچ نه‌که‌ن بۆ مه‌دینه‌و بۆ خزمه‌تی ئیسلام ئی نه‌برێن، ئیوه‌ پێیان باومر مه‌که‌ن و هاوکاریان له‌گه‌لدا مه‌که‌ن. {فَبِأَن تَوَلَّوْا فَعَدُوهُمْ وَأَقْلَوْهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ} ئەگه‌ر به‌ ناشکرا بشتیان له‌ نایین هه‌لکردو له‌ پێناو نایینی خودادا کۆچیان نه‌کرد بۆ مه‌دینه‌و له‌ شوینی خۆیان مانه‌وه‌ ئەوه‌ بیانگرن و لێیان بدەن و بیانکۆزن، له‌ هه‌ر کات و شوینی‌ک ده‌ستان گه‌شتنێ کۆیان ئی مه‌که‌ن و ده‌ستیان ئی مه‌پاریزن، له‌ حه‌ره‌مدا بن یان له‌ دهره‌وه‌ی حه‌ره‌م بن، هیج کارگیرێ و لێپرسراوه‌تیان مه‌ده‌نی و به‌سه‌ر کاروباری ده‌وله‌تدا ناگاداریان مه‌که‌ن {وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وُلِيًّا وَلَا نَصِيرًا} مه‌یانکه‌نه‌ یارمه‌تیدری خۆتان بۆ لێدانی دوژمنی ترتان؛ بشتیان پێ مه‌به‌ستن و بریایان پێ مه‌که‌ن! نه‌مجار په‌رومردگار دوو جوړ ناده‌میزادی له‌وانه‌ ئیستنا کردووه‌.

فه‌رمووی: {إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُم مِّيثَاقٌ} یه‌که‌م: ئەوانه‌ی په‌یه‌ه‌ندیان به‌ گرۆه‌و تاقیمیکه‌وه‌ هه‌یه‌، که‌ له‌گه‌ل موسولماناندا هاوپه‌یمان و سویند خۆرن! په‌نا دێننه‌ به‌ر ئەو که‌سانه‌ی له‌گه‌ل ئیوه‌دا عه‌ه‌د و په‌یمانیان هه‌یه‌، ئەوانه‌ حوکه‌میان وه‌کوو حوکه‌می په‌یمان له‌گه‌ل به‌ستوووه‌کانتان.

{أَوْ جَاؤُكُمْ حَصِرَتْ صُدُورُهُمْ أَنْ يَقَاتِلُوكُمْ أَوْ يَنْصَلُّوا قَوْمَهُمْ}. دووه‌م: که‌س و تاقه‌م و گرۆی بێ لایه‌ن، ئەوانه‌ی پێیان ناخۆشه‌ شه‌رتان له‌گه‌ل بکه‌ن، بۆشیان ناکرێ یارمه‌تی ئیوه‌ بدەن و له‌گه‌ل‌تاندا شه‌ر دزی ئەوان بکه‌ن! واته‌: به‌ گوێره‌ی په‌یمان و به‌ئێن، شه‌ر له‌گه‌ل موسولمانان ناکه‌ن له‌به‌ر په‌یه‌ه‌ندی خزمایه‌تی و ره‌گه‌زایه‌تی و هۆزایه‌تیش شه‌ر له‌گه‌ل

نهوان ناکه ن عوزریان ههیه!! { وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَاتَلُوكُمْ } نهگهر خودا بیویستایه بهسهر نیوده زالی دهکردن و نارمزووی شهرو شهرخوازی دمخسته دلیانه وهو نهوانیش پالیان ددهایه پال دوزمنهکانی ترتان و سهنگهریان لی دهگرتن. { فَإِنْ اعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يَفَاتِلُوكُمْ } جا نهگهر نهوانه و هی تری واش گۆشهگیر بوون و شهریان لهگهل نهکردن { وَاقْتُلُوا إِلَيْكُمْ السَّلَامُ } دهستی ناشتیان بو دریز کردن و زیانیان بی نهدهگه یاندن نهوه { فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا } نیوه بو تان نیه که شهریان لهگهلدا بکهن، خودا ریگهی نهوه تان نادا که به ختو خوړایی دهست دریزی بکهنه سهریان، ههتا نهوان لهسهر حالی خوړیان ناوا به گۆشهگیری بهردهوام بنو شهرتان لهگهل نهکهن نیوهش نابی شهریان لهگهلدا بکهن!

{ سَتَجِدُونَ آخَرِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَأْمَنُوكُمْ وَيَأْمَنُوا قَوْمَهُمْ } تاقم و کوړو کۆمهلیکی تریش هه ن مونا فیکو دووړوون، لای پیغه مبهرو هاو دلانی به پوالهت لافی موسولمانیه تی لی ددهن، بو نهودی پاریزگاری له گیان و مال و مندالی خوړیان بکهن، له زیدوه لهگهل کافر دهکاندان و جییان بی خوش بی نهوانه نهوه دهکهن، کافر دهکان ج بپهرستن نهوه دهپهرستن، لای موسولمانهکان خودا پهرستن و دهکوو تریش خوانه ناسن. { كُلُّ مَا رَدُّوا إِلَيَّ الْفِتْنَةِ أُرْكِسُوا فِيهَا } هه رکاتی قه و مو هوز دهکانیان بانگیان بکهن بو شهر کردن لهگهل موسولماناندا زوو ناماد مپاشی پیشان ددهن و پال له دوزمن ددهن و دزی موسولمانان شهر دهکهن، له هه موو دوزمنیک دوزمن ترن.

{ فَإِنْ لَمْ يَعْتَزِلُوكُمْ } نهگهر وازیان له هه لویستی دوزمنکاری و دزایه تی نه هی ناو گۆشهگیر نه بوون { وَاقْتُلُوا إِلَيْكُمْ السَّلَامُ } دهستی ناشتیان بو دریز نهکردن، به ملکه چی ناشتیان نهخسته روو { وَيَكْفُرُوا أَيْدِيَهُمْ } دهستیان له شهر کردن نه کی شایه وهو هه سوور بوون لهسهر جهنگ کردن لهگهل تان نهوه { فَخُذُوهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَقِفْتُمُوهُمْ } بیانگرن، لییان بدن، بیانگوزن، له هه شوینیک دهستان کهوتن، دهستیان لی مه پاریزن و کوړیان لی مه که نهوه.

{ وَأَرْسِلْكُمْ } نهوانه ی ناوا هه لویستیان دوزمنکاری و دووړووی و بی وادهیی و به لئین شکینی و دزایه تی کردنی نیسلا مه.

{ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا } گیرا ومانه بو نیوه به سهریان نهوه به لگهی به هیزو ناشکرا، به هانه ی رهواتان به دهسته وهیه بو کوشتن و برین و گرتنیان.

وَمَا كَانُوا لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَدَّقُوا فَإِنْ كَانُوا مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُمْ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُم مِّيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِّنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٢﴾ وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُّتَعَمِّدًا فَجَزَاءُ مِثْلِهِ بِحَيَاةٍ يَحْيِيهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعْنَةٌ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿١٣﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا ضَرَّتْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَتَّبِعُونَ وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْفَىٰ إِلَيْكُمْ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَانِمُ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنْ أَكُنْتُمْ عَلَىٰ كُنْتُمْ فَيَتَّبِعُونَ لَئِنْ كَانُوا يَمَاقِلُونَ خَيْرًا ﴿١٤﴾

{ وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً } رهوا نیه و ناگونجی به هیج جوړیک ریگا نادری و نه دراوه که موسولمان موسولمان بکوژی! چونکه په یوهندی موسولمان به موسولمان په یوهندی بریایه تی و روحیه، په یوهندی عه قیده و هه لویست و مبهسته! که وابی زور ناسروشتیه، زور نه گونجاو و ناردهایه، تاوانیکی گه ووهو دهستدریزیکی بی وینهیه، که موسولمان موسولمان بکوژی! مهگهر به هه له موسولمانیک موسولمانیک له دهست بکوژی، کوشتنی به هه له نهوهیه بکوژ نهو کردهوهیه که سه ده کیشتی بو کوشتنه که به نه نقهست نهیکا و مبهستی نه بی، یان مبهستی به کردهوه که کوشتنی کوژاوه که نه بی یان مبهستی کردهوه که گیان له دهست دانی ئاده میزاد نه بی (ومن) نهگهر موسولمانیک نهو کاره ساتی له دهست قه و ما «قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً» موسولمانیک به هه له کوشت «تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهِ» نه بی کویلهیه که - نیرینه یان میینه - نازاد بکا و خوینیش بدا به کهس و کاری کوژاوه.

واته: سزای کوشتنی به هه‌له دوو شته: یه‌که‌م ده‌بی کۆیله‌یه‌کی موسولمان نازاد بکا. دوو‌م خوین و به‌هاش بدا به که‌س و کاری کوژراو!

{إِلَّا أَنْ يَصُدَّقُوا} مه‌گەر که‌س و کاری کوژراو بکوژ عه‌فوو بکه‌ن و گه‌ردنی نازاد بکه‌ن، نه‌و کاته له‌سه‌ری لاده‌جی چونکه نه‌و خوینه‌ به‌ییه پئویست کراوه بۆ دل‌دانه‌وه‌ی نه‌وان و که‌لین پڕ کردنه‌وه‌ی کوژراو بۆ نه‌وه‌ی دوژمنایه‌تی نه‌که‌وینه‌ نیوان که‌س و کاری کوژراو و بکوژده‌و، نه‌گەر که‌س و کاری کوژراو بۆ خوین عه‌فووی بکه‌ن و وازی ئی بێنن ده‌سه‌لات و سه‌لاحیه‌تی خوینانه!

جا {فَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُمْ مُمْرِنٌ} نه‌گەر نه‌و کوژراوه له خیل و هۆزیکێ دوژمن بوو، کوژراوه‌که بۆخۆی موسولمان بوو، {تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ} پئویسته بکوژ کۆیله‌یه‌کی موسولمان نازاد بکا بۆ که‌فاره‌تی گونا‌هه‌که‌ی. به‌لام {وَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِّيثَاقٌ} نه‌گەر کوژراوه‌که له خیل و هۆزیک بوو، له نیوان ئیوه‌و نه‌واندا په‌یمان و به‌لین هه‌بوو که‌س و کاره‌که‌ی نه‌هلی زیممه‌ بوون، یان نا‌گەر په‌رست و حه‌ربیی بوون به‌لام نا‌گەر به‌ست هه‌بوو له نیوان نه‌وان و موسولماناندا نه‌وه {فَلْيَبِئْهُمُ إِيَّاهُ} ده‌بی خوینی کوژراوه‌که بدن به که‌س و کاری، جا کوژراوه‌که بۆخۆی کافر بێ یان موسولمان بێ ده‌بی بکوژ خۆی، یان خزمه‌کانی به‌پێی جووری کوشتنه‌که خوینی ته‌واو بدن به که‌س و کاری کوژراوه‌که، وێ‌پای نه‌وه‌ش {وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ} ده‌بی بکوژ کۆیله‌یه‌کی موسولمانیش نازاد بکا...

{مَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ} که‌سێک کۆیله‌ی ده‌ست نه‌که‌وت به‌م جووره کۆیله هه‌ر نه‌ما‌بوو، کۆیله‌یی بنه‌بڕ بوو‌بوو، و‌ه‌کوو سه‌رده‌می ئیستا که سه‌رده‌می مافی مرو‌قه‌و گواپه له سه‌رانسه‌ری جیهاندا کۆیلا‌یه‌تی و به کۆیله کردن قه‌ده‌غه‌یه، یان ده‌سه‌لات و دارایی نه‌بوو و به‌نده نازاد بکا، نه‌وا ده‌بی دوو مانگ به‌بێ ناوه‌ند تی خستن به رۆژوو بێ {تُوبَةً مِّنَ اللَّهِ} په‌رومردگار، نه‌م یاسایه‌ی بۆ داناون کردویه‌تی به تۆبه ئی قیوول کردن بۆتان و ر‌حه‌مه‌ت و به‌زه‌یی و پا‌ک کردنه‌وه‌ی دل و د‌روونت‌ان له نا‌کام و نه‌نجامی که‌مه‌ترخه‌می و گوئ پێ نه‌دان و که‌م تی‌فکرین‌تان که سه‌ری کیشا به وه‌دی هاتنی تاوانی ناده‌میزاد کوشتن به‌هه‌له {وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا} په‌رومردگار هه‌موو کات نا‌گاداره به‌سه‌ر نیاز و هه‌ست و خوستی دل و د‌روون دا و د‌مزانئ به چی له چلکی تاوان پا‌ک ده‌بیته‌وه، د‌مزانئ که بکوژی به هه‌له ده‌ستی نه‌نقه‌ستی له

تاوانه‌که‌دا نه‌یه، تۆله‌ی کوشتنه‌وه‌ی له‌سه‌ر دانه‌ناوه {حَكِيمًا} داناو حه‌کیمه له دانانی شه‌ریعه‌ت و یاسادا، بێ‌گومان دیاری کردنی خوین له کوژرانی به هه‌له‌دا بۆ که‌لین پڕ کردنه‌وه‌ی کوژراو، نه‌وپه‌ری حیکمه‌ت و به‌رژه‌وه‌ندی تێدا‌یه بۆ که‌س و کاری کوژراو بۆ بکوژی.

{۹۳} وَمَنْ يَقْتُلْ مُّؤْمِنًا مُّتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا} که‌سێک به نه‌نقه‌ست موسولمانێک بکوژی سزای تاوانی نه‌و کوشتنه‌ی نا‌گری دوژمه‌و هه‌تا هه‌تایه، یان (ماوه‌یه‌کی دوورو درێژ) تێیدا ده‌مینیته‌وه، {وَعَصَبَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا} خودا خه‌شم و غه‌زبه‌ی لێهه‌تی و تۆله‌ی نه‌و تاوانه گه‌وره‌ی ئی ده‌ستینێ و ریسوای ده‌کا و له ر‌حه‌مه‌ت و به‌زه‌یی خۆی دووری ده‌خاته‌وه و نه‌فرینی ئی ده‌کا و سزای گه‌وره‌و به‌ئیشی بۆ داناوه.

{۹۴} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا} نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی نیمان‌تان هیناوه و موسولمان بوون {إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ} نه‌گەر رۆشتن بۆ جه‌نگ له‌گه‌ل دوژمنان له‌و ده‌قه‌رو هه‌ریمانیه‌ی تیی ده‌جن، که‌سانێک‌تان بینی لێیان که‌وتنه گومانه‌وه ناخۆ موسولمانه یان نا؟ ناشتی خوازه یان شه‌رخوازه؟ {تَقِيُّوهُ} لیکۆلینه‌وه‌ی تێدا بکه‌ن، هه‌ول بدن بزانن چییه‌و چی نییه، کێیه‌و چ که‌سه، موسولمانه یان کافره؟ {وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُّؤْمِنًا} به‌و که‌سه مه‌لێن که خۆی ته‌سلیمی ئیوه کردو سه‌لامی خوای ئی کردن و نه‌وه‌ی د‌ه‌رخست که موسولمانه پێی مه‌لێن: تۆ موسولمان نی و به‌ فیل خۆت به موسولمان نیشان ده‌ده‌ی! نه‌وه کاری ئیوه نییه، ئیوه له‌سه‌رتانه کار به‌ ظاهیری حالیان بکه‌ن نه‌ک بیانوو‌یان پێ بگرن به‌وه‌ش {تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا} بتانه‌وئ ما‌ل و سامانی دونیاتان ده‌ست که‌وئ! تالانی بگرن {فَعِنْدَ اللَّهِ مَعَانِمُ كَثِيرَةٌ} لای خودا ر‌زق و رۆزی زۆرو زه‌به‌نده هه‌یه، نيعمه‌ت و ما‌ل و سامانی بێ نه‌ندازه‌ی هه‌یه گه‌نجینه‌ی ناسمان و زه‌وی لای نه‌وه، هه‌ول بدن به‌ رێگه‌ی خودا په‌رستی به‌ده‌ستی بێنن، نه‌وه با‌ش‌تره بۆ ئیوه، نابێ به‌ هه‌ج جو‌ریک کارێک له‌و شیوه‌ کاره‌ی کردوتانه بیکه‌نه‌وه، نابێ له‌خۆتانه‌وه حو‌کم بدن به‌سه‌ر خه‌ل‌ک‌دا به‌ کوفرو خوینی به‌ حه‌لال بزانن، به‌بێ به‌ل‌گه‌ پێتان وابێ نه‌و هه‌ل‌س و که‌وته‌ی نواندی به‌رامبه‌رتان بۆ خۆ‌پاراستن و ما‌ل پاراستن بوو! {كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِّن قَبْلُ} ئیوه‌ش له‌وه‌پێش و‌ه‌کوو نه‌و وابوون، به‌نه‌ئینی نیمان‌تان هینابوو موسولمان بوونی خۆتان له‌ موشریکه‌کانی

مه‌ککه ده‌شارده‌وه، دواپی موسولمان بوونی خوتان ناشکرا کرد، نه‌م کابریه نیوه کوشتان نه‌ویش نیمانی خوی له کافردکان شارده‌وه‌وه له‌وه‌دپیش نه‌ویراوه لای قه‌ومه‌که‌ی نیمانه‌که‌ی ناشکرا بکا که نیوه‌ی بینوه‌ی بیرو باومری خوی دهرخستوه {فَمَنْ اللَّهُ عَلَيْكُمْ} خودا منه‌تی خوی به‌سهر نیوه‌دا باراند، ریگای کۆچکردنی پیدان، به‌هیزی کردن توانیتان بانگه‌وازی نیسلامی به‌ ناشکرا هه‌لبدن.

یان مانای وایه نیوه‌ش وه‌کوو نه‌و کابریه‌ی که به‌تۆمه‌تی کوفر کوشتوو‌تانه نیوه‌ش ناوا کافر بوون، خودا منه‌تی خوی به‌سهر‌دا کردن هیدایه‌تی دان بۆ موسولمان بوون هی واتان هه‌بوو ههر له‌یه‌که‌م جاره‌وه به‌ ریک و پیک و له‌ناخه‌وه نیمانی هی‌ناو موسولمان بوو، هی واشتان هه‌بوو له‌سهر‌م‌تاوه له‌ترسان و بۆ پاراستنی مال و مندال و گیانی، موسولمان بوو، دواپی ورده ورده له‌ نیسلام تیگه‌یشتن و نیمانه‌که‌یان جیگیر بوو!

نه‌م‌جار په‌رومردگار جاریکی تر جه‌ختی له‌سهر تو‌یزینه‌وه‌و لیکۆلینه‌وه‌و وردبوونه‌وه‌ کرده‌وه‌و فهرمووی: {فَتَيَسِّرْ} روونی بکه‌نه‌وه‌و بئ لیکۆلینه‌وه‌و وردبوونه‌وه‌و پرکیشی هیچ کاریک مه‌که‌ن، هه‌رکاریک تاوی دده‌نئ به‌لگه‌و نیشانه‌کانی بزنان باش بچه‌ بنج و بنه‌وانی، به‌ گومانی سه‌رپیتی و بئ به‌لگه‌ کار مه‌که‌ن هه‌تا شته‌که‌ روون نه‌بیته‌وه‌و بریار مه‌ده‌ن! چونکه‌ بۆ حوکم کردن به‌ نیمانی ئاده‌میزاد شیوه‌و روخساری دهرکی کیفایه‌ته. {إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا} دلتایان که‌خودا ناگاداری کرده‌وه‌کانتانه، ناگای له‌ حال و چۆنیه‌تیتان هه‌یه، به‌ نیه‌ت و مه‌به‌ستتان دمرانی، پاداش و سزاتان ده‌داته‌وه‌ له‌سهر نیه‌ت و هه‌لو‌یست و کرده‌وه‌تان حیسابتان له‌گه‌ل ده‌کا.

{لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ} یه‌کسان نین نه‌و موسولمانانه‌ی به‌هانه‌ی نه‌چوون بۆ غه‌زایان نیه‌و که‌م نه‌ندام نین له‌گه‌ل نه‌و موسولمانه‌ جه‌نگاو‌مرانه‌ی به‌ مال و گیان تیده‌کۆشن و خویان له‌ ریگه‌ی خودادا به‌خت ده‌که‌ن! ده‌جن بۆ به‌رم‌نگاری کافران و هه‌میشه‌ سه‌ریان له‌ ری دایه‌ بۆ جه‌نگان له‌ پیناو بلا و کردنه‌وه‌ی نایینی نیسلام و به‌رز کردنه‌وه‌ی نالای «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ»، چۆن نه‌وانه‌ی له‌ غه‌زای به‌در خویان پاش داو به‌بئ بیانووی ره‌وا ناماده‌ی غه‌زایه‌که‌ نه‌بوون ده‌چنه‌ ریزی نه‌و جه‌نگاو‌مرانه‌ی که‌ به‌ جه‌ماس و سه‌رگه‌رمییه‌وه‌ به‌شداری جه‌نگه‌که‌یان کردو

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٥﴾ دَرَجَتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَالِمًا أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَبِعَدَّةِ اللَّهِ فَتَاهِجُوا فِيهَا فَأُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٧﴾ إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَمْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٨﴾ فَأُولَٰئِكَ عَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَعْزِمَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٩﴾ وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرْعًا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٠﴾ وَإِذَا ضَرَجْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ جِفْتُمْ أَنْ يُقَيِّمَ لَكُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا أَعْدَاؤُمْ يُبِينًا ﴿١١﴾

به‌وپه‌ری جه‌ماس و لی‌بوورده‌یه‌وه جه‌نگان و دوژمنیان شکاند؟! به‌لام په‌رومردگار کۆمه‌لیکی چهرت کرد له‌ چوون بۆ غه‌زا، که به‌هانه‌ی ره‌وایان هه‌یه بۆ نه‌چوون، وه‌کوو نه‌خۆش و کو‌یر و شهل و سه‌ه‌ت، نه‌مانه هه‌رچه‌نده ناماده‌ی غه‌زاکه نه‌بوون به‌لام چونکه‌ به‌ دل پێیان خۆش بوو ساغ بوونایه‌و به‌شدارییان بکردایه، هه‌مان پاداشتی بۆ به‌شار بووه‌کان هه‌یه بۆ نه‌وانیش هه‌یه.

{فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً} په‌رومردگار پله‌و پایه‌ی جه‌نگاو‌مرانی زۆر به‌رز کردۆته‌وه‌ به‌سهر نه‌وانه‌دا که به‌بئ عوزر خویان پاش داوه له‌ جیهاندا به‌ گه‌شه‌و به‌زی سه‌رکه‌وتن و ده‌ستکه‌وتی تالان و ناوبانگی مه‌ردی و نازیه‌تی، له‌ قیامه‌تیشدا به‌ پله‌و پایه‌ی به‌رزی بئ وێنه‌ی به‌هه‌شت و پاداشی زۆر گه‌وره‌و فراوان.

{وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ} په‌رومردگار به‌لێنی چاکه‌و پاداشتی باشی داوه به‌ نه‌وانه‌ی ناماده‌ی غه‌زاکه‌ بوون و نه‌وانه‌ی له‌به‌ر عوزرو بیانوی ره‌وا نه‌یان‌توانیوه ناماده‌ ببن و به‌دل ناوته‌خواز بوون بجوونایه‌و بۆیان نه‌لواوه‌ بجن. نه‌م دوو

تاقمه هەردوو لایان لەبەر بیروبامری تەواویان، بەهۆی ئیخلاص و نیەتی راستیان و پێرای کردموو هەلۆیستیان شایانی پاداشی باشی پەرۆمردگارن.

{وَقَضَّ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا} خودا پلەو پایەى جەنگاومەران و خۆبەخت کەرانى بەرز کردۆتەو بەسەر ئەوانەى کە بەبێ عوززى رەوا خۆیان لە چوون بۆ غەزا پاش داو، پاداش و بەخششێکى زۆرو گەورەى بۆ داناون کە بریتىیە لە {^{۹۶} ذَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً} پلەو پایەى بەرزو شکۆدار، خانوو بەلەخانەى دلگیر و بەرزو رازاو، کە زانین ئەندازەو رێژەى خۆشى و باشیان لە توانای ئادەمیزاددا نیە!!

هەروەها ئەجرو پاداشى تریشیان دەداتى وەکوو لیخۆش بوون و جاوبۆشى کردن لە تاوانیان، رزاندنى رحمەت و بەرەکەتى خۆى بەسەریاندا.

{إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي الْأَنْفُسِ} ئەوانەى فریشتە لە کاتى تەواو بوونى تەمەنیان گیانیان دەکێشن و لە بارو زروفتیدا بوون سەمیان لە خۆیان کردوو، بەو کە لە مەککە کۆچیان نەکردوو، بەبێ عوززو بەهەنەى رەوا رازى بوون کە لە ولاتى کوفردا بمێننەو و پەيوەندیان بە پیغەمبەر و هاوێلانە نە کردوو {قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ} فریشتەکان بە شیوەى تانە و توانج و تەشەر لێدان پێیان دەلێن: دەربارەى ئایین و مزەعتان چۆن بوو هەلۆیستیان چى بوو؟ چۆنتان روژگار بەسەر دەبرد؟ واتە، ئێوە هیچ هەلۆیستىکى مەردانەتان نەبوو رێگای کۆچ کردن و دەرپاز بوونتان هەبوو کەچى کۆچتان نەکرد {قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ} ئەوانیش لە کاتى گیانەلاودا وەلامێک دەدەنەو و ریسوايە پێیان وایە عوززە، بەلێ عوزز دێننەو و پاساوى کۆچ نەکردنەکەیان دەدەنەو بەلام عوزز هێنانەو وەکەیان بێ بنج و بنەوانە، دەلێن: ئێمە لە مەککەدا بێ دەسەلات و زەبوون بووین، نەمانتوانى و نەمانوێرا رێوڕەسمى ئایینی بەجێ بێنین، هەمیشە لە ژێر زەبىرو زەنگى ئەواندا بووین، کەس نەبوو لەسەرمان بە جەواب بێ، دەستى سەمەکارمان ئى دوور بختەو، یارمەتیمان بد!!

ئێتر فریشتەکان کە ئەم عوززو پاساوى ئەوانیان بەلاو بێ بنج و بنەوانە زیاتر سەرزەنشتیان دەکەن {قَالُوا: أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا} پێیان دەلێن: ئایا زەوى خودا پان و پۆر نەبوو؟ رێگای کۆچ کردن و هەلەانتان نەبوو؟! نەتاندەتوانى ئەو شۆینە بەجێ بێل و کۆچ بکەن؟! کەوا بوو

هۆى راستەقینە کە ئێوە کۆچتان نەکردوو، بەو زەلیلى و ژێر دەستەبى و ماف پێشیل کراویە مانەو، بێ دەسەلاتیان نەبوو بەلکۆو خۆشەويستى مال و سامان و خۆپەرستى و بەرژەومندى تايبەتیتان ئێوەى لە ولاتى کوفردا هێشتبوو، ئەگینا دەتانتوانى کۆچ بکەن بۆ ولاتێک کە ولاتى ئیسلامە، بەسەر بەرزى و ئازادى ژيانى تێدا بەسەر بەرن، خواپەرستى تێدا بکەن؛ دەتانتوانى کۆچ بکەن بۆ مەدینە و پەيوەندى بکەن بە پیغەمبەرەو و ژمارەى موسولمانان زۆر بکەن و ترس بخەنە دلى کافرانەو، کە ئەوتمان نەکردوو خەتابارن، سەمەکارن، سەمەتان لە خۆتان کردوو. {قَالَ لَيْكَ مَا أَرَاهُمْ جَهَنَّمَ} ئەو سەمەکارانە، ئەو کەمتەرخەم و گیل کەزابانە، شۆینى حەوانەو هەیان دۆزەخە، چونکە کۆچ کردن لەسەریان فەرزى عەین بوو و نەیانکردوو، هەلاتن لە ولاتى کوفر پێويست بوو نەنجامیان نەداو {وَسَاءَتْ مَصِيرًا} دۆزەخ خراپ شۆینێکە هەرچى تێدايە بۆیان خراپە و ئەزىەتیان دەدا، ئاگر دەیانسووتێنێ ئاو و هەواى هەمووى دوکەل و هالە و گرو هەلقەرچانە، دەنگ و سەداى هەرنالەو دادو فیغان و هاوار هاوارە!

{إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ} مەگەر زەبوون و بێ دەرمتان و پەک کەوتەکان نەبێ لە بیاو و زن و مندال کە {لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً} توانای دەرپاز بوونیان نیە، ناتوانن کۆچ بکەن، {وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا} شارمزانین، لە رێگا ترسى تێدا چوون و بە هیلک چوونیان هەيە، ئەوانە عوزریان هەيە.

{قَالَ لَيْكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَغْفِرَ عَنْهُمْ} ئەوانە هومید هەيە کە خودا لێیان خۆش بێ و لە تاوانى کۆچ نەکردن عەفوویان بکا، ئەمە ئەو دەگەيەنێ کە کۆچ کردن لە ولاتى کوفرەو بۆ ولاتى ئیسلام کارێکى چەسپاو و جەخت لەسەر کراو بوو، تەنانەت ئەوانەى کە عوززى کۆچ نەکردنیشیان هەيە ئەگەر کۆچ نەکەن لیخۆش بوون لێیان لە نیوان خۆف و رەجا دایە!! {وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا غَفُورًا} پەرۆمردگار هەمیشە خاومنى عەفوێ زۆرو بێ سنوورە لیخۆشبوو لێبووردوو، لەو تاوان و سەریچەییانەى کە عوززو بەهەنەیان هەيە، گوناھەکانیان دادەبۆش و خواوەنەکانان ریسوا ناکا!

{وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ} کەسێک کۆچ بکا لە پێناو سەرخستنى ئایینی خواو و مەبەستى رەزامەندى خودا بێ، پابەندى بەرنامە و مەنەجى خودا بێ، خەریکى ئەنجامدانى

ئەركە ئايىنىيەكان بىن وەككو پىۋىستە ئەمە {يَجِدُ فِي الْأَرْضِ مُرَاعِمًا كَثِيرًا} شوئىنى كۆچ كوردنى باشى دەست دەكەوى، پەكى ناكەوى، زەوى خودا فراوان و پان و پۆرە جىگای حەوانەودى وەھای دەست دەكەوى كۆپرايى دوزمانى دابى، خەفەتى پىن بخون {وَسَعَةً} وپراي رزگارى و نازادى و سەرفرازى شوئىنى پىر خىرو بەرەكەتى دەستگىر دەبى، دوور دەبى لەو شتانەى كە نازارى دەمدن تووشى خىرو خۆشى دەبى!

{وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكُهُ الْمَوْتُ} كەسىك لە جىگا و شوئىنى خۆى دەربجى و كۆچ بكا مال و مندال و كەسو كارو زىدى بەجى بىلى! پىش ئەودى بگاتە مەدينەى (منەمەردە) يان ولاتى نىسلام – بمرى ئەود {فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ} خودا پاداشى باشى بۆ ئەو لەسەر خۆى پىۋىست كەردوود، خودا بۆخۆى دەزانى چۆن پاداشى دەداتەود، تەنانت ئەگەر ھەر لە دەرگا چوود دەرى و مردو تووشى ھىچ دەردى سەرى و گىرەو كىشەش نەبى! چونكە نىەتى راست و نىازى پاك بەسە بۆ دەست كەوتنى ئەو پاداشە گەورىيە كە خوا لەسەر خۆى بۆ ئەوى پىۋىست كەردوود. {وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا} پەرورەدگار ھەمىشە لىخۆشبوو بە بەزمىيە بۆ ئەو كۆچكارانەى ولاتى خۆيان بەجى دىلن.

{۱۰۱} وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ كَاتِبٌ لَهُ نَاقَةٌ كَوْجٍ كَوْجٍ كَوْجِبَارَتَانِ دەرەدو دەجوون بۆ سەفەر {فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ} گوناھتان ناكاتى و ج خرابىيەكى تىدا نىيە: كە لە نوێژە جوار ركاتىيەكان كورت بكەنەود، لە جىياتى جوار ركات دوو ركات بكەن! {إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا} ئەى پىغەمبەرى خودا! گەر ترسى ئەودتان ھەبوو كافرەكان تووشى فیتەنتان بكەن: بتان گرن، يان بتانكوژن، يان ھەر شتىكى كە دوزمن لەگەڵ دوزمنى دەكا، يان ترستان لە چەتە و رىگر ھەبوو، بەم شىۋە دوزمن، خەرىك بوونتان بە نوێژەود بە ھەل بزانى بۆ ئەودى بەسەرتاندا زال ببىن، ئەود ئەو ھەلەيان بۆ مەرەخسىن، بەلكوو نوێژەكانتان كورت بكەنەود بە جۆرىك كە ماودى نوێژ كەردنەكانتان ئەودەندە نەبى دوزمن بتوانى تىيدا لىتان نزىك بىتەودو پەلامارتان بدا! {إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُبِينًا} چاك بزانن كە كافرەكان دوزمنى سەرسەخت و راستەقىنەى نىۋەن، ھەركاتى ھەليان بۆ ھەلبكەوى دەيقۆزنەودو دەستتان لى دەودەشىن، پەلامارتان دەدەن و بەسەرتاندا زال دەبن كەوابوو: ھەليان بۆ مەرەخسىن و مەھىلن بە مەبەستى پىسى خۆيان بكەن!

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلِلَّائِ طَائِفَةٌ أُخْرَىٰ لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَذَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَذًى مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٠٢﴾ فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ فِيمَا وُقِعُوا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ﴿١٠٣﴾ وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٠٤﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ بِالْحَقِّ لِنَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَبْنَاكَ اللَّهُ وَلَا تُكِنُّ لِّلْكَافِرِينَ حَصِيمًا ﴿١٠٥﴾

{۱۰۲} وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ} ئەگەر تۆ ئەى محمد! يان ئەو كەسەى جىگىرى تۆيە لە پىشەوايانى موسولمان، لە ناو كۆمەلىك موسولماندا بوويت و لە بەرامبەر سوپای كوفردا وەستا بوون، ويستت نوێژيان پى بكەى، كاتى نوێژ ھاتبوو، بانگو قامەت درا بوو، سوپای موسولمانان بكە بە دوو تاقەم {فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ} با كۆمەلىكيان لەگەڵ تۆ ركاتى يەكەم بە جەماعەت بكەن {وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ} با چەك و پىۋىستى شەپو بەرگرى خۆيان پى بى! بۆ ئەودى دواى تەواو بوونى نوێژ يەكسەر بچنە بەرامبەر دوزمن كە لەوانەى پەلاماريان بدا!

{فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ} ئەگەر ئەم تاقەم (تاقمى يەكەم) چوونە سوژدە با تاقمى دوودم لە پاشەود پارىزگاريان بكەن، چونكە نوێژكەرى نوێژى ترس بە زۆرى لە كاتى چوونە سوژدەدا پىۋىستى بە ھەرس و پارىزەر ھەيە، چونكە لەو كاتەدا دوزمنى بەرامبەر نابىن!! ئەمجار كە ھەلسانەود بۆ ركاتى دوودم ئەتۆ لەسەرەتاي ركاتەكەود

رابووهسته با دهسته یه کهم بۆ خۆیان رکاتی دووهم و ته حیات نه انجام بدن و سه لام بدنه وه به چه کهوه بچن بۆ بهرامبر دوزمن و ناماده ی بهرگری بن! **{وَلَتَأْتِ طَافِقَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا}** با دهسته که ی تر که نویژیان نه کردوه بین له پاش تۆوه نویژ دابهستن بۆ جه ماعت **{فَلْيَصَلُّوا مَعَكُمْ}** با رکاتیک له گهل تۆدا بکهن که بۆ تۆ دهبیته رکاتی دووهم و بۆ نهوان رکاتی یه کهمه، نه مجار تۆ له ته حیاتدا چاومروانی نهوان بکه با بۆخۆیان هه لسه وه رکاتی دووهم تهواو بکهن و نه مجار ته حیات له گهل تۆ بخوینن و سه لامیان پى بدرموه، بهم جوړه دهسته ی یه کهم شهره ی (الله اکبر) ی نویژ دابهستیان پى برا، دهسته ی دووهمیش شهره ی سه لام دانه وه له گهل تۆیان پى برا، **{وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ}** با نه دهسته ی دووهمیش وریابن و هه زمری خۆیان و مربرگرن و چه که کانیا ن پى بن و له کاتی نویژ کردندا دایان نه نیئ!

{وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ} دوژمنی کافرو سه رسه ختتان ناوا ته خوازی نه ویه: که ئیوه به هوی نویژوه ناگاتان له چه ک و پیویستییه کانی جهنگ نه مینى و غافل بن **{فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً}** هه لسه تتان بۆ بینن و غافل گیرى په لامارتان بدن و هه لکوتنه سه رتتان و سه ربکیشى بۆ کوشتن و برینى خۆتان و تالان و برۆکردنى شت و مه که کانتان. **{وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَذًى مِّن مَّطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرَضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ}** گونا هتتان له سه ر نیه نه گهر هه لگرتنى چه ک تووشى ناره چه تیه کی زۆرى ده کردن، یان له شو و لارتان به باران ته پ بووبوو، یان نه خووش بوون، تاوانبار نابن نه گهر چه که کانتان دابنن و خۆتان وشک بکه نه وه، یان تیمارى برینتان بکهن، یان خۆتان بکه نه وه بۆ نه وه ی پزشک هه حصتان بکا و نه م جوړه عوزرانه! **{وَحَذَرُوا حِذْرَهُمْ}** خه زمر و مربرگرن و وریا و ناگادار بن **{إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا}** دلتیا بن په رومردگار سزای به ئیش و ریسوا که رى بۆ کاهره کان ناماده کردوه، له جیهاندا زالبوونى موسولمانان به سه ریاندا و ژیر دهسته کردنیان که ژیر دهسته یی و تیشکان شتیکی زۆر ناخو شه، له قیامه تیشدا سزای هه میشه یی و نه برپاوه له ناو دۆزه خدا...

{فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَادْكُرُوا اللَّهَ} هه رکاتى نویژى ترستان به و شیوه ی باسکرا نه انجام داو سه لامتان دایه وه، نه مجار له بهر خۆتانه وه و له دلى خۆتاندا یادى خودا بکهن به هه موو شیویه ک **{قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ}** به

پاوه ستانه وه به دانیشتنه وه به پاکشانه وه، له هه موو کات و شوینیکیدا یادى نیعمه ت و به خشش و به ئین و یارمه تی دانتان له دونیادا و دهسته که وتی پاداشی قیامه ت و به مراد گه یشتنتان بکهن. **{فَإِذَا أَطْمَأْنَنْتُمْ}** نه گهر دلتیا بوون و ترستان نه ما بهم جوړه شهر کوتای هات، گه رانه وه بۆ زید و نیشتمانی خۆتان نه وه **{فَاقِمُوا الصَّلَاةَ}** نویژه کانتان به تهواوی و به ناسایی بکهن، روکن و شهرته کانیا ن به ریک و پیکی نه انجام بدن.

{وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ} زمعیض و لاواز مه بن له ناست شهر کردن له گهل دوزمندا، که له نویژ بوونه وه هه میشه چوست و چالاک و پیشمه رگه بن، ناماده ی شهر کردن و هیرش بردن و بهرگری کردن بن، دوو دل مه بن له چوونه گوړه پانی شهرى یه ک لا که رده وه (حاسم) له گهل دوزمن، به بیانووی نه وه ی ماندوو دمن بریندار دمن، ده کوژرین، نه وانیش و ده کوو ئیوه گوشت و خوینن **{إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ فَلَهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ}** نه گهر نه وه بکه نه بیانو و که ئیش و نازارتان پی دهگا، نه وه بیگومان نه وانیش ئیشیان پى دهگا و ده کوو ئیوه ئیشتان پى دهگا، نه وانیش ئاده میزادن و خوړاده گرن نه دی بۆجی ئیوه خوړانا گرن؟؟ **{وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ}** ئیوه نومیده وارن که خودا ئایینی هه ق و راست و ریک و پیکتان به سه ر هه موو ئایینیکیدا سه ربخا، چاومروانی پاداش و به هه شتى به رین و رازاون، خوداش به ئینى یه کی له و دوو شته باشه کانی پیداون، یان سه رکه وتن و سه ره رازی و نازادی یان شه هید بوون و چوونه ناو به هه شت!

{وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا} په رومردگار ناگادارو زانایه به حالى ئیوه **{حَكِيمًا}** دانایه له و شتانه دا هه رمانتان پى دهگا، یان نه هیتان لى دهگا، شتیك ناخاته سه ر شانتان به رژه وه مندى دونیا و قیامه تی ئیوه ی تیدا نه بى، هه رچی پیتان ده لی: به گویره ی دانایی و زانایی خوی سوودی ئیوه ی تیدایه بۆ به رژه وه مندى ئیویه!

{إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ} نه ی پیغه مبه ر! ئیمه قورئانمان بۆ ناردوو ی که بریتییه له پرۆگرام و یاسا و شه ریعه تی هه ق و عه دل: لایه نگری و مامه هه مبه ی بۆ هیج لایه ک قبوول ناکا، نایه وئ ستم له هیج که س بکری ته نانه ت نه گهر نه و که سه موسولمانیش نه بى! ئیمه نه و قورئانه مان بۆ ناردوویته خوارى: که بریتییه له هه ق و راستى؛ هه موو شتیکی هه ق و راسته، هه والی راسته، هه رمانی دروسته، حوکمی ره وایه، هه ق بیژه راستی خوازه **{لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ}**

بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ} بُو نهودی دادومرانه له نیوان ناده میزاداند
 حوکم بکهی، یه و شیوه نیگات بُو دهنیروم و فیرت دهکم
 کیشهی خه لک حمل بکهی، تهرارزوی عه دالهت خوار مه که،
 به گویره نیگا حوکم بکه، نه گهر له و باره و نیگات بُو
 کرابوو... یان به لیکو لینه و ده و تو یزینه و ده و وردبو و نه و ده
 خو ت (اجتهاد) به شهر یعتی خودا حوکم بکه! {وَلَا تَكُنْ
 لِلْخَائِبِينَ خَصِيمًا} نه چی بیه یارمه تیدمری خائیان و دیفاع
 له و دمو و ن زمانه مه که، نه گهر که سیك داوی مافیکی خو ی
 لی کردنه و ده تو بهر بهر چی مه دمه و ده سستی مه که له گهران
 به داوی حه قدا دم لووسی و قسه زانی نه وان با کارت تی
 نه که و له حه ق لات نه دهن!

{۱۰۶} {وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا} داوی لی
 خوشبو و بکه له و هه لو یسته ی که خهریک بو و بینوینی
 دمر باره ی طوعمه و پا کانه بُو کردنی له شتی که به وردی
 لیت نه کولی و ده و ده و یست به هه و انته کابرای جو و له که
 تا و انبار بکری و سزای بدری، بیگومان خودا لی بو و رد و
 لی خوشبو و ده، له تا و ان خوش دهبی، به سو زو به زمی به دمر باره ی
 به نده کانی.

{۱۰۷} {وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَلُونَ أَنفُسَهُمْ} نهی محمد! تو
 بهرگری و دیفاع مه که له و کو مه له گومرپایانه ی که خیانه تیان
 له خو یان کرد و ده؛ به و ده که دست در یزیان کرد و ته سهر مالی
 خه لک و مالی خه لکیان دزی و ده یانه و ی به ناحق بیخه نه
 سهر یه کیکی تر لایه نگیری نه و خائیانانه مه که له کاتی کیشه و
 نیز اعدا یارمه تیان مه ده!

{إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَّالًا أَيْمًا} بیگومان خودا
 دمبو غزینی که سیك زور خیانهت بکا و تا و ان کردنی لی بو و بیته
 خو و سرو و شت و خرا به و خرا بکاری لی بو و بیته عادت و
 داب و نه ریت!

{۱۰۸} {يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ} ره و شتی ناشیرینی نه و خائیانانه
 نه و ده؛ که تا و ان ده که و له خه لکی ده شیر نه و ده، تا و انه کانیان
 به دزی نه نجام دهن، جا یان له تر سانه یان پییان شهر مه
 که چی {وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ} له خودای ناشیر نه و ده، شهر م له
 بهر و مردگار ناکه، که نه و زانو ناگاداری هه مو و نهینی و
 ناشکرایی که، چ له زده و ی ناسماندا هه بی گهر و ده بچو و ک و
 کو و ن نو ی... هتد هه مو و ی له لای خودا نمایانه و ناشکرا و
 عه یانه {وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّنُونَ مَا لَا يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ}
 خودایه کی و ده یاه له گه لئانه که نه خشه خیانه تکراری به که یان

وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا {۱۰۶} وَلَا تُجَادِلْ
 عَنِ الَّذِينَ يَخْتَلُونَ أَنفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ
 خَوَّالًا أَيْمًا {۱۰۷} يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ
 مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّنُونَ مَا لَا يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ
 اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا {۱۰۸} هَذَا نَتْمُ هَؤُلَاءِ جَدَلْتُمْ
 عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ
 الْقِيَمَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا {۱۰۹} وَمَنْ يَعْمَلْ
 سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا
 رَحِيمًا {۱۱۰} وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَى نَفْسِهِ
 وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا {۱۱۱} وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا
 ثُمَّ يَرَهُ يَذُرْهُ ذُرًّا فَذُرًّا ثُمَّ لَا يَحْتَمِلْ يُهْتَنَأُ وَإِنَّمَا تَيْنَانِ {۱۱۲} وَلَوْلَا
 فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ أَنْ
 يُضِلُّوكَ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَصْرِفُونَكَ مِنْ
 شَيْءٍ وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ
 مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا {۱۱۳}

ده کی ش... واته؛ ناگادار و خه بهر داره به سهر کاره که یاندا، هیچ
 شتی که له نهینی نه وانی لی و ن نابی، {وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ
 مُحِيطًا} بهر و مردگار هه می شه ناگاداری کردار و گوشتاریانه،
 چییان کرد و ده و چییان گو تو و ده له سهر یان نو سرا و ده
 حیسابیان له گه ل ده کا، هیچ هیوا و نو میدی کی رزگار بو و نیان له
 چنگی سزای خودا نه بی؛ هیچ تا و انبار ی که له دهستی رزگاری
 نابی؛ چونکه خا و نه ی هه رد و دنیایه و زانو به توانا و بالا
 دهستی بی نه ندازه و بی سنو و ره.

{۱۰۹} {هَذَا نَتْمُ هَؤُلَاءِ جَدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا} نهی نه و
 که سانه ی دیفاع له خائیان ده که و و ویستتان ته بریه یان
 بکه و راستی به کان هه لگی پر نه و ده، نه وا گریمان له دنیادا
 نه مه تان بُو سهر چو و بهر و الهت تا و انه کان یان تان بُو بهر ده پوش
 کردن {فَمَنْ يُجَادِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ} کی روژی قیامت
 دیفاعیان لی ده کا؟ کی ده توانی بی نی زنی خودا شه فاعه تیان
 بُو بکا؟ کی روژی قیامت ده بیته داکو کی که و پاریزمریان
 نه و کاته ی که دادومر خودای زانو دانا و خه بهر داره به کردار و

گوفتاریان؟ {أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا} کی زاتی نهوه دهکا بییته محامی نهوان و بهرگریان بی بکا؟؟

{وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا} که سیک تاوانیکی کرد زیانی به که سیک گه یاند؛ دزی بی کرد لی دا، پاش مله به خراپه باسی کرد {أَوْ يَظْلِمُ نَفْسَهُ} یان تاوانیکی کرد زیانی به خوی گه یاند و سته می له خودی خوی کرد، و هکوه نهوه سوینی به دروی خوارد، {ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ} دواپی به شیمان بییته وه و توبه بکا و داوی لیخو شوبون له خودا بکا {يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا} ده بیینی خودا له گونا هه کانی خو ش ده بی، به به زهیی و بهر هه مته خوی عه بی و له که کانی داده پو ش؛ نه مهش له پرووی هه ضل و نیحسانی بی شماری نهک واجب بی له سهری.

{وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَى نَفْسِهِ} هه رکه سی تاوان بکا به کار و پیشی خوی و بیه وی له ریگه یه وه سوود و قازانج بکا نهوا تاوانه که ی باره به سهر خوی وه و زیانی بو خودی خوی ته و هیچ سوود و قازانجیکی بی وه گیر ناکه وی، له دونیا و قیامه تدا پی زهرمره مند ده بی، {وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا} هه می شه بهر و مردگار زانو ناگاداره، به زانیاری فراوانی شهریه ته بو ناده میزادان داناوه، یاساو سنووری بو دیاری کردون، پی راگه یاندون که تیپه ربوون لهو سنووره و لادن لهو شهریه ته زیانیان پی ده گه یه نی {حَكِيمًا} دانایه بهو حیکه مهت و داناییه سزای سیاوی داناوه بو نهوانه ی سنوور به زینی ده کهن،

{وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا} له تاوانی گه ورده که ناده میزاد به نه نهقه ست یان به هه له تاوانیک بکا، نه مجار کابرایه کی بی خه تا پیوه بکا و تاوانه که بغاته ملی نهوو، که سیک هه لو یستی ناوا بنویتن {فَقَدْ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا} نهوه بیگومان دوو تاوانی نه انجامدوه تاوانی خودی تاوانه که و تاوانی بوختان و خسته ملی یه کیکی بی تاوان و بی ناگا!

{وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ} نه گهر خودا به رحمه ته خوی چاودیری تو ی نه کردایه، نهی موحه ممه د! بهوه که نیگای بو ناردی و نهینی پیلانه که یانی بو ناشکرا کردی، حه قیقه ته روودا وه که تیگه یاندی {لَهْمَتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ أَنْ يُضْلَوْكَ} نهوه کۆمه لیک له هوزی بهنو ظوهر (خزم و که سوکاری طوعمه) دمیانو یست له دادگایی کردن به حه ق لات بدن و ریگای دادپه رومریت بی هوون بکهن، له کاتی که دمیانزانی تاوانبار طوعمه یه و کابرای جووله که نییه.

{وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ} نهوانه له حه قیقه تدا بهوه که له ریگای حه ق لایانداده ته نها خویان گو مپرا ده کهن و سهر له خویان ده سیو یتن و مالی خویان و یران ده کهن، خویان تووشی تو له و سزای دونیا و قیامهت دهن و خودا له خویان دهرنجینن! {وَمَا يَضُرُّكَ مِنْ شَيْءٍ} زیانیان به تو نه ده گه یاند چونکه تو که بریارت ددها به گویره ی ظاهیری حال و شایه تیدانی خزمه کانی طوعمه حو کمت دمرده کرد، به خه یاتندا نه ده هات که روودا وه که به پیچه وانه وه یه، واقع شتیکی تره! {وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ} بهر و مردگار قورنانی بو ناردوی حیکه مهت و نهینی شهریه ته نیسلا می تیگه یاندوی، قورنان و شهریه ته فی کر دووی {وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ} حه قیقه ته راستی خسته ته دلته وه که له وه و پیش پی نا شانا نه بووی،

{وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا} هه ضل و به خششی خودا به سهر تو وه زورو گه ورده هه مه چه شنیه، کردوی ته به پیغه مبهرو ناردوی ته بو سهر گشت ناده میزادان، کۆتایی پیغه مبهرانی و هیچ پیغه مبهرو ناین له داوی تو، رۆزی قیامهت ده بیته شایه به سهر یانه وه، له خراپه کاری مهر دوومان ده تپاریزی، نومه ته که ت گه لیک مامنا و مندی و میانه رده وه، چه نده ها پله و پایه ی جوړاو جوړی تری پی به خشیی؛

{لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَّجْوَاهُمْ} نه نایه ته دمر باره ی چه چی شه وانه ی خزم و که سوکاری طوعمه ی کوپی توبه یریق هاتوته خوار، که پیلانیان دارشت و به نهینی و سرته سرت قسه ی خویان کرد به یه ک و ویستیان طوعمه رزگار بکهن و زری دزینه که ی بخه نه نه ستوی کابرای جووله که، دیاره چه چه که یان بو کاری خیر نه بووه نیتر لیردها بهر و مردگار حو کمی قسه ی سرته سرت دیاری ده کا و دمه رموی: قسه کردنی ناده میزاد و چه چپ کردنیان خیر و قازانجی تیدا نیه و زۆریه ی کات سرته سرته کانیان بی خیر و بیرون سوود و قازانجی دونیا و قیامه تیان بی ده ست ناکه وی، مه گهر له سی شتا نه بی.

۱- {إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ} که سیک به نه سپایی و چه به که سیک بلن فلان کهس نه بووه و پیویستی به بار بووی کردن هیه به لکوو یارمه ته بدن، نه مه نه گهر به نهینی بی با شتره، چونکه له روپامایی و خوړانواندن دووره،

۲- {أَوْ مَعْرُوفٍ} یان هه رمان به چاکه بکا له شوینی که چه نه بی کاره که ی سهر ناگری، یان وه کوو په نادانی سته بی

کراوو هه لآتوو له دهستی سته مکارو نهو جوړه شتانه واته: ههر چپه يهك سوودی گشتی تیدا بئ شهرع به کاری باشی دابنئ، وشهئ (معروف) وشه يهكی گشتیه هه موو کاریکی خیر دمه گریته وه.

۳- {أَوْ إِصْلَاحَ بَيْنَ النَّاسِ} یان وتو ویژی نیوان دوو کهس دوو کومه ل که نا کوکیانه، به چپه وتو ویژی نه سپایی و په نامه کی نه بی نه توانئ ریکیان بخاته وه.

{وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا} که سیک به مبه به سستی رازی کردنی خوداو فه رمانه برداری فه رمانه کانی و به هیوای پاداشی کرده ده کانی لای یه زدانی مه زن بهو جوړه رهفتار بکا! نه وه با دنیا بئ که خودا پاداشی زوړو هه مه جوړو فراوان و باشی دمداتی!

{وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ} که سیک دوزمنایه تی پیغه مبه ر بکا و پیچه وانه ی نهو ری بازو شهریه ته ی نیسلام هیناویه تی رهفتار بکا، دوی نه وه ی که ریگی راستی پیشان دراو شارمزی نایینی نیسلام بوو، نه مجار په شیمان ببیته وه و له نایین هه لکه ریته وه وده کوو (طوعمه ی کوړی نوبه ی ریق) کردی، دزایه تی پیغه مبه رو کومه لی موسولمانان بکا، پیلان دابریژی و کومه ل و گروهی دز به نیسلام پیکه وه بنئ، له کومه لی موسولمانان جودا بیته وه، بوخوی به نیختیاری خوی نه م هه لویستانه و مربرگړئ و رهچاوی نه م کرده وانه بکا، نه وه {وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى} شوین به رنامه و ری بازی ناموسولمانان بکه وئ نه وه ده ست به کاری ده که یین له کاره که یداو ده سلات و توانای نه نجام دانی پی دده دین. بو زیده گومرا بوون ری بازی جه وتی له لا خوشه ویست ده که یین نه مجار به ره لای ده که یین له زه لکاو ی گومرا بووندا بوخوی هه نگاو ی کویرانه هه لئین و سهری لی بشیوئ و نه زانی چی ده کا!!! وپرای نه وه ش {وَلُصِّلِهِ جَهَنَّمَ} روژی قیامت فرپی دده دینه ناو دوزه خه وه و نهو شوینه ناخوشه ی بو ده که یین به جیگیای هه وانه وه و خانووی هه تا هه تای، به راستی نه مه ش خرابترین سهره نجام و ناکامه که تووشی دهبئ و بوخوی به ویستی خوی و به ده ستی خوی بوخوی خو لقاندو وه و که سیش هه سوودی پی نابا.

{إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ} دنیا بئ خودا خوش نابئ که هاوبه شی بو دابنئ، که سیک شهریک بو خودا دابنئ خودا لی خوش نابئ، واته: که سیک به بی توبه کردن له سهر نهو

لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ۝ وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ۝ إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ۝ إِنَّ يَدْعُونَكَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنَّا وَإِنْ يَدْعُونَكَ إِلَّا الشَّيْطَانُ مَا يَرْيدَا ۝ لَعَنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَا أُخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَفْسِيًّا مَفْرُوضًا ۝ وَلَا ضَلَّتْهُمْ وَلَا أُتِيَتْهُمْ وَلَا أَمُرُهُمْ فَلْيَبْتَكَنْ ؕ إِذَا نَكَرَ الْأَنْعَامَ وَلَا أَمْرُهُمْ فَلْيَغْفِرْ ۝ خَلَقَ اللَّهُ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرًا مُّبِينًا ۝ يَعِدُهُمْ وَيُمَنِّيهِمْ ؕ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ۝ أُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا ۝

گوناهه بمرئ، رحمهت و لیخوشبوونی خودا نایگریته وه، به لام {وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ} په رومردگار نه گهر مه یلی لی بئ له تاوانه کانی تر خوش دهبئ - که سیک تاوانی جکه له شریک - ی لی روودابی نه وه ده که ویت به ر ویست و نارمزوی خودا نارمزوی لی بوو لی خوش دهبئ نارمزوی لی نه بوو لی خوش نابئ.

{وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا} که سیک هاوبه شی بو خودا به ردها ببینی نه وه ریگی راستی لی گوم بووه، زوړ له حه ق و راستی دوور که وتوتنه وه، که وتوتنه زه لکاو ی گومراییه وه، روشنایی لی وون بووه، خوی به فه تارمت داوه خه سارتمه ندی دنیا و قیامت بووه، خوشبه ختی و کامهرانی هه ردو و جیهانی له کیس چوو،

{إِنَّ يَدْعُونَكَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنَّا} نه وانه که تاعه ت ده که ن، که داوای نه نجامدانی کاریک ده که ن، یان هاوار ده که ن، روو ناکه نه خودای بالا ده ستو به تواناو ده سلات! به لکوو روو ده که نه گوری مردوویک که تازه ده سلاتی زمررو زیانی

بناخه دېدا به په پړهوانی خوۍ، به شتی دروؤ بئ بناخه هیواداریان دهکا! پټیان دهلئ: نه گهر له مال و دارایی خوتان ببه خشن هه زار دهکهن، نه گهر به روؤو بن نه خوش دهب، پټیان دهلئ: نو پټ کردن، خوداپه رستی دواکه وتووییه!! **{وَيُؤْمِنُ بِهِمْ}** له هه مان کاتدا هیواداریان دهکا به شتی پر وپوچ، پټیان دهلئ: قومار بکه د دهوله مه ند دهب، دزی بکه، ته رازوبازی بکه، دهستی نه م و نه و بېرن مال و دارایی کوده که نه وه خوشبه ختی دونیاو قیامت به دهست دین، **{وَمَا يَعْلَمُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا}** شهیتان جگه له هه لفریواندن ج به لئینک نادا به شوینکه وتووانی خوۍ، هه رچی پټیان دهلئ: پیچه وانه یه، قازانچ و سوودیان له بېرئ شتدا بؤ دیاری دهکا که نه و شتانه پر له ئیش و نازارو زیان؛ زیناکه ر، قومارکه ر، عه ر هق خوړ، که پټی وایه له زومت دهبینئ له کاره کی له حه قیقه تدا له زمه تیکی کاتییه و به شوین نه و خوشییه کاتییه دا نازارو ئیش و زیانی هه میسه یی بؤ په یدا دهبئ سه رمنجای خراب و مالو پړانی له دونیادا و پړای سزای به ئیشی قیامه تیان که خدا نه بئ که س نازانئ چونه و جهنده!!

{أُولَئِكَ مَاوَاهُمُ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا} به لئ نه وانه ناوا به واده و به لئینی شهیتان هه لڅه له تان، خانه ی دوایی و شوینی مانه وهی هه تاهه تایبان ناگری دوزه خه، هېچ شتیک نیه نه وان له و سزا به ئیشه رزگار بکا، که سیان دهست ناکه وئ له و ناگره بیانپار پټی، **{وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ}** نه وانه ی بر وایان به خودا و به پیغه مبهرو به رنامه ی خودا و به روؤی قیامت هی ناو وه پابه ندی فه رمان و نه ی په رومردگان، رازین به قهزا و قه دمری خودا، و پړای نه و بر ووا توکمه یه یان کردار و گو فتاریشیان باشه، خیرخواز و خیر و مهن د و چاکه خواز و فه رمان به ردارن، چییان ئی یاساغ کراوه توخنی ناکه و لئ د ووره په ریزن **{سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا}** نه وانه خودا دمیان خاته ناو چهند باخ و باخاتیکی رازاوه دلگیر که به زپړ داره کانیاندا جوگه و جو باری روون و رهوان دهکشین، نه وانه به نارمزووی خو یان به ناو نه و باخانه دا دهگه پین، له کوپیان بوئ له وئ هه وار هه ل دمدن، مانه و میان له و به هه شته دا هه تا هه تاییه و به رده و ام تییدا دمیینه وه **{وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا}** نه وه به لئین و واده ی خودایه، به لئین و واده ی خودا هه رگیز پیچه وانه نایه ته دی و چونی واده داوه ناوا دپته دی **{وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ**

هیچی نه ماوه! یان په نا دبه نه بهر بته میینه ی وه کوو (لات) و (عوزا) و (معات) و نه م جوړه بتانه.
{وَأَن يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَّرِيدًا} نه وانه عیبادمت و په رستش نه نجام ناده ن بؤ که س جگه له شهیتان کیکی به د رهفتار و راهاتو و له سه ر له خسته بر دنی ناده میزادان. که نه و ماکی هه مو و شهیتانه کانه و سه رچا و دی هه مو و خراپه و خراپه کاریه که، نه و وا له ناده میزادان دهکا بته په رستی بکه، فریسته کان به خودا بزانی! که و ابو و: له حه قیقه تدا نه و خه لکه شهیتان دپه رستن و فه رمان به رداري نه و، نه و شهیتانه ی **{لَعَنَهُ اللَّهُ}** خودا نه فرینی ئی کردو وه له رحه مت و به زمی خوی دووری خسته و وه، **{وَقَالَ لَلَّتَجِدَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا}** وتی: په یمان بئ له به نده کانت به شی خو م دابېر و هه لئان خه له تینم بیان که مه قوتابی و نه لقه له گوپی خو م، **{وَأُضِلُّهُمْ}** په یمان بئ دهبی ریگی راستیان ئی گوم بکه م، نه هیلم بیر و با و مړی حه ق بجیته دل و دمر و ونیانه وه به هیوای پر وپوچ و بیر و با و مړی ناراسته وه خه ریکیان بکه م **{وَلَا مَنِيَّةُمْ}** له زومت رابواردنی دونیایان له پیش چا و شیرین دهکهم، ریگی گه رانه وه و توبه کردنیان ئی دهگرم و هه لئان ده خه له تینم، پټیان ده سه لئینم که جارئ زووه و ده ختی توبه کردنیان نه هاتو وه، تا له کیسیان دده م و دمیانگه یه نمه حاله تی غه رغه رده و نه و کاته ی که دمرگی توبه یان ئی دبه سترئ.

{وَلَا مَرْتَبَهُمْ} فه رمانیان پئ دهکهم به گومړا بوون **{فَلْيَسْكُنْ أَذَانَ الْأَنْعَامِ}** وایان ئی دهکهم دهبی مالیات و ناژه لئ خو یان نی شان ه دار بکه ن و تایبه تیان بکه ن بؤ نه زرو قوربانی بته کانیان.

{وَلَا مَرْتَبَهُمْ فَلْيَغْيِرْ خَلْقَ اللَّهِ} فه رمانیان پئ دهکهم که دروستکراوی خودا بگوړن، ناژه لئان بجه سینن جهسته ی خو یان بکو تن به تایبه تی دهست و په ل و دم و چاویان که جوړه ها وینه و نی شان ه ی ئی دروست دهکهن به هو ی کوتانه وه، دپاره نه مه ش گوړانکارییه له دروست کراوانی خودا داو کاریکی حه رانه!

{وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِينًا} که سیک شهیتان بکاته وه ل و گه و رده و خوشه ویستی خوۍ، به پی شهنگو رابه ری خوۍ بزانی و شوینی بکه وئ، بیگومان خه سارتمه ندی دونیاو قیامت ته، له هه مو و حالیکدا به دبه خت و مال و پړانه، **{يَعْلَمُهُمْ}** به لئینی پر وپوچ و بئ

اللَّهُ قِيلًا} کي له خودا راست بهائين تره؟! کي وهکوو خودا واده دروستو کارسازه؟! بيگومان کهس هيندهی خودا بهائين دروستو واده دروست نيه،

{لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ} پاداش و چوونه ناو بههشتو بهخته و مری دونياو قیامت به گویری بی خوش بوون و هیواو ناواتی نیوه نیه، {وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ} به گویرهی هیواو ناواتی جووله کهو مهسیحیه کانیش نیه، بهم جوړه نهو قاعیده توکمه نه گوړهی نیسلام دوو پات دهکاته وه، پاداش و خوشبهختی دواړوژ به گویرهی هیواو نارمزووی نیوه نیه، پاداش و چوونه ناو بههشت به گویرهی بنه مایه کی دامه زراو و قانون و یاسایه کی نه گوړ په پیره و دهکری، قانون و یاسایه کی هم موو گهل و نه ته وه یه که له بهرام بهریدا یه کسان لهو یاسایه دا، کهس خزمی خودا نیه، به لکوو هم موو کهس یک بهندهی خودایه، کي زیاتر به نندایه تی بکا، نهو ریزي زیاتره، {مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ} هر کهس یک خرابه یه که بکا تو لهی لی دستیندریتنه وه، چونکه سزا به گویرهی دابو نه ریتی خودای نا کامی کی سروشتیه بو کرده وه له سونگه کی کردار وه پهیدا دمی، جا کهس یک خرابه بکا و شیای سزا بی {وَلَا يَجِدُ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا} جگه له خودا کهس تر نیه بتوانی نهو سزایه له سهر لابیو لی خوش بی، کهس نیه یارمه تی بدو لهو سزایه رزگاری بکا، {وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنَّى} کهس یک کردهی چاک بکاو دل و دموونی خوی باش بکا، جا نهو کهسه نی رینه بی یان میینه بی، به لام به مهر جیک {وَهُوَ مُؤْمِنٌ} نهو خاوهن کرده ویه خاوهن بیرو باومری، موسولمانی راستال بی، {فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا} نهوانه دهخړینه ناو بههشته وه و پاداشی خویان ددریته وه به بی نه وهی به نه ندازهی نهو خاله چاله بچکوله یه کهو له سهر ناو کی دهنکه خورما هیه سته میان لی بکری لیان که مبریتنه وه!

واته: که مترین شت له پاداشیان کهم ناکریتنه وه {وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا} کي نایین و بیرو باومری جوانتر و راستره؟ {مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ} لهو کهسه که به ته و اوای رووی له خودای دل و دموونی جگه له خوشه و یستی خودا نایینی خودا هیچی تری تیدانه بی، جگه له خودا داوای نزا له کهسی تر نه کا، جگه له خودا کهسی تر به شیای خودایه تی نه زانی، {وَهُوَ مُحْسِنٌ} کردار چاک و گوftar راست و شیرین رهتاری، له خرابه و خرابه کاری دوور بی! رهتار و رهوشی قورثانی بی

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا {۱۲۳} لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا {۱۲۴} وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنَّى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا {۱۲۵} أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا {۱۲۶} وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُحِيطًا {۱۲۷} وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ يَفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُتْلَى عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي يَتْلَى النِّسَاءِ الَّتِي لَا تَنْفَرْنَ مَعَكُمْ كَتَبَ لَهُنَّ وَرَغْبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ آلِ الْوِلْدَانِ وَأَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَامَى بِالْقِسْطِ وَمَا تَعْمَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا {۱۲۸}

{وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا} په پیره ی نایینی پاک و پیروزی نیراهیم (علیه السلام) بکا که بناغی نایینی نیسلامه و نایینی کی میان په و دوو له هاو له دیاری کردن بو خودایه {وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا} بهروردگار نیراهیمی هه لېزاردوه ریزو پله و پاییه کی داووتی دشوبه بی به خوشه و یستی دوست بو دوست! جا کهس یک نه و ونده لای خودا ریزارد بی، نه و ونده نریک و خوشه و یستی بی، خودا کردبیت بی به دوستی خوی شیای نه و یه که نایینه کهی په پیره و بکری و شوین ریباری بکهون، {وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُحِيطًا} هر چی له ناسمانه کان و زویدا هیه مولکی خودایه، وده موو کهسی، له هر کوییه بی، وهکوو له نایه تی کی تر دا دمفرموی: هر پله و پاییه کی هه بی بهنده و دروستکراوی خودایه، هر خودا بو خوی کارگیر و هه ل سوړینه ی هه موو بوونه و مده، هر چی بریاریدا چی به چی دهکری و کهس نییه بهرگری بکا، کهس نییه بتوانی حوکی نهو، بریاری نهو، پووجهل

ترسا که می‌رده‌ک‌ه‌ی نه‌یه‌وئ وازی ئی بئنی و له دلی می‌رده‌ک‌ه‌ی شیرین نه‌ی، یان ترسا له‌وه که پشتی تی بکا و رووی ئی و مرگ‌یرئ و خوئی ئی بدزیته‌وه! ترسانه‌ک‌ه‌شی به خو‌پایی نه‌بوو، به‌لگوو له ناکامی هه‌ئس و که‌وت و نیشانه و به‌لگ‌ه‌ی حاشا هه‌ئنه‌گر په‌یدا بوو بوو؛

{فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا} هه‌یج خرابه‌یه‌کیان له‌سەر نه‌یه که له‌نیوان خو‌یاندای ریک که‌ون به‌م جو‌ره ژنه‌که ده‌ست له‌هه‌ندئ مافی خوئی که له‌سەر می‌رده‌ک‌ه‌یه‌تی هه‌ئب‌گ‌رئ و له لانه‌ی ژن و می‌ردایه‌تیدا به‌رپ‌ز لی‌گ‌راوی به‌مینیت‌ه‌وه.

{وَالصُّلْحُ خَيْرٌ} واته: صلوح کردنیان به‌م جو‌ره ژن که له‌هه‌ندئ مافی خوئی ده‌ست هه‌ئب‌گ‌رئ و پیاوه‌ک‌ه‌ش نه‌وه‌ی ئی قه‌ه‌بوول بکا نه‌وه باش‌تره له‌ده‌ست لی‌به‌ردانیان، ریک‌که‌وتنه‌وه‌یان چاک‌تره، له لیک جیا‌بو‌ونه‌وه و ته‌لا‌قدان، یان ریک‌ه‌وتن و پیک‌ه‌وه ژیان به ته‌بابی باش‌تره له ناشیزم‌بوون و پشت لی‌کردنیان، {وَأُخْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ} دموونی ناده‌میزاد چرووکی و ر‌ژدی بی‌سکه‌یی تیدا چی‌نراوه، واته: سرووشتی ناده‌میزاد و دروست‌کراوه هه‌زی له مال و دارایی و ک‌ۆ‌کردنه‌وه‌یه‌تی مال خو‌شه‌ویست و ر‌ژدو چرووکه؛ که‌واته: نه‌گ‌ه‌ر ژنه‌که ده‌ست هه‌ل‌گ‌رئ له‌هه‌ندئ له‌و مال و دارایی‌ه‌ی له‌سەر می‌رده‌ک‌ه‌یه‌تی نه‌وه دلی نه‌رم ده‌بی و واز له ته‌لا‌قدانی ده‌هینئ له‌به‌ر خاتری ماله‌که، {وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا} نه‌گ‌ه‌ر به‌شی‌وه‌یه‌کی چاک و ریک و پیک له‌گه‌ل ژنه‌کانتاندا ژیان به‌سه‌ربه‌رن، و‌پ‌رای نه‌وه‌ی که ناخ‌وشیشتان بو‌ین له‌گه‌ل‌یاندای هه‌ئب‌که‌و خو‌پ‌ا‌گ‌ربن له‌به‌رام‌به‌ر حمزو نارم‌زووی خو‌تاندای، مافی هاوسه‌ری و پیک‌ه‌وه ژیان‌تان له‌به‌رچاو بی، چاو‌پ‌ۆ‌شی له‌هه‌ندئ که‌م و کو‌ری په‌ک‌تری بکه‌ن و هه‌ول‌بدن به‌کامه‌رانی ژیان به‌سه‌ربه‌رن، خو‌ب‌پ‌ار‌پ‌زن له ناچیزه‌بوون و پشت تی‌کردن و هه‌رش‌تیک که سه‌رب‌ک‌یشئ بو‌ زیان پیک‌ه‌یاندن و ک‌یش‌ه و دو‌به‌ره‌کی!!

{إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا} بی‌گومان خودا به‌و چاکه و نی‌جسانه‌ی که له‌گه‌ل خیزانه‌کانتاندا ده‌یکه‌ن نا‌گادار و زانایه،

هه‌یجی ئی گووم ناب‌ی و پاداشی باشتان دمه‌اته‌وه!

{وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ} ناتوانن که عه‌داله‌تی ته‌واو له‌هه‌موو روویه‌که‌وه نه‌نجام بدن له‌نیوان ژنه‌کانتاندا، ته‌نانه‌ت نه‌گ‌ه‌ر سووریش‌بن له‌سەر نه‌نجامدانی هه‌ر ناتوانن. چونکه عه‌داله‌ت‌کاری له‌گه‌ل خیزاندای شتی مادی و نامادی ده‌گ‌ریته‌وه، له‌شته مادی‌یه‌کاندا دمه‌توانی به

بکاته‌وه؛ {وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ} نه‌ی پی‌غه‌م‌به‌ره! داوای فه‌توات ئی ده‌که‌ن دمه‌رباره‌ی ئافره‌تان و مافی گشتیان، مافی ژن و می‌ردایه‌تیان، مافی دارایی و مافی ده‌فتار کردن له‌گه‌ل‌یاندای به‌یه‌کسانی و به‌یه‌ک چاو له کاروباره‌کاندا ته‌ماشا بک‌ر‌ین له‌گه‌ل پیاواندا، په‌کسانی کردن له‌گه‌ل‌یاندای له‌هه‌ئس و که‌وت و پیک‌ه‌وه ژیان و چاره‌سه‌ری و لیک زویر بوون و ک‌یش‌ه و سه‌رب‌پ‌چی ئافه‌رت و نه‌م جو‌ره شتانه {قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ} بلئ: خودا فه‌تواتان بو‌ دمه‌دای، نه‌م باب‌ه‌تانه‌تان بو‌ روون دمه‌کاته‌وه، برپاری راست و دروست‌تان له باره‌ی ئافه‌رت‌ه‌وه بو‌ دیاری ده‌کا! هه‌روه‌ها {وَمَا يَتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي يَتَأَمَّى النِّسَاءِ أَلَّا يَ لَا تُؤْثِرُهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ} له‌م قورنانه‌ی که به‌سه‌رتاندا ده‌خو‌ین‌د‌ریته‌وه حوکم و برپاری تریشتان ف‌یر ده‌که‌ین و ر‌یک‌ای راستان بو‌ روون دمه‌که‌ینه‌وه، دمه‌رباره‌ی نه‌و ئافه‌رت‌ه‌هه‌تیو چه‌تیوانه‌ی که ئی‌وه میراتی دیاری کراوی خو‌یان پی نادن، نه‌و به‌شه‌ میراته‌ی که بو‌یان دیاری کراوه، ئی‌وه جله‌و‌گ‌ریان ئی ده‌که‌ن و نایان دهنئ، مافی شوو کردنی به ئاره‌زووی خو‌یان ئی قه‌ده‌غه ده‌که‌ن و ناه‌یلن به‌ ویست و خوا‌ه‌یشتی خو‌یان شوو بکه‌ن!

{وَتَرْغَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ} دمه‌تانه‌وئ نه‌گ‌ه‌ر جوان بن مائیان هه‌بی ماره‌یان بکه‌ن، نه‌گ‌ه‌ر ناشیرین بوون خو‌تان ماره‌یان نه‌که‌ن و له‌به‌ر خاتری ماله‌که‌یان به شووشیان نه‌دن!! {وَالْمُسْتَضَعِّينَ مِنَ الْوِلْدَانِ} هه‌روه‌ها له‌م قورنانه‌ی به‌سه‌رتاندا ده‌خو‌ین‌د‌ریته‌وه حوکم و برپاری حه‌ق و راستان بو‌ دیاری ده‌کا دمه‌رباره‌ی نه‌و منداله‌ بی دمه‌لا‌تانه‌ی که مافی خو‌یان له میرات ناده‌نی که له نایه‌تی {يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ...} دا بو‌یان دیاری کراوه!

{وَأَنْ تَقُولُوا لِلنِّسَاءِ بِالْقِسْطِ} هه‌روه‌ها په‌روم‌رد‌گ‌ار فه‌تواتان بو‌ دمه‌دای حوکم و برپاری حه‌ق و راستان بو‌ دمه‌د‌کا، که هه‌ئس و که‌وت‌تان له‌گه‌ل هه‌تیواندا داد نام‌یز بی، گرنگ‌یه‌کی ته‌واو بدن به سه‌ره‌رشتی کردنیان و به شی‌وه‌یه‌کی ریک و پیک و داد‌په‌روم‌رانه و د‌لس‌ۆ‌زانه به‌خ‌یویان بکه‌ن و پ‌ییان بگه‌یه‌ن...

{وَمَا تَعْمَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا} هه‌ر کردمه‌وه‌یه‌کی خ‌یر نام‌یز بکه‌ن که‌م بی یان زور بی - به گو‌یره‌ی حوکم و یاسای خودا بی، نه‌وه په‌روم‌رد‌گ‌ار نا‌گ‌ای لی‌یه‌تی و پ‌یی دمه‌زانی و باش‌ترین پاداشیان له‌سەر نه‌وه دمه‌اته‌وه، {وَأَنَّ امْرَأَةً خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا} نه‌گ‌ه‌ر ژنیک له‌وه

عهدالت له گه لیاندا هه ئس و کهوت بکاو و هککو و مانه و دی شه و له لایان و بزێوو پۆشاک و نهمجۆره شتانه! به لām له شته نامادییه کانی و هککو خۆشه و یستی دل و مهیل پێدان و نهمجۆره شتانه که په یوه نندیان به ههستی دمر و ونیه وه ههیه نهوا عهدالت تکاری تیاندای مه حاله و ناتوانی نهنجامی بدا!

{ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ } مهیل و سۆزی خۆتان به ته و اوای مه دهن به ژنه خۆشه و یسته که و ژنه که ی تر پاشگوئی بخری به هیچ شیوهیه که مافی ژن و خیزانیتهی نه دریتێ و { فَتَدْرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ } لای خۆتان به یهێلنه وه و هککو (معلق)، نه بهر له لاکراو نه ته له قدر او بێ پۆخوی بجێ شوو بکاته وه، نه له لای میرده که شی مافی خیزانیتهی بدریتێ، واته: له پرووی دمر و ونیه وه که نه تان توانی به یه کسانێ له گه لیاندا بجوو لینه وه له پرووی شته کانی تره وه به گوێره ی توانا سته میان ئی مه کهن، به لکوو له باره ی له لا نوستن و له گه ل رابواردن و هه ئس و کهوتی جوان له گه لدا کردن ده بێ رازیان بکهن و مافیان بهاریزن.

{ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا } نه گهر ئیوه کاروباری خۆتان ریک بخرن و به عهدالت هه ئس و کهوت له گه ل ژنه کانتان بکهن و واز له سته م و سته مکاری بێنن، ته قواکار و خۆپاریز بن له هه موو نیش و کاریکتاندا { فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا } نه وه بیگومان خودا له هه موو مهیل کردن و سته می که له وه پێش له ژنه کانتان کردوه خۆش ده بێ، دابو نه ریتی خودا هه میسه نه وه یه: که لیخو شیبوونی هه یه بو هه له کاران و رحمهت و بهزهی هه یه بو تۆبه کاران نه وانه ی له دوا ی تاوان کردن به شیمان ده بنه وه.

{ وَإِنْ يَتَفَرَّقَا } نه گهر لیک جیا بوونه وه، نه نافرته که وازی له بری مال و دارایی خۆی هینا نه پیاوه کهش له هه لویستی خۆی ژێوان بووه وه کار گه یسته نه وه ی ده ست لیک به رده ن نه وه دلتیا بن هیچ لایان په کی ناکه و ئی به لکوو { يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِنْ سَعَتِهِ } بهر و مردگار هه ر یه که یان له و ی تریان بێ ناتاج ده کا، به لوظ و که رهمی خۆی بو پیاوه که نافرته یکی باشت ر دمره خستین، بو ژنه کهش میردیکی چاکتر په یدا ده بێ، له باره ی بزێوو مال و دارایی شه وه خودا هه ردو و لایان بێ نیحتاج ده کا!

{ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا } بهر و مردگار رزق و رۆژی دمری هه موو گیانه بهر یکه گه نجینه ی فراوانه و هه رگیز کۆتایی نایه. دانایه له نیش و کاره کانیدا، له هه موو روویه که وه

وَإِنْ أَمْرُهُ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُورًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢٨﴾ وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ فَتَدْرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾ وَإِنْ يَنْفَرَا بَيْنَ اللَّهِ كُلًّا مِنْ سَعَتِهِ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣٠﴾ وَاللَّهُ مَافِي السَّمَوَاتِ وَمَافِي الْأَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَافِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا ﴿١٣١﴾ وَاللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَافِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾ إِنَّ يَسَاءَ يَدُ هَبْكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ بِآخِرِينَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا ﴿١٣٣﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿١٣٤﴾

له باره ی دروست کردن و ده ست رهنگینی و شه ریعت دانان و هه لسو پاردنی بوونه و مر و پاداش دانه وه و تۆله سه ندنه وه.

{ ١٢٨ } وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ } هه ر بو خودایه مۆلک و دارایی و سه لته نه ته ی ناسمانه کان و زه و ی هه ر خودا خۆی حاکم و هه لسو پرنه ی کاروباره تیاندای، هه رچی تیاندای هه یه له رووی مۆلکایه ته ی خولقاندن و هینانه دی و هه لسو پان و به ندایه ته ی کردنی به نده کان هه ر بو خودایه!

فه رمان په وایه کی ره ها و بالاده ستی هه یه! { وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ } بهرمانمان به خاوه ن نامه کان (جووله که و مه سیحی و گه لانی تریش) کردوه، هه روه ها فه رمانمان به ئیوه ش کردوه؛ که { أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ } به ندایه ته ی خودا بکهن و کار به به رنامه ی خودا بکهن! هه میسه هه و ئی چه سپاندنی بدهن و بیکه نه یاساو پرۆگرامی خۆتان، بو نه وه ی به خته و مر ی دونیا و قیامهت ببن، خو { وَإِنْ تَكْفُرُوا } نه گهر سه ریچی فه رمانی یه زدان بکهن و کافر ببن { فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي

دەتوانن ھەموو پاداشەکان دەستەبەر بکەن، ھەر بە پاداشی
دونیاى بى بەقا رازای نەبن، {وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا}
پەرورەدگار ھەمیشە قسە و گەفتوگۆی بەندەکانی بیستوو
دەبیسێ، بیناو زاناو ئاگادارە بە ھەموو مەبەست و
کردەوێەکیان.

{^{۱۳۵} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ} ئەى ئەو
کەسانى براتان ھێناو! زیادە رەوى و موبالغە بکەن لە
چەسپاندنی عەدالەتدا، رەوشتی دادپەرورەری لەخۆتاندا
رەوشتیکی سرووشتی و بنچینەیی بى بە لیبراوی پابەندی
بن!!

{شَٰهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ} شایەتى حەق و راستی بن بۆ
خودا واتە: ھەولێ چەسپاندنی حەق بەدن و مەبەستی خودا
لە خۆرازی کردنتان ھەبێ، شایەتى بەراستی بەدن، خۆتان لە
شایەتیدانی بەدرۆ بپارێزن، لە شایەتیداندا لایەنگیری رەچاو
مەکەن، شایەتى راست و بى پیچ و پەنا بەدن، بە لەدژی
خۆشتان بى.

{أَوِ الْوَالِدَيْنِ} یان زیانی بۆ دایک و باوکتان ھەبێ {وَالْأَقْرَبِينَ}
یان زیانی بۆ خزم و کەس و کار و دۆست و ناشنا ھەبێ! حەق
چۆنە و رووداوێکە چۆنتان ئاگا لێیە ئاوا بیگێرەنەو، لە
شایەتیداندا جگە لەلایەنى خودا و حەق - ھیچ شتیکی تر
لەبەرچاو مەگرن! {إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا} لە
شایەتیداندا لایەنگیری دەولەمەند لەبەر دەولەمەندییەکی
مەکەن بەزەدیتان بە ھەژاردا لەبەر ھەژاری نەیتەو، ئەو
حەوالەى خودا بکەن خودا بۆ خۆى باش باش دەزانێ
بەرژەوھەندیبیان لەجیدایە!!

{فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا} شوین ھەواو ھەوەس مەکەون؛
نەوێکەو لەحەق لابەدن بۆ بەتال، چونکە ھەرکەسێ شوین
ھەواو ھەوەسی بکەوێ ھەلەخەسکی و تووشی ھەلە دەبێ،
یان بە ھەواو ھەوەس و دەمارگیری و خۆشەویستی بۆ ھەندێ
کەس و رق و کینەتان لە ھەندێکی تر واتان ئی ئەکا عەدالەت و
دادپەرورەری پاشگوێ بخن! {وَإِنْ تَلَوْا أَوْ نَعَزْشُوا} ئەگەر بە
ئەنقەست خوار بپۆن و شایەتى بگۆڕن و درۆی تێداکەن و
لەراستی لابەدن، یان شایەدیەکی بەشێرەو ئەداى نەکەن و
وێکەو پیویست ئەرکی سەر شانی خۆتان ئەنجام نەدەن ئەو
{فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا} دلتیان خودا ئاگای لە
ھەلوێست و کردار و رفقتارتانەو سزاتان دەداتەو، ئاگادار و
زانایە بەھەموو وردەکارییەکان و ھیچی ئی ھوون نابێ

{الْأَرْضِ} ئەو بێگومان بۆ خودایە ھەرچی لە ئاسمانەکان و
زەویدا ھەبێ، چی لە بوونەو مردایە مۆلک و سامانی خودایە،
بۆخۆی خاوەنیا، کافر بوون و یاخی بوونتان چ زیانیکی بە
خودایەتى و بالا دەستی ئەو ناگەيەنێ، ھەرودکوو چۆن
سوپاسگوزاری و خوداپەرستیتان چ لە خودایەتى ئەو زیاد
ناکا! کە فەرمانیشی پى کردوون سوپاس گوزاری بن و
بەندایەتى بکەن، ئەو لەبەر سۆز و رەحمەتى بى پابەنەتى!
{وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا} خودا لە زاتی خۆیدا بى ئاتاجە لە دروست
کراوانی خۆی و پیویستی بە ھیچ کەس نیە و بى ئیحتیاجە
لە عیبادەت کردنیان {حَمِيدًا} شیاو لایەق و موستەحەقى
سوپاس و ریزلێنانە چونکە زاتیکی پاک و بى خەوشە، صیفاتى
تەواو بى نەقص بەخشش و نیعمەتى زۆرن، تەنانەت ئەگەر
کەشیش بەندایەتى بۆ ئەکا ئەو لە خواپەتى کەم نابێتەو،
واتە: خودا پیویستی بە تاعەت و شوکرو سوپاسی نیو نیە بۆ
ئەوێ خودایەتى خۆى پى تەواو بکا! {^{۱۳۶} وَلِلَّهِ مَا فِي
السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ} ھەر بۆ خودایە چی لە
ئاسمانەکان و زەویدا ھەبێ لە باردی دروست کردن و
خولقاندن و خاوەنیەتیەو، بە ئارەزووی خۆى چۆنى بوو،
ئاوا ھەتیان دەسوپی، بە دیان دینى و دیانفەوتینى،
دەیانزینى و دەیانمرینى {وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا} بەسە کە خودا
بۆخۆی سەرپەرشتیار و پارێزگار بى بۆ کاروباری بەندەکانى و
رزق و روژی ھەموو کاروباریکی تریان لە ئەستۆ گرتبێ!!

{^{۱۳۷} إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ الْآخِرِينَ} ئەى ئادەمیزاد!
ئەگەر خودا بیهوى بتانفەوتینى و لە بیختان دەربینى تاقم و
کۆمەلێکی تر لە ئادەمیزاد بپنێتە کایەو دەیکاو کەس نیە
ببێتە لەمپەر و نەھێلێ ئەو کارە ئەنجام بدا، چونکە ھەموو
شتیک لە ئاسمان و زەویدا لە ژێر دەسلەلاتی ئەودایە و لە
چوارچێوەی دەسلەلاتی دەمرناچێ {وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ قَدِيرًا}
پەرورەدگار لەسەر ئەو لە ناو بردن و بەدیھێنانە ئەو پەری
دەسلەلاتی ھەبێ و ھیچ ھیزیک نیە بتوانی بەرەنگاری بکا!!

بەلام کە نایکا ئەو لەبەر ئەوێ: کە ئیرادەى نەکردوو.
{^{۱۳۸} مَنْ كَانَ يَرْيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا} ھەرکەسێک لە ئیو لە رێگەى
ھەولەدان و کوژش و جیھادەو بیهوى دەستکەوتی جیھانى
دەست کەوێ، مال و نیعمەت و پلە و پایەى دونیاى بەدەست
دینى! ئەو {فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ} پاداشى باشى
دونیا و قیامەت لای خودایە، پەرورەدگار ھیزو ھەست و
عەقل و شارەزایی ئەوێ داو پێتان کە ئەگەر بەکاریان بپن

به هه موو نهی و په نامه کییه کی شایه تیبه که دمرانی، {۱۳۶} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ} نهی کوومه ئی موسولمانان! به رده و امین له سهر بر وای راستان به خوداو به پیغه مبهری خوداو بهو نامه یه ناردویه تیبه خواری بوسهر پیغه مبه رده کی و {وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ مِنْ قَبْلُ} هه رده ها بر و اتان هه بی بهو نامه ی که له پیش هوراندان نیر دراوون بؤ پیغه مبه رده گانی پیشوو، بیتان وایی که نهو نامه له خوداو نیر دراوون بوسهر پیغه مبه ران.. {وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا} هه که سیك بر وای به خوا یان فریشته گانی یان نامه نیر دراو گانی یان پیغه مبه رانی یان روژی قیامت نه بی یان بر وای به هه ندیکان نه بی نه وه گومراییه و ریگای لی هوون بووه و له ریگای حه ق لایداوه، زور له ریگای مه به ستو حه حقیقه دوور که وتوته وه، که سیك جیاوازی بخاته نیوان نامه ناسمانیه کان و پیغه مبه ران بر وای به هه ندیکان بکاو بر وای به بریکان نه کا وه کوو جووله که وه مه سیحیه کان نه وه بر واکه یان بایه خی نییه!

{۱۳۷} إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا} نهو که سانه ی موسولمان بوونی خو یان را که یاندا، دوا یی په شیمان بوونه وه و گه رانه وه بؤ کوفرو گومرایی {ثُمَّ آمَنُوا} نه مجار هه لویستیان گوړی و به رواله ت موسولمان بوونه وه {ثُمَّ كَفَرُوا} نه مجار هه لکه پانه وه و دووباره کافر بوونه وه {ثُمَّ اِزْدَادُوا كُفْرًا} نه مجار زیدمړه ویان کرد له گومرایی و کافر بوونداو دریزه دیان به کافر بوونی خو یان داو له سهر گومرایی مانه وه تا مردن، نه وانه {لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرْ لَهُمْ} لیخوشبوونی خودا نایانگریته وه و {وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا} شارمزیی نا کرین بؤ چاکه و خیر، واته: نه وانه که نه وونده راپربوون به رواله ت موسولمان بوون و به ناشکرا له نایین هه لکه پانه وه و زیدمړه وی له سهر کافر بوون و گومراییان لی بیندراو سوور بوون له سهر کافر بوون و نامه نه بوون به باشی له نیسلام حالی بین و هه وئیان نه دا به رده و ام بن له سهر دینداری مانه وه له سهر ریگای راست! نه وه هه رگیز لیخوشبوونی خودایان ده ست ناکه وئ، رحمه ت و چاکه و رهامه ندی په رومردگار نایانگریته وه،

{۱۳۸} بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ} نهی محمد! مرگینی بده به دوور ووه کان له هه ر تاقم و کوومه لیک بن، هه رده ها نه وانه ی که لایه نگیری

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا وَإِنْ تَلَوْا أَوْ نَعِصُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا﴾ ﴿۱۳۶﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ ﴿۱۳۷﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ اِزْدَادُوا كُفْرًا لَّيْسَ لِلَّهِ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا﴾ ﴿۱۳۸﴾ بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾ ﴿۱۳۹﴾ الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِئْتُمْ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾ ﴿۱۴۰﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ اِزْدَادُوا كُفْرًا لَّيْسَ لِلَّهِ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا﴾ ﴿۱۴۱﴾ بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾ ﴿۱۴۲﴾ الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِئْتُمْ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾ ﴿۱۴۳﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ اِزْدَادُوا كُفْرًا لَّيْسَ لِلَّهِ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا﴾ ﴿۱۴۴﴾ بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾ ﴿۱۴۵﴾ الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِئْتُمْ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾ ﴿۱۴۶﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ اِزْدَادُوا كُفْرًا لَّيْسَ لِلَّهِ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا﴾ ﴿۱۴۷﴾ بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾ ﴿۱۴۸﴾ الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِئْتُمْ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾ ﴿۱۴۹﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ اِزْدَادُوا كُفْرًا لَّيْسَ لِلَّهِ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا﴾ ﴿۱۵۰﴾

کافره کان ده کهن {بَأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا} به وه که ناگری دوزخ ناماده یه بویان و له ناو دوزخ خدا سزای سهخت ده چیژن! نه مجار پیناسه ی دوور ووه کان ده کاو دغه رموی، {۱۳۹} الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ}.

نه وانه ی کافره کان ده کهنه دؤست و برادرو راویر پیکراو و یارمه تیدرو پشت و په نا، دؤستایه تی موسولمانان به راستی ناکه و له ژیر دمه لاتی موسولمانان دمرده چن و خو یان لی جیا ده که نه وه، به و هیوایه و پیان وایه که له نا کا ما سه رکه وتن بؤ کافره کان ده بی! نازانن: که سه رنه جام سه رکه وتن بؤ موسولمانانه، چونکه خودایان له که له!.

{أَبِئْتُمْ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ} نایا نه وانه که دؤستایه تی کافره کان ده کهن دهمانه وئ لای نه وان هیزو پشتیوانی بؤ خو یان په یدا بکه ن؟ نه کهر به ته ما بن به وه به هیز بن و پشت و قووه تیان زیاد بکا، نه وه به هه له چوون {فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا} هیزو توانا و پشت و قووه ت له دونیا و له قیامتدا هه ر بؤ خودایه، هه ر نه ویش هیزو توانا و پشت و په نا دبه خشی، سه رکه وتن

سهرمنجام بۆ خۆشهويستانى خودايه و نهوان بالا دهست و زال دهبى بهسهر جوولهكه و خوانهناسانى تر.. { ^{۱۴۰} وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ } بېگومان نيردراوه بۆ نيوه نهى كومهلى موسولمانان! نهوانهتان به راستى موسولمان بوون و نهوانهشتان مونافيق و دووړوون - له قورئاندا پيتان راگيهندراوه و فهرمانتان پى كراوه { ^{۱۴۱} أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتَ اللَّهِ يَكْفِرُ بِهَا وَيَسْتَهْزِئُ بِهَا } ههركاتى بيستان و زانيتان و بينيتان كه قورئان و نايينى خودا رمت دهكريتهوه و گالتهى پى دهكړئ و دهكريته هوى رابواردنى كومهلى خوانهناسان { ^{۱۴۲} فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ } نامادهى كوړو كۆبوونهوهميان مهبى و لهگهلياندا دامهنيش تا دهكهونه سهر قسه و باسكى ترو واز له گالته كردنهكه دهين!

{ ^{۱۴۳} إِنَّكُمْ إِذَا مَثَلْتُمْ } نيوه نهگهر هاوبهشى دانishtن و قسه و باسى نه و كۆرانهيان بكهن، نهوا ودهكوو نهوان تاوانبار و هاوبهشى كوفرهكهيان!! چونكه دانishtن لهگهليان و گوئ راگرتن بۆ گالته كردنهكهيان نيشانهى رمزامهنديه به هلوپستان، رازى بوون به كوفر به نيختيار كوفر، { ^{۱۴۴} إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا } دلتياىب كه خودا دووړووهكان و كافردهكان له ناو ناگرى دۆزهخدا كۆدهكاتوه، بهيهكهوه سزايان ددها چونكه كهسيك رازى بى به كاريك حوكمى نه و كهسمى ههيه كه كارهكهى كردوه.

نهمجار پهرومردگار برئ رهوشت و نيشانهى مونافيقهكان دهستنيشان دهكاو دمهرومى: { ^{۱۴۵} الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ } نهو دووړووانه نهوانه كه خويان بهلايهكدا ساغ ناكهنهوه چاوړوانن ناخو چييان دپته رى { ^{۱۴۶} فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِنَ اللَّهِ } نهگهر نيوهى موسولمان له خوداوه يارمهتى دراو و بهسهر دووړمندا زال بوون و سهركهوتنتان بهدهست هيناو، غهنيمهتتان دهست كهوت زمان دريژ دهكه و گهزاف دهكيشن و دهلين: نيهمش لهگهلتان بووين و بهشه تالانيمان بدمنى، مافمان پيشيل مهكه! به شيويهكى پرسيار ناميز { ^{۱۴۷} قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ } دهلين: نايا نيمه له جهنگهكهدها لهگهلتان نهبووين؟! ودهكوو نيوه بهشدارى جهنگمان نهكرد؟! { ^{۱۴۸} وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ } نهگهر كافردهكان سهركهوتنيك بهدهست بينن و بهسهر موسولماناندا زال ببن ودهكوو روژى جهنگى نوحوود { ^{۱۴۹} قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحْزِمْ عَلَيْكُمْ؟ } به كافردهكانى مهككه دهلين: نايا نيمه يارمهتيمان نهدان بۆ سهركهوتنتان! نهمان دهوانى بتان كوژين ديلتان بكهين؟

نههيلن سهربكهون؟؟ نايا نيمه نهبووينه يارمهتيدمر بۆتان؟؟ لهم رووهوه كه دلى موسولمانهكانمان سارد دهكردوه؟! ترسمان دهخسته دلتياوهو بۆ نهوى پشتيان سارد بيتهوه و پهلامارتان نهدين!! { ^{۱۵۰} وَنَمَتَّكُمْ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ } كارى سهرهكيان نهوه بوو: نهمانهيتش موسولمانان ههلمهتتان بۆ بينن، دلمان سارد دهكردنهوه، بهو شيويه نيوهمان پاراست له پهلاماردانى نهوان، كهواته بهشيكيان له دهستكهوتهكانتان بدمنى! چونكه نيهمش هاوخهباتان بووين. نيتر پهرومردگار حهسمى مهقيهكه دهكاو دمهرومى: { ^{۱۵۱} قَالَ اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ } خودا دادگايى نيوانتان دهكا نهى خاوهن پروايان و موسولمانانى بهراستى و نهى كومهلى دووړووا! له روژى قيامهتدا پهرومردگار حيسابتان بۆ دهكاو ههر يهكهتان به گوږههى كردوهى خوى سزاو پادشتان ددهاتهوه: { ^{۱۵۲} وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا } نهى كومهلى دووړووا دلتيا بن، دهستى ناووميدى بجهنه ژير سهرتان! ههرگيز خودا ماوه نادا كافردهكان بهسهر موسولماناندا بهتهواوى زال ببن و له بيخيان دهربين بهمهرجى موسولمان دهست به شهريعهتى خوداوه بگرن و پابهندى فهرمان و جلهوگيرييهكانى پهرومردگاريان بن، نهگهر له شهريكدا، له چاخ و سهردهميكدا كافردهكان سهركهوتنى بهدهست بينن، نهوه شتيكى كاتيبه و پابهدار نابى، سهرمنجام سهركهوتن بۆ خواپهريستانه.

{ ^{۱۵۳} إِنَّ الْمُؤْمِنِينَ يَخَادِعُونَ اللَّهَ } بېگومان نهو دووړووانه لهبه نهزانى و بى عهقلى و دمروون نهخوشييان بههوى تينهگهيشتن و بيرتهسكيان پهنا بۆ فرت و فيل دهبى كاريك دهكه به روالهت ودهكوو نهوه وايه فيل له خودا بكهن، دهچن خويان به موسولمان دهخنه بهرچاوى موسولمانان و له دلشدا بى پروان، { ^{۱۵۴} وَهُوَ خَادِعُهُمْ } خوداش تولهى نهو فرت و فيلهيان ئى دهستينى.

يان ماناى وايه: نهوى خودا لهگهليان دهكا له فيل دهچى، لهم رووهوه كه له دونيادا وازى ئى هيناو، نهحكامى شهريعتيان بهسهردا جىبهجى دهكړئ، خوږين و ماليان پاريزراو دهبى، بهلام له قيامهتدا ژيرخانى دۆزهخى بۆ ناماده كردوون و دميان كاته بنكلي دۆزهخ،

{ ^{۱۵۵} وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالًا } كه هلهدهستن بۆ نويز به تهمبهلى و لهش گراني نهنجامى ددهن، چونكه نيمانى پتهويان پيى نيه بهرغبهتهوه نايكه، هاندمريكى دمروونى پاليان پتوه نانى بۆ نهنجام دانى، نيازى پاكيان نيه، له ماناى نويز ناگهن، به هيواى پاداشى پاشهروژ نين، ترسى دۆزهخيان

نیه، به لگوو له ترسی خه لکه که نوێژ دهکهن، {يَرَاوُنَ النَّاسَ} به لگوو بۆ ئەوه دهیکهن که موسولمانان بیان بینن و رییابازی دهکهن و نوێژ دهکیان بۆ ناو شوهرته نهک بۆ خودا! بۆیه زۆرجار له نوێژ دوا دهکهن و نامادهی کردنی نوێژی خهوتنان و بهیانی نابن، {وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا} ئەوانه که وادهیی نوێژ بکهن یان له نوێژ دهکیاندا کهم یادی خودا دهکهن نازانن چی دهئێن، به لگوو له نوێژ دهکیاندا بێ ناگا و بی نیازن، تهنا نهته ئەوان له واقیعدا زۆرکات ههر نوێژ ناکهن، نه گهر خه لک نه یان بینن و بۆ رووپامایی نه بێ ههر نوێژ ناکهن. {^{۱۴۳} مُذَبِّذِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَى هَؤُلَاءِ} ئەوانه سهریان ئی تیکچووه به هیج لایه کدا خۆیان بۆ ساغ ناکرێته وه، نه له گهل موسولمانه کانن به راستی، نه له گهل کافره کانن به راستی، به لگوو به روائهت له گهل موسولمانه کانن له دلێشدا له گهل کافره کانن، هی واشیان ههیه شک و گومانێ دههێنێ و دهیبا، جارێک مهیلی لای موسولمانه کان دهکا و جاری واش ههیه مهیلی لای کافره کانیان ههیه {وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ} که سێک خودا به هوی کرده وه هه لویستی ناله بارییه وه له ریگهی راست لای بدا و سه رلیشیوا و گومرا ببی {فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا} نه تو نهی پیغه مبه ر! نهی بیسه ر! ناتوانی ریگای حه ق و راستی بۆ بدو زیته وه، چی هه ول بدهی و تیبکۆشی بۆ خسته سه ر ریگای باش، هه ولدانه کهت بێ هودهیه! چونکه سونهت و داب و نه ریتی خودا ناگۆرێ و هه لنا وه شیته وه!

{^{۱۴۴} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ} نهی ئەو که سانهی برواتان هینا و به خودا و به پیغه مبه ری خودا، به هیج شیوهیه که کافره کان مه کهن به دۆست و گه وره ی خۆتان و موسولمانان پاشگۆی بخن!

خوانه ناسان مه کهن به دۆست و یارمه تیدرو هاوێ، دۆستایه تیای له گهلدا مه بهستن، نه صیحهت و نامۆزگارییان ئی و مره گرن، دژی موسولمانان دهستی خۆشه ویستیای بۆ درێژ مه کهن و نه ئینی و حال و وه زع و حالی موسولمانان یان پێ مه ئێن، سیخو ری و چاوساگی بۆ خوانه ناسان مه کهن! {اتْرِبِدُونْ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُبِينًا} واته: نایا دهتانه وئ به و یارمه تیدانه ی کافران و کردنیان به گه وره و لیپرسراوی خۆتان به لگهی ته وا و بدهن به دهست خودا بۆ ئەوه ی سزاتان بدا و تۆلته تان ئی بستێن؟ مه به ست ئەوهیه:

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحِذْكُمْ عَلَيْهِمْ وَنَمْنَعُكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ^(۱۴۱) إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَدِيعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كَسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ^(۱۴۲) مُذَبِّذِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ^(۱۴۳) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَرْيدُونَ أَنْ جَعَلُوا اللَّهَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ^(۱۴۴) إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا ^(۱۴۵) إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ^(۱۴۶) مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَءَامَنْتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ^(۱۴۷)

که یارمه تیدان و هاریکاری کافران دژی موسولمانان رهوشتی دوو رووانه و به لگهیه له سه ر مونا فیقی! {^{۱۴۵} إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ} بیگومان روژی قیامهت دوو روو دهکان ده خێنه چینی ژیره وهی دۆزه خه وه له بنکلیدا دهسو تیرین! ئەمه نامازهیه بۆ ئەوه که دۆزهخ، چین و قات قته، حه وت ته به قه و ناخۆشترین شوینی قاتی هه ره خوارویه تی، که جیگای دوو روووانه.

{وَأَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا} کهس نیه ئەو سزایه له سه ر دوو روو دهکان لابه ری، یان بۆیان سووک بکا کهس نیه یارمه تیای بدا و به هانا یانه وه بجی!! {^{۱۴۶} إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا} مه گهر ئەوانه یان که له هه لویستی دوو روووی خۆیان په شیمان ده بنه وه {وَأَصْلَحُوا} هه ول تیکۆشانی ته وا و ده خه نه کار بۆ کردنی کرداری چاک و سپینه وهی تاوانی روژگاری دوو رووویان و شته وهی چلکی نیضاق {وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ} دهست ده گرن به به رنامه ی خودا که قورئان و شوین نامۆزگارییه کانی پیغه مبه ر ده کهن {وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ}

﴿لَا يَجِبُ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا﴾ (١٤٨) ﴿إِنْ تَبَدُّوا خَيْرًا أَوْ تَخَفَوْهُ أَوْ تَعْفُوا عَنْ سَوْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا﴾ (١٤٩) ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُوا نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا﴾ (١٥٠) ﴿أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا﴾ (١٥١) ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرُهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ (١٥٢) ﴿يَسْأَلُ أَهْلَ الْكِتَابِ أَنْ تُنَزِّلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَى أَكْبَرًا مِنْ ذَلِكَ فَقَالُوا أَرِنَا اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ أَلَيْسَتْ لِقَعَةً فَعَفَوْا عَنْ ذَلِكَ وَآتَيْنَا مُوسَى سُلْطَانًا مُبِينًا﴾ (١٥٣) ﴿وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ بِمِثْقَلِهِمْ وَقَلْنَا لَهُمْ ادْخُلُوا الْبَابَ مُجَدِّدًا وَقَلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا﴾ (١٥٤)

تهنها خودا دهمپرستن و بهندایهتی هەر بۆ ئەو دهکهن و سهری بهندایهتی هەر بۆ ئەو نهوی دهکهن بهنا بۆ کهسی تر نابهن نه بۆ لابردهنی زیان و ناخۆشی و نه بۆ دهستکهوتنی سوود و هازانج {قَالَ لَيْكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ} ئەو دوورپوانه که بهو شیوهیه باس کرا نه گهر تهوبه بکهن و بگهرینهوه و واز له دوورپویی بێتن، ئەوه دهبه هاوهلی موسولمانان و له ههر دوو دونیادا له کۆمهال و گروهي خاوهر باومهران حسیب دهکریـن.

{وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا} لهوه بهولاوه پهرومردگار پاداشی زۆر و زهبهنده دهدهتهوه به خاوهر باومهران که خودا نه بێ کهس نهندهزی نازانی، ئەو تۆبهکارانهش دهبه هاویهشی ئەو موسولمانانه.

{مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَآمَنْتُمْ} خودا چ مهبهستیکی ههیه به سزادانی ئیوه ئەی نادهمیزاد؟؟ نه گهر ئیوه بپرواتان هه بێ و بهندایهتی بکهن و سوپاس گوزار بن بۆچی سزاتان دهدا؟؟ واته: پهرومردگار که سزاتان دهدا و له دۆزهخدا به ئاگر دهتانسووتینی له بهر ئەوه نیه زیانتان ئی دابی و نهویش تۆلهی زیانه کهتان ئی بستینیتهوه، یان له بهر ئەوه نیه: که زیان له خۆی دوور بخاتهوه یان سوودیکی دهستکهوی!! هیچ ناکامی لهم مهبهستانه نیه، چونکه خودا بێ ئاتاجه له ههموو بوونههر هیچ پتویستییهکی به نادهمیزاد نیه، خودایهتی خودا زۆر لهوه بهرزتره که ئەو مهبهستانه هه بن، بهلام خودا عادل و دانایه، ئاگادار و زانییه، ههرگیز چاک و خراب و دهکیهک سهیر ناکا، کافرو موسولمان له تهرازووی ئەودا بهرامبهرو یهکسان نین! {وَكَانَ اللَّهُ شَاقِرًا عَلِيمًا} ههمیشه خودا پاداشی سوپاسگوزاران به چاکه و سوپاس دهدهتهوه، پاداشی باشی داناوه بۆ ئەوانه بهندایهتی دهکهن و فهرمانبهردارن! زانییه به حالی بهندهکانی و ئاگاداری دروست کراوانی خۆیهتی، هیچی ئی گوم نابێ کهسیک بپروای به خودای خۆی هه بێ، بهندهی سوپاسگوزار و راستال بێ، خودا پتێ دهمزانی و ئاگای لیبهتی و به باشترین پاداش پاداشی دهدهتهوه.

کۆتایی جزمی پینجهم

{لَا يَجِبُ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ} خودا نایهوی تانه و تهشهر به ئاشکرا و دهنگی بهرز ناراسته یه کهتر بکهن، واته کهسیک به ئاشکرا قسهی ئاشیرین ناراسته یه کیکی تر بکا خودا سزای دهدا، کهسیک شووردهیی و نهنگی کهسانی تر دیاری بکا و بلأویان بکاتهوه خودا تۆلهی ئی دهستی، {إِلَّا مَنْ ظَلَمَ} واته باسی خراپه ی موسولمانان ههموو کاتیکی به ههموو شیوهیه که حهرامه و خودا پتێ نارازییه، مه گهر کهسیک ستهمی ئی کرابی و سکا لای حالی خۆی بکا، و دهکوو ئەوهی لای قازی و دادومر، یان ههر کهسیک که هیوای یارمهتیدان و کۆمهکی پێ کردنی ئی بکا، دهمدی دلی خۆی له دهستی ستهمکار هه لپیزی و خراپهکانی روون بکاتهوه و داوای ئی بکا دهستی ستهمکار بگری و زولم و زۆری لهسهر لابهیری و مافی خۆی بۆ و مر بگریتهوه، نهک ههر ئەوهنده به لکوو شکات کردن له زولم به فهرمانی شهرع کاریکی پتویسته، چونکه خودا نایهوی بهندهکانی له ئاست زولمی زالمدا بێ دهنگ بن و دهسته و ئەژنۆ دابنیشن و ملی خویان بۆ ستهمکار شو بکهن و سوکایهتی پی کردن و ژیر دهستهیی قبوول بکهن، {وَكَانَ اللَّهُ

سَمِيعًا عَلِيمًا} له ههردوو حالتهکه دا حالتهتی رهوای باسکردنی خراپه‌ی زۆردارو حالتهتی ناپه‌وایی، نه‌وه خودا بیسه‌ره و جی بگوتری ده‌بیسی و زاناو ناگاداره به هه‌موو نه‌وه مه‌به‌ست و نیازانه‌ی که ده‌بنه هۆی بلاو کردنه‌وه‌ی سکالانامه.

{^{۱۴۹} إِنْ تُبْدُوا خَيْرًا أَوْ تُخَفُّوهُ أَوْ تُعْفُوا عَنْ سُوءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا قَدِيرًا} نه‌گهر کردارو گوشتارتان به ناشکرا نه‌نجامی بدن یان به په‌نامه‌کی، هه‌روه‌ها نه‌گهر لی‌بوردنتان هه‌بی به‌رامبه‌ر نه‌وه که‌سه‌ی خراپه‌تان له‌گه‌ل ده‌کا، نه‌وه کاریکی باشه و خودا پاداشی خیرتان دده‌اته‌وه، نه‌ک هه‌ر نه‌وه‌نده به‌لگوو خودا ناهه‌رین له‌و کارانه ده‌کا و ناده‌میزادیان بۆ هه‌ل‌ده‌نی! خودا بۆ‌خۆی کاری خیری پی‌خۆشه، له‌ تاوان خۆش ده‌بی و نه‌وه په‌ری ده‌سه‌لاتیشی هه‌یه بۆ سزادانی خراپه‌کار، که‌ه‌وایی چا‌ولی‌که‌ری خودا له‌م جو‌ره کارانه‌دا شتیکی په‌سه‌نده‌و جی‌گای ره‌زامه‌ندی خودایه.

{^{۱۵۰} إِنْ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ} بی‌گومان نه‌وانه‌ی کافرن به خودا و بر‌وایان به پی‌غه‌مبه‌رانی خودا نیه وه‌کوو بی‌روبا‌وم‌ری جو‌وله‌که‌و مه‌سیحی که بر‌وایان به هه‌ندی پی‌غه‌مبه‌ر هه‌یه و بر‌وایان به هه‌ندیکیان نیه {وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ} جو‌دا‌وازی ده‌خه‌نه نی‌وان خودا و پی‌غه‌مبه‌رانییه‌وه له‌م رو‌وده که {وَيَقُولُونَ نَحْنُ بِبَعْضٍ وَكُفْرٍ بَبَعْضٍ} ده‌لێن بر‌وامان به هه‌ندی پی‌غه‌مبه‌ر هه‌یه و هه‌ندیکی‌شیان به پی‌غه‌مبه‌ر نازانین، هه‌یج به‌لگه‌شیان به‌ده‌سته‌وه نیه، جگه له ده‌مارگیری و شوین که‌وته‌نی پی‌شیان و بابه‌ند بو‌ونیان به هه‌وا و هه‌م‌ه‌سی خۆیا‌نه‌وه!!

{وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا} نه‌وانه ده‌یا‌نه‌وێ که نایینیکی مام نا‌وه‌ندی له نی‌وان کو‌فرو ئی‌ماندا دا‌بینن، نایینیکی له‌نی‌وان ئی‌سلام و جو‌وله‌که‌دا په‌یدا بکه‌ن {^{۱۵۱} أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا} نه‌وانه کو‌ف‌ره‌که‌یان ناشکرایه و هه‌یج شک و گومانێ تیدا نیه، چونکه ئی‌مانه‌که‌یان ئی‌مانیکی شه‌ری نیه، چونکه نه‌گهر ئی‌مانیان به پی‌غه‌مبه‌رێک ب‌وایه ده‌ب‌وایه ئی‌مانیان به پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌نی ت‌ریش هه‌ب‌وایه {وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا} ناماده‌مان کرد‌وه بۆ بی بر‌وایان به گشتی - یان بۆ نه‌وانه‌ی که بر‌وایان به هه‌ندی پی‌غه‌مبه‌ر هه‌یه و بر‌وایان به هه‌ندیکیان نیه - س‌زایه‌کی ریس‌واکه‌رو شه‌رم نا‌وم‌ر.

{^{۱۵۲} وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ} نه‌وانه‌ی ئی‌مانیان به‌خودا و پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌نی هه‌یه، کار به شه‌ریعه‌تی د‌وا پی‌غه‌مبه‌ر ده‌که‌ن و پی‌شیان وایه: که هه‌موویان له‌خودا‌وه نی‌رد‌را‌ون و هه‌ریه‌که‌یان له‌سه‌رده‌می خۆی نایینه‌که‌یان راست و در‌وست بو‌وه و پی‌ویست بو‌وه خه‌لکی پابه‌ندی بن و جو‌دا‌وا‌زییان نه‌خست‌وته نی‌وانیان و نه‌یا‌نگ‌وت‌وه نه‌وه‌یان پی‌غه‌مبه‌ره‌وه نه‌وه‌یان پی‌غه‌مبه‌ر نیه، به‌لگوو پی‌یان و‌اب‌وو: هه‌موویان نی‌رد‌را‌وی خودا و نی‌گای خودایان بۆ هات‌وه {أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرُهُمْ} نه‌وانه له قیامه‌ت‌دا خودا پاداشی خۆیان دده‌اته‌وه، له پاداشتی نه‌وه بر‌وا راسته‌یا‌ندا به‌هه‌شتیان دده‌اتی {وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا} خودا زۆر لی‌ب‌ور‌د‌وه له گونا‌هیان خۆش ده‌بی، به‌ره‌حم و به‌س‌وزه به‌رامبه‌ریان به چاکه مامه‌له‌یان له‌گه‌ل‌دا ده‌کا و چاکه‌کانیان بۆ زیاد ده‌کا.

{^{۱۵۳} يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ} خا‌وه‌ن نامه‌کان (جو‌وله‌که‌کان) دا‌وات لێ ده‌که‌ن {أَنْ تُنْزِلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِّنَ السَّمَاءِ} که نامه‌یه‌کی نو‌وس‌را‌و به خه‌تی ئاسمانی بی‌ته سه‌ریان شایه‌دی نه‌وه بدا: که تۆ پی‌غه‌مبه‌ری خودا و نی‌رد‌را‌وی بۆ سه‌ر نه‌وان و خه‌لکی ت‌ریش، کت‌یبه‌که نا‌وزه‌د بک‌ری بۆ لای نه‌وان بۆ به‌نو ئی‌سرائیل بن‌ی‌رد‌ری، یان بۆ لای چه‌ند که‌سیکی تابی‌ه‌تی نه‌وان که مالم و سه‌رو‌ک خ‌وێنده‌واره‌کانیان - بن‌ی‌رد‌ری! {فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَىٰ أَكْبَرَ مِنْ ذَلِكَ} پی‌شی‌نانی نه‌وان زۆر له‌وه گه‌وره‌تریان له مو‌وسا دا‌وا کرد {فَقَالُوا أَرَنَا اللَّهَ جَهْرَةً} وتیان نه‌ی مو‌وسا!:

به ناشکرا خودامان نیشان بده با به چا‌وی خۆمان بی‌بینین! له ئا‌کامی نه‌وه دا‌وا نا‌په‌وایه‌یا‌ندا که گالته نام‌یز و فره‌ت و فی‌لا‌وی بو‌و په‌روم‌رد‌گار س‌زای ده‌ست به‌جیی بۆ نا‌رد‌وون {فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ} هه‌وره ت‌ریشقه‌یه‌ک لێی دان و هه‌موویان خپ که‌وته‌ن {بِظُلْمِهِمْ} به‌هۆی سه‌ر ره‌قی و سه‌ته‌م‌کاری خۆیان و مل نه‌دانیان بۆ حه‌ق و راستی، خودایان به خۆیان شو‌به‌اند، پله و پایه‌ی خۆیان به‌رز کرد‌وه بۆ ژو‌ور پله و پایه‌ی خودا، ر‌یزی خودایان وه‌کوو پی‌ویست به‌گو‌یره‌ی توانایان نه‌گرت. بۆیه ئا‌وا خودا کرد‌نی به‌په‌ندی زه‌مانه! {ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ} که‌جی پاش زین‌د‌و‌بو‌ونه‌وه به‌ئا‌گا هات‌نه‌وه ده‌ستیان کرد به‌گو‌یره‌که‌په‌رستن و نام‌ۆ‌زگاری مو‌وسایان له‌ب‌یر جو‌وه‌وه؛ و‌ی‌پ‌رای نه‌وه هه‌موو به‌لگه‌و نیشانه‌ی که له‌سه‌ر ده‌ستی مو‌وسا بی‌نییان وه‌کوو له ناو چ‌وونی ف‌یره‌ون و هه‌موو دا‌رو

دهسته‌ک‌ه‌ی له ناو نیلی میسردا، وه‌ک‌وو یه‌دی به‌یضا، که بریتی بوو له‌وه که دهستی له باخه‌لی دهره‌ینا دهستی وه‌ک چرا دهره‌وشایه‌وه‌وه عه‌صا‌ک‌ه‌ی که ده‌بوو به نه‌ژدیه‌یه‌ک‌ی راستی و ماره دروژنه‌کانی سیحربازده‌کانی ده‌خوارد... هتد پاشگ‌ه‌ز بوونه‌وه....

{فَعَفَوْنَا عَنْ ذَلِكَ} که تۆبه‌یان کردو په‌شیمان بوونه‌وه، له تاوانی گویره‌که په‌رستیان خو‌ش بووین، تۆبه کردنه‌که‌یان بریتی بوو له یه‌ک‌تر کوشتن (وه‌ک‌وو له سورته‌ی به‌قه‌ره نایه‌تی ۵۱ - ۵۴ به دریزی باس کراوه). {وَأَتَيْنَا مُوسَى سُلْطَانًا مُّبِينًا} ده‌سه‌لاتی نا‌ش‌ک‌راو به‌لگ‌ه‌ی به هیزمان به مووسا به‌خشی، جووله‌که‌کان بو‌ی رام بوون، له‌گ‌ه‌ل نه‌وه هه‌موو سه‌ره‌ک‌ه‌شی و سه‌ر ره‌قی و یاخی بوونه‌یان ملیان شو‌ر کردو به فه‌رمانی خوا که‌وته‌ه ویزه‌ی یه‌ک‌تری و مه‌رجی قیوول کردنی تۆبه لی‌یان نه‌وه بوو که هه‌ندی‌کیان هه‌ندی‌کیان بک‌وژن، تا پی‌یان ده‌گوت‌ری به‌سه، که پی‌یان گوت‌را به‌س نه‌وانه‌ی کوژراون به شه‌هید حلیب بوون و نه‌وانیش که مابوونه‌وه تۆبه‌یان لی و‌مرگ‌یرا بوو!

{^{۱۵۴} وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ بِمِثْقَالِ ذَرَّةٍ} به‌ر‌زمان کرده‌وه به‌سه‌ریاندا ک‌ی‌وی طوری سه‌ینا وه‌ک‌وو هه‌ور هی‌نامان له ناستی سه‌ر سه‌ریان راما‌نگ‌رت، نه‌ویش به ه‌وی نه‌وه عه‌هدو په‌یمان‌ه‌ی لی‌مان و‌مرگ‌رت‌بوون که پابه‌ندی شه‌ریعه‌تی ته‌ورات بن و کاری پی ب‌ک‌ه‌ن که‌چی سه‌ره‌پ‌چی‌ان ده‌کرد، دوا‌یی ملیان که‌چ کردو هاتنه‌خه‌ته‌وه {وَقُلْنَا لَهُمْ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا} پی‌مان گوتن بر‌ونه ناو شاره‌وه ب‌چه ناو به‌یتوله‌قدیسه‌وه به ملکه‌چی و سه‌ر ک‌زی، فه‌رمان‌به‌رداری فه‌رمان‌ه‌کان‌مان بن و ب‌که‌ونه سوژده نه‌وانیش به نا‌جاری و له ترسان چوونه سوژده له سوژده‌که‌یاندا به تیل‌ه‌ی چاو سه‌یری ک‌ی‌وه‌که‌یان ده‌کرد ده‌ترسان به‌سه‌ریاندا ب‌که‌وئ. {وَقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ} له‌سه‌ر زمانی داود پی‌مان گوتن: له روژی شه‌مه‌دا سنووری خودا مه‌به‌زینن و راوه‌ماسی ت‌یدا مه‌ک‌ه‌ن، به‌لام نه‌وان سه‌ره‌پ‌چی‌ان کردو فی‌لیان به‌کار هی‌نا، بر‌یک‌یان نه‌م فی‌ل کردنه‌یان پی ناخ‌و‌ش بوو نار‌م‌زاییان دهر‌بری، هه‌ندی‌ک‌یش‌یان بی دهن‌گ بوون. {وَأَخَذْنَا مِنْهُم مِّثْقَالَ غَلِيظٍ} په‌یمان و به‌لی‌نی‌کی پته‌وو جه‌خت له‌سه‌ر ک‌راومان لی و‌مرگ‌رتن: که به گویره‌ی ته‌ورات کار ب‌ک‌ه‌ن و پابه‌ندی فه‌رمان و جله‌و‌گیریه‌کانی بن، مزگ‌ینی بدن به هاتنی هه‌زرتی عیسا (علیه السلام) و هاتنی هه‌زرتی مو‌حه‌مه‌د (صلی الله علیه وسلم) ناو نی‌شان‌یانه مه‌شارنه‌وه‌وه به خه‌ل‌کی راب‌گ‌ه‌یه‌ن...

فِيمَا نَقَضِهِمْ مِيثَقَهُمْ وَكَفَرِهِمْ بآيَاتِ اللَّهِ وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَاءَ
بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ
فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥٥﴾ وَكَفَرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَى مَرْيَمَ
بُهْتَنًا عَظِيمًا ﴿١٥٦﴾ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ
رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ
اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا أَنْهَاجُ الظُّلُمِ
وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿١٥٧﴾ بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا
﴿١٥٨﴾ وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَإِلَٰهِيًّا مِنْ يَدَّيْنَيْهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ
الْقِيَمَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ﴿١٥٩﴾ فَيُطْرَقُ مِنَ الَّذِينَ هَادُوا
حَرَمًا عَلَيْهِمْ طَبِئَتْ أُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
كَبِيرًا ﴿١٦٠﴾ وَأَخَذَهُمُ الرِّبَا وَقَدْ هَوَّاهُ عَنْهُمْ وَأُولَٰئِكَ آمَنُوا لِلنَّاسِ
بِالْبَطْلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦١﴾ لَنَكُونَنَّ
الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا
أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَٰئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٦٢﴾

{^{۱۵۵} فِيمَا نَقَضِهِمْ مِيثَقَهُمْ} به‌ه‌وی هه‌لو‌ه‌شان‌دنه‌وه‌ی جووله‌که‌کان بو به‌لی‌ن و په‌یمان‌ه‌کان‌یان و بر‌وا نه‌کرد‌نیان به‌و نایه‌ت و به‌لگ‌انه‌ی که راستی پی‌غه‌مه‌رایه‌تی پی‌غه‌مه‌ره‌دان ده‌چه‌سپ‌ینن، {وَكَفَرِهِمْ بآيَاتِ اللَّهِ} کافر بوونیان به نی‌شان‌ه‌کانی خودا و به نامه‌ناسمانیه‌کانی {وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ} هه‌روه‌ها به ه‌وی کوشتنی پی‌غه‌مه‌ره‌ان وه‌ک‌وو زه‌که‌ری‌باو یه‌حیا به‌بی نه‌وه‌ی تاوان‌یک‌یان کرد‌بی و مافی‌کیان به‌سه‌ره‌وه بن شیاوی نه‌وه بن! {وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ} نه‌وه وته‌یان که ده‌یان‌گوت: دل‌مان په‌رده‌یه‌کی قایم و پته‌وی تی‌وه پی‌ج‌راوه نه‌و بانگ‌ه‌وازی و ناموژگاری‌یه‌ی نی‌وه‌ی تی نا‌چی، هی‌چ قسه‌و به‌لگ‌یه‌کتان، هی‌چ په‌ند و ناموژگاری‌تان کار‌مان تی‌ نا‌کاو نا‌چی‌ته دل‌مانه‌وه!

{بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ} وه‌ک‌وو بو‌خ‌ویان با‌سی دل‌یان ده‌ک‌ه‌ن وایه‌و بو‌چ‌وونه‌که‌یان هه‌له‌یه‌وه و چاوبه‌سته‌کی له خه‌ل‌ک ده‌ک‌ه‌ن، به‌ل‌کوو نه‌وان به ه‌وی کوفر و گوم‌ر‌پ‌ایانه‌وه په‌رو‌م‌رد‌گار د‌لی مو‌ر کردوون و که‌وت‌ونه زه‌ل‌کا‌وی گوم‌ر‌پ‌ایه‌وه‌وه رهن‌گ دانه‌وه‌ی نا‌ش‌یرینی نه‌وه گوم‌ر‌پ‌ایه‌یان

{وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا} واته: خودا بالا دهسته و كهس به سهریدا زال نابی، داناو زانیه له هه موو كارو نه خشه و پیلانیکیا، هه موو كهسیك به گویره ی کرده و هكانی پاداشی دهداته وه.

{^{١٥٩} وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ} دلتیابن هه یه کیك له خاوهن نامهكان جووله كه وه مه سیحی له كاتی سهرمه رگا كه مردن یه خه ی ده گری و راستی بۆ دمرده كه وئ و پیغه مبه رایه تی و به ندایه تی عیسای بۆ ناشكرا دمبی و بروای پی ده كه نه و به راستی دهیناسن، جووله كه دمزانئ كه پیغه مبه ریکی راستگو یه و درۆزن نیه، مه سیحی دمزانئ كه ئاده میزاده و بهس، نه خودایه و نه كوری خودایه، به لكوو رهوانه كراوی خودایه، به نندهیه کی فه رمانبه ردار ی یه زدانه، به لام بروا هیئانه كه یان له كاتیكدایه كه سوودی نیه، چونكه له سهرمه رگو پیش غه رغه ری رۆح دمر جوونه، ئه و كاتهش نیمان هیئان له كهس و مرنا گری! {وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا} رۆژی قیامه تیش چه زرم تی عیسا شایه تی له سهر جووله كه كان ددها به وهی كه بروایان پی نه كرده وه و پیغه مبه رایه تیه كه یان به درۆ خستوته وه، شایه تی له سهر مه سیحیه كانیس ددها به وهی كه به كوری خودایان داناوه، راستی چۆنیه تی خۆی ناشكرا دهكا.

{^{١٦٠} فَظَلَمَ مَنْ الظَّالِمِينَ هَادُوا} به وهی سته م و سته مكار ی جووله كه كان خۆیان ه وه له ئاكامی ئه و هه موو تاوانه گه ورانه یان {حَرَمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتٍ أَحَلَّتْ لَهُمْ} چه ند خوارد مه نییه کی خۆش و به له زمتان ئی قه دهغه كردن كه له وه پیش بۆیان چه لال بوو.

{وَبَصَّاهُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا} به وهی ئه وه كه خۆیان شوین حه ق و راستی نه كه و تن و نه شیان ده هیشت خه لكانی تریش شوینی بكه ون! فه رمانیان به خراپه ده كرد و جله و گریان له چاكه ده كرد، موزده ی هاتنی پیغه مبه رو ره وشت و نیشانه كانی له كتیبه كانیاندا تۆمار كرابوون ده یان شارده وه و نه یانده هیشت خه لك پیی بزانی!

{^{١٦١} وَأَخْلَاهُمْ الرِّبَا} هه روه ها به وهی ریا و مرگرتن و مامه له كردن یان به شیوه ی ریا نامیز {وَقَدْ نُهِوا عَنْهُ} له كاتیكدایه كه له سهر زبانی پیغه مبه ران جله و گریان ئی كرابوو، راگه یه نرابوو كه ریا و مرنه گرن، {وَأَكْلِهِمْ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ} هه روه ها به وهی وه ده ست هیئانی مال و سامان و خواردنی مالی خه لك به شیوه ی نارپه واو له پیی به رتیل و

له سهر كردار و گوشتار و ره وشتیاندا دیاره، {فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا} بروای ته وایان نیه ته نها بروایان به مووسا و ته ورات هه یه، نه وه یس به بروا حلیب ناكری، یان كه میکیان نه بی و ده كوو عه بدوللای كوری سه لام و هاوه لانی ته وانی تریان بروایان نیه! {^{١٥٩} وَكَفَرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَى مَرْيَمَ بُهْتَانًا عَظِيمًا} هه روه ها به وهی بروا نه كردن یان به عیسا و به ئینجیل و بوختان كردن یان به مه ریهم كه گوايه دهستی تیكه ل كرده وه، له ژیره وه له گه ل یوسفی (النجار) دا داوین پیسی نه نجام داوه! كه ئه وه بوختانیكه موچه كه به جهسته ی خاوهن ویزدان دا ده یئ و هه ست و شعور ده تاسیئ! بوختانیکی گه ل گه و ره و نارپه وایه، جگه له جووله كه كان كه سی تر زات ناكا بوختانی وا بكا.

{^{١٥٧} وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ} هه روا گومانی نه و میان كه گوايه عیسای كوری مه ریهمیان كوشتوه، به گالته وه - نه كه به راستی پیی ده لئین: - (رسول الله) رهوانه كراوی خودا قورئانیس كه به (ابن مریم) تۆماری كرده وه بۆ ره تدان ه وهی ئه و مه سیحییانه یه كه ده لئین: كوری خودایه!!

{وَمَا قَتَلُوهُ} نه وان درۆ ده كه ن عیسایان نه كوشتوه، {وَمَا صَلَبُوهُ} هه لیان نه واسیوه و له خاچیان نه داوه و ده كوو خۆیان نه و ئیدیعا یه ده كه ن. {وَلَكِنْ شَبَّ لَهُمْ} به لكوو خودا شیوه ی عیسای خسته سهر پیاو یکی تر و نه و یان گرت و كوشتیان و هه لیانواسی! كه و ابوو: نه وان به یه قین عیسایان نه كوشتوه، چونكه نه و تیرۆرستانه ی كه چوون بۆ كوشتنی عیسا، عیسایان نه ده ناسی، كه كابرایان كوشت له ناو خۆیان ه وه كه تنه گومان ه وه {وَأَنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ} نه وانه ی كه وتوونه گومان ه وه له باره ی هه لواسینی عیسا، ئایا هه لواسرا وه كه عیسا بووه یان یه کیکی تر بووه؟؟ {لَفِي شَكٍّ مِنْهُ} له گومان و راپرایدان دمر باره ی راستی روودا وه كه، {مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ} زانیاریه کی ته وایان له و باره وه نیه، به لكوو نه وان شوین گومان و نیشانه ی وا كه وتوون كه زانیاری راستیان بۆ ده سته به ر ناكا. {وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا} نه وان به یه قینی عیسایان نه كوشتوه!

{^{١٥٨} بَلْ رَغَبَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ} به لكوو خودا له دهستی نه و كۆمه له جووله كه تیرۆرستانه رزگاری كرد و به رزی كرده وه بۆ لای خۆی.

نیکای یه‌زدانی یه‌ک توخمه و گۆرانی به‌سهردا نایه و بۆ هه‌موو پیغه‌مبه‌ره‌کان چوون یه‌که.

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَىٰ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَآتَيْنَا دَاوُدَ زُبُورًا نیکامان بۆ ئیبراهیم کردوو که به باوکی پیغه‌مبه‌ره‌ان ناسراوه، پێشی ده‌لێن (خلیل الله) هه‌روه‌ها بۆ ئیسماعیل که کوچه‌گه‌وره‌ی ئیبراهیمه و باوکی هۆزی عه‌ره‌به و باپه‌ره گه‌وره‌ی پیغه‌مبه‌ری ئیسلامه و له مه‌که‌که له دنیا دهرچوو، هه‌روه‌ها نیکامان بۆ (ئیسحاق) کردوو که کوچه‌ی ئیبراهیمه و باوکی یه‌عقوبه که به ئیسرائیل به‌ناوبانگه و نه‌زادی جووله‌که بۆ نه‌و ده‌گه‌رپێته‌وه، له شام له دنیا دهرچوو، نه‌مجار بۆ لوط که برازی ئیبراهیمه، نه‌مجار بۆ یه‌عقوب نه‌مجار بۆ (اسباط) که بریتین له (۱۰) کوچه‌کانی یه‌عقوب و دوو کوچه‌زاکانی که کوچه‌ی یوسف بوون و کۆی (سبط) ده‌وانزه کوچه‌ی بوون، نه‌سباط له نه‌وه‌ی ئیسحاقه.

نه‌مجار نیکامان نارد بۆ عیسا و هارون و نه‌ییوب و داود سوله‌یمان و یونس، له نایه‌ته‌که‌دا عیسا پێش نه‌و پیغه‌مبه‌ره‌نه خراوه چونکه جووله‌که‌کان تانه‌ی ئی ده‌دن و پرپاگه‌نده‌ی دهرباره بلا‌وده‌که‌نه‌وه، نه‌و کۆمه‌له پیغه‌مبه‌ره‌ی ناوه‌ده‌ کردن بۆ رێزلێنان.

وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ زیان نامه و به‌سهرهاتی هه‌ندێک لهو پیغه‌مبه‌ره‌نه‌مان بۆ گێراوێته‌وه له پێش نازل کردنی ئه‌م سوره‌ته‌دا.

وَرُسُلًا لَّمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ زیان نامه و به‌سهرهاتی هه‌ندێ پیغه‌مبه‌ره‌مان بۆ نه‌گێراوێته‌وه، له قورئاندا باسمان نه‌کردوو و ده‌کوو نه‌و پیغه‌مبه‌ره‌نه‌ی که نێردراون بۆ سه‌ر نه‌و گه‌ل و نه‌ته‌وانه‌ی که می‌ژوو به‌سهرهاتیان له لایه‌ن گه‌له‌که‌ته‌وه نه‌زانراوه و خاوه‌ن نامه‌کانیش (جووله‌که‌و مه‌سیحی) ناگادارییان نین؛ و ده‌کوو نه‌و پیغه‌مبه‌ره‌نه‌ی که نێردراون بۆ سه‌ر گه‌ل و نه‌ته‌وه‌کانی سین و یابان و هیند و خۆرشاوی نه‌فریقا.

پێویسته نه‌وه بزانی: په‌روه‌ردگار بۆ سه‌ر هه‌موو گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌ک چه‌ند پیغه‌مبه‌ره‌ی روه‌انه کردوو، رحمه‌ت و به‌زه‌ی خودا بۆ سه‌ر جه‌م ئاده‌میزاد گشتی بووه، پیغه‌مبه‌ره‌یه‌تی تایبه‌ت نه‌بووه به گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌کی تایبه‌ت و دیاری کرا؛ و ده‌کوو جووله‌که‌کان پێیان وایه و ده‌لێن: پیغه‌مبه‌ر هه‌ر ده‌بی به‌نو ئیسرائیلی بێ، به‌لکوو قورئان به‌روونی نه‌وه ناشکرا ده‌کا که هه‌موو گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌ک

دزی و داگیر کردن و هه‌له‌تانه‌دن و فره‌ت و هیل و کاسبی نادرسته‌وه، **{وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا}** ناماده‌مان کردوو بۆ بێ پروا‌کانیان سزای کوشنده‌و به‌ نیش له ناو دۆزه‌خدا هه‌روه‌ها بۆ هه‌موو بێ پروایه‌کی و ده‌کوو نه‌وان سزای به‌ نیشی دۆزه‌خمان ناماده‌یه!

{لَكِنَّ الرَّاٰسِخُوْنَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ} به‌لام نه‌و جووله‌که‌نه‌ی خاوه‌نی زانیاری راست و دروستن و له زانیاریدا قوول بوونه‌وه، نایینیان به‌ به‌لگه‌وه و مرگرتوو و بیروباوه‌ریان و ده‌کوو کیوی نه‌لبورزه، نایینیان به‌ مال و سامانی دنیا ناگۆرینه‌وه **{وَالْمُؤْمِنُونَ}** موسوڵمانان به‌گشتی یان موسوڵمانی ئومه‌ته‌ی (محمد) (صلی الله علیه وسلم) نه‌وانه‌ی بیروباوه‌ریان دامه‌زره‌وه و ئیمانه‌که‌یان هه‌لێان ده‌نی بۆ چاکه‌کاری و خودا‌په‌رستی، ئیمانه‌که‌یان ره‌گه‌ز په‌رستی و ده‌مارگیری تیدا نیه، رواله‌ت‌بازی و چاولیکه‌ری نیه **{يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ}** بروایان هه‌یه به‌و قورئانه‌ی که بۆتۆ نێردراوه نه‌ی پیغه‌مبه‌ری ئیسلام! **{وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ}** هه‌روه‌ها ئیمانیان به‌و نامه ئاسمانی و نیگا یه‌زدانیانه هه‌یه که بۆ مووسا و عیسا و پیغه‌مبه‌ره‌کانی تر نێردراوه، ئیمانیان به‌ خودا و هه‌موو پیغه‌مبه‌ره‌ان هه‌یه، خوداوازی ناخه‌نه نیوانیانه‌وه، ئیمانی پته‌ویان به‌ خودا و به‌ روژی قیامه‌ت و به‌ زیندووبوونه‌وه و پاداشی کرده‌وه‌کانیان هه‌یه.

{وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ} به‌ تایبه‌تی نه‌وانه‌ی که به‌ رێک و پێکی نوێژه‌کانیان نه‌جام ده‌دن، رووکن و مه‌رحه‌کانیان به‌ ته‌واوی به‌جی دێن.

{وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ} نه‌وانه‌ی زه‌کاتی مال و سامانی خۆیان دهرده‌که‌ن و ده‌یدنه‌ ناتاجان **{وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ}** نه‌وانه‌ی بروایان به‌ خودا هه‌یه و به‌ندایه‌تی بۆ ده‌که‌ن **{وَالْيَوْمِ الْآخِرِ}** نه‌وانه‌ی بروایان به‌ روژی قیامه‌ت هه‌یه **{أُولَٰئِكَ}** نه‌وانه‌ی خاوه‌نی نه‌و ره‌وشتانه‌ن که باس کران **{سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا}** له‌مه‌و دوا له روژی قیامه‌تدا پاداشی گه‌وره و باشیان ده‌ده‌ینی پاداشێک که هه‌ر خودا چۆنیه‌تی و چه‌ندیه‌تی ده‌زانێ.

{إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَىٰ نُوحٍ وَالتَّيِّبِينَ مِنْ بَعْدِهِ} نه‌ی محمد! ئیمه نیکامان بۆ تۆ ناردوو و ده‌کوو چۆن نیکامان بۆ نوح و نه‌و پیغه‌مبه‌ره‌نه‌ی دوا نه‌و کردوو، خوداوازی له‌ نیوان نیگا کردن بۆ تۆ و بۆ نه‌وان نیه، تۆ نه‌ی محمد! پیغه‌مبه‌ره‌یکی نه‌ساز نیت، نه‌گه‌ر نه‌وان به‌ راستی ئیمانیان به‌ پیغه‌مبه‌ره‌کانی تر هه‌بوایه ئیمانیان به‌ تۆش ده‌هێنا

پیغمبره‌ری بۆ نیردراره، هه‌موو گهل و نه‌ته‌وه‌یه‌ک
پیغمبره‌ری تیدا نیردراره نه‌مه‌تا قورنان دمه‌رموی: {وَإِنْ
مِّنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ - فاطر/ ۲۴} یان دمه‌رموی: {وَلَقَدْ
بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ -
النحل/ ۳۶}.

{وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا} په‌روم‌دگار به‌تابه‌تی له‌گهل
مووسادا ناخواتنی کرد ناخواتنیک بی ناوهند، ناخواتنیک
راست‌وحه‌قیقه‌ت.

{رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ} نه‌و پیغمبرانه‌ی ناروومان
هه‌موویان موژده‌در بوون بۆ چاکه‌کاران و ترسینه‌ر بوون بۆ
خراپه‌کاران بۆیه‌ش نه‌و پیغمبرانه‌مان ره‌وانه‌ کردوون
{لِّنَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ} بۆنه‌وه‌ی
ئاده‌میزادان به‌لگه‌یان به‌ده‌سته‌وه‌ نه‌بی له‌سه‌ر خودا، دوا
هاتنی پیغمبره‌رمان بۆ ناویان و پی‌راگه‌یانندی فه‌رمانی
خودا نیت‌ر روژی قیامت به‌هانه‌یان به‌ده‌سته‌وه‌ نابێ و
ناتوان داکۆکی له‌خۆیان بکه‌ن و بلێن: نه‌مان زانیوه‌ چیمان
له‌سه‌ر بووه‌ چیمان ئی قه‌ده‌غه‌ بووه‌و که‌س ناگاداری
نه‌کردوینه‌وه‌و ئیمه‌ بی ناگا بووین و هیچمان نه‌زانیوه‌.

{وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا} په‌روم‌دگار بالا ده‌سته‌وه‌ هه‌ر
شتیک‌ی بوئ هیچ که‌س نیه‌ بتوانی به‌ره‌نگاری بکا، داناو
حه‌کیمه‌ له‌ کاره‌مکانیداو که‌ریمی کارساز!

{لَّيْنِ اللَّهُ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ} واته‌: به‌لام خودا شایه‌دی
بۆ تۆ دده‌ا که‌ ره‌وانه‌ کراوی یه‌زدانی و نه‌و پیغمبره‌ری
قورنانت بۆ نیردراره: نه‌و قورنانه‌ی که‌ته‌لوکی بوونه‌ومرو
به‌رنامه‌ی ژيانه‌و یاسای په‌سه‌ندو شاکاری په‌روم‌دگار.

{أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ} په‌روم‌دگار قورنانی ناردۆته‌ خوارئ پره‌ له‌
زانستی یه‌زدانی، نه‌ نه‌تۆو نه‌ نه‌ته‌وه‌که‌مت ناگاتان له‌
ناوه‌پۆک و شیوه‌ی شاکاری نه‌بوو، نه‌تاندمزانی که‌ پره‌ له‌و
هه‌موو زانستیه‌ یه‌زدانییه‌و نه‌و هه‌موو زانیاریه‌ نه‌ده‌بی و
رامیاری و کۆمه‌لایه‌تی و سه‌رگوزشته‌و به‌سه‌ره‌اتی پیغمبره‌
پیشینه‌کان و نه‌ته‌وه‌مکانیانی تیدایه‌! په‌روم‌دگار ویستی و
بوو که‌ به‌نده‌کانی ناگادار بکا به‌سه‌ر نه‌و هه‌موو به‌لگه‌و
ریتوماییه‌ یه‌زدانییه‌دا که‌ قورنان له‌ خۆی گرتوون، ویستی
به‌به‌نده‌کانی رابگه‌یه‌نی خودا چی خۆش ده‌وی و له‌ چی
رازییه‌، چی پی‌ناخۆشه‌و نایه‌وی، ویستی زانیاری غه‌یبی
رابوردو داهاتو به‌ ئاده‌میزاد رابگه‌یه‌نی، ناوه‌ پیرۆزه‌کانی
خودا ره‌وشته‌ به‌ره‌م‌ه‌کانی بناسین: {وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ}

﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ
وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ
وَأَتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴿١٣١﴾ وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ
مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَّمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى
تَكْلِيمًا ﴿١٣٢﴾ رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِّنَلَّا يَكُونَ
لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا
﴿١٣٣﴾ لَّيْنِ اللَّهُ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ
وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿١٣٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا
﴿١٣٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرْ لَهُمْ وَلَا
لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا ﴿١٣٦﴾ إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٣٧﴾ يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَهُمُ
الرُّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكَمْ فَتَأْمُرُوا أَخِيَكُمْ أَنْ تَكْفُرُوا
﴿١٣٨﴾ فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٣٩﴾

فریشته‌کانیش شایه‌دیت بۆ دده‌ن و به‌ پیغمبره‌رو ره‌به‌ری
ئاده‌میزادو نه‌جنده‌کانت دده‌زان، شایه‌دیت بۆ دده‌ن که‌
سه‌رداری پیغمبرانه‌ی! جوهرانیل که‌ یه‌کێکه‌ له‌ فریشته‌کان
خۆی قورنانی بۆ هیناوی و بۆی خۆیندوویه‌وه‌و فیری کردی،
{وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا} به‌سه‌ که‌ خودا شایه‌دیت بۆ دده‌او
شایه‌دی نه‌و کیفایه‌ته‌و راسترین و کاریگه‌رت‌ترین شایه‌دیه‌و
هیچ شایه‌تیدانیکی ناگاتی!

{إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ} بیگومان نه‌وانه‌ی
باومریان به‌ خوداو قورنان نیه‌، ناهیلان خه‌لکی تریش
موسولمان بین و شوین پیغمبره‌ر بکه‌ون، شک و گومان فری
دده‌نه‌ ناو دلیانه‌وه‌و بۆ نه‌وه‌ی ئاده‌میزادان له‌ نایینی ئیسلام
دوو‌ر که‌ونه‌وه‌و، درۆ بوختان هه‌لده‌به‌ستن: {قَدْ ضَلُّوا
ضَلَالًا بَعِيدًا} رێگایان ئی گوم بووه‌، له‌ جاده‌ی حه‌ق و راستی
دوو‌ر که‌وتوونه‌ته‌وه‌، به‌ ته‌واوی له‌ رێبازو به‌رنامه‌ی خودا
لایان داوه‌، سه‌ریان ئی شیواوه‌و خه‌سارتمه‌ندی دونیاو
قیامت بوون!!

گوفتاردا له ته شریع و بهرنامه‌دا پاداشی کهس نافه و تین و هه‌کهسه به گویره‌ی خو‌ی سزاو پاداشی کرده‌وکانی و مرده‌گریته‌وه، هه‌رگیز چاکه‌کار و خرابه‌کار به‌یه‌ک چاو ته‌ماشا ناکا!

{^{۱۷۱} يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ } نه‌ی کۆمه‌لی نه‌صاراو نه‌و که‌سانه‌ی شوین عیسا که‌وتوون زینده‌ ره‌وی دهرباره‌ی عیسا مه‌که‌ن نه‌وهنده‌ به‌رزی مه‌که‌نه‌وه بی‌گه‌یه‌نه‌ه پله‌ی خودایه‌تی؛ نه‌و ئاده‌میزادیکه‌ کراوه به‌ پی‌خه‌مبه‌ر، به‌ گویره‌ی به‌رنامه‌ی خوداو نی‌گی‌ی ئاسمانی هه‌ئس و که‌وت بکه‌ن و بی‌روبوهرتان دابه‌زرین؛ به‌رومردگار نه‌م خیطابه‌ی ئاراسته‌ی نه‌صاراکان کرد، چونکه‌ دهرباره‌ی عیسا زینده‌ ره‌ویان ده‌کردو گه‌یاندبوویانه‌ پله‌ی خودایه‌تی و له‌ پله‌ی پی‌خه‌مبه‌رایه‌تییه‌وه بردبوویانه‌ پله‌ی خودایه‌تی و کردبوویانه‌ هاوبه‌شی به‌رومردگار، نه‌ک هه‌ر نه‌وهنده‌ به‌لکوو زیاده‌ ره‌ویان دهرباره‌ی شوینکه‌وتوانیشی کردبوو پی‌یان وابوو؛ که‌بی گونا‌ه‌ن و هه‌رگیز تاوانیان ئی رووناداو هه‌رچی گوتووویانه‌ ده‌بی به‌یره‌و بکری، نه‌و راهیب و دیرنشینانه‌ چی بلین راست یان درۆ، حق یان به‌تال — نه‌وه که‌لامی خودایه‌ ده‌بی به‌یره‌و بکری.

{^{۱۷۲} وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ } جگه‌ له‌ حق و راستی چه‌سپاو بر‌وا به‌ هی‌چی تر مه‌که‌ن، ده‌قی‌کی نایینی متواتر یان به‌لگه‌یه‌کی عه‌قلی چه‌سپاو نه‌بی بر‌وای پی مه‌که‌ن؛ شتیک راست نه‌بی دهرباره‌ی خودا مه‌یلین؛ وریا بن خو له‌و بی‌روبو‌چوونه‌تان دوور بخه‌نه‌وه که‌ گوايه‌ مه‌ریه‌م خیزانی خودایه‌و عیسا کوری خودایه‌، {^{۱۷۳} إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ } له‌ راستیدا عیسا نه‌ کوری خودایه‌و نه‌ خودایه‌، به‌لکوو ئاده‌میزاده‌و کوری خاتوو مه‌ریه‌می داوین پاک و خواپه‌رست و ریزداره‌ پی‌خه‌مبه‌ریکی ره‌وانه‌ کراوه‌ بۆ سه‌ر به‌نو ئیسرائیل، فه‌رمانی پی کردوون خوداپه‌رستی بکه‌ن، گه‌ردن که‌چ و فه‌رمانبه‌رداری بن، جله‌وگیری ئی کردوون له‌ هاوبه‌ش په‌یدا کردن بۆ خوداو برپاردانی هه‌بوونی (تثلث) سن خودایی!!! عیسا به‌ فه‌رمانی خودا به‌ وشه‌ی (کن) به‌ه، هاوتۆه‌ وجود، دروست کردن عیسا ره‌نگدانه‌وه‌ی فه‌رمانی خودا بوو، ئاکامی موژده‌ی نی‌ردراوی خودا که‌ جو‌برائیل بوو موژده‌ی به‌ مه‌ریه‌م داو وتی: من نی‌ردراوم که‌ مندالیک‌ی زیره‌ک و وریات پی به‌خشم {^{۱۷۴} وَرَوْحَ مَنَّةَ } نه‌م رسته‌یه‌ دوو مانای هه‌یه‌:

{^{۱۶۸} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا} بی‌گومان نه‌وانه‌ی بو‌خویان کافر بوون و کردار و گوفتاریان کافره‌یه‌ {^{۱۶۹} وَظَلَمُوا} سته‌میان له‌ که‌سانی دیکه‌ کرده‌وه که‌به‌ قسه‌ی لووس هه‌ئیان خه‌له‌تاندوون و به‌ هه‌موو شی‌وه‌یه‌ک کاریان تی کردوون {^{۱۷۰} لَمْ يَكُنِ اللَّهُ يَغْفِرَ لَهُمْ} نه‌وه‌ دابو نه‌ریتی خودا وانیه‌ لی‌یان خو‌ش ببی، قانون و یاسای خو‌ی وا ره‌سا نه‌کردووه‌ له‌و شی‌وه‌ کوفرو شته‌مکارییه‌ چاو‌پو‌شی بکا له‌ رو‌زی قیامه‌تا تو‌له‌و سزایان ئی ده‌ستین.

{^{۱۶۹} إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ} شارمه‌زیان ناکا بۆ ری‌گه‌ی خیر و چاکه‌، دوا‌ی نه‌وه‌ی بو‌خویان به‌ ویست و ئیراده‌ی خو‌یان ری‌گه‌ی کوفرو سته‌مکاریان هه‌ل‌بژارد ئیر خودا توفیق‌یان نادا بۆ گه‌یشتن به‌ ری‌گه‌ی راست؛ دابو نه‌ریتی خودا وایه‌ که‌ نه‌وانه‌ تو‌له‌ی کرده‌وه‌کانیان ئی و مر‌بگیرته‌وه‌، جگه‌ له‌ ری‌گه‌ی دۆزه‌خ ری‌گه‌ی تر نه‌دۆزه‌وه‌، ته‌نها بۆ ری‌گه‌ی دۆزه‌خ شارمزا بکری {^{۱۷۱} خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا} هه‌تا هه‌تایه‌ تییدا ده‌میننه‌وه‌، له‌ ویدا مردن و له‌ ناو‌چوونیان به‌سه‌ردا نایه‌، زیانیان له‌ ناو نه‌و سزا سه‌خت و سامناکه‌دا به‌رده‌وامه‌و برانه‌وه‌ی نیه‌ {^{۱۷۲} وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا} نه‌و سزادان و عه‌زابه‌ بۆ خودا ماندوو بوونی تیدا نیه‌.

{^{۱۷۰} يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ} نه‌ی ئاده‌میزادینه‌! پی‌خه‌مبه‌رو ره‌وانه‌کراوی ئیمه‌ ها‌توووه‌ بۆ سه‌رتان نایینیکی راست و دروست و بی‌عه‌ل و غه‌شی له‌ خوداووه‌ بۆ هی‌ناون {^{۱۷۱} فَأَمِنُوا خَيْرًا لَّكُمْ} بر‌وا بکه‌ن به‌و به‌رنامه‌ی بو‌ی هی‌ناون و شوینی بکه‌ن نه‌و بر‌وا هی‌نانه‌ بۆ ئی‌وه‌ باشه‌، چونکه‌ له‌ چلک و پۆخه‌لی کوفرو بی‌دینی پاکتان ده‌کاته‌وه‌، ری‌گه‌ی خو‌شبه‌ختی و کامه‌رانی دونیا و قیامه‌تتان نیشان ده‌دا.

{^{۱۷۲} وَإِنْ تَكْفُرُوا} نه‌گه‌ر بر‌وای پی نه‌که‌ن، نه‌وه‌ خودا پی‌ویستی به‌ ئیمانی ئی‌وه‌ نیه‌ و ئیمان بی‌ن یان نه‌ی هی‌ن له‌ خودایه‌تی خودا زیاده‌و که‌م ناکا چونکه‌ {^{۱۷۳} فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ} هه‌رچی له‌ بو‌ونه‌ومردا هه‌یه‌ مو‌لکی خودایه‌، هه‌موویان دروستکراو و به‌نده‌ی خودان و ملکه‌چی خودایه‌تی خودان.

{^{۱۷۴} وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا} هه‌میشه‌ خودا زانایه‌ به‌و که‌سانه‌ی شیاوی شارمه‌زیی کردن و شارمه‌زیان ده‌کا بۆ ری‌گه‌ی راست و ده‌زانی ک‌ی شیاوی گومرا بو‌ونه‌ گومرا‌ی ده‌کا و هی‌چ کردار و گوفتاریکی به‌نده‌کانی ئی گوم ناب‌ی {^{۱۷۵} حَكِيمًا} دانایه‌ له‌ کردار و

۱- یارمه تداروه به روحی خودا، فریشتهی خودا هاریکارییان کردوو.

۲- دروست کراوه به فوو تیکردنیک له لایهن گیانی خوداوه که جو برانیله.

عیسا ناده میزاده و پیغه مبه ریکی رهوانه کراوه، پالپشت کراوه به گیانی که له خوداوه، به شیک نیه له خودا.

{قَامُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ} نیهو بریوی راست و دروست و پته و تان هه بی به خودا و به پیغه مبه رانی، زیده رهوی مه که نو به رزو نزمی له پلهی خودایه تی و پیغه مبه رایه تی پیغه مبه راندا مه که نو {وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةً} به هیج جو ریک بریاری نه وه مه دهن که سی خودا هه (باوک و کو رو روح القدس) یان بلتین خودا سی به شه هه به شیک عهینی به شه که تی تره، هه ری که یان به خودا حلیب ده کری و کو ی هه سی به شه که ش یه که خودایه، مه لئین عیسا و دایکی هاو به شی یه زدان، {انتهوا خیراً لکم} نهی کو مه لی مه سیچی واز له بریوی سی خودایی بیتن؛ بریوی که تر تان هه بی نه وه باشتره بو نیهو نه ویش بیرو باو وری سه ره جه پیغه مبه رانه که بریتییه له یه که تاپه رستی.

{إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهٌ وَاحِدٌ} یه زدان بو خو ی خودایه کی تا کو ته نیایه، پارچه و به شی نه م لاو نه و لای نیه، له هیج شتیکی دروست کراوان ناچ {سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ} زور پاک و بی خهوش و دووره له و دی که مندالی هه بی مندال به مانایه کی که پیک بی له مو تر به بوونی تووی پیوا له گهل هی ژندا - جا نه گهر مندالی (مجازی) بی نه وه تایبه تی نیه به عیسا وه، که و ابو خودا مندالی حه قیقی نیه به لام {لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ} هه رچی له ناسمانه کان و زویدا هه یه چ به مولکایه تی چ به دروست کردن (عیسا) ش له گهل دابی، هه موو هی خودایه.

{وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا} کیفایه ته که خودا پاریزمر و پشت پی به ستر و بی، نیمامی رازی ده فهرموی، واته: خودا به سه بو هه لیسورانی نیش و کاری دروست کراوانی و پاریزکاری کردنی بوونه و مر.

{لَنْ يَسْتَنْكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ} مه سیج بو خو ی لاری له وه نیه که به ندهی خودا بی، هیج نهنگی له به ندهایه تی کردنی بو خودا نابین، هه روه ها فریشته نزیکه گانی باره گای (نه قدس) یش به لایانه وه نهنگی نیه که به ندهایه تی خودا بکه، هه موو ریزو

يَتَأْمَلُ الْكِتَابَ لَا تَقُولُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ. وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةً أَنْتَهُوا خَيْرًا لَكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهٌ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٧١﴾ لَنْ يَسْتَنْكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ فَسَيَحْشُرْهُمْ إِلَيْهِ جَمِيعًا ﴿١٧٢﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنَكَفُوا فَسَيَكْفُرُوا فَيَعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧٣﴾ يَتَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَهُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكَ وَأُنزِلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا ﴿١٧٤﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَتِنَا وَفَضْلٍ وَبِهِدْيِهِمْ إِلَيْنَا صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿١٧٥﴾

خو رمه ت و نرخی که له به ندهایه تی کردن بو خودا دهبینه وه هه موویان خو یان به به ندهی خودا دهران.

{وَمَنْ يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ} که سی لاری هه بی له به ندهایه تی کردن بو خودا لو تبه رزی بکا {فَسَيَحْشُرْهُمْ إِلَيْهِ جَمِيعًا} نه وه خودا له روژی قیامه تدا هه موو ناده میزادان له ده شتی مه حشه ردا کو ده کاته وه حیساب و لی کو لینه و دیان له گهل ده کا، هه رکه سه به پیی خو ی و به گویره کی کرده و ده گانی پاداش و سزای دهریته وه.

{فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ} جا نه وانه ی بریویان به خودا هه یه و کرده و دی باشیان نه نجام داو {فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ} نه و پاداشی ته و اویشیان ددهاته وه، نه مجار به فضل و گه ورده ی خو ی زیده پاداشی تریشیان ددهاتی {وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنَكَفُوا فَسَيَكْفُرُوا} به لام نه وانه ی که لاریان له به ندهایه تی کردن بو خودا هه یه ته که بو ورو لو تبه رزی ده که نو نه رکی سه رشان ی خو یان به رامبه ر یه زدان به جی ناهین {فَيَعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا} نه وه به روه و مر دگار سزای به نی شیان ددها،

به گوپردی بیروباومرو کردهوی خویمان سزایان ددهاو هیچی
 لی زیاد ناگا، چونکه خودا رحمتو به زدی له رقو غه زه بی
 زیاتره. {وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا}
 ناده میزادان جگه له خودا که سیکی تریان دست ناکه وی
 کاروبارو بهرژوهه نندیان بهرپوه بهرئ، کهس نیه بتوانی
 بهنده میه که له سزای خودا رزگار بکاو یارمه تی بدا، سزای
 له سر هه لبرئ. {يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّنْ
 رَبِّكُمْ} نهی کۆمه لانی ناده میزاد! نهی خه لکینه! بیگومان
 له لایه ن یه زدانوه به لگه و نیشانه یه کی زور ناشکرانان بۆ
 هاتوو، حه قیقه تی برپوا به خوداو نظام و یاسای ژیان
 کۆمه لتان بۆ ناشکرا دهکا، نهویش نهو پیغه مبه ره
 نه خوینده وارمه که به هه لسو که وتی ریگ و پیکی به ژیان
 عه مه لی بانگه وازی کردنی شهرع نامیز به لگه یه کی به هیزو
 رؤشه له سر راستی بانگه وازی کردنه که ی، {وَأَنزَلْنَا إِلَيْكُمْ
 نُورًا مُّبِينًا} ناردوو مانه بۆ ناو نیوه نهی کۆمه لی ناده میزاد!
 نامه یه که وهک روژ روناکیی دهبه خشن، ریگه ی حه ق و
 راست نیشان خه لکی ددها، چاک و خراب لیک جیاده دکاته وه که
 نهویش قورنانی پیرۆزه و هاتوو بیروباومرو ناده میزاد راست
 بکاته وه، بهرنامه ی راستو حه ق نیشان مهردومگه ل بدا.
 {قَالُوا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ} جا نه وانه ی برپویان به خودا
 هیناوه و په پرده ی فهرمانی نهویان کردوو {وَأَعْتَصَمُوا بِهِ}
 دهست به قورنانه وه دهگرن و نیسلام دهکه نه بهرنامه ی
 خویمان {فَسَيَدْخُلُهُمْ فِي رَحْمَةِ مِّنْهُ} له پرۆزی دوا ییدا
 په رومردگار دهی ناخاته به هه شتی رازاوه ی خویه وه دهی ناخاته
 بهر رحمتی تایبه تی خوئی و کهسی تر ناخاته نیو نهو
 رحمته وه {وَفَضْلٍ} فضل و به خششیک تایبه تی خوئی
 دمپژئی به سه ریاندا، نه وانه له دونیاو قیامه تدا به خته و مرو
 کامه ران. {وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمًا} شاردهای ریگایه کی
 راستیان دهکا بۆ نه وهی بگه ن به پاداشتی باشی نه برپاوه ی
 خوئی، شاردهای ریگه یه کیان دهکا که کامه رانی دونیاو
 قیامه تیان دهست دهکه وی، ژیانی دنیا به سه ر بهرزی و
 ریژداری به سه ر بهرن و له قیامه تیشدا به به هه شتی رازاوه
 شادبین، نه م ریگه راسته ش به هوی دهست به قورناتر و
 شوینکه وتنی فهرموده کانی پیغه مبه ره دهسته بهر ده بی.

کوتایی سوره تی النساء

{يَسْتَفْتُونَكَ} واته: نهی پیغه مبه را داوات لی دهکه ن
 فتویان بۆ بدهی دمرباره ی که سیگ — دمرباره ی (که لاله) که
 بریتیه له میراتگر جگه له باوک و دایک — میراتی لی بگری
 وهکوو جابیری کوری عه بدوللا که له کاتی مردنیدا نه باوکی
 هه بوو نه مندالی هه بوون چهند خوشکیکی باوک و دایکی
 هه بوو له وه پیش به شه میراتیان دیاری نه کرابوو، نه وهی تا
 نه وکاته به شه میراتی دیاری کرابوو خوشکی دایکی بوو که
 به ته نها شه شه یه کی بۆ دیاری کرابوو بۆ زیاتر له یه کیش
 سییه ک دیاری کرابوو.

{قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ} بلن په رومردگار فتواتان بۆ ددهاو
 باسی که لاله تان بۆ روون دهکاته وه و دهفه رموی: {إِنْ أَمْرٌ
 هَلْكَ لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ} نه گهر کابرایه ک مردو مندالی له پاش
 به جی نه مابوو باوکی نه مابوو {وَلَهُ أُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا
 تَرَكَ} خوشکیکی باوک و دایکی هه بوو، یان خوشکیکی باوکی
 هه بوو، نه وه نیوه میراته که ی دهگری {وَهُوَ يَرِثُهَا إِنْ لَمْ يَكُنْ
 لَهَا وَلَدٌ} نه گهر خوشکه که بهرئ میراتی لی دهگری نه گهر
 کور و کچی له پاش به جی نه مابن و باوکی نه مابن ریگای
 میراتگری لی بگری!

واته: نه گهر برای باوک و دایکی یان باوکی هه بوو مال و
 سامانی خوشکه مردوو که ی به میرات و مرده گری به مه رجیک
 مردوو که مندالی له پاش به جی نه مابن، باوکی نه مابن
 چونکه نه گهر باوک هه بوو برای ریگه ی میراتگری نابن.
 {إِنْ كَانَتَا اثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الشُّلُّانُ مِمَّا تَرَكَ} نه گهر برا مردوو که
 دوو خوشکی باوک و دایکی یان باوکی یان زیاتری له پاش
 به جی مابوون نه وای س یه کی ماله به جی ماله که ده بن.

{وَإِنْ كَانُوا إِخْوَةً رِّجَالًا وَنِسَاءً} نه گهر میراتگره کان ژماره یه ک
 خوشک و برا بوون {فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيْنِ} بۆ هه ر
 نیرینه یه ک به شی دوو مینه هه یه.

{يَسِّرُ اللَّهُ لَكُمْ أَنْ تَضِلُّوا} په رومردگار کاروباری نابین و
 هه موو حوکیکی حه لال و حه رامتان بۆ روون دهکاته وه
 بۆ نه وهی ریگاتان لی تیگ نه چی و بزنان چۆن میرات به ش
 به ش دهکه ن و هه رکه سه به شه میراتی شیای خوئی بدریتی!
 {وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ} په رومردگار ناگاداری هه موو شتی که
 هه ر حوکه و یاسایه ک بۆ تان دمردکا بهرژوهه ندی نیوه ی
 تیدایه له ژیر زانست و ناگاداری په رومردگارا هاتۆته دی و

سوره تی (المائدة)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

ناکامی زانست فراوانی خودایه، که وایی روونکردنه و دهکی
حهق و راسته و پیناسه کهی له جیی خۆدایه!!

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا} نهی نهو کهسانه ی پرواتان به خودا
هیناوه و رهوشتی موسولمانیتان تیدایه! {أَوْفُوا بِالْعُقُودِ}
پابهندی وادهو به ئینی خۆتان بن، به سهر راستی پهیمانی
نیوان خۆتان و ئادهمیزادی تر نهو پهیمانه ی بۆ خۆتان
به خۆتان داوه به جیی بهینن، نهو نهراکانه ی خراوته سه
شانان به ریک و پیک ئه نجامیان بدن، نهو نهراکانه ی
پهرومردگار خستویه تیه سه شانان و ئیوهش به ئینی
جی به جی کردنیتان داوه، نهو شتانه ی خودا حه لالی کردووه
یان ههرامی کردووه، نهو عه هدهو پهیمانه ی له پرواداران
ومرگراوه که پرواتان به پیغه مبهرو قورئان هه بی پابهندی
فه رمان و جله و گریه کانیان بن.

{أَحَلَّتْ لَكُمْ بَيْعَةَ الْأَنْعَامِ} حه لال کراوه بۆ ئیوه سوود
ومرگرتن له ئاژه ل که وشتر و ره شه و لاغ و بز و مهرو گاکوی و
حه یوانه کیوی و ناسک و نهو جوژه شتانه یه که ده توان به
هو ی سه برپینی شه رعیه یه وه گوشته که یان بخون، شیریان
بدو شن و جوژه ها خوارده مه نی ئی دروست ده کری، سوود له
خوری و موویان و مرگی، {إِلَّا مَا يُلَىٰ عَلَيْكُمْ} جگه لهو
گیانله بهرو ئاژه لانه ی لی ره بهو لاه له ئایه تی داهاتوودا
به سه رتاندا ده خویندری ته وه به لام به مه رجیک سوود و مرگرتن
لهو جوژه ئاژه لانه تان بۆ ره وایه {غَيْرَ مُجْلَىٰ الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ
حُرْمٌ} که له بهستی مه که ده له کاتی ئیحرام بهستن به
حه ج و عه مرده راوی نیچیر نه که ن چونکه راو کردن له
حه رمه دا حه رامه ته نانه ت با ئیحرامیشی نه به سستی،
که سیکیش ئیحرامی به سستی له دهرده ی حه رده میش بی هه
راو کردنی ئی حه رامه، حه رده میش دوو شوینه حه رده می
مه که و حه رده می مه دینه له هه ردووکیاندا راو کردن یاساغه،
{حُرْمٌ} کو ی حه رامه مه به ست ئیحرام بهستن به حه ج یان
به عه مره یان هه ردووکیانه {إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ} دلنیا بن
که خودا جی بویت برپاری له سه ر ده دا، جی بویت حه لالی
ده کاو جی بویت حه رامی ده کا به گویره ی حیکمه ت و دانایی
خوی و به رژه وهندی ئادهمیزاد برپار ده داو حوکم دهرده کا
ئیوهش نهی ئادهمیزاد پابهندی فه رمان و برپاره کانی بن و
وادهو به ئینی خۆتان به نه سه ر، هیج په ایمانیکتان
هه لمه وه شینه وه.

يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ إِنِ امْرُؤٌ هَلَكَ
لِيسَ لَهُ وَلَدٌ وَلَهُ أُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ وَهُوَ يَرِيهَا
إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ فَإِنْ كَانَتَا أُتْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الشُّلْثَانُ إِنَّمَا تَرَكَ
وَلِنْ كَانُوا إِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَاءً فَلِلَّذَكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيْنِ
يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ أَنْ تَضِلُّوا وَاللَّهُ يَكُلُّ شَيْءٍ عَالِمٌ ﴿١٣﴾

سُورَةُ الْمَائِدَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ أُحِلَّتْ لَكُمْ بَيْعَةُ
الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُكَلِّ عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُجْلَىٰ الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ إِنَّ اللَّهَ
يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ ﴿١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْلُوا شَعَائِرَ اللَّهِ
وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا أَيْمِينَ الْبَيْتِ
الْحَرَامِ يَنْتَعُونَ فَضْلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَرِضْوَانًا وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا
وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نُ أَنْ صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ أَنْ تَعْتَدُوا وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا
عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢﴾

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْلُوا شَعَائِرَ اللَّهِ} نهی نهو کهسانه ی
پرواتان هه یه دیارده (مهعالیمه) ئایینهکانی خودا به بی ریز
سهیر مه که ن، ته گه ره مه خه نه به رده م نه وانه ی ده یانه و ی
جی به جی بکه ن، سنوو به زینی و یاسا شکینی مه که ن،
مه جن له خۆتانه وه ئال و گوړیان تیدا بکه ن و ده ستکارییان
بکه ن! به لکوو به گویره ی ئایین و چۆنتان پی گوتراوه ئاوا
ئه نجامیان بدن و ریزیان ئی بگرن {وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ} ریزی
مانگه حه رامه کان بگرن نهو مانگانه ی شه ریان تیدا حه رامه،
که مانگی (ذولقه عیده و ذولحیجه و موحه رده م و ره جه ب) لهو
مانگانه دا جه نگ له گه ل کافره کاند مه که ن، نهو مانگانه
مه گوړن به مانگی تر وه کوو له وه پش عه ربه کان ده یان
کردو به ئارمه زوی خویان (مانگه حه رامه) کانیان ده گوړین.
لهو مانگانه دا حه جیان تیدا ده کری شتیک مه که ن که ببیته
به ربه ستو له مه بر ریگه ی حه ج کردن له موسولمانان بگری
{وَلَا الْهَدْيَ} ریگه مه گرن له کوشتی و قوربانی که بۆ که عبه
ده بری بهو جوژه لی داگیر بکه ن و لی بستین، یان نه هیلن

بیگه‌یه‌نیته شوینی خوئی و به که‌عبه نه‌گا {وَلَا الْقَلَائِدُ} هرودها ددست دریژی مه‌کهنه سهر نه‌و ناژه‌لانه‌ی که دیاری کراون بو دیاری که‌عبه، ملوانکه‌ی قوربانیان له ملی کراوه، نیشانه‌ی دیاری و هه‌دیه‌یان پیوه‌یه، {وَلَا آمِنَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ} ریگه له‌وانه مه‌گرن که ده‌پانه‌وئ بچن بو دیدنه‌ی که‌عبه، شهریان له‌گه‌لدا مه‌کهن، مال و سامانیان داگیر مه‌کهن، نه‌وانه به‌و دیدنه‌یه‌یان بو که‌عبه {يَتَغَوْنُ فَضْلًا مِّن رَّبِّهِمْ وَرِضْرَانَا} مه‌به‌ستیان به‌ددست هینانی سوود و قازانجی بازرگانیه و له خودایان داوایه خیریان به توشه‌وه بی و رمزامه‌ندی خودا به‌ددست بیئن.

{وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا} که له نیحرام به‌ستن بوونه‌وه و نیحرامتان شکاندو له ناخی به‌ست دهرچوون نه‌وه نه‌وه‌ی له‌ویدا لیقان یاساغ بوو بوټان ره‌وایه، له دهرده‌ی حهرهم به‌ نارمژووی خوټان راو بکه‌ن و نیچیر بگرن، هیچ تاوانتان له‌سهر نیه راو بکه‌ن و گوشته‌که‌ی بخون، سوود له نیچیر وهریگرن. به‌لام {وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ أَن صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَن تَعْتَدُوا} با رق و کینه‌تان له گروهو که‌سانیک که له‌وه‌پیش ریگه‌ی که‌عبه‌یان لی گرتبوون هه‌لتان نه‌نی ددست دریژی بکه‌نه سه‌ریان و سنوور به‌زینی بکه‌ن و تو‌له‌یان لی بکه‌نه‌وه.

{وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ} هاریکاری یه‌کتری بکه‌ن له‌سهر خیر و چاکه. (بر) له لوغه‌تدا زورکردنی کاری خیره؛ نه‌و کاره‌یه شهرع په‌سه‌ندی ده‌کا و فه‌رمانی پی ده‌کا (تقوی) بریتیه له ههر کاریک خاوه‌ن کاره‌که له زیانی دین و دنیا بپاریژی، که وابوو تا بوټان ده‌کری هاریکاری یه‌کتری بکه‌ن له‌سهر کاری چاکه، به‌لام به‌ هیچ جوړیک هاریکاری یه‌کتری مه‌کهن له‌سهر تاوان و ددست دریژی و کاری ناپه‌سه‌ندا!

{وَأَتَّقُوا اللَّهَ} خوټان له سزای خودا بپاریزن به‌هوی په‌یره و کردنی فه‌رمانه‌کانی په‌رومردگار که له قورنانه‌ی بوئی روون کردونه‌وه بو نه‌وه‌ی به‌هوی پشت هه‌لکردنتان له فه‌رمانی خودا تووشی سزا نه‌بن {إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ} بیگومان په‌رومردگار سزای به‌ نیس و به‌ سزایه، تو‌له له تاوانباران ده‌ستیئ!

{حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ} یاساغه لیقان خواردنی گوشتی مرداره‌وه بوو، مرداره‌وه بوو: بریتیه له‌و ناژه‌له‌ی به‌بن سه‌ربرینی شهرعی، یان نیچیر کردنی گیانی دهرده‌چی، خواردنی گوشتی مرداره‌وه بوو حهرامه، چونکه پیسه، هه‌رودها چونکه هه‌ندئ ماده‌ی زیانبه‌خش له لاشه‌ی

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ الْخَنَازِيرِ وَمَا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَن تَسْقَسُوا بِالْأَزْلَمِ ذَلِكُمْ فَسُقُ الْيَوْمَ يَسُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ الْيَوْمَ أَكَلَتْ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَّتْ عَلَيْكُمُ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْصَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣﴾ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُم مِّنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فُكُلُوا إِنَّمَا أُحْسِنَ عَلَيْكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٤﴾ الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَّكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ إِذَا ءَاتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَفِّحِينَ وَلَا مُتَّخِذِي أَخْدَانٍ وَمَن يَكْفُرْ بِالْإِسْلَٰمِ فَقَدْ خِطَّ خَطًّا عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٥﴾

مردار بووه‌که‌دا ده‌می‌نیته‌وه، که به‌هوی نه‌خووشی ناژه‌له‌که، یان مانه‌وه‌ی خوین تییدا په‌یدا بووه، نه‌گهر سهر بری به‌هوی ره‌وان بوونی خودینه‌که نه‌و ماده‌ی زیانبه‌خشه، نامیئ، زیاده‌وه‌ش ته‌بیعه‌تی به‌رز و خاوین فیز له خواردنی نه‌و جوړه گوشته مرداره‌وه بووه ده‌کاته‌وه، ته‌بیاتی تی ناچی! {وَالْدَّمُ} هه‌رودها یاساغه لیقان خوینی ره‌وان نه‌و خوینه‌ی روونه و دهرژی نه‌ک خوینی تو‌په‌ل بوو (متجمد) و ده‌کوو جه‌رگو و سپل، یان نه‌و خوینه‌ی که له‌گه‌ل گوشته‌که‌دا ده‌می‌نیته‌وه؛

{وَلَحْمُ الْخَنَازِيرِ} هه‌رودها حهرامه لیقان خواردنی پیست و گوشت و پیوی به‌راز، بویه‌ش ههر ناوی گوشته‌که‌ی هیناوه چونکه نه‌و مه‌به‌ستی گرنگه!

{وَمَا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ} هه‌رودها حهرامه لیقان ههر سه‌ربراویک که ناوی غه‌یری خوای له‌سهر برایی، له کاتی سه‌ربریندا ناوی شتی تری له‌سهر به‌رز کرابیته‌وه و ده‌کوو

ئەوێ ناوی پیغه مەبەر، مەسیح، شیخی گەیلانی، مەولانا خالیدو کاک ئەحمەدی شیخ و..... هتد لەسەر بێرئ.

یان وێرێ ناوی خودا ناوی کەسیکی تری لەسەر بێرئ وەکوو ئەوێ بلێ (بەناوی خودا و پیغه مەبەر ئەو ئازەلە سەردەبەرم!) بەلام ئەگەر بلێ بە ناوی خودا ئەم ئازەلە سەردەبەرم، (محمد پیغه مەبەری خودایە) قەیناکا، واتە: ئەگەر ناوی غەیری خودا بە عەطف بۆسەر ناوی خودا یان پیش ناوی خودا خرا ئەوێ حەرامی دەکا، ئەگەر بە شیوەی عەطف نەبوو حەرام نابێ بەلام مەکروه دەبێ.

{وَالْمُخَنَّفَةُ} هەر ئازەلێک بخنکێندرئ، جا خنکانەکە بە نەنقەست بێ یان بە سودفە بێ، بە هەر شیوەیەک و بەهۆی هەر شتێکەوێ بخنکێ گۆشتەکە حەرام دەبێ.

{وَالْمَرْقُودَةُ} ئەو حەیانە بە شتیکی کوشندە لێ دەدرئ تا گیانی دەردهچێ بەبێ سەربرینی شەرعی، جا ئەو شتە پێی لێ دەدرئ قۆچەقانی بێ یان هەر داروبەردێک و شتێک بێ چوون یەکەو ئەو گیان دەرچووێ مردارەوێ بووێ خواردنی گۆشتەکە حەرامە.

{وَالْمَرْذِيَّةُ} هەر ئازەلێک هەڵدێرئ و بەربێتەوێ گیانی دەرچێ گۆشتەکە حەرام دەبێ! ئەگەر پیش گیان دەرچوونی فریا بکەوێ سەر بێردرئ ئەوێ هەڵە!

{وَالنَّطِيحَةُ} هەر حەیانێک لە ئاکامی شەر کردن لەگەڵ حەیانێکی تردا گیانی دەرچێ مردارەوێ بووێ خواردنی حەرامە، تەنانت با شاخی بشکێ لوتی بپژێ و خوێنیشی لێ بێ!

{وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ} هەر حەیانێک دێندە برینداری بکا یان هەندێکی لێ بخواو گیانی دەرچێ خواردنی گۆشتەکە حەرامە هەرچەندە خوێنیشی لێ بپروا.

{إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ} مەگەر ئەو جوړە حەیانانە کە گوتران بە زیندوویی فریایان بکەوێ و سەریان بێرن بە شیوەیەکی شەرعی. بەلام مردارەوێ بوو، خوێن و گۆشتی بەراز بە هیچ شتێک حەلال نابن. مەگەر ناعیلاجی؟!

{وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصَبِ} (نصب) چەند بەردێک بوون بە دەوری کەعبەوێ ژمارەیان سێ سەد و شەست بەرد بوون عەرەبەکان لە سەردەمی ئەزانیدا ئازەلیان لەسەر سەردەبەرم بە مەبەستی نزیک بوونەوێ لە بتەکان کە دەیانبەرسن. خوێنەکەیان لە دیواری کەعبە هەڵدەسوو، گۆشتەکەیان بەسەر بەردەکان (نصب) هەڵدەخست ئەم بەردانە جوویدا

بوون لە بتەکانیان، بتەکانیان نەقش و نیگاریان لەسەر بوو ئەم (نصب) و بەردانە لووس و پووس بوون.

{وَأَنْ تَسْقُوا بِالْأَزْلَامِ} حەرامە لێتان بەخت گرتنەوێ و رەمەل هاوێشتن بە هۆی تیرەدارینەوێ.

أَزْلَامٌ: بریتی بوو لەچەند داریک لە شیوەی تیر، بەلام بێ ئەوێ سەرمەتری پێوێ بێ، ئەم پارچە دارانە سێ پارچە بوون لەسەر یەکیان نووسرا بوو (أمرني ربي) لەسەر دووێ میان نووسرا بوو (نهاني ربي) سێیەمیش هێچ لەسەر نەنووسرا بوو.

جا کە کەسیک دەبێست نیشیک بکا؛ بچێ بۆ سەفەرێک ئەم تیرە دارانە دەجووڵاندن و دواوی یەکیکیانی رادەکێشا ئەگەر ئەوێ بهاتایە دەستی، کە لەسەری نووسرا بوو (أمرني ربي) ئەوێ نیشەکە دەکردو پێی وا بوو بەخت هاوڕێیەتی ئەگەر ئەوێ بهاتایە پێشەوێ کە لێی نووسرا بوو (نهاني ربي) وازی لێ دەهێناو دەستی لێ هەڵدەگرت! ئەگەر ئەوێ بهاتایە دەستی کە هێچ لەسەر نەنووسرا بوو ئەوێ تاقی کردنەوێ کە دووبارە دەکردهوێ.

{ذَلِكُمْ فِسْقٌ} هەموو ئەو شتە حەرامانە باسکران پێویستە خۆیان لێ دوور بخەینەوێ، چونکە دەرچوون لە سنووری خودا، سەرپێچی کردنی فەرمانەکانیەتی، هەلس وکەوت کردن بە شیوەی نامەعقول و نا سڕوشتی.

{الْيَوْمَ يَنْسُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ} ئەمڕۆ کە روژی عەرەقیەو سالی دەیەمی کۆچیە رێکەوتی روژی جومعهیە، ئەو روژی کە ئەم نایەتە تییدا هاتۆتە خوارێ، ئەمڕۆ کافرەکان ناھومید بوون لە پووجەل کردنەوێ ناینبەگەتان و ناتوانن نیت بەسەرتاندا زāl ببن و بتانگیرنەوێ بۆ سەر بتپەرستی و نایینی خۆیان، هەرودها شەیتان ناھومید بوو کە لە ناخی ئێویدا بە قەسە بکری!

ئێبنو عەباس دەلێ: واتە: دانێشتوانی مەککە ناھومید بوون لەوێ کە ئێوێ بگەڕێنەوێ بۆ سەر نایینی ئەوان و بتپەرستی دەست پێ بکەنەوێ.

{فَلَا تَخْشَوْهُمْ} لێیان مەترسین، ترسی ئەوێتان نەبێ کە سەرپێچیان بکەن، زیانتان پێ بگەیهن **{وَإِخْشَوْنِ}** لە من بترسین، خۆتان بپارێزن لەو شتانە دێنەوێ ناڕەزەماندی من، ئەم یارمەتیتان دەدەم و سەرتان دەخەم، لە دنیاو لە قیامەتدا دەتانخەینە ژوور ئەوانەوێ. **{الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ}** ئەمڕۆ ئەحکامی نایینمان بۆ چەسپاندن، حەلال و حەراممان بۆ لێک جیا کردنەوێ، هەموو حوکمیکی

ئەوێ ناوی پیغه مەبەر، مەسیح، شیخی گەیلانی، مەولانا خالیدو کاک ئەحمەدی شیخ و..... هتد لەسەر بێرئ.

یان وێرێ ناوی خودا ناوی کەسیکی تری لەسەر بێرئ وەکوو ئەوێ بلێ (بەناوی خودا و پیغه مەبەر ئەو ئازەلە سەردەبەرم!) بەلام ئەگەر بلێ بە ناوی خودا ئەم ئازەلە سەردەبەرم، (محمد پیغه مەبەری خودایە) قەیناکا، واتە: ئەگەر ناوی غەیری خودا بە عەطف بۆسەر ناوی خودا یان پیش ناوی خودا خرا ئەوێ حەرامی دەکا، ئەگەر بە شیوەی عەطف نەبوو حەرام نابێ بەلام مەکروه دەبێ.

{وَالْمُخَنَّفَةُ} هەر ئازەلێک بخنکێندرئ، جا خنکانەکە بە نەنقەست بێ یان بە سودفە بێ، بە هەر شیوەیەک و بەهۆی هەر شتێکەوێ بخنکێ گۆشتەکە حەرام دەبێ.

{وَالْمَرْقُودَةُ} ئەو حەیانە بە شتیکی کوشندە لێ دەدرئ تا گیانی دەردهچێ بەبێ سەربرینی شەرعی، جا ئەو شتە پێی لێ دەدرئ قۆچەقانی بێ یان هەر داروبەردێک و شتێک بێ چوون یەکەو ئەو گیان دەرچووێ مردارەوێ بووێ خواردنی گۆشتەکە حەرامە.

{وَالْمَرْذِيَّةُ} هەر ئازەلێک هەڵدێرئ و بەربێتەوێ گیانی دەرچێ گۆشتەکە حەرام دەبێ! ئەگەر پیش گیان دەرچوونی فریا بکەوێ سەر بێردرئ ئەوێ هەڵە!

{وَالنَّطِيحَةُ} هەر حەیانێک لە ئاکامی شەر کردن لەگەڵ حەیانێکی تردا گیانی دەرچێ مردارەوێ بووێ خواردنی حەرامە، تەنانت با شاخی بشکێ لوتی بپژێ و خوێنیشی لێ بێ!

{وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ} هەر حەیانێک دێندە برینداری بکا یان هەندێکی لێ بخواو گیانی دەرچێ خواردنی گۆشتەکە حەرامە هەرچەندە خوێنیشی لێ بپروا.

{إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ} مەگەر ئەو جوړە حەیانانە کە گوتران بە زیندوویی فریایان بکەوێ و سەریان بێرن بە شیوەیەکی شەرعی. بەلام مردارەوێ بوو، خوێن و گۆشتی بەراز بە هیچ شتێک حەلال نابن. مەگەر ناعیلاجی؟!

{وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصَبِ} (نصب) چەند بەردێک بوون بە دەوری کەعبەوێ ژمارەیان سێ سەد و شەست بەرد بوون عەرەبەکان لە سەردەمی ئەزانیدا ئازەلیان لەسەر سەردەبەرم بە مەبەستی نزیک بوونەوێ لە بتەکان کە دەیانبەرسن. خوێنەکەیان لە دیواری کەعبە هەڵدەسوو، گۆشتەکەیان بەسەر بەردەکان (نصب) هەڵدەخست ئەم بەردانە جوویدا

{إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ} دلتیابن خودا خیرا حیسابو لیکۆلینه و دتان له گهال دهکا، هیچی لی گوم نابئ، ماندوو بوون و درزبوونی به سهردا نایه، به لکوو زۆر به خیرایی و لیهاتوویی لیکۆلینه و ده گهال ناده میزاد دهکا و ههر که سه به گویرهی خوی سزاو پاداشی ددهاته و ده!

{الْيَوْمَ أَجَلٌ لَّكُمُ الطَّيَّاتِ} نه مېرؤ نهو خواردمه نینیا نهی که له و ده و پېش به نیجمالی بۆتان هه لال کرابوو، به شیوهیه کی به رفراوان و ته ففصیل نامیز هه لالییه که یان جیگر کراو خواردنیا بۆتان ره وایه و حوکمی هه لالییه ته که یان چه سپاوو بهرده وامه.

{وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَّكُمْ} ههروهه گۆشت و سه ربړاوی نه وانهی خاوهن نامه ی ناسمانین هه لاله بۆتان، هه ر نازده لیک جووله که یان مه سیحی سه ری بېرئ لهو گیانه به رانه بئ که گۆشتیان ده خورئ بۆ ئیوهی موسولمان هه لال و ره وایه! به لام سه ربړاوی ناگر په رست و شهیتان په رست... هتد هه لال نیه، نابئ نافرته تیشیان لی بخوازن و سه ربړاوو نافرته تیان بۆ ئیوه هه لال نیه.

{وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَّهُمْ} گۆشتی سه ربړاوی ئیوهش بۆ نه وانه هه لاله هیچ گونا هتانه ناگاتئ نه گهر له گۆشتی سه ربړاوی خۆتان به شیان بدن، یان پنیان بفرۆشن. نه مه ناماژهیه بۆ نه وه: که سه ربړاوی نه هلی کیتاب بۆ ئیمه و هی ئیمه بۆ نه وانه هه لاله، به لام ژن و ژنخوازی وانیه، بۆیه هه رمووی {وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ} هه لال و ره وایه نافرته موسولمان ماره بکه نه ههروهه {وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ} هه لال و ره وایه بۆ ئیوهی موسولمان که نافرتهی نازادی سه ربهستی داوین پاکی جووله که و مه سیحی ماره بکه نه، نه وانهی که نامه ی ناسمانیان پش ئیوه بۆ نیردراوه، به لام به مه رجئ:

{إِذَا أَتَمُّوهُنَّ أَجُورَهُنَّ} که ماره بیان بدنه ی واته: ماره یی واجبه و ده ی بدرئ، نه م مه رجه بۆ جهخت کردنه له سه ر واجبی نه که مه رجهی هه لال بوون! ههروهه دروسته نافرتهی کۆپلهی نه هلی کیتاب ماره بکرئ به لام که باسی نافرته نازادهکانی کردوو ناماژهیه بۆ نه وه: که ماره کردنی نافرتهی نازاد له هی کۆپله باشته ر.

{مُحْصِنِينَ غَيْرِ مُسَافِحِينَ} داوین پاک بن زیناکارو داوین پیس نه بن {وَلَا مُتَّخِذِي أَخْدَانٍ} ههروهه به نه ینی په یوهندی ناپه و له گهال نافرته دا نه به ستن، واته: نه به ناشکراو نه به نه ینی داوین پیسی نه که نه و ناوی خۆتان نه رپژنه شوینی

پنویستمان بۆ دیاری کردوون، هه موو شتیک دربارهی نایین روون و ناشکرایه و په رده پۆش نین. هه موو یاساو نیظامیکمان بۆ داناون و که و کوپی تیدا نیه.

{وَأَتَمَّمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي} منهت و به خششی خۆمانمان به سهرتانه ته واه کرد ولات بۆ ئیوه قۆرخ کراوه، هیچ له موشریکه کان بۆی نیه هاویه شیتان بکا له جهج کردندا، مه کهکه رزگار کرا، نه و وادهیهی پیتان درابوو به جئ هینرا، خه لکی کۆمهال کۆمهال و دهسته دهسته دینه ژیر به یداخی نیسلامه و ده سه رکه و نتان به دهست هینا {وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ} رازیم که نیسلام نایینتان بئ و بیکه نه به رنامه ی زیانتان و رۆزی قیامه تیش به گویره ی نه م نایینه دادگایی ده کرین، جگه له نیسلام نابئ هیچ نایینکی تر په یوه و بکه نه.

{يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أَحَلَّ لَهُمْ} موسولمانان پرسیارت لی ده که نهی (محمد)! چ گۆشت و خواردنیکیان بۆ ره وایه؟؟

{قُلْ أَجَلٌ لَّكُمُ الطَّيَّاتِ} پنیان بلئ: ره واه هه لاله بۆ ئیوه خواردمه نه ی پاک و خاوین، هه ر گۆشت و خواردنیک که ناده میزاد به لایه وه پاک و خاوین بئ، هه ر خواردنیک طه بیعهت و سروشتی پاک و به پاکي بزانی هه لاله! {وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُوهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ} ههروهه هه لاله بۆتان نیچیری سه گ و تاژی ته ربییه دادرآو، واته: هه ر نیچیری که نه و جوړه سه گ و تازییه فیتر کرا وانه بیگرن خواردنی هه لاله، به مه رجهی که نه و سه گ و تازیانه له لایه ناده میزاده و فیتری راو کرابن و مه شق دادرابن.

{فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ} بخۆن له گۆشتی نه و نیچیرانهی که نه و بازو سه گ و تازییه راوکه رانه بۆ ئیوهی ده گرن، پاسی دهکا تا خاوه نه که ی ده گاته سه ری و هیچی لی ناخوا؛ خۆ نه گهر لئی بخوا به لای زۆربه ی زانایانه و ده نیچیره که حه رام ده ی چونکه ده شو به یته به رماوهی درنده.

{وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ} له کاتی تیبه ردانی سه گه راوکه رکه دا ناوی خودا بینن و بیسمیلا ی له سه ر بکه نه.

{وَأَقْرَأُوا اللَّهَ} ته قوای خودا بکه نه، خۆتان بپاریزن له و شتانهی که ده بنه هو ی سزای خودا، پاریزگاری سنووردهکانی په زدان بکه نه، به هیچ شیوهیه که سه ربیچی فه رمانهکانی خودا مه که نه.

حهرامه‌ود! نه‌مجار په‌رومردگار ناده‌میزاد دهرسین
له‌سهرپیچی کردن و دهرموی: {وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ
عَمَلُهُ} هرکه‌سیک نینکاری شهریه‌تی نی‌سلام بکاو
نهرکه‌کانی جی‌به‌جی نه‌کا، نینکاری بنه‌ما نی‌سلامیه‌کان و
فروع‌ه‌کانی بکا هه‌موو کرده‌ودکانی پووجه‌ل دهنه‌ودو
خه‌سارتمه‌ندی دنیاو قیامت دهنی، له‌دونیا د کرده‌ودکانی
بی سوودو بی بایه‌خه‌و {وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ} له
قیامتیشدا سوود له کرده‌ودکانی جیهانی نابینی و مایه‌ پووج
ده‌می‌نیت‌ه‌ود.

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا} نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی پرواتان به‌خودا
هینا‌ودو په‌پرده‌ی فهرمانی خودا و پیغه‌مبه‌ر ده‌کن {إِذَا
قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ} نه‌گهر ویستتان نویژ بکه‌ن و بی دستنویژ
بوون پیش نه‌ودی ده‌ست بکه‌ن به‌ نویژ دستنویژ بگرن به‌م
شیوده‌: {فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ} پیویسته دهم و چاوتان بشون.
سنووری دهم و چاو له باری دری‌زییه‌ود له تووکی سهرودو بو
دامینی چه‌ناگه‌یه، له‌باری پانیشه‌ود نیوان دوو گوی‌چکه‌یه،
که‌سیک ریشی ته‌نکی هه‌بوو پیویسته پیستی ژیره‌ود بشوری،
نه‌گهر ریشی پرپوو دهنی په‌نجه‌کانی تی بخا.
{وَأَيْدِيكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ} شتنی هه‌ردوو ده‌سته له‌سهره
په‌نجه‌کانه‌ود تا ژوور نانیشک.

{وَأَمْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ} ده‌ستی ته‌ر به‌بری له‌سهرتاندا به‌نین.
به‌لای شافیه‌یه‌ود پیویست مه‌سح کردنی بری له‌ مووی سهره
له‌جی‌گای خوئی، ته‌نانه‌ت با مویه‌گیش بی.

مالیک و نه‌حمه‌د دهرم‌موون: پیویسته مه‌سحی هه‌موو
سهریکا، له‌بهر نی‌حتیاط، نه‌بوو حه‌نیفه دهرم‌موی: پیویسته
مه‌سحی چواریه‌کی سهریکا.

{وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ} پیویسته هه‌ردوو قاچی له‌گه‌ل قوله
قاپی بشوا، به‌لگه له‌سهر شتنی قاجو قوله پی وپرای نه‌م
نایه‌ته، کرده‌ودی پیغه‌مبه‌ر (صلی الله علیه وسلم) و کرده‌ودی
هاوه‌لانی و چینی دوا هاوه‌لانه، که هه‌موویان بو دستنویژ
قاجیان شتوود، نی‌جماعی زانایانیشی له‌سهر دامه‌زراود.

{وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا} نه‌گهر له‌شتان گران بوو بوو خوتان
پاک بکه‌نه‌ود، هه‌موو نه‌ندامه‌کانی جه‌سته‌تان بشون!
پیویسته ناو به‌سهر به‌ده‌ندا برپوا، (جونوب = له‌سگرانی)
مانایه‌کی شهرعیه‌یه، که‌سیک له‌شی پیس بوو نابی نویژ بکا،
نابی قورئان بخوینن، نابی ده‌ستی لیدا، نابی بجیته
مرگه‌وته‌ود.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا
وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ
وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا
وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُم مِّنَ الْغَائِطِ
أَوْ لَسْتُمْ عَلَى النِّسَاءِ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا
فَأَمْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ
لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَٰكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ
وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٦﴾
وَأَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمِيثَاقَهُ الَّذِي وَاثَقَكُمْ
بِهِ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأَتَقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ ﴿٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ
شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ
أَلَّا تَعْدِلُوا أَعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ
اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٩﴾

{وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ} نه‌گهر نیوه نه‌خو‌شیه‌کی واتان له‌گه‌ل
دابوو: که نه‌تان ده‌توانی ناو به‌کاربینن، {أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ} یان
له‌سه‌فهردا بوون و ناو نه‌بوو، {أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُم مِّنَ الْغَائِطِ}
یان له‌سهر پی‌شاوو ته‌والیت ده‌هاتنه‌ود ده‌ستتان به‌ناو
گه‌یاندو پیویستتان به‌ ده‌ستنویژ هه‌لگرتن بوو {أَوْ لَمْ تَجِدُوا
النِّسَاءَ} یان پیستان له پیستی نافرمت که‌وتن یان چوونه‌لای
نافرمت و کاری شهرعیتان له‌گه‌لدا کردن {فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً}
ناوتان ده‌ست نه‌که‌وت بو دستنویژ یان غوسل، نه‌ود له‌م
حالانه‌دا.

{فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا} نه‌ود هه‌صدی خو‌لیکی پاک و خاوین
بکه‌ن و ته‌یه‌موم بکه‌ن به‌ خو‌لیکی خاوین، {فَأَمْسَحُوا
بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ} مه‌سحی دهم و چاوو ده‌ستتان بکه‌ن
به‌ نه‌م خو‌له.

{مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ} خودا نایه‌وی له‌و یاساو
شهریه‌ته‌ی بو‌تان دادنه‌ی قورسای بختاه‌ سهر شانتان،

خوداو به گوڤردهی بهرنامهی نیسلام نه‌نجام بدن، دست درپژئی مه‌کهنه سهر کهس، فهرمان به چاکه و جله‌وگیری له خراپه بکه، {شَهَادَةُ بِالْقِسْطِ} حه‌ق و راستی بۆ دادومر ده‌ستنیشان بکه، چۆن حه‌ق و راسته ناوا شایه‌تی له یه‌کتری بدن، له‌بهر خاتری به‌رژه‌وه‌ندی هیچ کهس شایه‌تی له یه‌کتری مه‌دن! له هه‌موو شتی‌کدا عه‌دالته خواز بن، چونکه عه‌دالته ته‌رازوی مافه بۆ هه‌موو کهس.

{وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلٰٓى اَلَّا تَعْدِلُوْٓا} با رِق لیبوونتان به‌گه‌ل و هۆزیک هه‌لته‌ن نه‌ئ بۆ به‌رفه‌رار نه‌کردنی عه‌دالته‌تکاری دهربارمیان، به‌لکوو پبویسته عه‌دالته به‌کار بێن له‌گه‌ل هه‌موو کهس، دۆست بۆ یان دۆژمن {اغْدِلُوْٓا هُوَ اَقْرَبُ لِلْقَوٰى} عه‌دالته‌تکاربن عه‌دالته‌تکاریتان له مامه‌ته کردندا نزیک و هۆکاره بۆ خواپه‌رستان له گونا، پاریزگارتان ده‌کا، له ناره‌زایی خودا، وازه‌ینان له عه‌دالته‌تکاری تاوانی گه‌وره‌یه، {وَاتَّقُوا اللّٰهَ} خۆتان له سزای خودا بپاریزن له ناگری دۆزه‌خ بترسن، سه‌رپنجی فه‌رمانه‌کانی مه‌که‌ن.

{إِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ} دلنیابن خودا هیچی ئۆ گوم نابۆ ناگادارو زانییه به‌ کرده‌وه‌کانتان، بترسن له‌وه‌ی سزاتان بدا له‌سهر گوێ پینه‌دانتان به‌ عه‌دالته‌ت: می‌ژووش شایه‌ته‌: که خودا چی به‌ سته‌مکاران کردووه، هه‌رکه‌سیک وازی له عه‌دالته‌تکاری هینا بۆ، له دونیادا سووک و ریسوای کردووه، له قیامه‌تیشدا سزای به‌ ئیشی بۆ داناوه، وپرای نه‌وه‌ش ریسوای هه‌تا هه‌تایی ده‌کا.

{وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا} په‌رومردگار واده‌ی به‌خته‌ومری هه‌ردوو جیهانی داوه به‌ وانیه‌ی برۆایان به‌ خودا و پیغه‌مبه‌ر هیناوه {وَعَمِلُوْٓا الصّٰلِحٰتِ} کرده‌وه‌ی باشیان نه‌نجام داوه، هه‌میشه‌ خه‌ریکی نه‌نجامدانی کاری مه‌سله‌ت ئامیزن، حه‌ق‌خوازو عه‌دالته‌تکارن، له هه‌موو حال و باریکدا ته‌قوای خودا ده‌گه‌ن خۆ ده‌پاریزن له ناهه‌رمانی خودا!

{لَهُمْ مَّغْفِرَةٌۭ وَّ اَجْرٌۭ عَظِيْمٌ} نه‌وانه له خوداوه لیخۆشبوونیان بۆ هه‌یه و پاداشی گه‌وره‌یان ده‌دریت، که به‌هه‌شتی رازاوه‌یه و زیده‌کردنی پاداشه له به‌رامبه‌ر برۆای راست و کرده‌وه‌ی باشیان!

{وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا} نه‌وانه‌ی برۆایان به‌ خودا و هه‌موو پیغه‌مبه‌ران نیه، نیشانه‌کانی خودایه‌تی خودا له بوونه‌ومرو خودی ئاده‌میزاده‌کانیدا رته‌ ده‌کهنه‌وه {وَكَذٰٓبُوْا بِآيٰتِنَا} به‌لگه‌ی تاک و ته‌نیا‌یی خودا و به‌رفه‌راوانی ده‌سه‌لات و به‌

چونکه بۆ ناتاجه له نه‌زیه‌تدانتان، هه‌ر یاساو شه‌ریعه‌تی‌کتان بۆ دابن سوودی ئیوه‌ی تیدایه، شتیک قازانجی ئیوه‌ی تیدا نه‌بۆ فه‌رمانتان بۆ نا‌کا، {وَلٰكِنْ يُرِيْدُ لِيُظْهِرْكُمْ} به‌لکوو ده‌یه‌وی ئیوه‌ پاک بکاته‌وه له‌هه‌موو بیسییه‌کی ناوه‌وه و ده‌روه.

{وَلِيْسَ نِعْمَةٌ عَلٰیكُمْ} بۆنه‌وه‌ی نیعه‌ته‌تی خۆی بۆ ئیوه ته‌واویکا، پاکی جه‌سته و پاکی گیان به‌یه‌که‌وه بۆتان دابین بکا چونکه ئاده‌میزاد له ماده‌و گیان پیک هاتووه، نوێژ دل و ده‌روون پاک ده‌کاته‌وه، نوێژ ئاده‌میزاد له خراپه و خراپه‌کاری ده‌گیریته‌وه، وا له نوێژ‌که‌ر ده‌کا رۆژانه جه‌ند جار خۆ له‌به‌رده‌م خودادا رانوینۆ به‌ نه‌ینی و به‌ ناشکرا موراقه‌به‌ی خۆی بکا، {لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ} بۆنه‌وه‌ی ئیوه سوپاسی خودا بکه‌ن و به‌رده‌وام بن له‌سهر سوپاس و به‌ندایه‌تی کردن بۆ په‌رومردگار.

{۷} {وَاذْكُرُوْٓا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلٰیكُمْ} یادى نه‌و نیعه‌ته‌ته‌ی خودا بکه‌نه‌وه، که له‌ عاله‌می نه‌رواحدا واده‌ی ئۆ و مرگرتوون {وَمِيْقَاتِہِ الَّذِيْ وَاْتَقَمْ بِهٖ} پابه‌ندی نه‌و عه‌هدو په‌یمانیه‌ی خودا بن که به‌ئینی پۆ ئۆ و مرگرتوون. یان یادى نه‌و نیعه‌ته‌ته‌ی خودا بکه‌نه‌وه نه‌ی کۆمه‌لی موسوڵمانان! که ئیوه له‌وه‌پیش خودا نه‌ناس و نا‌کۆک بوون به‌هۆی نووری نیسلامه‌وه‌ بوون به‌برای یه‌کتری و خۆشه‌ویستی له ناوتاندا بلا‌ویوته‌وه! هه‌روه‌ها بیرى نه‌و عه‌هدو په‌یمان به‌که‌نه‌وه که به‌ پیغه‌مبه‌رتان داوه!

{اِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا} که وتتان: به‌ئۆ پابه‌ندی فه‌رمانه‌کانی خودا و پیغه‌مبه‌ر ده‌بین، گوڤرایه‌لیان ده‌بین له‌ خۆشی و له ناخۆشیدا، له ته‌نگانه و فه‌رحیدا، جیمان پۆ بفه‌رموئ فه‌رمانبه‌ردارین، جله‌وگیری جیمان ئۆ بکه‌ی نایکه‌ین {وَاتَّقُوا اللّٰهَ} خۆتان له سزای خودا بپاریزن، چی جله‌وگیری ئۆ کردوون توخنی مه‌که‌ون! {إِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِذٰٓتِ الصُّدُوْرِ} دلنیابن په‌رومردگار زانا و خه‌به‌رداره به‌وه‌ی که له ده‌روونتان دایه، ده‌زانى کۆ به‌راستی دلسۆزی نایینه‌و کۆ دووروو ریا‌بازه هیچ شتیک؛ نه‌ینی و ناشکرا له‌خودا گوم نابۆ.

{يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا كُوْنُوْٓا قَوّٰمِيْنَۢ لِلّٰهِ} نه‌ی کۆمه‌لی موسوڵمانان! هه‌موو هه‌لس و که‌وتیکتان، هه‌موو کار و کرده‌وه‌یه‌کتان حه‌ق ئامیز بۆ، عه‌دالته‌ت کاری بۆ، داب و نه‌ریتان مرو‌فانه و حه‌ق‌خوازی بۆ، به‌رامبه‌ر به‌ په‌رومردگار دلسۆزو موخلیص کار بن، هه‌موو کاریک له‌به‌ر ره‌زانه‌ندی

توانایی خودا به درو ددخه نه وه، بروا به نامه ناسمانییه کان و پیغه مبهردگان ناکه **{أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ}** نه وانه تاقم و گرو دوزخه خین، سزای سهرپیچی و بی دینی و خراپه کاریان ناگری دوزخه و تپی فری ددرین.

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا} نهی خاوهن باومرآن نهی نه وانه ی برواتان به خودا به پیغه مبهردگان هیناوه؛ **{اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ}** یادی نیعمه تی خودا بکهن به سهرتانه وه، شهرو به لای له سهر لای بردن پیغه مبهردگان له تیرو رزگار کرد **{إِذْ هُمْ قَوْمٌ أَنْ يَسْطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ}** که کومه لیک و یستیان دست دریژی بکه نه سهرتان و پیغه مبهردگان له ناو بهرن **{فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ}** به لام خودا له بالی دان و نیوهی پاراست و پیلانه کاریان بو جی به جی نه گراو نه یانتوانی پیغه مبهردگان تیرو بکهن و رزگاری بوو!! نایینی خوئی سهرخست و نووری نیسلام بلا و بوو وه... **{وَاتَّقُوا اللَّهَ}** بترسن له و پهر و مردگاری که به توانایی و دمه لاتی به رفراوانی خوئی نیشان دان، له کاتی بی هیزیدا به سهر دوژمندا زالی کردن، **{وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ}** پشت ههر به خودا به ستن ته وه کولتان ههر له سهر نه و بی، ههر له نه و داوای یارمه تی و سهرکه و تن به سهر دوژمندا بکهن.

{وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَآئِيلَ} بیگومان: پهر و مردگار به هوئی موسا پیغه مبهردگان به یمان و واده و به لینی له به نو نیسرائیل و مرگرت، بو نه وهی پابه ندی فهردمان و جله و گیرییه کانی ته ورات بن، نه و ته وراته ی که یاسا و شهریه تی بو نه وانه تیدا نارد بوو! نه و ته وراته ی که خودا بوئی هه لیزاردن و به نیگا بو موسای ناردووه!

{وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا} فهردمانمان به (موسا) کرد: که دوازه ده نه قیبه هه لیزری بو نه وهی بیان نیری بو شهر کردن له گه ل جه بابیردگان...

{وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ} پهر و مردگار نیگی بو (موسا) کرد: که من یارمه تیدمرتانه پستان ده گرم، به مهرجی پابه ندی واده و به لینه کانتان بن، ناگاداری کرده و کانتانم، گویم له قسه و گفت و گو تانه، ده زانم دلتان چی تیدایه.

{لَئِنْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ} نه گهر نیوه نویژه کانتان به ریک و پیکی نه انجام دا، **{وَأَتَيْتُمُ الزَّكَاةَ}** زه کاتی مال و سامانی خوتان دا به ناتاجان **{وَأَمَنْتُمْ بِرُسُلِي}** برواتان به پیغه مبهردگانم کرد و پابه ندی فهردمانه کانیان بوون **{وَعَزَّزْتُمُوهُمْ}** یارمه تیتان دان و دزی خاوه ناسان له گه لیاندا جهنگان،

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَحِيمِ ﴿١٠﴾ يَتَأْتِيهِمُ الَّذِينَ آمَنُوا إِذْ هُمْ قَوْمٌ أَنْ يَسْطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ
فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾ وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي
إِسْرَآئِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا وَقَالَ اللَّهُ
إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ
وَأَمَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَّزْتُمُوهُمْ وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا
حَسَنًا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ
ذَٰلِكَ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٢﴾ فِيمَا
نَقَضْتُمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَلْسِيَةً
يَحَرُّونَ أَلْكَامًا عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا
ذُكِّرُوا بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ
فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣﴾

{وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا} له ریگی خودا زیاد له واجب مال و سامانتان به خشی، جگه له زه کاتی واجب مال و سامانی تریشان به خشی، که نه و نه رکانه به جی بین **{لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ}** تاوانه کانتان داده پوشتین و لیان خوش دهبین و توله تان لی ناسینین!

{وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ} دمتاخهینه به هه شتیکی رازاوه و پان و بهرین که به ژیر دارو درهخته کانیدا جوگاوی ناوی جوان و سهرنج راکیش دهکشین و نه و نه دی تر به هه شت دپرازیینه وه و جوانی پی دهبه خشین!!!

جا **{فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَٰلِكَ مِنْكُمْ}** ههرکه سیک دوا و مرگرتنی واده و به لینی لی سهرپیچی نه و فهردمانانه بکا که ناراسته ی کراون و پابه ندی فهردمانه کانی خودا نه بی، نه وهی پی گوتراوو نه یکردو و نه وهی جله و گیری لی کرابوو کردی، نه وه **{فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ}** بیگومان ریگی راستی لی هه له بووه و

{إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ} بیگومان خودا چاکه کارانی خوښ دهوین، نه و چاکه کارانهی له کاتی دمه لات و توانادا عهفو دهکهنه دهفتاری خوښان و له خراپه ی خراپه کاران خوښ دهبن، پاداشی چاکه کاران ددات هوه، نه مهش تر و پکی سهرکه وتن و سهر فرازی و زال بوونه.

{۱۴} وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَى أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ {هم روهها عهده و پهیمانان له مهسیحیه کانیس و مرگرت؛ که هه رکاتی پیغه مبهری ناخر زه مان روهانه کرا شوینی بکه ون و یارمه تی بدن و پستی بگرن، هه روهها به لیمان لئ و مرگرتن که پروا به هه موو پیغه مبه رانی خودا بکه ن، که چی نه و انیش هه مان هه لویستی جووله که کانیان نواند، نایینی خوښان تیکدا، گورانکاریان تیدا کرد، {فَتَسَوُاْ حَظًّا مِّمَّا ذُكِّرُواْ بِهِ} کاریان به بنه مای نایینه که ی خوښان نه کرد، پابه ندی فه رمان و جله و گیری ئینجیل نه بوون، هه موو واده و به لینی خوښان هه لوه شانده و {فَأَعَرَّتْنا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ} ئیمهش له توله ی نه وده دا تووی دوژمنایه تی و رق و کینه مان خسته ناویانه وه، هه ریه که یان رقی له وی تره، هه ر به و شیوه یهش دهمینه وه هه تا روژی قیامت؛ کومه له ی مهسیحی ویرای جودا وازی رگو و رگه زیان له نیوان خوښاندا دوژمنایه تی و دزایه تی یان هه یه، هه ریه که نه وده ی تر به کافر حسیب دهکا، هه ریه که یان نه فرین له وی تر دهکا!

{وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ} له وه به لاه روژی قیامت خودا له کاتی حیساب و لیکو لینه وه له گهل کردندا پیان دهلی: له دنیا دا چیان کردووه، یه که یه که تاوانه کانیان بیر ده خاته وه سزایان دده له سهری، تاوانی په یمان شکینی و پابه ند نه بوون به واده و به لینی جهخت له سهر کراو و گوړینی ئینجیل و گورانکاری له و فه رمان و جله و گیریانه ی که له خوی گرتوون.

{۱۵} يَا أَهْلَ الْكِتَابِ {همی کومه لی جووله که و نه صارا!} قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِّمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ {بیگومان پیغه مبهری ئیمه (صلی الله علیه وسلم) هاتووه بؤ سهرتان، ئیمه نارو ومانه بؤ ناوتان، بؤ نه وده زور له و حوکمانه ی که شار دو و تانه وه و له ته وراتدا چه سپاون بؤ تانی روون بکهینه وه (وه کوو حوکمی زیناکه ر که به ردباران کردنیه تی، نه م حوکمه له و حوکمانه یه که له سیفری (التثنیه) دا تو مار کراوه، به لام نیوه پابه ندی نه بوون و کاری پی ناکه ن، عالمه که شتان (ئیبنو صوری) لای پیغه مبه ر ئینکاری هه بوونی نه و حوکمه ی کرد، دواپی که پیغه مبه ر

گومر ابوود، ئیتر دل و دهر وونی پاک نابیت هوه، شایانی نه وه نیه بجیت ه به هه شته وه.

{۱۳} قَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ} جا به هو ی هه لوه شانندنه و دیان بؤ واده و به لینه کانی خوښان، به هو ی پاشگه زبوونه و دیان له و عهده و پهیماننه ی لیان و مرگرا بوو - که به شیک له و عهده و پهیماننه نه وه بوو ئیمان به و پیغه مبه رانه بپنن که دهنیردرینه سهریان و یارمه تیان بدن و ریزیان لئ بگرن {لَعْنَاهُمْ} نه فرمتان لئ کردن، شیاوی رق و غه زمی ئیمه بوون، له ریگه ی حق لادران و، گومر بوون {وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً} دلیمان رهق کردووه، به زمی و مرو فایه تی یان تیدا نه ماوه، به هیج جوړیک حق و مرنا گرن په ندو ناموژگاری ناچیت ه گوچکه یانه وه، هه لوه شانندنه وده ی واده و به لئ دلئ رهش کردوون، سروشتی تیک داوون دهر وونی پیس کردوون، {يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ} دهستکاری رسته کانی ته ورات دهکهن، ماناکه ی وا ناراسته دهکهن که پیچه وانه ی مه به ست بی، پاش و پیش له وشه کانی دا دهکهن.

{وَتَسَوُاْ حَظًّا} واته: کاریان به ته ورات نه کرد، ئیتر تووشی به دبه ختی بوون، نه دل و دهر وونیان به ساخی مایه وه نه سروشت و هه لئ و که و تیان مرو فانه بوون، نه کرده وده کانیان ریک و پیک بوون، هه موو شتیکیان درنده ناسا بوو.

{وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ} نه ی (محمد) تا ئیستاش له و جووله کانه خیانه ت دوا ی خیانه ت ده بیند ری! هه رگیز نه ی (محمد) وا مه زانه که تو و نایینه که شت له خیانه تی نه وان دووره به ریز دهبن، قهت له پیلان و گیره شیوینیان دلنیا مه به، نه وانه گهل و نه ته وده یه کن خاودنی وه فا و واده و به لینیان نین لیان نه مین مه بن، که سیک عهده و پهیمان له گهل خودا نه باته سهرو به لینی خوی هه لوه شینیت ه وه! که ی هی نه وده یه پستی پی به ستری!؟

{إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ} مه گه ر که میکیان نه بی، وه کوو عهده و دلای کوری سه لام و ها وده لکه کانی؛ نه وانه ی که ئیمانان به پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) هی ناوه خودا به تاو ته نیا دده رستن، نه وانه گومانی خراپه یان لئ مه که، له پیلان و خیانه تکاریان مه تر سی.

{فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ} چا وپووشی بکه له و هه لوه تاوانه ی له وده پیش لیان روی داوه، له خراپه یان خوښ به، مامه له یان له گهل دا بکه به شیوه یه کی باش و چاکه کاری.

سویندی دا، دانی بیانا، زۆر لهو شتانهی که له تهوراتدا ههیه و شارددوویانه تهوه و بۆیان روون دهکاتهوه، نیبنو عه بهباس دهههرموی: نیشانه و رهوشتی پیغه مبهریان شارددۆتهوه، حوکمی زیناکهر که بهردباران کردنه شارددوویانه تهوه به لām خودا چاوپۆشی ئی کردن و پهردهی له سهر هه ئنه مائین، جا که پیغه مبههر له گه ئه نهوه شدا که خوینده واری نه بووه - نه م نهینییانهی ناشکرا کردن و حوکمه شاردراده کانی تهوراتی خستنه روو، نهوه نیشانهی راستی پیغه مبههرایه تییه که یهتی، نه گینا پیغه مبههریکی نه خودینده واره چۆن نهوه حوکمانه ی زانین!!؟

رهوشتی دووه: بێدهنگی له زۆر حوکمی شاردرادهی تر کردوه که دهرخستیان بۆ بۆ بانگه وازییه که ی پیویست نیه و سوودی نیسلام له روون کردنه وه یاندا نیه و دهکوو دهههرموی: **{وَبَعَثُوا عَنْ كَثِيرٍ}** رهوشتیکی تری پیغه مبههر نهوهیه: که زۆر شت لهو حوکمانه ی شارددوویانه تهوه له تهوراتدا هه ن نهوه چاوپۆشی ئی دهکا و پهرده له سهرتان هه ئنه مائێ چونکه بۆ نه خشی بانگه وازییه که ی پیویست نیه، به لām پیویسته نهوان بۆخۆیان واز لهو گۆرانه کاری و حوکم شاردرانه وه بێنن بۆ نهوه ی حه یایان نه چی!!

{قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ} له خوداوه (نوور) بۆ ئێوه هاتوه و پیغه مبههری که مه شخه ئی نوورو رووناکییه، نه گهر نهوه پیغه مبههره نه بویه هیه که سی که شارمزیی نایینی حه ق و راست نه ده بوو، خه لکی له گومرایی و سه رلی شێواویدا ده مانه وه، بری له رافه که ران ده ئین: مه به ست به (نوور) نایینی نیسلامه.

{وَكِتَابٌ مُبِينٌ} بۆتان هاتوه کتیبی که ریگا نیشاندرو حه ق ناشکرا که رو راست و دروست، ههر چی ئاده میزاد پیویستیان بێ بێ نهوه روونی کردۆته وه، به رنامه ی ژیا نه وه، که ته لۆکی بوونه و مره، قانون و یاسای خودایه بۆ به نده کانی: **{يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ}** په رومردگار به هۆی نهوه قورئانه وه که سانی که شارمزا دهکا که بیانه وئ له سهر نایینی حه ق و راست بن و شوین په ندو نامۆژگاری یه زدان بکه ون! شارمزیان دهکا بۆ ریگای رزگاری و سه ره فرازی و پرۆگرامی راست و دروست! **{وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ}** له گومرایی و چاره رهشی رزگاریان دهکا، له باوهشی کوفر و بێدینی دهریان دین، ده یان خاته ناو دونیای نوورو ئیمان و کامه رانییه وه، **{وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ}** شارمزیان دهکا بۆ راسترین ریگه که نه ویش نایینی حه ق و راستی نیسلامه.

وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي أَخَذْنَا مِنْهُمُ
فَسَوْأَ حَقًّا وَمَا ذَكَّرُوا بِهِ، فَأَعْرَضْنَا عَنْهُمْ
وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَسَوْفَ يُنْصِفُهُمُ اللَّهُ
بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١١﴾ يَتَأَمَّلِ الْكِتَابِ
قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِّمَّا
كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ
كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ
مُبِينٌ ﴿١٢﴾ يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ
سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى
النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
﴿١٣﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ
ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ
أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ، وَفِي
الْأَرْضِ جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا بَيْنَهُمَا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤﴾

{١١} لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا هه ر بۆ خودایه پادشایه تی و خاوه نیه تی ناسمانه کان و زهوی و نه وه ی له ناویاندا ههیه، چی له بوونه و مرده ههیه ملکی خودایه! چی ئاده میزاد و جنۆکه و هریشته هه ن دروستکراوی خودان! **{يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ}** ههر ساتیک بیه وئ شتیک بێنیه دی دیمه ی نیتیه دی، چۆنی بوئ له نه بوونه وه دروستی دهکا، **{وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ}** خودا به سهر هه موو شتیکدا ده سه لاتی ههیه جاری و ده بی به بی دایک و باوک ئاده میزاد دروست دهکا، جاری و ده بی به بی باوک ئاده میزاد دروست دهکا! و ده کوو (عیسا) که ئێوه به خودای دمران! به کورتی ههر شتیک و یست و ئیراده ی خودا په یوه ندی پیوه به ستی به ده سه لات و توانای بی سنووری دیته دی، جا که بره شتیک به سهر سورپه ی نه ر دیته به رجا و نه وه ههر به نیسه بت

نادهميزادهدويه نهك به نيسبهت خوداوديه، ههموو كارئك بوّ خدا ودهكوو يهك وايه.

۱۸} وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَجِبَاءُهُ } جوولهكهكان و مهسيحيهكان دهلئين: ئيمه خوْشهويستی خوداين سر به پيغهمبهردهكانيى و ريزو قهدرمان لای خودا ههيه، چاوديريمان دهكا، قسهمان لای خودا پهسهندهو شانسو بهختمان ههيه، كه دهلئين: **{ نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ }** مهبهستيان نهوه نيه كه كورى بهراستی خودا بن، بهلكوو مهبهستيان نهودهيه: كه لای خودا خوْشهويست و قسه روْيشتون!

{ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ } نهى محمد! پييان بلن: دهى نهگهر وايه بوْجى خودا له دونيادا لهسر تاوانهكانتان سزاتان ددها، ودهكوو نهوه بتههرستهكان مزگهوتى گهورهى ئيودييان رووخاند، شارى پيروزى قودسيان ويران كرد، فهريمانپرواييان لى ستاندنهوه له قيامهتيشدا ئاگرى دوزهخى بوّ ناماده كردوون له توْلهى كوفرو دروْ بوختان ههلبهستنتان، خوْ و باوه باوك روْلهى خوْى خوْش دهوى زمرهرو زياني پى ناگهيئى!

{ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ } بهلكوو ئيوده نادهميزادن وودهكوو ههموو ئادهميزاديكى ترو بهندهى پهرومردگان، خودا مهرايى لهبهركهس ناكاو منهتى لهكهس نيه **{ يُغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ }** كهسيك شياوى ليخوْشبوون بى لى خوْش دهبى و كامهراى دونيا و قيامهتى ددهاتى، **{ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ }** كهسيك شياوى سزادان بى سزاي ددها و توْلهى لى دهستينى، خودا چى بوْ و چوْنى بوْ ئاوا نهنجامى ددها كهس ناتوانى بهرگرى بكا، كهوابى له لوتبهرزى خوْتان دابهزن و به خوْتاندا بچنهوه، نهو بانگهشه و فروفيشاله سوودتان پى ناگهيئى، نهوهى كه سوود بهخشه بوْتان بيروباومرى راستهقينه و برواهيتانه به پهيامى ئيسلامو كردنى كردهوى چاكه!

{ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ } ههر بوْ خودايه خاودنيهتى و دهسهلات و فهريمانپروايى ئاسمانهكان و زموى و نهوى تيباندايه، له ناوياندايه، ههموو بوونهور دروست كراو بهندى نهلقه له گوْى خودانو له ژير ددهسهلات و فهريمانپروايى نهودان، گهراپانهوه ههر بوْلاى خودايه، ههموو بهندهكان زيندوو دهكرينهوهو دهچنهوه بهر قاپى يهزدان، به شيْودهيهكى دادپهرومرانه دادگايى ههموو نادهميزادن دهكاو، ههر كهسه به پى كردار و گوفتارى پاداش و سزاي ددهاتهوه.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَجِبَاءُهُ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَى فَتْرَةٍ مِّنَ الرُّسُلِ أَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِن بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٩﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَتَقَوَّمُوا أَدْخُلُوا رِجْلَكُمْ عَلَى الْغُلَّتِ وَأَتَيْنَاكُمْ مَّا لَمْ يَأْتِ أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٠﴾ يَتَقَوَّمُوا أَدْخُلُوا الْأَرْضَ الْمَقْدَسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿٢١﴾ قَالُوا يَمُوسَى إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَارِينَ وَإِنَّا لَن نَدْخُلُهَا حَتَّى يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِن يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ ﴿٢٢﴾ قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَإِنَّكُمُ عَلَيْهِمُ غَالِبُونَ وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾

۱۹} يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَى فَتْرَةٍ مِّنَ الرُّسُلِ } نهى نههلى كيتاب! باش بزانن كه نهو پيغهمبهردى كه لهسر زمانى پيغهمبهردهكانتانا مزگينيتان پى دراوهو له نامه ئاسمانيهكاندا باسى كراوه هاتووو بوْناوتان، نهويش رهوانهكراوى خوداي مهزن (محمد)ه (صلى الله عليه وسلم) دوا پيغهمبهردو هيج پيغهمبهر نايه له دواى نهو، بهلكوو نهو پشتگيرى پهيامى نهوان دهكاو برواى به ههموويان ههيه و ههموويان به حقه دهمزانى! (محمد) نهو پيغهمبهردهيه: كه له نامه ئاسمانيهكانتانا مزگينيتان دهربارهى دراوهتى، پيغهمبهردهكانتان نيشانهكاني نهويان به ئيوده راگهياندوو، نهو پيغهمبهره پاش تيبهريبوونى ماودهيهكى زور بهسر بچرانو ليپرانى پيغهمبهيراندا نهو هاتوته سهرتان، ماودهيهكى دوورو دريژ تيبهريپوه بهسر له دونيا دمرجوونى عيسادا نهمجار نه نيردراوه، بوْ نهوى پيوستياتى ئايينيتان بوْ روون بكاوهوه، رهورهوى ژيانتان بوْ ديارى بكا.

{^{۲۱} يَا قَوْمِ ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ } نهی نهتهودی نیسرائیل نهی گهل و هوزدهم خودا له کویلایهتی و ژیر دهستهیی رزگاری کردن! سهربهستی و نازادیتان بهدست هینا! پیویسته پاریزگاری نهو دهسکهوته به نرخهی خوتان بکهن! بچنه ناو نهو خاکه پیروژهوه که له بتپهرستی پاک کراوتهوهو بوووته زیدو مهلبهندی پیغمبههران، خودا بو ئیوهی داناوهو کردوویهتی به خاکی نیشتیمانی ئیوه؛ که خاکی فلهستین و شامه، بچنه ناویهوهو دامو دمرگای خوتانی تیدا دابمهزینن و کافرو خودا نهناسانی لی وودمرنیز و خوتان تیدا نیشتهجی بن!!

{وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ} نهکهن ههلهگهپینهوهو واز له یهکتاپهرستی و دادپهروری و ریگای بهختهووری بهینن و روبکهنه بتپهرستی و گیره شیوینی و ستهمکاری و ناشوب گیران، شوین ههواو ههوهس بکهون، چونکه لهم ههلهگهپانهوهوتاندا خهسارتمهندی دونیاو قیامهتانی تیدایه، نهو نیعمهت و بهخششانهی بیتان دراوه له کیستان دهجی نهو خاکه پیروژهی بیتان دراوه؛ که بیکهنه زیدو نیشتیمانی خوتان له پاساوی شوکرو خوداپهرستیتاندا، لیان دمسیندریتهوه له خیر و بهرکهتی بی بهری دهبین.

{^{۲۲} قَالُوا يَا مُوسَى إِن فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ} وتیان: نهی موسا نهو ولات و ههریمهی که ههلمان دهنی بچینه ناویهوه، گهل و هوزیکی جهربهزهو کهتهی تیدان، نادهمیزادهکانیان بالا بهرزو به هیزو به توانا و سامناکن، ههموو پالنهوان و گورز بهدهست بهههلمهت و نهبهردن، نیمه دمرقهتیان نایهین {وَأَنَّا لَن نَدْخُلَهَا حَتَّىٰ يَخْرُجُوا مِنْهَا} نیمه ناجینه ناو نهو شاروه ههتا نهوان چۆلی نهکهن، نهگهر نهوان لی چوونه دمرهوه نهوکاته نیمه دهچینه ناوی!

{فَإِنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ} نهگهر نهوان لی دمریچن نیمه دهچینه ناوی.

{^{۲۳} قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَلَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا} دوو پیاو له نهقیبهکان که ترسی خودایان له دلدا بوو، پهروردرگار نیعمهتی هیدایهت و نیمانی تهواوی پی بهخشی بوون و تهوفیقی دابوون، وتیان: {ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ} تا دمرگای شار لیان بچینه پیشهوه ورهیدنه خوتان و ههلمهت بهرن {فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَابْنِمْ عَلَيْهِمُ غَالِبُونَ} نهگهر ئیوه تا دمرگای شار بویان چوون و خوتان نیشان دان و نامادهبوون شریان لهگهلدا بکهن، نهوه خودا یارمهتیتان دداو بهسهر دوزمنهکانتاندا

{أَن تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ} نهوهتا پیغمبههرمان بو ناردن بو نهوهی نهلین هیچ موزدهدرو ترسینهریکمان نههاوتته ناو، بی ناگا بووین نهوهتا نیستا {فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ} هاتوته ناوتان پیغمبههریک ناوی (محمد) دو دوا پیغمبههره، مزگینی ددا بهوانهی خوداپهرستی دهکهن به بههشت و رهامهندی خودا بهتهمایان دهکا سهرپیچی کهران له دوزه دهرسینن و ریگای راست و دروست نیشان نادهمیزاد ددا. {وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَابِرٌ} پهروردرگار بهسهر ههموو شتیکدا به توانا و دسهلاته.

{^{۲۴} وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ} نهی پیغمبههر! نهوه بو نهتهودی نیسرائیل و ههموو نهوانهی که بانگهوازی توین دهگاتی بگیروهه که موسا به نهتهوهکهی خوی گوت: نهی خهلکینه! یادی نیعمهت و بهخششی خودا بکهنهوه بهسهرتانهوه: که خیر و خۆشی دونیاو قیامهتی پی بهخشیون، لهدهست فیرعهون رزگاری کردن و له ولاتی زولم و ستهمکاری رهوی پی کردن، سهربهستی و نازادی پی بهخشین و له چهوساندنهوهو کویلایهتی دمربازی کردن!

{إِذْ جَعَلْ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ} که زنجیرهی پیغمبههرانی یهک له دوا یهکی تیدا رهوانه کردون، ههر له ئیبراهیمهوه زنجیرهی پیغمبههران له ناو نهواندا نهپچراوه، ودهکوو موسا و هارون و نهوانهی له پیش نهوان و دوا نهوان هاتون ههموو پیغمبههرهکانی بهنو نیسرائیلی دوا موسا به گویرهی تهورات رهفاریان کردووهو کتبی ناسمانی ههموانیان بووه! {وَجَعَلَكُمْ مَلُوكًا} له دوا کویلهیهتی و ژیردهستهی کردوونی به خاوهنی خوتان، له بهندو کوئی چهوساندنهوه رزگاری کردوون، ههر کهسه بوخوی خاوهنی مولک و مال و خیزانی خویهتی..!

{وَأَنَّا كُم مَّا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ} نازو نیعمهتیکی وای پی بهخشیوون که نهیداوه به کهسی تر له و رژگارددا، به تاییهتی ریزو نرخه پی داون، دمریای بو شفق کردن و چهن ریگایهکی بو تیداکردنهوه پییدا رویشتن و له دهستی فیرعهون رزگارتان بوو.

گهزوو گوشتی پهلهووری شیلاقهی بو داباراندن ههوری لهسهر سهر راگرتن؛ بو نهوهی سیبهریان لی بکا، نههمجار که چهزهرتی موسا (سهلامی خودای لی بی) نهو نازو نیعمهتانهی خودای وعبیر هینانهوه، فهرمانی پی کردن که جیهاد بکهن و دزی دوزمن بجهنگین، بهلینی نهوهشی پی دان که خودا یارمهتییان دداو پشتگیریان لی دهکاو پی گوتن:

زالتان دهکا. {وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ} تهو دهکولتان ههر به خودا بئ و پشت به نهو ببهستن نهگهر نئوه برواتان به خودا ههیه و موسولمانن!.

{^{٢٤} قَالُوا يَا مُوسَى إِنَّا لَن نَّذْخُلَهَا أَبَدًا مَا دَامُوا فِيهَا} وتیان: نهی موسا! نئمه ههرگیز لهو شاره نزیک ناکه وینهوه، ههتا نهوانه لهویدا بن نئمه زات ناکهین بچینه ناوی {فَاذْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا إِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ} نهی موسا! نهگهر راست دهکهی و خودا ههرمانی پئ کردووی که جیهادی بۆ بکهی نهوه تۆو خوداکهت بچن بۆ شهر کردن لهگهل نهو عیملاقانهدا، لهگهل نهو زهلام و زهبله لاخ و شانبان و کهته و پالنهوانانهدا، نئمه لیره دادهنشین و جاوهرپی ناکامی شهرکه تانین!

{^{٢٥} قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي} وتی: پهرومردگارم! من تهنها دهسهلاتی خووم و براهکم ههیه، ناتوانم به زور جگه له خووم و براهکم کهسی تر هه نئیم بۆ ههرمانبهرداریت له خووشی و ناخوشتیدا. {فَاْفَرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ} خودایه! من و براهکم لهم ههومه فاسق و سهریچیکه ره جیا بکه رهوه، نهوانه بهم سهریچی کردنانهیان بوون به دوژمنی نئمه، دهی پهرومردگار حوکم بکه له نیوانماندا و ههر کهسه شیایوی جیه له پاداش و سزا با وهری بگری!

{^{٢٦} قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً يَيَهُونَ فِي الْأَرْضِ} ههرمووی: بههوی نهو سهریچی کردنه یان، نهو خاکه پیروزهیان ئی یاساغ و ههدهغهیه؛ بۆ ماوهی چل سال دهبی له بیابان و جوئه وانیدا سههرگردان و سههر ئی شیواو بن، نهزانن له کوپوه هاتوون و بۆ کوئی دهجن. {فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ} نهی موسا! تۆ خهفمت بۆ گهل و نهتهوهی ستهمکار و سهریچیکه ره مهخۆ، دل نارهحمت مه به بۆیان؛ نئیر ماوهی نهو چل ساله نهوانه نهو سهریچییهیان کرد، له ماوهی نهو چل ساله، یان له زیاندا نامینن، یان پیرو که نهفت دهن به کاری جیهاد نایه.

{^{٢٧} وَأَتُوا عَلَيْهِمُ نُبَأَ ابْنِي آدَمَ بِالْحَقِّ} زوربهی زانیانی نیسلام دهلئین: نهو دوو کورده کورپی نادهم بوون، له پشتی نهو پهیدا بوون.. له سفری تهکویندا دهلئ: نهو دوو کورده پهکهه کورپی نادهم بوون پهکیان ناوی قاین یان قابین بووه.

بهلام راهه کههرانی قورنن میژوو نووسه موسولمانانهکان به قابیل و هابیل ناویان بردوون، قابیل بکوژده هابیل کوژراوده بووه واته: نهی محمد! بهسه رههلی کیتاب و هی کهشدا نهو ههواله گرنگه بخوینهوه، ههوالی دوو کوردهکی

قَالُوا يَمْوَسَىٰ إِنَّا لَن نَّذْخُلَهَا أَبَدًا مَا دَامُوا فِيهَا فَاذْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا إِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ ﴿٢٤﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي فَافَرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٥﴾ قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً يَيَهُونَ فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾ وَأَتُوا عَلَيْهِمُ نُبَأَ ابْنِي آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٧﴾ لَئِن بَسَطْتَ إِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لَأَقْتُلَنَّكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبْوَأَ بِلْغِي وَأُنْمِكَ فَتَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾ فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٣٠﴾ فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُورِي سَوَاءَ أَخِيهِ قَالَ يُوتِلَقُ أَعْجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا الْغُرَابِ فَأُوْرِي سَوَاءَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ ﴿٣١﴾

نادهم به شیویهکی راست و دروست بگریهوه و حهقیقهت و راستی نهو روداویدان بۆ شی بکه رهوه، بۆیان شی بکه رهوه که نادهمیزاد سروشت و تهبیعهتی چۆنه، چهند بهیه کهتری حهسوودی دهبن و بهرژه و مندئ تاییهتی خویان دهپهرستن!! {إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا} که ههریه که بیان قوربانیهکیان ناماده کرد، بۆ قبول بوون {فَتُقَبَّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا} قوربانی پهکیکیان که (هابیل) بوو و مرگیرا، بهم جوړه ناگریک له ناسمانه وه هات قوربانیه کهی هابیلی لهگهل خویدا برد به ناسمانا که بهرانیکی ههله و بوو، قبول کرا {وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ} لهوی تریان که قابیل بوو و مرنه گیرا، که قوربانیه کهی بریتی بوو: له ههندی گوئه گهنم و پوش و پهلاش. {قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ} قابیل رهقی ههلسا وتی، مه رج بئ دتهکوژم؛ نئیر ناسنیکی بهرز کردهوه و پئی کیشاو کوشتی! جا که قابیل ههرمشهی له هابیل کرد، هابیل زور به هیواشی وتی {قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ} پهرومردگار خیر و خیرات له تهقواکه و مردهگری، له کهسیک قوربانی قبول دهکا که خو له تاوان

بپاریزی، واته: من تاوانیکم نه کردوه شیایو نهوه به بمکوژی، نه گهر خودا قوربانیه که ی ورنه گرتووی نهوه به خوتدا بجورهوه، بزانه هویه که ی چیه و خوت باش بکه و واز له سه ریچی کردنی خودا بینو ههول بده ته قوای خودا بکه و فه رمانبهرداری فه رمان و جله و گریه کانی به.

{^{۲۸} لَنْ يَسْطُرَ إِلَيَّ يَدُكَ لِتَقْتُلَنِي} خو نه گهر ده ستریزی بکه یه سه رم و بتهوئ بمکوژی {مَا أَنَا بِبَاسِطِ يَدَيَّ إِلَيْكَ لِأَقْتُلَكَ} من ده ستمت بو دریژ ناکه م بو نهوه ی بتکوژم! هه رگیز وه لایمئو نهو کردهوه خرابهت ناده مه وه، چونکه نهو کاره ناشیرینه له گه ل رهوشتی من ناگونجی، ریگا به خو م نادم تاوانی ناوا گه ورده له ده ست بقه ومی، بویه هه رگیز کاری ناوا ناکه م چونکه {إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ} من ده ترسم له خودای بوونه وم، نامه وئ به خوین ریژو تاوانبار بم بینئ! به لگوو خو راده گرم و پاداشی صه برو خو را گریه له خودا داوا ده که م!

{^{۲۹} إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ} من ده مه وئ به م خو پاریزی به م له ده ست دریژی کردنه وه بو سه رت، نه گهر نهو تاوانهت نه نجام دا - بگه ریته مه به گونا هی کوشتنی من و گونا هی تایبه تی خوت، که قوربانیه که ت لی ورنه گرا، نهو کاته، له ناکامی نهو دوو تاوانانه دا {فَتَكُونُ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ} تو ده خری به ناو دوزه خه وه، دوزه خیش سزای هه موو سته مکاری که.

{^{۳۰} فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ} ئینجا پاش نهو هه موو په ندو ناموژگاری به ی هابیل بو قابیلی برای و به هیوای نهوه له نه نجامدانی نهو تاوانه پاشگه ز بیته وه، به لام نه فسی سه رکه شی قابیل روئی خو ی گپراو هانیدا بو کوشتنی برا که ی و نه نجام دانی نهو تاوانه سامنا که ی له پیش چاو جوان و له دلیدا شیرین کرد، ده ستی تاوانی بو دریژ کردو هه لمه تی بی ویزدانانه ی بو برد {فَقَتَلَهُ} هابیلی کوشت و تاوانی سامنا کی نه نجام دا {فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ} جووه ریزی نهوانه ی خه سارتمه ندی دونیا و قیامهت بوون! له دونیادا به سه رکونه کراوی و خه فه تباری و بی هیوایی زیا، له قیامه تیشا له تو له ی نهو تاوانه گه ورده ده خری ته دوزه خه وه به توندترین سزا تو له ی لی ده ستی ندری، چونکه له گه ل هه موو بکوژیک هاویه شه.

نیتر که نه م کاره ساته ی له ده ست قه وما، نهو دیمه نه سامنا که ی به چاو خو ی بینی، به تایبه تی که دیمه نی

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ بَعَدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لُمُسْرِفُونَ ﴿٣١﴾ إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلْفٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ جِزَاءُ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْرَأَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنَ أَتَى اللَّهُ عَقُوبَ رَجِيمٍ ﴿٣٣﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَآتَتْ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَيَفْتَدُوا بِهِ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَا تُقْبَلُ مِنْهُمْ وَهُمْ عَذَابُ أَلِيمٍ ﴿٣٥﴾

ناده میزادی کوژراو زور قیز لی کراو و سامنا که - سه ری لی تیک جوو، نه یزانی چی له جهسته ی برای کوژراوی بکا و نهو دیمه نه له بهر چاوی خو ی لابه ری!

{^{۳۱} قَبَعَتِ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ} خودا قه له ره شه یه کی نارد، له پیش چاوی قابیل ده ستی کرد به هه لکه ندنی زهوی و چالیک هه لگوئی، جا وه کوو ده لئین: نهو قه له ره شه قه له ره شه یه کی تری کوشت و خسته ی ناو چاله که وه، یان لاشه ی قه له ره شه یی بی گیانی بی بوو، یان لهو شوینه لاشه یه کی بالنده ی بی گیانی بینی خسته ی ناو چاله که وه و خو له که ی به سه ردا کرد، تا به ته وای ژیر خاکی کرد {لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُؤَارِي سُوءَ أَخِيهِ} بو نهوه ی پیشان قابیلی بدا: که چون جهسته ی بی گیانی برا که ی بشاریته وه، که نه مه ی بینی هاواری کردو: {قَالَ يَا وَيْلَتَا} وتی: ئای هاوار بو خو م قور به سه ر خو م! داماو هیج نه دیو و لیقه و ماو خو م!

{أَعْجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا الْغُرَابِ}؟؟ نایا من نه متوانی وه کوو نه م قه له ره شه یه بکه م؟ زانست و هیژو توانای عه قلیم نه گه یسته ناستی عه قل و هو شی نهو قه له ره شه یه؟؟ هینده

لهسه رخۆ و میانهره و بن، که چی پیاو کوژ و توندرویشن له کوشتندا، سنوور شکین و دلره قن، له نه نجامدانی تاواندا.

﴿۳۳﴾ إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا { دربارهی هاتنه خواره و دی نه نایه ته ئیمامی موسلیم و بوخاری له نه نه سه وه ده گیر نه وه ده لئ: جهند که سیک له خیلای عوکل و عورپنه، هاتنه خزمهت پیغه مبه (صلی الله علیه و سلم) دربارهی ئیسلام قسه و ناخاوتنیان نه نجام داو و یستیان فیتری ته عالی می نایین بن، به لام پاش ماوه یه که ناو و هه وای مه دینه یان پی نه که هت پیغه مبه (صلی الله علیه و سلم) بریک و شترو شوانیکی و ده گهل خستن و ناردنی بو دهشت بو نه وای له وای شیری و شتره کان بخونه وه و تهن دروستیان باش ببی! که چوونه دمری مه دینه و گه یشتینه نه و خره به ردا و ییه ی که پیی ده گوتری: نه لحه ره له ئیسلام په شیمان بوونه وه و شوانه که یان کوشت و هه تکیشیان کرد و و شتره کانیشیان بردن، نه هه واه به پیغه مبه (صلی الله علیه و سلم) گه یشته وه، مه فرزه یه کی بو دمر کردن و ده ستگیر کران و هیانانیان نه وه خزمهت پیغه مبه (صلی الله علیه و سلم) فهرانیدا جاویان هه لکوئین، ده ست و قاجیان راست و چه پ برین و فریایان دانه ناو خره به ردا و ییه که وه له دهره وای شار که پیی ده گوتری نه لحه ره ئیتر نه نایه ته هاته خوارئ.

بریکیش ده لئین: نه نایه ته دربارهی که سو و کاری هیلالی کوری عوویمیری نه لئه سه له می هاتوته خوارئ که له نیوان هیلال و پیغه مبه ردا په یمان و به لئین هه بوو: که هه که سیک به هه ری می نه واند هات بو خزمهت پیغه مبه ر ریگه ی ئی نه گرن، که چی رۆژیک گرو هیک له هۆزی (که نانه) به مه به ستی موسولمان بوون ده هاتن بو خزمهت پیغه مبه رو به و ناوچه یه دا تیپه ر ده بوون و (هیلال) یش له مال نه بوو خزمهکانی هیلال ریگایان ئی گرتن و کوشتنیان و مال و سامانه کهشیان بردن.

بریکیش ده لئین: نه نایه ته دربارهی هۆزیک نه هلی کیتاب هاتوته خوارئ که له نیوان نه وان و پیغه مبه ردا عه ه دو په یمان هه بووه، به لام نه وه هۆزه نامه ر دیان کردو و په یمانه که یان هه لوه شانده وه ریگه یان له موسولمانان گرت... به هه ر حال ده گونجی هۆکاری هاتنه خواره وای نایه ته که جهند هۆکاریک بن، هه ر که سیک ره وشتی دزایه تی کردنی خودا و پیغه مبه ری تی دا بن بیگریته وه جا نه و که سانه کافر بن یا موسولمان بن، نه گه ر نایه ته که دربارهی کافره کان

بن می شکم نه مزانی و ده کوو نه وه هه لئ و که هت بکه م؟؟ ﴿فَأَوَارِي سَوْءَةً أَخِي﴾ جهسته ی شیویندراو و قیزه ون سامناکی براکه م دا پۆشم؟ ئیتر نه می ش هات چالیک ی هه لکه ندو جهسته ی براکه ی تی خست و گله که ی به سه ردا دایه وه و ژیر خاکی کردو و ﴿فَأَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ﴾ ئیتر به ته وای له کوشتنی براکه ی په شیمان بووه وه؛ به لام تازه چ سوود؟؟ نه م په شیمان بوونه وه هه لو یستی هه مو و تاوانباریکه: که تاوانیک نه نجام ده داو پاشان په شیمان ده بیته وه؛ به لام دیاره قابیل توبه ی ئی و مر نه گیراوه.

﴿مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ﴾ به هوی نه نجامدانی نه م تاوانه سامناکه: که قابیل به رامبه ر برای خۆی کردی، به نا ره وای سته مکارانه هابیلی برای کوشت ﴿كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا﴾ یاسای تۆله ستانده وه ی کوشتنمان داناوه، له سه ر نه ته وه ی ئیسرائیل مان فهرز کرد، که هه رکه سی ناده میزادیک به بی حه ق بکوژی به بی نه وه ی تاوانیک ی کردبی که شیای کوشتن بی، به بی نه وه ی ناژاوه و ناشوبی له سه ر زه وی به رپا کردبی بیکوژی نه وه تاوانی زۆر گه ورده ی، و ده کوو نه وه وایه: هه مو و ناده میزادی سه ر زه وی کوشتن، چونکه لای خودا جیا وازی نیه له نیوان نه م مروف تا نه و مروف، ده ست دریزی کردن بو سه ر ناده میزادیک ده ست دریزی کردنه بو سه ر هه مو و کۆمه لگای ناده میزاد، چونکه که سیک پرکی شئ نه وه بکا ناده میزادیک بکوژی و به رده وای بزانی، و ده کوو نه وه وایه: کوشتنی هه مو و ناده میزاد به رده وای بزانی!

﴿وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا﴾ واته: که سیک ببیته هۆی دمر باز بوونی گیانی ناده میزادیک له مردن، و ده کوو نه وه وایه: هه مو و ناده میزادی له مردن رزگار کردبی، چونکه نه و شته ی پالی پیوه ناوه ناده میزادیک له مردن رزگار بکا، دلسۆزی و ره حم و ریزگرتنی گیانی ناده میزاده و پابه ندبوونه به فهران و جله و گیریه کانی شه ریعه ت، ﴿وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولُنَا بِالْبَيِّنَاتِ﴾ بیگومان پیغه مبه رانی ئیمه به به لگه ی ناشکراوه هاتوونه ناویان و بانگه وازیان کردوون و ریگه ی راست و چه وتیان بو دیاری کردوون، ﴿ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ بَعْدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ﴾ که چی زۆربه ی زوریان و پرای نه وه هه مو و بانگه وازی و پی راگه یان دانه، پاش نه وه هه مو و به لگه و نیشانانه، سه رباری نه وه هه مو و په ندو نامۆزگاری کردنه، له باتی نه وه ی ره وشتیان به رز بی و دل نه رم و هی دی و

ئەنجاميان داودو بناخەى كۆمەئيان پى وە لەرزە خستوووە
ئەمەن و ئاسایشى ھاوڵاتیانیان شلەقاندوووە كارو كاسپیان لە
خەلكى تىك داودو بازرگانیان راگرتوووە.

{^{٢٤} إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْدِرُوا عَلَيْهِمْ} مەگەر ئەوانە
نەبێ كە لە پێش ئەوەدا دەستگیر بكرێن تۆبە دەكەن و لە
كارەكەیان پەشیمان دەبنەووە وازدێنن؛ ئەوانە
تۆلەستاندنیان لەسەر لا دەچێ، بەمەرجێ تۆبەكردنەكەیان
بەرست بێ و فرتو فێلى تیدا نەبێ و بۆ خو دەرباز كردن
نەبێ، {فَاغْلُظْ أِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ} باش بزانن كە خودا
لێخۆشبوو، ئەگەر تۆبە بكەن خودا لێتان خۆش دەبێ و
تاوانەكانیان دەسپێتەو، خودا بە رحەم و میهرەبانە.

{^{٢٥} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ} ئەى ئەو كەسانەى بپرواتان
هێناو بە خودایەتى خودا و پیغەمبەرایەتى (محمد) خۆتان
بپاریزن لە سزای خودا، شتێك مەكەن خودا لە خۆتان
برەنجێنن، پابەندى فەرمان و جلەوگیریهكانى بن {وَاتَّقُوا إِلَهَ
الرَّسِيلَةِ} هەول بەدەن لە یەزدان نزیك ببەنەو بە تاعەت و
خودا پەرستى، شتێك بكەن جیگای رەزامەندى پەرەمردگار
بێ و بە مرادتان بگەیهێنێ و بە بەهەشت شادمانتان بکا!

{وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ} لە رێگای خودادا جیهاد بكەن، تێبكوژن
بەرگری لە ئایین بكەن، خەلك هەلبێنن بۆ خوداپەرستى،
جیهاد لەگەڵ نەفسى خۆتاندا بكەن، مەهێلن سەرکەشانه پەل
بهاوێ، رای بێنن لەسەر ویزدان و دادپەروردی و لە هەموو
شوێن و كاتێكدا جاودێرى بكەن، جیهاد بكەن لەگەڵ دوژمنی
مەن و خۆتاندا، خۆتان ماندوو بكەن لە جەنگان لەگەڵیاندا و
مەهێلن ببەنە كۆسپ لەبەردەم بانگەوازی ئیسلامیدا {لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ} بەلكوو رزگارتان بێ و بە مراد بگەن، كامەرانی
دونیا و قیامەت بەدەست بێنن.

{^{٢٦} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِثْلَ مَا
لَيْسُوا بِهِ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَا تُقْبَلُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ}
بێگومان ئەوانەى ئینکاری خودایەتى خودا دەكەن، جگە لە
خودا شتى تر دەپەرستن؛ وەكوو گوێرەكە و بتو لەسەر ئەو
حالتە گومراپیه دەمرن ئەگەر هەرچی لەسەر زەوى هەیه
ملكى ئەوان بێ و ئەوەندەى تریشى لەگەڵدا بێ و بیانەوێ
بیکەن بە سوپەر و خۆیانى پى لە سزای رۆژى قیامەت رزگار
بكەن و خۆیانى پى بكرنەو، ئەووە لێیان وەرناگیرێ و لێیان
قبوول ناكړی، بەلكوو خودا سزای بە ئیشیان دەدا و تۆلەى
دادپەروردانەیان لى دەستێنێ.

هاتبێتە خوارى ئەووە عیبرەت بە گشتى وشەكەیه نەك بە
تایبەتى ھۆكارەكە. ئەم ئایەتە ئایەتى (محاربه)ى پى دەلێن؛
واتە: دزایەتى كردن و سەربێجیكردن بە جوړێك كە تاوانى
كوفر رێگە گرتن و ریبوار ترساندن و ئازاوەگێران و ناشوب
بەرپا كردن بگرتەو، چونكە ئەم تاوانە (تاوانى دزایەتى
كردنى خودا و پیغەمبەر) تاوانیکە ناشتى كۆمەلگا
دەشیوێنێ و لەرزە بە پایەكانى كۆمەلگا دەخا و ترسو و لەرزو
دلەراوێ لە ناو خەلكیدا بلاو دەكاتەو؛ بۆیه پەرەمردگار
سزای توندی بۆ ئەنجامدەرانى داناو، ئەوەتا: سزای ئەو دژە
یاسایانە (المحاربين)ى بە تەرتیب و تەوزیع داناو و
دەفەرموئ: {إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ} واتە:
سزاو تۆلەیی كە بە پێى تاوانى ئەو كەسانە بێ كە لەگەڵ
خودادا شەر دەكەن و بە گز پیغەمبەرى خودادا دەچن و شەرى
لەگەڵ دەكەن و هیزو توانای بەرگریان لە خۆیان بۆ دەكړی
چەك و تەقەمەنى پێویستیان هەیه، رێگە لە ریبواران دەگرن،
دەست درێژى دەكەنە سەر مال و گیانى موسولمانان {وَيَسْعَوْنَ
فِي الْأَرْضِ فَسَادًا} هەول دەدەن ناشوب و ئازاوە یگێرن، لە ناو
ولادتاشوب و خراپە بەرپا بكەن، لەسەر رووی زەوى
چەتەیی ئەنجام دەدەن، خەلك دەكوژن، ریبواران رووت
دەكەنەو ئەوانە سزاو تۆلەیان ئەووە {أَنْ يُقْتَلُوا} واتە:
سزایەكى وا كە شایستەى ئەمانە بێ، ئەووە: كە بكوژرێن.
واتە: ئەگەر خەلكیان كوشت دەكوژرێنەو، تەنانەت ئەگەر
كەس و كارى كوژراوەكەش لێى خۆش بین یان بە خۆین رازی
بن هەردەبێ بكوژرێتەو {أَوْ يُصَلَّبُوا} ئەگەر وێرەى كوشتن
سامانیان لە خەلكى ستانددبوو، وێرەى كوشتنەو هەبێ بۆ
عیبرەت بكرێن بە دارا و هەل بواسرێن {أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ
وَأَرْجُلُهُمْ مِّنْ خِلَافٍ} ئەگەر هەر مال و سامانیان لە خەلكى
ستانددبوو دەست و قاچیان راست و چەپ دەبێردرێن {أَوْ يُنْفَوْا
مِنَ الْأَرْضِ} ئەگەر هەر خەلكیان ترسانددبوو، هیچ كام لە
تاوانى كوشتن و مال ستانددنیان ئەنجام نەداوو، ئەووە لەم
شارەو بۆ ئەو شار دەربەدەر بكرێن.

{ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا} ئەو سزاو تۆلەو هەلواسین و
دەركردنە ریسواكردن و تۆلەو سزادانیان لە دونیادا بۆ ئەو
كەسى تر بیر لەو جوړە تاوانە نەكاتەو و بترسێن و زەندەقیان
بچێ، وێرەى ئەو سزا توندو سامناكەى دنیا {وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
عَذَابٌ عَظِيمٌ} لە قیامەتیشدا سزای بە ئیش و ترسناكى
دۆزەخیان بۆ نامادە كراو لە تۆلەى ئەو تاوانە خەتەرناكەى

﴿يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ الثَّارِ﴾ ناواته خوازی نهومن که له دۆزهخ دمریجن و رزگاریان ببی به لام {وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنْهَا} نهوانه دمرناچن، بویان ناکرئ له ناو دۆزهخ دمریجن، ناواته خوازی و هاوارو ههولدانیان بۆ دمرچوون له ناو ناگر بی سوودهو ههر تیییدا دهمیننه وه {وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ} نهوانه له ویدا سزای بهردهوامو نهبراویمیان ههیه، نه لهسهریان لا دهچی نه نهوانیش لیی دمردهچن، بۆ ههتا ههتایه دۆزهخ مال و شوینی ههوانه ی نهوانه.

﴿السَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ﴾ پیاوی دزو نافرتهی دز حوکمهکهیان نهوهیه که بۆتان دهخویندریتتهوه، سزای تاوانهکانیانانتان بۆ دیاری دهکهین، {فَاقْطِعُوا أَيْدِيَهُمَا} دهستیان بپرن، ودهکوو چۆن دهستی ناژاوگیرو چهته و ریگر دهبپرن! بهبیی حوکمی ئهم نایهته ههرکهسی - پیاو بی یان نافرته - دزی بکاو لهسهری بچهسپن مهرجی دزیتهی تیییدا بیته چی، دهستی راستی له جوموژگهوه دهبپردی، نهگهر دزییهکهی دووباره کردهوه قاجی چهپی دهبپردی، له قاپههقهیهوه! ئهمجار دهستی چهپی، ئهمجار قاجی راستی، نهگهر ههر وازی له دزی نههیناو تهمی نهبوو بهند دهکری!

{جَزَاءُ بِمَا كَسَبَا} برینی دهستی پیاو و نافرتهی دز، تۆله و سزای کردموهکهیانه، چونکه دهستدریزیان کردۆته سهر مالی خهلك، {لِكُلِّا مِّنَ اللّٰهِ} ریسوا کردن و پهند پیدان و تهمی کردن له خوداو بویان، بۆ نهوهی جاریکی تر ههول نهدهن نهو تاوانه دووباره بکهنهوه؛ ههروهها پهندو ناموژگارییه بۆ خهلكی تریش که خۆ لهو تاوانه بپاریزن.

{وَاللّٰهُ غَزِيْرٌ حَكِيْمٌ} پهرومردگار به تواناو بالا دهسته بۆ جبهجی کردنی فهرومانهکانی، چۆنی بوئ ناوا یاسا دمردهکا، به هیزو توانایه بۆ تۆله سهندنهوه لهوانه ی تاوانی دزی نهنجام دهدن، دانایه له یاسا داناندا، شهرعو یاسایهک دانانی که بهرزهوهندی گهل و ولاتی تیییدا نهبی.

﴿فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ﴾ جا کهسیک دوی نهنجامدانی تاوانی دزی پهشیمان بووهوهو تۆبهی کردو ماله دزراوهکه، یان نرخهکهی گپراهیهوه بۆ خاوهنهکهی، ههلوپستی خۆی گۆری و رهوشتی خۆی پاک کردهوهو به خۆیدا جووهوه، برپاریدا جاریکی تر نهگهریتتهوه بۆ سهر نهو تاوانه نهوه {فَبِإِذْنِ اللّٰهِ يُتَوَبُّ عَلَيْهِ إِذْ اللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ} بیگومان خودا تۆبهکهی ئی ورمدهگری و لیی خوش دهبی، چونکه پهرومردگار لیخۆش بوونی زۆرهو بهرحهم و بهزییه.

يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ الثَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنْهَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٢٧﴾ وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءُ بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ غَزِيْرٌ حَكِيْمٌ ﴿٢٨﴾ فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللّٰهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٢٩﴾ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللّٰهَ لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالأَرْضِ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَآءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَآءُ وَاللّٰهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٣٠﴾ يٰٓأَيُّهَا الرُّسُوْلُ لَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَقْوَامِهِمْ وَاتُّمِّنُوا قُلُوْبُهُمْ وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّاعُونَ لِقَوْمٍ ءَاخِرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ يَحْزَنُونَ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللّٰهَ لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالأَرْضِ يَقُولُونَ إِنَّا أَوْثِقْنَاكَ مِنَ الْكُفْرِ وَلَآ تَقُوْلُ مَا تَقُوْلُ وَتَقُوْلُ مَا تَشَآءُ وَمَنْ يُرِدِ اللّٰهُ فِتْنَتَهُ فَلَنُفْلِكَ لَهُ مِنَ اللّٰهِ شَيْءٌ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللّٰهُ أَنْ يَهْدِ قُلُوْبُهُمْ هُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿٣١﴾

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللّٰهَ لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالأَرْضِ﴾ بۆتۆ نازانی ئه ی بیغهمهبر؟ یان ئه ی نهو کهسه ی بانگهوازی ئیسلام بلاو دهکهیتتهوه! بۆ تۆ نازانی: که خودا خاوهنی ههرچی له ناسمان و زهویدایه؟ ههمووی موئکی نهوهو به ویستو حیکمهتی خۆی ههلیان دهسوپینی، بهو پهری عهالهتکاری و رحهم و بهزیمی کاروباریان تیییدا نهنجام دهدا، کهس نیه بتوانی رهخنه ی بگری و بییته لهمهپر لهبهردهم ویستو ئیرادهیدا.

{يُعَذِّبُ مَنْ يَشَآءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَآءُ} ههرکهسیک شیای سزا بی نهگهر ویستی سزای دهدا و کهس نیه بلئی نابی سزای بدهی، نازمروشی ئی بی لیی خوش دهبی، کهس نیه بتوانی بلئی نابی لیی خوش بی!!

{وَاللّٰهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ} پهرومردگار بهسهر ههموو شتیکیا به تواناو خاوهن دهسهلاته، دهتوانی سزای تاوانباران بدا دهتوانی لییان خوش بی.

﴿يٰٓأَيُّهَا الرُّسُوْلُ﴾ ئه ی رهوانهکراو بۆ سهر گشت نادهمیزا! {لَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ} تۆ خهفهتبار ناکا،

واته: خەم مەخۆ گۆی مەدە بەوانەى كە بى پرۆان، بۆ كوفىر
 شانيان دەخۆرى و ئەلقە لەگۆی كوفىر و نامادەن هەنگاو
 بەهەنگاو پەپرەوى بەرنامەكەى بكەن، بە دلخۆشیەوه بەپر
 بانگەوازەكەىەوه دەچن، هەر هەلیان بۆ هەلبكەوى كوفىر
 خۆیان دەرەخەن و پال دەدەن بە دۆزمنانى نىسلامەوه، {مَنْ
 الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَفْوَهِهِمْ} لەوانەن كە دوو پروون، بەدەم دەلین:
 ئیمە برۆمان بە پەيامى نىسلام هەیه، بەلام {وَلَمْ تُؤْمِن
 قُلُوبُهُمْ} دلان برۆای نەکردوو؛ ئەو ئیمانەى بە زوبان
 ئیدىعەى دەكەن لەدلایندا نیه، هەرودەها {وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا}
 ئەوانەش كە جوولەكەن، هەردوو تاقەكە دۆزمنى
 راستەقینەى نىسلام و موسولمانان، ئەوانە {سَمَاعُونَ
 لِلْكَذِبِ} زۆر گۆی گرن بۆ درۆ دەلسەو برۆیان بەو
 درۆیانە هەیه: كە مالم و سەرۆكەكانیان هەلیان دەبەستن
 دەربارەى پیغەمبەر و لەبارەى ئەكامى نایینى خۆیانەوه، كە
 بەنارمەزووى خۆیان گۆرانكارىیان تیدا دەكەن. {سَمَاعُونَ لِقَوْمٍ
 آخِرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ} قەسە زۆر دەبیستن لەتۆ ئەى پیغەمبەر!
 لەبەر خاترى كۆمەلێكى ترو بۆئەوهى قەسەكانت بۆ ئەوان
 بگێرێنەوه: كە بەفەرت و فیل و پیلان بۆ خۆیان، واتە: ئەو
 سەرۆك و پیلان گێرانە نایەنە كۆر و مەجلىسى تۆه جاپان
 ناوێرن یان بیزیان نایە، بەلام هەالگرو جاسووس لەخەلكى
 تر دەنێرن، كە {يَخْرُقُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ} گۆرانكارى لە
 وشە و رستەكانى تەوراتدا دەكەن، دواى ئەوهى پەرورەدگار
 هەموو ئەو وشە و رستانەى لەشوینى خۆى داناوه و حەرامى
 بە حەرام دەستنیشان كردوو و حەلالى ئى بە حەلال داناوه،
 كەچى ئەوان بە ئەنقەست دەستكارىیان كردوو و گۆرانكارى
 تیدا دەكەن، {يَقُولُونَ} دەلین: بەوانەى كە دەیانێرن بۆلاى
 پیغەمبەر (صلی اللہ علیہ وسلم) كە پرسىارى حوكمى
 زیناكەرى موحەسەنى ئى بكەن، پێیان دەلین: {إِنْ أُرِيتُمْ هَذَا}
 ئەگەر لەلایەن (محمد) هەو هتواتان پێدرا بە جەلدە لێدان و
 روو رەشكردن لەباتى رەجەم، ئەوه {فَخَذُوهُ} ئەوه وەرى
 بگرن و پێى رازى بن، {وَإِنْ لَّمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوا} ئەگەر ئەو
 هتوایەى بۆ نەدان و رەجەم كردنى بۆ بریاردان، ئەوه بترسن لە
 قبوول كردنى و پێى رازى مەبن و رەتى بكەنەوه! {وَمَنْ يُرِدِ
 اللَّهُ فِتْنَةً} كەسێك وىستى خودا وابوو: كە تاقى بكاتەوه؛
 تاقىكردنەوهكەش كوفىر و گومراپیهكەى دەرخیست، وەكوو
 چۆن ناگرو بۆتە غەل و غەشى ئالتوون دیارى دەكەن، ئەویش
 ئاوا كوفىر و گومراپیهكەى دەرکەوت.

سَمْعُونَ لِلْكَذِبِ أَكَلُونَ لِلسُّخْتِ فَإِنْ جَاءُوكَ
 فَاحْكُم بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ وَإِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ
 يَصْرُوكَ شَيْئًا وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ
 إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿١٢﴾ وَكَيْفَ يُحْكِمُكَ وَعِنْدَهُمُ
 التَّوْرَةُ فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ
 وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا
 هُدًى وَنُورٌ يُحْكَمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ
 هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا مِنْ كِتَابِ
 اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ
 وَآخِشَوْنَ وَلَا تَتَّبِعُوا بِآيَاتِي مَنًّا قَلِيلًا وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ
 بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿١٤﴾ وَكُنَّا عَلَيْهِمْ
 فِيهَا أَنْ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْمِيتَ بِالْمِيتِ وَالْأَنفَ
 بِالْأَنفِ وَالْأَذُنَ بِالْأَذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ وَالْجُرُوحَ
 قِصَاصٌ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارٌ لَهُ وَمَنْ
 لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٥﴾

{فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا} ئەتۆ ئەى پیغەمبەر! هیچ
 دەسلەلاتیكت نیهىە بتوانى ئەو حالەى بگۆرى لە گومراپیهوه
 بیخەیه سەر حالى هیدایەت، وەكوو چۆن ناتوانى مس بگۆرى
 بە ئالتوون، چونكە سوننەتى خودا دەربارەى كونهى
 نینسانەكە نەگۆرە، وەكوو چۆن كانهكانى زەوى نەگۆرن.
 {وَأُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يُطَهِّرَ قُلُوبَهُمْ} بێگومان ئەوانە
 ئەو كەسانەن كە فیتنەى و ناژاوەگێریان كەشتوتە
 ئەندازمەك گومراپى بووتە سروشت و تێكەلاوى خوین و
 گۆشتیان بووه، بە جۆریك كە ئیرادەى خودا پەيودەندى
 بەوهوه نەبەستوو كە پاكیان بكاتەوه و بیانخاتە سەر رێگای
 هیدایەت، {لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ} لە دونیادا بەشیان ریسواپیه،
 بەوه كە نامەردى و درۆزنیان دەرەكەوى، هەمیشە سەر
 شۆر و چاوەرەو ژێرن، ریسواپى دووڕووێكان لەم روودوه كە
 درۆزنیەكەیان لای پیغەمبەر (صلی اللہ علیہ وسلم) ناشكرا
 بووه و ترسى كوشتن و تۆلە ئى سەندنەوهیان هەیه، ریسواپى
 جوولەكەكانیش لەوهداپە: كە شارەندەوى دەقەكەى تەوراتیان
 ئى ناشكرا بووه دەربارەى حەددى زیناكەرى موحەسەن كە

ذَلِكَ} پاشان پشت ههَل دهكهن و روو له حوكمی تۆ
 ومرده گپرن، له گهَل نه وهشدا كه دمزان حوكمه كهی تۆش
 وهكوو برپاره كهی تهورات وایه، {وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ} نهوانه
 ههركیز موسولمان نابن، یان نهوانه برپایان به تهورات نیه،
 كه كتیبی خۆیانه و لافی نهوه ئی دهمن كه گوايه پابه ندینی.
 {۴۴} إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ} نیمه تهوراتمان نارد
 خوارئ بۆ سهر موسا رینمویی و شارمزایی کردنی تیدا بوو بۆ
 نهتهوهی ئیسرائیل، هه موو حوکم و نهرك و پئویستییه کانی
 سهر شانین تیدا روون کراوتهوه یه کتاپه رستی و نهركی
 پیغه مبهرايه تی و چۆنیه تی رۆزی قیامه تی تیدا شی
 کراوتهوه، تهوراتمان بۆ ناردنه خوارئ، {يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ
 الَّذِينَ أَسْلَمُوا} بۆ نهوهی نهو پیغه مبهرايهی كه گهردنه كچی
 فه رمانی خودان و موسولمانن حوكمی پئ بكن، نهو
 پیغه مبهرايهی كه به پاك و خاوینی نایینی خودایان به
 گه له كانیان گه یاند، به دلسۆزی و لیپرا نهوه تیکۆشان، راستالانه
 خودا په رستیان کردوه، مبهست نهو پیغه مبهرايهی: كه له
 رۆژگاری هه زه رتی موسا دواي نهو تا هه زه رتی عیسا رهوانه
 کراون! سه لامی خودا له پیغه مبهری خۆمان و له وانیش بئ.
 ئیبنولنه نباری ده لئ: (الَّذِينَ أَسْلَمُوا) سیفه تی کاشیقه یه، بۆ
 به یانی حاله، واته: به سروشت هه موو پیغه مبهری!
 موسولمانه، نهك صیفه تی ناسایی، كه بۆ حیا کردنه وهی
 كه سیكه له كه سیکی تر، كه له شوی نه دا مهفهومه
 مه خالیفه كهی ناوای ئی دئ كه هه ندئ پیغه مبهر موسولمان
 نین، چونكه ناگونجی پیغه مبهر هه بن موسولمان نه بن؛
 {لِلَّذِينَ هَادُوا} پیغه مبهران حوکم به تهورات بكن بۆ
 به رژه وهندی جووله كه كان، تهورات یاساو شه ریعه تیکی
 تایبه ته به نهتهوهی ئیسرائیل و گشتی نیه بۆ هه موو كهس و
 گشت کات و شوینیک، داوود و سولیمان و عیسا حوکمیان به
 تهورات کردوه، {وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَنْبِيَاءُ} ههروها بۆ نهوهی
 ره بهن و پیاو چاكه كانیان كه نهوهی هاروونن حوكمی پئ
 بكن.. مبهست به (وَالرَّبَّانِيُّونَ) زاناو داناكانیانن كه زیرهك و
 لیزانن له سیاست و به رژه و بردنی کاروباری خه لگی و
 پاراستنی به رژه وهندییه كانیان! مبهستیش به (الْأَنْبِيَاءُ) زاناو
 خواپه رست و راستالانه كانیان! نهوانه ی حوکمیان به تهورات
 کردوه {بِمَا اسْتَحْفَظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ} حوکمیان به تهورات
 کردوه به هۆی نهوهوه: كه زانیاری تهوراتیان پئ سپی دراوه و
 به نهمین دانراون له سه ری و داوایان ئی کراوه: پاریزگاری

له ویدا رهجم کردنه به لام نهوان کردبوویانه جهلده و
 روو پش کردن {وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ} له قیامه تیشا
 سزای گه ووه ترسناک و به ئیشیان ههیه، كه ناگری دۆزه خه و
 سوتهمه نیه كهی ناده میزاد و بت و صه نه مه كانیان.

{۴۵} سَمَاعُونَ لِلْكَذِبِ} زۆر گوئیان بۆ درۆ راده گرت و برپایان
 پئ دهمردو بلاویان دهمردوه {أَكَا لَرْنِ لِلْسُّحْرِ} زۆریان مالی
 هه رام ده خوارد کۆیان له خواردنی ههچ هه رامیک
 نه دهمردوه، به رتیلیان ومرده گرت، پارهی گه وادی و نامووس
 فروشییان ومرده گرت، ههقی نهسپ په رینی و جوانه گا
 په رینی و نیری په رینیان ومرده گرت، به های عه رقه و گوشتی
 مردار موه بوویان ده خوارد له ههچ کاریکی هه رام سللیان
 نه دهمردوه! {فَإِنْ جَاؤُكَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ}
 نه گهر جووله كه كان هاتنه لات بۆ حوکم کردن له ناویاندا، تۆ
 بۆخۆت سه رپشك به برپاریان بۆ بده و حوکمیان بۆ دهمرکه،
 یان پشتیان ئی ههَل بکه و وهلامیان مه دهمروه، بابچن لای
 مال و سه رۆكه کانی خۆیان حوکم و مربرگرن، شایانی باسه، كه
 نه م سه رپشکیه بۆ نهوانه یه: كه نه هلی نیمه نین، نه هلی
 نیمه نه گهر حوکمیان هینا بۆ لای موسولمانان پئویسته
 برپاری شه ریعیان بۆ بدرئ. {وَأَنْ أَحْكُم بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ}
 نه وهتا: له سه ر پیغه مبهری پئویست کردوه كه حوکم و
 برپاریان بۆ بدا به گویره ی قورنان؟! له وهلامدا ده لئین: نه م
 نایه ته ی ئیره كه پیغه مبهر (صلى الله عليه وسلم) تیدا
 سه رپشكه، تایبه ته به نهوانه كه عه قدو په یمانی نیمه یان
 له گهَل نه به سترابن. {وَأِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرُّوكَ شَيْئًا} نه ی
 پیغه مبهر! نه گهر نهو لایه نهت هه لئبژارد كه حوکمیان بۆ
 نه ده ی و برپاریان بۆ دهمرکه ی، نهوه دلنایه كه ناتوان ههچ
 زیانیکت پئ بگه یه نن و خودا له پیلان و دهست دریزی نهوان
 ده تپاریزی! {وَأِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ} نه گهر نهومت
 هه لئبژارد كه حوکم و برپاریان بۆ دهمرکه ی برپاری عادلانیهان
 بۆ دهمرکه، به پئی قورنان حوکمیان بکه {إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
 الْمُسْلِمِينَ} بیگومان خودا دادپه روهرو ری رهوانی شه ریعه تی
 ئیسلامی خوش دهوین.

{۴۶} وَكَيْفَ يُحْكُمُونَك} نهوه چۆنه تۆ دهكهن به دادپه روهرو
 برپار به دهست له روداو یكدا وهكوو رووداوی دوو زینا كهره
 جووله كه كه {وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَةُ فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ} خۆ لای خۆیان
 تهوراتیان له بهر دهست دایه و شه ریعه ت و حوکمی خودا
 دهمراره ی نهو روداوه ناشکراو نمایانه، {ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ

بکەن.. {وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ} پێشینه صالحه‌کانیان پارێزگاری ته‌وراتیان ده‌کردوو چاودێری نه‌وانه‌ بوون که ده‌ستکاری ته‌وراتیان ده‌کردو ره‌خنه‌یان لێ ده‌گرتن شایه‌تیان دهدا که حوکمه‌کانی حه‌ق و راستن.

{فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَخَشَوُا اللَّهَ} واته‌: که حال و رووداو نه‌وه‌ بێ که باس کراو ئیوه‌ش ددانی پێدا ده‌نێن و نینکاری ناکه‌ن، ده‌ی له‌ گه‌ڕۆی جووله‌که‌کان مه‌ترسێن، له‌به‌ره‌خاتری بته‌مه‌اله‌ و پیاو مافوله‌کانیان حوکمی ته‌ورات مه‌شارنه‌وه‌، بۆ مه‌به‌ستی تاییبه‌تی خۆتان و ده‌ستکه‌وتی ماددی له‌و خه‌لکه‌، گۆرانکاری له‌ ده‌قه‌کانیدا مه‌که‌ن؛ ته‌نیا له‌ من بترسێن: که په‌ره‌مردگارو به‌ده‌یه‌نه‌رتانم، وه‌فا به‌ عه‌هدو به‌ئێنی خۆتان بکەن که به‌ منتان داوه‌، شوێن هه‌لس و که‌وتی زانا پێشینه‌کانتان بکه‌ون پارێزگاری ته‌ورات بکەن و پایه‌ندی فه‌رمان و جله‌وگه‌ریه‌کانی بن؛ که پێتان ده‌لێ: شوێن پیغه‌مبه‌ری نیسه‌لام بکه‌ون و ئیمانی پێ بێنن باش بزانه‌ هه‌موو سوود و زیانی که به‌ده‌ست منه‌، جله‌وی هه‌موو شتی که به‌ده‌ستی خوده‌تی منه‌ {وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا} واز له‌ شیکردنه‌وه‌و گه‌یاندن و کاربیکردنی ته‌ورات مه‌هێنن، حوکمه‌کانی مه‌شارنه‌وه‌و گۆرانکاری تێدا مه‌که‌ن، بۆ به‌ده‌ست هه‌ینانی ده‌ستکه‌وتیکی دونیایی بێ بایه‌خ وه‌کوو به‌رتیل و پله‌و پایه‌ و نافه‌رین کردن لێتان، له‌ پاساوی گۆڕین و ژێر لێو خستنی حوکمه‌کانی ته‌وراتدا! {وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ} هه‌رکه‌سی که حوکم و بڕیار له‌ شه‌ریعه‌تی خودا وهرنه‌گرێ و به‌ پێی کتییی نێردراو له‌ خوداوه‌ بۆ سه‌ر پیغه‌مبه‌ر کار نه‌کا؛ وه‌کوو نه‌وه‌ی جووله‌که‌کان ده‌یان کرد له‌ جیاتی ره‌جم جه‌لده‌و رووره‌ش کردنیان دانابوو، نیشه‌وه‌ ره‌وشتی پیغه‌مبه‌ر، که له‌ ته‌ورات دیاری کرا بوون، ده‌یان شارده‌وه‌، له‌ بڕێ گۆزراویاندا نیوه‌ خوێنیان وهرده‌گرتو له‌ بڕیکیشیاندا خوێنی ته‌واو، بۆ هه‌ندیکیش هه‌ر تۆله‌یان نه‌ده‌ستاند، نه‌وانه‌ هه‌موویان کافرن، حه‌ق و راستی ده‌شارنه‌وه‌، سه‌مه‌کار و مل هه‌ور و له‌ سنووری خودا دره‌چوون، سووکایه‌تی به‌ کتییی خودا ده‌که‌ن.

{وَكُتِبَ عَلَيْهِمْ فِيهَا} ئێمه‌ به‌ پێویسته‌مان داناوه‌و له‌سه‌ر جووله‌که‌کانمان چه‌سپاند له‌ ته‌وراتدا؛ که تۆله‌ یه‌کسانیه‌ی له‌ تۆله‌دا که‌س له‌ که‌س زیاتر نیه‌ {أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ} ناده‌میزادی بکوژ له‌ تۆله‌ی کوژراودا ده‌کوژێته‌وه‌ {وَالْعَيْنُ بِالْعَيْنِ} که‌سی که‌سی که‌سی کوژ بکا چاوی کوژ ده‌کرێته‌وه‌ {وَالْأَنْفُ بِالْأَنْفِ} که‌سی که‌سی که‌سی کوژ بڕێ

وَقَفَيْنَا عَلَى آثَرِهِمْ يَعْنِي ابْنَ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَآيَتُهُ الْإِنجِيلُ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿١٦﴾ وَلِيَحْكُمَ أَهْلُ الْإِنجِيلِ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فِيهِ وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٧﴾ وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ فَاسْتَمِعُوا أَلْحَقِبَاتٍ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْلِفُونَ ﴿١٨﴾ وَأَن آخُكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ أَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوا أَنَّا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ ﴿١٩﴾ أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾

لووتی ده‌بردێته‌وه‌، {وَالأُذُنُ بِالْأُذُنِ} گوێچه‌ له‌باتی گوێچه‌ ده‌بردێته‌وه‌ {وَالسِّنُّ بِالسِّنِّ} ددان له‌ جیاتی ددان ده‌رده‌هێندری {وَالْجُرُوحُ قِصَاصٌ} له‌ برینیشدا تۆله‌ ده‌ستیندری، هه‌ول ده‌دری به‌ نه‌ندازه‌ی نه‌و بریندار بکریته‌وه‌!! ئایه‌ته‌که‌ به‌ روونی نه‌وه‌ ده‌گه‌یه‌نێ که تۆله‌ ده‌ستیندریته‌وه‌ له‌و شتانه‌ی باسی کرد.

{فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ} که‌سی که‌ خۆش بێ له‌و مافه‌ی بۆی ده‌چه‌سپێ له‌ تاوانکار، نه‌وه‌ نه‌و لیخۆش بوونه‌ ده‌بیته‌ که‌فاره‌تی تاوانه‌کانی و گوناهاه‌کانی پێ ده‌س‌دریته‌وه‌، {وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ} هه‌رکه‌سی که‌ پشت هه‌لکا له‌ شه‌ریعه‌تی خودا دره‌باری تۆله‌و خوێن وهرگرتن و لیخۆشبوون یاسای خودا په‌ده‌یره‌و نه‌کا، نه‌وه‌ سه‌مه‌کار و مل هه‌ور و بێ وێژدانن سه‌تم له‌ خۆیان و غه‌یری خۆیان ده‌که‌ن، ده‌ست درێژی ده‌که‌نه‌ سه‌ر سنووری خوداوه‌ هه‌ج شتی که‌ له‌ شوێنی خۆیدا ناهێلنه‌وه‌.

﴿٤٦﴾ وَقَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ ۚ لَهُ دَوَاءٌ لِّهُوَ بَیْغِهِ مَبْرَآنَهُی نَهْتَهُوهُی نِیسْرَائیل هه موویان به پیی تهورات کاریان کردووه، عیساش له سهر ریبازی بووه که وایی شه ریعتی عیسا بریتی بوو له تهورات، ته نانهت له نینجیله کانیندا هاتووه که عیسا وتوو یه تی: بویه نه هاتووم شه ریعتی تهورات بکوژینمه وه، به لکوو بویه هاتووم ته وای بکه م نه وهی خودا ریگام بداو بؤم بنیرئ له حوکم و ناموژگاری لیی زیاد بکه م، به لام له دواپی دا نه صرانییه کان وازیان له کارکردن به تهورات هیئاو شوین رایه که ی (پولس) که وتن.

﴿وَأَتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى﴾ به خشیمان به عیسا نینجیل: که هیدایهت و شارمزیی کردنی ناده میزادی تیدایه، له گومرایی و بیروباوهری پروپووج رزگاریان دهکا، فیئر یه کتاپه رستی و راستالیتان دهکا ﴿وَتُور﴾ رووناکییه بؤ ریپرووانی خوداپه رستی و ریگای حه قیان نیشان ددها ﴿وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ﴾ ته صدیق که رو پشتگیری کاره بؤ نه و نامه ناسمانیانه ی که له پیشدا هاتوون که تهوراته.

﴿وَمَرْعَظَةً لِّلْمُتَّقِينَ﴾ په ندو ناموژگاریی تیدایه بؤ خو پاریزان و له خوا ترسان، چونکه ههر نه وان سوودی ئ دهیین، که سیک خو پاریزو له خوا ترس نه بی سوود له نیگای ناسمانی نابینی. ﴿٤٧﴾ وَلِيُخْخِمْ أَهْلُ الْإِنْجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ ۚ گوتمان با نه وانه ی گروهی نینجیل و خو یان به په پرده کارانی نینجیل دمرانن با حوکم به و یاسایانه بکه م که خودا له نینجیلدا ناردونییه خوارئ! ﴿وَمَنْ لَّمْ يَخْخِمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾ که سیک حوکم به و شه ریعته نه کا که خودا ناردویه بؤ سهر پیغه مبر (صلی الله علیه وسلم) نه وانه فاسقن و له ری لادمرن، له جواجیوهی نیسلام ده چنه دهرئ پیشلی نه حکامی ده که ن.

﴿٤٨﴾ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ ۚ ناردوو مانه ته خوارئ بؤ تو نه ی پیغه مبر! ﴿الْكِتَابِ﴾ قورئانی پرؤز: که ته واکهری هه موو کتیبه ناسمانیه کانه ﴿بِالْحَقِّ﴾ به حه ق و راستی، ههر چی تیدایه هه ق و راسته و شک و گومانی تیدا نیه که له خوداوه بوئ نیردراوه ﴿مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ﴾ ته صدیق و پشتگیری کتیبه ناسمانیه کانی پیشوو دهکا، ﴿وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ﴾ جاو دیرو شایه ته به سهر باقی کتیبه کانی تردا، شایه تی راستی و چه سپاوی بناغه که یانه.

﴿فَأَخْخِمْ بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ﴾ نه ی (محمد)! حوکم بکه م نه تو و غهیری توش، له نیوان نه هلی کیتاب و هه موو خه لکی تریشدا به و حوکم و یاساو شه ریعته ی له م قورئانه پرؤزدها هه یه هه روه ها به و شه ریعته و یاسای پیغه مبرانه ی پیشوو: که هه لئه وه شینراو ته وه، به لام ﴿وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ﴾ شوین بیرو پای دهست کردی نه هلی کیتاب مه که وه، که وازیان له بریاره ناسمانیه که هیئاوه، به ناردو ی خو یان شه ریعتی تریان هه لئه ستووه، لامه ده له و شه ریعته حه قی خودا بؤی ناردووی، فه رمانی پی کردووی که پابه ندی بی، لامه ده بؤ هه واه هه وه سی نه و سهر سهری بازانه ی له نه زانیدا گومراییون.

﴿لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا﴾ بؤ هه موو گهل و نه ته وه یه که له نیوه یاساو شه ریعته تی کمان بؤ داناوه، له سهرمان پیویست کردوون په پرده ی بکه م، حوکمه کانی جی به جی بکه م، بؤ ههر گهل و نه ته وه یه که پرؤگرام و به رنامه یه کمان بؤ دیاری کردوون، فه رضمان کردووه له سهریان که پابه ندی بن و لیی لانه دن، نه و شه ریعته و یاسایانه ش که بویان دانراوه به گویره ی روژگار و سروشتی کو مه لگای ئاده میزادی نه و سهر ده مانه بووه، له گهل کو مه لگاکاندا شه ریعته ته کانیشیان بؤ گوپردراوه.

﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً﴾ نه گهر خودا بیویستایه هه موو نیوه ی ئاده میزادی ده خسته سهر یه که بیروباوهر له ژیر خیمه ی یه که ناییندا کو ی ده کردنه وه و یه که شه ریعتان په پرده و ده کردو نه و شه ریعته ته به رده واه ده بوو، وه هیچی ئ نه ده سپرپه وه و گوړانی به سهردا نه ده هیئا.

﴿وَلَكِنْ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ﴾ به لام بویه ئاوا شه ریعتی جیوازی بؤ پیغه مبران داناوه ههر پیغه مبریکی ره وانه کردی به گویره ی روژگار شه ریعته تیکی تایبه تی بؤ ناردووه، چونکه هه میشه کو مه لگای ئاده میزاد له گوړاندایه، شه ریعته و یاسای نه م سهر دهم بؤ سهر ده میکی تر نه گونجاوه. ﴿فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ﴾ که وایی نه ی گروهی موسولمانان! هه مووتان پیشرکی و ده ست پی شخه ری بکه م، بؤ خوداپه رستی و پابه ندبوون به فه رمانه کانی، بؤ شوینکه وتنی نه و شه ریعته ی که هه موو شه ریعته ته کانی پیش خو ی سپروه ته وه، ﴿إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا﴾ سهر ده نجام گه رانه و هتان بؤ لای خودایه، هه مووتان روژی قیامت له بهر قاپی دیوانی نه ودا کو ده مینه وه؛ ﴿فَنَبِّئْكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ﴾ هه وائتان ده داتی به و شته حه قانه ی که تیدا که وتوونه کی شه وه، پیتان

په یومندی نیوانیان و چه سپاندنی دوستایه تی به رده و امیان دزی موسولمانان.

{يَقُولُونَ نَحْنُ أَنْ تُصِيبَنَا دَآئِرَةٌ} دترسین، که موشریکه کان یان جووله که کان، له ناکامدا سهرکه وتوو بن به سهر موسولماناندا، نه و کاته گورزیکیش له نیمه بدن و سزما بدن، دترسین که به لایه کی رزگار تووشمان ببی پتویستیمان به یارمه تی جووله که و مه سیحیه کان ببی بویه دهمانه وی دستیکمان هب لایان، له کاتی فهره حیدا دوستایه تی یان بکه یان بؤ نه وهی له کاتی تهنگانه دا فریامان بکه ون؟!

{فَعَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَنَّ بِالْفَتْحِ} نومید وایه خدا سهرکه وتو و زال بوون بین بؤ په یرهوکارانی ناپینه که ی، کیسه ی نیوان موسولمانان و کافران یه لا بکاته وه، وککو نه وهی له رزگار کردنی مه که و شوینه کانی تر دا روویدا، {أَوْ أَمْرٍ مِّنْ عِنْدِهِ} یان کاریک بسازی نه لایه خویه وه دمر باره ی کافره کان، دهستی ناده میزادانی تیدا نه بی؛ وککو نه وهی ترسی خسته دلی جووله که کانی به نو نه ضیره وه، یان نه و هوکارانه ی که سازاندنی بؤ سهرکه وتنی موسولمانان به سهر کافره کاند، {فَيُضْجِرُوا عَلَى مَا أَسْرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ نَادِمِينَ} نه و دوو پرووانه ی که دوستایه تی جووله که و گاوره کان یان کردو و په شیمان ببینه بویان دمر بکه وی، که دوستایه تی و فسه فسکیان له گهل جووله که و مه سیحیه کان بی سووده، به لکو زیانی بی گیانندن و په رده ی سربووشیان له سهر لادرا، کلکایه تی و خیانه تیان بؤ موسولمانان دمر که وت، که له وه پیش په رده پووش کرابوون و له ریزی خودا په رستان حسیب ده کرا!

{وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا} بری له موسولمانان به بریکی تریان یان به جووله که کان، له شیوازی سهر سوپمان و گالته بی کردن و بی خوش بوون بیان - دهلین: {أَمْوَالُ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ} نانه م خویری و هیچ و پووجانه بوون، که سویندیان بؤ ده خواردن و جه ختیان له سهر سویندکانیان ده کرده وه و دهیان گوت: نیمه له گهلان داین و یارمه تیتان دمه دین و بؤ زالبوون به سهر جووله که کاند اهاوکاریتان ده که یان، به لام دواپی حقیقه ت و ناومرکیان دمر که وت، دزایه تیان بؤ موسولمانان ناشکرا بوو.

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا} نهی نه و که سانه ی پرواتان هیناوه و خودا په رستان! {مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ} ههر که سی له نیوه

له نایینی خوی په شیمان بیته وه له نایینی حقه و راست هه لکه پته وه بؤ نایینی به تال و بی بناغه، نه وه باش بزنان خدا زیانی بی ناگا و دهسته ونه ژنو دانانیشتی {فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ} په رومردگار کومه لیک دینیته شوینیان و جیگریان دهکا: که نه م رموستانه یان تیدا به دی دمرین {يُجِبُهُمْ وَيُجِيبُوهُ أَذْلًا عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ}.

۱- خدا خوشی ده وی، پاداشی باشیان ده داتی مه دح و نه نایان دهکا، لیان رازییه.

۲- نه وانیش خودایان خوش ده وی، پابه ندی فهرمان و جله و گیرییه کانی و تاعه تی ده که ن هه ول دمدن رمزه مندی نه و به ده ست بینن، له ههر شتی که خدا پی ناخوش بی دووره په ریز دموهستن.

۳- سوزو رحمیان بؤ موسولمانان هیه، یارمه تیان دمدن به هانایانه وه دین.

۴- توندوتیژی به ته و مژمن به رامهر کافره کان، له ناستیاند، خو سهر به رزو بالادست دزمان.

۵- رهوشی پینجه میان {يَجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ} له ریگه ی خودادا جهاد ده که ن و تی ده کوشن له پینا و به رز کردنه وهی وشه {لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ} هه ول و ته قه لا دمدن!

۶- رهوشی شه شه میان {وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ} له پیناوی رمزی خودا له سهر زده نش و لومه ی که س ناترسن، چونکه دل قایم و ره به رزو چا و نه ترس و خاومنی بیروباومری پولا یین، {ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ} نه و رهوشته به رزو نایابانه ی باس کران؛ به خشش و فضلی خودایه دهیبه خشش به و که سانه ی بیه وی نه و به هره و ریزو فضله یان بداتی {وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ} خودا خیر و به ره که تی زور و فراوانه، دزمانی کی شیوا ی نه و ریزو به هره مه ندییه.

{إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا} جووله که و گاور دوستی نیوه نین، به لکو دوستی راسته قینه ی نیوه ته نیا خودا و پیغه مبهرو نه و گرو هانه ن که به راستی پروایان هیناوه به نیسلام {الَّذِينَ يَقِيمُونَ الصَّلَاةَ} نه وانه نوپزه کان یان به باشی به جی دین {وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ} زه کاتی مال و سامانی خویان به ته و اووی و ریک و پیکی دمر ده که ن، به دلیکی فراوان و روخوشییه وه دمدن به وانه ی که شیوا ی زه کات پیدانن.

{وَهُمْ رَاكِعُونَ} هه موو کاتی گهر دنکه چی فهرمانی خودان و ناماده ی جی به جی کردنی هه موو ته کلیفیکی شه رعین.

ناشکراشه {^{۵۶} وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا } که سبک خوداو پیغمبر بکا به دوستو بهنای خوئی و پشتیبان پی بهستی و یارمهتی نایینی خودا بداو موسولمانان بکا به دوستو ناشنای خوئی، نهوه سهرکهوتوو به مراد گهیشتووه، چونکه نهو کاته دمیته حیزبی خودا دلتیاش بن: که { فَبِأَنَّ جَزَبَ اللَّهِ هُمُ الْعَالُونَ } بهراستی همر لایهنگرو گروئی پابه‌ند به نایینی خودا سهرکهوتوو رزگار بوو بالا دستن.

{^{۵۷} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُزُؤًا وَلَعِبًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَالْكَافِرَ أَوْلِيَاءَ } نهی گروهی خواناسان! نه‌چن خوانه‌ناسان له جووله‌که و مه‌سیحی و هابه‌ش په‌یداکه‌ران و دووړووه‌کان بکه‌ن به دوستی خوټان! هانا مه‌به‌نه بهر نه‌وانه‌ی گالته و هه‌شمه‌ری به نایینه‌که‌تان ده‌که‌ن و شه‌ریعت و یاسای نایینه‌که‌تان پئی گالته و گه‌مه‌یه.

{ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ } نهی کومه‌لی موسولمانان! خوټان بیاریزن له سزای خودا، دوستایه‌تی نه‌وانه مه‌که‌ن که بیروباوړتانیان به‌لاوه گالته و گه‌مه‌یه، مه‌یانکه‌ن به په‌ناگاو پشتیبانی خوټان، نه‌گهر نیوه به راستی بیروباوړ دامه‌زراوو ریژی بریاره‌کانی نی‌سلام ده‌گرن و پابه‌ندی سنووره‌کانی یه‌زدانن و نی‌مانتان پته‌وه بهو نایینه‌ی که نه‌وان گالته‌ی پئی

ده‌که‌ن! پشت بهو کومه‌له له خودا یاخی بووه مه‌به‌ستن!! {^{۵۸} وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا هُزُؤًا وَلَعِبًا } هه‌رکاتی بانگیژ بانگی موسولمانانی کرد بو نویژ نهو که‌سانه‌ی دوستایه‌تیتانیان لی هه‌ده‌غه کراوه که نه‌هلی کیتابو کافره‌کانی عه‌ره‌بن گالته به بانگ‌مهره‌که و بانگه‌که ده‌که‌ن { ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ } نهو گالته کردنه‌یان به نایین و بانگه‌وازی بو کردنی به‌هوی نه‌وه‌وه‌یه: که مانای نایین و خوداپه‌رستی نازانن، بی عه‌قل و هو‌شن، له‌شه‌ریعت و یاسای خودا تی ناگه‌ن.

{^{۵۹} قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَقِيمُونَ مِثْلَ مَا أَنَا بِاللَّهِ} به نه‌وانه‌ی گالته به نایینه‌که‌تان ده‌که‌ن بلن: نایا نیوه نه‌وه له نی‌مه ده‌که‌ن به عه‌یب و له‌که؟ که بروای راست و پته‌ومان به خودا هی‌ناوه؟! ره‌خنه‌ی نه‌وه‌مان لی ده‌گرن که بروامان به خوداو پیغمبرانه‌ی هه‌یه؟! { وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا } هه‌روه‌ها نه‌وه‌مان لی ده‌که‌ن به له‌که که نی‌مانمان بهو قورنانه هه‌یه، که نی‌ردراوه بو سهرمان { وَمَا أُنْزِلَ مِن قَبْلُ } هه‌روه‌ها نه‌و نامه‌ناسمانیانه‌ش که له‌وه پیش نی‌ردراون بو سهر گه‌له‌کانی

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا هُزُؤًا وَلَعِبًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٥٨﴾ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَقِيمُونَ مِثْلَ مَا أَنَا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ مِن قَبْلُ وَأَن أَكْثَرُكُمْ فَاسِقُونَ ﴿٥٩﴾ قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ مِّنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ مَن لَعَنَ اللَّهُ وَعَظِيبٌ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتِ أُولَٰئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضَلُّ عَن سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٦٠﴾ وَإِذَا جَاءَهُمْ قَالُوا آمَنَّا وَحَدَّ ثَخُلُوا بِالْكَفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٦١﴾ وَرَأَى كَثِيرٌ مِّنْهُمْ يَسْرِعُونَ فِي الْإِيمَانِ وَالْعُدْوَانِ وَأَكْثِلُهُمُ الشُّحْتُ لِيَقْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٢﴾ لَوْلَا يَنْتَهُمُ الرَّبِّيُّونَ وَالْأَحْبَارُ عَن قَوْلِهِمُ الْإِيمَانُ وَأَكْثِلُهُمُ الشُّحْتُ لِيَقْسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿٦٣﴾ وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُمُوتُوا بِمَا قَالُوا بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِخُ فِيهِمْ نَفْسًا وَلْيَرْدِكُمْ كَيْدًا مِّنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ طِفْئًا وَقُفْرًا وَالْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعُدَّةَ وَالْبَعْضَاءُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ كُلَّمَا أَقْدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ لَمَفَاها اللَّهُ وَدَسَّعُونَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِينَ ﴿٦٤﴾

تر، ده‌ی نه‌م بیروباوړده‌مان نابیته عه‌یه لی‌مان و شایانی ره‌خنه‌گرتن نیه { وَأَن أَكْثَرُكُمْ فَاسِقُونَ } واته: ره‌خنه‌گرتنتان لی‌مان له‌به‌ر نی‌مان هی‌نانمانه و له‌به‌ر نه‌وه‌شه که نی‌وه زوړبه‌تان له نایین دوورن و هه‌قیقه‌تی نایین ناگادار نین، { قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ مِّنْ ذَلِكَ } پی‌یان بلن: نایا پی‌تان بلن: نه‌ی گالته‌که‌ران و فیتنه‌جو‌یان: که ده‌لن: پی‌مان و انیه نایین له نایینی نی‌وه خرابتر هه‌بن! پی‌تان بلن: ج کاریک له‌وه خرابتره؟ هه‌والتان بده‌می کن خرابتره له خاوه‌نی نه‌و نایینه‌ی که نی‌وه ره‌تان لی‌یه و گالته‌ی پئی ده‌که‌ن؟ { مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ } له‌باره‌ی تو‌له و سزای خرابه‌وه لای خودا { مَن لَعَنَ اللَّهُ وَعَظِيبٌ عَلَيْهِ } نه‌وه خرابه‌ی نه‌و که‌سه‌یه که خودا نه‌ه‌فرینی لی کردووه و له ره‌حه‌تی خوئی دووری خستوونه‌وه و رقو خه‌شمی لی‌یانه، { وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ } گپ‌رای له‌و نامه‌ردانه چه‌ند مه‌موون و به‌رازی‌ک چه‌ندی‌کیانی لی گو‌پ‌ین، له روخساری ناده‌میزادی‌یه‌وه کردنی به مه‌موون و به‌راز { وَعَبَدَ الطَّاغُوتِ } هه‌ندی‌کیانی لی کردن به گو‌پ‌ره‌که په‌رست و شه‌یتان په‌رست و بت په‌رست و مله‌وړ په‌رست... هتد { أُولَٰئِكَ

شَرِّ مَكَانًا وَأَضْلُ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ} نهوانه‌ی كه نهو ره‌وشته ناشیرینانه‌یان هه‌یه و نه‌وه هه‌لۆیستو بیرو باومرپانه، نه‌وانه جیگایان خراپه و ناکامیان شه‌ره‌و ریگایان ئی گوم بووه و گومراو سه‌رگه‌ردانن.

{^{۶۱} وَإِذَا جَاؤُكُمْ قَالُوا آمَنَّا} نهو دوو‌پووه جووله‌كانه كه‌دین بۆ لای ئیوه به رواله‌ت و بۆ سیاسه‌ت ده‌لێن: برپوامان به پیغه‌مبه‌رو به‌و قورنانه‌ش هه‌یه كه بۆی نێردراوه بابهن‌دی فه‌رمان و جله‌وگیرییه‌كانی نه‌و شه‌ریعه‌ته‌ین! له‌كاتیكا نه‌وان {وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكَفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ} به‌كافری هاتوون بۆ لای ئیوه و هه‌ر به‌ بیروباومرپی كافریه‌تییه‌وه چوونه دمه‌روه، نه‌صیحه‌ت و نامۆزگاری ئیوه بۆیان تی‌فكرین و سه‌یركردن‌یان له‌هه‌لس و كه‌وتی ئیوه هه‌یج كاری تێ نه‌كردوون، بیروباومرپی كوفرو خیانه‌تیان نه‌گۆ‌پراوه، وا ناو‌پته‌ی كوفرو گومرپای بوون نه‌و كاته‌ی هاتوونه‌ لای تۆو نه‌و كاته‌ی چوونه دمه‌روه بیروباومرپان تۆ‌زقائێك نه‌گۆ‌پراوه، له‌كوفرو گومرپای خۆیان نه‌هاتوونه خوارئ، {وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ} خودا له‌خۆیان زاناتره به‌نه‌ینی ناو دلیان، زاناو خه‌به‌رداره به‌وه‌ی له‌دلیاندا هه‌شاریان داوه، جا با نه‌وان به‌ رواله‌ت به‌ پی‌چه‌وانه‌ی راستییه‌وه خۆ دمه‌رخه‌ن و چاوبه‌سته له‌خه‌لك بکه‌ن، دلیابن خودا زانیه به‌هه‌موو نه‌هینییه‌ك و له‌خۆیان با‌شتر ئاده‌میزاده‌كان ده‌ناسن.

{^{۶۲} وَتَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ} نه‌تۆ ده‌بینی (نه‌ی محمدا) یان نه‌ی بیسه‌را! زۆربه‌ی نه‌و جووله‌كه‌و دوو‌پووانه‌ی: كه گالته به‌ ئایینه‌كه‌ی تۆ ده‌كه‌ن و قه‌شه‌مهری‌یان به‌ بانگو و بانگه‌وازیی ئیسلام دئ {يُسَارِعُونَ فِي الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ} په‌له ده‌كه‌ن له نه‌جامدانی نه‌و تاوانه‌ی كه تی‌یاندا نو‌غ‌رۆ بوون، هه‌میشه به‌ كرده‌وه به‌ گوته‌ خه‌ریکی نه‌جامدانی سته‌م كردن و سنوور به‌زاندن و زیانگه‌یاندن به‌ مه‌ردووم و رێبازی ئیسلامی، ده‌ست درێژی ده‌كه‌ن بۆ سه‌ر خه‌لك، ئازاری هه‌زاران ده‌دن، دزی ئایینی خودا و په‌یره‌وکارانی ده‌دوین {وَأَكْلِهِمُ السَّخْتِ} هه‌روه‌ها په‌له ده‌كه‌ن بۆ خواردنی شتی حه‌رام و نامه‌ردانه، كۆ له‌هه‌یج شتیکی حه‌رام - كرده‌وه بئ یان گوته - ناكه‌نه‌وه، هه‌رشتیك زیانی دین و دنیای تی‌دابی نه‌وان نه‌جامی ده‌دن، تا بینه قاقایان له‌تاواندا نو‌غ‌رۆ‌بوون، {لَيْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ} به‌راستی خراپ كرده‌ومه‌كه، نه‌و ئیشه‌ی: كه نه‌وان ده‌یكه‌ن! هه‌رشتیك ره‌وش تێك بداو زیان تال بكاو كۆمه‌لگا بشیوینئ نه‌وان تی‌یدا ده‌ست رهنگینن،

{^{۶۳} لَوْلَا يَنْهَاهُمْ رَبَّنَا يُؤْنِ وَالْأَخْبَارُ} بۆچی ره‌به‌ن و پیاو چاك‌و مه‌لاكانیان نه‌هه‌ییان ئی ناكه‌ن و نه‌و خراپه‌كاریه‌یان قبوول ده‌كه‌ن؟ بۆچی زاناو ره‌وشن‌بیره‌كانیان جله‌وگیری‌یان ئی ناكه‌ن {عَنْ قَوْلِهِمُ الْإِثْمُ} له‌وته‌ی درۆو بوختان و گالته‌كردن به‌ ئایینی ئیسلام ئاوا جله‌وی خراپه‌كارییان بۆ شل ده‌كه‌ن؟ {وَأَكْلِهِمُ السَّخْتِ} بۆ ریگه‌یان ده‌دن ئاوا حه‌رام خۆری و به‌رتیل كاری له‌ناویاندا بلا‌وبی‌پته‌وه؟ بۆچی نا‌رم‌زایی خۆیان به‌رامبه‌ر نه‌و كرده‌وه ناشیرینانه‌یان دمه‌رنا‌پ‌ن؟ بۆچی فه‌رمان به‌ چاكه‌و جله‌وگیری له‌خراپه‌یان پاشگۆی خسته‌وه؟ {لَيْسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ} به‌راستی كاریکی خراپه‌ نه‌وه‌ی كه نه‌و به‌ناو زاناو پیاو چاك‌و ره‌وشن‌بیره‌كان ده‌یكه‌ن! هه‌لۆیستیکی نا مه‌سنولانه‌یان هه‌یه كه نه‌وه‌نده به‌كارامه‌یی و لێ‌زانی و ساخته‌جیه‌تی خۆیان له‌كاری پیرۆزی فه‌رمان به‌ چاكه‌و نه‌هی له‌ خراپه‌ دزیه‌ته‌وه!

{^{۶۴} وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ} جووله‌كه‌كان ده‌لێن: خودا ده‌ستی وا له‌كۆت و كه‌له‌پچه‌دايه، به‌هۆی نه‌وه تووشی ده‌ست قو‌چاوی و چروکی بووه! كاتیك به‌هۆی برپا نه‌كردن‌یان به‌ په‌یامی پیغه‌مبه‌ر (صلی الله علیه وسلم) تووشی ده‌ست كورتی و كێشه‌ی سامانی بوون هه‌ندیکیان (ئه‌م شه‌كره‌یان شكاند) نه‌ك هه‌موویان به‌لام وته‌كه و ده‌پال هه‌موو گه‌له‌كه‌ دراه، چونكه نه‌ته‌وه هاریكاری و ته‌كافولی ئیجتیماعی هه‌یه له‌ناویاندا و ئه‌م جو‌ره قسانه سه‌رچاوه له‌ بیروباومرپی گشتی ناویان هه‌ل ده‌گرئ، بۆیه نه‌گه‌ر په‌كێکیان كرده‌وه‌یه‌کی كرد پال هه‌موو نه‌ته‌وه‌كه ده‌درئ! {غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلَعُنُوا بِمَا قَالُوا} ده‌ستی خۆیان كه‌له‌پچه‌ كړئ و خێر له‌ ده‌ستیان نه‌بیته‌وه، خۆیان رۆدو چروكن به‌هۆی نه‌و قسه‌ نابه‌جیه‌یان: می‌ژووش دمه‌ری خسته‌ كه تا ئیستا هه‌یج نه‌ته‌وه‌یه‌ك نه‌بووه به‌ نه‌ندازه‌ی جووله‌كه به‌خیل و چروك بن.

{لَيْسَ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ} به‌لكوو په‌زدان ده‌ستی به‌خششی هه‌میشه كراوه و په‌خشاینده‌یه، دمه‌رگای خه‌زێنه‌ی ره‌حمه‌تی فراوان و كراوه‌یه {يُنْفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ} ده‌به‌خشئ چۆنی بوئ، گه‌نجینه‌ی هه‌موو شتیك لای خۆیه‌تی، هه‌موو نعه‌مه‌تیك دروستكراوی نه‌وه‌و له‌ نه‌وه‌وه‌یه‌و به‌س.

{وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا} دلتیابه‌و بزانه: نه‌و قورنانه‌ی بۆتۆ نێردراوه، نه‌و نعه‌مه‌ت و فه‌ضله‌ی به‌تۆ به‌خشاوه، گومرپای و كوفه‌ر بۆ نه‌وان زیاد ده‌كا! له‌كاتیكدا موسولمانان برپایان پیتی پته‌و ده‌بئ و

کرداری باشی پی زیاد دهکهن، زانستی به سوودی ئی ورمدهگرن، کافرو جوولهکهکان حهسوودانی خۆتو گهلهکهت، گومپایی و کوفری پی زیاد دهکهن و پتر سهر ئی شیواوو یاخی دهب، {وَأَلْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ} خستوو مانه ته نیوان کۆمه لانی جوولهکه و گاورانه وه دوژمنایه تی و دزایه تی کردنی یه کتری، ههر کۆمه لیکیان دژی کۆمه لیکێ تریان، ههر گیز دانویان پیکه وه ناکولئ و په یومندی دۆستایه تیان له نیواندا نیه.

{كَلِمًا أَوْ قَدُوا نَارًا تَلْحَرْبٍ أَطْفَأَهَا اللَّهُ} ههر کاتئ بیانه وئ فرت و فیل له پیغه مبهرو موسولمانان بکه، فیتنه بهرپا بکه و شهر هه لگرسین، دوژمنایه تی بخه نه نیوان گهل و نه ته وه کانی تره وه، ناگری شهر خۆش بکه، له دهره وه ناوه وه خودا ریسوایان ده کاو فرت و فیله کانیان بۆخویان ده گهر پته وه، جا یان هه وئ و تهقه لاکانیان بی سوود دهب، یاخود موسولمانانیان به سهر دا زال دهکا!

{وَيَسْتَوُونَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا} واته: نه و جووله کانه که دزایه تی پیغه مبهرو هاوه لانی دهکهن، ناگری شهر و فیتنه یی هه ل ده گرسین، و منه بی مه به ستیان راست کردنه وه ی نه خلاق و رهوش بی، یان بۆ بهرزه وهندی ولات و ناوه دان کردنه وه بی، به لکوو مه به ستیان دزایه تی کردن و بلا و کردنه وه ی فساد و به دره وشتییه، ده یانه وئ موسولمانان یه که نه گرن و له نه زانیه وه نه گوێزنه وه بۆ ژیر روشنایی عیلم و زانست له بت په رستییه وه نه بنه یه کتاپه رست، هه وئ دهمدن فیل و ته له که له موسولمانان بکه، گومان بخه نه بیروبامه پانه وه، {وَاللَّهُ لَا يَجِبُ الْمُفْسِدِينَ} په رومردگار ههر گیز هه سادگارانی خۆش ناوین، کرده وه کانیان باش نا کاو هه وئ و کۆشه کانیان سه رکه وتوو ناکا.

{وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا} نه گهر نه هلی کیتاب برپوای ریک و پیکیان به خودا و به پیغه مبهر بکردایه و پابه ندی فه رمان و جله و گریه کانی قورئان بوونایه، خویان به راستایه له و تاوانانه ی که ناوێته ی بوو بوون وازیان ئی به ینانایه {لَكَفَرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ} تاوانه کانیانمان رهش دهمرده وه له تۆله ی نه و گونا هانه ی نه نجامیان داوون خۆش دهبووین {وَلَا دَخَلْنَاهُمْ جَنَّاتِ النَّعِيمِ} دهمانخستنه ناو به هه شتی رازاوه و خۆشه وه! بۆخویان تییدا خۆشیان به چیش تیه! ناخۆشیان له سه ر لاده بردن و خۆشی و کامه رانیان دهمانئ! خو {وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ}

نه گهر نه هلی کیتاب گۆرانکارییان له ته ورات و نینجیلدا

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكَفَرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَا دَخَلْنَاهُمْ جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٥﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكْلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ مِنْهُمْ أُمَّةٌ مُقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ ﴿٦﴾ يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ مَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٧﴾ قُلْ يَأْهَلِ الْكِتَابِ لَسْتُ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَئِذَا بَدَأْتُمْ كِتَابًا مِنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِقُونَ وَالصَّادِقُونَ مَنْ أَمَرَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٩﴾ لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَارْسَلْنَا إِلَيْهِمْ رَسُولًا قُلْنَا جَاءَ هُمْ رَسُولُكُمْ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَبُوا وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ ﴿١٠﴾

نه کردایه و چۆن له خوداوه بۆیان هاتوون ناوا بیان پاراستنایه و کاریان پی بکردنایه و پابه ندی فه رمان و جله و گریه کانیان بوونایه که هه ندئ له دهقه کانیان جه خت کردنه له سه ر یه کتاپه رستی و موزده دانه به هاتنی پیغه مبهری ناخر زهمان {وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ} هه روه ها برپوایان به قورئان بێنایه و کاریان پی بکردبایه و شوین ریبازی پیغه مبهر بکه و تنایه {لَأَكْلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ} په رومردگار رزق و رۆزی بۆ گوشاد ده کردن و له ناسمانه وه باران و به ره که تی بۆ ده باراندن و زه ویش خیر و خیراتی بۆ فه راهم ده ییان، به تیرو ته سه لی له به ربووومی جۆراو جۆریان ده خوارد، له هه موو لایه که وه رزق و رۆزیان به سه ردا ده یاری!

{مَنْهُمْ أُمَّةٌ مُقْتَصِدَةٌ} تاقمیکیان هه یه میانه ره و راستال و خودا په رستن، وه کوو عه بدوللای کورپی سه لام و هاوه لانی له جووله که، یان وه کوو نه جاشی و هاوه لانی له مه سیحیه کان {وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ} زۆربه ی زۆریشیان له سنووری

نايين دمرچوون و هه لوئست و کردهو و گوشتاريان نامهردانه و فیتنه نامیزو گومراییه.

{^{۶۷} يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ } نهی پیغه مبهری رهوانه کراو! نهو په یامه ی بۆت نیردراوه به ته وای و دهست به جی بیگه یه نه به و خه لکه و دوا ی مه خه؛ له که سیش مه ترسی، هیچ که س ناتوانی زیانت پی بگه یه نی! {وَأِنْ لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ} نه گهر دهست به جی نهو قورئانه ی بۆت نیردراوه به بی ترس به خه لکی نه گه یه نی، نهو نهو نه رکه ی خراوه ته سه رشانت به ریک و پیکی نه نجامی نه دهی، بهم جوړه شتیکی ئی بشاریته وه با بۆ ماو دیه کیش بی نهو نهو نه رکی پیغه مبهرایه تی خۆت نه نجام نه داوه و په یامی خۆت نه گه یاندووه!!

{وَاللَّهُ يَغْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ} خودا له پیلان و هه و لدانی نهو خه لکه خوانه ناسه ده تپاریزی و ناهیلئ دوژمنانت لیث به مه رام بگهن و زه فرت ئی بیئن. {إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ} بیگومان خودا هیدایه تی گرو ی کافرو بی دین نادا، پشتگیری نهوانه ناکا که هه و ئی تیرور کردنی تو ددهن...

نه مچار خودای گه و ره راستییه کی تر بۆ ناده میزادان روون دهکاته وه و، راستییه کی گرنه بۆ نه هلی کیتاب و موسو لمانان راده گه یه نی و دمه فرموی: {^{۶۸} قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ} نهی محمدا! به نه هلی کیتاب - جووله که و مه سیحی - بلئ: ئیوه له سه ر ئایینیکی نین که په سه ند بی هه تا پابه ندی فه رمان و جله و گیرییه کانی ته ورات نه بن و به کرده و جی به جیان نه که ن که بریتییه له په کتاپه رستی و کرده و ی چاک: که بریک له فه رمانه کانیان برپا کردنه به په یامی نیسلام و شوینکه و تنی شه ریعه تی (محمدا) و برپا هیان به پیغه مبهرایه تییه که ی و، {وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ} هه روه ها په پرده ی نهو قورئانه بکه ن. که له خودا وه نیردراوه بۆ ئیوه و هه موو ناده میزاد به گشتی و تا کو تایی دنیا، نهو قورئانه ی که به رنامه و پرۆگرامی خودایه بۆ ناده میزاد، پالغته ی هه موو کتیبه ناسمانیه کانی پشوو.

{وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا} په رومردگار سویند دهخوا و جهخت له سه ر نهو دهکاته وه: که نه م قورئانه بۆ زوړبه ی زوړی نه هلی کیتاب دهبیته گومر ابوونی زیاترو سه رلیشیوا ی پتر نه م قورئانه ی که له خودا وه بۆ تو نیردراوه زوړبه ی زوړی نه هلی کیتاب پیی شیت گیر تر دهن و زیاتر په یامه که ت رمت دهکاته وه و کوفرو

گومراییان زیاتر پیی پته و دهبی! {فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ} نهی پیغه مبهرا! خه م خه فته مه خو له سه ر زیته گومرایی بوون و پته و بوونی بیرو باومری کوفر نامیزیان، چونکه زیانی نهو به بوخویان ده گه ریته وه و تو زمرمر ناکه ی، موسو لمانانیش پییستیان به وان نیه!

{^{۶۹} إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا} نهو ناده میزادانه ی برپایان به ئایینی نیسلام کردو وه و شوین په یامی پیغه مبهری ئاخر زه مان که و توون {وَالَّذِينَ هَادُوا} نهوانه ی جووله که بوون و پابه ندی فه رمان و جله و گیرییه کانی ته ورات بوون، شوین په یامی موسا که و تن {وَالصَّابِرُونَ} نهوانه ی صابینه ن و هیچ ئایین و شه ریعه تیکیان نیه یان نهوانه ی هریشته دهبه رستن و له نو پزدا روو ناکه نه قیبله {وَالنَّصَارَى} نهوانه ی مه سیحین و شوین په یامی عیسا که و توون و برپایان به نینجیل هینا وه {مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ} هه ر که سی له و گرو هانه ئیمانی راست و دروستی به خودا و پیغه مبهرایه ی خودا و روژی دوا یی هه بی، و پرای هه بوونی نهو ئیمانه {وَعَمِلَ صَالِحًا} کردار و گوشتاری راستالانه ی کردبی، هه موو کاریکی بۆ رهمانه ندی خودا بی و له چوارچیوه ی شه ریعه تی خودا هه ئس و که و ت بکا، نهو {فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ} ترسی تو له و سزای روژی قیامه تیان نیه دلنیا ن له ناکامی تی کو شان و هه و له ته قه لای دونیا یان {وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ} خه فته بۆ ژیا نی دونیا شیان ناخون تامه زرؤی له زمت و خو شیییه کانی به جیما و له دونیا یاندا نین چونکه نهو دی پییان دراوه و پیی گه یشتوون زور له هی دوونیا یان خو ش تره!

{^{۷۰} لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَارْسَلْنَا إِلَيْهِمْ رَسُولًا} بیگومان واده و به ئیمان له نه ته وه ی ئیسرا ئیل و مرگرت: که گهر دن که چ و پابه ندی فه رمانی خودا و پیغه مبهری خودا بن، پیغه مبه رانمان بۆ لا رهوانه کردن، بانگه وازیان کردن بۆ خودا په رستی و ناموژگارییان کردن، به لام نهوان به پر بانگه وازییه کانه وه نه دهه اتن، سه ر پیچییان ده کرد {كُلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُهُمْ} هه رکا تی پیغه مبه ریک به اتایه بۆ ناویان، ئایین و شه ریعه تیکی به ئینایه که به هه و می نهوان نه بوا یه، به رژه و هندی ته سکی تایبه تی نهوانی تی دا نه بوا یه، واده و به ئینی خو یان هه لده و ه شانده وه و له خودا یاخی دهبوون و هه ئس و که و تیان له گه ل پیغه مبه رکان به په کی که له م شیوا نه بوو {فَرِيقًا كَذَّبُوا} کو مه ئیکیان به درؤ

دهخسته‌وه و پشتمان ئی هه‌لده‌کردن، {وَقَرِيفًا يَقْتُلُونَ} یان کۆمه‌ئیکیان ئی تیروور ده‌کردن و به‌درنده‌ترین شیوه شه‌هیدیان ده‌کردن.

{٧١ وَحَسِبُوا أَلَّا تَكُونَ فِتْنَةً} پێیان وابوو: که له‌سه‌ر نه‌و کرده‌وه خراپانه‌یان هیچ فیتنه‌یی و ناشووبێک هه‌لناستی! به‌لایانه‌وه کارێکی ناسایی بوو پێیان وابوو، تۆله‌یان ئی ناستندری، چونکه ئه‌وان خۆیان به‌خۆشه‌ویستی خودا و کۆری خودا حسیب ده‌کردو برۆیان وابوو: پیغه‌مبه‌رایه‌تی پێشینیان و پیاو چاکی باوک و باپیرانیان له‌تۆله‌ و سزای نه‌و کوشتن و به‌دروختنه‌وه‌یه ده‌یانپاریزی، به‌لام ناکامی نه‌م خراپه‌کارییه‌یان نه‌گه‌یه‌تی بوو بۆیان {فَعَمْرُوا} له‌ناستی حه‌ق کوێر بوون و حه‌ق و راستییان نه‌بینی {وَصَمُّوا} گوێچکه‌ی خۆیان له‌ناست حه‌ق و بیستنی نایه‌تی خودا ناخنی بوون و حه‌ق و راستییان نه‌ده‌بیست و په‌ند و نامۆژگاری پیغه‌مبه‌ره‌کانیان به‌گوێدا نه‌چوو ترساندن و هه‌ره‌شه‌کردنی پیغه‌مبه‌ره‌کانیان کاری تێ نه‌ده‌کردن، {ثُمَّ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ} نه‌مجار خودا به‌زه‌یی پێدا هاته‌وه‌وه تۆبه‌ و په‌شیمان بوونه‌وه‌ی ئی قه‌بوول کردن، کاتێک وازیان له‌فه‌ساد هێناو به‌خۆیاندا چوونه‌وه‌، سه‌له‌نه‌تی له‌سه‌ر ده‌ستی پاشایه‌کی فارس زوبان، پێیدانه‌وه‌، ئه‌م پاشایه‌ هات به‌یتوله‌قدیسی بۆ ئاوه‌دان کردنه‌وه‌، نه‌و جووله‌کانه‌ی به‌دیلى لای به‌ختو نه‌سه‌ر مابوونه‌وه‌ به‌ره‌لای کردن و گێرانیه‌وه‌ بۆ خاک و نیشتیما‌نی خۆیان و ناهێکیان به‌به‌ردا هاته‌وه‌وه ژماره‌یان زۆر بووه‌وه‌، و مزعی ماددی و ته‌ندروستی کۆمه‌لایه‌تیان له‌پێشوو چاکتر بۆ سازه‌وه‌، به‌لام دووباره‌ سه‌ر له‌نوێ ده‌ستیان کرده‌وه‌ به‌سه‌ره‌پێچی کردن {ثُمَّ عَمُوا وَصَمُّوا كَثِيرٌ مِنْهُمْ} پاشان زۆربه‌ی زۆریان له‌ناستی حه‌قدا کوێر بوون و راستی حه‌قیقه‌تیان نه‌بینی، گوێچکه‌ی خۆیان له‌ناست په‌ند و نامۆژگاری پیغه‌مبه‌رانیان ناخنی و جارێکی تر ده‌ستیان کرده‌وه‌ به‌سه‌ره‌پێچی کردن و نه‌زیه‌تدانی پیغه‌مبه‌رانیان و پتر پێیان ئی هه‌لپێی و زیاتر زێده‌ ره‌ویان کرد، ته‌نانه‌ت به‌نا‌ره‌واو بێ هۆ چه‌ند پیغه‌مبه‌ریان تیروور کرد؛

{وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ} خودا بینایه‌ به‌وه‌ هه‌موو پیلان و هه‌رت و فیلانه‌ی که نه‌نجامیان ده‌ده‌ن دژی پیغه‌مبه‌ری ناخه‌ر زه‌مان.

{٧٢ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ} په‌رومردگار له‌روانگه‌ی به‌کافر حسیب کردنی هه‌موو

وَحَسِبُوا أَلَّا تَكُونَ فِتْنَةً فَعَمُوا وَصَمُّوا ثُمَّ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوا وَصَمُّوا كَثِيرٌ مِنْهُمْ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنِي لَكُمْ أَسْرَابِلَ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ وَمِمَّا يُضِلُّونَ إِلَهُهُ إِلَّا إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٣﴾ أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لَهُ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٤﴾ مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ كَانَا يَاكُلَانِ مِنَ الطَّعَامِ أَنْظَرَ كَيْفَ بُنِيتْ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ أَنْظِرْ أَفٍّ يُوقُكُونَ ﴿٧٥﴾ قُلْ أَعْبُدُوا مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُم مَّرَافًا وَلَا نَفْعًا وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٧٦﴾

گرۆهه مه‌سیحیه‌کان مه‌لکییه - یه‌عقوبیه، نه‌سگوریه پێشینییه‌کان، کاپولیک، نه‌رپودکس، پرۆتستانی ئیستا که نه‌و گرۆهانه هه‌تا ئیستا باومریان به‌وه هه‌یه؛ که خوا سێ توخمی هه‌یه، ده‌فه‌رموئ؛ سوێند به‌یه‌زدان کافرو گومرپان هه‌موو ئه‌وانه‌ی که ده‌لێن و برۆیان وایه؛ که خودا عیسیای کۆری مه‌ریه‌مه، به‌راستی ئه‌وانه گومرپا بوون و ریگیان ئی تیکچووه؛ که پێیان وایه خودا له‌سێ ئوقنوم پێکهاتووه، واته؛ له‌سێ نه‌صل (باوک، کوپ، روحول قودس) ده‌لێن (الله) باوکه (مه‌سیح) کۆره‌که‌یه و نه‌للا له‌مه‌سیحدا تواوه‌ته‌وه‌وه بوون به‌یه‌ک و (روحول قودسی) یان پێک هێناوه، هه‌ر یه‌کێک له‌خودا له‌مه‌سیح بریتیه‌یه له‌وی تریان، پوخته‌ی قسه‌یان نه‌وه‌یه؛ که ده‌لێن: خودا مه‌سیحه‌ و مه‌سیح خودایه، واته؛ دوو ناوێ بۆ یه‌ک شت!! {وَقَالَ الْمَسِيحُ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ} مه‌سیح بانگی گه‌له‌که‌ی کردو گووتی: نه‌ی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل! خودا بیه‌رستن، به‌تاو ته‌نای بناسن، بۆ تاعه‌تکردن روو بکه‌نه‌ نه‌و، هه‌ر نه‌و به‌خودا بزنان، نه‌و خودای من و خودای ئیوه‌شه، {إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ} هه‌رکه‌سێک

يَقُولُونَ} نه گهر واز لهو هه لویستو باومرديان نه هیئن، له بپروا به سئ خودایی دهست هه لته گرنو بپروا به یه کتاییو بئ شریکی خودا نه کهن {لَيَمَسَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ} و دللاهی سزایه کی توندو به ئیش له قیامه تدا تووشی کافر دهکانی نهو نه ته وه نه صرانیانه دهبی، خه سارمه ندی دونیاو قیامهت دهبن و ده که ونه بهر نه فرین و غه زه بی خودا! نایه ته که نامازه بؤ نه وه دهکا که سزاکه ته نها تووشی نه وانه یان دهبی که کافرو شریک بؤ خودا به رپه واه دزانن! نه که نه وانه یان که تۆبه ده کهن و بؤلای خودا ده گه رپنه وه و واز له بیرو باومرپی فره خودایی ده هیئن و تاوانی تر نه نجام نادهن!! {۷۴} أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ؟} ئه ری نه وانه له بپروای نابه جیبیان په شیمان نابنه وه و تۆبه ناکه ن و بؤلای خودا ناگه رپنه وه و داوای ئی خووش بوونی ئی ناکه ن؟ {وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ} په رومردگاریان رحمهت و به زه بی فراوانه و لیخووش بوونی زۆرو زه بنه ندهیه، تۆبه له به ندهکانی قبول ددکا، له تاوانی رابردویان خووش دهبی، نه گهر ئیمان بیئن و بیرو باومرپی خویشان وای ئی بکه ن جیگای رهزامه ندی خودا بئو خویشان لهو شتانه بپاریزن که ده بنه هوئی سزای خودا و کرده و دی چاکیش نه نجام بدن!

{۷۵} مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ} عیسی کورپی مریه م پیغه مبه ری که لهو پیغه مبه رانه ی که خودا ناردوونی بؤ شارمزیی کردنی ئاده میزاد، بؤ خووشی ئاده مییه که و به نده ی خودایه، نه که بؤخوئی خودا بئ، یه کی که و ده کوو نهو پیغه مبه رانه ی که خودا پله و پایه ی پیغه مبه رایه تی پئ به خشیون و به نیشانه و به لگه و مه عجزه ی جوړاو جوړ پشتگیری کردوون {وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ} دایکیشی که مریه مه ئافره تیکی خودا په رستی راستگو و راستال بوو.

{كَانَ يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ} هه ری که یان له مەسیح و له دایکی له ره گه زی ئاده میزاد بوون و خوړاکیان ده خوارد بؤ نه وه دی دریزه به ژیانان بدن، و ده کوو ئاده میزادی تری ناسایی پیسایان ده کرد، پیوستان به ئیستراحه حت و خه و هه بوو، که سیک نه مه حالی بئ پیوستانی به خه و خواردن و رینه وه هه بی، جهسته ی موره که ب بئ ناگونجی خودا بئ.

{انْظُرْ كَيْفُ بُيِّنَ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ انْظُرْ إِلَىٰ يُفَكُّونَ} به راستی جیگای سه رسو پمانه ئه ی بیسه را! سهیر بکه به بیر و وردو فکری تیژه وه بپروانه، ئی مه چوون به لگه ی به هیژو حاشا

هاوبه ش بؤ خودا دابئی، جا نهو هاوبه شه فریشته، یان ئاده می، نان نه ستیره یان بتو صه نه م بئ یان هه ر شتیکی تر بئ، نه وه {فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ} بیگومان خودا به هه شتی ئی حه رام کردو وه و بؤنی به هه شت ناکا، په رومردگار نه م بپیاره ی له زانستی خویدا له نه زه لدا چه سپاندو وه و له شه ریعه تی پیغه مبه رکه انیدا تووماری کردو وه، نه وانیش به ئاده میزادانیان راگه یاندو وه، {وَمَأْرَاهُ النَّارُ} دوا خانوو مه نزلگای قیامه تی ناگری دۆزه خه که پراو پر سزای خراپه کاری و بیرو باومرپی چه واشه و بئ بناغه یانه {وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ} بؤ نهو سته مکارانه ی که سته میان له خویشان کردو وه، شه ریکیان بؤ خودا قه رار داوه، یارمه تیدمرو په نا نیه و که س به هانایانه وه نایی و که س ناتوانی له سزای خودا رزگاریان بکا هه روه ها {۷۳} لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ} بیگومان کافر بوون و نه فرین ئی کراون نه وانه ی پییان وایه، که به ده یته نه ری ئاسمان و زموی و هه موو بوونه و مر سییه می سئ خودایه کانه، که نه مه ش قسه ی مه سیجیه کانه و ده لئین: مه سیح کورپی خودایه، یان ده لئین: خودا پئیک هاتو وه له سئ ئوقنوم؛ باوک که خودایه، کور که عیسیاه، دایک که مریه مه، واته: هه موو تاقم و گرو هه کانی مه سیحی کافرن؛ ج نه وانه ی ده لئین: مه سیح یه کی که له سئ خواگان، یان نه وانه ی که ده لئین: مه سیح کورپی خودایه، یان نه وانه ی که ده لئین: خودا بریتییه له مه سیحی کورپی مریه م، نه صرانیه تازه کان بپروایان به سئ خودایی هه یه، ده لئین: (الله، عیسا، مریه م) هه رسیکیان خودان، له لایه کی تره وه پییان وایه: که هه ری هکئ له م سیانه عه یینی یه کترن، واته: هه رسیکیان یه که خودان!! په رومردگار بؤچوونه که یانی رمت کرده وه و فهرمووی: {وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهٌ وَاحِدٌ} هیچ خودایه که نیه له بوونه و مرده شیایو خودایه تی و په رستن بیټ بیجگه له (الله) که خودایه کی تا کو ته نیاو بی شه ریک و بئ هاوه له، خودای که ون و کانیاته، به ده یته نه ری بوونه و مرده، خودایه که سیفه تی تا کو ته نها یی تاییه تی خو یه تی و هیچ ره و شتیکی ئاده میزادی تی دا نیه، زاتی پیروزی پیکهاته ی به شو که رت نیه، نه زات و نه سیفاتی موره که ب نیه، زاتیک نیه پیکهاتبی له نه عیان و نه جزاوو نه نوع! له هیچ شتیک ناکا و هیچ شتیکیش لهو ناکا، و ده کوو ده فهرمووی: {لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ - الشوری/ ۱۱}، نه مجار په رومردگار هه رمه شه له مه سیجیه کان ده کا و ده فهرمووی: {وَأِنْ لَّمْ يَنْتَهُوا عَمَّا

بوون و پابه‌ندی فه‌رمان و جله و گریه‌کانی نه‌بوون،
حه‌زده‌تی عیسا‌ش نه‌فرینی له‌ جووله‌که یاخی بووه‌کان کرد
به‌هوی سه‌رپیچی کردن و پشت هه‌ل کردنیان له‌ فه‌رمانه‌کانی
یه‌زدان.

{ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ} هوی ئەم نه‌فرین ئی
کردنه‌یان به‌ به‌رده‌وامی و بی‌ پسانه‌وه درێژه پیدانیان بوو به
سه‌رپیچی کردن و یاخی بوونیان له‌خودا، به‌بی‌ پسانه‌وه،
وه‌کو و ده‌فه‌رموی: {وَكَانُوا يَعْتَدُونَ} که رسته‌که خوی مانای
به‌رده‌وامی و درێژه پیدان ده‌گه‌یه‌نی!

ئه‌مجار به‌روم‌دگار هۆکاری ئەم به‌رده‌وامیه‌یان له‌سه‌ر یاخی
بوون و سه‌رپیچی کردن و سنوور به‌زینیان دیاری ده‌کاو
ده‌فه‌رموی: {۷۹} {كَانُوا لَا يَتَّاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعْلُوهُ} دابو
نه‌ریتیان وابوو: که‌س جله‌وگیری له‌که‌س نه‌ده‌کرد، له‌و
خراپه‌کاریانه‌ی نه‌ه‌نجامیان ده‌دا، چه‌ندیک نه‌و
خراپه‌کاریانه‌یان گه‌وره‌و سامناک و زیان نامیز بوونایه‌ که‌س
نه‌بوو جله‌وگیری ئی بکا.

{لَبَسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ} خراپ کرده‌ویه که نه‌و کرداره‌ی
ئه‌وان ده‌یان کرد، هه‌لوێستیکی ناشیرین بوو: که هه‌ندیکیان
تاوانیان نه‌ه‌نجام ده‌داو به‌رده‌وام ده‌بوون له‌سه‌ر نه‌ه‌نجامدانی،
ئه‌وانی تریش پیی رازی بوون و لییان بی‌ دهنک بوون!!

{۸۰} {تَرَىٰ كَثِيرًا مِّنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا} نه‌ی پیغه‌مبه‌ری
خۆشه‌ویست! نه‌تۆ ده‌بینی زۆر له‌وانه‌ی نه‌ه‌لی کیتابن،
دۆستایه‌تی موشریکه‌کانی مه‌ککه ده‌که‌ن و هاوپه‌یمانیان
له‌گه‌لدا ده‌به‌ستن و ده‌بنه‌ سوێند خۆرو پشتگیری که‌ری
یه‌که‌تری له‌دزی تۆو هاوه‌لانت، دزی په‌یامی پیروژت بۆ
له‌ناوبردنت، کافه‌رکان هه‌لده‌نین بۆنه‌وه‌ی شه‌رتان له‌گه‌لدا
بکه‌ن و له‌شکر کیشی بکه‌نه‌ سه‌رتان! {وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ
مِنْ هَادٍ} ریاپه‌ت کراوه: که که‌عبی کورێ نه‌شه‌رفو
هاوه‌لانی چوون بۆ مه‌ککه په‌یوه‌ندیان به‌ کافه‌رکانی
قورمیشه‌وه کرد: که له‌شکر کیشی بکه‌ن بۆسه‌ر پیغه‌مبه‌رو
موسولمانان له‌ مه‌دینه به‌لام بۆیان سه‌ره‌نه‌جوو، کافه‌رکان
ترسان و به‌پیر بانگه‌وازییه‌که‌یانه‌وه نه‌هاتن {لَبَسَ مَا قَدَّمَتْ
لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ}
به‌راستی خراپ هه‌لوێست و کرده‌ویه‌که: که نه‌وان بۆ رۆژی
هیامه‌تیان په‌زمه‌نده کردوه؛ نه‌و کرده‌وانه‌یان که بۆته هوی
نا‌رم‌زامه‌ندی خودا لییان، نه‌وانه به‌خراپترین شیوه تۆله‌یان
ئێ ده‌ستیندریته‌وه‌و رۆژی قیامت له‌هه‌موو لایه‌که‌وه
عه‌زایی خودا ده‌وریان ده‌داو رزگاربوونیان نییه‌و هه‌تا

هه‌لنه‌گر بۆ نه‌و گرۆه‌انه‌ی خۆیان به‌نه‌صرانی ناو‌زده
کردوه‌و ده‌هینینه‌وه به‌لگه‌ی روون و ناشکرا له‌سه‌ر به‌تالی و
بووچی ئیدیعی نه‌و گرۆه‌انه‌و بیروبو‌چوونیان دهرباره‌ی
حه‌قیقه‌تی عیسا و دایکی ده‌خه‌ینه‌ روو، که‌چی نه‌وان پشت
هه‌لده‌که‌ن و یاخی ده‌بن، هه‌یج تی‌ نافکرن و ورد نابنه‌وه ئەم
هه‌موو به‌لگه‌و ده‌لیلانه کاریان تی‌ ناکه‌ن!

{۷۶} {قُلْ} نه‌ی محمدا! به‌و جووله‌که‌و گا‌ورانه بلێ: {أَتَعْبُدُونَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا} نایا نیوه جگه‌ له
خودا که‌سیک ده‌په‌رستن که نه‌ده‌تونێ زیانتان ئی
دوو‌ریخته‌وه‌و له‌ زیان بتان‌پاریزێ نه‌ ده‌توانی سوودتان
وه‌ده‌ست بخا!! {وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ} په‌روم‌دگار قسه‌و
گفتو گوێ به‌نده‌کانی ده‌بی‌سو و ناگاداره به‌ هه‌موو شتیک،
هه‌موو بوونه‌ومر به‌ده‌ست نه‌وه‌ توانای به‌سه‌ر هه‌موو شتیکدا
هه‌یه، ده‌ی ئیتر بۆچی روو له‌ په‌رستن و به‌ندایه‌تی کردن بۆ
نه‌و زاته و مرده‌گێرن؟

{۷۷} {قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ} نه‌ی
محمدا! به‌ نه‌ه‌لی کیتاب بلێ: له‌ شوێنکه‌وتنی ئاییندا سنوور
به‌زینی مه‌که‌ن، زی‌ده‌مه‌وه‌ی له‌ به‌گه‌وره‌ زانی‌ی عوزمه‌ردا
مه‌که‌ن، هه‌روه‌ها له‌ به‌گه‌وره‌ زانی‌ی عیسا‌شدا زی‌ده‌مه‌وه‌ی
مه‌که‌ن.

{وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ} شوین هه‌واو نارم‌زوو
بازی که‌سانیک مه‌که‌ون که بیرو بۆ‌چوونه‌که‌یان هه‌لقولاوی
هه‌واو هه‌وه‌سه، نه‌وانه‌ پیری کۆنه‌ سال و گو‌م‌پ‌راو سه‌ر ئی
شی‌وان! له‌مێژه نو‌غ‌رۆی گو‌م‌پ‌رای بوون.

{وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ} نه‌وانه‌ زۆر تاقم‌و
گرۆی ئاده‌میزادیان گو‌م‌پ‌را کردوه‌و بۆ خۆشیان له‌ ریگه‌ی
راست و دروست لایان داوه‌و چوونه‌ سه‌ر ریگای گو‌م‌پ‌رای و
سه‌ر ئی شی‌وان!

{۷۸} {لَعَنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى
ابْنِ مَرْيَمَ} له‌ کۆنه‌وه په‌روم‌دگار له‌سه‌ر زوبانی داوود له
زه‌بوورداو عیسا له‌ ئینجیلا نه‌فرینی کردوه‌و له‌وانه‌ی کافرو
گو‌م‌پ‌راوون له‌ نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل به‌هوی سه‌رپیچی کردن و
لادانیان له‌ریگه‌ی خودا و سنوور به‌زینیان، به‌هوی ده‌ست
دریژی کردنیان بۆ سه‌ر خه‌لک، داوود نه‌فرینی کرد له‌وانه‌ی
که له‌پ‌رۆژی شه‌مه‌دا سنووریان به‌زاندوو به‌فیل راوه‌ ماسییان
نه‌ه‌نجامدا، هه‌روه‌ها نه‌فرینی له‌وانه‌ کرد: که له‌خودا یاخی

حه زرتی عیساڤ نه فرینی له جووله که یاخی بووه کانا کرد بهووی سهرپیچی کردن و پشت هه ل کردنیان له فهرمانه کانی یه زدان.

{ذَلِكْ بِمَا عَصَا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ} هوی نهم نه فرین ل کردنه یان به بهردهوامی و بی پسانه وه دریزه پیدانیان بوو به سهرپیچی کردن و یاخی بوونیان له خودا، به بی پسانه وه، وه کوو دهفرموی: {وَكَانُوا يَعْتَدُونَ} که رسته که خوی مانای بهردهوامی و دریزه پیدان دهگه یه ن!

نهمجار پهرووردگار هۆکاری نهم بهردهوامییه یان له سهر یاخی بوون و سهرپیچی کردن و سنوور به زینیه یان دیاری ده کاو دهفرموی: {كَانُوا لَا يَتَّاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعْلُوهُ} دابو نه ریتیان وابوو: کهس جله وگیری له کهس نه ده کرد، لهو خرابه کاریانه ی نه نهجامیان ددها، چه نندیک نهو خرابه کاریانه یان گه وره سامناک و زیان نامیز بوونایه کهس نه بوو جله وگیری ل بکا.

{لَيْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ} خراب کرده ویه که نهو کرداری نهوان ده یان کرد، هه لویستیکی ناشیرین بوو: که هه نندیکیان تاوانیان نه نهجام ددها و بهردهوام ده بوون له سهر نه نهجامدانی، نهوانی تریش پی رازی بوون و لییان بی دنگ بوون!!

{ثَرَى كَثِيرًا مِّنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا} نهی پیغه مبهری خوشه ویست! نه تو ده بیانی زور له وانه ی نه هلی کیتابن، دۆستایه تی موشریکه کانی مه که ده که نه و هاوپه یمانیان له گه لدا ده به ستن و ده به سویند خورو پشتگیری کهری یه که تری له دزی توو هاوه لانت، دزی په یامی پیروزت بو له ناوبردنت، کافرده کانا هه لده نین بوئه وهی شهرتان له گه لدا بکه ن و له شکر کیشی بکه نه سهرتان! {وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ} ریوایهت کراوه: که که عبی کورپ نه شهره فو هاوه لانی چوون بو مه که که په یوه نندیان به کافرده کانی قورده شه وه کرد: که له شکر کیشی بکه ن بو سهر پیغه مبهرو موسولمانان له مه دینه به لام بویان سهر نه چوو، کافرده کانا ترسان و به پیر بانگه وازی به که یانه وه نه هاتن {لَيْسَ مَا قَدَمْتُ لَهُمْ أَنفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ} به راستی خراب هه لویست و کرده ویه که: که نهوان بو رۆزی قیامه تیان په زمه نده کرده وه: نهو کرده وانه یان که بوته هوی نارهم زامه ندی خودا لییان، نهوانه به خرابترین شیوه توله یان ل ده ستیندریته وه و رۆزی قیامهت له هه موو لایه که وه عه زابی خودا دهوریان ددها و رزگار بوونیان نییه و هه تا

هه تابه له دۆزه خدا ده میننه وه، {وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَاءَ} نه گهر نهو جووله کانه ی دۆستایه تی کافرده کانا ده که نه و ده به نه سویند خورو هاوپرکیفیان و دزی موسولمانان په یمان ده به ستن! نه گهر نهوانه به راستی و به ته واوی پروایان به مووسا هه بوایه و پابه ندی نهو په یام و نیگایه بوونایه: که بوی نیردراوه که ته وراته! هه رگیز نهو عه ربه کافر بت په رستانه یان نه ده کردنه هاوپه یمان و دۆست و لایه نگرو پشت و په نای خویان!

{وَلَكِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ} به لام زوربه ی زوریان له دوو پرووی و نیفاقدا نغرو بوون، له چوارچیوه ی نایین دمرچوون، هه هه لپه ی پله و پایه ی دونیایی و ناوو شۆرمتیانه، به هه موو شیوه یه که خه ریکی دنیا خورین و ده یانه وی پله و پایه ی بی بایه خی دونیای بی به قا ده سته بهر بکه ن!

{قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ} نهی محمد! به نه هلی کیتاب بلن: له شوینکه وتنی ناییندا سنوور به زینی مه که ن، زیدمه روی له به گه وره زانینی عوزمه ردا مه که ن، هه روه ها له به گه وره زانینی عیساڤدا زیدمه روی مه که ن.

{وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ} شوین هه واو نارم زوو بازی که سانیک مه که ون که بیرو بوچوونه که یان هه لقلولوی هه واو هه وه سه، نهوانه پیری کونه سال و گومراو سهر ل شیواون! له میزه نوغرووی گومرایی بوون.

{وَأَصْلُوا كَثِيرًا مِّنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ} نهوانه زور تاقم و گرووی ناده میزادیان گومرا کرده وه بو خوشیان له ریگه ی راست و دروست لایان داوه و چوونه سهر ریگای گومرایی و سهر ل شیوان!

{لَعَنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ} له کونه وه په رومردگار له سهر زوبانی داوود له زه بووردادو عیسا له نینجیلدا نه فرینی کرده وه له وانه ی کافرو گومرا بوون له نه ته وهی نیسرائیل به هووی سهرپیچی کردن و لادانیان له ریگه ی خودا و سنوور به زینیان، به هووی ده ست دریزی کردنیان بو سهر خه لک، داوود نه فرینی کرد له وانه ی که له رۆزی شه ممه دا سنووریان به زاندوو به قیل راوه ماسییان نه نه جامدا، هه روه ها نه فرینی له وانه کرد: که له خودا یاخی بوون و پابه ندی فهرمان و جله و گیرییه کانی نه بوون،

ههتایه له دۆزه خدا ده میننه وه، {^{۸۱} وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَاءَ} نه گهر نه و جووله كانه ی دۆستایه تی کافره کان ده که نه و ده بنه سویند خوړو هاوړکیفیان و دژی موسولمانان په یمان ده به ستن! نه گهر نه وانه به راستی و به ته واوی بر وایان به موسا هه بوایه و پابه ندی نه و په یام و نیگایه بوونایه: که بوی نیردراوه که ته وراته: هه رگیز نه و عه ره به کافره بت په رستانه یان نه ده د گردنه هاو په یمان و دۆست و لایه نگیرو پښت و په نای خو یان!

{وَلَكِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ} به لام زۆربه ی زۆریان له دووړو ویی و نیفا قدا نغړو بوون، له چوار چی وه ی نایین دمرچوون، هه ر هه لپه ی پله و پایه ی دونیای و ناوو شوړه تیانه، به هه موو شیوه ده که خه ریکی دنیا خوړین و ده یانه وی پله و پایه ی بی بایه خی دونیای بی به قا دهسته به ر بکه ن!

کو تایی جزمی شه شه م

{^{۸۲} لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا} سویند بی نه ی فرو ستاده! نه تو ده ست د ده کو وی د ژوار ترین خه لک له باره ی د وژمنایه تی گردنیان بو موسولمانان جووله که و نه وانه ی شه ریک بو خدا داده نی، سه ره پده ترین د وژمن بو موسولمانانی سه ره ده می هاتنه خواره ده ی قورئان جووله که کان بوون: چونکه کو فرو خوانه ناسی نه وان کو فری رقه به ری و نینکاری کردن و ژیر خستنی حه قه، به لکو و د وژمنایه تی ه که یان له د وژمنایه تی موشریکه کانیش قول تره، چونکه له نایه ته که دا جووله که پیش موشریکه کان خراون، هه ر له به ر زی دمه ده ییان له د وژمنایه تی گردنی خواناساندا، چه ند پیغه مبه ریان کوشتوون، ته نانه ت چه ند جار هه ول و ته قه ل لایان دا پیغه مبه ری نیسلا می ش تیرۆر بکه ن، ژه ه ریان بو کرده ناو خواره دنه وه، سیجرو جادوو یان لی کرد، دهنه دهنه ی موشریکه کانیشیان ددها که له شکر کی شی بکه نه سه ر موسولمانان، نه مجار له پله ی دوو دمه دا بو د وژمنایه تی گردنی موسولمانان موشریکه

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٧٧﴾ لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٧٨﴾ كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧٩﴾ تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿٨٠﴾ وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٨١﴾ لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُم مَّوَدَّةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرُكَ إِنَّهُمْ لَا يَتَنَصَّرُونَ ﴿٨٢﴾

بتپه رسته کانن، چونکه نه وانی ش حه قیقه تی نایین نازانن، خودای تا کو ته نیا ناناسن، جووله که و موشریکه کان ده شو به یته یه کتری له کو فرو سه ره ده ی و یاخی بوون له خودا و زیان خو شه ویستی و خو ویستی دا، {وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُم مَّوَدَّةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرُكَ} سویند بی نه تو ده ست د ده کو وی نزدیک ترین گرو ه ی ناده می زاد له باره ی خو شه ویستی وه بو موسولمانان تاقم و کو مه لیک: که ده لئین: نیمه نه صرانین.

بیگومان پیغه مبه ر (درو دی خوا ی له سه ر بی) باشترین یار مه تی له مه سیحیه کانی حه به شه ده بینن، زور به ریک و پیک پهنای کو چه ره موسولمانه کانیان دا، نه و موسولمانانه ی که پیغه مبه ر له سه ره تای په یدا بوونی نایینی نیسلا م دا ناردنی بو حه به شه له ترسی نه وه ی نه وه کوو کافره کانی مه که که زیانیان پی بگه یه نن. نه مجار په روم ردگار هو ی دۆستایه تی و خو شه ویستی مه سیحیه کانی دمر باره ی

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَى أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ
الدَّمْعِ وَمَنَ عَرُفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ
الشَّاهِدِينَ ﴿٨٣﴾ وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ
وَنَطْمَعُ أَنْ يَدْخِلَنَا رَبَّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ﴿٨٤﴾ فَأَنْبَأَهُمُ
اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٥﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٨٦﴾ يَتَأْتِيهِمُ الَّذِينَ آمَنُوا
لَا تَحَرَّمُوا طَیِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَقْتَدُوا بِمَا آتَى اللَّهَ
لَا يَحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٨٧﴾ وَكُلُوا مِن مَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَلًا طَیِّبًا
وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾ لَا يُؤْخَذُكُمْ اللَّهُ
بِالْعُقُوبَةِ إِنَّمَنْتُمْ وَلَكِنْ يُؤْخَذُكُمْ بِمَا عَقَدْتُمْ الْأَيْمَانَ
فَكَفَرْتُمْ أَطْعَامُ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ
أَهْلِكُمْ أَوْ كَسَوْتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ
ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفَرَةُ آيْمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا
آيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨٩﴾

موسولمانان بؤ روون دهکاته‌ود، دهفه رموی: {ذَلِک} نهو
دلته رمی و خوشه ویستییه مه سیحیه کان بهرام بهر
موسولمانه کان {بَأَنَّ مِنْهُمْ قِسِسِينَ}. به‌هوی نه‌ودوده: که نهو
مه سیحیه زانایان تیدان، {وَرَهْبَانًا} خوداپه‌رست و
تاعه تکه‌ریان تیدان، که همیشه بانگه‌وازی خه‌ک ده‌کن بؤ
ره‌وشت به‌رزی و خو‌نه‌ویستی و دونیا نه‌ویستی {وَأَنَّهُمْ لَا
يَسْتَكْبِرُونَ} نه‌وان له ناستی حه‌قدا ملکه‌چ و فه‌رمان به‌ردارن،
له بیستنی حه‌ق و ویزدان به‌کاره‌ینان لووت به‌رزی نانویتن،
همیشه ترسی خودایان له دلدا جیگیر بووه، بی‌فیزو بی
دده‌یه و ته‌که‌بوورن، ملکه‌چی حه‌ق و راستین، به‌شیک له
فه‌ضیله‌ی نایینه‌که‌یان بؤ‌خو به‌که‌مزانین و فه‌رمان به‌رداری و
گه‌ردنکه‌چیانه بؤ هم‌وو فه‌رمان به‌دوایه‌ک، به‌لکو و فه‌رمانیان
پی‌کراوه که ته‌نانه‌ت دوزمنی‌شیان خو‌ش بوئ، به‌هیج
شی‌وده‌یه که شه‌ره‌نگیزان تیدا نه‌بی، نه‌گه‌ر له روومه‌تی
راستیان دان خیرا لا روومه‌تی چه‌پیان بؤ ناماده بکه‌ن.

{^{۸۳} وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَى أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ
الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ} نه‌وانه‌ی که ده‌لین: نی‌مه
مه‌سیحین که گو‌ییان له‌و قورنانه ده‌بیت که بؤ پیغه‌مبه‌ر
نی‌ردراوه، ده‌بینی چاویان پر ده‌بیت له‌ گریان و هؤن هؤن
فرمی‌سک ده‌بارینن به‌هوی نه‌و حه‌ق و راستییه‌ی که قورنانه
بؤیان به‌یان ده‌کات و نه‌وانیش نه‌و حه‌قه ده‌زان، لووت به‌رزی و
دده‌یه زلی نابیته له‌مبه‌ر له‌به‌رده‌م قبوول کردنی حه‌قدا،
ده‌زان که محمد نه‌و پیغه‌مبه‌رده‌یه که له‌ نی‌نجیلدا مزگی‌نی
به‌هاتنی دراوه، نه‌مجار بی‌س و دوو قبوولی بانگه‌وازی به‌که
ده‌کن {يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ} ده‌لین: خودایه!
نی‌مه نی‌مانمان هیناوه بروامان به‌ په‌یامی پیغه‌مبه‌ر ده‌که‌ت
کرد، شوین شه‌ریعه‌تی (محمد) ده‌که‌وین، له‌ گرو‌هو و تاقمی
نه‌وانه‌ حلی‌یمان بکه‌، که شایه‌دی ده‌ده‌ن به‌ راستی
هاتنه‌خواره‌دی قورنانه بؤ‌سه‌ر پیغه‌مبه‌ر؛ شایه‌دی ده‌ده‌ین
که خودا تا‌ک و ته‌نیا به‌.

{^{۸۴} وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ} بؤ‌چی چی
له‌مبه‌ری‌ک هه‌یه بتوانن نی‌مه له‌ موسولمان بوون مه‌نع بکا؟
چ به‌لگه‌یه‌که‌مان به‌ده‌سته‌وده‌یه برپا به‌ خودای تا‌ک و ته‌نیا
نه‌که‌ین؟ چ شتی‌ک نی‌مه له‌ شوین که‌وتنی نه‌و پیغه‌مبه‌ره

ری‌زداره ده‌گی‌ری‌ته‌وه؟ چ شتی‌ک هه‌یه نی‌مه له‌ قبوول کردنی
نه‌و نامه ناسمانی‌یه حه‌قه په‌شیمان بکاته‌وه؟ به‌تایبه‌تی که
بؤمان ده‌رکه‌وت نه‌م پیغه‌مبه‌ره نه‌و گیانه حه‌قه‌یه که
مه‌سیح موژده‌ی به‌هاتنی داوه، وده‌نیشانه‌کانی دیاری
کردوه!!

{وَنَطْمَعُ أَنْ يَدْخِلَنَا رَبَّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ} به‌ته‌مای نه‌ودین
که په‌رومردگار بمانخاته‌ریزی گرو‌هی صالح و راستانه‌وه
نه‌وانه‌ی به‌هوی بی‌روباو‌دی راست و دروسته‌وه، به‌هوی
فه‌ضیله‌و ره‌وشتی جوانه‌وه دل‌و ده‌روونیان سافو بی‌گه‌رد
بوون، نه‌وانه‌ی شوینکه‌وتووی نه‌و پیغه‌مبه‌ره ری‌زداره‌ن؛ که
شوین ده‌ست‌باشی و نا‌کار چاکی و لی‌ها‌توویان له‌لامان نا‌شکرا
بوو، به‌چاوی خو‌مان بینیمان چ نا‌شوب و نا‌زاوده‌یه که له‌پیش
هاتنی نایینی نی‌سلامدا بلا‌وبو‌بو‌وده‌ موسولمانان چو‌ن
جیهانیان هی‌من و ناسایش کرده‌وه. نه‌مجار په‌رومردگار
پاداشتی باشیان له‌سه‌ر نه‌م هه‌لو‌یست و بی‌روباو‌ر‌دیان دیاری

^{۸۸} { وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا } بخون و بخونهوه لهو رزق و روژییهی که خدا پیی داو و بوی حلال کردوون و به خاوینی داناوه بۆتان، توخنی خواردن و خواردنهوهی حهرام مهکهون؛ جا چ نهو شته حهرامه خودی خوی حهرام بی وهکوو مردارهوه بوو خوینی رهوان و گوشتی بهراز..... یان له ریگهی دهست تیخستن و کار پی کردنهوه حهرام بی وهکوو سوود و قومارو دزی و بهرتیل هتد.

^{۸۹} { وَأَقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ } خۆتان له تۆله و سزای نهو خودایه بپاریزن که برواتان پییهتی، له ههموو کاروباریکی ژیاندا پاریزگاریی سنوورهکانی بکهن؛ خواردن و خواردنهوهتان، پۆشاک و په یوهندیتان له گهل نافرمتان له چوارچیوهی سنووری خودا بی، ههموو کاتی بترسن له سه ریچی کردنی فهروانی خودا.

^{۸۹} { لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ.... } خودا نیوه ناگری له سهر سویندخواردنیک که به بی مه بهست له دهمتان دمردهچی! سزا نادرین له سهر نهو سویندانهی که له دهمی سویندخوران دمردهچی، عانیشه دهلی: پیغه مبه (دروودی خوی له سهر بی) فهروویهتی: (له غوو نهیمان) نهوویه کابرا له ناوهندی ناخاوتندا دهلی: نه به خوا به لی به خوا؛ فلان شت وایه، یان وانیه، { وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُم بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَيْمَانَ } به لکوو سزاتان ددها له سهر سویندیک که به سووربوونهوه جهختی له سهر بکهی و بللی سویندم وایی فلان شت دهکم یان نایکه؛ نه مه نه گهر سویندهکی له خوخت، لیپرسینهوهی له سهر... جوړه سویندیک تر ههیه؛ سویندی (غه ممووس) (سویندی به دروی پی دهگوتری، نهویش سویندیکه به مه بهست و سووربوونهوه نه نجامی بدات و دروش بی، جا بۆ رابوردو بی، یان بۆ حالی حازر بی. که وایوو جوړی سویند سیان { سویندی له غوو، سویندی دامه زراو، سویندی غه ممووس }.

^{۹۰} { فَكْفَارُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسَاكِينَ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ } که فارهت و قهره بوو کردنهوهی نهو تاوانه، خوراکدانه به ده کهسی ههژار له خوراکیک مماناوهندی که خۆتان دهیدن به مال و مندالی خۆتان { أَوْ كَسُوهُمْ } یان پۆشته کردنی ده ههژار { أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ } یان نازاد کردنی کویلهیهک. واته:

دهکا و دمه رموی: ^{۸۵} { فَأَنَابَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا فَجَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ } . خودا له پاساوی نهو نیمانه پته و میاندو دانانیان به حق و راستیدا پاداشتی دانهوه به باشترین پاداش که بریتییه له باخ و باخاتی به ههشتی بهرین و بهر فراوان و رازوه، نهو به ههشتی که به ژیر دارهکانیدا جوگله و جو بار دهکشین و جوانی و رازاوهیی و پۆشته و پهرداخ زیاتر به باخهکان ده به خشن، نهوانه له ناو نهو به ههشتدا بۆ ههتا ههتایه دهمینهوه، نهوه پاداشتی چاکه کارانه؛ نهوانه له شوینکهوتنی حهق و راستیدا به جوانی دینه دهست و منجه منج ناکه، له ههر جیگایهک حهق ببینن شوینی دهکهون، له ههر کهسیکهوه حهق ببیستن گهر دهنکه چی دهن.

^{۸۶} { وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ } نهوانه ی کافرن و نایه تهکانی خودا به درۆ دهخنهوه، نینکاری تاو و ته نهایی خودا دهکن و پیغه مبه رایهتی (محمد) رمت دهکنهوه، نایه تهکانی قورئان به درۆ دهخنهوه نهوانه دهنه جه ههندهمی و تییدا دهمینهوه و لیی دهرناچن، له زمانی عهره بیدا (جحیم) به ناگریک دهلین که زور گهرم بی.

^{۸۷} { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْرُمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا } . نهی کومه لی موسولمانان! شت له خۆتان حهرام مهکه و خواردنی خوشی حهلال و ههرشتیک حهلال بی و له زهتی تیدایی و به بی فهروانی شهرع له خۆتانی قهدهغه مهکه؛ بهم جوړه به مه بهستی خودا په رستی و خودا له خو رازی کردن نهو شته حهلالانه له خۆتان قهدهغه بکه ههروهها زیدمه ویش مهکه له به کارهینانی شتی حهلال، ته جا و زکاری مهکه، بهم جوړه حهلال حهرام بکه، یان زیدمه ویش بکه له به کارهینانی حهلال { إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ } خودا کهسانیکی خوش ناوی که سنوور به زینی دهکن و له چوارچیوهی شهریهت دمردهچن، جا زیدمه ویش دمرچوونه که یان به نیازی خودا په رستی بی، یان به نیازی تر بی، ههروهها شت له خو حهرام کردنه که یان به سویندو فۆتۆ بی، یان بی سویندو نه زر بی چوون یه که.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ
 مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ
 الشَّيْطَانُ أَنْ يُفْضِلَ بَيْنَكُمْ الْفِتْنَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ
 وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْهَوُونَ ﴿١١﴾ وَأَطِيعُوا
 اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأَحْذَرُوا فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا إِنَّمَا عَلَى
 رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٢﴾ لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ
 ﴿١٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْلُغُوا إِلَى اللَّهِ يُتَى مِنْ الصَّيْدِ تَنَافُؤًا
 أَيِّدِيكُمْ وَمِمَّا حَكُمَ اللَّهُ مِنْ بَيْنَاهُمْ بِالْغَيْبِ فَمَنْ أَعْدَى بَعْدَ
 ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ
 وَأَنْتُمْ حُرْمٌ وَمَنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُتَعَمِّدًا فَجَزَاءٌ مِمَّا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ
 يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ هَدْيًا بَالِغَ الْكَعْبَةِ أَوْ كَفَّرَةٌ طَعَامُ
 مَسْكِينٍ أَوْ عَدْلٌ ذَلِكَ صِيَامًا لِيَذُوقَ وَبَالَ أَمْرِهِ عَمَّا اللَّهُ عَمَّا
 سَلَفَ وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمِ اللَّهُ مِنْهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿١٥﴾

کەسێک سوپندی خوارد دوایی سوپندهکەى هەلەشایەوه، یان
 بە ئەنقەست هەلە وەشاندەوه، یان لە بیرى چوو دەبێ
 کەفاردەتى سوپندهکەى بدا بەمەرجێ دەولەمەند بێ، لەم سى
 شیودیه سەرپشک دەبێ کامەیان دەکا باشە:-

{فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ} کەسێک توانای ئەنجامدانى
 یەكێ لەم سى جوړە کەفاردەتى نەبوو، پتویستە سى رۆژ بە
 رۆژوو بى بەلای حەنەفیهکان و حەنبەلییهکانەوه دەبێ سى
 رۆژەکە بە شوین یەکەوه بن، شافیهیهکان و مالیکیهکان
 دەلێن: مەرج نیه بە شوین یەکدا بێن.

{ذَلِكَ كَفَّارَةٌ لِمَا أَنْتُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ} ئەودى گوترا: کەفاردەتو
 قەرەبوو کردنەوهى سوپندهکانتانە کە سوپندوخوارد، بە
 گوێرەى شەرع، هەرکاتێ سوپندتان بە خودا، یان بە ناویكى،
 یان بە سیفەتێكى خواردو سوپندهکەتان لێ کەوت، بەو
 جوړەى کە بۆمان شى کردنەوه کەفاردەت بدەن.

{وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ} پارێزگارى سوپندهکەتان بکەن، پابەندى
 سوپندهکەتان بن و هەول بدەن سوپند لە خۆتان مەخەن! یان
 پارێزگارى بکەن بەم جوړە کە سوپندهکەتان لێ کەوت
 کەفاردەتەکەى بدەن، یان پارێزگارى سوپندهکەتان بکەن بۆ
 هەر شتێكى هیچ و پووج سوپندێک مەخۆن، لە شتى راستیشدا
 سوپند زۆر مەخۆن، چ جای سوپندى درۆ!! کە سوپندیشتان
 خوارد لەبەر پتویستى و بەرژمەندى نەبێت سوپندهکە لە
 خۆتان مەخەن! {كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ} بەم شیوه روون
 کردنەومیه پەروردگار ئەحکامى نایینەکەتان بۆ شى
 دەکاتەوه {لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ} بۆ ئەودى ئامادە باش و گونجاو
 بن بۆ سوپاس کردنى خودا بەو شیوهیهى کە پتێ خوێشەو
 لێ رازیه دەبێتە هۆى زیاد بوونی فەزل و نیحسانى و جیگای
 رمزەندى زاتى پاکى.

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا} ئەى ئەو کەسانەى ئیمانێان هێناوهو
 موسولمان بوون {إِنَّمَا الْخَمْرُ} بێگومان ئەو شەرابەى
 دەپۆشەوهو هەموو شتێک کە سەرخۆشتان بکا {وَالْمَيْسِرُ}
 قومار بە هەموو جوړەکانیهوه {وَالْأَنْصَابُ} ئەو بەردە
 تاپەتپانەى کە حەبیوانیان لەلا سەردەبرن، ئەو بتانەى
 قوربانیان لە کن سەردەبرن {وَالْأَزْلَامُ} ئەو پارچە دارانەى
 کە لە شیوهى تیردا بوون لە سەردەمى نەزانیدا شتیان پى

دابەش دەکردن و بەخت و شانسی خۆیان پى تاقى
 دەکردنەوه، ئەمانە هەموویان {رِجْسٌ} پیسن، خودا پتێ
 خراپن، پتێ ناخۆشە توخنیان بکەون {مَنْ عَمِلَ الشَّيْطَانُ}
 ئەوه شەیتان کردیهو ئەو بۆتان جووان دەکاو لە پێش
 چاوتان دەپارێزێتەوه! لەو شتانە نین خودا پتێ رازی بێو
 ئافەرىنتان لێ بکا لەسەر ئەنجامدانى! دەى کە وابێ {فَاجْتَنِبُوهُ
 لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ} واز لەو خواردن و کارە پیسانە بێن و خۆتانى
 لێ دوور بچەنەوه بەلکوو بە مرار بگەن و دەروونتان پاکو
 خاوین بێو رزگارتان ببێ لە کردارى پیسوو جەستەتان
 ساغڵەم بێو خوێشەویستى بکەوێتە ناوتانەوه.

ئەمجار پەروردگار دوو مەفسەدەى قومار و شەراب دەست
 نیشان دەکا مەفسەدەیهكى دونیایى و مەفسەدەیهكى نایینى و
 دەفەرموى: {إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُفْضِلَ بَيْنَكُمْ الْفِتْنَةَ
 وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ} ئەودى کە شەیتان دەیهوى
 ئەوهیه: کە رق و کینه بختە نێوانتانەوه لە رێگەى شەراب و

بوون و کردهودی باشیان نه‌نجام داوه. واته: نه‌و که‌سانه‌ی باورپریان به‌خوداو پیغه‌مبهر هه‌بووه و پیش یاساغ کردنی مه‌ی. له‌دونیا دهرچوون، و‌دکوو هه‌زردتی (حه‌مزه) هه‌روه‌ها له‌سهر نه‌وانه‌ی که‌له‌ژیان دا‌ماون و پیش یاساغ کردنی مه‌ی و قومار مه‌ینۆش بوون و قوماریان کردهود و‌دکوو عه‌بدو‌ل‌لای کورپی مه‌سعوود؛ نه‌وانه‌هیچ گونا‌ه‌یکیان له‌سهر نیه، چونکه‌شه‌ریعه‌ت و یاسا کاردانه‌وه‌یان بۆ دواوه‌نیه، گرنه‌گ نه‌وه‌یه‌ی دوا‌ی هاتنه‌خواره‌ودی نایه‌تی یاساغ کردن نه‌یخۆنه‌ود؛ پیش هاتنه‌خواره‌ودی نایه‌ته‌که‌هه‌ل‌ل‌ل‌ بووه؛ به‌مه‌رجیک {إِذَا مَا أَقْتَرُوا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ} ته‌فوا‌کار بووبن، بر‌وایان به‌و حوکمانه‌هه‌بووبن خودا ناردوونیه‌ی خوارئ و کردهودی باشیان نه‌نجام دابن، نه‌و نه‌رک و واجباته‌ی له‌سهریان بووه و‌دکوو نو‌یژو رۆژو به‌ر‌یک و پ‌یک‌ی ج‌به‌ج‌ییان کردب‌ن.

{ثُمَّ أَقْتَرُوا وَآمَنُوا} نه‌مجار خۆیان پاراستب‌ن له‌و شتانه‌ی لی‌یان قه‌ده‌دغه‌کراوه و بر‌وایان هه‌بووبن به‌و په‌یامه‌ی بۆ پیغه‌مبهر (دروودی خ‌وای له‌سهر ب‌ن) نی‌ردراوه {ثُمَّ أَقْتَرُوا وَأَحْسَنُوا} نه‌مجار به‌ر‌د‌د‌وام بووبن له‌سهر خۆپاری‌ژئ و چاکه‌کاری‌ی و کردهودی چاک، سه‌ر‌پ‌یچی فه‌رمانی خودایان نه‌کردب‌ن، {وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ} په‌روه‌ردگار چاکه‌کارانی خۆش ده‌و‌ین و پاداشی چاکه‌کاری‌یه‌که‌یان ده‌داته‌وه، چاکه‌ی راستی و کار در‌و‌وستیان پاش‌گوئ ناخات:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا} نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی ئیمان‌تان به‌خودایه‌تی خوداو پیغه‌مبهرایه‌تی (محمد) هه‌یه {لَيَلُوْكُمْ} الله‌ ب‌ش‌یء مِّنَ الصِّدِّقَاتِ تَالَهُ أَيْدِيكُمْ وَرِمَا حُكْمُ} سو‌یند به‌خودا، د‌ل‌ن‌یابن په‌روه‌ردگار، ئیوه‌تاقی ده‌کاته‌وه به‌ناردنی نی‌چ‌یریکی زۆرو لی‌تان نزیک ده‌بنه‌وه و بۆتان به‌یده‌ست ده‌بن، ده‌توانن نی‌چ‌یره‌ب‌چ‌وو‌که‌کان به‌ده‌ست ب‌گرن، نی‌چ‌یره‌گه‌وره‌کان به‌شم‌ش‌یر ب‌کوژن. وش‌ی (ب‌ش‌یء) که‌به‌ (نه‌ک‌یره) نه‌ناس‌را‌وی ه‌ین‌د‌را‌وه، ته‌حق‌یر و ه‌یچ و پ‌وو‌چی ده‌گه‌یه‌نی بۆ‌یه‌ش به‌و شته‌که‌م بایه‌خه‌تاق‌یک‌رانه‌وه بۆ نه‌ودی ناما‌ژه‌ی ب‌ن که‌سه‌یک نه‌توانی خۆ له‌به‌ر نه‌و ته‌ماعه‌راب‌گری و فه‌رمانی خودا ب‌ش‌ک‌ین‌ن و نی‌چ‌یری ب‌کا، دیاره‌له‌کاتی تر‌دا‌و له‌شو‌ینی ته‌نگانه‌و ته‌ماعی زۆردا هه‌ر خۆ رانا‌گری و فه‌رمانی خودا

قومار‌وه‌هه‌لتان ئی به‌ده‌ست ب‌ین‌ن و نه‌من و ناسا‌یش و ته‌بایی و بر‌ایی‌تان له‌ناودا نه‌مین‌ن! {وَيَصَّدِّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ} ده‌یه‌وی ئیوه‌لابدا له‌یادی خوداو هۆشتان به‌سهر خودا په‌رستی و یادی خوداو نه‌مین‌ن، یادی خودا که‌ه‌وی د‌ل‌ن‌ارامی و د‌ل‌خۆش‌یه‌یه‌له‌دوونیا و له‌قیامه‌تدا له‌ب‌یر‌تان ب‌چ‌یته‌وه و هۆشتان به‌سهریه‌ود نه‌مین‌ن، هه‌روه‌ها لاتان بدا له‌نه‌نجام‌دانی کاری چاک و به‌سوود. نو‌یژ ناده‌میزاد ده‌گ‌یر‌یته‌وه له‌خراپه‌و خراپه‌کاری و د‌ل‌و در‌و‌ونی ناده‌میزاد پاک ده‌کاته‌وه له‌چ‌ل‌کی گونا‌ه.

{فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ}؟ نایا ئیوه‌واز ده‌ه‌ین‌ن؟ کو‌لتان ئی دا؟ واته: له‌گه‌ل نه‌و هه‌موو زیان و خراپه‌ی که‌مه‌ی و قومار له‌خۆیان گرت‌وو‌وه‌شایانی نه‌وه‌ن که‌ده‌ست‌به‌رداریان ب‌ن؛ نایا ئیوه‌وازتان ئی ه‌ینان؟ نایا و‌د‌کوو خۆتان ماونه‌وه‌و ه‌یچ نه‌گۆ‌را‌ون و هه‌ر ده‌ل‌ئی په‌ند و نامۆ‌زگاری‌تان نه‌ب‌یست‌وو‌ه؟!

{وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ} فه‌رمان‌به‌رداری فه‌رمانی خودا ب‌ن، گوئ ب‌یستی نامۆ‌زگاری‌یه‌کانی پیغه‌مبهر (دروودی خ‌وای له‌سهر ب‌ن) ب‌ن، چ‌یتان پ‌ن راگه‌یه‌ندراوه له‌خوداو پیغه‌مبهر‌وه‌و ده‌رباره‌ی خۆپاراستن له‌مه‌ی خوار‌دنه‌وه‌و قومار کردن و باقی شته‌هه‌رامه‌کانی تر‌پابه‌ندی ب‌ن و به‌موو لی‌ی لانه‌ده‌ن!! {وَأَحْذَرُوا} ب‌ترسن له‌و نا‌ره‌حه‌تی و به‌خت ره‌شی‌یه‌ی که‌تووشتان د‌ئ نه‌گه‌ر سه‌ر‌پ‌یچی فه‌رمانی خوداو پیغه‌مبهر ب‌که‌ن؛ ب‌ترسن له‌به‌ر‌پ‌ابوونی فیتنه‌و نا‌زا‌وه‌و تی‌دا‌چ‌وونی مال‌و گیان له‌دونیا‌دا، س‌زای سه‌خت و کوشتنه‌له‌قیامه‌تدا، چونکه‌خودا ه‌یچ شتیکی هه‌رام نه‌کرد‌وو‌ه نی‌ل‌لا‌زیانی تی‌دایه‌و له‌به‌ر زه‌ره‌رو زیانه‌کانی یاساغی کرده‌ود.

جا {فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ} نه‌گه‌ر ئیوه‌پشتان هه‌ل‌کرد و پابه‌ندی فه‌رمانه‌کانی خوداو پیغه‌مبهر نه‌بوون {فَاعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ} نه‌وه‌ب‌زانن پیغه‌مبهری ئی‌مه‌راگه‌یان‌دنی له‌سهره، نه‌وا ره‌وانه‌کرا‌وی ئی‌مه‌په‌یامی خ‌وی پ‌ن گه‌یان‌دن، نه‌رکی سه‌رشانی خ‌وی نه‌نجام دا، ئیتر ئیوه‌تازه‌بیانووتان به‌ده‌سته‌وه‌نام‌ین‌ن و ع‌وز‌رو به‌هانه‌تان ده‌بر‌ئ.

که‌سه‌یک تر‌س‌ین‌د‌را ع‌وز‌ری نام‌ین‌ن!!

{لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعُمُوا} تاوان و تۆله‌سه‌ندنه‌وه‌نیه‌له‌سهر نه‌وانه‌ی خاوه‌ن بر‌وا

دەشکەتێن؛ دیارە خۆگرتنەووە و خۆپاراستن لە شتێک کە نەفس
 حەزێ لێیەتی و بە ئاسانی بە دەستەووە بێ، زیاتر نیشانە
 تەقوا و لە خوا ترسییە، تا خۆپاراستن و خۆگرتنەووە لە شتێک
 کە بە ناخۆشی دێتە دەست!!

{لِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ} بۆ ئەوەی خودا دەری بخا و بۆ
 خەڵکی روون بکاتەووە؛ کێ لە خودا ترس و پابەندی
 فەرمانەکانیەتی، ئەوەی کە خودا لە ئەزەلدا زانیویەتی لای
 ئادەمیزادانیش زاندرابو، بزانی کێ فەرمانبەردارە، کێ
 سەرپێچی کەرە؛ بپروا پتەوی وا لە ئینسان دەکات بە نەهینی و
 ناشکرا لە خودا بترسێ و پابەندی فەرمان و جەڵەوگیرییەکانی
 بێ.

{فَمَنْ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ} کەسێک دواى ئەم
 روون کردنەووە چروپەر، سنوور بەزینی بکا لە کاتی ئیحرامدا
 لە ناخی حەرەمدا نیچیرەوانی بکا، ئەووە لە قیامەتدا سزای
 توندی دەدرێ و دەخړیتە ئاگری دۆزەخەووە، چونکە ئەگەر
 دواى ئەم روون کردنەووە پێ راگەیانندنە سەرپێچی فەرمانی
 خودا بکا، مانای ئەووە دەگەییەنێ کە گوێ بە تاقی کردنەووە
 فەرمانی خودا نادا، سەرپێچی کردن دواى پێ راگەیانندن و
 تێگەیانندن لووت بەرزى و رقەبەری دەگەییەنێ!

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ} نەچن نیچیر
 راوبکەن لەو کاتەدا کە ئێوە لەئیحرامدا بوون نایەتەکە نیچیر
 گرتن و کوشتنی لە ئیحرام بەستووان قەدەغە کردووە، نەک
 خواردنی گوشتی نیچیر، کە کەسیکی تری ئیحرام نەبەستوو
 گرتبێتەتی یان کوشتبێتەتی!!

ئەمجار پەرورەدگار قەرەبوو کردنەووەی نیچیر گرتن و نیچیر
 کوشتنی ئیحرام بەستوو دیاری دەکا و دەفەرموێ: {وَمَنْ قَتَلَهُ
 مِنْكُمْ مُتَعَمَدًا} هەرکەسێک لە ئێوە لە کاتی ئیحرام بەستندا
 بە ئەنقەست نیچیر بکوژێ و راوی بکا {فَجَزَاءٌ مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ
 النَّعْمِ} تۆلە و قەرەبوو کردنەووەکەى دەبێ کوشتیەک سەر
 بپێ بە ئەندازەى نیچیر کراوەکە و وەکوو ئەو بچێ، ئەگەر
 کەمتیاری راو کرد دەبێت بەرائێک بکا بە قوربانى، لە حیاتی
 ناسک مەر سەرپێرێ.

{يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنْكُمْ} دوو کەسى عادڵ و لێزان و
 موسوڵمان هاو وێنەیی یان نرخەکەى دیاری بکەن، چونکە

یەکسانی لە نیوان نیچیر و وێنەکەیدا پێویستی بە دیاری
 کردنی دوو کەسى شارەزا و لێزان هەیە، لەم رووەوە کە
 یەکسانیەکەیان لای زۆر کەس نادیارە!

جا کە بپاری سەبپینی ئاژەلێکی مائی هاووێنە درا بۆ
 قەرەبوو کردنەووەی نیچیرەکە، دەبێ لە حەرەمى مەککەدا
 سەری بپێ، چونکە خودا دەفەرموێ: {هَدْيًا بَالِغَ الْكَعْبَةِ}
 تۆلە و قەرەبوو کردنەووەکە دەبێ کوشتیەک بێ لە پەنا
 کەعبە سەرپێرێ و گوشتەکەى بەسەر هەزارانی بەستی
 کەعبەدا دابەش بکری. {أَوْ كَفَّارَةً طَعَامٍ مِّسَاكِينَ} یان
 دەتوانی کەفارت بدا، ئەویش خۆراکدانە بە هەزاران بۆ هەر
 هەزارێک موددیك خواردەمەنى، یان لەبارتەقاي
 خواردەمەنییەکەدا بەرۆژوو بێ.

ئەو شتانەمان لەسەر سنوور بەزین پێویست کرد {لِيَذُوقَ
 وَبَالَ أَمْرِه} بۆ ئەوەی سزای سەرپێچیەکەى خۆی بچێژێ،
 چونکە سنووری خودای شکاندووە دەبێ تۆلەى ئی
 بسیندریتەووە یان بە مال، یان بە کردەووە بەدەنى!!

{عَفَا اللَّهُ عَنْكَ سَلَفٌ} خودا خۆش بوووە لەوەی کە پێش پرس
 کردن بە پیغەمبەر (دروودی خواى لەسەر بێ) لە کاتی
 ئیحرامدا نیچیرتان گرتوون و کوشتوون، ئەووە خودا لەسەر
 ئەو کارەتان سزاتان نادا.

{وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللَّهُ مِنْهُ} کەسێک دواى ئەم نەهییە ناشکرایە
 بگەریتەووە بۆ عادەتی پێشووی، نیچیر بگرن و سەرپێچی
 فەرمانی خودا بکا؛ ئەووە دلتیا بن خودا تۆلەى ئی دەکاتەووە
 باش باش سزای دەدا و کەسیش نیە بەرگری ئی بکا. {وَاللَّهُ
 عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ} خودا بالا دەستە و هەرکاریکی بوێ دەیکات.
 خاوەنى تۆلە و سزای سەختە بۆ ئەو کەسانەى کە سوورن
 لەسەر ئەنجامدانى تاوان.

بەلام {أَجَلٌ لَّكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ} حەلال و رەوايە بۆ ئێوە
 نیچیری دەریا، واتە: راو کردنی گیانلەبەرانی دەریا بۆتان
 حەلالە {وَطَعَامُهُ} هەرودەها ئەو گیانلەبەرانیەى کە
 شەپۆلەکانی دەریا فریایان دەدا بۆ قەراخی! دروستە بۆ
 مرقۆی ئیحرام بەستوو خواردنی گوشتی گیانلەبەرانی دەریا،
 زیندووین یان مردوو بن، شەپۆل فریای دابی، یان بۆخۆی

سهر ناو که تبن یان له گولاوو دیراودا گیران خواردن، یان شه پؤل فری دابن و ناویان ئی برابن.

{مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلْغَايَةِ} واته: گیانله بهرانی دمریامان بو چه لال کردوون تا سوودی ئی و مربرگرن، له ماله وه بن یان له سه فهدا بن، که سیک له ماله وه بوو، با له نیجیری دمریا بخوا به تازمی، که سیک له سه فهدا بوو با له گوشتی هه لگیرو له سه لاجه دا بخوا نه گهر سه فهدا که له به حرا نه بوو، نیجیری دمریا سوودو له زرمی تیدییه له سه فهدا له سه فهدا ج به خواردن بی یان به هه لگرتن و په زمه نده کردن (ادخار) بی، یان به سوود ئی و مرگرتن به غهیری ئی خواردن وه کوو دمره یانی لوتلوو مرواری، یان زمیت ئی و مرگرتن، یان نهو سوودی ئی ده بیندری له نیسقان و ددان و عه نهر ئی پهیدا کردن...

{وَحَرَّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدَ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًا} به لام نیجیری وشکانی، ناژه ل یان په له وهر، که به شیوهیه کی سروشتی دروست بوو بی زاو زیان له وشکانیدا ده بی و به شیوهیه کی سروشتی کیوین و نامون، تا له نیحرامدا بن نیجیر کردنی نهو گیانله بهرانه یاساغه لیان!

{وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ} واته: خوتان بپاریزن لهو شتانهی که خودا نه هی ئی کردوون، وه کوو نیجیر کردن له کاتی نیحرام به ستن و هه موو تاوانیکی تری وه کوو مهینوشی و قومار کردن... هتد. بترسن له خودا به و رنگه پابه ندی فه رمان و جله و گیریه کانی بن، دلنیا بن نیوه له نا کاما هه مووتان ده چنه وه لای خودا و بو لای نهو ده گهرینه وه، حیسابی توند و تیژتان له گهل ده کا، سزای یاخی بووان ده داته وه و ده یان خاته ناو دوزه خه وه، پاداشی نه وانه ده داته وه که فه رمان به ردارن به به هه شت و رهما نه ندی خو لیان!.

{جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا لِلنَّاسِ} په رومردگار که عبه که (به ییتولحه رماه) کردوویه تی به هوکاری نه وه که خه لکی کاروباری نایینی و دونیا ییان چاک بکه، هوکاریکی سهره کیه بو دابین کردنی به رژه و هندی نهو خه لکانه ی که له ده ورو به ریدا نیشته جی بوون، چونکه ولاتی مه که و لا تیکه نه کشت و کالی تیدا ده کری نه ناژه لی تیدا به خیتو ده کری، به ده گمه ن نه بی پیوستیاتی دانیشتوانی تیدا دابین ناکری،

أَحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلْغَايَةِ وَحَرَّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدَ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿١١﴾ جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلْبَدَ ذَلِكَ لِيَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٢﴾ أَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٣﴾ مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿١٤﴾ قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَأْتِ الْبَرُّ الْأَلْبَسَ لَعَلَّكُمْ تَقْلَحُونَ ﴿١٥﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ إِنْ بُدِّلَ لَكُمْ قَسْوَكُمْ وَإِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْآنُ تُبْدِلَ لَكُمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٦﴾ قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ ﴿١٧﴾ مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامِرٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَقْتُرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَأَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٨﴾

نیتر په رومردگار که عبه ی له دلی ناده میزاداندا خوشه ویست و ریژدار کردووه، چه زیان له دیدنه ی کردنی هه یه و له هه موو لایه که وه خه لکی بو ی ده چن و بو ی ده کشین؛ نه م هاتن و کو بوونه وه ی ناده میزادان له ده وری که عبه ده بیته هو ی ناز و نیعمه تی بو خه لکه که ی ده ورو به ری؛ سوودی نابوری و کو مه لایه تی و روشنبیری ئی و مرده گرن، هه ر وه کوو چو ن دانیشتوانی نهو هه ری مه له سایه ی که عبه وه له نه من و ئاسایشدا ده زین و کهس ده ستریزی ناکاته سه ریان {وَالشَّهْرُ الْحَرَامَ} هه روه ها په رومردگار نهو مانگانه ی که شه ر کردن تیاندا یاساغ کراوه که مانگی (ذولقه عیده و ذولحیجه و موحه پرهم و ره جهب) ن، کردوونی به هو ی دابین کردنی پیوستیاتی خه لکی، که له مانگانه دا ناده میزادان به رگی شه ر داده نین و ترسو خو فیان نامینی، ده توان هاتو چو ی بازرگانی بکه، به دلنیا ییه وه هاتو چو ی شاره و شار بکه و

تاوانه بچکوله‌کانیان دادمه‌وئو له ناو کرداره چاکه‌کانیان دمه‌وئینه‌وه!

{^{۹۹} مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ } پیغه‌مبه‌ر (دروودی خوای له‌سەر بئ) جگه له پئ راگه‌یانندن به‌ولاوه هیچی تری له نه‌ستۆ نیه، نه‌و ناتوانی به‌تۆپزی خه‌لک بخاته سه‌ریگی هیدایه‌ت و ته‌و‌فیقایان بدا بۆ ئیمان هێنان، نه‌وه‌ی نه‌رکی سه‌رشانی پیغه‌مبه‌ره‌ ته‌نها پئ راگه‌یانندن و ئامۆژگاری کردنه. {وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ} خودا زاناو ئاگاداره به‌سه‌ر هه‌موو شتی‌کدا، نه‌و شتانه‌ی ئاشکرایان ده‌که‌ن نه‌وانه‌ی ده‌یشارنه‌وه، خودا ده‌یزانی و هیچی ئی گوم نابێ، نه‌و شی‌اوی حیساب کردنه له‌گه‌ل ئاده‌میزادان و لی‌کۆلینه‌وه‌یان له‌گه‌ل ده‌کا و سزاو پاداشیان بۆ ده‌ستنی‌شان ده‌کا!

{قُلْ} نه‌ی پیغه‌مبه‌ر به‌هه‌موو ئاده‌میزادیک رابگه‌یه‌نه که {قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ} هه‌رگیز پیس و پاک چوون یه‌ک نین، کرداری باش و خراپ وه‌کوو یه‌ک حیسابیان بۆ‌ناکرێ. زیان به‌خش و سوود به‌خش نابن به‌یه‌ک، هه‌ل‌ل‌و هه‌رام، سه‌مه‌کار و دادپه‌روهر، زاناو نه‌زان، چاک و خراپ، موسو‌ل‌مان و کافر.....هتد. چوون یه‌ک نین، هه‌ریه‌که‌یان پاداش و سزای تایبه‌تی خۆی هه‌یه! حیکمه‌ت و دادپه‌روهریش نیه که یه‌کسانی بخه‌ریته‌ ئی‌وان چاک و خراپه‌وه.

نه‌ی پیغه‌مبه‌ر پێیان بلێ: به‌هیچ شی‌وه‌یه‌ک پیس و پاک یه‌کسان نین {وَلَوْ أَغْنَىٰكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ} با زۆری پیسییه‌که

سه‌رسامه‌ت بکا و سه‌رنجه‌ت رابکێشی!

{فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ} خۆتان له سه‌رپێچی کردنی فه‌رمانه‌کانی خودا بپاریزن نه‌ی هۆشه‌مندان! مه‌هێلن شه‌یتان به‌سه‌رتاندا زāl ببێ، زۆری نه‌هلی به‌تāl و ئازاوه‌گێڕ، زۆری مالی هه‌رام و دارو ده‌سته‌ی له‌رێ در‌چووان هه‌لتان نه‌خه‌له‌تینی، چونکه هۆشه‌مند نه‌و که‌سه‌یه‌ په‌ند و مر‌بگه‌رێ و تی بگا و بیر‌کاته‌وه، له‌سزای خودا به‌ترسی، به‌ل‌کوو ئی‌وه به‌مه‌ ته‌قوا و خۆپاریزیه‌ رزگارتان ببێ، ریگی سه‌ره‌رازێ و سه‌ره‌کو‌تن و به‌خته‌وه‌ری بگرنه‌ به‌ر، خه‌یرو خۆشی دنیاو قیامه‌ت ده‌سته‌به‌ر بکه‌ن.

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءٍ إِنْ بُدِّ لَكُمْ تَسْأَلُكُمْ} نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی ئیمان‌تان به‌خودا

ترسی له‌ده‌ستدانی مال و سامانی خۆیان و گیان له‌ده‌سته‌ت دانیان نه‌بێ، له‌و مانگانه‌دا زۆربه‌یان ده‌یان‌توانی به‌زۆی سه‌له‌که‌یان پێکه‌وه‌ بنه‌ین {وَالْهٰذِي وَالْقَالِد} هه‌روه‌ها په‌روهر‌دگار نه‌و کوشتیانه‌ی که ده‌کرێن به‌دیاری بۆ که‌عبه‌ و نه‌و هه‌یوانانه‌ی که ملوانه‌کیان له‌ملی ده‌کرێ له‌کاتی به‌ردنیان بۆ دیاری که‌عبه‌ و سه‌ره‌برپێیان له‌وێ کردوونی به‌هۆی دابین کردنی بۆی بۆ دانیشتوانی ده‌ورو‌به‌ری، چونکه نه‌و کوشتیانه‌ له‌وێ سه‌ره‌ده‌برپێن و گۆشته‌که‌یان به‌سه‌ر هه‌زارانی نه‌و ده‌فه‌ره‌دا دابه‌ش ده‌کرێ و پی‌ویستیاتیان جێ‌به‌جێ ده‌بێ.

{ذٰلِكَ} نه‌و ریز پێدانه به‌که‌عبه‌ و مانگه‌کانی هه‌رام و کوشتی و دیاری نیشانه‌ گراو بۆ کابه‌ و دابین کردنی نه‌من و ئاسایش له‌ناوچه‌ی به‌ستی که‌عبه‌دا و له‌روژگاری مانگه‌کانی که شه‌ریان تیدا قه‌ده‌غه‌یه، هه‌موویان سوودبه‌خشن و بۆ ئاده‌میزاد و به‌رژه‌مندیان تێیاندا دابین ده‌کرێ {لَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ} بۆ نه‌وه‌ی به‌سه‌رنج و تیفکرینه‌وه‌ بزانه‌ که خودا زانیه، هه‌رچی له‌ ئاسمان و زه‌ویدا هه‌یه په‌روهر‌دگار ئاگای لێ‌یه‌تی و ده‌زانی به‌رژه‌مندیان له‌جیدایه {وَأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ} هه‌روه‌ها بۆ نه‌وه‌ی تێبگه‌ن که په‌روهر‌دگار زاناو ئاگاداره به‌سه‌ر هه‌موو شتی‌کدا و هیچ شتی‌کی ئی گوم نابێت!

{اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ} دلتیا بن و بزانه‌ که خودا تۆله‌ و سزادانه‌وه‌ی سه‌خت و به‌ئیش و تونده، بزانه‌ خودا هیچ شتی‌کی ئی گوم نابێ، هه‌رکه‌سێک له‌خودا یاخی بێ سزای به‌ئیشی ده‌دریته‌وه {وَأَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ} بزانه‌ که خودا لی‌خۆشبوو به‌به‌زییه‌ بۆ نه‌و که‌سانه‌ی به‌کردار و گفتاری چاک دل و دمروونی خۆیان پاک ده‌که‌نه‌وه، به‌روای پته‌ویان هه‌یه و ته‌نها خودا ده‌په‌رستن، نه‌و تاوانانه‌ی پێش موسو‌ل‌مان بوونیان نه‌نجامیان داوون هیچ لێ‌په‌رسینه‌وه‌یه‌کیان له‌سه‌ر نیه، هه‌روه‌ها نه‌و تاوانانه‌ی که به‌نه‌زانی نه‌نجامیان داوون به‌مه‌رجێک خه‌یرا تۆبه‌ بکه‌ن و په‌شیمان ببه‌نه‌وه خودا لێیان خۆش ده‌بێ، هه‌روه‌ها خودا له‌سه‌ر تاوانی بچووک سزایان نادا به‌مه‌رجێک خۆیان له‌تاوان کردنی گه‌وره‌ بپاریزن، به‌ل‌کوو

نهقامی دا گوچکه یان دهقلیشیانده وه کاتیک که پینج سک دهکرد ناخیره که یان میینه دهبن، نیت نهو وشتره گوشتو شیریه لهسهر ئافره تان قهدهغه دهبوو، نهگهر ناخر سکی نیرینه بوایه سهرده بپراو گوشته که ی دهخورا له لایه ن پیاوو ئافره تانه وه.

(سائبة) وشتریکه مه رده خهس دهکراو نهزر دهکرا بۆ بهتەکانیان لهکوئ بله و مپرایه ئارمزووی خوئی بوو، باری ئی نهدهنرا، کولکه که ی له شیر نهده بپرایه وه، شیر که ی بۆ میوان نه بوایه نهدهدوشرا!

(وصيلة) خوشتریکه دهسک بکا دوانکه دوانکه، یان مهر جهوت سک بکا دوانکه دوانکه، جا که له جاری جهوته مدا یان دهیه مدا نیرو می ببن نیره که سه رنابرن له بهر خاتری مییه که، شیریه دایکه که شیان نهدهدبوو ئافه رت بیخونه وه تاییهت بوو به پیاوان!

(حام) وشتره نیړیک که لای خاوه نه که ی ده جار په ریپی ده و مرز میینه ی ئی چاک کرابی، نیت نهو خوشتره باری ئی نهدهنرا له هیچ پاوانیک نهده که پرنده رایه وه، لهکوئ جهزی ئی بوایه لهوئ دهله و مپرا.

واته: په رومردگار ههرگیزا و ههرگیز یاسا و شه ریعه تی جهرام بوونی (به حیره و سانییه و وصیله و حامی) دانه ناوه {وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَقْتُرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ} به لکوو خه لکانی سه رده می نه قامی به جهرام کردنی به رومبووم و گوشتی نهو جوړه نازه لانه درۆ بهدهم خوداوه هه لده بهستن.

چونکه بوخوئیان یاسا و دابو نه ریتیان دادنهان و پال خودایان دهدان و دهیانگوت: نه مه خودا وای داناوه {وَأَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ} زۆربه یان عهقلیان به وه ناشکی که نهو هه لده بهستن لهسهر خودا بی عهقلی و بیهوشییه، کوفر و بته رستییه، خودا رازی نیه بهنده کانی کافر ببن و فه رمان به کافر بوون ناکا.

{وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا اِلَى مَا اَنْزَلَ اللَّهُ وَ اِلَى الرَّسُولِ} نهگهر به و موشریکانه بگوتری: واز له و دابو نه ریته پوکاوانه بینن، و مرن موسولمان ببن و به گویره ی قورئان هه لئس و جهوت بکه ن، نه حکامی نهو کتیبه نیردراوه جی به جی بکه ن، که هه موو حوکمیکی به به لگه ی به هیزه وه پشتگیری دهکری،

پیغه مبه رده که ی هیئاوه! په رسیار له شتی غه یبی و په نامه کی و نهو شتانه ی په رسیار کردن لییان بی هوده یه مه که ن، هه روه ها په رسیار له کاروباری نایینی و وردو نهینی مه که ن، لهو شتانه مه کوئنه وه که قورئان باسی نه کردوون و نیگای بی نه هاتووه! نه وه کوو نه رکی سه رشان ی نیوه و باقی موسولمانانیش قورس بی و په رسیار کردن و لی کوئینه وه که تان ببیته هوی قورس کردنی باری سه رشان تان و، نه و جار نه توانن نه نجامی بدهن و ببیته نه هاهمه تی و خراپه بۆتان و په شیمانی به دهست بهینن. {وَ اِنْ تَسْأَلُوْا عَنْهَا حِيْنَ يُنْزَلُ الْقُرْآنُ ثُبَدَ لَكُمْ} نهگهر په رسیار لهو شتانه بکه ن که نیگای ئاسمانی لییان بی دنگ بووه، یان په رسیار له شتی زۆر وردو په نامه کی و په ی بی نه بپراو، یان په رسیار له باره ی نه رکی قورس و له توانادا نه بوو بکه ن لهو کاتانه دا که نیگا دیته خواری په رومردگار لهسهر زوبانی پیغه مبه رده که ی ئاشکرای بکا و بیکاته نه رکی سه رشان تان و نهو کاته نه توانن نه نجامی بدهن و ببیته هوی چاره رشتیان!!

{عَفَا اللَّهُ عَنْهَا} په رومردگار بری شت هه یه چاوپووشی ئی کردووه له قورئاندا باسی نه کردووه و لی بی دنگ بووه، نیوه ش لی بی دنگ بن {وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ} په رومردگار لیخوشبووه بۆ نهو که سانه ی به هه له په رسیاری نا به جییان کردووه و دواپی په شیمان بوونه وه، تۆبه یان کردووه. جه کیم و له سه رخویه په له له سزادانتان ناکا لهسهر نهو سه ربیچی و هه لانه ی کردووتان!!

{قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّنْ قَبْلِكَ} بیگومان نه م په رسیاره نابه جییا نه هه ر نیشی گه ل و نه ته وه ی تۆ نیه نه ی پیغه مبه ر!! نهو جوړه په رسیاره قهدهغانه پتیش نیوه گه ل و نه ته وه ی تریش کردوویانن. که حوکمه که یان پی راگه یاندره نه معجار بپروایان پی نه کردو پاشگوئیان خستن {ثُمَّ اصْبَحُوا مِنْهَا كَافِرِيْنَ} نیت پی کافر بوون! واته: که په رسیاره که یان کرد نیمه یش حوکمه که مان بۆ روون کردنه وه، به لام سوودیان ئی و مرنه گرت، چونکه نهوان په رسیار کردنه که یان بۆ تیگه یشتن و فی ربوون نه بوو، به لکوو به مه بهستی گالته پی کردن و لافرتی بوو دمیانیست نه زیه تی پیغه مبه رده که یان بدهن.

{مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ}. (بحیره) نهو خوشتره یه بوو که عه ربه کان له سه رده می

ومرن گوی له نامۆزگاری پیغه مبه‌ر (دروودی خوی له‌سه‌ر
بئ) بگرن که راگه‌یه‌نه‌ری قورنانه‌و حوکمه موجه‌له‌کانی
شی ده‌کاته‌وه، له ولامدا {قَالُوا حَسْبُنَا مَا رَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءُنَا}
ده‌لئین: نه‌وه‌مان به‌سه‌ که له باوک و باپیرانمان بۆمان
ماوه‌ته‌وه، نه‌وان بۆ ئیمه‌ پېشه‌وا و مامۆستان و ئیمه
شوینکه‌وتووی نه‌وانین. ئیتر په‌روه‌ردگار قسه‌کانیان رمت
ده‌کاته‌وه و دمه‌رموی: {أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا
يَهْتَدُونَ} بۆچی نازانن که باوک و باپیران هیچ له شه‌ریعه‌ت و
یاسایان نه‌زانیه‌وه و هه‌رگیز نازانن ریگه‌ی راست و خیر له
کوێوه‌یه، قه‌ت به‌رژه‌وه‌ندی دین و دونیایان نه‌زانیه‌وه!!

به‌لکوو نه‌وان له گومرایی و قورولیتیه‌ی بته‌پرستیدا، له ناو
گیژاوی بیروباوهری پرپووچدا نوغرو بوون، نه‌وان به
ئاره‌زو و هه‌وانته شه‌ریعه‌ت بۆخویان داده‌نن، نه‌وه‌تا یاسای
کج زینده‌به‌چال کردن، عه‌ره‌قخواردنه‌وه، سته‌م کردن له
ئافرده‌ت و هه‌تیو، تاوان کردنی گه‌وره‌و هه‌مه‌ جوور،
هه‌لگیرساندنی شه‌ر و شوهر به‌بئ هۆی ره‌وا، خوشرکردنی ئاگری
دوژمنایه‌تی هتد، په‌یره‌ویان کردووه و ده‌یکه‌ن.

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا} نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی که بپرواتان به
خودا و پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی هیناوه {عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ} پارێزگاری
نه‌فسی خۆتان بکه‌ن و خۆتان له تاوان و سه‌ره‌پێچی کردنی
فه‌رمانه‌کانی خودا بپاریزن، هه‌وڵ بده‌ن خۆتان له خودا
نزیک بکه‌نه‌وه، کردووی چاک بکه‌ن، گوشتارو کردارتان باش
بئ! خۆتان له سزای خودا رزگار بکه‌ن. نه‌گه‌ر ئیوه بۆخۆتان
خودا په‌رست و فه‌رمانبه‌ردار بن، {لَا يَضُرُّكُمْ مِّنْ ضَلٍّ إِذَا
اهْتَدَيْتُمْ} گومرایی خه‌لکی تر زیانتان پێ ناگه‌یه‌نی، نه‌گه‌ر
ئیه‌وه ریگای هی‌دایه‌ت و راستی بگرنه‌ به‌رو حه‌قخواز و به
حه‌ق گه‌یشوو بن، گومرایی که‌سانی تر نزیک بن لیتان یان
دوور بن زیانتان پێ ناگه‌یه‌نی: {إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا
فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ} هه‌ر بۆلای خودایه‌ گه‌رانه‌وه‌تان،
هه‌مووتان ده‌گه‌رینه‌وه بۆلای قاپی یه‌زدان، نه‌و کاته هه‌والی
کردار و گوشتارتان ده‌دات و پیتان ده‌لئ: چیتان کردووه
چیتان گوتووه، هه‌ر که‌سه‌تان به‌ گوێره‌ی کردووه‌کانی سزاو
پاداشی ده‌دریته‌وه! چاکه‌ به‌ چاکه‌ و خراپه‌ به‌ خراپه‌!.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَىٰ الرَّسُولِ قَالُوا
حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٠٥﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ
لَا يَضُرُّكُمْ مِّنْ ضَلٍّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا
فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ
بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذُوَا
عَدْلٍ مِّنْكُمْ أَوْ آخَرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنتُمْ صَرَيْتُمْ فِي الْأَرْضِ
فَأَصْبَحْتُمْ مَصِيبَةُ الْمَوْتِ تُحْيِسُونَهُمَا مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ
فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ إِنِ ارْتَبْتُمْ لَا نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ
وَلَا تَكْتُمُ شَهَادَةَ اللَّهِ إِنَّا إِذًا لَّالْإِيمِينَ ﴿١٠٧﴾ فَإِنْ عُرِضَ
عَنْهُمَا اسْتَحَقَّا إِثْمًا فَآخَرَانِ يَقُومَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ
اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأَوْلَٰئِيْنَ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ لَشَهَدْنَا أَحَقَّ
مِنْ شَهَادَتِهِمَا وَمَا اعْتَدَيْنَا إِنَّا إِذًا لَّالْظَّالِمِينَ ﴿١٠٨﴾ ذَلِكَ
أَدْنَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْهِهَا أَوْ يَحَاوُوا أَنْ تَرُدَّ آمِنٌ بَعْدَ
أَيْمَنِهِمْ وَأَتَقُوا اللَّهَ وَاسْمَعُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٠٩﴾

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ} نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی
بپرواتان به خودا و به پیغه‌مبه‌ری خودا کردووه شایه‌تیدانی
راست و دروست له نیوانتاندا {إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ} کاتی
مردن یه‌خه‌ی هه‌ریه‌کێ له ئیه‌وی گرت، واته: که تووشی
ده‌ردی و بوون گومانی نه‌وه‌تان ئی ده‌کرد پێی ده‌مرن {حِينَ
الْوَصِيَّةِ} له کاتی وه‌سیه‌ت کردندا دوو شایه‌ت بگرن
شایه‌ته‌کان ده‌بیت بریتی بن له {اثْنَانِ ذُوَا عَدْلٍ مِّنْكُمْ} دوو
شایه‌تی عادل له موسوڵمانان یان له خزم و خویشی خۆتان
{أَوْ آخَرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ} یان دوو شایه‌تی غه‌یری موسوڵمان
یان غه‌یری خزم و خویش نه‌گه‌ر موسوڵمان یان خزم ده‌ست
نه‌که‌وت {إِنْ أَنتُمْ صَرَيْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةُ الْمَوْتِ}
نه‌گه‌ر ئیه‌وه له‌سه‌ره مه‌رگدا بوون و به‌لای مردن یه‌خه‌ی پی
گرتن و ئیه‌وش وه‌سیه‌تنامه‌تان نووسیوو، دوو که‌س که
پیتان وابوو عادلن، چی مال و سامان پیتان بوو ته‌سلیم به
نه‌وانتان کردو دواپی مردن، دوو شایه‌ته‌که شتومه‌که‌کانیان

ناشاریتیه وه بۆلای میراتگره کان و شه وانیش لییان که وتنه گومانه وه و پییان وابوو خیانه تیان کردووه، بهم شیوه شایه تیه که یان لی و مر بگرن {تَحْسُونَهُمَا مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ} رایان بگرن له دوی نویژی عه صر چونکه دوی نویژی عه صر کاتی دادگای کردن و حوکم دان بووه له ولاتی حیجازدا، له و کاته دا قازی و دادوهر نه رکی خویان نه نجام داوه، هه ندیکیش ده لئین: مه به ست دوی نویژی نیومرپویه، بریکیش ده لئین: دوی ههر نویژیک بی دهبی، نه مجار سویند خواردن و شایه تی دان و ته نمین کردن به و شیوه، له ناو کۆمه لیک خه لک و له دوی نویژ بۆ وروژاندنی ههستی نایینی و شهرمه زار کردنه له حاله تیکدا که درۆ و خیانه تی لی دمر بکه وی بۆ نه وهی خویان بباریزن!!

{فَيَقْسِمَانِ بِاللَّهِ اِنْ اَرَبْتُمْ} نه گهر له راستگویی شایه ته کان که وتنه شکه وه، سویند یان ددهن به خودا، واته: داوایان لی بکه ن که سویند تان بۆ بخۆن به خودا، که {لَا تَشْتَرِيْ بِهٖ ثَمَنًا} بلئین: ئیمه بهم سویند خواردنه مان نامانه وی مال و سامانی دونیا مان دهست بکه وی، بهم جوړه سویند به درۆ بخۆین، نه خهیر سویند به درۆ ناخۆین و چی ده لئین راست ده که یان، به سویند ده که مان مه به ستمان دهست که وتنی مالی دنیا نیه. {وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَى} ته نانه ت نه گهر سویند بۆ خوراوه که مان یان شایه دی بۆ دراوه که خرم و خویشی خوشمان بی!

واته: ئیمه بۆ مالی دنیا سویند به درۆ ناخۆین {وَلَا نَكْسُمُ شَهَادَةَ اللّٰهِ} دهبی له سویند ده که شیاندا بلئین: ئیمه شایه تیدان لیک ناشارینه وه که خودا فه رمانی کردووه به نه نجامدانی، چیمان لایه به راست و رهوانی دهیگرپینه وه، چۆن خودا فه رمانی کردووه به هه لگرتن و پاریزگاری کردن و نه دا کردنی ئیمه ناوا نه نجامی ددهمین، خو نه گهر وا نه که یان {اِنَّا اِذَا لَمِنَ الْاٰثِمِيْنَ} واته: نه گهر ئیمه سویند به درۆ بخۆین یان لایه نی خزمایه تی له بهر چا و بگرتن، درۆ له شایه تیدانه که ماندا بکه یان، شایه تیه که مان بشارینه وه، نه وه ئیمه تاوانبارین و شیاوی سزای تۆله لی ستاندنن.

به کورتی دهبی شاهیده که سویند بخوا که حه ق و راستی ده لئ: دادوهرانه شایه دیه که ی نه دا ده کا، لایه نی سوود و قازانجی دنیایی کاری تی ناکن، نه که م نه زۆر شایه تیه که ی

{وَاتَّقُوا اللَّهَ} خوداتان له یاد بی، له سزاو تۆله ی بترسن! له سویند خواردندا خیانه ت نه که ن، به هوی سویندی به درۆ مال و سامان کۆمه که نه وه، {وَأَسْمَعُوا} نه م حوکمانه بیستن به بیستنی تی فکرتن و وهرگرتن کاری پی بکه ن، نه گهر وا

نه‌که‌ن دهب‌ن به فاسقو یاخی بوو له جوارچیوهی حوکمی خوداو شهریه‌تی خودا ده‌چنه دم‌رئو له ژیر خیمه‌ی هیدایه‌تی خودا نامیننه‌وه، شیایو سزاو تۆله دهب‌ن، {وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ} په‌روم‌ردگار یارمه‌تی گهل و نه‌ته‌وه‌ی فاسیقو له ریگا دمرچوو نادا.

{يَوْمَ يَجْمَعُ اللّٰهُ الرُّسُلَ} نه‌ی پیغه‌مبهر (دروودی خوی له‌سهر بڼ) یادی نه‌و روژه بکه‌رموه که روژی قیامه‌ته، نه‌و روژه‌ی که په‌روم‌ردگار هه‌موو پیغه‌مبهران کو ده‌کاته‌وه، له رووی سهر‌زن‌نشتو لؤمه‌کردنی گه‌له‌کانیانه‌وه روو ده‌کاته پیغه‌مبهران و {فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ} دمه‌رموی: که نئیه بانگه‌وازی نه‌ته‌وه‌کانی خۆتان کرد به چ شیوه‌یه‌ک به پیر بانگه‌وازیه‌که‌تانه‌وه هاتن؟ نایا بر‌وایان پښ کردنو گوئی بیستی ناموژگاریه‌کانتان بوون؟ نایا سهر‌پښچیان کردو روویان لی و مرگ‌یران؟؟ {قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا} وتیان (ده‌لین): خودایه! نئیمه هیچ زانیاریه‌که‌مان نیه جگه له‌و بره زانیاریه‌ی که تۆ له نئیمه باشر لیی دهمزانی، زانیاری نئیمه له ناست زانیاری رده‌او موطله‌قی تۆدا دهب‌ن چی بی؟ نه‌تۆ ناگاداری هه‌موو شتیکی، زانیاری نئیمه له ناچار زانستی تۆدا وه‌کوو نه‌بوو وایه. {إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ} بیگومان زاتی تۆی په‌روم‌ردگار زاناو ناگادار به هه‌موو نه‌ینو شته په‌نامه‌کیه‌کان، نه‌وه‌ی له ناده‌میزادان نادیار بی، یان له‌به‌ر ترسو بیمی ته‌نگو چه‌له‌مه‌ی روژی قیامه‌ت له یادیان بجڼ لای تۆی یه‌زدانی زاناو ناگادار ناشکرو نمایانه.

{إِذْ قَالَ اللّٰهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ} نه‌ی پیغه‌مبهر! نه‌و دیمه‌نه بو گهل و نه‌ته‌وه‌که‌ت باس بکه؛ که خودا عیسا له‌و مه‌شه‌ده سامناکه‌دا راده‌گرئ، خیطابی خوی ناراسته ده‌کاو، دمه‌رموی: نه‌ی عیسا‌ی کوپی مه‌ریه‌م! {اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَالِدَتِكَ} یادی نیعمه‌تی من بکه‌رموه که به‌سهر خۆتو دایکتدا رشتمن!! به‌بڼ باوک له دایک دروستم کردی، کردم‌ی به موعجیزه‌و نیشانه‌ی بالاده‌ستی و به توانایی خۆم، نیعمه‌تم به‌سهر دایکتدا رشت به‌وه که تۆم کرد به به‌لگه‌و شایه‌ت له‌سهر داوین پاک‌ی له‌و تاوانه‌ی که سته‌مکاران وه‌پالیان دابوو نه‌قام و گه‌وج بوختانیا بو ده‌کرد، که له‌سهر بی‌شکه تۆمان هینایه زوبان و شایه‌تیت دا به داوین پاک‌ی و بی تاوانی دایکت

يَوْمَ يَجْمَعُ اللّٰهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ (۱۸) إِذْ قَالَ اللّٰهُ يٰعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَالِدَتِكَ إِذْ أَبَدْتُكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَإِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ خَلَقْنَا مِن الطِّينِ كَهْنُوتَ الْكَهَنَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي فَتَنفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي وَتَبْرِئُ الْأَصْنَمَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي وَإِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِي وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَنْكَ إِذْ جِئْتَهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ (۱۹) وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا بِي وَبِرُسُولِي قَالُوا أَمَآءًا وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ (۲۰) إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يٰعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنْزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ (۲۱) قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتُنَا وَكُنْوَ عَلَيْهِمُ الشَّاهِدِينَ (۲۲)

{إِذْ أَبَدْتُكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ} تۆم به‌هیز کرد به‌هوی ناردنی فریشته‌ی سرووش که جوهر‌نیله، کردم‌ی به پیغه‌مبهر، نیگامان بو ناردی و پله‌و پایه‌ی پیغه‌مبهریت پښ درا، له ته‌مه‌نی مندالی و گه‌وره‌ییتدا بانگه‌وازی خه‌لکت کرد بو خوداپه‌رستی، موعجیزه‌ی سهر‌سورپه‌ینه‌رمان پښ به‌خشی بو پشتگیری کردن له راستی پیغه‌مبهرایه‌تیه‌که‌ت به‌م جوړه که {تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا} ناده‌میزادانت بانگ ده‌کرد بو خوداپه‌رستی و ناخوتنت له‌گه‌لدا ده‌کردن له ته‌مه‌نی ساواییتدا که له‌سهر بی‌شکه بووی له ته‌مه‌نی گه‌وره‌یشدا داوین پاک‌ی دایکت راده‌گه‌یاند

هه‌روه‌ا {وَإِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ} یادی نه‌و نیعمه‌ته بکه‌رموه که فی‌ری نووسین و خویندنه‌وه‌م کردی، ده‌توانی کتیب بخوینیته‌وه‌و زانستی به سوود بو دین و دونیات فی‌ر ببیت، وشه‌ی {الْحِكْمَةَ} زانستی نه‌ظه‌ری و عه‌مه‌لی ده‌گریته‌وه {وَالَّتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ} فی‌ری ته‌وراتم کردی، نه‌و

پیغمبره یاریه تی عیسا؛ بۆ ئه وهی ببنه هاوړی و یارمه تیددرت نه وانیش {قَالُوا آمَنَّا وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ} وتیان: خودایه نیمانمان هینا و پرومان به خودایه تی تۆ هیه و عیسا به پیغمبره و رهوانه کراوی تۆ دهرانین، خودایه! تۆ به شایه د به ئیمه موسولمانین!!

ناشکرایه وشه {أَوْحَيْتُ} لیردها به مانا ئیلهام و خسته دله، نهک نه و سروش و نیگایه ی بۆ پیغمبره مان کراوه.

مه به ست له هینانی موعجیزاتی عیسا لیردها ناگادار کردنه وهی مه سیحیه گانه، که بیروباوهره که یان به تاله و پیویسته واز له و بیروباوهره بینن، چی دیکه ئاده میزادیکی ناسایی و له دایکبووی وهکوو عیسا نه که نه به خودا، ئاده میزادیکی که وهکوو ئاده میزادیکی تر دهخوا و دهخوا ته وه و سه رئاو دهکا و خهوی ئی دهکه وئ.....هتد.

{^{۱۲} إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ} ئه ی محمد! یادی نه و کاته بکه ره وه نه و چیرۆکه بۆ ئاده میزادان بگیړه وه، که هاوه له راستاله کانی عیسا؛ حه وارییه گان، به عیسا یان گوت: ئه ی عیسا ی کوری مه ریهم! {هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنَزِّلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ} ئایا په رومردگاری تۆ رازی ده بی به وه که له ناسمانه وه سفره و خوانمان بۆ بنیړیته خورای ئایا شتی و امان بۆ دهکا؟؟

رافه که رانی قورئان له سه ر رسته ی {هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ} چه ند رایه کیان هیه:

۱- ده لئین: چونکه پرسیار و روودا وه که له حه وارییه گانه وه بووه، نه وانیش برپوادار بوون و پییان و ابووه: که خودا به سه ر هه موو شتی که د بالاده سته، که واته: مانای {يَسْتَطِيعُ} له سه ر شیوه ی خوی نیه، به لکوو به مانای {يَفْعَلُ} وه، واته: پرسیاره که له توانا و دهسه لات نیه به لکوو پرسیاره که له وهیه ئایا دهیکات یان نا؟! ئایا نه که ر داوای شتی واکه ی وه لامت ده داته وه یان نا؟! واته: نه وان هه رچه ند ه برپوای ته و او یان هه بوو به دهسه لات و توانای خودا به سه ر هه موو شتی که د به لام ویستیان به چاوی خو یان بیبینن بۆ زیده دلئیایی و به هیژبوونی باوهره که یان!

به هه ر حال حه زره تی عیسا پرسیاره که یانی پی خوش نه بوو بۆیه وه لامی دانه وه که واز له و داوایه بینن {قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ} و بر سولی که نیمان بینن به خودایه تی خو م و

ته وراته ی که له پی ش تۆدا به نیگا بۆ موسامان نار دبوو، هه روه ها (نینجیل) مان بۆ ناردی که په ندو نامۆزگاری تی دیاهه، باس کردنی نه م دوو کتیبه دووا به دوا ی وشه ی (الکتاب) بۆ زیده ری زو هه در زانیاننه! نه گینا وشه که نه وانیش ده گری ته وه!.

هه روه ها {وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي فَتَنْفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي} یادی نه و موعجیزه بکه ره وه که پی مان به خشیوی؛ به ویست و ئیراده ی ئیمه ده ته ینا له قور لاشه یه که ت دروست ده کرد له شیوه ی بالنده دا نه مچار قووت به و لاشه یه دا ده کرد، به ویست و ئیراده ی ئیمه ده بوو به بالنده یه کی خاوه ن گیان. نه تۆ لاشه یه که ت ری کده خست و قووت پیدا ده کرد په رومردگار ده یکرده بالنده و گیانی به به ردا ده کرد {وَتُبْرِئُ الْأَكْمَةَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي} هه روه ها به شیوه ی موعجیزه کویری ماد مرزادو به لکه که چاک ده کرده وه، به ویست و ئیراده ی ئیمه! هه روه ها نه و نیعمه ته بی نه وه یادی خو ت؛ که موعجیزه ی مردو و زیندو و کردنه وه مان پی به خشی بووی، مردووی چه ند سال له وه پی ش مردو و له گۆر، بانگت ئی ده کرد به نیزنو و ئیراده ی ئیمه گۆری هه لده ته کاندو و زیندو و ده بوو وه وه هه لده ستایه وه.

هه روه ها {وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَنْكَ} یادی نه وه بکه ره وه که له شه ر و مه به ستی به نو ئیسرائیلی پاراستمی و نه مه یشت فرسه ت ئی بینن {إِذْ جِئْتَهُم بِالْبَيِّنَاتِ} نه و کاته ی کرای به پیغمبره و به به لگه و موعجیزه وه هاتیه لایان و په یامی خو ت پی را که یانندن و به لگه ت له سه ر راستی په یامه که ت نشان دان، به لام گه له که ت برپوایان پی نه کردی و سه ر پیچیان کرد {فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ} نه وانیه ی له گه له که ت کافر بوون و برپوایان پی نه کردی، وتیان: نه م دیاردانه ی عیسا دمیانو پنی سیحرو جادوویه کی ناشکرایه، فری به سه ر موعجیزه وه نیه، په رومردگار هه موو نیعمه ته کانی به شیوه ی کرداری رابوردو و هینان، بۆ نه وه ی نامژه بی له سه ر روودانیان.

هه روه ها {^{۱۱} وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ} یادی نه و نیعمه ته بکه ره وه که ئیلهام خسته دلئ حه وارییه گانه وه {أَنْ آمِنُوا بِي وَبِرُسُولِي} که نیمان بینن به خودایه تی خو م و

وتی: ته قوای خودا بکه‌ن و له سزای بترسن و واز له‌م داواکارییه بیّنن که له داوا نافؤلاکانی به‌نی نیسرائیلی ده‌جی که داوایان له مووسا کردو داواکه‌یان رعت کرایه‌وه، چونکه داواکه‌یان په‌لپو بیانوو بوو ئیوه‌ش په‌لپو بیانوو و مه‌گرن { **إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ** } نه‌گهر ئیوه راست ده‌که‌ن له داوای ئیمان پته‌ویتاندا، چونکه نه‌و جوړه په‌لپو بیانوو له‌گه‌ن ئیمانی راستو پته‌ودا کؤنابیته‌وه.

نه‌مجار حه‌وارییه‌کان عوزر ده‌ئینه‌وه و هوئی سه‌ره‌کی داواکه‌یان روون ده‌که‌نه‌وه { **قَالُوا لَرِيدُ أَنْ تَأْكُلَ مِنْهَا** } داواکردنه‌که‌مان په‌لپو بیانوو نیه به‌لگوو ده‌مانه‌وئ لیی بخوین، برسیمانه و پیوستیمان به خوراک هه‌یه، سه‌رباره‌ی نه‌وش { **وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُنَا** } ده‌مانه‌وئ دلنیا بین و پروامان به هیز ببی { **وَتَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْنَا** } یه‌قین و زانیاریمان بؤ زیاد ببی له‌سهر تواناو دسه‌لاتی خوداو راستی پیغه‌مبه‌رایه‌تی توو هیچ گومان و دل‌ه‌راوکی‌مان نه‌مینئ!! چونکه زانیاریه‌ک که له ریگه‌ی بینینه‌وه ده‌ست بکه‌وئ به هیزتره بؤ دابین کردنی مه‌به‌ست له زانیاریه‌ک که له ریگه‌ی به‌لگه‌وه به شیوه‌ی نه‌ظه‌ری په‌یدا ببی { **وَتَكُونَ عَلَيْهِمُ الشَّاهِدِينَ** } نه‌گهر نه‌و سفره‌و خانه‌مان بؤ بیته‌ خوارئ ئیمه‌ ده‌بین به شاید له‌سهر نه‌و موعجیزه‌و لای نه‌و به‌نو نیسرائیلییانه‌ی که حازر نین بؤیان باس ده‌که‌ین، یان نه‌و کاته ئیمه‌ شایه‌دی ده‌ده‌ین به تالکو ته‌نهایی خوداو، به تواناو دسه‌لاتی بن سنووری، بالادستی به‌سهر هه‌موو شتیکدا، شایه‌تیش ده‌ده‌ین که تو‌ش به راستی پیغه‌مبه‌ری و له خوداو ره‌وانه کراوی، به‌مه‌ش ئیمانمان زیاد ده‌کاو ده‌شبیته‌ هوئی موسولمان بوونی خه‌لکی تر.

جا که حه‌زهرتی عیسا له نیازه‌که‌یان گه‌یشتو زانی مه‌به‌سته‌که‌یان په‌لپو بیانوو نیه، نه‌م نزایه‌ی له خودا کرد: که فهرمووی: { **قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ** } عیسای کوپی مه‌ریه‌م ده‌ستی نزاو پارانه‌وه‌ی به‌رز کرده‌وه فهرمووی: په‌رومردگارا! نه‌ی نه‌و که‌سه‌ی هه‌موو ئیش و کاریکی ئیمه‌ت به ده‌سته؛ سفره‌و خوانیکمان له ناسمانه وه بؤ بنیره‌ خوارئ، به شیوه‌یه‌ک نه‌مانه به چاوی خو‌یان بی‌بینن { **تَكُونُ لَنَا عِيدًا** } نه‌و روژه‌ی

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ وَارْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١٣٠﴾ قَالَ اللَّهُ إِنِّي مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدَ مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١٣١﴾ وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَعْيسَى ابْنُ مَرْيَمَ أَأَنْتَ لِلنَّاسِ أُخْبُودِي وَأُنْحِي إِلَهُيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحَنَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَالِمُ الْغُيُوبِ ﴿١٣٢﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ عَبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مِمَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٣٣﴾ إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الْكَرِيمُ ﴿١٣٤﴾ قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْغَوْرُ الْعَظِيمُ ﴿١٣٥﴾ لِلَّهِ الْمُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٣٦﴾

سفره‌و خانه‌که‌ی تیدا دیته خوارئ ببیته جه‌ژن و روژی شادی و خو‌شی بؤ ئیمه‌ی خاوه‌ن باومرو خوداپه‌رست، یان نه‌و سفره‌و خانه‌ی ببیته‌ بژیوو نیشانه‌ی ریزلینان له ئیمه‌ له روژی جه‌ژندا! { **لَاَوْلَنَا** } ببیته جه‌ژن بؤ یه‌که‌م گرو‌هی ئیمه‌ی موسولمان بووی حالی حازر که نه‌م نزاو پارانه‌وه‌یه ده‌که‌ین، واته ئیمه‌ی خاوه‌ن باومرو { **وَآخِرِنَا** } هه‌روه‌ها ببیته جه‌ژن بؤ نه‌وانه‌ی که دوا‌ی هاتنه‌ خواره‌وه‌ی سفره‌و خانه‌که‌ ئیمان دینن.

هه‌ندیک ده‌لین: واته: نه‌و سفره‌و خانه‌ به‌شی هه‌موویان بکا، واته: ئاخ‌ر که‌س و ده‌کوو یه‌که‌م که‌س لیی تیر بخوا! { **وَآيَةً مِنْكَ** } نه‌و سفره‌و خانه‌ بکه به نیشانه له‌سهر راستی بانگه‌وازییه‌که‌م و راستی پیغه‌مبه‌رایه‌تییه‌که‌م و بیته‌ هوئی شاره‌زایی بوونی هه‌ومه‌که‌م بؤ ریگه‌ی راستو خوداپه‌رستی { **وَارْزُقْنَا** } له‌و سفره‌و خانه‌ رزق و روژی‌مان بدم‌ری، رزق و روژی‌مان له شتی تریش بؤ دابین بکه، که بیکه‌ینه‌ غیذاو

پنویستی به ئیزنی خودا ههیه، چوون یهکهو به موشریک حلیب دهکری.

{قَالَ سُبْحَانِكَ} دهئێ: خوایه! تۆ پاک و بێ عهیبی، بهرزو بێ هاوهلی، تاكو تهنیاو بالادهست و پهرومردگاری، كهی بهندهیهکی و دهکوو من رایه ی دهکهوئ ناماقوولی وا بکا؟! {مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ} من رایه م ناکهوئ و ناگونجی بۆ من شتیک بلیم که بۆ زاتی پاکت نهشی، ناگونجی بۆ من قسهیهک بکه م که مافی کردنی ئه و قسهیه م نهبی، چۆن بهندهیهکی و دهکوو من ری به خو ی ددها لافی خودایهتی ئی بدا؟! ئهمجار دهکهوئته بهلگه هینانهوه لهسه ر ئه وه ی که ئه و کاره نهبووه و ههرگیز بانگهوازی بۆ ئه وه نهکر دووه و زاتی پهرومردگار دهکاته شایه د لهسه ر بێ تاوانیی و بهرائهتی له و تاوانه گه وره و دهئێ: پهرومردگار! ئه من ههرگیز شتی وام نهگوتوووه {إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ} خو ئه گهر شتی وام گوتبێ بیگومان تۆ زانیوته و ناگاداری، تۆ تاكو تهنیاو زانا و دانا و پهرومردگاری {تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي} تۆ هه موو ناشکرا و نهئینی و په نامه کی ناو دئی من دزمانی {وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ} به لام من ئه و شتانه ی له زانستی تایبه تی خو ت دمیشاریه وه به ه یج جوړیک په ی بێ نابهم و لئی بێ ناگام، ئه وه ی فیرم نه که ی نابزانم، وا ده بی فیری دمب له بیرم دهچیته وه {إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ} بیگومان تۆی پهرومردگار هه موو نهئینی و په نامه کیه کت ناگا لئی ه و دزمانی چی ده بی چۆن بووه و چی ئی دئ!

ئهمه ولامی عیسا بوو، نه یگوت من ئه وه م گوتوووه یان نه م گوتوووه، به لکوو زانینی ئه وه ی هه والهی زانیاری به رفراوان و بێ سنووری خودا کرد که هه موو شتیکی ئی ناشکرا و نومایانه و ه یچی ئی ون نابێ، ئه وه بوو وتی: ئه گهر من ئه وه م گوتبێ ئه وه تۆ دهیزانی و ناگاداری پئی، ئه مه ش ئه و په ری ریز گرتن و نه ده ب ده که یه نی، ئه و په ری زه لیلی و گه ردنکه چی خو ی بۆ خودا در ده پری!!

ئهمجار پهرومردگار قسه ی عیسا مان بۆ ده گیریته وه که چی به گه له که ی گوتوووه و فه رمانی به چی پێ کردوون، حه قیقه ت و راستی ئه وه ی به گه له که ی راگه یاندوووه ناشکرای ده کا و ده فه رموئ: {مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ} ئه من

خو راک ی جهسته مان {وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ} تۆی پهرومردگار چاکترین رزق و رۆژی دهری، رزق و رۆژی دده دی به که سانی ک مه یلت ئی بێ، به بی ئه ندازه، گه نجینه ی رحمه ت بێ سنوور و ف راوانه.

تییینی ئه وه ده کری: که حه زهرتی عیسا له دؤ عاو پارانه وه که یدا سوود و فائیده ماددییه کانی سف ره و خاوانه که ی خسته دوا ی سوود ده کانی نایینی و سوود ه کو مه لایه تییه کانی، به پێچه وانه ی داوا ی هه وارییه کان که سوود ه ماددییه کانیان پێش خست!

دوعا که ی حه زهرتی عیسا گیرا بوو {^{۱۱۵} قَالَ اللَّهُ إِنِّي مَنَزَلُهَا عَلَيْكُمْ} پهرومردگار واده ی به عیسا دا و فه رمووی: ئه و سف ره و خاوانه ی داوات کرد، بۆتان ده نیرمه خوار ی، جار ی ک یان چه ند جار ی ک!! واده ی خودا حه ق ه و وته ی راسته و به ئینی خو ی به جی هینا. سف ره و خاوانی له ئاسمانه وه بۆ نار دنه خوار ی به لام ئه م واده یه مه رج یکی له گه لدا بوو فه رمووی: {فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ} هه ر که سی ک له ئی وه دوا ی هاتنه خواره و ی ئه م سف ره و خاوانه کافر ببێ و بپروا به تاكو ته نیا یی خودا نه کا {فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ} بیگومان من سزای دده م سزایه کی و مه ا که سی ترم له کافره کانی جیهانی ئه و سه ر ده مه به و شی وه سزا نه دای! چونکه دوا ی بینینی ئه و به لگه یه به چاوی خو یان، ه یج بروبیا نوویه کیان نامین ی بۆ ئه وه ی به کافری بمیننه وه، یان گالته به نیشانه کانی خودایه تی خودا و ده سه لات و توانای بێ سنووری بکه ن!!

{^{۱۱۶} وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ} ئه ی محمدا! ئه و رۆژه بۆ گه له که ت باس بکه، که پهرومردگار پرس یاریکی گرنگ له مه شه دیک ی تر سنا کدا ئاراسته ی عیسا ده کا و ده فه رموئ: ئه ی عیسا ی کو ری مه ری ه م {أَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمَّيَّ إِلَهَيْنِ مِّنْ دُونِ اللَّهِ}؟ ئه وه تۆ به ئاده می زادانت گوتوووه من و دایکم به خودا بز ان و له جیا تی خودا ئی مه به مرستن؟ واته: له یه کتا په رستییه وه بب نه موشریک و هاوه ل په یدا که ر بۆ خودا و له ته ک خودا دا خودایه کی تر، یان چه ند خودایه ک قه رار بدن، جا پێ یان وابێ که ئه و هاوه له سوود و زیان ده که یه نی یان نا، بۆ خو ی سه ری ه خو کاری پێ ئه نه جام ده در ی ن یان

هیچ شتیکم دمرباردی بیروباومړی خودا پهرستی پی نه‌گوتون جگه له‌ودی فه‌رمانت پی کردووم به‌گه‌یاندنی که بریتی بوو له‌ودی ته‌نیا خودا بپهرستن که پهرومردگاری من و پهرومردگاری نیوده‌شه و منیش و‌مکوو نیوده به‌نده‌ی بی دمه‌لآت و دروستکراوی نه‌و پهرومردگاردم! ته‌نیا جیاوازی من له‌گه‌ل نیوده نه‌وده‌یه: خودا کردوومی به‌فروستاده‌ی خو‌ی و بۆلای نیوده‌ی ناردووم بانگه‌وازی‌تان بکه‌م بۆ خودا پهرستی و به‌ندایه‌تی کردنی! **{وَكُنْتَ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ}** تا له‌ناویاندا بووم چاودیریم د‌کردن و ناگام له‌کردار و گوفتاریان بوو، نهم ده‌یشت قسه‌ی نابه‌جی بکه‌ن! هه‌میشه داوام ئی د‌کردن که قسه‌ی حه‌ق بلین و خو‌یان له‌کردار و گوفتاری نابه‌جی بپاریزن، **{فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ}** کاتیکیش منت مراندو بردمه‌وه بۆلای خو‌ت نیتر من ناگام لیان نه‌ماوه و نازانم چییان کردووه و چییان گوتووه، تۆ بۆخو‌ت چاودیری کردار و گوفتاریان بوویت و ناگات له‌هه‌ئسو که‌وتیان بووه **{وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ}** تۆ به‌سهر هه‌موو شتی‌کدا ناگاداری و هیج‌ت ئی گوم نابئ، ناگات لییه‌و شاهیدی.

{۱۱۸} إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَلَهُمْ عَذَابُكَ هه‌موو شتی‌ک به‌ده‌ست خو‌ته، نه‌گهر له‌سهر تاوانه‌که‌یان سزایان بده‌ی نه‌وه دادپه‌رومړی خو‌ته و نه‌وان به‌نده‌ی خو‌تن. **{وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الْحَكِيمُ}** خو‌ نه‌گهر له‌گه‌ل نه‌ومشدا که موشریک و تاوانبارن لیان خو‌ش ببی، نه‌وه دمه‌لآت و صه‌لاحیه‌تی خو‌ته و که‌س رایه‌ی ناکه‌وئ ره‌خنه‌ت ئی بگری، تۆ به‌هیزو خاوم‌ن تواناو دمه‌لآتی، دم‌توانی پاداش یان سزایان بۆ ده‌ست نیشان بکه‌ی، حه‌کیم و دانای هه‌رجی بکه‌ی حیکمه‌ته‌و له‌جیی خو‌دایه‌و کاری بی‌رئ و جی ناکه‌ی!

{۱۱۹} قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ} جه‌ماومړی قورئان خو‌ینان وشه‌ی (یوم) یان به‌ (مضمومی) خو‌یندو‌ته‌وه له‌سهر نه‌م شیوه خو‌یندنه‌وده‌یه مانای نایه‌ته‌که به‌م جو‌ره دم‌بی: پهرومردگار له‌کو‌تایی پرسیار و و‌لامه‌که‌دا فه‌رمووی: نه‌م‌پۆ نه‌و روژه‌یه که راستگو‌یان سوود له‌راستگو‌یی خو‌یان دم‌بینن، راستگو‌یی له‌بیروباوم‌ردا، راستگو‌یی له‌شایه‌ددانیاندا، راستگو‌یی له‌قسه‌و هه‌ئسو که‌وتیاندا. نیما‌می

نافیع وشه‌ی (یوم) ی به‌ (مه‌نصوبی) خو‌یندو‌ته‌وه، نه‌وکاته مانای نایه‌ته‌که به‌م جو‌ره دم‌بی: پهرومردگار فه‌رمووی: نه‌ودی که عیسا گو‌تی: له‌روژیک دایه: که راستگو‌یان سوود له‌راستیه‌کانیان دم‌بینن. نه‌مجار پهرومردگار شیوه‌و جو‌ری نه‌و سووده‌یاری ده‌کا و دم‌فه‌رموئ: **{لَهُمْ جَنَّاتُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ}** بۆ نه‌و راستگو‌یان هه‌یه باخ و سه‌یرانگای به‌هه‌شت که به‌ژیر داره‌کانیاندا جو‌گه‌و جو‌بار ده‌کشین و، ژیانان تیدا خو‌شتر دم‌بی: **{خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا}** هه‌تا هه‌تایه له‌و به‌هه‌شته‌دا دم‌میننه‌وه و‌پرای نه‌و له‌زمت و خو‌شیه‌یه جه‌سته‌ییانه **{رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ}** پهرومردگاریش لیان رازییه، نه‌وانیش رازین له‌و پاداشته‌ی پهرومردگاریان، نه‌مه‌ش له‌زمت‌تیکی گیانیه‌و خو‌شبه‌ختی و کامه‌رانییه‌کی وده‌ایه که به‌نووسین و گو‌تن پیناسه‌ ناکرین و هه‌ر خودا بۆخو‌ی دم‌زانئ چه‌ند دلخو‌شکه‌رم‌ن و فه‌رح به‌خشن به‌دل و دم‌روون، چ به‌مراز گه‌یشتن و ئاوات به‌دیه‌نانی‌که! بۆیه پهرومردگار دم‌فه‌رموئ: **{ذَلِكَ الْقَرَارُ الْعَظِيمُ}** ئانه‌و خو‌شی و له‌زمت و به‌مراز گه‌یشتنه‌ به‌مراز گه‌یشتنی مه‌زن و گه‌ورمیه‌و نه‌وپه‌ری خو‌شبه‌ختی و کامه‌رانییه‌! چونکه‌ رزگار بوون له‌دۆرخ و دوورکه‌وته‌وه لیئ نه‌وپه‌ری به‌مرازگه‌یشتن و خو‌شبه‌ختیه‌، خو‌شی و له‌زمت جه‌سته‌یی و گیانیه‌کانی ناو به‌هه‌شتیش سه‌ربار!!

نه‌مجار پهرومردگار شتی‌ک دینیتته‌ بپشه‌وه که زور گونجاوه له‌گه‌ل ئیدی‌عای مه‌سیحیه‌کان که به‌خودا زانینی عیسا‌یه تا به‌شیوه‌یه‌کی نا راسته‌و خو‌ به‌رپه‌رجی ئیدی‌عاکه‌یان بداته‌وه، نه‌ومتا له‌کو‌تایی باسه‌که‌داو له‌دوادای مه‌شه‌ده سامناک و ترسناکه‌که‌دا جاری دمه‌لآتداری و خاوه‌نیه‌تی خودا هه‌لده‌داو دم‌فه‌رموئ: **{لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ}** هه‌ر بۆ خودایه‌ خاوه‌نیه‌تی ناسمانه‌کان و زم‌وی **{وَمَا فِيهِنَّ}** نه‌و شت و جه‌شاماته‌ی تیایاندا‌یه هه‌مووی دروست کراو و مو‌لکی خودان نه‌ک هی عیسا یان یه‌کی‌کی تر **{وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ}** خودای بالاد‌ه‌ست تواناو دمه‌لآتی به‌سهر هه‌موو شتی‌کدا هه‌یه هه‌ر شتی‌کیش خودا دمه‌لآتی به‌سهر‌دا هه‌بی دروستکراوی نه‌وه‌و به‌ویست و نیراده‌ی نه‌و هاتو‌ته‌ کایه‌وه، یه‌کی‌کیش له‌و به‌نده‌و دروستکراوانه‌ عیسا و مه‌ریه‌می

دایکبیه تی؛ ئەدی ئیووی مەسیحی چۆن ئیدیعی خودایەتیان
بۆ دەکەن و دەیانبەنە پلەو پایەى خودایەتیەو؟ چۆن ئەو
ماهە بە خۆتان دەمەن ئەم دەستدریژییە لە خودا بکەن؟

کۆتایی سورەتی المائدة

سورەتی (الانعام)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ} هەموو جوۆرە
ستایشێک بە هەموو زوبانیکی و لە هەموو کات و شوێنیکدا بۆ
پەرورەدگاری تاک و تەنیاپە، بۆ بەدیھێنەری ناسمانەکان و
زەویپە، هەر ئەو شیاوی سوپاس و ستایشە، چونکە بەخشش و
نیعمەتەکانی بەسەر ئادەمیزادا زۆر و هەمە جوۆرن، یەکیک
لەو نیعمەتانە دروستکردنی ناسمانەکانە، کە ئەو هەموو
ئەستێرە کاکەشانە و مانگ و رۆژە تێدان کە بۆمان بوون بە
چراو رووناکی، هۆی گەشە و نەشووونماى ئادەمیزاد و ئازەل و
روودەکن، هەروەها بۆشایی فراوان کە بریکی هەوای تێداپە و
دریژە، پێدەری ژیاپە، هەروەها ماددەى نەئیر کە هۆی
گواستەوێ دەنگە لە شوێنیکەو بۆ شوێنیکى تر، هەروەها
برێ لە نیعمەتەکانی یەزدان، هەبوونی زەویپە؛ کە قەرارگای
مەخلوقاتە و سەرچاوەى رزق و رۆژیپە، هەموو ئەم بوونەومرە
بۆ بەرژووەندى ئادەمیزادەو لە خزمەتى ئینسانداپە، {وَجَعَلَ
الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ} هەروەها تاریکی و رووناکی دروست کردووە،
شەو و رۆژی داھیناوە بۆ ئەوێ بەندەکانی سوودیان ئی
ومر بگرن، شەو بۆ حەسانەو و نووستن و رۆژ بۆ هەوڵدان و
کۆششکردن و دەستەبەرکردنی برژوو و پێداویستی ژیان.

{إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ} واتە: ئەمجار ئەوانەى کافرو
هاوبەش پەیداکەرن و ئینکاری نیعمەتەکانی خودای گردکار
دەکەن و هاوبەش بۆ خودا دادەنێن! شتی تر دەکەن بە
هاوشانی پەرورەدگار و دیپەرستن، هاواری ئی دەکەن بۆ دابین
کردنی پێویستیپەکانیان، داوای دوورخستەوێ زەرمر و
زیان و هینانی خێروبیژ لەو خودا درۆزانە دەکەن! لە

سورة الانعام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ
وَالنُّورَ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي
خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَى أَجَلًا وَأَجَلٌ مُّسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ
تَعْمُرُونَ ﴿٢﴾ وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ
وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ ﴿٣﴾ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ ءَايَةٍ مِنْ
ءَايَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤﴾ فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ
لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٥﴾ أَلَمْ
يَرَوْا كَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ
نُمَكِّنْ لَهُمْ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِذْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ
تَجْرَى مِنْ تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ عَدِهِمْ قَرْنًا
ءَاخِرِينَ ﴿٦﴾ وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ
لَقَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا أَسْحَرُ تُبِّينٌ ﴿٧﴾ وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ
عَلَيْهِ مَلَكٌ وَلَوْ أَنْزَلْنَا مَلَكًا لَقُضِيَ الْأَمْرُ ثُمَّ لَا يُنْظَرُونَ ﴿٨﴾

کاتیکی ئەم خودا درۆزانە ناتوانن بۆ خودی خۆیان سوودیان
هەبێ، پێیان ناکرێ زیان لە خۆیان دوور بخەنەو ج جایی بۆ
خەلکی تر! ئەمجار پەرورەدگار رووی خیطاب دەکاتە
هاوبەش پەیداکەران؛ ئەوانەى هاوشانیان بۆ پەرورەدگار
داناو، بەلگەیان بۆ دینیتەو لەسەر تاک و تەنیاپى خۆی و
زیندوبوونەوێ رۆژی قیامەت و دەفەرموئ: {هُوَ الَّذِي
خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ} پەرورەدگار خودایەکی وەهایە ئیووی لە گل
دروست کردووە، واتە: باوکی ئیووە کە ئادەمە و هەموو
رەگەزى ئادەمیزاد لە ئەو کەوتۆتەو لەگل دروستمان
کردووە، داوای نەوێ زۆری ئی کەوتۆتەو و هەموو کون و
قووزینیکی زەویپان گرتۆتەو.

{ثُمَّ قَضَى أَجَلًا} پاشان تەمەنى ژیاپى ئادەمیزادى دەستنیشان
کردووە، لە رۆژی لە دایکبوونەو تا رۆژی مردنى، {وَأَجَلٌ
مُّسَمًّى عِنْدَهُ} تەمەن و ماوێ بەرقەراربوونی ژیاپى هەموو
ئادەمیزادیک لای خودا خۆپەتی، ئەم تەمەنە ناویراوە لە

زیندوبووننه‌وی ناو گۆرّمه دهست پئ دهکا، تا رۆژی زیندوبووننه‌وی قیامت، ژیا‌نی ئەم ماو‌دیە پئی ده‌لّین: ژیا‌نی به‌رزەخیی.

ئیب‌نو عەبباس و موح‌هید ده‌لّین: مانای **{قَصَى أَجَلًا}** واتە: تەمەنی ژیا‌نی دونیا، کە بە مردن کۆتایی دئ **{وَأَجَلَ مُسْمًى}** تەمەنی ژیا‌نی قیامتە. واتە: نایەتەکە نامازە بۆ ئەو دەکا کە پەرورەدگار دوو جۆر ئەجەلی بۆ بە‌نده‌کانی دان‌اوه، ئەجەلیک بۆ ژیا‌نی هەموو کەسێک کە بە مردن کۆتایی دئ، ئەجەلیکیش دوا‌ی مردنی دونیا دەست پئ دهکا کە بە زیندوبووننه‌و دەست پئ دهکا!

{لَمْ أَنْتُمْ تَمْتَرُونَ} کەچی ئی‌وه ئە‌ی کۆمە‌لی ک‌اف‌رو ها‌به‌شە‌پ‌یدا‌که‌ران؛ ده‌کە‌ونه شک و گومانه‌وه‌و بر‌واتان به زیندوبووننه‌و نیه، پیتان وایە ژیا‌ن تەن‌ها بریتییە لە ژیا‌نی دونیا و بەس، پاش لە دنیا دەر‌چوون ئیت‌ر ژیا‌نی تر نیه؟

{وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ} ئەو پەرورەدگارە کە ناوی **{اللَّهُ}** یە هەر ئەو خودایە و شایانی پەرستنه‌ لە ئاسمانە‌کان و زەویدا و ناسراوه بە خودایە‌تی و هەر‌جی لە ئاسمانە‌کان و زەویدا هە‌یه گە‌ردن‌کە‌چی فەرمان و دەسە‌لاتی ئەو خودایە‌یه: کە ناوی **{اللَّهُ}** یە... لە ر‌ووی خۆشە‌ویستی و ئی ترسانه‌وه — جگە لە ک‌اف‌ران و بئ با‌وم‌رانی ئادە‌میزاد و جنۆ‌کە — هە‌موو شتێک و هە‌موو کە‌سێک دە‌پەرست‌ن و بە‌ندایە‌تی ده‌کە‌ن!

{يَعْلَمُ سِرُّكُمْ وَجَهْرُكُمْ} شتی نه‌ینی و ناشک‌راتان وە‌کوو یە‌ک دە‌زانئ، لە زانستی خودادا پە‌نامە‌کی و نو‌مایان چوون یە‌کە، بە‌سەر هە‌موو شتێ‌کدا بە تە‌واوی ئا‌گادارە، ه‌ی‌جی ئی گوم نیه، هەر‌جی پە‌نامە‌کی و شار‌درا‌وه‌ی ئاسمانە‌کان و زە‌وی هە‌یه لە ژیت‌ر تیشکی زانستی ئە‌ودا ئاشک‌را و نو‌مایانە! **{وَيَعْلَمُ مَا تُكْسِبُونَ}** هەر کردار و گو‌فت‌اریک ئە‌نجامی دە‌دە‌ن، چاک و خ‌راپ و خ‌یر و شەر، کە‌م و زۆر خودا پئی دە‌زانئ و ئاشک‌را و عە‌یانە لای، پاداش و س‌زاتان لە‌سەر‌یان دە‌داتە‌وه!

{وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ} ئە‌ی پی‌غە‌مبەر! بزانه ئە‌و مو‌شریک‌انه هەر نیشانه‌یه‌کی خودایان بو‌وبئ و بە‌لگە‌بئ لە‌سەر راستی پە‌یامت و پی‌غە‌مبەر‌ایە‌تی تۆ بە‌سه‌لینئ، ئە‌وان پشتی ئی هە‌ل‌ده‌کە‌ن و تیی

نا‌ه‌ک‌رن، ئە‌وان هەر‌گیز بیر لە قورئان نا‌کە‌نه‌وه‌و لئی ورد ناب‌نه‌وه، ئە‌و قورئانه‌ی لە پەرورەدگار‌یانه‌وه بۆ‌یان نی‌ر‌درا‌وه، ه‌ی‌ج بیر لە در‌وست‌ک‌را‌وی دە‌ست‌کردی ئە‌و خودایە نا‌کە‌نه‌وه، کە پەرورەدی کردوون، لە کاتی زە‌بوونی و بە‌ه‌یزیدا بزۆ‌ی پئ دا‌ون، ناز و نی‌عمە‌تی بە‌سە‌را رشتوون، ئاسمان و زە‌وی بۆ رام کردوون و سو‌ودی ئی وەر‌ده‌گ‌رن، لە خودی خۆ‌یاندا و لە ئاسمان و زە‌ویدا بە‌لگە‌ی چە‌سپ‌ینەر هە‌ن، لە‌سەر دە‌ست رە‌نگ‌ینیی و کار‌سازی خودا، کە‌چی ئە‌وان لە ئاست هە‌بوونی ئە‌م هە‌موو بە‌لگە‌و دە‌لیلانە‌دا چا‌وی خۆ‌یان دە‌قون‌ج‌ین و گو‌یی خۆ‌یان دە‌ئاخ‌ن و پشتی ئی هە‌ل‌ده‌کە‌ن، تە‌ن‌انە‌ت گال‌تە‌ش‌یان پئ دئ و بە‌لا‌ق‌رتئ و گال‌تە‌باز‌ییه‌وه رو‌ویان ئی وەر‌ده‌گ‌یر‌ن.

{فَقَدْ كَذَبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ} هۆ‌ی ئە‌و رو وەر‌گ‌یر‌ان و پشت هە‌ل‌کرد‌نه‌ش‌یان لە نایە‌تە‌کانی خودا بە‌ دۆ‌رخ‌ست‌نه‌وه‌ی ئە‌و نایینە‌ حە‌ق و راست‌یە کە سە‌رداری پی‌غە‌مبەر‌ان بۆ‌ی ه‌ین‌اون ئە‌و‌یش نایینی پاک و خا‌وینی ئی‌سلامە! ئە‌م‌جار پەرورەدگار لە‌سەر ئە‌و پشت هە‌ل‌کرد‌ن و رو وەر‌گ‌یر‌انه‌یان هە‌ر‌ه‌شی توندیان ئا‌را‌سته ده‌کا و د‌م‌فەر‌م‌وئ: **{فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ}** دل‌نایان ئە‌وه‌یان بە‌سەر‌وه‌و نا‌جئ، لە‌وه‌د‌و‌وا هە‌والئ ئە‌و بە‌ درۆ‌خ‌ست‌نه‌وه‌یان دە‌زان‌ن و ئاکامی ئە‌و هە‌ل‌و‌ی‌سته نادر‌وست‌ه‌یان و رو وەر‌گ‌یر‌ان و گال‌تە‌کرد‌نه‌یان تو‌وش دە‌ب‌یتە‌وه بە‌ گوشت‌ن و ف‌راند‌ن و دەر‌کرد‌ن لە ول‌ات تۆ‌ل‌ه‌یان ئی دە‌س‌ین‌در‌یتە‌وه!

{أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ قَرْنٍ مَّكَّانُهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ يُمَكِّنْ لَكُمْ} ئایا ئە‌و بە‌درۆ‌خ‌ه‌ره‌وانە‌ی نایینی ئی‌سلام، ئە‌و رو وەر‌گ‌یر‌انه‌ لە قورئان و مو‌ع‌ج‌یزە‌کانی پی‌غە‌مبەر (صلی اللہ علیہ وسلم)، نە‌یان‌ب‌ی‌ست‌و‌وه‌و نە‌یان‌زان‌ی‌وه ئیمە‌ چە‌ند گە‌ل و نە‌تە‌وه‌مان لە پ‌یش ئە‌وان بە‌ ه‌ی‌لاک برد‌و‌وه، چە‌ندان گە‌ل و نە‌تە‌وه‌ی وە‌کوو گە‌لی ع‌ادو ئە‌مو‌دو گە‌لی ف‌یر‌عە‌و‌ن و گە‌لی (لو‌وط) مان بە‌فە‌تارە دا‌وه‌و لە بی‌خ دەر‌مان ه‌ین‌اون، ئە‌وانە‌ی پی‌غە‌مبەر‌انی خۆ‌یان بە‌ درۆ‌خ‌ست‌ه‌وه، هەر‌چە‌ندە ئە‌وانە‌ ه‌یز و توان‌مان پئ دابوون، ر‌زق و رۆ‌ژیمان پئ دابوون، دە‌سە‌لات و فەرمان‌پ‌رواییمان پئ بە‌خ‌ش‌ی‌بوون بە‌ جو‌ریک کە

ئەو دەسلەتاتو چەسپان لە زەویداو رزقو رۆژییەممان نەداوە

بە ئێوێ هاوچەرخی پیغەمبەری ئیسلام!

{وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا} ئاسمانمان بۆ رام کردن بۆ ئەوێ بە گوێرە پێویست بارانیان بۆ ببارینێ {وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ} جۆگەو جۆبارمان بە ژێر نیشتەمەنیەکانیاندا دەڕۆیاندا، واتە ئەوان لە کافرەکانی قورەیش ساماندارتر بوون، بارانیان بۆ دەباری بە شیوەیەکی رێک و پێک، جۆگەو جۆبار بە ژێر خانوووەکانیاندا دەکشان! ژيانیکی بەختەو ورو کامەرانیان هەبوو! بەلام کە کوفرانیان بەرامبەر نیعمەتەکانی خودا کردو تاوانیان ئەنجام دان، پیغەمبەرەکانیان بە درۆخستنەو {فَأَهْلَكْنَاهُمْ بَدُونِهِمْ} بەهۆی ئەو تاوانانەیانەو لە ناومان بردن، تەفرو تونامان کردنو لە بیخمان دەرھێنان! {وَأَلْهَيْنَاهُم مِّنْ بَعْدِهِمْ قُرْآنًا آخِرِينَ} دواى ئەوان نەتەوێیەکی ترمان هینایە گوێ ژیانەو، چینیکی ترمان خستەسەر زەوی و ئەرکی ئاوەدان کردنەو ومان خستە ئەستۆ، بۆ ئەوێ زەوی ئاوەدان بکەنەو و سوپاسی پەرورەدگار بکەن!

{وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ}. ئەگەر بماناردایە بۆسەر تۆ پەرەوێک لە کاغەزدا بۆ خوێان دەستیان ئی بدایە، کافرە بێ برەوان دەیانگوت: ئەمە جگە لە سێحرو جادو هیچی تر نیە. {وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ} واتە: کافرەکان پێشنیاری ئەوێان کرد، وتیان: بۆ فریشتە نانیرددرێتە سەری؟ ئەگەر (محمد) راست دەکا پیغەمبەرە بۆ فریشتەى لەگەڵدا نییە! بشتگیری بکاو یارمەتی بدا؟ وەکوو ئەو بلیی و تێگەیشتبوون کە پیغەمبەرایەتی و ئادەمیزادی پێکەو ناگونجێ!! دەشیانزانی کە پیغەمبەر (دروودی خوای لەسەر بێ) ئادەمیزادە، ئیتر نەدەچوووە عەقڵیانەو پیغەمبەر ئادەمیزاد بێ.

{وَلَوْ أَنزَلْنَا مَلَكًا لَّقُضِيَ الْأَمْرُ ثُمَّ لَا يُنْظَرُونَ} ئەگەر بەگوێرە پێشنیاری ئەوان فریشتەمان بناردایە خوارو سەرپێچییان بکردایە یەکسەر بریاری لەناوچونیانمان دەدان و مۆلەتمان نەدەدان بۆ ماوەیەک و بە کالەخۆ موسوڵمان بوونایە، بەلکوو یەکسەر لەخوداوە سزایان بۆ دەهات.

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَّجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِ مَنَاسِكِينَ ۖ وَلَقَدْ آتَيْنَاهُ بَرُوسًا مِّن قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ۝۱۰ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ۝۱۱ قُلْ لِمَن مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ كُتِبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ لِيَجْمَعَ كُفْرَكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ ۚ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝۱۲ وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝۱۳ قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أُتَّخَذُ وِلِيًّا قَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطِيعُ وَلَا يُطَعُّ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَمَرَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝۱۴ قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝۱۵ مَن يُصِرَّ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَجِمَهُ وَذَلِكَ الْقُورَةُ الْأَمِينُ ۝۱۶ وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمَسُّكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝۱۷ وَهُوَ الْغَايُ فَوقَ عِبَادِهِ ۚ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ۝۱۸

{وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَّجَعَلْنَاهُ رَجُلًا} ئەگەر لەتەك ئادەمیزاد سڕوشتدا فریشتەمان بناردایەتە خوارو، دەبواوە ئەو فریشتەیهش لەشیوێ ئادەمیزادا بوواوە تا بیانوانیایە ناخواتنی لەگەڵدا بکەن و شتی لێوێ فێربین، ئیتر ئەو کاتەش دەکەوتنە هەمان سەر ئی تیکچوون و سەر ئی شیواوییهو، چونکە ئەویش لەشیوێ و روخساری ئادەمیزادا دەبوو پێی دەگوتن: مەن رەوانە کراوی خودام بۆ لای ئێو، وەکوو چۆن ئیستا پیغەمبەر (محمد) (دروودی خوای لەسەر بێ) پێتان دەلێ: ئێوێش دەتانگوت ئیتمە داوای پیغەمبەری فریشتەمان کردووە ئەمە ئادەمییه!

واتە: ئامانجەکیان نەدەهاتە دی، چونکە ئەگەر فریشتەکە لەشیوێ خۆیدا بوواوە، ئەوان نەیاندمتوانی ببینن، ئەگەر لەشیوێ پیاویشدا بوواوە ئەو کاتە دەیانگوت تۆ فریشتەنی و ئادەمیزادی کەوابوو هەمان هەلوێستی ئیستایان دمناندهو!

{وَلَلْبَسْتَا عَلَيْهِمْ مَا يَلْبُسُونَ} دهمانکرده گری کویرهکه و چاوبهست لهسهریان و لیمان دهشیواندن نهووی بخویان لهخویان شیواندوووه کردووویانه بهگری کویرهکه و پهئپو بیانوو! واته ههمان بهزمهکهی خویان دههاتهوه کایهوهوه دهمانگوت: ئیمه داوای فریشتهمان کردوو، نهمهی بۆمان نیردراوه نادهمیزاده!!؟

بهکورتی داواکردنی هاتنی فریشته به نهگرکی پیغمبهرایهتی پهئپو بیانووویهکی نابهجییه، لهبهر دوو هو: یهکهک: نهگهر فریشته بنیترین یهکسهر نیمانی پی نههینن هیچ مؤلهتیان نادمین دستبهجی لهناویان دمهین.

دووهم: نهگهر لهفهرزی مهحالدا لهناویان نهبهین نهو فریشتهیهی به نهگرکی پیغمبهرایهتی دهمینترین دمبی لهشیوووه روخساری نادهمیزادا بیو ئیتر پهئپهکهیان ههر دهمایهوهوه دمکوت نهدهکران..

پیغمبهر (دروودی خوی لهسهر بی) به بیستنی نهو داوا نابهجییهیان زور دلتنهنگ بوو، ئیتر پهرومردگار نهو دوو نایهتهی دواپی نارد خوارئ، بۆ دلدانهوهی پیغمبهر و سوووککردنی نهو ئیش و نازارانیهی له کافرهکانهوه پیی دهگهپشتن... وپرای دلدانهوهکهش وادهو بهئینیشی تیدایه بۆ موسولمانان به سهرکهوتن و بهختهومری دونیاو قیامهت و دمفهرموی: {^{۱۰}وَلَقَدْ اسْتَهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ} سوپند به زاتی خودا بیگومان زور گالتهو لاهرتی کراوه بهو پیغمبهرانهی پیش تو، گهل و نهتهوه پیشینهکانیش وهکوو نهتهوهکهی تو گالتهیان به پیغمبهرهکانیان کردوو؛ نهمه داب و نهییتی ههموو گهل و نهتهومیهک بوو که پیغمبهریان بۆ نیردراوه، به درویان خستوتهوهوه گالتهیان پی کردوون، دزی بانگهوازی حق و یهکتابهرستی و مستاون، نهو ههئویستی دژ به حق و مستانه تایبهت نیه به کافرهکانی هورهیشهوه؛ بهلام با نهوان و ههموو کهسیکی وهکوو نهوان باش بزائن که نهو گالته کردن و پهئپ گرتهیان بۆ سهر ناجی و وهک بهرزهی بانان بۆی دمرناچن؛ چونکه گهله پیشینهکان سهرپیچی کردنیان بۆ سهر نهچوو، بهلکوو {فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ} دهوری نهو کافرانیهی دا که گالتهو لاهرتییان به پیغمبهرهکانیان دهکرد، نهو سزاو تۆلهیهی که

گالتهیان پی دههات، سزاو عهزایی بی نامانی خودا دهوری دان و تیکیهوه پیچان و بهرهو توونی نهمان گلوری کردنهوهوه له ناوی بردن، نهو سزاو تۆلهیهی پیغمبهرهکان ههرمهشیان پی له گهل و نهتهوهکانیان کرد که نهگهر برپا نههینن له ناو دهچن، نهوانیش گالتهیان پی دههات، هاته سهریان و دهوری دان و له ناوی بردن! یان سزاو تۆلهی برپا نهکردنیان بهو شته ههق و راستانهی که پیغمبهرهکانیان پییان راگهیاندن و گالتهکردنیان به پیغمبهرهکان دهوری دان و تیکي شکاندن و له ناوی بردن!

{^{۱۱}قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ}

ئهی محمد! به موشریکهکان بلئ: بهوانه بلئ: که ئینکاری راستی نهو پهیامیهی تو دهکهن، بلئ ده برپۆن گهشت و گوزار بکهن و بگهپن به ناو شوپنهواری نهو گهل و نهتهوانیهی که له پیش نیوده له زهویدا جیگیرمان کردبوون و هیزو توانا و دهسهلاتی ماددی زۆرمان پی دابوون؛ نههمجار له کاتی گهپان و هاتووچوتاندا ورد ببنهوه له شوپنهوار و پاشماوهی نهو نهتهوانیهی کهوا بهر سزای خودا کهوتوون و به هیلک چوون، تیبفکر نهوان چییان بهسهر هاتوووه سهرمنجامیان به جی گهپشتوووه، سهیری شوپنهواری نهتهوهی فیرعهون و نهتهوهی لوط و هی تریش بکهن، برپوان و پهند و مربرگن، بترسن لهوهی ئیوهش بهدهمردی نهوان بچن، خوتان بپاریزن لهو بهدبهختی و چارمهپشییهی که تووشی نهوان هاتوووه، نهوه جگه له سزای قیامهت و سووتاندنیان به ئاگری دۆزهخ؛ ههرودهها برپوان چۆن یهزدان پیغمبهران و بهنده موسولمانهکانی بهسهر موشریک و بتپهرستهکاندا زال کردوو خوداپهرستانی له مهینهتی رزگاری کردن.

{^{۱۲}قُلْ لَّمْنَ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ} ئهی محمد! ئهی

فروستاده! بهو موشریکهکانی نهتهوهکهت بلئ: نهو ناسمانانهو نهو زهوییهو نهوهی تیاندایه هی کییه؟ کی خولقاندوونی؟ کی ههئسورپنهرو راگرو خاومنیانه؟ نهو بوونهومره هی کییه و کی خاومنیهتی؟

{قُلْ لِلَّهِ} ئهی محمد! بلئ: ناسمانهکان و زهوی و ههرچی تیاندایه و ههموو بوونهومر هی خودایه و نهو راگرو ههئسورپنهرو بهدیپنهیرهتی! نهو وهلامه له جیاتی

خوځيان فهرز بکه و خاومن که سایه تی و بیرو باومړی خوځيان نین! نهوان هرگز نیمان ناهین! به کورتی سهرکه وتن و به مراز گه یشتن له دنیا و قیامه تدا به بی زانستی راست و وری به رزو هه لهر بؤ کارکردن به گوړدی زانیاریه که دمه بهر نابی! که سیک یه کی له دوو رهو شته سهرکه یی له ده ست بچن، خو شی به خه سار داوه و مالی خو ی ویران کرد ووه و که سایه تی خو ی له ده ست داوه، هو ی خه سار مت مهن دیه که یان نه ویه: که نیمان ناهین بپروا به زیند و بوونه ووه و لیکولینه ووه و حیساب و کیتاب ناکهن، ترسی سزای نه و رۆژمیان نییه!! {^{۱۳} وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

شهو و رۆژدا نارام ده گری و خو خه شارده دا، پهر و مردگار هه موو شتی که دبیس تی و پی دوزانی! هه رشتی که شیای بیستن بئ نه و دمی بیستی! گو یی له دنگی قاجی میرو و له یه که به شه و به سهر به ردی لوس دا تی دپه ری، ناگای له هه موو جو و له و خشه و هاتو چو یه کیه تی، به پیچه وانه ی بیسهری ترموه که ناتوانی گو یی له دنگی نزم بئ و دنگی گهورمش که ری ده کا و سیسته می بیستنی تیک دده! زانا و ناگاداری هه موو شتی که، هیچ شتی که نییه له ژیر زانستی نه و درجی ناگای له هه موو هه ست و نه سیتی که به نده کانیه تی و هه موو جم و جو و له یه کیان کونترول ده کا!

{^{۱۴} قُلْ أَغَيَّرَ اللَّهُ أَنْجِدَ وَلِيًّا} نهی (محمد)! پیان بلئ: نایا ده شی جگه له خودای مهن که سیتی تر بکه م به وه لی و سهرپرشتیاری خو م؟؟ واته: بلئ: من جگه له خودا که سیتی تر ناکه م به پشتیوان و سهرپرشتیاری و سوودم پی بگه یه نی یا زیانم لی دوور خاته ووه! جگه له زاتی مهن که سیتی تر شیای نه ووه نیه! بیگومان زاتی بیچوون {فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ} به دیه ی نه ری ناسمانه کان و زوییه، له نه بو ووه هیانویه وجود و ره خساندوونی، ناسمانه کان و زوی یه که چاره بوون، کوتله یه کی دوو که لی بوون، پهر و مردگار لیتی حیا کردنه ووه.

{وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ} رزق و رۆزیی نه دا به گیانه به ران و بزپویان ددهاتی و بؤ خو ی پیویستی به رزق و رۆزیی که س نییه و موحتاجی هیچ شتی که نییه! هه موو به نده کان

کاهرکه کان دهری ته ووه، چونکه نهوان بؤ خو یان دان به ووه دا دمنین! یان له م رو ووه یه: که تیان بگه یه نی! که هه نه و جوړه و لامه راسته و، پیویسته ددان به ووه دا بنین که هه موو بوونه ووه مو لکی خودایه! هیچ خیلانو و راجیایه که نیه له نیوان من و نیوه دا و ناتوانن رایه کی تر بینه کایه ووه که سیتی تر بکه نه خاومنی بوونه ووه! خاومن ده سه لاتو هه رمان رما هه ر خو یه تی، خو ی خاومنی هه موو شتی که، هه موو شتی که به ده ست خو یه تی، خودایه کی و هه یه {کُتِبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ} له سهر خو ی پیویست کرد ووه به رام بهر به نده کانی خاومن ره حم و به زه یی بئ! به گوړدی ره حم و شهفه قه تی خو ی حیساب له گه ل به نده کانی بکا.

{لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ} نه م رسته یه و لامه بؤ پرسیار یکی مه زنده کرا و، واته: وئ ده جی که هه رمووی: {کُتِبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ} پرسیار بکری بلین: نه م ره حم و به زه یه چییه؟ نه ویش هه رمووی: به شتی که له ره حم و به زه یی پهر و مردگار بؤ به نده کانی نه ویه: له رۆزی قیامه تدا زیند ووتان ده کاته ووه و کۆتان ده کاته ووه، بؤ لیکولینه ووه و پاداش و سزا، کۆکردنه ووتان له و رۆژده بؤ حیساب و لیکولینه ووه و سزا و پاداش و مرگرتنه ووه شتی که حتمیه و هیچ شک و گومانی تیدا نیه. خو نه گهر ترسی سزای نه و رۆژ نه بی سهر زه وی پرده بی له ناشووب و خراپه کاری، یاسای کۆمه لایه تی تیک ده جی و، به هیز زه بوون ده خوا و هیچ شتی که نابی ده ستی زۆردار بگری و، سهر زه وی ده بیته جهنگه لستان! نه م سهر زه نشت و لومه و یاد خسته ووه یه له نا و نه وانه ی که رۆزی قیامه ت کۆده کردینه ووه به تایبه تی ناراسته ی {الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ} و نه وانه ده کری که سروشتی خو یان تیکداوه په نجه ره و دیدموانی هی دایه تیان له سهر خو یان پیوه داوه، په پره وی هیچ جوړه هی دایه تیک ناکهن، چونکه نهوان له بهر نه وه ی له دنیا دا سهر یان له خو یان تیکداوه خو یان به فیر و داوه، نیمانیان به رۆزی قیامه ت نییه و به راستی نازانن، نهوان که م بیر ده که نه ووه و که م هه ولئ به لگه هیاننه ووه دده دن له سهر بنه ما سهر که یه کانی نیسلام، نه گهر هه ویش بدن ناگه نه نامانج، چونکه به هو ی زه بوونی ویست و ئیرا دیان خو له بهر ده م لومه ی لومه کاران ناگرن و ناتوانن رای

پیوستیان به رزق و رؤیای خودا هیه، پیوسته هه موویان بهرستش و به نایهتی بۆ نه نجام بدن.

{قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ} پیاوان بلای: من له خودای زاناو داناو بهر دهم و بالا دسته وه فرمانم پیکراوه: که له ناو ئه م نه ته وه دا یه که م که سیم، که گهردن که چ به بۆ فرمانی یه زدان، بۆ هه موو کاریکی باش و په سهند پیشه نگو و سه رده سته به، هه رشتیک بانگه وازی بۆ بکه م بۆخۆم یه که م که س به بروای پی بینم و له پیناویا تیکۆشم خه باتی بۆ بکه م {وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ} دواى نه وه ی گهردن که چ و پابه ندی فرمانی خودا بووم، پیم گوتراوه: که له گرووی موشریکه کان نه به م و هه رگیز هاوشان بۆ خودا بهر دوا نه بینم و که س نه که م به شه ریکی یه زدان، نه من پی بهریم له خو تان و نایینتان؛ هه رگیز من نایینی ئیوهم پی قبول ناکری!!.

به کورتی من فرمانم پیکراوه به پابه ندبوون به نایینی نیسلام و یه کتا بهرستی، نه هیم لیکراوه له فره خودایی و پی دینی، پی بهریم له شیرک و هه و خواهانی!.

ئهمجار په رومردگار فرمانی به پیغه مبه ر (دروودی خوی له سه ر پی) کرد که سزای ئه وانه دیاری بکا که سه ر پیچی فرمان و نه هییه کانی په رومردگار ده که ن و پی شه رموو: {قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ} نه ی فروستاده! به و موشریک و خوا نه ناسانه بلای: من ده ترسم نه گهر سه ر پیچی فرمانی په رومردگار بکه م و لای یاخی به، که سزاو تۆله ی رۆژیکی گه وره تر و ترسناک و پی نامانم تووش بی، که رۆژی قیامه ته، رۆژیکی سامناک و خه ته رناک، نه و رۆژی په رومردگار مه خلووقاتی تیدا کۆده کاته وه و به وردی حساب و لیکۆلینه و میان له گه لدا ده کا، رۆژه که ی وه صفدار کردوه به گه وره، چونکه کاری گه وره ی تیدا رووده دا، په رومردگار تیدا دمه رده که و، دیوانی لیکۆلینه وه و تۆله و پاداش داده ن، رۆژی که که س وه سه ر که سی ناپه رژی و رۆژی نه فسی نه فسییه، رۆژی که کرین و فروشتنی تیدا نییه، خزمایه تی و دۆستایه تی و تکارای بۆ یه کتر له گۆرئ نییه، جگه له خودا که س خاوه ن ده سه لات نییه، هه موو شتی به ده سستی خودا خۆیه تی، ته رازووی خیر و شه ری، وردبین و

ورد خوینه رمه ویه و گهر دیله و بچو کتریش حلیب ده کا!! جا که ئه م هه ره شه یه به م جوژه ئاراسته ی پیغه مبه ر کرابی! نه ی ده بی خه لکی تر بلین چی و حال و و مزعی ئه وان چۆن پی؟؟ به راستی {مَنْ يُصْرِفْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ} که سیک له ورۆژده ئه و سزاو ترس و عه زابه ی ئی دوور بخریته وه و رزگاری بی، یان که سیک له و سزاو عه زابه لادری و نه یگریته وه و لای که نارگیر بکری و دواش بجیته ناو به هه شته وه، ئه وه بیگومان خودا رهمی پی کردووه و به زه یی پیدا ها توته وه، {وَذَلِكَ الْقَرُورُ الْمُبِينُ} ئانه و رزگار بوونه له سزاو عه زاب و به مرز گه یشتن به به هه شت و نیعمه ته کانی سه رکه و تن و به مرز گه یشتنیک گه ئی مه زن و گه وره یه و هیچ سه رکه و تن و به مرز گه یشتنیک تری ناگاتی.

{وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بَصْرَ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ} په رومردگار هه وائمان ده داتی: که هه ر خۆی خاوه نی هه موو شتی که، زمه رو زیان و سوود و قازانج هه مووی به ده سستی خۆیه تی، گۆرانکاری ده کا له ناو دروستکراوانیدا به و شیوه یی که ده یه و و مه به سستی، که س ناتوانی حوکه و برپاری هه ئه وشینیتیه وه، یان نه هیلئ نه نجام بدری، له م روانگه وه رووی خیطاب ده کاته هه موو ئاده میزادیک و ده فره موئ: نه ی ئاده میزاد نه گهر زیان و ته نگ و چه له مه یه کت تووش هات، ئیش و نازار و نه خۆشی و هه زاری و دلته نگیه کت تووش بوو، که س نه یه بتوانی ئه و ناخۆشییه ت له سه ر لابه ری نازارت له سه ر سووک بکا، جگه له په رومردگار که س ئه و ده سه لاتیه یه، هه ر ئه و به توانا و به ده سه لات به سه ر هه موو شتی که {وَإِنْ يَمْسَسْكَ بَخِيرٌ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ} نه گهر خیر و خۆشییه کت بۆ ده سته به ر بوو، له ش ساغی و ده له مه ندی و ده سه لات و ریزو نرخیکت پی درا ئه وه بزانه له خودا وه یه و ئه و بۆ ره خساندووی، چونکه خودا ده سه لاتیه ته وای به سه ر هه موو شتی که هیه، هه ر زاتی ئه و بالاده ست و خاوه ن هیزو توانا و فرمانه وایه، هه ر ئه وه هه موو شتی که گهر دنکه چییه تی، هه موو لووت به رزو مله ورو خاوه ن ده سه لات و هیزو توانا له ناستی ده سه لاتیه ئه ودا نموودیان نه! هه موو قانگه لاشکی به رده م ره شه بای سه ختن! {وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ} زاتی بیچوونی په رومردگار خاوه ن

قارو دهمه لاتی هیژو توانای بی وینه یه له ژوور بهنده گانیوه، بالادستو زاله به سه ریانه وه، هه موو که سو گشت شتیک له ناست دهمه لاتی یه زاندا هیچو زموونه. **{ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ }** په رو مردگار زانو دانایه له هه موو کارو کردومه کیدا، له هه موو برپارو حوکه مکیدا، خه به ردارو لیژانه به دانانی هه موو شتیک له شوینی خویدا، که سیک شیایو شتیک نه بییت نایداتی، که سیک شیاو نه بییت بو ئی ستاندنه وهی خیر، خیرو بیی ئی ناسینیته وه!

{ ۱۹ قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً } نهی موحه ممه! بییان بلی: ج شتیک له رووی شایه تیدانه وه مه زتره؟ کی شایه تیدانی راست و دروستو جیگیای متمانه یه؟ که ولامیان نه بوو، دنیابه ناشیان بی **{ قُلِ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ }** بلی: شایه تیدانی یه زدان له شایه تی هه موو که س گهورمتر و راست ترو دروست تره، خودا شایه ده له نیوان من و نیوه ده! جا که خودا شایه د بی له نیوان پیغه مبهرو موشریکه کان، نه وه گهورمترین که س شایه تی دده! نه مجار نه رکی سه رشان ی پیغه مبهر دمست نیشان ده کاو دهمه رموی: **{ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لَأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ }** نهی محمد! بلی: په رو مردگار نه م هورنانه ی بو ناردووم بو نه وهی نیوه ی پی بترسینم له سزاو خه شم و قاری خودا نه گهر به کافری بمیننه وه و نیمان نه هین! مرگینی سه رفیرازی و دنیاو قیامه تتان دده می، موژده ی چوونه به هه شتتان پی راده گه یه نم، نه گهر نیمان بیئنو به قسم بکه! هه روها هه مان هه ره شه و موژده ناراسته ی هه موو گهل و نه ته وه یه که بکه م که نه م هورنانه ی پی دهگا، له عهرمبو و ناعهرمب! هورن ترسینه رو موژده دره بو هر که سیک بیگاتی.

نیتر پیغه مبهر (دروودی خوی له سه ر بی) مه ره خه سی کردن و پاشان نایه تی **{ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لَأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ }** ی خوینده وه نه مجار هه رموی: ریگه یان بو به ره لا بکه، تا ده گه نه شوینی خو یان، چونکه بانگه وازیان پی نه گه یشتوه!

نه مجار په رو مردگار نیعلانی به رائه تی خوی له هاوبه ش په یداکه ران کردو، هه رمانی به پیغه مبهر (دروودی خوی له سه ر بی) کرد که شایه دی به تا کو ته نه ی خودا بداو

{ قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلِ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لَأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ أَلَيْسَ لَكُمْ لَشَهِدُونَ أَنْ مَعَ اللَّهِ إِلَهٌ آخَرُ قُلْ لَا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَإِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ } ۱۱ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمُ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ } ۱۲ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ } ۱۳ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا آيِنُ شُرَكَاءُكُمْ الَّذِينَ كُنتُمْ تَزْعُمُونَ } ۱۴ ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فَتَنْصُرُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبِّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ } ۱۵ أَفَلَمْ يَكَيْفَ كَذَبُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَمَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ } ۱۶ وَهُمْ مِّنْ يَّسْتَعْجِلُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَلَنْ يَرَوْا كُذْلًا أَبَدًا وَلَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمْ يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ } ۱۷ وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْهَوْنَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ } ۱۸ وَتَوَرَّىٰ إِذْ وَفَّقُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا يَا لَيْتَنَا نُرَدُّ وَلَا نَكْذِبُ بِآيَاتِ رَبِّنَا وَكَانُوا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ } ۱۹

به رائه تی خوی له هاوبه ش په یداکه ران را بگه یه نی، یه خه ی خوی لییان دادری و هه رموی: **{ أَنْتُمْ لَشَهِدُونَ أَنْ مَعَ اللَّهِ إِلَهٌ آخَرُ }** بییان بلی: نایا نیوه شایه دی دده م که له ته که خودای مه زندا خودای تر هه م شیایو په رستن بن؟! زانایان ده لین نه م شیوه ناخواتنه ته هفریر ده گه یه نی و مه به ست نینکارو دووری له واقعیه! نه مجار هه رمان به فروستاده ی خوی ده کا که وه لام بداته وه، دهمه رموی: **{ قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ }** بلی من شایه دی وا ناده م، نه وهی شیایو په رستن و خودایه تیه ته نه یه که خودایه و به س، که سی تر شیایو به ندایه تی بو کردن نیه! **{ وَإِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ }** من بی به ریم له نه و بتو صه نه مانه ی نیوه به خودایان ده زانن، جگه له خودای بی هاوتا، که سی تر به خودا نازانم. **{ ۲۰ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ }** نه و گهل و نه ته وانه ی له وه پیش نامه مان بو ره وانه کردوون که جووله که و فه له ن، پیغه مبهر (دروودی خوی له سه ر بی)

خودایان نزیك بکه نه وه و شه فاعه تیان بؤ بکهمن {أَوْ كَذَبَ بَيَاتِهِ} ههروهه کس لهو کهسه سته مکار تر نیه که نایه ته کهانی خودا به درؤ ده خاته وه، به لگه و نیشانه ی هه بوونی خودا رمت ده کاته وه!.

وه کوو تیبینی ده گری: موشریکه کهانی مه کهه هه ردوو تاوانه که یان نه نجام ددان، نه و مپووه به دهم خودا وه درؤ یان هه لده به ست له هه مان کاتیشدا نیشانه ی تاک و ته نیایی خودایان رمت ده کرده وه، بر وایان به پیغه مبه رایه تی هه زرمی موحه ممه د (دروودی خوی له سهر بی) نه بوو، ناشکراشه {إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ} که سته مکاران رزگاریان نابی، درؤ هه لده به ست و به درؤ خه رمه هه رگیز به مراد ناگه، هیچیان به ناوات ناگه و به سه رایانه وه ناچی، به لگوو سزاو توله ی سته مکاریان ئی دمستیندرئ {وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا} نه ی محمد! نه و رؤزمیان بؤ باس بکه که هه موانیان کؤده کهینه وه بؤ حیسابو لی کوئینه وه، نه وانه ی سته میان له خویان کردووه و نه وانه ی سته میان له خه لکی کردووه و یتکرا راپیچی ده سستی مه حشهریان ده کهین! {ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا} نه مچار روو دوکهینه نه وانه ی که هاوه لیان بؤ خودا داناوه به ته وسه وه و به شیومه یه کی لا قرتی و گالته پی کردن و سه رزم نه سته وه، پییان ده لئین: {أَيْنَ شُرَكَاءُكُمْ الَّذِينَ كُنتُمْ تَرْغُمُونَ؟} کوان له کوپن نه و خودا درؤ زنانه ی پیتان و ابوو شه ریکی خودان و له دونیادا ده تانپهرستن، هانانان بؤ دمبردن و پستان پی دبه ستن! نه وه چییان ئی هاتووه؟ بؤ لیتان گوم بوون؟

{ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبَّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ} پاشان نا کام و سه رمنجامی شه ریک بؤ خودا دانانیان، یان نا کامی کوفر و خودا نه ناسییان، یان به لگه و ده لیلیان له کاتی لی کوئینه وه و توپزینه وه مان له گه لیاندا عوزر هیئانه وه نیه له و هه لویست و کردارانه یان، به لگوو ده ست ده کهن به سوپند خواردن و ده لئین: سوپندمان به خودا ئیمه شه ریکمان بؤ خودا دانه ناوه!!

{۴۴} انظر كيف كَذَبُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ} سهیر بکه و تی بفره، چه ند بی نابروون، چؤن خویان به درؤ ده خه نه وه و؟؟ ناوا درؤی شاخدار هه لده به ستن، ئینکاری شه ریک دانانی خویان

ده ناسن و ناسینه که یان هه ره مه کی نیه، به لگوو چؤن کوره کهانی خویان ده ناسن ناواش پیغه مبه ر ده ناسن. به هوی نه و هه وال و سه رگوزمه شته و پیناسانه ی له پیغه مبه ره پینشینه کانیه وه پییان گه یشتووه! نیشانه کهانی پیغه مبه ر (دروودی خوی له سهر بی) له کتیه کانیه اندا ناشکراو نومایانه و هه موو پیغه مبه ریک مزگینی به هاتنی هه زرمی موحه ممه د (دروودی خوی له سهر بی) داوه، پیناسه و ره وشت و زید و نیشتمان و شیوه ی کؤچ کردن و نیشانه ی گه ل و هؤزه که یان باس کردووه...! بؤیه ئینکاری کردنیان بؤ پیغه مبه رایه تی موحه ممه د (دروودی خوی له سهر بی) جیگی سهر سورمانه و ده فهرموی: {الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ} ئینکاری کردنیان بؤ پیغه مبه رایه تی موحه ممه د (دروودی خوی له سهر بی) له وه وه سه رچاوه ی گرتووه که نه وانه خویان له ده ست داوه، به ده سستی خویان خویان تووشی نه گبه تی و چارمه شی کردووه، ئینکاری کردنه که یان له هی موشریکه کان ده چی که نه وانیش له گه ل هه بوونی نه و هه موو به لگه حاشا هه لده گرانه ئینکاری پیغه مبه رایه تییه که یان ده کرد، که وایی هه ردوولا موشریکه کان و خاودن نامه کان داخوازییه کهانی عه قل و ناومزو و زانست و میژوو یان پاشگوئ خستووه و په ندیان ئی و مرنه گرتووه! موشریکه کهانی عه رمبو و مالوم و قه شه کهانی جووله که و نه صارا به رژه و نه ندی ماددی و پله و پایه ی دونیایان به لاهه گرنگتره له نیمان هیئان به پیغه مبه ریک که نیشانه و پیناسه ی له ته ورات و ئینجیلدا نوو سراوه و ده یخویننه وه، نه وان پییان وایه: نه گهر نیمان به پیغه مبه ر (دروودی خوی له سهر بی) بیئن، پله و پایه ی لیپرسراوی و سه رکرده ییان له کیس ده چی و ده بنه موسولمانیکی ناسایی و ده کوو باقی موسولمانانی تر.

{۴۱} وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا} کی له و کهسه تاوانبارتره که به دهم خودا وه قسه هه لده به ستن؟؟ واته: هیچ کهس له و کهسه سته مکار تر نیه که له سهر خودا شت هه لده به ستن و لافی نه وه ئی دده که ره وانه کراوی خودایه و له کاتیکدا خودا نه یکردووه به پیغه مبه رو ره وانه ی نه کردووه، یان پییان وایه: که خودا هاوه لی هه یه، مندالی هه یه، یان بته پرستی ده کهن به و هیوایه که بته کان له

ناكەن و كاريان تى ناكەن! نە تىدەگەن و نەويژدانىيان ھەيە دان بە راستىدا بنىن.

{حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوكَ يُجَادِلُونَكَ} تەنانت كار دەگاتە نەو دەوانە دىنە لات و دەمەدەمىت لەگەلدا دەكەن، دەيانەوئى بىروباومەرى پووچ و بەتالى خۇيان بە ئايىنى راست و ھەق بىخەنە بەر چاو و ئايىنى راستى تۆ بە درۆ بىخەنەو! {يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِن هَٰذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ} ئەو خودانەناسانە كە گوئيان لە قورئان دەبى دەلئىن: ئەمە جگە لە چىرۆكە ھەلبەستراو دەكەنەكانى گەلە پىشەنەكان بەولاد ھىچى تر نىە! ئەمە لەو چىرۆكە درۆ توپەھاتانەيە! كە مېشكى رەشە خەلگەكەى پى بەنج دەكەن! {وَهُمْ} ئەوانە وپراى بە درۆ خستەنەوئى پىغەمبەر {يَنْهَوْنَ عَنْهُ} داکۆكى لەو دەكەن خەلگ بپروا بە پىغەمبەر بکەن و گەردنكەچى فەرمانى قورئان بن {وَيَنْهَوْنَ عَنْهُ} بۇخۇشيان لىي دوور دەكەنەو... واتە: ئەوانە دوو تاوان بە يەكەو ئەنجام دەدەن، نە بۇخۇيان سوود لە قورئان و مەردەگرن نە دەھيئەلن كەسانى دىكە سوودى لى و مەربگرن.

حاکم و ھى تەرىش لە ئىبنو عەبباسەو دەگىرنەو دەلئىن: ئەم ئايەتە دەربارى ئەبو طالېب ھاتۆتە خوارى! داکۆكى لە پىغەمبەر (دروودى خوارى لەسەر بى) دەکرد نەيدەھيشت كافرەكانى قورەيش نازارى بدەن! بۇخۇشى ئىمانى پى نەدەھيئاو لە پەيامەكەى رەتدەکردەو.

{وَإِنْ يُلَٰكُونَ إِلَّا أَنفُسُهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ} سەرمەنجامىش ئەوانە ھەر خۇيان بە فەتاردە فەوتاندەن دەدەن، خۇيان تووشى چارمەشى و بەدبەختى دەكەن، كەچى ھەست بەو بەدبەختىيەى خۇيان ناكەن.

{وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَى النَّارِ} ئەگەر تۆ ئەو كافرو خوانەناسانە بىيىنى لەو كات و ساتە سامناكەدا كە فرىشتەى سزاو تۆلە، دۆزەخيان پىشان دەدەن و دوایى راپىچى ئەو دەريا سوتمانەيان دەكەن و تىن و گەرمایى ئاگرىيان پى دەگا و ھالۆى گەرم و شالۆى بلىسەى بى ئامانىيان بۆ دئ و دەزانن كار لە كار ترازاو و سەرمەنجامى بەدبەختى و چارمەشى خۇيان دەبينن، سەرت سوو دەمىنى و سام و دەھشەت دەتگرى، حال و

دەكەن و بەو جوړە سوپەند دەخوون و دەلئىن: ئىمە ھەرگىز شەرىك و ھاوئەلمان بۆ خودا دانەناو و ھەلوئىستى وامان نەنواندوود!

{وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوا يَقْتَرُونَ} ئەمجارەش وردببەرەو و تىبفكرە، چۆن ئەو شەرىكانەى بۇخودايان ھەلەدەستەن لىيان گوم دەبن كەردارى شەرىك دانانىيان بۆ خودا لە بىر نامىنى، تەنانت حاشاى لى دەكەن و دانى پىا نانئىن و ناچنە ژىرى!

{وَمِنْهُمْ مَّن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ} لەو موشرىك و كافرانە كۆمەلەك ھەن دىنە لات و بۆ ئەوئى گوئ لە خوئندەنەوئى قورئانت بگرن، بانگەوازى و ئامۆزگارى تۆ ببىستن! وەلحال ئەو سووديان پى ناگەيەنئى و قازانجى لى ناكەن، چونكە {وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِم أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا} ئىمە دلىانمان پەردەپۆش كەردوون و لە نايەتەكانى قورئان و ئامۆزگارىيەكانت حالى نابن، گوئچكەيانمان ئاخىيون و قسەو ئامۆزگارى بە سوود نابىستن! واتە: دروست كەردنى لەمپەر و پەردە كە ناھيئەل ئەوانە لە قورئان حالى ببن و پابەندى ببن و ماناكانى قبوول بکەن بەھۆى ھەلوئىستى لاساكەرەوئى خوئانە، بەھۆى پشت ھەلگەردن و روو و مەگىرپانى دەست ئەنقەستى خۇيان و سوور بوونيان لەسەر مل نەدان بە ھەق! ئەوان بە وىستى خۇيان وورد نابنەو لەو ئايەت و ئامۆزگارىيانەى دەبىيستن بە وردى بىرى لى ناكەنەو بۆ ئەوئى جىاوازى بىخەنە نىوان ھەق و بەتالەو!

ئايەتەكە تەشەببھو لىكچواندنى پەردەو لەمپەر مەعنەو بىيەكان بە پەردەو لەمپەر ھىسسىيەكانى تىدايە، واتە: دل كە پەردەپۆش كرابئ و ھىچ شتىكى پال نەكەوئى، گوئچكەيەك كە ئامۆزگارى بەسوود وەرنەگرئ و پەندو ئامۆزگارى كارى لى نەكەن ببىستن و نەبىستنى چۆن يەكە، گوئ لى بوون بەبئ كار پى كەردن ھىچ سوودى نىە، ئەو كەسەى ئايەتى قورئان دەبىستئ و كارى پى ئاكا وەكوو ئەو وایە: گوئچكەى بە قورقوشم ئاخندرابئ.

بۆيە بۆ چەسپاندنى ئەم راستىيە دەفەرموئ: {وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا} چەندىك بەلگە و دەلىل و نىشانەى ئاشكرا و روون ببىن لەسەر ھەبوونى خوداى تاك و تەنياو بى ھاوئەل، لەسەر راستى پىغەمبەرايەتى و پەيامەت، ئەوانە بپروايان پى

ومزعیکت چاو پی دهکەوی به وشەو رستە دەرنا بپردری و ناتوانی به قەڵەم و بە زوبان باسی بکە!!

تۆ دەبینی ئەو کاتە ئەوان پەشیمان دەبنەو بەلام پەشیمانی بی سوودە، ئاواتە خوازان جاریکی دی بگێردێنەو بۆ دنیا!! هاوریان ئی هەلدەستی و **{فَقَالُوا}** دەلێن: **{يَا لَيْتَا نَرُدُّ} خۆزگا** بگێرداینا یەو بە جیهان و بچووینا یەو بۆ سەر حالی سڕوشتی رابردوو مان **{وَلَا نَكْذِبُ بآيَاتِ رَبِّنَا}** نایەت و نیشانەکانی تاكو تەنهای خودامان بە درۆ نەخستایەتەو، بە پێک و پێکی بروامان پی بکردنایەو پابەندی فەرمان و نەهییەکانی پەروەردگارمان بوینا یەو **{وَتَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ}** لە تاقەو گرۆهی موسولمانان بووینا یەو بروامان بە خودا و تاكو تەنیا یی و بالادەستی زاتی پاکی هەبوا یە، بروامان بە روژی قیامەت و هەبوونی فریشتە و راستی و پیرۆزی کتیبە ناسمانیەکان و پیغەمبەران ببوا یە، لە تاوانەکانی لەو پێشمان پەشیمان بووینا یەو، کردار و رەفتارمان باش بوا یە و خودامان لە خۆمان رازی بکردایە!!

پەروەردگار رەتی دانەو و فەرمووی: **{بَلْ بَدَا لَهُمْ مَّا كَانُوا يُخْفُونَ مِن قَبْل}** واتە: نەخەیر! ئەوان لەم ئاوات خواستەیان راست ناکەن و ئەگەر راستیش بکەن ئەو حەزو ئاواتانەیان نایەتە دی، چونکە ئەگەر بيشبرێنەو بۆ جیهان و ئەوان لەسەر کوفری خۆیان بەردەوام دەبن، حال و وەزعیان گۆرانی بەسەردا نایەتەو، لە بیروباومری پرۆبووچی خۆیان پاشگەز نابنەو!

{وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا} ئەگەر بشگەڕێندرێنەو بۆ دنیا، ئەو دەگەڕێنەو بۆسەر خراپەکارییەکانیان و دەستی دەکەنەو بە سەرپێچی کردن و دووڕوویی و تاوانکاری و کوفرو بیدینی، چونکە سڕوشتی تاوانکاری لەگەڵ خۆنیان تیکەلاو بوو، سەرپێچی کردن و درۆ دووڕوویی و تاوانکاری شتیکی سڕوشتییە لە جەستەیاندا رەگی داکووتاو، ئەگەر – لە فەرزیکدا – بگێردێنەو بۆ دنیا سەر لە نوێ ئینکاری زیندو بوونەو دەکەن و برۆا بە حیساب و تۆلەو سزاو پاداشتی قیامەت ناکەن! ئەگەر بگەڕێندرێنەو بۆ جیهان برۆا بە ژبانی جیهان دەکەن و برۆا بە ژبانی قیامەت ناکەن! دەلێن: ژبان هەر ژبانی دونیا یە و دمژین ژبان بەسەر دەبین و زەمانە

لە ناومان دەبا، پاداش و سزای قیامەت نیە و بی بناغە یە... زیندو بوونەو نیە، ژبان هەر بریتی یە لە ژبانی جیهان، ئەمە هەلوێستی ماددە پەرسەکانە؛ ئەوانە ی که برۆایان بە غەیب نیە! **{وَاللَّهُمَّ لَكَادِبُونَ}** ئەوانە لە تەمەننا کردن و وادەدان بەو ی ئەگەر بگەڕێندرێنەو بۆ جیهان کاری چاک دەکەن و ئیمان دەهێنن، درۆ دەکەن و درۆزن و راست ناکەن ئەگەر بگەڕێنەو بۆ دنیا هەمان هەلوێستی لەو پێشیان دمنوێنەو **{^{۲۹}وَقَالُوا إِن هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا}** دەلێن: ئەم ژبانە که هەیه تەنها بریتی یە لە ژبانی جیهان و بەس، ژبانی تر نیە و **{وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ}** ئیمە که مریدین جاریکی تر زیندو و ناکرێنەو دوا ی ژبانی دنیا ی ژبانی تر نیە!! هەر بەو جۆرە هەموو گرۆهە ماددیەکان برۆایان بە غەیب نیە و هەرگیز چاومرۆانی خیر و چاکەیان ئی ناکرێ!

{^{۳۰}وَلَوْ تَرَى إِذْ وَقَفُوا عَلَى رَبِّهِمْ} ئەتۆ ئە ی پیغەمبەر! یان ئە ی بیسەر! ئەگەر ببینی ئەو کاتە ی کافرەکان؛ ئەوانە ی هاوێلیان بۆ خودا داناو، پیغەمبەرەکانی خودایان بە درۆ خستۆتەو، که تۆ ببینی لەو کاتەیدا که فریشتە ی تاییەت ئەوانە را دەگرێ بۆ حیساب و لیکۆلێنەو، بۆ پرسیار و وەلام دادگایی کردنیان دەست نیشان کردنی ئاکامیان دەبینی و مزعیان شپڕۆد، دیمەنیان چرژاو و بزرکاو بە جۆریک که زمان کۆلە و پینووس کولە لە دەرپرینی ئەو دیمەنەو تەعبیریک نیە بتوانی ئەو وەصفە بگە یەن! جا وەکوو یەکیک پرسیار بکا بلی: ئەمانە لەم حال و وەزەدا چییان ئاراستە دەکری و ج قسە یەکیان پی دەگوتری؟؟

{قَالَ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ} ئەو کاتە پەروەردگار پێیان دەفەرموی: ئەری ئەم زیندو بوونەو و حەشرو نەشرو بەهەشت و دۆزەخ و بالادەستی من و تاكو تەنیا یی و بی باکیم حەقیقەت نین؟ ئەو ی لە دنیا دا لەسەر زمانی پیغەمبەرەکانم لەم بارەو پێتان راگەیاندا راست نەبوو؟ هیچ شک و گومانێکی تێدا یە؟ ئەو تا جۆنتان پی راگە یەندراو، ئاوا هاتۆتە دی، که چی ئیو بە درۆتان خستوونەتەو! ئیت کافرەکان لە وەلامی ئەم پرسیارە ریسواکەرەدا **{قَالُوا بَلَى وَرَبَّنَا}** دەلێن: بەلی، سویند بە پەروەردگار ئەمە حەقیقەت و چەسپاو و هیچ شک و گومانی تێدا نیە، سەیرە بەم جۆرە دان بە تاوانباری خۆیاندا

دمنین و سویند له سهر کافری و خوانه ناسی خوځیان ده خون و شایه دی له سهر کوفرو خرابه کاری خوځیان دمدن! نیتیراف به وه ده کهن که له دنیادا کافر بوون و سهر پیچی هه رمانی خودایان کردوه!! نیتیر په رومردگار وه لامیان دمداته وه و بریاری په زندانی دمرده چی، {قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ} په رومردگار دمفه رموی: دهی که نه وه کردارو هه لویستان بووبی و ناوا بو خوستان ددان به تاوانه کانتاندا بنین، دهی سزای به نیش بچیژن به هو ی کوفرو بی دینی و به درو خسته وهی پیغه مبه رمان، به هو ی نه وه هه لویسته ی که له دنیادا له سهری به رده وام بوون و تا مردن له سهری سوور بوون.

نهمجار په رومردگار به شیوه یه کی گشتی هه والی نه وه راده که یه نی که هه رکه سیلک زیندو بوونه وه و هه شرو که یشتن به خودا به درو بزانی خه سارتمه نده و سهر منجانی چارم شیه و دمفه رموی: {قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ} بیگومان خه سارتمه ند بوون نه و کافرو خوانه ناسانه ی بروایان به قیامت نه بوو، بروایان به زیندو بوونه وه نه بوو حیسابو لیکو لینه وهی خودا له که لیاندا به درو دمرانی و پتیان وا بوو شتی و نابو و نایه ته دی. هه رچی په رومردگار له سهر زویانی پیغه مبه رانی واده ی دابوو نه وان به درو حلیبیان ده کردو گالته یان پی دهات و به خه یال پلاویان دمرانی!

{حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً} هه تا له نا کاویک و له پر قیامه تیان هاته سهر و روژی دنیایا خراب بوونیان پی گه یشت و مردن یه خه ی پی گرتن تو زقالتیک بواری نه دان، پیغه مبه ر (دروودی خوی له سهر بی) هه رموویه تی: {مَنْ مَاتَ قَامَتْ قِيَامَتُهُ} که سی مرد نه وه به نیسه بت نه وه وده قیامت رابوو. جا نه و کاته ی رووبه پرووی سهر منجانی چارم شیه خوځیان دمنه وه و نا کام و مه صیری خوځیانیان بو روون دمیته وه، هاواریان لی هه لده ستی و {قَالُوا يَا حَسْرَتَنَا عَلَىٰ مَا فَرَطْنَا فِيهَا} ده لئین: نه ی خه هه تبارو خه سارتمه ند خو مان له و سه ودا و مامه له ی نئمه کردو ومانه، چه ند رهنج به خه سارو مایه بوو چین شتی کمان نه کردوه پاداشی تیدا بی بو مان! هه رچی کردو ومانه بریتییه له تاوانباری و گونا هی گران کردو وین.

بَلْ بَدَأْتُمْ مَكَانُوا يُخْفُونَ مِن قَبْلُ وَتَوَرَّدُوا الْغَارَاتِ لَمَّا نَهَاوْا عَنْهُ وَلَئِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٢٨﴾ وَقَالُوا إِن هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا غَنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٢٩﴾ وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ رُفِعُوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ قَالَ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٠﴾ فَدَحْصِرَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا يَا حَسْرَتَنَا عَلَىٰ مَا فَرَطْنَا فِيهَا وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْرَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ أَلَا سَاءَ مَا يَزُرُونَ ﴿٣١﴾ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَهُمُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٣٢﴾ قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزَنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٣٣﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَتْ رُسُلٌ مِن قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَىٰ مَا كَذَّبُوا وَآوَدُوا وَحَتَّىٰ أَنهَمُ نَصْرًا وَلَا مُبْدِلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِن بَنِي الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٤﴾ وَإِنْ كَانَ كِبْرُكَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَن تَبْغِي نَفَقَاتِي الْأَرْضِ أَوْ سُلَّمَا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ بِآيَةٍ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهَدْيِ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْخَالِينَ ﴿٣٥﴾

جا نه وانه په لکیش ده کرین بو حیسابو لیکو لینه وه، هیج بروایه کیان به خوځیان نیه، دمران که تاوانبارن {وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْرَارَهُمْ} حال و مزعیان به و جوړمیه که تاوانه کانیان له کول داوه له ژیر باری گونا هدا نقه یان دی {أَلَا سَاءَ مَا يَزُرُونَ} ناگاداربه و بزانه که نه وان کولیک خرابیان له کول داوه به دبه خت و چاره رهن!.

{وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَهُمُ} حالی دنیایا جکه له گالته وگه پ زیاتر هیجی تر نیه، واته: کرده وهی ئاده میزاد له حیهاندا دوو جوړه: جوړیکیان هیج سوود و قازانجی تیدا نیه نه وه ش کرده وهی دنیایی روته: کرده میه که دنیایی بی و بهس، که زوړیه کرده وهی خه لک له و جوړمیه. {وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ} بیگومان مالی قیامت باشرین ماله بو خودا په رستان و نه وانه ی ترسی خودایان له دل و دمو وندایه، به پیچه وانه ی دنیواوه کاری قیامت هه مووی پر بایه خو باش و سوودمه ندن، گالته و گه پی تیدا

پەيام دەبى ئەزىزەتو ناخۇشى بىيىنى، تووشى جۇرەھا جورتمو نارەھەتى بىي! صەبر بگرە وەككو چۇن پىغەمبەرە ئولولعەزمەكان صەبرىان گرت! دۇنيابە خدا داكۆكى لە خاۋەن بىرواكان دەكا، ئەمە بىريارى خودايە و بىريارى خدا پاشگەزبۇونەوہى تىدا نىہ و وادەو بەئىنى دىنە جى و ھەرگىز گۇرانيان تىدا ناكرى!

{وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَبِيِّ الْمُرْسَلِينَ} بىگومان ئىمە سەرگورشتەى پىغەمبەرەكانى پىشومان بۇ گىرايتەوہ، باسى ھەئوئىستى گەل و نەتەوہكان بەرامبەر پىغەمبەرەكانىان و خۇگرتنى پىغەمبەرەكان لەسەر ئەم بە درۇخستەوہ و نازاردانەى گەلەكانىان و كۆمەكى خدا بۇ پىغەمبەرەكان و زال بوونىان بەسەر دوژمنەكانىاندا و بە دوورو درىژى شى كراوتەوہ.

{وَأِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ} ئەگەر روو وەرگىرانى ئەوانت لەسەر شان قورسە و زۇرت پى ناخۇشە كە بىروات پى ناكەن دىگىرانى بەوہى كە داۋاى موعجىزەى جۇراو جۇرت لى دەكەن پەئىت پى دەگىر، جارىك دەئىن: {أَنْ تُوْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنُوعًا} جارىكى تر دەئىن: دەبى بەجاۋى خۇمان بىيىنن فرىشتە لە ناسمانەوہ كىتب بۇ ئىمە بىيىتە خوارى ھەروہا ئەو پەئىپو بىيانوۋەى كە خدا لە سورەتى (الأسرى) ئايەتى (۹۰ - ۹۲) باسى كىردوون... ھتەد. ئەوہ {فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَبْغِيَ نَفَقًا فِي الْأَرْضِ} ئەگەر دەتوانى تونىلىك لە زەویدا لى بدەو زەوى كون بكەو پىيدا بگەرپ {أَوْ سُلْمًا فِي السَّمَاءِ} يان پەيزەو ھالدىرە ھەئەستە بەرەو ناسمان پىيدا سەر بكەوہ بۇ ھەوت تەبەھەى ناسمان و پىياندا بگەرپ {فَتَأْتِيَهُمْ بَأْيَةٌ} موعجىزەبەك لەو موعجىزەتەى ئەوان داۋاى دەكەن بۇيان بىنە!! بەلام تۇ تەنھا پىغەمبەرەو رەوانە كراۋى بۇسەر ئادەمىزادو راگەياندىنت لەسەرە، ناتوانى بەبى وىستى ئىمە ھىچ شتىك ئەنجام بدەى، ھىچ پىغەمبەرەك ناتوانى موعجىزە بنوئىنى، ئەگەر يارمەتى خوداى لەگەل نەبى. ئەتۇ پەيامى خۇت بگەيەنە، بە دىسۆزى ئەركى سەرشانى خۇت ئەنجام بدە، كارىگەرى پەيامەكەت لە دل و دىروونىاندا بەدەست خودايەو دەسەلاتى تۇى تىدا نىہ، {وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ فَلَا تَكُونُ مِنَ الْجَاهِلِينَ} ئەگەر خدا بىويستايە ھەموويانى دىخستە سەر رىبازى نىسلامو

نىہ، نەرى ئەوہ بۇ ھۇشتان بەخۇتاند نايەتەوہو بۇ تىناگەن و ئەو راستيانە ھەزم ناكەن؟

{قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُ} ئىمە زانىومانە دىزانن كە ئەو كافر و خوانەناسانە تۇ بە درۇ دەخەنەوہو پەيامەكەت رەت دەكەنەوہ، ئەتۇش بەو ھەئوئىستەيان دلتەنگ دەبى و غەمو پەزارە داندەگىر، چونكە تۇ دىسۆزى ئەوانى و بەرژەودى ئەوانت مەبەستە، بەلام ئەوان نەقامو گىل و تى نەگەشتوون.

سەرچاۋەى ئەم ھەئوئىست و بەدرۇ خستەوہى كافىرەكان بۇ تۇ شتىكى دەست ئەنقەستەو سەرپىچى كىردنى بى بنەماو بى بناغەيەو بەلگەيان بە دەستەوہ نىہ، {فَبِأَنَّهُمْ لَا يَكْتُوبُونَ} ئەوانە لە راستىدا تۇ بە درۇن نازان، ئەتۇ لە دىدى ئەوانەوہ راستگۇ و متمانە پى كراۋى، لەوہ پىش درۇيان لى نەبىستوۋى و خيانەتەيان لى نەبىنىۋى، ھەموو كىردارو گوفتارىكت لە ناوياندا ئەمانەت و راستى بووہ، {وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ} بەلكو ئەوانى ستەمكارو سەر رەق بەربەرەكانى ھەق و راستى دەكەن، ئىنكارى نىشانەكانى نايەتەكانى خدا دەكەن و بەلگەى تاكو تەنىايى خوداو راستى پەيامەكەت رەت دەكەنەوہ! لەبەر كورە ناموسى و لەدەست نەدانى بەرژەودىيە تايەتە تەسكەكى خۇيان بىروات پى ناكەن و بەربەرەكانىت دەكەن؛ ئەگىنا دىزانن كە پىغەمبەرى و راست دەكەى!!.

تۇش ئەى پىغەمبەر خەفەت بەو ھەئوئىستەى ئەوان مەخۇ، پەرۇشى ئەوانت نەبى، صەبرو ئارام بدە بە دلى خۇت و چاۋ لە پىغەمبەرەكانى پىش خۇت بكە! ئەوہ سىروشتى ئادەمىزادە لە سەردەمى كۇن و نويدا {وَلَقَدْ كَذَّبْتَ رَسُولًا مِنْ قَبْلِكَ} دۇنيابە كە لە پىش تۇدا چەند پىغەمبەرەك - بە تايەتەى ئولولعەزمەكان - بە درۇ خراۋنەوہ و نازار دراۋن، {فَصَبْرًا عَلَىٰ مَا كَذَّبُوا وَأَوْدَرًا} ئەوانىش خۇيان راگرتوۋەو سوور بوون لەسەر ھەئوئىستى خۇيان و كۇليان نەدا {حَتَّىٰ أَتَاهُم نَصْرًا} تا خدا يارمەتى بۇ ناردوون و بە مراد گەشتوون.

{وَلَا مَبْدَلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ} ئەمە دابو نەرىتى خودايە بۇ ھەئوئىستى گەل و نەتەوہكان بەرامبەر پىغەمبەرەكانىان، سوننەت و دابو نەرىتى خدا گۇرانى بەسەردا نايە، خاۋەن

هیدایه‌تی دهدان و نیمان‌ی له دِلدا دروست ده‌کردن و وه‌کوو فریشته هه‌موویان خودا په‌رست ده‌بوون، یان وای دروست ده‌کردن که ناماده‌باشیان تیدا بئ بو نه‌وه‌ی مل بو حه‌ق نه‌وه‌ی بکه‌ن و به‌ قسه‌ی پیغه‌مبه‌ران بکه‌ن، به‌لام خودای په‌روم‌ردگار ویست و ئیراده‌ی وایه؛ ناده‌میزاد جوداوازیان هه‌بئ، هه‌ر که‌سه بو‌خو‌ی و به‌ ویستی خو‌ی ریبازی حه‌ق یان ناحه‌ق هه‌لبزێری، هه‌ر که‌سه به‌رپر‌سیاری کرده‌وه‌ی خو‌یه‌تی، پاداش و سزا به‌ گوێره‌ی کرده‌وه‌کانی و مرده‌گریته‌وه، سروشتی ناده‌میزاد و دروست کراوه که بیر و باوم‌ری جیاوازیان هه‌بئ، ویستی خودا وایه.

{إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ} روو و مرگ‌پیرانی نه‌وانه‌ت له‌سه‌ر دِل گران نه‌بئ، پیت ناخو‌ش نه‌بئ که نه‌و کافرا‌نه روو له‌ خو‌ت و بانگه‌وازییه‌که‌ت و مرده‌گی‌رن بر‌پا به‌ تا‌ک و ته‌نیایی خودا نا‌که‌ن و تو به‌ پیغه‌مبه‌ر نا‌زانن، چونکه که‌سانیک گو‌ییبستی بانگه‌وازی تو ده‌بن، که که‌لامی خودا بی‌یستن به‌ بی‌ستنیکی ژیرانه‌وه تئ بکه‌ن و، گو‌ییان له‌ حه‌ق بئ و ریگی هیدایه‌ت بگرن، سروشتیان پاک بئ و حه‌ق‌خواز بن، دِل و دهر و نیان پالفته کراو و بئ غه‌ل و غه‌ش بئ، راستی و مر‌بگرن؛ به‌لام کافرو خوانه‌ناسه‌کان نه‌وانه روو له‌ خو‌ت و بانگه‌وازییه‌که‌ت و مرده‌گی‌رن و تو پی‌کیشی نه‌ومیان ئ ده‌که‌ی که بر‌وات پئ بکه‌ن و موسو‌لمان ببن، نه‌وانه له‌ ریزی مردوو‌اندان و، ده‌نگی حه‌ق نابیستن، له‌ بانگه‌وازی تو تئ ناگه‌ن و له‌ قسه‌ی باش و به‌ سوود حا‌لی نابن، چونکه نه‌وان له‌ به‌لگه و نیشانه‌کانی خودا ورد نابنه‌وه، په‌ند و نامو‌ژگاری له‌ نایه‌ته‌کانی قور‌شان و مر‌ناگرن و بر‌یک له‌ خو‌یان نا‌که‌نه‌وه! هو‌ی نیمان نه‌ه‌ینان و واز نه‌ه‌ینان‌یان له‌ کو‌فرو بی‌دینی نه‌وه‌یه؛ که به‌ ریک و پی‌کی فکر له‌ قور‌شان نا‌که‌نه‌وه و له‌ نایه‌ته‌کانی ورد نابنه‌وه و وه‌کوو مردوو‌یه‌کی بئ گیان و هه‌ست و خو‌ست وان، نه‌وانه دل‌یان مردوو و وه‌کوو مردوو‌ی حه‌قیقی وان و به‌ تو زیندوو نابنه‌وه، وازیان ئ بی‌نه {وَالْمَوْتِ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ} مردوو خودا زیندوو‌یان ده‌کاته‌وه {ثُمَّ إِلَيْهِ يَرْجَعُونَ} نه‌مجار بو‌لای په‌روم‌ردگار ده‌گه‌رپنه‌وه، له‌ پاش مردن، سه‌رله‌نو‌ی زیندوو‌یان ده‌کاته‌وه و راپیچی ده‌شتی

{إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتِ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ} ﴿٦﴾ وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ لَيْتَ اللَّهُ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُزِلَّ آيَةً وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧﴾ وَمِمَّنْ دَابَّتْ فِي الْأَرْضِ وَلَا ظَلِمَ لِيَطِيرَ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُنَمُّ أُمْتًا لَكُمْ مَا ظَرَفْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ وَثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٨﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَأِ اللَّهُ يُضِلَّهُ وَمَنْ يَشَأْ يَجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَنْتُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَنْتُمْ السَّاعَةُ أَعْبَرِ اللَّهُ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٠﴾ بَلْ آيَاتُهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ﴿١١﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَآخَذْتُهُمْ بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ ﴿١٢﴾ فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣﴾ فَلَمَّا سَأَوْا مَا دُعُوا بِيَوْمِهِ فَتَحَنَّنَّا عَلَيْهِمْ أَبَوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ﴿١٤﴾

مه‌حشه‌ریان ده‌کا و دادپه‌روم‌را‌نه حی‌ساب و لی‌کو‌لینه‌وه‌یان له‌گه‌ل ده‌کا و سزا و تو‌له‌یان ئ ده‌ستین.

{﴿٣٧﴾ وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ} کافره‌کان وتیان: بو‌چی مو‌عجیزه‌یه‌ک له‌و مو‌عجیزانه‌ی ئیمه پی‌ش‌نیارمان کردن بو‌ی نه‌هاته دی و هیج کامی له‌و نایه‌تانه‌ی بو نه‌نجام نه‌دران؟ وه‌کوو و شتره‌که‌ی صالح و عه‌صای مو‌وسا سفرد و خوانی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرا‌ئیل و هه‌لقو‌لانی سه‌رچاو و دروست کردنی باغ و بی‌ستانی به‌ دارخور‌ما و دار و میوه‌ دهره‌ دراو، که‌وته‌ خوار‌وه‌ی پارچه‌ پارچه‌ی ناسمان بو سه‌ریان، هاتنی کو‌مه‌لێک فریشته و شایه‌تیدان‌یان به‌ راستیه‌تی په‌یامه‌که‌ی پیغه‌مبه‌ر، دروست کردنی خانوو‌یه‌ک له‌ زو‌خروف، هاتنه‌خوار‌وه‌ی نامه‌یه‌ک له‌ ناسمانه‌وه‌و نه‌مانه به‌ چاوی خو‌مان ببینن!.....هتد.

په‌روم‌ردگار به‌رپه‌رچی دانه‌وه‌و فه‌رموو‌ی: {قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يُزِلَّ آيَةً} نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! پێیان بلئ: په‌روم‌ردگار

{وَمَا فَرْطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ} هیچ شتیک نیه له له وحوله محفوظدا باسمان نه کردبئ و نه خشه و پیلانمان بؤ دیاری نه کردبئ. {ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ} نه مجار هه موویان پاش مردن سهرله نوئ بؤلای خودا راپیچ ده کړینه وه و دهرینه گۆره پانی مه حشر بؤ حیساب و لیکۆلینه وه و هه کهسه به پیی کرده وهی خوئ سزای پاداشی ده داته وه، ته نانهت تۆله ی نازه لی بی شاخ له نازه لی شاخدار ده ستینی! {۲۹} وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَأْ اللَّهُ يُضِلَّهُ وَمَنْ يَشَأْ يُغْلِبْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ} که سیکیش خودا بیه وئ هیدایه تی بدا ده یخاته سهر ریگای راست و رهوان و به خته وهری دونیا و قیامت ده بی.

{۴۰} قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ - نه ی محمد! به و موشریک و خوانه ناسانه بلئ: وهرن پیم بلئ و تیم بگه یه نن: نه گر سزای سه ختی خودا هاته سهرتان و به لای سامناکی وه کوو نه و به لایانه ی تووشی گهل و نه ته وه کانی پیش نیوه هات: تووشی نیوه بی، نه گهر وه کوو نه وان زهوی ژیرتان رۆچن، باوو بۆرانیکی غه زهبتان به سهردا ببارئ، گیزه لۆکه و وهی شوومه و زیریان و ره شه باو لاهو راتان مائی و تیکتانه وه پیچن، هه وره بروسکه لی تان بدا، نایا نیوه جگه له خودا له وکاتانه دا هانا بؤ کئ ده بهن؟ نه گهر قیامت له سهرتان رابیئ و دیارده و نیشانه ترسناکه کانی به دی بی جگه له خودا، داوا له کی ده کهن رزگاتان بکاو نه و به لایانه تان له سهر لابه ری! نایا په نا بؤ بته کانتان ده بهن و داوا له وان ده کهن فریاتان بکه ون؟ یان داوا له خودا ده کهن؟ {أَغَيْرَ اللَّهِ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ} نایا بؤ رزگار بوونتان له و تهنگ و چه له مانه جگه له خودا داوا له که سی تر ده کهن؟ نه گهر راست ده کهن بته کانتان هاوئل و هاوبه شی خودان ده داوا له وان بکهن و هانا بؤ نه وان بهرن!! نه خهیر ناشکرایه له کاتی تهنگانه دا هاوار ناکه نه بته کانیا {۴۱} بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ} به لکوو ههر داوا له خودا ده کهن و په نا بؤ نه و ده بهن و له باره گای نه و ده پارینه وه {فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ} په رومردگار به گویره ی حکمهت و دانایی خوئ، نه و ناخو شیه تان له سهر لاده با، له و تهنگ و چه له مه یه رزگارتان ده کا! {وَنَسَوْنَ مَا

ده توانئ ههر کامئ له و موعجزانه بنیریته خورائ که نه وان پیشنیاریان کردوو، به لام خودا و ده خوازئ که دوايان بخاو به دیان نه هیئی، چونکه نه گهر به گویره ی پیشنیاری نه وان موعجزه کان بنوینی و نه و جار بر وای پی نه کهن ده ست له عاست له ناویان ده باو سزای توندیان ددها، وه کوو چۆن له گهل گهل و نه ته وه پیشینه کاند ا نه و جوړه هه لویسته ی نواندوو، چه ند گهل و نه ته وه پیش نه وان پیشنیاری موعجزه میان کردوو و په لپیان له پیغه مبه ره که یان گرتوو دواپی که موعجزه که هاتوته دی و بر وایان پی نه کردوو خودا له ناوی بردوو.

{وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ} مه بهستی نه وه یه؛ خودا ده توانئ نه و موعجزه یه نه وان داوای ده کهن بیه نییته دی، وئ حکمهت و دانایی خوئ داخوای نه وه یه: موعجزه که به دی نه هیئی، به لام زۆریه ی نه وان نه فامن و نازانن که نه وان کاتیک له رووی بیانوو و په لپه وه داوای نه و جوړه موعجزانه بکهن خودا بۆیان نه نجام نادا، نه گهر زاناو زیر بوونایه له رووی سوود به خشی و دوور له په لپ گرتن داوای نه و جوړه موعجزانه یان ده کرد، نه و کاته په رومردگار به باشرین شیوه داخواییه که ی بؤ جی به جی ده کرن، چونکه نارنده خواره وهی موعجزه که به هوی په لپ گرتنه وه بنیردرئ نه گهر یه کسه ر نیمانی پی نه هیئن ده بیته هوی له ناوچوونیا.

{۴۸} وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ - نیه هیچ گیانه به ری که به سهر زه ویدا بر ووات {وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ} یان بالنده یه که به دوو بالی بفرئ {إِلَّا أَمَّهُمْ أَصْفَالُكُمْ} مه گهر گرو و گهل و نه ته وه یه کن له چه شنی نیوه، نه وانیش چین و تویر و کو مه ل کو مه ل و گرو و گرو و، وه کوو نیوه ی ئاده میزاد، رزق و رۆزیان، ته مه ن و کاتی له ناوچوونیا، سروشت و ره وشت و داب و نه ری تیان دیاری کراوه، په رومردگار به رپوه یان ده باو جاو دیری کاروباریان ده کاو به رزوه ون دیان ده پاریزئ، بویه ش ته نها ناوی بالنده و پیروئ سهر زهوی هیئا، چونکه کاهره کان ته نها ههر نه وان هه یان به چاو ده بیئی، نه گینا مه له کوئی ناسمانه کان گهل شتی وای تیدایه که ههر خودا بؤ خوئ عیلمی پیته و و که سی تر پیان نازانی.

تَشْرِكُونَ { له کاتی به لاو ناخوښیدا نهو بتانهی دمیانکهنه هاوبهشی خودا له بیرتان دهچنه وهو به خه یالتاندا نایه هاواریان بکهن! جگه له خودا کهستان به بیردا نایه! }
۴۲ { وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ } نهی محمدا! دلتیابه و باش بزانه که نیمه ناردو و مانه بو سهر گهل و نه ته وهکانی بیښ تو چهند پیغه مبهرو فروستاده و رهوانه کراوی خو مان بو نه وهی گهل و نه ته وهکانیان برتسینن له سزاو عه زابی خودا نه گهر سهر پیچی بکهن، موژدهی به هه شت و پاداشی باشیان بدمنی نه گهر پابه ند بن به فهرمانی خوداوه! به لام نهو گهل و نه ته وانه په ندو ناموژگاری کاری تن نه کردن و پشتیان هه لکردو پیغه مبهرومکانیان به دروخته وه و یاخی بوون سهرکیشیان کرد **فَأَخَذْنَاهُم بِالْأَسْأَةِ وَالْأَصْرَاءِ** { نیمه به لاو سزای به نیشمان بو ناردن، تووشی جوړه ها ته نگو چه له مه مان کردن، **لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ** } به لکوو نه وان ته مبی خواردو ببین و واز له سهرکه شی و بی دینی بهینن! چونکه به لاو ته نگو چه له مه و ناخوښی دل و دمروونی ناده میزاد مشت و مال ده کاو خاوینی ده کاته وه، وا له ناده میزادی لووت بهرزو له خوړازی ده کا که چاویک به خویدا بگیړیته وهو بیریک له رابردو و داهاتووی خو ی بکاته وه، خو بخته په نای خوداوه.

۴۳ { فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا } دهی بوچی که به لاو کاره ساتی دل ته زینی نیمه یان پی گه یشته نه که و تنه پارانه وهو و لا نه وه؟ کاشکی نهو ته نگو چه له مانه کاریان تن بکردنایه و وهوش خو به اتنایه وه، به لام کوا نه وانه نه و مند خاوم هوش و فامن ته مبی خواردو ببین؟ نه خیر ته نگانه و به لا ی سخته و سامناک کاری تن نه کردن و دلیان نهرم نه بوو **{ وَلَكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ }** به لکوو دلیان ږمقتر بوو زیاتر گومرا بوون و سهرکه شیان کرد **{ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ }** شهیتانیش ریگای گومرا بوونی بو جوان کردن و زیاتر بی دینی له دل دا شیرین کردن به راستی کاریکی ناشیرینیان کردو ریگایه کی سامناکیان گرت بهر که سهرمنجامه که ی سووتانیانه به ناگری دوزخ! نه مجار په زدانی مه زن ناکامی سهرکه شیان دیاری ده کاو ده هرموی: **۴۴** { فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ } کاتی که روویان و مرگړا لهو هه ږه شو و ترساندنه ی پیغه مبهرومکان

فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾
 قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِن أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَرَكُمْ وَخَمَّ عَلَى قُلُوبِكُمْ مِّنْ إِلَهِ غَيْرِ اللَّهِ بِآيَاتِكُمْ بِهِ أَنْظَرَ كَيْفَ نَصْرُفُ الْآيَاتِ ثُمَّ يَصْدِفُونَ ﴿٤٦﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِن أَنْتُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَعْتَهُ أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الظَّالِمُونَ ﴿٤٧﴾ وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ فَمَنْ ءَامَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٨﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٤٩﴾ قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِن أَتَيْعُ إِلَّا مَا يَوْحَىٰ إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾ وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَن يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِّنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا سَعِيْعٌ لَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٥١﴾ وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُم بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِّن شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِّن شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَكَوْنُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾

ناراسته یان کردن، گوښان بو موژده پیدانی به هه شتیان نه گرت و لاساریان نواند، ناموژگاری پیغه مبهرومکانیان له بیر خو برده وه، زانرا که نه وانه به هیچ کلوچیک نیمان ناهینن، نه وهی که له عیلمی نیمه دا چه سپاوه دمرحق نه وان هاته دی **{ فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ }** نیمه یش بو زیاتر هه لڅه له تاندنیان و روچوونیان له گومراییدا دمرگای رزق و روژیان بو کردنه وه، هه رزانی و خیر و خوښی کاتی دونیا ییمان به سهردا رشتن، له ش ساغی و نه من و ناسایشمان بو دابین کردن **{ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا }** نه و منده زیان و گوزمرانمان بو خوښ و ناسان کردن، مال و مندالی ززوړمان پیدان و تا که یف خوښ بوون پی و نه و منده تر خوښان له خو گوراو لوتبه رزیان نواند **{ أَخَذْنَاهُمْ بَعْتَهُ }** له نا کاویک گرتمانن، به سزای به نیش له بیخمان دمرهینان و ناسه وارمان برپینه وه **{ فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ }** کاتی که به خوښان زانی که تازه ریگای رزگار بوونیان نیه و له هه موو خیر و خوښیه کی بی

به‌شنو سهرمنجامی سامناک و سزای سه‌ختی جه‌هه‌نهم
چاومرپیانه!

{^{۴۵} فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا} نهو گهل و نه‌ته‌وانه‌ی که
سته‌میان له خو‌یان کرد به‌وه‌ی که پیغه‌مبه‌ره‌کانیان به‌درو
خسته‌وه‌و سوور بوون له‌سهر بتپه‌رستی و بی‌دینی دوابراو
کران و ریشه‌و ره‌چه‌له‌کیان له بیخ دهره‌پنراو له ناوبران و
که‌سیان ئی دهرنه‌چوو {وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ} سوپاس و
ستایش هر بؤ خودای مه‌زن و په‌رومردگاری بوونه‌ومره، له
پاساوی نه‌و نیعمه‌ته‌گه‌وران‌ه‌ی که په‌رومردگار به‌سهر
پیغه‌مبه‌ره‌کانی و خوداپه‌رستاندا رشتی که به‌و جوړه‌گرو
کوفرو نیلحدادو بتپه‌رستی سزادان و تو‌له‌ی سته‌مکاری ئی
ستاندن و جیهانی ئی پاک کردنه‌وه.

{^{۴۶} قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَارَكُمْ} نه‌ی پیغه‌مبه‌ره!
به‌و هاوبه‌ش په‌یدا‌کهره به‌دروخه‌رموه ناپه‌سه‌ندان‌ه بلئ:
ومرن پی‌م بلئین نه‌و کاره‌ی که نی‌وه ده‌یکه‌ن چی‌ه؟ به‌راستی
جی‌گای سهرسورمانه، چو‌ن ناوا له خودا غافل و
که‌مته‌رخه‌من! باشه پی‌م بلئین: نه‌گهر خودا نامیری بیستن و
دیتنتان ئی و مربرگ‌رته‌وه، واتان ئی بکات که‌رو کویر ببن نه
هیچ بیستن و نه هیچ ببین {وَحَتَمَ عَلَى قُلُوبِكُمْ} دل‌تان مؤر
بکا و دمرگای تی‌گه‌یشتن و هه‌ست کردنی دابخات، نه‌گهر خودا
نهم هه‌ستانه‌تان له کار بخا، نهم نامیرانه له ناده‌میزاد
بسینیت‌ه‌وه {مَنْ إِلَهَ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُم بِهِ} کی هه‌یه جگه له خودا
نه‌و نامیرانه‌تان پی‌ به‌خشیته‌وه؟ دیاره هر خودا نهم
نامیرانه‌ی پی‌ به‌خشیوون و هر نه‌ویش نه‌گهر له کار که‌وتن
وه‌گه‌ریان ده‌خاته‌وه، ساکه‌وابی پی‌ویسته که‌سی تر به‌شی‌اوی
په‌رستن و به‌ندایه‌تی بؤ کردن نه‌زانداری، جگه له خودا، هر
نه‌و شایه‌نی په‌رستن و مل بؤ که‌ج کردنه، که‌سی تر رایه‌ی
ناکه‌وئ نه‌و پله‌و پایه‌یه‌ی بدریتئ!

{انْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ} نه‌ی محمد! سه‌یر بکه چو‌ن
نایه‌ته‌کان شی ده‌که‌ینه‌وه‌و رافه‌یان ده‌که‌ین، مه‌به‌سته‌کان
دووباره و سئ باره ده‌که‌ینه‌وه، چم‌کو شی‌وه‌و شی‌وازی
ده‌که‌کان ده‌گو‌رین و جو‌راو جو‌ر ریان دهنوینین، جارئ هومید
به‌رنانه‌و دهم‌ئ هه‌ره‌شه‌کردنه، لی‌ره ته‌ره‌غیب و ته‌ماع
به‌رنانه، له‌وئ ترساندن و هه‌ره‌شه‌کردنه، هه‌موو به‌لگه‌کان

نه‌وه ده‌گه‌یه‌نن جگه له خودای بالا دهم‌ستو تا‌کو ته‌نیاو زانا
خودای تر نین، هه‌رجی جگه له‌و په‌رومردگاره به‌ه‌رستی به
تا‌لو و تا‌وانه‌و له ره‌وپه‌وه‌ی ناده‌میزاد لای داوه‌و خو‌ی چاره
ره‌ش کردووه‌و گوم‌راو سهرئی شی‌واو بووه {ثُمَّ هُمْ يَصْطَفُونَ}
پاشان به‌روانه! نه‌وانه چو‌ن رووی خو‌یان و مرده‌گپرن و پشت
هه‌لده‌که‌ن!!

{^{۴۷} قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَغْتَةً} نه‌ی محمد! پی‌یان
بلئ: و مرن تیم بگه‌یه‌نن و هه‌وا‌لم پی‌ بدن، نه‌گهر له پری‌کا
به‌بی نه‌وه‌ی نی‌وه ناگاتان ئی بی‌ت عه‌زابی خودا بی‌ته
سهرتان و به‌خو‌تان نه‌زانن تا تی‌کتانه‌وه ده‌پی‌چی {أَوْ جَهْرَةً}
یان پی‌شه‌کی ناگادار بن و چاوتان له عه‌زابه‌که بی‌ که به‌رو
رووی نی‌وه دئ به‌ناشکرا ببینن! پی‌م بلئین: نی‌وه له‌و کاته‌دا
چی ده‌که‌ن و هه‌لو‌یستان چی‌ ده‌بی؟ خو‌ نه‌گهر نه‌و عه‌زابه
هات {هَلْ يَهْدِيكُمْ إِلَّا الْقَوْمُ الظَّالِمُونَ} جگه له تاقم و گرو‌هی
سته‌مکار و کافر که‌سی تری تیدا ناچی و ناهه‌وتئ، سزاکه هر
نه‌وانه ده‌فه‌وتی‌ئ که‌ هاوبه‌شیان بؤ خودا داناوه‌و سوورن
له‌سهر کوفرو بی‌دینی خو‌یان، واته: دابو نه‌ریتی خودا وایه
له‌و جو‌ره سزایانه‌دا پیغه‌مبه‌ران و شوین که‌وتوانیان رزگار
ده‌بن، سزاکه نه‌وانه ده‌گریته‌وه که‌ سته‌مکارو سهر ره‌قو دل
رمشن!

نهم‌جار نه‌رکی سهرشانی پیغه‌مبه‌ران دیاری ده‌کا و ده‌فه‌رموئ:
{^{۴۸} وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ} نیمه‌که
پیغه‌مبه‌ران دهنی‌رین و ناردوومانن بؤ دوو مه‌به‌ست
ناردوومانن و کاره‌که‌یان له دوو شتی سهره‌کید کورت
هه‌ل‌هیندراوه، موژده بدن به‌موسو‌ل‌مانان به‌به‌ه‌شت و
خی‌رو خو‌شی، هه‌روه‌ها کافر ده‌ی‌دینه‌کان له سزای خودا که
ناگری دوزخه‌ بترسین، نه‌رکی پیغه‌مبه‌ره پی‌ راگه‌یانندن و
بانگه‌وازی کردنه {فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ} که‌سی‌ک به‌پیر
بانگه‌وازی‌یه‌که‌یه‌وه بچی و نیمان بی‌ئ و کرداری باش و چاک
بکا و شوین ری‌بازی پیغه‌مبه‌ران بکه‌وئ نه‌وه {فَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ} ترسی سزای دوا رو‌ژیان له‌سهر نیه، له سزای
داهاتووی دونیا و قیامه‌ت ناترسین، دل‌نیا له ره‌حه‌ت و
به‌خششی خودا {وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ} هه‌روه‌ها په‌رو‌شی
نه‌وه‌شیان نیه که‌ له دونیادا له‌پاش خو‌یان به‌جی‌یان

لهمه شدا من تاكه كهس نيمو له پيش من زور پيغه مبه روهان كر اونو نهركي سهرشاني خويان نه انجام داوه، نهركي پيغه مبه ركار كردنه به گوږه رى نهو نيكاو سروشه رى بوى دئ وهكوو دهغه رموى: {إِنْ أَتَيْتُمْ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيْكُمْ} من تنهنا شوين نهو نيكا به دهكهوم كه بوم دئ، چيم پى بگوتري نهوه نه انجام ددهم و به موو ليى لا نادم! به لگه رى زور و زمبه ندهشم بؤ هيئان و لهسهر راستى نهوه رى كه دميلىم، شتيك ناليم كه عه قلى نيوه قبوولى نهكا، يان بوونى مه حال بئ، ده رى بؤچى نينكارى دهكه ن؟.

نهمجار په رومردگار سهر زندهشتيان دهكاو نهوميان بؤ روون دهكاته وه كه گومراو شارمزا چون يهك نين و فهرموى: {قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ} نهى محمد! بهو هاوبه شپه پيدا كهره به دروخه روهان به لئى: نايان چونيهك و يهكسان نهوانه رى شوين حهق و راستى كه وتوون و شارمزا ريكا حهق كر اون له گه ل كهسانيكدا كه ريكا يان لئى گومر بووه له شه قامه رپى حهق لايان داوه! چون كوير و چاو ساغ وهكوو يهكن؟ {أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ} نهوه بؤچى بير ناكه نهوه؟ بؤچى به وردى و تيبينيه وه سهر رى رووداوو شتهكان ناكه تا بتوانن جوداووازي بخه ن له نيوان گومرايى هاوبه ش پيدا كردن و شارمزا يى بوون له نيسلامدا، له قورئان و به لگهكانى تاكو و ته نيمايى خودا تيبيگه ن و شوين ريبارى پيغه مبه رى نيسلام بكهون و سهر فريازى و به خته و مريى ههر دوو جيهان دهسته بهر بكه ن!

{وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُخْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ} نهى محمد! به هو رى نيكاو سروشه وه له ريگه رى نايه تهكانى قورئانه وه، نهوانه بترسي نه كه بر و ايان به خودا ههيه و ترسى روژى حهشرو ليكولي نه وه رى نهو روژديان ههيه، ترسو و بيمى نهو ديان ههيه كه بري نه وه به رهاپى خودا و بهو ته رازو وه ورد خوين و وردبينه حيساب و ليكولي نه وه ريان له گه ل بكا، نهوانه بترسي نه كه پييان وايه {لَيْسَ لَهُمْ مِّنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ} جگه له په رومردگار كهسى تر چاو ديرو سهر په رشتيوارو يارمه تيدمريان ني، كهس فريايان ناكه وئ و به هانا يانه وه نايه، بيان ترسي نه {لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ} به لكوو خويان له سزاو تو له رى نهو روژه بپاري زن؛ كارو كرداريك بكه ن كه بيبيته

هيشتووه، چونكه خودا له هه موو ترسو و بيميك ده يان بپاري زن و چاو دي رييان دهكا. موسولمانان له دونيادا وهكوو موشريك و خوانه ناسهكان خه مو خه فته دا يان ناگري و بئ نوميد نابن، چونكه خاوه ن باومر صهبر و نارام دهگري و هوميدى پاداشى لاي خودا ههيه و به هيو ا ده بئ خودا بوى پر بكا ته وه، په رومردگار شارمزا رى كردو وه بؤ نهوه رى لهسهر نيعمه ت و به خشش سوپاس گوزار بئ، له كاتى به لا و موصي به تيشدا خوگرو به نارام بئ و خوى بداته دهست خودا {وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ} نهوانه رى ناياتى خودا به درؤ دمران و پيغه مبه ران به درؤ ده خه نه وه و گوئ بؤ ناموزگار ييه كانى راناگرو و پشتيان لئى هه لدهكه ن و له فهرمان و ريبارى خودا دمرده چن و تاوان نه انجام ددهن، نهوانه سزاى به ئيشيان تووش ده بئ، سزاى كوهر و بيدينيه كه يان له دونيادا جوړدها به لا و موصي به ته، سزاى قيامه تيشيان سهر بارى رق و غه زمه بى خودا لييان، ناگري دؤزه خه! {قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ} نهى محمد! بهو موشريكانه بئى: كه داواى موعجيزاتى جوړاو جوړت لئى دهكه ن و نازانن پيغه مبه رايه تى چيه و چى ني، بئى: گه نچينه رى خودا له ژير دهسه لاتى مندا ني، تواناى دابه ش كردن و ته صه روف تي دا كردن ني، نهوه به دهست خودا خويه تى، چوئى ده به خشش و به كيى ددها په يوه ندى به زاتى بيچوونه وه ههيه، من هيجم به دهست ني، {وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبُ} ههروه ا غه ييب زان نيم و دمر باره رى نهينى هيج نازانم، نهوه تا يبه ته به خوداو وه هيج لئى نازانم، جگه له وه رى كه خودا بؤخوى به سهر بر يكي دا ناگادارم دهكا. {وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ} ههروه ا ناليم و لافى نهوه لئى نادم كه فريشته م، به لكوو من يه كيكم له نادميزاد و نيگام بؤ دئ له لايه ن خوداو، نه من ناتوانم شتيك بي نم كه نادميزاد دهسه لاتى به سهر دا نه بئ. به كورتى من لافى خودايه تى لئى نادم، نهينى نازانم، فريشته نيم كه و ابى داواى شتيكم لئى مهكه ن كه له تواناما نه بئ، من به ندهيه كم له نادميزاد وهكوو نيوه وام له سروشتى نادميدا، به نيكا قورئانم بؤ دئ و رافه و مانايم فير دهكري،

مایه رزگاری و سرفرازیان له روژی قیامتداو پاداشتیان بۆ دووچهندانه و چند چندانه بکاتهوه.

{وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ} ئەى پیغه مبهەر ئەو موسولمانانەى دەورووبەرت مەڕنجینە، نەجى بۆ دڵ رازی کردنى ملهورەکانى قورمیش و بە هیواى ئەوێ ئەوان دوات کەون و موسولمان بن ئەو تاقم و کۆمەلە موسولمانەى کە لەگەڵتدان دەریان بکەى و لە خۆتیان دوور بخەیهوه، نەکەى ئەو موسولمانە هەزارانەى خوداپەرستى دەکەن و بەیانى ئیوارە بەندایەتى خۆیان بۆ خودا تازە دەکەنەوه پاشگوێیان بخەى و دەریان بکەى، نەکەى ئەو موسولمانانەى هەمیشە خواپەرست و ڕوو لە خوان لە خۆتیان بڕەنجینى.

مەبەست بە وشەى {يَدْعُونَ}؛ {يصلون} دیه، واتە: لە بەیانى و ئیواردا نوێژ دەکەن، چونکە لە سەرەتای هاتنى ئایینى ئیسلامدا دووچار نوێژیان دەکرد؛ نوێژیکیان بەیانى و ئەوى تریان ئیوارە، یان مەبەستەکە گشتییە و بە مانا {يعبدون} دیه، واتە: خوداپەرستى بە هەموو جۆرەکانیەوه، نوێژ کردن، پارانەوه، قورئان خویندن، یادکردنى خودا، کردار و گوشتارى باش...هتد. ئەو موسولمانەى کە لە بەیانى و ئیواردا، یان لە هەموو کاتەکاندا خوداپەرستى دەکەن و هانای بۆ دەبن و لێى دەپارێنەوه {يُرِيدُونَ وَجْهَهُ} مەبەستیان بەو خوداپەرستى و پارانەودیه رازی کردنى پەروردگارە، تەنها بەندایەتى و ملکهجى بۆ ئەو ئەنجام دەدەن و طاعەت و پارانەومیان بۆ ئەوه و بەس، مەبەستیان رەزامەندى خودایه، هەموو دۆعا و بانگ کردن و داوايەکیان ئاراستەى زاتى بیچوون دەکەن، چونکە هەر ئەو زاتە شیاوى پەرستن و بەندایەتى بۆ کردن و هاوار لێ کردنه!!

{وَمَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ} پاش ئەوێ خودا بۆخۆى شایەدى بۆ دان کە ئەوان موخلیص و راستان، رەزامەندیى خودایان مەبەستە لە کردار و گوشتاریاندا، جا کە وەکوو دەلێن: ئاوا، ئەو ئەى پیغه مبهەر! تۆ هەر ئەوئەندەت لەسەر کە ظاهیربین بى و لەم ڕوومووه هەلس و کەوتیان لەگەڵدا بکەى، خۆ ئەگەر لە حەقیقەت و ناومڕۆکدا وانەبن، بەم جۆرە موخلیص و راستان نەبن، ئەوه حیساب و

لێکۆلینەوه و لێپرسینەوه لەسەر خۆیانە و زیانى بۆ تۆ نیه {وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِّنْ شَيْءٍ} هەر وەکوو چۆن تۆش حیسابی خۆت لەسەر خۆتە لە بیروباومری خۆت بەرپرسیارى، ئەوان لە کارى تۆ بەرپرسیار نین، هەر کەسە بۆخۆى بەرپرسیارە لە کارى خۆى.

کەوابى بۆجى {فَتَطْرُدُهُمْ} دەریان دەکەى و لە خۆتیان دوور دەخەیتەوه؟ وامەکە، ئەوه ئیشى تۆ نیه، چونکە دەرکردن سزادانە سزادانیىش دواى حیساب و دادگایى کردن لەسەر خودایە لەسەر تۆ نیه، تۆ بەس راگەیانندن لەسەر! {فَتَكُونُ مِنَ الظَّالِمِينَ} ئەوه تۆ بەو کارەت دەچیتە ریزی ستمکاران، ئەو زۆردارانەى کە ستمیان لە خۆیان کردووه، بەدبەختى و چارمەشى سەرنجامیان بۆخۆیان هیناوه!

{وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ} ئاوا هەر بەو جۆرە بڕى ئادەمیزادمان کردووه بە تاقیگە و هۆى ئیمتیحان بۆ بڕیکى تریان، واتە: ئیمە بەگوێرەى داب و نەریتى خۆمان کە لە سەرشتى ئادەمیزادا دامان ناوه، هەندیکیان دەکەین بە هۆکار و بۆتەى تاقیکردنەوه بۆ ئەوێ حەقیقەت و جەوهەرى بڕیکى تریان دەر بکەوێ! وەکوو چۆن زەرنگەر ئالتون و زیو دەخاتە بۆتەوه و لە ناو ئاگردا جۆشى دەدا تا حەقیقەت و جەوهەرەکیان دەر بکەوێ! بۆ ئەوێ لەسەرەنجامدا بە شێوهى پرسیاریکی ئینکار ئامیز ڕوو بکەنە یەکترو لەبەر خۆیانەوه بلێن: ئایا ئەمانەن خودا لە ناو ئیمەدا هەلیبزاردوون و نیعمەتى ئایینى پێ بەخشیوون؟ وەکوو دەفەرموێ: {لَيَقُولُوا} بۆ ئەوێ لەسەرەنجام و ئاکام دا کافرە ملهورە موشریکەکان بلێن: {أَهْؤُلَاءِ مَنِ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِّنْ بَيِّنَاتٍ؟} ئایا ئەم هەزار و لاکەوتە و کۆیلە و بۆرە پیاوانەن کە خودا لە ناو ئیمەدا نیعمەتى ئیسلامى پێ بەخشیوون؟ چۆن ئەوانە شایەنى ئەو ریزەن کە خودا لێى ناو؟!

{أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ} واتە: ئایا پەروردگار نازانى کى سوپاس گوزارەو شیاوى ئەودیه کە نیعمەتى ئیمانى پێ ببەخشى، بەلێ خودا لە هەموو کەس باشتر دەرزانى کى شیاوى ئەو نیعمەتەیه و توفیقى دەدا بۆ ئیمان هینان و موسولمانیەتى، هەر وەها زانا و ئاگادارە دەرزانى کى سووره

له سهر كوفرو بېدينى، رېسواى دهكاو توفيقو سهركهوتنى لى دهگرېته وه...

{وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا} واته: نهگه ر گهل و هوزېكى موسولمان هاتنه لات، برواى تهواويان به قورنانو به نيشانهكانى خودايهتى نيمه هه بوو، به كردارو گوڤتار دانيان به و راستيه دا دمن، هاتنه لات پرسياريان دهكرد له تاوانيك كه نهنجاميان داوه و هوكاريكى به هيز پالى پيوه ناوون بۇ نهو تاوانبه، پرسيار دهكهن ناخو رېگاي توبه و په شيمان بوونه و ميان هه يه يان نا؟ نهوه تۆ نائوميديان مهكه {فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ} پېيان بلئ: سهلامو نه مانو دئنياييتان له سهر بئ، دواى توبه كردن و په شيمان بوونه و متان ليخوشبوونى خواتان بۇ هه يه، نه مجار هوكارى نه م ليخوشبوون و دئنيا كردنه و دىارى كردو هه رمووئ: {كُتِبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ} پېيان رابگه يه نه كه خواى نيوه له رووى هه ضلو و چاكه و ئيحسانه وه و رحمهت و به زمي به خه لكى له سهر زاتى باكى بالاده ستى خوئ پيوست كردوه!

{أَنَّهُ مَن عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ} برپارى خودا وايه: هه ركه سيك له نيوه كردنه و ميه كي زيان ناميزى نه نجامدا، شتيكى كرد كه سهر منجامى زيان به خش بوو، نه زانى پالى پيوه نابوو بۇ كردنى نهو تاوانه، رق هه لسان و توورمى پيئى كردبوو، يان هه و هس و نارمزووى له راده به دمر تينى بۇ هيئابوو، واى لى هاتبوو هه تكي نامووس بكاو سنوورى ثايين ببه زئئ {ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ} پاشان كه هه ستى به خوئ كرد تاوانى نه نجام داوه په شيمان بووه و ده توبه ي كردو كردارو گوڤتارى خوئ راستال كردن و پاشماوه و نهو تاوانه ي له دلى خوئ دمرهاويشتو، دل و دمروونى خوئ مشت و مال كردو، له چلكى تاوان پاك و خاوينى كردمه، واى لى كرد بشئ له خودا نزيك ببيته وه، سيما موسولمان و رهفتار چاك و گوڤتار باش و دل پر له نيمان بوو، نهو كاته هه لويستى خودا به رامبه رى هه لويستى ميه ربمانانه ده بئ، {فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ} په رومردگار ليخوشبوو به به زيه، به م دوو صيفه ته كه ليخوشبوونى به رفراوان و رحمو به زمي بئ نه نداديه، مامه لى له گهل دهكا، لهو تاوانانه خوش دمب كه توبه ي

وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ﴿٥٣﴾ وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٤﴾ وَكَذَلِكَ نَقُصُّ الْأَلْبَابَ وَلِتُزَكِّيَ سَبِيلَ الْمُجْرِمِينَ ﴿٥٥﴾ قُلْ إِنِّي نُبَيِّنُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ يُدْعَوْنَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذَا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾ قُلْ إِنِّي عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ إِنِ الْمُكُفُّ إِلَّا لِيُفْصَلَ الْحَقُّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَصْلِينَ ﴿٥٧﴾ قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَفُضِّيَ الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ ﴿٥٨﴾ وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلْمَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا نَفْثٌ وَلَا حَبْلٌ وَلَا مَنَلٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥٩﴾

راست و دروستى لى كردون، به رحمهت و به زمي خوئ دايدمپوشئ و چاكه ي له گهل دهكا.

{وَكَذَلِكَ نَقُصُّ الْأَلْبَابَ وَلِتُزَكِّيَ سَبِيلَ الْمُجْرِمِينَ} ئاوا هه بهو جوژه شى كردنه وه و روونكرده وانه نه نجامان دا بۇ به لگه هيئانه وه له سهر تاك و ته نيبي په رومردگار و راستى پيغه مبه رايه تى و هه زاو هه دمر و روژى دوايى و زيندوبوونه وه؛ نايه ته كانى قورنان درژه بئ دهمين و روونيان دهكه ينه وه؛ حه قيقه تى شه ريعهت و ياسا روون دهكه ينه وه، هه موو حه قو راستيه كه ده چه سببين كه گرؤى به تاخواز پېيان ناخوشه، بۇ نه وه ي پېناسه ي ريبازى تاوانباران بكه ين و بۇ موسولمانانى روون بكه ينه وه، جا كه ريبازو نيشانه ي تاوانبارانمان دهستنيشان كرد، نهو كاته هه رشتيك لهو جوړانه نه بوو، نهوه ريبازى موسولمانانه.

بکا، ههروهه کلیل و نامیرو هوکاری گه‌یشتن به گهنج و خه‌زینه‌کانی لای خو‌یه‌تی و جگه له زاتی بیجوونی که‌سی تر رای‌یه ناکه‌وئ ناگاداری به‌سهر نهو نه‌ینیا‌نه‌دا په‌یدا بکا، ههر نهو به ته‌واوی زانستی هه‌یه دهر‌بار‌دی غه‌یب و جگه له زاتی پاک‌ی نهو هه‌یج که‌سی تر ناگاداری‌ه‌کی لهو غه‌یب‌ه نیه مه‌گهر خودا بو‌خو‌ی به‌سهر هه‌ندی نه‌ینیدا ناگاداری بکا، که‌واته پی‌ویسته جی‌به‌جی کردنی به‌ئینه‌کانی بو پیغه‌مبه‌ران و هه‌ره‌شه و ترساندنی دو‌ژمنه‌کانیان به عه‌زاب و قار لی گرتن حه‌واله‌ی زاتی بیجوونی بکه‌ین و بر‌وا‌ی ته‌واویشمان هه‌بی که په‌رومردگار خیل‌اف واده دهر‌نا‌جی و جی به‌ئینی به پیغه‌مبه‌ره‌کانی دابی دمه‌انه‌ینیه جی، به‌لام که جی‌به‌جی کردنه‌که دو‌اده‌که‌وئ نه‌وه له‌بهر حیکمه‌تی‌کی یه‌زدانی‌ه!

{وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ} په‌رومردگار زاناو ناگاداره به ههر جی شتی که له وشکانی و دریا‌دا هه‌یه، چه‌ند نه‌ینی بی چه‌ند وردو په‌نامه‌کی بی خودا ناگای لی‌یه، هه‌یج لی نادیار نیه، ته‌ناهت گه‌ردیله‌یه‌کیش بی چ له زه‌وی و چ له ناسمان‌دا بی خودا پی‌ی دمه‌انی، واته: وه‌کوو چو‌ن شته نه‌ینی‌ه‌کان دمه‌انی نه‌و شتانه‌ش که ئی‌وه به چاو دمه‌یان بینن لی‌یان ناگاداره، به‌لام زانین و بینینی ئی‌وه بو شته بینراوه‌کان زانین‌تی‌کی سهر سه‌ره‌کی‌ه، زانین و بینینی خودا به‌ره‌تی و گشتی و حه‌قیقه‌یه {وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا} له ههر شو‌یننک و له ههر کاتی‌کدا په‌لکه گه‌لایه‌ک له دار‌یک هه‌لوم‌ری خودا پی‌ی دمه‌انی ناگای لی‌یه‌تی، ته‌ناهت ناگای له جولان و له‌رینه‌وی هه‌موو لاشه و قه‌بار‌یه‌که، به‌رد بی یان دار بی، بی گیان بی یان گیان‌دار بی، به‌لکوو بو گیان‌داران زی‌اتر ناگادار و چاو‌دی‌ری هه‌یه به تایی‌به‌تی بو نه‌وانه‌ی که موکه‌له‌فو به‌رپر‌سیارن له نه‌جنده‌وه‌و له ناده‌میزاد هه‌موو حال و چو‌نی‌ه‌تی‌ه‌کی په‌یوه‌ند پی‌یا‌نه‌وه به‌وپه‌ری زانینه‌وه دمه‌انی.

{وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ} نه‌گهر دانه‌ویله‌یه‌ک، دهنکه میوه‌یه‌ک، به‌ره دار‌یک، بکه‌ویته ناو کونی درزی زه‌وی‌یه‌وه، کشتیار ژیر خاکی بکا، یان بو‌خو‌ی بکه‌ویته خواری؛ خودا ناگای لی‌یه‌تی و پی‌ی دمه‌انی و لی‌ی بی ناگا نیه، وشک بی یان ته‌ر بی، گیان‌دار بی

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦٠﴾ وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفْرِطُونَ ﴿٦١﴾ ثُمَّ رُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ أَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاسِبِينَ ﴿٦٢﴾ قُلْ مَنْ يُنَجِّيكُمْ مِنْ ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ تَدْعُوْنَهُ نَصْرًا وَخَفِيَّةً لَّيْنِ أَجْنَانٍ مِنْ هَذِهِ لَتَكُوْنَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٣﴾ قُلْ اللَّهُ يُنَجِّيكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ مُشْكِرُونَ ﴿٦٤﴾ قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِكُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبَسَكُمْ شِيعًا وَيُذِيقَ بَعْضُكُم بَأْسَ بَعْضٍ أَنْظِرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْأَيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُوْنَ ﴿٦٥﴾ وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ قُلْ لَنْتُ عَلَيْكُمْ بِرُكْبَلٍ ﴿٦٦﴾ لِكُلِّ نَبِيٍّ مُّسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾ وَإِنَّا رَأَيْنَا الَّذِينَ يَحْضُرُونَ فِي مَائِنِنَا فَاعْرَضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَحْضُرُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِنَّمَا لَيْسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِىٰ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٨﴾

یان بی گیان بی، بجووک بی یان گه‌وره بی، به نیسه‌ته زانیاری خوداوه چوون یه‌که‌و یه‌کسانه! ههر به‌و جو‌ره زانیاری ته‌واوی هه‌یه دهر‌بار‌دی هه‌موو بو‌ونه‌وهر، هه‌موو نه‌و زانست و زانیاری‌انه‌ی که هه‌یه‌تی به‌رده‌وام و گشتی و نه‌گوره، هه‌موو له‌په‌را‌وی یه‌زدانی‌یدا که له‌حو‌له‌حفوظه چه‌سپاوه ده‌ست نیشان کراوه؛ نه‌و له‌حو‌له‌حفوظه‌ی زانیاری دهر‌بار‌دی هه‌موو شتی‌ک تی‌دا پروون کراوه‌ته‌وه، ته‌مه‌ن و کات و شو‌ین و حال و چو‌نی‌ه‌تی هه‌موو شتی‌کی تی‌دا شی کراوه‌ته‌وه.

{وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ} واته: په‌رومردگار خودایه‌کی وه‌هایه، له شه‌ودا گیانی به‌نده‌کانی و مرده‌گری‌ته‌وه له کاتی نو‌ستندا ناده‌میزاد وه‌کوو نیمچه مردوویه‌کی لی دئ و هه‌ست و خو‌ستی لی دهر‌بری، نه‌مه پی‌ی ده‌گوتری مردنه بجکوله نیمچه مردن.

{وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ} خودا ناگاداره و دمه‌انی به ر‌و‌ژ جی ده‌که‌ن و جی ده‌لین: نه‌م ر‌سته‌یه ر‌سته‌یه‌کی تی‌خ‌زین‌راوه‌و

ئەو دەگەيەنئى كه زانستى خودا ھەموو شتىك دەگریتەووە و ھىچ ھەئسو كەوتىكى مەخلوقاتى خۆى بەشەو بە رۆژ ئى ھون نابى و ناگای لە ھەموو كردار و گوشتارىكيانە، ھەموو جولانەووە نارام گرتنىكيان دەزانى.

{ثُمَّ يَعْتَكُمُ فِيهِ} پاشان بە ئاگانان دىنیتەووە لە رۆژدا بۆ ئەوێ كاروبارى رۆژانەى خۆتان نەنجام بدن، ئەم ھاتوو جوو نوستن و بە ناگاھینانەووە ھەولدان و تىكۆشانەشتان بە رۆژو بەشەو {لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى} بۆ ئەوێ ھەركەسە ماوەى ديارى كراوى تەمەنتان بەسەر بەرن، ھەركەسە ماوەى ژيانى دونياى خۆى تەواو بكاو رۆژى خۆى ببينى، چونكە تەمەن و ئەجەل و كاتى مردن و شوپنى، لە زانبارى خودادا لەو پيش ديارى كراون و براوتەووە {ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ} ئەمجار گەرانبەووەتە بۆلاى خودايە، ھەركە كاتى خۆى ھات زیندووتان دەكاتەووە و چیتان كردووە، بىرتان دىنیتەووە دەيخاتەووە بەردەمتان و بە گوێرەى كردار و گوشتارتان سزاو پاداشتتان دەداتەووە، خراپە بە خراپە، چاكە بە چاكە. زۆر عادىلانە حىساب و لىكۆلینەووەتەن لەگەئدا نەنجام دەدا، كەس نىە دەست بەردەستى بىئى و بتوانى ببیتە لەمپەر و نەھىئى دادگایى خۆى ئەنجام بدا، تەنانت بەبى نيزن و رمزەندى ئەو، كەسێك نىە بتوانىت شەفاعەت بكا {وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ} پەرەمردگار بەسەر بەندەكانیدا بالادەستە، ھەموو شتىك گەردنكەچ و دەستەوسانە لە ناست جەلال و گەورەيى خودا، ھەر ئەو دەتوانى پاش مردن مردووەكان زیندو بكاتەووە، چونكە كەسێك بتوانى زیندوان بنوینى و دواى بە ناگايان بىنیتەووە دەستوانى مردووان زیندوو بكاتەووە، یەزدان ھەئسو پەنەر و كارگێرى بەندەكانىەتى، چۆنى بوئ و چى بوئ لىيان دەكا، دەیانخولقمینى، دەیانژینى و دەیانمرینى!

{وَيُرْسِلْ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً} خودا فریشتەى پارێزگار دەنیرى بۆ پاراستنى جەستەى ئادەمیزاد، شەوو رۆژ پارێزگارى دەكەن، كردار و گوشتارى تۆمار دەكەن، ھىچ شتىكيان لە بىر ناچى و ھىچ شتىك پاشگوئى ناخەن.

{حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا} تا كاتىك تەمەنى ژيانى دونياتان تەواو دەبیت و كاتى مردنتان دى و مەرگ

دەبیتە ميوانى يەكێك لە ئیو، ئەو كاتە فریشتەى نىردراو و پاسپىراوى ئیەمە گيانەكە و مردەگریتەووە {وَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ} وەلحال ئەو فریشتە چاودىر و پاسپىراوانە كە گيانەكە و مردەگرن كەمتەرخەمى ناكەن و زۆر بەباشى و لىھاتوووى گيانەكە لە خۆيان دەگرن و پەرەمردگار چ شوپنىكيان بۆ دەست نیشان دەكا لەوئ دايدەننى، ئەگەر لە كۆمەئى چاكان بى دەيخەنە بەھەشتەووە، ئەگەر لە كۆمەئى گومپريان بى – پەنا بە خوا – ديخەنە دۆزەخەووە.

{ثُمَّ رُدُّوا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ} پاشان ئەوانەى كە فریشتە گيانيان دەكيشن دەسپىردىنەووە بە خودا و ھەوالەى دادگایى كردن و حىساب لەگەئ كردنى خودا دەكرینەووە! دەبرینەووە بەر قاپى خودا كە خاوەنى راستتەقىنەيانە و ھەموو كاروبارىكيان بەدەست ئەو. ئەو خودايەى كە بە ھەق و دادپەرەمردى نەبى حوكم ناكە، ھەرگیز ستەمى ئى چاومردان ناكرى {أَلَا لَهُ الْحُكْمُ} ئاگادار ببەووە و بزانت كە دادگایى كردن و برپار دەرکردن، ھەر بەدەست ئەووە كەسى تر رايەى ناكەوئ دادگایى بكا، برپارى جىبەجى دەكرى و كەس نىە حوكم و فەرمانى ھەئوھشینیئەووە یان راي بگرى و نەھىئى تەنفىز بكرى {وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاسِبِينَ} خودا خیراترین دادومرو سەریع ترین حىساب گەرە، لە كورت ترین ماوەدا لىكۆلینەووەى بەندەكانى نەنجام دەدا، حىساب و لىكۆلینەووە لەگەئ یەكێك، لە حىساب و لىكۆلینەووەى یەكێكى تر بى ئاگا ناكە.

{قُلْ مَنْ يُجْبِيكُمْ مِّنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُوهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً} ئەى پیغەمبەر! بەو كافرە موشرىكانە بلئ: كە بى ناگان لە نیشانەكانى تاك و تەنھایى خودا و دەسەلاتى بەرھەراوان و بى ئەندازەى، پىيان بلئ: ئەگەر ئیو لە كاتى گەشت و ھاتوچۆتان بۆ ھەندەران لە رێگەى بیابان و دەریا و وشكانیدا تووشى مەترسى باو بۆران و زریان و گىژەئوگە و لافاو و پەشەبا ھاتن و رێگاتان ئى تىكچوو شەوھەزەنگتان بەسەردا ھات، یان ئۆتۆمبیل و شەمەندەفەرێك كە سواری بوون رەوتى دەرچوو لىخوڕ دەسەلاتى بەسەردا نەما خەرىك بوو و مەرگەرئى، یان بالەفەرە و فرۆكەى كە سواری بوون لە ھەوادا كەوتە حالەتى خەتەرەووە، خەرىك بووبكەویتە

بردن، یان وەکوو ئەو لێزمە باران و لافاوێ بەسەر گەلی نووچی هێنا **{أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ}** یان عەزابتان بۆ بنیڕی لە ژێر قاچتانەوه وەکوو بومەلەرزهو بۆرکان و پۆچوون بەزەویدا، وەکوو چۆن قاروونی بە مال و سامانەوه بە زەویدا برده خواری **{أَوْ يَلْبَسَكُمْ شِيعاً وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ}** یان وا سەرتان لێ دەشیوینی و دەتان کاته چەند گروپ و تاقمێک و هەر یەکە یەخۆی راو بۆچوونیکی حیا ی هەبێ و هەر فیرقە و کۆمەلە رابەرێکی هەبێ و دزایەتی و شەڕ و نازاوه بکەوێتە ناوتانەوه و تێک بەر ببن و لێک رابکێشن هەر یەکەتان نازار بەوی تەرتان بکەیهن!

{انْظُرْ كَيْفَ نَصْرَفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ} ئەو پیغەمبەر! بپروانه ئێمە چۆن بە شیوەی جوړاو جوړ بەلگەیان بۆ دینینەوه، جارێک لە رێگە ی هەستەکانەوه، دەمی لە رێگە ی عەقڵ ئاوازمەوه، چەلێک لە رێگە ی هەوائی پەنامەکی و غەیبییەوه، نیشانە ی خودایەتی و تاک و تەنایی خۆمیان بۆ دووپات دەکەمەوه، بۆ ئەوە ی هۆشیان بەبەر خۆدا بێتەوه و بە وردی لە نیشانەکانی خودا و بەلگە ی خودایەتی تێفکرن و پەند و نامۆزگاری و مەریگرن و خۆیان باش بکەن و بەختەومری هەردوو جیهان بەدەست بێن!

{وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمُكَ} بەلکوو زۆربە ی گەلەکەت کە قورەیشییەکان قورئانەکەتیان بەلاوه دروێه، پەند و نامۆزگاریهکانت رەت دەکەنەوه، گالتهیان بەو عەزابە دێ کە تۆ هەرەشەیان پێ لێ دەکە ی **{وَهُوَ الْحَقُّ}** وەلحال ئەو قورئانە حەق و راست و بێ شک و شوبهیه، چی تێدایە راست و دروستە، لە هیچ پرووێهکەوه بەتالی و ناراستی پرووی تێ ناکا، هەر وەها ئەو سزایە کە هەرەشەتان پێ لێ کراوه، هەر دەبی بیگەنی و تووشتان دەبی و ئێوه لەدەستی قوتارتان نابێ، راستی قورئان و هاتنی عەزاب بۆ سەرتان دوو شتی حاشا هەلنەگرن و هەست و عەقڵ و وێژدان دەیسەلمێن.

ئەمجار پێیان بلی: من دەسلەلاتی ئەووم نیه، بە زۆر موسوڵمانتان بکەم **{قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ}** بلی من پارێزمو و خاوم دەسلەلات و خۆسەپینەر نیم بەسەر ئێوهوه، ئەووم پێ نەسپێردراوه کە بە زۆر ئیمانمان پێ بێنم، ئەرکی

خواری و لە هەموو لایەکەوه ترسی مەرگ و سەرتیدا چوون دەوری دان و ناسۆی رزگار بوونتان لێ دیار نەبوو، یان لە بەحریدا بە سواری بەلەم و گەمی کەوتنە ناو گێژاو و شەپۆلی سامناکی دەریای بێ نامانەوه، مۆتەکە ی مەرگ لە هەر چوارلاوه لێتان نزیک بوووهوه و کەلەبی درێندانە ی لێتان گیر کرد! کێ ئێوه رزگار دەکا لەو سەخەلتی و تەنگو و چەلەمەوه کارساتانە!! بەلێ ئەوکاتە جگە لە پەنای خودا هیچ پەنایەکتان دەست ناکەوێ؛ ئالەو کاتەدا بە ناشکراو بە نەهینی بە دەنگی بەرز و هاوار هاوارەوه بە ورتە ورت و لەبەر خۆتانەوه هاواری لێ دەکەن و لێ دەپارێنەوه و دەلالێنەوه دەنوزێنەوه، بەشیوە ی ملکهچی و بێ دەسلەلاتی دەپارێنەوه وادەو بەلێن دەدن، سویند دەخۆن و دەلێن: **{لَسْنَا أَنْجَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ}** ئەگەر خودا ئەم جارە لەم تەنگ و چەلەمە رزگارمان بکا و ترسی مەرگمان لێ بپەرەپێنێتەوه، دەبینە پیاوچاک و سوپاسگوزاری نیعمەتەکانی پەرورمردگار دەکەین، دان بە تاک و تەنهایی خودادا دەنێین، بە دلسۆزی دەپەرستین و شەریکی بۆ دانانین.

{قُلِ اللَّهُ يُجَبِّحُ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ مُشْرِكُونَ} بلی خودای بالادەست چەند جار لەم تەنگ و چەلەمانەوه ی تریش رزگاری کرد و رزگارتان دەکا، کەچی لەگەل ئەوهدا سەرباری ئەو هەموو چاکە و رەحم و بەزەییە ی خودا، ئێوه کە رزگارتان بوو هەلەدەگەرپێنەوه و شەریک بۆ خودا دادەنێن و وادەو بەلێنی خۆتان نابەنە سەر، خیانتە لە عەهد و پەیمانی خۆتان دەکەن، سویندی جەخت لەسەر کراوی خۆتان لە بیر دەچیتەوه و پاشگەز دەبنەوه هەر وەک نە باتان دیبی و نە باران!! بەمەش سەلەیی و ناکەس بەچەیی خۆتان دووپات دەکەنەوه...

{قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَى أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ} ئەو پیغەمبەر! بەو کافرو موشریکە سەرپەقانه بلی: پەرورمردگار بالادەستە، دەتوانێ جوړەها سزاتان بۆ بنیڕی، جارێک لە زوور سەرتانەوه سزاتان بەسەردا ببارینی وەکوو ئەو بەردەباران کردنی بەسەر نەتەوه ی لوط و ئەصحابولفیلی هینا، یان وەکوو ئەو ئالەو گەرم و هورە ی بەسەر گەلی ئەموودی هینا کە بەهۆی گرمی لە رادبەدەرەوه لە ناوی

سهرشانی من پیراگه یاندنه، رینگاتان پیشان ددهم و ته ماعی بهه شتتان بهرنیم و له ناگری دۆزه خ بتان ترسینم.

{^{۶۷} لَکُلِّ بَابٌ مُّسْتَقَرٌّ} هەر هه والیک قورنان رایده گه یه نئ راسته و کاتو شوینی په یدابوونی هه یه، هه موو هه والیک حه قیقه ت و راستی خوی هه یه، هه ردمب روو بدات ته نانه ت با پاش ماوه یه کیش بی؛ نه مجار به شوین نه و هه رشه یه دا هه رشه یه کی تری ناراسته کردو هه رمووی: {رَسُوفَ تَعْلَمُونَ} له وه پاش راستی نه و هه والانه حه قیقه تی به لئین و هه رشه کان دزمانن، په له مه که واده و به لئین به زال بوونی پیغه مبه ر (دروودی خوی له سهر بی) سهر که وتنی به سهر دوزمه نه کانیدا، هاتنی عمزاب بو سهر نیوه ی موشریک و له خوا یاخو بوو دیته دی و پوژیک له پوژان له جیهانی واقعی دا ده بیندرین!

{^{۶۸} وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ} نه ی پیغه مبه ر! هه رکاتی تۆ و هاوه لانت یان هه ر که سیکی تر که موسولمان بی، بینیتان و بیستان که موشریکه کان گالته و قه شمهری به قورنان ده که ن، روویان ئی و مرگین، کوپو کو مهلان به جی به لئین، له گهلان دامه نیشن {حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ} تاوه کوو ده چنه سهر باسو خواسیکی ترو له باره ی شتیکی تروه ناخاوتن نه نجام ددهمن... شیایو باسه هه رکه سیکی ش نایه ته کانی قورنان به شیوه ی ناراست و به تال ته نویل بکا، مانایه ک به سهر وشه و رسته کانیدا دابری که هه لی ناگرن نابی گوئی ئی بگری و له گه لی دانیشن، پیویسته کوپو مه جلیسه که ی به جی به لئدری، مه گمر کابرا توانای بهر په رچدانه وه و ده مکوت کردنی نه وانی هه بی، نه وکاته کاره که ی ده بیه جیهاد و کۆشش کردن له رینگای خودادا!

{وَأَمَّا يُنَبِّئُكَ الشَّيْطَانُ} نه ی خاومن بر و! نه گهر واپیکه وت شه یتان نه وه ی له بیر بردیته وه که دانیشن له گهل نه و جنیودمر و گالته بازانه قه دهغه یه و دانیشتی و که وتیه قسه کردن و گوئی گرتن له گهلاندا پاشان بیرت که وته وه که دانیشن له گهلان یاساغه، نه وه {فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ} دواپی بیرت که وته وه دامه نیشه له گهل نه و تاقم و کومه له سته مکاره که سته م له خویان ده که ن به وه ی گالته به قورنان و په یامه که ت ده که ن و به دروت ده خه نه وه!

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَٰكِنْ ذُكِّرُوا لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٦٦﴾ وَذَرِ الَّذِينَ أَخَذُوا دِينَهُمْ لِبَآءٍ وَلَهُمْ أَعْرَضَتْهُمُ الْحَيَوةُ الدُّنْيَا وَذُكِّرُوا بِهِ ۚ أَن تَبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعِدْ كُلَّ عَدْلٍ لَّا يُوْخَذُ مِنْهَا أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾ قُلْ أَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْنَا اللَّهَ كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ حَيْرَانٌ لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ أَتَيْنَا قُلَّكَ هُدًى اللَّهُ هُوَ الْهُدَىٰ وَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلْيَتَّصِلْ بِالْأَعْلَامِ ﴿٦٨﴾ وَأَن أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٦٩﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ قَوْلُهُ الْحَقُّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنفَخُ فِي الصُّورِ عَلِيمٌ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿٧٠﴾

{^{۶۹} وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ} چ تاوانیک له سهر نه وانه نیه که خو دهبازیزن له دانیشن له گهل گالته بازو جنیودمران و موحاسبه ناگرین، نه مانه که خویان بپاریزن له کوپوونه وه له گهل نه وانه ی که قه شمهری به قورنان و په یامی پیغه مبه ر (دروودی خوی له سهر بی) ده که ن، سزاو تۆله ی قه شمهری که رانیان له سهر نیه، نه وان که خویان له تیکهل بوون و دانیشن له گهل گالته که راندا بپاریزن و لیان دووره په ریز بن، فه رمانی خودایان به جی هیناوه {وَلَكِنْ ذُكِّرُوا لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ} به لکوو هه ر نه ومنده یان له سهره که ناموزگاریان بکه ن و خودایان بیر بخه نه وه، نیتر به سه، له خودا بترسو واز له جنیودان و گالته کردن بئین... جاریکی تر په رومردگار فه رمانی به پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) و هاوه لانی کرد؛ که خویان له گالته که ران بپاریزن و لیان دوور بکه ونه وه و هه رمووی: {^{۷۰} وَذَرِ الَّذِينَ أَخَذُوا دِينَهُمْ لِبَآءٍ وَلَهُمْ أَعْرَضَتْهُمُ الْحَيَوةُ الدُّنْيَا وَذُكِّرُوا بِهِ ۚ أَن تَبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعِدْ كُلَّ عَدْلٍ لَّا يُوْخَذُ مِنْهَا أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ}

{أُولَئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا} ئەوانەى كە ئايىنيان كىردوو بە گالته بازاپو بە ژيانى دونىاي بى بايه خ لە خوڤيان بايى بوون، ئەوانە بوڤخوڤيان پاداشى باشيان لە خوڤيان ياساغ كىردو خوڤيان سپارد بە سزاو بەههشتى رازاوه فراوانيان ئى قەدەغە كرا، ئەوانە بەهۆى ئەنجامدانى كىردەوى خراپو ناپەسەند تووشى ئەو چارەپەشە بوون! ئەوانە لە پاداشتى ئەو خۆ گومرايى كىردنە ئەو خۆ كىردنە وەديان بە بارمەتە لە دۆزەخدا {لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ} ناوى كولاوى تام ناخوڤيان دەدرىتتى بۆ خواردنەوه، ناوى گەرم و ناسازو بۆن ناخوڤيان درخوارد دەدرى، كە ناوسكيان دادەوهشتىن، رىخۆلەكانيان لەتەتەت دەكا! {وَعَذَابٌ أَلِيمٌ} هەروەها سزای بە ئىشيان دەدرى، بە ئاگرى سوتىنەر كە بە جەستەى ئەوان هەلەدەگرسيىندى، ئەم سزاو نازارەنيان {بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ} بەهۆى ئەو كوفرو بىدينىيەى كە بە درىژايى تەمەنيان لەسەرى بەردەوام بوون، بە جۆريك سوور بوون لەسەر كوفرو بىدينىيەى تەهەواوى لە رىبازى سەفرازى و كامەرانى لايان داوه، واتە: قولىوونە وەديان لە كوفرو گومرايىدا گەيشتۆتە پلەو ئەندازمەيك كە نامادەباشى ئەوەميان تىدا نيه كە روو بكەنە رىگەى هەق و راست!!

{قُلْ أَتَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَفْعَلُ وَلَا يَضُرُّهُ وَلِرُدِّ عَلَىٰ أَغْقَابِنَا} ئەى محمد! پىيان بلى: ئايا ئىمە جگە لە خوداي بالا دەست و خاوەن نەفەق و سوود گەيەنەر، شتيك بپەرستين كە نەتواناي سوود گەياندى هەب، نەبتوانى زيانمان پى بگەيەن! ئايا دەتانەوى بەرەو دواوه بگەرپىنەوه بۆ كوفرو بى دينى؟! پاش ئەوەى نوورى ئيمان بە ئىسلام دل و دەروونى رەوشەن كىردووينەوه و رزگارمان بوو لە گومرايى، ئايا گونجاوو پەسەندە ئىمە سەرلەنوى كافىر بپىنەوه و رىگاي بەدبەختى بگرينەوه بەر؟!

{كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ حَيْرَانٌ} واتە: بى ئاگا پاشەو پاش بگەرپىنەوه وەكوو ئەو كەسەمان ئى بى كە شەيتان لەسەر هەوا و ئارەزووى نەفس بە گىژو وى بردوويەتى بەزەويدا و بى عەقڵ و نەقام بە بيايان و چۆلەوانيدا دەسورپىتەوه، نازانى لە كوێو بۆ كوێ دەچى! شەيتان لە زەويدا سەرگەردانى كىردوو، وەلحال ئەو سەرى

شوێن پىغەمبەر (دروودى خواى لەسەر بى) كەوتوون! پشت هەلەكن و روو وەرگىرپن دووره پەريز بن لەو موشرىكانەى كە ئايىنى خوڤيان كىردوو بە گالته بازاپو قەشمەرى بە ئايىنى خوڤيان دەكەن بەودى كە بپەرستى دەكەن، بوڤخوڤيان بپەرستى دەكەن و ديخوڤ، تەمەنى خوڤيان لە شتيكدا بەسەر دەبەن كە سوودى ئى نابىن، ئەمە گالته و خۆ خەريك كىردنى بى سوود، خوڤيان هەلەو گىر كىردوو؛ روو ناكەنە ئىش و كارى باش، ئەمەش ئەوپەرى لەه و خۆ خلافاندى!

{وَعَرَّيْنَاهُمُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا} خوڤى ژيانى دونىاي بى بايه خ باى تىكرىدون و لە خوڤيان بايى بوون، ژيانى قىامەت و خوڤى دواپوژيان فەرامۆش كىردوو، ژيانى دونىايان بەسەر ژيانى قىامەتدا هەلپەردوو، خەريكى لەزەمت و خوڤى دونىاي بى بايه خن! لە جياتى ئەودى لە نايەتى قورئان ورد بپنەوه و تى بىفكرن و لى تىبگەن و پابەندى فەرمان و نەهيەكانى بن، گالته بە نايەتەكانى دەكەن و جنىو بە پىغەمبەر (صلی اللہ علیہ وسلم) و هاوێلانى دەدەن و سوکايەتيان پى دەكەن و كىردوويان بە هۆكارى پىكەنين و راپواردن و كۆپ و كۆمەلەيان پى گەرم دەكەن!

{وَذَكَّرَ بِهِ أَنْ تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ} تۆ بە نايەتەكانى قورئان نامۆژگارى خەلك بكە، خودايان بخەرەوه ياد لە سزاو تۆلەى بى نامانى بيانترسيىنە، تا لە خىرو خوڤى و بەختەومرى دانەبەرپن و لە ئاكاما بەهۆى كىردەوى دونىايان لە دۆزەخدا گىر نەخوڤ و نەبنە سوتماكى ئاگرى بى نامان، تا تەسليم بە هىلاكەت نەبن و نەبنە بارمەتى كىردەوهكانى ژيانى دونىايان و بەدبەختى و چارەپەشى بۆ هەتا هەتايە لە نامىزيان نەگرى؛ وەلحال ئەو جۆرە كەسانە؛ ئەو نەفسە پىسانە {لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ} جگە لە خودا خزم و دۆستىكيان نيه؛ كە شەفاعەتيان بۆ بكا لە تەنگانە رزگاريان بكا، يارمەتيدەر و پشتيوانىكيان نيه كۆمەكيان پى بكا، ئەوانە ستمەكارن ستمەميان لە خوڤيان كىردوو، كەسيكىش بوڤخوى ستم لە خوى بكا، بەدەستى خوى خوى چارەپەش بكا، خودا شەفاعەتى كەسى بۆ قىوول ناكە.

{وَإِنْ تَعْدِلْ كُلُّ عَدْلٍ لَا يُؤْخَذَ مِنْهَا} ئەگەر ئەو بە قسە هەر شتيك بپەخشى لى وەرناگرى.

شیواوه {لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ انْتَبَا} چهند دؤست و برادرملکی ههیه، لهسه رڼگای راست و دروست له دوورهده بانگی ئی دمکهنو دهلئین: ومړه لای نیمه، رڼگای راست نیشان ددهمین له گومرایی و سهرلی شیواوی رزگار ببی!

پوختهی پهنده مهشهلهکه نهومیه: کهسیک دواي نیمان هینان له نیسلام ههلهگهپښهوه، ودهکوو کهسیک وایه که عشقو شیتی وای ئی کردبی پرووی له چوډ و بیابان کردبی، چهیران و سهرلی شیواو ملی رڼگای هاتوو نههاتی گرتبی و نهزانی بۆ کوئی دهچې و چی دهکا، له کاتیکیدا، هاوهلانی لهسه رڼگای راست جینی هیشتبن و ههمیشه بانگی ئی بکهنو پیی بلئین: ومړهوه بۆلای نیمه وهلامیان نهادهوه.

نهی پیغهمبهرا! بانگهوازی نهوانه بکه، بۆسه رڼگه راست و {قُلْ: إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَى} پییان بلئ: نهو هیدایهت و رهنومایهی خودا که له قورناندا ناردویهتیه خورای نهوه هیدایهت و شارمزایی کردنی راستهقیتهیه، رڼبازی نیسلام رڼبازی حق و راسته، نهک نهو رڼبازهی نیووی کافر لهسهری دمړون و پهپردهی دمکهنو و کوپرانه لاسایی باوک و بابیرانتان دمکهنهوه!

نهمجار پییان بلئ: {وَأْمُرْنَا لِنُسَلِّمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ} فهرمانمان پی کراره که پابهنده و گهردنکهچ بین بۆ پهرومردگاری بوونهومرو نیمهیش پابهنده و گهردنکهچ بووین {وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا زَكَاةً} ههروهه فهرمانمان پی کراره: بهپهپرده و کردنی بهرنامهی نیسلام و بهجیهینانی نوپژو تهقوا کردن: بهجیهینانی نوپژهکان له کاتی خوینداو بهو شیوهیهی که خودا فهرمانی به کردنیان کردوه، نوپژکردنیک که دل و دمروون پاک بکاتهوه، نادهمیزاد له خراپه و خراپهکاریی بگپښتهوه، تهقواش بریتیه له خوپاراستن له ههر شتیک که له ناکامی سهرپیچی کردنی نایینی خوداوه شهریعهتی پیروزی پهیدا دهی.

واته: پییان بلئ: نیمه به سی شت فهرمانمان پی کراره به نیخلاص بۆ خودا و شهریکی بۆ قهرار نهدهین، نوپژهکانمان به رڼک و پیکی نهانجام بدمین و خوداپهروستی بکهین و جگه له زاتی پاکي کهسی تر به خودا نهزانین، له ههموو حالیکیشدا تهقوای خودا بکهین به نهین و به ناشکرا خویمان لهو شتانه

دوور بگرین که لئی یاساغ کردووین و سهرپیچی فهرمانهکانی نهکهین. {وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ} خودایهکی ودهایه؛ ههر بۆلای نهو دهگهپښندړینهوه، روژی قیامت ههمووتان دهچنه بهر قاپیهکهی نهو، حیساب و کیتابتان لهگهل دهکا، لهسه ر کردار و گوفتارتان، سزاو پاداشتان ددهاتهوه، جا کهواته ناگونجی و نابی جگه لهو خودا خاوهن ددهسهلاته، کهسی تر به خودا حلیب بکری!

{وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ} پهرومردگار دروست کار و بهدیهینهی ناسمانهکان و زموییه، خاوهن و ههلسورپښههی کاروباریانه، چپیان تیدایه دروست کراوی زاتی پهرومردگارن، ههموو شتیکي له کات و شوینی خویدا بهدیهیناوه و حکمهت و دانایی خودا دهگهینهن!

{وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ قَوْلُهُ الْحَقُّ} (وشه یوم) که مهنصوبه یان عطفه بۆسه وشه (تقوی) ی پیشهوه یان بۆسه وشه (خلق) یان له پیشهوه فیعلیکی ودهکوو (اذکر) مهزنده ددکری. خو بپاریزن له سزاو تولهی نهو روژدی که خودا بهههرشتیک بفهروموی ببه دهبی، هیچ هیزو توانایه نیه بهرههستی بی و نههیلئ مهرامی خوئی بینیته جی!

{قَوْلُهُ الْحَقُّ} ههموو فهرمان و تهی نهو راست و حهقن، ههرشتی بیهوی دروستی بکاو بهدی بینئ، له کاتی خویدا بهبی دواکهوتن چوئی بوئی ناوا دپته دی، ناتاجی بهکهس نیه، رمزامندی کهسی ناوی، ههر ویست و نیرادهی خوئی پهیوهندی بهو شتهوه کرد، فهرمانی تهکوینی ناراسته کرد، ددهست بهجی بهبی دواکهوتن نهو شته پهیدا دهی!

{وَلَهُ الْمُلْكُ} خاوهنیهتی راستی، سهلتهنهت و ددهسهلاتی تهواو ههر بۆ نهوه که خودایهکی بی هاوهل و بی هاوسهرو بی باوک و دایک و کورو کچه، تاک و تهنیاو فهدرو صهمهده، واته: که له جبهاندا به رواهت به شیوهی مهجازی دهلئین: نهوه مولکی فلانه و نهوه مولکی فیساره له قیامتهندا نهوهش نامینئ، بهلکوو مولکایهتی تهواو هی ههموو شتیک بۆ خودایه {يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ} لهو روژدهدا که هوو ددکری به کهپنهای صووردا جگه له مولکایهتی خودا هیچ خاوهنیههک نیه، تهنانهت بی پرواکانیش بۆیان دمردمهکوی که ههر خودا خاوهنه و کهسی تر خاوهندیته نیه.

ئەو خۇدايە خۇدایەكە {عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ} زاناو ناگاداره بهسەر نهینی و ناشکرادا.

عالمی غەیب: ئەو عالمەمەیه که له ئیمە نادیار بێ، عالمی شەهادە ئەو عالمەمەیه که به چاو ئیمە دەیبینن. نیبوو عەبباس دەلی: غەیب واتە: نهینی، شەهادە واتە: ناشکرا {وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ} پەرورەدگار دانایە له بەدیهێنان و دروست کردندا هیچ شتێک دروست ناکا، هیچ یاسایەک دانانی ئیلا حیکمەت و بەرژموندی تێدایە خەبیر و ناگاداره بهسەر نیەت و مەبەستی ناو دڵ و دەر و و و هەموو قەسو باسیک!.

{وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ أَتَتَّخِذُ أَصْنَامًا آلِهَةً؟} ئەو محمدا یادى ئەو بەکرەمە، ئەو چەرۆکە بۆ گەلەکەت بگێڕەووە که ئیبراھیم به نازمری^(۱) باوکی گوت: سەرزمەشتی کردو، رەخنەى ئی گرت، له شیوەیهکی نارەزای دەربرێندا وتی: ئایا تۆ به چ عەقڵتیک چەند بتيك دەکەیه خۇداو دەیان پەرستى؟! جگە له خۇدا طاعەت و بەندایەتى بۆ ئەوان دەکەى؟! له کاتیکدا خۇداى حەق و راست (الله) یە ئەو کەسەیه که بەدیهێنەری تۆو ئەوانیشە، هەر ئەو شیایى پەرستەن و بەندایەتى بۆ کردنە، کەسى تر مافی ئەوێ نیه به خۇدا حلیب بکړو و بەندایەتى بۆ ئەنجام بدرئ!.

{إِنِّي أَرَاكَ وَقَوْمَكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ} بێگومان، من خۆت و گەلەکەت دەبینم له گومرایی ناشکرادان، خۆت و ئەوانەى وەك تۆ بتهپرستى دەکەن، ئەم هەیکەله داتاشراوو دروست کراوانه به خۇدا دزانو و بەندایەتییان بۆ دەکەن، سەرلێ شیواو ئەفامەن سەریان ئی تیک چوو، رێبازی راست و حەق نادۆزنەو، له زەلکاوی ئەقامی و ئەزانیدا کوێرانە دین و دەچن، هەلس و گەوت و بیروباوەریان بێ بناغە و پووچ و بەتالە، هەموو خاوەن هۆش و فامتیک هەست به سەرلێ شیواوی ئیو دەکا، چونکە زۆر ناشکراو نمایانە! دەى کێ لهو کەسە گومرپترە چ گومراییەك لهو ناشکراترە پەیکەرێک بپەرستى که له دار، یان بەرد، یان له مەعدەنیک دروست

(۱) - له بارەى زید و بنەجەى حەزەرمەتى ئیبراھیم و ئەو سەرەدەم و رۆژگارە تێیدا ژیاو سەیری تەفسیری مەنار چ ۵۳۴/۷ - ۵۴۰ دەکړی.

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ أَتَتَّخِذُ أَصْنَامًا آلِهَةً إِنِّي أَرَاكَ وَقَوْمَكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۷۶﴾ وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ ﴿۷۷﴾ فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى الْكَوْكَبَ قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ الْآفِلِينَ ﴿۷۸﴾ فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَيْسَ إِلَهِي بِي وَلَئِنْ لَمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ ﴿۷۹﴾ فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ يَنْقُورُ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ ﴿۸۰﴾ إِنِّي وَجْهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ خَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۸۱﴾ وَحَاجَّهُ قَوْمُهُ قَالَ أَتُحْكُمُونَنِي فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَانِي وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَن يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿۸۲﴾ وَكَفَى أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُم بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۸۳﴾

کرابی؟ بێی بەدەستی خۆت پەیکەرێک داتاشی، ئەمجار پلەو پایەى خۇدایەتى بەدەیتی و بیپەرستى و به پیرۆزی بزانى!! {وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ} واتە: هەر بهو جوۆرە، جار دواى جار گەورەیی و فراوانی و رێک و پێکی بوونە وەرمان پیشانی ئیبراھیم دا، وامان ئی کرد به هەستى روون و تێفکرینی وردو بیری بەرفراوانەو سەیری مەلەکوێ ناسمانەکان و زەوی بکا، له ئەستێرەو رۆزو مانگ سەرنج بدا، له جوگەو چۆم و دەریاو کیو دەشت و بیابان رامیئێ، خۇدایەتى خۇدایان تێدا بدۆزیتەو، به دیهێنەری به راستی بناسێ و بەندایەتى خۆی بۆ رابگەیهنێ و ببیتە ئەو پیغەمبەرە نولولەزمەى که نمونەى پیاوچاکانو خۇدایەپرستانە، ئەو پیغەمبەرەى به دووربینى خۇدایى بههەستى پاکى، بەدلى رهوشەن و دەر و وونى بێ خەوشى بوونە وەری بینی، بهسەر وردیاتو شاراوێ ناسمان و زەویدا ناگادار بوو، بۆ ئەوێ له م رێگەو بەلگە لهسەر تاک و

تەنیاپی و بالادەستی خودا بەیئیتەو! مەلەکووتی بەرزایی و زەویمان پیشان دا، گەلێ شتمان پێ ناساند، دەر و ونیمان گوشاد کرد، تیفکرینیمان راست نامیز کرد، بەرچاومان روون کرد، شارەزاییمان کرد بۆ رێبازی بەلگە هێنانەو وە بۆردانی بەرامبەر و دژ هەلۆیست، کۆمەکیان پێ کرد، بوونە وەر و مەلەکووتمان وەکوو پەراویک خستە بەردەم و خۆپەندییە وە تێی گەشت، {وَلْيَكُونْ مِنَ الْمُوقِنِينَ} بۆ ئەوەی دلتیا بێ، قەناعەتی تەواو پەیدا بکا، کە هیچ کامیک لە بت و ئەستێرە و رۆژ ناشی ببن بە خودا، ناگونجی بە خودا بزاندرێن.

{فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى الْكَوْكَبَ} کاتیک ئیبراھیم شەوی بەسەر هات ئەستێرەیهکی گەورە پڕسنگداری بینی، لە ئەستێرەکانی تر ورشەدارتر بوو، رووناکی و درەوشانەوی لە ئەستێرەکانی تر جودا بوو، ئەویش یان ئەستێرە (موشتەری) یان (زۆھرە) بوو، جا وەکوو دەلێن: برێ لە گەل و نەتەوی ئیبراھیم ئەستێرە پەرست بوون، ئەستێرە موشتەری گەورەترین و ناسراوترین خودا درۆزنەیهک بوون کە برێ ئەستێرە پەرست لە رۆمان و یۆنانە کۆنەکان دەیانپەرستن! گەل و نەتەوی ئیبراھیمیش لەو سەر دەمەدا مامۆستا و پیشەوای ئەستێرە پەرستان بوون، ئیبراھیمیش بەمەبەستی بناغەدانان بۆ موناقدەشو قسە لەگەڵ کردنیان و لە ئاکاما بۆردانیان {قَالَ هَذَا رَبِّي} وتی: ئەو ئەستێرەیه خودای منە، کە دروست کراوی ئادەمیزاد نیە و کەس دەستی پێ ناگات و رووناک و پڕسنگداریشە! خۆی خستە پێری ئەوان و بەدلی ئەوان دەدا، بۆ ئەوەی بیانخاتە هەلۆیستیکە وە کە دوایی بەلگە هێنانەو، یەکسەر بۆریان بدا، لەسەر تاو وای خستە دلتیانە وە کە لەسەر بیروبایمێ ئەوانە و ئەو ئەستێرەیهی بەلاو خودایە، پاشان بە بەلگە هەست نامیز و عەقڵی، گەراپەو سەریان و بیروبایمێ جەسپاو لە دلتیاندا هەلۆشانە وە وەکوو دەر موی: {فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أَحِبُّ الْآفِلِينَ} کاتیک ئەو ئەستێرەیه جووڵا و ئاوابوو لە پێش چاو و نەبوو، وتی: من شتی بێ دەوامی زو و لاچوو ئاوابووم ناوی و خۆشم ناوی و نایبەرستم.

نەمجار لە شەوێکی تردا و بۆ هەمان مەبەست و بەهەمان هەلۆیستی نەگۆری خۆیە وە سەیری مەلەکووتی ئاسمانی کرد {فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ هَذَا رَبِّي} کاتێ بینی لە ئاسۆ وە مانگ هەلات و بە رووناکی خۆی سەر زەوی رەوشەن کردەو، وتی: ئەو پەر و مردگاری منە، ئەمەیان ورشە و رووناکی زۆرترە جا {فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ: لَيْنَ لَّمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ} کە ئەمیش وەکوو ئەستێرە کە ئاوابوو ئیبراھیم بە دەنگی بەرز بۆ ئەوەی گەلەکە ی گۆیان لێ بێ وتی: ئەمەش خودانیە! خۆنەگەر پەر و مردگارم شارەزاییم نەکا و هیدایەتم نەدا بۆ رێگای حەق و یەکتاپەرستی ئەمن لە ریزی گومراو سەری شیواواندا دەبم؛ ئەوانە ی رێگایان لێ گوم بوو، هیدایەتیان نەدۆزیو تەو جگە لە خودا شتی تریان پەرستوو، بەمەش جارێکی تر بە گۆیچکە ی گەل و نەتەو کەیدا داپەو کە ئەوان لەسەر رێبازی پوچ و بەتالێ، هەر کەسیک پێی وابێ مانگ شیای پەرستە و بە خودا حلیب دەکری، ئەو گومراپە! لە هەمان کاتدا ئەوەی پێ راگەیاندن کە زانیی عەقیدە راست و بێ غەوش پێویستی بە سروشتی خودایی هەیە، بۆیە لە جاری سێیەمدا ئیبراھیم بە ئاشکرا بەرائەتو دوورە پەرێزی خۆی لە شەریک دانان بۆخودا راگەیاندا وەکوو دەر موی: {فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هَذَا رَبِّي} کاتێ خۆر لە ئاسۆ بەدەرکەوت رووناکیی بەسەر زەویدا پەخش کرد، لە ئەستێرە و مانگ گەورەتر و رووناکتر و بە سوودتر بوو؛ وتی: ئەمە خودای منە {هَذَا أَكْبَرُ} ئەمە گەورەترین ئەستێرە کە بە ئاسمانە وە نێمە دەییین، نوور و رووناکیی لە هەمووان زۆرتر و بەهێزترە، شیاو ترە بۆ ئەوەی بە خودای خۆمی حلیب بکەم {فَلَمَّا أَفَلَتْ} کە ئەویش وەکوو ئەستێرە و مانگ ئاوا بوو، ئیتر حەزەرتی ئیبراھیم داشی سوار بوو؛ کاتێ ئەوەی بۆ رەخسا کە بیروبای خۆی بۆ قەومەکە ی ئاشکرا بکا و خۆی لە موشریکەکان دوورە پەرێز بگری {قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ} وتی ئە ی گەل و نەتەو کەم! دلتیا بن من دوورە پەرێز لە بت پەرستی و ئەستێرە و مانگ و خۆر پەرستن، هیچیان بە خودا نازانم و نایانکەمە گەورە و خۆشەویست و

و ده‌کوو ئیوه گومرا ده‌که‌م؟ چۆن شوین لاسایی کردنه‌وه‌ی ئیوه بکه‌وم؟ ئیوه به‌بی به‌لگه لاسایی باوک و باپیرانتان ده‌که‌نه‌وه من چۆن شوین ئیوه ده‌که‌وم؟!

به‌لگه له‌سه‌ر بی بناغه‌یی و پروپووچی بیروباومری ئیوه نه‌وه‌یه: ئەم خوا درۆزنانه‌ی ئیوه ده‌یانپه‌رستن هیچیان پی نا‌کری! چ کاریگه‌رییه‌کیان له بوونه‌ومردا نیه ده‌ی چۆن به خودایان بزانم؟! دُنْیَا بِن مِّنْ بِهِ خُودَايَان نَازَانَم و {وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ} ناترسم که له عیلمی خودادا هاتنه خوارمه‌وه به‌لا و موصیبه‌تیک له و شتانه‌وه بۆ من به‌هۆی هۆکاریکه‌وه چه‌سپای و من تووشی نه‌و ناره‌حه‌تییه ببه‌م و زیانم وئ بکه‌وئ! {إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ} نایا ئیوه دوا‌ی نه‌و روون کردنه‌وه‌وه شی کردنه‌وه‌یه‌ش تینافکرن و ورد نابنه‌وه‌وه بیرناکه‌نه‌وه: که خوداکانتان هیچیان به‌ده‌ست نیه؟ نه‌ ده‌توانن زیان بگه‌یه‌نن نه‌ ده‌سه‌لاتی سوود به‌خشینیان هه‌یه!! ده‌ی که‌وابی ئیوه بۆچی بیرناکه‌نه‌وه هه‌تا بزانن که ئه‌وانه ناتوانن زیان به‌ من بگه‌یه‌نن یان سوودم پی بگه‌یه‌نن، ده‌سه‌لاتی بالا بۆ خودا خۆیه‌تی، جگه له زاتی پاکی که‌سی تر هیچی به‌ده‌ست نیه، جا نه‌گه‌ر په‌رومردگار بری سوودی به‌خشی به‌ دروستکراویکی یان دوورخستنه‌وه‌وه به‌رگری کردنی زیانی پی ده‌به‌خشی، نه‌وه نابیته هۆی نه‌وه: که نه‌و دروستکراوه له پله‌ی دروستکراوه‌وه به‌رز بکریته‌وه بۆ پله‌و پایه‌ی خودایه‌تی و په‌رستن.

{وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا} چۆن من دهرسم له‌و خودا درۆزنانه‌ی ئیوه کردووتانن به‌هاوبه‌شی خودا و پیتان وایه سوود و زیانیان به‌ده‌سته، له‌ حالیکدا ئیوه ناترسن له‌وه‌ی هاو‌ه‌ل بۆ خودا داده‌نی، ناترسن له‌وه‌ی دروستکراویک ده‌که‌نه‌هاوتای خودای زانا و دانا و به‌ده‌یه‌نه‌ر که هیچ به‌لگه‌یه‌ک نیه له‌سه‌ر به‌خودا زانینی نه‌و شتانه‌ی ئیوه به‌ خودایان حسیب ده‌که‌ن، عه‌قل و هۆشیش ناتوانن هاو‌ه‌ل بۆ خودا به‌ ره‌وا بزانن، عه‌قلی ته‌واو ریگه نادا برپاری نه‌وه بدری که خودا هاو‌ه‌لی هه‌بی له‌ بوونه‌ومردا هاوبه‌شی کاره‌کانی بکا، بیکومان به‌لگه‌ی عه‌قلی و نه‌قلی نه‌وه

په‌رستراوی خۆم {إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ} نه‌من له‌ کاتی پارانه‌وه‌وه نزا‌کردندا له‌ نوێژ و خوداپه‌رستیدا، روو ده‌که‌مه نه‌و خودا کردگاره‌ی که‌ ناسمانه‌کان و زه‌وی به‌دی هیناون، رووی خۆم و مرده‌گیرم له‌ گومرایی و روو له‌حه‌ق ده‌که‌م، به‌ لی‌پراوی و راستالانه‌ نایینی راست په‌یره‌وه ده‌که‌م، نایینیک بریتی بیت له‌ یه‌که‌تاپه‌رستی، بی به‌ریم له‌ کۆمه‌لی موشریکه‌کان؛ نه‌وانه‌ی له‌گه‌ل خودادا خودای تر ده‌په‌رستن. به‌لکوو من به‌ ده‌یه‌نه‌ری نه‌سه‌تیره‌وه مانگو خۆرو ناسمانه‌کان و زه‌وی ده‌په‌رستم؛ نه‌و که‌سه‌ی هه‌لیان ده‌سو‌پین و ده‌یانیه‌تی و ده‌یانبا، نه‌و خودایه‌ی به‌ده‌یه‌نه‌ری هه‌موو شتیکه، خاوه‌ن و خودای هه‌موو شتیکه.

{وَحَاجَّةُ قَوْمِهِ} نه‌ته‌وه‌که‌ی ئیبراهیم ده‌ستیان کرد به‌ موحاده‌له‌ کردن له‌گه‌لیدا، له‌به‌رامبه‌ر به‌لگه به‌هیزه‌کانی ئیبراهیمدا به‌لگه‌ی لاوازیان ده‌هینانه‌وه!! سه‌یره نه‌و به‌ به‌لگه‌ی حاشا هه‌نه‌گرو به‌گویره‌ی ناستی هۆش و بیریان تا‌کو ته‌نیای خودای بۆ ده‌چه‌سپاندن و پی ده‌سه‌لماندن که به‌ندایه‌تی کردن و طاعه‌ت هه‌ر ده‌بی به‌ته‌نیا بۆ خودایی! نه‌وانیش به‌لگه‌ی گومانای و لاوازیان ده‌خسته‌وه‌وه؛ ده‌یانگوت هه‌بوونی چه‌ند خودایه‌ک و به‌ خودا زانینی نه‌سه‌تیره‌وه مانگو خۆر چ دزایه‌تی له‌گه‌ل بر‌وا به‌ خودا نیه، چونکه نه‌و خودایانه‌ لای خودا شه‌فاعه‌تمان بۆ ده‌که‌ن؛ کویرانه لاسایی باوک و باپیری خۆیان ده‌کرده‌وه، ئیتر ئیبراهیم نه‌وه‌ی پی راگه‌یاندن که سووره له‌سه‌ر هه‌لو‌پستی خۆی و نه‌و به‌لگه لاوازانیه‌ی نه‌وان کاری تی نا‌که‌ن {قَالَ أَتُحَاوِلُنِي فِي اللَّهِ} نایا ئیوه دهرباره‌ی خودا کی‌شه‌م له‌گه‌ل ده‌که‌ن و ده‌تانه‌وئ بیروباومری پروپووچی ئیوه په‌سه‌ند بکه‌م و جگه له‌ خودا شتی تر به‌ شیای خودایه‌تی بزانم؟! نه‌ومتان به‌لاوه سه‌یره که من ده‌لیم؛ جگه له‌ خودا خودای تر نین؟ ده‌تانه‌وئ له‌و برپاره له‌و بیروباومره ژیا‌ن ببه‌مه‌وه؟ {وَقَدْ هَدَانِ} وه‌لحال نه‌و خودایه‌ی ریگای هیدایه‌تی نیشانی من داوه، بیروباومری هه‌ق و راستی خستۆته‌ دل و دموونه‌وه، من دُنْیَا له‌ راستی بیروباومری خۆم، دزمان که من له‌سه‌ر هه‌ق و راستیم؛ ده‌ی چۆن گوئ بۆ بیروباومری بی بناغه‌ی ئیوه ده‌گرم، چۆن خۆم

دهگه یه نن که خودا خودایه کی تاک و ته نیا و فه ردو صه مه ده، که وابوو شهریک دانان بۆ خودا که نیوه به پیره وی ده که نن نه وه شیایو نه وه میه و حیگای نه وه میه: که ترسی لی بکری؟ نه که من بترسم له بته کانی نیوه، من چۆن له مردووی بی گیان بترسم، نیوه له خودای خاومن دهسه لات و توانا ناترسن؟! جا که نه مه حه قیقه ت و راستی بی {فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ} چ تاقم و گروپیکتان شیایو نه وه میه که له سزای خودا نه مین بی، کۆمه لی یه کتاپه رستان، یان کۆمه لی موشریکه کان؟ کام تاقم و کۆمه لیان لایه قی نه وه میه: که له ناکامی بیروباومرپی خۆی دنیایی؟! کام دهسته یه یان ریبازی راستی به پیره و کردووه و له سهر حه قه؟ نایا نه و که سه ی به ندایه تی بۆ خودایه که دهکا؟ که خاومنی هه موو شتی که و سوودو زیانی به دهسته، له سهر حه قه؟ یان نه و که سه ی شتی که ده پهرستی که هیچی به دهست نیه؟! کام له م دوو کۆمه له شیاو تره به دنیایی و ناسایش، کۆمه لی یه کتاپه رست یان کۆمه لی موشریک و ناراست، نه گهر نیوه خاومنی زانست و تی فکرین و شت دزمان؟! بویه ش له شوینی {أَيُّهَا أَحَقُّ بِالْأَمْنِ} رسته ی {أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ} ی هینا تا نامازه بی که نه م به رامبه ری کردنه گشتیه و هه موو یه کتاپه رستی که موشریکی که له هه موو کات و ساتو شوینی که ده گریته وه، نه که ههر تایبه ت بی به و کۆمه له ی سه رده می حه زرمی ئیبراهیم، هه روه ها بۆ نه وه ی راسته و خۆ پانه و پان هه له یان نه خاته نه ستۆ تاوه کوو باش گوئی بۆ بگرن و په نا بۆ ره به ری نه بن!!

نه مجار په رومردگار به شیوه یکی روون و ناشکرا کۆمه لی شیاو به نه من و ناسایش دیاری ده کا و ده فهرموی: {الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ} نه وانیه شیایو دنیایی و نه من و ناسایش له دونیا و له قیامه تدا که بر وایان به هه بوون و تاک و ته نیایی خودا هه یه، به لیبران و دلسۆزییه وه به ندایه تی خودا ده که نن، هیچ شتی که ناکه نن به هاوبه ش و هاوه لی، بیروباومرپیان تی که ل به سته م و تاوانباری ناکه نن، بر وایان به خودا بر وایه کی تۆ که مه و دامه زراوه، هاوبه شی بۆ دانانین.

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾ وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى قَوْمِهِ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَن نَّشَاءُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِن قَبْلُ وَمِن ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾ وَذَكَرْنَا وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَإِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُوشَعَ وَثَمَارًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٥﴾ وَمِن آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٨٦﴾ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ الْبَرَّ مِنَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَمَن يَشَآءِ مِن عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٧﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِذْقَةَ النَّبَوِيَّةَ فَإِن يَكْفُرْ بِهَا هَؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ ﴿٨٨﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدْهُمْ أَفْتَدُهُ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِن هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٨٩﴾

{وَتِلْكَ حُجَّتُنَا} نه و به لگه به هیزانه ی که ئیبراهیم (سهلامی خودای له سهر بی) هینانیه وه بۆ گه له که ی.

{آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ} به ئیبراهیممان به خشین و فیرمان کرد بۆ نه وه ی بی کات به رابه رو به لگه {عَلَى قَوْمِهِ} به سهر گه له که یدا و قه ناعه تیان پی بکا و واز له ریبازی پووچی خۆیان بینن و بینه سهر ریگای حه ق و خواپه سه ندا! {نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَن نَّشَاءُ} هه رکه سی که له به نده کانی خۆمان بمانه وی به رزی بکهینه وه، پله و پایه ی بدهینی دمه دینه ی، له دونیا پله ی زانست و دانایی پی ده به خشین و پله ی ئیمان و باومرپی دمه دینه ی، پله ی زانیاری و دانایی، پله ی پیغه مبه رایه تی و رابه ری دمه دین به که سانیک په سه ندیان بکهین و هه لیرایوی خۆمان بن.

{إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ} دنیابه خودای تۆ، دانایه له گوفتار و کرداردا، هه موو و ته یه کی له شوینی خۆیه تی و هه موو

نيسماعيل جگه له حەزرتى موحەممەد هېچ پيغەمبەرىكى تىرى ئى نەكە وتووتمەوه.

حەزرتى ئىبراهيم لە نەوى حەزرتى نووحە، جا وەكوو چۆن هيدايتى ئىبراهيممان دا {وَلَوْحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ} له پيش ئەودا هيدايتى نووحمان دا كە باپىرى بوو، خودا نيعمهتى پيغەمبەرايتى و دانايى له كارو گوشتارىدا پى بهخشی؛ ئەمەش نيعمهتێكى گەورەو مەزنە، پلەو پایەى حەزرتى ئىبراهيم دەست نیشان دەكا! مەبەست ئەومىه: كە بنهچەى ئىبراهيم ريزدارترین و پاك و خاوينترين بنهچەيه، چونكه پەرورەدگار كۆرى وەكوو نيسحاقى پى بهخشی، كۆرەزای وەكوو يەعقوبى دایى، هەموو پيغەمبەرەكانى نەوى ئيسرائيل لە وەچەى ئەم دوو پيغەمبەرەنەن، ئىبراهيم بۆخۆشى له پشتى پيغەمبەرانی بەريزو پاك و خاوينى وەكوو نوح و نيدريس و شيت پەيدا بوو، باوك و باپىرانى پيغەمبەر بوون و كۆر و كۆرەزاو وەچەيان پيغەمبەر بوون، {وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُودُ وَسُلَيْمَانُ وَإِيسَى وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ} حەزرتى داوود و سولهيمان و ئەيىوب و يونس و مووسا و هارون هەموويان لە نەودو وەچەى حەزرتى ئىبراهيمن، ئيمە بەو چەشنە پاداشى پياوچاكان دەدەينهوه و پلەو پایەى پيغەمبەرايتى و حيكمەت و زانست دىبەخشين بە وەچەو نەوهەكانيان.

هەندىك دەلێن: راناو لە {وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ} دەچیتەوه بۆ حەزرتى نوح نەك حەزرتى ئىبراهيم چونكه قاعيدەيهكى نەحوپيان هەيه دەلێ كە راناو دوو مەرجەى هەبوون، يەكێيان دوورو يەكيان نزيك، بۆ نزيكەكەيان بگەریتەوه باشترە، هەروەها چونكه لوطو يونس بەو وەچەى ئىبراهيم حليپ ناکرێن هەروەها كۆر بە (ذرية = وەچە) نازمێدرێ، ناگونجى بگوترێ ئيسماعيل وەچەى ئىبراهيمە؛ بەلام ئەم هەسەى دوايى وەرناگيرى چونكه زانايانى زمان دەلێن (ذرية) واتە: نەوه، ئيتىر كۆر و كچى خۆى بى يان لە وان بەرهو خوارتر بى!

^{۸۵} {وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِيلَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ} ^{۸۶} {وَإِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُوسُفَ وَلُوطًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ} ئەوى تيبينى دەكرى لەم سى نايەتەدا جوارده پيغەمبەرى

کردەومىهكى لە کاتى خۆیدا ئەنجام دەدا {عَلَيْهِمُ} زاناو ناگاداره بە کاروبارى دروستکراوانى، دىزانى كى شياوى هيدايت دانە، شارەزای دەکا، كى شياوى گومراپيه سەرى ئى دەشيوينى، چونكه کابرا بە ويستى خۆى ريگای ناراست دەگرى و گومراپى هەلەدەبژيرى، خوداش داخوازيهكەى بۆ دينيته جى! ئەوانە لە زانستى خودادا وا تومار کراون كە ريبازى گومراپى دەگرەن بەرو نايەنە سەر ريگای هيدايت. {^{۸۴} وَرَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقُ وَيَعْقُوبُ كُلًّا هَدَيْنَا} نيسحاق و يەعقوبمان بە ئىبراهيم بەخشی، واتە: پەرورەدگار ريزى لە ئىبراهيم گرت (سەلامى خودای ئى بى) دواى ئەوى كەوتە سەلەوهو پىرى پتوہ ديار بوو، خۆى و خيزانى بە هيوای ئەوه نەبوون تازە منداليان بى، كەچى فريشته هاتنە لاى و مزگينى ئەومەيان پى دا: كە كۆرى دەبى، فريشتهكان لە کاتى چوونيان بۆسەر گەلى لوط بۆ لە ناو بردنيان لايەندايە لاى حەزرتى ئىبراهيم و مزگينى بەخشينى كۆريكيان پيدا، ناوى نيسحاق دەبى.

ئەم كۆر پى بەخشينە لە کاتى پىريدا پاداش و موکافەئە بوو بۆ ئىبراهيم (سەلامى خودای ئى بى) لە پاساوى ئەودا: كە لە نەتەوهكەى گۆشەگىر بوو، وازى ئى هينان و زىدو نيشتمانى بەجى هيشت و بەرهو ئەو و لاى و شوپنەى خودا فەرمانى پى کردبوو كەوتە رى، ئيتىر پەرورەدگار قەرمبووى دووره و لاى و گۆشەگىرى لە خزم و كەس و كارى بەوه بۆ کردەوه؛ كە مندالى صالح و خواناس و بەومەقاي پى بەخشين، بۆ ئەوى ببەنە فينكايى چاوى و بيرۆشى پى بىن! نيسحاق و يەعقوبمان پى بەخشين، چونكه كۆرى كۆرپش بە كۆر حليپ دەكرى، هەردووکیانمان هيدايت دان و شارەزمان کردن، وەكوو چۆن ئىبراهيممان هيدايت داو پلەو پایەى پيغەمبەرايتى و حيكمەت و زيرەكى و بەهيزى بەلگە هينانەودمان پى بەخشی! خودا لە حالەتى پىريدا نيسحاقى پى بەخشی. هۆيهكى تريش هەيه: بۆ ئەوى كە هەر باسى نيسحاقى کردو باسى ئيسماعيلى نەکرد، هۆيهكەش ئەومىه، ليرەدا مەبەست بەم باس کردنە پيغەمبەرانی بەنو ئيسرائيلين نەوانيش هەموويان لە نەوى نيسحاق و يەعقوبن! حەزرتى

تۆمار کردوون به لّام نه هاتوو به گویره میژوو ریزبه نندیان بکا، یان به گویره پله و پایه و مهناقیب تۆماریان بکا، چونکه قورئان کتیبیک میژوو نیه روودا و تۆمار بکا، ههروهه پهرای پندا هه لّان و مهناقیب نیه، به لکوو کتیبی هیدایه تدان و په ندو نامۆژگاری و رهنومایی کردنه.

برئ له زانایانی ته فسیر ده لّین: حیکمه تی نه و شیوه ریز کردنه ی قورئان نه و میه: په رومردگار پیغه مبه رەکانی کردوون به سئ بهش هه ر به شه یان و تایبه تمه ندییه کیان هه یه و له شتیکدا هاوبه شن.

به شی یه که م: که ریزداران چه زهرتی (داوود و سولهیمان و ئهییوب و یوسف و موسا و هاروون)، نه مانه په رومردگار ده سه لّات و فه رمان پهرای و پیغه مبه رایه تی و رابه ری پئ به خشیوون، چه زهرتی داوود و سولهیمان و پهرای پیغه مبه رایه تی پاشا و خاوه ن ده سه لّات و خاوه ن سامان بوون، چه زهرتی ئهییوب و پهرای پیغه مبه رایه تی فه رمان پهرای و خاوه ن سامان بوو، چه زهرتی یوسف سه رباری پیغه مبه رایه تی وه زیری و فه رمان پهرای و پارێزگار بووه، به لّام نه م دوو به ریزه تووشی به لّاو موصیبه ت بوون سه ربیان گرت، که وتنه خووشی و به خته ومرییه وه سوپاسگوزار بوون. چه زهرتی موسا و هاروونیش و پهرای پیغه مبه رایه تی فه رمان پهرای بوون؛ به لّام نه که یشتنه پله ی پاشایه تی، هه ردوو پیغه مبه رێک له م به ریزانه تایبه تمه ندییه کیان هه یه، ته رتیب له نیوان نه و جووت جووتانه دا نه و میه: له پله و پایه ی دنیایی دا له پله و پایه ی به رزه وه به ره و نزمی دّته خوارئ؛؛ له پله و پایه ی نایینی دا رهنگه له نزمیه وه به ره و به رزی برۆن! داوود و سولهیمان به خته ومری ژایانی دنیایان و ده سه لّات و فه رمان پهرایان زۆرو به رفراوان بووه، چه زهرتی ئهییوب و یوسف به و ریزه یه نه یان بووه، چه زهرتی موسا و هاروون له ئهییوب و یوسفیش که مریان بۆ گوونجاوه، به لّام له رووی نایینییه وه و ا دیاره چه زهرتی موسا و هاروون پله و پایه ی پیغه مبه رایه تی و ماندوبوون و به ری ماندوبوونه که یان زۆرتر سوود به خش بووه، چه زهرتی ئهییوب و یوسف له م باره وه نه که یشتوونه ته نه وان و نه و پله و پایه یان به و جوّره پئ نه دراوه، به لّام نه مان واته: ئهییوب و یوسف چونکه له کاتی

به لّاو موصیبه تدا خوڤاگر بوون و له ئاکامی ژایانی کامه رانی و خوڤگوزمرانیدا سوپاسگوزار بوون، له چه زهرتی داوود و سولهیمان پله یان به رزتر بووه؛

{^{۸۷} وَمِنْ آيَاتِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْرَانِهِمْ وَاجْتَنَابَهُمْ وَهَدْيَاَهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ}

برێک له باوک و باپیری نه وانمان هیدایه ت داو شاره زاییمان کردن و که یاندمانن به رێگه ی حه ق و هیژو توانای به رده وام بوون له سه ر نه و رێبازمه ان پئ به خشین. ههروهه هه مان نیعمه ت و ریزداریمان به خشی به هه ندئ له کوڤو وه چه و نه و میان، له برا و برازیان، نه ک به هه مووانیان، چونکه وه کوو ئاشکرایه هه موو باوک و باپیر و نه وه و برا و برازیان نه م نیعمه تی هیدایه ته یان پئ نه به خشراوه... نه و متا: باوکی چه زهرتی ئیبراهیم کافر بووه، کوڤی چه زهرتی نوح کافر بووه!!

{^{۸۸} ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ}

هیدایه تی خودایه ده یبه خشیّت به که سانێک له به نده کانی که بیه وئ پێیان ببه خشی، نه م جوّره هیدایه ت و شاره زاییه ی که به و پیغه مبه رانه به خشراوه بۆ نه و دی بگه نه ئایینی راست و دروست و به رده وام بن له سه ری، هیدایه تیکێ خودایی و ته و فیکیکێ تایبه تییه، له هیدایه ت و شارمزیی بوونی خه لکانی دیکه جیاوازن.

{^{۸۹} وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ}

پیغه مبه ره هیدایه ت دراوانه، و پهرای نه و هه موو فه ضل و ریزه ی هه یانه، نه گه ر هاوبه ش بۆ خودا دابنّین و به ره وای بزانه پاداشیان بووچ ده کریته وه هه وئ و تیکۆشانیان به فیرۆ ده چن وه کوو که سانی دیکه ی خودا ئی ره نجا و کرده وه کانیان دمپوکی نه وه و سوودیان ئی نابین.

{^{۸۹} أُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ}

پیغه مبه رانه ی باسما ن کردن په یامه که یان یه ک په یامه، بۆ یه ک مه به ست نیردراون، هه موویان بانگه وازیان بۆ خودا په رستی و به تاک و ته نیا ناسینی خودایه، نه و پیغه مبه رانه فه ضل و نیعمه تمان به سه ردا رشتوون، کتیبی ئاسمانیمان بۆ ناردوون حیکمه ت و داناییمان فیر کردوون، زانستی به سوود و تیگه یشتن له نایینمان پئ به خشیوون،

{ فَإِنْ يَكْفُرْ بِهَا هَؤُلَاءِ } نه گهر نهو موشريك و خودانه ناسانهی مهككه برپوا به كتيبیه ناسمانیه كان و فهرمانرپه وایی پیغه مبهرایه تیپان نهكهن نهوه { فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لِّيُسْأَرُوا بِهَا بكَافِرِينَ } ئیمه نامادهباشیمان خولقاندووه بو گوپرایه لی و فهرمانبهررداری و پابه‌ند بوون به فهرمان و نه هییه کانی قورئانهوه له نیو دل و دروونی دهسته و تاقمیکدا که ههرگیز روو ودرگپران و پشت هه لکردنیان له حوکم و یاسای کتیبیه ناسمانیه کان نیه و به ته‌واوی برپویان پی دهکهن و هیچ شک و گومانیان له راستی و دروستی نهو نیگا و سروشه نیه و نابئ.

{ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ } نهو ههژده پیغه مبهردی باسکران له گهل و دهجه و نه‌وه و براو خزم و کس و کاریان که خودا هیدایه‌تی خوئی پی به‌خشیوون، نه‌وانه نهو پیغه مبه‌رانه‌ن که خودا نامه‌ی ناسمانی و حیکمه‌ت و زانیاری و دهسه‌لات و فهرمانرپه وایی و پله‌ی پیغه مبه‌رایه‌تی پی به‌خشیوون { فَيَهْدَاهُمْ أَقْبَدَ } نهی محمد! له‌سهر رببازی نه‌وان برپون، ودهکوو نه‌وان بانگه‌وازی بو په‌کتابه‌رستی بکه، به‌ندایه‌تی و خوداپه‌رستی راست نه‌نجام بدن، نه‌خلاق و ره‌وستی جوان بلا و بکه‌رده!!

{ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا } نهی پیغه مبه‌ر! بهو که‌سانه بلئی که بو لایان ره‌وانه‌کراوی، بلئی: من له پاساوی گه‌یاندنی قورئان به نیوه داوی کرئ و سوپاس و مال و سامان و سوودی تایبه‌تی ناکه‌م، هه‌روه‌کوو چۆن هه‌موو پیغه مبه‌ره‌کانی پیش من له‌سهر بانگه‌وازی و راگه‌یاندنی په‌یامی خودایی داوی کرئ و سوپاسیان نه‌کردووه.

{ إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ } نه‌م قورئانه که‌هه‌یه بیر خه‌ردهوه و نامۆزگاری و ری پیشاندهره بو هه‌موو جیهانییان، په‌راوی هیدایه‌ت و به‌رنامه‌ی ژیان و که‌ته‌لوکی بوونه‌وه‌ره.

{ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ } بیگومان نه‌وانه‌ی ئینکاری نیگیایی خودایی دهکهن بو ناده‌میزاد – که موشریکه‌کانی قورمیشن یان دهسته و تاقمیکدی جووله‌کهن – به‌راستی نه‌وانه‌ی خودایان ودهکوو پیویست نه‌ناسیوه، ودهکوو پیویسته ریزیان لی نه‌گرتووه و به‌پیرۆزیان نه‌زانیوه که پیغه مبه‌ره‌کیان به درۆ خستۆته‌وه و برپویان پی نه‌کردووه، { إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَى بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ } کاتئ وتیان: خودا

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَى بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ قُلْ مَنْ أَنزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاء بِهِ مُوسَى نُورًا وَهُدًى لِلنَّاسِ تَجْعَلُونَهُ قَرَأِيسَ تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا وَعُلِّمْتُمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوا أَنْتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ قُلِ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ﴿١١﴾ وَهَذَا كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ مَبَارَكٌ مُّصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿١٢﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ سَأُنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ أَخْرِجُوا أَنفُسَكُمُ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٣﴾ وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرْدًا كَمَا خَلَقْتُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَرَكُم مَّا خَوَّلَتْكُمْ وِرَاءَ ظُهُورِكُمْ وَمَا نَرَى مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءُ لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿١٤﴾

هیچ کتیبیکدی له ناسمانه‌وه نه‌ناردۆته خوارئ بۆسه‌ر ناده‌میزاد.

{ قُلْ مَنْ أَنزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاء بِهِ مُوسَى نُورًا وَهُدًى لِلنَّاسِ تَجْعَلُونَهُ قَرَأِيسَ تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا } نهی محمد! پیپیان بلئی: کئ ته‌وراتئ ناره‌ده خوارئ بۆ سه‌ر مووسای کورئ عیمران؛ نهو ته‌وراته‌ی که بریتی بوو له نوورو وروناکییه‌کی پرشنگذار و تاریکایی رامالی، هیدایه‌ت بوو بو نه‌وانه‌ی پابه‌ندی بوون و شوینی که‌وتن. هه‌ر بهو جوړه ته‌ورات کاریگه‌ری هه‌بوو له ژیان و هه‌ئس و که‌وتی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیله‌دا، هه‌تا گوپانکاریان تیدا کرد، ده‌قه‌کانیان تیکیدان، زۆر له حوکمه‌کانیان شارده‌وه.

{ وَعُلِّمْتُمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوا أَنْتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ } په‌روه‌ردگار به‌هوی قورئانه‌وه هه‌والئ رابوردووان و داهاتوانی فیر کردوون، هه‌والو سه‌رگوزشته‌یه‌ک که نه نیوه زانیوتانه نه باوک و باپیرتان زانیویانه، نه ده‌شتانزانی.

قورئان دابنیم، بلی من دهتوانم کتیبیکى وهکوو قورئان که خدا ناردوویه تیه خوارى واته: نامه یه کی وهکوو قورئان بهلیغو وهصیح و رهوان بخمه روو.

{وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ} خیطابه که بؤ پیغه مبر (دروودی خوی له سهر بئ) ههروهه بؤ هه موو بیسه رو خوینه ریکه، واته: نه گهر تۆ نه ی محمد ههروهه نه ی بیسه رو خوینه! نه گهر تۆ بیینی نهوکاته ی سته مکاران دهکونه حالی مردنه وه، نیش و نازاری گیانکیشان له هه موو لایه که وه دهوریان ددها، شتیک دمبینی که باسی ناکری و نایه ته گوفتار و نووسین و چونیته ی حهقیقه ته که ی به خوا نه بی بهیان ناکری، نه گهر به یانیش بکری که س ناتوانی گویى لی بگری. {وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيَهُمْ} حال و ومزعیته وایه فریشته کان دهستیان بؤ دریژ دهکن بؤ و مرگرتنه وه ی گیانیان به نهوپه ری گرژی و تورمیی و مپروموجی و توندتیزی و لیدان تیئه لدانه وه؛

بییان دهلین {أَخْرِجُوا أَنْفُسَكُمُ} ده ی خیرا و بی راوهستان گیانه کانتانمان پی بدن! یان نه گهر نازان گیانه کانتان لهم حاله ته رزگار بکن!

{الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ} نه مپرو نهوپه ری سوو کایه تیتان پی دهکری! وهکوو چؤن نیوه درؤتان له سهر خودا هه لدبه ست، لوتبه رزیتان دهواند له شوین کهوتنی نیگا و سروشى ناسمانی و پهیره و گردنی ریبازی پیغه مبره کانی، برواتان به نیشانه کانی خودا نه دهکرد و پیغه مبره کانیان به درؤ دهخته وه، شتی نابه جی و ناحه قتان به دهم خودا وه بلا و دهکرد وه؛ یان نهوانه ی که لاه ی پیغه مبره رایه تیان لی ددها و دهیانگوت نیگامان بؤ کراوه و له راستیشدا هیچ نیگیان بؤ نه کراوه، یان نهوانه ی که ئینکاری کؤمه ئیک صیفاتى خودایان دهکرد یان خیزان و کور و کچیان بؤ دادنهان!.

{^{۹۴}وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَادَىٰ كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ} بی شک و گومان نیوه نیستا هاتوون بؤ لای ئیمه به ته نیا و رووت و قووت و {بی ناویشانی دونیاییتان، بی دار و دهسته و یاسا و خزمه تکار و خزم و کهس و کار، بی مال و سامان و چهک و تهقه مهنی و پؤشاک و نامیری خو سه پاندن و هوکاری خه لک

{قُلِ: اللَّهُ} نه ی محمد! بلی خودا نه وه کتیبیه ی ناردوته خوارى بؤسه ر موسا، ههروهه نه م قورئانه ی بؤ من ناردووه، یان بلی: خودا نیوه ی فیری قورئان کردووه.

{ثُمَّ ذَرَهُمْ فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ} پاشان نه ی محمد! وازیان لی بینه و لییان گه ری، با له نه زانی و گومپایی خویاندا یاری بکن تا مردن یه خه یان پی دهگری و چنگیان لی قایم دهکا و دهیانچه ریئی، جا نه و کاته دهمان سهرمنجامی باش بؤ نهوانه، یان بؤ بهنده خودا په رسته کانه!!

{^{۹۲}وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ} نه م قورئانه کتیبیکه ناردومانه ته خوارى بؤسه ر تۆ، شاره زایی ناده میزاد دهکا بؤ نایینی حهق و ریبازی راست، هه ر وهکوو چؤن له وه پش ته وراتمان ناردوته خوارى بؤ سهر موسا، نه م قورئانه {مُبَارَكٌ} خیر و بهرکه ته ی زؤرو زمبه ندهیه، له هه موو روویه که وه بهرکه ته ی تیدایه، موبارهک و پیرؤزه له بنه مادا چونکه په رومردگار له لای خویمه و ناردوویه تیه خوارى.

{مُصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ} نه م قورئانه ته صدیقی نه و مانایانه دهکا که له پش خویمه و له لایه ن خودا وه ناردراونه خوارى، باومر دمردمپرئ به و کتیبانه له و شیویه یاندا که گؤرانکاریان تیدا نه کراوه.

{وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ} هه ر که سیک برپای به زیندوو بوونه وه و رؤزی قیامهت هه بی برپا بهم کتیبه پیرؤزه — که قورئانه — دهکن به مهرجی بانگه وازیان بگاتی، چونکه ته وواترین هیدایه تی تیدا دهست دهکوهی.

{وَهُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ} نه و موسولمانانه ی که برپایان به رؤزی دواپی و قورئان ههیه، ناگاداری نوپژدهکانیشیان دهکن له کاتی خویاندانه نجامیان ددهن روکن و مهرج و ههینه ته کانیان به ریک و پیکی به جی دینن!

{^{۹۳}وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا} کی له و کهسه سته مکارتره که درؤ به دهم خودا هه لدبه ستی؟؟ واته: کهس لهوانه سته مکارتر نیه که له سهر خودا درؤ هه لدبه ستن {أَوْ قَالَ أَوْحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ} یان بلی: نیگام بؤ کراوه و سروهش بؤ هاتووه له کاتیکدا هیچ نیگا و سروشى بؤ نه هاتووه. {وَمَنْ قَالَ سَأُنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ} ههروهه کی له و کهسه سته مکارتره بلی: منیش دهتوانم کتیبیکى وهکوو

چه‌وسانده‌وه، که سیکتان له‌وانه له‌گهل نیه که به‌هاوهدل و هابه‌شی خوداتان دهمزانین، یان پیتان و ابو و له‌م روژمدا شه‌فاعة‌تتان بو ده‌کهن و تکاکارتان دهبین له‌سزای خودا رزگارتان ده‌کهن! له‌سه‌رماتادا چوئمان دروست کردوون و چوئن له‌دایک بوون به‌رووت و قووتی، ناوا هاتوونه‌وه بو لامان ته‌نانه‌ت سوننه‌تیش نه‌کراون!!

{وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ} نه‌و مال و منداله‌ی پیمان به‌خشی بوون هه‌موویتان به‌جئ هیشتووه، چی مال و سامانی خودا پی‌به‌خشیبوون، چی مندال و خیزان و خزمه‌تکارو دارو دهمسته‌ی له‌گه‌لتان بوو له‌دونیا‌دا هه‌مووتان جئ هیشتووه و سوودی ئی و مرناگرن به‌لکوو زیانتان پی ده‌گه‌یه‌نن و سزاتان له‌سه‌ر سه‌خت‌تر ده‌کهن!

{وَمَا نَرَىٰ مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءَ} ناسبینین شه‌فاعة‌تکاره‌کانتان له‌گه‌لتان بن. نه‌و بت و صه‌نه‌مانه‌ی دهمانپه‌رستن و پیتان و ابو و شه‌فاعة‌تتان بو ده‌کهن، نه‌و بت و صه‌نه‌مانه‌ی که پیتان و ابو و هابه‌شی خودان له‌په‌رستشی نیوهدا و شیایو تا‌عتت بو کردن و ده‌کوو خودا. {لَقَدْ نَقَطَعَ بَيْنَكُمْ} بی‌گومان له‌م روژمدا که روژی قیامه‌ته هه‌موو په‌یوهندیه‌یه‌کی دونیاتان بچرا! هیچ په‌یوهندیه‌کی دوستانیه‌تی، خزمایه‌تی، لیپرس‌راویه‌تی، به‌رزه‌وه‌ندیتان له‌گه‌ل په‌کتر نه‌ماوه کار له‌کار ترازاوو هه‌ر که‌سه‌خه‌می خودی خو‌یه‌تی که‌س و هه‌فریای که‌س ناکه‌وئ {وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ} نه‌و بت و صه‌نه‌مانه‌ی که له‌جیه‌ناندا پیتان و ابو و شه‌فاعة‌تتان بو ده‌کهن لی‌تان ون بوون و نایان دوژنه‌وه و (حیسانبتان بی‌تی بووه).

{إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْغُبِّ وَالنَّوَى} بی‌گومان په‌رومردگار دهنکه تووم دانه‌ویله له‌ناو زه‌ویدا لی‌ک ده‌کاته‌وه و چه‌که‌ره‌ی پی ده‌کاو ده‌پروینی و سه‌وز دهبی و نه‌شوونما ده‌کاو دوونیا ده‌کاته گول و گولزارو سه‌وزایی و شیناو‌مرد! جوژمه‌ها گزوگیاو رووه‌ک و دانه‌ویله و میوه و به‌روبووم له‌هه‌موو رهنگو روخسارو تام و بوئیک به‌ره‌هم دی‌نی. {يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ} گزوگیاو دارو دره‌ختی نه‌شونما که‌ری شیوه‌ی زیندوو له‌ده‌نکه تووم دانه‌ویله‌یه‌کی ره‌ق و ته‌قی نیم‌چه‌مردوو دهم‌دی‌نی!

﴿إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْغُبِّ وَالنَّوَى يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ ذَلِكُمْ اللَّهُ فَالِقُ تَوَفُّكُونَ﴾ ﴿٥٧﴾ فَالِقُ الْإِصْبَاحِ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٥٨﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالنَّجْمُ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٩﴾ وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ﴿٦٠﴾ وَهُوَ الَّذِي أَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا مَخْرُجًا مِنْهُ حَبًّا مَّتْرَاجِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّاتٍ مِنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانُ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَبِهٍ انظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَرَوِّدْهُ إِنْ فِي ذَلِكُمْ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٦١﴾ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ وَخَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُصِفُونَ ﴿٦٢﴾ بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَتَىٰ يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَدِجَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٣﴾

{وَمُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ} هه‌روه‌ها په‌رومردگار دانه‌ویله و دهنکه توومی ره‌ق و ته‌ق و بی‌گیان له‌گزوگیاو دارو دره‌ختی نه‌شونما که‌ر دهم‌دی‌نی، هه‌ندیک ده‌لین: مه‌به‌ست به‌مردوو نی‌فرازاتی جه‌سته‌یه و ده‌کوو: شیرو ناره‌ق و شتی تر که له‌جه‌سته‌ی ئاده‌می یا گیانداری تر دی‌ته دمرئ! {ذَلِكُمْ اللَّهُ فَالِقُ تَوَفُّكُونَ} به‌دی‌هینه‌ری نه‌م شتانه نه‌و که‌سه‌یه که نه‌وپه‌ری ده‌سه‌لات و حیکمه‌ت و لی‌زانی هه‌یه نه‌ویش په‌رومردگاری تاک و ته‌نیا و بالاده‌ست و کار رهن‌گین و بی‌هه‌متایه! ده‌ی نی‌وه چوئن له‌حق لاده‌دن و روو ده‌کهنه به‌تال؟ به‌ج عه‌قلیک له‌ته‌ک خودادا شتی تر به‌خودا دهمزان و ده‌په‌رستن؟ چوئن شتی‌ک ده‌کهنه هابه‌ش بو خودا که ده‌سه‌لاتی هیه‌چی نیه؟ ته‌نانه‌ت شتی و ده‌په‌رستن مردوو بی‌گیانه؟

{فَالِقُ الْإِصْبَاحِ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا} په‌رومردگار به‌دی‌هینه‌ری رووناکییه، در به‌تاریکیای ده‌دا و رووناکیی به‌یانی دهم‌ده‌کوهی دونیا رووناک دهبی و ره‌وش دهم‌بته‌وه و تاریکیای

دمرپوئتهوه، شهو به خوئی و تاریکی را دمی و رۆژ دیتیه شوی، روناکایی پرشنگی خوئی به جیهاندا بهخش دهکا. **{وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ حُسْبَانًا}** خۆرو مانگ دین و دهچن به نه‌ندازه و به حیسابو به ژماره بۆ گه‌یشتن به ناکامی خوئی و ته‌واوکردنی رپره‌وی دیاری گراو بۆیان، خۆرو مانگ هه‌لدسورپین بۆ نه‌نجامدانی به‌رژموندی مه‌خلوقات، هه‌لاتن و ناوابوونیان و نه‌و گۆرانکارییه‌ی رووده‌دا له‌ گواستنه‌وه و دیمه‌نیان هه‌موو به حیسابه و دیاری گراوه نه‌خشه‌ی داریژراوه و نه‌وان نه‌نجامی دهمدن، بۆ هه‌ریه‌که‌یان قۆناغی دیاری گراو و رپره‌وی تایبه‌تی و شوی هه‌لاتن و ناو بوونی خوئی هه‌یه.

{ذٰلِكَ} نه‌و ده‌ستکردو به‌دیته‌نانه، نه‌و کار دروستی و کردموه به‌رزانه، نه‌و ریک و پیک و هاتووچۆ و هه‌لسورانه، نه‌و گۆرانکاری مردن و ژیانه **{تَقْدِيرُ الْغَزِيرِ الْعَلِيمِ}** نه‌ندازه کردن و نه‌خشه‌کی‌شانی به‌رومردگاری بالاده‌ست و زاناو کارسازه، که به دمه‌لاتی بالا و زانستی فراوان و ره‌هاو توانای له‌ بن نه‌هاتوو حیکمه‌ت و لیزانی خوئی بوونه‌ومری به‌دیته‌ناوه و لیک داوه و هه‌لی دمسورپین، هه‌چ کام له‌مانه‌ی بئ هوده دروست نه‌کردوه.

{۹۷ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ التَّحُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ} به‌رومردگار خودایه‌کی ودهایه نه‌ستیره پرشنگداره‌کانی بۆ نیوه کردوه به‌ نیشانه، بۆ نه‌وه‌ی له‌ ناو تاریکایی و شکانی و دمریادا ریکه‌وبانی خۆتان بدۆزنه‌وه، جا نه‌و تاریکاییه تاریکایی ناشرکا بئ وده‌کوو تاریکایی شه‌و یان تاریکایی سه‌رگه‌ردانی و ویل بوونی ناو بیابان و دمریا گه‌ورمه‌کان بئ!

{قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ} مه‌به‌ست به‌ نایه‌ته‌کان لیره‌دا یان نایه‌تی قورنایی پیرۆزه، یان مه‌به‌ست به‌ نایات نیشانه‌و دیارده‌کانی بوونه‌ومره...

{۹۸ وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَكُمْ مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ} به‌رومردگار خودایه‌کی وایه: نیوه‌ی له‌ یه‌که نه‌فس دروست کردوه که ناده‌میزادی یه‌که‌مه به‌ بابیه ناده‌م مه‌شه‌ووره له‌ ریکه‌ی زاوو زیوه نیوه‌ی لئ که‌وتۆته‌وه!

{فَمُسْتَقَرٍّ وَمُسْتَوْدَعٍ} واته: بۆ نیوه هه‌یه شوی نی مانه‌وه له‌ مندا‌لداندا که به نوظفه‌یی ده‌خړینه نه‌ویوه، هه‌روه‌ها شوی نی مانه‌وه‌ی کاتی که له‌ پشته باوکتاندا بۆ ماومیه‌کی کاتی دمه‌یننه‌وه. یان **{مُسْتَقَرٍّ}** واته: مانه‌ومتان له‌سه‌ر زمو **{مُسْتَوْدَعٍ}** واته: مانه‌وه‌ی کاتی له‌ ژیر زه‌ویداو له‌ گۆردا^(۱). یان به‌ پیچه‌وانه‌وه **{مُسْتَقَرٍّ}** واته: شوی نی مانه‌ومتان له‌ پشته باوکتاندا، **{مُسْتَوْدَعٍ}** واته: شوی نی کاتی مانه‌ومتان له‌ مندا‌لدانی دایکتاندا بۆیه پشته پیاو گراوه به‌ شوی نی مانه‌وه‌ی تۆ و مندا‌لدان گراوه به‌ شوی نی به‌ نه‌مانه‌ت و کاتی دانراوی تۆم، چونکه تۆم له‌ پشته پیاویدا په‌یدا دمی و به‌ شوی نی قه‌رار و مانه‌وه‌ی حلیب ده‌کری، به‌لام مندا‌لدان وده‌کوو زمره‌پیک کاتی وده‌کوو شوی نیکی کاتی نه‌و نوظفه‌یه‌ی تیدا دادم‌ری.

{قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ} بیگومان نیه‌ نه‌و نایه‌تانه‌ی که داب و نه‌ریتی نیه‌ له‌ بوونه‌ومردا شی ده‌که‌نه‌وه دریزه‌مان پیداون، ویست و نیراده‌ی له‌ بن نه‌هاتوو‌مان، زانستی فراوان و دانایی و لیزانینمان، به‌خشش و رحه‌م و به‌زمی بئ نه‌ندازه‌مان شی ده‌که‌ینه‌وه بۆ که‌سانیک تیگه‌من و بزانی مه‌به‌سته‌کان چین و په‌ی به‌ وردیات و نه‌ینی نایه‌ته‌کان به‌رن. **{۹۹ وَهُوَ الَّذِي أَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ}** به‌رومردگار خودایه‌کی ودهایه که به دمه‌لات و توانا و حیکمه‌ت به‌ نه‌ندازه گۆرانکاری له‌ بوونه‌ومردا ده‌کا، له‌ به‌رزاییه‌وه باران ده‌بارینی، پیت و به‌ره‌که‌ت و رزق و رۆزی بۆ به‌نده‌کانی له‌ زمو پئ پیک دین، به‌و بارانه زمو مردو و ناودیر ده‌کا و زیندووی ده‌کاته‌وه، دانه‌ویل و تۆمی وشک و ره‌ق و ته‌ق سه‌ره‌له‌نوئ لیک ده‌کاته‌وه و جه‌که‌ره ده‌کا و ده‌ژپته‌وه و سه‌وز دمیته‌وه، جو‌ره‌ها گزوه‌گیا و رووه‌کی جیا‌جیا له‌ رن‌گ و روخسار و تام و بۆن و گه‌لی تایبه‌تمه‌ندی ترده‌ له‌ زمو دمردین؛ له‌ کاتیکدا به‌ یه‌ک ناو ناو‌ده‌درین و له‌ یه‌ک ناخ دمرپوین.

جا **{فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا}** به‌هۆی نه‌و بارانه‌وه کشتو‌کا‌ل و دارستانی سه‌وزمان وده‌ره‌یناوه، ساق و په‌ل و پۆپ و ته‌رزو

﴿وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ﴾ ئەو ھاوبەش پەیدا کەرانیە ھاوەلیان بۆ خودا داناوە لە ئەجندە، فەرمانبەر دارییان دەکردن لەو شتانە کە فەرمانیان پێ دەکردن. لێرەدا مەبەست بە جنۆکە فریشتەییە، چونکە ئەوان ھیان بوو فریشتەیان دەپەرستن.

سەیرە! ئەو موشریکانە جنۆکەیان کردوون بە ھاوبەشی خودا بە قەسە ئەوان بتهکانیان دەپەرستن ﴿وَخَلَقَهُمْ﴾ وەلحال پەرورەدگار ئەوانیش و بتهکانیشی دروست کردوون غەیری ئەوانیشی بەدی هێناوە، دی چۆن دروست کراو دەبنە شەریک و ھاوێ؟ چۆن لەگەڵ خودادا شتی تر دەپەرستن؟!

﴿وَرَفَعُوا لَهُ بَيْنَ وَبَيْنَ بَغْيٍ عِلْمٍ﴾ لەبەر نەزانی و نەقامی، لەبەر ئەحمەقی و گەمژمی ئەو موشریکانە ھاوون کوڕ و کچیان بۆ خودا داناو بەبێ ئەوەی بزانی چ دەلێن، نازانی لەسەر حەقن یان هەلەن، بەلکو و تەبە کە کوێرانی و نەزانانی لە دەمیان دەردەچێ بەبێ ئەوەی لێی ورد ببینە و تێی بفکرن فریشتەیان دەدەن و وشەیی ﴿بَغْيٍ عِلْمٍ﴾ تەئکید مانای ﴿وَرَفَعُوا﴾ دەکاتەو، موشریکە عەرەبەکان دەیانگوت فریشتە کچی خودان، جوولە کە دەیانگوت عوزەیر کوڕی خودایە، نەصرانیەکان دەیانگوت عیسا کوڕی خودایە ﴿سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يَصِفُونَ﴾ پاک و بێ عەیب و خەوشە خودا دوورە لەو شتانە پێیەو دەلێن: نە ھاوێ هەبە، نە کوڕ و نە کچی هەبە! ئەو بۆخۆی بە دەپێنەری هەموو شتی کە و هەلسۆرپێنەری بوونەومرەو ھاو و پێنە نییە و کەس لێی ناچێ و لەکەس ناچێ!

پەرورەدگار ﴿أَبَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ بەدیهێنەر و ئەندازیاری ئاسمانەکان و زەویە، دروستی کردوون بەبێ ئەوەی ئەوە پێش و پێشەیان هەبووبێ، ﴿أَلَيْسَ يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةٌ﴾ چۆن خودا مندالی هەبە؟ بە ج عەقل و ھۆشێک ئەوانە مندال و نەو بە بۆ خودا دادەنێن؟؟ خۆ پەرورەدگار خیزانی نیە و ناشی خیزانی هەبێ. ﴿وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ﴾ هەموو شتیکی دروست کردووە بە دروست کردن! نە ک لێی بوو و لێی کەوتۆتەو، ئەو پێغەمبەر! پێیان بلی: ئەوەی

توولەمان لێ پەیدا کردوون، نەمجار ئەو گزۆگیاو دارو درەختانە بەروبووم دەگرن و پێ دەگەن ﴿تُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًا﴾ دانەوێلە بە مل یەکاچوو چین لەسەر چینیان لێ دەردینین، ﴿وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ﴾ دەردینین لە دارخورما لە پزەو چل و پۆپە سەری هێشووە خورما کە شوپبوونەتەو، کەسێ بیهوێ دەستی پێیان دەگا و دەتوانی بیان چنی، ﴿وَجَنَّاتٍ مِنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ﴾ ھەرودھا لەو سەوزاییە، رەزو باغی ترێ پێک دینین ھەرودھا باغی زەیتوون و باغی ھەنار پێک دەخەین کە لە رەنگو شکلدا لێک نزیکن، بەلام لە بەروبوومدا زۆر لێک جیاوازن! ھەیانە بەرە کە شیری، ھەبە مزرە، ھەبە تالە، ھەبە تامە کە ترشە، ھەبە تامیکی تری ھەبە، رەنگی بەروبوومە کەش جیاواز و جۆراو جۆرە، رەنگاو رەنگو ھەمەچەشنەبە!

﴿انظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَيَنْعِهِ﴾ بە چاویکی وردبینیەو سەیری بەروبوومی ئەو باغانە بکەن، لە دانەوێلەو بەری گزۆگیاو بیستان و باغی جۆراو جۆری بپوان، چۆن سەر دەردینێ و پێ دەگا و کامل دەبێ!! چۆن لە وشکیەو تەر دەبیتەو و پێ دەبێ لە ئاو و خێرو بەرە کەت و جۆرەھا فیتامینات!! ھەموو بەروبوومو میوەیە کە تامی خۆی ھەبە بۆن و قەبارەو شیوہ روخسار و رەنگی خۆی ھەبە، بەراوردێک لە نیوان میوەکاندا بکە، بێر لە توانا و دەسلالتی خودای کردگار بکەرەو، سەیری بکە بپوانە ئەو درەختە چۆن لە کاتی زستاندا رەشو رووت و وشک و برینگە، چۆن لە بەھاردا چرۆ دەکا و دەزیتەو و بەو گەلا تەرۆی تازمیە خۆی دەپزینیتەو و پۆشتەو پەرداخ دەنوێنێ.

﴿إِنَّ فِي ذَلِكَُمْ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ بیگومان لەو شتانە کە فەرمانمان پێ کردن تێیان بفکرن چەند نیشانە و بەلگە جۆراو جۆر ھەن، لەسەر دەسلالت و توانای بەدیهێنەرە کەیان رەحەم و بەزەیی و حیکمەتی ئەو زاتە دەچەسپێن، موسوڵمانانی خاوەن بپروا بە خودا و شویتکە و توانای پیغەمبەرانێ سوود لەو تیفکیرین و ورد بوونەو دەبینن و ئیمانیان پێ بەھێز دەبێ و دلایان ئارام دەگرن.

که نیوه به کورو کچی خودایان دهزانن نهوانه دروست کراوی خودان نهک مندالی خودان.

{ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ } پهرومردگار زانیه به هه موو شتیك، زانیه که هی خودی خوئیته، کهس زانینی نهووی نیه، نهگهر خودا مندالی هه بوایه بوخوی له هه موو کهس پئی زانتر ده بوو، ناماژدی بو دهکرد، به لام نهووه دروئیته کی هه ئه بستر اوو بئ بناغیه نه به لگهی عه قلی نه به لگهی نه قلی نه نیگا، هیچ چه سپینه ریکی نیه!

{ ۱۰۲ } { دَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ } نهی موشریکهکان! نهووه بزانی نهو خودایه کی که نهووه صفات و چۆنیه تییه کی، زاتی (الله) یه و خودای نیوویه و جگه له نهو خودای تر نین، به دیه پنه هری هه موو شتیكه، نه خیزانی هه به نه مندال، هیچ چاره و ریگاتان نیه جگه لهووی که بیهرستن و به تاك و ته نهی بزانی و کهسی تر مه کهن به هاوشانی، زاتی پاکی بئ خهوش و بئ وینه یه، نه هاوهل و نه هاوشانی هه یه، جگه له زاتی خووی هه موو شتیك دروست کراوی خوئیته کی، دروست کراویش پیو یسته دروستکهری بیهرستی.

{ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ } پهرومردگار وپرای هه بوونی نهووه صفاته به زانیه کی، هه لیسورینه هری هه موو کاروباریکه، بوونه وهر دینی و دهبا به زانست و دانایی بئ نه ندازه رایگرتووه، بزوی هه موو به ندهکانی ددها، به شهوو به روژ پاریزگاریان دهکا، جگه له زاتی خودا کهسی تر پاریزگاری بئ ناکری، جگه له خودا کهسی تر پیو یسیاتی به ندهکانی پئ دابین ناکری، که و ابوو پیو یسته نیمه جگه له پهرومردگارمان هیوامان به کهس نه بئ، بو هه موو کاریك داوای یارمه تی لهو بکهین. { ۱۰۳ } { لَا تَذَرِكُ الْأَبْصَارُ } پهرومردگار چاو نایبینی به بینینیکی و چۆنیه تییه کی بزاندری.

{ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ } پهرومردگار چاوهکان دهبینی به بینینیکی ته و او هیچ چۆنیه تییه کی لی هون نابئ.

{ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ } پهرومردگار بوخوی زاتیکی له طیف و نامادیه، به جوړیك چاو کوپرو کۆله له بینینی و چۆنیه تی زانانی، به لام زاتی پاکی هه موو وردیات و چۆنیه تی شتهکان دهزانئ و هیچ زانیاریه کی لی گوم نابئ!

ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ
فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿۱۰۲﴾ لَا تَذَرِكُ
الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿۱۰۳﴾
قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ
فَعَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿۱۰۴﴾ وَكَذَلِكَ نَصْرَفُ
الْآيَاتِ وَلِيَقُولُوا دَرَسْتَ وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۱۰۵﴾
اتَّبِعْ مَا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ عَنِ
الْمُشْرِكِينَ ﴿۱۰۶﴾ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ
حَفِظًا وَمَا أَنتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿۱۰۷﴾ وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ
يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيَّنَّا
لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿۱۰۸﴾ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ آيَةٌ
لَيُؤْمِنُنَّ بِهَا قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا
جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۱۰۹﴾ وَتَقَلَّبَ أَقْسَامُهُمْ وَابْصَرْتَهُمْ كَمَا لَوْ
يُؤْمِنُونَ بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَذَرْتَهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿۱۱۰﴾

{ ۱۰۴ } { قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ } نهی ناده میزادینه! بهراستی له لایه نه پهرومردگار تانه و ده نو مایی و ری پیشاندرتان بو هاتووه، نهو به لگه و ده لیلانه کی که قورنانه له خووی گرتوون و پیغه مبه (دروودی خوی له سه ر بئ) له فهرمووده گانیدا شی کردوونه و؛ به لگهی عه قلی و نه قلی و که چه سپینه هری بیروبو وری راست و دروستن و پرۆکرامی ژیا نی کامه رانین و یاسای گشتی کۆمه لن و بنه مای سه ر چاوهی نه خلاق و رهوشتن! جا { فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا } که سیک له رهوانگهی نهو به لگه و ده لیلانه وده حهق و راستی بیننی نهووه سوود و هازانجی بو خودی خوئیته کی، که سیکیش له ناستی حهقدا کوپرو گومرا بوو له ریباری حهق لایدا نهووه سته می له خودی خووی کردووه زیا نی به خووی گه یاندووه!

{ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ } نهی محمد! پئیان بلئ: من رهقیب و چاودیر نیم به سه رتانه وده، من راگه یه نهرو ترسینه رم هه ر

شوین په پامه که ی بکه وه و خوټ ناماده بکه بو ټه وهی ببیه پېشه و او رابه ری ناده میزادان و له گومرایی رزگاریان ببی {وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ} روو له موشریکه کان و مرگیره گوئیان پې مه ده و به وه خه فته تبار مه به که سوورن له سهر کوفرو بییدینی، به قسه کانیان که ده لئین: تو قورنانت لای که سانی تر خویندوه و نیگا نیه دلته نگ مه به، له بهرامبر قسه کانیاندا خوگر به و صبر و نارام بگره، هه تا خودا د مرووی رحمه ت لئ ده کاته وه و به سهریاندا زالت ده کا!

{وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا} خو نه گمر په رومردگار بیویستایه ټه وانه کافر نه ده بوون، و هکوو فریشته هه موویان خودا په رست د بوون، به لام ویستی خو ټه تی و بو خو ټی حه کیم و دانایه، چی بکا و چی بریار بدا که س نیه بتوانی بلئ بو! پرسیار لئ ناکری، ناده میزاد مافی ټه و دیان نیه بلئین بو چی ټه وه وایه؛ به لام ټه و ان پرسیاریان لئ ده کری! خودا بو خو ټی ده زانی حیکمه ت چی؛ که ټه وانه به گومرایی ده ټی لته وه! ټه گمر بیویستایه هه موو ناده میزادانی ده خسته سهر ریگای راست، به م جوړه وای دروست بکردنایه که ناماده باشیان تیدا هه بوايه بو نیمان هیان، به لام وای دروست کردوون که ناماده باشی هیادیته و گومرایشیان تیدایه و نازادی و هه لئ بزاردنیشی بو ره خساندوون، بو خو ټیان سهر به ستن له هه لئ بزاردن گومرایی و هیادیته.

{وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا وَمَا أَنتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ} ټه می محمد! تو پیغه مبه ری و راگه یان دنت له سهره، ټیمه تو مان نه کردوه به جاو دیر به سهریانه وه گو فتار و کرده و ده کانیان تو مار بکه ی، تو وکیل و فرمانبره ری رزو و روژی ټه و ان نیت! هیچ کاریگه ری به کت نیه له هه ټس و که وتی ټه و اندا! تو به سهر ټه و اندا بالا دست نیت.

{وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ} په رومردگار نه هی له پیغه مبه رو موسولمانان ده کا له وهی که جنیو به بتی موشریکه کان بدن! جا هه رجه نده جنیودانه که به رژه و ده ندییه کی تیدایه به لام چونکه سهر ده کیشی بو ټه وهی موشریکه کانیش جنیو به خودا بدن که ټه مه تاوانیکی که لئ گه و ره و سامناکه، جنیودانه که بیان لئ قه دهغه کرا و هه رمووی: ټه می موسولمانان! جنیو به خودای

ټه و منده له سهره په پامی خوداتان پې رابگه یه نم نیت هیادیته و گومرایی به ده ست خودا خو ټه تی.

{وَكَذَلِكَ نَصْرَفُ الْآيَاتِ} و هکوو چو ن له م سورته دا جه ند نایه تی که مان هیان بو شی کردنه وه و جه سپاندنی تا کو ته نهای خودا و جه خت کردنه وه له سهر ټه وه که جگه له په رومردگار هیچ خودای تر نین، هه ر به و شیو میه، له هه موو شو ټی ټی که دا نایه ته که کان ده گوړین و شییان ده که یه وه و ناراسته یان ده که یان، به شیوازی جوړا و جوړ نایینیان بو روون ده که یه وه له به ر ټه وهی ټه و کافران هه نه فام و نه زانن و ا به ناسانی ده ست به رداری بیرو باوهری پر و پوچی خو ټیان نابن.

هه روه ا {وَلْيَقُولُوا تَرَسْتَ} بو ټه وهی موشریکه خوانه ناسه به درو خه ره و ده کان له ټا که دا بلئین: ټه می محمد! تو راست نا که ی ټه مه نیگای ناسمانی نیه بو ت هاتوه به لکوو تو ټه مه ت خو ټی دوه و فیر کراوی! واته: گوړانکاری له شیوه و شیوازی نایه ته که اندا هه ر جاره و به گویره ی پیویست ټوسلو به که یان ده گوړین و ناراسته یان ده که یان بو ټه مه مبه ستانه یه:

{وَلْيَبَيِّنْهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ} بو ټه وهی ټه م قورنانه ی که ټه م هه موو نایه ته جوړا و جوړانه ی له خو گرتوه بو ټه و که سانه ی شی بکه یه وه که حه قناس و حه قخوازن، راستی ده دوزنه وه و شو ټی ده که ون، باطل و پوچ پیناسه ده که ون خو ټی لئ ده پار ټین؛ شیکر دنه وه و روونکر دنه وهی ته نها سوود به خشه بو ټه وانه ی خاوه ن زانست و هه ستن و عه قل و هو شیان ده خنه کار، له مانا که نی قورن ان ورد ده بنه وه و تییان ده فکر، ټه وانه له ټا که می لئ ورد بوونه وه و تی فکرین، حه قیقته و به لگه که نی قورن انیان بو دمر ده که وئ... به لام نه فام و نه زانه کان که له نایه ته که نی قورن ان تی ناگه ون هیچ که لکیان لئ و مرناگرن پییان سوود مه ند نابن!

{اتَّبِعْ مَا أَوْحَى إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ} شوین ټه و په پامه بکه وه که له په رومردگاری خو ته وه بو ت نیر دراوه، پابه ندی ببه و لی لاه مه ده، چونکه ټه وهی له خودا وه بو ت نیر دراوه حه ق و راست و دروسته و هیچ گومان له راستیه که یدا نیه {لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ} ټه و خودایه ی ټه و په پامه ی بو نار دووی خودایه کی تا کو ته نیا و بالا ده سته و هیچ خودا نین جگه له خو ټی، که وایی

موشریکه‌کان مه‌دهن؛ نه‌و بتانه‌ی دمیپه‌رستن؛ چونکه له‌وانه‌یه‌ سه‌ر بکیشی بۆ نه‌وه‌ی که نه‌وانیش به‌ ناحه‌ق و ناره‌وا بۆ تووره‌ کردنی موسولمانان جنیو به‌ خودا بدن، له‌م رووده‌ که نازانن خودا چه‌ند گه‌وره‌و به‌پرزو پیرۆزه‌!

{كَذَلِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ} هه‌ر به‌و جۆره‌ بۆ هه‌موو گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌که‌ کردوه‌و کانیانمان له‌ لا شیرین کردوون و له‌ پیش چاویان رازاندوماننه‌وه‌، هه‌ر که‌سه‌ بیروباومپرو گوفتارو کرداری خو‌ی پـی باشه‌! هه‌لبه‌ته‌ نه‌م جوان کردن و رازاندنه‌وه‌یه‌ به‌ شوین نیختیارو هه‌لبزاردنێ ناده‌میزاده‌کان خو‌یان بۆ کردوه‌و کانیاندا په‌یدا ده‌بی، واته‌: نه‌وان به‌ ویست و سه‌ربه‌ستی خو‌یان نازادانه‌ کردوه‌وه‌ بیروباومپره‌و کانیان هه‌لده‌بژێرن، نه‌مجار خودا له‌ دلێاندا شیرینی ده‌کا، نه‌مه‌ عادم‌ت و سونه‌تی په‌رومردگاره‌ له‌ گه‌ل به‌نده‌کانیدا.

{ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ} نه‌مجار پاش نه‌وه‌ی که خودا لی‌یان ده‌گه‌رپێ هه‌ر که‌سه‌ بۆ خو‌ی نازادانه‌ ریبازی ژبانی خو‌ی هه‌لده‌بژێرێ، دوا‌ی مردن و زیندوبوونه‌وه‌ی روژی قیامت ده‌چنه‌وه‌ به‌ره‌قاپی په‌رومردگاری خو‌یان و هه‌ر بۆ‌لای نه‌و ده‌گه‌رپێنه‌وه‌، سزاو پاداشی کردوه‌و کانیان ده‌داته‌وه‌، چاکه‌ به‌ چاکه‌ و خراپه‌ به‌ خراپه‌!

{۱۰۹} وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَتْهُمْ آيَةٌ لَّيُؤْمِنُنَّ بِهَا} نه‌و کافره‌ موشریکانه‌ سوپندی جه‌خت له‌سه‌ر کراو ده‌خۆن؛ ده‌لێن: نه‌گه‌ر موعجیزه‌یه‌کی ماددی، نیشانه‌یه‌کی له‌ توانای ناسای به‌دمرمان پیشان ده‌ی؛ نیمه‌ نیمانت پـی ده‌هینین، بره‌وا ده‌که‌ین که تۆ پیغه‌مبه‌رو ره‌وانه‌ کراوی خودای نه‌و موعجیزه‌یه‌ش له‌ خوداوه‌ بۆ تۆ نه‌نجام دراوه‌!

{قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ} نه‌ی محمد! به‌و که‌سانه‌ بلێ: که به‌شیوه‌ی هه‌وانته‌و ره‌قه‌به‌ری و گالته‌جاری داوا‌ی موعجیزمت لێ ده‌که‌ن؛ مه‌به‌ستیان فی‌ربوون و شارمزیی و هیدایه‌ت نیه‌، به‌لکوو نامانجیان نه‌زیه‌تدان و به‌ره‌نگاری کردنه‌! پـی‌یان بلێ: سه‌رچاوه‌و دمه‌سه‌لاتی هینانی نه‌و موعجیزانه‌ لای خودایه‌، نه‌و ده‌توانی نه‌و دیارده‌ نا‌ناساییانه‌ له‌سه‌ر ده‌ستی من ده‌ربخا، جا نه‌گه‌ر مه‌یلی بوو ده‌یانکاو مه‌یلیشی نه‌بوو نایانکا، نه‌و به‌

گوێهری دانایی و زانایی خو‌ی کار ده‌کا، به‌بی رمزانه‌ندی خو‌ی هیچ پیغه‌مبه‌ریک ناتوانی هیچ موعجیزه‌یه‌ک بنوێنێ... {وَمَا يُشْعِرُكُمْ} چی نیوه‌ی ناگادار کردوه‌؟ نه‌ی پیغه‌مبه‌رو کۆمه‌لی موسولمانان! که‌ ناواته‌خوازن نه‌و داواکریانه‌ جی‌به‌جی بکری‌ن به‌لکوو نه‌وان موسولمان ببن کـی به‌ نیوه‌ی زاناندوه‌ که نه‌و موعجیزانه‌ هاتن نه‌وان نیمان ده‌هینن؟ {أَلَمْ يَأْتِ إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ}. له‌وانه‌یه‌ نه‌گه‌ر نه‌و نایات و موعجیزانه‌ هاتن نه‌وانه‌ نیمان نه‌هینن، چونکه‌ من ده‌زانم نه‌و موعجیزانه‌ نه‌گه‌ر بشه‌ین نه‌وانه‌ نیمان ناهینن به‌لا نیوه‌ نازانن.

{۱۱۰} وَتَقَلَّبَ أَفْئِدَتُهُمْ وَابْصَارُهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِرُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ} چی به‌ نیوه‌ی زاناندوه‌ که‌ داواکریه‌یه‌که‌یان جی‌به‌جی کراوه‌ موعجیزه‌و کانیان بۆ نه‌نجام درا نیمه‌ دلێان لانه‌هین له‌ تیگه‌یشتنی حه‌ق و راستی و چاوی دلێان کوێر ناکه‌ین له‌ بینین؟؟ کـی ده‌لێ له‌مه‌په‌ر ناخه‌ینه‌ نیوان نه‌وان و حه‌ق و راستی! به‌ جوێرک که‌ حه‌ق به‌دی ناکه‌ن!

{وَنَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ} چی نیوه‌ی فی‌ر کردوه‌ که نیمه‌ له‌ گو‌مپایی خو‌یاندا نایانه‌پێلینه‌وه‌ هه‌تا سه‌رگه‌ردان ببن؟ واته‌: له‌ توغیان و سنوور به‌زینیدا ده‌یان هیلێنه‌وه‌، وازیان لێ ده‌هینین له‌ گو‌مپایی خو‌یاندا به‌سه‌رگه‌ردانی به‌مێنه‌وه‌! بیگومان دلێک که‌ نیمان به‌ نایه‌تی زۆرو زه‌به‌نده‌ی قورئان نه‌هینن؛ بره‌وا به‌و هه‌موو نیشانه‌ جۆراو جۆرانه‌نه‌کا که‌ له‌ که‌ونده‌ بلا‌وبوونه‌وه‌و قورئان سه‌رمنجیان بۆ راده‌کیشی، نه‌وه‌ دلێکی قه‌لب و هه‌لگه‌راوه‌یه‌، هه‌ر نه‌و ده‌یه‌: که‌ یه‌که‌مجار بانگه‌وازی بۆ کراو به‌ پیر بانگه‌وازییه‌که‌وه‌ نه‌هات و حه‌قی و مرنه‌گرت! هه‌ر نه‌و ده‌یه‌: که‌ بانگه‌وازی قورئانی رمت کردوه‌!

کو‌تایی جرمی ده‌وته‌م

{^{۱۱۱} وَلَوْ اَنَّا نَزَّلْنَاهُ اِلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتٰى وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا} نهگەر ئىيمه ولامى نهو كافرانه بدمينه وه كه به سووربوونه وه سوئنديان دهخواردو دميانگوت: نهگەر ئىيمه موعجيزه و نيشانه يه كى مادىيمان بؤ بى لهو موعجيزه و نياشانانه ي بؤ پيغه مبه ره كانى پيشوو هاتوو يه كسهر ئيمان دههئنين.

نهگەر پيشنيار و داواكار يه كه ي نهوان جى به جى بكهين؛ فريشته بنيرينه سهريان پتيان بئين: نه م په يامه له خودا وه، راستى پيغه مبه رايه تى تو بچه سپين و شايه دى له سه ر پيغه مبه رايه تيه كه ت بدن نهوانه ئيمان ناهين و بپروا به پيغه مبه ر ناكهن. يان ماناى نايه ته كه به م جوړميه: نهگەر ئىيمه فريشته بنيرينه لاي نهو كافرانه، به چاوى خويان جار دواى جار بيان بينن، يه گوچكه خويان شايه دى داني فريشته يان له سه ر راستى و پيغه مبه رايه تى تو ببيستن، نهگەر مردوو دهكان زيندوو بكهينه وه هه واليان پى بدن له سه ر راستى پيغه مبه رايه تيت:

{مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا اِلَّا اَن يَشَاءَ اللّٰهُ} لهوانه نين كه ئيمان بينن، ناماده باشيان تيدا نيه بؤ بپروا كردن، چونكه به چاوى وردبينى و تيفكرينه وه سه رى نايه ته كان ناكهن! به لكوو به چاوى گالته چيپانه و دزايه تى كردن سه ريان دهكهن، ئيمان ناهينن مهگەر خودا مه يلى لى بى كه ئيمان بينن.

{وَلٰكِنْ اَكْثَرُهُمْ يَجْهَلُونَ} به لام زوربه ي نهو موشرىكانه نهقام و نهزان، پتيان وايه: ههركاتى ويستيان ئيمان دههئينو ههركاتى نارمزويان لى بوو كافر دهبن!! نه خه ير وا نيه گومانه كه يان هه له يه كه سيك ئىيمه هيدا يه تى نه دمين ئيمان ناهينى، كه سيك ئىيمه ريسواى نه كه يين و ريگاي لى هون نهگه يين كافر نابى!

{^{۱۱۲} وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْاِنْسِ وَالْجِنِّ} وهكوو چؤن نهو موشرىكانه مان كردوون به دوزمنى توو دزايه تيت دهكهن، بهو جوړه بؤ هه موو پيغه مبه ريك كه له پيش تووه رهوانه كرابى دوزمنمان بؤ داناوه له شهياتينى نادميزادو شهياتينى جندوكه، دهتواندرى بگوترى ماناى وايه: ئىيمه شهياتينى نادمى و جندوكه مان كردوو به دوزمن بؤ هه ر پيغه مبه ريك كه رهوانه كرابى.

{^{۱۱۱} وَلَوْ اَنَّا نَزَّلْنَاهُ اِلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتٰى وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا اِلَّا اَن يَشَاءَ اللّٰهُ وَلٰكِنْ اَكْثَرُهُمْ يَجْهَلُونَ} وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْاِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ اِلَى بَعْضٍ زُخْرَفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ} {^{۱۱۲} وَلَيَصْحَقَنَّ اِلَيْهِ اَفْعَدَةُ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْآخِرَةِ وَلَيَرْضَوْهُ وَلَيَقْتَرِفُوا مَا هُمْ مُّقْتَرِفُونَ} {^{۱۱۳} اَفَغَيَّرَ اللّٰهُ اَبْتَنِيْ حَكَمًا وَهُوَ الَّذِيْ اَنْزَلَ اِلَيْكُمْ الْكِتٰبَ مُفَصَّلًا وَالَّذِيْنَ اَتَيْنَاهُمُ الْكِتٰبَ يَعْلَمُوْنَ اَنَّهُ مُنْزَلٌ مِّنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِيْنَ} {^{۱۱۴} وَتَمَّتْ لَكُم مِّنْ رَّبِّكَ صَدَقًا وَعَدًا لَا يُبَدَّلُ لِكَلِمَتِهِمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيْمُ} {^{۱۱۵} وَانْ طُغِيَ اَكْثَرُ مَنْ فِى الْاَرْضِ بِغُضُلِكَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ اِنْ يَتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُوْنَ} {^{۱۱۶} اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ مَن يَّغْضُلُ عَنْ سَبِيْلِهِ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِيْنَ} {^{۱۱۷} فَكُلُوْا مِمَّا ذَكَرَ اَسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهِ اِنْ كُنْتُمْ بِآيٰتِيْهِ مُؤْمِنِيْنَ} {^{۱۱۸}

{يُوحِي بَعْضُهُمْ اِلَى بَعْضٍ زُخْرَفَ الْقَوْلِ غُرُورًا} ههنديكيان بؤ ههنديكيان قسه ي رازودو رووكهش بويه كتر دهاويزن، بؤ نهوى هه ليان بخه له تينن؛ پتيان وايه: بهو رووكهش كردنه پووچه لى و گهنده لى ناوهرؤكى قسه كانيان داده بوشن و كهس ههست به مبه ستى پيسان ناكات.

{وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ} نهى پيغه مبه ر! نهگەر خوداى تو مه يلى لى بوايه نه وه نه كه ن و بيوستايه نه هيلى نهو هه لئه تاندنه نه نجام بدن، دميتوانى ريگايان لى بگرى! به لام سوننهت و داب و نه ريتى خودا و نه هاتوو سروشتى نادمه ميزاده كان و بگوړى، زوره ملى و توپزيان لى بكا به پيچه وانى هه واو نارمزوى خويان بجولئنه وه! به لكوو ويستى په رومردگار وايه: كه هه ر يه كيك له نادمه ميزادو جندوكه ناماده باشيان تيدا بى بؤ ومردگرتنى حق و ناحق، خير و شه ر، بؤ خويان سه ربه ست و نازاد بن له هه لپزاردنى هه ر ريپازيك لهو دوو ريپازه.

هه رچی بیروباومرو شهریهته و یاساو زانستی پیویسته تییدا
روون کراوتهوه!

{وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَغْلُمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِّن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ}
 نهگه نه موشریکانه ئینکاری حهق و راستی قورئان بکه نه
به درؤی بخنهوه؛ نهوه با بزائن که نههلی کیتاب -
جوولهکه و نهصرانی - دزمان که نهوه قورئانه له خوداوه
نیردراوه بؤ تو؛ چونکه نیشانه و رهوشتهکانی تو له کتیبی
نهواندا روون کراوتهوه، لهسهر زوبانی پیغهمبهرهکانی
پیشوو مزگینی به هاتنی تو دراوه!

{فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُتَكِبِينَ} نهی محمد! تو هه رگیز نهچییه
ریزی گروپی نهوانه گومانیان ههیه و به عهزم و جهزمهوه
کاری خوین نهنجام نادهن، چونکه ماتول خودا نه نامیهیه
بؤ ناردووی و حهق و راسته، خاوه نامهکانیش نهوه به باشی
دزمان و باسی راستی پیغهمبهرایهتی تو و قورئان له تهورات و
ئینجیلدا شی کراوتهوه کهواته تو لهو کهسانه مبه که دوو
دلن و گومانیان له قورئان و پیغهمبهرایهتییه کهته ههیه!

{وَلَمَّا كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّل لِّكَلِمَاتِهِ}
 کهلامی پهرومردگار که قورئانه تهواوو بی کهم و کورپیه،
پیویست به لی زیادکردن ناکا، کتیبیکی گشتی و موعجیزه و
رهوان و بی زیاده و بی خهوش و لهنگیه، چی دهلی راسته و چ
حوکمیک ددها عدل و رهوایه، راسته له ههواله غهیبیهکاندا،
عادل له داواکارییهکانیدا، هه رچی ههوالی لی داوه و باسی
کردووه راسته و شک و گومانی تییدا نیه، هه رچی فهرمانی پی
کردووه عدل و دادپهرومپیه، هه رچی نهه لی کردووه
بهتال و پووچ و زیان بهخسه، بویه پهرومردگار داکوکی لی
کردووه، قورئان شتیک خیر و سودبهخش نه بیت فهرمانی پی
ناکا، شتیک فهساد و شه نه بی نهه لی ناکا. {وَهُوَ السَّمِيعُ}
پهرومردگار شنهوایه، گوفتاری بهندهکانی دهبیسی {الْعَلِيمُ}
زانو ناگاداره به ههلس و کهوت و جه و جولی بهندهکانی هه
کهسه به گویره کردار و گوفتاری خو پاداشی ددریتهوه.

{وَإِنْ تُطِيعُوا أَكْثَرَ مَن فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ} نابی
به هیچ شیوهیه که له شهریهته حهق و قورئان لابدهی و روو
بکهیه ریباری گومرپیان و سهر لی شیواوان، چونکه نهوانیش
شوین گومان و بیروباومرو فاسید کهوتوو! نهی محمد! نهتوو

{فَلَا تَرْهَقُوا وَاذِیَانَ بَیْنَهُ بَا دَرُو و بُوختان
ههلبهستن، با خهلی به قسهی رووکهشو چاوو راو
ههلبهتین و له ریباری حهق لایان بدنه، گرنگیان پی
مهده، تو لهسهر بانگهوازی خوته بهردهوام به، نه رکی
سهرشانی خوته نهنجام بده، پشت به خودا بهسته، خودا
بهسته، یارمه تیدمرت بهسهریاندا، نهوهی لهسهر شانی تو به
راگه یاندنه، حیساب لهگه ل کردن و لیقولینهوه و پاداش و
سزادانه و دیان لهسهر نیمهیه {۱۱۳} وَلَتَصْغَى إِلَيْهِ أَفِئْدَةُ الَّذِينَ لَا
يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ} واته: هه ندی لهو شه پاتینیانه قسهی
رووکهشو بؤ هه ندیکی تریان دهواوین، قسهی رازاوه بؤ
یهکتری دهکن، بؤ نهوهی شوینکه و تروانی پیغهمبهرهکان
ههلبهتین، ههروهو بؤ نهوهی دلی کافرو خوانه ناسهکان
نهوانه برپایان به قیامت نیه بهو قسه لووس و پووسانه
که مه ندکیش بکهن، چونکه لهگه ل ههواو ناردووی نهواندا
دهگونجی، بهلام موسولمانانی خاوهن ههست و بیر: که
دوربین و وردبین، بهو قسه رووکهشو و پوپووچانه
ههلبهتین.

{وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوا مَا هُمْ مُقْتَرِفُونَ} بؤ نهوهی له سهرمجمدا
به بی لیقولینهوه و تویننهوه، به بی نهوهی بزائن نهوه قسانه
راستن یان نا، رهزامه ندی خوین بهرامبهر دمرده برن و
برپایان پی بکهن، رازی ببن به قسهکانیان و کهسبی نهوه
بکهن که ههزبان لییهتی و دلخوازیانه، تا کاتی خو دی، ئیتر
نهوه کاته حهقی نهوه و ناخریان لی دهستینم و تولهی
سه ربیچی کردن و جهواشهکاری و له خسته بردنی خه لکیان
لی دهکه مهوه.

{۱۱۴} أَفَغَيْرَ اللَّهِ أَبْتَغِي حَكْمًا} ئایا من جگه له پهرومردگار
دادومریکی تر دهستینشان دهکهم؟ واته: ناگونجی بؤ من جگه
له خودا کهسیکی تر پهیدا بکهم، بؤ نهوهی له نیوان من و
نیوهدا حوکم بدا، چونکه هیچ حوکمیک له حوكمی خودا
دادومری تر نیه، کهس له خودا راستگو تر نیه {وَهُوَ الَّذِي
أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا} خودایهکی وهایه قورئانی
ناردوته خواری بؤ نیوه، هه موو شتیک تییدا شی کراوتهوه،

نهوانه‌ی له‌گه‌ل‌ت‌دان، نه‌گهر له‌کاروباری نایینیدا شوین زۆربه‌ی دانیشتوانی سهرزه‌وی بکه‌وی که هه‌موویان کافرو موشریکن، پی‌چه‌وانه‌ی هورنان و شه‌ریعه‌تی خودا هه‌لس‌و‌که‌وت بکه‌ی، نه‌وه له‌ریبازی حه‌قی خودا لات ده‌دن و گومرات ده‌که‌ن و ریگای عه‌دل و حه‌ق و راستی ئی گوم ده‌که‌ن، چونکه نه‌وان جگه له‌هه‌وا و هه‌وه‌سو و گومان و بیروباومری پر‌پو‌پو‌ج شوین هیچی تر ناکه‌ون، نه‌وان هیج نرخیك بو به‌لگه و نیشانه‌کانی هه‌بوونی خودا دانانین، هیج گرنگیه‌ك به به‌لگه‌ی عه‌ق‌لی نادن {إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ} نه‌وانه ته‌نیا شوین گومان ده‌که‌ون {وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ} نه‌وان ته‌نیا مه‌زمه‌ده ده‌که‌ن و به‌هه‌وانته و ته‌خمین و لاپ‌شت دیاری ده‌که‌ن، مه‌زمه‌ده کرده‌که‌شیان بی‌بناغه و دووره له‌حەقیقه‌ت و راستیه‌وه.

{^{۱۱۷} إِنْ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ}

بی‌گومان په‌روم‌ردگاری تو که پی‌ی گه‌یان‌دووی و هورنای بو ناردووی و نه‌و شتانه که نه‌ت‌ده‌زانی فی‌ری کردووی له‌تو زان‌اتره، له‌هه‌مو و ناده‌میزاد و مه‌خلوقاتی تر زان‌اتره به‌و که‌سانه‌ی ریگای راستی خودایان ئی گوم بووه، له‌هه‌مو و که‌س زان‌اتره به‌هیدایه‌ت‌دراوان و پر‌په‌روانی ریگای راستی په‌زدان په‌سه‌ند؛ جا له‌به‌ر نه‌وه‌ی موشریکه‌کان سه‌ره‌برینی گیانه‌به‌ری کوشتیان بو‌بت و په‌سترای خو‌یان - جگه له‌خودا - به‌بنه‌مای بیروباومری خو‌یانیان د‌ه‌زانی، حال و وه‌زعی زۆربه‌ی دانیشتوانی سهرزه‌وی کو‌فر و گوم‌پ‌ابوو، بویه په‌روم‌ردگار فه‌رمانی به‌موسولمانان کرد به‌کرده‌وه و هه‌لس و که‌وتیک که‌بنه‌مای پر‌وا به‌خودایه؛ که‌نه‌ویش خواردنی گوشتی نه‌و سه‌ره‌بر‌اوانه‌یه که‌ناوی خودای له‌سه‌ر ده‌هین‌دری و فه‌رمووی: {^{۱۱۸} فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ} واته: خو‌تان بی‌پاریزن له‌خواردنی گوشتی نه‌و ناز‌هل و په‌له‌وم‌رانه‌ی که‌له‌به‌ر خاتری بت و سه‌نه‌م سه‌ره‌بر‌اون و ناوی غه‌یری په‌روم‌ردگاریان له‌سه‌ره‌هین‌دراوه (بسم‌الله) یان له‌سه‌ر نه‌کراوه {إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ} نه‌گهر ئیوه پر‌واتان به‌نیشانه و به‌لگه هیدایه‌ت نامیزه‌کانی په‌زدان هه‌یه، ده‌تان‌ه‌وی عه‌قیده‌ی ریک و پیک له‌ده‌روونتان به‌چه‌سپی و هه‌رش‌تیک دزی نه‌و بیروباومره راسته‌بی، ئیوه به‌درو و پو‌چی بزائن...!

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ وَإِنْ كَثُرَ كَيْدُ الْيَتْلُونَ بَأْهْوَابِهِمْ يَغْفِرْ عَلَيْهِمْ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ ﴿١١٧﴾ وَذَرُوا ظِلْهَ الْأَثَرِ وَبَاطِنَهُ الَّذِينَ يَكْسِبُونَ الْإِثْمَ سَيَجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا يَقْتَرُونَ ﴿١١٨﴾ وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يَذْكُرْ أَسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفُتْنٌ وَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَيُؤْخِرُ إِلَىٰ أُولِيَ الْبَيْتِ لِيُجِدَ لَكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ ﴿١١٩﴾ أَوْ كَان مَيِّتًا فَأُحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٠﴾ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْثَرَ مُجْرِمِينَ لِيَتَذَكَّرُوا فِيهَا وَمَا يَتَذَكَّرُونَ إِلَّا بَأَنفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢١﴾ وَإِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ أَتَيْنَاكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَهُهُ إِلَّا بِالْحَقِّ حَتَّىٰ نُنْفِقَ مِثْلَ مَا أَرْسَلْنَا إِلَهُهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٢﴾

{^{۱۱۹} وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ} چی ش‌تیک نه‌وه‌تان ئی قه‌ده‌غه ده‌کا که له‌گوشتی نه‌و حه‌یوانه سه‌ره‌بر‌اوانه بخون که له‌کاتی سه‌ر بریندا ناوی خودایان له‌سه‌ر هاتووه؟؟

{^{۱۲۰} وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ} بی‌گومان بو‌ئیوه شی کراوته‌وه نه‌و شتانه‌ی لی‌تان قه‌ده‌غه‌یه.

{^{۱۲۱} إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ} مه‌گهر پی‌ویستی و زه‌رومت پالتان پی‌وه بنی بو‌خواردنی، واته: نه‌گهر بر‌سیتان بوو خواردنی تر‌تان ده‌ست نه‌که‌وت، نه‌وکاته له‌به‌ر ناعیلاجی حه‌رام حه‌لاله، چونکه قاعیده نوصولییه که‌دلئ: (الضرورات تبیح‌ال‌خطورات) به‌لام ده‌بی به‌نه‌ندازه‌ی پی‌ویست له‌و حه‌رامه بخوری و زی‌ده رموی تی‌دا نه‌کری، چونکه قاعیده‌یه‌کی تری نوصولی هه‌یه ده‌لئ: (الضرورة تقدر‌بقدرها) که‌وابوو دروسته بو‌ناعیلاج که‌به‌گو‌یره‌ی پی‌ویستی خو‌ی له‌حه‌رام بخواو

دهبرن، {وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ} چه یوان سهربرین بۆ غهیری خوداو خواردنی گوشتی مرداره و هوبو له خودا یاخی بوون و تاوانه...
 نهوهی لهم شوینه و مردهگیرئ نهوهیه که مه بهست به {مِمَّا لَمْ يُذَكِّرْ اسْمُ اللَّهِ} نهو چه یوانه بی مردار بوو بیتهوه، یان ناوی غهیری خودای له سهر هاتبی.

{وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَكَاُخُونَ إِلَىٰ أَوْلِيَآئِهِمْ لِيُجَادِلُوهُمْ} بیگومان شه یاتینی ئاده میزادو جندوکه ختوکهی دلی هاو دلاو و دوستانی خویمان له موشریکه کان ددهن بۆ نهوهی دهمی دهمی له گهل پیغه مبهرو هاو دلاو بکهن دهرباری خواردنی گوشتی مرداره و هوبو {وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ} نه گهر ئیوه به گوئی نهو موشریکانه بکهن و بیرو بۆ جوونی نه و انتان به لاوه راستی و پیتان و ابی مرداره و هوبو چه لاله؛ ئیوهش و هکوو نهوان موشریک و تاوانبارن، چونکه له شه ریعهتی خودا لاتان داوه و بیرو باومری پووجی موشریکه کانتان و مرگرتووه، نه مهش به شهریک دانان حلیب دهکری؛

{۲۲} أَوْ مَنْ كَانَ مِنَّا فَأَحْبَبْنَا وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِّنْهَا} واته: نایا ئیوه نهی موسولمانان! و هکوو نهو شه یاتینی یانه وان؟ یان و هکوو نهو لیاکانی نهوان وان؟ که به قسهی پرپو و وچ بی بناغه ده یانهوئ خه لکی هه لئه له تینن؟ نایا که سیك به هوئ کوفرو نه زانییه وه مردوو بی و ئیمه به هوئ ئیمان و باومر وه زیندوو بکهینه وه چرای روشنکه ره وه که قورنانی پرۆزه بیدهین بۆ نهوهی کاروباری دونیایی و نایینی خوئی پی نه نجام بدا و هکوو نهو که سه وایه؛ که به ناو تاریکی جوړاو جوړدا دهرؤ؟! تاریکی شهو، تاریکی ههرو، تاریکی باران، به هیچ جوړیک ناتوانی لهو تاریکی یانه سهر دهرکا و رزگاری ببی! سهر گهردان دهمینیته وه و ریگای رزگار بوون نازانی.

{كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ} و هکوو چۆن بۆ موسولمانان نایینی ئیسلام و برؤا به خودا له دلیاندا شیرین کراوه له پش چاویان رازیندرا و ته وه، ههر بهو جوړه کوفرو تاوانمان بۆ کاهره کان رازاندو ته وه، واته: بۆ ههر کۆمه لیک کرده و مکانیانمان له پش چاو جوان کردوو.

{۲۳} وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مَّجْرِمَهَا} واته: و هکوو چۆن دانیش توانی مه که کرده و مکانیان له پش چاو جوان

خوئی له مردن رزگار بکا! {وَإِنَّ كَثِيرًا لِّيَضِلُّونَ بِأَهْوَاءِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ} واته: بیگومان زۆریه ئاده میزاد و هکوو بۆ خویمان گومرپوون و سهریان ئی شیواوه ریگهش له خه لکی گوم ده کهن، له ریگهی خواردنی گوشتی نهو چه یوانانهی که بۆ غهیری خودا سهر دهمبر دین ریگا له خه لکی گوم ده کهن؛ به وه که چه لالیان ئی حهرام ده کهن و حهرامیان ئی چه لال ده کهن، نه م ری ئی گوم بوون و ری ئی گوم کردنه به ئارمزو و ههوا و هه و هسی خویمان نه نجامی دمدن، نه که له ریگهی زانیاریه که وه که له وهی ناسمان سهر چاوهی گرتی بی.

{إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ} خودای تۆ نهی محمد! که نه م هه موو رینموونی و هیدایه تهی له سهر زوبانی تۆ به خه لکی راگه یاند، له تۆش و باقی خه لکی تریش زاناره به وانهی دهمستریزی ده کهن و له چه لاله وه لادمدن بۆ نهو شتانهی خودا لئی حهرام کردوون، یان له نه ندازهی پیویست له کاتی زهرورمت و ناعیلاجیدا تی دهرپینن، خودا باش باش ناگاداری ته جاومزکاری و درؤ و ده له سه و خی یانه تکارییه، سزای پراوپریان دمداته وه و تۆ له یان ئی دهمستی.

{۲۴} وَذُرُوا طَآئِفًا مِّنَ الْإِثْمِ وَبَاطِنًا} واز له هه موو تاوانیک بینن، له هه موو حهرامیک دوور بکه ونه وه به ناشکرا و نه ینی، له که م و زۆری، جا نه و تاوانه تاوانیک بی به نه ندای ناشکرا نه نجام بدرین و هکوو ده ست و قاج و زوبان و نامیری داوین بیسی، یان کرده و دی دلو و دهروو بی و هکوو دل پیسی و چه سوودی و لووتبه رزی و خۆبه زلزانین.

{إِنَّ الَّذِينَ يَكْسِبُونَ الْإِثْمَ سَيَجْزَوْنَ مِمَّا كَانُوا يَقْتَرِفُونَ} بیگوما نه وانهی تاوان ده کهن به ناشکرا، یان به نه ینی که م بی یان زۆر بی سزای خویمان دهمریته وه، چه ندیک زیده رموی بکهن له تاوان کردندا سزایان توندتر ده بی، چه ندیک نهوان سروشتی خویمان تیك بدن و سوورین له دووباره کردنه وه و سی باره کردنه وهی تاوانه کانیا ن تۆ له و سزایان سه ختر ده بی.

{۲۵} وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذَكِّرْ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ} نهی کۆمه لی موسولمانان! گوشتی چه یوانیک مه خۆن که مردار بوو بیته وه و سهر نه بر درا بی، یان سهر برپایی و ناوی خودای له سهر نه هیندرا بی! یان بۆ غهیری خودا سهر برپایی و هکوو نهو چه یوانانهی که موشریکه کان بۆ به تهمکانیان سهریان

کراوه، و پړای نه ووی که فاسق و خوانه ناسن، خودا کردوونی به پیاو ماقوول و ریش سپی مه ککه! هر بهو جوړه له هه موو شارو و شارو چکه و نیشته مه نییه کدا خاوهن دسه لاتو پیاو ماقوول و دهمت رویشتو و دهکامان کردوون به گه وړدی تاوانباران و کادرو بانگه وازی کهر بؤ کوفرو گومپرایو و له مپه پر له بهر دهم بانگه وازی کهرانی نایینی خودا {لَمَكُرُوا فِيهَا} تا له ناکامدا فرتو و فیل و چاو و راو بکهن لهو شوینانه دا بؤ بهر به ست کردنی نایینی پیروزی خودا، دژی حه فخوازان بوهستن، چونکه نهوان به هووی دسه لاتو دهمت رویشتو و بیانه وه زیاتر دهمتوانن رهواج به گومپرایو و بییدینی بدهن و خه لکی له خسته بهرن و بیلانی جوړاو جوړ دژی بانگه وازی کهرانی ریگی خودا دابر پښن!

{وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ} به لام سه رمنجام سه رکه وتن هر بؤ خودا په رستان و پیاو چاکانه، تی شکان و له ناوچوون و ریسوا بوون بؤ کافرو گیره شیوین و چه واشه کارانه. نهو گه ووره تاوانبارانه که فرتو و فیل دهکهن و دژی پیغه مبه ران و شوینکه و تووانیان پیلان دادم پښن، زیانی پیلان و هیله کانیان بؤ خوین دهگه پښته وه و خوین زمر مره مند دهم: به لام نهوان دوور بین نین و دوا روظیان له بهر چاو نیه و له رابردو و په نديان و مرنه گرتو و دهست و شعوریان نیه، ههستی شارم زایان نیه بزنان ناکامی کرده و دهکانیان چونه و چون نیه، نازانن چون هه نس و کهوت بکهن!

{۱۲۴} وَإِذَا جَاءَهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ}. نه گهر بؤ سه ر نهو موشریکانه نیشانه یه کی ناشکراو به لگه یه کی به هیزیان له فور ناند بؤ بی، راستی پیغه مبه رایه تی موحه ممد (دروودی خوی له سه ر بی) بچه سپینی، یه کتا په رستی و هیدایه تی تیدا بی، راستگوپی پیغه مبه ر له گه یاندنی په یامه که یدا دوو پات بکاته وه، له جیاتی نه ووی یه کسه ر بر وای بی بکهن، له رووی هه سوودی و سه ر په قی و لوو تبه رزی و له خو بایی بوونه وه، هه رو ده ها لهو روانگه وه که پیان وایه: پیغه مبه رایه تی پله و پایه یه کی دونیاییه، ده لئین: نیمه بر واکه یین و نیمان ناهینین، هه تا نیمه ییش و ده کوو موحه ممد پله و پایه یی پیغه مبه رایه تیمان نه دریتی، مو عجز ده و نیشانه یی که وونی له سه ر دهمتوان دیاری

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصْعَقُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٥﴾ وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٢٦﴾ هَلْ مَنَ دَارُ السَّالِكِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُمْ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٧﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا يَمْعَشِرُ الْإِنِّ قَدْ اسْتَكْبَرْتُمْ مِنَ الْإِنِّ وَقَالَ أَوْلِيَاؤُهُمْ مِنَ الْإِنِّ رَبَّنَا اسْتَمَعَ بَعْضُنَا لِبَعْضٍ وَبَلَّغْنَا آجَلُنَا الَّذِي أَجَلْتَنَا قَالَ النَّارُ مَثْوًى لَكُمْ خَالِدِينَ فِيهَا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٨﴾ وَكَذَلِكَ نُؤَيِّ بِعُضِّ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٢٩﴾ يَمْعَشِرُ الْإِنِّ وَالْإِنِّ أَلْمِيَا نَكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقْضُونَ عَلَيْكُمْ مَا يَنبَغِي وَيُنْذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا قَالُوا شَهِدْنَا عَلَىٰ أَنْفُسِنَا وَغَرَّبْنَاهُمْ لِحَيَوَاتِهِمْ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿١٣٠﴾ ذَلِكَ أَن لَّمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا غَافِلُونَ ﴿١٣١﴾

نه دهن؛ واته: دهم و ده کوو پیغه مبه رانی پی شوو مو عجز ده مان له سه ر دهمت دمر بکه وئ و ده لیک جیابو و نه ووی ناوی دم ریا بؤ مو و سا، چاک کردنه ووی لال و به له ک و زیندو و کردنه ووی مردو و بؤ عیسا.

{اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ} واته: خودا باشر دهمانی پله و پایه یی پیغه مبه رایه تی به کی دهمه خشی و کی شیایو نهو ری ز لئینانه یه، پیغه مبه رایه تی پله و پایه یه کی نایینیه مه رج و پیو یستیاتی تاییه تی خوی هه یه، فه ضل و به خششیکه له خودا وه دهری بهو به ندانه یی که بؤ نهو نه رکه هه لئان دم بر پښی، پله و پایه یه کی نیه به تی کو شان و ماندو بوون په یدا بکری؛ یان به هو ی ده گه زو بنه ماله وه بدری، یان به هو ی شته تاییه تمه ندیه دونیاییه کانی روا له تی و ده کوو مالداری هه بوونی که س و کارو مندالی زو رو سه رو کایه تی هو زو نه ته وه به نینسان بدری. {سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ} له وه به و لاه سو کایه تی و زه لیلی تو وشی نهو تاوانبارانه

دهب، بۆ هەتا هەتایێ له ناو ئەو ریسوایی و سوکایەتییەدا دەمێننەوه {وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ} هەروەها سزای بە ئیشیان دەدرێ له تۆلەى ئەو هەموو فەرت و فیل و بیلان داڕشتنە و سزای ئەوێ که لووتبەرزییان کرد له شوێنکەوتنى پیغەمبەران و گەردن کەچ نەبوون بۆ پەیرەوکردنى پەيامەكەیان، بۆیە لە تۆلەى ئەو لووتبەرزی و خۆبەزلزانییەیان زەلیل و ریسوایان دەکەین.

{وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ} له تۆلەى ئەو مەكرو فیل و تەلەكەبازییەیاندا سزای بە ئیشیان لەلایەن خودا بەسەردا دەدرێ و پراوپر تۆلەیان ئی دەسیندریتەوه...

{۱۲۵} {فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ} کەسیك خودا بیهوئ توفیقی بدا بۆ رێگای حەق و خێرو موسوڵمان بوون؛ کەسیك بە ویستی خودا شیایو ئەوێ بێ کە بانگەوازی قورئان و مەبگەرئ، ئەوێ خودا دلی بە نوورو رووناکی خوێ دەکاتەوه و نایینی پیرۆزی ئیسلامی تیدا جیگیر دەبێ و یارمەتی دەدرێ بۆ وەرگرتن و گەشەسەندنی بیروباوەر له دەروونیدا، پەرورەدگار دلی دەکاتەوه و ئیمانی لەلا خۆشەویست دەکا و ئارامیی پێ دەگرێ.

{وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ} کەسیك بەهوئ شەریك بۆ خودا دانانەوه سروشتی پێس بووبێ بە تاوان دل و دەروونی پێس بووبێ خودا بیهوئ رێگای ئی گوم بکا، وای ئی دەکا سینگی تەنگ بێ، ئیمانی تێ نەچێ، ئەو تەنگییە ناھێلئ خێرو چاکە روو له دل و دەروونی بکا، نموونەى ئەو کەسە وەکوو کەسیك وایە کە بەرەو حەوا بەرز ببیتەوه هەست دەکا بە تەنگەنەفەسى و هەناسە سواری؛ دەلێ کارێکی له توانا بەدەر نەنجام دەدا، چونکە بەرز بوونەوهی بەرەو حەوا کارێکی له توانا بەدەرەو نەدەمیزاد بە وزەى خوێ ناتوانئ نەنجامی بداو بە روالەت نموونەى ئیشە مەحالەکانە! جا پەرورەدگار ئاوا و بەوجۆرە سینگی ئەوانەى دیەوێ گومرپان بکا تەنگ دەکا.

{كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ} هەر بەو جۆرەش شەیتان دەست رویشتوو دەکا بەسەر ئەو جۆرە کەسانە و هەموو کەسیکی تر کە برپای بە خودا و پیغەمبەر

نەبێ! ئیتر شەیتان زەفەری پێ دەباو گومرپای دەکا و له رێگای حەق لای دەداو سەرگەردان دەبێ!

{۱۲۶} {وَهَذَا} ئەم نایینی ئیسلامەى کە خودا دلی هەندئ له بەندەکانی بۆ گوشاد دەکا {صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا} رێبازی خودا پەسەندە، ئەو رێبازەى کە خودا بۆ بەندەکانی پەسەندی کردوو، رێبازیکی راست و دروست و بێ هۆرت و پێچە، چونکە رێبازی خودایە، رێبازی خوداش نابێ خوارو خێجی تیدا بێ، رێبازەکانی تر خوار و نارێک و پێکن.

{قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ} بێگومان نایەتەکانی قورئانمان شی کردووونەوه و روونمان کردووونەوه بۆ کەسانێک کە بیر لەو پەيامە بکەنەوه کە پێیان گەیشتوو، بۆ هەموو کاروباریک پەناى بۆ بەرن و بیکەنە بەرنامەى زانیان، بەمەش زێدەتر دلتیا دەبن، بیروباوەریان پتەوتر دەبێ.

{۱۲۷} {لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ} هەیه بۆ ئەو کەسانەى پابەندى رێبازی راستی خودان، مەزلگای ناشتی و ئارامی و دلتیایى له بەهەشتدا لای پەرورەدگاری خوێان {وَهُوَ وَلِيُّهُمْ} بۆ کەسانێک {يَعْمَلُونَ} خودا بۆخوێ جاودێرو سەرپەرشتیارانە، له پاداشتی ئەو کردەوه چاکانەى له دونیادا ئەنجامیان داو.

{۱۲۸} {وَيَوْمَ يَخْشَرُهُمْ جَمِيعًا} ئەى محمدا! یادى ئەو جیروك و رووداوانە بکەرەوه کە بۆتى دەگیرپنەوه، ئەو خەلكە بترسینە له روژێک کە پەرورەدگار هەموو ئادەمیزاد و جنۆکە و شەیاتینی له دەشتی مەحشەردا کو دەکاتەوه، ئەمجار خیطابیان ئاراستە دەکەین و دەلێین: {يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ قَدِ اسْتَكْبَرْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ} ئەى گروھى شەیاتینی و جنۆکە! ئیو زۆرتان له ئادەمیزاد گومرپا کردو سەرتان ئی تیکدان و سەرگەردان بوون! {وَقَالَ أُولِيَائُهُم مِّنَ الْإِنْسِ} ئەو ئادەمیزادانەى کە بە گوێی شەیتانەکانیان کردوو و بە قسەى ئەوان هەلخەلەتاو وەلامى پەرورەدگار دەدەنەوه و دەلێن: {رَبَّنَا اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ} ئەى پەرورەدگار! هەر یەکیك له ئیمە و جنۆکەکان سوودمان له یەکتر بینیوه؛ ئادەمیزادەکان سوودیان له جنۆکە بینیوه، لەم روووە کە جنۆکەکان ئادەمیزادەکانیان شارمزا کردوو بۆ رێگای گومرپای و رابواردن و ئارزووبازی، جنۆکەکانیش سوودیان له

ناوتان؟ ناشکرایه پیغه مبه‌ران هر له ره‌گه‌زی ئاده‌میزاد دمن، له جنۆکه پیغه مبه‌ر نابن!

جه‌ماوهری سه‌له‌فو خه‌له‌فی زانایانی نیسلام له‌سهر نه‌مه کوکن که‌وابی له وشه‌ی {مَنْكُمْ} دا ته‌غلیب به‌رچاو گیراوه.

ده‌توانری بگوتری مه‌به‌ست به پیغه مبه‌ری ئاده‌میزاد نه‌و پیغه مبه‌رانن که ناویان له قورن‌ان و هه‌رمووده‌ی پیغه مبه‌ر (دروودی خوی له‌سهر بئ) دا هاتووه، مه‌به‌ست به پیغه مبه‌ری جنۆکه نه‌و جنۆکانه بن که گوئیان له پیغه مبه‌ر (دروودی خوی له‌سهر بئ) ده‌گرت و دوا‌یی ده‌چوونه‌وه بۆ ناو گه‌ل و نه‌ته‌وه‌کانیان ده‌یان‌ترساندن و نامۆزگارییان ده‌کردن و په‌یامی پیغه مبه‌ری نیسلامیان پئ پاده‌گه‌یانندن!!

{قَالُوا شَهِدْنَا عَلَى أَنْفُسِنَا} له رۆزی قیامه‌تدا له حوزووری په‌روم‌دگارا ده‌لئین: به‌لئ شایه‌تی ده‌ده‌ین که پیغه مبه‌ران هاتوونه لامان په‌یامی په‌روم‌دگاریان پئ راگه‌یان‌دووین، له‌م رۆژه‌یان ترسان‌دووین و پئیان راگه‌یان‌دووین که نه‌م رۆژه‌مان دپته‌رئ، به‌لام نیه‌م به‌ درۆمان خستوونه‌ته‌وه و برۆمان پئ نه‌کردوون.

{وَعَزَّيْتُهُمُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ} خۆشه‌ویستی ژيانی دونیا و جوانی نامیره‌کانی ژیان و شه‌هومت و نارم‌زووبازی و مال و سامان و مندا‌ل و خزم و که‌س و کار ئارم‌زووی پله‌و پایه‌ی شان و شه‌وه‌کت؛ نه‌وانی هه‌له‌خه‌ته‌تان‌دوووه و سه‌رگه‌ردان بوون، زی‌دم‌په‌ویان له هه‌له‌وگیر بوون به‌ ژيانه‌وه کردووه، به‌هوی به‌ درۆخستنه‌وه‌ی پیغه مبه‌رانیان و ئینکاری کردنی موعجیزه‌کانیان به‌فه‌تاره‌ چوون و خه‌سارتمه‌ندی دونیا و قیامه‌ت بوون، به‌دبه‌خت و چارمه‌ش که‌وتوون، له قیامه‌تدا بۆخۆیان شایه‌دی له خۆیان ده‌دن که کاه‌رو خواره‌ناس بوون و له جیهاندا پابه‌ندی فه‌رمان و نامۆزگاری پیغه مبه‌رانیان نه‌بوون.

{ذٰلِكَ} نه‌م ناردنی پیغه مبه‌رانه‌و هه‌ول‌دانیان بۆ شارم‌زا کردنی ئاده‌میزاد و ناردنه‌ خواره‌وه‌ی نامه‌ی ناسمانی بۆ سه‌ر پیغه مبه‌ره‌کان به‌هوی نه‌وه‌ومیه {أَنْ لَّمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقَرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا غَافِلُونَ} که سوننه‌ت و داب و نه‌ریتی خودا وه‌هایه: هه‌چ که‌سه‌یک سزا نادات تا بانگه‌وازی حه‌قی پئ رانه‌گه‌یه‌نی، هه‌چ گه‌ل و نه‌ته‌وه‌دیه‌ک ریشه‌کیش ناکا تا

ئاده‌میزاده‌کان و مه‌رگرتووه له‌م روه‌وه به‌ فه‌سه‌یان کردوون و یارمه‌تییان داوون بگه‌ن به‌ مرازی خۆیان که گوهرایی کردنی ئاده‌میزاده‌کانه {وَبَلَّغْنَا أَجَلَنَا الَّذِي أَجَّلْتَ لَنَا} که‌یشتینه‌ نه‌و ماوه‌یه‌ی بۆت دیاری کردبووین که مردنه، یان رۆزی زیندو‌بوونه‌ومیه! نه‌م وه‌لامه‌ی ئاده‌میزاد نیعتیراف و دان پئ‌دانانه به‌وه‌ی که نه‌وان گوئیستی شه‌یاتینییه‌کان بوون، شوین فه‌رمان و ره‌فتاریان که‌وتوون و خودا و پیغه مبه‌رو زیندو‌بوونه‌ومیان به‌ درۆ زانیوه.

{قَالَ النَّارُ مَثْوَاكُمْ خَالِدِينَ فِيهَا} ناگری دۆزه‌خ جیگای نیوه‌و نه‌وانه‌شه که گوهراییان کردوون و رێگایان ئی تیک داوون بۆ هه‌تا هه‌تایی تئیدا ده‌میننه‌وه لئی ده‌رنا‌جن مه‌گه‌ر خودا حمز بکاو بیه‌وی له شوینی‌که‌وه بگو‌یزرینه‌وه بۆ شوینی‌کی تر، بۆ خواردنه‌وه‌ی ناوی کو‌لاو تر، یان گواستنه‌وه‌یان له ناگری دۆزه‌خه‌وه بۆ سزای زه‌مه‌ه‌ری، له هه‌ردوو حاله‌که‌دا گواستنه‌ومیه له سزایه‌که‌وه بۆ سزایه‌کی تر و رزگار بوونیان له سزا نایه‌ته‌دی.

{إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ} بێگومان خودای تۆ حه‌کیم و دانایه له پاداشت دانه‌وه‌ی به‌نده‌کانیدا و ده‌زانئ کئ شیای جیه و ج سزایه‌ک هه‌له‌ده‌گری!

{۱۲۹} وَكَذٰلِكَ نُؤَيِّ بِغَضِ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ} وه‌کوو چۆن ئاده‌میزاد و جنۆکه هه‌ندیکیان و دۆست و سه‌ره‌پرشتیاری یه‌که‌ترین بری سته‌مکاریشان کردووه به‌ دۆست و سه‌ره‌پرشتیاری هه‌ندئ سته‌مکاری تر؛ یارمه‌تی یه‌که‌تری ده‌که‌ن، به‌ گو‌یره‌ی نه‌خشه‌و سوننه‌تی یه‌زدانی له بوونه‌ومردا سته‌مکاران هه‌ندیکیان کو‌مه‌کی به‌ هه‌ندیکیان ده‌که‌ن، هه‌روه‌کوو چۆن هه‌ندئ موسو‌لمان پشتگیری یه‌که‌تری ده‌که‌ن له روانگه‌ی نه‌و کرده‌وانه‌یانه‌وه که نه‌نجامی ده‌دن...

ئه‌مجار په‌روم‌دگار درێژه به‌ هه‌رم‌شه‌کانی ده‌دا، کاه‌رو خواره‌ناسانی ئاده‌میزاد و جنۆکه ده‌ترسینی و حال و چۆنیه‌تی رۆزی قیامه‌تیان ناشکرا ده‌کا، په‌رسیاریان ئی ده‌کا و بۆ خوشی باشر له‌وان وه‌لامی په‌رسیارمه‌که ده‌زانئ و ناگای لئیه‌تی؛ ده‌فه‌رموی: {۱۳۰} يَا مَعْشَرَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا} نه‌ی گروهی جنۆکه‌و ئاده‌میزاد! ئایا پیغه مبه‌ران له خۆتان نه‌هاتنه

بهشی خودایان بؤ میوان و مندال و هه‌زاران و خه‌رج ده‌کرد، بهشی بته‌کانیشیان به‌سه‌ر پاسه‌وان و خه‌مه‌تچی و دارو ده‌سته‌ی بتخانه‌کانیان دابه‌ش ده‌کرد، نه‌گه‌ر شتی له‌به‌شه دیاریکراوه‌که‌ی خودا بکه‌وتایه گه‌ل به‌شی بته‌کان، نه‌وه هه‌لیان نه‌ده‌گرت‌ه‌وه و نه‌یان ده‌خته گه‌ل به‌شه‌که‌ی خودا، دیانگوت خودا ده‌وله‌مهنده و پیوستی پی نیه، به‌لام نه‌گه‌ر شتیک له‌به‌شی بته‌کانیان بکه‌وتایه پال به‌شه‌که‌ی خودا ده‌یانخسته‌وه پال به‌شی بته‌کانیان! {سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ} به‌راستی حوکه‌م و بریارو هه‌ل‌سوکه‌وتیان خراپ و ناپه‌سه‌نده دابه‌ش کردن و کرده‌وه‌کانیان نه‌گونجاو و نه‌شیاون! دروستکراویکی مردووی بی ده‌سه‌لات، دارو به‌ردیکی ره‌قو ته‌ق و بی گیان ده‌که‌نه هاو‌لی خودا و وه‌کو و نه‌وه به‌شی بؤ دیاری ده‌که‌ن و به‌لکوو زیاتریش، به‌راستی نه‌م دابه‌ش کردنه‌یان دابه‌ش کردنیکی سته‌مکارانه‌یه.

{۱۲۷} وَكَذَلِكَ زَيْنٌ لِّكَثِيرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادَهُمْ شُرَكَاءُهُمْ} هه‌ر به‌و جو‌ره ناده‌میه شه‌یتانه‌کان و کاهین و زیوان و پاسه‌وانه‌کانی بتخانه‌کان و جنوکه‌ی شه‌یاتینیه‌کان، کوشتنی منداله بی تاوانه‌کانیان له‌پیش جاوی زو‌ربه‌ی بته‌هرسته‌کان جوان کردووه له‌دل‌یاند شیرینیان کردووه، به‌جو‌ریک پیان وابوو کاریکی مه‌ردانه نه‌نجام دمه‌ن!

{يُرْذَرُهُمْ} بؤ نه‌وه‌ی گوم‌پریان بکه‌ن و سه‌ریان تیدا بچی و سروشتیان تیک بچی و بکه‌نه نه‌وپه‌ری درنده‌یی به‌جو‌ریک باوک به‌ده‌ستی خو‌ی جه‌رگی خو‌ی سه‌ره‌پری، یان کچو‌له بچکو‌لانه‌ی خو‌ی به‌زیندووی ژیر خاک بکا... {وَلْيَلْبَسُواْ عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ} یان بؤ نه‌وه‌ی ناپینه‌که‌یان لی بشیوینن - مه‌به‌ست ناپینی جه‌زرتی ئی‌براهیم و ئیسماعیل - چاک و خراپیان لی تیکه‌ل بی! هو‌ی نه‌م جوانکردن و رازاندنه‌وه‌یه نه‌وه‌بوو شه‌یاتینیه‌کان موشریک و بته‌هرسته‌کانیان ده‌ترساند، که ئیستا یان له‌وه دوا، تووشی هه‌زاری ده‌بن و ناتوان مال و مندال به‌خپو بکه‌ن. هه‌روه‌ها ده‌یان‌ترساندن به‌له‌که‌دار کردن و نه‌نگی به‌سه‌ردا هاتن، بویه نه‌وانیش که کچیان ده‌بوو له‌ترسی ریسوایی و هه‌زاری و ماره‌کردن‌یان له‌ناها و کووف ده‌یانکوشتن، زینده‌به‌چال‌یان ده‌کردن. {وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ} نه‌گه‌ر خودا بیویستایه نه‌و جو‌ره کرداره ناپه‌سه‌ندانه

من له‌سه‌ر ناپینی ئیسلام و بانگه‌وازی کردن بؤ نه‌و ناپینه و سه‌برو ئارامگرتن له‌سه‌ر نه‌زه‌تدانی ئیوه به‌رده‌وام ده‌بو و سوور ده‌بم له‌سه‌ر تیکو‌شان و هه‌ول‌دان بؤ بلا و کردنه‌وه‌ی {فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَن تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ} له‌وه به‌ولاوه ده‌زانن کی سه‌رمنجامی باش و ده‌ده‌ست دین و کرداری په‌سه‌ند ده‌بی و خانووی رازاوه‌ی به‌هه‌شتی چنگ ده‌که‌وی! له‌وه به‌ولاوه ده‌زانن ئیمه یان ئیوه به‌خته‌ومرو سوودمه‌ندن ده‌بین؟

{إِنَّهُ لَا يَفْلِحُ الظَّالِمُونَ} بیگومان سته‌مکاران و بی باوم‌ران ناگه‌نه ئامانجی باش و سه‌رمنجامیان باش نابی، هه‌رگیز په‌روم‌ردگار سته‌مکاران سه‌رناخا و ناهیللی به‌مراز بکه‌ن و سه‌رکه‌وتن به‌ده‌ست ناهینن، نه‌وان پشت به‌غه‌یری خودا ده‌به‌ستن و به‌هیوان بته‌کانیان یارمه‌تیا بده‌ن، جگه له‌خوداش که‌س هیچی به‌ده‌ست نیه، نه‌و سته‌مکاره مله‌وپرانه هه‌رچه‌نده له‌جیه‌ندا بؤ ماوه‌یه‌ک دل‌شاد و ده‌ست پو‌یشتوو بن و گوزمه‌ران‌یان خو‌ش بی و باش رابووینن و خو‌ی بلێسنه‌وه به‌خته‌ومریه‌که‌یان پایه‌دار نیه و درێزخایه‌ن نابی و زو‌ری بی ناچی له‌کیسیان ده‌چی!

{۱۲۶} وَجَعَلُواْ لِلّٰهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا} له‌و به‌روبووم و کشت و کاله‌ی که‌وا پیکی دینن له‌و ئاژه‌ل و زینده‌ومره مالتیانه‌ی به‌خپو‌یان ده‌که‌ن به‌شتیک دیاری ده‌که‌ن بؤ خودا و به‌شتیکی تریشی دیاری ده‌که‌ن بؤ بت و سه‌نه‌مه‌کانیان، واته: دوو به‌ش جیا ده‌که‌نه‌وه و دیاری ده‌که‌ن {فَقَالُواْ هَذَا لِلّٰهِ} به‌م په‌نگه ده‌یانگوت: نه‌م به‌شه بؤ خودایه و بؤ نه‌و ته‌رخان کراوه، که نه‌مه‌شیان ده‌گوت: {بَزَغَمَهُمْ} به‌پیی بیر و بو‌چوونی پوو‌چی خو‌یان بوو، هیچ به‌لگه‌یه‌کی زانستی و ناپینی راست و خوداپه‌رستیان نه‌بوو! {وَهَذَا لِشُرَكَائِنَا} ده‌ستیان بؤ به‌شه‌که‌ی تریشیان راده‌داشت و ده‌یانگوت: نه‌مه‌ش بؤ بته‌کانمانه، تایبه‌ته به‌وانه‌وه، له‌پیی نه‌م به‌خشینه‌وه خو‌مان له‌په‌رستراوه‌کانمان نزیک ده‌که‌ینه‌وه.

{فَمَا كَانَ لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا كَانَ لِلّٰهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَى شُرَكَائِهِمْ} نه‌و به‌شه‌ی بؤ بته‌کانیان دیاری ده‌کرد هیچیان لی نه‌ده‌دا به‌خودا، به‌لام نه‌و به‌شه‌ی بؤ خودایان دیاری ده‌کرد و ده‌بوو بؤ بته‌کانیان سه‌ره‌ف ده‌کردا ده‌هاتن

کردنه و دانانی حوکم و یاساو حلال کردن و حرام کردنه
که له خویانهوه نهنجامی دمدن ناگری دۆزهخه و تییدا
دسوتیندرین.

نهمجار پهرومردگار جوړیکی تر له تهشریع و یاساکانیاں؛ له
حلال کردن و حرام کردنه که بیان باس دهکاو دمه رموی:
{^{۱۳۹} وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِّذُكُورِنَا وَمَحَرَّمٌ عَلَى
أَزْوَاجِنَا} دهیانگوت نهو بیچووه شیرهی له سکی نه م نازده لانه دا
ههیه که به حیره و سانیبه ن تایبه تن بؤ پیاوه کانمان و حلال و
زوالی نه وانه و له مینه کانمان قه دهغه یه نه گهر نازده که
به چکه یه کی نیری ببوايه، تهرخانیاں دهکرد بؤ پیاوه کانیاں و
نه دمیوو نافره ته کانیاں لیسی بخون! نه گهر نازده که
به چکه یه کی مینه یی ببوايه مهره خه سیان دهکرد بؤ زاوزی و
سهریاں نه دمیوی.

{وَأِنْ يَكُنْ مِثْقَلُ فَهْمٍ فِيهِ شُرَكَاءُ} نه گهر بیچووه که به
مرداره و دمیوی له دایک بوايه نه وه پیاو و نافرت تییدا
هاوبهش دمیوون، ناوا به و جوړه نه و بریارانه یان ددها، ناوا
به دهم خوداوه شتیان حلال و حرام دهکرد، هیچ به لگه و
چه سپینه رو سه لینه ریاں نه دمیوو، تنها به هه واته و خه یال
پلاوی خویان نه م حوکمانه یان ددها، {سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ}
له وه به و لاوه پهرومردگار توله ی نه و درؤ و دهله سه و بوختان و
به دهم هه لبه ستنه یان ل دهکاته وه {إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ} بیگومان
خودا داناو لیژانه له کاره کانیدا، نیسی نابجی ناکا، زاناو
ناگاداره به سهر هه موو شتیکداو هیچی ل گوم نابی، نه و
بوختان که رانه له دمیوی رزگاریان نابی!

{^{۱۴۰} فَذُخِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ} بیگومان
خه سارتمه ندو به دبهخت و چارمېش بوون نه و که سانه ی که
مندالی خویان دهکوژن، کچیاں زینده به چال دهکهن، نه و
نیعمه ته ی که خودا پی داوون له خویانی دمیوون، ناوا به بی
عه قلی و نه قامی و درنده یی جهرگی خویان له ناو دمیوون،
هه لئس و که وتی نه زانانه دنوینن... نه وانه به شیو دمیوکی
نه زانی و نه حمه فانه منداله کانی خویان دهکوژن، به خه یال
پلاوی خویان له ترسی هه ژاری و عه ییو له که دار بوون
پرکیشی جهرگی خویان دهکهن، به و شیو درنده یه له
ناویان دمیوون له بهر نه زانی و نه قامی یان جیاوازی نیوان

نه که ن، نه یانده کردا! کرده و دهکانیاں به گویره ی ویست و نیراده ی
پهرومردگار! حیکمه ت و دانایی خودا داخوازانه!

{فَذَرَهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ} نه ی پیغه مبهرا! وازیان ل بیته خویان و
بیروبوامری خویان؛ تو تنها راگه یان دنت له سهره و به س!
حیساب و لیقولینه وه و سزاو توله له سهر نیمه یه و چاریان
دهکه یین... جوړیکی تر له کاره ناپه سه ندو جاهیلیه ت
ناساکانیاں نه و میوو نازده و بهروبووم و کشتو کاله کانیاں
دهکرده سی جوړ و بؤ ههر جوړیکیان بریاری تایبه تیان بؤ
ددها، ودهکو و دمه رموی: {^{۱۳۸} وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْتُ حِجْرًا لَا
يُطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ نَشَاءُ}.

۱- دهیانگوت نه م نازده و خوارده مهنی و بزؤوه پاوانه و
تایبه ته، بؤ که سی نیه سوودیان ل و مبرگری، به لکوو تایبه تن
به بته کانمان و له پیانو خودا کانماندا خهرج دهگری، نابی
که سی لییان بخوا، جگه له پاسه واون و خزمه تچی بتخانه کان و
پیاوه کانمان نابی به هیچ جوړی نافرت لییان بخوا! نه م
بریار و حوکمه یان ددها {بَزَعْمِهِمْ} به بیروبووونی خویان
بوو به لگه و دهلیلیان به دهسته وه نه بوو.

۲- {وَأَنْعَامٌ حُرِّمَتْ ظُهُورُهَا} جوړیک له نازده لکه کانیاں به ره للا
دهکرد ودهکو و فیله که ی خاوم شکو بله و مریوون و که سی له هیچ
شتیک نه یانگریته وه، که سی باریان ل نه نی و که سی سواریاں
نه یی، واته: بری له نازده لکه کانیاں دهکرده (به حیره و سانیبه و
حامی) دایان دمیوون و هیجیاں پی نه دهکردن، ههر
دهله و دهراوون و خویان دهلسته وه، که سی بؤی نه بوو نه باریان ل
بنی نه سواریاں بی!

۳- {وَأَنْعَامٌ لَا يَذْكُرُونَ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا} بری له نازده لکه کانیاں
سهر دمیوی ناوی خودایان له کاتی سهر برینه که دا ل نه ده دمیو،
به لکوو ناوی بته کانیاں له سهر دمیوون بؤ ریژلینانی نه واون
سهریاں دمیوون که دهچوون بؤ هج کردن سواریاں
نه دمیوون و له سهر پستی نه و نازده لانه (لبیک) میان نه دهگوت.
{اَفْتَرَاءٌ عَلَيْهِ} به دهم خوداوه شتیان هه لبه به ست، نه م
بیروبوامری و حوکمه یان به درؤ پال خودا ددها، خودا لییان
به ریبه، شهرع و یاسای وای بؤ نه واون دانه ناوه.

{سَيَجْزِيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ} پهرومردگار توله ی نه م درؤ
به دهم هه لبه ستنه یان ل دهکاته وه، سزای نه م سهر پیچی

قازانچو زیانی خوځیان ناکهن، خراپه و چاکه لیک حیا ناکه نه وه!

{وَحَرِّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ} هروده ها له هیج و خوځرای نه و ږزقو ږوژیه پاک و خاوینه ی خودا پیڼی به خشیوون و بوی حلال ګردبوون له سهر خوځیان حرام ګردبوو، هیج به لګه شیان به دهسته وه نه بوو، به درو و دهله سه نه م حلال ګردن و حرام ګردنه یان به ده م خودا وه هله ده به ستو به نایینیان حلیب ده ګردو پیڼیان و ابوو خودا په رستی ده ګهن!

{قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ} به راستی ږیګایان لی تیک جووه و ګومړ ابوون و سهریان لی شیواوه و هیدایه و ږیبازی حه قیان نه دوزیه وه و هر ګیز له و ګومړاپیه ږزګاریان نه بوو.

{۱۴۱} وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَّعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ} په رومردګار نه وه روون ده کاته وه که بوځوی به دیږینه و خالیقی هه موو شتیکه له کشتوګال و بهروبووم و دانه ویلنه و نازه ل... هتد.

هر نه و باغو و دارستانی به رداری دروست ګردوه، داری به رداری وای به دی هیناوه لکه کانی ده څرینه سهر که پرو به سهر که پرده که دا په خش ده بی، میوه و بهروبووم هه کی پیڼه وه ده لاژیته وه، هر وه کوو داری به رداری و اشی به دی هیناوه که پیویست به که پر بو ګردن ناګاو بوځوی به سهر زهویدا په خش ده بی، یان قه دو لکه کانی و دروست ګردوون که ده توانن بوځویان قورسای به ده که هه لېګرن و پیویست به که پر بو ګردن و کوڅه که به ردان نه کا!

{وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أَكْلُهُ} هروده ها په رومردګار دارخورمای دروست ګردوه کشتوګالی جوړاو جوړی هیناوته کایه وه که شیوه و روخسارو رنګو و تامو بوڼی هر یه که یان له وی تر جیایه، خوړاک و بژیوه بو ښاده میزاد، ژیان ښاده میزاد په یومسته به و بهروبووم و دانه ویلنه و خوارده مه نیانه ی که له و باغو و دارستان و زهوی و زاره به ره م ده ښندری... وشه ی (زرع) هه موو بهروبووم و دانه ویلنه و میوه یه که ده ګریته وه که له و مرزه کانی سالدا به ره م ده ښندری...

وَقَالُوا هَذِهِ أَمْعَدٌ وَحَرَّتْ جِجْرٌ لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ نَشَأَ بِرِزْعِهِمْ وَأَنْعَمُ حَرِمَتْ ظُهُورُهَا وَأَنْعَمُ لَا يَذْكُرُونَ أَسْمَاءَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءً عَلَيْهِ سَيَجْزِيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٣٨﴾ وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَمِ خَالِصَةً إِلَّا ذِكُورُنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَى أَزْوَاجِنَا وَإِنْ يَكُنْ مِنْهُ فَرْسٌ فَمِنْهُ شُرَكَاءُ سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٣٩﴾ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٤٠﴾ وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَّعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أَكْلُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ وَلَا تُشْرِفُوا إِلَيْهِ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٤١﴾ وَمِنَ الْأَنْعَمِ حَمُولَةٌ وَفَرَسَاتٌ كُلُوا مِنَّمَا رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَلَا تَبْغُوا خُطُوبَ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٤٢﴾

{وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ} هروده ها په رومردګار داری زهیتون و هه نارو بهروبووم یانی دروست ګردوه، هه نډیکانی لیک ده چن و هه نډیکانی له تامو چیژدا جیواوزن، هه ریه کی له م دارو درخت و بهروبووم و کشتوګال و دانه ویلنه و نازه ل و په له ودرانه تایبه تمه ندی ځوی هیه، تامو چیژو شیوه و روخسارو بوڼ و بهرامیان لیک جیواوزن، پږوتینی تایبه تیان تیدایه و سروستی جو دایه! له کاتیکدا هه موو یه که ښاو ده ځونه وه یه که هه و هه لده مزن و له یه که زهویدا دمړوین و په رومرده دهن! په رومرده بوون و پڼیګه یشتیان ګونجاو و له باره بو پیویستی ښاده میزاد، بږیکیان به سهرماو هه نډیکیان به ګهرماو جوړیکیان به هه وای ماماوندی بهروبووم میوه ی پڼ ده ګا!...

{كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ} بخون له میوه ی نه و دارو درخت و باغانه ی که باس کران هر کاتی به دمرکه وتو پیګه یی، با شیرین و تام ګرتو و نه بوو پی به ته وای! نه و دتا تری به

بۆ ئیوه باشه و چی خراپه، کهسی تر رایهی ناکهوی نهوه
 حه‌لال بکا و نهوه حه‌رام بکا.

{إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ} بیگومان شهیتان دوزمنی ئیوهیه و
 به‌رژه‌ده‌مندی ئیوهی ناوی، دوزمنایه‌تی‌ه‌که‌ی بۆ ئیوه ناشکرا و
 نو‌مایانه، هه‌رگیز فه‌رمانتان به‌ چاکه پی ناکا، له‌ خراپه
 به‌ولاده‌ی ڕێگای ترتان پیشان نادا.

{^{۱۴۳}لَمَّا يَآءُزْجَ} نه‌و ناژه‌لانه‌ی که بۆ ئیوه رام کرا و
 گۆشتیان ده‌خوری هه‌شت جوړن. ئه‌مجار دئ دیارییان ده‌کا و
 ده‌فه‌رموی: {مَنْ الضَّانِ اثْنَيْنِ} له‌ مه‌ر‌دا دوو جوړی هه‌یه،
 به‌ران و مه‌ر. {وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ} له‌ بزندا دوو جوړ هه‌یه
 نیری و بز. {قُلِ الذَّكْرَيْنِ حَرَّمَ أَمِ الْأُنثَيَيْنِ} نه‌ی محمدا! به‌و
 موشریکه عه‌رمبانه بلێ که به‌ هه‌وانته ناژه‌لیان دابه‌ش

کردوه بۆ جوړی - به‌حیره و سانیبه و حامی - و جوړی
 تریش، بلێ نایا نی‌ره‌کانیان که به‌ران و نیرییه‌ی خودا حه‌رامی
 کردوون یان مێینه‌یان که مه‌ر و بز نه‌؟ {أَمَّا اسْتَمَلْتُ عَلَيْهِ
 أَرْحَامَ الْأُنثَيَيْنِ} یان نه‌و بی‌جووه‌ی که له‌ مندا‌لدانی مه‌ر و
 بز نه‌کاندا‌یه خودا حه‌رامی کردوه؟ واته: مندا‌لدانی
 مێینه‌ی ناژه‌ل یان نیری تیدا‌یه یان مئ؟ ده‌ی بۆچی برێکیان
 به‌ هه‌وانته له‌ خۆتان حه‌رام ده‌که‌ن و هه‌ندیکیان حه‌لال
 ده‌که‌ن، به‌ چ یاسا و داب و نه‌ریتێک نه‌م حه‌لال و حه‌رامه
 دیاری ده‌که‌ن... {تَبَوُّوا لِيَّ عِلْمًا} بێ‌گه‌ی به‌لگه‌ی

به‌هیز و هه‌والی زان‌ستانه‌م پئ بلێن، پیم بلێن: چۆن
 په‌روم‌دگار نه‌و ناژه‌لانه‌ی که پێتان وایه‌ لی‌تان حه‌رام کراوه:
 وه‌کوو - به‌حیره و سانیبه و وه‌سیله و حامی - لئی حه‌رام
 کردوون، به‌لگه‌یه‌ی بێ‌نه‌وه حه‌رام کردن بگه‌یه‌نی، به‌لگه‌که
 ده‌بی له‌ نامه‌ی خودادا هه‌بی، یان پیغه‌مبه‌ریک هه‌والی پئ
 دابی {إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ} نه‌گه‌ ئیوه راست ده‌که‌ن و راستگۆن
 له‌ ئیدی‌ه‌که‌تاندا په‌روم‌دگار نه‌و جوړه ناژه‌لانه‌ی ئی قه‌ده‌غه
 کردوون، ده‌بی یان راسته‌وخۆ نه‌م حوکه‌مه‌تان له‌ خودا
 و مرگرتبێ نه‌مه‌یان نه‌بووه و بۆخۆیان لافی نه‌وه ئی دمه‌ن،
 یان به‌هۆی پیغه‌مبه‌رمه‌وه پێتان گه‌یشتبێ، دیاره‌ برواتان به‌
 پیغه‌مبه‌ر نه‌ی تا‌کوو حوکه‌ی ئی و مرگرن؟

{^{۱۴۴}وَمِنَ الْإِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ} قُلِ الذَّكْرَيْنِ حَرَّمَ أَمِ
 الْأُنثَيَيْنِ أَمَّا اسْتَمَلْتُ عَلَيْهِ أَرْحَامَ الْأُنثَيَيْنِ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ

به‌رسيله‌یی و به‌ تری و به‌ می‌وژی ده‌خوری، خورما به‌
 مززی و به‌ته‌ری و به‌ خورمایه‌ی ده‌خوری، گه‌نم به‌ فه‌ریکی و
 به‌ گه‌نمی و به‌ شیوه‌ی تریش ده‌خوری.

{وَأَتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ} که کاتی دروینه‌ و چینی زمرعه‌ت و
 میوه‌ هات به‌شی دیاری کراوی خاوه‌ن مافه‌کانی ئی دمه‌ده‌که‌ن؛
 به‌شی خزم و هه‌تیوه‌ هه‌ژار و نه‌دارای ئی بدنه‌ن، واته: ده‌ی
 نه‌وه‌ی پئ ده‌گا و ده‌درویته‌وه‌و گێره‌ ده‌کری و به‌شه‌ن ده‌کری،
 به‌شه‌ زه‌کاتی دیاری کراو و پی‌ویستی ئی بدنه‌ن به‌ ناتاجان.

{وَلَا تُسْرِفُوا} بخۆن و بخۆنه‌وه له‌ رزق و رۆزی حه‌لال و
 زی‌ده‌یه‌ی مه‌که‌ن، هه‌روه‌ها له‌ خیر کردن و مال به‌خشینیدا
 زی‌ده‌یه‌ی مه‌که‌ن و میانه‌یه‌وه‌ بن، {إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ}
 بیگومان خودا زی‌ده‌یه‌وانی خۆش ناوی...

{^{۱۴۵}وَمِنَ الْأَنْعَامِ} هه‌ر له‌ ته‌واو کردنی نی‌عه‌مه‌تی خودایه
 به‌سه‌ر ئیوه‌ی ئاده‌میزادا که وش‌تر و گاو مه‌ر و بزنی بۆ
 دروست کردوون {حَمُولَةً} هه‌یانه‌ گه‌وره‌و بار به‌ره، سه‌رباری
 نه‌وه‌ی که گۆشتی ده‌خوری و شیرو ماستی هه‌یه، باریشی پئ
 هه‌ل‌ده‌گرن و جوتی پئ ده‌که‌ن و گالیسه‌که‌ی پئ را‌ده‌کێشن
 {وَفَرُّشًا} هه‌یان بچکۆله‌و به‌یده‌ست پالی ده‌خه‌ن بۆ
 سه‌رب‌پن، له‌ خوری و کولک مووه‌که‌یان را‌خه‌رو بۆشاک
 دروست ده‌که‌ن و ره‌شمال و جه‌وال و هۆری ئی په‌یدا ده‌که‌ن،
 خۆتانی پئ له‌ گه‌رما و سه‌رما و باو باران ده‌پاریزن!

{كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ} بخۆن و بخۆنه‌وه له‌ گۆشت و شیرو
 ماستی نه‌م ناژه‌لانه‌ و ده‌کوو چۆن له‌ به‌روبوومی کشتو‌کا‌ل و
 میوه‌ی دار و دره‌خت ده‌خۆن، هه‌موویان دروستکراوی خودا و
 بۆ به‌رژه‌ده‌مندی ئیوه‌ دروستی کردوون، به‌ هه‌موو شی‌وه‌یه‌کی
 په‌دا سوودی‌ان ئی ببینن و بۆ به‌رژه‌ده‌مندی خۆتان به‌کاریان
 بێنن!

{وَلَا تَتَّبِعُوا خُطَوَاتِ الشَّيْطَانِ} به‌ هیج جوړیک شوین پێ‌بازو
 فه‌رمانی شه‌یتان مه‌که‌ن، مه‌چن وه‌کوو موشریکه‌کان رزق و
 رۆزیه‌که که خودا بۆی حه‌لال کردوون به‌ هه‌وانته له‌
 خۆتانی حه‌رام بکه‌ن؛ نه‌وه هه‌ل‌خه‌له‌تاندنی شه‌یتانه‌ و
 گو‌م‌راتان ده‌کا، په‌روم‌دگار نه‌و شتانه‌ی بۆ ئیوه حه‌لال
 کردوه، حه‌لال کردن و حه‌رام کردن به‌ده‌ست نه‌وه، نه‌و
 دروستکه‌رو به‌دی‌ه‌ینه‌ری هه‌موو بوونه‌وم‌ره، نه‌و ده‌زانی چی

وَصَاكُمُ اللَّهُ بِهِدًا؟} نایا نیوه نهی گروهی موشریک و سته مکار! خودای خوتان جاوپیکه وتو نه م حوکمی حهرام و چه لاله ی پی راگه یاندن؟ نه و فهرمانی پی کردن که نه م جوړه یاسایانه دابننن؟ نه و فهرمانی پی کردن که به دهم خوداو دروو بوختان هه لبه ستن و شتیک که بوخوی حهرامی نه کردوو نه یوه حهرامی بکه ن!

{فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا} دهی کی لهو که سه سته مکار تره که به دهم خوداو شت هه لده به ستن {يُضِلُّ النَّاسَ} بو نه وهی ناده میزاد گومرا بکا، کاره گومرا نامیزه که شی نه انجام ده د {بَغْيٍ عِلْمٍ} به بی نه وهی به لگهی به دهم سته وه بی، به لگوو به نه زانی و نه قامی نه م حهرام و چه لاله دیاری دهکا سته م له خودا دهکا، کاریک که تایبه ته به خوداو که حهرام کردن و چه لال کردنه نه وان دهیانه وی لئی زهوت بکه ن، لافی شه ریعت دانان لی دده دن! {إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ} بیگومان بهر و مردگار هه رگیز هیدایه تی گروهی سته مکاران نادا، حق و عه داله تیان بی نشان نادا، ریگی ریاست و بهر زه و هندی نامیزیان لی گوم دهکا.

{۱۴۵} قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ} نهی محمد! پتیان بلن: من لهو سروشی بوم کراوه؛ که قورنانی پیروژه، شتیک تییدا نابینم که بو بخور حهرام بی {إِلَّا أَنْ يَكُونَ مِثْلَهُ} مه گهر مرداره وه بوو بی. {أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا} یان خوینیکی شلی ره وان، نهک خوینی توندی توپه ل به ستوو؛ وهکوو جهرگوو سپل. {أَوْ لَحْمَ خَنزِيرٍ} یان گوشتی بهراز {فَإِنَّهُ رِجْسٌ} بیگومان نه وه پیسه، {أَوْ فِسْقًا أَهْلًا لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ} یان سه رب راویک بی ناوی غهیری خودای له سه رب راوی.

{فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ} که سیک که وته حاله تی تهنگانه و برسیایه تی تهنگی پی هه لچنی و به هیچ شیوه یهک خواردنی چه لالی دهست نه که وت به ناچاری و به گویره ی پیویست هه ندیکی لهو حهرامه خوارد، نه وه خودا لیخوشبوو به بهر زه ییه و به تاوان بوی حلیب ناکا، چونکه نه وه بو رزگار کردنی زیانه و دابین کردنی پیویستی زهروورییه و بهو حهرام خواردنه خوی له مردن رزگار دهکا!

تَمَنِّيَ أَرْوِجَ مِنَ الصَّكَّانِ أَتَيْنِ وَمِنَ الْمَعْرِ أَتَيْنِ قُلْ أَلَذَّكَرَنِي حَرَّمَ أَمِ الْأُنثَيَيْنِ أَمَا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهٗ أَرْحَامُ الْأُنثَيَيْنِ نَبُؤُنِي بِعِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۱۴۳﴾ وَمِنَ الْإِبِلِ أَتَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ أَتَيْنِ قُلْ أَلَذَّكَرَنِي حَرَّمَ أَمِ الْأُنثَيَيْنِ أَمَا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهٗ أَرْحَامُ الْأُنثَيَيْنِ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَصَّيْكُمْ اللَّهُ بِهَٰذَا قُلْ أظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا يُضِلُّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۱۴۴﴾ قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مِثْلَهُ أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خَنزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أَهْلًا لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۴۵﴾ وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ ذِي ظُفُرٍ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُومَهُمَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُرُهُمَا أَوْ الْحَوَائِجَ أَوْ مَا تَحْتَ بَطْنٍ ذَلِكَ جَزَيْنَهُمْ بِبَنِيهِمْ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿۱۴۶﴾

{۱۴۶} وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ ذِي ظُفُرٍ} به تایبه تی له سه رب نه ته وهی جووله که - نهک گهل و نه ته وه کانی دیکه - هه موو خاوهن ناخونیک له ناژهل و به له وهرمان حهرام کرد، واته: نه وانه یهک سمیان هه یه و قاجیان دووفاق و سی فاق نیه وهکوو حوشر و مورغو و قازو مراوی... هتد. به مه بهستی سزادان و توئه له سه رب جووله که حهرامان کردن و خواردنیانمان لی یاساغ کردن! (۱)

{وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُومَهُمَا} هه روها له ناژهل و رمشه ولاغ و مهر و بزندا بهس نه و بهزو پیوهی به ناسانی جیا دهکریته وه و که وتوئه سه رب ورگو و گورجیله یان و تیکه لاو گوشت و نیسقانیان نه بووه لیمان حهرام کردن، {إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُرُهُمَا} به لام بهزو پیوی پشتیان و کلکیان {أَوْ الْحَوَائِجَ}

(۱) - نیبنو عه بباس و موجهید و قه تاده و سه عیدی کوپی جوبهیر ناویان مانا کردوو.

یان بهزو پیوی ریخو له کانیان {أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ} یان نهو بهزو پیوهی که لکاو به نیسقانه وه هه موو نهو جوړه بهزو پیوانه مان بو چه لال کردبون {ذَلِكَ جَزَائُهُمْ بِغَيْرِهِمْ} نهو حه رام کردن و خوارده مه نی یاساغ کردنه ی دهر باره یان نه انجام ماندا به هو ی سنوور شکینی و سه ریچی کردنی خو یانه وه بوو، سزاو تو له بوو لیمان ستاندن سزای کوشتنی پیغه مبه ران و بهرگری کردن له بلا و بوونه وه ی نایینی خودا و رببا و هرگرتن و خواردنی مالی خه لک به ناره و او پیشیان چه لال بوو! نه مه رمتدانه وه ی جووله که کانه که دهیانگوت: خودا هیچی لی حه رام نه کردوین، نیمه بوخومان نهو خوارده مه نیانه ی نیسرائیل له خو ی حه رام کردبون نیمه ش له خومان حه رام کردن نیتر په رومردگار بهم شیوه به درو ی خستنه وه و دغه رموی: {وَأَنَا لَصَادِقُونَ} نیمه راستگوین له گیرانه وه ی نه هه و الانه داو نیمه به مه بهستی ته مین کردنیان نهو خوارده مه نیانه مان لی حه رام کردن نهک و دکوو جووله که کان ده لئین: گوايه نیسرائیل نهو خواردنانه ی له خو حه رام کردبون و نیمه ش له خومان حه رام کردن.

{فَإِنْ كَذَّبُوكَ} نه ی محمد! نه گهر دوزمنه کانت له موشریک و جووله که و هاو وینه کانیان بر وایان پی نه کردی و به درو یان خستیه وه و به پیغه مبه ریان نه زانی و حوکم و یاسای نیسلا میان رمت کرده وه {فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ} بلئ: خودای نیوه خودایه کی خاوهن به زدی فراوانه، هه رکه سیک بیه وئ نهو رهمه ته ی بهر بکه وئ و شوین پیغه مبه رکه ی بکه وئ له رهمه ته ی خودا بی بهش نابئ! {وَلَا يَرُدُّ بَأْسَهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ} تو له و سزای خودا که هات بو گهل و نه ته وه ی تاوانبار و یاخی بوو سه ریچی کار ناگیردریته وه که س نیه بتوانی بهرنگاری بکاو نه هیلئ نهو سزایه به نه انجام بگه یه نری. نه مهشیان ترساندن و هه رشه لی کردنیان به بو نه وه ی که سه ریچی فهرمانی پیغه مبه ر (دروودی خوی له سه ر بی) نه گهن! نه مه به ته ما کردن و هه رشه لی کردنه (الترغیب والترهیب) ه شیواز و نوسلوبیکی هه ره دیاری قورنانه، زورجار ناوا ناده میزادان به ته مای به ههشت دهکا به ناگری دوزخیش هه رشه یان لی دهکاو.

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٧﴾ سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّى ذَاقُوا بَأْسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾ قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدْنَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٤٩﴾ قُلْ هَلَمْ شَهِدْكُمْ أَنْ اتَّخَذْتُمْ شُرَكَاءَ كُمْ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَذَا فَإِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدُوا مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعِ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَغْدِرُونَ ﴿١٥٠﴾ قُلْ تَكَاثُرُوا أَنْتُمْ مَحْرَمٌ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَا تُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَيَا لَوْلَا الَّذِينَ إِحْسَنَّا وَلَا تَقُولُوا أَوْلَدُكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ تَنْحَن نَرْزُقُكُمْ وَإِنَّهُمْ لَا يَشْكُرُونَ وَلَا تَقْرَأُوا الْقُرْآنَ وَلَا تَعْلَمُونَ مَا تَعْلَمُونَ وَلَا تَقُولُوا نَحْنُ خَيْرٌ مِنَ اللَّهِ أَلَا بِالْحَقِّ ذُكِّرْتُمْ وَلَكُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٥١﴾

{١٤٧} سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا} له وه به و لاه نه وانه ی موشریک و خوانه ناسن ده لئین: نه گهر خودا بیویستایه نیمه موشریک نه بین نه خومان و نه باوک و نه باپیرمان موشریک نه ده بووین {وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ} هیچ کامیک لهو شتانه ی خودا چه لالی کردوو حه رامیان نه ده کرد، واته: نه گهر بیویستایه نیمه کافر نه بین نه یدده هیشت کافر بین، که مه نی نه کردوین مانای وایه ویستی خودا وایه نیمه کافر بین و نهو شتانه له خومان حه رام بکه یین که واین نیمه عوزرمان هه یه!

{كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ} و دکوو نهو به درو خستنه وه ی موشریکه عه ره به کان و دانیش توانی مه که وه دهوروبه ری که به یی به لگه بانگه وازی پیغه مبه ریان رمت کرده وه، یه کتاپه رستی و په رومردگاریه تی خودایان نه سه لاند و نه هاتن مافی دانانی شه ریعه تی حه رام کردن و چه لال کردن هه بوخودا به ره وازان! هه ر بهو شیوه گهل و نه ته وه

نامیز هه لده و هشیته وه { فَلَوْ شَاءَ لَهْدَاكُمْ أَجْمَعِينَ } نه گهر خودا بیویستایه ئیوه کافر نه بن نه یخستنه سهر ریگی راستو به زۆر نیمانی پی دهینان و ناجاری دهکردن که واز له شهریک دانان بینن، له خۆتانوه شت حهرام و حه لال نه کهن، هه مووتانی هیدایهت دهدا، ئیستا که وای نه کردووه، دیاره ئیوه به مهیل و نارمژووی خۆتان ئه و تاوانانه نه نجام دهدن؛ که واته جیگای خۆیهتی خودا داواتان لی بکا واز له و بیروباومره پڕوو و چانه بینن! چونکه ئیوه خاوم و یستو ئیرادهی خۆتان به زۆر پیتان ناکرئ و ناجار نین بۆ نه نجام دانی.

{ ۱۵۰ قُلْ } نهی محمد! پیتان بلی: { هَلَمْ شَهِدَاكُمْ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَذَا } نه و شایهتانه ناماده بکهن که به ناشکرا شایهتیتان بۆ دهدن که نه و شتانهی پیتان وایه حهرامه، خودا لی حهرام کردوون، دیاره شایهتیان دهست ناکه ویت و بی به لکه دهسته و هسان دهبن، { فَإِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدْ مَعَهُم } نه گهر وای دابننیه له فهرزی مه حالدا شایهتیهان هیئان و شایهتیهان بۆ دان؛ نه تو پیتان بپروا مه که و شایهتیه کهیان لی وهرمه گره و تهسلیمیان مه به، به لکوو دزیان بوهسته و بهر بهرکاننیهان بکه و ههول بده بوپیان بده، چونکه دنیابه شایهتیه کهیان درۆ بوختانه و نه وانه شایهتی درۆن { وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَبُوا بآيَاتِنَا } نه تو نهی محمد! به هیچ شیومیه که شوین هه و او نارمژوویازی نه و که سانه مه که وه که نیشانه کانی تاک و ته نیایی خودا به درۆ ده خه نه وه و بپروایان به پهرومردگاریهتی یهزدان نیه و به خاومنی بوونه و مری نازانن، پیتان وایه دهسهلاتی یاسا دارشتن و حه لال کردن و حهرام کردن تابهت نیه به خوداوه { وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ } هه رووها شوین بیروباومری نه و نه قامانه مه که وه که دوی خه یال پلاوی خۆیان که و توون و بپروایان به هاتنی رۆزی قیامت نیه، نه وه ندمیان بپروا به زیندو بوونه وهی رۆزی قیامت نیه که نه و بپروایه پالان پتوه بنی کاتی به لکه و دهلیلیان بۆ هیندرانه وه گوئی لی رابگرن { وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يُعَدِّلُونَ } نه وانه شهریک بۆ خودای خۆیان دادنهین، شتی تر ده کهن به هاوتای و هیئانی خیر و لابردنی شهر و ده پال نه و شهریکه دهدن، وه کوو خودا دهسهلاتی

بیشینه کانیش به بی به لکهی عه قلی و زانستی، پیغه مبه رایهتی پیغه مبه ره کانی خۆیان به درۆ خستوونه وه. به درۆ خستنه وه کهیان به هه واته و له خۆوه بووه، له ناکامی تیفکرین و وردبوونه وه نه بووه.

{ حَتَّىٰ ذَاقُوا بَاسًا } نه و گهل و نه ته وه به دبه ختانه به رده و ام بوون له سهر به درۆ خستنه وهی پیغه مبه ره کانیان هه تا سزای پراوپری سهر پیچی کردنه کانیانمان به سهر دا رشتن و تۆله مان لی ستاندن، نه مه نه وه ده گه یه نی که کافر بوون و حهرام کردنی حه لال و حه لال کردنی حهرام به ویستو ئیرادهی خۆیان بووه و ده یان توانی وانه کهن! هه رچه نده پهرومردگار ده یان توانی هه لۆیستیان بگوژی بهم جوژه بیروباومری راست و دروستی بخستایه دلایه نه وه له مبه ری دروست بکرایه له نیوان نه و ان و کوفر دا! به لام نه و هه لۆیسته شیان هه ر به ویستی خودایه، چونکه هیچ شتی که له بوونه و مر دا به بی ویستو ئیرادهی خودا نایه ته دی.

{ قُلْ } نهی محمد! به و موشریکانه بلی: { هَلْ عِنْدَكُمْ مِّنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا؟ } نایا لای ئیوه زانیاری و به لکه یه کی واهیه که بتوان پستی پی به به ستن بۆ چه سپاندنی بیروباومره که تان؟ نه گهر لاتان هه به ده بیخه نه روه پیشانمان بدن با بزانیان چۆنه!!

{ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ } ئیوه دهر باره ی نه م بیروباومره پووچه ی هه تانه و له سهر نه م هه لۆیسته ناشیرینه نهی ده یان نوینن هیچ به لکه یه کی زانستی و نایینیتان به دهسته وه نیه، جگه له وهی شوین گومان که و توون و به دهم قسه فری دهدن و شوین خه یال پلا و بیروبووای گهندهل که و توون و به دهم خوداوه درۆ هه لده به ستن و داوا که تان بی بنج و بنا وانه و بی به لکه و ده لیله! هیجتان به دهسته وه نیه.

{ ۱۴۹ قُلْ } نهی محمد! به و موشریکه نه قامانه بلی: { فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ } به لکه ی ته و او به هیز و بی وینه له سهر چه سپاندنی راستی و پووچه ل کردنه وهی به تال هه ر بۆ خودایه، هه ر که ویستی حه ق بچه سپین و به تال ترۆ بکا بنه مای بیروباومری راست دابه زرینن، نه حکامی راست و پته و دابریزی به نه و پهری ریک و پیک نه نجامیان دهدا، هه موو بیروبووچوونه کانی نه و ان به به لکه و نیشانه ی پته و و زانست

حسابو لیکۆلینهوهی قیامتو تۆله ستاندن و پاشاتدانهوهی بۆ دیاری دهکهن!

{^{۱۵۱} قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ} ئەى محمد! بلى: بهو موشریکانهی غهیری خودا دهپهرستن، رزقو رۆژییهك خودا بۆی حهلال کردوون بۆ له خۆیانی حهرام دهکهن! له ترسی ههزاری و سهرزهنشتو لۆمه کردن مندالی خۆیان دهکوژن، بهنارمزوو به ههوانتهو راسپاردەى شهیاتینی حهلال حهرام دهکهن و حهرام حهلال دهکهن پێیان بلى: وهرن بۆلام لیم کۆبهنهوه، بۆتان دهخوینمهوه بۆتان دهگێرمهوه، ئەو شتانهی خودا بهراستی لی حهرام کردوون و فهرمانی داوه به حهرام بوونیان و نیگای پی ناردوو – نهك وهکوو ئیوه بهدهمبوو گوتره کاری – وهرن پێتان بلیم و بۆتان روون بکهمهوه، چونکه ههر خودا مافی دارشتنی یاساو شهریعهتی ههیه، ههر ئەو بۆی ههیه شت حهرام بکاو شته حهلال بکا، نهمنیش پیغهمبهرو رهوانهکراوی نهوم چی بۆ ناردووم پێتانی رادهگهیهنم، وهرن با ئەم ده وهسیهتنامهتان پی رابگهیهنم پینجیتان بهشیوهی جلهوگیری و پینجیان به شیوهی فهрман. بهتایبهتی باسی شته حهرامهکانی کرد، ههرچهنده وهسیهتهکان گشتی ترن چونکه دیاری کردنی شته حهرامهکان نهوه دهگهیهنئ که جگه لهوان نهوانی تر حهلالن.

۱- سههرتا به جلهوگیری کردن له هاوهلدانان بۆ خودا دهست پی دهکاو دهفهرموئ: {أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا} نامۆزگاریتان دهکا که هیچ کهسیك و هیچ شتیك نهکهنه هاوهلی خودا، با ئەو شته له بارهی قهبارمده گهورهی: وهکوو مانگو خۆرو نهستیهری کاکهشان بئ، یان له بارهی ریزو نرخهوه بهرزو پیرۆز بئ وهکوو فریشتهو پیغهمبهران و پیاوچاکان، چونکه نهوانه ههموویان دروست کراوی خودان و بهندهی خودان.

ئەى کۆمهلی ئادهمیزاد! پێویسته پهرستن و بهندایهتی تایبەت بکهن به پهرومردگارمدهو بهس! واز له پهرستن و بهندایهتی کردنی ههموو شتیك بپن.

۲- چاکه کردن لهگهڵ دایک و باوکدا {وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا} واته: چاکه لهگهڵ باوک و دایکتاندا بکهن بهدل و به گیان

خزمهتیان بکهن و گوئ رادیری فهرمانهکانیان بن، بهمهرجیک فهرمانهکانیان دژی ئایین نهبئ.

زۆرجار له قورئاندا پهرومردگار بهندایهتی کردن بۆ زاتی پاکى خۆی و چاکه کردن لهگهڵ دایک و باوکدا بهیهکهوه باس دهکا! چونکه پهرومردگار بۆخۆی سهرحاوهی دروست کردنی ئادهمیزادو رزقو رۆژی دهریهتی، باوک و دایکیش هۆکاری ئەو پهیدا بوون و بهخۆی کردن و پارێزگاری کردنه.

۲- کچ زیندهبهچال کردن یاساغه...! لهم رووهوه پهرومردگار دهفهرموئ: {وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِمَّنْ بِمِلَاقٍ} لهوه پێش یهزدان وهسیهتی بۆ کردین؛ که چاکه لهگهڵ باوک و دایک و باپیرو نهکدا بکهین، ئەمجار گهراپهوه فهرمانی کرد به باوک و دایک که چاکه لهگهڵ مندال بکړئ و فهرمووی: بهشیك لهو وهسیهتو فهрман و نامۆزگارییانهی که خودا ناراستهی ئیوهی کردوو، نهوهیه: که له ترسی ههزاری یان شتی تر مندالی خۆتان لهناو نهبن، چونکه {لَنَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ} ئیمه رزقو رۆژی ئیوه و نهوانیش ددهین، بزوی ئەوان بههۆی ئیوهوه دابین دهکهین، نه له ههزاری نیستاو نه له ههزاری داهاتوو مهترسن – سههری بئ رزق له ژیر گلدایه – پهرومردگار بۆخۆی بهر عۆدهی رزقو رۆژی بهندهکانی بوو.

۴- نهجامدانی ههموو تاوانی حهرامه و پێویسته خۆی لی بپاریزین وهکوو دهفهرموئ: {وَلَا تَقْرُبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطْنٌ} ههرگیز نزیک تاوانی فاحیشه مهبنهوه، فاحیشه به تاوانیک دهگوترئ: گوناهاکهی گهوره بئ؛ جا کردار بئ یان گوفتار بئ وهکوو زیناو بوختان کردن به ئافهرتی داوین پاکى بئ ناگا، جا زینا کردنهکه به ناشکرا بئ یان به نهینی بئ.

۵- له ناو بردنی نهفسی ئادهمیزاد بهنارهوا دهفهرموئ: {وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ} بههیچ جوړیک نهو نهفسهی خودا کوشتنی حهرام کردوو بههۆی ئیسلامهتیوه یان بههۆی وادهو پهیمانوه وهکوو ئەهلی کیتاب که له ناو ئیمهی موسولماندا نیشهجین و له زیممهی ئیمههوان مهیکوژن، مهگهر شیاوی کوشتن بئ، بهم رهنکه بکوژ بئ بهنارهوا کهسیکی کوشتبئ یان موحصه بئ و زینای کردبئ، یان له ئایین ههلهگهراپیتهوه. {ذَلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ} ئەو کاره یاساگراوانه لیتان لهو کارانهن که خودا

نامۆزگاریتان دهكا به‌وه‌ی لئی دوور بکه‌ونه‌وه‌و فه‌رمان و جله‌و‌گیریه‌کانی خودا و مرگرن، به‌و جوړه نامۆزگاری و وه‌سیه‌ت کردنه بۆتان په‌رومردمتان ده‌كا، بۆ نه‌وه‌ی راستال و هوشمه‌ندبن، به‌رژموندی خۆتان بزانی، نه‌وه‌ی فه‌رمانی پئ کردوون نه‌نجامی بدن نه‌وه‌ی جله‌و‌گیری ئی کردوون توخنی نه‌که‌ون.

۶- پاریزگاری مالی هه‌تیو. وه‌سیه‌ت و نامۆزگاری شه‌شهم پاراستنی مالی هه‌تیوه... دمه‌رموی: {^{۱۵۲} وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ} به‌ هیج جوړیک توخنی مالی هه‌تیو مه‌که‌ون و لئی نزیک مه‌بنه‌وه، هیج نه‌ندازمیه‌ك له مال و سامانی نه‌و هه‌تیوانه‌ی له ژیر سه‌رپه‌رشتیکاری نیوه‌دان هه‌لمه‌گرن، ده‌ستکاری مال و داراییان مه‌که‌ن، مه‌گه‌ر به‌ شیومیه‌ك بئ که سوود و قازانجی بۆ نه‌وان تیدا بئ، وه‌کوو نه‌وه‌ ماله‌که‌یان بخه‌نه بازگانییه‌وه‌و گه‌شهی پی بدرئ و له ناو‌چوون به‌پاریزری و به‌گویره‌ی پیویست له قازانجی ماله‌که‌یان بژیویان بۆ دابین بکړئ.

هه‌لبه‌ته جله‌و‌گیری کردن له نزیک که‌وته‌وه‌و له مالی هه‌تیو به‌رده‌وام ده‌بن {حَتَّى يَبْلُغَ أَشُدَّهُ} هه‌تا نه‌و هه‌تیوه‌و پئ ده‌كاو ره‌سیده ده‌بن و له ریزی پیاوان ده‌ژمی‌درئ، مه‌له‌که‌ی عاقل و هوشی کامل ده‌بن و ده‌توانئ به‌ریک و پیکی سه‌رپه‌رشتی مال و سامانی خوی بکاو گه‌شهی پی بکا، بۆیه شه‌عی و مالیک و کو‌مه‌لیک له زانیانی سه‌له‌ف رسته‌ی {حَتَّى يَبْلُغَ أَشُدَّهُ} یان به‌ {حَتَّى يَحْتَلِمَ} مانا کردووه، واته: هه‌تا ئیحتیلامی ده‌بن، کاتی ئیحتیلام بوونیش به‌ عادت له نیوان ته‌مه‌نی پانزه سالی و هه‌ژده سالی‌دیه، هه‌رکاتئ هه‌تیو گه‌یشه‌ نه‌و ته‌مه‌نه‌و دیارده‌ی پیاوه‌تی و هوشمه‌ندی و زیره‌کی ئی دمه‌رکه‌وت نه‌وکاته مال و سامانه‌که‌ی خوی ده‌دریته‌وه.

۷ - ۸- وه‌سیه‌تی چه‌وته‌مو هه‌شته‌م کی‌شانه‌و پیوانه‌ی ته‌واو له کاتی کرپن و فروشتنداپه دمه‌رموی: {وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ} نه‌گه‌ر شتی پیوانه‌کراو و کی‌شانه‌کراوتان فروشت به‌خه‌لك به‌ته‌واوه‌تی بۆیان پیوانه‌و کی‌شانه‌ بکه‌ن، که‌مو کو‌ری تیدا مه‌که‌ن، نه‌گه‌ر نه‌و شتانه‌تان کرپن له کاتی پیوانه‌و کی‌شانه‌ کردندا زیاده‌ی مه‌خه‌نه سه‌رئ به‌ کو‌رتی چ بفروشن و چ بکړن له پیوانه‌و کی‌شانه‌دا زیاده‌و که‌می تیدا

وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَا تَكْلَفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَصَدَقَ اللَّهُ أَوْفُوا ذَلِكُمْ وَصْنَكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٣﴾ وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصْنَكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٤﴾ ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّعَالَمٍ يُقَالُ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٥﴾ وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ بِمِيزَانٍ فَأَتَيْنَاهُ وَأَتَقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٦﴾ أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَنْزَلَ الْكِتَابَ عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَفَنَافِلَتِ ﴿١٥٧﴾ أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أَنْزَلْنَاهُ عَلَيْهِمْ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَعَجَرَى الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَدَابِ بِمَا كَانُوا يَصَدُّونَ ﴿١٥٨﴾

مه‌که‌ن! به‌لکوو دادپه‌رومرانه کار بکه‌ن و ته‌رازوو بازی و حوقه‌بازی مه‌که‌ن، به‌گویره‌ی توانا وریا بن ربه‌و قسناغو نامی‌ری پیوانه‌و کی‌شانه‌تان که‌مو کو‌ری تیدا نه‌بن به‌نه‌نقه‌ست فرت و فیل و ته‌له‌که‌ بازی مه‌که‌ن {لَا تُكْلِفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا} په‌رومردگار له هیج که‌سیک زیاد له توانای خوی نه‌رکی ناخاته سه‌ری، جا نه‌گه‌ر که‌سیک له کاتی پیوانه‌و کی‌شانه‌دا هه‌له‌ی کردو که‌می دا، یان زیادی و مرگرت، نه‌وه‌ تاوانبار نابئ هه‌رکاتئ هه‌ستی کرد ده‌بن هه‌له‌که‌ی راست بکاته‌وه!

۹- دادپه‌رومری له قسه‌و بریاردا. وه‌کوو دمه‌رموی: {وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ} نه‌ی گرو‌هی موسولمانان! که‌ شایه‌تیتاندا یان بریارو حوکمتان دمه‌رکرد، دادپه‌رومرانه نه‌نجامی بدن، با نه‌و که‌سه‌ی شایه‌تییه‌که‌ی له دژ دمه‌ن یان بریاری دژ دمه‌رکه‌ن خزم و خویشیش بئ، چونکه‌ هه‌ر له‌ریگه‌ی دادپه‌رومریه‌وه کاروباری ولات ری‌کده‌خرئ و

ناسایش بهرپا دهبی و دانیشتون مافیان پیښل ناکړی، تاو کومه ل ټوڅه له گیانی خوږیان دهکهن!

۱۰- ومفا به وادهو به لټنو پابه ند بوون پټیانوه! نه مه یه کیکه له وهسیه ته کانی که په رومردگار ناراسته ی ناده میزادی کردووو دمه فرموی: { رَبِّعْدِ اللّٰهُ اَوْفُواْ } ومفا به عهدهو په میانی خودا بکه، نهو شتانه ی فره رمانی پی کردوون، نه نجامی بدن، نه وهی جله وگیری ل کردوون توخنی مه که ون، به گوږه نامه ی خودا که قورنانه کار بکه، سوننه تی پیغه مبه ر (دروودی خوی له سر ب) په پړه و بکه، هه روه ها سروشتی پاکو عه قلی ساغ به کار بیتن، نه م رسته یه له نایه ته که دا هه موو وادهو به لټنه کان دمه گریته وه:

نهمجار پټش کو تایی هینان به وهسیه و ناموژگاریه کان دمه فرموی: { ذَلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ } نهو شتانه ی باس کران؛ نهو شتانه که ناموژگاری پی کردوون، به لکوو په ندیان ل ورمبرگرن بیربکه نه وه ته مبی ببن، واز له و کردارو گو فتاره خرابانه یان بیتن که له وه پیښ نه نجامتان دا ون، با نیوه له ناو خوتاندا نهو وهسیه و ناموژگاریه یانه ی که خودا ناراسته ی کردوون بیر یه کتری بخه نه وه، ناموژگاری یه کتری پی بکه.

{ ۱۵۳ } وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ } جا له بهر نه وهی هه ر نه مه ری بازی خودا په سه ندو راستو دروسته و ریگای حه ق هه ر نه مه یه شوین نهو ری بازه بکه ون به موو لی لانه دن، { وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بَكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ } نه چن شوین ری بازه حیاجیاکانی نه م و نهو بکه ون؛ ری بازه گومرپایه کانی و قورتو پیچ پیچه کان، له ناکامدا سهرتان پی ده کیشی ب پهرته وازه بوون و دووبه رهی و لادان له ری بازی نایینی نیسلام و بهرنامه و پروگرامه نمونه یه که ی!

بروبیانووی موشریکه کانی رمت کرده وه که گهر دنکه چی فره رمانی نه ده بوون، نه وهی چه سپاند که بروبیانوو ده کان یان به که لگی عوزر خواهی نایه و ب نهو ناشیه ن بیانکه نه عوزر ب پابه ند نه بوون یان و دمه فرموی: { ۱۵۴ } ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ }.

زانایانی ته فسر دمه فرموون لی ردها له پیښ نایه ته که دا وشه ی { قُلْ } مه زنده ده کړی، واته: نه ی محمد! به و خه لکه بلئ: نی مه نامه ی ته وراتمان به مووسا به خشیوه! نایه ته که ی لی رده به وشه ی { ثُمَّ } عه طف کراو ته وه ب سهر سهر تایی نایه تی وهسیه تنامه کان، واته: پییان بلئ: گهر وتر له و (ده) وهسیه ته نه وه یه: که نی مه نامه ی ته وراتمان به مووسا به خشیوه؛ که وایی کو ی نهو قسانه ی که په رومردگار فره رمان به پیغه مبه ر دهکا به خه لکه که ی بلئ: بریتین له مانه { قُلْ } تَعَالَوْا... } ورن نه وهی خودا لی ی یاساغ کردوون بو تان بخوینمه وهو پیتان بلیم: خودا وهسیه تی ب کردوون که فلان شت و فلان شت بکه، فلان شت و فلان شت نه که ن! نه مجار پییان بلئ و فیریان بکه: که نی مه کتیبمان به مووسا به خشیوه؛ ته وراتمان ب ناردووو، نهمجار هه والیان بدری به و نیگایه ی ب ت هاتووو به و نیگایه ی ب مووسامان ناردووو.

بیگومان زورجار باسی ته ورات له قورناندو دوباره بو ته وه، چونکه ته ورات - زیاتر له نیجیل و زه بوور - له قورنانه ده چی، له م رووه وه که وکوو قورنانه هه موو حوکمیکی ته شریعی له خو گرتووو هه ریه که یان له ته ورات و قورنانه حوکم و یاساو شه ریعه تیکی ته واون، به پیچه وانه ی نیجیل که بریتیه له په ندو ناموژگاری و میزوو، زه بووریش ناو مړ که که ی بریتیه له لاواندنه وهو پیا هه لدان و ته نانه ت زوربه ی عاقلمه ندانی عه رب ناو اته خوازی نه وه بوون که نامه یه کی وکوو ته وراتیان هه بی و دهیانگوت: نه گهر نی مه نامه یه کی ناوامان ب ب زور باشر له جووله که کان پابه ندی ناو مړ کی ده بووین و سوودمان ل ده بین، چونکه پییان و ابوو؛ نه وان له جووله که زیره کتر و عاقل تر و تیگه یشتووترن.

{ ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ } واته: نی مه ته وراتمان به موسا به خشی ب نه وهی نیعمه ت و به هره مه ندی و ری زو نرخ ته وواو بکه یان ب نهو که سه ی که به باشی پابه ندی رنموونیه کانی بی و په پړه ی فره رایشته کانی بکا، به هیدایه ت و ناموژگاریه کانی به خته وهری به ده ست بیتن.

ده شب مانای { تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ } له نایه ته که دا به م جوړه بی: نی مه کتیبی ته وراتمان به مووسا به خشی

پایانی پهرومردگارو له دنیاو قیامتدا بهخته و مرو کامهران بن.

بهراستی نیمه بانگه وازییه کی بڼ په رده و پیچ و په نایه، پهرومردگار ناراسته ی نادهمیزادی کردووه، که شوین په یامی قورئان بکهون له مانای نایه ته کانی بفرکرو و کاری بڼ بکهون! قورئان کتیبیکه ناردو و مانه ته خوارئ {^{۱۵۶} اَنْ تَقُولُوا اِنَّمَا اُنْزِلَ الْكِتَابُ عَلٰی طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا} - خطابه که له گهل دانیشتوانی مه ککه یه - واته: بڼ نه وهی نه لئین ته نیا کتیبی ناسمانی بڼ سر نه ته وهی جووله که مه سیحی نیردراودو نیمه نامه ی ناسمانیمان بڼ نه هاتووه، واته: بڼ نه وهی به هانه تان برپین، بیان و تان نه مینئ، بڼ نه وهی نه لئین نیمه له زانیاری کتیبه پیشینه کان بڼ ناگا بووین و جییان ئی نازانین، چونکه به زویانی نیمه نه هاتوونه خوارئ {وَاِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ} ههروها بڼ نه وهی نه لئین: نیمه گهل و نه ته و میه کی نه خویند و ارین نه وهی گهل و نه ته و ده کانی دیکه ده یخوین و دهیزانن نیمه نایزانین و لی بڼ ناگان.

{^{۱۵۷} اَوْ تَقُولُوا لَوْ اَنَّا اُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا اَهْلٰى مِنْهُمْ} ههروها بڼ نه وهی نه لئین: نه گهر نه نیگا و کتیبه ی بڼ جووله که مه سیحیه کان نیردراوته خوارئ بڼ نیمه بهاتایه نیمه باشر هیدایه تمان ئی و مرده گرتو و چاکتر فیری دمبووین و زووتر تی دی ده گه یشتین! چونکه نیمه زیره کترو تیگه یشتووترین، به برپروا و پشو دریرترین.

جا پهرومردگار بهرپه رچی دانه ووه به شیومیه ک که هه موو عوزرو برپو بیانووی برپین و ههروموو: {فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ} نا نا، برپو بیانوو مه یینه ووه نه واه له سر زویانی پیغه مبهری نیمه که موحه ممه ده قورمیشی ره گهزو زمان عمرمیه، قورئان تان به زمانی خو تان بڼ نیردراود، هه موو جوړه حوکم و یاسایه کی تیدا روون کرا و ته ووه، هه لال و هه رامی تیدا ناشکرا کراوه، دهرمانی دهر دانه، شیفای دل و دهر وونه، رهحه ته ی پهرومردگار بڼ نه و به ندانه ی شوین هه رمان و جله گیرییه کانی ده کهون، پابه ندی دمن له نه حکام و بیرو باومرو و موشتدا.

نهمجار پهرومردگار سه رمنجام و ناکامی سه ریچیکاران و سته مکاران دیاری ده کاو به ته عبیریکی پرسیار نامیز

به ته و اووی و بڼ که م و کوری، هه رچی ناده میزادانی نه و روژگار له بهاری ته شریعه ووه پیویستیان پتی بوو بڼ تیدا بوو، له جوانترین شیوهی کتیبدا رنگی دابو ووه! باشرین ریبازو شیوهی له خو گرتبوو، به لام نه وهی نه مانایه به نه گونجا و دده نئ نیمه رسته ی دوا و میه تی که ده هه رموی: {وَتَفْصِيْلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ} واته: نیمه نه و کتیبه مان پڼ به خشی که بڼ مان ناردبوو ته و اوو کامل بوو هه رچی خه لک پیویستیان پڼ بوو دهر بهاری شریعت تیدا بوو! جا که مانای رسته ی پیشو ووه جوړه بکهون له گهل رسته ی دوا ییدا دوو باره بوونه وهی تیدا دیته جڼ؛ بڼ نه و مانا دوو دمه به نه گونجا و دیته به رچاو.

{وَهٰذِي وِرْحَمَةً} نه و کتیبه ی نیمه دابو ووه مان به مووسا کتیبی شاره زایی کردن بوو بڼ ریگای هه ق و راستی؛ هوی رهحه ته و کامه رانی بوو بڼ که سیک په پرده و بکر دایه و پابه ندی هه رمان و جله و گیرییه کانی بووایه!

نیمه نه و کتیبه به فهره باشه مان دابو ووه به مووسا {لَعَلَّهُمْ يَلْقَآءَ رَبَّهُمْ يُؤْمِنُونَ} به لکوو گهل و نه ته و ده کی برپو بیین به که رانه ووه بڼ لای خودا و ودهی هاتنی نه و واده و به لئانه ی که خودا پتی داوون له پاداش و سزا.

{^{۱۵۸} وَهٰذَا كِتَابٌ} نه و قورئانه، کتیبیکه به ریرو پایه به رزو سه رسو په تهره، سوود و قازانجی بڼ دین و دنیا زرو زمبه ندیه، به رنامه یه کی چه سبا ووه خودا په سه ند، قانونیکه به رده و اووه ناسرپته ووه کون نابڼ و له کار ناکه ووه، زیندو ووه هه ست و ویزدانی شوین که ووتو ووهی ده جو لئینئ و هیرو و زه دیان پڼ ده به خشی، {اَنْزَلْنَاهُ} نیمه ناردو و مانه ته خوارئ بڼ ره هه نومایي کردن ناده میزاد، {مُبَارَكٌ} کتیبیکه به فهره و پر و ژده، هه موو هویه کانی شاره زایی و رینموونی له خو گرتووه، هوی سه رفرازی و سه رکه و وتنی هه میشه ییه، که وای {فَاتَّبِعُوهُ} شوین رینموونییه کانی بکهون، پابه ندی هه رمان و جله و گیرییه کانی بن {وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ} خو بپاریزن له بیدینی و کوفرو نیلحاد، خو بپاریزن له ناکامی کوفرو نیلحاد که ناگری دوزخه، هه رچی قورئان نه ی ئی کردووه توخنی مه کهون به لکوو به مرز بکهون و بکهونه زیر رهحه ته ی بڼ

نارذماهندي خوئی بهرامبهر نهوانه ددردهبرئ که قورنان بهدرؤ دهخنهوهو دمهفرموی: {فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ بَيَّاتِ اللَّهِ} کی لهو کهسه ستهمکارتره؟ واته: کهس لهو کهسه ستهمکارتر نیه که نایاتی قورنان بهدرؤ دهخاتهوه، برپوای به نیشانهکانی ههبوونی خودا نیه، پاش نهوهی راستی بو دمرکهوتو حهقیقهتی بو روون بووه.

{سَجْزِي الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ} ئیمه لهوه بهولاهه به کوشندهترین سزا سزای نهوانه دمهین که روو له نایاتی قورنان ودردهگیرن، پهرده بهسهر چاوو هووش وبری خویندا ددهن، له نیشانهکانی خودا ورد نابنهوه، ریبازی حهق چهواشه دهکهن ودهبته لهمهپر له بهردم بانگهوازیکه رانی نایینی خودادا، خه لک له نایین لادهن، نهوانه تاوانی خوین و تاوانی له خشته بردنی خه لکی دیکهشیان لهسهره. بو خوین له ریبازی خودا لایان داوهو خه لکی تریش لادهن، بویه سزایان دووچهندنهیه...

{۱۵۸ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ} جگه لهیهکی لهم سی شته چاوهروان ناکهن! واته: بهگویره سوننهتی خودا نهوهی لییان چاوهروان دهرئ یهکی لهم سی ناکام و سهرمنجامهیه، فریشتهی گیان کیشان تاک تاک بیتته سهریان و گیانیان بکیشن! یان فریشتهی سزا بیتته سهریان و بهکۆمهل له ناویان بهرئ، {أَوْ يَأْتِي رَبُّكَ} یان خودای تۆ وادهو بهلئینی خوئی بیتیتته دی، بهوهی خوشهویستانی خوئی سهربخاو ههرمههکانی بو دوزمنانی نایین جیبهجی بکا، بهوهی له دونیادا سزایان بداو بهدبهختی و چارمهشی ههتا ههتایی له خوین بگری! هیچ شتیک نهبن بیانپاریزی! وهکوو نهوهی که دمربارهی نهوانه پییان وابوو قهلاو شوراکانیان له سزای خودا دهیانپاریزی.

{أَوْ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ} یان برئ رووداوی وا رووبدن که وایان لی بکا به ناچاری ئیمان بیئن وهکوو ئیمان هیئانی فیرعهون، ههلبهته ئهم جوړه ئیمان هیئانه ج سوودیکی نیه و نایبی، چونکه ئیمان هیئانی ناوا له حالتهی غهرغهردها به ئیمان هیئانی ئیختیاری و ناسایی حلیب ناکرئ، کابرا زمندقی دهچئ و ج ئیختیاریک به ئیمانهکهی ناکرئ!!

بویه پهرومردگار ههرمهشی کوتایی ناراسته کافرکهانی مهککهو ههموو نهوانه ههلس وکهوتیان وهکوو نهوانه دهکاو دمهفرموی: {يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ} نهو رۆژهی برئ له نایات و نیشانهکانی پهرومردگار پهیدا دهبین و کافرکهان ناچار دهکا که ئیمان بیئن و دهرمتانیان نامیئن، نا لهو کاته ناچاریهدا ئیمان هیئان هیچ سوودیکیان پئ ناگهیهنی چونکه ئیمان هیئانهکه به ئیختیارو خواهیخی خوین نیه، ئیمانیش کاتیک که لکی ههیه که به خواهیخی و نارمزوو ئیختیار نهنجام بدرئ، ئیمانیک که لکی نیه که له پئش نهو حالته ناچاریهدا ئیمانی نههیئابی {أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا} یان لهوهمپیش ئیمانی هیئابی بهلام چ کردموهیهکی چاکی لهگهلدا نهکردبی پاش هاتنی ئهم نیشانه نهگهر کردموهیهکی چاکیش بکا بی سوودهو که لکی لی و مرناگری.

{قُلِ انْظُرُوا} ئهی محمد! بهو کافر سهرسهختانه بلئ: ده نیوه چاوهروانی نهو شتانه بن که به هیوان روو بدن، ههروهها چاوهروانی نهوه بن که پیتان وایه: نیسلام لهناو دهچئ، پیغهمبهر دهکوژرئ ناسهواری نایین نامیئن {إِنَّا مُنْتَظِرُونَ} ئیمهیش چاوهروانی نهو وادهو بهلئینانهین که خودا پی داوین و هیچ شک و گومانمان نیه له راستیاند، ئیمه سهردهخاو به مرار دهگهیهنی و دوزمنانمان لهناو دهباو دهیانفهوتیئن.

{۱۵۹ إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيْعًا} واته: نهوانه نایینی خوین لیک جیا کردوتهوهو ئیمانیان بهبریکی ههیهو کاری پئ دهکهن ههنديکیشی پاشگوئ دهخن و کاری پئ ناکهن، بهگویره ههواو ههموسی خوین دهقهکانی دهگوړن و مانای نافولاو نهگونجاویان بو دیاری دهکهن، کۆمهل کۆمهل و گرو گرو بوون: ههر تاقم و کۆمهلک ریبازو بیروبوچوونیکي ههیهو لایهنگری مهذهبیکه و کویرانه داکۆکی لی دهکا...

نایهتهکه ههموو نهوانه دهگریتهوه که له نایین ههلهگهراپنهوهو دزی نایین ههلس و کهوت بکهن.

{لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ} ئهی محمد! تۆ له هیچ شتیکدا لهوان نیت، تۆ له خراپهکاری نهوان بهرپرسیار نی و توخنیان مهکهوهو وازیان لی بیئنه، شهپرمان لهگهل مهکه، تۆ بهس

راگه یاندنی نایینت له سهره، کۆمه کی به دروشمی نایینی
 حهق بکه که نیسلامه و بهرێک و بێکی بهو خه لکه ی
 رابگه یه نه، تۆ له پێرێ نهوان نی له کرده و گوشتارو ریبازی
 نهوان بهر بهر سیار نیت {إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا
 يَفْعَلُونَ} نیشی نهوان؛ حیساب و لیکۆلینه وه له گه یاندا
 په یوه ندی به خوداوه هه یه، پاشان له قیامه تدا نیشه
 خرابه کانیان ده خاته وه بهر چاو و هه والی کرده و کانیان یه که
 یه که به بێ زیادو که م پێ ددهاته وه و له سهر نه و دوو به ره کی
 نانه وه و کیشه په یدا کردنه له ناییندا سزایان ددها.

{مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَلِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا
 يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا} هه ر که سێک روژی قیامهت بێته دهستی
 مه حشه ره وه تیشووی باشی پێ بێ، کرده وه ی چاکی کرد بێ،
 تۆماری ژبانی دونیای خودا په رستی و به ندایه تی کردن و
 هه رمان به ردار ی بووبی، نه وه پاداشی ده چه ندانه ی دهر یته وه،
 نه مه له رووی داد په روه ری و زیده پیدانی سنوور داره و میه،
 نه گینا جاری وا هه یه چا که به حهوت سه د نه وه ند وه
 زیاتریش پاداش دهر یته وه.

{وَهُمْ لَا يَظْلُمُونَ} هه یچ که س له چا که کار و خرابه کار
 سته میان ئی ناکرئ، له کرده وه ی که سدا زیادو که می ناکرئ،
 له پاداشتی چا که کاران که م ناکر یته وه له سزای
 خرابه کارانیش زیاد ناکرئ!

{قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ} نه ی محمدا! به
 گه ل و نه ته وه که ت و هه موو ناده می زاد را بگه یه نه و پێیان بلئ:
 خودای خۆم رێنموونی کردووم و ته و فیه ی داوم بۆ ریبازیکی
 راست و بێ قوورت و پێچ، که بریتیه له نایینی تۆ که م و رێک و
 پێک، که پابه ند بوون پێیه وه خۆ شه ختی دنیا و قیامهت
 ده سته بهر ده کا، نایینی که له سهر حهق و راستی دامه زرا وه
 بنه ماکانی چه سپا وه له گه ل سروشتی ناده می زاد دا گونجا ون،
 {قِيمًا} نایینی که راست و ره وانه، خوار و خێچی تیدا نیه {مَلَّةً
 إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا} نه ویش نایینی ئیبراهیمی خه لیه که له
 هه موو نایینی کی به تال و پووج پشتی هه لکرد و رووی کرده
 نایینی حهق و خودا په سه ند که نایینی نیسلامه، ده ئیوه
 نه ی ناده می زاد! هه موو تان پابه ند بن به و نایینه پا که بێ
 خه وشه وه و لێی لامه دهن؛ چونکه نایینی حهق و

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ
 بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا
 لَمْ تَكُنْ ءَامِنًا مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا قُلْ انْظُرُوا
 إِنَّا مُنْظِرُونَ ﴿١٥٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا أَنتَ
 مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ
 ﴿١٥٩﴾ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَلِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ
 فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾ قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّي
 إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ
 الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾ قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ
 رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ
 ﴿١٦٣﴾ قُلْ أَغْبِرَ اللَّهُ أَيْبَى رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ
 نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ
 فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْلِفُونَ ﴿١٦٤﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ
 خَلْقَ الْأَرْضِ رَافَعًا بَعْضُكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَبْلُوَكُمْ
 فِي مَا آتَاكُمْ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٦٥﴾

یه که تاپه رستیه! نایینی هه لێ زاده ی ئیبراهیمه؛ که له هه موو
 نایینی ک رووی وهر گێرا و نه م نایینه ی هه لێ زارد {وَمَا كَانَ مِنَ
 الْمُشْرِكِينَ} هه رگیز ئیبراهیم ها وه لی بۆ خودا دانه نا وه،
 به وای به فره خودایی نه بووه، یه که تاپه رستی کی راستا ل بووه.
 {قُلْ} نه ی محمدا! پێیان بلئ: {إِنِّي صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ
 وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ} بێگومان هه موو جوړه
 خودا په رستیه که م؛ نو ئیژو پارانه وه و قوربان ی و حه ج و
 عه مره و هه موو کردار و گوشتاری که م له ژبانه، نه و
 بیرو با وه رد ی له سهری ده مر م هه مووی بۆ خودای
 په روه ردا گاره و مه به ستم له نه نجا مدانیان به ندایه تی کردنی
 زاتی پاکی کرد گاره، هه موو کار و مه به ستم نییه تم بۆ رازی
 کردنی خودای مه زن و بێ ها وه له!
 بێگومان نه م نایه ته کۆ که ره وه ی هه موو کرداری کی چا که یه،
 هه موو کردار و گوشتاری کی باشی له خۆ گرتو وه!

^{۱۶۲} {لَا شَرِيكَ لَهُ} پهرومردگار هاوډل و هاوشانی نیه، نه لهزاتو نهله صیفاتدا، کهس نیه له خودایهتی و پهرومردگاریهتیدا و هکوو نهو بی، په رستشو بهندایهتی کردن هر بؤ نهو، هر نهو مافی ته شریع و یاسادانانی هیه **{وَبَدَّلَ أَمْرَتُ}** من بهو بیروباومړه فهرانم پښ کړاوه و به موو لی لاندوم، **{وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ}** من یه کهم موسولمانی گهردنگه چم بؤ به جیهنیانی فهرانی پهرومردگارم بؤ خوپاراستن له جله و گریه کانی، هر شتیک نهو نه هی ئی کردب هه رگیز توخنی ناکه وم!

جا کهله نایه تی پيشوودا تاك و ته نهای یه زدانی له باره ی خودایه تییه وه راگه یاندو، نه مجار تاك و ته نهای نهو زاته له (ربوبیت) دا راده گه یه نی و ده فهرموی: **{قُلْ نَهَى مُحَمَّدٌ بِهِ مَوْشَرِكًا بَلَى: {أَغْيَرُ اللَّهُ أَبْغِي رَبًّا؟}** نایا ده شی من جگه له خودا پهرومردگاریکی تر داوا بکه م؟ له کاتیکدا که نهو زاته پاک و به رزه خاوه نی هه موو شتیکه، چی له بوونه ومردا هیه دروستکراوی نهو وه نهو به دیه نی او وه هلی دسورپن، هر نهو زاته کان و سهرچاوه ی خپرو بیر و سوود گه یه نهرو زیان دوورخه روه یه!! دهی چوډ دگونجی من جگه له نهو که سیکی تر به پهرومردگار بزاتم؟

{وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا} هر کردوهیه ک ناده میزاد نه نجامی بدا، چاک بی یان خراب بی، پاداش و سزای له سهر نهو ناده میزاده خو یه تی و که سیکی تر لی بهرپر سیار نیه **{وَلَا تَرَرُ وَازِرَةً وَزَرَ أَخْرَى}** نه فسیک هیج تاوانی نه فسیکی تر هه لنگری، هر کهسه سزاو پاداشی له سهر کردهوی خو ی ددرپته وه.

هه موو ناده میزادیک بهرپر سیاری کردار و گو فتاری خو یه تی، چاکه به چاکه و خرابه به خرابه. **{ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ}** نه مجار نهی نهو تاقم و کومه لانه ی خوتان به حونه فاو نایین په سهند دمران! باش بزائن له کو تایی دا گه رانه وماتان بؤ لای پهرومردگاری خوتانه، نهک بؤ لای کهسانی تر، هر نهو ناکامی دووبه ره کی نانه وماتان له ناییندا پښ راده گه یه نی و به گویره ی زانست و ویستی خو ی سزاتان له سهر کرده و کانتان دداته وه!

^{۱۶۵} {وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ} پهرومردگار خودایه کی وه هایه ناده میزاده کانی کردوون به جیگیرو جیهنیانی یه کتری، هه ندیکیان شوینی هه ندیکیان ده گرنه وه، گهله پشیننه کانی له ناو بردوون، گهل و نه ته وهی تری خستنه شوینیان بؤ نه وهی زهوی ناو مدان بکه نه وه، پو لی خو یانی تیدا بگیرن، پشپرکی بکه ن بؤ به کاره نیان و سوود بینین له بهروبوومه کانی.

{وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ} هه ندیکیان خستوته ژوور هه ندیکیان وه، جوداوازی خستوته نیوانتانه وه؛ له دهوله مهندی هه زاریدا، له پله و پایه و دست رویش تو پیدا، له زانین و نه زانیدا، له شیوه و شکل و سهر و سیمادا، له جوانی ناشیرینیدا، له عه قل و ژیریدا، له رزق و روژیدا، نه م جوداوازی و خوار و ژووریه له بهر نه توانین و نه زانی خودا نیه، به لکوو **{لَيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ}** بؤ نه وهی به تاقیتان بکاته وه لهو مال و داراییه ی پی به خشیوون، یان لهو کهم و کوپییه کی که تووشی دهن له ژاندا، بؤ تاقیکردنه وه و نه زموونه، تا دمربکه وی چوډ هه لئس و کهوت له گهل نهو بهش و باره دا ده که ن که خوا پی داو، واته: پهرومردگار هه رچه نده بؤ خو ی پیو یستی به تاقیکردنه وه نیه و هه موو شتیک لای نهو نوما یانه. به لام و هکوو تاقیکه رده وه هه لئس و کهوتتان له گهل دهکا؛ دهوله مه ند به تاقی دهکاته وه، مال و سامانی دداتی، تا دمربکه وی تا چ نه ندازه یه ک شوکرانه ژمیری له سهر دهکا و بهشی فه قیرو هه زارانی ئی ددها! هه ژار به تاقی دهکاته وه مال و سامانی ناداتی ژیانی پر ناسته نگو و دست کورتی دداتی؛ تا دمربکه وی چهند شوکرو صابیره به و به شهی خودا بؤی داناوه و چوډ هه لئس و کهوت له گهل هه زاریه که یدا دهکا. نه مجار خودا پاداش و سزا له سهر کرده و کانیان دداته وه و هر کهسه به پی کرده وه و هه لئس و کهوتی خو ی له دونیادا پاداشت و سزای پوژی قیامت و مرده گری!

{إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ} دلنیا به خودای تو زو و توله ده سین، که سیکی سهر پیچی فهرانه کانی بکا دژی ریبازی پیغه مبه ره که ی بجو لیته وه زو و سزای ددها و پاشگو یی ناخا، هه رچه نده بؤ ماو دیه ک مؤله تی بدا، و ده صفدار کردنی

تۆلەو سزا به زوو ئەنجامدانی لەم ڕوودەویە کە هەموو داها توویەك نزیكە، عەرەب وتەنی (كُلُّ مَا هُوَ آتٍ قَرِيبٌ) .. ئەو تۆلەو سزایە یان لە دونیادا دەبێ بەزیان ئی کەوتن لە گیان و مال و نامووسدا یان لە هەندیکیاندا، یان لە قیامەتدا دەبێ بە ناگری دۆزەخ! دەشێ بە هەموو سزاكان سزا بدرێ.

کۆتایی سورەتی الانعام

سورەتی (الاعراف)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

۱ {الص} هەندئ لە زانیان پێیان وایە ئەم جوۆرە پیتە بچڕ بچڕانە ناوون بۆ سورەتەکان و جوۆریک لە عەلەمی مورتەجەل. بریکێ تر لە زانیان پێیان وایە حیکمەت لە هینانی ئەم جوۆرە پیتانە دەستنیشان کردنی سەرئاسایی قورئانەو نامازەیه بە ئەو کە قورئان لەم پیتانە پێکھاتوو، قەسو ناخاوتنی عەرەبەکانیش لەم پیتانە پێک دێ کەچی لەگەڵ ئەو هەشدا عەرەب و ناعەرەب ناتوانن لەو پیتانە نامەیهکی ئاوا بخەنە ڕوو، بۆ ئەوێ سەرئنجیان ڕابکێشێ بۆ ئەو کە قورئان ناخاوتنی ئادەمیزاد نیەو شاکاری دەستی پەرورەدگارە؛

۲ {كِتَابٌ أَنْزَلَ إِلَيْكَ} ئەم قورئانە کتیبیکێ گەورەو بەفەرپو بەنرخە، ئەو محەمدا! لەلایەن خوداوێ بۆ تۆ نێردراو، بۆ ئەوێ خەلکی پێ شارمزا بکە و ڕێگای ئایینی راست پیشان ئادەمیزاد بدە و لە گومرایی و سەر ئی شیواوی ڕزگاریان بکە.

{فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِّنْهُ} بە سینگیکێ فراوانەو ئەرکی سەرشارنی خۆت ئەنجام بدە، دلت تەنگ نەبێ بەراگەیانندی قورئان و ترساندنی مەردووم پێ و گەیانندی بەو کەسانە کە فەرمانت پێ کراوە پێیان بگەیهنی، خۆراگر بە بۆ فەرمانی ئێمە، ئەرکی پیغەمبەرایی خۆت جێبەجێ بکە؛ وەکوو چۆن پیغەمبەرە خاوەن هەلوێست و عەزیمەکان خۆراگر بوون!

سورة الاعراف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْمَعَصِ ۝۱ كَتَبْنَا إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِّنْهُ لِنُنْذِرَ بِهِ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ۝۲ أَتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُم مِّنْ ذِكْرٍ وَلَا تَتَّبِعُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ۝۳ وَكَمْ مِّن قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا فَمَا بَأْسَآئِنَا أَوْ هُمْ فَلَا يَلْتَوُونَ ۝۴ فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ۝۵ فَلَنَسْتَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْتَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ ۝۶ فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيْهِم بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ ۝۷ وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَن تَقَلَّتْ مُوزِنُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝۸ وَمَن خَفَّتْ مُوزِنُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ ۝۹ وَلَقَدْ مَكَنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعْيِشًا قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ۝۱۰ وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُن مِّنَ السَّاجِدِينَ ۝۱۱

{لِنُنْذِرَ بِهِ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ} بۆ ئەوێ نەتەو هەمەت و باقی ئادەمیزادی پێ بترسێنی، هەر و هە بۆ ئەوێ ببیتە بیر و مەری و یادخەر و هە بۆ ئەو کەسانە کە زانستی خودادا بە موسوڵمان حلیب کراون، یادکردنەو هەیهکی سوودبەخش و کاریگەر بێ لە دلایندا.

۳ {أَتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُم مِّنْ رَبِّكُمْ} ئەو محەمدا! بەو خەلکە بلی: هەمووتان تیکرا شوین ئەو قورئانە بکەون کە لە خوداوێ بۆتان نێردراوێتە خواری، لەلایەن پەرورەدگار و بەدیھێنەر و هەلسۆپێنەرێ کاروبارتانەو بۆتان نێردراو. هەر ئەو بە تەنیا شیواو ئەو هیه مافی ئەوێ هەیه کە شەریعت دابن و یاساتان بۆ دابڕێژێ و عیبادات و خوداپەرستیتان بۆ دیاری بکا، شتی بە سوودتان بۆ حەلال بکا و شتی زیانبەخشان ئی یاساغ بکا چونکە هەر ئەو کرۆک و ماھیهتی شتەکان دەرانی، دەرانی جی بە سوود و جی زیانبەخشە.

{وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ} نښود جگه له خودا کهسی تر مهکن به ودلو سهرپرشتیاری خوتان، نه له نادمی و نه له شهیاتینی، نه وانه ختوکه و وسوسه دهخنه دلتانهود، مهیانکه به گهوردو لڼپرسراوی خوتان، کاروباری خوتانیان پښ مهسپرن؛ پابهندی فرمانهکانیان مهبښ بڼ نهجامدانی کاری زیان نامیزو خهترناک، بڼ و مرگرتنی بیروباوهری پروپووج و گومرایی شوینیان مهکهونو شهر و بهدبهختی بوخوتان دهستهبر مهکن؛

بهلام نښود {قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ} زور بهکهمی نهو شتانهی ئهرکی سهرشانتانه بهرامبر به خودا دیتهوه بیرتان و پیی ناشنا دهن، کهتر پهندو ناموزگاری له قورنانه و مرددگرن و واز له لاسایی کردنهودی کویرانه و نارموزو پهستی دهینن و دهگهپنهوه بولای خودا و موسولمان دهن.

{وَكَمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا} زور له شارو شاروچکهمان ژپرو زمبر کردن و دانیشتوانیمان لهناو بردن، بههوی سهرپیچی کردنیان بڼ پیغمهبرهکانیان و بهدروختنهودیان، نهو گهل و نهتهوانه پیغمهبرمان بڼ ناردن و سهرپیچیان کرد {فَجَاءَهَا بَأْسًا بَيَاتًا} نیر عذاب و تولی نیمهیان بڼ هات، له کاتیکا که نهوان له شهودا بوون و له شیرینی خهودا غافلگیرمان کردن؛ {أَوْ هُمْ قَاتِلُونَ} یان له کاتی قهیلوله و پشودانی پیش نیومړودا بوون. ههردوو کاتهکه کاتی بی ناگایی و نیستیراحهت و پالدهانهویه.

{فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسًا إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ} لهکاتی هاتنی تولی و سزای نیمه بهسهر نهو گهل و نهتهوه ستهمکارانه ههر نهوندیدیان پښ گوترا که دان به تاوانهکانیاندا بنین و بهدهمی خویان بلین نیمه شایانی نهو سزایهین و ستهمکار بووین، پهشیمان دهنهوه بهلام تازه پهشیمانی سوودی نابښ.

{فَلْتَسْأَلْ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ} دلتیا بنو هیچ شک و گوماننتان نهښ نیمه له روژی قیامهتدا پرسیار له گهل و نهتهوهکان دهکهین دمربارهی شیوهی ولامدانهودیان بڼ پیغمهبرهکانیان، لییان دپرسین چوون ولامی پیغمهبرهکانیان داوتهوه، واته: پهرومردگار له روژی قیامهتدا یهکه یهکه پرسیار له نادمیزادهکان دهکا دمربارهی

نهو پیغمهبرههی که پیویست بوو شوینی بکهوی! چونی بانگهوازی پی گهیشتوودو چوون ولامی داوتهوه؛ ههرودها {وَلْتَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ} پرسیار له پیغمهبرهکانیش دهکهین، ناخو چوون چونی پهیامی نیمهیان بهخهکهکه گهیاندوودو چونیان ولام داوتهوه؟ برپایان پښ کردوون یان لهسهر کوفرو بیدینی خویان بهردهوام بوون؟

{فَلْتَقُصَّنْ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ} دلتیابه نیمه زور بهوردی و لیزانی رووداو ههلویست و کارو کردهودکانیان بهسهر پیغمهبرهرو نهتهوهکانیاندا دهخوینینهوه خویندنهویهکی زانستیانه، تا نهوپهری زانستی! بهښ نهودی تهنانهت بهنهاندازی گهردیلهیهک و بچووکتریشمان لی هون نابښ، چونکه زانستی نیمه ههموو شتیکی وردو ههراش دهگریتهوهو و ناگاداری ههموو ههلویست و کردارو گوفتاریکیان بووین {وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ} هیچ کات و ساتیک له هیچ پهناکه و کون و کهلهبریکدا نیمه له نهوان بی ناگا نهبووین، بهلکوو لهگهلان بووین و نهودی کوتوویانه بیستوومانه، نهودی کردوویانه بینیومانه، ناگاداری هست و مهبهست و خهیالی ناو دلشیان بووین، خیانهتی چاوشیانمان ناگا لی بووه، له روژی قیامهتدا ههوال به نادمیزادهکان ددهین به کردهودکانیان، ههرچی کردوویانه کهم بی یان زور، گرنگ بی یان پروپووج دهیخینه بهرچاویان، چونکه نیمه ناگاداری ههموو شتیکی، گهلایهک که له درخت دهکوهیته خواری، دهنکه دانهویلهیهک که دهکوهیته درزی زهوییهوه خودا ناگای لییهو پیی دمنانی.

{وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ} کیشان و نهندازدار کردن کردهودکان بڼ پیغمهبرهروان و گهل و نهتهوهکان و سهنگو سووکیان و باش و خراپیان نهو روژه لهسهر بنهمای حق و دادپهرومری نهنجام ددری، کهس ستهمی لی ناکری، ماودی بههله بردن و تهرارووبازی و خو دزینهوهو دمهدهمی نیه.

{فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ} کهسیک تای تهرارووی کردهود باشهکانی قورس بوو بهسهر تای تهرارووی کردهود خراپهکانیدا زال بوو، نهوه نهوانه به مرار گهیشتون و دهنه ناو بههشتهوهو له سزای ناگری دوزخ رزگاریان دهن! چ رزگار بوون و به مرارگهیشتنیک لهوه

خوشره نادمیزاد له ناگری دوزخ رزگاری ببی و بگهړیتوه
 بؤ بهههشت؟ بؤ نهو بهههشتهی لهسهرمتای پهیدابوونی
 نادمیزادا ژيانی تیدا بهسهر بردو! زیدو نیشتهمهنی خوۍ
 بووه، دواى نهو دابرانه دوورو دریژه گهړانهوه بؤ نهو
 بهههشته، گه وړترین به مراز گه یشتنه.

بهلام {۹} وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ بِمَا
 كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلُمُونَ {كهسك تاي تهرازووی كردهوه باشهكانی
 سوک بئ، چاکه کی کهم بن و کوفرو خرابهکاری زور بن، نهوانه
 خودی خویمان خهسارتمهاند بوون، خودی خویمان لهدهست
 داوه، خوښهختی و به مرازگه یشتنی ههتا ههتایان له کیس
 خویمان داوه و بهرو دوزخ و بهدبهختی و چارمړهشی
 ههمیشهیی بردوویانه! نهوان دردیان گرانه، خودی خویمان
 لهدهست داوه، کهسیکیڅ خوۍ لهدهست دا خوۍ له کیس
 بجئ نیتر چی بؤ دهمینیتوه!!

{۱۰} وَلَقَدْ مَكْنُكُم فِي الْأَرْضِ سَوِيْنَد بِي نِيْمَه نِيْوې
 نادمیزادمان لهسهر زهوی جیگیر کردووه، نهو ههسارهیهمان
 گونجاندووه بؤ تیدا ژيانی نیوه، زهویمان کردووه به شوینی
 حهوانهوه تیدا ژيان، تایههتمدیدی وامن تیدا داناوه که
 لهگهال پیویستیای نادمیزادو ناژهل و پهلهومرو خشوکدا
 بگونجی، {وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ قَلِيْلًا مَّا تَشْكُرُونَ} رزق و
 روژی زورو ههمه جوړمان بؤ نیوه تیدا بهدی هیناوه، سوود
 بینین و کهلک ودرگرتن له زهویمان بؤ حهلال کردوون، دریاو
 ههورو بارانمان بؤ رام کردوون، به گوپړه پیویست زهوی
 ناودیر بکهن و رزق و روژی ههمهجوړئ لئ بهدی بیین!
 کیوانمان تیدا کردوون به لهنگهرو شیوو دؤل و چووم و زیمان
 تیدا بهدی هیناون و ناوو ههواى سازگارمان بؤ دابین
 کردوون...!

{۱۱} وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ} نهی نادمیزادینه! نیمه باوکی نیوه که
 نادمه له قور دروستمان کردو نیگارمان کیشا {ثُمَّ
 صَوَّرْنَاكُمْ} پاشان وینهمان کیشاو کردمانه نادمیزادیکی
 پیک و پیک و له گیان و روۍ خویمان فوومان پیدا کردو
 گیانی بهبهردا کرا، زانیاری تهواومان فیر کرد، ناوی شتهکانما
 پی گوت و فیریان بوو، ریزو عیلم و زانستی بهدهستهیان {ثُمَّ
 قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ} دواى نهو ههستهیمان

قَالَ مَا مَنَّكَ إِلَّا اسْجُدُوا لِمَنْ أَمَرَكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقَنِي مِنْ نَّارٍ
 وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ {۱۲} قَالَ فَأَهْطِ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ
 فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ {۱۳} قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ
 {۱۴} قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ {۱۵} قَالَ فِيمَا أُغْوِيَنِي لِأَقْعُدَنَّ لَهُمْ
 صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ {۱۶} ثُمَّ لَا يَشْعُرُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ
 وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ {۱۷} قَالَ
 أَخْرِجْ مِنْهَا مَذْمُومًا مَذْهُورًا لَمَنْ يَمْلِكْ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ
 أَجْمَعِينَ {۱۸} وَيَكَادُمْ أَتُكَّنُ أَنْتَ وَرَوْحُكَ الْجَنَّةَ فَكَلَّا مِنْ حَيْثُ
 يَشْتَمُونَ وَلَا تَقْرَبْ هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ {۱۹} فَوَسَّوَسَ
 لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْءٍ تَبَيَّنَا وَقَالَ
 مَا نَهَاكُمْ عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا
 مِنَ الْخَالِدِينَ {۲۰} وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لِنَاصِرٍ {۲۱} فَذَلَّلَهُمَا
 يَفِرُّوْنَ فَلَمَّا ذَاكَ الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْءُهُمَا وَطُفِقَا
 بِنُصْفَيْنِ عَلَيْهِمَا مِنْ رَوْحِ الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا
 عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَأَقُلْ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ {۲۲}

پیکڅست و گیانمان بهبهردا کردو وای لئ هات بهکهلکی نهوه
 بئ ببیته جینشین و ناوهدانکهروهی زهوی و نامادهباشی نهو
 نهرکهی تیدا بهدی کراو فیری ناوی ههمو شتهکانمان کردو
 رهوشتی زانایی بهدهست هینا، نههمجار فهرامانمان به
 فریشتهکان کرد که سوژدهی ریژلینانی بؤ بهرن {فَسَجَدُوا إِلَّا
 إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ} ههموو فریشتهکان جگه له
 شهیتانی نهفرین لئ کراو، سوژدهیان بؤ نادم بردو فهرامنی
 خودایان بهجئ هینا، شهیتان لوتبهرزى نواندو ملی نهدا به
 سوژدهبردن و خوۍ بهزلزانی و فهرامنی خودای شکاندو خوۍ
 له پیړی سوژدهبهران ههتهاوردو له خوا یاخی بوو، نهو له
 بناغهدا له رهگهزی جنوکه بوو، نهک له رهگهزی فریشته.
 نههم سوژدهبردنه سوژدهی ریزو به گهوره زانین بووه نهک
 سوژدهی پهستن و تهقدیس، چونکه بهلگه حاشا ههتهگر
 ههمن لهسهر نهوهی که هیچ پهستراوو خودای بهحق نین

شەیتان خیرا مەقیفەكەى قۆستەوودە داواى مۆلەت و تەمەن
 دىژی کردو {^{۱۴} قَالَ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ} وتى: خودایە!
 مەم مریئە مۆلەتەم بەدە تا ئەو رۆژەى ئادەم و نەوەکانى زیندو
 دەکرێنەو، مەن و نەوەکانم زیندو بین، ناگامان لە ژیان و
 مردن و زیندو بوونەو دەیان بێ. پەروردگار وەلامى دایەوودە
 فەرمووی: {^{۱۵} قَالَ إِنَّكَ مِنَ النَّاظِرِينَ} تۆ لەمۆلەتە تەدراوانى تا
 رۆژى دونیا و یران بوون و فوو کردن بە کەرەنای سوورو
 داچلەکاندى ئادەمیزادو باقى گيانداران و خپ کردنیان و
 مراندنى هەموو زیندەو مریک و تیکچوونى جیهان.

ئەمجار کە شەیتان دلنیا بوو تا رۆژى دونیا و یرا بوون نامری
 {^{۱۶} قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ} وتى
 بەهۆى ئەوودە کە مەنت لەبەر خاترى ئادەم گومرا کردو
 نەفرینت ئى کردم، سوین بى لەسەر رێگای راستى تۆ
 دا بنیشم و نەهێلم ئادەمیزادەکان پێیدا برۆن و لە رێگایان
 لابەدەم، رێگای تری خواریو خێجیان لە پێش چاو شیرین
 بکەم و سەریان ئى تیک بەدەم، گومرایان بکەم. ئەمجار شیوەى
 گومرا کردنەكەى دیارى دەکا و دەلێ: {^{۱۷} ثُمَّ لَا يَنفَعُهُمْ مِّنْ بَيْنِ
 أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ} پاشان لە
 هەموو لایەكەو هێرشیان بۆ دینم لە هەر چوارلایە دیمە
 و یرەیان، لە پێشیانەو لە دوایانەو لای راستانەو، لای
 چەپیانەو، بە هەموو جۆرێک تى دەکوژم بۆ لەخستەبردن و
 هەڵخەڵەتاندنیان و گومرا کردنیان، لییان لە پارێزدا دەبم و
 هەر هەلەم بۆ هەلبکەوئ بە قورتاریان ئادەم! {وَلَا تَجِدُ
 أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ} زۆربەیان وای ئى دەكەم سوپاسى تۆ نەكەن،
 دەبینى زۆربەیان كوفرانى نیعمەتى تۆ دەكەن، سوپاسگوزارى
 ئەو نەبەن کە تۆ عەقل و هۆشت پى بەخشیون، رزق و رۆژى
 هەمە جۆرت بۆ دا بین کردوون، لەشى ساغو تەندروستیت
 داوونى. بەلگوو کەمیکیان شوین ئایینی پەسەند کراوى تۆ
 دەكەون.

{^{۱۸} قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْذُورًا مَّدْحُورًا} فەرمووی لەو بەهەشتە
 دەرچۆ دەرەو و ترو بیه؛ برۆ دەرەو بە سەرزەنش کراوى و
 ریسواکراوى نەفرین ئى کراوى، نەفرینی پەروردگار و
 فریشتەکانت ئى بى، تۆ بى بەرى لەرەحمەتى ئیمە!

شیایى سوژدەبردن بن جگە لە پەروردگار... جا کە شەیتان
 فەرمانى خودای شکاندو سوژدەى نەبرد.

{^{۱۲} قَالَ مَا مَنَّكَ إِلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ}، پەروردگار پێی
 فەرموو چى رێگەى لە تۆ گرتو بوو لەمەپەر لەبەردەمتا کە
 سوژدە بۆ ئادەم نەبەیت؟ کە فەرمانم پى کردى بە
 سوژدەبردن بۆ فەرمانەكەت شکاندو لەگەڵ سوژدەبەراند
 سوژدەت نەبرد؟

{^{۱۳} قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ} شەیتان لە وەلامدا وتى: ئەووى کە پالێ
 بپۆنام ئەم هەلۆیستە هەلگرم و سوژدە نەبەم ئەوویە: مەن لە
 ئادەم بەرپێزترم! رەگەزى مەن لە رەگەزى ئەو چاکترە، چونکە
 {خَلَقْتَنِي مِن نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِن طِينٍ} تۆ مەنت لە ناگر دروست
 کردوود، ئادەمت لە فوور بەدى هیئەو، ناگر کە تاییبەتمەندى
 رووناكى بەرزبوونەووى تێدایە زۆر بەرپێزترە لە فوور کە
 تاییبەتمەندى بى خوست و پەستى تێدایە... کەسێک بەرزو
 بەرپێز بێت سوژدە بۆ خواریو نایا با فەرمانى خوداش بى،
 ئەمە قیاس و بەرامبەر کردنى نیبلیس بوو، بەلا قیاسیكى
 هەلەو بى بناغەیه.

{^{۱۴} قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا} پەروردگار فەرمانى بە شەیتان کردو
 فەرمووی: دا بەزە خواری. لەم بەهەشتەى کە خودا تۆى تێدا
 دروست کردوود برۆ خواریو، بەهەشتەكە بەسەر
 تەپۆلکەیهكى بەرزەو بوو؛ یان مەبەست ئەو بەهەشتەیه کە
 دوای دروست کردنى ئادەم لە زەوى خراوەتە ئەو
 بەهەشتەو تێدا نیشتەجێ کراو، ئەویش بەهەشتى
 پاداشتانەوویە.

{^{۱۵} فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا} ئەى شەیتانى نەفرین ئى کراو!
 بۆت نیه رێگات بى نادری کە لوتبەرزى بنوینیت لەم شوینەدا
 کە بۆ ریزو نرخ نامادە کراو {فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ}
 لەم شوینە برۆ دەرەو تۆ لەوانەیت سوکایەتیت پى دەکړئ و
 بەچاوى بى نرخ و ریزەو سەیرت دەکړئ، بەپێچەوانەى
 بیروبوچوونى خۆت کە لە خۆت رازى و خۆت پى گەوړو
 بەرپێزو نرخدارە، تۆ هیچ و پووج و کەم بایەخى، لە تاقى
 کردنەو سەرکەوتوو نەبوویت و ئەزموونەكە حەقیقەتى تۆى
 دەرخست و هیچ ریزو پلە و پایەیهكەت بۆ دانانری، نەفرین ئى
 کراوى و لەرەحمەتى پەروردگار بى بەرى!

به ههشتهدا نه میننه وه؛ نه گهر له م درهخته بخون نه وه نه م مرادده تان دیته جی، یان دمنه فریشته و تایبته مندی فریشته تان پی ددری، یان و دگوو نه وان هیزو تواناو ته من دریزیتان دهست دهکوهی و واتان لی دی هیچ دیاردیه کی کهون کارتان لی ناکا، یان ده چنه ریزی نه وان نه وه؛ که ههتا هه تایه له به ههشتهدا ده میننه وه و مردنتان به سهردا نایه! به م جوړه له ته ودری هه ستیاریدا به م ههزو نارده زوویانه کی که له سروشتی ناده میزادا شاردرانه وه سهرنجی راکیشان، ناده میزاد پیی خو شه نه مری بی، یان ته منی دری بی.

{۲۱} وَقَسَمَهُمَا سویندی بو خواردن و پیی گوتن: **{إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ}** دلنیا بن من ناموزگاریکه ریکی متمانه پیی کراوم بو نیوه و دل م پیتان ده سوتی و بوتان به په رو شم، مه به ستم سوود و قازانجی نیوه مه و دمه و بی به خته ودریتان ههتا هه تایه به رده وام بی و نه م ژیانه کامه رانییه تان لی نه شیوی...

{۲۲} فَنَدَلَاهُمَا بِفُرُورٍ} به ره به ره به فرت و فیل له ناستی به رزی خودا په رستی و په رمانبه رداری بو خودا هی نانییه خواره وه و له و پله و پایه دایبه زانندن و به ره و نه نجامدانی تاوان په لکشی کردن و له ناکاما تاوانیان هه وماندو له درهخته که یان خوارد!! **{فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْءَاتُهُمَا}** که له داره که یان خوارد، شهرمگای په کتریان چاو پی کهوت هه ریه که یان چاوی به هینی نه وی تریان کهوت که له و مپیش داپوشراو بوو! نیتر به هوی نه و خواردنه وه نارم زوی زاوژی و ههزی مندال بوون و نه وه لی که و تنه و میان تیدا وروژا، وپری نه و موش نادم به بینینی هینه که کی خو وی بیلامانه که کی هه واش شهرمی به خودا هاته وه، هه واش به هه مان شیوه به بینی بیلامانه که کی خو وی هینه که کی نادم ته ربق بووه وه، هه ستیان به پیویست بوونی پو شاک کرد، **{وَوَفَّقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ}** نیتر هه ریه که یان په لاماری په لکه گه لای پانی درهخته کانی به هه ستیان دا به جهسته ی خو یانه وه دمنووسان و شهرمگای خو یانیان پیی دده پو شی!!

{وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَأَقُلْ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ} له و کاتی ته نگو جه له مه یی که

نه مجار په رومردگار سویندی خوارد و هه رموی: **{لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ}** مه رج بی هه رکه سی که له ناده میزاد شوین تو بکه وئی و به و فرت و فیلانه ی تو هه لبخه له تی ریگی راست هون بکاو ریگی گومرایی بگریته به رو گومانی تو تیدا به جی بی، من دوزه خ پر ده که م له تو و له هندی له و ناده میزادانه کی که شوین تو ده که ون.

{۱۹} وَإِنَّا لَأَدْمُ اسْكُنُ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ} نه ی نادم تو خو تو خیزانت له و به هه شتهدا نیسته جی ببو و تیدا راپویرن، نه و به هه شته به پای زو ربه ی زانایان به هه شتی ههتا هه تایو پاداشته دانه ویه، هه ندیک پییان وایه به هه شتی که له به هه شته کانی ناسمان، یان باغی که له باغه کانی زه وی.

{فَكَلَّا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا} له هه شوینیک هه رجه که تان ههز لییه بیخون و بخونه وه، به نارم زوی خو تان، به رو بووم و میوه بخون! به لام **{وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ}** به هیچ جوړیک نریک نه و داره تایبه ته مه که ونه وه، له به رو بوومی مه خو ن... - قورن جوړی داره که کی دیاری نه کردوه - نه مجار هوی جله وگری له نریک بوونه وه له داره که دیاری ده کاو دمه رموی: نه گهر لی نریک بکه ونه وه و لی بخون ده چنه ریزی سته مکارانه وه و، شیوی نه وه ده بن سزا بدرین.

{۲۰} فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ} شهیتان وده وده سی خسته دلپانه وه و تاوان و سهر پیچی کردنی له پیش چاو جوان کردن، ته هری دان بو نه وه به رو بوومی درهختی لی قه دهغه کراو بخون، **{لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْءَاتِهِمَا}** ههتا له ناکاما به هوی خواردنه که وه پیویستیان به سهر ناو ببی، شهرمگایان - که له و مپیش به په رده ی سرپو شی په زدانی داپوشراو - به دهر بکه وئی، چونکه سوننه تی خودا وایه: که نیعمه تی کی به خشی به که سی که؛ به گهل و هوزیک ههتا نه و نیعمه تی پیدراوه له خو ی تیک نه داو نه بیته هوی لابر دنی، خودا نیعمه ته که کی خو ی هه لنگری!

نه مجار شهیتان کهوته چاو و راو **{وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَن تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ}** وتی بویه خواردنی به رو بوومی نه و داره تان لی قه دهغه کراوه بو نه وه نه بنه فریشته یان بو نه وه ههتا هه تایه له م

ناده‌م و حه‌وا تیی که و تیبوون په‌رو مردگاریان بانگی لی کردن و
سهر زم‌نشتی کردن به شیوه‌یه‌کی گله‌یی نامیز پیی فه‌رموون:
نهری من له خواردنی نه‌و دره‌خته جله‌وگیریم لی نه‌کردن؟؟
پی‌م نه‌گوتن توخنی نه‌و دره‌خته مه‌که‌ون و لیی نزیک
نه‌بنه‌وه؟؟ بوچی فه‌رمانه‌که‌ی منتان شکاند؟ به قسه‌ی
شه‌یتان له‌و دارم‌تان خوارد؟! نهری من پی‌م نه‌گوتن: شه‌یتان
دوژمنی راسته‌قینه‌ی نیوده‌و نه‌خه‌له‌تابن به قسه‌ی بکه‌ن؟!
من پی‌م نه‌گوتن نه‌گهر نیوه به قسه‌ی شه‌یتان بکه‌ن له
به‌ه‌شت و دهر‌تان دهنی و له خو‌شی له‌زمت و رابواردنی
به‌ه‌شت دهر‌تان ده‌کا و ده‌تان‌خاته ته‌نگ و چه‌له‌مه‌ی ژیا‌نی
کولله‌مه‌رگی و نارم‌حه‌تی دنیا، نهری من پی‌م نه‌گوتن! وریا
بن و له شه‌یتان چه‌زمر بکه‌ن و نه‌که‌ونه داوی گلاوی؟!
{ **قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا** } و تیان په‌رو مردگارا! نی‌مه سته‌ممان

له خودی خو‌مان کردو هه‌لخه‌له‌تابن و قاچمان هه‌لخیسکا
به‌ودی که به قسه‌ی شه‌یتان فه‌رمانی تو‌مان شکاند، سه‌رباری
ناگادار کردنه‌وه‌مان که به قسه‌ی شه‌یتان نه‌که‌ین، که‌چی نی‌مه
به‌فرت و فی‌لی شه‌یتان تیکه‌وتین و تاوانمان نه‌نجام دا { **وَأِنْ
لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ** } نه‌گهر به‌لوتف‌و
ره‌حمه‌تی خو‌ت لی‌مان خو‌ش نه‌بی و به‌زه‌بیت پی‌ماندا
نه‌یه‌ته‌وه‌و ته‌وفیق‌مان نه‌ده‌ی بو په‌یره‌و کردنی ری‌گای
راست و خودا په‌رستی و وازه‌یتان له سته‌مکاری و تو‌به‌مان لی
و مر‌نه‌گری و په‌شیمان‌یمان لات قبول نه‌بی و مر‌زامه‌ندیت
نه‌بی به‌رامبه‌رمان نه‌وه نی‌مه له پی‌رو تاقمی خه‌سارتمه‌ندان
د‌بین خو‌مان له‌ده‌ست داوه‌و تازه له به‌دبه‌ختی و چارم‌ه‌شی
رزگارمان نابی!

{ **قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ** } په‌رو مردگار خیطابی
ناراسته‌ی ناده‌م و حه‌وا و شه‌یتان کردو فه‌رمووی: هه‌مووتا
بر‌ونه‌ خواری و له‌م به‌ه‌شته‌ دمر‌چن هه‌ندی‌کتان دوژمنی
هه‌نی‌کتان بن (شه‌یتان دوژمنی ناده‌میزاده‌و به
پی‌چه‌وانه‌شه‌وه) بو‌یه پی‌ویسته ناده‌میزاد هیچ کاتی له
دوژمنایه‌تی شه‌یتان بی‌خه‌م نه‌بی، له وه‌سوه‌سه‌و گوم‌رای
کردنی نه‌مین نه‌بی، هه‌میشه به‌ دوژمنی خو‌ی بزانی و دل‌تیا
بی که نه‌و کافره نه‌فرین لی‌کراوه هه‌میشه بو‌ی له
که‌لین‌دایه!

{ **قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ
الْخَاسِرِينَ** } (۲۲) **قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي
الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ** (۲۱) **قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا
تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ** (۲۰) **يَبْنِي ۚ آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ لُبَاسًا
يُؤَرِّى سَوْءَ تِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ النُّفُوسِ ذَلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ
ۚ أَلْبَسَ ۚ اللَّهُ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ** (۱۹) **يَبْنِي ۚ آدَمَ لَا يَفْنَيْكُمْ
الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكَ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا
لِيُرِيَهُمَا سَوْءَ تِهِمَا ۚ إِنَّهُ يَبْرِكُكُمْ هُوَ وَقِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرْوَاهُمْ
إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ** (۱۷) **وَإِذَا قَعَلُوا
فَدَحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا قُلْ إِنَّ اللَّهَ
لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ اتَّقُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا لَا تَعْلَمُونَ** (۱۸) **قُلْ
أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ
وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ** (۱۶) **فَرِيقًا
هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ
أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنََّّهُم مُّهْتَدُونَ** (۱۵)

{ **وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ** } بو نی‌وه هه‌یه نه‌ی
ناده‌میزادینه! له زویدا مانه‌وه‌و ته‌مه‌نی دیاری کراو که
ماوه‌ی ژیا‌نتان ته‌واو بوو نه‌جه‌لی مردن‌تان دی، هه‌موو نه‌مانه
له له‌وحوله‌حفوظ‌دا ده‌ست نیشان کراون و نووسراون { **قَالَ**
فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ } په‌رو مردگار
فه‌رمووی: نه‌ی ناده‌میزادینه! نی‌وه له‌سه‌ر زه‌وی ژیا‌ن به‌سه‌ر
به‌رن، له‌سه‌ر (زه‌وی) یش ده‌مرن و ده‌خرینه باخه‌لی خاکه‌وه،
هه‌ر له زه‌وی دهر‌ده‌هیندرینه‌وه‌و زیندو ده‌کرینه‌وه‌و راپی‌چی
ده‌شتی مه‌حشر ده‌کرین و کو ده‌کرینه‌وه‌و بو لی‌کولینه‌وه‌و
پاداشته‌دانه‌وه‌و تو‌له لی‌ستاندن.

{ **يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَرِّى سَوْءَ تِكُمْ وَرِيشًا** }
نه‌ی نه‌وه‌ی ناده‌م یادی نازو نی‌عه‌ته‌ی خودا بکه‌نه‌وه
که‌به‌خشیونی به‌ نی‌وه نی‌ستاو به‌ باوه ناده‌م و به‌ دایه‌ حه‌وا
له‌وه پی‌ش، به‌و جو‌ره که پی‌ویستیاتی نایین و ژیا‌نی دونیای

خۆتان بپاریزن له شهیتان و جهنڊرمهکانی {إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ} شهیتان و سهربازانی، نیوه دهبین نهلام نیوه ئهوان نابین، زیان پی گه‌یشتن له دوژمنیکه‌وه که نه‌ییبینی زۆرترو کوشنده‌تره له دوژمنیک که بییبینی.

خۆپاراستن له شهیتان به په‌ناگرتن به خودا دهسته‌به‌ر ده‌بی به به‌هیز کردنی ئیمان به خودا و پیه‌وندی کردن پێوه‌ی و به جه‌نگان له‌گه‌ل نه‌فس و گوێ رانه‌گرتن بۆ و دسوده‌سه و دهنه‌دنه‌ی شهیتان و هه‌ولدان بۆ پاک کردنه‌وه‌ی نه‌فس و مشت و مال کردنی دل و دهره‌وون دێته‌ کایه‌وه‌!

ئهم‌جار ترساندنه‌که‌مانی له شهیتان دووباره‌ کردوه‌و فهرمووی: {إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ} ئیمه شه‌یاتینه‌کانمان کردوون به یارمه‌تیده‌رو پشت‌گیریکه‌ری کافرو بێ بر‌واکان، به‌م جو‌ره ناماده‌باشییان تێدا‌یه بۆ قبو‌ول کردنی و دسوده‌سه‌ی شهیتان و ده‌کوو چۆن جه‌سته‌ی لاواز ناماده‌باشی تێدا‌یه بۆ نه‌خۆش که‌وتن و ودرگرتنی میکرو‌ب.

{۲۸} وَإِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً} ئه‌و موشریک و گوم‌رایانه که تاوانیک‌ی گه‌وره‌و ناشیرین نه‌نجام ده‌دن، تاوانیک‌ی وا ده‌که‌ن که شه‌رع و عه‌قل و سروشتی ساغ و سه‌لیم به‌ هیچ شی‌وده‌یه‌ک و‌ری نه‌گ‌ری و ده‌کوو: ته‌واف کردنی ژن و پیاو به‌ رووت و قووتی هه‌موو تاوانیک‌ی تری گه‌وره‌و فاحیشه‌ ناسا، پێیان بگوت‌ری بۆچی و به‌ چ یاسایه‌ک ئێوه ئه‌و تاوانانه‌ ده‌که‌ن و به‌ ره‌وایان ده‌زانن؟ ئه‌گه‌ر له‌سه‌ر کرده‌وه‌دکانیان خه‌لکی سه‌رزده‌شتیان بکه‌ن، {قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهِهَا آبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا} ده‌لێن: ئیمه لاسایی باوک و باپ‌ری خۆمان ده‌که‌ینه‌وه‌و شوین داب و نه‌ریتی ئه‌وان ده‌که‌وین، چاو له‌ رێبازیان ده‌که‌ین، جگه‌ له‌وه‌ش خودا فهرمانی پێ کردو‌وین و ئیمه فهرمانی خودا جێ‌به‌جێ ده‌که‌ین!!

{قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ} ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر پێیان بلێ ئێوه راست ناکه‌ن، ئه‌م پاساو دانه‌وه‌یه‌تان درۆیه، چونکه‌ خودا فهرمان به‌ کرده‌وه‌ی فاحیشه‌ نامیز ناکا، ئه‌م کارانه‌ی ئێوه وێ نه‌چوو و نه‌گونجاو و هیزدو‌نن، هه‌موو پیغه‌مبه‌ران به‌ خراپ و نه‌شی‌اوایان حلیب کردوون، خودای مه‌زن و بالاده‌ست هه‌رگیز فهرمان به‌ کردنی کاری ئاوه‌دا ناشیرین ناکا!

بۆ دابین کردوون، و ده‌کوو ئه‌و پۆشاکه‌ی شه‌رمگای پێ داده‌پۆشن و ئه‌و به‌رگ و ئامێره‌ جوانانه‌ی خۆتانی پێ دمه‌را‌زینه‌وه‌، له‌ سه‌رما و گه‌رما خۆتانی پێ دمه‌پاریزن.

{وَلِبَاسُ الْقَوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ} به‌گوته‌ی کۆمه‌لی تابعین، پۆشاک‌ی ته‌قوا پۆشاک‌ی مه‌عنه‌ویه‌یه نه‌ک حیسسی!

ئیبینو عه‌بباس ده‌فه‌رمو‌ی: پۆشاک‌ی ته‌قوا بریتیه‌یه له‌ ئیمان و کرده‌وه‌ی باش له‌ پۆشاک‌ی روا‌له‌تی چاک‌تره‌.

{ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ} ئه‌وه‌ی باس کرا له‌ دروست کردن و به‌دی هێنانی ماده‌ده خامه‌کانی پۆشاک، له‌ دانانی یاسا و شه‌ریعه‌تی پۆشینی پۆشاک نیشه‌نه‌ی به‌ ده‌سه‌لاتی خودایه‌و فه‌ضل و گه‌وره‌یی زاتی په‌روه‌ردگار ده‌چه‌سپێن، نیشه‌نه‌ی رحه‌م و به‌زه‌یی یه‌زدانه‌ بۆ به‌نده‌دکانی، په‌روه‌ردگار ئه‌م نیعه‌مه‌تانه‌ی پێ به‌خشیو‌ن بۆ ئه‌وه‌ی رامیان بکا بۆ سوپاسگوزاری و شوکرانه‌ ژمیری زاتی په‌روه‌ردگار و ناسینی نیعه‌مه‌ته‌ گه‌وره‌دکانی به‌سه‌ر به‌نده‌دکانیده‌و دوورکه‌وته‌وه‌ له‌ فیتنه‌ی شه‌یتان و به‌ده‌رخستنی شه‌رمگا‌وو خۆ رووت کردنه‌وه‌ی ناشه‌رعی.

{۲۷} يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ} ئه‌ی نه‌وه‌ی ئاده‌م بی ئاگا مه‌بن له‌ نه‌فسی خۆتان و هه‌میشه‌ ناگاداری بکه‌ن و مه‌هیلن شه‌یتان فرسه‌تان ئی بێن و به‌ و دسوده‌سه و فرت و فیل تووشی نه‌نجامدانی تاوانتان بکا و ده‌کوو له‌وه‌ پێش باوکه‌ ئاده‌م و دایکه‌ حه‌واتانی به‌هه‌مان فرت و فیل هه‌لخلیسکانه‌و تاوانی پێ نه‌نجام دان و له‌ به‌هه‌شت دهرکران و تووشی جو‌رده‌ها نا‌ر‌ده‌حه‌تی و ماندو‌بوون هاتن، هه‌ر شه‌یتان بوو: که‌ بوو به‌ه‌وی دهرکه‌وته‌نی شه‌رمگایان!! که‌ له‌وه‌پێش لێیان شاراو‌ه‌ بوو {يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْآتَهُمَا} له‌ به‌هه‌شت و دهری نان و بوو به‌ هۆکاری دا‌رنینی پۆشاکیان؛ ئه‌و پۆشاکه‌ی که‌ له‌ په‌لکه‌ گه‌لای به‌هه‌شت پێکیان هێنا بوو، پۆشاکیان ئی دا‌رن‌دا بۆ ئه‌وه‌ی شه‌رمگای یه‌ک‌تری ببینن!!

(لام) له‌ وشه‌ی (لیریه‌ما) دا (لام) ی عاقیبه‌تی پێ ده‌گوت‌ری واته‌: بۆ ئه‌وه‌ی له‌ ئاکاما شه‌رمگای یه‌ک‌تری ببینن، ئه‌مه‌ش ناما‌ژدیه‌ بۆ ئه‌وه‌ی که‌ ئاده‌م و حه‌وا له‌سه‌ر زه‌وی به‌ رووت و قووتی ژیا‌ون چونکه‌ ئه‌و کاته‌ له‌سه‌ر زه‌وی پۆشاک نه‌بو‌وه‌!!

{ أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ } نمرئ ئیوه به چ روویه که وه شتی ناوا پال خودا ددهن؟ شهرم و ههیا ناتانگری بوختانی ناوا به دهم خوداوه هه لده به ستن؟ شتیک که حه قیقه ته و راستیه که ی نازانن بۆ ده لئین: خودا فه رمانی پئی کردووین؟ خو شهریه ته و فه رمانی خودا به نیگا کردن بۆ پیغه مبه ران نه بی نازاندری، له ریگه ی نیگای خوداوه بۆ پیغه مبه رانی نه بی ناده میزاد له شهریه ته ی یه زدان تی ناگهن! ده ی خو ئیوه به ختوکه و دهنه دهنه ی شه یتان ره فتار ده که ن درۆ له سه ر خودا هه لده به ستن!

{ قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ } نه ی محمد! به و موشریکانه بلئ: په رومردگاری من فه رمان به فاحیشه و خراپه رکاری ناکا، به لکوو فه رمان به دادپه رومری و کاری چاک و سوودمه ند ده کا، داوا ده کا ناده میزادان کاری چاک نه نجام بدن و میانه رده و به رده وام بن له سه ر کاری چاک و زیده رده ی نه که ن. فه رمانتان پئی ده کا که: نه خو تان رووت و قووت بکه نه وه، نه به رگو پو شاک ی هه رام و زیده دریژو زیده پان و گرانبه ها له به ر بکه ن.

{ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ } هه روه ها نه ی محمد! پئیان بلئ: له ناو هه موو مزگه وتیک که خودا په رستی تیدا ده که ن مافی روو تی کردن تان بۆلای خودا بدن، به ته واوی روو تی کردنه که نه نجام بدن؛ نه ته ی ساغو دلئاگایی و لیبران بۆ روو تی کردن له په رومردگارتان هه بی، چ نه و عیباده ته ی که له مزگه وته که یان لای مزگه وته که نه نجامی دده ن نوپژ بی یان ته واف بی یان ذیکرو خودا په رستیه کی تر بی، ده بی ساغ بۆ خودا بی!

{ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ } هاوارو پارانه وه عیباده تان ته نها بۆ خودا بی، هه ر نه و به رستن و روو له باره گای زاتی نه و بکه ن، روو مه که نه غه یری خودا که سی تر جگه له په رومردگار به شایسته ی په رستش مه زانن، هاوارو پارانه وه مه که نه فریشته و پیاوچاک و پیغه مبه ران و پیتان وابی پارانه وه له وان و گوږه کانیا ن له خواتان نزیک ده کاته وه و مه زانن پارانه وه له شیخ و پیاوچاک و گوږه کانیا ن به شیکه له نایین و سوود به خشه!!

{ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ } قَرِيبًا هَدَى وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ { وه کوو چۆن له سه رده تاوه خودا ئیوه ی دروست کردوو و ناوا بۆلای خودا ده گه رپنه وه، واته: هه ر به و ده سه لاته زیندوو تان ده کاته وه که سه رده تا کاروانی ژیا نتانی ده ست بی کرد...

دوو پیرو تاقم بوون؛ ناده و خیزانی، شه یتان و جه ندرمه کانی، که ده شگه رپنه وه بۆلای خودا کو مه لیکتان له گه ل ناده و دایکه هه واو موسولمانان و راستالانی خاوه ن باومرو شوینکه وتووانی پیغه مبه ران و گه ردنکه چ بۆ فه رمان و جله و گیرییه کانی په رومردگار، کو مه لیکیشان سه رپیچی کارو تاوانبار له گه ل شه یتان و جه ندرمه کانی ده گه رپنه وه بۆلای خودا ریسوا و شه رمه زار! کو مه لیکتان خودا هی دایه تی داو و ری باز ی خوداتان گرتوو، یا پابه ندی فه رمان و جله و گیرییه کانی بوون.

کو مه لیکیشان گومراییان به سه رده ده چه سپی و چه سپیوه، نه وانه شه یتانیا ن کردوو به پیشه واو شوینی که وتوون، نه ویش به ره و دۆزه خ راپیچیان ده کا، به راستی شه یتان رابه رو پیشه وایه کی خراپ و گومر اکه ره.

{ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ } واته: نه وانه که گوپراهی ناموژگاری شه یتان بوون و نه و تاوان و خراپه کارییه ی له پیش چاوان جوان کردو له دلئان شیرین بوو مانای وایه کاروباری خو یان داو ته ده ست شه یتان و نه ویا ن کردوو به فه رمانده و گه وره ی خو یان و وازیان له په رومردگاری زانا و دانا و به رده حم و به خشنده هیناوه؛ روویان له نه و خودایه و مرگپراه که فه رمان به دادپه رومری و چاکه کاری ده کا جله و گیری له خراپه و فاحیشه ده کا!

که چی ویپرای نه م به هه له چوون و تاوانکارییه یان پئیان وایه نه وان رینموونی کراون و هی دایه ت دراو و واده زان نه وه ی که شه یتان به گو یاندا دده راسته و پیویسته به پرده ی بکه ن!

{ يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ } نه ی کو مه لی ناده میزاد! جوانی و شوخ و شه نگی خو تان له کاتی نه نجامدانی هه موو تاعه تیک بنوینن له کاتی نوپژ یان له کاتی ته وافدا پو شاک ی خو تان له به ر بکه ن. مه به ست به (زینة) پو شاک ی جوانه، که مترین پو شاک نه وه یه شه رمگا داپو شتی، داپو شینی

شهرمگا له نوږتو ته واهدا واجب و پيوسته! جگه له داپوشینی شهرمگا داپوشینی شوینه کانی تری جهسته سوننه ته، شهرمگای پیاو - وده کوو له پیسه وه گوترا: نیوان ناووک و نه زنیوه. جهسته ی نافرمت هه مووی شهرمگایه جگه له دوو دمستو دهم و چاو.

{وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ} نهی کومه لی ناده میزاد! بو هه ر یه کیلک له نیوه رهوایه خواردن و خواردنه وهی پاک و خاوین بخواو بخواته وه، دهی نیوه له خواردن و خواردنه وهی پاک و به تام و له زرت بخون و بخونه وه و زیده رهوی مه کهن، به لکوو به شیوه دیه کی مام ناومندی و میانه رهوی که لکیان لی و مربرگن، نه نه و منده کهم بخون که پیداویستی جهسته تان دابین نه کا، نه نه و منده ش زور بخون که زیان به جهسته و بیرو هوشتان بگه یه نی، رزو به خیل مهب به جوړیک دلتان نه یه به گویره ی پیویست له مالی خوتان بخون، نه و منده ش دهست بلاوو موسریف مهبین زیاد له پیویست مال و دارایی خوتان خه رج بکه ن! دلتیا بن خودا نه وانه ی خوش ناوی که زیاده رهوی ده کهن له خواردن و خواردنه وده واته: سزایان ددهاو توله یان لی دمستی!

{قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ} پیا یان بلن: کی نه و کهل و پهل و نامیرو کالایانه ی دمبه هوی جوانی نیوه یان نه و رزق و روزییه ی خودا بو به رژه و مندی نیوه دروستی کردوو، به حرام داناوه؟ کی پوښاک و نامیری رابواردن و خوشگوزمرانی قه دهغه کردوو؟! کی ماده خامه کانی نه و هوکارو نامیرانه ی به دی هیانوان که دمبه مایه ی خوشگوزمرانی نیوه؟ کی عه قل و زانیاری و شیوه ی به کاره یان و سوود بینین له و ماددانه ی فیری نیوه کردوو؟ واته: خواردن و خواردنه وهی حه لال و پاک و خاوین، هه روا له بهر کردنی پوښاک و خورازاندنه وه و ریک و پیکی حه لال و رهوایه و خودا بو به رژه و مندی نیوه ماده خامه کانی به دی هیانواوه عه قل و زانیاری به کاره یان و سوود لی بینینیانی فییر کردوو و خیطابی ناراسته کردوو که به میانه رهوی به کاریان بینن و سوودیان لی و مربرگن! جا نه گهر کافرده کان وده لایمان نه بوو، یان وده لایمانه کیان وده کوو پیویست نه بوو {قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ}

يٰۤاَيُّهَا اٰدَمُ خُذْ زَيْنَتَكَ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَشَرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿۳۱﴾ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذٰلِكَ نَفْصَلُ الْاَيٰتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُوْنَ ﴿۳۲﴾ قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رِجْسَ الْفَوَاحِشِ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنٌ وَالْاِثْمُ وَالْاَبْنٰى بِغَيْرِ الْحَيِّ وَاَنْ تُشْرِكُوْا بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطٰنًا وَاَنْ تَقُوْلُوْا عَلٰى اللّٰهِ مَا لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۳۳﴾ وَلِكُلِّ اُمَّةٍ اَجَلٌ فَاِذَا جَاۤءَ اَجَلُهُمْ لَا يَسْتَاۡخِرُوْنَ سَاعَةً وَّلَا يَسْتَقْدِرُوْنَ ﴿۳۴﴾ يٰۤاَيُّهَا اٰدَمُ اِمَّا يَنْتَحِبُكَ رُسُلُ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ مَا يَنْبَغُ فَمِنْ اَنْفٰى وَاَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿۳۵﴾ وَاَلَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِآيٰتِنَا وَاسْتَكْبَرُوْا عَنْهَا اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۳۶﴾ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرٰى عَلٰى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِآيٰتِنَا اُولٰٓئِكَ يَنْصِبُھُمْ مِنْ اَلْكَلْبِ حَقًّا اِذَا جَاۤءَتْھُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْھُمْ قَالُوْا اٰیْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْرِ اللّٰهِ قَالُوْا ضَلُّوْا عَنَّا وَشَھِدُوْا عَلٰى اَنْفُسِھُمْ اَنْھُمْ كَاٰنُوْا كٰفِرِيْنَ ﴿۳۷﴾

بلن نه و خواردن و خواردنه وه به تام و خوشانه، پوښاکي جوان و نامیری خورازاندنه وه تايبه ته بو بروداران، له راستیدا خودا بو نه وانی دروست کردوو و ناموسولمان به هوی نه وانه وه سوودیان لی دبینن، جا نه گهر له ژيانی دنیادا کافرده کان هاوبه شی خاوهن بروداکان ده کهن له و خوشی و رابواردن و خواردن و خورازاندنه وهی تايبه ته به رژی قیامه تدا نه و رابواردن و خورازاندنه وهی تايبه ته به بروداران هوه، کهس له کافرده کان هاوبه شیان ناکا، چونکه به هشت له بی برویان قه دهغه یه {كَذٰلِكَ نَفْصَلُ الْاَيٰتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُوْنَ} بهم جوړه شیکردنه وه و روونکردنه وهی که دمبراره ی رزق و رژی و پوښاک و نامیری خورازاندنه وه نه انجامان دا هه راواش نیشانه و به لگه کانی راستی نایین و ته وادتی شهرع و راستگوئی پیغه مبهرو ریک و پیکی یاساو شهریعت شی ده کهینه وه بو کهسانیک زانستی کومه لئاسی و دموونناسی و تهن دروستی و... هتد. دهران، به رژه و مندی

ئادەمیزاد دەست نیشان بکەن و ھەول بەدن بۆ دەستەبەر کردنی مافەکانیان، لە بوونەوەر ورد ببنەوەر پەندی لی وەر بگرن، گوی بۆ قسەو ناخاوتن را بگرن چاڤو خرابی لیک جیا بکەنەوەر شوین قسە باشو بە سوودەکان بکەن.

{قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطُنَ، وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يَنْزَلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ} ئەوی محمد! بەو موشریکانەو خەلکی تریش بئی: کە ئەوشتانەوی خودا حەلالی کردوون ئەوان بەبئی ھۆو بەلگە حەرامیان کردوون، بییان بئی: پەروردگاری من تەنھا ئەم پینج شتانەوی حەرام کردوون کە بئەمای ھەموو شتە حەرامەکانن، حەرامییەکەیان بەشیویدیەکی بەردەوام و ھەمە کاتییە لەسەر ھەموو میلەت پیویستە کە بزائن: ئەمانە بەھیج جوړیکو لەھیج شوینیکیدا حەلال نین و نابن. ئەو شتە حەرامانەش ئەمانەن:

۱- فاحیشە ج بە ناشکراڤی یان بە نھینی. فاحیشە: بریتیە لە کردارو گوشتاریک کە لەخراپیدا تییان پەراندبئی واتە تاوانی گەورەبەن وەکوو زینا و دزی و یاخی بوون لە فەرمانرەوای موسوئمان.... ھتد.

۲- تاوانی بچووک (اثم) بریتیە لەھەر شتیک بەتاوان حلیب بکریت نەگاتە پلەوی تاوانی گەورە وەکوو تەماشاکردنی ئافرەتی نامەحەرم بەچاوی خیانەتکارییەو. ھەندیک پییان وایە (اثم) بەمانا تاوانە بەگشتی ج تاوانی گەورە بییت ج تاوانی بچوک بئی ئەوکاتە عەطفی (عام)د بۆ سەر (خاص).

۲- ستەمکاری و سنوور بەزینی لەخراپە کاری و پییشیل کردنی مافی کەسانی تر، لە ئایەتەکەدا سنوور بەزینی پەییوەست کرد بە وشەوی {بَغْيٍ الْحَقِّ} دود واتە: سنور بەزینییەکەوی بەناحەق بئی ئەگەر لەبەر بەرزەوھندی گشتی بوو بە رەزەمەندی ناحەقی لیکرابوو ئەو بەسنوور بەزینی حلیب ناکریو ناحەقی نییە.

۴- شەریک دانان بۆ خودا ئەمە گەورەترین تاوانەو لیخۆشبوونی نیە ھاوئەلدانان بۆ خودا ئەویدیە: ویپرای پەرستنی خودا بتیک یان کەسیکی تر بپەرستنی، بەبئی بەلگەو نیشانەوی راست و دروست، بەبئی ئەویدی لەرێگای نیگاوە بەلگەوی خودایەتی ئەو شتەوی بئی گەشتبئی.

{وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ} بۆ ھەموو گەلو نەتەویدیەک، بۆ ھەموو چین و توپزیک، بۆ ھەموو ھۆزو بئەمەلەو بەرەبابو ئادەمیزادیک، بەلکوو بۆ ھەموو شتیک لە بوونەوەردا ئەجەلیکی دیاریکراو ھەیە، کاتیک ھەییە دینە سەر شانوی ژیان و ماویدی تەواو بوونی تەمەنی ھەریەکیک دەستنیشان کراو، کە ماویدە تەواو بوو ساتیک دواناخریت!

جا ئەم ماویدی ج ماویدی ژیان بئی یان ماویدی دەسەلاتداری و بەخت و ئیقبال بئی! یان ماویدی ژێردەستەیی و چەوساندەو بئی!

جا {فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ} ئەگەر کاتی دیاری کراو ھاتو ماویدی دەستنیشان کراو بۆیان کوئای ھات {لَا يَسْتَأْذِرُونَ سَاعَةً} ساتەوختیک دوا ناخرین، بگرە کەمترین کات دواناخرین {وَلَا يَسْتَفْتِمُونَ} ھەرودەکوو چۆن پینش ناخرین.

دەربارەوی مەبەست بە ئەجەل دوو را ھەن:

۱- ئیبنو عەبباس و حەسەنی بەصری و موقاتیل دەلین: مەبەست ئەویدی پەروردگار مۆلەتی ھەموو گەلو نەتەویدیەکی سەرپیچیکەرو بەدرۆخەرەویدی پیغەمبەرەکیانی داوہ بۆ ماویدیکی دیاری کراو کە نەھاتنە سەر رێبازی راست و ئیمانیان نەھینا کاتی لەناوچوون و ریشەکیش کردنیان ھات! ئیتر ئەو سزاو تۆلەییە دئی و ھیج دواناگەوی. وەکوو ئەو عەزابو لەناو بردنەوی تووشی نەتەویدی نووح و عادو ئەموودو فیرعەون و ئیخوانی لووطو ھی تریش ھات.

۲- رای دووم ئەویدی مەبەست بە ئەجەل تەمەنی ئادەمیزاد بئی، ھەرکاتی ئەو تەمەنە تەواو بوو ئیتر پاشو پییشی تیدا ناکری!

{يَا بَنِي آدَمَ إِنَّا يُاتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي} ئەوی نەویدی ئادەمیزاد! ئەگەر پیغەمبەریک لە رەگەزی خۆتان و نەتەویدی خۆتان ھاتە ناوتان و ھەوالی ئەو ئەرک و فەرمانانەوی ئیمەیان پی راگەیاندن، شەریعەتو یاسای ئیمەیان بۆ روون کردنەو، دەربارەوی خوداپەرستنی و جوړەکانی مامەلەو بازرگانی، ئەخلاق، رێو شوینیان پی گوتن، فەرمان و جەلەوگرییەکانی ئیمەیان پی راگەیاندن ئەوە ئیوہ لەبەردەم دوو ھەلوێستدان و لەیەکی لەو دوو ھالەتەدا

دهن، حالتی که تکیان مؤذبه خش و نهوی تریان ترسینه. جا
 {فَمَنْ اتَّقَى وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ} که سیک له خودا بترس و
 خو له و کردارانه بیاریزی که ددینه هوئی سزای دوزخ و
 په یو دندی خوئی به خوداوه به هیز کرد وازی له خرابه کاری
 هیناو له ماودی ژیانیدا سهرگرمی تا عت کردن و
 خودا په رستی بوو له سهر نهو حاله گیانی سپارد، نهو د هیچ
 ترس و بیمیکی داهاتووی نیو و دنیایه له ناکامی خوئی و هیچ
 ترسیکی له سزای دوزخ نیو {وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ} هرودها
 په روشی ژیانی دونیا یان نیو، له کردهوئی رابوردوویان
 په شیمان نین.

{وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا} نهوانه ی نیشانه و
 نایاتی خودا و درناگر و به دل برویان پی نیو و لوتبه رزی
 دمنوین و پابه ندی ناموزگاری و فهران و جله و گریه کانی
 قورثان نابن، به نهقه ستو سهرهقی بانگه وازی پیغه مبه
 (دروودی خوی له سهر بن) رمت ددکهنه و {أُولَئِكَ أَصْحَابُ
 النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ} نهوانه گرو و تا قمی دوزخن، جیگای
 نیشته مه نیان ناگری دوزخه و بو هه تا هه تای تیدا
 ددمننه و د لپی درناجن!

{فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا} کی له نهو کهسه
 سته مکارتره، تاوانبارتره؟ واته: کهس لهو کهسه سته مکارتر
 نیو که به ددم خوداوه درو هه تبه ستی بهم جوړه شتیک
 به واجب بزانی که خودا واجب نه کردو و، شتیک حرام بکا
 که خودا به حرامی دانه ناو! یان حوکیک پال په رور دگار
 بدا که نهی نار دبی! یان هاو و ل و مندال و خیزان پال خودا
 بدا!

{أُولَئِكَ كَذَبُوا بِآيَاتِهِ} یان نار دنه خواره و دی نامه ناسمانیه کان
 به درو بزانی، پی و ابی قورثان که لامی خودا نیو له خوداوه
 نه نیردراو ته خوار، و دکو و نهو دی که کافر دکانی عه رب
 نه یاندسه لاند که قورثان نیگای خودایه!

{أُولَئِكَ يَتْلُوهُمْ نُصِيُّهُمْ مِنَ الْكِتَابِ} نهوانه هه موویان به شی
 خو یان له رزق و روژی که له کتیبی مه زنده کراوان (کتاب
 المقدرات) دا چه سپاوه به رده کوئی، نهو دی بو یان ته رخان کراوه
 له رزق و روژی و ته مه و خو شی و ناخو شی ژیان پیان
 ددری، نهوانه و پرای سته مکاری و سپله یان، و پرای نهو

قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ
 فِي النَّارِ كَمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا حَتَّى إِذَا آذَرَكُوا فِيهَا
 جَمِيعًا قَالَتْ أُخْرَاهُمْ لِأَوْلَهُمْ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَتَأْتِهِمْ
 عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝۲۸ النَّارُ قَالَتْ لِكُلِّ ضِعْفٍ وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ ۝۲۹
 وَقَالَتْ أُولَهُمْ لِأُخْرَاهُمْ فَمَا كَأْت لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ
 فذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ۝۳۰ إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا
 بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتِّحْ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ
 الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذَلِكَ نَجْزِي
 الْمُجْرِمِينَ ۝۳۱ لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ
 وَكَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ۝۳۲ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ
 الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۝۳۳ وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍ
 فَتَجَرَى مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا
 وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رَسُولَنَا بِالْحَقِّ
 وَنُودُوا أَنْ تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي ارْتَمَوْهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝۳۴

هه مو و درو بوختانه ی به ددم خوداوه هه لی ددبه ست
 بی به ش نا کرین لهو نازو نیعه ته ی که له تو مارگی
 بوونه و دردا بو یان دیاری کراوه، هه تا ته مه نیان ته و او ددی و
 له دنیا ددره چن به شی خو یان ددری تی و لپی به هر دمه ند
 ددین: {حَتَّى إِذَا جَاءَهُمْ رَسُولُنَا يُتَفَقَّهُنَّ} هه تا ردوانه کراوی
 نیمه که فریشته ی گیانکی شانه ده چی بو لایان و گیانیان
 ده کی شی و تالو ی مردنیان پی ده چی ژن {قَالُوا أَئِنَّمَا كُنْهُمْ
 تَدْعُونَ مِنَ دُونِ اللَّهِ} فریشته ی گیانکی شان به مه به سستی
 سهر زدن شت کردن و تو ورده بوونیان پیان ددین: کوان
 نهوانه ی گردبو و تان به هاوشانی خوداوه له ژیانی دونیا تاندا
 له حیاتی خودا به ندایه تیتان بو ددکردن؟ داوی ددسته به ر
 کردنی سو و دو ور خستنه و دی سزاتان ددکردن، هان تان بو
 ددبردن و لیان ددپارانه و ده بانگیان بکه ن با له م حاله
 ناخو ش و تاله رزگارتان بکه ن! هم سزاو نی ش و نازاردتان دد
 دوور بخه نه و د! {قَالُوا صَلُّوا عَلَيْنَا} و دلام دد ددنه و ددین:

لیمان هوون بوون و شوینه کانیان نازانین، هیوامان پییان نیه،
نومیدی ئه و دیان لی ناکهین سوو دیان بۆمان هه بی و زیانمان لی
دوور بخه نه وه!

{وَشْهَدُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَافِرِينَ} شایه تیاندا له سه ر
خۆیان و دانیان پیدانا که ئه وان به پارانه وه و هانابردن بۆ
ئهو بت و صه نه م و خودا درۆزانه و به ندایه تی کردن بۆیان
کافرن و گومرا بوون.

{^{۳۸} قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ فِي
النَّارِ} رۆزی قیامهت فریشته به فه رمانی په رومردگار پییان
ده لی ده برۆنه پیری ئهو گهل و گرۆهانی و دکوو خۆتانن،
و دکوو خۆتان بوون له هه لۆیست و ره وشتدا، ئه وانه ی پیش
نیوه کافر بوون له جندۆکه و ئاده میزاد، رۆژگاریان پیش
رۆژگاری نیوه بوو، بیژه ره که یان مالیکی دۆزه خه، یان
په رومردگار ئه م ئایه ته نامازدی ئه و دی تیدایه که
په رومردگار به یه ک و دجه به کافر ده کان ناخاته دۆزه خه وه،
به لک وو کۆمه ل کۆمه ل و تاقم تاقم ده ناخاته ناو دۆزه خه وه،
هه یانه ماوه یه که خراوده ته دۆزه خه وه و سزا دده ری هه یانه
هیشتا نه خراوده ته ناو ئاگرده وه به ره و ئه و ی په لکی شی
ده که ن و له م حالته دا پیشکه و تروانی پیش خوی ده بی نی له
ناو دۆزه خدا سزا دده ری نی!! {كُلُّنَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعْنَتْ أُخْتَهَا}
هه رکاتی تاقم و کۆمه لیک ده چنه ناو دۆزه خه وه و ده بی نی چی
به سه ر هاتو وه و به سه ری دی؛ نه فرین له هاوه لانی خۆیان
ده که ن چونکه به هۆی شوینکه و تنی ئه وانه وه تووشی ئهو
چارمه دشییه هاتوون و به سوڤنگه ی ئه وان ئه م ئاکام و
سه رنجامانه ی تووش هاتوون.

{حَتَّىٰ إِذَا دَارَكُوا فِيهَا جَمِيعًا} هه تا هه موویان خزیندرانه
دۆزه خه وه و له ویدا یه کتریان گرته وه و کۆبوونه وه و یه کتریان
ناسیه وه {قَالَتْ أَخْرَاهُمُ الْأُولَاهُمْ} پاشه تایان که له جوونه ناو
دۆزه خ دوکه و تبوون یان پله و مه قامیان پایینه و بۆره پیاو و
کاسه لیس و خزمه ته چی بوون به ئه وانه ده لی نی که له
پیشیان وه و چوونه ناو دۆزه خه وه، یان که پیشه و او
کاربه ده ست و دهمراست بوون و به هۆی تاوانی گومرا بوونی
خۆیان و گومرا کردنی خه لکانی دیکه وه پیشتر خراونه
دۆزه خه وه، ده لی نی: {رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَآتِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِّنْ

النَّارِ} په رومردگارا! ئهو مله ورو فیلباز و زمان لووس و
له خسته به رانه بوون ئیمه یان گومرا کرد و سه ریان لی
تیکداین و نه یانه یشت شوین په یامی پیغه مبه رده کانت بکه وین و
به خته و مری به ده ست بی نی نی! ئه وانه سه رکرده و پیشه و امان
بوون له ریبازی بیدینیدا، ئیمه چاومان له ئه وان کردو وه!
که وابی خودایه! سزای دوو جه ندانه و دوو قاتیان له ئاگر
به سه ردا بده، تۆله ی گومرا یی خۆیان و گومرا کردنی
ئیمه شیان لی بستینه.

په رومردگار و ده لای دانه وه {قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٌ} فه رمووی: بۆ
هه ری هه کی له ئیوه و ئه وان سزای دوو چوندانه هه یه، ئه وده مان
بریار دا وه و ئه نجاممان دا وه، هه ری هه که سزای شیای خۆیمان
داوه تی، سزای گومرا کردن و له خسته بردن، یان سزای
شوینکه و تن و لاسای کردنه وه، چونکه هه ری هه که له
فه رمان په و او کاربه ده ست و شوینکه و تروانیان گومرا و
گومرا که رن، {وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ} به لام ئیوه چۆنیه تی و
حه قیقه تی سزاکان نازانن.

{^{۳۹} وَقَالَتْ أُولَاهُمُ لَأَخْرَاهُنَّ} پیشه و او کۆمه له رۆ جوو ده کان بۆ
ناو ئاگر یان پیشه و او مله ورو گومرا که ره کان به
شوینکه و تروانی خۆیان ده لی نی: {فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْهَا مِنْ فَضْلٍ}
ئه گه ر ئیمه ئیوه ده مان گومرا کردی، ئه وه له مبارده ئیوه هه ی
حه قیقتان به سه ر ئیمه وه نیه تا داوی زیده سزا بۆ ئیمه
بکه ن، بیگومان ئیوه ش و دکوو ئیمه گومرا بوون! بۆخۆتان
دانتان پید نا، ئیمه و ئیوه له وه دا که شیای ئه و ده ی سزا
بدری نی چوون یه کین، ئیوه ش و دکوو ئیمه کافری بوون و
خرا به کاریتان کردو وه، نه ئیوه شیای ئه وده ن سزاتان له سه ر
سووک بکری، نه ئیمه ش شیای ئه و ده ی سزیمان له سه ر
دوو جه ندانه بکری، جا که وابی {فَذَرْوَا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ
تَكْسِبُونَ} بجیژن سزای دۆزه خ به هۆی ئهو هه لۆیست و
کرده وانه تان که بووده ته هۆی ئهو سزایه، ئه مه و ده لای
پیشه و او فه رمان په و او سه ره وکه کانه، یان فه رمووده ی
په رومردگاره ئاراسته ی هه ردو و تاقم و کۆمه له کان ده کری!

{^{۴۰} إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ أَبْوَابُ
السَّمَاءِ} ئهو گرۆهو که سانه ی نیشانه ی راستی تاو و ته نه یایی
ئیمه و ئایاتی قورئان و راستی پیغه مبه رایه تی و هه بوونی

﴿۴۲﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا ۖ تَهُوانَهُی ئیمانیان هیئاوه، بریویان به تاک و ته نهایی خوداو پیغمه مبرایه تی پیغمه مبرو زیندوبوونه ووی روژی قیامت هیئاوه **﴿وَعَمَلُوا الصَّالِحَاتِ﴾** کرده ووی چاکیان کردووه و ده کهن، پایه نندی فه رمان و جله وگرییه کانی په رومردگارن و به گوپردی شه ریعه تی نه و رفتار ده کهن، هر نه وانه دسته و تاقمی به هه شتین و ده چنه ناوی و لیی دهرناچن و بو هه تا هه تایه تییدا دهمینه ووه و به نیعمه ته کانی به خته وهر دهن...

جا و دهنه بی گه یشتن به نه م به هه شته جوان و قه شهنگه زور گران و له تاقه ت به دهر بی، به لکو و هه موو ئادهمیزادیك دهنوائی به دهنستی بیئی، هه رکه سی ئیمانی هه بی و په پرده وی قورئان بکا پیی دهگا **﴿لَا تُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾** نیمه هه رگیز هه چ که سیك زیاد له توانای خوئی نه رکی ناخهینه سهر، به هه شت وپرای نه و هه موو گه ورده یی و خوئی و له زده تی تییدا به کرده ووی ئاسان و له جوارچیوهی توانای ئادهمیزاددا دهنوائی پیی بگهی، نه و کرده وانه دهنه هوئی چوونه ناو به هه شت کرداری ئاسان و له توانادان، نه و کردارانه زه حمه ت و له تاقه ت به دهر نین، به لکو و هه موو ئادهمیزادیك بیروباوهری ته وای هه بی دهنوائی نه نجامیان بدا و پییان هه ستن **﴿أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾** هر نه وانه گروهو تاقمی به هه شتین و بو هه تا هه تایه تییدا دهمینه ووه له زده ت و خوئی تییدا ده چیژن و زیانی به خته وهری تییدا به سهر دهنه، ئازار و مهینه تییدا نابین و ناخوئی روویان تن ناکا، دلخووش و تهر دماخ و له شماغ و به نه شاطن **﴿۴۳﴾** وَتَرْعَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِّنْ غَلٍّ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ ۖ بَرِّكْ له نیعمه ته کانی په رومردگار به سهر به هه شتیاندا نه وده که رژی و به خیلی و هه سوودی له دلپاندا ناهیلی، دل و دهر وونیان سافو بی گهر د دهکا، لیلی و خه م و ناره حه تی و ته نگ و چه له مه یان تووش نابی، شهرو هه را و دزایه تی و کیشه و دوو به رده کی و دوزمنایه تییان له نیواندا نامینی، چونکه په رومردگار هه سوودی و رق و کینه یی له دل دهر هاویشتون و، له هه موو نه خوئی جه سته یی و دهر وونی و ساخله می کردوون و هه موویان به چاوی برایه تی و دلسوزی ته ماشایی په کتری ده کهن، نه وان له حالیکدان جوگه و

روژی دواپی به درو دهنه ووه دمرگای ئاسمانیان بو ناکریته ووه؛ واته: کرده ووی چاک و نزاو پارانه و دیان به رز ناکریته ووه بو ئاسمان و لییان و مرناگری، هه روه ها گیانه کانیان به رز ناکریته ووه به هه شت نابین. چی کرده ووی چاک بکه ن و بپارینه ووه بی هوده یه.

﴿وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّىٰ يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ﴾ نه وانه ناچنه به هه شته ووه، نه وانه له رده حمه ت و به زده یی په رومردگار بی به شن، چوونه ناو به هه شت بو نه وان مه حاله و هه رگیز نایه ته جی؛ چونکه په رومردگار چوونه ناو به هه شتی بو نه وان به ستوته ووه به شتیکی مه حاله ووه که ئاودیوبوونی ووشره له کونی دمرزییه ووه، دیاره ئاودیوبوونی وشر له کونی دمرزییه ووه شتیکی مه حاله و به روا له ت نایه ته دی، که وایوو چوونه ناو به هه شت بو نه و کافرانه شتیکی مه حاله و نایه ته دی!!

﴿وَكَذَٰلِكَ نُجْزِي الْمُجْرِمِينَ﴾ وده کوو نه و سزا کوشنده یه سامناکه، سزای هه موو که سیکی تاوانبار دده یین، هه رکه سیك دهر حه ق به خودا تاوان بکا و گهر دنکه چی فه رمان و نه هییه کانی نه بی، سته م له خودی خوئی کاو به رامبه ر برا موسولمانه کانی سته مکار بی؛ به و شیوه سزای کوشنده یی دده یین، هه رکه سیك تاوان و سته مکاری لی بوو بیته خو و پیشه یی هه میشه یی، نیمه به ناگری دوزخ سزای دده یین و هه رگیز له و سزایه قوتاری نابی و چاوی به به هه شت ناکه ووی و بوئی ناکا، نه م نایه ته ئامازمیه بو نه ووه که تاوان و سته م هوکاری سهر مکیان بو سزادان به ناگری دوزخ و هه رکه سیك تاوان بکا سزا دهری؛ بویه له کوتایی نایه ته که دا نه ووهی دوو باره کرده ووه و فه رمووی: **﴿۴۴﴾** لَهُمْ مِّنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ ۚ نه و تاوانبارانه فه رش و راخه ریان له ناگر بو تهر خان دهری، له لای سهریشیانه ووه به ناگر دده پوشری، مه به ست نه وده یه که ناگری دوزخ له هه موو لایه که ووه دهری داو و له خوئی گرتوون!

﴿وَكَذَٰلِكَ نُجْزِي الظَّالِمِينَ﴾ واته: هر به و شیوه یه ش نیمه سزای سته مکاران دده یین، چونکه هه موو تاوانکاریك سته مکاره و سته م له خودی خوئی دهکا.

جو باری جوان و سهرنج راکیش به ژیر باله خانه و دارو دره ختی باغه کانیاندا ددکشین نهوان له ژوورو شوینی هسه سانه وده و رابواردنه وده چاویان له دیمه نی نه م جوگه و روبارانیه به بینینی نه م دیمه نانه نه و دندی تر دل خوش و کهیف خوش و تهر دهماخ دهن.

{وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ} به زوبانی سوپاس و بو دهر برینی که یفو خوشی و رزمه نندیان ده لئین: هه موو سوپاس و نه نایه ک بو نه و په رومردگار دیه که رینموونی ئیمه ی کرد بو به مرزگه یشتمان و وده سته یانی نه م پله و مه قامه! نه گهر رینموونی په رومردگار نه بویه و رحمه ت و فه ضلی نه و نه بویه هه رگیز ئیمه نه مه مان ده ست نه دکه وت و ری بازی به ره و به هه شتمان نه دزمانی! نه گهر فه ضل و گه وره یی خودا نه بویه هه رگیز ئیمه به عه قل و بیر و بو جوونی خو مان په ییمان به م ری بازه نه دهر د!

{لَقَدْ جَاءَتْ رَسُولٌ رَبَّنَا بِالْحَقِّ} بیگومان پیغه مبه رانی په رومردگار مان به راست و رهوانی هاتوونه سهرمان و ریگای راستییان پی نشان داوین و چونیان به لئین پی داوین و چونیان بو باس کردوین ناوا دهر جوو! نه مه ددق نه و واده و به لئینانه یه که په رومردگار له سهر زمانی پیغه مبه ران پیی راگه یاندووین! پراو پر هاتوونه دی.

{وَلَوْ ذُرًّا أَنْ تَلْكُمُ الْجَنَّةَ أَوْ رَتْمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ} بانگیان لی ددکری، واته: فریشته بانگیان ددکه ن: ده لئین: سلاوتان لی بی، باشتان کردووه، برونه ناو نه و به هه شته وده، نه م به هه شته نه وده یه که په رومردگار به میرات داویه تی به ئیوه له پاداشتی کرده و دی باشتان!

{وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا} واته: به هه شتییه کان دوا ی جیگیر بوونیان له به هه شتدا و جیگیر بوونی دوزه خیه کان له دوزه خدا، روو ددکه نه لای دوزه خیه کان و شانازیان به سهر دوه ددکه ن و به تانه و ته شهر لیان بانگیان لی ددکه ن و تاوان و سهر پیچی کردنی دونیایان و دیر ده یینه وده و پیان ده لئین: نه و دی په رومردگار مان واده ی پی دابووین هینایه دی و راست و حق بوو، ئیمه به مرزگه یشتووین و به

وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١١﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَسْأَلُونَ عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿١٢﴾ وَبَيْنَهُمَا جَبَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَتِهِمْ وَنَادُوا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلِّمُوا عَلَيْهِمْ لَعَلَّكُمْ تَرْبِحُونَ وَهُمْ يَطْمَعُونَ ﴿١٣﴾ وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٤﴾ وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَتِهِمْ قَالُوا مَا أَغْنَى عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٥﴾ أَهْتُولَاءِ الَّذِينَ اقْسَمْتُمْ لَا يَنْتَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿١٦﴾ وَنَادَى أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ خَرَّاهُمْ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿١٧﴾ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ نَنسِفُهُمْ كَمَا نَسَوُا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿١٨﴾

به هه شت شادبووین! ئایا ئیو دس نه و دی خودا واده ی پی دابوو له ریسواکردن و سزادان و توله لی ستاندن راست و حق دهر جوو هاته دی؟

{قَالُوا نَعَمْ} ده لئین: به لئ، نه و دی خودا هه رده ی پی لی کردبووین و پیغه مبه ران چونیان پی راگه یاندبووین هاته دی و راست و حق دهر جوو! نه وده تا له ناو شاگری دوزه خدا ددسو تیندریین! نه مه به لگه یه له سهر نه وده که کافره کان روژی قیامه ت ئیعتیراف به وده ددکه ن که واده و هه رده شه کانی خودا حق و راستن.

{فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ} ئیتر ناکام و سهر دنجامی نه و گفتوگو یی نیوان به هه شتی و دوزه خیه کان هاوتای نه و پرسیار و وه لامه و بردانی کافره کان و ریسواکردنیان به وده ته واد دهبی که بانگد مریک بانگ ددکا و ده لئ: نه فرینی خودا له سته مکاران بی هه میسه له رحمه تی خودا به دوور بن و نه حه سینه وده چونکه نه وانه سته میان له

بووه، ئەمە ئەگەر پێش چوونه ناو بەهەشتیان بێ، ئەگەر دواى چوونه ناو بەهەشت بێ ئەودە هەر سەلام کردنە و بەس! **{لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ}** هێشتا نەچوونه ناو بەهەشتەود بەلام بەتەمای چوونه ناو بەهەشتن چونکە حیساب و لیکۆلینەو دیان بە ئاسانی لەگەڵ کراود، لەهەمان کاتدا برۆیان بە فراوانی رحمتەى خودا زۆرد. حەسەنى بەصرى کە ئەم نایەتەى خوێندەودە وتی: سوێند بە خودا ئەم هیواو بەتەما بوونەى بۆیە خستە دڵیانەود تا ریزیان لى بئى و دەیهوئى تەکریمیان بکا، خەلکی لەو رۆژدا لە نێوان ترسو هیوادا دەژین.

{۴۷} **وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ** ئەعراقییەکان کە چاویان بەردە لای دۆزەخییەکان وەردەگیردرئ و ئەو حال و فەزێعەتەى ئەوان دەبینن چاویان لى هەڵدەنگوئ، دەست دەکەن بە پارانەود و لالانەود لە پەرەردگار و دەلێن: پەرەردگار! هاوار! نەمانخەیه ریزی ستمکار و کافرانەود، خودایە! دەخیل هانات بو دینین مەمانخەرە پێرى ئەوانەى ستممیان لە خودى خۆیان کردوود، گوێپرایەلى فەرمان و جەڵەوگیرییەکانى تو نەبوون، برۆیان بە یەکتاپەرستى و راستى پیغەمبەران و زیندووبوونەود نەبوود.

{۴۸} **وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رَجُلًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِمَاهُمْ** ئەمە بانگەوازییەکی ترد ئەعراقییەکان ئاراستەى برئ لوتبەرزو ملهوپرەکانى دونیایان دەکەن کە لەناو ناگرى دۆزەخدا سزایان دەدرئ ئەو ملهوپرانەى کە لەدونیادا پشیتیان بەهێزو توانای خۆیان دەبەست موسولمانەکانیان بەهیچ نەدەزانى و بەچاوى سووکایەتى سەیری موسولمانە هەژار و بى ئەواکانیان دەکرد، ئەم بانگکردنەى ئەعراقییەکان بەمەستى سەرکۆنە کردن و دلتاخۆش کردنى ملهوپرە موشریکەکان و سەرانى کوفرو ئیلحادە، کەبەشیوود و روخسارو نیشانەى تایبەتییان دەیانناسنەود.

واتە: برئ لە ئەعراقییەکان بانگی چەند کەسیکی موشریک و ملهوپر دەکەن کە لەناو دۆزەخ سزا دەدرێن، ئەعراقییەکان ئەو ملهوپرانە دەناسنەود بەشیوود و روخسارى ردش و خەلۆزاوى تەپ و تۆزاوى چاوشین و شیو شیاو! لە خەلکانى تر

خودى خۆیان کردوود بەو کە ئیمانیان نەهێناود و ملکهجى فەرمان و جەڵەوگیرییەکانى نەبوون.

{۴۹} **الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَعْنُونَهَا عَوَجًا** ستمکار ئەوانەن ئادەمیزاد لەرێگەى خودا لادەدەن و خەلکی لەرێگەى راستى دوور ددەخەنەود، دەیانەوئ ئەو رێگایە خوار و خێج بى، پر لەقۆرت و پێج بى بو ئەودى کەس پێیدا نەپروا و نەیکاتە رێبازى خۆى!

{۵۰} **وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ** ئەوانە وێپرای ئەو هەموو گومرایی و گومراکردنە برۆیان بە رۆژى قیامەت نیه، بى برۆیایى و کافر بوونیان بە رۆژى قیامەت لە ناخاندان ردگی داکوتاود کە تاوانیک دەکەن ترسى تۆلە لى ستاندنى رۆژى قیامەتیان نیه، کە ئینکاری رۆژى قیامەت دەکەن ترسى سەرزەنش و تانەى رۆژى قیامەتیان نیه!

{۵۱} **وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ** لە نێوان بەهەشتییەکان و دۆزەخییەکان شوورەو لەمپەریک هەیه، ناهیلئ دۆزەخییەکان بگەنە بەهەشت.

تۆپەلاک و سەرانسەرى ئەم شوورایە بریتییه لە ئەعراق، دەربارەى چۆنیەتى ئەعراق زۆر رای جیاچیا هەن، رای پەسەند و راست ئەودیه؛ کە ئەعراق ئەو شوورەو پەردەیهیه کە لە نێوان بەهەشت و دۆزەخ و دانیشتودکانیان دایە، یان تۆپەلاک و لوتکەى ئەو شوورەیهیه کە کۆمەلێکی ئادەمیزاد لەسەرن، لەوێو چاویان لە بەهەشتییەکان و دۆزەخییەکانە و دەکوو دەفەرموئ: **{وَعَلَى الْأَعْرَافِ رَجُلٌ يَعْرِفُونَ كَلًّا بِسِمَاهُمْ}** لەسەر ئەو شوورایەى بەهەشت و دۆزەخ کۆمەلێک هەن چاویان لە بەهەشت و دۆزەخ دانیشتوانى بەهەشت، دۆزەخییەکان دەبینن، بەشیوود و روخسار و سەرو سیمما بەهەشتى و دۆزەخییەکان دەناسن، نیشانەکانیان دەزانن، نیشانەییك لە نیشانەى بەهەشتییەکان رووناکی و درەوشانەود سپییهتى دەم و چاویانە، هى دۆزەخییەکانیش تەلخى و رهشى دەم و چاویانە!

{وَنَادَوْا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ} تاقمى سەر ئەعراق بانگی بەهەشتییەکان دەکەن و پێیان دەلێن: سەلامى خوداتان لەسەر، ئەم سەلامکردنە یان بریتییه لە دۆعاو پارانەود لە خودا بۆیان، یان هەوال پێدانیان کە لە ناخۆشى رزگاریان

جیایان ددکه نه وود. **{قَالُوا مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ}** بییان ده لئین: مال و سامان کۆکردنه و دتان چ سوودیکی پی گه یاندن یان کۆمه ل و کۆرو زۆری و دسه لاتری ردواله تی دونیاتان چ قازانجیکی بۆتان نه بوو، هه رووها لووتبه رزیو و پشت هه لکردنتان له ئیمان هیئان به په یامی بیغه مبهری ئیسلام هیچ سوودی بۆ ئیود نه بوو! واته: کۆمه ل و زۆری و لووتبه رزیتان له ئیمان هیئان له سزای دۆزدخ رزگاری نه کردن. به لکوو ئه و دتا که و توو نه ناو ئه و سزاو تهنگو چه له مهیه و د که ناتوانن خۆتانی ئی قوتار بکه ن! هه رووها لووتبه رزیو و به زلزانیتان به سهر موسولمانه هه ژارو بی نه واکاندا چ سوودیکی پی نه گه یاندن!

{۹۹} أَهْلَاءَ الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ ۚ} نایا ئه مانه بوون ئه وانه ی له دونیادا سویندتان دده خواردو جهختان له سهر ددکردوو دد تانگوت: ئه مانه هه رگیز خودا ردحمیان پی ناکاسه رکه و توو یان ناکا، چونکه هه ژارو بی نه و او بی که س و کارن! ددی خو بۆچوونه کانتان وا دمرنه چوون و ئه و دتا ئه و موسولمانه هه ژارو بی نه وایانه له ناو خوشی و له زردتی به هه شتدا رادبووین و له به ر و بووم و میودی به هه شت دده خۆن و دده خۆنه و د، دل خوش و له شساغو به مرزگه یشتوو ته پ دده ماغو دهم به پیکه نین و شادمانن! ئیودی کافرو مله ورو لووتبه رزیش له ناو ئاگری بی ئامانی دۆزدخدا دده لئینه و د!

{ادْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ} برۆنه ناو به هه شته و د، له نیعمه ت و خوشیه کانی له زردت و دربگرن، هیچ ترسی داها توتوان نه بی، مه ترسن له و د به و لاود هیچ ئاستهنگو ناخوشیه ک نایه ته ریگاتان، تووشی تهنگو چه له مه نابن، هه رووها غه م و په ژارد بۆ رابردووتان ناخۆن، په رۆشی شتی به جیماوی دونیاتان نیه و هیچ شتیک نیه ژیانی کامه رانی و رابواردنی به هه شتان ئی تال بکا.

{وَنَادَىٰ أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ ۚ} ئه مه مه شه دیکه له مه شاهید ترسناکه کانی رۆژی قیامه ت که حال و چۆنیه تی دۆزدخیه کان دیاری ددکا، له م نایه ته دا په ر و دردگار هه وائی زده لیلی و چاره مپدشی دۆزدخیه کانمان پی راددگه یه نی که چۆن

دۆزدخیه کان داوی ئاو و خواردمه نی له به هه شتییه کان ددکه ن و ئه وانیش گوپیان پی نادن.

واته: دۆزدخیه کان داوا له به هه شتییه کان ددکه ن که بری له و نیعمه تانه ی پیان دراود له خواردن و خواردنه و د له به هشتا بنیرنه خوارئ بۆ دۆزدخ و فریایان بکه ن، لیان دده پارینه و د که هه رچۆنیک بی بری له ئاویان بۆ بریژنه خوارئ، هه ندی خۆراکیان بۆ بنیرنه خوارئ به لام و ده لامیان نادریته و د. لیان دده پارینه و د هانایان بۆ دبه ن ده سزانن که و ده لامیان نادریته و د، به لام له به ر سه رلی شیوان و تینوایه تی زۆرو برسایه تی له ئه ندازه به دمر ده سزانن که داواکه یان چی به چی ناکری ئه وان داواکه یان هه ر ددکه ن!

{قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَهَا عَلَى الْكَافِرِينَ} ده لئین: بیگومان په ر و دردگار خواردن و خواردنه و دی به هه شتی له سهر کافران حه رام کردوو د!

{۱۰۱} الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا} ئه و کافرا نه ی که بۆخۆیان هۆکاری سه رده کی بوون له و دی که خواردن و خواردنه و دی به هه شتیان ئی قه دده غه بکری، چونکه ئایینی خۆیان کردبوو د گالته و گه پ، یان گالته و کاری پرپووچیان کردبوو د ئایین، به ژیانی دنیا و جوانی و زه رق و به رقی ژیان له خۆیان بای بوو بوون، وازیان له کار و کرده و دی به سوود هینا بوو.

واته: ئه و کافرا نه گالته یان به ئایین ده هات و به گرنگیان نه دده زانی، یان گالته و گالته جارپیان کردبوو به ئایین بۆخۆیان، هه میشه خه ریکی ئه نه جامدانی کاری پرپووچ بوون، کاریکیان نه کردوو د که مشه ت و مالی دل و ده روونیان بکا و سوو دبه خش بی، به لکوو کرده و ده کانیان بریتی بوو له و کارانه ی که ئادده میزاد له کاری گرنگ بی ئاگا ددکا، یان کاره کانیان بی مه به ست و ئاکامی باشه، و دکوو کاری مندا لانه که هه ر بریتیه له خو خافلانن!

{وَعَرَّيْنَاهُمُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا} له ژیانی دنیا دا له خۆیان بای بوو بوون، به جوانی و له زردت و خوشیه کانی گیرۆده بوو بوون! به ته مای ته مه نی دریژو خوشگوزه رانی و زۆرکردنی مال و سامان و و دده سته یانی پله و پایه، ئاگیان له قیامه ت و ئیش بۆ کردنی نه بوو د!

{فَالْيَوْمَ نَسَاهُمْ كَمَا نَسُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا} نه مړو مامه له یان له گه ل ده که یان به شیوهی مامه له کردنی که سی که شت له بیر خوی به ریته وه، واته: لیان ده که پین با له ناو دوزه خدا بسوتین؛ هر لیان ناپرسینه وه، مامه له شتی له بیر چوو ده یان له گه ل ده که یان، نه گینا په رومردگار هیچ شتی له بیر ناچی و هیچ شتی نه له زانیاری خودا ون یی.

{فَالْيَوْمَ نَسَاهُمْ} نه مړو مامه له شتی له بیر چوو ده یان له گه ل ده که یان دوعا و پارانه وه یان لی و مرنا گرین، به خیر و چاکه باسیان ناکه یان، له ناو ناگرده دپانه یینه وه و لیان ده که پین {کَمَا نَسُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا} و دکوو چو ن نه وان له دونیادا نه روژده یان له بیر خو بر دبو وه هر گیز و دیر خویان نه ده هینا یه وه و گرنگیان پی نه ده ده، {وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ} هر و دکوو چو ن ینکاری ثایاتی خودایان ده کردو، بروایان به پیغه مبه ران نه ده کردو به درو یان ده خسته وه به رده و ام دزی په یامه که یان ده و ده ستان!

{وَلَقَدْ جِئَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ} بیگومان په راویکمان بو نه و موشریک و بته پرستانه ی عه ر دبو و خه لکانی تریش هی نا وه که نه حکام و ده که کانی روون و ناشکران و چه واشه کاری تی دا نه، نایه ته کانیمان به و ته ی پر مانا و په ند نامیز و ناموژگاری و چیروک و دیروک و نه حکام و به لئین و هر شه، شی کردو ته وه، به زانیاری مه عریفه تیکی ته و او ده را که یان دراو؛ بو نه وهی ناده میزاده کانی سه رده می پیغه مبه رو دو وایش بیرو با و دپی خویان راست بکه نه وه، دل و دموونی خویان پاک بکه نه وه.

{هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ} بو نه وهی بیته ره نوم او مایه ی رحمت بو نه وانه ی بروای پی ده که ن و ده یکه نه په یرو و پروگرامی خویان له ژیاندا و پابه ندی حوکه کانی دهن! خوینه ری موسولمانی هیژا! بروانه قورئان چو ن بناغه ی ثایینی روون کردو ته وه، هر شه ی توندی له بته پرستی و هاو ل دانان بو خودا کردو و، یسا و نیظامی رسا و له باری بو مرو فایه تی دناو و، ناده میزادانی هه لئاو ن بو بینا کردن و پی شکه و تن و شارستانیه ت و گه شه کردنی هه ردو و لایه نی ماددی و گیانی، نه ویش له ریگه ی تی فکرین و وردبونه وه و

وَلَقَدْ جِئْتَهُم بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ غُلُقٍ هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا بِالْحَقِّ فَبُهِلْنَا مِنْ شُعْمَةٍ فَبَشَّعُوا نَا أَوْ نَرُدُّ فَنَعْمَلْ غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٥٢﴾ إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَيْثُ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ بَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٣﴾ أَدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٥٤﴾ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٥﴾ وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ حَتَّىٰ إِذَا أَقْلَتِ سَحَابًا بَقَا لَا سُقْنَهُ لِبَلَدٍ مَّيْبِتٍ فَانْزَلْنَاهُ الْماءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ كَذَلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٥٦﴾

هه لئانی ناده میزاد بو لی کولینه وه و تو یژینه وه، له زور نایه تدارد خنه ی له لاساییکه رده و شو یکه و تنی کویرانه گرتو و، مه دخی عه قل و عه قلکاری کردو و.

{هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ} نه و کافرو خودانه ناسانه چا و دپروانی ناکه ن له م کتیبه جگه له سه رمنجامی نه وهی که له سه ر زوبانی پیغه مبه ران پیان را که یان دراو له سزا و پاداش!

{يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا بِالْحَقِّ} نه و روژده ی هه و اله کانی قورئان کو تاییان پی دی واده و به لئین و هر شه کانی دی نه جن، راستی نه و شتانه ی خه به ری پی دا و ه ناشکرا دهن، هه مو و شک و گومانیک دهره و یته وه، نه وانه ی په یرو و نه و قورئانه یان نه کردو و له دونیادا له بیر خویان بر دبو و ده رو یان لی و مر گیزا بو و ده لئین: بیگومان نه وهی پیغه مبه رانی په رومردگارمان پیان ده و تن هه مو و

راست بوو، نهوانه‌ی به‌حق هاتبوون و په‌یامه‌که‌یان هه‌ق و راست بوو، ناشکرا بوو نهوان له‌سه‌ر حه‌ق بوون و ئیمه به‌نه‌فامیی پشتمان له‌و په‌یامه راسته‌ کردو روومان لی ودرگیرا، بویه به‌م شیوه‌ سزمان درایه‌وه! خه‌تای خو‌مانه‌و خو‌مان به‌خو‌مان کرد!

{فَهَلْ لَنَا مِنْ شَفْعَاءٍ فَيُشْفَعُوا لَنَا} ئایا ئیمه تکاکاریک، شه‌فاعه‌تخو‌ازی دلسۆزیکمان هه‌یه شه‌فاعه‌تمان بۆ بکاو له‌م به‌دبه‌ختی و چاره‌په‌شییه‌ رزگارمان ببی {أَوْ لَرُدُّ فَعْمَلٍ غَيْرِ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ} یان ده‌کرئ بگپ‌درئینه‌وه بۆ دونیا و زیان ده‌ست پی بکه‌ینه‌وه جا له‌وئ هه‌لوئستی خو‌ما بگۆرین و کرده‌وی چاک بکه‌ین و په‌یره‌وی ئایین و ریبازیک بکه‌ین که خودا پی رازی بی و شیای چوونه ناو به‌هه‌شت بین؟؟

{قَدْ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ} نه‌وانه خودی خو‌یان له‌ کیس داود به‌وه که خراونه ناو دۆزه‌خه‌وه و بۆ هه‌تاهه‌تایی تیدا دمه‌ینه‌وه و لی قوتار نابن، نه‌و خودا درۆزن و په‌رستراوانه‌یان که پیان وابوو لای خودا تکایان بۆ ده‌که‌ن هیچ رۆل‌یکیان نه‌ه و ناتوان هیچیان بۆ بکه‌ن و ئاسه‌واریان دیار نه‌ه، نه‌ شه‌فاعه‌تیا بۆ ده‌که‌ن نه‌ یارمه‌تیا دده‌ن، نه‌ له‌و سزایه‌ ساته‌وه‌ختیکیش رزگاریان ده‌که‌ن!

{إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ} بیگومان په‌روم‌ردگاری ئیوه نه‌ی ئاده‌میزادینه! که ناوی (الله) یه‌ خودایه‌کی نه‌وتویه که ئاسمانه‌کان و زه‌وی له‌ شه‌ش رۆژدا به‌دی هیان، نه‌مجار کۆنترۆلی عه‌رشه‌ی کردو کاروباری بوونه‌وه‌ری لیوه هه‌لده‌سورپین، که‌وابوو پیو‌یستی سه‌رشانی ئیویه که به‌ته‌نها هه‌ر نه‌و به‌هه‌ستن، چونکه‌ جگه‌ له‌ زاتی پاک‌ی نه‌و هیچ خودایه‌کی تر نین شیای په‌هه‌ستن بن.

{يُغْشِي اللَّيْلُ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا} په‌روم‌ردگار به‌تاریکی شه‌و رووناک‌ی خو‌ر داده‌پو‌شئ، واته‌: تاریکی ده‌که‌وئته‌ شوینی رووناک‌ی و به‌سه‌ریا ده‌کشئ و دایده‌پو‌شئ، هه‌ر شوینیکی تاریکی شه‌وی که‌یشتیبت رووناک‌ی خو‌ری لی نامینئ، به‌په‌چه‌وانه‌شه‌وه هه‌ر شوینیکی رووناک‌ی خو‌ری که‌یشتی تاریکی شه‌وی لی نامینئ! هه‌ریه‌که‌یان به‌شوین نه‌وی

تریانه‌وه راوی ده‌نی و ده‌دوی که‌وتوو! به‌ بست بواری نادا، نه‌مه‌رۆ که‌ زانستی تازده‌ له‌بارده‌ ماددیه‌که‌کاندا پی‌شکه‌وتنی به‌ده‌ست هیانوه‌و زانستی هیله‌که‌یی زه‌وی زیاتر چه‌سپاندو بووته‌ شتیکی به‌لگه‌ نه‌ویست، نه‌م راوانان و شوین که‌وته‌نه‌ خه‌یرایه‌ی شه‌وو رۆژ بۆ یه‌کتری زیاتر روون ده‌په‌ته‌وه، چونکه‌ هه‌موو کاتی نیوه‌ی زه‌وی رووناکه‌و نیوه‌که‌ی تری تاریکه‌، هه‌موو کاتی له‌ نه‌نجامی هه‌لخولانی زه‌وی له‌ته‌وه‌مردی خو‌یدا به‌ده‌وری خو‌ردا تاریکی له‌ شوینیکی ده‌روا و رووناک‌ی دیته‌ شوینی، له‌ شوینیکی تریش رووناک‌ی ده‌روا و تاریکی دیته‌ شوینی، نه‌گه‌ر له‌ خو‌ره‌ه‌لاتی ناوه‌په‌ست رۆژ بی و دونیا رووناک‌ بی، نه‌وه له‌ نه‌میریکی باشوورو یابان و ده‌روبه‌ریان دونیا شه‌وه‌و تاریکی هه‌یه، زۆربه‌ی زانایانی ئیسلام و ده‌کو غه‌زالی و رازی و ئیبنو ته‌میمیه‌و ئیبنولقه‌یم (الجوزیه‌) ئاماره‌یان بۆ نه‌م راستیه‌ کردوو له‌ نووسینه‌که‌نیاندا و ده‌کو حه‌قیقه‌تیکی زانستی چه‌سپاندوو یانه.

{وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالتَّجُومُ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِ} خو‌رو مانگو نه‌ستیره‌وه هه‌ساره‌و کاکه‌شانه‌ زه‌به‌للاحه‌کانی به‌دی هیان و هه‌موویان به‌ گویره‌ی ویست و ئیراده‌ی نه‌و دین و ده‌چن، هه‌موویان ملکه‌ج و پابه‌ندی فه‌رمانی زاتی پاک‌ی کردگارن، چۆنی بوئ و هه‌لده‌سورپین، ملیونه‌ها ساله‌ نه‌م گه‌ردوونه‌ له‌ هاتووچودایه‌، نه‌م قه‌بارده‌ گه‌وره‌و زه‌به‌للاخانه‌ به‌بی وچان هه‌لده‌سورپین، نه‌ له‌کار ده‌که‌ون و نه‌ به‌ن‌زین و گازیان پیو‌یسته‌و نه‌ لیان ده‌په‌رئ، نه‌ بورغویان سلاک ده‌بن و ده‌سوین، هه‌ریه‌که‌یان له‌ ته‌وه‌ری خو‌ی به‌خه‌یراییه‌کی دیاری کراو و تابه‌ت هه‌لده‌سورپین و هیچیان له‌ هیچیان ناخشین و رینگه‌ له‌یه‌کتر ناگرن و پیکه‌وه ده‌عم ناکه‌ن. {أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ} هۆشیار ببه‌وه! هه‌ر بۆ په‌روم‌ردگار به‌دی هیان و دروستکردن، کارگیریی و هه‌لسوراندن هه‌ر به‌ده‌ست نه‌وه، هه‌ر خودا خاوه‌نی بوونه‌وره‌، هه‌ر نه‌و کارگیر و هه‌لسورپه‌ره {تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ} خودای بوونه‌ومر پاک‌ و بی گه‌رده‌، به‌هه‌ر و بی وینه‌و هاوتایه‌، هه‌ر نه‌و خودا و په‌روم‌ردگار، هه‌رجی خه‌یر و بیرو بوونه‌ومر هه‌یه، هه‌مووی له‌ خوداوه‌یه‌، پیو‌یسته‌ به‌نده‌کانی سوپاسی خودا بکه‌ن له‌سه‌ر نه‌و هه‌موو نیعمه‌ت و خه‌یر و خو‌شیه‌ی بۆ ئاده‌میزادانی دابین کردوو،

بهرزو دادپهرودری و یاسای مهشورمتو هاریکاری... هتد -
 کاریان کردوود.
 {وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا} وا له خوودا بپارینهود ترسی سزاو
 تولهی خوداتان هبئ. بهتهمای پاداش و بهخششی نهپراودی
 بن. بیگومان دوعاو پارانهودی شهرعی مؤخی خوداپه رستن و
 کاکلهی بهندایهتی کردنه بؤ خودا، ههرکاتی دوعاو پارانهود
 مهرج و پیداو یستییهکانی هاتنه حی گیرابوونی چاود پروان
 کراود، بویه فهرمووی: {إِنْ رَحِمْتَ اللَّهُ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ}
 ردمهت و بهخششی پهروردگار نزیك و بهیدهسته بؤ
 نهوانهی کردهودکانیان به ریک و بیکی نهنجام ددهدن و شوین
 فرمان و نههییهکانی خودا دهکهن..
 {وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ} پهروردگار
 خودایهکی ودهایه لهپیش باران باریندا با هلدکا، نهو بایه
 دهنیرئ تابیتته مزگینی بههاتنی ردمهتی خوی که بارانه.
 {حَتَّىٰ إِذَا أَقْلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا} جا که بایهکه ههورد
 باراناوییهکهی ههلگرت {سُقْنَاهُ لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ} نهو ههورد
 باراناوییه بههوی بایهکهود رادهفرینین بؤ ولاتیکی پیویستی
 به باران بی، {فَأَنْزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ} بههوی ههوردکهود لهوی
 بارانهکه دهنیرین و زهوییهکه زیندو دهکهنهود.
 {فَأَنْزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ} بههوی نهو
 بارانهود جوړدها گزوگیا و بهروبووم لهزهوی دهنیرین، که
 ههریهکهیان رندگو و قهباردو شیودو روخسارو تام و بؤن و
 بهرامی تایبهتی خوی ههیه و هیچیان له هیچیان ناچن، نهمه
 بهلگهیه لهسر بهتوانایی خودا ردمهت و بهخششی بی
 پایانی.
 {كَذَٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ} ودهکوو چؤن نهو زهوییه مردوود بهو
 بارانه زیندووی دهکهنهودو ههموو سالتن سهرلهنوئ نهو
 ههموو گزوگیا و دارو دردخته زیندووددهکهنهود، ههر بهو
 جوړدو ناوا بهناسانی و بی ماندوبوون نادمیزاده مردوودگان
 لهکاتی خویدا زیندو دهکهنهودو گیانیان بهبهردا
 دهکهنهود، نههم لیكچواندن و تهشبیههمان بؤ نیود روون
 کردهود {لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ} بهلگوو نیود بهخوتاندا بچنهودو
 بیریک لهخوتان بکهنهودو پهنندنامیز ببن و پروا به روژی
 قیامهت و زیندوبوونهود بکهن و بزائن نهو خودایه

جگه لهخودا کهسی تر شایانی خودایهتی و پهروردگاریهتی
 نیه، کهسی تر خودایهتی پی ناکرئ، کهس رایهی ناکهوی
 لافی خودایهتی لی بدا.
 ماودتهود نهود بگوتري: که نهمر و نیراده لیک جیواوزن،
 چونکه پهروردگار جاری واهیه نهمر دهکا بهشتیک نایهوی
 نهنجام بدرئ! نهی نهود نیه فهرمانی کرد نیراهیم که
 کوردهکهی سهربرئ! نیرادهی سهرپینهکشی نهکردبوو،
 فهرمانی به پیغهمبهر کرد که پهنجا نویژ بکاو ههر نیرادهی
 پینج نویژی کردبوو، نیرادهی شههید بوونی حهمزدي
 کردبوو نههی له کافردکانیش کردبوو که بیکوژن.
 {ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً} پهروردگار بهندهکانی شاردزا
 دهکا بؤ نهودی لی بپارینهود، چونکه نزاو پارانهود لهخودا
 مایهی خو شبهختی دونیاو قیامهته و ددهرموی: نهی
 بهندهکان! دوعاو پارانهود ناراستهی پهروردگارتان بکهن،
 بهشیودیهکی ملکهچی و بهسؤزو پهروشهود له خودا
 بپارینهود، با پارانهودکهتان وپرای نهودی که بهزدلیلی و
 ملکهچی دهنئ با بهدنگی نزم و لهسهرخو بی، پارانهود
 مؤخی خوداپه رستییه، بهتایبهتی لهکاتی تهنگانهدا، یان به
 زدلیلی و ملکهچی نزاو پارانهود نهنجام بددهن و هاوار بکهنه
 پهروردگارتان.
 {إِنَّهُ لَا يَجِبُ الْمُعْتَدِينَ} بیگومان پهروردگار نهو کهسانه
 خو شناوین که له دوعاکردن و پارانهود لهخودا له شتی
 تریش زیددرووی دهکهن، زیددرووی له دوعادا نهودیه
 کهبهشیود ملکهچی و زدلیلی و دنگ نزمی نهنجام نهدرئ و
 خو شویستی خودای تیدا نهبی، واته: دوعاو
 پارانهودهشیود (تضرع) و پهنامهکی نهبوو، خودا ولامی
 ناداتهود دوعاکه گیر نابئ.
 {وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا} نهی نهودی
 نادمیزاد! خراپهکاری و ناشووبگیری لهسر زهوی بهرپا
 مهکهن، دوی نهودی پیغهمبهران و شوینکهوتوانیان
 کاروباری سهر زهویان ریک خستوود، عاقلههاندان و دلسؤزان
 لهباردی ماددی و معنهوییهود هوکاری ژیانی بهختهودری و
 کامهرانییان ددهستههر کردوود، لهبواری بنهماکانی ژیاندا -
 کشتوکل، پیشهسازی، بازرگانی، بلا وکردنهودی نهخلاقی

له سه ردتاود ئیودی له نه بوودود دروست کردود، دمتوانی پاش مردن سه رله نوی دروستتان بکاتهوه.

{^{۵۸} وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرِجُ نَبَاتَهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ} واته: زهوی پاک و خاوین و گونجاو بو کشتوکال به فهرمان و ویستی خودا گزویا و روودک و کشتوکال به باشی و بهریک و پیکی دپوئی و شین دبی و زوو پی دهگاو دیته بهرهم، {وَالَّذِي خُبْتُ لَا يَخْرِجُ إِلَّا نَكْدًا} نهو زهوییهی گل و خوئه کهی پیس بی و نه گونجاو بی بو کشتوکال، بارانیسی لی بباری گزویگیای لی شین نابی، نهگه ریشی شین بی به کهم و کورپی و به ناخوئی: بی بهرهم و بی خیر و بیرد!

{كَذَلِكَ نُنْصِرُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُشْكُرُونَ} واته: وهکوو نهو روونکردنه وهو گزوانکارییهی که له بوونه وودردا نه نجامی دددین، ناواش نایه ته کان دووبارد ده کهینه وه نهو نایه تانهی که دهسه لاتو توانای نیمه دیاری ده کهن و به لگن له سه ر هه بوونی توانای رهاو بی سنوورمان، نه نایه تانه دووبارد ده کهینه وه بو نه وانهی سوپاسگوزاری نیعمه ته کانی نیمه و نیعمه ته کانی نیمه که پیمان به خشیون له شوینی خویندا به کاریان دینن، بویه نه وانه شیایو نهوون نیمه زیاتر نیعمه ته کانمانیان بو زیاد بکهین و پاداشی باشیان بده دینه وه.

{^{۵۹} لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ} نهی دانیشتوانی مه کهکه! نهی هه موو ئاده میزاد! سویند بی: نیمه (نوح) مان بو سه ر گه له کهی ردوانه کرد، بو نهودی گهل و هۆز ده کهی له سزای خودا بترسینی به ته مای به هه شتو به خشی پیرو مردگاریان بکا، بو نهودی بانگه وازیان ناراسته بکا واز له بته پرستی بهینن، خودای تاك و ته نیاو بی هاوتا به پرستن، یه کتاپه پرستی ردچاو بکهن، جگه له پهرو مردگار کهسی تر به خودا نه زانن و به ندایه تی زاتی پاک ی نهو بکهن و بهس.

نهویش په یامی خوئی راگه یاندو {فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ} پی گوئن: نهی گهل و هۆز ده کهم! خودا به پرستن واز له په رستن نهو بتانه بهینن! به ندایه تی و خودا په پرستی هه ر بو خودا بکهن، هه موو عیباد ده تیکتان بو زاتی پاک ی نهو نه نجام بدن، چونکه جگه له خودای پهرو مردگار و کردگار و زاناو دانا، ئیوه خودای تر تان نین، کهسی تر شیایو په پرستن و به ندایه تی بو کردن نیه، نزاو

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرِجُ نَبَاتَهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خُبْتُ لَا يَخْرِجُ إِلَّا نَكْدًا كَذَلِكَ نُنْصِرُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُشْكُرُونَ ﴿٥٨﴾ لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَتَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥٩﴾ قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٦٠﴾ يَتَقَوْمِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦١﴾ أُنَبِّئُكُمْ رَسُولَتِ رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾ أَوْ عَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٦٣﴾ فَاعْبُدُوهُ فَاعْبُدْهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ ﴿٦٤﴾ وَإِلَىٰ عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَتَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٦٥﴾ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنُظَنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٦٦﴾ قَالَ يَتَقَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٧﴾

پارانه وه، داوای خیر و خوئی هه ر ناراسته ی خودا ده کری، هه ر پهرو مردگار به دی هی نه رو هه ل سو پرینه رد، ملک و دهسه لاتو بوونه وودر به ده ست خو یه تی چو نی بوی ناوا هه لیده سو پرینی و وه گه ری ده خا، هه ر نهو خودای حه ق و خا وون دهسه لاتو توانای به سه ر بوونه وودردا، هه ر نهو شیایو په رستن و به پیرو زانین و ریژ لی گرتنه.

{إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ} من دترسم تووشی سزای سه ختی روژی قیامهت بب، نهگه ر ئیوه له سه ر بته پرستی خو تان به رده وام بن روژی قیامهت که ده چنه بهر قاپی خودا سزای سه ختتان بداو تو له ی نهو سه ریچی کردنه تان لی بستینی.

{^{۶۰} قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ} پیاوماقول و قسه رویشتوو سه ر وک و کار به ده سه ته کانی گه له کهی به حه زه تی (نوح) یان گوت: نیمه تو به گومراو سه ر لی تی کچوو ده زانین، پیمان سهیره تو نه وودنه گومراو سه ر لی شیواو بی

تَرْحُمُونَ} بۆ ئەودى شياوى رەحمەتى خودا بن و بەزەدى پیتاندا بێتەود، ئەو رەحمەتەى بۆ تەقواکاران و خوداپەرستانى داناو ئیودش بگریتەود.

{۶۴} فَكَذَّبُوهُ} بەدرۆیان خستەود و روویان ئی وەرگیرا، کەمێکیان نەبێ برۆیان پێ نەکرد.

{فَأَنجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ} نووح و ئەوانەى برۆیان پێ کردبوو لە کەشتیەکەدا رزگارمان کردن، {وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا} ئەوانەى نایاتى ئیمەیان بە درۆ خستەود و ئینکاری تۆفانیان کرد، بە تۆفان خنکاندمان، چونکە کافر بوون و درێژدیان بە گوهرپایی و هاوئەلەکان بۆ خودا {إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ} بێگومان ئەوانە گەل و نەتەودیهکی حەق نەبین بوون؛ لە ناستى بینینی حەقدا کوێر بوون، بەچاوى دلیان حەق و راستیان نەبینی و شارەزای نەبوون.

{۶۵} وَإِلَىٰ عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا} واتە: هودمان بۆ سەر ھۆزى عاد کە لەرەگەزدا یەکیک بوو لەو ھۆزد — نەك براى ئایینیان بوو — واتە: لە رەگەزى خۆیان بوو لە رەگەزى فریشتە نەبوو، بۆئەودى لە ئاخوتنى تیڭەن و ھەلس و کەوتى کاریان تێ بکا، ئەخلاق و رەوشى جوانى بپیته پالپۆدەنەر بۆ ئیمان ھێنانى ئەوان پێی.

حەزەرتى ھوود کە رەوانەکرا بۆ سەریان و دەستى بە بانگەوازی کرد {إِذَا يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ} وتى: ئەى گەل و ھۆزەکەم! تەنھا خودا بپەرستن، ھەر پەروردگار بەشیاوى بەندایەتى بۆ کردن بزانی، ھىج شتیکی تر مەكەن بە خودا بە ھاوشانى پەروردگار، جگە لەخودای تاك و تەنیاو بێ وینە ئیو خودای تەرتان نیە، لەخۆراپى ئەو بت و صەنەمانە بەخودا مەزانی {أَفَلَا تَتَّقُونَ} ئەرى ئیو بۆ لەخودا ناترسین؟ بۆ بەندایەتى و مەكەجى بۆ ئەو ناكەن؟ بۆ واز لە پەرستنى ئەو بت و صەنەمانە ناھینن؟ بۆ خۆتان لە سزای دۆزدەخ ناپارێزن؟

{۶۶} قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ} پیاو ماقول و سەرۆك قسە رویشتوودکانیان ئەوانەى ئیمانیان پێ نەھینا لە گەلەكەى وتیان: {إِنَّا لَنُرَاكَ فِي سَفَاهَةٍ} بەراستى ئیمە تۆ بە

بە ئیمە بلێى واز لە بتپەرستى ئەو بتانە بەینن! تۆ چۆن بەخۆت رادەپەرمووی ئەو داواپەمان ئی بکەى؟

{۶۷} قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ} حەزەرتى نوح فەرمووی: ئەى گەل و نەتەودەكەم! من گوهرپا و سەرئى شیاو و نیم، من کە فەرمانتان پى دەكەم بەیەكتاپەرستى و وازھێنان لە بتپەرستى و بە سەرئى شیاو و حلیب ناکریم، بەلكوو من رەوانە کراوى پەروردگار و پیغەمبەرى فەرمان پیکراوم کە نامۆزگارى ئیو بکەم، رینگای راست و سەرفرازیتان نیشان بدەم، بتانخەمە سەر ریبازێك بەختەومرى دونیا و قیامەتى ئیو تیدا بێ، لە فەوتان و چارە رەشى ھەمیشەى بتانپارێزم.

{۶۸} أَنْبَأَكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي} پەيامى پەروردگارى خۆم و خۆتان پێ رادەگەینەم، ئەودى پێم گوتراو بێگەینەم بە ئیو، بۆیە رەوانە کراوم یەكتاپەرستى و خوداناسیتان فیڕبکەم، برۆا بە رۆزى قیامەت و راستى پیغەمبەرایەتى و ھەبوونی فریشتە و بەھەشت و جەھەننەم بکەن.

{وَأَنصَحُ لَكُمْ} نامۆزگارییەكى دلسۆزانە و خالصتان دەكەم، نامۆزگارییەكى بێ فیل و دوور لە بەرژەودەندى تایبەتى خۆمتان دەكەم، دەتانترسینم لە سزا و تۆلەى خودا. {وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ} شتیك دەزانم زانست و زانیارییەكەم لەخوداوە بۆ ھاتوو دەرباردى ناکام و سەرنجامى ئەم بوونەومرە ئیو ھیجى ئی نازان.

من دەزانم سەرنجامى كوفر و بێدینى چۆن دەبێ، نامۆزگارییەكانم بۆ ئیو لە زانست و سەرچاودیهكى یەقینەووە سەرچاودى بەستوووە ئیو بێ ناگان و ھیجى ئی نازان!

{۶۹} أَوْعَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ} ئەرى ئیو من بە درۆدەخەنەووە برۆام پێ ناكەن و بەلاتانەووە سەپرو عەجایبە کە لە خوداوە پیغەمبەرتان بۆسەر نیردراو و پەيامى بۆ ھیناون؛ پیتان سەپرە پەيامى یادخەرمەدتان لەسەر زوبانى مۆیەكى لەخۆتان بۆ ناردوون؟ بۆ ئەودى بتانترسینم لە ناکام و سەرنجامى سەرکێشى و كوفر و بێدینى {وَلْيَتَّقُوا} بۆ ئەودى ئامادەباشیتان تیدا بخولقینن بۆ تەقواکاری و پابەندبوون بە جی بەجى کردنى فەرمان و جەلەوگرییەكانى {وَأَعْلَمُكُمْ}

گيل و نه فام دزمانين كه واز له ناييني خوت دهيني و نايينيكي تر و مرددگري!

{وَاِنَّا لَنَنْظُرُكَ مِنَ الْكَافِرِينَ} نيمه پيمان وايه تو له مخاوتن و بانگه وازييه تدا، له نيديعاي نهوددا كه دهلي من پيغه مبهرم و له خوداوه بو سهر نيوه نيردراوم يه كيكي له و دروزنانه ي كه به درو لافي پيغه مبهرايه تي لي ددهن، درو به دهم خوداوه هه لده به ستن.

{^{۶۷} قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ} نهميش ودهكوو چه زره تي نووچ پاكانه ي بو خوي كردو وتي: نه ي گهل و هوژده كه! من هيچ ديار دديه كي گيلي و نه فاميم پيوه نيه، هه رگيز گومراو نه حمه ق نيم و سهر لي شيواو نه بووم، {وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ} به لكوو من پيغه مبهرم و له لايه ن په رومردگاري بوونه و درود رهوانه كراوم، خودا مني بو سهر نيوه نارودوه بوته ودي نه ركه كاني سهر شانتان به رامبه ر په رومردگار بو تان روون بكه مه وه، په يامي په رومردگارتان پي رابگه يه نه و ريباري ژياني به خته ودي هه ردو دوني تان نيشان بدهم!

كاري سهر دكي {^{۶۸} أَبْلَغُكُمْ رَسُولَاتِ رَبِّي} په يامو ناموژگاريه كاني خوداتان پي راده گه يه نه م، ناييني په سهندو خودا ويستان فيرده كه م {وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ} من له راگه ياندي په يامي په رومردگارو ناموژگاري كردنم دا بو نيوه ناموژگاريكه ريكي دل سوژم و فرتو فيلتان لي ناكمه، درو هه لبه ستو خيانه تكار نيم!

{^{۶۹} أَوْعَجِبْتُمْ أَن جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِنَسْذَرُكُمْ} نه وه پي تان عه جايه به كه له خوداي خوتانه وه په يامتان بو نيردراوه به هو ي پياويك له هو زي خوتان بوته ودي بتان ترسي ني له سزاي سه ختي خودا!

پيوسته نيوه سه يري واقيعي حالي خوتان بكه ن {وَاذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِن بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ} بيري به خشش و نيمه تي خودا بكه نه وه كه نيوه كردووه به جيني شيني گهل نووچ نه وان له م زي دو ني شتمان ي نيوه ددزيان به هو ي بته رستي و ياخي بووونيان له خوداو گو ي نه دان به ناموژگاري چه زره تي نووچ و په يامه كه ي، په رومردگار به توفان له ناوي بردن و هه وتاندي، نيودي له شويني نه وان هيناو ته و جووودو

كردووني به ميراتگري نه وان، وپراي نه وه {وَرَزَّادُكُمْ فِي الْخَلْقِ بِسُطَّةٍ} هي زو تواناي زوري پي به خشيون، جه ستو و نه ندامي ريكو پيكو به شان و شه و كه تو كه له گه تو چوار شانه و تي كسمراو دروستي كردوون، {فَاذْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ} يادي نيمه ته جوړاو جوړه كاني خودا بكه نه وه، شو كرو سوپاسي په رومردگار بكه ن له سهر نيمه ته كاني به ني خلاصه وه خودا په رستي بكه ن، خودا به يه ك بناسن و يه ك تاپه رست بن و واز له بته رستي و شهريك دانان بو خودا به يني، بوته ودي به مرا ز بگه ن و سه رفراز بن و به هه شتي رازاوه تان به نسيب بن، ژياني خو شي و كامه راني تي دا به سه ر به رن!

{^{۷۰} قَالُوا أَجِئْنَا لِنُعْبِدَ اللَّهَ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا} به نوسلوو بيكي لافرتي پي كردنه وه وتيان: نه وه تو بو نه وه هاتووي ته نيا خودا به رستين و واز له په رستني نه و شتانه به يني كه باوك و باپيرمان ده يان په رستن؟؟ داواي نه وده مان لي ده كه ي نيمه واز له خودا كاني باوك و باپيرمان به يني و ته نيا يه ك خودا به رستن؟!

{فَأْتَا بِمَا تَعَذَّلْنَا إِن كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ} ده بي منه ت به! نه ودي هه ره شه مان پي لي ده كه ي بو مان بي نه، نه گه ر راست ده كه ي نيمه برومان به په يامه كه ت نه كه ين عه زابمان بو ده يني ده لي ن: بو مان بي نه!

{^{۷۱} قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِّن رَّبِّكُمْ رَجْسٌ وَغَضَبٌ} چه زره تي هوود فه رمووي: دل نيا بن كه سزاو نارده زامه نديي خوداو دوور له رحمه ت و به زه يي په رومردگارتان كه وته سه ر! نه و عه زابه ي نيوه م پي ترساندو نيوه ش په له تانه بي ته سه رتان، دي ته سه رتان.

عه زابه كه بري تي بوو له ره شه بايه كي توندي به گر مه گرمي سامناكي ريشه كي ش كه ر! نه و زه لامه به هي زو چوار شانه و زه به للاحانه ي لالو پال خستن، شي ودي نه و زه لامه لالو پال كه وتوانه ده تگوت: كو ته ره دارخورماي هه لكه ندراون تاروما ر كراون!

{أَتَجَادِلُونِي فِي أَسْمَاءٍ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ} نايا نيوه چو ن كي شه م له گهل ده كه ن دهر باره ي نه م بت و صه نه مانه ي نيوه و باوك و باپيرانتان ناوتان ناون خوداو به خودايان

دەزان، که لەراستیدا هیچیان پێ ناکرێ، نە زیان دەگەیەنن و نە سوودیان هەیە، بەلکوو تەنها چەند ناوو نیشانیکی ئێودو بابو باپیرانتان بەسەر ئەو دارو بەردە پرۆپووچانەتاندا داوە {مَا تَزِلُ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ} دەربارەیی خودایەتی ئەو بتو صەنەمانە پەرودردگار هیچ بەلگەو دەلیلیکی نەناردۆتە خواری پالێشتی بۆچوونی بێ بناغەتان بکا، هەرگیز خودا رازی نابێ و نەبوووە کە ئەو داروبەردە بەخودا دانراوانەتان ببێ ناودند لەنیوان ئێودو پەرودردگادا، هەرودەها رازی نیەو نابێ کەئێوە ئەو داروبەردە بێ گیانانە بەخودا بزانی و بیانپەرستن.

{فَانظُرُوا إِلَيَّ مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظَرِينَ} ئێوە چاودەروانی هاتنی عەزەبەکە بن کە بۆ خۆتان پەلەیی هاتنی دەکەن و دەلێن: دە بۆمان بێنە، منیش لەگەڵتان چاودەروانی دەکەم ئەمەن دڵنیام لە هاتنی و ئێوە گومانتان دەربارەیی هەیە.

بەئێ عەزەبەکە لەکاتی خۆیدا هاتە سەریان و {فَانجِنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا} هۆودو ئەوانە ئیمانیان پێ هێنابوو بە رحەمەتو بەزەیی خۆمان رزگارمان کردن و عەزەبەکە نەبێگرتنەو. {وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَذَبُوا بآيَاتِنَا، وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ} ئاسەواری ئەوانە ئایەتی ئێمەیان بەدرۆخستەو بپەرەووە لەناومان بردن و لەبێخمان دەرھێنان و تاقمان ئێ بپڕین!

{وَالِى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا} بێگومان بۆ سەر ھۆزی ئەموود (صالح)ی ھاوژمان و ھاوچینسو و ھاوئەشرەتەمان بۆ ناردن بە پیغەمبەریی چوووە ناویان و بە فەرمانی ئێمە بانگەوازی دەست پێ کرد، {قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ} وتی: ئەو گەلەکەم! خودایە رستی بکەن، بەتەنیا ئەو بپەرستن و کەس مەکەن بەھاوئەلی.

{هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ} واتە: بەلگەیهکی حاشا ھەلنەگرد لەسەر راستی پیغەمبەرایەتی من! کە دەفەرموێ ئەمە حوشتری خودایە، واتە: حوشترەکە پال خودا دراو، ئەو بۆ ریزو قەدر زانین و گرنگی پێدانە، چونکە ئەو حوشترە بەشیوێهکی موعجیزە ئاسا وەدی ھاتوو، بەبێ باوک و دایک لە بەردێکی ردق پەیدا بوو.

أَتُفْسِدُكُمْ رَسُولَ رَبِّ وَأَنَا لَكَ نَاصِحٌ أَمِينٌ ۝٦٨ أَوْ عَجِبْتَ أَنَّ جَاءَ كُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِن بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَضْطَةً فَأَذْكُرُوا ءَالَاءَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۝٦٩ قَالُوا أَجِئْنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ، وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأَيْنَا يَمَّا تَعِدُنَا إِن كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِينَ ۝٧٠ قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِّن رَّبِّكُمْ رِجْسٌ وَعَضْبٌ أَتُجَدُّ لُونِي فِي أَسْمَاءٍ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطٰنٍ فَاَنْظُرُوا إِلَيَّ مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظَرِينَ ۝٧١ فَاَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ ۝٧٢ وَإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَنْقُورُ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَ نَكْمٌ بَيْنَكُمْ مِّن رَّبِّكُمْ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ ءَايَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا سَوْءً فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ الْعِمْ ۝٧٣

{فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا سَوْءً فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ الْعِمْ} واتە: حوشتر حوشتری خودایە، زەدوی زەدوی خودایە، لێ بگەرێن با بۆخۆی لە زەدوی خودا چی دەخوا با بێخوا، ئێوە بۆتان نیە دەستی بەر دەستی بەینن و شتی ئێ قەدەغە بکەن! بەھیج جوێرێک دەستی بۆ درێژ مەکەن و خراپە لەگەڵ خۆی و خۆراکی مەکەن! وازی ئێ بەینن چی دەخوا و دەخواوەود با بێخوا و بێخواوەود.

{وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِن بَعْدِ عَادٍ وَبُرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ تَتَخَذُونَ مِنْ سَهْلِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ بُيُوتًا} یادێ نازو نیعمەتەکانی خودا بکەنەو کە پێی بەخشیوون، سەیری چاکەو بەردەحمی خودا بکەن بەسەر تانەو، ئەودا کردوونی بە جێنشین و میراتگری قەومی عادو لە ژباڕو شارستانیەت و ئاودەدانی و ھێزو توانادا. زەدوی ولاتی ئەوانی بە ئێوە بەخشیو، ئێوەی لە شوێنی ئەوان نیشتەجێ کردوود، لە دەدشتایی و پێتەختیدا بالەخانەیی بەرزو رازاود دروست

ددهکن، سوود له گل و دارو بهردی دهبنین بؤ دروست کردنی خانوو باله خانه کانتان، له کیودکان بهرد دتاشن شوراو قه لای قایم و قولی پی ددهکن، له زستاندا تییدا دهحه وینهود.

{فَاذْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ وَلَا تَعْسُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ} واته: ئەم هه موو نیعمه تانهی خودا یاد بکه نهود، سوپاس و ستایشی زاتی پاکي خودا بکه، عیبادت هه بؤ نهو بکه به تاكو و ته نهایی بناسن، له بهرامبهه نیعمه ته کانی خودادا هه لئو و کهوتی ناجوامیرانه مه نوین، ئازاوه و ئاشووب له زه ویدا بهرپا مه که، شتیک مه کهن خودا له حوتان بره نچین و خودا پیی رازی نه بی!

{^{۷۵} قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ} پیاوما قوول و سه روکو و ددست رویشوو ده کانیان نه وانهی خویمان به زلزلانی و له ناو قه و مه کهیدا لووتبه رزیان نواندو روویان له بانگه وازی چه زردتی صالح و ده رگیرو و پرای ئیمان نه هیئانی خویمان وتیان: {لِلَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا لِمَنْ آمَنَ مِنْهُمْ} به وانهی بۆر ده پیاوو مسکین و هه ژارو نه دارا بوون - که بهرواله ت ئەم تویردهی کومه له هه موو چه رخ و روژگار یکدا زوو به پیر بانگه وازی پیغه مبه رانه و ده هاتوون و موسولمان بوون - که ئیمانان به چه زردتی صالح هیئابوو {أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَالِحًا مُرْسَلًا مِنْ رَبِّهِ؟} ئەود ئیود پیتان وایه صالح پیغه مبه رده له خوداوه نیردراوه؟

هه ئبه ته ئەم پرسیاره مه به ستیان گاته پی کردن و لاقرتی پی کردن بوو، بۆر ده پیاو مسکینه کان که ئیمانان هیئابوو {قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ} و ده لای مله ورو خاودن ده سه لاته کافره کانیان دایه و ده وتیان: ئیمه بر ومان وایه و دلتیاین که چه زردتی صالح له خوداوه نیردراوه، هیچ شک و گومانمان له پیغه مبه ریه تی ئەودا نیه، ئیمه ئیمانمان به و په یامه هیئاوه که چه زردتی صالح هیئاویه تی؛

{^{۷۶} قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي آمَنْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ} ئەوانهی کافرو لووتبه رز بوون وتیان: ده سا ئیمه هه رگیز بر و به و که سه و به و په یامه ناکهین که ئیود ئیمانتان پی هیئاوه، ئیمه کافرو بی بر واین به پیغه مبه ریه تی صالح و هه رگیز بر وای پی ناکهین.

وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّأَكُمْ فِي الْأَرْضِ تَتَخَذُونَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ بُيُوتًا فَادْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ وَلَا تَعْسُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٧٦﴾ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لِلَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا لِمَنْ آمَنَ مِنْهُمْ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَالِحًا مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٧٧﴾ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي آمَنْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٧٨﴾ فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَسَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا يُصْلِحُ أَتَيْنَا بِمَا نَعُدُّ أَنْ كُنْتُمْ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧٩﴾ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَنِينَ ﴿٨٠﴾ فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَ قَوْمٍ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَةَ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تَحِبُّونَ النَّصِيحَ ﴿٨١﴾ وَلَوْ طَإِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفِتْنَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٨٢﴾ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿٨٣﴾

{^{۷۷} فَعَقَرُوا النَّاقَةَ} ئەو حوشتردهی که خودا به موعجیزه له بهردیکی ردق بؤ راستی پیغه مبه ریه تی صالح به شیودیه کی نائاسایی دروستی کردبوو سهریان بری، هیچ گوئیان به ناموژگاری چه زردتی صالح نه دا که پیی گوتن: ئەم حوشترده موعجیزهی خودایه، وازی لی بهین و ددست دریزی مه که نه سه ر {وَعَسَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ} پشتیان له قهرمانی خودا هه لکرد، که له سه ر زمانی صالح پییان راگه یاندرابوو دهر باره ی حوشترده، یان پشتیان له نایینی خودا هه لکرد و یاخی بوون: به مه ندهش وازیان نه هیئا، به لکوو به ته چه دداوه {وَقَالُوا يَا صَالِحُ إِنَّا بِمَا نَعُدُّ أَنْ كُنْتُمْ مِنَ الْمُرْسَلِينَ} وتیان: ئەی صالح! دلتیابه ئیمه بر ووات پی ناکهین و نایهینه سه ر ریبازی تو، بی منه ت به! ئەو عه زابه ی تو هه ر ده شه مان پی لی دده کی بۆمان بیئه، نه گه ر راست دده کی تو له پیری پیغه مبه رانی و نه گه ر ئیمه ئیمانت پی نه هیئین عه زایمان بؤ دئو خودا تو له مان لی ددستینی! ده خیرا که بۆمان بیئه! ئیتر

۷۸} فَأَخَذْتَهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ

بوممه له زهیه کی به هیز لی دان و رای ته کاندن و زنده دهی
بردن، بوممه له زهیه زدی زدی و گرمه ی زنده قبه ری ناسمان
تی که لاو بوون و لی دان، هه ریه که یان له عاست خو یه وه به ردو
دهم هونگه و لتوور که وت و خپ بوو گیانی تیدا نه ماو مرد!

۷۹} فَأَخَذْتَهُمُ الرَّجْفَةُ لَهُ سُوْرَتِي (الذاریات/ ۴۴) دا دهفه رموی:

۸۰} فَأَخَذْتَهُمُ الصَّاعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ} له هه موویاندا مه به سته که
په یدا بوونی دهنگی کی که ورده و گرمه و ناله یه کی سامناکی ودها
که بوممه له زهیه له زه ییدا به ریا کردو زنده دهی بردن و
هه ناوی برین و خپی کردن!

۷۹} قَوْلِي عَنْهُمْ} پاشان پستی تی کردن و خفه تی نیمان

نه هیتانی نه وانی خواردو پی ناخو شبوو که ناوا خو یان به
فه تاره داو به دبه ختو چاره دهی هه ردو و دنیا بوون!
به غه مبارییه وه خیطابی خو ی ناراسته ی نه و که لاکه
که وتو وانه کردو {وَقَالَ يَا قَوْمِ} وتی: نه ی که ل و هوزده که!
بوچی واتان له خو تان کردو نه م دهرده تان به سهر خو تان
هیتا؟!

۸۱} لَقَدْ أَرْسَلْنَاكُمْ رَسُولًا مِّنْ بَيْنِكُمْ

خو م پئ را که یانندن، نه و په ری هه و ل و تیکو شانم نه نجامدا
نیوه نیمانم پی بئین، {وَوَصَّيْتُ لَكُمْ} زورم ناموزگاری
کردن، ته ماعم به رنان، هه ره شه م ل کردن، به هه موو جوړیک
نه صیحه تم کردن {وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ النَّاصِحِينَ} به لام
به داخه وه نیوه ناموزگاری که رتان خو ش ناوین و به قسه یان
ناکه ن! هه تا ناوا چاره دهی و به دبه ختی بو خو تان ده سته به ر
ده که ن! به لئ به و شیوه لاپه ره یه کی تر له میژووی مله ورو
سهر پیچیکاران پیچریه وه.

۸۰} وَلَوْ طَأَّ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ} نه ی پیغه مبه ر! داستانی لووط بو

هه ومه که ت بگیړه وه کاتی به شیوه یه کی سهر زده نشت و گله یی
به گه له که ی خو ت گوت: {أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ؟ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ
أَحَدٍ مِّنَ الْعَالَمِينَ} نه ری نیوه دانا وه شین کرده و دیه کی ودها
نه نجام ددهن پئیش نیوه که س نه ی کرده و ده؟ به لگوو بو
خو تان داتان هیتا وه، تا وانی خو تان و تا وانی نه وانه ی چا و تان
لئ ده که ن له سهر نیوه یه! کرداری ناشیرین و قیز لئ کراوی

وَمَا كَانَتْ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ مِّنْ
قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَّظْهَرُونَ ۝۸۲} فَأَجْبَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ
إِلَّا أَمْرًا أَنَّهُ كَانَتْ مِنَ الْغَافِلِينَ ۝۸۳} وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ
مَطَرًا فَأَنْظَرُوا كَيْفَ كَانَتْ عَذَابَةُ الْمُجْرِمِينَ ۝۸۴}
وَالَّذِي مَدِينَتِ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَنْقُورُ أَعْبُدُوا اللَّهَ
مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ
رَّبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخُسُوا
الْإِنْسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ
إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ۝۸۵}
وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ
عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَن ءَامَنَ بِهِ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا
وَأَذْكُرُوا إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكَتَرْتُمْ وَأَنْظَرُوا
كَيْفَ كَانَتْ عَذَابَةُ الْمُفْسِدِينَ ۝۸۶} وَإِنْ كَانَ طَائِفَةٌ
مِّنْكُمْ ءَامَنُوا بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ وَطَائِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُوا
فَأَصِرُوا حَتَّىٰ يَخُوكُمُ اللَّهُ يَتَنَزَّاهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ۝۸۷}

نیوه پیچه وانه ی سروشتی نادمیزاد! تا نیستا هیچ که س له
نادمیزادان پئیش نیوه نه و کاره ناشیرینه ی نه کرده و ده!
۸۱} إِنَّكُمْ لَأَتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ
مُّسْرِفُونَ} نیوه له ری بازی سروشتی نادمیزاد لاتان داو، نیوه
له پاشه ورا ده چنه لای پیاو و کاری سیکی خو تان به و شیوه
ناشیرینه نه نجام ددهن، وازتان له جوونه لای نافرمت هیتا وه،
له پئشه ورا ناچنه لایان، جوونه لای نافرمت له پئشه ورا که
کاریکی سروشتیه و حیگی هیوای مندالبوونه و خودا بو
نه و دی دروست کرده و ده نیوه پاشگویتان خستو و ده ماته لئان
کرده و ده، شتیک که هوی دریژه پیدانی زیانه و مانه و دی
رده له کی نادمیزاده بریتیه له جوونه لای نافرمت له
پئشه ورا، نیوه وازتان لئ هیتا وه، تو ماوی خو تان دده خنه
شوینینک که بو نه وه ناشی!

{ وما كان جواب قومه إلا أن قالوا أخرجهم من قريبتكم إنهم }
 { أَنَسٌ يَطْهَرُونَ } قهومی لووط لهودلامی نهم نامؤزگاریانهدا
 هیچیان بهدهستهوه نهما جگه لهودی که گوتیان: لووطو
 شوینکهوتوانی له شاردهکەتان دهریکەن، مههیلن هاوونشینتان
 بکهن، چونکه وادیاره نهوانه کهسانیکن خویان پاک و خاوین
 راددگرن و خویان ددپاریزن له نیربازی! ههلبهته بهگالته
 پییان ددگوتن و بهشیویدیکی قهشمیری و لاقرتی پییان
 ددگوتن نهوانه کهسانیکن خویان بهخاوینی راددگرن و
 هاوبهشی ئیمه ناکهن له نهجامدانی کاری نیربازیدا!
 { فَأَجْبَاهُ وَاهْلُهُ إِلَّا امْرَأَتُهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ } ئیمه لووطو
 خاووخیزانی که ئیمانیان پی هینابوو رزگارمان کردن و
 قوتاربوون جگه له ژنهکهی، نهو ئیمانی نههیناو کهوته
 پیپی لهناوچووان و عهزابهکه نهویشی گرتهوه، عهزایی
 قیامهتیشی زۆر سهخت و ترسناک! چونکه نهم ژنه
 بهدبهخت و چاردهشه سهرباردی نهودی ئیمانی نههیناو
 لهسر ئایینی قهومهکهی مایهوه، خه لکیشی هان دددا بو
 نهزیهتدانی ههزرتی لووطو جاسووسی بهسهروهوه ددکردو
 ههر میوانیکی بهاتایه خیرا خوانه ناسهکانی ئاگادار
 ددکردوه، بهشیویدیکی نهین و ناوونیشانیک لهنیوان خوی و
 نهواندا دیاری کرابوو ئاگاداری ددکردن و ههموو ههلسو
 کهوتیکی ههزرتی لووطی پی راددگه یاندن!
 { وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا } بارانیکی سهیرو سهمهردمان
 بهسهردا باراندن، بارانیکی ئاسایی نا، بهلکوو بهردبارانمان
 کردن.
 { فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ } نهی محمد! ههروا ههموو
 کهسیک که بهم چیرۆکانه پهند نامیز ددبی سهیر بکه
 سهردنجامی لهخودا نهترساوان چونه؟! تیفکده نهوانه
 سووربوون لهسر لهخودا یاخی بوون و بهدرۆخستنهوه
 پیغه مبهران چییان بهسهر هاتو چۆن لهناوچوون!!
 { وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا } ناردمان بو سهر
 دانیشتوانی شاری مهدیمن شوعهیب که برایان بوو له رشته
 خزمایهتیدا، قهرمانی پی کردن به نهجامدانی پینج نهک
 که لهراستیدا دهچنهوه سهر دوو بنهمالهی سهرهکی:
 یهکه میان خودا بهگهوره زانینه کهخوداپه رستی و دانان به

یهکتاپه رستی و برپوا به پیغه مبهرایهتی دهگریتهوه. دووه
 دنه رمی و بهزدیی هاتنهوه به دروستکراوانی خودادا نههش
 وازهینان لهفیلبازی و ناشووبگپری دهگریتهوه. نهو
 نهرکانهش نهمانه که قورن دهستنیسانیان ددکات:

۱- { قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ } وتی: نهی
 گهل و هۆزدهکه! خوداپه رستی بکهن و جگه لهزاتی پاکي نهو
 کهسی تر بهخودا مهزانن... نهمه بنهمایهکی سهرهکیه
 لهبانگه وازی ههموو پیغه مبهریکدا، شه ریعهتی ههموو
 پیغه مبهران تیکرا نهم حهقیقه تهیان چه سپاندوودو
 بانگه وازیان بو کردووه.

۲- { قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ } من پیغه مبهرم و بو سهر ئیوه
 ردوانه کراوم، پهرووردگار مو عجبیزه و بهلگه ی بههیزی بو
 ناردوون لهسر راستی پیغه مبهرایهتی من!

۳- سییم نهک که قهرمانی پی کردن نههیشتنی کهم و کوری
 بوو له ئامیری پیوانه و کیشانه یاندا وهکوو دمه رموئ:
 { فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ } ئامیری پیوانه و کیشانه تان
 ریک و پیک بکهن، تهرازووبازی و حوققه بازی مهکهن، له
 مامهله و بازرگانیدا فرت و فیل و تهلهکه بازی مهکهن.

۴- مهن کردنیان له خیانت کردن لهخه لک و مال خواردنی
 خه لک بهناحهق. نهو هتا پهرووردگار لهسر زوبانی ههزرتی
 شوعهیب دمه رموئ: { وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ } له مال
 گۆرینهوه و مامهله و بازرگانیدا لهکالای خه لک دامه شکین و
 بهناحهق عهیب و عاری لی پهیدا مهکهن، عهیب و لهکه ی لی
 پهیدا مهکهن ههروا مالی خه لک بهههوانته مهخۆن، واز له
 مال زهوت کردن و دزی و بهرتیل و مرگرتن بهینن، واز له
 ریگری و چهتهیی و فرت و فیل بهینن، مافی خه لک -
 مادی و مهعنه ی - پیشیل مهکهن.

۵- مهن کردنیان لهناشووبگپری و فیتنه جوئی وهکوو پیی
 قهرموون: { وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا } لهزهویدا
 فساد بلا و مهکه نهوه، پاش نهودی پیاوچاک و پیغه مبهران و
 شوینکهوتووونیان ههولیانداوه و خه لکیان هیناوه ته سه
 ریگی خوداپه سهند و نهخلاق و رهوشتی ئاده میزادانیان
 ریک و پیک کردووه، یاسای کۆمه لیان بهگویردی په یامی خودا
 ریخهستووه، لهباری کشتوکال و پیشه سازی و بازرگانیدا

دهسه لات و توانای زۆرو زهبنده! دهسگونجی بلّین: مانای بهم جوړهیه: ئیوه هه ژارو نه داراو بی هیزو توانا بوون: خودا به هیزی کردن و مال و سامانی زۆری پیدان. له خودا بترسن. سه ریچی مه کهن! **{وَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ}** سهیری ئاکام و سه رهنجای ناشووبگپرو موفسیدکانی رابوردو و بکه و په ندو عیره تیان ئی ودریگرن. بیر له ئاکام و سه رهنجای قهومی نوح و عاد و شه موود و قهومی لووط بکه نه وود. بروان خودا چون به فته تاردی بردن. چون به هوی قه سادو ناشووبگپری له سه ر زهوی و جوړنه تکردن بو له خودا یاخی بوون و به درو خسته وهی پیغه مبه رده کانی دوباروی کردن و بنبری کردن.

{^{۸۷}وَانْكَانَ طَائِفَةٌ مِّنْكُمْ آمَنُوا بِالَّذِي أُرْسِلَتْ بِهِ} هه رچه نه کۆمه لیک له ئیوه برواتان کردو و به و په یامه ی که من پی نیردراوم. موسولمان بوون **{وَطَائِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُوا}** کۆمه لیکیشان ئیمانان نه هیناوه. **{فَاصْبِرُوا}** چاودروان بن. بزائن خودا چون نیوانی ئەم دوو تاقمه ده کا و ئاکام و سه رهنجام چون ده بن. چاودروان بن **{حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا}** هه تا خودا حوکمی نیوان ئیمه ی خودا په رست و ئیوه ی خودانه ناس ده کا. بزائن په روه ردگار چون حق به سه ر به تالدا سه رده خا. چون موسولمان و خودا په رست به سه ر کوفر و بیدینیدا زال ده کا.

{وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ} خودا باشترین دادوهره. دلتیا بن سه رفرازی و سه رکه و تن بو خودا په رستانه. فه وتان و تیشکان بو کافرو موشریکانه. چونکه حوکمی خودا هه مووی حق و عه داله ته و زوئو و سته می تیدا نیه! مه به ست له م چیرۆک و فه رمان و جله وگپریانه ی تیاندا هاتوون: به ته ما کردنی خه لکه بو به هه شت و ترساندنیانه له ناگری دۆزه بو هه لئان و دهنه دهنه دانیانه بو ئیمان هینان و کرده و ی چاک هه رکه سیکیش ئەم نایه تانه بخوینیته و یان بیان بیسی پیویسته فه رمان به ردارای بی و پا به نندی فه رمان و جله وگپرییه کانی بی.

کۆتایی جزمی هه شته م

پیشکەوتنیان به دهست هیناوه. ئیوه ریه سه که یان مه که نه و به خوری و ولات و یاسا و نظام تیک مه دهن و ناشووب به ریا مه کهن! **{ذَلِكُمْ}** ئەنجامدانی ئەم پینج نه رگانه – خودا په رستی و یه کتاپه رستی. بر واکردن به پیغه مبه ریه تی من. ریک و پیک کردنی نامیری پیوانه و کیشان. واز هینان له به سووک زانیکی کالای خه لک. واز هینان له ناشووب و فیتنه گپری له سه ر زهوی به هه موو جوړده کانیه و **{خَيْرَ لَّكُمْ}** بو ئیوه باشتر و به سوودتره. **{إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ}** ئەگه ر ئیوه ئیمانان به تاک و ته نیایی خودا و به راستی پیغه مبه رانی و به شه رع و یاسای تۆکه و بی خه وش و به زیندو بوونه و دی رۆزی قیامه ت و پاداش و تۆله ی عادلانه هه یه!

ده توانین بلّین: **{ذَلِكُمْ}** ئاماژه بی بو پا به ندبوون به فه رمان و جله وگپرییه کانی په روه ردگار. چونکه ناشکریه په روه ردگار. جگه له چاکه. فه رمان ناکا به هیچی تر. جله وگپریش هه ر له خراپه ده کا.

ئهمجار چه زه رته ی شو عه یب جله وگپری له گه له که ی کرد که واز له ریگری و چه ته یی به نین. جا چ ریگری حیسی بی. یان ریگری مه عه وه ی. پی فهرموون: **{^{۸۶}وَلَا تَعْمَدُوا بَعْضَ صِرَاطٍ تُوْعَدُونَ}** له سه ر ریگا دامه نیشن. هه رده شه له ریواران بکه ن گومرگ و باج له کاسبکاران بستین. هه رده شه ی کوشتن له وانه بکه ن که مال و کالای خو یانتان نادن: یان هه رده شه له وانه بکه ن که دین بۆلای شو عه یب بو ئیمان هینان! مه بنه له مه پره به ربه ست له به رده م هاتو وچو ی ریواران و ئه وانه ی دین بو ئیمان هینان که ئیمانان هیناوه یان ده یانه و ی ئیمان بینن به خودا و به پیغه مبه رده که ی ئیوه ژیوانیان بکه نه وود و له ریبازی حق و راستی لایان بدن! **{وَتَبْعُونَهَا عِوَجًا}** پیتان خوشه و ریبازی خودا خوار و خپج بکه ن! چاو و راو و پرو پاگه نده بکه ن بو هه لگپرا نه وه ی راستیه کان. **{وَأَذْكُرُوا إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكَفَرْتُمْ}** نیعمه ت و فه ضلی خودا بیننه و یادی خۆتان که پیی به خشیوون. بو ئه وه ی له روانگه ی ئه و نیعمه تانه وه روو بکه نه خودا په رستی له تاوانکردن دور بکه ونه وه. به شیک له و نیعمه تانه ی دراوه پیتان ئیوه ژماردتان که م و بی هیزو توانا بوون. خودا ژماره ی زۆر کردن و وه چه و نه وده تان زۆر ئی که و ته وود. بوون به خاوه نی

﴿ ۸۸ 〉 قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعَيْبُ
وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَنَعُودَنَّ فِي مِلَّتِنَا ۚ نَهْشَرُافُو
پیاو مافوولی گه له که ی، نه وانه ی لوتبه رزیان کرد له نیمان
هینانو پابه ند نه بوون به فهرمان و جله وگیری لی کردن
له ناشوو بگیری و فیتنه جویی! نه و پیاو مافوونو نه شرافانه
هر دشه یان له حه زردتی شوعه یبو شوینکه وتوانی کردو
وتیان: سویندبی نه گهر واز نه هینی. نه ی شوعیب! له م
هه لو یسته ت پاشگه ز نه بیهود، خو تو شوینکه وتوانت له ولات
ددر ده کین و ناهیلین تیی دا دانیسن! ﴿ قال اولو کتا کارهین! 〉
پی گو تن: نایا نیود داوای نه وودمان لیددکه ن بگه ریینه وود
سه ر نایینی نیود و له نایینی خودا په سندی خو مان پاشگه ز
ببینه وود ته نانه ت نه گهر پی شمان ناخوش بی نیود له سه ر
هه لو یستی خو تان سوورنو پیکی شیمان لیددکه ن که ددی
بگه ریینه وود بو سه ر نایینی نیود؟ نه گینا ددرمان ده که ن؟؟
دده تانه وئ به تو پزی و زو رد ملی نیمه پاشگه ز ببینه وود و
ببینه وود سه ر نایینی نیود؟

﴿ ۸۹ 〉 قَدْ أَفْرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنَّ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ نَجَّانَا
اللَّهُ مِنْهَا ۚ نَهْوِدْ بِيْگومان بوختانمان بو خودا هه لبه ستوود،
به دروو بی به لگه هاود لمان بو خودا بریار داود، نه گهر نیمه
داوای نه وودی خودا له شیرکو بیرو باودری به تال زو گاری
کردوین بگه ریینه وود بو سه ر نه و بیرو باودره به تالو بوچه،
نه وود نیمه به ددستی نه نقه ستو له گه ل نه وود دا که ددزانی
نایینی خو مان راسته و نایینی نیود بووچه نیفتیرا له سه ر
خودا ده که ی و به ناحه قو بی به لگه ی عه قلی ونه قلی هاودلی
بو داددنیین!

﴿ وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا ۚ هَهْرِگیز بو نیمه نابو له شانی
نیمه ناودشیته وود که له نایینی خو مان پاشگه ز ببینه وود و
بگه ریینه وود بو سه ر نایینی پروو وچی نیود، هیچ هیزیک
نیه بتوانی نیمه له بیرو باودری خو مان په شیمان بکاته وود،
چونکه نیمه دلنایین که نایینی خو مان حه قه و نایینی نیود
به تاله ﴿ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رُبْنَا ۚ 〉 مه گهر خودا بیه وئ نیمه
ببینه وود سه ر نایینی نیود! چونکه بر وای پته ومان به
مه شبته و ئیرادی خودا وامان لی ددکات که هه موو شتیک
حه واله ی په رود دگار بکه ی ن، خودا هه موو شتیک ددزانی و
حیکمه تو دانایی له هه موو شتیک دا ردها و مو تله قه.

﴿ ۹۰ 〉 قَالِ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَشُعَيْبُ
وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَنَعُودَنَّ فِي مِلَّتِنَا ۚ قَالَ أُولُو
كُنَّا كَرِهِينَ ﴿ ۸۸ 〉 قَدْ أَفْرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنَّ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ
بَعْدَ إِذْ نَجَّانَا اللَّهُ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ
اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا افْتَحْ
بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَالِحِينَ ﴿ ۸۹ 〉 وَقَالَ لِلْمَلَأِ
الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِنْ أَتَيْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذًا لَخَسِرُونَ ﴿ ۹۰ 〉
فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جِثِيمًا ﴿ ۹۱ 〉
الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا لَمْ يَفْعَلُوا فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا
كَانُوا هُمُ الْخَسِرِينَ ﴿ ۹۲ 〉 فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَ قَوْمِ لَقَدْ
أَتَيْتُكُمْ بِرُسُلٍ مِنْ رَبِّي وَفَضَحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ ءَأْسَى
عَلَى قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿ ۹۳ 〉 وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا
أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ ﴿ ۹۴ 〉 ثُمَّ
بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَوا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ
ءَابَاءَنَا الضَّرَاءُ وَالسَّرَاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْنَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿ ۹۵ 〉

نه گهر ویستی شتیک نه نجامیدا نه وود عانید به خو یه تی چونکه
هه ر زاتی پاک ی هه ل سو ری نه هری کار وباری نیمه یه!
﴿ وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا 〉 په رود دگار هه موو حیکمه ت و
به ر زو ددندییه ک ددزانی، زانیاری ردها و مو طلقه، فه ضلو
به خششی زو رو زده بندیه، هه موو کار وکرده و دیه کی
حیکمه ت و داناییه، ویست و ئیرادی هه موو حیکمه ت و خیر و
بی ره بو مرو ق! ئیرادی به گو یردی حیکمه تی له کار دایه.

﴿ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ 〉 نیمه ویرای نه وودی که
هه رچی خودا له سه ری پیویست کردوین پابه ندی ددبین و
به لیووردو ییه وود پاریزگاری شه رع و ناینه که ی ددکه ی ن ﴿ عَلَى
اللَّهِ تَوَكَّلْنَا 〉 له هه موو کار و باریکمان دا پشتمان به خودا
به ستوود، پشتی پی ددبه ستین که له سه ر بیرو باودری راست
راگیر مان بکا، توفیقمان بدا بو زیدد یه قین و بروا
دامه زران، پشتگیری نه ومان به سه بو به ردنگار بوونه وودی
هه ر دشه ی نیود. مه رچی ته و ددکولی راست و دروستیش
نه وودیه: به گو یردی شه رع و به به رچا وگرتنی سونه تی

شوعه یبو شوینکه وتوانی له و ناوچه یه چونه ددری و عه زابه که نه یگرته نه و، ئەمجار به دلتیکی ناخو شه و **﴿وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ﴾** ئەی گهل و هۆزه که! ئەمن به دلتسۆزییه و به یامی خودای خو م پئ راگه یاندن، ئەو ئه رکه ی پیم سپیرا بوو پیتان بگه یه نهم ئەنجام دا، زۆرم نامۆژگاری کردن و هه و ئم له گهل دان، به لام به داخه و گویتان ئی نه گرتو به قسه تان نه کردم، تا به و ددره جوون که پئی جوون!! **﴿فَكَيْفَ آسَىٰ عَلَىٰ قَوْمٍ كَافِرِينَ﴾** چۆن من غم بۆ قهومی کافرو خوانه ناس ددخۆم؟ واته: من خه فته بۆ له ناوچوونی گهل و هۆژیک ناخۆم که ئینکاری تاکو ته نهایی خودایان ددکردو پیغه مبه رده که یان به درۆ خسته و دو بروایان پینه کرد!!

﴿۹۴﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْأَسَاءِ وَالضَّرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ واته: سوننه تی ئیمه له بونه وهر دا ناگۆرئو نه گۆژاوه، ئیمه هه راکاتی پیغه مبه ریکمان بۆ سه ر گهل نه ته و دیه ک ناریدی و به درۆیان خستبیته و ده کسه ر عه زامان بۆ نه ناردون و له ناومان نه بردون، به لکوو بۆ ماو دیه ک مۆله تمان داو و به لاو موصیه به تو گیر و گرتمان تووش کردون، توشی گرانی و هه ژاری و نه خو شی جوړاوجوړ بوون، بۆ نه و دی به خو یان دا بچنه و دو دلیان نه رم بی و به نادیه تی و ملکه چی و زدیلی خو یان را بگه یه نن و هاوارمان ئی بکه ن ئەو ناخۆشیانه یان له سه ر لابه رین!

﴿۹۵﴾ ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَوا پاشان له شوین ئەو حاله ناخۆشه ی تی که و تبوون، له جیاتی ئەو ته نگو چه له مه ی تووشیان بو بوو، خیر و خو شیمان پیداون، له باتی هه ژاری و نه خو شی و قاتو قری و کیشه و شه رو هه رای ناویان هه رزانی و ته ندروستی و مال و سامانی زۆرو بریه تی و ناشتی و ته باییمان خسته ناویان **﴿حَتَّىٰ عَفَوا﴾** هه تا ژماردیان زۆر بوو، له شساع و ته رده ماغ بوون، مال و مندالیان په رهی ساندو و دچه و نه و دی زۆریان ئی که و ته وه، زه و یان ناودان کرددو، خان و باله خانه یان هه لچنین.

﴿وَقَالُوا﴾ به بی نه و دی ئەو روداونه کاریان تیبکه ن، وتیان: **﴿قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَاءُ وَالسَّرَاءُ﴾** بیگومان باوک باپیرانی شمان ناوا توشی ناخۆشی و خو شی هاتوون، ددمیک هه ژارو له ش به بارو دهر به دهر و بی لانه و خانه بوون، کاتیکیش له نازو نیعمه ت دا گوزهراندو یانه، خاوه ن مال و ساماندارو له شساع و ته رده ماخ له ژیر بالی ناشتی و ته بایی دا ژیاون، ئەو

بونه و مری، که سیک هۆکاره مادییه کان به به رچا و نه گری و سوننه ته که ونیه کان پاشگۆی بجا نه و نه زانیکی له خو بایی بووه، نه ک خاوه ن ته وه ککولیکی خاوه ن پاداش لای خودا. **﴿رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ﴾** په ر و مردگارا! ئەتۆ به حه ق و راستی حو کم بکه له نیوان ئیمه و گه له که مان دا، خوایه! به گویره ی سونه تی نه گۆژاوی خو ت له بونه وهر دا که دادگایی نیوان پیغه مبه ران و کافران ده که ی، له نیوان خاوه ن به رنامه ی حه ق و خاوه ن بروای پوچ دا بریار دده دی، خودایه! به و قانونه داد وهرانه ی خو ت کیشه ی نیوانمان کو تایی پی به ی نه و، له نیوانمان دا حو کم بده! بیگومان زاتی پاکی تۆ با سترین داد وهر و چاکترین حا که م بۆ یه کالاکردنه و دی کیشه ی نیوانمان، چونکه تۆ زانی به هۆکاری کیشه و نیزاعی هه مو و تاقه و گرو هه کان هه رگیز حو کمی سته مکارانه ناده ی.

﴿۹۰﴾ وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لئنِ اتَّبَعْتُمْ شُعْبًا إِلَّا كُنتُمْ إِنْ خَاسِرُونَ ئەشرافو پیاو ما قوله کانی گه له که ی شوعه یب، ئەوانه ی ئینکاری ئایاتی خودایان ددکردو پیغه مبه رده که یان به درۆ ددخسته و دو رو چو و بوون له گو مرای دا، به هه ژارو شوینکه وتوانی شوعه ی بیان گوت: ئەگه ر ئیوه شوین شوعه یب بکه ون و چیتان پئ دلتی: به قسه ی بکه ن و خودا به یه ک بناسن و شوعه یب به پیغه مبه ری ئەو بزائن، ئەو د بیگومان ئیوه خه سارتمه ندن و مایه پوچ خو تان!

﴿۹۱﴾ فَأَخَذْتَهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ بوومه له رزه لئی دان و هه ریه که یان له مالی خو ی دا سه ر دنگری و قونگه و تلور که و تن و له ناوچون و مردن..

﴿۹۲﴾ الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعْبًا كَأَن لَّمْ يَغْتَبُوا فِيهَا﴾ ئەوانه ی حه زرده تی شوعه ی بیان به درۆ خسته و، هه ر ئەوان خه سارتمه ندو چاره ره ش بوون! ئەوانه ریشه کیش کران و له ناوبران هه ر ده تگوت: قه قته ت ئەوانه له و شارو هه ریمه دا ها توچو یان نه بوو له و خان و به رهی خو یان دا نیشته جئ نه بوون و پشوویان نه داوه!! **﴿الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعْبًا كَأَن لَّمْ يَغْتَبُوا فِيهَا﴾** واته: ئەوانه ی شوعه ی بیان به درۆ خسته و و پشیمان و ابو هه رکه سانیک شوین شوعه یب بکه وئ خه سارتمه ندو چاره ره ش و به دبه ختن! دونیا و قیامه تیان له کیس چوو... شوین که وتوانی حه زرده تی (شوعه یب) یش سه رفرازو سه رکه و تنو به مرز گه یشتوون! **﴿فَتَوَلَّى عَنْهُمْ﴾** پش هاتنی عه زابه که، حه زرده تی

هه‌لویستی روژگاره، له‌گه‌ل ئادهمیزاد دا، که‌وابی نه‌ته‌نگو
چه‌له‌مه‌و ناخو‌شی سزاو تۆله‌ی تاوانه، نه‌هه‌رزانی و ناشتی و
له‌شساغی پاداشی کردو‌دی چاکه‌یه!!

﴿فَأَخَذَتْهُمُ بَغْةٌ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾ له‌نکاویک و به‌ناگه‌هان
عه‌زایمان به‌سه‌ر دا دانو تیکمانه‌ود پی‌چان به‌بی ئه‌ودی
هه‌ست به‌ئه‌وه بکه‌ن که سزایان بۆ نازل دهبی.

﴿۹۶﴾ وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَى آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

نه‌گه‌ر دانیشتوانی مه‌ککه‌و ددورو‌به‌ری، هه‌روده‌ها دانیشتووی
هه‌موو شارو شارو‌چکه‌یه‌ک ئیمانیان به‌خودا به‌ینایه‌و بر‌وایان
به‌فریشته‌کانی، به‌کتیبه‌کانی، به‌پیغه‌مبه‌رانی خودا به‌ینایه‌و
رو‌ژی قیامه‌تیان به‌راست بزانیایه، خو‌یان به‌پاراستایه له‌و
شانه‌ی خودا نه‌ی لی کردو‌ود؛ و‌دک هاو‌ده‌لدنان بۆ خوداو
به‌رپا کردنی فیتنه‌و ناشووب له‌سه‌ر زه‌دی، ئه‌ود په‌رو‌رده‌گار
خیرو بی‌ری زۆری له‌ناسمانه‌وه به‌سه‌ر دا ده‌باراندن، بارانی
پر‌پیتو به‌رده‌که‌تی له‌کاتی پی‌ویست دا بۆ دهر‌ژاندن، له‌زه‌دی
خیرو خیراتی بۆ دهر‌ده‌هێنان، کان و گه‌نج و خه‌زینه‌ی نیشان
دده‌دان، زانسته‌و زانیاری فی‌رده‌کردن، بۆ ئه‌ودی له‌سوننه‌تی
بونه‌وه‌ر حاالی ببی!

﴿وَلَكِنْ كَذَّبُوا﴾ به‌لام دانیشتووی ئه‌و شارانه له‌جیاتی ئه‌ودی
ئیمان به‌هێنن و بر‌وا به‌پیغه‌مبه‌رده‌کانیان بکه‌ن به‌درو‌یان
خسته‌وه‌و ئیمانیان پی نه‌هێنان، خو‌یان له‌نه‌هیه‌که‌نی خودا
نه‌پاراستو ته‌قوای په‌رو‌رده‌گاریان نه‌کرد، **﴿فَأَخَذَتْهُمُ بِمَا**
كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ تۆله‌مان لی ستاندن به‌له‌ناو‌بردن، به‌هوی ئه‌و
هه‌لویسته‌و بی گۆبییه‌ی که به‌رام‌به‌ر په‌یامی
پیغه‌مبه‌رده‌که‌یان نواندیان، له‌سه‌ر شه‌ریک دانان بۆ خوداو
ئه‌ه‌نجامدانی تاوانی وا که یاسای کۆمه‌لی ئادهمیزاد تیک دده‌دا،
ژایانی دانیشتوان تال دده‌کا!

﴿۹۷﴾ أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَى أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ﴾ ئایا
دانیشتوانی مه‌ککه‌و دانیشتوانی شارو کۆمه‌لگای تریش،
ئه‌وانه‌ی بانگه‌وازی ئیسلامیان پی‌گه‌یشتو‌ود؟! که‌مه‌تر خه‌می
دده‌کن و ناترسین له‌ودی عه‌زایی کوشندو ریشه‌گیش‌که‌ری
ئیمه‌یان بۆبی له‌کاتی بی ئاگایی و پالده‌وه‌دیاند، له‌کاتیک دا
که ئه‌وان له‌شیرین خه‌ودابن! ئایا دانیشتوانی شارو گونده‌دکان
ئه‌مین و دلتیان له‌ودی که عه‌زایی خودایان بۆ نایه؟ ئه‌ود
داب‌ونه‌ریتی خودایه له‌بو‌ونه‌و‌رده‌دا، ئادهمیزاد تاقی ده‌کاته‌وه
به‌خو‌شی و ناخو‌شی ئه‌وه پاشما‌ودو شوینی سه‌ر‌پییچی کاران و
به‌درو‌خه‌روه‌دکه‌نه ئه‌وانه‌ی که له‌پیش ئی‌وه دا له‌و شارو

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَى آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ
مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنْ كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَى أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَاتًا
وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿٩٧﴾ أَوَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَى أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا
ضُحًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ
مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩٩﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ
يَرْتُوبُكَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا أَنْ لَوْ نَشَاءُ أَصَبْنَاهُمْ
بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾
بَلْكَ الْقُرَى نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ
كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠١﴾ وَمَا جَدْنَا
لِالْكَاثِرِينَ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ جَدَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَتْسِقِينَ ﴿١٠٢﴾
ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُّوسَى بِآيَاتِنَا إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
فَقَالُوا يَا فَاظِلْهُمْ كَيْفَ كَانَتْ عِقَبَةُ الْمُقْسِدِينَ ﴿١٠٣﴾
وَقَالَ مُوسَى يَفِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾

گوندانه دا نیشته‌جی بوون و تیی دا هاتو‌چو‌یان ده‌کردو
کاروباری رو‌ژانه‌ی خو‌یان ئه‌ه‌نجام دده‌دان، دوایی به‌جییان
هیش‌توو چوونه زبلدانی می‌ژو‌وده‌نایه ئه‌و خه‌لکه دلتیان و
ناترسن له‌ودی که خودا له‌نکاویک غافل‌گیران بکاو، عه‌زایی
له‌ناو‌بردنیان بۆ بنی‌ری؟! عه‌زایی کوشنددی زه‌نده‌قی به‌ر،
خو‌یان له‌ناو‌بچن و شارو گوندیان ژیر و زه‌به‌ر بکری له‌کاتیک
دا ئه‌وان له‌شیرین خه‌ودابن.

﴿۹۸﴾ أَوَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَى أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ﴾ یان
ئه‌وه دانیشتوی ئه‌و شارو گوندانه ناترسن له‌ودی عه‌زایی
ئیمه‌یان بۆبی له‌جیشته‌نگا‌ودا، له‌کاتیک دا ئه‌وان خه‌ریکی
گالته‌و گه‌پن، سه‌رقالی ئه‌ه‌نجامدانی کاروباری خو‌یانن که
وده‌کو گالته‌ی مندالان وایه که چ سودیکی لی په‌یدا نابی.

﴿۹۹﴾ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ﴾ ئایا هوی ئه‌ودی که ئه‌مین له‌عه‌زاب،
ئه‌وه‌یه که ئه‌مین عه‌زایی ئیمه‌یان به‌شه‌و یان چیشته‌نگاو
له‌کاتی غه‌فلت دا بۆبی، یان هۆکه‌ی ئه‌وه‌یه له‌مه‌کری خودا
ئه‌مین و له‌گرتن و تۆله‌ستانده‌ودی ناترسن؟ بی ئاگان له‌ودی
که خودا ده‌توانی سزایان بۆ بنی‌ری به‌جۆریک که به‌خو‌یان

خوځيان بوون لټی پاشگهز نه‌بوونه‌ود، به‌لگه‌و موعجيزه‌كان
كاريان تى نه‌كردن.

يان مانای **{ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ }** به‌م جوړديه؛
نه‌و گروځه‌نه له‌وانه نه‌بوون نيمان بټن، تاته‌مه‌نيان ته‌واو
بوو به‌كافري مردن. به‌هوى نه‌و هه‌لوټسته‌ى كه يه‌كه‌م جار
له‌كاتى هاتنى پيغه‌مبه‌ر بؤ سهریان نوانديان كه بريتى بوو،
له‌وه پيغه‌مبه‌ره‌كه‌يان به‌درو خسته‌ودو بروايان پى نه‌كرد.
{ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ } هه‌ر به‌و شي‌ودى كه
خودا دهرگای دلى كافرده‌كانى گه‌له پيشينه‌كانى مؤر كردود،
دلى هه‌موو كافريك كه خودا له‌عيلمى خو‌ى دا به‌كافري
داناودو ددزائى كه هه‌رگيز نيمان ناهيى مؤر ددكاو هيچ
نه‌صيحه‌تو ناموزگاربييه‌ك ودرناگرنو ليكوټينه‌ودو باسكردن
له‌گه‌ليان بى سودو وچى لى شين نابى؛ نه‌وانه وده‌كوو پارچه
دراويك وان كه له‌كاتى توه‌نه‌ود له‌بوته‌ى خو‌ى دا نوسراويكى
تايبه‌تى خو‌ى لى دراودو نيت‌ر له‌وده‌ولاود نه‌و نوسراود
ناسريته‌ودو قبولى هه‌لوه‌شانه‌ود ناكاي!!

{ ۱۰۲ } وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ نيمه له‌زوربه‌ى زورى نه‌و
گه‌لو نه‌ته‌وانه نه‌مان بينى وده‌ا به‌عه‌هدو په‌يمانى خوځيان
بكه‌ن، جا نه‌و عه‌هدو په‌يمانه عه‌هدو په‌يمانى فيرت‌ت بى،
نه‌و عه‌هدو په‌يمانه‌ى كه له‌پشتى باود ناده‌ميان دا لټى
وهرگرتوون، يان نه‌و عه‌ده‌دى كه خودا سروشتى ناده‌ميرازى
وا دارشتوود؛ كه هه‌ست به‌ده‌سه‌لاټيكى نه‌يى بكه‌ن كه
له‌زور هه‌موو ده‌سه‌لاټه‌كانه‌وديه، هه‌روه‌ا هه‌ستى نه‌ودى
تي‌دا خولقاندون؛ كه شتى باش هه‌لټريرو خو له‌خرابه
بپاريزن، حه‌زيان له‌شتى كامل‌وته‌واوبى و كه‌موكوپريان
پيناخوشرى....

{ وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ } بيگومان نيمه زوربه‌ى
نه‌وانه‌مان به‌سنور به‌زيرو ددرجوو له‌عه‌هدو په‌يمانى
سروشتى و شه‌رى و عورفى ده‌ست كه‌وت، نه‌وانه په‌يمان
شكىنو سنووربه‌زيرو تاوانبارن!

{ ۱۰۳ } ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَظَلَمُوا بِهَا } واته؛ نه‌مجار پاش ناردنى نه‌و پيغه‌مبه‌رانه‌ى كه له‌وه
پيش باس گران (موسا) مان كرده پيغه‌مبه‌رو به‌به‌لگه‌و
موعجيزدى راستو دروسته‌وه ناردمان بؤ سهر فيرعه‌ونو
داروده‌سته‌كه‌ى، به‌لام نه‌وان به‌پير بانگه‌وازيه‌كه‌يه‌وه
نه‌هاتنو نينكاريان كردو، بروايان به‌په‌يامه‌كه‌ى موسا
نه‌كرد، سته‌ميان له‌خوځيان كرد، سته‌ميان له‌په‌يامه‌كه‌ى كردو
مافى شياوى خوځيان نه‌دايه، به‌لگوو سته‌ميان له‌هه‌موو

نه‌زانن؟! نه‌گه‌ر هوىه‌كه‌ى نه‌ودبى نه‌ود بابزانن كه خوځيان
خه‌سارتمه‌ندى دونياو قيامت كردود، چونكه **{ فَلَا يَأْمُرُ مَكَرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ }** كه‌س له‌مه‌كرى خودا نه‌مين نابى
مه‌گه‌ر قه‌ومى خه‌سارتمه‌ندو به‌دبه‌ختو چاره‌ردش،
{ ۱۰۴ } أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا } نايان ناشكرا
نه‌بوو بؤ نه‌وانه‌ى جيگيرى و ميراتگرتنى زه‌وييان پيرپراودو
دواى له‌ناوچوونى دانيشته‌و سته‌مكارده‌كانى پيش نه‌مان،
ئاوه‌دانكرده‌وى زه‌وييان پى سپيرپراود به‌تايبه‌تى نه‌و
قورده‌شيبانه‌ى كه زي‌دو نيستماني گه‌لو نه‌ته‌وه
له‌ناوچووه‌كانيان پيرپراودو له‌شوينى نه‌وان نيسته‌جى بوون؟!
نایا بؤيان مه‌علوم نه‌بووه **{ أَنْ لَوْ نَشَاءُ أَصَبْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ }** كه دابو نه‌ريتى نيمه
له‌گه‌ل نه‌مانيش هه‌مان سوننه‌تو ياسايه كه له‌گه‌ل نه‌وان دا
به‌كارمان هيئا؟ نه‌گه‌ر مه‌يلمان هه‌بى و به‌مانه‌وى دديانگريو
عه‌زابيان به‌سهر دا دده‌دين، ټوله‌ى تاوانو كرداره
خرابه‌كانيان لى ده‌ستينين!

{ ۱۰۵ } تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقِصَ عَلَيْكَ مِنْ أَبْنَائِهَا } نه‌ودى باسكرا
به‌سهره‌اتى شارو شاروچكه‌ى نه‌و پينچ نه‌ته‌وانه‌يه كه دواى
له‌ناوچوون و ويران بوون و روژگاريكى دورو دريژيان به‌سهر دا
تيه‌ريود، برى له‌به‌سهره‌اته‌كانيان به‌سهر ټو دا (ئهى محمد!)
دخوينينه‌وه، بؤ نه‌ودى ببيت‌ه په‌ندو عيردت بؤ خوت بؤ
قه‌ومه‌كه‌ت، بؤ نه‌ودى ټو زياتر له‌سهر بانگه‌وازي خوت
خوپاگريو سوربى، قه‌ومه‌كه‌شت به‌خوځيان دا بچنه‌ودو
په‌ندو عيردت له‌و نه‌ته‌وه له‌ناوبراوانه ودربگرن، سه‌يرى
شوينه‌وارو پاشماودى شارو گونده‌كانيان بكه‌نو فام بكه‌نه‌ود.
{ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ } بيگومان نه‌و نه‌ته‌وانه يه‌ك
به‌دواى يه‌ك دا هه‌رنه‌ته‌وه‌يه‌ك پيغه‌مبه‌ريكيان بؤ سهر
هاتووه، به‌لگه‌ى به‌هيرو پيژيان پي‌بوو له‌سهر راستى
په‌يامه‌كه‌يان، به‌هه‌موو جوړيك به‌به‌لگه‌و ددليل گه‌له‌كانيان
بوړداوه، به‌لام نه‌و مله‌وو نه‌فامانه **{ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ }** له‌و گروځه‌نه نه‌بوون كه بروا به‌په‌يامى
پيغه‌مبه‌ره‌كه‌يان بكه‌ن به‌هوى حه‌ق به‌دروخسته‌وه‌ديان و
سووربوون له‌سهر نه‌و باوړده به‌تاله‌ى كه پيش هاتنى
پيغه‌مبه‌ره‌كه‌يان له‌سهرى بوون، واته؛ به‌رده‌وام بوون له‌سهر
نايىنى خوځيانو هه‌رله‌سهره‌تاي ناراسته‌كردنى بانگه‌وازي
بؤيان كه يه‌كتاپه‌رستى نه‌نجام بده‌نو به‌دل عياده‌تى خودا
بكه‌نو پيش هاتنى موعجيزه‌كان نه‌وانه له‌سهر برواى پووجى

مسکین و بۆره پیاو ده کانی ژیر ددهسه لاتی خو بیان کرد، چونکه نه گهر فیرعه ونو داروددهسته که ی ئیمانیان بهینایه هه موو میسرپیه کان ئیمانیان دههینا.

{فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ} نهی موحه ممه ده! سهیر بکه و بر وانه ئاکامو سه رنجامی ناشوبگێران و فیتنه جو بیان له سه ر زه دی چۆن بوو؟ چییان ئی هات؟ نه وانه ی خه لکیان له رینگای خودا مه نه ع کردو نه یانه یشت موسو لمان ببن. پیغه مبه ری خودایان به درو خسته وه!!

{۱۰۴} وَقَالَ مُوسَىٰ يَا فِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

حقیق علی آن لا أقول على الله إلا الحق واته: چه زردتی مووسا ﷺ به یامی خو ی به فیرعه ون گه یاندو وتی: نه ی فیرعه ون! من ره وانه کراوم بو سه ر ئیوه له لایه ن په روه ردگاری بونه وه ردوه، له لایه ن خودای هه موو که سه وه، له لایه ن به دیه نه ره وه لسه ورپه نه ره ی هه موو کارو باریکی بونه وه ردوه. نه و دی له سه ر من پیویسته و نابی لیی لایه دم، نه وه دیه: که دهر باردی په روه ردگار نابی جگه له حه قو راستی هیه شتیکی تر بلیم: نابی به دم خودا وه درو هه لبه ستم، چی حه قه و چی راسته ده بی نه وه بلیم.

{قَدْ جِئْتُكُمْ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ} نه من هاتووم بو سه ر ئیوه به صیفه تی پیغه مبه ری و به لگه ی به هیزم پییه له لایه ن په روه ردگاری ئیوه وه له سه ر راستی په یامه که مو راستی نه و دی که پیتانی ده لیم. که واته: نه ی فیرعه ون {فَأَرْسَلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ} هیه چی تر نه ته و دی به نی ئیسرائیل مه چه وسینه وه و به ندیان مه که و مه یانکه ره کو یله و ژیره ده سته. وازیان ئی بی نه باله که ل خو م دا بیانه مه وه بو خاکی پیروز: بو فه له ستین که زی دو نیه شتمانی خو یانه و شوینی له دایک بوونی باوک و بایره نه.

{۱۰۶} قَالَ إِنْ كُنْتَ جَاءَ بِآيَةٍ فَآتِ بِهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ واتی: نه گهر نه تو به نیه شانه و موعجیزه وه هاتوو و له لایه ن نه و که سه ی که تو ی ناردوه به لگه ی به هیزت هینا وه وه کوو ده لئی: دمه موعجیزه کانت بنوینه و نیه شانه بده: بزانه چین و چۆن؟ نه گهر تو راستگو ی و له پی پی راستانی و حه ق بیژی!!

چه زردتی مووسا ده ست به جی به کردوه و ده لای دانه وه نه ک به قسه {۱۰۷} فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ عه صاکه ی (گوچه نه که ی) که به ده سته راستیه وه بوو له به رده م فیرعه ون دا هاویشتییه سه ر زه دی ئیتر خیرا له نکاو ی ک بوو به نی رینه ماریکی زه به للاح و به نا شکر هه موو خه لکه که

حَقِيقٌ عَلَىٰ أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ قَدْ جِئْتُكُمْ
بَيِّنَةً مِنْ رَبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٠٥﴾ قَالَ إِنْ كُنْتَ
جِئْتَ بِآيَةٍ فَآتِ بِهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٦﴾ فَأَلْقَى
عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ ﴿١٠٧﴾ وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بِيضَاءُ
لِلنَّظِيرِينَ ﴿١٠٨﴾ قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ
عَلِيمٌ ﴿١٠٩﴾ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَأَمَّا أَنَا مُرُودٌ ﴿١١٠﴾
فَالْوَأْدِجُ وَآخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ خَشِيرِينَ ﴿١١١﴾ يَأْتُونَكَ
بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾ وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ
لَنَا لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ نَعَمْ وَإِنِّكُمْ
لَمِنَ الْمُفْرَقِينَ ﴿١١٤﴾ قَالُوا يَمُوسَىٰ إِمَّا أَنْ تُلْقَىٰ وَإِمَّا أَنْ
تَكُونَ نَحْنُ الْمُلْقِينَ ﴿١١٥﴾ قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا أَلْقَوْا سَحَرُوا
أَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ وَجَاءُوا بِسِحْرٍ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾
وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا
يَأْفِكُونَ ﴿١١٧﴾ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾ فَغُلِبُوا
هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَغِيرِينَ ﴿١١٩﴾ وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سِحْرَ بَنِي إِسْرَءِيلَ

به چاوی خو یان بینیان ده جو لایه وه له گو په پانه که دا ده هاتو ده چوو وه کوو نه ژدی هیه کی راستی له م شوینه وه ده کشا بو شوینیکی تر.

{۱۰۸} وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بِيضَاءُ لِلنَّظِيرِينَ} نه مچار ده سته خسته باخه لیه وه و ده ری هینایه وه سپی بو بوو به جو ریکی و ا دهره وشایه وه و چاوی بی نه رانی له به ره نه ده هات، له به ر ورشه و بری سکانه وه دی ده تگوت: خو ره وروناکی ئی هه لده قو لی، به بی نه و دی سپی بوونه که ی له به ر نه خو شی و به لکه ی بو بی! {۱۰۹} قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ} دارودده سته ی فیرعه ون هه وادارانی وتیان: نه م کابرایه سیحربازیکی شارده و لایزه، هه موو جو ره سیحریک ده زانی و خه ته ره له سه ر ئیمه، به هو ی نه م سیحرو جادو گه ری هه وه خه لک هه لده دگه ری ته وه لیمان و له ئاکام {۱۱۰} يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَّا أَنَا مُرُودٌ} ده یه و ی به هو ی نه م سیحربازییه وه به سه رمان دا زال ببی و ده سه لاته و فرمان په واییمان ئی دا گیر بکاو له خالو زی دی خو مان وه دهرمان ده نی!!! فه رمانتان به چیه و چی بکه ین باشه؟؟

چاوی که حبلو گۆچانهکان بوونه ماری راستی و ترسیکی له دل دا پهیدا بوو.

﴿^{۱۷} وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنِ أَخْلُصْكَ﴾ په روودرگار نیگای بۆ مووسا کردو فەرمانی پیکرد، به هاویشتنی عهصاکه دی دهستی و فهرموی: عهصاکهت بهاوێژد! ﴿^{۱۸} فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ﴾ له پریکا نهو عهصایه بوود ماردهنێرینهیهکی زهه لاهای وا که مارده درۆزنهکانی ساحیرهکانی قوتدا، نهو شتانهی روکهشیان کردبوو، به حهقو راستیان حلیب کردبوو هه مووی تیکه وه پێچان و قووتی دان.

﴿^{۱۹} تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ﴾ مانای نهوهیه: یه که یه که سیحره که یانی ناشکرا کرد، حهقیقهتی سیحره که یانی بۆ بینه ران روون کرده وه، چاوبهستهکی و فیله که یانی پوچ کرده وه، ئیتر ساحیرهکان بۆیان دهرکهوت که نه مه شتی که له ئاسمانه وه دیه و سیحرو چاوبهسته نیه، بۆیه یه کسه ر سیحربازدهکان چوونه سوجدده و تیان ئیمانمان به خودای بوونه ودر هینا و پابهندی فهران و جله و گریه که یانی ده بین.

به ئی ﴿^{۱۸} فَرَقَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ حهقو راستی چه سپا و ده کوو خۆر ناشکراو نمایان بوو، فیل و چاوبهستهکی ساحیرهکان پوچایه وه، کاریگه ری نه ما، بۆیان دهرکهوت موعجیزه ی مووسا له ژوو ر سیحره وه دیه، شتیکی خودا کرده!

﴿^{۱۹} فَغَلَبُوا هَٰذَاكَ وَاقْبَلُوا صَٰغِرِينَ﴾ ساحیرهکان بۆردران، له پێش چاوی نهو جه ما ودره زۆرو بینه ره، سیحربازدهکان به زین و به زه لیلی و تیشکاوی فیرعه ونو قه ومه که ی له مه یدانی روبه رو بوونه وه دا خۆیان دزیه وه و پاشه کشه یان کردو بۆردران و هیچیان به دهسته وه نه ما خۆی پێرانوێتن. به لام دیمه نی گرنگو رودای چاوه روان نه کراو بۆ فیرعه ونو داردهسته که ی نه وه بوو، که ﴿^{۲۰} وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَٰجِدِينَ﴾ ساحیرهکان به سوجدده دا که و تن و ئیمان یان هینا، چونکه حهقو راستی، نه وانی سه رسام کردو هه ئینان بۆ سوجدده بۆ خودا بردن و ﴿^{۲۱} قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ و تیان: بر و امان هه یه و ئیمانمان به خودای بونه ودر هینا، ﴿^{۲۲} رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ﴾ خودای مووسا و هارون، خودای هه موو شتی که له دروستکراوان، خودای ئاده میزاد و جند و که و شتی تریش.

﴿^{۲۳} قَالَ فِرْعَوْنُ آمَنْتُ بِهٖ قَبْلَ أَنْ أَدْنٰ لَكُمْ﴾ فیرعه ون ئیمان هینانی ساحیرهکانی زۆر له سه ر شان گران بوو، نهو کۆمه له ی که له م روبه رو بوونه وه دیه دا پشتی پێ به ستبوون له کیسی چوون، پێی وا بوو نه و ان هه رگیز له فهرانی

﴿^{۱۱} قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَٰئِنِ حَٰشِرِينَ﴾

دارودهسته که ی به فیرعه ونیان گوت: جارێ برپاری خۆت دهرباره ی مووسا و برا که ی دوا بخه، بنێره بۆ شارو ولاتهکانی ژیر دهستت با کار به دهسته و پۆلیسو یاسا و لهکانیان هه ول بدن چی سیحربازو جادوگر هه یه، کۆیان بکه نه وه، ﴿^{۱۲} يَا تُوَكَّ بَٰكُلٍ سَٰحِرٍ عَلِيمٍ﴾ هه رچی سیحربازی لیزان و لیها توو هه یه له ولات دا کۆیان ده که نه وه، ده یانه ئین بۆ ئیروه، به ئسانی به ره ره چی مووسا ده ده نه وه، راستی نه وه ی مووسا هینا و یه تی ناشکرای ده که نو ئیتر که سی پێ هه ئناخه له تی!!

﴿^{۱۳} وَجَآءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا﴾ ساحیرهکان و تیان: ﴿^{۱۴} إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِن كُنَّا نَحْنُ الْغَٰلِبِينَ﴾ نایا ئیمه پاداشمان دهریته وه نه گه ر سه رکه و تین و مووسا مان بۆردا؟

﴿^{۱۴} قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُتَرَدِّينَ﴾ فیرعه ون وتی: به ئی: ئیوه پاداشی گه و ره و به نه رخ و مرده گرن له پاساوی نه و کاره گرنه گه تان دا، و پێر پاداشی نه وانه ی که هه می شه لیم نزیکن له دهرباری من دا ریزدار ده بن و پله و پایه ی به رزتان پێ ددری، ئیوه هه م ما و داراییتان پێ ددری هه م پله و پایه ی کار به دهستی و ریزداریتان ده ده می! به مه ش خۆش به ختی دونیاتان ده ست ده که وئ!

﴿^{۱۵} قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِنَّمَا أَنْ تَلَاقِي وَإِنَّا أَنْ نَكُونَ نَحْنُ الْمُلْكِينَ﴾ و تیان: نه ی مووسا! سه رپشکبه، یان تو له پێش دا مارده که ی خۆت به اوێژد موعجیزه که ی خۆت بنوینه، یان ئیمه ماردهکانی خۆمان ده هاوێژین!

حه زه رته ی مووسا وه لام یکی زیره که نه ی دان وه، ﴿^{۱۶} قَالَ أَتَقْرَأُ﴾ فهرموی: ئیوه له یه که م جار دا گوریس و حه بله که ی خۆتان به اوێژن، هه لبه ته حه زه رته ی مووسا بۆیه نه وه ی هه لبژارد که خۆی دوا بکه وئ، چونکه نه و که سه ی دوا ده که وئ له کاری ئاواد به ته و او ی ئاگاداری هه ول و ته قه للا ی به رام به ره که ی ده بی و، ده بینێ چۆن کاره که ی نه نه جام ده دا، له هه مان کات دا حه زه رته ی مووسا بر وای ته و او ی به موعجیزه که ی خۆی هه بوو ده یزانی سه د در سه د بۆریان ده دا، ﴿^{۱۷} فَلَمَّا أَتَوْا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ وَجَاءُوا بِسَحَرٍ عَظِيمٍ﴾ که ساحیرهکان گوریس و حه بله که ی خۆیان هاویشته و

و ده کوو مار ده جولا نه وه، چاوبهسته کیان له خه لکه که کرد، بینه ران وایان ها ته پێش چا و که کار ده کیان حه قیقه تی هه یه و شتیکی راسته! ته نه نه ت حه زه رته ی مووسا ش وا ها ته پێش

ددرناجن، وهدیدزانی نهوان کویرانه ئیگاعهی دهکهن،
تهنانهت نهگهر ئیمانیس بهینن دهبی نهو ریگیان بداو
فهرمانیان پی بکا!!

بویه بهسهرسورمانهوه وتی: نهوه نیوه ئیمانتان هیئا پیش
نهودی روخصت لهمن بخوازنو منیش ریگاتان پی بددم؟!
{ **إِنَّ هَذَا لَمَكْرٌ مَّكْرْتُمُوهُ فِي الْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا** } نه
سیجر کردنهتانو زالبونی مووسا بهسهرتان دا لهم روژدهاو
سهرهنگام ئیمانهینانتان بهموسا نهخشهو پلانیکه لهوه پیش
لهسهری ریک کهوتوونو خوټان پی رازی بون!! نیوه خوټان
نهم پیلانهتان دارشتووه بو نهودی بهم سیجردهتان
میصریهکان لهم شارده وهدرنینو، خوټان لهگهل
بهنونیسرائیلییهکان تیی دا نیشتهجی بن، { **فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ** }
لهوه بههولاهو دهرانن چیتان لی دهکهم، دهینن چ سزاو
تولهیهکتان توش دی لهسهر نهم پیلانهو چوټن عهزابتان
ددهدم!!

نهمجار شیودی عهزابو سزاکهیان بو شی دهکاتهوهو دهلی:
{ **لَا قُطْعَنَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلُكُمْ مِنْ خِلَافٍ** } سویند بی من
راستو چهپ دهستو قاجتان دهبرم، دهستی راستو قاجی
چهپتان دهبرمهوهو بهپیچهوانهشهوه. { **لَمْ أَصْلَبْكُمْ**
أَجْمَعِينَ } پاشان بهدهستو قاج قرتاوی ههټتان دههاودسم،
نهک یهکو دو بهلگوو یهکه یهکه ههموانتان بهسهر دار
خورماوه ههټدهاودسم!!

ساحیرهکان که گوټیان لهم ههټشهیهی فیرعهون بوو زور
نهترسانهو بویرانه { **قَالُوا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ** } وتیان:
ئیمه گوی بهکوشتن نادهینو لهمردن ناترسین! چونکه ئیمه
دنیاین لهوه که دهگهټینهوه بو لای خودای خوټان و پاش
لهدونیا دهرچونمان زیندو دهکریینهوه لهروژی قیامهت دا
پاداشی دهستو قاجی براومانو کوشتنمان لهلایهت تووه
لهخودا ودردهگرینهوه.

{ **وَمَا تَنْقُمُ مَنَا إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِآيَاتٍ** } نهمجار ساحیرهکان پاش
ئیمانهینانیا- نهوهیان درکاند کهزورانبازی نیوان نهوانو
فیرعهونو دارودهستهکهی زورانبازی عهقیددو بیروباودرده،
بویه رقی لی ههټگرتون چونکه ئیمانیان بهخودای بونهومر
هیئاوه، وتیان: تو هیچ خراپیهک لهئیمه دا نابینی جگه
لهباودر هیئانمان بهنایاتی خودای خوټان، کهبریتییه
لهپهیامی حهزهرتی مووسا بوټان هات که لهراستی دا نهم
ئیمان هیئانهمان باشرین کردوهو ههټوئسته، بنهمای ههموو
چاکهو خیرو بیریکه، جیگای فهخرو شانازیمانه، بهمهش

قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١١٩﴾ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿١٢٠﴾ قَالَ
فِرْعَوْنُ آمَنْتُمْ بِهِ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ إِنَّ هَذَا لَمَكْرٌ مَّكْرْتُمُوهُ
فِي الْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿١٢١﴾ لَا قُطْعَنَ
أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلُكُمْ مِنْ خِلَافٍ ثُمَّ لَأُصْلَبْكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٢٢﴾
قَالُوا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿١٢٣﴾ وَمَا نَنْقُمُ مَنَا إِلَّا أَنْ آمَنَّا
بِآيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَنَا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ
﴿١٢٤﴾ وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَدْرُ مُوسَى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا
فِي الْأَرْضِ وَيَذُرْكُمُ؟ وَمَا لَكُمُ أَنْ تَكُونَ لَكُمْ آيَاتٌ؟ فَتَسْتَجِيبَ
لِسَاءَةِ هَمِّهِ وَإِنَّا بِقَوْمِهِمْ فَاعِلُونَ ﴿١٢٥﴾ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ
اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَأَصْبِرُوا إِنَّا بِاللَّهِ يُورِثُهَا مَنْ
يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٦﴾ قَالُوا أَوْزَيْنَا
مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا قَالَ عَنِ رَبِّكُمْ
أَنْ يُهْلِكَ عَذَابُكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ
فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٧﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ
بِالسِّنِينَ وَنَقَصْنَا مِنَ الشَّجَرِ لَعَلَّهُمْ يَذْكُرُونَ ﴿١٢٨﴾

نیعلانی بریاریکیان کرد که گه گه پانهودی تیدا نیه لهناخی
دلیانهوه بهبروایهکی پتهوهوه نهم ریبازدیان ههټبازاردوه.
{ **رَبَّنَا لَمَّا جَاءَنَا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا** } پهروهردگارا! هیزو
توانای خوټاگریمان پی بهخشه، صهبرو خوگری فراوانمان
بهسهر دا بریژه، لهسهر بیروباودری خودا ناسو ئایینی خوټ
بهردهوامان بکه، بهصهبرو ئارام دامان ببوشه! { **وَتَوَفَّنَا**
مُسْلِمِينَ } بهموسولمانی بمان مرینه، لهحالیک دا گیانمان
بکیشه که بهردهوامین لهسهر ئیسلامهتی، پابهندی پهیامی
پیغهمبهرهکهت بین که حهزهرتی مووسایه.

{ **وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَدْرُ مُوسَى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي**
الْأَرْضِ وَيَذُرْكُمُ؟ وَمَا لَكُمُ أَنْ تَكُونَ لَكُمْ آيَاتٌ؟
فهومی فیرعهون وتیان: نهوه تو ی خاودن شکو ریگه ددهدی
مووسا و شوینکهوتوانی ئاوا بهنازادی بی ترس پهیامی خوټان
بلاوبکهنهوهو بهو جوټه مسکینو رعهیهتت تیک بدنهو
لهئایینی تو ژوانیان بکهنهوهو بیانخهنه سهر ئایینی
خوټان؟؟ یان بیانخهنه ژیر رکیزی خوټانهوهو لهژیر
دهسهلاتی تو دهریان بهینن؟ ئایا لیئان دهگهټی ئاوا بانگیان

بکەن بۆ پەرستنی خودای خوڤانو واز لەپەرستنی تۆ بهێنن! نایا ددهیلێ ئەوان واز لەخۆتو خواکانت بهێنن و عیبادەتت نەکەن و سەربێچی فەرمانەکانت بکەن؟؟

فیرەهون لەو دەلامی پرسیاری داروودەستەکەى خۆى دا {قَالَ سَنُقَاتِلْ أَبْنَاءَهُمْ وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ} وتى: لەئێستا بەهولود کوردەکانیان ددەکوژین، نێرینه‌کانی نەتەودى ئیسرائیل لەناو ددەبین و مێینه‌کانیشیان بەزیندویى ددهیلێنەوه و ددکۆ و لەوا پێش بەپەرەومان ددکرد، ناهیلێن ژمارەیان زیاد بکا، ئاوا هەلس و کەوتیان لەگەڵ ددکەین هەتا بەیەكجاری ناسە واریان نامێنى و بەتەواوی ددەهوتێن. {وَأَنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ} ئێمه بالادەستیمان بەسەر ئەوان دا هەیه، ددتوانین سەرکوتیان بکەین، ناتوانن فەساد لەخاکى ئێمه دا بلاوبکەنەوه، توانای ئەو دیان نیه زیانمان پێ بگەیهنن، ددسەلاتی ئەو دیان نیه لەژێر ددسەلاتی ئێمه بچنە ددروود.

{١٢٨} قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا! حەزردتى مووسا دلنەوايى قەومەکەى کردو نامۆزگارى کردن. وتى: پشت بەخودا ببەستن و داواى کۆمەگى و یارمەتى لەزاتى پاکی ئەو بکەن، لێى بپارێنەوه کە فیرەهون ئەم هەردەشەیهى بۆ ئەنجام نەدرى، خۆراگرو ورەبەرزبێ! خودا پشت و پەناى بێ ددسەلاتانە و یارمەتى ددریانە لەکاتى تەنگو چەلەمەدا، بەصەبرو نارام بن، چونکە صەبر چەکی بەکارى موسولمانانە کلیلى ددرگای خۆشییه. دلنایب کە {إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ} بەراستى زەوى فەلەستین، یان هەموو زەوى ملکی خودایه، بەئارەزوێ خۆى بەمیرات ددیدا بەبەندەکانى خۆى، ئەم ولاتە ددکەوێتە ژێر دەستى ئێودى خاودن باودرەوه، ئەمەش واددپێدانیان بوو بەسەرکەوتن.

{وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ} دلنایب کە سەردەنجام ژيانى بەختەوه‌رى سەرفرازی بۆ کەسانیکە کە تەقواکارو لەخوا ترسن، سەرکەوتن بۆ خوداپەرستانە نەك بۆ فیرەهون و داروودەستەکەیه‌تى!

{١٢٩} قَالُوا أُوذِينَا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا! وتیان: ئێمه پێش لەدايك بوونی تۆو پێش هاتنى تۆ بەناوى پیغه‌مبەرى و دوا هاتنیشت تووشى جوژدەها ئازارو ئەشکەنجە بووین، ئەودى پێ کردین کە تۆ بە چاوى خۆت ددتبینى، کوردەکانى ددکوشتین، ئازارو ئەشکەنجەى ددداين، دپراندە لەگەڵمان ددجولایه‌وه بەوپەرى دلرەقى و ستەمکارییه‌وه هەلس و کەوتى لەگەڵمان ددکرد، وا ئەم‌پروش ددیه‌وى هەمان کارەساتو چەوساندنەوه ره‌شەکوژی و گەرا بپرینەودمان

فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ. وَإِنْ تُصِيبِهِمْ سَيِّئَةٌ يَطَّيَّرُوا بِمُوسَى وَمَنْ مَعَهُ. أَلَا إِنَّمَا طَائَرُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٢٨﴾ وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِيَنَا مِنْ آيَةٍ لَنَسْحَرَنَ بِهَا فَمَا نَعْنِ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٩﴾ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالْأَلَمَ. إِنِّي مُمْضِلٌكُمْ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿١٣٠﴾ وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا يَمْوَسَىٰ أَدْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ لِيَن كُشِفَتْ عَنْ الرِّجْزِ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٣١﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ إِنَّا أَجَلٌ هُمْ بَلَغُوهُ إِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ ﴿١٣٢﴾ فَانقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ يَأْتُهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٣٣﴾ وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضَعُونَ مَشْرِقَ الْأَرْضِ وَمَغْرِبَهَا الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ بِمَا صَبَرُوا وَدَمَرْنَا مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ فِرْعَوْنَ وَقَوْمَهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ﴿١٣٤﴾

دەست پێ بکاتەوه! کە ئەمەیان بەموسا گوت: لەو دەلام دا {قَالَ عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَذُوْكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ}. حەزردتى مووسا وەلامى دانەوه، دلنای کردن کە کۆمەگى خودایان بوێ، لەو تەنگو چەلەمەو چەوساندنەوه‌یه رزگاریان ددبى و فیرەهون لەنادەجێ! وتى: ئۆمێدم بەخودا وایە داواکارم لەپەرودردگارى خۆم کە دوژمنى سەرسەختان لەناوبەرى، فیرەهون و داروودەستەو رژیى سەردنگون بکا! ئیوه بکاتە جیگرو جێنشینی ئەوان لەخاکى میسردا، فەرمان‌پر‌وايى ئەم ولاتە بەئێوه ببەخشى، ئەمجار سەیری کاروکرده‌وى هەلوێستان بکا چى ددکەن و چى ناکەن! سوپاسگوزار ددبن، یان سێلەو پێ نەزان! بەگوێردى کردارو گوفتارتان پاداش دددرێنەوه، چاکە بەچاکەو خراپە بە خراپە.

{١٣٠} وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِّينَ وَقَتَصَّ مِنَ التَّمَرَاتِ} داروودەستەکەى فیرەهونمان گرتن بەکەم بارانى و گرانی و برساییه‌تى، بەکەمبوونەوه‌دى بەروبومو میوه، لەلادیکان دا کشت‌وکال کەم بووبوه بەروبومى نەه‌ده‌دا، لەشارەکان دا میوه‌و بەروبوم کەم بووه‌وه. بەم تەنگو چەلەمانە

بانگه وازییه که ت راسته و بتهوئ ئیمه ئیقناع بکهی و له ئایینی خۆمان لابده دین و بئینه سهر ئایینی تو، ئیمه ردتى ده کهینه و دو قبولمان نیه و بروت پى ناکهین، به هیچ جوریک بروتا به قسه و په یامه که ت ناکهین و شویت ناکه وین!

{^{۱۲۲} فَارْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ} له سزای نه و تاوانکارییه یان دا (توفان) مان بو ناردن، واته: نه و دندمان باران بو باراندن که کشتوکالی له ناو بردن، زدهی و زاری تیک دان، گروگیو و بهروبو میان هه موو به ئاو که وتو رزی و پو لکا،

{وَالْجَرَادَ} کولله مان ناردنه سهر، هه رچی کشتوکالیان هه بوو هه موویان خوارد، ته نانه ت ده رگا و هه لاشی خانودکانیشیان خواردن، ته نانه ت پو شاکیشیان خواردن، به لام هیچ کامی له م کوللانه نه چوونه مالی نه ته وهی ئیسرائیلییه کانه وه. ئه مجار دا وایان له حه زه رتی مووسا کرد که داوا بکا ئه م به لایه یان له سهر هه لگرئ، ئه ویش بو یان له خودا پارایه وه و ئه و به لایه یان له سهر لاچوو له واده ی خویان به شیمان بونه وه و تیان ئیمه له ئایینی خۆمان لانه ددین!

{وَالْقُمَّلَ} ئه مجار په روو ده رگا ر ئه سپی به سهر دا زال کردن هه رچی ما بو ده وه له خوار دده منی و کولله نه یگه ییشتبویه، ئه وان خوار دیان، ئه م ئه سپییه جوریک بو وه هه رچی شینا و ده رو کشتوکالییک ما بو ده وه کولله کان نه یان خوار دبوو ئه وان روتان دیانه وه وه لاچویان کرد.. دوباره هانایان بو حه زه رتی مووسا برده وه دا وایان ئی کرد له خودا بپاریته وه ئه م به لایه یان له سهر لابه ری! ئه ویش نرای بو کردن و به لایان له کو ل بو ده وه، که چی دووباره ژیا و بونه وه واده ی خویان نه برده سهر، ئه مجار یه زدان ویستی به به لایه کی تر به تاقیان بکاته وه، و ده کو و ده ره رموئ: {وَالصَّفَادَ} واته: بوقمان ناردنه سهر، هه موو ماله کانیا ن پر بون گو زده و دیزه و قاپو مه نجه لیان پر بوون له بو ق. ته نانه ت نه گه ر یه کتیکیان بیویستایه قسه بکا خیرا بو قیک بازی دده یه ناو دده میه وه و ده می ده گرت! که بو ق هه راسانیا ن ئی هه لگرتن، مه نجه لیان له سهر ئاگر ده کو لا، ته نووریان له کلی ئاگر دا بوو بو قه کان خویان تی فری دده دان و به هه موو جوریک تینیا ن بو هیان ئه وانیش هانایان بو حه زه رتی مووسا برده و تیان: نه گه ر ئه مجار رده ممان پی بکه ی، ئیتر تو به یه کی راستالانه ده که یین و ژیا و نابینه وه، ئه ویش واده و به لئینی ئی و ده رگرتن و بو یان له خودا پارایه وه، خودا به لای له سهر لابرده ن، که چی سهر له نوئ په یمانی خویان شکاندو پابه ندی به ئینه کانیا ن نه بوون!! ئه مجار یه زدان به خوین سزای دان و ده کو و

به تاقیمان کردنه وه {الْعَلَمَ سِدَّ كُرُون} به لکو و به خویان دا بچنه وه، په ندو عیرت و ده ر بگرن، له کو فرو سه ریچی کردن پاشگه ز بینه وه، پیغه مبه رو نایه ته کانی خودا به درو نه خه نه وه، واز له سه ته مکاری و چه وسانده وهی نه ته وهی ئیسرائیل به ئین، بروتا به خودایه تی په روو ده رگا ر بکه ن و به ییر بانگه وازی مووسا وه بچن.

{^{۱۲۱} فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ} نه گه ر هه رزانیان بو ددهات و رزق و رو زیان زور دده بوو. ئا زده لیان زا ووزیا ن باش دده بوو له نه خو شی و به لا و مو صیبه ت پاریزرا و دده بوون. ده یانگوت: ئه مه مافی خۆمانه و به کرد ده و زانیاری خۆمان به ده ستمان هی ناو ده، شانمان هه لی ده گری. {وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ} نه گه ر به لا و ناخو شییه ک روی تی بکرنایه، گرانی و هه ژاریان تووش بوا یه، {يَطْرُؤْا بِنُوسَى وَمِنْ مَعَهُ} ره شبینیان به مووسا شویتکه و توانی ده کرد و وایان ده زانی سوچی موسایه، واته: ده یانگوت: ئه مه شومی مووسا دارو دده ته که یه تی، ئه مه پی و قدومی نه وانه ئیمه تووشی ئه م هه موو به ده ختی و نه گبه تیانه بووین!

{أَلَا إِنَّمَا طَارَهُمْ عِنْدَ اللَّهِ} ئاگدار بینه وه هه رچی که تو شیان دی له خیر و شه ر نه وه به قه زاو قه دمه ری خودایه، په روو ده رگا ر خیر و خو شی که ده دا به به نده کانی بو نه ویه ده ری بخا کی سو پاسگو زاره و کی سپله و پینه زانه، که به لا و ناخو شی به سهر به نده کانی دا دینی بو تاقیرکرنه وه و نه می تی حانه بو نه ویه: ده ری بخا کی خو گرو به صه برو نارامه، کی نارازی و گله یی باز ده، بو نه ویه تی سه ریچی کاران له گو مری و فه سادو سه رلیشیوا ی خویان پاشگه ز بینه وه، واز له کرداری چه وتو نا قولایین، به خویان دا بچنه وه و روبکه نه خودا و پابه ندی فه رمان و نه هییه کانی بین.

{وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ} به لام زور به ی زوری ئه وان حیکمه ت و نه یی کاردانی په روو ده رگا ر له بوونه و ده ر نازانن، هو کاری خیر و شه ر نادو زنه وه، نه وه نازانن که هه موو شتیک له بوونه و ده ر دا به ویست و ئیراده ی خودا دپته جی. که وایی نه و به لا و ناخو شییا نه ی تووشی قه وومی فیرعه ون هاتو وه به هو ی شوومی مووسا و قه ومه که ی نیه، هو کار ده کی خرا په کاری و سیله یی خویانه،.

{^{۱۲۲} وَقَالُوا} به حه زه رتی مووسایان گوت: {مِنْهُمْ تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِّنُحَرِّنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ} چه ندیک تو به لگه و نیشانه و نایه تمان بو بین! هه رچی به لگه و نیشانه هه یه بیه یینی بو سه لماندنی نه وهی که تو له سهر حه قی و

خاکی فله‌ستین که به‌قسه‌ی حؤان زیدی حؤانه‌و
 نیشتمانی واده پیدراوتانه!
 که‌چی ویرای نه‌و هه‌موو واده‌و به‌لئینانه‌ی که به‌موسایان
 دده‌دان ^{۱۲۵} **فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ إِلَىٰ أَجَلٍ هُمْ بِالْغَوْدِ إِذَا هُمْ**
يَنْكُثُونَ هه‌موو جارئ که عه‌زایمان له‌سهر هه‌لنده‌گرتن بۆ
 ماوده‌یه‌ک و تاکاتی هاتنی نه‌جه‌لیک که‌پیی دگه‌ن که
 خنکاندنیه‌نه ده‌گه‌وتنه‌وه حائی پی‌شویان، نه‌و ناکه‌سه‌به‌چانه
 واده‌و به‌لئینی خؤیان هه‌لنده‌وشاندوده‌و، ژیوان دهبوونه‌وه..
 واته: ئیمه عه‌زایمان له‌سهر لابر‌دن تاموده‌یه‌کی دیاریکراو،
 که‌ماوده‌که ته‌واو بوو کاتی دیاریکراو هات، سهر له‌نوئ
 په‌شیمان بوونه‌وه نه‌مجار نه‌ک ههر عه‌زایمان خسته‌وه
 سه‌ریان و به‌س به‌لکوو به‌خنکاندن به‌هیلاکمان بردن!
^{۱۲۶} **فَانْقَسَمْنَا مِنْهُمْ** تۆله‌مان ئی ستاندن، به‌و جوړه که
فَاغْرُقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ له‌ده‌ریا دا خنکاندمان و ناسه‌وارمان
 برپینه‌وه **بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا** چونکه نه‌وان نایاتی جوړاو
 جوړی ئیمه‌یان به‌درو‌خسته‌وه، به‌هیچ شتیک بر‌ویان
 نه‌ده‌کردو بیران له‌نیشانه‌کانی خودایه‌تی ئیمه نه‌ده‌دکرده‌وه،
 رویان ئی ودر‌گیران و هیچ گرنگیان پی نه‌دان **اَوْ كَانُوا عَنْهَا**
غَافِلِينَ و دکوو که‌سیک وابوو که‌غافل بی! واته: نه‌وان له‌کاتی
 هاتنی هه‌موو نایه‌تیک‌دا، له‌و ماوه‌ دا که عه‌زابه‌که‌یان له‌سهر
 بوو، ئیمانی خؤیان ددر‌ده‌خست واده‌ی ئیمان هیئانیان دده‌ا،
 که عه‌زابه‌که‌یان له‌سهر نه‌ده‌ما ژیوان دهبوونه‌وه! تاماودی
 دیاریکراو ته‌واو بوو نه‌جه‌لیان هات، ئیتر تۆله‌مان ئی ستاندن و
 له‌ناومان بردن، چونکه نه‌وان هه‌موو نایه‌ته‌کانیان
 به‌درو‌خسته‌وه و بی ناگه‌ بوون له‌ودی که
 به‌درو‌خسته‌وه‌که‌یان ده‌بیته‌ هوک‌اری سزای دنیاو قیامه‌ت
 بؤیان و خه‌سارتمه‌ندی دنیاو قیامه‌ت ده‌بن.
^{۱۲۷} **اَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِيْنَ كَانُوا يُسْتَضَعُونَ مَشَارِقَ الْأَرْضِ**
وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا به‌میرات خاکی پر‌پیتو به‌رده‌که‌تو
 پر‌وژمان دا به‌نه‌ته‌ودی بی دسه‌لآتو جه‌وساوه و ژیرده‌سته‌ی
 ئیسرائیل. نه‌و نه‌ته‌وه‌یه‌ی که فیرعه‌ون ددیچه‌وساندنه‌وه،
 کوره‌کانی ده‌کوشتن، نه‌ی ده‌هیش‌ت نیرده‌کانیان دوی
 له‌دایک‌بوون بژین، مییه‌کانیشیانی ده‌هیش‌ته‌وه، کارده‌کری و
 خزمه‌ت چییه‌تی پی ده‌کردن، **اَوْ تَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ الْحُسْنٰی**
عَلٰی بَنِي إِسْرَآئِیْلَ بِمَا صَبَرُوا فهرمانی په‌رودردگاری تۆ جی
 به‌جی بوو، واده‌و به‌لئینی خودای تۆ به‌باشی و ته‌واوی هاته
 جی به‌سهر نه‌ته‌ودی ئیسرائیل‌دا، به‌مرادی گه‌یاندن و رزگاری

ده‌فه‌رموی: **وَالَّذِمَّ** واته: به‌خؤین سزامان دان، ههر‌چی
 ناوی هه‌یان‌بوو بوو به‌خؤین، له‌جو‌گه‌و جو‌بار ناویان
 هه‌لنده‌گرت دهبوو به‌خؤین، له‌ههر شؤینیک ناویان هه‌لنجه‌یه
 یه‌که‌سهر دهبوو به‌خؤین! له‌لای فیرعه‌ون شه‌کوای حائی خؤیان
 کرد نه‌ویش وتی: نه‌وه سیحری ئی کردون، ته‌نانه‌ت نه‌گهر
 قیبه‌گیه‌که ئیسرائیلیه‌که له‌یه‌که مه‌نجه‌ل ناویان هه‌لنجه‌یه
 لای قیبه‌گیه‌که دهبوو به‌خؤین!
 هه‌موو نه‌م نیشانه‌نه **آيَاتٍ مُّفَصَّلَاتٍ** نیشانه‌ی ناشکراو
 نمایان بوون، هه‌موو خاوه‌ن عه‌قلیک ده‌یزانی که له‌خوداوه
 ناراسته‌ کراون و که‌سی تر نه‌و ده‌سه‌لآته‌ی نیه‌و نه‌وه خودا
 بؤیان ده‌نیئر بۆ نه‌وه‌ی په‌ندی ئی ودر‌بگرن و تۆله‌ی
 سوور‌بو‌نیانه له‌سهر کو‌فر! به‌لگه‌ی نه‌وه‌یه: که حه‌زردتی
 مووسا پیغه‌مبه‌ره‌وه هه‌رده‌شه‌کانی یه‌که یه‌که دینه‌جی و
 پی‌ویسته به‌خؤیان دا بچه‌وه‌وه ملکه‌جی فهرمان و نه‌هییه‌کانی
 بن!!
 شایانی باسه‌ له‌وه پی‌ش حه‌زردتی مووسا یه‌که یه‌که
 هه‌رده‌شه‌ی به‌هاتنی نه‌م به‌لایانه ئی کرد‌بوون. به‌لام نه‌وان
فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ به‌رده‌وام بوون له‌سهر
 کو‌فرو بی‌دینی خؤیان، له‌ئاستی عیبادت کردن بۆ خودا
 لوتبه‌رزیان کردو گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌کی تاوانبار بوون به‌رامبه‌ر
 خؤیان خه‌لکانی تریش، سوور بوون له‌سهر تاوان کردن و
 مله‌هوری.
^{۱۲۸} **وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا يَا مُوسٰی ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عٰهَدْتَ**
عِنْدَكَ که سزای به‌نی‌ش و نارده‌ه‌تیا هاته‌ سهر، نه‌و جوړه
 عه‌زابه‌نه‌ی که له‌نایه‌ته‌کانی پی‌شو دا ناماژده‌یان بۆ کرا یه‌که
 به‌دوای یه‌که دا هاتنه‌ سه‌ریان، ئیتر ژیانیان ئی ده‌شی‌واو
 ترسیان ئی ده‌نیشت و به‌ته‌واوه‌تی تینیان بۆ ده‌هات و هه‌موو
 جارئ هانایان بۆ حه‌زردتی مووسا ده‌بردو ده‌یانگوت: نه‌ی
 مووسا بؤمان له‌خودا بپار‌پیره‌وه، به‌هو‌ی نه‌و واده‌و به‌لئینانه‌ی
 پی‌ی داوی، به‌هو‌ی نه‌و نه‌رکه‌ی خسته‌ویه‌تیه سهر شانت که
 پیغه‌مبه‌رایه‌تی و رایه‌رایه‌تییه، له‌به‌ر نه‌و ریزو پله‌وپایه‌ی
 پی‌ی داوی، له‌به‌ر نه‌وه تۆ خو‌شه‌ویستی لای خودا، بؤمان
 بپار‌پیره‌وه که نه‌م ته‌نگو چه‌له‌مه‌و به‌لاو ناخو‌شیانه‌مان
 له‌سهر لابه‌ری. سؤندیان بۆ خوارد وتیان: **لَنْ نَكْشِفَ عَنْكَ**
الرِّجْزَ لَوْلَا مَنْ لَّكَ نه‌گهر نه‌م سزاو نارده‌ه‌تیه‌مان له‌سهر
 لابه‌ری، بر‌وا به‌په‌یامه‌که‌ت ده‌که‌ین، ئیمانیت پی‌ی ده‌هینین و
 شؤین ریبازی تۆده‌که‌وین. **وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَآئِیْلَ**
 ویرای نه‌وه‌ش نه‌ته‌ودی ئیسرائیل‌ت له‌گه‌ل دا ده‌نیئر یین بۆ

کردن، چونکه له بهرام بهر سته مکاری فیرعهون دا خوځیان گرتو به صهبرو نارام بون، زوړیان نه زیهتو چه رمه سهری له دهستی فیرعهونو دارودسته که یی: به لأم نه وان خوځیان راگرتو گوئ بیسی چه زردتی مووسا بوون.

﴿وَدَمَرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرُشُونَ﴾ نه وهی فیرعهون و دارودسته که ی بنیتان نابوو روخاندان تیکمان دا هه رچی باله خانه و خانوو به ردی دروستیان کردبوو، هه رچی باغو داری بهرداری په روردهیان کردبوو، هه رچی که پرو ساباتی دروستیان کردبوو بو داره به رداردکانیان، بو باغه کانیان داردکان لقو پوی خوځیان به سهر نه و که پرانه دا په خش کردبوو. هه مومان تیک روخاندن! هه روه ها هه رچی فرتو فیل و سیحربازی که به کاریان هینا هه مومان پوچه ل کرده وو له ناومان بردن!

﴿۱۳۸﴾ و جاوژنا بني اسرائيل البحر له ته که چه زردتی مووسا دا نه ته وهی ئیسرا ئیلان له دریا نه و بهر خستن، به سه لاهه تی و بی ددردی سهری له دریا تی به رین، زور نیشانه ی که وریدی خودایان به چاوی خوځیان بیی، دریا بو یان شه ق بوو ری بازی تیکه و تن، به و شکانی دا رویشتن، به چاوی خوځیان بینیان فیرعهون و له شکرده که له نا و دریا دا خنکان. پاش به رینه و دیان له دریا، **﴿فَأْتُوا عَلَى قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَى أَصْنَامِ لَهُمْ﴾** به لای گهل و نه ته وهیه که دا تی به رین که بتیان ده په رستن.

ده لئین: نه و نه ته وه بت په رسته عه ربه که نعا نیه کان بوون جا که دیتیان نه و قه و مه به ته کانیان ده په رستن نه وانیش یادی بت په رستی کوئی خوځیان کرده وو، دا وایان له چه زردتی مووسا کردو **﴿قَالُوا يَا مُوسَى اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ﴾** وتیان: نه ی مووسا! بت و صه نه ممان بو په یدایکه بو نه وهی بت په رستی بکه یین! و دکوو چو ن نه و گله بتیان هه ن و ده یان به رستن!

﴿قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ﴾ وتی: به راستی ئیوه گهل و نه ته وهیه کی نه فام و تی نه گه یشتوو پله و پایه ی خودایه تی و په کتاپه رستی نازان، به ته واوی گیل و گه و جن، تانیستا فی ری نه وه نه بوون که ته نیا خودا شیاوی په رستنه و هه ر نه و عیباد ته ی بو دکری. نه مچار چه زردت دریزه به رده تکرده وهی دا واکاریه که یان دد او زیاتر نه زانی و گه و جیان دستنیشان دد کاو هه ول ده دا وده و ش خوځیان بین هه و له هه لوی ستیان ژیان بینه وه نه و دکو به دبه ختو چاره ره شی دنی او قیامه ت ببن و هه رموی: **﴿۱۳۹﴾** **﴿إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبِعُونَ مَا هُمْ فِيهِ وَبِاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾** بیگومان نه و بت په رستانه ی که له ددوری به ته کانیان

وَجَوْرًا بَنِي إِسْرَءِيلَ أَلْجَأُوا مُوسَى أَنْ يَأْتِيَهُمْ فِيهِ وَبِاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۳۸﴾ قَالَ أَغَيْرَ اللَّهِ أَنْبِيَاءَكُمْ إِلَهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿۱۳۹﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ ۖ بَدَّلْتُ إِبْرَاهِيمَ هَيْكَلَهُ لِيُحْضِرَ آلَ إِبْرَءِيلَ أَهْلَ الْبَيْتِ ۖ لَهُمْ فِيهِ رِزْقُهُمْ ۖ وَبِاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۴۰﴾ قَالَ أَغَيْرَ اللَّهِ أَنْبِيَاءَكُمْ إِلَهًا ۚ إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبِعُونَ مَا هُمْ فِيهِ وَبِاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۴۱﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ ۖ بَدَّلْتُ إِبْرَاهِيمَ هَيْكَلَهُ لِيُحْضِرَ آلَ إِبْرَءِيلَ أَهْلَ الْبَيْتِ ۖ لَهُمْ فِيهِ رِزْقُهُمْ ۖ وَبِاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۴۲﴾ قَالَ أَغَيْرَ اللَّهِ أَنْبِيَاءَكُمْ إِلَهًا ۚ إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبِعُونَ مَا هُمْ فِيهِ وَبِاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۴۳﴾

کو بوونه وه و بت په رستی ددکه ن، بریاری له نا و چوونیان درا و ده سه رنه نجام به رده و فیه و تان ددرو ن و کرده و دکانیان پو و چو به تاله و هیچ سو و دی ئی نابین، نه و دیارده ی بت په رستیه ی که نه وانه نه نجامی دده و نه و فرده خودای و شه ریک دانان و لادان له په کتاپه رستی و په یرده کردنی رای پو و چو هه له هه موویان به تال و دده و تین و به رقه رار نابن .

﴿۱۴۰﴾ **﴿قَالَ أَغَيْرَ اللَّهِ أَنْبِيَاءَكُمْ إِلَهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾** هه رموی نایا چو ن ددگونجی من جگه له خودای په رورددگار په رستراویکی تر تان بو دیاری بکه و ریگه بده و رازی به ئیوه بت په رستی بکه ن، له حالیک دا که په رورددگار به دیه تی نه ری ئاسمانه کان و زدوییه، نه م هه مو و نازو نیعمه تانه ی به ئیوه به خش یون، له دهستی دوژمن و سته مکار و مله و پی و دکوو فیرعهون رزگاری کردن، به هو ی په کتاپه رستی و خودا ناسینه وه به سهر هه مو و ئاده میزادانی ها و چه رخی خو تان دا ری زرداری کردون، **﴿۱۴۱﴾** **﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ ۖ بَدَّلْتُ إِبْرَاهِيمَ هَيْكَلَهُ لِيُحْضِرَ آلَ إِبْرَءِيلَ أَهْلَ الْبَيْتِ ۖ لَهُمْ فِيهِ رِزْقُهُمْ ۖ وَبِاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾** نه ی نه ته وهی ئیسرا ئیل! یادی نه و نیعمه ته که ورده یی ئیمه بکه نه وه: که به هو ی ناردنی مووسا و

ناوهندو واسیتهی فریشته لهگهلّی دواو بهشیودیهک ئاخاوتنی لهگهلّ دا کرد که بهرینکو پیکّی لهههموو لایهکهوه دهنگهکی ددییست ئیتر نهفسی چهزردتی مووسا هیمن بودود بهتهواوی ئولفهتی بهخوداوه گرتو ئازامی گرت! ئهمجار ئارمزوی نهودی کرد که پهرووردگار خووشی نیشان بدا، بۆیه عهرزی باردگای بّی نیازی کردو **﴿ قَالَ رَبِّ ارْنِيْ اَنْظُرْ اِلَيْكَ ﴾** وتی: پهرووردگار! خوتم نیشان بدد، با بۆت بپروانمو بهدیدارت شاد بم، زاتی پیرۆزت بینم، هیزو توانام بدری بتوانم تیت بپروانم! **﴿ قَالَ لَنْ تَرَانِيْ ﴾** پهرووردگار فهرموی: نهتۆ ئیستاو لهروژگاری داهاتۆش من نابینی، چونکه ئادهمیزاد لهدونیا دا توانای نهودیان نیه بپرواننه من و بم بینن! **﴿ وَلَكِنْ اَنْظُرْ اِلَى الْجَبَلِ فَاِنَّهُ اسْتَفَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِيْ ﴾** ودی: نهتۆ بپروانه بۆ نهو کیود، پرتهوی زاتی خوومی نیشان ددهدم نهگهر لهکاتی دهرکهوتنی زاتی من دا بۆی لهشوینی خووی مایهوهو خووی راگرت، نهو تۆیش لهو بهولاهو دهمبینی، جا نهگهر کیودکه بهو ههموو پتهوی و سهختیهوه خووی رانهگرت نهو تۆ چۆن خورادهگری بۆ پرتهوی زاتی من!! **﴿ اِفْلَسَا تَجَلّٰی رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًا ﴾** جا کاتیك پهرووردگار کهمیك لهجلیودی نووری خووی نیشانی کیودکهدا، کیودکهی وردو خاش کردو بوو بهخولهمیئش ودهکوو سورمهی چاو نهرم بوو! **﴿ وَخَرَّ مُوسٰی صَعْقًا ﴾** چهزردتی مووسا که نهمهی بینی لهههیهبهتا لهزردهگرتی و لههۆش خووی چوو بهردو دهم کهوتو بّی ئاگابوو! **﴿ فَلَمَّا اَفَاقَ ﴾** کاتی مووسا ودههۆش خووی هاتهوهو بهخووی دا روانی و هیزو توانای خووی بۆ دهرکهوتو زانی که نهو لهوپرسیار کردنهکه دا زیده ردوی کردودو لهسنوری تیپهپراندهو **﴿ قَالَ سُبْحٰنَكَ تُبْتُ اِلَيْكَ وَاَنَا اَوَّلُ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴾** وتی: پهرووردگار! نهتۆ پاكو بّی باكو گهوردو بّی هاودلو بّی وینهی. نهمن تۆبهه کردو پهشیمانم لهداواکردنی بینینی زاتی پاك، ههرگیز شتیک داوا ناکهه که نهگونجی بّیتهجبی! نهمن یهکهه کهسم لهنهتهودی ئیسرائیل لهسهر دهمی خووم دا کهپروام ههیه بهگهوردیی و بهرزوی شکۆمهندی زاتی پاك.

﴿ ۴۴ ﴾ قَالَ يَا مُوسٰی اِنِّيْ اصْطَفَيْتُكَ عَلٰی النَّاسِ بِرْسَالَاتِيْ

وَبِكَلَامِيْ فهرمووی نهی مووسا! من تۆم ههلبزاردود بهسهر ئادهمیزادانی سهردهمی خووت دا زیده لهههموو کهس بهبّی ناوهندو فریشته گهتوگووم لهگهلّ دا کردی، پلهو پایهی بّیغهمهبرایهتیم پّی بهخشیوی شهریعهتو یاسام پّی داوی

پالپشتی گردنمان بۆی، ئیودمان رزگار کرد لهچنگی فیرعهون و دارودهستهکهی کهسزای بهنیشیان پّی ددهچشتن و ددیانهوساندنهو بهم جوژه دپندانه که **﴿ يَقْتُلُوْنَ اَبْنَاءَكُمْ ﴾** ههر مندالیکي نیرینه له دایک بوایه خیرا ددیانکوشتو لهناویان ددهبرد **﴿ وَيَسْتَحْيُوْنَ نِسَاءَكُمْ ﴾** مندالی میینه یان دههشتهوه بۆ نهودی زیاتر هیزو تواناتان کهم بّیتهوه باشتر ئاماده باشیتان تیدابی بۆ خزمهتکردن، **﴿ وَفِيْ ذٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيْمٌ ﴾** لهوسزاو ئازار دانهتان بهوشیود دپندانه و نامرؤفانهیه، ئهمجار رزگاربونتان له چنگی نهو ملهوپره ستهمکارو ریژدارکردنتان بهسهر ههموو ئادهمیزانی هاوچهرخی خووتان و جیگیربونتان لهسهر خاکی پیرۆز، تاقیکردنهوویهکی گهوره ههیه بۆ ئیود، پهرووردگار بهو ئالو گوژه تاقیتان دهکاتهوه، بهراستی بهتاقیکردنهوویهکی مهزنو بهسوود لهلایهن خودای خووتانهوه!

﴿ ۴۵ ﴾ وَاَعَدْنَا مُوسٰی ثَلٰثِيْنَ لَّيْلَةً وَاَتَمَمْنٰهَا بِعَشْرِ فِتْنٍ مِّمَّا تَرٰهُ اَرْبَعِيْنَ لَّيْلَةً واته: پهرووردگار وادهی گهتوگوو کردنی لهگهلّ مووسا دا دواي تهواو بوونی (سی) شهو، فهرمانی پّی کرد که نهو سی رۆژه بهرۆژوو بّی، نهویش بهرۆژوو بوو، سی رۆژدهکه لهمانگی (ذیلقةعیده) دا بوو، که تهواو بوو مووسا بۆنی دهمی خووی بّی ناخۆش بوو بهلقهداریک سیواکی کرد، پهرووردگار فهرمانی پّی کرد کهده رۆژی تر لهمانگی (ذیلحیجه) بهرۆژوو بّی، کاتی ئاخاوتن و گهتوگوو کردن لهگهلّ پهرووردگار دا بهرۆژوو بّی. ئیتر کاتی گهتوگووکه کهوته کوئیای تهواو بوونی چل شهوکه.

﴿ وَقَالَ مُوسٰی لِاَخِيْهِ هَارُوْنَ اَخْلُفْنِيْ فِيْ قَوْمِيْ وَاَصْلَحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيْلَ الْمُفْسِدِيْنَ ﴾ واته: چهزردتی مووسا کاتیك ویستی بۆ گهتوگوو کردنی پهيام بپروا بۆ سهر کیوی (طور) بهچهزردتی هارونی برای گوت که لهتهمهن دا بالاتر بوو، نهی برای خوشهویستم ببه بهجینشینم و تا دیمهوه لهشوینی من کاروباری قهومهکهه بهپۆدهبهرد، ههر پرسیارو کاروباریکی ئایینی هاته پّیشتان بۆیان رون بکهردودو شتی ناریکوپیکیان بۆ راست بکهردود، ئاگات لهخۆت بی و وربابه شوین ریبازی ناشوبیگیران مهکهوه لهخرابهکاری و فیتنه جویی دا هاوبهشییان مهکه.

﴿ ۴۶ ﴾ وَلَمَّا جَاءَ مُوسٰی لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ ﴾ کاتیك مووسا هات بۆ نهو شوینهی بۆی دیاری کرابوو، بۆ نهودی ئاخاوتن لهگهلّ خودای خووی بکاو شهریعهتی بداتی، پهرووردگاری خووی بهبّی

{ فَخُذْ مَا آتَيْتُكَ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ } ئەو شەرىعتەتو ياساىەى پىم داوى كە تەوراتە بەباشى ودرى بگەردو جى بەجىيان بکەو کارىيان پى بکە، لەتاقم و کۆمەلى سوپاسگوزاران بە: سوپاسى نىعمەتەکانى من بکە کە داومە بەتۆو بەگەلەگەت، چاکەو فەجلى من بەسەر خۆتەو دە ببینەو یادىيان بکەرەود!

{ ۱۴۵ } وَكِتَابًا لَهُ فِي الْأَلْوَابِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مُرَعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ } واتە: چەند پارچە تەختەىە کەمان پێدا، لەهەموو جۆرىك حوکم و ئامۆزگارى کارىگەرمان بۆ تێدا نوسیبوو. کاروبارى نایىنمان لەحەلالو حەرەم و بنەماى عەقیدەو ئاداب بۆ رون کردبوودە، بەدورو درىزى نەصیحەت و ئامۆزگارى پىویستمان تێى دا بۆ شى کردبوود، هەرشتیک ئادەمیزاد هەلبى بۆ گەشت و لەتاوان دوورى بخاتەود، تێى دا بوو. ئەم پارچە تەختانە تەوراتيان تێدا نووسراو بوو، یەكەم شەرىعتەتو ياسا بوو، درا بەموسا!

{ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ } پیمان گوت: ئەمە دەسییەت و بنەماى شەرىعتەتو ئىمەىە بەهیزی دل و نیشاگى جەستەو ودرى بگەر، بەعەزم نىیەتیکى راستەقینەو دە پەردەى بکە! { وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا } فەرمان بەگەلەگەشت بکە فەرمان و نەهیهەکانى پەردەو بکەن، لەپەندو ئامۆزگارىیەکانى ورد ببینەود، شتە جوانەکانى وەر بگرن هەرچى تێیداىە جوان بەکەلکە پەردەى فەرمانەکانى وەکو قیصاص، لیبوردن، یارمەتیدان، خۆراگرتن... هتەد بکەن. بەراستالى خودا پەرسى بکەن، چونکە خودا پەرسى راستى عەقل جوان دەکا و نەفس مشتومال دکا. { سَأُرِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ } واتە: ئەگەر ئێود پابەندى ئەو پەيامە نەبن کە بۆمان ناردوون، شوین ياسا جوانەکان نەکەون، ئەود دەچنە پێرى سەرپێچیکاران و لادەران لەرێبازى خودا و فاسقانەود، ئەو سزایە بەسەر فاسقان دا درا کە دارودەستەى فیرەهون بوون، دەکەوتتە سەر ئێودەش.

{ ۱۴۶ } سَأَصْرَفُ عَنْ آيَاتِي الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ } لەود بەولود وەکو لەود پێشەود دلى لوتبەرزو خۆبەلزانەکان: ئەوانەى لوتبەرزى ددکەن لەبەندایەتى کردن بۆ من و خۆيان بەزل دەزانن لەناستى ئادەمیزادان دلایان لادەدەین لەتێگەشتنى بەلگەو دەلێلى جۆراو جۆر لەسەر گەوردی و بەدەسلەتو خودایەتى خۆم، چاوى دلایان کویر دەکەین بەجۆرىک کە هیدایەتى ناو شەرىعتەتو ئىمە نابین، سوود لەئامۆزگارى پیغەمبەر و درناگرن،

قَالَ يَمْؤُوسَىٰ إِنِّي أُصْطَفِيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي وَبِكَلِمَاتِي فَخُذْ مَا آتَيْتُكَ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٥﴾ وَكِتَابًا لَهُ فِي الْأَلْوَابِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مُوعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا سَأُرِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٤٦﴾ سَأَصْرَفُ عَنْ آيَاتِي الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغِي يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٧﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أُعْمَالُهُمْ هَلْ يَعْبُرُونَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٨﴾ وَأَتَّخِذُ قَوْمَ مُوسَىٰ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ خَلْقِهِمْ عِبْلًا جَسَدًا لَمْ خَوَّارًا لَمْ يَرَوْا أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤٩﴾ وَلَمَّا سَطَّ فِي أَيَدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٥٠﴾

{ وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا } ئەو لوتبەرزو لەخۆباى بوانە ردوشتيان وایە هەر نایەت و موعجیزەىەك ببینن کە بەلگە بى لەسەر حەق و حەق سەپین بى ئەوان برىاى پێناکەن، چونکە موعجیزە سوود بەکەسێک نابەخشى کەنامادەباشى تێدا نەبى بۆ تێگەشتن و تێفکرین و وەرگرتنى حەق و راستى! { وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا } ئەوانە ئەگەر رێبازى هیدایەت و سەرفرازى بەدى بکەن لێى لادەدەن و لێى دوور دەکەونەود، نایکەنە رێبازى خۆيان، شەقامەرى سەرفرازى و رزگاربون واز لى دین، { وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغِي يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا }، هەندیکیان بەئەنقەست و هەندیکیان بەنەزانى رێگای گومراى دەگرنە بەر، ئەوانەى ردوشتيان بەو جۆریەو ئەود هەلس و کەوتیانە، ئەوانە خودا دەرگای دلى داخستوون و گوێچکەى هاخنیون و مۆرى کردوون، پەردەى بەسەر چا و هیناون، رێبازى حەق لایان ناخۆش و قیزەونە، روى تى ناکەن و پى دا نارۆن و رقیان لێیەتى. بۆیە هەر لەگەل رێبازى گومراى و فەسادیان چا و پى دەکەوى خیرا دەگرنەبەر و پى دا دەرۆن، شوین هەوا و هەودەسى خۆيان دەکەون، ئەمجار هۆکارى ئەم حال و جۆنیەتى تێى کەوتوون

دیاری دهکاو دمه‌رموی: {ذلک بآئهِمْ کَذَّبُوا بِآیَاتِنَا وَکَانُوا عَنْهَا غَافِلِینَ} نه‌ وازه‌ینانه‌یان له‌ریگه‌ی حه‌ق و گرته‌به‌ریان بۆ ریبازی گومرایی و هیدایه‌ت نه‌دانی ئیمه‌ بۆیان و دل لادانیان له‌حه‌ق، به‌هۆی نه‌وه‌وه که به‌لگه‌و نیشانه‌کانی خودایه‌تی ئیمه‌و راستی پیغه‌مبه‌رایه‌تی پیغه‌مبه‌ر به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه‌، بۆ ناگان له‌تفکیرین و وردبوونه‌وه له‌نایه‌ته‌کانی خودا!!

{وَالَّذِینَ کَذَّبُوا بِآیَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ} نه‌وانه‌ی نایه‌ته‌ نی‌ردراوه‌دکانی ئیمه‌ به‌درۆ خسته‌وه‌وه ده‌خه‌نه‌وه نه‌و نایه‌تانه‌ی به‌حه‌ق و راستی ناردمانن بۆ سه‌ر پیغه‌مبه‌رنامان و نه‌وان رمتیان کردۆته‌وه‌وه پابه‌ندی نامۆژگاری و فه‌رمان و نه‌هیه‌کانی په‌یامی پیغه‌مبه‌ران نه‌بوون و سه‌ره‌نجام زیندووبوونه‌وه‌وه سزاو یاداشی رۆژی قیامه‌تیشیان به‌درۆ له‌قه‌له‌مدا، نه‌وانه {حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ} کرده‌وه‌دکانیان پوچه‌ل کراونه‌وه‌وه ماندووبوونیان به‌فیرۆ ده‌چی چونکه نه‌وان کرده‌وه‌دکانیان بۆ غه‌یری خودا بوون، خۆیان له‌شتیک دا ماندو کرده که خودا پێی رازی نه‌بوه، کرده‌وه‌دکانیان ده‌بنه هۆی سزاو نارده‌ته‌تی بۆیان. {هَلْ یُجْزَوْنَ إِلَّا مَا کَانُوا یَعْمَلُونَ} نایا نه‌وانه پاداشیان ده‌دریته‌وه جگه له‌وه‌ی له‌دولیا دا ده‌یکه‌ن؟ واته نه‌وانه سزاو پاداشیان نادریته‌وه جگه له‌و کارانه‌ی به‌رده‌وامن له‌سه‌ره‌نجامدانیان، نه‌وانه به‌رده‌وامن له‌سه‌ر کوفرو سه‌رپیچی کردنی فه‌رمانی خودا که‌وابی هه‌ر سزای خراپه‌کاری خۆیان و ده‌رده‌گره‌وه‌وه، کوفرو بۆ دینی دل و ده‌روون و روحی پیس کردون و تیکی داوه، سوننه‌تی خوداش و ده‌ها هاتوووه‌ و ده‌بی سزاو پاداش له‌قیامه‌ت دا به‌گویره‌ی کرده‌وه‌ی دولیا ده‌بی: چاکه به‌چاکه‌و خراپه به‌خراپه خودا ته‌نانه‌ت- به‌نه‌ندازه‌ی گه‌ردیله‌یه‌کیش ستم له‌که‌س ناکا!!

{وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَى مِنْ بَعْدِهِ مِنْ خَلْقِهِمْ عَجَلًا جِسدًا لَهُ خُورًا} واته: نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل ده‌وی نه‌وه‌ی حه‌زهرتی مووسا له‌سه‌ر واده‌ی په‌رومردگار چوو بۆ سه‌ر کێوی (طور) بۆ گفتو گو کردن له‌گه‌ل خودای مه‌زن‌دا- له‌خشلی زیرو زیوی قیبطیه‌کان که به‌نه‌مات لێیان و ده‌رگرتبوون لاشه گویره‌که‌یه‌کیان دروست کرد بۆره‌ بۆری لێوه ده‌هات! ده‌نگو ره‌نگی له‌گویره‌که ده‌چوو! ده‌ستیان کرد به‌په‌رستنی! و ده‌کوو ده‌لێن: نه‌و خسه‌له‌ هی قیبطیه‌کان بوو ده‌وی نه‌وه‌ی په‌رومردگار فیرعه‌ون و قیبطیه‌کانی خنکاند له‌لای نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل مابوووه‌وه!

{أَلَمْ یَرَوْا أَنَّهُ لَا یُکَلِّمُهُمْ وَلَا یَهْدِیهِمْ سَبِیلًا} نایا نه‌وانه له‌وه

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ سِیفًا قَالَ یُنْسِمَا خَلَفْتُونِی مِنْ بَعْدِی أَعَجَلْتُمْ أَمْرَ رَبِّکُمْ وَالْقَى الْأَلْوَابَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِیهِ یَجْرُهُ إِلَیْهِ قَالَ ابْنَ أُمِّ إِنْ الْقَوْمَ اسْتَضَعَفُونِی وَكَادُوا یَقْتُلُونِی فَلَا تَشْمِیْتَ بِکَ الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِی مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِینَ ۝۱۰ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِی وَلِإِخِی وَأَدْخِلْنَا فِی رَحْمَتِکَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّحِیمِینَ ۝۱۱ إِنْ الَّذِینَ اتَّخَذُوا أَعْمَالًا سِینَا لَهُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِی الْحَیْوةِ الدُّنْیَا وَكَذَٰلِکَ یَجْزِی الْمُفْضَرِّینَ ۝۱۲ وَالَّذِینَ عَمِلُوا السَّیِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَآمَنُوا بِرَبِّکَ مِنْ بَعْدِهَا لَعَفُورٌ رَحِیمٌ ۝۱۳ وَلَمَّا سَأَلْتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَابَ وَفِی شَحْبَتِهَا هَدًی وَرَحْمَةً لِلَّذِینَ هُمْ لِرَبِّهِمْ یَرْهَبُونَ ۝۱۴ وَأَخْبَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِینَ رَجُلًا لِّمِیقَتِنَا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَکْتَهُمْ مِنْ قَبْلِ وَابْنِی أَتَهْلِکُنَا بِمَا فَعَلِ السُّفَهَاءُ مِنَّا إِنْ هِیَ إِلَّا فِتْنَتُکَ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَاءُ وَتَهْدِی مَنْ تَشَاءُ أَنْتَ وَلِینَا فَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَیْرُ الْغَافِرِینَ ۝۱۵

ورده‌بوونه‌وه که نه‌و گویره‌که هیه‌ج صیفه‌تیکی خودایه‌تی تیدا نیه، زمانی ناخواتنی نیه، ناتوانی قسه‌یان له‌گه‌ل بکا، شاره‌زایان ناکا بۆ ریبازی خێرو چاکه، ناتوانی خوشبه‌ختی دولیاو قیامه‌تیان بۆ دابین بکا، {اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِینَ} نه‌وان نه‌و گویره‌که‌یه‌یان له‌روی به‌لگه‌و ده‌لیله‌وه به‌خودا نه‌زانی، به‌لکو له‌روی لاسایی کردنه‌وه‌ی میصریه‌ کۆنه‌کان که له‌وه‌پیش گویره‌که په‌رست بوون هه‌روه‌ها لاسایی کردنه‌وه‌ی نه‌و قه‌ومای که ببینیان بتیان ده‌په‌رستن له‌فه‌له‌ستینا! که‌وابی نه‌وان که نه‌و گویره‌که‌یان به‌خودا داناو په‌رستیان سته‌میان له‌خودی خۆیان کرد.

{وَلَمَّا سَقَطَ فِی أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا} کاتیک به‌هۆش خو هاتنه‌وه‌وه حه‌قیقه‌تیان بۆ روون بووه‌وه، زانیان هه‌له‌یان کردوه‌وه گومرایبون. ئه‌مه‌جار نۆردی په‌شیمانی و په‌نجه‌ شکانده‌وه هات، په‌شیمان بوونه‌وه‌وه شه‌رمه‌زارو خه‌فه‌تبار بوون و نه‌یانده‌زانی چۆن نه‌م هه‌له‌یه‌یان چاک بکه‌نه‌وه‌وه، دانیان به‌هه‌لخلیسکانی خۆیان داناو {قَالُوا لَنْ لَمْ یَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَیَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَ مِنَ الْخَاسِرِینَ} وتیان: نه‌گه‌ر

پهرومردگارمان به زدهی پیمان دا نهیه ته وودو لیمان خوش نهی و توبه مان لی ودر نه گری نه وه نیمه مالویرانی دونیاو قیامت بووین، دهچینه پیړی نه وانهی خوشبهختی و کامه رانی دونیاو قیامه تیان له ده ست داوه، له دونیا دا سهر به خوی و سهر فرازی و نازادی واده پیدراومان له خاکی پیروژ دا له کیس دهچی، له قیامه تیشا نازو نیعمه تی به هه شتمان نادریتی!

﴿^{۱۵۰} وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا كَاتِبٌ حَزْرَتِي مَوْسَا، له کیوی گووړدوه به غه مباری گه پاپه وه بو ناو قه و مه که ی، به ردق هه لساوی له هارونی برای، چونکه هیشتا همر له میقات دا بوو، خه ریکی گفت وگو بوو، له خزمه ت پهرومردگاردا، زاتی حه ق هه والی پی دا که قه و مه که ت پاشگه ز بوونه وودو ده ستیان کردوه به گویره که په رستی! به و حال ته تورپی و غه مباری به وود گه یشته وود ناو قه و مه که ی، که نه و واقیعه تالهی پاشگه زبونه وودی به چاوی خوی بینی، نه ونددی تر ردقی هه لساو تووړدوبونی زیادبوو، ده هری بوون و تورپی له گفتارو کرداری دا دیاری دا: حه زردتی مووسا، مافی خوی بوو که توردوبی، روداود که سامناکه، گورانکاری به که زور کاری گه ره، بویه: روی کرده گه له که یی و ﴿^{۱۵۱} قَالَ بَنَسَا خَلَقْتُمُونِي مِنْ بَعْدِي﴾ وتی: به راستی به ناشیرن تر شیوه، به خراپ ترین کار، دوی چونم بو خزمه ت باره گای خودا جیگای منتان گرت هود، که من لیړه نه بوم کاری ناشیرینتان کردو، جیگری خراپ بون! من به جیم هیشتن هی دایه تدر اوو نایین پهرومربوون که چی دوی من گومرابون، سهرتان لی شیوا، من به خودا په رستی جیم هیشتن، نیوه جیگری منتان به گویره که په رستی نه انجام دا،

﴿^{۱۵۲} اَعْجَلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ﴾ واته: نایا په له تان له هاتنی وادهی خودا کرد خوتان رانه گرت؟ چونکه نه ووان که حه زردتی مووسا له سهری سییه مین شه و نه هاته وه، وایان مه زنده کرد مردود، به و دیان نه زانی بوو که ما وودی مانه وودی مووسا له میافاتا ده شوی تری لی زیاد کرا وودو بووه به چل شه و!!

﴿^{۱۵۳} وَالْقُلُوبِ الْأَلْوَحِ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ﴾ نه و له و حانه ی که پهرومردگار پی دابوون و نادابی نایینیان تیدا بوو فرپی دان و په رتو بلاوی کردنه وه، په لاماری حه زردتی هارونی داو، قژی سهری گرتو، بولای خوی رایکیشا! چونکه پی و ابو: حه زردتی هارون که مته رخه می کردو وودو، نه رکی پیویستی سهرشانی خوی نه انجام نه داوه، به رگری له قه و مه که ی نه کردو وود: بهم جوړه نه هیلی گویره که په رستی بکه ن!

سهر ز نه شتی بکردنایه و گویره که که ی له ناو ببردایه: ﴿^{۱۵۴} قَالَ ابْنُ أُمِّ إِبْرَاهِيمَ اسْتَعْصِمُونِي وَكَادُوا يَقْتُلُونِي﴾ حه زردتی هارون له وده لام دا وتی: نه ی کورپ دایکم! تو مؤلتم بده با روداود که ت بوو روون بکه مه وه، په له مه که له سهر ز نه شت کردنو، لیم تووړه مه به، و مه زانه که مته رخه م بووم نه انجامدانی نه رکی سهرشانم به رامبه ر خودا و نایینی خودا، چونکه من دژیان و ده ستام به رهنکاری کاره که یانم کرد، ناموژ گاریم کردن، به لام نه م گله جه قاوه سووه هیچ بایه خیان به ناموژ گاریه کانم نه دا، به ته نیا بووم و در ده قه تیان نه هاتم، گوپیان به قسه کانم نه دا، به بی هیزو توانا و بی پالپشتو که سو کاریان زانیم، ته نانه ت نه ونددم کیشمه کیشم له گهل دا کردن نزیک بوو ده ستم بوو دریژ بکه ن بمکوژن، نیتر من له بهر بی ده سلاتی و ناتوانی خوم وازم لی هینان!!

نه ی برای شیرینم: ﴿^{۱۵۵} فَلَا تُشْمِتْ بِيَ الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ کاریکی ودهام له گهل مه که دوژمن پیم خوش بی، هیوا و ناوتیان مه هینه دی، مه مخره ریزی سته مکارانه وه نه وانه گویره که یان په رست و له پیړی نه ووان حلیم مه که، رقت له من هه لنه ستی وده کوو له ووان رقت هه لساوه، من له هیچ شتی دا له گهل نه ووان نیم و لیان به ریم!!

نهمجار پهرومردگار کاریگری نه م سکا لایه ی حه زردتی هارون له دلی مووسا دا دیاری ده کاو ده فهرموی: ﴿^{۱۵۶} قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِأَخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ مووسا وتی: که مووسا له واقیعه که حالی بوو، گه پاپه وه بوو سهر حالی سروشتی خوی، له خودا پاپه وه ووتی: پهرومردگار! له من خوشبه و چاوپوشتی بکه له و کردار و گوفتارانه م که دلشکانی هارونی برامی تیدا بوو، نازارم به دل و دهر وونی گه یاند، هه رو دها له هارونی براشم خوشبه نه گهر له کاتی جیگری من دا که مته رخه مییه کی کردبی و وده کوو پیویست به رهنکاری گه له که ی نه بو ته وودو تر ساوه که نه گهر زیاتر پیکیشیان لی بکا بیکوژن! هه ردو کمان بخه ره نیو رحمه ت و به زده ی خوته وه. که به شی هه موو که س ده کا، به فه چل و گه وده ی خوت، به رحمه تی خوت، دامن پو شه! زاتی پاکت له هه موو خاودن رحمی که به رحم تره بوو به نده گانی. پهرومردگار! و بکه، رحمه ت و به زده ی خوت هه میسه به سهرمان دا برژی و له دونیاو قیامت دا لی بیبه ش نه بین! ﴿^{۱۵۷} إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعُجْلَ سَيَلَهُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَذَلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ بیگومان نه وانه ی دوی رویشتنی

به ندهدگانى نو مایان بووتییدا، ئەم رینموونى و رحمة ته بو
ئەو كهسانهیه كه به دل له پەروردگارى خویان دترسن،
خویان دەپاریزن لەو بیروباودرو کردووه ناله بارو نهگونجوانه
كه خودا له ئاددمیزادنى قه دهغه كردون!

{^{۱۵۵} **وَاخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِمِيقَاتِنَا** } واته:

پەروردگار نیگای بو مووسا کرد كه حهفتا كەس
له قه ومه كهى هه لێزیری بو میقات، نهویش له ناو قه ومه كهى
دا حهفتا كهسى پیاو مافوول و ریزدار هه لێزارد بو ئەو
میقاته ی كه خودا بو ی دیاری کردبوو، هینانی بو کۆی گوور،
له وێ حه زردتى مووسا گفتوگوى له گه ل خودا دا کرد،
فه رمانى پى کردن كه رۆزوو بگرن. خویان پاك و خاوی
رابگرن، پۆشاكیان خاوی بى! به گوێره ی زنجیره ی نایه ته كان
وا پى ده چى هه لێزاردنى ئەم ژمارديه و چوونیان له گه ل
حه زردتى مووسا بو میقات لهو سه رو به ندانه دا بووه كه
مووسا داواى بى نینى پەروردگارى کرد. واته: پى ش گوێرده كه
په رستنه كه یان بووه، بو یه ش له گه ل خوى دا بردونى بو
ئهو دى گو یان لى بى كه مووسا له گه ل یه زدان دا ئاخووتن
ده كا، لیان یه قین بى كه مووسا راست ده كاو پیغه مبه ره،
بى ستنى ئاخووتنه كه به لگه بى له سه ر راستگو یی حه زردتى
مووسا، كاتى هاتن بو میقات وتیان: ئەى مووسا! ئیمه هه تا
خودا به چاوى خۆمان نه بى نین بروات پى ناكه ی نو ئیمان
پێناهین، ئەتو ئاخووتنت له گه ل دا کرد، وه پى شانمان ده ده!
ئى تر زۆر پى كێشیان لى كردو داواى بى نینى پەروردگاریان
کرد، تا كۆده كه له رزه ی پى كه وتو رايته كاندن و هه موویان له
هۆش خویان چوون! **أَفَلَمْأَاحْذِثْهُمْالرَّجْفَةَ** كه ئەو له رزه و
راتله قانده نه ی كۆده كه گرتنى و هه موو له هۆش خویان چوون
لالو پال كه وتن، **إِقال رب لَوْشئتْ أَهْلَكْتَهُم مِّن قَبْل**
رِئَاسِي موسا وتى: پەروردگارا! ئاواته خوازی ئەو ده: كه
ئەگه ر له وه پى شو پى ش هاتنیان له گه ل من دا ئیراده و
مه شیئه ت وای وى ستودو وات بریار داوه له ناویان به رى،
ئەگه ر خواستت ببوايه ئەوانیش و منیشت له ناو ده برد له
پى ش ئەودا بى ن بو میقات و من گیرۆده ی ئەم ئەم ریسوايه
نه ده بوو! ئیسته من كه وتوومه حاله تى كى به خۆداشكانه وده و
هه زار سو یندیان بو بخۆم قسه یان بو بكه م گه له كه م برۆم
پى ناكه ن و ده لێن: مووسا فیللى لى كرىن و به پیلان ئەو
حه فتاكه سه ی كه پیاو مافوول نه ته وده كه مان بوون بردنى بو
كۆی و له ناوى بردن.

ئهمجار حه زردتى مووسا درێژدى به تكاو پارانه وده و قسه كانی

پیغه مبه رده كه یان (حه زردتى مووسا) بو سه ر كۆی گوور
گوێرده كه یان کرد به خودای خویان و، له سه ر گوێرده كه په رستی
به رده وام بوون، وده كوو سامیری و دارو ده سته كه ی، ئەوانه
له لایه ن خودا وه سزایه كى كوشنده یان پى ده كا!

{**وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ**} وده كوو ئەو سزایه ی كه له دونیا دا
به سه ر سته مكارده كانی نه ته ودى ئیسرائیلمان دادا، سزای
هه موو گه ل و نه ته وده یه كى بوختانكه رو هاو ده لانه ر بو خودا
ده ده ین، له هه موو چه رخ و رۆزگار یكدا، واته: هه ر كه سیك
له ئایینی خودا دا به درۆ شت هه لیه ستی و هاو ده ل بو خودا
دانى، راستی له ئاددمیزادان بشاریته وه، خه لگی گو مپا بكا،
سزای تاوانه كانی غه زه بى خودایه بو ی زده لیلی و ژێرده سته ییه
له دونیادا. وده كوو چۆن سامیری و هه وادارانى ریسوا بوون و
درۆكه یان ده ركه وت، هه ركه سیك بوختان و درۆ له ئایین دا
هه لیه ستى به وچه ره ریسوا و فه ضح ده بى!

{^{۱۵۳} **وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِن بَعْدِهَا وَأَمَنُوا**} ئەوانه ی
له وه پى ش كرده ودى خراپیان نه نجام داوه، تاوانى گه وریان
كردوه، تاوانى كو فرو شیرکیان لى رۆدراوه، پاشان له و
کردارانه یان په شیمان بوونه وده، بو لای خودا گه رانه وه، ئەگه ر
كا فر بووبى ئیمانى هینابى، ئەگه ر خراپه كار بووبى وازی
له خراپه كه ی خوى هینابى، به شیو ده یه كى رى كو پى ك پابه ندی
شه ریه ته ی خودا بى، ئیمانیكى راستانه ی هینابى و، وپرای
برواكه ی كرده ودى چاكیشی هه بى، ئەوه **إِنَّ رَبَّكَ مِّن بَعْدِهَا**
لَغَفُورٌ رَحِيمٌ بى گومان پەروردگارى تۆ نه ی موحه ممه ده!
دواى تۆ به كرىن له و تاوانانه لیخۆشبوو لیبورده یه، تاوانیان
داده پۆشى به رده م و به زده یه، پاداشى چاكه یان ده داده وه
به چه ند چه ندانه و ده چه ندانه،

{^{۱۵۴} **وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَاخَ**} كاتى كى مووسا
رده كه ی نیشه وده به هۆى عوزر هینانه ودى ها رونی برای و
تۆ به كرىن زۆربه ی قه ومه كه ی و ژیان بوونه و دیان له
گوێرده كه په رستى، ئەمه جار گه راپیه وه بو لای
له وحه فپیدا و ده كان و هه لى گرته وه، ئەو له و حانه ی كه
گه راپیه وه قه ومه كه ی بى نى گوێرده كه ده په رستن له عه یبه تان
چاوى عه رزی نه بى نى و فریى دان! كه له وحه كانی
هه لگرته وه وده گه راپیه وه سه ره بارى ناسایى و رینموونى
قه ومه كه ی، **وَفِي نُحْمَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ**
يَرْحَبُونَ له نووسراوى سه ر ئەو له و حانه، یان له هه ر
نووسخه یه ك كه له به ر ئەوله و حانه بنووسریته وه رینموونى و
شاره زایى كرىن تیدا هه بوو، رده مته و به زده یى خودا بو

داو وتی: **{ أَتَهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنَّا }** په روږدگار! نه تو به هوۍ کړددوی نه فامه کانمان نیمه له ناومه به.

پارانه وده داوا کړدنه که به شیوې نېستیفهام هیندر اود، بو نهوې زیاتر داوای له ناونه بردنه که جهخت بکاته وده، واته خودایه! له رده حمت و عه داله تکاریی تو دووره که به هوۍ کړددوی خرابی نه فامه کانمان هه لسو که وتی بی نه ددېو ناشیرینیان نیمه له ناو بهری.

{ إِنْ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَنِ تَشَاءُ وَتَهْدِي مَنِ تَشَاءُ } نه و کړددو هه لوېسته ی که بوو به هوکاری نه م له رزده راتله قانندنو له هوښ خوچونی نه م حه فتا که سه هه لېږاودی قه و مه که م، جگه له تافیکردنه وده نیم تیحانکردنی زاتی پاکت بو نه وان هیچی تر نه. نه م کاره ساته ده خولقینی بو نه وده به ننددکانت به تاقی بکه یه وده، ددری بخی که تا چ نه نندازدیه ک ناماددباشیان بو هیدایه تو گومرایی تیدایه، چی له دلایان دا شیرداو دته وده، کامیان شیایو سزاو توله یه، کامیان شیایو پاداشو به خشیشه! نه مانه هه موویان به گویردی سوننه تی خو ت له بوونه وده دا نه نجام ددرین نه م روداوانه ده خولقینی بو تافیکردنه وده به ننددکانت.

{ تُضِلُّ بِهَا مَنِ تَشَاءُ وَتَهْدِي مَنِ تَشَاءُ } که سیک بته وې گومرایی بکه ی، گومرایی ددکه ی، که سیکیش بته وې رینمونی بکه ی و هیدایه تی بدی هیدایه تی ددده! چونکه تافیکردنه وده میجنه ته خودایه که بویان هوکاری گومرایی بوون، یان هیدایه تدانیانه. تیر به شیوې مه جاز گومرایی بوون و هیدایه ته که ی پال خودا دا.

{ أَلَمْ وَلَّيْنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَلَمْ خَيْرُ الْغَافِرِينَ } په روږدگار! نه تو سه رپه رشتیارو چاودیری کاروباری نیمه ی، ناگاداری کړدارو گو فتارمانی، ددزانی نه فسو ددرو نمان چونه چی تیدایه، خودایه! خوش ببه له و تاوانه ی له ناکامی کړدارو گو فتارمان دیته کایه وده ددبیته سه رپیچی کردنی سوننه تی تو له گه ل به ننددکانتدا، یان که مته رخمه می ددکه ین له ژیکرو سوپاسگوزاری به نندایه تی بو کردنت.

{ ۱۵۶ وَكُتِبَ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الْآخِرَةِ } په روږدگار! به رده حمت و فحل و که رده می خو ت ژیانیکۍ خوش و پر کامه رانی و سه رفرازیمان بدری، رزق و روژیمان گوشاد بکه، تو فیقمان بده بو خودا په رستی له دونیادا، پاداشتو په وایی چاکمان له قیامت دا بدری، بمانخه رده به هه شته وده، بمانگه یه نه به رمزانه ندی خو ت. **{ إِنَّا هَذَا إِلَيْكَ }** خودایه! نیمه توبه مان کړدو ده گه راپنه وده بو قایی رده حمت،

په شیمانین له وده ی که قه و مه که مان داوای نه وده یان کړد که ریگیان بده م و بتیک دیاری بکه م بویان بیپه رستن، نه مجار نه فامو بی عه قله کانی قه و مه که م گویردکه یان په رستو عاقله مه ننددکانیان که مته رخمه میان کړدو ریگه یان لی نه گرتن، هه رو ده ا پیانو ماقولانی قه و مه که م داوای نه وده یان کړد به چاوی خو یان خودا ببینن، چه ننده ا هه له و تاوانی تریش. **{ قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ }** قه رمووی: سزای من تاییه ته به و که سانه ی دده وې سزایان بده م له کافرو یاخی بووان، هه رکه سی به وې سزای بده م سزای منی ددگاتی! به لام رده حمت به شی هه موو که س ددکا له بوونه وده راو لیان زیاده، بیگومان رده حمت صیفه تیکۍ نه زدی منه و کاروباری بوونه وده به و صیفه ته به ننده، عه زاب صیفه تی من نیه به لگوو له و کړدده وانه مه، که له صیفه تی عادلیمه وده په یدا ددبۍ و سه رچاوه ددگری، رده حمت گشتیه و بو هه موو که سه، نه و رده حمت گشتیه نه بوایه هه موو کافرو خودا نه ناسیک دوا به دوا بی دینییه که ی یه کسه ر له ناوم ددبردا! **{ فَسَأْكُتْهَا }** له وده به و لاوه نه و رده حمت تاییه ته ددکه م و ددچه سپینم بو:

۱- **{ لِلَّذِينَ يَقُولُونَ }** بو نه و ناده میزادانه ی خو یان له هاودلدنانان بو خودا و تاوانکردن ددپاریزن، سه رپیچی قه رمانی په روږدگار ناکه ن.

۲- **{ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ }** زه کاتی مال و سامانی خو یان ددرددکه ن دل و ددروونی خو یان له رزدی و به خیلی پاک ددکه نه وده، بو یه به تاییه تی له نیو عیاده ته کاندا- باسی زه کاتی کړد، بو نه وده ی نه خو ش ددروونی مادییه سوود خو رده کانی جوله که چاره سه ر بکا، هه رو ده ا چونکه به گشتی ددروونی ناده میزاد رزدی و به خیلی تیدایه.

۳- **{ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ }** هه رو ده ا بو نه وانه یه که بروایان به هه موو نه و نایه تانه هیه، که نیشانه ی تاک و تهنهایی نیمه یه، به لگه ن له سه ر نه وده که شه ریعت و یاسای نیمه بی عه یبو بی که م کورپیه و گونجاوه بو کارپیکردن و به که لکی هه موو نه ته وده یه ک دی و بو هه موو روژگاریک ددبۍ. بروایان به پیغه مبه رایه تی پیغه مبه رانمان هیه.

نه و ناده میزادانه ی نه و سی رده و شتانه یان تیدان، نه وانه **{ ۱۵۷ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ }** که سانیکن شوینکه و تووی پیغه مبه ریکی نه خویندده وارن، نه م صیفه ته نیشانه یه که تاییه ته به حه زره تی موحه مده دده وده هیج کامی له پیغه مبه رانی تر نه و رده و شته یان نه بو، نه خوینده واری

نیسانه یهك بووه له نیسانه كانی پیغه مبهرایه تی حه زرده تی
 موحه ممه ده **﴿ ۱۵۸ ﴾** ئەم زاته پیرۆزه و پیرای ئەوهی که نویسن و
 خویندنه وهی نه زانیوه، په یامیکی هیناوه به سوود ترین و
 باشتین زانیاری له خو گرتووه، کاملترین زانیاری له باره ی
 عه قیده و خودا په رستی و رامیاری و کۆمه لایه تی نابوو ری و
 نه خلاق و رهوشته وهی تیدایه، به و شه ریعه تو یاسایه ی
 هیناویانه ده توانری بیرو باوه ری ئاده میزاد راست بکریته وه
 نه خلاق و رهوشتی جوان فیر بکرتین، کرده وه یان به سوود بی
 زیانیان پر کامه رانی و به خته وه ری بی! **﴿ الَّذِي يَجْذُوهُ مَكْتُوبًا**
عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ ﴾ ئەو پیغه مبهرایه که نه ته وهی
 ئیسرائیل رهوشته كانی له ناو ته و رات و ئینجیل دا به نو سراوی
 ده بین و هیچ گومانیان له وه دا نیه که ئەو و ده صفانه هی ئەم
 زاته نه که ناوی موحه ممه ده و پیغه مبهرای ئیسلامه، چۆن
 کو ری خو یان ده ناسن ئاوا ئەو پیغه مبهرای ده ناسن. به لکو و
 زیاتریش ده ناسن. **﴿ يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ ﴾**
 ئەو زاته پیغه مبهرایه که فه رمان ده کا به چاکه و نه هی ده کا
 له خراپه، هه ر شتی که عه قلی ساغو و سه لیم به باشی بزانی،
 طه بیعه تی ساغ بی چاک بی، ئەو پیغه مبهرایه فه رمانی بی
 ده کا و هه و لی چه سپاندنی ده دا، هه ر شتی که ده روونی صاف و بی
 گه رد قیزی ئی بکاته وه، عه قل به باشی نه زانی ئەو پیغه مبهرایه
 نه هی ئی ده کا!! به کورتی ئەو پیغه مبهرایه که فه رمان ده کا
 ته نها فه رمان به چاکه ده کا، که نه هی ده کا ته نها نه هی
 له خراپه ده کا. **﴿ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ ﴾** هه ر خواردن و
 خواردنه مهنیه که ته بیعه تی میانه به پاک و خاوینی بزانی ئەو
 بو یان حه لال ده کا. **﴿ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ ﴾** هه ره وها هه ر
 خواردن و خواردنه وه یه که ته بیعه تی میانه، به نا بار و
 ناشیرینی بزانی و لی نه بان بی، وه کو: (مرداره وه بوو گوشتی
 به راز و خوینی ره وان و هه ر مال و سامانی که به ناحقه
 و مرده گیر و ده کوو ریا و به رتیل و داگیر کردن و خیانه تکردن)
 لیبان یاساغ ده کا و نه هیان ئی ده کا که نزیک ی
 بکه ونه وه. **﴿ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ﴾**
 ئەو ئه رکه قورسانه ی که له سه ر شانیان بووه وه کو: قیصاصی
 قه تل، که بکوژ به نه نه قه ست یان به هه له ئەو کاره ی له ده ست
 بقه و مایه ده کوژ رایه وه، خوین و هه رگرتن له یاسای نه وان دا
 نه بووه، یان خو کوژی بو تۆبه کردن، یان ئه گه ر یه کیکیان
 تاوانیکی بکرایه، ده بوو ئەو نه ندامه ی تاوانه که ی بی کراوه
 ببرد. ئه گه ر پۆشاکیان پیس بوایه ده بو بیرون چه ندده ها
 ئه رکی قورسی تریش.) ئەم ئه رکانه یان له سه ر لادهیری!

﴿ وَكَتَبْنَا فِي هَذِهِ الْقُرْآنِ حَكْمَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هَذَا إِلَيْكَ قَالِ عَذَابِي أَصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ ﴾ **﴿ ۱۵۹ ﴾** **﴿ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ قَالِ الَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا الْقُرْآنَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴾** **﴿ ۱۶۰ ﴾** **﴿ قُلْ يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْتِي بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ ۚ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴾** **﴿ ۱۶۱ ﴾** **﴿ وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴾** **﴿ ۱۶۲ ﴾**

﴿ ۱۵۸ ﴾ **﴿ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا ﴾** ئەو
 موحه ممه ده! به هه موو ئاده میزاد رابگه یه نه، به هه موو
 عه رده و غهیری عه رده، به ردهش پیست و سپی پیستیان
 به هه موو چین و تو یژ و گه ل و نه ته وه یه که بلی: من
 ره وانه کراوی خودام بۆلای هه موانتان، پیغه مبهرای خودام بۆ
 ده که وئ.

﴿ ۱۵۹ ﴾ **﴿ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا ﴾** ئەو
 موحه ممه ده! به هه موو ئاده میزاد رابگه یه نه، به هه موو
 عه رده و غهیری عه رده، به ردهش پیست و سپی پیستیان
 به هه موو چین و تو یژ و گه ل و نه ته وه یه که بلی: من
 ره وانه کراوی خودام بۆلای هه موانتان، پیغه مبهرای خودام بۆ

هه موو کاتو شوینیک تاروژی قیامت، ردوانه کراوم بۆ سهر هه موو ئادهمیزاد به گشتی!

{الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ} که ههرچی ملکو سه لته نه تهی ناسمانه کان و زهوی ههیه هی نه وه، هیج خودا نین جگه له زاتی پاک، دهرینی و دهژینی، واته: مردن و ژیان به دهستی خۆیه تی، دوی مردن روژی قیامت هه موو مردوان زیندو دهکاته وه.

{فَأْمُرُوا بِاللَّهِ} ئەی ئادهمیزادینه هه موتان! ئیمان بین به خودای تالو ته نیاو بی شهریک له ربووبیه تو نولو هییه ته دا، ئەو خودایه که ههرچی شیای ژیان بی دهژینی، ههرچی شیای مردن بی دهرینی {وَرَسُولُهُ الَّذِي} ئیمان بین به ردوانه کراو پیغه مبه ره نه خۆینه وارد که که ردوانه ی کردوه بۆ سهر هه موو ئادهمیزاد به گشتی بۆ نه وهی فیری قورئان و حیکمه تیان بکا، له بیروباوهری پرپوچ و شهریک دانان بۆ خودا، له بیروباوهری نه قامی و دوژمنکاری پاکیان بکاته وه، بۆ نه وهی به هوی شاره زایی کردنی پیغه مبه ره بۆیان ببه یه ک ئوممه تی پته وی خودا په رست و هاریکار له ناو خۆیان داو، هه موویان به جاوی براهی ته سهری یه کتر بکه ن، {الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ} ئەو پیغه مبه ره ی بۆخوی بیش هه موو که سیل برۆای ته وای به تالو ته نه های خودا ههیه، هه روو ها ئیمانی به و که لیماته ته شریعانه ههیه که نیردراونه خوارئ بۆ هیدایه تانی ئادهمیزاد و دیارده یه کن له دیاردهکانی عیله و رحمه تی په روو دگار بۆ ئادهمیزاد. هه روو ها برۆای به که لیماتی ته کوینی خودا ههیه، که نیشانه ی ده سه لات و ویست و حیکمه تی یه زدانن، برۆای ته وایشی به و نیگایه ههیه که بۆ سهر خۆی نیردراوه له لایه ن په روو دگار دوه.

{وَأَتَّبِعُوا لَكُمْ تَحْتُونَ} ئەی خه لکینه! شوین ریبازی پیغه مبه ره بکه ون، پابه ندی فه رمان و نه هیهکانی بن. ههرچی پیتان ده لی و بۆتان دینی: وه ری بگرن، به لکوو هیدایه ت بدرین بۆ شه قامه رپی خودا په رستی، که هیج که ندو له ندی تیدا نیه! یان به لکوو هیدایه ت بدرین به هوی ئیمان و شوینکه وتنی شه ریعه ته وه بۆ ریبازی که خۆشه ختی دونیاو قیامه تی نیودی تیدا یه.

{۱۵۹} وَمَنْ قَوْمٌ مُّوسَىٰ أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ} کۆمه لیک له نه ته وهی ئیسرا ئیل له سه رده می مووسا داو پاش له دنیاو دهرچوونی شی شوین حه ق که وتن و به حه ق و عه داله ت حوکمیان کردوه، پابه ندی فه رمان و نه هیهکانی ئایینی خودا

بوون، نه وانه خاوه ن باوهره تۆبه کارده کان بوون له نه ته وهی ئیسرا ئیل، ئیمانیان به موسا هینا و... بۆ عوزر هینانه وه و داوای لیخۆش بوون له په ره و دگار، بۆ نه وهی له گوێره که په رستی نه ته وه که یان خۆش ببی له گه ل چه زرده تی مووسا دا چون بۆ میقات.... نه وانه کۆمه لیک بوون دل و دهر وونی خۆیان به ئیمان به هیز کردبوو، خه لکیان شاره زاکرد بۆ ئایین، له پینا و ئایینه که یان دا تیده کو شان، پابه ندی ئامۆزگاریه کهانی ته ورات بوون، به گوێره ی نه و کتیه ئاسمانیه له ناو نه ته وه که یان دا حوکمیان ده کرد.

{۱۶۰} وَقَطَعْنَا لَهُمُ اثْنَتَا عَشْرَةَ نَسَبًا أُمَمًا} نه ته وهی ئیسرا ئیل مان کرد به دوا زده کۆمه ل، حال و چو نیه تی نه مانه و ابوو له نه ته وهی دوا زده کۆره که ی ئیسرا ئیل بوون، ههر کۆمه لیکیان ئوممه تی بوون له ناو خۆیان دا، ههر کۆمه له و دابو نه ریتیکی تایبه تی هه بوو، له به ره نه وه له و جیگه دا له یه که مان جو دا کردنه وه، بۆ نه وهی نه وهی ههر کۆریک له وانه خزمه تی خۆیان بکه ن، له ناو خۆیان دا گه و ره و بچوکی خۆیان دیاری بکه ن، گه ره لاوژی و ههرچی و په رچی له ناویان دا پهیدا نه بی و، فیتنه و ئاشو بیان تی نه که وئ! بۆ ههر قه بیل و هۆزیکیان چه زرده تی مووسا رابه رو پی شه وایی دابنی، چاودیری یاسای دین و دنیا یان بکا.

{وَأَرْحَمْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ إِذْ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَالْبَجْسُ مِنْهُ اثْنَا عَشْرَ نَسَبًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مِشْرَبَهُمْ} نیگامان بۆ مووسا کرد له و کاته دا که قه ومه که ی له ده شتی فه له ستین داوای ئاوی خۆش و گواریان ئی کرد، پیمان گوت: به عه صاکه ت له و به رده گه و ره بده که و له کیوی (حورب) ی شیوی سینا دایه!

چه زرده تی مووسا به فه رمانی خودا به عه صاکه ی دای له به رده که، دوا زده سه رچاوه ی ئی هه لقولا، ههر یه کی له م سه رچاوانه ی بۆ به رده باب و هۆزیکیان دیاری کرد، بۆ نه وهی له سه ر ئاوی تیک به رنه بن و ئاشو بوو ئازا و دیان تیدا پهیدا نه بی، ههر به رده باب و هۆزیکیان ده یان زانی سه رچاوه ی تایبه تی خۆیان کامه یه و لیان تیک نه ده چوو!

{وَوَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ} هه ورمان کرد به چه ترو سی به ره به سه ریان دا، له گه رمای خۆر ده یاراستن، نه گه ره سی به ری هه و ره که نه بوایه، گه رمای خۆر ده یسو تان دن!! چونکه له و ده شته گه رمه دا دارو دره خت نه بوو سی به ریان ئی بکا....!

سه رباری نه و نیعه تانه هه لقولا نی ئاوو سی به ری هه و ر {وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَّاءَ وَالسَّلْوى} خواردن و خوار دنه و ده مان بۆ

دېوونو ريځاي چوونهو ده بۇ ناو ددرپايان نه ددېوو، ئهمجار رۇژى يه كشممه ئهو فيلبازانه، دههاتن دديانگرتن و راويان دهكردن! { كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ } و دكوو ئهو تافيكردنهو دى كه ئه نجاميان دا، بهو دى كه ماسيهه كان له رۇژى شه ممه دا كه راوكرديان تىي دا ئى قه ددغه كرابوو به ددركهو تن و له رۇژانى تر دا كه بۇيان رهوا بوو راود ماسى بكه ن ماسيهه كان خۇيان گوم ددكردو ديار نه ددمان!! ئاوا بهو جوړه جووله كه پيشينه كان و جووله كه هاوچه ركه كان و خه لگاني تريش به تافى ده كه ينهو، واته: واين مامه له له گه ل ده كه ين و دكوو ئهو بلئى به تافيان ده كه ينهو نه گينا خودا بۇخوى پيويسى به تافيكردنهو نيه، په روردرگار بۇخوى ددزاني سهره نجام و ئاكام چۇن ددبى.

كاتيك فيله كه يان كرو تاوانه كه يان نه نجام دا، دانيشتوانى شارد كه بوون به سى گروهو تافه و سى هه لويست و درگيران، كۆمه لتيكان تاوانكارو كۆمه لتيك ناموزگار يكهرو كۆمه لتيك بيلايه ن.

و دكوو ددغه رموى: { وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعْطُونَ قَوْمًا لِلَّهِ مُّهِلْكُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا } ئهى موحه ممه دا! پرسپاريان ئى بكه ددرباردى حال و چۇنيه تى دانيشتوانى ئهو شاره، كاتيك: كۆمه لتيك لهو دانيشتوانه، كه بيلايه ن بوون و پييان وابوو ناموزگارى كردنى سهرپيچيكاران چ سوودى تيدا نيهو سهرزدهشتى ناموزگار يكارانيان كرو پييان وتن: ئهو د ئيوه بۇچى ناموزگارى كۆمه لتيك ده كه ن كه په روردرگار برپارى له ناوبردى داو؟ ئيوه ددزاني كه خودا له دونيا دا به هيلايكان ددباو له قيامهت دا سزاي سه ختيان دددا، دى كه وابهى بۇچى خۇتانيان پى هه له و گير ده كه ن و سهرى خۇتانيان پى ده هيشين؟

كۆمه لى ناموزگار يكه ران و دلاميان ددده نهو د: { قَالُوا مَعْذَرَةٌ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ } ددئين: بۇيه ناموزگاريان ده كه ين، بۇ نهو دى لاي خودا عوزرمان هه بى و بليين: ئيمه نهركى سهرشاني خۇمان نه نجام داودو به زوبان به ره له لستى كارى خراپمان كرو دودو له عاستى كارى خراپ بیددنگ نه بووين، ويپراى نهو دش ئيمه ناهوميد نابين له گه رانه وديان بۇ لاي حهق و هاتنه وديان بۇ سهر ريپازى راست به لكوو بهم ناموزگارى كردن و نارده زايى ددربرينه مان واز لهو خراپه كارى و سهرپيچى كردنه يان به يين و بگه رينهو بۇ لاي خودا توبه بكه ن، ئهو كاته په روردرگار توبه يان ئى قبول بكاو ردهميان پى بكاو لييان خۇش ببى!!

سته مكارپايانهو ده عه زابيان لييهو ده بۇ ددنيردى! عه زابيك دل و ددروون به له رزه دىنى و، كاروبارى ژيانيان ئى دسيوئى! { وَإِسْأَلُهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ } ئهى موحه ممه دا! له جووله كه كانى هاوچه رخت پرسپار بكه، ددرباردى چيرۇكو به سهرهاتى دانيشتوانى ئهو شاردى كه له قه راغ ددرپا هه لكه و تبوو، سهرپيچى فهرمانى په روردرگاريان كرو، نهو يش له توله و سزاي ئهو كردهو د ناشرينانه يان دا، عه زابى سه ختى خوى به سهر دا دان، توله ي كردهو دى ناله بارو فيل و ته له كه بازپياني ئى سه ندىن. پرسپار ده كه بۇ لومه كردن و سهرزدهشت كردنيانه، به يان كرو و روون كردهو دهو ديه: كه كوفرو سهرپيچى كردنى جووله كه هاوچه ركه كانى رۇژگارى حه زردتى موحه ممه دا، شتيكى تازه بابته و تازه قه للا نيه، به لكوو دابو نه ريت و سروشتى باوك و بايرانيانه به ميراث بۇيان ماودتهو، بيگومان پيشينه كانيان تاوانى گه و رديان نه نجام داودو به ناشكرا سهرپيچى فهرمانى خودايان كردهو

ئهو جووله كانه ي هاوچه رخت و نهوانه ي له دوا نه وانيش دىن بيانترسینه لهو دى سهرپيچى فهرمان و نه هيه كانى په يامه كه ت بكه ن، بۇ نهو دى ئهو سزاو عه زابه ي تووشى پيشينه كانيان بوو، تووشى نه مانيش نيه.

پرسپار له جووله كه كانى هاوچه رخت بكه ددرباردى دانيشتوانى ئهو شاردى قه راغ ددرپا سوور كه كه و توبو د نيوان مه ديه و گوور. { إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ } كاتيك سنوور به زينييان كرو، له رۇژى شه ممه دا كه به لايانهو ده پيرۇز بوو، كاريان تيدا نه ددكردو كردهو ويانه رۇژى خودا په رستى ناله و رۇژه دا سهرپيچى فهرمانى خودايان كرو، فيليان له راود ماسى دا كرو، ماسپيان تيدا گرتن و فهرمانى خودايان شكندا! { إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرْعًا } نهو ديان بۇ بگيرنهو ده كه به قودردتى خودا بۇ تافيكردنهو دى نه تهو دى ئيسرائيل له رۇژى شه ممه دا كه راود ماسپيان ئى ياساغ كرابوو تييدا، ماسيهه كى زور دههاتنه قه راغ ددرپاو، بۇيان به يدهست ددبوون و، گرتنيان زور به ناسانى ددبوو، { وَيَوْمَ لَا يَسْبُتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ } له رۇژه كانى تر دا جگه له شه ممه، ماسيهه كان گوم ددبوون و ددرنه ده كه و تن و دكوو رۇژى شه ممه سهرئاو نه ددبوون و نه دههاتنه قه راغ ددرپا!

نهوانيش هاتن فيليان كرو بهو ده له قه راغ ددرپا نه سترراويان دروست كرو كه شه پولى ددرپا رۇژى شه مموان دههات له گه ل خوى دا ماسى ده هينان ده كه و تنه حه زده كانه و دى ئاخى

جا ^{۱۶۵} { فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ } کاتیک راوکه رهکان گوئیان به ناموژگاری کردنه که نه داو، رویان لی و مرگیاو، هیچ سوودیان له نه صیحه ته که یان نه بینو و هیچ کاریگر نه بوو بویان { اَلْجِنَّا الَّذِيْنَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ } نه وانه ی نه هیان له خراپه و سرپیچی کردن کرد، که کومه لی ناموژگاری کردن هر چه نده کومه لی ناموژگاری کهر برپا پته و ترو خاوه نه لوئستر بوون، چونکه نه وانه به گوفتارو به کردار به ره تستیان کردو دژی سنور به زینیه که ی سرپیچیکاران و هستان، بویه قورئانی پیروز ده ستیشانی رزگار بوونی نه و کومه لی کردو به صهراحت رزگار بوونیانی راگه یاندا! کومه لی دووم هر به دل دژی سنور به زینیه که و هستان، بویه قورئان لیان بی دنگ بووه، نه وانه شیای مه دح نین تا مه دح بکری، تاوانیشیان نه کردوه تا زده بکری.

{ وَاخَذْنَا الَّذِيْنَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَیْسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُوْنَ } تاقمی سییه که کومه لی سرپیچیکاران سزایان دان به سزایه کی به نیس، به هو ی به رده و امبوونیان له سهر فیسقو سرپیچی کردنو سنور شکندن.

^{۱۶۶} { فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِيْنَ } کاتیک نه و کومه نه سنور به زینه سته مکاره یاخی بوونو گوئیان به ناموژگاریه که نه داو، فیزو لوتبه رزیان نواند ناماده نه بوون واز له کاره خراپه کانیا بهینو به قسه ی ناموژگاریکه رانیان نه کرد، نیمه ش قارمان لی گرتن و پیمان وتن: ببنه مهیموونی زه لیلو قیز لیکارو سووگو گالته پیکراو! واته: ویستو نیراده مان وای خواست که نه و کومه نه سرپیچیکاره ببنه مهیموونی قیز لیکارو ناشیرین و دور خراوه له کومه لگای ناده میزاد واته: شیوه ی ناده میزادمان له وانه گوری به شیوه ی مهیموون!

^{۱۶۷} { وَاِذْ تَاَذَنَ رَبُّكَ لِبَعْثِنَ عَلَيْهِمْ اِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ } نه ی موحه ممه! یادی نه وه بکه و باسی نه وه بکه، کاتیک په رومردگاری تو به پیشینانی یه هوودی راگه یاندا له سهر زوبانی پیغه مبه رانیان یه که به دوا ی یه که دا نه وه ی بو رون کردنه وه: که له زانستی خو ی دا وای بریار داوه و عزمی نه وه ی کرده که له هه موو سهرده مو روژگاریک دا تاروژی قیامت که سانیکیان به سهر دا زال بکا، که به ناهه مواری و ناله باری مامه له یان له گهل دا بکه و، سزای به نیشیان پی بجیزنو، ژیر دهسته یی و کو یلایه تییان بو به ره واز بزانن، سهرانه یان لی بستین، بیگاریان پی بکه، مال و سامانیان لی زهوت بکه، یه کیه تی ریزه کانیا تی که بده و زه لیلو بی لانه

ژیان به سهر بهرن! { اِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ } بیگومان خودی تو نه ی موحه ممه! زور زوو تو له سستی نه بو نه و گهل و نه ته وانه ی که سرپیچی ههرمانی ده که و فسادو نازاوه له سهر زهوی بهرپا ده که، نه و سزادانه ی بو گهل و نه ته وه یاخی بووه کان دوانا که و، وده کو و هندی جار سزای په رومردگار به و سزا حازر به دهسته ی نه وانه ده گری: که بریاری سزادانیان ددها، وده کوو چو تاقمیکی له دانیشتوانی شاری قهراغ ده ریاکه به سزا گه یاندا، سزایه کی عادلانه. { وَاِنَّهُ لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ } بیگومان زاتی په رومردگار لیخوشبووه بو نه وانه ی له خراپه کاری ده گری نه وه و تو به ده که و واز له تاوان دهین، به رده مو و به زه دیه بو نه وانه ی یابه ندی ههرمانی خودان و تو به کارو راستالن.

^{۱۶۸} { وَقَطَعْنَاهُمْ فِي الْاَرْضِ اُمَمًا } به نو ئیسرا ئیلیه کانمان په رته وازه کردن به ناو زهوی دا، گردمانن به گرو گرو و هوزو خیالی جیا جیا، هر کومه لی که له وانه مان خسته ناو ولاتی که وه، ههریمیک نیه جووله که ی تیدا نه بی، به لام دهسه لاتو شه وکه تیان نیه، نه مه ش مو عجزیه کی قورئانه { مِنْهُمْ الصَّالِحُوْنَ } نه و به نو ئیسرا ئیلیانه کومه لی وایان

خهريكى بازارگانى كردن به‌نايىن و گۆرانكارى كردن له‌دقه‌كانى ته‌ورات دا بوون، هه‌ر قازانچ و سوودىكى دونيايييان به‌دى بگردايه په‌لاماريان دداو هه‌لپه‌يان بۆ ده‌كردو ده‌يانقۆزته‌وه، ئهمجار ته‌نويليان ده‌كردو **{وَيَقُولُونَ}**؛ ده‌يانگوت: **{سَيُغْفَرُ لَنَا}** رزگارمان ده‌بى و سزا نادرين، ده‌يانگوت: ئيمه‌ كورى خودايىن و خۆشه‌ويستى نه‌وين، نه‌ته‌وه‌دى هه‌لبژاردوى يه‌زدانىن، نه‌وه‌دى پيغه‌مبه‌رانى په‌روردگارين له‌سه‌ر كرده‌وى خراپ عه‌زاب نادرين، ئه‌مه له‌حاليك دا كه دان به‌تاوانى خويان دا ده‌نن و به‌هوميدي ليخۆشبوون. **{وَإِنَّ يَأْتِيهِمْ عَرْضٌ مِّثْلَهُ يَأْخُذُوهُ}** ئه‌گه‌ر ئه‌ندازه‌يه‌كى تر له‌كالى حه‌رامى دونياو به‌رتيليان له‌لايه‌ن گه‌وره‌كانيانه‌وه بۆ بى ودرى ده‌گرن و هيچ گۆى به‌وه نادن كه به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ر تاوانكارى ده‌بته‌ مايه‌ شه‌رمه‌زاريى! ئه‌وانه به‌هيوان، خودا لايان خۆش بى، كه‌چى به‌رده‌وامن له‌سه‌ر تاوانكردن و سوورن له‌سه‌ر ياخى بوون و سه‌رپيچى كردن. كۆ له‌وه ناكه‌ن كه حه‌رام بخه‌نه پال حه‌رام! له‌حاليك دا ئه‌وان ده‌زانن واده‌و به‌لئينى خودا به‌ليخۆشبوون تايبه‌ته به‌و كه‌سانه‌ى كه تۆبه ده‌كه‌ن و واز له‌خراپه‌كارييه‌كه‌يان ده‌هينن!

ئهمجار په‌روردگار پرسياړيكي ئينكار ئاميز ده‌كاو ده‌فه‌رموى: **{أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِيثَاقُ الْكِتَابِ أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ}** چۆن واده‌كه‌ن؟ به‌ج عه‌قليك هه‌لويسى ناوا ده‌نوئين؟ ئايا واده‌و به‌لئينان له‌ته‌ورات دا ئى ودرنه‌گه‌راوه: كه نابى جگه له‌حه‌ق و راستى به‌ولاوه هيچى تر له‌سه‌ر خودا بلين: ئايا به‌لئينان ئى ودرنه‌گه‌راوه كه نابى ده‌قه‌كانى ته‌نويل بكه‌ن، ده‌بى حيله شه‌رع و فرت و فيل به‌كار نه‌هينن بۆ قوتار بوون له‌ئه‌ركه‌كانى ئايين.

{وَالذَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ} واته: ئايا نازان: كه خانووى قيامه‌ت و ئه‌و خۆشى و له‌زه‌ته‌ى له به‌هه‌شت دا هه‌يه، زۆر باش‌تره له‌ پرۆپيئالتى دونيا بۆ ئه‌و كه‌سانه‌ى خويان له‌تاوان ده‌پاريژن به‌گۆي هه‌واو هه‌وه‌سى خويان ناكه‌ن و، رووده‌كه‌نه خودا په‌رستى و، ناچن له‌ريگه‌ى به‌رتيل و ريباو سووده‌و مالى حه‌رام كۆ بكه‌نه‌وه، **{أَفَلَا تَعْقِلُونَ}** ئايا عه‌قليان به‌وه ناشكى؟ نازان كه ژيانى به‌خته‌وه‌رى قيامه‌ت زۆر باش‌تره له‌وه‌ده‌سته‌يئانى كالى بى بايه‌خى دونيا؟ خۆ ئه‌گه‌ر ئه‌وه شتيكى ئاشكراو نايانه‌و هه‌ركه‌سى عه‌قلى هۆشيكى هه‌بى ئه‌و راستيه‌ ده‌زانى!! ئه‌دى ئيوه بۆچى نايزان؟

تيدان صالح و خودا په‌رست و چاكه‌كاره، برۆيان به‌و پيغه‌مبه‌رانه‌ى دوا مووسا هيناوه، ئيمانيان به‌موحه‌مه‌ده **{وَالْحَمْدُ لِلَّهِ}** هيناوه، به‌خته‌وه‌رى قيامه‌ت به‌سه‌ر دونيا دا هه‌لده‌بژيرن، وه‌كوو ئه‌و ده‌سته و تاقمه‌ى كه نه‌هيان له‌راوكردنى ماسى له‌شه‌مه‌ دا كرد، هه‌روه‌ها وه‌كوو عه‌بدوللاى كورى سه‌لام و ئه‌و هاوه‌لانە‌ى كه موسولمان بوون! **{وَمِنْهُمْ ذُوْنُ ذَلِكِ}** هى وايان هه‌يه له‌باره‌ى سه‌لاح و ئايين په‌روردپيه‌وه له‌خوار پله‌ى كۆمه‌لى پيشون و به‌ئهن‌دازه‌ى ئه‌وان پابه‌ندى فه‌رمانى خودا نين..... هى وايان هه‌يه بيدين و سه‌ر ره‌ق و توندرو و فاسق و بى واده‌و به‌لئين! وه‌كوو ئه‌وانه‌ى به‌ناحه‌ق پيغه‌مبه‌رانيان شه‌هيد كردن، هى وايان هه‌ن درۆ و ده‌له‌سه ده‌بيسن و بلاوى ده‌كه‌نه‌وه، سوودخۆرو به‌رتيل خۆرن! هه‌ول و ته‌قه‌لايان داوه ئه‌حكامى خودا بگۆرن، حوكم به‌غه‌يرى ياساى خودا بكري!! **{وَبَلَّوْاَهُم بِالْحَسَنَاتِ}** ئه‌و گرۆهو تاقم و كۆمه‌لانە‌ى نه‌ته‌وه‌ى ئيسرائيلمان به‌تافيكردنه‌وه: نيعمه‌ت و خۆشيمان پييه‌خشين، تا دهرىكه‌وى ئاخۆ ئاماده‌باشى گه‌رانه‌وه‌و خودا په‌رستيان تيدايه‌و شوكرانه ژميى ده‌كه‌ن؟ **{وَالسَّيِّئَاتِ}** ئهمجار به‌لاو موصبه‌هتمان به‌سه‌ر دا بارانن ئاخۆ به‌سه‌بر و خۆراگرن؟ **{لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ}** ئه‌م تافيكردنه‌وانه‌مان به‌سه‌ر دا هينان بۆ ئه‌وه‌ى له‌تاوانكارى بگه‌رپينه‌وه، واز له‌خراپه‌كارى بينن، شوكرانه ژميى نيعمه‌ته‌كانمان بكه‌ن و سه‌بر له‌سه‌ر ناخۆشى بگرن و ليخۆشبون و رده‌م و به‌زه‌يى خودا بۆخويان ده‌سته‌به‌ر بكه‌ن!

{فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَدْنَى} پاشان له‌و كۆمه‌له‌ صالح و باشانه‌ى نه‌ته‌وه‌ى ئيسرائيل و ئه‌وانه‌ى له‌صالح و باشى دا له‌خوار ئه‌وانه‌وه‌ن، نه‌وه‌و و ده‌جه‌يه‌كيان له‌پاش به‌جه‌يما، له‌پيشينه‌كانيان ته‌وراتيان به‌ميراث كه‌وته لا، خوينديان و ديراسه‌تيان كرد، به‌لام له‌گه‌ل ياساكانى دا نه‌گونجان كاريان پى نه‌كردو كاريگه‌ر نه‌بوو له‌سلوكياندا، به‌سه‌ر سه‌ره‌كى ده‌قه‌كانى ته‌وراتيان توتى ئاسا ده‌خوينده‌وه، حوكم ياساكانيان ده‌زانين ئه‌مانه ئه‌و حوله‌كانه بوون كه له‌سه‌ر ده‌مى پيغه‌مبه‌رى ئيسلام دا بوون!! وي‌پراى زانياريان به‌ته‌ورات، حوكمه‌كانيان باشگوى خستبوون، ژيانى دونياو پرۆپيئالتى ئه‌و ژيانه‌يان به‌سه‌ر ژيانى قيامه‌ت دا هه‌لبژاردبوو، زۆر به‌ليپراوى هه‌لپه‌ى وده‌سته‌يئانى كالى دونيايييان ده‌كرد، گوييان به‌حه‌رامو حه‌لال نه‌ده‌دا، كۆيان له‌سوود و مرگرتن و به‌رتيل خوارن نه‌كرده‌وه، هه‌رده‌م

۱۷۰} وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ} ئەوانەى پابه‌ندى فەرمان و نه‌هیه‌كانى كتیبى یه‌زدانی و دەستیان به‌ده‌ستبه‌ندى ئەو كتیبه‌وه‌گرتوووه‌، رەفتارى پێ ددكه‌ن بپروا به‌پێغه‌مبه‌رى ئاخ‌ر زه‌مان ددكه‌ن، نوێژه‌كانیان به‌رێكو پێكى ئەنجام دده‌ن، ئەوانه‌ له‌پێرى راستال و خێرخواهو پیاو چاكان، ئێمه‌ پاداشى چاكه‌كاران زایه‌ ناكه‌ین و به‌زیاده‌ پاداشیان دده‌دینه‌وه‌.

۱۷۱} وَإِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ} ئەى موحه‌مه‌د! باسى ئەوه‌ش بۆ جوله‌كه‌كان بكه‌و، بیران به‌خه‌روه‌ كه‌ به‌راستى ئەوان گه‌لیكى سه‌ر ره‌قو دل سه‌ختو سه‌له‌و سه‌رپێچكار بوون! له‌كاتى خۆیان بۆ ئەوه‌ به‌توانایى و به‌ده‌سه‌لاتى خۆمیان نیشان بده‌م! كێوى گوورم له‌بێخ هه‌لکه‌ندو به‌رزى كرده‌وه‌ بۆ سه‌ریان و ده‌كوو چه‌تر له‌سه‌ر سه‌ریان رامان گرتو، گومانیان بردو ترسان له‌وه‌ى به‌سه‌ریان دا بكه‌وى و بیانفه‌وتین!

له‌سه‌ر زوبانى مووسا پیمان گوتن: {خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ} ئەو كیتابه‌ى بۆم ناردوون به‌هه‌موو هێزى دلتان و به‌ته‌واوى چوستو چالاكیتانه‌وه‌ وه‌رى بگرن و رەفتارى پێكه‌ن، چى له‌و كتیبه‌ دا هه‌یه: له‌بیربووه‌رو كرده‌رو گوفتارو به‌ندایه‌تى و خو‌و ره‌وشت وه‌رى بگرن و به‌ده‌رس بپه‌خوینن، به‌خه‌لكى رابگه‌یه‌نن، فیرى مال و مندالتانى بكه‌ن، له‌ژێر رۆشنایى ئەو كتیبه‌ پێرۆزه‌ دا مندال و نه‌وه‌دكانتان په‌روه‌رده‌ بكه‌ن. {وَأَذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ} بیر له‌و شتانه‌ بكه‌نه‌وه‌ كه‌ له‌و كتیبه‌ دا هه‌ن له‌فه‌رمان و نه‌هى و له‌بیر خۆتانى مه‌به‌نه‌وه‌، هه‌میشه‌ خو‌ف و ره‌جالتان هه‌بێ، به‌ته‌ماى پاداشى گه‌وره‌و زۆرو زه‌به‌نددى بن، به‌ترسین له‌سزای به‌ئێشو سامناكى، به‌لكوو گیان و دلتان رووناك ببێته‌وه‌، ترسى خودا له‌دلتان جێى خو‌ى بكاته‌وه‌، له‌كرده‌رو گوفتارتان دا له‌چوار جێوى ئایین ده‌رنه‌جن، سه‌رفرازى هه‌ردوو جیهانتان ده‌ست بكه‌وى!!

۱۷۲} وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ} ئەى موحه‌مه‌د! ئەوه‌ بۆ ئاده‌میزادان باس بكه‌ كه‌ په‌روه‌ردگار له‌عاله‌مى زورپه‌یه‌ت دا به‌ئێنێكى گشتى له‌ئاده‌میزادان وه‌رگرتوووه‌ خو‌يانى كرده‌وه‌ به‌شایه‌ت به‌سه‌ر خو‌یان‌داو پێى فه‌رموون ئایا من خودای ئێوه‌ نیم؟ زورپه‌یه‌ت و ره‌چه‌له‌كى ئاده‌میزادان به‌گشتى و تێكرا {قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا} وتیان: به‌لێ، شایه‌تى دده‌دین تو خودای ئێمه‌ى، تو شیواى خودایه‌تى و شایانى ئەوه‌ى ئێمه‌

وَإِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَأَذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۱۷۱} وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ۱۷۲} أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ۱۷۳} وَكَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ الْأَيَّاتِ وَلَعَلَّكُمْ يَرْجِعُونَ ۱۷۴} وَأَنْتَ عَلَيْهِمْ نَبَأُ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ ۱۷۵} وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَنُكَلِّمَهُ أَهْلًا إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَسَلَهُ كَمِثْلَ الطَّلْحِ أَنْ تَحْمِلَ عَلَيْهِ يَلْهَثَ أَوْ تَتَرَكَّهُ يَلْهَثَ ذَٰلِكَ مِثْلَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصْ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ۱۷۶} سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَنْفُسُهُمْ كَانُوا بِظُلْمٍ ۱۷۷} مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدَىٰ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَا وَلِيكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۱۷۸}

به‌ندایه‌تیت بۆ بکه‌ین، ئەم ئیعتراف و دان پێدانانه‌یان به‌زوبانى حال بوو، به‌زوبانى ئاخوتن نه‌بوو واته‌: ئەم ئیعترافه‌ له‌عاله‌مى ته‌مه‌یل دا بووه‌ نه‌ك له‌عاله‌مى حه‌قیقه‌ت و بێراودا، بۆیه‌ش ئەم ئیعترافه‌مان ئی وه‌رگرتن و ئەم شایه‌تیه‌م پێدان {أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ} بۆ ئەوه‌ى ئەگه‌ر شه‌ریكتان بۆ خودا دانا رۆژى قیامه‌ت به‌هانه‌تان نه‌مینى و نه‌لێن: ئێمه‌ له‌شی‌وه‌ى یه‌كتاپه‌رستى بێ ناگا بووین و نه‌مانزانیه‌ پێویستى یه‌كتاپه‌رستى چۆنه‌و چۆن ئەنجامى بدین؟! {أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ} یان له‌و رۆژه‌ دا بلین: باو‌كو باپیرمان موشریک بوون و ئەوان هاوه‌لیان بۆ خودا داناوه‌و ئێمه‌ نه‌مانزانیه‌ كه‌ رێبازه‌كه‌یان هه‌له‌یه‌ به‌ناچارى و كوێرانه‌ شوین رێبازى باو‌كو باپیری خو‌مان كه‌وتوین و شاره‌زای رێبازى یه‌كتاپه‌رستى نه‌بووین.

{أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ} ئایا به‌تاوانبارمان ده‌زانى و به‌هیلاکمان ده‌به‌ى و سزیمان دده‌دى به‌هوى داهێنانى هاوه‌لدنان بۆ خودا له‌لایه‌ن باو‌كو باپیرانى گو‌م‌رمانه‌وه‌و

نیمه‌ش و دگوه و نه‌وان سزا دده‌دی له‌کاتیک دا نیمه‌هوسنی
 قه‌نمان به‌نه‌وان هه‌بوو؟!

۱۷۴ { وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ } به‌م شی‌وه
 شیکردنه‌وه ره‌وانه، به‌لگه‌و نیشانه‌ی خو‌مان بۆ کۆمه‌لی
 ئاددمیزاد شی دده‌کینه‌وه، بۆ نه‌وه‌ی عه‌قل و هو‌شی خو‌یان
 به‌کار بێن. واز له‌لاسی‌ی کردنه‌وه‌ی کو‌یرانه‌ بێن، خو‌یان
 له‌کۆتو زنجیری نه‌زانی رزگار بکه‌ن.

۱۷۵ { وَإِلَّاهُ عَلَيْهِمْ نَبَأُ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا } نه‌ی موحه‌مه‌ه! به
 سه‌ر جوله‌که‌کانی مه‌دینه‌دا، یان به‌سه‌ر قه‌ومه‌که‌ت دا ده‌نگو
 باسی نه‌و زانی‌هه‌ بخو‌ینه‌ره‌وه: که‌ نایاتی خو‌مانمان
 فی‌رکردبوو، عیله‌و ماریفه‌تمان پی به‌خشبوو، فی‌ری
 نایه‌ته‌کانی خو‌مانمان کردبوو، بۆ نه‌وه‌ی ره‌فتاریان پی‌بکا،
 ریگه‌ی سه‌ره‌فرازی بگری، که‌چی نه‌و { فَاَنسَلَخْ مِنْهَا } له‌و
 عیله‌و زانسته‌ دارنرا، کاری پینه‌کرد، واته‌: نه‌و زانسته‌و
 ماریفه‌ته‌ی که‌ وه‌ک پۆشاک دایبۆشیوو، لی‌ی دارنرا، بۆ
 هه‌تاهه‌تایه‌له‌و ئیمان، له‌و عیله‌و زانسته‌ رووت بوو، نه‌و
 عیله‌و ماریفه‌ته‌ی وازلیه‌تیانو خسته‌ی پاش خو‌یه‌وه‌و ناوری لی
 نه‌دایه‌وه‌، له‌به‌ر به‌دبه‌ختی و چاره‌ده‌شی بووبه‌ ئاددمیزادیکی
 خراپی واکه‌ { فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ } شه‌یتان شوینی که‌وته‌و
 قۆزتی‌ه‌وه‌، کردی به‌ مامۆستای خو‌ی، واته‌: نه‌وه‌نده‌د
 کرده‌وه‌ی خراپی نه‌نجام دا پی‌ ده‌گوترا: مامۆستای شه‌یتانه‌و
 ده‌رس به‌شه‌یتان ده‌لی. یان ده‌توانین بلی‌ین: پاش نه‌وه‌ی له
 ریگه‌ی هیدایه‌ت لای‌او شه‌یتان کافری کرد، نه‌مجار شه‌یتان
 که‌وته‌ شوینی، توانی به‌وه‌سوده‌ کاری تی بکا، نه‌م کابرایه
 بۆ هه‌ر شوینی‌ک برۆیشتایه‌ شه‌یتان به‌شو‌نیه‌وه‌ بوو، ده‌نگو
 باسی خراپی ده‌خسته‌ شوینی و ناوی زړاندو { فَكَانَ مِنَ
 الْغَاوِينَ } به‌پیاویکی گومراوسه‌ر لی شی‌واو ده‌رچوو، جوه‌ پی‌ری
 گومرایه‌وه‌، خه‌سارتمه‌ندی دویا و قیامه‌ت بوو!

۱۷۶ { وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا } نه‌گه‌ر خواستمان ببوایه، نه‌و
 کابرایه‌مان به‌هوی نه‌و نایه‌تانه‌ی که‌پیمان دابوو— له
 پله‌وپایه‌ی خوداناسی دا به‌رزمان ده‌کردده‌و، پله‌وپایه‌ی
 شاره‌زاو پابه‌ند به‌نایمان پی ده‌به‌خشی! هیدایه‌تمان ده‌ دا که
 کار به‌و نایه‌تانه‌ بکا که‌ پیمان داو! { وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ
 وَاتَّبَعَ هَوَاهُ } به‌لام نه‌و به‌دبه‌خته‌ مه‌یلی په‌ستی کردو چه‌زی
 له‌نزم بوونه‌وه‌ بوو، خو‌ی دایه‌ لای زه‌وی و سوکی و ریسوایی
 هه‌لبێزاردو، که‌وته‌ شوین هه‌واو هه‌وه‌سی دویا په‌رستی
 خو‌ی.... کاری بۆ سه‌ره‌فرازی قیامه‌ت نه‌کردو به‌نایه‌ته‌کانمان

هیدایه‌تی به‌ده‌ست نه‌هینا، به‌ره‌و ئاسۆی به‌رزی
 به‌خته‌وهری ملی نه‌ناو کو‌فرانی نیعه‌ته‌کانی خودای کردو
 بۆ ره‌زامه‌ندی خودا به‌کاری نه‌هینا. { فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ
 تَحْمَلَ عَلَيْهِ يُلْهَثُ أَوْ تَرَكَهُ يَلْهَثُ } حال و ره‌وشت و وینه‌ی نه‌و
 کابرا په‌ستی خوازده‌ ره‌ه‌وشتی خو‌پریه‌تی و زه‌لیلی دا وه‌کوو
 هی سه‌گ وایه‌ له‌په‌ست ترین ره‌وشت و سووکایه‌تی‌دا، که
 حاله‌تی هانکه‌ هانکه‌ زمان ده‌رکی‌شانیه‌تی: نه‌گه‌ر هی‌رش
 به‌یه‌ته‌ سه‌ری زمانی له‌ده‌م ده‌ردینی و ده‌ست ده‌کات به‌هانکه
 هانکه‌، نه‌گه‌ر وازی‌ی لی بێنی له‌به‌ر حیرص و ته‌ماعی خو‌ی
 نه‌و هه‌ر زمان ده‌ردینی و هانکه‌ هانکی خو‌ی ده‌کا.

{ ذَلِكَ } نه‌و مه‌شه‌ل هینانه‌وه‌ سه‌یره‌و سه‌مه‌ره‌یه‌، نه‌وه‌ی
 باس‌مان کرد له‌حال و جۆنیه‌تی سه‌گ، نه‌وه‌ { مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ
 كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا } مه‌شه‌ل و نمونه‌و حال‌ی نه‌وانیه‌، که‌ نایاتی
 نێردراوی من و موعه‌جیزه‌ی پی‌غه‌مبه‌ره‌کانم به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه‌،
 له‌ئاستی نایاتی خودا لوتبه‌رزی ده‌نوین، به‌نامۆزگاری ده‌رس
 دادان ته‌می‌ خو‌اردو نابن، نه‌وانه‌ هه‌میشه‌ هه‌لپه‌ی دویا
 خو‌اردنیانه‌ ئاره‌زۆی شان و پله‌و پایه‌ی دویایی ده‌که‌ن و
 هه‌میشه‌ له‌هانکه‌ هانکه‌ ده‌مه‌لاسی‌کی دان به‌دوای ئاره‌زۆی
 خو‌یان‌دا.

{ فَأَقْصَصُ الْقَصَصَ } نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ره‌! چیرۆکی نه‌و کابرایه
 بگری‌ه‌وه‌ که‌ حال و ره‌وشتی ده‌شو‌بهایه‌ حال و ره‌وشتی نه‌و
 که‌سانه‌ی که‌ نایینی نیمه‌ به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه‌، چونکه‌ نه‌ته‌وه‌ی
 ئیسرائیل، نه‌وانه‌ی ئاگاداریان به‌سه‌ر حال و جۆنیه‌تی
 به‌لعمی کو‌ری باعو‌راو دا هه‌یه‌، ده‌زانن چی به‌سه‌ر هاتو
 جۆن خودا گومرای کرد نه‌و به‌دبه‌خته‌ به‌هوی نه‌وه‌وه‌، که
 نه‌و نیعه‌ته‌ی خودا پی به‌خشبوو، که‌ زانینی ئیسمی
 نه‌عقهم بوو، هه‌ر داوایه‌کی پی بکردایه‌ جی به‌جی ده‌بوو.
 له‌غه‌یری گاهه‌تی خودا دا به‌کاری هینا، خودا له‌ره‌حمه‌تی
 خو‌ی دووری خسته‌وه‌. جا تۆ نه‌م سه‌ره‌گورشته‌یان بۆ بگری‌ه‌وه
 { لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ } به‌لکوو نه‌و جوله‌کانه‌ بیریک له‌دوا رو‌زی
 خو‌یان بکه‌نه‌وه‌، هه‌ول بدن به‌ده‌ردی به‌لعمی کو‌ری باعو‌را
 نه‌چن و دگوه‌و نه‌و به‌دبه‌ختی دویا و قیامه‌ت نه‌بن، چونکه
 په‌رودرگار له‌ته‌ورات دا به‌ره‌وشت و نیشانه‌کانی پی‌غه‌مبه‌ری
 ئیسلام، موحه‌مه‌ده‌ ﷺ ناشنای گه‌ردوون. که‌وابوو: نه‌وان
 شی‌او‌ترین ئاددمیزادن بۆ نه‌وه‌ی شوینی بکه‌ون و یارمه‌تی
 بدن و پستی بگرن.

۱۷۷ { سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَنْفُسُهُمْ كَانُوا
 يَظْلُمُونَ } خراب نمونه‌یه‌که‌، نمونه‌ی نه‌و گرو‌هانه‌ی نایاتی

نیردراوی ئیمه یان به درو خسته وه، نهوانه به هوی بی باوهری و بی موبالاتی به نایاتی ئیمه، سته میان له خوین کردو، نهوانه سته میان له ئیمه نه کرد، چونکه ئیمه سته ممان لی ناکری زیانمان لی ناکه وی، ئاده میزادان هه موویان خواناس بن ئیمه سوودمان پی ناگا، نه گهر هه موویان سته مکارو کافر بن هیچ له خودایه تی ئیمه کهم ناکا..

{ ۱۷۸ } **مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ** که سیک خودا هیدایه تی بدا بو ئیمان هیئان و خیر و شوینکه وتنی شرعو قورئان به هوی به کارهیئانی عه قل و حه واسی به ریک و پیکی، نه وه ههر نهو به راستی هیدایه ت دراوو که سی تر هیدایه ت دراو نیه. { **وَمَنْ يَضِلَّ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ** } که سیکیش خودا ریسوی بکاو توفیقی نه داو، شاره زای نه کا بو خیر و شوینکه وتنی قورئان، به هوی له کارخستنی عه قل و شعوری له تیفکرینی نیشانه کانی بونه ورو تیگه یشتن له نایه ته شه رعیه کان، نه وه نهو جوړه که سانه خه سارتمه نندن و دوورن له ریبازی هیدایه ت و به خته وهری دونیاو قیامه تیان له کیس چوو، گومراو سه رلی شیواون.

نه مچار په رومردگار نهو مه فهومه ی که له نایه تی پیشو دا به کورتی هیئای لیرد دا شی ده کاته وه و دریزه ی پیده داو دده رموی: { **وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ** }

سویندبی! ئیمه زورمان له ئاده میزادو جندو که دروست کردون، که ناماده باشی نه و دیان تیدایه کرداریک بکه ن شیایو چونه دۆزه بن و تی دا بمینه وه. هه روه ها ئاده میزادو جندو که ی تریشمان دروست کردوه که ناماده باشی نه و دیان تیدایه کرده وی وانه نجام بدن بچه ناوبه هه شته وه، چونکه ئاده میزاد به سروشت ناماده باشی نه نجامدانی کاری خیر و کاری شه ری تیدایه.

{ **إِلَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا** } نهوانه: دلیان هه یه به لام بو تیگه یشتن به کاری ناهین، عه قل و هوشیان به شیوه ی ریک و پیک به کار ناخن تابگه نه حه قیقه تی ئیمان و دل و دهر وونیان له ژهنگی گومرایی پاک بیته وه، هه ست به خوشی و به خته وهری ژیا نی دونیاو قیامه ت بکه ن.

{ **إِلَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا** } نهوانه چاویان هه یه پیی نابین، واته: به چاوی وردبینی و تیفکرینه وه سهیری شته کان ناکه ن، له نایاتی که ونی و نایاتی قورئانی وردنابنه وه، تا شاره زای ریبازی خوشه ختی ببین. { **وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا** } گوینچه کیان هه یه پیی نابیس،

گوئی ناگرن بو نایاتی خودا که

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ { ۱۷۸ } وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ { ۱۷۹ } وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ { ۱۸۰ } وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُم مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ { ۱۸۱ } وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ { ۱۸۲ } أَوَلَمْ يَنْفَكُوا مَا بِصَاحِبِهِم مِّنْ جَنَّةٍ إِن هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ { ۱۸۳ } أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَن عَسَىٰ أَن يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ { ۱۸۴ } مَن يُضِلِلِ اللَّهُ فَكَأَنَّهُ هَادٍ لَهُ، وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ { ۱۸۵ } يَسْتَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجَلِّيهَا لِوَقْعَتِهَا إِلَّا هُوَ ثَلُثَ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمُ إِلَّا بَغْتَةً يَسْتَلُونَكَ كَأَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنِ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ { ۱۸۶ }

بو پیغه مبه رانی ناردوه، هه والو به سه رهاتی گه له پیشینه کان نابیس.

{ **أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ** } نهوانه وکوو حوشترو رده شه ولاخ و مهرو بز ن ههر خه می خواردن و خواردنه و دیانه، به لکوو گومرا تریشن، چونکه نهو نازده لانه هه ولی نهو شتانه دده دن که سوودیان پی ده گیه نی و خو دپاریژن لهو شتانه ی زیانیان پی ده گیه نن. زیده رموی ناکه ن له خواردن و خواردنه وه دا، که چی نهو ئاده میزاده به دبه ختانه، به نه نه ستو رده به ری نهو کارانه ده کهن که به رده دۆزه خیان ده با، زیده رموی له هه موو خواردن و خواردنه ویه که دا ده کهن چی زیان به خش بی بو ژیا نی دونیاو قیامه تیان نه وه ره چاو ده کهن. { **أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ** } نهوانه به ته واوی بی ناگان له نایاتی خودا، نازانن چۆن هه ستو شعورو عه قلیان بخه نه کار، نهوانه نه زانن و گیل و نه فامو که وده نن. به ته واوی رویان له دونیا په رستی کرده، خه ریکی خواردن و خواردنه و، وازیان له هه ولدان بو ژیا نی قیامه ت و خوشی هه تاهه تای هیئاوه، ج باکیان له به هه شت و

دۆزدخ نیه....

﴿۱۸۰﴾ وَلِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا هەر بۆ خودایه و بۆ کهسی تر نیه چهند ناویک که جوانترین مانایان لهخۆ گرتوون. بهو ناود جوانانه بانگی بکهو هاواری ئی بکهن یان بۆ پهسنی و وهصفو ستایش بۆ زاتی پاکى بهکاریان بینن، یان بۆ داواکاری و دابینکردنی پیویستی و لابردنی بهلاو موصیبهت..

بیگومان ناود جوانهکانی خودا (اسماء الله الحسنى) لهجوار سوردت دا باس کراون لهسهردتای ئەم سوردتهدا.

لهکۆتایی سوردتی (الاسراء) دا که دمهفرموی: ﴿قُلْ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمٰنَ اَيَا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ﴾ (الاسراء/ ۱۱۰).

لهسهردتای سوردتی (طه) دا که دمهفرموی: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ﴾ طه/ ۷.

لهکۆتایی سوردتی (الحشر) دا که دمهفرموی: ﴿هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ﴾ (الحشر/ ۲۴).

ناود جوانهکانی خودا نهوهدوو نۆ ناون، لهصحیحی موسیلم و بوخاری دا هاتوو که ئەبو هورید (رهزای خوای ئی بیئت) ریوایهتی ددکا، دهلئ: پیغه مبهفر فهرمویهتی: (ان الله تسعا وتسعين اسما، مائة الا واحدا، من احصاها دخل الجنة، وهو وتر يحب الوتر) واته: خودای گهوردو بالا دەست نهوهدوو نۆ ناوی ههیه، سهد ناو یه کهم، کهسێک بیان ژمیڕئ، لهبهریان بکا، بیر لهماناکهیان بکاتهوود، دهچیته بهههشتهوود ئەو تاکه، جیووت نیه، تاکی خۆش دهوئ.

ناود جوانهکانی خودا بهگوێهری ریوایهتی تیرمیژی له گهریقی (الولید) ی کوری موسیلم لهشوعهیهبهوود ئەمانه:

(هو الله الذى لا اله الا هو الرحمن. الرحيم. الملك. القدوس. السلام. المؤمن. المهيمن. العزيز. الجبار. المتكبر. الخالق. البارئ. المصور. الغفار. القهار. الوهاب. الرزاق. الفتاح. العليم. القابض. الباسط. الخافض. الرافع. المعز. المذل. السميع. البصير. الحکم. العدل. اللطيف. الخبير. العظيم. الشکور. العلي. الكبير. الحفيظ. المقيت. الحسيب. الجليل. الكريم. الرقيب. الخيب. الواسع. الخليم. الودود. الخيد. الباحث. الشهيد. الحق. الوكيل. القوى. المتين. الولي. الحميد. اخصی. المبدي. المعيد. احيى. القيوم. الواحد. الماجد. الواحد. الصمد. القادر. المقتدر. المقدم. المؤخر. الاول. الاخر. الظاهر. الباطن. الوالي. المتعالی. البر. التواب. المنتقم. العفو. الرؤوف. مالك الملك. ذوالجلال و الاكرام.

المقسط، الجامع، الغنى، المانع، الضار، النافع، النور، الهادي، البديع، الوارث، الرشيد، الصبور).

﴿۱۸۱﴾ وَادْعُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ واز لهوانه بینن که گۆرانکاری لهناوه جوانهکانی دا ددکهن، وشهکانیان یان ماناکانیان لهراستی خۆیان لادهدن تهحریفو گۆرانکاریان تیدا ددکهن، زیادو کهمیان تیدا ئەنجام ددهن.

﴿۱۸۱﴾ وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ﴾ لهو ئاددمیزادانهی ئیمه دروستمان کردون، لهناو ئەو گهل و نهتهوانهی که بهدیمان هیئان، گهل و نهتهوهیهک ههیه، که پیک هاتوو لهچهند هۆزو خیل و نژادو رهگهزو نهتهوهی حیا. رینومیی ریبازی حهق ددکهن و بهکردهوو بهقسه و نامۆزگاری ئاددمیزادان ههلدنن بۆ پابهندبوون بهحەق و عهدهاتهکاری، بانگهوازی خهلهکی ددکهن بۆ خوداپهرستی و گوێراپهلهی فهرمانهکانی یهزدان، کردارو ههلۆیستیان حهقهو، حوکهو بریاریان عهدهاتهو دادپهروهریه، لادان و ستهمکاری لهگوفتارو کرداریان دا نیه، ریبازیان یهکه، چونکه حهق یهکهو نابێ بهدوو، ئەو گهله ههلۆیست پهسند کردار باشه ئۆمهتی موحهمهده.

﴿۱۸۲﴾ وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ﴾ پاشان لیڤر دا ههمان رستهی دووباره کردوو، زوربهی رافهکههرانی قورئان دهلئ: مبهست بهو ئۆمهته، ئۆمهتی موحهمهده.

ئهمجار دواي دهستنیشانکردنی تاقمی یهکهم، باسی تاقمی دووههم ددکاو دمهفرموی: ﴿۱۸۲﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ﴾ ئەوانهی قورئان بهدرۆ ددخههوه - که قورهیشیه بئ باوهرکان- لهگومپایی و سهرگهردانی خۆیان دا دهبانهیلینهوو، ئیستدراجیان ددکهین وازیان ئی دینن لهگومپایی و سهرگهردانی دا زیاتر رۆبچن و نهزانن سهردنجامی کاریان بهچی ددگاو ئاکامیان چی دهبی.

ئیسیتدراجیان ددکهین بۆ سزادان، بهجۆریک که بهخۆیان نازانن و بئ ئاگان لهودی بۆچی وایان ئی ددکرئ، نزیک ددخینهوه لهو شتانهی دبته هوی بههیلک چون و فهوتانیان، نیعمهت و خۆشیان ددریئ، رزق و رۆژیان بهسهر دا دمژینی، هۆکاری ژیانیان بۆ خۆش ددکرئ، ههر کاتئ تاوانیک بکهن، کردوهیهکی خراب ئەنجام بدن زیاتر ژانی دونیایان بۆ خۆش ددکرئ، ئیتر خۆیان لهخۆ دهگۆڕئ و زیاتر لهزدلکاو گومپایی دا رۆدهچن و روو ددکهنه تاوان و تاوانکاری، چونکه تا ئەوان پئی ئی ههلپرن و دریژه بهتاوان و یاخی بوون بدن زیاتر نیعمهت و خۆشیان بهسهر دا دهرژئ،

﴿وَأَنْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجْلُهُمْ﴾ ئايا بيريان لهو ده كړودوتهوه كه لهوانه يه مردنيان نزيك بىو بهم زووانه دونيا بهجى بهيلىن؟؟ با پهله بكهمن بؤ تيفكرين لهو حالتهيانو ههولئ ودهدست هيئانى حهق بدن، پيش هاتنى مهرگى ناودختو لهنكاو با برؤا به پيغهمبر بكهمن و پابهندى فهرمانو نههيهكانى بنو بترسن لهسزاي به ئيشو نهبرؤوى دؤزدخ!!

بهكورتى: لهوانه يه مهرگيان نزيك بىو كاتى فهوتانيان هاتبئ! ددى بهتەماي چينو بؤ خيرا ئيمان ناهيئن؟؟ ﴿فَبَآيَ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ﴾ ددى نهوانه نهگهر ئيمان بهم قورئانه ناهيئن بهج كتيبىكى ترپاش قورئان ئيمان دههيئن؟ كهسيك به قورئان موسولمان نهبي كه تهواو ترينو بههيزترين كتيبىه، به چى موسولمان دهبئ؟

﴿مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ﴾ كهسيك خودا گومراي بكا كهس نيه بتوانئ هيدايتى بدا، واته: پهرووردگار قورئانى كردووه به گهورهترين هوكارى هيدايت بؤ تهقواكاران، پيغهمبريشى كردووه به گهوره ترين پيغهمبرو تهواو ترين عاقل مهندو خاودنى جوانترين ردوشت، جا كهسيك ئامادهباشى تيدانهبئ ئيمان بهو قورئانه بهيئىو برؤا بهو پيغهمبره بكا نهوه خودا گومراي كردوه، هيچ كهس نيه يتوانئ نهو دابو نهريته بگؤرئ.

﴿وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ﴾ واته: پهرووردگار نهو گومرايانه لهزدلكاوى گومرايى خويان دا فهرامؤش دهكاو سهرگهردانو سر لئ شيواو، ريگاي رزگار بوون نادؤزنهوه لهزدلكاوى سر لئ شيواوى دا ديئو ددچن.

﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا﴾ نهى موحهممهد! موشريكهكان پرسيارت لئ دهكهمن دهرباردى كاتى قيامهت، كهى راددبئو كهى دئ؟ كهى دهقهومىو كهى جيگر دهبئ؟ وشى (ارساء) واته: راوهدستانو جيگر بوونو پهيدا بوون. (مرسى): نيسى زدهمانه واته: كاتى راوهدستانى بوونهوودر. گهمىو بهلهم لهقهراغ دهرابيه حهبل دهبهستريئنهوه بؤ نهوى لهجوله بكهوىو راوهدستئ! جا كه ليړه دا پهرووردگار وشى (مرسا) بؤ قيامهت بهكارهينا، ئاماژديه بؤ نهوى ههئسانى قيامهت بريتييه لهكؤتايى هاتنى جمو جؤلى بوونهوودر كؤتايى هاتنى تهمنى زهوى.

﴿أَقُلْ إِنَّمَا عِلْمِيَا عِنْدَ رَبِّي﴾ نهى موحهممهد! لهوهدلامى پرسياردهكهيان دا پييان بلئ: زانينى كاتى هاتنى قيامهت

نازانن كه نهوه پشى پشى كردنيانه بؤ نهوى بهداودهكهوه ببين.

﴿وَأَمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ﴾ مولهتى نهو گرؤهه بهدرؤ خهردوانه ددهدم، تهمنهنيان دريژ دهكهمن، هوكارى ژيانيان بؤ زؤر دهكهمو، مالو سامانيان ددهدمئ، بهلام بيگومان نهخشهو تهگيرى من بؤ لهناو بردنو توله لئ ستانديان بههيزو توكمهيه!

﴿أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ جَنَّةٍ إِنَّ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ﴾ ئايا نهو كؤمهلو تاقمه بهدرؤ خهردوانهى كه ئاياتى ئيمه بهدرؤ دهخهنهوه، بيريان لهوه نهكردودتهوه كه ههفالهكهيان كه موحهممهد ﷺ هيچ جؤره شيتيهكى لهگهل نيه؟ بؤ فكر لهحالى رابووردووناكهنهوه ههر لهسهرهتاي ژيانيهوه! خؤباش ئاگادارى سهردمهكانى پيش ئيستايئى، لهسهردهمى مندالئو گهنجىو پياوهدتى دا باش باش دهيناسن، حهقيقهتى بانگهوازهكشى دهزانن، بهلگهى پيغهمبرايهتى نهويان لهلا ناشكراو نومايانه، نهو پيغهمبرى خودايه بهراستى، بانگهواز بؤ حهق دهكا، نهوان نهگهر بير لهرابردووى بكهنهوه، خويان لهدهمانگيرىو ئارذؤ بازى دوور بخهنهوه، حهقو راستيان بؤ دهردهكهوئ راستى پيغهمبرايهتى نهويان لهلا ناشكراو عهيان دهبئ! دهزانن كه شاعير نيهو، ديارددى شيتى بيؤه ديار نيهو، هيچ جؤره شيتىو بئ ئاگاييهكى بيؤه نيه.

﴿إِنَّ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ﴾ بهلكوو ترسيئنهرو ئامؤژگارى كهرد، بهنهمانهتهوه پهيامى خؤى دهگهيئىو ئهركى سهرشانى نهنجام ددها، نهو لهسزاي دونياو قيامهت دهتاترسينئ، بيتان رادهگهيئى: كه نهگهر بهپير بانگهوازيهكهيهوه نهيهن تووشى سزاي دونياو قيامهت دهبئ!

﴿أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ﴾ ئايا سهيرى جيهانى ئاسمانهكانو زهوى ناكهن؟؟ لهمهلهكوتى ئاسمانهكانو زهوى دا: بهلگهى بههيزو زؤرو زدهبنده ههن لهسر ههبونى بهديهينهريكى داناو بهتواناو زاناو بهئاگا. نهگهر نهو موشريكه بهدرؤ خهردوانه، سهيرى ئاياتى ئيمه بكهمن، برؤاننه ملكو سهلتهنهتى خوداو كاردروستىو ريكو پيكي لهههموو دروستكراويكى دا، نهوه بهبئ شكو گومان نهو سهير كردنهيان كيشى دهكردن بؤ ئيمان هيئان به ههبونى خودايهكى تالو تهنياو بئ هاوول، دهيانزانى كه هيچ شئ لهم بوئهوودر دا به ههوانته دروست نهكراوه، ههر لهژره تامهجهره بهلگهن لهسر ههبونى خودايهكى بالا دهستو زاناو دانا.

تایبته به زانینه، زوربه‌یان نه‌ینی و حکمه‌تی نهو تایبته‌ندییه نازان، دابو نه‌پیتی پرسیار کردن نازان. ته‌نا که‌میکیان نه‌و ددزان: که زانینی کاتی هاتنی قیامت تایبته به‌په‌رودرگاردو، نه‌وانه‌ش نهو که‌سانه‌ن که بر‌وایان به‌قورئان هی‌ناو له‌پی‌غه‌مبه‌روهه فی‌ری نهو نه‌ده‌بو زانینه بوون.

﴿^{۱۸۸} قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ﴾ نهی موحه‌مه‌د! به‌گرو‌هی ئاددمیزاد بلی: من نه‌بو خۆم و نه‌بو غه‌یری خۆم دده‌لاتی نه‌ودم نیه خیر و خۆشی، سوود و قازانج بو خۆم بی‌نم یان زیان و ناخۆشی له‌خۆم دوور بخه‌مه‌وه، مه‌گه‌ر خودا مه‌یلی لی بئ و بیه‌وی له‌م باره‌وه شتی‌کم بخاته‌ ده‌ودو توفیق‌م بدا بو نه‌نجامدانی، هه‌روا له‌خۆمه‌ود هی‌ج شتی‌کی په‌نامه‌کی نازانه‌و ئاگاداری روداو‌دکانی داهاتوو نیم، مه‌گه‌ر خودا به‌تواناو ویستی خۆی شتی‌کم تی بگه‌یه‌نی و نیشانه‌م بدا.

﴿وَلَوْ كُنْتَ أَعْلَمُ الْغَيْبُ لَا سَتَكُنْتَ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ﴾ نه‌گه‌ر من به‌قامی خۆم شتی په‌نامه‌کیم بزانیایه‌و بمزانیایه‌ ج شتی‌ک بو‌م به‌سوود، ج شتی‌ زیانم پی ده‌گه‌یه‌نی زور شتی به‌سوودم بو خۆم په‌یدا ده‌کردو هه‌رگیز زیانم پی نه‌ده‌گه‌یی! واته: پی‌ش و دخت خۆم له‌و شتانه‌ دپاراست که شه‌رو زیانیان لی ده‌که‌ویته‌وه، که‌چی نه‌ودتا: وانیم و گه‌لی شتی به‌سوودم له‌کیس ده‌چی و زور جار زیانم پی ده‌گا و تووشی ته‌نگو چه‌له‌مه‌ ده‌م!

﴿إِنِّ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ من هی‌ج زیدد تواناو نیم‌تیا‌زی‌کم له‌ئاددمیزادانی تر نیه، مه‌گه‌ر نه‌وه‌نده نه‌بی که من ئاددمیزادی‌کم نه‌رکی پی‌غه‌مبه‌رایه‌تی و راگه‌یان‌د‌نم خراوده‌ نه‌ستوو ترسی‌نه‌رو موژده‌ده‌رم بو نهو گرو‌هانه‌ی ئیمانیان پی‌م هی‌ناوود باو‌ده‌رم پی ده‌که‌ن.

من به‌ندیه‌کم کراوم به‌پی‌غه‌مبه‌رو له‌خوداو ده‌وانه‌ کراوم: بو نه‌ودی ئاددمیزادانی خراپه‌کار بترسی‌نم له‌سزای دۆزخ و مژده‌ی به‌هه‌شت بدم به‌موسول‌مانان!!

﴿^{۱۸۹} هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا﴾ په‌رودرگار خودایه‌کی وده‌ایه‌ ئی‌وه‌ی له‌بنه‌رت دا له‌تاکه‌ نه‌فسی‌ک دروست کردو، زوربه‌ی رافه‌که‌رانی قورئان ده‌لی‌ن: مه‌به‌ست به‌و تاکه‌ نه‌فسه‌ چه‌زردتی ئادده‌مه. پاشان هه‌ر له‌و نه‌فسه‌ یان له‌گروپی نه‌و نه‌فسه‌ چه‌وای هاوسه‌ری بو دروست کردو له‌گه‌ل ئاددم دا بوون به‌جوتی‌کی نی‌رو می تا له‌گه‌ل یه‌کتر دا ئارام بگرن و پی‌که‌وه ژیان

ته‌نها لای خودایه‌و هه‌ر نه‌و ددزانی که‌ی هه‌له‌ده‌ستی! که‌س له‌به‌نده‌دکانی خودا ئاددمیزاد، فریشته، جندوکه‌ ئاگادارییان به‌سه‌ر کاتی هاتنه‌که‌ی دا نیه، به‌ته‌حدید که‌ی په‌یدا ده‌بی، ﴿لَا يَجْلِيهَا لَوْفُهَا إِلَّا هُوَ﴾ که‌س نیه بتوانی که قیامت له‌کاتی دیاری‌کراوی خۆی دا بخاته‌ روو به‌په‌ینیته‌ ئاراو ده‌جگه‌ له‌خودای خاودن دده‌لات. که‌س به‌و دختی هه‌ل‌سانی قیامت نازانی، ته‌نانه‌ت فریشته‌کانی نزیک باره‌گای نه‌قه‌ده‌سو و پی‌غه‌مبه‌رانیش هی‌ج زانیاریکیان له‌و بوارد دا نیه‌و نازان قیامت که‌ی راده‌بری؟!

﴿ثَقُلَتْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ کاتی هاتنی نادیارو نه‌زانراوه‌ گرنگه‌ له‌سه‌ر نه‌ه‌لی ئاسمانه‌کان و زدوی، هی‌ج که‌سی‌ک له‌فریشته‌ نزیکه‌کانی باره‌گای نه‌قه‌ده‌سو و پی‌غه‌مبه‌رد خاودن پله‌و پایه‌کانیش نازان که‌ی په‌یدا ده‌بی و دیته‌ ئاراو، هه‌ر شتی‌کیش نه‌زانراوی له‌سه‌ر دل و ده‌روون قورسو گرانه. یان ده‌گوتری: هاتنه‌که‌ی له‌سه‌ر نه‌ه‌لی ئاسمانه‌کان و زدوی گه‌وره‌و به‌سامو هه‌یه‌به‌ته، نازان که‌ی غافل گریان ده‌کا و په‌یدا ده‌بی، هه‌موو کاتی ته‌وه‌دقوعی هاتنی ده‌که‌ن و ترس ته‌نگو چه‌له‌مه‌ی نه‌و روژدیان هه‌یه.

﴿لَا تَأْنِيْكُمْ إِلَّا بُغْهَةٌ﴾ په‌رودرگار وای بریار داوه که قیامت به‌ناگه‌هانی و غافل گیر نه‌بی نه‌یه. له‌کاتی‌ک دا په‌یدا ده‌بی ئاددمیزادان سه‌رگه‌رمی کاروباری روژانه‌یان بن. هه‌ول‌ی جی به‌جی کردن و دابین کردن پی‌ویستیاتی روژانه‌ی خۆیان بدن.

﴿يَسْأَلُكَ كَاتِبٌ حَنِيٌّ عَنْهَا﴾ نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر! پرسیار لی ده‌که‌ن ده‌رباره‌ی قیامت چه‌نه‌و چه‌و نیه و ده‌کوو نه‌وه‌ زور گرنگیت پی دابی و بزانی که‌ی دی و زور پرسیارو سو‌راخت لی کردی، یان زور لی ئاگاداری و ده‌زانی، ﴿قُلْ إِنَّمَا عَلَّمَهَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ پی‌یان بلی: من هی‌ج ده‌رباره‌ی کاتی هاتنی قیامت نازانم، زانیاری نه‌وه‌ لای په‌رودرگار، هه‌ر نه‌و نه‌ینی ئاسمانه‌کان و زدوی ددزانی. هه‌ر نه‌و له‌نه‌بوونه‌وه‌ به‌دی‌هینان و هه‌ر نه‌و ده‌توانی وێرانیان بکا، هه‌ر نه‌و ددزانی که‌ی کو‌تایی دنیا دی! دووباره‌ بوونه‌ودی و ده‌لام ﴿عَلَّمَهَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ پاش دووباره‌ بوونه‌ودی پرسیار، بو زیدد موباله‌غه‌و جه‌خت کردنه‌ که‌ زانیاری، ده‌رباره‌ی کاتی هاتنی قیامت و چه‌نیه‌تی هاتنه‌که‌ی ته‌نها لای خودایه‌و به‌س!

﴿وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ واته: زانینی کاتی هاتنی قیامت لای خودایه‌و به‌س! به‌لام زوربه‌ی نه‌و ئاددمیزادانه‌ نه‌وه‌ نازان که‌ هه‌ر خودا به‌و نه‌ینییه‌ ددزانی و هه‌ر نه‌و

به سهر برهن. ئەمجار ئاده میزادیان ئی کهوته وه. **{ فَلَما تَغشاهَا**
حَمَلْتُ حَمَلاً خَفِيفاً } واته: کاتی که ره گه زه نیرینه که سواری
 ره گه زه مییه که بوو، کاری جینسی و سهر جییان ئەنجام داو
 ناویان تیکه لاو بوو، کۆرپه له له ناو مندالدانی نافرته که دا
 دروست بوو، سکی بوو، ئەم سک بوونهی له سهر دتا دا سووک و
 بی نهرکه، له وانهیه ههستی پی نه کاو به خوی نه زانی. مه گهر
 به وه بزانی سکی ههیه که عاده تی مانگانه ی نامینی. ئەم
 کۆرپه له سهر دتا دلۆپه ناوه و دوایی ده بی به خوینپاره و
 ئەمجار ده بیته گوشتپاره **{ فَمَرَّتْ بِهِ }** بهم جوړه
 نافرته که له گه ل حمله که ی دا کات به سهر ده باو نهرکی
 سهرشانی خوی ئەنجام دداو، به بی ئەوه ی ههست به ماندو
 بوون بکا، کاروباری خوی به پیره دبا!! **{ فَلَما أَثْقَلَتْ }** جاکه
 نافرته که قورس بوو سکه که ی گه وه بوو، کاتی مندالبوونی
 نزیک بووه **{ دَعَا اللَّهَ رَبَّهُمَا }** ههردوک ژن و میرده که
 له خودای خویان پارانه وه و هانیان بۆ بردو سویندیان خوارد:
{ لَنْ آتَيْنَا صَالِحاً لَنْكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ } وتیان: په روهر دگارا!!
 ئەگهر مندالکی صالح و باشمان به دیتی ریک و پیک و ته واو بی
 ئیمه به کردار و گوشتارو بیروباوهرده سوپاسی نیعمهت و
 میهره بانیت ده که ی: **{ ۱۹۰ } فَلَما آتَاهُمَا صَالِحاً جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ**
فِیما آتَاهُمَا } جاکه په روهر دگار ئاواته که ی هینانه دی و
 داواکه یانی بۆ جی به جی کردن، مندالکی صالح و ئەندام
 ته واووجهسته ساغی پیدان، ئەو ژن و میرده هاوه ل و
 شه ریکیان بۆ خودا بریار دا، گومانی ئەوه دیان برد که جگه
 له خودا هوی تر ههیه بۆ به یدابوونی منداله که یان. **{ اِنتَعَالِ**
اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ } خودا پاک و بهرزو دووره له وه ی هاوه لی
 هه بی، مونه زه هه له وه ی کهسانی تر هه بن یارمه تیدری
 بنو، هاوهشی بکه له کاره کانی!!
{ ۱۹۱ } اَيْشُرْكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئاً } نایا شتی که ده که ن
 به شه ریک و هاوشانی خودا که له راستی دا ناتوانی ههچ شتی که
 به دی بینی؟ په رستراوی که ده که ن به شه ریکی خودا که ههچ
 دروست نا کاو ناتوانی دروستی بکا! **{ وَهُمْ يُخْلَقُونَ }** به لگوو
 ئەو بتانه خویان دروستکراون و تاشراون. نه که ههر ئەوه ندنه
 به لگوو ههر په روهر دگار به دیهینهره بۆ خویان و بۆ
 منداله کانیشیان و بۆ هه موو موخووقاتیکی تریش.
{ ۱۹۲ } وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ } ئەو بتانه
 ده سه لات و توانای ئەوه دیان نیه یارمه تی ئەوانه بدن که
 عیباده دیان بۆ ده که ن، ههر کاتی ئەو به ته رستانه به لایه ک

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ
 أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَاسْتَكْرَتْ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسْنِيَ الشُّوْءُ إِن
 أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۱۸۸﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ
 مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا
 تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ حَمَلاً خَفِيفاً فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ دَعَا
 اللَّهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ آتَيْتَنَا صَالِحًا لَنُكَونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿۱۸۹﴾
 فَلَمَّا آتَاهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا آتَاهُمَا فَتَعَالَى
 اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۱۹۰﴾ اَيْشُرْكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ
 ﴿۱۹۱﴾ وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿۱۹۲﴾
 وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُوكُمْ سِوَاهُ عَلَيْكُمْ أَدْعَاؤُهُمْ
 أَمْ أَنْتُمْ صَمِتُونَ ﴿۱۹۳﴾ إِنْ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
 عِبَادُ أَمْثَلُكُمْ فَأَدْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ
 كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۱۹۴﴾ أَلَمْ أَنْزِلْ بِمَشُونِهَا أَمْ لَمْ أَنْزِلْ
 بِبَطْشُونِهَا أَمْ لَمْ أَنْزِلْ بِبَصُرُونِهَا أَمْ لَمْ أَنْزِلْ بِأَذَانِ
 يَسْمَعُونَ بِهَا قُلْ أَدْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُونِ فَلَا تُنْظَرُونَ ﴿۱۹۵﴾

روی تی کردن یه کی که دستدریزی کردنه سهر بهتەکانیان
 ناتوان ههچ بهرگریه کیان ئی بکه ن. نه که ههر ئەوه به لگوو
 ئەگهر ده ستدریزییه که بکریته سهر خودی بهتەکان خویشیان،
 ناتوان بهرگری له خویان بکه ن. یارمه تی خودی خویشیان پی
 نادری!

{ ۱۹۲ } وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُوكُمْ } واته: ئەگهر ئیوه
 بانگه وازی خۆتان ناراسته ی ئەو بتانه بکه ن بۆ ریگه ی
 هیدایهت و خودا په رستی. یان ئەگهر داویان ئی بکه ن
 شارەزاتان بکه ن: بۆ شتی که مه به ستانه. وه لامتان نادده وه،
 سودتان پی ناگه یه ن، ئەوانه له هه ردوو حالته که دا
 سوودتان پی ناگه یه ن، ئەگهر داویان ئی بکه ن وه کو داوا
 له خودا ده که ن بۆ خیر و هیدایهت، ئەوه بیگومان
 ناتانگه یه ننه مه به ستو داواکه تان بۆ جی به جی ناکه ن!
 ئەگهر داویان ئی بکه ن به لایه کتان له سهر لابه رن و
 به هاناته نه وه بین ئەوه ههچیان پی ناگری و به هاناته نه وه
 نایه ن!

{ سِوَاهُ عَلَيْكُمْ أَدْعَاؤُهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَامِتُونَ } یه که سانه بۆ ئیوه

بینن، گویند له نزاو پارانه و ده کی نیوه نیه، چ جای بتوان
یارمه تیان بدن. { وَ تَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَ هُمْ لَا يُبْصِرُونَ } نهی
موخا گهبا! تو دهبینی نهو بتانه بهروالته سهرت دهکن،
بههوی نهو چاوه له شوشه و مهعدن دروستکراو دیانه و دا
دهزانی بوته دپروان، بهلام له راسی دا نهو بتانه هیچ نابین
چونکه نهوانه بن گیان، نهوان شکلی چاویان ههیه نهک
چاوی بینن،

{ ۱۹۹ خذ الْعَقْرُ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ } نهی
پیغه مبهرا! تو به گویدری یاسای رهسای بهروردگارت بژی،
هر ریگهی ئاسانه بو بهردوام بوونت له سهر نهو یاسایه،
پی دا بری، نهو دنده خوته ماندو مهکه که نه توانی بهر
به نه رکی سهرشانت بدهی، بهرام بهر پهیره و کارانت
چاوپوشی و لیبور دنت هه بی، هر خزمه تی که ئاسایی و
ئاسانه بهوان ددکری، لیان و در بگرو، داوی نه جامدانی
کاری قورسو ناباریان لی مهکه، فه رمانیان پی بکه به چاکه
کردن و نه جامدانی کردهودی سوود ئامیز. روو له نه فام
نه زانان: و درگیر بهم جوړه خوتیان لی دوورده په ریز بگرو،
تیکه لاویان مبه، سهرمه نیره سهریان و خوتیان له گهل ماندو
مهکه.

{ ۲۰۰ وَإِذَا يَنْزِعُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ } هر کاتی
بههوی کار دساتی روژگار، یان بههوی گیروده بوون به نادمی
ناهه موار، نه گه یشتیه مبهستی خوته شهیتان فرسه تی لی
هینای و ختوکه و دالغی خسته دلته و ده، ناگری شهرو فه سادی
له ددروونت هه لگیرساند، رقو ئارده ژوت جوشان، نزیک بوو
له ریبازی راست لات بدو و بتخته زلکاو تاوانه و یان وای
لیکردی رو له نه فام و در نه گیر و دهلامی بدیه و ده. رقی
هه لساندی و ویستت توله بکه یه و ده! نهو جورج په نابهره بو
خودا، په نای نه مان داوا بکه لهو زاته خاوند دهسه لاته کی
ناوی (الله) یه. به دل رو بکه ره خودا بو نه و دهی لهو شهرد
بتپاریزی و نه که و یه زلکاو سهر پیچیکردنه و ده، نهک هه
به دل به لکوو بهزوبانی نهو په نابردنه بدرکینه و بلی (اعوذ
بالله من الشیطان الرجیم) په ناده گرم به په روردگار له شهیتانی
نه فرین لیکراو، { إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ } بیگومان په روردگار نه و دی
داوی لی ده که دی دبیبسی و گوپی لییه، زانو ناگداره به و دی
که له ددروونت دا دیتو دهچی، بریاری نه و دی داود فریای
رده بهرانی خوی بکه و ی.

إِنَّ إِلَهَ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ تَوَلَّى الصَّالِحِينَ ﴿۱۹۸﴾
وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَلْبِطُونَ نَصْرَكُمْ وَلَا
أَنْفُسَهُمْ يَصُدُّونَ ﴿۱۹۹﴾ وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَسْمَعُوا
وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿۲۰۰﴾ خذ الْعَقْرَ وَأْمُرْ
بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿۲۰۱﴾ وَإِذَا يَنْزِعُكَ مِنَ
الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۰۲﴾ إِنَّ
الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا
فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ﴿۲۰۳﴾ وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّوهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ
لَا يُقْصِرُونَ ﴿۲۰۴﴾ وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِنَايَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا
قُلْ إِنَّمَا اتَّبَعْتُ مَا يُوْحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَائِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ
وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۲۰۵﴾ وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ
فَأَسْمِعُوا لَهُمْ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۲۰۶﴾ وَادْكُرْ رَبَّكَ
فِي نَفْسِكَ تَضَرَّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ
وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿۲۰۷﴾ إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ
لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ ﴿۲۰۸﴾

{ ۲۰۱ } إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا
هُمْ مُبْصِرُونَ } واته: بیگومان نهوانه بهندهی له خودا ترسنو،
پابهندی فه رمانی په روردگارن، په یوهندی راستیان له گهل دا
ههیه، هر کاتی وده و ده و ختوکه یه کی شهیتان لیان بدو
هه لیان نی بو کردنی تاوانیک، یان به ریباوونی فیتنه یی و
ناخوشی له ناو خوین دا، یه کسره بیران ده که و یته و ده: که نه و ده
ختوکه و گومرای شهیتانه، دهزانن خودا فه رمانی چی پی
کردون و له چی نه هی لی کردون، ریگای حه قو خیر ئامیز
دهدوژنه و ده، وده و ده شهیتان له دلی خوین ددده هاوون،
نیتر شوین هه و او ئارده ژوی خوین ناکه وون، هانا بو خودا
دهبه و په نا به نه و ددگرن، په روردگاریش به هانایانه و دی و
لهو په ریشان حالیه رزگاریان ده کاو دپانخته حالته تی
دلئارامی و شادمانیه و ده، لهو سهرگه ردانی نه فامیه قوتاریان
دهبی و ده که و نه و ده سهر حالی ئاسایی خوین، نیتر چاویان
دهدکریته و ده ریگهی راست دهبینن.

{ ۲۰۲ } وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّوهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ } برایانی

شہادتینیبہکان، ئەوان لەخودا ناترسن و تەقواکارنن ئەو
شەیاتینی فرسەتیان ئی دینن و گومرایان دەکەن، پشتگیریان
دەکەن بۆ درێژدەدان بەگومرایی و سەر ئی شیوان، ساتەودختیک
کەمترخەمی ناکەن لەهەلنانیان بۆ گومرایی و پەرەپێدان
بەسەر ئی شیوان و تیکدانی بیروباودریان، هەتاوایان ئی دەکەن
خو بەگومراییەو دەگرن و سوور دەبن لەسەر پەرەپێدانی.

﴿وَإِذَا لَهُمْ نَذِيرٌ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتُهَا﴾ قوردیشیەکان
داوات ئی دەکەن، یان ئەگەر ماویدیەک نیگات بۆ نەهات، دەلێن:
ئەو بەوچی داوات لەخودا نەکرد و ئیلحاحت ئی نەکرد
موعجیزەکە بنێرێ، یان ئایەتە قورئانیەکانییەکە بنێرێتە
خواری، یان دەلێن: بۆچی بۆخۆت ئەو کاردت ئەنجام نەدا؟
چما تۆ پیغەمبەر نی؟.. چونکە پێیان وایە: قورئان
هەلبەستراوی موحەممەد، وە ئەو دەتوانی ئایاتی کەونی،
موعجیزدی تایبەتی بێنێتە دی!

﴿قُلْ إِنَّمَا أَدْعِي إِلَىٰ مَا يُرْجَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي﴾ ئەو پیغەمبەر! بلی: من
رایەو ئەو دەم ناکەوێ پێشنیار بۆ خودا بکەم و ریگای
نیشانبدەم و شتی لەسەر فەرز بکەم، من شوێن نیگای خودا
دەکەم، چاودروانی ئەو پەیام و نیگایەم کە لەخودای خۆمەو
بۆم دی، هەر شتیک بەفەجەل و گەوریدی خۆی بۆی نارد
دەلیل و شوینی دەکەم، لەخۆمەو هیج شتیک هەلنابەستم و
ناتوانم بەخودی خۆم هیج موعجیزەو خاریقەیکە نیشان
بدەم.

﴿هَذَا بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكَ﴾ ئەم قورئانە چرای رۆشنەو ریگا
نیشانەدرە، بەلگەو نیشانەیکە لەسەر یەکتاپەرستی و
پیغەمبەرایەتی و زیندووبوونەو، واتە: ئەم قورئانە خودا بۆ
منی ناردوود رێ پێشانەدرە بەلگەیکە لەخوداود بۆمان
هاتوود.

﴿وَهْدَىٰ﴾ ئەم قورئانە هیدایەتدەرە بۆ حەق و ریگای راست،
ئەم قورئانە کە هیج موعجیزەو خاریقەیکە مادی کەونی
ناگەنە ئاستی سەر ئاسای ئەم، لەهیج رۆژگار و شوینییک دا
موعجیزە نیه پێشی بکەوی و بەنەنداردی ئەم هیدایەت ئامیز
بی!

﴿وَهْدَىٰ وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ ئەم قورئانە، رەحمەت و فەیحو
ئیحسانی یەزدانییە لەدوایا قیامەت دا بۆ ئەو کەسانە
ئیمانی پێ دەهێنن.

﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾
ئەو گروھی موسولمانان! هەرکاتی قورئانی پیرۆز خویندراو
گویتان ئی بکو، گوێی بۆ بگرن و دلی بدەن، بۆ ئەو

لەمانای ئایەتەکانی حالی ببین و پەند لەئامۆژگاریەکانی
وەرگیرن، کە قورئان خویندرا، واز لەقسەو ناخوتن بێنن،
بەهیدی و هیمنی، بەترسو وریاییەو گوێچکەتانی بۆ کلۆر
بکەن، بۆ ئەوێ تیی بگەن و بزائن چیتان ئاراستە دکرێ. بۆ
ئەوێ لەروانگی تیگەیشن و پاپەند بوونتان بە پەیامەکە
بەمراز بگەن و رەحمەت و فەجلی خوداتان بەسەر دا برێژی!
سەر فرازی دونیاو قیامەت ببن..

﴿وَإِذْ ذُكِّرُوا بِالْغَدْرِ وَالْأَصَالِ﴾ واتە: یادێ خودای خۆت بکە، ئەو
خودایە دڕوستی کردوی و بەنیعمەتەکانی پەرورەدی
کردوی، لەدلی خۆت دا یادێ بکە، ناوە جوانەکانی،
صیفاتەکانی بێنەرە پێش چاوی دلت، بەدل یادێ بکە،
سوپاس گوزاری بە، داوای لیخۆشبوونی ئی بکە، بەتایبەتی
لەکاتی بەیانی و ئیوارەدا.

گونجاو ترین کات بۆ ژیکرو یادێ خودا کاتی بەیانی و کاتی
ئیوارەیکە، واتە: سەردتاو کۆتایی رۆژ باشترین کاتی
یادکردنەوێ پەرورەدگار، چونکە باقی ماوێ رۆژ بۆ کار
کردن و هەولەدانی ژیانە، بەلام دەبی هەموو کات یادێ خودا
لەدل دا بی. کەسیک سەردتای رۆژ بەخودا پەرستی و
یادکردنی خودا دەست پێکاو کۆتاییشی بەو ژیکرو یادە
بەینی، لەوانەیکە لەباقی رۆژەکە دا خودای لەبیرنەچی و یادێ
بکاتەو.

ئەو پیغەمبەر! ئەوێ پێت راگەیهندرا ئەنجامی بدەو
﴿وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ﴾ لەپیری غافل و بی ئاگیان مەبە، نەک
هەر بەدەم زوبان بەلگوو بەدل و گیان! ژیکرو یادیک ئەنجام
بدە، دلت گەشە پێ بکا، خاوەنەکە و ئی بکا هەمیشە
وابزانێ خودا چاوی لییەتی، هەر هەنگاوێک بنی، هەر
جەوجۆلێک ئەنجام بدا، لایەنی خودای لەدل و دەروون دا
هەبی، حیساب بۆ ئەو چاودێر بکا، شەرم و حەیا بکا لەوێ
کاریک ئەنجام بدا خودا پێی ناخۆش بی! یادێ خودا بکەو بی
ئاگا مەبە لەموراقەبە کردنی.

﴿إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ﴾ بێگومان ئەو
فریشتە بەرێزانە نزیکی بارەگای ئەقەدەسن، نزیکی یەک کە
هەر خودا بۆخۆی دەزانی چەندەو چۆنەو چیه، ئەو فریشتە
نزیکانە لەعیبادەتکردن دا لوتبەرزی نانوین، ساتەودختیک
لەخودا بی ئاگا نین ﴿وَيَسْبُحُونَ﴾ بەرز و پیرۆزی و بی
شەریکی پال خودا دەدەن، لەهەموو عەیب و ناتەواوییەک
بەدوری دەگرن.

{وَلَهُ يَسْجُدُونَ} هر بؤ خودا نویژ دهکهن و هر بؤ زاتی پاکى سوژده دهبن و کهس ناکهن به شهريکو هاودلی، هموو عبادمتو به نديايه تيکیان خالص بؤ خودايه.

کوتايی سوردتی الاعراف

سوردتی (الأنفال)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ} نهى موحه ممه! هاودلانت پرسيارت لی دهکهن ددربارى حوکمی دهسکه وتی شهر، کی حوکمی تیدا دهکاو چؤن دابهش دهکری؟ نایا ددری به گهنجه کان، یان به پیره کان؟ یان ددری به کوچکه ران یان به یارمه تیدهران، یان ددری به هه موانیان؟ {قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ} نهى پیغه مبه! بیان بلی: حوکمو بریار ددربارى دهسکه وت هر بؤ خودايه، چؤنی بوئ ناوا بریار ددردهکا، نه مجار بؤ پیغه مبه رد، به گویره ی فه رمانی خودا دابهشی دهکا به سهرتان دا، بریارو حوکم ددربارى دهسکه وتی جهنگو شتی تریش عانید به خودايه و پیغه مبه به گویره ی حوکمی خودا رمفتاری تیدا دهکا!!!

{فَاتَّقُوا اللَّهَ} نیوه ترسی خوداتان هه بی له گوفتارو کردارتان دا، خو بیایزن له کیشو نیزاعو دزایه تیکردنی یه کتری، وا مهکهن خودا لیان برهنجی، راجیایی و کیشو دوبه رکى هموو دم زیانتان پی دهگه یه نی و ده بیته هو ی تیشکان و زیرکوتنتان له بهرامبه هر هیزی دوژمن.

{وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ} په یوه ندى نیوان خو تان ریک و پیک بکهن، هموو حال و دزعتان یه کیتی و ته بایی و خوشه ویستی بی، یه کیتی و برایه تی له ناو خو تان دا بلا و بکه نه ود، مه هیلن بناغی برایه تی و هاریکاریتان تیک بجی.

{وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ} له باره ی چؤنیه تی دابهش کردنی دهسکه وت پابه ندى فه رمانی خودا و پیغه مبه ربزو، به لگوو بؤ هه موو فه رمان و نه هییه کی خودا گهر دنکه ج بن، فه رمان به رداری هه موو حوکمو بریار یکی خودا و پیغه مبه ری خودا بن. نه پابه ندبوون و فه رمان به رداری به بناغی هه موو به مرز گه یشتن و سه رفرازییه کی دونیا و قیامه تان نه! خوشه ختی و کامه رانی گو مه لگای نیسلامی پیوه به نده.

سورة الأنفال

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۚ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ۚ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ۚ كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَرِهُونَ ۚ يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا بَيَّنَّ كَانَمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ۚ وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّوْنَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَن يُحَقِّقَ الْحَقَّ يَكَلِّمَنَّهُ وَيَقْطَعُ دَابِرَ الْكَافِرِينَ ۚ لِيَحَقِّقَ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلِتُزْكَرَ الْمُجْرِمُونَ ۚ

{إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ} نه گهر نیوه برواتان به نامه ی خودا هه یه و نیمانتان ته واوو کامله، پابه ندى نهو فه رمانانه بن، چونکه بروا به خودا و به نامه ی خودا داخوازی نهو پابه ند بوونه یه.. نیمانی کامل نهو ردوشتانه به دی دینی.

{إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ} موسولمان و خاودن باودرانی حه قانی و راستال نه وانه ن که نهو پیچ ردوشتانه یان تیدا بن: {الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ} به ته واوی له خودا برسن، نه وانه ی هر کاتی یادی خودایان به دل دا هات، له بهر گه وره ی دسه لاتو به توانایی نهو په رودردگارو ترسان لیی موجورکه یان پیدا بی، بیرى هه ره شهو به لیینه کانی بکه نه ود، به ته واوی ترسیان لی بنیشو پیستیان گرژ بی و دیارده ی ترسانیان پیوه دیار بی.

{وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا} هر کاتی نایاتی په رودردگار که نیردراون بؤ سر پیغه مبه ری خو ی به سهریان دا ددخویندریته ود، نیمانیان زیاد دهکاو به هیز ده بی، بؤ نه نجامدانی کاری په سندن چوستو چالاک ده بن،

یهقینو بر وایان زور پتهو دهبی، رودهکهنه کردنی کرداری چالو پهسند، چونکه زور بوونی بهلگه و نیشانه و یادکردنه و دیان سردهکیشی بۆ زیادبوونی یهقینو بر وای، له م روده که بینینی چاویان ههسکردن بههستیارهکانی تر قهناعهتی دل و دهر وون زیاد دهکن!

﴿وَعَلَىٰ رِبِّهِمْ تَوَكَّلُونَ﴾ ردهشتیکی تری نهو موسولمانانه نهو دیه: پشت و پهنايان هه به خودایه، بتمان هه به نهو دهکن، هانا بۆ لای کهسی تر نابهن! پیویستی خویان هه لهقایی پهرووردگار داوا دهکن! چونکه کهسێک دلنیا بوو: که خودا ههلسورپنهاری کاروباریهتی، بهلکوو بهرپوهبهرو کارگیری ههموو بونه و دره هه رگیز هیچ شتیک پال غهیری خودا ناداو ههموو کارو ههلس و کهوتیکی بهپیشتیوانی زاتی پاکي نهو نهنجام ددها.

﴿الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ﴾ نهوانه نوێژدهکانیان بهرێک و پێکی لهکاتی خوی دا بهجی دینن، شیوهو ئهرکان و ههیهتهکانی بهتهواوی نهنجام ددهن، نییهته راوهستان و رکوع و سوژدهو دانیشهکان و خویندن و قورئان و ژیکردهکان بهرێک و پێکی بهجی دههینن، بهخوشوع و نهدهبهود، بهتفکرین و شیوه ملکهچییهوه ئاخاوتن لهگهڵ پهرووردگار دا نهنجام ددهن، بهنهنجامدانی نهه ههلس و کهوتانه بهرو بوومی نوێژ دیتهدی و نوێژکهر واز لهتاوان و قهحشا دههینی و لهخراپه دوور دهکهوێتهوه.

ردهشتی پینجه میان نهو دیه که ﴿وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ﴾ برێک لهو مال، سامانهی پیمان داو دهبهخشن، زدکاتی واجب دهردهکن، برژیوی خزم و ئاتاجان ددهن، لهپینا و بهرژدهدنی گهل و ولادت، بۆ نهنجامدانی پرژۆدی گشتی و سوود بهخشی برێک لهمالی خویان تهرخان دهکن، هه ر کارێک خیری تیدا بهدی بکهن هاوکاری تیدا دهکن و مالی خویانی تیدا دهبهخشن!

﴿أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا﴾ واته: نهوانه نهو ردهشت و ههلس و کهوتیانه، بیروباوهر و ههلوپهستیان بهو جور دیه، هه نهوان نه کهسانی دیکه - موسولمان و خاوهن باوهری راستین، خاوهنی پله و پایه ی شکۆمهنندن لهلای پهرووردگار.

﴿لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ﴾ نهوانه لای پهرووردگاری خویان بهگوێردی کرده و دهکانیان پله و پایه یان ههیه، ریز و نرخیکیان بۆ دیاری کراوه، هه ر خودا بۆخوی دزانی چهندهو چۆنه، هه ر نهو ددتوانی نهو پاداشه زۆرو بهنرخه بداتهوه، پهرووردگار هه ندی ئاده میزادی بهسه ر هه ندیکی تریان دا

ریژدار کردوه، هه ندی پله و پایه ههیه دهری به بریکیان ندری بهوانی تر!! تهنا ته پیغه مبه رانی ش ریز و پله و پایه یان جودا و ازده هه ندی پله و پایه ههیه دراوه به نه میان نه دراوه به نهوانی تریان ﴿وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ﴾ هه ر و ده ها له لای نه خوداوه لیخو شبوون لهتاوانی پینشوویان دهری به خه لات، پهرووردگار له خراپه کارییان خو ش ده بی، لهسه ر چاکه و کرداری باشیان سوپاس ده کرین، رزق و رۆزی به هه شتیان دهریتی، خوارده مه نی به تام و خوارده وه ی خو ش و گواریان پینشکesh دهری!

﴿كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ﴾ واته: و دزعو حالی هاو دلان لهوه دا که پینان ناخو ش بوو دهسکهوتهکانی جهنگ بهیه کسان دابهش بکری و دهکووو نهو حاله یان وایه: پینان ناخو ش بوو تۆ له مال دهرجووی له مه دینه بۆ شه ر، به راستی نه م له مال دهرجوونه شتیکي حه ق و راست بوو، دانایی بوو، خیری تیدا بوو، خالی وه چه رخان بوو، جو دا که ره وه ی حه ق و به تال بوو، ﴿وَإِنْ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَارِهُونَ﴾ بیگو مان کو مه ئێک له موسولمانان چوونه دهرده و دیان بۆ شه ر به لاوه ناخو ش بوو، چونکه ئاماده باشی شه ریان تیدا نه بوو، خویان بۆ جهنگ ئاماده نه کرد بوو، که و ابوو پهرووردگار تۆی له مال هینایه دهر له حالێک دا نهو تاقمه هاو دلان ته چوونه دهرده و دهکیان به لاوه ناخو ش بوو. لیكچواندنه که له نیوان دوو حاله که دا پی ناخو شبوونه، چونکه بری له موسولمانه کان له (به در) دا دوو شتیان به لاوه ناخو ش بوو:

یه که میان: پینان ناخو ش بوو دهسکهوتهکانی جهنگ و دهکوو یه که به سه ریان دا دابهش بکری، نه م پینا ناخو شبوونه له لای نه گه نه کهانه وه دیاری داو درکان دیان وتیان: ئیمه شه رمان کردوه دهسکه وتمان هه بوو.

دوهمیان: پینان ناخو ش بوو شه ر له گه ل لهشکری قوردهش بکهن، چونکه نهوان له مه دینه دهرجوون به مه بهستی گرتهی کاروان و بۆ دهسکهوتنی کالو مال و سامان، خویان بۆ شه ر ئاماده نه کردبوو، ئیستا که کاروان له کیس چوده له شوینی نهوه تووشیان بووه بهتووشی لهشکری زۆرو پرچهک و تهیارکراوی قوردهشه وه زوربهی زۆری هاو دلان پینان ناخو ش بوو شه ر له گه ل لهشکری قوردهش بکهن، بهناشکرا نارده زاییان پیشاندا، وتیان: ئیمه بۆ گرتهی کاروان ها توین، ها توین شه ر له گه ل نهو کو مه له قه تار چییه که مه بکهین که له گه ل کاروانه که دا بوون نه ها توین شه ر له گه ل نهو لهشکره

بېننه وه يادی خوټان، که په روردرگار له سهر زوبانی
پېغه مېر به لېنی نه وه ی پېدان که به سهر يه کيک له و دونه
کاروانه که، يان له شکرده که دا زالتان ددکاو ددبېته ددسکه وتی
نیووه به نارده زوی خوټان ته صهرروفي تېدا ددکهن. واته يا
کاروانه که به هه موو کالاکه يه وه ددبېته ددسکه وتتان، يان
به سهر له شکرده که دا زال ددبن، به م شيوه زور
له پالو وانه کانين ددکوژن و زوريشيان به ديل ددگرن و دلحال
اَوْتَوْذُونَ اَنْ غَيْرِ ذَاتِ الشُّوْكَ تَكُوْنُ لَكُمْ نیووه داخواری نه وه
بوون که کاروانه بی درکه که بو نیووه بی و ددسکه وتتان بی،
چونکه بی نارده وتی و بی ماندون و شهر له گهل دا کردن
بوټان ددسته بهر ددبوو. ته نیا جل قه تارچی شمشیر به ددستی
له گهل بوو. نه وانیش به رامبه ر هیزی سیسه دو نه و دنده
که سی موسولمانان ج نه بوون! به لام: نه وه ی لای ناده میزاد
خه پال، لای خودا به تاله!

اَوَيْرِزُ اللَّهُ اَنْ يَحِقَّ الْحَقُّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ
په روردرگار به م به لېنی که پی داون ددیه وی شتی بېته
ناروه که خودا وازه له ویستی نیووه، خودا ددیه وی حق
بچه سپینی و به وی نایاتی نازلگراوی خویه وه به رزی
بکاته وه، خواستی خودا وایه نایینی نیسلام دایمه زرینی و
ردگو ریشه ی کافرکان له بیخ ددرینی به کورتی نیووه ویستان
مالو سامانتان به بی جهنگ ددست بکه وی، ویستی
په روردرگاریش نه وه بوو، که کوفر بروخی و نیسلام
سهر بکه وی، به تال بروا و حق بچه سپی! ناشکراشه که
جهنگی به در کلیلی سهرکه وتنی نیسلام بوو به سهر کوفر دا،
خالی و دچه رخان بوو له میژووی پرشانازی و سهرودری
هاودلانی پېغه مېر دا.. په روردرگار نه وه کرد که کردی،
به لېنی نه وه ی پېدان که پی دان، موسولمانانی زال کردو
سهر فرازی کردن **اَلْحَقُّ الْحَقُّ وَيُطْلِ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ**
الْمُجْرِمُونَ بو نه وه ی حق بچه سپینی، نیسلام دایمه زرینی و،
بلاوی بکاته وه، شيرك و کوفر و بی دینی له ناوبه ری و پوچه لیان
بکاته وه، هه رچه نده کافرو سهر پیچیکاران پیان ناخوشی!!

اِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ نه ی گروھی موسولمانان! یادی نه و
کاته بکه نه وه که هانا و په ناتان بو په روردرگاری خوټان برد،
کاتیک زانیتان جگه له ربه ربه وونه وه ی دوژمن و شهر له گهل
دا کردن هیج ریگا چارده کی ترتان نیه، هاوارتان کرده
خودا و لی پارانیه ووه، وتتان: خودایه! به سهر دوژمن دا زلمان
بکه، نه ی پشت و په نای بی نه وایان! فریامان بکه وه، ببه
به فریاد رسمان و به هانامانه وه ودره!!

زده لاهه ی قورده یش دا بکه یین که سی به رامبه ری هیزی
نیمه یه.

به کورتی سهره نجامی هه ردو و حالته که نه وه بوو به گوپکردنی
هه رمانی پېغه مېر **خبرو ددسکه وت و ته پای و شکومه ندی**
بوو بو موسولمانان!!

بیگومان پیان ناخوشبوونی کو مه لیک له هاودلان ددرباردی
روبه ربه وونه وه ی کافرکان به زده ی دیار بوو، هه رچه نده
کاتیک پېغه مېر **راویژی پیکردن، هه زده تی نه بو به کرو**
هه زده تی عومه رو میقدادو سهدی کوری مه عازو کو مه لیک
تریش قسه ی باش و گونجوا یان کردن، نازایه تی وچاو
نه ترسییان نواندو پابه ندبوونی خو یان بو فهرمانی
پېغه مېر **نیشان دا! به لام دیارده ی نارده یی و**
پیان ناخوشبوون له دل و دروونی زوربه ی هاودلان دا به ته وای
په ری سهندو که وته ناستیک که قورن ان ددرباردی
دده رموئ: **يُجَادِلُوكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا بَيَّنَّ** نه ی
موحه ممه دا! هاودلان ت کی شهت له گهل ددکهن ددرباردی
روبه ربه وونه وه ی سو پای قورده یش، پاش نه وه ی بو یان
ناشکرا بوو، زانیان که په روردرگار به لېنی یه کیک له دوو
ددسکه وتی پېدان، جاکه نیستا کاروانه که له کیس چووه،
ته نیا جهنگان له گهل له شکرده که یان له به رده م دایه، پیویسته
روبه ربه ووی دوژمن ببینه وه، نیتر پیویست ناکا دده وده می
بکه و بیان و به یینه وه، پیویست ناکا بلین: نیمه ژمارده مان
که مه و پېدا ویستی جهنگمان و دکوو نه وان نابی، هیج مافی
نه وه یان نیه جه ددل به ری بکه و به تاییه تی پاش نه وه ی که
هه ق و راستیان بو ددرکه وت، نه و هه قش بریتی بوو له وه ی
که پېغه مېر **هه والی پېدان به سهرکه وتن و زالبوون**
به سهر دوژمن دا که وایی هیج بیان و به لگه یان به ددسته وه
نیه جگه له ترسان و بی ورده ی به رامبه ر دوژمن، ته نانه ت
نه وانه له کاتیک دا که به ره و جهنگی سهر فرازی ددچن
نه و دنده ترسو له رزیان پیوه دیارده، **اَكَاثِمَا يُسَاقُونَ اِلَى**
الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ده لیتی به ره و مردنی راستی رایان
ددکیشن و کیشیان ددکهن و هوکاری مردن به چاوی خو یان
ددبین و خه ریکه زنده دقیان بچی!! چونکه نه وان که سهری
هیرو توانا و ژماره ی خو یان ددکهن و له گهل ژمارده و هیرو
توانای دوژمن دا به راوردی ددکهن نه و هه قیه ته یان بو
دمرده که وی.

وَ اِذْ يَعْذُرُكُمُ اللَّهُ اِذْ هَدَى الطَّائِفَتَيْنِ اَنْهَآ لَكُمْ نه ی
موسولمانینه! له گهل پېغه مېر دا بیر له وه بکه نه وه و نه وه

{ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ } و دلامی دوعاو پارانه و دکهی دانهود، بهود که { اَنِّي مُّمَدِّدُكُمْ بِالْفِئَةِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرَدِّفِينَ } من کومهکی به نیود ددکهو یارمه تیتان دددم به هزار فریشتهی بزاردو ناودارو پیروزو یهکی یهکی.. که به ریز به شوین یهک دا دینو بازیکیان به شوین بازیکیان دا داد به زن، بریکیان دهگانه جی و هی تریشیان به شوین دا دین! نه هزار فریشته پیشهنگو پیشه تابوون، نه مجار هی تریان به شوین دا هاتن، ژماردیان بوو به سی هزار فریشته، پاشان بوون به پینج هزار!!

{ ۱۰ } { وَمَا جَعَلَ اللَّهُ إِلَّا بَشْرًا وَلَظْمًا بِهِ قُلُوبُكُمْ } په رودردگار ناردنی نهو فریشتانهی که ناردنی بو کومهکی، کردی به مزگینی بو نیود، له سر زمانی پیغه مبه هاتنی فریشتهی پی راگه یاندن، بو نهودی موژده بی به سرکه و تنتان، وده بو نهودی دلتان دایمه زری و نارام بگری، ترسی زوری و به هیزی دوژمنتان نه مینی. به دلیکی دامه زراوو پشت نه ستورده به رده نگاری دوژمن بینهود، دلیابن له سرکه و تنو تیکشکاندنی دوژمن!

{ ۱۱ } { وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ } سرکه و تنی راستی و حه قیقی له جهنگ دا هر لای په رودردگار، که س ناتوانی سرخستن دابین بکاو کومهکی فراهم بیی جگه له خودا، نه فریشته و نه غهیری فریشته له هوکاره روا له تیهکان به بی رده زامه ندی خودا یارمه تیدان و سرکه و تنیان پی نه نجام نادری، هه موو کاریکو یارمه تیدانیک له راستی دا خودا ددیکاتو ددیخولقیی! { اِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ } بیگومان په رودردگار به سر هه موو شتیک دا بالا ددسته و هیچی لی عاسی نابی و هرچی بیهوی دیکا، داناو کار دروسته، هرچی دیکا راستو به جیی، هه موو شتی له کاتی خوی دا نه نجام ددا، کاری بی جی ناکا!!

{ ۱۲ } { اِذْ يَغْشِيَكُمُ السَّحَابُ سَمَكًا مِنْهُ } واته: بیر له نیعمه ته کانی خودا بکه نهود که به سهری دا رشتن، که یه کیک لهو نیعمه تانه هیانی و دنه وزو خه و دنجکه بوو به سهرتان دا، به جوړیک خه و دنجکه دایگرتن و دکوو په رده داپوشین بو نهودی نه مینی و دلیابی له سرکه و تن بکه و یتنه دلتانهود، نهو ترسو بیمه کی که له بینینی ژمارد زوری دوژمنو که می خوږانهود که و تبه دلتانهود پر دویتنهود، ماندویه تی و شه که تی ریگیان نه مینی.

{ وَيُنْزِلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِيُطَهِّرَ بِهٖ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ } واته:

اِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَبَ لَكُمْ اَنِّي مُّمَدِّدُكُمْ اِلَيْهِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرَدِّفِينَ ۱۰ وَمَا جَعَلَ اللَّهُ إِلَّا بَشَرًا وَلَظْمًا يَدَّبُّ عَلَيْهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ اِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۱۱ اِذْ يَغْشِيَكُمُ السَّحَابُ سَمَكًا مِنْهُ وَيُنْزِلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِيُطَهِّرَ بِهٖ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ ۱۲ اِذْ يُوحِي رَبُّكَ اِلَى الْمَلَائِكَةِ اَنِّي مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا الَّذِينَ اٰمَنُوا سَأَلَنِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ۱۳ سَأَفَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ، وَمَنْ يَشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَاِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۱۴ ذٰلِكُمْ فَذُوقُوْهُ وَاِنَّ لِلْكَافِرِيْنَ عَذَابَ النَّارِ ۱۵ يَكَايُهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِذَا لَقِيَهُمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا زَحٰفًا فَلَا تَوَلَّوْهُمْ اَلْاَذْكَارَ ۱۶ وَمَنْ يُّؤَلِّمْ يَوْمَئِذٍ دُبْرَهُ، اِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّقِنَالٍ اَوْ مُتَحَيِّرًا اِلَى فِتْنَةٍ فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِّنْ اَللّٰهِ وَمَا وْنُهُ جَهَنَّمُ وَاِنَّ الْمَصِيْرَ ۱۷

په رودردگار باراندی به سهرتان دا له ناسمانه وده بارانیکي زور پر خیر، بویهش نه بارانهی به سر دا باراندن تاله چلک و چه په لی و له بی دستنویزی و له سپیسی پاکتان بکاته وده رزگارتان بکا، هرودها بو نهودی ختوکه و دسوده سی شهیتان له دل دربهاوی که له و دپیش له بی ناوی و تینوایه تی ددیترساندن و هرودها بو نهودی دلتان قایم بکاو صه برو نارامی تی بجی، نازییه تی و فیداکاریتان تیدا بخولقیی، قاجتان له زودی قایم بی و وردتان به رز بی.

{ ۱۲ } { اِذْ يُوحِي رَبُّكَ اِلَى الْمَلَائِكَةِ اَنِّي مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا الَّذِينَ اٰمَنُوا } واته: په رودردگار هیزی نه ژنوتان دداتی و قاجتان له زودی قایم ددکا به هو ی باران بارین و په ستاوتنی لمبه لانه که، له کاتی شهرو به رده نگار بونهودی دوژمن، که لهو شهرو جهنگه دا په رودردگار نیگای بو فریشته کرد که من وام له گه ل نیوده، به یارمه تی و کومه کی کردن بو موسولمانه کان نیودش نهی فریشته! دلی موسولمانه کان قایم بکه نو له سر جهیاد کردن و تیکوشان دایان بمه زریین!

﴿سَأَلْتَنِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ﴾ که مانای (انسی معکم) شئی دهکاته و دو دفعه رموی: من لهگهل ئیوود نهی فریشته کان! ترسو بیم دخمه ناو دلی نه وانهی کافرن. نه مجار ئیوودش نهی خاودن باو مران! یان نهی فریشته کان! - به لام خیطابه که روبکاته خاودن باو مران باشره. ﴿فَاضْرِبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ﴾ له سهریان بددن به شمشیر سهریان برن، بددن له گیزدردی ملیان و سهریان لی بکه نه وه! له په نجه کانیان بددن دهستو قاجیان بیه رینن. نه مجار بهر و درگار هوئی یارمه تیدانی موسولمانه کان به یان ده کاو دفعه رموی: ﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقَرُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾ نه یارمه تی و کومه کی کردنه به موسولمانان، نه کوشتن و برینه، نه و هه موو نازارو برینه بۆ کافردکان به هوئی نه وودو بوو که نه و بۆ پروایانه زور دوژمنایه تی خوداو پیغه مبه ر نه که وتن. زیاد له وه دزایه تیشیان کردن. ناشکراشه ﴿وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾ هه که سی سهر پیچی فه رمانی خوداو پیغه مبه ر بکا، دوژمنایه تی و دزایه تی نه وان بکا، نه وه خودا بهرام بهر به نه وان سزای سه ختو بی ئامانه...
﴿ذَلِكُمْ﴾ نه و سزا به په له یه ی که پیم نوشین نهی گروھی کافرو سهر پیچیکاران! نه و تیشکان و ریسوا بوونه ی به سهرم هیئان له سهر دهستی کومه ئیکی که م بۆ چه ک و بۆ نامیری شه ر ﴿فَذَرْوُهُ﴾ له دنیا دا نه و سزایه بجیزن و نه م هیشت به سهر تانه وه بجی و مؤلتم نه دان، ﴿وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابَ النَّارِ﴾ دننابن که له قیامهت دا سزای دوزخه م هیه، نه گهر بهر ده و ام بن له سهر کوفرو بی دینی، له قیامهت دا نه و سزایه تان ددهم که سزایه کی کوشنده و نه پراو ده!

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحْفًا فَلَا تُولُوهُمْ الْأَدْبَارَ﴾ نهی نه و که سانه ی پرواتان به خوداو به پیغه مبه ر ده که ی هیئاوه هه رکاتیک ئیوه له دوژمن نزیک بوونه وه بینیتان نه وان له شیو دی له شکرو سوپایه ک دا بۆ لای ئیوه ده جمین و هه لمه تیان بۆ ده هیئان ئیوه له به ریان هه لمه یه ن! هه رچه نده نه وان زور بن و ئیوه که م لیان

﴿فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَئِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُوا أَمْرَهُ وَطَاعَتَهُ﴾ و ما رمیت اذ رمیت و لیکت الله رمی و لیبتی المؤمنین منه بلاء حسناً ایا الله سمیع علیهم ﴿۱۷﴾ ذلکم و ان الله موهن کید الکفرین ﴿۱۸﴾ ان تستفحوا فقد جاءکم الفتح و ان تنهوا فهو خیر لکم و ان تعودوا تعد و لن نقی عنکم ففتحکم شیئاً و لو کثرت و ان الله مع المؤمنین ﴿۱۹﴾ یتأیها الذین ءامنوا اطیعوا الله ورسوله و لا تولوا عنه و انتم تسمعون ﴿۲۰﴾ و لا تكونوا کالذین قالوا سمعنا و هم لا یسمعون ﴿۲۱﴾ ان شر الدواب عند الله الصم البکم الذین لا یعقلون ﴿۲۲﴾ و لو علم الله فیهم خیراً لآسمعهم و لو آسمعهم لتولوا و هم معرضون ﴿۲۳﴾ یتأیها الذین ءامنوا استجیبوا لله و للرسول اذ دعاکم لِمَا یُحْیِیْکُمْ و اعلموا ان الله یحول بین المرء و قلبه و انه الیه تُحْشَرُونَ ﴿۲۴﴾ و اتقوا فتنه لا تضیبن الذین ظلموا منکم خاصه و اعلموا ان الله شدید العقاب ﴿۲۵﴾

مه ترسن و له به ریان رامه که ن! به لکوو خو بگر و شه ریان له گهل دا بکه ن و لییان ددن و بیان کوژن، خوداتان له گهل. ﴿۱۶﴾ و من یولهم یومئذ ذریه الا متحرقا لقتال او متحيزا الى فتنه که سیک له روژی جهنگ دا هه لبی، کاریکی خراپ ده کاو تا وانه غه زدی خودا بۆ خوئی دینی و شوینی حه وانه ی قیامه تی دوزخه!
﴿فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبِ مِنَ اللَّهِ﴾ نه وه به خه شم و غه زدی خودا وه ده گهرینه وه، خودا لی نارازییه، ﴿وَمَا وَاوِ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾ شوینی حه وانه و دی روژی قیامه تی دوزخه، دوزخه خیش خراپ ترین شوینی حه وانه و دیه.
﴿فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ﴾ نهی کومه لی موسولمانان! ئیوه به هیج جوړیک له شه ر دا پشت له دوژمن مه که ن، ئیوه شیواتر به خوړاگری و به سهر که وتن و پاشان به یارمه تیدانی خودا بۆتان، سه یر بکه ن خودا چ سهر که و تنیکی پی به خشین؟ جوژن له گهل نه وه دا خۆتان بۆ شه ر ئاماده نه کردبو و ژماره و که لوپه لی شه رتان زور له ی کافردکان که م تر بوو، که چی

خودا سهری خستن، بیگومان نهوه یارمه تیدانی خودایه بۆ ئیوه شانازی به کوشتنی نهوه کوژراوانه مه کهن، چونکه ئیوه به هیزو بازوی خوتان نه تان کوشتن، به لکوه به دهستی ئیوه له ناوی بردن، به ئیوه به کوژ دان!

﴿وَمَا رَمَيْتْ إِذْ رَمَيْتْ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى﴾ ئه ی پیغه مبه را نهوه کاته ی که به روا له ت چنگه خۆل و زیخ و ورده به رده کانت گرت به موشریکه کان و هه ریه که یان شتیکی له و گل و خۆل و ورده به رده نه به رکه وتو کاریگه ری ته و او یان له سو پای دوژمن کرد، نه وه له حه قیقه ته و راستی دا تو نه ته و یشت، چونکه هاو یشتنی تو کاریگه ری و دکو و هی ناده میز ادانی تر وایه و نه وه کاریگه رییه ی نیه، به لکوه هاو یشتنه که له لایه ن خودا وه بوو، واته: خودا نه وه کاریگه رییه به هیزدی تیدا خولقاند و گل و خۆله که ی گه یانده چاوی شه رکه رانی دوژمن و ورده رو خاندن، شیودی هاو یشتنه روا له تییه که له پیغه مبه رده وه بوو، به لام کاریگه رییه که خودا خولقاندی گرنگیش کارتی کردنه!

﴿وَلِيْلِي الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءٌ حَسَنٌ﴾ بۆ نه وه ی نیعمه ته و فه ضلی خو ی به خودا ناسان بنا سی نی، نیعمه تی سه رکه وتن به سه ر دوژمن دا، نیعمه تی بلا و بوونه وه ی ئایین و شکاندنی دوژمنی سه ر سه ختیان سه ره رای زوری دوژمن و که می نه وان، بۆ نه وه ی فه ضلو نیعمه تی خودا به سه ر خو یانه وه ببینن، سو پای نیعمه ته زۆرو هه مه جو رده کانی بکه ن **﴿إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾** به روه رده گار هه موو قسه و با سی ک ده بیسی، که بری له و قسه نه پارانه وه و دوعا و نزای پیغه مبه رو ها و ده لانی بوو که له و روژه دا پی ش هه لگه رسانی شه ر له خودا ده پارانه وه و دا وای سه رکه وتن و زالبوونیان ده کرد به سه ر دوژمن دا، زانا و نا گاداره به هه موو هه ستو رازو مه به ستی ک هیچی لی گوم ناب ی،

نه مچار به روه رده گار مزگینییه کی تر ده دا به موسو له مانه کان، ده فیه رموی: **﴿ذَلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنٌ كَيْدُ الْكَافِرِينَ﴾** نه وه به تاقی کردنه وه پیرۆزو به فیه ره نه وه بوو: که زانی تان و گو ی تان لی بوو، سه ره رای نه و ده ش پی تان راده گه یه نین که به روه رده گار له دا هاتوو دا مه کرو فره تو فی لی کافه رده کان هه لده وشینی ته وه، پوچه لیان ده کاته وه، ریگه یان پینا دا پیغه مبه رو موسو له مانان بفه وتینن، له مه پر له به رده م بلا و بوونه وه ی ئایین دا دروست بکه ن!

دوا ی نه وه به روه رده گار رووی خیطاب ده کاته کافه رده کانی مه که که وه له رو ی سه رزه نه شتو ته حقه رو لاقه رتی پیکه رده وه ده فیه رموی: **﴿إِنْ تَسْتَفْتَحُوا فَقَدْ جَاءَكُمْ الْفَتْحُ﴾** ئه ی خه لکی مه که که! نه گه ر ئیوه دا وای سه رکه وتن و زالبوون به سه ر

موسو له مانه کان دا ده که ن و، که هاتن بۆ جه نگ چوونه ناو که عبه و له خودا پارانه وه و په رده ی که عبه تان راته کاندو دا و اتان کرد سه رکه وتن بدا به لایه نی حه قخا وزو خا وده هی دایه ت، نه و! سه رکه وتن و نه صه رده تی خودای ی هات بۆ لاتان، به لام نه بوو به مالی ئیوه به لکوه بوو به مالی خودا ناسان، بوو به نسبی شونیکه وتوانی پیغه مبه ر.

نه مچار هه ره شیان لی ده کا و ده فیه رموی: **﴿وَإِنْ تَنْهَوْا﴾** نه گه ر واز له به ته ره ستی و به درو خسته نه وه ی خودا و پیغه مبه ر به یینن، چیدی دژایه تی و به ره له ستکاری پیغه مبه ری خودا نه که ن، نه وه **﴿فَبِهِ خَيْرٌ لَّكُمْ﴾** نه و ده فیه رده تان با شه رده بۆ ئیوه له دونیا و قیامه ت دا، نه و با شه رده له و شه ره سامنا که ی هه ل تان گه ر ساند، که نا کامی نه وه هه موو کوژرا و دیل و برینه ده ری لی که ته وه.

﴿وَإِنْ تَعُدُّوا نَعْدًا﴾ نه گه ر به م تی شکانه عار نه نین و جاریکی تر شه ر له گه ل پیغه مبه رو ها و ده لانی دا بکه نه وه، دژی ئایینی خودا بو ده ستن و بگه ری نه وه بۆ سه ر نه م حا له ته گو مرای ی و بی دینییه ی نی ستا تی دان، نه وه ئی مه ش دوو باره یار مه تی پیغه مبه رو ها و ده لانی ده ده ی نه وه، و دکو و نه وه ی به چا و ی خوتان بینیتان و زانی تان، به و جو ره یار مه تی موسو له مانان ده ده ی نه وه و ئیوه ده شکینی نه وه، **﴿وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِئَتُكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ﴾** و ده ل حال نه و کاته ی ئی مه بگه ری نه وه بۆ کو مه کی کردن به موسو له مانان، قه ره دبا لعی و زوری هی زی هه و! خوا هانی ئیوه هیج سو و دو قازانجه تان پی نا گه یه نن، یار مه تی دانی تاقه و کو مه لی هه و! خوا هانتان له ناست ده سه لاتو توانای خودا دا هیج داد تان نادا و ج به رگرییه کتان پی نا کر ی، هه رچه نده زوری ش بن.

﴿وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ باش بزانن خودا یار مه تی دده ری موسو له مانانه و کو مه کیان پی ده کا، نه گه ر جاریکی ش له به ر که مه تر خه می و هه له یه کی خو یان نزم ببه نه وه، نه وه هه ر به رز ده بنه وه و به مرازی خو یان ده گه ن.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ ئه ی نه و که سانه ی به روا تان به ئایینی حه ق و راست کردوه، ملکه چی خوتان بۆ فه رمانه کانی خودا و پیغه مبه ر ﷺ را گه یانده وه، زانیوتانه و ده زانن که هه موو یار مه تییه که به پیه شتی وانی خودا و گو یه رایه لی پیغه مبه ر ده سه ته به ر ده بی، به هیج شی وه یه ک ره فته ری کافرو خودا نه سان ره چا و مه که ن! ئه ی خا وده ن به روا و ئیمانداران! **﴿أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنَّهُ﴾** به رده و ام بن له سه ر گو یه رایه لی بۆ فه رمانی خودا و پیغه مبه ری خودا کاتیک بانگ تان ده که ن بۆ جیهاد و ما لبه خشین له پینا و ئایینی پیرۆزی ئیسلام دا،

تیکردن و رو ودرگیرانه لهحق و راستی. بهکورتی نهوانه. نهگهر ناماده بوونایه بو نهودی ریگای راست و حق بگرنه بهرو بهدوای نایینی حق دا بگهرا نایه خودا شاردهای ددکردن و هیدایه تی ددان، نهوانه نهودنده سوورن لهسهر پشت هه لکردن له نایین تهنانهت نهگهر بهرودردگار بیخستنایه ته سهر ریگای حق و شاردهای بکردنایه بو پیدارویشتن، بهویست و خواهیخی خویان لهو ریگایه لایان ددداو ریباری گومراییان ددگرتنه بهر!!!

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ ئهئ نهو کهسانهئ برواتان بهحق کردوده گهرندکهچی بوون ﴿اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ﴾ بهدلسوزی و لیبروانه وه ولامی بانگهوازی خودا بدنده وه، چیتان فهرمان پی ددکا نهنجامی بدن و پابهندی بن. ﴿وَاللَّسُّوْلُ﴾ ههرودها ولامی بانگهوازی پیغه مبه ریش بدنده وه، نهودی لهخودا وه فهرمانتان پی ددکا جی بهجیی بکهئ! ﴿إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾ ههرکاتی بانگی کردن بو بهرنامه و نایینی که ژیانیکی بهخته ودری و هه تاهه تاییتان پی ددبه خشی. کامه رانی دونیا و قیامه تان بو ددسته بهر ددکا، هه موو خۆشی و سهره رازی و خیر و بیریکتان تی دا ددست ددکه وی. ﴿وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ﴾ بزنان که خودای خاودن ددسه لات ددتوانی بهزور بتانخاته سهر ریگای راست و گوپرایه لی فهرمانه کانی بن، ددتوانی بکه وپته نیوان مروؤف و دلکه که یه وه، دلکه که له مروؤف داگیر ددکا و چونی بوئ ناوا هه لئیده سوورینی و، خاودنه که ی هیچ ددسه لاتیکی بهسهر دا نیه.

﴿وَأَنَّهُ إِلَهُ تَحْشُرُونَ﴾ واته: پهله بکهئ لهچاکه کردن و تیشوو ناماده بکهئ بو روژی قیامهت، چونکه نیود دلتان له نیو پهنجه ی خودا دایه، پاشانیش گه رانه وه و کوپونه و دتان لای پهرووردگار، پاداش و سزای کردوده کانتان دداته وه. چارتان ناجاره ههر بو لای نهو ددگه رینه وه و درای روونی ترتان نیه. ﴿وَاقْرَأُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً﴾ ئهئ کۆمه لی موسولمانان! وریابن، خۆپاریزن له هۆکاری سته م و تاوانیک که تۆله و سزاکه ی به تاییه تی دوو چاری نهوانه تان نابئ که سته م و تاوانه که ی کردوه، به لکو و سزاو تۆله که گشتی ددبی و تهروپوش پیکه وه ددسووتینی، چاک و خراب ددگریته وه و بهر هه مووتان ددکه وی. له هه موو تاوانیکیش گه وره تر که نارگیر کردنی شه ریه تی خودایه و کار پی نه کردنیه تی.

فهرمان و ناموژگاریه کانی خودا و پیغه مبه ری خودا پاشگوئ مه خهئ، ههر کاتی پیغه مبه ر فهرمانی پی کردن به تیکوشان و مالبه خشین له ریگای شکۆمه ندی نایین دا به قسه ی بکهئ و گوئ بیسی فهرمانه کانی بن. و دلحال ﴿وَأَنتُمْ تَسْمَعُونَ﴾ نیود ناموژگاریه کانی ددبیسن و ددزانن بوچی بانگتان ددکا و له مه به ست و مانای په یامه که ی تیگه یشتوو و ددزانن چیتان پی ددلی، قورنانتان گوئ لییه فهرمانتان پی ددکا به فهرمانه برداری بو فهرمانی پیغه مبه ر. ﴿وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ﴾ خو پاریزن لهودی و دکوو نهو کافرو دوو رووانه بن که ره وشتیان وایه به قسه و سهر زاردکی ددلین: نایینی هه قمان بیست و لیئی حالی بووین و فهرمانه بردارین و په یرووی فهرمانه کانی ددکه ی، به لام له راستی داو به کردوه و په یرووی ناکهئ و پروایان پیئی نیه و، پابه ندی فهرمانو نه هیه کانی نابن، ههرودکوو هیچیان نه بیستی و گوپیان لی نه بووی!

﴿إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الصَّمُّ الَّذِينَ لَا يَفْقَهُونَ﴾ بیگومان خراپترین و بی فه ر ترین گیانه بهرو و چوار پی لای پهرووردگار نهو ناژه لانهئ که که رن ناموژگاری حق نابیسن تا په یرووی بکهئ، لالان ناتوانن حق بلین و تی بکهئ، ناتوانن جوداوازی نیوان حق و به تال بکهئ، خیر و شه ر لیک جیا بکه نه وه.

﴿وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ﴾ نهگهر نه مانه حالیان و ابوایه: پهرووردگار مه به ست و نیازیکی باشی له دروونیان دا بهدی بکردایه، بیزانایه که ناماده باشیان تیدایه بو خیر و ئیمانیه ئان و شوینکه و تنی په یامی ئیسلامی پیروز، نهوه ناموژگاری و نایاتی خوئ ددخسته دلانه وه، ته و فیقی ددان که که لامی پهرووردگار تی بکهئ، به جوړیک که سوودی ههر دوو جیهانی لی ودریگرن، به لام نهوانه خیریان تیدا نیه، چاکه و ئیمانیان لی چاودروان ناکری، جا خوداش نهو جوړه ددرس و بیستنه یان فی ر ناکا و تییان ناگه یه نی، تهنانهت نهگهر فی ریشیان بکا فی ری بیستنیکی ناسایان ددکا. چاکه نهوانه بهو جوړدین نیازی خیریان نه بی خودایش پییان نابیسینی چونکه ﴿وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَبَدَّ لَوْعَا وَهُمْ مُعْرِضُونَ﴾ خودا بوخوی ددزانی نهگهر ددرزیکی عاده تیشیان دابدا و تییان بکه یه نی و دوی تیگه یشتیش نهوان به نه نقه ست و قینه به ری پشتی لی هه لده کهئ و گوئی پی ناددن، نهوانه له وه پیش به دل پشتیان له ودرگرتنی نهو ناموژگاری و ددرزو ته مبی کردن هه لکردوه و برپاریان داوه کاری پی نه کهئ، نهوانه دابو نه ریتیان پشت

به تাকে‌کانی کۆمه‌ل ده‌گریته‌وه. نابێ رینگا بده‌ن دوژمن به‌سه‌ر نه‌ینی گه‌ل و لا‌ت دا ناگادار بێ، هه‌روه‌ها نابێ به‌یانی نه‌ینی تাকে‌کان به‌ناو خه‌لک دا بلاوبیته‌وه. **{وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ}** وه‌لحال ئیوه که نه‌و خییانه‌ته نه‌نجام ده‌ده‌ن ده‌زان: که خییانه‌ت ده‌که‌ن و ده‌زانن سزاکه‌ی به‌ئیش و سامناکه، ئیوه جیاوازی چاک و خراپ ده‌که‌ن و ده‌زانن: ئاکامی خییانه‌ت چۆنه، واته: ئیوه که خییانه‌ت ده‌که‌ن به‌ئه‌نقه‌ست ده‌یکه‌ن نه‌ک به‌نه‌زانی.

{۲۸} وَاَعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ واته: باش بزانن که بێگومان ما‌ل و سامانتان ئه‌زمون و تاقیکردنه‌وه‌ن بۆ ئیوه، په‌روه‌ردگار به‌تاقیتان ده‌کاته‌وه، بۆ ئه‌وه‌ی بۆتانی ده‌ربخا چۆن پارێزگاری سنووره‌کانی خودا ده‌که‌ن و ده‌فترتان چۆن ده‌بی، که‌سیک له‌تاقیکردنه‌وه‌ دا سه‌رکه‌وتوو نه‌بی، تووشی تاوان و سزا ئی ستاندن ده‌بی، چونکه ما‌ل و مندا‌ل وا له‌ناده‌میزاد ده‌کا به‌ته‌واوی هه‌له‌وگیری دونیا بێ، واز له‌هه‌ولدان بۆ قیامه‌ت بێنی. **{وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ}** خودا خۆی ما‌ل و مندا‌ل ده‌به‌خشی به‌ناده‌میزاد، هه‌رئه‌و خودایه‌ی ما‌ل و مندا‌ل به‌ناده‌میزاد ده‌به‌خشی، پاداش و ئه‌جریکی گه‌وره‌و فره‌مه‌زنی لایه بۆ ئه‌و که‌سانه‌ی که به‌هۆی ما‌ل و مندا‌له‌وه‌ تووشی کاری خراپ نابن و له‌تاقیگه‌و ئه‌زموننی ما‌ل و مندا‌ل به‌سه‌ر به‌رزیی ده‌رده‌چن و سه‌رکه‌وتوو ده‌بن، ما‌ل و مندا‌لیان نابێته‌ کۆسپ و ته‌گه‌ره له‌به‌رده‌م به‌جیه‌نیانی نه‌رکی سه‌رشانیان و له‌خۆبه‌ختکردن و جیهاد ساردیان ناکه‌نه‌وه.

{۲۹} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ تَقْوَا اللَّهَ يُجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا} ئه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ی بپرواتان به‌په‌یامی ئیسلام کردو: ئه‌گه‌ر له‌خودا بترسن، پابه‌ندی فه‌رمانه‌کانی بن و خۆ بپاریزن له‌جله‌وگیرییه‌کانی، به‌گوێره‌ی یاسای په‌روه‌ردگار ده‌فتر بکه‌ن، له‌ناو ده‌روونی خۆتان دا، زانیاری و مه‌له‌که‌یه‌کتان بۆ ده‌ره‌خسینی ده‌توانن به‌هۆیه‌وه‌ حه‌ق و به‌تا‌ل لێک جیا بکه‌نه‌وه، قازانج و زیانی خۆتان بزانن، ئه‌م زانیاری و مه‌له‌که‌و روناکییه‌ به‌بی ته‌قوا له‌خودا ترسان ده‌سته‌به‌ر نابێ، که‌وا بوو زانیارییه‌ک که له‌ته‌قواوه‌ سه‌رچاوه‌ بگری بریتییه له‌حیکمه‌ت و دانایی، که‌سیکیش حیکمه‌تی بدریتی خوشبه‌خت و کامه‌رانه، **{وَيُكْفَرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتُكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ}** هه‌روه‌ها ئیوه ئه‌گه‌ر ته‌قواي خوداتان هه‌بی، تاوانه‌کانتان داده‌پۆشی و لێتان خوش ده‌بی، له‌سه‌ر تاوانی له‌وه‌پێشتان سزاتان ناداو تۆله‌تان ئی ناسینی: **{وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ}**

{وَاَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ} بزانن: که خودای په‌روه‌ردگار و بالاده‌ست سزای توندو به‌ئیشه له‌دونیاو قیامه‌ت دا بۆ ئه‌و گه‌ل و نه‌ته‌وه‌و تاک و کۆمه‌لانه‌ی سه‌رپێچی فه‌رمانه‌کانی ده‌که‌ن و به‌گوێره‌ ئایینی خوداو شه‌رع و یاسای بێ خه‌وشی ده‌فتر ناکه‌ن!

{۳۰} وَاذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ تَخَافُونَ أَنْ يَخْتَفِكُمْ النَّاسُ فَأَوَّاكُمْ وَأَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهِ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ} بیر ئه‌و سه‌رده‌م و روژگارانه بکه‌نه‌وه که ئیوه ژمارده‌تان که‌م بوو خودا زۆری کردن، بێ ده‌سه‌لا‌ت و نه‌دارا بوون، ترسی دوژمنتان هه‌بوو، له‌مه‌دینه‌ هه‌واندینه‌وه، له‌جه‌نگی به‌درو جه‌نگه‌کانی تر دا خودا به‌هیزی کردن و یارمه‌تی دان، هه‌ژار و نه‌بوو بوون، خودا ده‌وله‌مه‌ندی کردن، رزق و روژی به‌سه‌ر دا رشتن.. یان ئه‌ی گروهي موسولمانان! یادئ ئه‌و سه‌رده‌م و روژگار به‌که‌نه‌وه، که ئیوه که‌م بێ نه‌واو بێ ده‌سه‌لا‌ت و هه‌ژار بوون له‌مه‌که‌ دا، موشریکه‌کان زۆرو به‌هیزی خاوه‌ن ده‌سه‌لا‌ت بوون، سزایان ده‌دان، به‌هه‌موو جوړیک ناره‌حه‌تیان ده‌کردن، ئیوه ده‌ترسان دله‌ راوکی‌تان بوو، له‌خۆتان دلتیا نه‌بوون، ده‌ترسان که له‌ناکاو موشریکه‌کان بتانفرینن، بتان به‌ن بۆ کوشتن، یان بینه‌ سه‌رتان بۆ روتکردنه‌وه‌و ما‌ل تا‌لان کردنتان، وده‌کوو چۆن له‌ده‌ره‌وه‌ی شاری مه‌که‌که‌ وا باوبوو خێله‌ عه‌ره‌به‌کان به‌غافلگیری یه‌کتریان تا‌لان ده‌کرد، له‌یه‌کتریان ده‌فراند، شه‌وکه‌وتی کورته‌ی یه‌کتریان ده‌کرد.

{۳۱} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا! ئه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ی بپرواتان به‌خوداو پێغه‌مبه‌رایه‌تی پێغه‌مبه‌رو به‌قورئان هی‌ناوه: **{لَا تَخْوَصُوا اللَّهَ} خییانه‌ت له‌گه‌ل خودا مه‌که‌ن. به‌م جوړه‌ ئه‌و ئه‌رکانه‌ی خسته‌یه‌تیه‌ سه‌ر شانتان ئه‌نجامیان نه‌ده‌ن، یان سنووره‌کانی بشکی‌نن و سنوور به‌زینی بکه‌ن، **{وَالرَّسُولُ}** هه‌روه‌ها خییانه‌ت له‌گه‌ل پێغه‌مبه‌ر مه‌که‌ن. به‌م جوړه‌ شوین ناموژگارییه‌کانی نه‌که‌ون و پابه‌ندی فه‌رمان و نه‌هییه‌کانی نه‌بن و شوین هه‌واو ئاره‌زووی خۆتان بکه‌ون و لاسای باو‌کو و باپیرانتان بکه‌نه‌وه. **{وَتَخْوَصُوا أَمَانَاتَكُمْ}** هه‌روه‌ها خییانه‌ت له‌سپاردی ناو خۆیشتان مه‌که‌ن، به‌م جوړه‌ پارێزگاری سپاردو شتی له‌لا دانراوتان نه‌که‌ن و گرنگی پێ نه‌ده‌ن، به‌لکوو پێویسته‌ وێرای خییانه‌ت نه‌کردن له‌گه‌ل خوداو پێغه‌مبه‌ر **{و}** ناگاداری سپاردی ئیوان خۆشتان بن و خییانه‌ت له‌ئه‌مانه‌ت مه‌که‌ن. ئه‌مه‌ش سپاردو (وه‌دیعه‌)ی مادی و هه‌والی نه‌ینی گشتی په‌یوه‌ند به‌گه‌ل و لا‌ته‌وه‌و نه‌ینی تاییه‌ت**

په روږدگار که ئهه هموو چا که یه تان له گهه ددکا، فه چلو
نیعمه ته گه وړه گه وړدی به سهر ئیوهو غه یری ئیوهو دا
هه یه، نیعمه ته به خشه کانی هینده زوړو بهر فراوان به شی
هموو که س ددکا، { **وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا** } نه ی
پیغه مبهری خو شه ویست نهو نیعمه ته گرنگه یاد بکه رده که
خودا پیی دای، بیری نهو کاته بکه رده که موشریکه کان
کو بوونه وه بو داریشتی پیلانیکی خه تهرو سامناک دژی
شه خصی خو ته و په یامه که ت، بیگومان یوچه لکر دنده وهی نهو
پیلانه نیعمه تیکی نه و دنده گرنگه شیایو نه و دیه: تو
همیشه سوپاسگوزار بی، رو داویک بوو په ندو عیبر دتی لی
و در ده گری، به لگه یه له سهر راستی بانگه وازی و په یامه که ت،
نیشانه ی نه وه بوو خودا له کاتی ته نگانه و ناخو شی دا
پشتگریت ددکا، ناهیللی دوزمن فرسه ته لی بینن بیگومان
موشریکه کان نه خشه و پیلانیان له دژ داریشتی، هه موویان
له سهر نه وه ریکه و وتنو به نه یی له ناو خو یان دا بریاریان دا
{ **يُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ** } که به یه کی که له م س جوره
زیانت پیی بگه یه نن، یان بتخه نه به ندیخانه وهو نه هیلن
په یامه که ت به خه لکی بگه یه نی، یان گه له کو مه کیت لی بکه و
بتکوژن، یان له و دلات دهرت بکه و نه هیلن له زیدی خو ته
دابنیشی. { **وَيَمْكُرُونَ** } نه وان به نه یی پیلانیان له دژ
دادهرشتی به جوړیک که تو ناگات لی نه بوو، { **وَيَمْكُرُ اللَّهُ** }
به لام په روږدگار پیلانه که یانی پووج ده کړ دنده و فرتو
فیله کانیانی هه لوه شان دنده و، ج پیلان و نه خشه کیشابوویان
به فیر و چوون چونکه کوچکردنی بو مه دینه به ساغو
سه لامه تی بو ره خساندی و به ناو نه وان دا له مال هاتیه دهری و
پیان نه زانی و له ده ستیان رزگارت بوو، له مه که هود کوچت
کرد بو مه دینه. { **وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ** } پیلانی خودا باشر
جی ددگری و کاریگه رتره به لگوو هه رنه خشه ی خودا
جی به جی دهری و هه ر پیلانی نهو سهر که و تنو دهری!
{ **وَإِذَا تَلَّى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا** } نه گه ر ئایاتی
قورئانی پیروز به سهر نهو موشریکه کان دا بخویند ریته وه،
هه رجه نده ئایه ته کان وه کوو خوژی روناک وان، ئاشکراو
نوما یان- نه وان له بهر نه فامی و سهر دقتی و بی هو شی و
لوتبه رزی خو یان دهلین: گویمان لی بوو بیستمان، جا نه وه
جیه و گرنگی له جی دایه؟ { **لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مَثَلًا هَذَا** } نه گه ر
نارمه زومان لی بی، نیمه ییش کتییی وه که نهو قورئانه دادهنیین،
ده توانین ئایاتی ناوا بلینین!! نه مجار بایبسی و ته که ی خو یان
ده دنده وهو دهلین: { **إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ** } نهو قورئانه

وَأَذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ تَخَافُونَ
أَنْ يَحْطِفَكُمْ النَّاسُ فَأَوَاتَكُمْ وَآتَكُمْ بِصَرْهٍ وَرَزَقَكُمْ
مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَمَّا كُنْتُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمْنَكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ
﴿٧﴾ وَاعْلَمُوا أَنَّمَا آمَنَ لَكُمْ وَأَوَلَدَكُمْ فَتَنَّهُ وَأَنَّ اللَّهَ
عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تَنَفَّوْا
أَلَّا تَجْعَلَ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرَ
لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٩﴾ وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ
كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ
اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينَ ﴿١٠﴾ وَإِذْ أَتَى عَلَى اللَّهِ الْوَعْدُ
أَنَّا لَقُلْنَا مَثَلًا هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا
أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١١﴾ وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ
هَذَا الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِنَ السَّمَاءِ
أَوْ أَتِنَا عَذَابَ آلِيمٍ ﴿١٢﴾ وَمَا كُنَّا اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ
وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كُنَّا اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿١٣﴾

بریتیه له کو مه لیک درو و ددله سهو چیر و کو داستانی پیشینان،
جگه له مه هیچی تری تیدا نیه.

{ **قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ** } نه ی
پیغه مبهری خو شه ویست! یادی نه وه بکه رده و، نهو کاته ی
قوریدیشیه کان و تیان: په روږدگار! نه گه ر راسته هه ر نهو
قورئانه حقه و له تو و هاتوو، { **فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِنَ
السَّمَاءِ أَوْ أَتِنَا عَذَابَ آلِيمٍ** } ددسزاهان بده به به رده
بارانکردن و له ناسمانه وه به رده بارانمان بکه، و دکوو چوون
له شکری (نه برده هه) ت به رده باران کرد، یان عه زابیکی ترمان
به سهر دا بده، به سزایه کی کوشنده له ناومان به رده.

{ **وَمَا كُنَّا اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ** } نه ی پیغه مبهری! دابو
نه ریستی خودا و نه هاتوو، باوی وانیه، رده مه ته و دانایی
داخواری نه وه نیه که عه زاب بو نه وان به نیری، به به رده باران،
یان به سزای تر له ناویان به ری له کاتیک دا نه تو پیغه مبهریان
بی و بانگه وازیان ددکه ی بو ئیمان هینان. مادام پیغه مبهری
له ناویان دا بی و بانگه وازیان بکا بو ئیمان هینان، هومیدی
نه وه هه یه: بریکیان ئیمان به یینن، نه وان که مؤلته دددرینو

لهدوניה دا عهزابی ریشه کیش که ریان نانیردریته سهر، له بهر خاتری پیغه مبهرد **﴿وَبُورِيزَ لَيْلَانٍ لَهُ وَخُوشَه وَيَسْتَهِيه، نَهْگينا له ناومان ده بردن. چونکه پیغه مبهرد **﴿مَائِهِي رَحْمَه تَه بُو نَادَمِي زَادَ به گشتی و نابیته هوکاری زدهمته..****

﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾ په رودردگار له روی ردهمته و فوجلو به خششی خو به وود مامه له له گهل نه مته تی پیغه مبهرد **﴿بِهِ شَيْءٍ نَآكَآ كَهْ لَهْ گهل گه له پیشینه کان دا کردی و له بیخی دهر هینان، له حالیک دا نه وان داوای لیخو شبوون و چاوپوشیکردن له تاوان ده کهن.**

﴿۴﴾ وَمَا لَهُمْ أَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ﴾ چ شتیک همیه بپیته کو سپ و ته گهره که خودا به جوړه سزایه کی تر سزایان نه دا؟ کی همیه بتوانی نه هیلی: خودا نه و جوړه عهزابه یان به سهر بدا؟ له حالیک دا نه وان موسولمانان مهنع ده کهن له مالی خودا و نه هیلن بچنه ناوی شه عانیری خودا په رستی تیدا نه نجام بدن!

﴿وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ﴾ نه وانه خاودن، سهر په ریشتیاری که عبه نین، نه وانه شیاوی نه وده نین، کافره کان ده یانگوت: نیمه خاودن و سهر په ریشتیاری حهر دمین، ههر که سیك حه زمان لی بی ناهیلین بیته ناوی، حه زیشمان لی بی ده هیلن، ثیر خودا ردی دانه وده و فهر مووی: نه وانه شیاوی نه وده نین کاروباری که عبه یان به دده سته وده بی و خاودن حهر دم بن، له کاتیک دا نه وان شهریک بُو خودا دده نین و دزایه تی پیغه مبهرد ده کهن.

نه وانه دوژمنی که عبه ن دوژمنی خاودنی که عبه ن، داگیر که ری که عبه ن، خانه ی خودا که له پوور نیه به میراتی ودر بگیری، داهاتو و له رابوردوان به میرات ودری بگرن **﴿إِنَّ أَوْلِيَاءَهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ﴾** که عبه خانه ی خودایه، خانه ی خوداش ههر خودا په رستو ته قواکار خاودن و سهر په رشتیاری نی.

﴿وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ به لام زور به یان نازانن که نه وان خاودن و سهر په ریشتیاری مالی خودا نین، نازانن که ته قواکاران خاودنی که عبه ن و خو شه ویستی خاودنی که عبه ن که خودایه، نه وان له سزاو عهزابی خودا نه مین و نه و خودا په رستانه شیاوی نه وودن سهر په رشتیاری که عبه بن!

﴿۵﴾ وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءٌ وَتَصَدِيَةٌ فَذَرَوْا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ﴾ دده چیژن سزای کوشتن و دیل کردن و ریسوا بوون، وده کوو نه ودهی روژی جهنگی به در تووشیان هات به ددهستی کو مه لیک موسولمان، به هو ی کو فرو کرداری و ا ههر له کافران په یدا دهبی، به لام عهزابی ریشه کیش که رو له بیخ

وَمَا لَهُمْ أَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ إِنْ أَوْلِيَآؤُهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۲۱﴾ وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءٌ وَتَصَدِيَةٌ فَذَرَوْا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۲۵﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ ﴿۳۱﴾ لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضُهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمُهُ جِمَاعًا فَجَعَلَهُ فِي جَهَنَّمَ أَوْلِيَّاءَهُمْ وَالْخَبِيرُونَ ﴿۳۷﴾ قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ ﴿۳۸﴾ وَقِيلُوا لَهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةً وَيَكُونََ الَّذِينَ كُفُّوا لِلَّهِ فَإِنْ انْتَهُوا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۴۱﴾ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَكُمْ فَغَمَ الْمَوْلَىٰ وَغَمَ النَّصِيرُ ﴿۴۶﴾

دهر هیته نه وده دوا خراوه لییان و ردهمته تی خودایه پییان له بهر ریژی پیغه مبهرد **﴿۴۶﴾**

﴿۴۶﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾ نه وانه ی کافرو خودا نه ناسن و پیغه مبهرد به درو دده نه وده، مال و دارایی خو یان دده خشن بُو نه ودهی خه لک له ری یازی خودا مهنع بکه ن، نه هیلن نایینی خودا بلا و بیته وده، کو سپ بخه نه به دردم نه وانه ی که ددیانه و ی شوین پیغه مبهرد بکه ون! ههر چو نیک بویان بگری ناده میزادان له ری یازی خودا لاده ن، جا نه وانه که نه مه رده تار و کرد دده یانه

﴿فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً﴾ ماله که یان دده خشن، سهر دده نجامی مال به خشینه که یان بُو دزایه تیکردنی پیغه مبهرد خه لک لادان له نایین دده بیته په شیمانی و خه د خه فته بویان، هیچیان دده ست ناکه و ی و مه به ستیان نایه ته دی، به لکوو پیچ وانه ی مه به ستیان دیته دی و په نجه ی په شیمانی دده گهن! مالی خو یان له پیاناو شه یان دا دده خشن و مال به خشینه که شیان سهر که وتیان بُو ودهی ناهیتی، به لکوو

به پیچیه وانه وه **﴿لَمْ يَغْلِبُون﴾** ناکامی مالبه خشینه که یان تیشکان و ژیر که ووتنه، نه مه سزای دونیایانه، مال له کیس چوون و تیشکان. **﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ﴾** جا نه وانه ی له سهر کوفرو بییدینی دهمینه وه و موسولمان نابن له رۆژی قیامت دا راکیشی دۆزه دهرین و فری ددرینه ناو ناگرده وه.

﴿لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضَهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلُهُ فِي جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾ بۆ نه وادی کۆمه لو و تاقمی پیس له کۆمه لی پاک جیا بکاته وه، کافره کان له خوداناسه کان هه لئاویرئ، گرو ی خوشبهخت و کامهران له گرو ی به دبهخت جیا بکاته وه، نه مجار پیسه کان هه موو یه که دهخاو دهیانخاته سه ریبه کو له دۆزه خیان دهخزینی، نا نه وانه خه سارتمه ندو مالویرانی دونیا و قیامهتن، رهنج به خه سارو مایه پووچن!!

﴿قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَشَاءُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ﴾ نه ی پیغه مبهری خوشه و یست! له ژیر روشنایی بریاری په روه ردگار که له نایه ته کانی پی شوو دا رایگه یاند، دهرباردی مالویرانی کافره کان و خه سارتمه ندی و خه فه تباری و بیهو و ده یی مالبه خشینیان، ویرای ریسوایی و توپه لکردنی کاره پیسه کانیان و فری دانیان بۆ ناو دۆزه به خو یان و کرده و یانه وه، له ژیر روشنایی نه م بریاره دا به و کافرو خودانه ناسانه بلئ، نه گهر واز له کوفرو بییدینی خو یان بیین، جی دی دژیا به تی پیغه مبه ر ﷻ نه که و بینه ژیر ئالای ئیسلام و موسولمان ببین و گهر دنکه جی خو یان رابگه یه نن، نه وه گونا هو تاوانی رابوردوویان رهش دهرینه وه، له گونا هه کانیان خوشه دهبین. ئیسلام تاوان و گونا هی رابوردووی پاک دهکاته وه وه کوو: نه و رۆژی که له دایک ده بی ئاوا بی تاوانه، به لام **﴿وَإِنْ يُعْزِدُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ﴾** نه گهر دوا ی نه م رونکردنه وه بگه رینه وه بۆ سه ر کوفرو بییدینی واته: له سه ر کوفر به رده وام بن، نه وه دابو نه ریتی خودا دهرباردی پیشینان به موو پاش و پی شی نه کردوه، با نه وانیش دلنیا بن که هه مان دابو نه ریتی خو منیان به سه ر دا جی به جی ده که یین، دوا ی پیرا گه یاندن و رونکردنه وه، به درۆ خه رده ووه سه ر پیچیکاران له نا و دهبه یین و دهیانفه و تینین. نه مه دابو نه ریتی خودایه، هیچ گورانکاری به سه ر دا نه هاتو وه نایه.

﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِئَةً وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ﴾ نه ی کۆمه لی موسولمانان! دژی دۆژمنه موشریکو خودانه ناسه کان بجه نگیین، بۆ نه وادی بته پرستی و شه ریک بۆ خودا دانان نه مینئ، جگه له خودا هیچ شتیکی تر نه په رستری، هیچ موسولمانیک تووشی فیتنه نه بی، ته نها خودا به رستری و بهس.

ئالای (لا اله الا الله، محمد رسول الله) به رز بکریته وه، هه موو شیعارو په یرده و پرۆگرامی تر به و و چینه وه، ئایینه به تال و دهس لیدرا و ده کان نه مینئ: جگه له نایینی ئیسلام هیچ ئایینیکی تر په یره نه کری. به تایبه تی نه مه له که عبه و ده ورو به ری دا، له نیوه دوورگه ی عه رهب ده بی نه نجام بدری. **﴿إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِتْنَةٌ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرًا﴾** جا نه گهر نه و کافرا نه وازیان له کوفرو بییدینی خو یان هینا و دژی موسولمانان نه جه نگان و گهر دنکه جی خو یان بۆ ئایین راگه یاند، نه وه ئیوهش وازیان ئی بین و شه ریان دژ مه که ن، له نیهت و مه به ستیان مه کوئنه وه، پیویست ناکا بزائن جی له دلیان دایه، نه وه هه والهی خودا بکه ن، چونکه خودا ناگادار و بینا و بیسه ره به وادی له دلیان دایه، پراو پر سزا و پاداشیان له سه ر نه وه دداته وه، هیچی ئی گوم نابو هیچی ئی تیک ناچی.

﴿وَإِنْ تَوَلَّوْا فاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ نِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ﴾ نه گهر پشتیان هه لکردو رویان و درگیرا له بیستنی بانگه وازی ئیوه و وازیان له کوفرو بییدینی خو یان نه هینا، نه وه بایه خیان پی مه دهن، بزائن: که خودا سه ره پرشتیاری ئیوه دیه و یار مه تیدرتانه، که سیکیش خودا سه ره پرشتیاری یار مه تیدری بی، له هیچ ناترسی. بیگومان خودا با شترین سه ره پرشتیاری یار مه تیدرو پشتیوانه. هه رکه سیک پشتی پی به ستی رهنجه رۆ نابی، که سیک خودا یار مه تیدری بی که س به سه ریا زال نابی!

کوتایی جزمی نوییم

۱} وَاَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ ۚ بزانن: نهودی لهجہ‌نگ دا دہبیٔہ دہستکھوتتان، دہکریٔہ پیٔنج بہش: بہشیک لہ پیٔنج بہشہ کہ دہدریٔ بہوانہی نایہ تہ کہہ باسی کردون، بہ لَام شتیک ہہیہو پرسیار دہکریٔ بؤ نایہ تہ کہہ شہش لایہ نی باس کردوون کہہ پیٔنج یہ کہہ کیان بہ سہر دا دابہش دہکریٔ؟ لہو دلام دا دہگوتریٔ رای راستو صہ حیج نہودیہ: کہہ ہینانی ناوی خودا بؤ پیروزی و تہ بہر و کہو پیٔنج یہ کہہ کہہ ہہر بہ سہر پیٔنج لایہن دا دابہش دہکریٔ.

۱- بہشیک بؤ پیٔغہ مہرہ، بہ نار دزوی خوی دہیدا بہ کی دہیدا.
۲- بہشی خزمہ کانی پیٔغہ مہر ۱۱ کہہ بریتین: لہ بہنواہاشم و بہنوموطہ لیب نہمہ رای شافیعی و نہ حمہدو ہی تریشہ، بہ لگہشیان نہو فہرمووددیہیہ کہہ بوخاری و نہ سائی دہریان ہیناود دہلین: کاتی پیٔغہ مہر ۱۲ بہشی (ذوی القربی)ی دابہش کرد تہ نیا لہ نیوان بہنواہاشم و بہنوموطہ لیب دا بہشی کردو فہرمووی: (انہم لم یفارقونی فی جاہلیہ ولا اسلام، انما بنواہاشم وبنوالمطلب شیء واحد)، کہہ نہمہی فہرموو: پہنجہ کانیسی تیکنان.

۳- بؤ ہہ تیوان: زارؤک و مندالی موسولمانان کہہ باو کہہ گانیان نہ مابن.

۴- بؤ ہہ ژاران: نہو موسولمانانہی ہہ ژارن و پیویستییان ہہیہ.

۵- ریٔبوار: نہو موسولمانانہی لہ مال و ولاتی خوی دوور کہہ وتونہودو پارہیان پیٔ نہ ماود.

نہمجار دہفہرموی: **إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ** واتہ: پابہندی نہو شہریعہتو یاسایہ بن کہہ بؤمان داناون دہرباردی پیٔنج یہ کی دہستکھوتو لیٔی دہرمہ چن، نہ گہر نیوہ نیمانتان بہ خودا ہہیہو خؤتان بہ موسولمان دہزانن. **إِوَمَا أُنزِلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّلَاقِ الْجَمْعَانِ** ہہرودہا نہ گہر راست دہکھن برہواتان بہو پہیامہ ہہیہ کہہ نارودوومانہ بؤ سہر بہنددی خؤشہویستمان کہہ پیٔغہ مہرہ یان: بزانن: نہو مال و کالایہی دہستان دہکھویٔ لہجہ‌نگ دا پیٔنج یہ کی دہدریٔ بہو پیٔنج لایہ نانہی باسکران. نیوہ تہ ماعتان تیٔدا نہ بیٔ، بہ چوار بہشہ کہی تری قینیات بکہن، نہ گہر نیوہ نیمانتان بہ خودا

وَاَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ ۚ إِن كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّلَاقِ الْجَمْعَانِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝۱۱ إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدُوِّ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدُوِّ الْقَصْوَىٰ وَالرَّكْبِ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لَا خِلْفَ لَكُمْ فِي الْمِيعَدِ وَلَئِنْ لَيَقْضَىٰ اللَّهُ أَمْرًا كَانَتْ مَفْعُولًا لَيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ وَيَحْيَىٰ مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝۱۲ إِذْ يُرِيكُمُ اللَّهُ فِي مَآلِكِ قَلِيلًا وَلَوْ أَرْنَكُمُ كَثِيرًا لَفَشَلْتُمْ وَلَتَنْزَعْتُمْ فِي الْأَتْرِ وَلَئِنْ لَكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ۝۱۳ وَإِذْ يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ التَّفَيُّتُمْ فِي أَغْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَيُقَلِّلُكُمْ فِي أَغْيُنِهِمْ لَيَقْضَىٰ اللَّهُ أَمْرًا كَانَتْ مَفْعُولًا وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ۝۱۴ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۝۱۵

ہیناودو برہواتان بہو پہیامہ ہہیہ کہہ لہروژی بہدردا خودا نارودیہ بؤ پیٔغہ مہرہی خوی، نہو روژی بہدردی کہہ حقو بہتالی تیٔدا جیا گرایہود، موسولمانانی بہ سہر کافر دکان دا زال کردن، نہو روژی سوپای موسولمان و سوپای کوفر بہیہک گہیشتنو لیکیان دا، نہو جہنگہ یہ کہہم جہنگ بوو کہہ پیٔغہ مہر ۱۱ تہشریفی بہ شداری تیٔدا کرد، **إِلَّا وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ** پہرودردگار بہ سہر ہہموو شتیک دا خاودن دہسہ لاتو توانایہ، دہتوانیٔ نیودی موسولمانی کہہو پیٔ چہک و نامیری جہنگ بہ سہر لہشکری زوری کافران دا زال بکاو ہیج شتیک نیہہ بیٔتہ کؤسپو تہ گہرہ لہ بہر دہم نہنجامدانی ویستو ئیرادی دا!

۲} **إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدُوِّ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدُوِّ الْقَصْوَىٰ** نہی گروہی موسولمانان! یادی نہو بہیہک گہیشتنو تیٔکرژان و لیٔکدانہ یہ کالاکہرودہ بکہن کہہ روی دا لہ نیوان نیودو کافر دکان دا،

گوم نابی، هه موو بیرو باودرو کردارو گوشتاریکی کافرو موسولمان ددزانی و شنه وایه به گوشتاری کافره کان و زاناو ناگادار بوو به هه ئس و که وتو رفتاریان، شنه وایه به دوعاو نزای موسولمانانو ناگاداره به وودی که شیایو ئه وودن به سهر دوژمن دا زالیان بکاو سهریان بخا! ههر که سه یان له کافرو موسولمان به گوێری کرد و دویان پاداش و سزایان ددهاته و.

﴿۳﴾ **إِذْ يُرِيكُمُ اللَّهُ فِي مَآمِكُمْ قَلِيلًا** ئه ی پیغه مبهری خوشه و یست! بیری ئه و کاته بکه رده و، که په روردرگار له خه ودا کافره کانی به که مو بی هیز نیشان دای، ئه توش نه مه ت به ها و دلانت راگه یاندو بر وایان پی کردی و دلایان دامه زرا و وردیان بهرز بو وود، هیوایان به سهر که وتن به هیز بوو **﴿وَلَوْ أَرَاكُمْ كَثِيرًا لَفَشَلْتُمْ وَلَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأُمْرِ﴾** نه گهر په روردرگار کافره کانی به زوړو خاودن هیز، نیشان بدایه، ها و دلانت لییان ددترسان و له ناو خو یان دا لییان ددبوو به مقو، هه ندیکیان ناماده باشی خو یان پیشان ددداو هه ندیکیان خو یان ددگرت وودو ناماده نه ددبوون، چونکه بریکیان بر وای پته و یان هه یه و ورده بهرزو دل قایم و خوبه خت که رن، پابه ندی فهرمانی خودا و پیغه مبهری خودان، هه یانه تر سنو وک و ورد روخا و؛ تا هه ناگو ویک ددها و ئ هه زار حیساب ددکا و جوړه ها بیان و یان دده تیایه و، بو ئه ودی ناماده ی شه ر نه بن و به شداری نه که ن. **﴿وَلَكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ﴾** به لام خودا ئی وودی له و دوو به ردکی و ترسان و راجیایی یه پاراستو، تووشی ئه و شکان و نوشوستییه نه کردن و ریسوا نه بوون! **﴿إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ﴾** بیگومان په روردرگار زاناو ناگاداره به و هه ست و ترسان و لا وازییه ی که له ناو ددروونتان دا شیردر اوده و، ناگای له و هه سته شیردر اوده یه؛ که جه ناگاور له چوون بو جهنگ پاش ددها، هه روده ها زاناو ناگاداره به و وزد ئیمانییه ی که پال به جه ناگاوره ی خودا ناسه و ددنی بو چوونه پیشه وود و خوبه خت کردن ناگای له نه ندازه ی ته و ددکول و دلنارامی و خوگری هه رییه کی له ئی و هه یه، بو هه موو که سیك هوکاری پیویستی ره خساندود بو گه یشتن به و مه به سته ی هه و ئی بو ددها.

﴿۴﴾ **وَإِذْ يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ التَّفَيُّتُمْ فِي غَيْبِكُمْ قَلِيلًا** ئه ی پیغه مبهری خوشه و یست و ئه ی کو مه ئی موسولمانان! بیری

هه میسه شوکری په روردرگار بکه ن که له و جهنگه دا ئی ودی به سهر ئه وان زال کرد! له کاتیک دا ئی وده له به رده م جهنگیکی ترسانک دا بوون له گه ل دوژمن دا، ئه و کاته ی ئی وده له لایه کی دۆله که وده بوون، به لای مه دینه وده، ئه و شوینه ش زه وپییه کی له بلان بوو، قاجتان رو دده چوو، به ناخو ش جهم و جوتان بو ددکرا، له شکری کافره کانیش له به ریکی تری دۆله که وده دوور له مه دینه به لای مه که وده هه ئیان دا بوو، ئاویشیان لی نریک بوو، **﴿وَالرَّكْبُ أَسْفَلَ مِنْكُمْ﴾** کاروانی قور دیشییه کان که به سهر و کایه تی نه بو سوفیان بوو، به هه موو مال و کالای پییان بوو، له خوار تانه وده بوون، به لای دهریا وده، یان که ناری ددریا که وده. له و کاته دا کاروانه که له شامه وده ددگه راپیه وده به چل که سی قور دیشییه وده، ئه وان له گه ل مه که ییه کان دا ددیانه و یست به هه موو جوړیک به رگری له و کاروان و کالایه بکه ن و نه هیلن که س ددس بینته ریگای. **﴿وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لِاخْتَلَقْتُمْ فِي الْمِيعَادِ﴾** خو نه گهر له وده پیش ئی وده کافره کان واده ی شه رتان به یه کتر بدایه و شوینی جهنگه که تان دیاری بکرایه، بتانزانیایه ژمار دیان جهنده، وا ددکه تان نه ددبرده سهر، له ترسی جهنگ له کاتی دیاریکرا و ناماده نه ددبوون، له بهر که می و که متفاقی خو تان و زوړی و به هیزی دوژمن. هه روده ها له لایه کی تر وده کافره کانیش ددترسان شه ر له گه ل پیغه مبه ر بکه ن، که و بوو: هیچ لایه کتان ناماده نه ددبوون بو جهنگ. به لام به یه که گه یشتنتان به بی پیش واده یی و به بی ئه وودی هیچ لایه کتان پیش وده تان له شه ر بی، **﴿وَلَكِنْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا﴾** بو نه نجامدانی کاریک بوو: که په روردرگار بریاری دابوو. **﴿لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ﴾** تا بمری ئه وودی ددمری له کافره کان پاش بینینی به لگه یه کی ناشکرا که راستی ئایینی ئیسلام دده سلینی، بریی ئه وودی ددژی له موسولمانان پاش ئه وودی به لگه ی به هیزی بینی که خودا ئایینی خو ی زال ددکا و کو مه گی به موسولمانان ددکا. بو ئه وودی که س بیان ووی نه مینی! چونکه جهنگی (به در) به لگه یه کی به هیز بوو: بو چه سپاندنی بیرو باودر له دلی موسولمانان داو خه لکی هه لئا بو کرداری چاک و راستالی له خودا په رستید! **﴿وَيَحْيَا مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾** بیگومان په روردرگار شنه و او زانیه به هه موو شتیک، هیچی لی

ئەو كاتە بىكەرەدە كە پېش بەرپا بونى جەنگ پەروردگار كافرەكانى لەچاوى ئیودە بەكەم و لاواز نیشان دا، بۆ ئەو دى بەخۇتان رابپەر موون و وردەتان بەرز بېتەودو پەلاماریان بدەن، برواتان بەیارمەتیدانى خودا بەهیزبوو فریشتەش گورو تینیكى تایبەتى خستە ناو دلتانەودو بەبى ئەھمىەت كافرەكانتەن ھاتنە بەرچا، لەھەمان كات دا **﴿وَيَقُلُّكُمْ فِي أَغْنِيَهُمْ﴾** ئیوەشى بەكەم و لاواز خستە پېش چاوى كافرەكان، بۆ ئەو دى زیاتر لەخۇیان بايى ببن و پىداویستی زۆر بۆ جەنگ نامادە نەكەن و بەبى ئەھمىەت سەیرتان بکەن، تەنانت كار گەیشتە ئەود ئەبو جەھل بلى، جا ھاودلانى موھەمەد ئەودەند كەمن رۇزانە بیچود و شتریکیان بەسەو، پىی تیر دەخۆن. پەروردگار ئەم ھۆکارانەى ردخساندن **﴿وَيَقُلُّكُمْ فِي أَغْنِيَهُمْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا﴾** بۆ ئەو دى ھەردوولتان سووربن لەسەر بەرپا کردنى جەنگ ئەوان بەھۆى لەخۇبايى بوون و خۇبەزۆر زانین و خاودن ھیزو دەسلەت، ئەمانیش بەھۆى پشت بەستیان بەخودا و بەراست زانینی بەلئین وادەكانى خودا!! تا لەسەر نجام دا ئەو نەخشەى كە لەزانستى خۆى دا كیشاویەتى ئەنجامى بدا، كە بریتیە لەزال کردنى ئیودى موسولمان بەسەر ئەوانى كافرەدا. **﴿وَالِلَّهِ تُرْجِعُ الْأُمُورُ﴾** ھەر بۆ لای خودایە گەرەنەودو یەكالا کردنەودى ھەموو كارێك و ھەموو شتێك بەدەستى خۆیەتى.

﴿۴۵﴾ **﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا﴾** ئەى خاودن باودران! ھەركاتى رۆبەرۆى كۆمەلێك جەنگاودرى دوژمن بوونەود، خۆراگربن لەبەریان ھەلمەيەن: **﴿وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا﴾** لەكاتى جەنگ دا دژى دوژمن، زۆر ذیكرى خودا بکەن، بەدل و بەزوبان یادی خودا بکەن، بیر لەتوانا و دەسلەلاتى بکەنەود، یارمەتیدانى بى سنوورى بۆ خودا پەرستان بخەنەود یادی خۇتان، بەزوبان (الله أكبر) بکەن و بەدل یادی بکەن و برواتان ھەبى كە ھىچ شتێك لى عاسى نابى. **﴿لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ﴾** ئەم خۆراگرى و یادکردنى خودا و بیر کردنەود لەتوانا و دەسلەلاتى پەروردگار ھۆكارى بەمراد گەشتن و دەستكەوتنى پاداش و، سەرگەوتن بەسەر دوژمن دایە. كەوابى پۆیستە ئادەمیزاد لەھىچ كاتێك دا لەیادی خودا نەبرى و

خودای لەیاد نەچیتەود. لەكاتى شەرو ئاشتى، بەلەشساغى و بەنەخۆشى لەمال بى یا لەسەفەر بى دەبى ھەمیشە خودای لەبیر بى.

﴿۴۶﴾ **﴿وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾** فەرمانبەردارى فەرمانى خودا و پیغەمبەرى خودابن لەھەشتێك دا كە فەرمانى پى دەكەن یا نەھى ئى دەكەن.. پەروردگار ھەر فەرمانیكمان پى بكا دەبى پابەندى بین. لەھەر شتێك نەھیمان ئى دەكا دەبى لى دوور بکەوینەود. **﴿وَلَا تَنَازَعُوا فَعُتْلُوا وَتَذْهَبَ رِجْلُكُمْ﴾** واتە: كیشەو دووبەردكى لەناو خۇتان دا پەیدا مەكەن، یەکیەتى و تەبايى خۇتان مەشیوین، چونكە ئەگەر وا بکەن ناگەنە ئاوات و بەمراز ناگەن و لەژیان دا فاشیل دەبن، باى بەختان دەروا و نگیستان دەفەوتى، شانس و بەخت یارتان نابى. **﴿وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾** خۆراگرن و ورد بەرزبن لەكاتى ھیرشو ھەلمەتەینانى دوژمن دا، چونكە صەبر و خۆگرى چەكى كارێگەرى جەماودى موسولمانانە، بۆیە گوتراوە ئازایەتى و بەجەرگى خۆگرى تاویكە، تاویك دان بەخۇدا گرتنى جەند پېشمەرگەيەك لەجەنگێك دا رەوەرەوى ژيانى گەلەكەیان دەگۆرێ، سەرفرازی و نازادى و ناوو شۆرەت بۆ خۇیان و نەتەوەكەیان تۆمار دەكەن،

﴿۴۷﴾ **﴿وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَرِئَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾** ئەى موسولمانینە! خۇتان مەشوبەین بەكافرەكانى مەككەو ئەتواری ئەوان رەچا و مەكەن، وەكوو ئەوانە مەبن كە لەمالى خۇیان دەرچوون بۆ پارێزگارى كاروانەكەیان بەلوتبەرزى و لەخۇبايى بوون و بەخۇنازین، بەشیودى تەكەبورو خۇبەزلزانین خۇیان رادەنواندو مەتەیان بەسەر زەوى دا دەگرد كە بەسەرى دا دەرۆشتن بەلوتبەرزى و فیزەود خۇیان نیشانى خەلك دەدا، پىیان خۆش بوو خەلك بیان بینن. **﴿وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ﴾** پەروردگار زاناو ناگادارە بەسەر ھەموو شتێك دا، دەزانى ئەوانە بۆجى لەشكریان كۆکردۆتەودو بۆجى ھاتوون بۆ بەدر. بەخراپترین سزا تۆلەیان ئى دەستینیتەود لەدونیا و قیامەت دا. لەدونیا دا بەدیلى و كوشتن و ریسوا بوون، لەقیامەتیش دا بەناگرى دۆزدەخ.

﴿۴۸﴾ **وَإِذْ زَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمْ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنِّي جَارٌ لَّكُمْ** ئەى پىښه مبهرا! ئەود وهبیر هاوده لانت بینه وودو یادی بکهردوه که شهیتان بههوی دهنه دهنه و ختوکه وه ههلویتو کردودى موشریکه کانی له پیش چاویان جوان کردو له دلیان دا شیرینی کردن. وای خسته زهینو دلیانه وه که ئەوان بههوی زوری و ژماردیان و هه بوونی پیداویتى جهنگیان، هیچ کاتى تى ناشکین و ژیر ناکهون، کهس ناتوانى به سهریان دا زال ببی، شوینکه وتوانی ریبازی شهیتان و شهیتان و فهرمانبه ردارانی، داکوکیان لى دهکهن و یارمه تیان ددهن، ئەو ترسهى هه یانبوو له دوژمنى سه رسه ختی خویان: که خیلئ بهنى به کر بوو رهواندییه وودو وتی: من په نادرو یارمه تدرتانه، ناهیلئم خیلئ بهنى به کری بهنى که نانه له پاشه وودرا خه نجهرتان لى بوه شین و فرسه تتان لى بینن، ئەو ووبوو، شهیتانی نه فرین لیکراو خوئ برده سه ر شیوه و روخسارى سوراچهى کورئ مالیکی کورئ جوعشوم که سه روئو و ریش سپی خیلئ به رده بابی مودلیج بوو. که دهلی: **وَإِنِّي جَارٌ لَّكُمْ** واته من داکوکیکه رم لیتان، ده تانپاریزم، ناهیلئم تووشی زیان و دهردى سه رى ببن ئابه و جوړه زور وادهى قه شهنگو رازاودى پیدان و هه لیخه له تاندن: **إِلَّمَّا تَرَأَتِ الْفِتَانُ نَكَصَ عَلَى عَقِبِهِ** کاتیک هه ردوو سوپا لیك ناشکرا بوون و بهرامبه ریهک راودستان شهیتان که له شیوهى سوراچهى کورئ مالیک دا بوو پاشه و پاش کشایه وودو قوچاندی و هه لاتو **وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكُمْ** وتی: من له نیوه بهریم و له پیړئ نیوه نیم و هاوکارو هاوپه یمان و یارمه تیدهرتان نیم. نیتر وازی له هه لیخه له تاندن و له خسته بردنیان هیناو خوئ کی شایه دواوه. واته: فیلو ته له که بازیه کهى پووچه ل بوو وود، کاتیک بینى فریشته دابه زین و بینى فریشته یارمه تی موسولمانان ددهن له سه رکه وتنى سوپای کوفر ناو مید بوو، وتی: **إِنِّي أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ** من شتیک ده بینم نیوه نایبینن **إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ** من له خودا ده ترسم. په روه ردگار سزاو تو له ی توندو به نیشه بو تاوانباران له دونیاو هیامهت دا...

﴿۴۹﴾ **إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ غَرَّ هَؤُلَاءِ دِينُهُمْ** ئەى پىښه مبهرا! ئەود بینه وود یادی خوئو بو

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَسْرِعُوا بِالنَّفْسِ أَنْ تَنْتَهِبُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَأَصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿۴۹﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَرِثَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ يَمَّا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿۵۰﴾ وَإِذْ زَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمْ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنِّي جَارٌ لَّكُمْ فَلَمَّا تَرَأَتِ الْفِتَانُ نَكَصَ عَلَى عَقِبِهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكُمْ إِنِّي أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿۵۱﴾ إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ غَرَّ هَؤُلَاءِ دِينُهُمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۵۲﴾ وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَذْ بَرَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿۵۳﴾ ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَمٍ لِّغَلِيظٍ ﴿۵۴﴾ كَذَّابٌ إِلَهٌ فَارْعَوْتَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿۵۵﴾

موسولمانانی بگیړدود: کاتیک دوو روودکانو دل نه خو شهکان و نیمان سستو برپا له رزوکه کان، که که می موسولمانان و زوری کافرهکانیان بینى، وتیان: وا دیارد ئەو موسولمانانه به نایینه که یان هه لیخه له تاون و به نایینه که یان له خو بابی بوون، وا ددزان ئەوان له بهر خاتری نایینه که یان یارمه تی دهرین، بویه ئەوانه به سى سه دو چه ند که سی که وه هاتوونه به رده نگاری نزیکه ی هه زار که سى پر چه کو ته یاری قوردهش!! **وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ** که سیک پشت به خودا به سستی و کارى خوئ حه والئى دده لانتو توانای بى سنوورى ئەو بکا، ئەود خودای به سه و پیویتی به که سى تر نیه، ئەو یارمه تدر و کومه گیکاریه تی و سه رى ددها، په روه ردگار بالا دده ستو خاودن هیزو توانایه و کهس به سه رى دا زال نابى، داناو لیزانه له کارو کردودى دا.

﴿۵۰﴾ **وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَذْ بَرَهُمْ** ئەى پىښه مبهرى خو شه ویت ئەگه ر تو ئەو حال و

چونیه تهی کافردکان ببینی که فریشتهی تایبته به گیانکیشان گیانان دکیشی، شتیکی گه ورده سامناکت دهبنی و له وانه نیه بتوانری باس بکری، ناده میزاد له ناستی باسکردنی دا زمان و قه لثم کؤل و کولن، نهو فریشتانه به قامچی و مقاشی ناسنین لهدم و چاوو پشتیان ددهن و تییان دسره وینو به زهبرو زدنک گیانان له جه سته کانیان ددرده هین و پییان دهلین: ﴿وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ﴾ برؤن و بجیژن سزاو نازاری ناگری دوزخ له قیامته دا، نه مه هره شه و ترساندن پش و دختیانه بهو سزا سامناکه که له روژی قیامته دا دهرینه ناوی و بویان ناماده کراودو چاودروانیانه.

﴿ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَكُمْ﴾ نهو عه زابو سزایهی تووشتان دی، نهو لیدان و سزادانهی کاتی گیانکیشانان به هوئی نهو کرد وانه تانه که کردوتان، سهره نجامی خراپه کاری خو تانه، تۆلهی کوفرو سته مکاری ژیانی دونیا تانه، به دهستی خو تان خو تان خستۆته ناو نهو ناگره سوتمانه ود. ﴿وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَالَمٍ لِلْعَبِيدِ﴾ پهرووردگار نهو سزایه تان ددادو تۆله تان لی دهستینی له رووی داد پهرووردیه وه نهک به سته مکاری، چونکه پهرووردگار سته م له هیچ بهندهیه کی خوئی ناکا، به لگوو نهو حاکمکی داد وری ودهایه که ههرگیز سته م ناکا!

﴿كَذَابَ آلَ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ﴾ واته: پهرووردگار ناوای بهو کافره موشریکانه کرد که پیغمبهری ئیسلامیان به درؤ خسته وودو بروایان پی نه کرد، وکوو چؤن له وه پش ناوا گه له پیشیننه کانی له سهر هه مان هه لوئستو کردار له ناو برد، کردار و دهفتاری نه م قورهیشیه موشریکانه وکوو کردار و دهفتاری گه لی فیرعه ونو گه له سته مکاره کانی پی شو ودهایه. له به درؤ خسته وود پیغمبهری خوداو سهره رقی و دل ره قییان له ناستی په یامی پهرووردگار، بویه نه م کافره قورهیشیه به کوشتن و به دیل گرتن و ریسو بوون سزایان درایه وه، وکوو چؤن فیرعه ونو گه له که ی به خنکاندن له ناوبران. ﴿إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾ بیگومان پهرووردگار به هیزو توانو دسه لاته، کهس ناتوانی به سهری دا زال بیی، کهس له دهستی دهرناچی، سزاو تۆله ی به ئیشه بو که سانیک

شیایو سزاین و نایه ته کانی به درؤ بخه نه وه، بو هه موو شتیک ماودو نه ندازدی داناوه، له گه ل و دختی هات به سهریه وه ناچی! ﴿ذَلِكَ بَأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِعْمَةً أَلْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾ نهو سزاو تۆله یه ی که له ناکامی خراپه کاری کافره کان پهیدا بوو، فه وتاندنی کافره قورهیشیه کان به هوئی کوفرانی نیعمه تی خوداو به درؤ خسته وود پیغمبه ر ښه هه موو نه مانه له چوار چیودی نهو دابو نه ریته و سوننه ته خوداییه دان که حکمه ت و دانایی زاتی خوئی داخوازی ده کاو ههرگیز گوړانی به سهر دا نایه، نهویش بریتیه لهو یاسا نه گوړدی خوئی که نازو نیعمه تی خوئی له سهر هیچ گه ل و نه ته ویه که هه لته گری هه تا نهو گه ل و نه ته وه حال و و دزعی خو یان نه گوړن. ﴿وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ واته: پهرووردگار شنه وایه بو ناخاوتنی نه وانه ی پیغمبه ران به درؤ ددخه ونه وه گوئی لییه چی دهلین. زاناو ناگاداره به وود دهیکه ن، سزاو پاداشیان له سهر کرد وودکانیان دداته وه، چاکه به چاکه و خراپه به خراپه.

﴿كَذَابَ آلَ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَكُلَّ كَاثِرٍ ظَالِمٍ﴾ واته: وکوو چؤن دابو نه ریته نهو موشریکانه له باره ی ئینکاریکردنی نایاتی خوداو نازو نیعمه ته کانی ددشوبه یته دابو نه ریته نه ته وود فیرعه ونو گه له سته مکاره پیشیننه کان، ههر به و جوړد دابو نه ریته یان له باره ی به رده وام بوون له سهر به درؤ خسته وود پیغمبه ران و رده کردنه وود نیشانه ی پیغمبه ریه تییان ددشوبه یته دابو نه ریته گه لی فیرعه ونو نهو نه ته وانه ی پش نه وان، لی کچوونه که له نیوانیان دا له دوو بوار دایه، یه که م له بواری کافرونیان به نیشانه کانی پهرووردگارو ئینکاریکردنی پیغمبه ریه تی پیغمبه ران، دووم له بواری به درؤ خسته وود پیغمبه ران و به رده وام بونیان له سهر نهو هه لوئسته ناپه سنده یان، ههریه کی له م گه ل و نه ته وانه به سزای خوئی گه یشت، پهرووردگار به گوړدی دابو سوننه تی خوئی ههریه که یانی له سهر تاوانی خوئی گرتو له ناوی بردن؛ بریکیان به گرمه ی هه ورو هه ورده تریشقه، هه ندیکیان به رده شه باو زریان، نه ته وود فیرعه ون به خنکان له ناو دهریا دا..... هتد، هه موویان سته مکار بوون و سته میان

له خودی خوځان کرد، کهوا بوو هه ریه که یان شیایو ئه و سزاو تۆله به زهبره بوون که تووشیان هات.

{ ۵۵ } إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ واته: خراپترین پیرووی سهرزهوی له حوکهو یاسای خودادا ئه و کافره خودانه ناسانه که پهیمانی خوځان شکاندوده و واده به لئینی خوځان نه برده سهر، ئه وانه خراپترین دروستکراوی خودان و پیسترین ئاده میزادن، چونکه دوو رهوشیان تیدان، یه کهم به رددوام بوونیان له سهر کوفرو بی دینی و یاخی بوون، ئه وان به هیچ کلوچیک ئیمان ناهینن.

{ ۵۶ } الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ } ئه و خودانه ناسه کافره جووله کانه که تۆ ئه ی موحه ممه د! پهیمانت ئی ودرگرتوون و پاشان و هه موو جاریک پهیمانه که یان شکاندوده به لئینی خوځان هه لودشاندوده، هه رچه نده به جه خت و سویند خواردن بریاری پابه ند بوونیان به و پهیمانه دا بوو. سهرباری ئه و دوو رهوشته رهوشتیکی سییه میشیان هه یه: ئه ویش ئه ویه ته قوای خودا ناکه و ئی ناترسن، کۆ له هیچ تاوانیک ناکه و به یی منه ت تاوانیکیان بوئ ئه نجامی دده و هه یی ترسی ناگری دۆزه خیانی نه.

{ ۵۷ } فَإِذَا تَنَفَّسْتُمْ فِي الْحَرْبِ فَشَرَّدَ بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ } ئه ی پیغه مبه ر! هه رکاتیک له جهنگ دا تۆ ظه هه رت به و پهیمان شکینه بردو به سهریان دا زال بووی، زهبرو زهنگی وایان له گه ل دا بنوینه ئه وانه ی پشتگیریشیان ئی کردون لیک بترازیـنو پهرته وازه ی ببن. وایان ئی بده ئه وان و کۆمه کیکارانیشیان و لیت بترسن، وایان بیروینه ئه وان و یارمه تیدمرانیان و غه یری ئه وانیش له دوزمنان؛ عه ره بو نا عه ره ب لیتان بترسن و په ندو عیمرت ودریگرن و که سیکی تر نه ویری هه لویستی ئاوا بنوینی!! پهیمانتان له گه ل به به ستی و دوا یی بیشکینی! بۆیه په ره رددگار فه رمانی پی کرد که زهبرو زهنگ بنوینی و بیان پروینی بیانتوقیتی، { لَعَلَّهُمْ يَدْعُونَ } به لکوو ئه وانه ی له پشتیان هه وند و یارمه تیدمریان، به خوځان دا بچه وه و ترسیان ئی بنیشی و بیر له په ایمان شکینی نه که نه وه و خه یالی شه ر کردن له دزی پیغه مبه ر نه که ن!

ذَلِكَ يَأْتِ اللَّهَ لَمْ يَكْ مُغِيرًا نِعْمَةً أَنْفَعَهَا عَلَى قَوْمٍ حَقَّ يُغِيرُوا مَا يَأْنُسِيهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٢﴾ كَذَّابٌ ءَالِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَكُلٌّ كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٥٣﴾ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٤﴾ الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ﴿٥٥﴾ فَإِذَا تَنَفَّسْتُمْ فِي الْحَرْبِ فَشَرَّدَ بِهِمْ مَنْ خَلْفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَدْعُرُونَ ﴿٥٦﴾ وَإِذَا تَخَافَتْ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةً فَاَنْذِرْهُمْ عَلَى سَوَاءٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِبِينَ ﴿٥٧﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا إِنَّهُمْ لَا يُعْجِزُونَ ﴿٥٨﴾ وَأَعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفِّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٥٩﴾ وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلَامِ فَاجْعَلْ مَا وَكَّلَ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٠﴾

{ ۵۸ } وَإِذَا تَخَافَتْ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةً فَاَنْذِرْهُمْ عَلَى سَوَاءٍ } واته: ئه گه ر پهیمانت له گه ل تاقه و گروھیک به ست و پاشان گومانی ئه ووت ئی کردن که پهیمانه که یان نابه نه سهر و واده به لئینه کانیان هه لوده شینه وه، به م رهنه نیشانه و به لگه ی وا هه بوون ئاماژدیان به وه دکردو ترسی ئه ودی لا دروست کردن. که پهیمانه که یان نابه نه سهر ئه وه تۆ ئه ی پیغه مبه ر! ئه و ریگه یان ئی به به ستو پیش ئه ودی ئه و خیانه ته یان ئی رو بدا، پییان بلئ: که تۆ پابه ندی پهیمانه به ستروده که نیت به لئینه که ت، هه لوده شاندو ته وه، به شیوه یه کی ناشکرا و نومیان به بی فیل و ژیر به ژیری نه مه یان پی رابگه یه نه. { إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ } بیگومان خودا هه رگیز خانیانی خو ش ناوین، ته نانه ت خیانه تکردن له کافرانیش نارده وایه.

{ ۵۹ } وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا } با ئه وانه ی کافرو بی پروان وا گومان نه به ن که له ده ست ئیمه رزگاریان بووه و سه رنه جامی خیانه ته که یان نایه ته وه ریگیان و ئیتر بوئ

ددردهچنو سزاو تۆله‌يان لى ناسىندرى! بهلكو نه‌وانو ههموو بوننه‌وهر له‌ژير دهسه‌لاتى ئيمه دانو دهستى ئيمه‌يان دهگاتىو تۆله‌يان لى دهستينين. **{إِنَّهُمْ لَا يُعْجِزُونَ}** بىگومان نه‌وانه خودا دهسته بهسته ناكه‌ن. له‌چنگى قارو تۆله‌ى قوتار نابن. سزاو تۆله‌ى كافربوونيان لى دهسىندرى. پيغه‌مبه‌رو موسولمانانان به‌سهر دا زال دكرينو تۆله‌ى په‌يمان شكىنىو فرتو فىلّو خراپه‌كاربيان لى دهستين.

{وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ} . نه‌ى كۆمه‌لى موسولمانان! خۆتان نامادو ته‌يار بكه‌ن بۆ شه‌رى دوژمنان و پيداويستى جه‌نگ به‌گوڤىرى تواناو بارودوڤى روژگار دابىن بكه‌ن. بۆ نه‌ودى به‌ره‌نگارى دوژمن ببنه‌وه نه‌فسو مالّو نامووسى خۆتان بپارىزنو نه‌هين دوژمن دهستدرىژيتان بكاته‌ سهر. نه‌مه‌ش له‌دوو خالّ دا ره‌نگ ده‌داته‌وه.

۱- ناماده‌کردنى هيزو دهسه‌لات به‌گوڤىرى روژگارو شوينو پيداويستى.

۲- دامه‌زراندن و دانايى سوار چالكو تير نه‌ندازه له‌سهر سنوورى ولاّو قايم كردنى به‌ندنو سه‌نگه‌ر ليدان و دابىنكردى نامىرى چاودىرى به‌رگرى.

به‌كورتى پيويسته موسولمانان سوپايه‌كى به‌هيزى هه‌ميشه‌يان هه‌بى هه‌ميشه ناماده‌باشى به‌رگرىکردن بى له‌ولات مالّو دارايى پيويستى بۆ دابىن بكى و به‌گوڤىرى روژگار به‌جه‌كو نامىرى شه‌ر ده‌وله‌مه‌ند بكى. په‌روه‌ردگار له‌نايه‌ته‌كه‌ دا كه به‌تايبه‌تى باسى نه‌سپ ده‌كا هه‌رچه‌نده وشه‌ى (من قوّة) نه‌وئيش ده‌گرپته‌وه. بۆ زىد ره‌زلىنانو گرنگيه‌تى. چونكه نه‌و كاته نه‌سپ گرنگرتين نامىرو پيداويستى جه‌نگ بوو. به‌ئى پيويسته موسولمانان هه‌ميشه له‌ناماده‌باشى دابىن و كه‌ره‌سه‌ى جه‌نگ دابىن بكه‌ن. به‌ئه‌وه‌په‌رى هيزو تواناوو خويان ته‌يار بكه‌ن. بۆ نه‌ودى هه‌ميشه هيزى خوداپه‌رست هيزى بالاده‌ست بى له‌سهر زه‌وى. هه‌موو هيزه‌كانى تر لى بترسنو نه‌وئيرن هيرش بكه‌نه سهر ولاّتى ئىسلامو هه‌موو جيهان گه‌ردنكه‌چى دهسه‌لاتى خودابىن نه‌توانن كۆسپو ته‌گه‌ره به‌خه‌نه به‌رده‌م بانگه‌وازيگه‌رانو خه‌لك له‌موسولمان بوون زىوان نه‌كه‌نه‌وه.

هه‌روه‌ها كه‌س نه‌توانى مافى خودايى و حاكميه‌ت به‌خوى بداو لافى خودايه‌تى لى بدا. بۆ نه‌ودى هه‌موو ئايىن و په‌رستشيك هه‌ر بۆ خودا بى و به‌س. ئه‌مجار نايه‌ته‌كه هوى خۆ ناماده‌ كردن و خۆته‌يار كردن و خۆ فير كردن و هيزو تونا دابىن كردنه‌كه ده‌ست نيشان ده‌كاو ده‌فه‌رموى: **{تَرْهَبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ}** بۆ نه‌ودى دوژمنانى خوداو دوژمنانى موسولمانان بترسين ئه‌و كافرانى كه دوژمنايه‌تبيان بۆ ئيوه ئاشكراو نمايانه وه‌كوو موشرىكه‌كانى مه‌كه‌كه. هه‌روه‌ها بۆ ترساندى نه‌و دوژمنه نه‌ينيانه‌ى كه هاوپه‌يمانن له‌گه‌ل ئه‌و دوژمنه ئاشكرايانه دا. جا ئيمه نه‌و دوژمنانه بناسين يان نه‌يانناسين. خودا بۆ خوى ده‌يانناسى. چونكه زاتى پاكى ئه‌و زاناو ئاگاداره به‌سهر هه‌موو نه‌ينيه‌كه‌دا. **{وَمَا تَنْفَقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوفِ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَظْلَمُونَ}** هه‌ر شتىك له‌رپگه‌ى خودادا به‌خشن پاداشتان ده‌درپته‌وه. ئيوه هيج سته‌متان لى ناكرى مافتان پاشگوئى ناخري.

{وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا} نه‌گه‌ر دوژمن له‌حاله‌تى جه‌نگه‌وه مه‌يليان بۆ ئاشتى كردو داواى ئاشتيان كرد. ئه‌وه تۆش ئه‌ى پيغه‌مبه‌ر! مه‌يل بۆ لاي ئاشتى بكه‌و ئاشته‌وايى په‌سند بكه‌و پابه‌ندى حاله‌تى ئاشتى به‌! چونكه جه‌نگ خوى له‌خوى دا مه‌به‌ستى سهردىكى نيه. **{وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ}** پشتت به‌خودا به‌به‌سته و كارى خۆت به‌خودا بسپه‌ره. له‌مه‌كه‌رو پيلانه‌كانيان مه‌ترسه. خودا پشتيوانته و له‌پيلانى نه‌وان ده‌تپارىزى **{إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ}** بىگومان خودا شنه‌وايه به‌و راويزو گه‌ستو گۆيانه‌ى له‌ناو خويان نه‌نجامى ده‌ده‌ن. زاناو ئاگاداره به‌و پيلان و نه‌خشه جوړاو جوړانه كه دژى ئيوه دايده‌رپژن. خودا هيجى لى گوم نابى.

{وَإِنْ يَرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنْ حَسِبَكَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي يُدْكُ بَصْرَهُ وَبِالْمُؤْمِنِينَ} نه‌گه‌ر بيانه‌وى له‌رپگه‌ى بانگه‌وازي بۆ ئاشتياه‌وه فىلّان لى بكه‌ن و خويان به‌هيز بكه‌ن و خويان نامادو ته‌يار بكه‌ن بۆ ليدانتان ئه‌وه تۆ ئه‌ى پيغه‌مبه‌ر! خودات به‌سه‌و چاودىريت ده‌كاو يارمه‌تيت ده‌داو زالت ده‌كا به‌سه‌ريان دا. هه‌ر خودا بوو كه له‌وه‌پيش يارمه‌تى داى و هو‌كارى مادى و مه‌عنه‌وى بۆ خولقاندى بۆ نه‌ودى

موسولمانان به کوچکارو یاریدهدرانه وه دلیان قایم بیو یه بگرنو له ژیر ئالای ئیسلام داو له ژیر فهرماندهیی تودا جیهاد بکهن!

۶۳ **وَالْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ** پهرودردگار موسولمانهکانی لهسه ر خو شه ویستی کو کردوده هه موویانی کردنه کو مه ئیکی یه ک ریزو یه ک هه لویستو یه ک ئامانج، هه موویان تیکرا هاریکاری یه کتر بوون بۆ یارمه تیدانی په یامی توو بۆ بلاو کردنه و دی ئایینی تو. **لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ** نه گهر تو هه رچی مالو سامانی لهزدوی دا هه یه هه موویت ببه خشیایه نه تده توانی به و شیوه دلیان یه کخه ی و ناویته ی یه کتری ببو ناوا یه کدده و یه ککه لویستو یه کئامانج بن **وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ** به لکوه پهرودردگار به هوی نیعمه تی ئیمان هه وه، به هوی کو کردنه و دیان لهسه ر ریبازی راستو هیدایه ت به قودرته و توانا و دانایی خو ی کردنی به یه کنه ته وه و یه کیه تی و برایه تی و ته بایی و خو شه ویستی خسته نیوانیان هه وه کردنی به نموونه ی هه ره به رزی برایه تی و خو شه ویستی و کو مه لگایه کی ئی دروست کردن میژوو به خو یه وه نه دیبوو، بۆ هه تا هه تای میژوو شانازیان پیوه ددکا. **إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ** بیگومان خودای بالا ددست به هیزو توانا و دده لاته، دده توانی هه رچی به هوی نه نجامی بدا، دانا و لیزانه، هه رچی دهیکا په سنده و رخنه ی ئی ناگیر..

۶۴ **يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ** ئه ی پیغه مبه ری خو شه ویست! یارمه تیدانی پهرودردگار به سه ته بۆ خو ئتو ئه وانه ی شو ئیت که وتوون، خودا یارمه تده رو پشتیوانته بۆ هه موو کاتو شو ئیتک، زالت ددکا به سه ر دوژمنانت دا، هه رچه ندیک دوژمن زوړو موسولمانان که م بن، خودا ئیوه سه رده خاو دواروژ هه ر بۆ خودا په رستانه.

۶۵ **يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ** ئه ی پیغه مبه ر موسولمانان هه لئی بۆ جهنگان و دایین کردنی ئامیری جهنگ به هه موو شیوه کانی هه وه، وایان ئی بکه هه می شه سوور بن لهسه ر خه باتو تیکو شان و بهر خودان و بهرگری له نیشتمان و ئایین و مالو سامان، واته: ده بی موسولمانان بۆ خو یان ئه وپه ری توانا و هیزی خو یان بخه نه کار بۆ ریکخستنی سوپا و

وَأِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي أَيْدَكَ بِصَرْفِهِ وَيَا الْمُؤْمِنِينَ ۖ وَالْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۖ يَأَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۖ يَأَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَبَرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَإِنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ۖ أَكُنْ خَفِيفٌ اللَّهُ عَنكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَتَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ۖ مَا كَانَتْ لِي أَنْ يَكُونَ لَهْ أَسْرَى حَتَّى يَخْرُجَ فِي الْأَرْضِ تُرِيدُونَ عَرَصَ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۖ لَوْلَا كُتِبَ مِنْ اللَّهِ سَبَقٌ لَكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۖ فَكُلُوا مِنْمَا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا وَأَتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۖ

چه کدار کردنی و ئاماده کردنی بۆ جهنگ ئه مجار پشت به خودا ببه ستن و داوای سه رکه وتن و سه رفرازی له خودا بکهن. جا ئه و کاته **إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا** نه گهر بیست جهنگا و دری موسولمانی خاودن صه بر و خوگر تووشیان بوو به تووشی دوو صه د شه رکه ری کافر ده بی خو یان رابگرنو جیهاد بکهن تا به سه ریان دا زال ددبن. واته: نه گهر بیست موسولمانی خاودن صه بر هه بوون به هوی لیزانو ئیمان و خو رآگریانه وه سه رکه وتوو ددبن به سه ر دوو صه د کافری وادا که ئه و ره و شتانه یان تیدا نه بن، نه گهر له ئیوه سه د که س هه بی به سه ر هه زار کافردا زال ددبن. بۆیه دوا به دوا ئه وه فه مووی: **إِنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ** واته: هوی تیشکانی کافردکان ئه وه دیه: ئه وان نه ته وه دیه کی نه فامن و دکوو ئیوه له حکمه تی جهنگ نازانن. نه وان که شه ر دکه ن ته نیا مه به ستیان سه رکه وتن و داگیر کردنه، ئیوه دده ننگن بۆ بهرز کردنه و دی رسته ی **(لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ)** بۆ

نهمهش له ریگه‌ی خوین رشتنی دوژمنان و سه‌رخستنی وشه‌ی
 حه‌ق و چه‌سپاندنی عه‌دالله‌تو یاسای گونجاو بۆ ئاده‌میزادو
 عیززته‌ی په‌یداکردن بۆ ئایین و قه‌لاجۆ کردنی دوژمنان
 ده‌سته‌به‌ر ده‌بی. {وَاللّٰهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ} په‌روهردگار به‌هیزو
 ده‌سه‌لاته‌و خۆشه‌ویستانی خو‌ی زال ده‌کا به‌سه‌ر دوژمنان دا
 لییان بکوژن و لییان به‌دیل بگرن، داناو حه‌کیمه‌ له‌فه‌رمانو
 کرداره‌کانی دا، بۆ هه‌موو شتیک یاسای مونا‌سیبوو حوکمی
 گونجاو دهرده‌کا.

{لَوْلَا كِتَابٌ مِّنَ اللّٰهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ} ۶۸
 خۆ ئه‌گه‌ر په‌روهردگار له‌وه‌پێش له‌له‌و حوله‌حفوظ دا برپاری
 نه‌ودی نه‌دایه‌ که لی‌بوردرنی هه‌یه‌ بۆ که‌سیک ئیجتها‌د بکاو
 به‌هه‌له‌ بجۆ، ئه‌گه‌ر حوکمی لی‌خۆش‌بوونی له‌وانه‌
 دهرنه‌کرایه‌، ئه‌وه‌ به‌هۆی ئه‌و فیدی‌ه‌ی که به‌په‌له‌
 له‌دیله‌کانتان وهرگرت، سزایه‌کی گه‌وره‌و به‌ئێشتان تووش
 ده‌بوو، چونکه‌ ئه‌وانه‌ی ئیجتها‌دیان کردو تی‌فک‌رین و وایان
 به‌په‌سه‌ند زانی که بیان هێ‌ئنه‌وه‌و نه‌یانکوژن، بیان وا بوو:
 هی‌شته‌نه‌ودیان له‌وانه‌یه‌ ببێ‌ته‌ هۆی ئی‌سلام بوونیان و
 تۆبه‌کردنیان، فیدی‌ه‌ی ئی وهرگرتیشیان ده‌بی‌ته‌ هۆکاری به‌هیز
 بوونیان بۆ تی‌کۆشان و جیها‌د له‌ریگه‌ی خودادا، ئه‌ودیان له‌بیر
 چو‌بوو که کوشتنی دیله‌کان شکۆمه‌ندی بۆ موسو‌لمانان
 ده‌سته‌به‌ر ده‌کاو سام و هه‌یه‌تیان ده‌خاته‌ دلی کافره‌کانه‌وه‌.
 هه‌ندی‌ک له‌رافه‌که‌رانی قورئان ده‌لێن: ئه‌و برپاره‌ی
 په‌روهردگار له‌له‌و حوله‌حفوظ دا نووس‌یویه‌تی و چه‌سپاو
 بریتی‌یه‌ له‌وه‌ که ئه‌هلی به‌در سزا نه‌دا، ئه‌وان خودا لی‌یان
 خۆش بوو، یان برپارو حوکمه‌که‌ی ئه‌ودیه‌: که هی‌ج
 نه‌ته‌ودیه‌ک سزا نه‌دا مه‌گه‌ر پاش پێ راگه‌یاندن و جه‌خت
 له‌سه‌ر کردنه‌وه‌، ده‌ی خۆ ئه‌صحابی به‌در له‌وه‌ پێش ئه‌ودیان
 پێ رانه‌گه‌یه‌ندرا بوو که فیدی‌ه‌ له‌دیل وهرنه‌گرن که‌وابی
 ئه‌مان به‌ر ئه‌و حوکمه‌ ده‌که‌ون و سزا نادرێن..

{فَكُلُوا مِمَّا غَنَمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا} ۶۹ ئه‌ی کۆمه‌لی موسو‌لمانان
 ده‌ستکه‌وتی جه‌نگتان بۆ حه‌لال کرا، وهرگرتنی فیدی‌ه‌شتان
 بۆ ره‌وایه‌ و ده‌کوو ده‌ستکه‌وتی جه‌نگ وایه‌. که‌وابی له‌و
 فیدی‌ه‌ی ودرتان گرتووه‌ بخۆن و به‌کاری بی‌ن له‌حالی‌ک دا که
 بۆتان ره‌وایه‌، مائی‌کی پاک و خاوی‌نه‌و له‌زاتی خو‌ی دا حه‌رام

راستکردنه‌وه‌ی بیرو باودر، بۆ خۆپاککردنه‌وه‌ له‌به‌تپه‌رستی و
 خۆنارایش دان به‌ره‌دوشتی به‌رزو ئیظه‌اری به‌ندایه‌تی کردن
 بۆ خوداو ئه‌نجامدانی نوێژو زه‌کات دان و فه‌رمان به‌چاکه‌و
 نه‌هی له‌خراپه‌.

{الْآن خَفَّفَ اللّٰهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِّائَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللّٰهِ وَاللّٰهُ مَعَ الصَّابِرِينَ}. واته‌: ئه‌ی کۆمه‌لی موسو‌لمان!
 له‌کاتی‌کا له‌سه‌ر ئێ‌وه‌ پێ‌ویست بوو که له‌حالی به‌هیزی و
 قووت دا به‌ره‌نگاری چه‌ند هێ‌نده‌ی خۆتان ببه‌وه‌و خۆتان
 رابگرن و بجه‌نگن، ئه‌وه‌تان له‌سه‌ر شان گران بوو، ئه‌وه‌
 په‌روهردگار ئه‌ودی بۆ که‌م کردنه‌وه‌و رو‌خصه‌تی پێ‌دان که
 له‌حاله‌تی غه‌یری به‌هیزی دا به‌رامبه‌ر دوو هێ‌نده‌ی خۆتان
 خۆراگربن.

{مَا كَانَ لَنَبِيٍّ أَنْ يَكُونَ لَهُ أَسْرَى حَتَّى يُفْخِنَ فِي الْأَرْضِ} ۶۷
 دروست نیه‌و ناگو‌نجی و ره‌وا نیه‌ بۆ هی‌ج پێ‌غه‌مبه‌ری‌ک
 له‌پێ‌غه‌مبه‌ران: که دی‌لی هه‌بن گلیان بداته‌وه‌و به‌ندیان بکا،
 یان فیدی‌ه‌یان ئی وهربگری، یان به‌منه‌ت و پیاو‌دتی
 مه‌ره‌خه‌سیان بکا. مه‌گه‌ر پاش ئه‌ودی به‌ته‌واوی بالا‌ ده‌ست
 ده‌بی و دوژمنان ده‌شکێنی، دوژمنانی له‌خوین دا ده‌گه‌وزینی و
 زۆریان ئی ده‌کوژی و ئیتر توانای شه‌رکردیان نامینی، بالا‌
 ده‌ستی و سه‌رکه‌وتن بۆ مو‌عه‌سه‌که‌ری ئی‌سلامی و موسو‌لمانان
 به‌ره‌قاره‌ر ده‌بی، ترسو خۆف ده‌چێ‌ته‌ دلی کافرا‌نه‌وه‌و که‌سیان
 زات نه‌کا جاری‌کی تر هێ‌رش بۆ سه‌ر موسو‌لمانان بکا،
 هه‌روه‌ها بۆ ئه‌ودی هی‌ج کامی‌ک له‌و دی‌لانه‌ هه‌ولێ زه‌عیف
 بوونی موسو‌لمانان نه‌دا و نه‌جۆ جاسو‌وسی‌ان به‌سه‌ره‌وه‌ بکا،
 که به‌ره‌لا کراو گه‌رایه‌وه‌ بۆ ولاتی خو‌ی زانیاری دهربار‌ی
 هیزو توانای موسو‌لمانان بگه‌یه‌نی به‌هیزی کافران. {ثَرِيدُونَ
 عَرْضَ الدُّنْيَا وَاللّٰهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ} ۷۰ ئێ‌وه‌ به‌م فیدی‌ه‌ وهرگرتنه‌
 ددانه‌وی کالای دنیای فانی‌تان چنگ بکه‌وی، په‌روهردگاری‌ش
 ده‌یه‌وی ئێ‌وه‌ پاداشی قیامه‌تتان ده‌سه‌که‌وی و پله‌و پایه‌ی
 به‌هه‌شت بۆ خۆتان په‌زمه‌نده‌ بکه‌ن، خودا ده‌یه‌وی وشه‌ی
 حه‌ق سه‌ربه‌که‌وی و ئێ‌وه‌ به‌شتی مادی پوو‌چه‌وه‌
 هه‌له‌وگیرنه‌بن، حوکمه‌و یاسایه‌کتان بۆ داده‌ریژێ که‌ ببێ‌ته‌
 هۆی چوونه‌ ناو به‌هه‌شتو سه‌ره‌رازی دونیای قیامه‌تتان،

نیه، هاوکات لهگه‌ن خواردن و به‌کار هینانی فیدیه، ته‌قوای خودا بکه‌ن و له‌ناگری دۆزه‌خ بترسین، له‌هه‌موو کاروباریکتان دا لایه‌نی خودا پاشگوێ مه‌خه‌ن، **{وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ}** بیگومان په‌رومردگار لیخو‌شبوون و لیبوردن زۆرو فراوانه‌ بو‌ئهو که‌سانه‌ی ده‌یه‌وێ رحمه‌ت و لیخو‌شبوونی بیانگریته‌وه.

{۷۰} يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ الْأَسْرِ إِنَّ اللَّهَ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرٌ مِّمَّا أُخِذَ مِنْكُمْ} نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! به‌و ئاده‌میزاده‌ موشریکانه‌ بلێ: که‌ به‌دیلی که‌وتوونه‌ ده‌ست ئیوه‌و فیدیه‌تان لی وهرگرتوون پیان بلێ: نه‌گه‌ر له‌دلتان دا خیریکی تیدا بی و زانیاری خودا پیته‌وه‌ په‌یه‌وست بی و ئیوه‌ ئیستیایان له‌داهاتوو دا ئیمان و ئیخلاص و مه‌به‌ست و نیازتان پاک بی و سووربن له‌سه‌ر تاعه‌تی خوداو شوێنکه‌وتنی پیغه‌مبه‌ر له‌هه‌موو کرده‌ویه‌کتان دا، تۆبه‌ بکه‌ن له‌کوفرو بی‌دینی رابووردووتان و واز له‌هه‌موو تاوانیک بی‌ن، عه‌زمتان جه‌زم بی له‌سه‌ریارمه‌تیدانی پیغه‌مبه‌رو په‌یامه‌که‌ی و به‌خه‌یالیش دزایه‌تی نه‌که‌ن، نه‌وه‌ دلتیان په‌رومردگار زۆرترو باشترتان له‌وه‌ی لی‌تان وهرگیریوه‌ ده‌داته‌وه‌، زه‌ردرو زیانی پی‌شووتان بو‌قه‌ره‌به‌وو ده‌کاته‌وه‌، سه‌رباری نه‌وه‌ش **{وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ}** له‌تاوانی شیرکو بی‌دینیتان خو‌ش ده‌بی، په‌رومردگار خو‌شبوو لی‌بوردوو به‌و نه‌و که‌سانه‌ی تۆبه‌ له‌تاوان ده‌که‌ن، به‌رحمه‌و به‌به‌زه‌یه‌ به‌و خودا په‌رستان به‌چاودیری خو‌ی و توفیق و ره‌هنوما‌یی کردنی کو‌مه‌کیان پی ده‌کا!

{۷۱} وَإِنْ يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ} نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خو‌شه‌ویست! نه‌گه‌ر نه‌و دیلانه‌ به‌ته‌ما نه‌وه‌ بن که‌ خیانه‌ت لی بکه‌ن له‌م رووه‌ به‌رواله‌ت موسو‌لمان بن و لافی ناشتی و ناشته‌وایی لی بدن، پاشان په‌یمان شکینی بکه‌ن و واده‌ به‌خیلاف دره‌بچن، نه‌وه‌ لی‌یان مه‌ترسه‌و چ بایه‌خیکیان نیه‌و چیان پی ناگری و به‌مراد ناگه‌ن و ده‌کوو له‌وه‌پیش ئاوتیان به‌دی نه‌هاتوو. نه‌وه‌تا **{فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ}** بیگومان نه‌وان له‌پیش رودای جه‌نگی به‌دردا خیانه‌تیا‌ن له‌خودا کردوه‌ به‌وه‌ که‌ کافر بوون و په‌یمانی روژی **{قَالُوا بَلَىٰ}** یان شکاندوه؟! **{فَأَمْكُنْ مِنْهُمْ}** په‌رومردگار له‌شه‌ری به‌دردا ئیوه‌ی به‌سه‌ریان زال

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ الْأَسْرِ إِنَّ اللَّهَ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرٌ مِّمَّا أُخِذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۷۰ وَإِنْ يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ فَأَمْكُنْ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۷۱ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنْ وَلايَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ يُهَاجِرُوا وَإِنْ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمْ النَّصْرُ إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۷۲ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ ۷۳ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ۷۴ وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدِ وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَٰئِكَ مِنْكُمْ وَأُولَٰئِكَ الْأَرْحَامُ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۷۵

کردو به‌و دهرده‌ی بردن که‌ دیتان، خو‌ نه‌گه‌ر سه‌رله‌نوێ رو له‌خیانه‌تکاری بکه‌نه‌وه‌و به‌ته‌ما بن فیت لی بکه‌ن نه‌وه‌ خودا تۆ به‌سه‌ر نه‌وان دا زال ده‌کاته‌وه‌و تیکیان ده‌شکینی! **{وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ}** په‌رومردگار ناگاداری نیازو مه‌به‌ستی نه‌وانه‌یه‌و داناو لی‌زانه‌ له‌دانانی پیلان و نه‌خشه‌ی داو خاوه‌ن ده‌سه‌لاته‌ له‌نه‌جامدانی هه‌موو کاریکی دا، موسو‌لمانان به‌سه‌ر کافران دا سه‌رده‌خا.

{۷۲} إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنْ وَلايَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ يُهَاجِرُوا} ئایه‌ته‌که‌ موسو‌لمانان ده‌کا به‌جوار کو‌مه‌ل و گرو‌هو تا‌قم:

۱. نه‌و موسو‌لمانانه‌ی پیش جه‌نگی به‌در کو‌چیان کردوه‌. واته‌: کو‌چکر نه‌که‌یان پیش په‌یمانی ناشتی خوده‌ییبه‌ بووه‌.

به گیان دژى دوژمنان. چوارهم: ددست پي شخړى و رده چشکاندن بؤ نم کردار و هلوستانه.

تاقمى دووهم:

نهوانه که به **{وَالَّذِينَ آوَا وَنَصَرُوا}** پيناسه کراون. واته: نه و يارمه تيددرانه ي که دالدى پيغه مبهريان داو کؤچکه رانيان حه واندوده و له خويان گرتن و له مالى خويان داو کرديان به به شه برا، مدينه بوو به پايتهختى ددولتهتى ئيسلامو بلا و بونه ودى بانگه وازى نايينى ئيسلام به هه موو کون و قوژبنى سر زهوى دا، بوو به په ناو په ناگى کؤچکه ران و قهلاى مه حکمه مى موسولمانان. **{أُولَٰئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ}** نهوانه: هه نديکيان يارمه تيددرو هه م ناههنگى هه نديکى تريان، دؤست و پشتو په ناى يه کترين بؤ پشتگيرى کردنى حه قو بلا و کردنه ودى نايين، هه ريه که يان له باتى نه و يتريان کارى يه کترى نه نجام ددهن. به جوړيک هه ريه که يان ده لتي کار بؤ خودى خوى ده کا. هه ريه که يان بؤ نه و يتريان له هه موو که سى تر شي او تره. چونکه مافو به رژه و دهنديان هاو به شه، بؤ يه پيغه مبه ر **ﷺ** برايه تى له نيوان کؤچکه ران و يارمه تيددراو دا چه سپاند، له نيوان هه ر کؤچکه ريک و يارمه تيددريک دا برايه تى دامه زران، به جوړيک که له پيش خرمايه تى دا ميراتيان له يه کترى ده گرت، نه م دابو نه رپته به رده وام بوو. هه تا کؤچکه ران به هوى بازرگانى و شتى ترده و ددوله مهنه بوون و بورانه وده، نه م جار په رومردگار نه م ياسايه ي هه لودشاندوده. **{وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَهَاجِرُوا، مَالَكُمْ مِنْ وَلَايَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ يَهَاجِرُوا}** نهوانه ي بړوايان به په يامى پيغه مبه ر **ﷺ** کردوه، به لام له مه که وه بؤ مدينه کؤچيان نه کردوه، له خاکی کوفردا مانه وده و له ژير دده سلا تى موشريکه کان دان، واته: له (دار الحرب) ماون، نهوانه هيچ و دلايه تيکى يارمه تيدان و هاريکارى موسولمانانى (دار الاسلام) يان بؤ ناچه سپي. **{وَإِنْ اسْتَنْصَرُواكُم فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ}** نه گهر داواى يارمه تيان له نيوه کرد دژى نهوانه ي ديانچه وسيننه وده له سر نايين، نه وه پيويسته کؤمه کيان پي بکه ن و به هانايانه وده بچن. **{إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِثَاقٌ}** مه گهر داوا کردنى يارمه تى و کؤمه کيه که يان له دژى گهل و نه ته وديه ک بى که له نيوان نيوه و نه و گهل و نه ته وده عه هده

۲- نه نصاردگان: دانيشتوانى شارى مدينه که موسولمان بوون و کؤچکه رده موسولمانه کانيان له خؤگرتن و حه واندياننه وده.

۳- نه و موسولمانانه ي که کؤچيان نه کردوه و له ولاتى کوفردا مانه وده.

۴- نه و موسولمانانه ي پاش په يمانى حوده يبييه کؤچيان کردوه.

تاقمى يه که م:

نه و موسولمانانه ي که له سهرتاي ناپه ته که وه باس کراون و رده وشته کانيان ديارى کراوه، به **{إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ}** پيناسه کراون، نهوانه ي بړوايان به خوداو به پيغه مبه رى خودا هي ناوه، ده سته يه که ي کؤچکه ران، له پيش جهنگى به دردا تا په يمانى ناشتى حوده يبييه سالى شه شه مى کؤچى کؤچيان کردوه، نه و تاقمه موسولمانانه ي زيډو نيشتمانى خويان به جى هيشتو وازيان له مال و دارايى خويان هي ناو هاتن بؤ يارمه تى نايينى خوداو بلا و کردنه ودى بړو باورى ئيسلامى. خويان و مال و سامان يان له پيناو نايينى خودادا به خت کرد، نه م تاقمه به ته و او ي ليران و نه و په رى فيداکارى و تيکؤشان يان نه نجام دا، نه مانه لاي خوداو له ته رازووى خودادا ده سته يه کى کامل و ريزدارن، خاودنى فه ضلو فيداکارين له ريگاي ئيسلام دا، په رومردگار به خاوه ن ئيمان و بړوا بته و نامازدى بؤ کردوون، به وه و دصفي کردوون که بړوايان به هه موو په يامى پيغه مبه ر **ﷺ** هه يه. هه روا و دصفي به وه کردوون که له پيناو نايينى خودادا نيشتمانى خويان به جى هيشتو و وازيان له مال و سامانى خويان هي ناوه، له بهر خاترى نايينى ئيسلام کؤچيان کردوه بؤ رده زامه ندى خوداو يارمه تيدانى پيغه مبه ر **ﷺ** بوونه ئاوارده و لاتيان جى هيشتو وده، هه روه ها و دصفي به وه کردوون که له ريگاي خودادا گيان و مالى خويان به خت کردوه و جيهاد يان کردوه.

به کورتى په رومردگار ده سته يه که مى کؤچکه ران ي به چوار رده وشت پيناسه کردوه: يه که م ئيمان به خوداو به فرشته و به نامه ئاسمانيه کان و پيغه مبه ران و روژى دوايى. دووهم: کؤچکردن له پيناو نايين دا. سييه م: جيهاد و تيکؤشان به مال و

حقاً | نهوانه بیرو باودریان پتهوو تۆکمهو تهواودو موسولمانی ساغو راستان **إِلَهُمَّ مَغْفِرَةً وَرِزْقَ كَرِيمٍ** | نهوانه خودا پاداشتیان دداتهوه بهلیخۆشبوونو چاوپۆشی لهتاوانهکانیان شهگر تاوانیان ههیی، ههروهها پاداشیان دداتهوه بهرزقو بزۆی پاکو خاوینی بهههشت که زۆرو پاکو بهردهوامو نهپراودیه... ئەم سى تاقمه پيشهنگو سهردستهو نزیک بهرحمهتو بهخششی یهزدانو بهختهو درى دونیاو قیامهتن.

۷۵ | **وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدِ وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَٰئِكَ مِنْكُمْ** | ئەو موسولمانانهی ئیمانیهیانو کۆچکردنیان دواکهوت، دوا نهودی موسولمانان سهرکهوتنو شهوکهتیان پهیدا کرد ئەمجار ئەم تاقمه کۆچیان کرد بۆ مهدينهو لهگهڵ کۆچکارانو یاریدهدران تیکۆشانو جیهادیان کرد، نهوانه لهپیری ئیودن، ئەى کۆمهلى موهاجیرو ئەنصار! ودلايهتو مافو کۆمهگیو ههم ئاههنگیتان بهسهر يهكترهوه ههیهو بهشیک لهئیوه. ئەوان لهتهك ئیوه دا پاداشی باشو سهردنجامی بهختهو دریان ههیه. **إِذَا فُؤُتْ مَعَكُمْ** | ئاماژه به بۆ نهوه که پیشینهکان زیده ریزو شکۆمهندیان ههیه... **وَأُولَٰئِكَ الْأَرْحَامُ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ** | نهوانهی پهیودندی خزمایهتیان ههیهو خوینو رچهلهکیان یهکه، بازیکیان نزیکترن لهبازیکیهوه، نهوانه وپرای ودلايهتی ئیمانو کۆچکردن ودلايهتی خزمایهتیان ههیه، کهوا بوو: ههندیکیان لهپیشترن بۆ ههندیکیان لهباردی خوشهویستیو پشتگیریو ههم ئاههنگیو میرات لیک گرتن. **إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ** | خودا ئاگاداری ههموو شتیکه، زانیاری یهزدان ههموو شتیك دهگریتهوه، دهزانی چ لهبهرزدهودندی دینو دنیاتان دایه. زانیارییهکهی ههموو ئەو شهریعتو یاسایانه دهگریتهوه که لهم سورده دا بۆی داناون.

کوتایی سوردهی الأنفال

پهیمان ههییو نهوان پابهندی پهیمانکهیان بن، نهوه ئیوه بههانیانهوه مهچنو وهلامیان مهدهندهوه، **وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ** | پهروردگار ئاگادارو بینایه بهو کردارانهی دیانکهنو بهو ههلوێستانهی دهیاننۆینن، ههچی لی گوم نابی، وریابن سنورهکانی مهشکینن، بۆ نهوهی نهکهونه بهرسزاو تۆلهی سامناکی. ههر کردوهیهکی دهیکهه خودا چاوی لیه، سهرو بنی دهزانی، سهردتاو ئاکامی لانومايانه، هوکارو سهردنجامی ههموو کردوهیهکی لا ئاشکرایه.

۷۳ | **وَالَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ أُولَٰئِكَ بَعْضٌ** | نهوانهی کافرو خوا نهناسن، بریکیان هاریکارو ههم ئاههنگی یهکترین، لهسهر بیرو باودری بهتال کۆمهکی بهیهکتر دهکهن، لهدزی ئیوهی موسولمان پشتی یهکتری دهگرن، ئیوه دۆستایهتیو ههم ئاههنگیان مهکهن، **إِلَّا تَعْمَلُوهُ** | نهگر ئیوه ئەم فهرمانه جبهجی نهکهن، لهناو خۆتان دا ههم ئاههنگ نهبن، یارمهتی یهکتر نهدهن، ههروهها پهیوهندی خۆتان لهگهڵ کافران دا نهپچرینن، پابهندی وادهو بهلینی خۆتان نهبن، **تَكُنْ فِتْنَةً فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ** | فیتنهو ئاشووب لهنیو خۆتان دا بهریا دهبی، دابو نهپیتی جاهیلییهت بهسهر یاسای ئیسلام دا زال دهبی، سهرزدهی دهپیته فیتنهو ئاشووب، جاهیلییهتو نهقامی بهسهر ئیسلام دا بوغرا دهبی، بهندایهتی کردن بۆ ملهوپران بهسهر بهندایهتی کردن بۆ خودا زال دهبی. بیرو باودری ئایینی حهق لاواز دهبی، کوferو بیدینی پهه دهستینن، خوینرشتن پهیدا دهبیو فیتنه ههموو شتیك دهگریتهوه، حهقو ناحهق تیکهلاو دهبن، موسولمانو کافر تیکهلاو دهبنو لیک حیا ناکرینهوه، بهمهش زیده فهسادو ئاشووب لهئایینو دونیادا بهرفهرار دهبی.

۷۴ | **وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ** | ئەو موسولمانانهی ئیمانیهی بهپهیامی ئیسلام هیناودو لهپیناو ئایینی حهق داکۆچیان کردوهو وازیان لهمالو سامانو زیدی خۆیان هیناودو، تیکۆشانو بهمالو گیانی خۆیان لهپیناو بیرو باودریان جیهادیان کردوهو جهنگاون، ههروهها **وَالَّذِينَ آمَنُوا وَتَصَرَّوْا** | ئەو موسولمانانهی کۆچکارانیان لهخوگرتنو ههواندنیانهوهو یارمهتی ئایینی حهقیان داو وشه **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ** | یان بهرز گردوه **إِذَا فُؤُتْ مَعَكُمْ** |

سوردهی (التوبة)

۱ «براءة من الله ورسوله إلى الذين عاهدتم من المشركين» واته: خوداو پیغهمبه‌ری خودا به‌رین له‌موشریکه‌کان، نه‌وانه‌ی په‌یمان‌تان له‌گه‌ل دا به‌ستبوون و یابه‌ندی نه‌بوون و هه‌لیان و دشان‌دو‌ته‌وه.

۲ «فسيحروا في الأرض أربعة أشهر» نه‌ی موسولمانینه! به‌موشریکه‌کان بلێن: ئی‌وه له‌یه‌که‌م روژی ئیعلانی به‌رائه‌ته‌وه بو ماوه‌ی چوار مانگ دلتیاو بی خه‌م بن. بو کوی ده‌جن بچن و چی ده‌که‌ن بیکه‌ن. که‌س چی به‌سه‌رتانه‌وه نیه‌و له‌هیج مه‌ترسن! دواي چوار مانگه‌که ئیتر په‌یمان هه‌لو‌دشاته‌وه‌و ناشتی نه‌ماوه. «واغلموا انکم غیر معجزی اللہ» واته: باش بزانی و دلتیا بن که ئی‌وه له‌هه‌رشوینی‌ک بن له‌جنگی سزای خودا رزگارتان نابی ناتوان خودا داماو بکه‌ن. نه‌گه‌ر له‌سه‌ر حاله‌تی موشریکی خوتان بمیننه‌وه نه‌هه‌لاتن و نه‌خو قایم کردن رزگارتان ناکه‌ن. ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر بو ماوه‌یه‌کیش مو‌له‌تتان بدا نه‌و پاشگویتان ناخا. «وان اللہ مخزى الکافرين» هه‌روه‌ها باش بزانی که په‌روه‌ردگار موشریکو کافره‌کان ریسوا ده‌کا. له‌دونیا‌دا به‌تیشکان و کوشتن و له‌قیامه‌ت دا به‌سزای دو‌ژه‌خ.

۳ «واذان من الله ورسوله إلى الناس يوم الحج الأكبر أن الله بريء من المشركين ورسوله» نه‌مه جار‌دان و راگه‌یاندنه له‌خوداو پیغهمبه‌ری خوداو به‌به‌رائه‌ت و د‌ستبه‌ردار بوونیان له‌په‌یمان و به‌لینی موشریکه‌کان، بو نه‌وه‌ی بگاته هه‌موو ناده‌میزادن به‌گشتی له‌روژی هه‌جی گه‌وره‌دا: که روژی جه‌زنی قوربانیه: نه‌و روژه‌ی که نه‌رکه‌کانی هه‌جی تیدا ته‌واو ده‌کری، گه‌وره‌ترین روژی نه‌نجامدانی کاروباری هه‌جه، نه‌و روژه‌یه که حاجیه‌کان له‌مینا دا کو‌ده‌بنه‌وه بو ته‌واو کردنی کاردکانی هه‌ج. «إِن تَبْتَغُوا خَيْرَ لَكُمْ» به‌و کافرو موشریکه‌کانه بلێن: نه‌گه‌ر تو‌به بکه‌ن و واز له‌هاو‌ده‌لدانان بو خودا بێن، نه‌وه بو ئی‌وه باشترو به‌سوود ت‌ره، له‌دونیا و قیامه‌ت دا سوودمه‌ند ده‌بن. «وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ» نه‌گه‌ر تو‌به نه‌که‌ن و نه‌گه‌رینه‌وه بو لای خودا، پشت له‌ئیمانیه‌تان

سُورَةُ التَّوْبَةِ

بَرَاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝
فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي
اللَّهِ وَأَنَّ اللَّهَ يَمْحُزِي الْكَافِرِينَ ۝ وَأَذِّنْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ
إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ
وَرَسُولُهُ فَإِنْ تُبْتُمْ فَهُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا
أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ
۝ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوكُمْ
شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أُولَٰئِكَ فَاتَّخِذُوا إِلَيْهِمْ عَهْدًا
مُّدَّتًّا ۚ إِنَّ اللَّهَ مُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ۝ فَإِذَا أَسْلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمَ
فَأَقْلُبُوا إِلَى الْأَرْضِ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَأَحْصُرُوهُمْ
وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِن تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَأَتَوْا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝
وَإِن أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ
كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ آتِلْهُ مَامْنَهُ ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ يَعْلَمُونَ ۝

هه‌لکه‌ن، رو له‌نایینی ئیسلام ودرگێرن، له‌سه‌ر کوفرو بی‌دینی خوتان به‌رده‌وام بن، نه‌وه «فاغلموا انکم غیر معجزی اللہ» باش بزانی ئی‌وه خودا ده‌سته‌وه‌سان ناکه‌ن، سزاو عه‌زابی بو ئی‌وه دی و له‌جنگی قارو غه‌زه‌بی رزگارتان نابی، چونکه نه‌و ده‌سه‌لاتی به‌سه‌ر هه‌موو شتی‌ک دا بالایه. «وبشّر الذين کفروا بعذاب الیم» نه‌ی پیغهمبه‌ر! مو‌ژده به‌و که‌سانه‌ بده که ئینکاری پیغهمبه‌رایه‌تی‌ه‌که‌ت ده‌که‌ن و بر‌وا به‌خوداو به‌فریشته‌ی خودا ناهینن به‌سزایه‌کی به‌ئیش و کوشنده له‌قیامه‌ت دا، هه‌لبه‌ته به‌کاره‌ینانی مو‌ژده له‌شوینی هه‌ر‌شه‌و ترساندن ئوسولوبیتی گالته نامیزو لاقرتی پیکردنه بو زید و سوکایه‌تی پیکردن به‌و موشریکه‌ مله‌ورانه.

۴ «إلا الذين عاهدتم من المشركين ثم لم ينقصوكم شيئا ولم يظاهروا عليكم» واته: هه‌والی هه‌لو‌دشاندنه‌وه‌ی په‌یمان هه‌موو موشریکه‌کان ده‌گه‌ریته‌وه جگه له‌وانه‌ی په‌یمان‌تان

ههتا دل و ددروونیان پر بکهه له ترسو له زرو زنده دقیا
 بچئ و نهویرن بهر بهر دکانیان بکهه.
 {فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ} نه گهر
 توبه یان له کوفرو هاو دلدانان کردو هاتنه ژیر نالای
 ئیسلامه و د موسولمانبوونی خو یان راگه یاندو نه رکه کانی
 ئیسلامیان جی به جی کردن؛ نو ژده کانیان بهر پک و پیکی
 نه نجامدان و زده کاتی مال و سامانی خو یان ددر کرد، نه وه
 ریگه یان بو ناچوو غ بکهه و وازیان ئی بینن با ئیتر کارو باری
 خو یان نه نجام بدن {إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ} بزائن، که خودا
 لیخو شبوو لیبور دود بو نه و که سانه ی داوای لیخو شبوونی ئی
 ددکهه، بهر دحم و بهر دبییه به وانه ی توبه ددکهه و ددگه رینه وه
 بو لای.
 {وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ} نه گهر کابرایه ک
 له موشریکه کان پاش هه لوه شان دنده و ی په یمان و تیبه رپوونی
 چوار مانگه که هاته لای ئیودو په نای بو هیئان ویستی گوئی
 له نایه ته کانی قورئان بی، له پوخته ی ئیسلام حال ی بی،
 به لگه و ددلیل بییستی، نه وه په نای بده، پاریزگاری بکه،
 هوکاری بیستی قورئانی بو ناسان بکه، با به دل گوئی
 له قورئان بی نه سیحه ت و ناموژگاری بییستی.
 {حَتَّى يَسْمَعَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلَغُهُ مَأْمَنَهُ} هه ر کاتی ویستی
 بگه رپته وه بو ولاتی خو ی، پیویسته پاریزگاری بو دابین
 بکری تا ددگاته وه ولاتی خو ی، پاشان نه گهر ویستت شهریان
 له گه ل بکه ی به بی غه درو خیانه ت دته وانی شهریان له گه ل
 بکه ی.
 {ذَلِكَ} نه و ته ساموح و لیبور ددی و ناشتیخوازییه ی ئیسلام
 که له په نادان و حه وانه و ی نه و موشریکانه دا خو ی ددنوینی و
 له پاریزگاری گه راندنه و دیان بو وه لاتی خو یان دا ردنک
 ددهاته وه.
 {بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ} به هو ی نه و دودیه؛ که نه و موشریکانه
 تاقم و گرو هیکی نه فام و تیغه گیشتوون، ناگایان
 له حه قیقه ته ی ئیسلام نیه و، نازان پوخته و کاکله ی نه و نایینه
 چیه و چی نیه، ئاده میزادیش دزیه ته نه و شته ددکا که
 نایزانی، که و ابو پیویسته نه مانیان بدری بو نه و دی که لامی
 خودا بییسنو له حه ق حال ی بن.

له گه ل به ستوون و پابه ندی په یمانه که بوون و هیج خالیکی
 په یمانه که یان پی شیل نه کردود، یارمه تی هیج دوژمنکیان
 دزی موسولمانان نه داود، و دکوو خیل ی به نو ضه مرده و خیل ی
 به نو کیانه، که پابه ندی په یمانه که ی خو یان بوون. نه وانه
 {أَحَدًا فَأَتَمُّوا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَىٰ مُدَّتِهِمْ} پابه ندی په یمانه که یان
 بن و تاکاتی دیاریکرو ته و او بوونی په یمانه که یان له گه ل یان دا
 هه لگه ن، به مهر جی نه و په یمان له گه ل به سراوانه
 په یمانه که یان نه شکینن، کومه کی دوژمنی موسولمانان بکهه،
 نه وانه و دفا به عه دود نیمه یان ددکری، {إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
 الْمُتَّقِينَ} بیگومان په رودر دگار نه وانه ی خو ش ددوین که و دفا
 به عه دود په یمانی خو یان ددکهه.

{فَإِذَا انسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ} نه م نایه ته به نایه تی شم شیر
 به ناوبانگه، واته: هه ر کاتی مانگه ریژدار دکان ته و او بوون،
 نه و مانگانه ی شهریان تیدا یاساغ کراوه به ری بوون، که به لای
 زور به ی موفه سیر دکانه وه له روژی جه ژنی قوربان وه ددست
 پی ددکا تا ددگاته روژی ددیه می ره بیعول ناخیر، نه وه چی
 بهر ژده و ندی تیدایه له م شتانه ی دوا یی نه و دیان له گه ل دا
 بکهه:

۱- {فَاغْلُظْوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ} موشریک و کافر دکان
 بکوژن له هه ر شوینیک بهر ددستان که و تن: له ناو بهستی
 که عبه دابن یان له ددرو و دی حه رهم بن، چو ننتان فرسه ت ئی
 هیئان به سه ریانه وه مه چن و کو یان ئی مه کهه.

۲- {وَاغْلُظْهُمْ} یان نه گهر ویستان به ددیل بیان گرن بو نه و دی
 دوا یی یان بیان کوژن یان به فیدیه بهر ددلیان بکهه، یان
 به منته ت و پیاده تی مهر د خه سیان بکهه.

۳- {وَاحْصُرُوهُمْ} یان له ناو قه ل و باله خانه ی خو یان دا
 ددوره یان بگرن تا موسولمان بن، مه هیلن دمرچن، هه تا
 گه ردنکه چو سه ر شوژ نه بن و جی یان پی ددلین نه نجامی
 نه ددن گه مار و دانه که یان له سه ر هه لمه گرن، مه گهر ئیزنیان
 بدن به نامان و زامان بی نه ژیر سایه ی ئیودود.

۴- {وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ} یان له هه موو سه نگهرو
 به نده نیک بو یان دانیشن و چاودیری یان بکهه و بیان خه نه ژیر
 چاودیری و مورا قه به وه، هه تا ناچار یان ددکهه ئیمان بهینن،

﴿كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ؟﴾ چُون پهمانی ریژنی گیارو لای خوداو پیغهمبه‌ری خودا دهبی بۆ نهو موشریکانه‌ی په‌یمانیان پیشیل کردوه؟ نهو رسته پرسیار نامیزه مانای نینکارو پی رازی نه‌بوونی خودای له‌خوگرتووه، واته: به‌عه‌هدو په‌یمانی نهو کافرو موشریکانه برپوا مه‌کهن و بایه‌خیان پی مه‌دهن نه‌وانه شیاو ی نه‌وه نین په‌یمانیان له‌گهل دا ببه‌ستری و به‌ردی پی بدری. ﴿إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا اسْتَقَامُوا لَكُمْ﴾ واته: جگه لهو خپله عه‌رده‌بان‌ه‌ی که له‌لای که‌عبه واته: له‌ناخی هه‌رده‌م دا په‌یمان‌تان له‌گهل به‌ستوون و پابه‌ندی په‌یمانی به‌لینی خو‌یان بوون نه‌وانه حوکه‌مه‌که‌یان به‌م جو‌رده‌یه: ﴿فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ﴾ هه‌تا نه‌وان پابه‌ندی وادهو په‌یمانی خو‌یان بن، نیو‌ده‌ش پابه‌ندی په‌یمان‌ه‌که‌ ببن و په‌یمان‌شکین‌ی مه‌کهن، ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ﴾ بیگومان به‌رودردگار هه‌موو نهو موسولمانانه‌ی خو‌ش ده‌وین که وده‌فا به‌په‌یمان و به‌لینی خو‌یان ده‌کهن و گه‌ردنکه‌چی فه‌رمانی خودان، خو‌یان له‌غه‌درو خیانه‌تکاری ده‌پاریزن.

﴿كَيْفَ﴾ چُون عه‌هدو په‌یمان بۆ نهو موشریکه په‌یمان‌شکینانه دهبی: که‌ی نه‌وان شیاو ی نه‌وه‌ن که په‌یمانی ریژدارو وده‌فا پی‌کراویان لای خوداو پیغهمبه‌ر هه‌بی؟ وده‌لحال خودا بۆ خو‌ی ده‌زانی و ناگاداره که نه‌وانه هه‌میشه بۆ نیو‌ه له‌که‌مین دان و ﴿وَإِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا فِيكُمْ إِلَّا ذِمَّةً﴾ نه‌گه‌ر فره‌سته‌تیا‌ن ده‌سکه‌وی و به‌سه‌رتان دا زال ببن و بزائن که ده‌تانو‌یرنی، نه‌وه بیگومان هیچ موراعاتی سو‌یندو په‌یمان و خزمایه‌تی و سو‌یند خو‌ری ناکهن. ﴿يَرْضَوْنَكُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ﴾ فیلبازو دو‌وو‌رون به‌زوبان قسه‌ی شیرین ده‌لین دلیان پرده له‌کینه و دو‌زمنایه‌تی و هه‌سوودی. نه‌وانه به‌ده‌م قسه‌ی خو‌ش و دو‌ستانه‌تان بۆ ده‌کهن ﴿وَتَأْتِي قُلُوبُهُمْ﴾ دلیان به‌و قسانه‌ی خو‌یان ده‌یانکهن رازی نیه!! ﴿وَكَثُرُهُمْ فَاسِقُونَ﴾ زوربه‌یان له‌ریبازی حه‌ق لایان داوه و په‌یمان‌شکینن.

﴿أَشْتَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِهِ﴾ نه‌وانه له‌جیات‌ی پابه‌ند بوون به‌ئایه‌تی خوداو په‌یره و گردنی په‌یامی نیسلام و شو‌ینکه‌وتنی پیغهمبه‌ر ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ که ده‌بنه‌ه‌وی

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ؟ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا اسْتَقَامُوا لَكُمْ فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٧﴾ كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا فِيكُمْ إِلَّا ذِمَّةً وَلَا ذِمَّةً يَرْضَوْنَكُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ وَتَأْتِي قُلُوبُهُمْ وَكَثُرُهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٨﴾ أَشْتَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩﴾ لَا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا وَلَا ذِمَّةً وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ ﴿١٠﴾ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَفَخَوَّكُمُ فِي الدِّينِ وَفَفَصَّلَ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾ وَإِنْ تَكُونُوا أَيْمَنَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعْنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَبُولًا أَبِمَآةِ الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَنَ لَهُمْ لَعَلَّكُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٢﴾ أَلَا تَقْنَلُونَ قَوْمًا نَكَحُوا أَبْنَاءَهُمْ وَهُمْ يَبْخُلُونَ بِأَخْرَاجِ الرُّسُولِ وَهُمْ بَدُّوا كُفْرًا أُولَٰئِكَ مَرَّةٌ أَخْشَوْنَهُمْ فَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَوْهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

شارده‌زابوون بۆ حه‌ق و خپرو به‌خته‌ودری هه‌ردوو دونیا. نه‌وانه له‌جیات‌ی هه‌لب‌ژاردنی ریبازی نیسلام و خوداپه‌رستی، شو‌ینکه‌وتنی هه‌واو هه‌وده‌سی خو‌یان هه‌لب‌ژاردووه، خو‌یان به‌دونیا هه‌له‌وه‌گیر کردوه، خه‌ریکی دونیا خو‌اردن به‌شیو‌ده‌یه‌کی نارده‌وا، نیت‌ر سه‌رباری خو‌یان خه‌لکی تریش له‌ریگا لاده‌ده‌ن و ناهیلن بچنه ژیر ئالای نیسلامه‌وه، بۆ خو‌یان موسولمان نابن و ناهیلن خه‌لکانی تریش موسولمان بن، ﴿إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ بیگومان نهو کاره‌ی نه‌وان ده‌یکهن زور خراپه خراپه‌کرداری‌که کرداری نه‌وان. نه‌وه‌ی نه‌وان بۆ خو‌یانیان هه‌لب‌ژاردووه پی‌ی رازی بوون تا بل‌نی شتیکی ناشیرین و قیزه‌ونه.

﴿لَا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا وَلَا ذِمَّةً﴾ نه‌وانه له‌به‌ر نه‌وه‌ی کافرو خودا نه‌ناسن ده‌رباره‌ی هیچ موسولمانیک که ده‌سه‌لاتیان به‌سه‌ری‌دا بشکی، موراعاتی هیچ سو‌یندو په‌یمان و خزمایه‌تیه‌ک ناکهن ﴿وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ﴾ نه‌وانه

دهستدریژی کهرن و نهو په‌ری سته‌مکاری و شهر خوازیان په‌یره و کردود جگه له شمشیر له هیچی تر حالتی نابن، نه‌وانه به زور نه‌بی چاردیان ناکړی، نه‌وانه ههرگیز پابه‌ندی په‌یمان و به‌لټنیا نابن، زمانی حیوار و وتو ویزنازانن به‌کوردی و دکوو ماری شیخ هومهر وان دهبی به دار شهرعیان بکړی!

﴿۱۱﴾ **فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ**؛ نه‌گهر توبه‌یه‌کی راستو دروستیان کردو وازیان له‌کوفرو په‌یمان‌شکینۍ و هه‌لځه‌ل‌تاندن و گومړا‌کردنی که‌سانی دیکه هینا. **﴿فَبَاخُوا نَفْسَهُمْ فِي الدِّينِ﴾**؛ نه‌وان برای نایینیتان، چی مافیک بۆ ئیوه هه‌بی بۆ وانیش هه‌یه، چ ئه‌رکیک له‌سهر ئیوه بی له‌سهر نه‌وانیش دهبی. که ده‌فهرموئ: **﴿فَبَاخُوا نَفْسَهُمْ فِي الدِّينِ﴾** به‌لگه‌یه‌کی به‌هیزه که برایه‌تی نایینی زور له‌برایه‌تی ردگه‌ز پیرۆز‌ترو کاریگه‌رت‌رد، دیارده نه‌م هاو‌ده‌ل‌ناو‌دیان به‌هوی نه‌و سی شته‌ود وده‌ست هینا‌ود، که له‌پیش‌ه‌ود باسکران و بریتی بوون له‌توبه‌کردن له‌کوفرو په‌یمان‌شکینۍ و گه‌رانه‌ود بۆ لای خودا؛ نویژ کردن و زدکات دان. **﴿وَنُفِصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾**؛ نیمه به‌لگه‌و نیشانه ددخه‌ینه رو، شییان ددکه‌ینه‌ود بۆ سه‌لمانندی بون و تالو ته‌نیاپی خو‌مان بۆ گرو‌هو تاقم و که‌سانیک دان‌و زانابن، له‌به‌لگه‌و نیشانه تی‌بگه‌ن و وردب‌نه‌ود...

﴿۱۲﴾ **وَإِنْ نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعْنُوا فِي دِينِكُمْ**؛ نه‌گهر په‌یمانی خو‌یان هه‌ل‌وه‌شاند‌ود و پابه‌ندی واده‌و به‌لټنی خو‌یان نه‌بوون، تانه‌یان له‌نایینه‌که‌تان دا، ردخه‌یان له‌قورنان و پی‌غه‌مبه‌ر گرت، گالته‌و لاقرتی‌یان به‌موسول‌مانان کرد، و دکوو نه‌ودی شاعیردکانیان ددیان‌کردو به‌شیر هه‌جوی پی‌غه‌مبه‌رو موسول‌مانان دد‌کرد، سه‌رو‌که‌کانیان تانه‌و ته‌شهریان له‌پی‌غه‌مبه‌رو قور‌نان د‌دا، نه‌ود مانای نه‌ودیه؛ نه‌وانه پی‌شه‌واو رایه‌ری کوفرن و سه‌رو‌کو فهرمانده‌ی موشریکانن **﴿فَقَاتِلُوا أَمَّةَ الْكُفْرِ﴾**؛ شه‌ریکی دژوار دژی سه‌رانی کوفر نه‌نجام بدن، به‌هه‌موو جو‌ریک دژیان بجه‌نگن **﴿إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ﴾**؛ نه‌وانه په‌یمان و سویندیان بی بایه‌خه، واده‌و به‌لټنیا نیه، واته؛ چونکه نه‌وانه وده‌ایان به‌عه‌ده‌و په‌یمانی خو‌یان نه‌کردود، و دکوو نه‌ود وایه؛ که ههر په‌یمانیان نه‌بی!! بویه ناوا (نه‌فی) په‌یمانی لی کردن. شهریان له‌گه‌ل بکه‌ن

﴿۱﴾ **لَعَلَّكُمْ يَتَّقُونَ**؛ بۆ نه‌ودی واز له‌کوفرو بی‌دینی خو‌یان بی‌ن، چیدیکه نه‌زیه‌تی موسول‌مانان نه‌ددن. **﴿۲﴾ **أَلَا تَقَاتِلُونَ قَوْمًا****؛ نه‌ری موسول‌مانینه! نه‌ود بۆچی به‌په‌له‌خو‌تان کو‌ناکه‌نه‌ود و ده‌ست ناکه‌ن به‌شهر دژی نه‌و نه‌ته‌ود و هۆزو خیلا‌نه‌ی که موشریک و خودانه‌ناسن چه‌ند جار په‌یمان‌شکینان کردود، نه‌و واده‌و به‌لټانه‌ی به‌نیو‌دیان دابو و پابه‌ندی نه‌بوون وده‌ایان پی نه‌کردن. ههر هه‌لیان بۆ هه‌لگه‌وتبی ده‌ستی خو‌یان وده‌شاند‌ود. نه‌مه هه‌لټانی موسول‌مانانه بۆ جبه‌نگان دژی موشریکه په‌یمان‌شکینه‌کان، نه‌ودش له‌به‌ر سی هوی سه‌رده‌کی.

۱ **﴿نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ﴾**؛ نه‌و په‌یمانانه‌ی به‌سویند جبه‌ختیان له‌سهر کردبوون‌ه‌ود هه‌لیان وده‌شاند‌ونه‌ود، پی‌شیلان کردون. ئیبنو عه‌باس و سوودی و کوله‌بی فهرموویانه نه‌م نایه‌ته ددربار‌ی کافره‌کانی مه‌که‌هاتوته خواری که پاش ناشتینامه‌ی (خوده‌بییه) په‌یمانی خو‌یان شکاند، یارمه‌تی هۆزی به‌نی به‌کریان دا دژی هۆزی خوزاعه که هاوپه‌یمانی پی‌غه‌مبه‌ر بوون نه‌مه‌ش ناما‌ژدی نه‌ودی تی‌دایه، که جبه‌نگان دژی په‌یمان‌شکینان زور له‌پیش‌تره له‌جبه‌نگان دژی کافری دی، بۆ نه‌ودی بی‌ته‌په‌ند و عی‌ر‌دت که‌س نه‌ویژ په‌یمان‌شکینی بکا.

۲ **﴿وَهُمْ يَخْرُجُ الرِّسُولُ﴾**؛ له‌ود پی‌شیش هه‌ولی ددرکردنی پی‌غه‌مبه‌ریان داود، ویستوو‌یانه له‌مه‌که‌ه ددری بکه‌ن، یان به‌ندی بکه‌ن و بی‌خه‌نه شوینیکه‌ود که‌س نه‌ی‌بینی، یان به‌ده‌ستی کو‌مه‌ل‌یک پیاو‌کوژ له‌ناوی به‌رن. ۳ **﴿وَهُمْ يَدْعُوكُمْ أُولَٰئِكَ﴾**؛ نه‌وانن که یه‌که‌مجار شه‌ریان هه‌لگیرساند، نه‌ود بوو له‌جبه‌نگی به‌دردا پاش نه‌ودی دل‌تیا بوون که کاروانه‌که رزگاری بوود، وتیان؛ نه‌خه‌یر نیمه‌ناکه‌رپینه‌ود هه‌تا موحه‌مه‌دو هاو‌دلانی بنه‌بر نه‌که‌ین. ههرودها له‌جبه‌نگی نوحودو جبه‌نگی خه‌نده‌قو شوینی تریش دا چه‌ند جار نه‌م هه‌لو‌یسته‌ی خو‌یان دووباره کردوته‌ود. **﴿أَتُخْشَوْنَ﴾**؛ نایا ئیوه لی‌یان ددترسن و ناویرن له‌گه‌ل‌یان دا بجه‌نگن؟ جا خو نه‌گهر هوی شه‌ر نه‌کردنتان له‌گه‌ل‌یان ترسانی ئیوه بی لی‌یان، نه‌ود **﴿إِنَّ اللَّهَ أَحَقُّ أَنْ تُخْشَوْهُ مِنْكُمْ﴾**؛ نه‌و **﴿مُؤْمِنِينَ﴾**؛ خوا شیاوتره بۆ نه‌ودی لی‌ی بترسن، نه‌گهر ئیوه به‌راستی ئیمان‌تان هه‌بی، چونکه موسول‌مانی راستو بر‌وا

پتهو، له خودا نه بې له كهس ناترسې. كه سيك ئيمانى ساغى
هه بې ددزانی كه دهسه لاتی هه موو شتيك به ويستی خودايه،
جه مسهرى هه موو بونه ودر و هه لسورانی به دهستی قودردتی
زاتی بیچوونه.

۴ قَاتِلُوهُمْ! نهی موسولمانینه! ددست بکهن به شهر دزی
نهو کافرانه، له گهلان بجه نگین، هه له کيس خوتان مه ددن،
نیود نه گهر شهریان له گهل بکهن و دزیان بجه نگین **اَلْعَدِيْبِهِم**
اَللّٰهُ بِاَيْدِيْكُمْ! خودا به دهستی نیود سزایان دددا، **اَوْبُخِزْهُمْ**!
ریسویان ددکا به هوى کوشتن و به دیل گرتنیان و تیشکاندنیان،
اَوْبُخِزْكُمْ عَلَيْهِم! نیودی خاودن باودر زال بکا به سهر نهو
موشریکانه دا **اَوْبُخِزْهُمْ صُدُوْر قَوْمٍ مُّؤْمِنِيْنَ**! داخی دلی خیل و
هوژیکی موسولمان ساریژ بکا؛ که بریتی بوون له هوژی
خوزاعه؛ که هاوپه یمانی پیغه مبهه بوون، زوریان خهفته و
زوخوا له موشریکه کانی مه ککه خواردبوو، گهل نازار و
نه شکه نجه یان ئی بینیبوون..

۱۵ **وَيَذْهَبْ غِيْظُ قَلْبِيْهِمْ**! موحاهید دده رموی: خه م و
خهفته دی نهو موسولمانانه لابه ری که له موشریکه کانه وه
بیان گه بیشتبوو، غه دریان ئی ددکردن، خیانه تیان ددرحه ق
نه نجام دددان، نازاریان دددان، یان کینه و جه خاری دلتان
لابه ری، نهو داخ و که سهردی ناو دلتان که به هوى خراپه کاری
موشریکه کان په یدا بوبوو ساریژ بکا، خوشى و گشه بکه ویتته
ناو ددروونتانه وه. **اَوْبُخِزْهُمْ اللّٰهُ عَلٰى مَنْ يَّشَاءُ**! نه مه
رسته یه کی سهر به خو په و عهطف نیه، واته که سانیك که
بیهوئ هیدایه تیان بدو ریتمو بییان بکا بو ئیمان هینان، به م
ردنگه بری له دانیشتوانی مه ککه توبه بکهن و واز له کوفرو
بی دینی بینن، بیگومان سهر که وتنی موسولمانان و له بری
موشریک و کافر ددکا که ئیمان بهینن، چاوی دلیان بکریته وه
به تاییه تی که ددبینن موسولمانان به هوى کومه کی خودا وه
سهر که وتن به دهست دینن. **اَوَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ**! خودا زانیه و
ددزانی چی بو بهر ژدودندی به نددکانی به سوودد، ددزانی
سهر دنجامی کار دکان به چی ده گاو سهر دتا شاردراودکان چیان
ئى وددی دی. لیزان و دانایه، نه خشه بو ناکامی کردار و جه و
جو له کانی ددکیشی و له هه موو کردار گوشتاریکی دا چه کیم و
لیزانه.

قَاتِلُوْهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللّٰهُ بِاَيْدِيْكُمْ وَيُخْزِيْهِمْ وَيَصْرِكُمْ
عَلَيْهِمْ وَيُثِفْ صُدُوْر قَوْمٍ مُّؤْمِنِيْنَ ۝۱۱ وَيَذْهَبْ
غِيْظُ قَلْبِيْهِمْ وَيَتُوْبُ اللّٰهُ عَلٰى مَنْ يَّشَاءُ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ
۝۱۲ اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تُتْرَكُوْا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللّٰهُ الَّذِيْنَ جَهِدُوْا
مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَلَا رَسُوْلِيْهِ وَلَا الْمُؤْمِنِيْنَ
وَلِيْجَةً وَاللّٰهُ خَيْرٌ يَّمَّا تَعْمَلُوْنَ ۝۱۳ مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِيْنَ
اَنْ يَعْمُرُوْا مَسْجِدَ اللّٰهِ شَاهِدِيْنَ عَلٰى اَنْفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ
اُولٰٓئِكَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ خٰلِدُوْنَ ۝۱۴
اِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ
وَقَامَ الصَّلٰوةَ وَءَاتٰى الزَّكٰوةَ وَلَمْ يَخْشَ اِلَّا اللّٰهَ فَعَسٰى
اُولٰٓئِكَ اَنْ يَكُوْنُوْا مِنَ الْمُهْتَدِيْنَ ۝۱۵ اَجَعَلْتُمْ سَفَايَةَ
الْحٰجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ
وَجَهِدَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ لَا يَسْتَوِيْنَ عِنْدَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظّٰلِمِيْنَ ۝۱۶ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَهَاجَرُوْا وَجَهِدُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ اَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللّٰهِ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰرِقُونَ ۝۱۷

۱۶ **اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تُتْرَكُوْا؟** واته: نه ری موسولمانینه! نه وه
بوچی شهر له گهل نهو موشریکانه ناکه ن که په یمانیان
شکاندو ددستدریژیان کرده سهرتان و پابه ندی واده و به لینی
خویان نه بوون، بوچی پیتان وایه نهی موسولمانینه! که نیود
هه راوا وازتان ئی بیندري و پاشگوئ بخرین و هیچ
تاقیر دنده وه و بۆته دان و نه زمونیکتان له گهل دا نه نجام
نه دری؟ ددلی به ته مانین که له ریگه ی جیهاد و تیکوشانه وه
به تاقی بکرینه وه، که له راستی دا جیهاد و جه نگان دزی
موشریکه کان باشرین تافیکه و بۆته یه بو لیك جیا کردنه وه
راست و درو، بو درختنی موسولمانی راستال و دورووی به ناو
موسولمان. **اَوَلَمَّا يَعْلَمِ اللّٰهُ الَّذِيْنَ جَهِدُوْا مِنْكُمْ**! واته: و دلحال
له نیود شتیکی وای نه خستوته رو که موحاهیدی راست و
دلسوز له چه کداری دوورو و ددروون نه خوش جیا بکاته وه، که
هیشتا خودا له نیود کومه لیکی نه هیناو ته سهر مه سره چی
زیان که جیهاد ده کهن و به خه لکی نه ناساندون؟! هیشتا

جیهاد کەرو تیکۆشەری دڵسۆز لە ئێو بەیدا نەبۆد، **{وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَةً}** هەر وەها جگە لەخودا و پیغەمبەری خودا و موسوڵمانان کەسی تریان نەگرتوو بەدۆست، نەبوونە چلکا و خۆری موشریکەکان و ناچن هەواڵ و نهێنی موسوڵمانان بگهیەن بە کافرەکان، **{وَاللَّهُ خَيْرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ}** خودا هەموو کاتی ئاگادار و زانیە بە کردار و گوشتارتان و سزا و پاداشتان دەداتەو. پیویستە ئەوە بزانی کە مەبەست بە **{وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ}** ئەو نە نەفیی زانیاری خودا بکەن، نە جین وەک و هیشامی کۆری عەبدولحەکەم بڵێن: خودا تاشتە کە نەیتە بازنی بوونەو نایزانی و وەک و ئەو ظاهیری ئایەتە کە وەربگیرن.. بە لک و مەبەست لە ئایەتە کە نەفیی کردنی زانیارییە کە لە واقع دا و جوددی هەیه بە لām هیشتا نە هیتر او و تە سەر گۆرەپانی ژایانی ئادەمیزاد و خودا بۆی رانه نواندون بۆ ئەو دی بێتە بە لگە لە سەریان لە روژی قیامت دا.

{۱۷} مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللَّهِ} نابێ و ناگونجی و رەوا نیە بۆ ئەوانە ی ب تە رست و هاو د بۆ خودا بە رەوا دەزانن، مزگوتەکانی خودا - کە کە عەبە یەکیانە - ئاودان بکەنەو، نابێ رێگەیان بێ بدری عیبادەتی پوچی خۆیانی تیدا ئەنجام بدەن، مافی ئەو دیان نیە سەر و کاری کە عەبە بکەن و مەجی و وەر کە و ان و ئاودەری بن، نابێ بۆ حەج و عەمرەش بچنە ناوی و تە وافی بکەن، چونکە ئەوان **{شاهدین علی أنفسهم بالكفر}** بۆ خۆیان شایەدی کافریتی خۆیان دەدەن: بەم جوړە بت دەپەرستن، بەروت و قوتی تە وافی کە عەبە دەکەن، هەر کە سوړنیک بە دەوری کە عەبە دا دەدەن سوژدە بۆ ب تە کانیان دەبەن. **{أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ}** ئەو خودا نە ناسە هاو بە شپەیدا کەرانه، بە هو ی شریک و کوفرە کە یانەو، کردە و دکانیان پوچ کراو تەو، روژی قیامت ج سوود و قازانجی ئی نابینن، ئەوان لە ناو دۆزەخ دا بۆ هەتا هەتایە دەمێننەو، کردار و هەلوێستیان هیندە ناچو امێرانه یە، تاوانە کە یان هیندە گە و رەو بە سامە سزای داد و مرانە بۆیان ئەو دیە لە ناو ئاگری دۆزەخ دا بمیننەو و لێی دمرنە چن.

{۱۹} أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهِدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ} واتە: ئایا ئێو ئەوانە ی ئا و دابەش دەکەن بە سەر حاجیان دا و کە عەبە ئاودان دەکەنەو و وەک و ئەوانە یان حلیب دەکەن کە بر وایان بە خودا هینا و، بر وایان بە هاتنی روژی قیامت هەیه و لە پینا و ئایینی خودا دا جیهاد و تیکۆشان دەکەن؟ ئایا ئەم دوو تاقمە لە فەضل و ریزدا چون یەکن؟ بێگومان ئاودان بە حاجیان و ئاودان کردەو دی کە عەبە هەر چەندە کاری پەسەندن بە لām خاوەنی ئەم نیشانە لە پلە و پایە و بە رزی دا لای خودا ناچنە ریزی ئەهلی ئیمانەو. **{لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ}** ئەوانە لای خودا و وەک و یەک نین و لە یەک ناست دا نین. نە لە رەوشت و نە لە کردەو دا نە لە دونیا و نە لە قیامت دا هاو تا نین. **{وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ}** پەر و مردگار گەل و نە تە و دیە کە هیدایەت نادا: کە بە رددوام بن لە سەر ستم کردن لە خۆیان بەم جوړە دریزد بە کوفر ی خۆیان بدەن و ستم لە غەیری خوشیان دەکەن.

{۲۰} الَّذِينَ آمَنُوا} ئەوانە ی بر وای تە وایان بە تا ک و تە نهایی خودا هەیه **{وہاجرُوا}** لە بەر خاتری رەزامەندی خودا

له ولاتی کوفره وه کۆجیان کردوه بۆ ولاتی ئیمان و ئیسلام
 { وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ } له پێناو ئایینی
 خودادا جیهادیان کردوه و تیکۆشاوان، گیان و مالی خۆیان
 بهخت کردوه، تالو سویریان چهشتوه، جۆرها تهنگو
 چه له مه و ددری سه ریایان توش هاتوه، بێگومان نه وانه
 { أَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ } پله و پایه یان زۆر گه ورده تره له و
 موشریکانه ی نه رک ی ئاو دابه شکردنیان له نه ستۆ گرتوه و
 مجبۆری که عبه ده که نه و روخاوی چاک ده که نه وه جوداوازی
 نیوانیان عاسمان و ریسمانه . { وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ } نه وانه،
 هه ره نه وانه به مه راز ده که نه و به به خته وه ره حلیب ده کرین. هه ره
 نه و موسولمانه کۆچکاره تیکۆشه رانه به فه ضلو که ره دی
 خودا به خته وه ره ده بنو به مه راز ده که نه و پاداشی کرده و دی
 باشیان و مرده دگر نه وه . نه م به خته وه ری به مه راز گه ییشتنه
 نه و دیه: که { يَسِّرْهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَاتٍ لَهُمْ
 فِيهَا نَعِيمٌ مُّقِيمٌ } به ره ورده گاریان مرگیانی به خته وه ریایان
 دده تاتی به و دی که له ره دحه مه تی خۆی ده بارینی به سه ریایان دا،
 هه موانیان دده خاته ژیر نه و ره دحه مه ته بی پایانه وه، سه رباری
 نه وه ره زامه نه دی خۆ ده کاته سه یبه ری کامه رانی و
 دایانده پۆشی، نه مه ش گه ورده ترین و نایابترین خه لاته بۆیان،
 له ره وژی قیامه ت دا ده یان خاته نیو باغو باغات ی به هه شتی
 جوان و رازا و دی که بۆ نه وانی ته ره خان کرده، له و به هه شته
 دا نازو نیعه مه تی به ره ده وامو نه به راوه هه یه و په کیان له هه یج
 ناکه و ی و چییان بوی بۆیان دابین کراوه ناماده یه، بۆ هه تا
 هه تاهه و بی برانه وه و کۆتایی هاتن له م نازو نیعه مه ته دا
 ده گوزمرینن! { خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ } به
 هه تا هه تاییش له و ی ددبن، بێگومان خوا پاداشی زۆر گه ورده
 لایه بۆ به روا داران.

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ } نه ی
 نه و که سانه ی به روا تان به تالو ته نهایی خودا هه یه و ئیمان تان
 به پیغه مبه ره هیناوه، نه چن باوک و به راو خزمی موشریک تان
 بکه نه له یسرراوی خۆتان و پابه نه دی فه رمان و نامۆزگارییان
 ببینو له شه ردا یارمه تیایان بدهن، بۆ خاتری نه وان کۆمه گی
 به کافرده کان بکه ن، به سه ره نه یینی موسولمانان دا ناگاداریان
 بکه ن، ناب ی له خزم که سوکارو بنه ماله و خاوو خیرانتان

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّتْ لَهُمْ فِيهَا
 نَعِيمٌ مُّقِيمٌ ﴿٩﴾ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ
 عَظِيمٌ ﴿١٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ
 وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ
 وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾ قُلْ إِنْ
 كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ
 وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ
 تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ
 فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
 الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٢﴾ لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ
 كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ
 تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا وَصَافَتْ عَلَيْكُمْ الْأَرْضُ
 بِمَارْحَبٍ ثُمَّ وَلَيْتُمُ مُّذَبِّبِينَ ﴿١٣﴾ ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ
 عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا
 وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿١٤﴾

که سانی که کافرو خودا نه ناسن بیانکه نه دۆستو
 سه ره په ریشتیاری خۆتان و به ره وه و نه دی نه وان پێش
 به ره وه و نه دی موسولمانان بخه ن. { إِنَّ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى
 الْإِيمَانِ } نه گه ره نه وان کوفریان هه له به زاردو شیرکیان به باشر
 زانی له ئیسلامو له سه ره کوفرو بییدی خۆیان به ره ده وام
 بوون. { وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ } که سی که له
 ئیوه کۆمه گی له کافران داوا بکاو پشتیان بی به سه ستی، نه وه
 نه وانه له و گرو هانه ن که له ره یبازی راست لایان داوه.

{ قُلْ } نه ی موحه مه د پێیان بلن، { إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ } نه گه ره
 باوک و باپیرانتان { وَأَبْنَاؤُكُمْ } کورو کچو نه ته وه تان
 { وَإِخْوَانُكُمْ } به راو نامۆزاو مامو خالتان { وَأَزْوَاجُكُمْ } خیزان و
 هاوسه رتان { وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا } مال و سامانی که
 کۆتان کرده ته وه { وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا } بازرگانی و
 مامه له کردنتان که ترسی بازاو وه ستان و نه رخ شکانی
 کالاکانتان هه یه، { وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا } خانوو باله خانه کانتان
 که تیایان دا ده وه ی نه وه و ئیسه راحه تیایان تیدا ده که ن. پێیان

بلى نه گهر نهم ههشت شتانه تان { أَحَبُّ إِلَيْكُمْ مِنْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ } له خوداو پیغه مبهری خوداو جهاد له پیانو نایین دا خوشت ددوی، به جوړیک نهو خو شه ویستییه بیتیته کو سپو ته گهره له به رده دم یارمه تیدانی پیغه مبهر نهو ده { فَتَرْصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ } چاوه پروان بن تا نه وکاته ی خودا بریاری خو ی دمر باره ی نیوه ددرده کاو سزای بی نامانی خو ی دهنیری بۆتانو نه وکاته رزگارتان نابی. { وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ } خودا هه رگیز هیدایه تی گهل و هوژی سنوور به زین ناداو، هه ر که کاتی سزادانتان هات به قوتارتان نادا.

{ ۲۵ } لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ } نه ی موسولمانینه! بیگومان په روه ردگار له زور شهرو جهنگ دا نیو دی سه رختووه به سه ر دوژمنه کانتان دا، له زور شوینو شه رگه ی وه کوو به درو حوده یییه و مه ککه و شه ری به نو قوریظه و به نو نه ضیر دا خودا یارمه تی نیو دی داود، به هو ی به هیزی بیرو باوه رتاتو صه برو خو راگریتان. { وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُهُمْ } له روژی حونه یینش دا هه ر کو مه گی پی کردنو یارمه تیدان. له کاتیک دا زوری ته یاریتان سه رسورمانی به سه ر هیان و هه لیخه له تاندن و له خو تان بای بوون و تان نه مرو تی ناشکین، نیتر په روه ردگار له سه ره تاوه خو تانی به خو تان سپارد، { فَلَمْ تَغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا } زوریتان چ سوو دیکی پی نه گه یاندن، دوژمن به سه رتان دا زال بوو، { وَضَاقَتْ عَلَيْكُمْ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ } له ترسان و له په شو کاویتان (کونه مشکتان لی بوونه قه یصه ری) سه ر زهوی پانو پورتان لی ودهنگ هاتبوو، ریگی ده سترک دنه وه شه رکردن یان خو قوتار کردنو شه ر فمه ندانه تان نه دوژییه وه، ریگا چاره تان نه ما جگه له هه لاتن { ثُمَّ وَلَّيْتُمْ مُدْبِرِينَ } نیتر به تیشکاوی هه لاتن و قوچاندتان و پیغه مبه رتان له گوړه پانی شه ردا له گهل کو مه لیک کی که م له او ده لان دا به جی هیشت.

{ ۲۶ } ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ } نه مجار عینایه و کو مه گی خودا فریاتان که وت، دل نارامی و خوگری به سه ر پیغه مبهرو نه و هاو ده لانه ی له خزمه تیا مابوونه وه باراند، دلی پرکردن له هیواو ناواتی سه رکه وتن، نه و غه و په زاردی که توووشی پیغه مبهر بوو به هو ی تیشکان و هه لاتنی

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ { ۲۷ } يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَذَا وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمْ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنْ شَاءَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ { ۲۸ } قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ { ۲۹ } وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرُ ابْنِ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهِئُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ قَتَلْنَا لَهُمُ اللَّهَ إِنَّهُ يَؤُفَكُوتُ { ۳۰ } اتَّخَذُوا أَعْبَادَهُمْ وَرُحْبَنَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَنَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ { ۳۱ }

زوربه ی موسولمانه کانه وه لاجوو نه ما، هه لاتنی نه وان زیده وره به رزی و نازایه تی به پیغه مبهر به خشی و زیاتر سوور بوو له سه ر هیرش بردن و په لاماردانی دوژمن. { وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا } بو به هیز کردنی دلی موسولمانه کان فریشته ی ناردنه خواری بو کو مه گی پیگردنیان که نیوه به چاو نه تان بینین، به لکوو ناسه واره که یان له دلی خو تان دا بینو و هه ستان پی کرد، که بریتی بوو له ورد به رزی و به خو دا چوونه ووهو سه رله نو ی هه لمه ت بردن و په لامار دانی دوژمن و شکاندن لی کوشتن و به دیل گرتنی زور لییان. { وَعَذَبَ الَّذِينَ كَفَرُوا } سزای نه وانه ی دا که کافر بوون به کوشتن و به دیل گرتن و تیشکان و راوان و ریسوا بوونیان { وَذَلِكَ جزاء الكافرين } ناهه وده یه: سزای نه وانه ی کافرن له دونیا دا، هه تا نه وان کوفر به سه ر نیسلام دا هه لبریرن و دژایه تی موسولمانان بکه و شه ریان له دژ بکه ن نه وه حالیان ده بی.

ئایینی ئیودی تېدايه. ههروهها پهروهر دگار حهکیمو دانایه لهههرجی که ددیداو ههرجی ددیگریتهوود.

۱- **﴿قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ﴾** ئەى موسولمانینه! شهړ بکهن دژى ئەو جولهکهو نهصرانییانهى ئیمانیان بهخودا نیه، بیگومان ئەوان بهراستی برۆایان بهخودا نیه، چونکه زوربهى جولهکه پێیان وایه: خودا جهستهى ههیهو لهشتى مادی تر ددجی، ئەوان برۆایان بهههبوونی خوداوا تالکو تهنهایى نیه، نهصرانییهکان برۆایان وایه: سى خودا هه، لهسههردتاوه سى خودا بریار دددهن، ئەمجار ددیانهکههه بهیهک، بهمجۆره ددلّین: باوک ههیه، کور ههیه، روحولقودس ههیه. ئەم سییانه بهخودا حلیب ددکهن، پاشان ددلّین: باوک لهعیسا دا تاووتهوود ئیتر عیسا بوته خودای تالکو تهنیا.

۲- **﴿وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾** بهراستی برۆایان بهپوژى قیامهتو زیندوبوونهوودى ئاددمیزادو زیندودورانی تر نیه. ئەوان پێیان وایه که تنها گیانهکان زیندو ددکړینهوود نهک جهستهکان، ودهکوو فریشتهیان ئى دى جهستهیان نابى، پێیان وایه: ئەهلى بهههشت خواردن و خواردنهوودیان نابى، هیچ لهززهتو خوځى مادی لهقیامهت دا نیه، پێیان وایه نازو نیعمهتى بهههشتو سزای ناگر بریتین لهچهند مانایهکى گیانى ودهکوو کهیف خوځىو دلتهنگىو بهس! ئەوان برۆایان بهژيانىکى پیک هاتوو لهماددوو گیان لهقیامهت دا نیه.

۳- **﴿وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ﴾** ئەو شتانهى قورئان و فەرموودى پیغهمبهر حهرامیان کردوون ئەوان بهحهرامى نازانن، تهناهت ئەو شتانهى تهوراتو ئینجیلی دهستکاری نهکراو حهرامیان کردون ئەوان به حهرامى نازانن، بوځویان شهريعتو یاسایهکیان بوځویان داهیناوو پیچهوانهى ئایینه ئەصلیهکهى خوځانه که نهسخ بوتهوود بهئایینی ئیسلام. ئەهووتا: جوولهکه خواردنى مالى خهلك بهناردوا لهريگه ريباوو بهرتيلو ددسپړنى خهلك... هتد بهردوا دوزانن، نهصرانییهکانیش ئەو شتانهى لهتهورات دا لییان یاساغ کراو: ودهکوو پیوو عهرهق..... هتد بهحهلالی دوزانن.

۴- **﴿وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ﴾** ئەوان برۆایان بهئایینی حهق که ئایینی ئیسلامه نیهو پابهندی فەرمان و جلّهو گیرىو ئاموژگارییهکانى نابن. بهلکوو

۲۷- **﴿ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾** ئەمجار خودا پاش ئەو سزادانهى موشریکهکان لهدونیا، ئەگهر مهیلی ئى بى تۆبهى ئەوانه قبوول ددکا که تۆبه ددکهو واز لهکوفرو بیدینی دههینن، هیدایهتیان دددا بو موسولمان بوون و لهتاوانى لهو پېشیان خوځ ددبى ئەگهر بهراستى و لهناخهوود تۆبهیان کردبى. خودا لیخوښبوو لیبورديه بو ئەو کهسانهى تۆبه ددکهو کردوودى باش ئەنجام دددهن.

۲۸- **﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نجس﴾** ئەى ئەو کهسانهى برۆاتان بهخودا و بهپیغهمبهرى خودا هیناوه: بزائن که موشریکهکان بههوى هاوهدانانان بو خودا- دلّو ددرونیان پیس بوو، ئەوان لهباردى بىرو باوهردهو گومران، عهقیددیان فاسیده. لهددروون پیسى دا روچون، ئەوانه پیسن **﴿فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَذَا﴾** مههیلن نزیک بهمهسجیدولحهرام بکهونهوود، لهدواى ئەم سالدوود (سالى نۆیهمى کۆچى) ریگیان مهدهن بچه ناو مالى خوداود، ئیتر ئەو شوینه پیرۆزه لهو کافرو خودا نهناسانه یاساغو لییان فهددغهیه. **﴿وَإِنْ خِفْتُمْ عِيلَةً فَسُوفَ يُغْنِيَكُمْ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ شَاءَ﴾** ئەگهر ترسى ههژارتان ههیه، ئەى کۆمهلى موسولمانان! بههوى نههینانى بژيوو کالای بازارگانى که لهووپیش موشریکهکان ددیانهیناوو لهم سالدوود مهنع کرانو ناهیلدرى نزیک ئەو بهسته بکهونهوود، ئەو دلتیابن خودا بهفهضلو گهوردبى لهلایهکى تردوود ئەو کهلینهتان بو پر ددکاتهوود، هوکاری ژیانتان باشت بو دابین ددکاو کارو کاسبیتان زور ددبى و پهکتان ناکهوى. **﴿إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾** بیگومان پهروهر دگار زاناو ناگاداره بهحال و چۆنیهتى ئیوود: هى ئیستاو هى داهاتووشتان، دوزانى چۆن ههژار ددکهوون و بهجى ددهلمهههت ددبن! حهکیمو دانایه لهو شهريعتو یاسایهى بوۆتان داددنى، لهو فەرمان و نههیانهى ئاراستهتان ددکا، که فەرمانتان پى ددکا بهجهنگان دژى موشریکهکان پاش تهواو بوونى پهیمان و ئاگر بهست، یان که جلّهگیریتان ئى ددکا لهنزیکبوونهوودى موشریکهکان لهمهسجیدولحهرام دواى سالى نۆیهمى کۆچى، بى حیکمهت نیهو بهرژودودندى دونیاو

لِ هَات عِيسَا بَه كُورِ حَه قِيقِی خُودَا بَزَانِ. **{ذَلِك قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ}** نَه وِی دَه یَلَن: لَه بَارِدِ عِوز دَیِر و عِيسَا وِی. قَسَه یَه کِی دَه مَه لَه سَتِی خُویَانَه و چ بَه لَگَه یَه کِی زَانَسَتِی و سَه رَچَا وِیَه کِی بَا وِی پَیْکَرَا وِیَان بَه دَه سَتَه وِی نِه، جَگَه لَه فَر وِی فِی شَالِی خُویَان وِی دَر وِی دَه لَه سَه وِی هَه لَه سَتَرَا وِی مَالَم وِی قَه شَه کَانِیَان. جَو وِی لَه کَه وِی مَه سِی حِیَه کَان لَه م قَسَه بَی بِنَا غَنَه یَان دَا وِی بَه م کُوفَر دَ شَکَرَا وِی بَیِر وِی بَا وِی دَیَان **{يُضَاهَوْنَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ}** دَه شَو بَه یَنَه قَسَه وِی کُوفَر وِی بَیِر وِی بَا وِی دَی مَوشَرِیْک وِی کَا فَر دَ کَانِی پَیْش خُویَان کَه بَتِیَه رَسَت وِی بَه رَه مِیَه کَان وِی بَو دِیَه کَانِی هِیْن د وِی جِیْن وِی یَا بَان وِی نَه تَه وِی دَه کُؤْنَه کَانِی مِی صَر وِی نَیْرَان وِی یُؤْنَان وِی رُؤْمَان بَو وِی، کَه وَا بَی جَو لَه کَه وِی مَه سِی حِی بَیِر وِی بَا وِی دَی نَه وِی مَوشَرِیْک وِی کَا فَر دَ کُؤْنِیْنَانَه یَه کَا وِی زَی دَه کَه نَه وِی دَه بَه نَا وِی تَه وَا رَا ت وِی نِیْنِجِیْلَه وِی دَه بِلَا وِی دَه کَه نَه وِی دَه. هَه رَو دَه کُؤ وِی مَوشَرِیْکَه کَانِی عَه رَد ب هَه نَدِیْکِیَان بَیِرَا وِیَان وَا بَو وِی کَه فَرِی شَتَه کَچِی خُودَان. **{قَاتَلَهُمُ اللَّهُ اَلَّذِي يُفْكِرُونَ}** دَه ک نَه فَرِیْنِی خُودَا یَان لِ بَی، خُودَا نَه م کَا فَر وِی مَوشَرِیْکَانَه بَخَا تَه بَه ر نَه فَرِیْنِی خُوی وِی لَه نَا وِیَان بَه رَی، سَه یِر وِی سَه مَه رِیَه نَه وَانَه چُؤْن لَه رِیْبَا زِی حَه ق لَا یَان دَا وِی، چُؤْن وِی بَه ج عَه قَلِیْک لَه وِی حَه قَه شَا کَرَا وِی نَو مَا یَانَه لَا یَان دَا وِی دَه وِی تَو وِی نَه نَا وِی زَلْکَا وِی گُومَرَا یِی وِی کُوفَر دَه وِی؟؟ مَه سِی ح وِی عَوزِیْر د وِی بَه نَدَه ی خُودَان وِی خُودَا دَر وِی سَتِی کَر د وِی، قَه تِی ش دَر وِی سَتَکَرَا وِی نَا کَرِی بَه دَر وِی سَتَکَر وِی بَه دِیْهَیْنَه ر، نَابِی مَه خُلو وِی ق بَه خَالِق حَلِیْب بَکَرِی! عِيسَا وِی عَوز دَیِر وِی دَه کُؤ وِی هَه مَو وِی نَادَه مِی زَا دِیْکِی تَر خُوَار د وِی خُوَار دَنَه وِی دَا یَان هَه یَه، مَان د وِی بَو وِی دَه سَانَه وِی دَا یَان هَه یَه دَه ی نَه وَان کَه ی بَه کَه لَکِی خُودَا یَه تِی دَیْن؟

{اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ} جَو لَه کَه وِی مَه سِی حِیَه کَان مَالَم وِی قَه شَه کَانِیَان کَر د وِی وِی بَه خُودَا ی خُویَان، لَه جِیَا تِی پَه رَو دَ رَگَا رِی بَه رَز وِی پَیِرُوز، پِیَا وِی نَا یِیْنِیَه کَانِیَان شَه رِی عَه ت وِی یَا سَا یَان بَو دَا دَه نَان وِی حَه لَال وِی حَه رَا مِیَا ن بَو دَه سَت نِی شَان دَه کَر د نَه وَا نِی ش پَا بَه نَدِی فَه رَمَان وِی جَلَه وِی گِی رِی یَه کَانِیَان دَه بَو وِی، هَه رَو دَه یَا عِی سَا ی کُورِی مَه رِیَه مِی شِیَان بَه خُودَا دَه زَانِی. جَو لَه کَه کَان یَا سَا وِی شَه رِی عَه تِی دَه سَه لَه سَتِی پِیَا وِی نَا یِیْنِیَه کَانِی خُویَان پَال تَه وِرَات دَا بَو وِی،

بَه گُورِی دَی نَه وِی پَه یِر دَه وِی پَیِر وِی گَرَا مَه ی پِیَا وِی نَا یِیْنِیَه کَانِیَان بَه هَه وَا وِی هَه وِی سِی خُویَان بَو یَان دَا نَا وِی هَه لَس وِی کَه وِی ت دَه کَه ن. تَه وِرَات وِی نِیْنِجِیْلِیَان دَه سَتَکَا رِی کَر د وِی وِی، بَنَه مَا سَه رَه کِی یَه کَانِی نَا یِیْنِیَه کَانِیَان کَه لَه کَه ل نَا یِیْنِی نِی سِلَام دَا یَه ک دَه گَر نَه وِی دَه بَه نِیْگَا بَو حَه زَر دَی مَوسَا وِی حَه زَر دَی عِيسَا نَیْر دَرَا وِی گُؤْرَا نِیَان بَه سَه ر_Dَا هِیْ نَا وِی وِی دَه کُؤ وِی خُویَان نَه مَا وِی وِی لَه کَا رِیَان خَسْت وِی وِی جَا کَه وَا بَی وِی نَه مَه رَه وِی شَت وِی هَه لَس وِی کَه وِی تِی نَه وِی خَا وِی دَن نَا مَانَه بَی، نِی وِی دَه نَه ی مَوسُو لَمَانِیْنَه! شَه ر بَکَه ن وِی بَجَه نَگَن دَ زِی نَه وَا نَه ی کَه نَه وِی چَوَار رَه وِی شَتَه یَان تِیْدَان لَه خَا وِی دَن نَا مَه کَان. **{حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ}** تَا نَا چَا ر دَه بَن: یَان مَوسُو لَمَان بَن، یَان سَه رَانَه دَه دَدَن بَه شِی وِی دِیَه کِی وَا: کَه بَه تَه وَا وِی گَه ر دَن کَه چِی وِی پَا بَه نَد وِی بَو وِی نِیَان بَه نَه حَا مَی نِی سِلَام پِی وِی دَه دِیَا ر بَی بَه بَی سَه رِیْچِی وِی مَن جَه مَن ج کَر دَن سَه رَانَه ی خُویَان لَه کَا تِی دِیَا رِی کَرَا وِی دَا تَه سِلِیْم بَکَه ن.

{وَقَالَتِ الْيَهُودُ غَيْرُ ابْنِ اللَّهِ} بَیْرِی لَه جَو وِی لَه کَه کَه کَان دَه یَا نَگُوت عَوز دَیِر کُورِی خُودَا یَه، عَوز دَیِر کَا هِیْنِیْکِی یَه هُو وِی دَی بَو وِی دَه وِی ر وِی بَه رِی سَالِی (۵۷: پَیْش زَا یِیْن) لَه وِلَاتِی بَابِل نِی شَتَه جِی بَو وِی بَو وِی، لَه نَه وِی دَه ی حَه زَر دَی هَا رَو وِی بَو وِی، نَو وِی سَه رِیْکِی بَه نَا وِی بَا نَگ بَو وِی، هَه مَو وِی پَا رَچَه کَانِی تَه وِرَاتِی کُؤ کَر دَه وِی، لَه جِیَا تِی عِیْرَانِی کُؤْن پِیْ تِی کَلْدَانِی بَه کَا ر هِیْ نَا، (نَه سَفَا رِی، الْاَیَام، عَزْرَا، نَحْمِیَا) ی دَا نَا سَه Rَدَه مِی نَه وِی بَه بَه هَا رِی نَا یِیْنِی جَو لَه کَه حَلِیْب دَه کَرِی، شِیَا وِی نَه وِی دِیَه: بَه بِلَا وِی کَه Rَدَه وِی دَه دَا مَه زَرِیْنَه رِی شَه رِی عَه Tِی یَه هُو دِی بِنَا سَرِی. پَا ش نَه وِی دَه ی شَه رِی عَه Tِی تَه وِرَات خَه Rِیْک بَو وِی لَه نَا وِی بَچِی نَه وِی زِیْن دَوِی کَر Dَه وِی، بَوِیَه جَو لَه کَه Rِیْزِی لِی دَه نِیْ وِی تَه Qَدِیْ سِی دَه کَه ن، تَه نَا نَه T بَیْرِی یَه هُو وِی دَه نَا زَا وِی (کُورِی خُودَا) یَان دَا وِی Tِی. **{وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ}** نَه صَرَا نِی ش وَا زِیَا ن لَه یَه کَتَا پَه Rَسَتِی هِیْ نَا وِی دَه لَیْن: مَه سِی ح کُورِی خُودَا یَه، بِیْگُومَان پِیْشِیْنَه کَانِی نَه صَرَا نِی مَه Bَه Sَتِیَان Bَه کُورِی یَه Tِی عِيسَا Bَو خُودَا حَه قِیْقَه T نَه Bَو وِی Bَه لَکُؤ وِی Bَه Mَه جَا Z_Bَو وِی Mَه Bَه Sَتِیَان خُوشَه وِی Sَتِی وِی Rِیْز_Dَا رِی لَا ی خُودَا Bَو وِی، دَوَا یِی Bَه هُو ی Tِیْپَه Rِی Bَو وِی نِی Rُؤْژ گَا Rِیْکِی زُؤ_R وِی Bَه هُو ی فَه و_Tَانِی نِیْنِجِیْلَه Nَه صِلَه کَه وِی کَا Rِیْگَه Rِی هِیْنِیْ دِیَه Bَتِیَه Rَسَتَه کَان لَه Sَه Rِیَا N وَا یَا N

مه‌سیحیه‌کانیش نه حکامی ته‌وړاتیان گۆړی و شه‌ریعه‌تی ده‌سته‌لېه‌ستی خوږیان له‌بواری عیبادتو مامه‌له‌کردن دا خسته کارو گۆرانکاریان له‌حوکه‌مه‌کانی ته‌ورات دا کردو به‌نارذوی خوږیان حه‌رامو حه‌لالتیان بۆ ده‌ست نیشان‌کردن، ره‌شه‌خه‌لکه‌که‌ش شوینیان که‌وتن. **﴿وَمَا أُمُرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا﴾** نه‌وان له‌سهر زمانی موساو عیسا فه‌رمانیان پی نه‌کراوه که جگه له‌خودا خودایه‌کی تر بیه‌رستن، نه‌ودی فه‌رمانیان پی کراوه بریتی بووه له‌وه که ته‌نها خودا بیه‌رستن و هاوډلی بۆ دانه‌نین. نه‌و خودایه بیه‌رستن که نه‌حکامی نایینی بۆ داناون، نه‌و خودایه خودای نه‌وانو خودای هه‌موو شتیکی تریشه، زانو دانایه، بی‌هاوډلو بی‌مندال و تالو ته‌نهایه، هه‌ر شتیکی حه‌رام کرد حه‌رامه‌و به‌که‌س حه‌لال ناکړی، هه‌ر شتیکی نه‌و حه‌لالتی بکا، حه‌لاله‌و به‌که‌س حه‌رام ناکړی. هه‌ر شه‌ریعه‌تو یاسایه‌ک دابنی شوینکه‌وتنی واجب و فه‌رضه، هه‌ر فه‌رمانیکی فه‌رموو ده‌بی جی‌به‌جی بکړی، زاتی پاکی به‌گۆړدی شه‌رع و عه‌قل شیایو په‌رسته **﴿لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾** به‌پی شه‌ریعه‌تو عه‌قلی سه‌لیم جگه له‌په‌رومردگار خودای ترنین، هیچ خودانین جگه له‌زاتی پاکی **﴿سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾** په‌رومردگار پاکو به‌رزو په‌روژه له‌هاوډلو ژنو مندال یارمه‌تدرو شه‌ریک، هه‌ر خو‌ی شیایو په‌رسته، بی‌وینه‌و بی‌نه‌ظیره له‌زاتو له‌صیفات دا، له‌نولو‌هییه‌تو له‌ربووبییه‌ت دا تالو ته‌نهاو فه‌ردی موظله‌قه.

﴿يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ﴾ نه‌و کافرو موشریکانه ده‌یان‌ه‌وی به‌و بیرو بۆ‌چوونه شیواوو پوچه‌ی خوږیان نوری نیسلام بکوژینه‌وه، هه‌ول دده‌دن نه‌و نایینه‌ی پیغه‌مبه‌ری نی‌مه موحه‌مه‌د هی‌ناو‌یه‌تی له‌ناوی به‌رن، بلنیه‌ی حه‌قو چرای هیدایه‌ت بکوژینه‌وه، بۆ نه‌ودی هه‌موو ناده‌میزاد گومر‌ابین. **﴿وَيَأْتِي اللَّهَ إِلَّا أَنْ يَتِمَّ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾** په‌رومردگاریش هه‌رگیز نا‌هیللی مرادیان بیته‌جی و هه‌ر ده‌یه‌وی رونا‌کایی نایینی خو‌ی ته‌واو دره‌خشان بکاو به‌دونیاو بلاوبیته‌وه. هه‌رچه‌نده کافردکان پېشیان ناخو‌ش بی و به‌زیاد بوونو بلاووبوونه‌ودی نایینی نیسلام ته‌نگه‌تاو

يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يَتِمَّ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٢٢﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾ يَتَأْتِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْأَخْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَفْقَهُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٤﴾ يَوْمَ يُخَوِّضُ عَلَيْهِمْ فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنْزْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ ﴿٢٥﴾ إِنَّ عَذَابَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الَّذِينَ أَلْقِمْنَا قُلُوبَهُمْ قَلْپًا مِنْ أَنْفُسِكُمْ وَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْتَكُونَ كُنُوزَكُمْ فَاقْبَلُوا النَّصِيحَةَ مِنَ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَتَّبِعُوا أَمْرًا مِنْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَيُؤْمِنُوا بِهِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٢٦﴾

ببن، خودا هه‌ر نایینی خو‌ی سه‌رده‌خاو یارمه‌تی پیغه‌مبه‌ری خو‌ی دده‌ا.

﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ﴾ په‌رومردگار خودایه‌کی وده‌ایه پیغه‌مبه‌ری خو‌ی که موحه‌مه‌ده، نارذویه بۆ سهر هه‌موو ناده‌میزاد به‌هیدایه‌تو به‌لگه‌و نیشانه‌وه، نایینیکی حه‌قی پیا‌دا ره‌وانه‌کرده‌و، که هه‌تا ده‌ونیا دونه‌ییه نه‌سخ نابیته‌وه، گۆرانی به‌سه‌ردا نایه، هیچ نایینیکی تر هه‌لی ناو‌ه‌ش‌نینیته‌وه، هه‌ر هه‌والیکی تی‌دایه‌ راست و درسته، بیرو باو‌دی سه‌حیح و زانیاری به‌سودی له‌خو‌ گرتووه، نایینکه هه‌موو کرده‌و‌کانی که تی‌دا نه‌نجام ددرین کرده‌وی باشو به‌سوودن بۆ دونه‌ی قیامه‌ت... **﴿لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ﴾** بۆ نه‌ودی نه‌م نایینه‌ی بی‌خه‌وشه: که نایینی نیسلامه، به‌رزی بکاته‌وه و سه‌ری بخا به‌سهر هه‌موو نایینه‌کانی تر‌دا به‌ه‌وی به‌لگه‌و بو‌ره‌انی جو‌راو جو‌روده، به‌ه‌وی نه‌و زانیاری و زانسته‌ی له‌خو‌ی

نامه‌کان و ناراسته‌ی مال و قه‌شه‌کان کراود، له‌هه‌مان کات دا موسولمانانیش ددگریته‌ود. واته: هه‌ر که‌سیک زیرو زیو کۆبکاته‌ود و سه‌ریه‌کی بنی و زدکاتی شه‌رعی و مافی هه‌ژارانی ئی نه‌دا به‌ئاگری دۆزدخ سزا دده‌ری و تۆله‌ی ئی دده‌ستیندری.

﴿ ۲۵ یَوْمَ نَحْصِيْ عَلَیْهَا فِی نَارٍ جَهَنَّمَ ۙ اِثْمَی مَوْحَمَمَهْدَا هه‌والیان بده‌ری به‌سزایه‌کی به‌ئیشی سامناک که تووشیان دده‌بی له‌و رۆژ دا که ئه‌و زدکات نه‌ده‌ره سوور ددگریته‌ود له‌ناو ئاگری دۆزدخ دا له‌سه‌ر ئه‌و مال و سامانه‌ی کۆی کردۆته‌ود و زدکاتی ئی نه‌داود، واته: مال و سامانه‌که‌ی دادنه‌ری و ئاگری گه‌رمی له‌سه‌ر ددگریته‌ود ئه‌ویش و ده‌کوو ئاگره‌که‌ی ئی دی. چۆنییه‌تی ئه‌م سوور کردنه‌ود، گیرانی مال و سامانه‌که‌ به‌ئاگر، کاروباریکی قیامه‌تییه‌و نه‌ئینی و غه‌یبه، ئیمه‌ چۆنییه‌تی دیارددکانی نازانین، و باشه‌ حه‌واله‌ی عیلمی خودای بکه‌ین. ﴿ فَتَكْوِیْ بِهَا جَبَانُہُمْ وَجَنَابُہُمْ وَظُهُورُہُمْ ۙ رُوحَسَارو لاته‌نیشت و پشتیان به‌و پلّیته ئاگرینانه داخ ددگری. که به‌تایبه‌تی باسی ئه‌و ئه‌ندامانه‌ی جه‌سته ده‌کا: چونکه ئه‌وان له‌دونیدا به‌روخسار پێشوازی له‌خه‌لک ده‌که‌ن و نیشانه‌ی که‌یف خۆشییه‌که‌یان به‌ده‌م و چاوه‌ود دیاره، به‌روخسار خۆیان گرژ ده‌که‌ن که داوای هه‌ژاران رده‌دکه‌نه‌ود و ناو می‌دیان ده‌که‌ن، که له‌ناو ناز و نیعمه‌ت دا دده‌لّینه‌ود به‌سه‌ر ته‌نیشت و پشتیان دا ته‌پاتل دده‌ن، له‌لایه‌کی ترده‌ داخکردنی دده‌م و چا و باشر دیارد و نه‌نگی ترده، له‌ پشت و لاته‌نیشت قه‌برغه‌یان به‌نازارترده، ئه‌مجار له‌لایه‌ن فریشتانه‌ود که به‌رپرسن له‌داخکردنیان پێیان ددگوتری: ﴿ اِذَا مَا كُنَزْتُمْ لَافْسَکُمْ فَذَوْقُوا مَا کُنْتُمْ تَکْفُرُوْنَ ۙ ئه‌مه ئه‌و مال و سامانه‌تانه که به‌خه‌یالی خۆتان بۆ سود و قازانجی خۆتان کۆتان کردبووه، ئه‌وا بوو به‌هۆی زیان و سزادانتان. یان دده‌توانین بلّیین: ئه‌و ئامیری داخکردنه‌تان که پێی داخ ددکرین ئه‌و مال و سامانه‌یه کۆتان کردبووه بۆ خۆشی و رابواردن!!

﴿ ۲۶ اِنَّ عَذَابَ الشُّہُرِ عِنْدَ اللّٰهِ اِثْنَا عَشَرَ شَهْرًا ۙ فِی کِتَابِ اللّٰهِ یَوْمَ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ ۙ بَیْغُومَان ۙ هه‌ر له‌و رۆژده‌و که خودا ئاسمانه‌کان و زه‌وی دروست کردون پێکهاته‌ی سال و ژماردی مانگه‌کانی چوار و ده‌ری سال له‌بهرپارو ئه‌ندازدکیشی و زانیاری په‌روه‌ردگار دا که فه‌رمانی کردوه به‌کار پیکردن پێیان

گرتوه، بیکاته ئایینیکی بالاده‌ستی خاوه‌ن دده‌سه‌لاتی ماددی مه‌عنه‌وی. ئاشکراشه‌ هیچ ئایینیک و ده‌کوو ئیسلام کاریگه‌ری گیانی و عه‌قڵی و ماددی و کۆمه‌لایه‌تی و رامیاری له‌سه‌ر ئاده‌میزاد نه‌بووه نابێ. تاکه ئایینیکه که به‌که‌لکی هه‌موو سه‌رده‌م و کات و شوینیکی دی.. بۆ هه‌موو کۆمه‌لگا و نه‌ته‌ودیه‌ک له‌بار و گونجاوه.

﴿ ۲۷ يَا اَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا اِنَّ کَثِیْرًا مِّنَ الْاَخْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لِبَآکُلُوْنَ اَمْوَالِ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ ۙ ئه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ی به‌رواتان به‌تاک و ته‌نهایی خودا و به‌پێغه‌مبه‌رایه‌تی مَوْحَمَمَهْد هه‌یه، دله‌یابن و باش بزانی: که زۆر له‌مال و قه‌شه‌کانی خاوه‌ن نامه‌کان به‌ناحه‌ق و نارده‌و مال و سامانی خه‌لک ده‌خۆن، هیچ رێبازیکی شه‌رعی و ئایینیان به‌ده‌سته‌وه نیه، به‌لکوو به‌هه‌وانته‌و به‌ناره‌زۆبازی خۆیان ئه‌و خه‌لکه ده‌سخه‌رۆ ده‌که‌ن و هه‌لیان ده‌خه‌له‌تین و ده‌ستیان دده‌پرن. ئایه‌ته‌که ئه‌و ده‌سخه‌رۆ کردن و مال خواردنه‌ی پال زوربه‌یانی دا بۆ هه‌موانی نه‌چه‌سیاند، چونکه که‌مینه‌یه‌کیان خۆیان له‌و کاره ناشیرینه ده‌پاراست. ﴿ وَیَصْدُوْنَ عَنْ سَبِیْلِ اللّٰهِ ۙ خه‌لکی له‌رێبازی خودا لاده‌دن و ناھیلن که‌سانی دیکه موسولمان بن، واته: ئه‌وانه وێپرای خواردنی مال و سامانی بۆره‌ پیاو و مسکینه‌کان، ناشیان هیلن موسولمان بن و مه‌نعیان ده‌که‌ن له‌رێبازی حه‌ق و راست، جا یان په‌یامی ئیسلام رده‌دکه‌نه‌ود و به‌درۆی ده‌زانن، یان شل و گومان ده‌خه‌نه ناو بنه‌ما و ده‌که‌نیان ئایینه‌ود له‌بهری عه‌قیده‌و عیباده‌ت و مامه‌له‌و ئه‌حکامه‌کانی تری شه‌رع و بیرو باودر دا ئال و گوژ ده‌که‌ن، یان تانه‌و ته‌شه‌ر له‌خودی پێغه‌مبه‌ر دده‌ن و قورئان به‌درۆ ده‌زانن. ﴿ وَالَّذِیْنَ یَکْذُرُوْنَ الذَّهَبَ وَالْفِصَّةَ ۙ ئه‌وانه‌ی مال و سامان کۆده‌که‌نه‌ود، پارو و پول و زیرو زیو سه‌فته ده‌که‌ن و ده‌یخه‌نه قاسه‌و گه‌نجینه‌ود ﴿ وَلَا یَنْفَقُوْنَهَا فِی سَبِیْلِ اللّٰهِ ۙ زدکاتی شه‌رعی دده‌رناکه‌ن، له‌پێناو ئایین دا مال نابه‌خشن بۆ به‌رژده‌ندی گشتی و تایبه‌تی موسولمانان، یارمه‌تی لێقه‌وماوان ناده‌ن، جا ئه‌وانه‌ی که ئه‌مه هه‌لویست و رده‌شتیانه خاوه‌ن نامه‌و مال و قه‌شه بن، یان مه‌لا و حاجی و موسولمان بن، ئه‌وه ﴿ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلِیْمٍ ۙ مژده‌یان بده‌ری به‌سزای کوشنده‌و به‌ئیش له‌ناو ئاگری دۆزدخ دا، ئه‌م هه‌ره‌شه‌یه و ده‌کوو رو ددکاته خاوه‌ن

له یاسای هاتوچۆی مانگ دا چه سپاندویهتی دوازده مانگی بی زیادو کهمن. بهو جوړدی که نه مړې ټولفتمان پیوه گرتووه. مه بهست به مانگه کان نهو ماو دیه یه که له روانگه ی بینینی یه کهم روژی مانگه وه هموو کوټایی بیستو نو روژ یان سی روژ ددسته بهر دهی. **{ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ }** چوار مانگ لهم دوازده مانگه مانگی ریژدارو تایبه تینو شهرو ناژاودیان تیدا قه ددغه کراود، سی مانگیان به ریز به شوین یه که وهن (ذولقعدة، ذولحجة، المحرم) مانگیکیان به تاکه و دیه نه ویش مانگی رده به. **{ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ }** نهودی باسکرا، هر نهودیه ئایینی راستو دروستو ئایینی ئیبراهیمو ئیسماعیلش بهو شیوه هاتووه. که وایی **{ فَلَا تَظْلَمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ }** لهو چوار مانگه دا ستم له خوټان مه کن، نه چن ریژی نه مانگه ریژدارانه بشکین، شتی قه ددغه کراویان تیدا نه انجام مه دن. خودا بو خوئی که ونی به دیه یتاودو خویشی یاسای هه لئسورانو به رددو امبوونی له سر نهو شیوه هه لئسورانه دارشتو. **{ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً }** به کۆمه ل و به ټیکړا شهر بکهن دژی موشریکه کان، و دکوو چۆن نهوان به کۆمه ل و هه مئا هه نگی شهرتان له گه ل دهکن. ئیوه دژی هه موانیان بجه نگوو که سیان ئی مه بویرن، ددس له هیج خیل و تاقمیکیان مه پاریزن، و دکوو چۆن نهوان دژی هه موانتان شهر دهکن و کهستان ئی نابویرن، له راستی دا جهنگه که له نیوان موشریکانو خودا په رستانه، له نیوان کوفرو ئیمان دایه، شهر یه یدایه ته دژی گومرایی، شهر ی دوو موعه سکه ری لیک جیاوازن، ناگونجی به ناشتی هه لکه نو ناشتی بکه و یته نیوانیان. **{ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ }** بزنان یارمه تی خودا بو نهوانه یه: که خو له سنوور به دزی نی دپاریزن، خو یان دپاریزن لهودی که حه رام حه لال بکهن یان حه لال حه رام بکهن، یان قانونی خودا ته حریف بکهن، هر گیز له جیهاد کردن پال ناده نه وه، ترسان له جهنگان دژی موشریکه کان نیه، سه رکه وتن بو نهوانه، چونکه خودایان له گه له، که سیکیش خودای له گه ل بی هر نهو سه رکه و تووه!! **{ إِنَّمَا التَّسْيُّ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ }** بیگومان دواختنی ریژو حورمه تی مانگیکی ریژدار بو مانگیکی تر که نهو ریژه نه بی، هه لگیرانه و دی حه رامو حه لال زیاد کردنی کوفرو

بی دینی ترده ددیه نه پال کوفرو شیرکی پی شوویان که بتپه رسته، گورانکاریه له ئایینی ئیبراهیمو بیرو بو چونکی خراپه چونکه کافرو بی دین هه رکاتی تاوانیک زیاد بکا مانای وایه کوفر زیاد دهکا. **{ يُضِلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا }** نهوانه ی کافرن زیاد له کوفره که یان پی گومرا دهبن. واته: زیاد له کوفری پی شوویان گومراش دهبن. نه مه نه گهر وشه ی **{ يَضِلُّ }** به شیوه ی (مبني للمجهول) بخویندریته وه. نه گهر به شیوه ی (مبني للمعلوم) بخویندریته وه ماناکه ی بهم جوړه دهی، خودا نهو کافرانه گومرا دهکا، بهم جوړه **{ يُجِلُّوهُ عَامًا يُجِلُّوهُ عَامًا }** مانگیکی تایبه تی سالتیک دهیکه نه مانگی ریژدارو سالتیکی تر نایکه نه ریژدار. **{ وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُؤْطُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ }** بو نهودی ژماره ی مانگه شهرتیدا قه ددغه کراود کان له ژماره دا کهم نه کهن واته: له سالتیک دا چوار مانگ شهریان تیدا قه ددغه بی. **{ فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ }** نهو شیوه گورانکاری و گواستنه و دی ریژه له مانگ بو نهو مانگ له گه ل هیشتنه و دی ژماره ی مانگه ریژداره کان، بو نهو و دهکن نهو شتانه ی خودا حه رامی کردوه نهوان حه لالی بکهن. **{ زَيْنَ لَهُمْ سُوءُ أَعْمَالِهِمْ }** کرده وه خراپه کانیان له پیس چاو جوان کراود، شه یتان له خشته ی بردون و کرده و دی خراپیان له لا جوان بووه، پیان وایه: بیرو باوهری پوچ و به تالان ئایینی راستو دروسته. **{ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ }** په رومردگار گه ل و نه ته و دی کافرو گومرا هیدایه ت ناداو شاره زیان ناکا بو ری بازی راست. نهوانه ی بوخو یان ری بازی گومرایی هه لده ریژن، خودا هیدایه تیان نادا بو ری گای حکمه ت ئامیزو خیر و چاکه و پابه ند بوون به نه حکامی شهرعی خوداوه، به لگوو ریسوایان دهکا و رهمیان پی ناکا، چونکه به گویردی دهقی قورئان شاره زایی کردن بو ری بازی خوشبه ختی دنیاو قیامه ت رندگانده و دی بیرو باوهری راستو کرده و دی چاکو په سند.

{ ۲۸ } يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ افْعَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَتَأْتِلُمْ إِلَى الْأَرْضِ؟ } نهی نهو که سانه ی برواتان به خودا پیغه مبه ری خودا هیئاوه، نهو جه یتانه، بو که پی تان دهگو ترئ به گشتی خوټان ناماده بکهن و برۆن بو شهر دژی رومه کان که خو یان ناماده کرده بو په لاماردانی شاری

مهدينه و ولاتی موسولمانانو له ناوبردنتان که چی نیوه به زهوییه وه نووساونو جو له تان نیه و هیچ دیاردهیه کی به پیره وه چوونی بانگه وازییه که ی پیغه مبهرتان پیوه دیار نیه ته مبهل و ته وه زهل پالتان لی داوه ته وه، چاوتان له رابواردنو میوه خواردنو له سیبهر دانیشته؟؟ ج شتی که بوته کۆسپو ته گهره له بهرده متان دا به و جوړه قهلبتان داهیزاوه سهری خوتان کز کردوه (شانتان کردوه کۆمه و له خوتان گرتووه لۆمه) وا و دگری پالدا نه وه بوون ته نانه ت به نویلش راست نابنه وه؟! چیه؟ بۆ نه وه ندنه جهسته ی خوتان خوش ددوی، بۆ نه وه ندنه خو په رستو بی هه ستو دنیا خوشه ویستن؟ **{أَرْضَيْكُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ}** نایا نیوه رازی ددین به رابواردنی ژیا نی دنیا له جیاتی خوشبه ختی ژیا نی قیامه تو له زرم تو خوشیه کانی. نه گهر نه وه بکه ن و به وه رازی بن نه وه مانای وایه وازتان له خیر و خوشی نه بر او ه هی نا وه له پینا و وده ست هی نا نی شتی کی که مو پروپو وچ **{فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ}** نه و ژیا نه ی دنیا تان که زور به ی غه مو خه فته ته، نه گهر به رام به ری به خوشی و له زرم تی ژیا نی نه بر او دی قیامه ت بکری جگه له شتی کی که مو بی نرخ هی چی تر نیه و ناشی بکری به بار به های نه و ژیا نه خوشه ی قیامه ت.

{۲۹} إِلَّا تَتَفَرَّوْا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ} نه گهر له گهل پیغه مبه ر دهر نه چن بۆ جیهاد و به پیر بانگه وازییه که یه وه نه چن نه وه خودا له دنیا دا سزای به نیستان بی ده گه یه نی و ده کوو نه وه گرانی و قاتو قری بخاته ناوتانه وه، دوژمن به سهرتان دا زال ببی، به هیلاکتان به ری، له پاش فه وتان دنی نیوه، له باتی نیوه کۆمه لیکی راستال دینیته پی شه وه گهل و نه ته وه یه کی تر بینیته شوینی نیوه بۆ نه وه ی یارمه تی پیغه مبه ری خودا بده ن و پا به ندی فه رمان و جل وه گیری نایینه که ی بن. **{وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا}** نیوه نه گهر له جیهاد کردن خو بد زنه وه و ته مبهل و ته وه زهل بنوینن نه وه زیان به خودا ناگه یه نن، چونکه خودا بالادسته به سهر هه مو و به ند ه کانی دا. هه ندیک ده لئین: رانا و له (تضروه) دا بۆ پیغه مبه ر ده گهر پیته وه. واته: نیوه نا توانن زیان به پیغه مبه ر بگه یه نن، چونکه خودا واده ی داوه که بیپاریزی له ده ستی

إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحْلُونَهُ عَامًا وَيُخْرِجُونَهُ عَامًا لِّيُوَاطِّئُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيَحْلُوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ زَيْنَ لَهُمْ سُوهُ أَعْمَلِهِمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٢٧﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَالُكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ أَنفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَنَا قُلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَّعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٢٨﴾ إِلَّا تَتَفَرَّوْا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾ إِلَّا تَضُرُّوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّا نَظُنُّ أَنَّ اللَّهَ مَعَنَا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٠﴾

چه په ل، **{وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ}** په رومردگار به بی نه وه ی نیوه کۆمه گی بی بکه ن ده توانی به سهر دوژمنانی دا زال ببی!! **{۳۰} إِلَّا تَضُرُّوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ}** نه گهر نیوه یارمه تی پیغه مبه ری خودا نه دهن، له گهل دا نه چن بۆ جیهاد، نه وه خودا کۆمه گی بی ددکا و یارمه تده ری دده ی، که سیکش خودا یارمه تده ری بی به سیه تی و هه ویجه ی به که سی تر نیه. خودا یارمه تی دده او و دکوو چۆن سالی کۆچ یارمه تی دا **{إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا}** کاتی که کافردکان ته نگیان بی هه لچنی و پیلانیان بۆ داده رشتن به کوشتن، به به ند کردن، به دهر کردن. پیغه مبه ر **{۳۱}** به فه رمانی خودا کۆچی کرد له گهل هاودلی خوشه ویستی دا نه بو به کری صدیق **{ثَانِي اثْنَيْنِ}** حالی پیغه مبه ر به م جوړد بوو یه کی بوو له دوو که س، نه سو پای کۆچکه ران و نه سو پای یارمه تیده رانی له گهل دا بوو، به لکوو ته نیا دوو که س بوون؛ خو ی و نه بو به کری هه والی **{إِذْ هُمَا}**

فِي الْغَارِ لَهُوَ كَاتِهْدَا كه لهناو غاری حیرا دا بوون، كه نهشكهوتیکه لهکیوی (شه‌ور) سه‌عاته رییی له‌مه‌ککه دووره. **{إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا}** لهو کاته‌دا که نه‌بو به‌کری هاورئی چاوی به‌کافرده‌کان که‌وت که هاتبوونه دهرگای نه‌شکه‌وته‌که ترسی لی نیست له‌وه که بیان بینو بیانگرنو بیانکوژن، به‌پیغه‌مبه‌ری وت: نه‌گهر ته‌ماشای به‌رقاچی خو‌یان بکه‌ن نی‌مه ده‌بینن. پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) بو دل‌دانه‌وه‌ی نه‌بو به‌کر فهرمووی: مه‌ترسه خودا له‌گه‌ل‌مانه، یارمه‌تیمان ده‌داو دهمان پاریزی. **{فَأَنزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ}** نه‌مجار په‌روهرده‌گار نارامی خو‌ی نارد خوارئ بو سهر دلی پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) یان بو سهر دلی نه‌بو به‌کر، نی‌بنو عه‌بباسو هی تریش ده‌فهرمون: مه‌به‌ست نه‌بو به‌کر بی باشره چونکه پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) ههموو کاتی دل‌نارام بو‌ودو ترسی نه‌بود. **{وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَّمْ تَرَوْهَا}** کو‌مه‌گی پیغه‌مبه‌ری خو‌ی کرد به‌سه‌ربازو له‌شکرئیک که نی‌وه نه‌تان بینی، که بریتی بوو له‌فریشته روژی جه‌نگی به‌درو روژی جه‌نگی نه‌حزابو روژی جه‌نگی نو‌حود یارمه‌تیا‌ن دا. **{وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى}** په‌روهرده‌گار وای کرد دروشمی کافرانی ژیر خستو نا‌واتو هومیدیان نه‌هاته دی و تیشکانو زه‌لیلو ریسو بوون. **{وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا}** رسته‌ی (لا اله الا الله، محمد رسول الله)ی سه‌رخست بانگه‌وازی بو نی‌سلامی پیش خستو وده‌گرخست. نه‌مه نه‌گهر **{كَلِمَةُ اللَّهِ}** به (مه‌نصوبی) بخویندریته‌وه. نه‌گهر **{كَلِمَةُ اللَّهِ}** به‌مه‌رفووعی بخویندریته‌وه نه‌و کاته ماناکه‌ی به‌هی‌زتر ده‌بی واته: ههر دروشمی خودا، رسته‌ی (لا اله الا الله) له‌سه‌روه‌ویه پایه‌داردو ههر نه‌و سه‌رکه‌وتوود. **{وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ}** خودا عه‌زیزو بالا ده‌سته، ههر که‌سیک په‌نا به‌نه‌و به‌ری پاریزراو سه‌رکه‌وتوود، حه‌کیه‌و دانایه له‌کردارو گو‌فتاری دا، ههموو گو‌فتارو کاریکی له‌جئی خو‌ی دایه‌ودو هیچ شتیکی بی حیکمه‌ت نیه.

{۱} أَنْفَرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا} نه‌ی موسولمانینه! ههرکاتی بانگی جیهاد درا، بانگ کران بو چوون بو جیهاد وه‌لامی بده‌نه‌ودو به‌پیر بانگه‌وازی جیهاده‌وه برپون تاکتاکو کو‌مه‌ل کو‌مه‌ل، ههرکه‌سه به‌گو‌یردی حالو توانای خو‌ی. دوه‌له‌مه‌ند بن یان

هه‌زار، نه‌خو‌ش بن یاساغ، پیر بن یان جوان، نی‌شتان هه‌بوو یان بی‌کار بوون **{وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ}** جیهاد بکه‌ن، تی‌بکو‌شنو به‌مالو گیان له‌پیناو نایینی خودادا، بو به‌رز کردنه‌وه‌ی ئالای (لا اله الا الله، محمد رسول الله) **{ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ}** نه‌وه بو نی‌وه سهر به‌رزی و خیرو شکو‌مه‌ندی‌یه، هو‌ی پاریزگاری مالو ولاتو نامووسو سه‌روهریتانه. نه‌گهر نی‌وه له‌ئه‌هلی زانیاری راستو مه‌عریفه‌تی حه‌قن، جاکه نی‌وه نه‌وه ده‌زانو هه‌ست به‌باشی نه‌وه ده‌که‌ن نه‌وه راپه‌رن بو جیهادو ته‌مبه‌لی مه‌که‌ن. نه‌گهر نی‌ستا نه‌م نایه‌ته مانابکه‌ین ده‌بی بل‌یین: نه‌ی موسولمانینه! راپه‌رن بو جیهاد بو شهر به‌سواری به‌پیا‌ده‌یی به‌چه‌کی سوکو به‌چه‌کی قورس به‌زری‌بو‌شو به‌فرۆکه‌و نه‌رزنه‌رزو تو‌پو به‌قه‌ل‌همو به‌زوبان به‌شیعرو به‌وتارو ههموو جو‌ره چالاکیه‌ک ههر که‌سه به‌گو‌یردی ده‌سه‌لاتو توانای خو‌ی.

{۲} لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَّاتَّبَعُوكَ} نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! نه‌گهر نه‌وه‌ی تو بانگه‌وازی خه‌لکه‌که‌ت بو کرد سوودو قازانجیکی به‌یده‌ست بوایه به‌ناسانی به‌ده‌سته‌وه به‌هاتایه، پی‌گه‌یشتنو وده‌سته‌تینانی ماندوو‌بوونی زورو چه‌رمه‌سه‌ری گه‌ره‌ک نه‌بوایه، سه‌فه‌ریکی کورتو بی ترسو بی ناره‌حه‌تی بوایه ههموویان شوینت ده‌که‌وتنو به‌پیر بانگه‌وازی‌یه‌که‌ته‌وه ده‌هاتن، چونکه خو‌شویستنی مادده‌و هه‌ول‌دان بو وده‌سته‌تینانی، شتیکی سروشتیه له‌ئاده‌میزاددا، به‌تایبه‌تی نه‌گهر نه‌و شته خو‌ش و ناسان به‌ده‌سته‌وه بی و ناکامو سه‌ره‌نجامی بی ترس بی، کورد وته‌نی (خو‌ردی لی‌وه نه‌یه) ههروده‌ها نه‌وانه‌ی هه‌ولئ بو دده‌ن بروایان به‌روژی دوا‌یی نه‌بی و چاو‌ه‌روانی پاداشی قیامت نه‌بن وده‌کوو نموونه‌ی نه‌و دوو‌پووانه. **{وَلَكِنْ بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ}** به‌لام تو نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! داوای نه‌فیری عامت له‌وانه‌کرد بو شوینیکی دوورو سه‌فه‌ریکی سامناک و پر دهردی‌سه‌ری و ناکام ترسو خو‌ف و گیان‌بازی و خو‌فیدا‌کرن، نه‌تو داوات لی کردن که راپه‌رن بو جیهاد له‌وه‌رزیکی گه‌رمو پرئیش و کارو کاتی کو‌دکردنه‌وه‌ی به‌روبوومو میوه‌جات. جا وده‌نه‌بی شهرم بیانگری و سه‌ری خو‌یان کز بکه‌ن و دم دریزی نه‌که‌ن به‌لگوو **{وَسَيَخْلُقُونَ بِاللَّهِ لَوْ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ}** که له‌غه‌زای ته‌بووک گه‌راپه‌وه

سویندت بۆ دهخون، سویندی به درۆ. سویند دهخون دهلین: نه گهر بمانتوانیایه له گهل ئیوهدا دهردهچووین بۆ غهزا، نه گهر بیانوی وهرگیراومان نه بوایه، کۆسپو ته گهره مان نه هاتایه پێش، ئیمهش له گهل ئیوه ده هاتین بۆ غهزا، دواکه وتتمان له بهر ناچاری بوو، نه وانه بهم سویند خواردنه به درۆیه یان {يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ} خویان بهفتاره ددهن، خویان شیای سزای سهختی خودا دهکهن، چونکه سویندی به درۆ دهخون، ناوی خودا به کهم ته ماشا دهکهن، بۆیه به درۆ سویندی پی دهخون و دیکه نه په ردهی درۆ و دوو پروویان. {وَاللّٰهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ} په روهردگار دزانێ که نه مانه له سویند خواردنیان به خودا درۆ دهکهن، که دهلین: نه گهر بمانتوانیایه و کۆسپو ته گهره مان له پێش نه بوایه له گهل تان دهردهچووین، راست ناکهن، توانایان هه بوو: جهسته یان ساغو مال و سامانیان هه بوو، هیچ بیانوویان نه بوون. جگه له ته مه لێ و خوویستی.

{عَفَا اللَّهُ عَنْكَ} خودا لیت نه گری، خودا عه فووت بکا له سه ر ئه وهی که به ئیجتیهادی خۆت کاتیک داوی روخصه تیان ئی کردی ئیزنت دان ئه وان بیانووه که یان درۆ ده له سه بوو {لَمْ أَذْنَبْ لَهُمْ} بۆچی ئیزنت دان، بۆ ماوه یه ک چاوه پروان نه بووی و خۆت نه گرت تا حه قیقه ته بۆ دهر بکه وئ، تاقمی راستال و تاقمی درۆزنت بۆ دهر بکه وتنایه! بۆ خیرا ئیزنت دان و ماوه یه ک سه برت نه گرت؟ {حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ الْكَاذِبِينَ} هه تا به ته واوی هه لۆیستت بۆ روون دهبیتته وه ئه وانه ی راستگۆن ناشکرا ببن و بزانی کێ درۆ دهکا، ئه و کاته که هه ر دوولات بۆ دهرکه وتن ئه مجار له روانگی ئه وه وه هه لۆیستت بنواندایه، چونکه نه گهر تو خۆت بگرتایه و خیرا ئیزنت نه دانایه، ئه وان به بی ئه وه ی ئیزنیشیان بدهی هه ر خویان پاش ددها، ئه و کاته حه قیقه تیان دهرده که ووت.

{لَا يَسْتَاذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ} ئه وانه ی برپوایان به خودا و به روژی دوا یی هه یه داوی ئیزنی نه چوون بۆ غه زات ئی ناکهن، هه رگیز خویان له چوون بۆ غه زا به مال و گیان پاش نادهن. به لکوو به بی منجه منجو داوی روخصه ت کردن به ره و جیهاد

انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾ لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَّاتَّبَعُوكَ وَلَكِنْ بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٢﴾ عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذْنَبْتَ لَهُمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ الْكَاذِبِينَ ﴿١٣﴾ لَا يَسْتَاذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا يَسْتَاذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ﴿١٥﴾ وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً وَلَكِنْ كَرِهَ اللَّهُ انْبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ وَقِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ ﴿١٦﴾ لَوْ خَرَجُوا فِئَكُم مَّا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا وَلَا ضَعُفًا خَلَلَكُمْ يَبْغُونَكُمُ الْفِتْنَةَ وَفِئَكُمْ سَمْعُونُ مُنْ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾

راده جمن و ئاماده و ته یارن. {وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ} خودا زانییه به و که سانه ی که لێی دهرسن و خۆده پارێزن له و شتانه ی که ده بنه هۆی نارەزایی خودا، هه ول ددهن ئه و کرددوانه ی خودا پێی خۆشه ئه نجامیان بدن، بۆ ره زامه ندی خودا هه میشه ئاماده ن به مال و به گیان خویان به خت بکه ن و دژی دوژمنانی خودا بجه نگن.

{لَا يَسْتَاذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ} به لکو ئه وانه، داوی ئیزنت ئی ده که ن و روخصه تی نه چوون بۆ غه زات ئی دهخوازن که ئیمانیان به خودا و به روژی دوا یی نیه، ئه وانه ئیزنت ئی دهخوازن که دلایان یه قینی تیدا نیه، خویان دهخافلێن، هه ولئ دوزینه وه ی برپوویانو و ددهن بۆ ئه وه ی کۆسپیک دروست بکه ن ببیتته په رژین له نیوان ئه وان و ئه نجامدانی ئه رکی ئه و عه قیده ی که خویان به په یه وه ی نیشان ددهن و به روا له ت خویان به هه لگری ئه و بیرو باوهره دزانن. ئه وان

۵۰ {إِنْ تُصِيبْكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ} ئەگەر ئێوەی موسولمانو خوداپەرست تووشی خۆشی و خێرو بێرێک ببن؛ لەغەزایەک دا سەرکەوتن بەدەست بێنن وەکوو جەنگی بەدر ئەوان دڵتەنگ دەبن و پێیان ناخۆشە، چونکە ئەوان خێرو خۆشیان بۆ پێغەمبەر و بۆ موسولمانان ناوی. لەلایەکی ترەوە {وَإِنْ تُصِيبْكَ مُصِيبَةٌ يَقُولُوا قَدْ أَخَذْنَا أَمْرًا مِنْ قَبْلُ} ئەگەر بەلاو ناخۆشییەکتان تووش بێ، تیشکان و هەلاتن و پاشەکشە کردن و کوشتن و بریندار بوونیان تووش ببێ وەکوو ئەوەی رۆژی جەنگی ئوحد بەسەرتان هات؛ ئەوە دەلێن: ئێمە زوو بۆخۆمان ئەودمان دزانو و هەرزو حیسابی ئەودمان کردبوو خۆمان ئی پاراستو خۆمان نەخستە ناو ئەو گێژاودووە خۆمان لەشەرەکە پاش داو کەنارگیرمان کردو خۆمان بەفتارە نەدا، ئێمە بۆخۆمان پێش بینی ئەودمان کردبوو ئەم تیشکانەمان لەپێش چاپوو {وَيَقُولُوا وَهُمْ فَرَحْنُ} ئەمجار لەشوینی ئەم ناخاوتنەیان هەڵدەستن و بەردو مالو مندالی خۆیان ددەگەڕێنەو، کەیف خۆش و تەردەماخن بەناکامی لەبەرچاوی هەنووکەیی روداوکەو، دڵخۆش بەوێ کە موسولمانان تووشی ئەو ناردەحتی و تەنگو چەلەمەیه بوون و بۆخۆشیان رزگاریان بوو.

۵۱ {قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا} ئەو پێغەمبەری خۆشەویست! پێیان بێ: ئەوەی کە خدا لەلەوحوڵەحفوظ دا بۆی نەنووسیبین نایەتە رێمان تووشمان نابێ. ئێمە لەژێر چاودێری مەشیئەتو قەزاو قەدەری خودا داین. ئەو سەرپەریشتیاری یارمەتیدەر و رەنگرێژی کارو بارمانە. {هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ} با موسولمانان تەودکولیان هەر بەخودا بێ، پشتیان هەر بەو ببەستن، واتە: بێ: ئێمە هەر بەخودا پشت دەبەستین و ئەومان بەسە. نابێ موسولمانان جگە لەخودا پشت بەهیچ کەسی تر ببەستن، ئەمجار بپروا بەقەزاو قەدەری خودا پشت بەستن بەخودا نابێ ببەنە لەمپەر بۆ دابینکردنی پێویستیاتی ژيان لەشەر و ناشتی دا بەگوێرە توانا، چونکە ئەوە فەرمانی خودایە بەرون و ناشکرا فەرمان بەموسولمانان دەکا: کە هەرچی لەتوانایان دا هەیه لەچەکو تفاق بۆ بەرامبەری کافران دابینی بکەن.

بەیامەکە، بیران لەوە دەکردهو: چۆن بەرگری بەیامی ئیسلام بکەن، لەلایەکەو بەیوهندیان بەجوولەکەکانەو هەبوو لەلایەکی ترەوە بەیوهندیان بەموشریکەکانەو هەبوو، هەرچی دژایەتیەکی ئەو دوو لایەنە دژی موسولمانان ئەنجامیان دەدا ئەو دووروانە دەستیان تێدا هەبوو، هاوکارو هەم ئاهەنگیان بوون، هەتا یارمەتی خودا گەیشتو ئایینی ئیسلام سەرکەوتو شەرعو یاسای بالا دەست بوو قەلاچۆی جوولەکەکان کراو بەنو نەضیرو بەنو قورەیظە بەو دەرەدە چون کە پێی چون سەرچاودی بپەرستی و شیرک بەگرتنی مەککە لەناو چوو، ئەو دووروانە پێیان ناخۆش بوو.

۴۹ {وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ الذَّنْ لِي وَلَا تُفْتَنِي} لەو کۆمەلە موناڤیقانە هی واهەیه پێت دەلێ: ئەو موخەممەد! روخصەتم بدە بۆ خۆم دانیشم و نەیهەم بۆ غەزای تەبووک، بەهۆی چوونە دەرەدە لەگەڵ خۆت دا مەمخەرە گۆمی تاوانەو، لێم گەڕێ با نەیهەم تووشی داوی ژنە رۆمییان نەبەم، ئەگەر چاوم پێیان بکەوێ زۆر زەحمەتە خۆم پێ رابگری. بەلێ بەو جۆرە بپرو بیانووی پڕوپووج دەدۆزنەو، خۆیان بەخاوەن شەرفو نامووس نیشان دەدەن. ئێتر پەرەردگار رەدیان دەداتەو بەدرۆیان دەخاتەو، چۆنیەتی و حەقیقەتیان دەرەخاو دەفەرموێ: {أَلَا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا} واتە: ئەوان بەم بپروبیانووە بێ سەرو بەرەیان، بەم خۆهەلکیشان، خۆ بەخاوەن شەرف نیشانەیان، کەوتوونە نیو دەریای تاوانی جۆراو جۆرەو، ئەوان کاتێ ئەم بپرو بیانووە درۆیانە دەدۆزنەو، خۆیان لەجیهاد دواوەخەن و لەچوون بۆ غەزا خۆیان دەشارنەو بەبیانووی ئەوەی گوايه چاویان بەئافرەتی رۆمی نەکەوێ و بەخەیاڵی خۆیان تەماشای ئافرەتی نامەحەرم نەکەن! {وَإِنْ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ} بێگومان دۆزەخ چوار دەوری کافران داو لەچنگی رزگاریان نابێ، تەعبیرە قورئانییەکە وێنە دیوەنەکە وادەکێشی، وەکوو ئەوە بێ: فیتنە چالێک بێ وەکوو بیر فیتنە خوازان تیی دەکەون؛ لەولاشەو دۆزەخ دەوری داو، هەموو کونو کەلەبەرێکی ئی گرتوون و چی بکەن رزگاریان نابێ، رێگای هەلاتنیا نیه.

مائبه‌خشیانیان لی ودر بگیری و خیر و خیراتیان لای خودا به‌سند بی بېجگه له‌ودی: که نه‌وانه نه‌م سی رموشته‌یان تیدا کو‌بوونه‌ود.

یه‌که‌میان نه‌ودیه: بر‌وایان به‌خودا و به‌پیغهمبه‌ری خودا نیه. دووم: **{وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ كُسَالَى}** نو‌یزدکانیان نه‌نجام نادن مه‌گمر له‌حالی ته‌مبه‌لی و ته‌ودزدلی دا، که نو‌یزدکانیان ده‌که‌ن بو ریابازی و خو‌پاریزیه. نه‌ک له‌بهر نه‌ود ده‌یکه‌ن که بر‌وایان به‌واجبی نو‌یز هه‌یه. بو‌یه‌ی ناکه‌ن خودا پاداشیان بداته‌ود، له‌بهر نه‌ود نو‌یزدکانیان نه‌نجام نادن که فهرمانی خودایه‌و به‌جی هیئانی نه‌رکی سهرشانیه. بو‌یه له‌کاتی نه‌نجامدانی نو‌یزدکانیان له‌شگران و جه‌سته قورسن ده‌لی بی‌گاریان بی ده‌کری، هیج دل و دهر و نیان به‌نو‌یزده‌که رونک نابیته‌ود و جه‌سته‌یان چوست و چالاک نابی.

سییم: **{وَلَا يَنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَارِهُونَ}** مال و سامانیان ناب‌ه‌خشن له‌بهر زده‌ودندی جیهاد و بواری خیر و چاکه‌ی تردا مه‌گمر به‌شی‌ودیه‌کی پیناخو‌شبوون و ناب‌ه‌دل و ده‌لی به‌زور لیان ده‌سیندری، چونکه نه‌وان نه‌م جو‌رد مائبه‌خشیانیان به‌لاود سهرانه‌و جه‌ریمه‌یه‌و موسو‌لمانان سوودی لی ودر ده‌گرن، نه‌ک خو‌یان، چونکه خو‌یان به‌موسو‌لمان حلیب ناکه‌ن، که‌وابی هیج سوود و قازانجی قیامه‌تی لی ناکه‌ن، چونکه بر‌واو نیمانی له‌گه‌ل دا نیه، له‌دونیاش دا سوودی لی نابین.

{۵۵} فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ} نه‌ی هروستاده! یان نه‌ی بی‌سهر! با مال و سامانی نه‌و دو‌رووانه سهرنجی نی‌ود رانه‌کی‌شی، من‌دال و که‌سو کاریان نی‌ود نه‌خاته‌ حاله‌تی سهرسو‌رمانه‌ود با ناز و نیعمه‌تی که پی‌مان داوون نی‌ود سهرسام نه‌کا، هه‌موو نه‌و شتانه که به‌ر‌ال‌ه‌ت به‌نیعمه‌ت دینه به‌ر‌چاو له‌راستی دا هو‌کاری به‌دیه‌ختی و چاره‌ده‌شییه بو نه‌وان، **{إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا}** به‌رومردگار ددیه‌وی به‌و مال و سامانه له‌ژیانی دونیایان دا سزایان بدا، نه‌وده‌تا به‌ماندوبو‌نیکی زور و جه‌رمه‌سهری کو‌ی ده‌که‌نه‌ود، له‌پیناو وده‌دسته‌ینانی دا چهند تووشی گیر وگرفت و دل‌ه‌راو‌کی ده‌بن، پاشانیش به‌خو‌شی و ناخو‌شی به‌ناب‌ه‌دلی و پیناخو‌شبوونه‌ود ده‌بی له‌جیهاددا خهرجی بکه‌ن، به‌زه‌کات و کو‌مه‌گی کردنی موسو‌لمانان و به‌هیزکردنی ده‌وله‌تی ئیسلام به‌شیکی لی

{۵۲} قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا إِلَّا إِحْدَى الْحُسَيْنِ} نه‌ی پیغهمبه‌ری خو‌شه‌ویست! به‌و دو‌رووانه بل‌ی: نایا نی‌وه جگه له‌یه‌کی له‌دو و ناکامی باش چی تر بو نی‌مه چاو‌دروان ده‌که‌ن؟ نایا جگه له‌سهرکه‌وتن و ظه‌فر، یان شه‌ید بوون و پاداشی باشی قیامه‌ت چی تر بو نی‌مه چاو‌دروان؟ نی‌مه نه‌گمر بر‌ییین به‌سهر به‌رزی و ژیان شکو‌مه‌ندی و خوداپه‌رستی ژیان به‌سهرده‌به‌ین، نه‌گمر به‌رین به‌شه‌هیدی دهرین، سهر به‌رزو بی‌اوانه ده‌چینه ده‌ستی مه‌حشر. **{وَنَحْنُ نَرَبُّكُمْ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمْ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِّنْ عِنْدِهِ أَوْ بِأَيْدِينَا}** و دل‌حال نی‌مه چاو‌دروانی یه‌کی له‌دو و ناکامی خرابین که تووشی نی‌وه بی‌ی: یه‌که‌میان نه‌ودیه: خودا له‌لایه‌ن خو‌یه‌ود سزایه‌کتان بو دینی، له‌ناسمانه‌ود گرمه‌و هه‌وره‌بروسکه و زریانیکتان بو بنیری، یان بو‌ومه‌له‌رزو و بو‌رکانیکتان له‌زیردود لی هه‌ل‌سینی و غافلگیرتان بکا و له‌ناوتان به‌ری، دو‌ومیان نه‌ودیه: که به‌ده‌ستی نی‌مه تووشی سزای کو‌شتن و لیدن و بریندار کردن و رفاندن و جو‌رده‌ها ناره‌حه‌تی تر بین، **{فَتَرَبَّصُوا إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبِّصُونَ}** نی‌وه چاو‌دروانی ناکامی نی‌مه‌بن و نی‌مه‌ش چاو‌دروانی سهرنجام و ناکامی نی‌ودین، هیج گومانیش له‌وده‌ا نیه هه‌ردوک لمان ده‌که‌ینه سهرنجام و ناکامی خو‌مان و ناتوانین خو‌مانی لی لاده‌بن.

{۵۳} قُلْ أَنْفِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا لَّنْ يُتَقَبَلَ مِنْكُمْ} نه‌ی پیغهمبه‌ری به‌و دو‌رووانه بل‌ی: چه‌ندیک مال و سامان بب‌ه‌خشن له‌ری‌گه‌ی خودا و بو جیهاد و له‌بواری کاری خیردا به‌خو‌شی و به‌ناخو‌شی لی‌تان ودر ناگری و هیج پاداشتان بو حساب ناکری: چونکه نی‌وه تاقم و پی‌ریکی کافرو بی بر‌وان، بر‌واتان به‌خودا و به‌پیغهمبه‌ری خودا نیه، شک و گومان‌تان هه‌یه دهریاری په‌یامی پیغهمبه‌رو ناو‌درو‌کی نایین و پیتان و نیه رو‌زی قیامه‌ت پاداش له‌سهر کرده‌وی چاک و سزا له‌سهر خراپه‌کاری هه‌بی.. **{إِنَّكُمْ كُنْتُمْ قَوْمًا فَاسِقِينَ}** چونکه نی‌وه تاقمگه‌لیکی فاسق و له‌ری دهرچوون، له‌خودا یاخی بوون بی بر‌واو نیمان، کرده‌وش کاتیک په‌سند که نیمانی له‌گه‌ل بی.

{۵۴} وَمَا مَنَعُهُمْ أَنْ تُقَبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَاتُهُمْ إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ} هیج شتی نیه مه‌نعی نه‌ودی لی کردبن که

بیه‌خشن، هه‌روه‌ها منداڵ و کەس و کاریان وا دەبێ لەجەنگو
روبه‌ڕووبوونه‌ود دا گیان لەدەست دەدەن و ئەمانیش بۆیان
بەپەرۆشن و چ پاداشیشیان نادریتی (واتە: فاسق و
مەحرور و من) **{ وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ }** بۆ ئەو
گیانیان دەرچێ بەکافری! لەقیامەت دا سزا بدرێن بەسزای
دۆزدەخ، چونکە بەکافری دەمرن و کردەوی باشیان هەمووی
پووچ کراودەتە‌ود. واتە: ئەم مال پێدان و منداڵ پێدان و
لەشاساغ و نیعمەتە جۆراو جۆرانە‌ی پێیان دراود، هەمووی
لەخستە بردن و نیستیدراجە، بۆ زێدە گومرا بوونیانە.

{ ۵۶ وَيَخْلَفُونَ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَمُنْكَم } سویند بەخودا دەخۆن و
جەخت دەکەن کە ئەوانە بەراستی لەپێری نیودن و
موسولمانن و بە‌دل نایینی ئیسلامیان وەرگرتوود، لەکاتی‌ک دا
{ وَمَا هُمْ بِمُنْكَم } ئەوان لەتاقمی نیود نین، **{ اُولَٰئِكَ هُمُ الْيَافِقُونَ }** بە‌لکوو ئەوانە دەستەو تاقمێکن ترسنۆکو
چاوچنووک، لەترسو ناچاری دا خۆیان تیکە‌ل بە‌ئێ‌ود دەکەن،
خۆ بە‌پێری ئێ‌ود حلیب دەکەن. ئەوانە کە ئەو هەموو
سویندانە دەخۆن و خۆیان لەکۆمە‌لی ئێ‌ود حسیب دەکەن.

{ ۵۷ لَوْ يَجِدُونَ مَلْجَأً أَوْ مَغَارَاتٍ أَوْ مُدْخَلًا } ئەگەر قە‌لاو
پە‌ناگایەکیان چنگ بکە‌وێ، یان ئەشکە‌وت و کونە شاخ‌یکیان
بدۆزیایە‌ود، یان کون و نە‌فە‌قیکیان لە‌زدوی دەست بکە‌وتایە‌و
بیانزانیایە تییدا نارام دەگرن و پارێ‌زراو دەبن **{ اُولَٰئِكَ إِلَٰه }**
خۆیان بۆ دە‌کو‌تاو پە‌نایان بۆ دە‌بردو خۆیان تی دە‌خزان‌دو
لە‌ئێ‌ود جیا دە‌بوونه‌ود. **{ وَهُمْ يَجْمَحُونَ }** ئەوانە بە‌راکردن و
هە‌لپە کردن بۆ یە‌کێ لەم کون و کە‌لە‌بەرانیە رایان دە‌کردو
رادە‌جمین، بە‌شێ‌وه‌یه‌ک هیچ شتێ نە‌دە‌بوو بیانگری‌تە‌ود،
و‌ە‌کوو و‌لا‌خی چە‌مووش و سەرکە‌ش غاریان بۆ لادە‌داو واتە:
ئەو ناپاکانە هێ‌ندە لە‌تیکە‌‌لی ئێ‌ود بێ‌زارن، هەر روناکایە‌کیان
شک بێ‌ردایە خۆیان لە‌ئێ‌ود جیا دە‌کردە‌ود..... یان لە‌بەر
ئە‌ودی زۆر دە‌ترسن پە‌رده لە‌سەر ناپاکییە‌کە‌یان
هە‌لبێ‌ریتە‌ود ئاواتە خوا‌زن شوینیکیان دە‌ست بکە‌‌وی بۆ لای
بە‌غار و هە‌لە‌داوان بچن، جا با ئەو شوینە تە‌نگو تاری‌کو
هە‌لبێ‌رو ناخۆشیش بێ.

{ ۵۸ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ } هە‌ندی کە‌س لە‌ناو
ناپاکان هە‌یه: کە رە‌خنە‌ت ئی دە‌گری دەر‌بارە‌ی دابە‌شکردنی

فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ
بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٥٥﴾
وَيَخْلَفُونَ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَمِنْكُمْ وَمَا هُمْ بِمِنْكُمْ وَلَكِنَّهُمْ
قَوْمٌ يَفْقَهُونَ ﴿٥٦﴾ لَوْ يَجِدُونَ مَلْجَأً أَوْ مَغَارَاتٍ
أَوْ مُدْخَلًا لَّوَلُوا إِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُونَ ﴿٥٧﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَلْمِزُكَ
فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رِضًا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا
هُمْ يَسْخَطُونَ ﴿٥٨﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ
وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ﴿٥٩﴾ إِنَّمَا الصَّدَقَتُ
لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ فُلُوبُهُمْ
وَفِي الرِّقَابِ وَالْغُرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ
فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾ وَمِنْهُمْ
الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أُذُنٌ قُلْ أُذُنُ خَيْرٍ
لَّكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ
آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦١﴾

دە‌ستکە‌وتی جە‌نگ و زە‌کاتی مال و سامانی دەر‌و‌لە‌مە‌ندان کە
لێ‌یان وەر‌دە‌گری، تانە‌و تە‌شەر‌ت ئی دە‌دن، پڕوپاگە‌ندە‌ی
ناشیرینت دەر‌بارە‌ ب‌لاو دە‌کە‌نە‌ود، گوایە: تۆ فەر‌ق و جیا‌وازی و
لایە‌نگیری دە‌کە‌ی لە‌دابە‌شکردنی ئە‌و مال و سامانە دا کە
دە‌کە‌وێتە ژێ‌ر دە‌ست!! ئە‌وانە کە ئە‌و پڕوپاگە‌ندانە ب‌لاو
دە‌کە‌نە‌ود لە‌بەر د‌ل‌سۆ‌زیان نیه بۆ عە‌د‌ال‌ە‌ت‌کاری، نیازیان پاک
نیه و بۆ داد و نایین هاوار ناکە‌ن، بە‌ل‌کوو ئە‌وانە بۆ
بەر‌ژ‌ودە‌ندی خۆیان هاواریان ئی هە‌‌لساود، بۆ تە‌ماع و
چاوچ‌نوکی خۆیان شاتە شاتیانە. (بە‌کوردی شینە‌کە‌یان بۆ
حسین نیه بۆ هە‌‌ریسە‌یه!). **{ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رِضًا }** ئە‌وانە
نە‌گەر لە‌و مال و سامانە بە‌شیان بدری، زۆر رازین و گوێیان
لە‌هیچ کە‌سیکی تر نیه و گر‌نگی بە‌حە‌ق و عە‌د‌ال‌ە‌ت و نایین
نادە‌ن چ نیاز و مە‌به‌ستیکیان بە‌و زاراوانە نیه و باسیان ناکە‌ن.
{ وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا } نە‌گەر لە‌و مال و سامانە بە‌شیان نە‌دری
{ إِذَا هُمْ يَسْخَطُونَ } ئیتر د‌س‌بە‌جی شیت‌گیر د‌ە‌بن و ب‌ی

واجبی کردود. **{وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ}** خودا زاناو دانایه له حوکمو بریاری دا، هچ ئیشیکی بی حکمهت نیه.

{۶۱ وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ} لهو تاقمو گرو دووړوانه که سانی که همن به قسهو گالته پیکردن نه زیه تی پیغه مبه ر ددهن. رخنه ی لی دهگرن. **{وَيَقُولُونَ هُوَ أَدْنٰی}** دهلین: موحه ممه د گوپرا دیره. چی بی بگوتری: بروا دهکا، چی بو باس بکری بروای پی دهکا، هر کاتی بیینه لای و سوندی بو بخوین یه کسر بروامان پی دهکا، مبه ستیان نه ویه: دلأسفو خوشباوهرد، زوو بروا دهکاو تیفکرینی نیهو له شت ورد نابیته و. ثم بیرو بوچوونه یان له وود سهری هه لداوو، چونکه پیغه مبه ر **{بِهِ زَاهِرٍ}** حال مامه له ی له گهل دهکردن و نه نییه کانی ئاشکرا نه دهکردن. ئیتر په روه ردگار رددی دانه وودو فهرمووی: **{قُلْ أَذُنٌ خَيْرٌ لَّكُمْ}** نه ی موحه ممه د! پیان بلن: نه و که سه ی ئیو د پاشمله نه و تومه تانه ی ئاراسته دهکن، ودهکوو دهلین و بو ی چوون: وانیه و ئیو د به هله چوون، چونکه نه و که سه ی ئیو د نه م جوړه تومه تانه ی پال ددهن گوچکه ی خیره، هه راستی ددبسی و به به تال هه ئناخه له تی نه و گوئ بیسی خیره **{يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ}** بروا به خوداو سروشتی خودا دهکا، بروا به موسولمانان دهکا، چونکه موسولمانانی راستال ئیمان هه کیان ناهیلن درو بکن نه و گوچکه ی بیستنی درو و فیتنه یی و دهمه ددمی نیه، نه و ددزانی راستگوو دروزن کین و کی نین، به باشی لیکیان جیا دهکاته و، وده لی نه و له گهل دووړوودکان دا به گوپردی نه حکامی شه ریعت و نادابی ئیسلام مامه له دهکاو سورپان هه ئنامالی: نه و پیغه مبه رده خاودن رهوشتی به رزو مروفایه تییه و ئاددمیزادیکی نموونه ییه. له راستی دا نه و بروا به دووړوودکان ناکاو هه وال و بیرو بوچوونیان به راست نازانی! **{وَرَحْمَةً لِّلَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ}** نه و پیغه مبه رده حمهت و سوزه بو نه وانه ی ئیمانیان هیناوه له نیو د، رحمه ته بو ئیو د دووړوو که بروا رواله تییه که ی لی ودرگرتوون و نه نییه کانتان بلا و ناکاته وودو فه زحطان ناکا، نه و هه لس و که وته ی به رامبه ر مشریکه کان ددینوینی به رامبه ر ئیو د ناینوینی. موراعاتی به رزه وودندی ئیسلام و موسولمانان دهکا که نه و کاره خراپانه له نیو د قبول دهکا! **{وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ**

سئوودوو نازدزامه ندی خویمان نیشان ددهن. چه ند ریوایه تی که همن ددرباردی نه وانه ی پیغه مبه ر **{۶۲}** به شی دانو نه وانه ی رخنه یان لی گرت:

{۵۹ وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ} نه گهر نه وانه به وود رازی بوونایه که پیغه مبه ر **{۶۳}** بو ی دیاری دهکردن و دهیدانی له ده دستکه وودو زدکات نه فسییان پیی دابمرکایه و هه رچه ند به شه که یان که میش بوایه قنیاتیان پی بکر دایه، **{وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ}** بیانگو تیه: فه ضلو نیعمه تی خودامان به سه و رازین به و به شه ی پیمان دراود، **{إِسْرَيْنَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ}** له وود به دوا خودا رزق و روژییمان ددهاتی و له ده سک ووتیکی تر دا به شمان زیاد دهکا، پیغه مبه ر **{۶۴}** به شی زیاترمان ددهاتی **{إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ}** ئیمه ئومیدمان وایه: که خودا له فه ضلو نیعمه تی خو ی بی به شمان نه کا، ئیمه هه زمان لییه خودا به شمان بداو، جگه له خودا له که سی تر داوای هیچ ناکه یان. ئیمه هه ر بو لای خودا مه یلو سوزمان هه یه و هه زمان هه ر له نیعمه تی نه وود.

{۶۵ إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ} نه وودکوو زدکات ددری و حه قه بیاندریتی ئیلا که ددری: **{لِلْفُقَرَاءِ}** بو فه قیرانه: نه وانه ی نه کاسبیان هه یه، نه مال و سامان. **{وَالْمَسْكِينِ}** بو هه ژاران: نه وانه ی که میک مال و سامانیان هه یه به لام پیی به ریو د ناجن. **{وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا}** نه وانه ی ئیش و کاری زدکات کوکرنه وود نه نجام ددهن. **{وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ}** نه وانه ی تازه موسولمانبوون و هیشتا دلیان له سه ر ئیسلام دانه مه زراود، **{وَفِي الرِّقَابِ}** بو کوپله نازاد کردن نه وانه ی کوپله ن، پار دیان ددریتی بو نه وودی خویمان نازاد بکن! **{وَالْفَارِمِينَ}** نه وانه ی قهر زدارن، به مه ر جیک یار د قهر زکردنه که یان بو پر وژه ی بی دینی نه بووی و له قهر ز کردنیش دا زی دده رویان نه کردی. **{وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ}** هه روا ددری به وانه ی له ریگه ی خودا دا تیده کوخن، جا تی کو شانه که یان جهنگان دزی کافران بی، یان قوتابی ئایینی بن، یان بانگه وازی ئیسلامی بلا و بکه نه وود، **{وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِنَ اللَّهِ}** نه م زدکاته فه رزیکه خودا پیویستی کردود، نه رکیکی سه ر شانی دده له مه ندانه خودا

آلیم؛ نهوانه‌ی به‌کردارو گوشتار نه‌زیه‌تی پی‌غهمبه‌ری خودا دده‌دن سزایان ناگری دۆزه‌خه، خودا به‌عه‌زایی به‌رده‌وامو به‌ئیش تۆله‌یان لئ ده‌ستینی!

۶۲ **يَخْلِفُونَ بِاللّٰهِ لَكُمْ لِيُرْضَوْكُمْ** هەر که دوورپوویی و نی‌یاقیان دهرکه‌وتو هه‌ستیان به‌هه‌لۆیستی هه‌ره‌ج و هه‌یابه‌ره‌ی خۆیان کرد، خیرا په‌لاماری سویند خواردن دده‌دن، ده‌ست ده‌که‌ن به‌عوزر هینانه‌وه بۆ ئه‌و کردارو گوشتاران‌ه‌ی لی‌یان رودراوه، بۆ ئه‌وه‌ی ئیوه رازی بکه‌ن و دلتان لی‌یان نه‌رمنجی، وه‌لحال **{ وَاللّٰهُ وَرَسُولُهُ أَحَقُّ أَنْ يُرْضَوْهُ }** خودا پی‌غهمبه‌ری خودا شی‌وترن به‌وه‌ی ئه‌و دوورپووانه هه‌ول بده‌ن رازیان بکه‌ن، پابه‌ندی فه‌رمان و نه‌هیه‌کانیان بن، نی‌مانی راسته‌قینه به‌ئین و کرده‌وه‌ی چاک بکه‌ن. واز له‌دوورپوویی و روپامایی بی‌ئن و بینه موسولمانی راستال! **{ إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ }** واته: ئه‌گه‌ر نه‌وان لافی بر‌واداری لئ دده‌دن و به‌سویند جه‌خت له‌سه‌ر نی‌مانداری خۆیان ده‌که‌ن ده‌بوايه خودا و پی‌غهمبه‌ری خودا رازی بکه‌ن، که‌سیک خۆبه‌موسولمان و خاوه‌ن باوهر دمرانی باخودا و پی‌غهمبه‌ره‌که‌ی رازی بکه‌ن، چونکه به‌ده‌ست هینانی رزمه‌ندی نه‌وان نرخ و سوودی هه‌یه، رازی‌کردنی خه‌لکی تر به‌ته‌نیا هیچ سود و نرخیکی نیه.

۶۳ **أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مِنْ يُحَادِدِ اللَّهِ وَرَسُولَهُ** ئایا ئه‌ دوورپووه ناپاکانه نازان و دلتیانین له‌وه‌ی که‌سیک دۆژمنایه‌تی خودا و پی‌غهمبه‌ر بکا و سنوور به‌زینی بکا، یان گالت‌ه و فه‌شمه‌ری به‌پی‌غهمبه‌ر بکا، ره‌خنه له‌کردار و گوشتار و ره‌وشتی بگری، وه‌کوو ئه‌وه: که دهرباره‌ی دابه‌شکردنی (صدقات) ره‌خنه‌یان لئ گرت، دهرباره‌ی ره‌وشت و هه‌لس و که‌وتی پی‌غهمبه‌ر ﷺ له‌گه‌ئیان دا گالت‌ه‌یان پی‌ ده‌کردو ده‌یانگوت گوپ‌ادیرو خوش‌باوهره.....هتد. ئایا نازان که‌سیک به‌م جوړه دژایه‌تی خودا و پی‌غهمبه‌ر بکا **{ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا }** ئه‌وه سزاو تۆله لئ ستاندنیان ناگری دۆزه‌خه و بۆ هه‌تا هه‌تایه تییدا ده‌می‌نیت‌ه‌وه‌و رزگارپوونی نابی. **{ ذَلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ }** ئه‌و سزا به‌ئیش و هه‌میشه‌یه‌یه ریسوا کردنیکی گه‌وره و سامناکه، هیچ نازار و ریسوا کردنیکی دونیایی نایگاتی!

۶۴ **يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنْزَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ**

دوورپووه‌کان ترسی نه‌وه‌یان هه‌یه: که سوورده‌تیکی قورئان

يَخْلِفُونَ بِاللّٰهِ لَكُمْ لِيُرْضَوْكُمْ وَاللّٰهُ وَرَسُولُهُ أَحَقُّ أَنْ يُرْضَوْهُ إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ ۝۱۲ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مِنْ يُحَادِدِ اللَّهِ وَرَسُولَهُ فَأَنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا ذَلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ۝۱۳ يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنْزَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَخِرُوا إِنْ كُنْتُمْ مُخْرَجًا مَّا نَحْذَرُونَ ۝۱۴ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللّٰهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ۝۱۵ لَا تَعْذِرُوا فَوََدَّ كُفَرًا بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنْ نَعَقَ عَنْ مَوَافِقِهِمْ مِنْكُمْ نَعْدِبُ عَلَيْهِ طَائِفَةٌ بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ۝۱۶ أَلَمْ تَقِفُوا الْفُتُوحَ وَأَلَمْ تَقِفُوا بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَآمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ۝۱۷ وَعَدَّ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعَنَّ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ۝۱۸

دابه‌زیت‌ه سه‌ر موسولمانه‌کان و نه‌ئینی دوورپووه‌کان دهرخوا و په‌رده‌یان له‌سه‌ر لایداو دوورپوویه‌که‌یان ئاشکرا بکا. بۆیه په‌رومردگار هه‌ره‌شی لئ کردن و فه‌رمووی: **{ قُلِ اسْتَخِرُوا }** ئه‌ی موحه‌مه‌د! پی‌یان بلی: به‌که‌ی خۆتان گالت‌ه و فه‌شمه‌ری به‌نایه‌ته‌کانی خودا بکه‌ن، دلتیا بن: که **{ إِنْ اللَّهَ مُخْرَجًا مَّا تَحْذَرُونَ }** بی‌گومان خودا نیگا بۆ پی‌غهمبه‌ره‌که‌ی ده‌نیرو و سوورده‌ی قورئانی بۆ سه‌ر نازل ده‌کا، نه‌ئین و شته به‌نامه‌کیه‌کانتان دهرده‌خا، هه‌قیقه‌تو چۆنیه‌تی ئیوه به‌پی‌غهمبه‌ر راده‌گه‌یه‌نی و فه‌ضح ده‌بن.

۱۵ **وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ** ئه‌ی فروستاده: ئه‌ی پی‌غهمبه‌ر! سویند بی ئه‌گه‌ر تۆ لی‌یان بپرسی: ئه‌ری ئیوه بۆچی گالت‌ه به‌قورئان ده‌که‌ن؟ بۆچی ره‌خنه له‌پی‌غهمبه‌ر ده‌گرن؟ بۆچی به‌نه‌ئینی و به‌نامه‌کی دژ پی‌غهمبه‌رو په‌یامه‌که‌ی ده‌دوین؟ خیرا ده‌ست ده‌که‌ن به‌عوزر هینانه‌وه‌و **{ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ }** سویند ده‌خۆن له‌سه‌ر ئه‌وه: که نه‌وان له‌ و قسانه‌یان دا

جیددی نین، بۆ سوحبەتو گالتە کردنو کات بەسەر بردنو
بۆ پیکەنین ئەو قسانە ددکەن، پێیان وا بوو: ئەم عوزرەیان
لی وەردەگیری و ئەم درۆیەیان بۆ بەسەر دەچێ، چونکە ئەوان
نەیانددزانی کە قەشمەری و لاھرتی کردن بەئایین کوفریکی
ناشکرایەو تاوانیکی گەورەو بەفتاردەبەرە! ئەمجار پەرورەدگار
سەرزەنشتیان ددکاو ددقەرەمۆی: **{قُلْ أَللَّهُ وَآيَاتِهِ وَرَسُولُهُ كُنْتُمْ
تَسْتَهْزِئُونَ}** پێیان بلێ ئایا ئێوە گالتەو قەشمەری بەخوداو
بەقورئان و بەپێغەمبەر ددکەن؟ هیچتان دەست نەکەوتوو
گالتە یی بکەن خوداو پێغەمبەر نەبی؟ بەراستی کاریکی
خراب ددکەن و تاوانیکی گەورە نەنجام ددەن.

{لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ} ئەم جۆرە عوزرانە
مەھیننەو، بەو جۆرە بیانوانە پاساوی ئەو تاوانانەتان
مەدەنەو، چونکە ئەنجامدانی کاری کوفرو ناپەسند
بەمەبەستی سوحبەت، پیکەنین و رابواردن شتیکی زۆر بێ
جیبەو ناماقولییەو نابێ بکری، عوزر هاوردنەودتان دانانە
بەتاوانو، عوزر لەقەباحەت خراپتر!! **{إِنَّ نَعْفَ عَنْ طَائِفَةٍ
مِّنْكُمْ}** خۆ ئەگەر ئێمە خوێش ببین لەتاقمیکتان بەھۆی تۆبە
کردنو گەرانیەودتان لەتاوانو وازەھێنانتان لەو کارە کوفر
نامیزانە ئەو **{لَتُعَذِّبَ طَائِفَةٌ بِآيَاتِهِمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ}** کۆمەلێکی
تر سزا ددەدین بەھۆی تاوانبارییان و سووریوونیان لەسەر
ھەلۆیستی کوفر نامیزان. واتە: ئەگەر ئێمە خوێش ببین لەو
دووڕوانەیی کە تۆبە ددکەن و واز لەقەسەیی بەدو بەدرفتاری
دێن، نابێ بەو کەسانی دیکە ھەلخەلەتێن، چونکە بێگومان
ئێمە سزای ئەوانە ددەدین: کە تۆبەناکەن و لەھەلۆیستی
تاوانبارییان پەشیمان نابنەو، سوور دەبن لەسەر تاوانی
کوفر نامیزان!

{الْمُتَفَقَّرُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ} واتە: دووڕوودکان
پیاو و ئافرەتییان، لەئەخلاقو رەوشتو کردارو گوفتاریان دا
دەشوبھینە یەکتەری و لەخراپەکاری دا چون یەکن. **{يَأْمُرُونَ
بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ}** واتە: ھەندێ
لەو دووڕووانە فەرمان بەھەندیکی تریان ددکەن
بەخراپەکاری و فیتنەو ناشووب، وەکوو درۆو خییانەتو
پەیمانشکینی و پابەند نەبوون بەوادەو بەلێن، ھەر شتیک
خودا پێی ناخۆش بێ ئەوان ئەو پەیرەو ددکەن. ھەول

دەدەن خەلک لەحیھاد کردن سارد بکەنەو، تێدەکویشن
موسولمانان لەریگەیی خودا مالو سامانی خۆیان خەرج
نەکەن، تا بلێ دەست قووچاوو رژدن، بەھیج جۆری
روناکەنە مائەخشین. **{نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ}** ئەو مونافیقانە
ئەوھیان لەبیر چوووەتەو کە بەطاعەتو پابەندبوون
بەفەرمانی خوداو وازەھێنان لەو شتانەیی جەلەوگیری لی کردون،
خۆیان لەخودا نزیک بکەنەو، رۆژێک لەرۆژان بەدلیان دا
نەھاتوو: کە ئەرکی سەرشانیانە طاعەتی خودا بکەن و
سوپاسگوزاری نەعمەتەکانی بن، شوێن ھەواو ھەوەسی
شەیتانی خۆیان کەوتون و خودایان لەبیر چۆتەو، بۆیە
خوداش جەزای دانەو، واتە: سزای دان، بەو: لەدونیا دا
لەرەحمەتو لوطفی خۆی بێ بەشی کردنو تۆفیقی نەدان،
لەقیامەتیش دا پاداشی باشیان ناداتی. **{إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ
الْفَاسِقُونَ}** واتە: بێگومان ئەو مونافیقە بەدبەختانەیی
لەریبازی راست لایان داو و ریبازی شەیتانیان گرتۆتە بەر
ئەوان لەھەموو کەس زیاتر گومراو فاسقو سەر لی شیواون،
لەھەموو ئەخلاقو فەضیلەتیک رووت بوونو، ھیج خێرو
چاکەییەکیان لی چاوەروان ناکری.

**{وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتُ الْكَافِرَاتُ نَارُ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ
فِيهَا}** پەرورەدگار وادە داو بەدووڕوودکان بەپیاو
ئافرەتیانەو، وێرێ کافرەکانی تریش بەناگری دۆزەخ،
برپاری داو: کە ئەوانە ھەموویان بخاتە نیو دۆزەخەو و بۆ
ھەتاهەتایە تێیدا دەمێننەو. **{هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعَنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ
عَذَابٌ مُّقِيمٌ}** ناگری دۆزەخ ئەوئەندە نازار تێدایە کە بەسیان
بێ و سزای کردووەکانیان پڕ بکاتەو، خودا نەفرینی لی
کردوون و لەرەحمەتی خۆی دووری خستوونەو، ئەو
بەدبەختانە سزای ھەمیشەییان ھەیە، جگە لەسزای سوتان
بەناگری دۆزەخ، سزای ھەمیشەیی وەکوو ھەلپروسانی دەو
چاویان بەبای سەموم و داپلۆخانە ھەناویان بەناوی کولتوو،
قەدەغەبوونی بینینی خودا لێیان و مەحرورەبوونیان لەو
بەھرەو نەعمەتە گەورەییە.

**{كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَكَثُرَ أَمْوَالُهُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ
فَاسْتَمْتَعُوا بِخَلَائِقِهِمْ}** واتە: ئێوە ئەو ھەوڕووانەیی ئەزەیتی
خودا و پێغەمبەری خودا موسولمانان ددەن! دەشوبھینە ئەو

دووړووانه‌ی گه‌له‌پیشینه‌کانی پیغهمبه‌رانی رابوردوو، که له‌پیش نیوده‌و هاتوونه‌گۆرډپانی ژبانه‌ودو له‌ناو‌چوون. نیودش وده‌کوو نه‌وان به‌مالو سامان و مندالو که‌سو کار له‌خوتان بایی بوون به‌ژیانی دنیا هه‌لخه‌له‌تاون و بوغرا بوون. ودلی نه‌وان له‌نیوه به‌هیزتر بوون، مال و مندالو که‌سو کاریان له‌نیوه زۆرتر بوو، هه‌موو هه‌ول و ته‌قه‌لایه‌کیان له‌ژیان دا بو له‌زمت و درگرتن و خوښ رابواردن و مال و مندال زور کردن بوو، به‌ژیانی که‌مخایه‌نی دنیا له‌خوتان بایی بوون، خوښییه‌کانی جیهان له‌خسته‌ی بردن. {فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلَائِقِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلَائِقِهِمْ} نیوده‌ی مونا‌فیکو گو‌مرا ری‌بازی دووړوودکانی رابوردووتان گرتوته به‌رو هه‌مان هه‌لس‌وکه‌وتی نه‌وان دووباره‌دکه‌نه‌ود، نه‌و هه‌لویست خراپه‌کاریانه‌ی دووړوودکانی پیشینان به‌رامبه‌ر نایینی حه‌قو راست نوان‌دیان و کردیان، نیودش نه‌ود نه‌نجام دده‌ن، هه‌ول ناددن هی‌دایه‌ت له‌قورئان و در‌بگرن و شوین په‌یامی پیغهمبه‌ر بکه‌ون و دل و دروونی خوتان پالقه‌ته بکه‌ن و بچه‌ی پی‌ری به‌خته‌و درانه‌ود. نیوه دووړووی سه‌رده‌می نایینی نی‌سلام شی‌او سزاو تۆله‌ی زیاترو به‌نیش‌ترن؛ چونکه نه‌وان له‌نیوه به‌هیزتر و مال و سامان زۆرتر بوون، نه‌و نایاتو موع‌جیزانه‌ی خودا نی‌شانی نی‌ودی داود، نه‌وان نه‌یان بینیوه. {وَحُضِّتُمْ كَالَّذِي خَاضُوا} واته: نی‌ودی دووړووی سه‌رده‌می هانتی نی‌سلام و ی‌پرای نه‌ودی که‌دبویه‌وازتان له‌خراپه‌کاری و درو و فی‌لبازی به‌نیایه، که‌جی نی‌ودش وده‌کوو دووړوود پیشینه‌کان له‌درو و فرتو فی‌لبازی دا رو‌چوون و ملتان له‌خراپه‌کاری نا!! {أُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ} واته: نه‌و مونا‌فیکو کافرانه هه‌موویان هه‌ول و تی‌کو‌شانیان به‌فی‌رو چوو، نه‌و کرداران‌ه‌یان که‌پی‌یان وا بوو؛ کرداری چاک و باشن بوو‌چه‌ل بوون به‌که‌لکی هی‌چیان نه‌هاتن، چونکه هه‌رجی کردویانه بو ری‌بازی و ناود‌درکردن بوون، مه‌به‌ستیان خزمه‌ت گه‌یاندن و سوود به‌خشین نه‌بوو، له‌قیامه‌تیش دا پاداشو شه‌وابیان نادری‌تی.

{أَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَقَوْمِ إِبْرَاهِيمَ وَأَصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَاتِ} نه‌و هه‌والی

كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَكَثَرُوا
أَمْوَالًا وَأُولَٰئِكَ فَاسْتَمْتَعُوا بِخَلَائِقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلَائِقِكُمْ
كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلَائِقِهِمْ وَحُضِّتُمْ
كَالَّذِي خَاضُوا أُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٧٦﴾ أَلَمْ يَأْتِهِمْ
نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَقَوْمِ
إِبْرَاهِيمَ وَأَصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَاتِ أَتَنْتُمْ
رُسُلَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ
كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٧٧﴾ وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ
أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٧٨﴾
وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسْكِنٍ طَيِّبٍ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ
وَرِضْوَانٍ مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٧٩﴾

به‌سه‌رهاتی گه‌له‌پیشینه‌کان به‌و مونا‌فیکانه نه‌گه‌یشتووه؟ نه‌و سزاو کارده‌ساته‌ی به‌سه‌ر شه‌ش گه‌له به‌در‌وخه‌ردودکان هات به‌نه‌و دووړوو کافرانه‌ی سه‌رده‌می نی‌سلام نه‌گه‌یشتووه؛ بی‌ناگان له‌هه‌والی نه‌و گه‌لانه‌ی پیش نه‌وان؛ که له‌پیغهمبه‌ردکانیان یاخی بوون و سه‌ری‌چی فره‌مانی خودایان کردو خوداش به‌سزای سه‌ختو بی‌نامانی خوی گرتنی و له‌ناوی بردن؟ بی‌ناگان له‌سه‌ردنجامی گه‌لی نووح که‌به‌توفان خنکان و جگه له‌وانه‌ی نیمانیان به‌حه‌زردتی نووح هی‌نابوو که‌سی تریان لی ددرنه‌چوو. یان نه‌و ره‌شه‌باو زریانه‌ی که‌عادی گه‌لی حه‌زردتی هودی له‌ناوبرد. یان نه‌و گرمه‌و ناله‌و شریخه‌ی گه‌لی شه‌موودی دوا بر‌او کرد، یان نه‌و عه‌زابه‌ی مله‌و‌ری وده‌کوو نه‌مروودی له‌ناوبرد. نه‌و مله‌و‌ری هه‌ول‌ی دا حه‌زردتی نی‌براهیم بسوتینی. یان نه‌و بوومه‌له‌رزده زودی راتله‌قاندنه‌و عه‌زابی (یوم الظله‌ی) توشی گه‌لی شوعه‌یب پیغهمبه‌ر هات. یان نه‌و رو‌چون و به‌قورا بردنی توشی گوند‌دکانی هوزی لووط هات، که به‌دانیشتوانه‌کانیانه‌ود

ژیرو زدهر کران و خاکه که یان هه لکیر درایه و ده و نه مجار به رد دباران کران، نایا نه و کافرو دو وروانه ی سه رده می نیسلام نه م به سه ر هاتو رو و دوانه یان پی نه گه یشتو ده نه یان بیستو ده؟ واته: بیستویانه و پیان گه یشتو ده. نه و گه لو نه ته وانه {**اَتَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ**} پیغه مبه ردگان یان به به لگه و نیسانه ی ناشکراوه هاتونه ناویان و نه وانیش له جیاتی نه و دی بروایان پی بکه نه به درو یان خستو نه و ده، په روه ردگار یش په له ی له ناوبردنیان کردو له بیخی دهره یان، خودا که له ناوی بردن سته می لی نه کردو و نه به لگو و نه وانه بوخویان سته میان له خودی خو یان کردو ده. هو ی له ناو چو و نیان کرده و نه په سنده گانی خو یان بوو. به درو خستنه و دی پیغه مبه ردگان یان بوو. دزایه تیکردنی حه ق و حه فخر و ازان بوو.

{**وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ**} پیاوانی موسولمان و نافردتانی موسولمان هه ندیکیان یارمه تیده رو کومه کیاری یه کترن، له یه کیه تی بیرو باو و ده، له یارمه تیدانی یه کتری له سه ر چاکه و در ی دوژمنان پستی یه کتری ده گرن و یه کتری ته و او دکه نه.

۱ {**يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ**} فه رمان به یه کتری دکه نه به چاکه کردن به لآم مونا فیک جله و گیری دکه نه له فه رمان به چاکه.

۲ {**وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ**} موسولمانان جله و گیری دکه نه له خراپه به پیچه وانه ی دو ورو و ده گان فه رمان دکه نه به خراپه کاری.

۳ {**وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ**} موسولمانان به ریک و پیکی نویره دگان یان به خوشوع و خوضوعه و ده نه نجام دده و نه و له بهر خاتری خودا ددیکه نه، به لآم دو ورو و ده گان.

۴ {**وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ**} موسولمانان زه کاتی مال و سامانی خو یان به ریک و پیکی دده و نه و خیره و سه ده ده قی تریش دبه خشن به ناتاجان، به پیچه وانه و ده دو ورو و ده گان به خیلی دکه نه و دهستی خو یان ده قو چینن.

۵ {**وَيُطِيعُونَ أَمْرًا**} موسولمانان فه رمان به ردار ی فه رمانی خودا و پیغه مبه ری خودان، چیان فه رمان پی بکری نه نجامی دده و نه، جله و گیری چیان لی بکری لی دو ورو دکه و نه و ده، به لآم مونا فیکه گان هه میسه یاخی و سنو ورو

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاعْلِظْ عَلَيْهِمْ وَمَا لَهُمْ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٧٣﴾ يَخْلَفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهَمُّوا بِمَا لَمْ يَنَالُوا وَمَا نَقَمُوا إِلَّا أَنْ أَغْنَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكْ خَيْرًا لَهُمْ وَإِنْ يَبْتَغُوا بَعْدَ ذَلِكَ مِنْ اللَّهِ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٧٤﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ اللَّهُ لَنْ لَا يَنْتَهِوا عَنْ فُضُولِهِمْ فَذُوقُوا عَذَابَ اللَّهِ لَعَنَ اللَّهُ الْفَاسِقِينَ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّا عَاهَدُوا لَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ يَخْلُؤُا بِهِمْ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧٦﴾ فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿٧٧﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿٧٨﴾ الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

به زین و پابه ندی فه رمانی خودا و پیغه مبه ری خودا نین!! {**أُولَئِكَ سِирُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ**} به هو ی نه و ره و شته جوان و په سه ندانه و ده، نه و موسولمانانه شیایو ره حمه ته و به زده ی په روه ردگارن، خودا به لئنی ره حمه تی خو یان پی دده له دونیا و قیامه ت دا، بیگومان په روه ردگار عه زیزو بالآده سته هه رشتیکی بو ی دیکا، هه ر واده و به لئنیك بدا، هه ره ره شه یه ك بكا دده یه نیته جی، حه کی و دانایه، کاروباری بو و نه و ده به گویره ی عه داله تکاری و دانایی خو ی ریک و پیک هه لده سورین.

{**وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ**} په روه ردگار به لئنی به پیاوانی موسولمانان و نافردتانی موسولمان داوه، که شادیان بکا به باغو و باغاتی به هه شته که به ژیر دارو دره خته گانی دا جوگه و جو بار دکه شین، {**خَالِدِينَ فِيهَا**} بو هه تا هه تابه له ناو نه و به هه شته رازدودا دده مینه و ده، له زده ته و خو ی لی و ده ردگرن، {**وَمَا سَاكنٌ طَيِّبَةً فِي**

جَنَاتٍ عَذْنٍ خانوبه‌ره‌ی دلگرو رازاوه‌ی بۆ ناماددکردون. له‌ناو به‌هه‌شتی ئه‌به‌دی دا، وێرای ئه‌و خانوو باڵه‌خانه دلگیرانه، سه‌رباری ئه‌و هه‌موو نامێرو هۆکاری خوشگوزهرانی و به‌خته‌ودرییه؛ که نه‌چاو بینوییه‌تی و نه‌به‌سه‌ر دلی که‌س دا به‌خه‌یال رابوردوه، ئه‌و خودا پێداوانه نازو نیعمه‌تیکێ تریان هه‌یه؛ که له‌هه‌موو نیعمه‌ته‌کانی تری به‌هه‌شت خوشتر و به‌له‌ززمت تره ئه‌ویش رمزانه‌ندی خودایه بۆیان، بۆیه ده‌فه‌رموی: **{وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ}** هه‌یه بۆ موسولمانان رمزانه‌ندی خودا که زۆر له‌به‌هشت گه‌وره‌ترو، زۆر له‌به‌هه‌شت مایه‌ی شادمانی تره. شتیکی به‌لگه نه‌ویستیشه که کامه‌رانی گیانی خوشتر و پیرۆزتره له‌له‌زه‌ده‌تی جه‌سته‌یی. **{ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ}** واته: ئه‌و واده‌و به‌ئێنه‌ی خودا، یان ئه‌و رمزانه‌ندییه، یان ئه‌و خوشی و له‌زه‌ده‌ته‌ مادی و مه‌عنه‌وییانه به‌یه‌که‌وه به‌مراز گه‌یشتنیکێ فره‌گه‌وره‌یه‌و هیچ خوشییه‌کی تری ناگاتی.

{يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ} ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر! تیکۆشه‌و به‌رده‌وام به‌ له‌سه‌ر تیکۆشان له‌سه‌ر به‌ره‌نگاربوونه‌وه‌ی تاقمی کافرو دوو‌پوو، هه‌ول بده بۆ ئه‌وه‌ی له‌هه‌لۆیستی خۆیان په‌شیمانان به‌که‌یه‌وه، توندو تیزبه له‌دزیان و نه‌رمو نیانی له‌به‌رامبه‌ریان دا مه‌نۆینه، وه‌کوو چۆن ئه‌وان ئه‌وپه‌ری هیزو توانای خۆیان دژی تو به‌کار ده‌هێن. توانای خۆت بخه‌کارو به‌ره‌نگاریان ببه‌وه؛ به‌به‌لگه‌و ده‌لیل بۆریان بده، به‌شمشێرو گورزو تیر شه‌ریان له‌گه‌ل بکه. هه‌لبه‌ته ئه‌م چه‌ک و نامێرانه به‌گوێردی رۆژگار ده‌گۆڕین و ده‌بی موسولمانان هه‌ول بده‌ن له‌گه‌ل بارودۆخ دا جه‌کی پیوستان هه‌بی. **{وَمَا أَوَاهُمْ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ}** دلنایابه سه‌ره‌نجامیان و شوینی حه‌وانه‌وه‌میان دۆزه‌خه، شوینی تریان نیه جگه له‌و شوینه ناخۆشه، به‌راستی خراب ئاکامیکه ئه‌و ئاکامه‌ی ئه‌وان، خراب مه‌نزله‌و نیشه‌مه‌نییه‌که، هه‌رکه‌سی بجێته ناوی نامرئ و له‌و سزایه رزگاری بی، ژیانه‌که‌شی ج ژیا‌نیک نیه. پێی بگوترئ ژیا‌ن! به‌کورتی ئه‌و دوو‌پوو‌وانه دوو عه‌زابیان ده‌درئ؛ سزای دونیایان له‌سه‌ر ده‌ستی موسولمانان که جیهادیان له‌گه‌ل ده‌کرئ، سزای قیامه‌تیشیان به‌ئاگری دۆزه‌خه...

{يَخْلَفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا} سوێند به‌خودا ده‌خۆن. که ئه‌و وشه کوفرانه‌ی پالان دراوه نه‌یانگوتوو، **{وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ}** بیگومان ئه‌وان وشه‌ی کوفریان وتوو، که ده‌ئێن: نه‌مان وتوووه درۆ ده‌که‌ن. شتی وایان گوتوووه کوفری ئاشکرایه، ئه‌وان پاش ئه‌وه‌ی به‌موسولمان خۆیان پیشان دابوو ئیعلانی ئیسلامه‌تی خۆیان کردبوو، ئیظهاری کوفرو بێدینی خۆیان ئه‌نجام دا. دوا‌ی ئه‌وه‌ی کوفره‌که‌یان شارو‌دبوو ئاشکرایان کرد: **{وَهُمْ أُولُوا بِمَا لَمْ يَتْلُوا}** برئ له‌و مونا‌فیقانه هه‌ولئ تیرۆر کردنی پیغه‌مبه‌ریان داو بۆیان نه‌کرا. **{وَمَا تَقْمُوا إِلَّا أَنْ أَغْنَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ}** ئه‌و مونا‌فیقانه له‌ئیسلام و ناردنی پیغه‌مبه‌ر ﷺ شتیکیان نه‌بینیوه شیای رقی بۆونه‌وه‌و هه‌ول‌دانی تۆله‌کردنه‌وه‌ بی بیجگه له‌وه‌ی: که خودا به‌فه‌ضلو گه‌وره‌ی خۆی به‌هۆی ده‌سته‌کوتی جه‌نگه‌وه‌ ئه‌وان و پیغه‌مبه‌ریشی بی ئاتاج کردوه. **{فَإِنْ تَوَلَّوْا يَكُنْ خَيْرًا لَّهُمْ}** ئه‌گه‌ر ئه‌و دوو‌پوو‌وه تاوانکارانه تۆبه بکه‌ن و واز له‌دوو‌پوویی خۆیان بێنن، چیدی کرداری ناپه‌سند نه‌که‌ن و گو‌فتاری ناشیرین نه‌ئێن. ئه‌وه‌ ئه‌و تۆبه‌و گه‌رانه‌وه ده‌بیته خێرو به‌هرده‌مه‌ندی دونیاو قیامه‌ت بۆیان: خودا تۆبه‌یان ئی و درده‌گری و به‌مراز ده‌که‌ن، له‌دونیا‌دا ده‌چنه پێری موسولمانانه‌وه‌و ردوشتی ئه‌وان هه‌ل‌ده‌گرن، پشت به‌خودا ده‌به‌ستن و رازی ده‌بن به‌قه‌زاو قه‌ده‌ری خودا، خۆراگر ده‌بن له‌به‌رامبه‌ر ته‌نگو چه‌له‌مه‌دا، تیده‌کۆشن بۆ وده‌سته‌هێنانی به‌خته‌وده‌ری قیامه‌ت و به‌راستی ده‌بنه هه‌والی پیغه‌مبه‌رو سوود له‌ردوشته‌کانی ودرده‌گرن، **{وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يَعْذَّبْنَهُمُ اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ}** ئه‌گه‌ر پشت هه‌لکه‌ن و رو ودرگێرن له‌م بانگه‌وازییه‌و تۆبه نه‌که‌ن و سوور بن له‌سه‌ر دوو‌پوویی و خراپه‌کاری ئه‌وه‌ په‌رو‌ردگار له‌دونیاو قیامه‌ت سزای به‌نازاریان دده‌ا، له‌دونیا‌دا به‌جۆره‌ها سزا تۆله‌یان ئی ده‌ستی: به‌کۆشتن و برین، به‌ره‌فاندنی ژنو مندالیان، به‌ده‌ست به‌سه‌راگرتنی مال و سامانیان، به‌ژیا‌نی راپایی و ده‌ راوکی و ترسو خه‌م و خه‌فه‌تاوی. به‌جۆریک که (کوونه‌ مشکیان ئی ببه‌نه قه‌یسه‌ری) و عه‌رز له‌خۆیان نه‌گرئ. **{وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ}** له‌هه‌موو سه‌ر زه‌وی دا

که سیکیان نیه سه ره پریشیاریان بیو یارمه تیان بداو
داکوکیان لی بکا.

﴿^{۷۵} وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ اللَّهُ لَنْ آتَانَا مِنْ فَضْلِهِ ۚ وَاتَّهَمُوا هُنْدِيكَ لَهُمْ
مُونَفِيقَانَهُ هَمِيه په یمانیان به خودا پیغه مبهری خودا داودو
ددهدن. ده لئین: نه گهر خودا به فیه ضلو و گه ورهیی خوئی
دده لئه مه ندمان بکاو مالو سامانمان بداتی **لِلصَّدَقَاتِ وَلَنُكُونَنَّ**
مِنَ الصَّالِحِينَ﴾ به ته نکیددود ده لئین: ئیمه زه کاتی مالو
سامانمان به ریڅو پیکی دده دین، خیرو خیرات ده که دین، مال
دده به خشین له پیناو رمزامه ندی خودادا، به ندی راستالو
گوپرایه لی فهرمانی خودا پیغه مبهری ده بین.

﴿^{۷۶} فَلَمَّا آتَاهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ﴾ که چی
کاتی رزقو رزوی پیدان مالو سامانیان زور بوو،
رژدی و چروکیان نواندو زه کاتی واجبیان له مالو سامانی
خوین ددرنه کرد، له پیناو نه نجامدانی کاری چاکه و خیرو
خویشو باربووی جهنگاودرانو به هاناود چوونی لیقه و ماوان
هیچیان نه به خشی. پشیمان هه لکردو خوین له کومه گی
کردنی هه ژاران گرت هود.

﴿^{۷۷} فَأَعْتَبْهُمْ نَفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ﴾ نهو رژدی و
به خیلیه دواي نهو هه موو سویندو وادو به لئینانه یان، بوو
به نیفاقو له دلئیان دا خوئی دا کوتا، نهو ناپاکی و
دوو رووییه یان به رده دوام ده بی تا دمرنو دچنه وه به رقابی
به رودردگاریان، چونکه دیاره چاودروانی توبه یان لی ناکری و
سوورن له سر ناپاکی خوین. **﴿بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا**
كَانُوا يَكْذِبُونَ﴾ واته: نهو دوو رووییه یان به هوئی نه وودویه: که
پابه ندی وادو به لئینی خوین نین له وته و سویندو دکانیان دا
درو دده که. چونکه دابو نه ریختی خودا له ناده میزاد دا و
هاتوو هه رکرده و دیه که نیفاق داخوای بی زیاتر نیفاق
له دل دا دچه سپینی و به هیزی دهکا، و دکوو چوون کرده و
چاکو په سند نیمان له دل دا به هیزی دهکا زیاتر ددیچه سپینی!
﴿^{۷۸} أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سَرَّهُمْ وَجَوَّاهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ عَلَّامُ
الْغُيُوبِ﴾ نایا نهو دوو رووانه نازانن که به رودردگار هه موو
نهینی و په نامه کیکیان دده لئین؟! نازانن که خودا ناگاداره
به سر نهو په یمانشکینییه لی له دلی خوین دا دیشیرنه وودو

نهو سرته و ناخواتنه نه نیانیانه لی که به په نامه کی نه نجامی
دده دن و تانه و ته شهر ناراسته لی نایینی خودا و پیغه مبهری
دده که و پیلانو نه خشی گلاو دزی موسولمانان دادرپژن
نازانن که به رودردگار **﴿علام الغیوب﴾** هه نهینی شیردراودی
ناو قولایی دل دده لئین و هیچی لی گوم نابی!!!

﴿^{۷۹} الَّذِينَ يَلْمُزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا
يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ﴾ نهو که سانه لی تانه و
ته شهر لهو موسولمانانه دده دن که به ناردزوی خوین زیاد
له زه کاتی واجب و پیویست مالو سامانی خوین دده به خشن،
گالته به سامانداره موسولمانه کان دده که ده لئین: بو ریبابازی
به لیشاو مال دده به خشن، لاقرتی به هه ژارده کان دده که که شتی
که م دده به خشن، ده لئین: هه ریویه نهو شته که م دده به خشن
بو نه ووی ناویان له گهل مال به خشه کانی تر تو مار بکری،
نه گینا خودا چ پیویستی که به و تو زه ماله نیه. نهو
مونا فیه قانه لی که به و جو زه گالته به موسولمانان دده که،
﴿سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ﴾ خودا تو لئی نه م گالته کردنه و هه موو
کردارو گوفتارو هه لئو یستیکیان لی ده ستینی و ده یانکاته جیگی
گالته لی موسولمانان و ریسوایان دهکا، به م جو زه نیازو
مه به ستی گلاویان ددرده خاتو و تارو کرداری به دیان ناشکرا
دهکا و ده یانکاته په ندی زه مانه و نابروویان دده. سهرباری
نه ودهش **﴿وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾** له قیامه تیش دا سزای توندو
به نیشیان بو ناماده کراوه..

نه مچار به رودردگار سزاو تو لئی خوئی بو دوو روو ده کان دیاری
دهکات و ده یانکاته پیری کافره کانه وودو دمه رموی: **﴿اسْتَغْفِرْ**
لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ
لَهُمْ﴾ نهی موحه ممه ده! نه گهر تو بپارییه وودو داوی
لیخو شبوون بکه لی بو مونا فیه قه کان و داوا بکه لی تاوانه کانیان
به رده پو ش بکری و لییان خو ش بین و فیه حیان نه که دین، یان
بو یان نه پارییه وودو داوی لیخو شبوونیان بو نه که لی یه کسانه،
نه گهر هزار جار داوی لیخو شبوونیان بو بکه لی نه وده بزانه
خودا تاوانه کانیان به رده پو ش نا کاو لییان خو ش نابی، به لکوو
روژی قیامهت له پی ش چاوی خه لک ریسوایان دهکا. **﴿ذَلِكَ**
بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ﴾ بو یه داوی لیخو شبوونیه که ت
و در ناگری چونکه نه وان نینکاری تا کو ته نهایی خودا دده که،

بروایان بهود نیه که خودا ناگادارو زانیه بهسهر هه موو نهینی و سرتو و په نامه کی و شته نادیار دکان دا. نینکاری پیغه مبه رایه تی پیغه مبه ری نیسلام ددکهن و بروایان بهزیندو بوونهود نیهو سوورن لهسهر نینکاری بهکیان! دل و دهر وونیان ناماد دباشی نهودی تیدا نیه هیدایه تو نووری نایین ودر بگرنو موسولمان ببین. **﴿وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ﴾** دابو نه ری تی خودا وا جاری بوود: که هیدایه تی گروو تا قمی یخی بوو کافر نه داو نه یان خاته سهر ری بازی حهق.

﴿۸۱﴾ فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللّٰهِ واته: نهو دوو رووانه که یفخو شن بهودی که له مه دینه دا پاش دراو و نه براو بؤ غه زاو نهو به هردمه ندی به یان به نسیب نه بوود. که یفخو شن بهود که له مال هود دانیشتوون و پیغه مبه ر **﴿وَاَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ﴾** واته: پیان ناخو ش بوو که جهاد بکن به مال و گیانیان له پیانو نایینی خودادا، پیان ناخو شه له تهک پیغه مبه ر دا به مال و به گیان جهاد بکن! هه ئبه ته ناشکرایه پیخو شبوونیان به مانه هود له مال مانای نهود ده گیه نی: که چوونیان پی ناخو شه. به لام په رو ددگار مانای رسته که ی جهخت کردودو فهرمووی: **﴿وَاَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ﴾** واته: پیان ناخو ش بوو که جهاد بکن به مال و گیانیان له پیانو نایینی خودادا. هاوبه شی غه زا بکن! جا وده بی هه به پیخو شبوونی مانه هودیان له مال هود واز بین به لکوو خه لکی تریش دهر سینن له هاوبه شی کردن و هه لیان دهر یوین بؤ خو پاشدان و پال دانه هود! به جو ری ک هه ندی گیان نامو زگاری هه ندی گیان ددکرد: **﴿وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ﴾** پیان گوتن: مه چن بؤ جهاد، له ودرزه گهرمایه دا هاوبه شی نهو غه زایه مه کهن، کاته که ی ناسکهو سی بهر خو شن و میوه گه نانه و به رو بووم پیگه یشتوود! مال و حال و باغو باغاتی خو تان به جی مه هیلن، نه م گهرمایه ته حه ممول ناکری! په رو ددگار رهددیان دداته هود وده فرمووی: **﴿قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ اَشَدُّ حَرًّا﴾** نهی موحه ممه! پیان بلی: ناگری دوزه خ که ناماد دگراوه بؤ سه ری چی کاران، نیودش سه رده نجامتان به هوی پابه ند نه بوونتان به فهرمانی خوداو پیغه مبه ری خوداوو بؤ

اَسْتَغْفِرَ لَهُمْ اَوْ لَا تَسْتَغْفِرَ لَهُمْ اِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ ۗ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿۸۰﴾ فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللّٰهِ وَكَرِهُوا اَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ اَشَدُّ حَرًّا لَّوْ كَانُوا يَفْقَهُوْنَ ﴿۸۱﴾ فَلْيَضْحَكُوا قَلِيْلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيْرًا جَزَاءً لِّمَا كَانُوا يَكْسِبُوْنَ ﴿۸۲﴾ اِنْ رَجَعْتَ اللّٰهُ اِلٰى طَائِفَةٍ مِّنْهُمْ فَاسْتَعٰذُوْكَ لِلْخُرُوْجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوْا مَعِيَ اَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوْا مَعِيَ عَدُوًّا اِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُوْدِ اَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوْا مَعَ الْخٰلِفِيْنَ ﴿۸۳﴾ وَلَا تُصَلِّ عَلَىٰ اَحَدٍ مِّنْهُمْ مَّا تَابَ اَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَىٰ قَبْرِهِ ۗ اِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ ۗ وَمَاتُوا وَهُمْ فَٰسِقُوْنَ ﴿۸۴﴾ وَلَا تَعْلِيْجُكَ اَمْوَالُهُمْ وَاَوْلٰدُهُمْ اِنَّمَا يُرِيْدُ اللّٰهُ اَنْ يُعَذِّبَهُمْ فِيْ الْاٰلِآءِ الدُّنْيَا وَتَرْهَقَ اَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿۸۵﴾ وَاِذَا اُنْزِلَتْ سُوْرَةٌ اَنْ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَجَاهِدُوْا مَعَ رَسُوْلِهِ ۗ اَسْتَغٰذُكَ اَوَّلُوْا اَلْطَّوْلُ مِنْهُمْ وَقَالُوْا اِذْ رَاْنَا كُنْ مَعَ الْفٰعِيْدِيْنَ ﴿۸۶﴾

نهو شوینه ناخو شه یه زور لهو گهرمایه گهر مترد: که نیود خو ی دد شیر نهود: **﴿لَوْ كَانُوا يَفْقَهُوْنَ﴾** نه گهر عهقل و تی فکرینیان ببوایه، سه ری چی فهرمانی پیغه مبه ریان نه دد کردو له مال هود پالیان نه دد دایه هود، به هاوبه شی نه کردنه که یان که یفخو ش نه دد دیوون به لکوو خه شه تبار ددیوون، خو یان نه دد کردد سوتهمه نی نهو ناگره بی نامانه. **﴿۸۲﴾ فَلْيَضْحَكُوا قَلِيْلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيْرًا** باکه م پی بکن و زور بگرین! واته: ددبویه نهوان پیکه نیانیان که م و گریانیان زور بوایه، بؤ حالی خو یان بگریانیان به زده بیان به حالی خو یان دا بیته هود، له پای نهو به هردمه ندی به ی له کیسیان جووود نهو سزاو تو له یه ی بویان ناماد دگراوه! ددشتواین ناوا مانای نه م رسته یه بکه ی: با ماو دیه کی که م که یفخو ش بن به پال دانه هود و نه چوون بؤ غه زا، با پی بکن! بیگو مان ماودی پیکه نینه که یان که مه، چونکه به کو تایی هاتنی ژانیان کو تایی که یفخو شی و پیکه نیانیان دی! به شوین نهو پیکه نین و شادی به یان دا گریانی در یژ خایه و نه بر اودی قیامه تیان بؤ

پیدا دەبێ. سزاو تۆلەى بى ئامانى ناو ئاگرى دۆزدەخيان توش دى {جزاء بما كانوا يَكْسِبُونَ} ئەو سزادان و عەزابەى قىامەتەيان پاداش تۆلەستاندەنەودى ئەو كەردەوانەيانە. كە لەژيانى دونيادا ئەنجاميان داود.

{^{۸۳} فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ فَاسْتَأْذِنَكَ لِلْخُرُوجِ} ئەى پێغەمبەرى خۆشەويست! ئەگەر خوداى تۆ لەغەزای تەبووک تۆى گەيانەدەو بۆ مەدينەو ئەو كۆمەلە موناڤىقەت چاپيکەوتنەود كە خۆيان پاش داودو نامادەى غەزا نەبوون. وەكوو قەتادە دەلێ: دوانزە پياو بوون داوايان ئى كەردى بۆ غەزايەكى تر رەگەلت كەون. ويستيان ھاوبەشى بکەن ئەتۆ لەروانگەى تەمبى كەردن و سزادانianeود {فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا} پيايان بلێ: ئيود ئيتر بەهيج شيوديهك جاريكى تر ھاوپيەتەى من ناکەن و لەگەلەم نايەن و لەسەنگەرى ئيمە دا ئيود شەر لەدژى دوزمنان ناکەن. ئيود ئەو پياود نين شەرفو ريزى جيهادتان بەربکەو. {وَلَنْ تَقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ} ئيود يەكەمجار پالەنەودو خۆشاردەنەود لەجيهادتان ھەلبژاردو بەبى عوززو بيانووى ردوا خۆتان پاش داو نەھاتن بۆ غەزا. سويندى بەدرۆتان خواردو راستگۆ نەبوون. دلخۆشو تەردەماغ بوون بەخۆپاشدان و ھاوبەشى نەکردن. بەلکو بەودشەود نەدەودستان خەلکانى تريشتان ھەلەدەنا بۆ خۆپاشدان و ھاوبەشى نەکردن. كەوابى {فَاقْعُدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ} دانيشن و پالى ئى بدەنەود لەگەل ئەو موناڤىقەنەى خۆيان پاش داودو لەجيهاد خۆيان شاردۆتەود. يان دانيشن لەگەل پيرەژنو نافەردتو مندالو پەككەوتەكان. ئيود پياوى جيهاد نين و ئەو شەرفەتان پى نادری! ئەركى پاريزگار يکردن لەنايىنى خودا شكۆمەنديەكە شانى ئيود ھەلئى ناگرئ!!

{^{۸۴} وَلَا تَصَلَّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ} بەهيج شيوديهك نويز لەسەر مردوويان مەكەو نامادەى بەخاكسپاردنەيان مەبەو لەسەر گۆريان رامەودستەو دوعاى ئارامى و خۆزاگرييان لەسەر وەلامى فريشته بۆ مەكە! {إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ} چونكە بيگومان ئەوانە برۋايان بەھەبوونى خوداى تالو تەنيا نيهو. ئينكارى پيغەمبەرايەتى پيغەمبەر دكەن و سووربون لەسەر ئەو بى

برۋايەيان و بەكافرى مردوون و كە دونيايان بەجى ھيشتوود بى ئيمان بوون. لەھالەتى ياخى بوون و سنوور شكىنى دا بوون كە مەرگ يەخەى پى گرتوون. ھەروەھا چونكە نويز كەردن لەسەر مردو شەفاعەت بۆ كەردنەو راودستان لەسەر گۆرى ريز ليگرتنە بۆى. دەى كافرو فاسق شايانى ريزو تەقدير نين.

{^{۸۵} وَلَا تَعْلِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَأَنْتُمْ كَاذِبُونَ} با مال و سامانى فرديان مندالى زۆريان سەردەنجى تۆ رانەكيشى و تۆ سەرسام نەكا. ئەود خيرو خۆشى بەختەودى نيه پيايانراود. {إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِمَا فِي الدُّنْيَا} بيگومان پەروەردگار ديهوى بەو مال و مندالەى كە پى داو لەدونيا دا سزايان بدا. مال و سامانيان ھوى سزاو عەزابانە لەدونيا دا. ماندو دەبن بەكۆكردنەودو پاريزگار يکردنى. ھەميشە لەدلەراوكى دان و غەمى بەدەستەيتان و لەكيس جوونيانە. دوايى موسولمانان لەشيودى زەكات باربوو كەردنى جەنگ دا ليايان دەستين. موسولمانان پى بەھيز دەبن ئەوان پيايان ناخۆشە. مندالو خەزم و كەسيان لەشەرو جەنگ دا دەكوژرين و بەپەرۆشن. {وَتَرَهُمْ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ} گيانيان دەربچى ئەوان لەھالى كوفرو بيدينى دابن. خەسارتمەندى دونياو قيامەت دەبن و ئەودش گەورەترين خەسارتمەندى و مالىویرانيە.

{^{۸۶} وَإِذَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ أَنْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذِنَكَ أُولُوا الطَّوْلِ مِنْهُمْ} ھەركاتى سورەتيكى قورئان يان ھەنديكى نازل بى. فەرمانيان پى بكا بەئيمانەيتان بەخودا و بەپيغەمبەرو بەزيندوبوونەودو داوايان ئى بكا لەگەل پيغەمبەر دا بچن بۆ جيهادو تيكۆشان. خاودن سامان و بەتواناكان داواى روخصەت ئى دكەن كە وازيان ئى بيىنى ھاوبەشى جيهادو تيكۆشان نەكەن و خۆپاش دەن {وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقَاعِدِينَ} دەلێن: ئەى پيغەمبەر! وازمان ئى بيىنە با ئيمە لەگەل ئافەردتو پەككەوتەو مندالو بى ھيزەكان بمينيەود!!

{^{۸۷} رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ} رازى بوون بەود: كە لەگەل ژنو ژال دا بميننەود. رازى بوون كە وەكوو پيرەژنو بەككەوتەكان كە ئەركى جيهاديان لەئەستۆ دا نيه مامەلەيان لەگەل بكري. ئەمەش ئەوپەرى ترسنۆكى و زەليليەو نەفسى

بهرز قیزی لی دهکاتهوه! هوئی ئەم ترسنوکی و ناپیاوییهیان نهقامی و نهزانییه {وَطَعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ} دلیان مۆر کراوه، پهرومردگار دلی مۆر کردوون بههوئی نهچوونیان بۆ غهزاو خوێشانیان لهجیهاد، دلیان داخراوه هیچ نووری عیلم و زانیاری و هیدایهت و مرناگری، وایان لی هاتوو لههیج حالی نابن، نازانن چ بهژمههندی و سوودی ئەوانی تیدایه. نهنجامی بدن، نازانن چ شتیک زیانی بۆ ئەوان ههیه خوئی لی بپاریزن، حیکمهت و نهینی ئەوه نازانن بۆچی خودا فهرمانی بهجیهاد کردن کردوه!

{لَٰكِنَ الرَّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ} بهلام پیغهمبهرو موسولمانانی شوینکهوتوو، جیهان دهکهن و خوێشاینهوه، بهمال و بهگیان نامادهی جهنگو بهرگریکردن لهنایین و ولات و مال و گیان، نامادن لهریبازی نایین دا خوێان بهخت بکهن، ئەرکی سهرسانی خوێان جی بهجی دهکهن. لهدونیدا بهمرز گهیشتهوون و سهرکهوتنی خوێان و تیشکانی دوژمنانیان دهستکهوت بوو {وَأُولَٰئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ} ئەو موهاهیده تیکۆشهراوه خێرو بیرى دنیاو قیامهتیان دهستگیر بوو، خوێشی و کامهرانی و سهرودری ههردوجیهانیان دهسکهوت، سهرفراز و بهمراد گهیشتهو خوێانن، بهپیچهوانهی دووڕوو دهکانهوه که خهسارقهمنهندی ههردوو جیهاد بوون!!

{أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ} پهرومردگار نامادهی کردوه بۆ ئەو موسولمانه خودا پێداوانه باغو باخاتی واکه بهژیر درهختهکانیان دا جۆگه و جۆبار دهکشین و بۆ ههتا ههتایی لهو خوێشی و لهززهته دا دهگوزمرینن!

{وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ} ئەو عهرهبه دهشتهکیانه هاتنه لای پیغهمبهرو داوای نیزی لی دهکهن ریگهیان بدا نهچن بۆ غهزای تهبووک، پیغهمبهر ﷺ فهرمووی: خودا بهسهر ههوالی ئیوهدا ناگاداری کردووم و دزمانم مهبهستان چیهو خودا بێ ئاتاجی کردوم لهیارمهتی ئیوهو پێویستیم پیتان نیه. {وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ} خوێان لهجیهاد پاش دا ئەو تاقمهی خودا و پیغهمبهریان بهدرۆخستهوه، بهروکesh خوێان بهخاوهن باوهر دادهناو

رَضُوا بِأَن يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَمَعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٨٧﴾ لَٰكِنَ الرَّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَٰئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٨٨﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٨٩﴾ وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٩٠﴾ لَيْسَ عَلَى الضَّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَحْدُونَ مَا يُنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ عَفْوٌ رَحِيمٌ ﴿٩١﴾ وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيَيْنُهُمْ تَفِيضٌ مِنَ الدَّنِعِ حَزَنَا الْأَعْيَادُ مَا يُنْفِقُونَ ﴿٩٢﴾ إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رَضُوا بِأَن يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَمَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٣﴾

لهدل دا کافر بوون، ئەمانه ودهکوو بۆ غهزا نهچوون نههاتن عوزریش بپننهوه. ئەوانه ئەو مونا فیکه عهرهبه دهشتهکیانه که عوزریان نههینایهوه، بهبی عوزرو بههانه خوێان پاش داو نهچوون بۆ جیهاد. {سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ} لهوه بهولاه ئەوانهی کافرو مونا فیکن، ئەوانهی خودا و پیغهمبهریان بهدرۆ خستهوه بهدرۆ عوزریان هینایهوه، یان ئەوانهی عوزریان نههینایهوه، سزای بهئیشرو توندیان توش دی، لهدونیدا بهکوشتنو برپن لهقیامهتیش دا بهناگری دۆزخ!!

{لَيْسَ عَلَى الضَّعَفَاءِ} چوون بۆ غهزا واجب نیه لهسهر بێ هیزو پیرو کهفتهکار {وَلَا عَلَى الْمَرْضَى} ههرودها لهسهر نهخۆشو کهم ئەندام و کویریش جیهاد فهرز نیه، {وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَحْدُونَ مَا يُنْفِقُونَ حَرَجٌ} ههرودها جیهاد لهسهر ئەوانه واجب نیه که پێداویستی جیهادیان بۆ دابین ناکرێ. {إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ} بهمهرجی ئیمانی تهواوو پتهویان

به خودا هه‌بی. شوین نامۆزگاری پیغه‌مبەر بکه‌ون، به‌نه‌ینی و
 ئاشکرا پابه‌ندی فه‌رمانی خودا بن، حه‌ق‌ناس بن و
 حه‌ق‌خو‌ازانیان خو‌ش بو‌ی. به‌رژدو‌ه‌ندی گه‌ل و لا‌ت بپاریزن،
 جاسووسی و خیانه‌ت له‌ولا‌ت نه‌که‌ن، پ‌رو پاگه‌نده‌ی دژ
 به‌ئیسلا‌م بلا‌و نه‌که‌نه‌وه. {ما علی الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ} ه‌یج
 ر‌ی‌بازو بیانو‌یک نه‌ی چاکه‌کاران سزا بدر‌ین، لۆمه‌یان بک‌ری.
 که بیانو‌ی شه‌رعیان هه‌بی بۆ نه‌چوون بۆ غه‌زاو له‌ماله‌وه
 دان‌یشتن، تاوانبار نابن و گونا‌هی‌ان ناگاتی! بۆ که‌س نه‌ی
 تاوانیان پال بدا به‌گورتی و پوختی هه‌موو نه‌ص‌یحه‌تکارو
 راستال و موخ‌لیص‌یک بۆ خوداو بۆ پیغه‌مبهری خودا
 مو‌ح‌س‌ینو چاکه‌کاره، که‌س رایه‌ی ناکه‌و‌ی چاکه‌کار به‌گیر
 بی‌نی و بیخاته به‌ر ل‌پ‌رس‌ینه‌وه‌و سه‌رزه‌نش‌ت کردن! {وَاللَّهُ
 غَفُورٌ} په‌رو‌م‌ردگار ل‌یخ‌و‌ش‌بوونی زۆره بۆ نه‌و خاوه‌ن عوزرو
 چاکه‌کارانه‌و بۆ که‌سانی ت‌ری‌ش که وه‌ک نه‌وان بن. {رَحِيمٌ}
 خاوه‌ن سۆزو به‌زده‌ی زۆره، هه‌رگ‌یز زیاد له‌تواناو ده‌سه‌لا‌ت
 نه‌رک ناخاته سه‌ر که‌س. به‌لام یاخی بوو مو‌ناف‌یقه‌کاران تا
 تۆبه نه‌که‌ن و واز له‌تاوان و دو‌رو‌رو‌یی نه‌ه‌ینن خودا ل‌یان
 خو‌ش ناب‌ی.

{وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ
 عَلَيْهِ} هه‌روه‌ها تاوان و حه‌ره‌ج له‌سه‌ر نه‌و که‌سانه‌ی نه‌ی که
 ناماده‌باشی جوون بۆ ج‌یه‌ادیان ت‌ی‌دایه‌و به‌لام و لا‌خی سواری و
 ت‌ی‌شوو چه‌کیان ده‌ست ناکه‌و‌ی، بژ‌یوی مال و مندالیان داب‌ین
 نه‌کردوه، به‌تایبه‌تی نه‌وانه‌ی ها‌تنه‌ی لا‌ی تۆ نه‌ی پیغه‌مبهر!
 بۆ نه‌وه‌ی و لا‌خی سواری و ت‌ی‌شوویان بۆ داب‌ین بکه‌ی و له‌گه‌لتا
 ب‌ین بۆ ج‌یه‌ادو پ‌یت گوتن: ت‌ی‌شوو و لا‌خی سواریم ده‌ست
 ناکه‌و‌ی ب‌تانده‌می، به‌مه‌ د‌لیان ته‌نگ بوو ده‌ستیان کرد
 به‌گریانو زۆریان پ‌ی ناخ‌و‌ش بوو: که شه‌ره‌فی به‌شداری
 کردنی ج‌یه‌ادیان له‌کیس ده‌چی و ناتوانن له‌گه‌ل سوپای
 ئیسلا‌م و‌ر‌ی بکه‌ون. ناماده‌ی جه‌نگ بن. {تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ
 تَفِضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ} کۆ‌رو مه‌ج‌لیسی
 پیغه‌مبهریان به‌ج‌ی ه‌یشت، چاو‌یان فر‌می‌س‌کی دهر‌شت و
 به‌کول د‌گریانو دل ته‌نگ بوون و خه‌مو په‌ژاره‌ی دای‌گرت‌بوون،
 چونکه تو‌ی‌شوو پ‌یدا‌ویستی جه‌نگیان ده‌ست ناکه‌و‌ی.

{إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُوكَ وَهُمْ أَغْيَاءٌ} واته:
 د‌ه‌رگای لۆمه‌و سه‌رزه‌نش‌ت له‌سه‌ر چاکه‌کاران نه‌ی، به‌ل‌گوو
 ر‌ی‌گای لۆمه‌و ل‌پ‌رس‌ینه‌وه‌و سه‌رزه‌نش‌ت‌کردن به‌رووی نه‌و
 که‌سانه‌دا نا‌چو‌و‌غه که ده‌وله‌مه‌ند و خاوه‌ن تواناو له‌ش‌ساغن،
 ده‌توانن و لا‌غی سواری و ت‌ی‌شوو چه‌کی پ‌ی‌ویست داب‌ین بکه‌ن،
 که‌ج‌ی داوای ئ‌یزن ده‌که‌ن و ده‌یان‌ه‌و‌ی پیغه‌مبهر {عِزْرِي
 نَارِدُوايَان به‌ردوا بزانی و ئ‌یزنیان بدا. نه‌وانه عوزریان نه‌ی و
 بیانو‌ویان ناحه‌قه‌و ج‌ی‌گای سه‌رزه‌نش‌ت و ل‌پ‌رس‌نه‌وه‌و
 تاوانبارن، چونکه {رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ} ر‌ی‌گایان
 به‌خ‌و‌یان داوه له‌گه‌ل ئا‌فر‌مت و مندال و شه‌ل و سه‌قه‌ت و
 په‌که‌وته‌کان‌دا بم‌ی‌ننه‌وه، راز‌ین له‌پ‌یری نه‌و ب‌ی ده‌سه‌لا‌ت و
 که‌م نه‌ندامانه‌ بژ‌م‌یر‌در‌ین، ق‌ب‌و‌و‌لی زه‌لیلی و سه‌رش‌و‌ری
 ده‌که‌ن و پ‌یاو‌دت‌ی و مه‌ردایه‌تیان ت‌ی‌دا نه‌ی، ح‌یز‌ی و
 سه‌لامه‌تیان هه‌ل‌ب‌ژاردوه، چاو‌ش‌و‌رو و ره‌ روخاوو د‌له‌ته‌پ‌ییانه،
 ئ‌ی‌تر له‌ئا‌کام‌ی ئه‌م هه‌ل‌و‌یست و نامه‌رد‌یی‌ه‌یان‌دا خه‌سار‌تمه‌ندی
 هه‌ردوو ج‌یه‌ان بوون {وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ}
 خودا د‌لی مۆر کردوون خ‌ی‌ری ت‌ی نا‌چی و رووناکی رووی ت‌ی
 نا‌کا، سه‌ریان ل‌ی ش‌ی‌واوه‌و نازانن به‌رژدو‌ه‌ندیان له‌ج‌ی‌دایه،
 نازانن ج‌یه‌اد چه‌ند سوودمه‌نده بۆ دون‌یاو ق‌یا‌مه‌تیان، نه‌وان
 له‌تاوان‌دا نقووم بوون و خ‌و‌یان ل‌ی گوم بووه، هه‌ست به‌خرابی
 ئا‌کام‌ی خ‌و‌یان ناکه‌ن.

کۆتایی جزمی ده‌یه‌م

{يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ} نه‌ی کۆمه‌لی
 موسو‌ل‌مانان! بزانی: که ئ‌یوه له‌غه‌زای ته‌بووک گه‌رانه‌وه، نه‌و
 مو‌ناف‌یقه‌نه‌ د‌ینه لاتان و پا‌کانه‌تان بۆ ده‌که‌ن و عوزرتان بۆ
 د‌ی‌ننه‌وه، چه‌ندان ب‌رو بیانوو ده‌دۆزنه‌وه بۆ پاسا‌ودانه‌وه‌ی
 نه‌چوونیان بۆ غه‌زای ته‌بووک! {قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ تُؤْمِنَ لَكُمْ}
 نه‌ی مو‌حه‌مه‌د! پ‌ی‌یان ب‌لی: عوزر مه‌ه‌یننه‌وه، بیانوو
 مه‌دۆزنه‌وه، ئ‌ی‌مه هه‌رگ‌یزاو هه‌رگ‌یز ب‌رواتان پ‌ی نا‌که‌ین و
 عوزرتان ق‌ب‌و‌و‌ل نه‌یه‌و نه‌وه‌ی ده‌ی‌ل‌ین: راست نا‌که‌ن! که

به خودا هه‌بی. شوین نامۆزگاری پیغه‌مبەر بکه‌ون، به‌نه‌ینی و
 ناشکرا پابه‌ندی فه‌رمانی خودا بن، حه‌ق‌ناس بن و
 حه‌ق‌خو‌ازانیان خو‌ش بو‌ی. به‌رژدو‌ه‌ندی گه‌ل و لا‌ت بپاریزن،
 جاسووسی و خیانه‌ت له‌ولا‌ت نه‌که‌ن، پ‌رو پاگه‌نده‌ی دژ
 به‌ئیسلا‌م بلا‌و نه‌که‌نه‌وه. {ما علی الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ} ه‌یج
 ر‌ی‌بازو بیانو‌یک نه‌ی چاکه‌کاران سزا بدر‌ین، لۆمه‌یان بک‌ری.
 که بیانو‌ی شه‌رعیان هه‌بی بۆ نه‌چوون بۆ غه‌زاو له‌ماله‌وه
 دان‌یشتن، تاوانبار نابن و گونا‌هی‌ان ناگاتی! بۆ که‌س نه‌ی
 تاوانیان پال بدا به‌گورتی و پوختی هه‌موو نه‌ص‌یحه‌تکارو
 راستال و موخ‌لیص‌یک بۆ خوداو بۆ پیغه‌مب‌ه‌ری خودا
 مو‌ح‌س‌ینو چاکه‌کاره، که‌س رای‌ه‌ی ناکه‌و‌ی چاکه‌کار به‌گیر
 بی‌نی و بیخاته به‌ر ل‌پ‌رس‌ینه‌وه‌و سه‌رزه‌نش‌ت کردن! {وَاللَّهُ
 غَفُورٌ} په‌رو‌م‌ردگار لیخ‌و‌ش‌بوونی زۆره بۆ نه‌و خاو‌دن عوز‌رو
 چاکه‌کارانه‌و بۆ که‌سانی ت‌ری‌ش که وه‌ک نه‌وان بن. {رَحِيمٌ}
 خاو‌دن سۆزو به‌ز‌دی زۆره، هه‌رگ‌یز زیاد له‌تواناو ده‌سه‌لا‌ت
 نه‌رک ناخاته سه‌ر که‌س. به‌لام یاخی بوو مو‌ناف‌یقه‌کان تا
 تۆبه نه‌که‌ن و واز له‌تاوان و دو‌رو‌ویی نه‌ه‌ینن خودا لیان
 خو‌ش ناب‌ی.

{وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ
 عَلَيْهِ} هه‌روه‌ها تاوان و حه‌ره‌ج له‌سه‌ر نه‌و که‌سانه نه‌ی که
 ناماده‌باشی جوون بۆ ج‌یه‌ادیان ت‌ی‌دایه‌و به‌لام و لا‌خی سواری و
 ت‌ی‌شوو چه‌کیان ده‌ست ناکه‌و‌ی، بژ‌یوی مال و مندالیان داب‌ین
 نه‌کردوه، به‌تایبه‌تی نه‌وانه‌ی هاتنه‌ لا‌ی تۆ نه‌ی پیغه‌مب‌ه‌ر!
 بۆ نه‌وه‌ی و لا‌خی سواری و ت‌ی‌شوویان بۆ داب‌ین بکه‌ی و له‌گه‌لتا
 ب‌ین بۆ ج‌یه‌ادو پ‌یت گوتن: ت‌ی‌شوو و لا‌خی سواریم ده‌ست
 ناکه‌و‌ی ب‌تانده‌می، به‌مه‌ دل‌یان ته‌نگ بوو ده‌ستیان کرد
 به‌گریانو زۆریان پ‌ی ناخ‌و‌ش بوو: که شه‌ره‌فی به‌شداری
 کردنی ج‌یه‌ادیان له‌کیس ده‌چی و ناتوانن له‌گه‌ل سوپای
 ئیسلا‌م و‌ر‌ی بکه‌ون. ناماده‌ی جه‌نگ بن. {تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ
 تَفِضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ} کو‌رو مه‌ج‌لیسی
 پیغه‌مب‌ه‌ریان به‌ج‌ی ه‌یشت، چاو‌یان فر‌می‌س‌کی د‌ه‌ر‌شت و
 به‌کول ده‌گریانو دل ته‌نگ بوون و خه‌مو په‌ژاره دای‌گ‌رت‌بوون،
 چونکه تو‌ی‌شوو پ‌یدا‌ویستی جه‌نگیان ده‌ست ناکه‌و‌ی.

{إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُوكَ وَهُمْ أَغْيَاءٌ} واته:
 ده‌رگای لۆمه‌و سه‌رزه‌نش‌ت له‌سه‌ر چاکه‌کاران نه‌ی، به‌ل‌گوو
 ر‌ی‌گای لۆمه‌و ل‌پ‌رس‌ینه‌وه‌و سه‌رزه‌نش‌ت‌کردن به‌رووی نه‌و
 که‌سانه‌دا ناچو‌و‌غه که ده‌وله‌مه‌ندو خاو‌دن تواناو له‌ش‌ساغن،
 ده‌توانن و لا‌خی سواری و ت‌ی‌شوو چه‌کی پ‌ی‌ویست داب‌ین بکه‌ن،
 که‌ج‌ی داوای ئ‌یزن ده‌که‌ن و ده‌یان‌ه‌و‌ی پیغه‌مب‌ه‌ر عوز‌ری
 نا‌ر‌ه‌وا‌یان به‌ر‌دوا ب‌زان‌ی و ئ‌یز‌نیان بدا. نه‌وانه عوز‌ریان نه‌ی و
 بیانو‌ویان ناحه‌قه‌و ج‌ی‌گای سه‌رزه‌نش‌ت و ل‌پ‌رس‌نه‌وه‌و
 تاوانبارن، چونکه {رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ} ر‌ی‌گایان
 به‌خ‌و‌یان داوه له‌گه‌ل ئا‌فر‌مت و مندال و شه‌ل و سه‌قه‌تو
 په‌که‌وته‌کان‌دا بم‌ی‌ننه‌وه، راز‌ین له‌پ‌یری نه‌و ب‌ی ده‌سه‌لا‌تو
 که‌م نه‌ندامانه بژ‌م‌یر‌در‌ین، ق‌ب‌و‌و‌لی زه‌لیلی و سه‌رش‌و‌ری
 ده‌که‌ن و پ‌یاو‌دت‌ی و مه‌ر‌دایه‌تیان ت‌ی‌دا نه‌ی، ح‌یز‌ی و
 سه‌لامه‌تیان هه‌ل‌ب‌ژاردوه، چاو‌ش‌و‌رو و‌ره روخاوو دل‌ته‌پ‌ییانه،
 ئ‌ی‌تر له‌ئاکامی ئەم هه‌ل‌و‌یستو نامه‌رد‌یی‌ه‌یان‌دا خه‌سار‌تمه‌ندی
 هه‌ردوو ج‌یه‌ان بوون {وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ}
 خودا دل‌ی مۆر کردوون خ‌ی‌ری ت‌ی ناچی و رووناکی رووی ت‌ی
 نا‌کا، سه‌ریان ئ‌ی ش‌ی‌واوه‌و نازانن به‌رژدو‌ه‌ندیان له‌ج‌ی‌دایه،
 نازانن ج‌یه‌اد جه‌ند سوودمه‌نده بۆ دون‌یاو ق‌یا‌مه‌تیان، نه‌وان
 له‌تاوان‌دا نقووم بوون و خ‌و‌یان ئ‌ی گوم بووه، هه‌ست به‌خ‌را‌پی
 ئاکامی خ‌و‌یان ناکه‌ن.

کۆتایی جزمی ده‌یه‌م

{يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ} نه‌ی کۆمه‌لی
 موسو‌ل‌مانان! ب‌زانن: که ئ‌یوه له‌غه‌زای ته‌بووک گه‌رانه‌وه، نه‌و
 مو‌ناف‌یقه‌نه د‌ی‌نه لاتان و پاکانه‌تان بۆ ده‌که‌ن و عوز‌رتان بۆ
 د‌ی‌ننه‌وه، چه‌ندان ب‌رو بیانوو ده‌دۆزنه‌وه بۆ پاساودانه‌وه‌ی
 نه‌چوونیان بۆ غه‌زای ته‌بووک! {قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ تُؤْمِنَ لَكُمْ}
 نه‌ی مو‌حه‌مه‌د! پ‌ی‌یان ب‌لی: عوز‌ر مه‌ه‌یننه‌وه، بیانوو
 مه‌دۆزنه‌وه، ئ‌ی‌مه هه‌رگ‌یزاو هه‌رگ‌یز ب‌رواتان پ‌ی ناکه‌ین و
 عوز‌رتان ق‌ب‌و‌و‌ل نه‌یه‌و نه‌وه‌ی ده‌ی‌ل‌ین: راست ناکه‌ن! که

برواستان پی ناکهین هر بههوانته نیه بهلکوه {قَدْ تَبَّأَ اللَّهُ
 مِنْ أَخْبَارِكُمْ} پیش وهخت له ریگهی سروشه وه په وهر دگار
 بری نهینی و حالو چونیته تیووهی به پیغه مبهری خوئی
 راگه یاندوه، نیازو مبهستی گلاوتان، سه ریچی و نافه رمانی و
 دزایه تیکردنتان بۆ حق له لایهن خوداوه به نئیمه گه یشتووه.
 {وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ} له وه به ولواه خوداوه
 پیغه مبهری خودا کرده و دکانتان دهبین؛ واته: کرده و دکانتان
 له دونیادا بۆ خه لک دمرده کهوئی، دوار و ژتان: له به رده و امیوون
 له سه ر نیفاق، یان تۆبه کردن و وازهینان له دور و رویی
 دمراندروی بۆ خه لک دمرده کهوئی؛ واته: کرده و گرنه.
 سویند خواردن و قسه ی بی کرده وه هیچ بایه خیکی نیه. {أَمْ
 تُرْذُونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ}
 پاشان روژی قیامت ده گه ریندرینه وه بۆ لای په وهر دگاری
 ناگادارو زانا به هه موو شتیکی نهینی و ناشکرا،
 ده گه ریندرینه وه بۆ لای خودایه کی و دمرانی چی له دلی
 خوتان دا ده شیرنه وه و چی ناشکرا ده کن، ناشکرا په نامه کی
 بۆ نه و چوون یه که. جا نه و کاته هه واثان دداتئ: چیتان
 کرده و ج هه لوئیستیکتان نواندوه، به گویری نیازو مبهستی
 کرده و دکانتان تۆله تان لی ده ستینی و پاداشتان دداته وه.

{^{۹۵} سَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لَتَعْرِضُوا عَنْهُمْ} که
 گه رانه وه بۆ مه دینه، نه و مونا فیکانه ی خوئیان له هاتن بۆ
 غه ز پاش داوه، دینه لاتان و عوزو بیانوی نه هاتنیان
 به سویندی به درۆ جهخت ده که نه وه بۆ نه وهی چاوپوشیان لی
 بکه و لۆمه و سه رزدهشتیان نه که ن له سه ر ناماده نه بوون و
 خو پاشدانیان و رژی کردنیان له مالبه خشین دا. {فَأَعْرِضُوا
 عَنْهُمْ} ئیوه رویان لی وهر گپرن، سه رکۆنه یان مه که ن،
 بایه خیان پی مه دهن و به هیچیان بزنان، چونکه نه وان دل و
 دمر و نیان پیسو ژمنگ گرتووه، بیرو باومریان پوچ و به تاله،
 دل و دمر و نیان مشو مال ناگری و بیرو باومریان راست
 ناکه نه وه، که وایی هیچ حیسابیکیان بۆ مه که ن {إِنَّهُمْ رِجْسٌ}
 نه وان دل پیسو ناله بارن، پیویسته خوئیان لی دوورده ریژ
 بگرن، و دکوو چون خوتان له گول ده پاریزن ناوا پاریزیان لی
 بکه ن، {وَمَا وَهُمْ جَهَنَّمَ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ} له کۆتایی دا
 جیگایان دۆزه خه، له تۆله ی نه و کرده وانه ی له دونیادا

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ
 تُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ تَبَّأَ اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى
 اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرْذَلُونَ إِلَىٰ عِلَلِ الْغَيْبِ
 وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٥﴾ سَيَخْلِفُونَ
 بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لَتَعْرِضُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا
 عَنْهُمْ إِنَّهُمْ رِجْسٌ وَمَا وَهُمْ جَهَنَّمَ جَزَاءً بِمَا كَانُوا
 يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ يَخْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنْ
 تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ
 ﴿٩٧﴾ الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا
 حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٩٨﴾ وَمِنَ
 الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَيَتَرَبَّصُّ بِكُمُ الدَّوَائِرَ
 عَلَيْهِمْ ذَا بَأْسٍ السَّوءِ ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٩﴾ وَمِنَ
 الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ
 مَا يُنْفِقُ قُرْبًا عِنْدَ اللَّهِ وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ ۚ أَلَا إِنَّهَا قُرْبَةٌ
 لَهُمْ سَبَّحْنَاهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٠٠﴾

کردویان و بوونه هوئی پیسو و زیاد بوونی پیسو و ژمنگ
 گرتنی دل و دمر و نیان!
 {^{۹۶} يَخْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ} به درۆ سویندتان بۆ ده خون
 بۆ نه وهی لییان رازی بن و به روالهت مامه له ی موسولمانیان
 له گه ل بکه ن. واته: بۆ نه وهی مامه له کردنه که تان به و شیوه
 بوئیان به رده و ام بی، به موسولمانیان حسیب بکه ن. نه مه
 مه بهستی سه رده کی و هه رده گرنگی نه وانه و هیچی تریان
 مه بهست نیه. نه گینا نه گه ر نه وان له ناخه وه موسولمان
 بوونایه مه بهستی سه رده کیان به ده ستیهینانی رزنامه ندی خودا
 ده بوو. {فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ}
 نه گه ر ئیوه لییان رازی بن، رزنامه ندی ئیوه ج سوودیکیان پی
 ناگه یه نی، چونکه نه وان به هوئی فیسقه وه له نیو رق و قاری
 خودادان و خودا سزای دۆزه خی بۆ ناماده گردون.

{^{۹۷} الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ
 اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ} واته: عه رده ده شته کییه کان کوفرو

نیفایان له عهره بی تر به هیژتره، شیاو ترن به وهی که سنووری شهریهت نه زانو و پابه ندی په یامی پیغه مبهری خودا نه بن. چونکه دهسته کی سروش تیان توندترو دلیان ره قتره. نه فامو نه زان ترن! **{وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ}** په روه ردگار زانو ناگاداره به حال و وزعی به ندهدکانی به سارانشین و شارنشینانه وه، چه کیم و دانایه له دانانی شهریهت و یاسا بویان و له پاداشدانه وهی چاکه کاران و توله ستاندنه وه له خراپه کاران.

{وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا} هه ندیک هه له وه عهره به دهسته کیانه بری مال و سامانی خو یان دهبه خشن بو جیهاد به ریبابازی و به مبه بهستی خو پاراستن و خونزیك کردنه وه له موسولمانان، پییان وایه: نه وهی دهبه خشن سه رانه لی ستاندن و خه سارتمه ندیه و گيچه ل له خو دوور خسته وهیه و نه رکیکه له سه ر شانیان پییان خو ش بی و پییان ناخوش بی و دهبی نه نجامی بدن. **{وَيَتَرَبَّصُّ بَكُمْ الدَّائِرَ}** نه م تاقمه عهره به دهسته کیه مونا فیکه چاودروانی نه وهن نیوه تووشی به لا و موصیه تیک بن، هیژو تواناتان نه مین، لی بکه ون و دوژمن به سه رتان دا زال بی، نیتر نیوه نه و انتان له بیر بجیته وه و نه تانپرژیه سه ریان، داوی هاوبه شی کردن و مال به خشینیان لی نه کهن، نیتر نه و انیش نه م مال به خشینه ریبابازی به یان له کوژ بکه وی! **{عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ}** به لا و موصیه ت و تهنگو چه له مه و ناخوشی به سه ر خو یاندا بخولیه وه و یه خه ی خو یان بگری! نه وهی چاودروانی ده کهن تووشی پیغه مبهرو موسولمانان بی، تووشی خو یان بی. رسته ی **{عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ}** ددگونجی هه والدان و خه بهر بی، ددگونجی دوعالی کردن بی، واته: (انشاء) بی، نیمه به شیوهی دوعا رافه مان کرد... بیگومان نه م هه واله هاته دی، یان بلتین: نه م دوعایه گرا بوو، به لا و موصیه ت و تهنگو چه له مه یه خه ی خو یانی گرتو تووشی تی شکان و ریسوایی بوون، ناواتیان نه هاته دی و به مرز نه که یشتن! **{وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيْمٌ}** په روه ردگار شه وایه بو نه و قسانه ی له ناو خو یان دا ددیلین: که رهنگدانه وه و در برینی هه ستو شعوروو بیرو باوه ریانه در باره ی مال به خشینیان، زانو ناگاداره به و نیازو مبه ستانه ی: که له ناو دلی خو یان دا ددیشیرنه وه، بابازان:

له وه به و لا وه خودا حیسابیان له گه ل ده کاو له سه ر نه و کردار و گو فتار و نیازو مبه ستانه یان توله یان لی ده ستینی. **{وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ}** هه روه ها له وه عهره به لادی و دهسته کیانه که سانیک هه ن، بر وایان به خودا ههیه، پییان وایه: هه ر نه و خاوه نی بوونه و هره و ده سه لاتی ته و او و ره های ههیه و به ویستی خو ی بوونه و هره هه لده سورین، بر وایان به هاتنی روژی قیامت ههیه: که پاداش و سزای تیدا ددریته وه، بر وایان به خودا و به پیغه مبهرو به روژی دوی ریك و پیكه و راستو دروسته. **{وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبَاتٍ عِنْدَ اللّٰهِ وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ}** نه وانه مال و سامانی خو یان دهبه خشن له پیانو رزمه مندی خودا و دوو مبه ستیان هه ن:

۱. نزیک بوونه وه له خودا و به ده ستیه نیانی رزمه مندی زاتی بیچونی.

۲. دوعا کردن پیغه مبهر ﴿﴾ بویان، چونکه پیغه مبهر ﴿﴾ دوعای بو نه وانه ده کرد که زه کاتی مالی خو یان ددها و مال و سامانی خو یان دهبه خشی داوی لیخوشبوونی خودای بو ده کردن، داوی خیر و به ره که تی بو ده کردن، نه و انیش به م دوعایانه دلیان داده مرکا و نارامی ده گرت. **{أَلَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ}** ناگادار ببنه وه و بزنان: مال به خشینه که یان له ره حمه ت و به خششی خودایان نزیك ده کاته وه و ده که ونه ژیر ریژنه ی بارانی ره حمه تی تایبه تی خو یه وه و رزمه مندی خو ی دهبه خشی پییان و هی دایه تیان ددها بو به رده وام بوون له سه ر ریبابازی راستو دروست: که ده یانگه یه نی به به هه شتی به رین و نه بر اوه و رازاوه. **{سَيَدْخُلُهُمُ اللّٰهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ}** بیگومان په روه ردگار لیخوشبوون و ره حمه ت و به زدی به رفراوان و بی سنوورو بی سهرو بنه، ره حمه ت و لیخوشبوونی خو ی دهبه خشی به و به ندانه ی له کردار و گو فتاریان دا موخلیص و دل سوزن، له گونا هو که مته ر خه مییان خو ش دهبی.

ده فهرموی: **{وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ}** په روه ردگار له م نایه ته دا رزمه مندی خو ی: نه و په ری رزمه مندی خو ی راده گه یه نی بو کو مه لیک له موسولمانان و پاساوی ریژو پله و پایه یان به سه ر موسولمانی دیکه دا ددهاته وه، که نمونه و پی شهنگو ده ست پی شخر بوون

بۆ موسولمانبوون و جيهادو تېكۆشان، نهوانهش سى جين و تويژن:

يه كههه: موسولمانه ديري نهكان نهوانه يه كهههجار كوچيان كرد: كه بریتين: لهو كۆمه له موسولمانانه ي پيش پهيمانى ناشتى (خودديببيه) دهست پيشخه ربوون له هيجر دكردن و يارمه تيداندا. ريزدار ترين نهه كۆمه له په سنده چوار خهليفه كانى پيغه مبهرن (ابو بكر، عمر، عثمان، علي) نههجار نهو ده هاوده ريزدار دن كه پيغه مبهري ﷺ له دونيادا موژده ي بهههشتى پيدا ون به (العشرة المبشرة) به ناوبانگن. ريزدار ترينى نهه كۆمه له جنيشيني يه كههه حه زردتى نه بو به كره ﷺ هاوار بۆ نهو كۆمه له ي كه خويان به موسولمان ده زانن و دزايه تي نهه خهليفه ريزداره ده كههه و جويى پى دهه دن، په نا به خوا! به راستى نهوانه كۆمه ليكي گومراو سه رلى شيواون. عه قل و هو شيان تيك چوود، دليان رهش بوود، چو ن زات ده كههه له گه ل هه بوونى نهو هه موو ناياتى قورئان و هه رمووده ي پيغه مبهردا: كه ده رباردى فه ضلو ريزى نهو چينه به ريزه ي صه حابه هاتوون، چو ن زات ده كههه ناماقولى به رامبه ر پياوى و دكو حه زردتى نه بو به كره بكههه؟ دزايه تي كه سانيك ده كههه كه خودا رده زامه ندى خو ي لايان راكه يانده و.

به ج عه قل و بىرو هو شيك دزى زاتى و دكوو حه زردتى نه بو به كره حه زردتى عومره و حه زردتى عوسمان، ددويژن و جنيويان ناراسته ده كههه و بوختان و قسه و ياسيان بۆ هه لده به ستن؟ خودا له شه رى نهو كۆمه له گومرايه ي نه مه هه لويستiane به رامبه ر صه حابه ي خودا لى رازى بوو، به مانپاريزى!!!

دووهم: دهسته ي يه كههه ي يارمه تيدهران؛ نهو كۆمه له هاوده له يارمه تيدردى ناماددى پهيمانى (عهقه به ي يه كههه بوون) كه ژماره يان حه وت كهس بوو له مينا سالى يازدههههه ي پيغه مبهرايه تي پيغه مبهري واته: دوو سال پيش هيجر دتى پيغه مبهري ﷺ پهيمانيان له گه ل پيغه مبهردا به ست. نههجار هاودلانى (پهيمانى عهقه به ي دودمن) كه ژماره يان حه فتا پياو دوو ئافرم ت بوون.

سييهه: نهو موسولمانانه ي كه شوين نهو موسولمانه ديري نهكانه كه وتوون به چاكه كارى و ئيمان و گه ر دنكه چيه وه شوين نهو

وَالسَّيْفُكَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٠﴾ وَمَنْ حَوْلَكُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ مُنْفِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى الْإِنْفَاقِ لَا يَعْلَمُهُمْ نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ سَنُعَذِّبُهُمْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَى عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿١١﴾ وَآخَرُونَ أَعْرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا عَسَى اللَّهُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنْ اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٢﴾ خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٣﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٤﴾ وَقُلْ أَعْمَلُوا فَسِرَی اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسِرِّدُوا إِلَى عَلِيِّ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنْشَرِكُ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ وَآخَرُونَ مُرْجُونَ لَأَمْرِ اللَّهِ إِمَّا يُعَذِّبُهُمْ وَإِمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٦﴾

صه حابه خوا لى رازيوانه كه وتوون، كردار و گوشتاريان چاكه و چاكه كارييه. نهه سى تاقه و دهسته يه رضى الله عنهم و رضوا عنه} خودا له بىرو باودرو كردار و گوشتاريان رازييه و طاعه ت و خودا په رستيان قبوله و له تاوان و زه لله و خراپه يان خو ش بوود، به نهوان نيسلام گه شه ي كردودو بلا و بو ته وه، نهوان بوون به گيان و به مال خويان فيدا يى كرد: نهوان ييش له خودا رازين سوپاسگوزارى نيعمه ته كانى ده كههه، رازين به و نيعمه تانه ي خودا له دونيا و قيامه تدا به سه ريدا رشتوون، له شيركو گومرا يى رزگارى كردوون، توفيقى داو ن به رده و ري يازى خيرو چاكه هه نكا و بنين، هيدا يه تي داو ن بۆ حه ق و ري يازى راست، سه رب لندى دونيا و قيامه تي كردون، {وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا} باغى به هه شتى بۆ داناون كه به ژر دار و در دخته كانى دا جو گاي ناو ددكشين و نه و نده ي تر جوانى و رازا و دى به باغه كانى به هه شت

{^{۱۰۵} وَقُلْ اَعْمَلُوا فَيَسِّرَ اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ} نهی پیغمه مبره! بهو توبه کارانه و به خه لکانی تریش بلای: تییکویشن و کار بکهن، بیگومان کرده و ی ئیوه چاک بی یان خراپ، ده بینری؛ خودا ناگای لئییه و پیغمه مبره ده بینری و موسولمانان پیی دهرانن. کرده و گرنگییه کی تاییه تی هیه و بناغی خوشبه ختی و کامه رانییه، یان مایه به ده به ختی و چاره دشییه، هر چی ئیوه بیکن: له چاکه و له خراپه خودا ده بینری و ناگاداریه تی، پیغمه مبره و موسولمانانیش به سهر کرده و کانتان ناگادار دهکا، پاداش و سزاتان به گویره کرده و کانتان ده دریته وه...

{وَسْتَزِدُونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ} رۆزی قیامت ده که ریندرینه و بۆ لای په روه ردگاری زانا و ناگادار به سهر هه موو نهینی و ناشکراییه که دا، ده برینه وه بهر دادگای کردنی خودایه که دیار و نادیار له لا چوون یه که، ناشکراو نهینی له لا ناشکراو نومیانه، کرده و کانتان ده خاته وه بهر چاوو {فَيَنْبِتْكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ} هه والتان ده داتی به و کرده وانه له دونیادا نه نجامتان داوون، نه مجار سزاو پاداشتان به گویره کرده و کانتان ده داته وه چاکه به چاکه و خراپه به خراپه!!

{^{۱۰۶} وَآخِرُونَ مُرْجُونَ لَأَمْرِ اللَّهِ} تاقمییکی تر له خو پاشد دران و هاوبه شی نه که رانی غه زای ته بووک، مه ووضوعه که یان له بهر نه وه خودا برپاری یه کالاً که ره و دی دهر باره یان دهر نه برپوه دوا خراوه، موسولمانان نازانن چی یان دهر باره نازل ده بی ئایا خوا توبه یان لی قبول دهکا یان نا؟!

پیغمه مبره ﷺ فه رمانی به موسولمانان کرد که دنگیان لی دابر و هاو نشینی و هاو پییه تی یان نه کهن، فه رمانی کرد خیزانه کانیان پی یانه وه دانه نیشن و بچنه وه ماله باوانیان تا نا کام دیاری ده کری! {إِنَّمَا يَعْلَمُهُمْ} یان خودا سزایان ده دا {وَأَمَّا يُتُوبُ عَلَيْهِمْ} یان توبه یان لی قبول دهکا.

{وَاللَّهُ عَلِيمٌ} په روه ردگار زانا و ناگاداره دهرانی کی شیای سزادانه و کی شیای لی خوشبوونه، چ شتیک له بهر روه دندی بهنده کانی دایه. {حَكِيمٌ} دانا و هه کیمه له کردار و گوفتاری دا، له دانانی شه ریعت و یاسایه که به خته وه ری هه ردو و دنیا بۆ بهنده کانی ده سته بهر بکا.

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَإِلْزَامًا لِلْمَنَ حَارِبِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ مِنْ قَبْلُ وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ يَنْشُدُهُمْ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٠٧﴾ لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا لَمَسْجِدُ أُتْسَ عَلَى الْقَوَىٰ مِنْ لَوْلَىٰ يَوْمٍ آخِرُ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ يُحْشَرُونَ أَنْ يَطَّهَرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿١٠٨﴾ أَفَمَنْ أَشَسَّ بَيْنَهُ عَلَى قَوَىٰ مِنْ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَشَسَّ بَيْنَهُ عَلَى شَفَا جُرْبٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٩﴾ لَا يَزَالُ يُبْنِيَهُمُ الَّذِينَ بَوَارِبَهُ فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١٠﴾ إِنْ أَفَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ يُقْسِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْسَلُونَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَشِيرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِينَ بَايَعْتُمْ بِهِ، وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١١﴾

{^{۱۰۷} وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا} نه وانه می مزگه و تی (الضرار) یان بنیات نا، کۆمه لیک دوورو بوون له و دوورو وانه یاسکران، دوانزه پیاو بوون له دوورو و ده کانی هۆزی نه و س و هۆزی خه زره ج. نه مزگه و ته یان بنیات نا بۆ جوار مه به سستی سهر دی.

۱- بۆ زیانگه یانندن به موسولمان و نوێژ که رانی مزگه و تی قوبا که پیغمه مبره ﷺ به گه ییشتنی بۆ شاری مه دینه دروستی کرد بوو.

۲- بۆ رهت کردنه و دی په یامی پیغمه مبره و کافر بوون به خۆی و پیغمه مبره یه تی و تانه و ته شهردان له خۆی و په یامه که تی ته رخان کردنی نه و مزگه و ته بۆ شوینی پیلانگی ران و ناشوب نانه وه دۆ پیغمه مبره و هاو ده لانی و هه روه ها بۆ خۆ دینه و دی مونا فیه کان له به جی هیانی نوێژ ده کانیان.

بپایان وایه: پاکو خاوینی جهستهو گیان که مالی مروّقیه‌تی ددسته‌بهر ده‌کهن بۆیان.

{^{۹۰} اَقْمِنْ اَسْسَ بُنْيَانَهُ عَلٰی تَقْوٰی مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ اَمَّ مَنْ اَسْسَ بُنْيَانَهُ عَلٰی شَقَا جُرْفٍ هَارٍ فَالْهَارَ بِهِ فِي نَارٍ جَهَنَّمَ} نایا که‌سیک بناغهی مزگه‌وته‌که‌ی له‌سهر ته‌قواو هه‌ولدان بۆ وده‌ده‌سته‌یانی رزمه‌ندی خودا دانابی، چاک‌تره، یان که‌سیک بناغهی مزگه‌وته‌که‌ی له‌سهر لیواری شیوکی بن هه‌لۆلی وا دانابی که‌ نزیکه‌ دپروخی؟ واته: یه‌کسان نیه که‌سیک بناغهی مزگه‌وته‌ی دپروختی له‌سهر ته‌قواو خوداپه‌رستی و وده‌ده‌سته‌یانی رزمه‌ندی خودا، بناغهی مزگه‌وته‌ی دانابی له‌سهر بناغهی‌ه‌کی قایم و قۆلی سوود به‌خش بۆ دنیاو قیامت. له‌گه‌ل که‌سیک‌دا: که‌ مزگه‌وته‌ی ضیاری دروست‌کردبی به‌نیازی زیان گه‌یاندن و کوفرو بی‌دینی و لی‌ک ترازاندنی کۆمه‌لی موسولمانان و چاودروانی هاتنی سوپای دوژمن؟! {وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ} په‌روهردگار هیدایه‌تی گروی سته‌مکاران ناداو شاردزای ری‌بازی حه‌ق و عه‌داله‌تیا ناکاو پ‌شت‌گیریا ناکاو سه‌ره‌رازو به‌مرازگه‌یی‌شتو سه‌رکه‌وتوو‌یان ناکا.

{^{۹۱} لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِيْ قُلُوْبِهِمْ اِلَّا اَنْ تَقَطَّعَ قُلُوْبُهُمْ} به‌رده‌وامو هه‌میشه دروست‌کردن و بنیاتانی نه‌و مزگه‌وته‌ی درۆینه‌ی بنیاتیا ناو دوایی روخ‌یندرا، بوته‌ه‌وی شکو گومانی نه‌و مونا‌فیکانه‌ی دهر‌باری نایین و زیادبوونی نی‌فایان و ناخ و که‌سه‌ره له‌دلیان‌داو ناسپ‌ته‌وه، به‌رده‌وامو هه‌میشه گری و ژانه له‌دلیان‌داو ناسۆری جه‌رگو هه‌ناویانه، مه‌گه‌ر دله‌کانیا پارچه‌پارچه بکری‌ن و بمرن و هه‌ستو خۆستیانه‌مین، {وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ} په‌روهردگار ناگاداری کرداری به‌نده‌کانیه‌تی {حَكِيْمٌ} خاودن حیکمه‌تو دانایی به‌پاداش و سزادانه‌ودیا به‌چاکه‌ی یان به‌خرابه، به‌شیکیش له‌حیکمه‌تو دانایی په‌روهردگار رونکردنه‌وه‌ی حال و چۆنیه‌تی مونا‌فیکه‌کانه‌و دهر‌خستنی شته‌په‌نامه‌کی و نه‌نییه‌کانیانه.

{^{۹۲} اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰی مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ اَنْفُسَهُمْ وَاَمْوَالَهُمْ بِاَنْ لّٰهُمُ الْجَنَّةُ} واته: په‌روهردگار گیان و مالو سامانی له‌موسولمانان کړیوه به‌وه که‌ به‌هه‌شتیان ددات، له‌پای گیان و سامانه‌خشین به‌هه‌شتیان پ‌شکه‌ش ده‌کا. {يُقَاتِلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ

۳. {وَتَقَرَّبًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِيْنَ} بۆ لی‌ک دابرا‌نی موسولمانان و په‌رته‌وازه‌بوونیان، چونکه له‌وه‌دپ‌ش موسولمانان هه‌موویان له‌دوا پی‌غه‌مبه‌روه له‌مزگه‌وته‌ی قوبادا نو‌یزیان د‌کرد. ۴. {وَاِرْصَادًا لِّمَنْ حَارَبَ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهُ مِنْ قَبْلِ} بۆ چاودروانی و به‌ته‌ماهاتنی که‌سانیک که‌ بپن دژی نایینی خودا و پی‌غه‌مبه‌ر شه‌ر بکه‌ن و نه‌و به‌ناو مزگه‌وته‌ی بکه‌نه‌ی بکه‌ی خویان و تییدا کۆب‌نه‌وه‌و ناماده‌باش بن بۆ جه‌نگ که‌ سوپای خه‌یال‌پلوی نه‌بو عامیری راهیب هات ره‌گه‌لی بکه‌ون!! {وَلِيَحْلِفُنْ اِنْ اَرَدْنَا اِلَّا الْحُسْنٰی} نه‌و مونا‌فیکانه‌ی مزگه‌وته‌ی (الضرار) یان بنیات ناوه سو‌یند د‌خۆن و ده‌ل‌ن: نیمه‌ نه‌م مزگه‌وته‌مان به‌نیازی چاکه‌کاری و پاک بنیات ناوه، بۆ نه‌وه دروستمان کردوه که‌ نه‌خۆش و پیرو په‌که‌که‌وته‌ه‌وی ساردو سه‌رما نو‌یژی تییدا بکه‌ن، تووشی نار‌ده‌تی نه‌بن، نه‌م سو‌یند خواردن و ماستاو گردنه‌یان بۆیه‌ بوو، بۆ خاتری پی‌غه‌مبه‌ر بر‌ویان پ‌ بکاو بج‌ی نو‌یژ له‌مزگه‌وته‌که‌دا بکاو به‌وه شه‌رعییه‌ت بدن به‌مزگه‌وته‌که‌و ن‌تر موسولمانانی پ‌ هه‌ل‌خه‌له‌تین، {وَاللّٰهُ يَشْهَدُ اِنَّهُمْ لَكَٰذِبُوْنَ} خودا د‌زانی و شایه‌دی د‌دا، که‌ نه‌وانه درۆ د‌که‌ن.

{^{۹۳} لَا تَقُمْ فِيْهِ اَبَدًا} نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر! به‌هیچ جو‌ریک نه‌تۆ نو‌یژ له‌و مزگه‌وته‌دا مه‌که. {لَمَسْجِدَ اَسْسَ عَلٰی التَّقْوٰی مِنْ اَوَّلِ يَوْمٍ اَحَقُّ اَنْ تَقُوْمَ فِيْهِ} بی‌گومان مزگه‌وته‌یک که‌ له‌سهر ته‌قواو خوداپه‌رستی بنیات نرابی و له‌یه‌که‌م روژی دروست‌کردنی‌وه بۆ نیازی پ‌اکو مه‌به‌ستی پی‌روژ دروست‌کرا‌ی و موسولمانان تییدا کۆب‌نه‌وه‌و خودا په‌رستی تییدا بکه‌ن و یه‌ک‌تر بناسن و یه‌کیه‌تی و ته‌بابی و بر‌ایه‌تی تییدا په‌ره پ‌ بدن، نه‌وه شی‌اوی نه‌ودیه: که‌ تۆ نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر نو‌یژی تییدا بکه‌ی و پ‌شنو‌یژی بۆ موسولمانان تییدا نه‌نجام بده‌ی! {فِيْهِ رِجَالٌ يُحِبُّوْنَ اَنْ يَّتَّخِروْا} له‌و مزگه‌وته‌دا جه‌ند پی‌او‌یکی موسولمانی تی‌دان، به‌نو‌یژ تی‌دا‌کردن و ذیکرو سو‌بجانه‌للا کردن ناوددانی ده‌که‌نه‌وه، به‌یانی و نی‌واران خه‌ریکی خوداپه‌رستی کردن تییدا! حه‌زیان له‌پاکو خاوینی جه‌سته‌و دلۆ د‌روونیانه، {وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُطْهَّرِيْنَ} په‌روهردگار نه‌وانه‌ی خۆش د‌و‌پ‌ن که‌ زی‌د‌د‌ره‌وی د‌که‌ن له‌پاک‌کردنه‌وه‌و به‌پاک را‌گرتنی گیان و جه‌سته‌یان، چونکه

اللَّهُ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ} له ریگهی خودادا شهر ددکهن، له پیانو بهرز کردنه وهی نایین دا دهجهنگن، دوزمنان دهکوژن، یان بو خویان شههید دهن، جا ج بکوژن یان شههید بکرین یان بکوژن و شههیدیش بن، نه وه بههشتیان بو ناماده کراوه. **{وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ}** په رومردگار وادهی بههشتی پیداون، له سهر خوی پیویست کردو وه کردویه تی به مافیکی چه سپاو بویان و له ته وراتو نینجیل و قورئان دا نه م وادهیهی داودو نه م حهقیقه تهی چه سپاندود. **{وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ؟}** کی له خودا باشر ودها به به لینی خوی ددکاو زیاتر پابهندی به لینه کانی تهی، واته: کهس به نه ندازهی خودا له واده دا راستگو نیه، کهس نه ونددهی خودا پابهندی به لینه کانی نیه، هه رگیزاو هه رگیز په رومردگار خیلاف واده نابی. **{فَاسْتَبْشِرُوا بِسَيِّئِ الْاِذِي بَايعْتُمْ بِهِ}** مزگینی بددن، که یفخوشی دربرین: به وهی که نه فسرو مالی خوتان به خودا به خشیودو له شویندا بههشتان و مرگرتووه، نیوه سوو دمه ندن، چیتان له کیس چوووه؟ موسولمان نه گهر گیان و مال له پیانو نایینی خودادا بههشتی و بههشت و مربرگی، چی له کیس چوووه؟ هیچی له دهست نه چوووه، گیان هه ر دهمری و مال دمه هوتی، خاوه نه که یان له پیانو نایینی خودادا بیان به خشی، یان له پیانو شتیکی دیدا بیان به خشی هه ر دمه هوتی. **{وَذَلِكَ هُوَ الْقِسْمُ الْعَظِيمُ}** نه و به مرز گه یشتنه به مرز گه یشتنیکی گه ورده و مزنه و نازو نیعمه تیکی هه تا هه تایو و نه پراوهیه و هیچ به مرز گه یشتنیکی تری ناگاتی!!

{التَّائِبُونَ} نه و که سانهن: که توبه یان له تاوانی رابوردویان کردود، به راستی بو لای خودا گه پراونه وه، وازیان له تاوان هیناودو به شیمانن له هه لوئیستی رابردویان، کرده دیان باشه و پابهندی فه رمان و جله و گریه کانی نایین، خویان له تاوان پاک کردو ته وه، رویان له په رومردگار و راستالو صالحن! **{الْعَابِدُونَ}** به ندایه تی و روتیکردن و گهر دنکه چییان هه ر بو په رومردگار و، دان به خودایه تی و په رومردگاریه تی زاتی حه ق دا دهنین، هه موو کردار و گوشتاریکیان بو خودایه و به بهشتیان رده زامه ندی نه وه. **{الْحَامِدُونَ}** به دل و زوبان

التَّائِبُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّاجِدُونَ
الرَّكَعُونَ السَّاجِدُونَ الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ
وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ
وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٣﴾ مَا كَانَتِ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ
يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولِي قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ
مَا بَيَّنَّ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١١٤﴾ وَمَا كَانَتْ
أَسْتَغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَّاهُ
فَلَمَّا بَيَّنَّ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ
﴿١١٥﴾ وَمَا كَانَتْ لِلَّهِ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَهُمْ حَتَّى
يُبَيِّنَ لَهُمْ مَآبِقُهُمْ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١٦﴾ إِنَّ اللَّهَ
لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَمَا لَكُمْ مِنْ
دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١١٧﴾ لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى
النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي
سَاعَةِ الْمُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ فَرِيقٍ
مِنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١١٨﴾

سوپاسگوزاری په رومردگارن، له خوشی و ناخوشی دا شوکرانه ژمیرن و سوپاسگوزارن؛ **{السَّابِقُونَ}** دمر باره ی مانای نه م وشهیه رافه که رانی قوران ته فسیری جیا جیا یان ههیه: ریوایه تی وا ههیه، دهلی: نه وانه کوچکارانن، ههیه دهلی: مانای تیکوشه رو مواجهید ده گیه نی، ریوایه تی واش ههیه دهلی: مه بهست نه و قوتابی و هه قیانه ن که به شوین عیلم و زانیاری دا ویلی هه ندران دهن. هه شه دهلی: مه بهست روژوانه کانه. **{الرَّاكِعُونَ السَّاجِدُونَ}** نه و موسولمانانه ی که نویره کانیان نه انجام ددهن و نویژکردن بوو ته رهوشتیکی سروشتی و رکوع و سوژده بردن لیان بوو ته دیار دیه کی تایبه تی و جیا که رهومیان له خه لکی تر. **{الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ}** فه رمان ددکهن به جاکه و نه هی ددکهن له خراپه.. **{وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ}** نه وانه ی پاریزکاری سنوورده کانی خودا ددکهن، هه ول ددهن یاسای خودا له خویان داو له خه لکی تر دا ته نفید بکهن. **{وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ}** نه ی پیغه مبهه ر! مزگینی بده به و موسولمانانه ی نه وه

ردوشتو هه‌ئوئستو کردارو گوشتاریانه، موژدهیان بدمری به‌خیرو خوئی دونیاو قیامت!

{^{۱۲} مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ شَيْءٌ نِيهِ بُوْ يَنْغَمْبَهُرُو مَوسُولْمَانَان كِه داوای لِيْخَوْشَبُوون بُوْ مَوشَرِيكو كَافِر بَكهن.. واته: نِهوه ئيشی ئهوان نیه كه داوای لِيْبوورن بُوْ مَوشَرِيكهكان بَكهن واته: شتی وا ناكهن. ئه‌مه ئه‌گهر رسته‌ی (ماكان) مانای نه‌فی لِيْ بدهینه‌وه. ئه‌گهر رسته‌ی (مَا كَانَ) بُوْ نه‌هی بِي، نه‌و كاته ماناكهی به‌م جوْره ده‌بی، ره‌وا نیه‌و نابِي يَنْغَمْبَهُرُو مَوسُولْمَانَان داوای لِيْخَوْشَبُوون بُوْ مَوشَرِيك بَكهن، چونكه يَنْغَمْبَهُرِيْتُو ئیمان ریگه نادمن داوای لِيْخَوْشَبُوون بُوْ مَوشَرِيك بَكِي، {وَلَوْ كَانُوا أُولِي قُرْبَى} با نه‌و كَافِرُو مَوناَفِیْقَانه خَزْمُو كَه‌سو كاری نَزِيكیش بن بُوْ دوعا گُویه‌كان:!! ئه‌مجار هُوْی نه‌هی له‌داوای لِيْخَوْشَبُوونه‌كه روون ده‌كاته‌وه ده‌فه‌رموئ: {مَنْ بَعْدَ مَا نَبَيْنَنَّهُمْ آلَهُمْ أَصْحَابُ الْحَجِيمِ} واته: داوای لِيْخَوْشَبُوون بُوْ كَافِرُو مَوشَرِيكهكان ناكهن، یا با داوای لِيْخَوْشَبُوونیان بُوْ نه‌كه‌ن پاش ئه‌وه‌ی بُوْیان دهركه‌وت، كه نه‌و مَوشَرِيكانه پِیرو تاقمی دُورَه‌خَنو به‌مَوشَرِيکی دُونِیَايان حِي هِیشتووه به‌كَافِرِي سهریان ناودته‌وه.

{^{۱۳} وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَّوعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَّاهُ} داوای لِيْخَوْشَبُوونی ئِبراهیم بُوْ باوکی له‌بهر واده‌و به‌لِئَنِيك بوو: كه پِي‌دا بوو، وتبووی: داوای لِيْخَوْشَبُوونو هیدایه‌تت بُوْ ده‌كه‌م، له‌په‌رومردگارم ده‌پاړمه‌وه هیدایه‌تت بدا:!! به‌لام {فَلَمَّا بَيَّنَّ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ} كه بُوْ ئِبراهیم دهركه‌وت كه باوکی دوژمنی خودایه، به‌م جوْره به‌كَافِرِي مردبِي، یان خودا نیگای بُوْ كَرْدبِي و پِيی راگه‌یاندبِي كه باوکی ئیمان ناهیتنی و به‌كَافِرِي ددمری، خوئی لِيْ بِي به‌ری كَرْدو یه‌خه‌ی خوئی لِيْ هه‌ئته‌كاند، داوای لِيْخَوْشَبُوونی بُوْ نه‌كَرْدو وازی لِيْ هیتا، {إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لأَوَّاهٌ حَلِيمٌ} بِيگومان ئِبراهیم زور دل نه‌رمو به‌بِه‌زَمِيی و دوعاگُوْ له‌خودا ترسو خُوْپاگرو به‌صه‌بر بوو. ویرای ئه‌وه‌ی باوکی ئه‌زیه‌تی‌داو دوژمنایه‌تی كَرْدو هه‌ره‌شه‌ی لِيْ كَرْد.

ئه‌مجار په‌رومردگار ئه‌وه‌ی راگه‌یاند: كه ئه‌وانه‌ی له‌وه‌پِیش داوای لِيْخَشَبُوونیان بُوْ مَوشَرِيكهكان كَرْدووه به‌تاوانباریان

حَلِيْب ناکاو لِيْيَجِيْنه‌وه‌یان له‌گه‌ل‌دا ناکا له‌سه‌ر نه‌و كاره‌و فه‌رمووی: {^{۱۵} وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ} دابو نه‌پِیْتی خودا وا جاری نه‌بووه له‌بوونه‌ومردا، حیکمه‌تو دانایی خودا وا نیه: كه گه‌لو هُوْزِيك به‌گومرا دابنِي و حوكمی تاوانبارو خراپه‌كاریان به‌سه‌ردا بدا، سزاو عیقابی گومراپانیان به‌سه‌ردا بدا پاش ئه‌وه‌ی خودا به‌ره‌حمه‌تی خوئی هیدایه‌تی دان بُوْ ئِیسلامو خوداناسین، هه‌تا پِيیان رانه‌گه‌یه‌نِي كه فِلَان كار حه‌رامو یاساغه‌و پِيویسته‌ خوئی لِيْ ببارِیزنو جَلَه‌وگِریان لِيْ نه‌كا، له‌سه‌ر كَرْدنه‌كه‌ی سزایان نادا، دابو نه‌پِیْتی خودا وا باوه كه‌س سزا نه‌دا {حَتَّى يُبَيِّنَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ} هه‌تا ئه‌وه‌ی پِيویسته‌ خوئی لِيْ ببارِیزن بُوْیان روون نه‌كاته‌وه‌و پِيیان رانه‌گه‌یه‌نِي كه فِلَان گوشتار یاساغه‌و فِلَان هه‌ئوئستو فِلَان كَرْدار مه‌منوعه. {إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ} دُنْیابن په‌رومردگار زانایه به‌هه‌موو شَتِيكو ئاگاداره به‌سه‌ر هه‌موو شَتِيك‌دا، حالو چُونیه‌تی به‌نده‌كانی دهرانی، دهرانی پِيویستیان به‌ج روون كَرْدنه‌وه‌یه‌ك هه‌یه‌و، هه‌ر شَتِيك پِيویستی به‌روون كَرْدنه‌وه‌و شِيك‌رْدنه‌وه بِي به‌ده‌هَقِيکی ناشكراو بِي پِیچو په‌نا روونی ده‌كاته‌وه‌و تِيیان ده‌گه‌یه‌نِي بُوْ ئه‌وه‌ی هه‌ره‌كه‌سه‌و به‌ئارمزووی خوئی حوكم دهرنه‌كاو هه‌ئوئست نه‌نوئِنِي!

{^{۱۶} إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ} بِيگومان په‌رومردگار خاوه‌نی هه‌موو بوونه‌ومرد، هه‌رچی مَلِكُو سه‌ئته‌نه‌تی ئاسمانه‌كانو زمو‌ی هه‌یه، هه‌ر هی خودایه، هه‌ر نه‌و هه‌ئسوپنه‌رو راگری بوونه‌ومرد، هه‌موو شَتِيك به‌ده‌ست خویه‌تی: ده‌ژيْنِي و دهمريْنِي، هه‌رچی بیه‌وئ ده‌یكا، هه‌ر ویستی نه‌و دِيته‌جِي و كه‌س ناتواننِي حوكمی نه‌و هه‌ئبوه‌شِيْنِيته‌وه {وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ} پشستگِری و كۆمه‌كیتان هه‌ر له‌خوداوه بُوْ دِي، كه‌وابِي یه‌خه‌ی خُوْتان له‌و كَافِرُو خاوه‌ناسانه هه‌ئته‌كِيْننو ده‌ستبه‌رداریان ببن، هیچ هی‌واو هومِيْدِيكْتان به‌وان نه‌بی، خزمايه‌تی و په‌یوه‌ندی نه‌وان ودلابنِيْنو ئیه‌مالیان بَكهن، ئِيوه جگه له‌خودا كه‌سی تر یارمه‌تیدمرو فریادپرستان نیه!!

{^{۱۷} لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ} بِيگومان په‌رومردگار ره‌حمه‌تو فه‌ضلو ئِیحسانی خوئی به‌سه‌ر

پیغمبر و کوجکاران و یارمه تیدهراندا په خش کرد، توبه ی
له و هاوډله موسولمانانه ودرگرت: که له گه لیا ناماده ی جهنگی
ته بووک نه بوون، له هه له و که مته رخه مییان چاوپوښی کرد،
چونکه له م غه زایه دا هاوډلن تووشی تنگو جه له مه و ددردی
سهری بوون، زوریان نارده حه تی و برسیایه تی و تینوایه تی
چه شتو خوړاگر و به صبر و نارام بوون. **{الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي**
سَاعَةِ الْمُسْرَةِ} واته: خودا رزمه ندی خو ی به خش به و
هاوډلانه ی پیغمبر ﷺ که له کاتی ته ننگانه و سه غله تی دا
شوین پیغمبر که و تن و سلیمان له ماندوبوون و برسیایه تی و
توینیا یه تی نه کرده و، له و بارو دوخه سه غله تییه دا، له و بارو
دوخه دا که کوتایی ودرزی هاوین بوو، بریو و بهر و بوو میان
له خورمای سالی پیشو که م بوو ده و، سهرمتای ودرزی پاییز
بوو، خورمای تازه و ته ریان بو هه لته ده گرا، هه بوو چه ند
ده نکه خورمایه کی کونی له گه ل خو ی دهر د، هه بوو هه ندی
جو ی پلو پوشاوی ده کرده تی شو، هه بوو که میك پیوی
له گه ل خو ی برد. له باره ی ناوی خوار دنه و د شدا له و په ری بی
ناویدا بوون. ته نانه ت له گه ل نه و هه موو پیویستس ته ی
به و شتریان هه بوو له و سه فهرده ا هی وایان هه بوو و شتر ده کی
سهر دهری بو نه و دی به ناوی ناو گه ده دی و شتر ده که ده میان
ته ر بکه ن، ویرای نه م برسیایه تی و تینوایه تییه کهرما و گره ی
هاوینیش سهر بار بوو! جابیری کوری عه بدوللا دمه رموی:
{فِي سَاعَةِ الْمُسْرَةِ} له سی لاوه بوو، ته ننگانه ی بی و لاخی واته:
که م کوری و لاخی سواری، نه بوونی تی شو، نه بوونی ناوی
خوار دنه و. نه م توبه قبول کرده له موسولمانان **{مِنْ بَعْدِ مَا**
كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٍ مِنْهُمْ} کاتیک بوو: که نزیک بوو دلی
هه ندیکیان له حه ق لاهدا، له ریبازی موسولمانان دهریچن،
نه و میوو: بریک له و موسولمانانه له چوون بو غه زاکه
دواکه و تن، به لام دواکه و تنه که یان له بهر دوو پرووی نه بوو،
به لگوو هوکاری تری هه بوو، نه مانه نه وانه بوون: که کرداری
باش و خراپیان تیکه ل به یه ک کردبوو، دانیان به تاوانی
خو یان دا نا **{ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ}** پاشان خودا توبه ی لی ودرگرتن و
رزمه ندی خو ی پی به خشین، دلایانی له سهر

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِفُوا حَتَّى إِذَا صَافَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ
بِمَارْجَبَتٍ وَصَافَتْ عَلَيْهِمُ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَنْ لَا مَلْجَأَ
مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ ﴿١١٨﴾ يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ
الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾ مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُ
مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ
عَنْ نَفْسِهِ. ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ
وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطْغُونَ مَوْطِئًا يَرِيحُ
الْكُفَّارَ وَلَا يَتَأَلَوْنَ مِنْ عَذَابٍ نِئَالًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ
بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢٠﴾
وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ
وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ يَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٢١﴾ وَمَا كَانِ الْمُؤْمِنُونَ يُنْفِرُوا كَآفَةً
فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ
وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿١٢٢﴾

نایینی خو ی دامه زرانند **{إِنَّهُمْ رَءُوفٌ رَحِيمٌ}** بیگومان
پهرومردگار دلسوز و به به زدییه بو بهنده توبه کاردکانی، پاش
نه و دی خوړاگریان نواندو له پینا و نایین دا جیهادیان کرد
پاشگو ییان ناخا! غه م ناخوشییان له سهر لاده باو سودو
قازانجیان پی ده گه یه نی! دوو باره کرده دی توبه ودرگرتن
لییان که دمه رموی: **{ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ}** بو ری ز لینان و گرنگی
دانه به و موسولمانانه و لاهردنی شکو گومانه له ناو دلو
دروونیان و دلایا کردنیانه له قبول و توبونی توبه که یان.
{وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِفُوا} هه روها پهرومردگار توبه ی
ودرگرت له و سی که سه ی له غه زاکه و توبوون.. نه ک به هو ی
دوو پرووی و نیفاق به لگوو به هو ی ته مبه لی و راحت ویستی و
دانیشتن خوازی. نه مانه نه و سی که سه ن که له چوون بو
غه زای ته بووک دواکه و توبوون مه وزوعی توبه لی ودرگرتیان
دواخرا بوو. هیچ بریاریک دهر باره یان دهر نه چو و بوو،
به کیکیان که عبی کوری مالیک (شاعیری به ناو بانگ) و هیلالی

كۆرى ئومىيەى واقىيىى و سىيەمىيان موراردى كۆرى رەبىيى
عامىرىيە، ھەمووشىيان لەيارمەتيدەرانن.

لىرىدا پەروردىگار ئەو موسولمانانى بەسى صىفەت و دەصفدار
کرد:

صىفەتى يەكەم: ئەودىيە دەفەرمۇ: {حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ
الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ} واتە: ئەوانە تۆبە ئى وەرگرتىيان دواخراو
ودغرا ھەتا وایان ئى ھات دونىيان ئى تەنگ بوو (كونە
مشكىان ئى بوو بەقەيسەرى) و تەنگەتاو بوون، ترسى
سەرنجامى ھالى خۇيان ھەبوو، زۆر بەود ناردەحت بوون: كە
پىغەمبەر و موسولمانان دەنگىيان ئى دابرىبوون و قەسەيان
لەگەل نەدەکردن، كۆرۈ كۆمەلىان لەگەل دانەدەبەستن،
خىزانەكانىيان جىگىيان ئى جىاكىردبوونەود، پەنجا روژ بەم
شىودو لەم ھالەدا مانەود.

صىفەتى دوودم: ئەودىيە: كە دەفەرمۇ: {وَضَاقَتْ عَلَيْهِمُ
أَنْفُسُهُمْ} بەھۆى خەم و ناردەحتى زۆر ناوومىدى دلىان
تەنگ بوو، كە دەياندى خۇشەويستانىيان دەنگىيان ئى دابرىبون
خەلكى بەچاوى سووك سەبرىيان دەكەن..

صىفەتى سىيەم: ئەود بوو {وَعُظُّوا أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ}
دلىا بوون لەودى: كە ھىچ پەنانىن لەقارى خودا بىانبارىزى
جگە لەتۆبە و گەرانەود بۆ لای خودا و داواى لىخۇشبون و
ھىواى رەحمەت و بەزدى پەروردىگار، كەوتبوونە ھالەتتىكى
زۆر دژواردود: پىغەمبەر روى ئى وەرگىپراون. موسولمانان
دەنگىيان ئى دابرىبون، نەياندەزانى ھانا بۆ كى بەرن و داواى
دوعا و شەفاعەتى لەكى بەكەن! {ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ} پاشان
پەروردىگار بەزدى پىدا ھاتنەود بىپارى تۆبە ئى وەرگرتى
ناردەخوارى. {لِيَتُوبُوا} بۆ ئەودى تۆبە بەكەن بۆ لای خودا
بگەرپنەود، شوپن پەيامى پىغەمبەر ﷺ بەكەن! {إِنَّ اللَّهَ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ} بىگومان پەروردىگار بەزۆرى و بەلىشاو
تۆبەى تۆبەكاران قىبوول دەكا، رەحمەت و بەزدى بەرغراوانە
بۆ چاكەكاران، بەفەضل و بەخششى خۆى (ھەرچەندە شىاوى
سزادانن) جۆرەھا نىعمەتى خۆى پى بەخشيون!

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ} ئەى
ئەوانەى ئىمانتان ھىناود بىروادارن، لەخوا بىرسن و
خۇبارىزن لەو شتانەى دەبنە ھۆى نارازى بوونى خودا

لىتان، بەھىچ شىودىيەك سەرىپچى پەيامى پىغەمبەر مەكەن،
ئەركى سەرشانى خۇتان ئەنجام بەدن، لەھەموو غەزاو
گۆردەپانى جىھاد و تىكۆشاندا لەگەل پىغەمبەر و موسولماناندا
بن، نەچن لەپىغەمبەر و موسولمانان ھەلپىن و خۇتان پاش
بەدن لەگەل مونافىق و گومپاياندا لەمال دانىشن! لەدونىادا
لەگەل راستگۆيان بن لەبىرو باودو وادەو بەللىن، بەگوفتارو
كردارو ھەلئۆست لەپىپرى راستگۆيان بن، نەچن خۇتان بىخەنە
پىپرى ئەو مونافىق و گومپايانەى تاوان دەكەن و دەيانەوئى
بەدرۆو سويندى درۆ خۇيان رزگار بەكەن.

{مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَن خَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا
عَنْ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ} ناشى و نابى و
ناگونجى بۆ دانىشتوانى شارى مەدىنە كە پايتەختى دەولەتى
ئىسلامەو بارەگای پىغەمبەرى لىيە، ھەرودەھا دانىشتوانى
دەوروبەرى مەدىنە، كە برىتىن لەھۆزى موزەينەو جوھەينەو
ئەشجەعو غىفارو ئەسەلم، نابى و ناگونجى لەپىغەمبەر
دوابكەون و لەتەكيا نەچن بۆ غەزا، وەكوو ئەودى ھەندى
كەس لەغەزای تەبووك خۇيان پاش داو لەخزمەت پىغەمبەر
ﷺ دا نەچوون؟ ھەرودەھا نابى لەھىچ كارو بارىكى تىرى
دەولەتدا لەپىغەمبەر دابرىن و خۇيان كلا بەكەن، ھەرودەھا
نابى بەھىچ جۆرىك گيان و جەستەى خۇيان لەھى پىغەمبەر
خۇشتر بوئى، نابى ئەوان لەسای سىيەر دانىشن و لەنازو
نىعمەتدا بتلىنەود و پىغەمبەرىش لەتەنگو چەلەمەدا بى.
{ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَلَا يَطْئُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوٍّ نَّيْلًا إِلَّا كَيْبَ
لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ} چونكە ئەوانە كە دەچن بۆ جىھاد، ھەر
ناخۇشى و ناردەحتىيەكىان تووش دى لەتىنوايەتى و
ماندوبون و برىسييايەتى لەرىگەى خودادا، ھەرودەھا كە برىك
خاكى كوفىر داگىر دەكەن و پنىان دەخەنەسەرى و كافىرەكان
ناردەحت دەكەن، ھەرودەھا كە فرسەت لەكافىرەكان دەبىنن و
دەست لەدوژمن دەوھىيىن، بەدىل دەيانگرن، يان لىيان
دەكوژن، يان تالانىان ئى دەگرن، شكستىان بەسەر دىنن، ئىللا
بەھەر يەكەل لەم شتانە چاكەيان بۆ دەنووسرى، يا پاداشتى
باشىيان دەدرىتەود. بەھەر جەم و جوول و ھەلئۆستو
خۇپارى و بەرگرى و پەلاماردان و ھىرش برىدنىك كە ئەوانە

له کاتی جیهاد دا ئه نجامی ددهن خیر و چاکه یان بو دهنوسری، هه موو شتیکیان طاعه تو خودا په رستییه و خودا پاداشیان له سه ری ددهاته وه، چونکه

{إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ} بئگومان په روه ردگار پاداشی چاکه کارن به فیر و نادا، هه رکه سیک کرده وی چاک بی پابه ندی فه رمان و جله و گریه کانی په روه ردگار بی پاداشی شیای خوی دده ریته وه.

{۱۱} وَلَا يَنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ} نه و مواهیدو تیکۆشه رانه شتیک نابه خشن؛ که م بی یان زور بی، پچووک بی یان گه وره بی، شیوو دۆلێک نابرن و هاتوو چۆی پیدا ناکه ن ئیلا خودا پاداشیان بو دهنوسری و له سه ری چاکه یان ددهاته وه، هیچی پاشقول ناداو هیچی له بیر ناچی و هیج کاریکیان به فیر و ناچی.

{۱۲} وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً} ناگونجی و شیاو نیه بو موسولمانان که هه موویان تیکرا راجمن بو غه زا شاری مه دینه چۆل بکه ن و پیغه مبه ر به ته نیا بمینیته وه، چونکه وه کوو وتمان؛ جیهادو چوون بو غه زا فه رضی کیفاییه، هه رکاتی کۆمه لیک له موسولمانان پیی هه ئسان بری هه موانیان دده کووی و تاوان له سه ر گشتیان لاده چی.

{فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ} نه وه بو چی له هه موو تاقم و کۆمه لیک له موسولمانان بریکیان ناچن بو خویندن و فیربوون؟ بو چی له هه موو کۆمه لیک زور به شیکیان خویان ته رخان ناکه ن بو تیگه یشتن له نایین؟ بو تیکۆشان و ماندوو بوون له پیناو به ده سه ته ینانی عیلم و زانسته دا. بو زانیی نه حکامی شه ریعه تو نه یینییه کانی.

{وَلْيَنْذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ} بو نه وهی که مواهیده کان له به ره ده کانی جه نگو روه پوه بوونه وه دا گه رانه وه بو ناو شارو گونده کان، نه وانه ی فیری نه حکامی نایین بوون جه نگاوه ره کان له فره تو فیلی دوژمنان برسیئن، ترسی قارو غه زه بی خودایان بجه نه دل و دهر وونه وه،

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿۱۳﴾ وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَن يَقُولُ آيَاتُهَا هُذُوهَ إِمْنًا قَالُوا الَّذِينَ آمَنُوا فَرَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿۱۴﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَى رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿۱۵﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الَّذِينَ يُقْتَلُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذَكَّرُونَ ﴿۱۶﴾ وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ نَّظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ مِّمَّنْ يَرْنَكُمْ مِنْ آخِرِ ثُمَّ انْصَرَفُوا صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿۱۷﴾ لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿۱۸﴾ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿۱۹﴾

سورة التوبة

ئه حکامی نایینیان فیر بکه ن، بو نه وهی له خودا برسن و خویان له سه رنجامی سه ریچی کردن بهاریزن و بی نه مری نه که ن!

{۱۳} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ} نه ی نه وه که سانه ی به روا تان به تالو ته نیایی خودا و به پیغه مبه رایه تی (محمد) و به رۆزی قیامه ت هه یه، بجه نگن له گه ل کافران، کامه یان لیتان نزیکتره و هاوسی (دار الإسلام) له وه وه دهنس بی بکه ن، تا هاوسی نزیکه کانتان نه خه نه ژیر رکیزی ئیسلامه وه په ل بو دوور مه هاویژن! چونکه ئیسلام رهحه ته، هاوسی خزم و که سوکارو نزیک شیوته، ئیوه هه ول بدن سه ره دا نه وان نه وه رهحه ته یان به ربکه وی. {وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً} باکافران و ریگرانی بلا و بوونه وهی ئیسلام توندو تیژی له ئیوه بیینن، نازیه تی و مه ردایه تی و خۆراگری و چاونه ته رسی ئیوه یان بو دربه که وی، بزنان ئیوه چه ند سوورن له سه ر گه یاندنی روناکی نووری ئیسلام به هه موو جیهان، چه ند فیداکارو نازاو خۆنه ویستو جه نگاومرن! {وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ} باش بزنان: که

به تال بکا، که چی نه وانه و پرای ئهم هه موو تافیکردنه وانه ی که تووشیان دین، توبه ناکهن و له تاوانی پیشوویان په شیمان نابنه وه، په ند ودرناگرن و رام نابن، به سه رردقی دهمینه وودو به هیچ جوړی ناماده باشی نه و دیان تیدا نیه قبوولی ئیمان بکه ن؛ په ندو ناموژگاری کاریان تئ ناکا!

﴿۲۷﴾ **وَإِذَا مَا أَنْزِلَتْ سُورَةٌ نَظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ** نه گهر سورده تیکی قورئان نازل ببی بو سه ر پیغه مبه ر ﴿وَهُمْ سَوَّاهُ﴾ و ئهم مونا فیقانه لای دانیشتب سهری یه کتری ده کهن، به چاو نامازه بو یه کدی ده کهن، لیچ داده گرن و گالته یان پی دئ، له به ر دل نه خو ش و بی بروایی یان ج گرنگی به نیگای تازه هاتوو ناده ن، خو ساز ده کهن بو هه لاتن و خودزینه وه ده یانه وئ هه لیان بو هه لیکه و ی و درچن، به یه کدی ده لئین: ﴿هَلْ يَرَأُكُمْ مِنْ أَحَدٍ﴾ نه ری که ده رچوون پیغه مبه ر و موسولمانان ئیو دیان بی نی؛ ناگیان ئی بوو که خو تان دزییه وه؟ ﴿ثُمَّ انصَرَفُوا﴾ ئهم جار هه موویان کوړو یانه ی پیغه مبه ر ﴿جِئْ دِلْنِ وَ پشت له حق و راستی هه لده کهن، ئهمه حال و چو نیه تی ژیان ی روژانه یانه، هه لس و که وتو کردار و رهفتاریانه، له سه ر حق به رده وام نابن، حق ودرناگرن و لئی تیناگهن، نایانه وئ له حق و راستی حال ی بب ن. ﴿صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ﴾ خودا دل و دهر وونی لاداون له حق و ئیمان و خیر و نوو وروناکی، هیچ نابیستن و حق نابینن. یان دوعایه لیان، واته: خودا دل و دهر وونیان له حق و راستی و نوو ورو ئیمان لایا، حق و راستی نه بیسن و توخن نه که ون و هه رگیز شتیک نه که ن قازانچ و به رژه وندی خو یانی تیدا بی! ﴿بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ﴾ چونکه ئهو به دبختانه گهل و نه ته ویه کن له و نایاتانه حال ی نابن که ده یانبیستن، نایانه وئ لیان حال ی بب ن، دل یان ناده نئ تا لیان تئ بگهن، به لکو و ئه وان خه ریکی خو ئ گیل کردن و گوئ پی نه دانن، په رومردگاریش دل یانی لاداو ونددی تر گومرای کردن!

﴿۲۸﴾ **لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ** ئهی موسولمانینه! بزنان و دلنیا بن هاتوو و بو سه ر ئیوه پیغه مبه ری که له خودی

په رومردگار له گهل خودا په رستان و خو پاریزمران و له خودا ترسا وانه، یارمه تیان ددها پاریزگاریان ده کاو پشت و په نایانه! ﴿۲۴﴾ **وَإِذَا مَا أَنْزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ أَئِذَا هَذِهِ آيَاتُنَا؟** هه ر که سورده تیک له سوورده تیکانی قورئان دیته خواری و به دووړو وده کان ده گاو و ده بیسن، هه یانه به برادره کان ده لئ: واته هه ندیکیان به هه ندیکیان ده لئین: نه ری کوړینه! کی به ئهم سورده تیه بروای کردو پی وایه: له خوداو هاتوته خواری و موحه مبه ر راستگو یه له وده ده لئ: **مَنْ يَتَّبِعْهُمْ** به لاه **فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَرَزَدَتْهُمْ إِيْمَانُ** به لام موسولمانان وده کوو دووړو وده کان نین، درباردی قورئان پرسپاری گالته نامیز ناراستی یه کتری بکه ن، به لکو و ئه مانه به هاتنه خو ارده و ی سوورده تی قورئان برواییان زیاد ده کاو دل یان زیاتر دامه زرا و ده بی له سه ر ئایین و ئیمانی به هیزبوویان پالیان پیوه دهنئ بو ئه و دی رهفتار به ناو مرؤکی قورئان بکه ن و پابه ندی فه رمان و جله و گریه یه کان ی بن **وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ** حالیشیان وایه: که که یفخو شن به هاتنه خو ارده و ی سوورده تی تر، چونکه به لگه یه کی تریان له سه ر بیروباومر بو زیاد بووه، دل یان به یادی خودا که وتوته جم و جو ل و وده لرزده که وتوووه، هه ستیان به چاو دیری په رومردگار کردوه.

﴿۲۵﴾ **وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَرَزَدَتْهُمْ رِجْسًا إِلَى رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ** به لام ئه وانه ی دل و دهر وونیان بیسی و پوخه لئ دووړووی تیدایه، سه رباری کوفری پیشوویان کوفرو نیضا ق و شک و گومانی تریش ددخه نه پالی، ئه وه پیسی ددخه نه پال پیسی و کوفرو دووړوویان زیاد ده کاو توکمه و دامه زرا و ده بی، به و کوفرو نیضا ق هه وده مرن و سه ر دهنینه وه، به م حال ه ناسرو شتییه سلار ددبهنه وه، دونیا به جئ دئین برواییان به خودا و به قورئان و به پیغه مبه ر نیه!

﴿۲۶﴾ **أَوَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذْكُرُونَ** نایا ئهو دووړو وانه نازانن: که هه موو سالتیک جاریک یان دوو جار به تافقی ده کرینه وه، تووشی جوړدها ته نگو چه لاهمه دهن، گرانی و نه خو ش و زهره رو زیانیان تووش دئ، ئهم جوړه شتانه ش به ره و الهه ت خودا ددخه نه وه یادی ئاده میزاد و وای ئی ده کا مه یلی ئیمان هیئانی ببی و واز له کوفرو بی دینی ببی، جودا وازی نیوان حه ق و

خوتانه، لهردهگهزو نهتهودی خوتانهو بهزمانی خوتان ناخاوتن دهکا، لاتان ناسراوو رابوردوو زانراوه، هۆزو بنهمالهی دناسنو لهزمانی حالی دهبن. {عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ} زۆر لهسهر شانی قورسهو بهلایهوه ناخۆشه ئیوه تووشی تهنگو چهلهمه بین، زۆر بهتهنگهوهیه: که لهدونیاو قیامهتدا تووشی ناخۆشی نهبن. چونکه لهردهگهزی خوتانهو خۆشی ئیوه خۆشی نهود، ناخۆشیتان ناخۆشی نهود. {حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ} زۆر سووره لهسهر ئهودی شارهزای ریگای خهقو هیدایهتتان بکا، بهدل دهبهوی لهدونیاو قیامهتدا لهخۆشیو بهختهوهریدا بن. {بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ} زۆر بهبهزهییو دلسۆزه بۆ موسولمانانو مهبهستیهتی ریگای هیدایهت بگرنو لهناگری دۆزهخ رزگارتان بێ.

{فَإِنْ تَوَلَّوْا} ئهگهر ئهو موشریکانه پشتیان ههڵکردو روویان وهرگیرا، گوئیان بۆ پهیامهکهت نهگرتو ئیمانیاو نههیناو بریویان بهپیغهمبهریهتی تۆ نهکردو نهیانویست بهگوێهری شهریعهتی خودایی ههڵس وکهوت بکهن، ئهوه {قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ} تۆ بلی: من خودام بهسه، ئهو پشتیوانم بێ، بهسهر دوژمناندا سهر دهکهومو پیویستیم بهکهسی تر نیه. ههموو هیزو تواناو دهبهلاتیک هی ئهوهو کهسیک پشت بهئهو ببهستی حهویجهی بهکهسی تر نیه. {لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ} هیچ خودایهکی حهقو شیوا بۆ پهڕستن نیه جگه لهزاتی پهروهردگار، هیچ خودایهک نیه شیایو ئهوه بێ هانای بۆ بریو بهندایهتی بۆ بکری جگه لهخودا، من پشتم بهئهو بهستووو کاری خۆم بهئهو سپاردووو پشت بهکهسی تر جگه لهئهو نابهستم!

{عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ} ئهو خوداو خاوهنی عهرشی بهرینه، گهورهترین دروستکراو: که عهرشه، لهژیر دهبهلاتی ئهودایه.

کۆتایی سورهتی التوبه

سورهتی (یونس)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّحْمَنُ مَلِكٌ أَلْقَى الْقُرْآنَ بِالْحِكْمِ ۝۱ أَكُنَ لِلنَّاسِ عَجَبًا ۝۲ أَن أَوْحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ أَن أَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا ۝۳ أَن لَهُمْ قَدَمٌ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۝۴ قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا لَسَجْرٌ مُّبينٌ ۝۵ إِنَّ رَبَّنَا اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدِيرُ الْأَمْرَ مَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا أَمِنْ بَعْدَ إِذْنِهِ ۝۶ ذَلِكُمْ أَنَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۝۷ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ ۝۸ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ۝۹ هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السَّاعَاتِ ۝۱۰ وَالْحِجَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ يُفْعِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۝۱۱ إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۝۱۲

{الر} ئهم سێ وشهیه دهبن بهم شیویه بخویندرینهوه: الف، لام، را. مهبهستیش له هینانی ئهم وشانه: ئاگادارکردنهوهو چاوهڕوانکردنه بۆ ئهو شتهی لهوهدوا دهخویندریتهوه بۆ ئهودی گرنگی بێ بدری و ههول بدری بیسهرو خوینهر لیی حالی ببن. {تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ} ئهو نیگایهی بۆت نێردراوه، ئهوه نایاتی قورئانی پڕ حیکمهتن، یان نایاتی قورئانی دامهزراوو ههڵهوهشاوه، یان نایاتی قورئانی خاوهن حیکمهتن، یان نایاتی سوورتهی پڕ حیکمهتو دانایین، نایاتی راستو حهقن پهروهردگار بۆ بهندهکانی روونیان دهکاتهوه، ههڵال و حهرامیان تیدا ئاشکرا دهکا، ئهحکامو سنورهکانی شهریعهتی خودایان تیدا روون دهکریتهوه.

{أَكُنَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَن أَوْحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ} پهروهردگار نارهزایی خۆی دهردهبرێ بهرامبهڕ ئهو کافراوهی که پێیان سهیرهو دهلێن: نابێ پیغهمبهڕ لهئادهمیزاد بێ، واته: ههلوێستی ئهو بره خهڵکه سهیره: که ئینکاری نیگناردنی

نیمه ده‌کهن بۆ ئاددمیزادیک له‌ره‌گه‌زی خۆیان‌ه‌و ده‌لین: نابو و ناگونجی په‌روم‌ردگار نیگا بۆ ئاددمیزاد بنیر، پیان وایه هاوره‌گه‌زی نه‌و پیغه‌مبه‌ره له‌گه‌ل نه‌وان ده‌بیته مانیع و کۆسپ له‌به‌رده‌م پیغه‌مبه‌رایه‌تی‌ه‌که‌ی‌دا. **{ أَنْ أَنْزِلُ النَّاسَ }** واته: نیگامان بۆ کردوه که خه‌لکی بترسینی له‌سزای دۆزدخ نه‌گه‌ر له‌سه‌ر کوفرو بیدینی به‌یینه‌وه، فیری یه‌کتاپه‌رستی و خودناسییان بکا، مه‌به‌سته‌کانی نایینیان بۆ روون بکاته‌وه. **{ وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّ لَهُمْ قَدَمٌ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ }** مزگینی بده به‌و که‌سانه‌ی ئیمانیان هی‌ناودو کرده‌ودی باش نه‌نجام دده‌ن، که لای په‌روم‌ردگاری خۆیان پله‌و پایه‌ی به‌رزو شکۆداریان هه‌یه له‌به‌هه‌شتی رازاوه به‌رین‌دا، پاداشی کرده‌وه‌کانیان و‌م‌رده‌گر نه‌وه، نوێزو روژوو خیر و خیراتیان په‌سه‌ند و و‌م‌رگ‌یراوه... **{ قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ مُبِينٌ }** نه‌و کافرا‌نه، که نه‌و پیغه‌مبه‌ره ردوشت جوان و رابووردو پاکه‌هاته سه‌ریان له‌جباتی نه‌وه‌ی ئیمانی پێ به‌ینن، وتیان: نه‌م موحه‌مه‌ده جادوبازیکی ئاشکراو نمایانه!

{ إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ } بیگومان خودای نیوه نه‌لایه: نه‌و خودایه‌ی ناسمانه‌کان و زدوی له‌شه‌ش روژ یان شه‌ش کاتدا به‌دییه‌ناون، نه‌م بوونه‌وم‌ره به‌رفراوانه که خه‌یالیش په‌ی به‌نه‌م‌په‌ره‌و نه‌وپه‌ری نابا، به‌ناسمان و زه‌وییه‌وه، به‌مانگو روژو نه‌شتیره‌و مه‌جه‌ره‌و شاره نه‌ستیره‌کانه‌وه، به‌شه‌وو روژو ئاو و هه‌وایه‌وه، به‌هه‌موو نه‌و شتانه‌ی وان له‌ناسمانه‌کان‌دا، به‌هه‌موو چۆم و‌م‌ریا و کیووده‌شت و دۆل و زینده‌وم‌ری سه‌رزده‌وی و ناو خا‌کو ناو و‌م‌ریا‌کانه‌وه هه‌موویان دروستکراو و به‌دییه‌ن‌راوی خودای کردگار، په‌روم‌ردگار له‌ماوه کاتی‌که‌دا دروستی کردون و به‌دییه‌ناون: که هه‌ر خۆی د‌ه‌زان‌ی چه‌ند بووه‌و چه‌ندی خایاندوه! **{ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُذَبِّرُ الْأُمُرَ }** نه‌م‌جار کۆنترۆلی عه‌رش کرد، کۆنترۆلکردن و به‌سه‌ردا راگه‌یشتنیک که شیای زاتی پاک‌ی بی. له‌گه‌ل گه‌وره‌یی و شکۆمه‌ندی نه‌ودا بگونجی، جگه له‌خودا خۆی که‌سی تر نازانی نه‌و کۆنترۆلکردنه چۆنه‌و چۆن نه‌یه... عه‌رش: کورسی یان مه‌ل‌به‌ندی به‌ر‌په‌وه‌بردنی بوونه‌وم‌ره، گه‌وره‌ترین دروستکراوی بوونه‌وم‌ره، جگه له‌خودا که‌سی تر چۆنیه‌تی عه‌رش

نازانی... په‌روم‌ردگار که کۆنترۆلی عه‌رش کردوه و فه‌رمان‌په‌روایی بوونه‌وم‌ره ده‌کا و کاروباری مه‌خلوقات و مه‌له‌کووت به‌حیکمه‌ت و زانایی خۆی هه‌ل‌ده‌سوورپینی و به‌گوێردی نه‌خشه‌و پلانی نه‌زله‌ی خۆی و داخوازی حیکمه‌ت و ئیراده‌و مه‌شیه‌ت ئیش و کاری بوونه‌وم‌ره تاو و توێ ده‌کا. سه‌ره‌تا و کۆتایی شته‌کان مه‌زنده‌ ده‌کا. **{ مَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا مِنْ عِنْدِ إِلَهِهِ }** هه‌یج ت‌کا کار و شه‌فاعه‌ت‌خوازیک نه‌یه، بتوانی شه‌فاعه‌ت بۆ یه‌ک‌یک بکا مه‌گه‌ر خودا بۆ خۆی ر‌ی‌گه‌ به‌و ت‌کا‌کاره‌ بدا! **{ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ }** نه‌و خودایه‌ی نه‌وه صیفه‌ته‌کان‌ی: که له‌راستی‌دا صیفه‌ته‌کان‌ی که صیفه‌تی خودایه‌تی و په‌روم‌ردگاریه‌تییه، هه‌موویان صیفاتی که‌مال و جه‌مالن، صیفه‌تی خه‌لق‌ده‌یی و مه‌زن‌ده‌کردن و دانایی و نه‌خشه‌کی‌شان و هه‌ل‌سو‌پاندنی بوونه‌وم‌ره و پر‌یار‌دان له‌شه‌فاعه‌ت کرد‌ن‌دان، هه‌ر نه‌و خودایه‌ سه‌روکاری ئیشه‌کان‌تان ده‌کا و که‌سی تر رایه‌ی نا‌که‌وی هه‌وا به‌شی بی له‌خودایه‌تی‌دا، له‌هه‌موو نه‌و صیفه‌تانه‌ی که بۆ زاتی پاک‌ی ده‌شیین و تاییه‌تن به‌ئه‌وه! **{ فَأَعْبُدُوهُ }** یه‌کتاپه‌رستی و به‌ندایه‌تی هه‌ر بۆ نه‌و بکه‌ن، عیبادت بۆ نه‌و نه‌نجام بده‌ن **{ أَلَمْ تَدْكُرُونِ }** نه‌وه بۆ بیر له‌ئیش و سه‌ره‌نجامی خۆتان نا‌که‌نه‌وه، نه‌ی گ‌رو‌هی موشریکه‌کان! بۆ نه‌وه‌ی له‌روانگه‌ی بیر کردنه‌وه‌تانه‌وه هۆش خۆتان بی‌نه‌وه‌و بزانی، که هه‌ر خودا شیای په‌روم‌ردگاریه‌تی و په‌رستش بۆ کردنه، نه‌ک نه‌و خودا درۆزانه‌ی نیوه به‌خودایان د‌ه‌زان‌و ک‌پ‌نووشیان بۆ ده‌به‌ن و به‌هیوان شه‌فاعه‌ت‌تان بۆ بکه‌ن و له‌خوداتان نزیک بکه‌نه‌وه، له‌کاتی‌که‌دا نیوه د‌ه‌زان‌ن: هه‌ر خودا به‌دییه‌نه‌رو دروستکاره. **{ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا }** هه‌ر بۆ لای خودایه‌ گه‌رانه‌وه‌تان، دوا‌ی مردن زیندو ده‌ک‌ری‌نه‌وه، هه‌مووتان د‌ج‌نه‌وه به‌ره‌ق‌ایی خودا، یه‌ک که‌ستان پاشگوێ ناخ‌ری و له‌بیر نا‌چ‌یته‌وه، **{ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا }** خودا بۆ خۆی نه‌م واده‌و به‌ئینه‌ی داوه‌و واده‌و به‌ئ‌ین‌ی خوداش پاشگه‌ز بوونه‌وه‌ی ت‌یدا نه‌یه و هه‌ر د‌یته‌ ج‌ی، هه‌موو که‌س نا‌کام‌ی کرده‌وه‌کان‌ی خۆی د‌یته‌وه‌ ری و پاداش و سزای خۆی و‌م‌رده‌گر‌یته‌وه. **{ إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ }** بیگومان خودا سه‌ره‌تا مه‌خلوقات‌ی به‌دییه‌ناوه و پاشان جار‌یکی تر دروستیان ده‌کاته‌وه، دروستکردنی ئاددمیزاد و زینده‌وم‌ره

بەسەردا نایە!! پەروردگار خۆرو مانگی بەو شیوە بەدیھێناون و ھەریەکەیان لەتەومرەى خۆیدا ھاتووچۆ دەکا **{لَتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِّ وَالْحَسَابِ}** بۆ ئەوەى بەھۆى ھاتووچۆى خۆرو مانگو گۆرانکاری تییاندا ئێودى ئادەمیزاد فیىرى ژماردى سالى و مانگو ھەفتەو رۆژەکان ببن، ئەو ماودو کاتانەى بەھۆى خۆرو مانگ دیاریى دەکرین فیریان ببن، وەرزدەکانى سالى بناسن، کاتى ھەج و عومرەو مانگی رەمەزانو ھیسابو کیتابی بازارگانى و کارکردنى جۇراو جۇرتان ئى تىک نەچى! بەھۆى خۆرەو رۆژەکان دیاریى دەکرین، بەھۆى مانگەو مانگو سالى دەزاندرین، ھەرودھا بەھۆى خۆرەو سالى خۆریو بەھۆى مانگەو سالى مانگی دیارى دەکرین، لەھەردوو ھیسابەکەشدا سوودو ھازانچى ئادەمیزاد ھەيە. ھیسابى سالى خۆریى یەک شیوەیەو گۆرانى بەسەردا نایە، ھیسابى سالى مانگی بەناسانى دەزاندرى، خویندەوارو نەخویندەوار دەتوانن لێى ھالى ببنو کارى پى بکەن، بۆیە ھەرچى ئەھکامى شەرىو کاتى عیبادەتو خودا پەرستى ھەيە بەگۆیردى سالى مانگی ئەنجام دەدرین! **{مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ}** خودا مانگو خۆرى بێھودە بەدى نەھێناون، خۆر کە تیشک دەدا بەھەموو ئەو ئەستێرانەى کە لەتەومرەى ئەودانو بەکۆمەلەى ئەو ھەسێب دەکرین و گەرمایى ددگاتە ھەموو زیندەدورانو بەھۆى ئەودو ئادەمیزادو گیانلەبەرانی تریش شت دەبینن کارو بارى ژایانیان رێک دەخەن. ھەروا مانگ کە روناکایى خۆى لەخۆرەو وەردەگرى و ریبوارو کاروانچى رێگای پى دەردەکەن و گەلى سوودى تری تێدايە ئەمانە بەبى ھودە دروست نەکراون. بەلکوو ھیکمەتو مەبەستىكى ھەرەبەرز لەدروستکردنیاندا ھەيە، دروستکردنیان ھەقەو بەھەق ھێنراونە دى و بۆ مەبەستى ھەق دروستکراون! **{يَفْصَلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ}** پەروردگار نیشانەکانى بوونەوەر دیاردەکانى خۆرو مانگو شتەکانى تر دەکاتە بەلگە لەسەر دەسەلاتى ھراوانو دانایى و زانایى خۆى بۆ گەلو نەتەویەک کە بزائن سوود لەو دیاردانە وەرگیرن و ھەقو بەتالى لێک جیا بکەنەوہ.

{إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ} بێگومان لەبەدیھێنانى شەوو رۆژ، کە بەشوین یەکتەردا دین، ئەویان دىو ئەمیان دەروا،

ناشکرایەو رۆژانە دەبیندرىو دەزاندرى کە چەند زارۆکو بێچوو لەھادىک دەبنو دینە کوڤى ژيانەوودو پيش ماودیەک ئەوانە نەبوون، وەلى ئادەمیزاد تا ئیستا نازانى و رەنگە لەمە دواش ھەر نەزانى سەرەتای دروستبوون چۆنەو چۆن مادە گیانى تى دەچىو و وگەر دەکەوئ و دەکەوئیتە جەو جوول. **{لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ}** بۆ ئەوەى پاداش بداتەو بەئەو موسولمانانەى ئیمانیان ھیناوە بەخوداو بەپێغەمبەرانو بەو نامانەى بۆیان نیردراودو کردارى باشیان ئەنجام داو **{بِالْقِسْطِ}** بەعەدالەتکاری و پاداشى تەواو؛ بۆ ئەوەى ھەموو کەسێک پاداشو سزای شیاوى خۆیان وەرگیرنەوہ. **{وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ}** ئەوانەى کافرنو برپوایان بەخوداو پێغەمبەرانى نیەو ئینکاری زیندو بوونەوہ دەکەن، سەریان سوور دەمینى لەوہى: کە خودا نیگای بۆ بەندەيەکى ھەلبزاردەى خۆى کردوہ، بۆ ئەوەى لەناگرى دۆزەخ بیاوترسینى و موژدەى بەھەشتیان بداتى.

{هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً} واتە: (اللہ) کە خودای ئیوہیە، خوادایەکى وەھایە: ئاسمانو زەوى بەدیھێناون، خۆرى وا دروست کردوہ کە تیشکو روناکی دەدا بەبوونەوہر، سەرچاویە بۆ ژيانى گیاندارانو گەشەکردنى روکو وەرەخت، ئەگەر تیشکى خۆر نەبوايە ھۆکاری ژيانو گەشەو نما دەستەبەر نەدەبوو، سەر زەوى بەکەلکى ژيان نەدەھات **{وَالْقَمَرُ نُورًا}** مانگی وا بەدیھێناوە کە بەروناکایى خۆى تاریکایى شەو در دداو ھۆکاریکە بۆ نەشو نەماکردنى درەختو گزوگیاو ژيانى گیانداران! **{وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ}** مانگی وا رەخساندوہ: کە قۇناغ قۇناغ ھاتوچۆ دەکا ھەرشەوہ لەمەنزلیکدايە، بەبیسو ھەشت رۆژ جارێک تازە دەبیتەوہ، سەرەتا: کە دەردەکەوئ پچوک و بى نمودە، وەردە وەردە گەورە دەبى کە دەبیتە مانگی شەوى چاردە، ئەمجار وەردە وەردە دەپووکیتەوہ کە تاواى ئى دى وەکوو لاسکى ھیشووى خورما چەرخ دەبیتەوہو نموودى نامینى. ھەلبەتە ئەو گۆرانەى بەسەر مانگدا دى، لەپيش چاوى ئیمە وایەو بەھۆى ئەوہیە: کە تیشکى خۆر ھەر لەو بەشەى دەدا کە بەرامبەر یەتە، ئەگینا قەبارەى مانگ خۆى گەورە بوونو بچووک بوونەوہى

هه‌میشه به‌دوای یه‌کتریدا وئێلن. هه‌روا له‌کورتی و درێژی شه‌وو روژدا: که به‌گوێره‌ی گوێرانی شوێنه‌لاتی خوێردود گوێرانیان به‌سه‌ردا دئ، وێرای ئه‌و یاساو نیظامه‌ پر حیکمه‌ت و ودرده‌کاریه‌ی که له‌سوورانه‌ودی خوێردا هه‌یه، هه‌روا ئه‌و تایبه‌تمه‌ندییه‌ی که له‌خودی شه‌وو روژدا هه‌یه؛ ئه‌ویان بۆ نووستن و سه‌نه‌ودو نه‌میان بۆ ئیش‌وکار! ﴿وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ هه‌روه‌ها ئه‌و سه‌شاماته‌ی خودا له‌ناسمانه‌کان و زه‌وی دا دروستی کردوون و حال و چۆنیه‌تی و تایبه‌تمه‌ندیان، بگره‌ هه‌ر ئازد و بێروو خشوێ و چۆنیه‌تی هه‌وره‌ بروسکه‌و تریشقه‌و گرمه‌و ناله‌ی سه‌رسووڕه‌ینه‌ریان، باران و سه‌رما و گه‌رما و لافاو و رده‌شباو زریان و بومه‌له‌رزو و بوڕکان و ئه‌م جوړه‌ شتانه، چۆنیه‌تی دمیاو شه‌پۆل و زینده‌ومرانی ناوی، چۆنیه‌تی کان و کانزاو بێکهاته‌ی سه‌یرو سه‌مه‌ردیان و هه‌موو نه‌مانه‌و گه‌ل شتی تریش ﴿الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَّقُونَ﴾ ئه‌مانه‌ هه‌موویان به‌لگه‌ی به‌هێزو گه‌ورن له‌سه‌ر هه‌بوونی به‌دییه‌نه‌ریکی تاک و ته‌نهاو خاودن حیکمه‌ت و دده‌ست رده‌نگین و کاراما له‌دروستکردن و هه‌لسوړان و به‌رپوڤبردن و یاساداناندا بۆ گه‌ل و نه‌ته‌ودیه‌ک خۆیان له‌سه‌ریبچ‌ی فه‌رمانی خودا بپاریزن و بپه‌چه‌وانه‌ی سونه‌تی خودا له‌بوونه‌و دردا هه‌لس و کهوت نه‌که‌ن.

﴿إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا﴾ ئه‌وانه‌ی به‌ته‌مانین زیندو بکرینه‌ود و بچه‌ود به‌ره‌قایی خودا بۆ لیکۆلینه‌ود وو حیسابو سزاو پاداش و پێیان وایه: ژیان هه‌ر ژیا‌نی دونیا‌یه‌و به‌س! ﴿وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنُّوا بِهَا﴾ له‌جیا‌تی ژیا‌نی قیا‌مه‌ت و هه‌ولدان بۆ به‌خته‌ودری ژیا‌نی نه‌براو‌دی ئه‌و دونیا‌یه، رازین به‌ژیا‌نی که‌مخا‌یه‌نی دونیا‌ی بێ به‌قا و غافلن و بێ ناگان له‌ژیا‌نی سه‌قیق و نه‌براو‌دی قیا‌مه‌ت، به‌ژیا‌نی جیهانی بێ به‌قا رازین و پالیا‌ن لێ داو‌ته‌ود و باو‌ده‌شیا‌ن به‌له‌ز زمه‌ت و نیعه‌ته‌ روا‌له‌تیه‌کانی دا کردود و خۆیا‌ن پێ‌وه‌ هه‌له‌و گیر کردود. هه‌روه‌ها ﴿وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ﴾ ئه‌وانه‌ی بێ ناگان له‌نیشانه‌کانی خودا له‌بوونه‌و دردا، هه‌روا بێ ناگان له‌نایاته‌ شه‌رعییه‌کانی، بیر له‌نیشانه‌کانی بوونه‌ودر ناکه‌نه‌ود و لێیا‌ن وردنا‌بنه‌وه، پا‌به‌ندی فه‌رمانه‌کانی نابن.

﴿إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنُّوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ﴾ ﴿٧﴾ أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٩﴾ دَعَوْنَهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَآخِرُ دَعْوَانَهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَنُلَاقِيََنَّكَ أَتَسْتَعْجِلُاهُمْ بِالْخَيْرِ لَقَضَيْ إِلَيْهِمْ أَجَلَهُمْ فَتَذَرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١﴾ وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَا إِلَىٰ ضُرِّ مَسَّهُ كَذَٰلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

﴿٨﴾ أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ} ئه‌وانه‌ سه‌ره‌نجامو شوینی حه‌وانه‌ودیا‌ن ئاگری دۆژه‌خه، ئه‌مه‌ش له‌تۆله‌ی ئه‌و تاوان و کاره‌ خراپانه‌ی که له‌دونیا‌دا ئه‌نجامیا‌ن داوه، سزا‌ی بێ بریوا‌یییا‌ن به‌خودا و پێغه‌مبه‌ره‌رو روژی دوا‌یی و زیندو‌بوونه‌ودیه.

﴿٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ} ئه‌وانه‌ی بریوا‌یا‌ن به‌خودا و به‌پێغه‌مبه‌رایه‌تی هی‌ناود، له‌نیشانه‌کانی بوونه‌ودر غافل نه‌بوون و به‌ته‌ما لیا‌ی په‌رو‌دردا‌گرن و ترسی لیکۆلینه‌وه‌دیا‌ن هه‌یه‌و به‌ته‌ما به‌هه‌شته‌و به‌خششی په‌رو‌دردا‌گرن، له‌نیشانه‌کانی ورد ددنه‌ود و پا‌به‌ندی نایه‌ته‌ شه‌رعییه‌کانینی، خودا‌په‌رسته‌و له‌خودا ترسن، ئه‌وانه‌ ﴿يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ} په‌رو‌دردا‌گار به‌هۆی هه‌بوونی ئی‌مانه‌که‌یا‌نه‌وه‌ شار‌مزا‌یا‌ن ده‌کا بۆ رێگای راست و دروست: که ده‌یا‌نگه‌یه‌نێ به‌به‌هه‌شتی رازا‌وه: که به‌ژێر دره‌خه‌کانیدا جۆگه‌و جۆبار ددکشین و هه‌میشه‌ له‌ژیا‌نی کامه‌رانی و خو‌شی

ببنه وه بهر دهر ووی ئیمه بکړینه وه لیان ده گهر ږین له گومړایی و کوفرو بئ باوړی خوږان دا بتلینه وه، بؤ ریزنان له پیغه مېر عه زایی کؤکوژیان بؤ نانیرین و به کؤمه ل له ناویان نابین. که چی که به لایه ک یه خه ډدگری دهست دهکا به پارانه وه، که به لاکه ی له سر لاجو، ده گهر ږته وه سر حالی جارانی و (ودکو نه بای دبی و نه باران)!

دغه رموی: **{ وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَا لِحَبِّهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِلًا }** هر کاتی ناده میزادی کافرو بئ برپا ددر و به لایه کی تووش هات؛ نه خووش که وت، هه ژار بوو، به ند کرا... هاوارمان دهکاتی، لیمان ده پار ږته وه، به پالکه وتنه وه، به دانیشتنه وه، به راوستانه وه، به بهر دهر ووی له هه موو کاته کان و حاله کان دا، به نیلحاحه وه له خودا ده پار ږته وه بؤ نه ووی له و به لایه رزگاری بکا، در ږه به پارانه وده کی دده او قسه ی قه له و قه له و هه لدر ږی و دلا لیتنه وه و دهنو و ږته وه...! **{ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ }** کاتیک که به لاو ناخووشییه که مان له سر هه لگرتو که وتنه خووش و فهر دحیه وه **{ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْخُلْ إِلَى ضُرِّ مَسَّةٍ }** پشت هه لدهکا و رو له خوداناسی و در ده گپړی و وا خوئی نشان دده: که هر هیج ناخووشی نه دیوه و نه پارا و ده وه و هاواری پر نیلحاحی له خودا نه کردو! هر دهلئی: کوردی وتهی (نه بای دیوه نه باران). **{ كَذَلِكَ زَيْنٌ لِّلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ }** ناوا به و جوړه ریگای گومړایی و هه لدر بؤ کافران جوان دهکری و پییدا دهر وون و تووشی دهن. به راستی نه مه تابلؤ کی شانیکی رهنکینه بؤ نمونه ی ناده میزاد؛ که له زیانی دا هه له دهکا، تاوان نه نجام دده، سرکه شو بوغرا دهبی، زیده ره وی دهکا، له شی ساغو بارودوخی بؤ گونجاوه، دنیا به که یفی نه وه، مه گهر که سیک خودا ره می پئ بکا و پار ږزاو بی، نه گینا که س له هه رته له شساعی و هه بوونی مال و سامان و هیرو توانا د بیر له وه ناکاته وه که در ده داری هه یه، هه ژاری هه یه. به هه رزانی و زور سامانی و تهن دروستی و له شساعی بوغرا دهبی و خودای بیر ناکه و ږته وه. کاتیکیش ددر و به لا یه خه ډدگری، ناخ و ئوف که رو به هات و هاواری، زور ده پار ږته وه در ږه به دوعا و پارانه وه و هه لوزان دده، ته نگه تاو و نه فس کورتو بئ حه و سه له یه، کاتیکیش دوعای گرا بوو به لای له سر لاجو پشت هه لدهکا، خودای له بیر

بهر دهر وادا دهیگوز در ږین. ده خړینه به هه شتی که وه که **{ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ }** به ژیر خانو و باله خانه گانیان دا جوگه و جو بار ده کشین، له به هه شتی پر له زومت و خووشی دا، له به هه شتی که که به راستی شوینی خووشی و رابواردنه. جا موسولمان که ده خړینه به هه شته وه. **{ ادْعُواهُمْ فِيهَا }** یه که م وتنه و هتافیان له به هه شته و **{ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ }** پاک و بئ عه بی هه بؤ تویه نه ی خودای ئیمه، به پاک و پیر ووی و که مالت نیعترف ده که ی، خودایه کی تاو و ته نها و بئ شهریکی، ئیمه سوپاست ده که ی، به ذیکرو ته قدیسی تؤ له زومت و در ده گری و خووشیمان پئ دهکا. **{ وَتَجِيهَتْ فِيهَا سَلَامٌ }** چاک و چوئی و لیک پرسینیان له ناو یه کتری دا سلا م کردنه له یه کتری و هه وائی رزگار بوونیان به یه کتری راده گیه نن. **{ وَآخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ }** کؤتایی هه موو حال و چوئیه تی رابواردنیان هه روه ها داوایه که که له خودای بکه ن و هر مه به سستی بیان هه وئ بیت ه دی، به سوپاس و ستایشی خودای بوونه و در به دوو باره کردنه ووی رسته ی **{ الحمد لله رب العالمين }** نه نجامی ددهن. به مه زیاتر خووشی و له زومتی به هه شتیان پیده که وئ و گینان پئی شاد دهبی.

{ وَلَوْ يَعْجَلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتِعْجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ } واته: نه گهر بهر و در دگار به پله و ده لای ناده میزاد بداته وه و دوعای شهر له خو کردنیان قبول بکا، ودهکو و نه و په له کردنه ی کافردکانی مه که که له پیغه مېر یان ده کرد: که خیرا نه و سزایه ی هه رده شتی پئ ئی کردون بویان بیئی، ودهکو و چوئ په له ی ده سته و تنی خیر و سوود و قازانج ده که ن.. نه گهر خودا بؤ هه موو په له پله و داواکاریکیان به پله و ده لایمان بداته وه و داواکاریه که یان بیئیه جئ، نه وه **{ لَقَضِيَ إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ }** له ناو دهران و دغه وتان و له ناو ده چوون، به لای خودا بهر دهر و به به زده یی، خیرا سزاو توله یان ئی ناستیئ و، دوايان ده خا بؤ کاتیک که خوئی دیاری کردو و حیکمه ت و بهر ژده وندی نه و ان له م دواخستنه ی سزاو توله یه دایه، له وانه یه هه ندیکیان موسولمان ببن، هه ندیکیان و ده و نه ووی وایان ئی بکه و ږته وه دواپی ببنه سهر بازی نیسلام. **{ فَتَدْرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ }** واته: نه وانه ی که به ته ما نین زیندو و

ددهچیتهود تیفکرینی نیه. ددست دهکاتهود بهسه رکهشی و سه ریچی!! مهبهست به (انسان) له نایه تی **{وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ}** ئاده میزادی کافره، چونکه نهو هه لویستو کرداره هه لویستی موسولمانان نیهو شیایو نهوان نیه، قورطوبی ددغه رموی: کافرو غهیری کافریش ددگریتهود. مهبهست بهو کهسهی ریگای گومرایی بو کافردکان جوان ددکا، شهیتانه یان نهفسه، یان خودایه، چونکه فیعله که له رستهی **{زَيْنَ الْمُسْرِفِينَ}** (مبني للمجهول) د بکه ر باس نهکراوه.

کافر به موسریف ناوبراوه، چونکه خوی و مال و سامانی خوی به فیرۆ ددها: نهفسی خوی کردود به به ندهی بتو خودا دروژنهکان، مال و سامانی خوی له شتی پروپووج دا خه رج ددکا.

{۱۲} وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا} نهی موشریکهکانی عه ردها! به خوتاندا بچنهود، واز له سه ریچی و سته مکاری بینن، بزنان: که ئیمه له پیش ئیوددا زور گهل و نه ته و دمان له ناو بردوون به هوی سته مکاری و به درو خسته وهی په یامی پیغه مبه رانیان.. کاتی که به به لگه ی به هیزو موعجیزدی ئاشکراوه هاتنه سه ریان و نهوانیش به درو یان خسته وهو ئیمه ش له توله ی سه ریچییان دا ریشه کی شمان کردو و له ناومان بردن. **{وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ}** پیغه مبه رهکانیان هاتنه ناویان به به لگه وه به موعجیزو نیشانه ی راسته وه، که چی نهوان به درو یان خسته وه بر وایان پی نه کردن، **{وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا}** نهوان ئاماده باشی نهو دیان تیدا نه بوو ئیمان بینن، بو پروا کردن و موسولمان بوون نه ده گونجان، خودا بو خوی ددیزانی ئیمان ناهینن، چونکه به کوفرو بی دینی راهاتبوون، هه موو هیواو ئاواتیان رابواردن و دنیا خوړی و سته مکاری و فیسقو فجوور بوو، ئیمان هینان لهوان دوور بوو، خودا بو خوی ددیزانی: که چ سوود و بهرژدوه ندی له مؤله تدانیان دا نیه، تا بمیننه وه زیاتر گومرا دهبو و سته مو ئازاوه بلا و دکه نه وه، بویه ئیمه ش له ناومان بردن **{كَذَلِكَ نُجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ}** به وینه ی نهو له ناوبردن و به فتاره بردنه توله له هه موو تاوانباریک ددستینن، بهو شیودیه گهل و نه ته وهی تاوانکارو له خودا یاخی سزا دده دین!

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أَنْتَ بَشَرٌ مِّثْلَ غَيْرِ هَذَا أَوْ يَدُلُّهُ قُلٌ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبْدَلَ مِنْ مَلَأَىٰ نَفْسِي أَنْ أُنْبِيعَ إِلَّا مَا يُوْحِي إِلَيَّ إِنَّ خَافُ مِنْ عَصِيتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۱۵﴾ قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُمْ عَلَيْهِمْ قُرْآنًا وَلَا أَدْرَأَكُمْ بِهِ فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا مِنْ قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۱۶﴾ فَزَيَّلَهُ مَنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُغْنِيهِ الْمُجْرِمُونَ ﴿۱۷﴾ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَبْضُرُهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَنْتَبِتُ اللَّهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَنَهُ، وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۱۸﴾ وَالْإِنْسَانُ إِلَّا أَمَةٌ وَّحِدَةٌ فَأَخْلَفُوا وَتَوَلَّوْا كَلِمَةً سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُيُوا بِهِمْ فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۱۹﴾ وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿۲۰﴾

{۱۴} ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ} نهی نهوانه ی پیغه مبه ری نیسلام نیردراوه بو سه رتان! بزنان که له پاش له ناوبردن گهل و نه ته وه پی شینه کان ئیودمان کردود به جیگیرو جینشین له زده ی دا، **{لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ}** ئیمه ئیودمان کردود به جینشینی نهو نه ته وانه بو نه وه ببینن ئیوده چو ن هه لسو کهوت دکه ن! چو ن جینشینیه که تان نه نجام دده ن! بو نه وه ی به گویره ی کردوده کانسان سزاو پاداشتان بده دینه وه.

{۱۵} وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا} هه رکاتی نایاتی قورئانیان به سه ردا بخویند رایه وه، واته: هه ر کاتی پیغه مبه ره قورئانی به سه ر موشریکهکان دا بخویند رایه وه **{بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا}** نهوانه ی موشریکو بئ بر وانو به ته ما زیند و بوونه وه نین ده لئین: **{الَّتِ بِقُرْآنٍ غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدَّلَهُ}** نه م قورئانه بگیړدود بو شوینی خوی و قورئانیکی ترمان بو بیته

ئەم قورئانە لەشیوازو زانیاری و ردوانی و وێژەیی دا، **{ أَفَلَا تَعْقِلُونَ؟ }** ئەری ئیوە بۆچی بیر ناکەنەودو تینافکرن: کەسیک چل سال ژیاانی بەسەر بردبێ، لەو ماوە دورو درێژدا بەراویکی نەخویندبێتەو، لای کەس وشەیهکی نەخویندبێ، دێرپکی نەنووسی، نەخویندەوار بووبی و بەنەخویندەواری مابیتەو. شوین ئایین و رێبازیک نەکەوتبێ، خەریکی شیعو ئەدەبو بەلاغەو بەیان نەبووبی، چۆن توانی ئەم نامە سەرئاسایە بێ وێنەیه بختەرپا؟

کەواتە: **{ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افترى على الله كذباً أو كذبَ بآياته؟ }** کێ لەو دوو کەسە ستەمکارترو بێدین ترە؟؟

یەکەمیان: ئەو کەسەیه کە بەدرۆ شت بۆ خودا هەڵدەبەستێ، هاوێتی بۆ دادەنێ خێزان و مال و مندالی پال دەدا، یان کەلامی خودا دەگۆرێ، یان لەسەر خودا شت هەڵدەبەستێ ئیدیعی ئەو دەکا کە نیگای بۆ دئی و پیغەمبەرەو واش نیە.

دووەمیان: ئەو کەسەیه ئایاتی خودا بەدرۆ دەخاتەو، بپروا بەنیشانەو ئایەتی خودا ناکا. **{ إِنَّهُ لَا يَفْلَحُ الْمُجْرِمُونَ }** شەئو حال ئەوێه: کە بێگومان پەروردگار لەروژی قیامەتدا کافرو تاوانباران رزگار ناکا، لەچنگ سزای خودا قوتاریان نابێ، سەردەنجامیان سزاو عەزابی بەئیشو سوتماکە.

{ ۱۸ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ } ئەو نەفامانە عیبادەت بۆ چەند بتو صەنەمیک دەکەن، لەجیاتێ ئەو خودا بپەرستن و بەندایەتی پاکێ بۆ بکەن، کەچی بەردو دار دەپەرستن و شتیک دەپەرستن کە ناتوانن زیان و هازانجیان بپێ بگەیهنن: **{ وَيَقُولُونَ هَوَلاءِ شَفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ }** دەلێن: ئەو بتو صەنەمانە لای خودا شەفاعەتکارمانن، لای خودا تکامان بۆ دەکەن. **{ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى }** واتە: دەیانگوت: ئێمە بۆیە عیبادەت بۆ بتەکان دەکەین بۆ ئەوێ لەخودامان نزیک بکەنەو... ئیتر خودا بیرو باوردەکەێ رەتکردنەو و فەرمووی: **{ قُلْ أَتُبْنُونَ اللَّهَ مِمَّا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ؟ }** ئەو پیغەمبەر! پێیان بلێ: هیچ بەلگەیهکتان لەسەر داواکەتان بەدەستەو نیە، ئایا ئیوە هەوال دەدەن بەخودا بەشتیک کە لەئاسمانەکان و زەویدا هەبوونی نیە و نازانی کێ ئەو شەفاعەتە دەکا؟! واتە: پێیان

لەشیوەی ئەم قورئانە نەبێ، شتیکی وای تێدا نەبێ پێمان ناخۆش بێ، رەخنە لەخواکانمان نەگرێ، شتیکی وای تێدا نەبێ ئێمە بزوامان پێی نەبێ، باسی زیندو بوونەو و سزاو پاداشی تێدا نەبێ. یان کە هیچکەنەبێ هەندیکی ئی بگۆرە؛ ئەو ئایەتانەێ هەرەشەو رەخنەیان تێدا یە لایانبەرەو ئایەتی تر بخە جیگەیان. **{ قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبْدَلَهُ مِنْ تِلْقَاءِ نَفْسِي }** ئەو پیغەمبەر! بەو موشریکانە بلێ: من رایەم ناکەوێ و ناگونجی بۆ من: کە بەخودی خۆم ئەم قورئانە بگۆرم، چونکە من تەنیا شوین ئەو نیگایە دەکەوم کە بۆم دئی بەسروش ئاراستەم دەکرێ، ئەویش ئەوێه: کە پێتان رادەگەیهنم، منیش هەر راگەیانندم لەسەرە، ئەم قورئانە نامەێ خودایە من بەپێی ئەم نامە هەئسو کەوت دەکەم، بەهیچ شیوەیهک بۆم نیە دەسکاری بکەم و گۆرانکاری تێدا بکەم! **{ إِنْ أَتَّبِعْ إِلَّا مَا يُوحَى إِلَيَّ }** پێیان بلێ: من تەنیا شوین ئەو پەيامە دەکەوم کە بەسروش بۆم نێردراو، هیچی ئی ناگۆرم، هەر گۆرانکارییهکی تێدا بکەم تاوانەو سەردەنجامی سزای دۆزەخە. **{ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ }** من دوترسم ئەگەر لەخودای خۆم یاخی بم، هەر تاوانیک ئەنجام بەدم دوترسم لەسزای رۆژیکی گەورەو سامناک کە رۆژی قیامەتە! دەو کەوابێ من چۆن زات دەکەم کەلامی خودا بگۆرم و ویستی ئیوە بێنمە دی! حاشا من شتی وای ناکەم و ناشیی بیکەم و رایەم ناکەوێ.

{ ۱۶ قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا ثَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ وَلَا أَدْرَاكُمْ بِهِ } ئەو موخەممەد! پێیان بلێ: ئەگەر خودا مەیلی ببوایە ئەم قورئانە بەسەرتاندا نەخوینمە نەم دەخویندەو، ئەگەر خودا بیویستایە من ئەو قورئانە فیڕی ئیوە نەکەم فیڕم نەدەکردن! کارەکە هەمووی بەدەست خودایە، ناردنە خوارەوێ قورئان، راگەیانندنی بەئادەمیزاد هەمووی بەفەرمان و ویستی خودا خوێتەتی. **{ فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا مِّن قَبْلِهِ }** ئەم ماوەیهکی زۆر ژیاانم لەناو ئیوەدا بەسەر بردو، پێش ئەوێ ئەم قورئانەم بۆ بێ، چل سال لەناو ئیوەدا ژیاوم، سوردتیکم لەم جوۆرە سوردتانه بۆ ئیوە نەخویندۆتەو، تەنانت ئایەتیکیشم لەم جوۆرە ئایەتانە لەدم دەرەجوو، شتیکم بۆ ئیوە نەخویندۆتەو بەشوبهیتە

وايه: خودا نازانی کی شه فاعه تی لا ده کا؟ نایا نیوه شتیك دوزانن كه خودا نایزانی؟ هه والی دده دهنی به شتیك كه نازانی له ناسمان و زهوی دا هه یه؟! نه مه شیوازیکی گالته پیکردنه شیواوی نه وه نه فامانه یه: كه نه وه بیرو بۆچوونیانه، نه وه عه قل و هۆشیانه، نه مجار به شوین نه مه قه شمهری پیکردنه دا، پائو بی عه بیی خودا راده گه یه نی و ده فهرموی: {سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ} واته: پاكو بی عه یه، به رزو پیروژه، دووره له وهی: كه شهریکی بۆ دده دهنن، خودا پاكو پیروژه له وهی كه شهریک و هاودلی هه بی. هه روه ها پاكو بی عه یه وه دووره له و شتانه ی بۆی هه لده به ستن كه گوايه هه ندی شت ده توانن كار له خودا بکه ن و به نده دکانی له خودا نزیک بکه نه وه و لای خودا تکارریان بن!

{وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً} ناده میزاد له هه موو رۆژگارو سه رده مه دکانی رابوو و روده نه ته وه دیه کی یه کپارچه بوون و یابه ندی ئایینیکی پاكو خاوین بوون نه ویش ئایینی خودا په رستی و یه کتاپه رستی و ئایینی سروشتی ناده میزاده كه ئایینی ئیسلامه، {فَاخْتَلَفُوا} پاشان کی شه یان تیكه وه تو بوون به گرو و تاقم تاقم به هوی هه وه دسبازی و شوینكه وه تنی بیرو باوهری پر و پوو و چه وه، دوو به رده کی و جوداوازی كه وه ته نیوانیانه وه. بیرو باوهری جیا جیا یان تیدا په یدا بوو... یان کاتیك پیغه مبه ران هاتنه سه ریان دوو به رده کیه كه په یدا بوو؛ به م رهنه هه ندی له خه لکه كه شوین پیغه مبه رده دکان كه وه تن و هه ندی کی شیان له سه ر گومرای و هه واپه رستی و بیرو باوهری پوچیان مانه وه و سوور بوون له سه ر بته رستی و ریبازی چه وتی خو یان. {وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ} نه گه ر له به ر نه و كه لیمه حه ق و راسته نه بوایه.. كه له وه دپیش و له نه زه لدا خودا برپاری داوه: كه سه زاو پاداش بخاته رۆژی قیامه ت و له وه تیدا دادگای به نده دکانی بكاو حه ق و به تالی لیک جیا بکاته وه، {لَقَضَىٰ بَيْنَهُمْ فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ} نه وه له ودنیادا کافرو بر و پوو چه دکانی له ناو ده برد، نه و شته ی تیدا كه وه تونه کی شه وه یه کالای ده کرده وه و حه ق و به تالی لیک جیا ده کرده وه.

{وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ} موشریکه دکانی عه رده

ده لئین: نه وه بۆچی موعجیزه یه کی كه ونی نانا سایی نایته

وَإِذَا أَدْقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ صَرَّةٍ فَسَمْتُمْ إِذَا لَهُمْ مَكْرٌ فِي آيَاتِنَا قُلِ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا إِنْ رُسُلَنَا يَكْفُرُونَ مَا تَمَكُرُونَ ﴿١٠﴾ هُوَ الَّذِي يُسَوِّرُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرْنَ بِيَمٍ يَبِيعُ طَيْسَهُ وَقَرِحُوا بِهَا جَلَّةَ تَارِبٍ عَاصِفٌ وَجَلَّةٌ هُمْ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِنْ أَجَبْنَاهُ مِنْ هَٰذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١١﴾ فَلَمَّا أَجَبْنَاهُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ مَتَّعَ الْحَيَوةَ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾ إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَوةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَدِرُوا عَلَىٰهَا أُنْزِلْنَا أَتْرَابًا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَنْ لَمْ تَغْنَبْ بِالْأَمْسِ كَذَٰلِكَ نَقُصُّ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٣﴾ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَىٰ دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٤﴾

سه ر موحه مه ده، وه كوو نه و موعجیزه نانا ساییانه ی بۆ نووح و شوعه یبو هوو و صالحو موساو عیسا ده سته به ر بوون. یان کیوی صه فا بکاته ئالتون، یان کی وه دکانی مه که لا برین و شوینه دکانیان ببته ده ستاییه کی فراوان و کشت و کالی تیدا بکری. {قُلْ إِنَّمَا الْعِبَادُ لِلَّهِ} نه ی موحه مه ده! به و موشریکو بی بر وایانه بلئ: جی به جی کردنی پیشیاز ده دکانی نیوه کارو باری غه یین، ته نها خودا زانیاری غه یب دوزانی و نه و ئیشه نه یینی و په نامه کی یانه تاییه تن به خو یه وه و هه ر خوی نا کامو سه رده نجامی هه موو شتیك دوزانی و هه موو کارو باریك به ده ست خو یه تی و به ویستی نه و دیته کایه وه. {فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنتَظِرِينَ} چاوه روان بن با بزانی خودا جی برپار داوه بۆ من و بۆ نیوه منیش له گه لتان چاوه روانم.

{وَإِذَا أَدْقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ صَرَّةٍ فَسَمْتُمْ إِذَا لَهُمْ مَكْرٌ فِي آيَاتِنَا} هه رکاتی به خشیمان به موشریکه کان خوشی و

هه‌رزانی و ئاسایش پاش ته‌نگو چه‌له‌مه‌یه‌ک که له‌ودپیش
یه‌خه‌ی گرتبوون، له‌جیاتی نه‌ودی سوپاسی په‌رودردگار
بکه‌ن، سه‌ری به‌ندایه‌تی بۆ نه‌وی بکه‌ن... گاته‌ی پی‌ ده‌که‌ن
تانه‌و ته‌شه‌ری ئاراسته‌ ده‌که‌ن، ده‌یانه‌وی کاریه‌گری ده‌سه‌لاتی
خودا له‌و شتانه‌دا بشیره‌وه‌، واقعیه‌ه‌لبگیرنه‌وه‌، گرنگی به‌و
روداوه‌ نه‌ده‌ن... {قَالَ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا} ئه‌ی موحه‌مه‌د! پێیان
بئی: خودا به‌ده‌ستو برده‌تره‌بو سزا دانو تو‌له‌ لی ستاندنتان
له‌سه‌ر کرده‌وه‌دگانتان، ئه‌و سزایه‌ یه‌خه‌تان ده‌گری پیش
ئه‌وه‌ی نه‌خشه‌ی کوژاندنه‌وه‌ی چرای ئیسلام جی به‌جی
بکه‌ن. په‌رودردگار زاناترو به‌تواناتره‌ بۆ (استدراج)
راکیشکردنتان و مۆله‌تدانتان به‌جۆریک تاوانباران وا ده‌زانن:
سزایان نادری و قوتاریان ده‌بی، به‌لام باوا نه‌زانن: که
رزگاریان ده‌بی، ئه‌وان مۆله‌تدراونو له‌نکاویکو له‌پریکا
عه‌زاب یه‌خه‌یان ده‌گری و تا تیکیانه‌وه‌ نه‌پێچن به‌خۆیان
نازانن! باوا نه‌زانن ئیمه‌ لییان بی ناگاین {إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا
تُمْكُرُونَ} بێگومان فریشته‌ چاودێرو کرده‌وه‌نووسه‌کان: که بۆ
تۆمارکردنی کرده‌وه‌ی ئاده‌میزاد ته‌رخان کراون، هه‌موو
هه‌لس و که‌وتی ئه‌وان ناگادارن و هه‌موو فرتو فی‌ل و نه‌خشه‌و
بی‌لان و کارو کرده‌وه‌یان تۆمار ده‌که‌ن و سه‌رژمی‌ری ده‌که‌ن و
عه‌رزی ده‌که‌ن بۆ په‌رودردگاری ناگادار به‌سه‌ر هه‌موو نه‌ینی و
به‌نامه‌کیه‌له‌دا، ئه‌ویش سزاو پاداشی پراو پرتان ده‌داته‌وه‌.
{هُوَ الَّذِي يُسِرُّكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ} په‌رودردگار خودایه‌کی
وده‌ایه‌ هیزو توانای پی به‌خشیون: که بتوانن له‌وشکانی و
له‌ناو ده‌ریادا هاتوجۆ بکه‌ن، خۆتان و ما‌ل و سامان و کالاتان له‌م
ولات بۆ ئه‌و ولات بگو‌یزنه‌وه‌، له‌وشکانی‌دا به‌هۆی ولاغ و
قه‌تارو ترومبیل و گالیسکه‌وه‌، له‌ده‌ریادا به‌هۆی که‌شتی و
گه‌می‌وه‌ له‌هه‌وادا به‌هۆی فروکه‌وه‌. {حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ
وَجَرَيْنَ بِهِمْ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ
الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ
الدِّينَ} هه‌تا کاتی‌ک وا ری ده‌که‌وی ئی‌وه‌ له‌که‌شتی‌دان و به‌هۆی
بای گونجاو بۆ رو‌یشتنی گه‌میکه‌ به‌سه‌ر روی ده‌ریادا
به‌هیدی و به‌نه‌رمی به‌هیزی ئه‌و بایه‌ خو‌شوده‌ درێژه
به‌رو‌یشتن ده‌ده‌ن، که‌یفخۆش و شادمانن به‌و بایه‌ موافقه‌
خۆشوده‌ گونجاوه‌، پاشان کوتوپر بایه‌کی ناموافیقو

رده‌سه‌بایه‌کی ناهه‌موارو گیژده‌لوکه‌و زریان له‌که‌شتیه‌که‌یانی
داو ده‌ریا شی‌واو شه‌پۆل هاتن و چوون و له‌هه‌موو لاییکه‌وه‌
شه‌پۆلی ترسناک ده‌ورده‌ی دانو گومانیان وا برد: که ئیتر
رزگاربوونیان نیه‌و مردن و له‌ناو چوون یه‌خه‌ی گرتوون و
کو‌تاییانه‌... ئا له‌و کاته‌ ترسناکه‌دا هیج په‌نایان جنگ
نه‌که‌وتن جگه‌ له‌هانا بردن بۆ خودا، ئیتر به‌دل له‌خودا
پارانه‌وه‌، ده‌ستیان کرد به‌هاوارو سکالو لاله‌و پاله‌ له‌بارده‌گی
خودا و به‌نیازی راستالی و دلسۆزییه‌وه‌ عه‌رزی بارده‌گی
په‌رودردگارتان کردو وتان: {السنُّ أَلْحَيَّتَا مِنْ هَذِهِ}
په‌رودردگارا! ئه‌گه‌ر ئه‌مجاره‌ له‌م مه‌رگو مه‌ینه‌ته‌ رزگارت
کردین {لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ} ئیتر به‌گیان و به‌دل و به‌زمان
سوپاسگو‌زاری‌ن و سه‌ری به‌ندایه‌تی بۆ نعیمه‌ته‌کانت شو‌ر
ده‌که‌ین و فه‌رمانبه‌ردارو یه‌کتاپه‌رست ده‌بین.
{فَلَمَّا أَلْجَأَهُمُ} که‌چی کاتی خودا به‌میه‌ره‌بانی خو‌ی
رزگاری کردو له‌و مه‌رگه‌ساتو مه‌ینه‌ته‌ ره‌ها‌بوون و له‌ده‌ریا
ده‌رچوون. له‌جیاتی نه‌ودی به‌ئینی خو‌یان به‌نه‌ سه‌رو
سوپاسگو‌زارو یه‌کتاپه‌رست بن {إِذَا هُمْ يَنْفُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ
الْحَقِّ} ده‌ستیان کرده‌وه‌ به‌سته‌مکاری له‌سه‌ر زه‌وی و گه‌رانه‌وه‌
بۆ سه‌ر بارو دۆخی پێشوویان! ده‌ستیان کرده‌وه‌
به‌سته‌مکاری و یاخی بوون و سه‌رپێچی کردن. {يَا أَيُّهَا النَّاسُ
إِنَّمَا بُغِيْكُمْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا} ئه‌ی ئاده‌میزادینه‌!
بزانن: ئه‌م سه‌سته‌مکاری و یاخی بوونه‌تان تاوانه‌و سزاو
تۆله‌که‌شی یه‌خه‌ی خۆتان ده‌گریته‌وه‌، له‌دونیای قیامه‌تدا بۆ
خۆتان سزای ئه‌و تاوانانه‌ ده‌چیژن، خۆتان پێی زه‌رده‌رمه‌ند
ده‌بن، له‌دونیادا ئه‌و له‌زه‌دتو خو‌شییه‌ی ده‌چیژن کورت
خایه‌نه‌و به‌رده‌وام نابن، وێژدانتان لۆمه‌تان ده‌کاوه‌ هه‌میشه‌
هه‌ست ده‌که‌ن به‌سزایه‌کی وێژدانی، زۆر جاریش وا ده‌بی
کابرای یاخی بوو هه‌ر له‌دونیادا سزای یاخی بوونی توش
دئ و سه‌رباری سزای قیامه‌ت سزای دونیاش ده‌چیژی! {ثُمَّ إِنَّا
مَرْجِعُكُمْ فَنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ} پاشان سه‌رده‌نجام و
گه‌رانه‌ودتان رو‌ژی قیامه‌ت بۆ لای ئیمه‌یه‌، واته‌: دوا‌ی ژیا‌نی
کورت خایه‌نی دونیاتان زیندو ده‌گریته‌وه‌ بۆ دادگای و سزاو
پاداش و ده‌رگرتنه‌وه‌، ئه‌و کاته‌ هه‌وا‌لتان ده‌ده‌می به‌هه‌موو
کردارو هه‌لو‌یستیکی دونیاتان.

۱۴ إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَتْرُسَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ
ثَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ ۚ نُمُونُوهُ وَشَيْءٌ زِيَانِي
دوینا له رازاودی و گهنجی و دسه لاتو هیژو تواناو دارایی و
هوئ پیکیه اتنی کامه رانی زیان له هه موو رویکه وه، ددشوبه یته
ناوی ئارامی به هاران که له ناسمانی به خشندهیی خو مانه وه
دهیبارینین به سهر زهوی تینووی نه رمان و به پیتدا، جا
به هوئ نهو بارانه وه زهوی زیندو ددبیته وه، گژو گیای جوړاو
جوړ دهری و سهر له خاک دهر دینئ دارو درخت چرو
ددهکنو شین ددبته وه، هه موو نه مانه نه شو نما ددهکنو تیک
ددهچه رژینو تیکه له بهیه کتر ددبن، بوونه ودر دهر ازینه وه،
سپی و سه وزو سورو شینو زهردو ئالو په مهیی و... باودش
لهیه کتری ودر دینن، گیای گژی واهیه نه ددهمی ددیخوا و
سوودی ئی ودر ددگری، بهروبوومی واهیه، پیخورو بژیوی
ناده میزاده هی واش هیه خوراکی ئازده و گیانه به رانی
تره. {حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ
قَادِرُونَ عَلَيْهَا} هه تا کاتی زهوی به هوئ نه م ریژنه بارانه
به هاریانه وه به شی خوئ له جوانی و رازاودی و زینه تو زیبا
و در ددگری، برئ دار هه ئه چی و بازئ دانه چی و له بهر میوه
زور گران لقه کانی شوږ ددبته وه، هه ندئ به سهر زهوی دا بلاو
ددبیته وه، گژو گیای کامل ددی و دانه ویله پیده گاو میوه دیته
به ر، هه موو بهروبوم دانه ویله کاتی نه وه دی دروینه
بکری و بچیندرین و بهیندرینه وه بو مال و عه مبار بکری،
خاوه نه کانیا دینه سهر نهو باودره که کاتی دروینه و رنین و
چنین هاتود هه موو شتیک کاتی سوود ئی ودر گرتیان
هاتود، دتوان سوودی ودر گرن! نا لهو سهر به نده دا
{أَتَاهَا أَمْرًا لَّيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَا هَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَغْن بِالْأَمْسِ}
کوتوپر قهزاو قه ددری ئیمه بو له نابردنی روی کرده نهو
باخ و بیستان و کشتو کاله زور و هه مو جوړه به شه و یان
بهروژ به قاری خو مان لیمان داو هه موو نهو گیای گژو دارو
دروخت و دانه ویله و بهروبوم هه لالو پیگه یشتودمان کرده
سوته مهرو و له که لگی خواردن و سوود ئی ودر گرتن که و تا
هه رودکو و له دوی ئی دا نه بووبی و نه بیندرا بی، که سیک شارده زا
نه بووبی نازانی نهو شوینه شوینی کشتو کال بوود یان نا،
هه ر دهلئ له وده پیش سه وزایی ئی نه بوودو شینایی ئی شین

۱۵ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا لِحُسْنِهِمْ وَزِيَادَةٌ ۚ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ
وَلَا ذِلَّةٌ ۚ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۝۱۶ وَالَّذِينَ
كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ يَمْنُلُهَا وَهُمْ فِيهَا مُنْقَلَبُونَ ۝۱۷ وَلَا يَمْلِكُ مِنْ
اللَّهِ مِنْ عَاصِرٍ ۚ كَانَتْ أَغْشَىٰ وَجُوهُهُمْ قُطْعَانٌ آثِلٌ مُّظْلِمًا
أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۝۱۸ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ
جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ فَزَيَّلْنَا
بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَاءُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِلَّا نَاعِبِدُونَ ۝۱۹ فَكْفَىٰ بِاللَّهِ
شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغْفِيلِينَ ۝۲۰ هُنَالِكَ تَبْلُو كُلُّ نَفْسٍ مَّا أَسْلَفَتْ ۚ وَرُدُّوا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ
الْحَقُّ ۚ وَصَلَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ۝۲۱ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ
مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ
الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدْبِرُ الْأَمْرَ
فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ۝۲۲ فَذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ
فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ ۚ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ ۝۲۳ كَذَلِكَ
حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝۲۴

نه بووه! {كَذَلِكَ لَفُصِّلَ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ} ودهکو نه م
مه ئه له ئاشکریه و بهو جوړه ناوا ئیمه نیشانه کانی دده لاتئ
خومان شی ددهکینه وه بو گهل و نه ته وه یه که: که بیر له حالی
دوینا بکه نه وه، که له گهل نه وه دا زو و به سهر ددچی، که چی
ناده میزاد ناوا خو یانی پیوه هه له و گبر ددهکن!! به ئی بهو
جوړه ئیمه به لگه و نیشانه ی سه لینه ری تاكو ته نهایی
خومان و هه بوونی سزاو پاداش له روژی قیامه تداو هه رچی
به رزه و هندی ناده میزادی تیدابی شی ددهکینه وه بو که سانیك
که بیر له نایاتی خودا بکه نه وه، عه قل و بیرو هوئی خو یان
ددهکنه کار بو یه ند ودر گرتن به م په ندو مه ئه لانه ددرباری
ژیانی دنیا: که زو و له کیس خه لک ددچی و گوړانی به سهر دا
دی.

۲۵ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝۲۶
به نده کانی دهکا بو ئیمان هیان و نه نجامدانی کرده دی چاک:
که ددبته هوئ چوونه به هه شتو حه سانه وه له ناو خانووی

لهشیوه و روخساریان دا نامینئ. **{أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ}** نهوانه ی حال و چۆنیه تییان بهم ئاکامه دهگا و بهو شیوه ریسوا دهبن و ئاوا له رهحمهتو بهزمیی خودا دوور دهخرینه وه هاوده لانی ئاگرن و پیږی دۆزهخین و بۆ ههتا ههتایه تیییدا دهمینه وه و لئی دهرناچن!

{وَيَوْمَ نُحْشِرُهُمْ جَمِيعاً} ئه ی پیغه مبهه! یادی ئه و رۆژه بکه رده و: که ئیمه هه موو مه خلوقات به ئاده میزادو جندوکه وه، به چاکه کارو خراپه کاریانه وه زیندو دهکهینه وه و کۆیان دهکهینه وه بۆ لپی رسینه وه و لیکۆلینه وه و سزاو پاداشدانه وه، هه موویان راپیچی ساری مه حشر دهکهین. **{ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنتُمْ وَشُرَكَائُكُمْ}** پاشان روده کهینه موشریکه کان و پییان ده لئین: له شوینی خۆتان بوهستن و جووله مه کهن ئیوه و نهوانه ی به شه فاعه تکارو هاوه لئ خوداتان دهمانین راوهستن چاومروان بن، ئاخۆ جیتان له گه ل ده کړئ و ج حوکه و بریاریکتان دهر باره دمرده چی!! **{فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ}** پاشان عیباد ته که ره کان و عیبادت بۆ کراوه کانمان لیک جیا کردنه وه، لیکمان هه لئاواردن، به رامبهه به یه که رامن گرتن. **{وَقَالَ شُرَكَائُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِلَّا تَعْبُدُونَ}** خودا درۆزنه کانیا ن پییان ده لئین: درۆ ده کهن، ئیوه به تایبه تی ئیمه تان نه په رستووه، به لکوو ئیوه عیباد ته شی تان تان کردوه، ئه و فه رمانی پی کردون هاوه ل بۆ خودا دابنن و بیان په رستن، ئیوه ش به گویتان کردووه، په یکه رتان بۆ ئیمه تاشیوه و به ناحق ئیمه تان به شه ریک و هاوه لئ خودا زانیوه، گو مراهوون و سه رتان ئی تی که جووه. په رستراوی حه ق و شیوا بۆ خودایه تی ته نها زاتی (الله) یه هه ر ئه و خاوه نی دمه سله ته و سوودو زیا نی به ده سه ته.

{فَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيداً بَيْنَا وَبَيْنَكُمْ} به سه بۆ راستی ئه م قسانه مان که خودا شایه د بئ له نیوان ئیمه و ئیوه دا، ئه و ئاگاداره به حالئ ئیمه و حالئ ئیوه، خودا دهمانئ ئیمه بانگه وازی ئیوه مان نه کردوه بمان په رستن، فه رمانمان پی نه کردوون، رازیش نه بووین به وه عیبادتیمان بکهن! **{إِنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغَافِلِينَ}** بیگومان ئیمه ته وا و بئ ئاگابوین: له عیباد ته کردنی ئیوه، نه مانزانیه که ئیوه عیباد ته تی ئیمه ده کهن، بزمان زانیایه پی رازی نه ده بووین.

ناشتی و نارامی!! **{وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ}** که سیکیش خودا مه یلی ئی بئ شارمه زای ریگای راستی ده کا: که بیگه یه نیت به به هه شت، تو فیقی ده دا بۆ بره و هینان و پابه ندبوون به نه حکام و نه خلاقئ ئیسلامیه وه که وایه: بانگه وازی بۆ ئیمان هینان گشتی و یه کانگیره، به لام هیدایهت پابه نده به مه شیته وه و تایبه تییه.

{لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَزِيَادَةٌ} له قیامه ته دا هه یه بۆ ئه و که سانه ی ئیمانیا ن هیئا وه و کرده و ی باشیا ن نه نجام داوه پاداشی چا کو زیده پاداش تا ده چه ندانه و زیاتریش به لکو و تا حه و ته صد هینده و زیاتریش. **{وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ}** هیچ شتیک له ته په توژی ره ش دهم و چاویان دانا پو شئ له کاتیک کافره کان دهم و چاویان ته په توژاوی ره شی دایان ده پو شئ، نه وان دهم و چاویان رونا کو نورانییه، سوکایه تییا ن پی نا کړئ چا و به ره ژپرو زه لیل و ئیه انه پی کرا و نین، به نا شکرا و به نه ینی سه ر به رزو سه رفرازن، به مراد گه یشتو و به نازن!! **{أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ}** ئه و به نده راستالانه ی ئه وه صیفات و نیشانه یانه هه ر نه وان به هه شتین و خودا پی دا و ن، نه وان ده چه نا و به هه شته وه و بۆ هه تا هه تایه تیییدا دهمینه وه، خو شئ و نیعه ته که نی برانه و دیا ن نیه و کۆتایییا ن نایه.

{وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا} نهوانه ی خراپه کارن و له دونیا دا تاوان نه نجام ده دن کافرو موشریکو سته مکارن، سزای بره و پر و مرده گر نه وه و هیچ له تا وانه کانیا ن زیاد نا کړئ، به نه ندازه ی تا وانه کانیا ن سزایا ن ئی ده سیند رئ! **{وَتَرَهُمْ ذِلَّةً}** چا و به ره و ژپرو و ریسوا یی و زه لیلی دایان ده پو شئ، ترسو خو ف و ریسوا یی ده وریا ن ده دا و له عه یبه تان و له ترسان خه ریکه زنده ده قه یا ن بچئ و واقیا ن ورده مینئ، که ده بینن نامه ی کرده و ده کانیا ن ئه و هه موو شیرکو سته مکاری و بوختان و تا وانا نه ی له خو گرتو وه، په نجه ی په شیما نی ده گه زن و هیوا بره و ده بن، **{مَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ غَاصِبٍ}** هیچ شتیک نیه بتوانئ له عه زابی خودا بیان پاریزی، هیچ کهس نیه قارو تو له ی خودایا ن له کو ل بکا ته وه. **{كَأَنَّمَا أَغْشِيَتْ وُجُوهَهُمْ قِطْعاً مِنَ اللَّيْلِ مُظْلِماً}** هه ر ده لئئ دهم و چاویان به پارچه یه که له تاریکی شه و دا پو شرا وه ره ش و برش ده بن و هیچ رونا کایی

{هُنَالِكَ تَبْلُرُ كُلُّ نَفْسٍ مَا أَسْلَفَتْ} نالهو مهوقیفه ترسناکه داو لهو کاتی لیکولینه ودهو حیساب لهگهل کردنه دا هه موو نه فسئک لهعابدو مهعبوود، موسولمانو کافر، تیدهگاو دوزانی: چی کرده ودهو چی نه کرده، کرده ودهی باشی نه انجام داوہ یان خراب، شیایو چوونه ناو بهه شته یان دوزخ!! {وَرُدُّوْا اِلَى اللّٰهِ مَوْلَاهُمْ الْحَقُّ} هه موو بهندهگان گیردرانه وده بۆ لای پهروردگار، هه موو نیشو کاریک گهریندرایه وده بۆ لای خودای حاکمو دادور، خودای حهقو هه بوو هه میشه زیندوو ناگادار. {وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ} گوم بوو لهو کافرانه نهو شهریکو خودا دروزنانه ی به خودایان دانابوونو بییان وا بوو: هاوهل و هاوبهشی خودان، هیچ یارمه تیدرو تکاکارییان نه ماو بۆیان دمرکهوت هه موو شتیک به دهست خودایه، کهسی تر هیچی به دهست نیه.

{قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ} نهی موحه ممه دا! بهو کافرو موشریکانه بلئ: کی رزقو روژی نیوه ددها؟ له ناسمان بهوئی نهو بارانه ی له بهرزاییه وده دیبارینیته خواری، هه روا لهزه ویدا بهه وئی نهو گیاو گزو دارو درهخته ی تیییدا دمروینئ، خوٲتانو نازده له کانتان لییان دهخون؟ {أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ؟} نهی موحه ممه دا! بییان بلئ: کی نامیری بیستو دیتو ههسته گانی تر بۆ نیوه دابین کرده؟ کی بهدی هیٲانو؟ کی له نافات دهیانپاریزی؟ کی ئاوا بهو جوړه هیزی بیستو دیتو له مسرو بۆنکردو تامکردنی بی بهخشیون؟ خوٲ نهگهر بیهوئی لیٲتان دهستیٲیته ودهو بی ههستو شعورٲتان دهکا. {وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ؟} کی دهتوانئ بهتواناو دهسه لاتی له بن نه هاتووی کاروباری پهیوهند به مردن و ژیانوه نه انجام بدا؟ دهرینئو دژینئ، زیندوو له مردو پهیدا دهکاو مردو له زیندوو دهرینئ، وهکوو رسکانی دارخورما له دهنگه خورماو دروستکردنی په له وورو گیانله بهری تر له هیلکهو دلۆپه ئاو، به پیچه وانه شه وده دهنکی میوهو هیلکهو توٲماو له درهختو بالندهو گیانله بهرانی تر دهرینئ. {وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ؟} نهی موحه ممه دا! بییان بلئ: کی کاروباری مه خلوقات هه لدهسورپئنئ، کی سهروکاری نهو هه موو یاساو تایبه تمه نندیانه ی بونه ودر دهکا؟

بیگومان له وده لآمی نه م پئنج پرسیارانه دا موشریکه کان هیچ وده لآمیکی گونجاویان به دهسته وده نیه، ناچار {فَسَبِّحُوا لِلّٰهِ} به بی منجه منجو راوہستان ده لئین: بکهری حهقیقی و به دیهینهری راستی خودای پهروردگار، ههر نهو بوونه ودر هه لدهسورپئنئ و سهروکاری مه خلوقات دهکا. ناچارن ههرده بی بلئین: خودا چونکه هیچ وده لآمیکی تریان به دهسته وده نیه. دهی که وایه: {فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ؟} نهی پیغه مبهرا بییان بلئ: نه دی بۆچی خوٲتان له سزای خودا ناپاریزن؟ بۆچی هاوہلی بۆ داده نئینو له تهک زاتی پاکیدا خودا دروزنه ی تر دهرستنو خوٲتان وا لی دهکن شیایو سزای دوزخ بن؟

{فَدَلِّكُمْ اللّٰهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ} نهو زاته ی کهوا نهو تواناو دهسه لاته بی سنوره و نهو ویستو ئیراده داهینهرانه ی هه یه، نهوه (الله) یه، خوداو پهروردگاری حهقو راستی نیو دیه، به دیهینهری نیو دیه، هه لدهسورپئنهری کاروباری نیو دیه، ههر نهو شیایو په رستنو عیبادت بۆ کردنه. جا نهگهر (الله) خودای حهقو راستی نیوه بی حهقیش یه کهو نابئ بهدوو {فَمَاذَا بَعَدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّا تُصْرَفُونَ؟} له پاش حهق جگه له گومرایی چی تر هه یه؟ بۆچی له حهق لادهدن بۆ گومرایی؟ ئاشکرایه دوی گوته ی حهقو کرداری حهق جگه له گومرایی و به تال هیچی تر نیه، شتیک نیه ناوهند بی له نیوان حهقو به تال دا، ههرکه سی له حهق لایداو وازی له په رستنو عیبادتکردن بۆ خودای حهق هیٲا، دهکه ویته چالی گومرایی به وده، دهی نیوه بۆچی له خودا په رستی لادهدن و روده که نه بته پرستی؟ چۆن له حهق لادهدن بۆ به تال، پشت له هیدایهت دهکن و روده که نه گومرایی؟

{كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا} واته: وهکوو چۆن به حهق ربوبییهت ههر بۆ (الله) یه، نولوهیییهت ههر بۆ (الله) یه نه مه شتیک چه سپاوو سه لئندراوه، ههر بهو جوړه وشه ی خوداو برپاری خوداو حوکمو هه پرده شی خودا چه سپا به سه ر نهو که سانه ی فاسقن و روچون له کوفرو بی دینی داو سوورن له سه ر مانه وده له گومرایی داو له جوار جیوه ی حهقو چاکه کاری و یه کتاپه رستی چوونه دهره وده، چه سپا له سه ریان {أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ} که نه وانه نیمان ناهینئ.

{ ۴۴ } قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ؟ } ئه‌ی

پێغه‌مبەر! به‌و موشریکانه‌ بلێ: نایا کێ له‌و شه‌ریکانه‌ی ئێوه‌ عیبادده‌تیان بۆ ده‌که‌ن و به‌هاوه‌لی خودایان ده‌زانن له‌بت و سه‌نه‌م و ئه‌ستیره‌و جندۆکه‌و فریشته‌...هتد. پێیان بلێ: کێ وه‌کوو خودا له‌نه‌بووه‌ مه‌خلوقات به‌دی هێناوه‌؟ کێ ئاسمانه‌کان و زه‌وی و ئه‌وه‌ی تێیان دایه‌ دروست کردوه‌؟ کێ ده‌توانی پاش له‌ناوچون جاریکی تر سه‌ره‌له‌نوێ دروستیان بکاته‌وه‌؟ { قُلْ اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ } ئه‌ی پێغه‌مبەر! بلێ (الله) ده‌توانی. هه‌ر خودای من ده‌سه‌لاتی ئه‌وه‌ی هه‌یه‌ سه‌ر ده‌تا مه‌خلوقات دروست بکا و دواپیش سه‌ره‌له‌نوێ جاریکی تر دروستیان بکاته‌وه‌، چونکه‌ که‌سیک ده‌توانی سه‌ره‌تا له‌نه‌بووه‌ شتیک دروست بکا، جاریکی تر دروستکردنه‌وه‌ی به‌لاوه‌ ئاسانه‌تره‌. هه‌ر خودا ده‌توانی ئه‌وه‌ بکا و که‌سی تر نه‌و توانایه‌ی نیه‌. { فَأَلَّا تُفَكِّرُونَ؟ } پێیان بلێ: چۆن ئێوه‌ له‌ریگای حه‌ق لاده‌ده‌ن بۆ ریگای به‌تال؟ چۆن له‌حەق و یه‌کتا په‌رستی وازدین و روده‌که‌نه‌ هاوه‌لدانان بۆ خودا و بته‌په‌رستی!

{ ۴۵ } قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ } ئه‌ی پێغه‌مبەر! به‌و موشریکانه‌ بلێ: نایا یه‌کیک هه‌یه‌ له‌و شتانه‌ی به‌هاوه‌لی خودایان ده‌زانن، ده‌توانی هیدایه‌تی گومراو سه‌ره‌لیشیواو بدا؟ کێیان ده‌توانی به‌سروش و غه‌ریزه‌ یان به‌هۆی هه‌ست و عه‌قڵ و تیفکرینه‌وه‌، یان به‌هۆی نارده‌نی کتییی ئاسمانی و پێغه‌مبهرانه‌وه‌، گومراو سه‌ره‌لیشیواویک هیدایه‌ت بدا؟ { قُلْ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ } ئه‌ی پێغه‌مبەر! پێیان بلێ: هه‌ر خودا ده‌توانی هیدایه‌تی به‌نده‌کانی بدا بۆ رێبازی حه‌ق و راست. هه‌ر ئه‌و ده‌توانی نامه‌ی ئاسمانی بنێری، پێغه‌مبهران بنێری، یاسا دانی، خه‌لک روه‌و خێر ره‌ها بکا، نیشانه‌و ئایاتی خۆی له‌بوونه‌وه‌رو خودی ئاده‌میزادا رانویسی، ده‌که‌ن به‌ئاگا بێنیتیه‌وه‌، هه‌سته‌ له‌کارکه‌وه‌توو ده‌که‌ن وه‌ جهم و جۆل بخته‌وه‌. { أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمَّنْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يَهْدِي } نایا که‌سیک هیدایه‌تی به‌نده‌کانی بدا بۆ ریگای حه‌ق و راست، ئه‌و شیاو تره‌ به‌شوینکه‌وتن، ئه‌و شیایو ئه‌وه‌یه‌: که‌ به‌نده‌کانی په‌یره‌وی فه‌رمان و جله‌و گیرییه‌کانی بکه‌ن؟ یان که‌سیک توانای هیدایه‌تدانی خودی خۆی نیه‌و نازانی هیدایه‌تی خۆی بدا، مه‌گه‌ر غه‌یری خۆی: که‌ خودایه‌ ئه‌و

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ؟ قُلْ اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ فَأَلَّا تُفَكِّرُونَ { ۴۴ } قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلْ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمَّنْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يَهْدِي فَأَلَّا تُفَكِّرُونَ { ۴۵ } وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ { ۴۶ } وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ نَصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ { ۴۷ } أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ { ۴۸ } بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا بَأْتَنَّهُمْ تَأْوِيلُهُ كَذَّابٌ أَذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَتْ عِقَابَةُ الظَّالِمِينَ { ۴۹ } وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ { ۵۰ } وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلٍ وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ أَنْتُمْ بَرِيئُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ وَمِمَّا تَعْمَلُونَ { ۵۱ } وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَسْمِعُ الصَّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ { ۵۲ }

هیدایه‌تی بدا؟! { فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ؟ } چی وای له‌ئێوه‌ کردوه‌ پالێ پێوه‌ ناوێ بۆ ره‌چاو کردنی رێبازی ئاوا چه‌وت؟ چۆن یه‌کسانیتان خستۆته‌ نیوان خوداوه‌ند و به‌نده‌کانی و حوکمتان کردوه‌ به‌وه‌ی: که‌ ره‌وا یه‌ عیباده‌تی غه‌یری خودا بکری؟ ئێوه‌ چۆن مه‌زنده‌ی شته‌کان ده‌که‌ن، چۆن ئاوا له‌حەق و راستی دوور ده‌که‌ونه‌وه‌؟ روو ده‌که‌نه‌ رێبازی به‌تال و پووج؟

{ ۴۶ } وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا } ئه‌وانه‌ی له‌و بیرو باوه‌ردا، که‌ شه‌ریک بۆ خودا به‌ره‌وا ده‌زانن و عیباده‌تی غه‌یری خودا ده‌که‌ن هه‌یج به‌لگه‌و ده‌للی راستیان به‌ده‌سته‌وه‌ نیه‌، به‌لکوو هه‌موویان شوێن گومانی لاواز که‌وتوون، له‌وه‌ده‌م و خه‌یاڵپلاو زیاتر هه‌یجی تر نیه‌. { إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا } بێگومان ئه‌و گومان و خه‌یاڵپلاوه‌ دادی هه‌یجیان نادا، چونکه‌ گومانی بێ بناغه‌ هه‌یج کاتیک و له‌هه‌یج شتیکدا له‌شوێنی به‌قیندا

دانابی، ده ئیوه بتوانن سوردهتیکی ئەم قورئانه بخه نه ڕو، ته نانهت ئەگەر کورتترین سوردهتیش بێ، ئەوه عەرزو ئەوه گەز! ئەمووتان خەریک بن بتوانن سوردهتیکی وەکوو قورئان لەشیوازو دەستەواژەو خۆشخوانی و رەوانبێژی و بەیژی و سفتو لووسی و پتەوی دا بێنن. چەندیکی ددتوانن بۆ ئەم کارە داوای یارمەتی لەئادەمیزادو جندۆکە بکەن! **{وَادْعُوا مِنْ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ}** داوای کۆمەگی لەکێ ددکەن بیکەن، جگە لەخودا. **{إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ}** ئەگەر ئیوه راستگۆن لەئیدەکاەتاندا کە دەلێن: قورئان دانراوی موخەممەدە، دە ئیوه بەهەمووتان؛ بەئادەمیزادو جندۆکەتانەوه ویئە ئەم قورئانه دا بێنن.

{بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِطُوا بِعِلْمِهِ} واتە: بەلکوو ئەوانە بەخێرای و بێ ئوردبوونەوه قورئانیان بەدرۆ لەقەڵەم داو بەبێ ئەودی لێی وردببنەوهو بزائن: چی تێدا یەو بەلگەو نیشانەکانی چین. پێش ئەودی بزائن: کە قورئان لەو کتێبانە نیە بتوانرێ لەلایەن غەیری خوداوه ویئە بەیئەری بەدرۆیان خستەوه. **{وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ}** هێشتا ئەو هەوالە غەیبیانی قورئان هەوالی بێ داو نەهاتوون و کاتی هاتنیان نەهاتووه، تا بۆیان روون ببێتەوه ئاخۆ راستن یان درۆن! **{كَذَلِكَ}** وەکوو ئەم بەدرۆخستنهودی قورەیش بۆ قورئان پێش لیوردبوونەوه بەهۆی لاسایی کردنهودی پێشینانیان و دوا تێفکرین و دەرکەوتنی ئیعیجازی لەهەموو روێیکەوه بەهۆی سەررهقی و لاساییانەوه **{كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ}** گەلە پێشینەکانی پێش ئەوانیش پێغەمبەرەکانیان بەدرۆ خستۆتەوه. ئەوانیش وەکوو ئەمان بەبێ ئی وردبوونەوهو تێفکرین، لاسایی باوکی و باپیرانی خۆیان کردەوهو بەبێ وێژدانانە پەبایمی نێردراوانی خودایان بەدرۆ خستەوه. **{فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ}** ئەی پێغەمبەر! سەیر بکەو بزانه: سەرەنجای ستمەکاران چۆن بوو چیان بەسەر هات، چۆن لەتۆلە بەدرۆخستنهودیان بۆ پێغەمبەرەکانیان و دنیا ویستیان و ازهێنانیان لەئیش کردن بۆ قیامەت بەهێلاکمان بردن و لەناوچوون: ئیوهش ئەی گروھی موشریک و کافران! بەخۆتاندا بچنەوه، واز لەسەر رهقی و ستمەکاری و بەدرۆ خستنهودی پێغەمبەری نیسلام بێنن، بترسن لەودی ئیوهش

دانانیشی و بێ سوودو قازانجە! **{إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ}** بێگومان خودا زاناو ئاگادارە بەو کارو کردەوانە ئەنجای ددەن، بەگوێرەو بیرو باودەو گوشتارو کرداریان سزایان دداتەوه؛ لەسەر هەموو کردەودیه کیان.

{وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ} راست نیەو ناگونجی و عەقل نایگرێ: کە ئەم قورئانه لەسەر خودا هەلبەستری، کەس رایە ناکەوی و ناتوانی بۆخۆی کتیبیکی ئاوا دا بێنی و پال خودای بدا، چونکە قورئان بەو هەموو رەوانبێژی و فەصاحەتە تێدا یە، ئەو هەموو کورتبیری و شیرینکەلامییە لەخۆی گرتووه، ئەو هەموو هەوال و روداوه غەیبیانی باسیان ددکا، ئەو شەریعەت و یاسا رێک و پێکە هێناویەتی، ئەو هەموو ئامۆژگاری و نەصیحەتە بەسوودانە کە ئاراستەیان ددکا، گەواهی ئەوهن: کە ئەم کتێبە هەر دەبی لەخوداوه هاتبێ و کەسی تر توانای دانان و هێنانی کتیبی ئاوا نیە. **{وَلَكِنْ تَصْدِيقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ}** بەلکوو ئەم قورئانه گەواهیەری راستی ئەو کتێبە ئاسمانییانە یە: کە لەوه پێش بۆ پێغەمبەران نێردراون. بێگومان زانیاری قورئان لەگەڵ زانیاری کتێبە ئاسمانییەکانی تر: کە لەوه پێش بۆ پێغەمبەران نێردراون یە کەدەرگەوهو موافیقی ئەوانە لەبانگەوازیکردنی دا بۆ بنەمای ئایین لەیەکتاپەرستی دا، لەبەروا بەخوداوه بەروژی قیامەت و هەئنان بۆ کاری چالو ردوشتی بەرز. **{وَتَفْصِيلُ الْكِتَابِ}** قورئان روونکەرودی ئەحکامی شەریعەتە حەلال و حەرام لێک جیا ددکاتەوه، پەندو ئامۆژگاری تێدا یە، ئادابو ئەخلاقی کۆمەلایەتی فیتری ئادەمیزاد ددکا، دەرمانی هەموو دەرێکە، رێ پێشاندەر و چاروونکەرەوه یە. **{لَا رَبَّ فِيهِ}** هیچ شک و گومانێ تێدانیە، ناگونجی ئادەمیزادی عاقل و هۆشمەند گومان لەقورئاندا پەیدا بکا، چونکە بەلگەکانی ئاشکراو حەق و راستن **{مَنْ رَبُّ الْعَالَمِينَ}** لەلایەن خوداوه بەنیگا و سروش نێردراوه بۆ پێغەمبەر ﷺ کەلامی پەرودرگاوهو دانراوی ئادەمیزاد نیە.

{أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ} واتە: بەلکوو ئایا ئەوان دەلێن: موخەممەد بۆخۆی ئەم قورئانە هەلبەستووه؟! **{قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ}** ئەی پێغەمبەر! پێیان بلێ: منیش وەکوو ئیوه ئادەمیزاد، جا کە بەقەسە ئیوه من خۆم ئەم قورئانەم

به ددردی نهوان بچن، هاکا سزای ناگهانی ریشه کیش
کردنمان بۆ ناردن...!

{^{۱۰} وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ } نهو کافرانه هی وایان ههیه لهناو دل و
دهروونی خوی دا بپروا دهکا: که قورئان کهلامی خودایه، بهلام
به نهقهست به دروی دهخاتهوهو سهر رهقی دهنوینی. { وَمِنْهُمْ
مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ } هی واشیان ههیه بههیج جوژی بپروا ناکاو
گومانی لهوه ههیه: که قورئان کهلامی خودا بیو بهنیگا بۆ
موحه ممه هاتبی! { وَرَبُّكَ أَغْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ } خودای تو
لههه موو کهس زاناتره بهوانه شیای هیدایهتو شاره زایی
کردن، به نهوانه شیای گومرایی و سهرگردان بونن،
نه مانهش سهریچکارو یاخی بووه کانن.

{^{۱۱} وَإِنْ كَذَّبُوكَ } نه گهر به دردهوام بوون له سهر
به دروخستنه وهتو ناو مید بووی له نیمانه نیانیان و بههیج
کلوجی بپروایان پی نه کردی، نهوه بهرائهتو دوره پهریزی
خوت له خوئیان و کردهویان رابگه یه نه. { فَقُلْ لِيْ عَمَلِيْ وَلَكُمْ
عَمَلُكُمْ } پیمان بلن: کردهوی خویم بۆ خویم، کردهوی خوئان
بۆ خوئان، من راگه یاندنی په یامی خودا بۆ ئیوه ترساندن
له دوزخ و موزده پیدانان به بههشت بۆ خویم و خودا پاداشم
دهداته وه، ئیوهش سته مکاری و شهریک دانان و
ناشووبگیریتان بۆ خوئان و خودا سزاتان پراو پر ددهاته وه
له سهر کردهوکانتان! { أَأَنْتُمْ بَرِيْتُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِّمَّا
تَعْمَلُونَ } ئیوه له کردهوی من بهرپرسیار نین، منیش
بهرپرسیار نیم له کردهوی ئیوه، نه مه جوژه جولاندن و
خوراندنی که بۆ ویزدانیان، بهوه که حیایان دهکاته وه خوئیان و
کردهویان، وازیان ئی دینی خوئیان و سهرنجامی ردهیان،
مه بهسته که ترساندن و گیرانه وه یانه له وه ئویستو
کردهوانه یان. له هه مان کاتدا راگه یاندنی بهرپرسیاریتی
هه موو ناده میزادی که بهرامهر خودی خوی و چه سپاندنی نهو
مه بدنه ئیسلامیه یه: که کهس له سهر تاوانی یه کیکی تر
سزا نادری. قورئانی پیروز چند جار نه مه بدنه پیروزی
دوباره کردوته وه.

{^{۱۲} وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ } لهو موشریک و بهدبه خته
نه فامانه، که سانیک هه ن گوی دهگرن بۆ تو، کاتی قورئان
دهخوینی وهو رافه ی دهکه ی و بنه مای ئایین روون دهکه یه وه،

وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْى وَلَوْ كَانُوا
لَا يَبْصُرُونَ ﴿١٣﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ
النَّاسَ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٤﴾ وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ كَأَن لَّوْیَسْتَوْا إِلَّا
سَاعَةً مِنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَبِرَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِقَوْلِهِ اللَّه
وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٥﴾ وَإِنَّا نَرِيكَ بِبَعْضِ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَوَفِّقُكَ
فَأَلَيْسَا مِنْ جُحُودٍ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَى مَا يَفْعَلُونَ ﴿١٦﴾ وَلِكُلِّ
أُمَّةٍ رَّسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ
لَا يَظْلِمُونَ ﴿١٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٨﴾
قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ
أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا يَسْتَعْجِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِرُونَ ﴿١٩﴾
قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِن آتَاكُمْ عَذَابُهُ بَيِّنَاتٍ أَوْ نَهَارًا مَاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ
الْمُجْرِمُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْ إِذَا مَا وَقَعَ آتَاكُمْ بِهِ مَا لَكُنْ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ
تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٢١﴾ ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْغُلَّادِ
هَلْ يُخْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٢٢﴾ وَتَسْتَعِثُونَ ﴿٢٣﴾
أَحَىٰ هُوَ قُلْ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ لَحَيٌّ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٢٤﴾

نهوانه گویچه کیان بۆ کلور کردوی، بهلام نهو کاته ی گویان
راگرتوووه نابیس چونکه گویچه کی دلیان داخراوه، نهوانه
بیری ئی ناکه نه وهو تیناگه ن حیایان ئی داوا دکرئ و مه بهست
چیه. { أَفَأَنْتَ تَسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ } نه ی
پیغه مبهرا! تو ته ماعی نه وهت هه یه: بتوانی بیستن به کهر
نه نجام بدهی؟ ته ناهت نه گهر ویرای که ریبه کیان بی عه قل و
هوشیش بن؟ واته: نه تو ناتوانی بیستنی به سوود بخریه
گویچه کی که سانیکه وه که گویچه کیان که ره له ناست ناخاوتنی
توو نایانه وی گویان له تو بن، ویرای نه وهش عه قلیان بهو
شته ناشکی که ده بیستن و تیی ناگه ن تا سوودی ئی وهر بگرن!
{^{۲۰} وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ إِلَيْكَ } نه ی پیغه مبهرا! که سانیک هه ن لهو
کاته دا تو قورئان دهخوینی به سهر سامیه وه سهرت ده که ن،
بهلام نووری نیمان و قورئان و هیدایه تی ئایین و نه خلاقی
جوان نابین و فیتر نابین، سهیری شیوه رو خسارت ده که ن،

سهرنج ددهن لههیدی و هیمنی و بهلگهی پیغه مبهرایه تیت،
 نهوانه و دکوو باقی کهسانی تر سهیرت دهکن، بهلام لهو
 سهیرکردنه هیچ سوودیان بی ناگا. { **أَفَأَلَّتْ تَهْدِي الْعَمَىٰ وَلَوْ**
كَانُوا لَا يُبْصِرُونَ } نایا تو بیت وایه: که ددتوانی هیدایه تی
 کهسانی که بدهی که چای دلیان کویره؟ تهنانهت نهگهر ویرای
 کویری چاویان چای دلیشیان کویر بی؟ چونکه کهسیک
 چای سهری کویر بی ههستی دهرک کردنی ههیه و لهوانهیه
 لهزور شت حالی بی. بهلام کویری ویرای نهحمهقی نهوه
 گهورترین بهلاو موصیبهته.
 { **إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا** } بیگومان پهروردگار
 ههرگیزاو ههرگیز ستهمی نهکردوه و ناگا، ههستو شعور
 لهکس ناستینیتهوه، قهت ریگای هیدایهتو راست لهکس
 ناگری، { **وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ** } وولی ئادهمیزادان بو
 خویشان ستهمکارن، بوخویشان خویشان وای دهکن که شیایو
 سزاو عیقاب بن. بوخویشان نیعمهتی عهقل و هوش فهراموش
 دهکن، دان بهگرنگی هیدایهتی ناییندا ناین.

{ **وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَسُوا إِلَّا سَاعَةً مِنَ النَّهَارِ** } نهی
 پیغه مبهرا! نهوه بو ئادهمیزادان باس بکهو لهو روژدهیان
 بترسینه که پهروردگار دوی مردن ههموویان لهگوردهپانی
 مهحشردها کودهکاتهوه بو حیسابو لیکولینهوه، نهو کاته
 ئادهمیزادان ههموویان سهرنج ددهن و بیر لهرابوردویان
 دهکنهوه، وای دزمانن: لهدونیا داوادیهکی زور کورت
 ماونهوهو ژبانی دونیا یان ماوادیهکی کهم بووهو تیپه ریوه.
 { **يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ** } که لهگوردهکانیان دینه دهرده یهکتر
 دناسنهوه پاشان لهترسانو لهعهیبهتان یهکتریان لهبیر
 دهچیتهوهو کهس ودهسهر کهسی ناپرژئو کهس کهس ناناسئ!
 { **قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ** } بیگومان نهو موشریکو
 کافرانه: که برپویان بهزیندو بوونهوه نیه، هاتنی روژی
 قیامهتیان بهدرؤ دهرانی خهسارتمه ندبوونو پاداشی گهوره
 بهههشتیان لهکیس خؤدا، برپواو نیمانیان بهکوفر گورپیهوه،
 زهرمریان کرد، { **وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ** } نهوان ریگای قازانچو
 سوودی خویشان نهزانی، رویان نهکرده نهنجامدانی کردهوهی
 چاک. نای چهند خهسارتمه نندن؟ نای چهند بهدبهختو
 ناکام ردهن؟ نهوانه ژبانی کهمخایهنی خهسیسیان بهژیانی

{ **وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ** } پهروردگار لهروانگهی لوطضو بهزدهی
 خوځیهوه، ههرودها بو نههیشتنی بهلگهو بیانوو بهدهست
 ئادهمیزادوه بو ههموو گهل و نهتهوویهک لهو گهل و
 نهتهوانه ی پیشو لهکاتی پیویستدا پیغه مبهرا نی بو
 ناردوون، بو نهوه ریباری نایینان بو روون بکهنهوه، باسو
 خواسی قیامهتیان پی رابگهیهنن، ههلیان بنین بو
 نیمانهینان و نهنجامدانی کردهوهی چاک بهجوریک
 خوځشبهختی دنیاو قیامهت بهدهست بینن! { **فَإِذَا جَاءَ**
رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ } جا ههر کاتی
 پیغه مبهریک دههاته سهرگهل و نهتهوویهکو نهوهی لهسهر
 شانی پیویست بوو پی رادگه یاندن، نیتر عوزرو بیانوو یان
 بو نهدهمایهوه، بهلام نهو گهل و نهتهوانه بهدرویان
 دهخستنهوه، پهیامه کهیانان رمت دهکردنهوه. جا لهروژی
 قیامهتدا خودا دادگاییان دهکا، دادپهروهرانه حیسابو
 لیکولینهویدان لهگهل نهنجام ددها، توزقالتیک ستهمیان ئی
 ناگری، چهند سزادان ههلدهگر نهوهنده سزا ددرئین.. نهمه
 نهگهر راناوی { **بَيْنَهُمْ** } بگهرپتهوه بو گهل و نهتهوهکان. نهگهر
 راناوهکه بگهرپتهوه بو پیغه مبهرهکانو گلهکان نهو کاته ناوا
 مانا دهکری: { **قُضِيَ اللَّهُ بَيْنَهُمْ** } خودا برپارو دادگایی دهردهکا
 لهنیوان پیغه مبهرو گهل و نهتهوهکهی دا، واته: ددهگایی
 لهنیوان ههموو پیغه مبهریکو گلهکهی دا دهکا، پیغه مبهرو

په له یان له هاتنی، بئ نیشانه ی نه قامی و نه حمه قیانه، چ سوو دیکي ئی ده بینن؟

{^{۸۱} اَنتُمْ إِذَا مَا وَقَعَ آتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ} خۆ نه گهر بلین: کاتی هاتنی عه زابه که ئیمان ده بینن، نه وه به هه له چوون، چونکه ئیمان نه یانی کاتی هاتنی عه زابو ناهومید بون له ژیان، بئ سوو د. سزای نزیك سزای دونیایه، به دوا سزای دونیادا سزای قیامت هه یه زور له سزای دنیا به شیدت تره. {^{۸۲} الْآنَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ} نه وه تازه ئیمان به خوداو به پیغه مبه ر ده بینن و به ناچار ی و له ترسان و به زور بر و ده کهن؟ له کاتی کا ئیو د له وه پش به شیو دی گالته چاری و به مبه به سستی به در و خسته وه و خۆ به زلزان په له ی هاتنی سزاتان ده کرد. ده تانگوت کوانی و که ی نه وه سزاو عیقاب ه دین؟

{^{۸۳} تَمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ} پاشان به وانه ده گوتری: که سته میان له خودی خو یان کردود به کوفرو یاخی بوون. سته میان له خو یان کردود له م روه ود: که بر وایان به پیغه مبه رایه تی و واده وه ره شه کانی په روه ردگار نه کردود، پشیمان ده لئین: ده بچیزن سزای خودا بو هه تا هه تایه، سزایه ک بچیزن که برانه وه ی نیه و کوتایی نایه. {^{۸۴} هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ} ئایا سزا ده درینه وه ئیلا به گویردی کردود ه کانتان؟ ئیو د به ویستی خوتان کوفرو سته مکر دنتان هه لبراردود، سوور بوون له سه ر به رده وام بوون له سه ر کوفرو سته مکاری، که وای نه م عیقابو سزایه هیچ جوړه سته مکاری به کی تیدا نیه، به لگوو سزایه کی پراو په رده.

{^{۸۵} وَيَسْتَبْشِرُونَ أَحَقَّ هُوَ} نه ی پیغه مبه ر نه وه موشریکانه داوای خه به رو هه والت ئی ده کهن، داوات ئی ده کهن خه به ریان ده رباردی عه زابی دونیاو قیامت پی بدی، ئایا حه قو راسته؟ دیته دی؟ یان چاوو راوو هه ره شه و ترساندنه؟ {^{۸۶} قُلْ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ لَحَقٌّ} نه ی موحه مبه د! پشیمان بلن: به لئ سویندم به خودا نه وه عه زابه ی هه ره شه تان پیی ئی کراوه حه قو راسته و په یدا ده بی، که هات کهس نیه بیگیر یته وه، کهس ناتوانی به رگری بکاو نه هیلئ نیه {^{۸۷} وَمَا أَنتُمْ بِمُعْجِزِينَ} ئیو د ناتوانن خوتان له چنگ نه م سزایه قوتار بکهن، ئیو د خودا ده سه وده سان ناکهن، بونتان به گل و خول نابیته کو سپو ته گهره له به رده م خودادا که نه توانی دروستتان بکاته وه،

په یرده وکارانی رزگار ده کاو سه ریچیکاران سزا ددها، له م دادگایی کردنه دا که سیان سته می ئی ناکری، به بی تاوان کهس سزا نادرئ.

{^{۸۸} وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ} واته: کافره کانی قوره یش له روی به در و خسته وه و گالته پی کردنه وه به پیغه مبه رو موسولمانان ده لئین: نه وه هه ره شه ی موحه مبه د لیمان ده کا، نه گهر راست ده کا: که ی دیته دی؟ که ی خودا سزاو عیقاب بو ئیمه ده نیری و تو له مان ئی ده ستینی و موحه مبه د شوینکه و توانی به سه ر ئیمه دا زال ده کا؟

{^{۸۹} قُلْ} نه ی پیغه مبه ر! به و موشریکانه بلن: که په له له هاتنی سزا ده کهن. {^{۹۰} لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ} من ناده میزادی که و نیگام بو کراوه، به ننده یه کی خودام و کراوم به پیغه مبه ر. بو خودی خو م (چ جای بو که سانی دیکه) توانای لایردنی سزاو هیانی سوو د نیه، ناتوانم قازانچو زهره ر به خو م و غه یری خو م بگه یه نم، به لام نه وه ی خودا ناره زو ی بکا له نار دنی سزا بو سه ر موشریکه کان و سه ر خستنی موسولمانان، هه ر کاتی ناره زو ی کرد دیته دی نه من نازانم که ی دی: {^{۹۱} لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ} هه موو گهل و نه ته و دیه ک له وانه ی سوورن له سه ر به در و خسته وه ی پیغه مبه ره که یان، ماو دیه کی دیاریکراو هه یه بو هاتنی عه زاب بو سه ریان، نه وه عه زابه دیته سه ریان و گهل و نه ته و دیه کی تر ناگری ته وه، جا که نه وه عه زابه نازل بوو، ئیتر نه پیغه مبه ره که یان و نه غه یری پیغه مبه ر، هیچیان توانای نه وه ی نیه ساته وده تیک دوی بخه یان پیشی بخه ن!

{^{۹۰} قُلْ} نه ی موحه مبه د! پشیمان بلن: {^{۹۱} أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُهُ بَيَاتًا أَوْ نَهَارًا} هه والت پی بدو و پیم بلن: حال و وده عتان چو ن ده بی و چی ده توانن بکهن نه گهر عه زابی خوداتان بو هات به شه وو له کاتی نو ستندا، یان به رو ژو له کاتی ئیش کردنتان دا، له و کاتانه دا: که سه رگه رمی کارو کاسبی یان رابواردن و گالته و سه یرانن!! {^{۹۲} مَاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ} چ جوړه سزاو عیقاییک داوا ده کهن و په له یان بو هاتنی کامه یانه؟ داوای سزای دنیا یان سزای قیامت ده کهن؟ هه ردو و سزا که دین و به نازاریشن، هه ر کامیکیان داوا بکهن و

به لککوو چۆن له سه ره تادا له نه بوونه وه ئیوهی هیناوه ته
گوڤه پانی ژیا نه وه، ئاواش دووای مردنتان و دوای بوونتان
به گل و خۆل جاریکی تر زیندوتان ده کاته وه و نه و سزایه تان
به سه را ده دا و ده تانجه پینئ!! ئه مه بو خودا کاریکی ناسانه.

{^{۴۶} وَلَوْ أَنَّ لَکُلَّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِی الْأَرْضِ لَا فَعَدَتْ بِهِ} نه گهر
له فه رزی مه حال دا، بو ههر نه فسیک که سته می له خوی
کرد وه و ئیمانی نه هیناوه و برپوای به په یامی پیغه مبه ر
نه کرد وه، چی له زه وی دا هه یه له مال و سامان و توانا و ده سه لات
هه مووی هی نه و بئ، بتوانی بی کاته فیدی و قوربانی بو
خوی و رزگار بوونی له سزای به نئیش، نه وه بئگومان به بئ سو
دوو ههر هه مووی ده کرد وه فیدی و هه چی لی نه ده هیشه وه،
خوخی به سو و ده مند ده زانی!! {وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوْا
الْعَذَابَ} جا نه و کاتهی سزای به نئیش ده بینن به شیمانی
خویان ده شان وه، سه رگه ردان و سه رسامو لال و پال ده بن،
ده تاسین و که رو کاس هه چیان پئ ناگو ترئ، نازانن بلین چی،
چاویان به ملوق ده وهستی و رهنگیان رهش داده گیرسی!! {وَقَضَى
بَیْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا یُظْلَمُونَ} په رو و ده ردار دادگایی نیوان
ئاده میزادان داد په رو و ده نه نه نجام ده دا، برپاری عاد لانه
ده رده کا، دادگایی نیوان پیغه مبه ران و گه له سته مکار و
کافره کانیان نه نجام ده دا، دادگایی نیوان گو مپرا که ران و
گو مپرا کراوان ده کا، به م دادگایی کرد نه ش توژی سزای
گو مپرا که ران زیاد ده بن و سزای گو مپرا کراوانیش سووک ده کړئ!!
{^{۴۷} أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِی السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ} ناگادار بینه وه:
بئگومان ههر بو خودایه چی له ناسمانه کان و زه وی دا هه یه،
هه مووی ملکی خودایه، که وایی کافره کان له و روژده هه چیان
ده ست ناکه وئ بیکه نه فیدی و قوربانی و خویانی پئ له ناگری
دوژده رزگار بکه ن!! {أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَکِنْ أَکْثَرُهُمْ لَا
یَعْلَمُونَ} ناگادار بینه وه و بزانی: که بئگومان واده و هه رده شی
خودا حه ق و راست و دینه جئ، و دلی زور بهی نه و
ئاده میزادانه، زور بهی نه و موشریکانه ی برپوایان
به زیند بوونه وه نیه، له بهر بئ ناگایی و نه فامی و کورت بینیی و
نه زانیان کاروباری قیامهت نازانی: نازانی رودا و ده کانی
چۆن!!

{^{۴۸} وَلَوْ أَنَّ لَکُلَّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِی الْأَرْضِ لَا فَعَدَتْ بِهِ، وَأَسْرُوا
النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ وَ قَضَى بَیْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ
لَا یُظْلَمُونَ} {^{۴۹} أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِی السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْآلَآنَ
وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَلَکِنْ أَکْثَرُهُمْ لَا یَعْلَمُونَ} {^{۵۰} هُوَ یُحْیِی وَیُمِیْتُ
وَالِلَّهِ تُرْجَعُونَ} {^{۵۱} یَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَ تَکْمُ مَوْعِظَةٌ
مِّن رَّبِّکُمْ وَشَفَاءٌ لِّمَا فِی الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِینَ
{^{۵۲} قُلْ یُفْضِلُ اللَّهُ وَرَحْمَتِهِ فِیْذَکَ فَلَیْفَرَحُوا هُوَ خَیْرٌ مِّمَّا
یَجْمَعُونَ} {^{۵۳} قُلْ أَرَأَیْتُمْ مَا أَنزَلَ اللَّهُ لَکُمْ مِنْ رِّزْقٍ
فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ اللَّهُ أَذِنَ لَکُمْ أَنْ تَعْلَمُوا
تَقَرُّوْکَ} {^{۵۴} وَمَا ظَنُّ الَّذِینَ یَقْتُرُونَ عَلَى اللَّهِ الْکَذِبَ
یَوْمَ الْقِیَمَةِ} {^{۵۵} إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَکِنْ أَکْثَرُهُمْ
لَا یَشْکُرُونَ} {^{۵۶} وَمَا تَکُونُ فِی شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ
وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا کُنَّا عَلَیْکُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِضُونَ
فِیهِ وَمَا یَعْرُبُ عَنْ رَبِّکَ مِنْ مِّنْقَالٍ دَرَرَوْا فِی الْأَرْضِ وَلَا فِی
السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَکَ وَلَا أَکْبَرَ إِلَّا فِی کِتَابٍ مُّبِینٍ}

{^{۴۹} هُوَ یُحْیِی وَیُمِیْتُ وَالِلَّهِ تُرْجَعُونَ} ههر خودا خوی ژیان
ده به خشی و ده مرینی، ههر چی بیه وی زیندوی بکا یان مردنی
به سه ردا بدا فه رمانی ره وایه و که س نیه به رگری بکا و ببیته
کو سپو ته گه ره، پاش مردن زیندوتان ده کاته وه و راپه چی
ده شتی مه حشه رتان ده کا بو حیسابو لیکۆلینه وه و سزادان و
پاداش دانه و ده تان له سه ر کردار و گو فته رتان!!

{^{۵۰} یَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَ تَکْمُ مَوْعِظَةٌ} نه ی پیغه مبه ری
خو شه ویست! به و خه لکه رابگه یه نه، بلئ: نه ی ئاده میزادینه!
دئیا بن نامه یه کی ناسمانی گرنگتان بو هاتوه، هه مو و
نامۆژگاری و راسپارده ی جوانی له خو گرتوون، فیتری ره و شتی
به رزو کرداری چاک و گفتاری باشتان ده کا، جله و گیریتان لی
ده کا له خراپه کاری ده تانگیر پته وه، ده رمانی ده ردی دل و
ده روون ده کا.

۱ {مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّکُمْ} قورئان نامۆژگاری که ریکی باشه
له خودا وه نیردراوه بو سه ر ئاده میزاد ترساندن له سزاو

حاکمییه ته تان به خوتان داوه!! **{قُلْ}** نهی پیغه مبه ر پئیان بلئی: هه وائم پئی بدن دمر باره ی نه و رزقو رۆژییه حه لاله ی خودا بۆی ناردوونه خوارئ بۆ نه وه ی سوودی ئی ببینن، که چی ئیوه به شبهه شتان کردوه و ده لئین: نه م به شه حه لال و نه و به شه ی حه رامه، هه وائم پئی بدن: **{أَلَلَّهُ أَذُنَ لَكُمْ}** ئایا خودا ئیزنی داو که هه ندیک له و رزقو رۆزی و ئازده لانه حه رام بکه ن و هه ندیک حه لال بکه ن؟ ئیوه نه و ته شریع و یاسایه به ئیزنو رمزه مندی خودا داده نین: **{أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ}** یان ئیوه درۆ به دهم خوداوه هه لده به ستن و پئیان وایه: نه وه ی حه رامی ده که ن حه رامه و نه وه ی حه لاله ی ده که ن حه لاله؟

{وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟} نه وانه که درۆ به دهم خوداوه هه لده به ستن ده بی گومانان چۆن بی؟ ده بی به خه یائی خۆیان رۆزی قیامه ت به چ شیوه به ک هه لئو که وتیان له گه ل بکری؟ ئایا پئیان وایه: نه وان ئاوا به بی سزاو عیقاب له سه ر تاوانی درۆ هه لده به ستن له سه ر خودا رزگاریان ده بی؟ ئایا وادمانن: خودا له سه ر نه و تاوانه گه ورمیه سزایان نادا؟! **{إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ}** بیگومان خودا خاومنی هه ضلو به خششی زۆرو زه به ندمیه به سه ر ئاده میزادان دا: نیعمه تی عه قل و ئاومزی پئی به خششون، نیگای بۆ پیغه مبه ر کرده پئیان رابگه یه نی، حه لال و حه رامی بۆ دیاری کردون، یاسای ژیان بۆ داناون، به هه ضلو و رحمه تی خو ی رزقو رۆزی به سه ردا رشتون، سوود ئی ببینی بۆ حه لال کردون، مافی حه لال کردون و حه رام کردنی تایبه ته کرده به خۆیه وه، بۆ نه وه ی کهسانی هه لپه رست نه یقۆزنه وه، وه کوو ماله و هه شه کان: که به نارمزۆ هه ووسی خۆیان شتیان حه رام و حه لال ده کرد، خۆیان ده کرده هاوه لی خودا: **{وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَشْكُرُونَ}** وه لی زور به ی زۆری نه و خه لکه سوپاسی نه م نیعمه تانه ی خودا ناکه ن.

{وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ} نهی پیغه مبه ر! نه وه ی رو ددها له کاروباری خۆت تایبه تی بی یان گشتی بی، په یومندی به خودی خۆته وه هه بی، یان په یومندی به بانگه وازی و به رمزموندی په یروانی ریبازی ئیسلام و کاروباری گشتیه وه هه بی، موزده و واده پیدان بی، یان ترساندن و هه ره شه کردن

به ته ما کردنی پاداشی له خۆگرتوه، ئاده میزاد هه لده منی بۆ نه نجامدانی کاری باش و وازه یان له کاری خراب.

۲- **{وَشِفَاءَ لِمَا فِي الصُّدُورِ}** دهرمانی دهردی دل و دهر وونه، شوبه و گومان و دوور ووی و کوفر و ئیلحاد لادها.

۳- **{وَهْدًى}** شارمزی ده کا بۆ ریبازی حه ق و یه قین، ریبازی ژیان خۆشه ختی و کامه رانی هه ردو و جیهان دیاری ده کا.

۴- **{وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ}** به خشش و رحمه تیک تایبه تییه بۆ به رواداران، له تاریکایی گومرایی رزگاریان ده کا و به ره و نووری ئیمان ره هایان ده کا، ئاگری دۆزه خیان ئی دوور ده خاته وه و پله و پایه ی به هه شتی به رینیان ده داتئ. بۆیه ش رحمه ته که ی تایبه ت کرد به به روادارانه وه چونکه هه ر نه وان سوود له ئیمان و مرده گرن.

{قُلْ} نهی موحه ممه د! پئیان بلئی: **{بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا}** با به به خشش و هه ضلو و رحمه تی خودا که یف خۆش بن، واته: نه گه ر شتیک هه بی له جیهان دا شیای دل پئی خۆش بوون بی، نه وه رحمه ت و هه ضلو و به خششی خودایه! **{هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ}** واته: دل خۆش بوون به هه ضلو و رحمه تی خودا باشترو به سوودتره له هه موو نه و زیرو زیو و ئازده ل و مال و سامانه جوړاو جوړه ی کو ی ده که نه وه.

{قُلْ أَزَايْتُمْ مَا أَنزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا} نهی پیغه مبه ر! به و موشریکو بی بزوا یانه بلئی: به و نه قامانه بلئی: که به روائان به نیگا و پیغه مبه رایه تی نیه، پئیان بلئی: ئیوه بیرو راتان دمر باره ی نه و رزقو رۆژییه خۆدا بۆی ناردوونه خوارئ چۆنه و چیه؟ (ناشکرایه هه موو رزقو رۆژییه که له خودا وه یه) پئیان بلئی: راتان چیه دمر باره ی نه و رزقو رۆژییه ی: که خودا پئی به خششون بۆ نه وه ی به گویره ی شه ریعه ت و یاسای نه و هه لئو که وتی تیدا بکه ن، که چی ئیوه به پیچه وانه وه له خۆتانه وه به هه وانه، به بی ئیزن و شه ری خودا، هه ندیکتان حه رام کرده و هه ندیکتان به حه لال داناوه، هه لبه ته حه رام کردن و حه لال کردن ته شریع و یاسا داناوه، ته شریع و یاسا دانان فهرمانه وایی و حاکمییه ته، حاکمییه تیش ربووییه ته و تایبه ته به خوداوه هه ی که سی تر مافی نه وه ی نیه، ده ی ئیوه بۆ خۆتان سه لاحیه تی نه و ته شریع دانان و

بئی، کردار بئی یان گوفتار بئی! {وَمَا تَأْتُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ} ههروهه نهوهی دهیخوینیوهه بۆ نهنجامدانی نهو شته گرنگه لهو هورنانهی نیردراوته سهرت بۆ پهیرهوی کردنو راگه یانسدنو بلاوکردنهوهی بانگهوازی نیسلامی بهناو مهردومدا نیمه ناگامان لییهو پیی دمرانین. {وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ} نیوه نهی نادهمیزادینه؛ نهی ئوممهتی پیغهمبهرا هیج کردهوهیهک نهنجام نادن گهوره بئی یان بچووک بئی، خیر بئی یان شهر، شوکرو سوپاس بئی یان سپلهیی و کوفرانی نیعمهت بئی، ههرچهنده بچووک و بئی بایهخیش بئی، نیلا نیمه چاودیژی و شاهیدین بهسهرتانهوه ناگامان لییهو چۆنی نهنجام ددهدن و مهبهستان لهنهنجامدانی دا چیه، لهسهرتانی دهنوسین و سزاو پاداشتانی لهسهر ددهدینهوه. {وَمَا يَغْزِبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ} هیج شتیک لهژیژ زانستی خودا دمرناچی تهناهت نهگهر بهنهاندازی گهردیلهیهکیش بئی لهزهوی و ناسمان دا یان بچووکتر بئی، خودا پیی دمرانی و ناگای لییه. {وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ} هیج شتیک لهژیژ تیشکی زانیاری خودا دمرناچی، تهناهت نهگهر لهگهردیله بچووکتر یان زلتر بئی، دیار بئی یان نادیار بئی، لهعالمی بالا بئی، یان لهعالمی سو فلا بئی، ببیندری یان نهبیندری، نیلا لای پهرومردگار سهرژمیترکراو و نهاندازهو چۆنیهتی و چهندایهتیا نمانهوه لهدهفتهری تایبهتی خۆی دا تۆمار کراو؛ له لهوحولهحفوظدا چهسپیندراو!

{۱۲} لَا إِلَهَ إِلَّا أُولَئَاءِ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ} ناگادار ببهوه؛ که خۆشهویستانی خودا؛ نهوانهی بهندایهتیکردنو تاعهت ههر بۆ خودا نهنجام ددهدن، خودایش ریژو نرخیان ددهداتی، نهوانهی بهدلسۆزیی بهندایهتی بۆ خودا دهکهن و تهوهکولیان ههر لهسهر خودایه، هاوهلی بۆ دانانی، پابهندی فهرمان و جلهوگرییهکانی دهن، بهموو لهریبازی خودا لانادهن؛ نهوانه خۆشهویستو وهل خودان، نیمانی راستو تهقوایان ههیه، نهوانه لهجهاندا جگه لهخودا لههیج شتیک ناترسن، باکیان لههیج ناخۆشی و تهنگو چهئههمیهک نیه، ترسیان لهقوتابیانی شهیتان و ملهوران نیه. ههر لهخودا دهنرسن.

ههروهه لهقیامهتیشدا ترسیان لهسهر نیه، نهوهی کافرو لهخودا یاخی بووهکان ترسیان لییهتی نهوان لیی ناترسین، لهقوناغو ویستگاکانی قیامهت باکیان نیه. {وَلَا هُمْ يَخْزَوْنَ} ههروهه لهدونیا دا خهم و خهفتهتی لهکیس چوونی شتیکیان نیه بههیوای بووبن، یان ناخۆشییهکیان پی بگا، یان خۆشهویستیکیان لهدهسدا بئی.

{۱۳} الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ} خۆشهویستانی خودا نهو کهسانه؛ که بریوایان هیناوهو تهقواکار بوون. بریوایان بهتاکو تهناهی خودا و پیغهمبهرایهتی پیغهمبهران و هاتنی رۆژی قیامهت هیناوه، خۆیان لهههموو سهریچیهیهک پاراستوو، ههر شتیک خودا پیی ناخۆشیی خۆیان لی پاراستوو، نیمانی راستو تهقوای تهواویان تیدا کۆبۆتهوه، بهگویرهی دابو نهیریتی باوی خودا ههلسو کهوت دهکهن.

{۱۴} لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ} لهدونیا دا مزگینی سههرکهوتنو ئاکام باشییان پی دراوه لهههموو کاروباریکیاندا. خودا مزگینی داوئی که دهیانکاته جیگری خۆی و خاوهنیهتی زهوییان پی دمبهخشی بهمهرحی پابهندی شهریعهتی خودا بنو بهگویرهی سونهو دابو نهیریتی خودا لهبوونهومردا ههلسو کهوت بکهن؛ ههروهه بهشتیک لهمزگینی دونیا یان مژده پیدانیانه لهلایه فریشتهکانهوه لهکاتی گیانکیشاندا. ههروهه مزگینیان لهژیانی قیامهتدا بهوه پی ددری؛ که ناگام باش و پاداش چاکن، تهوابو لهززمته مانهوهی ههتا ههتایان لهبهههشتدا بۆ دهستهبهر دمی؛ {لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ} گۆران و خیلاف وادهیی لهوادهو بهلینی خودادا نیه. که موژدهی بهههشتی بهموسولمانان داوه وادهی خۆی بهجی دینی و گۆران لهوادهو بهلینی دا نیه. {ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ} نهوهی باس کرا لهموژده پیدانو واده پیدانی خۆشبهختی و کامههراپی لهدونیا و قیامهتدا بهمرازگهییشتنیک گهورهو فره مهزنه، خۆشی لهوه گهوره تر نیه؛.

{۱۵} وَلَا يَخْزِيكَ قَوْلُهُمْ} با قسهو ههرهشو هاشو هۆشی نهوان تۆ غهمناک نهکا، گوئی مهدمره نهو قسهو قسهلۆکانهیان؛ که دهلین؛ تۆ پیغهمبهر نی، بهدرۆت دهخهنهوه، ههرهشهت لی دهکهن بهوه که نهوان خاوهن مال و دارایی و دهسهلاتن، هیج

آ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا إِلَهٌ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
 ﴿١٢﴾ الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿١٣﴾ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ
 فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا يَبْدِلُ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ
 ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٤﴾ وَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّا
 الْغَرَّةُ لِلَّهِ جَمِيعًا هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٥﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ
 مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَسْمَعُ الَّذِينَ
 يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ إِنْ يَسْمَعُونَ إِلَّا
 الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿١٦﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ
 اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنْ فِي ذَٰلِكَ
 لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿١٧﴾ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا
 سُبْحَنَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَعَلَّافِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
 إِنْ عِنْدَكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بِهَذَا أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا
 لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾ قُلْ إِنْ الَّذِينَ يَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
 لَا يَمْلِكُونَ ﴿١٩﴾ مَتَّعْ فِي الدُّنْيَا نَسْلًا مَرَّجَعُهُمْ ثُمَّ
 نُذِيقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٢٠﴾

باکت لیان نهی، پشت به خودا ببهسته و ته و دکولت لهسه ر
 نهوبی، {إِنَّ الْغَرَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا} چونکه هه موو هیزو توانایه کی
 راستی و سه رکه و تن و دسه لات بو خودایه و بهس، کهسی تر
 دارایی هیزو توانا نیه، هه ر خودا خاومنی دسه لات،
 سه رکه و تن دمدا به کهسانیک بیهوی بیانداتی، هه ر بهویستی
 خویشی سه رکه و تن و مال و دارایی له کهسیکی تر دهگریته و ده،
 سه رکه و تن و زالبوون به زوری ژماره نیه، به لکوو زور جار
 تاقمی کهم (به لام پشت به ستوو به خودا) به سه ر تاقمو
 کوومه لی زوری کافرو خوانه ناساندا زال دهکا. {هُوَ السَّمِيعُ}
 په روه رده کار شنه وایه بو قسه و وتهی به نندهکانی، که به شیک
 له و قسانه یان به درو خستنه و دی حه قو پیغه مبه رایه تییه و
 هاوهدانانه بو خودا، {الْعَلِيمُ} زاناو ناگاداره به حال و
 چونیتهی به نندهکانی و ناگاداره به و هه لسو که و تو
 کرده وانه ی دهیکه ن؛ له نه زیه تدان و فرتو فیل کردن، سزاو
 توله یان لی دستینی،

﴿١٦﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ هه ر بو خودایه چی
 له ناسمانه کان و زه ویدا هه یه، هه موویان
 به نده و ملکی خودان، کهسی تر خاومنیتهی راسته قینه ی نیه،
 دهی که وایی چون نه و بتو صه نه مانه به خودا حسیب
 دهگرین؟ له کاتیکدا نه وان بوخویان ملکی عیبادت که ره کانن،
 هه ر بتیک له و بتانه ملکی یه کیکه! {وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ
 دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ} نه و موشریکانه له حه قیقه ته و راستیدا
 عیبادت بو هاوهدلی خودا ناکن، چونکه خودا شه ریکی
 حه قیقی نیه، نه و بتو صه نه مانه ی؛ که نه و نه فامانه
 به هاوهدلی خودایان دزمانن هیچیان پی ناکری، هیچ
 دسه لاتیکیان نیه، به لکوو نه وانه ناتوانن زیان لهخویان دوور
 بخه نه و ده، دارایی نه و دیان نیه سوود به خودی خویان
 بکه یه نن. {إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ} نه و
 نه فامانه له حه قیقه تدا جگه له شک و گومان شوین هیچی تر
 نه که و توون. هه ر به خه یال و گومان لافی نه و ده لی دهمدن؛ که
 نه و بتانه خو شه ویستی خودان و تکاکارن بویان لای خودا،
 نه وانه پییان وایه: په رومردگار (جل جلاله) وده کوو پاشا
 مله وردهکانی دنیا ودهایه، به بی واسیته و ناوهندو تکاکارو
 و مزیرو دستو پیوهند نه بی، کهس نایگاتی، نه وان له م

بوچوونه دا شوین گومانی پووچ و جه واشه که و توون،
 که و توونه هه له یه کی که و ره ده.

﴿١٧﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا نه و
 خودایه کی ودهایه، به بی یارمه تیدمرو تکاکار، کاتی نیوهی
 دابهش کرده، به شیک له کاتی نیوهی کرده به شه و و تاریکی
 داهیناوه؛ بو نه و دی نارامی تیدا بگرن، دوی ماندوبوون و
 هه و لندان بو دسه ته به رکردنی پیویستیای ژیان تیدا
 بجه سیئنه و ده، به شیکیشی کرده به روژی روناکو شتی تیدا
 ده بینن، بو نه و دی له م کاته دا به ناو زه ویدا بلا و ببنه و ده،
 کاروباری خوتان نه نجام بدمن، کارو کاسبی تیدا رمدام بینن و،
 شوکرو سوپاسی خودای په رومردگاری تیدا بکه ن! {إِنْ فِي
 ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ} بیگومان له م گورانی شه و و روژمدا؛
 که به و شیوه نال و گورپیان پی ده که بین و، حال و چونیتهی
 زینده و مران له شه و و روژداو، دیارده و هه لسو که و تیان له و

{^{۶۹}قُلْ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ} نەى پىغەمبەر! پىيان بلى: ئەوانەى بەدەم خوداوەشت ھەلدەبەستن و ھاوئى بۆ دادەنن، كۆرۈ كچى وەپال دەدەن، درۆ بەدەم خوداوە دكەن سەرکەوتو و نابن، قەت بەمراز ناگەن و لەدونيائو قىيامەتدا ئۆخەى لەگيانى خۆيان ناگەن، سەرنى شىواو و ما ئۆپران و ئاكام نەگبەتن. لەسزاي قىيامەت رزگاريان نابى.

{^{۷۰}مَتَاعٌ فِي الدُّنْيَا} ئەوانە لەدونيادا مەتاع و خوشىيەكى كەم و بى بايەخيەن ھەيە، لەژيانىكى كورتو تەمەنىكى كەمدا پىئوى رادەبۆپرن و لەپرىكا دەپرىتەو و بەرەم سزاي سەخت كيش دەكرين، {ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ} پاشان گەرانبەديان بۆلاى ئىمەيە، لەقىيامەتدا زىندويان دەكەينەو و راپىچى دەشتى مەحشەريان دەكەين، حىساب و لىكۆلەينەو ديان لەگەل ئەنجام دەدەين {ثُمَّ لَنَذِقَنَّهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ} پاشان سزاي بەئىشى دۆزەخيەن بى دەچىزين، لەناو ئاگرادا جۆرەھا سزاي سەختيان دەدەين، بەھۆى كافربوونيان و درۆ ھەلبەستن بەدەم خوداوە.

{^{۷۱}وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِم نَارَ نُوحٍ} نەى پىغەمبەرى خوشەويست! چىرۆك و بەسەرھاتى نوح لەگەل نەتەو دەكەيدا بەسەر كافردەكانى مەككە و ھەموو ئەوانەدا كە سەرىچىت دەكەن، بخوینەو، بۆيان شى بکەرەو: چۆن خودا بەھىلاكى بردن و بەتۆفان خنكاندن و لەبىخى دەرھىنان، بۆ ئەو و نەى موشرىك و خودا نەناسانە بترسن لەئاكامى خۆيان؛ بترسن: كە ئەگەر ئەوانىش واز لەسەر رەقى خۆيان نەھىن بەدەردى ئەوان دەچن. ئەو ديان بۆ باس بكە {إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّ كَذِبَكُمْ عَلَيَّ وَمَا يَأْتِي بِآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ} كە نوح بەنەتەو دەكەى و ت: نەى نەتەو دەكەم! ئەگەر مانەو د لەناو ئىو، ئامۆزگارى كردنم بۆتان، بانگەوازيكردنتان لەلايەن منەو بۆ برۋاھىنان و موسولمانبوون لەسەر شان قورسە و بەلاتانەو ناخۆشە: كە من ئاياتى خوداتان بۆ شى بكەمەو، بەلگە و نىشانەى تاكو تەنھايى خوداتان بۆ رون بكەمەو، پىتان رابگەيەنم: كە پەرستەن و بەندايەتى كردنتان بۆ خودا پىويستە و فەرەزە لەسەرتان، ئەگەر ئەم شتانەتان پى ناخۆشە و لەسەرشانتان قورسە، ئەو بەزانن: كە من باكم نەى،

دو كاتەدا، لەھەموو ئەمانەدا بەلگە و نىشانەى يەھىز ھەن لەسەر ھەبوون و بەتوانايى و خاوەنيەتى و تاكو تەنھايى خودايەكى زانا و بالادەست و ھەميشە زىندو، گۆرانی شەو و رۆژ بەلگەن لەسەر ئەو دى: كە پەرستراوى حەق و راست ئەو كەسەيە: شەو و رۆژى داھىنان و جوداوازي خستۆتە نيوانيانەو، گۆرانی شەو و رۆژ بەلگە و نىشانەن بۆ كەسانىك ببىسن و پەند و عىرەت و مەرىگرن و تىفكرن لەو بەلگە و نىشانەى دەيانبىسن!

{^{۷۲}قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ} موشرىكەكان دەلن و وتوويانە فرىشتەكان كچى خودان، جولەكەكان دەلن و وتوويانە: عوزمەر كۆرى خودايە، مەسحىەكانىش پىيان وايە عيسا كۆرى خودايە!! خودا پاك و بەرىيە لەو دى وەپالى دەدەن، بۆچوونەكەيان سەپرو جىگای سەرسوورمانە، چونكە وەپالدىنى منداڵ بۆ لاى كەسەك دەبى بگونجى منداڵى ھەبى، دەى خۆ پەرورەدگار نەلەكەس بوو و نەكەسىشى ئى بوو، نەخۆى منداڵى كەسە نەمندايشى بوو!! {هُوَ الْغَنِيُّ} خودا بۆ خۆى بى ئاتاجە، بۆ خۆى پىويستى بەكەس نەو ھەموو كەسەك و ھەموو شتىك پىويستى بەئەو ھەيە، منداڵ بۆ كەسەكە پىويستى بى، دەى خودا پىويستى بەكەس نەى. {لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ} ھەر بۆ خودايە، چى لەناسمانەكان و زەوىدا ھەيە، ھەموو شتىكى بوونەو مەلئە و بەندەى خودايە، خودا بەدەيھنەرو دروستكارى ئاسمانەكان و زەويە، چى تىياندا ھەيە، ئەو دروستى كردون، خودا لەكەس ناچى و ھىچ مەخلووقەك لەئەو ناچى، ھىچ ئاتاجى بەكەس نەى و ھەموو كەس ئاتاجى بەئەو ھەيە، ھەرچى لەناسمانەكان و زەوىدا ھەيە، ھى خودايە و ئەو بەدى ھىنانو ئەو خاوەنيانە و بەرپۆديان دەبا. {إِنَّ عِنْدَكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بِهَذَا} ھىچ بەلگەيەكتان بەدەستەو نەى لەسەر ئەو ئىديعاو بۆچوونەتان، ھىچتان بەدەستەو نەى، قەسو بۆچوونەكانتان بچەسپىن، ئەو دى كە دەلن: درۆ بوختان و ھەلبەستە. {اتَّقُوا اللَّهَ مَا لَا تَعْلَمُونَ} نايان ئىو لەسەر خودا شتىك دەلن: كە نايانن، شتىك بەدەم خوداوە ھەلدەبەستن كە ھىچ حەقىقەتىكى نەى، شتىك وەپال خودا دەدەن كە عەقڵ نايەسەلەينى و مەرى ناگرى!

پشتم به خودا به ستووهو شيقهه له سهر نه وه واز له بانگه وازی
خوم ناهینم و په یامی پیروزی خوم دهینه و پیتان خوش بی
پیتان ناخوش بی من نه رکی سهرشانی خوم نه انجام ددهم!
بی منهت بن { فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ } خوتان ناماده
بکه و عزمستان جهزم بی له سهر نه انجام دانی نه و کاره
دهتانه وی بیکه بهرامبهر به من، خوتان و نه و شتانه ی
به هاوه لی خودایان دوزان و به ندایه تیپان بو ده که نه به کدیگر
بن و چیتان له دهس دی بهرامبهر من نه انجامی بدن! { ثُمَّ لَا
يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً } پاشان نه وهی دهتانه وی دمرحق
به من نه انجامی بدن با ناشکرا بی و مه شیرنه وه، رهپو
رهوان بی پیچ و په نا چیتان ده وی بیخه نه روو، کاری خوتان
له گهل من یه کالاً بکه نه وه، به وردی پیلانی خوتان داریژنو
به ره و مه بهستی خوتان هه نگاو هه لنین! { ثُمَّ أَفْضُوا إِلَيَّ وَلَا
تُنْظُرُونِ } جا نه گهر پیتان وایه نیوه له سهر حه قن، نه و کاره
عزمستان له سهر جهزم بووه نه انجامی بدن، ساته وه ختیك
پاشی مه خن، هیچ مؤلتم مه دن، بی منهت بن!

{ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ } نه گهر نیوه پشتان
هه لکردو و روتان و مرگپرا له په یامی من و به دروتان خسته مه وه و
به رده و ام بوون له سهر به درو خسته مه وه و برواتان
به پیغه مبه رایه تی من نه کردو پابه ندی ناموزگارییه کانم
نه بوون و نایینی حه ق و راستان و مرنه گرت، نه وه بزنان من
له پیناو بانگه وازییه که هدا داوی کرئ و شوکرو سوپاستان لی
ناکه م، به ته مای پاداش و چاکه دانه وهی نیوه نیم. { إِنْ أَجْرِي
إِلَّا عَلَى اللَّهِ } پاداش و کرئی من ته نه لای خودایه و نه و
پاداشم ده داته وه، نه و منی کردو به پیغه مبه ره و رهوانه ی
کردوم بو سهر نیوه، ههر نه ویش پاداش و جهزای کرده وه کانم
ده داته وه، { وَأَمَرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ } هه روده ها خودا
فه رمانی بی کردوم: که من له تاقم و پیپی موسولمانان بم،
گه ردنکه چ و فه رمان به دراریم بو ههر فه رمانیک که پییم
ده کری، ههر شتیك په یوه دندی به بانگه وازییه که مه وه هه بی
به وپه پی لیبران و لیبور دوییه وه نه انجامی ددهم. گه ردنکه چ و
گوپراپه لی فه رمانی په رومردگارم.

{ فَكَذَّبُوهُ } ههر سوور بوون له سهر به درو خسته مه وهی
حه زه تی نوح و گوئ بی نه دانی په یامه که ی.

﴿ وَأَنْتَ عَلَيْنَهُمْ نَبَأٌ نُوْحٌ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَتَقَوْمُونَ إِنْ كَانَ كِبَرُ عَلَيْكُمْ
مَقَامِي وَتَذَكَّرِي بِقَائِلَاتِ اللَّهِ فَعَلَّ اللَّهُ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا
أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ أَفْضُوا
إِلَيَّ وَلَا تَنْظُرُونِ ﴿٧﴾ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِنْ
أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأَمَرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٨﴾
فَكَذَّبُوهُ فَتَبَيَّنَتْ وَأَنَّ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلَفًا
وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُتَكَبِّرِينَ
﴿٩﴾ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا
فَمَا كَانُوا يَتُوبُونَ إِلَّا كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ نَظِيرُ
الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿١٠﴾ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى
فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿١١﴾
فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ خَسِيفٌ ﴿١٢﴾
قَالَ مُوسَى أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ أَمْ سَحَرْتُمْ مَعَكُمْ وَلَا تَعْلَمُونَ
السَّحِرُونَ ﴿١٣﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَكَ يَا آلِهَتِ اللَّهِ ثُمَّ لِيُسْهِرَ لَنَا
وَتَكُونَ لَكُمُ الْكِبَرِيَّةُ فِي الْأَرْضِ وَنَمَاحُنْ لَكُمْ كَيْفَ نُرِيدُ ۖ ﴿١٤﴾

{ فَتَبَيَّنَتْ وَأَنَّ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ } نوح و نهوانه ی له گهل دا بوون،
له که شتی دا رزگارمان کردن، فه رمانمان بی کرد گه می دروست
بکاو ههر کاتی توفان هه لسا خووی و برواداران و له هه موو
ره گه زیك نیرو مییه که بخاته ناو که شتییه که وه، { وَجَعَلْنَاهُمْ
خَلَفًا وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا } نهوانه ی له ته که نوح دا
له که شتییه که دا رزگارمان کردن، کردمان به جینشین و
جیگری نهوانه ی له ناومان بردن، کردمان به ناوه دانکه ره وه و
سهر و کاری کردنی زه وی و له شوینی له ناو و جهوه کان جینشینمان
کردن، سهر پیچیکاران و به درو خه ره وه کانمان خنکاندن!
{ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُتَكَبِّرِينَ } نه ی پیغه مبه ری
خوشه ویست به جاوی دل برهوانه، به عه قل تی بفرکه ره سهرنج
بده سهرنجامی نه و نه ته وه چون بوو: که پیغه مبه ره که بیان
ترساندنی و هه ره شعی به هاتنی عه زاب لی کردن و نهوان په ند
نامیز نه بوون و سوور بوون له سهر هه لویستی ناراستی
خویان و وازیان له به درو خسته مه وهی پیغه مبه ره نه هینا!

{ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ}

له‌دوای نوح چ‌ه‌ند پی‌غ‌ه‌م‌به‌ری‌کی ترمان ناردن بۆ س‌ه‌ر نه‌ته‌وه‌کانیان، له‌وانه: ه‌ود، صالح، ئی‌براهیم، ل‌ووط، شو‌وع‌ه‌یب سه‌لامی خودا له‌س‌ه‌ر پی‌غ‌ه‌م‌به‌ری ئی‌مه‌وه‌ئ‌ه‌وانیش بی، ئ‌ه‌م پی‌غ‌ه‌م‌به‌ره به‌ر‌پ‌زانه هاتنه س‌ه‌ر گ‌ه‌له‌کانیان به‌به‌ل‌گ‌ه‌ی ناش‌ک‌راو م‌وع‌ج‌یزه‌ی گ‌ه‌وره گ‌ه‌وره به‌ل‌گ‌ه‌و بورهانی ع‌ه‌ق‌لی و حی‌س‌سی له‌س‌ه‌ر راستی ئ‌ه‌و په‌یام‌ه‌ی پ‌یی ن‌یر‌د‌راون، {فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ} هیچ گ‌ه‌ل و نه‌ته‌وه‌م‌یه‌ك له‌و گ‌ه‌ل و نه‌ته‌وانه ئی‌مانیان نه‌ه‌ینا به‌په‌یامی پی‌غ‌ه‌م‌به‌ره‌م‌کانیان له‌یه‌ك‌ه‌م رۆ‌زی بان‌گ‌ه‌وازی ك‌رد‌نیان بۆ گ‌ه‌له‌کانیان، وات‌ه ئ‌ه‌و نه‌ته‌وانه وه‌كوو چۆن پ‌یش ه‌ینانی م‌وع‌ج‌یزه‌و به‌ل‌گ‌ه‌و نیشانه‌کانیان بر‌پ‌وایان به‌پی‌غ‌ه‌م‌به‌ره‌م‌کانیان نه‌ك‌رد و به‌د‌رۆیان خ‌س‌ته‌وه، پ‌اش ه‌ینانی م‌وع‌ج‌یزه‌و به‌ل‌گ‌ه‌و ناش‌ك‌راكانی‌شیان ه‌ه‌ر بر‌پ‌وایان پ‌ی نه‌ك‌ردن، به‌ك‌اف‌ری و س‌ه‌ر‌پ‌ی‌چ‌ی‌كار مان‌ه‌وه. {كَذَلِكَ نَطْعُ عَلَىٰ قُلُوبِ الْمُتَعَدِّينَ} ه‌ه‌ر به‌و جۆ‌ره‌ی كه‌ د‌لی ئ‌ه‌وانه‌مان مۆ‌ر ك‌رد به‌هۆی س‌ه‌ر‌پ‌ه‌قی و به‌د‌رۆخ‌س‌ته‌وه‌ی پی‌غ‌ه‌م‌به‌ره‌م‌کانیان، د‌لی ئ‌ه‌و نه‌فامانه‌ی گ‌ه‌ل تۆ‌یش (ئ‌ه‌ی پی‌غ‌ه‌م‌به‌ره!) مۆ‌ر ده‌كه‌ین كه‌ ده‌ش‌وب‌ه‌یت‌ه ئ‌ه‌و نه‌فام و س‌ه‌ر‌پ‌ه‌قانه‌ی پ‌یش‌وو، ئ‌ه‌مه ه‌ه‌ر‌ه‌شه‌یه‌کی گ‌ه‌وره‌و سام‌ناكه له‌و كه‌سانه‌ی پی‌غ‌ه‌م‌به‌ری ئی‌سلام به‌د‌رۆ ده‌خ‌ه‌نه‌وه‌و بر‌پ‌وا به‌ق‌ور‌ئان و په‌یام‌ه‌كه‌ی ناكه‌ن و پا‌به‌ندی ف‌ه‌رمان و ج‌ل‌ه‌و‌گ‌یری‌یه‌كانی ناب‌ن.

{ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُّوسَىٰ وَهَارُونَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ بِآيَاتِنَا}

وات‌ه: پ‌اش ناردنی ئ‌ه‌و پی‌غ‌ه‌م‌به‌ره ر‌یز‌دارانه (م‌وسا و ه‌ارون) مان ك‌ردنه پی‌غ‌ه‌م‌به‌ره بۆ‌لای ف‌یر‌عه‌ون و دارو ده‌سته‌كه‌ی ره‌وانه‌مان ك‌ردن، به‌به‌ل‌گ‌ه‌و نیشانه‌ی ناش‌ك‌راو به‌ه‌یز‌وه نارد‌مان بۆ س‌ه‌ر ف‌یر‌عه‌ون و تاق‌ه‌و كۆ‌مه‌لی، كه‌ ئ‌ه‌و كاته ف‌یر‌عه‌ون پ‌اشای می‌ص‌ر بوو، دارو ده‌سته‌كه‌شی خۆیان به‌ئ‌ه‌ش‌راف و پ‌یا‌وما‌ق‌ولی نه‌ته‌وه‌ی ق‌ی‌ب‌ط‌لی د‌ه‌زان‌ی بۆ‌یه‌ش به‌تای‌به‌تی ه‌ه‌ر ناوی ئ‌ه‌وانی ه‌یناوه، چونكه باقی خ‌ه‌ل‌كه‌كه‌ی تر شو‌ین‌كه‌وت‌وو پا‌به‌ندی ف‌ه‌رمانی ئ‌ه‌وان بوون. ئ‌ه‌گ‌ه‌ر ف‌یر‌عه‌ون و تاق‌ه‌مه‌كه‌ی ئی‌مانیان به‌ه‌ینایه، مه‌رد‌وم‌كه‌له‌كه‌ی یه‌ك‌س‌ه‌ر ئی‌مانیان ده‌ه‌ینا {فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ}

شه‌ری‌عه‌تی خودا نه‌بوون، ئی‌مانیان به‌په‌یامی ه‌ه‌ز‌ه‌رتی م‌وسا و ه‌ارون نه‌ه‌ینا، به‌راستی ئ‌ه‌وانه گ‌ه‌ل و نه‌ته‌وه‌م‌یه‌کی تا‌وان‌كار بوون و تا‌وان‌كاریان لی بب‌وه خ‌وی‌ه‌ه‌ی س‌رو‌شتی و باریان به‌تا‌وانه‌وه گ‌رت‌بوو، تا‌وانی گ‌ه‌وره گ‌ه‌وره كه‌م و پ‌ینه‌یان ئ‌ه‌نجام ده‌دان، له‌س‌ته‌م‌كاری و تا‌وان‌كاری و ناش‌وب‌نا‌نه‌وه‌دا ده‌ستی‌کی بال‌ایان ه‌ه‌بوو، له‌ه‌ه‌موو تا‌وان‌ی‌ك‌یشیان گ‌ه‌وره‌تر به‌د‌رۆخ‌س‌ته‌وه‌ی پی‌غ‌ه‌م‌به‌ره‌نی خودا و ره‌ت‌ك‌ردنه‌وه‌ی په‌یام‌ه‌كه‌یان بوو!!

{فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا} كات‌ی‌ك م‌وسا هاته س‌ه‌ریان

به‌به‌ل‌گ‌ه‌و نیشانه‌ی ناش‌ك‌راوه، زۆ‌ر م‌وع‌ج‌یزه‌و نیشانه‌ی وای نیشان دان كه راستی پی‌غ‌ه‌م‌به‌ره‌یه‌تی ئ‌ه‌وو تال‌و ته‌نهایی خودایان ده‌چه‌س‌پ‌اند، ره‌وانه ك‌ردنی م‌وسا و ه‌ارون و به‌د‌یه‌ینانی م‌وع‌ج‌یزه‌م‌كانیان له‌لای‌ه‌ن ئی‌مه‌وه‌بوو، ئ‌ه‌و په‌یام‌ه‌ه‌ه‌ق و راسته له‌ئی‌مه‌وه ن‌یر‌د‌را‌بوو: كه‌چی ئ‌ه‌وان له‌جیات‌ی ئی‌مان ه‌ینان {قَالُوا إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُّبِينٌ} له‌روی س‌ه‌ر‌پ‌ه‌قی و خۆ‌به‌زل‌زانی و لوت‌به‌رز‌ی و ه‌ه‌وا په‌ر‌ستی‌یه‌وه و تیان: به‌راستی ئ‌ه‌مه سی‌ح‌ری‌کی ناش‌ك‌راو نمایانه، به‌ش‌ی‌وه‌یه‌کی جه‌خت له‌س‌ه‌ر ك‌راو و د‌ن‌یا‌یی‌یه‌وه م‌وع‌ج‌یزه‌كانی م‌وسایان به‌سی‌ح‌ر له‌قه‌ل‌ه‌م دان. {ان هذا لسحر مبين} سو‌ب‌حانه‌ل‌لا ده‌ل‌یی ئ‌ه‌م ر‌سته‌یه، ه‌ه‌موو ك‌اف‌رو به‌د‌رۆخ‌ه‌ره‌وه‌كان له‌ه‌ه‌موو كات‌و س‌ه‌ر‌ده‌م‌ی‌ك‌دا لی‌ك‌یان گ‌ی‌راوه‌ته‌وه، ه‌ه‌ر گ‌ه‌ل و نه‌ته‌وه‌م‌یه‌ك پی‌غ‌ه‌م‌به‌ری بۆ س‌ه‌ر‌ن‌یر‌د‌را‌بی و م‌وع‌ج‌یزه‌یان نیشان دراب‌ی له‌بات‌ی ئ‌ه‌وه‌ی ئی‌مانیان ه‌ینا بی، ئ‌ه‌و بوختانه‌یان به‌پی‌غ‌ه‌م‌به‌ره‌كه ك‌رد‌وه.

{قَالَ مُوسَىٰ أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ أَسِحْرٌ هَذَا؟ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ} ه‌ه‌ز‌ه‌رتی م‌وسا به‌ش‌ی‌وه‌یه‌کی نار‌م‌زایی د‌م‌ر‌پ‌ین و س‌ه‌ر‌زه‌نش‌ت ك‌ردنی ئ‌ه‌و نه‌فام و لوت‌به‌رزانه وتی: نایا ئ‌ی‌وه به‌حه‌قی ناش‌ك‌راو رون و دوور له‌سی‌ح‌ری به‌تال، یه‌ژن ئ‌ه‌مه سی‌ح‌رو جاد‌وه؟ به‌راستی ع‌ه‌جایه‌بو و س‌ه‌ر‌س‌و‌پ‌ه‌ینه‌ره بۆ ئ‌ی‌وه چۆن به‌م په‌یام و م‌وع‌ج‌یزانه ده‌ل‌ین: سی‌ح‌ر؟! نایا ئ‌ه‌مه سی‌ح‌ره؟! چۆن ر‌ی‌گا به‌خۆ‌تان ده‌دن ب‌ل‌ین: ئ‌ه‌مه سی‌ح‌ره؟ له‌ح‌ال‌ی‌ك‌دا ئ‌ی‌وه بۆخۆ‌تان د‌ه‌زانن سی‌ح‌ر چا‌وبه‌سته‌کی و رو‌ك‌ه‌ش ك‌ردنه، ئ‌ه‌گ‌ه‌ر ئ‌ه‌مه سی‌ح‌ر بوایه زو ده‌پ‌وكایه‌وه، سی‌ح‌ری ساح‌یره‌كانی به‌تال نه‌ده‌ك‌رد‌وه!! ه‌ه‌ر‌گ‌یزا و ه‌ه‌ر‌گ‌یز

ساحیر مکان له گۆره پانی روبهرو بوونه و دی حه قانیقدا سه ره که وتوو نابن.

{^{۷۸} قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَلْفِتَا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا} وتیان: نهی موسا! نایا تو بۆ نه وه هاتوو ئیمه له نایینی باو کو با پیرانمان لابده؟ دمه وهی ئیمه واز له نایینی باو کو با پیرانمان بینین؟ {وَتَكُونُ لَكُمْ الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ} هه ره ودها دمه تانه وهی نه تۆ هارونی برات ببنه کار به ده دست و خاوهن ده سه لات له سه ره زه وهی؟ دمه تانه وهی سه ره و کایه تی نایینی دونیای بی بو خۆتان ده سه به ره بکه ن؟ دمه تانه وهی شان و شکۆ و پله و پایه و ملکو ده سه لات بو خۆتان په یدا بکه ن؟ {وَمَا نَحْنُ لَكُمْ بِمُؤْمِنِينَ} باش بزانه ئیمه هه ره گیزاو هه ره گیز برواتان پی نا که یین و نایه یه سه ره نایینی ئیوه: که جیا وازه له نایینی باو کو با پیر و پێشینه کانمان.

{^{۷۹} وَقَالَ فِرْعَوْنُ اِثْنَوْنِي بِكُلِّ سَاحِرٍ غَلِيمٍ} فیرعه ون به دارو ده سه ته که دی ده باری خۆی گو ت: هه وێ بدن له هه موو لایه که وه ساحیره زاناو لیها ته و ده کانم بۆ ناماده بکه ن.. فیرعه ون کاتی که نه مه ی گو ت: که عه صاو ده ستی نوورانی موسای بی نی و پیی و ابو و: که موسا و هارو ون دو و که له ساحیری لیها ته و شارمه زان له به واری سیحری بازی دا. {^{۸۰} فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ} کاتی که ساحیره مکان هاتنه شوینی گۆ بوونه وه وه له گه ل حه زه رم تی موسادا روبهرو بوونه وه، موسا پاش نه وه دی ساحیره مکانی سه ره پشک کردن له نه یوان نه وه دا سه ره تا نه وه عه صای خۆی بها و یژێ یان نه وان گوریسی جیوه تی کرای خۆیان بها ون {قَالَ لَهُمْ مُوسَى اَلْقُوا مَا اَنْتُمْ مُلْقُونَ} موسا پێیانی گو ت: ئیوه نه وه دی دمه تانه وهی بیها ون بیها ون، چیتان له ده س دی نه نه جانی بدن، ئیوه ده ست پێش خه ره بن.

جا {^{۸۱} فَلَمَّا اَلْقَوْا} کاتی که ساحیره مکان ده ست پێش خه ریان کردو گوریسه کانیان هاو یشت، موسا دنیا کرابوو ترسی لی ره و یندر ا به وه، بته مانه ی ته وا و به راستی په یامی خۆی و یارمه تی خودای هه بو و {قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِه السَّحَرُ} موسا پیی گو تن نه وه دی ئیوه ده یکه ن سیحرو جادو باز ییه و چا به سه ستو هرتو فیله، نه که نه وه ی من هینا و مه له خودا وه. نه وه دی من مو عجیزه یه وه له خودا وه هاتوو. {إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ} بیگومان خودا نه وه سیحره دی ئیوه ده ی نو ی نه به تالی ده کاته وه و

وَقَالَ فِرْعَوْنُ اِثْنَوْنِي بِكُلِّ سَاحِرٍ غَلِيمٍ ﴿٧٩﴾ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالْ لَهُمْ مُوسَى اَلْقُوا مَا اَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿٨٠﴾ فَلَمَّا اَلْقَوْا قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِه السَّحَرُ اِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ اِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨١﴾ وَيَحْقُ اللَّهُ الْحَقَّ يَكْلِمُنِيهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٨٢﴾ فَمَا اَمَّنْ لِمُوسَى اِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِنْ قَوْمِهِ عَلَى خَوْفٍ مِنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ اَنْ يَفْتِنَهُمْ وَاِنْ فِرْعَوْنُ لَمَّالٌ فِي الْأَرْضِ وَاِنَّهٗ لَمِنَ الْمُتْرَفِينَ ﴿٨٣﴾ وَقَالَ مُوسَى يَقَوْمِ اِنْ كُنْتُمْ ءَامِنْتُمْ بِاللّٰهِ فَلْيَمْلِكُوْا اَنْ تَكُوْنُوْا اِنْ كُنْتُمْ مُّسْلِمِينَ ﴿٨٤﴾ فَقَالُوا عَلَى اللّٰهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٨٥﴾ وَنَحْنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾ وَاَوْحَيْنَا اِلَى مُوسٰى وَلِهٖ اَنْ تَوَدَّ اَلْقَوْمَ اِيْمًا بِمَصْرَ يَوْمًا وَاَجْعَلُوْا يَوْمَ تَكُنْ قِيْلَةً وَاَقِمُوْا الصَّلٰوةَ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٨٧﴾ وَقَالَ مُوسٰى رَبَّنَا اِنَّكَ ءَاتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَٓئِهٖ زَيْنَةً وَاَمْوَالًا فِى الْحَيٰوةِ اَلَّذِيْنَ رَبَّنَا لِيُضِلُّوْا عَنْ سَبِيْلِكَ رَبَّنَا طَهِّرْ عَنْ اَمْوَالِهِمْ وَاَشْدُدْ عَلَى قُلُوْبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوْا حَتّٰى يَرُوْا الْعَذَابَ اَلَّا يَمُنُوْا ﴿٨٨﴾

بێ بناغه یی و بوو چی سیحره که تان بۆ خه لکی در ده خواو پێیان ده سه لم یی که کار ده که تان چا به سه ته و فری به سه ره راستییه وه نه یه. چونکه {إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ} بیگومان خودا کار و کرده دی ناشو بیگێران به ره ره رار نا کاو هیزو پێزیان ناداتی و نا کا کار ده که یان به که لکی مانه وه بێ. {^{۸۲} وَيَحْقُ اللَّهُ الْحَقَّ يَكْلِمُنِيهِ} ویستی خودا ودهایه: که حه ق و راستی به ره ده وام بکا، نه وه حه ق به جبه سپینی که به رژه وه ندی مه خلوقاتی تی دیه، به هیزی بکاو به سه ره به تالدا زالی بکا. {وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ} با تا وانبارانی و ده کوو فیرعه ون و دارو ده سه ته که دی سه ره خستی حه ق و راستی یان به سه ره به تالدا پی ناخۆش بێ.

{^{۸۳} فَمَا اَمَّنْ لِمُوسٰى اِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِنْ قَوْمِهِ عَلَى خَوْفٍ مِنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ اَنْ يَفْتِنَهُمْ} په ره و مردگار نه وه مان بۆ رو ون ده کاته وه: که له سه ره تا وه تاقه میکی که م نه بی له گه نه ج و لا وه کانی به نو

{^{۸۶} وَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ الْكَافِرِينَ} ئەى پەروردگار! بەرەحمەت و چاکەکاری خۆت بە لوتف و کەرەمی خۆت رزگارمان بکە لەبالا دەستی ئەوانەى کافرن، بزوایان بەتاکو تەنهایى زاتى پاکت نیه، ستمکارو ملهوپن.

{^{۸۷} وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّأَ لِقَوْمِكَ مِمَّا يَبْغُونَ} نیکامان بۆ موساو هارونی برای کرد: که لەمیسردا شوینی حەوانەو و خۆحەشاردان بنیات بنی. یان لەمیسردا مزگەوت و شوینی بەجێهێنانى نوێزو خودا پەرستى دروست بکەن! واتە: پاش ئیمانیهێنانى ئەو کۆمەڵە گەنج و نەورەسیدانە و جیابوونەو هیان لەکافرو ملهوپرەکان پەروردگار نیکای بۆ موساو هارونی برای کرد: که خانووی تایبەتى بۆ بەنوئیسرا ئیلییه کان دیاری بکەن، بۆ ئەوێ جیایان بکەن و هەو رێکیان بخەن و نامادەیان بکەن بۆ بەرەنگاربوونەو، خۆنامادە بکەن بۆ رەوکردن لەمیسرو بەجێهێستنى لەکاتى گونجاودا. {وَأَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً} خانووەکانتان روبکەنە قیبلە و لەمالى خۆتاندا بەرەو رۆگە نوێز بکەن؛ چونکە دەترسان خوانەناسان زیانیان پێ بگەن! {وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ} لەو مزگەوتانەدا، لەمالەکانتاندا نوێزەکانتان ئەنجام بدەن و هەمووتان روبکەنە قودسو یەک رۆگەتان هەبێ، چونکە یەکیەتى لەقیبلەدا دەبێتە هەوى یەکیەتى دلو دەروون. {وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ} ئەى موسا! مزگینى بەخودا پەرستان بدە: بەو: که خودا دەیانباریزێ و بەسەر دوژمندا زالیان دەکا و لەقیامەتیشدا دەیانخاتە بەهەشتى بەرینهو.

دەفەرموی: {^{۸۸} وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأْتَ زِينَةَ وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا} واتە: دواى ئەوێ فیرعەون و کۆمەڵەکەى بانگەوازی حەزەرتى موسایان رمت کردووە و سوور بوون لەسەر کوفرى خۆیان، موسا وتی: پەروردگار! ئەتۆ لەدونیادا ئەوەندە ناز و نیعمەت داوە بەفیرعەون و تاقەمەکەى لەخۆیان بایى بوون، ئەوەندە پۆشاکى جوان و خشل و زێر و زیو ناومال و مال و سامان و خوشى ژيانى پێ بەخشىون، کشتو کال و باغو بیستان و نازەلت هێندە بۆ زۆر کردون، خۆیان لەخۆ گۆراوە و گۆی بەبانگەوازی نێمە نادەن: {رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ} خودایە! ئەو ناز و نیعمەتى پێت داوێ سەرى بەو کێشاو: که وێرای گومرایی خۆیان کەسانى

نیسرا ئیلی کەسى تر ئیمانى بەموسا نەهێنا؛ هەرچەندە حەزەرتى موسا بەلگە و نیشانە و موعجیزەى ناشکرا و گرنگى نیشانى بەنو ئیسرا ئیل و فیرعەون و دارو دەستەکەى داو بانگەوازی کردن بۆ ئیمانیهێنان، کۆمەڵیکى کەم نەبێ لەگەنج و تازە رەسیدەکانى نەتەوێ ئیسرا ئیل کەسیکە ئیمانى پێ نەهێنا، ئەوانیش کە ئیمانیا ن هێنا ترس و بیمى ئەوەیان هەبوو فیرعەون پێیان بزانی و بیانگێڕیتەو بۆ سەر کوفرو بێدینى، {وَأَنَّ فِرْعَوْنَ لَمَّا فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ} بێگومان فیرعەون لوتبەرزو خۆبەزلزان و ستمکارو یاخو و سەرپرەق و سنووربەزێن بوو لەخۆبەزلزانیدا، بەجۆریک خۆى بەخودا دادەنا و پێى وابوو: کەس لەخۆى گەورەتر نیه، جگە لەخۆى کەس خاوەنى ملکى میسر نیه.

{^{۸۹} وَقَالَ مُوسَىٰ يَا قَوْمِ إِن كُنتُمْ آمِنْتُمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِن كُنتُمْ مُسْلِمِينَ} موسا: کە بینى ئەو کۆمەڵەى ئیمانیا ن پێ هێناو ترسى زۆریان لەو هەیه فیرعەون تووشى کێشە و سزایان بکا، وتی: ئەى نەتەوێکەم! ئەگەر ئێو ئیمانتان بەخودا هێناو و برواتان بەنایاتى پەروردگار پتەو، ئەو پشت بەخودا ببەستن و ئیعتیادتان لەسەر زاتى پاکى بێ، بتمانەى پێ بکەن و دلایان کە ئەو وادەو بەلێنانەى پێى داوین بەجیایان دینى و سەرکەوتوو مان دەکا. ئەگەر ئێو گەردنکەچ و پابەندى فەرمانى خودان، ئەگەر خۆتان داوتمە دەس قەزاو قەدەرى خودا و گەردنکەچ و دلسۆزى ئەون ئەو بتمانەتان بەخودا هەبێ و ترس و بیمتان لەفیرعەون نەبێ.

{^{۹۰} فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا} دواى ئەم فەرموودانەى حەزەرتى موسا بزوادرەکان یەکسەر وتیان: ئێمە پشت بەخودا دەبەستین و بتمانەمان هەر بەئەو، ئەمجار دەستیان کرد بەنزاو پارانەو لەخودا و تیان: {رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ} پەروردگار! ئەى خودای ئێمە! مەمانکەرە فیتنە بۆ گەل و نەتەوێ ستمکار، خودایە! و مەکە ستمکاران بەسەرماندا زال ببن و خەلکى پێ لەخشتە بجێ و وا گومان بەرن ئەوان لەسەر حەقن، بۆیە بەسەر ئێمەى موسولماندا زال بوون.

دیکهش گومرا بکهن! { رَبَّنَا اطْمِسْ عَلٰی اَمْوَالِهِمْ } خودایه! مال و سامانیان مهحوو کهروهه، شوینهواری مال و سامانیان بهپیوه مههیله، هرچی ههیانه لهمال و ملک و باغو بیستان و نازهل لهناویان بهرمو بیفهوتینه! { وَاشْدُدْ عَلٰی قُلُوبِهِمْ } دلیان مؤربکهو دایخه و قهساومت دایگری { فَلَا يُؤْمِنُوا حَتّٰی يَرَوْا الْعَذَابَ الْاَلِيمَ } نیمان نههینن ههتا سزای بهنیشیان بو دئ، جا لهو کاتهدا که حهزردتی موسا نهم دوعایانهی دهکرد حهزردتی هارونیش نامین نامینی بو دهکرد، نیت پرورمردگار ههرمووی: { قَالَ قَدْ اُحْيِيتْ دَعْوَتُكُمْ } نهوا دوعاکهتانمان قبول کرد، چونتان داوا کردو حهزتان لی بوو ناوامان برپاردا، ئالی فیرعهون بهخویان و مال و سامانیانهوه لهبیخ دمریان دینین. { فَاسْتَقِمْ } نیهودیش لهسهر گهیااندنی پهیامی خوتان بهردموام بن و کهمتهرخه می مهکن، بانگهوازیی بو حهقو خوداپهرستی بهرپک و پیکی نهنجام بدن { وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ } شوین ریبازی نهوانه مهکهون: که نازانن دابو نهپیتی خودا لهبوونهومردا چونه، نیهو شوین ریبازی نهو نهقامانه مهکهون که ههلهشهکارو چهواشهکارن، بتمانیهان بهوادهی خودا نیه، پهله دهکهون پئیش وهخت داوای نهنجامدانی کار دهکن!

{ وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَآئِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَبَهُمُ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدُوًّا } واته: بهنوئیسرائیلییهکانمان لهدمریا پهپراندهوه، پهپراندهوهکهیان بهکۆمهکی و یارمهتی ئیمه بوو، دمریامان بو شق کردن، پهپینهوهکهیان بهو شیوه نااسایییه، موعجیزهیهکی تری موسا بوو، نیشانهیهکی تری راستی پیغهمبهرایهتی نهو بوو، فیرعهون و یاساولهکانی شوینیان کههوتن، دهیانهویست سته میان لی بکهن و قهلاچویان بکهن. { حَتّٰی اِذَا اُذْرِكُهُ الْفَرْقُ } ههتا خنکان لی نزیك بوهوهو دلتیا بوو: تازه زرگاربوونی نیه { قَالَ اٰمَنْتُ اَنْهُ لَا اِلَهَ اِلَّا الَّذِيْ اٰمَنْتُ بِهِ بَنُوْا إِسْرَآئِيلَ وَاَنَا مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ } وتی: بزوام هینا: که هیچ خودایهک نیه جگه لهو خودایهی: که نهتهوهی نیسرائیل نیمانیان پی هیناوه، وه من لهپیپی موسولمانانم. من پهکیکم لهوانه گهردنکهچی ههرمانی بهرومردگارن، من که لهوهپیش نینکاری نایهتهکانی خودام دهکردو بهربههکانی پیغهمبهردهکهیم دهکرد، ئیستا واپهشیمان

قَالَ قَدْ اُحْيِيتْ دَعْوَتُكُمْ فَاَسْتَقِمْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۸۹﴾ وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَآئِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَبَهُمُ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدُوًّا حَتّٰی اِذَا اُذْرِكُهُ الْفَرْقُ قَالَ اٰمَنْتُ اَنْهُ لَا اِلَهَ اِلَّا الَّذِيْ اٰمَنْتُ بِهِ بَنُوْا إِسْرَآئِيلَ وَاَنَا مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿۹۰﴾ اَلَّذِيْنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿۹۱﴾ فَاَلَيْكُمُ نَجِيْكَ يَدِيْكَ اِنْ كُنْتَ لِمَنْ خَلَقَكَ ؕ اٰيَةً وَّ اِنَّ كَثِيْرًا مِّنَ النَّاسِ عَنِ اٰيَاتِنَا لَغٰفِلُوْنَ ﴿۹۲﴾ وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَآئِيلَ مَبْأَثًا صٰدِقًا وَرَزَقْنَهُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ فَمَا اخْتَلَفُوْا حَتّٰى جَاءَهُمُ الْوَلَدُ اِنْ رَّبِّكَ يُقْضٰی يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيمَا كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿۹۳﴾ اِنْ كُنْتَ فِيْ شَكٍّ مِّمَّا اٰزَلْنَا اِلَيْكَ فَتَلِّ الَّذِيْنَ يَقْرُءُوْنَ الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِيْنَ ﴿۹۴﴾ وَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الَّذِيْنَ كَذَبُوْا بِآيٰتِ اللّٰهِ فَتَكُوْنَنَّ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿۹۵﴾ اِنْ الَّذِيْنَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمٰتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۹۶﴾ وَلَوْ جَاءَهُمْ كُلُّ ؕ اٰيَةٍ حَتّٰى يَرَوْا الْعَذَابَ الْاَلِيْمَ ﴿۹۷﴾

بوومهوهو نیمانم هیناوه. سئ جار نیمانهینانی خوی راگهیااند بهتهمای نهوه بوو: نیمان لی وهرگیری و لهخنکان زرگاری ببی، بهلام تازه کار لهکار ترازاوو نهو سهردهمه تیپهپی نیمانهینان قبول لی، نیمانهینانهکهی کاتی ناومیدی و دمس لهخوبهردان و غهپهپهردی مردن بووهو لی وهرناگیری. { اَلَا اِنَّ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِيْنَ }؟ نایا ئیستا نیمان دههینی، تازه برپا بهدهسهلاتو خودایهتی خودا بهیامی موسا دهکهی؟ لهحالیکدا تو لهوهپیش لهخودا یاخی بووی و خهریکی ناشوبگیپان و هیتنه جویی بووی لهسهر زهوی، بو خوت گومراو سهرو شیواو بووی، ههمیشه خهریکی گومراکردنی کهسانی دیکه بووی. ئیستا که لهژبان ناومید بوی و دمرانی کارلهکار ترازاوو نههجار نیمان دینی؟! بۆچی پئیش نهوهی دمرگای تویه و پهشیمانیت لهسهر دایخری نیمانتههینا؟!

ئەو پېغەمبەر ھات ئىمە نىشانەو رەوشەکانى دىزانىن خىرا
پېش ھەموو كەس ئىمانى بى دەھىنین. {إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ} واتە: بېگومان خودای تۆ
ئەى موحەممەد! رۆزى قىامت ناوانيان دەكاو دىر بارەى ئەو
مەسەلانەى تىياندا كەوتوونە كېشەو ھوكمو بېر بارەى
عادلانەى خۆى دىر دەكا، ھەقو بەتال لىك جىا دەكاتەو،
راستالان رزگار دەكاو دەيانخاتە بەھەشتەو گومرايانىش
دەخاتە ناو ناگرى دۆزەخەو.

{فَإِنْ كُنْتَ فِي شكٍ مِمَّا أَنزَلْنَا إِلَيْكَ} ئەى پېغەمبەر
خۆشەويست! ئەگەر لە (فەرزى مەھالدا) شكو گومانەى لا
پەيدا بوو دىر بارەى راستى ئەو قورئانەى بەنىگا بۆت
نېردراو ھو چىرۆكى پېغەمبەرانى رابوردووى ھەموو ھەزەرتى
ھوودو نوحو موساو ھارونو ھى تىرشى لەخۆگرتوو،
لەفەرزىكدا گومانەى لەھەقىقەتو راستىدا ھەبوو، ئەو
{فَاسْأَلِ الَّذِينَ يَقرءُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ} تۆ پىرسىار لەزاناكانى
ئەھلى كىتاب بكە، لەمالەكانى جولەكە بېرسە؛ لەئەوانە
پىرسىار بكە كە لەپېش تۆدا تەورائىيان خويندۆتەو، ئەوان
زانبارىيەكى تەواويان ھەيە دىر بارەى راستى ئەو نىگايەى بۆ
تۆ نېردراو. {لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ}
سۆيىد بى پەيامى ھەقو راستو ئاشكرات بۆ ھاتوو، ھىچ
شكو گومانى تىدا نىە، ئەو ھەوالانەى لەقورئاندا بۆت
ھاتوون راستو ھەقن، تۆ فروستادەو رەوانەكراوى
پەرورەدگار، جولەكەو مەسىحىيەكان ئەو راستىيە دىزانىن
چونكە لەكتىبە ئاسمانىيەكانى خۆياندا نىشانەو ھەصفى
تۆيان خويندۆتەو دىزانىن، كەوابى ھىچ گومانەى
لەپېغەمبەرەيەتى خۆتدا نەبى، دلىابە ئەو ھەى بۆت نېردراو
راستو ھەقە.

{وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَبُوا بآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ}
ئەى پېغەمبەر بەھىچ جۆرىك نەجى لەپېرى ئەوانەبى: كە
ئاياتى خودا بەدرۆدەخەنەو، بەلگەكانى تاكو تەنھايى خودا
رەت دەكەنەو، دەلەين: خودا ناتوانى ئادەمىزاد بكا تە
پېغەمبەر رەوانەى بكا بۆ سەر گەلو نەتەوھەكان، ئەگەر وا
بكەى دەجىە پېرى ئەوانەى خەسارەتمەندى دونىاو قىامت
بوون.

{فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِدَنِكَ لَتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَكَ آيَةً} ئەمەرو
لاشەكەت بەبى گيان بەرز دەكەينەو بۆ سەر بەرزايىيەك،
ئەوانەى بىروايان بەلەناوچوونى تۆ نىە بادلىيا بن لەمردنى
تۆ، بۆ ئەو ھەى بىيە پەندو عىرەت بۆ ئادەمىزادانى دوا
خۆت، بەتەفكرىن لەسەرەنجامو بەسەرھاتى تۆ تەمبى بىن،
واز لەسەرپېچى فەرمانى خودا بىن، واز لەكوفرو بىدىنى
بىن، چىدى ئاشوبو ھىتەنە لەسەر زەوى بەرپا نەكەن.
شەرىك بۆ خودا دانەنەن لافى خودايەتى لى نەدەن. تەمبى
بىنو بزانن خودا وادەو بەلەنى خۆى بەجى دىن، ئەو وادەى
كە داويەتى بەپېغەمبەرەن ئەنجامى دەدا، ھەروا ھەپەشەى بۆ
دوژمنانى ئەنجام دەدا! {وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا
لَغَافِلُونَ} واتە: زوربەى زۆرى ئادەمىزادان بى ناگان لەبەلگەو
دەلىلى جۆراو جۆرى ئىمە دىر بارەى ئەو ھەى كە عىبادەت
تەنبا بۆ خودايەو كەسى تر شىاوى خودايەتى نىە، بەو
نىشانەو بەلگانە پەند نامىز نابن، عىرەت وەرناگرن، چونكە
بىر لەھۆكارو ئاكامى روداوەكان ناكەنەو!

{وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مَبْرَأَ صِدْقٍ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ}
بېگومان دواى فەوتان و لەناچوونى فەرەون، نەتەو ھەى
ئىسرائىلمان لەشەوئىيەكى گونجاوو لەبار نىشتەجى كردن،
رزقو رۆزى زۆرو زەبەندەمان بەسەردا باراندن، لەولاتى شامو
فەلەستىندا نىشتەجىمان كردن، لەولاتىيەكى ئاودارو سازگارو
ئاوو ھەو گونجاودا ژيانىان بەسەر برد، خىرو بېرى زۆرمان
بەسەردا رشتن، ميوەو دانەوئلەو ئازەلو باخو بىستانو
جۆرەھا وەسانىلى بەختەومرى و زىنەتمان بۆ دابىن كردن!
{فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ} واتە: بەنوئىسرائىليەكان
نەكەوتنە دو بەرەكى و راجىايىيەو دىر بارەى ئايىنى خۆيان
ئىلا پاش ئەو ھەى زانبارىيان دەستگىر بوو، تەورائىيان
خويندەو، ھوكمەكانى فېر بوون، يان ئەوان نەكەوتنە ناو
كېشەو دوو بەرەكى و نىختلافەو دىر بارەى ھەزەرتى
موھەممەد ﷺ ئىلا پاش ئەو ھەى راستى ئەو زاتەيان بۆ
دىر كەوت، رەوشتو نىشانەو موعجىزەكانىان بىن، چونكە
ئەوان پېش ھاتنى پېغەمبەرەى ئىسلام دانيان دەنا
بەپېغەمبەرەيەتى پېغەمبەرەك: كە ناوى موحەممەد، كۆك
بوون لەسەر راستى پېغەمبەرەيەتى، دەيانگوت ھەر لەگەل

{ ۹۶ } إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ } نهوانه ی

برپاری خودایان بۆ دمرچووه بهوه: که سزایان بدا، حوکمی خودایان بهسهردا چهسپاوه بهسزا بهگویره سوننهتی بهرومردگار لهمهخلووقاتی خۆیدا لهم روموه: که نامادهباشی نهوهیان تیدا نیه هیدایهت و مرگرن، نهوانه هه رگیزاو هه رگیز نیمان ناهینن، چونکه لهکوفر و یاخیبووندا رۆچوون، لهتاواندا نقوم بوون، پشتیان لهنیشانهکانی خودا هه لکردوه، روو لهو بهلگانه و مردهگیرن که خودا لهبوونه و مرده دایان.

{ ۹۷ } وَلَوْ جَاءَهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ } تهناهنه نهگهر هه موو نایاتو نیشانه که ونیهه کانیان بۆ بی بهچاوی خۆیان بیانینن، هه رچی نیشانه ی زانستی و قورنای هه یه بۆیان بی نهوانه نیمان ناهینن.

{ ۹۸ } فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ آمَنَتْ فَنَفَعَهَا إِيمَانُهَا إِلَّا قَوْمٌ يُوَسَّسَ لَهَا أَمْرًا كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَى حِينٍ } واته: دانیشتوانی هه یچ شارو شارو چکه یه که لهو نهتهوانه ی پێشو لهکاتی هاتنی عه زابدا نیمانیان به پیغه مبه ره که یان نههیناوه و نیمانیه نانه که یان سودبه خش بووبی بۆیان جکه له نهتهوه ی یونس که دانیشتووی شاری نهینهوا (موصل) بوون له کوردستانی عێراق. نهوان نیمانیه نانه که یان له ترسی هاتنی نهو عه زابه بوو که پیغه مبه ره که یان هه ره شه ی پی ئی کردبوون، جا که نیشانه ی هاتنی سزاکه یان بینی، هۆکاره کانیان به دی کردن، له هه لویستی خۆیان په شیمان بوونه وه و هاواریان کرده خوداو لئی پارانه وه و نیمانیان هیناو خودا رهحمی پی کردن و نیمان ی ئی قبول کردن و. عه زابی لابر دو خستیه حاله تی ناسایی یه وه خودا په رستانه ته مه نی خۆیان به سه ربرد.

{ ۹۹ } وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا } نهگهر خودای تو نه ی موحه ممه دا بیویستایه: که ئیزن بدا بۆ هه موو دانیشتوانی سه رزمی برپا به په یامه که ت بکه و ن نیمانیان تیدا برسکیئ و هیدایه تیان بدا، دمیکردو هه موویان نیمانیان دهینا، وه ئی که په رومردگار وای نه کردوه وانا که حیکمه تیکی تیدایه و بۆخۆی زاناو دانا یه و دزمانی به رزمه وندی ناده میزادان له چی دایه و چۆنه و چیه؟! { أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّى يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ } نایا تو نه ی موحه ممه دا

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ آمَنَتْ فَنَفَعَهَا إِيمَانُهَا إِلَّا قَوْمٌ يُوَسَّسَ لَهَا أَمْرًا كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَى حِينٍ { ۹۷ } وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّى يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ { ۹۸ } وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَعْمَلُ الْبِرَّ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ { ۹۹ } قُلْ أَنْظِرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا تُغْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ { ۱۰۰ } فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا مِثْلَ آبَارِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانظُرُوا إِلَى مَعَكُمْ رَبِّ الْمُنْتَظِرِينَ { ۱۰۱ } ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نَجِ الْمُؤْمِنِينَ { ۱۰۲ } قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَفَّكُم وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ { ۱۰۳ } وَأَنْ أَعِزَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ { ۱۰۴ } وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ { ۱۰۵ }

زۆرهملی له ناده میزادان ده که ی تا نیمان بینو موسولمان ببین؟ تو ناتوانی زۆری له که س بکه ی، نابی به زۆرهملی ناده میزادان موسولمان بکه ی، نهوه کاری تو نیه، نه رکی سه رشانی تو نیه. نهوه عاثید به خودایه و نهو نهو کاره دهکا، نیمان به زۆرهملی نابی و حسیب نیه، نیمان راستو قبول نهوه یه: کابرا به ویستو ئیراده ی خۆی هه لپێژێری.

{ ۱۰۰ } وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ } ناگونجی بۆ هه یچ ناده میزادیک: که نیمان به ئینی مه گهر به ئیراده و مه شینه تی خودا نه بی، ده بی ناده میزاده که بۆ خۆی له ناخه وه به ره و نیمانیه نیان بجی، نه مجار خودا هۆکاره کان ی نیمانیه نیان بۆ بره خستیئ. به لām که سی ک بۆخۆی به ره و نیمانیه نیان نه چی و هه ستو شعووری خۆی به ره و نهو ناسته ناراسته نه کا، نهوه شیایو عه زابی خودایه، چونکه دابو نه پیتی خودا وایه: که { وَيَجْعَلُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ } عه زابو غه زدی خۆی

بخاته سەر ئەو ئادەمیزادانەى لەنیشانەو بەلگەکان ورد نابنەو، عەقڵ و بیرى خۆیان ناخەنەکار بۆ ئەو زەوى ریبازى حەق و خودا پەسەند بگرنەبەر و لەبەلگە عەقلى و قورئانیەکان وردببنەو.

{^{۱۱} قُلْ انْظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ} ئەى پێغهەمبەر! بەو سەررەق و یاخى بووانە بلى: سەیرى ناسمانەکان و زەوى بکەن، بیر لەدروستکردنیان بکەنەو، بپروان چەند بەلگەو نیشانەى جۆراو جۆرو گەرنە لاسمانەکان و زەوى ئەو شتانەى تێیاندايە، لەياساو نىظامى سازاوو گونجاويان وردببنەو، سەیرى مانگو خۆرو ئەستێرەکانى تر بکەن، بیر لەئەستێرەو کاکەشان بکەنەو، لەگۆرانی شەو و رۆژو درێژبوون و کورتییان بفکرن، سەیرى بەرزى ناسمان و ئەستێرەکان بکەن، لەحوانى و رازاوەییان وردببنەو. {وَمَا تُعْطِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ} بەلام نیشانەو بەلگە کەونیەکان، قورئان و پێغهەمبەر و ترسینەرەن ج سوودىك نابەخش بەگەل و نەتەویدیەك کە ئومیدی ئیمانیان ئى نەکرى و نەقامو گەوج بن و لەبەلگەو نیشانە جۆراو جۆرەکان وردنەبنەو. (ئەمە ئەگەر (ما) نافیه بى). دەشگونجى (ما) نىستفهامیە بى. ئەو کاتە ماناکە بەم جۆرە دەبى: چ نیشانەو بەلگەیهكى ناسمانى یان هى سەر زەوى ج پێغهەمبەر و رەهەبەرێك بەموعجیزەو پەيامەکەو کەلکى دەبى بۆ گەل و نەتەویدیەك: کە بپروایان بەخودا نیەو بپروا بەپێغهەمبەرەن ناکەن و عەقڵ و هۆش و هەستەکانیان ناخەنە گەر و وەکوو پتویست ئاراستەیان ناکەن؟! هەر کانیئىکى بەشەرى بەفیطرەت و سروشتى خۆى هەست بەم تەسبیح و ذیکرە نەکا، نامیرە فیطرى و هەستەکانى باوەش بۆ ئەو شەپۆلە ئیمانیه کەونیانە نەگرێتەو و لەنامیزیان نەگرى، کانیئىکە نامیری پێشوازی و بەپیرەو هاتنى بۆ شەپۆلە ئیمانیهکان تێیدا پەك کەوتوو لەکارکەوتوون و ستۆکن بەکێشەو جەدەل دەرگای دلو عەقلى ناکریتەو، بۆیە پتویستە رێگاچارەى تری بۆ بدۆزیتەو، هەول بدرى ئامیری پێشوازی و بەپیرەو چوونى بانگی سروشتى تێدا بەئاگا بەیندریتەو، شاراوە سروشتیهکانى ناوکیان و هەستیان وەجولە بخرى بەلکوو بکەویتە کار و شەحن ببیتەو. کەوابوو سەرنج راکیشانى

هەست و دلو عەقڵ بۆ ورد بوونەو لەو حەشاماتەى لەناسمانەکان و زەوىدا هەن هۆکارێک لەهۆکارەکانى مەنەجى قورئان بۆ زیندوکردنەو دڵەکان، بەلکوو بکەونەو گەر و دەست بکەنەو بەجەم و جۆلى سروشتى خۆیان و بەپیر بانگەوازی پەيامى خوداوە بىن. بەلام ئەو بەدرۆخەرەو نەقامە عەرمبانەو هاووینەکانیان لەبوونەو و وردنابنەو، بەپیر بانگەوازی پەرورەدگارەو نایەن، دەى ئەوانە چاومپروانى چى دەکەن؟! بێگومان دابو نەپیتی خودا ناگۆرئ، سەرمەنجامى یاخى بوان و بەدرۆخەرەو ناشکراو نمایانە، نابى چاومپروانى ئەو دەبى دابو نەپیتی خودا گۆرانکاری تێدا پەیدا بى، وا دەبى خودا ئەو نەقامانە مۆلەت دەداو عەزابى ریشەکیشیان بۆ نانیئى، بەلام ئەوانەى سوورن لەسەر بەدرۆخستەو و فروستادەکانى خودا و ئایینی ئیسلام رەت دەکەنەو هەردەبى تۆلەیان ئى بستیئى.

{^{۱۲} فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ} ئەى موحەممەد! ئایا ئەو موشریکانەى پەيامى تۆ بەدرۆ دەخەنەو چاومپروانى چى دەکەن لەبەلاو عەزاب جگە لەو جۆرە عەزاب و ئافاتانەى تووشى نەتەو بەدرۆخەرەو مەکانى پێشو هات، ئەگەر ئەوان بەردەوام بن لەسەر هەلویستی ناشیریى خۆیان با چاومپروانى هەمان عەزابو بەسەرھاتى گەلەپیشینەکانى پێش خۆیان بن، با بزائن ئەو زەوى بەسەر گەلى نوح و نەتەو زەوى عادو ئەموودو هى تریش هات، ئەو عەزابو روداوانەى ئەوانى ریشەکیش کرد دوورنیه ئەمانیش بگریتەو، چونکە دابو نەپیتی خودا ناگۆرئ. {قُلْ} ئەى موحەممەد! بەو موشریکانە بلى: هەرەشەیان ئى بکە، بیانترسیئە، پتییان بلى: {فَانْتَظِرُوا} چاومپروانى عەزابى سەختى پەرورەدگار بن {إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنتَظِرِينَ} منیش لەگەلئان دا چاومپروانى لەناوچونتەم بەعەزابى ریشەکیشکەرى پەرورەدگار. یان: ئیو چاومپروانى فەوتانى من بن، منیش لەگەلئان دا چاومپروانى لەناوچوونى ئیو بەعەزابى سەختى بى ئامان. یان چاومپروانى بەدى هاتنى بەلئىنى خودام، چاومپروانى ئەو وادەو بەلئیانەم کە خودا بەمنى داو دەربارەى لەناوچوونى ئەو کەسانەى سوورن لەسەر سەرپێچى و یاخى بوون.

فهرمانم پی کراوه، که له پیری نهو موسولمانانه بم که
 بروایان پته ووهو به ته وای خودا دناسن.
{ ۱۰۵ } وَأَنْ أَمِّمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا { فهرمانم پی کراوه که رو
 بکه مه نایینی راست و درست، نایینی حق و خودا په سند،
 پابه ندی فهرمان و جله و گریه کانی بهو به موو لی لانه دم،
 دلسوزانه به ندایه تی خودا بکه مو هیچ شتیکی تر جگه
 له خودای مه زن به شیاوی په رستن نه زانم. **{ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
 الْمُشْرِكِينَ }** نهی موحه ممه! (نهی بیسه را) نه خه له تابی لهو
 پیرو تا قم و کومه لانه بی که هاو دل بؤ خودا دادنه نن، هر گیز
 له کومه لی موشریکان مه به. راسته و خوؤ به بی ناوند
 عیباده تی خودا بکه، ناوند و واسیته و تکاکار مه هینه کاپه وه،
 نه چی له کاتی ته نگانه و به لاو موصیبه تدا هاوار بکه یه پیرو
 موشایه خ و داویان لی بکه ی به هاوار ته و میپ و کارت بؤ
 جی به جی بکه ن، نه گهر وا بکه ی به افتاره ده چی و دفعه وتی.
{ ۱۰۶ } وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ { نه چی
 په نابهریه بهر هه لو یستی ناله بارو نه گونجاو، نه چی عیبادت
 بؤ غهیری خودا بکه ی، نه که ی دوعا و پارانه و مت ناراسته ی
 غهیری په رومردگار بکه ی! نه خه له تابی جگه له خودا
 عیبادت بؤ شتی بکه ی له دونیا و قیامه تدا سود و قازانج
 پی ناگه یه نی، ته نانه ت نه گهر هاواریشیان بکه ی تی به هاناته وه
 نایه و ج سودیکت پی ناگه یه نن، خو نه گهر وازیشیان لی
 بی نی و عیبادت میان بؤ نه که ی، ناتوان هیچ زیانیکت پی
 بکه یه نن!! **{ فَإِنْ فَعَلْتَ }** نه گهر خودانه خواسته وات کرد و نزاو
 پارانه و مت ناراسته ی غهیری خودا کرد، نهو کاته **{ فَإِنَّكَ إِذَا
 مِنَ الظَّالِمِينَ }** نه تو ده چی به پیری سته مکارانه وه، نه م
 جله و گریه که له پیغه مبه ر کراوه جله و گری کردنه
 له نومه ته که ی. چونکه جله و گری له که سی که هر کاتی که
 نه گونج و چاومروان نه کری جله و گری لی بکری، نه وه
 نیشانه ی موباله غه و زیدمروویه له جاله و گریه که دا.
{ ۱۰۷ } وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ } نهی بیسه ر؛
 نهی نادمه میزا! هر کاتی جه سته ت تووشی نه خووشی و
 زیانیک بوو، مال و سامانت تووشی زمررو زیان بوو هه زار
 که وتی، نازاریکت تووش هات نه وه باش بزانه هیچ که س نیه
 بتوانی نهو زمررو زیانه ت له سه ر لابه ری جگه له خودا!!

{ ۱۰۳ } لَمْ تَجْعَلْ رُسُلًا وَالَّذِينَ آمَنُوا } پاشان پیغه مبه رانمان و
 نه وانه ی نیمانیان پی هیان و رزگاریان ده که ی. سونه ت و
 دابو نه ریتمان دمرباره ی پیغه مبه ران له که ل نه ته وه کانیان که
 بانگه وازیان کرد و و په یامی خودایان پی گه یاند و و
 ترساند و یان له سه رمنجامی هه لو یستی ناله باریان. جا هه ندی
 له نه ته وه کانیان نیمانیان پی هیان و شوینیان که و تو و و،
 هه ندیکیشیان سوور بو و و له سه ر به رده وام بو و و له سه ر کو فر،
 دابو نه ریتمان و ابو و، که به درو خه رده و دکان له ناو به رین و
 پیغه مبه رانمان و شوینکه و توانیان رزگار بکه ی. **{ كَذَلِكَ حَقًّا
 عَلَيْنَا نُنَجِّ الْمُؤْمِنِينَ }** وه کو و نهو رزگار کردنه ی که له
 موسولمانه پی شینه کانه مان پی رزگار کردن، بهو شی و
 موسولمانه شوینکه و تو و دکانی توش نهی موحه ممه! رزگار
 ده که ی، نه مه به لینی که و دا ومانه و لی پاشگه ز نابینه وه!
 نه مه به لینی و واده ی په رومردگار له سه ر خو ی پی و یست
 کرد و، برپاری داوه نه نجامی بدا، برپاری داوه؛ که تو و ی
 نیمان و موسولمانان به رده وام بی و برو و و له هه مو و
 نارپه حه تی و ناخوشییه که دا به سه ر به رزی رزگاری بی،
 له هه مو و خه ته رو ته نگ و چه له مه یه که به ریته وه، دوی
 هه مو و به درو خسته نه وه سزاو نازاریک سه ر به رزو قالدو و
 خو ی بنوینی!

{ ۱۰۴ } قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ! } نهی موحه ممه! بهو خه لکه
 رابگه یه نه و پیان بلن؛ نهی خه لکینه! **{ إِنْ كُنْتُمْ لِي شَكَّ مِنْ
 دِينِي }** نه گهر نی و گومان تان هه یه دمرباره ی راستی نهو
 نایینه پاکه ی من بؤم هیان و خودا به نیگا بؤی ناردم **{ فَلَا
 أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ }** نه من به ندایه تی و په رستش
 بؤ نهو خودا درو زاننه ناکه م که نی و له حیاتی خودا
 به ندایه تیان بؤ ده که ن. نهو به رد و دارو بتو صه نه مانه ی
 نی و به خودایان دمران من نایان په رستم و به ندایه تیان بؤ
 ناکه م، چونکه ناتوان زیان و قازانج پی بکه یه نن **{ وَلَكِنْ
 أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُمْ }** به لکو و من خودایه که دپه رستم
 تا کو ته نیا و به توانا و زانا و دانا و به دیه ی نه ره خودایه که
 دپه رستم ته مه ن و زیان و مردنتان به ده ست نه وه، چو ن
 زیانتان پی دمه خش ناواش دمتانم ری نی، پاشان هه مو و تان
 ده که ریته وه بؤ لای نهو. **{ وَأَمَرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ }**

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

پښان بلئ: {۲ وَأَنْ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ} من فەرمانتان
پښ دهم به وهی توبه په شیمانی له تاوانه کانتان بکه، داوی
لی خوشبونو لیبورن له تاوانی شیرک و یاخی بوون
رابگه یهن. بگه پښه وه بو لای خوداو له کرداری له وه پښتان
په شیمان ببنه وه و عزم تان جهزم بی که جاریکی دی
نه گه پښه وه بو سمر نه و تاوانانه. نه گهر واکه نه وه
هه لویستان بی {يَمْتَعِكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى}
په رومردگار زیانی کامهرانی و خیرو خوشیتان بو ماو دیه کی
دریژ پښ دبه خشئ، هه تا تمه ننتان ته و او دبی و کاتی
مردنتان دی، به خوشی و سهر فرازی و کامهرانی دیگوز مرینن!
{يَمْتَعِكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ
فَضْلَهُ} روژی قیامه تیش هر که سیك کرده دیه کی باشی
هه بی پاداشه که ی و مرده گریته وه و سته می لی ناکری. {وَأِنْ
تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ} نه ی موحه ممه د!
پښان بلئ: نه گهر نیوه رو و مرگ پښ له بانگه وازی یه که مو
پشت هه لیکه له یه کتا پرستی و به ندایه تیکردن بو خودا،
نه وه من دترسم نیوه دو چاری سزایه کی کوشنده ببن،
عه زاییکی که ورو سامناک له قیامه تدا توشتان بی، نه و کاته
هیچ شتیک فریاتان ناکه وئو کار له کار دترازی.

{۴ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ} دلنیابن
گه پښه و تان بو لای خودایه و روژی قیامه ت هه مووتان زیندو
دمکړینه وه و دخرینه به رحیسابو لی کوئینه وهی خودای بالا
دهستو به توانا چی بوئ له گه تان نه نجامی ددها، چو ن پاداشی
باش به چاکه کاران ددهاته وه توله ش له خراپه کاران دسیئ،
هیچی لی عاسی نابو کهس ناتوانی به ربهره کانی بکا، چونکه
زاتی پاکي به سهر هه موو شتیکدا به تواناو دسه لاته!

{۵ أَلَا إِنَّهُمْ يَثْنُونَ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُ} ناگدار ببه روه و
بزانه: که نه و کافرانه کاتن بانگه وازی دبیسن بو
خوداپه رستی پستی لی هه ل ده که نه و خو یان کو م ده که نه وه و
سهری خو یان شو پ ده که نه و خو یان باریک ده که نه وه بو نه وهی
پیغه مبه ر نه یان بینئ، کهس چاوی پښان نه که وئ، واته:
هیئده کافرو سهر رده و بی بر و ان: که گو یان له نایه تی
قورنانه خو یان باریک ده که نه وه و خو یان دشپرنه وه.

{الر=الف، لام، را} موبته دایه و {كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ...}
خه به ره که یه تی. واته: نه م کتیبی که پیک هاتوه له و پیتانه
نه و کتیبیه که نیوه بروای پښ ناکه نه و پستی لی هه لده که نه و
روی لی و مرده گپښ، له هه مان کاتیش دا ناتوان له و پیتانه
نمونه ی نه م کتیبیه، یان ده نایه ت ته نانه ت کورترین
سورمتیش بخه نه روو. دهشتوانین بلئین {كِتَابٌ أُحْكِمَتْ
آيَاتُهُ...} خه به ره بو موبته دایه کی مه حذف، واته: نه م
کتیبیکی به رزو به نرخه، نایه ته کانی ری کو پیک و پته و بی
که مو کو پښ، نه ظم و معنای بی عیب و نه نگیه، له هه موو
رویه که وه ته و اوو پرمانایه، جوان دانراوه، ماناکانی وردو
و شه کانی پته و رسته کانی مه به سته کانیان پیک او و جوان
ناراسته کراون، هه موو و شه یه کی، هه موو رسته یه کی
مه به سستیکی به رزو مانایه کی قول و ورد ده که یه نی، هه موو
مانایه کی، هه موو ناماژو و شه کانی پیکه وه گونجاوه،
رسته کانی ده سته ملانی یه کتربوون و چه مبه ر میان تیک
و مره ی ناوه، دزایه تی و ناکوکی له نیوان و شه و رسته کانی دا
نابیندرو نیه، و شه و رسته کانی به و پهری کارامایی و
ته نظیمه وه ری کخراون و لیک دراون، {ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ
خَبِيرٍ} پاشان شیکرا و ته وه و به گو پره ی مه به سته کانی
دابه شکراوه، به گو پره ی باسو مه و اضیعه کانی سورمت و
نایه ت نایه ت ته رتیب کراوه، هه م مه به ستو باسیک
به نه ندازه ی خو ی و شه و رسته ی بو ته رخان کراوه!

{۲ أَلَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ} که جگه له خودای تا کو ته نیا و بالا
دهست که سی تر نه په رستن، هیچ شتیک نه که نه به ها و دل و
هاوشانی. {إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ} من له خودا وه کراوم
به پیغه مبه رو بو سهر نیوه ره وانه کراوم، نه گهر سهر پیچی
په یامه که م بکه نه، نه وه له سزا و عه زاییکی به نیش
دمتاتر سیئ، نه گهر پابه ندی فهران و جله و گیرییه کانی
قورن بن، نه وه موژده تان دده می به به هه شتو زیانی
کامهرانی. نه م نه رکی سهر کی پیغه مبه ره (دروودی خودای
له سهر بی): که یاخی بووان برسیئ له ناگری دوزه و
مزگینی به هه شت به و که سانه بدا: که شوینی ده که ون.

مردن و پیان بلیی به ته نکید ئیوه دوی مردن زیندو دهکړینه و ده له گورمه کانتان راست دهکړینه و ده بۆ حیسابو لیکولینه و ده و مرگرتنی سزاو پاداش، نه و کافره نه فامانه له جیاتی نه و دهی برپوات پی بکه نه و به خوځان دا بچنه و به ته نکید ده لئین: نه م زیندو بوونه و دهی تۆ باسی دهکړی، یان نه و قورنانه ی باسی زیندو بوونه و دهی هاتنی روژی قیامه تی تیدایه سیجره و فیل و فرتیکی ناشکرایه و بی بناغه یه و شتی وا نابی:

﴿وَلَيْنُ أَخْرَجْنَاهُمُ الْعَذَابَ إِلَىٰ أُمَّةٍ مَّعْدُودَةٍ لَّيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُ؟﴾

وه لاهي نه گهر ئیمه نه و عذابیه پیغه مبه ر هره شیه پی لئ کردوون بۆ ماوه یه کی دیاریکراو دوی بخه ی، به گویره دابو نه پیتی خوځان و له بهر حیکمه ت و په رژه و مندی یه ک: هاتنی عذابیه که هه لېگرین بۆ ماوه دیاریکراوی خوځی، به گالته پیکردن و له شیوه ی به دروځستنه و ده ده لئین: نه و ده چی هاتنی عذابیه که ی بۆ ئیمه دواخست؟ بۆ نه هات؟ نیر زمان دریز دهکړنه و ترو توانج له پیغه مبه ر دمدن و لا هرتی پی دهکړنه: **﴿أَلَا يَوْمَ يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا عَنْهُمْ﴾** ناگاداریه و بابزانن هاتنی نه و عذابیه روژی دیاریکراوی هیه، که کاتی خوځی هات، نه و کاته هات که خودا داپناوه بۆ نازلېونی نه و عذابیه نه و ان گالته پی دهکړنه، هیچ شتیک نیه بتوانی عذابیه که بگړپته و ده لپانی لادا، **﴿وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ﴾** نه و کاته له هه موو لایه که و ده عذاب دهوریان دمدان توله ی به دروځستنه و ده گالته پی کردنیان لئ ده ستینی.

﴿وَلَيْنُ أَذِقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُ إِنَّهُ لَكَفُورٌ﴾

نه گهر جوړیک له نیعمه ته کانمان ببه خشین به نه ده میزاد، له شماغ و تهن دروست بی، مال و سامانی بده دینی، کوړو کچی باشی بده دینی، نه من و ناسایشی بۆ هه راهم بپنین، له خوځی بایی ده بی، جا نه گهر پاشان نه و نیعمه تانه ی لپس تپینه و ده، نه خوځ بکه و ی، هه ژار بی، خیزان و مندالی بمری، توشی ته نگو چه لاهه ی زیان بی، نه و ده له رحه مته خودا ناو می د ده بی و زینده ده و ده که له رده شپینی و ناو می د بوون له رحه مته یه زدان، کوهر ده کاو رابوردوی له بیر ده جپته و ده،

سه لاندوه: که روژانی نه ستیره کانی تری کومه لای خوځی جیاوازیان هیه له روژانی سهر زه و ی، جیاوازییه که شیان به گویره قه باره و خیرایی جمو جوړو هه لیسورانو دووریانیه! روژانی ته کوین و دروستکردن: که په رومردگار ناسمانه کان و زه و ی تیدا به دیه پناون به هه زاران هه زار سالی ئیمه مه زنده دهکړن!! **﴿وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ﴾** له و مپیش و له ماوه ی دروستکردنی ناسمانه کان و زه و ی دا عهرشی په رومردگار له سهر ناو بوو! سه له فی صالح و زانیانی عیلمی که لاجو ته فسر دمه رموون: عهرشی په رومردگار به شیکه له عالیه ی غیب و ئیمه ی ناده میزاد به هه ستو عه قلی خوځان دمرکی ناکه ی و ناتوانین به بیرو هوشی ناده میزادیمان ته صویری بکه ی، نازانین خودا جوړ له سهر نه و عهرشه نیستی وای کردوه و چونی کو نتر و لی کردوه؛ نازانین په رومردگار چو نه خشه و فهرمانی خوځی بۆ نه و مه مله که ته که و ده فراوانه ناراسته کردوه ده کا!! بویه له نوممه سه له و نیمام مالیک و رمبیه و نیمام نه حمه د و هی تریشه و ده ریوایه ت کراوه و فهرموویانیه (الاستواء معلوم والکیف مجهول) کو نتر و لکردن و دس به سه راگرتنه که ناشکرایه و بروامان پتیته ی به لاجو چویه تیه ته که نازانین و په ی بی نابیه ی!! **﴿لَيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا﴾** له پپیش نه م رسته دا چه ند فقه ریه که مه زنده دهکړن و به زاراوه ی زانستی (نه حوی عهرمبی) چه زف کراون رسته چه زف کراوه کان به م جوړه مه زنده دهکړن: واته: په رومردگار نه م بوونه و مره ی له م ماوه دا به دیه پنا، بۆ نه و دهی گونجاو و ناماده باش بی بۆ تیدا زیانی رکه زی ناده میزاد، ئیوه ی ناده میزادی دروستکردوه، زه و ی بۆ ته رخان کردون، ناسمانی بۆ گونجاندون سوود له مانگو خوړو نه ستیره و بارانی و مر بگرن په رومردگار بالاده سته به سه ر هه موو بوونه و مره ی بۆ؟ **﴿لَيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا﴾** بۆ نه و دهی ئیوه به تافی بکاته و ده، دمر بکه و ی کامه تان رو له خودا ده کاو خودا په رستی چاک ده کاو کرداری باش و گو فتاری چاک ده بی. **﴿وَلَيْنُ قُلْتُ إِنَّكُمْ مَبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ﴾** نه ی موحه ممه د! نه گهر تۆ به لگی زوړو زمه بنده به پنیه و ده بۆ نه و کافرانه له سهر زیندو بوونه و ده دوی

له‌داها‌توو نا‌نوم‌ید ده‌بی‌و هه‌روه‌ک‌وو هه‌ت خ‌ی‌رو خ‌وش‌ی نه‌بین‌یی!!

{^{۱۰} وَلَئِنْ أَذَقْتَاهُ نَعْمَاءً بَعْدَ ضَرَاءٍ مِّسْتَهُ لَيَقُولُنَّ ذَهَبَ السَّيِّئَاتُ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرِحَ فَخُورٌ } نه‌گه‌ر ئ‌یمه‌ له‌روانه‌گی ره‌حه‌مه‌تی خ‌ۆ‌مانه‌وه‌، دو‌ای ئ‌هو نا‌خ‌وش‌ی و ته‌نگ‌و چه‌له‌مانه‌ی تو‌وش‌یان بو‌وه نی‌عه‌مه‌تی خ‌ۆ‌مان‌ی به‌سه‌ردا بر‌ی‌ژین، شی‌فای نه‌خ‌وش‌ی ده‌دین، دو‌ای لا‌واز بو‌ون و ب‌ی ه‌ی‌زی به‌ه‌یزی بکه‌ین، پاش هه‌ژاری سامان‌داری بکه‌ین، ئ‌یت‌ر راب‌ورد‌ووی له‌ب‌یر ده‌ج‌یت‌ه‌وه‌، ده‌ل‌ئ‌ئ‌: به‌لا‌و مو‌ص‌ی‌به‌ت یه‌خ‌ه‌ی به‌ردام‌و جار‌یک‌ی تر تو‌وش‌یان نابمه‌وه‌، ئ‌یت‌ر سه‌ره‌له‌نو‌ئ‌ خ‌وی له‌خ‌ۆ ده‌گ‌ۆ‌ر‌ئ‌و که‌یف خ‌وش‌و ته‌ر ده‌ماخ‌و خ‌ۆ‌به‌زل‌زان، که‌س به‌پ‌یا‌و نازان‌ئ‌و ئ‌اور له‌هه‌ژارو ب‌ی نه‌وا‌یان نا‌داته‌وه‌، له‌پاس‌ا‌وی ئ‌هو نی‌عه‌مه‌تانه‌دا سو‌پاس‌ی خ‌ودا نا‌کا، به‌ل‌کو‌و خ‌ۆ به‌سه‌ر خ‌ه‌ل‌ک‌دا با‌ده‌دا‌و خ‌ۆ‌ه‌له‌ده‌نی‌ته‌وه‌وه‌ هه‌خ‌رو شانازی به‌سه‌ر ئ‌هو ئ‌ه‌ودا ده‌کا.

{^{۱۱} إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ } مه‌گه‌ر ئ‌هو ئ‌اده‌مه‌یزاده مو‌سو‌ل‌مانانه‌ی که‌ له‌کاتی ته‌نگانه‌و نا‌خ‌وش‌یدا خا‌وه‌ن سه‌به‌رو به‌ئارام‌ن، ئ‌یمان‌یان پته‌وه‌مو ک‌رداری باش ده‌که‌ن، پابه‌ندی فه‌رمان‌و ج‌له‌و‌گیر‌یه‌کان‌ی په‌رو‌م‌رد‌گارن، له‌کاتی نا‌خ‌وش‌یدا خ‌ۆ‌را‌گ‌رو به‌ئارام‌ن، له‌کاتی خ‌وش‌ی و فه‌ره‌ح‌یدا سو‌پاس‌گ‌وزارن، ئ‌ه‌وانه‌ لی‌خ‌ۆ‌ش‌بو‌ون له‌تا‌وان‌یان خه‌ل‌ات ده‌ک‌ر‌ئ‌و پاداش‌ی گه‌وره‌مو مه‌زن له‌سه‌ر ک‌رداری باش‌یان و مرده‌گ‌رنه‌وه‌.

{^{۱۲} فَلَمَّا تَرَاكَ بَعْضَ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَصَافِقَ بِهِ صَدْرُكَ} ئ‌ه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر! تۆ هه‌و‌ل و ته‌قه‌ل‌لا مه‌ده مو‌شریکه‌کان رازی بکه‌ی، چونکه ئ‌ه‌وان ئ‌یمان ناه‌ینن، له‌وانه‌یه نه‌گه‌ر هه‌و‌ل به‌دی ئ‌ه‌وان رازی بکه‌ی هه‌ند‌یک له‌و نی‌گایه‌ی بو‌ت ده‌نی‌ر‌د‌ر‌ئ‌و له‌سه‌ر شانی ئ‌ه‌وان گرانه ته‌رکی بکه‌ی و نه‌ی‌گه‌یه‌نی، بر‌یک له‌و شتانه‌ی پ‌ی‌یان نا‌خ‌ۆ‌شه بی‌بی‌سن و ده‌کو‌و فه‌رمان به‌یه‌ک‌ت‌ا‌ه‌ره‌ستی و نه‌هی ک‌ردن له‌به‌ت‌ه‌ره‌ستی و هه‌ره‌شه ک‌ردن لی‌یان و دهر‌خ‌ست‌نی نه‌فام‌ی و گه‌وج‌ی‌یان پ‌ئ‌ رانه‌گه‌یه‌نی و پ‌یت نا‌خ‌ۆ‌ش ب‌ی ب‌ۆ‌یان بخ‌ۆ‌ینی‌ته‌وه‌، نه‌وه‌کو‌و به‌ر‌په‌ر‌ج‌دانه‌و‌م‌یان توندو تی‌ژ ب‌ی. به‌ک‌ورت‌ی له‌وانه‌یه تۆ بر‌ئ‌ له‌و نی‌گایه‌ی بو‌ت نی‌ر‌د‌راوه‌، وازی ئ‌ی ب‌ینی و پ‌یت نا‌خ‌ۆ‌ش ب‌ی هه‌ند‌ئ‌ بر‌گه‌

له‌قور‌نان‌یان به‌سه‌ردا بخ‌ۆ‌ینی‌ته‌وه‌ {^۱ أَنْ يَقُولُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا كِتَابٌ أَوْ جَاءَ مَعَهُ مَلَكٌ } له‌ترسی ئ‌ه‌ودی نه‌وه‌کو‌و ب‌ل‌ئ‌ئ‌: ئ‌ه‌ر‌ئ‌ بو‌ج‌ی گه‌نج‌و خه‌ز‌ینه‌ی ئ‌ال‌تونی ب‌ۆ نایه‌ته خ‌وار‌ئ‌ ب‌ی نا‌تاج‌ی بکا له‌کاس‌بی و باز‌رگانی و بش‌ب‌یت‌ه نی‌شانه‌ی راست‌ی به‌یامه‌که‌ی؟ یان بو‌ج‌ی فری‌شته له‌ته‌کیا نایه‌؟ ب‌ۆ ئ‌ه‌وه پ‌ش‌ت‌گی‌ری راست‌ی پی‌غه‌مبه‌رایه‌تی‌یه‌که‌ی بکا. مه‌به‌ست به‌و ئ‌یست‌یفهامه ئ‌ینکار‌نا‌می‌زه‌ی که‌ {^۲ لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا } ده‌ی‌گه‌یه‌نی له‌نایه‌ته‌که‌دا، نه‌فیه‌ یان نه‌هییه... {^۳ إِنَّمَا أَلَمْتُ لَنَذِيرٌ } تۆ ته‌نها ئ‌ه‌وه‌ند‌ه‌ت له‌سه‌ره بیان‌تر‌س‌ئ‌ی به‌و قور‌نانه‌ی بو‌ت نی‌ر‌د‌راوه‌، ئ‌ه‌ودی فه‌رمان‌ت پ‌یک‌راوه پ‌ی‌یان بکه‌یه‌نی و بی‌گه‌یه‌نی، ئ‌یت‌ر ئ‌ه‌وان هه‌ل‌و‌ی‌ست‌یان چ‌ۆن ده‌بی‌و چ‌ۆن ناب‌ئ‌ که‌یف‌ی خ‌ۆ‌یانه، ئ‌ه‌وه تۆ ل‌ئ‌ی به‌ر‌پ‌رس‌یار نی، {^۴ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ } خ‌ودا به‌سه‌ر هه‌موو شت‌یک‌دا نا‌گادارو چا‌ود‌یر، له‌سه‌ر ک‌رده‌وه‌مو گو‌فت‌اریان سزایان ده‌داته‌وه‌، چ‌ۆنی بو‌ئ‌ ئ‌ا‌وا سزایان ده‌دا، تۆ پ‌شتت به‌خ‌ودا قایم ب‌ئ‌و ئ‌یش‌ی خ‌ۆت به‌ئ‌ه‌و بس‌پ‌یره‌، به‌ده‌ل‌ئ‌یک‌ی فه‌را‌وان و بر‌وا‌یه‌کی پته‌وه‌وه‌ ئ‌ه‌رکی سه‌رشانی خ‌ۆت ئ‌ه‌نجام ده‌، ه‌ی‌ج گ‌رنگ‌ی به‌سه‌ر ره‌قی و یاخی بو‌ونیان مه‌ده‌، به‌گال‌ته پ‌یک‌ردن و ره‌ت‌دانه‌وه‌ی ناب‌ه‌ج‌ی‌یان ته‌نگه‌تا‌و مه‌یه‌!

{^۵ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ } واته‌: به‌ل‌کو‌و مو‌شریکه‌کان‌ی مه‌که‌ه‌ پ‌ی‌یان وایه‌: مو‌حه‌مه‌د ئ‌هم قور‌نانه‌ی دان‌اوه‌، ده‌ل‌ئ‌ئ‌: ده‌سه‌له‌به‌ستی خ‌ۆ‌یه‌تی و به‌ده‌م خ‌ودا‌وه هه‌ل‌ئ‌ی به‌ست‌ووه‌، {^۶ قُلْ} ئ‌ه‌ی مو‌حه‌مه‌د! پ‌ی‌یان ب‌ل‌ئ‌: ئ‌ه‌ودی ئ‌یوه ده‌ی‌ل‌ئ‌ئ‌: نه‌گه‌ر راست ب‌ئ‌و ئ‌اده‌مه‌یزاد بت‌وان‌ئ‌ که‌لام‌ی ئ‌ا‌وا داب‌ئ‌ئ‌؛ ده‌ ئ‌یوه نازاب‌ن {^۷ فَأَنشَأَ سُورًا مِّثْلَهُ مَقْتَرَاتٍ } ده‌ سو‌وره‌تی ئ‌ا‌وا هه‌له‌سه‌ترا و به‌نه‌ه‌ رو‌و! ها‌وشانی ئ‌هو قور‌نانه‌ی من بکا له‌فه‌صاحت‌و به‌لا‌غه‌ت‌دا، له‌ر‌ئ‌ک‌و پ‌یک‌ی و تۆ‌که‌مه‌یی و به‌ه‌یزی و یاسا در‌وست‌ی و شه‌ری‌عه‌ت ره‌وا‌یی و له‌خ‌ۆ‌گ‌رت‌نی زانیاری‌یه ج‌یا ج‌یا‌کان‌ی و ده‌کو‌و رام‌یاری و کۆمه‌ل‌ناس‌ی و ئ‌اب‌وری و هه‌وال‌د‌روستی و ج‌ی‌ر‌ۆ‌کی راب‌ورد‌وان و غه‌یب زانی‌دا، پ‌ی‌یان ب‌ل‌ئ‌: ئ‌ه‌مه ئ‌ه‌رزو ئ‌ه‌مه گه‌ز، خ‌ۆ ئ‌یوه شو‌ره سواری ره‌وان‌بی‌ژ‌ی و گو‌زاره‌کاری و زمان‌په‌وان‌ی و وتار بی‌ژ‌ین. {^۸ وَادْعُوا مَنْ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ } دا‌وا‌ی یارمه‌تی

له‌کى ده‌کهن بیکهن، کى یارمه‌تیتان ددها بابیدا، بانگی ئاده‌میزادو جندوکه بکهن، بانگی ردوانبیزو زمانباراوو هه‌ستیاری ویزه‌وانانتان بکهن، با یارمه‌تیتان بده‌نو که لایمکی ناوا به‌ئەندازەى (ده) سوورمتی دابینین نه‌گهر ئیوه راست ده‌کهن نه‌م قورنانه که لامی ئاده‌میزاده!

{^{۱۴} فَإِلَّامُ يَسْتَجِيبُوا لَكُمْ} نه‌گهر به‌ده‌نگتانه‌وه نه‌هاتنو نه‌یان‌توانی (ده) سوورمتی وده‌کوو هی قورنان دابینن، نه‌وه {فَاعْلَمُوا أَنَّمَا أُنْزِلَ بِعِلْمِ اللَّهِ} بزنان: که نه‌وان عاجزن له‌وه‌ی بتوانن وینه‌ی (ده) سوورمتی قورنان بڅه‌نه رو، له‌هه‌مان کاتدا نه‌وه‌ش بزنان: قورنان له‌لایهن خوداوه نازل کراوه‌و به‌شیوه‌و شیوازیک نیردراوه جگه له‌خودا که‌سی تر ناتوانی که لامی ناوا سه‌رناساو موعجیز بنیری، که‌سی تر ناتوانی نامه‌ی ناوا پر حیکمه‌تو ناموژگاری و هه‌والدمر له‌نه‌ینى و په‌نامه‌کیه‌کان دابنی! {وَأَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ} دلنیا بن که هیچ خودایه‌ک نیه حه‌قو راست بى و خاومنى بوونه‌ومرو شیای پهرستن بى جگه له‌(الله) هه‌ر نه‌و خودایه شیای به‌ندایه‌تى بو کردنه‌و توانای ناردن قورنانی ناواى هه‌یه! {فَهَلْ أُلْتُمُ مُسْلِمُونَ؟} ئایا ئیوه نه‌ی گروهي کافرو موشریک! دواى راستکردنه‌وه‌ی نه‌م هه‌موو به‌لگه‌و ده‌لیل به‌هیزانه له‌سه‌ر نه‌وه‌ی: که قورنان له‌لایهن خوداوه هاتوو، موسولمان دهب‌نو برپوا به‌خودایه‌تى خوداو راستی قورنان ده‌کهن؟ گهر دنکه‌ج دهب‌ن بو فه‌رمانو جله‌وگیرییه‌کانی خودا که له‌قورناندا ناراسته‌ی کردوون؟ پابه‌ندى نه‌و نه‌حکامو شه‌ریعه‌تو دابو یاسایانه دهب‌ن که له‌خوی گرتوون؟

{^{۱۵} مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّا لَهَا لُفًّا إِلَيْهِمْ أَعْمَالُهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ} که‌سێک هه‌ولئى ژيانى دوتيا بدا، بیه‌وئى خوئى و له‌زرمتى دونیای ده‌ست بکه‌وئى و جوانی و رازاومى دونیا بو خوی دابین بکا، نه‌وه به‌روبوومی کرده‌وه‌دکانیان به‌تیرو ته‌سه‌لى دده‌ینى و هیچی ئى که‌م ناکه‌ینه‌وه‌؟

{^{۱۶} أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ} نه‌وانه‌ی که له‌ژيانى دونیا یاندا ته‌نها هه‌ولئى دونیا دده‌نو به‌س! نه‌وانه له‌قیامه‌تدا جگه له‌ناگری دۆزه‌خ له‌به‌رامبه‌ر هه‌ولئى تیکۆشانه‌که‌یاندا هیچی تریان بى نادری، چونکه نه‌وان

أَمْ يَقُولُونَ اقْرَأْ قُلْ فَأَنَّا بِعَشْرِ سُورٍ مُّشْتَبِهٍ. مُّفْتَرَيْنِ
وَأَدْعُوا مَنْ أَسْطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٣﴾
فَلَا تَسْتَجِيبُوا لَهُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا أُنْزِلَ بِعِلْمِ اللَّهِ وَأَنَّ لَا إِلَهَ
إِلَّا هُوَ فَهَلْ أَنْتُمْ مُّسْلِمُونَ ﴿١٤﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا وَزَيَّنَّا لَهَا لُفًّا إِلَيْهِمْ أَعْمَالُهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ
﴿١٥﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ
مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبَاطِلٌ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ أَنْتُمْ كَانُوا
عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ. فَاتْلُوهُ شَاهِدًا مِنْهُ وَمِنْ قَبْلِهِ. كَتَبَ
مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ. وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ
مِنَ الْأَحْزَابِ فَإِنَّهُ يَكُونُ فِي رَيْبٍ مِنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ
مِنْ رَبِّكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٧﴾ وَمَنْ
أَطَاعَ مِمَّنْ أَفْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أُولَئِكَ يُعْرَضُونَ
عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ أَلَا شَهِدْتُ هَؤُلَاءَ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ
رَبِّهِمْ؟ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْفٰلِغِينَ ﴿١٨﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ
عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كٰفِرُونَ ﴿١٩﴾

له‌دونیا‌دا پاداشی کرده‌وه چاکه‌کانیان وەرگرتوو، نه‌وی ماوه‌ته‌وه بو قیامه‌تیا ته‌نها کرده‌وه خراپه‌کانیا، چ کرده‌وه‌یه‌کی باشو په‌سه‌ندی بو قیامه‌ت نه‌کردوه، هیچ حیسابیکی بو ژيانی پاش مردنی به‌رچاو نه‌گرتوو. که‌وابی {وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا} بى سوود بوو نه‌و کرده‌وانه‌ی له‌دونیا‌دا نه‌نجامیان دابوون، هیچ که‌لکیان ئى وهرنه‌گرتن بو ژيانی قیامه‌تیا. {وَبَاطِلٌ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ} به‌تالو پووج بوو پاداشی کرده‌وه‌دکانیان له‌قیامه‌تدا، چونکه نه‌وان که کرده‌وه‌دکانیان نه‌نجام‌داون مه‌به‌ستیان رمزه‌ندى خودا نه‌بو، هه‌ر کرده‌وه تیکۆشانیک خۆشبه‌ختی هه‌میشه‌ی ئى نه‌که‌وێته‌وه پووجو بى پایه‌خه‌و وده‌کوو نه‌بوو وایه، ته‌رازووی پاداشی قیامه‌ت هه‌ولدا نه‌بو وده‌سته‌ینانی رمزه‌ندى خوداو ئیخلاصو دلسۆزییه‌ بو په‌رومردگار!

{ ۱۷ } أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِنْهُ } یان که سیلک لهژیانی دنیادا بهرئیکو پیکی ههئسو کهوت بکا، خودا هیدایهتی دابیو ریگی حهقو راستی گرتبیته بهرو ههول و تیکۆشانی بۆ رمزانهندی خودا بی، دئسۆزانه لهپیناو حهقو راستیدا ژیاانی خۆی بهسهر بهرئ، شاهیدیکی راستی (که قورنانه) گهواهی بۆ بداو پشتگیری ئی بکا، { وَمِنْ قَبْلِهِ كِتَابُ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً } شایهتیکی تریشی ههبی لهوهپیش هاتبیو شایهتی پیغه مبهرایهتی بۆ بداو موژدهی هاتنی دابی. نهویش کتیبی موسایه، نامه ی تهوراته و بهخهلات بۆ موسا هاتوو. ئایا که سیلک نهوه حال و شهنی بی، نهوه ههئسو کهوتو پهیرهوو پرۆگرامی بی؟ وهکوو که سیلک وایه: که لهژیانی دا گومراو سهر ئی شیواوو بی بهرنامه بی، ههر ههولئ لهزمت و خۆشی کاتی دنیای بی؟ بیگومان وهک یهک نین. { أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ } نهوانه ی خودا هیدایهتی داو و برپایان بهناوهرۆکی تهورات ههیه: که موژدهی هاتنی پیغه مبهرو ناو و نیشانهکانی تیدا تۆمار کراو، نهوانه لهناخهوه برپایان بهپیغه مبهری نیسلام قورنان ههیه. { وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَإِنَّ لَهُ مِثْلَ مَا عُدَّهُ } نهو کهسه ی لهدانیشتوانی مهککه برپا بهقورنان ناکاو نهوانه ی کۆمهل و پارتیان پیک هیناون دزی پیغه مبهر لهسهرانی قوردهیش و جوله که وه مەسیحی و بتهرستهکان دهبانهوئ قورنان بهدرۆ بهخه نهوهو موسولمانان پاشگهز ببنهوه. ههول ددهن نههیلن خه لکی تر موسولمان ببن، نهوانه دۆزهخ شوینی ههوانه و دیانه و بهته نکیدی دهچنه ناوی و تۆله ی نهو بهدرۆ خسته نهوهو دزایه تیکردنه ی نایینیان ئی دهستی ندرئ! رۆژی قیامهت ناگری دۆزهخ چاومرپیانه. { فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ } نهی موحه ممه د! یان نهی بهرپرسی بیسه ر! هیچ شک و گومان نه بی دربارهی راستی نهو قورنانه، { إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ } نهو قورنانه که لامیکی حهقه و لههیج رویه که وه که مو کورتی تیدا نیه و لههیج لایه که وه رهخنه ی ئی ناگری، لهلایه ن خودا وه هاتوو، بهدییه نهی تۆ ناردویهتی، ههر که سئ شوینی بکهوئ خۆشه ختو کامهران دمبی له دنیای قیامهت دا، { وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ } وهئ زوربه ی ناده میزادان ههواو نارمه زوبازی گومرای کردون و ریگیان ئی تیک چوو و برپا بهقورنان ناکه ن!

{ ۱۸ } وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا؟ } کی له نهو کهسه سته مکارتره بۆ خۆی و غهیری خۆیشی؟ واته: که س سته مکارتر نیه و سته می زۆر تر نیه و دوور کهوتو تر نیه له حهق و ریباری راستو خودا په سهند لهو کهسه ی لهسهر خودا درۆ هه لده به ستن، بهدهم خودا وه بهدرۆ شت هه لده به ستنی له کردار و گوفتار و صیفاتیدا، له نه حکام و یاسادا، یان بییان وایه: بتهکانیان خودا درۆ زنهکانیان لای خودا شه فاعه تیان بۆ دهکهن و خوداش شه فاعه تهکانیان قبول دهکا! یان مندا ئ پال خودا ددهن و بییان وایه: خودا کوو کچی هه ن! { أُولَٰئِكَ يَفْرَضُونَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ } نهوانه ی: که ناوا گومرا بوون و رۆچوون له کو فرو شیرک و درۆ هه لده ستن لهسهر خودا، رۆژی قیامهت راده نویندرئ بهسهر پهرومردگارا واته: کرده وه گوفتاریان بهسهر خودا راده نویندرئ بۆ نهوه ی حیساب و لیکۆلینه و دیان لهگه ل بکا. { وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَٰؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَّبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ آلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ } شایه دهکان لهفریشته و پیغه مبهران و پیاوچاکانی موسولمان راست دهبه نهوه و ده لئین: ئا نهوانه بوون بهدهم خودا وه درۆ دهله سه یان هه لده به ستن، گه وره ترین تاوان و سته مییان دهرحق به پهرومردگار نه نجام داوه، لییان لهههرا ددهن و ریسوایان دهکهن، ده لئین: ده ی نهفرینی خودا لهسهر سته مکاران بی، نهوانه ی هاوه لئان بۆ خودا قهرار ددها، بهدهم خودا درۆ یان هه لده به ستن. هه لده به ته نهو رانواندنه رانواندنیکی تایبه تییه، رانواندنیکه به مه به ستنی ریسواکردن و نابرو بردنه، ئیتر له ناخۆشترین حال و مزعدا ریسوایان دهکهن و شهرمه زاری نهو رۆژه سامناکه یان دهکهن!

{ ۱۹ } الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ } سته مکاران نهو موشریکانه ن که ناده میزادان له ریباری خودا لا ددهن، نهوانه ن که بهدهم خودا وه درۆ هه لده به ستن بۆ نهوه ی خه لک له ریباری حهق لایه دن، دهیانهوئ خه لک شوین حهقو راستی نهکهوئ.

{ ۲۰ } أُولَٰئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ } نهو سته مکاره له رئ لادهرانه، نهو موشریکو کافرانه، هیزو توانایه کی نهوتویان نیه بتوانن خودا دهسته وهستان بکه ن لهوه ی

له دونیادا به سزا بیانگری، ولایتیان به سهردا ویران بکا، به زهویدا بیانباته خورای، به رده بارانیان بکاو له ناویان به ری، و دگوو چوڼ گه له پېشیننه کانی له ناوېردن! به لگوو نه مانیش له ژیر دسه لاتو قه هرو غه زبې خویدان هر کاتۍ بیه وئو چوڼی بوئ ناوا سزایان ددها، ده توانی له دونیادا پېش هاتنی قیامت سزایان بدا! {وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ} نهو سته مکارو موشریکانه جگه له خودا خو، هیج یارمه تیدرو پشٹیوانیکیان نیه، کهس نیه بتوانی عه زابی خودایان لی دوور بخته وه... {يُضَاعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُ} روژی قیامت عه زابیان بو دوو جه ندانو جه نده نده دهریته وه، به هوئی نه ووه که ویرای گومر ابوونی خویمان کهسانی دیکه شیان گومر کردوون، هه رووها چونکه پېیان ناخو شېبو گوپیان له قورنان بی، نه یانده ویست نیشانه کانی خودا له بوونه وهردا ببینن. نه وانه {مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ} به هیج جوړیک نه یانده ویست گوپیان له قورنان بی، خویمان له بیستنی حه قو راستی کهړ کردبوو، نه یانده ویست شوین حه قو بکه ونو خویمان له ناستی دا کوپرو کوتر کردبوو!

{أُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ}

نه وانه ی خاودنی نهو رهو شته نامه رده نه که له وه پېش باس کران نهو ناده میزادانه: که خودی خویمان به فېرې داوه، له دونیادا خویمان فه وتانده، پاریزگاری که رامتو ریزو نرخي خویمان نه کردوه، بزوايان به هاتنی قیامت نه بوو، به دهم خوداوه درؤو دهله سه یان هه لېه ستن، خویمان به فېرې دا، چونکه نه وان روژی قیامت ده خرینه ناو ناگری دۆزه خه وه، سات دواى سات گهرماییه که ی له زیادبوون دایه.

{لَا جَرَمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْآخَسِرُونَ} هیج گومان نیه و

شتیکي حه قو راسته: که نه وانه له قیامتدا له هه موو کهس زیاتر خه سارتمه نندن، چونکه خویشی و له زرمته به هه شتیان گوړپوه ته وه به سزای دۆزه خ.

{إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ} بیگومان نه وانه ی نیمانیان

هیناوه، خوداو پیغه مبهریان به راستی ناسیون، خودایان

أُولَئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ يُضَاعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُ مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿٢٠﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢١﴾ لَا جَرَمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْآخَسِرُونَ ﴿٢٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٣﴾ مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمَى وَالْأَصْمَى وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِذِي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢٥﴾ أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمِ الْإِسْرِ ﴿٢٦﴾ فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا تَرْنِكَ يَا آلِ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَمَا تَرْنِكَ إِنَّمَا إِلَٰهَ الْبَنِي إِسْرَءِيلَ هُمْ أَزْوَاجُ بَدْوٍ نَرَايَ وَمَا نَرَىٰ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ ﴿٢٧﴾ قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ يَدَيْكُمْ مِنْ رَبِّي وَءَانِي رَحْمَةً مِنْ عِنْدِي فَقَعَيْتُ عَلَيْكُمْ أَنْزِلْكُمْ مَوَاطِنَ هَٰذَا كَرِهْتُمْ ﴿٢٨﴾

به حه قو ناسیوه به نندایه تیایان بو کردوه، پیغه مبهریان به راست زانیوه شوینی که وتوون، له دونیادا کرداری چاکیان نه نجام داوه پابه ندی فهرانو جله وگړییه کانی ثایین بوون، دلایان به نیمان ناوهدان بووه، به رده وام بوون له سهر طاعه تکردن و دووره په ریزی له توان، هه میسه ترسی خودایان له دل دا بووه، نه وانه هاوهدانی به هه شتن، به هه شتی رازاوه و پر خپرو خو شییان دهریتۍ، نازو نیعمه تی وایان پی دهبه خشری که له ژماره نایه و به چاو نه بیندراون به گوچکه نه بیستراون به خه یالیش به سهر دلی هیج که سدا رانه بردوون، نه وان لهو به هه شته خو شو رازاوه دا بو هه تا هه تایه دهمینه وه، نه پیر دهبن، نه دهمرن، نه نه خو شو ده که ون، نه پیسایو بوینی ناخو شییان لیوه دمرده چن.

{مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمَى وَالْأَصْمَى وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ} واته:

مه شهل و نموننه ی نهو دوو تافمو کومه لای له وه پېش باسکران، ناکامیان دیاری کرا، کافره کان به به د به ختی و

موسولمانه كان به كامه رانی، و مكوو نمونهی كوړو كهړو
 شنه واو بینه ر وان، كافر و مكوو كوړ وایه، چونكه خوۍ
 له ناستی حه قو راستی دا كوړ دهكاو به چاوی ورد ته ماشای
 نیشانه كانی خودا ناكا له بوونه و مر دا، شاره زای ریبازی خیر
 نابو و نایدو زیته وه، و مكوو كهړ وایه، چونكه به لگه و دهلیلی
 راست نابیست، شتیك سوودی هبې به دل گوپی لی ناگری!
 موسولمان و مكوو چا و ساغی گوپیچكه كراوه وایه له وده: كه
 سوود له و قورنانه دهبینی كه دهیبسی، نیشانه كانی تاكو
 ته نهایی خودا له بوونه و مر دا دهبینی نیمانی پته و دهبی، دل
 دامه زراو و بهر چا و روون دهبی. {هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا أَفَلَا
 تَذَكَّرُونَ} نایا نه و تاقم و كومه له له ره و شتو حال و
 سه ر نه چا و چو ن یه كن؟ نه ری بؤ بیر ناكه نه وه؟ بؤ په ند
 و مر ناگر ن؟

{^{۲۵} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ} واته: نهی
 موحه مده! و مكوو چو ن تو مان كرده به پیغه مبهرو
 ره وانه مان كردوی به تر سینه رو موژ دده ر، بیگومان (نوح) مان
 ره وانه كرده بؤ سه ر گه له كهی و پی گو تن: من ره وانه كراوی
 په ر و مر دگار م، تر سینه ریكي ناشكراو حه قو راستم بؤ نیوه.

من بؤ نیوه تر سینه ریكي ناشكراو شاره زاكار م به وده: كه
 {^{۲۶} أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ} جگه له خودا به ندایه تی بؤ كه سی
 تر مه كن. دا و اتان لی ده كه م: كه یه كتاپه رستی بكه ن و از
 بی ن له ها و ده لدانان بؤ په ر و مر دگار {إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ
 يَوْمِ الْبَاسِ} چونكه نه گه ر به قسه م نه كه ن و یه كتاپه رستی
 نه كه ن و از له ها و ده لدانان بؤ خودا نه هی ن، نه وه من ده تر سم
 سزای روژیكي به شیدمت یه خه تان بگری و رزگار بوونتان
 نه بی.

{^{۲۷} فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا تَرَاكَ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا}
 ریش سپی و پی او ماقو و لو قسه رویش تو و ده كانی گه له كهی:
 نه وانه ی كافر بوون و بر وایان به نوح نه دكر د، و تی ان: تو
 ناده میزادیكي و مكوو نیمه ی و هی چت له نیمه زیاد نیه، تو
 پاشا و مه لیک نی، ناده میزادیكي ناسایی و مكوو نیمه ی و به س!
 نی تر بؤ چی شویت بكه وین. بؤ چی زیده له هه موو كه س نیگا
 بؤ تو هاتو وده: {وَمَا تَرَاكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا بِادْبَادِي

الرَّأْيِ} نیمه نابینین شویتكه و توات نیلا كه سانیکن: كه
 پله ی كومه لا تی ان نزمه و جوتیار و و مر زیرو خو ش با و مر ن،
 هیج بیر ان له سه ر نه چا و ناكامی نه كرده و ته وه.. نه گه ر تو
 راست ده كه ی پیغه مبه ری، پی او ماقو و لو نه شراف و
 عاقل مه ندان شویت ده كه و تن. {وَمَا نَرَىٰ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ}
 نیمه نابینین بؤ نیوه به سه ر خو مان دا هیج ریرو نر خیک،
 هیج شتیكتان له نیمه زیتر نیه؛ له نیمه به هیرو توانا تر نین،
 ساماندا تر نین، زانیاری و عه ق و فامتان له نیمه زیتر نیه،
 نی تر ج شتیك و له نیمه ده كا: كه شویتان بكه وین.؟! {بَلْ
 نَطْنُكُمْ كَافِرِينَ} به لكوو نیمه نه و ده مان به لا وه راسته كه نیوه
 دروژن و نه وده ی دیلین: گوا یه نیوه له دونیا و قیامه ت دا
 به خته و مر ده بن له راستییه وه دو و ره و هیچی به سه ر هیچه وه
 نیه.!

{^{۲۸} قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ} نوح له و ده لا میان دا و تی: نهی
 نه ته و ده كه م! پی م بلین: من چی بكه م و نیوه چو نی ده بینن؟؟
 {إِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي} نه گه ر من به لگه ی به هیرو
 به ده سته وه بی، یه قینم ه بی كه من ره وانه كراوی
 په ر و مر دگار م و نه ری پیغه مبه رایه تیم خرا و ته سه ر شان و
 ده بی نه نجامی بده م، دل نیام من له سه ر حه قو راستیم و
 له خودا وه نی ر درا و م {وَأَتَانِي رَحْمَةً مِنْ عِنْدِهِ} په ر و مر دگار
 ره حمه ت و به ره ری پیغه مبه رایه تی له لایه ن خو یه وه پی دا و م:
 كه گه و ره تر نین به ره ری په ر و مر دگار د، به ر ز تر نین پله و پایه یه:
 كه خودا دهیدا به به نده ی خو ی! ج ره حمه ت و به ره ریك له وه
 گه و ره تره كه ناده میزاد خودا بنا سی و ریبازی یه كتاپه رستی
 بگری ته به رو نه ری فرو ستاده یی بخری ته سه ر شان؟! من چی
 له نیوه بكه م؟ من كرا و م به پیغه مبه رو له خودا وه نیگام بؤ
 هاتو وده {فَعَمِيتُ عَلَيْكُمْ} نه م به ره ری له نیوه شی ر درا و ته وه،
 هه ست به گرنگی ناكه ن، پی ی هی دایه ت نا دری ن، نیمانی پی
 ناهین به لكوو خیرا به درو تان خسته وه، په یامه كه متان
 ره ت كرده وه، {أَلَمْ نَكْمُمْوهَا} نایا ده توانم به زور نه م په یام و
 ره حمه ت تان پی قبو و ل بكه م و بتان خه مه سه ری؟! و له حل
 {وَأْتَمُّ لَهَا كَافِرُونَ} نیوه پشی لی هه لده كه ن و ناتا نه و ی، دهی
 خو ناگو نجی و عه ق و په سندی ناكا نایین به زور به سه پی!

۲۹} وَيَا قَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا { نهی قه و مه کهم! من له جیاتی ناموژگاری و په یام راگه یاندنه کهم داوای کرئو پارو پولتان لی ناکه، نه رکی سهرشانتان به وده گران ناکه داوای کریتان لی بکه! نه من په یامی خودا به نیوه ده گه یه نه و پاداشیشم هر له خودا دهو، {إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ} کرئو پاداشم هر لای خودایه و هر نه و هیوای پاداشدانه و دی لی ده کرئ! {وَمَا أَنَا بِطَارِدٍ الَّذِينَ آمَنُوا} نه وده نیسی من نیه و له شانی من ناو ده شیته وده که بروداران له کوړو مه جلیسی خوځ دوور بڅه مه وده؛ نه وانه دهرناکه م {إِنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ} نه وانه له روژی قیامه تدا به خودای خوین ده گنه و حیسابیان له گهل دهکا، نه گهر دهریان بکه م شکام لی ده که نه و تووشی سزا دهم، {وَلَكِنِّي أَرَأَيْتُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ} به لام من نیوه دهمینم گهل و نه ته وده یه کی نه قام و نه زان، چه فانیقی شت نازان، له ناو زه لکاوای جهل و گومرایی دا دین و ده چن؛ هه ندئ له نیشانه ی بی عه قلیتان نه وده یه؛ موسولمانه کان به نه قام دهرزان، به پروچ و پله نزم ناویان دهمین، داوای نه وده لی ده که م له کوړو کو مه لی خوځ دهریان بکه م.

۳۰} وَيَا قَوْمِ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتُهُمْ { نهی گهل و هوزده کهم! نه گهر من نه وانه ی شوینم که و توون و برورایان پی کردوم دهریان بکه م و نه هیلن ناماده ی کوړو کو مه لم بین؛ کی پشتیوان و یارمه تیدرم دهمین له بهرام بهر عه زابی خودادا، چونکه دمرکردنی نه وانه ستم و تاوان و سپله یه بهرام بهریان، نه گهر من شتی ودها بکه م له ده سته ی ستمکاران دهمین. {أَفَلَا تَذَكَّرُونَ؟} نه وده بو بیر ناکه نه وده، بیگو مان ملهوپی و سهر رهقی نیستاتان ته رازوی سروشتی له بیر بردونه وده، بیر بکه نه وده بایینه وده تایم و بچنه وده سهر ریباری راسته قینه ی خو تان!

۳۱} وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ { من که ده لیم؛ پیغه مبهرم و نیگام بو دی، مانای نه وده نیه من خاودنی خه زینه ی پهر و مردگار و ده توانم گوړانکاری له ملکی خودادا بکه م! نه من هر گیز بیتان نالیم خه زینه ی خودام لایه. {وَلَا أَغْلَمُ الْغَيْبَ} من غه یب زان نیم، مه گهر هه ندئ شتی په نامه کی نه بی که خودا به فاضلی خو ی منی به سهردا

وَيَنْصُرُنِي لَوْلَا أَنَا بِطَارِدٍ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ وَلَكَؤُفَ أَرَأَيْتُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿۲۹﴾ وَيَنْصُرُنِي مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتُهُمْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۳۰﴾ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَغْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنْ إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۳۱﴾ قَالُوا لَوْ نَحْنُ قَدْ جَدَلْنَا مَا كُنْتُمْ جِدَلْنَا فَأَنَّا يَمُنَآءُ مَا إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿۳۲﴾ قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيَكُمْ بِهَ الْفَنَاءِ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿۳۳﴾ وَلَا يَنْفَعُكُمْ نَصِيَ إِنْ آرَدْتُمْ أَنْ نَصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُصَوِّبَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۳۴﴾ أَمْ يَقُولُونَ أَفَلَدُنَا قُلٌّ إِنْ أَفَرَرْتُمْ فَعَلِمَ لِمَ جَاءَ وَإِنَّا بِرَأْيِنَا لَمُشْرِكُونَ ﴿۳۵﴾ وَأَوْحِ إِلَيْنَا نَوْحَ أَنْتُمْ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدْ آمَنَ فَلَا تَحْسَبْهُمْ كَأَنَّآ يَفْعَلُونَ ﴿۳۶﴾ وَاصْنَعْ لَكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيَنَا وَلَا تَحْطَبْ فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُصْرَعُونَ ﴿۳۷﴾

ناگدار کردوم دهکا!! {وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ} من نالیم؛ فریستم و رهوشتو صیغه تیک بو خوځ داوا ناکه که نه مین، لاف شتی لی نادم که تیغه نه بی و خوځ به سهر نیوه دا هه لنانیمه وده. {وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا} نه من نالیم؛ به نه وده که سانه ی که نیوه به هیچ و بو چیان دهرزان و له پیس چاوتان بی نمودو که م بایه خن، نالیم خودا خیر و خوشیای ناداتی! من بریار نادم و نالیم؛ نه وانه خودا له دونیاو قیامه تدا به هر مه ندیان ناکا، ناچم بو رمزانه ندی نیوه نه و بریاره هه لیه بدهم! {اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ} خودا دهرزان چی له دهر و نیان دایه، خودا دهرزان ناخو بیرو باور یان راست و په سنده یان نا؟ من ظاهر بینم و سهیری رواه تیان ده که م به ظاهر ریزارو خاودن به هرمن و هو مید وایه خودا خیر و خوشیای به نسب بکا. نه گهر دلو دهر و نیان و ده کوو دهر و دیان پاک و خاوین بی، نه وده به هر مه ندو خوشنودن! {إِنِّي إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ} من به راستی

له تاوانبارو سته مکارانم، چونکه پیڅه مېر دهبی راستی نیشان بدا نهك حهقو راستی ون بكا، ههر كهسیك حهق ون بكا نهوه سته می له خوئی كرده كه حهقیقه تو راستی لی شاردونهوه!

{^{۴۲} قَالُوا يَا نُوحُ قَدْ جَدَلْتَنَا فَأَكْثَرْتَ جِدَالَنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِیْنَ} قه ومه كهی نوح پییان گوت: نهی نوح! بیگومان زورت له گهل گوتینو جه دهلو موناغه شهی زورت له گهل كر دین، له سنوورت تیپه راند! به لگه یهك نه مایه وه نه یهینی، شتیك نه ما لمان پیت بلتین، تاقه تمان چوو، كاس بووین، وهرمز بووین له به لگه هی تانه وهو بهر پر چدانه وه!!

{^{۴۳} قَالَ إِمَّا یَأْتِیْكُمْ بِهِ اللّٰهُ إِنْ شَاءَ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِیْنَ} فهرمووی: هاتنی عه زاب به ددهست خودایه، نهو ههر کاتی ویستی عه زاب تان بدا دهیدا، نیوه ناتوانن له چنگ عه زابی نهو خوتان قوتار بکهن، هه لاتنتان بؤ ناکری، چونکه هه مووتان له ژیر چنگو دسه لاتنی خودادانو له ملکی نه ودان.

{^{۴۴} وَلَا یَنْفَعُکُمْ لُصْحٰی إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَنْصَحَ لَکُمْ إِنْ كَانَ اللّٰهُ یُرِیدُ أَنْ یُغْوِیَکُمْ} نه گهر خودا بیهوی گومراتان بكا نه صیحه تو ناموزگاری من سوودتان پی ناگه یه نی، نه گهر بیهوی ناموزگاری تان بکهم. به لکوو سوود بیینن له ناموزگاری، پابه نده به ویستو مه شینه تی خوداوه، دابو نه ریچی خوداش له بوونه ومردا وا هاتووه: ههر كهسیك ناماد مباحشی تییدا بی ناموزگاری ومرده گریو سوودی لا دمبینی: كه سیکیش گومراو فاسید بی رمی دهکاته وه. {هُوَ رَبُّکُمْ وَإِلَیْهِ تُرْجَعُونَ} خودا به خیوکاری نیومیوه هه موو شتیکی نیوه به ددهست خوئی ته، به گویری دابو نه ریچی خوئی له بوونه ومردا کاروباری نیوه هه لده سوړینیو کارمکان نه انجام ددها، هه موو شتیکیش لای بهر ومردگار سنوورو نه ندازهی خوئی هیه وه مهنده کراوه، له قیامه تیشدا ههر بؤ لای نهو ده گه پینه وه، سزاو پاداشی کرده وکاننتان ددهاته وه، چاکه به چاکه و خراپه به خراپه و توژ قالیك سته متان لی ناکری!

{^{۴۵} أَمْ یَقُولُونَ افْتَرَاهُ} به لکوو نایا نهو کافره سه ره قو نه فامه قور میشیانه ده لین: موحه ممه د بؤ خوئی قورئان

هه لده به سستیو نه م چیروکهی (نوح) یش که بؤ مان ده گپ رته وه بؤ خوئی دایناوه! بهر ومردگار فهرمان دهکا به پیڅه مېر (دروودی خودای له سر بی) که ردهیان بداته وه ده فهرموئی: {قُلْ:} نهی موحه ممه د! پییان بلتی: {إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَعَلٰیٰ إِجْرَامِی} نه من نه گهر نه م قورئانه م هه لده سستی وه کوو نیوه ده لین، نهوه نیوه هیچتان له سر نیوه چ زیانیکتان پی ناگا، به لکوو سزای تاوانی خووم خووم دهیچیزو بؤ خووم بهر پر سیارم! {وَأَنَا بَرِیءٌ مِّمَّا تُجْرِمُونَ} منیش بهر پر سیار نیم له تاوانی نیوه سزای تاوانی خوتان له سر خوتانه، حوکی خودا وایه و بریاری وا داوه هه موو كهسیك به گویری کرده وی خوئی پاداش و سزا وهر بر گریته وه.

{^{۴۶} وَأَوْحٰی اِلٰی نُوحٍ اَنْ یُّؤْمِنَ مِنْ قَوْمِکَ اِلَّا مَنْ قَدْ آمَنَ فَلَآ یُتَبِّسُ بِمَا کَانُوا یَفْعَلُونَ} واته: نیگا بؤ نوح کرا: که جگه له وانهی له گه له کهت نیمانیان پی هی ناوی که سی تر پروات پی ناگا، که وایی تو ناره حهت مبه به وهی نه نجامی ددهن و به وهی له ناگاما به سه ریان دی. کاتی ترساندن و بانگه وازی به سه ر چوو، وه ختی دمه دمیو موناغه شهو جیدال نه ما.

{^{۴۷} وَاصْنَعِ الْفُلَکَ بِأَعْیْنِنَا وَوَحْیِنَا} که شتی رزگار بوون دروست بکه، له ژیر چاودیری نیمه و رعیایه تو پاریزگاری نیمه به گویری نیگای نیمه خهریکی دروستکردنی که شتی ببه، چونت پی ده لین: ناوا دروستی بکه، ناگامو سه ر نه نجامی نه وان ته و او بوو، بریاری له ناو چونیان درا. {وَلَا تُخَاطِبْنِیْ فِی الدِّیْنِ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّغْرَقُونَ} نهی نوح! نیت درباری نهو سته مکارانه نزاو پارانه وم لی نه کهی! نه چی بپاریته وه بؤ نه وهی عه زابیان له سه ر لابه رین، شه فاعه تیان بؤ نه کهی! نه وان بریاری خنکانیان به توفان در چوو، نیت شه فاعه ت بؤ کردنیان یاساغه!

{^{۴۸} وَیَصْنَعِ الْفُلَکَ} نیتر حه زهرتی نوح دهستی کرد به دروستکردنی که شتی {وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَیْهِ مَلَأَ مِنْ قَوْمِی سَخِرُوا مِنْهُ} ههر کاتی کو مه لیک له شه شرافی گه له کهی به لایدا تیپه رپوونایه گالته یان پی دهاته و پی پی ده که نین و پییان و ابوو شیت بووه!! به گالته وه پییان ده گوت: نهوه دواي نه وهی پیڅه مېر بووی نه مجار بووی: به دار تاش؟! {قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا

مِنَّا إِنَّا تَسْخَرُونَ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ} چه زمرتی نوح فەر مووی:
 نه گهر نیوه نه مېرؤ گالته به نېمه بکه نو پیتان وا بی که شتی
 دروستکردنه که مان کاریکی بی سووود، نه وه نېمه ش گالته
 به نیوه ده که ی، نه مېرؤ گالته تان بی ده که ی و پیکه نینمان
 به عه قلی نیوه دی چونکه نه قامنو نازانن حکمه تو
 به رژه وندی نه مه چیه، سه به پینیش که سزاو عه زاب دیته
 سه رتان گالته تان بی ده که ی و ده کوو چون نه مېرؤ نیوه گالته
 به نېمه ده که ن!

{ ۳۹ } فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُقِيمٌ} له وه به و لاه سوودی کار که مان و که شتی
 دروستکردنه که مان دهمان و له مه به سته که حالی دهن. له وه
 به و لاه دهمان: کی عه زابی پر نیش و نازارو ریسوا که ری بو
 دی: که سزای خنکان به توفانه! دهمان کی عه زابی به نیشی
 قیامه تی بو دی و ده یچه پینئ بو هه تا هه تایه تی یدا
 ده میتیته وه و رزگاری نابئ، نیمه یان نیوه!!

{ ۴۰ } حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التُّورُ} جا نه و کاته ی کاتی
 فهران کردنمان به هیلا که و نیان هات ناو له ته ندوور
 هه لقو لا و به خورمزم به رزبوه وه و بلقی هاویشتن و فواری کرد!
 نه مه نیشانه بوو بو چه زمرتی نوح، که هر کاتی له ته ندوور
 ناو هه لقو لا، نه وه نیشانه ی هه لسانی توفانه که یه. { قُلْنَا احْمِلْ
 فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ اثنین } نه و کاته به (نوح) مان گوت:
 هه لبره له ناو که شتی به که دا له هه موو جوړه گیانه له به ریک
 نیرو می به ک، بو نه وه ی که رای نه و چه یوانانه نه هه وتی
 دوا ی زاووزی بکه نو بیچوویان لی بکه ونه وه. { وَأَمَّا لَكَ إِلاَّ مَنْ
 سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ } واته: هه لبره له ناو که شتی به که دا
 له خانه واده ی خو ت به نیرو می یانه وه، جگه له وانه ی بریار
 دراوه که له پیری خنکاوان بن به هوی سته مکاری یانه وه
 نه و انیش که نعان کوری نوح و دایکی که نعان بوون که
 له بیرو را دا له گه ل کافر ده کاند ا بوون و نوح یان به شیت
 دهمانی! { وَمَنْ آمَنَ } هه روه ها هه لبره له که شتی به که دا هه
 که سی نیمانی پیت هیناوه له که سانی تر که له خانه واده ی
 خو ت نین { وَمَا آمَنَ مَعَهُ إِلاَّ قَلِيلٌ } و له حال ژمار میه کی که م
 نیمانیان بی هینا بوو، و پرای نه و ماوه دورو دریژدی: که نوح

وَصْنَعُ الْفُلِكَ وَكَلَّمَا مَرْ عَلَيْهِمَا مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا
 مِنْهُ قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ ﴿۳۸﴾
 فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ
 مُقِيمٌ ﴿۳۹﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التُّورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا
 مِنْ كُلِّ زَوْجٍ اثنین وَأَمَّا لَكَ إِلاَّ مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
 وَمَنْ آمَنَ وَمَا آمَنَ مَعَهُ إِلاَّ قَلِيلٌ ﴿۴۰﴾ وَقَالَ ارْكَبُوا
 فِيهَا بِاسْمِ اللَّهِ جَعَلْنَا لَكَ مِنْهَا آيَةً إِنَّكَ مِنْ الْمُفْضَرِّينَ ﴿۴۱﴾ وَهِيَ
 تَجْرِي بِهَمِّ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَىٰ نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ
 فِي مَعْزِلٍ يَبْنِي أَرْكَبَ مَعَنَا وَلَا تَكُن مَعَ الْكَافِرِينَ ﴿۴۲﴾
 قَالَ سَتَأْتِي إِلَىٰ جِبَلٍ يَمُوسِي مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَا عَاصِمَ
 الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلاَّ مَنْ رَحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ
 مِنَ الْمُغْرَقِينَ ﴿۴۳﴾ وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلُغِي مَاءَ لِيُونِ نَسَمَةَ
 أَقْلِي وَغِيصَ الْمَاءِ وَفُصِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَىٰ الْجُودِيِّ وَقِيلَ
 بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۴۴﴾ وَنَادَىٰ نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ
 ابْنِي مِن أُمَّي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ ﴿۴۵﴾

تییدا بانگه وازی کردن، ژمار میه کی که م نه بی که سی تر
 پروایان بی نه کرد.

{ ۴۱ } وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِاسْمِ اللَّهِ مَجْرَاهَا وَمُرْسَاهَا } واته: نوح
 بر و ادره گان و گیانه له به رمانی خسته ناو که شتی به که وه و وتی:
 سوار بن، به ناوی خودایه رویشتنی نه م که شتی به سه ر
 ناودا، به ناوی خودایه نا کامی رویشتنه که ی و راوه ستانی،
 هه مووی به ته سخیر و رامکردنی په رومرد گاره، به هوی
 ده سلات و توانای خودایه نه ک به هیزی نیمه! { إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ
 رَحِيمٌ } په رومرد گاری من لیخو شبوونی زوره بو به نده
 بر و ادره گانی، به رهم و به سوژه بویان: که به هوی تاوانه وه
 له ناوی نه بردن، به لگوو کافر ده سته مکاره گان له ناو ده با.
 به رهم و به سوژه: که نه و که شتی به ی بو دابین کردن و له و
 توفانو خنکانه رزگاری کردن.

نهفرينيان ئى كراوه، دوورى بۆ ئهوان لهرحمهتى خودا
ئهوئا لهناوچوونو شياوى ئهوه نين تهنايهت ياديشيان
بكرتتهوه!

{^{۴۵} وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي} نووح بانگى
ناراسته پهرومردگار كردو وتى: خودايه! بېگومان كورپهكه
لهئههلو كهسو كارى منه؛ كه وادمت دامى رزگاريان بكه
فهرومانت بى كردم بيانخهمه ناو كهشتيهكهوه. {وَأِنَّ وَعْدَكَ
الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ} بېگومان وادهى تۆ بهجتيه
ديته دى، دهى باشه ناكامى كورپهكه بهجى گهپى؟ وهلحال تۆ
لهههموو دادومرئىك كاروبارت موحكم ترو لهجى خۆىدايه،
حوكهو برپارى تۆ لهئهوپهپى زانستو داناييهوه دردهجى،
ئهوپهپى دادپهروهروى و سهواپى تيدايه، ههركيز ههلهو
ستهو نابهجى تيدا نيه!

{^{۴۶} قَالَ يَا نُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ}
پهرومردگار فهروموى: ئهوى نووح! بېگومان ئهوى كورپه
لهكهسو كارى تۆ نيه، بېگومان ئهوى كورپه تۆ خاومنى
كردارى بهديوو، خۆى لهچاكهكارى دهپاراستو خهريكى
فهسادو ناشوبو كوفرو ستهمكارى بوو! ئهوى لهتۆ دابرابوو،
تۆش لهئهوى دابرابوو، ئهگهر بهروالته لهپشتى تۆش بى،
پهيوهندى بههيز كه ئايينه پچراوه، هيچ پهيوهندى بهتۆوه
نهماوه! {فَلَا تَسْأَلْنِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ} پرسيارم لهشتيكت ئى
مهكه كه نازانى چۆنهو چۆن نيه، داواى شتيكت مهكه: كه
نازانى نايا راستو دروسته، يان ههلهو ناقتولايه؟! {إِنِّي أَعْظُمُ
أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ} ئهمن جلهوگيريت ئى دهكه،
نامۆزگاريت دهكه لهوهى لهپيرى نهزانان بى، نامۆزگاريت
دهكه نهوهكوو نهزانى پهيوهندى و كهسايهتى راستى چيهو
جى نيه، يان نهوهكوو لهوادهى خودا حالى نهبىونهزانى
چۆن خودا وادهى خۆى بهجى هيناوه، وادهى خودا هاته دى
كهسو كارى حهقيقى تۆ رزگاريان بوو! جاريكى تر پرسيارى
ئاوا ناقتولاو نابهجى مهكهو دهترسيتم كه لهنهزانو تاوانباران
بى!

{^{۴۷} قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ} وتى:
خودايه! من پهنا دهگرم بهزاتى پاكت: كه لهئىستا بهولاوه

{^{۴۲} وَهِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ} واته: كهشتيهكه
دمرويشت بهناو شهپولى گهورهو سامناكدا، كه وهك كيۆ
ومهابوون لهبهرزى و گهرومى و دريژىدا، جا كهسيكت ناگاي ئى
بووبى و كهوتبيته ناو شهپولى دمريى گهوره لهو كاتهدا كه
باى بههيزه لدهكاو شهپولى وهكوو كيۆ دهخولقينىو
ديمهنيكى سامناك نيشان دهدا، دزمانى كه ئهمن زيئه رهوى و
موبالهغه لهم تهشبیهو ليكت چواندنهدا شتيكى ناساييه..
{وَنَادَى نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ} ههزمتى نوح بانگى
كورپهكهى خۆى كرد وهلحال لئيان تهردوبوو فهروموى: {يَا
بُنَيَّ ارْكَبْ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ} ئهوى كورپه خۆم! وهره
لهگه ئهه سواري كهشتيهكه ببه وهتاقه و پيرى كافرهكان
مهبه؛ كه خودا برپارى داوه بهم تۆفانه لهناو بجن!

بهلام كورپه گهنج و سهركهشو لهخۆبايى بوو، نامۆزگارى
باوكى بهگوئا نهجوو {^{۴۳} قَالَ سَارِيَ إِلَى جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ
الْمَاءِ} وتى: خۆم دهگهيمنه سهركه لوتكهى كيويكت بۆ ئهوهى
لهخنكان بمپاريژى! {قَالَ لَا عَصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ
رَحِمَ} نووح وهلامى كورپهكهى دايهوه وتى: لهم رۆژهدا هيچ
شتيكت نيه بتوانى يهكيكت لهخنكان بمپاريژى هيچ شتيكت نيه
نهمرۆ ببتيته لهمهپرو نههيلى عهزابى خودا بگاته نهوانه
ياخى بوون و برپارى لهناوچوونيان دراوه، بهلام نهوانهى خوا
رهحمى بى كردون و نيمانيان هيناوهو سواري كهشتى بوون
نهوانه رزگاريان دمبى. {وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ
الْمُفْرَقِينَ} شهپوليكت هاتو كورپه ياخى بووى لوول داو گهفتو
گووى باوكو كورپه ليكدابري و ليكى جياكردنهوه! ئهوى كورپه
ياخى بووه سهركهشه لهپيرى خنكاوان بوو.

{^{۴۴} وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكَ وَيَا سَمَاءُ أَقْلِعِي وَغِيضَ الْمَاءُ وَقُضِيَ
الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ} بانگيكت
لهمهلهنى سهرووهوه هات، خيئابى ناراسته ناسمان و زهوى
كرد، گوتره زمين ئاوت ههلقورپينه، بهرزايى بهس بمپاريينه،
ئاو رۆچو بهناخى ئاخاو كار سهركه گرت، كهشتى لهسهركه
كيوى جودى لهنگهركه گرت، گوتره؛ تارن نهوانه
ناحهقيكارن! دوورى بۆ ئهوان لهزيان نهوما زيانى دونيايان
لهكيس چوو، دوورى بۆ ئهوان لهرحمهتى خودا نهوما

پرسیاریکت ناراسته بکه، نه زانم جی به جی بوونه که ی
له گه ل حکمه تی تودا یه که ده گریته وه! **{وَالَا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ}** پهر و مردگارا! نه گهر له تاوانم
خوش نه بی و ره حمم پی نه که ی نه من له پی پی
خه سارتمه ندانم، هه ولهدا قازانجم دهست بکه وی، هه موو
منداله کانم رزگاریان بی و بکه ونه خوشی و کامه رانییه وه
به هو ی به ندایه تی و خودا پهرستیانه وه، که جی به و جو ره
به سه رمد شکایه وه، تو خوت باشر دزمانی و ناگاداری هه موو
شتیکی!

{۴۸} قِيلَ يَا نُوحُ اهْبِطْ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَمٍ مِّمَّنْ مَعَكَ وَأُمَّمٌ سَمِعَتْهُمْ ثُمَّ يَمْسُهُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ} واته: به زوبانی
نیگا و سروش به نووح گوترا: له که شتی رزگاری دابهزه بو
سه ر زوی، به سه لامه تی و بی وهی، به دلنیایی و دلخوشی،
دابهزه سه لامی خودات له سه رو له نه مانی خودادا ده بی. یان
له کیوی جودییه وه دابهزه بو پیده شتو دهشتایه کانی دهورو
به ری.

به کورتی سه لامی نیمه و رزق و رژی و خیر و به ره که تی نیمه
له سه ر تو بی نه ی نووح! هه رو ده ها له سه ر نه و موسو له مانانه ش
بی که له گه ل تو پهر و مرده بوون و ده بن، جا له وانه ی له گه ل
تودان گه ل و نه ته وه یه که دینه کوری ژیان ه وه، بی دین و
خوانه ناس ده بن له زمه تو خوشی دنیا به ده ست ده یین و
پاشان له قیامه تدا ده خیزیند ری نه ناو ناگری دۆزه خه وه.

{۴۹} تِلْكَ مِنْ آيَاتِ الْغَيْبِ لَوْ جِهَا إِلَيْكَ} نه و هه والو
سه رگورستانه ی بۆمان گپرایته وه له باس و چیرۆکی نووح و
گه له که ی هه موویان هه والی نه یینی و په نامه کین بو ت
ده گپری نه وه له سه ر شیوه ی خو ی، هه ر ده لپی به چاو ده ی
بی نی و لی ت ناشکرایه. سروش و نیگایه له نیمه وه بو تو، فی تر
ده که یین.. **{مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا}** پی ش
ناردنی نیگا و سروش بو تو، نه خوت دهمزان ی و
نه نه ته وه که شت، که سیان زانیاریه کیان له م باره وه نه بوو،
ده ی چۆن نه وانه ی به درۆت ده خه نه وه ده لئین: تو له خه لکی
تره وه فی ری نه م چیرۆکو سه رگورستانه بووی؟ بیرو
بۆ جوونه که یان هه له یه، نه تو خودا فی ری کردووی! جا

قَالَ يَنْتَوُحُ إِنَّهُ لَمِنْ مَنَ أَهْلِكَ إِنَّهُمْ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَتْلُو
مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ **{۵۱}**
قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَلَا
تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ **{۵۲}** قِيلَ يَنْتَوُحُ
أَهْطُ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَمٍ مِّمَّنْ مَعَكَ
وَأُمَّمٌ سَمِعَتْهُمْ ثُمَّ يَمْسُهُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ **{۵۳}** تِلْكَ
مِنْ آيَاتِ الْغَيْبِ لَوْ جِهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ
مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَذَابَ لِلْمُتَّقِينَ **{۵۴}** وَلَئِنْ عَادُوا
أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَقْتُورِمُ عَبْدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ
غَيْرُهُ إِنَّهُمْ لَافْتَرُونَ **{۵۵}** يَقْتُورِمُ لَا تَنْفَكُوا عَنْهُ
أَجْرًا إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ **{۵۶}**
وَيَقْتُورِمُ اسْتَفْهِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تَوَلَّوْا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ
عَلَيْكُمْ مِذْرَارًا وَنَزَلَ مِنْ قُوَّةِ إِي قَوْمِكُمْ وَلَا تَنْتَوُحُوا
بِحُجْرَمِكُمْ **{۵۷}** قَالُوا يَا هُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ
بِمُتَارِكِي آلِهِمْ نَاعَن قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ **{۵۸}**

که وایی نه ی پیغه مبه را! **{فَاصْبِرْ}** تو خۆراگره، به نارام به،
صه بر بگره له سه ر به درۆ خسته وه ی کافره کان بو
به یامه که ت، خو گرو پشوو درژی به له سه ر نه زیه تدانی نه وان
بو تو، به رده وابه له سه ر گه یاندنی په یامه که ت و باکت له هیج
شتیک نه بی، هه رو دکو و چۆن نووح به صه برو پشوو درژی بوو
له به رامبه ر نه زیه تی کافره کانی سه رده می خو ی، **{إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ}** بیگومان سه رمنجام سه رکه وتن و به مرزگه یشتن بو
ته قواکارانه، بو نه وانه یه به ندایه تی پهر و مردگار ده که ن و
خویان له تاوان ده پاریزن. نیمه له وه به ولاوه کۆمه گیت پی
ده که یین و چاو دیرتین و سه رمنجام سه رکه وتن و به مرزگه یشتن
بو توو شوینکه وتوانی په یامه که ته، له دنیا و قیامه تدا،
وه کوو چۆن له وه پی ش هه مان هه لئس و که وتان له گه ل
پیغه مبه رانی تر کردوه. به سه ر دوژمنانیان دا زالم ان کردن!

دیاره ئەو کاتە ئەوان زۆریان پێویستی بەباران بوو، چونکە وەکوو ئاماژەمان بۆ کرد ئەوان خاومنی نازەل و کشتو کالێکی زۆر بوون و سالتەکیان وشکە سال بوو، **{وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَىٰ قُوَّتِكُمْ}** ئەگەر داوای لێخۆشبوون بکەن و لەتاوانەکانتان بەشیمان ببەن، سەرباری هێزو توانای ئیستاتان هێزو توانای ترو مال و سامانی کەشتان دەدات! زیاتر بالادەست و سەرکەوتوتان دەکا.

{وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ} ئێوە ئەو گەلەکەم! پشتم ئێ هەلەمەکن، بانگەوازییەکەم رەت مەکەنەوه، سوور مەبن لەسەر تاوان و جەرمە.. **{قَالُوا يَا هُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ}** وتیان: ئەو هود! تۆ لەسەر داواو پەيامەکەت بەلگەو نیشانیەکی وات نیشان نەداين: کە پێت برپا بکەین و دلتیا بین تۆ پێغەمبەری و لەخوداوه رەوانە کراوی! **{وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِي آلِهَتِنَا عَنْ قَوْلِكَ}** ئێمە واز لەخوداکانی خۆمان ناهێنین بەقسە ی روتی تۆ، بەتەما ئەوه مەبە ئێمە بەقسەکانی تۆ هەلبەتەتێن، واز لەرەخنە گرتن لەخوداکانی ئێمە بێنە **{وَمَا نَحْنُ بِمُؤْمِنِينَ}** ئێمە برپوات پێ ناکەین.

{إِنْ نَقُولُ إِلَّا اعْتَرَاكَ بَعْضُ آلِهَتِنَا بِسُوءٍ} ئێمە لەبەرەمبەر هەلوێستی تۆدا هیچکە شک نابەین جگە لەوهی کە بلیین هەندئ لەخوداکانمان دەستیان ئێ وەشاندوی و شیتیان کردوی، چونکە رەخنەت ئێ گرتن، داوات لەئێمە کرد واز لەعبادەت بۆ کردیان بێنین، ئیتر ئاویان ئێ کردوی ئەم قسە پرۆپوچانە دەکە! شیت و ویت بووی نازانی دەلیی چی و دەکە! **{قَالَ إِنِّي أَشْهَدُ اللَّهَ وَاشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ}** وتی: من خودا دەکەم بەشایەت بەسەر خۆمەوه لەبابەت ئەوهی دەلییم: ئێوش دەکەم بەشایەدو بزانی: کە من بەریم و دوورم لەنەخۆشی هاوێلدانان بۆ خودا، من دوورە پەرێزم لەبەتپەرستی و هەرگیز رێبازی ئاوام نەگرتەوه پەرپەوهی ناکەم! ئێوه نەخۆشن من لەو نەخۆشییە ئێوه دوورە پەرێزم! ئەمەش مانای وا نیە کە حەزەرەتی هود ئەوانی بەشیایو ئەوه زانیی بێ بەکاری شایەتیدان هاتین، نەخەیر بەشیایو شایەتیدانی نەزانیون، بەلام بۆ گالتە پێکردن بەوان و دلتیا بوون لەراستی پەيامی خۆی ئەوانی

{وَالْيَا عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا} ناردمان بۆ لای گەلی عادی یەکەم، برای خۆیان (هود) **عليه السلام** لەرەچەلەکو هۆزایەتی دا نەک برای نایینیان بێ چونکە هود یەکیک بوو لەهۆزی عاد. **{قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ}** وتی: ئەو نەتەوهکەم! تەنها خودا بپەرستن و کەسی تر بەخودا مەزانن، جگە لەخودا بتو صەنەم مەپەرستن، کەس مەکەن بەهاوێل و هاوشانی پەروردگار، ئێوه جگە لە ئەو خودای تەرتان نیە. **{إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُقْتَرُونَ}** ئێوه کە پەرستش بۆ بتو صەنەم دەکەن و بەخودایان دەزانن، لەخۆتانەوه شت هەلەدەبەستن و درۆ بەدەم خودای تال و تەنیاوه هەلەدەبەستن لەخۆتانەوهو بەبێ بەلگە ئەو خودا درۆزانەتان کردوون بەهاوێل و تەکاوار لای خودا! ئەو خودایە ئێوهی بەدیهێناوهو بژێوی پێ داو، نیعمەتی زۆرو زەبەندە بەسەردا رشتوون...

{يَا قَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا} ئەو نەتەوهکەم! ئەمەن لەپاسای بانگەوازی کردنم بۆتان داوای کرێ و پاداشتان ئێ ناکەم، لەبارتەقای نامۆزگاری و نەسیحەتەکانماندا پارەو مالم مەبەست نیە، **{إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ؟}** کرێ و پاداشی من لەسەر پەروردگار! لەسەر ئەو خودایەیه: کە دروستی کردوم لەسەر فێطرمی ساغو راست، فێطرمی خوداپەرستی و یەکتاپەرستی! ئەوه بۆ تێناگەن، بۆ حالی نابن لەقسە کەسیک: کە دلتسۆزتانە بانگتان دەکا بۆ رێبازی بەرژەوهندی ئێوهی تێدایە لەدونیاو لەقیامەت، بەبێ ئەوهی داوای کرێ و پاداشتان ئێ بکا! ئەوه بۆ ریزی ئەوهی پێتان دەگوترێ لەنەسیحەت و نامۆزگاری ناگرن؟ ئەوه بۆ نازانن کە من دلتسۆزتانەو، کە جەلەوگێرتان ئێ دەکەم لەبەتپەرستی، راستیم پێکاوه!!

{وَيَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا} ئەو گەلەکەم! ئێوه داوای لێخۆشبوون بکەن لەسەر بپەرستی و کوفرو بپیدینی رابووردوتان، تۆبەیهکی راستالانە بکەن، جا ئەگەر داوای لێخۆشبوونتان لەخودا کردو تۆبەیهکی رێکو پێکتان کردو کەوتنە سەر رێبازی خوداپەرستی، ئەوه خودا بارانی زۆرتان بۆ دەبارێنێ، زەوی و زارتان تێر ئاو دەبێ و کشتو کالتان بەرەکەت نامیز دەبێ،

کرد به‌شاید بؤ نه‌وه بزائن: که نه‌وه بیرو باودرو
هه‌لوئیستی‌ه‌و نه‌وان به‌هیچ نازانی.

به‌ئێ من دوورم له‌پهرستش بؤ نه‌و خودا درۆزنانه‌ی ئیوه
به‌خودایان دهمزانن، {^{۵۵} مِنْ دُونِهِ} جگه له‌خوداو پیتان وایه
نه‌و بتو سه‌نه‌مانه هاودلی په‌رودردگرن. دئلیا بن: که من
هیچ موبالات به‌ئیوه خوداکانتان ناکه‌م، چ گرنگی یه‌ک
به‌خوداکانتان ناده‌م: که ده‌ئین: گوايه ده‌ستیان ئی وه‌شاندوم.
ده‌بی منه‌ت بن {^{۵۶} فَكِيدُونِي جَمِيعًا لَّمْ لَا تُنْظَرُونَ} هه‌مووتان
خه‌ریکی پیلان و نه‌خشه‌کی‌شان بن له‌دزی من، ئیوه
خوداکانتان هاوکاری یه‌کتری بکه‌ن، دژم بوه‌ستن و هه‌ولی زیان
پینگه‌یاندنم بدم، چاو لیکنانیک مؤله‌تم مه‌دم، خوداکانتان:
که پیتان وایه: ده‌ستیان ئی وه‌شاندوم و عه‌قلیان تیک داوم با
نه‌وانیش یارمه‌تیتان بدم و ده‌سه‌وه‌سان رانه‌وه‌ستن!

{^{۵۶} إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ} من پشتم به‌خودای
خۆم قایمه‌و ته‌وه‌ککولم له‌سه‌ر په‌رودردگاره، نه‌و خاودنی
نیش و کاری من و ئیوه‌شه، ناگاداری هه‌لوئیستی من و هه‌لوئیستی
ئیوه‌شه، نه‌وم به‌سه، پیلانی ئیوه ده‌پوچینیته‌وه‌وه هیچ
شتیک نیه بتوانی نه‌هیلئ خودا یارمه‌تیم بدا، خودا توانای
به‌سه‌ر هه‌موو شتیکدا هه‌یه. {مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ
بِنَاصِيَّتِهَا} هیچ گیانه‌به‌ریک نیه له‌سه‌ر زه‌وی و شوینی تریش
نیلا جله‌وی هه‌لسوران و کاروباری به‌ده‌ست خودایه‌و نه‌و
خاودنیته‌ی، چۆنی بوئ ئاوا رهمدایان دینئ. {إِن رَّبِّي عَلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ} بیگومان کردوه‌دکانی خودای من به‌گویره‌ی
حه‌ق و دادپه‌رورم نه‌نجام ده‌درین، سته‌م و سته‌مکاری تیدا
نیه، دابو نه‌رپیتی خودا و هاتوو موسوئمانانی راستال
یارمه‌تی دهداو کافرائی ئاشوبگێر له‌ناو ده‌با.

جا {^{۵۷} فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ} نه‌ی
نه‌ته‌وه‌که‌م! نه‌گه‌ر رو له‌په‌یامه‌که‌م و مره‌بگێرن و گوئ بؤ
ئامۆژگاری و نه‌سیحه‌ته‌کانم نه‌گرن، پشت هه‌لبکه‌ن له‌و نیگاو
سروش‌ه‌ی پیتان راده‌گه‌یه‌نم، هه‌لوئیستان نه‌گوژن و هه‌ر
به‌درۆم بجه‌نه‌وه، نه‌وه من خه‌تا بارنابم، چونکه نه‌و په‌یام و
سروش‌ه‌ی پئی نیردراوم گه‌یاندومه‌و پیم راگه‌یاندوون،
که‌مه‌تر خه‌میم نه‌کردوه له‌به‌جیه‌نانی نه‌رکی سه‌رشانم،

إِنْ تَقُولُ إِلَّا اعْتَرْنَاكَ بِبَعْضِ الْإِلَهَيْنَا بَسْمَوْهٖ قَالَ إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ
وَأَشْهَدُ أَنَّ رَبِّيَ وَمَا أَشْرِكُوكُنَّ ﴿٥٥﴾ مِنْ دُونِهِ. فَكِيدُونِي
جَمِيعًا لَّمْ لَا تُنْظَرُونَ ﴿٥٦﴾ إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا
مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَّتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
﴿٥٧﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ وَتَسْتَخْلِفُ
رَبِّي قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّهُمْ شَيْئًا إِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِظٌ
﴿٥٨﴾ وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَاهُمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُمْ بَرَخْمَوْ
مِنَّا وَنَجَّيْنَهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٩﴾ وَذَلِكَ عَادٌ جَعَلُوا بَنَاتِنَ
رَبِّهِمْ وَعَصَوُا رُسُلَهُمْ وَأَتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٦٠﴾ وَأَتَّبَعُوا
فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَبِوَمِ الْيَمِينَةِ أَلَا إِنَّ عَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَا
بَعْدَ الْإِعَادِ قَوْمٌ هُودٌ ﴿٦١﴾ وَإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ
يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ هُوَ أَنشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ
وَأَسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تَوَلَّوْا إِلَيْهِ وَإِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُجِيبٌ
﴿٦٢﴾ قَالُوا يَا صَالِحُ ذَكَرْتَ فِيمَا مَرْجُوا قَبْلَ هَذَا أَتَنْهَانَا أَنْ
نَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ ﴿٦٣﴾

ئیوه‌ش بؤخۆتان دانی پیدا ده‌نین: که من بانگه‌وازی‌م
کردوون و داوام ئی کردوون ته‌نها خودا بپه‌رستن و هاودلی بؤ
دامه‌نین. نه‌وا من په‌یامی خۆم گه‌یاندو بوو به‌به‌لگه له‌سه‌ر
ئیوه و بیانووتان نه‌ما، موسته‌حه‌قی سزاو عه‌زاب بوون.
{وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا غَيْرَكُمْ} خودا به‌هیلاکتان ده‌باو گه‌لو
نه‌ته‌وه‌یه‌کی تر دینیته‌ گوژئ و ده‌بنه جئ‌نشینی ئیوه و مال و
نیستمانتان به‌میراتی ده‌که‌وێته ده‌ست نه‌وان. {وَلَا تَضُرُّهُمْ
شَيْئًا} ئیوه به‌پشت هه‌لگردنتان له‌په‌یامی خودا، به‌سوور
بوونتان له‌سه‌ر کو‌فرو بته‌په‌رستی هیچ زیانی‌ک به‌خودا
ناگه‌یه‌نن، به‌لکوو زیانی نه‌وه له‌سه‌ر خۆتان‌ه‌و بؤخۆتان
تووشی دمردی سه‌ری و کی‌شمه‌کی‌شم ده‌بن. {إِن رَّبِّي عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ حَفِظٌ} بیگومان خودای من به‌سه‌ر هه‌موو شتیکدا
ئاگادار و چاودیره، هیچ شتی له‌کردوه‌ی ئیوه‌ی ئی هون نابئ و
غافل نیه له‌تۆله ئی ستاندنتان! نه‌گه‌ر ماوه‌یه‌کی‌ش مؤله‌تتان
بدا دئلیان پاشگویتان ناخا.

نهمجار پهروردگار باسی عهزایی نیردراو بۆ سهر گهلی عاد دهکاو سهرمنجای هودو گهلهکهی دیاری دهکاو دمهفرموی: **{^{۵۸} وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَنَجَّيْنَاهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ }** کاتیک فهرمانی نیمه هات بۆ بهیلاک بردنی گهلی هود، خۆی و نهوانه‌ی لهگه‌لیا نیمانیان هینابوو، رزگارمان کردن لهروانگه‌ی رحمه‌تی خۆمانه‌وه، رزگارمان کردن لهعه‌زابیکی سه‌ختی ریشه‌کیش که‌ر، گهله‌که‌یشمان له‌ناو بردن، ههرچی نیمانی نه‌هینابوو که‌وتنه به‌ر شالای عهزایی سامناکو ناسه‌وارمان برینه‌وه.

{^{۵۹} وَتِلْكَ آيَاتُ جَحْدُرَا بآيَاتِ رَبِّهِمْ وَعَصَوْا رُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَبِيدٍ } هۆی نه‌و سزا سامناکه‌ی هاته‌ سهریان و له‌ناوی بردن، نه‌وه بوو: گه‌لی عاد نیشانه‌کانی خودایان ره‌تکرده‌وه و ئینکاریان کردن، له‌پیغه‌مبه‌ره‌کان یاخی بوون (پیغه‌مبه‌ره‌کانی به‌کۆ هینان و مه‌به‌ستیش یه‌ک پیغه‌مبه‌ره که‌ هوده، به‌لام چونکه‌ که‌سیک برپای به‌پیغه‌مبه‌ریک نه‌بوو و ده‌کۆ نه‌وه وایه برپای به‌هیچیان نه‌بی، بۆیه فهرمووی (رسله) نه‌یفهرموو: (رسوله).

{^{۶۰} وَأَتَّبِعُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ } له‌م دونیادا نه‌فرینی خودایان دوکه‌وتوو هه‌روا نه‌فرینی ئاده‌میزادانیان به‌رکه‌وت، ههر که‌سی به‌حال و وه‌زیان بزانی و می‌ژوو به‌سه‌ره‌اتیان ناگادار بی، نه‌فرینیان ئی ده‌کا، ههر پیغه‌مبه‌ریک هاتبی، هه‌والی نه‌وانی گیراییته‌وه نه‌فرینی ئی کردون، هه‌روه‌ها رۆژی قیامه‌تیش نه‌و کاته‌ی شایه‌ته‌کان شایه‌تی له‌خه‌لک دده‌ن نه‌فرین له‌سته‌مکاران ده‌که‌ن، نه‌فرینی خۆیان ئاراسته‌ی گه‌لی هودیش ده‌که‌ن! له‌پیش چاوی مه‌خلووقاتی ده‌ستی مه‌حشر بانگ‌ده‌ریک بانگ هه‌لده‌واد ده‌لی: **{^{۶۱} أَلَا إِنَّ عَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَا بُعْدًا لِعَادٍ قَوْمِ هُودٍ }** ناگادار ببه‌وه‌و بزانی: که‌ گه‌لی عاد به‌نیعمه‌ته‌کانی خودا کافر بوون، ئینکاری ئایه‌ته‌کانی خودایان کرد، پیغه‌مبه‌ره‌انیان به‌درۆ خسته‌نه‌وه، ناگادار ببه‌نه‌وه دوور که‌وتنه‌وه له‌رحمه‌تی خودا بۆ گه‌لی عاد: که‌ قه‌ومی هود بوون! له‌عنه‌تی خودایان ئی بی، به‌شیان فه‌وتان و تیدا چوون و به‌دبه‌ختی و عهزایی به‌رده‌وام بی!

{^{۶۲} وَإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا } واته: بیگومان ناردمان بۆ سهر قه‌ومی شه‌مود پیاویک له‌هۆزو نه‌ژادی خۆیان، په‌یوه‌ندی نژاد و خزمایه‌تی له‌گه‌ل‌دا هه‌بوون، نه‌ویش صالح بوو (علیه السلام) که‌ هاته‌ سهریان فهرمانی بی کردن به‌خودا په‌رستی، **{^{۶۳} قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ }** پی‌ی گوتن: نه‌ی نه‌ته‌وه‌که‌م! ته‌نها په‌رستش بۆ خودا بکه‌ن، ههر نه‌و به‌خودا بزانی، جگه‌ له‌زاتی پهروردگار هیچ خودای ترتان نیه‌ شیای و به‌ندایه‌تی بۆ کردن بی!

نهمجار دوو به‌لگه‌ی له‌سهر تالو ته‌نهای خودا هینایه‌وه:

ا. به‌لگه‌ی یه‌که‌م نه‌وه‌یه: که‌ دمه‌فرموی: **{^{۶۴} هُوَ أَنشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ }** واته: سه‌ره‌تا ئیوه‌ی له‌خاک دروست کردوه، ئاده‌م که‌ باوکی ئیوه‌یه له‌خاک دروست کراوه نه‌ویش باوه‌ گه‌وره‌ی ئاده‌میزاده، خۆل یه‌که‌م مادده‌یه که‌ ئاده‌می ئی دروستکراوه، نهمجار ئیوه‌ی ئاده‌میزادی له‌(سولاله‌)ی قور به‌چه‌ند هۆکاریک به‌دییه‌تیاده؛ ئیوه‌ی له‌دلوپه‌ ناوی (تۆماو) نهمجار کردویه‌تی به‌(عه‌له‌قه) نهمجار کردویه‌تی به‌گۆشتپاره، پاشان کردی به‌ئیسقان و نهمجار ئیسقانه‌کانی به‌گۆشت داپۆشیوه. بنه‌مای تۆماو له‌خوینه‌وه‌یه، خوینیش له‌خۆراکه‌وه‌ په‌یدا ده‌بی، خۆراکیش یان له‌دانه‌ویله‌و به‌روبوومی دار و دروخت یان له‌گۆشت و شیرو په‌نیرو نه‌م جوړه‌ شتانه‌ په‌یدا ده‌بی که‌ نه‌مانیش ده‌چنه‌وه‌ سهر دانه‌ویله‌و به‌روبووم.

ب. به‌لگه‌ی دووه‌م نه‌وه‌یه دمه‌فرموی: **{^{۶۵} وَاسْتَغْفَرَكَم فِيهَا }** ئیوه‌ی کردوه به‌ئاوه‌دانکه‌رموه‌ نیشی تیدا ده‌که‌ن، کشت و کال و پیشه‌سازی و بیناسازی تیدا نه‌نجام دده‌ن. جا که‌ زه‌وی به‌کاری ئاوه‌دانکرده‌وه‌ بی و ئاده‌میزادیش بتوانی ئاوه‌دانی بکاته‌وه، نه‌وه به‌لگه‌یه‌ له‌سهر هه‌بوونی خودایه‌کی به‌دییه‌نه‌رو دانا، که‌ نه‌خشه‌ی هه‌موو شتیکی کیشاوه، ئاده‌میزادی شاره‌زا کردوه بۆ سوود وهرگرتن له‌سروشت، عه‌قل و هۆشی داوه‌ به‌ئاده‌میزاد: که‌ بوونه‌وه‌ر بۆ سوودی خۆی به‌کار بی‌ئی، توانای داوه‌تی که‌ ته‌صه‌روفی تیدا بکا. جا که‌ پهروردگار ههر خۆی شیای په‌رستن بی **{^{۶۶} فَاسْتَغْفِرُوا }** داوی لیخۆشبوونی ئی بکه‌ن بۆ نه‌وه‌ی له‌تاوانی له‌وه‌پ‌یشان خوش بی، **{^{۶۷} ثُمَّ تَوْبُوا إِلَيْهِ }** نهمجار بگه‌رپنه‌وه‌ بۆ لای خودا،

په شیمان بښه وه له تاوانه گانتان و روبکه نه به نډایه تی بو
کردنو و عه زمتان جه زم بی له سر نه گه پانه وه بو گناه
له داهاتوودا، {إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُّجِيبٌ} بیگومان خودای من
له دروستکراوانی نزیکه به رده حمه تو فه ضلی خوئی، شنه و او
زانیه به مه خلوقاتی خوئی.

قه و مه که ی به شیوه یه کی نه فامانه و سهر رفقانه وه لای
حه زرعتی (صالح) یان دایه وه: {۱۲} قَالُوا يَا صَالِحُ قَدْ كُنْتَ فِينَا
مَرْجُوًّا قَبْلَ هَذَا} وتیان: نهی صالح! تو له وده پیش له ناو نیمه دا
شوینی هو میډ بوو! له ناو دلمان دا ریزو ته قدیرمان بو
دانابووی، هیوامان پیټ بوو به ته ما بووین بیه گه وره و
ته گیرکه رو ریش سپیمان، چونکه زیره کی و بلیمه تی و
عافل مه ندی و بیرتیزی و لیها تو و ییمان پیوه دبینی، نیستا تو
نیمه ت ناهو میډ کرد، هه موو ناواتیکت برین، سه دمخابن نیمه
به ته ما بووین بیه پاشاو گه وره مان به لام وا نیستا هیوا
براوت کردین. {أَتُنْهَأُ أَنْ نَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا؟} نه وه
جله و گیریمان له وه لی ده که ی: که نه وه ی باوک و باپیرانمان
په رستویانه نیمه ش بیه رستین؟ دته وئ واز له په رستنی نه و
بتانه بینین که باوک و باپیرانمان په رستویانو و له سهری
راهاتوون؟ {وَأَنَّا لَفِي شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ} نیمه
گومانی زورمان هه یه دمرباردی بانگه وازییه که ت: که بانگمان
ده که ی بو یه کتاپه رستی، به راستی نه مه جیگای گومانه و
دلمان لی پیس کردوی.

{۱۳} قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي} هه زرعتی
صالح وتی: نهی نه ته وه که م! من چون له خودا یاخی دیم؟
چون واز له په یامی پیغه مبه رایه تی خو م دهینم؟ ده پی م
بلین: من چی بکه م نیوه جیم بو به باش دزمان: نه گهر من
له سر ری بازیکتی حه ق بمو به لگه و نیشانه ی راست و دروستم
به ده سته وه بنو، دلتیابم: که نه و په یامه ی پی نی درواومو بو
نیوه م هیناوه هه وه راسته، {وَأَنِّي مِنْهُ رَحْمَةٌ} نیوه
ته قدیری نه وه بکه ن: که من له خودا وه هیدایه ت درواومو
له سر به صیرمتو به رچاو روونی هه نگاو هه ددنی م،
پیغه مبه رم به راستی و خودا به هه ضلو گه وره یی خوئی پله و
پایه ی پیغه مبه رایه تی پی به خشیوم، سهر بکه ن

قَالَ يَنْقُورِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَءَاتَنِي
مِنْ عَرْمَةٍ فَمَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ عَصَيْتُهُ فَمَا تَزِيدُونِي
غَيْرَ تَخْفِيرٍ {۱۳} وَيَنْقُورُ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ
فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أََرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا يُسُوءَ فِلَا تُدْرِكُوا
عَذَابَ قَرِيبٍ {۱۴} فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَتُّعُوا فِي دَارِكُمْ
ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ مَكْذُوبٍ {۱۵} فَلَمَّا جَاءَهُ
أَمْرُنَا بَنِي سُلَيْمَانَ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ رَحِمُوا بِنَاتِنَا
وَمِنْ خِزْيٍ يُومِرُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ {۱۶} وَلَخَذَ
الَّذِينَ ظَلَمُوا الضَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جُثُوفٍ
{۱۷} كَانَ لَمْ يَنْتَوُفَّيْهَا إِلَّا أَنْ تَمُودًا كَفَرُوا وَرَأَيْتُمْ
لِثَمُودَ {۱۸} وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا
سَلَامًا قَالُوا سَلَامٌ فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَهُمْ بِجَلَدٍ حَنِيذٍ {۱۹} فَلَمَّا
رَأَوْا أَيْدِيَهُمْ لَا يَصِلُونَ إِلَيْهِ نَكَرَهُمْ وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً
قَالُوا لَا تَخَفْ إِنَّا أَتَيْنَاكَ الْقَوْمَ لُوطُ {۲۰} وَأَمَّا نَسَبٌ فَأَبْنَاءُ
فَضَحَكْتَ فَفَتَّرْتَهَا بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءَهُ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ {۲۱}

{فَمَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ؟} کی من له عه زابی خودا دمهاریزی؟
{إِنْ عَصَيْتُهُ} نه گهر من له خودا یاخی بیمو شوین نیوه
بکه وم واز له بانگه وازییه که م بهینم، بانگی نیوه نه که م بو
خودا په رستی، جلوه گیریتان لی نه که م له بتپه رستی، دلتیاب
سوودم پی ناگه یه نن {فَمَا تَزِيدُونِي غَيْرَ تَخْفِيرٍ} جگه
له خه سارتمه ندی هیچی ترم بو زیاد ناکه ن، خه سارتمه ندی
له گورینه وه ی نه و په یامه ی لامه، به و پروا پروچه ی لای
نیوه، واز هینان له په یامی پیغه مبه رایه تیمو شوین که وتنی
نیوه.

{وَيَا قَوْمِ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ} نهی گه له که م! نه مه
وشریکه نیشانه ی راستی پیغه مبه رایه تی منه، وشریکه خودا
به موعجزه دروستی کردو، له هه موو وشریکه تر حیوا وازه
له خواردن و خواردنه وه ی له زوری شیریدا. {فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي
أَرْضِ اللَّهِ} مه رده خه سی بکه ن لی بکه رین له کوئی ده له و مرپی با

بله وەرپ، شیرو ماسته که ی بۆ نیوه و ئالفه که ی له سهر نیوه نه بئ. **{وَلَا تَمْسُوْهَا بِسُوءٍ}** به هیج شیوهیه که خرابیه له که ی مه که نه و دستدریژی مه که نه سهر و نه زیه تی مه ده نه، نه گهر نه زیه تی بده نه و دستدریژی بکه نه سهر **{فَيَاخُذْكُمْ عَذَابٌ قَرِيبٌ}** نه وه سزایه که ی نزیک خیرا یه خه تان ده گری و له ناوتان ده با، سئ رۆژ زیاتر نابا عه زابی خودا دیته سه رتان و ئیتر رزگار بوونتان نابئ!

به لام که له که ی نامۆزگارییه که یان نه بیست، **{فَقَعْرُوْهَا}** به رمه زامه ندی هه موویان قیداری کوپی سالف هه لسا و شتره که ی سه ربپی، خۆبه زلزانو و له خۆبایی بون و گالته کردنیان به نامۆزگاری و هه ره شه کانی هه زه رمی صالح که ییشته ناستیک نه که هه ر نه زیه تان، به لکو و و شتره که شیان سه ربپی. **{فَقَالَ تَمَتُّوْا فِيْ دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ اَيَّامٍ ذَلِكَ وَعَذَابٌ غَيْرُ مَكْذُوْبٍ}** هه زه رمی صالح پئی گوته: سئ رۆژ تر بگوزهری نه و له زه رمی خۆشی ژیان و مر بگرن له جی و ریگای خۆتان دا، تا سئ رۆژ تر بژین و هه وا هه لمرن، پاشان عه زابی به نیشتان بۆ دئ، عه زابی په رومردگار له بیختان دهر دینئ، نه وه وادیه که ی هه ق و راسته و درۆی تیدا نیه، هیج گومان تان له هاتنی دا نه بئ!

{فَلَمَّا جَاءَ اَمْرُنَا نَحْنُ صَالِحًا وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَمِنْ خِزْيٍ يَوْمَئِذٍ} جا که کاتی هاتنی عه زابی نیمه هاتو نه و ی هه ره شه یان پئی لیکرابوو روویدا، هه وه بروسکه و سزای ریشه که نیان به سه ردا درا، صالح و شوینکه و توانی له که لی بوون به ره حمه و میهره بانی خۆمان رزگارمان کردن، له و عه زابه به نیشه قوتاریان بوو، له ریسوایی و نار هه تی رۆژی قهر کردنی که لی شه موود رزگارمان کردن، نه و نه فرین و ناو زپان و سه رزده نشته ی که لی شه موودی گرت هه و نه وان لیئ ره با بوون!! **{اِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيْزُ}** خودای تو نه ی موحه ممه دا! نه و خودایه ی که لی شه موودی به و مه رمه برد، خودایه که ی به تواناو بالا ده سته، دمتوانئ وینه ی نه و عه زابه و توند تریش به که لی تو بگه یه نئ، نه گهر نه وان به رده وام بن له سه ر نینکاری و سه ر ده قئ!!

{وَاَخَذَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوْا فِيْ دِيَارِهِمْ جَاثِمِيْنَ} نه وه بوو: ده نگ ی فریشته، یان گرمه و ناله ی عه زاب، که لی شه موودی گرتو دارو به ردی و له ره زه هیناو رایته کاندن و له ره زی خسته دل و دهر وونیانه وه، چونکه نه وانه سته میان له خۆیان کردو کافرو سه ر ره ق و ته جاو مز کار بوون، له نا کامی گرمه و ناله ی هه وه تریشقه و صاعیقه که دا هه موو نه وانه ی برویان به هه زه رمی صالح نه کردبوو سلا ر بوونه وه و جو له یان ئی بر، بوون به لاکه توپیوی فری درا و له سه ر زه و ی.

{كَانَ لَمْ يَغْنَوْا فِيْهَا} نه وان به هۆی خیرا له ناوچوونیان ده تگوت: هه ر له دونه دا نه بوون و له مال و ولاتی خۆیان دا ژیان یان به سه ر نه بر دوه. نیشیان ته واو بوو، له کوپی ژیان و ده ر نران، له ولات دا نه مان، به جوړیک هه ر و هکوو نه بووبن، حال و وزعیان هاتبو زوبان به جوړیک په ندیان ئی و مر بگری و هه موو عاقله مندی پئیان ته مبی ببئ! **{اَلَا اِنَّ ثَمُوْدَ كَفَرُوْا رَبَّهُمْ اَلَا بُعْدُ لِمُوْدٍ}** بزانه: که که لی شه موود به خودای خۆیان کافر بوون و پابه ندی فه رمان و جله و گرییه کانی نه بوون، شوین په یامی پیغه مبه ره که یان نه که وته، دووری له ره حمه تی خودا و نه فرینی خودا له که لی شه موود بئ!

{وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا اِبْرٰهِيْمَ بِالْبَشْرٰی} واته: بیگومان فریشته مان ناردن بۆ لای ئیبراهیم به موژده وه؛ مزگینیمان دا به ئیبراهیم و خیزانی به وه ی: که مندالیان ده بئ! **{قَالُوْا سَلَامًا}** وتیان: نه ی ئیبراهیم! سلاوت ئی بئ. **{قَالَ سَلَامٌ}** (ئیبراهیم) یش ولامی دانه وه وتی: هه میشه سه لام له سه ر نیوه بئ. **{فَمَا لَبِثَ اَنْ جَاءَ بِمِجْلٍ حَنِيْدٍ}** په له ی کردو نه و منده ی پئی نه چوو که گویره که په کی قه له و ی برژیندرا و ی هیناو خسته ی به ر ده میان بۆ نه وه ی لیئ بخۆن!

{فَلَمَّا رَاْیْ اٰیْدِيْهِمْ لَا تَصِلُ اِلَيْهِ نَكْرَهُمْ وَاَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً} جا که بیانی میوانه کان ده ستیان بۆ خواردنه که نابهن، و هکوو میوانی ناسایی ده ستیان بۆ خواردنه که نه بر د، هه زه رمی ئیبراهیم لیئان به گومان که وته و پئی وانه بوو نه وانه میوان بن! له دل دا لیئان تر ساو بۆی ناشکرا بوو نه وانه ناده میزاد

نین وئ دهجی فریشتهی عهزاب بن { قَالُوا لَا تَخَفْ إِنَّا أَرْسَلْنَا
إِلَى قَوْمِ لُوطٍ } وتیان: ئهی ئیبراهیم! مهترسه ئیمه نامانهوئ
زیان به تو بگهیهنین، ئیمه نیردراوین بو لهناوبردنی گهلی
لوط. ولاتی گهلی لوط نزیك بوو لهو شوینهی: که چهزهرتی
ئیبراهیمی ئی بوو.

{ وَأَمْرًا قَائِمَةً فَضَحِكَتْ } خیزانی ئیبراهیم لهپاش
پهردهیهکهوه راوهستابوو بهجوریک که چاوی لهفریشتهکان
بوو، یان ههر راوهستابوو لهپیش میوانهکانو خزمهتی
دهکردن، بهبیستنی قسهکانیانو دنلیا کردنیان بو ئیبراهیم
کهیف خوش بوو بیکههینی ئی برژا، یان بهبیستنی ههوالی
لهناوبردنی گهلی لوط کهیف خوش بوو، چونکه دزی
کردهوهکانیان بوو، کوفرو بی دینی و سهر رهقیان ناشکراو
نومایان بوو. { تَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبُ }
لهسهر زوبانی فریشتهکان موژدهمان بهخیزانی ئیبراهیم دا:
کورپی دهبی و ناوی دهنین نیسحاق، ئهم کوره دمژیاو تهمهه
دریژ دهبی دواپی کورپیکی دهبی ناوی ئی دهنی یهعقوب! ئیتر
خیزانی ئیبراهیم هاواری ئی ههستاو لهخوشیانو قیزاندی

{ قَالَتْ يَا وَيْلَتَا أَلِدْتُ وَأَنَا عَجُوزٌ } وتی: ئای چهند سهیره، ئای
که جیگای سهر سورمانه چون من مندالم دهبی، وهلحال
ئهم پیرمژنم، پهکم کهوتوووه کهوتومه حالهتی نهزوکیهوه
{ وَهَذَا بَعْثِي شَيْخًا } نهوهش میردهکهمه دمبینن پیره
میردیکی بهسالآ جووه، بهروالته هاوتهمهانی نهو مندالیان
نابن { إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ } بهراستی نهوهی بیستم شتیکی
سهیرو سهمهروهیه، چونکه چون پیرمژنیکیو پیره میردیکی
بهسالآ جووی وهکوو منو میردهکهم مندالیان دهبی؟!

{ قَالُوا أَنْتَعْجِن مِنْ أَمْرِ اللَّهِ } فریشتهکان وهلامیان دایهوهو
وتیان چون تو لهقهزاو قهدهری خودا سهرت سوپ دهمیئی؟
چون نهومت بهلاوه سهیره که بهپیری مندالتان بیی؟ نهوه
کاری خودایه و بیستو ئیرادهی نهوه: که هیچی ئی عاصی
نابی، { رَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ } نهوه رحمهتی
خودایه و بهرکههت و خیری نهوه بهسهر ئیودوه ئهی
خانهوادهی پیغهمبهرایهتی!! هیج عهجایهه نیه: که خودا
شتیک بهئیوه ببهخشه که نایدا بهکهسانی تر!

قَالَتْ يَوٰىلَيَّ ٱللّٰهُ وَاَنَا عَجُوزٌ وَهٰذَا بَعَثَ إِلَيَّ هٰذَا
ٱلتَّنَزُّؤَ ٱلْعَجِيبَ ﴿٧٢﴾ قَالُوا ٱنتَعْجِن مِّنْ أَمْرِ ٱللّٰهِ رَحِمَتُ ٱللّٰهِ
وَبَرَكَتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ ٱلْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ ﴿٧٣﴾ فَلَمَّا ذَهَبَ
عَنِ ٱلْإِبْرَاهِيمَ الرُّوحُ وَجَآءَهُ ٱلْبَشَرَىٰ يَجْعَلُنَا فِي قَوْمِ لُّوطٍ ﴿٧٤﴾
إِنَّا لَنُرَاهُمْ لَعَلِّمٌ لَّوْهُ مُبِينٌ ﴿٧٥﴾ يَكُونُ لَكُمْ أَعْتَابٌ ٱلْعُرْشُ عَنْ هٰذَا إِنَّهُ
قَدَجَلْنَا أَمْرَكُمْ إِلَيْنَا وَلَهُمْ مَكْنٌ عِندَ عِزِّ مَرْدُودٍ ﴿٧٦﴾ وَلَمَّا
جَآءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سَآءَ يَوْمٌ وَمَضَىٰ يَوْمُ ذَرْعًا وَقَالَ هٰذَا
يَوْمٌ عَجِيبٌ ﴿٧٧﴾ وَجَآءَهُ قَوْمُهُ يَمْرُؤُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا
يَعْمَلُونَ ٱلسَّيِّئَاتِ قَالَ يَتَقَوَّمُ هٰؤُلَاءِ بِتِلْكَ هُنَّ ٱلْمَهْرُ لَكُمْ
فَٱتَّقُوا ٱللّٰهَ وَلَا تَخْرُوفُوا فِي صَفَاحِ ٱلنَّاسِ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَّشِيدٌ
﴿٧٨﴾ قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَآئِي بِتِلْكَ مِن حَقٍّ وَإِنَّكَ لَفِتْنٌ مَّا يُرِيدُ
﴿٧٩﴾ قَالُوا لَآ إِلَٰهَ إِلَّآ بِكُمْ قُوَّةٌ أَوْ مَآلُؤُا۟ إِلَىٰ رُكْنٍ شَدِيدٍ ﴿٨٠﴾ قَالُوا
يٰلُوطُ إِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَن مَّيْلَآ إِلَيْكَ فَٱتَّسِرْ بِأَعْيُنِكَ جَنَاحَ
مِنَ ٱلَّيْلِ وَلَا يَلْمُزْكَ مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمْرًا لَّكَ إِنَّهُ مُبِينٌ
مَا أَسَآءْتُمْ إِنَّ مَوْعِدَهُمُ ٱلصَّبَاحُ ٱلَّذِينَ ٱلصَّبَاحُ هُمْ فِيهِ

{ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ } بئگومان پهرومردگار لهسهر ههموو
کردهومیهکی سوپاس کراوه، شیاوی ههموو ههمدو
سوپاسیکه، زاتو صیقاتی پیروزو موبارهکه، خیرو نیحسانی
زورو فراوانه، نهو زاته سوپاسکراوه بهرزو پیروزه.
بهخشندهو خاوهن عهطایه.

{ فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَجَآءَهُ ٱلْبَشَرَىٰ يُجَادِلُنَا فِي
قَوْمِ لُّوطٍ } جا کاتیکی ترسو خوڤ لهئیبراهیم رهوییهوه،
موژدهی خوشی بیستو گوپی لهموژدهدانی فریشتهکان بوو
که موژدهی بونی کورپیان پێدا، زانی: که نهوانه فریشتهی
عهزابن بو گهلی لوط. دهستی کرد بهموناقهشه لهگهلی
فریشتهی ئیمه دمبارهی بههیلاکردنی گهلی لوط، وتی: چون
ئیوه نهو گهلو ولاته لهناو دهبن؟ لوط لهناویان دایه، ناخر
نهویش بهردهکهوئ.

باو بوو، نهو کردهوه ناشیرینه‌یان نه‌نجام ددها، نه‌م عاده‌ته‌یان لی بپوه خوو وازیان لی نه‌ده‌هینا. **{ قَالَ يَا قَوْمِ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي هُنَّ أَطْهَرُ لَكُمْ }** لوط روی تیکردنو وتی: نه‌ی گهل و هوزده‌که‌م! نه‌وانه کچه‌کانمن، واته: نافردتی گهل‌که‌ی مه‌به‌سته؛ چونکه پیغه‌مهر بؤ نه‌ته‌وه‌که‌ی وه‌کوو باوک وایه، نه‌وه کچه‌کانمن ماره‌یان بکه‌ن و بچه‌ن لایان نه‌وانه بؤ نیوه پاک و خاوین ترو باشرن له‌وه‌ی خهریکی نه‌و کاره ناشیرینه بن، ماره کردن و خیزان پیکه‌وه‌نان سوودی زیاتره بؤ نیوه له‌ودنیواو قیامه‌تدا. **{ فَاتَّقُوا اللَّهَ }** له‌خودا بترسن و خوتان له‌سزاو عه‌زایی بپاریزن، **{ وَلَا تَخْزُونِي فِي ضَيْفِي }** حه‌یاو نابروم مه‌به‌ن، ده‌ستدریژی مه‌که‌نه سهر میوانه‌کانم، خه‌جالت‌ه‌تو چاو به‌ره‌و ژیرم مه‌که‌ن سوکایه‌تیکردن به‌میوانه‌کانم سوکایه‌تیکردنه به‌خودی خوځم! **{ أَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَشِيدٌ }** نایا له‌ناو نیوه‌دا پیاویتی داناو عاقله‌ندی تیدا نیه، ناموزگارییه‌کانم ودرگیری و به‌قسمم بکاو واز له‌و شتانه بئین: که جله‌و گریتان لی ده‌که‌م و شارم‌زاتان بکا بؤ ریگای راستو دروست.؟؟

{ ۷۹ قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ وَإِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُرِيدُ } هه‌موویان رویان کرده حمزرمتی لوطو وتیان: بیگومان تۆ له‌وه پئش زانیوته: که نیمه کارمان به‌کچه‌کانت نیه و نارمزۆمان له‌نافرمت نیه، که‌وابی چ سوودیك نیه له‌وه‌ی که ده‌یللی: نیمه‌ ته‌نها کارمان به‌نیره، تۆ بؤ‌خوشت دم‌زانی نیمه جیمان ده‌وی، نیت چ سودیك هه‌یه له‌دوباره کردنه‌وه‌ی نه‌و جوړه قسانه؟؟ واته: نیمه سوورین له‌سهر هه‌تیوبازی و وازی لی ناهینین!

{ ۸۰ قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةٌ أَوْ آوِي إِلَىٰ رُكْنٍ شَدِيدٍ } لوط به‌ گهل‌که‌ی وت: نه‌که‌ر من هیزو توانایه‌کی وه‌هام ببوایه بمتوانیایه به‌رگری بکه‌م، یان هوزیکی شه‌پرکه‌رم ببوایه پشتم بگریو یارمه‌تیم بداو شه‌پر و ناشوویی نیوه‌ی لی دوور بختمایه‌وه به‌ره‌نگاریم ده‌کردن و نه‌م ده‌هیشتن به‌ناواتی خوتان بگهن.

{ ۸۱ قَالُوا يَا لُوطُ إِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ } وتیان: نه‌ی لوط! مه‌ترسه‌و نه‌و غه‌م و په‌زارمیه له‌دل و دروونی خوت دمرهاوی نیمه

{ ۷۵ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ } بیگومان ئیبراهیم پیاویتی له‌سهره‌خو و هیمن بوو، په‌له‌ی نه‌ده‌کرد له‌تۆله‌ستانده‌وه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی خراپه‌یان له‌گهل ده‌کرد، زۆر به‌زمیی به‌خه‌لندا ده‌هاته‌وه، ناخو ئو‌فی زۆر بوو: که بیدیا‌یه خه‌لکانی دیکه تووشی ناره‌حه‌تی بوون، هه‌موو شتیکی‌شی ده‌گه‌راندوه بؤ لای خودا، هه‌میشه تۆبه‌و ئیستیفغاری ده‌کردو ده‌یه‌ویست نه‌و کارانه بکا که خودا پی‌ی خو‌شه، جا دلنه‌رمی و خو‌شه‌ویستی بؤ خه‌لک پالی پیوه نا: که موجداده‌له له‌گهل فریشته‌کان بکا، به‌هیوای نه‌وه: که خودا عه‌زاب له‌سهر گهل لوط هه‌لبگریو نه‌وانیش تۆبه بکه‌ن و نیمان به‌ئین!

فریشته‌کان وه‌لامیان دایه‌وه‌و وتیان: **{ ۷۶ يَا إِبْرَاهِيمُ! أَعْرِضْ عَنْ هَذَا }** نه‌ی ئیبراهیم! واز له‌و جیدالو مونا‌قه‌شه‌یه بئینه، چی دی دمرباره‌ی گهل لوط داکۆکی مه‌که **{ إِنَّهُ قَدْ جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ }** شه‌ن و حال وایه: بیگومان فهرمانی خودای تۆ هاتووه و بریار دمرچووه به‌له‌ناوبردنی گهل لوطو هاتنی عه‌زاب بؤ سه‌ریان، **{ وَإِنَّهُمْ آتِيهِمْ عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُودٍ }** بیگومان گهل لوط سزایان بؤ دئو سزاکه‌ش گه‌رانه‌وه‌ی نیه.

{ ۷۷ وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سَيِّئًا بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذُرْعًا } که فریشته‌کانی نیمه له‌شیوه‌ی کوری تازه پیگه‌یشتودا هاتنه لای لوط، زۆری پئ ناخو‌ش بوو، خه‌م و په‌زاره دایگرت، هه‌ستی کرد: که ناتوانی میواندارییان بکا، چونکه ترسا له‌وه‌ی: که گهل‌که‌ی پئیان بزانون و په‌لاماریان بدن، ده‌ستدریژیان بکه‌نه‌سهر. **{ وَقَالَ هَذَا يَوْمٌ عَصِيبٌ }** وتی: نه‌مه روژیکی سه‌ختو دژواره تی‌ی که‌وتووم، نه‌م‌پۆ ته‌نگانه‌یه‌و تووشی به‌لایه‌کی گه‌وره بووم!

{ ۷۸ وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ } جا که گهل لوط زانیان: که مائی لوط نه‌م کوپه تازه پیگه‌یشتوانه‌ی تیدان و میوانی مائی (لوط‌ن)، به‌هه‌له‌داوان و راکردن به‌ره‌و مائی لوط راجمین، که‌یف‌خو‌ش و ته‌پرده‌ماخ بوون به‌و هه‌واله‌و ده‌یانه‌ویست زوو به‌ر په‌لانیان بکه‌ون سواریان بن، نه‌مه‌ش شتیکی ناسایی و عاده‌تی بوو لایان، چونکه **{ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ }** له‌پئش هاتنی نه‌م میوانانه‌دا دابو نه‌رپیتی هه‌تیوبازی لایان

فرستادهی خودای تۆین، نِیمه فریشته‌ین و ره‌وانه کراوین بۆ
 نه‌ودی تۆ رزگار بکه‌ین له‌شه‌رو خراپی نه‌مانه‌و له‌ناویان
 به‌رین.. هیچ مه‌ترسه‌و خه‌مت نه‌بی {لَنْ يَصِلُوا إِلَيْكَ}
 نه‌وانه ناتوانن خراپه‌و شه‌رو نه‌گه‌تی خو‌یان به‌تۆ بگه‌یه‌نن،
 سوکا‌یه‌تیت پی بکه‌ن، ناب‌رۆو ناموست به‌رن، نیت له‌و کاته‌دا
 خودا چاوی نه‌و هه‌تیوبازانه‌ی کو‌یر کردو که‌سیان نه‌ده‌بینی
 وه‌کو له‌سوره‌ی (القمر)دا ده‌فه‌رموی: {وَلَقَدْ رَاودُوهُ عَنْ ضَيْفَةِ
 فَطْمَسَا أَعْيُنَهُمْ}. {فَاسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِنَ اللَّيْلِ وَلَا يَلْهَتْ مِنْكُمْ
 أَحَدٌ إِلَّا أَمْرًا نَّكَ} نه‌تۆ خو‌تو مال‌و خیزانت که‌ شه‌و راشکاو
 زوربه‌ی زۆری تپه‌ر بوو پش به‌رمبه‌یان خو‌تان رزگار
 بکه‌نو له‌شار دمرچن و هه‌لئین: که‌ستان ناو‌ر نه‌داته‌وه،
 نه‌وه‌کوو دیمه‌نی عه‌زابی سامناک ببینی و زنده‌قی بجی،
 هه‌مووتان شار به‌جی بی‌لن، جگه‌ له‌ژنه‌که‌ت: که‌ خیانه‌تی لی
 کردی، نه‌و له‌گه‌ل دمرچووه‌کان نه‌بی {إِنَّهُ مُصِیْهَا مَا أَصَابَهُمْ}
 به‌ته‌نکید نه‌و عه‌زابه‌ی تووشی گه‌له‌ سته‌مکاره‌که‌ت ده‌بی،
 دم‌بی ژنه‌که‌شت بگریته‌وه، ده‌بی نه‌ویش نه‌و عه‌زابه‌ بجیزئ!
 نیوه به‌شه‌و دمرچن چونکه‌ {إِنَّ مَوْعِدَهُمُ الصُّبْحُ} بی‌گومان
 کاتی له‌ناو بردنی نه‌وان به‌یانیه‌و هه‌ر که‌سی له‌شاردا
 بمینیته‌وه له‌ناو ده‌جی عه‌زابه‌که‌ دوا فه‌جر ده‌ست پی ده‌کا
 کاتی خو‌ره‌ه‌لاتن. ریا‌یه‌ت کراوه: که‌ به‌ (لوط)یان گوت: {إِنَّ
 مَوْعِدَهُمُ الصُّبْحُ} لوط وتی: ده‌مه‌وی عه‌زابه‌که‌ زووتر بی،
 پیم خو‌شه‌ پاش سه‌عاتیکی تر عه‌زابه‌که‌یان بۆ بی،
 فریشته‌کان وتیان: {أَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيبٍ؟} رافه‌که‌رانی قورنان
 ده‌لئین: چه‌زهرتی لوط که‌ نه‌م قسانه‌ی بیستن به‌شه‌و له‌گه‌ل
 مال‌و مندالیا دمرچوون!

{فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا} جا کاتی فه‌رمانی نِیمه به‌سزادانیان
 هاتو وه‌ختی نازلبوونی عه‌زابه‌که‌ هات له‌کاتی خو‌ره‌ه‌لاتندا
 ویستو نیراده‌ی نِیمه هاته‌ دی {جَعَلْنَا عَلَيْهَا سَافِلَهَا}
 شاره‌که‌مان ژێرو زه‌به‌ر کرد لای سه‌روی که‌ دانیش‌توانی
 له‌سه‌ری ده‌ژیان خه‌ستمانه‌ ژێره‌وه؛ واته‌: خا‌که‌که‌مان
 هه‌لگێریه‌وه‌و به‌زه‌ویماندا برده‌ خوارئ! {وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا
 حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ مَنْضُودٍ} وێ‌پ‌رای نه‌و هه‌له‌وگێ‌ریه‌ به‌رده
 بارانمان کرد، به‌ردی سوا‌له‌تمان به‌سه‌ردا باراندن، به‌ردو گلی

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَلَيْهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا
 حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ مَنْضُودٍ ﴿٨٢﴾ مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ
 وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بِبَعِيدٍ ﴿٨٣﴾ وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُ
 شُعَيْبًا قَالَ يَتَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ
 وَلَا تَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْيِزَانَ إِنِّي أُرِيدُكُمْ بِخَيْرٍ
 وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ تُحْجَبُونَ ﴿٨٤﴾ وَتَقَوْمِ
 أَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْيِزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا
 النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٨٥﴾
 يَقِيْتُ اللَّهُ خَيْرَ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ
 بِحَفِيظٍ ﴿٨٦﴾ قَالُوا يَشْعَبُ آبَاؤُنَا أَنْفُسُهُمْ فَتَفَرَّقُوا
 عَنْهُمْ يَوْمَ يَكُونُ الْأَمْرُ لَنَا مَا نَسْتَوِي
 إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ ﴿٨٧﴾ قَالَ يَتَقَوْمِ آهَ يَشْرُ
 كُنْتُ عَلَى بَنِيَّ مِنْ رَبِّي وَرَزَقَنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا أُرِيدُ أَنْ
 أَمْلِكَكُمْ إِنْ مَا أَنْتُمْ عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ
 مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ﴿٨٨﴾

جو‌ش‌خواردومان به‌سه‌ردا باراندن، هه‌ندئ له‌و به‌ردانه
 لکابوون به‌هه‌ندیکیانه‌وه، واته‌: یه‌ک به‌دوا‌ی یه‌ک‌دا
 باراندمانن. واته‌: نه‌وه‌نده‌مان به‌رد به‌سه‌ردا باراندن تا
 به‌رده‌کان که‌له‌که‌ بوون.

{مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ} نه‌و به‌ردانه نیشانه‌دار کرابوون بۆ
 سزاو عه‌زاب، به‌رده‌کان نیشانه‌یه‌کی تایبه‌تیا‌ن پێ‌وه‌ بوو
 له‌لایه‌ن خوداوه، بۆ نه‌و شو‌ینه‌ دیاری کرا بوون، له‌به‌ردی
 سه‌ره‌زوی جودا بوون! {وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بِبَعِيدٍ} نه‌و جو‌ره
 عه‌زابو به‌رده‌بارانه‌ دوور نیه‌ تووشی سته‌مکارانی گه‌ل تو‌ش
 بی‌ی نه‌ی مو‌حه‌مه‌ه‌دا!

{وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُ شُعَيْبًا} ناردمان بۆ سه‌ر دانیش‌توانی
 شاری مه‌دی‌هن برای خو‌یان له‌نه‌سه‌به‌دا: شو‌عه‌یب. که‌
 له‌به‌ری‌زترین بنه‌ماله‌و خانه‌واده‌ی نه‌و گه‌له‌بوو. کردمان
 به‌پێ‌غه‌مبه‌رو ره‌وانه‌مان کرد بۆ سه‌ریان تا په‌یامی خودایان

فرۆشتنی کالاکانتان به پیوانه و کیشانه‌ی ته‌واوو ریڼو و پڼو دادومرانه نه‌وه زور باشتره له‌و مال‌ه حهرامه‌ی به‌هوی ته‌رازوبازی و گزی و فزی له‌پیوانه و کیشانه‌دا یان کردنی فرتو فیلې تر له‌و مال‌ه‌دا دهستان ده‌که‌وئ. {وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِیْظٍ} من چاودیر و ده‌قیب نیم به‌سهر کرده‌وه‌کانتانه‌وه، ناتوانم مه‌نعتان بکه‌م له‌کردنی نه‌و کاره ناشیرینه‌تان! به‌لکوو من ناموزگاریتان ده‌که‌م و نه‌سیحه‌تکاریکی نه‌مینم بۆتان، کاری خیر نامیزو خودا په‌سند بکه‌ن، دل‌سوزانه بۆ خودا نه‌نجامیان بدن نه‌ک بۆ ریبابازی و روپامای!

{^{۸۷} قَالُوا يَا شُعَيْبُ أَصْلَاحُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ نَتْرَكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا؟} وتیان: نه‌ی شوعه‌یب! نه‌وه نویژه‌که‌ت فه‌رمانت پڼ ده‌کا که نیمه واز له‌شیوه عیباده‌تکردنی باوک و باپیری خۆمان بینین و چیدی بته‌پرستی نه‌که‌ین؟ {أَوْ أَنْ تَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ؟} نایا نویژه‌که‌ت فه‌رمانت پڼ ده‌کا: که نیمه به‌نارمزوی خۆمان له‌مال و سامانی خۆمان‌دا نه‌توانین نه‌وه‌ی ده‌مانه‌وئ بیکه‌ین؟ نه‌وه نویژه‌که‌ت فه‌رمانت پڼ ده‌کا: که نیمه به‌نازادی و سه‌ربه‌ستی ته‌صه‌روف له‌مال و سامانی خۆمان‌دا نه‌که‌ین. {إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ} به‌راستی ماشا نه‌للا تو له‌م ولاته‌دا پیاویکی خاوه‌ن عه‌قل و فامی! وا دیاره ههر تو خاوه‌نی ماریفه‌تو هیدایه‌تی! ماشا نه‌للا پیاویکی زم‌ریضو هۆشمه‌ندی، ده‌ته‌وئ نیصلاحي مه‌عنه‌ویاتو مادیاتی نیمه بکه‌ی! مه‌به‌ستیان نه‌وه بوو: وه‌صفی بکه‌ن به‌پیچه‌وانه‌ی نه‌و ره‌وشتانه. وه‌کوو چۆن به‌ته‌وسه‌وه به‌پیاوی به‌خیل ده‌لیی ماشا نه‌للا نه‌گه‌ر حاته‌می طائی تو‌ی ببینیایه چاوی ئی ده‌کردی و شوینیت ده‌که‌وت!!

نه‌مجار حه‌زده‌تی شوعه‌یب که‌وته‌گفتو گو له‌که‌لیان‌دا، به‌نه‌رمی مه‌وعیظه‌ی حه‌سه‌نه‌ی کردن {^{۸۸} قَالَ يَا قَوْمِ! أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَیْنَةٍ مِنْ رَبِّي} وتی: نه‌ی گه‌لو هۆزه‌که‌م! شتیکی ناشکراو به‌لکه‌ نه‌ویسته: که ههر که‌سئ بیه‌وئ قسه‌ی ببیسترئ ده‌بی به‌لکه‌ی راستی به‌ده‌سته‌وه بڼ و مه‌به‌ستی پاک بڼ، ده‌ی و مرن پیم بلین: نه‌گه‌ر من له‌م بانگه‌وازییه‌م‌دا له‌خوداوه به‌لکه‌و ده‌لیلی راستم به‌ده‌سته‌وه بڼ، ریبابازی مه‌عقوول و خودا په‌سه‌ندم گرتبی، نیگا و سروشم له‌خوداوه

پڼ بگه‌یه‌نځ. که هاته سه‌ریان بانگه‌وازی کردن: {قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ} وتی: نه‌ی گه‌لو هۆزه‌که‌م! عیباده‌تی خودا بکه‌ن، به‌س نه‌و به‌پرستن، هاوه‌لی بۆ دامه‌نین، جگه له‌خودای په‌رومردگار هیچ شتیکی تر نیه شیاوی خودایه‌تی بڼ، ههر نه‌و خودای نیوه‌یه و خودای ترتان نیه. {وَلَا تَقْصُرُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ} که ده‌پیون و ده‌کیشن بۆ خه‌لک دزی تیدا مه‌که‌ن، به‌ته‌واوی حه‌قی خۆیان بده‌نځ، ته‌رازوبازی و قسناغ چووکی مه‌که‌ن، واز له‌م داب و نه‌رپته ناشیرینه‌تان بلین، چ به‌فرۆشن چ بکړن نامیری پیوانه و کیشانه‌تان ته‌واو بڼ و که‌م و کوړی تیدا مه‌که‌ن! {إِنِّي أَرَأَيْتُمْ بَخِیْرٌ} نه‌وه ده‌تان بینم خاوه‌ن رزق و روژی زور و زه‌به‌ندنه، هیچ پنیوستیتان به‌م دزی و گزیه نیه، حه‌ویچه‌تان به‌خواردنی مالی خه‌لک نیه به‌به‌تال! {وَأِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُحِیْطٍ} نه‌من ترسی نه‌وهم هه‌یه که به‌هوی سه‌رپیچی کردنتان بۆ فه‌رمانی خودا نه‌و نازو نیعه‌ته‌تان ئی به‌سهن‌درپته‌وه، هه‌روه‌ها ده‌ترسم عه‌زابیکی سه‌ختو دژوار ده‌ورمتان بداو تیکتانه‌وه پیچی و که‌ستان رزگاری نه‌بڼ، یان عه‌زابی ریشه‌کیشتان دپته سه‌رو ده‌ورمتان ده‌دا، یان عه‌زابی دۆزه‌خ له‌قیامه‌ت‌دا.

{^{۸۹} وَيَا قَوْمِ! أَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ} نه‌ی گه‌لو هۆزه‌که‌م! پیوانه و کیشانه‌تان دادپه‌رومرانه بڼ، زیادو که‌می تیدا مه‌که‌ن، به‌ته‌واوی مافی خه‌لکی بده‌ن. {وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ} واته: خۆتان بپاریزن: که سته‌م و ناحه‌قی بکه‌ن له‌مافی خه‌لک‌دا ره‌خنه له‌کالای خه‌لک مه‌گرن له‌نرخه دامه‌شکینن بۆ نه‌وه‌ی به‌به‌های که‌م لییان بکړن، نه‌مه‌ش داب و نه‌رپتیکی ناشیرین و ناپه‌سه‌نده! {وَلَا تَقْصُرُوا فِي الْأَرْضِ مَقْسِرِينَ} هه‌ول مه‌ده‌ن به‌نه‌نقه‌ست به‌رژه‌وه‌ندی دین و دونیای نادمه‌یزادان تیک بدن، نه‌خلاق و ره‌وشتی خه‌لک فاسید مه‌که‌ن، چه‌ته‌یی و ریگری مه‌که‌ن، واته: کاروباری خه‌لک په‌ک مه‌خه‌ن به‌مه‌به‌ستی نیفسادو زیانگه‌یانندن به‌ئاده‌میزاد.

{^{۹۰} بَقِیَّةُ اللَّهِ خَیْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ} نه‌وه‌ی بۆتان ده‌مینته‌وه له‌قازانچ و سوودی حه‌لال، دواي گۆرینه‌وه‌و

بۆ ھاتىبى! ﴿وَرَزَقْنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا﴾ ئەو خۇدا گەۋرەدە
بەردەھمە بەھەزلى خۇى رزقىكى جوانى گيانى پىدايىم، منى
كەردىبى بەپىغەمبەر، ھىكمەتو زانىيارى فېر كەردىم،
ئەۋەندەشى رزقو رۇزىو بىزىو پى دابىم؛ كە پىر كىشى
تەرازوبازى نەكەم ماى خەلك بەتالان نەخۇم داۋاى داراى
لەكەس نەكەم. ﴿وَمَا أَرِيدُ أَنْ أَخَالِفَكُمْ إِلَّا مَا أَنهَاكُمْ﴾ ئەمەن
نامەۋى جەۋگىرىتان لەشتىك لى بىكەم بۆ خۇم پابەندى
نەبىم، بەلكوو ئەۋەى بەنىۋەى دەلىم: بۆ خۇم بەعەمەلى
ئەنجامى دەدەم. ﴿عَنْهُ إِنْ أَرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ﴾ ئەمەن
بەم نەسىجەتو نامۇزگارىيانەم، بەم فەرمان بەچاكەو
جەۋگىرىيانەم لەخرابە، مەبەستم ئەۋەىيە ئىۋە ئىصلاح
بىكەم، چەندىك بتوانم ئىۋە بىخەمە سەر رىبازى راستو
دروست، بەمەش نامازە بۆ ئەۋە دەكا؛ كە عاقلو لىزانو
كارامو داناو زانىيە، ئەۋان بەھەلە لىى تىگەيشتوون! ﴿وَمَا
تُؤْفِقِي إِلَّا بِاللَّهِ﴾ تۇفلىقو سەرگەۋتەم لەنەنجامدانى ئەركى
سەرشانم بەيارمەتيدانى خۇدايەو ئەۋە ھىدايەتدەرو پىشتىوانم
نەبى ھىچم بۆ ناكىر، مەن لەھەموو كارىكەدا (كە بىرلىكى
راگەياندىنى پەيامەكەمە) پىشتىوانم ھەر بەخۇدايەو بەس.
چونكە مەن ﴿عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ﴾ پىشتىوانم ھەر
بەخۇدايەو بۆ ئەنجامدانى ھەموو كارىكەم بۆ گەياندىنى
پەيامى ئاسمانىم، ئەگەر يارمەتىو كۆمەكى خۇدا نەبى
ھىچم بۆ ناكىر، ھەر بۆ لای ئەۋىش دەگەرپىمەۋە.

﴿وَيَا قَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ
نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ﴾ ئەى گەل نەتەۋەكەم! تىكام
لىتان ئەۋەىيە: كە ناكۆكىتان لەگەل مەن و نەھەزىتان بۆ مەن
ۋاتان لى نەكا ئىۋە لەسەر كەفرى خۇتان سوورىن، با
دزايەتىكردنتان بۆ مەن ھەلتان نەن بۆ ئەۋەى بەردەۋام بىن
لەسەر سەربىچى فەرمانى خۇداو دزىو تەرازوبازىو ئەمجار
بەسۇنگەى ئەۋە سور بوۋنەتان لەسەر كوفرو بىدىنى، ئەۋە
عەزابو بەلەيانەى بەسەر گەلى نوۋو گەلى ھودو گەلى سالىح
ھات بەسەر ئىۋەش بى! ئىۋەش ئاۋا رىشەكىش بىرىن!! ﴿وَمَا
قَوْمٌ لَوْطٍ مِنْكُمْ بَعِيدٌ﴾ خۇ ئەۋەى بەسەر قەۋمى لوط ھات
لەئىۋە دوور نىيە؛ نەمىزۋوۋەكەى زۆر كۆن بوۋە،

وَيَنْقُورُ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا أَصَابَ
قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمْ
بَعِيدٌ ﴿٨٩﴾ وَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي
رَحِيمٌ وَدُودٌ ﴿٩٠﴾ قَالُوا يَا شُعَيْبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مِمَّا تَقُولُ
وَإِنَّا لَنَرِيكَ فِينَا ضَعِيفًا وَلَوْلَا رَهْطُكَ لَرَجَمْتَكَ وَمَا أَنْتَ
عَلَيْنَا بِعَزِيزٍ ﴿٩١﴾ قَالَ يَقْتُمِرُ أَرْهَطِي أَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِنَ
اللَّهِ وَاتَّخَذْتُمُوهُ وَرَاءَكُمْ ظَهْرًا إِنَّ رَبِّي بِمَا تَعْمَلُونَ
مُحِيطٌ ﴿٩٢﴾ وَيَنْقُورُ أَعْمَلُوا عَلَى مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَمِلْتُ
سَوْفَ تَعْلَمُونَ مِنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَمَنْ هُوَ
كَذِبٌ وَارْتَقِبُوا إِنِّي مَعَكُمْ رَقِيبٌ ﴿٩٣﴾ وَلَمَّا جَاءَ
أَمْرًا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَأَخَذَتِ
الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِئَرِهِمْ جَنِيحًا ﴿٩٤﴾
كَانَ لَمْ يَغْتَوِ فِيهَا إِلَّا بَعْدَ الْمَدِينِ كَمَا بَعْدَتْ ثُمُودُ ﴿٩٥﴾ وَلَقَدْ
أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٩٦﴾ إِلَى فِرْعَوْنَ
وَمَلَائِكَةٍ عَابَتُوهُ أَمَّا فِرْعَوْنُ وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ ﴿٩٧﴾

نەشۋىنەكەشى لەنىشتەمانى ئىۋە دوورە، ئەگەر پەندو عىبرت
لەگەلە لەناۋچوۋە پىشنىنەكان ودرناگرن دە لەقەۋمى لوط
پەند ودرىگرنو تەمبى بىن!

﴿٩٠﴾ وَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ﴾ داۋاى لىخۇشبوۋن لەخۇداى
خۇتان بىكەن لەۋ تاۋانانەى ئەنجامتان داۋەو تا ئىستاش
بەردەۋامو سوورن لەسەرى، ئەمجار تۆبەيەكى نەصوۋو
بىكەنو بگەرپىنەۋە بۆ لای خۇداو پابەندى فەرمانو
نەھىيەكانى بىن و خۇتان بەئەۋە بسپىرن ﴿إِنَّ رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ﴾
بىگومان خۇداى مەن بەردەھمە مېھرىبانە بۆ ئەۋانەى تۆبە
دەكەنو دەگەرپىنەۋە بۆ لای ئەۋە، ئەۋە كەسانەى خۇش دەۋىن
كە تۆبەكارن، رەھمەتو بەخشى زۆرە بۆ تەۋبەكاران.

﴿٩١﴾ قَالُوا يَا شُعَيْبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مِمَّا تَقُولُ﴾ وتىيان؛ ئەى
شوعەيب! بەراستى ئىمە لەزۆر لەۋ شتانەى دەيانلىى ھالى
نابىن، ھەرچەند ورد دەبىنەۋە، لەماناى يەكتاپەرستىو

دەلئیل و ھەلۆیستەن ئایینە تۆ
بۆمان شی دەکەپەو دەناچیتە دلمانەو. ھەرودھا لەوێش خالی

نابین کە ئیمە پایەمان لەناستی پایە خەلک دابی، ھەرچی
بۆ ئیمە رەوا بێ بۆ کەسانی دیکەش رەوا بێ، بەلگوو ئیمە
گەلی ھەلباردەین و ھەرچی پێویست بێ بۆخۆمان بەرەوای
دەزانین! نیتەر تۆ ئەم قەسە پرۆپوچانە چپە دەیانکە و بۆچی
وازمان ئی ناھیتی؟! **{وَأَنَا لَنَرَكَ فِينَا ضَعِيفًا}** ئیمە کە سەیری
تۆ دەکەین، تۆ بەھاوشانی خۆمان نازانین، پلەو پایەت زۆر
لەخوار ھی ئیمە و مە، دەی چۆن تەماعی ئەوێمان ئی دەکە
کە تۆ بەرەھبەر و پێشەوای خۆمان دابنێین و بەئارمژۆی تۆ
رەفتار بکەین؟ **{وَلَوْلَا رَهْطُكَ لَرَجَمْنَاكَ}** ئەگەر لەبەر
دەرگرتنی خزمو کەسو کارو عەشیرەتەکەت نەبوا، کە
نامانەوئ دلیان بشکێنین، شاربەدەرمان دەکردی و
نەماندەھێشت لەم ولاتەدا دانیشی! چونکە تۆ بۆ خۆت لای
ئیمە ھیچ ریزو نرخیکت نیە، **{وَمَا أَلْتِ عَلَيْنَا بَعِزٍ}** تۆ ھیچ
دەسلالتو ھیزیکت نیە لەئیمە یاخی ببی، کوشتنو
ئەزیزەتدانت زۆر ناسانە!

بۆیە ھەزەرتی شووعیب سەرزەنشتی کردو لۆمەو تەوپیخی
ناراستە کردن لەسەر ئەو ھەموو بێ عەقڵی و نەقامییەیان،
دەفەرموی: **{قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ أَغْرُ عَلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ؟}** ئەو
گەلو ھۆزەکەم! ئەو ئیو بۆچی ئەوێندە نەقامو
تێنەگەپشتوو؟ ئایا خزمو کەسو کارم لای ئیو لەخودا
عەزیز ترە ئەوانتان لەلا لەخودا ریزدار ترە؟ کە زیانم پێ
ناگەپەنن لەبەر خاتری خزمەکانم، نەک لەبەر خاتری
خودا؟! بەراستی جیگای سەرسۆرمان و پیکەنینە! **{وَأَنذَرْتُمُوهُ**
وَرَأَاكُمْ ظَهْرِيًّا} خودای پەرورەدگارتان پاشگوئ خستوو،
لایەنی خوداتان بەرداوە، خستوتانەتە پاش خۆتانەو وەکوو
شتیک بێ نرخ، نەئیطاعە دەکەن، نەریزی دەگرن،
نەلەعەزابو تۆلە دەترسن، نەسوپاسی نازو نەعمەتی
دەکەن، تەنانەت ئەوێمان بەدەمی خۆتان دەلێن: ئیمە کە
بەردەبارانت ناکەین لەبەر خاتری خزمەکانتە نەک لەبەر
خاتری خودا!.. **{إِنَّ رَبِّي بِمَا تَعْمَلُونَ مُحِيطٌ}** خودای من بەو

ھەلۆیستو کردەوانەتان ناگادارە، دەزانێ چی دەکەن و چی
لەناوچوون **{كَانَ لَمْ يَغْفِرُوا فِيهَا}** ھەر دەلێ لەنیشتمانی

خوځيان دا رږژيک له رږژان نه بوون و نه زيان و به خوځشی رايان نه بواردود، له وه پيش جمو جوړ و هه ټپه زيانيان نه بوو!!
{أَلَا بُعْدًا لِّمَدْيَنَ كَمَا بَعَدَتْ ثَمُودُ} دهک بهفتاره بچن دووربی
 له رحمتو ميه رباني خودا بو دانيشتوانی مهديه بی،
 وکوو چوڼ له وه پيش گهلی شه موود له رحمتو ميه رباني
 خودا دوور خزانو وه به هيلاک چوون و هه وتان!

{۹۶} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ۙ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَتْهُ سُلْطَانًا وَسُلْطَانًا مُّبِينٍ ۚ سویند بی ټیمه موسامان کرده پیغه مبهرو رهوانه مان
 کرد به به لگه و نیشانهی ناشکراوه بو سهر فیرعهون و دارو
 دهسته کهی، نایه ته کان نو موعجیزه ی ناشکراو نومایان بوون،
 نیشانه ی تاكو ته نهای خودا راستی پیغه مبهرايه تی موسا
 بوون. جا ههر چهنده موسا بو سهر هه موو گهلی فیرعهون
 (به قیبطی بهنو ئیسرا ئیلییه وه) نیردراوه و بانگه وازییه کهی
 بو هه موان بووه و هلی چونکه فیرعهون و تاقه کهی نه هلی
 حیللو عه قد بوون، بویه لیردها به تایبه تی ناوی نه وان
 هیندراوه و رهوانه کردنه که بو لای نه وان دیاری کراوه،
{فَاتَّبِعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ} واته: فیرعهون بو خو ی بر وای پی
 نه کردو پی کافر بوو، فهرمانیشی به دارو دهسته کهی کرد
 که بر وای به موسا نه کهن و شوین خو ی (واته: فیرعهون) بکهون
 له کوفرو سهر پیچی فهرمانی خودادا، نه وانیش شوین فهرمانی
 فیرعهون که و تن، ری بازی نه وایان په پرمو کرد. **{وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ}**
 نیشو کاری فیرعهون، په پرمو ری بازی و هه لسو
 که و تن و مهنه جی ژيانی گونجاوو له بار نه بوو، ری بازی کی
 عاقلانه و هیدایه ت نامیز نه بوو، به لکوو گومرای و نه زانی و
 نه قامی و کوفرو سهر پیچی و سته مو ناشوب بوو!

{۹۸} يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ} فیرعهون رږژی قیامه ت پیش
 گه له کهی ده که وئ، فیرعهون پیشه و او نه وانیش به دوو ید، بو
 کوئ؟ **{فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ}** به ته نکید دهیان با ته ناو ناگره وه،
 داخل دی دوزخ دمبن، نازاری نه و عه زابه ده چیژن **{وَبَنَسَ الْوَرْدُ الْمَوْرُودُ}**
 خراب شوینی که که نه وان ده چنه ناوی، ده چن
 له جیاتی ناوی ساردو فینک کردنه وهی ناو دمروونیان ناوی
 کولاتووی بو گهن ده خونه وه، له جیاتی نه وهی تینویه تی بیان
 بشکی به و ناوه کولاتوه ریخو له کانیان پچر پچر دهن.

يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ وَبَنَسَ الْوَرْدُ الْمَوْرُودُ ۝۹۸ وَأَتَّبِعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَبْنَسُ الرَّفْدُ الْمَرْفُودُ ۝۹۹ ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغُرَىٰ نَفْسُهُ عَلَيْكَ مِنْهَا قَائِمٌ وَحَصِيدٌ ۝۱۰۰ وَمَا ظَلَمْتَهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ لَّمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَمَا زَادُهُمْ عِزًّا تَنْبِيْهُ ۝۱۰۱ وَكَذَلِكَ أَخَذُ رَبُّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَىٰ وَهِيَ ظَالِمَةٌ لِّنْ أَخَذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ ۝۱۰۲ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ ۚ
ذَلِكَ يَوْمَ تَجْمُوعٌ لَّهُ النَّاسُ وَذَلِكَ يَوْمَ مَشْهُودٍ ۝۱۰۳ وَمَا تَوْفِيقُهُ إِلَّا لِأَجْلِ الْمُعْدُودِ ۝۱۰۴ يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ سُعَىٰ وَسَعِيدٌ ۝۱۰۵ وَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فِئَتِي النَّارِ لَمْ يَفِيَّازْ فِيهَا وَشَقِيْقٌ ۝۱۰۶ خَلْدِيَتْ فِيهَا مَادَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَقَالَ لِمَا يُرِيدُ ۝۱۰۷ وَأَمَّا الَّذِينَ سُبُوْا فِئَتِي لِمَنْ خَلْدِيَتْ فِيهَا مَادَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطْلَةٌ غَيْرُ مُجْتَوَدٍ ۝۱۰۸

{۹۹} وَأَتَّبِعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ} سهرباری نه و عه زابه
 سامنا کهی دوزخ، له دونیاش دا نه فرینیان لی ده کری له لایه ن
 نه و گهل و نه ته وانه ی که دوا نه وان دینه کوړی ژيانه وه،
 ههروه ا رږژی قیامه تیش له لایه ن خودا وه نه فرینیان لی
 ده کری، له لایه ن فریشته گانه وه، له لایه ن نه هلی مه حشره وه
 نه فرینیان لی ده کری، **{بَنَسَ الرَّفْدُ الْمَرْفُودُ}** به راستی خراب
 خه لاتی که نه م نه فرین لی کردنه ی دونیا و قیامه ت که
 پیشکه ش نه وان ده کری، نه فرین لی کردن و دوور بوونیان
 له رحمت ناو نراوه (رفد) عه طاو به خشش بو گالته پی کردن و
 قه شمهری و سوکایه تی پیکردن!

{۱۰۰} ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغُرَىٰ نَفْسُهُ عَلَيْكَ} نه م جیروکانه ی بو مان
 گپراپته وه نه ی موحه ممه د! نه وه بری کن له هه والو
 سهرگورشته ی نه و گوندو شارانیه: که ژیرو زبه رمان کردن،
 ویرانمان کردن، نه مانه هه موویان هه والی په نامه کین و بو ت

{ ۱۰۵ } اَيَوْمَ يَاتِ لَا تَكَلُمُ نَفْسٌ اِلَّا بِاِذْنِهِ } لهو کاتهی روژی

قیامت دئ هیچ زینده و مرئیکی خاوهن نوتقو و قسه، ناخاوتنی بؤ ناکری، مه گهر خودا ریگهی بدا، چونکه لهو روژدها کەس نیراده و نیختیاری نیه، به بی نیزن وەرگرتن کەس قسه و کردهوی بؤ ناکری! هەر خودا خاومنی فەرمان و جله و گیرییه، کەسی تر دارای هیچ نیه. { فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ } لهو حەشاماتەي کۆبۆتەوه لهو روژدها هەیانە بەدبەخت و نەگبەتە بەهۆی کوفرو بیدی نی له ژیا نی دنیایدا، هەشیانە بەختە و مرو کامەرانه، تاقە و کۆمەلی بەهەشتی رازاومیه؛ چونکه له ژیا نی دنیایدا برۆای راستی هەبوو بەردهوام بوو له سەر خودا پەرستی.

{ ۱۰۶ } فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فَفِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ } جا

ئەوانەي بەدبەختن له ژیا نی دنیایدا بەهۆی ئەو کردهو ناشیرینانەي ئەنجامیان داوه، کە لەناکامی بیرو باومری فاسیدو بوچی بەجیماو بۆیان و شوینکەوتنی خراپەکاران لە کردار و گوشتاردا هەتا وایان ئی هات لەتاوان و خراپەکاریدا نوغرو بوون و روناکیی بیرو باومری سروشتیان کۆزایەوو دلیان تاریک بوو گومرا بوون، موستەحەقی چوونە ناو دۆزەخ بوون، ناگر بەشی ئەوانە و جیگای حەوانەوو پشودانیانە. ئەوان لەناو ئەو دۆزەخدا شین و شەپۆریان هەیه و هەناسە سوارن و نرکە و هانکە هانکیان ئی دئ، سینگیان تەنگ دەبی لرخە و پرخە و لرفە و دادو فیغانیان و شاتە شاتیان جیهانیکی پر دەکا!!

{ ۱۰۷ } خَالِدِينَ فِيهَا مَا ذَامَتْ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ } ئەوانە لەناو

دۆزەخدا دەمی نەهه بؤ هەتا هەتایە، مانە و کەیان لەویدا بەردهوام و نەپراومیه، تا ئەو ناسمانەي لەسەریانەو ئەو زەویەي لەسەرنی بمی نەهه ئەوانیش لەناو دۆزەخدا دەمی نەهه، مەبەست بەم تەعبیرە قورئانییە مانە و دیانە لەناو ناگردا بؤ هەتا هەتایە. کۆتایی نەهاتنی سزا کەیانە. { اِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ } واتە: ئەم مانە و دیان لە دۆزەخدا بەردهوام نەپراومیه؛ مه گهر خودای تۆ مەیلی بیتی، ئەم یاسایە بگۆری لەشیو مەیکەوه بؤ شیو مەیکە تر! مەبەست بەم تەعبیرە بەردهوام مانەوهی ئەبەدییه، چونکه مانەوهی موشریکان

فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِمَّا يَبْدُئُ الْوَلَاءُ مَا يَشَاءُونَ اِلَّا كَمَا يَبْدُؤُا اَبَاؤُهُمْ مِنْ قَبْلُ وَاِنَّا لَمُفْوُهُمْ نَصِيْبُهُمْ غَيْرَ مَنْقُوصٍ ﴿١٠٦﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَاَتَتْهُمْ لِنِ شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ ﴿١٠٧﴾ وَاِنَّا لَنَّا لَيُوفِّيْتَهُمْ رَبُّكَ اَعْمَلْتُمْ اِيْنَهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٠٨﴾ فَاسْتَقِمْ كَمَا اُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطَلَّعْ اِيْنَهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١٠٩﴾ وَلَا تَرْكَبُوا اِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ اَوْلِيَاءٍ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿١١٠﴾ وَاَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَرُكْعَاتِ اللَّيْلِ اِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرٌ لِلذَّكِرِينَ ﴿١١١﴾ وَاصْبِرْ اِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ اَعْمَالَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٢﴾ فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ اُولُوا بَقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْاَرْضِ اِلَّا قَلِيْلًا مِّمَّنْ اٰجِئْنَا مِنْهُمْ وَاَتَّبِعَ الْاَذِينَ ظَلَمُوا مَا اُتِفُوا فِيهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿١١٣﴾ وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَىٰ يَطْلُمِ وَاَهْلُهَا مُصْلِحُونَ ﴿١١٤﴾

لەناو دۆزەخداو مانەوهی بەهەشتییەکان لەبەهەشتدا جەسپاوو سەلێنراوه. { اِنَّ رَبَّكَ فَعَالٌ لِّمَا يُرِيدُ } بیگوومان خودای تۆ هەرچی بوێ دەیکا: بەگۆڕە زانیاری و دانایی خوێ چی بوێ لەگەڵ ئەهلی دۆزەخی دەکا، هەروەکوو چۆن چی بوێ بیدا بەبەهەشتییەکان پێیان دەدا.

{ ۱۰۸ } وَأَمَّا الَّذِينَ سَعَدُوا فَفِي الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا مَا ذَامَتْ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ اِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرَ مَجْذُوذٍ } واتە: ئەهلی سەعادت: کە شوینکەوتووی پێغەمبەرانی، ئەوانە شوین و ماویان بەهەشتەو بؤ هەتا هەتایە تییدا دەمی نەهه، هەتا ناسمانی بەهەشتیان بەسەرەو بیو زەوی بەهەشتیان لەزێرەو بیو بەویستو نیرادهی خودا تییدا دەمی نەهه، ئەو بەهەشتە بؤ ئەوان بەخششیکی نەپراوه و نایاساغە، بؤ هەتا هەتایە!

﴿ ۱۱۱ 》 وَإِنْ كُنَّا لَمَّا لَيَقُونَهُمْ رَبُّكَ أَعْمَالَهُمْ هَمز تاقمه له موسولمانانو له کافرهکان: که کیسهیان ههیه دمبراره نامهی خودا، هه موو نهوانه: که حیوازییان هه بوو له کتیبی ته وراتو هه ندیکیان بر وایان پی کردو زور بهشیان رهتیان کردهو، خودای تو نهی موحه ممهه! پاداش و سزای خویشان به ته و اوای دداته وه، ﴿ اِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴾ بیگومان په رومردگار ناگادارو زانیه به ههر شتیکی نهوانه نهنجامی ددهدن. هیچی ئی هون نابیی!!

﴿ ۱۱۲ 》 فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ هَمز موحه ممهه! خوټو نهوانه شوینت که وتوون، ریبازی نیستیقامه بگرنه بهر، له بواری عه قیده کردهوو نه خلا قدا بهردهوام بن له سر ریبازی نیسلام؛ ریبازی مام ناومندی په پرهو بکه، بهی نیفراطو ته فریط. له ریگای راست لامه دهن، بهردهوام بن له سر ریبازی خودا په سه ند، که بریتییه له یه کتا په رستی بر وایوون به وهی: که خودا تا کو ته نیایه له زاتو له صیفاتدا، بر وایوون به غه بیو شته په نامه کییه کان: که بریتیین له بهه شتو دوزه خو زیندوبوونه ووو حیسابو لیکوئینه ووو فریشته و عهرشو هه موو نهو شتانهی نایین نامازهی پی کردون. ﴿ وَلَا تَطْغُرْ 》 سنور به زینی مه که، گومراو یاخی مه بن، له خوټان بایی مه بن، لوتبه رزی مه نوینن ﴿ اِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴾ بیگومان خودا بیناو زاناو شنه وایه بهو کردهوانه نهنجامیان ددهدن، هیچی ئی هون نابیی سزاو پاداشتان دداته وه له سر هه موو گوفتارو کردهو دیه کتان. که وای خوټان بپاریزن له نافه رمانی خوداو شتیکی نهنجام مه دهن نهو پی ناخوش بی!

﴿ ۱۱۳ 》 وَلَا تَرْكُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا هَمز هیج شیوهیه که مترین مهیل مه که بوی لای سته مکاران، خوشتان نهوین، مه رایبیان مه که، داوای کو مه گییان ئی مه که، پشتیان پی مه بهستن، ریبازیان به جوانو په سندن مه زانن ﴿ قَتَمَسَكُمْ النَّارُ ﴾ نه گهر وای بکه شیاوی نه وه دهن: که به ناگری دوزه سزا بدرین، په رومردگار له سر نهو مهیلو رمغه ته تان بوی لای کافران سزای دوزه ختان ددها ﴿ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ اَوْلِيَاءَ ﴾ نیه بوی نیوه جگه له خودا که سیکی تر یارمه تیتان بدا، که س نیه

﴿ ۱۰۹ 》 فَلَا تَكُنْ فِي مِرَّةٍ مِمَّا يَعْبُدُ هُؤْلَاءِ 》 واته: نهی موحه ممهه! نه گهر نه وهی باسکرا له چیرو کو سرگوزمشتهی گه له سته مکاره موشریکه کان له دونیاو قیامت سر منجامی هه موو سته مکارو موشریکیکی بی، نه وه تو نهی موحه ممهه! هیچ شکو گوماننت نه بی له سر منجامی نه وهی: که نهو موشریکانه ی گه له که مت، نهوانه بت په رستن، شکو گوماننت له فسادی بیرو باومریان نه بی! همرچی دهی په رستن به تال و پوچ و نه زانی و گومراییه، عه زابه کیان مسو گهره و بویان دی. ﴿ مَا يَعْبُدُونَ اِلَّا كَمَا يَعْبُدُ آبَاؤُهُمْ مِنْ قَبْلُ 》 وَاِنَّا لَمُوقِفُهُمْ نَصِيحُهُمْ غَيْرَ مَنْقُوصٍ هَمز نهوان عیبادت نا کهن مه گهر وه کوو باوکو باپیرانیان دمی کهن! نیمه ش پاداشیان ددهینه وه به ته وایو. واته: نهوان وه کوو باوکو باپیرانیان بت په رستی ده کهن په رومردگار رژی قیامت له سر کردهو مگانیان پر او پر پاداشیان دداته وه، سزایه کی به نیشیان ددها و تولهی باشیان ئی دهستیئ.

﴿ ۱۱۰ 》 وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ هَمز بیگومان نیمه ته وراتمان دا به موسا بوی نه وهی گه له که ی بیکه نه بهرنامه و یاساو شریعه تی خویشانو به گویره ی نهو کتیب هه لئسو که وت بکه! به لام نهوان له پراو بیرو و بوجون و رافه کردنیان دا کیسه یان تیکه وت ههر که سه به نارم زوی خوئی مانای له ده فیه کانی ددایه وه، بوونه تاقم تاقم و گرو گرو، په رته وازه بوون. ﴿ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ 》 نه گهر له بهر نه وه نه بویه: که قه زاو قه دمری خودای تو، داخواری نه وه بووه: که بوی ماو دیه کی دیاریکراو که هاتنی رژی قیامه ته عه زابیان بوی نه نیری، نه وه همر له دونیادا ناوانمان ده کردن، همر له دونیادا عه زابمان بوی دهناردن، سر پیچیکارانمان له ناو دمبردن، خودا په رستانمان رزگار ده کردن. ﴿ وَاِنَّهُمْ ﴾ بیگومان گهل و نه ته وهی موسا ﴿ اَلَيْسَ شَكٌّ مِنْهُ مُرِيبٌ ﴾ دمبراره ی ته ورات له شکو گوماننیک زور چه واشه کاردان، چونکه ته ورات زوری ئی گوړاوه، زوری ئی فیه وتاوه، میژوو نووسان ده لئین: کاتیک بابلیه کان په یکه ری سوله ایمانیان سوتاند؛ ته وراتیش فیه وتاو له ناو چوو، ماو دیه کی زوری پی چوو نه مجار جوله که کان سر له نوئی هه وئیان دا ته وراتیان نووسیوه به لام به شیواوی دست لیدراوی، چونکه نوسخه نه صلیه که ی نه مابوو!

سوودتان پی بگه یه نی، عه زابتان لی دوور بخاته وه {ثَمَّ لَا تُنْصَرُونَ} پاشان نیوه یارمه تیتان نادری، خودا پشتیوانیتان ناکا، چونکه په رومردگار کومه کی به سته مکاران ناکا.

{۱۴} **وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفًا مِنَ اللَّيْلِ** {نهی پیغه مبره! نویژ به ته واوی و ریکو پیکی نه انجام بده له همدوو سهری روژدا، هه موو روژیک نویژ ده کانت نه انجام بده له دوو تهره فی روژدا، که نویژی به یانی و نیومروو عه صر ده گریته وه، به مرمنگه له نیوهی نه وه لدا نویژی به یانی ده کری، له نیوهی دوو ده د نویژی نیومروو نویژی عه صر ده کری، له بهر نه وه نه م دوو نویژه که وتوونه ته یه، چونکه له کاتی جه معدا یان نیومروو ده بریته لای عه صر، یان عه صر ده هیندریته لای نیومروو، له غه پیری جه معیشدا وه کوو دروسته نویژی نیومروو پاش زه وال بکری، دروستیسه له ناخرو نوخری وه ختا بکری، واته: کاتی کردنه که ی ده که ویته نزیک کاتی نویژی عه صر. به کورتی پاش زه وال کاتی نویژی نیومروو عه صر، جا له م رومه که پاش زه وال کاتی نیواریه، نه م دوو نویژه ده که ونه لایه کی روژده، نویژی به یانیش ده که ویته لایه کیه وه. نه و کاتانه یس که نزیک شونو به {زُلْفًا مِنَ اللَّيْلِ} نامازهمان بو کراوه بریتیتن له کاتی پاش روژ ناوا بوون که وه ختی مه غریبه ونبوونی روناکی که ناری ناسمانه که وه ختی نویژی عیشایه، که وایی نایه ته که نامازهی بو ههر پینج نویژه کان تیدایه. {إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ} بیگومان کرداری چاکه و چاکه کاری (که نویژ به شیکه له چاکه) تاوانی پیشوو رهش ده کاته وه، واته: تاوانی بجوک، چونکه تاوانی گه وره که فارمتو توله و هدی خویمان هه یه!! پیویستیان به توبه ی نه صووحو شتی تر هه یه! {ذَلِكَ ذِكْرِي لِلدَّاكِرِينَ} نه و ناموژگاریانه ی پیشوو که بریتی بوون: له نیستیقامه و کردنی گرده وهی باشو په سنده و پابه ند بوون به فهرمانو جله و گریه کانی په رومردگارو سنوور نه به زاندنو مهیل نه دان به سته مکاران، په ندو عیره تن بو نه و که سانه ی په ند و مرگرنو شت ده بیسنو تی ده گهنو هه ست به گرنگی ده که ن، خویمان له خه ته ری خراپه کاری ده پاریزنو ترسی خودایان هه یه و داوی لیبوردن له تاوانه کانیا ن ده که ن.

{۱۵} **وَأَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ** {صه بر بریتییه له پابه ند بوون له سهر کردنی کاری چاکو نارده ختی به جیه یانی، هه روا خوگری له سهر کردنی تاوانو داخوازییه کانی، خو به دوو ربگره له هه موو شتیکی خراپو ناپه سنده و هرام، له کاتی به لاو ناخوشدا به صه برو نارام به، خوگرو وره به رز به، بیگومان خودا نازو نیعمه تی به هه شتتان به نسیب ده کا.

{۱۶} **فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ أُولُوا بَقِيَّةَ يَنَّهُونَ عَنْ أَفْسَادِ فِي الْأَرْضِ** {نموه بوچی له ناو نه و گهل و نه ته وانه ی که له چهره کانی پیش نیوده به هوی سته مکاری خویمان له ناومان بردن، که سانی که نه بوون خاومن عه قلو قامو نایین، یان خاومن قه درو قیمه ته و قسه بیستراو نه هلی خه ی، جله و گرییان بکریه له و سته مکارو ناشوبگپرو فیتنه جو یانه ی فسادیان له سهر زه وی بلا و کرده وه، نه وه بو کومه لیک نه بوون خاومن فاضلو نایین و هوشمه ند مه نی جه مارمریان بکریه له فسادو به د رهوشتی، له سته مکاری و ناشوبگپری له ولادتدا، ولاتو گهلان له و عه زابه رزگار بکریه و بیانپاراستنایه!! نه وه نه بوو، نه وانه ده ست نه که و تن {إِلَّا قَلِيلًا مِمَّنْ أَنْجَيْنَا مِنْهُمْ} مه گهر که می له وانه که رزگارمان کردن له قارو غه زمبی خویمان. واته: نه وه ی پیویست بوو بی نه بوو، به لگوو نه وه ی روی دا نه وه بوو: که که می که له موسولمانان که م نمودو قسه نه بیستراو بی نه وه ی کاریگه ریان هه بی و شوینده ستیان دیار بی، که س به گوپی نه کردن، خودا له گهل پیغه مبره کانیا ن دا رزگاری کردن، له کاتیکدا سته مکارو ناشوبگپره کان سوور بوون له سهر هه لویستی خویمان و وازیان له ژیا نی تهره فو فساد نه هیئا، به لگوو {وَاتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أُتْرِفُوا فِيهِ} نه و سته مکارانه، که زورینه ی گهل و نه ته وه کان بوون، شوین هه واه نارمزوی خویمان که و تن ههر خه ریکی ده سته به ر کردنی نازو نیعمه ته و پله و پایه ی دونیای بوون، مه شغوولی رابواردن و تاوانکاری و فساد بوون، نه گهر موصلیحیک ناموژگاری بکردنایه گو ییان بو نه ده گرت، خویش رابواردنی دونیایان به سهر به خته و مری قیامه تدا هه لباردبوو، {وَكَاثُرًا مُجْرِمِينَ} نه واه

لههه لَبْزاردنی ئەم جۆره ژيانە بۆ خۆيان و سووربونیان لەسەر
فەسادو ناشوبگێڕان، لەناو تاوان و گومراپی دا نوغڕۆ بوبوون.

{ ۱۱۷ } وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ } واتە:

ئەو دابو نەپیتی خودا نیە، عەدالەتکاری ئەو نیە: کە ستم
لەگەلو نەتەو دیە بکا، بەناڕەوا لەناویان بەری، لەکاتی کدا
ئەهلو دانیشتوانی ئەو شارو گوندانە حەقخاوازو حەق
پەرست بن، پابەندی ئەخلاقو رهوشتی بەرزو پەسەند بن،
خەریکی رێخستنی کارو باری خۆیان بن بەگۆڕەری
شەریعەتو یاسای خودا. چونکە پەرورەدگار ستمەکار نیە و
ستمە ناکا.

{ ۱۱۸ } وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ }
ئەو موخەممەد! ئەگەر خودای تۆ بیویستایە هەموو

ئادەمیزادەکانی لەسەر یەک ئایین کۆدەکردووە، وای ئی
دەکردن بەسروشت هەموویان خودا پەرست بوونایە وەکوو
فریشتە، ئەو کاتە ئەم عەلەمە عەلەمیکی تر دەبوو! بەلام
ویستی خودا و نەبوو کە هەموویان لەسەر یەک ئایین کۆ
بکاتەو، بەلکوو وازی ئی هیناون بۆ خۆیان بەئیختیاری
خۆیان رێبازی ژانیان هەلَبْزێرن، ئەو دتا جوداوازییان
لەهەموو شتێکدا هەیە، تەنانەت لەبنەمای عەقیدەو بیرو
باومریشدا راجیاییان هەیە، تەنانەت لەو شتەکاندا کە
نەدەبوو ئیختیلافیان تیدا ببی وەکوو برۆا بەرۆزی قیامەت:
بیرو رایان جوداوازه، هەر کەسە بەگۆڕەری مەیل و ئارەزوو
بیرو بۆچوونی خۆی رایەکی تایبەتی هەیە، هەر تاقمەو
پشتگیری عەقیدەو مەزھەبێک دەکاو داکۆکی ئی دەکا.

{ ۱۱۹ } إِلَّا مَنْ رَجِمَ } مەگەر کەسانێک کە خودا

بەمێهرەبانی خۆی هیدایەتی دابن بۆ هەلَبْزاردنی رێگەی
خودا پەسندو بەختیاری، ئەوانە شوێن پێغەمبەرەکان کەوتن و
پابەندی فەرمان و جلەو گیرییەکانیان بوون، لەسەر ئەو
رێبازەیان بەردەوام بوون تا دوا پێغەمبەر: کە پێغەمبەری
ئیسلا مە هاتە سەریان و شوێنی کەوتن، ئەوانە کۆمەڵی رزگار
بووی ئادەمیزادن، فیرقە ناچییه ئەوانزو بەس! { وَلِلَّهِ
خَلَقَهُمْ } واتە: هەر لەبەر ئەوەی بۆ خۆیان توانایان هەبێ
بەویستی خۆیان رێبازی چاک یان خراپ هەلَبْزێرن، بۆ

ئەوەی ئەو ئیختیارەییەیان هەبێ کە سەر دەکێشێ بۆ ئەو
ئیختیلافە، پەرورەدگار ئادەمیزادی دروستکردون، بۆ ئەوەی
پاداشی باش بداتەو بەئەوانە رێبازی حەق هەلَبْزێرن و
پەپەرەوی دەکەن، سزای ئەوانە بدا کە رێگای خراپ
هەلَبْزێرن و پەپەرەوی دەکەن! { وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ } بپیری
خودای تۆ ئەو موخەممەد! دەرچوو قەزاو قەدەری و
ئاراستە کرا، دانایی و زانایی خودا و داخواز بوو: کە بەشێک
لەئادەمیزادو جندۆکە دروستیان دەکا شیایو چوونە ناو
بەهەشت بن، بەشێکیشیان شیایو چوونە ناو دۆزەخ بن، بۆیە
لەئەزەلدا ئەم بپیرە داوودو براوتمەو ئەویش بریتییه
لەئەو کە دەفەرموی: { الْأَمْثَلُ جَهَنَّمُ مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّاسِ
أَجْمَعِينَ } وەللاهی دەبێ دۆزەخ پێر بکەم لەجندۆکەو
ئادەمیزاد، دەبێ لەگەراو جینسی ئادەمیزادو جندۆکە دۆزەخ
بهاخنم، لەوانە شوێن پێغەمبەرەکان ناکەون و پابەندی
فەرمان و جلەوگیرییەکانم نابن پەيامی پێغەمبەرەکان بەدرۆ
دەخەنەو...

{ ۱۲۰ } وَكُلًّا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ } دەخوێنینهو بەسەر

تۆدا ئەو پێغەمبەر! هەموو جۆره هەوالێکی پێغەمبەرانی
پیشوو لەگەل گەلەکانیان بۆ دوو مەبەستو قازانجی سەرەکی:
۱- { مَا تَنْبِتُ بِهِ فُؤَادَكَ } یەكەم بۆ ئەوەی دلت دابەمزرێ و پتەو
ببێ بۆ بەجێهێنانی پەيامەكەتو صەبرو ئارامت بۆ پەیدا
ببێ و لەبەرەمبەر ئەزیهتدانی موشریكەكان خۆگرو پشوو
درێژ بی.

۲- { وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرٌ لِلْمُؤْمِنِينَ } واتە:

سوودی دووهم بۆ تۆ ئەو دیە: کە لەم سورەتانە چیرۆکی
پێغەمبەرانی تێدا یە، یان لەو چیرۆکو نیشانانەدا کە بۆت
رون دەکەینەو: شتێک بۆ هاتوو کە حەقو راستو یەقینە:
ئەویش بریتییه لەتاکو تەنهای خوداو عیبادەت بۆ کردنی
بەخالصی و چەسپاندنی زیندوو بوونەو تۆبەو گەرانیەو بۆ
لای خودا واز هێنان لەفاحیشەو کاری خراپ، لەو هەوالانەدا
پەندو نامۆزگاری هەیە بۆ کافران و یادخستەو بێرەو مری
هەیه بۆ موسوڵمانان، سوودی ئی وەرەگرن و ئیمانیان پێ

زیاد دهکا، نه وانهش؛ که نامادهباشییان تیدایه بۆ نیمانهنان پهله له موسولمانبوون دهکهن. نه مجار دواى نه م هه پشه و تهره ییو ته ریغیه بهر و مردگار فهرمان به پیغه مبه ر دهکا و دهفه رموی: {^{۲۱} وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ} نهی موحه ممه ده! به و ناده میزادانه بلئ: که سوورن له سه ر کوهرو بییدی و به هیچ جوړیک بر و به په یامه که ت نا که ن به شیوه ی هه پشه پییان بلئ: {اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنَّا عَامِلُونَ} نیوه له سه ر ریباری خو تان و به گویره ی مهنه جو پر و گرامی خو تان کار بکه ن، چتان له ده ست دئ دژى من نه نجامی بدن و بئ منه ت بن، هه رچی هیرو تواناتان هه یه بیخه نه کار دژى نیسلام و بۆ زیانگه یانندن به موسولمانان، نیمه ش به گویره ی شه ریعه ت و ریباری خو مان کاری خو مان نه نجام ده دین، چی بتوانین له بانگه وازی بۆ خیرو چاکه دریغی نا که ی و به ردوام و سوورین له سه ر بیرو باومری خو مان و به موو لئی لا ناده ی!

{^{۲۲} وَانْتَظِرُوا} نیوه چاو مروان بن ناخو نیمه ده مرین چیمان به سه ردی، {إِنَّا مُنْتَظِرُونَ} نیمه ش چاو مروانی سه ر نه نجام و نا کامی نیو دین، بزانی چیتان به سه ر دئ.

{^{۲۳} وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ} هه ر بۆ خودایه زانیاری نه ینی ناسمانه کان و زهوی. واته: پهرو مردگار زانا و ناگاداره به هه موو نه یینییه کی ناو ناسمانه کان و زهوی له رابوردو حالی حازرو داهاتوودا، زانیارییه که ی هه موو کوللیات و جوزنیات و مهعدوم و مهوجودیک دهگریته وه، دیاری و نادیا ری له لا وهکوو یه که وایه. {وَالَيْهِ يُرْجَعُ الْأُمُورُ كُلُّهُ} نیشه کان هه موویان هه ر بۆلای خودا ده گه ریته وه، چونکه نه و کان و سه ر چاوه ی هه موو شتیکه، نه و خودایه به توانا و به ده سه لاته فه رمانی ره وایه و ویستی چی به جئ کراوه، هه موو بوونه و مر، هه موو به نده کان له ژیر ده سه لاتیدا بئ وهجو زه بوونن، روژی قیامت له هه موو که س ده پرسیتته وه، سزاو پاداشی هه موو که س ده داته وه، هه موو کرده ویه که گه و ره و پچووک حیساب ده کا. {فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ} به خالصانه و دل سوژی عیبادت هه ر بۆ خودا بکه، با هه موو موسولمانان له گه لته د هه ر خودا بناسن و نه و به رستن، له هه موو کار و کرده ویه که تدا پشت به خودا

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَرَاُونَ مُتَحِلِّفِينَ ﴿٢١﴾ إِلَّا مَنْ رَجِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٢٢﴾ وَقُلْ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نَشِئُ بِهِ فِتْنًا لَكَ وَبَآئِكَ فِي هَذِهِ الْحَقِّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾ وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنَّا عَامِلُونَ ﴿٢٤﴾ وَانْتَظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿٢٥﴾ وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ يُرْجَعُ الْأُمُورُ كُلُّهُ فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٦﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿١﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٣﴾ إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ﴿٤﴾

ببهسته. {وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ} خودای تۆ له کردهوی نه و خه لکه بئ ناگا نیه، هه رچی ده یلئ و ده یکه ن له خودا نه ینی نیه، له دوا یی دا به ته وای پاداش و سزایان ده داته وه، خو ت و شو ینکه و توانت سه ر ده خا و موشریک و بی دینه کان ریسوا ده کا.

کوتایی سوره تی هوود

سوره تی (یوسف)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

دهفه رموی: {الر} نه م وشه دمبئ به (الف، لام، را) بخو یندر یته وه، دمر باره ی مانا که شی هه مان را و بۆ چون هه یه که له سه رمتای سوره تی (البقرة) داو سه رمتای سوره تی (ال عمران) و شو ینی تریش دا باس کراوه هه ره گرنگیان نه وه یه:

که دفعه رموی: قورئان لہم بیتانہ پیک ہاتوود، نیومش زوبانہ کہتان لہم بیتانہ پیک ہاتوود، دہ نیوہ بتوانن لہو بیتانہ کہ لامیکی ناوا بخہنہ رو! {تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ} نہو نایہ تانہی لہم سورہتہدا بۆ تو ہاتوود نہی موخہ ممہدا! کہ لہو جۆرہ بیتانہ پیک ہاتوود نایہ تی سورہتیک ی ناشکراو نمایانہ لہوددا: کہ عمرہ بے کانو غہیری نہوانیش دہستہ و دسان دہکا. یان نایہ تی قورئانیکہ کہ ناشکراو نمایانہ ہیچ گومان ی تیدا نیہ، سہرئاسایہو عمرہ بے کان دہستہ و دسان دہکاو بۆرپان دہدا..

{إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا} نیمیہ قورئانیکمان بہزوبانی عہربہی ناردوود بۆ سہر پیغہ مہبری خۆمان کہ موخہ ممہدہ، نہو قورئانہ دہخویند ریٹہوود لہبہر دہکری، بۆیہ شمان بہزوبانی عہربہی ناردوود {لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ} بہ لکوو بہہوی نہم قورئانہو عہقل و ہۆش پیدایا بکەن، چیرۆکو سہرگورشتہی رابوردوان بزائن، فیئری نادابو نہخلاقی جوانو نہ حکامو شہریعت ببن، ریبازی ژیان تان بہگویری بہرنامہی قورئان دیاری بکەن، بۆ نہوہی قورئان بکەنہ مہنہ جی ژیان تان لہرووی رامیاری و ئابوری و کۆمہ لایہ تی و کاروباری دہولتہ تہوہ.

{نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ} نیمیہ جوانترین چیرۆکو سہرگورشتہت بہ سہردا دہخویننہو بہہوی نہوود: کہ نہم قورئانہ مان بہنیگا بۆ ناردووی، قورئانیک کہ تہواوو بۆ عہیبو شیکہرہوہی ہہموو شتیکہ، چیرۆکی حہزرتی (یوسف) یش چیرۆکیکی تہواوو سہرنج راکیشہ، مہبہستو نہہدافی بہرزی لہخۆ گرتوون {وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الْغَافِلِينَ} ہہرچہ ندہ تو نہی موخہ ممہدا! پیٹ نہوہی نہم قورئانہت بہنیگا بۆ بنیرین لہپیڑی بۆ ناگایان بووی! توٹ و دہکوو گہلہکەت لہو باسانہی لہقورئان دان بۆ ناگابووی، ج زانیاریہکت دہربارہی ہہوالو سہرگورشتہی پیغہ مہبران ی پشوو نہبوو.

{إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ} نہی موخہ ممہدا! چیرۆکی یوسف بۆ گہل و نہتہو دہکەت بگیڑہوہ. نہوہ بۆ گہلہکەت باس بکە: کہ یوسف بہباوکی (یہعقوب) گوت: {يَا أَبَتِ} نہی باوکی

خۆشہو یستم! {إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ} من لہخہو ددا: یازدہ نہستیرہو خۆرو مانگم دیتن سوژدیان بۆ بردم، واتہ: سوژدہی ریزو تہقدیرو فہرمانبہرداری، نہک سوژدہی عیبادمتو پەرستن..

{قَالَ يَا بُنَيَّ!} وتی: نہی کوپی پچکۆلہو خۆشہو یستم! {لَا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَىٰ إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا} خہونہکەت بۆ براکانت مہگیڑہوہ، نہو دہکوو حہسوودیت بۆ بہرنو پیلانی وات بۆ دابریژن تووشی ناخۆشی و چہرمہ سہریت بکەن، چونکہ {إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ} بیگو مان شہیتان دوژمنی سہرسہختی نادہمیزادہ، بہناشکرا دوژمنایہ تی خۆی لہگہل بہرہی نادہمیزاددا راگہیان دہوہ، نہکە ی باسی خہونہکەت لای براکانت بدرکینی، بترسہ لہوہی شہیتان بجیتہ بن کلیشہی براکانتہوود ہہلیان خہلہتینی و دہنہ دہنہیان بدا بۆ نہوہی زیانت بۆ بگہیہنن، دابو نہریتی شہیتان نہوہیہ: کہ ناکوکی و دزایہ تی بخاتہ نیوان نادہمیزادانہوہ.

{وَكَذَلِكَ يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ} نہی کوپی خۆشہو یستم! و دہکوو چۆن پەرورمردگار لہخہو ددا ناوا نہستیرہو خۆرو مانگی نیشان داوی سوژدیان بۆ بردوی، خودای خۆت ہہلت دہبزیڑی و دہست نیشان ت دہکا بۆ پیغہ مہبرایہ تی و پلہو پایہی ریزو نیحترامت بہ سہردا دہبزیڑی و جۆرہا بہہرو سہرومریت بۆ دہبہخشی! {وَيُعَلِّمُكَ مِنَ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ} لہلایہن خۆیہوہ زانیاری خہون لیڈانہو دت فیئر دہکا، واتہ: زانیاری تایبہ تی خۆیت فیئر دہکا، دہتوانی مانای خہون لی بدہیہوود بزانی چۆن دیتہ جی و ئاکام جی دہبی. {وَنُمِّيْ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ آلِ يَعْقُوبَ} ہہروہا پەرورمردگار نیعمہ تی خۆی لہسہر تو تہواو دہکا، بہو جۆرہ دہتکاتہ پیغہ مہبرو رہوانہت دہکا بۆ بانگہوازیکردن، ہہروہا نیعمہ تی خۆی بہسہر یہعقوبو بنہمالہکەشیدا تہواو دہکا، بہم جۆرہ ہہلیان بۆ دہرہخسین کە لہلادیوہ بینہ ناو شاری میصرو جینگہو ریگہی باشیان بداتی و پاشان زنجیرہی پیغہ مہبران لہم بنہمالہیہدا بۆ ماوہیکی زۆر بہرہووام بۆ. {كَمَا أَتَمَّهَا عَلَىٰ أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ} ہہروہکوو چۆن لہوہپیٹ نیعمہ تی خۆی

رژاند به سهر باپرتو باوکی باپرتدا. که نیسحاق و نیراهیم بوون.. له نایه ته که دا نیراهیمی پیش خست چونکه پله و پایه ی نه و بهرز ترمو به باوکی پیغه مبه ران و (خلیل الله) ناسراوه. {إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ} بیگومان خودای تو زاناو دانایه به و که سانه ی هه لیان ده بزیرئ بو پیغه مبه رایه تی و ده زانی کئ شیای فاضلو نیعمه تو ریزلینانه، هۆکاری بو دهره خستنی بو نه وه ی بگاته نامانجی خو ی و ناو اته کانی به دی ببن. هه رچی دهیکا له زانیاری و داناییه وهیه، نیشی نابهجئ ناکاو کاری خرابی ئی ناوه شیته وه.

{لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِلْمُتَنَبِّئِينَ} سویند بی به خودا له چیرۆکی یوسف و براکانی دا په ندو نامۆزگاری هه ن بو پرسایان، زور عیبرمتو نیشانه هه ن له سهر قودرمتو دمه لاتئ ره های په رومردگارو زانیی و دانایی و لوططو که ره می بو به نده هه لبرارده کانی و په رومرده کردنیان به په رومرده یه کی خودایی، بو هه ر که سیک پرسیار بکا له رودای چیرۆکه که و بیه وئ به راستی چۆنیه تی روداو ده کانی نه م چیرۆکه بزانی و په ندیان ئی و مر بگرئ!

{إِذْ قَالُوا لْيُوسُفَ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِمَّا} کاتیک براکانی

یوسف و تیان: وه لئاه ی یوسف و براکه ی بونیامین لای باوکمان له نیمه خو شه یست ترن، نه وان هه رچه نده له نیمه پچو کترن و کارو کاسبیان پئ ناکرئ که چی نه وانی له نیمه خو شتر ده وئ، نیمه هه موومان پیاوی به هیزو تاقه تو کارو کاسبی کار، چی پیویست بئ بو دابینکردنی باری ژیان و خه رچی ناو مال نیمه دابینی ده که ی که چی زیاتر گرنگی به نه وان دده! {وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّ آبَاءَنَا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ} بیگومان باوکمان له و هه لویسته ی دا که نه وانی له نیمه خو شتر ده وئ ریگای عه داله تکاری ئی هون بو وه به هه له چوو ده به هه له چوونه که ی ناشکرایه و هه موو که س دهیزانی، ده نا چۆن دوو مندالی بیکارده ه یج له بارا نه بوو پاساو دده اته وه به سهر کۆمه لیک کور ی که نه چی به ده ستو بازو و کاسبکه رو خزمه تگوزارو پاریزمر!!

{اقْتُلُوا يُوسُفَ أَوْ اطْرَحُوهُ أَرْضًا} با یوسف بکوژین و له ناوی

به رین بو نه وه ی باوکمان بروی بن و ه یج هیوا یه کی پیک

قَالَ يَبْنَى لَا تَقْصُصْ رُءُيَاكَ عَلَى إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٥﴾ وَكَذَلِكَ يَجْنِبُكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَى آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَى أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦﴾ لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِلْمُتَنَبِّئِينَ ﴿٧﴾ إِذْ قَالُوا لْيُوسُفَ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِمَّا نَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّ آبَاءَنَا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٨﴾ اقْتُلُوا يُوسُفَ أَوْ اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَمْلِكْ لَكُمْ وَجْهُ أَبِيكُمْ وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ﴿٩﴾ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَأَلْقُوهُ فِي غَيَابَةِ الْجُبِّ يَلْقَاهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿١٠﴾ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمُرُنَا بِمَا نَكُونُ أَتَنْصَحُونَ ﴿١١﴾ أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَقِ وَيَكْتُمُ بِإِذْنِنَا إِنَّهُ لَخَفِظُونَ ﴿١٢﴾ قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ ﴿١٣﴾ قَالُوا لَئِنْ أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذَا لَخَمِيرُونَ ﴿١٤﴾

که یه یشتنه وه ی نه و ی نه مین، یان فرئی بده نه ولاتیک دوور بی له ناوه دانی، ته نانته نه گه ر نه ش مرئ ریگای هاتنه وه نه زانی بیته وه بو لای باوکمان. {يَخْلُ لَكُمْ وَجْهُ أَبِيكُمْ وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ} نیت به رچاوی باوکتان چۆل ده بی و دل و دموونی بو نیمه خالی ده بی، هه موو گرنگیه که به نیمه دده او عه ططو سۆزی خو ی دده به نیمه نه مجار نیوه تۆبه بکه ن و ببه به نده ی صالح و راستان، کرده وه ی باش نه نجام دده دین و جاریکی تر تاوانی و نا که ی، به مه ش خودا له خۆمان رازی ده که ی و باوکیشمان لیمان رازی ده بی.

{قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَأَلْقُوهُ فِي غَيَابَةِ الْجُبِّ يَلْقَاهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ} یه کی له براکان: که ناوی به هوذا و برا گه ورمیان بوو، هه ندیکش ده لین: روبیل بوو، وتی: یوسف مه کوژن، برکیشی کوشتنی مه که ن؛ چونکه برای خۆتانه و کوشتن تاوانیکی گه ورمیه، به لکوو فرییدنه

ئەگەر ئەو دەردىن بۇ ئەكرى، نىشانى ئەو دەردى: ئىمە ھېچ بوچىن چىمان لە دەست نايە، جىگىي مەنە نىن ھېچ كارىكىمان بى ئەنجام نادرى چ خىرو بىرىكىمان تىدا نىە!

{^{۱۵} فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَأَجْمَعُوا أَنْ يَجْعَلُوهُ فِي غِيَابَةِ الْجَبِّ} كَاتِيك

بەرئى كەوتىن و يوسفىان لە باوكى دوور خستەو، ھەموو رايان ھاتە سەر ئەو كە بىھايۆزىنە قولايى بىرى كەنەنەو ھەموو بىرپاريان لە سەر دا بوو ئەنجامى بدن. جا لەم ھالە تەنگو چە ئەمەيەدا، لەم كاتە ناسكو ترسناكەدا كە مردن لىي نزيك بۆتەو ھېچ ھىرەرس نىەو كەس نىە ھىرەي بىكەو ھىرە دادو فوغان دادى ناداو ئەم مەندالو بى دەستەلاتو ئەوان دە كەسى زەلامو زەبەللاھو بى وىژدان، ئا لەم ساتە ناسكەدا: كە يوسف لەژيانى خۆى نائومىد بوو، پەرورەردگار نىگىي بۇ دەنپىرئىو دىنپىرئى دەكا: كە ئەمە تەفكىردنەو ھەيە، تەنگەنەيەو ھەروھى لەدوايە. دەفەرموى: {وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ} نىگامان بۇ كرد، دىنپىرئىان كرد لەوھى: كە لەم تەنگەنە رزگارە دەبى نامرى تا ئەم كارە ناپىاوانەيان بەچاودا دەدەيەو، تەرىقيان دەكەيەو، ئەوان لەسەر مەقتادا نازانن ئەوھى ئەم تانوتەيان لى دەدا ئەو يوسفە مەندالەيە كە خستوو پىانەتە ناو بىرەو ھەيە خەيالى خويان لەكۆلىان بۆتەو! {^{۱۶} وَجَاءُوا أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ} ئىوارە درەنگانەيى كاتى عىشە ھاتنەو بۇ لاي باوكيان، خويان بەغەمبارو دىتەنگ نىشان دەداو شىن و رۆزويان دەكردو دادو فىغانو برا رۆيان بوو!

{^{۱۷} قَالُوا يَا أَبَانَا} وتيان: ئەي باوكى بەرئىزما! چىت لى وەشپىرئى {إِنَّا ذَهَبْنَا لَسَبْقَ} ئىمە جويىن بۇ يارى و پىشپىرئىو بازبازيى {وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا} يوسفمان لاي كەلو پەلەكانمان دانابوو {فَأَكَلَهُ الذِّبُّ} گورك خواردى، ئىمە لىي

دوور بوويىن و سەرگەرمى يارى و رەبازى خۇمان بوويىن، {وَمَا أَلْتِ بِمُؤْمِنٍ لَّنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ} ئىمە دەزانين: ئەتۆ بىرەوامان بى ناكەي با ئىمە راستگۆو جىگىي بىمانەي جەنابت بىن! چۆن تۆ گومانى خراپ بە ئىمە دەبەيى و پىت واپە ئىمە راست ناكەي؟ بەھەر ھال لەمەدا جەنابت بىانوت ھەيە چۆنكە روداوەكە ھىندە غەرىبە ناچىتە عەقەو ھەشتى و

ناو بىرىكەو، كاروانىك (كە ھاموشۆى بازركانى دەكەن) بۇ خويان ھەلەدەگرنەو، لەكۆل ئىو دەبىتەو، بەمە مەبەستەكەتان دىتە جىو لەباوكى دوور دەكەو ھەيەو لىي دىدار ناخىرەت دەبى.

{^{۱۸} قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَى يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَاصِحُونَ}

وتيان: ئەي باوكى بەرئىزما! ئەو تۆ چىتە لە ئىمە دىنپىرئى دەربرەي يوسف؟ دەرئى لىمان تووشى ئەزىتەي بىكەي؟ ئىمە خۇشمان دەو، دىسۆزىن بۆى، دەمانەو لەخىرو خۇشىدا بى، بەدلو بەگيان نەسەيەتو نامۆزگارى دەكەي، وەكوو چاوى خۇمان دەپارىزىن!

{^{۱۹} أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَقِ وَيَلْعَبُ وَإِنَّا لَهُ لَنَحَافِظُونَ} جا وا ئىمە

وەكوو دابو نەپىتى خۇمان بەياني دەچىن بۇ سەيران. بۇ يارى و رەبازى، جەنابىشت بەدلىيەو يوسفمان لەگەل بىنپىر، با بۆخۆى بەنارمۆزى خۆى لەو دەشتو سارايە، لەو كىو كەژە بەروبوو بخوا، لەگەل ئىمەشدا يارى بكاو پىشپىرئىو تۆپىن و سى بازىن ئەنجام بەدا، ئىمە پارىزگارى دەكەي ناھىلئىن تووشى ھىچ ناخۇشەيەك بىي، ھەر لەبەر خاترى تۆ وەكوو چاوى خۇمان دەپارىزىن!

{^{۲۰} قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ} وتى: ھەست دەكەم

بەغەم و نەرحەتى و دىتەنگ دەبى ئەگەر يوسف لىم دوور كەو ھەيەو، ئەگەر ئىو لەگەل خۇتان بىبەن بۇ دەشتو دەر مەن بى ئەو ھەلەناكەم، {وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّبُّ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ} دەترسم رىگا بەدەم لەگەل خۇتانى بەرنو لەبىيان لىي كەمەتەرخەم بىن و گورك بىخوا، دەترسم ئىو سەرگەرمى يارى كەردنى خۇتان بىن و ناگاتان لەيوسف نەمىنى و گورك پەلامارى بەداو بىخوا!

{^{۲۱} قَالُوا لَيْنَ أَكَلَهُ الذِّبُّ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذًا لَخَاسِرُونَ}

وەلامى باوكيان دايەو ھەيە و تيان: وەللاھى، ئەگەر ئىمە ئەو ھەندە دەستەو ھەيە بىن گورك بىتوانى يوسفمان لى بىرپىرئىو بىخوا، ئەگەر ئىمە بەھەمەمانان نەتوانىن يوسف بىرپىرئى (لەكاتىكدا ئىمە دەستەيەكى خاوەن ھىزو تەوانا دەستو بازويىن و كورى تەنگەنەو پىاوى رۆزى ھەلەتەو ھەربانىن)

روید؟! نه تو دویڼی له کارساته ترساندینو ښمه رمدمان دایه وه، به لاه و کارسات روی داو شته که هه موده!!

{^{۱۸} وَجَاءُوا عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ} هه ر بؤ چه واشه کاری و چه سپاندنی هیله که ی خوین، ناسکیکیان سه ربړی و به درؤ خوینی ناسکه که یان له کراسی یوسف هه لسو به نارېکو پیکي کراسه که یان خویناوی کردو وایان نیشان دا: که نه م کراسه نه مویه: که گورگه که یوسفی تیدا خواردوو، به لاه ویستی خودا و ابو: که دمې شویندستی تاوانه که یان دمربکه وئ، هیله که یان ناشکرا بیئ، نه مویان له بیر جوو که هه ندیک کراسه که بشیوینن، بیدرېنن، بیهه نجنن، چونکه نه گهر گورک بیخواردایه دهبوایه کراسه که بدرپاه و نجر و نجر ببوایه: به لاه مهیدانی درؤ کورته و زور ناخایه نئ. {قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً} یه عقوبی باوکیان پئی گوتن به لکوو نه وه دل و دموونی ناپاکتان نه مه ی پئ کردون و کاریکی و ناپه سندی پئ نه نجام داو، نه موی دهلین له راستیه وه دوورمو عه قل و مری ناگری! {فَصَبْرٌ جَمِيلٌ} صه بر ده گرم، صه بری جوان و په سند بؤمان باشه و نه وه چه کی خاوه ن باومړانه و نارام ده گرم، پشت به خودا دمه بستم، چاومړوانی دمووی رحمه تم، {وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ} خودا یارمه تیدمرمه له سهر نه موی باسی ده که ن و بؤمی ده گپړنه وه له هه واله دلته زینه.

{^{۱۹} وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَةً} کاروانیکی بازرگانی به په له له ولاتی مه دیه نه وه به ره مویصر دمویشته به لای بیرده که دا تیپه رین، په کیکیان نارد هه ول بدا ناویان بؤ پهیدا بکا، کابرا هاته سهر بیرمه که دؤلچه ی داهیشت بؤ ناو بیرمه که بؤ نه موی پر بئ له ناوو هه لیکیشیته وه. جا که کابرای کاروانی دؤلچه که ی داهیشت چه زرمی یوسف خوی پیوه هه لواسی، کابرا که دؤلچه که ی هه لیکیشایه وه کوپتکی جوانکیله ی زور روح سووک و خنجیلانسه ی بینی خوی به دلچه که موه هه لواسی بوو، کابرا هاواری لئ هه لساو موزده ی به هه فالانی دا {قَالَ يَا بُشْرَى} وتی: نای له م خیرو به رده که ته! نای له م ده سته که وته به نرخه! مزگینی له خومان {هَذَا غُلَامٌ} نه مه کوپتکی جوان و شوخ و شهنکه، و مرن سه بر بکه ن! بزنان چ ده سته که وتیکمان ده ست که وت!! {وَأَسْرُوهُ بَضَاعَةً} له خه لکی

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ، وَأَجْمَعُوا أَنْ يَجْعَلُوهُ فِي غَيْبِ الْجُبِّ وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٥﴾ وَجَاءَ وَ آبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ ﴿١٦﴾ قَالُوا يَا بَنَانَا ذَهَبْنَا نَسْتَقِ وَزَكْنًا يُوَسِّفُ عِنْدَ مَتَّعِنَا فَأَكْلَهُ الدِّثْبُ وَمَا أَنتَ بِمُؤْمِنٍ لَّنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ﴿١٧﴾ وَجَاءَهُ عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾ وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَةً قَالَ يَبُشْرَى هَذَا غُلَامٌ وَأَسْرُوهُ بَضَاعَةً وَاللَّهُ عَلَيْهِمْ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ ﴿٢٠﴾ وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لَا مِرَّةَ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٢١﴾ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٣﴾

تريان شاردموو کردیانه کالایه کی نه پنی و له ناو شته مه که کانی خوین دا شاردیانه وه، بؤ نه موی بیبه نه وه بؤ بازاری میصر بیفروشن، {وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ} خودا زانا بوو به و کرده وانه ی دمیانکرد، ناگدار بوو به کرده و ی براکانی یوسفو کرپارو فروشیارمکانی.

{^{۲۰} وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ} بردیانه میصرو به پارمیه کی که م فروشتیان، نه و پارم ی له جباتی یوسف و مریان گرت چه ند دیره میکی که م بوو، به ژماره و مرگریان نه که به کیشانه، چونکه دابو نه ریتیان و ابو پارم ی که میان به ژماره حیساب ده کردو پارم ی زوریان به کیشانه و ته رازو حیساب ده کرد. هه ر پارمیه که له چل دیره م که متر بوایه دهیانه ژمارد، نه گهر له چل دیره م زیاتر بوایه دهیانکیشا، نه وان یوسفیان به بیست دیره م یان بیستو دوو دیره م

بهدمه لاته. {وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ} خدا به تواناو دمه لاته بۆ ته نفیذ کردنی هر کاریک بیهوئ نهنجامی بدا؛ هرچی دمرباردی یوسف رویدا هر له دزایه تی براکانیه وه دوزینه وهی له لایه ن کاروانه که وه به گویله کردن و فروشتنی له بازار میصردا، نه مجار ناموزگاری عهزیزی میصر بۆ خیزانه کهی که ریزی بگریو دواپی حهزلیکردنی زوله یخا لیئ نه مجار روداوهدانی ناو به ندینخانه هه موویان هۆکار بوون و خودا سازاندبوونی بۆ نه وهی یوسف له خاکی میصردا ببیته نه و فهرانپه وایه و به و پله و پاییه بگا {وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ} به لام زوربهی خه لک نه پیی روداوهدان نازانن، ناگاداری حیکمه تو پیلانی خودا نین، ته ماشای ظاهیری روداوهدان دهکن و به و پییه هه لئو کهوت دهکن.

{وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا} کاتیک گه پیشته ته مه نی ژیری و هیژو توانای جهسته پی و عه قلی ته و او بوو، زانیاری حوکه و برپاردانی راست و دروست زانیی به ناکام گه ییشتن و سه رهنجامی روداوهدان و مانای خه ونمان پی به خشی، زانیاریمان فیتر کرد؛ چۆن زیان به سه ر به ریو چۆن هه لئو کهوت بگا، چۆن ریگی راست و دروست په پره و بکاو خۆ له ریبارزی چهوت بپاریزی. {وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ} به و شیوه پاداش و نه مه کدانه وه پاداشی چاکه کاران دده پینه وه. هر که سیك رهوشتی ناوا جوان و جوانمیرانهی تیدا بن، دل و دهر و ونی خویان به خراپه کاری و تاوان پیس نه کرد پی، له لایه ن خۆمانه وه به هرهی حوکه کردن به عه داله تو حه قخوازیان پی دبه خشین.

{وَرَاوَدَتْهُ الْآتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ} داوای دهست تیکه لکردنی له یوسف کرد نه و خانمه ی که یوسف له ماله کهی دا زانیی به سه رده برد، به لی زوله یخا (ژنی عهزیز) که ناغا ژن و گه و ره ی یوسف بوو داوای له یوسف کرد که دهستی له گه ل تیکه لاو بکا. {وَعَلَّقْتُ الْأَبْوَابَ} حهوت دمرگای باله خانه ی داخستن، فهرانی دابوو که نیه زه و کاره که رو خزمه تچی له و ماله دا نه مینن، به کرد وه هه موو شتیکی مادی ناماده کرد و حهزو نارموزی گه پیشته ناستیک په رده ی حهیا بدریو به شیوه ی فهران روبکاته حهزره تی یوسف، به ناشکرا

فروشت {وَكَاثُرًا فِيهِ مِنَ الرَّاهِدِينَ} نه وانه ی فروشتیان خواخوایان بوو له کۆلیان بیته وه، زۆر لیئ و مرز بوون و لایان بئ نرخ بوو، چونکه دمیانه ویست له به گویله کردن و فروشتنی رزگاریان بی. به مهش کۆتایی به ته نکانه ی په که می حهزره تی یوسف هات!!

{قَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لَأَمْرَاتِهِ أَكْرَمِي مَثْوَاهُ} نه و که سه ی له میصر حهزره تی یوسفی گری: که بر دیه وه بۆ ماله وه به خیزانه کهی خۆی و ت: ریزی پله و مه قامی بگره! {عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا} ریزی لی بگره به لکوو سوودی لی و مر بگرین، یارمه تیمان بدا بۆ نیش و پیویستی زیان، مال و سامانی خۆمانی پی بخه یه کار و به رژه وهندی {أَوْ تَخْجِدَهُ وَلَدًا} یان بیکه یه به کورپی خۆمان و ببیته هینکایی چاومان و بۆ کاتی پیریمان فریامان بکه وئو دواپی میراتو که له پورمان لی بگری! و ا دیاره عهزیزو خیزانه کهی مندالیان نه بوون، بۆیه عهزیز ته ماعی نه وهی لی کرد؛ که بیکا به کورپی خۆیان! {وَكَذَلِكَ} واته: و هکوو چۆن نیعمه تی خۆمانمان پی به خشی به سه لامه تی له بیر قول و تاریک دمرمان هینا، له دهستی براکانی رزگارمان کرد شوینی حه وانه وهی باشمان بۆ دابین کرد، دلی عهزیزی میصرمان بۆ نهرم کرد و سۆزیک تاییه تی هه بوو بۆی، هر به و شیوه {مَكَّنَا يُوسُفَ فِي الْأَرْضِ} له خاکی میصردا جیگر بوونمان بۆ یوسف دابین کرد، پله و پایه و شان و شکۆمه ندیمان پی دا، بوو به فهرانپه و او کار به دهستیکی گه و ره و لیها توو، کاروباری گه نجینه و مال و سامانی ولاتیکی فراوانی که و ته ژیر دهست و زۆر به لیها تووی به ریوه ی بردو بوو به مامۆستا و پیشهنگی نه وانه ی که ده بنه کارگری مال و سامانی گه لو ولات. به نه و په ری عه داله تکاری و شاره زایی و دهست پاکیه وه نه رکی سه رشانی خۆی نه نجام دا. {وَلِنَعْلَمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ} واته: دمه لاته تو توانای فهرانپه وایی و به ریوه برنمان پی به خشی بۆ نه وهی بیکه یه حوکه دار و فیتری مانا لیدانه وهی خه ونی بکه یه، له روانگه ی ته فسیری خه ونه وه بزانی ج رو دده او داهاتوو چۆن دمی؛ پیش و دخت خۆ بۆ روداوهدان ناماده بکا، بتوانی له تی فکرین له هه ندی مه خلوقات به لکه له سه ر دمه لاتی خودا بدوزیته وه، بزانی خودا چه ند به تواناو دانو

داوای لی بکا نارمزوی جینسی دابمرکینیتیه وه {وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ} پئی گوت: دهی خوت ناماده بکهو ودره پیشه وهو دس به کار بهو دوامه که وهو خیرابه! {قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ} چه زرمتی یوسف فهرمووی: په نا ده گرم به خودا هانای بؤ دهبم له وهی: که من شتی ناوا بکه! هر خودا دم پاریزی له وهی: که من بچه پیړی نه فامانه وه، من هه رگیز نه وهی تو داوام لی ده که ی و دته وئ نه نجامی بدم توخنی ناکه وم، نه وه خیانه ته و بئ و مفاییه و ناکه س به چه بییه من داوینپسی له گهل تودا بکه، چونکه تو خیزانی عه زیزی میصری {إِنَّهُ رَبِّي} نه ویش خاوه نی منهو گه ورده مهو نه من به ملکایه تی هی نهوم {أَحْسَنَ مَثْوًى} مامه لهی له گهلدا زور پیاوانه بووه ریزی لی گرتووم، وه کوو کوپی خوی حسیب کردووم، ته نانه ت ناموزگاری توشی کرد: که ریزم بگری! {إِنَّهُ لَا يَفْلَحُ الظَّالِمُونَ} بیگومان سته مکاران سهرکه وتوو نابن، خودا سته مکاران سهرناخا: نه وانه ی سته له خویان ده که نو سته له خه لکی تر ده که ن خیانه تیان لی ده که ن، دستدریزی ده که نه سهر نامووسیان، نه له دونیا سهرکه وتوو دهبو ده که نه مه رامی خویان نه له قیامه تدا رمزامه ندی خودایان ده ست ده که وئ و ده چنه به هه شته وه!!

{وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ} بیگومان زوله یخا هه صدی یوسفی کرد به وه په لاماری بداو توله ی مل نه دانی بؤ فهرمانه که ی لی بستینی، نهو ناغا ژن و گهوره خاوه نیه تی و داوای کاریکی وای لی ده کاو به قسه ی ناکا، دمی ه وئ ته مبی بکاو سزای نه م سهر پیچیکردنه ی لی بستینی! یان زوله یخا شالوی بؤ یوسف هی ناو په لاماری داو باومشی پیدا کرد بؤ نه وهی له گهل تی که لاو بئ! {وَهُمْ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ} چه زرمتی یوسفیش به گوپردی سروشتی ناده میزادو حاله تی گهنجی و بارودوخی روداو که له دل داو به شیوه ختوکه دانی نه فسو خه ته رهی ناو دمروون مه یلی کرد، خو نه گهر نیشانه ی خودای خوی نه بیناییه ده که وته ژیر کاریگه ری زوله یخا وه تاوان روی ددها، به لام خودا پاراستی و خستیه دلیه وه که باشترین چاره بؤ نه وه لاتنه و هه ول بدا خوی له ده ست زوله یخا رزگار بکا. {كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ} ناوا بهو جوړه

وَرَوَدَتْهُ الْمَلَأَىٰ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ. وَعَلَّقَتِ الْأَثْرَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوًى إِنَّهُ لَا يَفْلَحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾ وَلَقَدْ هَمَّتْ بِوَيْهِمْ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ. كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ ﴿٢٤﴾ وَاسْتَبَقَا الْآبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ وَأَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَا الْآبَابِ قَالَتْ مَا جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا إِلَّا أَنْ يُسْجَنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٥﴾ قَالَ هِيَ رَوَدَتْني عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ أَهْلِهَا إِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قَدْ مِّنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٢٦﴾ وَإِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قَدْ مِّنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٧﴾ فَلَمَّا رَأَىٰ قَمِيصَهُ قَدْ مِّنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ مِن كَذِبِكُنَّ إِنَّ كَذِبَكُنَّ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾ يَوْسُفُ أَعْرَضَ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفَرَ لِذُنُوبِكُ إِنَّكَ كُنتَ مِنَ الْخَاطِئِينَ ﴿٢٩﴾ وَقَالَ يَسُوْفُ فِي الْمَدِينَةِ أَمْرَاتُ الْعَزِيزِ تَرْوِدُونَهَا عَنْ نَفْسِهِ. قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٣٠﴾

یوسف به گوینی مه یلی دلی نه کردو پرکیشی تاوان و خیانه تی نه کردو به داوینپاکي مایه وه، بهم جوړه یوسفمان له سهر پالکو خاوینی و داوینپاکي په رومرده کردو راممان کرد له سهر به رده وام بوون له سهر نه و رهوشته به رزانه، بؤ نه وهی خراپه ی خیانه ته و تاوانی زینا کردنی لی دوور بجهینه وه، بؤ نه وهی له پیړی چاکه کاران دا بمینیتیه وهو نه چېته ناو تا قمی سته مکارانه وه. {إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ} بیگومان یوسف یه کیل بوو له بهنده راستاله کانی نیمه، دلسوز بوو بؤ نایینی خودا، هه لیزارده بوو، شه یقان نه ی توانی له خسته ی به ری! جا وه کوو له پیشه وه ناماژده مان پئ کرد زوله یخا که زانی یوسف مل نادا بؤ داواکه ی ویستی په لاماری بداو توله ی سهر پیچی لی بستینی، (یوسف) یش ویستی به رگری له خوی بکا به لام که بورهان و به لگه ی خودای بی نین، یان مه وکیبو که ژاوه ی عه زیزی میصری بینی به رهو مال دهاته وه برپاریدا هه لئ و خوی دمرباز بکا، نیتر {وَأَسْتَبَقَا الْآبَابَ} هه ردوکیان به رهو

دمرگای دمرهوه رایان کرد؛ یوسف له پېشه وه و زوله یخا به دواوه، یوسف دمه ویست بگاته دمرگای هم وشوه و دمرچ، زوله یخا به دواوای دا راده یکرد دمه ویست نه هیلئ له دمرگا دمرچ، له کاتی یه کتر راوانه که دا زوله یخا له دواوه له یوسف نزیک که و ته وه {وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ} کراسی یوسفی گرتو دراندی، ویستی له دواوه یه خه ی کراسه که ی بگریو بو دواوه بیگریته وه نه هیلئ دمر بارز ببی، یه خه ی کراس دراو له و کاته ناسکه داو به و حالته سهرنج راکیشه موفاجه نه یه کی سهر قه و ما چونکه {وَأَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَى الْبَابِ} هه ردوکیان؛ یوسفو زوله یخا لوتیان به لوتی عه زیزوه هه لته قیه وه و له ناو دمرگا که دا به رموروی بوونه وه انیتر زوله یخا هه ولئ دا تاوان له خوی دوور بخاته وه {قَالَتْ مَا جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا؟} وتی: نه وه سزای نه و که سه چیه: که بیه وئ ده ستریزی بکاته سهر خیزانی تو؟ {إِلَّا أَنْ يُسَجَّنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ} مه گهر به ند بکری، یان دارکاریه کی باش بکریو سزیه کی به نیئش بدرئ.

پیه دمرکه وت: که راستگو یوسف وه حق به لای نه و مومیه، که له مه دلتیا بوو: {قَالَ إِنَّهُ مِنْ كَيْدِكُنْ إِنَّ كَيْدَكُنْ عَظِيمٌ} وتی: نه وه له مه گرو حیل ی تویه نه ی زوله یخا! نه مه به شیکه له فیله کانت، به راستی حیل وه فیلئ نیوه ی نافرمت کاری گهرن له سهر دل و دمر وون، زور سهر سوور پهینه رن و پیاوان که م و ا هه یه زو و په ییان بی به رن.

{يُوسُفُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا} نه ی یوسف! نه و شته پاشگوئ بخواه گرنگی بی مه ده و باسی مه که و په رده پوخی بکه! نه مجار ناموزگاری خانم ده کا: که حهزی له کوپله ی خوی کردوه، له دواوه کراسی کوپله ی خوی دراندوه و به م تاوانه وه گراوه! ده لئ: {وَاسْتَغْفِرِي لِذَلِّكَ إِنَّكَ كُنتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ} نه ی زوله یخا! تو تاوانباری داوای لی بوردن له تاوانه که مت بکه، بیگومان تو له پیړی تاوانبارانی!.

{وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَاهَا عَنْ نَفْسِهِ} کومه لیک زنی هاو و هاوشانی زوله یخا له ناو شاردا که و ته (ته حاو نه یه پو نه یه پو) وتیان: نه که ی عه زیز خه ریکی دل داری بووه له گه ل غولامه که ی، هه میسه خه ریکی له خسته بردنیه تی و دمه وئ رامی بکاو دهستی له گه ل تیکه لاو بکا، به رده و مامه له سهر هه ول و ته قه لا بو رامکردنی! {قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا} به راستی نه وین و خوشه ویستی نه و غولامه چو و ته نا په رده دلی زوله یخواه {إِنَّا نَتَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ} بیگومان نیمه له م باره وه زوله یخا به گومراو سهر لی شیواو دمرانین، چونکه چو ن دهمی شازنیکی وه کوو زوله یخا حهز له خزمه تکاری خوی بکا؟ که ی کوپله و به ند شیاوی نه وه یه: زنی عه زیز دل داری له گه ل بکا؟؟

{فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ} کاتیک زوله یخا قسه و باسی نه کهانی بیسته وه، به ناشکرا نه و هسانه یان بلا و ده کردوه بو نه وه زوله یخا بیان بیسته وه رقی هه لستی و بانگیان بکاو یوسفیان نشان بدا، پیلانه که یان سهری گرتو ویسته که یان هاته دی: نه و موبو: {أَرْسَلْتُ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدْتُ لَهُنَّ مَتَكًا وَآتَتْ كُلُّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ سِكِّينًا} زوله یخاش فیلئ خوی لی کردنه وه، بانگی کردن بو خوانیک له مالی خوی دا، کورسی و سهرینی بو ناماده کردن خواردنیکی بو ناماده کردن که پیویستی به و ده بی

{قَالَ هِيَ رَاوَدَّتْنِي عَنْ نَفْسِي} حهز رمتی یوسف هه رمووی: نه خیر و نه وه من هیچ ده ستریزی که م نه کردو ته سهر نه م نافرمت به لکوو نه وه هه ولئ دا به مه گرو حیل بهازی له خسته م به ری، هه لم خه لته تیئ نه و ویستی من که مه ند کیش بکاو من به قسه م نه کرد، کیشه یان تیکه و تو هه ری هه کیان نه و ی تری تاوانبار ده کردو به لگی له سهر بی تاوانی خوی ده نیایه وه، هه تا کار گه ییسته نه وه {وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ أَهْلِهَا} یه کیک له خزمه کانی زوله یخا شایه تی دا وتی: سهر بکه و بزنان {إِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قَدْ مِنْ قَبْلِ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ} نه گهر کراسه که ی یوسف له پېشه وه دادراره، نه وه زوله یخا راست ده کاو یوسف له پیړی دروژنانه.

{وَأِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قَدْ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ الصَّادِقِينَ} نه گهر کراسه که ی له دواوه دادراره نه وه زوله یخا درو ده کاو یوسف له راستگو یانه.

{فَلَمَّا رَأَى قَمِيصَهُ قَدْ مِنْ دُبُرٍ} که عه زیزی میصر یان شایه ته که ته ماشای کرد، بینی: کراسه که ی له دواوه دراره، به م

به کثرت و چه قوه لهتی بکهن. که هاتنو کؤبوونه وه خوارنده که ی له بهردهم دانان و هه ریه که یان کیردیکی پی دان، جا که ژنه کان خه ریکی قاش کردنی خوارنده که بوون، **{وَقَالَتْ أَخْرِجْ عَلَيَّهِنَّ}** هه رمانی به یوسف کرد وتی: و مره بو ناو نه م ژنانه و خوتیان نیشان بده! **{فَلَمَّا رَأَيْتَهُ أَكْبَرْتَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ}** که یوسف هاته ناویان و چاویان پی که وت، زور به شکومه ندی جوان و شوخ هاته بهر چاویان و سه ریان له جوانی و پیاموتی یوسف سوورپماو چاویان تی بری و به هوئی ته ماشا کردنیان بو نه و هوشیان لای خویان نه ماو له جیاتی نه وه کیرده که له خوارده مه نییه که بنین و پی قاشقاش بکهن دهستی خویان بری، دهست و په نه جی خویانیان بریندار کردو به خویان نه زانی و هه ستیان به نازاری برینه که یان نه کرد. **{وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ}** هه موو وتیان: پاکو بی عه بیی بو خودا، خودا هه موو تواناو دهسه لاتیکی هه یه، به راستی نه مه جیگای سه رسوورپمانه، خودا توانای به سه ر هه موو شتیکدا هه یه و ده توانی ناده میزادی ناوا شوخ و شنگ دروست بکا، نه مه ناده میزاد نیه و فریشته یه کی ریزدارو خاوهن قه دره له شیوه ی ناده میزاددا خوی دمنوینی!!

{۳۲} قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَنِي فِيهِ} زوله یخا وتی: ناخر نا نه م جوان و دلپزینییه: که خوتان به چاوی خوتان دیتان و له جوانی سه رسام بوون و گیروده ی نهوینی بوون، نه و غولامیه: که نیوه سه رزه نشتی منی له سه ر ده که نو ره خنم لی ده گرن، ده برپوانن خوتان جیتان به سه ر هاتو چو ن به بیینی شاگه شکو سه رسام بوون و دهستی خوتان بریندار کردو هه ستان به نازاری بریندارییه که تان نه کرد. **{وَلَقَدْ رَآدُوهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاَسْتَعْصَمَ}** بیگومان چو ن نیوه ی سه رسام کرد، منیشی ناوا سه رسام کردو، به راستی من زورم پیکیشی لی کردو، هه و لم داوه بو رامکردنی و که وی بوونی بوم، به لام نه و خوی به دهسته وه نه داوم و خوی گرتوو. **{وَلَئِنْ لَمْ يَفْعَلْ مَا آثَرُهُ لَيَسْجَنَنَّ وَلَيَكُونُ مِنَ الصَّاغِرِينَ}** سویند ده خومو عه ه و په یمان بی، نه گهر نه وه ی من له وم ده وئ نه نجامی نه دا، نه وه ی هه رمانی پی ده که م پابه ندی نه بی، به ته نکید

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكِنًا وَآتَتْ كُلَّ وَجِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْتَهُ أَكْبَرْتَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ **{۳۱}** قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَنِي فِيهِ وَلَقَدْ رَآدُوهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاَسْتَعْصَمَ وَلَئِنْ لَمْ يَفْعَلْ مَا آثَرُهُ لَيَسْجَنَنَّ وَلَيَكُونَا مِنَ الصَّاغِرِينَ **{۳۲}** قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَلَا أَنْصَرِفَ عَنْ كَيْدِهِنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ **{۳۳}** فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ **{۳۴}** ثُمَّ بَدَأَ لَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوُا الْأَبَاطِي لَيَسْجُنُنَّهُ حَتَّى حِينٍ **{۳۵}** وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانٍ قَالَ أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرَانِي أَعْصِرُ خَمْرًا وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرَانِي أُحْمِلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ **{۳۶}** قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِيهِ إِلَّا نَبَّأُكُمَا بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذَلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ **{۳۷}**

دهخزیت به ندینخانه وه و ده چیته ریزی پیرو تا قمی زه لیل و چه وساو هکان و داماو ده کری، چونکه می رده که م هه رچی پی بلیم به گویم ده کاو سه ربیچی هه رمانم نا کا. چو نم بوئ ناوا سزای ده دا.

{۳۳} قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ} وتی: خودایه! به ندینخانه له لای من زور خوشتره له و کاره ناشیرینه ی: که نه و ژنانه داوام لی ده که ن نه نجامی بدهم! **{وَالَا}** نه گینا خودایه! نه گهر تو پشتیوانم لی نه که ی و فرتو قیلی نه و ژنانم لی لانه دی **{تَصْرِفَ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ مِنَ الْجَاهِلِينَ}** له وانه یه ی بکه ومه داویانه وه و مه یلیان بده می، ده ست بکه م بهر اواردن له گه لیان دا، نه و کاته ده چه پی پی نارمزوبازان و نه فامو گو مرپایانه وه!!

{۳۴} فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ} په رومردگار وه لامی دوعاو پارانه وه که ی دایه وه نزاو لالانه وه که ی و مرگرت **{فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ}** شهرو

نهوهی خواردمه‌نییه که بگاته لاتان، دزمانم چ خواردنیکه و دمتوانم هه‌والتان بده‌م چ جوړه خواردمه‌نییه که و خواردنی سودی هه‌یه بوټان یان زیان! {ذَلِكُمْ مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي} نهم زانیاریانه له و زانیاریانه‌یه که خودای خوځم فیږی کردوم. و دمن به‌هه‌وانته فیږی نهم زانستانه نه‌بووم، نه‌ینی نهم به‌هره و سه‌روم‌ریانه نه‌ویه: که {إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ} من دهمست به‌رداری نایینی گهل و نه‌ته‌ویه‌ک بووم: که بروایان به‌خودای تا‌کو تهنیا نیه و پیان وا نیه روژی قیامت هه‌ب‌و بر‌وا نا‌که‌ن زیندو بوونه‌وه هه‌ب‌و پاداش و سزا له‌سه‌ر چاکه و خراپه بدریته‌وه.

{وَأَنْبَغْتُ مِلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ} من شوینی نایینی باوک و باپ‌ره‌کانی خوځم که‌وتووم: که یه‌عقوب و نيسحاق و نیراهیم، هه‌موویان پیغه‌مبه‌ری ره‌وانه‌کړاو بوون، بانگه‌وازیان بو یه‌کتابه‌رستی کردوه... {مَا كَانَ لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ} نا‌گونج‌و بو نی‌مه ره‌وا نیه و ناب‌ی: که شه‌ریک و هاو‌ل بو خودا داب‌نین، هه‌رگیزاو هه‌رگیز هیچ شتیک نا‌که‌ین به‌شه‌ریک بو خودا. {ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَغَلَى النَّاسِ} نهم ری‌بازو به‌پ‌ره‌وو پ‌روگرامه پ‌روژه‌یه فه‌ضلو به‌خششی خودایه به‌سه‌ر نی‌مه‌وه و به‌سه‌ر نه‌و که‌سانه‌شوه که نی‌مه پیغه‌مبه‌ریانین {وَلَكِنْ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ} وه‌ل زوربه‌ی ناده‌میزاد نازان که نهم به‌هره‌یه چهند به‌رزو پ‌روژو پاکه، شوکرو سوپاسی په‌روم‌ردگار نا‌که‌ن، که نهم نایینه‌ی بو ناردون له‌جیاتی شوکر شه‌ریکی بو داده‌نین، بیر له‌داها‌تووی خو‌یان نا‌که‌نه‌وه. هه‌ست به‌و نی‌عه‌ته مه‌زنه نا‌که‌ن که ناردنی پیغه‌مبه‌رانه بو سه‌ریان!

{يَا صَاحِبِي السَّجْنِ أَرْبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمْ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ؟} نه‌ی دوو هاو‌ری‌کانم له‌م به‌ندین‌خانه‌یه‌دا! نه‌ی

هاو‌ه‌لانی زیندان! نایا په‌رستنی چهند خودایه‌کی جیا جیای لی‌ره و له‌و، په‌رستنی چهند خودایه‌کی دژ به‌یه‌کی جوداو‌از له‌زاتو صیفات‌دا: که نهم جوداو‌ازی‌یه‌یان سه‌رده‌کیش بو کیشو به‌ره‌نگاری‌کردنی یه‌کتری و تی‌ک‌چوونی بوونه‌ومر له‌نا‌کام‌دا، نایا نه‌وه با‌ش‌ره بو نی‌وه غه‌یری نی‌وش له‌باره‌ی

نه‌گبه‌تی و فرتو فی‌لی ژنه‌کانی ل‌ل‌دا، پاراستی له‌وه‌ی بکه‌ویته نی‌و داوی هه‌وه‌سبازی و شه‌وه‌ته‌وه، و مزعیکی وای ره‌خساند که دلی عه‌زیز هاته سه‌ر نه‌وه یوسف له‌و باله‌خانه دوور بخه‌نه‌وه، {إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ} بی‌گومان خودا شه‌وايه به‌دوعاو پارانه‌وه‌ی نه‌وانی په‌نای بو دهب‌ن، زانایه به‌راستی بیرو باو‌م‌ریان و دزمانی حال و وزعیان جو‌نه‌و جی‌یان بو باشو به‌رژه‌وندی‌یان له‌جی‌دایه!!

{ثُمَّ بَدَأَ لَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوُا الْآيَاتِ لَيْسَجْنُهُ حَتَّى جِيَنَ} جا پاش ماو‌یه‌کی که‌م له‌کپ‌کرده‌وه‌ی با‌سی نهم روداو، داوی نه‌وه‌ی نیشانه‌ی راستی و داو‌ین‌پاکی یوسفیان بو دمرکه‌وت، عه‌زیزو زوله‌یخواو په‌یوه‌نداران وایان به‌باش زانی: که تا ماو‌یه‌ک یوسف بخه‌نه به‌ندین‌خانه‌وه.

{وَدَخَلَ مَعَهُ السَّجْنَ فَتَيَانٍ} واته: کات‌ ویستیان یوسف به‌ند بکه‌ن و به‌ندیان کرد، و پ‌رای حه‌بس کردنی یوسف دوو خزمه‌تکاری پاشاشیان به‌ند کردن. نه‌مه‌ش ری‌که‌وت نه‌بوو به‌لگوو ته‌قدیری خودا و بوو. نهم دوو خزمه‌ت‌جی‌یانه به‌تاوانی نه‌وه زیندانی کران گوايه: ویستوو‌یانه پاشا دمرمان‌خواردو بکه‌ن! {قَالَ أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرَانِي أَعْصِرُ خَمْرًا} یه‌ک‌یکیان وتی: له‌خه‌وما دیم تریم ده‌گوشی و دهم‌کرده شه‌راب بو پاشا {وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرَانِي أُحْمَلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ} نه‌وی‌تریان وتی: له‌خه‌وما دیم نانم له‌سه‌ر سه‌رم داناوو بالنده‌ دانه‌بارین به‌سه‌رماو له‌و نانه‌یان ده‌خوارد! {ثَبَّتَا بِأُورُلَيْسَ} وتیان: دهمانه‌وئ مه‌عنای نهم خه‌وانه‌مان پی به‌رمووی: بزاین جی ده‌گه‌یه‌نن {إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ} بی‌گومان نی‌مه و دزمانین جه‌نابت مرو‌فی‌کی لی‌زان و له‌پ‌یری پیاو‌چا‌کانی و له‌ته‌عبیری خه‌ون‌دا زور شاره‌زو کارامه‌ی. پیاو‌یکی مرو‌ف دوستی و خیرو چاکه‌ی ناده‌میزادانت ده‌وئ.

{قَالَ لَا يَأْتِيَكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِهِ إِلَّا نَبَّأُكُمَا بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا} پی‌ی فه‌رموون: من نه‌ک هه‌ر بو ته‌عبیری خه‌ون پرسم پی ده‌ک‌ری، به‌لگوو خودا زانیاری‌یه‌کی وای پی به‌خشیم: هه‌ر خواردمه‌نییه‌ک له‌لایه‌ن کاربه‌ده‌ستو ناشپه‌زی زیندانه‌وه بو نی‌وه ره‌وانه ده‌ک‌ری بو خواردن، پیش

هینانی سودو گپړانه وهی زیانو ناگاداریکړدنو چاودپیری کړدن! یان خودایه کی تاكو تهنیاو خاومن دمه لاتو بی ناتاج له هه موو شتی، که هیچ شتیك نیه بتوانی بهرامبه ری بوهستیو نیشی لی تیک بدا، خودایه کی بالاده ستو زاله به سهر هه موو شتیك دا؛ نایا نهم خودایه باشتره یان نهو خودا دروزنانه ی نیوه که هیچیان پی ناکری؟؟

{ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ } نیوه که عبادت بو نهو خودا دروزنانه دهکنو له جیاتی خودای مهزن دهیانپه رستن، له راستی دا عبادت بو چه ند شتیك دهکن که شیایو عبادت بو کردن نین چونکه خودا نین، بو خوتان ناوتان لی ناون، نیوهو باوكو باپیرانتان به نارپهوا به خوداتان داناون { مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ } خودای مهزن هیچ به لگه و نیشانه یه کی له سهر به خودا دانانیان نازل نه کردوه تا بیکه نه بیانوی عبادت بو کردنیان. { إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ } حوکمو فه رمانو خاومنیه تی هه مووی ههر هی خودای تاقو تهنیا به .. { أَمَرَ الْأَنْتُمْ عِبَادُوا إِلَّا إِيَّاهُ } نهو خودایه ی من دهیپه رستم فه رمانی به بهنده کانی کردوه؛ که جگه له نهو عبادت بو که سی تر نه کن، نهو هی من بانگه وازیتان دهکم بو په رستنو دلسوزی بو چی به چی کردنی فه رمانه کانی، نهو خودای هه قهو نایینی په سندنو راستو به جییه، نهو نایینه یه خودا فه رمانی پی کردوین په پرموی بکه یو به لگه و دهلیلی له سهر راستی و په سندی نازل کردون! { ذَلِكَ الَّذِي الْقِيَمُ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ } به لام زوربه ی زوری ناده میزاد نازان؛ که نهو نایینی هه قو خودا په سندنو ری بازیکی شه قامه رییه و هیچ خوارو خچییه کی تیدا نیه!

{ يَا صَاحِبِي السَّجْنِ أَمَا أَحَدُكُمْ فَيسْقِي رَبَّهُ خَمْرًا } نهی دوو هاوپری زیندان! یه کیکتان، واته؛ نهو هتان؛ که له خه ویدا بینوییه تی تریی دهگوشی و دهیکرده شهراب بو پاشاکه ی! نهو دهگه ریته وه بو سهر کاری پی شووی وه کوو جاران مه ی پی شکش پاشا دهکا. { وَأَمَّا الْآخِرُ فَيُصْلَبُ فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ } به لام نهو ویرتان نهو تاونبار دهکریو حوکمی نیعدامی به سهر دا دهریو ته نفید دهکریو هه لدهاوه سرئ به سهر سیداره وهو بو چاو ترساندن خه لک به سیداره وه ده منیتیه وه،

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِيِ إِتْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَتْ لَنَا أَنْ تُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٨﴾ يَصْنَعِي السَّجْنَ أَرْيَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمِ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٣٩﴾ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الَّذِي الْقِيَمُ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾ يَصْنَعِي السَّجْنَ أَمَا أَحَدُكُمْ فَيسْقِي رَبَّهُ خَمْرًا وَأَمَّا الْآخِرُ فَيُصْلَبُ فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ فُضِيَ الْأَمْرُ إِلَى الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِيَانِ ﴿٤١﴾ وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِنْهُمَا اذْكُرْنِي عِنْدَ رَبِّكَ فَأَنْسَنَاهُ الشَّيْطَانُ ذَكَرَ رَبَّهُ فَلَيْتَ فِي السَّجْنِ يَضَعَ سِنِينَ ﴿٤٢﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَنَعُ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَنَعٌ عُجَاتٌ وَسَنَعٌ سُبُلَاتٍ خَضِرٌ وَأَخْرَ يَأْسَنَتِ يَتَأْتِيهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي رَبِّهِ إِنَّ كُنتُمْ لِلرَّءِ يَتَعَبَّرُونَ ﴿٤٣﴾

بالندهو په له ودری گوشت خور له گوشتی سهری دهخون! { فُضِيَ الْأَمْرُ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِيَانِ } له سهری مهرون کار له کار ترازوهو نهو هی پرسیارتان دهربارهی هه بوو هاته چیو برپایه وه، واته؛ ناکامی زیندانی کردنتان له روانگهی ته عبیری خه ونه کانتانه وه نه مه یه؛ که من بوم شی کردنه وه..

{ وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِنْهُمَا اذْكُرْنِي عِنْدَ رَبِّكَ } به دزییه وه بهو یانی گوت؛ که پی و ابوو له زیندان رزگاری دهی، واته؛ کابرای مه یگپر، پی هه رموو؛ کاتی جویته دهریو گه پایه وه بو سهر ومزیفه ی خوت، لای پاشا باسی من بکه، بلئ؛ یوسف به نارپهواو سته م له زیندان دا هیلراوده وه، تاوانی نه کردوهو به تاوانبار له قه لهم دراوه، به لکوو پاش لی کو لینه وهو دهرکه وتنی بی تاوانیم به زمی پیما بیته وهو له م کونه ره شه رزگارم بکا، به لام کابرا؛ که رزگاری بوو، گه پایه وه بو سهر کاری پی شووی تیکه ل به کوپرو مه جلیسی

پاشا بوووه، راسپاردهکە یوسفی فه‌رامۆش کرد، چونکه {فَأَنسَاهُ الشَّيْطَانُ ذِكْرَ رَبِّهِ} شه‌یتان باسو خواسی یوسفی له‌ای پاشا له‌بیر کابرای رزگار بووی مه‌یگێڕ برده‌وه، هه‌ر به‌خه‌یالیا نه‌هاته‌وه‌و بیری نه‌که‌وته‌وه!! {فَلَبَثَ فِي السِّجْنِ بِضْعَ سِنِينَ} نیه‌ر یوسف له‌به‌ندینه‌خانه‌دا نزیکه‌ی چه‌وت سالیکی تر مایه‌وه، به‌بێ ئه‌وه‌ی که‌س باسی بکاو به‌خه‌یالی که‌س‌دا گوزمربکا. هه‌ر له‌بیر چه‌وه‌وه.. زوربه‌ی زۆری رافه‌که‌رانی سه‌له‌ف پێیان وایه: هه‌زهرتی یوسف دواي رزگار بونی کابرا چه‌وت سالی ته‌واو له‌به‌ندینه‌خانه‌دا ماوه‌ته‌وه.

{وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ} پاشای میصر وتی: من له‌خه‌وم‌دا شتی‌کم دی سه‌ر سوڕه‌ینه‌ر، خه‌ونی‌کم بینیه‌وه سه‌رسامی کردوم؛ له‌خه‌وم‌دا دیتم چه‌وت مانگای قه‌له‌و له‌چه‌میکی وشک هاتنه‌ دمه‌روه، چه‌وت مانگای له‌رو لاواز خواردیان، {وَسَبْعٌ سُنْبُلَاتٍ خَضِرٍ وَأُخَرَ يَابَسَاتٍ} هه‌روه‌ها چه‌وت گوئه‌ گه‌می سه‌وزو که‌ش، چه‌وت گوئه‌ گه‌می وشکه‌و مبه‌وو چه‌وت گوئه‌ گه‌می تری سه‌وز، گوئه‌ گه‌مه‌ وشکه‌و مبه‌وو‌ه‌کان به‌سه‌ریان‌دا زāl بوونو به‌سه‌ریان‌دا که‌وتن و دایانپۆشین، له‌م خه‌وم سه‌رم سوڕ ماوه‌ نازانم چیمان دێته‌ رێ و لاتمان تۆشی چی ده‌بی؟ {يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتَرِنِي فِي رُؤْيَايَ إِنَّ كُنْتُمْ لِلرُّؤْيَا تَعْبُرُونَ} نه‌ی خه‌لکینه! نه‌ی زاناو فامیده‌ی و لا‌ت! نه‌ی پیاو ماقۆل و کاربه‌ده‌ستانی حکومه‌ت! مانای ئه‌م خه‌ونه‌م بۆ لێک بده‌نه‌وه، ئه‌گه‌ر ئیه‌وه له‌و که‌سانه‌ن که‌ شارمزی مه‌عنای خه‌ون. پێم بلێن: ئاماژه به‌چی ده‌کاو چی ئی و مرده‌گیرئ؟

{قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ} هه‌موویان وتیان: نه‌مه‌ جوړیکه‌ له‌خه‌ون و خه‌یالی تیکه‌ل و پیکه‌ل و بێ سه‌رو به‌رو په‌رو پووچ، نوستوو له‌لاشعووری خو‌ی‌دا ده‌یان‌بینی و مانا نادهن به‌ده‌سته‌وه، له‌ناکامی نا‌پێکی هه‌زم‌کردن و تیک‌چوونی مه‌عیده‌و ماندوو‌بوونی گیان په‌یدا ده‌بی. {وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَحْلَامِ بِعَالَمِينَ} ئیمه‌ مانای خه‌ونی ناوه‌ها بێ بناغه‌و په‌روپووچ نازانین چونکه‌ حه‌قیقه‌تی نه‌یه! تا ئیستا سی خه‌ون بینران و هه‌وێ مانا لێدانه‌وه‌یان درا؛ جا که‌ خه‌ونی پاشا به‌مانا ئی نه‌دراوه‌یی مایه‌وه‌و بووه‌ موشکیله‌ی ناو قه‌صرو

پاشا پێی ته‌نگه‌تاو بوو، ده‌ستو پێوه‌ند که‌وته‌نه‌ هه‌ول ته‌قه‌للای ته‌عبیری خه‌ونه‌که‌ {وَقَالَ الَّذِي نَجَا مِنْهُمَا} نه‌و کاته‌ کابرای که‌ له‌زیندان‌دا هاوه‌لی یوسف بوو بوو خه‌ونی بینیبوو یوسف مانای خه‌ونه‌که‌ی بۆ ئی دابوه‌وه‌و رزگاری بووبو شه‌یتان راسپارده‌که‌ی یوسفی له‌بیر برده‌وه‌وه، {وَأَذْكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ} پاش تیپه‌رپوونی چه‌ند سالی‌ک نه‌و کابرا مه‌یگێڕه‌ی پاشا، یوسفی که‌وته‌وه‌و بیرو یادی ئه‌وه‌ی کرده‌وه‌ که‌ خو‌ی خه‌ونی بینیه‌وه‌ یوسف مانای بۆ ئی دایه‌وه‌و راست دمه‌رجوو، راسپارده‌که‌ی (یوسف)یشی هاته‌وه‌و بیرو وتی: {أَنَا أَنبُئُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ فَأَرْسِلُونِ} من خه‌به‌رتان ده‌ده‌می به‌مانای ئه‌م خه‌ونه‌و فه‌رمان به‌فه‌رموون به‌م نێرن بۆ لای یوسفی هاوه‌ل: که‌ ئیستا له‌زیندان‌دایه!

{يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ!} نه‌ی یوسف! نه‌ی هاوه‌لی دێرینم! نه‌ی ئاده‌میزادی خودا پێداوی قسه‌ راستو کار دروست! نه‌ی راستگوی زۆر راستگو! له‌گوفتارو ره‌فتاردا {أَتُنْصَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعِ سُنْبُلَاتٍ خَضِرٍ وَأُخَرَ يَابَسَاتٍ} ته‌عبیری ئه‌م خه‌ونه‌مان بۆ لێک بدمه‌روه، خه‌ونیکی گرنگه‌و پاشا دیویه‌تی به‌لگوو مانا لێدانه‌وه‌که‌ بۆ تۆ ببێته‌ هو‌ی رزگار بونت له‌به‌ندینه‌خانه. خه‌به‌رمان بدمه‌رئ دمه‌رباره‌ی خه‌ونی پاشا: که‌ له‌خه‌ودا دیویه‌تی: چه‌وت گای له‌رو لاواز چه‌وت گای قه‌له‌ویان خوارد، چه‌وت گوئه‌ گه‌می وشکی پووکاوه‌ به‌سه‌ر چه‌وت گوئه‌گه‌می سه‌وزی دانه‌ویله‌ له‌خه‌م ره‌خسیوو پێگه‌یشتوو‌دا که‌وتن و دایانپۆشین، مانای ئه‌م خه‌ونه‌م بۆ شی بکه‌روه‌وه {لَعَلِّي أَرْجِعَ إِلَى النَّاسِ} به‌لگوو من بکه‌رپیمه‌وه‌ بۆ لای پاشاو ده‌ستو پێوه‌ندکه‌انی و باسه‌که‌یان بۆ بگێڕمه‌وه‌و ته‌عبیره‌که‌ی تۆیان پێ رابگه‌یه‌نم {لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ} به‌لگوو ئه‌وانیش له‌مانای خه‌ونه‌که‌ حالی ببینو بزائن: ئاکامی چی ده‌بی و ئاماژه بۆ چی ده‌کا، له‌هه‌مان کات‌دا زانین و فه‌ضلو هونه‌ری تۆش بناسن و فه‌رمانی رزگار بوونت دمه‌ربکه‌ن!

{قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأْبًا} هه‌زهرتی یوسف فه‌رمووی: مانای نه‌و خه‌ونه‌ ئه‌وه‌یه: ئیه‌وه‌ چه‌وت سال کشتو کال ده‌که‌ن، به‌بێ پسانه‌وه‌ ئیه‌وه‌ سه‌رگه‌رمی جانندن و دروینه‌ ده‌بن،

که و تیکی ناپه سه ندمان له یوسف نه دیوه، نه له سه مره تاوه نه له کو تایی دا هیچ خراپه یه کمان ئی نه دیوه!! {قَالَتْ امْرَأَةُ الْعَزِيزِ} ژنی عزیز که موته قسه و وتی: {الآن حَصْحَصَ الْحَقُّ} نیستا حق دمردمه کوئو خوئی دمنوئینی، جیتان ئی بشیرمه وه {أَنَا رَاوِدُكَ عَنْ نَفْسِي} نهم ژنانه په یومندیان به قه زیه یوسف وه نیه، من هه وئم له گه ل داوه و یستوومه بو خوئی رام بکه، زورم نه ملو نه ولا له گه ل دا کردو هه وئو ته قلا دا بو نه وه ی سازی بکه و بو خوئی بگونجینم، به لام نه و ملی نه داو به قسه ی نه کردم نه هاته سه رخت. به راستی یوسف داوینپاکه و {وَأِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ} بیگومان نه و له گو فتارو هه لویستدا راستو راستخوزه. {ذَلِكَ} نهم دان بیانانه م ناوا به ناشکراو بی منجه منج و شایه تیدانم به راستگوئی و بی تاوانی یوسف بو نه و میه: {لَيَعْلَمَنَّ أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالسُّوءِ} که یوسف بزانی من له و کاتانه دا که نه و له به ندینخانه دا بو و خیانه تم ئی نه کرده، تانه و ته شهرم له شهرم و داوینپاک و نه فس به رزی نه و نه داوه، ته نانه ت که ژنه کانیشم بانگ کردن بو مالی خو و خوارده مهنی و کیردم دانه ده ستو یوسفم هینایه سه ریان و له عه یبه تاو له تاوا ده ستی خو یان بری، به ناگاداری نه وان دانم به وه دانا: که من هه وئم داوه له خسته ی به رم و بو خوئی که و کوئی دلی خوئی پی دامرکینم! به لام یوسف به یدمه ست نه بوو، خوئی گرتو بوم رام نه بوو. زومه خشهری دمه رموئ: رسته ی {لَيَعْلَمَنَّ أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالسُّوءِ} وئ ده چی له ناخاوتنی هه زرمی یوسف بی و په یوه ست بی به موته که ی پیشووی که فهرمووی {إِنَّ رَبِّي بَكِيدٌ غَلِيْمٌ}. نه و کاته مانای رسته ی {لَيَعْلَمَنَّ أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالسُّوءِ} به م جوړه دمی: من که داوای نهم لیکوئینه وه م کردو ویستم پاشا نه نجامی بدا بو نه وه بوو: که عزیز (میردی زوله یخا) بزانی و دلنیا بی من خیانه تم ئی نه کرده، له مان نه بوونی نه وم به هه ل نه زانیوه ده ست له گه ل خیزانه که ی دا تیکه لاو بکه! {وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْخَائِنِينَ} با هه موو که س بزانی و دلنیا بی که خودا فرتو فیلی خائینان جی به جی نا کاو سه رکه و توویان نا کا به لگوو به تالان ده کاته وه.

کو تایی جزئی دوا زده یه م

﴿وَمَا أُبَرِّئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَجَعْتُ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ ﴿٥٣﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ أَتُؤْنِسُ بِي وَأَسْتَخْلَصُهُ لِنَفْسِي فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ ﴿٥٤﴾ قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْهَا ﴿٥٥﴾ وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُوا مِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾ وَلَا جُرْأِ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٧﴾ وَجَاءَ إِخْوَتُهُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٥٨﴾ وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَّازِهِمْ قَالَ أَتُؤْنِسُ يَا خَلْدُ لَكُمْ مِنْ أَيَّامِكُمْ الْأَتْرُونَ أَنِّي أَوْفِي الْكَيْلِ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ﴿٥٩﴾ فَإِنْ لَرَّ تَأْتُونِي بِسُوءٍ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا تَقْرُبُونِ ﴿٦٠﴾ قَالُوا سَتَرُوهُ عَنْ آبَاءِهِمْ وَابْنَاهُ لَعَلَّاهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦١﴾ فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَى أَبِيهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ فَأَرْسِلْ مَعَنَا آخَنَانًا نَكْتَلُ وَإِنَّا لَنَدْلِحُظُونَ ﴿٦٢﴾

﴿وَمَا أُبَرِّئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ﴾ هه لبه ته من پاكانه بو نه فسی خو م ناکه، من نالیم هه لیه نه کرده و نه خلیسکاوه، چونکه نه فس به سروشت نارمزوی شه هومت و خوش رابواردنی هه یه و فهران ده کا به خراپه و داخوای کاری ناشیرینه، ﴿إِلَّا مَا رَجَعْتُ رَبِّي﴾ جگه له که سانیک که خودا ره می پی کردن و له خراپه کاری و مهیل بو تاوان کردن پاراستوونی! به لام من له رحه می خودا نا هو مید نیم و نابم چونکه ﴿إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ خودای من زور لیبورده لیخو شبووه به زمی به به نده کانی دا دیته وه.

﴿وَقَالَ الْمَلِكُ التُّونِي بِهِ أَسْتَخْلَصُهُ لِنَفْسِي﴾ پاشا فهرمانی داو وتی: نه و پیاوه داناو زانیه له به ندینخانه وه بگه یه ننه لام، ده که م به پیاوی تایبه تی خو م و راویزی پی ده که م و ده که م جیگای بتمانای خو م، پیاوانی پاشا دس به جی و به هه ل داوان چوون یوسفیان له به ندینخانه دمره ینا و

﴿۵۷﴾ وَلَا جُزْءَ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿بِیْگومان پاداشی قیامت زور پیروزتر و باشتر و گه ورمتره، ددری به نه و خودا ناسانه بیرو باورمپان ته و اوو بی خه و شه و ته واکار و له خودا ترس و خو پاریزن.

﴿۵۸﴾ وَجَاءَ إِخْوَةُ يُوسُفَ ﴿براکانی حمزرتی یوسف له خاکی که نعانوه (که فهلهستینی نیستایه) هاتن بؤ میصر بؤ گهنم کرین، چونکه گرانی ولاتی فهلهستین و شامیشی گرتبوه و، نه و دشیان بیستبوه و که عهزیزی میصر خوارده مهنی بهنرخ خوی دمفروشی و زیاده و درناگری، ﴿فَدَخَلُوا عَلَيْهِ﴾ چوونه خزمهت یوسف و مواجهه هیان کرد، ﴿فَعَرَفَهُمْ﴾ که سهیری کردن ناسینیوه و، چونکه شیوه و روخساری ناده میزادی گه ورو به ته مهن که متر گورانکاری تیدا روده و، ﴿وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ﴾ به لام نه و ان نه یان ناسیه و، چونکه نه و به مندالی لیان حیا ببوه و شیوه و روخساری مندالیش که گه ورو دهبی زور دگورپی، هه روده ها چونکه نه و ان وایان دانابوو؛ که یوسف له زیان دا نه ماوه، هه رگیز به خه یالیان دا نه ده هات نه و بگاته نه و پله و پاییه!

﴿۵۹﴾ وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَّازِهِمْ ﴿که جه واله کانی بؤ پر کردن و بؤ هه ریه که یان باری حوشرتیکی دانه ویله پیدان، هه ندی شتی زیاده شتی به دیاری پیشکش کردن و باره کانیان بؤ بار کردن ﴿قَالَ ائْتُونِي بِأَخٍ لَّكُم مِّنْ أَبِيكُمْ﴾ حمزرتی یوسف پتی هه رموون: نه مجاره که هاتنه و برا باوکییه که تان له گهل خوتان بینن، وایاره له ناو وندی گفت و گور دنیان له گهل یوسف دا به ته و اووی پیکهاته ی بنه ماله ی خویانیان بؤ یوسف روونکرد و ته و، دیاره گوتویانه: باو کمان پرده میتردیکی کونه سال و په که که و ته یه، برایه کی ترمان هه یه دایکی جیایه برا پچوکه مانه باو کمان نه و ونده ی خوش ددوی دلی نایه لی جیا بیته و، نه و انیش پیویستیان به خواردن و خوراک هه یه، نیتر حمزرتی یوسف هه رمانی کرد و بؤ نه و انیش دوو باری حوشر داگرن و بویان بهرن، نه مجار پتی گوتوون: که هاتنه و نه و برایه تان بینن با بی بینم، ﴿أَلَا تَرَوْنَ أَنِّي أُوفِي الْكَيْلَ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ﴾ نابین من چوون دانه ویله بؤ کرپاران پیوانه ده که و هه ر که سه مافی خوی به ته و اووی دده می؟ دیتان من

که یانندیانه لای پاشا، جا ﴿فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ﴾ که قسه ی له گهل دا کرد و زانیاری و نه دهب و ره و شتی یوسفی بؤ دمر که و، وتی: بیگومان نه تو نه مپو لای نیمه بوی به جیگای بتمانه و برپا پیکرا و مان و هه موو کاروباریکی ولات عانید به تو یه و به گویره ی عه قل و مه دارای خوت ولات بهر پیوه بهر ده!!

﴿۶۰﴾ قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ ﴿وتی: پاشا بمکه به لیپرسراوی عه مباری ددغل و دان، نه و عه مبار و سایلویانه ی که له حه و ت ساله هاته کانی داهاتو و دا دانه ویله یان تیدا خه زن ده کری، پیش هاتنی حه و ت ساله گرانییه که، حه و ت سالی هات و پر پیت و بهر که تن، پیویسته به شیوه یه کی لیزانانه و کارامانه نه و کشت و کاله و دبه ره م به پندر و به شی پیویست بؤ خوار دنی سالانه ی لی پاک بکری و نه و تری و ده لا بنری و خه زن بکری و هه لگیری بؤ ساله قات و قریه کان، نه مه ش پیویستی به لیزانی و به ته و انایی سه ره و به رکردن و سه ره و کاریکردن هه یه، حمزرتی یوسف نه و توانا و لیزانییه ی له خوی دا دهبینی و دهیزانی ده توانی به و په ری لی هاتو و پییه و نه و نه رکه نه نجام بدا، بویه هه رمووی ﴿إِنِّي حَفِيزٌ عَلَيْهِ﴾ نه من نه مینداریکی له بارم و خاوه نه زموون و زانیاریم بؤ بهر پیوه بردنی نه و کاره له خوم راده بینم به ته و اووی نه نجامی بده م!!

﴿۶۱﴾ وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُوا مِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ ﴿و ده کوو نه و نیعمه و ته و فه ضله ی به سه ر یوسف مان دارپشت؛ که خستمانه به ردلی پاشا و له به ندینخانه رزگار مان کرد، هه ر به و شیوه له خاکی میصر دا جیگر مان کرد، واته: توانا و هیزمان پیدا بؤ هه لسورانی نه و کاروبارانیه ی ویستی نه نجامیان بدا، ﴿لَنُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا مَن نَّشَاءُ﴾ دبه خشین ره حه تی خومان بؤ که سیک به مانه و ت تووشی ره حم و به زه یی نیمه ببی، ﴿وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ﴾ پاداشی چا که کاران به فیر و ناده ی، هه ر له دونیادا چا که یان دده دینه و، خوش به ختی و پله و پایه و ریزو حورمه تیان دده دینی، له قیامه تیش دا دیان خه یه به هه شته و ده و زانیی به خته و مری هه تا هه تایان پی دبه خشین.

چون ریزی میوان دهگرمو پېشوازییان لى دهکهم، نههمجار که هاتنهوه لهگهل خوتان بهیښنو ترستان لى نهبى.

﴿۱۰﴾ فَإِنْ لَمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا تَقْرَبُونِ ﴿۱۰﴾ نهگهر نههمجاره هاتنهوهو نهو برا پچوکهتانم بؤ نههینن، نهوه نپوه لای من نازووختهتان نپوه هیج خواردهمه نپهکتان نادریتیو بههیج شیوهیهک توخن نههم دهفهره مهکهونهوه.

﴿۱۱﴾ قَالُوا سَنَرَاوُذُ عَنْهُ أَبَاهُ وَإِنَّا لَفَاعِلُونَ ﴿۱۱﴾ وتیان: ههول دمهینو ههموو توانای خومان دهخهینه گهر بؤ رازیکردنی باوکمان بهلگوو بتوانین لهگهل خومان برا پچوکهکهمان بهیښنو دلی تۆمان لى نههرنجی!

﴿۱۲﴾ وَقَالَ لِفَتْيَانِهِ اجْعَلُوا بَضَاعَتَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا إِلَى أَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۱۲﴾ نههمجار حمزهدتی یوسف فهرمانی بهدهستو پپووندهکانی کرد: که نهو بیضاعهی هیناویانه گهنمی پى بکړن، بویان بخهنهوه ناو بارهکانیانهوه بهبى نهوهی ناگایان لى بى، بهلگوو که گهرانهوه بؤ شوینى خوینو بارهکانیان کردنهوه بیناسنهوهو بزنان: نیمه چهند ریزمان لى گرتوون، لهمهوه تهماعیان لى غالب بى جاریکی تر بیننهوهو برا پچوکهکهیان لهگهل خوین بهیښن.

﴿۱۳﴾ فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَى أَبِيهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ ﴿۱۳﴾ واته: کاتیک کوردهکانی حمزهدتی یهعقوب گهرانهوه بؤ لای باوکیان، پيش نهوهی بارهکانیان بکهنهوهو خوراکو گهنم و جویهکی هیناویانه دمری بکهن، چوونه لای باوکیان و وتیان:

باوه گیان! بهداخهوه عهزیزی میصر لهمهدهوا خواردهمهنى لى بریوین، برپاری دا که نیتر گهنم و جۆمان پى نهدهن، نهگهر نههمجاره چوپنهوه بونیامینی برامان لهگهل خومان نههین، بویه داوات لى دهکهن: که لهه بارهوه گویمان لى بگرئو بهمرژهوهندی بنهمالهکهمان لهبهر چاو بگرئو ﴿فَأَرْسَلَ مَعَنَا آخَانًا نَکْتُلُ﴾ نههمجار که چوپنهوه بؤ میصر بونیامینمان لهگهل دا بنیره، بؤ نهوهی بهندهندازی ژمارههانه باره گهنم و جؤ وهربگرین، چونکه نیمه چهند کس بین نهوهنده باره دانهویلهمان ددهنى، ﴿وَأِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ نیمه بهوپهری دلسوزی و وریابییهوه لهچون و هاتنهوههانه دا پاریزگاری

دهکهن و ناهیلین هیجی بهسهر بى، هیج مهترسه بهساغو سهلیمی دهیښینهوه!

نیتر حمزهدتی یهعقوب کونهبرینی کولانهوهو سهر لهنوئ یوسفی بیر کهوتهوه، ﴿قَالَ هَلْ آمَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا أَمِنْتُكُمْ عَلَى أَخِيهِ مِنْ قَبْلُ﴾ فهرمووی: من نهگهر نهمهتان بهقسه بکهم شتیکی سهیره، دلنایان حال و وهزعی من نهو کاتهی لیتان نهمین دهم دهرباری براکهتان وهکوو نهو حال و وهزعه وایه: که کاتی خوئ دهرباری یوسف لیتان نهمین بووم بردتان و نیواره گهرانهوه ووتان: گورک خواردویهتی!! دهی چون نیستا دهرباری بونیامین لیتان نهمین بهم؟! ﴿قَالَ لَهُ خَيْرٌ حَافِظًا﴾ من خودام بهسه بؤ پاریزگاری کوردهکه! نهو باشرین پاریزهرو چاودیری کاره، ﴿وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ خودا لهههموو کس بهرحم تره، سؤزو بهزمی زور لهوه فراوانتره که پاش نهو ناخوشیهی بههوی یوسفهوه توشم بوو، توشی ناخوشیهی کی تری لهو جؤرهه بکاتهوه، من تهواوی بتمانم بهخودای خومه و پشت و پهنام ههر نهوهو کاری خوم بهنهو دهسپیرم! ههر نهو بهزمی بهجهرگی ههلقرحاوم دادئو رحمم پى دهکاو بهسهلامهتی بؤم دینیتهوه! نهمه نیشانهی نهوهیه: که حمزهدتی یهعقوب لهبهر ناعیلاجی و پپویستیان بهخواردهمهنى رازی بوو بهناردنی بونیامین لهگهلاندا، بهتایبهتی که هیج دیاردهو نیشانهیهکی وای ههست پى نهکرد براکان رقو کینهیان لهگهل بونیامیندا ههبى!

﴿۱۵﴾ وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ ﴿۱۵﴾ که ماندویان ههسایهوهو بارهکانیان کردنهوه بؤ نهوهی دانهویلهکهی هیناوویان بیکهنه عهمباری خوینانهوه ﴿وَجَدُوا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ﴾ نهو بههایه بردهوویان بؤ گهنم کرین بویان گهرپندرابودهوه، نیتر وهندهی تر بویان دهرکهوت که یوسف چهند پیاوهتی لهگهل کردبوون، نههمهشیان کرده هؤکاریک بؤ زیده دلنیا بوونی باوکیان و نیقناعی بکهن بؤ نهوهی ((بونیامین)) یان لهگهلدا بنیرئ، بهزمانیکی شیرین و پر لهریزو نیحتیرام ﴿قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبْغِي هَذِهِ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا﴾ وتیان: باوه گیان! چی ترمان لهمه جوانتر بوئ، چاوهروانی چی لهمه زیاتر بکهین! نهمه

مال و سامانه که مانده که برد بوومان بؤ دانه ویله کرین بوومان گیردراوته وه، هیچیان لی گل نه داوته وه، و مگوو خوی بویان گیراوینه وه! خودا یارب لی له گهال بونیامینی برابچوکه ماندا سه فهرده کهین ﴿وَنَمِيرُ أَهْلَنَا﴾ تیشوو بژیو بؤ خاوو خیزان دهینین ﴿وَنَحْفَظُ أَخَانَا﴾ به دلسوزیه و چاوه دیری براکه مان ده کهین، و مگوو چاوی خو مان دهیپاریزین، ﴿وَنَزِدَادُ كَيْلٍ بَعِيرٍ﴾ باری حوشریکمان گهنم زیاتر دمداتی، چونکه هر کهسه و باری حوشریکی دانه ویله دمدیتی، عهزیز بؤ خوشی به لئینی نه وهی پیداوین که بونیامین بهرین باریکمان بؤ زیاد بکا، ﴿ذَلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ﴾ نه و باره زیادهی دهمانداتی کاریکی ناسان و ناساییه، بؤ پیاویکی ناوا سه خی ره وشت و خاودن ردحم و بهزمی ج گرانیه کی تیدا نیه،

﴿قَالَ لَنْ أَرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتَّى تُؤْتُونِي مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ لَتَأْتُنَّنِي بِهِ إِلَّا أَنْ يُحَاطَ بِكُمْ﴾ پی فهرموون: نه من بونیامیتان له گهالدا نانیرم ههتا عهدهو به لئینیکی سویند له سر خوراوم نه دهنی، دهبی و معدیکی مهردانه مبدهنی که به سه لاهه تی بؤم دهیننه وه، دهبی به لئینیکی وام بدهنی که مه گهر خوتان له ناو بجن نه گینا هر بؤم دهگیرنه وه و هیچی به سه ر نایه! نه وانیش به لئینی سویند له سر خوراویان پیدا وادهو به لئینی مهردانه یان دایه، جا ﴿فَلَمَّا آتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ﴾ که و معدو پهیماننه که یان دایه، دلنیا یان کرد: که پاریزگاری ده کهن و و مگوو چاوی خو یان دهیپاریزین، نه و کاته: ﴿قَالَ اللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ﴾ وتی: خودا شایه بی له سر و معدو پهیمانی نیوان من و نیوه، خودا ناگاداره بهم گوشت و گوپیه مان و من نیشی خؤم به خودا ده سپیرم و کاری خؤم حه والهی نه و ده کهم.

﴿قَالَ يَا بَنِي لَا تَدْخُلُوا مِنْ بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ﴾ هه زهرتی یه عقوب له کاتی بهر پیکردنی کورپه کانی دا فهرمانی پی کردن و پی فهرموون: نهی کورپه خوشه ویسته کانم! هه مووتان به کؤمه ل له دهر گایه که وه مه چنه ژووره وه، به لگوو له دهر گای جیا جیا بچنه ژووره وه! نه وهش بزنان: که من ناموزگاریتان ده کهم، ﴿وَمَا أَغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ﴾ من بهم ناموزگاریانم هیچ شتیک له هه زاو

قَالَ هَلْ آمَنْتُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا آمَنْتُمْ عَلَى أَخِيهِ مِنْ قَبْلُ قَالَ اللَّهُ خَيْرَ حَفِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١١﴾ وَلَمَّا فَتَحُوا مَتْعَهُمْ وَجَدُوا يَضَعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا يَا بَنَانَا مَا نَبِغِي هَذِهِ، يَضَعُونَنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانَا وَنَزِدَادُ كَيْلٍ بَعِيرٌ ذَلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ ﴿١٢﴾ قَالَ لَنْ أَرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتَّى تُؤْتُونِي مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ لَتَأْتُنَّنِي بِهِ إِلَّا أَنْ يُحَاطَ بِكُمْ فَلَمَّا آتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿١٣﴾ وَقَالَ بَنِي لَا تَدْخُلُوا مِنْ بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ وَمَا أَغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿١٤﴾ وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُمْ مَا كَانَ يُغْنِي عَنْهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةٌ فِي نَفْسِ يَعْقُوبَ قَضَاهَا وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لِمَا عَلَّمْنَاهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٥﴾ وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ أَوَىٰ إِلَيْهِ أَخَاهُ قَالَ إِنِّي أَنَا أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

قه دمری خودا ناگیرمه وه، نهوی خودا نه خشهی بؤ کیشابوی و ویستی له سر بوونی هه بی هر دهبی بی و گه پانه وهی نیه، واته: خو پاراستن. ﴿إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ﴾ جی به جی کردنی نه خشهی بوونه به هه موو شتیکه وه به دهست خودایه و، هه موو بریاریک به دهست خودا خویه تی، که سی تر هیچی به دهست نیه، ﴿عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ﴾ من هر به خودا پشت دمه ستم و هومیدم هر به نه وه، بتمانم به خودایه و بهس، نیشی خؤم به زاتی پاکی ده سپیرم و بتمانم به که سی تر ناکه م، ﴿وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ﴾ خاودن ته وه ککوله کان هر له سر خودا ته وه ککولیان هه یه، پشت هر به نه وه دمه ستن!

﴿وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُمْ﴾ جا کاتیک کورپه کانی یه عقوب چوونه ناو شاره وه به و شیومیهی باوکیان فهرمانی پی کردبوون، له و شوینه وه که نه خشهی بؤ کیشابوون، ﴿مَا كَانَ يُغْنِي عَنْهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ﴾ جا و منه بی رای یه عقوب و

چوونه ناو شاریان بهو شیوهیهی باوکیان فه‌رمانی پی
کردبوون ناخوشییان لی دوور بخته‌وه، چونکه ههرچه‌نده
به‌گوئی باوکیان کردبوو جوئی جوئی چوونه ناو شاره‌وه
له‌دمروازی جیا جیا چوونه ژووره‌وه، که‌چی تووشی نه‌و
هه‌موو دمردی سهریه‌ بوون و توومه‌تی دزی درایه پالیان و
بونیا‌مینی بریان کرایه بارمه، چونکه رمبه‌که له‌باری نه‌ودا
دوژرایه‌وه، نه‌مجار په‌ریشانی باوکیان و غه‌مبار بوون و
په‌روشی بۆ یوسف و بونیا‌مین سهریار! حمزه‌رتی په‌عقوب
که نه‌و فه‌رمانه‌ی پی کردن شتیک نه‌بوو زیانیان لی دوور
بخته‌وه ﴿إِلَّا حَاجَةً فِي نَفْسٍ يَنْقُوبُ قَضَاهَا﴾ به‌لگوو
مه‌به‌ستیک بوو له‌دلی په‌عقوب خویدا نه‌نجامی دا، شتیک
بوو له‌دلی داو درک‌اندی، سوژی باوکیه‌تی پالی پیوه‌ نا که
نه‌و ناموژگاریه‌یان بکا، ﴿وَأَنَّهُ لَدُوْهُ عِلْمٌ لِّمَا غَلَّمْنَاهُ﴾ بیگو‌مان
په‌عقوب دمیزانی: که ویستی خودا ده‌بی بیته‌ جی، خودا
نه‌ودی فیر کردبوو، نه‌ویش باش فیری بوبوو، دمیزانی:
حه‌ژر قه‌در ناگیرپته‌وه چونکه به‌نیگا و سروش نه‌ودمان
فیر کردبوو! ﴿وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ ودلی زوربه‌ی
خه‌لک: که موشریک و کافرن و دکوو په‌عقوب ناگادارنن، یان
زوربه‌ی خه‌لک نازانن: که په‌عقوب نه‌و ناگاداریه‌ی هه‌یه،
چونکه نازانن: خودا چوون خۆشه‌ویستانی خوئی فیری زانیاری
به‌سوود بۆ دونیاو قیامه‌تیاں ده‌کا، برپیکش له‌و زانیاریه
به‌سوودانه ده‌سته‌به‌ر کردن هۆکاره روا‌له‌تیه‌کانه و نه‌مجار
کارسپاردن به‌خودا!!!

﴿وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُسُفَ آوَى إِلَيْهِ أَخَاهُ﴾ جا که کورپه‌کانی
حه‌زه‌رتی په‌عقوب که‌ییشه‌نه‌ می‌صرو چوونه مه‌جلیسی
حه‌زه‌رتی یوسف‌وه، بونیا‌مینی برایشان له‌گه‌ل‌دا بوو، ریژی
لی‌گرتن و شوینی تایبه‌تی بۆ دابین کرد بونیا‌مینی برای
برده په‌نا خو‌یه‌وه، ﴿قَالَ إِنِّي أَنَا أَخُوكَ﴾ وتی: من یوسفی
براتم، ﴿فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ خه‌م له‌وه مه‌خو که
کاتی خوئی خراپه‌یان دمباردی من کردوه، نه‌مجار ناموژگاری
کرد: که براکانی به‌م حاله نه‌زانن و نه‌ودیان پی نه‌لی: که
نه‌مه یوسف‌وه و په‌کترمان ناسیو‌ده‌وه، نه‌مجار له‌گه‌لی‌دا
ته‌گیری نه‌ودشی کرد: که چوون گلی بداته‌وه.

﴿فَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَّازِهِمْ جَعَلَ السَّقَايَةَ فِي رَحْلِ أَخِيهِ ثُمَّ
أَدْنَى مُؤَدَّنُ أَيَّتُهَا الْعَبْرُ إِنَّكُمْ لَسَارِقُونَ ﴿٧٠﴾ قَالُوا وَقَبِلُوا
عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقَدُونَ ﴿٧١﴾ قَالُوا تَفْقَدُ صَوَاعَ الْمَلِكِ
وَلَمَنْ جَاءَ بِهِ حِمْلُ بَعِيرٍ وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ ﴿٧٢﴾ قَالُوا تَاللَّهِ
لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْتَنَا لِنُغِثَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ
﴿٧٣﴾ قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ إِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ ﴿٧٤﴾ قَالُوا جَزَاؤُهُ
مَنْ رُجِدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ
﴿٧٥﴾ فَبَدَأَ بِأَوْعِيَّتِهِمْ قَبْلَ وَعَاةِ أَخِيهِ ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا مِنْ
وَعَاةِ أَخِيهِ كَذَلِكَ كَذَبَ لِيُؤْثِفَ مَا كَانَ لِأَخِي أَخَاهُ
فِي دِينِ الْمَلِكِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَّنْ نَّشَاءُ
وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾ قَالُوا إِنْ يَسْرِقْ
فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَّهُ مِنْ قَبْلُ فَأَسْرَهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ
وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ قَالَ أَنْتُمْ شَرُّ مَكَّانًا وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا
تَصْمُرُونَ ﴿٧٧﴾ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبَا شَيْخًا كَبِيرًا
فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرْنَكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٧٨﴾

﴿فَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَّازِهِمْ﴾ دواى ریز لی‌گرتن و
پیشوازی‌کردنی جوان و ریک و پیک، فه‌رمانی دا بۆ
هه‌ریه‌که‌یان بارى و شتریک دانه‌وێله‌ دابگرن، جا که ته‌جهیزی
کردن و خو‌یان ناماده کرد بۆ گه‌رانه‌وه، حمزه‌رتی یوسف
فه‌رمانی به‌پیاو‌ه‌کانی کرد: که ﴿جَعَلَ السَّقَايَةَ فِي رَحْلِ أَخِيهِ﴾
که نامیری پی‌وانه‌که (ربه، قسناغ، مود، ته‌نه‌که) وا دیاره زیر
یان زیو بووه یان شتیکى به‌نرخ بووه بیخه‌نه‌ بارى
بونیا‌مینه‌وه، به‌بی نه‌ودی خو‌یان هه‌ستی پی بکه‌ن! ﴿ثُمَّ أَدْنَى
مُؤَدَّنُ أَيَّتُهَا الْعَبْرُ إِنَّكُمْ لَسَارِقُونَ﴾ پاشان که باریان بار کردو
ویستیان له‌شار دمربجن بانگ‌دمرێک بانگی هیشتن و هاواری لی
کردن وتی: نه‌ی کاروانیه‌کان! ئیوه قافله‌یه‌کی دزن، ربه‌ی
پاشا دزراوه، ئیوه دزی‌وتانه! راو‌ه‌ستن ده‌تان‌پشکنین! نه‌وانیش
سهریان سو‌رما په‌شو‌کان، جو‌ش دامان نه‌یان‌ده‌زانی چییان
به‌سه‌ر هاتووه، چی بکه‌ن باشه، چوون به‌ره‌نگاری نه‌م
مه‌وقیغه‌ ببنه‌وه، نه‌وان کو‌ری په‌عقوبی کو‌ری نیسحاق و نه‌م
تاوانه (کوجا مه‌رحه‌با) ناچار به‌ریگادا گه‌رانه‌وه بۆ نه‌ودی

بزانن چی رودهدا.

﴿۷۱﴾ قَالُوا وَقَبُلُوا عَلَيْهِمْ ﴿بهره ورووی کابرای بانگبیز هاتن ورویان تیگردو وتیان: ﴿مَاذَا تَفْقِدُونَ؟﴾ چ باسه و جیتان لی دزراوه؟ له چی دهگه پین؟ ﴿۷۲﴾ قَالُوا تَفْقِدُ صُوَاعَ الْمَلِكِ ﴿وتیان: جامی ئاو خواردنهودی پاشامان لی هون بووه، یان نهو ربهیهی پاشا: که گهنمی پی پیوانه دهکهین لیمان دزراوه، ههندیك دهلین: نامیره که لهزیر بووه، بۆ ئاو خواردنهوه بهکار هیئراوه، لههه مان کاتدا دانهویلهشیان پی پیوانه کردود، ئهمچار بهکوردهکانی حهزرهتی یهعقوبیان گوت: نهو نامیره دیار نیهو دزراوه ﴿وَلَمَنْ جَاءَ بِهِ﴾ همر کهسیك بی نهوهی بی پشکنین بۆ خوی بۆمان بینیتهوه ﴿حِمْلُ بَعِيرٍ وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ﴾ باری حوشتریکی دانهویلهی ددهین و من بهرعودهی نهوه دمبم که نهو خهلاته لهپاشا ومردهگری. بهلام کوردهکانی حهزرهتی یهعقوب دلنیا: که دزیان نهکردودو لهو تاوانه بهرین، ربهیان نه دزیوهو ناگاشیان لی نیه، بۆ دزی نههاتوونو بهتاما دزیکردنیش نینو نهبوون، نهوان نههاتوون فسادی دزیکردن نهنجام بدن، بتمانهی خویان بدورپنن! بویه بهو پهری لهخورادیوی و بتمانسه بهخوبوونهوه.

﴿۷۳﴾ قَالُوا تَاللّٰهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْتُمْ لِنَفْسٍ فِي الْأَرْضِ: وتیان: سویندما بهخودا، ئیوه بۆ خوتان دوزانن و جاری یهکه م تاقیتان کردوینهوه، لهو کاتهوه ئیمهتان ناسیوهو ههئس و کهوتی ئیمهتان بینیهو، دهگهزو بنهمالهی ئیمهتان ناسیوه، بۆتان دهرکهوتوهو که ئیمه نههاتووین بۆ دزی کردن و فساد بلا و کردنهوه، لهکه نعانوه نههاتووین بۆ میصر بۆ نهوهی کاری ناشیرین نهنجام بدهین: ﴿وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ﴾ ئیمه دزنین و روژیک لهروژان دزیمان لی واقع نهبووهو دزیکردن و کاری ناشیرین رهوشتی ئیمه نیه،

﴿۷۴﴾ قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ إِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ ﴿وتیان: سزای نهو کهسه چی نهگه درۆتان کردو ئیوه ربهکهتان دزی بوو؟

﴿۷۵﴾ قَالُوا جَزَاؤُهُ مَنْ وَجَدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ ﴿وتیان: سزای نهو کهسهی ربهکهی پاشای دزی بوو لهباردهکهیدا دوزرایهوه

بۆ خوی ببیته بارمته و نرخی دزیبهکهی نهوهیه بگیری ﴿كَذٰلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ﴾ ئیمه بهشهریعتی خۆمان ئاوا سزای دزو ستمکاران ددهدینهوه!!

ههموو نه م حیوارو گفت و گویه لهپیش چاوی یوسف و بهناگاداری نهو نهنجام درا، ئیتر فهرمانی دا بهتفهتیش کردن و پشکنینی بارهکانیان ﴿فَبَدَأَ بِأَوْعِيَّتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءِ آخِيهِ﴾ بهشیویهکی ژیرانهو عاقل مهندی سهرتا دهستی کرد بهپشکنینی باری زبراکانی، ههلبهته نهو فهرمانی کردو پیاوهکانی کارهکهیان نهنجام دا یهکه یهکه بارهکانیان پشکنین تا سهره گهیشته سهر باری بونیامینی برای ﴿ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا مِنْ وِعَاءِ آخِيهِ﴾ پاشان که باری حوشتری بونیامین پشکرا ربهکهی پاشایان لی دهرهینا! لهباری نهودا دوزرایهوه، بهمهش پلان و نهخشهکهی یوسف بۆ گلدانهودی براکهی سهرکهوتو بهگویرهی شهریهتی: که خویان پی رازی بوون ریگای بۆ خوش بوو: که بونیامین گل بداتهوه. ﴿كَذٰلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ﴾ ئاوا بهو شیوه وردو لیزانیه نهو پیلانهمان بۆ یوسف ریك خست، نیگامان بۆ کرد: که بهو شیوه نهخشهکه جی بهجی بکا. ﴿مَا كَانَ لِأَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلِكِ﴾ نهگه ر بهگویرهی شهریهت یهعقوب ههئس و کهوتی لهگهئ نهکردنایه، نهیددتوانی بهگویرهی یاسای پاشای میصر بونیامین بهبارمته و سزای دزی گل بداتهوهو بیکاته کویله، چونکه لهیاسای باوی نهو سهردهمهی پاشای میصر ریگای نهوه نهبوو دز بکریته کویلهو بهند بکری! بهلام خودا بارو دۆخیکی بۆ ههئسوراند براکانی بهدهمی خویان خویان پابهندی یاسایه کرد: که لهبهرزهوهندی حهزرهتی یوسف بوو، بۆ پلانی گل دانهودی بونیامین گونجاو بوو! حهزرهتی یوسف بۆ خویشی دهیزانی که شهریهتی نهوان نهوهی تیدایه: که دز دهکریته کویلهو دهگیری، بهئئ نهگه ر حهزرهتی یوسف بهشهریعتی یهعقوب مامهلهی لهگهئ نهکردنایه، نهیددتوانی براکهی گل بداتهوه ﴿إِلَّا أَنْ يَشَاءَ﴾ مهگه ر خودا ویستی لهسهر بوايه، بیگومان خوداش ویستی لهسهر بوو، بویه نهو پلانهمان بۆ داناو تهو فیقمان دا بۆ نهوهی هۆکارهکان ریك بخاو بههیدی و هیمنی نهخشهکه

نه نجام بدا، واته: نه و پلانه خودا فيري كردو فھرمانى پى
 كرد ناوا نه نجامى بدا، نهك له داهيتان و پيلانى يوسف خوى
 بى! ﴿اللَّهُ تَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مِّنْ نَّشَأٍ﴾ كه سيك بمانه وى چهند
 پلمهيك بهر زى دهكه پنه وه، زانستو زانيارى پى دهبه خشين،
 ﴿وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ﴾ له ژوور هه موو خاودن زانيارى و
 زانايه كه وه زاناتريك هه يه، له ژوور هه موو زانايه كه وه كه سيك
 هه يه له و زاناتره، تا دهگاته كه سيك: كه زانيارى نه و هه موو
 شتيك دهگريته وه نه و يش پهرومردگارى بوونه ومرد نهتر
 عيلم و زانيارى نه و سنوورى نيه، ره هاو فراوانه زاتى پاكي
 له ژوور هه موو خاودن زانياريه كه وه يه. ﴿قَالُوا إِن يَسْرِقْ
 فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَّهُ مِنْ قَبْلُ﴾ وتيان: شتيكى سه رسوپه نهر نيه
 كه نه م برا باوكيه مان دزى بكا چونكه دايكى جودايه، جا
 نه گهر نه مرق نه م دزى كردى و دزى بكا نه وه عه جايه ب نيه
 چونكه له وه پيش برايه كى ترى هه بوو نه و يش هه و وا دزى
 كرد، نه م سروشته يان له دايكي يانه وه بؤ ماوته وه، ﴿فَأَسْرَهَا
 يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ﴾ حمزردتى يوسف وه لامى نه م
 قسه ناشيرينه نه داننه وه، لياني نه گرتو پيناخوشبوونى
 خوى بهرامبه ردمر نه برى و به دروى نه خستنه وه، له كاتيك دا
 لى مه علوم بوو كه خويشى و بونيامينى براشى له تاوانى
 دزى دوورن، نه وان بوختانيان پى دهكهن، به لكوو له دلى
 خوى دا ﴿قَالَ أَلَمْ نَسْرُ مَكَانًا﴾ به لكوو نيوه به م
 دروه له بستان و بوختانكرده تان لاي خودا پله و پايه
 خراپتان هه يه، بوختانكه ر ژور له بوختان پيكر او خراپتره،
 نيوه خوشه ويسترين جگهر گوشه تان له باوكتان دزى و
 به مهبه ستى له ناو بردنى خستنه بيرى كه نعاننه وه، نه مچار
 دروى نه و دتان هه له بستان گوايه گورك خواردويه تى، ﴿وَاللَّهُ
 أَعْلَمُ بِمَا تُصِفُونَ﴾ خودا له هه موو كه س زانا تره به و تاوانه
 به ناحق وه پالى من و بونيامينى برامى ده دهن! ﴿لَنَأْنِي بِهِ الْا
 أَنْ يَحَاطَ بِكُمْ﴾ نهتر ده ستيان كرد به پارانه وه وه وليان دا
 حمزردتى يوسف به زمي پييان دا بيته وه، ﴿قَالُوا يَا أَيُّهَا
 الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا﴾ وتيان: نهى پاشا! نهى عه زيزى
 ميصرا! نه م كورى كه وا تو گرتوته باوكيكي پيرو كه نه فتي
 هه يه، باوكيكي به سالاجوو كه فته كاري هه يه، بيت و نيمه

بچينه وه وه نه و مان له گهل نه بى به ته واوى تيك ده چى، كاتى
 خوى كورپيكي خوشه ويستى هه بوو فه و تاوه بيروشى نه و
 كورى به نه م دى، بؤيه پيوسته ريعايه تى نه و باوكه پيرده مان
 بكه به زمييت پيمان بيته وه ﴿فَخَذَ أَخَدًا مَكَانَهُ﴾ يه كيكي
 له نيمه بگرو و بيخه ره شوينى بونيامين ﴿إِنَّا نَرَاكَ مِنَ
 الْمُحْسِنِينَ﴾ نيمه ده بينين جه نابت ژور له گهل نيمه دا
 چاكه كاري و پياومتيت به سه رمانه وه يه، كه نازوقه و
 به شه خوار دتمان پى ده دى زياده مان ده ديه و پياومتيمان
 له گهل ده كى، ميوانداريمان ده كى، به ريزو فه دروه
 مامه له مان له گهل ده كى، كه و ابى چاكه كاري و پياوته
 خوتمان له سه ر ته واو بكه. ﴿قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنْ نَأْخُذَ إِلَّا مَنْ
 وَجَدْنَا مَتَاعًا عِنْدَهُ﴾ حمزردتى يوسف فه رموى: په نا ده گرين
 به خودا كه نيمه كاري ناروا بكه ين، په نا ده گرين به خودا كه
 نيمه كه سيك بگرين ربه كه ي له باردا نه دوزرا بيته وه، نيمه
 كه سيك گل ده ديه نه وه كه ربه كه مان له باره كه ي دا
 دوزيوته وه، كه سى تر له باتى نه و گل ناده ينه وه، ﴿إِنَّا إِذَا
 لَطَّلِمْنَا لَبِئْسَ الْبَشَرُ﴾ نيمه كه جگه له نه و كه سيكي تر گل بدينه وه
 نه وه به گوپره شريعه تى خوشتان سته مكاريه و نيمه
 ده چينه پيرى سته مكارانه وه، دهى چو داواى نه وه دهكهن
 نيمه سته مكارى بكه ين له جياتى تومه تباريك بى تاوانيك
 بگرين؟ ﴿فَلَمَّا اسْتَيْسَسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا﴾ كه براكانى
 يوسف ناهومييد بوون له رزگار كردنى براكه يان،
 له مه جليسه كه چوونه دمر وه له ناو خوياندا ده ستيان كرد
 به راويژو گفتم و گو: ﴿قَالَ كَبِيرُهُمْ﴾ برا كه وره كه يان
 به ته مهن يان به عه قل و هوش وتى: نه مه كاريكي گه وره يه و
 نابى وا به ناسانى سه يري بكه ين: ﴿أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ
 عَلَيْكُمْ مَوَثِقًا مِنَ اللَّهِ﴾ نه وه نازانن و بيرتان نايه ته وه: كه
 باوكتان واده و به لئى لى و مرگرتين: كه دهبى به سه لامه تى
 نه م كورى بؤ بهرينه وه مه گهر سه رمان تيدابچى و هيچمان
 نه ميئين! ﴿وَمِنْ قَبْلُ مَا فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ﴾ نهى نه و دتان و دبير
 نايه ته وه له رابردوودا جيتان له گهل يوسف كرد؟ چو به و
 شيوه نامهردانه يه له بهر چاوى باوكتان هونتان كردو ناوا
 بوو به هوى غه م خه فته بؤى و چاوه كاني كويز بوون ناوا

تووشی نه و حالته ناخوشه بوو!! دسا و دللاهی ﴿فَلَنْ أُبْرَحَ
الْأَرْضَ حَتَّى يَأْذَنَ لِي أَبِي﴾ نه من نه م خاکى میصره به جئ
ناهیلیم و بونیامینی تیدا بمینیتیه وه، ههتا باوكم بؤ خوی
نیزنی گه رانه وه م نه دا، ﴿أَوْ يَحْكُمَ اللَّهُ لِي﴾ یان خودا
بریاریک بدا دمرباره ی من و براکه م به جوړیک بتوانم براکه م
رزگار بکه م، یان فهرمانی دمرجوونم له خاکى میصر دمر بکا
﴿وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ﴾ خودا باشرین دادومره، ههر حوکمیکى
بیدا حهق و عهاله ته، پیویسته پابه ندبیم پییه وه، نه مه
بریارى شه خصی خومه و به نیسه بت خودی خومه وه نه مه
هه لو یستمه. ﴿ارْجِعُوا إِلَى آبَائِكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ ابْنَكَ
سَرَقَ!﴾ نیوش برونه وه بؤ لای باوكتان و بلین: بابیه گیان
بونیا مینی کوپت ربه ی پاشای دزی و عهزیزى میصر له توله ی
نه و تاوانه دا، کردی به کویله و گلی دایه وه، نه م حوکمه شی
له سر رؤشنای شه ریعه تی باوی نیمه دمرکردو، نیمه بؤ
خومان پیما ن گوت: سزای دزی له شه ریعه تی نیمه دا ناوایه
﴿وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمْنَا﴾ نیمه ناگادار نه بووین به دزییه که
جگه له وه ی: که زانیمان و به چاوی خومان دیمان ربه که ی
پاشایان له بارى نه و دمرهینا و به ناشکرا دزییه که ی له سر
چه سپا! نیمه نه و کاته ی که واده و به لئیمان پیدای گوتمان:
به سه لامه تی دهینینه وه جوزانین نه وه مان به سه ر دئ
نه گینا نه بونیامینمان دمربدو نه واده و به لئینی ناوا جهخت
له سر گراویشمان به جه نابت دما ﴿وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ حَافِظِينَ﴾
نیمه خو ناگاداری زانیاری په نامه کی نین، که ی دهمانزانی: که
بونیا مین دزی ده کاو ده گیرئ و ده کریته کویله؟ نیمه جوزانین
نه میش توشی کارمه ساتیکی ناوا ده بی و بؤ تو ده بیته غه م و
ناره حه تییه کی تر؟! ﴿وَاسْأَلِ الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا﴾ ده توانی
یه کیك بنیری بؤ شاری میصرو شایه دی دانیش توانی شاری
میصرت بؤ بیئ، بنیره پرسیار له خه لکی نه و شاره بکه که
نیمه لیى بوین و نه و رودا وه مان تیدا به سه رها ت، چونکه
دهنگ و باسی دزییه که به ناو شاردا بلا وه ی کردو وه موو
پیى زانی، ﴿وَالْعِيرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا فِيهَا﴾ بؤ خو ت پرسیار له و
کاروانچیانه بکه: که له گه لمان بون و شایه دی رودا وه که
بوون، نه مه هه موو پا کانه یه بؤ خو یانی ده که ن و دمیانه وئ
تؤمه ت له خو یان دوور بجه نه وه، چونکه گومانیا ن لئ ده کرئ و

قَالَ مَكَادُ اللَّهِ أَنْ نَأْخُذَ إِلَّا مَنْ وَجَدْنَا مَتَّعَيْنًا عِنْدَهُ إِنَّا
إِذَا الظَّالِمُونَ ﴿٧٦﴾ فَلَمَّا اسْتَيْسَسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا
قَالَ كَبِيرُهُمْ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ آبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُمْ
مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنْ أَبْرَحَ
الْأَرْضَ حَتَّى يَأْذَنَ لِي أَبِي أَوْ يَحْكُمَ اللَّهُ لِي وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ
﴿٨٠﴾ ارْجِعُوا إِلَى آبَائِكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ ابْنَكَ سَرَقَ
وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمْنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ حَافِظِينَ
﴿٨١﴾ وَسْأَلِ الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعِيرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا فِيهَا
وإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٨٢﴾ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا
فَصَبِّرْ بِجَمِيلٍ عَنِ اللَّهِ أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٨٣﴾ وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا سَفَى عَلَى
يُوسُفَ وَابْتِغَتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٨٤﴾
قَالُوا تَاللَّهِ تَفْتَوْا تَذَكَّرْ يُونُسَ حَتَّى تَكُونَ حَرَضًا
أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ ﴿٨٥﴾ قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَثِّي
وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَاعْلَمُوا مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

له روداوی یوسفدا تؤمه تبارن! نه مجار جهختیان له سر
راستگویی خو یان کرده و وتیان: ﴿وَأَنَا لَصَادِقُونَ﴾ بیگو مان
راستگوین له و هه والانه ی پیمان دای و درومان له گه ل
نه کردو ی!

جا کاتى براکانی یوسف گه رانه وه بؤ که نعان و نه م هه واله
ناخوشه یان بؤ باوکیان گیرایه وه باومړی پی نه کردن ﴿٨٣﴾ قال
بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا ﴿٨٤﴾ فهرمووی: نه خیر نه مه شتان
فرت و فیلیکی ترده بؤ خو تان ربه که تان خستوته ناو بارى
بونیا مینه وه بؤ نه وه ی به گرتی بدن، به لکو و نه مه ش
پیلانیکه له نه فس و دمر و نستاندا داتانرشتو وه بؤ نه وه ی
بونیا مینیش و مکوو یوسف له ناو به رن و خو تانی لئ رزگار
بکه ن، نه گهر بؤ خو تان به دهمی خو تان فتوا نه دمن بؤ
عهزیزى میصر: که ههر که سیك ربه که ی له باره که ی دا
دو زرایه وه ده گیرئ و ده کریته کویله، عهزیزى میصر کوړی

یوسف دهکەى: ﴿حَتَّىٰ تَكُونَ حَرَضًا﴾ هەتا بەتەواوى نەخۆش دەکەوى و نیوە مردو دەبى و لەدەست و دوو دەکەوى و دەتوێیەو: ﴿أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ﴾ یان ھەر بەیەكجاری دەمرى و لەناو دەچى! بۆ بەزەیت بەخۆتدا نایە و تاکەى ئەم ناخ و ئۆفە؟! یوسف مردو بپایەو! تۆ تازە بەتەمای یوسفى بپتەو؟!

پیرەمێردى کۆنە سالى جەرگ بپراو رەددى دانەو و: ﴿قَالَ﴾ پێیانی فەرموو: ئێوە حەفتان چیه بەسەرمەو، خۆم داوا لەئێوە ناکەم ھەندى غەم و پەژاردەم لەگەڵ ھەلبەرگ؟ نامەوى ئێوە بارى گرانم لى سووک بکەن! نەرۆیشتووم لەناو ھەلگدا ھاتو ھاوار بکەم، ئێوە پێى لەکەدار بن، لێم گەرین ﴿إِنَّمَا أَشْكُو بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ﴾ من: کە سکاڵا و شکاتى خۆم دەکەم، تەنیا بۆ لاى پەرورمەردگارى خۆم بۆ لاى (اللہ) ھانا دەبەم، داواى لابردنى غەم و پەژاردى پەر نازارم ھەر لەخودا دەکەم، دوعاو پارانەووم ھەر ئاراستەى ئەو دەکەم، وازم لى بێنن خۆم و خوداى خۆم! ﴿وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ ئەوەى کە من دەربارەى خودا دەیزانم ئێوە پەى پى نابەن! من ھىوا بپراونیم و ناھومید نەبووم، چونکە من دەزانم: رەحمەت و فەضل و بەخششى خودا چەند زۆرو زەبەندە، چەند دەریای ئیحسان و چاکەکارى فراوان و بى سنوورە.

ئەمجار تەوھبى کۆرەکانى دەکا و فەرمانیان پى دەکا کەبە سۆراغى کۆرەکانیەو و بچنەو بۆ میصرو دەفەرموئ: ﴿يَا بَنِي إِدْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَأَخِيهِ﴾ ئەى کۆرە خۆشەویستەکانەم! بچنەو بۆ ولاتى میصرو لەگەڵ برا گەورەکەتان یەکلدى بگرنەو، بەھیلدى و ھێمنى بەوردی و کارامایییەو لەیوسف و بونیا مینى براى بگەرین و ھەولێ دۆزینەو و رزگار کردنیان بدن، مەھیلن کەس پێتان بزانى، بەشیوەیەکی نەینى و لەسەرەخۆی سۆراغیان بکەن ﴿وَلَا تَيْسَسُوا مِنْ رُوحِ اللَّهِ﴾ لەدەرو لیکردنەو خودا ناھومید مەبن، ھەمیشە گەشبین و دل پەر ھىوا بن، بەتەمای رەحمەت و یارمەتى خودا بن، ھىوا بپراو مەبن ﴿إِنَّهُ لَا يَيْسَسُ مِنْ رُوحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمَ الْكَافِرُونَ﴾ بیگومان شەنن و حال وایە:

منى نەدەگرت و گلى نەدەدایەو و برا گەورەکەشتان لەمیصر ھەلەوگەر نەدەبوو! ﴿فَصَبْرٌ جَمِيلٌ﴾ حال و دەزعى من لەناکامى ئەم موصیبەتانەدا خۆگرى و دان بەخۆدا گرتنە، نە ناخ و ئۆف دەکەم، نەشکایەت و سکاڵام بۆ لاى کەس دەبەم! رازیم بەفەزاو فەدمرى پەرورمەردگار، سکاڵام بەس بۆ بارەگای خودا دەبەم، ھەروەھا ئەو کەسى بیکەسانە، ھەر ئەو پەنای بۆ دەبرى و ھاوارى لى دەکرى، ھەرگیز لەرەحمەتى خودا ناھومید نابم ﴿عَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَمِيعًا﴾ ھومیدەوارم خودا ھەرسىک کۆرەکانەم بۆ بگێرێتەو (یوسف و بونیا مین و روبیل) چاومپروانى بپیرارى خودا دەکەم دەربارەیان، ئاواتە خوازم خودا ھەرسىک کۆرەکانەم بۆ بنیرێتەو (بەنیلھام ئەوەى دەزانى کە یوسف نەمردو). ﴿إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ﴾ بیگومان خودا بۆخۆى زاناو ناگادارە بەحالى تەنیاى من و فەوتانى کۆرەکانەم و غەم و ناپەرحەتى من بۆیان، داناو کارامایە لەکردەوکانىدا، ھەرچى دەیکا، ئەنجامى بى ھۆو حیکمەت نیه.

﴿وَتَوَلَّى عَنْهُمْ﴾ پشتى لەکۆرەکانى ھەلکردو پێى ناخۆشبوو ئەو ھەوالە ناخۆشەیان پێدا، بەدلى غەمبارەو و رۆیشتە کەناریکەو، سەربارى غەم و خەفەتى نەھاتنەو و بونیا مین و کۆرە گەورەکەیشى بیرى رۆژگارى رابردوى کردەو، برینى ونبوونى یوسفى کولانەو، بەناھو ھەسرەتەو ھەستى بەو کرد: کەس ھاوبەشى غەمى نیه، سەربارى پیری و کویری و کەفتەکارى، کۆرەکانیشى لەدەس جوون و دەوروبەرىش ھەست بەناسۆرى پەر جەخارى ناکەن، بەتەنیا لەکوئەبى ئەحزاندا مات و غەمبارە ﴿وَقَالَ يَا أَسْفَىٰ عَلَىٰ يُوسُفَ!﴾ وتى: ئەى ئەسەفو و خەسار بۆ تۆ ئەى یوسف! ئای چۆن لێم ھونبووى و لەدەستم چووى؟! ﴿وَأَيَّضَتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ﴾ ھەردوو چاوى کویر بووون و سبى ھەلگەپابوون لەبەر غەم و ناپەرحەتى و فرمیسک رزانن، ﴿فَهُوَ كَظِيمٌ﴾ بەراستى دل و سینەى پەرپووبو لەنازارو ناسۆر.

﴿قَالُوا تَاللَّهِ تَفْتًا تَذْكُرُ يَوْسُفَ﴾ وتیان: سویندەمان بەخودا تۆ خراپەت لى قەوماو مال خرانەبوو! ئەو تۆ چیتە کەس بەشت نازانى یوسف نەبى، تاکەى تۆ وازناھینى، ھەر باسى

کەس لەدمرو و لیکردنەووە بەهانا هاتنی خودا ناھومێد نابێ
 مەگەر کەسانیک کە لەگروھو تاقمی بێ برۆیان بن، جگە
 لەزیانکاران و سەرپێچیکاران کەسی تر لەرحمەتی خودا هیوا
 برۆ نابێ. ﴿فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ﴾ کە کوردەکانی یەعقوب بۆ
 جاری سییەم چوونەووە بۆ میصرو هەولیان دا بچنە لای
 عەزیزی میصر، جا کە چوونە لای عەزیز ﴿قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ
 مَسْنَا وَأَهْلَنَا الضُّرُّ﴾ وتیان: ئەو خاوەن شکۆ، ئەو عەزیزی
 میصر! تەنگو چەلەمەیهکی ئیجگار کاریگەر تووشی
 خۆمان و خاوەن خێزان و بنەمالە کەمان بوو! قاتو قەری و
 گرانی تەنگی پێ هەلچنیوین، ئازار و بێزاری، بێ نانی و بێ
 گوزرانی و برسیایەتی بەتەواوی تینی بۆ هیناوین و
 شەپزەزی کردوین، ﴿وَجِئْنَا بِضَاعَةٍ مُّزْجَاةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ﴾
 هاتووینەووە بۆ بارەگای بەرێزتان بەکالا یەکی بێ نرخ و کەم
 بەها، بە ئەندازە یەکی کەم و ناپەرەوا جەو، بازەرگان مامە ئەو
 پێوە ناکەن و لەبازاردا رەواچی نیە، بەچاکە و پیاوێتی خۆت
 وەکوو جارەکانی پێشوو بارەکانمان بۆ داگرەو دانەویڵە
 تەواومان بدمێ، ﴿وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا﴾ بەخشندەیی خۆت بنوێنە
 بەسەرمان دا، پارە و ناپەرەوا جەو ئەندازە کەم و کەم نرخمان
 لەباتی دانەویڵە لێ وەرگیرە، چاوپۆشی لەمالی کەم و خراپمان
 بکە! یان بەخشندەیی خۆت بنوێنە بەسەرمان داو چاوپۆشی
 بکە لەتاوانمان و براکەمان بۆ بەربەد! ﴿إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي
 الْمُتَصَدِّقِينَ﴾ بێگومان پەرورەدگار پاداشی چاکەکاران دەداتەووە
 بەباشترین پاداش، چی دەبەخشن بۆیان پەر دەکاتەووە،
 پاداشیان دوچەندەن و چەند چەندەن دەداتەووە، پاداشی
 ئەوانە بەفیڕۆ نادا کە دەستی داماوان دەگرن، بەهەنانە
 لێقەماوانەووە دەچن، لەتاوانی تاوانباران چاوپۆشی دەکەن،
 بەزەبیان بەدڵ بێماران دا دێتەووە،

﴿قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ يَوْسُفَ وَأَخِيهِ إِذْ أَنتُمْ جَاهِلُونَ؟﴾
 وتی: ئایا دەزانن کاتی خۆی چ کاریکی نامەردانەتان بەرامبەر
 یوسف و بونیامینی برای کرد؟ لەیادتانە چۆن فریتان دایە
 بێرەکەووە و بیستتان لەناوی بەرن، لەبونیامینی براتان حیا
 کردووە، براتان لەبرا دوور خستەووە؟ چەند بەتوندو تیژی
 هەتس و کەوتان لەگەڵ یوسف و بونیامینی برای دا کرد،

يَبْنِي أَذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلَا تَأْتِسُوا
 مِنْ رَيْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَأْتِسُ مِنْ رَيْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمَ الْكَافِرُونَ
 ﴿٨٧﴾ فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسْنَا وَأَهْلَنَا الضُّرُّ
 وَجِئْنَا بِضَاعَةٍ مُّزْجَاةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا
 إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿٨٨﴾ قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ
 يَوْسُفَ وَأَخِيهِ إِذْ أَنتُمْ جَاهِلُونَ ﴿٨٩﴾ قَالُوا بَلَىٰ
 لَأَنَّا بَاسُفٌ قَالَ أَنَا يُوسُفُ وَهَذَا أَخِي قَدْ مَنَّ اللَّهُ
 عَلَيْنَا إِنَّهُ مَن يَتَّقِ وَيَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ
 الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾ قَالُوا نَأْتِيكَ لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا
 وَإِنْ كُنَّا لَخَطِيلِينَ ﴿٩١﴾ قَالَ لَا تَتْرِبَ عَلَيْكُمُ
 الْيَوْمَ بِمُؤْمَرِ اللَّهِ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٩٢﴾
 أَذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَذَا فَالْقُوهُ عَلَى رِجْلِي بَاتٍ بَصِيرًا
 وَأَتُونِي بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾ وَلَمَّا فَصَلَتِ
 الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَا أَنْ
 تُفَنِّدُونِ ﴿٩٤﴾ قَالُوا تَاللَّهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيرِ ﴿٩٥﴾

ئەوتان خستە بێرەو، بەشیوەیهکی توندو رەقیش هەتس و
 کەوتتان لەگەڵ بونیامین دا ئەنجام دا؟ ئێوە ئەو کارە
 ناشیرینانەتان ئەنجام دان کاتێک ئەتانەدزانی چەند
 کردووە کەتان ناشیرینە!! ئەزێتەتانی باوک و دایک، پەراندنی
 خۆشەویست لەخۆشەویست!! نای کە کاریکی ناشیرینتان
 ئەنجام دا!! وەو کە دەرەق و بێ ویزدان بوون!! چۆنتان
 پەرکێشی ئەو کارە کردو چۆنتان ئەنجام دا؟

﴿قَالُوا: أَأَنْتَ لَا يُوسُفُ؟﴾ وتیان: ئەمێ! بەراستی تۆ
 یوسفی کۆری یەعقوبی؟! حەزەرەتی یوسفی دلسۆزو دڵ
 گەورە و لێبور دەو ﴿قَالَ: أَنَا يُوسُفُ﴾ هەرمووی: بەئێ بزانو
 دلتیابن من یوسفم ﴿وَهَذَا أَخِي﴾ ئەم کوردەش کە لام
 دانیشوووە بونیامینی برامە، ﴿قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا﴾ بێگومان
 خودا نیعمەت و فەضلی خۆی بەسەردا باراندوین بەو کە
 دوا لێک دابەران و پەرتهوازە بوون یەکترمان گرتهووە،

بووینهوه بهیهک خیزان و یهکتریمان ناسییهوه، پهرومردگار
کهردم و بهخششیکى وای لهگهل کردین ناتوانم بهیانی بکه!
﴿إِنَّهُ مَنْ يَتَّقِ وَيَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ﴾ شهئنو
حال وایه: هر که سیك تهقوای خودا بکاو خوځپاریزی
لهناهمرمانی پهرومردگار و پابهندی فرمان و جلهوگرییهکانی
بى، بهردموام بى لهسر طاعهتکردن و خوځگرې لهبهرامبهر
بهلاو موصیبهتی روژگارد، نهوه بیگومان خودا بهسیهتی و
بههانایهوه دى و لههموو ناخوشی و تنگو چهلهمهیهک
دهپاریزی و هرگیز خودا پاداشی چاکهکاران فهراموش ناکا!

﴿قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ أَتَرَكْنَا اللَّهَ عَلَيَّاتٍ وَإِنْ كُنَّا لَخَاطِئِينَ﴾ وتیان:
سویندمان بهخودا پهرومردگار توى بهسر نیمهدها بهرز
کردهوه: زانیاری و حیل و رهوشتی جوان و دسهلات و
فهرمانپروایی و پیغمبرایهتی بى بهخشی، دان بههلهی
خومان دا دهنیین نیمه تاوانبارین، نیمه نهزان و بى ویزدان
بووین بهرامبهرت، هسهوودی و نهزانی وای لى کردین
رهفتاری نالهبارت دمرحق بکهین، نهگینا تو پیاویکی
ههلهکوتوو خاوهن چهمال و شان و شهوکهت و بهومفاو نهمهک
پاک بووی!

﴿قَالَ لَا تَرْبِبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ﴾ فهرمووی: هیچ جوړه لومه و
سهرزنشتیکتان لهسر نیه، من هیچ رهخنهیهکم لیټان نیه و
هیچ لهدلدا نیه بهرامبهر نیوه! ﴿يَغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ
الرَّاحِمِينَ﴾ خودا لیټان خوځشې و لهتاوان و ستهمکاریتان
ببورى: خودا لههموو کهس بهرحم تر و لیبور دوو تره بو
کهسانیک توبه بکهن و بگهړینهوه بو لای و ملکهچی فهرمان و
جلهوگرییهکانی بن!

﴿اذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَذَا فَأَلْقُوهُ عَلَى وَجْهِ أَبِي يَأْتِ بَصِيرًا﴾ نهم
کراسه م ببهنهوه بو خزمهت باوکم با بهسر دهم و چاوی
خویدا بهیټی، چاوهکانی چاک ددبهنهوه، دلنیا دمې لهساغو
سهلامهتی من و دلی خوځی تیدهکهوئ و جهستهی گهشهی تی
دهکهوټتهوه، ﴿وَأَرْسِلْني بَأْمَلِكُمْ أَجْمَعِينَ﴾ ههمووتان بهخاو و
خیزانهوه کهنعان جى بیلن و باربکهن بو نیره، ورن بو شاری
میصر بو لای خوم.

﴿وَلَمَّا فَصَلَتِ الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَا أَن
تُقَدَّرُونَ﴾ هر لهگهل کاروانی کوردهکانی یهعقوب لهسنووری
شاری میصر دمرچوون بهرد و ناخی کهنعان گهړانهوه،
حهزرتی یهعقوب ههوالیکى سهرسورهینهری راگهیاندا!
ههوالیک بهخهیاى کهسدا نهدههات! ههوالیک پهیومندی
بهحهزرتی یوسفهوه ههیه، ههزرتی یهعقوب؛ پیری
کفتهکار و کوپرو بى روناکیی بهلام دل پر لهنووری نیمان،
بهنهوه و خزم و کهس و کارهکانی دموربهری فهرموو: نهمن
بوئی یوسف دهکم نهگهر پیم نهټین: خهرمفاوه و عهقلی
تیک چووه؟! بهشیتم مهزان نهمن نیستا بوئی یوسف و
کراسهکهی دهکم!

﴿قَالُوا تَاللَّهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيمِ﴾ وتیان: سویندمان
بهخودا، تو هر لهگومرایییه کونهکهی خوټ دای، هر
بهتهمای یوسفی و چاومروانی هاتنهوهی نهوی، تازه یوسفی
جی و بوئی چی؟ تاکه تو لهم ههلوسته ههلهیهی خوټ
نایهیه خواری؟! تاکه یوسف لهیاد ناچی و بروی نانپى؟

﴿فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْقَاهُ عَلَى وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بَصِيرًا﴾ جا که
کاروانهکه گهیششت مرگینی دمر: که کورده گهورهی
یهعقوبه و یههوزای ناوه هاته لای باوکی و کراسی یوسفی
بهسر دهم و چاوی باوکی دا هیئا یهکسر چاوهکانی لهخوشیا
روناکیاییان تیکهوتهوه و موفاجهنهی چاومروان نهکرا و پهیدا
بوو، موفاجهنهی کراس! که نیشانهی مانى ههزرتی یوسفه و
بهم زوانه بهیهکتر شاد ددبهنهوه موفاجهنهی چاکبوونهوهی
چاوه کوپر بووهکانی ههزرتی یهعقوب که چهند سال بو و
سبى ههلهگهراپوون، ﴿قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا
تَعْلَمُونَ﴾ ههزرتی یهعقوب بهکوپر نهوه و کهس و کارهکانی
فهرموو: نهی نهوه نهبوو کاتی خوټی پیم گوتن لهرحمهتی
خودا ناوتمید مهبن، بچهوه بو میصر سوړاغی یوسف و
بونيامینی برای بکهن و لهرحمهت و بههانا هاتنی خودا
ناوتمید مهبن، من بههوی نیگا و سروهوه دمرباری سونهن و
داب و نهړیتی خودا شتی و دزمان که نیوه نایزان! نیتر له و
کاته دا کوردهکان تیکر دهسته و دامانی باوکیان بوون و.

﴿قَالُوا يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خَاطِئِينَ﴾ وتیان: بابیه

گیان! داوی لی خوشبونمان بو بکه، نیمه په شیمانین له کرده و هکانمان، بهرامبر جه نابت و یوسفی برامان و بونیامینی برابرچو کمان هه له مان کرده و چاوپوشیمان لی بکه، سه د تاوان و یه توبه! ﴿۹۸﴾ قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۹۹﴾ فهرمووی: له وه دوا داوی لی خوشبونتان بو له خودای خوّم ده کم لی دپاریمه وه که لیتان خوشب بیکومان په رومردگاری من له تاوان خوش دهی و به سوزو به زمییه بو بهنده کانی.

﴿۹۹﴾ فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ آوَى إِلَيْهِ أَبْوِيَهُ ﴿۱۰۰﴾ جا کاتیک خیزانی یه عقوب گه ییشتنه سنووری میصرو چه زردتی یوسف به نزیکبونه وه یانی زانی پیشوازی لی کردن، به فهرمانی پاشا کار به ده ست و گه وره پیاوانی میصر هاوبه شی پیشوازی به که یان کرد، چه زردتی یه عقوب به خوئی و خاوو خیزانی وه گه ییشتنه میصر چه زردتی یوسف دهستی له ملی باوکی و دایکی کرد و ماچ و مۆچ نه نجام دراو نه مجار فهرمانی به هه موو خیزانه که کرد ﴿۱۰۱﴾ وَقَالَ ادْخُلُوا مِصْرَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ ﴿۱۰۲﴾ فهرمووی: هه مووتان بچه ناو شاری میصره وه به پشٹیوانی خودا نه مین ده بن له گیان و مالی خوتان و هیچ ترسو و بیمیکتان له سر نیه،

﴿۱۰۰﴾ وَرَفَعَ أَبْوِيَهُ عَلَى الْعَرْشِ ﴿۱۰۱﴾ باوک و دایکی بردنه لای خوځیه وه و له سر کورسی فهرمانر هوائی له په ناخوځیه وه دای نیشانن بو ریز گرتن و گرنگی پیدان ﴿۱۰۲﴾ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًا ﴿۱۰۳﴾ باوک و دایک و هر یازده براکانی له ناست یوسفدا سهری خوځان دانه واند، چونکه داب و نه پیتی نه و رۆژگاره وا بوو به و جوړه سهر دانه واندنه نیمچه شوژده بردنه ریزیان له پاشاو گه وره پیاوان ده گرت، ﴿۱۰۴﴾ وَقَالَ يَا أَبَتِ هَذَا تَأْوِيلُ رُؤْيَايَ مِنْ قَبْلُ ﴿۱۰۵﴾ وتی: نهی باوکی خوشه ویستم! نه مه ناکام و مانای خه ونه که ی سهرده می مندالیمه که بۆم گیرایه وه. ﴿۱۰۶﴾ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا ﴿۱۰۷﴾ بیکومان خودا خه ونه که می به راست گیراو هیئایه دی، ﴿۱۰۸﴾ وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ ﴿۱۰۹﴾ بیکومان په رومردگار چاکه ی له گهل کردم، به شیک نیعمه ت و فهضلی خوئی به سهردا رستم: که له به نندینخانه رزگاری کردم، فهرمانر هوائی و دهسه لاتی پی به خشیوم کردومی

فَلَمَّا آتَتْ جَاءَ الْبَشِيرِ أَلْقَاهُ عَلَى وَجْهِهِ. فَارْتَدَّ بَصِيرًا قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۹۸﴾ قَالُوا يَتَّبِعُنَا أَنْتَ وَآبَاؤُنَا أَنْكَا خَاطِلِينَ ﴿۹۹﴾ قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۱۰۰﴾ تَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ آوَى إِلَيْهِ أَبْوِيَهُ وَقَالَ ادْخُلُوا مِصْرَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ ﴿۱۰۱﴾ وَرَفَعَ أَبْوِيَهُ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًا وَقَالَ يَا أَبَتِ هَذَا تَأْوِيلُ رُؤْيَايَ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ بِكُم مِّنَ الْبَدْوِ مِن بَعْدِ أَنْ نَزَعَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِّمَا يَشَاءُ إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿۱۰۲﴾ رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَكَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيِّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿۱۰۳﴾ ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ ﴿۱۰۴﴾ وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿۱۰۵﴾

به کار به دهستی قسه رویشتو و ﴿۱۰۰﴾ وَجَاءَ بِكُمْ مِنَ الْبَدْوِ مِن بَعْدِ أَنْ نَزَعَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنَ إِخْوَتِي ﴿۱۰۱﴾ نیوهی له لادیوه هیئایه ناو شارو له زیانی لادی نشینی و کوله مهرگی و نازه لداری و ورزیری رزگاری کردن، هه موو نه نیعمه تانه به سهردا رژاون، پاش نه وهی شهیتان نیوان من و براکانی تیک داو، سوژی برابیه تی و خوشه ویستی له نیوانماندا نه هیشت و چه سوودی و ذرایه تی خسته ناومان وه، ﴿۱۰۲﴾ إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِّمَا يَشَاءُ ﴿۱۰۳﴾ بیکومان خودای من زاناو ناگاداره به وردو درشتی هه موو کاروباریک، به لوظفو مهرحه مه ته بهرامبر بهنده کانی، هر کاتی ویستی شتی بکاو کاریک نه نجام بدا، هوکاره کانی بو دهره خشیئ و وه کوو پیویست دهیه نییته دی ﴿۱۰۴﴾ إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿۱۰۵﴾ بیکومان خودا زانی به به رژه وهندی بهنده کانی سهره تاو ناکامی هیچ شتیکی لی هون نیه، داناو چه کیمه هر چی دیکا له شوینی خوځدایه و بو به رژه وهندی بهنده کانی ته پاداشی چاکه کاران به چاکه دداته وه، سهرنجام

بۆ خوداپەرستانه هەر ئهوان سهرفرزو سهرکهوتوو دهبن!!

﴿١٠١﴾ رَبُّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ ﴿﴾ پهرومردگارا! فهرمانپهروایی و

دهست رویشتووی بئ بهرهلستت بئ دام، کهس نیه دهست

بهردهستم بئ، کهس نیه بهریزموه سهیرم نهکا، ههرچی

کهنجو خهزینهی ولاتی میصر ههیه ههمووی کهوته ژیر

دهستم، پلهو پایهی بهرزم دهست کهوت، شان و شکومهندی

تهواوم بئ درا لههیچم کهم نیه، نهمانه نازو نیعمهتی

دونیایی، ﴿وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ﴾ فیری تهعبیری

خهون و ناکامهکانی خهونت کردم؛ نهمهشیان نیعمهتی

عیلمو زانسته، خودایه نیعمهتهکانت دمژمیرم یهکه یهکه،

باسیان دهکهم بهدل شوکرو سوپاست دهکهم! ﴿فَاطِرَ السَّمَوَاتِ

وَالْأَرْضِ﴾ نهی بهدییهینهی ناسمانهکان و زهوی! که

بهفودرمی خۆت دروستت کردون و کارو باریان بهدهست

خۆته، دهسهلاتو توانات بهسهریانداو بهسهر دانیشتوهکانی دا

ههیه، ﴿أَنْتَ وَلِيٌّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾ ههر تۆ یارمهتدمرو

بشتیوان و چاودیرو خاومنی، ههموو شتیکم بهدهست تۆیه و

تۆ خاومنی لهدونیاو قیامهت! ﴿تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي

بِالصَّالِحِينَ﴾ بهموسولمانی بهرینه و بمخهره پیری صالحانهوه،

﴿١٠٢﴾ ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ ﴿﴾ نهودی باسکرا

لهچیرۆکی یوسف، ههر لهو رۆژوه که خهونهکهی بینی و

دوایی خرایه بیرهکهوه تا نهو رۆژدی بووه فهرمانپهروای

دهست رویشتووی میصر، ههروا ههلوپستی براكانی

بهرامبهری، حال و ومزعی باوکی نهمانه ههموویان ههوالی

پهنامهکین و پیش نازلبوونی قورنان پیغهمبهر ﷺ ناگاداریان

نهبوو. ﴿وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ﴾ نهی

موحهمهه! نهتۆ لهلای براكانی یوسف نهبووی، ناگاداری

پیلان و نهخشهیان نهبووی، نهو کاتهی برپاریان دا: که

یوسف بخهنه بیرهکهوه، فیلان لهیوسف و باوکیشی کرد، بهلام

ئیمه بهنیگا نهو سهرگوروشتهیهمان فیر کردی و بهسروش

بویمان ناردی.

﴿١٠٣﴾ وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿﴾ زوربهی زوری

نهو نادهمیزادانه برپا بهبانگهوازییهکهت ناکه و شوین

بهیامهکهت ناکهون، تهنانهت نهگهر زوریش خۆت

ماندوبکهی و ههول و تهقهلا بدهی نیمان بهین، برپوات بئ

ناکهن، چونکه نهوان سوورن لهسهر کوفرو سهر رهقی خوین.

﴿١٠٤﴾ وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ﴿﴾ تۆ نهی موحهمهه! داوی

کری و موچه لهو کافره سهررهقانه ناکهی لهسهر

بانگهپشتیان بۆ خوداپهرستی، بهلکوو لهپیناو نایینی

خودادا و بۆخاتری رمزامهندی خودا نهو کاره نهنجام ددهی،

نهتۆ مهبهستت جئ بهجئ کردنی نهکی سهرشانی خۆته و

پاداشت لییان ناوی! دهی دهبوایه نهوانیش بهبئ سئ و دوو

نیمانیان بهینایه و بهپیر بانگهوازییهکهتهوه بهاتنایه! ﴿إِنْ

هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ﴾ نیه نهو قورنانهی تۆی بئ نیردراوه و

بۆ تۆ بهنیگا هاتوووه پهپهروو پرۆگرامی نایینی ئیسلامه،

ئیللا که ههیه یادخهرموه و نامۆزگاری و شارمزییکهری

ههموو عالهمه، نهگهر پهپهروی بکهن و شوینی بکهون

لهدونیاو قیامهتدا سهرفراز دهبن.

﴿١٠٥﴾ وَكَانَ مِنْ آيَةِ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا وَهُمْ

عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿﴾ چهندان لهنیشانه جوړاو جوړهکانی

ناسمانهکان و زهوی: که تاک و تهنهای خودا دهچهسپین و

نیشانهی کهمالی زانست و دهسهلاتی پهرومردگاران، ههر

لهنهستیره گهپۆک و راوستاوهکانهوه تا دهگاته کیوو جووم

دهریاو گژو گیاو دارو درمخت و ناژدل و مردوو زیندو، ههروا

بهروبووم تام و بۆن و بهرام و رهنگو روخساری میوهدهات،

شیناومردو ناوو ههواو ههورو باران و بهفرو تهرزو

چهندهاو ملیونهها شتی تر که نهو نادهمیزادانه بهسهریدا

رادمبرن و دینه بهرجاویان و بهسهریاندا تیپهپ دهکا و دهیان

بینن کهچی لییان بئ ناگان و تییان نافکرن و پهندیان لی

ومرناگرن ههمووشیان گهواهی ههبوونی خودایهکی تاک و

تهنیاو خاوهن دهسهلاتی رهها ددهن.

﴿١٠٦﴾ وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴿﴾ زوربهی زوری

نهو خهلکه وپرای ههبوونی نهو ههموو نیشانه جوئ

جوئیانه دان بهوجودی خودادا نانین مهگهر شهیریکی بۆ

دادنهین، دمرانن خودا ههیه بهلام هاودلی بۆ بهرموا دمرانن!

﴿١٠٧﴾ أَفَأَمِنُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ ﴿﴾ نایا نهو

موشریکانه نهو بهناو موسولمان و بهکردهوه کافرانه دلتیان لهوهی: که خودا عهزابیکی ئیقلم گیر و داگردنهیان بۆ بیتی، ههموانیان بگریتهوه و تیکیانوه بیچی؟! ﴿أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾ یان لهوه دلتیان و ناترسن که بهناکههان قیامت رابی و تایهخهیان نهگری بهخویان نهزانن؟

﴿۱۰۸﴾ قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي ﴿۱۰۸﴾ نهی موحهممه! بهنادهمیزادو جندوکه بلی: نهمه نهو ریگیایه که من بانگهوازی بۆ دهکم، بانگهوازی دهکم بۆ نهوهی شایهتی بدن که هیچ خودا نین جگه لهخودا، نهمن بهو بانگهوازییهم ﴿أَدْعُرْ إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي﴾ خهک بانگ دهکم بۆ پهپهویکردنی نایینی خودا بهیهقین و بریایهکی تهواوهوه، بهبهلگه و نیشانهی ناشکراوه، نهمن بۆخۆم بانگهوازی دهکم بۆ نایینی خودا و ههموو نهوانهش که شوینم کهوتوون و بریایان بهپهیامی من کردوه بانگهوازی دهکن بۆ نایینی خودا، ﴿وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ نهمن خودا لهههموو عهیب و نهنگیهک بهدوور دهگرم بهپیرۆزی دهرانم تهقدیسی دهکم، نهمن ههرگیز شمریکی بۆ دانانییم هاوهل و مندال و خیزانی نیه، وهزیرو راویژکاری نین و پیویستی بههیچ نیه، ههموو کهس موحتاحی نهوه و نهو موحتاحی بهکهس نیه.

﴿۱۰۹﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُرِجِي إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى ﴿۱۰۹﴾ نهی موحهممه! ئیمه پيش تو هیچ پیغهمبهریکمان جگه لهپیاوان نهناردوه، نهفریشتهمان کردوه بهپیغهمبهرو نهنافرتهشمان کردوه بهپیغهمبهرا! بهلکوو تهنه پیاومان کردون بهپیغهمبهرو رهوانهمان کردون ههمووشیان لهئههلی شاربوون دانیشتووی لادی و ساراو دهوارنشین نهبوون! نیگاو سروشمان بۆ ناردوون شهریهت و یاسامان فیر کردون. ﴿أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ الْأُولَى مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ نهوه بۆ نهو موشریکه بهدرۆخهروهوانهی که پهیامی تو بهدرۆ دهران بهناووهیدا گهشت و گوزار ناکه! بۆ نهوهی سهردنجامی نهو گهل و نهتهوانه ببینن که پیغهمبهری خویان بهدرۆ خستهوه چییان بهسهر هاتوو خودا چۆن لهناوی

وَمَا تَنْتَلِهِمْ عَلَيْهِمْ مِنْ آجَرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿۱۱۰﴾ وَكَأَيِّنْ مِنْ آيَاتٍ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿۱۱۱﴾ وَمَا يَوْمُنَّ أَكْثَرُهُمْ بِأَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَشْرُكُونَ ﴿۱۱۲﴾ أَفَأَمِنُوا أَن تَأْتِيَهُمْ غَشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ أَتَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۱۱۳﴾ قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۱۱۴﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُرِجِي إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ الْأُولَى مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۱۱۵﴾ إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِّبُوا جَاءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُجِّيَ مَنْ نَشَاءُ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿۱۱۶﴾ لَقَدْ كُنَّا فِي فَصْطِهِمْ عَذَابٌ لِأُولَى الْأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَكِنْ تَصْدِيقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلٌ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۱۱۷﴾

بردن، بۆ لهشوینهواری قهومی نوح و هودو صالح و لوط وردنابنهوه؟ بزنان نهوانه بههوی کوفرو سهرپیچی پهیامی پیغهمبهرهکانیانهوه چییان بهسهر هاتوو؟ چۆن ریشهکیش کراون و لهناو بران! دهبویه بهندیان وهرگریایه بترسانایه لهوهی که نهو عهزابهی نهو گهل و نهتهوانهی پی لهناو برا دیته سهر نهوانیش! ﴿وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا﴾ بیگومان پاداشی قیامت زۆر باشتره بۆ نهو کهسانهی لهخودا دترسن و هاوهلی بۆ دانانی، خوشگوزهرانی قیامت زۆر باشتره لهپاداش و بهروبومی نهمن جیهانهی که موشریکهکان پیغهمبههرانی تیدا بهدرۆ دهخهنهوه، جا وهکوو چۆن لهدونیاا خودا پهستانمان سهرفراز کردون و رزگارمان کردون، ههر بهو جۆره لهقیامهتیشدا سهرفرازی و رزگاربوونمان بۆ دهست نیشان کردوون، بیگومان قیامت بۆ نهوان زۆر لهدونیا باشتره، چونکه نیعمهتی دونیا تهمن کورت و رو لهنهمانه، بهلام نیعمهتی قیامت تهواو و بهردهوام ههتا ههتایییه!! ﴿أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾ نایا عهقلتان پی ناشکی،

عهقل و هۆستان نه ماوه؟! بۆ تینافکردن و بیر له داهاتووی خۆتان ناکه نه وه؟! خۆ ئیوه نه گهر تیفکرین و وردبوونه و متان هه بوايه ئیمانان دههینا!

﴿**حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْسَرَ الرُّسُلُ**﴾ ههتا کار گه ییشه نه وه پیغه مبهرا نانو مید بوون له نیما نهینانی گه له کانیا، یا له سهر که وتن به سهریان دا؛ چونکه نه وان به ته وای له کوفرو بیدینی دا رۆجو و بوون، ﴿**وَعظَمُوا لَهُمْ قَدْ كُذِّبُوا**﴾ گهل و نه ته وه کان دلتیا بوون له وه؛ که پیغه مبهره کانیا دروین له گهل کراوه، نه وهی له خوداوه وادهیان پیدراوه نایه ته دی، ئاله م سات و کاته حهریجانه دا که پیغه مبهره کان گه ییشه و نه نه و په ری ناره حه تی و ته نگانه، به رهنگاری کوفرو گومرایی ده که ن، رۆزگار دین و دمپون پیغه مبهرا ن ده پارتنه وه و دوعا ده که ن که می که نه بی و هلامیان نادرته وه، سال تیسور دمسور پینه وه و کوفرو به تال له هیزو توانای خۆیا ن دان و شوینکه و تووین زۆر موسولمانان که م و بی هیزا به راستی کات و ساتی ناسک و حهریجن و ته نگانه، پیغه مبهر چاومروانی هاتنی کۆمه کییه و نایه تی دی، کافره کان پیا ن وایه دروین له گهل کراوه، نا له م کاته دا که ته نگانه ده کاته نه و په ری و پیغه مبهرا ن ته نگه تا و دهن و له پهل و پۆ ده که ون و هیزی به رهگری و به رهنگارییان پی نامین، نا له م کاته حهریجده ﴿**جَاءَهُمْ نَصْرًا**﴾ له نکاو یک یارمه تی و کۆمه گی خودا هات بۆیان و فرایان که وت ﴿**فَنَجَّىٰ مَنْ نَشَاءُ**﴾ نه وانه می یلمان لی بوو رزگاریان بی، رزگار کران نه وانیش پیغه مبهرو موسولمانه کان بوون، سزاو تۆله مان دابه زییه سهر به درۆ خه ره وه کان ﴿**وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ**﴾ عه زاب و تۆله ی خودا له تاوانباران ناگپدریته وه، نه و تاوانبارانه ی کافرن به خودا و پیغه مبهریش به درۆ ده خه نه وه،

﴿**لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ**﴾ بیگومان له چیرۆکی هه زرمتی یوسف و براکانی و باوکی دا په ندو عیرمت هیه بۆ نه وانه ی خاومن عه قل و فامن، له رودا و ورد ده بنه وه و سهیری سه ره تا و ئاکامی رودا وه کان ده که ن و په ندیا ن لی و مرده گرن! وه لی غافل و نه فامه کان: که عه قلی خۆیا ن به کار ناهین و تینافکر نه صیحه ت و نامۆزگاری

کاریان تی نا کا سوود له چیرۆک و سه رگورشته و مرنا گرن، ﴿**مَا كَانَ خَلِيفًا يُفْتَرَىٰ**﴾ نه م قورانه که به نیگا بۆ تۆمان نارده نه ی پیغه مبهرا قسه و باسیکی هه لبه ستر و نیه، چیرۆک و سه رگورشته ی دروستکرا و نیه. ﴿**وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ**﴾ به لکو و پشتگیری کتیبه ناسمانیه کانی پیش خۆی ده کا؛ که خودا بۆ پیغه مبهرا نی پیشووی ناروون، وه کوو ته ورات و نینجیل و زه بوور، نه وه ی: که تیا ن دایه و حه قه و دهستی لی نه دراوه و نه گۆراوه قورن ان پشتگیری ده کا و به راستی له قه له م ده دا، ﴿**وَنَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ**﴾ هه موو شتیکی پیویست بۆ نایین تیدا شی کرا وه ته وه، هه رچی پیویست بی بۆ کاروباری نایینی وه کوو فه رمان و جله و گرییه کانی په رومردگار، مزگینی و هه ره شه ی رونکرده وه ی صیفات و نا وه جوا نه کانی، چیرۆک و سه رگورشته ی پیغه مبهرا ن له گهل و نه ته وه کانیا ن دا، له م قورانه دا رون کرا وه ته وه!! ﴿**وَهَدَىٰ**﴾ قورن ان هی دایه تدره بۆ که سی که تی بفکرئ و لی ورد بیته وه، به جوا نی سهیری بکا و بیخوینیته وه، شارمزا ییکه ری ریگای راست و سه لاه له هه موو بواریکی ژیا ن دا، ﴿**وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ**﴾ ره حه مت و به خه ششیکی گشتیه بۆ نه و موسولمانانه ی نه حکامی قورن انیا ن له نا ودا جی به جی ده کری، نه وانه ی موسولمانیش نین له ژیر سایه ی حوکی قورن ان دا له سه رومت و سامانی خۆیا ن دلتیا ن، ناموس و گیان و بیرو باومرو شوینی عیباده تیا ن پاریزراوه، وه کوو موسولمانان مامه له یا ن له گهل ده کری و له کۆمه لگایه کی خالی له فه ساد و فاحیشه و تاوان ژیا ن به سه رده بن!

کۆتایی سوره تی یوسف

سوره تی (الرعد)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿**المر**﴾ له وه پیش ناماژده مان پی کرد: که نه و بیتانه له سه ره تا ی هه ندی سورمه تا هه ن نامیری ناگادار کردنه وه و ده بی گرنگی بدری به و په یام و نه حکامانه ی به دوا نه و بیتانه دا دین، شیوه ی خویندنه وه شیا ن ده بی به شیوه ی لی که

سورة الرعد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقَمَرُ يَلِكُ مَلِكٌ الْكِتَابُ وَالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ
 وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ۝۱ اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ
 عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ
 يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَيُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بَلَاغًا
 رَبِّكُمْ تُؤْتُونَ ۝۲ وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ
 وَأَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الشَّجَرِ جَعَلَ فِيهَا رَوْحِينَ أَنْتُمْ يُعْشَى الْيَلِ
 النَّهَارُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ۝۳ وَلِي الْأَرْضِ
 قَطْعُ مُتَجَرِّدَاتٍ وَجَعَلَتْ مِنْ أَغْصَانٍ ذُرُوعًا وَنَحِيلًا مِثْلَ
 وَغَيْرِ مِثْلَانِ يُسْقَى بِمَا وَجَدَ وَتَفْصِيلُ تَعْمَلُ عَلَى بَعْضِ
 فِي الْأَكْثَلِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ۝۴
 وَإِنْ تَعَجَّبَ لَعَجَّبَ قَوْمُكُمْ أَمْ ذَا كُنَّا تَرَاءُ أَمْ نَأْتِي خَلْقِ
 حَبِيبًا أَوْ لَيْكِ الْآيَاتِ كَسَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ الْأَغْلَالُ
 فِي أَغْصَانِهِمْ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۝۵

کردون همران بهر دار بن بو نه نجامدانی نه و نه رکه
 له نه ستویانه و سودی هیه بو ناده میزاد و نازل و رود و
 درخت، هر یه کن له خورو له مانگ بهر و شوی خوی تا
 کاتی دیار یکر و هات و چو دهکا، هر یه که و له جه مسهری
 خوی هله دسور و روناکی و گهرمای دبه خشن بهر و
 هوکاری زیان دسه بهر دهکن. ﴿يُدَبِّرُ الْأَمْرَ﴾ بهر و مردگار
 کار و باری بونه و نه خشه کیش دهکا و بهر و پر ی و
 پیکیه و بهر و و یست و داخوای حکمهت و دانایی
 خوی، بونه و نه هله دسور و یی گوارا کاری تیدا دهکا، دهر یی و
 دهر یی، هندی کهس بهر دکهاته و هندی که نه و،
 هندی که بی هیز دهکا هندی که نه و، بر ی که دهله مهنه
 دهکا و تافمیک هه زار، نه جوان دهکا و نه و ناشرین، نه
 کورت و نه و در یز، هوکار دهر و خسی و بو بهر دهر یی و ناگام،
 هه مو و شتیک له بونه و مردا یسا و قانونیکی تایبهتی بو
 دانا و تایبهتمندی خوی هیه و حکمهتی خودا داخوای

دابران بخویند ریت هه واته: دهبی بخویند ریت هه و: (الف، لام،
 میم، را) هر سورته تیک بهم جو ره پیتانه دسهت پی بکا
 بهمه بهستی ته حدهدا کردنی قورنانه بو کافر دهکان و
 بو ردانیانه، هر ودها نامازه و نه ودهی تیدایه: که نازل بوونی
 قورنانه له لایه نه خودا وده و گومانی تیدا نیه، ﴿تِلْكَ آيَاتُ
 الْكِتَابِ﴾ نایه تهکانی نه سورته بریتین له نایاتی قورنانی
 پیر و ز: که گه ییش تونه سهر تر و پکی که مال و بی عه بی،
 شیای نه و نه به ناوی ﴿الْكِتَابِ﴾ ناو برین، ﴿وَالَّذِي أُنْزِلَ
 إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ﴾ هه مو و نه و قورنانه بو تو نازل کرا و
 نه ی موحه مهنه! له خودا وده بو ت نیردرا وده و شک و گومانی تیدا
 نیه، ﴿وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ ودهی زور بهی نه و
 ناده میزادانه بر وایان به وده نیه که نه قورنانه له خودا وده بو
 تو نیردرا وده، دان به ودها نانین که نه قورنانه شه ریعهت و
 یاسای تا بلتی ریک و پیکه و گونجا وده بو هه مو و رو زگار و
 سهر دهمیک.

﴿اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا﴾ بهر و مردگار
 خودایه کی ودهایه ناسمانهکانی دروست کردون و بهر و
 کردون وده وده بی کوله که رایگرتوون، به چاو دهبین نه و
 ناسمانه پان و بهرینانه که نه سهر و سهریان نازاندی، به بی
 کوله که ودهتاون، جکه له قودرمت و دسه لاتی خودا هیچی تر
 راینه گرتوون، نیوه هه میسه ناسمانهکان دهبین به بی کوله که
 ودهتاون و هیچیان له ژیردا نیه، ته نانهت نه گهر بشگوتری،
 را ودهتانه که یان به ودهی تهرازو و کیشی جاذیبیهتی نیوان
 نه ستیرمهکان و قه باره زبه لاههکانی ناو بو شایبیه! بیگومان
 نه ودهش ههر به قودرمت و دسه لاتی خودایه و بهس! ﴿ثُمَّ
 اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ﴾ پاشان نه و خودایه که ناسمانهکانی
 به بی کوله که وده رایگرتوون، کو نتر و لی عهرشی کرد،
 دسه لاتی به سهریا هیه، کردویهتی بهمه رکهزی
 فرمانده وای خوی، نه م کو نتر و لکردن و داگیر کردنه
 به شیویه که: که شیای زاتی پاک بی، نیمه نازانین
 نیستیوا که چونه و چون نیه عهرش: شتیکی دروست کرا وده،
 خودا به قودرمتی خوی بهر دهر یی نا وده. ﴿وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
 كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى﴾ خورو مانگی رام کردون، وای لی

پهیدا نابی. ﴿يُعْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ﴾ پهرومردگار بهتاریکی شه و روناکایی روژ دادهپوښی، دمبینی دهمه و ئیواره خورناوا دمی، تاریکی بانی رمشی خوئی بهسهر بوونهومردا دمکیشی و بهرگیکی رمشی قهترانی بهبهر تهبیعتدا دهکا و دنیا دهبیته نهنگوستهچاو، نیتر ورده شه و رادمبری و دهگاته دهمه و بهیان، نههمجار شه و پوښاکی روژ لهبهر خوئی دهکا و دنیا روناک دمبیتهوه نههم گورانکاریکردنه لهبوونهومردا بو نهوهیه بهرژوهوندی نادهمیزادهمکان دهستهبهر ببی بهشه و نارام بگرن و ماندویان بههسیتهوه، بهروژ ههولئ برژیوی خوئیان بدمن و پیداویستی ژیان دابین بکهن. ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾ بیگومان لهدروستکراوانی خوداداو لهدیارد سهرسورپهینهرهکانی دروستکراوهکانیدا که نیشانهی بهتوانایی و دمهلاتی رهای ذاتی حهقن، بهلگهی جوړاو جوړ همن بو کهسانیک لیان ورد ببنهوه و پهندیان لی و مربگرن، نهگهر تییان بفکرن دهمانن: که بهدیپهینهری نههم شتانه بهههمو و دیاردمیهکیانهوه خودای بالادهمست و خاومن ویست و نیرادهی رهاو خاومن دمهلاتی بی سنووره.

﴿وَفِي الْأَرْضِ قِطْعٌ مُتَجَاوِرَاتٍ﴾ لهزهویدا چهند پارچه زموییه که لهپهنا پهکهوه همن، نههم پارچه هاوسیئی نهو پارچهیه و نهو پارچهیه لهتهک نههم پارچهیهدایه، کهچی وپرای هاوسیئی و لهپهنا پهکبونیانوه بهسروشست و بهماهییهت لیکی حیوان و هر پهکهیان بوخوئی سروشستیکی تاییهتی ههیه، ههیه خاکیکی نههمانی پر پیتو بهرهکته، خاومن بهرو بووم و سوود بهخش بو نادهمیزادو گیانلهبههرانی تر، ههیه گونجاوه بو دارستان و باخ، ههیه بو کشتو کال گونجاوه و دارستانی بی ناکهوی، بهشی ودهاشی ههیه رههمن و چههمن و روتهن نهبهکاری کشتو کال دئ و نهدارو درهختی لی و مبهردئ، ههیه زیخهلان و لمبهلان، ههیه کوستانه و ههیه گهرمیانه ههیه ناوهمدان و ههیه ویرانه، ههیه ناودارو ههیه بیرونه، ههیه ههواسازو ههیه دمرداوی! نههمیان خاکی رهشو نهویان سوره خاکه، نههمیان گلنه سووره نهویان گلنه زمرده!!، هتد، ﴿وَجَنَّاتٍ مِنْ أَغْنَابٍ﴾ لهزهویدا ههیه باخ و رمزی ترئی جوړاو جوړ ﴿وَزَرْعٍ﴾ ههروا کشتو کالی جوړاو جوړ که بهروبوومیان خوراک و برژیوی نادهمیزادو

نهوه بووه که بهو جوړه بی، چوئن عالمی نهجسام بهرپوه دمباو نهخشه و پلانی تیدا نههمجام ددها ههر بهو شیوهش عالمی نهرواح سهرپهرشتی دهکا و ویستو نیرادهی خوئی تیدا نههمجام ددها، چوئن چاودیتری مهجهپه دهکا ناواش ناگاداری زمپمیه، چاو دپریکردنی نههمیان لهسهرپهرشتی کردنی نهویان غافلئ ناکا، هیچ نیشیک لهنیشیکی تری بی ناگا ناکا! ﴿يُفَصِّلُ الْآيَاتِ﴾ نیشانهکانی دمهلاتو بهتوانایی خوئی رون دهکاتهوه، بهلگه لهسهر خودایهتی و تاک و تهنهایی و زانایی و دانایی خوئی دمهینیتیهوه. ﴿لَعَلَّكُمْ يَلْقَاءُ رَبَّكُمْ تَوْفَئُونَ﴾ بو نهوهی ئیوه برپوی تهواو پهیدا بکهن بههاتنی قیامهت و زیندو بوونهوه، بزنان: کهسیک نهوه تواناو دمهلاتی بی، نههمنده داناو لیزان بی، دمتوانی جاریکی تر نادهمیزادو گیانلهبههرانی تریش سهر لهنوئی زیندو بکاتهوه، کهسیک بتوانی لهنبوو نههم بونهومره بهدی بهینئ دمتوانی جاریکی تر ئیوهی نادهمیزاد پاش مردن زیندو بکاتهوه و سزاو پاداشیان لهسهر کردمههمکانتان بداتهوه. ﴿وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ﴾ پهرومردگار خودایهکی ودهایه زموی فراوان کردوه، لهباری دریژی و لهباری پانی دریژی کردوتهوه، وایته پیش چاو دهلیی بهرمیه راخراوه، بلاوی کردوتهوه بو نهوهی هاچی نادهمیزادو نازهلی لهسهر بههسپی، بتوان بهسهریدا هاتوو چو بکهن، سود لهخیر و خیراتی و مربگرن لهبهروبوومی دارو درهختی بخوئن، بهشیوو دؤل و پیدهمشت و لپالی دا بگهپین.

﴿وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ﴾ پهرومردگار لهزهویدا کیوی چهفاندون بو نهوهی جم و جوئل نهکا سهنتهری خوئی تیک نهداو لهنگهری خوئی رابگری، ﴿وَأَنْهَارًا﴾ چوئی لهزهوی دروست کردون، نههم چووم و جوگه و جوبارانه بهناو زمویدا دهکشین سود بهنادهمیزادو نازهلو دارو درهخت و روهک دهگهیهنن زموی تینوو ناو دهمدن، کشتو کال و بهروبووم بههوی ناوی نهو چوئانه و مبهرههم دین، ﴿وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا رُوحَيْنِ اثْنَيْنِ﴾ پهرومردگار لهههمو جوړه میوهیهکدا نیرو میی داناو، روهک و درهخت بهروبووم میومیان لی پهیدا نابی نهگهر نیرو مییان تیدا نهبن! زانستی تازهمش نهوهی سهلمانده: که دارو درهخت و روهک، میوه و دانهویلهیان - بهبی ههبوونی نیرو می - لی

گیانله بهرانی تره، ﴿وَنَجِیْلٌ صِنَوَانٌ وَغَبْرٌ صِنَوَانٌ﴾ ههروهه
لهزهوی دا ههیه دار خورما، ههیه یهك بنكى ههیه لهسه ر نهو
بنكه جهند قههديك ههلهچوون وهكوو داری ههنا رو دار
ههنجیر و ههنديك دار خورما، داری وایش ههیه یهك بنك و
یهك قهه دی ههیه وهكوو باقی درهخته کانی تر، ﴿يُسْقَى بِمَاءٍ
وَاحِدٍ﴾ نه مانه هه موویان بهیهك ناو ناو دهرین،
زهوییه که یان یهك زهوییه، یهك هه وایان ههیه، که چی شیوه و
روخسار و قه باره و تام و بهرامیان جوداوازه، ﴿وَنَفْضٌ بَعْضُهَا
عَلَى بَعْضٍ فِي الْأَكْلِ﴾ ههنديکیانمان لههنديکیان باشرو
بهسوود تر کرده لهخواردن و تام و چیژدا، لهبؤن و بهرام و
فیتامیناتا، له شیرینی و مرزی دا! ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ﴾ بیگومان لهه جوداوازییه نیوان دارو درهخت و
روهك و بهروبووم دانه ویله و شتی تریشدا نیشانه ی جورا و
جورو بههیز ههه لهسه ر هه بوونی خودایه کی بالا دست
به توانا و زانا و کارساز، بهلگه ی بههیزیان تیدان لهسه ر تاک و
تهنهای خودا بو کهسانیک بیر بکه نه وه و لهشته کان
وردبب نه وه، خاوهن عهقل و قام بن!

﴿وَإِنْ تَعْجَبْ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ أَإِذَا كُنَّا تُرَابًا أَفَنُحْيِيهِ خَلْقٌ جَدِيدٌ﴾

ئه ی موحه ممه دا نه گهر تو سهرت سورپمینی لهه لهوئیستی
موشریکه کان بهرام بهر به تو: که به درو ت دهخه نه وه، یان تو
سه رسام ببی له وه ی که عیباد هتی شتی وا ده کهن نه زیان
ده گه یه نه نه سوود، له گه ل نه وه شدا نه وه هه موو بهلگه
که ونییانه دمبین که نیشانه ی هه بوونی خودایه کی خاوهن
دهسه لات و زانا و دانایه، دانیش به وه دا دهنین: که هه ر نه و
خودایه له نه بوو شته کانی وه دی هی ناوه، جا نه گهر تو نه ی
موحه ممه دا له هه لهوئیستی و بیر و باورمیان سهرت سورپمینی،
نه وه سه رسورپه نه تر له وه برپا نه کردنیانه بهزیند و
بوونه وه، به درو خسته وه یانه بو هاتنی روژی قیامت، وتنی
نه و قسه یه یانه که ده لئین: نه ری نیمه که مردین و بووینه وه
به خاک و خو ل جاریکی دیکه چو ن زیند و ده کریینه وه؟!
﴿أَوَلَيْكَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّهُمْ﴾ نه وانه نه و کهسانه که بر وایان
به خودای خو یان نیه؛ نه و خودایه له سه رم تا وه دروستی
کردن پهروم رده یان دهکا چاودیریان دهکا رزق و روژیان

وَيَسْتَعِجِلُونَكَ بِالسَّبَِّةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهِمُ الْمَثَلَتُ وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَقَرٍّ يَنْتَظِرُ النَّاسَ عَلَى ظُلُمِهِمْ
وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٦﴾ وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا تَوَلَّى
أَنْزَلَ عَلَيْهِ آيَةً مِنْ رَبِّهِ إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ
﴿٧﴾ اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَى وَمَا يَغِيضُ الْأَرْحَامَ
وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ ﴿٨﴾ عَلَيْهِ الْعِثَابُ
وَالشَّهَادَةُ الْكَبِيرُ السَّعَالُ ﴿٩﴾ سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَنْ أَسْرَ
الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ
بِالنَّهَارِ ﴿١٠﴾ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ بَيْنَ يَدَيْهِ وَمَنْ خَلْفَهُ يَحْفَظُونَهُ
مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُعَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ
وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءَ فَلَا مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ
وَالِي ﴿١١﴾ هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ الْآيَاتِ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَيُنْشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ ﴿١٢﴾ وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ
وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ وَيُرْسِلُ الرِّسَالَاتِ فَيُعَذِّبُ بِهَا
مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْحَالِ ﴿١٣﴾

دهداتی نه وان پئی کافرن و نایانسن، نایانه وی بیناسن!!
﴿وَأُولَئِكَ الْأَغْلَالُ فِي أَغْصَانِهِمْ﴾ نه وانه وپرای نه وه ی که
دهست و قاجیان پیوند کراون کووت و زنجیریشیان لهملدایه،
نه وانه روژی قیامت زنجیر دهکریته ملیان و کیش دهکرین
بو حیساب و لی کوئینه وه، ﴿وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ﴾ نه وانه تاقم و پیړی دوزهخن دهخرینه ناوی،
شیاوی نه و جیگا ناخو ش و پر نازارمن، بو هه تا هه تای تیدای
دهمیننه وه و لی دمرناجن!

﴿وَيَسْتَعِجِلُونَكَ بِالسَّبَِّةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ﴾ واته: نه و کافره به درو
خهروانه پهله لههاتنی عهزاب ده کهن، به گالته پیکردنه وه
دهلئین: دهبا نه و سزایه ی تو هه ر شه مان پی لی ده که ی با
بو مان بی و دوانه که وی! نه وانه نه وه منده نه فامن داوی هاتنی
عهزاب ده کهن له پش نه وه دا داوی رهمهت و نیعمه تی خودا

بکه! ﴿وَقَدْ خَلَّتْ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمَثَلَاتُ﴾ وەلحال لەپیش ئەواندا چەندەها سزاو عەزابی ریشەکیشمان ناردە سەر گەل و نەتەو بەدرۆ خەرەدەکان، سزای توندمان نازل کردووە بۆ سەر گەل و نەتەو پێشینهکان و کردمان بەپەندو عیبرت بۆ کەسانیک پەند و مەبگرن! دیارە ئەوانە بێ ناگان لەناکام و سەرەنجامی گەل و نەتەو رابوردووەکان کە ریشەکیشمان کردن و بوونە پەند و عیبرتێی رۆزگار، ﴿وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ لِلنَّاسِ عَلَى ظُلْمِهِمْ﴾ بێگومان خودای تۆ ئەو موحەممەد! خاوەنی لیخۆشبون و داپۆشینه بۆ تاوانی بەندەکانی هەرچەندە بەندەکانی سەتەمکار و شەو و رۆژ خەریکی ئەنجامدانی تاوان و سەرپێچیکردنی فەرمانی پەرەردگار، ئەگەر حیلە و عەفووی بەفراروانی نەبێ لەگەڵ ئەنجامدانی تاوان یەكسەر عەزابی بۆ نازل دەکردن و لەناوی دەبردن؛ ﴿وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ﴾ بێگومان خودای تۆ سزای توندو بەنیشی هەیه بۆ ئەوانە تاوانکار، بۆ یاخی بوون!

﴿وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ﴾ ئەو کافرو موشریکە نەفامانە لەروى رەقەبەری و نینکاریکردنەو دەلێن: ئەو بۆچی موحەممەد موعجیزەیهکی وەکوو عەصای موسا و شترەکهی حەزەرتی صالح پێغەمبەرمان بۆ نانویێ، بۆ کێوی (الصفا) مان بۆ ناكا بەزێرو زیو، یان بۆچی کێوکانی دەورو بەری مەكکەمان بۆ لاناو و لەشوێنەکانیان باخ و باخات و جۆگەو جۆبارمان بۆ ناخولقیێ؟ ﴿إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ﴾ ئەو موحەممەد! ئەتۆ پێغەمبەری، ئەرکی سەرشاری تۆ گەيانندی پەيامی پەرەردگار، کاری تۆ ئەوێه: ئەو کافرانە بترسینی لەناکامی ئەو سەرپێچی و خراپەکارییهی ئەنجامی دەدەن، بەدییهانی ئەو موعجیزەو ئایاتانە داویان دەکەن نیشی تۆ نیه، ئەو عانی بەخودایه ﴿وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ﴾ بۆ هەموو گەل و نەتەوێهك داعی و بانگەوازیكەرێك هەیه، بانگیان دەکا بۆ لای ئایینی خودا، بۆ رێبازی خێرو چاکە.

﴿اللَّهُ يَغْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَى﴾ پەرەردگار زانیاری تەواوی هەیه دەربارەى ئەو کۆرپەلەى لەسکی مێینهدا هەیه، نێره یان مێه، یەکیکە یان زیاتر، ساغە یان ناتەواو، جوانە یان ناشیرینه، چ رەوشت و سروشتیکى تێدا هەیه، تەمەنى کورتە

یان درێژە، هتد. ﴿وَمَا تَفِيضُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ﴾ هەرودەها پەرەردگار دەزانێ ئەوێ مندالدانی مێینه کەمى دەکا یان زۆری دەکا، دەزانێ یەكە یان زیاترە. ﴿وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ﴾ هەموو شتێك لای پەرەردگار کاتی دیاریکراوی هەیه و ئەجەلی خۆی بۆ دیاری کراو، زیادو کەم ناكا.

﴿عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ﴾ زانیە بەو شتانەى ئێوێ ئادەمیزاد نایبین و چاوتان دەرکی ناكا، ئەوێتا ئەمرو زانستی تازە ئەوێ دەرخواستوو کە چەندەها عالم هەن بەچاو نایبندری بەلکوو بەئامیری دووربین و وردبین (تەلیسکۆپ) دەبیندري وەکوو میکروبی شیرپەنجە و سیل و زەهری و ئاو و لێ و خرۆلێکە و دەیان و سەدان میکروبی تر، ئەمانە هیچیان بەچاو نایبندري بەلکوو بەئامیری وردبین و پێشکەوتوو دەرک دەکري، هەرودەها زاناو ئاگادارە بەسەر شتی پەنامەکی و ناشکرا لەوردو گەورە، هەر لەزەرە تا مەجەرە هیچی لێ هون نیه، ئاگاداری هەموو شتێکە لەبوونەورد! ﴿الْكَبِيرُ الْمُتَعَالَى﴾ خودایەکی وەهایه لەهەموو شتێك گەورەترە، هەموو شتێك بەنێسبەت خوداو پچوک و بێ نموده، بەسەر هەموو شتێكدا بالادەستە، زانیاری رەهاو بەفراروانی هەموو شتێکی کۆنترۆل کردو، هەموو شتێکی ملکەج کردو، بەخۆشی و ناخۆشی پابەندی فەرمانی بوون!

﴿سَاءَ مِنْكُمْ مَنْ أَسْرَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ﴾ یەكسانە لای پەرەردگار کەسێك قەسە بشاریتەووەو نەیدرکیێ یان بیێ و ناشکرای بکا، بەهەر شیوێهکیان بێ خودا دەبیسی و ئاگای لێهەتی ﴿وَمَنْ هُوَ مُسْتَخَفٍ بِاللَّيْلِ﴾ هەرودەها خودا ئاگادارە بەسەر ئەو شتانەدا کە لەکون و کەلەبەردا لەتاریکی شەودا خۆیان حەشار داو، لەهەر شوێنێكدا بن، بەهەر شیوێهك خۆیان بشارنەووەو پێیان وابێ کەس نایابینی، خودا ئاگای لێیانەو چاودێریانە، ﴿وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ﴾ هەرودەها ئاگادارە بەسەر ئەو شتانەدا: کە بەروناکایی رۆژ هاتوجووێانە، ئەوێ لەتاریکایی شەودا خۆحەشار دەداو ئەوێ بەروناکایی رۆژ دی و دەچی لای خودا وەکووێهك ناشکران!

﴿لَهُ مُعَقَّبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ﴾ هەمیشە بۆ ئادەمیزاد چەند فریشتەیهك هەن، کە بەنۆرە چاودێری دەکەن،

فریشته‌ی چاودپیری شهوانه‌ی دینه شوینی فریشته‌ی چاودپیری روژانه‌ی، که فریشته‌ی روژ کاریان ته‌واو بوو فریشته‌ی شه و جیگایان ده‌گرنه‌وه، نه‌م فریشتانه کردارو گوفتاری ناده‌میزاد به‌چاک و خرابه‌وه تۆمار ده‌کهن و هه‌لی ده‌گرن؛ چی ده‌کاو چی ده‌لی خیرا ده‌یقۆزنه‌وه و له‌سه‌ری تۆمار ده‌کهن، ﴿يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ﴾ نه‌و فریشتانه‌ی که خودا کردونی به‌چاودپیر و موراقیب به‌سه‌ر ناده‌میزاده‌وه، ناده‌میزاد ده‌پاریزن به‌فه‌رمان و نیزنی خودا، هه‌ر کاتی ناده‌میزاد تاوانیکی کردو دوعای لیخۆشبوونی بۆ ده‌کهن، داوا ده‌کهن خودا مؤله‌تی بداو خیرا سزای نه‌دا، به‌لکوو تۆبه بکا، ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾ په‌رومردگار هه‌ج کاتی که نهمه‌تو به‌خششی خو‌ی که به‌گهل و نه‌ته‌وه‌یه‌کی به‌خشیه‌و ناگریته‌وه و لییان مه‌نع نا‌کا هه‌تا نه‌و گهل و نه‌ته‌وه ره‌وتی خو‌یان نه‌گۆزن، زولم و سته‌م له‌یه‌کتری نه‌کهن، ناشووب و ئازاوه به‌رپانه‌کهن، شیرازی کو‌مه‌لگای خو‌یان تیک نه‌دمن، هه‌ر کاتی گهل و نه‌ته‌وه‌که دابو نه‌پیتی خو‌یان گۆزی و وازیان له‌شوکر و سوپاسی خودا هه‌ینا، خوداش ناز و نهمه‌تی خو‌ی که پیی به‌خشیون لییان ده‌گریته‌وه و تووشی قات و قیری ته‌نگو چه‌له‌مه‌یان ده‌کاو نه‌من و ناساییشیان له‌ناودا هه‌ل‌ده‌گری، پشویی و ئازاوه ده‌که‌ویته ناویان، ﴿وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ﴾ هه‌روه‌ها کاتی خودا ویستی گهل و نه‌ته‌وه‌یه‌ک تووشی گیرمه‌و کیشه بکا، قات و قیری و نه‌خۆشی و ئازاوه دووبه‌ره‌کی بخاته ناویانه‌وه، ژیر ده‌سته‌یی و ده‌ستکورتی و نه‌هامه‌تیان به‌سه‌ر بیئی، که‌س نیه بتوانی نه‌هه‌لی و یستی خودا بیته‌دی: ﴿وَمَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ أَلٍ﴾ جگه له‌خوا که‌سی تر نیه سه‌روکاری به‌رژه‌وندی ناده‌میزاد بکا، که‌س نیه بتوانی خه‌رو خۆشیان بۆ بیئی و زهرمر و زیانیان لی دوور بخاته‌وه.

﴿هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا﴾ خودایه‌کی وده‌ایه هه‌وره‌بروسکه‌تان نیشان ده‌دا، هه‌وره بروسکه رامده‌کاو نه‌رکی سه‌رشانی خو‌ی نه‌نجام ده‌دا، ریبوار و کاروانچی لیی ده‌ترسین، خاوه‌ن خه‌له‌و خه‌رمان ترسی زیان لی که‌وتن و ته‌رپوونی دانه‌ویله‌و توتن و مشتاغیان لی په‌یدا ده‌بی، ترسی

لَهُ دَعْوَةُ الْمَوْتِ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبْسِطٍ كَثِيرٍ إِلَى الْمَاءِ لِيَلْبَغِ قَاهُ وَمَا هُوَ بِبَلِيغٍ وَمَا دَعَا الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿١١﴾ وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَظِلَالُهُمْ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ ﴿١٢﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ قُلْ أَفَأَتَّخِذُكُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَمْرٍ شَيْئًا وَلَا مَتْرًا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَبَّهُ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلْ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿١٣﴾ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حِلْيَةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِثْلُ بَخْلٍ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ يَنْفَعُ اللَّهُ فَيَمْكُكُ فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ ﴿١٤﴾ لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ الْحُسْنَى وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِمْ أُولَئِكَ لَهُمْ سُوءُ الْحِسَابِ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَهُمْ فِيهَا يُنْفَخُ

چاوکویر بوون به‌شوعله‌ی بروسکه‌کیان لی په‌یدا ده‌بی، ترسی لافاوو زریانیان لی غالب ده‌بی! له‌هه‌مان کاتدا نه‌وانه‌ی پنیوستان به‌باران هه‌یه بۆ کشت و کاله‌کیان، بۆ پاککردنه‌وه‌ی که‌ش و هه‌وا و لا‌تیان، بۆ ته‌قینی کانیاو و بیران خۆشی خۆشیانه‌و ته‌ماعی خه‌رو به‌ره‌که‌تیان بۆ په‌یدا ده‌بی، خوا خویانه‌هه‌ور بگرمی و بروسکه چه‌خماخه بداو باران دابکا نیقلیمگیر بباری. ﴿وَيُنْشِئُ السَّحَابَ الثَّقَالَ﴾ په‌رومردگار خودایه‌کی وده‌ایه هه‌وری ناوسی پر باران به‌دی دینی؛ هه‌وریک که‌له‌به‌ر قورسای بارانی که ته‌یدایه له‌زه‌وی نزیک بۆته‌وه، موجهید ده‌لی: ﴿السَّحَابَ الثَّقَالَ﴾ نه‌و هه‌ورمه‌یه؛ که بارانی پییه!

﴿وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ﴾ واته: هه‌ور که ده‌گۆلینی و ده‌شریخینی به‌زمانی حال ته‌سبیحاتی خودا ده‌کا، په‌رومردگار به‌دوور ده‌گری له‌هاوه‌ل و مندال و خه‌زان و بی توانایی.

﴿وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ﴾ فریشته‌کان ته‌سیب‌حاتی خودا ده‌کهن له‌بهر هه‌یه‌به‌تو جه‌لالی، به‌دووری ده‌گرن له‌وهی هاوه‌ل و خیزان و مندالی هه‌بی، ﴿وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ﴾ خودایه‌کی وه‌هایه هه‌وره بروسکه ده‌نیژی، له و شتانه ده‌که‌وئ که ده‌یه‌وئ لئی بداو به‌هیلاکی به‌ری، ﴿وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ﴾ نه‌وانه وێرای نه و هه‌موو به‌لگه و ده‌لیلانه له‌سهر به‌توانایی و زانایی و دانایی خودا، که‌چی کێشه و جیدال ده‌کهن ده‌رباره‌ی تا‌کو ته‌نهای و خودایه‌تی خودا. ﴿وَهُوَ شَدِيدُ الْمِحَالِ﴾ په‌رومردگار هه‌لمه‌تی توند و تیزه بۆ دوژمنانی به‌ خۆیان نازانن تیکیان‌ه‌وه ده‌پیچی، خودا به‌ تواناو ده‌سه‌لاته که سزایان بۆ بنیژی و نه‌توانن خۆیانی لێ رزگار بکه‌ن.

﴿لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ﴾ بانگ کردن و پاران‌ه‌وه هه‌ر له‌خودا ده‌کری، هه‌ر خودا به‌تا‌کو ته‌نها بزنانن به‌ندایه‌تیکردن و طاعت هه‌ر بۆ خودا بکه‌ن، هاوار مه‌که‌نه بت و سه‌نه‌م و فریشته و ناده‌میزاد، هاوار هه‌ر له‌خودا بکه‌ن، هه‌ر نه و هاواری لێ ده‌کری. ﴿وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبَاسِطٍ قَفْهِ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَالِغِهِ﴾ نه و خودا درۆزنانه‌ی کافره‌کان له‌جیاتی خودا ده‌یان‌په‌رستن و دوعاو نزایان ناراسته ده‌کهن، به‌هومیدی نه‌وه‌ن وه‌لامیان بدنه‌وه، با چاک بزنانن که وه‌لامیان ناده‌نه‌وه، دوعایان لێ و مرناگرن بانگیان نابیسن، سود و قازانجیان بۆ ناهینن، زمره‌رو زیانیان لێ دوور ناخه‌نه‌وه، به‌هیچ جوژی و به‌هیچ شتی که‌سی که تینووی بێ و ده‌ست رادیژی بۆ لای ناو داوای لێ بکا ناوه‌که بیته ناو مشتیه‌وه و نه‌مجار بگاته ده‌می، خو ناو بێ هه‌ست و شعوره‌و ناگای له‌ده‌ست پانکردنه‌وه‌ی کابرای تینو و نیه، نیت چۆن وه‌لامی ده‌داته‌وه. ﴿وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ﴾ عیباده‌تکردن و پاران‌ه‌وه‌ی کافره‌کان بۆ به‌ته‌کانیان جگه له‌گومرایی و سه‌رلێ شیوان و کات به‌فیرۆدان هیچی تری لێ شین نابێ و ره‌نج به‌خه‌سارو مالوێران خۆیانن، چونکه نه‌وانه نه‌گه‌ر هاوار له‌خودا بکه‌ن وه‌لامیان ناداته‌وه نه‌گه‌ر هاوار له‌به‌ته‌کانیان بکه‌ن ناتوانن وه‌لامیان بدنه‌وه!

﴿وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا﴾ هه‌ر بۆ خودا گه‌ردنکه‌چ و سوژده‌یه‌ره هه‌رجی له‌ناسمانه‌کان و زه‌وی‌دا هه‌یه؛ فریشته و موسولمانان له‌حالی خو‌شی و ناخو‌شی‌دا به‌ویست و هه‌وه‌سی خۆیان سوژده بۆ په‌رومردگار ده‌به‌ن، کافرو خودا نه‌ناس له‌کاتی ته‌نگانه‌دا و به‌ناعیلاجی گه‌ردنکه‌چی خودا ده‌بن؛ به‌لگوو هه‌رجی مه‌خلووقات هه‌یه له‌بوونه‌ومردا به‌ناده‌میزاد و نازه‌ل و روه‌ک و جه‌ماداته‌وه گه‌رنه‌کنه‌چن بۆ نه و خودایه‌ی به‌ده‌یه‌نیان! ﴿وَعَلَّامُ الْغُورِ﴾ هه‌روه‌ها سی‌به‌ری نه‌وانه‌ی سی‌به‌ریان هه‌یه به‌یانی و ئیواره سوژده بۆ زاتی پاکی ده‌به‌ن، به‌تایبه‌تی باسی به‌یانی و ئیواره‌ی کرد؛ چونکه له‌م دوو‌کاته‌دا درێژ بوونه‌وه و کورت بوونه‌وه‌ی سی‌به‌ری شت ناشکرا و نمایانه، یان مه‌به‌ستی نه‌وه‌یه به‌رموئ؛ هه‌موو کاتی که نه‌م شتانه سوچه ده‌به‌ن و گه‌ردنکه‌چی‌یه‌که‌یان بۆ خودا هه‌میشه‌یییه!

﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ؟﴾ نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر! به‌موشریکه‌کان بلی: کێ به‌ده‌یه‌نه‌ری ناسمانه‌کان و زه‌وی‌یه؟ کێ خاوه‌ن و هه‌ل‌سو‌رپ‌ینه‌ری‌بانه؟ کێ رایگرتوون؟ جا نه‌گه‌ر له‌بهر عه‌نادی و سه‌ره‌ره‌قیان بی‌ده‌نگ بوون، تۆ نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر! بۆخو‌ت وه‌لامه‌که به‌درووه ﴿قُلْ اللَّهُ﴾ بلی: به‌ده‌یه‌نه‌رو خاوه‌ن و هه‌ل‌سو‌رپ‌ینه‌ری ناسمانه‌کان و زه‌وی خودای تا‌کو ته‌نهایه. ﴿قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ﴾ بلی: نه‌دی بۆچی جگه له‌خودا جه‌ند په‌رستراویکتان بۆ خو‌تان بریار داوه و له‌جیاتی خودا به‌ندایه‌تیان بۆ ده‌کهن؟! بۆچی و به‌ج عه‌ق‌لیک عیبادت بۆ خودا ناکه‌ن و خودا نا‌په‌رستن له‌جیاتی خودای مه‌زن جه‌ند خودا درۆزنه‌یه‌کتان بریار داوه و ده‌یان‌په‌رستن، له‌کاتی که نه‌وانه خودا درۆزنانه ﴿لَا يَمْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا﴾ توانای نه‌وه‌یان نیه سوود به‌خودی خۆیان بگه‌یه‌نن، زیان له‌خۆیان دوور بخه‌نه‌وه، نه‌دی چۆن ئیوه هیواتان پی‌بانه سوودتان بێ بگه‌یه‌نن و زیانتان لێ دوور بخه‌نه‌وه؟ ﴿قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ؟﴾ پی‌یان بلی: کو‌پ‌رو بی‌نا وه‌کوو یه‌ک وان؟؟ که‌سی که کو‌پ‌رو سه‌رلێ شیواو و به‌ته‌رست بێ وه‌کوو موسولمانی خودا په‌رست وایه؟ حاشا حاشا هه‌رگیز نه‌م دووانه وه‌کوو یه‌ک نین و ناخ‌رینه‌ی تای

تهرازوی یه کتره وه! ﴿أَمْ هَلْ تَسْتَرِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ؟﴾ یان نایا تاریکیه کان و روناکی وه کوو یه کتر وان؟ نه خهیر ههر گیز نه مانه وه کوو یه کتر نین و نابن! ﴿أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ؟﴾ به لکوو گپراویانه بۆ خودا چه ند هاوه لیک که وه کوو خودا مه خلوقاتیان به دیهیناوه، جا نه و کاته دروستکراوی نه وان و دروستکراوی خودایان لی تیکه لاو بوون و بویان لیک حیا نا کرینه وه؟؟ ﴿قُلْ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ﴾ نهی موحه ممه د! بییان بلی: خودا به دیهینه ری هه موو شتیکه، ئیو هوش و بته کانتان و هه موو مه خلوقاتیکی تریشی به دیهیناوه، نه گهر توژیک جوان بیر بکه نه وه بۆتان دمردکه ئی: که خودا تا کو تهنایه له نولو هییه ت و ربوبیه تدا، ههر نه و شیای عیبادت بۆ کردنه، ههر نه و شیای خودایه تییه، ههر خوئی بالادست و خاوه ن دسه لاته به سهر هه موو شتیکی د، ئیتر ئیوه به چ عه قلیک چه ند بت و صه نه میک ده پهرستن که دارای سوود و زیانیان بۆ خوئیان نه چ جایی بۆ ئیوه!

﴿۱۷﴾ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا ۖ وَاتَّه: په رومردگار له هه وره وه باران دمبارینی، هه موو شیوو دۆلیک به نه ندازه ی خوئی لافاوی تیدا هه لده ستی، به گویره ی که م و زۆری ناوی ههر شیویک لافا و دی! جا ﴿فَاخْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا﴾ نه و لافاوه به گویره ی نه و شوینه ی پییدا تیده پهری خه وش و چیلکه و چه ویل و که ف و خشت و خال راده و به سهر خوینه وه هه لی ده گری و به سهر ناوه که وه به رز ده بیته وه، ﴿وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حُلْيَةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِثْلَهُ﴾ هه روه ها نموونه ی حه ق و ئیمان وه کوو کانزای به سوود و به نرخ وه کوو هی زیرو زیوو ناسن و مس و نه و جوړه شتانه وه هایه که ده خرینه بۆته و مه نه ج و کورمه بۆ نه وه ی پالفته بکرین و خشت و خوئل و چلک و ژهنگیان پیوه نه مینی زیرو زیویکی پالفته کراوی بی خه وشیان لی جیابکریته وه بۆ خشل و پیاله و په رداخ، یان نامیری پیداویستی بۆ کاروباری زیانیان لی به رهم بیئری له ناسن و مس و فافۆن و نه و جوړه شتانه، چونکه به هوئی ناگره که وه چلک و پیسییه که حیا ده بیته وه و ماده که به پاکی و پالفته

کراوی ده مینیته وه، جا له کاتی توانه وه و له بۆته دان دا ژمنگو خشت و خوئل و پیسیای سهرده که وی و ماده که داده پۆشن، نه مه ش نموونه ی شتی به تال و پووچه، شته نه صله که دهشاریته وه و دایده پۆشی به لام به رقه رار نابی و زوو وه لا ده خری و فری ددری! ماده نه صله که ش ده هیلدریته وه و سوودی لی ده بیندری! تهنانه ت جاری وا دمی وا گومان ده بری: که ماده نه صلییه که ههر نه ماوه و فه و تاوه و رۆ جووه، به لام له راستی دا باقییه و ههر نه و سوود دمه خشی وه کوو نه و ناوه ی مایه ی ژیا نه بۆ زهوی و بۆ گیانله به ران، یان وه کوو نه و کانزایه ی سوود دمه خشی به ناده میزاد! ﴿كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ﴾ ناوا و به و جوړه خودای زانا و دانا په ندو نموونه ده مینیته وه، نموونه ی حه ق و به تال ده خاته رو، حه ق و راستی له جیگیر بوون و سوود به خشی دا وه کوو ناو وایه که به ناخی زهوی دا دمرواته خواری و کانیاو و جوگه و جو بار پیک دینی و ده بیته مایه ی زیند و بوونه وه ی ته بیعه ت و هوئی ژیا نی گیانله به ران، یان وه کوو مه عدنیکی پالفته کراوی بی خه وش وایه: که ناده میزاد سوودی لی ده بین، به تالیش له زوو به سهر چون و بی سوودی دا وه کوو نه و چلک و که ف و خشت و خاله وه هایه که لافا و به م لاو به ولای خوئی ده پپرژینی، هه روه ها وه کوو چلک و ژمنگو خه وشه وه هایه که له کاتی له بۆته دانی کانزادا سهرده که وی و ماده نه صله که داده پۆشی، که وایی به تال له به رده م حه ق دا خوئاگری و به رده وام نابی! ﴿فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً﴾ نه و که ف و خشت و خوئل و و به سهر ناوه که و میه یان کانزاکه ی دا پۆشیوه نه وه ده پوکیته وه و به م لاو به ولای راپوه ی لافاوه که دا ده پپرژو له ناوده چی، باده بیا، کون و که له به ر دمیانگر نه وه! ﴿وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ﴾ نه وه ی سوود ده گیه نی به ناده میزاد له ناو و کانزاکه نه وه ده میننه وه؛ ناوه که به کار ده بیندری بۆ خواردنه وه و پیداویستی تری گیانله به ران، کشت و کالی پی ناو ددری ناشی پی وه گهر ده که وی، کاره پای لی دروست ده کری، هتد، کانزاکه ش سوودی لی و مرده گری یا ده کریته خشل و نامیری جوانی و خوړازاندنه وه، یان نامیری پیداویستی بۆ ژیا نی لی دروست ده کری. ﴿كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ﴾ وه کوو چۆن نه م نموونه و په ندانه مان هیئانه وه، که

نه و شتانهی نادهمیزاد لیان جهواشه بووه بویان روون دهکینهوه، جوداوازی نیوان حقو بهتالیان بۆ دهکین، نیمان و کوفریان بۆ لیک جیا دهکینهوه، ههر به و شیوه لههه موو بووارو لایه نیکهوه نموونه بۆ نادهمیزاد دهینینهوه ههتا ریگهی هیدایه تیان بۆ رون بیتهوه و پییدا برۆن، ریگهی جهوت و بهتال بناسن و لئی دوور بکهونهوه.

﴿لِّلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمُ الْخَيْرُ﴾ ههیه بۆ نهوانهی فهرمانبهررداری فهرمانی خودان و شوین په یامی پیغه مبه ره کهی دهکون، برپا به نایینه کهی دهکون، پاداشتی به ههشتیان دهریتی، پاداشی به خته و مری و دوور لههه موو ناخوشی و تهنگ و چه له مهیه که پاداشی به ههشتی رازاوه و بهردوام و نه برپاوه. ﴿وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّثْلَ مَا لَافْتَدَوْا بِهِ﴾ نهوانهی فهرمانبهررداری خودا نابن پابهندی فهرمان و نهیه کانی نین، شوین په یامی پیغه مبه ره ناکهون نه گهر نه وهی له جیهان دایه روژی قیامت ملکی نهوان بۆ و نه ونددی تریشی له گه لدا بۆ دمیکنه فیدیو به دهلی سزای قیامت، به لام هیچ سودیان بۆ ناگا و که لکی لئ و مرناگرن و لیان و مرناگیرئ ﴿أُولَٰئِكَ لَهُمْ سُوءُ الْحِسَابِ﴾ نهوانهی: که نیطاعهی خودایان نه کردوه و دهلامی په یامی پیغه مبه ریان نه داوختهوه، له قیامته تا سزای سهختیان دهرئ و له سهر هه موو خراپه یه کیان کهم بۆ یا زۆر حیسابیان له گه ل دهرئ، له هیچ شتیکیان خوشبوون نیه، که سیکیش موناقه شهی له گه ل بکری و لیخوشبونی خودا نه یگریتهوه، سزا دهرئ! ﴿وَمَا لَهُمْ جَهَنَّمَ وُسْءًا أَلْهَاهُمْ﴾ سهرمنجامیان سزای ناگری دۆزه خه، دۆزه خیش خراپترین حیگهیه بۆ حهوانهوه.

﴿أَفَمَنْ يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَى﴾ واته: نایا که سیك بزانی و برپای وا بۆ نه و په یامهی بۆ تو نازل کراوه له لایه خودای خۆتهوه حقو راسته و گومانی تیدا نیه جهواشه کاری تیدا نیه، هه موو حقو راسته، ههندیکی پشتگیری ههندیکی تری دهکا، ههواله کانی هه موو حهقن، فهرمان و نهیه کانی دادپهرومرانهیه، نایا که سیك نهوه برپاوه هه لویستی بۆ و دهکوو که سیك وایه که شارمزای

﴿أَفَمَنْ يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَى﴾
﴿أُولَٰئِكَ لَا تَتَذَكَّرُ﴾
﴿الَّذِينَ يُؤْفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَقْضُونَ الْيَعْتِقَ﴾
﴿وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِمْ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ﴾
﴿وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ﴾
﴿وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ﴾
﴿وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَدْرُسُونَ﴾
﴿بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ﴾
﴿جَنَّتٌ عَنْ دِخْلُهَا﴾
﴿وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ﴾
﴿سَلَامٌ عَلَيْهِمْ بِمَا صَبَرُوا فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ﴾
﴿وَالَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا﴾
﴿أَمَرَ اللَّهُ بِهِمْ أَنْ يُوصَلَ وَيُقِيدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْعَذَابُ﴾
﴿وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ﴾
﴿اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَاعٌ﴾
﴿وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ يَصْلُحُ﴾
﴿مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ أُنَابَ﴾
﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ﴾
﴿قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾

خیر نه بی و تیی نه گا ته نانهت نه گهر تیشی بگا گهر دنکه چی نابۆ و تیی ناگا و شوینی ناکهوی نایا نه م که سه و دهکوو نهوی تر وایه؟! ﴿إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولَٰئِكَ الْأَنْبَاءُ﴾ نه و دهکوو په نندنامیز ده بی و غیرت و مرده گری و بیر دهکاتهوه مه گهر که سانیک: که خاومنی عهقی ساغ و بیرى وردو تیفرینی راستن؛ نهوانهی ژیرانه بیر دهکانهوه و دانایانه و زانایانه هه لئس و کهوت دهکون.

﴿الَّذِينَ يُؤْفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَقْضُونَ الْيَعْتِقَ﴾ نهوانهی ههر چی خودا فهرمانی کردوه به په یومستبوون پییه وه و نهی کردوه له دابرینی نه نجامی ددهن؛ و دهکوو یارمه تیدانی نایینی خودا و پشتگیری کردن له پیغه مبه ره ﴿لَهُ جِجَاهُ وَاَنْگه وازی دا، هه و لدان بۆ بلا و کردنه وه و شیکردنه وهی نایینی نیسلام، ههرودها نه نجامدانی صیلهی رحه و هاتوچۆی خزم و کهس و کار و ههوالپرسیان.

فریشته‌یان له‌سهره، شیایوی نه‌فرین لی‌کردنن. ﴿وَلَهُمْ سُوءُ
الذَّارِ﴾ نه‌وانه سه‌ره‌نجامی خراپیان هه‌یه، دوا روژیان
سامناکه و شوینی هه‌وانه‌یان دۆزه‌خه، هه‌رجی تووشیان دئ
خراپه و سزاو تۆله‌یه..

﴿۲۶﴾ **اللَّهُ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ** به‌رومردگار رزق و
روژی دهریزئ به‌سهر که‌سانیک‌دا که مه‌یلی لی‌یه بیانداتی،
بۆ هه‌ندئ که‌سیش که‌می ده‌کاته‌وه، نه‌مه‌ش حیکمه‌ت و
دادپه‌رومیری یه‌زدانه، چ په‌یومندییه‌کی به‌کوفرو ئیمانی
ئاده‌میزاده‌که‌وه نیه، ﴿وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ واته:
موشریکه‌کانی مه‌که‌که به‌ژیانی دنیا که‌یف خو‌ش و ته‌رده‌ماخ
بوون و پێیه‌وه په‌یومست بوون و وا دزمانن جگه له‌ژیانی
دنیا و له‌زه‌ته‌کانی هیچی تر نیه، پێیان وایه: ژیان هه‌ر
ژیانی دنیا یه‌وه بس! ﴿وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَاعٌ﴾
به‌لام له‌راستی‌دا خو‌شی و ژیا‌نی دنیا له‌به‌رامبه‌ر ژیا‌نی
قیامه‌ت‌دا وه‌کوو مه‌تاعیکی بئ به‌قاو که‌م بایه‌خ وایه، شتیکی
که‌م و هیچ و پو‌وج و خیرات‌واومیه.

﴿۲۷﴾ **وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ**
يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ أُنَابَ واته: کافه‌ره‌کانی
هورمیش هی وه‌ک عه‌بدوللای کورێ ئوبه‌ی و هاوه‌لانی ده‌لێن:
نه‌وه بۆچی موعجیزه‌یه‌کی وه‌کوو مه‌عجیزه
پێغه‌مبه‌ره‌کانی پێشو و دانابه‌زئ بۆ سه‌ر موحه‌مه‌ده؟! بۆ
پارچه‌یه‌ک له‌ناسمان به‌رنا بیته‌وه بۆ سه‌رمان؟ بۆچی کی‌وی
سه‌فا ناکا به‌زێر؟ بۆچی کی‌وه‌کانی ده‌ورو به‌ری مه‌که‌که
رانامالئ و شوینه‌که‌یان ببیته باخ و باخات و شوینی سه‌یرانگا و
کانیاوی لی هه‌لقولێن و جو‌گه و جو‌باریی تیدا بکشین. ﴿قُلْ
إِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ أُنَابَ واته: چ سوودیک

له‌موعجیزه هاتنه خواره‌وه‌دا نیه بۆ ئی‌وه نه‌گه‌ر خودا
نیراده‌ی هیدایه‌ت‌دانئ ئی‌وه نه‌کردبئ، هه‌ر که‌سیک وه‌کوو
ئی‌وه سه‌ره‌رق و نینکار بئ، له‌کوفرو گومرایی‌دا رۆ‌جو بئ،
نه‌گه‌ر موعجیزه‌ی تریشی بۆ بێتن هه‌ر نیمان ناهینئ، چونکه
هیدایه‌ت و گومرایی به‌ده‌ست خودایه، بۆیه پێ‌ویسته ئی‌وه
له‌جیات‌دا واکردنی موعجیزه‌ی تر، له‌خودا بپارێته‌وه هانای
بۆ به‌رن، ده‌ستی دوعا به‌رز بکه‌نه‌وه و بنو‌وزینه‌وه دا‌وی لی

بکه‌ن هیدایه‌ت‌تان بدا، چونکه خودا که‌سیک مه‌یلی لی بئ
گومرایی ده‌کا، وه‌کوو چۆن ئی‌وه‌ی گومرایی کرد دا‌وی نه‌وه‌ی
موعجیزه‌ی وه‌کوو قورئانی بۆ ناردن، نه‌گه‌ر موعجیزه‌ی
تریشتان بۆ بنی‌رئ هه‌ر له‌گومرایی خۆتان دهرناچن، هه‌روه‌ها
که‌سیک هیدایه‌ت ده‌دا که بۆ‌لای خودا بکه‌رپێته‌وه و هانای بۆ
به‌رئ، واز له‌سه‌ر ره‌قی خو‌ی بێنئ و روبکا‌ته ئی‌سلام و
گه‌ردنکه‌چی فه‌رمان و نه‌هیه‌کانی خودایی،

﴿۲۸﴾ **الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ** نه‌وانه‌ی بر‌وایان
به‌تاک و ته‌نها‌ی خودا هه‌یه و شوین په‌یامی پێغه‌مبه‌ر
که‌وتوون، دل‌یان ئارامی گرت‌وه و دل‌یان له‌تاک و ته‌نها‌ی
په‌رومردگار و هاتنی واده و به‌لێنه‌کانی، پش‌تیان به‌خودا
به‌هیزه‌وه هه‌میشه چا‌وه‌روانی رحمه‌تی به‌ره‌راوانی یه‌زدانن،
نه‌گه‌ر شک و گومان‌یکیان بۆ په‌یدا ببی، خیرا به‌به‌لگه‌ و
نیشانه‌ی جو‌را و جو‌ر گومانه‌که‌یان دهره‌وێنه‌وه، له‌نیشانه‌ و
دیارده‌کانی کائینات ورد ده‌بنه‌وه، دان به‌خودایه‌تی خودا و
تاک و ته‌نها‌ی‌دا ده‌نێن، به‌یارمه‌ت‌ده‌رو چا‌وه‌دێری خو‌یانی
دزمانن ﴿أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ ناگادار ببه‌وه
هه‌میشه به‌یادی خودا و خو‌ ته‌سلیم کردنی و پابه‌ند بوون
به‌فه‌رمان و نه‌هیه‌کانی دل‌ه‌کان ئارام ده‌گرن و ختوکه‌ و
قه‌له‌ق و را‌پایی و چه‌واشه‌پییان تیدا نامینئ.

﴿۲۹﴾ **الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَحَسَنَ مَا بَ**
نه‌وانه‌ی بر‌وایان به‌خودا کرد‌وه و شوین په‌یامی پێغه‌مبه‌ر
که‌وتوون، کرد‌وه‌ی چاک و په‌سندیان نه‌نجام داوه، نه‌وانه
که‌یف‌خو‌شی و ته‌رده‌ماخی و چا‌ و فێنکیان لای خودا بۆ
ته‌رخان کراوه، ژیا‌نی خو‌ش و نازو نعیمه‌ت و پاداشی باش و
سه‌ره‌نجامی چاکیان ده‌ست ده‌که‌وئ.

﴿۳۰﴾ **كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهَا أُمَمٌ لَبِئْسَ مَا بَشَرُ**
الَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ وه‌کوو پێغه‌مبه‌رمان ناردوون بۆ سه‌ر
گه‌ل و نه‌ته‌وه پێشینه‌کان و به‌درو‌یان خست‌ونه‌وه و په‌لپ و
بیانوویان بئ گرت‌وون، تۆشمان کرد‌وه به‌پێغه‌مبه‌رو
ره‌وانه‌مان کرد‌وی بۆ سه‌ر نه‌م گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه بۆ نه‌وه‌ی
په‌یامی خودایان پئ بگه‌یه‌نی و ئیمان‌ت پئ به‌ینن. ﴿وَهُمْ
يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ وه‌لحال ئه‌م هۆزه‌ی تۆمان بۆسه‌ر ناردوون

نهى موحه ممد! بپروایان به خودا نیه، نهو پهرو مردگاره
 رحمانه ناناسن که رحمت و فه چلی بهشی هه موو شتیک
 دهکا. ﴿قُلْ هُوَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾ نهى فروستاده
 خو شه ویست! بهو کافرانه بلئ: نهو (رحمانه) ی نیوه بپرواتان
 پئی نیه، من بپروای ته واوم پییه تی، نهو به دیه پنه ری منه،
 چاودنیرو پاریزمرمه، ههر نهو خودامه خودای ترم نین، هیچ
 خودای تر نین شیایو په رستن بن! ﴿عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ﴾ له هه موو
 نیشو کاریکمد پشت به نهو دبه ستمو کاره کانم حه والهی
 نهو دهکهم و بتمانم ههر به خودایه! ﴿وَالَيْهِ مَتَابُ﴾
 گه پانه وم ههر بؤ لای خودایه، توبه ههر بؤ لای نهو دهکهم،
 که سی تر شیایو نهو د نیه من بؤ لای بگه پیمه وه، نه م نایه ته
 فه چلو گه وره یی توبه دیاری دهکا و هه نانی کافره کانه بؤ واز
 هیان له کردارو هه لوئیستیان به ناسکترین شیوه، چونکه
 فه رمان به پیغه مبه ر کراوه به توبه کردن، له کاتیکدا نهو
 دووره له تاوان کردن، که وایی توبه کردنی کافره کان: که سوورن
 له سر کوفرو بیدینی زور پیویست تره!

﴿وَلَوْ أَنَّ قُرْآنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ﴾ نه گهر بچه سپی که
 کتیبیک هه بو به خویندنه وهی کیو وده گه رکه و تووه و شوینی
 خو ی به جی هیشتووه. ﴿أَوْ قُطِعَتْ بِهِ الْأَرْضُ﴾ یان زهوی
 به هو یه وه شق بکری. ﴿أَوْ كُلَّمْ بِهِ الْمَوْتَى﴾ یان به هو یه وه
 قسه له گهل مردو بکری. به لئ نه گهر شتیک له مانه بؤ
 نامه یه کی ناسمانی دهسته بهر بووبی و دهسته بهر بویه، نهو
 به ته نکید بؤ قورنان دهاته دی نهو قورنانه ی: که به هیچ
 جوړیک به تالی تیدا نیه و هه مووی حه ق و بی خه وشه،
 به کورتی نه گهر هیاننه دی نهو نایات و موعجیزانه ی کافره کان
 داوایان دهکهن حکمه ت و دانای خودا داخوایان بویه و
 به رزه وندی ئاده میزادی تیدا هه بویه، نهو به یگومان
 له قورناندا رنگی ده دایه وه: نهو قورنانه ی که نهوان
 به موعجیزه ی نازانو په لپی نشانه و موعجیزه ی تر ده گرن.
 ﴿بَلْ لِلَّهِ الْأَمْرُ جَمِيعًا﴾ به لکوو جه مسهری هه موو کاروباریک،
 سه رهنجای هه موو شتیک، به دهست خودایه و له لای خودایه،
 هه رچی بیه وی بپی دهبی، نهوی نه یه وی بپی نابی! ﴿أَفَلَمْ
 يَنْتَسِ الْذِينَ آمَنُوا أَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَهْدَى النَّاسَ جَمِيعًا﴾ نایا

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَحَسُنَ
 مَا أَتَى ﴿١١﴾ كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمَا أُمَمٌ
 لَتَنَلُوا عَلَيْهِمُ الَّذِينَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ
 قُلْ هُوَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابُ ﴿٢٠﴾
 وَلَوْ أَنَّ قُرْآنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ أَوْ قُطِعَتْ بِهِ الْأَرْضُ أَوْ كُلِّمَ
 بِهِ الْمَوْتَى بَلْ لِلَّهِ الْأَمْرُ جَمِيعًا أَفَلَمْ يَأْتِ الْذِينَ كَفَرُوا
 أَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَهْدَى النَّاسَ جَمِيعًا وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا
 تُصِيبُهُمْ بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةٌ أَوْ تَحُلُّ قَرِيبًا مِنْ دَارِهِمْ حَتَّى يَأْتِيَ
 وَعْدُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْوَعْدَ ﴿٣١﴾ وَلَقَدْ أَسْتَشِرْتُ بِرُسُلِي
 مِنْ قَبْلِكَ فَاذْنَبْتُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ
 عِقَابُ ﴿٣٢﴾ أَفَمَنْ هُوَ أَقْبَرُ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَجَعَلُوا
 لِلَّهِ شُرَكَاءَ قُلْ سَمُّوهُمْ أَمْ تُنَبِّئُونَهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي الْأَرْضِ أَمْ
 يَبْظُنُّرِينَ الْقَوْلُ بَلْ زَيْنٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرُهُمْ وَصُدُّوا عَنِ
 السَّبِيلِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٣﴾ هُمْ عَذَابٌ فِي الْحَبْوَةِ
 الدُّنْيَا وَعَذَابٌ الْآخِرَةِ أَشَقُّ وَمَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ﴿٣٤﴾

موسولمانان نه یان زانیوه و نازانو تا نیستا بویان ناشکرا
 نه بو: نه گهر خودا بیویستایه هه موو ئاده میزادی ده خسته
 سه ر ریباری هیدایه ت و ده یگه یان دهنه مه به ستا! ﴿وَلَا يَزَالُ
 الَّذِينَ كَفَرُوا تُصِيبُهُمْ بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةٌ﴾ به ردهوام
 به شیوه یه کی گشتی به لاو موصیبه تی جوړاو جوړ تووشی نهو
 کافرانه دهبی که نیمان به په یامی تو ناکهن، کوژران و دیلی
 تالان و برؤو نه خو شوی و دلته نگی و دلته پاوکی و ته نگو
 جه له مه بالی رهشیان به سه ر نهواندا ده کیشن، چونکه په یامی
 تو رمتده که نه وه تو یان له زیو نیشتمانی خو ت وده رناوه..
 ﴿أَوْ تَحُلُّ قَرِيبًا مِنْ دَارِهِمْ﴾ یان نهو به لاو نه خو شوی و
 بوومه له رزه و (قاریعانه) له دهورو به ریان په یدا دهبو
 پریشک و سه لبیاتی نهو روداونه له سه ر نهوانیش کاریگه
 دهبو، هه والی روداوه کان دهبیسن، به چاوی خو یان ده یانینن
 بؤ نهوی په ندی لی و مر بگرن و له هه لوئیستی نادرستی
 خو یان په شیمان ببنه وه، نه مه خو ی له خو یدا نایه ت و

موعجیزیه کی بهر دوا مه بۆ که سانیك خاوهن عهقل و هام بن! دهی که وایی بۆچی په لپو بیانووی موعجیزه تر دهگرن! ﴿حَتَّى يَأْتِيَ وَعْدُ اللَّهِ﴾ ههتا خودا نه و وادهو به لئینهی پی داوی دهیان هینیته جی و نه تۆو موسو لمانانان به سهردا زال دهکا و نهوان به ناچار دیته ژیر رکیزی ئیوه و دهو گهر دنکه چ و فهرمان بهر دار دهبن، به زهبری شم شیر سهریان پی شوپ دهکە! و دهکوو له روژی رزگار کردنی مه که که هاته دی... ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْلِفُ الْمِيعَادَ﴾ بیگومان په رومردگار وادهو به لئینی خوئی به جی دینی و لییان په شیمان نابیته وه، نه و وادهو به لئینانهی به پیغه مبه رانی خوئی داو، دهیان هینیته جی و پیغه مبهرو موسو لمانان زال دهکا به سهر کافرهکان دا له دونیا و قیامهت.

﴿۲۲﴾ وَلَقَدْ اسْتَهْزَىٰ بُرْسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ ۖ نَهَىٰ يَغْفِه مَبْرًا! نه گهر نه و کافرو موشریکانهی گهل و هۆزه که ت گاته و لاقرتیت پی دهکهن و داوی موعجیزه سهریو سه مه ره دهکهن و په لپو بیانوت پی دهگرن و به درۆت ده خه نه وه، نه وه تۆ خوگر به و صه برو نارامت هه بی و بهر دوام به له سهر نه نجامدانی نه رکی سهر شانت، چونکه بیگومان هه مان گاته و لاقرتی به پیغه مبه رانی پیش تۆ کراوه و، له لایهن گهل و نه ته وه کانیا ن په قیامه که یان به درۆ خراوته وه، ﴿فَأَمَلَيْتُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا﴾ مؤلتهی نهوانه م دا که کافرو موشریکن بۆ ماوهیه ک و ﴿ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ﴾ نه مچار که زی دمه رویان له گومرایی و بی دینی دا کرد، عه زابی سه ختی خو مانمان به سهردا دان و تیکمانه وه پیچان، دهی ورد به ره وه و بر وانه: چۆن تۆ له م لی ستاندن و چۆن عه زابی سه ختم به سهردا دان.

﴿۲۳﴾ أَلَمْ يَأْتِ هُوَ قَائِمٌ عَلَىٰ كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ ۖ نَآيَا خودایه ک ناگادار و چاودیر و بهر برسی هه موو رزق و روژی گیانه به ریک بی، کاروباریان هه ل سورپینی ناگاداری هه ل سو که وتیان بی، هه رچی دهیکهن له کاری خیر و کاری خراپه له سهریان تۆمار بکا، هه ر له زمه تا مه جه ره هه چی لی گوم نه بی؛ و دهکوو که سیك وایه که نه و رهوش تانهی تیدا نه بن؟ ﴿وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ﴾ نهوانه هاوهل و شه ریکیان بۆ خودا داناوه، له ته ک به رومردگار دا چه ند بت و صه نه میکیان قوت کردۆته وه و

به ندایه تییان بۆ دهکهن، هاواریان لی دهکهن، هانیا ن بۆ دهبن، ﴿قُلْ سَمُّوهُمْ﴾ نهی موحه ممه! پییان بلی: نه و خودایانه م بۆ پیناسه بکهن، پیم بلین: نه و هاوه لانهی بۆ به رومردگار تان دیاری کردون کامانه و چین و کین بابزاندرین، چونکه نهوانه هه یج بنه مایه کیان نیه، شیاوی به ندایه تی بۆ کردن نین، چونکه ناتوانن زیان له که س دوور بخه نه وه، ناتوانن خیر و خوئی بۆ که س بینن! ﴿أَمْ تُنَبِّئُوهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي الْأَرْضِ﴾ یان هه وال ده دهن به په رومردگار به وهی چه ند هاوهل و شه ریکیکی هه یه: که وجوودیان نیه و خودا پییان نازانی له کوین؟ چونکه نه گهر وجوودیان هه بوایه پیی دمزانی و دهیناسین و چونکه خودا هه یج شتیکی لا په نهان نیه، ﴿أَمْ بَظَاهِرٍ مِّنَ الْقَوْلِ﴾ یان هه ر به هه وانته و به قسه ناوی خودایان لی دهنین و به قسه دهیان که نه هاوهلی خودا و پیتان وایه: سوود و زیانیان به دهسته؟ به بی نه وه هه یج حه قیه ته یك بۆ نه م بۆچونه تان هه بی، نای له و بی عه قلی و نه فامیه ناویکی گه وره و پیروز بدمیه شتیکی که وجوودی نیه، به هه وانته و بی به لکه سیفه تی خودایه تی بدمیه شتیکی نه بوو، نه مچار مامه لهی نه وهی له گهل بکهی که حه قیه ته! ﴿بَلْ زَيْنٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرُهُمْ وَصُدُّوا عَنِ السَّبِيلِ﴾ کی شه و دان و سان له گهل نهوان بخه ره لاوه، ماندو بوون له گهل یان دا بیهودیه، به لکوو نهوان گهل و نه ته وه یه کن کو فرو فرتو فیلیان ریگای گومر ابوونی بۆ جوان کردون و له ری بازی حه ق لادراو! که وایی مه سه له که نه وه یه: نهوانه کافرن. ﴿وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ﴾ که سیك خودا گومر ای بکا له بهر بیرو باوه ری جه واشه یی و کرده و ی خراپی و تاوان کردن و لادان له ری بازی حه ق.

﴿۲۴﴾ لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۖ نِهوانه له دونیا دا سزای سه ختیان دهر دی به کوشتن و به دیل گرتن و باقی نه و به لاو مو صیه تانهی تووشیان دین، ﴿وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَقُّ﴾ بیگومان سزای قیامهت زۆر به نیش ترو سامنا کتره... ﴿وَمَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ رَاقٍ﴾ نیه بۆ نه و کافرانه له مبه ریک بیان پاریزی و له سزای دۆزه خ رزگاریان بکا، به بی ئیزنی خودا که س ناتوانی شه فاعهت بۆ که س بکا.

﴿۲۵﴾ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي رُغِدَ الْمُتَّقُونَ ﴿۲۵﴾ لهودی لهمه به و لاهو بهوت دهخوینینه وه صیفهت و چونیتهی نهو بهه هشتهیه: که بهرومردگار وادهی بهته قواکاران داوه له پاداشی خودا په رستی و توبه کردنیان و هانابر دنیان بۆ خودا و دلسوزییان بۆ نایین، نهو بهه هشته بهه هشتیکی وه هایه ﴿تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾ جوگه و جوبار له زیریه وه جاری دهبن! لهه موو لایه کیه وه جوگا و چۆم دهکشین، دانیشتوان چونیان بوی ناوا جوگا کان دمرۆن جا و منه بن همر جوگه ی ناو هه بن و بهس به لگوو جوگای شیر و ههنگوین و مهی همر شتیکی چه زیان لی بی. ﴿أَكْلُهَا دَائِمٌ وَظِلُّهَا﴾ میوه و خوراک و خواردنه وه کانی بهرده وام و هه میسه یییه نابریته وه و کوتایی نایه، همر وه ها سیبه ره که شی بهرده وام و نه براویه، خوژی تیدا نیه و دانیشتوانی سه رما و گه رما نایین. ﴿تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا﴾ نهو بهه هشته جوان و رازاویه عاقیبهت و سه رهنجای نهو که سانهی ته قوای خودا دهکن، وازیان له کوفر و بییدینی هیناوه. ﴿وَعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ﴾ ناکام و سه رهنجای کافرانیش دۆزه خه به هوئی نهو تاوان و سته مکارییهی لهخویان و خه لکیشیان کردوه.

﴿۲۶﴾ وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ ﴿۲۶﴾ نهوانه ی نامه ی ناسمانیمان داوئی لهجوله که و نه صرانیهه کان: دوو بهشن، نهوانه ی به گویره ی نامه کانیا ن هه لئس و که و تیان کردوه نیمانیان به په یامی پیغه مبهری خویمان هیناوه، دلیان خوشه به و سروهی بۆ لای تو نیردراوه: که قورنایی پیروزه، چونکه له کتیبه کانی خویمان دا نیشانه و به لگه هه ن له سه ر راستی په یامی تو. ﴿وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ بَعْضَهُ﴾ له تاقم و کومه لی نه هلی کیتاب هه ندیک هه ن: که ینکاری بری له قورنآن دهکن، حیزب و پارتیان پیک هیناوه دژی پیغه مبه ر ﷺ نه مثالی که عبی کوری نه شرفی په هوودی و (السد و) (القاعب) که دوو که شیشی نه جران بون و شوینکه و توانیان، نه مانه ینکاری هه ندی له قورنآن دهکن، واته: نهو شوینانه ی که له گه ل ته و راته گؤراوه که ی نهوان دا یه ک ناگریته وه، ﴿قُلْ﴾ نهی موحه ممه د! پیمان بلی: ﴿إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ﴾ من ته نها فه رمانم پیکراوه: که

﴿۲۷﴾ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي رُغِدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ﴿۲۷﴾ أَكْلُهَا دَائِمٌ وَظِلُّهَا تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ ﴿۲۸﴾ وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ إِلَهُ أَدْعُوا وَإِلَهِ مَنَابِ ﴿۲۹﴾ وَكَذَلِكَ أُنْزِلَتْ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلَئِنْ أَتَيْتَ أَهْوَاءَ هُمْ بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا وَاقٍ ﴿۳۰﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ﴿۳۱﴾ يَمْحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ وَعْدَهُ أَمْ الْكَاتِبُ ﴿۳۲﴾ وَإِنْ مَا نُرِيدُكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيْكَ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ ﴿۳۳﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا وَاللَّهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ وَهُوَ سَرِيعٌ الْحِسَابِ ﴿۳۴﴾ وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا يَعْلَمُ مَا تَكْتُمُ كُلُّ نَفْسٍ وَسِعْلَمُ السَّكْرُ لِمَنْ عُقْبَى الدَّارِ ﴿۳۵﴾

عیبادتهی خودا بکه م و به تاك و ته نه ای بناسم و یه کتاپه رستی بکه م و هاوه ل بۆ خودا دانه نیم. ﴿إِلَهِ أَدْعُوا﴾ بۆ ریباری خودا په رستی و دلسوزی له عیبادته د ئاده میزادان بانگ ده که م. ﴿وَإِلَهِ مَنَابِ﴾ همر بۆلای خودایه گه رانه وه و حیساب و لی کوئینه وه، پاداش و سزا همر به ده ست نه وه، نیمه و نیوه له مه دا نا کوکیمان نیه، سهیر نه وه یه: نیوه ینکاری شتیک بکه ن که هه موومان له سه ری کوکین، راجیایی دروست بکه ن له شتیک دا که جیگای خیلاف نیه.

﴿۳۷﴾ وَكَذَلِكَ أُنْزِلَتْ حُكْمًا عَرَبِيًّا ﴿۳۷﴾ وه کوو له پېش تۆوه پیغه مبه رمان ناردوون و نامه مان بۆ سه ر نازل کردون، نازل مان کردوه بۆ سه ر تو قورنایی پیروژ: که ریک و پیک و بی عه یب و بی که م و کورپییه، یاسایه که به زوبانی عه ره بی و به زمانی گه ل و نه ته وه که ت هاتۆته خواری بۆ نه وه ی لی حالی بن و تی بکه ن. ﴿وَلَئِنْ أَتَيْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنْ

الْعِلْمُ ﴿۲۸﴾ نەى موخەممەدا! ئەگەر تۆ شوپىن ھەواو ئارمەزوبازى ئەوانە بکەوى کە ئىنکاری ھەندى لەقورئان دەکەن و موخامەلەیان بکەى، وەکوو ئەو ھەو ھەتە بەیتولەقدیس پاش قىبلە گۆران، یان بەگوێرەى بیرو باومرپى ئەوان ھەئسو کەوت بکەى، ئەو دلتیابە ﴿مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا وَاقٍ﴾ نیه بۆ تۆ لەغەیری خودا بەولاولە ھىچ وەلى و یارمەتیدەریک، کەس نیه بتوانى تۆ لەعەزابى خودا بپارێزى، کەوابى بترسە لەو ھەو ھەتە شوپىن بیرو باومرپى ئەوان بکەوى، وەکوو ئەوان ھەئسو کەوت بکەى!

﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً﴾ واتە: ئەى موخەممەدا! وەکوو چۆن تۆمان کردو بەپێغەمبەر و ئادەمیزادمان کردو بەپێغەمبەر، ھەموویان خواردن و خواردنەو ھەیان ھەبوو بەناو بازاردا رۆشتوون، خیزانیان ھەبوون، مندال و نەو ھەیان لى کەوتوونەو. ﴿وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ ناگونجى و لەتوانای ھىچ پێغەمبەریک دا نیه: کە موەجیزەو نایاتى داوالیکراو لەلایەن گەل و نەتەو ھەگانیان بخەنەرۆ، مەگەر خودا مەیلی لى بى و بزانی: کە لەھینانی ئەو موەجیزانەدا ھیکمەتى خودای ھەیەو بەرژمەندى ئادەمیزادانى تیدا بەرچاو بگىر! ﴿لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ﴾ بۆ ھەموو روداو و ھەمانیک کە خودا نووسیونی تەمەن و کاتى دیاریکراو ھەیە، ھىچ موەجیزەو نایەتیک پێش وەخت نایە، ھىچ عەزاب و سزایەك لەکاتى خۆى پێش ناکەوێ.

﴿يَخُودُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُخْتِ﴾ پەرورەدگار ئەو ھەى بیهوئ دەیفەوتینى و ئەو ھەى بیهوئ دەیفەوتینى، ئەو شەریعەت و یاسایەى بیهوئ بيسرپتەو دەیسرپتەو، ھەر یاساو شەریعەتیکیش ھیکمەتى خودا داخوازى بى و بەرژمەندى ئادەمیزادانى تیدا بى دەیفەوتینى و نەسخى ناکاتەو! ﴿وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ﴾ بێماو سەرچاوەى ھەموو کتیبەکانى لایە: کە (لەحوولەحفوظە) ھەموو شتیکی تیدا تۆمار کراو.

یان مانای ﴿وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ﴾ لای خودایە ئەو کتیبەى: کە ھىچ گۆرانکاریەك رووى تى ناكا، یان مەبەست: زانستى

خودایە واتە: ھەرچى روو دەداو لەدەفتەرى فەریشتەکاندا دەنووسى دەبى مووافیقى ئەو ھەى بى کە لەزانستى خودادایە، چونکە زانیاری پەرورەدگار، کان و سەرچاوەى ھەموو شتیکی ﴿وَإِنْ مَا تُرِيكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ تَتَوَقَّعُكَ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ﴾ نەى پێغەمبەر! ئەگەر لەماو ھەى زانیاندا برى لەو ھەرەشەو گۆرەشانەى لەدوژمنانەکانمان کردو بەیاننەتینە دى و پێشانت بەدین چۆن کافرو موشریکەکان ریسوا دەکەین و سزایان دەدەین و لەناویان دەبەین، یان پێش ئەو ھەى ئەو ھەیان بەسەر بێنن ئەتۆ بمرینن ھەر لایەکمان بپار دابى، ئەو ھەى لەسەر تۆ پێویستە نەنجامى بەدەى راگەیانندن و بلاوکرەو ھەى پەيامى ئیسلامە،

﴿أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا﴾ نایا ئەو موشریکانەى شارى مەککە لەبیریان چۆتەو؟ یان گومانیان ھەیه؟ نایین ئیمە ھەر کاتى گەل و نەتەو لەخۆیان بایى بوون و کافر بوون، ئیمە لەھیزو توانایان کەم دەکەینەو، زیارو دەسلەتایان کەم دەکەینەو، لەرەبەریکی تەسكى زەوىدا خریان دەکەینەو، بەپێچەوانەى حال و مزعى پێشوویان کە خاوەن دەسلەت و ھیزو توانا بوون، دەسلەتایان بەسەر رەبەریکی فراوانى زەوىدا ھەبوو، ﴿وَاللَّهُ يَخْكُمُ لَا مُعَقَّبَ لِحُكْمِهِ﴾ خودای بالا دەست بپار دەداو کەس نیه بپارای ئەو ھەتەوشینیتەو، ﴿وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ پەرورەدگار بەم زوانە لەقیامەتدا ھیسابو لیکۆلینەو لەگەل بەندەکانى دەکا، تۆلەى تاوان و، ستەمکارییان لى دەستینى، عەزاب و سزای خودا دى و گومان لەھاتنىدا نیه.

﴿وَلَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ زۆر لەکافرەکانى گەلە پێشینەکان فرت و فیلان لەپێغەمبەرەکانیان کرد، بەدرویان خستەو ئەزیزەتیا دان، لەولات دەریان کردن؛ ﴿فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا﴾ پیلانى پیلانگێرپان بەبى نیزنى خودا چ رۆلێكى نیه، بەگوێرەى قەزاو قەدەرى خودا نەبى مەکرى کافرەکان ھىچ کاریگەرێكى نیه، ﴿يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ﴾ خودا دەزانى ھەموو ئادەمیزادیک چ دەکاو چى کردو، خۆشەویستى خۆى پارێزگارى دەکا و پیلانگێرپان سزا دەدا، ھەر کەسە بەئەندازەى کردەو ھەى پاداش و سزا و مردەگریتەو،

﴿وَسَيَعْلَمُ الْكُفَّارُ لِمَنْ عُقِبِيَ الدَّارُ﴾ لهو به و لاهو روژی قیامت که کافره کان حیسابو لی کوئینه و دیان له گهل دا کرا، پیغه مبهرو موسولمانان چونه به به شته و هو کافره کان بو دوزخ بهرې کران: نهو کاته دمران کي سهره نجام و ناکامی پیروژه و به خته و هری و سهره فرازی کي و ده دستی دهیني.

﴿وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا﴾ نه وانه ی کافرن ده لئین: نه تو ره وانه کراوی خودا نیت، نه تو پیغه مبهریک نیت له خوداوه نیردرابی بو نه ووی ناده میزاد بانگ بکه ی بو خودا بهرستی و یه کتابه رسه تی، ﴿قُلْ كَفَى بِاللّٰهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ﴾ نه ی موحه ممه! پییان بلئ: من خودام بهسه بو نه ووی شایه دیم بو بدا که من پیغه مبهروم پشتگیریم بکا! نه و هتا به یامی بو ناردووم، سروشم بو دهکا، نه م هورنانه سه رناسایه ی بو نازل کردوم، هه موو ناده میزاد و جندو که ناتوانن وینه ی سورته یکی و هکوو نه و بخه نه رو، جا که من نه و خودا زانا و به ده سه لاته پشتگیریم بکا نیت رج حه و یجه م به نیوه هه یه، به پیغه مبهرم بناسن؟!

﴿وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ﴾ ههروه ها نه وانه ی خاودن نامه ن و پروایان پیم کردوه، و هکوو عه بدولای کوری سه لام و هاودلانی و ته میمی (الداری) و سه لانی فارسی و هاودلانیان.

کوتایي سوره تي الرعد

سوره تي (ابراهيم)

{بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ}

﴿الر﴾ الف، لام، را ﴿كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ﴾ نه م نامه پیروژه که پیک هاتوو له پیتانه، نامه یه کی ناسمانیه نازلمان کردوه بو سهر تو، نه تو بو خوت هه لت نه به ستوو، نیمه بو مان ناردووی بو مه به ستیک، ﴿لِنُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ﴾ بو نه ووی ناده میزاد به گشتی له تاریکی گومپایی رزگار بکه ی؛ تاریکی خه یالات و ههم، تاریکی دابو نه ریت، تاریکی سه رگه ردانی و فره خودایی و بته رستی، ﴿بِإِذْنِ رَبِّهِمْ﴾ هورنانه بو ناردووی بو نه ووی ناده میزاد له گومپایی رزگار بکه ی بو رونا کایی نیمان به هو ی ته و فیقی خودایی

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ كَفَى بِاللّٰهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الر كَتَبَ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ۝
اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ۝
الَّذِينَ يَسْتَحْبِبُونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا أُولَٰئِكَ فِي صَلَٰلٍ يَبْعِدُ ۝
وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِتُبَيِّنَ لَهُمْ فَيُضِلَّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِيَ مَن يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝
وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمٰتِ إِلَى النُّورِ وَذَكِّرْهُمْ بِآيٰتِنَا ۝
اللَّهُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيٰتٍ لِّكُلِّ مَسَابِرٍ شَكُورٍ ۝

به هو ی لوطفو به خششی خودای خو یان، به هو ی ناردنی نووری هیدایه ت بو ناو دل و دموو نیان، ﴿إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ﴾ هورنانه بو ناردووی بو نه ووی ناده میزادان شارمزا بکه ی بو ریبازی راست، ریبازی خودایه کی و هها که بالادهستی هه موو کهسه، هه موو شتیک له ژیر ده سه لاتی خو ی دایه، له سه ر هه موو کردار و گو فتاریکی سو پاسکراوه، هه موو کاریکی پر حیکمه ت و عه داله ته، هه موو هه والیک ی راست و دروسته.

﴿اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾ په رومرد گاریکی و ههایه؛ هه رچی له ناسمانه کان و زه وی دا هه یه: به درو ووسکردن و خاوه نیه تی و هه ل سو پراندن و نال و گو رتیدا کردن هه مووی به ده ست په رومرد گاره و هی نه وه؛ هه نه و خاوه نی ناسمانه کان و زه وی و نه ووی تی یان دایه، حه و یجه ی به کهس نیه، بالاده ست و خاوه ن ده سه لاته به سه ر بوونه و مورو

نەودى تېيىدايه، ﴿وَوَيْلٌ لِّلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ﴾ شىوى دۆزەخ، يان سزاي بەئىش لەرۆژى قىيامەتدا بۆ ئەوانەيه كە بېروا بەپەيامى تۆ ناكەن و نىنكارى تاكو تەنھايى خودا دەكەن!

﴿الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ﴾ ئەوانەى ژيانى دونيا ھەلەدەبژێرن بەسەر قىيامەتدا، گرنگى بەژيانى دونيا دەدەن و پێش ژيانى قىيامەتى دەخەن، كار بۆ جېھان دەكەن و وازيان لەكاركردن بۆ قىيامەت ھىناو، ﴿وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾ مەنعى ئەوانە دەكەن: كە دەيانەوئى رۆبكەنە خودا و نيمان بەپېغەمبەر بھێنن، كۆسپ و لەمپەر دروست دەكەن لەبەردەم ئەوانەدا كە خەريكن بێنەسەر رێبازى راست و خوداپەسەند، ھەر كەسى رۆبكاتە نىسلام ئەوان ژيوانى دەكەنەو، ﴿وَيَقُولُهَا عَوْجًا﴾ پێيان خۆشە رێبازى خودا خوار و خێج بۆ، دەيانەوئى رێبازى ئادەمیزادان دوور لەحەق بۆ، بۆ ئەودى لەگەڵ ھەواو مەبەستى ئەواندا بگۆنجى، ﴿أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ﴾ ئەو كافرو موشرىكانەى ئەو دەشتيانە لەگومرپاييەكى دوور لەحەقدان، لەنەزانى و نەقامىدا دەژين، ھومبىدى ئەوھيان لى ناكړى بێنە سەر رېگای راست و پەسەند!

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ﴾ واتە: ئێمە ھىچ پېغەمبەرئىكمان لەپېغەمبەرەکان نەناردو، نەئارەو، نەئەوھەکان و پېغەمبەرەکانياندا تېپەرپو، جا روداوھەکان نىعمەت و خۆشى بووون يان نىقەمەت و عەزاب و نەگبەتى بوو، ﴿إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ﴾ بېگومان لەم يادخستەوھە وەبىر ھىنانەوھە بەلگەى زۆرو زەبەندە ھەن لەسەر تاكو تەنھايى خودا دەسەلات و توانایى سنوورى بۆ كەسانىك لەكاتى بەلاو ناخۆشىدا خۆگرو پشوو درێژن، لەكاتى نىعمەت و خۆشىدا سوپاسگوزار و شوكرانەژميرن.

﴿وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ أَنْجَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ وَيَدَّبْحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ﴾ ئەى پېغەمبەرى خۆشەويست! ئەو بەلگەى خۆى وت: ئەى نەتەوھەكەت بگيرەو: كاتىك موسا بەلگەلەكەى خۆى وت: ئەى نەتەوھەكەم! يادى ئەو نىعمەتەى خودا بکەنەو بەسەر

﴿وَوَيْلٌ لِّلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ﴾ شىوى دۆزەخ، يان سزاي بەئىش لەرۆژى قىيامەتدا بۆ ئەوانەيه كە بېروا بەپەيامى تۆ ناكەن و نىنكارى تاكو تەنھايى خودا دەكەن!

﴿الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ﴾ ئەوانەى ژيانى دونيا ھەلەدەبژێرن بەسەر قىيامەتدا، گرنگى بەژيانى دونيا دەدەن و پێش ژيانى قىيامەتى دەخەن، كار بۆ جېھان دەكەن و وازيان لەكاركردن بۆ قىيامەت ھىناو، ﴿وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾ مەنعى ئەوانە دەكەن: كە دەيانەوئى رۆبكەنە خودا و نيمان بەپېغەمبەر بھێنن، كۆسپ و لەمپەر دروست دەكەن لەبەردەم ئەوانەدا كە خەريكن بێنەسەر رێبازى راست و خوداپەسەند، ھەر كەسى رۆبكاتە نىسلام ئەوان ژيوانى دەكەنەو، ﴿وَيَقُولُهَا عَوْجًا﴾ پێيان خۆشە رێبازى خودا خوار و خێج بۆ، دەيانەوئى رێبازى ئادەمیزادان دوور لەحەق بۆ، بۆ ئەودى لەگەڵ ھەواو مەبەستى ئەواندا بگۆنجى، ﴿أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ﴾ ئەو كافرو موشرىكانەى ئەو دەشتيانە لەگومرپاييەكى دوور لەحەقدان، لەنەزانى و نەقامىدا دەژين، ھومبىدى ئەوھيان لى ناكړى بێنە سەر رېگای راست و پەسەند!

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ﴾ واتە: ئێمە ھىچ پېغەمبەرئىكمان لەپېغەمبەرەکان نەناردو، نەئارەو، نەئەوھەکان و پېغەمبەرەکانياندا تېپەرپو، جا روداوھەکان نىعمەت و خۆشى بووون يان نىقەمەت و عەزاب و نەگبەتى بوو، ﴿إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ﴾ بېگومان لەم يادخستەوھە وەبىر ھىنانەوھە بەلگەى زۆرو زەبەندە ھەن لەسەر تاكو تەنھايى خودا دەسەلات و توانایى سنوورى بۆ كەسانىك لەكاتى بەلاو ناخۆشىدا خۆگرو پشوو درێژن، لەكاتى نىعمەت و خۆشىدا سوپاسگوزار و شوكرانەژميرن.

﴿وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ أَنْجَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ وَيَدَّبْحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ﴾ ئەى پېغەمبەرى خۆشەويست! ئەو بەلگەى خۆى وت: ئەى نەتەوھەكەت بگيرەو: كاتىك موسا بەلگەلەكەى خۆى وت: ئەى نەتەوھەكەم! يادى ئەو نىعمەتەى خودا بکەنەو بەسەر

خوتان‌دا؛ که له‌فیرعه‌ون و دارو دهمسته‌که‌ی رزگاری کردن، یادی نه‌و روژگار به‌که‌نه‌وه که فیرعه‌ون نه‌وپه‌ری سزاو عه‌زایی بی ده‌چیژتن، نه‌رکی قورس و کاری له‌توانادا نه‌بووی لی داوا ده‌کردن، نیرینه‌کانی سهرده‌برین، میینه‌کانتانی بو ده‌هیشتنه‌وه، ﴿وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ﴾ له‌وه‌ی بو‌تان باسکراو خویندرایه‌وه تافیکردنه‌ومیه‌کی خودایی بوو؛ چ له‌حالی ناخو‌شی و ته‌نگانه‌داو چ له‌حالی نیعمه‌ت و خو‌ش‌دا، بو نه‌وه‌ی ناده‌میزاد بزانی ناخو شوکرانه ژمیره یان کوهران ده‌کا،

﴿وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ﴾ نه‌ی نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل! یادی نه‌و روژه به‌که‌نه‌وه که خودا پی‌ی راگه‌یاندن و همرمووی: ﴿لَنِ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ﴾ نه‌گه‌ر شوکرانه‌ژمیری نیعمه‌ته‌کانم بن، سوپاسم بکه‌ن، زیاتر نیعمه‌تی خو‌متان به‌سهردا دهرژینم، ﴿وَلَنِ كَفَرْتُمْ﴾ خو نه‌گه‌ر کوهرانی نیعمه‌ته‌کانم بکه‌ن، سپله‌یی دهربرن له‌جیاتی شوکر، ﴿إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ﴾ سزای من زور به‌نی‌ش و نازاره؛ له‌دونیا‌دا به‌لی ستاندنه‌وه‌ی نیعمه‌ته‌کان و له‌قیامه‌ت‌دا به‌نازاردانی توندو تیز له‌سهر سپله‌ییبه‌که‌یان.

﴿وَقَالَ مُوسَىٰ إِنَّ تَكْفُرُوا أَنتُمْ وَمَن فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَأِنَّ اللَّهَ لَغَفِيٌّ حَمِيدٌ﴾ جا کاتیک هه‌زهرتی موسا دیارده‌ی کو‌فرو عینادی له‌گه‌له‌که‌ی بینی، مه‌به‌ده‌نیکی بنه‌رته‌ی له‌نایین‌دا راگه‌یاندو وتی: نه‌گه‌ر نی‌وه‌ نینکاری نیعمه‌ته‌کانی خودا بکه‌ن ته‌نانه‌ت نی‌وه‌ش و هه‌رچی له‌زه‌وی‌دا هه‌یه به‌ناده‌میزادو جندوکه‌وه کوهرانی نیعمه‌ته‌کانی خودا بکه‌ن، نه‌وه بی‌گومان چ زیانی‌ک به‌خودا ناگه‌یه‌نن، چونکه خودا بی نی‌حیاجه له‌سوپاسی به‌نده‌کانی، خودا بو‌خو‌ی سوپاسکراوه با خه‌لکان کافرو سپله‌ بن،

﴿أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِّن قَبْلِكُمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِّن بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ﴾ نایا بو‌تان نه‌هاتووه هه‌والو سهرگورشته‌ی نه‌و گه‌لو نه‌ته‌وانه‌ی له‌پیش نی‌وه‌دا هاتوونه گو‌ره‌پانی زیانه‌وه؛ که نه‌وانیش گه‌لی نوح و عادو نه‌موودو ه‌ی تریش بوون له‌و نه‌ته‌وانه‌ی پی‌غه‌مبه‌رانیان به‌درو‌خسته‌وه، خودا نه‌بی که‌س نازانی ژماره‌یان چه‌نده؟ جا

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ أَنجَيْنَاكُم مِّن مَّالِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ وَيُدْعُوْنَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ۝ وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ۝ وَقَالَ مُوسَىٰ إِنَّ تَكْفُرُوا أَنتُمْ وَمَن فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَأِنَّ اللَّهَ لَغَفِيٌّ حَمِيدٌ ۝ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِّن قَبْلِكُمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِّن بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّوا أَعْيُنُهُمْ فِي آفْوَاهِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَنَا إِلَيْهِ مُرِيبٌ ۝ أُرْسِلْتُمْ فِي الْأَرْضِ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِّن ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرَكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى قَالُوا إِنْ أَنتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا تُرِيدُونَ أَن تَصُدُّونَا عَمَّا كَانَتِ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأْتُونَا بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ۝

نه‌و گه‌لو نه‌ته‌وانه ﴿جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ﴾ پی‌غه‌مبه‌ره‌کانیان هاتوونه ناویان به‌موعجیزه‌و به‌لگه‌ی جو‌راو جو‌ره‌وه، موعجیزه‌ی ناشکراو سهره‌نج راکی‌شیان نیشانی گه‌لو نه‌ته‌وه‌کانیان داوه، ﴿فَرَدُّوا أَعْيُنُهُمْ فِي آفْوَاهِهِمْ﴾ به‌لام نه‌و گه‌لو نه‌ته‌وانه، په‌نجه‌ی رقو کینه‌یان لی گه‌ستن، دزیه‌تیا‌ن کردن، به‌په‌ندو نامو‌ژگار ییه‌کانیان په‌ست بوون، ﴿وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا﴾ به‌پی‌غه‌مبه‌ره‌کانیان گوت: نی‌مه بر‌وا به‌په‌یامه‌که‌تان ناکه‌ین، بی‌یمان وا نی‌ه نه‌و موعجیزاتانه‌ی نیشانی دهم‌ن به‌لگه‌ی راستی پی‌غه‌مبه‌رایه‌تی نی‌وه بی، ﴿بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَنَا إِلَيْهِ مُرِيبٌ﴾ نی‌مه شک و گومانمان هه‌یه دهرباره‌ی نه‌و په‌یامه‌ی بانگه‌وازی‌مان ده‌که‌ن بو‌لای: که نی‌مان به‌خودایه، بر‌وا به‌تاک و ته‌نهایی به‌رومردگاره، شوینکه‌وتنی نه‌و شه‌ریعه‌ت و یاسایه‌ی هیناوتانه! هه‌رچه‌ند بیر ده‌که‌ینه‌وه ناتوانین دهم به‌رداری بیرو باومری خو‌مان بینو شوین نایینی نی‌وه بکه‌وین.

جوړه موعجزانه دا نيه، هر موعجزه و نيشانه يه كي داوامان لئ دمه كن نه گهر به ويستو نيرادهي خودا نه بئ ناپه ته جي! ﴿وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ﴾ با هر له سر خودابن ته وهككولى خاوهن باومړان، پيوسته هه موو موسولمانيك پشت به خودا ببه ستئ، له هه موو كارو كرده وديه كي دا هانا بو نه و بهرئ!

﴿وَمَا لَنَا أَلَّا تَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلًا﴾ چون نيمه پشت به خودا نابه ستين و له حال نيمه ي هيدايت داوه بو ريبازى زانستو زانيارى، له سر پيوست كردوين: كه ريبازى راستى نه و بگرينه بهر، ريبازى سهررازى و رزگار بوونى نيشان داوين، ﴿وَلَتَنْصُرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا﴾ د نياين نيمه له بهرامبر سهرره قى و په لپو بيانووى جوړاو جوړتان خوړاگرو پشوو دريژ دمبين، بهردهوام دمبين له سر بانگه وازى كردنتان! ﴿وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ﴾ با خاوهن ته وهككوله كان بهردهوام بن له سر پشت به ستن له سر خودا، با بتمان هان هر به خودا بئ، له پيناو نايينى خودا هه موو نارحه قى و ناخوشيهك بچيژن و تهحه موولى بكه!

﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعْرِضَنَّ فِيْهِمْ مِّلْثًا﴾ نه وانه ي كافرو بئ بپروا بوون و گوئ بيسى ناموژگارى پيغه مبه ره كانيان نه بوون، په ناين بو هه پرشه كردن بردو وتيان: نه گهر واز له هه لوپستو بانگه وازى خوټان نه هين، له زيډو نيشتمانى خوټان دمتران دمه كن، ناهيلين ناوا به ناسووده ي دانيشن يان دمبئ بگه رپنه وه بو سر نايينى بته رستى و به ميراث بو به جيمامان، ﴿فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ﴾ په رومردگار نيگاي بو پيغه مبه راني كردو پتيانى هه رمو: د نياين نيمه سته مكارو موشريكه كان له ناو دمبه ين، خاك و ولاتى نه وان ده خهينه ژير ده ستى نيوه، پاش به هيلاكبردى نه وان نيوه له شوينى نه وان دا جيگر دمه كن،

﴿وَلَنَسْجِئَكُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ ذَلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي﴾ نه نيگا كردنه به له ناوبردى سته مكاران و نيشته جي كردنى موسولمانان له شوينى نه وان، نه مكاره حق و راسته بو كه سيك له حيسابو ليكولينه وهى من بترسى، هه ولى

﴿قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِى اللَّهِ شَكٌّ؟﴾ پيغه مبه ره كانيان پتيان گوتن: ناي نيوه له هه بوونى خودا دا گومانتان هه يه! سه يره نيوه چون گومانتان له هه بوونى خودا دا هه يه، خو فيطره تى ناده ميزاد خوئ شايه ته له سر بوونى خودا، دان به هه بوونى خودا دا دمبئ هه ركه سيك توژيك عه قل و فامى هه بئ دان به هه بوونى خودا دا دمبئ، ﴿فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ خودا ي مه زن به ديه ينه رى ناسمانه كان و زمويه، واته: نيوه چون گومانتان له وجودى خودا دا هه يه؟ له كاتيك دا نه و زاته به ديه ينه رى ناسمانه كان و زمويه، له نه بووه نه م بوونه ومه رى به و شيوه ريك و پيكيه هيناومه دى، ﴿يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ﴾ بانگه وازى نيوه ي ناده ميزاد ده كا نيمانى پئ به ينن شوين پهيامى پيغه مبه ره كه ي بكه ون، بو نه وهى له قيامه تدا له برى تاوانتان خوئ بئ، ﴿وَيُخْرِجَكُمْ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى﴾ دواتان ده خا بو كاتيكى دياريكرا واته: بانگه وازيتان ده كا كه نيمانى پئ به ينن، بو نه وهى له برى تاوانتان خوئ بئ كه له پيش نيمانه ينانتان نه نجامتان دا ون هه روه ها دواتان بخا بو كاتيكى دياريكرا و له زانيارى خوئ دا كه كوټايى هاتنى ته مه نتانه ﴿قَالُوا إِنْ أَنتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا﴾ وتيان: چون هه روا به هه واته شوينتان بكه وين، هيشتا نيمه موعجزديه كمان لئ نه بينيون، نيوه و هكوو نيمه ناده ميزادن، چ زيډه هه ضلو ريزيكتان به سر نيمه وه نيه، نه دى چون نيوه بوونه فروستاده ي خودا و نيمه نه بووين؟! ﴿ثَرِيدُونَ أَنْ تَصْدُونَا عَمَا كَان يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأَتُونَا بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ﴾ ده به لگه و موعجزه ي ناشكرامان بو بينن، راستى داواكه تان بچه سپيئ! نيمه به شتى حيسى نه بئ بپروا ناكه ين!

﴿قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ﴾ پيغه مبه ره كان به گهل و نه ته وه كانيان هه رموو: راسته نيمه ناده ميزاديكن و هكوو نيوه ده خوين و ده خوينه وه، ده خه وين و ديين و ده روين به بازپاډا، هه ولى رزق و روژى ژيان دمه دين، به لام خودا هه ضلو نيمه تى خوئ دهرژيئ به سر كه سانيك دا كه مه يلى لئ بئ ريزى پيغه مبه رايه تى بداتئ، ﴿وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ نيمه هيج ده سه لاتيكنان له هينانى نه و

به دهسته یانې رمزامه ندى بدا ﴿وَخَافَ وَعَبَدَ﴾ بترسى له هر پشه و عه زابو و توله ستانده ودم لیان، بترسى له روژی روبه پوښه وه له گهل مندا، به باشی به ندایه تیم بکاو خوږباریزى له غه زمبو و رق هه لسانم،

﴿وَاسْتَفْتَحُوا﴾ پیغه مبه ران داوای یارمه تی و کومه کیان له خودا کرد بو سهرکه وتن به سهر گهل و نه ته وه سته مکاره کانیاں دا، واته: داوای سهرکه وتن و پیروزیان له خودا کرد به سهر دوزمنه کانیاں دا یان دادگایى کردن و یه کالآ کردنه وهی نیوان نه وان و دوزمنه کانیاں، وى ده چی راناوکه بو کافره کان بگه ریته وه نه و کاته مانای ﴿وَاسْتَفْتَحُوا﴾ واته: کافره کان داوای سهرکه وتن له خودا ده کهن به سهر پیغه مبه رکان دا، لهم روه وه که بیان وایه خوین له سهر حه قن و پیغه مبه رکان له سهر به تالان، ﴿وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ﴾ ناکامی نهم کى برکینه نه وه بوو: سهرکه وتن و پیروزی بو ته قواکاران بوو، خه سارتمه ندى و له ناوچوون بو موشریکه کان بوو، خه سارتمه ندى و گور به گور بوون هه موو نه وانیه له خوین بایى بوون و لوتبه رزیان نواند، رویان له خودا په رستی و مرگیا.

﴿مِنْ رَّأْيِهِ جَهَنَّمَ﴾ به لکوو له پیش نهم لوتبه رزه سهر رمقانه دا عه زابى دوزخ هه یه، ناگری دوزخ بویان له بوسه دایه و چاو پرپانه بو نه وهی له ناویدا بمیننه وه بو هه تا هه تایی، ﴿وَيُسْقَى مِنْ مَاءٍ صَدِيدٍ﴾ ناوی خواردنه و میان بریتیه له کیم و زوخاوی هه لچوړاوی پیست و گوشتی دوزخ خیه کان، نه و کیم و زوخاوی له جهسته ی نه هلی دوزخ ده چوړیته وه ده کړیته ناوی خواردنه و میان.

﴿يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِغُهُ﴾ به نابهدلی قوم قوم هوتی ددا، به لاهم نه و منده تامی ناخوشه نه و منده بونی ناخوشه نه و منده رنگی ناشیرینه، خه ریکه نه یخواته وه، به لاهم به زور دمرخواردی دمدری و نه و په ری نازاری پی دهگا، ﴿وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ﴾ له هه موو لایه که وه هوکاري مردن دموریان دداو تهنگیان پی هه لده چنی، جوړه ها عه زابو نیش و نازار لیان کوده بیته وه، هه جوړه سزایه کیان بگری، کوشنده یه، نه گهر بواری مردنیاں ببوايه دمردن،

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِن نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۚ وَمَا كُنَّا لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِطَلْطَنِ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۚ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾ وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا ۚ وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَىٰ مَا آذَيْتُمُونَا ۚ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿١٢﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّسُلُ هُمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَنَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنَبْلَنَّكَ أَنْ تَبْلِيحِينَ ﴿١٣﴾ وَلَنَسُكِّنَنَّكُمْ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ ۚ ذَٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعَبَدَ ﴿١٤﴾ وَاسْتَفْتَحُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿١٥﴾ مِنْ رَأْيِهِ جَهَنَّمَ لَنُفِئَنَّ مِنْ مَآوئِهِمْ صَبْدًا ۚ يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِغُهُ ۖ وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ ۚ وَمِنْ رَأْيِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ ﴿١٦﴾ مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الصَّدَلُ الْأَبِيدُ ﴿١٧﴾

به لاهم برپاری په رومردگاره نابى بمرن! ﴿وَمِنْ رَّأْيِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ﴾ هه یه بو نه و سته مکارو لوتبه رزانه ی دونیا سزایه کی تری به نیش تر؛ زور له سزاو عه زابه کانی پیشوو به نازارتره، به رده و اوم نه بر او دیه.

﴿مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ﴾ واته: نمونه ی کرده و به شه کانی کافره کان که بریتیه له مالبه خشین به ناتاجان و به جیه یانای صیله ی رحم و چاکه کردن له گهل باوک و دایک،،، نهم کرده و باشانه یان روژی قیامت که داوای پاداشه کانیاں له خودا ده کهن و بیان وایه سوودیان لی دمبین و ده کوو ته پ و تو زیک وایه رمشه با هلی بگری و کهس نه زانی بو کوپی دهباو کهس نه توانی سوودی لی و مر بگری و هیچی و هگیر بکه وى، نه وانه ناتوان هیج سو دیک له کرده و به شه کانی جیهانیاں و مر بگر و ده کوو چو ن ناتوان نه و ته پ و تو زه کو بیکه نه وه و سوودی لی

ومرېگرن، ﴿لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَى شَيْءٍ ذَلِكَ هُوَ الصَّلَافُ الْبَعِيدُ﴾ ههول و تېكوشانی نهوانه، كرداری باش و مالبه خشینیان لهسهر بیرو باومړی ناراست و بئ بناغه، نوغروبوونه و لهگومراییهكدا كه زور لهحق و راستی دووره، چونكه ټیمانیان نیه هیچیان لئ ودرناگیرئ، کارهکانیان بئ سوودو بئ بایهخه.

﴿۱۹﴾ أَلَمْ تَرَى أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ نَايَا نازانی نهی بیسهرا! كه پهرومردگار ناسمانهكان و زهوی بهدیپناون بهشیوهمیهکی رېك و پېك و حهق و راست؟ بهو شیوهی پټویسته ناوا بهدی هیناون و رهخساندونی، جا كهسیك بتوانئ ناسمانهكان و زهوی دروست بكاو ناوا بهو شیوه بهدیعه بهدیپان بیئئ نایا ناتوانئ ټیوه زیندو بکاتهوه؟ بیگومان دتوانئ و هیچ پټی ماندوو نابئ، ﴿إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ﴾ خو نهگهر مهیلی لئ بئ ټیوه لهناو دمباو گهل و نمتهودیهکی دی دروست دهكاو لهشویئ ټیوه نیشتهجټیان دمكا.

﴿۲۰﴾ وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ نهو کاره بؤ خودا هیچ نهركیکی تیدا نیهو پټوهی ماندو نابئ، بهلگوو زور لای ناسانهو هر کاتئ بیهوئ و جوئ بؤئ ناوا دټه جئ!!

﴿۲۱﴾ وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا ههموو نادهمیزاد بهچاك و خراپیانهوه، بهموسولمان و کافریانهوه لهسارای مهحشردها دمردكهون! نهوان ههموو کاتئ لهخوداوهدیارن، خودا ههموو نان و ساتېك ناگای لیپانه، بهلام بؤ خوځیان نهو کاته ههست دهكهن: كه لهخودا دیارن و هیچ پهردهو داپوشهرېك نیه لهخودایان نهدی و بكا، دمردكهون، سارای مهحشره پر دهكهن، ههموویان دمزانن: كه خودا دهپانبیئ، بهپېچهوانهی حالی دنیاپان: كه کافرو یاخی بووان وا دمزانن خودا ناگای لهههلسو كهوتیان نیه، پهرده ههلهدرېتهوهو حیوار دهست پئ دهكا، دهپټه دهمه دهمئ و موناقهشهو جیدال ﴿فَقَالَ الصُّعْفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُعْتَدُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ؟﴾ ژیردهستهو شوېنكهوتوو رهشه خهلكهكه رو دهكهنه ملهور و دمربهگهكانی دونیاپان و پټیان دهلئین: ټیمه شوېنكهوتوو ټیوه بووین و بهگوئی ټیوهمان

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿۱۹﴾ وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿۲۰﴾ وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الصُّعْفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُعْتَدُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَّنا اللَّهُ لَهْدَيْنَاكُمْ سَوَاءً عَلَيْنَا أَجْرٌ غَنَّا أَمْ صَبْرًا مَا لَنَا مِنْ مَّحِيصٍ ﴿۲۱﴾ وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدُكُمْ فَآخَلَفْتُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُومُونِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنَا بِمُصْرِخِيكُمْ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۲۲﴾ وَأُدْخِلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ فِيهَا سُرُورٌ فَلَا يَمُوتُونَ فِيهَا سَلَامٌ ﴿۲۳﴾ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ﴿۲۴﴾

کردوده و پابهندی فهران و جلوهوگریپهکانی ټیوه بووین، بههفسه ټیوه بپرومان بهخودا نهکردو پېغهمبرانمان بهدرؤ خستهوه، نایا ټیوه نهمرؤ دتوانن برئ سزای خودامان لئ دوور بخه نهوه؟ وهکوو بهلئنتان پئ دابووین و ههلتان خهلهتاندين، ده نهمرؤ بهرگریمان لئ بکهن و مهیلن ناگری دوزخ بمانسوتیئ! نهمجار سهروك و فهرانرېواو ملهورهكان ولامیان ددهدنهوه، خوځیان لهنهركی بهرگریکردن لیپان ددهزنهوه ﴿قَالُوا لَوْ هَدَّنا اللَّهُ﴾ دهلئین: نهگهر خودا ټیمهی هیدایهت بدایا بؤ نایینی خوئ و تهوفیقی بدایناپه بؤ پابهند بوون بهنایینی حهقهوه، شارمزی بکردیناپه بؤ خیر، ﴿لَهْدَيْنَاكُمْ﴾ ټیمهش هیدایهتی ټیوهمان ددها، شارمزان دهکردن بؤ رېبازی حهق و راست! بهلام بلئین جئ، خودا ټیمهی هیدایهت نهداوه، ټیر برپاری سزادان چهسا لهسهر بئ بپروایان، ﴿سَوَاءً عَلَيْنَا أَجْرُ غَنَّا أَمْ صَبْرًا مَا لَنَا مِنْ مَّحِيصٍ﴾ هیچ چارمان نیه، رېگای رزگار بوونمان دهست ناکهوئ، هاتو

هاوار بکهین یان خوږاگرېین وەکوو یەک وایه، لە چنگ
عهزابی خودا رزگاریمان نابێ!

﴿وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ﴾ واتە: پاش ئەوێ
پەرورەدگار حوکم و بڕیاری عادڵانەى خۆى لەنیو
ئادەمیزاداندا ئەنجام دا، موسولمانان چوونە ناو بەهەشتەو
کافرەکان خزیندرانە بنگێ دۆزەخەو، شەیتان روودەکاتە
دۆزەخییەکان و پێیان دەلى: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ﴾
پەرورەدگار لەسەر زوبانی پیغەمبەرانى وادەو بەلێنى حەق و
راستى پێدان، ﴿وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ﴾ منیش وادەم پێدان: کە
زیندو بوونەو نیهو حیسابو لیۆلێنەو درۆیهو نابێ،
نەمەن درۆم لەگەڵ کردن و هەلەم خەلەتاندن، هەرچی پێم
گوتن درۆ بوو، مەن تاوانم چیه نیو بەخۆتان وادەو بەلێنى
خوداتان پاشگوێ خست و شوێن پڕوپاگەندەى پووجى مەن
کەوتن!! ﴿وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ﴾ نەمەن لەبانگەشە
کردنەکەم بۆتان هیچ بەلگەو نیشانەم بەدەستەو نەبوو،
زۆرمەلى و زەخت و زۆریم لى نەکردون، ﴿إِلَّا أَنْ دَعَرْتُكُمْ
فَاسْتَجَبْتُمْ لِي﴾ بەلکوو هەر لەگەڵ بانگم لى کردن و رێگای
بەتالم لەپێش چاو جوان کردنو، وەسوسە رەهنومايیم
کردن، خێرا بى سى و دوو بەپیرمەو هاتن و شوێن شەهوت و
نارەزۆبازى خۆتان کەوتن و پابەندى فەرمانەکانم بوون و
رێبازى تیداچوونتان گرتە بەر! ﴿فَلَا تُلْهُمُونِي وَلَوْ مِرَا
أَنْفُسَكُمْ﴾ ئەمڕۆ رەخنەو سەرزنەشتە ناراستە مەکەن!
چونکە مەن تەنها بانگەوازی کردون و وەسوسەم خستۆتە
دلتانەو، نیو بەویست و ئیرادەى خۆتان بەبى ئەوێ مەن
بەلگەو دەلیلیکم پى بى، نامادەباشى خۆتان نیشان داو شوپم
کەوتن، خراپەم لەدل شیرین کردن، رێبازى لارو لوپم
لەپێش چاو جوان کردن، بى سى و دوو ملتان لێنا، بانگەوازی
پەرورەدگارتان پشت گوێ خست، هەرچەن بانگەوازییەکەى
خودا ئەو هەموو بەلگەو نیشانە بەهێزانەى لەتەک دابوون،
بۆ خۆتان بەخۆتان کرد! دلتایان ﴿مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنَا
بِمُصْرِخِي﴾ مەن ناتوانم رزگارتان بکەم و هیچ کۆمەکییەکی
نیووم پى ناکرێ، سزای دۆزەخم لەسەر نیو بۆ سوک ناکرێ،
نیووش ناتوانم هیچ یارمەتیەکی مەند و بۆتان ناکرێ

تَوْقِ أَكُلَهَا كُلَّ حِينٍ يَأْذِنُ رِبِّهَا وَيَصْرِفُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿١٥﴾ وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ
كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ
﴿١٦﴾ يَثْبُتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُغْفِرُ لَهُمُ الذُّلُومَ وَيَقَعُلُ
اللَّهُ مَا يَشَاءُ ﴿١٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا
وَأَحْلَوْا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ ﴿١٨﴾ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا وَيَنْسَوْنَ
الْقَرَارَ ﴿١٩﴾ وَجَعَلُوا لِلَّهِ أُنْدَادًا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ
تَمَتَّعُوا فَإِن مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ ﴿٢٠﴾ قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ
آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً
مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَتَّعَ فِيهِ وَلَا خِلَالٌ ﴿٢١﴾ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ
بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ
فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ ﴿٢٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُمُ
الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ﴿٢٣﴾

عهزابم لەسەر سوک بکهن! ﴿إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِي مِنْ
قَبْلِ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ نەمەن ئەو رەت دەکەمەو
کە هاوشان و هاوێلى خودایم، ئەوێ لەدوونیدا بۆ منتان
دانابوو بەشەریکی خوداتان حیساب کرد بوم، ئەمڕۆ رەتی
دەکەمەو و پڕوام پێی نیهو لێ بى بەریم!!

﴿وَأَذِلَّةَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا﴾ ئەوانەى خاومەن باومر بوون و
لەدوونیدا کردەوێ باشیان ئەنجام داو دەخرێنە ناو
باغەکانی بەهەشتەو لەلەزەت و خوشیدا ژیان بەسەر
دەبن، باغەکانی بەشیویمەکن بەژێر درەختەکانیاندا جۆگەو
جۆبار دەکشێن و وەندەى تر باخەکان دەرازیننەو، بۆ هەتا
هەتایە ئەو خودا پێداوانە لەناو بەهەشتدا دەمیننەو
و مغری لى ناکەن، ﴿يَأْذِنُ رَبُّهُمْ﴾ بەتۆفیق و هیدایەتى خودایە
چنگیان دەکەوێ، بەهۆى ئەو وەمەیه کە خودا لەدوونیدا

رینومایی کردون بۆ چاکه کردن و روکردنه کاریک خوداو پیغهمبر بییان خوش بووه، ﴿تَجِئُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ﴾ فریشته بهسه لامکردن لییان ههوالیان دهپرسن، خوڤان لهناو خوڤاندا سهلاو لهیه کتری دهکن.

﴿أَلَمْ تَرَى كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ۚ تُؤْتِي أُكْلَهَا كُلَّ حِينٍ﴾ نایا نازانی نهی نه و کهسهی خیطابت ناراسته دهکری؟ نایا نابینی پهرومردگار چۆن نموونه دههینیتیه وه په ندو وشهی حکمهت له شوینی تایبهتی خوڤی دا دهنی، وشهی پیروژ: که وشهی تهو حیده، وشهی نیسلام و بانگه وازی قورنانه دهشوبهینتی بهدرهختیکی پیروژ و پۆشناخ که دارخورمایه و چوار دیاردهی پیروژی تیدان:

۱- دارخورما: درهختیکی روخسار جوان و بۆنخۆش و میوه و بهروبوومه کهی بهسووده تامی خۆشه،

۲- قهده کهی چهسپاوه و رهک و ریشالی بهزهوی دا رۆچون و قایم و پته وه و بهناسانی ههئناکه ندری،

۳- لق و پۆپهکانی بهرز بوونه وه و بهروبوومه کهی پاک و خاوینه و پوخته و پالفتهیه،

۴- هه موو سالتیک بهنیزنی خودا بهروبوومی خوڤی ددها! ﴿يَا ذُن رَّبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾ هه به و جوړه پهرومردگار په ندو مهئهل بۆ ناده میزادان دههینیتیه وه، بۆ نه وهی بیر بکه نه وه ریبارزی حق بگرنه بهرو پییدا برۆن، لههینانه وهی په ندو مهئهل زیده تیگه بیشتن و بیر خستنه وه ههیه، تهشبیهی مهعانی مهعقول و نامادی بهشتی مادی ماناکان له دلی بیسه ران دهچه سپینی، شک و گومان ته مو مژ دهره وینیتیه وه، شتی نامادی وهکوو شتی مهلووس دهخاته بهردست!

﴿وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ﴾ رهوشتی که لیمه ی پیس: که وشه ی کوفر و نیسراکه وهکوو رهوشتی درهختیکی پیس وایه: نهویش درهختی گوزاله یان درهختیک که وهکوو نه و بجی.

﴿يُبْتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ﴾ واته: پهرومردگار نهوانه ی نیمانیان هیناوه راگیران دهکا لهسه ر نه و گفت و بریاره ی: که لهژیانی دونیادا لهسه ری بوون: که نهویش نیمانی چهسپاوه له دل و دهروونیان دا؛ نه و نیمانه ی که بهلگه و دهلیل له دلیان دا رهگی داکوتاوه، مه بهست نه وهیه: جیگیر بوون و بهردهوام بوون لهسه ر خوداناسی و طاعهت، پاداشی مسۆگهرو ریزو فهضلو بهخششی پهرومردگاری لی وهدهست دی، ﴿وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ﴾ پهرومردگار ناهیلی کافرو سته مکارهکان بهمرز بگهن، لییان دهگه ری لهگومرایی خوڤاندا بهمیننه وه، چونکه ناماده باشی نهویدان تیدا نیه نیمان بهینن، قاجیان هه لخلیسکاوه و کهوتوونه ناو قورده لیتیه شه هومت و نارمۆ بازیه وه، ﴿وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ﴾ واته: بهگویره ی مهشینته و ویستی خوڤی یاسای بوونه و مر داده نی و پیی رازی دهی، تا نه و کاته ی حکمهت و دانایی خوڤی داخوازی نه وه دهی بیگو ری نه و کاته ش له چوار چیوه ی مهشینته و دهسه لاتی خوڤی دا یاساکه دهگو ری، چی بو ی چۆنی بو ی نه وه دهکا.

﴿أَلَمْ تَرَى إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَةَ اللَّهِ كُفْرًا وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ﴾ نایا تۆ سهیری حال و ومزعی سهیرو سه مه ره ی نه و بهدبه ختانه ناکه ی؟ سه رنج ناده یه حالی نهوانه ی نیعمه تی زۆرو زمبه نده ی خودا وه نندیان پیدراوه: که هه ندی له و نیعمه تانه ناردنی پیغهمبره بۆ سهریان؛ بانگه وازیان دهکا بۆ نیمان، سه رۆکایه تییان دهکا بۆ ریبارزی لیخۆشبوون و بۆ سه رمنجام و ناکامیک که بهه شه ته! که چی واز لهه موو نه و نیعمه تانه دهینن و له جیاتی نهوان کوفر و مرده گرن! نه و نه فامانه پیاو ماقول و ریش سپی گه له که ی تۆن نه ی موحه ممه د! هه لئس و که وتی نه مانیش وهکوو هه لئس و که وتی هه موو پیاو ماقول و ریش سپی گه ل و نه ته وهکانی تر وایه، بهم هه لئس و که وته ناشیرین و نابه جیه یان گه ل و هۆزه که ی خوڤان به ره و دۆزه خ رهوانه دهکن! لهناو دۆزه خدا شوین و جیگایان بۆ داناون! به لئ خانووی هیلاکه تیان بۆ ناماده کردون، نه و خانوه شومه ش

گرنگتره، پرېن له نعيمه تي جوړاو جوړ بؤ سوودو قازانجی
 نئيوه، هه ست به هه نديکيان دهکهن و به هه نديکيان نازانن،
﴿وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ﴾
 دهباري نئى له بهر زايييه وه ناو، به هوى نه و ناووه زموى وشک و
 برينگ سهر له نوئى زيندو دهکاته وه، درخت و روډکى جوړاو
 جوړى تيدا دپروينئى، کشت و کالى لئى بهرهم دهينئى،
 ههرچى پئويست بئى بؤ بزئوى ئاده ميزادو ئازهل و
 گيانله بهراني تر له زموى دمرى دهينئى، جوړه ها ميوه و
 بهر و بوومى رهنکو و رنگو خاوه ن تام و بؤن و سوودى جودا
 جودا دهخولقي نئى، **﴿وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ﴾** که شتى و گه ميکاني بؤ نئيوه رام کردون، واته عهقل و
 دهسه لاتى دروست کردون و به کارهينانى پيدا ون، وای لئى کردون
 به سهر ناووه دين و دهچن له م شار بؤ نهوشار و له م ولات بؤ
 نه و ولات به نيزن و رمزامه ندى خودا، خوتان و کالای خوتانى
 پئى دهگويزنه وه، **﴿وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ﴾** سهرچاوهى ناوى بؤ
 هه لقولاندون کانياو و جوگا و جوئى بؤ به ديهينان و، زموى بؤ
 شق کردون بؤ نهووى چؤم و روبارده کان له م ولات بؤ نه و
 ولات بکشين سوودو قازانجى ژيان له و جوئمانه و مرده گرن،
 جوگا و نيرويان لئى هه لده به ستن بؤ ناو خوار دنه وه و
 ناودير کردنى گشت و کال و پئويستياتى تريش،

﴿وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ﴾ خوړو مانگى بؤ رام
 کردون وای راهينان و بهر دهوام له هاتو چؤدا بن، شهو و روژ لئى
 برابن بؤ گه شه پيدان و ريک و پيک کردنى ژيانى ئاده ميزادو
 گيانله بهراني تر و درخت و روډک و شتى تريش، خوړو
 مانگو نه ستيرده کاني تر هه موويان بئى راو دستان
 له هاتو چؤدان هيچيان رئى له و پيتران ناگرئى و نابي ته له مپه ر
 له بهر دم نه و پيتر دا، **﴿وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ﴾** شهو و روژى
 راهينان و وای لئى کردون به ريک و پيکى به شوين يه کتر دا دين و
 دهچن، جارېک شه و دريژ دمبن و روژ کورت، وهکو و له زستان دا
 روده دا، جارېکى تر روژ دريژ دمبن شه و کورت، وهکو و
 له و مرزى هاوين دا دپته جئى، روژ کاتى هه ولدانه بؤ
 دهسته بهر کردنى پئويستى ژيان و شه و کاتى حسانه وه و
 نارام گرتنه.

﴿جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا وَبِئْسَ الْقَرَارُ﴾ دؤزه خه دهچنه ناوى و
 دهخري نه ناوى، به راستى خراب قهرار گايه که نه و ان دهچنه
 ناوى.

﴿وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا لِّيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ﴾ نه و انه چه ند
 هاوډل و هاوشانيان بؤ خودا داناوه، وهکو و خودا دهيانپه رستن،
 به نديا ه تيبان بؤ دهکهن، وهکو و به نديا ه تيکردن بؤ خودا،
 تايبه تمه ندى و ايان بؤ بهر وه دوزانن: که ههر بؤ خودا
 دهشيه و بؤ که سى تر نابن، نه م خودا دروژنانه يان کردون
 به هاوډلى خودا بؤ نهووى ئاکامى کاره کانيان گومر ا کردنى
 ئاده ميزادان بئى له ريگاي يه کتاپه رستى، ههر که سيک
 به قسه يان بکا دهچي ته خانه ي گومر ايانه وه، نه ي پيغه مبه ر
 هه وائيان بدمرئى و پييان رابگه يينه **﴿قُلْ﴾** به و گهل و نه ته وه
 نه فامه بلئى: **﴿تَمَتَّعُوا﴾** له زرم تو خوشى که م و بئى به قاي نه م
 ژيانى جيهانه تان بجيژن، تا نه و کاته ي خودا بؤى داناو ن
﴿فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ﴾ پاداش و گه رانه و دتات و حه وانه و دتات
 بؤ لای دؤزه خه و بؤ ناو دؤزه خه.

نه ي فروستاده! **﴿قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا﴾** فهران به به نده
 خاوه ن باومر ده کانه بکه به نه و به نندانه ي ئيمان يان هيناوه
 به تات و ته نهايى خودا و پيغه مبه رايه تى و هاتنى روژى
 قيامت، پييان بلئى: با شوکرو سوپاسى خوداى خويان بکه ن:
﴿يُقِيمُوا الصَّلَاةَ﴾ به به جيهينانى نويزده کانيان به ريک و پيکى،
﴿وَيُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا يَبْعَ فِيهِ وَلَا خِلَالٌ﴾ هه روډه ها پييان بلئى: ببه خشن له و مال و
 دارايييه ي پيمان به خشبون، به نهينى و به ناشکرا ببه خشن،
 سهرفيتره له مالى خويان دمر بکه ن بؤ نهووى رده صيدى
 سامانه که يان گه شه بکا، با په له بکه ن بؤ مال به خشين پيش
 نهووى روژى قيامت بئى: که له و روژده دا فيديه و کرپن و
 فروشتنى تيدا نيه دؤستايه تى و خزمايه تى ناميتئى بؤ
 يارمه تيدان و زرگار بوون له سزا.

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ﴾ په رومر دگار خودايه کى وهايه
 ناسمانه کاني به ديهينان و بهر زى کردونه وه و به نه ستيره
 رازاندونيه وه، **﴿وَالْأَرْضِ﴾** زموى دروست کردوه و رايخستوه و،
 دروست کردنى ناسمانه کان و زموى زور له دروست کردنى نئيوه

﴿ ۴۴ 》 وَآتَاكُم مِّنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ ﴿ به‌خشیویه‌تی به‌نیوه نه‌ی کۆمه‌لی ناده‌میزاد هەر شتێک داواتان کردبێ و بۆ داواکردن بشێ و پێویستتان پێی بێ و سوودی هه‌بێ، جا چون یه‌که داواتان کردبێ یان پێتان نه‌زانیببێ و داواتان نه‌کردبێ، ﴿ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا 》 نه‌گهر بتانه‌وی نیعمه‌ته‌ جو‌راو جو‌ره‌کانی که خودا به‌نیوه‌ی داوه‌ بیانژمیرن، ناتوانن ژماره‌یان بکه‌ن چونکه هینده‌ زۆرو جو‌راو جو‌رن له‌ژماره‌ نایه‌ن، به‌نیوه سه‌رژمیر ناگیرن، ده‌ی که نیوه نه‌توانن سه‌رژمیریان بکه‌ن به‌ته‌ئکید ناتوانن شوکرانه‌ی پێویستی‌شان له‌سه‌ر بکه‌ن، ﴿ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ 》 به‌راستی ناده‌میزاد سته‌مکار و سه‌له‌و بێ وه‌فایه‌.

﴿ ۴۵ 》 وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا ﴿ نه‌مه‌ یاد خستنه‌وه‌ی په‌رومردگاره‌ بۆ ناده‌میزاد، به‌لگه هینانه‌وه‌ی میژوویییه‌ بۆ موشریکه‌کانی قورمیش به‌وه: که مه‌که‌که شاری خودا په‌رستییه، هەر له‌کۆنه‌وه دامه‌زراوه‌ بۆ خودا په‌رستی و یه‌کتا په‌رستی، هەر له‌کۆنه‌وه‌ چه‌زرم‌تی نبیره‌ییم له‌وانه به‌ری بووه: که جگه له‌خودا شتی تر ده‌په‌رستن، هەر نه‌ویش بوو له‌خودا پارایه‌وه: که شاری مه‌که‌که بکاته شاری ناشتی و ته‌بابی، واته: نه‌ی موحه‌مه‌د! یادێ نه‌وه بکه‌ره‌وه، نه‌م راستیه‌ بۆ گه‌له‌که‌ت بگێره‌وه: نه‌و کاته‌ی نبیره‌ییم له‌خودا پارایه‌وه: وتی: خودایه! نه‌م شاری مه‌که‌که‌یه بکه‌ره شاریکی وا نه‌من و ئاسایشی تیدا به‌ره‌ه‌رار بێ، که‌س خوینی که‌سی تیدا نه‌پێژی، که‌س تیدا ستم له‌که‌س نه‌کا، ﴿ وَاجْتَنِبِي وَبَيِّ أَنْ تَعْبُدَ الْأَصْنَامَ 》 خودایه! خۆمو کو‌رو نه‌وه‌کانم به‌پاریزه‌ له‌وه‌ی بته‌په‌رستی بکه‌ن، دوورمان بخه‌ره‌وه له‌و کاره‌ ناشیرینه‌ مالتو‌زانکه‌ره، هیدایه‌تمان بده‌و وامان لی بکه: که یه‌کتا په‌رسته‌تی بکه‌ین و عیبادت‌مان خالص بۆ تۆ بێ و که‌س نه‌که‌ین به‌هاوه‌ل و شه‌ریکت!!

﴿ ۴۶ 》 رَبِّ إِنَّهُمْ أَضَلُّنَ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ ﴿ خودایه! به‌راستی نه‌وبتانه‌ بوونه‌ هۆی گومرا‌ بوونی زوربه‌ی زۆری ناده‌میزاد له‌ریگه‌ی حه‌ق و هیدایه‌ت، به‌جو‌ریک کردو‌یان به‌خودا و ده‌یان په‌رستن، هه‌له‌به‌ته‌ وه‌پال‌دانی گومرا‌کردن بۆ بته‌کان له‌روی مه‌جازه‌ویه، نه‌گینا بت و سه‌نه‌م بێ گیان و

ده‌سه‌لاتی هیجیان نیه، ﴿ فَمَنْ تَعْبَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي 》 جا که‌سیک بره‌وا به‌من بکا و له‌سه‌ر بیرو باوم‌ری من بێ له‌سه‌ر مه‌نه‌ه‌ج و رێبازی من نیما‌نی به‌تۆ هه‌بێ و راست‌لانه‌ یه‌کتا په‌رستی بکا، نه‌وه له‌منه‌و له‌سه‌ر رێبازی منه‌و له‌پێری منه، ﴿ وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ 》 که‌سیکیش پیچه‌وانه‌ی هه‌رمانی من بکا، وه‌لام‌ی بانگه‌وازییه‌که‌م نه‌ده‌نه‌وه، یه‌کتا په‌رستی نه‌نجام نه‌ده‌ن، نه‌وه عانی‌د به‌تۆیه‌و بۆ خۆت زانا و ئاگاداری، ده‌توانی لی‌یان خوش بێ و تۆبه‌یان لی و مره‌گری و هیدایه‌تیان بده‌ی بۆ ریگی راست.

﴿ ۴۷ 》 رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ دُرَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ ﴿ په‌رومردگارا! خۆت ئاگادار و زانی به‌وه‌ی من برێ له‌مندا‌ل و خیزانی خۆم (که‌ نیسماعیل و نه‌وانه‌ی له‌وده‌که‌ونه‌وه) جێنشینم کردوون له‌شیوو دۆلیکی ره‌قه‌ن و چه‌قه‌ندا که شیوی مه‌که‌که‌یه، لای خانووی هه‌رمی تۆ که‌که‌به‌یه و سوکایه‌تی پیکردنی نه‌و ماله‌ت یاساغ کردوه، ده‌ورو به‌ره‌که‌یت کردوه به‌هه‌رم و نابێ که‌س ده‌ستی بۆ درێژ بکا به‌بێ ریزی سه‌یری بکا! ﴿ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ 》 خودایه‌ بۆیه نه‌و خانوو ده‌ورو به‌ره‌ت کردوه به‌خاکی هه‌رم ریزت داوه‌تی بۆ نه‌وه‌ی دانیش‌توانی بتوانن نو‌یژی تیدا بکه‌ن و روی تیبکه‌ن و به‌یادی خودا په‌رستی ئاوه‌دانی بکه‌نه‌وه، یه‌کتا په‌رستی تیدا نه‌نجام بده‌ن، ﴿ فَاجْعَلْ أَفْنِدَةً مِّنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ 》 خودایه! وا بکه‌ دل و ده‌روونی ناده‌میزادان وه‌گری بن و به‌حه‌زو ئارمۆزه‌ بۆی بێن و به‌هه‌له‌داوان و په‌له‌په‌ل سه‌فه‌ری بۆ بکه‌ن، دل‌یان بۆ زیارتمی بکو‌رکین و چه‌زبان له‌دیدنی بێ، خودایه‌ خو‌شه‌ویستی نه‌م خا‌ک و زی‌ده‌ بخه‌یه‌ دل‌ی به‌نده‌کان‌ته‌وه‌ به‌تاسوخه‌وه‌ له‌هه‌ر چوارلاوه‌ بکه‌ونه‌ رێ بۆ دیدنی مالی خۆت که‌که‌به‌یه‌و بینینی دانیش‌توانی ده‌ورو به‌ری، که‌ نه‌وه‌کانی منن، ﴿ وَارْزُقْهُمْ مِّنَ الثَّمَرَاتِ 》 خودایه! نه‌وه‌کانم، نه‌وانه‌ی لای مالی خۆت جێنشینم کردون رزق و رۆژیان بده‌ له‌جو‌ره‌ها میوه‌و به‌روبوومی ولاتی دونه‌یا، له‌هه‌ر چوارلای جیهانه‌وه‌ خواردمه‌نی بۆ کیش بکری، بۆ نه‌وه‌ی بتوانن به‌وپه‌ری دل‌سۆزی و لی‌برانه‌وه‌ تاعه‌تی تۆ بکه‌ن، ﴿ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ 》

بۇ ناکرئ له ترسان و له حه پیه تان ده شله ژین و جاویان بزبز دمروانن و پیلویان ویک نایه نه وه.

﴿ ۴۳ 》 مُهْطِعِينَ مُقْبِعِي رُءُوسِهِمْ 》 سهریان بهرز کردوته وه به ترس و له رزه ده دمروانن، بهم لاو نه ولادا ناوړ نادمنه وه، ﴿ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ 》 جاویان به ملوق و دستاوه و پیلووی جاویان ویک ناکه و پته وه، به لکوه جاویان کراوه و دستاوه و له ترسان و له شله ژاویان جاویان بۇ لیک نانری، تا جاویان هه تهر بکا ههرچی ده پینن ههر ده پانترسین و جهسته یان و له رزه دین، ﴿ وَأَفِيدَتْهُمْ مِّنَ دَلٍّ دُمُوءٍ 》 دلو دمروونیان خالی و بۆشه، هیچ و مرناگرئ هیچیان له بیر نه ماوه، له ترسان به شوکاوه و شله ژاون، سهرسام و وړو ههیرانن، ههرچی هومیدو هیوا ههیه له دلیان دا نیه، هیچ خویشی و کامه رانییه کیان له دل دا نیه.

﴿ ۴۴ 》 وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ 》 ناده میزادان بترسینه له ناخویشی و ناره حه تی روژیک که له و روژده عه زاب یه خه یان ده گرئ و تیکیانه وه ده پیچ، ﴿ يَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا 》 جا نه وانه: که سته مکار بوون گوئیان به په یامی پیغه مبه ر نه داوه که نه و عه زابه ده پینن ده ست ده کهن به دادو فیغان، به ناله و هاوار، روده که نه خوداو لئی ده پارینه وه و ده لین: ﴿ رَبَّنَا أَخْرِنا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ نَّحِبَّ دَعْوَتِكَ وَتَتَّبِعِ الرَّسُولَ 》 خودایه به مانگی پرده بۇ دنیا بۇ ماوه یه کی که م مؤلتمان بده، با هه له کانی خو مان راست بکه یه نه وه که مته رخه میمان پر بکه یه نه وه، به پیر بانگه وازی پیغه مبه ر ده کانتیه و بچین، بر وایان پی بکه ین، ببینه یه کتا په رست و به دل سوژی به ندایه تیت بۇ بکه ین و شوین په یامی پیغه مبه رانت بکه وین، نه مچار به مانینه وه بۇ سارای مه حشر، ﴿ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلِ مَا لَكُمْ مِنْ زَوَالٍ 》 نه وه نیوه نه بوون له دونیادا پیش نه م حاله تان سویند تان ده خواردو ده تانگوت: که نیمه مردین جاریکی تر زیندوو ناکرینیه وه؟ بر و اتان و ابو و قیامت نیه و حیسابو لی کو لینه وه نیه له ژیانی دونیاوه بۇ ژیانی قیامت گواستنه وه نیه، ده تانگوت ژیان ههر ژیانی دونیا یه و که مردین تازه زیندوو نابینه وه؟

مُهْطِعِينَ مُقْبِعِي رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ وَأَفِيدَتْهُمْ مِّنَ دَلٍّ دُمُوءٍ ﴿ ۴۳ 》 وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ يَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخْرِنا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ نَّحِبَّ دَعْوَتِكَ وَتَتَّبِعِ الرَّسُولَ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلِ مَا لَكُمْ مِنْ زَوَالٍ ﴿ ۴۴ 》 وَسَكَنتُمْ فِي مَسَاكِنِ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ وَبَبَّيْتَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا لَكُمْ الْأَمْثَالَ ﴿ ۴۵ 》 وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ وَإِنْ كَانَتْ مَكْرُهُمْ لَئَزُولَ مِنْهُ الْجِبَالُ ﴿ ۴۶ 》 فَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخْلَفًا وَعِدُهُ. رُسُلُهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿ ۴۷ 》 يَوْمَ تَبْدُلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿ ۴۸ 》 وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقْرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿ ۴۹ 》 سَرَابِلُهُمْ مِّنَ ظُفُرٍ وَنَقَعُ الْجَوْهَرِ مِثْلَ نَارٍ ﴿ ۵۰ 》 لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿ ۵۱ 》 هَذَا بَلَّغُ لِلنَّاسِ لِشَذَرُوا بِهِ، وَلَعَلَّمُوا أَنَّمَا هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ وَلِيَذَّكَّرُوا أُولُوا الْأَلْبَابِ ﴿ ۵۲ 》

﴿ ۴۵ 》 وَسَكَنتُمْ فِي مَسَاكِنِ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ وَبَبَّيْتَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ 》 نیوه جینشین بوون له شوینی نه وانه: که سته میان له خو یان کردوه، هاوه لی سته مکارانیان کرد، به ری و شوینی نه وانه دا رویشتن چاوتان له وان کردو لاسای نه وانتان کردوه، ههر چه نده بۆتان ناشکرا بوو چیمان به و سته مکارانه کرد، چۆن له ناومان بردن له تۆله ی ره تکر دنه وه ی په یامی پیغه مبه ران و به رهنکار بوونه وه ی بانگه وازی حق، به چاوی خو تان شوینه واری له ناو چوانتان بین و بۆتان دمرکه وت ناکامیان ریسوایی و له ناو چوون بوو، ﴿ وَضَرَبْنَا لَكُمْ الْأَمْثَالَ 》 نامۆزگاریمان کردن، مه شه لان بۇ هی نانه وه له قورن داو پیمان گوتن: که سیک بتوانی له سه رتاوه شتیک دروست بکا زۆر به ناسانی تر ده توانی دوا ی له ناو چونی دروستی بکاته وه.

نېستا دمېته تۆزو خول و دووگهال بلا و دمېته وه، پاشان دمېته وه زهوييه كي ترا! ﴿وَبَرِّزُوا لِلَّهِ الْأَوَّاحِدِ الْقَهَّارِ﴾ هه رچی مه خلوقات هه يه هه موويان له گۆر دکانيان دینه دمه وه، چاومرواني برپاري په رومردگان، هه موويان له پيش دوو دمستی خودای تاكو ته نها و بالادهمستدا دهمستن.

﴿وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ﴾ نهی موحه ممه! تو له و روژده تاوانباران دمېني کۆمهال کۆمهال به زنجير و پيوند به يه کتره وه به سترآونه وه و شهتک دراو، نهوانه ی مولحيدو بى باومړن پيکه وه شهتک دراو، نهوانه ی موشريکن، يا پياوکوژن، يا خيانه تکارو دزو سودخورن هه کۆمهالو به جيا پيوند کراون و تيکخراون، ﴿سَرَّابِلُهُمْ مِنْ قَطْرَانٍ﴾ کراسه کانيان له قهترانه: که زور زوو ناگر دهگرى، ﴿وَتَفْنَى وَجُوهُهُمْ النَّارُ﴾ ناگرى دوزخ روويان دادمپوشى، سهرتاپاي جهسته يان به هوى نه و قهترانه ی له جهسته يان هه نسوراوه گر دهگرى.

﴿لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ﴾ په رومردگار نه و کارانه دهکا بۆ نه وه ی هه موو نادهميزادىك به گويړه ی کرده وه دکاني سزای شياوى خوى و مبرگريته وه، چاکه به چاکه و خراپه به خراپه! سزای کافرو تاوانباران ددها له سهر کوهر و تاوانيان، پاداشى موسولمان و خوداپه رستانيش بداته وه له پاساوى نيمان و باومړ و کرده وه ی باشيان! ﴿إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ بيگومان خودا زور به خيرايى حيساب و ليکولينه وه له گهال بهندهکان دا دهکا، حيسابکردن له گهال نه م غافلى ناکا له حيسابکردنى نه و، وهکوو چون رزق و روژيدان به خدر بى ناگای ناکا له رزق و روژيدانى به ممه مهنده!

﴿هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ﴾ نه م فورئانه راگهيانندنه بۆ نادهميزادان و بۆ په ندو ناموژگاري به سيانه، به لگهيه كي به هيزه و نه گهر به گويړه ی رينو کاپييه کاني هه نس و كهوت بکهن سهررازی دونيا و قيامت دمېن، ﴿وَلْيَسِّرُوا بِهِ﴾ هه روهها بۆ نه وه ی پيى بترسيندرين له سزاو تۆله ی خودا ﴿وَلْيَعْلَمُوا أَنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ﴾ بيکه نه به لگه و بزائن که خودا تاكو ته نهايه و هيچ خودای تر نين جگه له نه و ﴿وَلْيَذْكُرْ

﴿وَلَقَدْ مَكَّرُوا مَكْرَهُمْ﴾ واته: نهوانه ی جينشين بوون له شويى سته مکاره پيشينه کان، هه لويست و حال و دمزيان له سته مکاره رابوردو وه کان جيانه بو، هه مان هه ول و ته قه لای پيشينه کانيان داويانه بۆ رهتکردنه وه ی حهق و به دروخستنه وه ی پيغه مبه ران و چه سپاندى به تال، نه مانيش هه موو هيز و توانای خويان له م بواره دا خستوته گهرو چيبان پيکرا کرديان، به هه موو جوړيک دزی ناييني حهق و مستان! ﴿وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ﴾ فرت و فيل و مه کرده کانيان لای خودا نووسراوه، بيگومان سزای عادلان يان ددهاته وه، هه موو شتيك لای خودا نووسراوه و تومار کراوه و به گويړه ی کرده وه و هه لويستيان تۆله يان لى دمستينى، ﴿وَإِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ الْجِبَالُ﴾ سهرمنجامى مه گرى نه وان خه سارتمه ندى و بهفتاره چوونه، مه گرى نه وان نه ومهنده به هيز نيه بتوانى کيو له شويى خوى بجوئينى، مه گرى نه وان ناتوانى ناياتى خودا، شريعه تى خودا، موعجيزه ی پيغه مبه ران: که وهکوو کيو دامه زراون بپوچيننه وه، که ی مه گرى نه وان دم توانى کيو، يان شتيك: که به نهنده زه ی کيو دامه زراو و چه سپاوه لابه رى و بيگويژيته وه و به رهنگارى بکا، مه گرى نه وان له ژير هيزى قودرمتى خودا دايه چوئى بوئى ناواى له گهال دهکا!

﴿لَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخْلِفًا وَعْدِهِ رُسُلَهُ﴾ نهی موحه ممه! وا مهزانه خودا واده و به لئى که داويه تى به پيغه مبه رانى ناپه يئيته دى، دلنياه جى به لئى داويه تى به پيغه مبه ران هه موان دئنيته دى! ﴿إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ﴾ بيگومان په رومردگار بالادهمسته و به توانايه، ناهيلى سته مکار له سزا رزگارى بى، ناهيلى مه کرباز بى سزا بوى دهرچى! هه ر شتيك بيه وئ بیکا دمیکا و کس نيه بتوانى ببیته له مبه ر له به رده م ويستی خودادا، هه ر که سيكى بوئ سزای بدا له جنگى رزگارى نابى و کهس ناتوانى له دهست خودا راکا، په رومردگار خاومنى سزاو تۆله يه بۆ نهوانه ی په يامى پيغه مبه ره کانيان رمت کردوته وه و شريکيان بۆ خودا داناوه،

﴿يَوْمَ يُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ﴾ واته: په رومردگار خاومنى تۆله ستانندنه وه و سزادانه له روژيکدا: که زهوى دهگويړدى به زهوييه كي تر به م جوړه نه م زهوييه ی

أُولَئِكَ الْأَنْبَاءُ ﴿ هەر و هه بۆ ئەو دی خاوەن عەقڵ و ھۆشەکان
بیر بکەنەو و پەند و نامۆزگاری لێ وەربگرن.

کۆتایی جزمی سیزدەھەم

سورەتی (الحجر)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿الر﴾ دەبێ ئەم جۆرە بیتانە بەجیا جیا بخوێندرێنەو
(الف، لام، راء) دەربارەى مانا و مەبەست بەهێنانى ئەم جۆرە
بیتانە چەند رایەك ھەبە، لەسەرەتای سورەتى (البقرة) دا
نامازەمان پێ کردوون. یەكێك لەو مانایانە ناگادار کردنەو
عەرەبەکانە بەنیعجاز و سەرئاسای قورئان لەرووی بەلاغەت و
فەصاحتەو و تەحەددا کردنى ئەوان و ئادەمیزادانى تریشە
كە ناتوانن وێنەى كورتترین سورەتى بێنن. بەعەرەبەکان
دەفەرموئ: قورئان بەزمانى ئێو نازل بوو، وشەکانى لەو
جۆرە بیتانە پێك ھاتوون، دە ئێو ئەگەر دەلێن: ئەمە
لەخوداوە نەھاتوو (ئەو عەرزو ئەو گەز) دەتوانن وێنەى
سورەتێكى ئەم قورئانە بخەنە روو. ﴿تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَقُرْآنٍ
مُسِينٍ﴾ ئەم نایەتانەى لەم سورەتەدان، نایاتى نامەىەكى
ناسمانى كامل و تەواون لەھەموو رویەكەو، نایاتى قورئانێكى
رونكەرەو و مانا ئاشكرا و ھىدایەت نامیزە. كە ئەو پەرى
بەلاغەت و فەصاحتەى تێدا كۆبۆتەو. لەناو نامە
ناسمانییەكان دا تاقە كتیبە، لەھەموو رویەكەو پەسەندە،
پەند و نامۆزگارى و ھوكم و یاسای ژيانى لەخۆگرتوو.
بەكوردی و كورتى كتیبى خودایە و قورئانە و سەرچاوەكەى
لەلەو حولە حفوظایە!!

﴿رُبَّمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ﴾ ئەمە ھەوالى
یەزدانە دەربارەى كافرو موشرىكەكان، كە لەرۆژى قیامەتدا
لەھەلۆیستى خۆیان پەشیمان دەبنەو و ئاواتەخوازى ئەو
دەبن و دەلێن: خۆزگە ئێمەش موسوڵمان بووینایە. جا ئەم
پەشیمان بوونەو نایا لەكاتى گیان دەرچووندايە؟ یان رۆژى
قیامەت كە حال و وەزعی خۆیان و موسوڵمانان دەبینن؟ یان

ئەو كاتە دەبێ كە دەبینن موسوڵمانان بەسەلامەتى بەسەر
پەردى سیرا تدا تێدەپەرن؟ یان ئەو كاتە دەبێ: كە موسوڵمانە
تاوانبارەكان دواى سزادانیان لەسەر تاوانەكانیان پزگاریان
دەبێ؟ ئەمانە راو بۆچونى زانیانى ئیسلامن.

﴿ذُرِّمُوا يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِمِ الْأَمَلُ﴾ ئەى موحەممەد! واز
لەكافەرەكان بێنە، لێیان بگەرێ با لەبێ ئاگایى خۆیاندا
بمێننەو، لەزەمت لەژیان وەربگرن، وەكوو ئازەل بخۆن و
بخۆنەو، ھیوا و ئارەزووى تەمەندریزى و دەستكەوتنى مال و
سامان و پلە و پایە مردنیان لەبیر بەریتەو. ﴿فَسَوْفَ
يَعْلَمُونَ﴾ لەو بەولاولە ئاكام و جەزای كردەو
ھەلۆیستەكانیان دەزانن، بۆیان مەعلوم دەبێ چەند
خەسارتمەند و مال كاوون.

﴿وَمَا أَمْلَكُنَا مِنْ قَرِيْبٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَّعْلُومٌ﴾ واتە: داب و
نەریتی خودا بۆ ھەموو گەل و نەتەویەك، یەك جۆرە،
دانیشتووى ھیچ گوند و شارێك نافەوتێنن، ھەتا بەلگەیان
لەسەر راست نەكاتەو و بیانوویان نەبێ. ھەموو گەل و
نەتەویەك رەھنومایى دەكا، رێگەى راست و ھەقیان نیشان
دەدا، جا كە كاتى لەناوچونیان ھات و ئەجەلیان ھات لەناویان
دەبا.

﴿مَا نَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ﴾ لەناوچوونى ھیچ
گەل و نەتەویەك پێش ھاتنى ئەجەلى خۆى نایەتەدى. ھەر
كاتێكیش ئەجەلیان ھات دوا ناخێ!

﴿وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ﴾ كافرە
قورەیشییەكان لەرووی گالتەپێکردن و ئەزیەتدانى
پێغەمبەرەو دەیانگوت: ئەى ئەو كەسەى لافى ئەو لێ
دەدەى گوايە پێغەمبەرى و نیگات بۆ دۆ و قورئانت بۆ
نازلكراو: تۆ شیتى، بەراستى نەھامى لەودا: كە بانگمان
دەكەى بۆ ئەو واز لەنایىنى باوك و باپیری خۆمان بەین و
شوین تۆ بکەوین، وازمان لێبێنە و ئیمە شوین شیتى وەكوو
تۆ ناکەوین!!

﴿لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَائِكَةِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ﴾ ئەگەر تۆ
راست دەكەى پێغەمبەرى؟ بۆجى فریشتەمان بۆ ناھێنى

شایه دی بدن له سهر راستی پیغه مبه رایه تیه که ت و پشتگیریت
بکمن له هره شه کانتدا.

﴿مَا نَزَّلَ الْمَلَكُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا إِذَا مُنْظَرِينَ﴾ نيمه
فريشته نانيرينه خوار بو سهریان، نيلا که دهیان نيرينه
خوارى به شيوه يه کی حهق و به مبه سستی حکمه ت و
به رژه و دند بيه که خومان دهرانين. فريشته نانيرد رين بو
سهر پیغه مبه ريك له پیغه مبه ران مه گهر بو له ناوبردنی
به دروخه ره و ده کانی گه له که ی، بو فه وتاندنی نه وانه ی به پير
بانگه وازی پیغه مبه ره که وه نه چوون، نه مهش له کاتیک دایه؛
که ته مهنی نه و گه له کوتایى هاتبى و کاتى له ناوبردنیان بى!
نیر پاش و پيش تیدا کردن ناکرى. مؤله تدان و دواختنى
عه زابه که نيه.

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ نيوه گه ليکی گومراو
سهر لي شيواون، گالتنه به پیغه مبه رى نيمه ده که ن،
گالتنه پیکردنه که تان زيانى پى ناگه يهنى، چونکه نيمه نه و
قورنانه مان نازل کردوه، نيمه پاريزگارى ده که ين ناهيلين
زياد و که مى تیدا بکرى، گورانکارى تیدا بکرى، که س ناتوانى
به رهنکارى بکا. نه مه تايبه تمه ندييه کی قورنانه و هيچ
نامه يه کی تر نه م تايبه تمه ندييه ی نيه، خودا بو خوى
به رعو ده ی پاريزگارى کردنی بو وه و ده پياريزى!

﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شَيْعِ الْأَوَّلِينَ﴾ بيگومان نيمه
له پيش ره وانه کردنی تو دا چند پیغه مبه رى ترمان ره وانه
کردوون بو سهر نه ته وه پيشينه کان، بو سهر هو زو تاقم و
کوړ و کو مته لى جيا جيا ی ناده ميزاد، داوا يه کتاپه رستى و
بروا هينان به زيندوبوونه وه و هاتنى روژى قيامه تيان
ليکردوون، به لگه و ده لیلی ناشکرا و روونيان له سهر راستی
په يامه که يان نواندوه، ﴿وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِئُونَ﴾ به لام ههر پیغه مبه ريك هاتبيته سهریان و داوا ی
نيمان هينانى ليکد بن نيلا گالتنه يان پى کردوه، په يامه که يان
ره مکر دوته وه.

﴿كَذَلِكَ نَسُكُّكُمْ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ، لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ
خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ﴾ ههر به و جوړه قورنان ده خه ينه دلى

سورة الحیجر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّيَّةَ مَائِتَ الْكِتَابِ وَقُرْآنٍ مُبِينٍ ۝ رُبَمَا يَوَدُّ
الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ ۝ ذَرْنُمْ يَأْكُلُوا
وَيَسْتَمْعُوا وَيُلْهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ۝ وَمَا أَفْلَحْنَا
مِنْ قُرْيَةٍ إِلَّا وَلَمَّا كَانَتْ مَعْلُومٌ ۝ مَا نَسْنِسُ مِنْ أُمَّةٍ
أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَجِزُونَ ۝ وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ
الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ۝ لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَكِ كَذِبٌ إِنْ كُنْتَ
مِنَ الْمُنذِرِينَ ۝ مَا نَزَّلَ الْمَلَكُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا
إِذَا مُنْظَرِينَ ۝ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَنَافِعُونَ ۝
وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شَيْعِ الْأَوَّلِينَ ۝ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ
رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ۝ كَذَلِكَ نَسُكُّكُمْ فِي
قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ۝ لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ
۝ وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَمْرُجُونَ
۝ لَقَالُوا إِنَّمَا سُكِّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَسْحُورُونَ ۝

تاواژنبارانه وه، حاليان وايه نيمانی پى ناهينن و به لايانه وه
کتیبيکی په سند نيه، چونکه له دليان دا ناماده باشی و مرگرتنى
که لامی حهق نيه، به رونا کايی جرای هيدايه ت دليان رونا ک
نابيته وه، وه کو و چو ن حال و و مزعى گه له پيشينه کانينش ناوا
بوو، هه مان هه لويستيان نواند به رامبه ر نه و په يامه ی
له خودا وه بويان نيردرا. نه مه نه گهر راناوى (نسلكه)
بگه رپته وه بو قورنان. ده شگونج بگه رپته وه بو شيرك نه و
کاته مانا که ی به م جوړه ده بى: ده فهرموى: نيمه
به دروخستنه وه ی په يامی يه زدانى ده خه ينه دلى
تاوانبارانه وه: نه وانه ی شوين هيدايه تى خودا ناکه و ن،
بيگومان نه و به دروخستنه وه و کوفرو شه ريك دانانه ی
خرابوه دلى تاوانبارانى رابوردو وه وه، ده يخه ينه دلى تاوانبارانى
سهرده مى تو و نه وانه ی له وه دوا دي نه گوره پانى زينه وه!
سوننه ت و داب و نه رپتي خودا دمر باره ی گه له پيشينه کان،
نه وانه ی پیغه مبه ريان بو سهر نيردراون رو و ناشکرايه،

بریتی بووه لهووه: که ریسوایان بکا، کوفرو گائته کردن به به یامی خودای خستوته ناو دلپانه ووه پاشان له ناوی بردون، سه رکه و تنو پیروزی به شو باری پیغه مبه ران و موسولمانان بووه، تاوانبارانی له ناو بردون و پیغه مبه ران و شوینکه و توانیانی سهره رازی دونیا و قیامت کردن.

﴿وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا مِّنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَمْرُجُونَ، ۱۵ لَقَالُوا إِنَّمَا سُكَّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَسْحُورُونَ﴾ نه گهر نیمه دمرگایه که له ناسمان له سهر نه و کافره سهره قانه بکهینه ووه، وایان لیبئ به و دمرگایه دا سهر بکهون، یان ببینن فریشته پییدا سهر بکهوئ، هیشتا برپا ناکهن، به لگوو ده لئین: چاوبه سته کیمان لیکراوه، چاومان شته کان و دکوو خو یان نابینن، روداو ده کانمان لیچه واشه بوون، واما ن لیها تووه جگه له شته خه یالییه کان چی تر نابینن، سیجرمان لیکراوه و موحه ممد به نایه ته کانی سهری لیشیواندین.

﴿وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا﴾ بیگومان نیمه له ناسمانه کان دا چهند نه ستیره ی گه و رده و گه پرؤک و راوه ستاومان به دی هیناون ﴿وَرَزَيْنَاهَا لِلنَّاطِرِينَ﴾ نه م نه ستیرانه و نه ستیره کانی تریشمان کردونه نیشانه ی جوانی و رازاوه یی بونه و مر بو هر که سیك تیان بفکروئ و لییان وردبیتته ووه، هر کاتی سهری ناسمانی به رزو به رین بکه ی، تا تی رامینی و لییان وردبیه ووه شتی عه جایه بو سهر سوپه نینهر دمبینی، ده ست رنکینی و ده سه لاتی خودای گردگاریان تییدا به دی ده که ی!

﴿وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِیمٍ﴾ پارازستومانه و ده پیاریزین له هه موو شه ی تانیکی دوور خراوه له رحمه تی خودا.

﴿إِلَّا مَن اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ شَهَابٌ مُبِینٌ﴾ مه گهر که سی بیهوئ و ته یی له عاله می نه ینی و قسه و باسی فریشته کان بدزی نه و کاته شووله ناگریک دمرده چی و به نا شکرا شوینی ده که وئ و راوی دهنئ!

﴿وَالْأَرْضُ مَدَدْنَاهَا﴾ نیشانه یه کی تر له نیشانه کانی خودایه تی و تا کو ته نیاییمان نه و دیه: که نیمه زه ویمان

راخستوه، له باری پانی و دریژی و هوئی تا برپوانی دریژکرا و ته ووه، واما ن لیکردوه گیانله به ران به ناسانی تییدا هه لیکهن و ژپواری خو یانی لیو ده ده ست بیئن؛ ئیتر له حه قیقه ته دا زهوی بو خو ی خر بی یان هیلکه یی بی، یان هه ر جوړیکی تربی، له گهل مانای نایه ته که دژنا و ده ستئ؛ چونکه زهوی کورپیه کی زور گه و ریه، هه موو نه ندازه یه کی و دکوو ساریه کی پان و به رین دیته به رچاو. ﴿وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِیَ﴾ چهند کیو یکی به رزو زه به للاح و دامه زراومان له زهوی دا دروست کردوه، بو نه و دی له رزه به دانیش توانی سهری نه کا، گیانله به ران به ناسانی و به ناسایی بتوانن له سهری بژین. ﴿وَأَلْبَسْنَا فِيهَا مِن كُلِّ شَيْءٍ مَّوْزُونٍ﴾ رواندو و مانه له زهوی دا له هه موو جوړه رو دک و دارو درختیک به نه ندازه و ته رازو! هه موو گزو گیای و رو دک و درختیک بیکهاته کانی نه ندازه دار کراون، حیکمه ت و به رزه و ون دیه کی تییدا ره چاو کراوه، هه موو رو دکیک هه موو درختیک عونصوره کانی بیکهاته کانی و دکوو یه ک نین، هه رچه نده له یه ک زهوی دان به یه ک ناو ناو ددرین، ده بینی عونصوریکی تایبه تی له م رو دک بو نه و دی تر جوداوازی هه یه، به هوئ هه لمزینی غیضاء له رگه کانیه ووه بو قه دو لک و گه لاو گول و به رو بو و مه که ی. نه و دی کونتر و ئی نه م جوداوازی به ده کا نه و کونه پچکوله زور پچکولانه، که به عه رده ی بییان ده لئین: (الفتحات الشعرية) به دیوی دمرده ی رگه کانه و ون! سو بچانه للا نه و بو ریه پچکولانه هه ر نه و منده ریگا به هه لمزینی غیذا که دمدن که رو دکه که پیویستی بی بی، نه و ی تر رنده کاته ووه، چونکه وا دروست کراوه: که جگه له خوراکی پیویست زیاتر هه لنه مژئ. بو نمونه عونصوری (بو تاس) به نه ندازه ی ۲۰٪ ده چیته ناو نه و زوراته ی نیمه ده یخوین. ۴۲,۲٪ ده چیته ناو قامیش شه کرده. ۶۱,۵٪ ده چیته ناو په تاته ووه. ۲۴,۶٪ ده چیته ناو به رسیمه ووه، به هوئ نه م جوداوازی به و دیه قامیش ده گونجی بکریته شه کر، به رسیم بکری به بژیوی ناژهل، زورات و په تاته بییته بژیوی ناده میزاد!!! که و ابو و مانای ﴿مِن كُلِّ شَيْءٍ مَّوْزُونٍ﴾ هه موو نه ندازه دار کراون به ته رازو و یه کی یه زدانی، کیشران، به ته رازو و ی حیکمه ت و به گو پیره ی به رزه و ون دی ناده میزاد و گیانله به ران.

﴿وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ﴾ نامادهمان کردوه بو ئیوهی

نادهمیزاد له زهویدا هۆکارهکانی ژیان ههر له ناوو ههواو خواردهمهنی تا پۆشاک و جیگای چهوانهوهو پشوودان. ﴿وَمَنْ لَّسْتُمْ لَهُ بِرَازِقِينَ﴾ ههروهها بو ئیوهمان رهخساندوه له زهویدا کهسانیک و چند شتیک که ئیوه رزق و روژیان نادهن و ئیمه دهیان ژینین، وهکوو خیزان و مندال و خزمهتچی و کارهکه رههروا ناژهل و نامیری خویش رابواردن. پهرومردگار منهتی خوئی بهسهر بهندهکانی دا دهکا: بهوه: که له زهویدا ناژهلی بو رام کردون ههنیدیکیان بهکار دههینن بو سواری و بارگواستهوه، ههنیدیکیان بو سود بینین له شیر و گوشتیان، ههنیدیکیان بو جوانی و رازاندنهوه، نهمانه ههموویان سودبهخشن بو ئیوه و رزق و روژیان لهسهر پهرومردگار. ماسی لهدمریادا ئیوه بهخوئی ناکهن، بالنده بهناسمانهوه ئیوه برژیوی دابین ناکهن، دارو درهخت و ناژهل ئیوه دروستان نهکردون خودا بهدهیپناون و ئیوه سودیان لیدهبین!

﴿وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ﴾

ههر شتیک لهبوونهومردا ههیهو سوودی نادهمیزادانی تیدایه ههموویان بهدهیپنراوی ئیمه و ئیمه دمتوانین وایان لیبکهین سودیان لیبیینری، ههموو شتیک بهنهندازه دههخشین و چهند پیویست بی و بهرژهوهندی نادهمیزادی تیدا بی نهوهندی ددههینی.

ئهمجار پهرومردگار هۆکارهکانی رهخساندن نیعمهته جوړاو جوړهکانی رادمنوینی و دهههرومی: ﴿وَأَرْسَلْنَا الرِّيحَ لَوَافِحَ﴾ بریک لهفهضل و نیعمهتی خودا بهسهر بهندهکانی دا نهوهیه: بای رحمهت دهنیری ههوری باراناوی ههلهدهگری و لهو شوینهی بیهوی زهوی تیرا و بکا باران دهبارینی و دهبیته هوی ژیاندهوهی روهک و دارو درهخت!

ههروهها بای رحمتمان کردوه بههۆکاری لابرندی تهپ و تۆز لهگهلاو گوئی روهک و درهخت بو نهوهی غیذای پیویست ههلمزن و بهتۆوی نیرهکه یان، مینهکان متوربه بکری و بهروبووم میوه بی بگهینن! لهههمان کاتدا هم شهکانهوهی دارو درهخت و روهکه بههوی باوه جوړه ورزشیکه بو نهو جهسته نامییانه و گهشه بی دهکه، وهکوو چون جهستهی

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّظِيرِ ﴿١٦﴾ وَحِفْظًا مِّنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ ﴿١٧﴾ إِلَّا مَن أَسْرَقَ السَّعَ فَاَتَعَهُ شِهَابٌ مُّبِينٌ ﴿١٨﴾ وَالْأَرْضُ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوْسًى وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّزْرُوعٍ ﴿١٩﴾ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعِيشٌ وَمَنْ لَّسْتُمْ لَهُ بِرَازِقِينَ ﴿٢٠﴾ وَلَهُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَّعْلُومٍ ﴿٢١﴾ وَأَرْسَلْنَا الرِّيحَ لَوَافِحَ لَنُفِثَ فَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَاسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ بِمُحْزِرِينَ ﴿٢٢﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ ﴿٢٣﴾ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ ﴿٢٤﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَلٍ مِنْ حَمَلٍ مَّسْنُونٍ ﴿٢٦﴾ وَاللَّهُ خَلَقْتَهُ مِنْ طَرٍ السَّمُورِ ﴿٢٧﴾ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكِ إِنِّي خَلَقْتُ مِنْ طَرٍ صَلْصَلٍ مِنْ حَمَلٍ مَّسْنُونٍ ﴿٢٨﴾ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٢٩﴾ فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٣٠﴾ إِلَّا إِبْلِيسَ ابْنُ أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٣١﴾

گیانلهبهرا بهورزش گهشه دهکا. ﴿فَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَاسْقَيْنَاكُمُوهُ﴾ لهبهرزاییهوه بارانمان باراند، بهو بارانه خوٲان و ناژهل و کشت و کالتان تیر ناو دهکهین، پیداویستی ژیانان بو دابین دهکهین، دمتوان بههوی ناوهه دریژه بهژیان بدنه! ﴿وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ﴾ ئیوه ناتوان نهو ناوهی ئیمه دهبارین کوی بکهنهوهو کۆنترۆلی بکهن و نههیلن بهگویرهی ویستی خوٲان دابهشی بکهین بهسهر زهویدا، باران باراندن بهدهست ئیمهیهو چۆتمان بوئ ناوا دهبارینن، نهگهر چهزمان لیبی لهسهر روی زهوی دههیلینهوه، نهگهر بهمانهوی بهناو زگی زهویدا دهیهینه خواری و نوغروی دهکهین و ناهیلن کهس سوودی لیومرگری و ناتوان کشت و کالتانی بی پاراو بکهن!

﴿وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ﴾ ئیمه لهنهبووه مهخلوقات بهدی دههینین و گیانی بی دههخشین پاشان

کردوون، واته: له مادهیهکی ناگرینی زۆر گهرم! که گهری ههیه و ریی ههر که سیک بکهوئ دیکوژی.

﴿۲۸﴾ **وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ** نهي موحه ممه! نهوه بۆ گهل و هۆزه کهت باس بکه: کاتی پهر و مردگاری تۆ به فریشتهکانی راگه یاند: که ویستی وایه ناده میزادیک له قور دروست بکا فهرمووی: ﴿إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَلٍ مَسْنُونٍ﴾ نهمن دهمهوی ناده میزادیک له قوری سورکراوه دروست بکه. له نیستاهه فهرمانتان پی دهکهه ﴿إِذَا سَوَّيْتُهُ﴾ ههر کاتی نه و ناده میزادهه دروست کردو هینامه گۆره پانی زیانهوه.

﴿۲۹﴾ **وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ** یه کسه به بی سئ و دوو سوژدهی ریژی بۆ بهرن.

﴿۳۰﴾ **فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ** فریشتهکان هه موویان کرپنووشی ریژیان بۆ نادهه برد.

﴿۳۱﴾ **إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ** جگه له شهیتان: که دوژمنی بوو، نه و سه ره پیچی فهرمانی پهر و مردگاری کردو هاوبهشی کرپنووش بردنه کهی نه کرد، زیده له هه موو فهرمان پیکراوهکان ته نیا نیبلیس پابهندی فهرمانه که نه بوو، خوی بهزلزانی و نینکاری کردو پی ناخۆش بوو که خودا نه و ریژهی به نادهه به خشی!!

﴿۳۲﴾ **قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ** فهرمووی: نهي شهیتان! چیه بۆ تۆ نه چوینه پیپی کرپنووش بهرانهوه و دهکوو فریشتهکان فهرمانی منت به جی نه هیناوه؟؟

شهیتان پاساوی بۆ هه لو یستهکانی هینایهوه و داکوکی له خوی کردو ﴿۳۳﴾ **قَالَ لَمْ أَكُنْ لَأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَلٍ مَسْنُونٍ** وتی: من هینده پله نزم نیم کرپنووش بهرم بۆ ناده میزادیک: که له قوره ترشاویکی لنج و بۆگهنی دواوی بوو به سوالهت، دروست کرد، من زۆر له و بهرزو به ریژ ترم؟

﴿۳۴﴾ **قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ** فهرمووی: لهه جیگا و پله و پایهت برۆ دهرده، تۆ نهفرین لیکراوی، له رهحهتهی من دوور خراوییهوه. ﴿۳۵﴾ **وَأَنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ** بیگومان تا

دهیانم ریژین و دواوی زیندووویان دهکهینهوه بۆ پاداش و سزا، نیمه هه موو کاتی بهمانهوی گیان به بهر مردوودا دهکهین، هه موو زیندویه کیش له ناو دمهین و کهس ناهیلینهوه، پاشان هه موویان بۆ حیساب و لیکوئینهوه زیندو دهکهینهوه، هه موو ناده میزادیک پاداش و سزای کردهوهکانی و مرده گریتیهوه، چاکه به چاکه و خراپه به خراپه.

نهمجار پهر و مردگار هه وائی نه و دهه مان پی ددها: که زانیاری ته وای ههیه دهربارهی مهخلووقات به پیشینه و پاشینه و دیان دمههرموئ: ﴿۳۶﴾ **وَلَقَدْ عَلَّمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلَّمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ** بیگومان زانیاری ته و او مان ههیه دهربارهی نه و ناده میزادهه ها توونه گۆره پانی زیانهوه و مردوون و دونیا یان جی هیش تووه سه ره ژمیری وردو ته و او مان لایه دهربارهی خویان و کردهوهکانیان دهربارهی نه وانهی نیستا له زیاندان و نه وانهی له و مبه و لاوه دینه گۆره پانی زیانهوه. هه ج شتی کهمان دهربارهی خویان و حال و مزعیان، دهربارهی کردار و گوشتاریان لیگوم نه بوو و ناب!

﴿۳۷﴾ **وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَخْشَرُهُمْ** بیگومان خودای تۆ نهی موحه ممه! هه موویان زیندو دهکاتهوه و کیشیان دهکا بۆ حیساب و لیکوئینهوه، کافرو موسولمان، چاک و خراپ، گه و ره و پچووک، کهسی له بیر ناچئ و کهس ناتوانی نامادهی رۆژی حهشر نه بی، دمی هه موویان خۆشیان بی و ترشیان بی گۆره هه لته کین و حیساب و لیکوئینهوه دیان له گهل دا بکری. ﴿۳۸﴾ **إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ** بیگومان پهر و مردگار زانا و ناگاداره، دانا و لیزانه، ههر چی بوئ و چۆنی بوئ ناوا دهکا و دهپره خستی!!

﴿۳۹﴾ **وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَلٍ مَسْنُونٍ** بیگومان نیمه ناده میزادی یه کهه: که نادهه و باب به گه و ره بهرهی ناده میزاده، له قور پیکی وشکه و مبه و دروستمان کرد. صلصال: قوری وشک که بهشتیک لی بدی ترین گه ترینگی لی بی. حما: واته: قور. مسنون: لووس و بی گری و گۆل. واته: قوره رمشیکی ترشاوی له قالم دارپژراوی وشکه و مبه و!

﴿۴۰﴾ **وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السُّمُومِ** باوه گه و رهی جندو که مان له وه پیش له بلتیهی ناگری بای گهرم دروست

روژی قیامت نه تو له عنه ت له سهره و نه و نه فرینه ت له کول
ناکه وئ. جا بؤ زیده گومرا کردن و قولبوونه وه له فرت و فیل و
هه لئه تانندن ئاده میزاد و درختنی حه سوودی خوی بؤ
ئاده و وچه کانی داوای ته مه ندریژی خوی کردو ﴿۳۶﴾ قَالَ
رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ وئی: خودایه مؤلته م بده تا
روژی قیامت لیم گهری به نارمزی خوم ئاده میزاد
له خسته بهرم ﴿۳۷﴾ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ، ۳۸ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ
الْمَعْلُومِ ﴿۳۹﴾ فهرمووی: نه تو مؤلته تدرای هه تا روژی قیامت،
چی ده که ی بیکه!

جا که شهیتان داخواییه که ی و مرگرا و مؤلته تدرای ﴿۳۹﴾ قَالَ رَبِّ
بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَا أُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ، ۴۰ إِلَّا
عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلَصِينَ وئی: خودایه! به هو ی نه وه ی: که
منت گومرا کردو نه فرینه ت لی کردم، ده بی خراپه کاریان بؤ
جوان بکه م، تاوان و سهرپیچی کردنیان له دل دا شیرین بکه م،
هه لیان بنیم بؤ خراپه، ده بی گومرایان بکه م و ده کوو چون تو
منت گومرا کرد! منیش هه موویان گومرا بکه م جکه له بهنده
راستاله کانت، نهوانه ی به دل سوژی به نده یه تی تو ده که نه و
هیدایه ت داوان، نهوانه من ده سه لاتم به سهریان دا نیه و نایان
ویرمی! شهیتان بؤ خوی زانیویه تی: که فرت و فیلی نه و، کار
لهوان ناکا و بهنده موخلیصه کانی خودا به وه سو ده ی شهیتان
هه لئاخه لئه تی!

نهمجار په رومردگار هه په شه ی خوی را که یاندو ﴿۴۱﴾ قَالَ هَذَا
صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿۴۲﴾ فهرمووی: نه مه داب و نه پیتی منه،
نه وه ریگایه که و خوم دامناوه، بریار و واده مه: هه موو
ئاده میزادی که به گویره ی کرده و کانی سزاو پاداشی ده ده مه وه.
چاکه به چاکه و خراپه به خراپه! که س ناتوانی له چنگم
دهرچی و که س له سزاو تۆله م قوتار نابی!

﴿۴۲﴾ إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنْ اتَّبَعَكَ مِنَ
الْقَاوِينَ ﴿۴۳﴾ بیگومان نه تو هیج ده سه لاتی که به سهر بهنده کانی
من دا نیه، موخلیص بن یان ناموخلیص بن، وه لی نه گهر
یه کی که به ویستی خوی شوین تو که وه ت نه وه ده بیته پی ری
توو به شوینکه و تووی تو دهر میردری! ده سه لاتت به سهر

قَالَ يٰٓإِبْرٰهٖمُ مَا لَكَ اَلَّا تَكُوْنَ مَعَ السَّجْدِيْنَ ﴿۳۳﴾ قَالَ لَمْ اَكُنْ
لِلسَّجْدِ لِشَيْءٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلَٰصَلٍ مِنْ حَمَلٍ مَّتَسُوْنٍ ﴿۳۴﴾ قَالَ
فَاَخْرِجْ مِنْهَا فَاِنَّكَ رَجِيْمٌ ﴿۳۵﴾ وَاِنَّ عَلٰٓيكَ اللّٰعْنَ اِيَّ يَوْمٍ
الَّذِيْنَ ﴿۳۶﴾ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي اِلَى يَوْمِ يُبْعَثُوْنَ ﴿۳۷﴾ قَالَ فَاِنَّكَ
مِنَ الْمُنْظَرِيْنَ ﴿۳۸﴾ اِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُوْمِ ﴿۳۹﴾ قَالَ رَبِّ بِمَا
اَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِى الْاَرْضِ وَلَا اُغْوِيَنَّهُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿۴۰﴾
اِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلَصِيْنَ ﴿۴۱﴾ قَالَ هٰذَا صِرَاطٌ عَلٰٓى
مُّسْتَقِيْمٍ ﴿۴۲﴾ اِنَّ عِبَادِى لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنٌ اِلَّا مَنْ
اَتٰبَكَ مِنَ الْقَاوِيْنَ ﴿۴۳﴾ وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿۴۴﴾
لَمَّا سَبَعَةُ اَبْوَابٍ لِّكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْسُوْمٌ ﴿۴۵﴾ اِنَّ
الْمُتَّقِيْنَ فِى جَنَّتٍ وَعِشْوِيْنَ ﴿۴۶﴾ اَدْخُلُوْهَا سٰلِمًا اٰمِيْنَ ﴿۴۷﴾
وَنَزَعْنَا مَا فِى صُدُوْرِهِمْ مِّنْ غِلٍّ اِخْوَانًا عَلٰٓى سُرُرٍ مُّتَقَابِلِيْنَ
﴿۴۸﴾ لَا يَمَسُّهُمْ فِيْهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِيْنَ ﴿۴۹﴾
﴿۵۰﴾ نَقَىٰ عِبَادِىْ اٰتٰى اَنَا الْغَوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿۵۱﴾ وَاَنْ عَذَابِى
هُوَ الْعَذَابُ الْاَلِيْمُ ﴿۵۲﴾ وَيَنْتَهُمُ عَنْ ضَيِّفِ اِبْرٰهِيْمَ ﴿۵۳﴾

نهوان دا ده بی، چونکه بؤ خو یان به نیختیاری خو یان ملکه چی
تو بوون و گوپراپه لی فهرمان و نه هیه کانت ده بی! ﴿۴۳﴾ وَاِنَّ
جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿۴۴﴾ باباش بزائن: که دۆزه خ جیگی
حه وانه وه ی هه موو نهوانه یه، هه ره که سی به نیختیاری خوی
شوین شهیتان بکه وئ به ناگری دۆزه خ سزای ده ده م!!

﴿۴۴﴾ لَهَا سَبْعَةُ اَبْوَابٍ ﴿۴۵﴾ دۆزه خ هه و ت درگای هه یه، ﴿لِكُلِّ بَابٍ
مِّنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْسُوْمٌ﴾ بؤ هه موو درگایه کی به شیکی
له شوینکه و توانی شهیتان بؤ دیاری کراوه و قوتار بوونیان نیه
دابه شکردنیان به سهر درگا کانی دا به گویره ی کرده و کانیانه.
شوین و جیگاشیان له نا و دۆزه خدا هه ره به گویره ی
کرده و کانیانه! درباری راهه کردنی (سبعة ابواب) لی رده
دوو ته فسر هه یه:

۱- مه به ست به هه و ت درگا هه و ت قات و طه به هه بی یه که
له سهر یه که، نه م قات و طه به هه پنیان ده گو ترئ (الدركات)

۲- رایه‌کی تره‌یه ده‌لی: مه‌به‌ست به (سبعة ابواب) حه‌وت به‌شه بۆ هه‌موو به‌شێك له‌دۆزه‌خ ده‌رگای تایبه‌تی هه‌یه. ئیبنو جوهرمیه‌ج به‌م جووره به‌شه‌کانی دۆزه‌خی بۆلێن کردوون: (جهنم، لظى، الحطمة، السعير، سقر، الجحيم، الهاوية) ئیبنو نه‌بی حاته‌م له‌ئیبنو عه‌بباسه‌وه به‌م شیوه به‌شه‌کانی دۆزه‌خی ریز کردوون: (جهنم، السعير، لظى، الحطمة، سقر، الجحيم، الهاوية). ﴿قال: ما منعك الا تسجد اذ امرتك؟﴾ نه‌م نایه‌ته‌ی سوهرتی (الأعراف) ده‌ق نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که فه‌رمانی تایبه‌تی ئاراسته‌ی شه‌یتان کراوه، مه‌رجیش نیه نه‌م فه‌رمانه‌ی ئاراسته‌ی شه‌یتان کراوه هه‌مان فه‌رمان بێ: که ئاراسته‌ی فریشه‌ته‌کان کراوه. وئ ده‌چی فه‌رمانه‌که له‌ته‌ک فریشه‌ته‌کان دا ئاراسته‌ی نه‌ویش کرابێ چونکه نه‌و کاته له‌ناو فریشه‌ته‌کاندا بووه. وئ ده‌چی به‌ته‌نیا فه‌رمانی پێکرا‌بێ و له‌به‌ر بێ نرخی و بێ رێزی ناو نه‌براهه.

﴿إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ﴾ بیگومان نه و خودا
پهرستانه‌ی خوْیان له‌سزای خودا دده‌پاریزن و توخن تاوان
ناکه‌ون و ملکه‌چی فه‌رمان و نه‌هیه‌کانی په‌روم‌ردگارن،
ختوکه و وم‌سوده‌ی شه‌یتان کاریان تی‌ناکا و به‌وم‌سوده‌ی
نه و هه‌ل‌ناخه‌ل‌ه‌تین! نه‌وانه ده‌خړینه ناو به‌ه‌مه‌شته‌وه؛ ناو
باغوبی‌ستانی خاومن به‌رو میوه‌ی جوْراو جوْرو سی‌به‌ری
خوْش و هه‌واساز، له‌م لاو له‌و لایانه‌وه چوار کانیاو و سه‌رچاوه
هه‌ل‌ده‌قوئین. سه‌رچاوه‌ی ناو و شیر و مه‌ی سه‌رخوْشنه‌که‌رو
هه‌نگوینی صاف و پال‌فته، نه‌م چوار سه‌رچاوه تایبه‌تن
به‌ته‌قواکارانه‌وه که‌سیان له‌گه‌ل که‌سیان کی‌شه و نیزاعیان
له‌سه‌ر ناکه‌ن!

پٻيان دمگوترى، ﴿٤٦﴾ اَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ آمِينَ ﴿﴾ بچنه ناو نه و
باغو سهيرانگايانه وه به لهشى ساغو تهن دروستى ته واوده،
سه لامتان ليٻى، دنيا بن لهه موو ترسو خوڻيک، هه رگيز
مه ترسن له ودى نهم خوشييه تان گوٽايى بٻو به سهر بچى.

﴿۴۷﴾ وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ إِخْوَانًا عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿۴۸﴾

هرچی رِق و کینه و دزایه‌تی هه‌یه له‌ناو دلیان درِی
دهینین دَل و دروونیان له‌حیقد و حه‌سوودی پاک
دکه‌ینه‌وه، هه‌موویان دینه برای په‌کتری و خو‌شه‌پسته‌کی

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَهْلُونَ ﴿١٠﴾ قَالُوا
 لَا نَجِدُ لَكَ بِإِنَّا بَشِيرًا عَلَيْكَ ﴿١١﴾ قَالَ آمْسِرْ أَمْوِي عَلَىٰ أَن
 نَسْفِكَ الْكِبْرَ فَمِمَّا تَبَشِّرُونَ ﴿١٢﴾ قَالُوا بَشِّرْنَا بِالْحَقِّ
 فَلَا تَكُن مِّنَ الْكَافِرِينَ ﴿١٣﴾ قَالَ وَمَن يَقْنَطُ مِن رَّحْمَةِ
 رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ ﴿١٤﴾ قَالَ فَمَا خُلِبْتُمْ أَتَيْتُمُ الْمُرْسَلِينَ
 قَالُوا إِنَّا أَنزَلْنَاهُ إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿١٥﴾ إِلَّا آلَ لُوطٍ
 إِنَّا لَنَجِّيهِمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٦﴾ إِلَّا أَمْرَانَهُ فَعَدَّيْنَاهُمَا لِنِجْنِ
 الْعَذِيبِ ﴿١٧﴾ فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ ﴿١٨﴾ قَالَ
 إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّشْكِرُونَ ﴿١٩﴾ قَالُوا لَيْ جَنَّتِكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ
 يَسْمُرُونَ ﴿٢٠﴾ وَأَتَيْتَكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٢١﴾ فَأَنبِرْ
 بِأَهْلِكَ يَقْطِعُ مِنَ الْبَيْتِ وَاتَّبِعْ أَزْوَاجَهُمْ وَلَا يَلْنَسْ مِنْكُمْ أَحَدٌ
 وَأَمْسُوا حَيْثُ تَوْمَرُونَ ﴿٢٢﴾ وَفَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ
 دَابِرَ هَؤُلَاءِ مَقْطُوعٌ مُّصْبِحِينَ ﴿٢٣﴾ وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ
 يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٢٤﴾ قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءِ ضَيْفِي فَلَا تَفْضَحُونِ ﴿٢٥﴾ وَاتَّقُوا
 اللَّهَ وَلَا تَخْزُونِ ﴿٢٦﴾ قَالُوا أَوَلَمْ تَنْهَكَ عَنِ الْمَلَائِكَةِ ﴿٢٧﴾

بی وینه له‌ناویان‌دا دروست ده‌که‌ین، دلیان له‌ناست یه‌کتری صاف و بی‌گهر دهبی. له‌سه‌ر کورسی و بالیف دادەنیشن رودکه‌نه یه‌کتری و هه‌ریه‌که‌یان ته‌ماشای نیوچاوانی شه‌وی تر ده‌کا.

﴿لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ﴾ لهو باغو سهيرانگيانهدا هيچ جوړه ناروحيه تي و ناخوشيه كيان نايه ته پيش، نهمزيه تيان تووش نابي، چونكه پيوستيان بههول و تيكوشان نيه بو ودمسته پنياني داخوازيه كانيان هر چي نارمزوي بكن بهي ماندوبوون بويان دسته بهر دمبي! ﴿وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ﴾ نه و خودا پيداوانه لهو بهههشته دا دميينه وه بو هه تا هه تاي لي دمرناكرين و لي ناگويزنه وه.

﴿٤٩﴾ نَبِيُّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٤٩﴾ ئەي موحەممەد! ھەوای
بەبەندەکانم بدە، پێیان بلێ: من خاوەنی لیخۆشبووون و
رحمەتی بەرفراوانم، ھەرکەسێ بھەوێ لێی خۆش بێم لێی

فریشته‌کان وه‌لامیان دایه‌وه: ﴿قَالُوا بُشْرًاكَ بِالْحَقِّ فَلَ تُكُنْ مِنْ الْقَاطِرِينَ﴾ وتیان: نئمه مؤزده‌مان پی داوی به‌شتیکی حه‌ق و واقع و چه‌سپاو، نه‌وی مزگینیمان پی دای ویستی خودایه به‌لئینی خودایه و پاشگه‌زبون‌وه‌ی نیه، نه‌تۆ نه‌ی نیبراهیم! له‌پیری نه‌وانه مه‌به: که له‌فه‌ضل و رحمه‌تی خودا ناهومید ده‌بن.

﴿قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ﴾ وتی: کن له‌رحمه‌تی خودا ناهومید ده‌بی؟ که‌س له‌رحمه‌تی خودا ناهومید نابی جگه له‌وانه‌ی ریبازی راست و حه‌قیان گوم کردوه، نه‌من یه‌قینی ته‌واوم به‌وه هه‌یه هه‌ر شتیک خودا بیه‌وی بیته دی دیته دی، هه‌ج شتیک له‌خودا یاخی نابی، جی بوئ و چۆنی بوئ و که‌ی بیه‌وی ناوا دیته دی!

﴿قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ؟﴾ وتی: نه‌و کاره گرنگه‌ی نئوه بو‌ی هاتون جگه له‌م مزگینییه جیه؟ وا دیاره حه‌زرمی نیبراهیم له‌ناوه‌ندی گفت و گۆکه‌داو به‌گویره‌ی هه‌رینه‌ی حال و وه‌زعی فریشته‌کان بو‌ی دهرکه‌وت نه‌و کاره‌ی نه‌وانی بو‌ی نیردراوه جگه له‌مؤزده پی‌دانه‌که شتیک ترو کاره سه‌ره‌کیه‌که‌یان غه‌یری مزگینییه‌که‌یه، چونکه عاده‌تن بو‌ی مزگینی پیدان یه‌ک فریشته به‌سه، نه‌مانه ژماره‌یه‌ک بوون. وه‌کوو چۆن بو‌ی مژده پیدانی حه‌زرمی زه‌که‌ریاو خات و مه‌ریه‌م مؤزده‌مه‌که یه‌ک فریشته بووه.

فریشته‌کان وه‌لامیان دایه‌وه ﴿قَالُوا إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَى قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ﴾ وتیان: نئمه نیردراوین بو‌ی لای گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌کی تاوانکار: که گه‌ل لوطه.

﴿إِلَّا آلَ لُوطٍ إِنَّا لَمَنَجُّهُمْ أَجْمَعِينَ﴾ جگه له‌لوط و خاوو خیزانی نئمه نه‌وان رزگار ده‌که‌ین هه‌موانیان، نه‌وان له‌ناو نابه‌ین ﴿إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَرْنَا إِنَّا لَمِنَ الْقَابِرِينَ﴾ جگه له‌ژنه‌که‌ی لوط، نه‌وه خودا برپاری داوه له‌گه‌ل کافره‌کان ده‌مینیت‌ه‌وه و له‌گه‌ل نه‌وان له‌ناو ده‌بری، نه‌ورزگار بوون نایگریته‌وه، چونکه نه‌و یارمه‌تی کافره‌کانی ددها بو‌ی نه‌نجامدانی کرده‌وه خراپه‌کانیان!

خۆش ده‌بم که‌س نیه بتوانی به‌ره‌ه‌ستیم بکا. سۆزو به‌زه‌بیم زۆره، به‌شی هه‌موویان ده‌کا و زیاتریش! له‌هه‌مان کاتدا.

﴿وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ﴾ سزاو تۆله‌م نه‌و سزا به‌نیشه‌یه: که چهند جار بۆتان باس کراوه، بترسن له‌سزاو تۆله‌م! خه‌به‌ریان بده‌ری که تۆله‌و عه‌زابی من بو‌ی نه‌وانه‌ی سورن له‌سه‌ر کوفرو تاونکاری و تۆبه‌ناکه‌ن و ناگه‌رینه‌وه، عه‌زابیکی به‌نیش و کوشنده‌یه به‌و سزایه تۆله‌یان لیده‌ستینم، با خۆیانی لیباریزن!

﴿وَتَبْنُهُمْ عَنْ صَيْفٍ إِبْرَاهِيمَ﴾ نه‌ی موحه‌مه‌ه! هه‌وال بده‌ره گه‌له‌که‌ت ده‌رباره‌ی میوانه به‌ریزه‌کانی نیبراهیم، که بریتی بوون له‌چهند فریشته‌یه‌ک خودا ناردبوونی بو‌ی له‌نابردنی گه‌ل لوط ﴿إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا﴾ کاتیک هاتنه لای نیبراهیم و سلاویان لیکرد، وتیان: سلاوت لیب و دووربی له‌به‌لا و ناخۆشی، له‌هه‌موو گه‌رو گره‌تیک پاریزراو بی! ﴿قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجَلُونَ﴾ نیبراهیم به‌میوانه‌کانی گوت نئمه له‌نئوه دهرسین، چونکه به‌بیی نيزن هاتبوونه زوری! یان کاتیک نه‌وه‌ی گوت: که بیی دهرست بو‌ی خواردنه‌که نابهن، نیبراهیم گۆله‌که‌یه‌کی بو‌ی سوور کردبوونه‌وه و خستبویه به‌رده‌میان که‌جی نه‌وان ده‌ستیان بو‌ی نه‌برد، نه‌مه‌ش نیشانه‌ی نه‌وه بوو که خه‌یالیان خراپه و به‌ته‌ما شتیکن!

﴿قَالُوا لَا تَوْجَلْ إِنَّا لَنُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ﴾ وتیان: هه‌ج مه‌ترسه، نئمه هاتوین مزگینیت پی بده‌ین به‌کوریکی زاناو زیره‌ک و تیگه‌یه‌شتوو له‌نایینی خودا: که له‌ناکاما ده‌کریته پیغه‌مه‌رو فروستاده‌ی خودا نه‌ویش نیسحافه.

﴿قَالَ أَبَشَّرْتُمُونِي عَلَى أَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ فَبِمِ بُشْرُونَ﴾ حه‌زرمی نیبراهیم به‌سه‌رسامیه‌وه وتی: نایا مزگینی جیم پی دده‌ن؟ مؤزده‌ی نه‌وه‌م پی دده‌ن: که کورم ده‌بی له‌کاتیک دا خۆم و خیزانم پیرو که‌نه‌ه‌تین و له‌وه دهرچووین تازه مندا‌لمان ببی. مزگینی شتیکم دده‌نن: که به‌خه‌یال دا نایه! نئوه چۆن مؤزده‌ی وا سه‌یرو دوور له‌واهیعم پی دده‌ن؟!

فهرمانتان پئی دهگا، بهبئی ئهوهی ئاورِ بدمنهوه و خه می
نیشتمان جئ هیشتنتان بی! برۆن بۆ ولاتی شام.

﴿وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَ﴾ نیکامان بۆ لوط کرد که
لهناوبردنی نه و سته مکارانه برپاری لهسهردراده و براوتهوه،
پاشگهزبوننهوهی تیدا نیه، کاری نهوان تهواوه و حیسابیان
بیتی بووه. ﴿أَنْ ذَاكَ هَؤُلَاءِ مَقْطُوعٌ مُّصْبِحِينَ﴾ نهوئل و ناخری
نه و نهتهوه سته مکاره له بیخ دمر دینین، لهکاتی بهیانی دا
ئاسه واریان دمپرینهوه.

﴿وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ﴾ دانیشتوانی شاری (سه دوم)
کاتئ بیستیان مائی حه زهرتی لووط چه ند کورپکی
تازه پیگه ییشتوو یان میوانن، بهه له داوان و به که یفخووشی و
تهرده ماخییه وه به ره و مائی حه زهرتی لووط رویشتن بۆ
ئهوهی کاری ناشرین و به دره وشتیان له گه ل بکه ن.

﴿قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءِ ضِئْفِي فَلَا تَفْضَحُونِ﴾ وتی: پیاوی خاس بن،
تۆزیک پیاومتی و موروو هتتان تیدا بی، نهوانه میوانی منن و
شتیکی وایان له گه ل دا مه که ن حه یام بچن، ههر کار و
هه لۆیستیکی ناشرینیان له گه ل دا بکه ن سوکاسه تیکردنه
به من!

﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزُونِ﴾ له خودا بترسن ریسوام مه که ن و
ناموس مه شکینن به وهی خراپه له گه ل میوانه کانه دا بکه ن،
وه لامیان دایه وه: ﴿قَالُوا أَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ وتیان:
ئهوه پیمان نه کوتی جاریکی تر به هیج جوړی جله وگیری نه و
کاره مان لی مه که، ههر کاتئ ویستمان نه و کاره له گه ل ههر
که سیك بکه ین تۆ دهمی خو ت مه هینه پیشه وه و خو تمان
لیمه که ره ریش سپی، دیاره سه رچاوهی ئه م جو ره
جله وگیریانه نه تۆی؟!

ئهمجار حه زهرتی لووط وه لامی دانه وه ﴿قَالَ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي إِنْ
كُنْتُمْ فَاعِلِينَ﴾ فه رمووی: ئه وه ئافرمت ههن مارمیان بکه ن و
خودا بو ی حه لاکردون، واز له نیربازی بینن، نه گهر ئیوه
به گو ی من ده که ن. مه به ست به (بناتی) ئافرمتی گه له که به یته
چونکه پیغه مبه ری ههر گه ل و نه ته وه یه که وه کوو باوک وایه
بۆ نه ته وه که ی. ئه م قسه و باسانه رویان دا نهوان بی ناگا

﴿فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطِ الْمُرْسَلُونَ﴾ واته: کاتیک فریشته کان لای
ئیراهیم نیشیان تهواو بوو، مزگینی کورپان پئی دا، هه وائی
ئه وه شیان پئی دا که ئه رکی له ناوبردنی گه ل لوطیان پئی
سپێرداوه، ئهمجار له شیوهی کورپی گهنجی تازه پیگه ییشتودا
رویشتن بۆ شاری (سدوم) که نیشتمانی گه ل لوط بوو! لوط و
گه له که ی نه یانزانی: که نهوانه فریشته ی خودان.

﴿قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّنْكَرُونَ﴾ لوط پئی گو تن: به راستی ئیوه
که سانیکی نه ناسراون بۆ من، ناتاناسم، دترسم تووشی
گیره و مزیکم بکه ن، ئیوه له چ گه ل و هو زیکن و ئیوه کین؟

﴿قَالُوا بَلْ جِنَّاتِكَ بَمَا كَانُوا فِيهِ يَمْتَرُونَ﴾ وتیان: نیمه
هاتووین تۆ دلخو ش بکه ین، هاتووین نه و عه زاب و
له ناوبردنی گه له که ت گومانیان دمر باره هه یه به سه ریان دا
بدمین و له ناویان به رین، نه و عه زابه ی نهوان بر وایان پئی
نه ده کرد پیمان بچیژین.

﴿وَأَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ﴾ نیمه به فه رمانیکی حه ق و
بۆ کاریکی حه ق هاتووین بۆ لای تۆ: ئه ویش له ناوبردنی گه له
سته مکاره بی ره وشته که ته، دلنیا به نیمه راستگو ین له وهی
پیمان راگه یان دی، گومان ت نه بی نهوان له نا و دمه یین و نه تۆ و
شوینکه و توانت رزگار ده که ین!

﴿قَاسِرٍ بِأَمْلِكِ يَقْطَعِ مِنَ اللَّيْلِ﴾ که به شیکی شه و رابورد
پیش ئه وهی شه و کو تایی پئی بی، به خو ت و خاو و خیزانته وه
(جگه له زنه که ت) له شار دمر چن و برۆن، ﴿وَأَبْعَ أَذْبَارَهُمْ﴾
بو خو ت له دوا یانه وه برۆ بۆ ئه وهی دهنه دهنه یان بده ی و
به په له بیان رو یینی و چاوت لییان بی، نه هیلی که سیان دوا
بکه و ی، نه وه کوو عه زاب بیگری ته وه، ﴿وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ﴾
که گو یان له گرمه ی عه زاب بوو که س له ئیوه ئاور بۆ پاشه وه
نه داته وه، نه وه کوو عه زابه که ببینی و دلی بۆ قه و مه که ی
بسوتی و به زه می پیدا بینه وه، هه روه ها بۆ ئه وهی چاوی
له دوانه بن بۆ نیشتمانه که ی و به عه زم و جه زمه وه به دلنیا یی و
ره زامه ندی خو ی بۆ نیشتمانی تازه ی هه نگا و هه لئینی.
﴿وَأَمْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ﴾ برۆن بۆ ئه و شوینه ی خودا

بوون لهووی ج عه زابیک بۆیان له که مین دایه و نازانن به یانی
چییان به سهر دئی. بۆیه په رومردگار به پیغه مبهری خوئی
(محمد) دمفه رموی: یان فریشته کان به لوط ده لئین:
﴿لَعْمَرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ﴾ سویند به ته مه نی تو
ئه وانه له بی ناگایی دان و نازانن به یانی چییان به سهر دئی.

﴿فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ﴾ له کاتی هه تا و که وتندا گرمه و
نهری فریشته لئی دان، عه زابی چاومروان کراو و هه ره شه پی
لیکراویان بۆ هات، سهرمتای هاتنی عه زابه که یان له کاتی
به ربه یاندا بوو تا هه تا و که وت، بۆیه یه که مجار فه رمووی:
(مصبحین) دواپی فه رمووی: (مشرقیین) چۆنیه تی
له ناوبردن و عه زابه که یان به م جوړه بوو ﴿فَجَعَلْنَا عَلَيْهَا
سَافِلَهَا﴾ به خوئیان و خانوو باله خانه و زموی و دارو
به ردیانه وه، به شارو گوندو ملک و مایانه وه، هه موویمان
له زموی پچراندو به رزمان کردوه بۆ ناسمان، نه مجار هه لمان
گیرایه وه و له حه وارا به زه ویمان کیشانه وه هه پروون
به هه پروون بوون، ناداریان به سهر پاداریانه وه نه ما!
﴿وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ﴾ نه مجار به به ردی
سورکراوه (به رده سوا له ت) به رده بارانمان کردن، واته: به سی
جوړ عه زاب سزای دان:

- ۱- گرمه و ناله و نهریه کی وا که هه موویان زنده قیان چوو.
- ۲- خاک و نیشتمانی ژیره و زه به رکردن به هه موو شتیکیانه وه.
- ۳- به رده بارانی کردن به به ردی سورکراوه.

﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ﴾ بیگومان له و روداوو
کارساتانه ی به سهر گهل لوو طمان هیئا، په ندو ناموژگاری
هه یه بۆ که سانی که تی بفکر، له روداو ده کان، وردبینه وه،
وردبین و خاومن فیراسمت بن.

﴿وَأَنهَا لَبَسِيلٌ مُّقِيمٌ﴾ بیگومان شاری (سدوم) که ناوا ویران
بوو نه و عه زابه ی تووش هات، له سهر ریگه یه کی ناشکرایه،
هه که سی به و دمفه ردها گوزمر بکا شوینه واره که ی ده بینئ،
تا نیستاش شوینه واره که ی ماوه، کاروانی نیوه که ده چی بۆ
شام له سهر ریگایانه و ده بینن.

قَالَ هَؤُلَاءِ بَنَاتٌ إِن كُنتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٧٦﴾ لَعْمَرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ
يَعْمَهُونَ ﴿٧٧﴾ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ﴿٧٨﴾ فَجَعَلْنَا عَلَيْهَا
سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ ﴿٧٩﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ ﴿٨٠﴾ وَأَنهَا لَبَسِيلٌ مُّقِيمٌ ﴿٨١﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٢﴾ وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ لَظَالِمِينَ ﴿٨٣﴾
فَأَنقَضْنَا مِنْهُمْ وَاثِمًا لِّمَا رَمَيْنَا ﴿٨٤﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ
الْحِجْرِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٨٥﴾ وَهَآئِلَتْهُمْ مَا يَنْتَظُونَ فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ
﴿٨٦﴾ وَكَانُوا يَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا آمِنِينَ ﴿٨٧﴾ فَأَخَذَتْهُمُ
الصَّيْحَةُ مُصْبِحِينَ ﴿٨٨﴾ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٩﴾
وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَإِنَّ
السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ ﴿٩٠﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
الْخَلْقُ الْعَلِيمُ ﴿٩١﴾ وَلَقَدْ مَا لَيْتَكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِ وَالْقُرْءَانَ
الْعَظِيمَ ﴿٩٢﴾ لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ
وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَخَفِضْ جَنَاحَكَ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾ وَقُلْ إِنِّي
أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ ﴿٩٤﴾ كَمَا أَرْسَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ ﴿٩٥﴾

﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾ له و زمعه ی به سهر گهل
لوو طدا هات په ندو عیبرت بۆ ئه وانه هه یه که خاومن
باومرن، موسو لمانن.

﴿وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ لَظَالِمِينَ﴾ بیگومان
ئه صاحبولنه یکه (گهل شوعه یب) نه ته و دیه کی سته مکارو
تاوانکار بوون، چونکه هاو ده لیان بۆ خودا ددهانا، چه ته ییان
ده کرد، ته رازو بازیان ئه نجام ددها، نامیری پیوانه و کیشانه یان
که م و کورتی تیدا بوو، نیتر خودا تۆله ی لیستاندن به سی جوړ
عه زاب (صیحه، رجفة، عذاب يوم الظلة) له ناوی بردن.

﴿فَأَنقَضْنَا مِنْهُمْ وَاثِمًا لِّمَا رَمَيْنَا﴾ تۆله مان لیستاندن له سهر نه و کوفرو
سته مکاری به ی ئه نجامیان دا، گهل (ئه یکه) مان به عه زابی (يوم
الظلة) سزا دا؛ نه وه بوو حه وت روژ گه رمایه کی زور
توندمان خسته سهریان، هه رچی دارو درهختیان هه بوو

عەزازی لێنەگێڕانەوه، بەلکوو هەموویانی لال و پال خستن و دوا بپراوی کردن!

﴿وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ نَيْمَةً ۝ نَاسِمَانَهُكَانَ وَ زەوی و ئەوێ لەناویاندا هەیه بەحەق نەبی دروستمان نەکردوون. کە بەدیمان هێناون بەحەق و راستی دروستمان کردوون، بەعەدالەت و حیکمەت و زانایی و دانایی هێناومانە گۆڕەپانی بوونەمەردووه، بەشیوەی سەتەمکار و بەتال و بیەوده نەمان خستوونە روو! بۆیەمان دروست کردوون خەلکە کە سەرگەرمی عیبادەت و تەقوا و یەکتاپەرستی بن. ﴿وَإِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ﴾ بێگومان روژی قیامەت دێ و هیچ شک و گومان لەهاتنەکەی دا نیە، جا ئەو کاتە خودا تۆلە لەوانە دەستی نێ کەشیای سزاو تۆلەن، پاداش و بەخششی خۆی دەدا بەو کەسانەی شیای پاداشی بەهەشتی رازاوون. ﴿فَاصْفَحْ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ﴾ ئەو پێغەمبەری خۆشەویست! نەتۆ رو لەو موشریکانە وەرگێرە، گۆییان پێ مەدە، لەناست نەزیەت و بەدروختنەوهیان پشوو درێژ بە، خۆگربە، بەرموشتی جوان و بەرز تیکەلیان بەو هەتس و کەوتیان لەگەڵدا بکە، نامۆزگارییان بکە، بیانترسێنە بەلکوو بەخۆیاندا بچنەوه و بێنە سەر رێگای راست و واز لەکوفر بێنن!!

﴿إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ﴾ بێگومان خودای تۆ نەو خودایە: کە ئەو نادامیزدانەیی دروست کردووه، بەلکوو هەموو شتیکی دروست کردووه، دەزانێ چی دروست کردووه بۆچی دروستی کردوون. ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمُنَاقِبِ وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمِ﴾ بێگومان نێمە بەتۆمان بەخشێوه حەوت نایەتی پیرۆز: کە روژانە لەنوێژدا دووبارە دەکرێنەوه، نەویش سورەتی فاتیحە یە هەروا قورئانی گەورەو پیرۆزیشمان بۆ ناردوی. جا کە سێک (السبع المثاني) و قورئانی گەورە پێ درابن، کە لەلایەن حەقی موطڵەقەوه هاتووه، پەيوەندی بەحەقی موطڵەقەوه هەبی، کالای دنیایی کاری تێ ناکا، ناوایە خوازی حال و وەزعی دنیا پەرستان نابن.

﴿لَا تُمَدَّنْ عَيْنُكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ﴾ ئەو پێغەمبەر! چاومەبەر ئەو لەزەمت و خۆشی و مال و سامانە

هەلپروکا، سێبەریان نەما، ئەمجار هەوێکمان ناردە سەریان زۆر پێی خوشحال بوون وایان زانی سێبەریان لێدەکا، هەموویان لەژێر سێبەرەکیدە کۆبوونەوه، ئەمجار ناگێکمان ناردە سەریان هەموویانی سوتاند، ئەهلی (مدین) یشمان بەصەیحە و گرمە توند زەندق بردن ﴿وَأَيْنَهُمَا لِيَامَامٍ مُبِينٍ﴾ هەریەکە لەو شارە گەلی لووطی تیدا نیشتەجێ بوون شاری ئەصحابولنەیکە لەسەر رێگایەکی کاروان سەران و خەلکی روژانە پێیدا تێدەپەرن، کە کاروان و قەتار لەحیجازمەوه ددچن بۆ شام بەلایان دا تێدەپەرن و ئەو شوێنانە دەکەنە نیشانەیی هۆناغ و نیشانەیی رێگا...!!

﴿وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحِجْرِ الْمُرْسَلِينَ﴾ بێگومان ئەصحابول حیجر کە گەلی ئەمووده پێغەمبەرەکیان (کە حەزەمتی صالح بوو) بەدروختەوه، کە سێکیش پێغەمبەرێک بەدروختەوه مانای وایە هەموو پێغەمبەرەکانی بەدروختۆتەوه.

﴿وَأَتَيْنَاهُم آيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ﴾ بەلگە و نیشانەیی جۆراو جوێرمان پێدان لەسەر راستی پێغەمبەراییەتی حەزەمتی صالح؛ وەکوو ئەو حوشرەیی کە لەبەردیکی رەق و تەق بەدوعا و پارانەوهی صالح پەیدا بوو، کەچی کە حوشرەکە پەیدا بوو لەجیاتی ئەوه بەموعجیزەیی بزائن، پشتیان لێهەلکردو حوشرەکەیان سەرپرسی و لەناویان برد.

﴿وَكَانُوا يَنْحُسِرُونَ مِنَ الْجِبَالِ يَبُوتًا أَمِينٍ﴾ گەلی ئەموود بەهێزو توانا بوون، خانووەکانیان لەشاخ و کێوکان دادەتاشین، خانووەکانیان وا دروست دەکرد کە تێیاندا دلتیا بن لەدزو جەردە، لەروخان و تیک رمان، تا ئیستاش شوێنەواریان ماوه...

﴿فَاَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْبِحِينَ﴾ گرمە و دەنگی زۆر بەهێزو زەندەقەبەری لەناو بردن لەبەییانی روژی چوارەمی وادە پیدارودا گرتنی و تیکەیهوه پێچان و لەناوی بردن، ﴿فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ مال و سامانیان فریایان نەکەوت و عەزابهکەیی نەگێڕایەوه، خانووبەرەیی قایم و قوڵ و لەشاخ داتراشاو و زووری نەفەر و کەرمستەیی بەرگری دادی نەدان و

داومانه به کۆمهلی کافرو دموله مهنده کان و کالای دونیاییمان
بئ به خشیون، و هکوو ده بیینی به رواهت هه ندیک له جوله که و
دیوان و موشریکه کان له زیانیکی خوشدان، نه تو چاوت له وه
نه بی، چونکه له ناکامدا تووشی سزایه کی به نیش دهب،
عه زابی دۆزه خ چاو و پوانیانه، تو له حیاتی نه و کالو
خوشییی نه وان، (السبع المثاني) و قورنانی پیرۆزت بو
هاتوو... ﴿وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ﴾ تو نهی پیغه مبه ری
خۆشه ویست! خه م بو ناکام و سه ره نجامی سامناکی نه وانه
مه خو، نه وه یاسایه که عه داله تکاری خودا داخوازیه تی. لییان
بگه ری با به ره و ناکامی خو یان هه نگا و هه لئین، نه وانه
به ویستی خو یان نه و ری باز دیان هه لب زاده خو یان
به پرسیارن! ﴿وَ اخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ﴾ بالی میهرمبانی
خوت بو موسولمانان رابه، له گه لیاندا به نه رم و نیانی
هه لسو کهوت بکه، روگرزو دلره ق مه به له ناستیان، نه گه ر
هه له یه کیان کرد جاو پۆشیان لیبکه، داوی لیبور دنیان بو
له خودا بکه، بو کاری گرنگ راویزیان بی بکه.

﴿وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ﴾ نهی موحه ممه د! به و کافرا نه
بلن: هه ر من ترسینه ری نیوه م به جو ریك ترساندنه که م
به ناشکرا به نیوه بگات. دمه ان ترسینه م له عه زابیکی به نیش و
ترسناک نه گه ر به رده وام بن له سه ر گو مریای و
سه ر پیچیکردنتان.

﴿كَمَا أُنْزِلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ﴾ لیرده دوو مانا هه یه:

۱- نه گه ر ﴿كَمَا أُنْزِلْنَا﴾ موله عه له ق بی به ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ﴾ وه
مانای نایه ته که به م جو رییه: واته: نیمه داومانه به تو حه و
نایاتی قورنانه له و نایه تانه ی له شه و و روژدا جه ند جار
له نو یژدا دوو باره ده کرینه وه و هکوو چون له وه پیش
(ته ورات) و (نینجیل) مان داوه به جوله که و دیانه کان، که
دابه شکه ر بوون: ﴿الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ﴾ نه و
جوله که و دیانانه ی نیستا قورنانیان به شبه ش کردوه: بر وایان
به هه ندیکی کرد و هه ندیکیان ره تکرده وه، نه وه ی له گه ل
کتیبی نه واندا بگو نچی بر وایان پییه تی، نه وه ی وا نه بی ره تی
ده که نه وه.

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ﴿١٦﴾ قَوْلِكَ لَسْتَ لَهُمْ
أَحْمِيعٌ ﴿١٧﴾ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾ فَأَصْدَعْ بِأَقْوَمِ
عَنِ الشَّرِّ إِنَّكَ أَلَمْتَهُمْ بِكَ ﴿١٩﴾ الَّذِينَ
يَعْمَلُونَ مَعَ أَهْلِ الْإِنَّمَا مَا خَرَفُوا فَيَقُولُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَقَدْ نَعْلَمُ
أَنَّكَ بَصِيقٌ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿٢١﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ
مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿٢٢﴾ وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿٢٣﴾

سورة النحل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَنَّا أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١﴾
يُنْزِلُ الْمَلَكُ الْمُكَرَّمُ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
أَنَّا نُنْزِلُ الْإِنشَاءَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ ﴿٢﴾ خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣﴾ خَلَقَ
الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٤﴾ وَالْأَنْعَامَ
خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنْفَعٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٥﴾ وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرْمَوْنَ وَحِينَ تُنْفَخُونَ ﴿٦﴾

۲- نه گه ر ﴿كَمَا أُنْزِلْنَا﴾ په یومند بی به ﴿وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ
الْمُبِينُ﴾ نه و کاته مانا که به م جو رییه: نهی موحه ممه د نه و
کافرو موشریکانه برسینه به وینه ی عه زابو سزایه ک: که
ناردمان ﴿عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ﴾ بو سه ر نه و کافرا نه ی له کاتی
حه جدا پش رگار کردنی مه که ره یگای حاجیانان ده گرت،
بو نه وه ی نه چن نیمان به پیغه مبه ر بینن. و هکوو ده لئین:
عه ره به کان به فهرمانی وه لیدی کوری موغه یه ره له ناو خو یاندا
ریگاکیانان دابه ش کردبو و هه ر کۆمه له و ده چوو ریگایه کیانی
ده گرت. بویه ناویران (مقتسمون) ژماره یان جه کس یان
شانزه کس بوون. یان (مقتسمین) نه و موشریکانه نه که
قورنانیان به شبه ش کردبو و به بازیکیان ده گوت: شیعه ر،
به هه ندیکیان ده گوت: سیحرو جادو بازیه، هه ندیکیان
به خه یالات و گو تره کاری هه ندیکی تریان به نه فسانه و هه ی
کۆنی نه ته وه پشینه کان دادنه نا. یاخود (مقتسمین) نه و

جولهكه و دياناننه كه ههرچی له قورئاندا موافیقى كتیبی نهوان نه بوايه بر وایان پئ نه ده كرد.

ههرچونيك بئ نهو كافرانى قورئانیان وا دابهش كردبوو همر يه كه یان به دمرديك گيروده بوو، ههنديكيان له شهري به درداو ههنديكيان له شهري حونه پندا، ههنديكيان له روداوى به نهو قوره يظه دا به سزای خويان گه ييستن، نه مه سزای دونيايان بوو، سزای قيامه تيشيان لهوئ بوهستى. ههر خودا بؤ خوئ دمرانئ چؤنه.

﴿فَرَزَكَ لَسَالَتُهُمْ أَجْمَعِينَ، عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ سویند به خودای تۆ نهی موحه ممه دا نيمه پرسيار له هه موو كافران دهكهين، پرسيارى سه رزه نشت ئاميز، دمر باره ی هه موو كرداريكيان، له سه ر هه موو گوشتاريكيان پرسياريان لئ دهكهين، پرسياريان لئ دهكهين: ناخو وهلامى تۆيان داوخته وه، چؤن به پير به يامى نيمه وه هاتوون، پراو پر پاداشيان دمه دينه وه.

﴿فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ﴾ بانگه وازی خوئ ناشكرا بكه، نهو هی فهرمانت پئ دهكرئ به ناشكرا بيگه يه نه، بانگه وازی به كهت به هه موو كهس به ناشكرا رابگه يه نه به رمنگاری موشريكه كان به ره موه، گوئ به هه پر شه و هاشوو هوشيان مه ده.

﴿إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ﴾ نيمه بوئ له عؤده ی گالته كه ره كان ديين، نهوانه ی به ربه رمانى تۆ دهكهين، گالته ت پئ دهكهين، قورئانه كهت به درؤ دهخه نه وه، نيمه له عؤده يان ديين! خويمان دمرانين چييان پئ دهكهين، چؤنيان دهفه وتينين!

﴿الَّذِينَ يَجْمَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ﴾ نهوانه ی له تهك به رومردگارا چهند خودای تر دمپرستن! به مهش ته سه للای پيغه مبه ر دمهاته وه، واته: نهی موحه ممه دا تۆ دلت به خوئ نه ميئنئ، بئ وئلى نهو كافران ههر به و منده نه و مستا گالته به پله و پايه ی پيغه مبه رايه تى تۆ بكهين، به لكوو شالاويان بؤ پله و پايه ی خودايه تيش برده و، چهند بتيكي له دارو به رد تاشراويان كردوه به شهريكي خوداو به ندياه تيان بؤ دهكهين! ﴿لَسَوْفَ يَعْلَمُونَ﴾ له وه به ولاره سه رمنجامى خويان دمرانين!

بؤيان دمرده كهوئ چييان پئ دهكهين، چؤن راپيچى دؤزه خيان دهكهين!

نهمجار به شيؤويه كى تر ته سه للای دلى پيغه مبه ر ﴿وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرَكَ بِمَا يَقُولُونَ﴾ بيگومان نيمه دمرانين تۆ دلت تهنگ دهبى به و قسانه ی نهو موشريكانه به رامبه ر تۆو ئايينه كهت دميكهين. نه تۆ ههر كاتئ دلت تهنگيت به سه ردا هات په نا به ره بؤ خودا به رستى: ﴿فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ﴾ خودا به دوور بگره له وهى موشريكه كان دهيلئين: هه مدو سوپاسى خودا بكه له سه ر نه وه كه هيدايه تى داوى بؤ ئايينى هه ق، بؤ ريگه ی راست، له سه رمه تاي شه وو نه مسه ره و سه رى رؤزدا خودا به رستى نه نجام بده، له خودا بپارپر وه، چونكه پارانه ومه ت به و جوړه له باره گای په رومردگار ت نزيك دهكاته وه، نه فسو هه ستو شعور ت به رز دهكاته وه بؤ عالمى بالا.

﴿وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ﴾ سه رگه رمى خودا به رستى به و خه ريكي هه مدو سوپاسى په رومردگار به، به رده وام به له سه ر نه نجامدانى نوپز، هه تا گيانت تي دايه، خودا به رستى بكه تا مردن يه خه ت پئ دهكرئ!

كوتايى سوره تى الحجر

سوره تى (النحل)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿أَتَى أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ﴾ نزيكه عه زابى خودا يه خه ی موشريكه كان بگرئ و به هيلاكيان به رئ، نه مه فه رمانى خودايه و جئ به جئ بوو، حوكمى خودايه و پاشگه زبوونه وهى تي دا نيه، برپارى خودايه له نه زله وه تا نه به د دهبى بيته جئ و نه نجام بدرئ، به لام: كه تا ئيستا نه هاتو ته دى و ته نفيد نه كراوه، نه وه له به ر نهويه په رومردگار كاتيكى دياريكراوى بؤ داناوه، تا نه و كاته نه يه عه زابه كه نا يه، كه وابه ئ ﴿فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ﴾ په له مه كهين و پيش وه خه داواى هاتنى مه كهين! واته: برپاره كه دراوه به لام ته نفيدكه كى دوا خراوه. نه وهى كه موشريكه كان به دوورى دمرانين نزيكه، په له له په يدا

بوونه که ی مه که ن! ﴿سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

پهرومردگار پاک و مونه ززمه له هاوډل و شهریک و مندال و خیزان، نه و بتانه ی نیوه به ته مان شه فاعه تان بو بکه ن و عه زابی خوداتان لی دوور بخه نه وه، نه شه فاعه تیان بو دمکری و نه دارای شه فاعه تکرذن، له فه پزیکا شه فاعه تیش بکه ن شه فاعه تیان لی و مرناگیر!

﴿يُنْزِلُ الْمَلَكَةُ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ﴾

پهرومردگار فریشته دهنیریه خوارئ له گهل نیگادا بو سهر نه وانه ی مه یلی لی بی نیگیان بو بنیرئ له به نده هه لېزارده گانی! بوچی؟ ﴿أَنْ أُنْزِلُوا إِلَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُون﴾ بو نه وه ی ناده میزاده بی باومرکهان بترسیتن له ناکامی سهر پیچی و یاخی بوون، پیان بزانیتن: که هیچ خودا نین شیایو په رستن و به ندایه تی بو کردن بن جگه له پهرومردگار جگه له به دپهینه ری بوونه ومو. ههر پهرومردگار خودایه و شیایو به ندایه تی بو کردنه، که وایی نه ی خه لکینه! خوتان له سزاو عیقابی من بیاریزن، ههر که سی سهر پیچی فه رمانی من بکا و غهیری من به رستن، به ناگری دوزخ سزای ددهم، ههر من پهرومردگاری نیوه م رازی نیم که سی تر به خودا بزائن!!

﴿۳ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ﴾ پهرومردگار ناسمانه کان و

زمو ی به شیوه ی حق به دپهینان، عالمه ی بالا و عالمه ی ژیری و ههر چی تیان دایه له سهر بناغه ی حق و راستی له نه بووه به دپهینان و به گویره ی حکمه ت و نه ندازه و نه خشه ی یه زدانی هاتوونه کایه وه. به هه وانته و بیهوده دروست نه کراون، ههر خودا خو ی دروستی کردون و یارمه تدمرو هاوډلی نه و نه بو، چونکه غهیری خودا که سی تر توانای دروستکردنی هیچ شتیکیان نیه، جگه له پهرومردگار که سی تر شیایو به ندایه تی بو کردن نیه. به لگوو هه موو شتیک له سهر حق و هستاوه بو لای حق ده که ریته وه، هه رو دکوو چون له سهر متاوه به حق به دی هینراون! ﴿تَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ خودا به رزو پاک و مونه ززمه له وه ی هاوډلی هه بی، هاوډلی بو دابنرئ!

وَنَعْمَلُ الْقَوَالِكُمْ إِنْ يَكْفُرُوا بِآيَاتِنَا إِلَّا بِإِذْنِ
الْأَمْسِ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرَّءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٧﴾ وَالْقِلَ وَالْإِمَالِ
وَالْحَمِيرِ لَتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً وَمَخْلَقًا مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨﴾
وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ وَلَوْ شَاءَ لَمَدَدْنَكُمْ
أَنْجُوتَ ﴿٩﴾ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ
شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ ثَمِيمٌ ﴿١٠﴾ يُثْبِتُ لَكُمْ
بِهِ الزَّيْعَ وَالزَّرْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَبَ وَمِنْ كُلِّ
الشَّجَرِ أَنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾
وَسَخَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ
مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِ رَبِّكَ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ
﴿١٢﴾ وَمَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَنُهُ إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَذَكَّرُونَ ﴿١٣﴾ وَهُوَ الَّذِي
سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُوا
مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلَ الْكَبِيرَ مُوَاعِرٍ فِيهِ
وَلِتَسْمَعُوا مِنْ قُرْآنِهِ وَلِكَلِمَةٍ تَشْكُرُونَ ﴿١٤﴾

﴿۴ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِين﴾ پهرومردگار خودایه کی وهایه ناده میزادی له دلویه ناویکی که م و زعیض و هیچ و پوچ به دپهیناوه؛ که چی که پیگه بیشت و گه وره بوو به ربه رمانی خودای خو ی دهکا؛ پیغه مبه رمانی به درو ده خاته وه، هاوډلی بو ددهنی، خودا بو یه دروستی کردوه به ندایه تی بکا، نه که دزی بو مستی! به ربه رمانی په یامی خودا دهکا؛ دهلی: پاش مردن زیندو بوونه وه نیه،

﴿۵ وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنْفَعٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ﴾

پهرومردگار بو سوو دمه ندی نیوه ی ناده میزاد حوشترو ره شه ولاخ و مهرو بزنی دروست کردوه، که لی به رزمه ونندی جوړاو جوړتان لیان دمست ده که وئ، له پیست و کولک و خوری و موو مه رمز یان پو شاک دروست ده که ن، راخه ر (به رده و مافورو لباد...) دروست ده که ن، که لکی تریشیان لیومر ده گرن، شیرو

ماستیان ددهخون و ددهخونهوه، سهريان دهرپن و گۆشتیان دهکهنه خۇراکی جۇراو جۇرتان!

﴿۱﴾ وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرْجَعُونَ وَحِينَ تَسْرَحُونَ ﴿۱﴾ بۇ ئىۋە ھەيە لەنازەلدا جوانى و رازاندنەوه، ديمەنىكى زۇر جوان بەدى دەھىن لەكاتى گەپانەوهدا بۇ ھەوشە و ئاغەلەكانيان، ھەروەھا لە و کاتەدا بەيانيان کە لييان دەخوپن بۇ لەومرگا، ديمەنىكى رازاود و ھەشەنگ دروست دەکەن! بۇيە ديمەنى گەپانەوهى پېش ديمەنى ليخوپين بۇ لەومرگا خست، چونکە ديمەنى ھاتنەوهى ئازەل لەلەومرگاوه بۇ کۆز و لانه و ئاغەلەكانيان جوانتر و رازاوترە! تىرو تەسەل و گوان پە لەشیر و گەدە پە لەلەومرگا، زياتر خۇشى دەدەن بەدلى خاۋەنەكەيان جاويان پييان گەش دەبنەوه، بۇيان دەبنە مايە ئيعتبار و ھۆکارى بەروبوم و ھەسەلە دەستکەوت! جوانى ئەم ئازەل و ھەيوانانە جوانيەكى سروشتيە، پېك دئ لەجوانى تاکەکان و ديمەنە کۆپەکەيان.

ھەروەھا ئە و لاخانەى ئيمە بۇ ئىۋەمان دروست کردوون، ئاميرى ئيش کردن، سواريان دەبن، شت و مەكى خۇتانيان پى دەگۆيزنەوه، ﴿۲﴾ وَتَحْمِيلُ أَثْقَالِكُمْ إِلَىٰ بَلَدٍ لَّمْ تَكُونُوا بِالْغِيَةِ إِلَّا بِشِقِّ الْأَنْفُسِ ﴿۲﴾ بارو بارگەنەى گرانى خۇتانيان پى ھەلدەگرن، کالو شت و مەكى بازرگانی و پيويستياتى خۇتانيان پى دەگۆيزنەوه لەولاتيکەوه بۇ ولاتيکى تر، کە ئەگەر ئە و لاغەبارە بەرانە نەبن ئىۋە ئە و شت و مەکانەتان بۇ ناگۆيزرینەوه، لە و ولاتەوه ناتوانن بچنە ولاتيکى تر مەگەر بەناپەھەتى و ماندوبوونىكى زۇر! ﴿۳﴾ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿۳﴾ بىگومان خودای ئىۋە زۇر بەسۆز و مېھربانە، ئەم ئازەلانى بۇ رام کردوون، کردونى بەسەرچاۋەى رزق و رۆزى و خيرو بەرەکەت، لەزۇر لايەنەوه سووديان ليومردەگرن! گەلى بەرزەھەندى جۇراو جۇرتان بۇ دابین دەکەن.

﴿۴﴾ وَالْخَيْلِ وَالْبِغَالِ وَالْحُمَيْرِ لَتَرْكَبَهَا وَزِينَةٌ ﴿۴﴾ پەرومردگار بۇ ئىۋەى دروست کردووه رام کردووه ئەسپ و ھيستر و گويدريژ بۇ ئەوهى بەکاریان بئين بۇ سوارى و بۇ خۇرازاننەوه پييان، ھەروەھا بۇ گەلى مەبەستى تريش! خوينەرى ھيژ! کاتيک گرنگى و سودبەخشى و جوانى ئازەلت بۇ دەرکەوئ و مانای

ئايەتەکەت لەدل دا شیرینتر دەبى: کە تۇ لەبينە و کۆمەلگایەكى وەکوو ئە و کۆمەلگایەدا بى کە يەکەمجار قورئانى تىدا نازل بوو، ھەلبەتە ئیستاش ئە و جۆرە بينە و کۆمەلگایانە زۇرن، لەھەموو کۆمەلگایەكى کشت و کالى دا! کۆمەلگای کشت و کالیش تا ئەمرو لەجیھاندا زۆرينەن.. نا لەم بينە و کۆمەلگایانەدا نيعمەتى ئازەل و بەسوودى و گرنگى ئەم جۆرە ھەيواناتانەت بۇ دەرەکەوئ. لە و جۆرە بينە و کۆمەلگایانەدا! کە ژيانى ئادەمیزاد بەبى ئە و ئازەلەنە بەرپۆه ناچى، يان وەکوو پيويست دەستەبەر نابى، گرنگى نيعمەتى ئازەلت جوانتر بۇ دەرەکەوئ! ھەلبەتە ئە و ئازەلەنە لەروژگارى ھاتنە خاۋەوهى قورئاندا لەنيۋە دوورگەى ھەرمېدا باو بوون: ھوشتر و رەشەولاخ و مەرو بزن بوون. ئەسپ و ھيستر و گويدريژ بۇ سوارى و جوانى بەکار ھيتراون، ئەم سى جۆرە ھەيوانە گۆشتيان ناخوئ. قورئانى پيرۆز: کە راياندەنوئى ئامازمىە بۇ ئەوه: کە ھۆکاریكى سەرەکين بۇ ئەجامدانى پيويستياتى ئادەمیزادو دابینکردنى ھەزو ئارمۇژکانيان! لەھوشتر و رەشەولاخ و بزن و مەپدا وەکوو ئامازەيان پى کرا گەلى سوودو بەرزەھەندى جيا جيا ھەن، سوود لەپيست و کۆلک و موو خورى و مەرمزيان و مەردەگيرى، شير و گۆشتيان دەخوئ، بەھەندىکيان بارو بارگەنە و کالاکانتان دەگۆيزنەوه، دەبنە مايەى جوانى و دلخۆشبون: کە ئىۋاران لەلەومرگاوه دەگەپنەوه بۇ کۆز و ئاغەلى خۇيان و بەيانيان لييان دەخوپن بۇ کپو و کەژ. ھەلبەتە گوند نشين و ئازەلدەرەکان زۇر باشترو جوانتر لەشارەستانىەکان لەم مانايە ھالى دەبن و کاریان تى دەکا! ﴿۵﴾ وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۵﴾ پەرومردگار بۇ ئىۋە دروست دەکا غەپرى ئەم ئازەل و بارەبەر و لاغى سواريانە، ئامير و ھۆکارى گواستەنەوهى خۇتان و کالو بەروبومتان لەقەتارو ئوتومۇبيل و کەشتى و فرۆکە و ئەم جۆرە شتانە، شتى واتان بۇ دروست دەکا، ھەقلى دروستکردنى ئاميرى واتان پى دەبەخشى: کە ئیستا بەخەيالىشتاندا نايە، فيرى دروستکردنى شتى واتان دەکا کە ئیستا نايزانن..

﴿۶﴾ وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ ﴿۶﴾ پەرومردگار بەفەضل و کەرمەى خۇى ريگای راست و پەيوەست بەخىرو خۇشى و بەختەومرى

له زاتی په رومردگار. به لگه ی به هیژ هه بؤ که سانیک په ندو ناموژگاری و مرېگرن، بیر له و تیکه ولیکه یه ی سروشته بکه نه وه، بؤ نه وهی دلیان به ټیمان نارام بگری، دلیان به باومړ روناک بیته وه، نه فسرو د مرونیان مشتو مال بکری! که سیک بیر بکاته وه، که دهنکه توم ده که ویتنه ژیر گله وه، شی و ته پرای پی ده کاو کاری لیده کا، لای خوارووی هه لاش دده او رده و ریشالی ئی په یدا دمبن، به زه ویدا روده چی و، لاسک و هه ده که ی له زه و دیته دمر و گه شه ده کاو لقو پوپ دمرده کا، گول و دانه ویله و به روبرووم به جوردها هه باره و شیوه و شکل و رنګو بون و به رام و تایبه تی و سروشتی ئی په یدا ده بی، ددزانی خودایه ک نه مه ئاشار و دروستکراوی بن، نابی و ناګونجی خودایه کی تر هه بی له و بجی له زات و صیفاتدا. چ جایی له تایبه تمه ندی ترین صیفات دا که ئولو هییه ته!

﴿وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ﴾ به شیکه له نیعمه تی خودا به سهر ئیوه دا و پرای نیعمه ته کانی تری که شه و روژی بؤ ئیوه رام کرده، به شوین یه کتردا دین و ده چن، بؤ نه وهی شه و بکه نه کاتی نوستن و پشودان، به روژیش هه ولئ دابینکردنی بژیو و به ده سته ټیانی به رژه و هدنییه کانتان بدن، خوړو مانگی بؤ رام کردوون، به شوین یه کتردا دین و دپون بؤ نه وهی روناکی و گهرمی بدن به زه و دی، ئیوه دارو درخت و گزوکیا و گیانله به رانی تر که لکیان ئی و مرېگرن، گه شیان پی بکه ن، به روبروومیان هه لپیچن و پی ی بگه یهنن، ژماره ی روژو مانگو سال بزنان، ناسمان براژنیته وه به نه ستیره چه سپاو گه پوکه کان نووړو روناکی خوین به خشن به ناده میزاد له تاریکی شه ودا بیانکاته نیشانه ی ریګاوبانی له دمریا و سارادا. هه موو نه م خوړو مانگو نه ستیرانه له جه مسهری خویندا دین و ده چن به گویره ی یاسا و نیظامیکی وردو جم و جولئیکی نه ندازه دارو نه خسه بؤ کیشراو، زیادو کم ناکه ن، هه موویان گهرندکه چی ده سله تی به رفراوان و بی سنووری په رومردگارن! ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾ بیګومان له رامکردنی هه موو نه و شتانه ی باسکران به لگه و نیشانه ی ناشکراو رون هه بؤ که سانیک عه قلی بیرکردنه وه و تیګه ییشتن له نیشانه و نایه ته کانی خودایان هه بی.

هه رده و جیهانه وهی رون کردوته وه. به لگه ی جورا و جوری له بوونه و مرده له سهر نمایش کردون، نامه ی ناسمانی له و باره وه و بؤ نه و مه به سته ناروونه خوارئ، پیغه مبه رانی رده وانه کردون بؤ دوزینه وهی ریګای راست و په پره و کردنی ناسینی ریګا ناراسته کان و خو دوور خسته وه لییان! ﴿وَمِنْهَا جَائِرٌ﴾ ریګا هه یه ریګای خوارو ناراسته، ناده میزاد به رده و هه لدر دبا، له ریبازی حه ق دووری ده خاته وه! ﴿وَلَوْ شَاءَ لَهَذَا كُمْ أَجْمَعِينَ﴾ نه گهر خودا بیویستایه هه موواتی هیدایه ت ددها، به لام نه و ویسته ی نه بده. به لکو و ویستی و ابو و ناده میزاد وا دروست بکا: ناماده باشی هیدایه ت و مرگرتن و گومرپابوونی تیدایی، توانای نه وهی داوه تی بتوانی ریګای هیدایه ت یان گومرپابوون هه لبرژیرئ، جا هی وایان هه یه ریګای راست و خودا په سند ده گریته بهر، هی واشیان هه یه ریګای چه وت ده گریته بهر، هه رده و و کیشیان له چوارچیوه ویستی خودا دا کاره کانیان نه نجام دده ن!

﴿هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ﴾ نه و خودایه ی ناسمانه کان و زه و و ناده میزاد نازه و ولاخی سواری و گیانله به ری تری دروست کرده هه نه و خودایه یه: که بارودوخی ژیان بؤ ئیوه ناده میزاد هه راهم هیناه: له به رزایییه وه بارانی باراندوه، کردویه تی به ناویکی شیرینی گوارا به خو ش دیخونه وه، نه یکرده به ناویکی تفت و تال و سوپرو بی خیر، هه به و ناوه دارو درخت و کشت و کالتان ناو دده ن، یان به بی ده ستکاری ئیوه بارانه که خو ی ناوی ددها، که ژو کیو و ده ست و ساراتان بؤ شین و زه نویر ده بی، نازه لی ئی ده له و مړین ده بیته خیر و به رکه ت و بؤ خو تان و نازه و گیانله به رانی تر.

﴿يُنَبِّئُكُمْ بِهَ الزَّرْعِ وَالزَّيْتُونِ وَالنَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ﴾ هه به و باران و ناوه بؤ ئیوه دپوینئ کشت و کال به هه موو جوریکیه وه، داری زه ټون و داری خورما و میو و هه موو درختیکی تری به ردارتان بؤ دپوینئ، بؤ نه وهی رزق و روژی و به روبرووم میوه تان بؤ دابین بکا. ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾ بیګومان له و شتانه ی باسکران به لگه و نیشانه ی به هیژ هه ن: له سهر نه وهی: که هیچ خودا نین جگه

﴿وَمَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ﴾ هەروەها بەلگەپەکی تر لەسەر هەبوونی خودا ئەو شتانەیە: کە خودا لەزەویدا بەدیھێنان، بەکان و کانیاو و گژوگیاو گیانلەبەر و درەخت و دیاردەو دیمەن و تایبەتمەندی هەر جۆرە شتێک، رەنگ و روخسار و سودبەخشیان بۆ ژیان، کە هەر یەکە و رەنگی جیاپە، تامی جیاپە سوودی جیاپە... هتد. ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾ بێگومان لەو شتانەدا کە باس کران بەلگە و نیشانەی بەهێز هەن لەسەر بەدەسەلاتی پەرۆمردگار بۆ کەسانێک بیر لەنیعمەتەکانی پەرۆمردگار بکەنەو، سوپاسی بێ پایانی زاتی پاک بەدیھێنەر بکەن لەسەر ئەو نیعمەتە جۆراو جۆرو زۆرو گەرنگانە!

﴿وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا﴾ پەرۆمردگار خودایەکی وەهایە دەریای بۆ ئیوێ رام کردو، وای بەدیھێناوە دەتوانن بەهۆی بەلەم و کەشتییەو بەناویدا گەشت و گوزار بکەن، شت و مەکی خۆتان بەناویدا بگۆڕنەو. هەولێ راوکردن و ماسی گرتنی تێدا بدن، بۆ ئەوەی گۆشتی تەپرو تازە ئی بخۆن، گۆشتی ماسی بۆ حەلال کردوون بەزیندویی و بەمردویی گۆشتەکە دەخوێ و سەربڕینی ناوێ! ﴿وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حَبْلًا مِّنْهُ لَتَبْسُوتَهَا﴾ دەردی نلێ خشل و ئامیری رازاندنەو کە خۆتان و خێزانەکانتان ئی دەپازینەو. لولونو مەرجان دەردی. ﴿وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاجِرَ فِيهِ﴾ دەریامان رام کردو بۆ ھاتوچۆی ئیوێ ئادەمیزاد، ئەتۆ دەبینی کەشتی بەناو ئەو دەریا قول و پان و پۆردا دەپوا، بەگەردن و لووتی ئادەم شەق دەکا، لەولاتیکەو بۆ ولاتیکی ترو لەکیشوریکەو بۆ کیشوریکێ تر، بۆ گواستنەو ئەو کالۆ شت و مەکانە لەوێ ھەن و لێرە پێویستیمان پێیە، یان لێرە ھەن و لەوێ پێویستیان پێیە! بۆیە فەرمووی ﴿وَلْيَتَّقُوا مِن فَضْلِهِ﴾ بۆ ئەوەی ھەول بەدن فەضل و رزق و رۆژی کە خودا بۆ دیاری کردو بەدەستی بێنن! ﴿وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ بۆ ئەوەی سوپاسی خودای خۆتان بکەن لەپاساوی ئەو نیعمەتانە ئی بەخشیون، ئاوا بەسەر دەریادا بالادەستی کردو، دەتوانن سوودی ئی وەرگیرن، وای کردو دەریا: کە

شوینی تێدا بەھیلاکچوونە بۆی کردوون بەسەرچاوەی سود و بازرگانی و رزق و رۆژی!

﴿وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَن تَمِيدَ بِكُمْ﴾ دایناوە لەسەر زەوی چەند کیوکی دامەزراو و چەسپا و بۆ ئەوەی زەوی ھەلتەک و داتەک بەئێوە نەکا، ژیان لەزیندەوێ سەری تێک نەدا، چونکە زەوی وەکوو گەمییەک وایە بەسەر ئادەم ئەگەر گەمیکە قەبارە قورسو سەنگینی لەسەر نەبێ جۆلەجۆل دەکا بەکەمترین ھێز ئەملا و ئەولا دەکا، ئەگەر شتی قورسی تێخرا ئیتر دادەسەکن، زەویش ھەروایە، ئەگەر کیو لەسەر نەبێ و نەبێ لەنگەر بۆی ھەلتەک و داتەک دەکا.. ﴿وَأَنْهَارًا﴾ پەرۆمردگار بەدی ھێناوە لەزەویدا چۆم و روبار لەشوینیکەو دەکشین بۆ شوینیکێ تر، کە دەبنە ھۆی ژیان و گەشەکردنی ئادەمیزاد و گیانلەبەرانی ترو درەخت و روک. بەناوی ئەو چۆمانە زەوی و زاری دەوربەرانی ئا و دەری، جۆگا و جۆباریان لێو ھەلەدەگیر بۆ شوینی ترا ئەم چۆمانە ھەندیکیان لەخۆر ئاواوە بۆ خۆرھەلات و ھەندیکیان بەپێچەوانەو ھەندیکیان لەباکوڕووە بۆ باشوورو ھەندیکیان بەپێچەوانەو ھەندیکیان لەدەریا دەن تا دەگەن بەدەریاکان. ﴿وَسُبُلًا﴾ ھەروەھا پەرۆمردگار رەخساندووەتی لەزەوی دا چەند رێگەوبانی کە ئیئە پێیان دا دەپۆین لەولاتیکەو بۆ ولاتیکی تر. وای دەکەوێ لەناوەندی رێگە و بانەکان دا تووشی کیوێک دێن کەلێکی تێدەکەوێ و پێی دەگوترێ: دەربەند. ﴿لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ بۆ ئەوەی شارمەزەبێ و سەرتان ئی تێک نەچێ و بگەنە قونای مەبەستان!

﴿وَعَلَامَاتٍ﴾ ھەروەھا پەرۆمردگار لەزەویدا رەخساندووەتی چەند نیشانە و دیاردەیک وەکوو گرد و کیو و شیو و دۆل بۆ ئەوەی ئەگەر رێبوار سەری ئی تێک چوو ئەم تەپۆلکە و گرد و کیو و شیو و دۆلانی بێنە یارمەتیدەری رێگای خۆی بدۆزیتەو چ لەدەریادا بێ چ لەوشکانی دا بێ! ﴿وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ﴾ ھەروەھا پەرۆمردگار ئەستێرە کردوون بەنیشانە بۆ رێگە و بان، رێبوار بەھۆیانەو رێ دەردەکا، ھەروەھا نیشانە و دیاردە بۆ وەرزی کشت و کال، بۆ گردکردنەو بەروبووم و تاقەتکردنی ژیاوی ئادەمیزاد و

باقی گیانله بهران، به هوی دمرکه و تنی هه ندی ئه ستیره وه یان به هوی ناوابوونیانه وه، یان به هوی دمرکه و تنیان له ناسمان دا به شیوهیه کی تابه ته ئاده میزاد ری و شوینی کاره کانیان دمران، گورانی و مرزه کانی سالیان بۆ ئاشکرا ده بی.

﴿۱۷﴾ **أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ؟** نایا که سیک بتوانی نه وه هه موو شتانه ی باسکران به دی بی نی، نه وه هه موو ته صه رو فاته سه رنج راکیشانه بکا؟ نایا خودایه که بۆ خوی په رومردگاری بوونه و مره راگرو هه لسو پنه رو به ریوه به ره، وه کوو شتی که هیج کاریکی پی نه کری و توانای دروستکردنی هیج شتیکی نه بی؟ ﴿أَفَلَا تَذَكَّرُونَ؟﴾ نایا نیوه هیشتا بیر ناکه نه وه وه هه ولی نه وه نادن راست و ناراست لیک جیا بکه نه وه؟ خو بهس پیو یستیتان به بیرکردنه وه هه یه، شته که نه وه منده رون و ئاشکرایه ته نیا بیرکردنه وه ی گهره که!

﴿۱۸﴾ **وَأَنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا** نه گهر بتانه وئ نیعمه ته کانی په رومردگار بزمیرن و کۆنر و لیان بکه ن، ناتوانن سه رزمیریان بکه ن، چونکه نیعمه ته کانی خودا زۆرو هه مه جۆرن، ئاده میزاد ناتوانی کۆنر و لیان بکا. نیوه ناتوانن نیعمه ته کان بزمیرن ج جایی سوپاسی پیو یست له سه ر نه وه نیعمه تانه بکه ن، زور به ی نیعمه ته کان ئاده میزاد بۆ خوی هه ستیان پی ناکا، مه گهر کاتی که نیعمه ته که ی له کیس ده چی، هه ر له پیکهاته ی جهسته ی ئاده میزاد خۆیدا، نه وه منده نیعمه ت هه ن: که ناتوانن سه رزمیریان بکه ن؛ له شی ساغ و روخساری جوان، چاو و گوچکه و لووت و جه رگ و سی و گورجیله... هتد. ته نانه ت وه کوو سه عدی شیرازی ده فهرموی: هه ر هه ناسه یه که هه لی ده کیشی و دهیده یته وه، دوو نیعمه ته و پیو یستی به دوو شوکر هه یه، چونکه هه ناسه هه لمزینه که ده بیته هوی دریزمدان به ژیان و، هه ناسه دانه وه که ده بیته هوی راحه تی جان!! ﴿إِنَّ اللَّهَ لَعَفُورٌ﴾ بیگومان په رومردگار لیخو شبوونی زۆره بۆ نیوه، چاو پو شیتان لیده کا، له وه ی: که به نه ندازه ی نیعمه ته کانی داوای شوکر و سوپاستان لی ناکا، نه گهر داوای لی بکردنایه بۆتان نه انجام نه ده درا، نه وه کاته شیوای سزا ده بوون، ﴿رَحِيمٌ﴾ به ره حم و به زمییه بۆتان، که وا که مه تر خه میتانی داپو شیوه،

وَالَّذِينَ فِي الْأَرْضِ رَاسٍ أَنْ تَبِيدَ بِكُمْ وَانْتَرُوا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿۱۵﴾ وَعَلَّمَتْهُمُ الْتَجِيمَ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿۱۶﴾ أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۱۷﴾ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَعَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۸﴾ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسْرُوتُمْ وَمَا تُلِنُونَ ﴿۱۹﴾ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿۲۰﴾ أَمْ أُولَئِكَ أَحْيَاءُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يَبْعَثُونَ ﴿۲۱﴾ إِنَّهُمْ كَالْهَبِّ الْهَبِّ فَإِنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ أَلَا خَيْرٌ لَكُمْ مِنْكُمْ شِرْكَاءُ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿۲۲﴾ لَا جَرَمَ أَنْ يَخْلُقَ اللَّهُ مَا يَشَاءُ مِنْ دَابَّ هَاتِمَاتٍ وَمَا يُخْلِقُ مِنْ دُونِ اللَّهِ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ مِنْ دَابَّ هَاتِمَاتٍ وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أُنْزِلَ رَبُّكُمْ قَالَ السُّحُورُ أَوَلَيْسَ لِلَّهِ الْفُلُوكُ مَوَازِيْنُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ أَلَا سَاءَ مَا يَزُرُونَ ﴿۲۵﴾ قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَنَّ اللَّهَ بَنَسَنَهُمْ مِنَ الْفَوَاحِشِ أَرْحَقَ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ فَوْرِهِنَّ وَأَنْتَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۲۶﴾

هه رچه نده شیوای نه وه ن نیعمه ته کانی خۆیتان لی قه دهغه بکا، که چی نه وه هه موو نیعمه ت و به خششی به سه ردا رشتوون.

﴿۱۹﴾ **وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسْرُوتُمْ وَمَا تُلِنُونَ** په رومردگار دمرانی چیتان له دلادیه و چۆنی دهشارنه وه و له کی دهشارنه وه، هه روه ها دمرانی به زمان چی ده لێن و به نه ندانه کانی جهسته تان چی نه انجام دده ن، هه مووتان له سه ر ده بژیری! روژی قیامه ت پاداش و سزاتان ده داته وه، چاکه به چاکه و خرابه به خرابه.

﴿۲۰﴾ **وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ** نه وه بت و سه نه مانه ی نیوه له جیاتی خودا دمیانه رستن ناتوانن هیج دروست بکه ن به لکوو بۆ خۆیان دروستکراون.

که لامه‌ی به‌سهرمان‌دا ده‌خویندریت‌ه‌وه نه‌فسانه‌و چیرۆک و سهرگورشته‌ی درۆینه‌و پڕووپووچی پێشیننه‌کانه، له‌و داستان و چیرۆکه‌ خه‌یال‌بلا‌وانه‌وه وهرگیراوه‌و موحه‌مه‌د ئیدیعی ئه‌وه ده‌کا: که له‌خوداوه‌ بۆی نیردراده‌و نیگا‌و سروه‌!

﴿لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّوهُمْ بَغِيرٍ عِلْمٍ﴾ تا له‌ناکاما رۆژی قیامت تاوانی خۆیان به‌ته‌واوی هه‌لبگر و بری له‌تاوانی ئه‌وانیش: که گومرپایان ده‌که‌ن به‌نه‌ندازه‌ی گۆمراک‌دنه‌که‌یان تاوانی ئه‌وانیش بخه‌نه سهر نه‌ستۆی خۆیان، گونا‌هی ئه‌وانه‌ی: که به‌نه‌زانی شوین ئه‌مانه‌ که‌وتوو‌ن ده‌که‌وێته‌ نه‌ستۆی ئه‌مانه. ﴿أَلَا سَاءَ مَا يَزُرُونَ﴾ هۆشیار ببه‌وه‌، زۆر ناپه‌سند و ناباره‌ ئه‌و تاوانه‌ی ئه‌وان پیکشی ئی ده‌که‌ن و ئه‌و تاوانه‌ی ئه‌وان ده‌یخه‌نه نه‌ستۆی خۆیان!

﴿قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ بیگومان که‌له‌پێشیننه‌کانی پێش ئه‌و موشریکانه‌ جوهره‌ها فرت و فیل و فه‌جه‌ریان دژی په‌یامی پیغه‌مبه‌ران نه‌نجام دا، نه‌خشه‌و پیلانیان دژی فروستاده‌کانی خودا دارشتن، بۆ ئه‌وه‌ی نه‌هێلن ئایینی خودا بلا و بێته‌وه. ﴿فَأَتَى اللَّهَ بُنْيَانُهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ فَوَقِهِمْ﴾ په‌رومردگار له‌ناوی بردن، به‌شیویه‌ک خانوو با‌له‌خانه‌یه‌کانی له‌بناخه‌وه‌ روخاندن و سه‌قف‌و هه‌لاشی به‌سه‌ردا خستن، فرت و فیل پوچه‌ل کردنه‌وه‌، هه‌ول و ته‌قه‌للایان بیهوده‌ دهرجوو، له‌ژیر دارو په‌ردووی خانوه‌کانیاندا سلا‌ر بوونه‌وه‌، ئه‌و کۆله‌که‌و پایه‌و ستونه‌ی پێیان وا بوو خانوه‌کانیانی پێ پته‌وو به‌هیز بووه‌، بوو به‌هۆی‌له‌ناوبردنیان، ﴿وَأَنَّهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ﴾ سزاو عه‌زابیان له‌لایه‌که‌وه‌ بۆ هات که‌ پێیان نه‌زانی، هه‌رگیز به‌خه‌یالیاندا نه‌ده‌هات دیوارو پایه‌و ستوونی خانوه‌کانیان بپێته‌ هۆکاری له‌ناچونیان، ئه‌وان ئه‌و خانوو هه‌لاو با‌له‌خانه‌یان بۆیه‌ بنیات نابوو خۆیانی تیدا بپاریزن، که‌چی له‌نکاویک ئه‌و خانوه‌ی بنیاتیان نابوو، زۆر قایم‌کارییان تیدا کردبوو، پشتیان پێ به‌ستبوو بۆ خۆپاریزی تێیدا بۆ به‌گۆڕو چالی مه‌رگیان! ده‌ ئیوه‌ش ئه‌ی دانیشتوانی مه‌که‌که‌و ده‌ورو به‌ری! ئه‌ی هه‌موو ئه‌وانه‌ی ئه‌م قورئانه‌تان پێ ده‌گا و ده‌یخویننه‌وه‌و تێی ده‌گه‌ن! له‌ناکام و سه‌رمه‌نجامی

﴿أَمْ أَمَاتَ غَيْرُ أَحْيَاءٍ﴾ ئه‌و بتانه‌ هه‌باریه‌کی بێ گیان، بێ هه‌ست و بێ شعور و نابین، نابین، بێ عه‌قل و نه‌فام، هیچ سودیکیان ئی نابین! له‌ده‌هاتووشدا گیانیان به‌به‌ردا ناگری.

﴿وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ﴾ ئه‌و بتانه‌ نازانن که‌ی عیبادته‌که‌مه‌رکانیان زیندو ده‌کریته‌وه‌، نازانن که‌ی قیامت راده‌بی؟ ده‌ی چۆن ئیوه‌ به‌هیوا‌ی ئه‌ودن شه‌فاعه‌تتان بۆ بکه‌ن، سود و خیرتان لێیان ده‌ست بکه‌وی؟ ئه‌وه‌ی خیر لێده‌سته‌که‌وتنی ئی چا‌وروان ده‌گری، که‌سه‌یکه‌ هه‌موو شتیک دهمان و به‌دییه‌نهری هه‌م و شتیکه‌، ئه‌ویش په‌رومردگاری بوونه‌ومره‌!

﴿إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ﴾ ئه‌ی خه‌لکینه‌ خودای به‌حه‌ق و راستی ئیوه‌ ته‌نیا خودایه‌که‌، جگه‌ له‌ئه‌و خودای تر نین، هه‌ر ئه‌و خودایه‌ شیای په‌رستش و عیبادت بۆ کردن و به‌ندایه‌تی بۆ کردن، هه‌ر ئه‌و به‌قه‌و شیای خودایه‌تییه‌! ﴿فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ﴾ ئه‌وانه‌ی برپایان به‌م به‌قیقه‌ته‌ نیه‌، قیامت به‌درۆ دهمان، ئینکاری زیندو بوونه‌وه‌ ده‌که‌ن، برپایان به‌یه‌که‌تاپه‌رستی نیه‌، دلیان ئینکاری تا‌ک و ته‌نه‌ایی خودا ده‌کا، له‌ناستی به‌قدا لوتبه‌رز و خۆبه‌زلزان و سه‌رمه‌رقن.

﴿لَا جَرَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُغْلِبُونَ﴾ گومانی تیدا نیه‌ و شتیک به‌قه‌و راسته‌: که‌ خودای تۆ دهمان ئه‌و موشریکانه‌ له‌دلیاندا چ هه‌شار ده‌دن و چ ناشکرا ده‌که‌ن، ناگاداره‌ به‌سوربوونیان له‌سه‌ر کوفرو بیدینی و پرا‌و پڕ تۆله‌یان لێده‌ستین! ﴿إِنَّهُ لَا يَجِبُ الْمُسْتَكْبِرِينَ﴾ بیگومان په‌رومردگار خۆبه‌زلزان و لوتبه‌رز موشریکه‌کانی خۆش ناوین، به‌لکوو هیچ خۆبه‌زلزانیکی خۆش ناوی و تۆله‌ی لوتبه‌رز و خۆبه‌زلزانیان ئی ده‌ستین!

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ﴾ نه‌گه‌ر به‌و خۆبه‌زلزان و لوتبه‌رزانه‌ی برپایان به‌هاتنی رۆژی قیامت نیه‌ و هاوه‌ل بۆ خودا داده‌نین، نه‌گه‌ر پێیان بگوتری: ئه‌وه‌ خودای ئیوه‌ چی ناردۆته‌ خواری، خۆیان له‌وه‌لامدانه‌وه‌ هه‌له‌ ده‌که‌ن و ده‌لێن: کوا؟ خودا هیچی نه‌ناردۆته‌ خواری، ئه‌م

بهره‌نستکاری نایینی خودا په‌ندوم‌برگړو به‌خوتان‌دا بچنه‌وه، واز له‌سهرپيچي و سته‌مکاری بيټن! با نيوه‌ش به‌دهردی نه‌وان نه‌جن!

﴿۲۷﴾ **ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِيهِمْ** پاشان روژی قيامت خودا ريسوايان ده‌کا، هه‌موو نه‌يښی و نیازو مه‌به‌ستی پيسيان ده‌خاته‌رو، به‌عه‌زابی دوزخ زه‌ليليان ده‌کا، ﴿وَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشَاقِقُونَ فِيهِمْ﴾ په‌روم‌ردگار به‌شيوهی گالته‌پيکړدن و بو زیاتر سزادانيان پټيان دمه‌رموی: کوان نه‌وانه‌ی له‌دونیا‌دا پټان وا بوو هاو‌هل و شه‌ريکی منن، کړدبوتاننه په‌رستراوی خوتان و له‌پټياويان‌دا دزايه‌تی موسولمانانتان ده‌کردو کيشه‌و نيزاعتان له‌سهر ده‌کردن! ﴿قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ﴾ نه‌وانه‌ی زانياری و به‌لگه‌ی يه‌کتابه‌رستيان پي دراوه: که پيغه‌مبه‌ران و شويکه‌وتوانيان له‌دونیا‌دا، بانگه‌وازی نه‌و کافرانه‌يان ده‌کرد بو خودا په‌رستی و نه‌وانيش گالته‌يان پي ده‌کردن، دینه‌ قسه‌و ده‌لین: بيگومان نه‌مړو ريسوايی و به‌دنه‌نجامي له‌سهر کافرانه به‌گشتی!

نه‌و کافرانه‌ی موسه‌حه‌قی نه‌و سزاو ريسوا کردنه‌ن ﴿۲۸﴾ **الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ** نه‌و کافرانه‌ن: که له‌سهر کوfer به‌رده‌وام بوون تا کاتی مردن، که فريسته گيانيان ده‌کيشن نه‌وان کافرو بي پروان سته‌م له‌خودی خويان ده‌که‌ن، چونکه خويان ده‌که‌نه شياوی عه‌زابی سه‌ختی دوزخ. به‌راستی نه‌وانه سته‌مکارن. ﴿فَأَلْقُوا السَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ﴾ به‌يده‌ست ده‌بن و گه‌ردنکه‌چی پيشان ده‌دن، ده‌لین: سويندمان وا بي نيمه خراپه‌مان نه‌کردوه، که‌سمان نه‌کردوه به‌هاو‌هلی خودا.. نه‌مجار په‌روم‌ردگار به‌درويان ده‌خاته‌وه و دمه‌رموی: ﴿بَلَىٰ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ به‌لن: نيوه گه‌وره‌ترین خراپه‌تان کرده‌و، ناشيرينتر تاوانتان نه‌نجام داوه، خودا ناگادارو زانايه، که نيس‌تا نينکاری کرده‌وه ناهه‌مواره‌کانتان بکه‌ن، خودا له‌پاساوی کرده‌وه‌کانتان‌دا سزای عادلانه‌تان ده‌داته‌وه.

﴿۲۹﴾ **فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَلَيْسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ** بړونه ناو دوزخه‌وه، بچنه‌ناو (طبقات) چينه‌کانی

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِيهِمْ وَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشَاقِقُونَ فِيهِمْ قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۲۷﴾ الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ فَأَلْقُوا السَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَىٰ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۲۸﴾ فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَلَيْسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿۲۹﴾ وَلَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَبَرٌ لِّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ ﴿۳۰﴾ جَنَّاتٌ عِدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجْرُونَ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿۳۱﴾ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۳۲﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا ظَنَّهُمُ بِاللَّهِ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿۳۳﴾ فَأَصَابَهُمْ مَسْئَاتٌ مِمَّا عَمِلُوا وَخَافَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۳۴﴾

دوزخه‌وه، جوړه‌ها سزای ناخو‌ش و به‌نیش بچيژن، توله‌ی هاو‌هلدانان بو خودا و سته‌مکاری و دربرگړنه‌وه، نه‌وه سزايه‌کی عادلانه‌ی خودايه بو نيوه له‌سهر تاوانه جوړاو جوړه‌کانتان، بو هه‌تا هه‌تايه تييدا بميننه‌وه، خراپ جی‌گاو شوي‌ن هه‌وانه‌ويه‌که: که بو لوتبه‌رزو خو‌به‌زلزنان دانراوه؛ بو نه‌وانه‌ی لوتبه‌رزيان نواند له‌ناست پيغه‌مبه‌ران، خويان له‌وه زلترزانی که شوين په‌يامی پيغه‌مبه‌ران بکه‌ون! بي‌زيان نه‌دهات بلين: (لا اله الا الله).

﴿۳۰﴾ **وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ** گوترا به‌وانه‌ی خودا په‌رستو خو‌پاريژن: نه‌ري خودای نيوه چی نازل کرده‌و؟ فه‌رمان و نه‌هی و ناموزگاريه‌کانی چونن؟؟ ته‌شريع و ياسای گونجاوه و به‌که‌لکی کار پيکړدن دی يان نا؟ نه‌وا وه‌لاميکی کورت و پوخت ده‌دنه‌وه و ﴿قَالُوا خَيْرٌ﴾ ده‌لین: خودا خيري بو ناردوين، به‌ره‌که‌تو ره‌حه‌ته بو که‌سيک شويني بکه‌وي و نيمان به‌پيغه‌مبه‌ر بيټي!! نه‌مجار نه‌م خيرو به‌ره‌که‌ته رون

دهکاته وه دهفه رموی: ﴿لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ﴾
پاداشی باش و نیعمه تو به خوشش ههیه بۆ نه وانهی له م
دونیا یه دا چاکه کار و ئیماندار و خوداپه رستن، پاداشی زۆر و
پیروژ بریار دراوه بۆ ههر که سێ بر وای به تا که و ته نیایی خودا
هه بی و شوین په یامی پیغه مبه ر بکه وئ. ﴿وَلَذَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ
وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ﴾ بیکومان پاداشی روژی قیامه تیان زۆر
باشتر و به نرختره، قیامه ت له دونیا باشتره، پاداشی قیامه ت
لهی دونیا باشتره، ژیا نی قیامه ت خوشتر و باشتره له ژیا نی
دونیا. نه و جیگا و شوین هه وانه وه باشه یان بریتیه
له ﴿جَنَّاتٌ عَدْنٌ يَدْخُلُونَهَا يُجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾ چه ند
باغو قه صرو باله خانه یه که تا بلیی جوان و خوش و دلگیرن،
به ژیریان دا جوگه و جو باری ناو ده کشین وهنده ی ترجوانی و
خوشی و رازا و می به باله خانه و باغه کان ده به خوشن! ﴿لَهُمْ فِيهَا
مَا يَشَاءُونَ﴾ ههیه له به هه شتدا بۆ نه وانه ی له دونیا دا
چاکه کار و خاوه ن با و مرو کردار باشن، ههر چی هه زیان لی بی و
به خه یالیا ن دا بی. ﴿كَذَلِكَ يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ﴾ وه کو و نه و
پاداشه پیروژ و پاک و خاوی نه، په رومردگار پاداشی هه مو و
که سی که دده اته وه: که خاوه ن بر وای بی و خو له بی فه رمانی
خودا بپاریژی، کوفرو تا وانی نه بی، کرداری چاک و رهوشتی
جوان بی.

نه و ته قواکارانه: که نه وه پاداش و ناکامیانه ﴿الَّذِينَ
تَتَرَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ﴾ نه وانه: که فریشته گیانیان
ده کیشن، پاک و خاوی نن له پیسای شیرک و تاوان،
یه که تا په رست و دل پر له نووری ئیمانن، جا بۆ دنیایا بونیان
له ناکام و پاداشیان فریشته کان ﴿يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ﴾ پییان
ده لئین: سه لامی خوداتان له سه ر بی، ناشتی و نه زیه ت نه بینین
بۆ ئیوه یه، له م رو به و لاوه ناخوشی نایه ته ریگاتان. ﴿ادْخُلُوا
الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ مزگینی بۆ ئیوه به به هه شتی که
ده چه ناوی و خودا بۆ ئیوه ی دانا وه به هو ی نه و کرده وه
باشانه ی له ژیا نی دونیا دا نه نجامتان دا و ن!

﴿هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ﴾ واته: نایا
موشریکه کانی قورپه دیش و ها و وینه کانیان له باره ی راستی
پیغه مبه رایه تی موحه ممه د ﴿چا و مروانی چین؟ چا و مروانی

نه و من فریشته بیته خوارئ شایه تی بدا له سه ر راستی
پیغه مبه رایه تی که ی؟ ﴿أَوْ يَأْتِي أَمْرٌ رَبِّكَ﴾ یان چا و مروانی
نه و من فه رمانی خودا بی به ریشه کش کردنیان و له و نا و
بچن؟ یان چا و مروانی نه و من فه رمانی خودا بی به را بوونی
روژی قیامه ت و نه و ته نگو چه له مانه ی تییدا رو دده ن!
دیاره نه و موشریکه سه ر ره قانه واز له کوفرو بی دینی خو یان
ناهی نن تا نه و رودا وانه نه بینن، نه و کاته ش په شیمان
بوونه وه و بر وای کردن بی سووده و هیچ شتی که دادیان نادا. جا
وه نه بی هه لو یستی موشریکه کانی مه که که دهر باره ی په یامی
په رومردگار شتی که تازه قه لا بی؛ به لکو و ﴿كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ کافرو موشریکه کانی پی ش نه مانیش ههر وایان
کرده، ههر نا وای به پر بانگه وازی خودا وه چون و نا وای وه لامی
پیغه مبه ره کانیان دا وه ته وه. ئیتر خودا له توله ی نه و جو ره
هه لو یسته نا شیرینانه یان دا غه زه بی خو ی به سه ردا رشتن و
عه زابی ریشه کشی بۆ ناردن. ﴿وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ﴾ هه لیه ته
په رومردگار به م عه زاب بۆ ناردن و له نا و بر دنه سته می لی
نه کردن، ﴿وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ به لکو و بۆ خو یان
سته میان له خو یان کرد: که نا وای خو یان دو چاری نه و عه زابه
سه خته کرد!

﴿فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا﴾ ئیتر سزای کرده وه کانیان
هاته وه پی ش و ناکام و سه ر نه جامی هه لو یست و کرده وه کانیان
عه زابی سه خته و توله ی دزوار بو و ﴿وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِئُونَ﴾ نه و عه زابه ی گالته یان پی ده کرد و به لایانه وه
نه فسانه بو و ده وری دان و تیکیه وه پی چان و کردنیه په ندی
روژگار و بۆ هه تا هه تایه خو یان تووشی به ده ختی و
چاره رده ی کرد! روژی قیامه تیش که ده خرینه نا و دۆزه خه وه
پییان ده گو تری: نه مه نه و دۆزه خه یه: که له دونیا دا گالته تان
پی ده کرد!

﴿وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبْدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ
نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمًا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ﴾ موشریکه کان
ده یانگوت: نه گه ر خودا بیویستایه ئیمه خودا په رست بین
جگه له نه و نه ئیمه و نه با وک و با پیری ئیمه که سی ترمان
نه ده په رست ئیمه ههر کرده وه یه که به یان، ههر بیرو

باوهر یکهان هه بئ، هه مووی به خواستی خودایه و رهزامه نندی نهوی له سه ره. ﴿كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ هه ره به شیوه هه لویست و ناکارانه کافرو بی دینه کانی پیش نه مان هه لویستیان نواندوه و هه مان بیرو بوجونیان هه بووه. واته: نه و عوزرو بیانوانه ی موشریکه کانی مه کهه و هاو وینه کانیا دینه نه وه عوزرو به هانه به کی بووچ و ده لیلیکی بی بناغیه، له رووی عه قل و تی فکرینه وه نیه به لکوو لاسای کردنه وهی کافره پیشینه کانه، نه وانیش نه مان جو ره بیانوو ده لیلانه یان ده هینا به وه و پشتیان بی ده به ست. ﴿فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ﴾ نایا پیغه مبه ران جگه له کهه یان دنی فه رمانی خودا چی تریان له سه ره؟ بیگومان پیغه مبه ران ته نیا را کهه یان دنیان له سه ره، کهه وایی نه ی پیغه مبه ران تو هه ره را کهه یان دنت له سه ره، په یامی خو ت بگه به نه، مزده ی به هه هشت بده به خودا په رستان و سه ریچیکاران بترسینه له ناگری دۆزه خ. نه مه نه رکی سه رشانی تویه، حیسابو لی کو لینه وه و سزا عانی ده به ئیمه یه و خو مان ده زانین چونیان توله لی ده ستینینه وه!!

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا

الطَّاغُوتَ﴾ بیگومان ئیمه بو سه ره هه ره گهل و نه ته وه یه کی پیش ئیوه، پیغه مبه ریکمان ره وانه کردوه، وه کوو چو ن بو ئیوه ش پیغه مبه رمان ناردوه، نه مه دابو نه ری تی خودا بووه له گهل به نده کانی و هیچ گهل و نه ته وه یه کی له مان سه رومری به بی به ش نه کردوه، هه موو نه مان پیغه مبه رانه په یامی نه وه دیان را کهه یان دوه و فه رمانیان به گهل له کانیا کردوه: که عیباد تهی خودا بکه و خو یان له به تپه رستی و به ندایه تیکردن بو طاغوت بپاریزن خودا به تا کو ته نها بناسن و هاوه لی بو دانه نین، ناگایان له خو یان بی شه یان گومریان نه کاو له ری بازی حه ق لایان نه دا! ﴿فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ﴾ پاش ناردنی پیغه مبه ران بو سه ره ناده میزادو بانگه وازی کردنیان بو یه کتا په رستی و پابه ند بوون به فه رمان و نه هیه کانی په رومردگار هه یانبوو خودا هیداتی دان و توفیقی دان بو نه وه ی ئیمان به فه روستاده کانی خودا بی نن و پابه ندی نامۆزگایه کانیا بن و په پره ی په یامه کهه یان بکه نه وانه به مرز گه ییشتن و له سزای دۆزه خ رزگاریان بوو. هی وایشیان

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَنَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسَبِّحُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٦﴾ إِنَّ تَحْرِصَ عَلَى هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ ﴿٣٧﴾ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ بَلَى وَعَدَا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾ لَيْسَ لَهُمُ الَّذِي يُخْتَلَفُونَ فِيهِ وَلَيَعْلَمَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَذِبِينَ ﴿٣٩﴾ إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾ وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا لَنَنْبُوَنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَآخِرُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

هه بوو ریگی راستیان نه گرتو کوفرو گومراییان هه لباردو پیغه مبه رده کانیا به درو خستنه وه، شوین طاغوت کهوتن ئیر خودا به عه زابی بی نامانی خو ی له ناوی بردن، گه وره ترین سزای ناردنه سه رو کردنی به په ندی روژگار! ﴿فَسَبِّحُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ﴾ ده به ناو ولاتو ناوچه کانی ده وره برتان دا گه شتو گوزار بکه ن، سه یری نه و شوینه وارو که لاوه کو نانه ی گهل سه مکارمکان بکه ن، له ولاتو شارو گوندو زهوی و زاریان وردینه وه بزائن نه و گهل سه مکارانه ی وه کوو گهل عادی نه مودو نه صاحبولنه یکه و هاو وینه کانیا چییان به سه ره هات؛ بپروانه: شوینه واری عه زابی ئیمه له سه ریان چو ن خا کو ولاتمان لی چو ل کردون و قه صرو باله خانه یان به سه ره یه کدا روخواه، مال و ملک و زهوی و زاریان بی خا و من به چی ماوه.

﴿إِنْ تَحْرِصْ عَلَى هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ﴾ نه ی

زیندوکردنه‌وه، هیټانی روژی قیامت بی ین هر شتیکی تر بی هر نه‌وهنده پیی ده‌لین: بیه نیتر چوئمان ده‌وی و چه‌ندمان ده‌وی که‌ی ده‌مانه‌وی به‌بی دواکه‌وتن یه‌کسر دیته دی هیچ پییه‌وه ماندو نابین، فه‌رمانی پیی ده‌که‌ین بیه و ده‌بی.

﴿۴۱﴾ وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا لَنُبَوِّتَهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ﴿۴۲﴾ نَهَوَانَهُ لِهَاجِرُوا نَافِيْنِ خُودَا مَالٍ وَ حَالِ خُویَان به‌جی هیشتوو وازیان له‌زیدو نیشتمانی خُویان هیټا، له‌خزم و که‌سو کاری خُویان دوور که‌وته‌وه، کُوجیان کرد بُو ولاتی ترو خُویان ناواره کرد پاش نه‌وهی سته‌میان لی کراو تووشی نه‌زیه‌مت و نارده‌حته‌ی بوون له‌لایه‌ن دوزمانیان‌ه‌وه، له‌ژیانی دونیایان‌دا جی نشینیان ده‌که‌ین له‌ولاتیکی خوش‌دا، خانوو شوینی حه‌وانه‌وه‌ی دلگیریان ده‌ده‌ینن، پله‌و پایه‌و شکومه‌ندیان پیی دمه‌خشین، زالیان ده‌که‌ین به‌سهر موشریکه‌کانی مه‌ککه‌و به‌سهر هه‌موو عهرمبو هه‌موو دانیش‌توانی خوره‌لاتو خورناو‌ادا. ﴿۴۳﴾ وَلَا جُزْءَ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۴۴﴾ بیگومان پاداشی قیامه‌تیاں زور گه‌ورم‌ترو به‌نرخ‌ترو پیرو‌زترو، چونکه پاداشی قیامه‌تیاں به‌مرازگه‌ییشتیا‌نه به‌یه‌هه‌شتی رازاو‌ده و نازو نیعمه‌تی نه‌براو‌ده هه‌تا هه‌تایی. خو نه‌گهر نه‌وانه بیان‌زانیایه پاداشی قیامه‌تیاں چه‌ند پیرو‌زو گه‌ورم‌یه زیاتر تیدم‌کُوشان و پتر خُویان ماندو ده‌کرد!

﴿۴۵﴾ الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿۴۶﴾ نه‌و کُوجکارانه که‌سانیک بوون: که له‌ناستی سزاو نازارو نه‌شکه‌نچه‌دا خُویان راگرت، گو‌ییا‌ن نه‌دا به‌دم‌ربه‌دم‌ری و دووره ولاتی و بی گوزهرانی، خُگرو پشوو دری‌زو به‌هیمه‌ت بوون له‌ناستی نه‌و هه‌موو ته‌نگو چه‌له‌مانه‌ی به‌ره‌و رویان بوونه‌وه. له‌پی‌ناو نایینی خودادا ماندو نه‌ناس بوون، بُو هه‌موو کارو باریکیان که چاو‌ه‌پوان ده‌کرا بیته ریگه‌یان (خوش‌یان ناخوش) پشتیان به‌خودا ده‌به‌ستو له‌هه‌موو شتیک بی باک بوون! بویه خودا له‌دونیاو قیامت دا پاداشی باشی پی به‌خشیون!

﴿۴۷﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِي إِلَيْهِمْ ﴿۴۸﴾ نیمه هه‌رگیز پی‌ش ره‌وانه کردنی تُو نه‌ی موحه‌ممه‌دا پیغه‌مبه‌رمان

موحه‌ممه‌دا! نه‌گهر تُو سوور بی له‌سهر ئیمان‌ه‌یتانی نه‌و موشریکه‌نه‌و به‌ه‌وی بیان‌خه‌یه سهر ری‌بازی نی‌سلامو خودا به‌رستی، نه‌وه باش بزانه نه‌و به‌به‌رو‌شییه‌ی تُو بُو ئیمان‌ه‌یتانیان ج سودیکی نیه نه‌گهر خودا بیه‌وی به‌ه‌وی هه‌لب‌زاردنی ری‌بازی نا‌هه‌مواره‌وه که بُو خُویان نیختیاریان کردو ه‌گوم‌پایان بکا، بیگومان خودا هیدایه‌تی که‌سیک نادا که بُو خُوی ری‌بازی نا‌هه‌مواری هه‌لب‌زاردو ده‌یه‌وی له‌سهر گوم‌پایی و کوفرو بی‌دینی بم‌نیته‌وه. ﴿۴۹﴾ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿۵۰﴾ که‌سانیک بُو خُویان گوم‌پایی هه‌لب‌زیرن که‌س نیه یارمه‌تیا‌ن بداو له‌عه‌زابی سه‌ختی خودا بیان‌پاری‌زی.

﴿۵۱﴾ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ ﴿۵۲﴾ موشریکه‌کان سو‌ین‌دیان ده‌خواردو جه‌ختیا‌ن له‌سو‌ین‌د خوار‌دنه‌که‌یان‌دا ده‌کردو سو‌ین‌ده‌که‌یان خه‌ست ده‌کردو ده‌یان‌گوت: ﴿۵۳﴾ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ ﴿۵۴﴾ هه‌رگیز خودا نه‌م ناده‌م‌یزادانه دوا‌ی مردن زیندو ناکاته‌وه، که‌سیک مردو‌وی رزی و فه‌وتاو و بوو به‌خول تازه له‌کوی جاریکی تر زیندو ده‌بیته‌وه!! ده‌یان‌گوت: هه‌رگیز نه‌مه نابی و نا‌گونجی، په‌رود‌رگار رهدی دان‌ه‌وه فه‌رمو‌وی: ﴿۵۵﴾ بَلَىٰ وَغَدَا عَلَيْهِ حَقًّا ﴿۵۶﴾ به‌لی نه‌و زیندو بوونه‌وه ده‌بی، واده‌یه که خودا داویه‌تی و پاشگه‌ز بوونه‌وه‌ی تیدا نیه‌و هه‌ردی! ﴿۵۷﴾ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۵۸﴾ به‌لام زوربه‌ی ناده‌م‌یزادان له‌به‌ر نه‌زانی و کورت بینینیان نازان: که واده‌ی خودا هه‌ر ده‌بی بیته جی و نه‌و زیندو بوونه‌وه و هه‌شرو نه‌شرو لی‌کُولینه‌وه و سزاو پاداشی واده‌ی پی داوه هه‌ر ده‌بی نه‌نجام بدری و هاتنی روژی قیامت شتیکی حه‌تمیه‌یه.

﴿۵۹﴾ لَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي يُخْتَلَفُونَ فِيهِ ﴿۶۰﴾ بُو نه‌وه‌ی حه‌قیقه‌تو راستی بُو ناده‌م‌یزاد له‌و شتانه‌ی نیختیلا‌فیان تیدا هه‌یه رون بکاته‌وه. ﴿۶۱﴾ وَلَيَعْلَمَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَاذِبِينَ ﴿۶۲﴾ هه‌روه‌ها بُو نه‌وه‌ی کافرو موشریکه‌کانی که زیندو بوونه‌و‌دیان به‌درو دهرانی (علم‌الیقین)یان بُو په‌یدا بیی و دلتیا‌بن: که درو‌یان کردو و بر‌واکه‌یان پوج بووه: که ده‌یان‌گوت خودا هه‌رگیز مردو زیندو ناکاته‌وه.

﴿۶۳﴾ إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿۶۴﴾ نیمه بُو هه‌ر شتیک بم‌انه‌وی نه‌نجامی بده‌ین، به‌ده‌یه‌یتان بی، یان

له‌فریشته نه‌ناردوده بۆ سه‌ر ئاده‌میزاد، دابو نه‌پیتی ئیمه‌ و نه‌هاتوو فریشته بکه‌ینه پیغه‌مبه‌رو فروستاده‌ی خو‌مان و نه‌رکی بانگه‌وازیکردنی ئاده‌میزادی بکه‌ینه نه‌ستۆ، ئیلا: که ناردیتمان، چه‌ند پیاویکمان ناردوده و نیگامان بۆ ناردون. واته‌: له‌ره‌گه‌زی ئاده‌میزاد پیاومان هه‌لبزاردوه و کردومانه‌ته فروستاده و نه‌رکی بانگه‌وزیکردنی ئاده‌میزادمان خستۆته نه‌ستۆ و فه‌رمان و جلّه‌وگیری خو‌مان به‌نیگا بۆ ناردوه. ﴿فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ ده‌ نه‌گه‌ر باومر ناکه‌ن بچن پرسیار له‌زاناو خاوه‌ن نامه‌کان بکه‌ن، له‌ماله‌و که‌شیشه‌کان بپرسن ناخۆ پیغه‌مبه‌ره‌کانیان ئاده‌میزاد بوون یان فریشته بوون! جا نه‌گه‌ر وتیان: فریشته بوون نه‌وه له‌سه‌ر ئینکاری خو‌تان بن نه‌گه‌ر وتیان: ئاده‌میزاد بوون، نه‌وه ئینکاری نه‌وه مه‌که‌ن: که موحه‌مه‌د پیغه‌مبه‌ر بۆ بۆ سه‌ر ئیوه ره‌وانه کرابی!

﴿بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ﴾ واته‌: نه‌و پیغه‌مبه‌ره‌مان ناردوون به‌به‌لگه‌ی ناشکراو موعه‌جیزه‌ی گه‌وره‌وه، که شایه‌تی راستی ده‌دن له‌سه‌ر پیغه‌مبه‌رایه‌تی نه‌و زاتانه‌ی موعه‌جیزه‌و به‌لگه‌کانیان له‌سه‌ر ده‌ست دهرده‌که‌وی. هه‌روه‌ها نامه‌ی ناسمانیمان بۆ ناردوون: که‌نامۆژگاری و شه‌ریعه‌ت و یاسایان تیدا بووه بۆ خو‌یان و گه‌له‌کانیان. ﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ﴾ جا وه‌کوو نامه‌ی ناسمانیمان ناردوون بۆ پیغه‌مبه‌ره‌کانی پیش تو نه‌ی موحه‌مه‌د! قورئانیسمان بۆ تو نازل کردوه، بۆ نه‌وه‌ی تو نه‌و نیگایه‌ی له‌خوداوه بۆیان نی‌ردراوه: که بیکه‌نه به‌رنامه‌ی ژانیان، بۆیان شی بکه‌یه‌وه، نه‌حکامی جه‌لال و جه‌رام و یاسای ژانیان بۆ رون بکه‌یه‌وه. ﴿وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ﴾ هه‌روه‌ها بۆ نه‌وه‌ی له‌بوونه‌ومر فکر بکه‌نه‌وه، سه‌یری رابورد و بکه‌ن و داهاتووێ خو‌یانی له‌سه‌ر بنیات بنین نه‌و هه‌له‌یه‌ی گه‌له‌ پێشینه‌کان تی‌ی که‌وتن نه‌مان خو‌ی ئی به‌پاریزن! له‌نه‌هینی ژیان ورد بینه‌وه و هیدایه‌ت و مر‌بگرن و له‌دو‌نیا و قیامه‌تدا به‌خته‌ومری و سه‌ره‌فرازی به‌ده‌ست بینن!

﴿أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ﴾

نایا نه‌وانه‌ی دژایه‌تی پیغه‌مبه‌ریان کرد له‌دانیشتوانی

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ فَتَسْلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٧﴾ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٨﴾ أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٩﴾ أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقْلِبِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٢٠﴾ أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٢١﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَفَتَّحُونَ ظُلُفَهُ عَنِ الْأَيْمَنِ وَالْشِّمَائِلِ لَئِنْ أُدْخِلُوا فِي سُجُودٍ أَوْ لَوْ يَسْجُدُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا فِي السَّمَاءِ وَالْمَلَكُوتِ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٢٢﴾ يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٢٣﴾ وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلَهَيْنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ فَإِنِّي فَازَهُبُونَ ﴿٢٤﴾ وَلَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الْدِّينُ وَاصِبًا أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ ﴿٢٥﴾ وَمَا يَكُم مِّنْ تَعَمُّقٍ فَمِنْ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْتَرُونَ ﴿٢٦﴾ ثُمَّ إِذَا كُفِّ الضُّرُّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِّنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٢٧﴾

مه‌که‌وه دهوروبه‌ری، ویستیان هاوه‌لانی له‌نیمانه‌نیان بگێرینه‌وه، تینیان بۆ بینن بۆ نه‌وه‌ی ژیاوان بینه‌وه، نایا دل‌نیان له‌سزاو عه‌زابی بن نامانی خودا. ﴿أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ﴾ یان له‌نکاویک عه‌زاب بیته سه‌ریان و غافلگیریان بکا. به‌جو‌ریک: که نه‌زانن له‌کو‌یوه نه‌و عه‌زابیه‌یان بۆ دی، وه‌کوو جو‌ن قه‌ومی (لوط)مان وا لیکرد و غافلگیرمان کردن...

﴿أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقْلِبِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ﴾ یان به‌عه‌زاب بیانگری و تیکانه‌وه پێچ له‌کاتی هاتوو‌جو‌کردنیان له‌شه‌وو روژدا، له‌کاتی سه‌فه‌رو سه‌ره‌گرمی هه‌ول‌دانیه‌یاندا بۆ ژیان، له‌کاتی خه‌ریکبون و هه‌له‌و‌گیریه‌یان به‌کاروباری خو‌یانه‌وه، خو‌ ناشکرایه له‌هیج حاڵیکدا له‌ده‌ست خودا رزگاریان نابن، هه‌لاتن و خو‌شاردنه‌وه‌و خو‌ قایم‌کردن جاریان ناکا.

﴿أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ﴾ یان خودا به‌عه‌زابی خو‌ی

بۆ ھیزی پەروەردگار و گەردنکەج کردنە بۆ فەرمان و قەضاو قەدەری!

﴿۵۰﴾ **يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ** ئەو فریشتە و پێرۆو خشۆک و ئالندانە لەپەرەردگاری بانسەریان دەترسن، نافەرمانی ناکەن، ئەرکی سەرشاری خۆیان بەگۆڕە تۆنا ئەنجام دەدەن، ھەرچی فەرمانیان پێ بکری ئەنجامی دەدەن و پابەندی دەبن.

﴿۵۱﴾ **وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَجَدَّوْا إِلَهَيْنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَإِبَّيْ فَارْهَبُونِ** پەروەردگار فەرمانی بەبەندەکانی کردووە: کە دوو خودا یان زیاتر بۆ خۆیان بپارێن، پێیانی فەرموووە: کەس مەکەن بەھاوێ و شەریکم، جگە لەمن کەس مەپەرستن، ھەر کاتی ئێوە لەگەڵ مندا یەکی تەرتان پەرست ئەوە شەریکتان بۆ من داناوە، خودای بەحەق و شیاوی خودایەتی ھەر یەک خودایە؛ ئەویش ناوی (الله) یە ھەر ئەو پەرستشی بۆ دەکری و بەخودا دەناسری! کەوابێ ئەو بەندەکانم! لەسزای ناگری دۆزەخی من بترسێن خۆتان بپارێزن لەعیقابی سامناکی من نەچن ھاوێم بۆ دابنێن، بەندایەتی بۆ یەکیکی تریش بکەن!!

﴿۵۲﴾ **وَلَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا** ھەر بۆ خودایە سەلتەنەت و مەلکایەتی ھەرچی لەناسمانەکان و زەویدا ھەیە، کەس رایە ناکەوێ لەویدا بپێتە ھاوێ خودا، ھەر خودا بۆ خۆی بەدیھێنەر و رزق و رۆژیدەریانە ژانیان پێ دەبەخشێ و دەیانمرێنێ ھەموویان بەندە و مەلکی خۆنی. بەندایەتی و طاعت و گەردنکەچی بەبەردەوامی ھەر بۆ ئەوەو بۆ کەسی تر نیە، ھەر بۆ ئەو شیاوەو بۆ کەسی تر ناشی، ھەر بۆ ئەو پێویستەو بۆ کەسی تر نابێ! ﴿أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ﴾ ئایا ئێوە ئەو گرۆی ئادەمیزاد! جگە لەخودا کەسی تر دەپەرستن؟ لەکەسی تر دەترسن؟

﴿۵۳﴾ **وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ثُمَّ** واتە: کە پێویست بوو تەقوا بۆ غەیری خودا نەکری، پێویستیشە شوکری حەقیقی ھەر بۆ خودا بکری. چونکە ھەر نەعمەتێک ئێوە ھەتانە: ھەر لەنەعمەتی ئیمان و لەشەعە و نارامی دڵ و دەروونەو

بیانگری و لەگەڵ ھەبوونی ترس و خۆف، لەحالتی ترس و لەرزدا و بەزەبەکیان بۆ بنێری، واتە چاوەڕوانی بەزەبەکی بکەن و بۆیان بێ. ﴿فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرْؤُفٌ رَحِيمٌ﴾ بێگومان خودای ئێوە زۆر میھەربان و بەبەزاییە، خێرا و دەسبەجێ سزاتان نادا، مۆلتەتان دەدا، بۆ ئەوەی بێر بکەنەو، بەخۆتاندا بچنەو، واز لەکەمتەرخەمی خۆتان بێنن، ھەلەکانتان راست بکەنەو، لەرێبازی گومرایی لادەن و تەمەن خواردو ببن!

﴿۵۴﴾ **أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَفَتَّحُ ظِلَالُهُ عَنِ الْيَمِينِ وَالشَّمَائِلِ سُجَّدًا لِلَّهِ وَهُمْ ذَاخِرُونَ** ئایا ئەو موشریکانە کە ئاوا تەنگیان بەپێغەمبەر و ھاوێلانی ھەلچنی و بەردەوام بوون لەسەر کوفرو ستەمکاری خۆیان، ھەروەھا ھەموو ئادەمیزاد بەگشتی سەیری مەخلووقاتێ خودایان نەکردو، ئاوانن بۆ ئەو قەبارە خاوەن سێبەرانی، سەیری دارو درەخت و کێو و بەردو دارو خانوو بەلەخانە بەرز ناکەن، ھەر کاتی خواوەند خۆری ئی دەرخستن سێبەرەکانیان لەخۆرەلاتەو بۆ خۆناو لاردەبێتەو، لەجیگایە کەو دەگۆزێتەو بۆ جیگایەکی تر، لەسەرەتای خۆرەلاتە سێبەرەکان لەجیگایە کەدان پاشان وردە وردە ھەلەدکشیئەو، ئەمجار لەدوا نیومرۆ بەلایەکی تەردا شوێر دەبنەو، تا خۆرناو ھەربێو دەچن، ھەموویان حالیان وایە سوژدە دەبن بۆ خودا، کێنووشی مەلکەچی خۆیان پێشکەش بەبارەگای پەروەردگار دەکەن!

﴿۵۵﴾ **وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ ذَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ** ھەر بۆ خودا کێنووش دەبن ھەرچی لەناسمانەکان و زەویدا ھەیە لەپێرۆو خشۆک و فریشتە، ھەرچی لەسەر زەویدا دێ و دەجێ، بەناوایا بەھەوادا دێ و دەپوا، لەسەر قاچ بپوا یا لەسەر سەک بکشی، یان بەبەل بفری، لەوشکانی دا یان لەدەریادا چەپەندەو پەرەندەبن، یان ئادەمیزاد و جندۆکە بن یان پەری و فریشتە بن ھەموویان سوژدە بۆ پەروەردگار دەبن و ھیچیان فیز ناکەن و خۆیان لەبەرەمبەر خودا بەگەورە نازانن! جا سوژدە بردنەکیان سوژدەبردنیکی عادەتی ئاسایی بێ، یان بەھەر شێوێکی تر بێ. چونکە ئەنجامی سوژدە داموای و رامبوونە

ههتا دهگاته نيعمه تي رزق و رۆزى و سهركه وتن و هه موو
 بئويستياتيكى ژيان و هوكارى خوښه ختى و كامه رانى بو
 دونيا و قيامت هه مووى له خودا و ديه و به دهست نه وه. كه وابه
 عاقل نه و كه سه يه هه ر له خودا بترسى، هه ر به نديا هه تي بو
 خودا بكا، شوكر و سوپاسى حه قيقى هه ر بو خودا نه نجام بدا
 چونكه هه موو نيعمه تيك له خودا و ديه، هه موو هوكاريكى
 ژيان و به خته و مري دونيا و قيامت نه و فه راهه مى ده هينى،
 هه ر نه و يش دمتوانى زمررو زيان له به نده كانى دوور
 بخاته وه. نهى نه وه نيه: كه ﴿إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجَارُونَ﴾
 هه ر كاتيك تووشى ناخوښى و تهنگ و چه له مه يهك بوون
 زمررو زيان له مال و سامانتان كه وت، خوڤتان يان كه س و
 كارتان نه خوښ كه وتن بومه له مرزه و زريان و لافاو له زیدو
 نيشتمانى دان، دوژمن هيرشى بو هينان و ده وري دان... هتد
 هه ر په نا بو خودا ده به ن و هاوار ده كه نه باره گاي نه وو
 ده پارينه وه، ده لائينه وه هاوار ده كه ن، له ناخه وه، به ئيلحاحه وه
 لئى ده پارينه وه: كه رزگارتان بكاو ناخوښيتان له سه ر لابه رى،
 چونكه دلتيان جگه له خودا كه سى تر ناتوانى به هانا تانه وه
 بى و تهنگ و چه له مه تان له سه ر لابه رى!

﴿ثُمَّ إِذَا كُشِفَ الضُّرُّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ﴾

پاش نه و هه موو پارانه وه و لآنه وه: كه خودا ناخوښى له سه ر
 لا بردن و له تهنگ و چه له مه رزگارى كردن، ترسو بيمى لى
 دوور خستنه وه، نازو نيعمه تي پيدان، نه خوښتان
 چاك بوونه وه مۆته كه ي به لاو موصي به ت ره و بيه وه، نا له و
 كاته دا ده به نه دوو تاقم؛ كو مه ئيكتان له سه ر نيمان و باومري
 راست ده مي نيته وه، بو هه موو شتيك په نا بو خودا ده به ن و
 پشت به نه و ده به ستن شوكرى نيعمه ته كانى ده كه ن.
 كو مه ئيكتان هه لده كه رينه وه پاش هانا بردن بو باره گاي
 خودا و پارانه وه و لآنه وه لئى پاشگه ز ده به نه وه، هاو دلى بو
 داده نين، كو فرانى نيعمه ته كانى ده كه ن، به راستى نه مانه
 سپله و پى نه زانن. هه لو يسته كانيان جي گاي سه رسوپرمانه!
 پاساوى نيعمه ته جوړاو جوړه كانى خودا به سه ر پيچيكرن
 ده دهنه وه، له باتى شوكر هاو دلى بو به ره واه دزانن كو فرانى
 نيعمه ت ده كه ن!

﴿لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَهُمْ فَتَمْتَعُوا فُسُوفَ تَعْلَمُونَ﴾ ﴿وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَاللَّهِ لَتُسْأَلُنَّ عَنْ مَا كُنْتُمْ تَفْتَرُونَ﴾ ﴿وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَنَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ﴾ ﴿وَإِذَا بَشَّرَ أَحَدَهُمْ بِالْأُنْثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ﴾ ﴿يَتَوَرَّى مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ﴾ ﴿لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ ﴿وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهِمْ دَابَّةً وَلَكِنْ يُوَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَجِزُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِرُونَ﴾ ﴿وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ أَلْسِنَتُهُمُ الْكُذْبَ أَنَّ لَهُمُ الْمُشْفَىٰ لَا جَرَمَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ وَأَنَّهُمْ مُّفْرَطُونَ﴾ ﴿تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ الشَّيْطَانُ أَعْمَلَهُمْ فَعُوًّا وَلَهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ ﴿وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾

﴿لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ﴾ (لام) ي (ليكفروا) يان لامى ته عليه
 واته: بو نه وهى كو فرانى نيعمه ته كانى بكه ن، واته نه وان
 شه ريكيان بو خودا دانا وه و پييان وايه: غه يري خودا نه و
 به لاو موصيه ته ي له سه ر لاهردون، مه به ستيشيان له م
 هاو دنانانه نه و مويه: دان نه نين به وه دا: كه نه و نيعمه تانه
 له خودا وهن! يان لامى عاقبه ت و ناكام و سه ر منجامه، واته:
 ناكامى نه و پارانه وه و هاوار و فيغانه نه و كو فران و سپله ييه
 بوو! نه مجار هه ره شه يان ليده كا و ده فه رموى: ﴿فَتَمْتَعُوا
 فُسُوفَ تَعْلَمُونَ﴾ به نارموزى خوڤتان رابويزن و له زه وت و خوښى
 دونيا بچيژن تا مه رگ يه خه تان پى ده گري و ماوه ي ديار يكراو
 بو به ره لا يى و خراپه كاريتان كو تايى پى دى، دواى نه وه
 دزمانن چيتان به سه ر دى و تووشى چى دمن، دزمانن چه ند
 به دبه خت و مالمويزانن، په شيمان ده به نه وه به لام په شيمانى
 هيچ دادتان نادا، تازه كار له كار دمه رازى و ده ستان له كو نى
 هه مبه انه كه وه دمه رده چى!!

﴿وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِّمَّا رَزَقْنَاهُمْ﴾ نهو موشريكانه بۆ نهو بتانهی که حهقيقهتهكههيان نازانن و نازانن نهوانه بئ گيانن و زهرمر و زيانيان ئي پهيدا نابئ و هيچيان بهدهست نيه، نهو نهفامانه بۆ نهو بته دار و بهردانه، بهشيك لهو نيعمهتانهی که ئيمه کردومانه بهرزق و رۆزی نهوان، دهلئين: نهو لهبتهكانهوه بۆمان هاتووه، ههندي لهبهروبوم و نازدهلهكانيان تهرخان دهكهن بۆ بتهكانيان و كوشتييان بۆ سهر دهبړن، بۆ نهوهی (بهخهپالي خويان) لهخودا نزيك ببنهوه، ﴿ثَلَاثَةً نَّسْأَلُ عَمَّا كُنتُمْ تَفْعَلُونَ﴾ سويندبئ بهزاتي خۆم پرسيارتان ئي دهكهم لهو بوختان و بئرو باومره پووجهی ههلتن بهستووه، سويند بئ لهسهر نهو کردهوانهی نهنجاميان ددهن، سزای تهواوتان بدهمهوه، بهناگری دۆزهخ تۆلعتان ئي بستينم.

﴿وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْآثَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ﴾ بئ عهقلى و نهقامى نهو موشريكانه گهيشتۆته رادهيهك، بوختان و درۆ دهلهسهيان گهيشتۆته ناستيک فريشته كه بهندهی فهرومانبهردارى خودان و ههميشه لهطاعهتى خودادان، کردوياننه كچى خودا، دهلئين: نهوانه كچى خودان، نههمجار لهگهل خودادا دهيانپهرستن، نهودتا هۆزى خوزاعه و كهنانه بهناشكرا بانگهشهى نهوهيان دهکرد: كه فريشته كچى خودان و لهگهل خودا دهيانپهرستن.

﴿وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ﴾ نهگهر يهكئك لهو عهرهبانهی برپويان وا بوو فريشتهكان كچى خودان، مژدهى نهوهيان پئ بدايه كه خيزانهكهى كچى بووه، دهم و چاوى رهش دادهگيرساو غهم و نارچههتى دای دهگرت و لهعهيبهتان و لهخهفتهتان قسهى پئ نهدهكرا و زمانى نهدهگهرا.

﴿يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ﴾ لهشهرم و خهجالهتيا خۆى لهخهلك دهماردوه، پئى خوش نهبوو كهس بيبينى و كهس بيبينى لهبهر كاريگهرى ههوالى نهوهى كهوا كچى بووه. نههمجار لهدلئى خۆيدا تهگبىرى دهکرد چى بكاو چۆن بهرهوړووى نهو كارساته ببیتهوه؟ لهدووړپياني ههلبراردنى ريگايهك لهو دوو ريگايه قهتيس دهماو نهيدمزاني چى بكا

﴿يُؤْمِنُكَ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ﴾ نايان نهو زارۆكه ميئينه بهيئيتيهوه بهسوك و بئ نرخى و ميرات نهگري و گرنگى بئ نهداو بههيچ و پووجهى بزاني، يان زينده بهچالي بكاو بهزيندويى ژيىر خاكى بكاو لهكۆل خۆى بكاتهوه و نهو سوگايهتیه لهشاني خۆى دامالئ!! ﴿أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ﴾ ناگادار ببينهوه، بهراستى خراب كارپكه نهو موشريكانه دهيكهن، خراب گوفتاريكه دهيويزن خراب بهشکردنيكه بهشى دهكهن، خراب نيسبهتدانيكه نيسبهتى بۆلاى خودا ددهن!

﴿لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ﴾ ههيه بۆ نهوانهى برپويان بههاتنى رۆزى قيامهت نيه، پييان وايه: جگه لهزيانى دونيا زيانيكى تر نيه، رهوشييان ناشيرين و نالهبارد، نهوان رهوشته ناشيرينهكهيان وهكوو مهشل مهشهورو ناشكرايه، واته: نهوان بۆ خويان رهوشتى نهزم و پهستيان ههيه كه بريتييه لهپيويستيان بۆ مندالئ نيرينه تا پاش مردنيان جيگايان بگرنهوه، لهزيانى دونيادا خويانى پئ ههلئينهوه، كچيان ناخوش دهوئ، بههيچ و پوچه دمرانن، بهزيندويى ژيىر خاكى دهكهن بۆ نهوهى نهبيته مايهى سوگايهتى پيكردن بۆ خۆى و عهشيرهتى. يان لهبهر بهخيوكردن زينده بهچاليان دهکردن، دهيانگوت: ههزار دهكهوين و ناتوانين بهخيويان بكهين كهوابئ نهو موشريكانه مهشلى ناشيرينيان ههيه، رهوشت، ناكاريان بهدو خراپهكارييه. ﴿وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ﴾ ههر بۆ خودايه مهشلى بالاو پيرۆزو شكۆمهندي، كهمالى موطلهقى ههيه، تاكو تهنها و فهردو صهمهده، نهلهكس بووه نهكهسى ئي بووه. بهرزو پيرۆزه لهوهى مندالئ ههبي، هاوهلى ههبي! زاتى پاكي بئ ناتاجه لهههموو عالم، پيويستى بهكس نيه، پاك و مونهزدهه لهههموو رهوشتيكى پهست و نرم! صيفاتى كهمال و جهمالى موطلهق و رههان! لهههموو رويهكهوه بئ نهقص و بئ عهيبه و كهمالى موطلهقى ههيه!! ﴿وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ خودا غالب و بالادسته و كهس نيه بتوانئ بهسهريدا زال ببئ، ههكيم و دانايه لهكارو بارى دا هيچ شتيكى بئ حيكمهت نيه.

﴿وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ﴾ خودا

زۆر به سهبرو به زهیییه بۆ بهندهکانی نه گهر خودا نه و
 خه لکهی به هوی تاوانه کانیانه وه بگرتایه وه په لهی
 له سزادانیان دا بگردایه، هه رگیز له سه ر گوی زهوی پیرۆیه کی
 نه ده هیسته وه، گیانه به ریک به زیندوی نه ده مایه وه، واته:
 له گه ل له ناو بردنی ناده میزاده سه ته مکاره کان دا هه موو
 گیانه به ره کانی تریشی له ناو ده برد! ﴿وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ
 مُّسَمًّى﴾ به لام په روه ردار سزادانه که یان هه لده گری بۆ کاتی
 دیاریکراو و په له له سزادانی ده ست به جییان ناکا. جا ﴿فَإِذَا
 جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ﴾ که کاتی
 له ناو بردنیان هات، ساته وه ختی که له ماوهی دیاریکراو
 دواناخرین و پش ناخرین.

﴿وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ أَلْسِنَتُهُمُ الْكَذِبَ أَنَّ لَهُمُ
 الْحُسْنَىٰ﴾ شتی که بۆ خودا بریار ددهن که بۆ خویان پییان
 ناخۆشه هه یانبی، بۆ خویان پییان ناخۆشه که یان ببی،
 هاوه ل و شه ریکیان له مال و سامان و فه رمانه وایی و حوکه دا
 هه بی، که چی نه مانه وه پال خودا ددهن ده لئین: خودا که چی
 هه ن، شه ریکی هه یه، وپرای نه م تاو نباریه یان زوبانیان دروی
 پیادی، که ده لئین: سه رهنجامی باش و به خته وه ری دویا و
 قیامه تمان هه یه درۆ ده که ن، درۆ ده که ن له وه دا ده لئین:
 له قیامه تدا پله و پایه ی باشمان ده بی و ده جینه به هه شته وه.
 ﴿لَا جَرَمَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ وَأَنَّهُمْ مُّفْرَطُونَ﴾ هیچ گومانی تیدا نیه و
 شتی کی حه ق و راسته: که نه وان دۆزه خین و شوینی
 حه وان ه وه مالی کۆتایییان ناگری دۆزه خه و تییدا
 ده هی لدرینه وه پش ده خرین بۆ دۆزه خ و به گورجی ناگریان
 بۆ ده هی لدری و هیچ دوا ناخرین!

﴿ثُمَّ نَالَهُ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ﴾ سویند به خودا نیمه
 چه ند پیغه مبه ریکمان له پش تۆدا نارد وه بۆ سه ر گه ل و
 نه ته وه پی شینه کان، بانگه وازیان کردن بۆ نیمانه ییان،
 به دلسۆزی په یامی خودایان پین راگه یاندن، که چی نه ته وه کان
 پیغه مبه ره کانیان به درۆ خسته نه وه، بانگه وازییه که یانیان
 ره تکردنه وه ﴿فَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ﴾ شه ییان
 کرده وه کانیانی له پش چاو جوان کردن، کو فرو بته پرستی
 له دل دا شیرین کردن، ﴿فَهُوَ وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ﴾ نه مرۆ نه و

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ
 لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿١٦﴾ وَإِنَّ لَكُمُ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً لِّتُنْقِضُوا
 فِي بُطُونِهِمْ مِنْ بَيْنِ قَرْنٍ وَدَمٍ لِّبَنَاءٍ خَالِصًا سَائِعًا لِلشَّهْرِينِ ﴿١٧﴾
 وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا
 حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٨﴾ وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ
 أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴿١٩﴾ ثُمَّ كُلِي
 مِنْ كُلِ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا
 شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَنُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِّلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ
 يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٠﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَوَفِّقُكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُدْرِكُ أَزْوَاجَ
 الْأَعْمُرِ لِكَيْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٢١﴾ وَاللَّهُ
 فَضَّلَ بَعْضُكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِينَ فُضِّلُوا بِرَادَىٰ
 رِزْقِهِمْ عَلَىٰ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ أَفَبِنِعْمَةِ
 اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٢٢﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا
 وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْوَادِكُمْ بَيْنَ وَحَمَدَةٍ وَرِزْقًا مِّنْ
 الطَّيِّبَاتِ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَنِعْمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ ﴿٢٣﴾

سه پره رشتیکاریانه و فریایان ده که وئ؟! هه ندیک ده لئین: مانای
 ﴿فَهُوَ وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ﴾ واته: رۆزی قیامه ت شه ییان له ناگر دا
 هاو نشینیانه، حیکایه تی حالی داها توه. واته: له و کاته دا: که
 کافره کان له دۆزه خدا سزا ده درین شه ییان یارمه تیدهریانه،
 جگه له نه و کهس یارمه تیدهریان نیه. نه ویش هیچی پین
 ناگری!! ﴿وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ بۆ نه و موشریکانه له قیامه تدا
 سزای به نیش هه یه.

﴿وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ
 وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ نه ی موحه ممه دا! نیمه بۆیه
 قورئانمان بۆ ناردوی و کردومانی به پیغه مبه ره و ره وان ه مان
 کردوی بۆ سه ر بهنده کانیان: که نه و قورئانه یان بۆ شی
 بکه یه وه، نه و بیرو باوه رو عیباده ته ی تییدا که وتوونه
 جودا وازییه وه بۆیان یه کالā بکه یه وه، حه ق و به تالیان بۆ لیک
 جیابکه یه وه، حه ق بناسن و پابه ندی بن و به تال بزنان خوی

لەھەموو خەوشىك كە بەتامو گەوارايە بۆ ئەوانەى دەيخۆنەو، ئەو شيرە پەيدا دەبى لەنيوان ئەو مادە پيسە كە لەريخۆلەو رەت دەبى، ئەو خوينە سوورەى كە جگەرى ئاژەلەكان كيشى دەكا. ئەو شيرە صافەى: كە لەگوانى ئاژەل دەرەى لەجى دروست دەبى؟ بىگومان ئەو شيرە وەدى دى لەنيوان ئەو خۆراكەى لەگەدەدا پاش ھەزمبوون دەمىننەتەو ئەو خوينەى لەناكامى ھەزمبوونى خۆراكەكە پەيدا دەبى! چونكە كە خۆراك ھەزم بوو بەقودرەتى خودا دەبىتە گوشراوىكى پالفتەكراو بەسوود بۆ جەستەو بەشيكيشى دەبىتە تەلپەى بى سود: كە پاش ماودىەك دەرەى دەدا بۆ دەرەو ئەم خوينە دەچىتە ناو ھەموو خەلىيەيەكى جەستەو بەسەر دەمارەكانى لەشدا دابەش دەبى دەبىتە ھۆى بەردەوام بوونى ژيان. ئەمجار بېرى لەم خوينە دەچى بۆ ناو ئەو لوانەى لەناوگواندان دەبىتە شيرىكى صافى بى خەوش! سوبحانەللا! ھەر دەللى خوداى داناو زانا جەستەى ئەو ئاژەلەنەو ھەموو گيانلەبەرپكى شيرەمەرى تەرى كەردەو بەكارگە بۆ گۆرپنى خواردەمەنى بۆ خوينەى لەخوينەو دەبى شير. ھەر بەو جۆرە لەجەستەدا جگە لەغودەى ناو گوانو شيرەمەنى، غودەى لووت ھەيە، چلەم دروست دەكا، غودەى چاۋ ھەيە فرمىسك پەيدا دەكا، غودەى مەنەوى ھەيە خوينەكە دەگۆرپ بۆ مادەى گەراو گەرچەك! بۆ تۆم و رەجەلەك!

﴿وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا﴾ بۆ ئىو ھەيە لەبەرەبوومى دارى خورماو دارى تەرىدا چەند رزق و رۆزى جۆراو جۆر؛ لەم درەختانە ميوەى جۆراو جۆر ھەمەچەشنەتان بۆ فەراھەم ھىندراو، ھەموويان رزق و رۆزى جوانو بەكەلكن، ھۆى راگيركردنى تەندروستىو گەشەكردنى لەش و لارتانە. ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾ بىگومان لەرەخساندن و زۆر كردنى ئەم ھەموو نعيمەتە جۆراو جۆرانەدا، نيشانەو بەلگەى بەھىز ھەن لەسەر وجودو بەتوانايى مېھرەبانى پەرەمردگار بۆ نەتەو ھەيەك كە خاوەن ھۆش و فام بن و عەقلى خويان بخەنە كارو لەنعمەت و دروستكراوانى خودا ورد ببنەو.

لئى دوور بخەنەو. قورئان دادومرو نيوانكارە بۆ ھەر مەسەلەيەك ئادەمیزادان تىيدا بکەونە كيشەو، ھىدايەت و رى پيشاندەرە بۆ دلە گومراكان، رەحمەت و فەر و بەرەكەتە بۆ گەلىكى ئيماندارو خوداپەرست. قورئان رەحمەتە بۆ ئەو كەسانەى دەستى پىو دەگرن و پابەندى فەرمانو جەلەوگيريەكانى بن!

﴿وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْبَا بِهِ الْأَرْضَ نَعْدَ مَوْتِهَا﴾ لەم نايەتەدا پەرەمردگار بەندەكان ھۆشيار دەكاتەو سەرەنجيان بۆلاى ئەو بەلگانە رادەكيشى: كە نيشانەى تاك و تەنھايىو بەتوانايىو زانايىيەتى، ئەو دەچەسپىن: كە ھەر ئەو شياوى خودايەتىو بەندايەتى بۆ كردنە، ئەو ھى رونكردەو كە ئەو خودا بالادەستە خودايەكى و ھەيە لەبەرەزايىيەو باران دەبارىنئو بەو بارانە زەوى وشك و برىنگو مردو زىندوو دەكاتەو، گۆرگياو دارو درەختى تىدا دەرپىنئو كانى و كانياوى تىدا دەتەقنى، بىگومان لەزىندو كردنەو زەوى بەو شىو بەرچاۋەى ھەموو سائىك جارىك يان زياتر دووبارە دەبىتەو، پاش ئەو شىناوردى تىدا نابىرنئو وەكوو مردوو وايەو نەشو نەماى تىدا بەدى ناكرى بەو بارانە زىندو دەبىتەو سەوز ھەلەدەگەپئو زەنوپر دەبىتەو، ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ﴾ بىگومان نا ئەم دياردەيە، ئەم گۆرانكارىيە، ئەو زىندو كردنەو ھەيە بەلگەيەكى حاشا ھەلەگرو نيشانەيەكى بەھىزو ناشكرايە لەسەر تاك و تەنھايىو بەتوانايىو زانايىو دانايى خودا! بۆ كەسانىك ئەم قورئانە دەبىسن و لىي ورد دەبنەو لىي حالى دەبن.

﴿وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً لِّتُنْقِضُوا مِمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ قَرْنٍ وَدَمٍ لَبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ﴾ بۆ ئىو ھەيە ئەو خەلگىنە! لەئاژەلدا پەندو نامۆزگارى، بەلگەو نيشانە لەسەر بەتوانايىو رەحمەت و لوططف و كەرەمان، سەيرى حوشترو رەشەولاخو مەر و بزن بکەن، لەدەست رەنگىنى پەرەمردگار وردببنەو: ئەو مەتا ئىو زىاد لەو ھەيەكەلەكۆلك و خورى موو مەرمزيان و مەردەگرن، بەبەرەم ھىنانى بىچوو زاوژيان، ھەرەھا بەخواردنى گۆشتيان سوودمەند دەبن، سەربارى ئەو سوودو فەرمانە دەرخواردتان دەدەين شيرىكى صافى دوور

شیفاو چاره‌سەری زۆر لەدمەردو نەخۆشی، زۆر داوو دەرمان
هەیه بەشێک لەهەنگوینی تیکەڵاو دەکړئ و دەبێتە دەرمان و
چارەسەری زۆر لەدمەردان! ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾
بێگومان لەو دیاردەو چۆنیەتی هەلس و گەوتی هەنگدا،
لەچۆنیەتی دروستکردنی هەنگوین و شانەراپەستنی دا
نیشانەو بەلگەى ناشکرا هەن لەسەر هەبوونی خودایەکی
خاوەن دەسلەتاتو زاناو دانا بۆ کەسانیک لەدروستکراوانی خودا
وردببنەو، بزانن: خودا چۆن بەزانایی و دانایی خۆی
سەرپەرشتیاری بوونەوهر دەکا، بەرژدەندى ئادەمیزادى
پاراستوو و هەموو ئەوشتانەى بۆ خزمەتى ئەو رەخساندو.

﴿وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَوَفَّاكُمْ﴾ ئەى نەوێ ئادەمیزاد بیر
بکەنەو و ورد ببەنەو، بزانن: خودا لەنەبوو و ئێوێ
هێناو و تە گۆرەپانی ژيانەو، ئێوێ هێچ نەبوون خودا
هاورد و نە گۆرەپانی ژيانەو و تەمەنیکی دیاریکراوی بۆ
داناو، هەر کەسەو تەمەنیکی دیاریکراوی خۆی هەیه! هى
واتان هەیه تەمەنى کورتەو زوو دەمړئ، ﴿وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَىٰ
أَرْدَلِ الْعُمَرِ﴾ هى واتان هەیه تەمەنى درێژ دەبێو
دەگەریتەو بۆ تەمەنى پێرو کەنەفتەى، وای لێ دیتەو بێ
هێزو لاوازو زەبوون، هەستەکانی وەکوو پێویست کار ناکەن،
توانای عەقلى و جەستەى نامینى، لەرزۆک و لاوازو
پەککەوتەو کەنەفت دەبێ، ﴿لَكِي لَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْنًا﴾ بۆ
ئەوێ پاش زانین و تیگەشتن نەزان ببەو، وەکوو سەرەتای
ژيانى و تافى ساوایی کە هێچ شتێک نازانى تاوای لێ بیتەو،
ئەو شتانەى: کە لەتەمەنى گەنجی و کاملى دا فیریان بوو
لەبیری بچنەو. پیری و کەنەفتی عەقلى و هۆشى لێ
بستیننەو، هێچ نەزانى و عەقلى بەهێچ نەشکى و هێچى
لەبیر نەمینى، کەشتیکیش فیر بێ تاویک لەبیری بچیتەو،
پرسیار دەکا لەشتیک ئەو چیه و کییهو؟ پێى دەلێن ئەو
فلان شتە، یان فلان کەسە، پاش تاویکی تر دووبارە پرسیار
دەکا تەو ئەو چیه و کییه؟ ﴿إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ﴾ بێگومان
پەرورەدگار زانایەو هەموو شتێک دەزانى، حیکمەتى
دروستکردنى ئادەمیزادو زوو مراندنى و تەمەندریژ کردنى
دەزانى بەتواناو خاوەن دەسلەتاتى رەهایە بەسەر هەموو
شتیکدا، هێچ شتێک دەسەوستانی ناکا.

﴿وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ﴾ پەرورەدگاری تۆ ئەى
موحەممەد! (ئەى بیسەر) خستویەتیه سروشتی هەنگەو و
فیری کردەوێ سەر سوپەینەری کردو، هەلس و گەوتی وای
خستۆتە هەست و سروشتەو کە ئادەمیزادانى عاقل و
هۆشمەند تێیدا سەرگەردان و ناتوانن کاری و ئەنجام بدەن!
﴿أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ﴾ خودا
خستویەتیه دەر وونی کۆمەلگای هەنگەو و شارمزی کردو:
کە لەکیودا شوینی حەوانەوێ خۆی دروست بکا، لەکونە
شاخ و تەلێشە بەردو کلۆرە داردا هەنگەلانی خۆی پێک بێنێ،
هەرودەها لەناو کۆلەس و صندوقی تاییبەتى کە ئادەمیزاد بۆی
دروست دەکەن شانە هەنگوینەکان راببەستى شەشخان و
شەشسوچ و چون یەك هیچیان لەهیچیان زیاد و کەمى نەبێ،
کون و کەلەبەر و درزو درازی تێدا نەبێ، لەهەندى خانەو
شانەدا هەنگوین پاشەکەوت بکا و لەهەندىکیاندا میوو
خۆراکی بێچو هەنگەکان خەزن بکا.

﴿ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ﴾ ئەمجار کەلەو هەنگەلانت
بنیات نا لەبەر و بوومی هەموو گژوگیاو دارو درەختیک بخۆ،
هەرچی حەزرت لێبەتى لەتامى شیرین و مزر و ئەو جۆرە
تامانە بەکاریان بێنە، هەللی گۆلاو غونجەى هەموو دارو
درەخت و گژوگیایەك بەئارمژۆی خۆت هەلمژەو بیکەرە بژیو
بۆ خۆت و بێچو هەنگەکانی ترو کەرەسەى رابەستنى شانە
هەنگوینەکان! برۆ بۆ سەرکانیاو جۆگاكان ناو بەرەو بۆ
شارە هەنگەکە! ﴿فَاسْأَلِيكَ سُبُلَ رَبِّكِ ذُلَالًا﴾ کە هەلەت
هەلمژی و ناوت هەلگرت ئەو رێ و رەسمە پەیرەو بکە: کە
خودا خستویەتیه ناو دلتەو و فیری کردوێ بۆ رابەستنى
شانەکان و بۆ دروستکردنى هەنگوین و بژیو بۆ بێچو
هەنگەکان. یان کە دەرۆی بۆ ناو دارەستان و گۆلاو گۆلزار ئەو
رێگایە بگرە کە خودا فیری کردووی و لەگومبوون مەترسە،
بەسەلامەتى دەگەرپێهەو بۆ شارە هەنگەکە! ﴿يَخْرُجُ مِنْ
بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ﴾ دیتە دەرەو لەسکی هەنگ
هەنگوینیکی رەنگاورەنگ، هى وای هەیه سپییه، هەیه زەردە،
هەیه سورە، بەگۆرەى چۆنیەتى ئەو دەرەى هەنگەکە
هەللی لێ هەلمژیو. ﴿فِيهِ شِفَاءٌ لِّلنَّاسِ﴾ لەهەنگویندا هەیه

﴿۷۱﴾ وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ ۖ وَكَوْوَ جَوْنِ
 نِیوه لهتمهندا جوداوازن: ههیه تهمن کورتو ههیه تهمن
 دریز، ههیه زۆر تهمنی کورتهو ههیه مام ناومندی، ههر بهو
 جۆره خودا لهبێدانی رزقو رۆژییدا جوداوازی تیدا پهیدا
 کردون، ههتانه دهولههمندو خاوهن سامان، ههتانه دهست
 کورت، ههزار، ههتانه خاوهن پلهو پایه پاشاو فرمانبرهوا،
 ههتانه مسکین و ژیر دهسته! نهم رزقو رۆژییهی پێی داو،
 نهو مال و سامانهی پێی بهخشیون بهپێی عهقل و هوش و
 زیرهکیتان نیه. کوردی گوتهنی: (دهولههمندی بهقووتهی
 شانان نیه). هی وا ههیه خاوهنی ملیون و ملیاره بۆخوی
 دیناریک ناھیتی! هی وا ههیه بۆ خوی زۆر بهنرخه و
 دیناریکی نیه!! ﴿فَمَا الَّذِي فَضَّلُوا بِرَآدِي رِزْقِهِمْ عَلَى مَا مَلَكَتْ
 أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ﴾ جا که رزقو رۆزی ههموو کهس لهلای
 خوداوه بێ، بژێوی ههموو گیانهبهریک بهدهست نهو بێ، وا
 مهزانن: نهوکهسانه رزقو رۆژییان زۆر پێدراوه، که
 دهولههمندو خاوهن سامانهکانن بهشیک لهو رزقو رۆژییهی
 پێیان دراوه دهگێرپهوه بۆ نهو کۆیلانهی که لهژیر دهستیان
 دان، بهلکوو نهووی نهیدمن بهوانه، رزقو رۆزی خۆیاوه و
 لهخوداوه بۆیان بریدراوتهوه، بهلام بهسهر دهستی نهواندا
 بۆیان دی. ﴿أَفَبِعَمَلِهِ يَجْحَدُونَ؟﴾ چون نِیوه بهندایهتی بۆ
 بت و سهنهم دهکهن؟ ئینکاری نیعمهتی خودا دهکهن؟؟ یان
 مانای ﴿أَفَبِعَمَلِهِ يَجْحَدُونَ؟﴾ بهم جۆرمیه: نایا نِیوه دوی
 چهسپاندنی نهم ههموو بهلگه و نیشانه لهسهر تاکو
 تهنهای خودا چون ئینکاری نیعمهتهکانی دهکهن؟

﴿۷۲﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا ۖ وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ
 بَنِينَ وَحَفَدَةً ۖ وَاتَّه: پهرومردگار لهههگهزی خۆتان و شیوه
 روخساری خۆتان ئافهرتی بۆ نِیوه رهخساندهو کردویهتی
 بهخیزانتان و وهگری یهکتری بوون و خوشهویستی خستۆته
 نیوانتانوه، بهرژهوهندی یهکتری دهپاریزن و پیکهوه
 گونجاندونی بهیهکهوه ههلهکهکن!! نهمجار لهژنهکانتانهوه
 بۆ نِیوهی بهرههم هیناوه منداڵ و نهوه: که لهراستی دا منداڵ
 گوئی ژیاوه و هوی خوشی و رازاندنهوهی ژیاوه، جیگی
 کهیفخوشی و هاریکاری و یارمهتی و هم ناههنگیه، تا منداڵن

نِیوه بهخۆیان دهکهن و که نِیوه پیر بوون نهوان کۆمهگیتان
 بێ دهکهن! دهبنه میراتگرو جینشین و هوی کۆپرنهبوونهوی
 ناوو ناوبانگتان! ﴿وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ﴾ رزقو رۆزی پاک و
 خاوینی پێداون، خواردن و خواردنهوهی بهتام و لهزمت و
 گهوارای پێ بهخشیون پۆشاکي جوان و خانوبهره دیلگرو
 زیدو نیشتمانی بهپیتو بهرهکهتی بۆ رهخساندن، ئامیرو
 هۆکاری گواستنهوهی بۆ دابین کردون! ﴿أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ﴾
 نایا نهوانه دوی نهو رونکردنهوه و هینانهوهی بهلگه جۆراو
 جۆرانه، پێیان وایه: بتهکانیان هاوبهشی خودان، دهتوانن
 سوودو زیانیان پێ بگهیهنن، پێیان وایه: (بهحیره و سانیبه و
 وهصیله)یان لێ یاساغه و نابێ سودیان لێ وهرگیرن؟ بهراستی
 نهوانه بهههلهچوون جی ی سهرزهنشت و لۆمه!! ﴿وَبِغَمَةٍ
 اللَّهُ هُمْ يَكْفُرُونَ؟﴾ نایا نهوانه ویرای نهو ههموو نیعمهته
 ناشکراو جۆراو جۆرانه، بهردهوامن لهسهر کوفرانی
 نیعمهتهکانی خودا و ناوا بهههوانته نیعمهتهکان و دهپال بت و
 سهنهمهکانیان ددهن؟؟ دهلێن: نهوه نیعمهتی خوداکانمان؟؟
 نای کهبێ عهقل و کهم نهزمونن؟! نای که نهزان و نهفامن؟
 نای که سپله و پێ نهزانن؟!

﴿۷۳﴾ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِنَ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ شَيْئًا ۚ وَهُوَ مُشْرِيكٌ بِهِمْ نَهَام و سپله و پێنهزانانه
 بهندایهتی بۆ شتیک دهکهن، شتانیک دهکهنه هاوهلی خودا:
 که ناتوانن هیچ رزقو رۆژییهکیان لهناسمان و زهوی بۆ دابین
 بکهن، ناتوانن باران ببارێنن، دارو درهخت و دانهویله
 بروینن و وهبهریان بێنن، بهلکوو دارای نهویمان نیه بۆ
 خودی خۆیان سودیکیان ههبن، زیانیکی لهخۆیان دوور
 بخهنهوه، ناتوانن کۆمهگی بهخۆیان بکهن چ جای بهکهسانی
 تر! ﴿وَلَا يَسْتَطِيعُونَ﴾ تهنانهت نهگهر بیشیاوهی بیکه، ههر
 ناتوانن!

﴿۷۴﴾ فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ ۖ نِیوه بههیچ کلۆجیک هاوهل و
 هاوتا بۆ خودا دامه نین، دروستکراوان مه بهنه ریزی نهو،
 کهسی تر بهخودا مهزانن جگه لهخودای تاک و تهنها و
 پهرومردگار! ﴿إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ خودا دهزانن و
 شایهتی ددها: که هیچ خودا نین جگه لهخوی، نِیوه نازانن و

به نه زانی خوتان شتی تر ده که نه هاو دل و هاوتای. بیگومان
خودا دمرانی نیوه له ناکامی نهو هاو دلدانانه بۆ خودا توشی ج
عه زابیک دمن و چیتان به سه ر دی.

﴿۷۵﴾ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ
مِمَّا رَزَقْنَا فَهُوَ يَفْتِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَوُونَ؟ ﴿۷۶﴾ نَهَى
بتپه رستو موشریکه کان! نهوونه نیوه که بت و صه نه م
ده که نه به هاوشانی خودا وه کوو نه وه وایه: کابرایه که بی نی
کۆپله یه که بی ده سه لات بکاته هاوشانی خاونه که ی!
کۆپله یه که که هیچی پی ناکری و ناتوانی هیچ بهه خشی،
بکریته هاوشانی خاونه که ی که خاومن ده سه لات و هیزو
توانایه و ده توانی به نارم زوی خوی مال بهه خشی، به نه یینی و
به ناشکرا، به زوری و به که می ته سه روف له مال و سامانی
خویدا ده کا، نایا نه م دوو که سه یه کسانن؟ وه کوو یه که وان؟
ده خرینه ریزی یه که تروه؟ بیگومان نا! دیاره هه رگیز
یه کسانن ناخریته نیوانیان هوه، بۆیه له ناکاما هه رمووی:
﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ هه مدو سوپاسی ته واوو
به سنی و پیروزی و دووری له هه موو خه وشیک بۆ خودای
بالادست و شکومه نه ده، بۆ په رومردگاری خاومن نیعمه ت و
میهرمانه، هه ر نه و شیای په رستش و سوپاسه نه که نه وبت و
صه نه مانه ی که نه وان به خودایان دمرانن و دمیانه که نه هاو دل
خودا، وه لی زور به ی نه و کافرو خودا نه ناس و موشریکه نه
حه ق و حه قیقه ت نادۆزنه وه، نایانسان.

﴿۷۶﴾ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ
وَهُوَ كَلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّهُهُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ
يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ؟ ﴿۷۷﴾ وَاتِهِ: خودا په ندو
مه نه لی هیناوته وه بۆ خوی و بت و صه نه مه کان؟ به دوو پیاو:
یه کیان لاله و قسه ی بۆ ناکری و توانای هیچی نیه، نه بۆ
خوی و نه بۆ غهیری خوی دارای هیچی نیه، سه رباری نه وه ش
بارگرناییه به سه ر خاونه که یه وه و نه رکی بهه خیکردنی و
دابین کردنی پیویستیاتی ژیانن له سه ر خاونه که یه تی.
نه گه ر خاونه که ی نه رکی پی بسپی ری، بۆ شوپینیکی
بنی ری، ناتوانی نه نجامی بدا، له کاره که ی دا سه رکه و توو نابن و
کاریکی سوودمه نه د ناکا، چونکه تیناگا چی پی ده گوتری، بۆ

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِنَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿۷۷﴾ فَلَا تَضُرُّهُمُ إِلَى الْأَمْثَالِ
إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۷۸﴾ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا
مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ مِمَّا رَزَقْنَا حَسَنًا
فَهُوَ يَفْتِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَوُونَ؟ ﴿۷۹﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ
بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۸۰﴾ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ
أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى
مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّهُهُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ
يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۸۱﴾ وَلِلَّهِ غَيْبُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ
أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَفِيرٌ ﴿۸۲﴾ وَاللَّهُ
أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ
لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۸۳﴾
أَلَمْ يَرْزُقْنَا إِلَى الْطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ
مَا يَمْسِكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۸۴﴾

خویشی زمانی نیه و که س تی ناگا! دووهمیان پیایکی ساغو
عاقل و زاناو زیره که و تیگه یشتو سوودی بۆ خوی و غهیری
خوی هه یه: فه رمان به چاکه و نه هی له خراپه ده کا. پابه ندی
حه ق و عه داله ته و به عه داله ت حوکه م ده کا، قسه ی حه ق و
کرداری جوان و رهفتاری شیرینه، ریبازی راستی گرتووه و
پهیره ی نایینی حه ق ده کا! نایا نه م دوو پیاو وه کوو یه که
وان؟ یه که میان هیچ قازانجیکی له ده ست هه لئاوری و
دووهمیان هه موو سودیکی بۆ خه لک هه یه. یه که میان وه کوو
بت و صه نه م دیتن و بیستنی نیه. دووهم: که بریتییه
له خودای په رومردگار خاومنی هه موو صیقه تیکی که مال و
جه لاله، فه رمان ده کا به به نه ده کانی بۆ خودا په رستی و
به کتا په رستی و پهیره و کردنی عه داله تکاری و بۆ خویشی
له هه موو کار و فرمانیکی دا عه داله تکاره. ده ی که نه م دوو
پیاو به مه نه ل هیناوماننه وه وه کوو یه که نه بن، چون نیوه
نه ی موشریکه کانی مه که! یه کسانن ده خه نه نیوان خودای

بکه‌ن به‌سه‌رتانه‌وه، هه‌موو نه‌ندامی‌کتان له‌بواری خۆیدا به‌کار بێنن، بتوانن عیبادتی خودای خۆتان بکه‌ن و فه‌رمانبه‌رداری فه‌رمان و جله‌وگیریه‌کانی بن.

﴿۷۹﴾ **أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ** نه‌وه نه‌یان‌پروانیوه و سه‌یریان نه‌کردوه و نا‌پروانن بۆ بالنده‌کان له‌حه‌وادا له‌نیوان ئاسمان و زه‌ویدا چۆن خودا رامی کردون و وای لیک‌کرد و نه‌دوو بال دهم‌پرن، له‌هه‌وادا جگه‌ له‌خودا که‌سی تر نه‌یه‌ بتوانن رایان‌گرن و نه‌هێلی بکه‌نه‌ خوار، هه‌رخودا: به‌قودرته‌ی خۆی رایان‌ده‌گرن و فرینیان بۆ دمه‌خسینی! نه‌گه‌ر قودرته‌ی دمه‌سه‌لاتی خودا نه‌بویه هه‌رگیز نه‌و بالنده‌یه‌ فرینیان بۆ نه‌ده‌کرا! چونکه‌ که‌ریمی کارساز بالنده‌ی وا دروست کردوه دمه‌توانن بفری، هه‌وای و سازداوه فرینی تیدا بکرن، نه‌گینا نه‌گه‌ر په‌روم‌ردگار بالنده‌ی ئاوا دروست نه‌کردایه‌و هه‌وای و ساز نه‌دایه‌ بالنده‌کان نه‌یان‌ده‌توانن بفرن. ﴿مَا يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ﴾ مانای نه‌ومیه: جه‌سته‌ی بالنده‌ قورسه‌ و جه‌سته‌ی قورسیش ناتوانن به‌هه‌ودا بپروا نه‌گه‌ر شتی که‌ له‌زیرمیه‌وه هه‌لی نه‌گرن. که‌وابوو راگری نه‌و جه‌سته‌ قورسه‌ له‌هه‌ودادا خودای خاومنه‌سه‌لاته: که‌ هه‌وای وا ره‌خساندوه نه‌و جه‌سته‌ قورسه‌ هه‌لبگر! بێگومان زانیانی ئیسلام زۆر له‌می‌ژنه‌وه‌میان درک‌اندوه: که‌ زیاد له‌دوا‌ده‌ میل له‌به‌رزایی دا هه‌وا چری و پری نامینی بۆیه بالنده‌کان له‌و نه‌ندازه‌ زیاتر به‌رز نابنه‌وه! ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ به‌راستی له‌و رام‌کردن و گونجانه‌ی بالنده‌وه هه‌وا بۆ نه‌نجامدانی فرین نیشانه‌و به‌لگه‌ی به‌هێز هه‌ن له‌سه‌ر خودایه‌تی خودا و تا‌کو ته‌نهایی و بێ هاوه‌لی و خاومنه‌سه‌لاتی بێ سنووری! بۆ که‌سانیک ئیمانیا‌ن به‌خودا هه‌بن و دلایان به‌نووری ئیمان رو‌شن بو‌یته‌وه.

﴿۸۰﴾ **وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا** په‌روم‌ردگار خانووی بۆ ئیوه ره‌خساندوه فی‌ری کردوون چۆن دروستی ده‌که‌ن! تیدا نارام ده‌گرن و دمه‌وه‌ینه‌وه. له‌گه‌رما و سه‌رما دمه‌نا‌پ‌ری‌زی، له‌ژیانی گوندنشینی و شارنشینی دا سوود له‌و خانوو مه‌سکه‌نانه‌ و مرده‌گرن. له‌حاله‌تی کۆچه‌ری و گه‌شت و گوزاردا شتی تری بۆ ره‌خساندن، نه‌ومتا: ﴿وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ جُلُودِ

بالاده‌ست و نیوان به‌که‌نانه‌وه؟ به‌راستی نه‌و موشریکانه گوم‌پا و که‌ودمه‌ن و که‌له‌ره‌ق و سه‌رلیشی‌واون!!

﴿۷۷﴾ **وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ** هه‌ر بۆ خودایه‌و به‌س! زانیانی زانیاری غه‌یب و په‌نامه‌کی ناسانه‌کان و زه‌وی، هه‌ر نه‌و غه‌یب دمه‌زان و که‌سی تر نا‌گای له‌وه‌نیه، مه‌گه‌ر خودا به‌فه‌ضل و گه‌ورمیی خۆی بپری له‌و زانیارییه‌ به‌هه‌ندی له‌فریشته‌ و پیغه‌مبه‌ران و پیاو‌چا‌کان را‌به‌یه‌نی! ﴿وَمَا أَمُرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ﴾ په‌یدا بوون و کاروباری قیامه‌ت و هه‌رجی که‌ په‌یوه‌ندی به‌قیامه‌ته‌وه هه‌بی، هه‌ر کاتی خودا ئی‌ده‌ی کرد په‌یدا بپری چا و تروکانیکه‌ به‌لکو و که‌م‌تریش! چونکه‌ فه‌رمانی خودا ده‌ست له‌عاست و فه‌ورییه، هه‌ر له‌گه‌ل ئی‌ده‌ی کرد په‌که‌سه‌ر په‌یدا ده‌بی و وه‌غرا‌نی نابن. ﴿إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ بێگومان په‌روم‌ردگار به‌سه‌ر هه‌موو شتیکی موم‌کین دا به‌توانا و بالاده‌سته، هه‌رجی به‌یه‌وی بپری ده‌بی و که‌س نه‌یه‌ به‌ره‌هه‌ستکاری بێ و به‌یته‌ کۆسپ و له‌مه‌په‌ر له‌به‌رده‌م و یه‌سته‌کانی دا! مه‌به‌ست له‌نایه‌ته‌که‌ نه‌ومیه: که‌ ته‌حلیل و ته‌حریم له‌که‌سیک جوانه‌ که‌ زانیاری به‌سه‌ر هه‌موو شتی‌که‌دا هه‌بن، ده‌ی خۆ ئی‌وه نه‌ی موشریکه‌کان! هیچ زانیاری و نا‌گاداری‌تان به‌سه‌ر شته‌ په‌نامه‌کی و غه‌یبیه‌کان دا نه‌یه‌ نه‌دی چۆن بپریاری چه‌لا‌کردن و چه‌رام‌کردن دمه‌ده‌که‌ن؟

﴿۷۸﴾ **وَاللَّهُ أَخْرَجَكُم مِّنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ** په‌روم‌ردگار ئی‌وه له‌سکی دایکتان دا هی‌نا‌وته‌ دمه‌ری و خسته‌نیه‌ نا و جیهانی به‌رفراوان و له‌و کاته‌دا حال‌تان وا بوو: ﴿لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا﴾ هیچ‌تان نه‌دم‌زانی و له‌هه‌موو شتی‌که‌ بێ نا‌گ بوون! ئاده‌میزاد له‌سه‌رم‌تای هاتنه‌ دونه‌یا‌یه‌وه هیچ شتی‌که‌ نا‌زانی، ئه‌م‌جار ورده‌ ورده‌ خودا هه‌سته‌کانی به‌نا‌گا دینی و گه‌شه‌یان پێ ده‌کا، ﴿وَجَعَلَ لَكُم السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ﴾ هه‌ستی بیسته‌ن و دیتنتان بۆ دمه‌خسینی، عه‌قل و هو‌شتان پێ دمه‌خشی، جو‌دا‌وا‌زی نیوان خه‌یرو شه‌پ ده‌که‌ن قازانج و زه‌رم‌ری خۆتان لیک ده‌که‌نه‌وه. چا‌ک و خراپ لیک هه‌ل‌ده‌ها‌وی‌رن، ئه‌م هه‌سته‌نه‌مان پێ به‌خشیون، عه‌قل و هو‌شمان پێ‌داون ﴿لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ بۆ نه‌وه‌ی شو‌کرو سو‌پاسی نیعه‌ته‌کانی خودا

الْأَنْعَامَ يُؤْتَا تَسْخِفُونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ ﴿١٤﴾ بۆ ئىۋەى بەدېھىناۋە لەپىستى ئاژەل، خىمە و رەشمال، دەيانكەنە خانووى سەفەرى و ھەلگرتن و گواستەنەوديان لەشۋىنەكەو ھە بۆ شۋىنەكى تر ئاسان و كەم نەركە، بەئاسانى كۆى دەكەنەو ھە دەپىچنەو ھە لەشۋىنەكى تر ھەلى دەدەنەو ھەلەزىياندا ئارام دەگرن و دەحەسىنەو: ﴿وَمِنْ أَصْوَافِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثَا وَمَتَاعًا إِلَى حِينٍ﴾ خودا بۆ ئىۋەى رەخساندو ھەخورى مەرو كوئى حوشتر و مەرمزو مووى بزن، كەل و پەلى مالتان، ھەندىكى دەكەنە راخەرو ھەندىكى دەكەنە پىخەفو ھەندىكى دەكەنە پۇشاك، ھەروا دەيكەنە كالای بازىرگانی و ئال و وپرى پىۋە دەكەن، تا كاتىكى دىارىكر و لەزانىارى خودادا، كە كۆتايى ژيانتانە. ھەلبەتە ئەم شتانە ھەموويان بەگوپرى داب و نەپىتى كۆمەلگای ئەو كاتەى عەرمب و غەبرى عەرمب ھۆكارى دابىنكردى پىداويستى ئادەمىزاد بوون، لەم خورى و كوئى و مەرمزو موو بەرگنە سوديان و مرگرتوۋە، بەرگ و پۇشاك و فەرمجى و پەستەك و كۆلەبال و راخەرو پىخەفو خىمە و رەشمال و گورىس و قەياسە و ھۆرو تىپرە و جەوال و خەرار و رەشكە و تاپىنچەيان دروست كردون بى دابىنكردى ئەو شتانە نەيانتوانىۋە پىداويستى ژيان دەستەبەر بكەن، ئەم شتانە كەل و پەلى پىۋىستى ژيانى ئەو سەردەمە بوون، ھەرچەندە ئەمرو ژيان گۆراۋە و پىشكەوتنى پىشەسازى لەھەموو بواردەكاندا تەنگى بەو جۆرە كەل و پەلانە ھەلچىۋە و ەلای ناۋن و ئەو گرنگىيەى بۆ نەھىشتوۋنەو، ەلى ئىستاش بەشۋەكە لەشۋەكان سووديان ئى و مەردەگىرى و پىداويستى ژيان، بەتايبەتى بۆ گوندنشىنان و ئەوانەى تا ئىستاش كۆچەرىن و بەدواى لەومرو ئاۋ دابىنكردن بۆ ئاژەلەكانيان ئەم دىۋو ئەو دىۋيانە و گەرمىن و كوستان دەكەن. سالى چەند جار ھەوار گۆركى دەكەن و لەشۋىنەكدا تاسەر نامىنەو.

﴿وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا﴾ ھەر لەنىعمەتى خودايە بەسەر ئىۋەدا: كە بۆ ئىۋەى رەخساندو ھە شتانەى دروستى كردون: ەكوو درەخت و شاخ و كۆ، خانووى جوان و رازاۋە سىبەرو سايە و ئارامگای خوۆش و ھەواساز، بەھۆى ئەو سىبەرانەو ھەخوتان لەگەرمای ھاۋىن و تىشكى خۆر دەپارىزن،

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وَمِنْ أَصْوَافِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثْنَا إِلَى حِينٍ ﴿١٥﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيَكُمُ الْحَرَّ وَسَرَابِيلَ تَقِيَكُمُ الْبَأْسَ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ﴿١٦﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَمَا عَلَيْكُمُ الْبَلَاءُ الْمُعِينُ ﴿١٧﴾ يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ كَفَرُوهَا وَأَكْفَرُهُمُ الْكَافِرُونَ ﴿١٨﴾ وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿١٩﴾ وَإِنَّا رَأَى الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٢٠﴾ وَإِنَّا رَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَشْرَكَاءَ هُمْ قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَائُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ قَالُوا لِلَّهِ الْقَوْلُ إِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٢١﴾ وَالْقَوْلُ إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَامُ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٢﴾

لەو دىشۋەو ھە رەشما پەنا دەگرن. ﴿وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا﴾ ھەروەھا پەرورمردگار لەكۆو كەژەكاندا چەند پەناگا و كەورگو ئەشكەوت و قەلاو پەناو پاسارى بۆ خۆتان و ئاژەلەكانتان بەدېھىناۋە، خۆتانى تىدا حەشار دەمدن و خۆتان لەدوژمن و درەندەو سەرما و گەرما دەپارىزن. ﴿وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيَكُمُ الْحَرَّ﴾ ھەروەھا خودا بۆ ئىۋەى دروست كردو چەند جۆرە پۇشاكىك: كە ئەيكەنە بەرتان و لەگەرمای ھاۋىن و سەرماى زستان دەتانپارىزى! ﴿وَسَرَابِيلَ تَقِيَكُمُ الْبَأْسَ﴾ بۆ ئىۋەى رەخساندو پۇشاكى لەزرى دروستكرا: كە لەزمبرى شىرو تىرى دوژمنان دەتانپارىزى، ھۆكارى مانەو ەتانه لەسەنگەرى بەرگرى و بەرخوداندا! جا ەكوو ئەو شتانەى بۆ دروست كردون ﴿كَذَلِكَ يُبَيِّنُ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ﴾ ئاۋا بەو جۆرە بۆ ئىۋەى رەخساندو ەمەخسىن، نىعمەتەكانى خۆى بەسەر ئىۋەدا تەواۋ دەكا لەدونىا و قىامەتدا بەختەومرتان دەكا، بەلكو بىر بكەنەو ھە

به خوتان دا بچنه وه، برپا به خودا بکهن و خوتان بخه نه ژیر
نالای نیسلامه وه و خوتان له به دب ختی دونیا و قیامت
بباریزن. نه و کاته دهنه فرمانروای سهرزووی و به سهر
به رزی و نازادی ژیان به سهر بهرن، که لانه بژین و مهردانه
بمرن!

جا ﴿۸۲﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا۟ ۖ ثُمَّ رَوَّكِرْنَاهُ وَهُوَ
شیکردنه و دیه، سهرباری نه و هه موو نیعمه تانه ی پیمان
به خشیون نه و ان هه سوور بوون له سهر کوفرو بیدینی
خوین، پابهندی په یامی نیسلام نه بوون و به لگه و نیشانه کان
کاریان تی نه کردن، ﴿فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاۗءُ الْمُبِیۡنُ﴾ نه تو ته نها
راگه یاندنت له سهر وه نه نجامیشت داوه، نه تو نه رکی سهرشانی
خوت به ریک و پیک به جی هیناوه له وه زیاتر بهر پرس نی!!

﴿۸۳﴾ یَعْرِفُوْنَ نِعْمَةَ اللّٰهِ ثُمَّ یُنْکِرُوْنَهَا ۚ ۚ نه و ان دمران: که نه و
نیعمه تانه هه موویان له خودا وهن، که چی له جیاتی نه وهی
سوپاسی خودا بکهن له سهر نیعمه ته کانی، به کرد وهه کانیان
نینکاری نیعمه ته کانی په رومردگار ده کهن، شتی ترو کهسانی
تر ده کهنه هابه شی خودا، ره خساندن رزق و رژی و
سهر که وتن و دپال غهیری خودا ددهن، ده لپن: نه م نیعمه تانه
به شه فاعه تی بته کانه مان په یدا بوون! ﴿وَاَکْثَرُهُمُ الْکَافِرُوْنَ﴾
زوری نه و ناده میزادانه کافرو بی برپا و سهر ردهقن و
به نه نقه ست نیمان ناهینن و سوپاسگوزار نین، که میکیان
نه بی: زورینه یان له بهر بی عه قلی و نه فامییان، دان به راستی
پیغه مبه رایه تی حه زره تی موحه مده دا نانین، که برپایان
نیه و به کافری ماونه وه له بهر نه زانی و که م فامییانه، نه ک
له بهر سهر ردهقی و عینادی نه نقه ست!!

﴿۸۴﴾ وَیَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ کُلِّ اُمَّةٍ شَهِیۡدًا ۚ ۚ راست ده که یه نه وه بؤ
نه وهی بی بیته گه واهیدم به سهر یانه وه. نه و شایه ده
پیغه مبه رده کیانه، هه موو پیغه مبه ریک ده بیته شایه ده به سهر
که له که یه وه دمر باره ی نه وهی چو و وه لامی په یامه که یان
داوه ته وه، چو و به پیر په یام و بانگه وازییه که وه چوون.
نیمانیان بی هینا یان رویان لی و مرگپرا! ﴿ثُمَّ لَا یُؤۡدُنُ لِلۡزَیۡنِ
کَفَرُوۡا﴾ نه ی پیغه مبه را! نه و موشریکانه بترسینه له و رژی
له هه موو که ل و نه ته وه یه ک شایه دیک نه مجار ریگه نادر

به وانه ی کافر بوون عوزر بی نه وه، به رگری له خوین بکهن،
چونکه شایه تیدانی پیغه مبه ران له و مه و قیغه دا کیفایه ته بؤ
برپاردان دمر باره یان خوداش بؤ خوی له هه موو که س باشتر
ده زانی چییان کرد وه و ج هه لو یستیکیان نواند وه. شایه تیدانی
پیغه مبه رده کانیس له سهر یان بؤ زیده سهر زه نشت کردن و
ریسو کردن یانه، خو نه گهر ریگاشیان بی بدری هیج عوزرو
بیان وویان به ده سته وه نیه، به لگه یان بؤ ناهیند ریته وه. نه و ان
له بهر امبه ر نازو نیعمه ته کانی خودا دا کوفران یان کرد وه،
هاوه لپان بؤ خودا داناه، غهیری خودایان په رستوه نیتر
عوزری چی بی نه وه؟ بلین چی؟ ﴿وَلَا هُمْ یَسْتَعۡبُوۡنَ﴾
داواشیان لی ناکری سهر زه نشت کردن خودا له سهر خوین
لا بهرن به توبه کردن و به شیمان بوونه وه خودا له خوین رازی
بکهن.

﴿۸۵﴾ وَاِذَا رَاۤیَ الَّذِیۡنَ ظَلَمُوۡا الْعَذَابَ فَلَا یُخَفِّفُ عَنْهُمْ وَاِلَآ هُمُ
یَنْظُرُوۡنَ ۚ نه و کاته ی سته مکاران و کافرو بی برپایان: نه وانه ی
په یامی پیغه مبه رانیان رمت کرد وه، پیغه مبه رده کانیان
به دروخسته وه، نه و کاته ی نه وانه عه زابی خودا ده بینن بویان
ناشکرا ده بی: که رزگار بوونیان ناب، سته وه ختیکیس
عه زابیان له سهر سووک ناکری، مؤلته نادرین و سزایان بؤ دوا
ناخری، به لگوو به گورچی و گوزو گومه ت به بی ته نخیر و
دوا خستن راپیچ ده کرین بؤ سزادان، جا که ده ست کرا
به سزادانیان نیتر نه و سزایه ی: که بویان برپار دراوه سووک
ناکری و به هیج جو ری مؤلته نادرین: که سته وه ختیکی نارام
بگرن و به ناسایشی بژین.

﴿۸۶﴾ وَاِذَا رَاۤیَ الَّذِیۡنَ اٰشْرَکُوۡا شُرَکَآءَهُمْ قَالُوۡا رَبَّنَا هٰۤؤُلَآءِ شُرَکَآؤُنَا
الَّذِیۡنَ کُنَّا نَدْعُوۡ مِنْ دُوۡنِکَ ۚ نه و ده مه ی موشریکه کان: نه وانه ی
له دونیادا هاوه لپان بؤ خودا دادنه، په رسترا وهه کانیان ده بینن
چاویان به خودا دروزنه کانیان ده که وه، تاوانی
هاوه لپان ده کیان ده خنه سهرشانی بت و صه نه مه کانیان،
ده لپن: نه ی په رومردگاری نیتمه نه وانه نه و خودا
دروزنه مان بوون: که نیتمه له دونیادا عیباد متمان بؤ
ده کردن و له جیاتی نه وهی تو به رستین نه وانه مان ده پرستن!
(سهره! لی رده دان به خودایی خودا ده دنین ده لپن: ربنا)

ئەى پەرۋەردگارى ئىمە (هۇلاء شرکاننا) ئالئین: (هۇلاء شرکاء لله). ﴿فَالْقَوْلُ إِلَيْهِمُ الْقَوْلُ إِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَ﴾ بەخودا زانراۋەکان، موشرىک و ھاۋەلدانەرەکان بەدرؤ دەخەنەۋە، پېيان دەلئین: بېگومان ئىۋە درؤ دەکەن ئىمە ھەرگىز پېمان نەگوتوون: عىبادەتى ئىمە بکەن و بەخودامان بزانن، ئىمە لەعبادەتکردنى ئىۋە بؤ ئىمە بئى ناگاین: ﴿وَأَقْرَأْ إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَامُ﴾ ھەموویان عابىدو مەعبود دان بەخودایەتى پەرۋەردگاردا دەنئین و ئىعتراف بەۋە دەکەن کە خودا تاک و تەنھایە و بئى شەرىک و ھاۋتایە، ھەموویان گەردنکەچ و زەلیل و بئى دەسەلات لەبەردەم خودای پەرۋەردگار و خاۋەن دەسەلاتدا گوئ بېسو ھەرمانبەردارن، ﴿وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ﴾ ھەموو بت و صەنەم و خودا درۆزنەکانیان ئى ھون دەبن و بئى سایە و مایە دەمئینەۋە کەس نىە ھارىکارى و یارمەتیدەریان بئى، شەفیە و فریاد رەسیان دەست ناکەۋئ، ئەوانەى لەدونىادا بەخودایان دەزانین و پېيان وابوۋ لای خودا رۆژى قىامەت شەفاعەتیان بؤ دەکەن، ھەموویان پوۋچ دەرچون و ھىچیان بئى نەکرا.

﴿الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا فَوْقَ

الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ﴾ ئەوانەى سوورن لەسەر کوفرو بېدینى خۆیان و ئىنکارى پىغەمبەرایەتى تۆ دەکەن، ھاۋەل بؤ خودا دادەنئین، بؤ خۆیان کافرن و کەسانى دیکەش ھەلدەنئین بؤ کافربوون و مانەۋە لەسەر کوفرو لایان دەدەن لەرېبازى خودا، دەبنە لەمبەر و کۆسپ و تەگەرە لەبەردەم ئەوانەدا کە دەیانەۋئ ئېمان بەخودا و پەيامى پىغەمبەر بئینن، ئەوانە زیاد لە و سزایەى خۆیان کە بۆیان دانراۋە، سزای دیکەشیان بؤ زیاد دەکەین، سزای تاۋانى کوفرو بېدینى خۆیان و سزای تاۋانى ئەوانەى: کە گومرايان کردون، ئەوانە شیاۋى دوو سزان؛ سزای کوفرو بېدینى و سزای گومرا کردنى خەلکانى ترو سەر ئى تىکدان و چەۋاشە کردنیان.

﴿وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ﴾ ئەى پىغەمبەر! باسى تەنگانەى ئەو رۆژە بکە ئەۋە باس بکە و بەخەلگەکەى رابگەيەنە: کە پەرۋەردگار لەرۆژى قىامەتدا پىغەمبەرى ھەموو گەل و نەتەۋەيەک دەکاتە شايد بەسەر

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ﴿٨٨﴾ وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هَؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٨٩﴾ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٩٠﴾ وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَعْلَمُونَ ﴿٩١﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَقَضَتْ غَزَاهُمْ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَا تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يُلْوِلُكُمْ اللَّهُ بِيْءٍ وَلَبِئْسَ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَحِلُّونَ ﴿٩٢﴾ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَلَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

گەل و نەتەۋەكەىدا و بەرىك و پىكى شايدەتيان ئى دەدا، بەلگە و بيانويان بەدەستەۋە ناھيئلى، بەلگەيان لەسەر راست دەكاتەۋە، قورپان بەدەمدا دەدا و بۆرپان دەدا ﴿وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هَؤُلَاءِ﴾ تۆش دىنين ئەى موحەممەد! دەتەكەينە شايدە و گەۋاھيدەر بەسەر ئومەتەكەتەدا، شايدەتيان ئى دەداى چييان کردو، چييان ۋەلام داۋيتەۋە، چۆن لەگەل پەيامەكەى تۆدا ھەئس و كەوتيان کردو، جا تۆ ئەو كاتە رېزو نرخی خۆت دەزانى و بۆت دەرەدەكەۋئ چەند لای خودا رېزدارى. ﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ﴾ ئەى پىغەمبەر! ئىمە قورئانمان بؤ سەر تۆ نازل کردو و نەكەرەۋەى ھەموو شتىكە، ھەرچى ئادەمیزاد پىويستيان بئى لەزيانياندا لەرئىنموني و رىكخستنى كۆمەل و چۆنيەتى ھەئس و كەوتيان لەگەل يەكترىدا لەم كىتبە پىرۆزەدا بەيان كراۋە، ئەم قورئانە رىنموني و

رحمته و فەرپرو مژگینییه بۆ موسولمان؛ بۆ ئەوانەى برپاوى
پێ دەکەن و بەپێى ئەو بەرنامەى هەتس و کەوت دەکەن؛

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ﴾ پەرورمردگار لەم کتیبەدا
کە بۆ تۆى نازل کردو ئەى پیغمبەر! فەرمان بەبەندەکانى
دەکا: بەشیوەیهکی گشتى عەدالەتکاری و وێژدان بەکار بێنن
لەهەموو شتیکدا؛ لەمامەڵە کردن و دادگایی کردن و
فرمانڕەواى و هەتس و کەوتى رۆژانەتاندا، لەبێر و باومرو
خوداپەرستى و هەتس و کەوتکردن لەگەڵ خۆتان و غەیری
خۆتاندا! ﴿وَأَيُّهَا ذِي الْقُرْبَى﴾ واتە: خودا فەرمان دەکا
بەبەندەکانى کە یارمەتى خزم و کەسو کاریان بدن و مائیان
پێ ببەخشن. کەوابوو بەشیکی گرنگ لەئیحسان ئەوەیە
چاکە لەگەڵ خزم و کەسوکار بکەى، چا چاکە کردنەکە بە
هاتوچوو دیدەنى کردنیان بێ، یان بە یارمەتیدان و
مالبەخشین بێ پێیان. ﴿وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ﴾
هەرودها نەهى دەکا لەداوین پیسی و کاری ناسروشتى و
ستەمکاری. وشەى (الفحشاء) هەموو کاریکی ناشیرین و سنوور
شکینی دەگریتەوه، وەل زوربەى کات تاییبەت دەکری بەداوین
پیسییەوه بۆ دەست درێژ کردن بۆ سەر نامووسى خەلک،
بەگاردیندرئ! وشەى (المنکر) یەش هەموو کاریکی ناسروشتى و
ناشیرین دەگریتەوه، هەر شتیک سروشتى سەلیم بەناشیرینی
بزانی شەرعیى بەناشیرینی حلیب دەکا، وشەى (البغي) بەمانا
ستەمکاری و لادان لەحەق و عەدالەتە. ﴿يَعْظُمُكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُونَ﴾ پەرورمردگار نامۆزگاریتان دەکا بەلکوو بێر بکەنەوه
تیبفکرن، بەخۆتاندا بچنەوه، بەگوێرەى سروشتى سەلیم
هەتس و کەوت بکەن، نەهێلن فایروسی روخینەر تووشى
کۆمەلگای نادەمیزاد بێ.

﴿وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ﴾ پابەندى عەهدو پەیمانى
خۆتان بن و لێیان پاشگەزمەبنەوه. بتمانەى خۆتان
مەدۆرپێن، چاودێرى پەیمانى سویند لەسەر خوراوى خۆتان
بن، ناگاتان لەو پەیمانە بێ: کە لەگەڵ خودادا بەستوتانە،
هەول بدن سەر لەبەر ئەحکامى ئیسلامى تەطبیق بکەن،
هەر عەهدو پەیمانیکتان خستە سەرشانى خۆتان پابەندى
بن و پشتى ئى هەل مەکەن، بۆ ئەوەى بتمانەتان بەیەکتر

بەهیز بێ، چونکە بەبێ هەبوونی ئەم جوړە ئیقەیه
کۆمەلگای بەختەومر پێک نایە، ژيانى کامەرانى بۆ نادەمیزاد
دەستەبەر نابێ. ﴿وَلَا تَقْضُوا الْإِيمَانَ بِغَدٍ تَوْكِدَهَا﴾ خۆتان
بپارێزن لەپەیمانیشکینی نەچن ئەو عەهدو پەیمانەى لەسەر
نایین بەستوتانە و بەناوى خودا جەختان لەسەر کردو
هەل بوەشیننەوه لێ پاشگەز ببەنەوه، لەملى خۆتانى دامال،
﴿وَقَدْ جَعَلَهُمُ اللَّهُ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا﴾ ئێوه پەیمانتان داوه خوداتان
کردو بەشایەدو بەرعۆدە لەسەر پەیمانەکانتان، کەوابی
پابەندبن پێیانەوه و هەلێان مەوشیننەوه. خودا لەخۆتان
مەڕنجین، هەلێتە مەبەست بەعەهدو پەیمان لێردا ئەو
عەهدو پەیمانانەى کە نادەمیزاد لەناو خۆیاندا دەیانەستن
بۆ چەسپاندنى حەق و رەتکردنەوهى ستم و زۆرداری. وەکوو
ئەوپەیمان و عەهدەى قورەیش کە لەپیش هاتنى ئیسلامدا
قورەیشییەکان لەمەکە بەستیان، ئەوەبوو: هەموو تیرە و
بنەمالی قورەیشییەکان لەمالی عەبدوڵلای کورى جودعاندا
کۆبوونەوه و پەیمانیان بەست و گفتیان بەیەکتری دا: کە ستم
لێکراویکیان لەمەکەدا بینى مەککەى بێ یان مەککەى
نەبێ، یارمەتى بدن و کۆمەگى پێ بکەن تا ستمەمەکەى
لەسەر لادەبەن و مافی زەوت کراوى بۆ وەردەگرنەوه،
قورەیشییەکان ئەم پەیمانەیان ناونا (حلف الفضول) واتە
پەیمانى رەوشت بەرزى. ﴿إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ﴾ واتە:
بێگومان! خودا ناگادار و چاودێرى هەموو کارو
کردوویەکتانە، دەزانى چى دەکەن و چى ناکەن، چاوى لێتانە
ناخو پابەندى عەهدو پەیمانەکانتان دەبن، یان لێیان پاشگەز
دەبنەوه.

﴿وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَقَضَتْ غَزَاهُمْ مِنْ بَغْدٍ قُوَّةً أَنْكَا﴾ نەچن
لەپەیمانیشکینی و پاشگەزبوونەوه لەوادەو بەلێندا وەکوو ئەو
نافرمتە و ابن: کە ریسراوەکەى خۆى دەکردو بەخوری،
دواى ئەوەى خورى و مووى خۆى دەپست و بەکەلکى ئەوه
دەهات بکریتە رایەل و پۆو کەرستەى پیویستی ئى دروست
بکری، دەهات سەرلەنوئى خاوى دەکردو و دیکردو و
بەخوری و وەکوو خۆى لێدەکردو. واتە: سوودی لەکارەکەى
نەدەبینى! هەر کەسێ عەهدو پەیمانى خۆى هەلۆەشینتەوه
وەکوو نافرمەتیکى شیت و ویتى کەم عەقل و کەودەن و هیچ

لهبارا نه بووی خویرله وایه ریسه که دی دمریسی پاشان تال تال خاوی دهکاته ووه هه لیده و هه شینیتیه ووه! ﴿تَخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ﴾ و هکوو ریوایه تکراره هه ندی له عه ره به کان: که له گهل پیغه مبهردا په میمانیان د به سستو دواپی هه لیان د موه شانده ووه، بیانوو پیان نه ووه بوو: د میانگوت: پیغه مبهرو نه وانه ی له گهل دی دان که مو بی هیزن، قور هیشیه کان زورو به هیزن، ناچار بووین له په میمانه که مان پاشگه زبینه ووه. واته: و هکوو نه و نافرمته بی عه قلله مه بن ریس خوتان بکه نه ووه به خوری و عه هه دوه په میمانی سویند له سه خوراو جهخت له سه کرای خوتان هه لیه و هه شینیه ووه، سویندو په میمانه کانتان بکه نه هه کار ی فرت و فیل و پاشقول گرتن له لایه نی به رامبه رتان و له واده به لینی خوتان پاشگه زبینه ووه له بهر نه ووه کومه لیک تر هه یه به هیز تر و زورتی بچن په میمان له گهل نه واندایه سستن واز له هاو په میمانی پی شووتان بین! ﴿إِنَّمَا يَتْلُوكمُ اللَّهُ بِهِ﴾ هه بوونی نه و حالته ووه جوداوازی نیوان گهل و نه ته ووه کان له باره زوری و هیزو تواناوه بو تافیکردنه ووه نیویه، بو نه ووه خودا دمری بخا تا ج نه نداز میه ک نیوه نیراده و عه زیمه تان هه یه، تا چهند پابه ندی واده به لینه کانتان د بهن، چون ریزی قسه و عه هدی خوتان ده گرن و، خوتان د بهاریزن له په میمانشکینی: نه و په میمانه ی خوداتان کردوه به شاید به سه رییه ووه به سویند جهختان له سه کردو ته ووه. ﴿وَلَيَبْيَنَنَّ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ﴾ بیگومان بهر و مردگار روژی قیامت نه ووه تییدا که ووتونه خیل افه ووه بو تان رون دهکاته ووه، راست و دروتان بو ناشکرا د بهن حه قو به تالتان بو دمرده که ون، دمرانن یه کتاپه رستی و پیغه مبهرایه تی و زیند و و بوونه ووه حه قیه تن و بیرو باومری موسولمانان راسته و هه کار ی به خته و مر ییه. بیرو باومری پیچه وانه ش مایه نه گبه تییه.

﴿۹۳ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ خو نه گهر خودا بیویستایه ناده میزادانی هه موو دکر دنه یه ک گهل و نه ته ووه، له هه موویان دا ناماده باشی نیمانه نیانی تییدا دروست دکر دن، وه لی ویستی وانه بووه، هه رییه که و ناماده باشی جودای خوی

وَلَا تَنَزِعُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمُ بَعْدِ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا أَلْسِنَةَ السَّوْءِ بِمَا صَدَدْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۹۱﴾ وَلَا تَشْرَوْا بِمَعْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لِّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۹۲﴾ مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۹۳﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۹۴﴾ فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۹۵﴾ إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطٰنٌ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿۹۶﴾ إِنَّمَا سُلْطٰنُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿۹۷﴾ وَإِذَا بَدَلْنَا آيَةً مَّكَاتٍ ءَايَةً وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُزَيِّرُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفَرِّجُ بَلِّ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۹۸﴾ قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ﴿۹۹﴾

هه یه، هه که سه و بیرو باومریکی هه یه، نوسخه ی دوو باره بووه ی یه کتر نین، بو هیدایه ت و گومر ابوونیش یاسا و نیظامی خوی داناوه، به گویری نه و قانون و یاسایه ویستی ناده میزاده کان به ریوه دهجی، هه که سه بهر پر سیاره له کار و گوشتاری خوی. جیاوازی بیرو باومر نابی بیتی هه کار ی هه لومشان د نه ووه و معدو په میمان، جوداوازی بیرو باومر هه کار ی په یوه ست به ویستی خوداوه ی هه یه، جوداوازی نیوان گر وهه کانی ناده میزاد شتی که پابه نده به ویستی بهر و مردگار موه و نه و سروشتی و دارشتون! عه هه دوه په میمان نابی بشکیندرین هه رچه نده بیرو باومری هاو په میمانه کان جیاوازی تییدا بی! به راستی نه م یاسایه ی نایین دمر باره عه هه دوه په میمان و هکوو هه موو یاسا کانی تری له تر و پکی بهرزی و خاوتنی دایه و نه و په ری جاو پوشتی سه ماحه تی تی دایه، هیج یاسا و نیزامیک جگه له نیسلام نه ی توانیوه بهر جهسته ی بکا!!

ختوکه‌ی شه‌یتانی نه‌فرین لیکراو، داوا بکه خودا بتانپاریزی له‌هه‌موو کاریک که شه‌یتان بی‌ی خوش بی.

﴿۹۹﴾ إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

شه‌یتان ده‌سه‌لات و توانای نیه به‌سه‌ر نه و که‌سانه‌دا: که خاوه‌ن باوه‌رن، هه‌میشه رویان له‌خودایه، به‌دل به‌یوه‌ستن به‌خوداوه، به‌دلسوزی به‌ندایه‌تی بو ده‌کن، پشت هه‌ر به‌نه و ده‌به‌ستن و نه و ده‌که‌نه به‌ستیوانی خویان.

﴿۱۰۰﴾ إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ

ده‌سه‌لات و توانای شه‌یتان بو گومراکردن و له‌خشته بردن ته‌نیا به‌سه‌ر نه و که‌سانه‌دایه: که ده‌یکه‌نه وه‌لی و خوشه‌ویستی خویان و به‌یارمه‌تیدرو بی‌شه‌وای خویانی دهمزانن، گوئی بی‌سی فه‌رمانه‌کانی ده‌بن، به‌پیر بانگه‌وازی به‌که‌یه‌وه ده‌چن، له‌جیاتی خودا په‌رستی شه‌یتان په‌رستی نه‌نجام ده‌دن! هه‌روه‌ها ده‌سه‌لاتی شه‌یتان به‌سه‌ر نه‌وانه‌ش دایه: که به‌هوی گومرا کردنیان له‌لایه‌ن شه‌یتانه‌وه هاوه‌ل بو خودا داده‌نین!

﴿۱۰۱﴾ وَإِذَا بَدَأْنَا آيَةً مَّكَانٍ آيَةٍ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا نُنَزِّلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنتَ مُفْتَرٍ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

هه‌ر کاتی که نایه‌تیک هه‌ل‌ب‌گ‌رین و له‌نا و قورئان بی‌س‌پ‌ینه‌وه نایه‌تیک تر به‌خه‌ینه شوینی له‌به‌ر حیکمه‌تیک و به‌رژه‌وه‌ندی به‌کی ئاده‌میزاد، وه‌ل‌حال خودا بو‌خوی له‌هه‌موو که‌س زاناره به‌و نایه‌ته‌ی نازل ده‌کا، دهمزانن به‌رژه‌وه‌ندی چیه له‌گۆرینی نه‌حکام‌دا به‌بی‌ی رۆژگار و گۆرانی بارو دۆخ... کافره‌کان ده‌یکه‌ن به‌هه‌للا و ده‌لین: نه‌ی موحه‌مه‌د! تو پیاویکی درۆه‌له‌به‌ستی و به‌ده‌م خوداوه درۆ ده‌که‌ی و به‌نارم‌زوی خۆت نایه‌تیک لادمه‌یی و نایه‌تیک دینی، نه‌م‌رۆ فه‌رمان به‌شتیک ده‌که‌ی و سه‌به‌ینی جله‌وگیری لی ده‌که‌ی! نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! تو گوئی به‌قه‌سه‌ی بووچی نه‌وانه مه‌ده‌و له‌دلی مه‌گره، نه‌وانه زوربه‌یان نه‌زان و بی‌عه‌قلن، سود و به‌رژه‌وه‌ندی خویان نازانن، چ جایی له‌سود و به‌رژه‌وه‌ندی نه‌حکامی خودا حالی بن!

﴿۱۰۲﴾ قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ

نه‌ی موحه‌مه‌د! به‌و موشریکه

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِّسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِيٌّ وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ﴿۱۰۳﴾ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۰۴﴾ إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿۱۰۵﴾ مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۱۰۶﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿۱۰۷﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعَتْهُمْ لَبَنٌ وَمَثَلُ الْآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿۱۰۸﴾ لَاجِرَمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿۱۰۹﴾ تُمَارِكُ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا قُتِلُوا ثُمَّ جَاهَدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۱۰﴾

نه‌فامانه بلن: نه‌م قورئانه‌ی بو من هاتووه بو ئیوه‌ی ده‌خوینه‌وه ده‌ست هه‌له‌به‌ستی خۆم نیه، به‌ل‌کوو جوهرانیل: که فریشته‌ی تایبه‌تی نیگایه له‌خوداوه هی‌ناویه‌تی به‌حه‌ق و عه‌داله‌ت و حیکمه‌ت. نه‌سخ کردنه‌وه‌ی نایه‌تیک و هی‌نانی نایه‌تیک تر بو شوینی له‌م حقه‌ق و عه‌داله‌ت و حیکمه‌ته‌وه سه‌رجاوه ده‌گرئ. هه‌رگیز به‌تال توخنی نه‌م قورئانه نه‌که‌وتوده ناکه‌وئ.. ﴿لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا﴾ بو نه‌وه‌ی به‌م جوهر نه‌سخ کردنه‌وه‌و گۆرینه‌نه ئیمانی ئیمانداران زیاتر به‌چه‌سپن. بر‌وایان به‌نایه‌تی مه‌ن‌سوخ و به‌نایه‌تی ناسخ هه‌بی، دلایان به‌حوکه‌م و یاسا‌کانی قورئان نارام بگرئ، خودا په‌رستان: که ده‌بینن نایه‌تیک نه‌سخ ده‌بیته‌وه‌و نایه‌تیک تر جیگای ده‌گریته‌وه، دهمزانن: نه‌وه له‌خوداوه‌یه ده‌لین: ﴿هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنا﴾ نه‌مه راست و حقه‌ق و له‌خوداوه‌ هاتووه. جا که نه‌مه هه‌ل‌ویستیان بوو، ناوا به‌پیر نه‌حکامی تازدی قورئانه‌وه هاتن، نه‌وه نیشانه‌ی نه‌وه‌یه له‌سه‌ر نایین جیگیر بوون و دلایان

به خود ابراستی دامه زراوه و دلتیان خودا حه کیم و دانایه
له کارو حوکمی دا شتیک ناکا بئ حیکمته بئ و بهرزه و هندی
تیدا نه بی!

﴿۱۰۳﴾ وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ ﴿۱۰۳﴾ بیگومان نیمه
زور باش دهمانین و ناگامان لییه: نه و موشریک و
خودانه ناسانه درؤی چون هه لده به ستن و بوختانی چهند
گه وره ناراسته ی پهیامی پیغه مبه ر ده کهن! ﴿لِسَانُ الَّذِي
يُلْجِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِيٍّ وَهَذَا لِسَانُ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ﴾ زوبانی نه و
که سه ی نامازهی بؤ ده کهن و به ماموستای موحه ممه دی
له قه لثم دهمن زمانی عه جه مییه و عهره بی نیه، قورئان
که لامیکی عهره بی ناشکرا و رون و ره وانه، به لکو و ره و انترین
که لامی عهره بییه، ده ی چون گومان دهری که سیک نه م
قورئانه فه صیحه به لیغه ی هیئابی، له کابرایه کی نا عهره بی
زمان عه جه می فیری بو و بئ و نه و فیری کرد بی؟! هه ر
که سن تۆزئ فام و عه قلی هه بی قسه ی وا ناکا و بیرو رای وا
دهر نابری.

﴿۱۰۴﴾ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿۱۰۴﴾ نه وانه ی بر و به نایاتی قورئانی ناز لکرا و بؤ سه ر
پیغه مبه ر ناکهن، به ته ما نه وه نین نیمان بیئن به و به یامه ی
له خوداوه بؤ ناده میزاد نیردراوه، نه وانه خودا هیدایه تیان
نادا، توفیق یان نادا بؤ بر وا کردن به نایاتی خودا و به یامه ی
پیغه مبه رانی، چونکه بؤ خو یان به هو ی بئ بر وایی و
سه ر ره قی و تاوانکار ییانه وه ناماده باشی نه و دیان تیدا نیه
نیمان بیئن، نه وانه له قیامه تدا عه زابی به نیشیان هه یه،
تۆلّه دزایه تیکردنی پیغه مبه رو به درؤ خستنه وه ی نایاتی
قورئانیان لی دمستیئ!

﴿۱۰۵﴾ إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ﴿۱۰۵﴾ نه وه کو و
درؤ به دم خوداوه هه لده به ستن، نیلا که سانیک که نیمانیان
به نایاتی خودا نیه، بر وا به مو عجزه و نیشانه کانی خودا
له بوونه و مر دا ناکهن، سه یری به لگه کانی تا ک و ته نهایی خودا
ناکهن، ﴿وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ﴾ نه وانه ی کافرو موشریکن
له قوریشییه کان که به تۆ ده لئین: نه ی موحه ممه د! قسه به دم

خوداوه هه لده به ستنی نه وانه خو یان درؤزن نه ک تۆ! نه وانه
قسه هه لده به ستن نه ک تۆ!!

﴿۱۰۶﴾ مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ ﴿۱۰۶﴾ که سیک پاش
موسولمان بوونی پاشگه ز بیته وه، پاش نه وه ی خودای ناسی و
راستی نایینی بؤ دهر که وت، کافر بو وه، به دل له نیسلام
په شیمان بو وه، نه وه قارو غه زه بی خودای له سه ره و دوور
ده خریته وه له ره حمه تی په زدان، له قیامه تیش دا سزای
سه خت و سامناکی هه یه، چونکه شیرینی نایینی چه شتو وه و
دوایی لی لاداوه، هه رو هها چونکه ژیانی دونه یای به سه ر ژیانی
قیامه تدا هه لبر اردوه، له بهر نه وه شیای سزای سه خته. ﴿إِلَّا
مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ﴾ مه گه ر که سیک موسولمان بئ و
زه ختی لی بکری و به زور گوشتاری کوفری بئ بدر کینن، یان
کاری کوفر نامیزی بئ نه نجام بدن، له هه مان کاتدا دلی پر
بئ له نیمان به خودا و به تا ک و ته نهایی خودا و راستی
پیغه مبه رایه تی هه مو و پیغه مبه ره کان به گشتی و هی
حه زره تی موحه ممه د به تاییه تی، نه و کاته نه گه ر به ر و اله ت
کوفر بکا هیچی له سه ر نیه و گونا ه ی نا گاتی! ﴿وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ
بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ به لام
غه زه بو قاری خودا بؤ که سانیکه به دل له نیسلام
هه لگه ری نه وه، دلیان به کوفر و بی دینی دابه زری، به ویستی
خو یان بئ زوره ملی کافر ببه وه نه وانه غه زه بی خودایان
له سه ره، له ره حمه تی دوور ده که ونه وه له قیامه تیش دا عه زابی
سه ختی دۆزه خیان بؤ ناماده کراوه!!

﴿۱۰۷﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ ﴿۱۰۷﴾ نه م
غه زه بو قار لی گرتنه ی خودا لییان له بهر نه وه یه چونکه
نه وان ژیانی دونه یان هه لبر اردوه به سه ر قیامه تدا، ملی
له پاشگه زبو ونه وه نا وه له سه ر نایینی حه ق به رده وام نه بو وه،
ناماده باشی تیدا نه بو وه له پینا و نایین دا نه زیه ت بدری
ناره حه تی ببینی، خو به خت بکا. ﴿وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْكَافِرِينَ﴾ هه رو هها چونکه خودا هیدایه تی گه ل و نه ته وه ی
سته مکار و کافر نادا، که سیک ئینکاری نایه تی خودا بکا و
سوور بئ له سه ر خودانه ناسی نیشانه ی نه و میه: ناماده باشی

تیدا نیه ریگای خیر بگریته بهر، شهیتان و نه‌فسی به‌دکاری
ریگای کوفریان بؤ رازاندوته‌وه.

﴿۱۰۸﴾ **أُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَسَمِعَتْ لَهُمْ**
وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿۱۰۸﴾ نه‌وانه‌ی له‌نایین هه‌لده‌گه‌رینه‌وه، دوی
نیمانه‌نینان و تیگه‌بیشتن له‌نیسلام باشگه‌ز ده‌بنه‌وه، نه‌وانه
ئه و که‌سانه‌ن خودا دئی مؤر کردون، نامیری بیستون دیتنی
حه‌قیقی له‌کارخستون، نه‌وانه‌ نیتر نیمان ناهیتن و که‌لامی
خودا به‌باشی نابیستن، به‌لگه و ده‌لیله‌کانی تاک و ته‌نهایی
خودا و زیندوبوونه‌وه و راستی پی‌غه‌مبه‌رایه‌تی ناچیته
دلپانه‌وه و کاریان تی ناکا، نه‌وانه به‌ته‌واوی بی ناگا و نه‌فامن،
که‌س له‌وان غافلتر نیه، چونکه بیر نه‌کردنه‌وه له‌ناکامی
کوفرو بی‌دینی نه‌وپه‌ری غافل و نه‌فامییه.

﴿۱۰۹﴾ **لَا جَرَمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ** ﴿۱۰۹﴾ حه‌قه و
چه‌سپاوه، هیچ گومانی تیدا نیه نه‌وانه له‌قیامه‌تدا
به‌هیلاک‌چوو به‌هفتاره‌ چوون، فه‌وتاو و خه‌سارتمه‌ندن،
ته‌مه‌نی خویان له‌شتی بی‌هوده و زیانه خرودا به‌سه‌ر برد
به‌ده‌ستی خویان به‌ویستی خویان خویان کرده سوته‌مه‌نی
دروژه‌ج، خویان کرده شیایو ناگری دوزه‌ج.

﴿۱۱۰﴾ **ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا قُتِلُوا ثُمَّ جَاهَدُوا**
وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۱۰﴾ پاشان نه‌ی
موحه‌مه‌ده! بزانه: که خودای تو دهرحه‌ق به‌وانه‌ی له‌زی‌دو
نیشتمانی خویان کوجیان کردوه، دوی نه‌وه‌ی موشریکه‌کان
ویستیان له‌نایین پاشگه‌زیان بکه‌نه‌وه.

﴿۱۱۱﴾ **يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا** ﴿۱۱۱﴾ واته: خودای تو
ئه‌ی موحه‌مه‌ده! به‌ره‌حم و به‌زه‌بییه بؤ ئه و نیماندارانه
له‌روژیکدا که هه‌موو که‌س داکوکی له‌خوی ده‌کا، که‌س
وه‌سه‌ر که‌سی نا‌پرژئی هه‌ر که‌سه و ده‌یه‌وئ خوی زرگار بکا،
چی به‌سه‌ر مندال و باوک و دایک و خزم و که‌س و کاره‌وه نیه،
روژی نه‌فسی نه‌فسییه. ﴿وَتُؤْفَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا
يُظْلَمُونَ ﴿۱۱۱﴾ هه‌موو که‌سیک سزاو پاداشی کرده‌وه‌کانی خوی
ومرده‌گریته‌وه، هه‌ر که‌سه به‌گویره‌ی کرده‌وه‌کانی چاکه
به‌چاکه و خراپه به‌خراپه پاداشی خوی دهریته‌وه، نه‌وان

﴿۱۰۸﴾ **يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوْفَىٰ كُلُّ**
نَفْسٍ بِمَا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿۱۰۸﴾ **وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا**
قَرِيَةً كَانَتْ آمِنَةً مُطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا
مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ
الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿۱۰۸﴾ **وَلَقَدْ**
جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ
ظَالِمُونَ ﴿۱۰۸﴾ **فَكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِمْ** ﴿۱۰۸﴾ **وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ**
الْكُذِبَ هَذَا حَلَلٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِيُفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ
إِنَّ الَّذِينَ يَقْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ لَا يَفْلِحُونَ ﴿۱۰۸﴾ **مَتَّعَ قَلِيلٌ**
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۰۸﴾ **وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَمًا مَافَصَصْنَا عَلَيْكَ**
مِنْ قَبْلُ وَمَا ظَنَنْتُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿۱۰۸﴾

سته‌میان لی‌ناکری له‌پاداشی چاکه‌کار که‌م نا‌گریته‌وه له‌سزای
تاوانبار زیاد نا‌کری، ته‌نانه‌ت که‌مترین سته‌میان لی نا‌کری.

﴿۱۱۲﴾ **وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرِيَةً كَانَتْ آمِنَةً مُطْمَئِنَّةً** ﴿۱۱۲﴾ خودا
به‌نمونه‌وه بؤ عیبرت باسی گوندیک (شاریک) ده‌کا،
دانیش‌توانه‌کانی بی وه‌ی و دنیا له‌دوژمن و نافات بی خه‌م و
که‌ده‌ر له‌هه‌موو ناخوشیه‌کی ژپانی دنیا، ﴿يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا
مِنْ كُلِّ مَكَانٍ ﴿۱۱۲﴾ رزق و روژی زو‌ر و زه‌بنده‌ی له‌هه‌موو
لایه‌که‌وه به‌ناسانی بؤ ده‌هات، که‌چی دانیش‌توانه‌کان له‌جیاتی
نه‌وه‌ی سوپاسی خودای له‌سه‌ر بکه‌ن، ﴿فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ اللَّهِ﴾
کوفرانی نیعه‌ته‌کانی خودایان کرد ﴿فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ
وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿۱۱۲﴾ نیتر په‌روم‌ردگار به‌برسییه‌تی و
ترس و خو‌ف دایبوشین، ژپانی لی تالان کردن، له‌شوینی
ئه‌من و ناسایش و دلپایی ترس و خو‌فی بؤ ره‌خساندن، له‌باتی
ده‌وله‌مه‌ندی و هه‌بووی، هه‌ژاری و برسیایه‌تی پی‌دان،

له حیاتی دلخوشتی و له شساعی و ته پرده ماخی نازارو
 نه شکه نجه و خه مو خه فته تی دان، تالی و ناخوشتی ژیا نی پی
 چه شتن دونیای لی و مته نگ هیئان، رونا کای بیان له ژیا ن دا نه ما.
 ﴿۱۱۳﴾ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ
 ظَالِمُونَ ﴿۱۱۳﴾ بیگومان هاتوه بو لای دانیش توانی نه و شاره
 پیغه مبه ریك له ره گهزی خو یان، له خوداوه په یامی بو هیئان،
 داوی لیكردن كه خودا په رستی بكهن، سوپاسگوزاری
 نیعمه ته كانی بن، به خو یان دا بچه وده واز له بته په رستی
 بهینن، كه چی نه وان پیغه مبه ره كه یان به دروخته وه، سوور
 بون له سهر كوفرو بیدینی خو یان، په رهیان به سهر رده قی و
 سهر كه شی خو یان دا، نیتر خودا به سزای ریشه كیش له ناوی
 بردن، له حال و مزعیه كدا كه نه وان سته میان له خودی خو یان
 كردو به رده وام بوون له سهر كوفرو مه عاصی نه گینا خودا
 سته می لی نه كردن!

﴿۱۱۴﴾ فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمْ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاشْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ إِنْ
 كُنْتُمْ إِبْرَاءَ تَعْبُدُونَ ﴿۱۱۴﴾ دمبخون و بخونه وه نهی كومه لی
 موسولمانان! له رزقی پاك و حلالی به سود: كه خودا بو ی
 ره خساندون، شو كرو سوپاسی خودای له سهر بكهن، نه و
 په له و مرو نازه لانه ی خودا ریگه ی پیداون سودیان لی بیینن
 هیلكه و شیرو ماست و په نیرو رونه كه یان بخون، سهریان بېرن
 گوشته كه یان بخون، به خو پاری له خو تانیان حرام مه كهن،
 سپله مبه بن سوپاسگوزار بن، چونكه خودای خاومن نیعمه ت،
 فضل و به خشش، شیاوی سوپاس و په رسته شه، تاك و ته نها و
 بی شه ریكه، دهی نه گهر نیوه راست ده كهن نه و خودایه
 دم په رستن، پابه ندی فرمان و جله و گری به كانی بن، سهر پیچی
 یساو شه ریعه تی مه كهن!!

﴿۱۱۵﴾ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَالْخِنْزِيرَ وَمَا أَهْلَ لَغَيْرِ
 اللَّهِ بِهِ ﴿۱۱۵﴾ نه وهی: كه حهرامه له سهر نیوه و نابی له كاتی ناسایی
 دا بیانخون گوشتی مرداره و مېوو خوینی ره وان و گوشتی
 به راز و گوشتی ههر نازه لیک به غه پیری ناوی خودا سهر
 بېردی و سهر بېرینه كه ی بو ریژگرتن له غه پیری خودا بی
 وده كو و نه و نازه لانه ی له سهر به رده تایبه تیه كان (نصب)
 سهریان دمېرن بو بته كان. نه م جوړه سهر بېراوانه خوار دنی

گوشته كه یان و سود بیینن له كو لك و موویان، حهرام و پیسه و
 توخنی مه كهن. ﴿فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
 رَحِيمٌ﴾ كه سیك ناچار بوو برسایه تی تینی بو هیئا و پرستی
 لی بړی و لیی مه علوم بوو نه گهر له و خوراكه حهرامه نه خوا
 دهری و به هیلاك ده چی، بو ی ره وایه خوار دنه حهرامه كه
 بخواو خو ی تووشی فه لاکه ت نه كا، به مه رجی نه و خوراكه
 حهرامه به شی ناچار یكی تر نه بی و لیی داگیر بكا یان لیی
 بېر فینی و بوخو ی بیخواو كا برای تر له برسا بمری! هه روه ها
 ده بی نه و منده له و حهرامه بخوا كه برسایه تیه كه ی نه هیلی
 نه ك بچی خو ی لی مې بكا و تا دمتوانی لیی بخوا: واته: نابی لی
 خوار دنه كه ی بگاته نه ندازه ی تی ری و هه لاوسان. خودای
 به رزو مهن تاوان به خشش و میهره بانه در حه ق به و كه سانه ی
 له كاتی ناچار ی دا له خوراكی حهرام ده خون و به گو پیره ی
 پیویست نه فسی خو یانی پی كو پیر ده كنه وه.

﴿۱۱۶﴾ وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هَذَا حَلَالٌ وَهَذَا
 حَرَامٌ ﴿۱۱۶﴾ نه چن وده كو و موشریكه كان بكهن به هه واته و به هه واو
 نارمه ژوشت حلال یان حهرام بكهن، نه چن وده كو و
 موشریكه كان به هه واو هه وده س بلین: نه وهی له سکی نه م
 نازه لانه دایه تایبه ته به نی رینه كانمان و یساغه له سهر
 خیزانه كانمان، مرداره و مېوو خوینی ره وان و گوشتی به راز
 مه خون. ﴿تَقْرَأُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ﴾ بو نه وهی سهره نجام
 به دهم خوداوه درو هه لبه ستن، حه لال كردن و حهرام كړنه كه
 پال خودا بدن، به بی نه وهی خودا هیج جوړه ته شریعیكی
 له و باره و نازل كړد بی، خودا هیج شتیكی له و شتانه ی نیوه
 به حهرامتان داناوه، حهرام نه كړدوه، هه روه ها هیج شتیكیشی
 له و شتانه ی نیوه به حه لالی دانه یین حلال نه كړدوه. كه وایی
 نیوه به دهم خوداوه درو هه لبه ستن چونكه ﴿إِنَّ الَّذِينَ
 يَقْرَأُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ﴾ بیگومان نه وانه ی درو
 له سهر خودا هه لبه ستن له دونیا و قیامه تدا رزگاریان نابی،
 هه رگیز به مرز ناگهن و له هه رده دونیادا بی نرخ و ریسوان.

﴿۱۱۷﴾ مَتَاعٌ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۱۷﴾ نه و كا لایه ی به درو
 هه لبه ستن له سهر خودا چنگیان ده كه وئ هیج و بی نرخه،
 تاویكه و دمېروا، سیبه ری داره و پایه دار نیه، ما و مبه کی كورته و

به سهر دهجی، نه وهی بویان دهمینته وه عه زابی به نیسی دۆزه خه، که بۆ ههتا ههتایه تییدا دهمینه وه و لئی قوتار نابن. له بنهرهتا نایه ته که خیطابه بۆ نه و موشریکانه ی (به حیره و سانییه و وه صیله و حامی) یان داهینا بوو به ختو خۆپای گۆشتی نه م نازه لانه یان له خۆیان هه رام کردبوو.

﴿وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ﴾ واته: هه رهمان کرد له سهر نه وانه ی جوله که بوون نه و خواردنانه ی له مه و پێش بۆمان گیرایته وه، نامازه یه بۆ نایه تی (۱۴۶) له سورمتی (الانعام) که دهفه رموی: ﴿وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ ذِي ظُفْرٍ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُومَهَا الْأَ مَا حَلَّتْ ظُهُورُهَا أَوْ الْخَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ﴾ که وایوو بۆ نیوه دروست نیه نه ی گهل و نه ته وه ی پیغه مبه ری ناخرزه مان! که له خۆتانه وه خواردن هه لال و هه رام بکه ن، لاسای جوله که کان مه که نه وه له و شتانه ی لیمان هه رام کردبوون. ﴿وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ﴾ نیمه سه ته مان ئی نه کردن: که نه و شتانه مان لیاساغ کردن ﴿وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ به لکو و نه و ان بۆخۆیان سه ته میان له خۆیان کرد به وه: که تاوانیان نه نجام دان، ههتا نیمه ش له بهر هه رام کردنی نه و شتانه سزامان دان!

﴿ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهَالَةٍ﴾ پاشان خودای خاوه ن سوژو به زه یی دهرحه ق به و که سانه ی به نه زانی تاوانیکیان ئی روده دری و سوور نابن له سه ری و بهرده وام نابن له نه نجامدانی ﴿ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا﴾ پاشان تۆبه ی ئی ده که ن و په شیمان ده بنه وه، ده ست ده که ن به نه نجامدانی کرده وه ی باش و خۆیان راستان ده که ن ﴿إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ بیگومان خودای تۆ نه ی موحه ممه د! لیخۆشبوونی زۆرو بهر فراوانه، به شی هه موو که س ده کا، هه ر که سی به دل له تاوانه کانی په شیمان ببیته وه رحمه ت و لیخۆشبوونی خودا ده یگریته وه رحمه ت و لیخۆشبوونی خودا په یوه ستن به تۆبه و په شیمان بوونه وه له تاوان و چاکه کاری به گویره ی شه ریعه تی خودا، جا که سیك تاوان بکا به نه زانی و نه قامی پاش نه نجامدانی تاوانه که په شیمان ببیته وه پابه ندی فه رمان و جله و گیریه کانی په رومردگار بی و به گویره ی

﴿ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ (۱۱۹)
 ﴿إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ خَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ (۱۲۰)
 ﴿شَاكِرًا لِنِعْمِهِ آتِنَاهُ وَهَدْنَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ (۱۲۱)
 ﴿وَأَتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّا فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ﴾ (۱۲۲)
 ﴿ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ خَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ (۱۲۳)
 ﴿إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾ (۱۲۴)
 ﴿أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَحَدِّ لَّهُم بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُنْتَهِينَ﴾ (۱۲۵)
 ﴿وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُمْ خَيْرٌ لِّلصَّابِرِينَ﴾ (۱۲۶)
 ﴿وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَلَالٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ﴾ (۱۲۷)
 ﴿إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ﴾ (۱۲۸)

شه ریعه ته که ی هه لئس و که وت بکا، نه وه بیگومان خودا لئی خوش ده بی، له دونیا و قیامه تا ده می بی ده کا!

﴿إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً﴾ بیگومان نیبراهیم که باپه ر گه وری نیوویه، نیوه ی جوله که لافی نه وه لیده دمن که له سه ر نایینی نیبراهیم، نیوه ی عه ره یی به ته رستی ش لافی نه وه لیده دمن که نه و زاته باپه ری گه وری نیوویه. ده ی نه و زاته نه مونه ی ئاده میزادی یه کتا په رست و هیدایه تدر او و هیدایه تدمرو فه رمان به ردار و سوپاسگوزاری په رومردگار بوو، به ته نیا خۆی ئومه ته ی بوو، هاو ته رازووی ئومه ته ی بوو له بهر نه وه نه وهنده خوو ره وشتی به رزو په سندی تی دا بوون به نه ندازه ی خوو ره وشتی گهل و نه ته وه یه کی هه لپژارده ره وشتی جوانی تی دا گرد ببونه وه. ﴿قَانِتًا لِلَّهِ﴾ له خودا ترس بوو، فه رمان به ردار ی په رومردگاری خۆی بوو، به باشی و دئسوژی خودا په رستی ده کرد ﴿خَنِيفًا﴾ وازی له به ته رستی و

هاوهداندان بۆ خدا هینابوو بهتهواوی روی کردبوه خوداو ئی برابوو بۆ خوداپهرستی و ﴿وَلَمْ يَكُنْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ ههرگیز لهپېرو تاقمی موشریکان نهبوه، بهمندالی و گهورمی یهکتاپهرست بوو، رۆژیک لهروژان هاوهدلی بۆ خدا قهرار نهداوه. ﴿شَاكِرًا لِّلنِّعَمِ﴾ ههمیشه سوپاسگوزاری نیعمهتهکانی پهرومردگار بووه، بهزمان و بهکردهوه شوکری نیعمهتی خودای دهکرد، وهک نه و موشریکانه نهبوو: که بهزوبانیان ئینکاری نیعمهتی خودا دهکهن و بهکردهوه پئی کافرن. ﴿اجْتَبَاهُ﴾ خودا ههئیزاردوه کردویهتی بهپیغهمبهری خوئی، بهبهندهی راستال و قهرمانبهرداری خوئی ژماردوه. ﴿وَهَذَا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ شارمزی کردوه بۆ ریبازی راست: که ریبازی یهکتاپهرستییه ریبازی خودا پهرستی راستهقیینهیه!!

﴿۱۲۵﴾ اذْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ﴾ نهی پیغهمبهرا! بانگی ئادهمیزادهکان بکه بۆ لای خودا بهحیکمهت و دانایی، پێیان بلێ: وهرنه ژیر ئالای ئیسلام و واز لهههموو بیرو باومرپکی تر بهینن، بهکارامایی و لیزانی، بهههسهی جوان و زمانی شیرین ناخاوتنیان لهگهڵ بکه، نامۆژگاری وایان بکه لهدل و دموونیاندا کاریگهر بئ، پهند و مهتهلی وایان بۆ بینهوه که دلایان راجلهکئ، ﴿وَجَادِلْهُمْ بَاتِّبِي هِيَ أَحْسَنُ﴾ بهج شیویهک جوانه موجداهلهیان لهگهڵ بکه، بههیندی و لهسههرهخوئی لهگهڵیان بدوئ، نهوی پئویستی بهموناهزهره دان و سان ههبن بهجوانی لهگهڵیان بدوئ، چاوبووشی بکه لهکهسانیک قسهترن و گوفتار ناخووشن، لهبهرامبهرا خراپهدا چاکه بکه، ههول بدو لهموجداهله و موناقهشهدها بگهیه حهق و حهق دهریکهوئ لهناخاوتندا دهنگ بهرز مهکهردهوه، جنیو بهبهرامبهرت مهده. ﴿إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ﴾ بیگومان خودای تو ئهی موحههمه! زاناو ناگاداره بهوانهی لهریبازی خودا لایان داوه نهوانهی هیدایهتیاں دراوه، دهزانی: کئ بهدبهخته و کئ بهختهوه، ههر خودا خووشی لهروژی خوئی دا سزاو پاداشیاں دهدهاتهوه.

هاوهداندان بۆ خدا هینابوو بهتهواوی روی کردبوه خوداو ئی برابوو بۆ خوداپهرستی و ﴿وَلَمْ يَكُنْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ ههرگیز لهپېرو تاقمی موشریکان نهبوه، بهمندالی و گهورمی یهکتاپهرست بوو، رۆژیک لهروژان هاوهدلی بۆ خدا قهرار نهداوه. ﴿شَاكِرًا لِّلنِّعَمِ﴾ ههمیشه سوپاسگوزاری نیعمهتهکانی پهرومردگار بووه، بهزمان و بهکردهوه شوکری نیعمهتی خودای دهکرد، وهک نه و موشریکانه نهبوو: که بهزوبانیان ئینکاری نیعمهتی خودا دهکهن و بهکردهوه پئی کافرن. ﴿اجْتَبَاهُ﴾ خودا ههئیزاردوه کردویهتی بهپیغهمبهری خوئی، بهبهندهی راستال و قهرمانبهرداری خوئی ژماردوه. ﴿وَهَذَا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ شارمزی کردوه بۆ ریبازی راست: که ریبازی یهکتاپهرستییه ریبازی خودا پهرستی راستهقیینهیه!!

﴿۱۲۲﴾ وَآتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ﴾ لهژیانی دونیادا چاکهمان پئی بهخشیوه، لای ههموو گهل و نهتهوهکان خووشهویستمان کردوه، ههموو پهپرهوانی نایینهکان ریزی ئی دهگرن، لهقیامهتیشدا نهو زاته لهپېرو تاقمی راستالانه، بۆ خوئی داوای نهو پله و پایهی کردوه لهخودا پاراپهوه بیخاته زومرهی صالحانهوه.

﴿۱۲۳﴾ ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ بهبۆنهی راستی ریبازی ئیبراهیم و رهوشتی بهرزیهوه نیگامان بۆ تو کرد نهی پیغهمبهرا! که تو شوین نایینی ئیبراهیم بکهوئ: نهو ئیبراهیمهی وازی لهههموو نایینیکی بهتال و بن بناغه هیناو روی کرده نایینی راست و پابهندهی یهکتاپهرستی بوو، هیچ کاتئ نهبهمندالی و نهبهگهنجی و نهبهپیری هاوهدلی بۆ خودا دانهناوه یهکتاپهرست و خودا پهرستیکی راستال و دلسۆز بوو، پیغهمبهریکی خاومن شکۆ و رابهریکی پیرۆز و خاومن ههئویست بوو.

﴿۱۲۴﴾ إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ﴾ نهوهکوو رۆژی شهمه گێردراوه بهروژی تابهتی بۆ جولهکهکان بۆ عیبادت تیدا کردن، بههوی ئیلحاح و پیداکرتنی نهو کهسانهوهبووکه کهوتنه کیشه و خیلافهوه لهگهڵ چهزهرتی موسادا دهربارهی

﴿۱۲۶﴾ وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ ۖ نَهَى كَلَامَهُ لِي
 موسولمانان! نه گهر سزای خراپه کارتان دا به نه ندازه ی
 تاوانه که ی تۆله ی لی بکه نه وه، زی دمره وی مه که ن زیاد
 له نه ندازه ی تاوان تۆله مه سیننه وه. ﴿وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ
 لِلصَّابِرِينَ﴾ نه گهر نیوه پشو دریزینو، به صه برو نارام بنو
 واز له تۆله ستاندنه وه بی ن عه فوویان بکه نو مه به ستان
 پاداش و شه وایی په رومردگار بی شه وه زور باشتره بو نیوه ی
 خاومن صه برو نارام، تۆله ستاندنه وه حه وائه ی خودا بکه ن.
 نه مچار په رومردگار فه رمان به پیغه مبه ر ده کا: که به نه وه
 ره وشته به رزه خو ی برا زین ته وه، له به رام به ر نه زیه تدانی
 نه فامان دا پشو دریز بی ده فهرموی: ﴿۱۲۷﴾ وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ
 إِلَّا بِاللَّهِ ۖ به صه برو نارامو پشو دریز به له به رام به ر
 نه زیه تدانی خه لکدا، دن نیاش به به صه برو نارامیت
 له خودا ومیه، نه گهر یارمه تی و توفیقی خودا نه بی شه تو
 ناتوانی به صه بر بی، که وایی داوا له خودا بکه صه برو نارامت
 بی ببه خشی تا بتوانی په ره به به رنامه که ی خوت بده یی و
 نه رکی سه رشانت به نه نجام بگه یه نی! ﴿وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ ۖ
 نَهَى نَهَى پیغه مبه ر! به پشت هه لکردنی موشریکه کان
 له په یامه که ت دلته نگ مه به، گوی مه دمره هه لو یستی
 ناشیرینو به درو خسته نه وه ی پیغه مبه راپه تیه که ت. نه وه
 ته قدیری خودایه و وای بریار داوه! یان شه تو دلگران مه به بو
 شه ییدانی نو خود، به صه برو نارام به. ﴿وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا
 يَمْكُرُونَ﴾ دلته نگ مه به له و فرتو هیلانه ی نه و موشریکانه
 نه نجامی دده ن، به تیکۆشانی به رده وامیان بو دزایه تی کردنی
 په یامه که ت ته نگه تاو مه به.

﴿۱۲۸﴾ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ﴾ بیگومان

هه می شه په رومردگار له گه ل نه و که سانه دایه: که خو یان
 له مه حاریمه کانی دووره په ریز ده گرنو ترسی سزاو تۆله ی بی
 نامانی نه ویان هه یه، هه روه ها له گه ل نه وانه دایه: که
 به جوانی و ریک و پیک کاره کان یان نه نجام دده ن و نه رکه کانی
 سه رشانیان جی به جی ده که ن، پابه ندی فه رمان و
 جلّه وگریه کانی خودای خو یانن، مافی که س داگیر ناکه ن،

سورة النيسراء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ ۚ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
 إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَرَكْنَا حَوْلَهُ ۚ لَنُرِيَهُ مِنْ أَيْنَا ۚ إِنَّهُ
 هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١﴾ وَآتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ
 هُدًى لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ ۖ أَلَّا تَتَّخِذُوا مِنْ دُونِي وَكِيلًا ﴿٢﴾
 ذُرِّيَّةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ ۚ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ﴿٣﴾
 وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ
 مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤﴾ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا
 عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولَى بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ
 وَكَانَ وَعْدًا مَفْعُولًا ﴿٥﴾ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكُرَّةَ عَلَيْهِمْ
 وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ﴿٦﴾
 إِنَّ أَحْسَنَهُ أَحْسَنَتْ لِنَفْسِكُمْ ۖ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا ۚ فَإِذَا جَاءَ
 وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيُسْئِلُوا نُجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ
 كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا مَا عَلَوْا تَتْبِيرًا ﴿٧﴾

ته فواکارو چاکه کارن، له ترسی خودا وازیان له شته حه رامه کان
 هیناوه، کارو کرده وی باشو به سوود نه نجام دده ن!

کوتایی جزمی چوارده یه م

سورده تی (اليسراء)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى
 الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى﴾ پاک و مونه زهو بی عه یپو بی هاوه ل و
 هاوشانه نه و خودا به دمه سه لاتهی: که له به شیکی شه ودا
 شه وره وی به به نده ی خو ی؛ موحه ممه د ﷺ کرد، له مزگه وتی
 که عبه وه بو مزگه وتی قودس: که به گویره ی و مسانیلی

چاو له باوكو باپیری خوتان بكنه، ئیوه له هه موو كه س شیاوترن به پـه پـه و كـردنی ئایینی په كـتـابه رـستی و شوینكه و تنی ریبازی پیغه مبهـران، له سـهـروی هـهـموو یـانـه وه بابـه گـهـوره تـان حـهـزـرمـتی نـوح ﷺ ﴿إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا﴾ بیگومان نوح به ندهیه کی سوپاسگوزار بوو، زور زیدمپړوی دهکـرد له سوپاسگوزاریـدا، هـهـموو نهـندامـیـکی جـهـسـته ی له و شتهـدا به کار دهینا که بوی دانراوه! بهـزوبان ذیـکـری خـودای دهـکـرد، بهـعـقل و ناوـهـز بیرى لهـدرو سـتـکـراوانی خـودا دهـکـردمه، به چاو له بونهـومـر دهـفـکـرئ...هـتـد.

﴿وَقَضَيْنَا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ لُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوقَ كَبِيرًا﴾ بهـنـهـتـهـو ی ئیـسـرائیـلـمان راگه یانـدو نیگامان بۆ کـردن و لهـتـهـو پـاـتـدا که بۆ موسامان نازل کـردـبوو بریاری خۆمانمان بۆ رونکردنه وه، هـهـوالـیـکی راسـتـمان له سـهـر زمانى نه و پیغه مبهـره پـیـدان: که نه وان دوو جار سـهـر پـیـچى فـهـرمانى خـودا دهـکـن، دوو جار له خـودا یـاخى دهبـن، فـهـساد دهـخـنه سـهـر ناخى شامو فـهـلهـسـتـین، یان خاکی میصر، یان هـهـر خـاـک و لاـتـیـکـی پـیـی تـیـدهـخـن، دوو جار سـهـر پـیـچى فـهـرمانى خـودا دهـکـن، دوو جار به پـیـچـهـوانه ی شـهـریـعهـتى تهـو پـاـت کار دهـکـن و له خـودا یـاخى دهبـن:

۱- یه که میان سـهـر پـیـچى کـردنى فـهـرمانى تهـو پـاـت و گـوړانـکـارى تـیـیـداو شـهـهـید کـردنى بـرئى له پـیـغه مبهـران، وهـکو و نهـوه حـهـزـرمـتی نهـشـعیـایان شـهـهـید کـرد (ئیرمیا) که له نا پـهـزما نهـندى خـودا ترسانـدنـی: له جـیـاتى نهـوه ی گـوئ بـیـسى ئاـمـوژگـا ریهـکانى بن بهـنـدیان کـرد.

۲- دووهمیان: شـهـهـید کـردنى حـهـزـرمـتی زهـکـهـریـیاو حـهـزـرمـتی یه حیا بوو، هـهـروهـا هـهـولـیان دا حـهـزـرمـتی عیسا شـهـهـید بـکـن. سـهـر بارى نهـوه ش پـشت له تـاعـهـتى خـودا دهـکـن، تهـکهـبـورو فـیـزو یـاخى بـوون نهـنـجـام دـهـدن، سـتـهـمـکار ییه کی نهـسـتـهـم دـهـست پـی دهـکـن؛ زیدمپړوی دهـکـن له سـتـهـمـکار یـدا، نهـو پـهـرى یـاخى بـوون و سـتـهـمـکار یى رـهـچـاو دهـکـن.

جا ﴿فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا﴾ که و دختى یـاخى بـوون و فـهـساد بلا و کـردنه و مى جارى یه که میان هات، ناژاوه و نا شویان به رپا کـردو کاتى نهـوه هات عیقابیان بـهـدین و تـوـله یان ئی بـسـتـین،

هاتوچوى نه و روژگار هـل قـوـناغـه رى لىك دوور بوون، نهـم ئیـسـراو مـیـعـراجـه سـا لىك پـیـش كـوچـكـردن بـووه. ئیـبـن و سـهـعـد له كـتـیـبى (الطبقات) دا دهـلئى: شـهـو پـهـوى كـردنى پـیـغه مبهـر هـهـزده مانگ پـیـش كـوچـكـردن بـووه. ﴿الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ﴾ شـهـو پـهـو یـمان به یه نده ی خۆمان كـرد له مه ككه وه بۆ مزگه و تى قودس؛ نه و مزگه و ته ی كه دهـو و بهـره كـه یـمان كـرد و ته خـیـرو بهـره كـه ت بۆ دانیشـتـوانى، زیان و رزق و روژى و كـیـلگـه و دارو دره خـتـى ناو و هـهـوا و بهـرو بـوومى هـهـمـوى هـهـر خـیـرو بهـره كـه ته. شـهـو پـهـو یـمان پـیـكـرد ﴿لَثَرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا﴾ بۆ نه و مى به لگه ی تاكو ته نهایی و خودایه تى خۆمان نیشان به نده ی به ریزمان بـهـدین. به لگه ی به هیز و پیز له سـهـر به تـوـانـایى و دهـسـهـلاتى بى سنوورى خۆمانى نیشان بـهـدین! ﴿إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ بیگومان نه و خودایه ی شـهـو پـهـوى به یه نده ی خوى كـرد، شـنـهـوا یه به و قـسـه و قـسـه لـو كـانه ی موشـریـكه كـانى مه ككه دمـر باره ی ئیـسـراو مـیـعـراجـى پـیـغه مبهـر دهـیـكـن، بـیـنا یه به كـردار دـهـكـانـیان و له سـهـر زهـوى و له ناسـمانـه كـانـدا هـیـچى ئی گـوم نـابـی و ناگـادارى هـهـموو هـهـلـس و كه و تـیـكـیـانـه، هـهـموو زانیا ریه کی دمـر باره یان هـهـیه و به هـهـموو جـوړى كـ كـوـنـتـر و ئى كـردون و هـهـموو شـتـیـكـیان له سـهـر تـوـمار دهـكاو سـزاو پـادا شـیان پـراو پـر دهـدا ته وه.

﴿وَأَتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ أَلَّا تَتَّخِذُوا مِنْ دُونِي وَكِيلًا﴾ له و د پـیـش به خـشـیـوما نه به مـوسا كـتـیـبى پـیـر و زى تهـو پـاـت: كه هـیـدا یه ت و رینـوما یى یه بۆ به نو ئیـسـرائیـلى. پـیـمان گـوتـن جـگـه له خـودا كه سى تر مه كـنه و دلى و دـوـست و پـشت پـی به سـتوى خـو تان، خـا و نه ی بـوونـه و مر بناسن و، نه و بهـر سـتن و پـشت به نه و بهـسـتن كه سى تر به خـودا مـهـزان. هـهـلـبه ته نه مه په یامیكه په رومردگار به گویى هـهـموو پـیـغه مبهـرى كى داداوه، فـهـرمانى به هـهـمـوى یان كـردوه: كه به ته نیا خـودا بهـر سـتن و ها و نه ی بۆ به رپه و مهـزانن له هـهـموو شـتـیـكـدا پـشت به نه و بهـسـتن.

﴿ذُرِّيَّةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ﴾ نه ی نه ته وه و و دجه ی نه و كه سانه ی له گه ل نوح دا له خنكان رزگارمان كـردن، هـیـدا یه تـمان دان بۆ ریبازی په كـتـابه رـسـتى و حـق و خـیـرو راسـت. ئیـوهـش

﴿بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا﴾ رهوانه مان کردو زالمان کرد به سهر نیوه دا ئه ی نه ته وهی جوله که! چه ند به ندهیه کی خو مان؛ چه ند ناده میزادی که که خاوه نی هه لمه ت و زه برو زهنگ بوون، دارای ژماردی شه پرکه ری زورو نامیری کاریگهر جهنگ بوون؛ که بریتی بوو؛ له بابلیه کان به سه روکایه تی سنحاریب (به ختونه صر) هه لمه تیان بۆ بردن و ولاتیان کونترۆل کردن، له شکرو سوپایان که وتنه ویزه یان و مال به مال و گهره ک به گهره ک مالدۆزییان لى کردن، به ناو خانو و مالیان دا بلا و بوونه وه، شمشیریان لى وه کار خستن و کوشت و پرکردن، مالم و پیاو ماقوله کانیان کوشتن، ته و پاتیان سوتاند، مزگه وتی قودسیان روخاندو ویرانیان کرد، ژماره یه کی زور له ژن و مندالیان کرانه کۆیله و خزمه تکار. ئه م به ئینه ی خودا هاته دی و گهرانه وهی نه بوو!

﴿ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكُرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَيْنَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا﴾ پاشان جاریکی تر سه ره له نوئى له پاساوی نیستیقامه و خودا په رستی و گهرانه وه تان بۆ لای خودا، ده سه لات و فه رمان ده واییمان بۆ گێرانه وه، هیزو شکۆمه ندیمان بۆ ره خسانده وه، دوژمنه کانتانمان به هیلک بردن، مال و مندال و کهس و کارمان بۆ زور کردنه وه، چه ک و سیلاحی زورو زه به نده مان بۆ ره خسانده وه، ژماردی پیاوی به کارو جه به زه و شه پرکه رمان له جاران بۆ زیاتر کردنه وه، سه ره له نوئى بوونه وه به هیزی سام لیکراو و حیساب بۆ کراو و خاوه ن ده سه لات! ئه مه دابو نه بریتی په ره وردگاره له بوونه وه ردا.

﴿إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا﴾ جا نه گهر نیوه کردوه و هه ئۆیستان به رامبه ر خودا و په یامی خودا جوان و ریک و پیک بى، پابه ندی فه رمانی خودا بن به گوێره ی فه رمان و جله و گیرییه کانی هه لئسو که وت بکه ن، خودا په رست و راستال بن ئه وه چاکه تان له گه ل خۆتان کردوه، پاداشی باشتان بۆ خۆتان ده سه ته به ر کردوه، چونکه نیوه به طاعه ت و خودا په رستی سوودمه ند دهب، خودا دهرگای خیرتان لى ده کاته وه، به ره که تی ئاسمانتان به سه ردا دهریژی.

عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُدْتُمْ عِدًّا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّ هَٰذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّذِي هُمْ أَقْرَبُ وَبَيِّنُورَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿٩﴾ وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُمْنُونَ بِالْآخِرَةِ أَهْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٠﴾ وَبَدَعَ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَ مُلْهٍ خَيْرٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عُجُولًا ﴿١١﴾ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَاتٍ فَحَوْنًا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ الْيَسِينِ وَالْحِسَابِ وَكُلُّ شَيْءٍ فَصْلَانَهُ تَفْصِيلًا ﴿١٢﴾ وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَلْعَ رَبِّهِ عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا ﴿١٣﴾ أَفَرَأَىٰ لِكُلِّ نَفْسٍ بِرَفْعِكَ الْيَوْمَ عَلَيْهَا حَبِيبًا ﴿١٤﴾ مَن آهَتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ تَبْعَثَ رَسُولًا ﴿١٥﴾ وَإِذَا أَرَدْنَا أَن نَّهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَرْنَاهَا تَدْمِيرًا ﴿١٦﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِن الْقُرُونِ مِن بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَىٰ لِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿١٧﴾

له دونیادا خراپه ی خراپه کارانتان لى دوور ده خاته وه، له قیامه تدا پاداشی باش و نه بر او متان دده تاته وه. خو نه گهر خراپه بکه ن، ئه وه خراپه تان له گه ل خودی خۆتان کردوه، چونکه نیوه به تاوانکردن و خراپه کاری زیان به نه فسی خۆتان ده گه یه نن. ﴿فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ﴾ که کاتی سزاو عیقابى جارى دوو ده هات، وهختى تۆله ی فه ساد خستنه وه و پرکیشکردنی کارى خراپ و کوشتنى پیغه مبه ران (زه که ریبیاو یه حیا) هات دوژمنه کانتان دهنیری نه سه رو ناحه زانتان به سه رتان دا زال ده که یان بتانه چه وسینه وه ﴿لِیسُوءُوا وَجُوهَكُمْ﴾ بۆ نه وهی ئاثاری نازارو ئه شکه نجه و غم خه فه ت به سه ر دهم و چاوتانه وه ئاشکراو نومایان بى، (چونکه شتیکی ئاشکرایه دیارده کانی دمو و نه لده م و چاودا رهنگ دده نه وه، خو شى و شادی ته رو تازمیى تیدا دروست ده کا، غم و خه فه ت سیسی و ژاکان و بزپرکاوی تیدا دمه ر خستنى). ﴿وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ﴾ بۆ نه وهی دوژمنه کانتان

کردوی. بۆ خۆت دادگایی خۆت بکه، جا که ئادەمیزاد بۆ خۆی به پرسیاری بۆ له کرده و کانێ خۆی.

﴿ ۱۵ 》 مَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۖ كَسَيْتُ هِدَايَتِي وەرگرتو ریگای حەقی دۆزیه وه شوین شەریعەتی خودا کهوت و پەڕهوی پیغه مبهری نیسلامی کرد، ئەوه سودو قازانجی بۆ خۆیەتی و خۆی لێی سودمەند دەبێ. ﴿وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۖ﴾ کەسێ گومرایی و لەریگەیی حەق لابدا، بڕوای بەخودا نەبێ، شوین پەيامی پیغه مبهری نەکهوئ ئەوه زیان بەخۆی دەگەیهنێ و بەدبەختی بەسەر خۆیدا دەهێنێ و سزای کرده و کانێ لەسەر خۆیەتی و تۆلە لەخۆی دەسەندرێتەوه، چونکە بڕیاری خودایه و یاسای ئەزەلی خۆیەتی دەر حەق بەبەندەکانی: کە ﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ۖ﴾ هیچ ئادەمیزادیکی تاوانبار تاوانی یەکیکی تر هەلناگرێ، بەلکوو هەموو نەفسێک تاوانی خۆی لەسەر خۆیەتی و کەس گوناھی کەس هەلناگرێ! ﴿وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا﴾ ئێمە بەگوێرە عەدڵ و حیکمەت و رەحمەتی خۆمان هیچ گەل و نەتەوهیهک سزا نەدەین لەسەر کردنی کردهوی نالهبار یان نەکردنی کاری باش و پیویست، هەتا پیغه مبهریان بۆ نەنیرین، تا ترسینەر و موژدەپێدەریان بۆ نەنیرین و سەرپێچی پەيامه کە نەکەن، ئێمە کەس عیقاب نەدەین. بۆ هەموو گەل و نەتەوهیهک پیغه مبهریان رهوانه کردوه پەيامی ئێمە پێ راگەیاندون، ئیقامەیی بەلگەیی لەسەر کردوون، موعجیزه و نیشانهی راستی پیغه مبهرایەتی خۆی نواندوه، ئەحکامی حەلال و حەرامی بۆ شی کردوونەوه، موژدە پاداشی باشی بەهەشتی پێداون، لەسزای خراپەکاری ترساندونی.

﴿ ۱۶ 》 وَإِذَا أَرَدْنَا أَن نُّهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَرْنَاهَا تَدْمِيرًا ۖ﴾ کە کاتی لەناوبردنی گەل و نەتەوهیهک نزیك بووه وه ویستمان ریشه کێشیان بکهین، فەرمان بەخاوهن ناز و نیعمەتەکانیان دەکەین بەبەندایەتیکردن بۆ خودا و ئەنجامدانی کاری خێرو سودمەند بۆ دنیا و قیامەتیان، جا: کە سەرپێچی فەرمانەکانی ئێمەیان کرد، پەریان بەخراپەکاری خۆیان داو

فیسق و فجوریان بلأ و کرده وه یاخی بوون و رۆجوون لەگومرایی دا، ئەوه شیای ئەوه دەبن لەناو بڕین، عەزایی ریشه کەریان بۆ پیویست دەبێ، نیتێ تیکیان دەشکێن و بەتەواوی ریشه کێشیان دەکەین و دوابراو دەبن، لەقیامەتیشدا سزای دۆزەخ چاوەرپێانە.

﴿ ۱۷ 》 وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِن بَعْدِ نُوحٍ ۖ﴾ چەند گەل و نەتەوه مان لەپاش رۆژگاری نوح لەناو بردن و ناسەوارمان بڕینەوه!! کاتی یاخی بوون و سەرپێچیان کرد و ئینکاری ئایات و نیشانهکانی هەبوون و خودایەتی خودایان کرد و پیغه مبهریانیان بەدرۆ خستەوه.. وەکوو چۆن ئیوه ئیستا پیغه مبهری بەدرۆ دەخەنەوه، دلتیابن ئیوه لای خودا لەو گەل و نەتەوه بەدرۆ خەرهوانه ریزدار تر نین، ئیوه گەورەترین پیغه مبهری بەدرۆ دەخەنەوه، کەوابی سزادانی ئیوه پیویست ترو لەپیش تره! ﴿وَكَفَىٰ بِرِّكَ بَدَلُوبٍ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا﴾ ئەی پیغه مبهری! بەسە کە خودای تۆ ئاگادار و بینایه بەتاوانی بەندەکانی، دەزانی: چی دەکەن و هەموو تاوانەکانیان لەسەر تۆمار دەکا، هیچی ئی گوم نابێ.

﴿ ۱۸ 》 مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ۖ﴾ کەسێک هەوڵی دنیای بێ وەفا بدا، دنیا مەبەست و ئاواتی سەرەکی بێ، هەموو هەول و تیکۆشانێکی بۆ دەستکەوتنی دنیا بێ، قیامەتی لەبیر چوو بیتەوه، خودا بەگوێرە ویست و ئیرادەیی خۆی و بۆ کەسانێک مەیلی ئی بێ، رزق و رۆژی و خوشگوزمەریان بۆ دابین دەکا، جا وەنەبێ هەر کەسێک هەوڵی دنیا بدا، دنیای دەستگیر بێ، بەلکوو دەبێ ئیرادە و مەشیئەتی خودای لەگەڵدا بێ، مال و سامان پێدانی دنیا، دابینکردنی خوشگوزمەری پەيوهسته بەدوو شتەوه؛ دەبێ خودا مەشیئەتی لەسەر بێ نەك بەندە، بۆ کەسانێکە خودا بیهوئ نەك بۆ هەموو کەس. ﴿ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا مَّدْحُورًا﴾ پاشان بۆ هەموو ئەوانەیی دنیا ویست و مادە پەرستن، لەجیهاندا بەناکامی خۆیان گەییشت بن یان ناوتمید بوین، دۆزەخمان بۆ ئامادە کردون، هەریه کەیان بەکۆلی تاوانی خۆیه وه دەجێتە ناوی ئەو عەزابه دەجێزێ، سەرباری ئەو عەزابه بەئێشه سەرزەنشتران و لەهەموو

لايه كه وه لؤمه يان دهكرئ، له ره حمه تی خودا دور خراوه ن و به زمی خودا نایانگریته وه. ئەم سزایه دونه وستان سی تایبه تمه ندی هەن؛ به ردهوامی سه زه نشت و سوکایه تی بیکردن، دور خسته وه له ره حمه تی خودا!

﴿وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا﴾ كه سیك قیامه تی مه به ست بی، هه ول و ته قه لای بو وده سه ته یانی ژیا نی به خته وه ری قیامه ته. پابه ندی فه رمان و جله وگریه کانی په روه رده گاره، چی له توانا دابی دیکا بو ئە نه جمانی نه رک سی ره شانی، له هه مان کاتدا خاوه ن باوه رو خودا په رست و دل پر له هیوا و ناوات بو روژی دوا یی، برپا ی ته وای به خودا به پیغه مبه ران و زیند و بوونه وه ری روژی دوا یی هه یه. ئە وانه هه ول و تیکوشانیان جیگی پاداش و ریزلینانه، خودا پاداشی باشیان ددهاته وه.

﴿كُلًّا نُمِدُّ هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا﴾ واته: په روه رده گار هه رده و تاقمه كه: دونه وایسته كان و قیامه ت وسته كان، له رزق و روژی و مندال و سامان بی به ش ناكا، هه ره كه سه به گویره خوی (كافر، یان موسولمان) رزق و روژی ددهاتی، مال و مندالی پی دبه خشی، چونكه له دونه یادا عه طاو به خشی خودا له كه س یاساغ ناکرئ، بو هه مو كه س پیداو یستی زیان دابین دهكا. به لام جودا وازی هه یه له نیوان ئاده میزاده كان دا.

﴿انْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ﴾ سه یه بکه و برپاوه حالی ئاده میزادان: هه یه ده و له مه ندمان کردوه، هه یه هه ژار و نه دارایه، هه یه مام ناوه ندیه، خودا بو خوی دهمانی و هه ره نه وه ش له به ره ژوه ندی ئاده میزاده. ﴿وَلَا خَيْرَ لَكَ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا﴾ بیگو مان جودا وازی نیوان ئاده میزاد له قیامه تدا زور به ره فراوانتر و به رچاوتره. هی وا هه یه له بنگلی دۆزه دا ده ست و قاچ پیوه ندکرا و ریسوا بووه، هی وایش هه یه له شوینه هه ره به ره ژه کانی به هه شتدا راده بویره جودا وازی نیوان ئەم به دبه خت و ئەو خودا پیداهه عاسمان و ریسمانه!

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْمَالَ عَجَلًا فَلَمْ يَأْتِهَا مَالًا فَاتَّكَلْ لِمَنْ يَرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا مَذْخُورًا﴾ وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ﴿١٧﴾ كَلَّا نُمِدُّ هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ﴿١٨﴾ انْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَلَا خَيْرَ لَكَ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا ﴿١٩﴾ لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَذْذُولًا ﴿٢٠﴾ وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَالَّذِينَ إِنْجَسْنَا إِيْمَانًا يَبْلُغْنَ عِنْدَكَ الْأُكْبَرُ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لِمَا أَفِي وَلَا تَنْهَرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢١﴾ وَخُفْزَ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَارِيَائِي صَغِيرًا ﴿٢٢﴾ زَكِّرْهُمَا عَلِيمًا فِي تَقْوَاهُ إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا ﴿٢٣﴾ وَمَاتَ الْفَرَقِيُّ حَقًّا وَالْمَسْكِينُ وَابْنُ السَّبِيلِ وَلَا نُبْذِرُ بَذِيرًا ﴿٢٤﴾ إِنَّ الْمَلَأِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كُفُورًا ﴿٢٥﴾

﴿لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَذْذُولًا﴾ هه رگیز نه كه هیت نه ی مروفا هاوتا و هاوشان بو خودا دابنیت، چونكه ئەو تاكو ته نیاو بی هاوتاو بی هاوبه شه دما نه و كاته به سه رزه نشت كراوی و، بی یار و یاوه به رامبه ر به (شیرك) ده كه ت داد نه ی شیت، واته: خودای كه وه ریه لی ت نا پر سی ته وه و ده روت ئی نا كاته وه.

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾ خودای تو فه رمانی كرده به وه: كه له زاتی خوی به و لاوه كه سی تر نه په رستن، به ندایه تی و په رستش هه ره بو خودا ئە نه جام بده ن، خوتان له به ندایه تیکردن بو غه یری خودا بیاریزن، چونكه عیبادت كردن نه و په ری ته قدی س و ریزلینانه، جگه له خودای خاوه ن نیعمه ت و ده سه لات كه سی تر شیاوی ئەو ریزو ته قدی سه نیه. ﴿وَالَّذِينَ إِنْجَسْنَا إِيْمَانًا﴾ واته: په روه رده گار به جه خته وه فه رمانی كرده و به رپاری داوه: كه چاكه له گه ل باوك و دایكتان بکه ن،

به جاوی مۆن و سوکایه تی سه پریان بکهی، قیزیان لی بکهی،
رو گرژ بی له خزمه تیان دا.

۴- ﴿وَخَفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ﴾ به کرده و
بچوکی خۆتیان بۆ بنوینه، بالی به نادیه تی و خزمه تچه تی
خۆتیان بۆ بکه رده و، به دل خزمه تکاریان به و له ناخه و
ریزیان بگره. نهك له بهر لۆمه و رهخه تی نه م و نه و.

۵- ﴿وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْنِي صَغِيرًا﴾ داوی رده مته و
به زمی خودایان بۆ بکه، بۆیان بیارپۆه، له کاتی پیری و له دوا
مردنیان دوعا و پارانه وهیان بۆ له بهر و مردگار بکه، بلی:
خودایه! رده میان پی بکه، خودایه! به رده مته و چاکه تی
خۆت دایانپۆشه، وهکو و چۆن نه وان له کاتی مندالیم دا
چاکه یان له گه ل کردوم، به خۆیوان کردوم، پتیان گه یاندوم،
خودایه له تاوانیان خۆش به، خیر و خۆشیان له چاره
بنووسه، بیانخه ره بهر بارانی رده مته تی خۆت!

۲۵ ﴿رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ﴾ نهی ناده میزادینه! باش
بزانی: خودای نیوه زۆر زانیه به وهی له دل و دمو و نتاندایه،
دمزانی تا چ نه ندازه که به دلسۆزی یا بۆ ریایی و له ترسی
لۆمه ی خه لک ریژی باوک و دایکتان ده گرن، به لکوو زۆر باشتر
له خۆتان ناگاداری مه به ست و هه لسو و گه وتتانه، ری ده که وئ
یه کیکتان به هه له کاریک ده کا ده بیته هۆی دلگرای باوک و
دایکتان نه وه خودا له سه ر نه وه سزاتان نادا به مه رجی
نییه تان باش بی چونکه ﴿إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ
لِالْأَرْبَابِ غَفُورًا﴾ نه گه ر نیوه خۆتان صالح و راستان بکهن،
به نه نهقه ست نه زیته تی باوک و دایکتان نه دهن، فه رمان به ردار
به ر و مردگار بن، له وهی فه رمانی پی کردون که مته رخمی
نه کهن، نه وه خودا عیقا بتان نادا،

۲۶ ﴿وَآتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ﴾ نهی
ناده میزادی خاوه ن دارایی و بهر پرس! به خشه و دهستی
یارمه تی درپژ بکه بۆ که سو و کاری هه ژارت، مافی خۆیان
بدمری: صیله ی رده میان له گه ل مه پچرینه، هه لسو و که وتی
باشیان له گه ل بکه، له مال به خشین و یارمه تی بی بهشیان
مه کهن، هه روه ها یارمه تی هه ژاری تریش بده کۆمه گی
به ریبار و دابرا و له مال و حالی خۆی بکه، قسه ی خۆشیان

چونکه باوک و دایک نه وه پیری توانای خۆیان به خه رج داوه بۆ
به ر و مرده کردن و پاراستن و پیگه یاندنی منداله کان، که وایی
جیگای خۆیه تی و وه فاو نه مه کدانه وهیه له لایه ن نه و
منداله وه: که چاکه ی باوک و دایکی له بهر چاوان بی و
چاکه یان بداته وه، به هه لسو و که ووت کردنی جوان
له خزمه تیان دا، به گو پرایه لی فه رمانه کانیان بۆ دابین کردنی
پیویسته کانیان، هه ول بدا به دلی نه وان بجو لیته وه، کاریک
نه کا پیی دلگران بن، نه گه ر پیویستیان به یارمه تی مادی بوو
نه ویش هه بوو بوو یارمه تیان بدا. ﴿إِنَّمَا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ
أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفْ وَلَا تَنْهَرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا
كَرِيمًا﴾ نهی ناده میزادی ژیر هه ر کاتی باوک و دایکت
یه کیکیان یان هه ردوکیان گه ییشتنه ته مه نی پیری و
که نه فتی و که وتنه لای تۆ و پیویستیان به یارمه تی تۆ بوو؛
وه کوو چۆن نه تۆ به مندالی پیویستیت به نه وان بووه، نه وه
ده بی ره جاوی نه م پینج خالانه بکه ی و هه ول بده ی به وردی
جی به جییان بکه ی!

۱- ﴿فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفْ﴾ هه رگیز له خزمه تیان داو به ر و پرویان
و شه ی نۆف نه لئی، و شه یه کت لی نه بیسن و مرزبونی تۆ له وان
بگه یه نی. هه ی کاتیک نابی به رویان دا هه لشاخی و قسه ی
ناخۆشت لی بیسن، به تا بیته تی له حالی پیری و
به که که و ته بییان دا، چونکه نه و کاته پیویستیان به یارمه تی و
دلنه وایی زۆر تر هه یه، دلایان ناسک بۆ ته وه و به که مترین شت
توره دهن، به که مترین سه ریچی کردنی تۆ بۆیان دلگران
ده بن.

۲- ﴿وَلَا تَنْهَرُهُمَا﴾ نه که ی کرده وهیه کی ناشیرین له رویان دا
نه انجام بده ی سه ریچی فه رمانیان بکه ی، به گزیان دا بچه وه،
لییان توره ببی، به درۆیان بخه یه وه، رقه به رییان له گه ل بکه ی،
واده ی درۆیان پی بده ی!

۳- ﴿وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا﴾ به نه رم و نیانی و به شیوه ی ریژ
لیگرتن و نه دهب و حیشه مته وه ناخاوه تنیان له گه ل دا بکه،
به شه رم و حه یاوه هه لسو و که وتیان له گه ل دا بکه به شیوه ی
دایه گیان! بابه گیان! بانگیان بکه، نه چی به ناوی خۆیا نه وه
بانگیان بکه ی، له خزمه تیان دا ده نگ به رز بکه یته وه بنه ریئی،

له گهال بکه، به یارمه تی مائی و به دابینکردنی پیدایستی
ژیان فریایان بکه وه، تیشووی سهفهرو راحیله یان بۆ دابین
بکه تا دهگاته وه زیدو نیشتمانی خوئی. ﴿وَلَا تُبْذَرُ تَبْذِيرًا﴾
به میانهرهوی نه بی مان مهبه خشن، له خراپه کاریدا خهرجی
مه کهن، بیدمن به وانه ی: که شیای مان پی به خشین!
میانهرهوی له مالبه خشیندا سیاسه تیکی نه گۆری سه رهکی
نایینی نیسلامه له روی نابوووری و کۆمه لایه تی و نایینی یه وه،

﴿إِنَّ الْمُبْذِرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ﴾ بیگومان نه وانه ی
مال و سامانی خو یان له تاوانکاریدا دهبه خشن، له پیناو
رهزامه ندیی خودادا نایبه خشن؛ نه وانه پیرو تاقمی شه ی تان،
هاوه ل و هاو نشینی شه یاتینی یه کان، ﴿وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ
كَفُورًا﴾ واته: شه ی تان نیعمه ته کانی خودای له بهر چاو نه بوو،
پینان کافر بوو، سوپاسی نه و نیعمه تانه ی خودای نه کرد،
سه لیه ی نواند، فه رمانی خودای شکاند و روی کرده
خرابه کاری و سه ره پیچی کردن، خوئی ته رخان کرد بۆ
نه انجامدانی تاوان و بلا و کردنه وه ی فه ساد له سه ره زهوی و
گومر کردنی خه لک.

﴿وَإِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمْ آيَاتُ رَحْمَةٍ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ
قَوْلًا مَيِّسُورًا﴾ هه تا تو خاوه نی دارایی به گوپی ره ی توانا ناتاجان
بی بهش مه که، جا نه گهر جاریک له جاران داویان لی کردی
یارمه تی بیان بده ی نه توش مالیکی وات له ژیر ده ستا نه بوو
بتوانی یارمه تی بیان بده ی، پشتت لی یان هه لکرد له وه ی شتیان
بی بده ی، چاو مروانی نیعمه ت و رهحمه تی خودای خو ت بووی
بو ت بی، به هیوای شتیک بووی بی ته ژیر ده ست، نه وه
به گفت و ناخاوتنیکی شیرین و لامیان بدمره وه، عوزریان بۆ
بینهره وه، به شیومه یه ک جوا بیان بکه له دلی نه گرن.

﴿وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ
فَتَقْعَدَ مَلُومًا مَّخْسُورًا﴾ ده ست به گهر دنته وه شه ته ک مه ده،
واته: نه وه منده رۆدو چروک مهبه، خو ت دوور بخه ی ته وه
له خیر و خیرات و به جیه ی نانی یاسای خزمایه تی و پیاوه تی و
به خشنده یی به جو ریک سودت بۆ خو ت و خزم و گه س و کار و
ناتاجان نه بی، صیله ی رهحم به جی نه هینی و هیچت لی
هه ل نه و مرئ! هه روه ها نه وه منده ش ده ست بلا و به خشنده

وَإِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمْ آيَاتُ رَحْمَةٍ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا
مَيِّسُورًا ﴿٢٧﴾ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا
كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعَدَ مَلُومًا مَّخْسُورًا ﴿٢٨﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ
لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٢٩﴾ وَلَا تَقْتُلُوا
أَنْفُسَكُمْ خَشْيَةً إِمَّا تَنْتَحِنُوا تَرْزُقُهُمْ وَإِنْ أَنْتُمْ كُنْتُمْ
خَاطِئًا كَبِيرًا ﴿٣٠﴾ وَلَا تَقْرَبُوا الرِّزْقَ إِلَهُهُ كَانَ فَحِشَةً وَسَاءَ
سَبِيلًا ﴿٣١﴾ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ
قُتِلَ مُظْلَمًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلَاهُ سُلْطَانًا فَلَا يَسْرِفُ فِي
الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مُنْصُورًا ﴿٣٢﴾ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالْيَقِينِ
مِنْ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَتْ
مَشْهُورًا ﴿٣٣﴾ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزَنُوا بِالْأَنْصَارِ الَّتِي تَنْتَفِعُونَ
بِهَا ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٤﴾ وَلَا تَقْفُ مَا بَيْنَكَ وَبَيْنَهُمْ
إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُورًا ﴿٣٥﴾
وَلَا تَتَّبِعْ فِي الْأَرْضِ مَرَجًا إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ
الْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٦﴾ كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٧﴾

مه به زیاد له توانای دارایی خو ت بی، نه وه منده ده ست بلا و بی
هیچ له ده ستی خو تدا نه هیلی ته وه.. به کورتی و پوختی
بنه مای مالبه خشین بریتیی به له میانهرهوی له بهوارمکانی
ژیان دا، میانهرهوی له مالبه خشین دا، به بی ده ست قوچاندن و
ده ست بلا و کردن؛ رۆدی زیدمرووییه له خو گرتنه وه
له به خشین، ده ست بلا ویش بریتیی به له زیدمرووی
له به خشین دا، هه ردوکیان نا په سندن، باشترین کار نه وه یه
مامنا وه ندیی بی.

﴿إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ﴾ بیگومان خودای
تو نه ی موحه ممه د! رزق و رۆزی زۆر و زه به منده ده کا بۆ
کهسانی که مه یلی لی بی، هه روه ها بۆ هه ندیکیش که می
دهگاته وه، ده ستکورت و نه دارایان ده کا، خودا بۆ خوئی
یاسایه کی دانا وه له جیهان دا، داب و نه رپتیکی تایبه تی بۆ خوئی
دانا وه به گوپی ره ی نه و داب و نه رپته بونه و مر هه لده سو رپینی.
﴿إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا﴾ بیگومان خودای تو؛ که خاوه نی

بوونه وموره زاناو ناگاداره؛ دزمانی بهرژومندی هه موو
 ناده میزادیك له چی دایه، کی شیایو دهوله مهندیه، کی
 شیایو ههزارییه جوداوازی نیوان ناده میزادان لهباری
 دهوله مهندی و ههزارییه وه له بهر رژدی و چروکی نیه، به لکوو
 بهرژومندیان وا دهخوازی ههندیکیان ههزار بن ههندیکیان
 دهوله مهندا!

﴿۳۱﴾ وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةً إِمْلَاقٍ ۖ نَهَى ناده میزادینه!
 نه چن کچه کاناتان زینده به چال بکهن له ترسی ههزاری یان
 له ترسی نه وهی بینه هوی سوکایه تی پی کردن بۆتان. ﴿نَحْنُ
 نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ﴾ نیمه بژیوی نه وانیش و نیوش فهراهه
 دینین، نیمه رزق و رژیان دهمدینی نهک نیوه، و هکوو چۆن
 خه زینهی رحمه تی خۆمان دهکهینه وه بۆ کورمه کان و رزق و
 رژیان بۆ دابین دهکهین، بۆ کچه کانیش به هه مان شیوه
 رزق و رژیی فهراهه دههینین. که و ابو هیج بیانوتان
 به دهسته وه نیه بۆ له ناو بردنیا! خۆتان له و تاوانه بهاریزن
 ﴿إِنْ قَتَلْتُمْ كَانَ خَطِئًا كَبِيرًا﴾ بیگومان زینده به چالکردنی
 نه وانه تاوانیکی زۆر گه ورمیه، زمر و زیانیکی زۆر ترسناکی
 لی دهکه و پته وه، به دهستی خۆتان گه راو گه رچه کی خۆتان
 دهکوژینه وه، به شیکی گرنگی ناده میزاد که نافرته و نیوهی
 کومه له و دایکی دوا رۆژه، نیوه به ساوایی هه لاجۆی دهکهن،
 ناهیلن پی بگا و مبه ر بی، نه وانه گوئی زیان، نیوه
 به چرویی و به ناسکی هتیان دهکهن!!

﴿۳۲﴾ وَلَا تَقْرَبُوا الزَّوْجَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا ۖ وریابن،
 ناگاتان له خۆبی، به هیج شیوهیه که نزیك زینا مه بنه وه،
 خۆتان بهاریزن له و شتانهی سه ر دهکیشن بۆ زینا، هیج
 کاریك مه کهن راتان کیشی بۆ زینا کردن، بیگومان زینا
 کرده ویه کی ناشیرین و تاوانیکی گه و ره و ریگایه کی زۆر
 سامناک و دژواره، روخینه ری خیزان و کومه له،
 دستدریژیکردنه بۆ سه ر ناموسی خه لک، تیکه لاوبوونی
 نژاد و رهجه له کی لی دهکه پته وه، دستدریژیکردنه بۆ سه ر
 مافی خه لک، هۆکاری بلاوبوونه وهی نازاوه و پشیوییه،
 نه خۆشی سامناک و کوشندهی لی دهکه و پته وه.

﴿۳۳﴾ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ۖ نَهَى
 ناده میزادینه! نه کهن پرکیشی کوشتنی نه و نه فسانه بکهن؛
 که خودا کوشتنه که یانی یاساغ کردوه، مه گه ر به حه قتیکی
 شهرعی بی. شرع ریگای کوشتیان بدا، نه ویش له سی حال
 دایه؛ که سیك له نایین پاشگه ز ببیته وه، پیاو ژنی هینابی و
 زینا بکا یان نافرته شوی کردبی و زینا بکا. که سیك
 به نه نه سه ست موسولمانیکی بی تاوان بکوژی، نه مانه شهرع
 ریگای داوه بکوژین. ﴿وَمَنْ قَتَلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ
 سُلْطَانًا﴾ که سیك به بی تاوان بکوژی بیگومان دهسه لاتیکی
 بهر فراوانمان داوه به خوینگره کانی، دمتوانن تۆله له بکوژ
 و مربرگنه وه، بکوژ بکوژنه وه، یان عه قوی بکهن، یان خوین
 و مربرگن، له هه موو حاله کان دا دمی له ژیر چاودیری قاضی دا
 بن و نابی سه ربه خۆ نه تۆله و مربرگنه وه، خۆ نه گه ر کوژراو
 بیکه س بوو میراتگرو خوینگری نه بوون، نه وه فه رمانه و
 ده بیته میراتگرو خوینگری کوژراو، تۆله له بکوژ دهستیانی!
 ﴿فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ﴾ نابی خوینگری کوژراو زیند مه روی
 له کوشتنه وهی بکوژدا بکا، به م جۆره و پرای کوشتنه وه که ی
 نه تکیشی بکا، یان بجی غهیری بکوژ بکوژ پته وه. و هکوو له ناو
 کومه لگا دواکه و توه کانی پیش نیسلام و نه مرپوشدا باوه،
 هه ندی بنه ماله و هۆزو عه شیرت؛ که روداویکی ناوا رو
 دمدات ده چن و پرای بکوژ کومه لیک له خزم و کهس و کاریشی
 دهکوژنه وه، یان ده چن پیاوماه و لیک له جیاتی کوژراوه که ی
 خۆیان دهکوژنه وه، به مهش سه رپیچی فه رمانی خودا دهکهن و
 حیکمه تی قیصاص پوچه ل دهکه نه وه، هه ر بۆیه شه
 کوشتنه وه که کاریگه ر نابی، چونکه زۆر جار بکوژ وهک
 بهرزمکی بانان بۆی دمرده چی و پیاویکی ریش سپی و بی تاوان
 ده بیته قوچی قوربانی!! ﴿إِنَّهُ كَانَ مَنصُورًا﴾ بیگومان کهس و
 کاری کوژراو (وه لی کوژراو) له لایه ن خوداوه یارمه تیدراوه،
 مافی تۆله ی بۆ چه سپاندوه، له دونیا و قیامه تدا پاداشی باشی
 بۆ داناوه، تاوانه کانی دهسپ پته وه، بکوژیش به ناگری دۆزه خ
 سزا دمد.

﴿۳۴﴾ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۖ
 نزیك مال و سامانی هه تیو مه که ونه وه به مه بهستی خواردنی

زانباری راست حوکم مده، له خۆتهوه مه لئ نه وه وایه و نه وه
وا نیه، به یی به لگه بریار مده!

﴿إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا﴾
بیگومان گوچکه و چاوو دل دمربارهی هه موو نه مانه پرسیار
له خاوه نه گانیان ده کړی: له چیدا به کاری هیناوه؟ چوون
به کاری هیناوه؟ چونکه چاوو گوچکه هۆکاری زانباری
حیسی و تاقیکردنه وه، نه م جوره زانباریانه له ریگه ی
نه وانه وه پهیدا دمبن، زانباری یه عه قلییه کانیش به هوی
دلوه دهسته بهر دهبن.

﴿۳۷﴾ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا ۖ بِهِ فَيَرْوُ خُوبَةً زَلْزَانِيَةً
به سه ر زهوی دا هات و چو مه که، چونکه تو بوخوت
دروستکراویکی زمبون و لاوازی، چه ندیک به خوت بنازی
خوت به به هیز بزانی هیشتا دروستکراوی له تو به هیزترو
گه ورمتر زورن و تو له چاویان دا هر هچ نی، بر وانه له زیر
هاچتا زهوی هیه به و هه موو پان و پوریه وه، سهیری نه م
لاو نه ولای خوت بکه چه ند کیوی بلندو زمبه للاح دمبینی
﴿إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا﴾ نه تو چه ندیک
زل و به هیزبی ناتوانی زهوی شهق بکه ی، به نه ندازه ی
کیوه کانیش به رزوو بلندو سه رکهش نی! دهی گه وایی نه و
ته که ببورو خوبه زلزانیه ت له چی یه؟ بو و منده به خوت
دمنازی و له خوت رازی؟ چه ندیک خوت به قوزو نازاو زیره ک و
هه لکه و توو بزانی، زور کهس له وانه ی نیستا له زیر خالندان
له و ره وستانه دا له تو له پیشتر بون و شکو منده تر بوون.
کاتیکیان به خو زانیوه سالار بوونه وه و چوونه توونی
نه مانه وه، ها کا روژیکیش مه رگ یه خه ی پی گرتی و خوسته ی
لی بری!!!

﴿۳۸﴾ كُلُّ ذَٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ۖ هه موو نه و
ره وستانه ی بو مان شی کردییه وه به فرمان و به جله و گیری: که
بیست و پینج ره وشتن نه وه ی جله و گیری مان لی کردوه ره وشتی
ناشیرین و نا په سندن و خرابییه که یان لای خوا یه و ناخوشی و
دهوین و هه رکه سی بیانکا سزای ددها و جیگای نارمه زامه ندی
خودان و نیوهش به هه موو جوړیک خوتانیان لی بپاریزن و
توخنیان مه که ون.

یان فه و تاندنی، ناگاداری خو ی و مال و سامانه که ی بن،
ته سه روه له مالی هه تیوان دا مه کهن مه گمر به جوړیک
له بهر ژمونه دی هه تیوه کان بی، کاتی که ته سه روه له مالی
هه تیودا بکهن به ناشکرا بهر ژمونه ندی نه وی تیدا بی، به م
جوره بیخه نه مامه نه وه و پاریزگاری بکهن گه شه ی پی بکهن،
تا هه تیوه که پی ده گا و عه قل و هوش پهیدا ده کا و ره سیده
ده بی و ده بیته پیاو و ده توانی مال و سامانی خو ی ره دام بی نی و
سه روکاری بکا.

﴿وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا﴾ پابه ندی واده و به لئینی
خوتان بن، نه و عه ه دو په یمانه ی به یه کتری ددهن، نه و
سه ودا و مامه لانه ی دایان دمه بستن و له سه ر خوتانیان پیویست
ده کهن و ده کوو کرین و فروشتن و نیجاره و ره من... هتد لیان
پاشگه ز مه بنه وه،

﴿۳۹﴾ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ۖ نه گمر
شتان به که سانی دیکه فروشت به ته وای بو یان کیشانه و
پیوانه بکهن، لیان که م مه که نه وه، نامیری پیوانه و کیشانه
ریک و پیک بکهن، که م و کوپیان تیدا نه بی، مافی خو یان
به تیرو ته سه لی بده نی، نه گمر بوخوتان ده کیشا یان ده پیوا
مه هیلن حه قی که سانی دیکه تان به لادا بی، نه گمر له حه قی
خوتان که م بکه نه وه فه یناکا، به ته رازووی راست و عه دل شت
کیشانه بکهن، دزی و هزی تیدا نه بی، هه موو خه لک پیویستی
به مامه نه و شت گوپی نه وه و کرین و فروشتن هیه، ته رازو بازی
سته م کردنه له کو مه ل و تاوانیکی گه و ره و به هتاره دمه ر،
خوتانی لی بپاریزن! ﴿ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾ و ده ا کردن
به عه ه دو په یمان و به رده وام بوونتان له سه ر پابه ندی بوون
به واده و به لئین و ری که خستنی نامیری پیوانه و کیشانه زور باشه
بو نیوه له دونیا و قیامه تدا سه ر ده نجامی باشی ده بی بو تان؛
له دونیا د رمبینی مامه نه تان زیاتر ده بی، ناوی باشه و
چا که تان به ناو خه لک دا بلا و ده بیته وه، له قیامه تیشدا شیایو
پاداشی باشن.

﴿۴۰﴾ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ ۖ نه ی شاده میزاد! شوین
شتیک مه که وه: که زانباریت دمرباره ی نیه، به هه وانه و به یی

﴿۳۹﴾ ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ ﴿۳۹﴾
 پښ كړدى لهرموشتى ناشيرين نهوانه ههموويان به شيكن لهو
 نيگايه ي بومان ناردووى نهى موحه ممهه! بو نهووى
 به ناده ميزادانى رابگه يه نهى بويان شى بكه يه وهو و فيريان
 بكه ي! ﴿وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْقَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا
 مَذْذُورًا﴾
 خودايه كى تر برپارمه ددهو مهيكه به هاوهلى خودا،
 كهس مه بهره هاوشانى خوداى تاكو ته نيا، نه گهر وا بكه ي و
 هاوهل بو خودا دابنيى، نهوه سزاي سهخت ددريى و
 ددخريه ناو دوزدخه وه، سهرزده نشت ددريى و لهرمه ته
 خودا دوور ددخريه وه، له ههموو خيرو خوښى يهك بى
 بهش ده بى!

﴿۴۰﴾ أَفَأَصْفَاكُمْ رَبُّكُم بِالْبَنِينَ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنَاثًا؟ ﴿۴۰﴾
 برسپاره كه پرسپاريكى نينكار ناميزه بو سهرزده نشت كړدى
 نهو كافرانه يه: كه ده لئين: فريشته كان ره گزى ميينه نهو كچى
 خودان سهرزده نشتى نهوانه ده كا: كه هاوهل و مندال بو خودا
 داده نئين، نهوان بوخويان به چاوى سووك دپروانه كچ و
 به پله ي نرمتر له پله ي كور حسيبى ده كن، بوخويان له ترسى
 هه ژارى و عه پيدارى زينده به چالين ده كن، كه چى بى
 شهرمانه وه پال خودايان ددهن. جا كه خودا بوخوى كور و
 كچ ددبه خشى به ناده ميزاد نيا ده گونجى و عه قل په سندی
 ده كا كور بدا به نيوه بو خوى كچ هه ليزيرى؟ نيا ده گونجى
 خودا ريزى نيوه بگرى و هه نيزينه به خشى پيتان و بو
 خوښى كچ دابنيى؟ نه مه جوړيكه له به دمه وه دان و
 موحاراكردنى كافر ده كان، بو نهووى بى بناغه يى و پوچى
 باومره كه يان دمركه وى، نه گينا قه ضيه كه له بناغه وه
 ناپه سنده و نامه عقووله و هه رگيز خودا هاوهل و مندالى نيه و
 نه بوه و ناى بى! ﴿إِنَّكُمْ لَقُلُونَ قَوْلًا عَظِيمًا﴾
 هه لويسته تان به و قسه يه تان: كه هاوهل بو خودا داده نئين و
 فريشته به كچى خودا ددزانن. قسه يه كى گه وره دپرميئن!
 تاوانيكى گه وره نه نجام ددهن، خوتان شياوى سزايه كى
 سهخت و دزوار ده كن، چون و به چ عه قليك كور بو خوتان
 داده نئين و كچ وه پال خودا ددهن؟ به راستى دابه شكر دنيكى
 ستمكارانه يه...

ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا
 مَعَهُ فَتُلْقَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَذْذُورًا ﴿۳۹﴾ أَفَأَصْفَاكُمْ رَبُّكُم
 بِالْبَنِينَ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنَاثًا لِّقُلُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿۴۰﴾
 وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿۴۱﴾
 قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذًا لَّابْتَغُوا إِلَىٰ ذِي الْعَرْشِ
 سَبِيلًا ﴿۴۲﴾ سُبْحَنَ سَعْدَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۴۳﴾ تَسْبِيحُ لَهُ السَّمَوَاتُ
 السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَلَٰئِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِسْمِ اللَّهِ يَحْيَىٰ وَلَٰكِنَّ
 لِّلْفَقْعِ هَوْنًا يُسْبِحُهُمْ لَمَّا كَانُوا حِلْمًا عَفُورًا ﴿۴۴﴾ وَإِنَّا قَرَأْتَ
 الْقُرْآنَ جَمَلًا يٰنَبِيَّكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ جَمَلًا
 مُّسْتَوْرًا ﴿۴۵﴾ وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ
 وَقْرًا وَإِنَّا ذَكَّرْتَهُمْ فِي الْقُرْآنِ وَحَدَّهُ وَلَوْ أَنَّ لَكَ زُنْدَرٌ هَرُورًا ﴿۴۶﴾
 نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ إِذْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ وَإِذْ هُمْ بِخُرُوجِ
 إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنَّا تَسْمِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مُّسْتَهْزِئًا ﴿۴۷﴾ أَنْظِرْ
 كَيْفَ صَرَّفُوا لَكَ الْآيَاتِ فَصَلُّوا وَلَا تَسْمِعُونَ سَبِيلًا ﴿۴۸﴾ وَقَالُوا لَوْ
 أَنَا كُنَّا عَظَمَاءَ وَرَفَقْنَا إِنَّا لَسَمِعُورُونَ خَلْقًا جَوِيدًا ﴿۴۹﴾

﴿۴۱﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿۴۱﴾
 بيگومان نيمه لهم قورئانه ده ههموو ناموزگارى و به لگه و
 ده ليليكمان رون كړدو ته وه، په ندو مه ته لان بو ناده ميزاده كان
 هي ناونه وه، ترساندومان هه په شه مان لى كردون، هه لمان ناون
 بو چا كه كردن و نيمان هينان و خودا په رستى، چير و كمان بو
 گير او نه وه، هموونى زورمان له ميژرو بو هي ناونه وه بو
 نهووى په ندناميز بين، واز له بته په رستى و بوختان كردن و
 سته م و سهرپيچي كردن به يئن، كه چى نه و ههموو
 بيرخسته نه وه و په ندو ناموزگاريانه كاريان تى ناكه ن زياتر
 گومرا ددين و له حق دوور ده كه ونه وه و هه لده تيزيئن!

﴿۴۲﴾ قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذًا لَّابْتَغُوا إِلَىٰ ذِي الْعَرْشِ
 سَبِيلًا ﴿۴۲﴾
 نهى موحه ممهه! به و موشريكانه بللى: كه له ته ك
 خودا دا خوداى تر داده نئين، شتى تر به خودا ددزانن، پييان
 بللى: نه گهر نه و بيو باومره ي نيوه راست بوايه، نهووى نيوه

﴿۴۵﴾ وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا ﴿۴۶﴾ نَسَى بَيْعَهُ مِثْرًا! كَاتِبِكَ تَوْ قُورْشَانَ بُوْ موشريکهکان دهخوئينيهوه، نيمه لهنيوان تۆو نهو کافره بي باومرانهدا پهرديهکی داپوشهر دهگيرين؛ پهرديمهک: که بهچاو نابينري. واته: بههوی کردهوی ناپهسندی خويان کاريکی وایان لهگهل دهکين تۆ نهناسن، ههست بهو بهلگهو نيشانانه نهکهن: که دهبنه شايهدی راستی پيغه مبهرايهتی تۆ! له مانای قورشان ورد نابنهوه، نهگهر ليشی ورد ببنهوه نايانهوی تيی بگهن.

﴿۴۷﴾ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ ﴿۴۸﴾ بهسهر دلنهکانياندا پهردهی نهستور دهگيرين بهجوريک هيچ تيگه ييشتننيک دمربارهی قورشان نهچيته ناو دلپانهوه، لههيچ حالی نهبن، هيچ زانياری و حوکهو نهيني و مبهستو ناکاميکی بهسود رو لهدليان نهکا. ﴿وَلَيْ آذَانُهُمْ وَقُرْأُ﴾ گيراومانه لهگوپچه کهياندا گوئ گرانو و کهپي، هيچ نابيسن، ههرچی سودی ههبي ناحيته ناو گوپچه کهيانهوه. ﴿وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَّوْا عَلَى أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا﴾ ههر کاتي تۆ نهی موحه ممهده! لهقورشان خویندنندا باسی پهرومردگارت بهتاک و تهنهاي بکهی و بليی: (لا اله الا الله) و نهليی (واللات والعزى) پاشه و پاش دهگهرينهوه و بلاوهی لی دهکهن بهتوپهیی و رق ههلساوی بهفيزو تهکه ببور و خوپه زلزانپهوه دهگهرينهوه، بيژاری خويان دمردميرن لهوتهی تاک و تهنهاي خودا، چونکه بييان وایه: چهساندننی ئالای (لا اله الا الله) کوئايی هاتنی ملهپوری نهوانی پيويه. نهگينا نهو پياوماقول و سهروکانهی قورميش نهوهنده کهودهن و نهقام نهوون جوداوازی نيوان بيرو باومري پوچی خويان و نايینی ئيسلامی پيرۆز نهکهن! نهوان بهيه کتاپه رستی قهئس دهوون و پييان خوش نهوو و شهی (لا اله الا الله) ببيسن ﴿۴۹﴾ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ ﴿۵۰﴾ نيمه نهی موحه ممهده! دمزانين باش ناگامان لييه چۆن و بهچ شيويه که گوئ دهگرن ﴿إِذْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ﴾ نهو کاتهی گوئ لهتۆ دهگرن، بهشيويه گالته کردن و لاقرتي پي کردن و بهدروخسته مومت گوئ دهگرن. نيمه زاناترين بهو نهيني و قسه په نامه کييانهی

دهيلين گونجاو بوايه نهگهر لهتهک خودادا خودای تر هه بونايه (وهکوو ئيوه دهلين) دلنيابن نهو بهخودا دانراوانهی ئيوهش بهندايه تبيان بو خودای خاومن عهرش دهکرد، ههوليان دمدا بهبهندايه تيکردن و په رستش، خوئی لی نزيک بکه نهوه، هه ميشه بهندايه تی خويان رادهگه ياندو گهر دنکه چي دهبوون.

﴿۴۲﴾ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿۴۳﴾ پاك و مونه ززهی بو خودا لهو و شتانهی که شياوی زات و صيفاتی نهو نيه، بهرزی و پيرۆزی بو زاتی پاکی لهوهی نهو موشريکانه و مپالي دمدهن، پهرومردگار زۆر لهوه بهرزو پيرۆزتره: که هاوهل و مندالی ههبي، نهو ناتاجی بههاوهل و مندال نيه، خودايهکی تاک و تهنهاو بي ناتاجه لهکس نهبووه کهسی لی نهبووه کهس هاوشانی نيه.

﴿۴۴﴾ تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ ﴿۴۵﴾ چهوت ئاسمانهکان و زهوی بههه موو چهشامه تيکيانهوه و نهوهی تبيان دايه لهدروستکراوان هه موويان تيکراو بهبه ردهوامی شايهتی تاک و تهنهاي بو خودا دمدهن، کهواهيدهری ربوبييهت و ئولوھييهتی زاتی پهرومردگارن، هه موويان خهريکی تهقدیس و تهنزیهی بهديهتهری خويانن. هه موو گهرديلهیهکی نه م بوونه و مره گه ورهيه خهريکی تهسبيحاتی خودايه، هه موو بوونه و مر بهيه کدهم شايهتی دمدا: که خودا تاک و تهنهاو بي وينه و بي هاوهل و منداله. ﴿وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ﴾ ههرچی شت ههيه لهبوونه و مرده هه موويان تهسبيحاتی خودا دهکهن، جا يا بهزوبانی حال يان بهزوبانی مه قال!! ﴿وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ﴾ وهلی ئيوه لهتهسبيحاته کهيان حالی نابن، نازانن: شته جوړاو جوړهکانی بوونه و مر چۆن تهسبيحاتی خودا دهکهن! چونکه تهسبيحاتکرده کهيان بهزوبانيکه ئيوه ليی حالی نابن! ﴿إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا﴾ بيگومان پهرومردگار زۆر بهحيلم و لهسه رهخويه، پهله لهسزادانی نهوانه ناکا که ليی ياخی دمهن، هاوهلی بو دادهنين. مؤلته تيان دمدا بو نهوهی لهتاوانهکانيان په شيمان ببنهوه، تۆبه بکهن، بهخوياندا بچنهوه! ليخوشبوو ليبورده بو نهوانهی تۆبه دهکهن و دهگهرينهوه بو لای خودا!

نه خه پیر شتی وا نابیی و ناکرئ.

﴿قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا،^{۵۰} أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ﴾ نهی موحه ممه! پییان بلئی: زیندو کردنه و دی مردوو بۆ خودا کاریکی ناسانه، چ ماندوبونئیکی تیدا نیه، زور له دروستکردنی یه که مجار تان ناسانتره (واته: له ته صه ورو بیرو بۆچونی ئیمه ی ئاده میزاددا، نه گینا به نیسبته خوداوه هه موو کاریک و دکوو یه ک ناسانه و کاری ئاسان و کاری گران لای نه و چون یه که) چونکه هه موو ماده یه کی لیکدراوو پیکهاتوو نه گهر توخمه کانی دهست که وتن و خاصیه ته کانی زاندران و ناسران به ئاسانی شتی هاو وینه ی لئ دروست دهکریته وه. جا نه گهر له فهرزیکدا ئیوه نهی بی باومهران؛ نهی موشریکه کان! نه گهر دواى مردنتان ببه شتیک که زور دوور بی قبولی گیان بکا، ببه به ردو ناسن که به پروالته ئه وانه له ئیسقانه رزیوو گل و خول نانه هل ترن بۆ گیان به به راگردن، یان ههر دروستکراویکی تر: که له ته صه ورو عه قلی ئیوه دا ناگونجاوتره بۆ قبولکردنی گیان، و دکوو ئاسمانه کان و زهوی و کیوه کان. نه وه دلتیابن خودا دهتوانی سهرله نوئ زیندوتان بکاته وه. واته: ئیوه دواى مردنتان ببه ههر شتی نه که ئیسقانه رزیو: که بۆنیکی گیانی لئ دئ و رۆزگاریک بووه قبولی گیانی کردوه گیانی تیدا بووه. خودا زیندوتان دهکاته وه بۆ دهشتی مه حشر کیشتان دهکا و حیساب و لیکۆلینه و هتان له گه ل دهکا و سزا و پاداشی کرده و هکانتان و مرده گرنه وه. ﴿فَسَيَقُولُونَ مَنْ يَعِدُنَا؟﴾ نهی موحه ممه! نه مجار نه وان دهلئین: باشه، کی دهتوانی ئیمه به و حالته وه زیندو بکاته وه. نه گهر ئیمه مردین و بوینه به ردو ناسن، یان دروستکراویکی تر کی دهتوانی ئیمه بینیتته وه حالته ی زیان؟؟ ﴿قُلْ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ﴾ پییان بلئی: زیندو که ره و هتان نه و که سه یه یه که مجار ئیوه ی له نه بووه هیتانه و هته وجود. نه و که سه ی ئیوه ی له گل و خولیک که هیتا بۆنی زیانی نه کردبوو به دی هیتانه وه، له نه بووه ئیوه ی دروست کردوه، هیچ نه بون و هیتانییه گۆره پانی زیان و پیی گه یانندن و به سه ر زهوی دا بلاوی کردنه وه، ئا نه و خودایه دهتوانی ئیوه سهرله نوئ زیندوو بکاته وه.. ﴿فَسَيُغْضَوْنَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ﴾ که سهرت بۆ

نه وان له نیوان خویان دا به گویچه کی یه که تریدا ده چرپئین دمرباره ی تۆو هورنان، ﴿وَإِذْ هُمْ نَجْوَىٰ إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ﴾ نه و کاته ی بی باومرو موشریکه کان دهلئین: ﴿إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا﴾ ئیوه ته نیا شوین پیاویکی جادولیکراو که وتون شوین پیاویک ده که ون سه نته ری عه قلی له دهست داوه، نایا ده گونجی ئیوه شوین پیاویکی شیت و ویت بکه ون؟ یان شوین پیاویکی جادوباز ده که ون، به جادوبازی ئاده میزاده کان هه لده که ته تئین. جا که ئیوه شوین موحه ممه د بکه ون نه وه شوینی پیاویکی له و جۆره ده که ون!

﴿۴۸﴾ انظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ سهره نچ بده و له هه لویست و بیرو بۆچوونی نه و مله ورو نه فامانه ورد به ره وه چۆن ره وشت و سیفته ی سه یرو جۆراو جۆرت بۆ بریار ده دهن: ده میک دهلئین: شیت، تاویکی تر دهلئین: جادوباز، جاخیکی تر دهلئین شاعیره، نه خه پیر کاهینه، نا هیتلبازه و ده چی لای که سانی تر نه مه ده خوینی و دئ به ئیمه ی ده که یه نی ﴿فَضْلًا﴾ به راستی نه وانه گومرا بون و له ریبازی حه ق لایانداوه، شارمزی ریبازی هیدایهت نه بوون به سه رلئ شیواوی ماونه وه ﴿فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا﴾ ناتوان هیچ ریبازی بگرنه بهر، ریکای هیدایهت ناگرن، ناشتوانن بایس بۆ هه لویسته شپړیوه که ی خویان به یینه وه. حه یران و په شوکاوو گومراو سه رلئ شیواو به ده به ختی دونیاو قیامه تن!! ههر چی ده یلئین درویه، ههر چی ده یکه ن هه له یه، که س به حالی نه وان نه بی

﴿۴۹﴾ وَقَالُوا أَإِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا؟ نه وانه ی بروایان به زیندو بوونه وه ی رۆزی قیامهت نیه و ئینکاری هاتنی نه وروژه ده که ن، کاتیک گوئیان له قورناخویندنی تۆده بی نهی موحه ممه دو باسی زیندو بوونه وه تیدایه، به شیوه ی پرسیری ئینکارنامیزو به سه ر سورمانه وه وتیان: نایا ئیمه کاتیک مردین و بوینه ئیسق و پروسقی لیک ترازاو و لیک هه لوه شاوو رزیوو بوینه وه به گل و خول، نایا ئیمه پاش نه و نه مان و رزین و بۆلکانه ی به سه رمان دا دئ جاریکی دی سهرله نوئ دروست دهکریته وه و جهسته مان و دکوو پیش مردنمانی لئ دهکریته وه؟؟ واته:

دله‌فینن، لاهرتیت بی ده‌کهن، به‌مه‌به‌ستی گالته پی کردن و به‌در‌وخسته‌ومت سه‌ریان دله‌فینن و نه‌مجار پرسیار ده‌کهن و ﴿وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ؟﴾ ده‌لین: جا نه و زیندوبونه‌وه که‌ی ده‌بی؟ مه‌به‌ستیان نه‌وه‌یه: هاتنی روژی قیامت شتیکی نامه‌عقوله و عه‌قل به‌دووری ده‌زانی. ﴿قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا﴾ نه‌ی موحه‌مه‌ده! بی‌یان بلئی: نیوه له و روزه بترسن چونکه نزیکه بی و ه‌ردی گومان‌تان له‌هاتنی دا نه‌بی، چونکه هه‌مو و هاتوئیک نزیکه، هه‌ر شتیک هاتنی موحه‌قه‌ق بی نزیکه با زوریش بو‌ه‌غری!

﴿يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ﴾ زیندوبونه‌ومتان روژیک ده‌بی په‌رو‌م‌ردگار بانگ‌تان لی ده‌کا، شیوه‌ش هه‌مو‌وتان له‌گوره‌کانتان راست ده‌بنه‌وه فه‌رمان‌به‌ردار و ده‌ست به‌سینگه‌وه و ملکه‌ج و پابه‌ند به‌فه‌رمان و سوپاس‌گوزار و سه‌ناخوان. ﴿وَتُظَنُّونَ أَنْ لَبِثُمْ إِلَّا قَلِيلًا﴾ وا گومان ده‌بن: که ما‌وه‌یه‌کی زور کورت زیاون و زیانی دونیا‌یان ساته‌وه‌ختیک بو‌وه، نیوار‌یه‌ک یان چیشه‌نگاوئیک بو‌وه و رابر‌دوه.

﴿وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾ نه‌ی موحه‌مه‌ده! به‌به‌نده موسولمانه‌کانم بلئی: بی‌یان رابگه‌یه‌نه له‌هه‌مو و کات و شوینیک‌دا به‌رام‌به‌ر به‌موش‌ریک و دژده‌کانیان قسه‌ی جوان و شیرین و پرمانا بکه‌ن، قسه‌یه‌ک بکه‌ن له‌دل‌دا جیی بییته‌وه، ئیقناع نامیز بی، به‌لگه‌ی رهندانه‌وه‌یان تیکه‌لاوی جنیوو قسه‌ی ناب‌ه‌جی نه‌بی. هه‌مو و ده‌م و گو‌فتار جوان و زمان شیرین بن، قسه‌په‌رین و قسه‌ ترن نه‌بن، هه‌مو و قسه‌یه‌ک بگیزن و بییزن و نه‌مجا بیییزن، بزائن ج ده‌لین و بو‌جی ده‌یلین: ﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ﴾ بی‌گومان شه‌یتان نارامی و ناشتی نیوان موسولمانان و بی‌ پروایان تیک ده‌دا و فیتنه‌و نا‌زاوه‌یان ده‌خاته نیوانه‌وه، به‌گزیه‌ک‌دا ده‌جن، شه‌رو هه‌را به‌رپا ده‌بی، ﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُبِينًا﴾ بی‌گومان شه‌یتان بو‌ ئاده‌میزاد دوژمنیکی ناشکرا و راسته‌فینه‌یه، هه‌می‌شه له‌هه‌ول و ته‌قه‌ل‌لای تیک‌دانی نیوان ئاده‌میزاده‌کان‌دایه!

﴿رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِنَّ يَسَاءَ يَرْحَمُكُمْ أَوْ إِنَّ يَسَاءَ يُعَذِّبُكُمْ﴾

خودای نیوه ناگاداره به‌نیوه، هه‌مو و حال و وه‌زعی‌کتان

﴿قُلْ كُونُوا حِجْرَةً أَوْ حَبِيبًا﴾ ۵۰ ﴿أَوْ خَلْقًا مِمَّا يَكْبُرُ﴾ ۵۱ ﴿سُدُورِكُمْ فَيَقُولُونَ مَنْ يُعَذِّبُهُمُ الَّذِي فُطِرَ لَهُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ﴾ ۵۲ ﴿فَيَتَوَضَّعُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا﴾ ۵۳ ﴿يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ﴾ ۵۴ ﴿وَتَكُونُونَ لِنُفْسِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا﴾ ۵۵ ﴿وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾ ۵۶ ﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُبِينًا﴾ ۵۷ ﴿رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِنَّ يَسَاءَ يَرْحَمُكُمْ أَوْ إِنَّ يَسَاءَ يُعَذِّبُكُمْ﴾ ۵۸ ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً وَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ﴾ ۵۹ ﴿بِمَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَى بَعْضٍ وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا نَذِيرًا﴾ ۶۰ ﴿قُلْ أَدْعُوا الَّذِينَ رَزَعْتُمْ مِنْ دُونِهِمْ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضَّرِّ عَنْكُمْ وَلَا غَوْلًا﴾ ۶۱ ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتُغُونَ إِلَهُ رَبِّهِمْ أَلَمْ يَكُنْ أَوْلَىٰ أَنْ يَدْعُوا الْقُرْبَنَ وَرَبِّهِمْ رَحْمَةً وَخَفَافُونَ عَذَابُهُمْ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا﴾ ۶۲ ﴿وَلَنْ مِنْ قَرِيبٍ إِلَّا عَذَابُكُمْ هَا قَبْلَ بَوْرِ أَلْفَيْكَمُ﴾ ۶۳ ﴿أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا كَانِ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا﴾ ۶۴

ده‌زانی، نه‌گه‌ر مه‌یلی بی‌نی رحمتان بی ده‌کا به‌وه توفیق‌تان ده‌دا بو‌ نیمانه‌ینان و نه‌نجامدانی کرداری باش، یان نه‌گه‌ر بیه‌وی هیدایه‌ت‌تان ناداو به‌بی‌ پروایی ده‌مرن و شیای عه‌زابی دۆزه‌خ ده‌بن. ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا﴾ نه‌ی موحه‌مه‌ده! نیمه‌ تۆمان بو‌یه نه‌ناردوه به‌ زوره‌ ملی خه‌لکی بی‌نیه سه‌ر ریگی‌ای نی‌سلام و زه‌برو زه‌نگ به‌کار بی‌نی، نه‌تۆ به‌رپرس و ره‌قیبی نه‌و خه‌لکه‌ نی، به‌لگو و مرژده‌مر و ترسینه‌ری، له‌گه‌لیان هه‌لبکه و رقیان هه‌لمه‌سینه به‌نرم و نیانی و گو‌فتاری شیرین و دان و سان له‌گه‌لیان بجو‌لیره‌وه، فه‌رمان به‌هاوه‌لانیشت بکه‌ نه‌و ری‌بازه ره‌چاو بکه‌ن، چونکه نه‌و شیوه هه‌لس و که‌وته کاریگه‌رت‌ره بو‌ نیمانه‌ینانی خه‌لک به‌په‌یامی نی‌سلام و شوینکه‌وتنت!!

﴿وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ خودای تۆ زانایه

به‌هه‌رجی له‌ناسمانه‌کان و زه‌وی دا هه‌یه. ناگای له‌هه‌لس و

که‌وتی هه‌مو و فریشته و پیغه‌مبه‌ران و ئاده‌می و جندۆکه

ههيه. به لكوو ناگای له شتی وا ههيه ههر خوی دزمانی چیه و
چی نیه. ناگاداری حال و وزعو ژماره و نه ندازو قه باره و
چه ندیه و چوئیه تیانه. ﴿وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّنَ عَلَى
بَعْضٍ﴾ بیگومان هه ندیک پیغه مبه رمان به سهر هه ندیکیان دا
ته فضیل داوون بریکیان زیده ریژو تایبه تمه ندیمان پی
به خشیون، بو نمونه نیبراهیممان کردوه به دؤست و
خوشه ویستی خویمان، موسامان کردوه به قسه له گهل کراوی
خویمان، موحه مبه رمان کردوه به سهر دهمه ته پیغه مبه رمان و
دوا پیغه مبه ر، قورن انمان به نیگا بو ناردوه، موعجیزه ی
نیسراو میعراجمان بو فراهه م هیناوه. ﴿وَأَتَيْنَا دَاوُودَ زُبُورًا﴾
نیمه زه بوورمان داوه به داود، به هوی نازلکردنی زه بوور بو
سهری ریژدارمان کردوه، واته: ریژو شکومه ندیدی داود به هوی
ناردنی زه بوور بووه بوی، نهک به هوی پادشایی و دهسه لاته وه
بووه!

﴿قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ رَزَعْتُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ
عَنكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا﴾ نهی موحه مبه ر! به و موشریکه نه فامانه
بلی: به وانه بلی: که غهیری خودا ده پهرستن، بلی: ده بانگ
له و شتانه بکه: که به هاوه لی خودایان دزمان، به ندایه تییان
بو دمکه، نایا دمتوان و لامیان بدمنه وه؟ ده له کاتی ته نگانه و
به لاو موصیبه تدا هانایان بو به رن و لییان به پرنه وه، بزنان
ناخو به هانانانه وه دین؟ به لاو ناخوشیتان له سهر لاده به؟
دمتوان نه و ناخوشیه له نیوه دوور بخه نه وه، یان دمتوان
بیخه نه سهر یه کیکی تر؟ نایا دمتوان نه و ناخوشیانه
له شوینیکه وه بگوین نه وه بو شوینیکی تر؟

﴿أَوَلَيْكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَتَّبِعُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ﴾ نه و
مه خلوقاتانه ی موشریکه کان بانگیان لی ده که نه و داوی
به هانا چوئیه نه وه لی ده که نه و به خودایان دزمان. لییان
ده پرنه وه زیانیان لی دوور بخه نه وه نه وانه خودی خویمان
هاوار ده که نه خوداو لی ده پرنه وه، خوی لی نزیک
ده که نه وه سوورن له سهر به دهمه ته نیانی رمزامه ندیی خودا،
به ندایه تی بو ده که نه، له هه ول و تیکوشان دان بو نه وهی خودا
له خویمان رازی بکه، عیبادمتو به ندایه تی ههر بو خودا
ده که نه، یه کتا به رستن. ﴿أَيُّهُمْ أَقْرَبُ﴾ کییان له وانه ی نیوه

به ندایه تییان ده که نه و له خودا نزیکه، کییان لای خودا
نزیک تره و پایه ی به رزتره، هه ولی نه وه دمدا زیاتر له خودا
نزیک ببیته وه، زیاتر به ندایه تی خودا بکا، ﴿وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ
وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ﴾ نه وانه ی نیوه به خودایان دزمان هه موویان
له پشیرکی نه وه دان خویمان له خودا نزیک بکه نه وه، ههرده م
دهیانه وی له ریگی طاعه تکرده نه وه رحمه تی خودا به ده ست
بیئن، به ته مای به زمیی په رور دگارن، له سزاو توله ی دهرسن
خویمان له لاساری و سهر پیچی فهرمانه کانی ده پرنه! چونکه
﴿إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا﴾ بیگومان سزاو توله ی خودای
تو نه ی موحه مبه ر! سامناکه و شیایو نه و مبه لی بترسین و
حق وایه کهس لی نه مین نه بی. پیویسته فریشته و
پیغه مبه ران پاشگوئی نه خه ن ترسیان لی هه بی، ج جایی
نه وان.

﴿وَإِنْ مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَوْ مُعَذِّبُوهَا
عَذَابًا شَدِيدًا﴾ هیچ شارو لادی به که نه له و شارو گوندانه ی
دانیشتونان سته مکارو کافرن، سهر پیچیکارو تاوانبارن
مه گهر نیمه پیش هاتنی روژی قیامت ناسه واریان
ده پرنه وه و ریشه کیشیان ده که نه و له ناویان ده به یان، یان
سزایان دهمین به سزای به لاو موصیبه ت و کوشتن و برین و
بلا و بوونه وهی نه خوشی ترسناک، نه مهش به هوی سته م و
سته مکاری خویمان، ﴿كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا﴾ نه وهی
گوترا بریاریکی گشتی و چه سپاوه له زانیاری خودادا
له له و حوله حفوظدا تو مار کراوه.

﴿وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ﴾ هیچ
شتیک نه به و ببیته به ره لهستی نیمه له وهی نه و
موعجیزانه ی موشریکه کانی مه که به په لییان لی گرتبو و
بیانه ییننه دی، جکه له وهی که گه له پیشینه کان نه و جوړه
په لیانه یان گرتن و پاشان که موعجیزه کانمان به دی هینان
بروایان پی نه کردو نیمانیان نه هینا نیمهش له ناومان بردن،
جا که نیمه بو موشریکه کانی قورپیش هه مان هه لویت
بنوینن و په لیپه کانن به ییننه دی و یه کسهر نیمان نه هیتن،
نه وه به گویره ی داب و نه پیتی خویمان ده بی له ناویان به رین،
نه وهش ویستی نیمه نیه، چونکه نه م به یامه په یامیکی

گشتی و همیشهی یه، نه مان خویشیان نیمان نه هیئن
مندالہ کانیان نه وه کانیان نیمان دهیئن، بویه نه و
موعجیزانهی داوایان کردوه پاشگویمان خستن و نه ماهیئانه
دی. ﴿وَاتَيْنَا ثُمُودَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً﴾ به خشیمان به گهل
نه موودنه و حوشره به ناویانگهی که به موعجیزه له بهر دیکی
رهق و تهق هیئامانه دمری. به لگه یه کی ناشکراو نمایان بوو
له سر به دسه لاتی نیمه و نیشانهی تاک و ته نهای نیمه بوو،
نیشانهی راستی پیغه مبه ریئی پیغه مبه ره که مان بوو،
نیشانهی که بهر چاوو بینراو بوو، به چاو ده بینراو به عه قل
هستی پی ده کرا، ﴿فَطْلَمُوا بِهَا﴾ بروایان به و موعجیزه
گرنگه نه کردو پی کافر بوون، ناوی خواردنه و میان لی
قه دهغه کردو پاشان کوشتیان و سهریان بری. نیت خودا
ریشه کیشی کردن و ناسه واری برینه وه. ﴿وَمَا تُرْسِلُ بِالآيَاتِ إِلَّا
تُخْرِيفًا﴾ نیمه موعجیزه و نایات نانیرین نیلا که دهمان نیرین
بو ترساندن ناده میزاده له هاتنی عه زابی به عه جهله و دهست
له عاست. بو نه وهی په نند نامیزبن و بترسن و به خویمان دا
بچه وه و له هه لو یسته که بیان ژوان ببنه وه، جا: که
موعجیزه که هاته دی و نه وان نیمانان نه هیئاو ترسیان لی
نیست نه وه عه زابیان دیتسه سر و له ناو دهرین، نه مهش دابو
نه ریئی خودایه و گوړانی به سهر دا نایه!

﴿وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ﴾ نهی موحه ممه! یادی
نه و کاته بکه ره وه: که نیگامان بو ناردی و پیمان راگه یاندی:
که خودای تو بالادسته به سر هه موو ناده میزادان داو
به زانیاری و ناگاداری خوئی هه مووی کو نترول کردن و له زیر
دهسه لاتی نه ودان، به بی ویست و نیرادهی خودا ناتوان هیچت
لی بکه و بریاری داوه له زمررو زیانی ناده میزادان
بتباریزی و له ناگامیشدا بالادسته بکا به سهریان دا. ﴿وَمَا
جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي أَرَبْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ﴾ نیمه نه و شه وره و یه ی
به تو مان کردو نه و بیستن و دیتنه گرنگانهی بو ت دهسته بهر
بوو نه وشته عه جایه بانهی به چاوی سر بینیتن: هر له بهر
تاقی کردنه وهی نه و خه لگه بوو ویستمان دمری بخهین کی
موسولمانی ته و او وه کی بی باور وه، نه و شتانهی شهوی
نیسراو میعراج نیشانی تو دران بو نیمتیحان و تافیکرنه وهی
ناده میزاده کان بوو به نیسبهت خوئیانه وه، نه که بو نیمه، نیمه

وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ
وَالَّذِينَ آمَنُوا ثَلَاثَةٌ قَلِيلَةٌ فَطَلَمُوا بِهَا وَمَا تُرْسِلُ بِالْآيَاتِ
إِلَّا تَخْرِيفًا ﴿٨﴾ وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ وَمَا
جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي أَرَبْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ
فِي الْقُرْآنِ وَنُفُوهُهُمْ فَمَا يَرِيضُهُمْ إِلَّا طُعْيَانًا كَبِيرًا ﴿٩﴾
وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ
قَالَ مَا أَجْعَلُ لَكَ خَلْقًا طَيِّبًا ﴿١٠﴾ قَالَ أَرَأَيْتَ إِنْ كُنْتُ نَارًا
كَرِيمًا أَمْ أَنْتَ حَرُّونَ إِلَى يَوْمِ الْفِتْنَةِ أَمْ أَنْتَ لَأَحْسَنُ كَيْدًا
ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١١﴾ قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ يَبْعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ
جَهَنَّمَ جَزَاءُ مَنْ جَزَاءُ مُؤْمَرًا ﴿١٢﴾ وَأَسْتَفْزِزُ مَنْ أَسْطَفَتْ
يَتِيمَ بَصُرَتِكَ وَأَلْبَسَ عَلَيْهِمْ جَنَاحَ رَجُلِكَ وَشَارَكَهُمْ
فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعَدْتُهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا
عُرْوًا ﴿١٣﴾ إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَى
بِرَبِّكَ وَكِيلًا ﴿١٤﴾ رَبُّكُمْ الَّذِي يُزَيِّجُ لَكُمْ الْفَلَاحَ
فِي الْبَحْرِ لَتَنْتَفَعُوا مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿١٥﴾

زانیاری بهر و دوامان هیه دهمانین کی چیه و کی چی نیه،
پیویستمان به تافیکرنه وه نیه. ﴿وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي
الْقُرْآنِ﴾ نه و درهخته نه فرین لی کراوش که له فورئان دا
باسمان کردوه هر بو تافیکرنه وهی خه لکی باسمان کردوه، بو
نه وه دمری بخهین کی خاومن باور وه و باور پی زیاد ده کاو کی
بی باور وه و سووره له سر کوفرو بی دینی خوئی؟ ﴿وَنُفُوهُهُمْ
فَمَا يَرِيضُهُمْ إِلَّا طُعْيَانًا كَبِيرًا﴾ کافره کان به هه پرشه و عه زاب
دهترسینن، به عه زابی دونیا و قیامت دهمانترسینن که چی
ترساندنه که زیاتر گو مرپایان ده کاو پتر سوور دهمان له سر
کوفرو بی دینی خوئی، جا که سانیک نه وه حال و وزعیان بی
چون به به جیهیانی نه و موعجیزه مادیانهی په لپیان لی
گرتوون نیمان دهیئنن؟ نه وان نه گهر به فورئان نیمان
نه هیئن چون به موعجیزه و خاریقهی مادی نیمان دهیئنن؟

نهوان عهقل و ئيرادهيان دراوهرتي دهتوانن بهويستی خوځيان شوځنت بکهون، يان پشنت تن بکهن، جا هر که سيکيان شوځنت کهوت و لايهني گومپايي هه لېژاردو ريڅبازي هيدايهتي فراموش کرد، روی لهبانگه وازی رهحمان وهرگير او ولامی بانگی شهيتانی دايهوه، چاوی خوځی لهناست ناياتی بونه وهر نوقانندن و گوځچکهی خوځی لهناست بانگی حهق کهړ کرد، نهوه توش و شوځنکه و توانت باش بزانن دوزخ شوځن و جيگاتانه، جهزای پړاو پړی کارو هه لويستتانه،

﴿وَأَسْتَفْزِرُ مَنْ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ﴾ هه موو هيژو توانايهکت بخهره گهړ بؤ بانگ کردنيان بؤ تاوانکاري و ياخی بوون لهخودا، بهه موو جوړيک خهريکيان به هه لايان خه له تيئه، بهه وسوده و ختوکه دان، تاوان و تاوانکاريان له پيش چاو جوان بکه، هه موو و مسيله يه کی بؤ گومپاي و دمورده دان و زال بوون به سهر دل و هه ست و شعوريان دا بخهره مهيدان. ﴿وَأَجْلِبْ عَلَيْهِمُ بِخَبْرِكَ وَرَجِلْ﴾ هه رچی دهست و دائيرت هه يه، هه رچی لهشکری سهر باز و سواره و پيادمت هه يه، هه موويان بخهره گوځمپاني شهړهوه دژي ناده ميزاد، نه مه نيستيعاره و ته ميثل، مه به ست نهويه: هه رچی دهتوانی بويان به کار بيئه، هه رچی فرت و فيل و ته له که بازي هه يه له دژيان بيخهره کار. هه رچی هيژو توانات هه يه هيچی مه هيله و دهه مووی بخهره کار. ﴿وَنُشَارِكُكُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ﴾ هاو به شييان بکه له مال و مندا دا، که هه ردوکیان کو له کهی ژيانن، هه لايان بنی بؤ مال کو کردنه و ده خه رجکردنی له ريگای نارپه و او سته مکاری دا، هه لايان بنی بؤ دزی و داگيرکردن و غه ششاشی و ته راز و بازي و زيناکردن و زؤل خسته و ده و دواي کوشتنيان و زينده به چال و کردنيان و له کوژ خو کردنه و هيان هه لايان بنی بؤ قه لاچو کردنی ياسای خودايی دهر باره ی زه و اج و ته لاق و شيره خوړی و نه سه ب و نه قه قه و به خيوکردن و په رومرده کردن. ﴿وَعَذَابُهُمْ وَ مَا يَعَذُّهُمْ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا﴾ واده و به ليني درويان پي بده، پنيان بلئ: بته کانتان شه فاعه تتان بؤ دهکن، تاوان بکهن خودا غه فورو رحيمه، ليتان خوځ دهبي، مامه لهی سودو ريبا بکهن دهوله مهنده دهب، زهکات مه دهن با هه ژار نه کهون، په له له توبه کردن مه کهن به کاله خو هيشتا زوه و کاتي نه هاتوه. به ته ما

﴿وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ﴾ نهی پيغه مبهري خو شهويست! سهرگوزمشتهی ناده و نيبيليس بؤ نه و خه لکه بگير هوه، باسی دوزمنايه تي شهيتان دمرحهق به ناده و نه و ده کانی بؤ نومه ته کهت بگير هوه، پنيان رابگه يه نه: که دژايه تي نيوان ناده و شهيتان کوځ و چه سپاوه، له و روژه و ناده م گيانی به به ردا کراوه، نه م دوزمنايه تيبه به رپا بووه، تا دنيا دنيايه به رده و ام دهبي! نه وه بگير هوه بؤ نومه ته کهت: که ني مه فه رمانمان به فريشته کان کرد: کر نووشی ريزو خو شهويستی بؤ ناده م بهرن، ريزو ته قدیری بؤ دابنين، نهک سوژدهی عيادمت و ته قدیس. ﴿فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ﴾ هه موو فريشته کان جگه له شهيتان سوژدهی ريزو خو شهويستيان بؤ ناده م نه نجام دا، شهيتان فه رمانی خودای شکاند، لوتبه رزی نواند، حه سوود بوو، سوژدهی نه بر د و فه رمانی خودای رمتکرده وه. خوځ بهزل زانی و ناده می به هيچ له قه له م دا، به ته و سه وه وتی: ﴿قَالَ اسْجُدْ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا﴾ ناي ا دهگونجی من کر نووش به رم بؤ ناده م له کاتيکدا نه و له قور دروستکراوه من له ناگر دروست کراوم؟

﴿قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ﴾ وتی: پيم بلئ: هو ی جيه نه م زه لامهت به سهر من دا ته فضيل داوه؟ بؤ دهبي من سوژده بؤ نه و به رم؟ خو من له و به ريزترم، کهی نه مه ياسا و قانوونه خاودن ريز کر نووش بؤ بي ريز به ري؟ ﴿لَئِنْ أَخَّرْتَنِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَأُحْثِكَ ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا﴾ سوځند بي نه گهر مؤ له تم بدهی و به مليه وه تا روژی قيامهت هه موو نه و ده کانی ناده م گومپا ده که م، ريگايان لي تيک دده م، سهر يان لي دمشويتم، مه گهر که ميکيان نه بي که نه توانم کاريان لي بکه م نه گينا زوريه ی زوريان هه لده خه له تيئم!

ويست و ئيرادهی خودا و داخواز بوو: که ريگا بؤ ماموستای شهر ناچوغ بکا، دهستی به ردهستی نه هيني و ده سلا تي ته و او ی بداتي، هه موو هه وله کانی بخاته گهړو چی بؤ دهکری بيکا.

﴿قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ تَبَعَكَ مِنْهُمْ فَرَأَيْتَ جَزَاءَ جَزَاءٍ مَنُفُورًا﴾ برؤ هه و لی خو تيان له گه ل بده، برؤ و ئيزم دای، چيت بؤ دهکری دهر باره ی گومپا کردنيان دهست به کار به.

شہ فاعہ تی پیغہ مہبر بن و گوئی مہدہ نی، دنیا بخوی حازره،
گوئی مہدہ نہ قیامت ہیشتا دوره...

﴿۶۵﴾ **إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ** بیگومان به نده
راستالہ کانی من پاریزراون، تو ئہی شہیتان! ناتوانی نہ وانه
له خشته به ری، دہسہ لاتت به سہریان دا ناشکی، کہ سیکی دلی
پہیوہست بی بہ خوداوه، روبکاتہ خودا، دہستی خوی
به (عورومتولوثقا) وہ بگری، کہ سیکی نہ فخہی بہزدانی ناو دلی
روناک کرد بیته وہ ہہرگیز شہیتان ناتوانی کاری لی بکاو ہہ لی
خہ لہ تینی، چونکہ نہ و دلہ روناکی نوری نیمانی تیدیہ.
﴿وَكَفَىٰ بَرِّكَ وَكِيلًا﴾ کیفایہ تہ: کہ خودای تو پاریزمرو
چاودیر بی، یارمہ تی موسولمانان بدا نہ ہیلی شہیتان
لہ خشتہ یان بہ ری؛ بیان پاریزی، خودا بہ توانایہ فرتو فیلی
شہیتان بوو چہل دہکاتہ وہ.

﴿رَبُّكُمُ الَّذِي يُزْجِي لَكُمُ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ﴾
خودای نیوہ پەرورمردگاریکی نہ وتویہ کہشتی و گہمیگان
دمرپیہ نی، بہ قودرمتی لہ بن نہ ہاتووی خوی ہیزو ہوکاری
رویاندنی نہ و گہمی زمبہ للاحانہی بو فہراہم ہیناون،
خستوویہ تیہ دلتانہ وہ: بہ ہوی وزہی با، یان بوخار، یان
کارمبا، یان نہ تومہ وہ نہ و کہشتیہ زمبہ للاحانہ، لہ ولاتیکہ وہ
بو ولاتیکی ترلی بخورن. خوتان و کالاتانی پی بگویزنہ وہ،
بازرگانی و گہشت و گوزار بکہن، ﴿إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا﴾
بہ راستی پەرورمردگار بو نیوہ بہرہ حم و بہ زہمی یہ، سہرباری
نہ و ہہموو سپلہیی و کوفرائی نیعمہت و ناشکوربانہ تان
کہ چی خودا فہراموشتان ناکاو ہوکاری ژبانتان بو دابین
دہکا. رزق و رژیستان دہدا، لہ تہنگانہ دا بہ فریانتان دہکەوی.

﴿وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَٰهًا﴾
ہہرکاتی لہ دہریدا تووشی مہترسیبہک بین، تہنگو
چہ لہ مہیہ کتان بیتہ پیش، جگہ لہ خودای تاک و تہنہا ہہموو
نہ و خودایانہی بہندیہ تییان بو دہکەن و بہخہیالی خوتان
فریادرسن لہ بیرتان دہچنہ وہ ہیچیانتان بہخہیالدا نایہ.
ہیچتان ہاوار ناکەنہ فریشتہ و بت و جندوکہ و عوزمیرو
عیساو نہم و نہو، ہانا بو کارل و میشل و تیتو کہمال نہتا
تورک و جہمال عبدالناصر.... ہتد نابہن، جگہ لہ خودا

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَٰهًا فَلَمَّا بَلَغَكُمْ
إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ﴿٦٧﴾ أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يَخْصِفَ
بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ
وَكِيلًا ﴿٦٨﴾ أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَىٰ فَيُرْسِلَ
عَلَيْكُمْ فَاصِفًا مِنَ الرِّيحِ فَيُغْرِقَكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْ ثُمَّ لَا تَجِدُوا
لَكُمْ عَلَيْنَا بِهِ نَبِيًّا ﴿٦٩﴾ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ
فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ
كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ﴿٧٠﴾ يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ
بِإِمَامِهِمْ فَمَنْ أُوْفِيَ كِتَابُهُ بِسَيِّئِهِ فَأُولَٰئِكَ يَقْرَءُونَ
كِتَابَهُمْ وَلَا يُطْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧١﴾ وَمَنْ كَانَتْ فِي هَذِهِ
أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٧٢﴾ وَلَنْ كَادُوا
لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهُ
وَإِذَا لَا تَجِدُكَ خَلِيلًا ﴿٧٣﴾ وَلَوْلَا أَنْ ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ
تَرَكُنَ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٧٤﴾ إِذَا لَا دَفْنَاكَ ضِعْفَ
الْحَيَوةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

کہستان بہیردا نایہ و ہہر نہ و بہ فریادرس دہزان. لہکاتی
تہنگانہ دا دلہکان مشت و مال دہکرین دہبنہ حہقناس و
حہقہہرست. ﴿فَلَمَّا نَجَّاکُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ﴾ کہ خودا
بہ ہانانانہ وہ ہاتو رزگاری کردن و گہوتنہ وشکانی و
لہ تہنگانہ کہ رزگار بوون روو لہ خودا پەرستی و خودا
ناسینہ کہ تان و مردہ گیرن و دہگہرپنہ وہ سہر حالہ تی کوفرو
بییدینی خوتان، دہست دہکەنہ وہ بہ ہاوہل دانان بو خودا!
﴿وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا﴾ سروشتی نادہمیزاد وایہ کہ زوزو
نیعمہ تہکانی خودای لہ بیر بچنہ وہ، کوفرائی نیعمہ تہ جوړاو
جوړہکانی خودا بکاو سپلہ و پینہ زان بی!

﴿أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يَخْصِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا﴾
﴿ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ وَكِيلًا؟﴾ نایا نیوہ پیتان وایہ: ہہر کہ
لہدمریا رزگارتان بوو گہوتنہ وشکانی نیتر لہ تولہ و عہزابی
خودا رزگارتان بووہ؟ نایا نیوہ پیتان وایہ خودا نہ گہر

مهیلی لی بی ناتوانی سزاتان بدا؟ نایا نیوه دلتیان لهووی: که
خودا بهزمویدا رۆتان چینی و بهنهرزدا بتانباته خواری؟ یان
هر بهزهویهکهوه رۆتان بجینی؟ یان نهگهر مهیلی لی بی
لهناسمانهوه بهردهبارانتان بکاو بهخرکه بهرد بتانکوژی؟!

﴿۶۹﴾ اَمْ اَمِنْتُمْ اَنْ يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرٰى فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِّنَ
الرَّيْحِ فَيُغْرِقَكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْ ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهِ تَبِيعًا ﴿۶۹﴾ نهی
پشت هه لگردووهکان! نهی نهوانه ی لهکاتی تهنگانهدا
نیعتیرافتان بهخودایه تیمان کردو، که کهوتنه فهرهحی و
وشکانی یهوه ژیاوان بوونهوه! نایا دلتیان لهووی جاریکی تر
بتانباتهوه بۆ ناو دهریا، جا له و کاته: که نیوه سواری
کهشتی دهبن، رهشه بایهکی توندو تیزتان بۆسهر بنیژی،
هرجی بکهوینه بهر، تیکی بشکینی و ویرانی بکا، نههمجار
لهناکامدا نقوومی ناو دهریاتان بکاو بتانخنکینی، بههوی
کاهربوونتانهوه! پاشان کهستان دهست نهکهوئی داکوکیان لی
بکا، داواکار بی لیمان بهوهی بهسهرمان هینان!

﴿۷۰﴾ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ ﴿۷۰﴾ بېگومان نیمه ریزمان لهنادهمیزاد
ناوه، بهسهر زۆر لهمهخلووقاتی خۆماندا، باومان داوهتی،
شیوه و روخساری جوانمان پی بهخشیوه، زانست و زانیاریمان
فیر کردوه. لهسروشتی دا گل و نهفهخی یهزدانی تیدایه،
ریزمان لیناوه بهوه نامادهباشی نهوهمان تیدا بهدی هیناوه
که بتوانی زهوی ناوهدان بکاتهوه، تیدا ههلسورپی و تیبکوشی
بۆ ودهست هینانی پیداویدی ژیان، عهقل و هۆشمان پیداووه
فیری پیشهسازی و کشت و کال کردن و چبوداری و شتی تر ببی
ریزمان لیناوه بهوه: که هریشتهکان و ههموو بونهومر نهو
پیشوازییه گهورهیان لهنادهم کرد، کړنووشیان بۆ برد، ریزمان
لیناوه بهوه نهو ریزلینانهمان لهنامهی خۆمان راگهیاوندوهو
بهگوینچکهی بوونهومرماندا داوه. ﴿وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْاُبْرِ وَالْبَحْرِ﴾
دهسلاتی نهوهمان پی بهخشیوه هیرو تواناکانی ناوبوونهومر
بۆخوی رام بکاو بۆ بهرژموهندی خوی بهکاری بینتی.
لهوشکانی دا بهگویری رۆزگار دهتوانی سواری ولاغه بهرزهو
گویدریژو هیسترو گالیسکه و ئوتومبیل و قهتار ببی،
لهههوادا سواری تهیاره و ساروخ ببی لهدمریادا سواری
کهشتی و گهمی جۆراو جۆر ببی! ﴿وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ﴾

رزق و رۆزیمان داوئی لهبهروبومی کشت و کال و میوهی
درهخت و گوشت و شیری ناژهل جۆرها خواردمههانی و خۆراکی
تر، ههروا شیوه و روخساری جوانمان پی بهخشیون پۆشاک
جوان و رازوهمان بۆ فهراهه هیناوان. ﴿وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ
مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا﴾ زیده ریزمان داوئی و بهسهر زوربهی
دروستکراوانی خۆماندا پاساومان داونهوه، دهسلاتی نهوهمان
داوه بهنادهمیزاد: که دهتوانی زوربهی گیانلهبههرانی تر بۆ
بهرژموهندی خوی بهکار بینتی، عهقل و هۆشمان پیداووه،
پاداش و جهزای کردوهکانی دهریتهوه. ریزمان داوئی بهوه
کردومانن بهناوهدانکه رهوهی زهوی، ریزمان داوئی بهوه که
لهسروشتیاندا نامادهباشی جۆراو جۆرمان رسکاندوه.

﴿۷۱﴾ يَوْمَ نَدْعُو كُلَّ اُنَاسٍ بِاِمَامِهِمْ ﴿۷۱﴾ نهی موحهمهه! باسی نهو
رۆژه بۆ کهلهکهت بکه: که ههموو گهل و نهتهوهیهک بهناوی
نامهی کردوهکانیان یان بهناوی پیغه مبههرهکه یانهوه، یان
بهناوی نهو کتیبه ناسمانییهی پیغه مبههرهکه یان کاری پی
کردوه بانگیان دهکهین و حیسابو لیکوئینه و میان لهگهل
دهکهین، لهو رۆژهدا باسی نژادو رهچه لهک لهگوژی نامینی،
عهشیرمت و هۆزو خیل چ رۆلکیان نیه، ناگوتی: کوری فلان
کچی فلتان، هۆزی فلان و فیسار، ﴿فَمَنْ اُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ
فَاُولٰٓئِكَ يَقْرَءُوْنَ كِتَابَهُمْ﴾ جا نهگهر کهسیک لهو بانگ کراوانه
نامهی عهملی بدریته دهستی راستی، نهوه نهوانه نامه
کردوههکانی خۆیان بهکهیفخۆشی و تهپرده ماخییهوه
دهخویننهوه، دلیان خۆش دهبی بهبینینی کردوه باشهکانیان
که لهناو تۆمارگای کردارهکانیاندا چهسپاوه. ﴿وَلَا يُظْلَمُوْنَ
فَتِيْلًا﴾ کهمترین شت لهکردوههکانیان کهم ناگریتهوه، (فتیل)
بهو داوه باریکه دهگوتی: که لهناو قهلهشی دهنکه
خورمادایه، بهنموونه دهیهیننهوه بۆ کهمترین شت!

﴿۷۲﴾ وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ اَعْمٰی فَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ اَعْمٰی وَاَصْلُ
سَبِيْلًا ﴿۷۲﴾ کهسیک لهم ژیاوی جیهانهی دا کویر بی، لهناستی
بهلگه و نیشانهکانی پهرومردگار، چاوی خوی بنوقیتی و
سهیری نایهتهکانی بوونهومر نهکا نهوه لهقیامهتیشدا کویر و
کویر دهبی، ریگای رزگار بوونی دهست ناکهوی، بهلکو و

له قیامتدا باشت ریکای ئی گوم دهبی! چونکه هیوای لادان له گومر ابوون نامینی و کار له کار ترازوه.

﴿۷۳﴾ وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أُوحِیْنَا إِلَیْكَ لِتَفْتَرِیَ عَلَیْنَا غَیْرَهُ ۖ نَهَىٰ بِیْغِهِ مَبْعَرًا ۚ نَزِیكٌ بِوِی مَوْشَرِكِهِ كَانُ بِهِ فَرْتٌ وَفِیْلِ جُورًا وَجُورِیَانِ تَوَّابِدْنِ لَه پیره وکردنی نه و په یامه ی بوټ نیردراوه، نه و حوکه مانه ی بومان نارووی پابه نندیان نه بی، پیښنیا رت بؤ ده که ن به و مرگرتنی هه لو پستی حیا حیا، شتیك به دم نیمه وه بلا و بکه یه وه: که بومان نه نارووی له بهر نامه که متدا نیه، ﴿وَإِذَا لَا تَخْذُوكَ خَلِیْلًا﴾ نه و کاته نه گهر تۆ به قسه یان بکه ی و به دلی نه وان بجو و ئییه وه ده تکه ن به دوست و برادری خو یان و به ناو خه لکدا بلاوی ده که نه وه: که تۆش بویته موشریک و بیرو باومری نه وانت به لاهو په سندیوو، ده بیته یار متیدرو پشتیوانی نه وان و له زیر چاودیری نیمه نامینی! پاریزگاریت ناکه ی ن، پشتیوانیت ئی ناکه ی ن!

﴿۷۴﴾ وَلَوْلَا أَنْ تَبْتَكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكُنَ إِلَیْهِمْ شِیْنًا قَلِیْلًا ۖ نَه گهر نیمه دلی تۆمان له سهر بیرو باومری راسته قینه ی خوټ دامه زراو نه کردایه بیرو باومرت به په یامی خوټ تۆکه و پته و نه بوا یه ن بیگومان نریکبوی له وهی که می به لایاندا مهیل بکه ی، وات به بهاش بزانیایه: که که می له داخوازییه کانیان جی به جی بکه ی!!

﴿۷۵﴾ إِذَا لَذَقْنَاكَ ضِغْفَ الْحَیَآةِ وَضِغْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَیْنَا نَصِیْرًا ۖ خَوَّ نَه گهر تۆ نریک بوویتایه له وهی که مترین مهیل بکه ی بؤ لای موشریکه کان، نه وه بیگومان دوو چه ندانه ی سزای قیامه تمان پی ده چه شتی، واته: له دونیاو قیامه تدا عه زابی دوو قاتمان دمدای! چونکه که مترین هه له بؤ پتسه و او رابه ر شیای سزای دوو چه ندانه یه، بویه نه گهر زانیه ک تاوانیک بکا سزاکه ی له سزای هه مان تاوان که نه فامیک نه خوینده وار بیکا به نیش تره. ته نانه ت هندی شت هه یه بؤ پیاو چاکان خیر و چاکه یه، که جی بؤ زاتی وه کوو پیغه مبه ران و پیاوه هه ره نریکه کانی خودا به تاوانو که دم زیدری بویه ده گوتری: (حسنات الأبرار سیئات المقربین).

وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّوكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا ۖ وَإِذَا لَا يَلْبَثُونَ خِلَافَكَ إِلَّا قَلِیْلًا ﴿۷۶﴾ سُنَّةٌ مِّنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُّسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لُسْنِنَا تَحْوِيلًا ﴿۷۷﴾ أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَىٰ عَسَیِّ الْآیْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ ۚ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ﴿۷۸﴾ وَمِنَ الْآیْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ ۚ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا ﴿۷۹﴾ وَأَدْخِلْنِي مَدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مَخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَّصِيرًا ﴿۸۰﴾ وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ ۚ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿۸۱﴾ وَنُزِّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿۸۲﴾ وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْآدَمِیْنَ أَعْرَضُوا وَنَا بَیْنَهُمْ وَبَیْنَنَا شُرَكَآءَ ۚ كَانَ يَتُوسَّأُ ﴿۸۳﴾ قُلْ كُلٌّ یَعْمَلُ عَلَىٰ شَاكِلَتِهِ ۚ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَىٰ سَبِیْلًا ﴿۸۴﴾ وَتَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ ۚ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّی وَمَا أُوتِیْتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِیْلًا ﴿۸۵﴾ وَلَیْنِ شِیْءٌ لَّنْذَهَبَنَّ بِالَّذِی أَوْحِیْنَا إِلَیْكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَیْنَا وَكِیْلًا ﴿۸۶﴾

﴿۷۶﴾ وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّوكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا ۖ نریکبوو دانیشتوانی مه که که دووباره به چاو و راو و فرت و فیل دوژمنایه تیکردنت له ناخی مه که که وه دم رت نین، نه و کاته نه گهر به زور دم رت بکه ن ﴿وَإِذَا لَا يَلْبَثُونَ خِلَافَكَ إِلَّا قَلِیْلًا﴾ دوی نه وه له پاش تۆ نه وان ماو میه کی که م نه بی نایانه یلینه وه، به لکوو له ناویان دمه ی ن! نه مه دابو نه ری تی په رومردگاره، گوړانی به سهردا نایه، دم به دم رت کردنی پیغه مبه ر له زیدو نیشتمانی خو ی تاوانیک گه ور میه و ته می کردنی سه رله به ری گه ر که، نه م بوونه و مره ش یاساو نیظامی یه زدانی نه گوړ دمیگی ری، صودفه و ری که و ت ج دموری کی له هه ل سوړانی دا نیه،

﴿۷۷﴾ سُنَّةٌ مِّنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُّسُلِنَا ۖ نه وه دابو نه ری تمان بوو دمرباره ی نه و گه له پیښنانه ی که پیغه مبه رانی نیمه یان به درو خسته وه نه زیه تیان دان و له زیدی خو یان راویان نان.

له‌بیخ دمرمان هیئان ریشه‌کیشمان کردن و سهرله‌بهر له‌ناومان بردن، خو ئەگەر پێغه‌مبەر ﷺ پێغه‌مبەری رحمت نه‌بوايه بۆیان عه‌زابو سزایه‌کی سه‌ختیان بۆ ده‌هاتو تێکیه‌وه ده‌پێچان و به‌هیلاکی ده‌بردن، به‌لام پێغه‌مبەری ئیسلام رحمته‌ به‌ ئاده‌میزاد به‌گشتی و بۆ گه‌ل قورده‌ش به‌تایبه‌تی، ﴿وَلَا تَجِدُ لِسْتِنَا تَحْرِيلًا﴾ گۆرانکاری له‌دابو نه‌ریتی خودادا نیه و تییدا نه‌بووه نابێ، هه‌ت بێ واده‌یی به‌سه‌ردا نایه.

﴿٧٨﴾ أَقِمِ الصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾ ئە‌ی پێغه‌مبەر! ئە‌و نوێژانه‌ی له‌سه‌رت فهرض کراون به‌رێک و پێکی ئە‌نجامیان بده، خو‌تو ئە‌مه‌مه‌ته‌که‌ت پارێزگارییان بکه‌ن و ئە‌رکان و مه‌رجه‌کانیان به‌ته‌واوی تی‌دا ئە‌نجام بدن. که‌ ده‌فه‌رموی: ﴿لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ﴾ چوار نوێژ ده‌گرێته‌وه نیومرۆ، عه‌صر، مه‌غریب، عی‌شا. (دلوك) به‌مانا لادانی خو‌ره له‌نیومراستی ناسمانه‌وه بۆ لای خو‌رناوا، ئە‌و کاته کاتی نوێژی نیومرۆیه، (غسق اللیل)یش ئە‌و کاته‌یه که‌ دنیا به‌ته‌واوی تاریک ده‌بێ و (شفق الأحمر) سو‌رای که‌نار ئاسمان نامینی ئە‌وه‌ش سه‌رم‌تای کاتی نوێژی عی‌شایه. نوێژی (عه‌صرو مه‌غریب)یش له‌نیوانیان‌دا ئە‌نجام ده‌درێن. هه‌رچه‌نده خیطابه‌که بۆ پێغه‌مبەر ﷺ به‌لام ئومه‌مه‌ته‌که‌یشی ده‌گرێته‌وه. ﴿قُرْآنَ الْفَجْرِ﴾ واته: نوێژی به‌یانیش ئە‌نجام بده، ئە‌وه نوێژی پێنجه‌مه. کردار و گو‌فتاری پێغه‌مبەر ﷺ کاتی نوێژه‌کانی به‌رێک و پێکی رونکردوته‌وه سه‌رم‌تاو کو‌تایی کاتی هه‌موو نوێژتیکی به‌و جو‌ره‌ی که‌ نه‌مرۆ لای موسو‌لمانان ناشکراو عه‌یانه ده‌ست نیشان کردوه. ﴿إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾ بێگومان قورئانه‌خوێندنی به‌یانیان نوێژی به‌یانی فریشته‌ی شه‌وو فریشته‌ی رۆژ ناگایان لێه‌تی و له‌کاتی ئە‌م نوێژه‌دا فریشته‌ی شه‌وو رۆژ به‌یه‌ک ده‌گه‌ن، فریشته‌ی شه‌و ده‌یانه‌وی به‌رز ببنه‌وه و فریشته‌ی رۆژیش دینه‌ خواری، له‌و کاته‌دا که‌ ئە‌وان ئال و گو‌ژ ده‌که‌ن نوێژی به‌یانی ئە‌نجام ده‌درێ،

﴿٧٩﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ﴾ شه‌و دوا‌ی نووستن، هه‌له‌سه شه‌ونوێژ بکه‌ قورئانی تی‌دا بخوێنه، ئە‌مه‌ یه‌که‌م فه‌رمانه

ئاراسته‌ی پێغه‌مبەر کراوه بۆ ئە‌نجامدانی شه‌ونوێژ ﴿نَافِلَةً لَّكَ﴾ زێده‌ فه‌رزێکه له‌سه‌ر تو‌و له‌پنج نوێژه‌کانی تر جودایه‌و تایبه‌ته به‌تۆوه. بۆ تو‌و فه‌رزو پێویسته‌و بۆ ئومه‌مه‌ته‌که‌ت سونه‌ت و ته‌طه‌ووعه. ﴿عَسَى أَنْ يَبْعَثَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّخْمُودًا﴾ بۆ نه‌وه‌ی رۆژی قیامه‌ت که‌ زیندومان کردییه‌وه مه‌قامی سوپاسکراوت پێ ببه‌خشین، هه‌موو دروستکراوان سوپاست ده‌که‌ن، زوربه‌ی زانایانی ته‌فسیر پێیان وایه: ئە‌و مه‌قامه موحمووده که‌ به‌پێغه‌مبەری ئیسلام ده‌به‌خشی پله‌وپایه‌ی شه‌فاعه‌تی گه‌وره‌یه بۆ رزگار کردنی ئاده‌میزاده‌کانی ده‌شتی مه‌حشه‌ره له‌و ناره‌حه‌تی و مه‌ترسییه‌ی تی‌دان.

﴿٨٠﴾ وَقُلْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا﴾ خودایه! به‌لگه‌و نیشانه‌ی به‌هێزم پێ ببه‌خشه، هێزو توانای مادی و مه‌عنه‌ویم بدمرێ بتوانم به‌سه‌ر ناحه‌زانم‌دا زال بيم، ئایینه‌که‌م به‌جیهان‌دا بلام ببێته‌وه، تاریکی کو‌فرو بێدینی راماتم.

﴿٨١﴾ وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ﴾ ئە‌ی موحه‌مه‌د! به‌موشریکه‌کان بلێ: حه‌ق و راستی که‌ ئیسلامه له‌خوداوه هات، قورئانی پێرۆزو ئیمانی راست و زانیاری به‌سوود له‌خوداوه هاتووه، ده‌بێ بجه‌سپی، به‌تال که‌ بته‌رستی و بێدینی یه‌ جیگای نابێته‌وه و پوچاوه‌یه و نابێ بمینی. ﴿إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا﴾ بێگومان به‌تال پوچاوه‌ی بێ نمووده‌و قه‌لاجو کراوه.

﴿٨٢﴾ وَنَزَّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾ ئێمه قورئانی‌ک ده‌نێرینه خواری بۆ سه‌ر تو‌و ئە‌ی موحه‌مه‌د! شیفای دمری دلانه‌و رحمته‌و فه‌ره بۆ موسو‌لمانان. بیرو باوم‌ریان پێ زیاد ده‌کا، شیفایه بۆد‌م‌ردی شک و گومانی ناو دل و دموون، بۆ د‌م‌ردی نیضاق و شیرک و ئیلحاد، بۆ د‌م‌ردی نه‌زانی و گوم‌رای، شیفایه بۆ د‌م‌ردی و سه‌وسه‌ه و راپایی، رحمته‌و فه‌ره بۆ ئە‌وانه‌ی خاوه‌ن باوم‌رن و شوینی که‌وتوون، چونکه شارم‌زاتریان ده‌کا بۆ خودا په‌رستی و دۆزینه‌وه‌ی رێگای راست. ئە‌مه‌ش سه‌رده‌کیشی بۆ چوونه ناو به‌هه‌شت و رزگاربوون له‌عه‌زابی دۆزه‌خ. ﴿وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا﴾

بيستنی قورئان و خویندهودی بۆ نهوان دور که وتنه وه
له ریگی راست و نیمانهینان بۆ کافرو سته مکاران زیاد دهکا،
چونکه کوفرو بییدینی له ناخیان دا رهگی داکوتاوه، دلیان
له و مرگرتنی حقه مؤر کراوه،

﴿وَإِذَا أَلْمَعْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَغْرَضَ وَكَاىَ بَجَانِبِهِ﴾ هەر کاتی
نازو نیعمه تمان به سهر ناده میزادا رشت، رزق و روژیمان پێدا
له شساغی و دلخوشیمان پێ به خشی له جیاتی نه وهی
سوپاسگوزار بێ پشت له طاعه تی خودا هه لدهکا، روی خووی
ومرده گپێ و دور ده که ویتنه وه. ﴿وَإِذَا مَسَّ الشَّرُّ كَانَ يَتُوسَّ﴾
هەر کاتی نه خویشی به لا و موصیبه تی توش بێن، له جیاتی
نه وهی به صهبر و نارام بێ، رهشبین و غه مبار و خه میدیه،
هیوا بر او دهی له ژیان و به ته واوی دمروخی! نالیردها نرخی
نیمان دمردده که وێ، خاوهن باومر له کاتی خویشی و کامه رانییدا
شوکرانه ژمیر و سوپاسگوزار و مل که ج بۆ فه رمانی خودا،
له کاتی تهنگ و چه له مه شدا به صهبر و نارام و وره به رزه و
به هیوا ی رزگار بوونه و نا ئومید نابێ.

﴿قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ﴾ نهی موحه ممه دا پێیان بلی:
هەر که سه به گوێره ی و یست و بیرو بۆ چونی خووی کار دهکا.
چون بیر ده که نه وه و چون هه لئس و کهوت ده که ن با بیکه ن
﴿فَرُبُّكُمْ أَغْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَى سَبِيلًا﴾ خودا ئیوهی له نه بووه وه
به دیهیناوه، له هه موو که س باشتر دمزانێ چ ریبازی که راست و
گونجاوه و خودا په سنده و حه ق تانیزه!

﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ﴾ نهی پێغه مبه ر! نه وانه پرسیا رت
لێ ده که ن دمبارهی چۆنیه تی روح، چیه و چۆنه؟! ﴿قُلِ الرُّوحُ
مِنْ أَمْرِ رَبِّي﴾ له ولاد دا بلی: (روح) شتی که له کاری خودای من،
به فه رمان و دروستکردنی نه و به دی ها تو وه و نامادییه، زانینی
چۆنیه تی هه کی عانی د به خودایه و جگه له نه و که س ه یچی لێ
نازانی، ئیوه شتی که نه یه ته ناو جوار چی وهی حه و استا ن و
عه قلتان په ی پێ نه با، نایزان، له شته مادییه کانیش ته نیا
هه ندێ دیارده و وه صفه کانیا ن هه ست پێ ده که ن؛ وه کوو
ره نگ و تام و ده نگ و بۆن و جم و جو ل و گه رمی و ساردی،
شتی که نامادی بێ وه کوو (روح) ئیوه ه یچی لێ نازا ن. ﴿وَمَا
أَرَيْتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا﴾ ئیوه نهی ناده میزا دینه!

﴿إِلَّا رَحْمَةً مِن رَّبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا﴾ ﴿٨٧﴾ قُلْ
لِّئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ
لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴿٨٨﴾ وَلَقَدْ
صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ
إِلَّا كُفُورًا ﴿٨٩﴾ وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِكَ حَتَّى تُفْعَرَ لَنَا مِنَ
الْأَرْضِ بَنُوعًا ﴿٩٠﴾ أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَجِيلٍ وَعَنْسِبٍ
فَنُفَجَّرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا فَنُفَجِّرَ ﴿٩١﴾ أَوْ تَسْقُطَ السَّمَاءُ كَمَا
زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسَفًا أَوْ تَأْتِيَ بِاللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ قَبِيلًا ﴿٩٢﴾
أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِنْ زُخْرَفٍ أَوْ تَرْفَى فِي السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ
لِرُفُوفِكَ حَتَّى تَنْزِلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرُؤُهُ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّيَ هَلْ
كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٣﴾ وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ
الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٤﴾ قُلْ لَوْ كُنَّا
فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةً يَمُوتُونَ مَطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِمْ
مِّنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا ﴿٩٥﴾ قُلْ كَفَىٰ بِإِلَهِ
شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٩٦﴾

نه ندازه یه کی که م نه بێ زانیاریتان نه دراوه تی به و زانیارییه
که مه ش هه رگیز ناتوانن بزائن روح چیه و چۆنه. سه رچا وهی
زانیاری ئیوه هه سته کانتان نه وهی نه یه ته به ر جاسوسی
هه سته کانتان نازانن چیه.

﴿وَلَنْ شِئْنَا لَنَذْهَبَ بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا
وَكِيلًا﴾ سویند بێ نه گه ر به مانه وێ نه و تۆزه زانیارییه ی پیمان
داو؛ نه و قورئانه ی به نیگا بۆ مان ناردووی له نا و دل و
دمروون دا له نا و په ر و کاسی و شریت دا ده مان سه ر په وه و
نا سه واری که مان له لا نه ده میشتنه وه، وه کوو حا له تی پێشو و مان
لێ ده کرد نه وه؛ که نه تان ده زانی نامه ی قورئان چیه و نیمان
چیه! بێگومان په رومردگار ده توانی که له نکاوێ که نه م قورئانه
له سه ر ده لکه ان هه لێگرێ و له نا و کتیبان دا بی سه ر پێته وه. ﴿ثُمَّ لَا
تَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكِيلًا﴾ نیت نه و کاته تۆ که ست ده ست
نا که وێ یار مه تیت بدا، نه و زانیارییه ی لیت سه ندر اوه ته وه

زوربهى موشريكه كانى مهككه و هاو ويئنه كانيان له جياتى
ئهوهى په ند ناميز ببن و عيرمت و مريگر، زياتر سوور دهبى
له سهر كو فرو بيدينى و نينكار يكردى حه ق و رمتكر دنه وهى
نايينى راست و به دروخستنه وهى پيغه مبهري.

۱- ﴿وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا﴾
وتيان: ئيمه ئيمان ت پى ناهيئين، هه تا له ناخى مهككه دا
كانياومان بو هه ئنه قوليني دهبى داوا له خوات بكه ئاومان بو
هه لقولى و به سهر زهوى دا جاري بى.

۲- ﴿أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجَّرَ الْأَنْهَارُ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا﴾
يان دهبى هه تو باغيكت بى له دار خورما و دارى
ميو و دره ختى بهرى تر، جوگه و چه م و ناوبارديان به خورپرهم
تي دا هه لپزيته خواري، به و ناوه كشت و كال و باغو بيستانمان
ناو دير بكهين. بو ئه وهى بهروبوميان زور بى.

۳- ﴿أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمَتْ عَلَيْنَا كِسْفًا﴾
پارچه پارچه بى و به سهرمان دا بكه ويته خواري، وهكو و بو
خوت ده لتي خوداي من هه گهر مه يلى ئى بى نه وه ده كا!
مه به ستيان نايه تي ﴿إِنْ شَأْنُ نَحْسِفَ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ نُسْقِطَ
عَلَيْهِمْ كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ﴾ سبا/ ۹ بوو.

۴- ﴿أَوْ تَأْتِي بِاللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ قِيلًا﴾
هريشته كان كو مه ل كو مه ل بين، پيمان بلىن موحه ممه د
پيغه مبهري، به ناشكرا قسه مان له گه ل بكه، شايه تي بدن
به وه كه تو پيغه مبهري خوداي و له خوداوه ني درداوى!

۵- ﴿أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِنْ زُخْرَفٍ﴾
باله خانه يه كت له نالتون و زيپ هه بى، چونكه تو هه تيويكى
هه زار و نه داراي، به و حاله ئي ستات به كه لكى پيغه مبهري تي
نايهى.

۶- ﴿أَوْ تَرْقَى فِي السَّمَاءِ﴾
په يزيهيك به رد و ناسمان هه ل بنى و به پليكانه كانى دا به رد و
ناسمان سه ربكه وى، ﴿وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُفُوقِكَ حَتَّى تُنْزَلَ عَلَيْنَا كِتَابًا
نَقْرُؤَهُ﴾ نه وه بزانه ئيمه به روا به بهرز بوونه وه كه ت ناكهين
هه تا كتبيك؛ قه باله نامه يه كه له گه ل خوت نه هينييه خواري
بو مان بخوينيه وه. جوار هريشته ش له گه ل خوت بينيه خواري

بوت بينيته وه، كه س ناتوانى بهرگريت ئى بكاو نه هيلئى نه و
كاره نه نجام بدهين.

﴿إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ﴾ به لام رهحه مت و به زميى خوداي
تويه: كه نه و ويسته ي نه بو وه نه و كارى نه نجام نه دا وه
نايدا. ﴿إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا﴾ بيگومان هه ضل و
به خشى خودا به سهر تو دا زور و بى نه زماره، كردويتى
به گه و رمترين و ريزدارترين ناده ميزاد، مه قامى مه مو و دى
بو دانواى، قورئانى پيروزى بو ناردوى، فيرى كردوى چو ن
به خه لكى رابگه يه نى.

﴿قُلْ لَنْ أَجْتَمَعَ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا
الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا﴾ نه ي
پيغه مبهري! به ته حه دا وه به و موشريكانه بلى: هه گهر هه مو و
ناده ميزاد و جندو كه كو بينه وه يه ك بگرن و پشتگيري يه كتر
بكه، له سهر نه وهى ويئنه نه م قورئانه بيننه كايه وه،
كه لاميكى ناوا به ليغو هه صيح و ريك و پيك بينن، نايهينن،
ناتوانن بيهينن، با هه مو و ناده ميزاد و جندو كه، هيزو تواناي
خويان بخه نه گهر و خهريك بن يارمه تي يه كتر بدن بو
هينانى كه لاميكى ناوا، بيگومان ده سه وه سان دهبى و
بو رده خو ن و هيجيان بو ناكري.

﴿وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ﴾ بيگومان
له م قورئانه دا هه مو و مه ته له يه كه مان شه ن و كه و كردوه،
هه مو و مانايه كى جوانمان بو هينان كه له جوانى و ناوا زديى
دا وهكو و په ند مه ته ل وان به هه مو و جو ريك مه به سته كانمان
دوو باره و سى باره كردو ونه وه، هه ر جارد و به نو سلوبيك
به شي وه و شيوازيك؛ جاريك به كورتى و چه ليك به دريژى و
ده ميك به شي و مه كى نه كورت و نه دريژ، نه و به لگه و
نیشانانه مان به گو ئدا دا ون حه ق و راستيمان بو شى
كردو ونه وه، چيروك و سه رگورشته ي جيا جيامان بو
گيراونه وه، ترساندومانن هه لمان ناو، هه رمانمان بيكردون،
جله و گيريمان ناراسته كردون، باسى خو شى به هه شت و
ناخوشى دوزه خمان بو كردون، قارو غه زميى خودا مان بو
باس كردون، بو ئه وهى به خو تان دا بچه نه وه په ند و عيرمت
و مريگر. كه چى و پراى نه وه ﴿فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا﴾

شایه تیت بؤ بدن: که هرچی دهیلئی راست دهکهی! ﴿قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي﴾ نهی موحه ممه! به سهر سورمانه وه لهو په لپو پیشنیاریان، پییان بلئی: خودای من زور له وه بهر زتره یه کیک به خوی رابه رموی: په لپی ناوای لی بگری و پیشنیاری بداتی، نهو بؤخوی داناو زاناو لیزانو خاومن دهسه لاتو مولک و مهله کووته، چی بوئی و چونی بوئی نه وه دهکاو ناوا دهکا! ﴿هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا﴾ نایا من جگه له وه: که ناده میزادیکی رهوانه کراوم هیچی ترم؟! بیگومان من تهنه پیغه مبه ریکی ناده می سروشتم، وه کوو باقی پیغه مبه رانی پیشوو، په یامی خودای خومتان پی راده گه یهنم، ناموزگاریتان دهکهم، ترسینهرو موزده دهرم،

﴿وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا﴾ هیچ شتیک مهنعی ناده میزادی نه کردوه له وهی نیمن بینن له کاتیکدا پیغه مبهرو هیدایه تدریان هاتوته ناو جگه له وهی به سهر سورمانه وه دهیانگوت: بؤچی خودا ناده میزاد دهکاته پیغه مبهرو فروستاده؟ به ناده می دا په یامی خوی بؤ ناده میزادان دهنیری؟ واته: نه خهیر شتی و نابئی و ناگونجی! ههرگیز په رومردگار ناده میزاد ناکاته فروستادهی خوی! واته: هیچکهیان به دهسته وه نه ما بر ویبانوو یان دهاته سهر نه وه چوون دهبی ناده میزاد ببیته پیغه مبهرا؟ به بیرو بؤچونی نه وان دهوایه فریشته بکرینه پیغه مبهرا! به لام نه وانه نه فامن، بی ناگان له وهی فریشته به که لکی پیغه مبهرایه تی ناده میزاد نایه، ناشیی فریشته له سهر شیوهی خوی په یوهندی به ناده میزاده وه بکا، ناتوان تی بیگه! به راستی نه و بیرو بؤچونهی نه وان شتیکی نه گونجاو و نه شیاوه، حوکمیکی فاسیدو خه یالئیکی بی سهر و بهره. دیاره نه م جوړه گومانه یان له وه وه سهری هه لداوه: که نه رخی خویان نازان، نازان ناده میزاد لای خودا جهند به نرخه، هوئی نه م نافامیه یانه، که دهلین: نابئی پیغه مبهرا له ناده میزاد بی، نه وانه بی ناگان له یاسای کهون، بی ناگان له سروشتی فریشته.

﴿قُلْ﴾ نهی موحه ممه! پییان بلئی: ﴿لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَبِهِدَاةٍ وَمَنْ يَضِلْ فَلَنْ يُجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِهِ. وَيَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَلَىٰ وَجُوهِهِمْ عَمِيَائًا وَيُكَا وَصَمًا مَا وَنَهُمْ جَهَنَّمَ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَاهُمْ سَعِيرًا ﴿١٧﴾ ذَلِكَ جَزَاؤُهُمْ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِعَايِنِنَا وَقَالُوا أَإِذَا كُنَّا عِظْمًا وَرُفَّتْنَا أَوْ نَالِ لَمَعُوتُونَ خَلَقًا جَدِيدًا ﴿١٨﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَا رَيْبَ فِيهِ فَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَا كُفُورًا ﴿١٩﴾ قُلْ لَوْ أَنَّكُمْ تَمْلِكُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذَا لَا أَمْسَكُمْ خَشْيَةٌ إِنْ تَنَاقَىٰ وَكَانَ الْإِنْسَنُ قَتُورًا ﴿٢٠﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَىٰ قِسْعَ عِصِيٍّ يَنْبَغِي فَسَلَ بَنِي إِسْرَءِيلَ إِذْ جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَظُنُّكَ يَكْمُوسُنِي مَسْحُورًا ﴿٢١﴾ قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَزَلَّكَ هَؤُلَاءُ إِلَّا رَبَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بَصَائِرَ وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ يَكْفُرُونَ مَثُورًا ﴿٢٢﴾ فَأَرَادَ أَنْ يَنْتَصِرَهُمْ مِنَ الْأَرْضِ فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا ﴿٢٣﴾ وَقَلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي إِسْرَءِيلَ اسْكُنُوا الْأَرْضَ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَدِينًا ﴿٢٤﴾

نه گهر له سهر زهوی فریشتهی لی بوونایه و هه لس و کهوت و هاتوچویان وهکوو ناده میزاد بووایه، وهکوو ناده میزاد تییدا نیشته چی بوونایه و پیویست بووایه پیغه مبهریان بؤسهر بنیرن، نه وه له ناسمانه وه فریشته مان دهناردنه سهر و دهمانکرده فروستاده یان. که وایی نهی ناده میزادینه! نیوه دهبی پیغه مبهرتان له ره گزی خوتان بؤ بی، نه ک فریشته ببیته پیغه مبهرتان. به لام وی دهچی و دهشیی ناده میزادی تایبه تی بیته پیغه مبهری غهیری ناده میزادیش وهکوو پیغه مبهری نیسلام کراوته پیغه مبهری ناده میزاد و جندوکه، چونکه جندوکه دهتوان ناموزگاری لهو جوړه ناده میزادانه و مر بگرن و لی تیگه. خودا به فاضل و گهر می خوی نه م به هر هی بی به خشیون، هه زرتی موحه مبه دیش ﷺ که خاتهم و سهر و می پیغه مبه رانه هه لبه ته له هه موو پیغه مبه ران باشر نه م موعجیز می بی بؤ فراهه م هینراوه. پیغه مبه ران هه لیزاردهی په رومردگارن نه فسرو گیانیکی تایبه تی و پالفته یان پی به خشراوه، خودا به جوړیکی دروست

دهکاته وه پشکۆکانی باشتر دهگه شینه وه ناوا به و جوړه
عه زاب و سوتاندنیاں دوباره و سیپاره ده بیته وه، به راستی
سهر منجام و ناکامی کی ترسناکه، عه زابی کی به نیس و دژواره،
به لام نه وه شیای خویانه و عه زابی که پر به پیستیانه.

﴿۹۸﴾ **ذٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ بِاَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا** ﴿۹۸﴾ نه و عه زابه به نیس هیان
بویه یه چونکه نه وان له جیهان دا به نایه ته کانی نیمه کافر
بوون، نیکاری زیندو بوونه و هیان کرد، نیشانه ی هه بوونی
خودایه کی تا که و ته نها و خاوند دمه لاتیان رمت ده کردنه وه،
به لایانه و مشتکی دوورو نه گونجاو بوو زیندو بوونه وه هه بی،
﴿وَقَالُوا﴾ **اٰلِهَآءُ كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا اِنَّا لَمَعْمُورُونَ خَلْقًا**
جَدِيْدًا ﴿۹۹﴾ چون ده گونجی پاش نه وه ی نیمه مردین و بوینه
نیسقانه رزیو و پۆلکاین و بووینه وه به گل و خۆل جاری کی تر
سهر له نو ی زیندو بکری ی نه وه، نایا پاش رزین و
بلا و بوونه وه ی گل و خۆله کانه مان به ناو زهوی دا جاری کی تر
زیندو ده کری ی نه وه؟

﴿۹۹﴾ **اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ قَادِرٌ عَلٰى**
اَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ ﴿۱۰۰﴾ نایا نازان، بیر له وه ناکه نه وه که نه و
خودایه ی ناسمانه کان و زهوی به و شیوه جوانه به دی هیان و،
نایا ناتوانی جاری کی تر نه وانه دروست بکاته وه؟
زیندو کردنه وه بۆ خودا که ی کاری کی نه سته مه؟ خودا
به دیه ی نه ری نه م بوونه و مره به رفر اوانه یه، که سی که توانی بی تی
نه م بونه و مره له نه بو وه دروست بکا، بیگومان ده توانی پاش
مردن نیوه سهر له نو ی دروست بکاته وه. ﴿وَجَعَلْ لَهُمْ اٰجَلاً لَا
رَبَّ فِیْهِ ﴿۱۰۱﴾ بهر و مردگار بۆ هاتنی قیامت و زیندو بوونه وه و
راستبوونه وه ی ناده می زاد له گۆره کانیان کاتی کی دیاری کزاو و
مه زنده کراو هه یه و ههر خودا خوی دزمانی که یه! ماو دیه کی
دیاری کراو هه یه ده بی نه و ماو دیه تی به ری نه مجار قیامت
را ده بری، ههر کاتی ماو دی دیاری کراو تی به ری به ته نکید
قیامت هه لده ستی و گومانی تی دا نیه. ﴿فَاَبٰی الظَّالِمُوْنَ اِلَّا
كُفْرًا ﴿۱۰۲﴾ کافره سته مکاره کان بیجگه له گومرایی و سهر ره قی و
نیکاری کردنیان هیچی تر زیاد ناکه.

کردوون دوو سیفیه و باریان هه یه، بارو سیفیه ی
فریشته یی و بارو سیفیه ی ناده می، به سیفیه ی فریشته ییان
نیگا له جو برانیل و مرده گرن، به سیفیه ی ناده مییان نه وه ی
ومری ده گرن به ناده می زادانی راده گه یه نن!

﴿۹۶﴾ **قُلْ كَفٰی بِاللّٰهِ شَهِیْدًا بَیْنِیْ وَبَیْنَكُمْ** ﴿۹۷﴾ نه ی موحه ممه د! بیان
بلی: قسه ی کورت و موخته صهر به لگه ی به هیزو گورچک پر
نه وه یه: خودا شایه ده و ناگاداری نیوان من و نیو دیه، شایه ته
به سهر من و نیو هه شدا دادومره له نیوانمان دا، زانایه به و
په یامه ی هیانومه، دزمانی چونم پی راگه یاندون. ﴿اِنَّهُ كَانَ
بِعَادِهِ خَبِیْرًا بَصِیْرًا ﴿۹۸﴾ بیگومان خودای تا که و ته نیاو بالاده ست
ناگاداره به وه ی کی شیای هیدایه ته و کی ناماده باشی
گومر ابوونی تی دیه، ناگاداره به وه ی له ناو دلیان دا هه شاریان
داوه.

﴿۹۷﴾ **وَمَنْ يَهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ الْمُهْتَدٰی** ﴿۹۸﴾ که سی که خودا هیدایه تی بدا
بۆ نیمانه یان نه وه به راستی ههر نه و ریگای حه قی
دۆزیو ته وه ﴿وَمَنْ يَضِلّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ اَوْلِیَآءَ مِنْ دُوْنِهِ﴾
که سی کی ش خودا گومرای بکا و ناماده باشی گومر ابوونی
تی دابی نه وه تو دمست ناکه و ی که سی کی تر جگه له خودا
بیان خاته سهر ری بازی حه ق و راست. هه روا به گومرایی
ده می نه وه و نایه نه سهر ری بازی حه ق.. ﴿وَنَحْشُرُهُمْ یَوْمَ
الْقِیَامَةِ عَلٰى وُجُوْهِهِمْ غَمًّا وَّكُفْرًا وَّصُمًّا ﴿۹۹﴾ نیمه دوی نه وه ی
روزی قیامت له گۆره کانیان راستیان ده که ی نه وه، راکیشی
ده ستی مه حه شریان ده که ی، به سهر روویان دا رایان ده کی شین،
کویرن هیج نابین، لال و مته قیان بۆ ناکری، که پ و هیج
نابین. و دوکو و چون له دونیا دا هه سته کانی خویان له کار
خستون و له شوینی شیای خویان دا به کاریان نه هیان و
(هه رچهنده به روا له ت بینه رو بیسهر و گفت و گویان هه بوه).
﴿مَّا وَاٰهُمْ جَهَنَّمَ﴾ شوین و جیگای حه وانه و میان بۆ هه تا هه تابه
دۆزه خه، که سارد نابیته وه هه می شه له گرو لره ه دایه ﴿كُلَّمَا
خَبَتْ زِدْنَاهُمْ سَعِیْرًا ﴿۱۰۰﴾ ههر کاتی بلیسه که ی دا بمرکی، به م
جوړه پیست و گۆشتیان بسوتی و بر پته وه نیتر سهر له نو ی
پیست و گۆشته که یان بۆ نو ی ده که ی نه وه گرو بلیسه ی دۆزه خ
به و سوته مه نییه نیله نه لکه ده دریته وه، ناگره که زیاد

﴿۱۰۰﴾ **قُلْ** ﴿۱۰۱﴾ نه ی موحه ممه د! به و موشریک و خاوند
پیشنیارانه بلی: ﴿لَوْ اَنْتُمْ تَمْلِكُوْنَ خَزَآئِنَ رَحْمَةِ رَبِّیْ اِذَا

﴿١٠٢﴾ قَالَ لَقَدْ عَلِمْتُمَا أَنزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
بَصَائِرَ ﴿١٠٣﴾ مُوسَى لَهُ وَلَآمِدَا بِهِ فِيرِعَهُونِي فَهَرَمُوا: نَهَتْوَ دُنْيَا
لهوئی: که نه منو نایه ته به دیه پنه ری ناسمانه کان و زهوی
بوییه نازل کردن ببنه شایهت له سر راستی
پیغه مبه رایه تی من و راستی نه و په یامه ی پیّم راگه یاندون،
﴿وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ يَا فِرْعَوْنُ مُبْرَءًا﴾ نه من پیّم وایه: نه تو نه ی
فیرعه ون! له حق لاتداوه و سروشت له سر شهر دامه زراوه.
له حق و مرزی و حمزت له شهره.

ناده میزادان؛ موژدهی به ههشت بدهی به وانهی ئیمانت پی دههین، نه وانهی ئیمانت پی ناهینن به ناگری دۆزهخ بیانتر سینی.

نهمجار دیته وه سهر به یانکردنی نازلکردنی قورنان و هجبه و هجبه و به شهبش به گویره ی روداو و پیویستی رۆژگار. دده رموی: ﴿وَقَرَأْنَا فَرَقَانَهُ لِنَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَنُنَزِّلَهُ تَنْزِيلًا﴾ قورنانیکمان بۆ سهر نازل کردوی به شیوهی به شهبشو و هجبه و هجبه له ماوهی بیست و سی سالدا به گویره ی پیویست و روداو به و شیوهی به رژه وهندی و حکمهت داخوازیه تی سورت و سورت و نایهت نایهت نازل کراوه. هۆی نازلکردنه که ی به و شیوه پچر پچره بۆ نه ویه به کاله وخۆ به سهر ناده میزاده کان دا بیخوینی وه و نه وانیش وهری بگرن و لئی حالی بن.

﴿قُلْ﴾ نهی موحه ممه د به و که لامه حهقه و لامیان بدمر وه و بلی: ﴿آمِنُوا بِهِ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا﴾ جا نیوهش نهی موشریکه کان و به لپگره کان! نهی نه وانهی ده لئین: ههتا ناخی مه که که مان بۆ نه بیته زهوی کشت و کال و کانیاوی تیدا هه لته قوولئین ئیمانت پی ناهینن! ئیمان بینن به قورنان یان ئیمانی پی نه هینن، نه وه چون یه که، قورنان بۆ خۆی حهقه و خودا نازلی کردوه و نامه یه کی ناسمانه بۆ سهر زهوی، نامه یه کی نه مره و بۆ رزگار کردنی مروفه. ئیمانی پی بینن یان بروام پی نه کهن، نه وه باش بزائن ئیمانیه نانتان هیچ له ملکى خودا زیاد ناکاو ئیمان نه هینانیشان هیچ له ملکى خودا کهم ناکاته وه. ﴿إِنَّ الَّذِينَ أُوْتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا﴾ زانایانی نه هلی کیتاب؛ نه وانهی پیاوچاک و حهققانی بوون، پابه ندی نامه ی ناسمانی خۆیان بوون و گۆرانکاریان تیدا نه کردوه، ههر کاتی نه قورنانه یان به سه ردا بخویندریته وه یه که سه ر ده چنه سوژده؛ به سه ر رویاندا ده که ونه سهر زهوی له بهر نه وهی خودا به که وهره و پیروژ دزمانن، شوکرو سوپاسی په ره وردگار ده کهن له سه ر به جیه یانی واده ی خۆی. چونکه نه وان له کتیبی خۆیاندا مژده ی ره وانه کردنی تۆیان خویندۆته وه و به خه لکیان را که یاندوه و چاو مروانی ره وانه کردنی تۆ و نازل بوونی قورنان

وَالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَّلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿١٥﴾
وَقَرَأْنَا فَرَقْنَاهُ لِنَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَنُنَزِّلَهُ تَنْزِيلًا ﴿١٦﴾
قُلْ آمِنُوا بِهِ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا ﴿١٧﴾ وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا ﴿١٨﴾ وَيَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ يَسْكُوتُونَ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا ﴿١٩﴾ قُلْ أَدْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَلَا تَجْهَرُوا بِصَلَاتِكُمْ وَلَا تَخَافُوهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿٢٠﴾ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِيلِ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا ﴿٢١﴾

سورة النجم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا ﴿١﴾
فَيَمَّا يَسُدُّ بِأَسَاذٍ يَدَا مِنْ لَدُنْهُ وَيَبْشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ﴿٢﴾ مَتَكَبِّرِينَ فِيهِ أَبَدًا ﴿٣﴾ وَنَذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ﴿٤﴾

بوون، جا نیستا که نه و قورنانه ده بیسن سو جدهی به ندایه تی و سوپاسگوزاری بۆ خودا ده بن.

﴿١٠٨﴾ وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا﴾ له سوژده که یاندا پاک و مونه زههی خودا راده که یه نن و ده لئین: که وهره یی و شکۆمه ندیی بۆ نه و خودایه یه: که واده ی خۆی به جی هیناوه، بیگومان واده و به لئینی نه و ههر ده بی بیته جی و پاشکه زبوونه وهی تیدا نیه.

﴿١٠٩﴾ وَيَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ يَكُونُ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا﴾ نه وانه: که گوپیان له قورنان ده بی خۆیان پی ناگری به لکوو به سه ر رویاندا ده که ونه سو جده بردن و ده ست ده کهن به گریان، به دلی پر له ترس و خشوع و به ندایه تی را که یاندنه وه، به چاوی پر له فرمی سک و گریان وه به ره و روده که ونه سوژده، نه م سوژده برده یان خشوع و ئیمانیان بۆ زیاد ده کاو پتر خۆیان نه سه په رده ی یه زدان ده کهن!

الوجود) ه بوننه که می زمروری و پیوسته، شیای هه موو صیفه تیکی که ماله.

کوتایی سورتهی الإسراء

سورتهی (الكهف)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا﴾
حه مدو ئەنا به بهرده وای بۆ پەروەردگارێکە قورئانی نازل کردووە بۆ سەر بەندەى خوشەوێستى خۆى؛ (موحه مەهد) که گەورەترین نێعمەتى خودایە بۆ دانیشتوانى سەر زەوى. چونکە ئادەمیزادى لەخەوى نەزانی بەناگا هینایەوه، لەتاریکی گومرایی رزگاری کردن خستنیە ژیر روشنائی ئایینەوه. قورئانی نازل کردووە کردوێهتی بەنامەیهکی ریک و پیک و بێ هەلە و عەیب و کەم و کۆری، هیچ لاری و چەوتی لەخۆ نەگرتوووە. هیچ خواری و مەیل بۆ لای خراپەى تیدا نیە. بەلکوو نامەى هیدایەتە بۆ رێبازی راست و حەق. راستی نامە ئاسمانیەکانی پێش خۆی دەچەسپێنێ، هەندیکى تەصدیقی هەندیکى دەکا.

﴿قِيمًا لِّنَذِيرٍ بِأَسَأَ شَدِيدًا مِنْ لَدُنْهُ﴾ بۆ ئەوهی بێ پرۆایان بترسێنێ لەعەزازیکی بەنێش و سامناک که لەخوداوهیه، عەزابه که دو جۆره: عەزابی دەس لەجێ و خیرا هاتوو: که عەزابی دونیایه، عەزابی وەغراوو دوایی هاتوو: که عەزابی دۆزەخه! هەروەها ﴿وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ﴾ بههۆی ئەم قورئانەوه مۆژدە بدا به و موسوڵمانانەى که ئیمانی خۆیان بههۆی کردەوهی باشهوه بههێز دهکەن، مژدەى نەوهیان بداتى ﴿أَنْ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا﴾ بهوهی که باداشی باشیان ههیه لەقیامەتدا: که بههەشته و خودا وادهی ئەو بههەشتهی بهتەقواکاران داوه.

﴿مَّا كُنْتُمْ فِيهِ أَبَدًا﴾ بۆ هەتا هەتایه لهو بههەشتهدا دەمێننهوه و لێی دەرناچن ناز و نێعمەتیکە برانەوهی نیه!

﴿قُلْ اذْعُوا لِلَّهِ أَوْ اذْعُوا الرَّحْمَنَ أَيَا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى﴾ ئەهێ موحه مەهد! پێیان بێ: هاوار بکەنە (الله) یان (رحمن) بههەر ناویک بانگی ئێ بکەن لەناوه جوانهکانی ئەوه ناوی جوان و بهرز و پیرۆزن، هەر ناویک لهو ناوه جوانانهی ئێ بنێن جێی خۆیهتی. هه موو ناویک لهناوه جوانهکانی مانای ریزو تهقدیریان تێدايه و پیرۆزن! ﴿وَلَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا﴾ ئەتۆ لەنویژدا زۆر دەنگ هەلمەبرە، بۆ ئەوهی موشریکهکان گوێیان ئێ نەبێ و جووین بهقورئان بدن؛ جێیو به و کەسه بدن ناردوێهتی و ئەو کەسهی هیناوهی تی. ئەوهندەش بههیناوشی مەخوێنهوه هاوهلانت گوێیان ئێ نەبێ، ههول بده لەنیوان بهرزى و نرمی دا بهشیوهیهکی مام ناوهندی نوێژهکانت بخوێنه.

﴿وَقُلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الدُّلَلِ﴾ بێ: حه مدو ئەنا شیای خودایه، لهسەر ئەو هه موو ناز و نێعمەتهی بهبهندهکانی بهخشیون. پەروەردگار لێرهدا سێ صیفهتی بۆ خۆی چهسپاندوه.

۱- پەروەردگار مندالی بۆ خۆی قەرار نه داوه، چونکه كهسیك مندالی هه بێ هه موو ناز و نێعمهتێکی بۆ ئەو دهوێ، ههروها مندال ده بێته جێ نشینی باوکی دواى تهواو بوونی ته مەنى كهسیكیش ئاوا بێ شیای حه مدو سوپاس نیه.

۲- پەروەردگار له مولك و سه لته نه تدا كهس هاو بهشی نیه، چونکه ئەگەر كهسیك شه ریکی بوايه ئەو كاته نه دهمزانرا كامه یان شیای حه مدن. ئەمه رهدده لهسەر جوله كهكان كه دهیانگوت: عوزهیر كۆری خودایه، ههروا رهددی مه سیحیه كانی شه كه دهیانگوت: عیسا كۆری خودایه.

۳- خودا داماو نیه پیوستی به یارمه تیدر بێ، بهلکوو خودا بۆ خۆی به دیهین ههرو خاوهنی هه موو شتیكه، بێ هاوتاو هاوشانه هه موو شتیك بهو یستی ئەو دێته جێ. ﴿وَكَبْرُهُ

تَكْبِيرًا﴾ خودای خۆت به گه وره بزانه، ئەوهی فەرمانمان پێ کردی پابه ندی به و ئەنجامیان بده. زۆر به دووری بگره له هه موو صیفه تێکی نه قص و نرمی. به گه وره و پاك و مونه ززه ی بزانه له زات و صیفاتدا، وا بزانه (واجب

هیدایه‌تی و مرگرت نه‌وه قازانجه‌که‌ی بۆ خۆیه‌تی و که‌سی‌کیش له‌سەر گومرایی خۆی به‌رده‌وام بوو زیانه‌که‌ی بۆ خۆیه‌تی و خۆی سزا‌که‌ی ده‌چیژێ..

﴿۷﴾ اِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْاَرْضِ زِينَةً لِّهَا لِنَبْلُوَهُمْ اَيُّهُمْ اَحْسَنُ عَمَلًا ﴿۷﴾ نِیمه نه‌وه‌ی له‌سەر زه‌وییه له‌گیانه‌به‌رو دره‌خت و رو‌ه‌ک و کان و دیمه‌نه‌کانی کردومان به‌هۆی نارایش و جوانی بۆ زه‌وی و دانیش‌توانی سه‌ری، کردومان به‌هۆی تاقیکردنه‌وه بۆیان، بۆ نه‌وه‌ی دهری بخه‌ین کێ کرده‌وه‌ی باش ده‌کا و شیاوی نه‌و نِیمه‌تانه‌یه که له‌دو‌نیادا و له‌قیامه‌تدا پێی ده‌درێ.

﴿۸﴾ وَاِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ﴿۸﴾ نِیمه نه‌و زه‌وییه جوان و رن‌گا و رن‌گه‌ تێک ده‌ده‌ین، رۆژیک دێ هه‌ر‌جی و به‌سه‌ر نه‌و زه‌وییه‌وه‌یه له‌دار و دره‌خت و گو‌ل و رو‌ه‌ک و جو‌گا و کانیا و دیمه‌نی سه‌رنج راکیش هه‌مووی له‌نا و ده‌به‌ین و سه‌ر زه‌وی ده‌که‌ینه خاکیکی سوته‌مه‌ر‌پۆ و ده‌شتیکی کاکی، به‌کاکی بێ گیانه‌به‌رو ناو و سه‌وزایی!!

﴿۹﴾ اَمْ حَسِبْتَ اَنْ اَصْحَابَ الْكُهْفِ وَالرَّقِیْمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ﴿۹﴾ نایا تۆ پێت وایه: هه‌ر روداوی نه‌صحابولکه‌ه‌ف و ره‌قیم له‌نا و نه‌و هه‌موو نایات و نیشانه‌ی نِیمه‌دا عه‌جایه‌ب و سه‌رسو‌په‌ینه‌رن؟! و مه‌زانه، بێگومان هه‌موو نایاتی نِیمه سه‌رسو‌په‌ینه‌رن، ته‌نها چی‌رۆکی نه‌صحابولکه‌ه‌ف و مانه‌وه‌میان به‌نوس‌تووی نه‌و هه‌موو ماوه دور و درێژه له‌حال و وه‌زعی جیهان سه‌رنج راکیشتر نیه، نه‌وه‌تا جوانی زه‌وی و دیمه‌نه جو‌را و جو‌ره‌کانی زۆر عه‌جایه‌ب ترو سه‌رسو‌په‌ینه‌رن ترن له‌چی‌رۆکی نه‌صحابولکه‌ه‌ف! بێگومان که‌سی‌ک بتوانی زه‌وی و نارایش بدا و بیرازینیته‌وه، پاشان هه‌لی پرۆکینی و بیکاته‌وه پوش و په‌لاش. که‌سی‌ک بتوانی ناسمانه‌کان و زه‌وی ناوا دروست بکا، توانای به‌سه‌ر هه‌موو شتێکدا هه‌یه و هه‌چی لێ عاسی نابێ، که‌وابوو دمتوانی کۆمه‌لیک ئاده‌می به‌بێ خواردن و خواردنه‌وه بۆ زه‌مانیکی دور و درێژ به‌ی‌لێتیه‌وه.

(ره‌قیم): یان ناوی سه‌گه‌که‌یانه، یان ناوی نه‌و کی‌وو که‌ژمیه که‌ لێی بوون، یان ناوی نه‌و پارچه له‌وحه‌یه که‌ ناوه‌کانیان له‌سه‌ری نووسراوه.

﴿۱۰﴾ وَيُنذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ﴿۱۰﴾ هه‌روه‌ها نه‌و کافرا‌نه بترسینی: که‌ پێیان وایه خودا مندالی هه‌یه. وه‌کوو هه‌ندی له‌مو‌شریکه‌کانی عه‌رمب که‌ ده‌یانگوت: نِیمه فریشته ده‌به‌رستین چونکه‌ کچی خودان. جو‌له‌که‌کان: که‌ ده‌یانگوت عوزه‌یر کو‌ری خودایه نه‌و مه‌سیحیانه‌ی که‌ ده‌یانگوت عیسا کو‌ری خودایه، بۆیه‌ش به‌تایبه‌تی ناوی نه‌م سێ جو‌ره کافرا‌نه‌ی هینایه‌وه، هه‌ره‌چه‌نده ((انذار)) ه‌ گشتیه‌که‌ی پێشوو ده‌یانگریته‌وه. بۆ نه‌وه‌ی نامازده‌یی که‌ هه‌لو‌یست و بیروباوم‌ری نه‌وانه زۆر ناشیرین و نابه‌جیه‌و له‌هه‌موو کوفرێک کوفرتره.

﴿۱۱﴾ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ ﴿۱۱﴾ نه‌وانه که‌ نه‌و بوختانه هه‌ل‌ده‌به‌ستن و نِیسبه‌تی مندال و ده‌پال خودا دده‌ن نه‌خو‌یان نه‌باوک و باپیریان هه‌یج به‌لگه‌یه‌کیان به‌ده‌سته‌وه نیه، به‌ل‌کوو قه‌سه‌یه‌که‌ به‌هه‌وانته‌ فریسی دده‌ن و هه‌یج به‌لگه‌و به‌شتگیریه‌کی عه‌ق‌لی و نه‌ق‌لییان نیه، ده‌ی خۆ عه‌قیده و بیرو باوم‌ری ده‌بی له‌سه‌ر بناغه‌ی زانسته و زانیاری دابه‌زه‌ری و قه‌ناعه‌ت و دنیایی تیدا بێ. ﴿۱۲﴾ كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ ﴿۱۲﴾ نه‌م بوختانه‌یان بوختانیکی زۆر گه‌وره‌یه و کوفرێکی بێ رمزایه، کاشکی نه‌وان نه‌و بوختانه‌یان هه‌ر به‌سه‌ر د‌ل‌دا رابوردایه و نه‌یاندرکاندایه، نه‌وانه هه‌نده بێ شه‌رم به‌زوبان ناشکرای ده‌که‌ن و بێ شه‌رمانه به‌ناو خه‌ل‌کی دا بلاوی ده‌که‌نه‌وه. ﴿۱۳﴾ اِنْ يَقُولُنَّ اِلَّا كَذِبًا ﴿۱۳﴾ نه‌وان جگه له‌درو و بوختان هه‌چی تر نالین. هه‌ر‌جی ده‌ی‌ل‌ین درۆیه‌کی په‌ته‌رییه و راستی تیدا نیه.

﴿۱۴﴾ فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسِكَ عَلَى آثَارِهِمْ اِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهَذَا الْحَدِيثِ ﴿۱۴﴾ ئه‌تۆ خه‌ریکی له‌داخا خۆت بکو‌زی و خۆت به‌فتاره به‌ری له‌خه‌فه‌تی نه‌وه‌ی: که‌ نه‌وانه بر‌وا به‌م قورئانه ناکه‌ن، وشه‌ی (لعل) لێ‌ده‌دا بۆ نِیس‌تیفه‌های ئینکارییه و مانای نه‌هی ده‌گه‌یه‌نی، واته: به‌و نه‌ندازه داخ و خه‌فه‌ت مه‌خۆ نه‌وانه شیاوی نه‌وه نین تۆ نه‌وه‌نده مه‌رافیان بۆ بخۆی. لێ‌یان گه‌رێ، نه‌وه‌نده به‌هه‌لو‌یسته نه‌فامه‌کانیان د‌ل‌گران مه‌به، تۆ پێغه‌مبه‌ری و ته‌نها راگه‌یان‌دنی په‌یامه‌که‌ی خۆت له‌سه‌ر شانه، په‌یامی خۆتیان پێ رابگه‌یه‌نه جا هه‌ر که‌سی‌ک

﴿إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ﴾ ئەى موحه مەهە! بیری ئەو کاتە بکەرەوه: کە ئەو کۆمەڵە گەنجە لە پینا و ئایینە کە یان داو لە ترسی گەلە کە یان نەوێک لە بێر و باوەرە کە یان ژێوانیان بکەنەوێک پەنایان بۆ کونجی ئەشکەوت برد، بۆ ئەوەی خۆیان تێدا بشارنەوێک گەلە بێهەستە کە یان پێیان نەزانن. جا کە چوونە ناو ئەشکەوتە کەوێک ﴿فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا﴾ وتیان: خودایە! لە لایەن خۆتەوێک رەحمەت و بەزەیی خۆتەمان بە سەردا بڕێزە، وایکە گەلە کەمان پێمان نەزانن، سەرەنجامان خێر بێ و بەرچا و رون و نیمان بێتەومان بکە، چاودێرمان بەو لەهەموو گومراوی و سەر ئێشیاواییە کە بمانبارێزە.

﴿فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا﴾ خەوێکی قورسمان بە سەردا هێنان و خەویان ئێکەوت بە جوێرێک کە هیچیان گۆی ئێ نەبێ و بەهیچ دەنگێک خەبەرمان نەبێتەوێک چەند سالیکی ژمێردراو نوستن.

﴿ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لَبِئُوا أَمَدًا﴾ پاشان لەخە و بێدارمان کردنەوێک، لەو خەوێک گرانە درێژ خایەنە و خەبەرمان هێنان بۆ ئەوەی دەری بخەین لە ئەو دوو کۆمەڵە وەکێشە هاتوێک دەربارەیان، کامەیان ماوێ نووستنە کە یانی باشتەر زانیوێک سەر ژمێریان کردوێ. بزانی و بۆیان دەرکەوێ چەند عاجزو بێ دەسەلاتن. بزانی خودا چی لەگەڵ کردوون و دنیایان لە دەسەلاتی خودا و بە توانایی لەسەر زیندو کردنەوێک شتی تریش!!

ئەو دوو حیزبە (أَيُّ الْحِزْبَيْنِ) ئاماژەیان بۆ کراوێ کێن؟

بەگوێرە ئایەتە کە حیزبێکیان کۆمەڵە گەنجە کەمن حیزبە کە تریان دانیشتوێ شارە کەن کە لەسەر دەمی ئەواندا ئەمانە بە خەبەر هێنران، چونکە میژووی بە سەر هاتی ئەو کۆمەڵە گەنجەیان لا بوو. ئەمە رای زوربە رای رافە کە رانی قورنانه. کۆمەڵێکی تر دەلێن: ئەو دوو تاقمە دوو تاقمی کافرن، کە دەربارە ئێ صحابوێ کەوتوونە کێشەوێ.. هەندێکی تر پێیان وایە دوو کۆمەڵی موسوڵمانن دەربارە ژمارەو ماوێ نووستنی ئێ صحابوێ کەوتوونە کان کەوتوونە مقوێ مقوێ.

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِنَّ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا ﴿٥﴾ فَلَمَّا كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِنَّ لَمْ يَقُولُوا بِهَذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا ﴿٦﴾ إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لِّمَن يَسْبُلُهَا أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ﴿٧﴾ وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ﴿٨﴾ أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ﴿٩﴾ إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٠﴾ فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ﴿١١﴾ ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لَبِئُوا أَمَدًا ﴿١٢﴾ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى ﴿١٣﴾ وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَن نَدْعُو مِنْ دُونِهِ إِنَّا لَقَدْ قُلْنَا إِذَا شَطَطًا ﴿١٤﴾ هَؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَّوَلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيِّنٍ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿١٥﴾

ئەمجار دواي رانواندنی بوختە چیرۆکە کە، دەست دەکا بە درێژەدان بە چیرۆکە کە، ئەوێ رادەگەیهێنێ: کە ئەوێ خودا لەم چیرۆکەدا دەگێڕێتەوێ یەکاڵاکەرەوێ کێشە نیوان کێشە کە رانە. قەسە حەق و رای راست ئەوێ: کە خودا دەفەر موی: ﴿نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ﴾ ئەى پێغەمبەر! ئێمە لەو بارەوێ هەوایی راست و حەق بۆ دەگێڕێنەوێ، راستی روداوە کە ئەوێ: کە ئێمە بۆتوێ رون دەکەینەوێ! ﴿إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ﴾ ئەوانە: کۆمەڵە گەنجێک بوون، ئێمانی راستە قینەیان بە خودای خۆیان هێنا بوو، شایەتییان دەدا بە تاکی و تەنهای خودا ﴿وَزِدْنَاهُمْ هُدًى﴾ هیدایەت و رێنمویییمان بۆ زیاد کرد، پتر لەسەر بێر و باوەرە کە یان سوور بون و زیاتر رویان لە خودا کردو ئامادەباشییان بۆ کردەوێ چاکە زیاتر بوو.

﴿وَرَبَطْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ﴾ دلمان له سهر بئرو باومر ده که یان دامه زرانندن، شانازی ده که یان به نیمانه که یان، پشت نه ستورن به و بیرو باومر دی بۆ خوینیان هه لئزاردوه. ﴿إِذْ قَامُوا﴾ نه و کاته ی له ژیر ده سه لاتی (مه لیک ده قیانووس) هه ستان و بته پرستیان ره تکرده وه. ﴿فَقَالُوا رَبَّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ وتیان: خودای نیمه نهم بته داتا شر او انه نین، خودای نیمه خودای ناسمانه کان و زهوییه، به دیهینه ری بوونه ومره، نیمه به ندایه تی ههر بۆ نه و ده که یان و بهس ﴿لَنْ نَدْعُو مِنْ دُونِهِ إِلَهًا﴾ نیمه جگه له زاتی بهر و مردگار که سی تر به خودا ناناسین و نای پرستین، که سی تر ناکه ینه هاو دل و هاوشانی چونکه جگه له بهر و مردگار خودا و بهر ستراوی تر نین. ﴿لَقَدْ قُلْنَا إِذَا شَطَطًا﴾ نه گهر نیمه عیباده تی غهیری خودا بکه یان بیگومان شتیکی ناحه قمان نه نجام داوه، سنوورمان به زانده وه قسه یه کی ناحه ق و به تالمان گوتوه..

﴿هَؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيِّنٍ﴾ سهیره نه مانه ی قهومی نیمه هه رچه نده به ته مه ن له نیمه دنیاده ترن، زور تر به نه زمون و تاقیر کرده ی ژیاندا تی به ریون، که چی ها توون هاو ده لیان بۆ خودا داناوه، ده ی بۆ چی به لگه یه کی حاشا هه لئه گر ناخه نه رو به به لگه بیرو باومر ی خو یان ناچه سپینن؟ بۆ به لگه ی ناشکرا ناهینه وه؟ وه کوو چۆن نیمه به لگه ی به هیز و پته و مان لایه له سهر بیرو باومر ی خو مان! بیگومان نه و نه ته وه یه نیمه: که نه وه بیرو باومر یانه تاقه میکی سته مکارو ناحه قیکارن، نه گینا چۆن بیرو باومر ی ناوا ره چا و ده که ن؟ چۆن نه وه هه لئس و که وتیان ده بی؟ ﴿فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا﴾ جا بۆ کی له و که سه سته مکار تره: که درۆ له سهر خودا هه لئه به ستی و هاو ده لی و ده پاں دده؟

﴿وَإِذْ اعْتَزَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ﴾ نیوه مادام له بیرو باومر دا له وان جیا بوونه وه و به دل و دروون له وان گو شه گیر بوون، نه وان بته پرست و نیوه خودا پرست! نیوه جگه له خودا که سی تر به خودا نازان و بۆ زاتی نه و نه بی به ندایه تی بۆ که سی تر ناکه ن، ﴿فَأَوْرَا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَهَيِّئْ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مِرْفَقًا﴾ ده به جه سته ش

﴿وَإِذْ اعْتَزَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأَوْرَا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَهَيِّئْ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مِرْفَقًا﴾ ﴿١٦﴾ ﴿وَرَأَى الشَّمْسُ إِذَا طَلَعَتْ تَزَوُّرًا عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقَرُّصُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مِنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْسِدًا﴾ ﴿١٧﴾ ﴿وَحَسَبَهُمْ آيَةً ظَالِمًا﴾ ﴿١٨﴾ ﴿وَهُمْ رُفُودٌ وَقَلْبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ وَكَلْبُهُمْ بَنِي سَيْطٍ ذِرَاعِيهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَلَمَلِئْتَ مِنْهُمْ رُعْبًا﴾ ﴿١٩﴾ ﴿وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِنِسَاءٍ لَوْ يَتَذَكَّرْنَ مِنْهُمْ سَكَنَ لَئِنْ شَاءُوا لَوَلَّيْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَالْوَارِثُ لَكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَئِنْ شَاءُوا فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ وَلَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا﴾ ﴿٢٠﴾ ﴿إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ أَوْ يُعِيدُوكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذَا أَبَدْنَا﴾ ﴿٢١﴾

لییان جیا بینه وه، له نا و نه وان دا ژیان به سهر مه به ن، رو بکه نه نه شه که وت و شوینیك بتوان به بی ترس و بیم خودا به رستی خو تان بکه ن! بیگومان نیوه نه گهر له م بته پرستانه جیا بینه وه و لیان گو شه گیر بن، خودا رحمت و میهره بانی خو ی در یژی به سه رتان دا و سه رفرازی دونیا و قیامت ده بن، ریگی رزگار بوون و ژیا نی سه ره به ستیمان بۆ ناسان ده کا، خودا که ریمی کار ساز و هه موو کار یك ده سازینی، باچی تر له ژیر چاودیری یاسا و له کانی پاشادا نه مینینه وه و نهم چه و سانه وه قیول نه که یان.^(۱)

(۱) شایانی باسه تا نیستا نازاندری (اصحاب الکهف) له ج نه ته وه و تیرمه که ن، له ج روژگار یكدا بوون، له ج ولات و هه ریمیک بوون، نه و نه شه که وتی نه وان په نایان بۆ برد له کو یه؟

ئەمجار قورئان شېۋى مانەۋىيان لەئەشكەوتەكەدا دەست نیشان دەكاو دەفەرموى: ﴿وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ﴾ تۆ ئەى موخەممەدا! يان ھەر كەسك بۆ خىطاب لەگەل كەردن بگونجى. ئەگەر ئەو ئەشكەوتەت

ناوېراو سەمكار تېرىو. ئەو دەبوو لەسەردەمى ئەمدا سالى (۱۳۲) جەلەكە لەئىمپىراتۆرى رۆمانى ياخى بوون، ھەرچى دامو دەزگای دەسەلاتى رومانى ھەبوو لەفەلەستىندا و دەريان ناو ئۆرشەلىمىيان خستە ژىر دەستى خۇيان، تەنانت ئەوئەندىيان دل بەم رزگار بوونە خۇش بوو پارمىيان بەم ناوہ لى داو ئەو سالىيان كەردە سالى رزگار بوون و لەو دەو يادى ئەو رۆژەيان دەكەردەو. ماوہى سى سال بەو جۆرە مانەو، پاشان (ھادريانوس) بەلەشكرىكى گەورەو ھېرشى بۆ ھىتان و فەلەستىنى داگىر كەردەو ئۆرشەلىمى خستەو ژىر دەسەلاتى خۇى. فەلاچوى جەلەكەكانى كەردو رىشەكىشى كەردن، ھەرچى گەورەو پىاوماقولىيان ھەبوو كوژران ئەوانى تر كرانه دىلو لەبازاردا وەكوو ئازەل فرۆشران، ھەرچى شەعائىرو جەژن و يادو يادەومرى جەلەكە ھەبوو ھەمووى ياساغ كراو ئايىن و داب و نەپىتى جەلەكە ئاسەوارىي نەما.

جا بەگوپەرى ئەم روداوە مېژووىيە دەگونجى ئەو كۆمەلە گەنجە جەلەكە بوون و شوپنەكەشيان لەخۆرەلاتدا بوپى يان بەتايبەتى لەئۆرشەلىم بوون. سالى بەخەبەر ھاتنەكەشيان سالى (۴۲۵ز) بووپى. واتە: لەپىش لەدايكبوونى پىغەمبەر بە (۱۳۰) سال.

بەھەر حال جەوساندنەوہى جارى يەكەم زياتر وى جەوہ لەگەل روداوى (أصحاب الكهف) دا.

ئەو دەشمان لەبىر نەچى جەوساندنەوہى مەسىحىيەكان ھەرچەندە ئەمەش زۆر جار رودى داوہ بەلام لەگەل سالى لەدايكبوونى پىغەمبەرى ئىسلام رىك ناكەوى.

ھەندى لەرافەكەرانى قورئان و مېژو و نووسان پىيان وايە ئەو كۆمەلە گەنجە دانىشتوى و لاتى نەپنەوا بوون لەشىمال عىراق و ئەشكەوتەكەش لەكورەستانى عىراق بوو.

ھەندىكىش پىيان وايە لەباشوورى توركىيائى ئىستايە. بەلام تا ئىستا بەلگەيەكى ئەوتۆ نىە شوپنەكە ديارى بكا.

قورئان ئاماژە بەو دەكا: كە ئەوانە كۆمەلە گەنجىك بوون لەپىناو بېروا بەخودا و ئايپنەكەياندا تووشى جەوساندەو سەمكارى سەمكاران بوون. ئەم كۆمەلە گەنجەش نەيانتوانىو ئەو جەوساندەوہىە قىول بكەن، بۆيە شارىيان بەجى ھېشتەو رويان لەكىو ئەشكەوت كەردەو.

مېژووى كۆنىش ئاماژە بەچەند جەوساندەوہىەكى ئايپنى دەكا: كە لەرۆژگارى كۆندا لەخۆرەلاتى ناوېراست روى داوہ. لىرەدا باسى دووجار لەو جەوساندەوانە دەكەين كە يەككىيان زۆر دەگونجى لەگەل باردو دۆخى (أصحاب الكهف) دا.

۱- لەسەردەمى پاشا (مەلىك) سى سىلوقى ئەنتىوخۆسى چوارەم كە نازناوى (بنابىقانىس) بوو و لەدەوروبەرى سالى (۱۷۶-۸۴ز) دا ژياو جەوساندەوہىەكى ئايپنى زۆر بەھىز روى داوہ. ئەو بوو ئەم پاشا ملھورە كە چوو سەرتەختى پاشايەتى لەسوريا، زۆر رۆچوبو و لەبىرو باوېرو رۆشنىرى ئىغرىقىدا، زۆر شانازى بەژيار و شارەستانى ئىغرىقەكان دەكەرد. ئىتر تىنى بۆ جەلەكەكانى دانىشتوى فەلەستىن ھىنا كە واز لەئايپنى خۇيان بىنن و ئايپنى ئىغرىقى قىول بكەن. ھەرچى ياسا و شەرىعەتى جەلەكە ھەيە پوچى كەردەو، ھەيكەلى پىرۆزى پىس كەرد، پەيكەرى (زوس) كە بتى ئىغرىقەكان بوو خستىە سەر شانۆى پەرتىش، فەرمانى دا بەرازى بۆ بكەنە قوربانى و ھەرچى نووسراوى تەورات ھەبوو ھەمووى كۆكەردەو سوتاندى.

جا لەژىر رۆشنايى ئەم حەقىقەتە مېژووىيەدا دەتواندىر بگوتى: ئەم كۆمەلە گەنجە لەنەتەوہى جەلەكەبوون و شوپنەكەشيان فەلەستىن بوو، بەگشتى، يان ئۆرشەلىم بوو بەتايبەتى. ئەو كاتەش كە لەخەوئەكەيان راست كراونەو سالى (۱۳۶ز) بوو ئەو كاتە خۆرەلات لەژىر فەرمانىروايى رۆمەكاندا بوو. واتە: (۴۴۵) سال پىش لەدايكبوونى پىغەمبەرى ئىسلام بوو. كە رىكەوتى (۵۷۱ز) بوو.

۲- جەوساندەوہى جارى دووھمىش لەرۆژگارى ئىمپىراطورى رۆمانى (ھادريانوس) سالى (۱۱۷-۱۳۸ز) ئەم ئىمپىراتۆرەش جى لەدەست ھات لەگەل جەلەكەدا كەردى زۆر لە (انتىوخوس)ى

دەبینی بەم شیوە دەتبینی، کاتێ که خۆر هەڵدەهات هەتاوەکە بەلای راستدا دەکشای و ئەو کۆمەڵە گەنجە دەبواردو تیشکەکە ی لێیان نەدەکەوت! ﴿وَإِذَا غَرَبَتْ تَقَرَّبُ إِلَيْهِمْ ذَاتُ الشَّمَالِ﴾ کاتێ که خۆر بەرەو ئاوابوون دەکشای، تیشکەکە بەلای چەپدا دەرۆیشت و ئەوانی دەبواردو هەتاویان ئی نەدەدرا. ﴿وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ﴾ وەلحال ئەوان لەپانتایی یەکی ناو نەشکەوتە کەدا بوون و هەوا یەکی فێنک و خۆش و سازگار لێی دەدان. لەغازی ناو نەشکەوتە کە و تیشکی خۆر پارێزراو بوون. شۆنە کە یان وابوو تیشکی خۆر ئی ی نەدەدان و هەوا ی سازگاریان بۆ دەهات.

﴿ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ﴾ ئەوەی باسکرا لە حال و وەزعی ئەو کۆمەڵە گەنجە هەر لەبێر و باوەری یەکتا پەرستییانە و دەوێرە و تەکرارە و تەپەرستی و گۆشەگیربوونیان لە نەتە وە کە یان بەدڵ و بە جەستە و بە گێژدا چۆنە وە ی پاشاکە یان و روکردنە کە ژ و حەوانە و میان لە ناو نەشکەوتە کە دا و هەلکەوتنی ئەو نەشکەوتە بە جۆرێک کە تیشکی خۆر نە کە و یتە ناوی، گێرێر ئەوەی ئەم چێرۆکە بە و شیوە سەرئەنجام راکێشە بە شێکی لە نیشانەکانی خودا و گەواهی ئەوە دەدەن: کە خودا خاوەن دەسلەلاتی بێ سنوورە و هەرچی بێهەوێ دەیکا و هیچ شتێک نیە بێ توانی بێبێتە لە مەپەر لەبەر دەم و یستەکانی دا. ﴿مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ﴾ کە سێک خودا تەو فێقی بدا بۆ دۆزینە وە ی رێگای راست و رێنمویی بکا بۆ بە حەق گە ییشتن و بە هەرمەند بوون ئەوە هەر ئەو بە راستی هێدایە تەدرا و بە مرار گە ییشتوو! ﴿وَمَنْ يَضِلْ فَلَنْ نَجِدَ لَهُ وَلِياً مُرْتِداً﴾ کە سێک خودا بە هۆی خراپی و نەبوونی نامادەباشییان بۆ رێبازی حەق گومراییان بکا، بۆ خۆیان بە و یستی خۆیان رێبازی ناحەق بگرنە بەر، ئەوە هەر گێز ئەتۆ کە سێکت دەست ناکەوێ (جگە لە خودا) دۆست و یارمە تیدمیریان بێ و لە گومرایی رزگاریان بکا، چونکە هێدایە تەدان و گومرێ کردن بە دەست خودایە!

﴿وَتَحْسَبُهُمْ أُنْقَاطاً وَهُمْ رُفُودٌ﴾ ئەو موحەممەد! ئەگەر تۆ چاوت بێ بکە و تەنایە و اتەدزانی بە خەبەرن و نوستوو نین، چونکە چاویان کراوە بوو، هەر کەسی چاوی بێ بکە و تەنایە

وای دەزانی ئەوان تەماشای دەکەن! هیچ دیاردە یەکی نوستنیان پێوە دیار نەبوو. ﴿وَتَقْلِبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشَّمَالِ﴾ ئەم دیوو ئەو دیومان دەکردن، لە سەر ئەم تەنیشت دەمانخستە سەر تەنیشتی تریان، لە راستە وە بۆ چەپ و لە چەپە وە بۆ راست هەلە و گێرمان دەکردن بۆ ئەوەی هەوا لە هەموو جەستە یان بدا و ئەو بە شە ی جەستە یان کە لە سەر زەوی یە بە هۆی زۆر مانە و میان نە رزی. ﴿وَكُلُّهُمْ بِأَسْطٍ ذِرَاعِهِ بِالْأَصْبَدِ﴾ ئەو سەگە ی: کە لە سەرە تا وە لە شارە کە وە شوپنیان کە و تەبوو لە قاپی نەشکەوتە کە دا یان لە ناوی دا دوو چەپۆلە ی لە سەر زەوی راخستبوون، وە کوو ئەوە ئیشکیان ئی بگێرێ و ابوو، ئەویش بە هەمان شیوە خەوی ئی کە و تەبوو! چاوی بز و زیت دەچون، وادەزانرا بە ناگایە. ﴿لَوْ أَطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوُتِيتَ مِنْهُمْ فِرَاراً وَ لَمَلِيتَ مِنْهُمْ رُغْباً﴾ ئەو موحەممەد! ئەگەر تۆ لە کاتی نووستنە کە یان دا چاوت پێیان بکە و تەنایە خۆت بێ رانە دەگێرا و یە کە سەر هەلە دەهاتی، ترس و بیم دایدە گرتی و لێیان دەترسای، چونکە پەر و مردگار سام و هەبە تێکی وای خستبوو سەریان کەس نەیدە و یرا پەر بە چاوان سەیریان بکا. هەر کەسی چاوی پێیان بکە و تەنایە دە یقا چاند.

﴿وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِنِيسَاءِ آلِهِمْ﴾ واتە: وە کوو چۆن ئەو کۆمەڵە گەنجە مان هێدایە تەدان و لە نەشکەوتە کە دا خەومان ئی خستن و جەستە مان لە رزین و پۆلکان پاراستن و بە زیندویی بە بێ خواردن و خواردنە وە ئەو ماوە دور و درێژە هێشتە مانە وە؛ هەر بە و جۆرە لە و خەو دور و درێژە وە خەبەرمان هێنانە وە، بۆ ئەوەی توانا و دەسلەلاتی خۆمانیان بۆ دەر بێن، بێر لە خۆیان بکە نە وە و لە ناگام بکە و نە پرسیار کردن لە یە کتری! ﴿قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ كَمْ لَبِئْتُمْ؟﴾ یە کێکیان کە و تە پرسیار کردن و تی: چەند ماوە وە بە نوستوویی؟ ئەو ماوە ی خەومان ئی کە و تەبوو چەند بوو؟ ئەوان لە خەو هەستا و و چاوی خۆیان دەگێژ و رۆدە کە نە یە کتری و پرسیار لە یە کتر دەکەن؛ چەند ماوە وە؟ وە کوو چۆن کە سێک لە خەو یکی درێژ خایەن بە خەبەر بێ پرسیار دەکا چەندە دەبێ نوستوو؟ دیارە بۆ خۆیان هەستیان بە درێژی خەو کە یان کردو؛ ﴿قَالُوا لَبِئْسَ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ﴾ پرسیار

لیکراوه کسان و ده لایمان دانه وه و تیان: رۆژیک یان به شیک
له رۆژیک به نوستوی ماوینه وه، چونکه وایانزانی هه
نه وه ندانه ماونه وه و چونکه باش به ناگا نه هاتبوونه وه و خه
به ری نه دابوون و خه ریکی چاو گلو فین و خه و له خوره واندن
بون، هیشتا به باشی سهیری دهو و به ری خویان نه کردبوو،
له دیمه نی دهو و پشتیان ورد نه بوو بوونه وه.....! ﴿قَالُوا رَبُّكُمْ
أَعْلَمُ بِمَا لَبِثُمْ﴾ هه ندیکیان به هه ندیکیان گوت: خودای نیوه
دهزانی چه ند ماونه وه، نیوه هیچی لی نازان، خودا دهزانی
ماوهی نووستنه که مان چه ند بووه. واز له وه بیئن و نه و
مهوزوعه و دهلا بنین، ﴿فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِرِزْقِكُمْ هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ
فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى طَعَامًا﴾ یه کیك بنیرن بۆ ناو شار به م
پارمیهی لامانه با بروانی چ خوارده مهنی یه ک باش و به سودو
هه رزانه هه ندیکمان بۆ بیئنی؟ ﴿فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ﴾
نه و که سهی دهینیرین و دهچی بۆ کرینی خوارده مهنیه که
بابه وریایی و زیره کانه بچی، له چون و هاتنه وه یدا وریابیت،
به جوژی هه لئس و کهوت بکا ههستی پی نه کری و نه ناسری،
﴿وَلَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا﴾ راستی نیوه له لای کهس نه درکیننی،
کهس به نیوه شارمزا نه کا، کاریکی وا نه کا پیمان بزنان،
چونکه ﴿إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ﴾ دهسته و
دائیره ی دهقیانووس و یاساوه لکانی نه گهر پیتان بزنان و
شارمزی شوینه که تان بن به به رده بارانکردن ده تانکوژن،
به یاخی بوو و ده رجوو له ژیر ده سه لاتی یاساتان حیساب
ده کهن، تاوانی یه که تاپه رستیتان ده دهنه پال، نه وان بته پرستن
ناهیلن نیمه خودا په رست و یه که تاپه رست بین. یان
ده مانکوژن و به به رده باران له ناومان ده بن ﴿أَوْ يُعَذِّبُوكُمْ فِي
مَلِيَّتِهِمْ﴾ یان به زوره ملی و زهخت ده مانخه نه وه سه ر
بته پرستی و نایینی پووچی خویان. جا: که نیوه واز
له یه که تاپه رستی بین و بچه وه سه ر نایینی نه وان (با به زوره
ملیش بی) نه وه خه سارتمه ند ده بین و ﴿وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذَا أَبَدًا﴾
نیتر هه رگیزا و هه رگیز نه له دونه دا و نه له قیامه تدا
رزگار بو نتان نیه، که سیك له خودا په رستیه وه بگه رپته وه بۆ
بته پرستی، گه وهرترین خه ساری لی که و تووه. ئابه و جوژه
ده بینین نه و کومه له گه نچه تازه له خه و هه لساوه له ناو
خویاندا چه چه و مقو مقیانه، برسیانه، پارمیان پییه و

وَكَذَلِكَ أَعِزَّنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَأَنَّ
السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا إِذْ يَتَنَزَّعُونَ مِنْهُمْ أَمْرَهُمْ فَقَالُوا
أَبْنَاؤُهُمْ بَيْنَنَا رَبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَى
أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ﴿١١﴾ سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ
رَابِعُهُمْ كَذِبُهُمْ وَيَقُولُوتُ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَذِبُهُمْ رَحْمًا
بِالْغَيْبِ وَيَقُولُوتُ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ كَذِبُهُمْ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ
بِعِدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرًّا ظَهَرَ
وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿١٢﴾ وَلَا تَقُولَنَّ لِيَأَنِي
إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكَ عَدَا ﴿١٣﴾ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَذِكْرُ رَبِّكَ
إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَى أَنْ يَهْدِيَنِّي رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَذَا رَشَدًا
﴿١٤﴾ وَلِيُثَارَىٰ كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا
﴿١٥﴾ قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لِيُثَارَىٰ لَهُ، غِيبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
أَبْصَرَ بِهِ، وَأَسْمِعُ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ
فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ﴿١٦﴾ وَأَتْلُ مَا أُوْحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ
رَبِّكَ لَا مَبْدَلَ لِكَلِمَتِهِ، وَلَنْ يَجْعَلَ مِنْ دُونِهِ مَلْتَحَدًا ﴿١٧﴾

خوارده مهنیان لی نزیک نیه. دهیان وهی یه کیك بنیرن بۆ
شارو مهترسی نه وه یان ههیه بییان بزانی، وا دهزانی هیشتا
مهلیك دهقیانووس ماوه و بته پرستی باوه، بی ناگان له وهی
چه ند چه رخیك تبه پریده و چه ند چین ئاده میزاد به دوا
یه کدا هاتون و رۆیشتوون، نه یان دهزانی ره پره وهی رۆژگار
چه ند جار تیومر سوپا وه ته وه و دیاردهی شاره که یان گۆراوه و
دونه دونه یه کی تره، پاشای مله ورو و خونه ناس و دارو دهسته
بته پرسته کانی جوونه زباندانی میژو وه!

﴿وَكَذَلِكَ أَعِزَّنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ﴾ وه کوو
چون خه ومان لی خستن و پاشان زیندومان کردنه وه، هه به و
جوژه خه لکیشمان به سه ردا ناگادار کردنه وه، حال و
ومزعییه تی نه م کومه له گه نچه مان به دانیشتی شاره که و
دهو و به ری زاناند! کردمانن به به لکه له سه ر تاوانا و ده سه لاتی
خومان بۆ نه وانه ی گومانیان هه بوو له زیندو بوونه وه و هاتنی
رۆزی قیامهت، ﴿وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا﴾ کردمانن

به نیشانه‌ی نه‌ودی که روژی قیامت دئی و شک و گومانی تیدا نیه. ﴿إِذْ يَتَّزِعُونَ بَيْنَهُمْ أَمْرَهُمْ﴾ واته: خه‌لکی نه‌و چهرخ و روژگارده‌مان به‌سهردا ناگادار کردن، له‌کاتیلدا خه‌لکه‌که بۆ خۆیان له‌ناو خۆیان‌دا مقو مقوئیان بوو دمرباردی قیامت و زیندوبوونه‌وه، هه‌یانبوو ده‌یگوت: قیامت نایه‌و زیندوبوونه‌وه نابئ، هه‌یانبوو بر‌وای به‌هاتنی روژی قیامت هه‌بوو ده‌یگوت زیندوبوونه‌وه ده‌بی، جا ناگاداربوونی نه‌و کۆمه‌له. که له‌ناو خۆیان‌دا کیشه‌یان هه‌بوو. به‌سهر حال و مزعی (أصحاب الکهف) دا بوو به‌به‌لگه بۆ خاومن باومر‌ان و بۆردانی بی باومر‌ه‌کان و نه‌وانیش موسولمان بوون، پاشای نه‌و روژگارده: که بۆ خۆی خودا په‌رست بوو گه‌له‌که‌شی زۆر به‌م روداو که یفخۆش بوون: که بوو به‌مایه‌ی نیمان پته‌وی هه‌ندیکیان و موسولمانبوونی هه‌ندیکی تریان و نه‌مانی خیلاف و راجیایی له‌نیویان. ﴿فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِم بُنْيَانًا﴾ خه‌لکه‌که راجیاییان تیکه‌وت: هه‌ندیکیان وتیان: چه‌ند خانوئیکیان به‌سهرده‌وه ده‌که‌ین، یان دمر‌گای نه‌شکه‌وته‌که‌یان له‌سهر قه‌پات ده‌که‌ین، لییان ده‌گه‌رپین و ده‌کوو خۆیان بمیننه‌وه، نه‌مجار له‌سهر دمر‌گای نه‌شکه‌وته‌که‌ بی‌نایه‌ک دروست ده‌که‌ین ببیته نیشانه‌ی گۆره‌کانیان. ﴿رَبُّهُمْ أَغْلَمَ بِهِمْ﴾ خودای خۆیان زاناتره به‌حال و وزعیان، به‌نه‌ته‌وه‌وه ره‌چه‌له‌کیان، به‌بیرو باومر‌و هه‌لس و که‌وتیان. به‌ناوو ژماره‌و شوژرتیان. نه‌مه رسته‌یه‌کی تیه‌له‌کیش و ده‌کوو ده‌لین: (جومله‌ی موعته‌ره‌ضه‌یه) له‌که‌لامی په‌رومردگارده رهددی نه‌وانه دده‌اته‌وه: که دمر‌باردی (أصحاب الکهف) کیشه‌یانه جا کیشه‌که هی نه‌وانه بی که کاتی خۆی بییان زانین و بینویانن. یان کیشی نه‌و خاومن نامانه بی: که له‌سهرده‌می پیغه‌مبه‌ری نیسلام‌دا دمر‌باردی ناوو ره‌چه‌له‌ک و ژماره‌یان مقو مقوئیان بوو! ﴿قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّجِدَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا﴾ نه‌وانه‌ی ده‌سه‌لاتدار بوون له‌و روژگارده‌دا: که وا دیاره پاشاو دارو ده‌سته و زوربه‌ی جه‌ماومره موسولمانه‌که بووبن، وتیان: په‌رستگایه‌کیان له‌سهر دروست ده‌که‌ین، خودا په‌رستان نوژی تیدا بکه‌ن و شوینه‌که‌یان به‌پیرۆز بزانن.

﴿سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَّابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ﴾ بری له‌خاومن نامه‌کان ده‌لین: نه‌و کۆمه‌له گه‌نجه سی که‌س بوون، جواره‌میان سه‌گه‌که‌یان بوو. ﴿وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ﴾ هه‌ندیکی تر: که یاقوبیه‌کانن ده‌لین: پینچ که‌س بوون سه‌گه‌که‌یان شه‌شه‌میان بووه ﴿رَجْمًا بِالْغَيْبِ﴾ نه‌م دوو تاقمه هه‌ر له‌خۆیانه‌وه رمل ده‌هاویژن، هه‌والی دده‌دن نه‌ینی یه لییان و هیچی لی نازانن کوپرانه قسه فری دده‌دن. ﴿وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَكَاْمُهُمْ كَلْبُهُمْ﴾ هه‌ندیکی تریان که نه‌سطوریه‌کانن ده‌لین: چه‌وت که‌سن و هه‌شته‌مه‌که‌یان سه‌گه‌که‌یانه. ﴿قُلْ﴾ نه‌ی موحه‌مه‌دا! بییان بلی: ﴿رَبِّيَ أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ﴾ خودای من زاناتره ناگادار تره به‌ژماردی نه‌و کۆمه‌له و حال و وزعیان ﴿مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ﴾ که می له‌خه‌لکی نه‌بی ژماره‌یان نازانی، نه‌و ژماره که‌مه‌ش نه‌و که‌سانه‌ن که له‌کاتی خۆی‌دا روداو‌ه‌که‌یان بینیه‌وه و چاویان به‌و کۆمه‌له لاوه که‌وتوو. هه‌روه‌ها نه‌وانه‌ش که له‌سهرچاوه‌و ریگایه‌کی راسته‌وه نه‌و هه‌واله‌یان زانیبی. ﴿فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءً ظَاهِرًا﴾ نه‌ی موحه‌مه‌دا! کیش له‌گه‌ل خاومن نامه‌کان مه‌که دمر‌باردی (أصحاب الکهف) مه‌گه‌ر کیشه‌یه‌کی که‌م هه‌ر نه‌وه‌نده‌یان بی بلی که به‌نیگا بۆت دئی، هیچی لی زیاد مه‌که، به‌توند و تیژی رهدیان مه‌دمرده‌وه. ﴿وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا﴾ دمر‌باردی نه‌و کۆمه‌له لاوه په‌رسیار له‌خاومن نامه‌کان مه‌که، به‌هیوای نه‌ودی زانیارییان لی و مرگری، چونکه نه‌وان هیچی لی نازانن و نه‌ودی دمر‌بارمیان ده‌یلین هیچی به‌سهر هیچه‌وه نیه، له‌لایه‌کی ترده‌وه نه‌ودی له‌قورئان‌دا هاتوو به‌سه.

﴿وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكَ غَدًا، إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! بۆ هه‌ر کاریک بته‌وی له‌ده‌هاتوو‌دا نه‌نجامی بده‌ی به‌راشکاوی مه‌لی سبه‌ینی من نه‌وه ده‌که‌م مه‌گه‌ر رسته‌ی (ئینشائه‌للا) ی له‌گه‌ل‌دا بلی: بۆ هه‌موو کاریک که ده‌ته‌وی له‌ده‌هاتوو‌دا نه‌نجامی بده‌ی رسته‌ی (ئه‌گه‌ر خودا بیه‌وی) ی له‌گه‌ل‌دا بلی، هیج واده‌یه‌ک مه‌ده به‌بی گوتنی (ئینشائه‌للا) له‌گه‌لی دا. هه‌ر کاریکت ویست بیکه‌ی بلی: (ان شاء الله) ده‌یکه‌م. ﴿وَإِذْ كُرِّرْتُ رَبُّكَ إِذَا نَسِيتَ﴾ هه‌ر کاتی بریاریکت داو نیازی کردنی کاریکت بوو له‌بیرت چوو (ان شاء

الله) بلئی دوایی بیرت که و ته وه خیرا بیلئی و فریای قسه که ی پیشووتی بخه، نه و خیر و فه ره له کیس خوت مه ده، هه رچه نده ماوه ی زوری شی به سه ردا تی به ری بی. ﴿وَقُلْ عَسَىٰ أَنْ يَهْدِيَنِي رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَذَا رَشَدًا﴾ نه ی موحه ممه د! بلئی: نومیده وارم، چاومروانم خودای خوُم شارمزاییم بکا بو شتیک خیر و بی ری نه وه ی له بیرم چو وه بوُم پر بکاته وه، فه رو به ره که تی نزیک تر بی. هیوادارم به رومردگارم رینموییم بکا بو شتیک به لگه و نی شان ه ی روون و راستی تری تیدابی له سه ر پیغه مبه ری ه تیم. به لگه ی وام نی شان بدا باش تر بجی ته دل و دمروونه وه، زوتر له دلا جی گای بی ته وه، له م به لگه ی ه ی هه والی چی رۆکی نه م کۆمه له لا وه به سوود تری بی بو به یامه که م، چونکه عیلم و زانستی خودا ره ها و موطله فه جه ندیک خیر و فه ری خو ی برزینی به سه ردها هیش تا چاک تر و زورتری لا هه یه.

﴿وَلَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا﴾ نه و کۆمه له لا وه له نه شکه و ته که یان دا سی سه د سال مانه وه به حیسابی خاومن نامه کان که حیسابی خو ری ده که ن نه وان ه ی دمرباره ی (اصحاب الکهف) پرسیاریان لی کردی، نو سالی ش زیاد به حیسابی قوره ی شییه کان، که حیسابی مانگی ده که ن. واته: نه ندازه ی سی سه د سالی شه مسی مانه وه که ده کاته سی سه د نو سالی مانگی.

﴿قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوا﴾ نه گهر لی یان پرس ی نه ندازه ی مانه وه یان له نه شکه و ته که دا چه ند بو وه، تویش زانیاریت دمرباره ی ماوه که نه بوو، بلئی: خودا شارمزا و ناگاداره به حال و وه زعیان، ماوه ی مانه وه که یانی بو رون کردی به وه، نه وه ی پی را که یان دی هه ره نه وه راست و حقه، نه که نه وه ی نه و خاومن نامه نه ده یلین. چونکه نه ینی زه و ی و ناسمانه کان زانیاری به که تای به ته به خو یه وه که سی تر هیچی لی نازانی، مه گهر که سانی که خودا بریک له و نه ینی یانه ی پی بلئی: ﴿لَهُ غِيبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَبْصِرَ بِهِ وَأَسْمَعُ﴾ نای خودا چه ند بینایه و چه ند باش شته کان دمرانی و چه ند شنه وایه به هه موو بیستراویک هیچی لی گوم نابی و هیچی لی تیک ناچی: ﴿مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ﴾ نیه بو ناده می زاد بیجکه له خودا که سیکی

وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَقْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدَ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تَطْغِ مِّنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا ﴿٢٨﴾ وَقُلِ الْحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٢٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ﴿٣٠﴾ أُولَٰئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِن سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُّتَّكِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ يَنعَمُ الْتَوَّابُ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٣١﴾ وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا رَّجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَبٍ وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا ﴿٣٢﴾ كُنَّا الْبُنْيَانَيْنِ ءَانَتْ أَكْطَامُهُمَا وَلَهُمْ فِيهَا مَنَازِلُ كُلُّهُمْ فِيهَا يَأْكُلُونَ فَتَجَرَا حَتَّىٰ لَاحِقَهُمَا النَّهْرُ ﴿٣٣﴾ وَكَانَ لِمَنْ شَرَفَا لَصْحَبِهِ وَهُوَ يُحَاوَرُهُمَا أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَأَعَزُّ نَفَرًا ﴿٣٤﴾

تر بتوانی کاروباریان هه لسو پزینی، به راستی خودایه کی بی ها و وینه و بی نه ظیرو بی و مزیره ﴿وَلَا يُشْرِكْ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا﴾ به رومردگار بریار و به دیه یانان به ده ست خو یه تی، چی بریاردا چۆنی بریاردا هه لوه شان ه وه ی نیه و که س نیه بتوانی ده ست له کاری خودا بدا. خودایه کی تا که و ته نها و بی و مزیره و بی راویژکاره تا که و ته نها ی موطله فه، حاکی فه ردو صه مه ده!

﴿وَإِذْ قُلْنَا لِمُوسَىٰ أَتَاهُ رَبُّكَ لَا مُبَدَّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا﴾ نه ی موحه ممه د! نه و قورنانه ی به نیگا بو ت نی ردراره بیخو ینه وه، په پره و ی فه رمان و نه هیه کانی بکه، دل و گو یچکه تی بو بکه ره وه و تی بکه و کاری پی بکه، بیگومان هیج که س ناتوانی وشه و که لیماتی خودا نال گو ر بکا، هیج که س رایه ی ناکه و ی، واده و به یلینی خودا بو فه رمان به رداران و هه ره شه ی له یاخی بوان بگو ری.

به پیهامی پیغمبره‌ری خودا ناکهن، ناگریکمان بو ناماده کردون؛ که بلیسه‌که‌ی لهه‌موو لایه‌که‌وه ده‌وریان ده‌گریو و زرگار بوونیان لیی نابو و چی هه‌ول و ته‌قه‌للا بدمن بو خو زرگار کردن لیی، بیهودمیه. ﴿وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهُ﴾ نه‌گهر نه‌و کافره سته‌مکارانه له‌ناو ناگردا داوای یارمه‌تی و به‌هاناچوونه‌وه بکه‌ن داوای ناوی خواردنه‌وه بکه‌ن بو شکاندنی تینوایه‌تیان به‌ئاویکی خه‌ستی و مکوو خلته‌ی زمیت، یان ره‌ش و مکوو خلته‌ی زمیت به‌هاناپانه‌وه دین، هر که نه‌و کافرا نه‌و ویستیان بخونه‌وه، له‌ده‌می خو‌یانی نزیک ده‌که‌نه‌وه، ده‌م و چاویان ده‌برژینو و پیستی ده‌م و چاویان داده‌وه‌شی و ده‌که‌ویتسه خوارو! نه‌ی ده‌بی حالی قورگو و ورگو ریخو‌له‌یان چو‌ن بی؟؟ ﴿بَشِ الشَّارِبِ وَسَاءَتْ مُرْتَقَقًا﴾ نه‌م شه‌رابه‌ی دهری پئیان شه‌رابیکی زور خراب و بی سوده، تینوایه‌تی ناشکینی هالاو گهرمای بی ناگره‌که‌ که‌م ناکاته‌وه، به‌لگوو تینوایه‌تی و گهرماکه‌یان زیده تر ده‌کا و پتر نارحه‌تیان ده‌کا، به‌راستی دوزخ په‌ناگیه‌کی خراب و شوین چه‌وانه‌وه‌یه‌کی ناپه‌سه‌نده.

﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا﴾ بیگومان نه‌وانه‌ی بر‌ویان به‌خودا کردوه، پیغمبره‌ریان به‌راست زانیوه، به‌پیر بانگه‌وازی‌یه‌که‌یه‌وه چو‌ن و به‌گویره‌ی په‌یامی پیغمبره‌که‌یان هه‌ل‌س و که‌وتیان کردوه، پابه‌ندی فه‌رمان و نه‌هییه‌کانی بوون، نیمه‌ کرده‌ی باشی نه‌وان به‌فیرۆ ناده‌ین.

﴿أُولَٰئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾ نه‌وانه له‌ناو به‌هه‌شتی رازاوه‌دا ژیانی هه‌تا هه‌تایییان به‌سه‌ر ده‌بن، به‌راستی به‌هه‌شت شوینی چه‌وانه‌وه و ژیان تیدا به‌سه‌ر بردنه، به‌ژیر قه‌صرو باله‌خانه‌کانی دا جو‌گای ناوی جوان ده‌کشین، دیمه‌نه‌کانی جوان و رازاوه و قه‌شه‌نگن، هه‌وای پاک و خاوین و ناوی شیرین و گواریه، هر نه‌وئ شوینی چه‌وانه‌وه و ژیان تیدابه‌سه‌ر بردنه! شوینی خو‌شی و رابواردنه، ﴿يَحْلُونَ فِيهَا مِنْ آسَافٍ مِنْ ذَهَبٍ﴾ دهرژیندرینه‌وه به‌شتی جوان و رازاوه، که بریک له‌رازانه‌وه‌که‌یان به‌بازنه‌و خلخالی نالتون ده‌بی. ﴿وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ﴾ له‌به‌ریان

﴿وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ﴾ به‌صه‌برو نارام به‌له‌گه‌ل هه‌و‌ه‌لانی هه‌ژارت‌دا، خو‌ت رام بینه له‌سه‌ر هه‌لکردن له‌گه‌ل هه‌ژارانی و مکوو عه‌مما‌ری کو‌ری یاسرو صوه‌ه‌یب و بیلال و نیبن و مه‌سعوود و ها و ینه‌کانیان؛ له‌وانه‌ی ئیواره و به‌یانی و هه‌موو کات و ساتیک سه‌رگه‌رمی خودا په‌رستین و خه‌ریکی ذیکرو یادی خودان؛ له‌گه‌ل نه‌وان دانیشه و کو‌رو مه‌جلیس به‌سته! ﴿وَلَا تُغْذِ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ﴾ نه‌ی موچه‌مه‌ده! چا و له‌هه‌و‌ه‌لانت لامه‌ده‌و چا و مه‌بره له‌کو‌بو‌نه‌وه و مه‌جلیس گرتن له‌گه‌ل ده‌وله‌مه‌نده مله‌وره‌کان، هه‌ول و ته‌قه‌للا نه‌وه مه‌ده: واز له‌مان بینو نه‌وان رازی بکه‌ی! به‌هیوای نه‌وه‌ی نیمان به‌ینن! ﴿ثَرِيدَ زِينَةِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تَطْعَمَنْ مِنْ غُلْفَانَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا﴾ وریابه و نه‌که‌ی ئیطاعه‌ی نه‌وانه بکه‌ی: که دلیانمان غافل کردوه له‌یادی خو‌مان. نه‌که‌ی به‌قه‌سه‌ی نه‌وان، موسو‌ل‌مانه هه‌ژاره‌کان ته‌ره بکه‌ی! نه‌وانه به‌ه‌و‌ی کرده‌وی ناشیرینی خو‌یانه‌وه و به‌ویستی خو‌یان ریگای گو‌م‌راییان گرتوه و سوورن له‌سه‌ر به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ری! به‌ه‌و‌ی دونیاوه ناگایان له‌ئایین و خوداپه‌رستی نیه. ﴿وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا﴾ زیدمه‌وی ده‌که‌ن له‌کرده‌وه و هه‌ل‌س و که‌وتیان، شوین هه‌وا و نارزه‌وی خو‌یان که‌وتوون، به‌جوانی و رازاوه‌می دونیا هه‌ل‌خه‌له‌تاون، مال و سامان و له‌شساغی و قسه‌ رو‌یشتویی بو‌غرای کردون!

﴿وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ﴾ نه‌ی موچه‌مه‌ده! به‌و خه‌لکه‌ بلی: نه‌و په‌یامه‌ی من هی‌ناومه له‌خوداوه راست و حقه‌و دروسته، شک و گومانی تیدا نیه، هر نه‌م نایینه حقه‌و پیویسته په‌په‌وی بکری، هر نه‌م نایینه به‌که‌لگی شوین که‌وتن دی، جا که‌س‌یک پیی خو‌شه با نیمان بینو و بجیته پی‌ری موسو‌ل‌مانانه‌وه، بر‌و بیانووی نامه‌عقول و نه‌گونجا و نه‌گری، نه‌لی با موچه‌مه‌ده نه‌و هه‌ژارانه له‌خوی دوور خاته‌وه جا نیمه‌ نیمانی پی ده‌هینین! که‌سی‌کیش دیه‌وئ به‌کافری ژیان به‌سه‌ر به‌ری و موسو‌ل‌مان نه‌بی، با به‌کافری و گو‌م‌رای بی‌نیته‌وه. ﴿إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا﴾ بیگومان نیمه‌ بو نه‌وانه‌ی سته‌م له‌خو‌یان ده‌که‌ن و روو له‌نایینی حقه‌ و مرده‌گی‌رن و بر‌وا

خوداپه‌رستی؟ نه‌وه چۆن تۆ ریگه به‌خۆت دده‌دی بپروا به‌و خودایه نه‌که‌ی که له‌گل باوکی تۆی به‌دییه‌ناوه؟ بنه‌مای ئیوه که باوه ئاده‌مه له‌گل دروستی کردوه، ئهمجار چین له‌دوای چین ئاده‌میزادی ئی که‌وتوونه‌وه! هه‌روه‌ها خۆراکی ئیوه و ئاژەل و گیانه‌به‌رانی به‌گشتی له‌ دانه‌وێله پەیدا دەبێ، بژیوی دره‌خت و رو‌ه‌کیش له‌گل و ئاو ده‌سته‌به‌ر ده‌بێ! ئهمجار ئهم خۆراکه ده‌بیته خۆین و به‌شیکی ده‌بیته تۆماوو مندالی ئی به‌دی ده‌هینری، ئهمجار ورده ورده گه‌شه‌ت پێ ده‌کا پێت ده‌گه‌یه‌نی تا ده‌تکاته پیاویکی رێک و پێک و ئه‌ندام ته‌واوو بێ عه‌یب. ئهم شیوه جوانه‌ت پێ ده‌به‌خشی! ده‌ی ئیوه چۆن ئینکاری هه‌بوونی خودایه‌ك ده‌که‌ن که به‌دییه‌نه‌رو په‌رومردگاری ئیوه‌یه؟ نیشانه‌کانی دروستبوونی ئیوه به‌لگه‌ی هه‌بوونی ئه‌وه، هه‌ر که‌سیک به‌وردی له‌خۆی و ئاده‌میزادانی تر ورد بێته‌وه به‌ناسانی خودای خۆی ده‌ناسی و بپروا به‌هه‌بوون و به‌ده‌سه‌لات و زانایی و دانایی ئه‌و زاته ده‌کا.

﴿لَكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا﴾ به‌لام من بیرو باوم‌ری تۆم نیه، به‌لکوو دان ده‌نی‌م به‌تاک و ته‌نها‌ی خوداو به‌توانایی و دانایی و زانایی زاتی پاکی، که‌س ناکه‌م به‌شه‌ریک و هاوه‌لی، هه‌ر (الله) خودای منه و به‌خۆکه‌رو سه‌ره‌به‌شته‌یاری منه. بێ هاوشان و بێ وینه‌یه.

ئهمجار په‌ره به‌نام‌ۆزگاری هاوه‌له کافره‌که‌ی دده‌او ده‌لی: ﴿وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ﴾ ئه‌وه بۆچی کاتی‌ک چویه ناو باغه‌که‌ته‌وه و له‌دیمه‌نه‌کانت روانی سوپاسی خودات نه‌کرد؟ با ئه‌و کاته‌ی چو‌یه ناو باغه‌که‌ته‌وه به‌تگوتایه هه‌ر شتی خودا مه‌یلی ئی بێ هه‌ر ئه‌وه ده‌بێ و نیش ئه‌وه‌یه خودا بیکه‌، هیج هی‌زو توانایه‌ك نیه جگه له‌هی‌زو توانای خودا ... واته: ئی‌عتراف‌ت به‌وه بکر‌دایه: که هه‌رچی هه‌ته له‌مال و سامان و باخ و کشت و کالی جوان و دره‌ختی تی‌که‌چ‌پ‌زاو و کانی‌او و جۆگا و جۆبار، هه‌مووی له‌خوداوه‌یه و ئه‌و پێی به‌خشیویی و سوپاست بکر‌دایه؟!

﴿إِنْ تُرَبِّي أَنَا أَقَلُّ مِنْكَ مَالًا وَلَوْلَا فَعَسَى رَبِّي أَنْ يُؤْتِيَنِي خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ﴾ نه‌گه‌ر تۆ ده‌روانییه من و پێت وایه، وه‌کوو تۆ مال و سامانه‌ نیه، من‌دال و نو‌که‌رو خزه‌ته‌چی و ده‌سته‌و

دیمه‌ویست موس‌ولمانی بکا) وتی: من له‌تۆ خاوه‌ن سامانه‌ترم و خزه‌ته‌کار و ره‌نج‌به‌رو کاره‌که‌رو ده‌سته و پێوه‌ندم له‌تۆ زۆر تره، هه‌رچی به‌هۆی بۆم به‌یده‌سته ده‌بێ و له‌هی‌چم که‌م نیه، هه‌موو که‌س لێم ده‌ترسێ و شا به‌سه‌پانی خۆم نازانه، له‌خۆبایی بون و فیزه‌ونی به‌ته‌واوی سه‌ر ریزی کرد به‌وه: که به‌بێ عه‌ق‌لی خۆی گومانی وا بوو ئه‌و مال و سامانه هه‌رگیز له‌بن نایه و بپانه‌وه و له‌ناو‌چوونی به‌سه‌ردا نایه، به‌ئه‌وه‌په‌ری له‌خۆبایی بون و سه‌ره‌که‌شی په‌وه هه‌لس و که‌وتی ده‌کرد.

﴿وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ﴾ له‌گه‌ل هاوه‌له هه‌ژاره خودا‌ن‌اسه‌که‌ی دا چووه ناو به‌شیکی باخه‌که‌یه‌وه و به‌ناوی‌دا گه‌راو پیا‌سه‌یه‌کی به‌ناو دره‌خته‌کانی دا کرد و سه‌ه‌یری جۆگا و جۆبارمه‌کانی ناو باخه‌کانی کرد و دیمه‌نه‌کانی پیشانی هاوه‌له‌که‌ی دده‌ا له‌کاتی‌که‌دا: که سته‌می له‌خۆی ده‌کرد به‌وه: که له‌جیاتی ئیمانه‌ی‌نان کافر بوو له‌جیاتی سوپاس‌گوزاری په‌رومردگاری، سه‌پله و پینه‌زان بوو، به‌ده‌ل‌نیایی و فیزی‌که‌وه ﴿قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا﴾ وتی: من پێم وا نیه رۆژیک بێ ئهم باخ و باخاته به‌هوتی و وێران بێ، من هه‌رگیز هه‌ژاری و بێ ده‌سه‌لاتی روم تی ناکا و نه‌بوونی به‌خۆمه‌وه نابینم!

﴿وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً﴾ هه‌رگیز من پێم وا نیه دونیا خراب بێ و قیامه‌ت رابی، قه‌ت شتی وا نابێ و عه‌قل نایگرێ، من بپروام به‌هاتنی قیامه‌ت نیه و بیرو بۆ‌چوونی ئیوه به‌لاوه هه‌له‌یه و تێی نه‌گه‌یه‌شتوون! ﴿وَلَكِنْ رُدِدْتُ إِلَىٰ رَبِّي لِأَجِدَنَّ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا﴾ خۆ نه‌گه‌ر له‌فه‌رزی‌که‌دا هاتنی قیامه‌ت راست بێ و وه‌کوو ئیوه ده‌ل‌ین و دهرجی، ئه‌وه من له‌وێش‌دا به‌خته‌ومر ده‌بم و له‌نێرم خۆش‌تر ده‌سته ده‌که‌وی، چونکه من لای خودا ریزدارم و ناز و قه‌درم هه‌یه. نه‌گه‌ر من لای خودا ریزدار نه‌بووما‌یه له‌دونیا‌دا ئهم ناز و سامانه‌ی نه‌ده‌دام!

﴿قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّاكَ رَجُلًا﴾ هاوه‌له خودا ناسه‌که‌ی له‌هاله‌تی گفت و گو له‌گه‌ل کرد‌ندا پێی گوت و نام‌ۆزگاری کرد و سه‌ره‌زنشتی کرد وتی: مال‌وێران! تۆ بۆ واز له‌و بیرو باوم‌ره پو‌جه‌ی خۆت ناهێنی و نایه سه‌ر رێبازی هیدایه‌ته‌و

خَاوِيَّةً عَلَى غُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٤٢﴾ ودلحال دارمیوه‌گانی به‌سهر که‌پردگانی که‌وتببون و نه‌و هه‌موو میوه‌و تریو دارد به‌ردارانه به‌مل یه‌کدا رویشتببون و هه‌مووی به‌سهر یه‌کدا ترشابوون، نه‌و باغی که‌ کاتی خوی دمیگوت هه‌رگیز نه‌م باخه‌نافه‌وتی و ویران نابی! تیی دهروانی دره‌خته‌گانی له‌بیخ دهره‌ینراون دار میوه‌گانی به‌سهر که‌پردگانیان دارمباون و به‌خه‌یالیش ناوددان ناگریته‌وه ناواته‌خوازی نه‌وه بوو کاتی خوی به‌گوی ناووزگاری هاوه‌له‌که‌ی بگردایه‌و ﴿وَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا﴾ پر به‌دهم هاواری ده‌کردو دمیگوت خوژگا من هاوه‌لم بو خودا دانه‌نایه‌و که‌سم نه‌کردایه به‌شه‌ریکی په‌رومردگار!

﴿٤٣﴾ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِتْنَةً يَتَصَوَّرُهُ مِنَ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا ﴿٤٣﴾ هیچ تاقم و گرو‌هیک نه‌بوو جگه له‌خودا یارمه‌تی بدن، کوپو خزمه‌تکارو هوژو ده‌ست و پیومند به‌فریای نه‌که‌وتن، و‌مکوو به‌ته‌مابوو وا دمرنه‌چوو، که‌س به‌هانایه‌وه نه‌هات، که‌س نه‌بوو نه‌هیلئی باخه‌گانی ویران ببن! بو‌خوشتی ده‌سه‌لاتی نه‌ودی نه‌بوو تو‌له‌ی خودا بگیریته‌وه و به‌رگری له‌خوی بکات.

﴿٤٤﴾ هَٰذَاكَ الْوَلَايَةُ لِلَّهِ الْحَقِّ ﴿٤٤﴾ له‌نه‌و کاتو شوینانه‌دا هه‌ر خودا ده‌توانی به‌هانای ئاده‌میزاده‌وه بی، هه‌ر (الله) ده‌توانی یارمه‌تی بداو ناخوشتی لابه‌ریو خوشتی بیئی! هیچ که‌سیکی تر دارای نه‌وه نیه، ناشکراشه خودا یارمه‌تی نه‌وانه دده‌ا؛ که‌ نیمانیان پیی هه‌یه په‌رستشی بو نه‌نجام دده‌ن! ﴿هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا﴾ هه‌له‌به‌ته خودا له‌هه‌موو که‌س باشته له‌بابه‌ت پاداشدانه‌ودی خو‌شه‌ویستانی خوی، له‌هه‌موو که‌س باشته بو پاداش دانه‌ودی دواروژو به‌مرازگه‌یاندنی دوستانی خوی، ته‌عویشی له‌کیس چوونی مالی دونیایان ده‌داته‌وه. پاداشی خودا بو نه‌و که‌سانه‌ی پایه‌ندی فه‌رمان و نه‌هیه‌گانی دمن له‌پاداشی هه‌موو که‌س باشترو به‌سوود تره.

﴿٤٥﴾ وَاصْرَبْ لَهُمْ مَثَلِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أُنزِلْنَا مِنْ السَّمَاءِ فَأَخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيحُ ﴿٤٥﴾ نه‌ی موحه‌مه‌ده! به‌نموونه‌و مه‌ئه‌ل په‌ندیکی تر بو موشریکه‌گانی هو‌ره‌یش و خه‌لکانی تریش لی بده، په‌ندو مه‌ئه‌ل بو نه‌وانه

پیومندم له‌تو که‌متره، له‌م دونیا بی بایه‌خه‌دا، نه‌وه من چاو‌مروانم له‌قیامه‌تدا و مزعو حال بگو‌ریو هیوادارم له‌قیامه‌تدا خودا باخ و باخاتی زور باشترو له‌و باخانه‌ی تو‌م پی ببه‌خشی، له‌هه‌مان کاتدا چاو‌مروانی نه‌وه‌شم که‌ ﴿وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِنَ السَّمَاءِ فَتُصْبِحُ صَعِيدًا زَلَقًا﴾ په‌رومردگار به‌لایه‌کی ناسمانی بنیری بو سهر باخه‌گانت — (که‌پی‌ت وایه فه‌وتانیان به‌سهر‌دا نایه) تارومایان بکاو ناداریان به‌سهر پاداریانه‌وه نه‌میئی. و‌مکوو بارانیکی به‌لیز مه‌ بنیری و لافاو هه‌لستی و دره‌خت و کشت و کاله‌گانیان له‌بیخ دهریئی! یان هه‌وره بروسکه‌ی لی بداو ناگری تی به‌ربی، زه‌وی‌یه‌کی ره‌شو روتت بو بمینیته‌وه، کوردی گوته‌نی (گوئی دریز لیی بکه‌وی ددانی بشکی!).

﴿٤٦﴾ أَوْ يُصْبِحَ مَاؤُهَا غَوْرًا فَلَنْ تَسْتَطِيعَ لَهُ طَلَبًا ﴿٤٦﴾ یان ناوی باخه‌گانت رویچو نه‌توانی به‌دی بی‌نیه‌وه و بیخه‌یه‌وه سهر زه‌وی و به‌ته‌واوی لیی دیدار ناخیرمت بی! بیگومان نه‌ودی کابرای موسو‌لتمان چاو‌مروانی بوو هاته‌دی، باخی کابرا له‌حاله‌تی گه‌شه‌و نه‌شو نمادا که‌وته‌ حاله‌تی ویرانی و به‌ربادبوون.

﴿٤٧﴾ وَأَحِيطْ بِمَرِّهِ فَاصْبَحْ يَظْلُبُ كَفِّهِ عَلَى مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَّةٌ عَلَى غُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٤٧﴾ به‌لایه‌کی سامناک له‌باخ و مال و سامانی دا، هه‌رجی هیواو ناواتی به‌خه‌یال له‌سهر به‌روبوومی باخه‌گانی هه‌له‌به‌ست بوو بوونه بلقی سهر ناوو باخ و کشت و کال و کانیوو جوو جو‌باری تی‌ک و پی‌ک چوو، ناداری به‌سهر پاداریه‌وه نه‌ما! مال و حالی ویران بوو! هیچی به‌ده‌سته‌وه نه‌ما، په‌شیمان و خه‌مبارو دلته‌نگ بوو له‌سهر له‌کیس چوونی مال و سامان و هه‌موو نه‌و خه‌رجی و مه‌سره‌فه‌ی له‌پیکه‌ینانیاندا نه‌نجامی دا بوو، ﴿فَاصْبَحْ يَظْلُبُ كَفِّهِ عَلَى مَا أَنْفَقَ﴾ وای لی هات هه‌ردوو له‌پی ده‌ستی نه‌م دیوو نه‌و دیو پی ده‌کرد، و‌مکوو چوون نه‌و که‌سانه‌ی تووشتی زبانی سه‌خت و خه‌ساری گه‌وره دمن له‌پی ده‌ستیان نه‌م دیوو نه‌و دیو ده‌که‌ن! واته: داخو که‌سهر و په‌شیمانی دایگرت له‌سهر نه‌و هه‌موو پارو پووله‌ی خه‌رجی کردبوو له‌به‌ره‌م هی‌نان و به‌خیوکردنی باخه‌گانی دا، ﴿وَهِيَ

بینهروده: که شانازی به مال و مندان و عه شیرمت و بنه ماله ی
خوین به سهر موسولمان هه ژاره کان دا دهکن، نموونه یه کیان
بو بینهروده هیچ و پوچی دونیا و که مخایه نی و زو
به سهر چوونی روون بکاته وه، په ندو مه شل به شتیک
بینهروده و دکوو ژیا نی دونیا جوان و شیرین و که مخایه نی،
نه و نموونه و مه شله ش و دکوو شیوه ی بارانیک ودهایه
له بهر زایی یه وه دینیرینه خواری، پاش ماومیه که نه و هه موو
روه و گزوه گیایه ی زه ی پی دپرو و تیک ده چرژ دیمه نیکی
جوان و قه شهنگ پیک دهینن، نه مجار زور به خیرایی نه و
هه موو گیاه و گزوه روه که ناسک و جوان و شیرین و رازاوانه
دینه پوش و پهلش و وشک هه لده گهرین، دینه فانه که لاشک و
پل و پوش و با بلاویان ده کاته وه. ﴿وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
مُقْتَدِرًا﴾ بهر و مردگار به توانا و ده سه لاته بو به دی هیان و
فه و تاندن، دمتوانی هه موو حالیک بخولقینی، حالته ی سه وزی
و که شی بو گیاه و گزوه روه. هه روا حالته ی وشک کردن و
له ناو بردنی نه و دینه نه جوانه!

﴿الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ مال و سامان و کورو نه وه
زینته و جوانی ژیا نی دونیان و زینته و شه و که ته ی ژیا نی
قیامته نین، ژیا نی دونیا که مخایه نی و زو به سهر چووه،
که واته مافی نه وه دیان نیه بکریته نامانچ و مه به ست و پشتیان
پی به سترئ به غایه و ناکام حسیب بکرین! هه رچهنده ناپینی
نیسلام جله و گیری له وه ناکات که له چوار چیوه ی راست و
رمودا خوش بویسترین و گرنگیان پی بدرئ، وه ی هه رشتی
به رده وام نه بی و زو به سهر بجی و به زووی تیپه ری نابی
گرنگی پی بدرئ و بکریته مه به ست و نامانچی سه ره کی!
﴿وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمْلًا﴾ نه و
کرده وانه ی باشن و په سندن و پاداشت و به ره هه میان
ده مینیتیه وه و بو هه تا هه تایه سوو دبه خشن نه وانه لای خودا
باشن و له روژی دواپی دا پاداشتیان هه یه، نه وانه شوینی
هیوان و خاونه کانیان سودیان لی دهبینن.

﴿وَيَوْمَ نُسِيرُ الْجِبَالَ﴾ نه ی پیغه مبهه! باسی نه و روژه بو
ناده میزاد بکه: که نیمه هه موو کیوو شاخ و ته پو لکه و
به رزایی دره خته کان له شوینی خوین هه لده که نین و به رزبان

الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ
خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمْلًا ﴿١٨﴾ وَيَوْمَ نُسِيرُ الْجِبَالَ وَتَرَى
الْأَرْضَ بَارِزَةً وَحَشَرَتْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿١٩﴾ وَعَرْضُوا
عَلَىٰ رَبِّكَ صَفًّا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْتُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ
أَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا ﴿٢٠﴾ وَوَضِعَ الْكِتَابَ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ
مُسْفِقِينَ فَمِنْ أَمْلِيهِ يَقُولُونَ يَا بَلِغْنَا مَالَ هَذَا الْكِتَابِ
لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَجَدُوا مَا عَمِلُوا
حَاضِرًا وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ﴿٢١﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا
لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ
فَاسْتَفْخَذُوهُ وَوَصَّيْنَاهُ أُولَئِكَ مِنْ دُونِ وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ
يَتْلُو لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا ﴿٢٢﴾ مَا أَشْهَدْتُهُمْ خَلْقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَلَا خَلْقَ أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُ مُتَّخِذَ الْمُضِلِّينَ عَضُدًا
﴿٢٣﴾ وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ
فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُم مَّوْبِقًا ﴿٢٤﴾ وَرَأَى الْمُجْرِمُونَ
النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُمْ مُوَاعِعُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا ﴿٢٥﴾

ده که یه نه وه بو چه واه و دکوو هه ور دهبانخه یه نه گهران و
جوبنوش و به یه کیان دادهبین و وردو هاریان ده که یه و
دهبانکه یه ته پو توژا! ﴿وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً﴾ دهبینی زه ی
سارایه کی کاکی به کاکیه و له هه موو لا و گۆشه یه کیه وه
دهبیندرئ و هیچ په ناپاسارو شیوو دۆل و چال و چۆلی تییدا
نه ماوه، هیچ جیا و که ژو دارو درهخت و قه صرو باله خانه ی
به پیوه نه ماوه، له هه ر لایه کیه وه بهروانی هه مووی دیاره و
شوینی که نیه خه لک خوی تییدا حه شار بدن، به لکوو هه موو
ناده میزاد له دهشتی مه حه شه ردا ریزبان به ستووه و له به رده م
به رومردگاری خوین دا راوه ستاون و هیچ شتی له خودا
په نامه کی نیه. ﴿وَحَشَرَتْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا﴾ هه موو
ناده میزاد به زیندوی کۆده که یه نه وه، هه ر له و کاته وه
ناده میزاد دروست بووه له سهر روی زه ی تا نه و کاته ی
کۆتایی به ژیا نی دونیا هاتووه، نه و هه موو خه لکه: که هه ر
خودا ژمارده نه ندازمیان دزمانی، هه موویان زیندو

﴿۵۰﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ ﴿۱﴾ نَهَى
پېغەمبەر! ئەودە بۇ گەلەكەت باس بکەو بۆيان بگېردودە: كە
ئېمە بەفرېشته كانمان گوت: كرنووش بۆ ئادەم بەرن،

هه موویان یه کسه ره که وتنه کړنووش بردن و خیرا
 فه رمانه که یان جی به جی کرد، بېجگه له شهیتان، نه و
 کړنووشی نه برید. ﴿كَانَ مِنَ الْجِنِّ﴾ نه و له تیره جندوکه بوو
 نه که فریشته. به لّام له نیو فریشته دا زیاده و رهوشتی نه وانی
 و مرگرتوود. نه گینا بو خوی له ده گه زی جندوکه بوود
 به به لگه نه و دی: که وتی: ﴿قَالَ اَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ
 وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ﴾ ص/۷۶. ﴿فَفَسَقَ عَنْ اَمْرِ رَبِّهِ﴾ له فه رمانی
 خودای خوی دهرچوو، فاسیقی و سه ریچی کړدنه که ی به هو
 نه و بوو: که له تیره جینی بوو، جندوکه و شه یاتینی
 سروشتیان یاخی بوون و سه ریچی کړدنه، چونکه
 جه و هره که یان بیس و خراپه. ﴿اَفَتَخِذُوْهُ وَرَثَةً اَوْلِيَاءٍ مِنْ
 دُوْنِيْ وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ﴾ نه و ناده میزادینه! نایا دوی نه و دی
 که زانیتان شهیتان جه ند تاوانبار و خراپه کاره، خوی و
 نه و ده کانی ده که نه دوست و خو شه ویستی خوتان؟ له حالیکه دا
 نه و ان دوزمنی سه رسه ختی نیوون؟! ﴿يَسْئَلُ لِلظَّالِمِيْنَ
 بَدَلًا﴾ خراپ به دهل و جینی شنیکن کافرو سته مکارده کان
 له جیاتی خودا بو خویان داناوون، شتیکی خراپ و قیزه و نه
 که نه و سته مکارانه له باتی گوپرایه لی بو خودا، گوپرایه لی بو
 شهیتان و نه و د شونیکه و تو و ده کانی ده که نه! له کاتیکا شهیتان و
 شونیکه و تو و ده کانی شایانی نه و د نین گوپرایه لیان بکری.

﴿مَا اَشْهَدُهُمْ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلَا خَلْقَ اَنْفُسِهِمْ﴾
 شهیتان و نه و ده کانی که نیو دی ناده میزاد کړدوتانن به و دی و
 سه ریپرشتیاری خوتان، من حازری دروستکردنی ناسمانه کان و
 زه و یم نه کړدون، هه روه ها هه ندیکیان له خویان حازری
 دروستکردنی هه ندیکي تریانم نه کړدود، ناگاداری هیچ شتیکی
 نین ج له غه یبو و چونیته تی دروستکردنی ناسمان و زه و دی و
 به دیه یانانی خویان نازانن، ﴿وَمَا كُنْتُ مُتَّخِذَ الْمُضِلِّيْنَ عَصْدًا﴾
 من هه رگیز شهیتان و نه و ده کانی که گومپرا که ری ناده میزاد-
 نه م گپراون به یارمه تیدمری خو م و پشتم پی نه به ستوون،
 ناتاجیم پیان نه بوودو نابی...

﴿وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ
 يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ﴾ نه و پیغه مبه را! نه و روزه بو موشریکه کان
 باس بکه: که روزه جه شرو زیندو بو و نه و دیه. نه و روزه

په رومردگار له روی سه رز نه شتکردن و لی تو و په بو و نه و ده
 به کافره کان دمه فرموی: نه و نه وانه ی له دونیادا ها و ده لّتان بو
 من داده نا و له جیاتی من شتی تر تان دمه رستن، ده بانگی نه و
 شه ریکه انم بکه: که پیان و ابو و ها و به شی من له خودایه تی
 دا، ها واریان لی بکه، با فریاتان بکه و نه و له و حاله ی تییدان
 رزگار تان بکه. نه و انیش له بهر په شوکاوی و شله ژاوی
 له بیران چوته و ده: که له روزه قیامه تان دان ﴿فَدَعَوْهُمْ﴾ ها و ار
 ده که نه خودا دروزه کانیان و به هیوان فریایان بکه و نه و له و
 حاله ی تییدان رزگاریان بکه. ﴿فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ﴾ به لّام
 په رسترا و ده کانیان و لّامیان ناده نه و ده، چون و لّامیان بده نه و ده
 نه و انیش به شیکن له و مه خلوقاتانه ی: که ده سه لّاتی هیچیان
 نیه نه بو خویان نه بو غیری خویان! ﴿وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَوْبِقًا﴾
 نیمه گپرا و مانه له نیوان موشریکه کان و خودا دروزه کانیان دا،
 شونیک بکو به هیلاکچون و به فتاره چون، نه ویش ناگری
 دوزه ده، یا شیو یکه له دوزه ده.

﴿وَرَأَى الْمُجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا اَلَّهُمْ مُّوَفِّعُوْهَا﴾ جا تاوانباران
 دوزه ده بین و چاویان به ناگری بی نامانی ده که و ی، دلّیا
 دهن له و دی: که ده چنه ناوی و تی ده که و نه و ﴿وَلَمْ يَجِدُوا
 عَنْهَا مَصْرِفًا﴾ ریگایه کیان ده ست ناکه و ی پییدا هه لّین و خویان
 رزگار بکه، په نایه کیان نابی خوی تییدا جه شار بده و
 رزگاریان بی! چونکه له هه مو و لایه که و ده ناگر ده وریان دده و
 دهرای رونیان نامینی!

﴿وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِيْ هَٰذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ﴾ بیگومان
 نیمه بو ناده میزادمان رون کړدوته و ده، له م قورنانه دا هه مو و
 په ندو مه ته لّیک، هه رچی پیویستیاتی دین و دونیایانه بو مان
 شی کړدونه و ده، بو نه و دی ریبازی جه ق و هیادیته بزانون و
 له جاده ی جه ق لانه دهن، واز له بتپه رستی و ها و دلّ دانان بو
 خودا به یینن، به لّام نه و ان به هو ی سه ره ده قی و گومپرای
 خویانه و ده، به هو ی له خویایی بوون خو به زلزانییه و ده پشتیان
 له بانگه وازی قورنانه هه لکرو و قیوولی نه و په یامه پیروز میان
 نه کړد. ﴿وَكَانَ الْاِنْسَانُ اَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا﴾ وپرای نه م
 رونکردنه و تیر و ته سه له ناده میزاد به هو ی سروشتی خوی
 له هه مو و زینده و دریک زیاتر ناماده باشی تییدایه بو کی شه و

جهد دل و بهر هنگاری کردنی حق و راستی، نهومتا بهر پهرچی پیغمبر نیسلامیان دمدایه وه دهیانگوت: دهبی پیغمبر فریشته بی، نه موحه مده: که لافی پیغمبرایه تی لیددا نادمیزادیکه وه کوو نیمه و چی له نیمه زیاتر نیه، وه کوو نیمه خواردن و خوراک ده خواو ناوو شله مهنی ده خواته وه و بهناو شه قام و جاده دا دمروا!

﴿وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةُ الْأُولَىٰ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا﴾ هیچ شتیک نیه جلّه وگیری له و موشریکانه بکا له وهی: که نیمان به خودا بهینن، نه و کاته ریتمونی و هیدایه تیان بو هات: که بریتی بوو له پیغمبر و قورنانی پیروز، هیچ شتیک جلّه وگیری نه کردون و له وهی نیمان بهینن و داوی نه بوردن بکهن جگه له سه ره وهی و سووربونیان له سه ره کوفر: که وای لی کردن داوا له پیغمبر بکهن یه کی له دوو شته یان بو بره خستنی:

۱- سزای ریشه کیشتیان بیته سهرو دابو نه ریتمی خودایان تیدا به تافی بگریته وه و له ناو برین.

۲- یان به جاوی خویشان عه زابی سهختی خودا ببینن، واته: نه وانه واز له کوفر و بی دینی خویشان ناهینن، روو ناکه نه پهرومردگار؛ مه گهر له کاتی نازل بوونی عه زابی ریشه کیشکهر و به هیلاکهر یان سزای جوړاو جوړو به لاو ناخوشی یه که به وای یه لدا بینه سهریان نه و کاته نیمان دهینن.

﴿وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ﴾ نیمه پیغمبرانی خو مانمان که ناردووه بویه مان ناردوون موژدهی به ههشت بدن به خودا په رستان و سه ریچیکاران له سزای دوزخ بترسینن، ﴿وَيَجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ﴾ نه و کافران به شیویه کی به تال و ناحق کی شه و جیدال نه نجام دمدن، مه به ستیان نه وه نیه بگه نه حقیقه و راستییان بو دمر بکه وئ دمیانه وئ نه و حق و راستیهی پیغمبران هی ناویانه پوچی بکه نه وه، له خه لکی چه واهه بکهن، بوشتیان ناکری، ﴿وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَمَا أُنذِرُوا هُزُوًا﴾ قورنات و موعجزه کانی تری پیغمبر نیسلام ههروا موعجزه ی پیغمبر مه کانی تر، به گالته و سوکایه تی سهیر دهکن، گوینان نه دا به ترساندن و هه رشانیه پیغمبران:

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَر شِقْوَةً ۖ ﴿٥٦﴾ وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةُ الْأُولَىٰ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا ۖ ﴿٥٧﴾ وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ ۖ وَيُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَمَا أُنذِرُوا هُزُوًا ۖ ﴿٥٨﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ يَدُهُ ۖ إِنَّا جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا ۖ وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ فَلَنْ يَهْتَدُوا إِلَّا ذُرِّيًّا ۖ ﴿٥٩﴾ وَاللَّهُمَّ ارْحَمْنَا ۖ ذُرِّيَّةَ الْغُفُورِ ۖ ذُرِّيَّةَ الرَّحْمَةِ ۖ لَوْ يُؤَاخِذُكُم بِمَا كَسَبْتُمْ لَعَجَلَكُمْ ۖ الْعَذَابُ ۖ بَلْ لَهُمْ مَوْعِدٌ لَّنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْيلًا ۖ ﴿٦٠﴾ وَتِلْكَ الْقُرَىٰ ۖ أَهْلَكْتُمْ لَمَّا ظَلَمْتُمْ ۖ وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا ۖ ﴿٦١﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِفَتْنِهِ لَا أُبْرِحُ حَقِّي أَبْلُغْ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِ حُقْبًا ۖ ﴿٦٢﴾ فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ۖ ﴿٦٣﴾

که ناراسته ی نادمیزادیان کردوه، هاتنی روژی قیامت و ناگری دوزخیان به درو زانیوه، نه مه هه موو نیشانه ی نهومیه: نه و موشریکانه نه زانی و دلره وهی بوو ته سروشت و خوو لییان و له گه ل خوین و نیسقانیان تی که لاو بووه!

﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ﴾ کی له و که سه سته مکار تره، که به نایاتی خودا په ندو ناموژگاری ده کری، قورنات دمریته ریتمونی و ری نیشاندیری، به لگه و دهلیلی ناشکرای نیشان دمری بو نه وهی ریگای هیدایه ی بگریته بهر، که چی ﴿فَاعْرَضَ عَنْهَا﴾ بشتی تی کردو رووی نه و مرگیا، گوئی بو نه گرت و دلی بو نه کردوه: بزانی چی تیدایه و چی بی دهلی: ﴿وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ﴾ له بیر چی چوته وه له وه پیش چی کردوه، چه ند تاوانی نه نجام داوه، چه ند کافرو یاخی بووه، بیر له سه رنجامی کوفر و بی دینی خو ی نه کردو ته وه، توبه ی نه کردو بو لای خودا نه گه راو ته وه. ﴿إِنَّا جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ﴾

سَيُودُو لِي كَرْدَن، لَه ناومان بَرْدَن، هَر بَه وَ شَيُودِيه
كَاتِيكَمَان دِياري كَرْدَوَه بُو نَه وَ موشريكانه ي گَه لَه كَه ي تُو نَه ي
مُوَحَمَمَه د! هَر لَه گَه ل وَ دَخْتِي هَات نِيَتَر بَه بَسْت بَه قَه رَزِيان
نَادَمِيَن، خِيَرَا بَه عَه زَابِي سَامَنَاكِي خُوْمَان دَه يانگَرِيَن وَ
لَه ناوِيان دَمَبَه يَن، وَاتَه: بَا نَه وَاَنَه وَ نَه زانَن پاشگوِيَمَان
خَسْتُوَوَن وَ وَاَزِيان لِي دِيَنِيَن، بَه لُكُوو مَوْلَه تَمَان دَاوَن بُو
مَوَدِيَه ك بُو نَه وِي بَه خُوِيَان دَا بَجَنَه وَ دَو تَوْبَه بَكَه ن!

﴿وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِفَتَاهُ لَا أَبْرَحُ حَتَّى أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا﴾ نَه ي مُوَحَمَمَه د! يَادِي نَه وَ د بَكَه وَ نَه وَ چِيروَكَه
بُو گَه لَه كَه ت بَكِيَرَه وَ د: كَه مُوسَا بَه پِيَاوَه خَزْمَه تَجِييه كَه ي
خُو ي گوت: مَن بَرِيَارَم دَاوَه دَمَبِي بَكَه وَ مَه رِيگَاو رَانَه وَ سَتَم تَا
دَه گَه مَه نَه وَ شُوِيَنَه ي دُوو دَمَرِيَاكَان تِيكَه ل بَه يَه كَتَر دَمَبَنَه وَ د،
تَه نَانَه ت نَه گَه ر گَه شَتَه كَه م چَه نَد سَالِيكِيَش دَرِيژَه بَكِيَشِي
تَانَه گَه مَه نَه وَ شُوِيَنَه رَانَه وَ سَتَم! هَه لَبَه تَه مَه بَه سَت بَه مُوسَا،
مُوسَا ي كُورِي عِيْمَرَانَه: كَه پَنِيغَه مَبَه رِي نَه تَه وَ د نِيَسِرَانِيَل
بُووَه وَ خَاوَنِي مَوَعَجِيَزَه ي (عَصَا) وَ يَه دِي بَه يِضَاو چَه نَد هَا
مَوَعَجِيَزَه ي تَرِيَش بُووَه. مَه بَه سَت بَه (فَه تَا) كَه ي يُوَشَعِي كُورِي
نُووَنِي كُورِي (نَه فَرَانِيَم) ي كُورِي يُوَسَف بُووَه.

﴿جَا ۱۱ فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي
الْبَحْرِ سَرَبًا﴾ كَاتِي حَه زَه رَتِي مُوسَا وَ خَزْمَه تَجِييه كَه ي
گَه يِيَشْتَنَه نَه وَ شُوِيَنَه ي دَمَرِيَاكَان بَه يَه ك دَه گَه يِيَشْتَن وَ نَه وَ
شُوِيَنَه بُوو: كَه خُودَا وَادَه ي گَه يِيَشْتَن بَه بَه نَد هَا صَالَحَه كَه ي پِي
دَابُوَوَن وَ نِيَاَزِيان وَابُوو لَه وِي بِيِيَنَن، زُور مَانَد وَ شَه كَه ت
بُوَوَن لِيِي نُووَسْتَن، يُوَشَع زُوو بَه خَه بَه ر هَات هِيَشْتَا حَه زَه رَتِي
مُوسَا هَر لَه خَه وَ دَا بُوو، بَه قُودَرَه تِي خُودَا مَاسِي
زِيَنَد وَ بُووَه وَ د خُو ي فَرِيئَدِيَه نَاو دَمَرِيَاوَه وَ رِيگَه ي خُو ي
لَه دَمَرِيَا دَا گَرْتَه بَه ر وَ كَه وَ تَه رِي. يُوَشَع نَاگَا دَارِي نَه م رُودَاوَه بُوو
بَه بَه ر چَاوِي خُوِيَه وَ د هَاتَه دِي. كَه حَه زَه رَتِي مُوسَا لَه خَه وَ
هَه لَسَا لَه بِيَرِي چُوو دَمَرِيَا رَه ي مَاسِي يَه كَه يَان پَرَسِيَار لَه يُوَشَع
بَكَا، حَه زَه رَتِي يُوَشَعِيَش لَه بِيَرِي چُوو بَه سَه رَهَاتِي مَاسِي يَه كَه
بُو حَه زَه رَتِي مُوسَا بَكِيَرِي تَه وَ د مَاسِي لَه دَمَرِيَا كَه دَا كَه وَ تَه هَاتُو چُوو
نَاوَه كَه ي كُون دَه كَرْدُو دَمَرُوِيِي نَاوَه كَه وَ يَك نَه دَه كَه وَ تَه وَ د،
رِيگَاكَه ي وَ د كُوو تَاقُو كُونِيكِي دَرِيژ وَ د هَا بُوو؛

أَكِنَّهُ أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقُرْأَ وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَى فَلَنْ
يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا﴾ وَاتَه: نَه وَ پَشْت هَه لَكَرْدَن وَ رُو وَ دَرِيگِيَرَان وَ
لَه بِيَر چُووَنَه وَ مِيَاَن بَه هُو ي نَه وَ د وَ دِيَه: نِيَمَه چَه نَد
بَه رَدَه يَه كَمَان گِيَرَاوَه بَه سَه ر دَلِيَان دَا، بُو نَه وَ دِي لَه قُورُنَان
نَه گَه ن وَ پِيِي پَه نَد نَامِيَز نَه بِن، هَه رُو دَهَا جُوَرَه گُو ي
گَرَانِيَه كِي مَه عَه نَه وَ مِيَاَن بَه سَه ر گُو ي چَكَه دَا هِيَنَاوَن، بُو نَه وَ دِي
قُورُنَان نَه بِيَسَن، نَامُوژگَارِي وَ قَه سَه ي حَه قِيَاَن بَه گُو ي چَكَه دَا
نَه چِي! چَه نَد يَك قُورُنَانِيَاَن بَه سَه ر دَا بَخُو يَنَد رِي تَه وَ د هِي چِي لِي
حَالِي نَابِن! چُونَكَه نَامَا دَمَبَاشِي نَه وَ دِيَاَن تِي دَا نِيَه گُو ي بُو شَتِي
بَه سُوود بَكَرَن، نَه وَ دَه نَد هِيَاَن تَاوَان نَه نَجَام دَاوَه هِيَنَد هِيَاَن
كُوفَرُو بِيَدِيَنِي كَرْدَوَه دَلُو دَمَرُووَنِيَاَن زَه نَكِي گَرْتُووَه،
بَه جُوَرِيَك: كَه لَه نِيُوَان نَه وَاَن وَ بِيَسْتَنِي حَه قُو رَاسْتِي دَا
پَه رَدَه ي نَه سَتُوورو پَتَه وَ دُرُوسْت بُووَه، هِي چِيَاَن بَه گُو ي دَا
نَاچِي، دَلِيَاَن هِي چ وَ دَرِنَاگَرِي.

﴿وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ بِمَا كَسَبُوا لَعَجَلْ لَهُمْ
الْعَذَابُ﴾ خُودَا ي تُو نَه ي مُوَحَمَمَه د! لِي خُو شَبُوو لِي بُوَرْدَوَه،
تَاوَانِيُو شَه وَ خَاوَنِي رَه حَمَه ت وَ بَه زَه يِي بَه رَفَرَاوَانَه، نَه گَه ر
بَه پَه لَه وَ دَه سَت لَه عَاسَت نَادَه مِيَزَادَه سَتَه مَكَا رَه كَانِي بَه سَزَا ي
رِي شَه كِيَش كَارِي خُو ي بَكَرْتَا يَه وَ بَه گُو يَرَه ي كَرْدَه وَ دِي خُو يَانِي
لَه گَه ل بَكَرْدَنَا يَه، هَر لَه دُونِيَا دَا زُوو رَه چَه لَه كِي دَمَبَرِيَنَه وَ د.
﴿بَلْ لَهُمْ مَوْعِدٌ لَنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْئِلًا﴾ وَاتَه: خُودَا وَ يَسْتِي
وَابُووَه وَاي بَرِيَار دَاوَه: كَه عَه زَابِي كَا فَرَه قُورَه يَشِي يَه كَان دَا
بَخَا بُو كَاتِيكِي دِيَا رِي كَرَاو، نَه وَ كَاتَه ش يَان رُوژِي قِيَا مَه تَه، يَان
لَه دُونِيَا دَا يَه، وَ د كُوو رُوژِي بَه دَرُو رُوژِي رَزگَا ر_Kَرْدَنِي مَه كَكَه وَ
رُوژِي چَه نَكَه يَه كَالَا كَه رَه وَ د كَانِي تَرَه! جَا هَر كَاتِي كَاتِي
سَزَادَانِيَاَن هَات نَه وَ د عَه زَابِي بِي نَامَانِي خُودَا دَه وَرِيَاَن دَمَا
رَزگَا رَبُووَنِيَاَن نِيَه.

﴿وَتِلْكَ الْقُرَى أَهْلَكْنَاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا﴾
دَانِيَشْتُوَانِي نَه وَ د هَه مُوو شَارُو شَارُو چَكَاه ي گَه لِي عَادُو نَه مُوَوَد
نَه صَحَابُو لَه يَكَه: كَه لَه پِيَش كَا فَرَه قُورَه يَشِي يَه كَانَه وَ د بُوَوَن،
كَاتِيَك سَتَه مَكَا رِيَاَن نَه نَجَام دَاو مَوَعَجِيَزَه ي پَنِيغَه مَبَه رَه كَانِيَاَن
بَه دَرُو خَسْتَه وَ د، كَاتِيكِي دِيَا رِي كَرَاو مَان بُو لَه نَاو بَرْدَنِيَاَن
دِيَا رِي كَرْد، هَر لَه گَه ل كَاتِي لَه نَاو بَرْدَنَه كَه يَاَن هَات نِيَتَر بِي

﴿۶۲﴾ فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتَاهُ إِنِّي جَاءْتُكَ لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ﴿۶۳﴾ جَا كِه نِه و شوینه یان جی هیشت و نزیکه ی شهو و روژی رویشان و ماندوبوون، بۆ روژی دواپی له چیشته نگاودا چه زرتی موسا به خزمه تکاره که ی خوی فهرموو: براه کوا خواردنه منی و قاوتیه که مان بینه پیشه وه با بیخوین، به راستی نیه له م سهفهرو گه شته مان دا تووشی ماندوبوون و شه که تیه کی زور بوین!

﴿۶۴﴾ قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَّيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ ﴿۶۵﴾ به چه زرتی موسای گوت: تو دهرانی و ناگاداری کاتی لامان دایه لای بهرده که چی رویدا! نه مجار به سه رهاته که ی بۆ گیرایه وه و تی: ﴿فَأَنبِئْ نَسِيتُ الْخُوتَ﴾ به راستی من ماسیه که م له بیر جوو! واته: له یادم جوو به سه رهاته و رودای ماسیه که ت بۆ بگیرمه وه ﴿وَمَا أَنْسَانِي إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ﴾ جگه له شهیتان هیچ که سی تر نه وه ی له بیر نه برده وه، شهیتان به وه سه وه دلی مه شغوول کردم و له بیرم جوو بۆت باس بکه م. ﴿وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا﴾ من له بیرم جوو باسی ماسی یه که ت بۆ بکه م، نه و کاته ی ته شریفه له شیرین خه ودا بووی ماسی یه که زیندوبوو و خوی فری دایه ناو دهریا وه و به ناو دهریادا که وه ته گه ران و نه و ریگایه ی پیدایه درویشان دهبو و به نه فه قیلک و ناوکه و یلک نه ده که وه وه، به راستی دیه نه که جیگای سه ر سوپمان بوو منی سه رسام کرد، که چی که له خه و هه ستای له بیرم جوو بۆت بگیرمه وه و شهیتان له بیرم برده وه!

﴿۶۶﴾ قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغُ ﴿۶۷﴾ چه زرتی موسا فهرموو: نه وه ی گیراته وه دهریادی رودای ماسی یه که، نه و شته یه: که نیه به شوینی دا ده که رین و به دوایدا ویلین، نه وه نیشانه ی نه وه یه: که نه و پیاوه صالحه ی نیه ده مانه و ئ چاومان پی بکه و ئ له و شوینه تووشمان ده بی! نیت ﴿فَارْتَدَّا عَلَى آثَارِهِمَا قَصَصًا﴾ راسته و راست به ریگای خویمان دا گه رانه وه تا گه بیشتنه وه نه و بهرده ی که له و سه ره وه لایان دابوو لای و پشوویان دابوو ماوه یه که خه ویان ئی که وتبوو.

﴿۶۸﴾ فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا ﴿۶۹﴾ نیت له و شوینه دا به ندمیه که له بهنده راستاله کانی نیه یان بینی: که

﴿۶۲﴾ فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتَاهُ إِنِّي جَاءْتُكَ لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ﴿۶۳﴾ قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَّيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ الْخُوتَ وَمَا أَنْسَانِي إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ، وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا ﴿۶۴﴾ قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغُ فَارْتَدَّا عَلَى آثَارِهِمَا قَصَصًا ﴿۶۵﴾ فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا الَّذِي رَحِمَهُ مِنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿۶۶﴾ قَالَ لَهُ مُوسَى هَلْ أَتَيْتُكَ عَلَى أَنْ تُعَلِّمَ مِمَّا عَلَّمْتَ رُشْدًا ﴿۶۷﴾ قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿۶۸﴾ وَكَيْفَ نَصْبِرُ عَلَى مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ﴿۶۹﴾ قَالَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿۷۰﴾ قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْتَأْذِنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّى أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿۷۱﴾ فَانْطَلَقَا حَتَّى إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَخْرَقْنَاهَا لِنُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ﴿۷۲﴾ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿۷۳﴾ قَالَ لَا تُؤْخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عَسَى أَنْ يَأْتِيَنَا غَلْمٌ غُلَامًا فَعَدْلُهُ ﴿۷۴﴾ قَالَ أَقُلْتَ نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا ﴿۷۵﴾

﴿۶۲﴾ فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتَاهُ إِنِّي جَاءْتُكَ لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ﴿۶۳﴾ جَا كِه نِه و شوینه یان جی هیشت و نزیکه ی شهو و روژی رویشان و ماندوبوون، بۆ روژی دواپی له چیشته نگاودا چه زرتی موسا به خزمه تکاره که ی خوی فهرموو: براه کوا خواردنه منی و قاوتیه که مان بینه پیشه وه با بیخوین، به راستی نیه له م سهفهرو گه شته مان دا تووشی ماندوبوون و شه که تیه کی زور بوین!

﴿۶۴﴾ قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَّيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ ﴿۶۵﴾ به چه زرتی موسای گوت: تو دهرانی و ناگاداری کاتی لامان دایه لای بهرده که چی رویدا! نه مجار به سه رهاته که ی بۆ گیرایه وه و تی: ﴿فَأَنبِئْ نَسِيتُ الْخُوتَ﴾ به راستی من ماسیه که م له بیر جوو! واته: له یادم جوو به سه رهاته و رودای ماسیه که ت بۆ بگیرمه وه ﴿وَمَا أَنْسَانِي إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ﴾ جگه له شهیتان هیچ که سی تر نه وه ی له بیر نه برده وه، شهیتان به وه سه وه دلی مه شغوول کردم و له بیرم جوو بۆت باس بکه م. ﴿وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا﴾ من له بیرم جوو باسی ماسی یه که ت بۆ بکه م، نه و کاته ی ته شریفه له شیرین خه ودا بووی ماسی یه که زیندوبوو و خوی فری دایه ناو دهریا وه و به ناو دهریادا که وه ته گه ران و نه و ریگایه ی پیدایه درویشان دهبو و به نه فه قیلک و ناوکه و یلک نه ده که وه وه، به راستی دیه نه که جیگای سه ر سوپمان بوو منی سه رسام کرد، که چی که له خه و هه ستای له بیرم جوو بۆت بگیرمه وه و شهیتان له بیرم برده وه!

﴿۶۶﴾ قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغُ ﴿۶۷﴾ چه زرتی موسا فهرموو: نه وه ی گیراته وه دهریادی رودای ماسی یه که، نه و شته یه: که نیه به شوینی دا ده که رین و به دوایدا ویلین، نه وه نیشانه ی نه وه یه: که نه و پیاوه صالحه ی نیه ده مانه و ئ چاومان پی بکه و ئ له و شوینه تووشمان ده بی! نیت ﴿فَارْتَدَّا عَلَى آثَارِهِمَا قَصَصًا﴾ راسته و راست به ریگای خویمان دا گه رانه وه تا گه بیشتنه وه نه و بهرده ی که له و سه ره وه لایان دابوو لای و پشوویان دابوو ماوه یه که خه ویان ئی که وتبوو.

﴿۶۸﴾ فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا ﴿۶۹﴾ نیت له و شوینه دا به ندمیه که له بهنده راستاله کانی نیه یان بینی: که

روداوی وا دهبینی له منوهه خوٚت پئ ناگیرئ و رمخنه دهگری!!
بهمهش نیمه لیک دمدابریٚن و من هاوړپیهتیت ناکهم.

نهمجار هوٚی خوٚنه گرتنه کهشی بوٚ روون دهکاته وده
ددهرموئ: ﴿۶۸ وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا﴾ توٚ
چوٚن دمتوانی بئ دمنگ بی له کرداریکی من بهدیمه و رواٚت
ناړه و او ستمه، ناگاداری لایه نه نهٚنییه که ی نیت و نازانی که
له دیوی ناوه و ید کاریکی باش و روایه. توٚ رواٚت بینو و
به ظاهر دپروانی یه روداو دهکو، ته نیا ناگات له باری شهرعی و
خرابه که ی هیه، پیغه مبه ریٚتی و نه رکی فه رمان به چاکه و
نه هی له خراپهٚت له سر شانه، به هیچ کلوجی بئ دمنگ نابو
له کرده و میه که به لاتمه وده خراپ و ناړه وایه، که وایٚ ناتوانی
بیٚدمنگ بی له ناست هه لوٚیست و کرده و دکانی من و هاوړپیهٚتی
منت پئ ناگری!! به کورتی دلتیام له وهی خوٚت پئ ناگری
له بهرام بهر نه و کرده وانه ی له من دمیانبینی!

حه زهرتی موسا له دلی خوٚی دا بریاری خوٚراگری و گوٚپراهی
داو ﴿۶۹ قَالَ﴾ به حه زهرتی خضری فه رموو: ﴿سَتَجِدُنِي إِنِّ
شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا﴾ نه گهر خودا مهیلی ئی بئ منت دهست
ددهکوئ به هاوړپیه کی خاومن صه برو نارام و هه رچی
کرده و دهکت ئی بیٚنم رخنهٚت ئی ناگرم، دان به خوٚم دا
دهگرم و چاوم پروانی ناکامه که ی دهکم، ﴿وَلَا أَغْصِي لَكَ أَمْرًا﴾
به هیچ کلوجی سه ریٚچی فه رمان و ناموٚز گاریه کانت ناکهم
به مهرجی سه ریٚچی فه رمانی خودای تیٚدا نه بی!

نهمجار حه زهرتی خضر زیاتر مهرجی به هاوړی بوونی بوٚ
رون کرده وده پئش دهست پیگردنی گه شته که یان مهرجیکی
یه کالاکه رده و ی به موسا راگه یاند ﴿۷۰ قَالَ﴾ به موسای گوت:
﴿فَإِنْ أَتَبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا﴾
نه گهر بویت به هاوړیٚی سه فه رم، نابو له هیچ شتیٚک پرسیارم
ئ بکه ی هه تا بوٚخوٚم بوٚت رون دهکه مه وده، هه ر شتیٚک بینو
له من و به رواٚت به دلت نه بو و نه لئی نه وه بوٚچی وات کرد؟
بوٚ وات نه کرد، نه که ی رخنهٚم ئی بگری! دان به خوٚتا بگره
هه تا کوو بوٚخوٚم له کاتی پیویستدا له لایه ن خوٚمه وده بوٚت
روون دهکه مه وده، به بیٚ نه وه ی پرسیارم ئ بکه ی! حه زهرتی
موسا رمزانه ندی خوٚی نیشان داو مهرجه کانی حه زهرتی

خضری قبول کردن.

﴿۷۱ فَانطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا﴾ حه زهرتی موسا و
حه زهرتی خضر گه شته که یان دهست پئ کردو به قه راخی
به حر دا که و تنه ریٚ و عه و دالی که شتییه ک بوون سواری بن و
زوو بگه نه شوٚنی مبه سستیان، هیٚنده ی پئ نه چوو
که شتییه ک هاتوو دهستیان ئی راگرتو له نزیکیانه وده
له نگه ری گرتو نه مانیش داوایان ئی کردن سواریان بکه ن،
خاوه ن که شتی و که شتییه وانه کان حه زهرتی خضریان ناسی و
بئ کری سواریان کردن، که شتی وده گه رکه ووت و چوو
ناومرستی دمریاه به رده و قوناغ و شوٚنی مبه سست که و ته ریٚ،
له کاتیٚک دا له ناو شه پوٚلی سامناکی دمریادا که شتی ریٚگی خوٚی
ددهری، حه زهرتی خضر تاوی دایه پاچیٚک و ته خته یه ک یان
دوو ته خته ی له که شتی یه که کیٚشایه وده که شتی کون کردو
نهمجار پیٚنه ی کرده وده ^(۱) به جوٚریٚک: که که شتییه که ی عه پیدار
کردو به ناشکرا عه یبه که ی دهبیندرا! حه زهرتی موسا: که
نهمه ی بینو خوٚی پئ نه گریا و هاواری ئی هه لسا ﴿قَالَ أَخْرَقَهَا
نُفِرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا﴾ وتی: نه وه که شتییه که ی
کون تیٚکرت بوٚ نه وه ی سه رنشینه کانی نقوومی ناو دمریاببن و
بخنکیٚن! به راستی کاریکی ناشرینت کردو تاوانیٚکی گه و رمت
نه نجام دا!

جا که حه زهرتی موسا رخنه ی ناړاسته ی حه زهرتی خضر
کرد له سر نه و کاره به رواٚت ناشرینه ی و ناړمزا ی خوٚی
دمربری حه زهرتی خضر به شیوه یه کی هیٚدی و هیٚمنی واده و
به لئینه کانی پیٚشوی وده ریٚ هیٚنایه وده ﴿۷۲ قَالَ﴾ به حه زهرتی
موسای فه رموو: ﴿أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَن تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا﴾ نه ی
له هه وده وده پیٚم نه گوتی نه توٚ ناتوانی له گه ل من دا هه لٚبکه ی
و هاوړیٚتی منت پئ ناگری؟! نه توٚ لای خوٚی واده و به لئنت
پئ دام و مهرجه کانی منت قبول کردن!؟

﴿۷۳ قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا﴾
حه زهرتی موسا عوزری بوٚ دینٚته وده ددهرموئ: نه وه م
له بر چوبوده وده تکیاه عوزرم هیه و عوزره که م ئی و مر بگره،

تکایه لهم گهشته ماندا نه رکى قورس مه خهره سهرشانم.
تهنگه تاوم مه که بهوه که عوزرم لی ورنه گری و چاوپوشیم لی
نه که ی، له کاتیکدا که له بیرم چوو بی! حه زرمی خضر
عوزره که ی لی و مرگرتو ﴿۷۴﴾ فَاَنْطَلَقَا حَتَّىٰ اِذَا لَقِيَا غُلَامًا فَقَتَلَهُ ﴿۷۴﴾
له که شتیبه که دابه زین و به قه راخ دم ریادا دریزمیان
به که شته که یان دا، له ریگه یان دا که بیشتن به مندالیک تازه
پیگه بیشتو له ناو مندالان دا یاری ده کرد، حه زرمی خضر
هر چاوی به منداله که کهوت، بی پرسیارو ولام به لاماری
منداله که ی داو سهری کیشا به دیواریک داو کوشتی. حه زرمی
موسا هر چه ند کردی نه ی توانی له مه بیدمگ بی. ﴿قَالَ﴾
اَقْتُلْتَ نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ؟ و تى: مالتویران! نه وه تو چون
ریگه ت به خوت دا ناده میزادیکی بیتاوان بکوژی؟ گیانیکی بی
تاوانی پاکی بی گوناخت بو فه تاندا! خو حه ی که سی له سهر
نه بوو، که سی نه کوشتبوو! ﴿لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا﴾ به راستی
کاریکی ناشیرینت کردو تاوانیکی گه ورم ت نه نجام دا،
حه زرمی موسا نه مجار ره خنه گرتنه که ی و ودهنگ هاتنه که ی
رهنگدانه وه ی بیرو باومریکی بنه پرمی بوو، روداوه که
له ناخه وه هه زاندى، هر چه نده له دلی خویدا لیکی دایه وه
نه ی توانی پاساویک بدوژیته وه بو کرده وه حه زرمی خضر،
نه و منداله کوژراوه له دیدی موسادا مندالیک بی تاوانه، هیچ
شتیکی وای نه کرده له سهری بکوژری، منداله و هیشتا بالغ
نه بوو، له سهر کرده وه بهر پرس نیه، هر چه نده کردی و
کرواندی و لیکی دایه وه پاساوی بو نه دوژرایه وه!

کوتایى جزمى پازده یه م

﴿۷۵﴾ قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَّكَ اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا﴾ حه زرمی
خضر به حه زرمی موسای گوت: نه ری من به تو م نه گوت:
نه تو له گه ل من هه لئنا که ی، ناتوانی له ناست کرده وه کانی من
بی دنگ بی!

﴿۷۶﴾ قَالَ اِنْ سَأَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَاحِبْنِي قَدْ بَلَغْتَ مِنْ
لَدُنِّي عُذْرًا﴾ و تى: نه گهر جاریکی تر من پرسیارم دم باره ی

﴿۷۵﴾ قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَّكَ اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا﴾ قَالَ اِنْ
سَأَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَاحِبْنِي قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا
﴿۷۶﴾ فَاَنْطَلَقَا حَتَّىٰ اِذَا اَتَيَا اَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا اَهْلُهَا فَاَبَوْا
اَنْ يُضَيِّقُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ اَنْ يَنْقَضَ فَاَقَامَهُ
﴿۷۷﴾ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَخَذْتَ عَلَيْهِ اَجْرًا﴾ قَالَ هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي
وَبَيْنِكَ سَأُنَبِّئُكَ بِمَا وُضِعَ لَكَ فَاسْتَطِيعَ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿۷۸﴾ اَمَّا
السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسْكِينٍ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ اَنْ اُعِيبَهَا
وَكَانَ وَرَاءَهُمْ مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ﴿۷۹﴾ وَاَمَّا الْكَلْبُ
فَكَانَ اَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِينَا اَنْ يُرْفِقَهُمَا طُغْيَانًا وَكُفْرًا
﴿۸۰﴾ فَأَرَدْنَا اَنْ يُبَدِّلَهُمَا رِجْمًا خَيْرًا مِنْهُ زَكَاةً وَاَقْرَبَ رُحْمًا
﴿۸۱﴾ وَاَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ
تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ اَبُوهُمَا صَالِحًا فَاَرَادَ رَبُّكَ اَنْ يَبْلُغَا
اَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ وَمَا فَعَلْتُمْ
عَنْ اَمْرِي ذَلِكِ تَاْوِيلُ مَا تَسْمَعُ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿۸۲﴾ وَتَسْمَعُونَكَ
عَنْ ذِي الْقُرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُو عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿۸۳﴾

هر شتیک لی کردی، له سهر هر کارو کرده ومیه کت ره خنه م
گرت، نیت هاورپیه تیم مه که، بیگومان له لایه ن منه وه
گه بیشتیه ناستیک: که نیت به هانعت به دهسته وه بی بو
دابران لیو وازم لی بی نی و هاورپیه تیم نه که ی!

﴿۷۷﴾ فَاَنْطَلَقَا حَتَّىٰ اِذَا اَتَيَا اَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا اَهْلُهَا فَاَبَوْا
يُضَيِّقُوهُمَا﴾ واته: حه زرمی خضرو حه زرمی موسا دریزمیان
به که شته که یان داو رویشتن تا گه بیشتنه گوندیک، برسیان
بوو تینویان بوو، پیویستیان به وه هه بوو یه کیک ببیته خانه
خوییان، میوانداریان بکا، داویان له دانیشتوانی گونده که کرد
خواردن و خواردنه ومیان بدمنی، برسپیه تی و تینومتیان
نه هیلن، به لام تیکرای دانیشتوانی گونده که داواکه یانیا ن رمت
کرده وه، که س میوانداریانی قبول نه کرد، که س نه بوو
خانه خوییان و هیچیان پی نه دان، ﴿فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ اَنْ
يَنْقَضَ فَاَقَامَهُ﴾ دیواری خانویکیان بی نی لار بو بووه خهریک

بوو، نهو کوره بهسروشت کافر بوو، باولکو دایکشی خودا پهرستو خاوهن باومر بوون، نیمهش پهروردگار ناگاداری کردین بهسهر دواروژی داو ترساین: که خوشهویستی نهو کوره لای باولکو دایکی وایان ئی بکا لهکوفرو بییدینی دا شوینی بکهون.

﴿۸۱﴾ فَأَرَدْنَا أَنْ يُبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِنْهُ زَكَاةً وَأَقْرَبَ رُحْمًا ﴿۸۱﴾ ویستمان پهروردگار لهشوینی نهو کوره دوا روژ شوومه مندالیک صالحو گوپرایه ل بدا بهم دایکو باوکه. زور باشر بی لهم منداله نهحمهقهو جیگای متمانهو خوشهویستی باولکو دایکی بی، چاکهیان لهگه ل بکاو پابهندی فهرمانو نههیهکانیان بی.

﴿۸۲﴾ وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ ﴿۸۲﴾ نهودی که منی هه لئا بو راستکردنهودی دیواره لارومبوودهکه، نهو بوو لهزیر دیواره کهدا گهنجینهیهک هه بوو، نهو گهنجینه مولکی دوو ههتیوی شارکه بوو باوکیان پیاویکی راستالو خوداپهرست بوو، پهروردگار ویستی نهو گهنجینه زیرو زیوه بهیلایتهوه، دمرنهکهوئ تا ههتیوهکان پی دهگهن، عهقلو هوشیان کامل دمبی و دهتوانن سهرپهرشتی مالو دارایی خویمان بکهن! نهو کاته بوخویمان گهنجینهکه هه لبدمنهوهو دمری بهینو سوودی ئی ودریگرن، ﴿وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي﴾ نهو کردهوانهئ نهنجام دان هیچیانم لهخومهوه نهکردن، بهلگوو بهفهرمانی خودا نهنجام دان، ﴿ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا﴾ نهودی بوم باس کردی، نهو پاساوانهئ بو کارهکانی خوم هینایهوه بوئ نهو ناکامو سهرهنجامی نهو کردهوانه بوو: که تو لهناستیان دا خوت بو رانهگراو رخنهئ ئی گرتهم نهووستای تا لهکوئای دا بوخوم هوکارو بایسی کردهوهکانی خومت بوو روون بکهمهوه.

﴿۸۳﴾ وَيَسْأَلُونَكَ عَنْ ذِي الْقَرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُو عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿۸۳﴾ نهی موحهمهه! جولهکهو قورهیشیهکان پرسایرت ئی دهکهن دمربارهئ ذیلهقهرنهین، پرسایری فیروونو تیگهیشتن نا، پرسایری تافیکردنهوهو نینکهبهریت ئی دهکهن، لهولامدا

بوو بروخی، ههزهرتی خضر بهی نهودی کریان ئی ودرگرئ راستی کردهوه، ﴿قَالَ﴾ فهرمووی: ﴿لَوْ شِئْتَ لَاتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا﴾ نهگهر بتویستایه داوای کریت بکردایه لهپاداشی نهو دیوار چاککردنهومت! خوزگا داوای کرئی چاککردنهودی دیوارمکهئ ئی بکردنایه؟؟ که دانیشتوانی نهو گونده نهومنده ناپاوبن کهمیک خواردهمهنی نهمدن بهنیمه، ههق واپوو توش بهخورایی نهو دیواره راست نهکهیهوه!

﴿۷۸﴾ قَالَ هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ ﴿۷۸﴾ خضر فهرمووی: نهو پرسایرو رخنهگرتنانهئ تو هوکاری لیک جیابوونهودی منو توپه، لهپیشدا پیم گوتی وهرجم بو دانایی و قبولت کرد... کهچی پابهندنهبووی، وادهو بهلینهکانی خوت پیشل کرد، جهند جار هوشیارم کردیهوهو پیم گوتی، بوخوت مهرجت داناو وت نهگهر جاریکی تر پرسایرم ئی کردی نیت هاورپیهتیم مهکه، دهئ نهومتا دوائ نهووش خوت پی نهگراو رخنهئ گرت، کهوابئ نیت من لیت جیادیمهوهو هاولیت ناکهم، بهلام پیش نهودی لیک جیابینهوه ﴿سَأَبْلُغَ تَأْوِيلَ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا﴾ من ههوالت ددهمنو ناگادارت دهکهمهوه بهسهر نهینی نهو کردهوانهئ من که تو نهتوانی لهناستیان دا بیدنگ بیو خوت بگری صهبرو نارامت بی!

﴿۷۹﴾ أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسَاكِينَ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ أَنْ أَعِيبَهَا وَكَانَ وَرَاءَهُمْ مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ﴿۷۹﴾ نهو کهشتیهئ که کونم تی کرد، نهو چونکه کهشتیهههئ هی جهند کهسیکی بی دسهلاتو بی پشتو پهنابوو، بهکرئ نیشیان پی دهکردو بزوی خویمان ئی ودمهست دهینا، سهرچاوهئ زیانی کومه لیک خه لک بوو، ویستم بهو کون تیگردنه عهیداری بکهم، چونکه لهپیشیانوهو پاشایهک بازگهی دانابوو، ههر کهشتیههک بی عهیب بوویایهوه بهسنووری ژیر دسهلاتی نهودا تیپه بویایه داگیری دهکرد بو خوی، منیش نهو کهشتیهه عهیدار کرد بو نهودی یاساولهکانی پاشا کهشتیهه بهعهیدار بزاننو داگیری نهکهن!

﴿۸۰﴾ وَأَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ أَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِينَا أَنْ يُرْهِقَهُمَا طُغْيَانًا وَكُفْرًا ﴿۸۰﴾ نهو کوره بچکولهیهش که کوشتم، نهو لهبر نهو

پېيان بلې، من له زير روښنايي نه و نيگايي له خوداوه بوم دى
به سهراتي نه و زاته تان بؤ دهگيرمه وه!!

﴿۸۴﴾ اِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا نَّيْمَهُ
ملك و سهلته نه تيكي گه وره مان پي به خشي بوو، هه رجي
نه سبابي ده سلاتو پادشايي و فه رمانړه وايي هه يه بومان
ده سته بهر كړدبوو، چه كو كه ره سى شهرو زانيارى پيويست
بؤ هه موو لايه نيكي فه رمانړه و ايمان بؤ دابين كړدبوو، هيزو
تواناي نه و ده مان پي به خشي بوو بتوانى هوكاره كاني ده سلات
به نه و په رى ليهاتووي به كار بيني، هه ر ولا تيكي بو يستايه
به ناساني ده خسته زير ركيضى خو يه وه، خو ره سلاتو
خو ر ناواي كو نترول كړد، هه موو جبهان بوى مل كه چ بوو،
پاشاياني عه رب و عه جم بوونه زير ده سته ي. به كورتى بؤ
گه يشتن به هه موو مه به ستو نامانجه كاني هوكارى
كار يگه رمان بؤ ره خساندبوو ﴿۸۵﴾ فَأَنْبَغُ سَبَابًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ
مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ وَيَسْتَي بَكَاتِهِ
نه و په رى خو ر ناوا، ريبازيكي راستى گرت ه بهرو هوكار يكي
كار يگه رى به كار هينا بؤ گه يشتن به مه به سته كاني، كه و ته رى
به ره و نه و شو ينه ي ده يه ويست بيگاتى، هه تا گه يشته شو ينى
ناوا بوونى خو ر، واته: له لاي خو ر ناوا وه گه يشته نه و په رى
ناو ده داني و له پيش چاوى وشكاني برپايه وه نه يتوانى زياتر
به ره و پيش بچي، وا دياره گه يشتت يته فه راغى دمريالووشى
نه تله سى (المحيط الاطلسي) نه و كاته دمرياي تاريكي (بحر
الظلمات) يشيان پي گوتوو وه خه لكى پييان وابوه نير وشكاني
دوايى ديت، جا له و شو ينه دا وا هاته بهر چاوى: كه خو ر
له كاني او يكي دموروبه ر قوراوى دا گووم دمبوو، وا دياره نه و به
وولاتى تونس و جه زائرو مه راكيش دا تيپه ريوده گه يشتت و ته
دمريالووشى نه تله سى و له وي دا واهات و ته بهر چاوى كه خو ر
له كاني يه لدا ناواو دمبوو كه دموروبه ره كه ي قوره رهش بوو،
واته: خو ر له دمريادا گووم دمبوو، دمرياش خو ي شين نواندوه،
دهتگووت: قورو ناو تيكه لاوبووه! نه مه يش ديار ديه كه
به گو يره شو ين و لات ده گو يري: له ولاتى شاخ و دول و كيودا
دمبيني خو ر له كيوو كه ز ناوا دمبي، له شو ينى دهشتو سارادا
وا دمبيندري: كه خو ر به ناو زهوى دا رو ده جي، له فه راخ دمريا
وا ديت ه بهر چاوى: كه خو ر له ناو ناوى دمريادا نقووم دمبي.

﴿۸۵﴾ اِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَابًا ۖ فَأَنْبَغُ سَبَابًا
﴿۸۶﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ
وَوَجَدَ عَنْهَا قَوْمًا فُلْتًا يَذَّالِقَيْنِ إِمَّا أَنْ تُعَذِّبَ وَإِمَّا أَنْ تَتَّخِذَ
فِيهِمْ حُسْنًا ﴿۸۷﴾ قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نَعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ
فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا مُّكْرًا ﴿۸۸﴾ وَأَمَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءُ
الْحُسْنَىٰ وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ﴿۸۹﴾ ثُمَّ أَنْبَغُ سَبَابًا ۖ حَتَّىٰ
إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَّمْ يَجْعَلْ لَّهُمْ مِنْ
دُونِهَا سِتْرًا ﴿۹۰﴾ كَذَلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ﴿۹۱﴾ ثُمَّ أَنْبَغُ
سَبَابًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا
لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ﴿۹۲﴾ قَالُوا يَذَّالِقُ الْفَرِّينِ إِنْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ
مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ يَجْعَلْ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ
سَدًّا ﴿۹۳﴾ قَالَ مَا مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ
وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ﴿۹۴﴾ ءَأَنْتُمْ زُبُرُ الْحَدِيدِ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ
قَالَ انْقَحُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ ءَأَنْتُمْ أَفْرِجُ عَلَيْهِ قَطْرًا ﴿۹۵﴾
﴿۹۶﴾ فَمَا اسْتَطَعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَعُوا لَهُ نَقْبًا ﴿۹۷﴾

﴿۹۰﴾ وَوَجَدَ عَنْهَا قَوْمًا ﴿۹۱﴾ له نزيك نه و شو ينه ي وهك كاني ده جوو
خو رى تيدا گووم دمبوو، گهل و نه ته و ميه كي بينى ريى لپيان
كهوت، نه و نه ته وه كافرو بى باوهرپوون، ﴿۹۲﴾ قُلْنَا يَا ذَا الْقُرْنَيْنِ إِمَّا
أَنْ تُعَذِّبَ وَإِمَّا أَنْ تَتَّخِذَ فِيهِمْ حُسْنًا ﴿۹۳﴾ وتمان: نه ي ذولقه رنه ين!
سهرپشك به له نيوان نه و ده به كوشتن سزايان بدهى نه گهر
سوور بوون له سهر كو فرو بيدينى خو يان و دانيان نه نا
به تاكو ته نهايى من داو به پير بانگه وازى تو وه نه هاتن: يان
چا كه يان له گهل بكه ي له گهل يان به صه برو پشوو دري زبى
بانگيان بكه ي بؤ ريگاي هي دا يه ته به خته و مري شه ري عه تي
خودايان فير بكه ي.

﴿۹۷﴾ قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نَعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا
مُّكْرًا ﴿۹۸﴾ ذولقه رنه ين به دارو ده سته و هه ندى له كار به ده سته
تايبه تيه كاني خو ي فه رموو: نه و كه سى ني مه بانگي ده كه ين
بؤ خودا په رستى و نه و سووره له سهر سته مو سته مكارى
شهريك بؤ خودا ددهنى نه وه ني مه سزاي كوشتنى به سه ردا

ناگر له ناسنه كان بهردمن، له هه موو لایه كه وه موشه ده مه یان
ناماده كردن و ناگریان له ناو پارچه ناسنه كان كرده وو ﴿قَالَ
انْفُخُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا﴾ به موشه ده مه موشه ده مه یان دا هه تا
هه موو ناسنه كان به سه ریه كدا توانه وو بوونه یه ك پارچه
ناگری سوره و موبوو، نه مجار ﴿قَالَ أَتُونِي أَفَرِّغْ عَلَيْهِ قِطْرًا﴾
فه رمووی: مسی توواو دم بۆ بینن ده كه م به سه ر نه و ناسنه
سوره و موبوو دا، مسی توواو دی به سه ر ناسنی سوره و موبوو دا
كردو هه موو كون و كه له به ری ناو سه ده كه ی پر كرده وو
سه ده كه بوو به یه كپارچه ی توندو تۆل و تۆكه م، نیت له و هودا
﴿فَمَا اسْتَطَاعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا﴾ یه نه جوج و
مه نه جوج نه یان توانی سه ر سه ده كه به كهن له به ر به رزی
لووسی، نه شیان توانی كونی به كهن له به ر هایمی و تۆكه می،
په رومردگار نه و گهل و نه ته وه هه زاری خسته ناسایش و
نارامیی هه.

نه مجار ذیلقه رنه یین دوا ی ته واو بوونی سه ده كه ﴿قَالَ هَذَا
رَحْمَةٌ مِنْ رَبِّي﴾ به دانیش توانی نه و ده فیه ری گوت: نه مه
نیعمه ت و رحمه ته له لاودا وه بۆ به نده كانی، چونكه نه و
سه ده بوو به به ریه ستو ناوان له نیوان نیوه و یه نه جوج و
مه نه جوج دا. نیت ناتوانن نه م دیو كه ون و فیتنه و ناشووب
له ولاتی نیوه دا بلا و بیه نه وه. جا ﴿فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ
دُغَاءً﴾ نه گهر واده ی مه زنده كراوی په رومردگار دربارهی
دمرچوونی یه نه جوج و مه نه جوج له پاش سه ده كه وه هات، نه و
كاتنه په رومردگار به ریه سه كه دمرچو لاتی و وردو خاشی ده كاو
له گهل زهوی دا ته ختی ده كا ﴿وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا﴾ هه رچی
خودا واده ی پید، دیته جی و پاشكه و تن و هه لوه شان هه ی نیه و
هه رده بی بی.

﴿وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ﴾ له و رۆژه دا: كه
واده ی خودا دیته دی، خه لگی سه رگه ردان ده بن، هه موویان
له حه بیبه تان و له ترسان تیكه وه ده هاوین و سه ریان لی ده شیوی
هه موویان تیكه ل و پیكه ل ده بن، ده كه ونه گه ردوش و گهران،
وه كو و دمیا شه پۆل دده من، كۆیان ده كه ینه وه به كۆكر دهنه وه.
جا نه م و مدی هاتنه ی واده ی خودا پیش زیندو بوونه وه بی و
بریتی بی له هاتنی رۆژی قیامه ت و دوا ی هاتنی جیهان، یان
پاش زیندو بوونه وه بی: كه به جار ی هه موو مه مخلوقات

قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ مِنْ رَبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دُغَاءً وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي
حَقًّا ﴿وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَجَمَعْنَاهُمْ
جَمْعًا ﴿١١﴾ وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِرِينَ عَرْضًا ﴿١٢﴾
الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَنْ ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ
سَمْعًا ﴿١٣﴾ أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِنْ دُونِي
أَوْلِيَاءَ إِنَّا أَعْلَمُ مَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا ﴿١٤﴾ قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ
أَعْمَالًا ﴿١٥﴾ الَّذِينَ ضَلَّ سَبِيلُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يُحْسِبُونَ أَنَّهُمْ
يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٦﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِمْ
فَقَبِطَتْ أَعْيُنُهُمْ فَلَا تُبْصِرُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَزْنًا ﴿١٧﴾ ذَلِكَ جَزَاءُ
جَهَنَّمَ بِمَا كَفَرُوا وَتَآخَذُوا آيَاتِي وَرُسُلِي هُزُوًا ﴿١٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٩﴾ خَالِدِينَ
فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا ﴿٢٠﴾ قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدادًا لَكَلِمَتِ رَبِّي
لَنَفِذَ الْبَحْرَ قَبْلَ أَنْ نَنْفَذَ كَلِمَتِي رَبِّي وَلَوْ جِئْتُم بِمِثْلِهِ مِدادًا ﴿٢١﴾ قُلْ
إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُ وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا
لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ لَعَلَّهُ يُدَّخِلَهُ

زیندو ده کرینه وه وه له گۆره كانیان راست ده بنه وه و تیكه وه
ده هاوین، به هه ردووبار ده گونجی! ﴿وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَجَمَعْنَاهُمْ
جَمْعًا﴾ كه کاتی رابوونی قیامه ت هات فوده کری به كه پرهنای
صوردا و هه موو مه مخلوقات زیندو ده كه ینه وه و راپیچی ساری
مه حشه ریان ده كه یین و كۆیان ده كه ینه وه بۆ حیسابو
لیكۆلینه وه و مرگرتنه وه ی پاداش و سزا.

﴿وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِرِينَ عَرْضًا﴾ نه و رۆژه واته
رۆژی قیامه ت، دۆزه خ به باشی نیشانی كا فره كان دده مین
راسته و خۆ چاویان پی ده كه وی، نارچه ته و ناخۆشی هه ست
پی ده كه ن، گو ییان له لرفه و ناله یه تی، ﴿الَّذِينَ كَانَتْ
أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَنْ ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ سَمْعًا﴾ واته:
عه زابی سه ختی دۆزه خ بۆ نه و كا فره نه یه: كه له دونیادا
خۆیان گیل كرده وو له و مرگرتنی هیدایه ت و دۆزینه وه ی ریگی
حه ق، سه یری نیشانه و نایاته كانی خودایان نه ده كرد، لییان
ورد نه ده بوونه وه، به جوړیک بگه نه یه قین و ده ست به كهن
به یه كناه پرستی. خۆیان له بانگه وازی پیغه مبه رو بانگخو ازانی

نابینی نیست که کردبوو.

﴿۱۰۲﴾ أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِنْ دُونِي أَوْلِيَاءَ

نایا نهوانه‌ی کافرنو برپوایان به‌تاکو ته‌نهای خودا نیه و به‌ندایه‌تی بؤ من ناکهن، سه‌رباری نه‌وش هاتوون نه و به‌ندانه‌ی من: که له‌ژیر ده‌سه‌لاتی خو‌مدان: وه‌کوو فریشته و عیسو نه‌مثالی نه‌وان، کردوایان به‌پهرستراوی خو‌یان و به‌ندایه‌تییان بؤ نه‌نجام دهم، پی‌یان وایه: نه و به‌ندایه‌تیکردنه بؤ نه‌وان سوود به‌خشه و عه‌زابیان لی دوور ده‌خاته‌وه؟ دمتوانن به‌ره‌تستی خودا بکه‌نو نه‌هیلن خودا تو‌له‌یان لی بسین! جا که مادام نه‌وان بیرو باومریان وه‌هایه دمبا سه‌رم‌نجامی نه و بی عه‌ق‌لی و نه‌فامییه‌یان و مربرگنه‌وه، با کاله‌ک به‌نه‌ژنوی خو‌یان بشکینن چونکه ﴿إِنَّا أَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزْلًا﴾ نیمه دوزه‌خمان بؤ کافرو تاوانباران ناماده‌کردوه بؤ‌مان کردون به‌مه‌نزل و شوینی مانه‌وه و حه‌وانه‌وه، نای له و مه‌نزل و شوینه؟

﴿۱۰۳﴾ قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا﴾ نه‌ی موحه‌مه‌ده! به‌و

کافره سه‌رم ره‌فانه بلئ: نایا من هه‌وائتان نه‌دمی به‌خه‌سارتمه‌ندترین که‌سانیک له‌کردوه‌کانیان‌دا؟ نه‌لیم: کی له‌هه‌موو که‌س زیاتر به‌هه‌له‌چووه؟ نه و که‌سانه‌تان بؤ دست نشان نه‌که‌م: که خو‌یان ماندو کرده له‌کارو کرده‌ویه‌ک‌دا و به‌هیوای پاداش و جه‌زا و مرگرتنه‌ومن که‌چی به‌هیلاک چون و ناکام به‌پی‌چه‌وانه‌ی مه‌به‌ست و هیوایان بوو. پیتان بلیم: نه و که‌سانه کین؟

﴿۱۰۴﴾ الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ

يُحْسِنُونَ صُنْعًا﴾ نه‌وانه‌ کؤ‌مه‌لیکن به‌هه‌له‌چون، هه‌لخه‌له‌تاوون ری‌گایان لی تیک چووه و گوم‌پابون و کردوکو‌یان بی‌هودیه‌و مایه پوچن، له‌حالی‌ک‌دا بؤ خو‌یان وا دمرانن کرده‌وه‌کانیان باشه و سودبه‌خشه بؤ‌یان!

﴿۱۰۵﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ﴾

واته: نه‌وانه‌ی خه‌سارتمه‌ندو به‌دبه‌ختن، نه و که‌سانه‌ن: که نینکاری نایاتی په‌روم‌دگار ده‌که‌ن، برپوایان به‌به‌لگه‌ی ته‌کوینو نایاتی قورن‌ان نیه: که تاگو ته‌نهای خودا ده‌چه‌سپینن، برپوایان به‌زیندوبوونه‌وه و حسابو لی‌کؤ‌لینه‌وه و

گه‌یشتن به‌زاتی په‌روم‌دگارو روداو‌ه‌کانی تری قیامت نیه.

﴿۱۰۶﴾ فَلَا تُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا﴾ کرده‌وه‌کانیان هیچ نرخ و

ری‌زو گرانیه‌کیان له‌ته‌رازووی نه‌عمال‌دا نیه، هیچ نه‌همیه‌تییان پی نادمین، پاداش و پاساوی کرده‌وه‌کانیان نیه، چونکه کرده‌وه‌کانیان بی‌خیرن!

﴿۱۰۷﴾ ذَلِكَ جَزَاؤُهُمْ جَهَنَّمُ بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَرُسُلِي

هُزُؤًا﴾ واته: نه و هه‌موو هه‌ره‌شه و سزاو عه‌زابه له‌سه‌ر کرده‌وه به‌تاله‌کانیان له‌ناگری دوزه‌خدا به‌هوی کوفرو بی‌دنی و گالت‌ه‌کردن‌ان به‌نایاتی خوداو قه‌شمه‌ری کردنیان به‌پی‌خه‌مبه‌ران و به‌مو‌عجیزه‌کانیانه، هه‌ر به‌ومنده نه‌وه‌ستان برپا به‌په‌یامی پی‌غه‌مبه‌ره‌کان نه‌که‌ن، به‌لگوو نه و جو‌ره نه‌حه‌قه‌ی و نه‌فامییه‌شیان نواندن!!

﴿۱۰۸﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ

الْفِرْدَوْسِ نُزْلًا﴾ خوشبه‌خت و کامه‌ران نه و که‌سانه‌ن برپوایان به‌خودا کرده، شوین په‌یامی پی‌غه‌مبه‌ره‌کانی که‌وتوون، کارو کرده‌وی باشیان نه‌نجام داوه، بی‌گومان نه‌وانه‌ی نیمانیان هیناوه په‌کتاپه‌رستیان کرده، په‌یامی پی‌غه‌مبه‌ریان کرده به‌مه‌نه‌ج و ری‌بازی خو‌یان، کرده‌وی باش و به‌سوودیان نه‌نجام داوه، پاریزگاری نه‌ره‌که‌کانی سه‌رشانیان کرده، هیوای رم‌زامه‌ندی خودایان هه‌یه، هه‌رچی ده‌یکه‌ن مه‌به‌ستیان خودایه و خالص بؤ نه‌وی ده‌که‌ن، نه‌وانه‌ باغه‌کانی فیرده‌وس شوین و جی‌گای حه‌وانه‌وه و رابواردنیانه.

﴿۱۰۹﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَغْنَمُ عَنْهَا جَوْلًا﴾ بؤ هه‌تا هه‌تایه له‌و

به‌هه‌شته خو‌ش و رازاودا ده‌میننه‌وه و هه‌رگیز نایانه‌وی لی‌ی دمرچن و هه‌ولی نه‌وه نادم نه و حاله‌یان لی بگو‌ری و بکه‌ونه بارو دؤ‌خیکی ترو بگو‌یزرینه‌وه بؤ جی‌گایه‌کی ترا!

﴿۱۱۰﴾ قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ

تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا﴾ نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ره! به‌و

موشریکانه بلئ: نه‌گه‌ر وشه و رسته‌کانی زانیاری خودا بنوو‌سری‌ته‌وه، هه‌موو ناوی دم‌ریاکان بینه مه‌ره‌که‌بی نه و هه‌له‌جو پی‌نو‌وسه‌ی وشه و زانیاری په‌روم‌دگاری پی دمنوو‌سری‌ته‌وه، بی‌گومان ناوی دم‌ریاکان کؤ‌تایی دیت پیش نه‌وه‌ی وشه و رسته‌کانی زانیاری خودا ته‌واو بی، نه‌گه‌ر دم‌ریایه‌کی تریش بخه‌ینه پالی و دم‌ریایه‌کی ترو یه‌کی تریش

بخهینه پالی و بکرینه مهره که ب دهریاکان دهرینه وه هیشتا وشه و رسته کانی خودا به کوئا نایه!

﴿۱۱۰﴾ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ ۚ نَهَىٰ مَوْحَهُم مَّهْدًا بِهَوِّ مَوْشَرِيكَانِهِ بَلَىٰ: مَنْ تَهْنَاهَا نَادَهُمِيزَادِيكُمْ وَهَكَووَ نِيَّوْه، لَهُ نَادَهُمِيزَادِيهِ تِيدَا هِيْجَم لَه نِيَّوْه زِيَاتِر نِيه، ههرگیز لافى نه وه لى نادهم: كه من زانيارى هه موو كه ليماتى خودام به دهست هيناوه! من تهنه وه نهو زانياريه م هه به كه خودا فيرى كردوم. بهر و مردگار نيگام بو دهكا به وه: كه خوداى نيوه خودايه كي تاكو تهنه يه، شياوى نه وه يه به ندياهه بى بکرىو تهنه هه نهو مافى نه وهى هه به بهر سترى! خودايه كي تاكو تهنه وه بى شهريكو بى نه ظيره. ﴿فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ كه سيك به ته مای پاداشى خودايه وه دهيه وى بهر ريژنه وه رهحه ته خودا بکه وى، با دلسوزانه طاعه ته خودا بكا، تهنه بهرستش و به ندياهه ته بو خودا نه نجام بداو كهس نه كاته هاوه و هاوشانى خودا، وريابى خوئى له شيركى ناشكراو نهينى بهر يزي!

کوئايى سوره تى الكهف

سوره تى (مريم)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿كهيعص﴾ نهم وشه به بهم شيويه ده خوئندريته وه: (كاف، ها، يا، عين، صاد.) به لام ده بى له خوئندنه وه دا نوونى (عين) ده كه له (صاد) دا ده غم بکهين! وه كوو له وه پيش جهند جاريك نامازده مان بى كردوه، مه بهست به هينانى نهم جوړه پيتانه به دابراوى پچر پچرى له سه ره تاي هه ندئ سورمه تا بو ته حه ددا كردنى عه رمبو غه يري عه رمبه، ته حه ددايان دهكاو پييان دهئى: نهم قورنانه له م جوړه بيتو وشانه پييك هاتووه. دهى كه نيوه نازانو به خوئتان راده په رموون: ويته وه نهم قورنانه يان ويته وه (ده) سورمه يان ويته وه سورمه تيكي نهم قورنانه با كورترين سورمه تيشى بى بخه نه بهر دهست!

سورة مريم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿كهيعص﴾ ۱) ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا ۚ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ يَدَّاءَ خَفِيًّا ۚ ۲) قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا ۚ ۳) وَإِنِّي خِفْتُ الْمَوْتِ مِن وَرَائِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِن لَّدُنكَ وَلِيًّا ۚ ۴) يَرِثُنِي وَيَرِثْ مِنِّي ۖ إِنَّا تَبَتُّرُكَ يُغْلِّمُ أَسْمُهُ يَجْعَلْ لَّهُ مِن قَبْلُ سَمِيًّا ۚ ۵) قَالَ رَبِّ إِنِّي يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا ۚ ۶) قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَىٰ هَئِنَ وَقَدْ خَلَقْنَاكَ مِن قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا ۚ ۷) قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً ۚ قَالَ ءَايَتُكَ ءَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ۚ ۸) فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ أَن سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ۚ ۹)

﴿ذِكْرُ رَحْمَةِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا﴾ نهمه يادو بير خسته نه وه رهحه ته و نيعمه ته خوداى تويه نه وه موحه ممه! بو بهنده وه راستالو خودا ناسى خوئى: كه زه كه ريبايه، بو توى ده گيرينه وه بو نه وه په ندو ناموژگارى لى و مربرى، پيى بهر و مر بى.

﴿إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ يَدَّاءَ خَفِيًّا﴾ نهم كاته وه به نهينى و په نامه كي له خودا پارايه وه، وا له خودا پارايه وه كهس ناگاي لى نه بى، له ريبابازى دوور بى، گوشه گيربو له خه لكو نه مجار له بهر خودا پارايه وه و لا يه وه و دهستى نزاي بهر ز كرده وه، شكواى حالى خوئى كردو چى غه م په ژاره وه له دلى دابو و خسته رو (هه رچه نده خودا به بى نه وه ش دهيزانى چ له دلى دايه). وه لى غه مبارو په ژمورده به پارانه وه و غه م هه لړستن دلى نارام ده گريو پيى خو شه پيداويستى خوئى رابگه يه نه! نه مجار شيوه دوعا و نزاكه شى ده كاته وه ﴿قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي﴾ نه وه خودايه! نه من نيسقانه كانم پوكاون، هيژم تيدا

نەماۋە، پىرو كەنەفت بووم، چونكە: ئىسقان راگرو جيسرو كۆلەكەى جەستەيە، كە ئەو پۆلكا ئىتر ھەموو جەستە دەپۆلكى، ھىچ ئەندامىكى لەش ھىزو تواناى تىدا نامىنىۋ ئەركى خۇيان ئەنجام نادەن ھەروھە ﴿وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا﴾ موى سەرم دەلىپى گرى تىبەر بوو، زۆر بەختىراى رەشى مووى سەرم سىپى ھەلدەگەپۆ ھەر دەلىپى ناگر بەربوومتە پۆشۈ پەلاشۈ پىۋە دەچى رەشاپى لەسەرم نەھىلى.

﴿وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا﴾ خودايە! من ھىچ كاتى لەناكامى پارانەۋە دوعا كەندەدا بۇلاى تۆ ناھومىد نەبووم، ھەرگىز رەنجەرۋ نەبووم، من لەۋەپىش لەكاتى گەنجىۋ بەھىزو توانايىمەدا كە ھانام بۇ ھىناۋى فرىام كەوتوۋى، كارى گرانم بۇ ناسان بوو، لەتەنگو چەلەمە رزگارت كەردوم. ئىستا كە پىرم بومو ئىسقانم پۆلكاون، ھىزو توانام نەماۋە، زياتر جىگەى بەزمىيەم پتر بەھىۋاى فرىارەسى تۆم، زۆرتەر پىۋىستىم بەرەحمەتو يارمەتى تۆ ھەيە، ھىۋادارم بەھانامەۋە بىيۋ نىعمەتو رەھمتى خۆتم بەسەردا بىرپىزى!!

﴿وَإِنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَائِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا﴾ ئەمن ترسى ئەۋەم ھەيە نامۆزاۋ خەزمەكانم لەدواخۇم كاروبارى نايىنى بەباشى ئەنجام نەدەن، پاش مردەم ۋاز لەبانگەۋازى بۇ نايىنۋ خوداپەرستى بىنن، سەربارى ئەۋەى بۆخۇم پىرو كەنەفت بوم خىزانەكەشم نەزۆكە، مىندالمان نىەۋ ۋەجاخ كوپىرم، كەس نىە جى نشىنم بى، خەزم كەسو كارەكانىشم زۆر رويان لەنايىن نىەۋ خەرىكن روبكەنە شەپو فەساد، ﴿فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا﴾ خودايە! لەلايەن خۆتەۋە بەلۇطفو رەھمەتى خۆت لەپىشتى خۆم كوپىكم پى بېەخشە،

﴿بَرِّئِي﴾ مىراتى پىغەمبەرلەيتىۋ رابەرى نايىنى لەمن بگرى ﴿وَبَرِّئْ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ﴾ مىراتو كەلەپورى بىنەمالەى يەعقوبى كورى (ماشان) یش ۋەرگرى كە رىش سىپىتىۋ پىۋاماقوۋلىۋ فرمانپەرۋاىىۋ زانستو زانىارىيە. كۈلەبى دەلى: لەو رۆزگارەدا بىنەمالەى (ماشان) پاشاۋ فەمانپەرۋاى نەتەۋەى ئىسرائىل بوون. خەزەرتى زەكەرەپاش سەرۋكى نەھبارەكان بوو. ﴿وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا﴾ خودايە! ئەو كوپەى پىم دىبەخشى مىندالىكى سالىجۋ راستال بى، تەقۋاكارو ھەلبىزاردە بى، خۆت لەكردارو گوفتارى رازى بى، بەندەكانت

لى رازى بنو خۇشيان بوى، شىۋاى ئەۋە بى پەيامى دىن ھەلگرىۋ بىلاۋى بىكاتەۋە.

﴿يَا زَكَرِيَّا إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَحْيَىٰ لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا﴾ ئەى زەكەرەپاش! ئىمە موزدەت دەدەپىنى بەكوپىك: كە ناۋى يەحيى لى دەنىۋى. لەۋەپىش كەس بەو ناۋە ناۋنەراۋە، يان لەۋەپىش ۋىنەى نەبەۋ، ھىچ مىندالىك لەباۋكو دايكى نەزۆك پەيدا نەبەۋ.

﴿قَالَ رَبِّ إِنِّي يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا﴾ لەخۇشى گىرابوۋنى دوعاكەى شاگەشكە بوو، جەبەسا، وتى: خودايە! من چۆن مىندالەم دەبى، خىزانەكەم لەتەمەنى گەنجىشى دا نەزۆك بوو، ئىستا كە بۆتە پىرەژن چۆن مىندالى دەبى؟ بۇ خۇشەم ھىندە پىرو كەنەفت بووم پۆلكاۋم لاشەم پىرەلۆك بوو، ئىسقانم ناسك بوونەۋە، تواناى جۈۋنە لاى ئافرىتىشم نەماۋە.

﴿قَالَ كَذَلِكِ﴾ پەرۋەردگار فەرەموۋى: يان ئەۋە فرىشتەى نىگاكەى ھىنا پىۋ راگەيانند: كار ئەۋەيە: كە پىت راگەيانندراۋە، ئەۋەى موزدەت پى دراۋە دىتە جى، ۋىپراى ئەۋەى بۇ خۆت كەنەفتو پىرو خىزانەكەشت پىرو نەزۆكە، كوپىكتان پى دىبەخشىن. ﴿قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ﴾ خوداى تۆ كە لەۋەپىش فەضلو ئىحسانى لەگەلدا كەردى، بەلايەۋە ناسانە كە بەو ھالەى خۆتو خىزانە تىيدان مىندالتان بداتى، چونكە خوداى تۆ كەۋىستى شتىك بى جارى ۋا دەبى بەبى ھۆكارى روالەتەش ئەنجامى دەدا. ھەر شتىك ۋىستى بىى دەبىۋ دواكەۋتنى نىە!!! ﴿وَقَدْ خَلَقْنَاكَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا﴾ دروستكەردى ئەۋە كوپەى موزدەمان پىداۋى ھەرچەندە بۇ خۆت پىرى خىزانە نەزۆكە، لەدروستكەردى ئادەمىزاد لەنەبەۋە گرانترۋ سەرسۈرپەرتەر نىە. بىگومان من تۆم دروستكەردە ئەى ئادەمىزاد لەنەبەۋە، دروستكەردى ئادەم نمونەى ھەموو نەۋەى ئادەمە، دەى كەۋابوۋ دەستەنگىنى لەدروستكەردى ئادەمەدا دەستەنگىنى يە لەھەموو ئادەمىزاددا. يان ھەر مەبەست خۇدى زەكەرەپاشەۋ دەفەرەمۋى: من لەھىچەۋە تۆم دروستكەردە. كەۋابى ھىچ سەرت سۈپنەمىنى لەۋ موزدەيە پىت دراۋە...

﴿قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً﴾ چه زمرتی زهکهرییا وتی: خودایه!

نیشانهو بهلگهیهکم پی بفرموو: بزانه: که موژدهکه هاتوته دی! پیّم خوْشه بزانه کهی ژنهکه موندالی لهسکی دهکهوئ. بوّ نهوه دلّم نارامی تی بکهوئ، چونکه موندال لهسک کهوتن لهسهرمتادا شتیکی نادیاره و په نامه کییه، به تابییه تی له ناهرمیتلدا که له عادمی ژنانه وهستابیته وه. نیتر په رومردگار به هوئی فریشتهی نیگاو وهلامی دایه وه: ﴿قَالَ آيَتِكَ اِلَّا تَكَلَّمَ النَّاسُ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَرِيًّا﴾ هه رمووی: نیشانهی سک پر بوونی خیزانت نه وهیه: که ناتوانی سی شهوو سی روژ ناخاو تن له گهل ئاده میزادا بکهی، نه تو ساغی و هیچ نه خوشیت تیدا نابی، به لام ناتوانی قسه بکهی.

﴿فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ﴾ نه وکاتهی زهکهرییا موژدهی پی درا له ناو میحرابه که یدا بوو: میحرابه کهی بریتی بوو: له ژوریکی بچکوله به بهرزییه وه دروست کرابوو، له بهردهم عیبادمتهخانه گشتی یه که دابوو، میحرابه که قاپییه کی تیدا بوو به چه ند پلیکانه یه ک بوئی سه رده کهوت، نه و که سهی له ناو هودده که دابوایه خه لکی ناو عیبادمتهخانه که نه یانده بیینی. جا له گهل موژده که ی پی درا نیتر زهکهرییا له میحرابه که ی هاته دمره وه و چوو ناو گهل و نه ته وه که یه وه، له وه پی شیش زهکهرییا هه والی نه و موژده یه ی پی دا بوون. ﴿فَاَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ أَنْ سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا﴾ نیشاره ی بوّ کردن و تی گه یانندن: که نو یژو ته سیبجات بوّ خودا نه انجام بدن به یانی و نیواره، هاودل و هاوشانی بوّ به رده و مه زانن. له هه موو له که وه عه یبو خه وشیک به دووری بگرن! داوی لی کردن: که سوپاسی خودا بکه ن له سه ر نه و نیعمه ته ی که به خشی به خوئی نه وانیش... نه م نیشاره بوّ کردن و تیگه یانندن یان به ده ست بووه یان به نووسین بووه. چونکه زهکهرییا زمانی بوّ قسه کردن له گهل نه واندا به سترابوو، ته نیا بوّ ذیکرو یادی خودا زمانی ده که را.

﴿يَا يَحْيَىٰ خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ﴾ نه ی یه حیا! ته ورات به گرنگی بگروه به باشی و مر بگروه به جوانی به خه لکی رابگه یه نه. ته ورات نیعمه ته و رحمه ته به سه ر نه ته وهی ئیسرائیل دا. ﴿وَآتَيْنَاهُ الْكِتَابَ صَبِيًّا﴾ هیشتا موندال بوو ته مه نی له خوار جهوت سالی یه وه بوو تیگه ییشتن و لی زانی و شه رعزانیمان

يَحْيَىٰ خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَآتَيْنَاهُ الْكِتَابَ صَبِيًّا ﴿١٢﴾ وَحَنَانًا مِن لَّدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا ﴿١٣﴾ وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُن جَبَّارًا عَصِيًّا ﴿١٤﴾ وَسَلَّمٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ﴿١٥﴾ وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرِيفًا ﴿١٦﴾ فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿١٧﴾ قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِن كُنْتَ تَقِيًّا ﴿١٨﴾ قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ﴿١٩﴾ قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا ﴿٢٠﴾ قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَىٰ هَيْنٌ وَلَنَجْعَلَ لَكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا ﴿٢١﴾ فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِهِ مَكَانًا قَصِيًّا ﴿٢٢﴾ فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِنَّ جِذْعَ النَّخْلِ قَالَتْ يَلْتَنِي مِن قَبْلُ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مَنَسِيًّا ﴿٢٣﴾ فَوَدَّعْنَاهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾ وَهُزِّي إِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلِ تُسْقِطُ عَلَيْكَ رَطْبًا جَنِيًّا ﴿٢٥﴾

فیرکرد، روی کرده خیر و چاکه و ناموژگاریکردنی خه لکو نایین په رومری.

﴿وَحَنَانًا مِن لَّدُنَّا﴾ دلنه رمی و به زهیمان له لایم خومانه وه پی به خشیبوو لی بووبوو به خو و له گهل سروشتی تیکه لاو بووبوو. هه نان و دلنه رمی رهوشتیکه بوّ نه رکی پیغه مبه رایه تی ژور پیویسته، دل و دروون مشو مان دهکا، هه لیان دمنی بوّ خیر و چاکه و هیدی هیمنیان تیدا دهرسکینی، بوّ نه وهی بتوانی نه رکی پیغه مبه رایه تی هه لبرگی. ﴿وَزَكَاةً﴾ پاک و خاوینی دل و دروونمان پی به خشیبوو به و دل و دروونه پاکه وه ناموژگاری خه لکی دهکرد و چلکو پیسی دروونیانی پاک دهکرده وه. ﴿وَكَانَ تَقِيًّا﴾ هه میسه له خوداترس و ته قواکار بوو، خوئی له تاوان دپاراست دلی په یوه ست بوو به خوداوه، به ناشکراو نهینی

لهخودا دمترساو مورافه بهی دهکرد، وای دمرانی چاوی لهخودایه، یان خودا چاوی لهئوه.

﴿وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ﴾ زۆر گوپراپه ئی فهمرانی باوک و دایکی بوو، خوی لهئهنه زیه تدانیان دهپاراست، به کردار و گوفتار شتیکی وای نه دهکرد دایکو باوکی دلیان گهرد بگری، فهمرانی بهرداری خوداو باوک و دایکی بوو! ﴿وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا﴾ فیزو ته که ببوری نه بوو به سهر خه لکی، به لگوو خوی به ناده میزادیکی ساده دههاته بهرچاوو خوی به کهم دهگرت.

﴿وَسَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُعْثَرُ حَيًّا﴾ سه لام و ناشتی له خوداو له سهر نهو بی لهو سی حالتهدا؛ لهو کاتهدا؛ که په کهمجار دونیای بینیه، لهو کاتهدا که دنیا جی دیلی و دهجیته قوناعی قیامه تهوه. لهو کاتهدا؛ که زیندو دهگریتهوه به ههشت و دۆدهخ دهبینی!

﴿وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ مَرِّمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا﴾ نهی موحه ممه! له سورتهدا چیرۆکی مه ریهم بو نهو خه لکه بگریهوه، به سهرهات و سهرکورشتهی خاتو مه ریهم؛ که کچی عیمران و له نهوهی داود بوو، له خانه وادهیهکی داوینپاک و خاوهن پله و پایه بوو. نهو دیان بو بگریهوه؛ که بو کاریکی تایبهتی خوی که دهبویه له کهس و کاری نه دیو بی (که مێک بو لای خۆر هه لاتی بهیتوله قه دیس دوور که وتهوه).

﴿فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا﴾ نه مجار بهردمییهکی له نیوان خوی و کهس و کاره کهی داگرتیهوه، واته؛ خوی لی نه دیو کردن، بو نهوهی له کاتی عیبادهتکردن دا چاویان لی نه بی، یان بو نهوهی له کاتی نهجامدانی کاره تایبهتییه کهی دا کهسیان نهی بینن، ﴿فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا﴾ نه مجار جوهرانیلمان بولا نارد، له شیوهی پیاویک دا خوی نیشان دا، بو نهوهی نه ترسی و نه چه په سی و بتوانی ناخاوتنی له گه ل بکا، چونکه جوهرانیل له شیوهی فریشتهی خوی دا سامناکهو رهنکه کهس نه توانی له ناستی دا خو رابگری، جا؛ که جوهرانیل له شیوهی پیاویک دا خوی نیشانی خاتو مه ریهم دا، مه ریهم وای زانی دهبیه وئ دمستدریژی بکاته سهرو خه یالی خراپی ههیه.

﴿قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا﴾ وتی؛ من په نا

دهگرم به خودا له تو نه گهر تو له خودا ترسو خو پاریزی له تاوان، تکات لی ده کهم لیم دوور بکه و مرهوه له په رده نهو دیوکه وه!

﴿قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا﴾ هه زهرتی جوهرانیل ویستی ترسی لی بره وینیتیهوه بهینیتیهوه سهر حالی ناسایی و هیواشی بکاتهوه. پیی گوت؛ مه ترسه من لهو که سانه نیم که خه یالی خراپم هه بی له گه ل تو دا، من رهوانه کراوی خودای تو م بو نهوهی به فهمرانی خودا کورپیکی پاک و خاوین و بی گونا هت پیی ببه خشم، بیته مایه ی رحمهت و فه پ بو ناده میزادان!

﴿قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُنْ بِبَعِيًّا﴾ وتی؛ من چۆن کورم ده بی؟ خو من کچم بوخچهی نه کراوهم، شوم نه کردوهو پیاویک نزیکم نه بوتهوه، داوین پیسیش نیم، پیاوان به کری کاری ناوام له گه ل بکهن، شتی و له من و بنه ماله ی نیمه ناوه شیتهوه، نه دی چۆن تو کورم پیی دهبه خشی؟!

﴿قَالَ كَذَلِكِ﴾ جوهرانیل وتی؛ کاره که بهو شیوهیه؛ که پیت راگه یاندر، نهوهی پیم گوتی؛ هه وایکی راسته و خۆت بو ناکامی نهو روداو نه ماده بکه. ﴿قَالَ رَبُّكِ﴾ خودای تو فهرمووی؛ ﴿هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ﴾ به خشینی کورپیکی پاک و خاوین و رهوشت بهرزو بی گونا هه له لای من کاریکی ناسانهو ماندوبوونی تیدا نیه. ﴿وَلَنَجْعَلَنَّ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا﴾ نیمه نه م کوربه م شیوهیه، به خاتو مه ریهم دهبه خشین، بو نهوهی بیکهینه نیشانه بو ناده میزاد، بزائن؛ خودا چهند به دهسه لآت و توانایه، چهند موختارو نازاده، چۆن هه رچی بهوهی دهیکاو کهس نیه بتوانی به رهه لستی بی، ههروه ها بو نهوهی نهو کورپه بیته مایه ی رحمهت بو نه تهوهی نیسرانیل به تایبهتی و بو هه موو ناده میزاد به گشتی. ﴿وَكَانَ أَمْرًا مَقْضِيًّا﴾ کاریکه برپار دراوه و پراوته وه!

به لی خاتو مه ریهم دلیا بوو لهوهی؛ که فریشته که پیی فهرموو؛ نیتر فریشته له نزیکه وه یان له دووردهوه هوی کرد به بهرۆکی کراسه کهی داو له بهرچاوی ون بوو. فووه که هاته خواری بو ناوگه لی و چوو نه ناو هیلکه دانیه وهو ﴿فَحَمَلَتْهُ﴾

به هوی نهو فووهده مهريه کۆرپه لهی هه لپچا سکی پر بوو، ﴿فَانْتَبَذَتْ بِهٖ مَكَانًا قَصِيًّا﴾ نهمجار مهريه به سکه که به وه پاش تپهر بوونی ماوهی سکی ناسایی، یان ههر له عهینی کاتدا وه کوو له هه ندی ریوايه تدا ههیه. له شوین و جیگای خوی بۆ شوینیکی دوور دوور که وه ته وه، چونکه زۆر دلتنه نگ بوو زۆر بیرى له وه ده کرده وه، ناخۆ دواپی نه ته وه که ی چى پی ده لێن، پی ناخۆش بوو به سک پری بیبینن.

﴿فَاجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جِذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَا لَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مَّسِيًّا﴾ وتی: کاشکی، خۆزگه من پيش نه م روداو به مردمايه و له بیر به جومایه وه کهس ناوی نه بر دمایه و به خه یالی کهس دا نه هاتمايه. یان خۆزگه ههر نه بوومايه و دروست نه کرابام.

﴿فَنَادَاهَا مِنْ تَحْتِهَا﴾ جوبرائیل له ژێردار خورماکه وه بانگی ئی کرد، یان په رومردگار نه م مندا له تازه له دایک بووهی هینایه قسه و له ژێر داوینییه وه بانگی ئی کردو دلخۆشی دایه وه پی گوت: ﴿أَلَا تَحْزَنِي﴾ غه م و خه ههت مه خو، دلت ته نگ نه بی، نارام بگره ﴿قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا﴾ بیگومان خودای مه زن له ژێر داوینی تووه ناده م یزادیکی خاوه ن پله و پایه دروست کرده وه: مه بهستی خۆیه تی. یان خودای تو له لای خواروته وه جوگه له ناویکی بۆ هه راهه م هیناوی بۆ نه وهی ناوی ئی بخۆیه وه.

﴿وَهَزِي إِلَيْكَ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ﴾ لقى دارخورماکه بۆ لای خۆت راوه شینه ﴿تَسَاقُطُ عَلَيْكَ رُطْبًا غِيًّا﴾ خورمای ته رو تازه و پیگه ییشتوت به سه ردا به رده داته وه: که شایانی نه وه یه به چرینه وه، نه مه بۆ خواردنت و ناوه کهش بۆ خواردنه وه.

﴿فَكَلِمَی وَاشْرَبِي﴾ له و خورمايه بخۆ و له و جوگه ناوهش بخۆروه عافیتت بی و نه وشى گیانت بی، ﴿وَقَرِّي عَيْنًا﴾ چاوو دلت رۆشه ن به و مندا له جوانه ی بووته، غه م و په ژاره له خۆت دوور بخه رده وه، دلتنه نگ مه به، چونکه په رومردگار ده توانی پاک دامینی تو به چه سپین و قسه و قسه لۆکی گومرایانت بۆ بهر په رچ بداته وه، راستی روداو که بۆ خه لکی دهر بکه وئ، پاک و بی تاوانی تو بۆ خه لکی ناشکرا بی. ﴿فَإِمَّا تَرَيْنَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا﴾ ههر که سیکت له ناده م یزاد بینی و

فَكَلِمَی وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا فَإِمَّا تَرَيْنَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا ﴿٢٦﴾ فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ قَالُوا يَا مَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْئًا فَرِيًّا ﴿٢٧﴾ يَأْتَاخْتِ هَرُونَ مَا كَانَ أَبُو لَوِ امْرَأَتُ سَوْوَمَا كَانَتْ أُمُّكَ بَعِيًّا ﴿٢٨﴾ فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ تُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْأَمْهِدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾ قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَنِي الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا ﴿٣٠﴾ وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ﴿٣١﴾ وَبَرًّا بِوَالِدِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا ﴿٣٢﴾ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا ﴿٣٣﴾ ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٣٤﴾ مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَخْذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَنَهُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٣٥﴾ وَلَئِنْ أَرَادَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٣٦﴾ فَأَخْلَفَ الْآخْرَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ قَوْلَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَّشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٣٧﴾ أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُوتُنَا لَكِنِ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾

روبه پرووی بوویه وه و پر ساری ئی کردی دهر باره ی نه م مندا له و چۆنیه تی له دایک بوونی ﴿فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا﴾ ئیشاره تیان بۆ بکه، به قسه نا به لکوو به شیوه یه که له شیوه کانی تیگه یانندن و فیر بوون تپیان بگه یه نه: که من بۆ خودا به رۆژووم به رپارم داوه له گه ل هه چ کهس دا قسه نه که م.

﴿فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ﴾ مندا لی ساوا ی له باوهش گرت و هینایه وه بۆ لای گه ل و نه ته وه که ی. که چاویان به م و مزعه که وت، مه لۆتکه یان به باوهشی خاتو مه ریه مه وه بینی، هه مو یان سه رسام بوون، جۆش دامان، به شتیکی گه وره یان زانی، پتپیان ناخۆش بوو، سه رزه نشتی مه ریه میان کرد؛ ﴿قَالُوا يَا مَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْئًا فَرِيًّا﴾ وتیان: نه ی مه ریه م به راستی شتیکی خراپت کرده وه، نه مه چیه و ج باسه؟ نه م مندا له ت له کوئ بوو؟ چۆن بووت؟ نه مه ی تو کرده ته کهس نه ی کرده وه سه رسو ره ی نه ره، چۆن روت دی چاو هه لپری؟

نهم صیفاتانه صیغهی فعلی ماضی به کار هیئا، تا ناماژه بی که نهو کردهوانه له‌داهاتوودا دینه جیو گومان له‌پیداوونیان‌دا نیه.

هـ- ﴿وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا﴾ خودای خوّم فەرمانی پی کردوم به‌به‌جیهیانی نویت: که په‌یوهندی قایم و پته‌وی نیوان به‌ندهو خودایه‌و پاک‌که‌ره‌وه‌ی دل و دهره‌ونه. ناهیلّی خراپه‌کاری و کاری فەحشانه‌میز نه‌نجام بدا. هه‌روه‌ها فەرمانی پی کردوم به‌ده‌رکردنی زه‌کات له‌مال و سامان: که ده‌بیته‌ه‌وی پاک‌بوونه‌وه‌ی ماله‌که‌و یارمه‌تیدانی فەقیرو هه‌زار، فەرمانی پی کردوم که پابه‌ندی به‌جیهیانی نه‌م نه‌رکانه‌بم تا گیانم تیدابی!

و- ﴿وَبَرًّا بِوَالِدَتِي﴾ وای ئی کردوم که چاکه‌کاریم له‌گه‌ل دایکه‌دا، فەرمانی پی کردوم که چاکه‌ی له‌گه‌ل‌دا بکه‌م و گوپ‌رایه‌لی فەرمانه‌کانی بم دوا‌ی به‌ندایه‌تیکردن بۆ خودا چاکه‌ له‌گه‌ل دایکه‌م بکه‌م، به‌مه‌ش جاریکی تر جه‌خت له‌سه‌ر داوینپاکی دایکی ده‌کاته‌وه، چونکه‌ نه‌گه‌ر خاتو مه‌ریه‌م زیناکه‌ر بوایه‌ پی‌غه‌مبه‌ریکی وه‌کوو عیسا فەرمانی پی نه‌ده‌کرا که چاکه‌ی له‌گه‌ل‌دا بکا.

ز-ح- ﴿وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا﴾ په‌روم‌ردگار وای ئی نه‌کردوم که خۆبه‌زلزان بم و یاخی بم و لوتبه‌رزی بکه‌م له‌ناست طاعه‌ت و خوداپه‌رستی دا، لوتبه‌رزی بکه‌م له‌چاکه‌کاری له‌گه‌ل دایکه‌داو به‌وه‌ تووشی به‌دبه‌ختی و نه‌گبه‌تی بم.

ط- ﴿وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا﴾ ناشتی و سه‌لامه‌تی له‌سه‌رم بی له‌هه‌موو خرابی و ناخۆشییه‌ک له‌و روژه‌ی له‌دایک بووم شه‌تان فرسه‌تم ئی نه‌هینی و نه‌توانی زینام پی بگه‌یه‌نی. هه‌روه‌ها له‌کاتی مردنم دا گو‌م‌رام نه‌کا، له‌کاتی زیندو‌بوونه‌وه‌ش دا دل نارام و له‌سه‌لامه‌تی‌دا بم، که‌س نه‌توانی له‌م سی کاتانه‌دا زینام پی بگه‌یه‌نی.

﴿ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ﴾ نه‌و که‌سه‌ی باس کراو ره‌وشته‌کانی دیاری کران و چۆنیه‌تی په‌یدا‌بوون و له‌دایک‌بوونیمان بۆ گپ‌رانه‌وه‌ نه‌وه‌یه: عیسا کوپ‌ی مه‌ریه‌م و نه‌وه‌یه قسه‌ی راست و حقه‌وه‌ هیچ شک و گومان‌ی تیدا نیه. که‌وابی به‌و جوړه‌ بیناسن و پله‌و پایه‌ی شیاوی خۆی بده‌نی، نه‌ک وه‌کوو جو‌له‌که‌ سه‌رباری نه‌وه‌ی

﴿يَا أُخْتُ هَارُونَ مَا كَانَ أَبُوكِ امْرَأَ سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ أُمُّكَ بَغِيًّا﴾ نه‌ی خوشکی هارونی برای موسا له‌عیبادت و خوداپه‌رستی دا، نه‌ی نه‌و که‌سه‌ی وه‌کوو هارون ده‌چی له‌خوداپه‌رستی و خزمه‌تکردنی هه‌یکه‌ل دا، یان نه‌ی نه‌و که‌سه‌ی وه‌چه‌و زرویتی هارونی... یان هارون: پی‌او‌یک‌ی صالحی نه‌و روژ‌گاره‌ بووه‌و که‌سیک زور به‌دین بووبی شوبه‌اندویانه‌ به‌نه‌و.

﴿فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ﴾ خاتو مه‌ریه‌م نیشاره‌ی کرد بۆ لای عیسا، واته: تیی گه‌یاندن: که وتوو‌یت له‌گه‌ل نه‌ودا بکه‌ن، به‌مه‌ خه‌لکه‌که‌ شیلگیر بوون و به‌ته‌واوی رفیان هه‌لسا، له‌دلی خۆیان دا وتیان: سه‌یری نه‌م نافرته‌ ناکه‌ن به‌کچۆله‌یی، بی نه‌وه‌ی می‌ردی کردبی مه‌لو‌تکه‌یه‌کی له‌باوه‌ش گرتووه، وپ‌رای نه‌وه‌ش قه‌شمه‌ریمان پی ده‌کا ده‌لی قسه‌ له‌گه‌ل نه‌م من‌داله‌ بکه‌ن، با نه‌و نه‌ینی روداو‌که‌تان بۆ بگپ‌رته‌وه. نیشه‌که‌شی کردوه‌و گالته‌شمان پی ده‌کا! ﴿قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْأَمْعِدِ صَبًا﴾ وتیان: کچی نه‌وه‌ ده‌لی چی؟ نیمه‌ چۆن گفت و گو له‌گه‌ل من‌دالیک دا بکه‌ین: که نیستا له‌لانکه‌دایه‌و عه‌قل و هۆشی په‌یدا نه‌کردوه.؟!؟

ا- ﴿قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ﴾ عیسا وتی: من به‌نده‌یه‌کی راستالی خودام، نه‌وپه‌ری به‌ندایه‌تی بۆ ده‌که‌م، عیبادت بۆ که‌سی تر ناکه‌م، سه‌یر بکه‌ن:

ب- ﴿آتَانِي الْكِتَابُ﴾ له‌وه‌دوا ئینجیلیم بۆ ده‌نی‌ری له‌نه‌زه‌ل‌دا برپاری داوه‌و مه‌زنده‌ی کردوه: که بېمه‌ پی‌غه‌مبه‌ریکی خاوه‌ن نامه، هه‌رچه‌نده‌ هیشتا نامه‌ی بۆ سه‌ر نازل نه‌کردوم.

ج- ﴿وَجَعَلَنِي نَبِيًّا﴾ ته‌قدیری نه‌وه‌ی کردوه: که بېمه‌ پی‌غه‌مبه‌ر به‌مه‌ش هه‌موو نه‌و قسه‌و تۆمه‌تانه‌ی ره‌تکرده‌وه: که وه‌پال دایکیان دابوو، چونکه‌ هه‌رگیز په‌روم‌ردگار پی‌غه‌مبه‌ر له‌ناده‌میزادی له‌زینا په‌یدا بوو نانیری، به‌لکوو پی‌غه‌مبه‌ران پی‌ریکی پاک و خاوی‌ن و ره‌چه‌له‌ک و گه‌را بی خه‌وشن.

د- ﴿وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ﴾ په‌روم‌ردگار وای ئی کردوم که سوود به‌خش بم بۆ ناده‌میزاد، فیری چاکه‌و شتی به‌سوودیان بکه‌م، شارم‌زایان بکه‌م بۆ ریبازی نه‌جات و سه‌رفرازی له‌هه‌ر شوینیک بم. په‌روم‌ردگار بۆ چه‌سپاندنی

بروایان پیی نیه به حه رامزاده و جادو بازیشی دمرانن! نه و هکوه گاوره کانیش: که زیاده رموی له پله و پایه یدا ده که ن و به رمزی ده که نه وه بو پله و پایه ی خودایه تی: ده لئین: کوری خودایه، یان هر خوئی خودایه، یان به شیکه له خودا. (وه کوو نیستا له پیشه کی ئینجیلی تازمه دا نووسیوانه).

﴿۳۵﴾ مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَانَهُ ﴿۳۵﴾ راست نیه و ناگونجی بو خودا: که منداڵ بو خوئی دابنئ، خودا پاک و مونه زهه له وهی پیویتی به منداڵ بئی، ﴿إِذَا قُضِيَ أَمْرٌ فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾ هر کاتی خودا ویستی کاریک بیته جی و برپاری هر شتی بدا هر نه و نه ده پیی دمه رموی: ببه نیتر دمه جی و بی دوا که وتن چونی بوئ ناوا دیته جی و په یدا دمی، جا که سینک نه مه دمه لات و توانای بی، چۆن خه یالی نه وهی لی ده کړئ منداڵی هه بی و پیویتی به یارمه تی و کۆمه کی پی کردن بی؟! ﴿۳۶﴾ وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ ﴿۳۶﴾ زاتی (الله) خودای من و خودای

نیومه شه، هه موومان به ندهی بی دمه لات و دروستکراوی نهوین، ﴿فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ﴾ که واته هه مووتان نه و به مرستو و به ندایه تی خوتان بو زاتی پاکی رابگه یه نن، نه م په یامه ی من بو م هیناون له خودا وه ریگای راست و په یامی حه ق و په سنده، تاکه ریگایه بو سه ره رازی و به خته و مری دونیا و قیامه ت!

که چی ﴿۳۷﴾ فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ ﴿۳۷﴾ دوا ی عیسا گهل و نۆمه ته که ی له ناو خۆیان دا که وتنه کی شه و نیزاعه وه، به شبهش بوون و بوون به چهند تاقم و پیرو کۆمه ل. جوله که ده لئین: حه رامزاده یه له ریگای داوین پیسی یه وه په یدا بووه، سیحربازو جادوکار بووه، په یامه که شی سیحربووه. ده لئین: کوری یوسفی نه چاره، مه سیحیه کانیش تییدا که وتونه کی شه وه، نه سطوریه کانیان ده لئین: عیسا کوری خودایه، مه لکانیه کان یان مه له کییه کانیان ده لئین: عیسا سییه می سی خودایه کانه. یه عقوبیه کانیان ده لئین: عیسا بو خوئی خودایه!! ﴿فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَّشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ﴾ شیوی وهیل یان هاوار بو کافرو بی باو مران له دیمه نی عه زابی سامناکی روژی قیامه ت. نای چهند ترسناک و به نی شه، له و رۆژه دا ده ست و قاچ و زوبان دمه نه شایه دو گه و اهیدمر له سه ر

وَأَنذَرَهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۳۸﴾ إِنَّا نَحْنُ نَرِثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿۳۸﴾ وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِذْ كَانَ صَدِيقًا نَبِيًّا ﴿۳۹﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَتَابَت لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ﴿۴۰﴾ يَتَابَت إِلَيَّ قَدْ جَاءَني مِنْ أَلِيعِزٍّ مَالٌ بَأْتِكَ فَاتَّبَعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿۴۱﴾ يَتَابَت لَآ تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا ﴿۴۲﴾ يَتَابَت إِلَيَّ أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿۴۳﴾ قَالَ أَرَأَيْبُ أَنْتَ عَنْ إِلَهِمِ يَتَابَرِ هَيْمَ لَيْنَ لَمْ تَنْتَهِ لَأَرْجُمَنَّكَ وَاهْجُرْنِي مَلِيًّا ﴿۴۴﴾ قَالَ سَلِّمْ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا ﴿۴۵﴾ وَأَعْتَزُّ لَكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا رَبِّي عَسَىٰ أَلَّا أَكُونَ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا ﴿۴۶﴾ فَلَمَّا أَعَزَّهُمْ وَمَا يَعْزُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُمُ الْإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ﴿۴۷﴾ وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ﴿۴۸﴾ وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ مُوسَىٰ إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ﴿۴۹﴾

ئاده میزادو چ تاوانیکیان پی کرابی راستی له خاومنه که یان ده لئین.

﴿۳۸﴾ أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُوتُنَا ﴿۳۸﴾ حالی نه و کافرو گومرپانه چهند سه یرو سه مه ره یه؟ له دونیادا: که بیستن و دیتن هۆکاره بو هیدایه ت و رزگار بوون نه وان نابیس و نابین، پشت هه لده که ن و رو له حه ق و مرده گپرن، که چی له روژی قیامه ت دا که بیستن و دیتن هۆکاره بو ریسو بوون له هه موو که س چاو تیژترو گوئ سوک ترن! ﴿لَكِنَّ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ﴾ وه لی نه و کافرو بی بروایانه سته مکارانه: که له قیامه ت دا حه ق و راستی دمرانن، له دونیادا به هۆی سته مکاری خۆیان دا، که رو کوپرن، له ناستی حه ق دا رییان لی گوم بووه!!

نه مچار په رومردگار فه رمان به پیغه مبه ری خوئی ده کاو دمه رموی: ﴿۳۹﴾ وَأَنذَرَهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۳۹﴾ نه ی پیغه مبه ری خوشه ویست! هه موو

ناده میزاد به موشریک و موسولمانیه وه بترسینه لهرؤزی خهفه تخواردن و ناخو ئوف، بیانترسینه لهرؤزیک هه موو ناده میزاد خهفه ت دهخون؛ خراپه کار خهفه ت له خراپه کاریه که ی دهخواو په شیمانیه له کرده و دهکانی، موسولمان و چاکه کارانیش په شیمانن له وهی که زور تزیان نه کرده وه، دهستی خویان دهشکینه وه که بوجی زیاتر کرده وهی باشیان نه انجام نه دا.

﴿۴۰﴾ إِنَّا نَحْنُ نَرِثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿۴۰﴾ نهی پیغمبره! نه و دیان پی رابگه یه نه وه فیریان بکه: که نه میمه ی بهر و مردگار زهوی و چی له سه ر زهوی هه یه و چی تیدایه، به میرات و مری دهگری نه وه، کهس نامینی میرات له مردوان بگری، تاکه میراتگری زهوی خومانین و جگه له نیمه کهس نیه بمینی، نه مجار هه موتان زیندو دهگری نه وه و دهگری ندرینه وه بؤ لای خودا، هه ر کهسه به گویره ی کرده و دهکانی سزاو پاداشی ددرینه وه چاکه به چاکه و خراپه به خراپه!!

﴿۴۱﴾ وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿۴۱﴾ نهی پیغمبره! له قورئان دا باسی نبیراهیم بؤ نه و خه لکه بکه، سه رگورشته و گفتوگو کردنی له گهل باوکی دا، دلفراوانی و نه رم و نیانی له قسه کردنی دا بؤ موشریکه کان بگری نه وه، بیگومان نه و زاته راستگو بوو، باومری به راستی هه بوو پیغمبره و رهوانه کراوی خودا بوو، باوکی پیغمبره ران و خوشه ویستی خودا بوو! بانگه وازی گهل و نه ته وه که ی کرد بؤ یه کتاپه رستی و واز هیئان له بتپه رستی، دلسوزانه بانگی کردن و زوری خو پیوه ماندو کردن.

﴿۴۲﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ ﴿۴۲﴾ باسی نه و دیان بؤ بکه: کاتیک نبیراهیم به باوکی گوت: نهی باوکی خوشه ویستم! باوه گیان! نه وه تۆ به چ بیرو باومریک عیبادت بؤ شتیک ده که ی نابیس و نابینی؟ هه رچی هاواری لی بکه ی و لئی بهاری یه وه گوپی لیت نیه، چه ندیک کرپنوشی بؤ بهری و گهر دنکه چی بؤ بکه ی چاوی لیت نیه، نه وهی تۆ دمیپه رستی بی گیان و ههسته و ناگای له هیج نیه ﴿وَلَا يُعْنِي عَنْكَ شَيْئًا﴾ هیج سوودیکت پی ناگه یه نی، نه قازانجت بؤ کیش دهکا، نه بهرگری زیانت لی دهکا.

﴿۴۳﴾ يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ ﴿۴۳﴾ نهی باوکی خوشه ویستم! هه رچه نه ده من به ته مه ن له تۆ بچو کترم، نه زمونی ژیانم له تۆ که مته رده، به لام له لاوداوه زانیاری و هیدایه تم بؤ هاتووه، تیگه ییشتن و چه فناسی و شه ریعه تم پی به خشراوه، زانیاری و شه ریعه تیگم بؤ هاتووه بؤ تۆ نه هاتووه، ﴿فَأْتَبِعْنِي﴾ دهمره شوینم بکه وه، گویم بؤ رابگره و دلتیم بؤ بکه ره وه ﴿أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا﴾ شار مزاییت ده که م بؤ ریگایه کی راست و حه ق، ریگایه کت پی ده لیم بتگه یه نی به مه به ست و سه رفرازی دونیا و قیامه ت بی، له هه موو ته نگ و چه له مه و ناخوشی یه ک رزگارت ببی!

﴿۴۴﴾ يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ ﴿۴۴﴾ نهی باوکی خو! نه که ی به ندایه تی شه یئان بکه ی، نه چی شوینی بکه ی و گوپرایه لی فه رمان و ختو که و ده نه دمنه ی نه و نه فرین لیکراوه بی، ﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا﴾ بیگومان شه یئان هه ر له کۆنه وه له خودای خاومن ره حم و به به زمی یاخی بووه، سه رپیچی فه رمانی بهر و مردگاری کرده وه، هه میشه له یاخی بوون و سه رپیچی کردن دایه.

﴿۴۵﴾ يَا أَبَتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿۴۵﴾ نهی باوکی خوشه ویستم! نه من ترسی نه وه و هه یه: که له خوداوه سزایه کی سه خت لی بکه وی، مه ترسی نه و مت لی ده که م له سه ر نه م بتپه رستی یه ت خودای خاومن ره حم و به زمی تووشی سزایه کی سه خت بکا.

﴿۴۶﴾ قَالَ أَرَأَيْتَ إِنْ آتَاكَ بِإِبْرَاهِيمَ ﴿۴۶﴾ وتی: نایا نهی نبیراهیم! تۆ خوداکانی منت ناوین؟ رویان لی و مرده گیپی و بیزار ی خوت له بهرستنیان دمرده بپی؟ تۆ وات لی هات به ناسکرا دژی خوداکانی من هه لوئیست بنوینی؟ که ییشتیه نه و راده یه من و خه لکی له بهرستنیان ژیان بکه یه وه!! سویندم و بی شه رت و فه رار بی ﴿لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ لَأَرْجُمَنَّكَ﴾ نه گهر واز له و بیرو باومره نه هیئنی: که نیستا په یرو ی ده که ی، له و هه لوئیسته ناله باره ی خوت په شیمان نه بیته وه، به رده بارانت ده که م ده تکوژم، ناهیلیم به سه رته وه بچی ﴿وَأَهْجُرَنِي مَلِيًّا﴾ برؤ بهرؤکم به رده، لیم دوور بکه و مرده وه جاریکی تر نه تبینه وه!! نه گهر ده ته وی خوت به کوش

نه‌دی که نارگیر به و له‌پیش چاوم لاچؤ.

﴿۴۷﴾ قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا ﴿۴۸﴾ وَتَى سَلَاوَتِ لِي بِي، دلنیا به کاریک ناکه زیاونت پی بگا، به‌دوعا به‌جیت ده‌هیل، کی‌شه و نیزاعت له‌گه‌ل دا ناکه، هه‌ره‌شه و گو‌ره‌شه‌ت لی ناکه، له‌وه به‌ولاده دوعات بو ده‌که‌م و له‌خودا ده‌پاریمه‌وه: که له‌سر گو‌م‌رای نی ته‌لیتیه‌وه: ﴿۴۸﴾ وَأَعْتَزِلْكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ ﴿۴۹﴾ که نارگیر ده‌بم له‌خوتان و له‌خودا کانتان، جگه له‌خودای تا‌کو ته‌نها که‌سی تر ناپه‌رستم. لی‌تان دو‌ور ده‌که‌ومه‌وه چی تر له‌ناوتان دا نامینه‌وه، سه‌ری خو‌م هه‌لده‌گرمو نه‌م ولاته جی دیل، ﴿۴۹﴾ وَأَدْعُرْ رَبِّي عَسَىٰ أَلَّا أَكُونَ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا ﴿۵۰﴾ خودای خو‌م ده‌په‌رستم، به‌ندایه‌تی هه‌ر بو نه‌و ده‌که‌م، هومیده‌وارم له‌عیبادت کردنه‌دا بو خودای خو‌م ره‌نج به‌خه‌سارنه‌بم، وه‌کوو نی‌وه کو‌ش‌شو عیبادتم بی سوود نه‌بی.

﴿۴۹﴾ فَلَمَّا اعْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ ﴿۵۰﴾ که چه‌زرتی نی‌براهیم له‌باو‌کو خزم که‌سو کاری گو‌شه‌گیر بوو، وازی له‌ولاتو نی‌شتمانی هینا، نه‌و شوینه‌ی به‌جی هی‌شت: که عیبادتی غه‌یری خودای تیدا ده‌کرا، به‌رده‌وام بوو له‌سر ره‌تکردنه‌ودی به‌ندایه‌تیکردن بو بته‌کانیان. له‌پیناو نی‌بینی خودادا هی‌ج‌رتی کردو به‌ره‌و نا‌خی به‌یتوله‌قدیس که‌وته‌ری: چونکه له‌وی ده‌یتوانی به‌پاشکاوی نی‌بینی خو‌ی بلاو بکاته‌وه، په‌روه‌ردگار که‌لینی که‌سو کاری به‌جی هی‌شتووی بو پر کرده‌وه، سارا خاتوونی خیزانی، چه‌زرتی نی‌سحاقی بوو، چه‌زرتی نی‌سحاقیش پی‌گه‌یی خودا یه‌عقوبی پیدا، ﴿۵۰﴾ وَكَلَّا جَعَلْنَا نَبِيًّا هَمُومًا يَأْمُرُ بِالصَّلَاةِ وَيُنْهَىٰ عَنِ الْمَعْصِيَةِ الْغَالِيَةِ ﴿۵۱﴾ هه‌موویانمان کردن به‌پی‌غه‌مبه‌ر بو نه‌ودی چه‌زرتی نی‌براهیم چاوی پی روون ببنه‌وه، هه‌موو پی‌غه‌مبه‌رانی به‌نوئیسرائیل له‌وه‌چه‌و نه‌ودی نه‌م دوو پی‌غه‌مبه‌ره به‌ری‌زن!

﴿۵۰﴾ وَهَبْنَا لَهُمْ مِنْ رَحْمَتِنَا ﴿۵۱﴾ به‌خشیمان به‌نی‌براهیم و نی‌سحاق و یه‌عقوب، له‌فه‌ضل به‌خششی خو‌مان پی‌غه‌مبه‌رایه‌تی و مال‌و سامان و ژن و مندالو نامه‌ی ئاسمانیمان پیدان. ﴿۵۱﴾ وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ﴿۵۲﴾ مه‌دح و په‌سنی نه‌وانمان خسته سه‌ر زوبانی ئادهمیزاد، هه‌موو که‌س سو‌پاس‌گوزاریانه، نه‌هلی هه‌موو

وَنَدَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ﴿۵۳﴾ وَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ﴿۵۴﴾ وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ﴿۵۵﴾ وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ﴿۵۶﴾ وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿۵۷﴾ وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿۵۸﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَءِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَابْنَيْنَا إِدْنَانُ عَلَيْهِمُ الْبَرَكَاتُ ﴿۵۹﴾ وَابْنُ الرِّحْمَنِ حَرْوًا سَجْدًا وَبِكْرًا ﴿۶۰﴾ خَلْفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَةَ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ غِيًّا ﴿۶۱﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا ﴿۶۲﴾ جَنَّاتٍ عِدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ بِالْقَبْرِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًّا ﴿۶۳﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَامًا وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةٌ وَعِشْيَا ﴿۶۴﴾ تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ﴿۶۵﴾ وَمَا نُنَزِّلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ﴿۶۶﴾

ناینه‌کان ری‌زیان لی ده‌گرن! سه‌لاتو سه‌لامی خودایان له‌سه‌ر بی.

﴿۵۱﴾ وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ مُوسَىٰ ﴿۵۲﴾ نه‌ی مو‌حه‌مه‌ه! ره‌وشتو سه‌رگورشته‌ی موسا بو فه‌ومه‌که‌ت بگی‌رده‌وه، نه‌ودی نی‌مه به‌نیگا لی‌رده‌ا بو‌ت نازل ده‌که‌ین بو ئومه‌ته‌که‌تی باس بکه: که پی‌نج ره‌وشتی به‌رزی موسایه، لی‌رده‌ا بو‌ت باس ده‌که‌ین: ۱- ﴿۵۱﴾ إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا ﴿۵۲﴾ بی‌گومان نه‌و زاته هه‌ل‌ب‌زارد‌ه‌بوو، خودا پالفتی کرد‌بوو بو پی‌غه‌مبه‌رایه‌تی، له‌هه‌موو تا‌وانیک پاکمان کرد‌بووه،

۲- ﴿۵۲﴾ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ﴿۵۳﴾ په‌روه‌ردگار دوو سیفه‌تی که‌لیک به‌رزی به‌و زاته دابوو؛ هه‌م ره‌وانه‌کراو بوو هه‌م خا‌ودن شه‌ریعت بوو، یه‌کیک بوو له‌پی‌نج پی‌غه‌مبه‌ره خا‌ودن عه‌زیمه‌ته‌کانو شه‌ریعتو یاساشی بو نه‌ته‌وه‌که‌ی هینا‌بوو.. واته: سیفه‌تی ره‌سولی و نه‌بییه‌تی هه‌بوو:

۳- ﴿۵۳﴾ وَادْكُرْنَا مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ ﴿۵۴﴾ له‌لای راستی کی‌وی

طورده بانگمان له موسا کردو ناخاوتنمان له گهلدا نه انجامدا،
واته: لهو شوینهوه: که کهوتبوه دمسته راستی موسا لهو
کاته دا که له (مه دپهن) وه ده گه پاپه وه بۆ میصر نیمه نیگمان
بۆ کردو هه والمان پی دا: که کردو ومانه به پیغه مبهرو رابه ری
نه ته وهی ئیسرائیل. لهو کاته وه بووته ته (کلیم الله) و
فروستاده ئه مجار دوی خنکانی فیرعه ون دارو دمسته که ی
واده مان پپدا بۆ سهرکیوی طوورو لهوی ته وراتمان بۆ نارد
خواری.

۴- ﴿وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًا﴾ پلهو پایه ی ئه ومان له خو نزیك کردوه،
ریزو شکۆمه ندیمان پپدا، له کاتیکدا راسته وخۆو بی ناوهند
به نه یی گوفتو گۆی له گهل کردین، واته: ریزو شه ره فیکمان
پی به خشی گه ییشته نهو پلهو پایه: که ناخاوتنمان له گهلدا
کردو کردمانه قسه له گهل کراوی خو مان، له عاله می ئه رواحدا
پلهو پایه مان ئه وهنده به مرز کردوه، وه کوو نه وه قسه له گهل
که سیکی نزیكدا بکا به شیوه ی چپه کردن!

۵- ﴿وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا﴾ به فه ضلو
ره حمه تو به زمی خو مان، هارون: که برای موسا بوو کردمان
به پیغه مبه ر له بهر خاتری نهو بۆ یارمه تیدانی و پشتگیری
کردنی.

۶- ﴿وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ﴾ نهی پیغه مبه ری
خۆشه ویست! له قورئاندا سمرگورشته و رهوشتی ئیسماعیلی
کورپی ئیبراهیم ﷺ بۆ نهو مه ردومگه له باس بکه، نهو زاته
باوه گه وره ی هه موو ولاتی حیجازه. نه مه ش صیفه تو
رهوشتی ئیسماعیله: که له م سورته دا تو مار کراون:

۱- ﴿إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ﴾ بیگومان ئیسماعیل زۆر واده راست
و پابه ندی به لینی خو ی بوو. هه رواده به لینیکی دابی
به جی هی ناوه، هه ر شتیك دبراره ی خودا په رستی فه رمانی
پی کرابی، گه رنکه چ بووه بۆی ئه نجامی داوه.

۲- ﴿وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا﴾ نهو زاته هه م ره وانه کراو هه م نه بی
بووه، رهوشتی ریساله تو نبه وتی تپدا بوون، ره وانه کراوه بۆ
سه ر هۆزی جوره هه م له مه ککه، بۆ نه وه ی شه ریعه تی حمزه تی
ئیراهیمیان بۆ شی بکاته وه و پپیان رابگه یه نی، که واته
ره سول مه رج نیه نامه ی ئاسمانی سه ر به خو ی بۆ بنی ردری،
به لکوو جاری وا ده بی شه ریعه تی پیغه مبه ریکی پپش خو ی

به خه لك راده گه یه نی.

۳- ﴿وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ﴾ فه رمانی به ئومه تو
هۆزو خیزانی خو ی ده کرد به نه نجامدانی نو یزو زه کات
ده رکردنی مالو سامان. به صه برو پشو درپژ بوو له سه ر
خودا په رستی ﴿وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا﴾ له لای خودای خو ی
پله ی ره زامه ندیی به ده ست هی ناوو، خودا لپی رازی بوو، جا
که سیك بگاته نهو پلهو پایه خودا لپی رازی بی نیتر چی
ده وئ؟؟

۶- ﴿وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ﴾ نهی پیغه مبه ر! له قورئاندا
باسی ئیدریس بۆ ئومه ته که ت بگپه ره وه، سی رهوشتی نه م زاته
بۆ ئاده میزاد رون بکه ره وه.

۱- ﴿إِنَّهُ كَانَ صَادِقًا﴾ بیگومان ئیدریس زۆر راستگو بوو
له گفتارو کرداردا هه رگیز درۆی نه کردوه..

۲- ﴿نَبِيًّا﴾ پیغه مبه ر بووه شه ریعه تی بۆ نی ردراره، فه رمانی
پی کراوه نهو شه ریعه ته به ئومه ته که ی رابگه یه نی،
په رو مر دگار سی صه حیفه ی به نیگا بۆ ناردوه.

۳- ﴿وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا﴾ به مر زمان کردۆته وه بۆ پلهو پایه و
مه قامیکی به رز، ریزدارمان کرد به وه: که پلهو پایه ی
پیغه مبه ر یه تیمان پی به خشی. هۆی به رز کردنه وه ی
مه کانه تی ئیدریس به هۆی نه وه بوو: که زۆر خودا په رست
بووه. به رۆژ به رۆژ بووه. به شه و خودا په رستی کردوه.

۸- ﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ﴾ نهو زاتانه ی
له سه ره تای سورته که وه تا ئیره باس کراون هه ر
له زه که ری اوه تا ئیدریس، به لکوو هه موو پیغه مبه ران
به گشتی، نه وانه ن: که خودا نیعه تی پیغه مبه ری پی
به خشیون و له خو ی نزیك کردونه وه و پله ی به رزو شکۆمه ندی
پپداون. له ناو به نده کانی دا هه لی بژاردوون، هیدایه تی داوون
شاره زای کردن بۆ نه وه ی ببه نه نمونه ی مرؤفایه تی و رابه ری
ئاده میزاد له خودا په رستی و به ندایه تی کردن دا، ﴿مِنْ ذُرِّيَةِ
آدَمَ﴾ بریتین لهو پیغه مبه رانه ی له وه چه ی ئاده من: وه کوو
ئیدریس، ﴿وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ﴾ هه ندیکی تریان وه کوو
له نه وه ی ئاده من و ئاده م به باوه گه وره یان حسیت ده کری،
له وه چه و نه وه ی نه وانه شن که له گهل نووحدا له که شتی

خودا به رستی، و پرای نه و هوش با و مری به خودا قایم و پته و بکا، کرداری چاکو به سوود نه انجام بدا، نه وانه ده چنه ناو به ههشتی رازا و ده هه شهنه گه وه، خودا له تاوانیان خوش دمی، هیچ ستمیان نی ناکری.

۱- ﴿جَاءَتْ عَدْنُ الْيَاسِي وَعَدُ الرَّحْمَنِ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ﴾ نه و به ههشتی بریتیه له چنه د باغو باغاتیک که باغاتی (عدن) یان ناوه، به شیکه له قاتو ته به ههشتی ناو به ههشت، یان شوینی نیشته جی بوون و مانه وهی ههتا هه تایین، پهرو مردگار وادهی نه و به ههشتی خوش و رازا و دهی داوه به بهنده باشه کانی: که به نه دیدمی پروایان به هه بوونی ههیه و کاری بو دهکن، چاویان پی نه که و تووه نیمانیان پی هیناوه، به هوی به هیزی بیرو با و مریانه وه، دلتیان له وهی وادهی خودا هه ردیو پاشگه زبوونه وهی تیدا نیه ﴿إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًا﴾ بیگومان خودا وادهی به دی دئو هه رچی به لئینی پی دابی دمی بیته جی و به لئین پیدراوه کان به مرازی خویمان ده گه و هه موویان ده چنه ناو نه و به هه شتانه وه.

۲- ﴿لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَامًا﴾ نه هلی به ههشت؛ نه و پیاو چا کانهی خودا دمی ناخاته به هه شته وه، له ویدا قسهی پر و پوچ نابیس، که س قسهی ناشیرین و بی سوودیان ناراسته ناکا، به لگوو نه وهی ده بیسن هه س هلامکردن لهیه کتری س هلامکردنی فریشتهیه لئیان، دلتیایی و نارامییان پی دبه خشری بو نه وهی هیندهی تر بکه ونه خوشی له زمه ته وه.

۳- ﴿وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةً وَعَشِيًا﴾ ههیه بو نه و به ههشتی یانه له به هه شته د رزق و رۆزی خویمان به یانی و نیواره، واته: نه وهی حمزیان لی بی له خواردن و خواردنه وه له نه ندازهی کاتی به یانی و نیواره دا بویان دی به بی ماند و بوون، بیگومان له به هه شته دا شه و رۆز نیه، به لگوو هه موو کاتی له نوورو روناکی دان، تیبه ریوونی کاته کان به هوی هاتوو چۆی روناکیه کان و کشانی چۆمه کان دزمان. که واته دمی بلئین: مه به ست نه ومیه: به نه ندازهی کاتی نیوان به یانی و نیواره ی نه م جیهانه خواردن و خواردنه و میان بو دی، نیوان قاوه لتی و ناخواردنی نیواره یان به نه ندازهی نیوان قاوه لتی و ناخواردنی نیواره ی نه م دنیا یهیه!

یه که دا هه لمان گرتن، نه و هوش و ده کوو نیبراهیم که له نه وهی (سام) ی کوپی (نوح) ه، هه شته که ی تریشیان ﴿وَمِنْ ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ﴾ له نه وهی نیبراهیم و ده کوو نیسماعیل و نیسحاق و یعقوب ﴿وِإِسْرَائِيلَ﴾ هه ندیکی تر له و پیغه مبه رانه له نه وه و ده چی نیسرانیل؛ واته: لهیه عقووب که و توونه وه: و ده کوو موسا و هارون و عیسا و زه که ریبا و یه حیا (دروودی خودا له سهر هه مویان بی) ﴿وَمَنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا﴾ نه وانه له کۆمه لی نه و پیغه مبه رانه بوون: که هیدایه تمان دان بو نایینی نیسلام؛ نه و نایینهی: که به رنامه و ده ستووری هه موو پیغه مبه ران بووه. نه و زاتانه: ﴿إِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًا﴾ هه کاتی نایه ته کانی خودای خا و من به زمی و رحیم بخویند رایه وه به سهر یان دا، به ره و رو به ده دا ده که و تن و به گریان وه سو زده یان بو خودا ده برد، که ردنکه چی و به ندایه تی خویمان به نه و په ری شیوهی زه لیلی نیشان ددها، حه مدو سوپاسی خودایان نه انجام ددها، له سهر نیعمه و به خشه کانی، ترسی سزا و تۆلهی خودای خا و من دمه سه لاتیان له دلابوو!

﴿فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا﴾ پاش له دنیا دمر جوونی نه و زاتانه، دوی نه و به هه رمه مندو به خته و مرانه و شوینکه و توانیان، و ده چی نه وه جین و تویریک هاتنه کۆری زیانه وه و به رواله ت جیگای نه وانیان گرتنه وه، به لام نویر ده کانیان زایه کردن و وازیان لی هینان و پاشگو ییان خستن، به لگوو هه ر پروایان پی نه بوو. وازیان له خودا به رستی هینا و ده ستیان کرد به خراپه و خراپه کاری، رۆچون له گومرایی و نارمزوبازی دا، ده ستیان دایه زینا کردن و سهر پیچی فه رمانی خودا له هه موو رویه که وه، سهر گهرمی دنیا خواردن و له بیر چوونه وهی رۆزی قیامه ت بوون، نه وانه سزا و تۆله یان لی ده ستیندری و له و به و لاوه تووشی عه زابو مهینه تی دمن، له رۆزی قیامه ت دا ناو می دو خه سار تمه ند دمن، دوجاری تۆله ی سخته و دژواری گومرایی یه که یان دمن له دۆزه خدا.

﴿إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا﴾ و دلی که سینک تۆبه بکا له تاوانی نویر نه کردن و له شوینکه و تنی هه و هس و نارمزوبازی، بکه ریته وه بو

﴿ ۱۲ 》 تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ۝ ئەو بەهەشتە جوان و رازاومیە: کە بەو شیۆد وەصف کرا بەمیرات دەیدەین بەبەندە تەقواکارەکانمان، ئەوانەى ھەمدو سوپاسى خودا دەکەن لەکاتى خوۆشى و ناخوۆشىدا، لەھەموو ھالێکدا ھەرمانبەردارى خودای خوۆیانن، ئێمەش بەھەشت دەکەینە ملکی راستەقینەى ئەوان و وەکوو میرات پێیان دەبەخشین.

﴿ ۱۴ 》 وَمَا نُنَزِّلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ ۝ واتە: پەرۆمردگار ھەرمانى بەجووبرائیل کرد: کە بەپێغەمبەر رابگەینەئى: کە ئێمەى ھەشتە دانابەزین بەمەبەستى نیگا ھێنان بۆ سەر پێغەمبەرەکان کات دواى کات و بەیناو بەین مەگەر بەھەرمانى خودا بەگوێرەى داخوۆزى ھیکمەت و زانایى زاتى پاکى. ﴿لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ﴾ ھەر بۆ خودایە ئەنجامدانى ھەموو کار و بارێک، کارى دونیا و قیامەتمان رابوردو و ئێستاو داھاتوومان لەھەموو کات و شوێنێکدا بەدەست خودایەو بەوێستى ئەو ئەنجام دەدرى. ﴿وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا﴾ ھەرگیز خودای تۆ ئەى موحەممەد! تۆى لەیاد نەکردووە لیت بى ئاگا نەبوو، ھەرچەندە بۆ ماومەیکیش نیگا و سروشت ئى دواکەوتوو، چونکە پەرۆمردگار زاناو ئاگادارە بەملک و مەلەکووتى بوونەوھرو ھەرگیزاو ھەرگیز بى ناگایى و لەبەر چوونەوھى بەسەردا نایە.

﴿ ۱۵ 》 رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۝ خودا بەدیھێنەرى ئاسمانەکان و زەوى ئەوى تێیان دایە، ھەرچى لەئاسمانەکان و زەوىدا ھەيە ملکی خودایەو خەلقندەى ئەو، جا کەسێک خاومنى ھەموو بوونەوھر بى، بەدیھێنەرى ئاسمانەکان و زەوى بى، چۆن تەھەوور دەکرى بى ناگایى و لەبەر چوونەوھى بەسەردا بى؟! کەوابى ئەوھى لەسەر تۆ پێویستە ئەى پێغەمبەر! ﴿فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ﴾ بەردەوام بە لەسەر عیبادەکردن بۆ خودای خوۆت و ئارام بگرە لەسەر عیبادەت کردن و گوێراپەئى بۆ خودا، ئەرک و ناخوۆشى خوداپەرستى و بانگەوازی بۆ نایین لەئەستۆ بگرە، بەھۆى دواکەوتنى نیگا و سروش بۆ ماومەیک واز لەخوداپەرستى خوۆت مەھینە، ﴿هَلْ نَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا﴾ ئایا تۆ پێت وایە وێنەو نمونەى خودا ھەيە؟

ئێستیفھامەکە ئێستیفھامى ئینکارییە، بەمانا نەفیە. واتە کەس نیه وەکوو خودا شیواى پەرستش و بەندایەتى بۆ کردن بى، ﴿وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ أَإِذَا مَا مِتُّ لَسَوْفَ أُخْرَجُ حَيًّا﴾ ئادەمیزادى دل بى باوھرو دلرەق دەئى ئایا کاتى من مردم و لاشەم رزىو بووم بەخاک و خوۆ، جارێکى تر زیندو دەبمەوھو لەگوێر راست دەکریمەوھ؟ واتە: بەلایەوھ شتێکى سەیرەو زۆر بەدوورى دادەنێ و پێى و نیه شتى و راست بى.

﴿ ۱۷ 》 أَوَلَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُنْ شَيْئًا ۝ بۆچى ئادەمیزاد بىر ناکاتەوھ لەچۆنیەتى پەیدا بوونى خوۆ؟ بۆ بىر لەوھ ناکاتەوھ: کە ئێمە ئەومان لەنەبووھوھ دروست کردو، کاتێک ئەو ھەر نەبو، لەنەبوونەوھ ھیناومانەتە و جوو، بۆ بى لەوھ ناکاتەوھ لەگوێوھ ھاتوو، چۆن ھاتوو؟ دەبا بىر بکاتەوھو پەیدا بوونى خوۆ لەیەکەمجاردا بکاتە نیشانەو بەلگە لەسەر گونجاوى دووبارە بوونەوھو دروستکردنەوھى.

﴿ ۱۸ 》 فَوَرَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ ۝ سوێند بەخودای تۆ ئەى موحەممەد ئێمە ئەو موشرىک و بى پروایانە پاش زیندوکردنەوھ لەسارای مەحشەردا کوۆیان دەکەینەوھ، بەتەنیا ئەوان کوۆناکەینەوھ، بەلگوو ﴿وَالشَّاطِطِينَ﴾ لەگەل ئەو شەياتینیانەى کە لەدونیا دا ھاوړاو ھاو رموشت بوون و گومرايان کردن ئەوانیشیان لەگەل تێکەوھ دەپێچین و راپێچى سارای مەحشەريان دەکەین بۆ لیکۆلینەوھو ئى پرسینەوھو تۆلە ئى ستانندن. ﴿ثُمَّ لَنَحْضُرَنَّهُمْ﴾ ھەرچەوھو پاش زیندو کردنەوھو کوۆکردنەوھيان لەدەشتى مەحشەردا ئەمجار ھەموو ئەو کافرو موشرىکانە لەدەورى دۆزەخ حازر دەکەین لەشیۆدەیکى سەرنج راکیشدا، ھەموویان بەسەر ئەژنۆدا کەوتوون، لەبەر ئەوھ کەس خوۆ بەپێوھ ناگرى، ناتوانى لەسەر ھاجى بوەستى!

﴿ ۱۹ 》 ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ أَيُّهُمْ أَشَدُّ عَلَى الرَّحْمَنِ عِتِيًّا ۝ پاشان بەتەئکید ئێمە لەھەموو نەتەوھو کوۆمەل گرۆیەیکى فەسادو گومرا، سەررەھقترین و زۆر یاخى بووھکانیان بر دەدەین، کێیان زیاتر سەررەق و خوۆبەزلزان و تەجاووزکار تر بوون بەرامبەر خودای بەرەھم و بەزمى دەیانھێنینە ریزى پێشەوھو لەدەورى دۆزەخ مۆلێان دەدەین، واتە: سەرانى کووفرو رابەرانى گومرايى لەکوۆمەل موشرىک و گومرايان دابەر

دهکەین و راکیشی سەر لیواری دۆزهخیان دهکەین بۆ ئەوەی
بیشتر فریایان بدەینە ناو دۆزهخەوه.

﴿ثُمَّ لَنَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أَوْلَىٰ بِهَا صِلِيًّا﴾ نەمجار نێمە
بیگومان زۆر باش دەزانین و لەهەموو کەس شارەزاترین
بەوانەى شایانترن بەدۆزهخ و جۆنە ناوی سوتان بەناگرە بـئـی
نامانەکەى.

﴿وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا﴾ هیچ
کەس نیه لەئێوەى نادەمیزاد نیلا لەروژی قیامەتدا دەچیتە
سەر لیواری دۆزهخو بەسەر پردی صیراطدا تێدەپەڕی، ئەم
ئى نزیکبوونەوهو تێپەڕینە بەسەر دۆزهخدا کاریکی حەتمی و
بەریار لەسەر دراوه، پەرورەدگار حوکمی پـیـ کردووه
براوئەوه، هەر دەبی بـیتـه جـئـو پاشگەزبوونەوهی تـیـدا نـیـه.

﴿ثُمَّ تَجْجِي الَّذِينَ اتَّقَوْا﴾ پاش ئەوەى هەموو نادەمیزاد
لەدەوری دۆزهخ کۆکرانەوه، ئەوەى کەوتە ناو دۆزهخەوه
کەوتە ناوی لەکافرو یاخیبوان، نەمجار تەقواکارو خۆپاریزان
لەتاوان بەگۆڕەى کردووەکانیان رزگار دەکەین دالەدیان
دەدەین و ناھێلین بکەونە ناو دۆزهخەوه، بەھۆی نیمان و
کردووەیانەوه بەسەر پردی صیراطدا تێپەڕ دەبن، ﴿وَنَسْرُ
الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثَا﴾ کافرو ستەمکارو یاخیبووەکان لەدۆزهخدا
دەهێلنەوه بەشیوەى بەجۆگاکەتوویی، لەسەر ئەو شیوەى کە
لەدەوری دۆزهخ گرد کرابوونەوه ناوا لییان دەگەرپێن با لەناو
دۆزهخدا بسوتێن، ھاتنە دەرەدیان نیه، توانای رزگار بوونیان
نیه.

﴿وَإِذَا ثَلَّىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ
آمَنُوا﴾ هەر کاتى نایاتى ھورئان بەسەر ئەو موشریکە
سەررەقانەدا بخویندریتەوه، بەلگەو نیشانەى ناشکراو روون
لەسەر تائو تەنھایی خودا بەگۆییاندا بەدری، رووی خۆیان
و مەردەگێرن و پشت ھەلەکەن، بەفیزەوه خۆیان ھەلەدنێنەوه،
فەخرو شانازی بەسەر موسوڵمانەکاندا دەکەن، لەشساغی و
سامانداریی خۆیان دەکەنە بەلگەى راستی ئایین و بیرو
باومەریان، رو دەکەنە موسوڵمانەکان و پێیان دەلێن: ﴿أَيُّ
الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا﴾ کام لا لەنێمەو لەئێوە شوێنو
مەنزلی خوشترە، خانوو بەرەى پەرداخ و رازاو ترە؟ کێمان

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ
هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ﴿٦٥﴾ وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ إِنَّا فَاعِلُونَ
أَفْعَالًا ﴿٦٦﴾ أَوَلَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْتَهُ مِن قَبْلُ
وَلَرَبِّكَ شَيْئًا ﴿٦٧﴾ فَوَرَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينَ ثُمَّ
لَنَحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثَا ﴿٦٨﴾ ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِن كُلِّ
شِيعَةٍ أَنتَ حَمَلٌ عَلَى الرَّحْمَنِ عَيْنًا ﴿٦٩﴾ ثُمَّ لَنَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ
هُمْ أَوْلَىٰ بِهَا صِلِيًّا ﴿٧٠﴾ وَإِن مِّنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ
حَتْمًا مَّقْضِيًّا ﴿٧١﴾ ثُمَّ نَسْجِي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَدْرُ الْفَاطِمِينَ
فِيهَا جِثَا ﴿٧٢﴾ وَإِذَا ثَلَّىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
لِلَّذِينَ آمَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا ﴿٧٣﴾ وَكَمْ
أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّن قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ أَثْنَاءَ وَرَدِهَا ﴿٧٤﴾ قُلْ مَنْ
كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَدَدًا حَتَّىٰ يَأْتِيَ آيَاتُ الْوَعْدِ
إِنَّا الْعَذَابُ وَإِنَّا الْفَاعِلُونَ ﴿٧٥﴾ وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى
وَالْبَيِّنَاتُ الصَّلَاحُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَّرَدًّا ﴿٧٦﴾

لەشساغ ترو پۆشتەو پەرداخ ترین؟ کێمان یارمەتیدەرو
لایەنگیرمان زۆرە؟ کێمان دیوەخان و کۆرو مەجلیسی قەرەباڵغ
ترو رازاو ترە؟؟

﴿وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّن قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ أَثْنَاءَ وَرَدِهَا﴾ زۆر
لەگەلو نەتەوه رابوردووەکانمان بەھیلاک بردون لەوانەى
پێغەمبەرانیان بەدرۆ خستونەوه، بەردەوام بوون لەسەر
کۆھرو بێدینی خۆیان، نێمە ریشەکیشمان کردن، وەلحال
ئەوانە زۆر لەئەمان شوخو شەنگرو پۆشتەو پەرداختر و پتر
خاوەن مال و سامان و کەلو پەلو ئامیزبوون، دەى شوخ و
شەنگی و دەولەمەندیان نەبوو لەمبەر لەبەردەم ویستی
خودادا، کاتى ویستی لەناویان بەرئ.

﴿قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَدَدًا﴾ ئەى
موحەممەد! بەو موشریکە بـئـ باومەرانە بـلـئـ: کە لافى ئەوه ئى
دەدەن ئەوانە لەسەر حەقن و ئەتۆ و شوێنکەوتوانت لەسەر
بەتائ، پێیان بـلـئـ: لەنێمەو لەئێوە ھەر لایەگمان لەسەر

ریبازی گومرایی بین، نه وه پهر و مردگار سزای دهدا به وه
 مؤلته تی دهدا له گومرایی دا بمینیته وه زیاتر گومرایی هه تا
 کاتی نه وه دی گمانی بکیشرتو ته مه نی ته و او بی، نه مجار
 بیخاته ناو دوزه خه وه به توندترین سزا تۆله ی
 خراپه کاری به کانی لی بستین: ﴿حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ إِمَّا
 الْعَذَابَ وَإِمَّا السَّاعَةَ﴾ هه تا به چاوی خویان نه وه واده یان
 پیدراوه وه هه شه یان پی لی کراوه ده یینن: جا نه وه زابه
 عه زابی دونیا به گرتن و شهر له گهل کردن و ترساندن و
 کوشتن و برین و تالان کردن: وه کوو له جهنگی به دردا روی دا،
 یان هاتنی روژی قیامه تو زیند و بوونه و میانه به ناگه هانی و
 له نکاو دوو چار بوونیان به وه هه موو عه زابو ته نگو
 چه له مه یی تی ده که ون، ﴿فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ شَرٌّ مَّكَانًا
 وَأَضْعَفُ جُندًا﴾ نیت نه و کاته بویان دمرده که وی کی شوینی
 ناخوش و خه سارتمه نده، کی بی پشتیوان و بی ده سه لاتو
 مایه بوچه؟ دمرانن کی به خته و مرو خودا پیدراوه، ﴿وَيَزِيدُ
 اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى﴾ نه وانه شوین په یامی پیغه مبه ر
 ده که ون و ریگای هیدایه ت ده گرنه به ر، خودا زیاتر
 هیدایه تیان دهدا بو نیمانه ییان و نیمان پته و بوون، پتر
 شارمزایان ده کا بو خیر و چاکه، چونکه چاکه چاکه ی له وایه.
 ﴿وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَّرَدًّا﴾ نه و
 بیروبا و پرده راستو په سنده.

﴿أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتِيَنَّ مَالًا وَوَلَدًا﴾ نایا
 هه والت نه دهمی به سه ر گورشته ی نه و کافره ی که
 سنور شکینی ده کاو ریگه به خوی دهدا به ربه ره کانی خودا بکا،
 جورته ت به رامبه ر خودا بنوینی و ونده بی شهر و حه یا بی
 بلنی من له قیامه تدا مال و مندال و سامانم پی دهری!!!

﴿أَلَمْ تَرَ أَنَا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ تَوْرُثُهُمْ أَرْثًا﴾ نه تو
 نه ترانیوه نه ی موحه ممه دا که نیمه شه یاتینیمان به سه ر
 کافره کاند زال کردن، جیگیرمان کردوون بو گومر کردنیان،
 دهنه دهنه یان دهمن، هه لیان دهنین بو نه نجامدانی تاوان و
 روچوون له گومرایی دا. هه لیان ده خلین بو نه وه ی بکه ونه ناو
 زلکاو تاوانه وه، ریگای کوفر و بی دینیان بو جوان ده که ن،
 نیزن دراوان بو گومر کردنی ئاده میزاد، له و کاته وه شه یان
 داوی له خودا کرد: که ریگه ی بدا ئاده میزاد گومر بکا، نه م

بجی، ﴿وَلَمَّا لَهُ مِنَ الْعَذَابِ مَدًّا﴾ سزاو عه زابی بو زیاد
 ده که ن له سه ر نه و قسه ناشیرین و نابه جییانه ی کافر بوونی
 به خودا و پروا نه کردنی به پیغه مبه ری خودا گالته کردنی
 به ناپینی خودا، له باتی نه وه ی له قیامه تدا مال و سامان و
 مندالی بده نی عه زابی بو زیاد ده که ن، ﴿وَنَرَاهُ مَا يَقُولُ
 وَيَأْتِنَا فَرْدًا﴾ له دونیا ده میرنن و نه و مال و سامانه ی هه یه تی
 به میرات دهری به یه کیکی ترو هه مووی لی ده ستینن، روژی
 قیامه ت دی بو لای نیمه به روتو قوتی نه مالی له گه له نه
 مندالی پییه، هه رچی له دونیا دا هه ی بووه هه موویان لی
 ستاندو ته وه، ده ی چون به ته ما نه و دیه له قیامه تدا مال و
 سامانی بده نی؟

﴿وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لِيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا﴾ سه یره! نه و
 کافرو موشریکانه ی نایاتی خودا رمتده که نه وه، جگه له خودا
 چند شتیکیان کردوه به په رستشی خویان و به ندایه تییان بو
 ده که ن، به ته مای نه و من له لای خودا پشتگیریان لی بکه ن و
 نه هیلن خودا عه زابیان بدا، به هومیدی نه و من بویان ببه
 شه فاعه تکارو له خودایان نزیک بکه نه وه.

﴿كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا﴾ کار به و
 شیوه نیه: که نه و ان تی گه پیشتون و به ته مان، نه خه ی ر
 به هه له چون و ناواتو هومیدیان نایه ته جی، به لگوو
 په رستراوه کانیان ته نانه ت نه وانه شیان که بی گیانن خودا
 و مزمانیان دینی و به درویان ده خه نه وه، نینکاری عیبادمتو
 په رستشی نه و ان ده که ن، خویانیان لی دوور ده خه نه وه،
 یه خه ی خویانیان لی دادرین، له جیاتی نه وه شه فاعه تیان بو
 بکه ن ده بنه دزو دوژمن بویان.

﴿أَلَمْ تَرَ أَنَا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ تَوْرُثُهُمْ أَرْثًا﴾ نه تو
 نه ترانیوه نه ی موحه ممه دا که نیمه شه یاتینیمان به سه ر
 کافره کاند زال کردن، جیگیرمان کردوون بو گومر کردنیان،
 دهنه دهنه یان دهمن، هه لیان دهنین بو نه نجامدانی تاوان و
 روچوون له گومرایی دا. هه لیان ده خلین بو نه وه ی بکه ونه ناو
 زلکاو تاوانه وه، ریگای کوفر و بی دینیان بو جوان ده که ن،
 نیزن دراوان بو گومر کردنی ئاده میزاد، له و کاته وه شه یان
 داوی له خودا کرد: که ریگه ی بدا ئاده میزاد گومر بکا، نه م

نیز نه یان ودرگرتووه.

﴿۸۴﴾ **فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ** نهی موحه ممه دا به لهی شه و میان لی مه که زوو له ناو بچن، داوای هاتنی عه زابی ریشه کی شکه رو کو کوژیان لی مه که، داخوازی شه مه به به هوای سوور بوونیان له سر کوفرو بی دینی هه موانیان له ناو به رین، چونکه ماوهی ژبانیان کورته و کاتی له ناو بر دنیان نزیکه، ﴿۸۵﴾ **إِنَّمَا نَعْدُ لَهُمْ عَذَابٌ** چهند روژو کاتیکیان له دونیادا ماوه، روژو سه عاتیان لی دمزمیرین، هه تا سه روکارو کرده و میانمان کونترپول کرده، لیان ده گه پین بۆ کاتو ساتیکی دیاریکراو که کۆتایی ته مه نیانه، شه کاته حیسابو لی کۆلینه و میان له گه له ده که پین سزای شیایو خویان و مرده گرن.

﴿۸۵﴾ **يَوْمَ نَخْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا** نهی پیغه مبه را باسی شه روژه بۆ گه له که ت بکه: که نیمه کۆمه لی خوداناسان کو ده که پینه وه بۆ لای خۆمان؛ بۆ لای خودای خاومن رحمو به زهیی به شیوهی ریزو حورمهت، دهیان بهین بۆ ناو به ههشت به سواری و ریزه وه.

﴿۸۶﴾ **وَسَوْفَ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وَرْدًا** تاوانباران به پیدادهی راپیچ ده که پین بۆ لای دۆزهخ، ماندوو شه که تن تینوو برسین. به و حاله ده یانده پینه به رو راپیچیان ده که پین و هکوو چۆن گه له حوشترو گاران: که راپیچی دوپلی ناو ده کرین! که س له هانایان نایه و ﴿۸۷﴾ **لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا** هیچ که سیك لای خودا مافی شه وهی نیه شه فاعهت بۆیه کیکی تر بکا، مه گهر که سیك له خوداوه وادهو به لینیکی ودرگرتی، که شایه تیدانه به تالو ته نهایی خوداو راستی پیغه مبه رایه تی و هاتنی روژی هیامهت.

﴿۸۸﴾ **وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا**، ﴿۸۹﴾ **لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا** کافرهکانی قورمیش و جوله که و نه صارا ده لئین: خودا مندالی بۆ خوی داناوه، مندالی ههیه؛ موشریکهکانی قورمیش ده لئین: فریشته کچی خودان، جوله که کان ده لئین: عوزه ر کوری خودایه، مه سیحیه کان ده لئین: عیسا کوری خودایه! به راستی شه و کافره نه فامانه به م قسه و بیرو بۆ جووانه یان هه لوپستیکی ناشیرین دنوینن، قسه یه کی زور ناشیرین و به عه قل دا نه چوو ده لئین. تاوانیکی گه ورده به لایه کی سامناک

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتِيَنَّكَ مَالًا وَّلَدًا ﴿۷﴾ **أَطْلَعَ الْغَيْبَ أَمْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا** ﴿۸﴾ **كَلَّا سَنَكْتُبُ مَا يَقُولُ وَنَمُدُّ لَهُ مِنَ الْعَذَابِ مَدًّا** ﴿۹﴾ **وَنُرِيهِ مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا** ﴿۱۰﴾ **وَأَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ إِلَهَةً لِيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا** ﴿۱۱﴾ **كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا** ﴿۱۲﴾ **أَلَمْ تَرَ أَنَا أَرْسَلْنَا الشَّيْطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ تَؤْزُهُمْ أَزًّا** ﴿۱۳﴾ **فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ إِنَّمَا نَعْدُ لَهُمْ عَذَابٌ** ﴿۱۴﴾ **يَوْمَ نَخْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا** ﴿۱۵﴾ **وَسَوْفَ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وَرْدًا** ﴿۱۶﴾ **لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا** ﴿۱۷﴾ **وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا** ﴿۱۸﴾ **لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا** ﴿۱۹﴾ **تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا** ﴿۲۰﴾ **أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا** ﴿۲۱﴾ **وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا** ﴿۲۲﴾ **إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا مَتِّئٌ بِالرَّحْمَنِ عَبْدًا** ﴿۲۳﴾ **لَقَدْ أَخْصَنَّمْ وَعَدُهُمْ عَذَابًا** ﴿۲۴﴾ **وَلَهُمْ مَا فِيهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ قَرْدًا** ﴿۲۵﴾

بۆ خویان دینه دی! نای که بوختانیکی گه ورده ده که ن! بوختانه که یان هینده سامناکه.

﴿۷﴾ **تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا** نزیکه ناسمانه کان شهق به رن، شهقار شهقار ببن! زهوی بقه لشی و روچی، کیوه کان تیک روخین و وردو خاش ببن! خهریکه که ون وده رز ب، قه باره زلهکانی بوونه و مر به نه رزو ناسمانه وه هه رچهنده ب گیان بکه ونه له رزه و هه جمینیان لی هه لگیری، تاوانه که هینده گه ورده ب زمان و زمان دینی و ب گیان ده له رزینی، شه رتدانه وه پ ناخو شبون و نار هزایی دهر پینه ناسمانه کان و زهوی کیوه کان به شداری تیدا ده که ن، هه موویان و هکوو شه قشه قه ده که ونه له رزه و راده چله کی ن ﴿۹﴾ **أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا** له بهر شه وهی شه و نه فامانه مندال و مهال خودا ددهن، ده لئین: خودا کوری ههیه کچی ههیه. بونه و مر تیکرا شوهری لی هه لده گیری، و هکوو میزولک

يَخْشَى ﴿١﴾ نَيْمَهُ قورئانمان بۆيه بۆسەر نازل نه كردوى:

كه نه وهنده خۆت ماندو بكه و نه وهنده خهه و خهفهت بخۆى: كه نه وانه نيمان ناهيئن، نيمانهيئانى نه وان به دهست تو نيه، تو له وه بهرپرسيار نى، به لكوو نيمه قورئانمان: كه بو ناردوى بو نه وهيه به مهردومى رابگهيه نى و تيبان بگهيه نى، نه تو هه رابگه ياندن و تيگه ياندن له سه ره، له وه به ولاوه گوئ به سه رپيچى و رو و مرگيرانى نه وانه مه ده نه وهنده زهخت له خۆت مه كه زيان به دل و دهر و و جهسته ت بگا، نه وهى له خودا ده ترسى: كه خوداى بير ده كه و پته وه پهنه ناميز ده بى، ته قواى خودا ده كا و داواى لى خوشبوون و به مرز گه يشتنى لى ده كا، به مهش نه ركى پيغه مبه ر ﴿٢﴾ كوتايى دى، چونكه نه ركى سه ر شانى پيغه مبه ر رابگه ياندنى په يام و موژده دان و ترساندنه!

﴿٣﴾ تَنْزِيلًا مِّنْ خَلْقِ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتِ الْعُلَا ﴿٤﴾ نهم قورئانهى بو تو هاتوو نهى موحه ممه د! و دجبه و دجبه به سه روش به ره به ره بوئ نازل كراوه له لايه ن خوداى خۆته وه: كه به ديه ينه رى زه وى و ناسمانه به رزه كانه.

﴿٥﴾ الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ﴿٦﴾ نه و كه سهى قورئانى ناردۆته خواري خوداى به رده م و به زه يى يه، خاوه ن نيعمه ت و فه زله به سه ر به نده كانيدا، هه موو نيعمه تى له نه وه وهيه و نه و خاوه نيه تى.. نه و خودايه يه: كه به سه ر عه رشدا بالاده سته و كوئترۆلى كردوه. هه موو كارو بارى كى بوونه و مر به ده ست نه وه و نه و هه ئيده سو رپيئى.

زانايانى سه له فى صالح:

نه وانه نيمانيان به صيفياتى خودا هه يه به و جوړدى خودا بوخۆى پال خۆى داو، هيج گوړان و ته ئويل و ليكچواندن برپار ناده ن، نه مانه ده ئين: په رومردگار ئيستيوى به سه ر عه رش دا كردوه به و جوړدى له گه ل گه و ردى و شكۆمه ندى خۆيدا ده گونجى، ئيتى چ پيويست به ته ئويل و مانا گوړين هه يه؟ خودا بوخۆى (استوى) ي بو زاتى خۆى به كار هيئاوه نيمه بوچى به بى به لگه له سه ر ماناى خۆى لاي بده ين. نهم كۆمه له سه له فه سالحه ده ئين: خودا زات و صيفياتى هه ن، زات و صيفياتى له دروست كراوانى جوداوازن، خودا عيلمى هه يه و ئاده ميزاديش عيلمى هه يه به لام عيلمى خودا

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا ﴿١﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرَنَاهُ لِبَلْسَانِكَ لَتُنَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ بِهِ قَوْمًا لَّدَا ﴿٢﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُ مِن قَرْنٍ هَلْ يُحِشُّ مِنْهُمْ مِنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ﴿٣﴾

سُورَةُ طه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طه ﴿١﴾ مَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ﴿٢﴾ إِلَّا تَذَكُّرَةً لِّمَن يَخْشَى ﴿٣﴾ تَنزِيلًا مِّنْ خَلْقِ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتِ الْعُلَى ﴿٤﴾ الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ﴿٥﴾ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى ﴿٦﴾ وَإِن يُجْهَرِ بِالْقَوْلِ فَإِنَّمَا يَعْلَمُ الْغَيْبُ وَآخِفَى ﴿٧﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ﴿٨﴾ وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ﴿٩﴾ إِذْ رَأَاهُ نَارًا فَقَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا عَلَيَّ مَا يَكُرُّهَا بَقِيصٍ أَوْ أَجِدُ عَلَى النَّارِ هُدًى ﴿١٠﴾ فَلَمَّا أَنهَا نُوْدِيَ يَنْمُوْسَى ﴿١١﴾ إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ ثَعْلِيكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٢﴾

جوداوازه له عيلمى ئاده ميزاد، خودا صيفه تى بيه ست و ديتنى هه يه و دى بيه ست و ديتنى خودا له بيه ست و ديتنى ئاده ميزاد جيايه. كه و ابو هه موو نه و وشانهى كه له قورئان دا بو خودا به كار هيئراو و دكوو (وجه، يد، قدم، استوى... هتد) له سه ر ماناى خويان ده يانه ئينه وه، به لام به ته ئكيد چۆنيه تى ماناى نهم وشانه كه بو خودايان به كار به ئين جودا وازه له وهى كه بو مه خلوقاتيان به كار به ئين.

﴿١﴾ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى ﴿٢﴾ واته: نه و خودايهى قورئانى بو نازل كردوى خاوه نيه تى و ملكايه تى ناو ناسمانه كان و سه ر زه وى و هه رچى له ناسمان و زه وى دا هه يه، ته نانه ت نه وهى له زيرگل و خۆليشدايه به لكوو هه موو شتيكى ناو بوونه و مر هى خودايه و نه و ته سه روفى تيدا ده كا و به ويستى خۆى هه ئيده سو رپيئى!

﴿٣﴾ وَإِن يُجْهَرِ بِالْقَوْلِ فَإِنَّمَا يَعْلَمُ الْغَيْبُ وَآخِفَى ﴿٤﴾ نهى موحه ممه د! نه گه ر تو به ده نكى به رز له خودا بپارييه وه و ذيكري خودا به

له گهڼ د هكا، نيشانهى نه دمبو و ږدوشتي بهرزه بهرامبه
خوداى به ديهينهرا! ﴿إِنَّكَ بِالْأَوْدِي الْمَقْدَسِ طَوًى﴾ بيگومان
نيستا تو وای له شيوو دولتيكى پاك و خاوين دا پيى دهگوتري
(طوى) له ناخى سينادايه.

﴿۱۳﴾ وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَىٰ ﴿﴾ نه من نهو خودايه م توم
هه لبرادووه بو پيغه مبه ريتي نهركى رابهري و پيشه وايه تيت
خراوته سهر شان. فهرمانى نيمه ببيسه و ودرى بگره، نهو
په يامه ي بؤت دى، ليى حالى ببه و كاري پي بكه.

﴿۱۴﴾ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ﴿﴾
بيگومان نهو كه سهى بانگت دهكا پهرومردگار، خوداى خوته،
نهمه دووباره بوونه ووهو ته نكيدى رسته ي ﴿إِنِّي أَنَا رَبُّكَ﴾ هى
پيشه وديه.

﴿۱۵﴾ إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أَخْفِيهَا لِتُخْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَىٰ ﴿﴾
بيگومان قيامت ههر دى و گومان له هاتنيدا نيه، رووداويكه
ههر دمبى روو بداو نه هاتنى محاله. نه من دهمه وى له خوښمى
بشارمه ووه، جاجون كه سانى ديكه پيى دهمانن؟ نهم جوړه
ناخاوتنه له زمانى عهره بى دا باوه. نه گهر يه كيك زيدمړه وى
بكا له نهينى كاريكى دا ده لى: (كتمت سرى من نفسى) نه من
نهينيه كه م له خوښم شاردووه مبه ستي نه وديه: كه نهينيه كه ي
به وپه رى تواناوه شاردوته ووه.

﴿لِتُخْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَىٰ﴾ بؤنه ودى ههموو كه سيك
پاداشتي كرده ووهكانى خوى بدرتته ووه.

﴿۱۶﴾ فَلَا يَصُدُّكَ عَنْهَا مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَتَرْدَىٰ ﴿﴾ باتو
بى ناگانه كا له هاتنى قيامت و لات نه دا له پروا بوون
به قيامت و رووداوه كانى، كه سيك: كه پرواى به هاتنى نيه و
چاومروانى پاداشت و سزاي نهو ږوژه نيه، له سزاو عيقابى
خواى گه ووه ناترسى و بى پهروا سهرپيچى فهرمانى خوا
دهكاو گوئ به نه هيه كانى نادا، شوين هه واه ووه ودى خوى
دهكه وى! نه تو نه گهر وابهكى به هيلاك دهچى و خه سارتمه ند
دهبى.

﴿۱۷﴾ وَمَا تِلْكَ بِيَمِينِكَ يَا مُوسَىٰ ﴿﴾ نهى موسا نهو جپيه
به ده ستي راسته وديه؟ بيگومان خودا ناگادارى ههموو شته،
هيچ نيه له نهو په نهان بى، كه واته ههر پرسيارى له خوداوه

ناشكرا بكه ي يان به نهينى و له سهره خو نه نجامى بدهى، نه ووه
تو باش بزانه: كه خودا زاناو ناگاداره به سهر ههموو نهينى
يهك و شراووتر له نهينى، ناگاي له جپه و شراووتر له جپه
هه يه.

﴿۱۸﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ ﴿﴾ زاتيكه بيجه
له خوى هيچ په راستراويك نيه شيوى په رستن بيت، گشت
ناوه جوانه كان ههره ي نهون.

﴿۱۹﴾ وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ ﴿﴾ نهى موحه ممه د نايا تو
سهرگوزشته و به سهرهاتى موسات بو هاتووه؟ دهمانى چى
به سهرهات به ده ست فيرعه ون و دارو ده سته كه يه ووه؟ دهمانى
سهرهتا چون نيگامان بو كردو ناخاوتنمان له گه ل نه نجام دا؟
وشه ي (هل) كه بو نيس ته فهمه چه سپانن دده گيه نى،
هه واه كه له دلى موخاطبه دا جيگر دهكا، نهم شي وديه واته
(نيس ته فهمى ته هيرى) نوسولوبى كاري گهره بو
ناراسته كردنى كه لامى عهره بى بو ناو زمينى بيسهر:

﴿۲۰﴾ إِذْ رَأَىٰ نَارًا ﴿﴾ كاتيک له ده ستيكى كاكى به كاكي دا، له
شه وى كى سارد و تاريكى زستاندا، ناگريكى بينى و دلى پي
خوش كرد. ﴿فَقَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا﴾ به خيزانه كه ي گووت: نيوه
ليره بميننه ووه دانيشن به شوينى من دا مه يهن ﴿إِنِّي آنَسْتُ
نَارًا﴾ بيگومان من ناگريكم بينى دهچم بولاى نهو ناگره
بزانه جپه و چونه ﴿لَعَلِّي آتِيَكُم مِّنْهَا بِقَبَسٍ﴾ به لكوو لهو
ناگره سهره بزوتيك سهره چلوره ناگريكتان بو بينم خوتانى
پي گهرم بكه نه ووه، يان بو نه ووه بيه كه ينه رووناكى
بوخومان و ريگاي پي دمركه يهن ﴿أَوْ أَجِدُ عَلَى النَّارِ هَذَىٰ﴾ يان
به لكو له لاي ناگره كه كه سانيكم ده ست بكه وى ريگامان پيشان
بدا.

﴿۲۱﴾ فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ يَا مُوسَىٰ ﴿﴾ كاتيک هاته لاي ناگره كه بانگى
لى كرا: نهى موسا! گوئ بگره، ﴿۲۲﴾ إِنِّي أَنَا رَبُّكَ ﴿﴾ من: كه
بانگت لى ده كه م پهرومردگارى توم، نهو شوينه ي تو ليى
وه ستاوى شوينيكى پيروژه، پاك و خاوينه و به ره كه تى
تيخراوه، كه وابى ﴿فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ﴾ له بهر ريزگرتنى شوينه كه
پيلا ووهكانت داكه نه، چوونكه پيخواسى نيشانه ي خو به كه م
زانين و به نديا هتي كردنه بو خودا ريزنانه لهو كه سهى قسه ت

ناراسته بکری مه به ست زانا کردنی خودا نییه به و شته ی
پرسیاری ئی کردووه، به لکوه مه به ستی تری تیدایه و
به گویره شوین و جیگادزانری. که واته لیره دا پرسیارمه که بۆ
به ناگا هینانه وهی حه زرمی موسایه و بۆ سه رنج راکیشانیه تی
بۆ بینینی موعجیزه و دابرا نی له و حاله ی که تیدا نقووم
بووه.

﴿قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا وَأَهُشُّ بِهَا عَلَى غَنَمِي وَلِيَ فِيهَا مَآرِبُ أُخْرَى﴾ وتی: نه و ده صاکه مه، له کاتی رویشتن دا
خومی سه رده دم، که لای دره خته کانی پی هه لده و مرینم بۆ
نه وهی نازه له کانم بیخون. چه ند مه به ست و به رژه و مند ی ترم
تیدا هه یه و بۆ زو ر شتی تر به کاری دهینم.

﴿قَالَ﴾ په رومردگار پیی فه رموو: ﴿أَلْقِهَا يَا مُوسَى﴾ نه ی
موسا! نه و عه صایه ی به ده ستی راسته وه یه فرپی بده،
بیها و یژه سه ر زه ی، حه زرمی موسا یه که سه ر ﴿فَأَلْقَاهَا﴾
عه صاکه ی فری دا ﴿فَإِذَا هِيَ حَبَّةٌ تَسْعَى﴾ هه ر له که ل فرپی دا
روانی کتوپر عه صاکه ی ماری که و ده خشی و ده کشی به سه ر
زه ی دا، ده ست به جی عه صای بی گیان بوو به ماریکی
دریزی گورج و گۆل. ﴿قَالَ﴾ په رومردگار پیی فه رموو:
﴿خُذْهَا وَلَا تَخَفْ﴾ به ده ست بیگه ره و لئی مه ترسه، ﴿سَعِيدُهَا
سِيرَتُهَا الْأُولَى﴾ هه ر که ده ست پیی گه بیشته وه ده یگپرینه وه
بۆ شیوه که ی یه که مجاری و ده یکه ی نه وه به دار عه صاکه ی
پیشوو.

﴿وَاضْمُمْ يَدَكَ إِلَى جَنَاحِكَ﴾ ده ستی راست به ره بۆ بن
هه نگلت بیلکینه به ژیر بالته وه، ﴿تَخْرُجُ بَيَظًا﴾ دیته دهره وه
به دره وشاومیی رووناکی یه کی زو ر دمه خشی.. به شه وو به رۆز
رووناکی یه که ی دیاره و ده کوو رووناکی خۆرو مانگ وایه.
﴿مِنْ غَيْرِ سُوءٍ﴾ سپیه تیه که ی رووناکی و دره وشانه وه یه،
نه خۆشی و دردی به له کی نیه، نیشانه ی عه یب و نه نگ ی نیه
پیتته وه. دوا یی نه و ده ست به خه ره وه باخه لته وه، و ده کوو پیشوو ی
ئێ دیتته وه، ره نگ ی گه نم ره نگ ی به خۆ وه ده بینیتته وه: ﴿آيَةً
أُخْرَى﴾ موعجیزه یه کی تره و نیشانه یه کی که یه له سه ر راستی
پیغه مه رایه تیت، نه وه مان بۆ یه کرد ﴿لِنُرِيكَ مِنْ آيَاتِنَا
الْكُبْرَى﴾ بۆ نه وه ی بریک له نیشانه ی گه رومی خۆمانت

وَأَنَا أَخَذْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَى ﴿١٣﴾ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا
فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ﴿١٤﴾ إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ
أَكَادُ أَخْفِيهَا لِتُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَى ﴿١٥﴾ فَلَا يَصُدُّكَ
عَنْهَا مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَتَرْدَى ﴿١٦﴾ وَمَا تِلْكَ
بِیَمِينِكَ يَمْوَسَّى ﴿١٧﴾ قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا
وَأَهُشُّ بِهَا عَلَى غَنَمِي وَلِيَ فِيهَا مَآرِبُ أُخْرَى ﴿١٨﴾ قَالَ أَلْقِهَا
يَمْوَسَّى ﴿١٩﴾ فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَبَّةٌ تَسْعَى ﴿٢٠﴾ قَالَ خُذْهَا
وَلَا تَخَفْ سَعِيدُهَا سِيرَتُهَا الْأُولَى ﴿٢١﴾ وَاضْمُمْ يَدَكَ
إِلَى جَنَاحِكَ تَخْرُجُ بَيَظًا مِنْ غَيْرِ سُوءٍ آيَةً أُخْرَى ﴿٢٢﴾ لِنُرِيكَ
مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَى ﴿٢٣﴾ أَذْهَبَ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ﴿٢٤﴾ قَالَ
رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ﴿٢٥﴾ وَبَرِّ لِي أَمْرِي ﴿٢٦﴾ وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ
لِسَانِي ﴿٢٧﴾ يَفْقَهُوا قَوْلِي ﴿٢٨﴾ وَاجْعَلْ لِي زُرَارًا مِنْ أَهْلِي ﴿٢٩﴾ هَذَا
أَخِي ﴿٣٠﴾ أَشَدُّ دُحُورًا ﴿٣١﴾ وَأَشْرِكُ فِي أَمْرِي ﴿٣٢﴾ كَيْ تَسْمَعَكَ
كَيْبَرًا ﴿٣٣﴾ وَتَذْكُرَكَ كَيْبَرًا ﴿٣٤﴾ إِنَّكَ كُنتَ بِنَاصِرًا ﴿٣٥﴾ قَالَ قَدْ
أُوتِيتَ سُورَكَ يَمْوَسَّى ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ مَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً أُخْرَى ﴿٣٧﴾

نیشان بدهین، پیت بزانیین: که نیمه بالا ده ستین به سه ر
هه موو شتیک له ناو بوونه و مر دا.

﴿٢٤﴾ أَذْهَبَ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى﴾ به پیغه مه به ی بچۆ بۆ لای
فیرعه ون: که پاشای میصره و تۆ له ترسی نه و هه لته اتبووی.
بچۆ ره سه ری نه وه موعجیزه ی گه وره و خاریقول عاده مان
پی داوی، بانگه وازی بکه بۆ خودا په رستی و به ندایه تی
بۆ کردنی، فه رمانی پی بکه: که چیر نه ته وه ی نیسرانیل
نه چه و سیینیتته وه، له گومرایی و مله وری خۆی وازی نیی،
بچۆ ره لای فیرعه ون و نه م جۆره په یامه ی به گو یچکه دا بده،
چونکه بیگومان نه و له خۆی بایی بووه، کافرو سه رکه ش بووه،
سنووری ناده میزادی تی خۆی شکاندووه.

﴿٢٥﴾ قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي﴾ موسا ﷺ ووتی: خودایه:
سینگم فراوان بکه دل و دروونم به هیز که بۆ و مرگرتن و
هه لگرتن و گه یاندنی نه و په یامه، به دلکی فراوانه وه به
بروایه کی پته وه وه بتوانم نه و په یام و سروه بگه یه نم.

بېگومان ئەو نەركە نەركىكى قورس و كارىكى گەورمىه
پېويستى به يارمەتى تۆ ھەيە.

﴿وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي﴾ كارو فرمانم بۆ ناسان بكة، ئەگەر تۆ
يارمەتى دەرەم نەبى ئەمەن كەى تواناو ھىزى ئەو نەركە
گرانەم ھەيە: ھەرچەند ئەم دوو داوايەى ھەموو
پېداويستىەكانى دەگرىتەو، بەلام چونكە ئەم مەبەستانەى
كە لەمەدوادىن زۆرلاى گرنگ بوون بۆيە بەتايبەتى ناويان
دەھىنى:

﴿وَاخْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي، يَفْقَهُوا قَوْلِي﴾ زمانم رەھابكە
گرى سەر زمانم لابرە، لالى و تورىم مەھىلە، بتوانم بەبى
گىرو گرفت قەسەبكەم: بۆنەو ەى لەكاتى راگەيانەندى
پەيامەكەم دا لە قەسەو ناخاوتنم تى بگەن، چونكە
راگەيانەندى پەيامو نامۆزگارىي لەلايەن رەوان بېزو قەسە
رەوانەو ە كارىگەرترەو زياتر خەلكى دل و گوڭچەكانى بۆ
دەكەنەو.

﴿وَاجْعَلْ لِي زَبيراً مِنْ أَمْلِي، هَارُونَ أَخِي﴾ خودايە!
يارمەتيدەرو پشتيوانىكەم بۆ دابنى ى لەبىرى كاردا يارمەتيم
بدا، ئەوكەسە لەلامى خۆم بى بۆ ئەو ەى لەگەل مەن نەركى
پېغەمبەرايەتى ھەلبگرى، ئەو زمانى شىرىن و رەوانە، دل
دامەزراو بار قۇل و لە سەرە خۆيە. ھەزەرتى موسا بۆ خۆى
پياويكى توندوتىزو ئىنقىعالي بوو، بۆيە داواى
لەپەرەردگارى خۆى كرد: كەپشت ئەستورى بكا بە براكەى،
بۆ ئەو ەى دووبە دوو ئەوكارە گرنگەى پىيان سېپىردراو
نەنجامى بدم.

﴿أَشْدُدْ بِهِ أَزْرِي، وَأَشْرِكْهُ فِي أَمْرِي﴾ خودايە! بە براكەم
پشت ئەستورم بكة، بىكەرە ھاوبەشم لەپېغەمبەرىتىدا، بۆ
ئەو ەى نەركى سەر شانى خۆمان بەشىئومىەكى پېويست
نەنجام بدم.

﴿كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيراً، وَنَذْكُرَكَ كَثِيراً﴾ بۆنەو ەى بتوانين
تەسبىحاتى زاتى پاكە بگەين، بە دوورت بگرين لەو شانەى
شياوى زات و صىفاتى تۆ نى، بتوانين بەزۆرى يادت بگەين و
بەتاك و تەنھا بتناسين و كەس نەكەينە ھاو ەل و ھاوبەشت لە
ھەموو عەيب و خەوشىكە بىتبارىزين.

﴿إِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيراً﴾ خودايە! بېگومان زاتى پاكە لە
حال و وزعى ئىمە ناگادارە، دەزانى بۆچى ئىمەت
ھەلبزاردوو ە پلەو پاىەى پېغەمبەرىت پى داوين، دەزانى
بۆچى دەمان نىرى بۆلاى فیرەو ەى ملھور و ستەمكار، ئەو
فیرەو ەى داواى خوايەتى دەگا، ئىمە پاىەندو ملکەچى
تۆين و سوپاس گوزارين، ئەتۆش بۆخۆت پېويستى ئىمە
دەزانى، ناگادارى بەو ەى: كەئىمە ئاتاجى يارمەتى و كۆمەگى
تۆين!

﴿قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَا مُوسَى﴾ پەرەردگار فەرەموو:
ھەموو داواكارىەكانت پى دران، ھەرچى داوات كرد ئەو
دەست بەجى پىم بەخشى.

﴿وَلَقَدْ مَتَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً أُخْرَى﴾ بېگومان جارىكى تىرىش
چاكەمان لەگەل تۆ كرد، مەت و نىعمەتى خۆمانمان بەسەردا
رشتى، پىش ئەو ەى پلەو پاىەى پېغەمبەرايەتت پى
ببەخشين چەند نىعمەت و ھە ضلى خۆمانمان پى داو.

﴿إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَى أُمِّكَ مَا يُوحَى﴾ ئەوكاتەى نىگامان كرد
بۆلاى دايكت و ئەو ەى پېويست بوو تىي بگەيەنين تىمان
گەيانە، شتىكمان تىگەيانە ھەر بەئىمە دەكرا تىي بگەيەنين،
و ەكوو چەسپاوەو زانراو، فیرەو ەى ستەمكار برپارى
دەرکردبوو بە لەناو بردن و كوشتنى ھەر مندالىكى نىرىنەى
بەنو ئىسرائىلى كەلەو سالا ەدا لەدايك دەبى، چاكەموسا ﷺ
لەدايك بوو، دايكى و كەس و كارى تىنيان ئى پەيدا بوو،
نەيانەدەزانى چۆن لەچنگ ياساوەلەكانى فیرەو ەن رزگارى
بگەن و چۆنى بشارنەو ەو نەھىلن پى بزانن. پەرەردگار
ويستى وابوو موسا ﷺ لەو كوشتن و برپىنە رزگار بكا،
كارىكى وابكا فیرەو ەن خۆيشى پەرەردەى بكاو پىي
بگەيەنى: بۆيە پەرەردگار ئەو ەى خستە دلى دايكىيەو ە.

دەفەرەموو: نىگامان كەردە دايكت و خستمانە دلپەو ە، كە
﴿أَنْ أَقْدِرَ فِيهِ فِي الثَّابُوتِ﴾ كورە تازە لەدايك بوو ەكەت بخەرە
ناو صندوقە دارىكەو ە ﴿فَأَقْذِرْ فِيهِ فِي أَلِيمٍ﴾ ئەمجار فرپى دە ناو
دەرياو ە، واتە: دەرياي نىلەو ە. ﴿فَلْيُلْقِهِ أَلِيمٌ بِالسَّاحِلِ﴾ ئەمجار
دەرياكەش وەلاى بخاو فرپى ى بداتە قەراخەو ە، تالە ئاكامدا
﴿بِأَخْذِهِ عَذْرٌ لِي وَعَدُوٌّ لَهُ﴾ كەسك بىگرىتەو ە: كە دوژمنى

من و دوژمنی نهویشه. واته: فیرعون صندوقه که بگریته وه و بیباته لای خوئی. ﴿وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِّنِّي﴾ له لایهه خۆمه وه خۆشه ویستیه کی زوژم خسته سه رتا له دلی خه لکی دا شیرینم کردی. خۆم خۆشم ویستی و به و هۆیه وه کهسانی دیکهش خۆشیان ویستی، یان له دلی ناده میزادان دا خۆشه ویستم کردی و فیرعه ونیش خۆشی ویستی و کردیتی به کوپی خوئی و په روه رده ی کردی. خۆشه ویستی یه ک وای له فیرعه ون کرد: که خه یالی نه وه نه کا بتکوژی، به لکو بریار بدا بته که نه کوپی خوئی، ﴿وَلَتَصْنَعُ عَلٰی عَيْنِيْ﴾ خۆشه ویستیم به سه ردا رشتی بۆنه وه ی کهسانی دیکهش خۆشیان بوئی، په روه رده بگریی له ژیر چاودیری نیمه دا، ده بی چ توژی نه وه و لیکوئینه وه یه که بتوانی شتیک زیاد بکا له و مانایه ی نه م رسته قورئانیه که یاندوو یه تی؟

﴿إِذْ تَمْشِيْ اٰخُتُكَ﴾ واته: له لایهه خۆمه وه خۆشه ویستیم به سه ردا رشتی، له و کاته دا: خوشکه که ت به شوینته وه بوو به قه راغ دهریادا رۆیشت، بۆ نه وه ی بزانی صندوقه که له کوئی ده و مستیته وه. ده یه ویست هه وائت بزانی، هه تا له مالی فیرعه ون دا توئی دۆزییه وه له حاله تیک دا بوون: که ده که ران دایه نیکیان ده ست بکه وئی شیرت پی بدا. ﴿فَتَقُولُ هَلْ اَدُلُّكُمْ عَلٰی مَن يَّكْفُلُهُ﴾ نه ویش وتی: نایه رینمونیتان نه که م بۆ ناهرم تیک بتوانی بییته دایه نی و شیر ی بداتی نه وه نده کاراما بی و ابکا نه م مندا له مه مکی بگری، به جوانی به رعۆده ی به خیو کردنی بی؟؟ نه وانیش پازی بوون و چوو دایکی هی ناو یه کسه ر مه مکی نه و ی گرت، به م شیوه ﴿فَرَجَعْنَاكَ اِلٰی اُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ﴾ ناوا به و جوړه گیرامانیه وه بۆلای دایکت بۆنه وه ی به تو چاوی فینک ببنه وه، دلی نارام بگری، غه م و په ژاره ی له ده ست دانسی رۆله ی جگه ر گۆشه ی نه می نی. ﴿وَقُلْتُ نَفْسًا فَتَجِدَنَّكَ مِنَ الْاَغْمِ﴾ پیاویکت کوشت له تاقمی فیرعه ون نه و کاته ی کابرای قیبطی له گه ل کابرایه کی به نوو نیسرائیلی شه رپان بوو، کابرای به نوو نیسرائیلی هانای بۆ هی نای و داوای یارمه تی لی کردی، نه تۆش زلله یه کت لی داو کابرا گیانی دهرجوو، به مه که وتیته غه م و په ژاره وه ترسی تۆله و سزای فیرعه ون ت بۆ په یدا بوو ﴿فَتَجِدَنَّكَ مِنَ الْاَغْمِ﴾ نیمه له و ترسو بیمه ی بۆت په یدا بوو بوو رزگارمان کردی،

﴿اِذْ اَوْحَيْنَا اِلٰی اُمِّكَ مَا يُوحٰی﴾ ﴿۲۸﴾ اَن اَقْدِفِهٖ فِی النَّبُوْتِ مَا قَدَفِهٖ فِی الْيَمِّ فَلْيُلْهِهِ الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ عَدُوْلٌ وَعَدُوْلُهُ وَالْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِّنِّي وَلَتَصْنَعُ عَلٰی عَيْنِيْ﴾ ﴿۲۹﴾ اِذْ تَمْشِيْ اٰخُتُكَ فَتَقُولُ هَلْ اَدُلُّكُمْ عَلٰی مَن يَّكْفُلُهُ فَرَجَعْنَاكَ اِلٰی اُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَقُلْتُ نَفْسًا فَتَجِدَنَّكَ مِنَ الْاَغْمِ وَفَنَّكَ فَمَوْنَا فَلَمَّتْ سَيْنٌ فِیْ اَهْلِ مَدْيَنَ ثُمَّ جِئْتَ عَلٰی قَدَرٍ مِّنْهُمْ ﴿۳۰﴾ وَاصْطَلَمْتَكَ لِنَفْسِيْ ﴿۳۱﴾ اَذْهَبَ اَنْتَ وَاعْوَدُكَ بِاَيِّهَا وَلَا تَنِيَا فِیْ ذِكْرِيْ ﴿۳۲﴾ اَذْهَبَا اِلٰی فِرْعَوْنَ اِنَّهُ سَاطِنٌ ﴿۳۳﴾ فَقَوْلَا لِمَوْلَا نَا لَمَلِكُهُمْ ذَكْرًا اَوْ نَحْنُ ﴿۳۴﴾ فَاَلَا رَسًا اِنَّا نَخَافُ اَنْ يَّعْرَبَ عَلَيْنَا اَنْ اَوْ اَنْ يَّطْفِئُ ﴿۳۵﴾ قَالَ لَا تَخَافَا اِنِّيْ مَعَكُمْ اَسْمَعُ وَاَرٰى ﴿۳۶﴾ فَاٰيَاكُمْ فَقَوْلَا اِنَّا رَسُوْلَا رَبِّكَ فَارْسِلْ مَعَنَا بَنِيْ اِسْرٰءِيْلَ وَلَا تَعَذِّبْهُمْ قَدْ جِئْنَاكَ بِبَيِّنٰتٍ مِّنْ رَبِّكَ وَالسَّلَامُ عَلٰی مَن اَتَّبَعَ الْهُدٰى ﴿۳۷﴾ اِنَّا قَدْ اُوْحِيَ اِلَى الْاِنْسَانِ اَنَّ الْعَذَابَ عَلٰی مَن كَذَّبَ وَتَوَلٰى ﴿۳۸﴾ قَالَ فَمَنْ رَّبُّكُمْ اَيُّهُمْ ﴿۳۹﴾ قَالَ رَبُّنَا الَّذِيْ اَعْطٰنَا كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهٗ ثُمَّ هَدٰى ﴿۴۰﴾ قَالَ فَمَا بِالْاَقْرَوٰى اَلَا وَلٰى ﴿۴۱﴾

به وئی تۆبه کردنته وه له گوناھی پیاو کوشتنه که ت خوش بووین و تاوانه که تمان سپړه وه، رڼگامان نیشان دای که هه ل بیی برۆی بۆ ولاتی مه دیه ن به مه ش له چنگ تۆله ی فیرعه ون رزگارت بوو. ﴿وَقُلْنَا فُتْرْنَا﴾ به جه ند شیوه ی جوړاو جوړ به تاقیمان کردیته وه، پی ش نه وه ی هه ل ت بزیرین بۆ پیغه مبه ری، دوو چاری جه ند ته نگ و جه له مه و به لاو ناخو شیمان کردی، له بۆته ی تاقیکردنه وه مان دای، له هه موو نه و تاقیکردنه وانه رزگارمان کردی، هه تا وات لیها ت به که لکی نه وه بی ی نه رکی پیغه مبه رایه تیت پی بسپړدری. ﴿فَلَبِثْتَ سِنِيْنَ فِیْ اَهْلِ مَدْيَنَ﴾ جه ند سالی ک له ناو دانیش توانی ولاتی مه دیه ن دا مایته وه: که نزیکه ی هه شت قو ناغ له میصر دوو بوو، دهر به دهری و هه ژاریت جه شت، بووی به رنجه رو شوانی شو عیب ﴿الطَّلَحِ﴾ له پاساوی مارمیی خیزانت. ﴿ثُمَّ جِئْتَ عَلٰی قَدَرٍ يَّا مُوسٰی﴾ پاشان که ده سال شوانیت ته و او کرد، هاتیت بۆ نه م شوینه که له وه پی ش بریارم له سه ر دابوو بۆ قسه له گه ل

کردنت، بۆنه‌ودى بىتكه‌مه پيغه‌مبه‌رو بۆسه‌ر فيرعه‌ون و نه‌ته‌ودى ئيسرائيل. روانه‌ت بکه‌م.

﴿^{۴۱}وَاصْطَنَعْتُكَ لِنَفْسِي﴾ تۆم هه‌لبزاردوووه تايبه‌تم کردووى به‌پيغه‌مبه‌رايه‌تى و قسه له‌گه‌ل کردن دا، بۆنه‌ودى بانگى ناده‌میزاد بکه‌ى بۆنایینی من، کردوومى به‌فرستاده‌و روه‌انه‌کراو بۆسه‌ر به‌نده‌کانم بۆنه‌ودى نایینیان پى رابگه‌یه‌نى، شارم‌زایان بکه‌ى بۆرپ‌بازى خودا په‌رستى و شه‌ریعه‌تى حه‌ق.

﴿^{۴۲}أَذْهَبَ أَنتَ وَأَخُوكَ بِآيَاتِي﴾ نه‌ى موسا! له‌گه‌ل براكه‌ت دا برۆنه سه‌ر فيرعه‌ون و قه‌ومه‌كه‌ى، برۆن بانگه‌وازی فيرعه‌ون و دارو ده‌سته‌كه‌ى بکه‌ن به‌و به‌لگه‌و موعجیزانه‌ى پي‌م داو‌ن و کردو‌من به‌نیشانه‌ى راستى پيغه‌مبه‌رايه‌تیتان، نۆ موعجیزه‌و نیشانه‌ن به‌ئیه‌و‌م به‌خشیون ﴿وَلَا تَبَيَّنَا فِي ذِكْرِي﴾ سستی و كه‌مه‌ترخه‌مى مه‌كه‌ن له‌گه‌یاندى په‌يامى من دا، له‌یاد کردن و ناو هینانى من، هه‌موو کاتى منتان له‌یاد بى، چونكه یادو زیكرى خودا هی‌زو توانا ده‌به‌خشى به‌دل‌و دمروون.

﴿^{۴۳}أَذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ﴾ برۆن بۆلای فيرعه‌ون بانگه‌وازی ئى بکه‌ن بۆنیمانه‌ییان ﴿إِنَّهُ طَغَىٰ﴾ بیگومان نه‌و له‌سنوور دهرچووه، زیده روه‌ى کردوو له‌تاوان و گومرایى دا، به‌به‌لگه‌و نیشانه‌ى گورچک‌بر له‌داواى لافى خودایه‌تى ژپوانى بکه‌نه‌وه، بابه‌خۆیدا بجپته‌وه، له‌مله‌و‌رى و كه‌له‌ ره‌قى خۆى دابه‌زى.

نهمجا رپنمووییان دده‌کا بۆبانگه‌وازی کردنى و پووبه‌ پوو بوونه‌وه له‌گه‌لى دا. ده‌فه‌رموئى: ﴿^{۴۴}فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيْنًا﴾ به‌نه‌رم و نیانى قسه‌ى له‌گه‌لدا بکه‌ن، به‌تووندو تی‌زى له‌گه‌لى مه‌جولینه‌وه، ﴿لَعَلَّهُ يَذَّكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ﴾ به‌لکوو بیر بکاته‌وه‌و له‌په‌ندو نامۆزگارى ئیه‌و ورد بپته‌وه، قسه‌تان ئى و در‌بگړئ و بۆى در‌بکه‌وئى: كه‌ئیه‌و راست ده‌كه‌ن! یان هیه‌چكه نه‌بى گومانى راستیتان ئى بكاو به‌هۆى نه‌وه‌و به‌ترسئ له‌سزاو تۆله‌ى خودا.

﴿^{۴۵}قَالَ رَبَّنَا إِنَّنَا نَخَافُ أَنْ يُفْرَطَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطْفَىٰ﴾ حه‌زهرتى موسا و هارون به‌یه‌كه‌وه و تیان: نه‌ى خودای ئی‌مه! زۆر له‌وه ده‌ترسین نه‌گه‌ر فيرعه‌ون بانگ بکه‌ین بۆ خودا په‌رستى و

یه‌کتا په‌رستى گۆزوگوممه‌ت په‌لامارمان بداو به‌مانخاته به‌ر حه‌مله‌ى یاساوه‌ل‌ه‌کانى و تووشى چه‌رمه سه‌ریمان بكاو گیرۆده‌ى سزاو تۆله‌ى دژوارى سته‌مکارانه‌ى ببین، چونكه فيرعه‌ون مله‌و‌رو سته‌مکاره، کۆ له‌هیچ شتیک ناکاته‌وه‌و ئی‌مه‌ش بى ده‌سه‌لاتو بى پشت و په‌ناین و كه‌سمان له‌گه‌ل نیه.

﴿^{۴۶}قَالَ لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَأَرَىٰ﴾ په‌روه‌ردگار پى فه‌رموون: نانا له‌فيرعه‌ون مه‌ترسین، نه‌من پشتیوانیتان ده‌كه‌م، دلتیا بن ده‌تان باریزم، گۆمه‌گیتان پى ده‌كه‌م، هه‌رجى رووبدا له‌نیوان فيرعه‌ون و ئیه‌ودا نه‌من ده‌یبیس‌م و ده‌یبینم، لیتان بى ناگا نابم، شه‌رو نه‌زیه‌ت دانى نه‌وتان ئى دوور ده‌خه‌مه‌وه.

﴿^{۴۷}فَاتَّبِعْهُ فَقُولَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ﴾ بجنه لای و له‌مه‌جلیسى خۆى دا به‌پاشكاوى پى بلین: ئی‌مه فرستاده‌و روه‌انه کراوى خودای تۆین. بۆ نه‌ودى له‌سه‌ر مه‌تاوه بزانی: كه‌خودایه‌ك هه‌یه خودای نه‌وو ناده‌میزاده به‌گشتى خودای هه‌موو بوونه‌و‌ده‌ر. كه‌واته: ﴿فَأَرْسَلْنَا مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا نُعَذِّبُهُمْ﴾ ده‌ست له‌چه‌وسانه‌ودى نه‌ته‌ودى ئيسرائيل هه‌لبگره، جی‌تر عه‌زابیان مه‌ده، واز له‌سه‌ر برپنى نیرینه‌کانیان به‌ینه، ئه‌ركیک مه‌خه سه‌ر شانیان: كه‌نه‌توانن پى هه‌لسن. ﴿فَقَدْ جِئْنَاكَ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكَ﴾ ئی‌مه كه‌ره‌وانه کراوین له‌لایه‌ن خودای خۆته‌وه بۆ سه‌ر تۆو گه‌له‌كه‌ت موعجیزه‌و به‌لگه‌ى به‌هیزمان هیناوان گه‌واهی نه‌وه‌ن: كه‌ ئی‌مه به‌راستى پيغه‌مبه‌رین. ﴿وَالسَّلَامُ عَلَيَّ مَنْ أَتْبَعَ الْهُدَىٰ﴾ رزگار بوون و نه‌مینى له‌قارو غه‌زهبى خودا له‌سه‌ر كه‌سیك بى شوین هی‌دايه‌تى خودا ده‌كه‌وئى، بر‌وا به‌پيغه‌مبه‌ره‌كانى ده‌كا، واز له‌سته‌م و گومرایى دینى!

﴿^{۴۸}إِنَّا قَدْ أَرْجَاكَ إِنَّا أَنْ أَلْعَدَابَ عَلَيَّ مَنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ﴾ بیگومان ئی‌مه نیکامان له‌ خوداوه بۆ هاتوو: كه‌ عه‌زابى دونیاو قیامه‌ت له‌سه‌ر كه‌سیكه په‌يامى خودا به‌درۆ بخته‌وه‌و پشت له‌ناینى حه‌ق و در‌گړپړئ. هه‌ر كه‌سیك بر‌وا به‌ئیه‌ نه‌كاو به‌درۆمان بخته‌وه‌و پشت له‌خودا په‌رستى هه‌لبكا نه‌وه دۆزه‌خ جی‌گایه‌تى و به‌ناگر ده‌سو‌تیندړئ.

﴿قَالَ﴾ فیرعهون وتی: ﴿فَمَنْ رَبُّكُمَا يَا مُوسَى﴾؟ دهی نه گهر

نیوه پیغه مبهری خودان و خودا نیوهی ناردوه، پیم بلین نهو خودایه ی نیوه کییه؟

﴿قَالَ﴾ موسا علیه السلام وتی: ﴿رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ

ثُمَّ هَدَى﴾ خودای نیمه نهو خودایه یه: که وجودی به خشیوه به هه موو شتیک و له نه بووه وه هیناویه تیه جیهانی بوونه وه، همرشتیکی دروست کردبی نهو شیوه و سمر و سیمایه ی شیای حال و وزعیه تی پیی داوه، بو نه وهی همر شته و کاری سروشتی خو ی پی بکری، بو نمونه دهست بو هه لمهت و ودرگرتن و هاویشن.. حاج بو رویشن و زمان بو ناخاوتن و چاو بو بینین و گوچکه بو بیستن...هتد.

﴿قَالَ﴾ وتی ﴿فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَى﴾؟ دهی باشه نه وهی توده یلی نه گهر راست بی؟ نهی و مزع و حالی گهل و نه ته وه پینشینه کانی و ده کوو گهل عاده موود چونه و چون بووه؟ بو کوو چوون؟ کی خودایان بووه؟ خو نه وان فه و تاون و نهو خودایه یان نه په رستووه که تو باسی ده که ی و به خودای دمرانی؟

حەزەرەتی موسا وەلامی دایه وه ﴿قَالَ﴾ فەرمووی: ﴿عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنسَى﴾ زانیاری له و باره وه لای خودای منه، خودای من هیچی نی گوم نابو و هیچی له بیر ناحیتیه وه.

﴿الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا﴾ خودای من خودایه کی ودهایه زهوی بو نیوه و ده کوو فەرش راخستووه، باوی خو ش کردووه گونجاندویه تی بونه وهی بتوان به ئاسانی به سه ری دا بین و بچن، بتوان له سه ری جیگر بن و تیدا به وینه وه. یان زهوی کردووه به شوینی حه وان ه وه نارام گرتنتان تیدا و ده کوو چون له بیشکه دا مندا ئ نارام ده گری. ﴿وَسَلَّكُمُ فِيهَا سُبُلًا﴾ له سه ر زهوی بو نیوه ی ده خساندوه چه ند ریگا و بانیک بو هاتوو جو ی خو تان و گواستنه وهی که ل و په ل و کالاتان له شوینی که وه بو شوینیکی تر. ﴿وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّى﴾ په رومردگار له به رزایی یه وه له هه وره وه بارانی باراندووه و ده بارینی، به و بارانه جو ره ها رووه و دموینیان دانه و یله و به رو بوومی جو روا جو رو په نگاو په نگ

قَالَ عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنسَى ﴿٢٠﴾
الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَّكُمُ فِيهَا سُبُلًا وَأَنْزَلَ
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّى ﴿٢١﴾ كُلُوا
وَارْعَوْا أَنْعَمَكُمْ إِنِّي فِي ذَلِكَ لِآيَاتٍ لَأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٢٢﴾ مِنْهَا
خَلَقْنَكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ﴿٢٣﴾ وَلَقَدْ
أَرْسَلْنَا نُوحًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكَ لَكَاذِبٌ وَأَنَّيْكُمْ لَتُخْرِجُنَا
مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَمْوَسَى ﴿٢٤﴾ فَلَمَّا أَتَيْتَكَ بِسِحْرٍ مِثْلِهِ
فَأَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا نُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا
سُوءٍ ﴿٢٥﴾ قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْنَةِ وَأَنْ يُخَشِّرَ النَّاسُ صُغًى
﴿٢٦﴾ فَتَوَلَّى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَنَّى ﴿٢٧﴾ قَالَ لَهُمُ
مُوسَى وَيَلَكُمْ لَا تَقْرَؤُوا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَيُسْحِتَكُمْ بِعَذَابٍ
وَقَدْ خَابَ مَنْ أَفْتَرَى ﴿٢٨﴾ فَتَنَزَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ وَأَسْرَوْا
النَّجْوَى ﴿٢٩﴾ قَالُوا إِنْ هَذَا إِلَّا لَسِحْرَانِ يُرِيدَانِ أَنْ يُخْرِجَاكُمْ
مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَ بِطَرِيقَتِكُمُ النَّفْلَ ﴿٣٠﴾ فَأَجْمَعُوا
كَيْدَهُمْ ثُمَّ أَنْفَرُوا صَفًّا وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنْ اسْتَعْلَنَ ﴿٣١﴾

له تاق و بو و شیوه و په نگ و رو و خسار و سود به خشی دا دمه رخصتین، بریکیان به که لکی ناده میزاد دی و هندیکی بو نازده باشه. بویه دوابه دوا ی نه وه فەرمو ی: ﴿كُلُوا وَارْعَوْا أَنْعَامَكُمْ﴾ واته: نیمه جو ره ها رووه که مان له زه ویدا ده خساندووه، هندیکی بو نیوه ی ناده میزاد باشه و سوودی نی و مرده گری، هندیکی بو نالقی نازده باشه، نهوی بو خو تان باشه و له که ن سروشتان ده گونجی لی ی بخون و بیکه نه خو راک و میوه ی خو تان، نه مچار نازده کانتانی نی بله و مرین، به وشکی و ته ری بیکه نه ئالفو خو راک مه رو بز و په شه و و لاخ و حو شترو گیانه به ره مالبه کانی تر تان و به نارم زووی خو تان به ره لایان بکه ن بالی بله و مرین. ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لَأُولِي الْأَلْبَابِ﴾ بیگومان له وهی بو مان باس کردن، نیشانه و به لگی جو روا جو ر هه ن له سه ر تاک و ته نهایی خودا بو که سانیک عه قل و هو شیان ته و اووه سروشتیان پیک و پیکه.

پۆرپى، چال و كەندو تەپۆلكەى تىدا نەبن، ھەموو كەس چاوى ئى بى و بزائى: كەبۆرت دەدەين و بەر پەرچت دەدەينەو.

﴿قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْنَةِ﴾ وتى باشە: مەوعیدو پۆزى ديارىكراو بۆتان پۆزى خۆرازاننەو وەتان بى، رۆژى پشوو دانی نادەمیزادان بى، ئەورۆزە بى كەخەلگى مىصر ھەموویان كۆدەبنەو و خەرىكى پابواردنن دەلین: ئەو پۆزە ديارى كراو پۆزى جەژنى نەورۆز بوو. ﴿وَأَنْ يُخْشِرَ النَّاسُ ضَحَى﴾ باكۆبونەو كە كاتى چىشتەنگا و بى، كاتىك بى خەلك لە ئەوپەرى نىشات دا بن و دونیا تەوا و پووناك بى.

﴿فَقَتَلَىٰ فِرْعَوْنَ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَى﴾ نیتىر فیرعەون لەخۆ كەوت و كەوتە ھەول و تىكۆشان و دەستى كرد بەكۆ كۆبونەو و ساحىرو جادوبازى ناو ولات، ساحىرو جادوباز كۆبونەو و خۆيان نامادە كرد و چاومروانى ھاتنى پۆزى ديارىكراو بوون، پۆزى ديارىكراو ھات و خۆر ھەلات، فیرعەون و كاربەدەستەكانى بەرەو گۆرەپانى ديارىكراو رۆشتن و لە شوینىكى بەرچا و جىگەيان گرت، ھەزەرتى موسا و ھەزەرتى ھارون، گەبىشتە گۆرەپان، ساحىرەكانى فیرعەون بەكۆمەل ھاتنە شوینى ديارىكراو بەرپۆز وەستان.

﴿قَالَ لَهُمْ﴾ ھەزەرتى موسا ﷺ بەساحىرەكانى وت: ﴿مُوسَىٰ وَيَلْكَم﴾ كۆرە ھاوار بۆئىو، مال و یران خۆتان، بىرىك لەخۆتان بكەنەو. ﴿لَا تَقْتَرُوا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَيُسْحِتْكُمْ بِعَذَابٍ﴾ لەسەر خودا درۆ ھەلمەبەستن!! ئەگەر درۆ ھەلبەستن خودا بەسزای ریشە كیش لەناوتان دەبا و دەتائفەوتىن. نەكەن و ابزانن: كەنەو موعجیزە من دەینوینم ھەق نىو سىحرو چا و بەستەكیو جۆرىكە لەو سىحرى ئىو ئەنجامى دەدەن ﴿وَقَدْ خَابَ مَنْ اقْتَرَى﴾ بىگومان بەھىلاكچو كەسكە: كە درۆ بەدەم خودا ھەلبەستى!!

﴿فَتَنَّاغُوا أَمْرَهُمْ نَبْتَهُمْ وَأَسْرُوا التَّجْوَى﴾ ساحىرەكان لەناو خۆياندا كیشەیان تى كەوت، كەوتنە دەمە دەمى و چپە كردن، دەیانەویست ھەزەرتى موسا ﷺ گویى لەناخاوتنەكەیان نەبى. ھەندىكیان ھەندىكیان ھەلدەنا بۆ سوور بوون لەسەر رۆبەر و بوونەو، ھەولیان دەدا ئەوانەى دلپان سارد بۆتەو

﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ﴾ ئىو دەمان لەزەوى دروست كردوو، ھەموو جەستەى ئادەمیزاد لەزەوى دروست بوو، بۆزىو زەوى دەخوا و ناوى زەوى دەخواتەو، ھەواى سەر زەوى ھەلدەمژى، باو دەمىشتان لەگلى زەوى دروست كراو، ئەو دلۆپە تۆمەى ئىو ئى پەيدا بوو لەخۆراك پەيدا بوو، خۆراكىش لەزەوى فەراھەم ھىندراو. ﴿وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ﴾ دووبارە دەتانگىرپەنەو بۆناو زەوى، كەمردن لەناو زەوى دەنیزرین و جەستەتان دەمژىو دەبنەو خاك و خۆل. ﴿وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى﴾ لەو بەولادە زىندوتان دەكەينەو لەگۆرەكانتان دەرتان دەھىنەنەو دەرى و پاپىچى حىساب و لىكۆلینەو و سارای مەحشەرتان دەكەين.

﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَى﴾ بىگومان ئىمە چەند نىشانەو بەلگەىكە كەونىمان نىشانى فیرعەون دان، زۆر موعجیزەى گەورەو بەلگەى جۆراو جۆر كەھەموویان نىشانەى تاك و تەنھایى و خودایەتى ئىمەو پىغەمبەرایەتى موسا ﷺ بوون نىشانى فیرعەونمان دان، ھەر نۆ موعجیزەكەى موساى بەچاوى خۆى بىنین: بەلام بەھوى كوفرو عینادى خۆى بەدرۆى خستەو و برۆای پى نەكردن، ﴿قَالَ أَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَا مُوسَى﴾ بەتورمىيەو ووتى: ئەرى موسا! ئەتۆ لەخاكى مەدیەنەو ھاتووى بۆلامان بۆخۆت لىكردوین بە پىغەمبەرەو، خەرىكى بەم دەست و عەصا جادو بازىت لەزىدو نىشتمانى خۆمان دەرمان بكەى.

﴿فَلَنَاتِيكَ بِسِحْرِ مِثْلِهِ﴾ سویندم وابى، بەوینەى ئەو سىحردى تۆ ئىمەیش سىحرىك دەخەینەو، زۆر لامان ناسانە بەرپەرچى سىحردەكەت بدەینەو، چونكە لەو جۆرە سىحردەمان زۆر لایە!! ﴿فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا نُخْلَفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنتَ﴾ ئەى موسا! پۆزىكى ديارىكراو دابى، ئىمەو ئەتۆ تىدا كۆ دەبنەو، ھىچمان دوانەكەوین بۆ ئەو و لەپیش چاوى خەلكى بەو سىحردى ھەمانە، سىحردەكەت بەر پەرچ بدەینەو، بىسەلینین: كەئىمەش وەكو تۆ خاوەن سىحرىن و تۆش پەكىكى وەكو ئەو ھەموو سىحەر بازانەى ئىمە. ﴿مَكَانًا سُوًى﴾ بانەو شوینەى تىدا كۆدەبنەو دەشتىكى پان و

بیانیهینهوه سهر بیرو باومری پیشوویان و نه هیلن پاشه کسه بکهن.

﴿۶۳﴾ قَالُوا إِنْ هَٰذَا إِلَّا سِحْرَانِ يُرِيدَانِ أَنْ يُخْرِجَاكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ الْمُثْلَىٰ ﴿۶۴﴾ نهوانه یان: که سوور بوون له سهر بهر به ره کانی کردنی حه زرهتی موسا و هاروون، بهوانه یان ده گوت: که دوو دل بوون و ناموزگار یه کانی حه زرهتی موسا ﷺ کاری تی کرد بوون. ده یانگوت: به راستی نه م دووانه: که لاهی پیغه مبه رایه تی لی ددهن، دوو جادو گهرن، ده یانه وی به هوئی سیجره که یانه وه له خاک و زیدی خوتان دمرتان په رینن، وولاتان داگیر بکهن و خویان ببنه پاشاو فه رمانه وی میصرو بیرو باومرو یاساو رپسای زیانتان له ناو بهرن.

﴿۶۵﴾ فَاجْمَعُوا كَيْدَكُمْ ﴿۶۶﴾ که وایی پیویسته له سهرمان هه موومان به یه گریز له بهرده م خه تهری نه مانه رابوه ستین، دهی جیتان له دهست دی له بهرگری کردن، چ فیل و جادویک دمرانن بویه ر بهر جدانه وهی نه م دووانه بیخه نه گهرو ﴿ثُمَّ اثْرَا صَفًّا﴾ پاشان هه مووتان به یه ک ریز بوهستن و به یه کجار نه وهی لاتانه پیشانی بدن با بینهران هه موویان سهر سام بن ولیها تووی و زاناییمان ناشکرا ببی و به سهر نه م پیاوه نیاز خراپانه دا زال ببین ﴿وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنْ اسْتَعْلَىٰ﴾ بیگومان نه مرؤ نه و که سه به مرز گه یشتوو له نیمه و له نه و دووانه که له بهره بهرکانیدا زال بی و به سهر بهرام به ره که ی دا سهر که وتوو بی.

﴿۶۵﴾ قَالُوا يَا مُوسَىٰ ﴿۶۶﴾ وتیان: نهی موسا! ﴿إِنَّمَا أَنْتَ مُنْقَلَبٌ وَبِطْنٍ﴾ نگویند اول من اقلی ﴿۶۷﴾ بؤخوت سهر پشک به، یان توله پیشدا عه صاکهت بهاو یزه و توانای خوت نشان بده، یان نیمه یه که م کهس ده بین بؤهاویشتنی گوریسه کانمان.

﴿۶۸﴾ قَالُوا ﴿۶۹﴾ حه زرهتی موسا پئی وتن: ﴿بَلْ أَقْرَأُ﴾ به لکو نیوه له پیشدا سیجره خوتان بهاو یزن، باسه رتا سیجره که ی نیوه ببینین و ناومرؤکی کاری نیوه دمر بکه وی، ﴿فَإِذَا جَاءَهُمْ وَعَصِيَهُمْ يُخِيلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَلَمْ يَأْتِ الْيَهُودَ بِبِطْنٍ﴾ نه وه بوو: کاتیک گوریس و گوچانه کانیان هه لدا بؤناو گوچه پانه که، موسا ﷺ و

قَالُوا يَمُوسَىٰ إِنَّمَا أَنْتَ مُنْقَلَبٌ وَبِطْنٍ ﴿۶۵﴾ قَالُوا ﴿۶۶﴾ قَالُوا ﴿۶۷﴾ قَالُوا ﴿۶۸﴾ قَالُوا ﴿۶۹﴾ قَالُوا ﴿۷۰﴾ قَالُوا ﴿۷۱﴾ قَالُوا ﴿۷۲﴾ قَالُوا ﴿۷۳﴾ قَالُوا ﴿۷۴﴾ قَالُوا ﴿۷۵﴾ قَالُوا ﴿۷۶﴾ قَالُوا ﴿۷۷﴾ قَالُوا ﴿۷۸﴾ قَالُوا ﴿۷۹﴾ قَالُوا ﴿۸۰﴾ قَالُوا ﴿۸۱﴾ قَالُوا ﴿۸۲﴾ قَالُوا ﴿۸۳﴾ قَالُوا ﴿۸۴﴾ قَالُوا ﴿۸۵﴾ قَالُوا ﴿۸۶﴾ قَالُوا ﴿۸۷﴾ قَالُوا ﴿۸۸﴾ قَالُوا ﴿۸۹﴾ قَالُوا ﴿۹۰﴾ قَالُوا ﴿۹۱﴾ قَالُوا ﴿۹۲﴾ قَالُوا ﴿۹۳﴾ قَالُوا ﴿۹۴﴾ قَالُوا ﴿۹۵﴾ قَالُوا ﴿۹۶﴾ قَالُوا ﴿۹۷﴾ قَالُوا ﴿۹۸﴾ قَالُوا ﴿۹۹﴾ قَالُوا ﴿۱۰۰﴾

خه لکه که تیکرا وایان زانی: که به راستی نه و حه بل و گوچانانه گیانیان به بهردا کراوه و ماریی راستین.

بویه ﴿۶۷﴾ قَالُوا ﴿۶۸﴾ قَالُوا ﴿۶۹﴾ قَالُوا ﴿۷۰﴾ قَالُوا ﴿۷۱﴾ قَالُوا ﴿۷۲﴾ قَالُوا ﴿۷۳﴾ قَالُوا ﴿۷۴﴾ قَالُوا ﴿۷۵﴾ قَالُوا ﴿۷۶﴾ قَالُوا ﴿۷۷﴾ قَالُوا ﴿۷۸﴾ قَالُوا ﴿۷۹﴾ قَالُوا ﴿۸۰﴾ قَالُوا ﴿۸۱﴾ قَالُوا ﴿۸۲﴾ قَالُوا ﴿۸۳﴾ قَالُوا ﴿۸۴﴾ قَالُوا ﴿۸۵﴾ قَالُوا ﴿۸۶﴾ قَالُوا ﴿۸۷﴾ قَالُوا ﴿۸۸﴾ قَالُوا ﴿۸۹﴾ قَالُوا ﴿۹۰﴾ قَالُوا ﴿۹۱﴾ قَالُوا ﴿۹۲﴾ قَالُوا ﴿۹۳﴾ قَالُوا ﴿۹۴﴾ قَالُوا ﴿۹۵﴾ قَالُوا ﴿۹۶﴾ قَالُوا ﴿۹۷﴾ قَالُوا ﴿۹۸﴾ قَالُوا ﴿۹۹﴾ قَالُوا ﴿۱۰۰﴾

ترسی لی نیست، فیرعه ون دارو دهسته که ی که یضو خوش بوون وایان زانی نیتر ساحیره کان براودن و به سهر موسا و هاروون دا سهر که وتیان به دهست هینا.

﴿۶۸﴾ قَالُوا ﴿۶۹﴾ قَالُوا ﴿۷۰﴾ قَالُوا ﴿۷۱﴾ قَالُوا ﴿۷۲﴾ قَالُوا ﴿۷۳﴾ قَالُوا ﴿۷۴﴾ قَالُوا ﴿۷۵﴾ قَالُوا ﴿۷۶﴾ قَالُوا ﴿۷۷﴾ قَالُوا ﴿۷۸﴾ قَالُوا ﴿۷۹﴾ قَالُوا ﴿۸۰﴾ قَالُوا ﴿۸۱﴾ قَالُوا ﴿۸۲﴾ قَالُوا ﴿۸۳﴾ قَالُوا ﴿۸۴﴾ قَالُوا ﴿۸۵﴾ قَالُوا ﴿۸۶﴾ قَالُوا ﴿۸۷﴾ قَالُوا ﴿۸۸﴾ قَالُوا ﴿۸۹﴾ قَالُوا ﴿۹۰﴾ قَالُوا ﴿۹۱﴾ قَالُوا ﴿۹۲﴾ قَالُوا ﴿۹۳﴾ قَالُوا ﴿۹۴﴾ قَالُوا ﴿۹۵﴾ قَالُوا ﴿۹۶﴾ قَالُوا ﴿۹۷﴾ قَالُوا ﴿۹۸﴾ قَالُوا ﴿۹۹﴾ قَالُوا ﴿۱۰۰﴾

به تايبه تی ﴿وَمَا أَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِ مِنَ السِّحْرِ﴾ نهو تاوانه ی به زور پیت کردین له سیحرو جادوبازی. بۆنه و دی به رهنگاری موعجیزه ی حه ق بکهین. ﴿وَاللَّهُ خَيْرٌ وَأَبْقَى﴾ خودا زور له تو باشتره له باره ی پاداش دانه و ده به رده و امی پاداشی، عه زابو سزای زور له عه زابو تۆله ی تو به رده و ام تره.

﴿إِنَّهُ مِنْ يَاتٍ رَبِّهِ مُجْرِمًا﴾ بیگومان شه نن و حال وایه: هر که سی رۆزی قیامت به تاوانباری بیته خزمهت خودا، واته: به کافری بمرئ، نه وه ﴿فَأَن لَّهٗ جَهَنَّمُ﴾ بیگومان بۆهه تا هه تايه دۆزه خ جیگایه تی و به ناگری بی ئامان عه زاب دهرئ ﴿لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَا﴾ له دۆزه خدا نامرئ هه تا پرزگاری ببی و له کۆل بیته وه، نازی به ژیانیک که سودی هه بی، نهو که سه نازار ده چیرئ تاده گاته حاله تی مردن و دی وای لی نایه هه ست کردنی نازاری نه میئن، به کوردی نه ژیانی ژیانو نه دهرئ.

﴿وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَٰئِكَ لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْأَعْلَى﴾ که سیکیش به خزمهت خودای خو ی بگاته وه به موسولمانی بمرئ، نیمانی به خوداو به پیغه مبهری خوداو به موعجیزه ی پیغه مبه رانی هه بی: که هه ندئ له موعجیزه ی پیغه مبه ران نه م موعجیزانه بوون: که ئیمه بینیمان. و پرای نهو نیمانه کرده و دی باشی هه بی، کرده و گانی نیشانه ی راستی نیمانه که ی بن، نه وه نه وانه به هو ی نیمانی راستیان و کرده و دی باشیانه وه به فیه ضل و رحمه تی خودا به هه شتی رازا و میان بۆهه یه، له به هه شتی جوان و رازا و دا پله ی به رزیان دهری تی، دهرینه لای ژوو ووی به هه شته وه.

﴿جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا﴾ نه و پله په رزانه ی به هه شت بریتین له چه ند باخ و باخاتیکی ودها: که شوینی تیدا مانه وه و تیدا رابواردن، به ژیر باله خانه و ژوو ره گانیان دا چۆم و چۆگای ناوی جوان ده کشین، بۆهه تا هه تايه له و باخ و باله خانانه دا ده میننه وه و لی دهرنا چن! ﴿وَذَٰلِكَ جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّى﴾ به خشینی نهو به هه شته پییان

پاداشی که سیکه خو ی له تاوان پاک کرد بیته وه.

﴿وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَن أَسْرِ بِعَادٍ﴾ بیگومان ئیمه نیگامان بۆ موسا عليه السلام کرد، فرمانمان پی کرد: که شه و رده ی

چاوبهسته کیان پی لهو خه لکه کرد وه فرتو فیلی سیحر بازانه، جادو بازی و خه یاله و حه قیقه تی نیه و به رده و ام نابئ، هه رگیز سیحر باز سه رکه و توو نابئ، هه رچی بیکاو له هه ر شوینی که وه بی به مرز ناگا.

﴿فَأَلْقَى السِّحْرَ سُجَّدًا قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَى﴾ ساحیره گان که و تنه سوژده هه موو به یه ک دم ها واریان کردو وتیان: نیمانمان هینا به خودای موسا و هارون، قیامه تیان به سه ر دونیادا هه لیزارد، به تالیان واز لی هینا و باوه شیان به حه ق داگرد.

﴿قَالَ آمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ﴾ وتی: نه رئ نه وه نیمانتان هینا و با و مرتان به موسا کرد پیتش نه وه ی من مۆله تان بده م؟؟ ﴿فَلَا قُطْعَنٌ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلُكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَا صُلْبَتُكُمْ فِي جَذْوَعِ التَّخْلِ﴾ سویند بی، شه رتو قه رار بی، من دهبی که له پارچه تان بکه م، ده ست و قاجتان راست و چه پ دهرم (ده ستی راست و قاجی چه پ یان به پیچه وانه وه). ﴿وَلَتَعْلَمُنَّ إِنَّا أَشَدُّ عَذَابًا وَأَبْقَى﴾ به ته نکید دمران و بۆتان دهرده که وئ له من و خودای موسا کامه مان سزای توند ترو هه میسه تره!! ﴿قَالُوا لَنْ نُؤْثِرَكَ عَلَىٰ مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي فَطَرَنَا﴾ وتیان: ئیمه تو هه لنا بزی رین به سه ر نهو په یام و هیدایه ته ی هه زه تی موسا عليه السلام له خوداو بۆی هینا وین، نه و م تا موعجیزه ی جوړاو جوړو ناشکرا و نو مایانی نیشان داوین، برپاو یه قینمان بۆ په یدا بووه: که نه و پیغه مبه ره و له خوداو نیردراوه. ﴿فَاقْضِ مَا أَنتَ قَاضٍ﴾ چیت له ده ست دی ته قصیری مه که: بی منه ت به ﴿فَاقْضِ مَا أَنتَ قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا﴾ نه وه ی تۆنه نجامی بده ی له م ژیانی دونیایه دایه، هه ر نه و منده ده توانی بمانکوزی له ناومان به ری، خو له وه زیاتر ناتوانی چی تر بکه ی، له پاش مردنمان هیچی ترت بۆله گه ل نا کرین. ده ی ئیمه نیستا پیمان خو شه له م ژیانو پرزگاران بی و بکه وینه ژیانی نه برپا و دی قیامه ته وه.

﴿إِنَّا آمَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا خَطَايَانَا﴾ ئیمه نیمانمان به خودای خو مان هینا وه، نهو خودایه ی خا و من به خششه. نیمانمان هینا بۆنه و دی تاوانه گانمان بسپرتنه وه، له گونا همان خو ش بی،

به‌ته‌وهی ئیسرائیل بکا، به‌شه‌و به‌نه‌ئینی نه‌ته‌وهی
ئیسرائیل له‌میسر بباته‌ دهری، فه‌رمانمان پی کرد: که‌هر
کاتی که‌یشتنه‌ دهریای (هولزوم) یان دهریای (سوور) به‌م
شی‌وه‌یه‌ هه‌ئس و که‌وت بکه‌ن: ﴿فَاصْرِبْ لَهُمْ طَرِيقًا فِي الْبَحْرِ
يَسًا﴾ به‌عه‌صاکه‌ت له‌دهریا بده، رینگای وشک و برینگیان
له‌ناو دهریادا بو فه‌راهه‌م بی‌نه. عه‌صاکه‌ت ناراسته‌ی دهریا
بکه‌ نه‌وکه‌ته‌ دوانزه‌ رینگای وشک له‌ناو دهریا په‌یدا ده‌بن، بو
نه‌وه‌ی هه‌ر تاهه‌م و تایه‌فه‌یه‌کی به‌نو ئیسرایلی به‌رینگایه‌کی
تایبه‌تی دا به‌په‌نه‌وه‌، له‌هه‌مان کات دا ﴿لَا تَخَافْ ذَرَا وَلَا
تَخْشَى﴾ مه‌ترسه‌ له‌وه‌ی فیرعه‌ون و له‌شکره‌کی پیتان بگات و
زیانتان پی بگه‌یه‌نن. له‌وه‌ش مه‌ترسن له‌ناو دهریادا که‌له‌که‌ت
بخنکی‌ن.

﴿فَاتَّبِعْهُمْ فَرْعُونُ جُنُودَهُ﴾ فیرعه‌ون به‌خوی و سوپایه‌وه
شوینیان که‌وت، له‌و کاته‌دا: که‌هیشتا پاشه‌تای کوپه‌وی
نه‌ته‌وی ئیسرائیل خه‌ریک بوو له‌وبه‌ر دهریا بچه‌ دهری،
له‌مبه‌ر فیرعه‌ون و له‌شکری هه‌ر به‌رینگاکانی نه‌ته‌وه‌ی
ئیسرائیل دا رۆیشتن و که‌وته‌ نه‌و دهریاوه. کاتی‌ک پێشه‌تای
له‌شکری فیرعه‌ون هیشتا نه‌گه‌یشتبووه‌ نه‌وبه‌رو پاشه‌تاشیان
هاتبووه‌ ناو دهریاوه، ئاله‌و کاته‌دا به‌قودرتی خودای بالا
ده‌ست دهریا وێک هاته‌وه‌: ﴿فَغَشِيَهُمْ مِنَ الْيَمِّ مَا غَشِيَهُمْ﴾ نیت
دایپۆشین له‌و دهریا‌یه‌ نه‌وه‌ی دایپۆشین!! واته‌ دایپۆشینه‌که‌و
وێکه‌اته‌نه‌وه‌ی دهریا هینه‌ده‌ سامناک بوو، هینه‌ده‌ گرنگ و
ناهه‌موار بوو هه‌ر باس نا‌کری.

﴿وَاصْلُ فِرْعَوْنَ قَوْمَهُ وَمَا هَدَى﴾ فیرعه‌ون گه‌ل و نه‌ته‌وه‌ی
خوی گومرا کردو له‌ ریبازی راست و حه‌ق لایدان و شارمزی
ریبازی سه‌رفرازی و رزگاری نه‌کردن. نه‌مه‌ش قه‌شمه‌ری و
لا‌قرتی کردنه‌ به‌فیرعه‌ون، چونکه‌ نه‌و واده‌ی که‌به‌گه‌له‌که‌ی
دابوو: که‌جگه‌ له‌رینگای نه‌جات و رزگاری هیه‌ج رینگای تریان
نیشان نادا.

﴿يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ قَدْ أَنجَيْنَاكُم مِّنْ عَدُوِّكُمْ﴾ دوی نه‌وه‌ی
نه‌ته‌وه‌ی ئیسرایلمان رزگار کرد، نیگامان بو
پێغه‌مبه‌ره‌که‌یان کرد که‌پێیان بلێ: نه‌ی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل!
نه‌وه‌ ئیمه‌ له‌ دوژمنی سه‌ر سه‌ختان؛ که‌ فیرعه‌ون بوو
رزگارمان کردن. ﴿وَوَاعَدْنَاكُمْ جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنِ﴾ نه‌مجار

وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَن أَسْرِ بِعِبَادِي فَاصْرِبْ لَهُمْ طَرِيقًا
فِي الْبَحْرِ يَسًا لَا تَخَفْ دَرَكًا وَلَا غَمًّا ﴿٧٧﴾ فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ
يَمْشُوهُ فَغَشِيَهُمْ مِنَ الْيَمِّ مَا غَشِيَهُمْ ﴿٧٨﴾ وَأَصْلُ فِرْعَوْنَ قَوْمَهُ
وَمَا هَدَىٰ ﴿٧٩﴾ يَبْنِي إِسْرَءِيلَ قَدْ أَنجَيْنَاكَ مِنْ عَدُوِّكَ وَوَعَدْنَاكَ
جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْمَنَ وَالسَّلْوَىٰ ﴿٨٠﴾ كُلُوا
مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي
وَمَنْ يَحِلَّ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَىٰ ﴿٨١﴾ وَإِنِّي لَنَفَّارٌ لَّكَابٍ
وَمَآءٍ وَحَمَلٌ صَالِحًا ثُمَّ أَهْتَدَىٰ ﴿٨٢﴾ وَمَا أَعْبَاكَ عَنْ
قَوْمِكَ يَمْوَسَّىٰ ﴿٨٣﴾ قَالَ هُمْ أَوْلَاءُ عَلَيَّ أَتْرَىٰ وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ
رَبِّ لِتَرْضَىٰ ﴿٨٤﴾ قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ وَأَسْلَمُ
السَّامِرِيُّ ﴿٨٥﴾ فَرَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَنَ أَيْسًا قَالَ
يَقَوْمِ أَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعَدًّا حَسَنًا أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ
الْمَهْدُ أَمْ أَرَدْتُمْ أَن يَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِّنْ رَبِّكُمْ فَأَخْلَفْتُمُ
مَّوْعِدِي ﴿٨٦﴾ قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلَكِنَا وَلِنَا حَمَلْنَا
أَوَّارًا مِّنْ زِينَةِ الْقَوْمِ فَقَذَفْنَاهَا فَفَكَذَّبَكَ النَّاسُ السَّامِرِيُّ ﴿٨٧﴾

واده‌مان پی دان؛ کاتی‌که‌مان بو‌دیاری کردن، بو‌ته‌وه‌ی
به‌ناگاداری ئی‌وه‌ قسه‌ له‌گه‌ل موسا عليه السلام دا بکه‌ین. ﴿وَنَزَّلْنَا
عَلَيْكُمْ الْمَنَ وَالسَّلْوَىٰ﴾ نار‌دومانه‌ته‌ خوارئ بو‌تان گه‌زوو
گوشتی په‌له‌وه‌ری شه‌لاقه‌، نه‌مه‌ له‌حالی‌ک دا ئی‌وه
له‌بیابانه‌که‌دا ده‌سووپانه‌وه‌ سه‌رتان لی تیک جوو بوو.

نه‌مجار پیمان کوتن: ﴿كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ﴾ له‌م
نیعمه‌ته‌ پاک و خاوی‌نانه‌ی ئیمه‌ بخۆن و له‌زمت و مر‌بگرن.
﴿وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي﴾ له‌سنور دمر‌مه‌جن، زیاد
له‌پێویست مه‌خۆن، نه‌چن له‌شتیکه‌وه‌ که‌بو‌تان هه‌لاله‌
بگو‌یزنه‌وه‌ بو‌شتیکی تر بو‌تان هه‌لال نیه. سه‌پله‌ مه‌بن،
کوفه‌رانی نیعمه‌تی خودا مه‌که‌ن، به‌نازو فیزه‌وه‌ ده‌ستی
بو‌مه‌به‌ن، پابه‌ندی نه‌م فه‌رمان و نه‌هیا‌نه‌ی ئیمه‌ بن، نه‌گینا
هه‌رو غه‌زمی ئیمه‌تان دی‌ته‌ سه‌رو موسته‌حه‌فی سزای ئیمه‌
ده‌بن. خو ﴿وَمَنْ يَحِلَّ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَىٰ﴾ که‌سه‌یک هه‌رو

غەزەب و عەزەبى ئىمەى بۆسەر نازل بى و پىيەوھ بنووسى
ئەوھ كەوتۆتە ناو چالى بەھىلاك چوون و فەوتان!!

﴿وَأَنِّي لَفَقَّارٌ لِّمَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى﴾^{۸۲}
بىگومان مەن سىرپۇش و خاومەن ئى خۇش بوونى تەواوم
بۆكەسىك لەتاوان پەشىمان بىتەوھ تۆبە بكا، ئىمانى بەخودا
بەپىغەمبەرەن و نامە كانىان و بەفرىشتەو رۇزى
زىندوبوونەوھ ھەبى.

﴿وَمَا أَغْجَلَكْ عَنْ قَوْمِكَ يَا مُوسَى﴾ ئەوھ جى تۆى ھەئنا
ئەى موسا! كەوا پەلە بكەى و گەلەكەت جى بىللى! مەبەست
بەقەوم لىرەدا ھەفتا نەقىبەكانى بەنو ئىسرائىلى يە واتە:
جى پالى بەتۆوھ نا كەنەقىبەكان جى بىللى و بۇخۇت بەتەنيا
لىرەدا نامادەبى.

﴿قَالَ هُمْ أُولَاءِ عَلَى أَثَرِي﴾ موسا ﷺ وەلامى
پەرومردگارى داپەوھ وتى: ئەوانىش وادەگەن، كەمىك لەدواى
منەومەن، ئەمەن چەند ھەنگاويك پىشيان كەوتووم. ﴿وَعَجِلْتُ
إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى﴾ ئەمەن بۇخۇم پەلەم كردو وىستەم زووتر
بگەمە شوپنى وادە و لەلازمەت دا راپوھستەم بۆنەوھى
رمزەمەندى تۆ بەدەست بىنەم، وىستەم فەرمانى تۆ بەجى
بىنەم پاپەندى بەئىنى خۇم بەم.

﴿قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ﴾^{۸۵}
پەرومردگار فەرەموى: ئىمە لەدواى خۇت: كەگەلەكەت بەجى
ھىشت و ھارونى برات كەردە چاودىريان بەتاقىمان كەردنەوھ،
لەتاقىكەردنەوھكە دەرەچوون، سامىرى گومپراى كەردن، بانگى
كەردن بۇ گۆپرەكە پەرستى و ھەلىنان بۇ ئەنجامدانى ئەو كارە
ناپەسەندە.

﴿فَرَجَّ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا﴾ ھەزەرتى موسا ﷺ
دواى تىپەر بوونى چل شەوھكەو و مەرگرتنى تەورات، گەراپەوھ
بۆلاى گەلەكەى بەرق ھەئساوى. ﴿قَالَ يَا قَوْمِ أَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ
وَعْدًا حَسَنًا﴾ ھەزەرتى موسا ﷺ كەھاتەوھ ناو گەلەكەى
روى تىكەردن و پىى گوتەن: ئەرى قەووم و خويشەكەم! ئەوھ
پەرومردگارتان وادەى راست و باشى پى ئەدان؟ لەسەر زوبانى
مەن بەئىنى ئەدانى كەچاكەو خىرى دونياو قىامەتتان بداتى;
كتىبى ئاسمانىتان بۇ بنىرى، شەرىعەت و ياساتان فەر بكا،

زەوى و زارو مەلىك و مالى جەبابىرەكانى مىصرتان بداتى،
لەقىامەتىش دا پاداشى باش و لىخۇشبوونتان خەلات بكا؟
﴿أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ﴾ ناپا ماوھى زۆرتان پى چو
لەچاومپروانى كەردنى وادەى خودا و بەسەر بەئىنەكەى پىى
دابوون ماوھى زۆر تىپەرى و بەو ھۆپەوھ نىعمەتەكانى
خوداتان لەبىر چوو؟ خۇ ھىشتا مانگىك و چەند رۇزىكە.
﴿أَمْ أَرَدْتُمْ أَن يَجِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَخْلَفْتُمْ مَوْعِدِي﴾
يان وىستەن بەم كەردەوھەتان رەق و غەزەبى خوداى خۇتان
بىتە سەرتان!

﴿قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلَكِنَا﴾ وتیان: ئىمە بەئىنەكانى
خۇمان بەوىستە و نىرادەى خۇمان نەشكاندو دەسلەتتى ئىمەى
تىدا نەبوو، بەلكو بەزۆرە مەلى پىمان كراو ناچار بووین
بىكەين. سامىرى تىنى بۇ ھىناين و عەقلا و ھۇشى ئى
ستەندىن و بەچاوو راپو سەرى ئى تىكەدەن ھەئىخەلەتەندىن.
﴿وَلَكِنَّا حُمَلَا أَوْزَارًا مِنْ زِينَةِ الْقَوْمِ فَقَذَفْنَاهَا﴾ بەلكو ئىمە
چەند كۆل و كۆلبارىكەم لە خىلى قىبىطىيە كان درا بوو
بەكۆلمەندا، كاتى وىستەم لەمىصر دەرچىن بەبىانووى
ئەوھى كەوا بەيانى جەزەمانە بەنەمانەت لىمان و مەرگرتبوون،
سامىرى لى كەردىن بەچاوو راپو وتى: لەخۇگرتنى ئەو زىرو
زىوھ شومەو ھەرامە، موسا بۆپە دواكەوتووھ سوچى
ھەبوونى ئەو خىل و گەواھىرەيە لاتان، ئەمجار فەرمانى پى
كەردىن: كەچاللىك ھەلگەنەن و پىرى بکەين لەناگرو دواى
زىرو زىوھكەى تى فەرئى بەدەين. ﴿فَكَذَّبَكِ أَلْقَى السَّامِرِيُّ﴾
وھكوو چۆن ئىمە خىلەكانى لای خۇمان فەرئى داپە ناو
ناگەرەكە، سامىرىش بەھەمان شىوھ لەوخىلە پەيكەرى
گۆپرەكەپەكى دروست كەردو كەمى لەو گل و خۇلەى كەلەزىر
پىى جوبرائىل ھەلى گرتبوو بەسەر پەيكەرەكەدا پىزانى،
نىتر ﴿فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُورٌ﴾ سامىرى
گۆپرەكەپەكى لەو خىل و زىرو زىوھ بۇ بەنو ئىسرائىلىيەكان
دەرھىنا جەستەپەكى بى گيان بوو بۆرە بۆرپكى ئى دەھات
وھكو بۆرەى گۆپرەكەى زىندو. ﴿فَقَالُوا﴾ سامىرى و ھاوبىرانى
وتیان: ﴿هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَى فَنَسِيَ﴾ ئەمە خوداى ئىوھو
خوداى موسايە، وھى موسا لەبىرى چوون ئەوھەتان پى
رەبگەپەنى كەنەمە خوداى ئىوھو ئەویشە. رەنگە موسا:

که نیستا چووه بۆکیوی (طور) و نهوه ماودیه که نه گه رایه وه به دوایدا بگه پری و نایدوزیته وه!!

﴿۸۹﴾ أَفَلَا يَرَوْنَ أَلَّا يَرْجِعَ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا﴾ نایا نه وه نه قامانه نه یانزانی: که نه وه شته ی سامیری دروستی کرد: هیچ قسه و ناخاوتنیکیان ناپراسته ناکاو وه لامیان ناداته وه، ناتوانی زیانیان لی دوور بخته وه، هیچ سوودیکشیان بۆ کیش ناکا.

﴿۹۰﴾ وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِنْ قَبْلُ يَا قَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ﴾ بیگومان چه زردتی هارون عليه السلام پیش نه وه ی چه زردتی موسا عليه السلام له کیوی (طور) بگه پریته وه به وانیه گوت: که پرکیشی گویره که په رستیان کرد له نه ته وه ی نیسرائیل - پیی وتن: نه ی قه ومه که م نیوه توشی فیتنه کران، هه رچه ند: که تیده فکرم و بیرده که مه وه جگه له وه ی: که به وه ی نه م گویره که په رستیه به تاقی ده کرینه وه هیچی تر نیه، به تاقی کرانه وه بۆ نه وه ی دهر بکه وه ی. ﴿وَأَنَّ رَبَّكُمْ الرَّحْمَنُ﴾ بیگومان خودای به حه ق و راستی نیوه نه وه خودایه یه: که نیوه ی به دی هیناوه، هه موو شتیکی له نه بووه وه هیناوته وجود و خاوم رده م و به زدییه نه وه خودایه یه نیوه ی له ده ست فیرعه ون پرگار کرد، که وایی ﴿فَأَتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا أَمْرِي﴾ شوین نه صیحه ت و ناموزگاری من بکه ون، گوپرایه لی فرمانی من بن، به رده وام بن له سه ر نایینی حه ق و یه که تاپه رستی نه نجام بدن، هه لبه ته له وه پیش به نوو نیسرائیل یه کان په یمانیان دابوو: که گوپرایه لی چه زردتی هارون عليه السلام بن و له فرمان و نه هیه کانی دمر نه چن. به لام پابه ندی به لینه کانی خو یان نه بوون، هه رچه ند چه زردتی هارون عليه السلام ناموزگاری کردن هیچیان به گویدا نه جوو، ﴿۹۱﴾ قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عَاكِفِينَ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَى﴾ وتیان: نه خه یر به گوئی تو ناکه ین، له سه ر نه م گویره که په رستیه ده مینینه وه ده بی له ده می موسا عليه السلام خو یه وه ببیسین ناخو نه مه باشه یان خراپه!

جا که چه زردتی موسا عليه السلام به و داخ و جه خارمه وه گه رایه وه، نه وه ی له پشی هارون و سه رو گو یلاکی گرت و بۆلای خو ی رایکیشا، ﴿۹۲﴾ قَالَ يَا هَارُونُ﴾ وتی نه ی هارون! کاتیک نه تو دیت نه مانه ناوا له نایین و مرگه ران

فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُورٌ فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ كُنْمْ وَإِلَهُ مُوسَى قَتَلَنِي ﴿۸۸﴾ أَفَلَا يَرَوْنَ أَلَّا يَرْجِعَ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ﴿۸۹﴾ وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِنْ قَبْلُ يَتَقَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَنُ فَاتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا أَمْرِي ﴿۹۰﴾ قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عَاكِفِينَ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَى ﴿۹۱﴾ قَالِ يَهْرُؤُنْ مَا مَنَّكَ إِذْ رَأَيْنَهُمْ ضَلُّوا ﴿۹۲﴾ أَلَا تَتَّبِعُنِ أَفَعَصَيْتِ أَمْرِي ﴿۹۳﴾ قَالَ يَبْنَؤُمْ لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي ﴿۹۴﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَسْمُرِي ﴿۹۵﴾ قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ﴿۹۶﴾ قَالَ فَاذْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَوةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَنْ تُخْلَفَهُ، وَانْظُرْ إِلَى إِلَهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا لَنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ فِي الْيَمِّ نَسْفًا ﴿۹۷﴾ إِنَّكُمْ إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلُّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿۹۸﴾

﴿مَا مَنَّكَ إِذْ رَأَيْنَهُمْ ضَلُّوا﴾ ۹۲ نه وه چی تو ی مه نع کرد شوین من بکه وتیتایه له گه ل نه وانیه له سه ر نایینی حه ق مابوونه وه؟ بۆ نه هاتن بۆ سه ر کیوی (طور) دموایه که وه زعه که ناوای لی هات نه وانیه به گو ییان نه کردی یه که سه ر سامیری و نه وانیه ده ستیان کرد به گویره که په رستن به حییت به یشتنایه، به اتیتایه بۆ لام و زوو نه وه هه واهت پی بدامایه. ﴿أَفَعَصَيْتِ أَمْرِي﴾ نایا سه رپیچی فرمانی منت کرد، خو من: که پو یشتن داوام لی کردی تامن دی مه وه هیچ نه قه ومی، نه هیل ی هیچ که س سه رپیچی فرمانی خودا بکا.

﴿۹۴﴾ قَالَ﴾ به چه زردتی موسای عليه السلام گوت: ﴿يَبْنَؤُمْ﴾ نه ی کوری دایکم! ﴿لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي﴾ سه رم بامه ده و ریشم مه گره، یان مه نه وه ریشم و قزم بامه ده، من هیچ سه رپیچی که نه کردوه، تاوانیکم نیه به پروای من نه وه ی من کردومه حیگای رهما نه ندی تو یه. ﴿إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي﴾ له راستی دا من ترسام له وه ی

نه گهر له گهل نيمانداره كاندا بچوومايه به گز گوږه كه په رسته كان دا شهرو جهنگم بهرپا بگردايه. يان من له گهل نيمانداره كان ساميري و گوږه كه په رسته كانمان جي بهشتايه و بهاتينا به بولای تو، نه و كاته نه ته وهی نيسرائيل ده بوونه دوو تاقم، نيت تر سام له وهی نه گهر تو هاتبايه وه بتگو تايه: نهی هارون! تو دوو بهر هكيت خستو ته نيوان نه ته وهی نيسرائيلي يه وه. گوږپرايه لي فهرمانی من نه بووی!

نهمجار: كه حه زرمته موسا عليه السلام عوزره كانی هارونی عليه السلام برای بيستن پرووی كرده ساميري گومراو تاوانبار ^{۹۵} **﴿قَالَ﴾** پيی فهرموو: **﴿لَمَّا خَطْبُكَ يَا سَامِرِيُّ﴾** نه ری ساميري! تو بو نه م كاره ناشرينه ت كرده چی هه لي نای بو نه وهی كه وا نه مان گومرا بكه ی و نه م فیتنه و ناشوبه بخه يه وه؟

^{۹۶} **﴿قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ﴾** ساميري وتی: من شتيكم بيینی خه لكه كه نهی بيینی، نه توش هه ست پيی نه كرد واته: ته ماشای نه و ولاخه م كرده: كه جو برائيل سوازی بوو بوو، ده مبيینی پيی له ههر شوپنيك دادنه خاکی ژير پيی سهوز ده بوو، يانی گياي لي دهر وا، نيت من زانيم كه جي پيی نه و وولاخه نه نييه كي ژيانی تي دايه **﴿فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا﴾** نه وه بوو نه و كاته ی جو برائيل هات بوله ناو بردنی فیرعه ون سوازی نه سپيك بوو منيش مشتكم له شوپن پيی ولاغه كه ی يان جيی پيی جو برائيل خو ی هه لگرت، نهمجار نه و مشته گلهم فري دايه ناو نه و ژيرو زيوه تواوی كرده بوو مه په يكه ری گوږه كه كه، نيت لاشه كه ده ستی كرده به بوره بوو. **﴿وَكَذَلِكَ سَأَلْتُ لِي نَفْسِي﴾** به و جوړه نه فسم نه و كاری بو جوان كرده و له دلم دا شيرين بوو، واته: به نارمزی خو م و هه واو هه و هس نه و م به سهر نه و خه لكه هي ناو نه و نيشه م نه نجام دا.

نه وه بوو حه زرمته موسا عليه السلام پرووی كرده ساميري و ^{۹۷} **﴿قَالَ﴾** پيی گوت: **﴿فَإَذْهَبَ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ﴾** ماتون نه م تاوانه ت نه نجام داو، نه م خه لكه ت سهر گهر دان كرده، بر و دهر وه له ناومان داو خوږي به! نه وا خوږيم كرده! تيكه لي كهس نه بی و كهس تيكه ت نه بی. **﴿وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَنْ تُخْلَفَهُ﴾** بيگومان شوپن و كاتيک هه يه بو عه زابی قيامه ت، به ليئت پيی دراو و به هيچ جوړی ليی

دوانا كه و ی هه ر توش دئ، نه هاتنی نيه! **﴿وَأَنْظُرْ إِلَى إِلْهِكَ الَّذِي ظَلَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا﴾** سه پري خودا دروزه كه شت بكه و پروانه چی لي ده كه م! نه و خودايه ی له جياتی خودا په رستشت بو ده كرده به ده وامي له سهر په رستنی! **﴿لَنْحَرِقَهُ﴾** سوپند به خودا به ناگر باشباش ده سيوتينم تا ده بيته خو له ميش. **﴿ثُمَّ لَنْسِفْنَهُ فِي الْيَمِّ نَسْفًا﴾** پاشان خو له ميشه كه ی به دهر يادا ده دهي و ناسه واری ناهي لين. بو نه وهی ته بو توزه كه شی ده ست كهس نه كه و ی.

^{۹۸} **﴿إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾** نه و گوږه كه ی ساميري ني وهی پيی هه لخه له تاندوه خودا نيه، خودای به حه ق و راست بو ني وه ته نها (الله) يه، جكه له نه و خودای تر نين، هه ر (الله) شياوی خودايه تی و عيبادت بو كرنه، هه موو كهس ناتاجی نه و خودايه يه و نه و پيويستی به كهس نيه، هه موو كهس به نده ی نه ون، زانايه به هه موو شتيك و به سهر هه موو شتيك دا ناگاداره، هه موو شتيك لای نه و سهر ژمير كراوه.

^{۹۹} **﴿كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ﴾** واته: نه ی موحه ممه د! هه ر وه كوو چون به وشيوه جوان و سهرنج راكي شه چيروكي موسا عليه السلام مان بو گي پرايه ته وه: باسی نه وه مان بو كرده چون كرا به فروس تاده و نيردرا بو سهر فیرعه ون و كه له كه ی؟ چي به سهر هات له گهل نه ته وهی نيسرائيل و ناكامی سته مكاران به چی كه ييش ت؟! ناوا به و جوړه هه والي هه ندي له پرو و داوی كه له پيشينه كانت بو باس ده كه ين. چيروكي هه ندي له پيغه مبه رانی پيش تو له گهل كه له كانيان داو نه و پرو داوانه ی به سهر كه له كان داهات بو تی ده گيرينه وه، بو نه وهی دلت دابه مزري و ته سه للات بي، **﴿وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا﴾** بيگومان ني م له لايه ن خو مانه وه (ذيكر) مان پي به خشيوی: كه برييتيه له قورناني گه و ره، بو نه وهی هه موو كاتي يادی خودای پي بكه يه وه، قورنان شياوی نه و ميه ياد خه ر وه بی، چونكه له هيچ رويه كه وه به تال روی تی ناكا، له پيش تو هيچ پيغه مبه ريكي تر كتيبي ناوای نه دراوه تی، له خودای زانا و داناوه نازل كراوه، هه و ال و به سهر هاتی راپوردوانی تي دايه، هه و الی داهاتووی له خو گرتو وه. هيچ نامه يه كي تر ناوا هه و الی راست و واقعي راپردو و داهاتووی له خو نه گرتو وه،

﴿مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وِزْرًا﴾ ههركهسی قورئانی پی گهیشتبئی لهعهربو نا عهرب لهخاوهن نامهکانو لهغهیری نهوان، پشتی لی ههکردبی و نیمانی پی نههینابی و کاری پی نهکردبی، بروای پی نهبی و نهیکاته یاسای ژبانی، ههول بدات مهنهجو پروگرامی تر پهپرهو بکا، نهوه بابزانی پوژی قیامت کولی گرانه، بهلکوو پشتی پی دهشکی و دهخریته ناو دوزهخهوه.

﴿خَالِدِينَ فِيهِ﴾ بۆ ههتایه ههتایه لهتۆلهی تاوانهکانی لهناو دوزهخ دادهمینیتیهوهو ساته وهختیک لی دهرناچن! ﴿وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا﴾ خراب کۆلیکه نهو کۆلهی نهوان ههلیان گرتووه، خراب سزایهکیان دهری لهپوژی قیامت دا. ﴿يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ﴾ پوژی قیامت نهو پوژمیه: کهجاری دووه فوو دهکری بهشاخی سوردای بۆ زیندو بوونهوهو نههمجار حیسابو لیکۆلینهوه. ﴿وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا﴾ لهو پوژدها بهتایبهتی تاوانباران راپیچی ساری مهحشر دهکین رهنک دیزو شین ههلهگهراو، لهترسانو لهعهبهتانهو دهمو چاویان شین دهبی. خهفهتبارو بهشیمان بهلام بهشیمانی ج سوودا؟

﴿يَتَخَفَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَبِثُمْ إِلَّا عَشْرًا﴾ لهناو خۆیاندا چهو سرتیهانه، ههندیکیان بهگوچکهی ههندیکیان دا دهچپینن: دهلین مانهوهمان لهدونیا دا ده پوژ زیاترنهوه، ههر رهنکه ده شهویک لهدونیا بووبین.

﴿نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْ لَهُمْ طَرِيقَةٌ إِنْ لَبِثُمْ إِلَّا يَوْمًا﴾ نیه زانترین چی دهلین: دهرباری مانهوهیان لهدونیا دا، لهوکاته دا بهلای خۆیانوهو راستگو تریان و عاقلترین دیته ناخاوتن و گوايه ههلهیان بۆراست دهکاتهوه دهلی نیه تهنها پوژیک ماوینهوهو بهس! ناواو بهو جوژه نهو تهمنه دورو دریژی بهسهری بردووه لهدونیا دا (۵۰) ساهه سد ساهه کهمتره یان زیاتره لیی دهبیته تاقه پوژیک و ههر چهند دهکات زات ناکا بهزور تری دابنی.

﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ﴾ واته: نهی موحهمهه! موشریکهکان پرسیارت لی دهکهن دهرباری حال و وهزی کیوهکان ناخو وهکو خۆیان دهمیننهوه، یان لادهجن؟

كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا ﴿١١﴾ مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وِزْرًا ﴿١٢﴾ خَالِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا ﴿١٣﴾ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ﴿١٤﴾ يَخْفَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَبِثُمْ إِلَّا عَشْرًا ﴿١٥﴾ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْ لَهُمْ طَرِيقَةٌ إِنْ لَبِثُمْ إِلَّا يَوْمًا ﴿١٦﴾ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ﴿١٧﴾ فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ﴿١٨﴾ لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا ﴿١٩﴾ يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهُمْ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا ﴿٢٠﴾ يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفِيعَةُ إِلَّا مَنْ أَمَّنَ أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ رِزْقَهُ لَهُمْ قَوْلًا ﴿٢١﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ. عِلْمًا ﴿٢٢﴾ وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ﴿٢٣﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ﴿٢٤﴾ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا ﴿٢٥﴾

﴿فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا﴾ بلی خودای من کیوهکان ووردو خاش دهکاو هیجیان لهشوینی خۆیان وهکوو خۆیان نامینن دهبنه تهپو تۆزو بهههوادا بلاو دهبنهوه.

﴿فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا﴾ دوی نهوه کیوهکان ناوا دهکاته تهپوتۆز، نههمجار زهوی ههمووی دهکاته دهستیکی کاکی بهکاکی روهک و درهخت و شینایی تیدا نیه، بهرزایی و تهپۆلکهو چال و جویلی تیدانابینی.

﴿لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا﴾ جالهو پوژدها نادهمیزادهکان بهبهلهو بی دواکهوتن کهبانگکهه بانگیان دهکا بۆ دهستی مهحشر، چۆنیان فهزمان پی بکا بهدهنگیهوه دین و کهسیان خۆلانا، ناتوانن خو بشیرنهوه، بهلکوو بهبهلهو بههلهداوان شوینی دهکهن.

﴿يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهُ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا﴾ بی دهنگیه کی سامناک بالی خوی بهسهه مهحشردها دهکیشی و هیج کهس دهنگی لیوه

﴿۱۱۳﴾ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا ۖ وَهُمْ كَوُوا جَوْن نَايَاتِي هەرپه‌شه‌و گورده‌شمان نازل کردن، همر بهو جورده له‌سه‌ر نهم بارو شیوه قورئانمان نازل کردوه، قورئانیکه به‌زوبانی عهره‌بی نیردر اووه بۆئه‌وه‌ی لی‌ی حالی ببن و فیزی خویندنه‌وه‌ی ببن. ﴿وَصَرَّفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا﴾ به‌شیوه‌ی جوراو جور له‌م قورئانه‌دا هەرپه‌شه‌مان له‌ئاده‌میزاد کردوه ترساندومانن هەرپه‌شه‌و ترساندنه‌کامان دوباره سی باره کردوته‌وه بۆ نه‌وه‌ی له‌خودا بترسن و خویان له‌سه‌ر پیچیکردنی بپاریزن! نه‌و هەرپه‌شه‌و ترساندنه کار له‌دلیان بکاو په‌ندو عیبرت و مربرگرن و به‌خویاندا بچنه‌وه‌و رپوبکه‌نه خودا په‌رستی و طاعه تکردن. ﴿۱۱۴﴾ فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ ۖ گه‌وره‌و شکومه‌نده، به‌رزو پاک و بلنده نه‌و خودایه‌ی ناوی (الله) یه‌و قورئانی نازل کردوه، پادشاو مه‌لیکی که‌ق و راسته، خاوه‌ن برپارو کار به‌ده‌ستی که‌ره‌هایه، فرمان و نه‌هییه‌کانی دروست و ره‌وان، خودایه‌کی بالاده‌ست و به‌رزو پررژه، حیگرو دامه‌زراوه، به‌که‌س له‌خودایه‌تی ناکه‌وئ، ﴿وَلَا تُعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ﴾ په‌له مه‌که له‌خویندنه‌وه‌ی قورئان، به‌م جورده له‌گه‌ل جوبرائیل دا بیلی‌یه‌وه. هه‌تا جوبرائیل له‌گه‌یاندنی سروش بۆلای تۆ نه‌بیته‌وه، تۆ خویندنه‌وه‌که‌ی دووباره مه‌که‌وه. ﴿وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا﴾ بلئی: خودایه‌! زانیاریم بۆ زیاد بکه.

﴿۱۱۵﴾ وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِنْ قَبْلِ قَتْسِي ۖ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا ۖ سویند به‌خودا ئیمه له‌وه پئش و له‌کاتی خۆیدا نامۆزگاری ئاده‌ممان کرد: که‌له نه‌و دره‌خته نه‌خوا، که‌چی فه‌رمانی خودای له‌بیر چوو، به‌گویره‌ی فه‌رمان و نه‌هییه‌کانی خودا هه‌لس و که‌وتی نه‌کرد، له‌داره‌که‌ی خواردو گوئی به‌ نامۆزگاریه‌کانی خودا نه‌دا. برپاری دا که‌له‌و داره نه‌خوا به‌لام پاشان له‌بیری چوو. که‌شه‌یتان دهنه دهنه‌ی دا. خۆی بۆنه‌گیراو له‌داره‌که‌ی خوارد ئیمه هیزو توانای پابه‌ند بوون به‌به‌ئینه‌کانیمان تیدا نه‌دی.

﴿۱۱۶﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ ۖ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر باسی نه‌وه بۆ که‌له‌که‌ت بکه‌و نه‌وه‌یان بۆ بگی‌رپه‌وه: که‌فه‌رمانمان به‌

نایه، زاوه ژاوو قهره‌و هه‌را هه‌را نامینئ، مه‌گه‌ر له‌ ژیر لی‌وه‌وه چیه‌یه‌ک بکه‌ن نه‌ویش نابیسترئ دیمه‌نیکی ترسانکه‌و تابلئی سامناکه، ده‌شتی مه‌حشر پر بووه له‌ئاده‌میزاد چاو هه‌رچه‌ند دوور بین بئ، نه‌مه‌سه‌رو سه‌ری نابینئ، هه‌موو نه‌و مه‌خلوقاته‌کش و مات، بئ ده‌نگ و خشبه، قسه‌کردنیان چیه‌و سرتیه‌ه.

﴿۱۰۹﴾ يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ ۖ له‌و پۆژه‌دا شه‌فاعه‌ت و تکارکردنی که‌س سوود به‌که‌س ناگه‌یه‌نی مه‌گه‌ر خودا له‌وه پئش نیزن بدا به‌شه‌فاعه‌ت بۆ کردنی و ﴿وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا﴾ له‌وه پئش رازی بووبئ له‌ قسه‌و ناخاوتنی شایه‌تومان و گوفتاره‌کانی په‌سه‌ند بووبن و خودا لی‌ی و مرگرتبن، هه‌ر شه‌فاعه‌ت و تکارکردنی خودا و مرئ نه‌گرئ و ئیزنی پئ نه‌دا ناگرئ و جئ ناگرئ، خودا بۆخۆی.

﴿۱۱۰﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ ۖ دزمانئ چی له‌پئش به‌نده‌کانی‌دایه‌و چیان توش دئ له‌ رودای قیامه‌ت و نه‌وه‌ی له‌پاش خویان جئ هیشته‌وه‌و نه‌نجامیان داوه له‌دونیا‌دا.

﴿۱۱۱﴾ وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ ۖ هه‌موو روخسارو سه‌رو ملیک زه‌لیل و کزو داماو، هه‌موو که‌س سه‌ر شو‌رو ملکه‌چ و بئ ده‌سه‌لاته له‌ئاست نه‌و خودایه‌ی هه‌میشه‌ زیندوه‌و مردنی به‌سه‌ردا نایه، راگری هه‌موو شتیکه‌و هه‌موو بونه‌ومر به‌ ویست و نیراده‌و پلانی نه‌و هه‌لده‌سو‌رئ و کار ده‌کا. ﴿وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا﴾ خه‌سارتمه‌ندو مالمویرانه‌ که‌سیک که‌میکی له‌سته‌مکاری و شیرک تیدابی.

﴿۱۱۲﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ۖ هه‌رکه‌سیک نه‌رکی سه‌رشانی خۆی جئ به‌جئ بکاو وێرپای کرده‌وه‌ی باشی ئیمانی دامه‌زراوی هه‌بی؛ برپای به‌تاک و ته‌نه‌ای خودا، راستی پیغه‌مبه‌ران و نامه‌کانیان و هاتنی پیغه‌مبه‌ران و ناوهرپۆکی نامه‌کانیان و هاتنی رۆژی قیامه‌ت هه‌بی، نه‌وه ترسی نه‌وه‌ی نیه‌ هیج جه‌ورو سته‌میکی ئی بکری به‌م جورده له‌ خراپه‌ کاریه‌کانی زیاد بکری، یان به‌بی تاوان سزا بدرئ. هه‌روا ترسی نه‌وه‌شی نیه: که‌له‌کرده‌وه باشه‌کانی که‌م بکریته‌وه، مافی پئشیل بکری!

فریشته‌کان کرد که سوژدهی ریزو ته‌قدیر بو نادم بهرن.
﴿فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى﴾ نیت هر موو فریشته‌کان سوژدهیان
بو نادم بردو ریزیان لی نا، جگه له‌شه‌یتان نهو سوژدهی
نه‌برد، خووی به‌زل زانی و هاو به‌شی فریشته‌کانی نه‌کرد
له‌سوژده بردن دا.

﴿۱۱۷﴾ قُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ ثُمَّ هَمَّ يَمَسُّهُمُ
نهی نادم! باش بزانه و دلتیا به، نه‌م شه‌یتانه که‌وا فرمانی
ثیمه‌ی شکاندو خووی به‌زل زانی، دوزمنی خو‌ت و
هاوسه‌ره‌که‌ته، هرگیز کامه‌رانی ئیوه‌ی ناوی، حه‌ز نا‌کا ئیوه
له‌لاو‌شیدا بن، که‌وابی ناگاتان له‌لاو‌تان بی و وریا بن نه‌که‌ونه
داوه‌کانیه‌وه، له‌هیج شتی‌ک دا گو‌پرا‌یه‌لی مه‌بن، ﴿فَلَا
يُخْرِجُكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ﴾ کاری‌ک مه‌که‌ن شه‌یتان ببیته‌ هۆکاری
د‌مرکردنتان له‌به‌هه‌شت ﴿فَتَشَقَّى﴾ نیت له‌ناکامی د‌مرکردنتان
له‌به‌هه‌شت توشی د‌مردی سه‌ری و کوله‌مه‌رگی بب‌ن و بکه‌ونه
ناو ته‌نگو و چه‌له‌مه‌ی ژیا‌نه‌وه.

﴿۱۱۸﴾ إِنَّ لَكَ أَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى﴾ بی‌گومان بو تو‌و
هاوسه‌رت هه‌موو شتی‌ک داب‌بین کراوه، تییدا برسی ناب‌ی و
روت و قوت ناب‌ی.

﴿۱۱۹﴾ وَأَنْتَ لَا تَطْمَأِنِّنَ فِيهَا وَلَا تَصْحَى﴾ هه‌روه‌ها تو له‌ویدا
تینوت ناب‌ی، گه‌رمات ناب‌ی، واته: گه‌رمای خو‌ر نازاری د‌مرونت
نادا هه‌تا تینوو‌یی، نازاری چه‌سته‌شت نادا.

﴿۱۲۰﴾ فَوَسَّوَسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ﴾ شه‌یتان ختوکه‌و دهنه‌ده‌نه‌ی
نادمه‌ی دا هه‌لیفریواند، ﴿قَالَ يَا آدَمُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَى شَجَرَةِ
الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَّا يَبُلَى﴾ نه‌ی نادم! شار‌مزاییت بکه‌م بو خو‌اردن
له‌به‌روبو‌می دره‌ختی‌ک که‌مایه‌ی خو‌شی هه‌تا هه‌تایی یه،
ئانه‌و داره هه‌رکه‌سه‌ی لی‌ی بخوا قه‌ت نامرئ، شه‌وکه‌ت و شان و
شکو‌مه‌ندی له‌کیس نا‌جئ مل‌ک و دارایی ناب‌رپ‌ته‌وه، واته:
نه‌گه‌ر له‌م دره‌خته بخو‌ن هه‌رگیز نامرن و له‌ناو نه‌م خو‌شی و
سه‌لته‌نه‌ته‌دا ده‌میننه‌وه.

﴿۱۲۱﴾ فَأَكَلَا مِنْهَا﴾ سه‌ره‌نجام له‌به‌ری داره‌که‌یان خو‌ارد،
سه‌رپ‌یچی فره‌مانی خو‌دایان کردو گو‌پرا‌یه‌لی شه‌یتانیان کرد،
﴿فَبَدَّتْ لُهُمَا سَوَاءُ تَهُمَا﴾ شه‌رمگیان د‌مرکه‌وت، پۆشاکیان له‌به‌ر
دا‌رن‌درا، له‌وه پ‌یش شه‌رمگیای خو‌یان نه‌ده‌بینی، دوا‌ی

فَعَلَى اللَّهِ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَجْعَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ
يُفْصَلَ إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ﴿۱۱۸﴾ وَلَقَدْ عَلِمْنَا
لَكَ مَا دَمَ مِنْ قَبْلِ فَنَسِیْ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا ﴿۱۱۹﴾ وَإِذْ قُلْنَا
لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى
﴿۱۲۰﴾ قُلْنَا إِنَّا دَعَوُوكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجُكُمَا
مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشَقَّى ﴿۱۲۱﴾ إِنَّ لَكَ أَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى ﴿۱۲۲﴾
وَأَنْتَ لَا تَطْمَأِنِّنَ فِيهَا وَلَا تَصْحَى ﴿۱۲۳﴾ فَوَسَّوَسَ إِلَيْهِ
الشَّيْطَانُ قَالَ يَتَّخِذُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ
لَّا يَبُلَى ﴿۱۲۴﴾ فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَّتْ لُهُمَا سَوَاءُ تَهُمَا وَطَفِقَا
يَخِصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَى ﴿۱۲۵﴾
ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى ﴿۱۲۶﴾ قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا
جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنْ مَعِي هُدًى
فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى ﴿۱۲۷﴾ وَمَنْ أَعْرَضَ عَنِّي
وَضَعَى فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَمَنْ شَرُّهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
أَعْمَى ﴿۱۲۸﴾ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ﴿۱۲۹﴾

خو‌اردنیان له‌به‌رو بو‌ومی داره‌که شه‌رمگیای خو‌یان بین‌ی.
﴿وَطَفِقَا يَخِصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ﴾ نیت ده‌ستیان کرد
به‌دا‌پۆشینی شه‌رمگیای خو‌یان به‌گه‌لای دره‌خته‌کانی
به‌هه‌شت، ده‌لین: گه‌لای دار هه‌نجیریان به‌چه‌سته‌ی خو‌یا‌نه‌وه
ده‌لکاندو عه‌و‌ر‌ه‌تی خو‌یا‌نیان پ‌ی داده‌پۆشی، ﴿وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ
فَغَوَى﴾ به‌و خو‌اردنه نادم ﷺ سه‌رپ‌یچی فره‌مانی خو‌دای
کردو ری‌گیای راستی لی گوم بوو، ژیا‌نی له‌خو‌ی و هاوسه‌ره‌که‌ی
تال کرد.

﴿۱۲۲﴾ ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى﴾ پاشان په‌روم‌ردگار
نادمه‌ی ﷺ به‌هه‌ل‌ب‌زارد ده‌اناو که‌په‌شیمان بو‌وه له‌تا‌وانه‌کانی
له‌خو‌ی نزیک کرده‌وه، تو‌به‌ی لی و‌هرگرت، ر‌ین‌مو‌نی کرد
بو‌سه‌ر ری‌بازی راست و له‌سه‌ر ری‌بازی په‌سه‌ندی خو‌ی
دا‌یمه‌ز‌راند.

﴿۱۲۳﴾ قَالَ أَهْبِطْ مِنْهَا جَمِيعًا ﴿۱۲۳﴾ فھر موی: له به ههشت دهرچن و هه موو تان بر و نه خواری بۆ سه ر زهوی، ﴿بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ﴾ هه ندیکتان دوزمنی هه ندیکتان؛ نیوه دوزمنی شهیتان و نه وهکانی، شهیتانیش دوزمنی نیوه و نه وهکانتانه. نیوهش نهی کومه لی ناده میزاد له جیهان دا هه ندیکتان له دزی هه ندیکتان کار دهکن و له سه ر بز یوو پله و پایه کی شه و نیزاعتان له ناودا ده بی و چنگ تیک و مردینن: جا ﴿فَإِنَّمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى﴾ نهی ناده میزادینه: نه گهر له منه وه به هوی پیغه مبه رانی خومه وه، له ریگهی نامه ی ناسمانی که پیان دا دهنیرم ریمنونیتان بۆ هات، په یامی منتان پی گهی نه وه، ﴿فَمَنْ أَتَّبِعْ هَذَا لَا يَصِلُ وَلَا يَشْفَى﴾ هه رکهس شوین ریمنوونی من بکه وی و کاری پی بکا، نه وه له دونیادا ریگای راستی لی گوم ناب، له قیامه تیشدا دوو چاری نه گبه تی ناب و له سزای دۆزه خ ده پاریزری.

﴿۱۲۴﴾ وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا ﴿۱۲۴﴾ که سیك پشت له نایینی من هه لیکا، واز له خویندن و تی فکرین له کتیبی من. ﴿وَنُخْشِرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى﴾ نه و که سه ی روو له قورنانی نیمه و مرده گپری، نیمه روژی قیامه ت به کوپری هه شری ده کهین، چاوی سه رو چاوی دلی کویر ده کهین، ریگای رزگاری و سه رفرازی و به هه شتی نشان نادهین.

﴿۱۲۵﴾ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ﴿۱۲۵﴾ کابرای پشت هه لکردو و له نایینی خودا دیته قسه و ده لی: خودایه! نه وه بۆ به کوپری هه شرت کرد! خو من له جیهان دا چاو ساغو بینا بووم! په رومردگار وهلامی ده داته وه وهلامیکی جهرگرو هیوا بر.

﴿۱۲۶﴾ قَالَ كَذَلِكَ ﴿۱۲۶﴾ په رومردگار ده فھر موی نه توش ناوات کرد هه لویستت به م جوړه بوو ﴿أَتُنْكِ آيَاتُنَا فَنَسِيَهَا﴾ نایاتی نیمه ت بۆ هات، به لگهی جوړاو جوړی تاك و ته نهایی نیمه ت بۆ خویندراپه وه، نیشان ت درا، نه تۆ رووت لی و مرگپرا، تیان نه فکری ﴿وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى﴾ هه ر به و شیوه نه مپو به کوپری ده یلدریپته وه، له ناگری دۆزه خدا ده میینه وه، مامه لهی که سیك له گه ل ده کهین: که شت له بیر خوی به ریپته وه.

﴿۱۲۷﴾ قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى ﴿۱۲۷﴾ وَكَذَلِكَ نُجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَى ﴿۱۲۷﴾ أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسْجِدِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّأُولِي النُّهَى ﴿۱۲۸﴾ وَلَوْ لَا كُنْتُمْ سَبْقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِرَأْمَا وَأَجَلٌ مُّسَمًّى ﴿۱۲۹﴾ فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ آنَا فِي أَلْبِلٍ مُّسَبِّحٍ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَى ﴿۱۳۰﴾ وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَى ﴿۱۳۱﴾ وَأَمْرٌ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا تَسْأَلُ رِزْقًا فَخُنَّ رِزْقُكَ وَالْعِصْيَانُ لِلنَّفْيِ ﴿۱۳۲﴾ وَقَالُوا لَوْلَا بَأْتِنَا بِآيَةٍ مِنْ رَبِّهِ ؕ أَوَلَمْ نَأْتِهِمْ بِبَيِّنَةٍ مَّا فِي الصُّحُفِ الْأُولَى ﴿۱۳۳﴾ وَلَوْ أَنَا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِهِ لَعَالَوْرَيْنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنُتِيعَ ؕ إِيَّاكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَنْزِلَ وَنُخْزِي ﴿۱۳۴﴾ قُلْ كُلُّ مُتَرَبِّصٍ فَتَرَبَّصُوا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَى ﴿۱۳۵﴾

﴿۱۲۷﴾ وَكَذَلِكَ نُجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ ﴿۱۲۷﴾ ناوا به و جوړه تۆله له سنوور شکینان و به درو خه رده وکان ده سینینه وه، هه رکه سیك له خودا یاخی بی و پیغه مبه رکهانی به درو بخاته وه، شوین په یام و نامه ناسمانییه کانی نه که وی نه وه زیانی ناخوشتی ده دهنی له دونیادا خوشتی له خوی نایینی و دل و دهر وونی نارام ناگری. ﴿وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَى﴾ سزای روژی قیامه تی به نیش ترو به رده وام تره، هه ر نابریپته وه، بۆ هه تا هه تایه له ناو ناگری دۆزه دا ده میینه وه. ﴿۱۲۸﴾ أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسْجِدِهِمْ ﴿۱۲۸﴾ نایا دهر نه که وه تووه و روو نه بوته وه بۆ موشریکه کانی مه که وه دهوروبه ری، به هوی نه و قورنانه ی بو ت هینان، چو ن و جه ندمان له گه ل و نه ته وه کانی پی شو به هیلاک بر دوه؟ نیستا قورپه ییشیه کان له سه ر زهوی و زارو زیو نیشتمانی نه وان دین و ده چن و شوینه وارو شارو گوندی ویرانبوو یان به چاوی خو یان ده بینن!! ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ

أُولَی الثَّهٰی بیگومان لهورد بوونهوهو تیفکیرین لهسهرنجامی گهل و نهتهوه پیشیننهکان نیشانهو عیبرت ههیه بو نهوانه‌ی خاوه‌نی عه‌قل و هو‌شن و ده‌فامین په‌ندنامیز ده‌بن و عیبرت ومرده‌گرن!

۱۲۹ وَلَوْلَا کَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَکَانَ لِرَأْمَا وَأَجَلَ مُسْمٰی ئەگەر له‌بهر نه‌وه نه‌بوايه: خودای تو نه‌ی موحه‌مه‌دا! برپاری پيش وه‌ختو نه‌زله‌ی داوه، له‌پيشدا خودا به‌لینى داوه عه‌زاب دان و سزای کو کوزی و ریشه‌ کیش کردن له‌سهر نوممه‌تی تو هه‌ل‌بگري و سزایان دوا بخا بو رۆزی دوايى، نه‌گەر له‌بهر نه‌وه نه‌بوايه سزای سه‌رپيچیکردنه‌که‌يان و تۆله‌ی گونا‌هه‌کانيان پتوه ده‌لکا و ده‌کوو گه‌له پيشينه‌کان دوابه‌دواي گونا‌هه‌کانيان و به‌درؤ خستنه‌وه‌ی پيغه‌مبه‌ر ﷺ يه‌کسه‌ر سزا دمه‌ران.

۱۳۰ فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ آنَاءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضٰی به‌صه‌بر و نارام به له‌به‌رامبه‌ر پشت هه‌ل‌کردن و گوئ پى نه‌دانى نه‌وان به په‌يامه‌که‌ت و به‌درؤ خستنه‌وه‌ی نایاتی خودا و گالته‌ کردن و بوختان کردنیان به‌تۆ: که‌پیت ده‌یه‌زن ساحرو درۆزنه، یان شیت و ده‌ست لى وه‌شاوه، یان شاعیره، یان قوتابی فلان کاهین و فلان جندوکه‌یه...هتد. گوئ مه‌دمری گرنگیان پى مه‌ده، چونکه بو عه‌زاب و سزایان کاتیکی دیاریکراو هه‌یه، پاش و پيش ناکا... نه‌و نوپزانه‌ی فه‌ رضى و نه‌رکی سه‌رشانته له‌کاتی خۆياندا نه‌جامیان بده، نوپزی به‌یانی له‌کاتی پيش خۆر هه‌لاتن دا، نوپزی نیومرؤ عه‌صریش له‌پيش خۆر ناوا بوون دا، له‌کاته‌کانی شه‌ودا نوپزی شیوان و عیشاو له‌دوا کاته‌کانی شه‌ودا شه‌و نوپزو له‌سه‌رمتاو کو‌تایی رۆژدا نوپزی به‌یانی و نوپزی شیوان نه‌جام بده، به‌ل‌کوو خودا نه‌وه‌ندمت نازو نیعمه‌ت پى به‌ه‌خشى رازی بی.

۱۳۱ وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعَتْ بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْثَتِهِمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقٰی چاو مه‌به‌ره نه‌وه‌ی له‌لای موشریکه‌کان هه‌یه له‌نیعمه‌ت و خو‌شگوزمه‌رانی، له‌مال و سامان و کالای جو‌راو جو‌ر، له‌شساغی و ته‌ندروستی، نه‌وه گو‌لیکه‌و زوو سیس دمه‌بی و هه‌ل‌ده‌ومری، خو‌شیه‌کی کاتی یه‌و

پایه‌دار نیه، نه‌وه بو به‌تاقی کردنه‌وهو هه‌ل‌سه‌نگاندیانه، تا دمه‌رکه‌وه‌ی هه‌لوپستیان چۆنه‌و کرداریان چیه.

۱۳۲ وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا نَهٰی پيغه‌مبه‌ر ﷺ! فه‌رمان به‌خاو و خیزانت یان به‌هه‌موو نوممه‌تت بکه به‌نوپز، له‌سزاو عه‌زابی خودا رزگاریان بکه به‌وه‌ی وایان لى بکه‌ی نوپزه‌کانیان نه‌نجام بدن، به‌رده‌وام به‌له‌سه‌ر کردنیان و وازه‌نوپز کردن مه‌هینه، با خاو و خیزانت چاو له تو بکه‌ن، که‌مه‌ترخه‌می نه‌که‌ن له نوپزه‌کانیان. **۱۳۳** لَا نَسْأَلُكَ رِزْقًا نِّیمه داوای بژیویت لى ناکه‌ین، رزق و رۆزیمان له‌شوین که‌وتوانت ناوی، وه‌کوو پاشاو مله‌وره‌کانی جیهان داوا له‌ژیر ده‌سته‌و رمعه‌یه‌ته‌کانیان ده‌که‌ن که خه‌رجی بدن و پارو پولیان بو په‌یدا بکه‌ن. **۱۳۴** نَحْنُ نَرْزُقُكَ نيمه رزق و رۆزیتان دمه‌دینى، بژیوی تۆو هه‌موو گیانه‌به‌ه‌ران له‌سه‌ر خودایه. **۱۳۵** وَالْعَاقِبَةُ لِلْقَوٰی سهرنجامی باش و به‌خته‌ومر بو که‌سیکه ته‌قوای خودای کردبى، پایه‌ندی فه‌رمان و نه‌هیه‌کانی په‌رومردگار بى، به‌گوپره‌ی نایین رینمونی بکا.

۱۳۶ وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِينَا بِآيَةٍ مِنْ رَبِّهِ موشریکه‌کان گو‌تیان: نه‌وه بو‌چی موحه‌مه‌د مو‌عجیزه‌و نیشانه‌یه‌که‌مان له‌خودای خو‌یه‌وه بو ناهینى بپیته نیشانه‌ی پيغه‌مبه‌رایه‌تیه‌که‌ی و وامان لى بکا برپوای پى بکه‌ین، وه‌کوو چۆن پيغه‌مبه‌رانی پيشو مو‌عجیزه‌ی له‌و جو‌رانه‌ی نيمه پيشنیاریان ده‌که‌ین ده‌یانواندن. **۱۳۷** أَوَلَمْ تَأْتِهِمْ بَيِّنَةٌ مَا فِي الصُّحُفِ الْأُولٰی؟ نایا نه‌وان نامه‌یه‌کیان بو نه‌هاتووه: که‌مو‌عجیزمیه‌کی به‌رده‌وام و نه‌مرده به‌ل‌گه‌و نیشانه‌و شایه‌ده له‌سه‌ر راستی نه‌وه‌ی له‌نامه ناسمانیه‌کانی پيشوودا هه‌یه، وه‌کوو ته‌ورات و نینجیل و باقی صوحوفه نازل‌کراوه‌کانی تر: که‌عه‌قیده‌و نه‌حکام و یاسای ژیانیان تیدایه، له‌و کتیبانه‌دا راستی پيغه‌مبه‌رایه‌تی موحه‌مه‌د چه‌سه‌پاوو پيش وه‌خت نامازه‌یان پى کردوه.

۱۳۸ وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِهِ لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنُتِّعَ آيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَذِلَّ وَنَخْزٰی واته: نه‌گەر نيمه به‌بى نینزار نه‌و موشریکه‌نه بکوژین و پيش نه‌وه‌ی قورنایان بو بنی‌یرین به‌عه‌زابی کو‌کو‌زو ریشه‌کی‌شکه‌ر له‌ناویان به‌رین، رۆزی قیامه‌ت بیانوو‌یان به‌ده‌سته‌وه دمه‌بی و ده‌لین: په‌رومردگارا! نه‌وه بو له‌دونیدا پيغه‌مبه‌رت بو سه‌ر

قورئان و قیامه تیان ئی نزیک بۆتهود، به چپه وه قسه دهکهن و له ناو خۆیاندا به سرتیه وه به یه کتری دهلین: ﴿هَلْ هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ﴾ نایا موحه ممه د ئاده میزادیک نیه و دکوو ئاده میزادی تر؟؟ نهم کابرایه ی لاهی پیغه مبه ریئی ئی ددهاو دهلی قورئانه بۆ هاتوو د ئاده میزادیک نیه و دکوو ئیوه؟ نهویش و دکوو ئیوه خواردن و خواردنه وه ی نیه؟ و دکوو ئیوه به دووقاچ نایه و ناجی؟ نهویش و دکوو ئیوه نامری؟ دی باشه چۆن له ناو ئیوه دا ته نیا نه و دکریته پیغه مبهرو نیگا بۆ نهویدی؟ ﴿أَفَتَأْتُونَ السَّخَرَ وَالْتَّمُ تُبْصِرُونَ؟﴾ نایا ئیوه چۆن شوین موحه ممه د دهکهن، له کاتیک دا دهزانن: که نه وه ی هیناویه تی و دهلی: نیگای خودایه، سیحرو جادو بازییه. چۆن ئیوه بریوی پی دهکهن؟ له کاتیک دا لیقان عه یانه که نه وه ی نه و به موعجیزه ی ناو دهبا، سیحریکی په تییه.

﴿قَالَ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ فهرمووی: نه وه ی دهلی ئی و ده تانه وئ بیلین: به سرتیه و چپه مه ییه زن، بیگومان نه لای خودای منیش و ئیوه شه، ناگاداری هه موو نه ئینی و ناشکرایه که، له زه و ی و ناسمانه کان دا هیچی ئی گوم نابی، ههرچی بگوتری و بکری، ههرچی رووبدا له بوونه و مریدا لای خودا ناشکرایه، ههر خودا قورئانی نازل کردوه، نه و قورئانه هه وائی نه وه ل و ناخری له خوگرتوو، ههرچی پئویست بی بۆ دنیا و قیامه ت نامازه ی پی کردوه. نه و خودایه شه وایه به وه و ته و چپه و سرتیه سرتان، زانا و ناگاداره به حال و مزعو هه ل و هه ل و که و تان. هیچی ئی هون نابی، رۆزی قیامه ت تۆله تان ئی ده ستین و ناهیل ئی به سه رتانه وه بجی.

﴿بَلْ قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ بَلْ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ﴾ واته: وازیینه له وه ی دمیانگوت: ساحیرو جادو بازه. به لکوو به ووش نه وستان و تیان: قورئان پیکهاته یه له پرو پوچ و شتی تیکه ل و بیکه ل، خه ونۆچکه و خه یال پلاوو و پینه یه موحه ممه د به زه خه ون دیتوونی. ﴿فَلْيَأْتِنَا بآيَةٍ كَمَا أُرْسِلَ الْأُولُونَ﴾ نه گهر موحه ممه د راست ده کا له ودها: که پیغه مبه ره و له خواوه ره وانه گراوه، قورئان که لامی خودایه و به نیگا بۆی نیردراوه، ده با به لگه یه که مان بۆ بین ئی داواکه ی بچه سپین ئی، باموعجیزه یه کی ترمان نیشان بدا جگه له قورئان،

ره وانه نه کردین و موعجیزه ی به هیزت له سه ر ده ستی نه و نه خسته روو؟؟ هه تا ئیمه ش شوینی بکه و تینایه و ئیمانه مان پی به ئینایه. پی ش نه وه ی به عه زابی سامناکی خو ت ریسوامان بکه ی!

﴿قُلْ كُلُّ مُرَبِّصٍ فَتَرَبِّصُوا﴾ نه ی موحه ممه د: به و ئاده میزادانه بل ئی: که به درۆت ده خه نه وه، سه ریچی ده کهن، سوورن له سه ر کوفرو عه ناد ی خۆیان پییان بل ئی: هه ری هکی له ئیمه و له ئیوه چا و مرپوانی ئاکامین. چا و مرپوان بن ﴿فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَى﴾ له وه به و لاوه زۆری پی ناجی بۆ تان مه علوم ده بی ک ئی له سه ر ریگای راسته، ئیمه یان ئیوه؟ له وه به و لاوه ده زانن: ک ئی هیدایه تدراره، ک ئی گومرپایه ک ئی به خته و مره و ک ئی چاره ره شه؟

کوتایی جزمی سازده یه م

سوره تی (الانبياء)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿اِقْرَبْ لِلنَّاسِ حِسَابَهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ﴾. رۆزگاری حیساب و لیکۆلینه وه ی ئاده میزادان نزیک بۆتهود، وانزیکه قیامه ت رابی و خه لکی به گویره ی کردوه و کانیان سزا بدرین و پاداش و مر بگر نه وه، به لام ئاده میزاد بی ناگا و بی خه به رن، خه ریکی خو ئاماده کردن نین بۆ نه و رۆزه، هیج یادی قیامه ت نا که نه وه و په له نا که ن له ئیمانه ئینان.

نیشانه ی بی ناگایه که یان نه و میه: ﴿مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرِ مِنْ رَبِّهِمْ مُحَدَّثٍ إِلَّا اسْتَمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ﴾ لاهیه قلوبهم نایه ته خواری بۆ سه ریان هیج به شیک له قورئان نیلا که ده بی بیستن گالته ی پی ده کهن! هه تا په یتا په یتا سه وشیان پی رابگه یه ندر ئی و نایاتی قورئانیان بۆ بی، هه تا ناگادار کردنه وه و په ندو نامۆزگاریان ناراسته بکری بۆ نه وه ی په ند نامیز بین و به خۆیاندا بچه نه وه، نه وان شیلگیر تر ده بین و زیاتر پشت له بانگه وازی راست هه لده کهن، پتر گالته یان پی دی و هه شمه ری و لا هرتییان پی ده کهن: ﴿وَأَسْرُوا النَّجْوَى الَّذِينَ ظَلَمُوا﴾ نه وانه ی کافرو سه مکارو غافل و بی ناگان له په یامی

باموعجزیه کی وهکوه موعجزیه موسا، یان موعجزیه صالح یان موعجزیه عیسامان بو بئینی! نه گهر موعجزیه کی وهکوه دار دهسته کی موسا یان وهکوه حوشره کی صالح یان وهکوه زیندوکرده وهی مردوو له لایهن عیساهودمان بو بئینی نه وه بر وای پی دهکهن و نیمانی پی دههینین!

﴿ مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ ﴾ نه وه گهل و نه ته وه پیشینه ی له ناومان بردون هینده ی نه وه موشریکه قوره پیشینه گومراو یاخی نه بوون، ده ی نه وه گهل و نه ته وانه کاتی نه وه جوړه موعجزانه له سهر دهمستی پیغه مبه رهکانیان نیشان درا، نیمانیان نه هینا، به لکوه پیغه مبه رهکانیان به درو خستنه وه، نیمه پیش له ناومان بردن، نایا نه وه قوره پیشینه - که زور له وه گه لانه سهر رهق ترن- نه گهر له وه جوړه موعجزانه یان بو بی نیمان دههینن؟ نه خهیر نه وه قوره پیشینه نه گهر له فخرزیک دا له وه جوړه موعجزانه شیان نیشان بدری، هر نیمان ناهینن..

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ ﴾ نه ی موحه ممه د! نیمه پیش تو هیچ پیغه مبه ریتمان نه ناردوه و بوسهر گهل و نه ته وهیه که له سهر جهم گهل و نه ته وهکانی پیشوو، نیللا؛ که ناردومانه پیاویرتمان ناردوه و مکوو خو یان بووه، له شیوه و ناکاری ناده میزادیانه ی دا، هیچ کاتی نیمه فریشته مان نه کردوته پیغه مبه ری ناده میزاد، به لکوه پیاویرتمان هه لبراردوه، نیگامان بو کردوه، فهرمان و جله و گریه یهکانی خو مانمان به هو ی جو برانیله وه پی گه یاندوه، نه ویش به گهل و نه ته وه کی خوی راگه یاندوه. نه وه نه وه موشریکانه چییانه؟ بو واخو یان گیل ده که ن؟ ﴿ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴾ نیوه ی موشریک و بته رست نه گهر بو خو تان نه وه راستیه نازانن و گومان تان هیه له وه د؛ که پیغه مبه ره دهم بی ناده میزاد بی، دهرسیار له خاومن نامه کان بکه ن، پرسیار له زانانیان ی جوله که وه نه صرانیه کان بکه ن، له وانه پرسیار بکه ن؛ که ناگاداری ته وراتو نینجیلن، بانه وه تان بو روون بکه نه وه!!

﴿ وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ﴾

دابو و نه ریستی نیمه وانه هاتوه؛ که پیغه مبه ره مان جهسته بن

سورة الانبیاء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَقْرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ ﴿١﴾ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُجَدِّدٍ إِلَّا آسَمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٢﴾ لَاهِيَةً قُلُوبُهُمْ وَأَسْرَأَ النَّجْوَى الَّذِينَ ظَلَمُوا هَلْ هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ السَّحَرَ وَأَنْتُمْ تَبْصُرُونَ ﴿٣﴾ قَالَ رَبِّ يَعْلَمُ الْقَوْلُ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٤﴾ بَلْ قَالُوا أَضَلَّتْ أَهْلَكُمْ بَلَى أَفْتَرِينَا بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بِآيَةٍ كَمَا أُرْسِلَ الْأُولُونَ ﴿٥﴾ مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ فَتَتْلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧﴾ وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ﴿٨﴾ ثُمَّ صَدَقْتَهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ﴿٩﴾ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠﴾

خواردن و خواردنه و دیان نه بی، به لکوه پیغه مبه ره مان هه موویان جهسته یان هه بووه خواردن و خواردنه و دیان پیویست بووه. هه روها دابو و نه ریتمان وانه هاتوه نه وه پیغه مبه ره مان نه مرینن و بو هه تا هه تایه له دونیادا بیانیه یینه وه، نه وانه هه موو رهوشتیکی ناده میزادیان تیدا بووه، خواردن و خواردنه و دیان هه بووه، به خه به ری و نووستن و ماندو بوون و حه سانه و دیان هه بووه، نه خو شی و سهر نی شه و مردن و زیانیان هه بووه.

﴿ ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ ﴾ نیتر نیمه له تیره ی ناده میزاد پیغه مبه ره مان هه لبراردن و ره وانه مان کردن بوسهر ناده میزاد، واده و به لئیمان پیدان و به لئینه کان ی خو مان هینانه دی! ﴿ وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ﴾ سته مکارو مله ورو یاخی بوانمان به ربیاد کردوه، هه موو نه وانه مان له ناو بردن؛ که زیاده ره و دیان له کوه رو بییدینی دا کرد.

به سهرتان دا رږابوو، بگهړینه وه بؤ ناو خانوو باله خانهی
خوش و دلگیرتان، نه وه چونه دلتان بهرایی ددها نه و ژيان و
گوزمرانه خوشه ی خوتان جی دپلن؟! بگهړینه وه بؤ ناو نازو
نیعمه ت و خانوو بهرمتان ﴿لَعَلَّكُمْ تُسْأَلُونَ﴾ به لکوو پرس و
راتان پی بکری، راویژتان پی بکری، یان به لکوو داوای
به خشش و یارمه تیتان لی بکری، ناتاجان پی نه بهر دمرگاو
مالتان داوای شتتان لی بکهن. یان پرس یارتان لی بکری نه و
هموو نازو نیعمه ته ی پیتان درابوو له جی دا سهرفتان کرد،
یان لیتان پرس یار بکری ناخو هم عه زابه چی و بوجی
هاتوو و کئی ناردویه تی. به هر جوریک مانای بکهین
مه به ست گالته پی کردن و لاقرتی بووه پیان و بؤ زید دسزادان
بووه، واته: له و کاته تهنگانه یه دا سهرباریی ترسو و له رزو
زنده ق جوونیان لاقرتیشیان پی کراوه تازیتر سزا بخون و
پتر ناره حهت بن. ﴿۱۴ قَالُوا﴾ وتیان: ﴿يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ﴾
نای هاوار بؤ خومان، به راستی نیمة ستمکار بووین،
تاوانبارین، کافر و بی پروا بووین، سپله و پی نه زان بووین،
که واته نه سزایه حهقی خومانه شیایو نه و دین و سوچی
خومانه: و هکوو دمه رموی: ﴿۱۵ لَمَّا زَالَتْ تِلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّى
جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَامِدِينَ﴾ واته نه وان هر دریزدیان به و
قسه و په شیمانبو و نه و میه ی خویان داو ده یانگوت و
دمیانگوت و نه هه تا سر له بهر دروینه مان کردن و هکوو چون
گزوگیا و دروینه ده کری، بنه برمان کردن و هه ست و خوست و
جم و جولمان لی برین. دهنگو صه دامان کپ کردن، و هکوو
ناگریک کوژاندماننه وه. سلا ربوونه وه! ﴿۱۶ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ
وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ﴾ ناسمان و زهوی نه وهی تییان دایه
بی هوده دروستمان نه کردوه، به حهق هیانواماننه کایه،
به عدالت و راستی خستوماننه گهرو، به دانایی و لیژانی
خومان بهرجه ستممان کردون، ناسمان و زهویمان به دی هیانوان
بؤ نه وهی نادمه میزاد تییان دا بیر بکاته وه، بیانکاته به لگه
له سهرتاک و ته نهایی خودا، له سر دانایی و زانایی و به توانایی
خودا بؤ بهرزه و نه دی نادمه میزاد له دونیا و قیامت دا بؤ نه وهی
خرابه کاران سزای خویان و مرگرن و چاکه کاران پاداشتی
کرده وه کانیا ن بدریته وه. ﴿۱۷ لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهَوًا﴾ نه گهر-
له هرزی مه حال دا- نیمة بمانویستایه به شتی گالته و

﴿لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ﴾ نهی موشریکانی
مه ککه! بیگومان نیمة نه و قورنانه گه ورو گرنه مان بؤ
ناردوونه خواری: که بهرنامه ی ژیان نادمه میزادی له خو
گرتووه، نه و قورنانه گه ورو گرنه شکو مندی نیوهی له خو
گرتووه، ناموژگاری و هیدایه تی نیوهی تیدایه، شیایو نه و میه:
نیوه خوتانی پی هه لئینه وه بیکه نه رهمزی پیامه تی و
خوناسینی خوتان! ﴿أَفَلَا تَعْقِلُونَ؟﴾ نه ری نیوهی موشریک و
بتپه رست! بوجی بیر له خوتان ناکه نه وه، بؤ به خوتاندا
ناچنه وه؟ بوجی ریزی نه نیعمه ته گه ورو گرنه ناگرن، بؤ
به پیر بانگه وازی به که وه نایه ن؟! بؤ به ناگا نایه نه وه و نه
په یامه پیروزه نافوزنه وه؟ ﴿۱۸ وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ
ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا آخَرِينَ﴾. واته: زورمان له ناو بردن
له دانیشتوانی شارو گوند. زورمان شارو ولات ویران کردن و
دانیشتوانه کانیا ن ریشه کیش کرد، نه و دانیشتوانه
ستمکار و ملهور و بی باومر بوون، پروایان به تاک و ته نهایی
خودا نه بوو، پیغه مبه رانیا ن به درو خسته وه. داوای
موجیزه و خاریقه ی جیا جیا یان کرد، جا که له سر دهستی
پیغه مبه رمان په لپو بیانو و ده کانیا ن هاته دی، نه وان زیاتر
یاخی بوون و پشتمان هه لکرد، نیمة ش تیگمان شکندن و بنه
برمان کردن، له شوینی نه وان له سر خاک و نیشتمانی نه وان
گهل و نه ته وهی ترمان هیاننه دی و له زیدو جیگای نه وان دا
نیشته جیمان کردن. ﴿۱۹ فَلَمَّا أَحْسَرُوا بُأْسًا إِذَا هُمْ مِنْهَا
يَرْكُضُونَ﴾ که هه سستیان کرد عه زاب دپته سهریان و
رزگار بوونیان نیه و هه ره شه ی پیغه مبه رکه یان دپته جی،
نیتر به هه له داوان هه ی له وهی هه لی و گوندو شار به جی بیلی،
سهردهای عه زاب لییان نریک بؤ وه و نه وان قوچان دیا ن،
به غاردان له شار دمرچوون، به لام تازه ج سوود؟! جاله و کاته
سامنا که دا: که نه وان له ترسان کونه مشکیا ن لی بوونه
قه ی صهریی و خهریکه زنده قیا ن بجی و جگه له را کردن هیچ
ریگا چارمیا ن نه ماوه. له لایه ن فریشته وه یان له لایه ن
نیمانداره کانه وه به لاقرتی و گالته پی کردنه وه تییان
راخوړپندراو پیان گوترا: ﴿۲۰ لَا تَرْكُضُوا﴾ رامه که ن، بؤ کوئی
دمرده چن؟ ﴿وَارْجِعُوا إِلَى مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسَاكِكُمْ﴾ بگهړینه وه
بؤ ناو نه و نازو نیعمه ته ی تیدا دهلاننه وه و به لی شاو

راپواردن شت فهراههم بئینین و بؤخۆمانی دهسته بهر بکهین،
وهکوو چۆن ئاده میزاد ههول ددها بؤ بؤ پهیدا کردنی خیزان و
مندال و هۆکاری راپواردن و گالته و گهپ، نهوه ﴿لَا تَخْذَنْا مِنْ
لَدُنَّا اِنْ كُنَّا فَاعِلِينَ﴾ نهوه بیگومان نهو شتانه مان فهراههم
دهینا له وهی که لای خۆمانه و له شتیک: که شایانی نییه
بوایه، نهک په یوهندی به ناسمان و زهوی و جوړی دروست
کراوانه وه بئ، چونکه نه مانه هه موویان تازه دروستکراون و
کاتیك بووه نه بوون، ههرشتی بؤ زاتی خودا بئ دهبی، وهکوو
خوی نه زهلی بئ و نه بهدی بئ. یان نه گهر نییه - له فه رضی
محال دا - بمانویستایه خیزان و مندالمان هه بوونایه، نهوه
له جوړی و فريشته فهراههمان دهینان.

﴿بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْاَبْطِلِ﴾ تۆ واز له وه بئنه، نییه
شتی بئ هوده و گالته فهراههم ناهینین، نهوه کاری نییه نیه،
داب و نه ریستی نییه وانه هاتوو. به لکوو نییه حهق روون
دهکهینه وه، حهق بالادهست دهکهین و زالی دهکهین به سهر
به تال داو ﴿فَيَذْمُوهُ﴾ دهیو چی نییه وه و بهر بادی دهکا، حهق
دههیلینه وه و به تال له ناو دههین، چۆن؟ بهم رهنکه حهق و
راستی ده هاو یزین و دهیالین به به تالداو میشکی ده پزئ و له ناو
دهچی ﴿فَاِذَا هُوَ زَاهِقٌ﴾ دهست به جئ به تال دمه و تئ و
ناسه واری نامینئ و دواپراو دهبی.

﴿وَلَكُمْ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ﴾ نهی بئ بر وایان! نهی نه وانه ی
هاوئل بؤ خودا به پره و دهمانن، کورو کچ و خیزان بؤ خودا
داده نین. شتی واپال خودا ددهن: که شایانی نهو نیه، سزای
به تین و شیوی دۆزهخ ههیه بؤ نیوه له سهر نهو بیرو باومرو
هه لۆیست و کرده وانه تان. به ج عهقل و هۆشیک نیوه هاوئل بؤ
خودا به پره و دهمانن؟

﴿وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ﴾ ههر بؤ خودایه ههر چی
له ناسمان و زهوی دا ههیه، چۆن نیوه سهر بیچی طاعه ت بؤ
کردن و به ندایه تی کردنی دهکهین له کاتیك دا ههر چی
له بوونه و مرده ههیه هه موویان مو لک و به ندهی زاتی
پهرومردگاران و دروستکراوی نهون،

﴿وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ﴾ هه موو
نهو فريشته مان: که لای خودا خاوهن پله و پایه ی بهرزن له ناست
به ندایه تی کردن بؤ

وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا
آخَرِينَ ﴿١١﴾ فَلَمَّا أَحْسَسُوا بِأَسَاسِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ﴿١٢﴾
لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوا إِلَى مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسْكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَتَلَوْنَ ﴿١٣﴾ قَالُوا يَنْتَوَلِنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿١٤﴾ فَمَا زَالَتْ تِلْكَ
دَعْوَانَهُمْ حَتَّى جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَامِدِينَ ﴿١٥﴾ وَمَا خَلَقْنَا
السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَعَيْنٍ ﴿١٦﴾ لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهْوًا
لَا تَخْذَنَّهُ مِنْ لَدُنَّا إِن كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿١٧﴾ بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ
عَلَى الْاَبْطِلِ فَيَذْمُوهُ فَاِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمْ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ
﴿١٨﴾ وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ
عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿١٩﴾ يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ
لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْ اتَّخَذُوا آلِهَةً مِنَ الْاَرْضِ هُمْ يُنْشِرُونَ
﴿٢١﴾ لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ
عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٢٢﴾ لَا يَسْئَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ ﴿٢٣﴾ أَمْ
اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ هَذَا ذِكْرٌ مِنْ مَعِيَ
وَذِكْرٌ مِنْ قَبْلِي بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٤﴾

خودا لووتبه ریزی نانۆین و له خودا په رستی و ته قدیس و
ته سبیح ماندو نابن، سستی ناکهن و ﴿يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ
لَا يَفْتُرُونَ﴾ شهو رۆژ هه میسه خودا به گه و ره دهگرن و باسی
پاک و بیگهردی و به رزو پیرۆزی دهکهین، به رده وامن له سهر
خودا په رستی به نیاز و کرده و سهر گهرمی طاعه ت کردن و
ساته وختیک خودایان له یاد ناچی و فه رامۆشی ناکهن.

﴿أَمْ اتَّخَذُوا آلِهَةً مِنَ الْاَرْضِ هُمْ يُنْشِرُونَ﴾ واته: به لکوو
نه وانه چهند خودایه کیان له ماده کانی بیگهاته ی زهوی بریار
داوه و دهیان به رستن و پیمان وایه: نهو خودا درۆژ نانه مردوی
ناو گۆریان بؤ زیندو دهکهینه وه؟؟ واته نه وانه هه چیان له دهس
نایه و مردویان بؤ زیندو ناکرینه وه

﴿لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا﴾ نه گهر له ناسمانه کان و
زهوی دا جگه له خودای گه و ره و مه زن و پیرۆژ خودای تر
هه بوونایه، کار و باری بوونه و مر تیک دهجوو، یاساو ریسایان
تیک دهگیران و تارو مار دمیوون! ﴿فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا
يَصِفُونَ﴾ پاک و مونه زهه پهرومردگار لهو شتانه ی پالی

پهرستن بن جگه له من، هر من خودام و هر من شیایو
خودایه تیم دهی که وایی هر عبادت بو من بکن.

﴿۲۶﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ۚ واته: هندی له خیل

عمره به کان: که هوژی خوزاعه و جوههینه و بهنوسه له مه
بوون، دهیانگوت: خودا مندالی هن، برپایان و ابو و فریشته
کچی خودان! هندی له نه صرانیه کانیش دهیانگوت مه سیح
کورپی خودایه، هندی له جوله کهش پییان و ابو و عوزمیر
کورپی خودایه. نیر پهر مردگار فهرمووی: ﴿سُبْحَانَهُ﴾ پاکو
به رزی و دوره به ریزی بو خودا لهودی مندالی هه بی،
هه رگیز شتی وانه بودو نیه و نابی، ﴿بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ﴾ واته:
فریشته کچی خودا نین، به لگوو نهوان به ندهی ریزداری
خودان، خودا بو خوی بهدی هیانان، لای خودا ریزو نرخیان
ههیه. نهوان به ندهو خه لقندهی خودان، مندالی خودا نین.
به سهر باقی دروست کراواندا پاساویان ههیه و جگه
له پیغه مبه ران له هه موو دروستکراوانی تر ریزدار ترن،
صیفهت و رهوشیان بهم جوړهیه:

۱- ﴿۲۷﴾ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهٖ يَعْمَلُونَ ۚ به هیج قسه و
گفت و گو به ک پیش خودا ناکهون، هه تا خودا فهرمانیان پی
نه کا هیج نالین: هه رچی فهرمانیشیان پی بکا سهر پیچی
فهرمانه کانی ناکهون، به لگوو له گه ل فهرمانی پیگردن یه کسهر
فهرمانه که جی به جی ده کهن، پهر مردگار زانیاهو
زانیا ریبه کهی کونترولی هه موو شتیکی کردوه. هیچی لی گوم
نابی. دمه فهرموئ:

۲- ﴿۲۸﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۚ خودا زاناو ناگاداره
دمزانی لهوه پیش جییان کردوه، له داهاتوودا جی ده کهن، واته
و مگوو چون گوفتاریان به پیی فهرمانی خودایه، کرداریشیان
به گویره ی فهرمانی نهوه: هیج کاریک نه نجام نادهن هه تا
فهرمانیان پی نه کری. هه رچی دهیکهن و نایکهن له زانیاری
خودا دا دیاره و کونترولی کراوه، به ردهوام نهوانه موره بهی
خودا ده کهن له هه موو حال و مزعیکیان دا، خویان ده گرنه وه
له هه موو سهر پیچی به کی فهرمانی نهوه..

۳- ﴿۲۹﴾ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَىٰ ۚ جه ساره تی نهوه ناکهون
شه فاعهت بو هیج کهس بکن مه گهر بو که سیک خودا لی
رازی بی و به شیایو دانابی بو نهودی شه فاعه تی بو بکری.

دهدرین، نهو خاومنی عمرشه، خودای بوونه و مره خیزان و
کور و کچ و هاوه لی نیه، پیویستی پییان نیه، تا ک و تهنه او بی
شهریکه.

﴿۲۳﴾ لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ ۚ به هیج شیوهیه که خودا
پرسیاری له سهر کرده و هکانی لی ناکری، جی بکا ره خه ی لی
ناگری، چونکه خودایه کی شکومه ندو زاناو داناو عادل و
خاومن لوظف و رحمهت و نیعمه ته، دهی که سی نهوه بری
له صیفه ته کانی بن چون ره خه ی لی ده گری؟ کی ره خه ی لی
بگری؟ به لگوو به نده کانی پرسیا ریان لی ده کری، نهوان
دمر باره ی هه موو کردار و گوفتار و هه لویستیکیان ده خرنه
به ر پرسیار و لی کولینه و دیان لی ده کری

﴿۲۴﴾ أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ ۚ نایا دوی نهو
هه موو به لگوو نیشانه هیانانه وه له سهر تا ک و تهنه یی خودا
رهوایه و دروسته نهو نه فامانه چه ند پهر ستر او یکی تر جگه
له خودا بو خویان برپار بدهن بیان به رستن؟ و دصفی خودا
به وه بکن: که هاوه لی ههیه؟ دهی نه گهر نیوه کافرو یاخی
بوو نه فام نه بن چون برپاری نهوه ددهن: که خودا هاوه لی
ههیه، ده به لگوو چه سپینه ری داوا کانتان بخه نه رو! کوا
به لگه یه کی نه قلی له نیگا و سروشته وه پشتگیریان لی بکا؟ کوا
به لگه یه کی عه قلی له سهر داوا که تان؟ ﴿هَذَا ذِكْرٌ مِّنْ مَّعِیَ
وَذِكْرٌ مِّنْ قَبْلِی﴾ نهو نیگایه ی دمر باره ی تا ک و تهنه یی خودا و
نه گونجانی هه بوونی هاوه لی بوی، بو من هاتووه، بو هه موو
پیغه مبه رانی پیش منیش نازل بووه، هه موو نامه
ناسمانیه کان، هه موو نیگا و سروشی پیغه مبه ران تا ک و
ته نهایی پهر مردگاریان دوباره کردو ته وه، ﴿بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا
يَعْلَمُونَ الْحَقَّ﴾ به لگوو زوره ی نهو موشریکانه نازان حه ق و
راستی چیه و چونه، حه ق و ناحه ق لی که جیانا که نه وه، به لگوو
نیشانه سوودیان پی ناگه یه نن ﴿فَهُمْ مُّعْرِضُونَ﴾ نهوان له بهر
نه زانی و که و ده نییان روو له حه ق و مرده گری و تا ک و تهنه یی
خودا رمت ده که نه وه!

﴿۲۵﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِیْ إِلَیْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا
أَنَا فَاعْبُدُونِ ۚ هیج پیغه مبه ری کمان پیش تو نه ناروده نیلا:
که نارودمانه نیگامان بو کردوه: که هیج خودا نین شایانی

۴- ﴿وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ﴾ نهو فریستانه وپرای خودا

پهرستی و رۆچوون له طاعه ت دا له ترسی خودا جه جمینیان نیه، هه میسه به ناگا و سه رگه رمی به ندایه تی کردن، دله له رزمیانه له بهر سامناکی په رومردگار و هه میسه خودایان له یاده و ساتیکیش له بیری ناکه، ترسی عه زابی خودایان هه یه و خویان ده پاریزن له سنوور به زینی.

﴿وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُونِهِ فَلَيْسَ بِنَذِيرٍ لَهُمْ﴾

هه رکه سی له و فریستانه له فه رزی محال دا لافی خودایه تی ئی بدا و بلی: من خودام من هاوه لی خودام، وه کوو نه وه ی شه ی تان لافی خودایه تی بۆخوی ئی ددها و بانگه وازی خه لکی کرد بۆ په پره وکردنی فه رمان و نه هیه کانی و داوی ئی کردن بیپه رستن، نه وه بابزانی له سه ر نه وه له ئویسته سزای دۆزه خ دهری و تۆله ی ئی ده ستی نری، ﴿كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ﴾ هه ر به و جوړه سزای سته مکاران و نه وانی کوو کج و ده پال خودا دده دن، دده مین و تۆله یان ئی ده ستی نینه وه و به ناگری دۆزه خ عه زابیان دده مین.

﴿أَوَلَمْ يَرِ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا﴾

نایا نه و موشریکانه ی ئینکاری خودایه تی خودا ده که ن و له که ن خودا دا شتی تر ده پهرستن! نه یان زانیوه و نازان: که ناسمانه کان و زهوی له سه رتادا یه که پارچه بوون و هه ندیکیان به هه ندیکیان وه نووسا بوون و یه که کیتله بوون، دواپی لی که مان جو دا کردنه وه و له نیوان ناسمان و زهوی دا چینیکمان هه وانا، هه روه ها هه ر کو مه له نه ستیره و شاره نه ستیره که مان خسته سه ر جه مسهرو ته وهری خویان و ری که مان خستن؟! ﴿وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ﴾ هه موو گیانه له به ری که مان له نا و دروست کردوه، هه رشتی که گیانی تی دا بی له نا و دروستان کردوه، قورنانی پیرۆز له م نیوه نایه ته دا حه قیقه تی که زانستی سه ر سو په ی نه ر نمایش ده کا، زانایان و لی کو له ره وانی زانستی، دهر خستن و که شفکردنی نه م حه قیقه ته به کاری که گه وره حسیب ده که ن و پییان وایه پی شه و تنی که زانستی یه و به شان و بالی داروین دا هه لده دن و به ری زه وه ناوی دینن!! گوایه نه م واته: داروین رابه ری دۆزینه وه نه م تیوره زانستی یه و جه سپاندویه تی و وه کوو حه قیقه تی که عیلمی رایانواده. وتویه تی نا و بنه مای زیانه و

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿٢١﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُكْرَمُونَ ﴿٢٢﴾ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْضَىٰ وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ ﴿٢٤﴾ وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُونِهِ فَقَدْ لَكَ نَذِيرٌ ﴿٢٥﴾ جَهَنَّمَ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٢٦﴾ أَوَلَمْ يَرِ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٧﴾ وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِي أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٢٨﴾ وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَفْعًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ مَا يَتَّبِعُهُ مَعْزُونَ ﴿٢٩﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٣٠﴾ وَمَا جَعَلْنَا لِلشَّرِّ مِنْ قَبْلِكَ الْخَلْقَ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ ﴿٣١﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَبَلَوْكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٣٢﴾

سه رتا زیان له ناوه وه په یدا بووه. به لام له راستیدا رابه ری نه م حه قیقه ته زانستی یه قورنانه نه که داروین: سه دان سال پش نه وه ی داروین نه و تیوره زانستی یه رابه یه نی و باسی گه شه و په ره سندن (نشو ئو ئیرتیقا) بینتیته کایه وه، قورنانه له سه ر ده ستی پیغه مبه ری که نه خوینده وار وه کوو حه قیقه تی که عیلمی جه سپاندویه تی و رایگه یانده وه. ﴿أَفَلَا يُؤْمِنُونَ؟﴾ نه ری نه وه بۆچی ئیمان ناهینن؟ خو هه رچی له بوونه و مر دایه نیشانه ی هه بوونی خودایه، نیشانه ی تا ک و ته نهایی خودایه، نه گه ر بیر له دروستکراوانی خودا بکه نه وه، بیگومان بیر کردنه وه که تان سه ر ده کی شی بۆ ئیمان هیان.

﴿وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِي أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ﴾ ئیمه له زهوی دا کیومان به دی هیان و کردومان به سنگ و میخ و زهویمان پی راگرتوون، بۆ نه وه ی له ره نه کا و جم و جوئی وای ئی په یدا نه بی ناده میزاده کان له سه ر خوی فره ی بدا، یان زیانیان ئی ناخوش بکا، نه هیلی به نارامی زیانی تی دا به سه ر به رن. ﴿وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ﴾ له نیوان کیوه کاند ریبازو

كەلەبەرمان دروست كردون بۇ ئەۋى ئادەمىزاد لەشۋىنكەۋە بۇ شۋىنكى تر بەناسانى رەو بىكەن، لەۋلاتىكەۋە بۇ ۋلاتىكى تر شت و مەك بگويزنەۋە، بتوانن بەناۋات و مەبەستەكانيان بگەن و بژيوى خويان بەدەست بىزن، ئاۋا كار ئاسانيان بۇ كردون و دەرەبەند و رىيازمان لەنيو كيۋەكاندا قەراھەم هيناوە بۇ ئەۋى ئەۋان هيدايەت ئامىزىن و خودا بناسن و يەكتا پەرستى بگەن، شك و گومانىان لەتاك و تەنھايى خودادا نەمىنى!

﴿۲۲﴾ وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا ۖ وَاتە ئاسمانمان وادروست كردود دەلتى سەقفە بۇ زەۋى، واتە: وادىتە بەرچاۋو ئاۋا دەبىندى. ئەۋ سەقفو ھەلاشەمان لەنارىك و پىكى، لەكەۋتن و روخان، لەۋى شەياتىنى بتوانن لىى نزيك ببەۋە قسەو باس بىزن پاراز توۋە، ھىچ لەكەۋ عەبىكى تىدا نابىندى، لەھەموو پىسى و نارىك و پىكىيەك پارىزراۋە. لەم رومە: كەناسمان رەمى شكوۋەندى و بەرزو پىروزيىيە و ئاياتى هيدايەت لەۋىۋە دىنە خوارى. كەچى وپراى ئەۋە ﴿وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ﴾ ئەۋان لەنیشانەكانى بونەۋەر، لەنایەتەكانى روو و مردەگىزن، پشت ھەلدەكەن، بى ئاگاۋ و بى بىرو ھۋىش، ھىچ بىر ناكەنەۋە لەدەست رەنگىنى خودا ورد نابنەۋە، بەتيفكرىنەۋە سەيرى بوۋنەۋەر ناكەن!!

﴿۲۳﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۚ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ۖ خودا خودايەكى ۋەھايە شەۋو رۆژى دروست كردود، خۆرو مانگى بەدەيھىناۋن، شەۋو رۆژ دوو دياردەدى بونەۋەرن، خۆرو مانگ دوو قەبارەى گەۋرە زەبەلاحن، پەيوەندىيەكى پتەۋيان بەژيانى ئادەمىزادەۋە ھەيە، بەلگوو بەژيانەۋە بەگستى ھەيە، تيفكرىن لەبەشۋىن يەكدى داهاتنى شەۋو رۆژ و ھاتۇ چۆى خۆرو مانگو ھەموو دياردەكانى ترى بوۋنەۋەر بەۋ شىۋە رىك و پىكە بەم وردى و پتەۋى و تۆكەيىيە: كەبەبى راۋەستان و تىكچوون، بەم شىۋە نىظامە: كەچاۋ تروكانىك راۋەستانىان نىە،

﴿۲۴﴾ وَمَا جَعَلْنَا لِإِبْرَٰهٖمَ مِنْ قَبْلِكَ الْخَلْدَ ۖ نىمە ئادەمىزادىكى پىش تۇ بىريارمان نەداۋە بۇ ھەتا ھەتايە لەژياندا بى، نەئەتۇ ئەى موحەممەد ھەروەھا ھەموو ئەۋانەى لەپىش تۆۋە رۇيىشتون و ئەۋانەى دوا تۇ دىن ھەر ھەموۋيان گىاي

مردن و مردن يەخەى پى گرتوون و پىيان دەگرى و كەس لەجنگ مردن رزگارى نەبۋەۋە نابى.. ئەى موحەممەد! خوداى تۇ بىريارى داۋە: كەتۋىش ۋەكوو باقى پىغەمبەرانى پىش خۇت مردن يەخەت بگرى و بمرى. ﴿أَفَلَا يَنْتَظِرُونَ﴾ نيا كەتۇ مردى ئەى موحەممەد! ئەۋ موشرىكانە نەمردەبىن؟ نەخەير ھەموو كەس دەمرى و كەس بەزىندوىى نامىنىتەۋە. ھىچ كەس بەتەما نەبى بۇ ھەتا ھەتايە لەدونيادا بژى و مردن يەخەى پى نەگرى.

﴿۲۵﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ۖ واتە ھەموو خاۋەن گيانىك دەبى پىالە ژەھرى مردن بچىزى، ھەموو گيانىك دەبى لەجەستە جىبابىتەۋە. واتە پىش جىبابونەۋى جەستە لەگىان دەبى تالۋى مردن بچىزى. ﴿وَتَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً﴾ نىمە بەبەلاۋ نىعمەت، بەنەخۇشى و لەشساغى، بەھەزار كردن و سامان پىدانانتان بەتافىتان دەكەينەۋە، تا دمرى بخەين چەند خۆگرو پشوو دىزن، تاج ئەندازىيەك بەصەبرو ئارام، سوپاسگوزارو شوكرانە بژىرن! ﴿وَالْيَا تُرْجَعُونَ﴾ سەرمەنجام و گەرانەۋەتەن بۆلەى نىمەيەۋە دىنە بەرەدەستى نىمە بۇ موحاسەبە و پاداش و سزا. بەگوپرى كىردەۋەكانتان پاداش و مردەگىرنەۋە سزا دەدرىن.

﴿۲۶﴾ وَإِذَا رَأٰى الَّذِينَ كَفَرُوا ۖ إِنَّ يَتَخَذُواكَ إِلَّا هُزُؤًا ۖ ھەركاتى كافىرەكانى ۋەكوو ئەبو جەھل و ھەۋا خواھانى تۇ دەبىن ئەى موحەممەد! ھەموو ھەۋل و تەقەللايەگىان ئەۋەيە قەشمەرىت پى بگەن، تەنيا دەتكەنە ھۆكارى گالتە پىكردن و عەيىب و عارت لى دەۋزىنەۋە! لەكاتىك دا دەبوۋ ئەۋان بىر لەھەلس و كەۋت و ئەخلاق و رەۋشەت بگەنەۋە، بىر لەۋ پەيامە بگەنەۋە كەبۇت ھاتوۋە. ﴿أَهَٰذَا الَّذِي يَدَّكُرُ آلِهَتَكُمْ﴾؟ ئائەمەيە: كەعەيىب و عار لەخوداكانتان دەگرى و نىۋە بەنەقام و بى عەقل دادەنى كەدەيانپەرسەن؟؟ ﴿وَهُمْ بِذِكْرِ الرَّحْمٰنِ هُمْ كَافِرُونَ﴾ ۋەلحال ئەۋ كافىرانە بىروايان بەۋ خودايە نەبوۋ: كەنەۋانى دروست كردود، بژيوى بۇ قەراھەم هيناون، نازو نىعمەتى بەسەردا رشتوون، واتە: چۆن ئەۋان پىيان سەيرە: كەتۇ رەخنە لەخوداكانيان دەگرى بەمەرجى خوداكانيان شىۋى پەرسەش نىن، خۇ بۇخۇيان بىروايان بەخوداى بالادەست و بەدەيھىنەرى بوۋنەۋەر نىە! ھەلۋىست و

بیرو باومری نهوان جیگای سهر سوورمانه، نهک هی تو! ﴿۳۷﴾ خَلِقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَجَلٍ ﴿۳۷﴾ سروشتی ناده میزاد له سهر په له کردن دایزراوه، ههر ده لئی په له کردن به شیکه له پیکهاته ناده میزاد. ﴿سَارِیْکُمْ آیَاتِی﴾ له وه به وولاوه نایه تی خو متان نیشان ددهم، نیشانه ی واتان نیشان ددهم دان به خودایه تی من دا بنین، برپا به په یامی پیغه مبه رکه م بکه ن ﴿فَلَا تَسْتَغْلُجُونَ﴾ په له م لی مه که ن، هه موو شتی ک کاتی دیاری کراوی خو ی هه یه پیش و پاش ناکا، عه زابی به په له یه خه تان ده گری و قوتارتان نابی، له گه ل کاتی خو ی هات دواکه وتن و نه هاتنی نیه.

نهو موشریکانه په له له هاتنی عه زاب ده که ن و پرسیار ده که ن ﴿وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ؟﴾ به پیغه مبه رو نیمانداران ده لئین: نهو ههر شه یه ی لیمان ده که ن به هاتنی عه زاب له دونیاو قیامت دا که ی دی! ﴿إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ نه گهر راست ده که ن ده ی زوو به یینن، ده بابی و بی منته بن.

په رومردگار له جیاتی ولامدانه و میان دیمه نیکی روژی دوا بیان ده خاته پیش چاو و دمه فرموی: ﴿لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكْفُونَ عَنْ وُجُوهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ﴾ نه گهر نهوان دلتیا بوونایه له وهی: که عه زابیان بو دی و سزای سامناک ده یانگریته وه په له یان نه ده کرد، نه گهر چونیته تی نهو عه زابه سامناکه ی ده وریان ددهاو له هه موو لایه که وه ته نگیان پی له ده چنی و ناتوانن له خو یانی دوور بخه نه وه له به ری رابکه ن، که سیان ده ست ناکه و ی یارمه تیان بداو زرگاریان بکا، ولامی (لو) حمزف کراوه: واته: نه گهر عه قلیان به مه بشکایه و نه م شتانه یان بزانیایه، له سهر کو فرو بی دینی به رده وام نه ده بوون، په له یان له هاتنی عه زاب نه ده کرد! ﴿بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً﴾ به لگوو له نا کاوو کوت و پر نهو عه زابه یان بو دی و تیکیانه وه ده پیچی، ﴿فَتَبْهَتُهُمْ﴾ سهر سامیان ده کاو سهر گهر دان و واق و رماو دهبین ﴿فَلَا يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا﴾ ناتوانن ناگره که له خو یان دوور بخه نه وه بیگری نه وه نه هیلن بیان سو تی نی ﴿وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ﴾ نه مؤله تیش دهرین، تازه هه لیان له کیس چوو، به هیج جو ری عه زابه که دواناخری بو نه وهی تهویه بکه ن، عوزر بی ننه وه،

وَلَوْ رَمَكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَإِن يَنْجِدُونَكَ إِلَّا مَزُورًا أَهَذَا الَّذِي يَذْكُرُ آلِهَتَكُمْ وَهُمْ يَذْكُرُ الرَّحْمَنَ هُمْ كَفَرُونَ ﴿۳۸﴾ خَلِقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَجَلٍ سَأُورِيكُمْ مَا يَنْتَقِي فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ ﴿۳۷﴾ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۳۸﴾ لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكْفُونَ عَنْ وُجُوهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿۳۹﴾ بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿۴۰﴾ وَلَقَدْ اسْتَهْزَأَ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۴۱﴾ قُلْ مَنْ يَكْفُرْكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُعْرِضُونَ ﴿۴۲﴾ أَمْ لَهُمْ آلِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مَتَّاعُونَ ﴿۴۳﴾ بَلْ مَنَعَنَا هَؤُلَاءَ وَآبَاءَهُمْ حَتَّى طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا أَفَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿۴۴﴾

﴿وَلَقَدْ اسْتَهْزَأَ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ﴾ واته: بیگومان گالته و لاقرتی به پیغه مبه رانی پیش تو کراوه، ﴿فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ﴾ نیتر نهو سزایه ی گالته یان پی ده هات و به هه شه ری یان دزمانی، ده وری دان و تیکیه وه بیچان و دوا برپاوی کردن، نه توش خه فته مه خو و دلتنه نگو ته نگاو مبه به گالته کردنه که یان، نه وانیش سزای خو یان و مرده گرن و به سه ریانه وه ناچی. مؤله ت دهرین، به لام پاش گویان ناخه یان!

﴿قُلْ مَنْ يَكْفُرْكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ﴾ نه ی موحه ممه دا! به وانه بلئ: کی شه و پاریزگاری نیوه ده کا، کاتی که ده خه ون کی دمتانپاریزی، یان به روژ له کاتی نیش کردن دا کی دمتانپاریزی له عه زابی خودا. نه گهر خودا ویستی عه زابتان بو بنیری کی فریاتان ده که و ی. ﴿بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُعْرِضُونَ﴾. به لگوو نهو کافرانه و پرای نهو هه موو به لکه

عه قلیبانهی: که له قورئان دا هه نو نیشانهی فه ضلو و نیعمه تی خودان و نامازه ده که نه به پاریزگاریی خودا بو به نده که نه به شه وو به روژ، که چی نه وان رویان و مرگ پر او و به بیر له نیعمه ته کانی خودا ناکه نه وه، ددان به فه ضل و که ورمیی به دیهینه رو په رو مردگاری خوئیان دانانین.

ئه مجار به شیوهیه کی تر پر سیاره که بیان ناراسته ده کاو دمه رموی: ﴿۴۳﴾ أَمْ لَهُم آلِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنْفُسِهِمْ ﴿۴۴﴾ یان نه وان چه ند خودایه کیان هیه جگه له نیعمه نه وان پاریزگارییان ده که نه؟ نه خهیر وانیه، حاشا نه و شتانهی نه وان به خودایان دهمانن، توانای نه و میان نیه یارمه تی خوئیان بدن، چ جای یارمه تی کهسانی تر، ﴿وَلَا هُمْ مِّنَّا يُصْحَبُونَ﴾ له لایه ن ئیمه ی شه وه کۆمه کی ناکرین، هاوکاری ناکرین به یارمه تیدان،

﴿بَلْ مَتَّعْنَا هَؤُلَاءِ وَآبَاءَهُمْ حَتَّى طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ﴾ نه خهیر پیتان وانه بی نه وانه خودای وایان هه بی به شه وو به روژ بیان پاریزئی، به وه له خوئیان بابی بووین و له خودا یاخی بووین. به لکو و نه وهی نه وانی و الیکردوه یاخی ببن و له خوئیان بابی بن و هه لئان و بو گومر ابوون نه وهیه: ئیمه نه و کۆمه له و باوک و باپیرانیانمان خستونه له زه مت و خوشی یه وه، نازو نیعمه تیان به سه ردا رزاوه و ماومیه کی دوو رو دریز به م حاله ژیانان به سه ر برده، به و ته مه ن دریزیه واده مانن مردن و ژیانان به ده ست خوئیانه و خوئیان ره خسینه ری نه و بارو دۆخه ن و نه و خوشی و کامه رانیه ی وان تی یدا به وه ی نه و بیرو باومر و مه یه: که په پیره ی ده که نه که وایی نابی نه وان وازی لی بینن !! ﴿أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا﴾ نایا نابینن: که ئیمه دین خاک و زیدی بی بر وایان له هه ر چوار لوه که م ده که ی نه وه روژ به روژ موسولمانان په ل ده هاوون و به ره به ره خه لکی موسولمان دهن و ولاتی کوفر ده که وینه زیر دمه لاتی خودا په رستانه وه. ﴿أَفَلَهُمُ الْغَالِبُونَ؟﴾ نایا هیشتا نه وان خوئیان به بالاده ست و سه رکه وتوو دهمانن، نایا ئیمه بالا دمه ستین یان نه وان؟ نه دی چوون خوئیان به سه رکه وتوو دهمانن؟ پر سیاره که بو چه سپاندن و سه رکۆنه کردنه. واته: باوانه زمانن دان به واقیع دا بنین و چی دی سه رکیشی نه که نه.

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ ﴿۴۵﴾ وَلَئِنْ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يُبَوِّلْنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿۴۶﴾ وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَمَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكُنَّا بِهَا حَسِيبِينَ ﴿۴۷﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ ﴿۴۸﴾ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِنْ السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ ﴿۴۹﴾ وَهَذَا ذِكْرٌ مُبَارَكٌ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿۵۰﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ عَالِمِينَ ﴿۵۱﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ﴿۵۲﴾ قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَادِيدِينَ ﴿۵۳﴾ قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿۵۴﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِينَ ﴿۵۵﴾ قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُمْ وَأَنَا عَلَى ذِكْرٍ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿۵۶﴾ وَآلَهُ لَا كُفْرَ أَفَعَدَّ وَعْدَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُولَدُوا مَدِينٍ ﴿۵۷﴾

﴿قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ﴾ نهی پیغه مبهرا به و موشریکانه بلئ: نه وه کوو ده تانتر سینم: ئیلا: که ده تانتر سینم به قورئان ده تان تر سینم که نامه ی خودایه و من ته نها را که یاندنم له سه ره، ﴿وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ﴾ نه م نیگا و سه ره سوودی نیه بو کهسانی که چاوی دلایان کویر بووین و دلایان مۆرکراوه گوچکه بیان هاخندراوه، نه وانه وه کوو که پرو لایک وهان: که هیه نه بیسی و تی نه گا، ﴿وَلَئِنْ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ﴾ نه که ره که می که له عه زابی خودای تو روژی قیامت بکه ویته سه رته وانه ی ئیستا تو به درو ده خه نه وه، یه که سه ر دان به تاوانی خوئیاندا دهنین و ده لئین: هاوار بو خویمان و مالویران خویمان، ئیمه له دونیادا سه ته ممان له خویمان کرد، په نه چی په شیمانی ده که زن و هاواری قوربه سه ری خوئیان ده که نه به لام چ سوود!!!

له قیامت و تهنگ و چه له مه کانی دترسن، له حساب و راگرتن و پرسیارو لیکولینه و دی نه و روزه دترسن، دله لهرزمانه و هه میشه له یادیانه..

﴿وَهَذَا ذِكْرُ مُبَارَكٍ أَنْزَلْنَاهُ﴾ نهم قورئانه بوسه تۆ نازل کراوه، په ندو نامۆژگاری له خو گرتووه، یاد خه رومیه بۆتان، نامه یه کی به رزو پیرۆزه، پر خیر و فیهو به ره که ته، ریبازی راست و رهوانتان نیشان ددها، ﴿أَفَأَنْتُمْ لَهُ مُكْرُونَ﴾ نایا نیوه چون نینکاری نهم کتیه به سووده ده کهن، به ج عه قلیک دزایه تی ده کهن و نایه نه ژیر رکیفیه وه،

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ﴾ واته: سویند به (الله) بیگومان نیه زور پیش موسا و هارون نیراهیممان شارمزاگرد بۆ ریبازی حه ق و خیر و خوشی، ته و فیه قمان دا بۆ پابه ند بوون به یه کتاپه رستی و دزایه تی کردنی بته پرستی، ریبازی راستمان بۆ رون کرده ووه، له ناو نه ته ووه که یدا له بته پرستی رزگارمان کرد، ﴿وَكُنَّا بِهِ عَالِمِينَ﴾ نیه زانا بووین به چونیه تی نه ووه دهمانزانی: که شیایو پیغه مبه ریتیه، دهمانزانی خاوه نی بیرو باوه ری ته ووه لیپراوه بۆ خودا پرستی، دهمانزانی خاوه نی ره وشتی به رزو پیاویکی به رزو دامه زراوه.

﴿إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ﴾ وشه (اذ) یان موته عه لیه که به (آیاتنا) یان به (رشد) یان به وشه یه کی مه زنده کراو واته: ژیریمان پی به خشی کاتیک نارمزه مندی خوی دهربری به رامبه ر به ندایه تی کردن بۆ بت و صه نه م، وتی: نهم به یکه ره بی گیانانه چین نیوه خۆتان به سه ردا کوشمه له کردوون؟ لییان کۆبوونه ووه په رستشیان بۆ ده کهن؟؟ ﴿قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ﴾ نازمو گه له که ی تیکرا وتیان: بیگومان نیه هیه به لکه و ده لیلیکمان له م باره و منیه جگه له ووه باوک و باپیری خۆمانمان دیوه نهم شتانه یان په رستوه به ندایه تیان بۆ کردون، نیه مه ش لاسایی نه وان ده که یه نه وه. ﴿قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ﴾ وتی: نیوه و باوک و باپیرانتان له گومرایی ناشکرادا بوون و له ریبازی حه ق لاتان داوه و سته متان له خۆتان کرده، مه نه هج و ریبازتان ناحه قه و ناراست و نارده وایه، به ندایه تیکردنی باوک و باپیرانتان بۆ نه و بتانه نه وه

﴿وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا﴾ رۆزی قیامت ته رازووی عه داله تکاری دادهنیین، نه و ته رازووی نامه ی نه عمالی پی ده کیشری، چاکه و خراپه ی هه موو ناده میزادیک کیشانه ده کری، که س سته می ئی ناکری، هه رچه نه ده نه وان بۆخویان له دونیادا سته میان له خویان کرده، وه ئی له رۆزی قیامت دا که س هیه سته میکی ئی ناکری، هه موو که س به گویره ی کرده ووه کانی سزای دهری و پاداش و مرده گریته وه. ﴿وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا﴾ نه که ره نه و کرده ووه ناده میزاد نه نه جانی داوه به نه ندازی ده که خه رده له یه ک بی ناماده ی ده که یه و ده یخه یه ناو حیساب و به ته رازووی عه داله تکاری خۆمان کیشانه ی ده که یه. به عه داله ت و ویزدانه وه پاداش و سزای له سه ر ده ده یه نه وه. ﴿وَوَكَّفَىٰ بَنِي حَاسِبٍ﴾ کیفایه ته: که نیه مه ژمیریاری کرده ووه به نه ده گان بین، که س له خودا زاناترو ناگادارتر نیه به کرده ووه به نه ده گانی، که س له خودا دادپه رور تر نیه به تۆله ئی ستانده ووه پاداشدانه ووه یان،

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ﴾ واته: سویند به زاتی (الله) نیه نامه یه کی ناسمانی تیرو ته سه ل و گشتیمان داوه به موسا و هارون (علیهما السلام)، نه و نامه ناسمانیه بریتیه له ته ورات: که نامه یه که حه ق و به تالی لیک جیا کردو ته وه، حه لال و حهرامی ناشکرا کرده، هه روه ها ته ورات چرایه که روناکی ده به خشی له تاریکی نه زانی و سه ر ئی شیواویدا بۆ نه ووه ناده میزاد بگه یه نیته ریبازی هیدایه ت و رزگار بوون. هه روه ها ته ورات نامه ی په ندو نامۆژگاریه، ته قواکاران پیی په ند نامیز دهن و خودای خۆیان ده ناسن و به ندایه تی دلسۆزانه ی بۆ ده کهن. نه مجار ره وشتی ته قوا کاران نمایش ده کاو یه که یه که رایانده نوینی. ﴿الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ﴾ واته: ته قواکاران نه وانه به نه ئی له خودای خۆیان دترسن، به گویره ی فرمان و نه هیه کانی خودا هه لسو که وت ده کهن، له حاله تی نه ئی و له خه لومخانه ی ته نه یی دا، له وکاته دا: که که س چاوی لییان نیه و دیارده ی ریبازی له گۆزی نیه نه وان به دلسۆزی خودا په رستی خۆیان ده کهن و ترسی خودایان له دلدا یه. ﴿وَهُمْ مِنَ السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ﴾ نه وان

ناگه یه نئ کهنه و بتانه شیای پهرستن بن و قودسییه تیان بی بدری.

﴿۵۵﴾ قَالُوا أَجِئْنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِينَ ﴿۵۶﴾ وتیان: نهم قسانه چین دمیانکه ی ئیبراهیم؟؟ نایا به گالتنه واده لئ ی: یان به راسته، ئیمه له وه پئش قسه ی لهم جوړه مان نه بیستون، یه که مجاره شتی ناوامان بهرگوئ بکه وئ!

﴿۵۶﴾ قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّ ﴿۵۷﴾ به لکوو خودای من و ئیوهش خودای ناسمانه کان و زهوییه، خودای ئیوه نهو خوداییه به دیهینه ری ناسمانه کان و زهوییه، خودای هه موو بوونه و مره، به دیهینه ری هه موو شتیکه، له نه بووه بوونه و مره ی به دهیناوه. هه نهو خودایه و که سی تر شیای خودایه تی نیه ﴿وَأَنَا عَلَىٰ ذَلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ﴾ واته: من شایه تی ددهم: که جگه له خودا هیچ خودای تر نین... شتیکی ناشکرایه شایه تی له سه شتیک ددری که شایه ته که ناگاداری بی، دهی خو چه زمرت ئیبراهیم ﷺ دروستکردنی ناسمانه کان و زهوی و خوئی و گه له که ی به چاو نه دیوه، وه لئ شته که نه وه منده ناشکراو نمایان و راست و دروسته، نه وه منده به لگی به هیژو ناشکرای له سه ر هه، وای ئی هاتووه، خاوهن باوهران به دئنیاییه وه ده توان شایه تی له سه ر بدهن، چه زمرت ئیبراهیمیش دئنیایی له و باره وه گه یشتبوه راده یه که وه کوو نه وه به چاوی خوئی دروستکردنه که ی بینیبی وابوو. بویه به دئنیایی خوئی برده ریزی شایه تیدمرانی نهو واقیعه.

﴿۵۷﴾ وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُولُوا مُدْبِرِينَ ﴿۵۸﴾ سویندم به خودا ده بی نه و په ری هیژو توانای خویم به کار بینم بؤ تیکشکاندن بته کان.

﴿۵۸﴾ فَجَعَلَهُمْ جُذَاذًا إِلَّا كَبِيرًا لَهُمْ ﴿۵۹﴾ جگه له بته گه وره که یان نه وانی تری هه موو پاره پاره کردن و کردنیه پارچه پارچه ی بی سه رو بهر بته هه باره گه وره که یانی هیشته وه و ته وره که ی خسته سه رسانی نهو ﴿لَعَلَّهُمْ إِلَٰهٌ يَرْجِعُونَ﴾ به لکوو نهو گومرپایانه بگه پینه وه بؤلای نهو بته گه وره لئی بپرسن نهو رووداوه چؤن روی داو بؤچی بهرگری له بته بجوکه کان نه کرد! نه مجار لهم رووه وه به خویندا بچنه وه وه ست به نه فامی و بی عه قلی خوین بکه و بزنان: پهرستنی نهو بتانه چه ند

کاریکی بوجه و نه گه ر شتیکیان پی بکرایه ده بوو بهرگری له خوین بکه ن!

﴿۵۹﴾ قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِالْهَيْتَا إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۶۰﴾ به شیوه ی توورمیی و به هه ره شه وه وتیان: نه وه ده بی کی نهو کاره ی به سه ر خودا کانمان هیئابی، چؤن جه سارمتی ده ستریزی ئاوی کردوه؟ بیگومان نه وه ی نه م کاره ی نه نجام داوه له سه ته مکارانه و ده ست دریزییه کی گه وره ی کردوه و شیای سزاو توله ئی ستاندنه، ئیتر نه و کاته: نه وانه ی گوئیان له هه ره شه که ی ئیبراهیم ﷺ بوو: که ونبوی سویندم به خودا ده بی نهو بتانه تان تارو مار بکه م که به جیتان هیشتن!

﴿۶۰﴾ قَالُوا سَمِعْنَا فَتًی يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ ﴿۶۱﴾ هاتن شایه تیان داو وتیان: ئیمه گویمان ئی بوو گه نجیک هه ره شه ی تارو مارکردنی خودا کانمانی ده کردو دمیگوت: سویندم وابی ده بی په نیکتان به سه ر بینم و نه و په ری هیژو توانای خویم بغه مه گه ر بؤ وردو هارکردنی نهو بتانه تان، نهو گه نه شه ناوی ئیبراهیمه، دئنیان نهو نه م کاره ساته ی قه وماندوه!!

﴿۶۱﴾ قَالُوا فَأْتُوا بِهِ عَلَىٰ أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ﴿۶۲﴾ وتیان: به بهر چاوی خه لکه وه، به نامادمی جه ماو مریکی زوره وه ئیبراهیم راکیشی لیکوئینه وه و پرسیار بکه و بیهینن باجه ماوهر ناگای ئی بی و ببنه شایه ت له سه ری، به بی شایه ت له سه ر گرتن هیچ سزاو توله یه کی ئی مه که نه وه، خه لکه که ناماده بکه ن باناگادار بن: که دان به تاوانی خویدا ده نی و ناگاداریش بن چ سزایه کی به سه ردا ددری و ببیته په ندو عیرت بؤ که سانی دیکه.

﴿۶۲﴾ قَالُوا أَلَمْ نَأْتِ بِهَذَا بِالْهَيْتَا يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿۶۳﴾ وتیان: نه ری تۆ نه م کاره ساته ت به سه ر خودا کانئ ئیمه هیئاوه ئی ئیبراهیم!

نه م بت شکاندنه کاری تویه؟!

﴿۶۳﴾ قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا ﴿۶۴﴾ وتی: نه خهیر من وام ئی نه کردون، ناهم بته گه وره یان به و دمرده ی بردون. بیگومان چه زمرت ئیبراهیم کاتی بینی خه لکه که ریژ له و بته گه وره ده گرن، کرده وه که ی پال نه ودا لهم روه وه: که نهو هوکاره یان هه لته ره بؤنه وه ی وایان ئی بی، له روی زمانه وه کردار وه کوو چؤن پال بکه ره که ی ددری، پال هوکاره که سی ددری! ﴿فَاسْأَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ﴾ ده نه گه ر راسته نه وانه خودان و

شیای خودایه تین و قسه و گشت و گویان ههیه پرسیاریان لی بکه: باوه لامتان بدمنه وه و پیتان بلین: کی وای لی کردون.

﴿۱۴﴾ فَرَجَعُوا إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ الظَّالِمُونَ ﴿۱۴﴾ به خویندا چونه وه ههستیان به ههلهی خوین کرد، که مته رخه می و ته قصیری خوین را که یاند، نه وه بوو: هه ندیکیان به هه ندیکیان گوت: ئیوه سته مکارن لهم روه وه: که خودا کانتان به بی چاودیرو حهرس به جی هیشتووه، یان لهم روه وه: سته مکارن: که به ندایه تی بو پهیکه رو دارو به ردیک ده کهن: که قسه و ناخواتنیا نیه،

﴿۱۵﴾ ثُمَّ نَكِسُوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ ﴿۱۵﴾ پاشان چاویان له زهوی بریه وه و سهریان داخست و ده کوو نه وه بیانیه وی بیر بکه نه وه. یان مانا که ی بهم جوړه یه: پاشان که پانه وه بو دمه ده می و موحاده له و به رهنگار بوونه وه ی حه زردتی ئیبراهیم و له هه لویستی ته مه نکورتی پیشویان پاشگهز بوونه وه و رویان له ئیبراهیم ﷺ کردو پیتان گوت: ﴿لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هَؤُلَاءِ يَنْطِقُونَ﴾ بیگومان تو دهمانی نه مانه زمانیا نیه و قسه ناکه ن. نه توش دهمانی و ئیمه ش دهمانین هم خودایانه ی ئیمه قسه یان نیه! نه دی چون تو داوا له ئیمه ده که ی پرسیاریان ناراسته بکه یه؟ ﴿۱۶﴾ قَالَ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿۱۶﴾ واته: ئیبراهیم ﷺ دوا ی نه وه ی که له که ی

دانیان به وه دا نا: که نه و بتانه بی زویان، وتی: ده ی که وایه ئیوه به ج هه قلیک له جیاتی خودای مه زن به ندایه تی بو نه و پهیکه رانه ده کهن: که نه گهر به ته می سوود بن لییان هیچیان له ده ست نایه، نه گهر دزایه تیشیان بکه ن زیانتان پی ناکه یه نن و جیگای مه ترسی نین. ﴿۱۷﴾ أَفَلَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ ﴿۱۷﴾ مالتویرانی و به هیلاک چون بو خوستان و خودا کانتان: که له جیاتی خودا به ندایه تی یان بو ده کهن. داوه شین و سه ر شوپی بو خوستان و په رستراوانتان. ﴿۱۸﴾ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۱۸﴾ نه وه بو بیر له خوستان ناکه نه وه؟ بوچی به خوستاندا ناچنه وه؟ له کوفرو بی دینی خوستان ورد نابنه وه؟ تابوتان دمر بکه وی چه ند خه سارتمه ندو گومراو سه رلیشیوان؟! ﴿۱۹﴾ قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِن كُنتُمْ فَاعِلِينَ ﴿۱۹﴾ هه ندیکیان

به هه ندیکیان گوت: وابه وه نه و بیژمره نه مرودی کوری

فَجَعَلَهُمْ جُودًا إِلَّا كِبْرَهُمُ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿۱۸﴾ قَالُوا مَن فَعَلَ هَذَا بِإِلَهِتِنَا إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۱۸﴾ قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ ﴿۱۹﴾ قَالُوا فَأَتُوا بِهِ عَلَىٰ أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ﴿۲۰﴾ قَالُوا أَأنتَ فَعَلْتَ هَذَا بِإِلَهِتِنَا يَا ابْنِ بَرَاهِيمَ ﴿۲۱﴾ قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا فَاسْتَخِرْتُمْ إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ ﴿۲۲﴾ فَرَجَعُوا إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ ﴿۲۳﴾ ثُمَّ نَكِسُوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هَؤُلَاءِ يَنْطِقُونَ ﴿۲۴﴾ قَالَ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿۲۵﴾ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۲۶﴾ قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِن كُنتُمْ فَاعِلِينَ ﴿۲۷﴾ قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿۲۸﴾ وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ ﴿۲۹﴾ وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ﴿۳۰﴾ وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا جَعَلْنَا صَالِحِينَ ﴿۳۱﴾

که نغانی کوری سه نحاریب کوری نه مروذ کوری کوژش کوری حام کوری نوح بووه. هه ندیک پیتان وایه: نه و بیژمره کابراهیم کی کورد بووه. وتیان: ئیبراهیم بسووتین، تو له ی هم کاره ی به ناگر لی بکه نه وه، یارمه تی خودا کانی خوستان بدمن نه گهر ئیوه راست ده کهن یارمه تی خودا کانتان ده دن و ناتانه وی واز له عیباده تکردنیا ن به یئن. دارو لیږه واریکی زوریان گرد کرده وه و ناگریان تی به ردا و به مه نجه نیق ئیبراهیمیا ن هه لدا یه نا و ناگره که. به خه یالی خوین ئیتر ئیبراهیم ﷺ له ماومیه کی کورت دا کو لو کو ی داده مرئ!

﴿۱۹﴾ قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿۱۹﴾ په رومردگار فه رموی: ئیمه وتمان: نه ی ناگر سارد به روه وه به شیومیه ک زیانبه خش نه بی، نه وه ند ه گهر م به به بسووتینی، وه ند ساردمه به روه سه رما په یدا بکه ی.

﴿وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ﴾ گه له که ی ئیبراهیم پیلانیان بۆ ئیبراهیم دارشت و ویستیان سزای بدهن و له ناوی بهرن له تۆله ی نه وودا؛ که به ته کانی ورد و هار کردوون به ناگر بیسوتینن، به لām نیه رهنج به خه سارمان کردن و کار ده که یانمان بیته وده کردو ئیبراهیممان له ناگر ده که رزگار کرد. ﴿وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ﴾ واته: لهو نیعمهت و به خشانه ی خودا دابوونی به ئیبراهیم عليه السلام نه وده بوو له گهل (لوط) ی برازی له عیراق رزگاری کردن و کۆچی پیکردن بۆ خاکی پیروژ بۆ ولاتی شام، بۆ نه و ولاته ی خودا خیر و به ره که ته تییدا زور کرده، به وه ی زوری پیغه مبه ر تییدا نار دوون، شهر یعمهت و یاسای نه و پیغه مبه رانه به ناو جیهاندا بلا و بو ته وه. خا که که ی به پیت و به ره که ته، کشتو کال و دارو دره ختی تی دایه، سه رچا وه چۆمی زوری تیidan، به رو بو و و میوه ی زور و هه مه جوړه، خیر و به ره که ته دین و دنیای تی دا کۆبو ته وه!!

﴿وَرَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً﴾ به خشیمان به ئیبراهیم ئیسحاق و یه عقوق، وه چه و نه ویه کی باش بوون، به هه ضل و رهحه ته خۆمان پیمان به خشین، یانیسحاقمان پی به خشی له سه ر داوا و پارانه وه ی خوی زیاد له وه ی خوی داوا ی کردبوو یه عقوقیشمان به زیده پید. ﴿وَكُلًّا جَعَلْنَا صَالِحِينَ﴾ هه موو یانمان گیران به خا وه ی خیر و کاری باش. واته: لوط و ئیبراهیم و ئیسحاق و یه عقوق یان: هه ریه کی له ئیبراهیم و ئیسحاق و یه عقوقمان کردن به پیاوی صالح و له خوا ترس، فره مان ی خودایان به جی هی نا، خویان له حه رام و حه رامخوژی پاراست. هه موو یانمان کردن به پیغه مبه رو رابه ری ناده می زاد. ﴿وَجَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا﴾ کردمان به نیمام و پی شه و ا، بانگه وازی ناده می زادانیان کرد بۆ نایینی خودا، به فره مان ی نیه نه ره که کانی خویان نه نجام دان. چۆنمان فره مان پیکردن ناوا هه لّس و که وتیان کرد. ﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ﴾ نیگا و سه روشمان بۆ ناردن؛ که کاری چاک نه نجام بدهن و واز له شه حه رامه کان بینن، ﴿وَأَقَامَرِ الصَّلَاةِ وَإِيسَاءَ الزَّكَاةِ﴾ نیگامان بۆ کردن؛ که نو یژه کانیان بکه ن و زه کاتی مال و سامانیان دهر که ن. ﴿وَكَانُوا لَنَا عَابِدِينَ﴾ هه موو یان ته قوا کارو

خودا په رست و فره مان به ردار بوون، له ناستی خودا په رستی دا هه رگیز لوت به رزیان نه وانند.

﴿وَلُوطًا آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا﴾ په رو مردگار ده فه رموی؛ به خشیمان به لوط و پیه مبه رایه تی و لی زانی له حه لکردنی کیشه ی ناو کۆمه ل و دانایی له به ری وه بردنی نه رکی رابه ری و پی شه وایه تی دا. زانی یاری و هه موو شتیک که په یوه ندی هه بی به بیرو با و مرو خودا په رستی یه وه پیی درابوو. ﴿وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبَائِثَ﴾ واته (لوط) مان رزگار کرد لهو عه زابه ی رشتمان به سه ر دانیش توانی نه و شاره ی کاری ناشیرینیان ده کردو ئی ربازیان تی دا باو بوو، هوی نه م ره وشه ناشیرینه یان نه وده بوو ﴿إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَاسِقِينَ﴾ بیگومان نه وان گهل و نه ته ویه کی له ری دهر چوو بوون، له طاعت کردن بۆ خودا لایان دابوو، سه ره گه رمی گو مریای و سنو ورشکینی بوون. قه ومه که ریشه کیش کران و لوط و شوینکه و توانی رزگاریان بوو.

﴿وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا﴾ ویرای رزگار بوونی له ده ست نه و کۆمه له ره وش ناشیرینه، خستیشمانه ناو رهحه ته خۆمان و دل ئیا و دل ئارام بوو ﴿إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ﴾ بیگومان لوط له به نده صالحه کانی نیه بوو، له وکه سانه بوو، که کرده وه ی باشیان ده کردو فره مان ی خودایان به جی ده هی ناو خویان له نه هیه کانی ده پاراست ..

﴿وَنُوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ﴾ واته: نه ی موحه ممه د! سه رگورشته ی نوح بۆ گه له که ت بگپر ده؛ کاتیک گه له که ی به درویان خسته وه و نیمانیان پی نه هی نا، له روژگاریکی پیش روژگاری ئیبراهیم و توش بوو، بانگی ئی کردین و په نای بۆ هی ناین لی مان پارایه وه، بی ده سه لاتی خوی راگه یاند، نی تر نیه میش دوعا که یمان و مرگرت و به هانایه وه چوین و فره یای که وتین، نو و ح و شوینکه و توانیمان رزگار کرد، رزگارمان کردن له خنکان و نه زیه تدانیان له لایه ن گه له که یانه وه و خه م و نارهحه تی به دروخسته وه ی په یامه که ی! ﴿وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ﴾ نیه میش یارمه تیمان داو له چنگی نه و گهل و نه ته وه رزگارمان کرد؛

که نایه‌تی نیمه‌یان به دروخته‌ده، له‌توله‌ی نه‌و سه‌ره‌ده‌ی و خرابه‌کاری و سته‌مکاریه‌یان دا به‌توفان خنکاندمان، به‌گه‌وره‌و بچوکیانه‌وه له‌ناومان بردن که‌سمان ئی نه‌هیشته‌وه. ﴿۷۸﴾ **وَاَوُوْدَ وَسَلِّمَانَ** واته: نه‌ی موحه‌مه‌ده!

سه‌رگورشته‌ی داود و سوله‌یمان بو‌گه‌له‌که‌ت بگپه‌ده، باسی نه‌و حوکم و برپاره‌ بکه: که‌دم‌براره‌ی خاومن کشتوکا‌ئیک و شوانیک دمریان کرد ﴿۷۹﴾ **اِذْ يَخْجَمَانِ فِي الْحَرْثِ اِذْ نَفَسَتْ فِيْهِ غَمُّ الْقَوْمِ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شَاهِدِيْنَ** کاتیک حوکمیان دمرکرد دمرباره‌ی زیانی: که‌له‌و کشتوکاله‌که که‌وتبوو، خوداش ناگادارو زانا بوو به‌و حوکمه‌ی داود و سوله‌یمان دمریان کردو هیچی ئی گوم نابی. چه‌زهرتی داود و احوکمی دمرکرد کابرای شوان نازه‌له‌کانی بدا به‌کابرای خاومن کشتوکال. به‌لام په‌رومردگار راستی حوکم و فتواکه‌ی خسته‌ دلی چه‌زهرتی سوله‌یمان‌وه: فتوای دا نازه‌له‌کان بدرین به‌خاودنی کشتوکاله‌که بو‌قه‌ره‌بوو گردنه‌ودی نه‌و زیانه‌ی لئی که‌وتوو، زه‌وی و زارمه‌شی ته‌سلیم به‌کابرای شوان بکری خزمه‌تی بکا تاوه‌کوو خو‌ی ئی دپته‌وه. نه‌مجار کابرای شوان نازه‌له‌کانی و مربرگ‌پته‌وه، کابرای کشتیاریش زه‌وی و زاری خو‌ی و مربرگ‌پته‌وه. ﴿۷۹﴾ **فَفَهَّمْنَاهَا سُلَيْمَانَ** دوایی سوله‌یمانان

تیگه‌یان، راستی فتواکه‌مان به‌و شیوه‌ی راست بوو له‌هه‌موو رویه‌که‌وه، خسته‌دلی سوله‌یمان‌وه و نه‌ویش به‌و شیوه‌ په‌سندیه‌ حوکمی کرد. ﴿۸۰﴾ **وَكُلًّا آتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا وَسَخَّرْنَا مَعَ دَاوُودَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ وَالطَّيْرَ** کیوه‌کان و بالنده‌گانه‌ان و گهردنگه‌چ کردن بو‌نه‌ودی له‌ته‌ک داود **الَّتِيْ** دا ته‌سبیجاتی خودا بکه‌ن، هه‌رکاتی چه‌زهرتی داود **الَّتِيْ** به‌ده‌نگ زه‌بووری بخویندایه‌ بالنده‌کان له‌حه‌وادا راده‌وه‌ستان و له‌نگه‌ریان ده‌گرت، کیوه‌گانیش بو‌یان رمت ده‌کرده‌وه و ته‌سبیجاتیان له‌گه‌ل ده‌کرد، نه‌مه زیاتر چه‌زهرتی داودی **الَّتِيْ** هه‌لده‌نا بو‌ به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ر ذیکرو خوداپه‌رستی و له‌هه‌ست و شعوریدا کاریگه‌ری دهنواند، پیغه‌مبه‌ر **﴿﴾** ده‌نگ و ناوازی نه‌بو‌موسای نه‌شعه‌ری بو‌قورئان خویندن شوبه‌انده‌ به‌ده‌نگی داود **﴿﴾**. له‌فه‌رموده‌یه‌کدا که‌نه‌حه‌ده‌و نه‌سانی و نیبنوماجه‌ له‌نه‌بو‌ه‌وه‌په‌ده‌و نه‌سانی له‌عانیسه‌وه‌ په‌یویه‌تیا ن کردوه، پیغه‌مبه‌ر **﴿﴾** له‌باره‌ی ده‌نگخوشی نه‌بو موساوه

وَحَمَلَنَّهُمْ اِيمَةً يَّهْدُوْنَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا اِلَيْهِمْ فِئْلَ الْخَيْرَاتِ وَلِقَامَ الصَّلَاةِ وَرِثَةَ الزَّكٰوةِ وَكَانُوا لَنَا عٰبِدِيْنَ ﴿۷۷﴾ **وَلَوْ لَا ءَايٰتُنَا حُكْمًا وَعِلْمًا وَبَجِئَتُهُ مِنْ الْقَرْنَةِ الَّتِيْ كَانَتْ تَعْمَلُ لِّلْعَبِيْثِ اِذْ هُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوُوْا فٰسِقِيْنَ ﴿۷۸﴾** **وَاَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا اِنَّهٗ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۷۹﴾** **وَنُوحًا اِذْ نَادٰى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ فَنَجَّيْنَاهُ وَاَهْلَهٗ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيْمِ ﴿۸۰﴾** **وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِآيٰتِنَا اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمَ سَوُوْا فَاعْرِضْهُمْ اٰجْمَعِيْنَ ﴿۸۱﴾** **وَدَاوُدَ وَسُلَيْمٰنَ اِذْ يَخْجَمٰنِ فِي الْحَرْثِ اِذْ نَفَسَتْ فِيْهِ غَمُّ الْقَوْمِ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شٰهِدِيْنَ ﴿۸۲﴾** **فَفَهَّمْنَاهَا سُلَيْمٰنَ وَكُلًّا ءَايٰنَا حُكْمًا وَعِلْمًا وَسَخَّرْنَا مَعَ دَاوُدَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ وَالطَّيْرَ وَكُنَّا فَاعِلِيْنَ ﴿۸۳﴾** **وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَّكُمْ لِيُخَفِّيَكُمْ مِنْ اَبْسِكُمْ فَهَلْ اَنْتُمْ شٰكِرُوْنَ ﴿۸۴﴾** **وَسُلَيْمٰنَ اِلَيْهِ عَاصِفَةً تَجْرِيْ بِاَمْرِنَا اِلَى الْاَرْضِ الَّتِيْ بَرَكْنَا فِيْهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عٰلِمِيْنَ ﴿۸۵﴾**

فه‌رمویه‌تی: ((لقد اوتى مزاراً من مزامير آل داود)). له‌نایه‌ته‌که‌دا کیوه‌کان پيش‌ بالنده‌ خراون، چونکه رام بوون و ته‌سبیجاتی کیوه‌کان سه‌رسوپه‌نه‌ر تهر و زیاتر ده‌سه‌لات و قودرته‌ی خودا دمرده‌خه‌ن و، موعه‌جیزه‌ که‌ گه‌وره‌تره، چونکه کیوه‌کان جه‌مادو بی‌ گیان، بالنده‌کان گیاندارن. و مزوبان هاتنی کیوه‌کان و بالنده‌کان به‌م جو‌ره‌ بووه‌ خودا توانای قسه‌کردنی تیدا ره‌خساندین و مزوبانی هینابوبن، و ده‌کوو چو‌ن خودا هی‌زی قسه‌کردنی له‌وداره‌دا دروست کرد: که‌له‌گه‌ل چه‌زهرتی موسادا **﴿﴾** ناخاوتنی نه‌نجام دا. بو‌یه‌ ده‌فه‌رموی: ﴿۸۰﴾ **﴿﴾** **وَكُنَّا فَاعِلِيْنَ** نیمه‌ ده‌توانین و توانیوما‌نه‌ نه‌و جو‌ره‌ شتانه‌ بکه‌ین، و مزوبانه‌ینانی بی‌ زوبان و بی‌ گیان لای نیمه‌ ناسانه‌ هه‌رچه‌نده‌ نی‌وه‌ به‌لاتانه‌وه‌ گران بی‌.

﴿۸۰﴾ **﴿﴾** **وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَّكُمْ لِيُخَفِّيَكُمْ مِنْ اَبْسِكُمْ فَهَلْ اَنْتُمْ شٰكِرُوْنَ** واته: داودمان فی‌ری زری دروستکردن کردبوو، بو‌نه‌ودی بیکه‌نه‌ په‌وشاکی خو‌تان، چه‌زهرتی داود **﴿﴾** پیه‌شی

زری دروستکردنی داهینا، له پېش نه وهدا؛ که زریان دروست دهکرد به شیومیه کی سهرتایی دروستیان دهکردن، چه زرمته داود عليه السلام شیوهی حلقه حلقه یتیدا هیئانه دی. ﴿فَهَلْ أَنْتُمْ شَاكِرُونَ؟﴾ نایا نیوه نهی ناده میزادانی سهرده می پیغه مبهرو چه رخنه کانی دواپیش! سوپاسی خودا دهکن له سهر نهو نیعمه تهی دواپه تی به نیوه؛ که بؤ بهرزه وندی نیوه داوودی فیری زری دروستکردن کرد؟

﴿وَلَسَلِيمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عَالِمِينَ﴾ واته: بای به هیزو ته وژمان بؤ سولهیمان عليه السلام مهره خهس کرد، ملکه چو فرمانبهرداری بوو، به پی ویستو چه زی چه زرمته سولهیمان عليه السلام با دههاتو دهجوو، خووی دارو دهسته که ی به هووی باوه دهگوازانوه بؤ خاکی پیروز، نیمه زانین به هومووشتیك ودمزانین کارهکان چؤن هه لده سوپین. ههرکاتی بیویستایه خووی و هاوه لانی به یانی سواری بادمبوون و بهرمو ولاتی شام دهکه و تنه پئی و لهروژیکا دهیتوانی به هووی نهو بایه ی بؤی مهره خهس بویو مانگه رییه ک بپرن و دواپی بگه ریینه وه بؤ شوینی خویان. واته: ههرچه نده بایه که خووی له خویدا نهرمو نیان بوو به لام له کارکردن دا توندو به هیزو به ته وژم بوو.

﴿وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَنْ يَفُوسُونَ لَهُ﴾ واته: کؤمه لیکمان شهیاتینی بؤ سولهیمان عليه السلام موسه خهر کردبوو به فهرمانی نهو دهچوونه بنکی دمریاکان و ناوژکی زهوی و گهنج و جه واهیراتو لونلنو مهرجانیان بؤ دمردهینا. ﴿وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذَلِكَ﴾ ههرودها کاری تریشیان بؤ نهجام ددان؛ و هکوو بنیاتنانی شارو کؤشک و ته لارو باله خانه و میحرابو پهیکهرو، قاپو قاجاخی ناومال و چه وزی ناوو قازانی دامه زراو له سهر سی کوچکه... هتد. ﴿وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ﴾ نیمه چاودپرو یاریدمریان بووین، نه مان ده هیشت نهو شهیاتینانه سهرپیچی بکه و فهرمانی سولهیمان عليه السلام جی به جی نه که ن... ههروا نه مانده هیشت زیان به سولهیمان عليه السلام بگه یه نن. دمه لآتو توانایه کی رهامان دابوو به سولهیمان عليه السلام به سهریان دا، نه گهر بیویستایه به ندی دهکردن و دهستو پیی بهمنجیرو که له پیچه دبهستن:

وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَنْ يَفُوسُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ ﴿٨٢﴾ وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٨٣﴾ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَذَكَرْنَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٨٤﴾ وَلِسَعِيدَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِنَ الْمَصْبُوحِينَ ﴿٨٥﴾ وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٦﴾ وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغْضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٨٧﴾ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَبَيَّعْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُشَجِّي الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾ وَذَكَرْنَا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿٨٩﴾ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَى وَأَسْلَحْنَا لَهُ وَزَجَّجْنَاهُ أَهْلَهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رِعَبًا وَرِهَبًا وَكَانُوا آتِينَ خُشُوعًا ﴿٩٠﴾

﴿وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ﴾ نهی پیغه مبهری خوشه ویست! بؤ په ندو ناموژگاری و عیبرت و مرگرتن و ته سه لا هاتنه وهی خووت و شوینکه و توانت سهرگورشته ی نه ییوب یادبکه ره ووه بگیړه وه؛ که تووشی به لای نه خووشی جهسته بوو، منداله کانی به کؤمه ل له ناو چوون، مال و دارایی هه موو فهوتا، له وکاته دا؛ که له خودا پارایه وه و هاواری بؤ په رومردگاری خووی برد وتی؛ خودایه! من تووشی زیان و ناخووشی بووم، وام لی هاتووه شیایو به زمی پيدا هاتنه وه، چاومپی به فیریا که وتن و رحمه تی بهر فراوانی توم. ﴿رَأَيْتَ أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ﴾ تویش له هه موو کهس بهر حم تری! نیتر که یفی خوته و من بی دمه لآت!

﴿فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ﴾ به هانایه وه هاتین و دوعاو پارانه وه که ایمان و مرگرت و دمردو به لاکانیان له سهر لابرده جهسته و لهش و لاری له نه خووشی چاک بووه. ﴿وَآتَيْنَاهُ

مەعصوم و بى گوناھن. لەلایەن نىمەوھ بېرىارى پياوچاکی و راستاڵیان بۆ دراوھ.

﴿وَذَا الثَّوْنِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا﴾ ئەى پىڤەمبەرى خۆشەويست چىرۆكى پىڤەمبەرىكى تر بۆ قەومەكەت بگىرەوھ؛ چىرۆكى (يونس) ى كۆرى مەتا، كاتىك خودا كۆدى بەپىڤەمبەرو ناردى بۆ سەردانىشتوانى نەينەوا لەولائى موصل، ناوى پاشاكەيان (حزقيا) بوو.. ھەزەرتى يونس بانگەوازی كردن بۆ خودا پەرسەستى و يەكتاپەرستى، كەس نىمانى پى نەھىناو سوور بوون لەسەر كوفرو بى باومەرى خۆيان، ئەويش رەقى ھەلساو بەتۆرمى جىي ھىشتن، ھەرەشەى ھاتنى عەزابى ئى كردن، وتى: خودا پاش سى رۆزى تر عەزابى سامناكتان بەسەردا دەدا. چاكە ھەزەرتى يونس جىي ھىشتن، گەلەكەى ترسيان ئى نىشتو بەخۆياندا چوونەوھو بۆيان مەعلووم بوو: كەپىڤەمبەر درۆ ناكەن، ھەموو دانىشتوانەكە لەشار چوونە دەرئى، منداڵ و پىرو ئافەرت و ئازەلەشيان لەگەل خۆيان بىردنەدەر، دايك و رۆلەى ساوايان لىك جياكردنەوھ، ھەموويان تىكرا دەستى نزاين بۆلاى خودا بەرز كۆردەو كرديانە شىن و زارى و ھاوارو فوغان، وشر بۆ بىچوھەكەى دەيبۆراندو مانگا بۆ گۆلكەلەكەى دەيبۆراندو بىزن و مەر بۆ كاريلەو بەرخۆلەكانيان دەيانباراند، ئىتر خودا عەزابى بۆ نەناردن و ھەرەشەكەى ھەزەرتى يونس ﷺ نەھاتەدى، ھەموويان نىمانيان ھىناو وازيان لەكوفرو بىدینى ھىنا، ﴿فَقُلْ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ﴾ پىي وابوو: نىمە تووشى تەنگانەو ناخۆشى ناكەين، لەسكى ماسيدا تەنگى پى ھەلناچىن! سزى بەسەردا نادەين؟! بەكۆرتى دەرچونى لەشار دەشوبايە ھالەتى بەندەو كۆيلەى ھەلاتوو. ئىتر كەنەھەنگەكە ھوتىدا كەوتە ناو تارىكى سكى ماسىيەكەو تارىكى دەرپاو تارىكى شەويش بەسەريا ھات ﴿فَقَادَى فِي الظُّلُمَاتِ﴾ لەناو ئەو تارىكيانە ھاوارى ئى ھەلساو ھاناي بۆ خودا بىردو كەوتە نزاو پارانەوھ ﴿أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ دلىنام: كەھىچ خودا نىن جگە لەتۆ ئەى پەرورەردگار! باورم ھەيو بەزوبان ئىقرار دەكەم: كەتۆ خودايەكى پاكوبىگەردى، لەھەموو عەيبو نەنگىيەك دوورى و دەسلەلات و توانات رەھايەو ھەمىشەيىيە: ھىچ شتىكت ئى عاسى نابى و ھەرچى

أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ﴾ ئەو مال و منداڵەى نەمابوون پىمان بەخشییەوھ، بەم رەنگە زىندوو کرانەوھ بۆى. پان قەرەمبوى مال و منداڵەکانیان بۆ كۆردەوھ، بەئەندازەى منداڵە مردوھانى منداڵى ترمان پى دایەوھ، ئەوئەندەى تریشمان بۆ زیاد كردن، لەخیزانەكەى دوو ھىندەى جاران منداڵى بوون، پان بەئەندازەى پىشوو منداڵمان پى دانەوھ، ئەوانیش منداڵيان بوون بەمنداڵى خۆى و نەوھەكانیەوھ دوو ھىندەى جارانیان ئى ھات. ﴿رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَذِكْرَى لِلْعَابِدِينَ﴾ قەرەمبوى مال و منداڵى پىشوومان بۆ كۆردەوھ، لەرۆى رەحمەت و بەخششى خۆمانەوھ، ئەوانەمان پىدایەوھ، نەخۆشیمان لەسەر لابەرد، بۆئەوھى خودا پەرستان بىكەنە نموونەو چاوى ئى بكەن، وەكوو ئەو بەصەبرو ئارام بن، بۆئەوھى وەكوو ئەو پاداش و مەبگرنەوھ، ھەرودھا بۆئەوھى ھىچ كەس لە لیخۆشبوون و رەحمەت و بەخششى خودا ناوئەید نەبى، ھەرودھا موسولمانان پىيان وانەبى چونكە خوداپەرستى نابى تووشى بەلاو ناخۆشى ببن.

﴿وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِنَ الصَّابِرِينَ﴾ ئەى پىڤەمبەرى خۆشەويست! سەرگۆرشتەى ئىسماعىلى كۆرى ئىبراھىم و ئىدريس و ذولكيفل بۆ گەلەكەت بگىرەوھ، ھەر يەكئى لەم زاتانە لەپىرى خاوەن صەبرو ئارامەكان بوون. يەكەمیان: كەئىسماعىلە، صەبرو خۆراگرييەكەى گەيشتە رادەيەك بى دوو دلى نامادە بوو بۆ سەربرىن، خودا بەتاقى كۆردەوھو لەتافىكردنەوھكە دەرچوو، بۆتە نموونەى كۆرى گوى راپەل و ملەكەچ بۆ قەزاو قەدەرى خودا و قەرمانى باوكى. بەلام ئىدريس و ذولكيفل كاتو شوین و بەسەرھاتيان ناديارە، نىمە چ لەھەوال و سەرگۆرشتەيان نازانین، ھەرچەندە بەنىسەت ھەزەرتى ئىدريس ﷺ قەسەيەك ھەيە: دەلئى: ھەزەرتى ئىدريس ﷺ، ئەو ئۆزورىسەيە كەپاش مردنى، مىسرىيەكان پەرستويانەو گەلئى حىكايەت و ئوسطورەى جيايان پىوھ ناوھ.

﴿وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِنَ الصَّالِحِينَ﴾ خستمانە ژىر رەحمەتى خۆمانەوھ، لەو كەسانە بوون: كەرەحمەتى نىمەيان بەسەردا رزا، پلەو پایەى پىڤەمبەرئىتيان پى برا، لەپىرى بەھەشتيانن، بەرمزەمەندى و پاداشتى نىمە بەھرمەند بوون، لەكۆمەلئى تەواو راستالان، چونكە پىڤەمبەر

بتهوئ نهنجامی بدمی دیتهدی و رمتیوونهودی نیه. نهتو کارى
بى جى ناکه‌ی و ههموو نیشیکت حیکمه‌تهو من سته‌مم
له‌خوم کرد، که به‌بى فهرمانى خودا کوچم کردو گهل و ولاتم
جى هیشت **﴿فَاسْتَجَبْنَا لَهُ﴾** نیمه‌پیش نزاو پارانه‌وه‌که‌یمان
لى و مرگرت، تو به‌و گه‌پانه‌وى قبول بوو **﴿وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ
وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ﴾** لهو ناخوشی و ته‌نگه‌به‌ریه دمرمان
هینا، له‌غهم و تاریکی ناو سکی ماسی رزگارمان کرد،
فهرمانمان به‌نه‌ه‌نگ کرد له‌قه‌راخ دم‌ریا دم‌ری هاویشته‌وه!
چون (یونس) مان لهو تاریکی و ته‌نگانه‌یه رزگار کرد، هر
به‌و جوړه موسولمانانى راستال له‌غهم و ته‌نگانه‌رزگار ده‌که‌ین
نه‌گهر به‌دلسوزی بگه‌پینه‌وه بولای نیمه‌و دوعاو پارانه‌وه
نارپاسته‌ی باره‌گای نیمه‌ بکه‌ن! **﴿وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ لَا
تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ﴾** نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوشه‌ویست!
باسی نه‌وکاته بکه: که‌زه‌که‌ریا **﴿الَّذِي﴾** له‌پهر و مردگاری خو‌ی
پاراپه‌وه: که‌کوپریکی بداتى بونه‌وه‌ی‌دوا خو‌ی ببیته
پیغه‌مبه‌ر، به‌گوشه‌گیری له‌گه‌له‌که‌ی نزاى له‌خودا کردو وتی:
خودایه! چیدی به‌ته‌نیا مه‌مهیله‌وه، باچیدی
به‌وه‌جاخکوپری و بى میراتگر نه‌بم، من‌دالیکم پى ببه‌خشه
دوای خوم له‌شوینم دانیش بوا‌نگه‌وازیکردن و په‌یام
گه‌یاندن و پیغه‌مبه‌ریتی، که‌له‌پوری زانین و پیغه‌مبه‌رایه‌تیم
لى و مرگرت، بیگومان دوای له‌ناو‌چونی دروستکراوانت خوت
ده‌میتى و به‌س! که‌وابوو نه‌گهر من‌دالیکیشم پى نه‌به‌خشى
ببیته جى نشینم نه‌وه گوی ناده‌مى، چونکه تو خوت
میراتگری، نه‌تو باشرین جى نشینی و خوت پاریزگاری
نایینی خوت ده‌که‌ی، و دلى پیم خوشه‌ روله‌یه‌کم پى ببه‌خشى
گوی رایله‌م بى نه‌و کاره‌ خیرانه‌ی: که‌به‌منت سپاردوه دوای
خوم به‌نه‌وى بسپیروم فهر و به‌رکه‌ته‌ی بانگه‌وازی و
پیغه‌مبه‌ریتی له‌به‌نه‌ماله‌کم دا به‌رده‌وام بى.

﴿فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَى وَأَصْلَحْنَاهُ زَوْجَهُ﴾
پارانه‌وه‌که‌یمان و مرگرت و وه‌لامى هاواره‌که‌یمان دایه‌وه،
ناواته‌که‌مان بو هینایه دی، کوپیکمان پى به‌خشى ناوی نا
یه‌حیا **﴿الَّذِي﴾**، نه‌خوشی نه‌زوکى و من‌دال نه‌بوونمان له‌سهر
خو‌ی و خیزانه‌که‌ی لابرده، دوای نه‌زوکى و وه‌جاخکوپری و
پیری و که‌نه‌فتى من‌دالی بوو. **﴿إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي**

﴿إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُون﴾ بیگومان
گهل و نه‌ته‌وه‌ی یه‌کتابه‌رست یه‌ک گهل و نه‌ته‌وه‌یه، یه‌ک
شهریعتیان هه‌یه و ههموو پیغه‌مبه‌ران له‌سهر نه‌وه کوکن.
جوداوازی له‌نیوان گه‌له خودا په‌رسته‌کاندا نیه مه‌گهر
له‌هه‌ندى داب و نه‌ریت و دیارده و شیوه و شیوازا: که‌به‌گوپری
گوپرانى روژگار و شوین و بارى روشنبیری نه‌و گه‌لانه هه‌ندى
جوداوازی روا‌له‌تییان تیدایه. نه‌گینا له‌به‌نه‌رتدا یه‌ک
نایینه‌و له‌یه‌ک سهرچاوه‌وه ها‌تووه‌و بو یه‌ک مه‌به‌سته
نه‌ویش (یه‌کتابه‌رستی) یه. **﴿وَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ﴾** دوا‌ی
گهل و نه‌ته‌وه‌کان کاروباری نایینی خو‌یان به‌شبه‌ش کردو

بوون به تاقم و گروی حیا حیا. ﴿كُلُّ إِنْسَانٍ رَاجِعُونَ﴾ هه موو
تاقم و گرویهك له وانه بۆلای نئیمه دهگه پئینه ووه روژی
قیامت دینه ووه ژیر دهستی نئیمه، هه رکه سه به گویره ی
کرده و هکانی پاداش و سزا و مرده گریته ووه که س سته می لی
ناکری: قانونی کرده ووه پاداشتی خودا بهم جوړه یه:
که دهغه رموی: ﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا
كُفْرَانَ لِسَعْدِهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ﴾ هه رکه سی له کرده ووه چاکه
به گویره ی توانا نه رکی سه رسانی خوئی به حی بیئی و
کارهکانی موافقی شهریه تی خودا بن، به دل بروی به خودا و
پیغه مبه ر هه بی و به زوبان دانی پیدا بنی، یان که سیك
بری کاری چاکه بکا و یه کتا به رستیش بی، نه ووه بادلتیا بی:
که کوشش و هه و له هکانی به زایه ناچن و پاداشی کرده و هکانی
پوچ نابنه ووه رهنج به خه سار نابی، به لگوو پاداشتی
دهد ریته ووه به نه ندازه ی گه رد یله یهك مافی نافه و تی. نئیمه
هه موو کرده و هکانی بۆ دمنووسین و بۆی هه لده گرین و
له نامه ی عه مه لی دا بۆی ده پاریزن. هیچی لی زایه نابی.

﴿وَحَرَامٌ عَلَى قَرْبَةٍ أَهْلُكُنَّهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ﴾ یاساغه
له سه ر دانیش توانی هه ر شارو گوندو نه ته و دیهك: برپاری
له ناو بردن و ریشه کیش کردنیانمان دابی و له ناومان بردن،
نابی و ناگونجی روژی قیامت زیندو نه کریته ووه نه یه نه ووه
ژیر دهستان بۆ تۆله لی ستاندنه ووه ته و او.

﴿حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ﴾ هه تا روژی قیامت و دمرکه و تنی نیشانه هکانی،
که نیشانه یهك له نیشانه هکانی هاتنی قیامت کردنه ووه ی
به ریهستی یه نه جوج و مه نه جوجه: که له هه موو ته بو لکه و
به زرای یه که ووه داده پهرنه خواری به گورجی هیرش دینن،
مه بهستی نایه ته که رده دانه ووه نه و موشریکانه یه که بر وایان
به زیندو بو وونه ووه هاتنی روژی قیامت نه بوو!

﴿وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ إِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَارَ الَّذِينَ كَفَرُوا﴾
روژی قیامت نزیک بۆوه. واته: که نه و به لا و کاره ساتانه
رویایان دا نه ووه نیشانه ی نزیک بو وونه ووه روژی قیامت ته،
هه رکا تی کیش قیامت رابی، ناده میزاده کافرهکان چاویان
به ملوق دوه وستی و پیلوی چاویان ویک نایه ته ووه، له ترسان و

وَالَّذِي أَحْصَاكَ فَرَجَهَا فَتَفَنَّا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا
وَجَعَلْنَاهَا وَأَبْنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿١١﴾ إِنَّ هَذِهِ
أَمْثَلُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَّا رَئِيسُكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴿١٢﴾
وَقَطِّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلُّ إِلَهٍ لِيَارِجُوتَ ﴿١٣﴾
فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ
لِسَعْدِهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ ﴿١٤﴾ وَحَرَامٌ عَلَى قَرْبَةٍ
أَهْلُكُنَّهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿١٥﴾ حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ
يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ ﴿١٦﴾
وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ إِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَارَ الَّذِينَ
كَفَرُوا يَتَنَبَّأُونَ أَنَّا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا بَلْ كُنَّا
ظَالِمِينَ ﴿١٧﴾ إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ
اللَّهِ حَصْبُ جَهَنَّمَ أَنْتُمْ لَهَا وَرَدُونَ ﴿١٨﴾ لَوْ كَانَتْ
هَؤُلَاءِ إِلَهًا مَا رَدُّوا هَؤُلَاءِ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٩﴾
لَهُمْ فِيهَا زُفُرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ
سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ ﴿٢١﴾

له عه یه تان چاویان بۆ نافوچی ندرین. ده که و نه هاوارو
هیغان و ده لئین: ﴿يَا وَيْلَنَا! قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا بَلْ كُنَّا
ظَالِمِينَ﴾ نه ی هاوار بۆ خویمان، مالمویران و تیدا چوو خویمان،
بیگومان نئیمه له دونیادا نه م روژده مان له بیر نه بوو، نه مانزانی:
که نه م روژه حه قه و زیندو بو وونه ووه هه یه و ده خرینه ژیر
حیسابو لی کو لئینه ووه! به لگوو نئیمه له و اقیع دا سته مکار
بووین و سته ممان له خودی خویمان کردو به دهستی خویمان
خویمان خسته ناو نه م عه زابه سامناکه.

﴿إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصْبُ جَهَنَّمَ أَنْتُمْ لَهَا
وَارِدُونَ﴾ بیگومان نیوه نه ی مویشریکهکان! خویشان و خودا
درؤزنه کانتان نه وانه ی جگه له خودا ده یان په رستن، ده بیه
سوته مه نی دۆزهخ! نیوه هه مووتان ده چنه ناو نه و ناگره بی
نامانه ووه،

﴿لَوْ كَانَتْ هَؤُلَاءِ إِلَهًا مَا رَدُّوا هَؤُلَاءِ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ نه گهر نه و بتو هاو
وینانه یان به راستی خودا بونایه و سوودو زیانیان هه بوایه

پى دراوه، نه مړې بۇ ئیوه رۇزى كامه رانىو به خته وومرى و ریز
لینان و پاداشدانه و ديه، رۇزى به مرز گه ییشتن و خوشیه!
﴿۱۰۴﴾ **يَوْمَ تَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السَّجْلِ لِلْكِتَابِ** واته: نه و
به خته وومرو به مرز گه ییشتوانه ترسو و سام دایان ناگری و
داناچله کین لهو رۇزدا: که نئیمه ناسمان ده پیچینه و ده کوو
پیچانه و ده هه لگی پانه و ده ی پهری کتیب. له پریکا به قودرمتی
خودا ناسمان و ده کوو کاغزی تۆمار لوول کراوه و پیچرا و ده و ده،
نه و بوونه وومری که ناده میزاد خوی پیوه گرتوه، له نارادا نه ما،
کار هه موو سهریان گرت و نیش جی به جی بوو، بوونه وومریکی
دی هیتریه کایه و ده. به راستی دیمه نیکی پر سام و ترسو
سهر سوورپانه.

﴿۱۰۵﴾ **كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ يُعِيدُهُ** نه و ده یه که مجاردا نه بو ده
دروستمان کرد، دمی که یه و ده به نه بوو نایه یلینه و ده. پیچانه و ده
ناسمان و گوپینی بوونه وومر شتی که هه ر دئ و نه هاتنی نیه،
له رۇزى قیامت دا جاریکی تر نئیمه ئیوه دروست ده که یه و ده
بۇ چه شرو حیساب، ناده میزاد گیانیان به به ردا ده کرتیه و ده،
سهرله نوئ دروست ده کرتیه و ده زه و ی و ناسمان و خورو مانگو
نه ستیره کان به شیوه یه کی تر ده گوپین.
﴿۱۰۶﴾ **وَعْدًا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ** نه و دروست کردنه و ده گوپانکارییه
برپاری که دا ومانه و هه ر دمی بیته دی و نئیمه زور به ناسانی
ده توانین نه نجامی بده ی.

﴿۱۰۷﴾ **وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرْثُهَا**
عِبَادِي الصَّالِحُونَ بیگومان نئیمه برپارمان داوه و له زبوردا
دوای تهورات یان دوای قورئان. نویسمانه: که زه و ی به میرات
ده درئ به به نده صالحه کانمان و تییدا جیگیر دمن.
﴿۱۰۸﴾ **إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاغًا لِقَوْمٍ غَابِطِينَ** بیگومان لهو هه موو
نه صیحه ت و ناموزگارییه ی له م سورمه تدا ناراسته ی ئیوه مان
کرد، نه و هه موو هه وال و واده و هه ر هه شانه ی له م سورمه تدا بۇ
ئیوه مان گیرپیه و ده ناراسته مان کردن کیفایه ته بۇ گه لی
خواپه رست.

﴿۱۰۹﴾ **وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ** نئیمه: تۆمان کردوه
به پیخه مبه رو ره وانه مان کردوی که ره حمه ت و هه رو به ره که ت
بی بۇ ناده میزادو جندو که، شه ریعه ت و به رنامه و ریمنونیت

و ده کوو سهرپه رشتکاره گیانیان به ته ما بوون - نه ده خرانه ناو
ناگری دۆزه خه و ده، نه گه ر ده سه لاتیان هه بوایه زیانیان
له خودی خویان دوور ده خسته و ده، ناوا سوکایه تیان پی
نده کرا! که واته: نه وانه خودا نین، شیای خودایه تی نین.

﴿۱۱۰﴾ **كُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ** هه موو بت و بتپه رسته کان له دۆزه دا
بۇ هه تا هه تاپه ده میننه و ده رزگار بوونیان نابی،
﴿۱۱۱﴾ **لَهُمْ فِيهَا زَوْجٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ** بۇ نه وان هه یه
له ناو ناگردا له بهر سه ختی عه زاب - نرکه و ناله و دادو
فوغان و ته نگه نه هه سی و لر خه و لرفه، نه وان له ناو دۆزه دا
شتیک نابیسن دلپان خوش بکا، سودیان پی بگه یه نی،

﴿۱۱۲﴾ **إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ**
بیگومان نه وانه ی له نئیمه و ده پیش و ده خت چاکه یان بۇ برپار
دراوه، نه وانه ی له زانیاری خودادا له و ده پیش ته و فقیو
هیدایه تیان بۇ هه راهه م هیتراره، له ژیانی دونیایان دا
ملکه چی هه رمانی خودا بوون و هه میسه ترسی خودایان
له دلدا بو، به دل سوژی به نادیه تی خویان بۇ خودا نه نجام
داوه، نه وانه ناچنه ناو دۆزه خه و ده لهو ناگره ترسناکه
کوشنده یه دوورن، نیش و نازاری دۆزه ناچیزن! نه وانه
به خته وومرو به مرز گه یشتوو موزده پیدران، حال و
چۆنیه تی به خته وومریه که یان به م جۆریه :-

۱- ﴿۱۱۳﴾ **لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَةً** نه وانه گوپیان له گرمه گرمی
ناگری دۆزه نیه لرفه لرفی ناگرو قرجه قرچی سووتانی
شت نابیسن، پریشک و تینی ناگریان ناگاتی.

۲- ﴿۱۱۴﴾ **وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنْفُسُهُمْ خَالِدُونَ** نه وانه ده خرینه ناو
به هه شته و ده بۇ هه تا هه تاپه له نیعه ت و له زه ته کهانی
به هه شت دا ده میننه و ده، ساته و ده ختی که نه و نیعه تانه یان لی
قه ده ده ناگری!

۳- ﴿۱۱۵﴾ **لَا يَخْرُجُ مِنْهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ** ترسو بیمی رودای هه ره
گه و ده قیامت نه وان ناترسینی و دایان ناچله کینی،

۴- ﴿۱۱۶﴾ **وَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ هَٰذَا يَوْمُكُمْ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ**
فریشته کان به رویه کی خوشه و ده پیشوازیان لی ده که نه و
موزده یان پی دده من، له رۇزى زیندو بوونه و ده رابون له گوپ
پیان ده لین: نه مړې نه و رۇزیه: که له ژیانی دونیادا واده تان

مایه‌ی رحمت و مهره بؤ همه‌ی عالم، هرکسی شوین
په‌یامه‌کته بکه‌وی و نیمانت پی بیتی و نهو رحمتی قبول
کردی و سوپاسی نهو نیعمته پیروزی کردی، له‌دونیاو
قیامت دا کامه‌رانه، خوشنودو به‌خته‌موره،

﴿قُلْ إِنَّمَا يُرِىٰهُنَا إِلَٰهَآ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ فَهَلْ أُنْتُمْ مُسْلِمُونَ؟﴾ نه‌ی موحه‌ممه‌دا! به‌موشریکه‌کانی مه‌ککه‌و
همه‌ی ناده‌میزادیک رابگه‌یه‌نه و پیان بلی: نه‌وی به‌نیگا بؤ
من هاتوو نه‌ویه: که‌خودای نیوه خودایه‌کی تا‌کو ته‌نهایه،
که‌س هاوه‌لی نیه، هیچ که‌س رایه‌ی نا‌که‌وی بی‌ته‌هاوشانی،
نیوه‌ش به‌تا‌کو ته‌نهای بزانی و هاوه‌لی بؤ دامه‌نین، به‌ته‌واوی
گه‌ردنکه‌چی بن و شوین من بکه‌ون و نیطاعه‌م بکه‌ن،
یه‌کتابه‌رست بن، چونکه یه‌کتابه‌رستی به‌دلسوزانه ناده‌میزاد
له‌خه‌یالی پوچ و نه‌زانی رزگار ده‌کا، پیان بلی: نه‌وه ری‌بازی
رحمه‌ته‌و ری‌گای سه‌ره‌رازیه‌دا! نایا نیوه خوتان به‌خودا
سپارد؟ موسولمان بوون؟ گه‌ردنکه‌ج بوون و هاتنه‌سهر
ری‌بازی چه‌ق؟

﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ آذَنْتُكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ﴾ نه‌گهر پشتیان
هه‌لک‌ردو وازیان له‌بانگه‌وازیه‌کته هینا، گویان بؤ نه‌گرتی،
به‌درویان خسته‌وه، نه‌وه پیان بلی: نه‌وه‌ی لام بوو پی‌م
راگه‌یاندن، نه‌رکی سه‌رشانی خوم به‌جی هینا، ده‌ستم ئی
شتن و وام ئی کردون بزانی نا‌کامتان چونه‌و چیتان ئی دئو
له‌سه‌رمجای خوتان ترساندن، له‌وه‌به‌لاوه نیتر عوزرتان
نه‌ماوه. من له‌نیوه نیم و نیوه له‌من نین.

﴿وَإِنْ أَدْرِي أَقْرَبُ أَمْ بَعِيدُ مَا تُوعَدُونَ﴾ واته: من نازانم نه‌و
سزایه‌ی هه‌ره‌شه‌م پی ئی کردون دپته سه‌رتان و یه‌خه‌تان
ده‌گری، هاتنی عه‌زاب بؤ سه‌رتان و بالاده‌ستی خودا په‌رستان
به‌سه‌رتاندا شتیکه هه‌ر دئو نه‌هاتنی نیه، به‌لام نازانم نایا
نزیکه یان دووره..

﴿إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ﴾ بی‌گومان
خودای مه‌زن همه‌ی نه‌ینی و په‌نامه‌کیه‌ک دزمانی و هیچی ئی
گوم نابی. دزمانی به‌نده‌کانی چی نا‌شکرا ده‌که‌ن و چی له‌ناو
دلی خو‌یان ده‌شیرنه‌وه. نا‌گای له‌و تانه‌و ته‌شه‌رانه هه‌یه:
که‌بی برواکان ناراسته‌ی نایینی نیسلامی ده‌که‌ن، هه‌روا نا‌گای
له‌و فرت و فی‌ل و رق و کینه‌یه هه‌یه‌که‌له‌دزی نیسلام له‌ناو دلی

لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنْفُسُهُمْ
خَالِدُونَ ﴿١٠٨﴾ لَا يَحْزَنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَتَلَاقَتْهُمُ
الْمَلَكِمُكَ هَذَا يَوْمُكُمْ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ
﴿١٠٩﴾ يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ كَمَا
بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ ثُمِّدُهُ وَوَعْدًا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ
﴿١١٠﴾ وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ
رِثْنَاهَا عِبَادِي الصَّالِحُونَ ﴿١١١﴾ إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاغًا
لِقَوْمٍ عَالِمِينَ ﴿١١٢﴾ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ
﴿١١٣﴾ قُلْ إِنَّمَا يُرِىٰهُنَا إِلَٰهَآ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ
فَهَلْ أُنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١١٤﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ آذَنْتُكُمْ
عَلَىٰ سَوَاءٍ وَإِنْ أَدْرِي أَقْرَبُ أَمْ بَعِيدُ مَا تُوعَدُونَ ﴿١١٥﴾
إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ
﴿١١٦﴾ وَإِنْ أَدْرِي لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ لَّكُمْ وَمَنْعٌ لِّإِيَّائِي
رَبِّ أَخْشَرُ أَلَمْ تَرَ أَنَّ الرِّمْنَ الْمُسْتَعَانَ عَلَىٰ مَا تَقْتُمُونَ ﴿١١٧﴾

سورة الانبياء

خو‌یان دا هه‌شاریان داوه ناید‌رکینن، له‌وه به‌ولاوه
به‌گویره‌ی کرده‌وه‌کانتان پاداش و سزا دمه‌رینه‌وه.

﴿وَإِنْ أَدْرِي لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ لَّكُمْ وَمَنْعٌ إِلَىٰ حِينٍ﴾ نه‌من نازانم و
ناگادار نیم، له‌وانه‌یه دواکه‌وتنی هاتنی عه‌زاب بؤ سه‌رتان،
به‌تافی‌کردنه‌وه‌ی نیوه بی، تاد‌ر‌بکه‌وی بؤ خه‌لکی هه‌ل‌س و
که‌هوت و کردارتان چونه، ری‌گه‌تان پی دمه‌دا تاماوه‌یه‌ک
راب‌و‌یرن و له‌زه‌تی ژیان و‌ر‌ب‌گرن و له‌نازو نیعمه‌ت دا
بتل‌ینه‌وه، تاکاتی دیاری‌کراو و بریار دراو.

﴿قَالَ رَبِّ أَخْكُم بِالْحَقِّ﴾ پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رموی: خودایه‌!
به‌عه‌داله‌تکاری خوت؛ نه‌و چه‌قه‌ی: که‌هه‌موو کاری‌کت
له‌سه‌ر دامه‌زراندوه له‌نیوان من و نه‌م خه‌لکه سه‌ر په‌قانه‌دا
بریار بده‌و‌خوت حوکم بده‌!

﴿وَرَبَّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ﴾ هه‌ر په‌رو‌مد‌گاری
نی‌مه‌ خاوه‌نی رح‌م و به‌زه‌یی یه، هه‌ر نه‌و داوای یارمه‌تی ئی
ده‌گری، نی‌مه‌ هه‌ر داوا له‌نه‌و ده‌که‌ین: که‌یارمه‌تیمان بده‌!

لهسەر نهو هه ئۆیست و گوشتارو کردارەتان که له دژی نایینی
خودا دەینوینن و دەیتین و دەیکەن.

کۆتایی سوره‌تی الانبیاء

سوره‌تی (الحج)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ﴾ نهی
خه لکینه نیوه هه مووتان، ئاده میزاد به تیکرای! بترسن
له عهزایی خودای خۆتان، خۆتان بهاریزن له عهزای و سزای
خودا، به طاعت و به نایهتی بو کردنی، به گوێرایه‌لی و
فرمانبه‌رداری بو فرمان و نه‌هییه‌کانی، چونکه بیگومان
بوومه‌له‌رزو و راشله‌فاندنی زه‌وی له‌و رۆژدا یان پێش نه‌وه‌ی
خه‌ك له‌گۆره‌کانیان رابین، روداوێکی ترسناکه، تاخه‌یال
بکه‌ی به‌سام و هه‌یه‌ته، که‌س خۆی بو ناگرێ و که‌س نه‌یه
له‌ترسان وا‌هی ورنه‌مینێ!

﴿يَوْمَ تَرُوهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ﴾ له‌و رۆژدا:
که‌نه‌و بوومه‌له‌رزو ده‌بینن، روداو‌ه‌کانی دیمه‌نه‌کانی هه‌نده
به‌سام و هه‌یه‌ته‌ن، هه‌نده سه‌رسوهره‌ینه‌رو کاره‌گه‌رن، کار
ده‌گاته نه‌وه هه‌موو ئا‌فره‌تێکی شیردەر و خاوه‌ن مندا‌لی ساوا
هو‌شی به‌سه‌ر زارو‌که‌که‌ی خۆیه‌وه نامینێ و لێی بی نا‌گا ده‌بی،
خۆشه‌ویست ترین شت لای دایک مندا‌لی شیرخۆره‌یه، ترس و
له‌رزه‌که هه‌نده زۆره نه‌و دایکه رۆله خۆشه‌ویسته، له‌مندا‌له
ساواکه‌ی بی نا‌گا ده‌بی، نه‌ی ده‌بی بو شتی تر چۆن بی؟
﴿وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا﴾ هه‌موو سک پرێک سه‌که‌که‌ی
له‌بار ده‌چی و کۆرپه‌له‌ی ناو مندا‌لانی فڕێ ده‌دا له‌ترسا
زنده‌قی ده‌چی و سکی بو راناوه‌ستی! هه‌سه‌ن ده‌فه‌رموێ:
ئا‌فره‌تی شیر دەر له‌مندا‌لی شیرخۆره‌ی غافل ده‌بی، له
مندا‌لیک غافل ده‌بی: که‌ هه‌شتا کاتی لێرینه‌وه‌ی نه‌ها‌تووه!
﴿وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ بِسُكَارَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ
شَدِيدٌ﴾ تۆ نه‌و‌کاته نه‌ی بینه‌را! نه‌گه‌ر توانای بینینت هه‌بی،
نه‌و ئاده‌میزادانه‌ ده‌بینی هه‌موویان ده‌لی سهرخۆشن،
له‌ترسان که‌س نا‌گای له‌هیج نه‌یه، له‌راستیشدا سه‌رخۆشی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ﴿١﴾ يَوْمَ تَرُوهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ بِسُكَارَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ﴿٢﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَتَتَّبِعُ كُلُّ شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ ﴿٣﴾ كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَن تَوَلَّاهُ فَأَنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٤﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن نَّبَرٍ ثُمَّ مِّن نُطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّن مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقَرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِيَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ وَمِنْكُم مَّن يُتَوَفَّى وَمِنْكُم مَّن يُرَدُّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِن بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِنَّا أَنزَلْنَاهَا عَلَىٰهَا الْمَاءَ فَهَبَّتْ وَرَبَّتْ وَأَنْبَتَتْ مِن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ﴿٥﴾

مه‌ی و شه‌راب نین، به‌لکوو سامناکی عه‌زاب و هه‌یه‌تی
روداو‌ه‌کان عه‌قل و هو‌شی بردون،

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ﴾ پرێک
له‌ئاده‌میزاده‌کان کێشه و دمه‌ ده‌می ده‌که‌ن دهرباره‌ی تواناو
ده‌سه‌لاتی خودا له‌سه‌ر زیندو کردنه‌وه‌و شتی تریش، نه‌م
موجاده له‌و دمه‌ده‌مییه‌یان له‌روی زانستی و عه‌قل و فاهمه‌وه
نیه، به‌لکوو به‌بی عیلم و زانینی راست و دروسته ﴿وَتَتَّبِعُ كُلُّ
شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ﴾ له‌م کێشه و دمه‌ده‌مییه‌یان دا شوین هه‌نگاوی
شه‌یتانی یاخی بوو که‌وتوون،

﴿كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَن تَوَلَّاهُ فَأَنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ﴾
په‌روهردگار برپاری داوه: هه‌ره‌که‌سیک شوین نه‌و شه‌یتانه
یاخی بووه بکه‌وێ، بیکاته سه‌ره‌پرشتیاری خۆی و پابه‌ندی
فرمان و ویسته‌کانی بی، نه‌وه خودا له‌دونیاگو‌م‌رای ده‌کاو
سه‌ری ئی ده‌شیوینێ و ریگای حه‌ق و سه‌ره‌رازیی نادۆزیته‌وه،

به لککوو شارمزی ددهکا بۆ ریبازیك: كه بهردو دۆزهخ كیشی دهكا.

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ﴾ نهی خه لکینه! نهی نهوانه‌ی نینکاری زیندوبوونهوه دهکهن، نه‌گهر گومانتان ههیه دهرباردی زیندو بوونهوه وهاتنی رۆژی قیامهت، نهوه بیر له‌دروست بوونی خۆتان بکه‌نهوه، سهیری پهیدا بوونی خۆتان بکه‌ن، ﴿فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن نُّرَابٍ﴾ بیکومان نیمه نیوه‌مان سه‌ره‌تا له‌گل دروست کردوه، جاکه‌سیک بتوانی سه‌ره‌تا شتیك دروست بکا، نهوه جاریکی تر دروستکردنه‌وهی نهو شته‌ی زۆر له‌لا ناسانه‌ره: زیندوبوونه‌وهی قیامهت دوباره کردنه‌وهیه بۆ گیان و جهسته‌یه‌ک که له‌وه‌پیش بووه، نه‌مه‌ش له‌دیدو تیروانینی ناده‌میزاده‌وه زۆر ناسانه‌ره له‌دروستکردنی سه‌ره‌تا، ههرچه‌نده به‌نیسه‌ت قورده‌تی خوداوه هیچ شتیك گران نیه، لای خودا شتیك نیه ناسان بی و شتیك گران بی. هه‌موو کاریک بۆ خودا چون په‌که، نه‌ی ناده‌میزادینه! نه‌گهر ئیوه بپرواتان به‌زیندوبوونه‌وه نیه و ده‌لین: کی دتوانی دوا‌ی مردن و رزین و پۆلکانی جهسته جاریکی تر نهو جهسته رزیوه دروست بکاته‌وه!! نهوه باش بزائن: ﴿فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن نُّرَابٍ﴾ نیمه نیوه‌مان سه‌ره‌تا له‌گل دروست کردوه! ناده‌میزاد کور‌ی نه‌م خاکه‌یه و له‌گلی نه‌م زه‌وییه په‌یدا بووه. به‌گلی نه‌م خاکه په‌روم‌رده بووه و زیاده، عونصوره مادیه‌کانی جهسته‌ی له‌م خاکه‌یه، جگه له‌و شوعله نه‌پینییه‌ی: که‌خودا خستویه‌تیه ناو جهسته‌یه‌وه له‌و گیانه جاویدانیه فوی پیدا کردوه و نه‌و ماده‌یه‌ی کردۆته نه‌م ناده‌میزاده بیرکه‌ره‌وه خاوه‌ن هه‌سته سه‌رسو‌ه‌ینه‌ره. ﴿ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ﴾ پاشان په‌که په‌که‌ی نیوه‌مان به‌شیوه‌ی په‌یدابوون له (مه‌نی) تۆماو دروست کردوه. ناشکراشه تۆماو له‌خۆراک په‌یدا ده‌بی و نه‌ویش له‌خاک. ﴿ثُمَّ مِّن عَلَقَةٍ﴾ پاشان نه‌و دلۆپه تۆماوه به‌فه‌رمانی خودا دوا‌ی چل رۆژ ده‌بیته خوینپاره، خوینتیکی خه‌ستی مه‌یوو له‌شیوه‌ی زه‌روو دایه. ﴿ثُمَّ مِّن مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُّخَلَّقَةٍ﴾ پاشان نه‌و خوینپاره‌یه ده‌بیته گۆشتپاره، نه‌مجار شکل و شیوه‌ی ناده‌میزادی لئ ده‌خولقیندرئ و ده‌بیته کۆرپه‌له‌یه‌کی جهسته دارپژراو و کامل و ته‌واو، یان به‌ناکاملی دایکه‌که‌ی فه‌رئ دده‌او له‌باری ده‌چی، یان ههر به‌که‌م نه‌ندامی له‌دایک

ده‌بی و که‌م و کور‌ی هه‌یه. ﴿لَبَّيْنَا لَكُمْ﴾ بۆنه‌وه‌ی تواناو ده‌سه‌لاتی خۆمانتان بۆ دهربخه‌ین، بۆنه‌وه‌ی بزائن: نه‌و خودایه‌ی بتوانی له‌سه‌ره‌تاوه ئیوه به‌و شیوه‌یه دروست بکا، به‌ناسانی دتوانی جاریکی تر سه‌ره‌له‌نوئ دروستان بکاته‌وه! ﴿وَنُقَرِّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى﴾ نه‌و کۆرپه‌لانه‌ی له‌بار ناچن و ده‌یانیه‌لینه‌وه له‌ مندا‌لانه‌کان دا تاماوه‌یه‌کی دیاریکراو و مه‌زنده کراو لای خودا، ﴿ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا﴾ پاشان به‌قودرته‌ی خۆمان له‌سکی دایکتان دهرتان دینین و ده‌تانخه‌ینه سه‌ر زه‌وی، ساواو بی هیزو بی عه‌قل و فام و هه‌ستی ته‌واو! ﴿ثُمَّ لِنَبْلُوهَنَّ أَشَدَّكُمْ﴾ پاشان هیزو توانای عه‌قلی و جهسته‌یه‌یتان گه‌شه ده‌کاو پی ده‌کا تاده‌گه‌نه نه‌ندازه‌ی که‌مال و پی گه‌پیشتن له‌هه‌ره‌تی لایه‌ته‌ی دا. ﴿وَمِنْكُمْ مَّن يَتُوفَّىٰ وَمِنْكُمْ مَّن يُرْدُّ إِلَىٰ أَرْدَلِ الْعُمْرِ﴾ هی واتان هه‌یه پیش پله‌ی لاوه‌تی یان له‌هه‌ره‌تی کامل و پیگه‌یشتیوی دا ده‌مرئ، هی واشتان هه‌یه ته‌مه‌نی درپژ ده‌بیته‌وه تاده‌گاته ته‌مه‌نی پیری و پۆلکان، هیزو پی‌زی تیدا نامینی، عه‌قل و هۆشی که‌م ده‌بی، لاواز ده‌بی، وه‌کوو مندا‌لی ساوا‌ی لئ دیته‌وه له‌بی هیزو دا، له‌دل ناسکی و هه‌لچون و تو‌ره بوون دا، له‌تیگه‌پیشتن و فیر بوون دا له‌نه‌خشه و پیلان و بیرو بۆچون دا، ﴿لَكَيْلَا يَغْلِبَ مِن بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا﴾ هه‌تا وای لئ دئ دوا‌ی زانین و وشیا‌ری هه‌چی له‌بیر نامینی و هیچ نازانی، نه‌و زانیا‌ری و زانسته‌ی خۆی پیوه باده‌او موحاده‌له‌و مونا‌قه‌شه‌ی پی ده‌کرد، هه‌مووی له‌کیس چووه، هه‌چی پی نه‌ماوه دۆست و که‌س و کاری خۆی نانا‌سته‌وه، ته‌نانه‌ت ریگای مالی خۆی لئ تیك ده‌چی، روده‌کاته مالی خه‌لکی تر! رئ ناباته‌وه بۆ خانه‌و لانه‌ی خۆی، سه‌ری له‌رزۆک و مو‌ی سپی و پیستی چرچ و عه‌قلی خه‌ره‌هاو!! ﴿وَتَرَىٰ الْأَرْضَ هَامِدَةً﴾ نه‌تۆ ده‌بینی نه‌ی بینه‌را نه‌ی ناده‌میزاد زه‌وی ده‌بینی وشک و برینگه، گزو‌گیای تیدا نیه، ﴿فَإِذَا أَنزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَلَبَتْ مِّن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ﴾ جاکه‌بارانمان به‌سه‌ردا باراندو تی‌ر ناو بوو، زه‌وی‌یه‌که فه‌شۆل ده‌بی و له‌خۆده‌که‌وئ، ره‌گو ریشانی گزو‌گیاکه‌ی به‌باران و ناو گه‌شه‌ده‌کاو راده‌سی و ده‌شت و دهر دهر‌ازی‌نیته‌وه، جۆره‌ها گزو‌گیاو گول و گولزار نارایشی

دیمه نه کانی دمدن! جوړه ها بؤن و بهرام و تام و چیژیان لې پهیدا دمبې.

﴿ذَلِكَ﴾ نهووی باس کړا؛ له دروستبوونی ناده میزاد له گل و تاوو توئی کردنی کوږ په له له مندال دان داو گوږانی قوناغه کانی دروستبوونی و گه شه کردنی ژيانی سه زهوی بهو شیوهی باسکرا نه مانه هموو ﴿بَانَ اللَّهُ هُوَ الْحَقُّ﴾ بهووی نهو موده؛ که خودا حقه و هیه و هیچ شک و گومانی تیدا نیه، همیشه هیه و هر بووه و هر دمبې و نه مانی به سهردا نایه. ﴿وَأَنَّ﴾ یُخِي الْمَوْتَى بهووی نهو موده خودا مردو زیندو ده کاته وه، توانای زیندو کردنه ووی مردوانی هیه، چونکه نه گهر خودا دمه لاتی زیندو کردنه ووی مردوانی نه بوايه هر گیز نه یدمه توانی له خاکی مردو ناده می زیندو دروست بکا، نه یدمه توانی له خوئی مردو و شک و برینگ نهو هموو گز و گیایه و رودک و دارو دره خته فراهه م بینې، که سیک توانیبیه تی له گل ناده می دروست بکا، گزو گیا فراهه م بینې، چون توانای زیندو کردنه ووی مردوانی نیه؟! ﴿وَأَنَّ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ په رومردگار نه م کارانه ی دمیانکا بهووی نهو موده؛ که خودا به سهر هموو شتیک دا خاومن دمه لاته و توانای زیندو کردنه ووی جهسته رزیه دکانی هیه و هموو زانیاریه کی دمر بارمیان هیه و هیچی لې گوم نابې، هرکاتی ویستی زیندویان بکاته وه به ناسانی و چوئی بوئی ناوا زیندویان ده کاته وه،

﴿وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ﴾ دلتیا بن؛ که خودا هموو ناده میزاد دواي مردنیان سه رله نوئی زیندویان ده کاته وه، جهسته کانیان ریک ده خاته وه و گیانیان به بهر دا ده کاته وه و راپچی گوږه پانی حه شریان ده کاو حیساب و لیکوئینه و میان له گهل نه نجام دمداد پاداش و سزای خوئیان و مرده گرنه وه!

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ﴾ برې ناده میزاد همن، کیشه و دمه دمه دمی ده کهن دمر باره ی تالک و ته نهایی خودا و زات و صیقاتی، له م جیدال و کیشه یه دا چ به لگه یه کی عه قلی و نه قلی راست و دروستیان به دهسته وه نیه، به لکو و هر به هه واته و نارمزوبازی یه و

بهس!

ذَلِكَ بَانَ اللَّهُ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ يَخِي الْمَوْتَى وَأَنَّ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿٢﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ﴿٣﴾ ثَانِي عَطْفِهِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَنَذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَذَابُ الْحَرِيقِ ﴿٤﴾ ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ يَدَاكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٥﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿٦﴾ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْصُرُهُمْ وَمَا لَا يَنْفَعُهُمْ ذَٰلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿٧﴾ يَدْعُوا لَمَنْ ضَرُّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ لَيْسَ الْمَوْلَىٰ وَلَيْسَ الْعَمِيرُ ﴿٨﴾ إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿٩﴾ مَنْ كَانَتْ يَظُنُّ أَنَّ لَنْ يَضُرَّهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لْيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَ كَيْدُهُ مَا يَعْتَظِلُ ﴿١٠﴾

﴿ثَانِي عَطْفِهِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾ کیشه و جیدال ده کا خوبه زل دمر زانی و پشت له حقه همل ده کا، حقه و راستی به گویدا ناجی و چه ندیک بانگ بکری بؤ حقه نهو مل نادا. به فیزه وه لا ده کاته وه و خوئی له خه لکی به رزتر دمر زانی. مه بهستی خوبه زل زانی و فیز کردنه که ی نهو میه؛ له ناکام دا برواداران له نایینی خودا دوور بکه ونه وه واز له خودا په رستی بینن. هر به وونده رازی نابې خوئی گومپرایه، ده یوئی خه لکی تریش گومپرا بکا. ﴿لَهُ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ﴾ له دونیادا ریسوایی و سه رشوړی به شیه تی!! و دکوو له وه پش نامازه مان بؤ کرد، رافه که ران ده لئین؛ مه بهستی نه بو جه هل و هاو د لانیه تی نه وه بوو؛ له غه زای به دردا هموو نه وانه کوژران و ریسوا بوون ﴿وَنَذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَذَابُ الْحَرِيقِ﴾ له روژی قیامه تیش دا عه زابی ناگری دوزخه ی پی ده چیژین، توړی دمه یه ناو دوزخه وه و به ناگر دمی سوتینن.

﴿ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ يَذَاك﴾ جائه و کاته پئی دهگوتری: نه م بهناگر سووتان و عهزابه بهنیشمت سزای نه و کرده وانهیه که له دونیادا نه نجات داوه، به هوی تاوانی خوته و میه و سزایه که پراو پری تاوانه کانه. ﴿وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ﴾ نه مهش له م روه و میه: که خودا ستم له به ندهدکانی ناکاو کهس به بی تاوان سزا نداد. ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ﴾ بری له ناده میزاد خودا به رستی ده کهن له که ناروه و به روالهت، خودا به رستی که یان به دل نیه و له ناخه و م به دل سوژی عیبادته که یان نه نجام نادم، و مگو که سیک وان له که ناری سوپاوه دوه مستی، هرکاتی هستی به خه تهر کرد ده قوچینی و هه لدی، نه گهر سوپاکهش سهر که وتنی به ده مست هینا، نه وه سنگ در ده په پرتنی و خو دمباته پیشه وه. نه و جوړه که سانه برپا شیواو و پاران، دل دامه زراو نین، دلیان له سر نایین دانه مه زراوه، عیبادته که یان به دل سوژی ناکه و کومه لیک دوو پوون. جا نه و جوړه که سانه، ﴿فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ﴾ اطمأن به نه گهر له دوا نیمانه یتانه که ی و له ژیر سایه نایین دا قازانجیکی مادی دهست کهوت، مال و سامانی زور بوو، مندالی بوون، له شساع و تهن دروست بوو، نه وه دلی به نایین خوش دمی و ده لی: به خودا باش بوو موسولمان بووم و نه م نایینه نایینکی چاکه. ﴿وَإِنْ أَصَابَهُ فِتْنَةٌ أَقْلَبَ عَلَىٰ وُجْهِهِ﴾ خو نه گهر له ژیر سایه نایین دا توشی نه خوشی بوو، مندالی مرد، مال و سامانی که م بووه، خیزانی مندالی نه بوو، نازه له کهانی په رهیان نه ساندو زور نه بوون، خیرا له نایین هه لده گهر یته و م کافر دمبیته وه!! ﴿خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ﴾ خه سارتمه ندی دونیا و قیامت بووه، له دونیادا هیچی دهست ناکه و ی، هیج پیاوته و شکومه ندی بوو دهسته بهر نابی، پاداشتی قیامه تیشی دهفته و تی، چونکه باومری به خودا نیه، له و په ری به دبیه ختی و سوکایه تی دا دهژی و هیج خه سارتمه ندی به کی ناگاتی!

﴿يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ﴾ جگه له خودا عیبادت دهکا بو بت و صه نه میک: که به هیج جوړی نه و عیبادت بو کراره ناتوانی زیانی لی بدا، یان سوودی پی بگه یه نی، هاواری لی دهکاو لیی دهپاریته وه، وادمزانی سوودی

پی دهگه یه نی و زیانی لی دوور دهخاته وه، به لام عیبادت بو کراره که ی دارای هیج شتیکی نیه، نه گهر به ندایه تی بو نه کا زیانی پی ناگه یه نی، نه گهر عیبادتیشی بو بکا سوودی پی نادا. ﴿ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ﴾ به راستی نه و هه لکه پانه و م به ترستی به گومرایی یه کی زور دووره له حقه و لادانه له رپیازی حقه و دوور که وتنه و میه له شه قامه ری. ﴿يَدْعُوا لَمَنَ ضَرُّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ لَبِئْسَ الْمَوْلَىٰ وَلَبِئْسَ الْغَشِيرُ﴾ نه و گومراو به دبیه خته عیبادت دهکا بو شتیکی که له دونیادا زیانی له سوودی نزیکتره، به لام هیچی پی ناکری. له قیامه تیشدا زیانگه یان دهنه که ی ناشکرایه و به هوی نه و عیبادت بو کردنه ی تور ددریته ناو دوزه و م بو هه تا هه تایه سزای سخت ده چیژی: به راستی یارمه تی دمریکی زور خراب و یاورمیکی زور ناپه سهنده. ﴿إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾ بیگومان په رومردگار پاداشتی نه وانه دمهاته وه: که نیمانی راست له دل و دمرونیان دا جیگر بوومو کرداری باشیش نه نجام دمدن به وه: که دمی ناخه ناو باخه کانی به هه شته وه: باغو شوپنیک به ژیر درمخه کانی دا جوگا و جو بار دمکشین و هینده ی تر باغه کان جوان و هه و ساز دهن! ﴿إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ﴾ بیگومان خودا چی بو ی بیکا دمیکا، ریز له خاوهن باومران دهگری و پاداشی باشیان دمهاته وه، نه هلی کوفرو تاوانباران ریسوا دهکا و له فضل و رحمته تی خوی بی بهشیان دهکا. کهس نیه بتوانی برپارو هه ضای رمت بکاته و م حوکه کانی هه لپوه شینیته وه. ﴿مَنْ كَانَ يَظُنْ أَن لَّنْ يَنْصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ﴾ واته: هه رکه سیک گومانی وایه: خودا یارمه تی پیغه مبه ری خوی: (محمد) ﷺ نادا له دونیا و قیامت و زالی ناکا به سه ر دوزمنانی دا، بابیه بللیک خوی له هه نارده بدا به هه لاشی خانوی خوی وه، خوی هه لاومسی به گوریسک به بن میچی خانوه که ی خوی دا ﴿ثُمَّ لَيَقَطَعَنَّ﴾ باشان حبله که بری و بکه و یته خواره و م، یان پیش بخواته و م هه ناسه له خوی بری تاده خنکی، ﴿فَلْيَنْظُرَنَّ﴾ نه مچار باهر له نیسته وه بیر له و رو دواوه بکاته و م له دلی خوی دا لیک بداته و م بروانی ﴿هَلْ

يُذْهِبْنَ كَيْدَهُ مَا يَغِيبُ﴾ نایا نهو کردودهیه داخلی دئی لادمبا؟
 نه خهیر ههرچی بکا بی سووده، بابزانری: که هیچ ریگا
 چارمیهک نیه بؤ خوگرتن له ژیر باری گرانی به لاو ناخوشی دا
 جگه له پشت بهستن به خوداو چاو و پروانی یارمه تی نهو.
 ﴿۱۶﴾ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ هَمْرٌ وَدَكْوٌ نَهْمٌ
 رونکردنه وهیه مان بؤ هیدایه تی و گومر ابوون، همر و دکوو نه م
 نایه تانه مان بؤ ناردووی بؤ ترساندنن ئاده میزاد له سزای
 قیامه تی و پۆلین کردنیان به و بیرو تا قمانه و راگه یاندنی نه و
 راستیه: که کهس سه رناکه وئ نه گهر خاوه نی نیمانی ساغ
 نه بی. همر به وشپوه له مه و بهر نایه تمان ناردونه خوارئ،
 ههروایش دهینیرینه خوارئ، هه موو نایه ته کان نیشانه ی
 نه مون که له خوداو نه یردراون، مانا که یان ناشکراو نومایانه و
 بؤ پیغه مبه ر ۱۷ نیردراون و نه و که سه ی قورثانی بؤ نیردراوه
 پیغه مبه ر ۱۸ نه مهش بؤ نه وه ی ئاده میزاد به نندنامیز ببن و
 سوودی لی و مرگرن. ﴿وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ﴾ چونکه
 بیگومان خودا خواستی له سه ر هیدایه تدانی هه ر که سه ی بی
 هیدایه تی ددها توفیقی نه وانه ددها: که دمرانی نیمان دهین و
 ناماد مباحی نه و دیان تیدایه برپا به په یامی خودا بکه ن.
 ﴿۱۷﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئِينَ وَالنَّصَارَى
 وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
 بیگومان نه وانه ی نیمانیان به خوداو به پیغه مبه ری خودا
 هیناوه، هه روه ها نه وانه ی جوله که ن و په پرده ی نایینی
 په هوودی ده که ن، نه وانه ی ش: که (صابینهن) (کؤمه لیکن
 له نیوان جوله که و مه سیحی یان تا قمیکن فریشته په رستن و
 زه بوور ده خویننه وه). هه روه ها نه صرانییه کان و نه وانه ی
 به ناوی نایینه وه پیمان ده گوتری (مه جوس) خوړو مانگو
 ناگر ده په رستن و برپاری دوو خودا ددهن؛ ده لپن: خودای
 خپرو خودای شه ر هیه. هه روه ها نه وانه ی هاو دل بؤ خودا
 دادنه ی و له ته ک خودا د شتی تر ده په رستن، خودا روژی
 قیامه تی دادگایی هه لگرانی نه م نایینه ده کاو به عه داله ت
 لیکیان هه لدها ویری ﴿إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾ بیگومان
 خودا شایه دو ناگاداره به سه ر کردوده کانیان داو کردارو
 گوفتاریان لای خودا تۆمارکراوه هیه ی لی گوم نابئ، هه موو
 نهین و ناشکرایه کیان دمرانی.

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ
 ﴿۱۶﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئِينَ وَالنَّصَارَى
 وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ
 يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿۱۷﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ
 يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ
 وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالْدُّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ
 وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُنِ اللَّهُ فَعَالَهُ مِنْ مُكْرِمٍ
 إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿۱۸﴾ هَذَا كَانَ خَصَمًا اخْتَصَمُوا
 فِي بَيْنِهِمْ فَأَلَّيْنِ كَفَرُوا قُطِعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِنْ نَارٍ يُصَبُّ
 مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمُ الْحَمِيمُ ﴿۱۹﴾ يُصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ
 وَالْجُلُودُ ﴿۲۰﴾ وَلَهُمْ مَقْطِعٌ مِنْ حديدٍ ﴿۲۱﴾ كُلَّمَا أَرَادُوا
 أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا فِيهَا وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ
 ﴿۲۲﴾ إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَكِّمُونَ فِيهَا مِنْ
 أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿۲۳﴾

﴿۱۸﴾ أَلَمْ تَرَى أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
 وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالْدُّوَابُّ﴾ نه ی نه و
 که سه ی شایانی نه وه ی خیطابت له گه ل دا بکری! نایا تو
 نازانی ههرچی له ناسمانه کان و زه وی دایه گهر دنکه چی
 فه رمانی خودایه، هه موو شتی خۆشیان بی و ترشییان بی،
 ده بی ملکه چی ویست و نیراده ی خودا بن، فریشته
 له ناسمانه کان و ئاده میزاد و جندو که له زه وی هه روا مانگو
 خوړو نه ستیرمکان و شاخ و کیوه کان دره خت و گیانه به ران
 به هه موو جوړو بریکیان هه وه، هه ر شته به گویره ی خو ی و
 به شپوه ی تابیه تی خو ی و سوژده بؤ خودا دما و هه موویان
 به ندهایه تی خو یان بؤ نه و راده گیه نن. ﴿وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ﴾
 زور له ئاده میزاد پاداشی خو ی هیه و بؤ دیاری کراوه، یان
 زور له ئاده میزاد ده کان سوژده بؤ خودا ده به ن و به ویستی
 خو یان عیباده تی خودا ده که ن فه رمان به ردار ی زاتی کردگارن.

ئەمە شتىكى جەسپاۋەو ھەقە ﴿وَكَثِيرٌ حَقٌّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ﴾
 زۆرىشان سزاي خودايان لەسەر بېرىار دراۋەو سوژدە بۇ خودا
 نابەن و سەرپىچى ھەرمانى خودا دەكەن، بىگومان ئەو
 نەقامانە خودا سوۋكى كردوون ﴿وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ
 مُكْرَمٍ﴾ كەسكىش خودا سوۋكى بكا نىتر كەسكى نىە بتوانى
 رىزى بداتى و سەرى بەرز بكا تەوہ. ﴿إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ﴾
 بىگومان پەرۋەردگار ھەرچى بىەوئى لەرىزلىنان و رىز
 شاندىن ئەنجامى دەدا كەس نىە بتوانى بېرىارى خودا
 ھەلبەشەننەتەو ھەرخنە لەھوكمى ئەو بگري. ﴿هَذَانِ
 خَصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ﴾ واتە: خاۋەن ناينە جياجياكان
 كەلەو ھەپىش دەست نىشان كراۋەو شەش تاقەم بوون، دوو
 كۆمەلى لەيەكتر جودان؛ كۆمەلى موسولمانان و كۆمەلى
 كافران؛ كەبرىتىن لەپىنج پىرەكەى پىشوو.. ئەم دوو كۆمەلە
 كىشەيان تىكەوتوۋە كەوتوۋنە دەمە دەمىۋە دەربارەى خوداى
 خويان؛ ھەر تاقەم لەوانە پىيى وايە: خۆى لەسەر ھەقەو
 بەرامبەرەكەى لەسەر بەتالە. دزايەتايان كەوتۆتە نىوانەو
 ﴿فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِعَتْ لَهُمْ رِيبٌ مِنْ نَارٍ﴾ ئەوانەى كافرن
 بەخودا ھەزەرتى موحەممەد ﷺ بەپىغەمبەر نازان، ناگرى
 دۆزەخ لەخويان دەگرئى و ھەكوو ئەو ھەرگەو پۇشاكيان
 لەناگر بۇ بېردى وايە، ﴿يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمُ الْحَمِيمُ﴾
 لەناو ناگرى دۆزەخ دا ناۋى كولاتويان بەسەردا دەرپىندى.
 ﴿يُصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ﴾ بەو ناوەگەرم و كولاتو
 رىخۆلەو جەرگەو دل و ھەناويان دەتۆتەو، پىستيان
 ھەلدەقچى و دادەپلۆخى،
 ﴿وَلَهُمْ مَقَامِعٌ مِنْ حَدِيدٍ﴾ بۇ ئەوان ھەيە چەند چەكۋچى
 لەناسن دروست كراو، بەو چەكۋچانە لىيان دەدرئ، دەمالدى
 بەدەم و چاۋو شوپىنى تىرى جەستەيان.
 ﴿كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا فِيهَا﴾ ھەركاتى
 ھەول بەدن و بيانەوئى خويان لەو ناخۆشەيە رزگار بکەن
 لەدۆزەخ بپنە دەرئى و ئەو غەم و نارەحتيانەيان لەكۆل
 بکەون، دىيانگىرپنەو شوپىنى خويان و دەخىنەو ھەمان
 عەزاب و نارەحتەى و پىيان دەگوترئ: ﴿وَذُوقُوا عَذَابَ
 الْحَرِيقِ﴾ بچىزن سزاي ناگرى سوتىنەر!

وَهُدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهُدُوا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
 ﴿١٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالسَّبِيلِ
 الْكَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَنكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ
 وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِالْحَكَامِ يُطْلَمِ نَذْقُهُ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿٢٠﴾
 وَلِذُنُوبِكُمْ لَا تَزِيدُكُمْ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرَفَ فِي
 شَيْئًا وَطَهَّرَ بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ
 السُّجُودِ ﴿٢١﴾ وَأَذِّنْ لِلنَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا لَا عَلَى
 كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ﴿٢٢﴾ لِيَشْهَدُوا
 مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا أَنَّمَا اللَّهُ فِي أَيَّامٍ مَقْلُوبَةٍ
 عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَاكْلُوا مِنْهَا وَأَطْعَمُوا
 الْبَائِسَ الْفَقِيرَ ﴿٢٣﴾ ثُمَّ لِيَقْضُوا تَشْتَهُمْ وَلِيُؤْفُوا
 نَذْرَهُمْ وَلِيَطُوفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٢٤﴾ ذَلِكَ وَمَنْ
 يُعْظَمْ حُرْمَتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَأَجَلَتْ
 لَكُمْ الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يَشُلُّ عَلَيْكُمْ فَاحْكَبُونَا
 الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ﴿٢٥﴾

﴿إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾ بىگومان پەرۋەردگار پاداشى گەورەو باشى
 بۇ خودا پەرستان داناو؛ ئەوانەى ئىمانيان ھىناۋەو كردهو
 باش و بەسووديان ئەنجام داو، خويان لەتاوان و خراپەكارى
 پاراستوۋە خودا دىيانخاتە ناو چەند باغو باغاتى بەھەشتەو،
 باغو باغاتى بەرزو رازاوۋەو جوان و قەشەنگ، بەژىر
 درەختەكانيان دا جۇگاۋ جۇبار دەكشىن و ھىندەى تر
 رازاوۋەى و دىمەنى جوان بەباغەكان دەبەخشن و ھەوا سازگار
 دىمەنەكان جوان دەكەن؛ قەصرو پالەخانەكان دەرپازىننەو؛
 سەربارى ئەو خۆشى و رازاوۋەى يە ﴿يُحَلَّلُونَ فِيهَا مِنْ أَثَرِ
 ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا﴾ جەستەيان دەرپازىنرپنەو بەو؛ كەبازنەى
 ئالتون لەدەست و مەچەكيان دەكەن و بازنەكانيان بەدرو
 مروارى دىنەخشىندىر، ھەرۋەھا بەمروارى تر ناوچەوان و
 سەريان دەرپازىنرپنەو بەوۋىنەى تاجى شاھانە پىيانەو
 ديارە؛ ﴿وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ﴾ پۇشاكيان لەبەھەشدا ناورىشمە.

نەو مالەى دروستى دەكەى مالى منە، بۇ يەكتاپەرستى و خودا پەرستى دروست بکە، بەپاکى رابگرە لەهەموو پىسىيەك، لەبەپەرستى و لەهەى پىسى و پوخلی نزیک بکەوێتەوه، تايبەتە بۇ ئەوانەى خودا پەرستى تیدا دەکەن و یەکتاپەرستن، بەپاک و خاوینى رابگرە بۇ ئەوانەى دلسۆزانەو خالیصانە تەوافى دەکەن و بەدەورى دا دەسورپێنەوه، ﴿وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعَ السُّجُودَ﴾ هەروا بۇ ئەوانەى بەپێوه دەووستن بۇ نوێژو پارانەوهو ئەوانەى دەچنە روکووع و سوژدە لەنوێژەکانیان دا. ﴿وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ﴾ پیمان گوت: ئەى ئیبراھیم! بانگی نادەمیزاد بکە بۇ حەج کردن: بانگیان بکە بۇ زیارەتکردنى ئەو خانەوى فەرمانمان پى کردى بنیاتی بنیى. ئەوکاتە بەندەکانم دین بەپیدامى بەسواری و شترى کزو لەر، نادەمیزادان لەریگای دوورەوه خۆى بۇ دەکووتن و دەکشین، بۆل بۆل و کۆمەل کۆمەل سالانە دین بۇ ئەنجامدانى شاعانیرو مەناسیکى حەج، بەکورتى بانگ راھیلە بلێ: خەلکینە! خودا حەجى ئەم مالە پیرۆزدى لەسەر پێویست کردون و وەرن ئەنجامى بدن. ﴿يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ﴾ لەهەموو لایەکەوه لەدوورو نزیکەوه خودا پەرستان بەرەو ئەو شوێنە دەکشین و دین بۇ زیارەتى! ﴿لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ﴾ بانگیان بکە بۆئەوهى نامادەى دەستەبەر بوونى گەل سوود و قازانجى دۇنيایى ببن بۇ خویمان، سوودى نایین وەکوو ئەنجامدانى شەعانیرو مەناسیکى حەج وەکوو بەستنى ئیحرام و راوەستان لەناخی عەرەفەو هەلرژانە خوار بۇ موزدەلیفەو سەرtaşین و سووپانەوه بەدەورى کەعبەداو هاتوو چۆى نیوان صەفاو مەروە بەو جوړەى کەلەکتیبە شەریعەکاندا رون کراوتمەوه - قازانجى دۇنياییش وەکوو بازرگانى کردن و ناسینی خەلکى ولاتان.... هتد. ﴿وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَّعْلُومَاتٍ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ﴾ بۇ ئەوهى ناوى خواد ببەن و شوکروسوپاسى پەرورەدگار بکەن لەچەند رۆژیکى دیارى کراودا، وەکوو رۆژى جەژنى قوربان و سى رۆژى دواى جەژن. کەلەو رۆژانەدا قوربانى سەربرن و سوپاسى خودا بکەن لەسەرئەوهى دەسلەلاتى سەربرپنى گیانلەبەرى چوار پى؛ لەبزن و مەرو رەشە ولاخ و حوشترى پى داون، جاکاتى ئەو

﴿وَهْدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ﴾ شارەزا دەکرین بۇ وتنى قسەى باش و دلتیاکەرەوهو دلخۆشکەر، بۇ تەقدیس و داننان بە فەضل و گەورمى خودادا. ﴿وَهْدُوا إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ﴾ شارەزا دەکرین بۇ رێبازێک و دەخړینە شوێنیکەوه: کەسوپاسى خوداى لەسەر دەکەن. پان شارەزا دەکرین بۇ رێبازێک: کەبەهۆیەوه رەوشت و هەلس و کەوتیان وادەبى خودا لێیان رازى بى. ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا﴾ بێگومان ئەوانەى کافرن بەخوداوە بەپێغەمبەرى خودا ﴿وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ﴾ وێپرای کافر بوونەکەیان ناھیلن موسولمانان بچنە ناو کەعبەوهو شەعانیرى حەج و عومرە ئەنجام بدن، بەرەنگارى بانگەوازی ئیسلامى دەبنەوهو دەبنەکۆسپ و تەگەرە لەبەرەدم بڵاوبوونەوهى دا، مەسجیدولحەرامیان لەموسولمانان یاساغ کردو، لەکاتیک دا ئەو موسولمانانە لەهەموو کەس شیاوترن بەو مالە پیرۆزە، ﴿الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً أَعَاكَفُ فِيهِ وَالْبَادِ﴾ موسولمانان دەگیرنەوه لەدیدەنى ئەو مالەى: کەخودا بۇ نادەمیزادانى داناو، دانیشتوانى ناو مەککەو حەرەم و دەوروبەرى و شوێنەکانى تریش تیدا چون یەکن، خانەى خودایە بۇ هەموو کەس و کەس مافى ئەوهى نیە ئەو شوێنە پیرۆزە بۇ خۆى قورغ بکاو نەھیلێ خودا پەرستان دیدەنى بکەن. ﴿وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِالْحَادِ بِظُلْمٍ لَذِقْهُ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ﴾ هەرکەسێک نیازی وابى لەو مالە پیرۆزەدا روبکاتە جەورو ستەم و لەخودا یاخى ببى و سەرپێچى فەرمانى خودا بکا ئەوه ئیمە لەتۆلەى ئەو تاوانانەى دا عەزایی بەنییش و نازارى پى دەچێژین و رۆژى قیامت تورى دەدەینە ناو دۆزەخەوه. ﴿وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ﴾ ئەى موحەممەد! بۇ خەلک باسى ئەوه بکە: ئەو کاتەى شوێنى کەعبەمان بۇ ئیبراھیم دیارى کرد، کەعبەمان کرد بەشوێنى ئەوهى خەلک تیدا کۆببنەوه بۇ خوداپەرستى، شوێنەکەمان بۇ ئیبراھیم ﷺ دیارى کردو ئیزنمان دا: کەکەعبە دروست بکا. ﴿أَنْ لَا تُشْرِكَ بِي شَيْئًا﴾ بەناوى من کەعبە دروست بکەو هیچ کەس لەمەخلووقات نەکەیه هاول و هاوشانم، رێگە نەدەى کەس هاوێلم بۇ دابى، لەعیبادەت دا کەس مەکەنە هاوێلم. ﴿وَوَهَّارَ يَتِي لِلطَّائِفِينَ﴾

نازده لانه تان سهر برپین به شیوهی قوربانۍ یان به شیوهی (هدی) و دیاری ﴿فَكُلُوا مِنْهَا﴾ بۆخوتان لییان بخون ﴿وَأَطِيعُوا أَلْبَاسَ الْفَقِيرِ﴾ ههروا دهرخواردی نه وانه شی بدنه: که گیر و دهی تهنگو چه له مهی برسیتی و ههزاری بوون، شایانی باسه قوربانۍ واجب و مگوو (فیدییه) نابۍ خاومنه که می لئی بخوا.

﴿ثُمَّ لَيقْضُوا تَفْتَهُمْ وَلْيُؤْفُوا لُدُورَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ﴾ پاشان چلک و پۆخلی سهر جهسته یان لابهرن، نینوکی دهست و قاجیان بکهن، مووی خویمان بتاشن و کورتیان بکهنه وه، نه و نه ذرانیه شهر شانیان جی به جی بکهن، بهم کارو کرده وانه یان خویمان له خودا نزیک بکهنه وه، (طواف الرکن) یان (طواف الافاصه) یان (طواف الوداع) طه وافی خودا حافیزی نه انجام بدنه. ﴿ذَلِكَ﴾ فهرمانی نیمه، نه وه بوو که پیتان راگه یه ندر او بیستان ﴿وَمَنْ يُعْظَمْ حُرْمَاتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ﴾ که سیک ریز له حوکم و برپاره کانی خودا بگری، زانیاری هه بی به واجبی و پیویست بوونیان و کاریان پی بکاو په پیره ویان بکا، خو له تاوان و سته مکاری بیاریزی، پابهندی فهرمانی خودا بی، نه وه بوی باشه و پاداشی باشی له سهر دهست ده که وی، ﴿وَأُحِلَّتْ لَكُمْ الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يُتْلَى عَلَيْكُمْ﴾ هه لال کراوه بۆ نیوه نهی ناده میزادینه! سهر برپینی نازده له کان و خواردنی گوشته که یان و سوود بینین له پیست و کوک و خوری و موو مهرزو بهرگنیان، جگه له منداره و ده بوو خوینی رهوان و گوشتی بهرازو ههر گوشتی و خواردنی: که ناوی غهیری خودای له سهر هینرابی. ﴿فَاجْتَبُوا الرَّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ﴾ خوتان بیاریزن له پیسی و هیزه نوک که بهت که تانان، خوتان له وکاره ناشیرینه دوور یخه نه وه، توخن بته پرستی مه که ون چونکه بته پرستی و هاو دل بۆ خودا برپاردان سهر دهستهی هه موو تاوانیکه و ههرگیز خودا له و کاره خو ش نابۍ، ﴿وَاجْتَبُوا قَوْلَ الزُّورِ﴾ ههروه ها خوتان له درو و شایهتی درو بیاریزن، شتیک حهق نه بی مه یلین: ﴿حَفَاءَ اللَّهِ﴾ له بهر خاتری خودا له هه موو ریبازی که لابهرن جگه له ریبازی خودا په سند، ته نه ریگای خودا بگر نه بهرو بهس ﴿غیر مشرکین به﴾ هاو دل بۆ خودا دامه نین، کهس مه کهن به هاوشانی!

حَفَاءَ اللَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴿٢١﴾ ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ﴿٢٢﴾ لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَا إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٢٣﴾ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَإِلَهُكُمْ إِلَهُ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلِمُوا وَبَشِّرِ الْمُخْسِتِينَ ﴿٢٤﴾ الَّذِينَ إِذَا ذَكَرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَالصَّادِقِينَ عَلَى مَا أَصَابَهُمْ وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٢٥﴾ وَالَّذِينَ جَعَلْنَاهُمْ لَكُمْ مِنَ الشَّعَائِرِ اللَّهُ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافٍ فَإِنَّا وَجَّعْتُ جُوعَهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَالطَّعَامَ الْفَانِغَ وَالْمَعْتَرَكُذَلِكَ سَعَرْتَهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٦﴾ لَنْ يَبَالَ اللَّهُ لِحُومِهَا وَلَا دِمَاقِهَا وَلَكِنْ يَبَالُهُ النَّفْسُ مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَعَرَهَا لَكُمْ لِتُكْبِرُوا اللَّهُ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَبَشِّرِ الْمُخْسِتِينَ ﴿٢٧﴾ إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ ﴿٢٨﴾

﴿حَفَاءَ اللَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ﴾ که سیک هاو دل بۆ خودا دابنی و به ندهایه تی بۆ غهیری خودا بکا، نه وه به ته و او ده تی خه سارتمه ند بووه، به فتاره چووه، نه و کابرایه له هاو دل دانان و په رستش کردنی بۆ غهیری خودا ده شو بهیته که سیک که له بهر زایی ناسمانه وه بکه و یته خواری و بالنده گوشت خوره کان خیرا په لاماری بدنه و نه هیلن بکه و یته سهر زهوی پارچه پارچه بکهن و ههر له حه وادا پچر پچری بکهن! ههر کوتیکی به دهن دوکی بالنده یه که وه بی! ﴿أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ﴾ یان نه و که سه ده شو بهیته که سیک ره شه باو زریان رایفرینی و بیخاته شیوو دۆل و شاخ و داخیکی و که پرگار بوونی نه بی و بکه و یته ناو شیوی قول و درکه شاخی شندر شندر و ترسناکه وه.

﴿ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ﴾ کار نه و دیه: که گوترا و به یان کرا، ههر که سی ریز له شه عانی

خودا بگریو و گرنگیان پی بدا، نازدهلی ساغی قهلهوی بهنرخ
 هه لئبژیری و بۆ که عبه و دیاری بکا، یان که سیک فهرمانی
 خودا و مهناسیکی حه ج به گه ورده و ریزدار بزانی: که به شیک
 له و مهناسیک و شه عانیرانه دیاری و قوربانی مالی خودایه
 نه وه بیگومان ریزلگیرتن و گرنگی پیدانه که یان به شیکه
 له کارو کردهوی له خودا ترسان، نیشانهی ته قوای دل و
 دموونه کانیانه. ﴿لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى﴾ بۆ نیوه
 ههیه له و حه یوانه دهیکه نه دیاری چهند سوود و قازانجیک؛
 دمتوانن سوود له شیرو کولک و موو مهرزو خورییه که ی
 و مر بگرن، که لکی لی و مر بگرن بۆ سواری و هه لگرتنی
 کالاکانتان، تائه و کاتهی کاتی سهر برپینی دئی و سهری ده برن و
 گوشته که ی دمه به شنه وه و لیی ده خۆن، سوار بوون و بارلی
 بارکردنی دروسته، ته نانهت دواي نه وه یش که ناوی دیاری لی
 دهنری و ده ست نیشان ده کری، ﴿ثُمَّ مَجْلَإٌ إِلَىٰ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ﴾
 پاشان شوینی سهر برپین و سهر نه نجامی نه و حه یوانه له به سستی
 که عبه دایه و له وی سهر ده بردری. ﴿وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا
 مَسْكًا﴾ بۆ هه موو گهل و نه ته وه دیه ک، بۆ هه موو خاودن
 نایینه کان نیمه کوشتی و قوربانیمان داناوه، بۆ خۆنزیك
 کردنه وه له خودا نازده لیان سهر برپیوه، نازدهل سهر برپین و
 قوربانی کردن تایبته نه بووه به نوممه تی موحه ممه ده وه ﴿وَ
 ، به لگوو له ناو هه موو گهل و نه ته وه دیه کدا باو بووه. ﴿لِيَذْكُرُوا
 اسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ﴾ نیمه یاساو دابو
 نه بریتی نازدهل سهر برپینمان داناوه بۆ نه وهی له کاتی
 سهر برپینی قوربانی و دیارییه کانتان دا ذیکری خودا بکه ن
 شوکری خودا بکه ن له سهر نه وهی خودا نه و هه موو
 نیعمه تانهی پی داو و نه و نازده لانهی بۆ موسه خهر کردن
 که لکیان لی و مر ده دگرن! ﴿فَالْهَيْكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلِمُوا وَبَشِّرِ
 الْمُخْبِتِينَ﴾ هه رچه نده شه ریعه تی پیغه مبه ران جوداوازی
 له لقو و پویه کانیاندا ههیه. ﴿الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ
 قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِرِينَ عَلَىٰ مَا أَصَابَهُمْ﴾ نه وانهی له سهر نازارو
 ته نگ و چه له مبه به صه برو نارامن، ره خنه له قه زاو قه دهری
 خودا ناگرن، هه روا خۆراگرو پشو و دریزن له سهر نه رک و
 ماندوو بوونی تاعهت و خودا په رستی. ﴿وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ﴾

نه وانهی نوپژده کانیان به خشو و عه وه له کاتی خویان داو
 به ته واوی و دل سوژی نه نجام ده دن. ﴿وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ﴾
 له و رزق و رۆژییهی پیمان داو و هه ندیکی لی دمه خشن
 به سهر خزم و که سو کاری هه زاریان، چاکه له گهل خاودن
 ناتاجان ده که ن و پابه ندی پاوان و سنوور ده کانی خودان و سنور
 به زینی ناکه ن! ﴿وَالْبَدَنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ
 فِيهَا خَيْرٌ﴾ نیمه حوشرمان کرده به نیشانهی نایینی خودا
 به لگهی به ندایه تی کردن بۆ په رومردگار، سهر برپینی نه و
 نازدهل به نرخی له حهرم دا خیر و پاداشیکی زوری قیامه تی
 تیدایه بۆتان، هه زارو ناتاجانیش له دونیادا سودیکی زور
 له گوشته که ی و مر ده دگرن، پیش سهر برپینشی سوودی هه مه
 جوری ههیه دهیکه نه و لاغی سواری، شیری ده دوشن سوود
 له کولک و بیچه ده کانی و مر ده دگرن! ﴿فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا
 صَوَافٍ﴾ له کاتی سهر برپینی نه و نازدهل زمه لاحه داو له و
 کاته دا که سی قاجه کانی راست ده وه ستیندرین و قاجیکی
 هه لده به ستری و دمتانه وی سهری برن ناوی خودای له سهر
 به یتن بلین: ((بسم الله والله أكبر)) به ناوی خودا هه ر خودا
 گه ورده به ریزه، خودایه له ته وه دیه و بۆ تویه. ﴿فَإِذَا وَجَبَتْ
 جُنُوبُهَا فَاكْلُوا مِنْهَا وَأَطْعُمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ﴾ جا که که وته
 سهر زه وی و گیانی دمر چوو سارد بۆوه لیی بخۆن. واته: حه لاله
 بۆتان لیی بخۆن. هه روه ها گوشته که ی دمر خواردی هه زارو
 سوالکهر بدن: به شی نه وانهی لی بدن: که هه زارن و رویان
 نایه سوال بکه ن، هه روا نه وانه ش که داوا ده که ن و ده ست پان
 ده که نه وه. ﴿فَاكْلُوا مِنْهَا﴾ فه رمانه که بۆ وجوب نیه به لگوو بۆ
 نیباحهیه. نیمامی مالیک ده فه رموی: سوننه ته لیی بخۆن.
 هه ندی له زانایان ده فه رموون فه رمانه که بۆ وجوب به و
 بیویسته لیی بخۆن. وه لی پینشینه صالحه کان گۆرایان هه یه
 له سهر نه وه: که لی خواردن له قوربانی و کوشتی واجب نیه،
 به لگوو لی خواردنه که ی نه وه دیه نه و دابو نه ریته ی سهر ده می
 نه فامی لابه ری: که له کوشتی یه کانیان نه ده خودا رد.
 که ده فه رموی: ﴿وَأَطْعُمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ﴾ ظاهری نایه ته که
 نه وهی لی و مر ده دگری: که بیویسته له گوشتی قوربانی به شی
 هه زاران بدری، نه و نازدهل دیاریکراوه به دیاری بردراوی
 سهر ده بری گوشته که ی لیی بدری به ناتاجان نه مه رای

شافعی‌یه. ﴿كَذَلِكَ سَخَّرْنَاَهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ نابهو جوړه نهو ناژه‌له به‌هیزو توانایه‌مان بو ئیوه ژیربار کردوه، به‌نارمزوی خوتان ده‌یاندوښن، باریان لی بارده‌کهن ده‌یانکه‌نه ولاغی سواری، ده‌یانکه‌نه دیاری و هوربانی سهریان دم‌برن لییان دم‌خون و به‌شی هه‌ژارانی لی دده‌من. بو ئه‌وه‌ی ئیوه سوپاسی خودای له‌سهر بکه‌ن، شوکرانه ژمیری نیعمه‌ته‌کانی بن، به‌طاعه‌تو به‌ندایه‌تی خوی لی نریک بکه‌نه‌وه، دلسوز بن له‌خودا په‌رسته‌یه‌که‌تان دا. ﴿لَنْ يَسَالَ اللَّهُ لُحُمَهَا وَلَا دِمَاؤها﴾ هه‌رگیز گوشتی نهو هوربانی و سهر‌بر‌پراونه و خوی‌نه‌که‌یان به‌خودا ناگا، به‌لکوو ﴿وَلَكِنْ يَتَالَهُ التَّقْوَى مِنْكُمْ﴾ به‌لکوو ته‌قواو دلسوزی و فه‌رمان‌به‌رداری ئیوه به‌خودا ده‌گا، کرده‌وه باشه‌کانتان بولای خودا به‌رز ده‌بی‌ته‌وه...! ﴿كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ﴾ هه‌ر بهو جوړه نهو ناژه‌لانه‌ی بو ئیوه ژیربار کردوه، ده‌توان به‌چه‌ند جوړیک سوودیان لی و مر‌بگرن، بو‌ئه‌وه‌ی ته‌عظیم و ته‌قدیسی خودا بکه‌ن و شوکرو سوپاسی بکه‌ن، له‌سهر‌نه‌وه‌ی خودا هیدایه‌تی داوون بو ئایین و شه‌ریعه‌تی پی‌روزی، جله‌و‌گیری لی کردون له‌وشتانه‌ی پی‌ ناخو‌شه‌و زیانی ئیوه‌ی تیدایه‌! ﴿وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ﴾ نه‌ی موحه‌ممه‌د! مژده بده به‌وانه‌ی کاری چاک ده‌کهن و له‌سنوورو پاوانی خودا دمر‌ناچن و شوپن یاساو شه‌ریعه‌تی خودا ده‌کهن و پابه‌ندی جله‌و‌گیری و فه‌رمانه‌کانی خودان و بر‌وایان به‌په‌یامی پی‌غه‌م‌به‌ر ﷺ کردوه.

﴿٣٨﴾ إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا﴾ بی‌گومان په‌روم‌ردگار شه‌ری شه‌ر خوازان له‌و به‌نده خاوه‌ن باوم‌رانه‌ی خوی دوور ده‌خاته‌وه: که‌پشتیان به‌خودا به‌ستووه‌و بولای نهو که‌پراونه‌وه، پاریز‌گارییان ده‌کاو یارمه‌تییان دده‌ا، به‌سهر دوژمنانی خویو نه‌وان دا سهریان ده‌خا. ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ﴾ بی‌گومان په‌روم‌ردگار هیچ کاتی خائین و کافرو سپله‌و پی نه‌زانی خو‌ش ناوین. مه‌به‌ست نه‌وه‌یه: موسولمانان خو‌شه‌ویستی خودان. وه‌خودا دوژمنانان سزا دده‌ا.

﴿٣٩﴾ أَذِنَ لِلَّذِينَ يَقَاتِلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا﴾ ریگه دراوه بهو موسولمانانه‌ی ده‌ست‌در‌ژیان کراوه‌ته سهر و سته‌مکاران سته‌میان لی کردون، له‌زی‌دو نیشتمانی خویان و ده‌م‌ریان ناوون،

أَذِنَ لِلَّذِينَ يَقَاتِلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَفُتَّتْ صَوَامِعُ وَيَعٍ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذَكَّرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٤٠﴾ الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عِيقَةُ الْأُمُورِ ﴿٤١﴾ وَإِنْ يَكْذِبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودٌ ﴿٤٢﴾ وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ﴿٤٣﴾ وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ وَكَذَّبَ مُوسَىٰ فَأَمَلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ أَخَذْتَهُمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٤٤﴾ فَكَانَ مِنْ قَرَابَةِ أَمَلِكُنْهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فِيهِ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَبْرِ مِعْطَلَةٍ وَقَصْرِ مَشِيدٍ ﴿٤٥﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونُ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَلَيْتَ لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿٤٦﴾

مال و سامانیان داگیر کردون، نه‌زیه‌تیاو داوون، به‌لیدان و قسه پی‌گوتن و هه‌ره‌شه لی کردن، ژیانیان لی تال کردون، ریگه‌یان پی‌ دراوه دیفاع له‌ خویان بکه‌ن و بر‌په‌رجی دوژمنیان بده‌نه‌وه. ﴿وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ﴾ بی‌گومان په‌روم‌ردگار هه‌ر نه‌وه ده‌توانی یارمه‌تی به‌نده‌کانی بدا، ده‌توانی به‌بی‌ شه‌ریش به‌نده‌کانی به‌سهر دوژمنانان دا سهر‌بخا.

﴿٤٠﴾ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ﴾ واته: نهو موسولمانانه‌ی سته‌میان لی کراوه، نه‌وانه‌ی موشریکه‌کان له‌مه‌که‌که دمریان په‌راندن بو مه‌دینه به‌بی‌ حق و عه‌د‌الته‌ت. نه‌وانه‌ی هه‌زرتی موحه‌ممه‌د ﷺ و هاوه‌لانی بوون، هیچ خراپه‌یه‌کیان نه‌بوو جگه له‌وه‌ی خودا په‌رستیان ده‌کردو په‌کتابه‌رست بوون، ده‌یانگوت خودای ئیمه (الله) یه. ﴿وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَفُتَّتْ صَوَامِعُ وَيَعٍ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذَكَّرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا﴾ نه‌مه یاسای کی‌به‌رکی و دان و سانه، به‌مه‌به‌ستی له‌نگه‌ر راگرتنی نی‌وان

نادمه میزادو راگه یاندنی ئەو یاسایهیه: کەشەر و خۆبەخت کردن لەپێناو چەسپاندن و دەستەبەرکردنی نازادیی عیبادەت کردن بەرپەوا دادەنێ، دەفەر مۆی، ئەگەر لەبەر ئەوە نەبوایه: کەخودا بەرگری لەهەندێ ئادەمیزاد دەکا بەهەندیکێ تریان بەم رەنگە خاوەن باوەڕانی زāl دەکا بەسەر بێ باوەڕەکان دا، شەر و شۆری هەندیکیان لەهەندیکیان دوور دەخاتەو، هەرودە ئەگەر خودا شەرکردنی لەپێناو پارێزگاری لەنەفس و شوێنە پیرۆزەکان دا بەرپەوا دانەنایا و لەسەر موسوڵمانانی پێویست نەکردایە، هەموو پەرستگا و شوێنە پیرۆزەکان وێران دەکران، پەرستگا تایبەتییەکانی رەبەنەکان و پەرستگا گشتییەکانی نەصارا و پەرستگاکانی جولەکەو مزگەوتەکانی موسوڵمانان وێران دەکران و چۆل دەبوون. ﴿وَلْيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ﴾ بێگومان خودا پشتگیری لەوانە دەکا: کەلەپێناو بەرزکردنەوێ و شەهێ تەوحید دا جیهاد دەکەن و هەول دەدەن و شەهێ (لا اله الا الله) بالادەست بێ و ئالای (لا اله الا الله) بەرز بکشێتەو. ﴿إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ﴾ بێگومان هەر خودا دەتوانێ یارمەتی موحاهیدانی رێبازی خۆی بدا، هەر ئەو دەتوانێ پشتگیری خۆی بدا بەجەنگاوەرانی رێگای پیرۆزی خۆی و زالیان بکا بەسەر ناحەزان دا.

﴿۱۱﴾ الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ ۖ وَاتَّعْتَهُمُ موسوڵمانانە ی لەزێدو نیشتمانی خۆیان دەرکراون، ئەوانە ئەگەر لەوڵات دا جێگیریان بکەین و بەسەر موشریکەکان دا زالیان بکەین پابەندی فەرمان و نەهیهکانی خودا دەبن، نوێژەکانیان بەرێک و بێکی ئەنجام دەدەن ﴿وَأَتُوا الزَّكَاةَ﴾ زەکاتی مال و سامانیان دەدەن، هەزاران لەمال و سامانی خۆیان بێ بەش ناکەن! ﴿وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ﴾ فەرمان دەکەن بەچاکە ﴿وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ﴾ جلەوگیری لەخراپە دەکەن، بەدڵسۆزی خودا پەرستی ئەنجام دەدەن دوورە پەرێز دەبن و دژایەتی هەموو ئەوانە دەکەن: کەپابەندی شەریعەتی خودا نابن. ﴿وَلِلَّهِ غَايَةُ الْأُمُورِ﴾ سەرەنجای هەموو کارەکان بۆلای خودایە، هەر ئەو مەزەندە پاداش و سزای کردەوێ بەندەکان دەکا، لەدوونیاو قیامەت هەرکەسە شیاوی جییه ئەوێ پێ ددەو ئەوێ بۆ دەرپەخسێنێ!

﴿۲﴾ وَإِنْ يَكْذِبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودٌ ۖ نَهِی موحەممەد! ئەگەر ئەوانە تۆ بەدرۆ دەخەنەو و پەیاوەکەت رەتدەکەنەو، ئەو بەزانە تۆ تاقە پیغمبەر نیت کەبەدرۆ خرابیتەو، بەلکوو ئەو دابو نەریتی گەلە پێشینەکانە، پیغمبەرانی پێش تۆش لەلایەن گەلەکانیانەو بەدرۆ خراوەنەو، ئەو دات پێش ئەوێ موشریکەکانی مەککە پەیاوی تۆ رەت بکەنەو، گەلی نوح ﷺ پیغمبەری خۆیان بەدرۆ خستەو، قەومی عاد پیغمبەری خۆیان کە (هود) ﷺ بەدرۆیان خستەو، هەرودە گەلی ئەمۆد پیغمبەری خۆیان: کەصالح بوو ﷺ بەدرۆ خستەو

﴿۳﴾ وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ ۖ هەرودە گەلی ئیبراھیم ﷺ، ئیبراھیمیان بەدرۆ خستەو ﴿وَقَوْمُ لُوطٍ﴾ گەلی (لوط) یش لوطیان بەدرۆ خستەو

﴿۴﴾ وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ ۖ دانیشتوانی مەدیەن شوعەیبیان ﷺ بەدرۆیان داناو پەیاوەکەیان رەت کردەو ﴿وَكَذَّبَ مُوسَى﴾ موساش لەلایەن قیبطیەکانەو بەدرۆ خراپەو فیرەو و دارو دەستەکە ی ئیمانیان پێنەهێنا. ﴿فَأَمَّا لُوطُ لِكَاثِبِينَ﴾ ئیمەیش ماوێەك مۆلەتی کافرەکانمان داو جاوەروانی هەلسو کەوتیان بووین، تادەری بخەین: کەئەوانە چی دەکەن و ج هەلۆیستیک دەنۆین ﴿ثُمَّ أَخَذْتَهُمْ﴾ پاشان بەسزای سەخت و ریشەکێشەر گرتەو و لەناو بردن ﴿فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ﴾ برپاوە ناپەرەزەماندی من لێیان چۆن بوو بۆیان و چۆن لەناو بردن؟؟

﴿۵﴾ فَكَايُنُ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ ۖ زۆر ئەو شارو گوندانە ی وێرانمان کردون دانیشتوانە کەیانمان لەناو بردون بەهۆی سەتەمکاری و بەدرۆ خستەوێ پیغمبەرەکانیانەو، خۆیان بەدەستی خۆیان و بەئەنقەست بوونە ھۆکاری لەناوچوونی خۆیان و وێرانبوونی وڵاتیان. پیغمبەرمان بۆ ناردن بۆ ئەوێ شوێنیان بکەو و خۆیان لەگومرایی و تێداجوون رزگار بکەن، ﴿فَهِیَ خَاوِبَةٌ عَلَى غُرُوبِهَا﴾ خانوو بالەخانەکانیان واخپوور بوون لەپێشدا سەققەکانیان تەپوون ئەمجار دیوارەکانیانیان بەسەردا رەمباون! ﴿وَبُئْرِ مُعَظَّلَةٌ﴾ لەپان ئەو شارو گوندە کاول بووانەدا تۆ دەبینی چەندەها بیری

ویرانبوو لهکار کهوتو، کهس نایهته سهریان و کهس ناویان لی هه لئانهینجی، کهس نازهل و نهسبو هیسترو بارگیر ناو نادا، دهورو بهریان چۆل و هۆله ﴿وَقَصْرٍ مَّشِيدٍ﴾ لهپال نهو شارو گوندو بیره کاول بووانه دا چهنده ها باله خانه ی بهرزو بهگه چ سپیکراومان تیک روخاندون و کهسیان تیدا نه ماوه.

﴿٤٦﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا؟﴾ بیکومان شوینه واری نه ته وه لهناو چوو دهکان بهر چاوو سهرنج راکیشه، پهندی لی وهرده گیرئ! دهی بوجی نهوانه سهفه ر ناکه ن؟ بو بهناو نهو شوینه واران هه گه شتو گوزار ناکه ن لهو شوینه واران هه وردبینه وه، بیر له حال و ومزعی دانیش توانیان بکه نه وه، گوئ رابگرن بو نهو پاشما وه که لاوانه، به زمانی حال سهرگورشته ی خو یان و دانیش توانیان دهگیر نه وه، ﴿فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ﴾ به لام نهوانه په ندنامیز نابن، چونکه نهوانه خو چاوی بینینی رواله تیایان کویر نیه، چاوی دیتنیان ساغو بینایه، به لام چاوی دلیان کویر بوته وه، گرنگیش چاوی دل ه نهک چاوی سهر، نهوان دهبین تیناگه ن، ده بیستن په ند نامیز نابن.

﴿٤٧﴾ وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ﴾ په له لههاتنی نهو عه زابه دهکهن: کهتو هه ره شه یان پی لی دهکهی. نهوانه کافرو مولحیدو به دروخه ره وهن، برپویان به خوداو پیغه مبهری خوداو روژی دواپی نیه! ﴿وَإِنْ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ﴾ واته: بیکومان پهروه دگار حه لیم و به صه بره، په له ی نیه. نیشانه حیل و کورت کردنه وهی ماوهی دریز له لایه ن خودا نه وهیه، کهته نها روژیک لای خودا وهکوو ههزار سال وایه لای ئیوه نهو عه زابه ی له قیامت دا یه خه ی تاوانباران دهگیرئ هینده به نازارو به نیش هینده ی ههزار سالی دنیا ده بی، ئیوه چۆن داوا ی هاتنی عه زاب دهکهن، نه ندازه ی ههزار سال لای ئیوه به ژماره ی ئیوه وهکوو روژیک وایه لای خودا!

﴿٤٨﴾ وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ أَمْلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ أَخَذْتُهَا وَإِلَيَّ الْمَصِيرُ﴾ زور له دانیش توانی شارو گوند هه بوون مؤل هتمان دان و عه زابمان لی دواخستن، هه رچه نده نهوان له سهر

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ. وَإِنْ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٤٧﴾ وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ أَمْلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ أَخَذْتُهَا وَإِلَيَّ الْمَصِيرُ ﴿٤٨﴾ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٤٩﴾ فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٥٠﴾ وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٥١﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا أَنَا نَسُفُ الْقُلُوبِ وَالْأَبْصَارِ ﴿٥٢﴾ وَمَا يَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنْسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُخَصِّمُكَ اللَّهُ أَيْنَ تَبُوهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٣﴾ لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِلَى الْفَاطِلِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٥٤﴾ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادِ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٥﴾ وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ يَوْمٍ عَقِيمٍ ﴿٥٦﴾

سته مکاری بهردهوام بوون، پاشان به سزا گرتوومن، عه زابی ریشه کی شکهرم به سهردا داوون و تیکمه وه پیچاون، که وایی دواخستنی عه زاب لییان هوکارمه کی مؤله تدانیان بووه، نهک پاشگوئی خستنیان، ئیمه سته مکاران مؤل هت دده دین پاشگوئیان ناخه ی ن.

﴿٤٩﴾ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ﴾ نهی پیغه مبهرا! بلی: نهی خه لکینه! نهی نهو که سانه ی په له ی هاتنی عه زاب دهکهن، باش بزائن: که هیئانی عه زاب عانید به من نیه، من خودا کردومی به پیغه مبهرو رهوانه ی کردوم: که له عه زابی خودا بتانتر سینم،

﴿٥٠﴾ فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ﴾ جان ه که سانه ی له دل و دهروونیان دا ئیمانیان هیئاوه، راستی ئیمانه که شیان به کرده وه ده چه سپینن، نهوه نهوانه له تاوانی رابردوویان خو ش دهبین، پاداشی کرده وه باشه کانیان

ددهمینوه، دهیانخهینه ناو بههشتیکهوه پانتایییهکی هیندهی نهرزو ناسمانه.

﴿^{۵۱} وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعَاجِزِينَ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ۝ واته: نهوانه‌ی ههول و تیکۆشانیه‌وه بهردهوام خهریکی بوچه‌ل کردنه‌وه‌ی نایه‌تی ئیمه‌وه و بانگه‌وازی نایینی ئیمه رمت ده‌کهنه‌وه، پیغه‌مبه‌ران به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه، ههول دده‌دن خه‌لک شوین پیغه‌مبه‌ر نه‌که‌وه‌ن و پالی ئی بدنه‌وه. به‌خه‌یالی بوچی خو‌یان نه‌وان ئیمه ده‌سه‌پاچه ده‌که‌ن، له‌چنگ عه‌زابی ئیمه قوتاریان ده‌بی و زیندو نا‌کریته‌وه. بانه‌وانه باش بزانه و دلتیا بن که‌نه‌هلی دۆزه‌خن و شوینیان ناو ناگری دۆزه‌خه، بۆ هه‌تا هه‌تایه تیدا ده‌میننه‌وه.

﴿^{۵۲} وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ ۝ ئیمه نه‌ی موحه‌مه‌دا! هه‌ج پیغه‌مبه‌رو ره‌وانه کراویکمان نه‌ناردوه نیلا که‌ناردومانن هه‌رکاتی یه‌کیکیان که‌لامی خودای خویندبیته‌وه، خیرا شه‌یتان هه‌ندی قسه‌ی پرپو‌چ و بی جی‌ی فری داوته ناو خویندنه‌وه‌ی پیغه‌مبه‌رو تیکه‌لاوی کردوه. یان هه‌رکاتی پیغه‌مبه‌ره‌که نه‌و نیگایه‌ی بۆ نازل بووه بۆ خه‌لکه‌که‌ی خویندبیته‌وه، شه‌یتان و سه‌وسه‌وه شک و گومانی خسته‌وته ناو دل و دموونی بیسه‌ره‌کانه‌وه هه‌ولێ داوه له‌ئیمانیه‌یان دووریان بخته‌وه، به‌راستی نه‌زان و قبولی نه‌که‌ن، وه‌کو نه‌وه و سه‌وسه‌وه وای له‌هه‌ندیکیان کردوه به‌په‌یامی پیغه‌مبه‌ره‌که بلین: سی‌هره، شی‌هره، چیرۆکی خه‌یالاوی رابوردوانه، به‌ده‌م خوداوه هه‌لی به‌ستوه، خه‌لک فی‌ری کردوه پال خودای دده‌دا. ﴿فَيَنْسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ آيَاتِهِ﴾ نیت په‌رومردگار نه‌و پرپو‌ پاکه‌نده‌وه و سه‌وسه‌وه خه‌رافاته‌ی که‌له‌دل و دموونی هه‌ندی که‌س دا مه‌کو‌یان داوه دمه‌سپه‌ته‌وه لایان ده‌با، به‌م جو‌ره، که‌سانیک راست ده‌کاته‌وه بۆ باریزگاری کردن له‌نایین و رمت‌کردنه‌وه‌ی شوبه‌وه خه‌رافاته‌کان. نه‌مجار نایه‌ته‌کانی خو‌ی ده‌چه‌سپین و رونیان ده‌کاته‌وه هه‌ج شک و گومانیان تیدا ناهیلێ: زی‌ده‌وه که‌م و کو‌رییان تیدا به‌دی نا‌کری. ده‌یچه‌سپین: که‌نه‌وه نیگا و سه‌وشه له‌خوداوه هاتوووه هه‌ق و راسته‌وه نیت هه‌ول و ته‌قه‌لا‌ی شه‌یتان بی هوده ده‌بی و چ رو‌ئیکی ناب. ﴿وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾ په‌رومردگار زانایه

به‌هه‌موو کار و باریک له‌ناو بوونه‌ومردا، دزمانی چ نیگا و سه‌وشیک دمه‌نی‌ری بۆ پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی و دزمانی نا‌کام و سه‌ره‌نجام چی ده‌بی و چۆن ده‌بی، هه‌یچی ئی گوم ناب، هه‌کیم و دانایه له‌مه‌زنده کردن و دروست‌کردن و کرده‌وه‌کانی دا هه‌کمه‌تی ته‌واوی هه‌یه،

﴿^{۵۳} لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ ۝ رای په‌سند نه‌وه‌یه: که (لام) ی (لی‌جعل) په‌یوه‌نده به (القی) وه واته: بۆ نه‌وه‌ی په‌رومردگار و سه‌وسه‌وه شوبه‌ه هاویشتنی شه‌یتان بۆ ناو قورنانه‌وه‌ی پیغه‌مبه‌ر بکاته هۆکاری تاقی‌کردنه‌وه‌وه نیم‌تی‌حان بۆ نه‌وانه‌ی دلیان نه‌خۆشه‌وه دلیان ره‌قه. کو‌فر و شک و گومانی تیدا‌یه.. مه‌به‌ست به‌وانه‌ی که ﴿فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ﴾ دوو ره‌وه‌کانن نه‌وانه‌ی له‌ناو دلیان دا شک و گومان و کو‌فر و نی‌ضاق هه‌یه. مه‌به‌ست به ﴿وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ﴾ موشریکه‌کانن یان دل ره‌قه‌کانن. نه‌وانه‌ی دل خۆش بوون به‌تی‌هه‌لکیش کردنی شه‌یتان بۆ نه‌و چه‌ند شته‌پرپو‌ بوو‌چانه‌ی خسته‌یه ناو قورنانه‌وه‌ی پیغه‌مبه‌ره‌وه ﴿وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ﴾ بی‌گومان سته‌مکاران نه‌وانه‌ی سته‌م له‌خو‌یان ده‌که‌ن به‌مونا‌فیک و موشریک و جووله‌که‌وه له‌گوم‌پرای و سه‌ره‌په‌چی کردنی ته‌واودان، دزایه‌تی خودا و پیغه‌مبه‌ر ده‌که‌ن و دوورن له‌حه‌ق و راستی.

﴿^{۵۴} وَلْيَعْلَمْ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ ۝ هه‌روه‌ها بۆ نه‌وه‌ی نه‌وانه‌ی هه‌لگری مه‌شخه‌لی زانستی به‌سوودن، نه‌وانه‌ی هه‌ق و به‌تال لیک جیا‌ده‌که‌نه‌وه، بر‌وایان به‌خودا و به‌پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی هینا‌وه، دلتیا بن. که‌نه‌و نیگایه‌ی بۆ تۆمان ناردوووه هه‌ق و راسته‌وه شک و گومانی تیدا نیه له‌خوداوه بۆت هاتوووه به‌زانیاری و چاودیری خو‌ی نازل کردوه ناهیلێ شتی ناهه‌قی تیکه‌ل بی، نیت ئیمانی بی ده‌هین و گه‌ردنکه‌چی فه‌رمان و جله‌و‌گیریه‌کانی ده‌بن و دلیان پی نارام ده‌گری ترس و خو‌فی خودای تیدا جی‌گیر ده‌بی، ﴿وَإِنَّ اللَّهَ لَهُدِ الْبَاقِ آمَنُوا إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ بی‌گومان خودا نه‌و که‌سانه شارم‌زای ری‌گای به‌خته‌ومری ده‌کا: که‌نه‌یمانان پی هینا‌وه و بر‌وایان به‌پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی کردوه، توفیق‌یان دده‌دا بۆ ری‌گای هه‌ق و

راست، و سوسه و شک و گومانی شهیتانیاں لی دور
ده خاتمه و.

﴿۵۵﴾ وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْةً
أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ يَوْمٍ عَقِيمٍ ﴿۵۶﴾ به رده و ام نهوانی کافر نه شک و
گومان دا ددرباری پیغه مبر ۵۵ ددرباری قورنان، یان
ددرباری نه و تیه لکیشی: که شهیتان هاویشتی نه و
قورنان خویندنه که پیغه مبر ۵۶ ناوا له گومان و شوبه دا
دهمین نه و هتا به ناگهان قیامتیاں دیته سهرو راده بی یان
نیشانه کانی دینه دی، یان مردن یه خه یان بی دهگری، یان
سزای روژیکی تیکشکینه ریان بو دی و له گهل موسولمانان دا
دهکونه جهنگه و دو تیکده شکین!

﴿۵۶﴾ الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ ﴿۵۷﴾ ده سلات و خاونداریه تی و
ته صهروف له روژی قیامت دا هر بو خودایه، پاداش دانه و دو
لی خوشبوون و سزادان به ده دست خویتی، به حق و عدالت
له ناویاندا حوکم ده کاو هر که سه به گویری نیمان و کرده و دی
خوی له دونیادا پاداش و سزای بو دیاری دهگری. ﴿۵۷﴾ فَالَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿۵۸﴾ جا نهوانی به دل
بروایان به تاك و ته نهایی خوداو راستی پیغه مبر و
پیغه مبرایه تی و حق و راستی قورنان کرده، به کرده و
راستی نیمانه که یان چه سپاندوده به گویری قورنان هتس و
که وتیان کرده، نهوانه پاداشیان به هشتی رازوده خانووی
خوشی هتا هتاییه، هرگیز لی دهرناچن و تیدا و مرز
نابن.

﴿۵۷﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿۵۸﴾ نهوانی بروایان به حق نیه و کافر به خوداو به پیغه مبر و
به قورنان و سه ریچی په یامی پیغه مبریان کرده و شوینی
نه که و توون و لوتبه رزیان نواندوده، نهوانه لای خودا عه زابی
ریسواکه ریان هیه، عه زابی به نیش و سامناک و ریسواکه
له تولی خوبه زلزان و گوئ نه دانیان به حق و راستی و
پایه نه بوونیان به په یامی قورنان.

﴿۵۸﴾ وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ﴿۵۹﴾ نهوانی له پینا و نایینی
خودا دا کوچیان کرده، زیدو نیشتمانی خویمان به جی
هیشتووه، بو رمزه مندی خودا وازیان له مال و حالی خویمان
هیناوه، دهستیان له ملک و سامانی خویمان به رداوه، به هیوای

الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿۵۵﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
وَكَذَّبُوا آيَاتِنَا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿۵۶﴾
وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوا أَوْ مَاتُوا
لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا وَإِنَّ اللَّهَ لَهُمْ خَيْرٌ
الْرَازِقِينَ ﴿۵۷﴾ لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُدْخَلًا يَرْضَوْنَهُ وَإِنَّ
اللَّهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿۵۸﴾ ﴿۵۹﴾ ذَلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ
مَا عُوقِبَ بِهِ، ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ
لَمَعُوذٌ غَفُورٌ ﴿۶۰﴾ ذَلِكَ يَأْتِ اللَّهُ يُؤَلِّجُ اللَّيْلَ فِي
النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ
﴿۶۱﴾ ذَلِكَ يَأْتِ اللَّهُ هُوَ الْحَقُّ وَأَنْتَ مَا يَدْعُونَ مِنْ
دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿۶۲﴾
الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ هُمْ سَوَاءٌ
مُحْصَرُونَ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿۶۳﴾ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَهُ الْغَنِيُّ الْحَكِيمُ ﴿۶۴﴾

پاداشی خودان. ﴿۵۵﴾ قُتِلُوا أَوْ مَاتُوا﴾ پاشان له و ریبازده
کوژراون یان به مردنی سروشتی خویمان گیانیان سپارده،
﴿۵۶﴾ لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا﴾ نه وده خودا به ته نکید رزق و روژی
باشیان ددهاتی، به هشتیان بی ددها، فه چل و به خششی خوی
دهرژینی به سه ریان دا ﴿۵۷﴾ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُمْ خَيْرٌ الرَّازِقِينَ﴾ بیگومان
خودا باشترین که سیکه رزق و روژی دمه خش، به بی
حیساب و نه اندازه نازو نیعمه تی خوی ددها به که سانیک بیهوی
بیانداتی.

﴿۵۸﴾ لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُدْخَلًا يَرْضَوْنَهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ﴾ بیگومان
خودا زاناو ناگاداره به وانهی که له به رختری خوداو بو
رمزه مندی نه و کوچ دهکن و جهاد دهکن و دزانی شیوی ج
پاداش و به خششیکن، دزانی نیازو مه به ستیان چیه و چونه،
حه لیم و لی خوشبووه، له تاوانی رابوردوویان خوش دهبی،
هه روا هه لیم و لی بووردوده: به وده: که خیرا به درو خه رده و دهکان

عهزاب ناداو مؤلّەتیاں دەدا بۆ ماودەیک بۆ ئەوێ بەخۆیان دا بچنەوێ تۆبە بکەن و ئیمان بهێنن.

﴿ذٰلِكَ﴾ ئەو پاداش و بەهەشتە رازاوە خۆشە بۆ ئەو کەسانە: کە لە رێگای خودادا دەرکۆژرێن، یان بەمردنی سروشتی خۆیان لەغەریبی دەمرن! هەروا لەدوونیدا بەسەر دوژمنانیان دا زالیان دەکا؛ چونکە ﴿وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُرِبَ بِهِ ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لِيَنْصُرَهُ اللَّهُ﴾ هەرکەسێ لەموسولمانان تۆلە لەکافرو موشریکەکان بکاتەو بەئەندازەى ئەو ستمەى لێى کراوە، شەڕیان لەگەڵ بکاو بەرگری لەخۆى بکا، پاشان ناچار بکری بەوێ زێدو نیشتمانی خۆى بەجێ بهێلێ، لەسەر مال و ملکی خۆى هەلى قەنن، ئەوێ بێگومان خودا یارمەتى دەداو تۆلەى بۆ لەدوژمنانى دەستێنى، پشتگیری لى دەکاو زالى دەکا بەسەریان دا شیعارى (لا اله الا الله) سەردەخاو شیعارى کافردەکان ژێر دەخا. ﴿إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ غَفُورٌ﴾ بێگومان خودا لەموسولمانان خۆش دەبێ، وچاو بۆشیان لى دەکا ئەگەر تۆلەیان ستاندنەوێ زێدەرەویان کرد. هەروا خۆش دەبێ لەوانەى شوێن لێخۆشبوونی خودا ناکەون؛ لەلێخۆشبوونەکە دەستدریژی کارو شوێن ئارەزوێ خۆیان دەرکەون؛ کەتۆلە ستاندنەوێ. چاوپۆشی دەکا لەتۆلە سێنەرەکان و دەفرەموێ؛ مادام رێگام داوێ تۆلە وەرگیرنەوێ صەرفى نەظەرتان لى دەکەم!!

﴿ذٰلِكَ﴾ ئەو سەرخستو و یارمەتیدانە: کە خودا بەموسولمانانى دەبەخشێ ﴿بِأَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ﴾ بەهۆى ئەوێ: کە خودا شەو دەخاتە ناو رۆژەو واتە: لەشەو کەم دەکاتەوێ، دەپخاتە سەر رۆژ، بەپێچەوانەشەو رۆژ دەخاتە ناو شەوێ بەم جوێرە لەشەو کەم دەکاتەوێ، دەپخاتە سەر رۆژ. ئەو ئەندازمەیهى لەمیان زیادى دەکا لەوێ تریان کەمى دەکاتەوێ. جارى واهەیه شەو درێژ دەکا رۆژ کورتە وەکۆو لەپایزدا دەیبینی، وادەبێ رۆژ درێژ دەکا شەو کورتە وەکۆو لەبەهاردا دەبیندرێ. جا کەسێک دەسەلاتى بەسەر ئەوێ ستانەدا بشکێ بەتەئکید دەتوانێ یارمەتى ستم لى کراوان بەدا، پاداشتی فەرمانبەردار بداتەوێ تۆلە لەسەرپێچیکاران بێنێ!

﴿ذٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ﴾

ئەو قودەرت و دەسەلاتە بێ سنوورە، ئەو زانیاری و بیستو و دیتنە بەهۆى ئەوێ: کە خودا حەق و ثابت و بێ وێنە و بێ شەریکە، (واجب لذاتە) یەو سەرچاوەى وجودەو هیچ خودایەک نیه شیایى خودایەتى و عیبادەت بۆکردن بێ جگە لەزاتی پاکى، چونکە هەر خودا خاوەنى دەسەلاتى رەهایەو هەموو شتێکى بوونەوێر ئاتاجى ئەوێ گەردنکەجى ئەوێ، جگە لەزاتی خودا هەموو خودا درۆزنەکانى تر بەتال و پووچن، ﴿وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ﴾ هەموو ئەوێ شتانەى باسکران هۆیهکەى ئەوێ: خودا بەرزو پێرۆزو شکۆمەندە بەسەر هەموو شتێک دا، هیچ کەس لەخودا شکۆمەند تر نیه، کەس لەو بەدەسەلات تر نیه،

﴿أَلَمْ تَرَى أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً﴾ ئەتۆ نابینی ئەوێ ئادەمیزاد! ئەوێ بیسەر! کە پەرودەرگار با دەنێرێ هەورەکان هەڵدەداو کۆیان دەکاتەوێ لێکیان دەدا، ئەمجار بارانیان لى دەبارێنێ، لەئاسمانەوێ باران دەبارێنێ بەسەر زەوى وشک و تینوودا، ئێتر بەو بارانە زەوى مردوو سوتەمەرۆ زیندو دەبێتەوێ بەگژو گیا سەوز هەڵدەگەرێ، بەگۆل و گۆلزار دەپازێتەوێ، بەجوێرەها رەنگو دیمەن زەوى خۆى ئارایش دەداو خۆى دەنوێنێ! ﴿إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ﴾ بێگومان خودا بەلوظفو لێزانى خۆى ئەو رۆدکە رسکاوە چەکەرە کردو، لەناو سکی زەوى دا بەدەستی قوردەتى خۆى پەرورەدە دەکاو زەوى شەق دەکاو سەرى پێ لەناو گۆل دەردێنێ و پێى دەگەیهنێ، بەقودەرت و دەسەلاتى خۆى لەکاتى گونجاودا بارانى پێویست دەبارێنێ و ئاوو گۆل تێکەل بەیهک دەکاو غیذای درەخت و رۆدک دابین دەکا! (سبحان الله! چ بەدیهێنەرێکە؟؟) ﴿لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾ هەرچى لەئاسمانەکان و زەوى دا هەیه هەمووێ ملکی خودایەو لەژێر دەسەلاتى ئەودایە، لەئاسمانى خۆیهوێ بۆ زەوى خۆى بارانى خۆى دەبارێنێ و نەشو و نما لەخاک دا پەید دەکاو بژیوو خۆراکی پێویست بۆ گیانلەبەرەن و بۆ رۆدک و دارو درەخت بەهۆى بارانەوێ لەزەوى پەیدا دەکا! ﴿وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَلِيُّ الْحَمِيدُ﴾ بێگومان خودا موحتاجى هیچ

شتیک نیهو هه موو شتیک ئاتاجی ئه وه، ئه مهش نیشانه یه کی تره له دهسه لاتو توانای ره های خودا، نیشانه ی نه وه یه: خودا به سه ره هه موو شتیک دا بالاده سته و له زوور هه موو شتیکه وه یه. ﴿۱۵﴾ أَلَمْ تَرَى أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ نایا نازانی ئه ی ئاده میزاد! که به رومردگار هه رچی له زهوی دا هه یه به گیاندارو بی گیانیه وه به کان و سه رچا وه و کشت و کال و به روو بوومیه وه له فقه ضل و گه وره یی خویه وه. هه مووی بو ئیوه. ژیر بار کردوه، بوئه وه ی بو به رژه و مندی خوتان به کاریان به یین سوودیان ئی و مر بگرن، ﴿وَالْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ﴾ هه روه ها که شتی بو ئیوه رام کردوه واته: عه قلی به ئیوه داوه که شتی دروست بکه ن، ئه مجار به قودرته ی خوی وای کردوه ئه م که شتی به ناو دم ریادا بر و او نقوم نه بی، ئیوه به نارمزی خوتان له م ولات بو ئه و ولات کالای خوتانی پی و هگوزین، به کاری بینن بو بازرگانی و گه شت و گوزارو که ئی شتی تر، شت و مه ک و کالای ئه م ولات بو ئه و ولات بگوزینه وه که پیویستی پی ی هه بیته وه به پیچه وانه شه وه. ﴿وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾ ئاسمانی راگرتووه به و هه موو قه باره زه به للاحانه ی: که تئیدان به خورو مانگو باقی ئه ستیره کانی تره وه: که هه ره خودا دهمانی چوئن و جهندن، هه موو ئه م قه باره قورسانه ی له حه وادا راگرتووه، به هوی هیزی کیشنده وه (الجابیه) لیک ناده ن و دهم ناکه ن، هه ریه که یان له مه دارو بواری خویدا دیت و ده چی، هه موویان (ماسی ئاسا!) له فقه ضادا مه له ده که ن. به ویست و توانای خوی رایگرتوون و کۆنترۆلی کردوون، ئه گه ره مه یلی ئی بووایه ریگای ددها ئاسمان به هه موو ئه و قه بارانه ی تئیدان به سه ره زهوی دا ده که وت و چی تئیدایه له ناو ده چوو! وه ئی به لوطضو مه رحه مه تی خوی، ئه و قه بارانه ی راگرتوون و ناهیلی به سه ره زهوی دا بکه ون و لیک بدن، ﴿إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَّءُوفٌ رَحِيمٌ﴾ بیگومان به رومردگار دهمباری ئاده میزادان. هه رجه نده سپله و پینه زان و سته مکارن. به ره حم و به زه میه، جوانی بوونه و مر ی بو ره خساندن تا له زه رته ی ئی و مر بگرن، به تیرامان و ئی و ورد بوونه وه ی که یف خو ش بین، عه قلو هوشی پی داوون بوئه وه ی نیشانه کانی بوونه و مر بکه نه به لگه و نیشانه له سه ره وجوودی خودای مه زن.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ. وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ. إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَّءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿۱۵﴾ وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ ﴿۱۶﴾ لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يُنْتَرِ عَنْكَ فِي الْأَمْرِ وَاذْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ إِنَّكَ لَغَدَىٰ مُسْتَقِيمٌ ﴿۱۷﴾ وَلَٰئِنْ جَدَلْتَهُ فَقُلْ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۱۸﴾ اللَّهُ يَخْتَكُم بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿۱۹﴾ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَىٰ اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿۲۰﴾ وَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانٌ وَمَا لَيْسَ لَهُم بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلَّاطِلِينَ مِن نَّبِيرٍ ﴿۲۱﴾ وَإِذْ أَنْتَلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ يَكَادُونَ يَسْطُونَ ﴿۲۲﴾ بِالَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا قُلْ أَفَأَنْتُمْ تُبْشِرُونَ بِالَّذِينَ الْأُنَارُ وَعَدَهَا اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَبَشِّرِ الْمَصِيرَ ﴿۲۳﴾

﴿۱۶﴾ وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ﴾ به رومردگار خودایه کی وهایه ئیوه ی له نه بوونه وه دروست کردوه گیانی پی به خشیون، پاش ئه وه ی ئیوه هیج نه بوون به دی هیناون، پاشان: که کاتی مه رگتان هات و ته مه نتان ته و او بوو ده تانه ریئی. مردنیش خوی له خویدا بو ئیوه دابوشه رو نیعه ته. ﴿ثُمَّ يُحْيِيكُمْ﴾ پاشان روژی قیامه ت ئیوه زیندو ده کاته وه بو حیسابو لیکۆلینه وه بو پاداش و مرگرتنه وه تو له ئی ستانده وه. ﴿إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ﴾ بیگومان ئاده میزاد سپله و پینه زانه و نینکاری نیعه ته کانی خودا ده کا به سه ریه وه، ریزی ئه و نیعه ته جو راو جو رانه ناگری: که خودا پی به خشیون، وانا که به هوی ئه و نیعه تانه وه بگاته حاله تی که عیبادته ی خودا بکا و یه کتا به رست بی، واز له به ندایه تی کردنی هه موو شتیک بیئی جگه له به ندایه تی کردن بو خودا.

﴿لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ﴾ نېمه بۆ هه موو گهل و نه ته و ديهك شهريعت و ياساو ريبازی گونجاومان داناو، ياساو شهريعتی هه موو گهل و نه ته و ديهكمان واداناو: كه له گهل رۆزگار و ناوچه كه يان دا بگونجی. له هه مان كات دا لايه نی (تطور) و كامل بوونی عه قلی ئاده ميزاديشمان بهرچاو گرتوو. دهی كه وایی ﴿فَلَا يَنَازِعُكَ فِي الْأَمْرِ﴾ بانه و هاوچه رخانه ت دمرباردی نايين كيشه ت له گهل نه كه ن، بۆ هه موو گهل و نه ته و ديهك شهريعتی تايبه تی گونجاو بۆ نه و رۆزگاری تى يدا هاتوو هه بوو. ﴿وَأَذِغْ إِلَى رَبِّكَ﴾ نه و كيشه كار و هه لويست خوار و بيرچه وتانه و كه سانی تريش بانگه وازی بكه بۆ ريبازی خودا، هه موو ئاده ميزاد بانگ بكه بۆ نايینی حه ق و راست، خۆت به كيشه و دمه دهمی ی نه و ان هه له و گير مه كه. هه ليان بۆ مه رده خسي نه موحاده له ت له گهل دا بكه ن. سه رگه رمی بانگه وازی كردنی خۆت به ﴿إِنَّكَ لَعَلَى هُدًى مُسْتَقِيمٍ﴾ بيگومان تۆ نهی موحه ممه د! له سه ر ريبازیكى راست و حه قی، دلنیا به له راستی ريباز و پروگرامت، هه ركه سی شوينت بكه وئ ده گاته مه به ست و، كامه رانی و سه ره به رزی دونیا و قیامه ت به ده ست دینى.

﴿وَإِنْ جَادَلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَغْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾ نه گه ر نه وانه رويا ن له به لگه و ده لیلی راست و مرگيرپا و رويا ن كرده كيشه و جیدال و دمه دهمی، له گهل یان پيدا مه چۆ، به لكو و به كورتی بيهره و ده كاتی خۆت به جیدال به فیرۆ مه ده. به شیوهی هه ره شه و ترساندنیا ن بلئ: خودا دزمانی چی ده كه ن و هه لويستتان چۆنه، هه روا ناگاداری كرده و ده هه لويستی منیشه، رۆزی قیامه ت هه ركه س به گویری كرده و ده هه لويستی خۆی پاداش ده دري ته و ده تۆله ی ئی ده سين ري ته و ده:

﴿اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ﴾ واته: بهر و مردگار رۆزی قیامه ت حوكم و برپاری خۆی دمرده كا له نيوان ئیوهی موسولمان و كافره كان دا دمرباردی بیرو با و مرو كاروباری كه ئیوه تیدا كه وتوو نه كيشه و ده. پاداش و سزای هه موو لايه كتان يه كا لاده كاته و ده، ﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ﴾ نایا نه تانزانیه و نهی پیغه مبه ر! نهی بیسه ر! واته: زانیوته و دزمانی: كه خودا زانیاری ته وای

هه یه به و دهی له ناسمان و زه و ی دا هه یه، به نه ندازه ی گه ردیله یه ك و كه مترو زیاتریش هیج شتیكى له ناسمانه كان و زه و ی دا ئی ی گوم نابئ و ناگای له هه موو شتیكه، ته نانه ت پيش نه و دهی بوونه و مریش بی نیته ئاراو، هه ر ناگاداری ته وای دمرباردی هه موو شتیك هه بوه. ﴿إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ﴾ بهر و مردگار هه موو زانیاریه کی له له و حوله فوظ دا نوسیوه. چی روی داوه و چی رو دده تاروژی قیامه ت هه مووی له و كتیبه گه و ره یه دا كه ناوی له و حوله حفوظه نوسیوه چه سپاندویه تی، ﴿إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ بیگومان زانیاری ته وای و گشتی دمرباردی هه موو شتیك، هه روا یه كا لا كرده و دهی ناكامی به نده كانی له رۆزی قیامه ت دا له سه ر خودا ناسانه و هیج پییه و ده ماندو نابئ. ﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزَلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ﴾ نه و موشریكه نه فامانه عیبادت له غه یری خودا بۆ شتیك ده كه ن، هیج به لگه یه کی عه قلی و نه قلیان به ده سه ته و نه له سه ر راستی عیبادت بۆ كردنیا ن، بهر و مردگار هیج نیگا و سروهی نه نار دۆته خوارئ عیبادت بۆ كردنیا ن به ره و ا بزاندري. جا و ده كو و به لگه ی نه قلی و بیستراویان به ده سه ته و نه به لگه ی عه قلی و مه نطیقیشیا ن به ده سه ته و نه یه، ﴿وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ﴾ نه و كار هه سته مكارانه، له خودا وده یارمه تیدم ریا ن نه یه، كه س نه یه بتوانئ نه و عه زابه ی له خودا و ده بۆیا ن برپاردرا و له ییا ن دوور بخته و ده، نه هیلئ عه زابی خودا بیانگری ته و ده. ﴿وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ﴾ هه ركاتی ئایاتی قورنانه به سه ر نه و موشریكانه دا بخویندری ته و ده، به لگه و ده لیلیان بۆ به یندری ته و ده له سه ر تاك و ته نه یایی خودا و راستی پیغه مبه ریه تی، دهم و چاویان ره ش داده گیرسی و نیشانه ی رق و فسقه لیا ن پیوه دیار و ده لیا ن پر ده بی له رق و كینه و چاویان ئی ده چیته پشتی سه ر، مووی جهسته یان گرژ ده بی. ﴿يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ تَتْلُونَ عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا﴾ نزیکه هه له مه ت بۆ نه وانه به رن: كه له قورنانه و ده به لگه ی راست و دروستیا ن بۆ ده خویننه و ده، ده ستیا ن بۆ دريژ ده كه ن و خه ريك ن پر كیشیا ن بكه نی و به زمانی دريژیا ن كه زافیا ن ئی ده كشین، نه مه ش نیشانه ی نه و ديه: كه ده لیا ن

به کوفرو بی‌دینی ده‌کولئ و هه‌لده‌چئ و به‌رق و کینه سمر ده‌کا، نه‌قامی و سمر ره‌قی و کوفرو بی‌دینی به‌سمر دل و دهرونیان دا زاله. ﴿قُلْ أَفَأَنْتُمْ بَشَرٌ مِّنْ ذَٰلِكُمْ؟﴾ نه‌ی موحه‌مه‌ده! بی‌یان بلی: ئایا گوئ راده‌گرن تا هه‌والتان بده‌مئ به‌خرابتر له‌و خه‌م و خه‌فه‌ته‌ی تووشتان دئ به‌هوی خویندنه‌وه‌ی قورن‌ان به‌سه‌رتان دا؟ ﴿التَّارُ وَعَدَهَا اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَبُئْسَ الْمَصِيرُ﴾ نه‌ویش ئاگری دۆزه‌خه: که‌خودا واده‌ی داوه به‌وانه‌ی کافرن بی‌انخاته‌ناوی و خرابترین شوینه.. ئاگری دۆزه‌خ زور سامناک‌تره و کوشنده تره له‌وه‌ی خو‌شه‌ویستانی خودای له‌دونیا دا پی دهرسینن، نه‌و ئاگری خودا واده‌ی داوه: که‌به‌نسیبی نه‌وانه‌ی بکا: که‌کافرو خودا نه‌ناسن، به‌راستی دۆزه‌خ خرابترین سه‌ره‌نجام و شوینی حه‌وانه‌وه‌یه بو کافره موشریکه‌کان. ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضَرْبٌ مِّثْلُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ﴾ نه‌ی ناده‌میزادینه! نموونه و مه‌ئه‌لیک هینراوته‌وه گوئی بو بگرن، نموونه‌ی نه‌و بتانه‌ی نه‌قام و کافره‌کان عیباده‌ت‌یان بو ده‌که‌ن له‌جیاتی خودا، هینراوته‌وه لی ی ورد بینه‌وه و حال و وه‌زعی نه‌و بتانه ته‌ماشای بکه‌ن، تی‌یان بفکرن، جا که‌له‌وان حالی بوون و چاک ناسیتان، نه‌وه حالی په‌رستکاره‌کانیان خراب‌تره و نه‌وان له‌بته‌کانیان هیج و پوچ ترن، چونکه نه‌وان به‌ده‌ستی خو‌یان دارو بت دمتاشن و ده‌یانکه‌ن به‌خودای خو‌یان!! ﴿إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ﴾ نه‌وانه‌ی ئیوه جگه له‌خودا، ده‌یانپه‌رستن نه‌ی بت‌په‌رستینه! توانای دروستکردنی می‌شیکیان نیه، ته‌نانه‌ت نه‌گهر هه‌موو په‌رستراوه‌کانتان کو بینه‌وه تی‌کرا کو‌مه‌کی یه‌کتر بکه‌ن و به‌هه‌موانیان ناتوانن تاقه یه‌ک می‌ش دروست بکه‌ن! ﴿وَإِنْ يَسْأَلُهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَفِيدُوا مِنْهُ﴾ نه‌و خودا دروژنانه هینده بی ده‌سه‌لات و ده‌سه‌وسان ته‌نانه‌ت نه‌گهر می‌ش شتیکیان لی بفرینئ ناتوانن فریندراوه‌که رزگار بکه‌ن، جائه‌و به‌خودا زانراو په‌رستراوانه نه‌گهر دارو به‌ردو ماده‌ی بی گیان بن، نه‌وه ناشکرایه توانای نه‌وه‌یان نیه نه‌گهر می‌ش شتیکیان لی بفرینئ لی ی بسیننه‌وه، خو نه‌گهر په‌رستراوه‌کان ناده‌مئ و گیانه‌به‌ریش بن، دووباره ناتوانن شتیکی می‌ش لی‌یان دارنئ لی ی بستیننه‌وه! ﴿ضَعْفَ الطَّالِبِ وَالْمَطْلُوبِ﴾ داواکار که‌بت و صه‌نه‌مه‌کانن بو گه‌راندنه‌وه‌ی نه‌و شته‌ی لی‌یان

يَتَّيْنَهَا النَّاسُ ضَرْبٌ مِّثْلُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْأَلُهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَفِيدُوا مِنْهُ ضَعْفَ الطَّالِبِ وَالْمَطْلُوبِ ﴿٧٣﴾ مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٧٤﴾ اللَّهُ يَصْطَلِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٧٥﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٧٦﴾ يَتَّيْنَهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَرْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَاقْعُوا الْخَبَرَ لَعَلَّكُمْ تَتْلُو حُوتٌ ﴿٧٧﴾ وَاجْهَدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِّثْلَ أَيْكُمُ الْبُرْهَانَ هُوَ سَمَعُكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَٰذَا لَيْكُنَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٧٨﴾

سورة المؤمنون

فریندراوه داوا لی‌کراو که‌می‌شه‌که‌یه، یان داوا‌کار که‌په‌رستکاره‌که‌یه و داوا‌لی‌کراو که‌بته‌که‌یه هه‌ردولایان لاواز و ده‌سه‌وسان و هیجیان له‌باردا نیه! ﴿مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ﴾ نه‌وانه و ده‌کوو پی‌ویست خودایان نه‌ناسیوه، ریزیان بو خودا دانه‌ناوه به‌جو‌ریک که‌شایانی نه‌و بی، نه‌وه‌تا نه‌و بته بی ده‌سته‌لاتانه‌یان کردون به‌هاوشانی خودا؛ ریزو ته‌قدیری شی‌ویان بو خودا دانه‌ناوه، وازیان له‌په‌رستنی نه‌و خودا حه‌ق و خاوه‌ن ده‌سه‌لاته هیناوه، روویان کردو‌ته په‌رستنی نه‌و دارو به‌رده هیج و پو‌وچانه: که‌ده‌سه‌لاتی می‌شیکیان نیه! ﴿إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ﴾ بی‌گومان خودا به‌هیزو تواناو ده‌سه‌لاته، به‌هیزو توانای خو‌ی بوونه‌وه‌ری هیناوته دی. عه‌زیزو بالاده‌سته، هه‌موو شتیکی گه‌ردنکه‌ج کردوه، ﴿اللَّهُ يَصْطَلِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ﴾ واته: په‌روه‌ردگار له‌ناو فریشته‌دا هه‌ندی‌ک هه‌لده‌بزی‌ری بو‌نه‌وه‌ی

بیانکاته فرستادهی خوئی و نیگابه‌رن بۆ پیغه‌مبه‌ران، له‌ناو ئاده‌میزادیش دا که‌سانیک هه‌لده‌بژێری بۆ‌نه‌وه‌ی بیانکاته ره‌وانه‌کراوی خوئی بۆ‌سه‌ر گه‌ل و نه‌ته‌وه‌کانی ئاده‌میزاد، نه‌مه‌ش به‌ویست و ئیراده‌ی خوئی نه‌نجامی ده‌داو چۆنی بو‌ئ و ک‌ئ ی بو‌ئ نه‌وه هه‌لده‌بژێری و ناوا ده‌ب‌ن‌ی‌ری، که‌س نیه ره‌خنه‌ی ئی بگ‌ری و به‌ره‌هه‌ستی بکا! ﴿إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ﴾ بیگومان خودا شه‌وایه بۆ گو‌فتاری به‌نده‌کانی، زاناو بینایه پ‌ی‌یان و ده‌زانی ک‌ئ شی‌اوی پیغه‌مبه‌رایه‌تی و به‌که‌لکی هه‌لگرتنی نه‌و نه‌رکه پ‌ی‌رۆزه د‌ئ.

﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ﴾ زانیاری ته‌واوی به‌حال و چۆنیه‌تی فری‌شته‌کان و پیغه‌مبه‌ره‌کان به‌تایبه‌تی و ئاده‌میزادان به‌گشتی، رابو‌ردوویانی ناگا ئی‌هه و داها‌توویان ده‌زانی، ه‌یچ شتیکی که‌م و زۆر پ‌چوو‌ک و که‌وره ده‌رباره‌ی نه‌وانی ئی نه‌ینی نیه. ﴿وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ﴾ که‌پانه‌وه‌ی هه‌موو شتیک هه‌موو حوکم و ب‌ری‌اریک، هه‌موو فه‌رمان و ج‌له گ‌یرییه‌ک له‌روژی قیامه‌ت دا هه‌ر بۆ‌لای خودایه‌و که‌سی تر ه‌یچی به‌ده‌ست نیه!

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی ب‌پ‌رواتان به‌تا‌ک و ته‌نها‌ی خودا ه‌یناوه ئیمان‌تان به‌ پیغه‌مبه‌ری ئی‌سلام ه‌یناوه، هه‌روا ب‌پ‌رواتان به‌زیندو و بو‌ونه‌وه‌ی روژی قیامه‌ت ه‌یه، نو‌یژه فه‌رزه‌کان‌تان به‌ج‌ئ به‌ی‌ن، رکوع و سو‌جده‌ی ناو نو‌یژه‌کان‌تان به‌ر‌پ‌ک و پ‌یکی نه‌نجام بدن، به‌هه‌موو جو‌ریک عیباده‌تی خودا بکه‌ن، هه‌رچی نه‌رکی سه‌رشان‌تانه‌و به‌ عیباده‌ت ده‌م‌ی‌رد‌ری نه‌نجامی بدن، هه‌ول بدن کرده‌وه و ابکه‌ن که‌خودا له‌خۆ‌تان رازی بکه‌ن، زیاد له‌فه‌رزه‌کان زی‌ده خودا په‌رستی (نوافل) نه‌نجام بدن، صیله‌ی ره‌حم به‌ج‌ئ ب‌ی‌ن، خۆ‌تان به‌ره‌وشتی به‌رز ئارایش بدن، هه‌رچی کاری چاکه‌یه بیکه‌ن،

﴿وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ﴾ نه‌ی موسو‌لمانینه! نه‌ی خاوه‌ن باوه‌ر‌ان! له‌پ‌یناوه گه‌شه‌کردن و بلا‌و‌کردنه‌وه‌ی نایینی خودا دا تی‌پ‌کۆشن و هه‌ول بدن ره‌زامه‌ندی خودا ده‌سته‌به‌ر بکه‌ن، جیهادیکی راست‌لانه‌و خاص نه‌نجام بدن، جیهادی‌ک ر‌ی‌بابازی تی‌که‌لاو نه‌بی، لۆمه‌ی لۆمه‌کاران ژ‌ی‌وان‌تان نه‌کاته‌وه.

﴿هُوَ اجْتَبَاكُمْ﴾ واته: نه‌ی موسو‌لمانینه! په‌روم‌ردگار ئی‌وه‌ی هه‌ل‌ب‌زاردوه له‌ناو هه‌موو گه‌ل و نه‌ته‌وه‌کان دا ئی‌وه‌ی بۆ نه‌م نه‌رکه ده‌ست‌ن‌ی‌شان کردوه و پ‌ی‌زی ئی ناو، که‌وره‌ترین پیغه‌مبه‌ری بۆ ناردوون، ر‌یک و پ‌یک ترین شه‌ریعه‌ت و یاسای بۆ دیاری کردون، نه‌مه ر‌یز ل‌ینانی خودایه بۆ ئی‌وه نابی له‌به‌ری رابکه‌ن، ده‌بی به‌شو‌ک‌رو سو‌پاسه‌وه نه‌نجامی بدن! ﴿وَمَا جَعَلْ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ﴾ په‌روم‌ردگار ه‌یچ کاتی‌ک نایینی له‌سه‌ر ئی‌وه ته‌نگ نه‌کردۆته‌وه وای نه‌کردوه نه‌توانن نه‌رکه‌کانی نه‌نجام بدن، به‌ل‌کوو وای داناوه له‌هه‌موو روویه‌که‌وه ه‌یزو توانای ئاده‌میزادی ت‌یدا به‌رچاو گ‌یراو زیاد له‌توانای خوئی داوای ئی نا‌ک‌ری و، نه‌نجام‌دانی نه‌رکه‌کانی قورسای‌ی یه‌کی وایان ت‌یدا نیه له‌توانادا نه‌بن... ﴿مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ﴾ واته: نه‌ی موسو‌لمانینه! شو‌ین شه‌ریعه‌تی پا‌ک و راستی پیغه‌مبه‌ری خۆ‌تان بکه‌ون و پابه‌ندی بن، شه‌ریعه‌تی ئی‌وه‌ش وه‌کوو شه‌ریعه‌تی باب‌ه گه‌وره‌تان ئی‌براهیم وه‌هایه له‌میان‌په‌وه‌ی و پا‌ک و خاوی‌نی و سه‌ماحه‌ت و دووری له‌ش‌یر‌ک و خوار و خ‌ی‌چی دا! ﴿هُوَ سَمَّاكُمْ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلِ وَفِي هَذَا﴾ په‌روم‌ردگار ناوی ناوون موسو‌لمان، واته: خودای مه‌زن له‌کتیبه ئاسمانیه‌کانی پ‌یش‌وو‌داو له‌قور‌نان دا ناوی موسو‌لمانانی بۆ ئی‌وه‌داناوه و ناوی ناوون موسو‌لمان! ﴿لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيداً عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ﴾ واته: له‌کاتی‌ک دا ئی‌وه‌مان کردوه به‌ئومه‌تیکی میان‌ه‌ ره‌وه عه‌داله‌ت‌کارو ناس‌راو به‌عه‌داله‌ت‌خواز لای هه‌موو گه‌ل و نه‌ته‌وه‌کان. بۆ نه‌وه‌ی پیغه‌مبه‌ر بب‌یته شایه‌ت به‌سه‌ر‌تانه‌وه، روژی قیامه‌ت شایه‌تی نه‌وه‌تان ئی بدا: که‌په‌یامی خوئی پ‌ئ گه‌یان‌دون و نه‌رکی سه‌رشان‌ی خوئی نه‌نجام داوه. هه‌روه‌ها بۆ نه‌وه‌ی ئی‌وه‌ش بب‌نه شایه‌ت به‌سه‌ر گه‌ل و نه‌ته‌وه‌کانی تره‌وه: که‌پ‌یغه‌مبه‌ره‌کانیان به‌یامی خودایان پ‌ئ گه‌یان‌دون، نه‌رکی سه‌رشان‌ی خۆ‌یان به‌ر‌پ‌ک و پ‌یکی نه‌نجام داوه. ﴿فَأَقِمْوَا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ﴾ نو‌یژه‌کان‌تان به‌ر‌پ‌ک و پ‌یکی بکه‌ن، زه‌کاتی مال و سامان‌تان بدن، پشت به‌خودا ببه‌ستن ده‌ست بگ‌رن به‌به‌رنامه‌ی خودا، په‌په‌وه‌ی قور‌نان بکه‌ن. ناگاداری نو‌یژه‌کان‌تان بن چونکه نو‌یژ په‌یوه‌ندی نی‌وان به‌نده‌و خودایه، زه‌کات ده‌رکه‌ن چونکه زه‌کات پاک‌که‌ره‌وه‌ی نه‌فس و

مال و سامانه، چاکه یه که واجب له سه رتان و نیشانه ی
 هاریکاری برایشی نیوان موسولمانانه. پشت بهستن به خودا،
 داوی کومه کی کردن و یارمه تی دان له خودا نیشانه ی متمانه
 کردنه به پهر و مردگار! ﴿هُوَ مَوْلَاكُمْ﴾ خودا سهر پهرشتکاری
 نیویه ﴿فَنِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ﴾ به راستی پهر و مردگار
 باشترین سهر پهرشتکار و چاودیر، باشترین یارمه تیدرو
 خاوند دهسه لاته!

کوتایی جزمی حه قدهیه

سوره تی (المؤمنون)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ﴾ بیگومان موسولمانان رزگاریان بووه و
 به مرز گه یشتوون نهوانه ی بریویان به تاك و ته نهایی خودا
 هیه بریویان به پهیامی پیغه مبهرو هاتنی روژی قیامت
 هیه.

﴿الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ﴾ نهو موسولمانانه ی
 له نویژدگانان دا جهسته نارام و دل به ترسو له رزن
 له حوزوری زاتی حهق دا به دلی ترساو جهسته ی نارامه وه
 دهو هستن، دلیان ترسی خودای تیدایه و ترسو له رزده که
 سیرایه ت دهکا بۆ نه ندامانی جهسته و سهروسیما، شکومه ندی و
 جهلال زاتی (الله) دل و گیانیان دادپوشتی و له ذیهن و بیرو
 هوشیان دا شه و اغیل نامینن،

﴿وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ﴾ نهو موسولمانانه ی روو
 له هه موو شتیکی حهرام و مهکروهو خیر تیدا نه بوو دهینن،
 واز له هه موو گالته و گه پتیکی ناپیویست و بی سوود دهینن،
 هه ر گوشتار و کرداریک سوودی تیدا نه بی توخنی ناکه و ن
 روی لی و مرده گیرن.

﴿وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ﴾ نهوانه ی زهکاتی مال و سامانی
 خوین دمرده کهن، داوی روکردنه خودا و په یوهست کردنی
 دل و دموون به خودا وه پشت هه لکردنیان له لهغو و گالته و
 گه پو شتی بی سوود، زهکاتی مالی خوین دهمدن.

﴿وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ﴾ واته: نهوانه عه ورته ی
 خوین له حهرام دهپاریزن، گیان و خیزان به پاکی راده گرن،

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ﴾ ۱ ﴿الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ﴾ ۲
 ﴿وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ﴾ ۳ ﴿وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ
 فَاعِلُونَ﴾ ۴ ﴿وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ﴾ ۵ ﴿إِلَّا عَلَىٰ
 أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَلَا تَمْنَحُ غَيْرَ مَلُومِينَ﴾ ۶
 ﴿فَمَنْ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ﴾ ۷ ﴿وَالَّذِينَ هُمْ
 لِأَمْنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ﴾ ۸ ﴿وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ
 يُحَافِظُونَ﴾ ۹ ﴿أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ﴾ ۱۰ ﴿الَّذِينَ يَرِثُونَ
 الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ ۱۱ ﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن
 سُلَالَةٍ مِّن طِينٍ﴾ ۱۲ ﴿ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نَفْثًا فَنفَخْنَا فِيهِ مِن رُّوحِنَا﴾ ۱۳ ﴿ثُمَّ
 خَلَقْنَا النُّفُثَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا
 الْمُضْغَةَ عِظًا فَكَسْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا
 مَّآخِرًا مَّتَابَرَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ﴾ ۱۴ ﴿ثُمَّ لَنُكْرِمَنَّكَ
 لَمِثْرًا﴾ ۱۵ ﴿ثُمَّ لَنُكْرِمَنَّكَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِئْتًا مِّنْهُمْ﴾ ۱۶ ﴿وَلَقَدْ
 خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ﴾ ۱۷

خوین و خیزان و کومه لگا دهپاریزن له بی رهوشتی؛ شهرمگی
 خوین له غهیری حهلال دا به کار ناهینن!

﴿إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ﴾ مه گهر له گه
 هاوسهره مارده کاروهکانی خوین دا، یان نهو نافرمتانه ی که
 کویلهن و به ملکیه تی هی خوینان، ته نها له گه ل نه م دوو جوړه
 نافرمتانه دا کاری شهرعی نه نجام دهمدن ﴿فَلَانَّهُمْ غَيْرَ مَلُومِينَ﴾
 نهوانه له سهر نهوکاره حهلاله ی نه نجامی دهمدن
 لومه کارونین!

﴿فَمَنْ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ﴾ که سیک جگه
 له خیزانی خووی و نافرته ی کویله ی خووی بیه ویکاری جنسی
 نه نجام بدا نهوه نهو په ری ته جاومزکاریان نه نجام داوه
 سنووری خودایان به زاندوه،.

﴿وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ﴾ نهوانه ی پابه ندی
 واده و به لینه کانی خوینان، عه هده و پهیمانی خوین به لاوه
 پیروژه و پاریزگاری لی ده کهن. نه گهر نه مانه تیکیان له لا
 دانراخیانه تی تیدا ناکه و سپارده ی خوین دهمدنه وه
 به خاومنه کانیان، نه گهر واده و به لینیان دا پابه ندی ده بین،

گه پانده هوی سپاردو و پابه ند بوون به وادهو به ئینه وه ره وشتی سهره کی و بنه رعتی موسولمانانه.

﴿وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ﴾ نه وانه ی به رده وامن له سهر نه نجامدانی نویره گانیان، له کاتی خو یان دا نه نجامیان دده من! مهرج و روکنه گانیان به ته وادی ده ئینه جی و که م و کوریان تیدا ناکنه.

﴿أُولَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ، الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ ئانه و خاومن ره وشته به رزو په سندان، نه وانه ی پله ی که مالات و پیاو هتییان تیدا هه یه شیای و نه و من له به هه شتی فیرده و س دا نیشه جی بکری ن به هه شتی راز و دیان ددریتی و بۆ هه تا هه تابه تی یدا ده مینه وه.

﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ﴾ بیگومان ئیمه ئاده میزادمان به دیه ئی ناوه، له قوناغه گانی دروستکردن دا هه له وگیرو تاوو تویمان کردوه. واته: باببه که وره ی ئاده میزادمان له قورپکی پالته کراو دروست کردوه.

﴿ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُفْثَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ﴾ پاشان گه رای ئاده میزادمان گپراوه به نوظوفه یه که له پشتی پیاوانی باوک دایه و له وپوه دهرژیته ناو مندالدانی دایکانه وه و له ویدا شوینی خو ی ده گری و له یه که م روژی جیگیر بوونی نوظفه له رهمی دایک دا ده مینه یته وه و له و جیگایه دا پاریزراو ده بی. تا روژی له دایک بوون.

﴿ثُمَّ خَلَقْنَا النُّفْثَةَ عَلَقَةً﴾ پاشان نوظفه مان له صیفاته گانی خو ی گوری بۆ شیوه ی (عه له قه) واته نه و نوظفه یه ی که بریتی بوو: له ئاو یکی فیجقه ئاسا که له پشتی پیاو دهرده جی و له مندالدانی نافرم ت دا له گه ل ئاوی نافرت که که له سنگی یه وه دپته خوار یه که ده گرن و پاش ماومیه که ده بن به خوینیکی سووری توند بوو خو به دیواری مندالدانه وه هه لده واسی و شیوه ی (زمر و) و مرده گری و خوراک له خوینی دایک و مرده گری. ﴿فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً﴾ نه مجار خوینی سوورو توندبوومان کرد به گوشتپاره به نه ندازه ی پارچه گوشتیک: که بجووری. هه یج شیوه روخساریکی تیدا نابیندری. نه م گورانکاریه ناو نراو خه لق و به دیه ئیان، چونکه په روردرگار هه ندی صیفاتی ده فیه و تینی و هه ندی صیفاتی تری بۆ به دی دینی. ﴿فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا﴾ نه مجار نه و گوشتپاریه ده که مین به نیسقان و شکلی ده ست و قاچ و شان و ملی تیدا دهره خسینن، لی رده دا پیویسته ئاده میزاد به سهر سورمانه وه له به رده م نه م حه قیقه ته رابه وستی و

کرپووشی ته عظیم بۆ خودا به ری نه ویش حه قیقه تی بیگهاته ی (جنین) ه که تانه م ئاخرو ئوخرا نه به ته وایی نه دهماندر ا چون دروست ده بی، چونکه ئاشکرایه خانه گانی نیسقان له خانه گانی گوشت جوداوازن، نه وه ش چه سپاوه: که خانه ی نیسقان له جنین دا پی ش خانه ی گوشت په یدا ده بن، هه تا خانه گانی نیسق په یدا نه بن تاقه خانه یه کی گوشت دروست نابی، جاری په یکه ری جه سته ی کورپه له که به ته وادی ری ک ده خری نه مجار خانه گانی گوشت دینه کایه وه. نه مه ش حه قیقه تیکی عیلمی یه و قورن پش هه زار و چوار سه دو نه وه ند ه ساله یه توامی کردوه. ﴿فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا﴾ دوا یی نه و په یکه ره نیسقانه مان به گوشت داپوشیوه و ده کوو پۆشاک به به رمان دا کردوه. ﴿ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ﴾ پاشان کردمان به شتیکی تر؛ گیانمان به به ردا کردو بوو به گیانله به ر له حاله تی جه مادیه وه بوو به زینه دهر، ده ستی کرد به جم و جولو گو یچکه و چاوو هه ست و هوشی پی درا. ﴿فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ﴾ په روردرگار پاک و مونه زده هه، به رزو پیروژه له کار و کردمه گانی دا، به دیه ئینه ریکی موظله قه هه یجی لی عاسی نابی، هه موو شتیکی حیکمه ته و دانایی ته وادی تیدایه، تاک و ته نها و به رزو پیروژه نه و خودایه ی: که نه وه ی خستوته سروشتی نه و نوظفه یه وه ئاوا به وشیویه نه م قوناغانه ده بری،

﴿ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ﴾ واته: پاشان ئیوه دوا ی نه و به دیه ئیان و قوناغ برینانه و گه شه کردن و پیگه یشتن: که له نه بووه و دروست ده کری ن، ده تانخه ی نه عالمی به رزه خه وه، زیانی به رزه خیش قوناغیکه له قوناغه گانی زیانی ئاده میزادو دوا قوناغ نیه.

﴿ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ﴾ پاشان ئیوه له روژی قیامت دا زیندو ده کری نه وه بۆ نه وه ی زیانیکی نو ی ده ست پی بکه ن، حیساب و لی کولینه وه تان له گه ل دا بکری، بگه نه زیانیکی به رگامه رانی، یان نه و په ری به ده به ختی و چاره ره شی.

﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ﴾ سویند به خودا ئیمه له ژوو ر ئیوه وه نه ی ئاده میزاد! حه وت ئاسمانی چین له سهر چینمان دروست کردون. حه وت ته به قه و تویرن یه که له سهر یه که. ﴿وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ﴾ ئیمه له دروستکراوانی خو مان بی ناگانین و پاش گو ییان ناخه یین، هه رچی بوونه و مر هه یه به ئاسمانه کانیشه وه له ژیر چاودیری ئیمه دایه و ئیمه پاریزگاریان ده که مین و دهمانین جییان تیدا روو ددها.

﴿۱۸﴾ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَسْكَنَاهُ فِي الْأَرْضِ ﴿۱۹﴾ نِيْمَه

ناردومانه ته خوارى له بهر زایى یه وه باران به نه ندازه و به گوږه ی پیویست بو خوار دنه وه و ئاودان، نه نه و منده ده بارینن: که به شی کشت و کال نه کا، نه نه و منده ده بارینن که زیان به کشت و کالتان بگا. ﴿وَأَنَا عَلَىٰ ذَهَابٍ بِهٖ لِقَادِرُونَ﴾ نه گهر بمانه وئ نه و ئاوه ی که سه رچاوه ی ژیانى خوتان و ئازده ل و کشت و کالتانه لیټانی بستینینه وه ژیر خاکی بکهین، ویستی خوټمان دهینینه دی و ئاوتان لی ده شیرینه وه، چوټ توانای باراندنمان هه به ئاواش ده توانین لیټانی هون بکهین،

﴿فَأَنْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ مِّنْ نَّجِيلٍ وَأَعْتَابٍ﴾ نيمه به و ئاوه له ناسمانه وه دهینیرینه خوار چهند باغو دارو رو ده کی حیا حیا، چهند بهرو بووم و میوه هات و مدی دهینن. نزارو سه وزایی جوان و رازاوه پهیدا ده کهین: که هه ندی له و دارو دره ختانه بو نمونه داری خورماو داری میوه: که دووداری بهر داری گرنګن. ﴿لَكُمْ فِيهَا فَاكِهٌ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ﴾ بو ئیوه هه به له و باغو دارو دره ختانه دا میوه ی زوړو زمبه نده له هه موو جوړیک؛ وپرای خورماو تری، ئیوه له و دره ختانه دهر وانو و سهیری میوه جاتیان ده کهن لی ی ده خوټ!

﴿وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ طُورٍ سِنَاءٍ ثَبَتُ بِالذَّهْنِ وَصَبِغٌ لِلْكَالِينِ﴾ هه رو ده ها بو ئیوه مان ره خساندوه داری زمیتوون: که له کیوی (طوور) رواوه له ناوی ژیر زهوی ئاو ده خواته وه. له نه و دره ختانه یه که زوړترین سوودی هه به، بهر ده کی روټی لی ده گیر ی یان به شیوه ی حیا حیا ده کریته خوړاکی ئاده میزادو پیخوړ، هه روا سوود له خودی داره که ده بیندری به زوړی له ولاتی عه رب دا دهر وئ به تایبه تی له لای (وادى موقه دهس) که له قورئان دا ناوی هاتووه. بویه لیږده دا به تایبه تی ناوی هیناوه.

﴿وَأَنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً﴾ بیگو مان هه به بو ئیوه ی ئاده میزاد له دروستکردن و رامکردنی حوشترو ره شه ولاخو مهرو بز و سوود به خشینان بو ئیوه په ندو ناموژگاریی هه به، نیعمه تیکه له سه ر ئیوه شیاوی شوکرو سوپاسه، ده شی بیکه نه به لکه له سه ر ده سه لات و به توانایی خودا به وه: که خوټینی پهیدا بووله خوړاکیان ده بیته شیریکی صافی بی غه شو و گوارا و ته غذیه ی جه سه تان ده کا، په ندو ناموژگاری تیډایه بو که سیك به دلیکی کراوه و هه سټیکی به ناگاوه تیټیان بفکرئ، به قامو ژیرییه وه لیټیان پروانی و له حکیمه ت و دانایی په روه دگار ورد بیته وه. ﴿نَسْفِكُمْ مِّمَّا فِي بَطُونِهَا﴾ واته: له و

وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَسْكَنَاهُ فِي الْأَرْضِ وَلَنَافِلٌ ذَهَابٍ بِهِ لِقَادِرُونَ ﴿۱۸﴾ فَأَنْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ مِّنْ نَّجِيلٍ وَأَعْتَابٍ لَّكُمْ فِيهَا فَاكِهٌ كَثِيرٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿۱۹﴾ وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ طُورٍ سِنَاءٍ ثَبَتُ بِالذَّهْنِ وَصَبِغٌ لِلْكَالِينِ ﴿۲۰﴾ وَلَنَّا لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةٌ لِّتَعْلَمُوا فِي بَطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿۲۱﴾ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿۲۲﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِن إِلَهِ غَيْرِهِ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿۲۳﴾ فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُرِيدُ أَنْ يَفْضَلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنزَلَ مَلَائِكَةً مَّا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿۲۴﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جَنَّةٌ مِّنْ نَّجْوَاهُ، حَقٌّ جِدٌّ ﴿۲۵﴾ قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَبُونَ ﴿۲۶﴾ فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعْ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا ووَحَيْنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَكَانَ الْغَوْرُ فَاسْتَلَفَ فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ مِّنَ الْآتِينَ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ وَلَا تَحْطِئِينَ فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّغْرَقُونَ ﴿۲۷﴾

شیره ی نه وان ده خوټنه وه که له نیوان خوړاکی ناو که رش و خوین دا دیته دهر وه ماست و په نیرو که ره و شتی تری لی دروست ده کهن. ﴿وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ﴾ واته: سوود له خوری و موو مهردو کولک و بهر ګنیان ده بیندری، پوښاک و راخهرو پیخه فیان لی دروست ده کهن. ﴿وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ﴾ نه و ئازده لانه ی بو ژیر بار کردون سهریان ده برن و گوښته کهیان ده خوټ.

﴿وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ﴾ له سه ر پستی ولاخو که شتی هه لده گیرین. نه و ولاخانه به کار دینن بو سواریی خوتان و گواسته وه ی کالاتان له م ولات بو نه و ولات و دوکوو چوټ که می به کار دینن بو نه و مه به ستانه، سییاقه که هه لگرتنی ئاده میزادو کالاتانیان له سه ر پستی ولاغو که می لیك ده به سټی، چوټکه هه ردو وکیان که رده که چی یاسای بوونه وهرن، نه و پیکهاته تایبه تیه ی ئاوو پیکهاته ی که می و تایبه تهنه دی هه وای سه ر ئاو هه موو نه مانه هوکارن بو هاتو چوټ که می به سه ر ئاوه وه، ته نانه ت نه گهر پیکهاته ی په کیك

دروست بکا، به گویدری نیگاو سروشی نیمه هه‌ئس و کهوت بکا. ﴿فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَمْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ﴾ جا که کاتی برپاری نیمه به له‌ناوبردنیان هاتو ناو له‌زهوی هه‌لقولا، یان ناو له‌تندوری نانکردن - که شوین ناگرو بلئیسیمه - هه‌لقولا؛ نه‌وه تۆ دەس به‌کار به؛ له‌هه‌موو نیرو مییه‌ک دوانه‌یه‌ک بخهره ناو که‌شتیه‌که‌وه، له‌هه‌موو ره‌گه‌زو جوړیکی گیانه‌به‌ران نیرو مییه‌ک هه‌لگیره، هه‌روه‌ها منداڼ و که‌سو کاری خوشت بخهره ناوی، یان هه‌موو نه‌وانه‌ی نیمانیان پیت هی‌ناوه بیان‌خهره ناو که‌شتیه‌که‌وه، جگه له‌وانه‌ی نیمانیان پی نه‌هی‌ناوی و برپاری نیمه به له‌ناو‌چوونیان دهر‌جووه. ﴿وَلَا تُخَاطَبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُغْرَقُونَ﴾ نه‌که‌ی دهر‌باره‌ی نه‌وانه‌ی کافرو سته‌مکاران موحاده‌لم له‌گه‌ل بکه‌ی؛ داوام ئی بکه‌ی؛ که‌تۆفان نه‌یان‌گریته‌وه‌و رزگاریان ببی. نه‌که‌ی نه‌وه هه‌ول و ته‌قه‌للا‌یه‌ بده‌ی؛ چونکه بیگومان نه‌وانه له‌پیری

خنکاوانن، برپاره‌و دراوه، نه‌وانه ده‌خنکینن!

﴿فَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَلْتِ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلِّ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَجَّانَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ نه‌وکاته‌ی خو‌ت و نه‌وانه‌ی له‌گه‌لت دان له‌سهر که‌شتیه‌که‌ جیگر بوون و دامه‌زران بلئین: سوپاس و ستایش بو نه‌وه خودایه‌ی نیمه‌ی له‌ده‌ست گه‌ل سته‌مکار رزگار کرد، نه‌وانی فه‌وتاندو نیمه‌ی به‌لوطضو که‌رده‌ی خو‌ی رزگار کرد.

﴿وَقُلْ رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَلْتِ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ﴾ له‌وکاته‌دا؛ که‌له که‌شتیه‌که‌ دابه‌ه‌زی، بلئ: به‌پیرۆزی دامه‌زین‌وه له‌شوینیکی پر پیت و به‌ره‌گه‌ت نیشه‌ جیم بکه‌ خیر و خو‌شی تیدا ببینم، تی یدا بجه‌سیمه‌وه، بیگومان تۆ باشت‌ترین دامه‌زین‌وه‌و چاودپرو پاریزگاری.

﴿إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ وَإِنْ كُنَّا لَمُبْتَلِينَ﴾ بیگومان له‌هه‌موو کاریکمان به‌گشتی و له‌م جوړه نیشانه‌مان دا به‌تایبه‌تی (رزگار کردنی خاوه‌ن باوم‌پران و له‌ناوبردنی سته‌مکاران) به‌لگه‌ی به‌هیزو راست هه‌ن له‌سهر راستی په‌یامی پی‌غه‌مبه‌ران. نیمه به‌ران‌اندنی نه‌م به‌لگانه‌و به‌ناردنی پی‌غه‌مبه‌ران خه‌لکی به‌تافی ده‌که‌ینه‌وه،

﴿كَمْ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ﴾ دوی له‌ناوبردنی گه‌ل نووح ﴿الطَّيِّبِينَ﴾ به‌تۆفان، گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌کی ترمان دروست کردنه‌وه کردمانن به‌جینشین بو ناو‌ده‌ان‌کردنه‌وه‌ی زه‌وی، ﴿فَارْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ﴾ نه‌مجار پی‌غه‌مبه‌ریکمان

له‌مانه که‌مترین گو‌پرائی به‌سهر‌دا بی که‌شتی‌رائی ناکرئ و مه‌لاحه‌ت له‌ناو دهر‌یادا ده‌وه‌ستی،

﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ﴾ بیگومان نیمه نووح‌مان ﴿الطَّيِّبِينَ﴾ کرده پی‌غه‌مبه‌رو ره‌وانه‌مان کرد بۆ‌سهر گه‌له‌که‌ی، نه‌ویش بانگه‌وازیی کردن بۆ‌نیمانه‌پینان ﴿فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ﴾ پی‌ی گوتن: نه‌ی گه‌ل و نه‌ته‌وه‌که‌م!

عیباده‌تی خودا بکه‌ن، جگه له‌نه‌وه که‌س خودای نی‌وه نیه، پی‌ی گوتن: ﴿أَفَلَا تَتَّقُونَ؟﴾ نه‌ری نه‌وه بۆ‌چی له‌سهر‌دنجامی هاو‌ل دانان و بت‌پهرستی ناترسن، به‌ج عه‌قل و بیریک نی‌وه هاو‌ل بۆ خودا داده‌نین؟ عیباده‌تی خودا بکه‌ن و جگه له‌نه‌وه خودای ترتان نیه: ﴿فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ﴾

ریش سپی و پی‌او ماقوله‌کانی گه‌له‌که‌ی؛ نه‌وانه‌ی کافرو موشریک بوون، وتیان: ﴿مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ﴾ نووح ناده‌میزادی‌که‌ وه‌کوو نی‌وه له‌وه زیاتر هی‌چی تر نیه؛ کابرایه‌که‌ خو‌سه‌پینه‌رو ﴿يُرِيدُ أَنْ يَمْلِكَ عَلَيْكُمْ﴾ ده‌یه‌وی؛ خو‌ی بکاته‌ گه‌وره‌و کاربه‌ده‌ستی نی‌وه ناغایه‌تیتان به‌سهر‌وه

بکا. ﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً﴾ خو‌نه‌گهر خودا بیویستایه پی‌غه‌مبه‌ر بنی‌ری فریشته‌ی دناردنه‌ خوارئ و نه‌م نه‌ره‌کی ده‌خسته‌ سهر شانیان، هه‌رگیز ناگونجی ناده‌میزاد ببیته پی‌غه‌مبه‌رو له‌خوداوه په‌یام بنی‌ی ﴿مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ﴾ نیمه له‌باوک و باپیری رابووردووی خو‌مان شتی

وامان نه‌بیستووه، ناده‌میزاد بکریته پی‌غه‌مبه‌رو نه‌ره‌کی بانگه‌وازیی و هیدایه‌تدانی که‌سانی دیکه‌ی بخریته سهر‌شان! ﴿إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جِنَّةٌ﴾ نووح جگه له‌وه‌ی؛ که‌ پی‌او‌یکی شیته هی‌چی تر نیه، شیته له‌وه‌دا؛ که‌پی‌ی وایه‌خودا کردویه‌تی به‌پی‌غه‌مبه‌رو بۆ‌سهر نی‌وه‌ی ره‌وانه‌ کردوه، ﴿فَتَرَبَّصُوا بِهِ حَتَّى حِينٍ﴾ چاوم‌روانی مردنی بن، ماوه‌پیک خو‌ بگرن و سه‌برتان بی دهر‌ئ و له‌کۆل ده‌بیته‌وه، نیتر

نیست‌راحه‌تی ئی ده‌که‌ن، یان چاوم‌روان بن ماوه‌یه‌کی تر ناوم‌ید ده‌بی و نیتر ده‌گه‌پینه‌وه سهر‌ نایینی نی‌وه،

﴿قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كُنتُ بِنَافِلَةٍ﴾ وتی: خودایه! یارمه‌تیم بده‌و سهر‌که‌وتووم بکه‌ به‌سهر نه‌م گه‌له سهر ره‌قه بی پروایه‌دا، غه‌زه‌میان ئی بگروه بیانفه‌وتینه، عه‌زابی ریشه کی‌شیان به‌سهر‌دا بده، چونکه په‌یامی منیان ره‌تکرده‌وه به‌درۆیان خسته‌وه.

﴿فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعْ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحَيْنَا﴾ واته:

فه‌رمانمان پیکرد، به‌وه له‌ژیر چاودپری نیمه‌دا که‌شتی

له خوځيان بوسه ناردن ﴿أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ﴾ بانگه وازی کردن بؤ نه وهی عبادتهی خودا بکه نه و یه کتابه رستی نه انجام بدهن، فه رمانی پیکردن: که ته نه ا به ندایه تی بؤ خودا بکه نه و که سی ترنیه شیایو په رستش بی، نه وانیش بانگه وازی به که یان ره تکرده وه، به دروځیان خسته وه، وتیان شوینت ناکه وین. نه مجار چه زرده تی هود الطیفة پی ی گو تن ﴿غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ نه ری نه وه بؤ چی له عه زابی خودا ناترسن: بؤ چی بروام پی ناکه نه؟ بؤ واز له بت په رستی ناهینن؟ خو عبادته تکرده هره بؤ خودا ده کری و هه رزاتی خودا شیایو په رستش و عبادت بؤ کرده وه که سی تر شیایو خودایه تی نیه.

﴿۲۳﴾ وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا الْآخِرَةِ ﴿۲۳﴾ بیاو مافولان و ریش سپیانی گه له که ی: که نه م سئ ره و شتانه یان تی دا بوون: کافر بوون به خودا و ینکاری کردنی تاک و ته نه ایی زاتی پاک ی. کافر بوون به روژی قیامت و به دروژانینی حیساب و لی کو لینه وه. ﴿وَأُتِرَفَاهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ ژیان خو شی و ده سته بهر بوونی پیداویستی ژیان یان، نازو نیعمه تمان به سهر دا رشت بوون هه تا له خوځیان بابی بو بوون و ینکاری نیعمه ته کانی خودایان ده کرد. به لی: نه و پیاو مافول و ریش سپیانه ی گه له که ی که نه و سئ ره و شته ناشیرینه یان هه بوون، وتیان: ﴿مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ﴾ نه م پیاو نه ناوی هود وه لاق پیغه مبه ری تی ئی ددها ههر ناده میزادی که وه کوو نی وه به س، هیچی له نی وه زیاتر نیه، ﴿يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ﴾ له نه و خواره ده منیه ده خوا: که نی وه ئی ده خو ن، نه ویش وه کوو نی وه پیویستی به خوړاک هه یه، ﴿مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ﴾ له نه و ناوه ده خواته وه: که نی وه لی ده خو نه وه، نه ویش وه کوو نی وه بی ناو نازی! دهی نی تر ج زیده ریژیکی به سهر نی وه وه هه یه، به ج رویه ک نی دیعی پیغه مبه ری تی ده کا؟!

﴿۲۴﴾ وَلَئِنْ أَطَعْتُمْ بَشَرًا مِثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذَا لَخَاسِرُونَ ﴿۲۴﴾ سویند مان وایی نه گهر نی وه فه رمان به ردار ی ناده میزادیکی وه کوو خو تان بن و شوین که سیکی و ابکه ون که هیچی له نی وه زیاتر نیه، بیگومان نه وکاته نی وه عه قل و هو شتان له کیس جو وه، به هه له چون و سهر تان ئی شیوا وه.

﴿۲۵﴾ أَيْدِيَكُمْ أَلَيْسَ لَكُمْ إِذَا مِتُمْ وَكُنْتُمْ تَرَابًا وَعِظَامًا أَلَيْسَ لَكُمْ مَخْرَجُونَ ﴿۲۵﴾ نایا هود واده ی نه و دتانه ددهاتی: که نی وه مردن و پولکان و بوونه وه گل و نی سقانه رزیو، جاریکی تر سهر له نوی

فَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْمَقَابِلِ فَقُلْ لِلْمَلَأِ الَّذِي نَجَمْنَا مِنْ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۲۸﴾ وَقُلْ رَبِّ أَرْنِي مُزَلَّاتِ مَبَارَكَاةِ أَنْتَ خَيْرُ الْمُتَرَلِينَ ﴿۲۹﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّأَنْ كُنَّا الْمُبْتَلِينَ ﴿۳۰﴾ ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿۳۱﴾ فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمُ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿۳۲﴾ وَقَالَ الْمَلَأُ مِنَ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا الْآخِرَةِ وَأُتِرَفَاهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ بِأَكْلِ مِمَّا نَكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ ﴿۳۳﴾ وَلَئِنْ أَطَعْتُمْ بَشَرًا مِثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذَا لَخَاسِرُونَ ﴿۳۴﴾ أَيْدِيكُمْ أَلَيْسَ لَكُمْ إِذَا مِتُمْ وَكُنْتُمْ تَرَابًا وَعِظَامًا أَلَيْسَ لَكُمْ مَخْرَجُونَ ﴿۳۵﴾ هَيَّاهُ هَيَّاهُ لِمَا تُوعَدُونَ ﴿۳۶﴾ إِنَّ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿۳۷﴾ إِنَّ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهٗ بِمُؤْمِنِينَ ﴿۳۸﴾ أَنْصُرْنِي بِمَا كُنْتُ بِنَافِلَةٍ ﴿۳۹﴾ قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَيُصْبِحُنَّ نَدِيمِينَ ﴿۴۰﴾ فَآخَذْنَاهُمُ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ عِظَامًا لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۴۱﴾ ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿۴۲﴾

له گوره کانتان در ده هیندرینه وه و زیندو ده کری نه وه، ﴿هَيَّاهُ هَيَّاهُ لِمَا تُوعَدُونَ﴾ زور دووره و عه قل و مری ناگری، نه ی خه لکینه! نه مه ی: که هود پی تان راده گیه نی له باره ی زیندو بوونه وهی روژی قیامت و حیساب و لی کو لینه وه له گه ل دا کردن و پاداش و سزا و مرگ تر نه وه له سهر کرده و دکان تان شتیکی زور دوورو نه گونجا وه!

﴿۳۷﴾ إِنَّ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا ﴿۳۷﴾ نه وه کوو ژیان هه یه نیلا: که هه یه ته نه ا ژیان دنیایه و به س، هه ندیکمان دهرین و هه ندیک ترمان دریژه به ژیان دده دین، نه مجار نه و هه نده مان دهرین و هه ندیک ترمان دینه جیگه یان ﴿وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ﴾ نیمه نی تر دوا ی مردن هه رگیزاو هه رگیز زیندو نابینه وه. نه زیندو بوونه وه هه یه، نه چه شر هه یه و نه نه شر، نه به هشت راسته و نه دوزخ!

﴿۳۸﴾ إِنَّ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿۳۸﴾ نه وه کوو هه یه نه و پیاوه ناوی هود و داوی پیغه مبه ری تی ده کا باسی زیندو بوونه وه ده کا، نیلا که هه یه پیاویکه به دهم

خودا شتی هه ئه به ستوو و به ناوی خوداو درۆ بلام و ده کاته وه، جی ده لئ: له باره ی پیغه مبه ریته و زیند و بوونه وه هیچی راست نیه و ئیمه بر وای پێ ناکهین!

﴿قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَّبْتُ﴾ وتی: خودایه! یارمه تهم بده، به سهر گه له کهم دا سهرم بخره، به هۆی ئه وه وه ئه وان به درۆیان خسته وه، بانگه وازییه که ی منیان رته کرد وه، ئه وه ی نه رک ی سهر شانم بوو ئه نجامم دا، ئیتر هیچم به دهسته وه نه ماوه جگه له وه ی که هانا بوو تۆ بێنم رزگارم بکه ی!

﴿قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَيُصْبِحُنَّ نَادِيْنَ﴾ په روه ردا گار هه مووی پاش ماوه یه کی کورت گه له که مت له هه لۆیستی خۆیان په شیمان دهنه وه. به لام ئه و کات په شیمان بوونه وه که یان هیج سوودیکی نابێ.

﴿فَاَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ غُلَّاءَ﴾ عه زابی ریشه کیشکه ری خۆمانمان به سهر دا دان و دوا بر او مان کردن، به گرمه و نه ره و پیا هه لشا خانیکی جو برانیل له ناو مان بردن، به دهنگیکی ترسناک و له وزه به در هه موویانمان خپ کردن و لال و پال که وتن و وه کوو دارو په رد و چیلکه و چه و پێی لافاو هاورد و پرزو بلام و بێ نرخ. ﴿فَبَعْدُ لِلْقَوْمِ الظَّالِمِيْنَ﴾ دووری له ره حمه تی خودا بوو هه موی سته مکار، و پرای له ناو بردن به و شیوه سامناکه یه له ره حمه تی خوداش دوورن، خودا به زه یی پێدا نایه نه وه، ئاده میزادیش بو یان به په ره و ش نین، خۆیان سته میان له خۆیان کرد و خۆیان به و دهرده برد.

﴿ثُمَّ اَنشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا اٰخَرِيْنَ﴾ واته: دوا ی به هیلاکیردن گه لی عاد، چه ند گه ل و نه ته وه یه کمان هینانه کایه وه وه له سهر زه موی قه و تمان کرد نه وه، له وانه: گه لی لوط و گه لی صالح و گه لی یوسف و گه لی نه ییوب و گه لی شوعه یب و هی تریش بو ئه وه ی له شوینی گه له له ناو بر او ده کانی پیش خۆیان جی نشین بن و زه موی ئاوه دان بکه نه وه!

﴿مَا تَسْبِقُ مِنْ اُمَّةٍ اَجَلَهَا وَمَا يَسْتَاخِرُوْنَ﴾ هیج کام له و گه ل و نه ته وه له ناو بر او وانه. له کاتی دیاریکراو بو هه وتانیان پیش نه که وتن و دوا ی نه که وتن، ههر گه ل و نه ته وه یه ک له کاتی خۆی دا له ناو چوو. ئه و کاته ی دانا بوو بو به هیلاکچونیان به مه رجی نیمان نه هینانیان پاش و پیشی تیدا نه کرا!!

﴿ثُمَّ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرٰی﴾ پاشان پیغه مبه رانی خۆمانمان یه ک به شوین یه ک دا بو سهر ناردن، ههر پیغه مبه ری که له وه پیغه مبه رانه که ده هاته سهر گه له که ی بانگه وازی ده کردن بو

خودا په رستی و وازه یان له به ته رستی. جا هه به وه ئیمانی هینا وه وه به به به گومرایی ماوه ته وه. ﴿كُلُّ مَا جَاءَ اُمَّةٌ رَّسُوْلَهَا كَذَّبُوْهُ﴾ هه ر کاتی که پیغه مبه ری که له پیغه مبه ران هاتیته سهر گه له که ی و بانگه وازی کردن بو خودا په رستی و شه ریعت و یاسای خودای پێ راگه یاندن، داوای ئی کردن شوینی بکه ون، زور به ی زوری نه و گه ل و نه ته وانه پیغه مبه ره کانیان به درۆ خسته ته وه. ﴿فَاَتَيْنَا بَعْضَهُمْ بِغُصَاٍّ﴾ هه ندیکمان به شوین هه ندیکی تریان دا له ناو بردن، یه ک به دوا ی یه ک دا قه لاجۆمان کردن، ﴿وَجَعَلْنَاهُمْ اَحَادِيْثَ﴾ کردمان به چیرۆک و به سهر برده بو ئاده میزادانی دوا خۆیان. خه لگی ده یانکه نه چیرۆکی به رنارگدان و بو کات به سهر بردن و عیبه رت و ده رگرتن و سه رسورمان له و به سه ره اتانه! ﴿فَبَعْدُ لِقَوْمٍ لَا يُؤْمِنُوْنَ﴾ به هیلاکچون و ماله و پیرانی و دوور له ره حمه تی خودا بو گه ل و نه ته وه یه ک بر وای به پیغه مبه ره که یان نه که ن و به درۆی بخره نه وه.

﴿ثُمَّ اَرْسَلْنَا مُوسٰی وَاَخَاهُ هَارُوْنَ بِآيٰتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ﴾ پاش ره وانه کردنی نه و پیغه مبه رانه ی باسکران و سه ره نجامی خۆیان و گه له کانیان رون کرایه وه، موسا و برا که ی: که هاروون بوو کردمان به پیغه مبه ره و موعجیزه و نیشانه ی راستی په یامان پێدان و ناردمان ﴿اِلٰی فِرْعَوْنَ وَمَلٰٓئِهٖ﴾ بو سهر فیره ون و دارو دهسته و گه له که یان، په یامی ئیمه یان پێ گه یاندن و موعجیزه ی خۆیان نیشان دان، به لام ئه وان له جیاتی ئه وه ی ئیمانیان پێ به یین و شوینیان بکه ون، ﴿فَاَسْتَكْبَرُوْا وَكَانُوْا قَوْمًا عٰلِيْنَ﴾ خۆیان به زل زانی و پشتیان هه لکرد و په یامه کانیان رته کرد وه.

﴿فَقَالُوْا اَنۡزَمُنُ لِبَشَرِيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا عٰبِدُوْنَ﴾ وتیان به ج عه قل و بیرو هوشیک ئیمه نیمان به یین به دوو که س و ده کوو ئیمه ئاده میزاد، گه له که شیان گه ردنکه جی ئیمه ن! ئه و دوو که سه ی هاتوون لای پیغه مبه ریته ئی دهن، خۆیان له ره که زی نه ته وه یه کن که خزمه تکارو مسکینی ئیمه ن. ده ی چۆن ده بی ئیمه شوین که سانیکی ئاوه ها بکه وین؟

﴿فَكَذَّبُوْهُمَا فَكَانُوْا مِنَ الْمُهْلَكِيْنَ﴾ فیره ون و هه موه که ی، هه زه رته موسا و هارونیان به درۆ خسته وه، ئیتر خودا به خنکاندن له ناو ده ریادا له ناوی بردن، هه موویانی به یه ک رۆژ له ناو ده ریای سووردا خنکاندن و بوونه په ند و عیبه رت بو ئاده میزادانی دوا خۆیان.

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ﴾ بیگومان تهوراتمان بؤ سهر موسا نازلکرد، پاش نهودی فیرعهون و داردهسته کهیمان لهناو بردن و نهتهودی نیسرائیلیمان رزگار کرد. تهورات: که نه حکام و فهрман و جله و گیری و دیاریکردنی حه لال و حهرامی تیدا بوو ناردمان بؤ موسا، به لککو و نهتهودی نیسرائیل هیدایهت نامیز بن و ریگای حهق بگرنه بهرو پایهندی فهрман و جله و گیری هکانی بن.

﴿وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً﴾ عیسیای کوپی مهریه مو دایکیمان کرد به به لگه یه کی به هیزو ناشکرا له سهر به توانایی خویمان. ﴿وَأَوْتَيْنَاهُمَا إِلَىٰ رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ﴾ شوینی حه وانه وود ژیانمان له شوینیکی به رزایی بؤ دیاریکردن، شوینیکی بوو حه وانه وودی تیدا دهکراو به که لکی مانه وود دههات، بهرو بوم و میودی لی دهست دهکوت، کانیاوی جوان و ناوی گوارای لی هه بوو!

﴿يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ﴾ نهی پیغه مبهران! نهی نه وانه ی نه رکی پیغه مبهرایه تیتان خراوده ته سهرشان! سروشستی ناده میزادییه تی خوٚتان کپ مه کهن، خواردن و خواردنه وود: که دیارده یه کی ناده میزادییه نه و نه فامانه کردویانه به رخنه لیتان و ده لئین: پیغه مبه ر نابی خواردن و خواردنه وودی هه بی به ههندی مه گرن، لهشتی حه لال بخون و بخونه وود مومارده سی سروشستی ناده میزادییه تی خوٚتان بکهن. ﴿وَاعْمَلُوا صَالِحًا﴾ کرده وودی باش نه انجام بددن، له پاساوی رده خساندن و حه لالکردنی نه و هه موو نازو نیعمه ته جوړاو جوړانه دا، شوکری په روه دگار بکهن، به کرده وودی چاک سوپاسگوزاری خودا بن! ﴿إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾ دلنیا بن من ناگاداری هه موو کارو کرده وویه کتانه، هیچم لی هون نابی و پاداشتان به گویری کرده وده کانتان ددهده وود.

﴿وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ﴾ نهی کو مه لی پیغه مبهران! نایینی نیوه یه ک نایینه، یه ک شهریه ته و یاسایه، هه مووتان بانگه وازی ده کهن بؤ یه کتاپه رستی، نه من خودای هه مووتانم خوٚتان له سزاو توله ی سهر پیچی کردنی فه رمانه کانم بهاریزن.

﴿فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ﴾ به لاه شوینکه و توانی نه و پیغه مبه رانه به رنامه ی نایینه که ی خوٚیان تیک دا، خیلاف و کی شه یان تیدا په یدا کرد، بیرو بوچونی دژبه یه کیان تیدا هی نانه کایه وود. بوونه گرو گرو و تاقم تاقم. هه ر کو مه له و پارچه یه کیان لی پچری، نه مجار هه ر

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجْلَهَا وَمَا يَسْتَخِرُونَ ﴿١٣﴾ ثُمَّ أَرْسَلْنَا نُوحًا نَذِيرًا كُلَّ مَا جَاءَهُ أُمَّةٌ رُسُلُهُمْ كَذَّبُوهُ فَأَتَيْنَاهُمْ بِبَعْضِهِمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ فَبَعَدًا لِقَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٤﴾ ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿١٥﴾ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ﴿١٦﴾ فَقَالُوا أَتُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِكَ وَقَوْمُهُمَا لَنَا عِيدُونَ ﴿١٧﴾ فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا مِنَ الْمُهْلَكِينَ ﴿١٨﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿١٩﴾ وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَىٰ رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ ﴿٢٠﴾ يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢١﴾ وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ ﴿٢٢﴾ فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٢٣﴾ نَذَرَهُمْ فِي غَمَرَاتِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٢٤﴾ أَيْخُسُونَ أَنَّمَا نُذَرُهُمْ بِهِ مِنْ مَالٍ وَبَيْنٍ ﴿٢٥﴾ نَسَارِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٢٧﴾ وَالَّذِينَ هُمْ يُذَاتِبُ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ يُرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿٢٩﴾

تاقمه به و پارچه نایینه ی بؤ خو ی پچریوه دلخوشه و پی ی وایه: هه ر نه و له سهر حه قه و هه ر ریږه وانی نه و نایینه ی نه و په پرموی دهکا هیدایه تدراون و نه وانی دی گومړان!!

﴿فَذَرَهُمْ فِي غَمَرَاتِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ﴾ نهی موحه ممه دا! وازیان لی بینه با لهناو گومړایی خوٚیان دابن تامردن یه خه یان پی دهگری، دهمرن یا دهکوژرین، یان نیشانه و پی شه تایی عه زابیان بؤ دی.

﴿أَيْخُسُونَ أَنَّمَا نُذَرُهُمْ بِهِ مِنْ مَالٍ وَبَيْنٍ﴾ نَسَارِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ؟ نایا پییان وایه: مؤله تدانیان بؤ ماوویه ک و ژورکردنی مال و سامان بویان و مندال پیدانیان له ماووی به تاقیکردنه و دیان دا، هوی نه وویه ریژیان هه یه لامان و به خیریای خیر و فه ریان بؤ دهسته بهر ده که ین؟! نانا باوانه زانن، نه و مال و مندال پیدانه سهر منجامی بؤ نه وان شهرو نه گبه تییه خیر و فه ر نیه، دواپی ژوان ددبنه وود، به لاه کاتیکی: که ژوانبوونه وود بی سووود.

﴿إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ﴾ بیگومان نه وانه ی هه میشه له ترسی عه زابی خودا له سهر طاعهت و عیبادت

دهگرین و لهههموو لایهکهوه ناگری دۆزهخ دهوریان دهدا،
نهوگاته هاوریان ئی ههلهدهستی و دهکهونه پارانهوه، بهلام بی
سوده. هاوارو دادو فیغان دادیان نادا!

﴿لَا تَجْأَرُوا الْيَوْمَ إِنَّكُمْ مِنْكُمْ لَا تُنْصَرُونَ﴾ هاوارو زیقه زیق
مهکن، هاوارو پارانهومتان بی سوودهو نهو عهزابهی بۆتان
برپار دراوه لهسهرتان ههئناگری، عهزاب بهردهوامه و کهس
نیه کۆمهکیان پی بکا، کهس نیه بتوانی بیته لهمپه
لهنیوان نیوهو عهزایی بهئیش دا.

﴿قَدْ كَانَتْ آيَاتِي تُنْذِرُكُمْ فَبُكْتُمْ عَلَىٰ أَغْقَابِكُمْ تَنكِصُونَ﴾
بیگومان نایاتی من دهخویندرایهوه بهسهرتان دا، ئی
ههلهدهسهمینوه، روتان ئی ودرمهگیرا، پشتتان دهکرده
قورئان و خوینهرمهکشی، ج جایی نهوهی برپای پی بکهو
شوینی بکهو، ئی دهکشانهوهو لهبهری ههلهدهاتن. پاشه
پاش دهگهپانهوه!

﴿مُتَكَبِّرِينَ بِهِ﴾ حال و مزعتان وابوو لوتبهرزیتان
دهنوندو خۆتان بهلاوه بهرز بوو لهوهی: کهشوینی خهق
بکهو، حهق ههلگرانی ههفتان بهلاوه بی نرخ بوو! ﴿سَامِرًا
تُهْجَرُونَ﴾ حالتان وهایه، رادهبوین لهدهوری کهعبه
قورئان واز ئی دینن، بههوی چهقه چهقی خۆتان و تانهدان
لهقورئان کهیف خۆش و تهردهماخ دهبن.

﴿أَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ﴾ نایا نهو موشریکانه لهم قورئانه
پیرۆزو بهرزو بهفهیره حالی نابن؟ تابزانن چهند فهصیح و
بهلیغه؟ خۆ فهصاحت و رهوانیژی قورئان لای نهوان
ناشکراو نومایانه. ﴿أَمْ جَاءَهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ﴾ یان
پێیان وایه شتیکیان بۆ هاتوو پێچهوانه دابو نهیتهو
لهوه پێش روی نهداوه؟ ههرچهنده نهوان بهتهواتور پێیان
گهپیشتوو: که پیغهمبهران یهک بهدوای یهک دا رهوانه
کراو بۆ سهر گهلهکانیان و موعجزهیان نواندون.

﴿أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُكْرُونَ﴾ یان لهوانهیه
لهوهپیش پیغهمبهرهکهی خۆیان نهناسیب و پێش
پیغهمبهرایهتی بهرموشته بهرزهکانی ناشنا نهبووبن؟
ههرچهنده لهناویان دا بهراستگۆو دهستپاک ناوی دمرکردبوو،
دهیانزانی لهدرۆو رهوشتی ناشیرین بهدووره! دهی چۆن
بۆخۆیان نازناوی (صادق الامین) راستگۆو دهستپاکیان
بهسهردا بریوه. کهچی بهدرۆی دهخهنهوه؟

﴿أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ﴾ بهلکوو نهوان دهئین: پیغهمبهر جوړه
شیتییهکی پێوهیه نازانی دهئنی چی. نه مه لهکاتیک دا نهوان

دهزانن عهقلمه ندرتین ئادهمیزاده. ﴿بَلْ جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ
وَأَكْثَرُهُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ﴾ بهلکوو نهو پیغهمبهره: که بۆ
خۆیان نازناوی (صادق الامین) یان پێداوه. بهحهق هاتوو
بۆ سهریان، پهیامی حهقی بۆ هینان، داویان ئی دهکا واز
لهبتپهرستی بهینن و یهکتاپهرستی بکهو، شوین پهیامهکهی
بکهو: که خۆشبهختی دونیاو قیامهتیا بۆ دهستهبهردا،
بهلام نهوانه زوربهیان رقیان لهحهقهو مل بهحهق
نادهن، چونکه شیرک و بیدینی لهناخیان دا رواوهو پابهندی
لاسابی کردنهوهی باوک و باپیرانیان.

﴿وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ﴾ حهق پێچهوانهی بهتاله، حهق شتی چهسپاوو راستو
بهردهوامه، جا نهگهر حهق شوین ههواو ههوهسی ئادهمیزاد
بکهوئ دهبیته بهتال و حهقیقهتی خۆی لهدهست دهدا،
بوونهوهر تیکدهچی، شتیک نامیئی راگری بوونهوهر بی،
ههندیک پێیان وایه: حهق بهمانا نیسلامه، جانهگهر نیسلام
شوین ههواو ههوهسی نهوانه بکهوئ دونیا دهبیته شیرک و
بیدینی، قیامهت رادهبی، بوونهوهر لهناو دهچی. ﴿بَلْ أَتَيْنَاهُمْ
بَذِكْرِهِمْ فَهُمْ عَنْ ذِكْرِهِمْ مُعْرِضُونَ﴾ بهلکوو نێمه قورئانیکیان
بۆ هینان جیگای شانازی نهوانه، ناوو ناویانگیان دهداتی،
شکوهمندی و بالادهستی و بهختهوهرپیان بۆ دهستهبهردا دهکا
نهگهر شوینی بکهو!

﴿أَمْ تَسْأَلُهُمْ خَرْجًا فَخَرَاجُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ﴾ یان
داوای کریی بانگهوازییهکهتیا ئی دهکهی لهپاساوی
بانگهوازیکردنت بۆیان موجهیان ئی دهستیئنی؟ بۆیه رقیان
لیته! واته نهو تۆمهته لهتۆ دووره، دهی بۆچی نهو موشریکه
قورمیشییه سهر رهقانه نیمانت بی ناهینن؟

﴿وَإِلَّا لَتَدْعُوهُمْ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ بیگومان تۆ نهی
موحهمه! بانگهوازیی ئادهمیزادبهگشتی و قورمیشییهکان
بهتایبهتی دهکهی بۆ ریگای راست و نایینی پیرۆز، بانگیان
دهکهی بۆ ریبازی شکوهمندی و کهرامهت، بۆ ریگای خۆشی و
بهختهوهری نهویش نایینی نیسلامی پیرۆزه: کهدهرمانی
ههوهو دهردیکه، یهکالاکه رهوهی ههوهو موشکیلهو تهنگو
چهلهمهیهکه.

﴿وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ لَنَّاَكِبُونَ﴾
بیگومان نهوانهی لهریگه راست و نایینی خودا لایان داوه،
ریبازی ههلهت و غهلهتیا گرتوو، گومرا بوون و سهراسیمه
سهرگهردان!

﴿۷۵﴾ وَلَوْ رَحِمْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرٍّ لَلَجُّوا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿۷۶﴾ ئەوانە لەسەر بێجی و یاخی بوون دا گەیشتونە ئاستیک هیوای ئیمانیان لی نهکری، تەنانهت نهگەر نیعمەت و رەحمەتی خویمان بەسەردا برێژین، دەر دو بەلاو تەنگ و جەلەمەیان لەسەر هەلگەری، قورئانیان بەسەردا بخویندریتەوه، بەلگە ی جوړاو جوړو بەهێزیان بو بەیندریتەوه، ئیمان ناهین و گەردنکەج نابو و شوین پەیمای قورئان ناکهون، بەلکوو درێژە بەگومرایی خویمان دەدەن و بەردەوام دەبن لەسەر کوفرو بێدینی و بەسەرگەردانی و رارایی دەمیننەوه تا کۆتایی ژیان.

﴿۷۶﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا لِرَبِّهِمْ وَمَا يَضُرُّهُمْ ﴿۷۷﴾ بێگومان بەبەلاو ناخۆشی بەتاقیمان کردنەوه، روژی بەدر زۆربە ی سەرائیان بەدەستی موسولمانەکان کوژران و بەدیل گیران، تووشی زۆر دەر دوو بەلاو تەنگانە و ناخۆشی ترمان کرد، بەلام لەهەلویستی خویمان پەشیمان نەبوونەوه، ئیمانیان نەهینا و بۆلای خودا نەگەرانیەوه. گەردنکەجی و فەرمانبەرداری خویمان رانەگەیاندا! بەلکوو بەردەوام بوون لەسەر کوفرو گومرایی خویمان.

﴿۷۷﴾ حَتَّىٰ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ إِذَا هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿۷۸﴾ هەتا بەناگەهان قیامەت رادەبێ و حیساب و لیکۆلینەوه دەست پێ دەکری و عەزابی دۆزەخیان بو دەستیشان دەکری، عەزاب و ناخۆشیەکیان توش دی کەلەوه پێش بەخەیاڵیان دا نەدەهات، نێر ئەو کاتە بەناگا دینەوه و بەمالوێرانی خویمان دزان و لەهەموو خێرو خۆشیەک ناوێد دەبن، هیوا بر اوو دۆراوو ریسوا بوو؛ هیچ شتیک فریایان ناکەوێ و هیچ شتیک دادیان نادا!

﴿۷۸﴾ وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ ﴿۷۹﴾ پەروردگار خودایەکی وەهایە بو ئێوەی دروست کردو؛ ئامیری بیستن بو بیستنی دەنگ و صدە، ئامیری دیتنی بو دروست کردن بو دیتنی شت، عەقل و هۆشی بو دروست کردن بۆئەوهی هەست بەو حەقیقەتانە بکەن؛ کەسەر دەکێشێ بۆ دەستەبەر بوونی ئەو شتانە سودی دنیا و قیامەتی تێدایە بۆتان. ﴿قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ﴾ سوپاسگوزاری ئێوە زۆر کەمن! چەند سێلە و پینەزان لەبەرەمبەر نیعمەتەکانی خودا. واتە: ئەوان هەر هیچ شوکری خودا ناکەن، لەکاتی ک دا دەبوا بەهەموو کاتی خەریکی شوکرو سوپاس بوونایە.

﴿۷۹﴾ وَلَوْ رَحِمْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرٍّ لَلَجُّوا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿۸۰﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا لِرَبِّهِمْ وَمَا يَضُرُّهُمْ ﴿۸۱﴾ حَتَّىٰ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ إِذَا هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿۸۲﴾ وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿۸۳﴾ وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿۸۴﴾ وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۸۵﴾ بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ ﴿۸۶﴾ قَالُوا أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أَلَوْأَ لَنَمُوتُنَّ ﴿۸۷﴾ لَقَدْ وَعَدْنَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا هَذَا مِنْ قَبْلُ إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿۸۸﴾ قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۸۹﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۹۰﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْمَكْرَسِ الْعَظِيمِ ﴿۹۱﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا نُنْقِطُ ﴿۹۲﴾ قُلْ مَنْ يَبْدِئُ مَلَكُوتَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُخْبِرُ وَلَا يَجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۹۳﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَن تُمْشِرُون ﴿۹۴﴾

﴿۷۹﴾ وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿۸۰﴾ پەروردگار خودایەکی وەهایە ئێوەی بەدیهیان و لەرێگە ی زاو و زیو زۆری کردون و بەسەر زەوی دا بلای کردنەوه، بو ئێوەی زەوی ئاوەدان بکەنەوه، ئێوەی کردو بەجەند رەگەزو گەل و نەتە و دێ، رەنگ و رەگەزو زوبان و رەوشتان لیک جودایە، پاشان هەمووتان لەساری مەحشر کۆ دەکاتەوه بو حیساب و لیکۆلینەوه، بو سزا دانەوه و پاداش وەرگرتنەوه.

﴿۸۰﴾ وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ ﴿۸۱﴾ خودایەکی وەهایە دەژیینی و دەمرینی، نیعمەتی ژیاپی پێ بەخشیون، بەلام ئەو نیعمەتە بو هەتا هەتایە نیه، بەلکوو مەبەست لەو ژیاپە گواستە و مەبەست بو ژیاپی تەواوو هەتا هەتایی، بەم رەنگە دوا دروستکردن و گیان پێ بەخشیان دەرمانرینی و پاشان جاریکی تر لەروژی قیامەت دا زیندوتان دەکاتەوه. بو پاداش و سزا وەرگرتنەوهی کردووەکانی ژیاپی دونیاتان. ﴿وَإِلَىٰ اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ﴾ خودایەکی وەهایە شەو و روژی بو ئێوە موسەخەر کردو، وای لی کردون بەشوین یەکتەردا دین و

ناشرینانہی وەپالێ دەدەن، ھەر شتێک لەگەڵ شکۆمەندیی خودایی دا نەگونجێ نابێ وەپالێ بدرێ.

﴿قُلْ رَبِّ إِمَّا تُرِيْنِي مَا يُوعَدُونَ، ٩٤ رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ پەروردگار فەرمان بە پیغەمبەر دەکا: کە روو بکاتە ئەو و پەنا بەزاتی پاکی بگرێ: کەنە یخاتە پێری ستەمکارانەو. بڵێ: خودایە! ئەگەر برپارت داو و ئەو عەزابەیی ھەر پەشت پێ لە کافرەکان کردووە نیشانم بدە ی لەدو نیا دا یان لەقیامەت دا گیرۆدەیان بکە ی پێ ی. خودایە! من لەو پێرە حیساب مەکەو مەمخەرە ناویانەو! لەو عەزاب و سزایە من بپارێزە.

﴿وَأَنَّا عَلَىٰ أَن نُرِيكَ مَا نَعْدُهُمْ لَقَادِرُونَ﴾ واتە دلتیابە ئە ی پیغەمبەر ﷺ نێمە دەتوانین ئەو عەزابەیی نازلی دەکەین بۆ سەریان نیشانی تۆی بدەین. ئەگەر مەیلیمان ھەبێ ئەو عەزابەیی نازلی دەکەین بۆ سەر کافرەکان پێشانی تۆی بدەین دەمانکردو دەمانتوانی بیکەین، بەلام نێمە ئەو عەزابە دوا دەخەین بۆ کاتیکی تر: کەحیکمەتی خۆمان داخوایەتی. چونکە ھێندیک لەو کافرانەو ھەندیک لەنەوکانیان نیمان دەھێنن!

﴿ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةِ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَصِفُونَ﴾ پاساوی خراپە بەچاکە بدەرەو، لەبەرەمبەر کەسیک دا خراپەت لەگەڵ دەکا ئەتۆ چاکە ی لەگەڵ بکە، پشوو درێژ بە لەسەر ئەو ئەزیەت و نارەحەتیە ی لەکافرەکانەو پێت دەکا. نێمە دەزانین چۆن وەصفمان دەکەن؛ دەلێن: خودا ھاوێلی ھەبە، منداڵی ھەبە، پیغەمبەرەکی بەدرۆ دەخەنەو!!

﴿وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ، ٩٥ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ﴾ بڵێ: خودایە من پەنا دەگرم بەتۆ لەووسووسەو دەنەدەنەو ختۆکە ی شەیاتینی یەکان، پەنا دەگرم بەتۆ کەنەتوانن ھەلەم یخەلەتێن و ھانم نەدەن بۆ سەر پێچی فەرمانی تۆ، خودایە پەنا دەگرم بەتۆ لەودی ئەو شەیاتینانە نامادە ی کارەکانم بن.

﴿حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ، ٩٦ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ﴾ کە ئادەمیزادی کافر یان موسوڵمانی لەخودا یاخی و کەمتەر خەم لەمردن نزیک بوووەو، ئەو شوپێن و عەزابەیی بینی: کەچاو و پروانیەتی، داوای گەرانەو دەکا بۆ دنیا، دمیەوئ کەمیکی تر مردنی بۆ دوا بخری، بۆ ئەودی کردەوی چاک بکا، کارە خراپەکانی بسپرتەو، خودا لەخوی رازی بکا طاعت و بەندایەتی بۆ خودا ئەنجام بدە، مافی

کەسیک خودا بیەوئ توشی ناخۆشی و بەلای بکا کەس نیە بتوانی ببپارێزی و بەھانیەو بەو لەدەس خودا رزگاری بکا، ھەرچی خودا بیەوئ ببی دەبی، ھەرچی بیەوئ نەبی نابێ. ئەگەر نێو ئەھلی زانست و زانیارین. ئەگەر نەم پرسیارانەشیان لی بکە ی بەتەنکید ﴿سَيَقُولُونَ لِلَّهِ﴾ دەلێن: بۆ خودایە، یەکسەر ئیعترا ف دەکەن: کەخاوەن و ھەلسورپنەر و فرمانرەوایەتی بوونەوەر تەنیا خودایەو بەس! کەس نیە حوکمی خودا رەت بکاتەو ھەلیوەشیتەو ھە جە دانیان بەوودا نا ﴿قُلْ فَأَنَّا تُسْحَرُونَ﴾ پێیان بڵێ: ئەدی کەوایە بۆچی ھەلخەلەتاون و لەیەکتاپەرستی و بەندایەتی کردن بۆ خودا دوورە بەرێژن، چۆن ھیشتان شەیتان لەخستەتەن دەبا؟

﴿بَلْ أَتَيْنَاهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ﴾ بەلکوو نێمە قەسە ی حەقمان بۆ ھیناون، ئایینی راست و دروستمان بۆ ناردوون، پەییامیکی راستمان پێ راگەیاندون، بەو: کەھیچ خودای بەحەق نین جگە لە (الله) بەلگە ی صەحیح و حاشا ھەلنەگرممان بۆ ھیناونەو لەسەر تاك و تەنھایی و بێ ھاوێلی و بالادەستی خودا؛ واز لەکیشەو جەدەل لەگەلیان دا ببێن، ئەوان ئینکاری حەق دەکەن و لەئینکاری کردنەکەشیان دا راست نین درۆ دەکەن.

﴿مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ﴾ ھەرگیز خودایەکی تری لەگەڵ دا نیەو نەبوو و نابێ، ھاوێلیکی نیە لەخودایەتی دا ھاوشانی بکا ئەگەر جگە لەخودای تاك و تەنھا و بالادەست چەند خودایەکی تر ھەبوونایە ﴿إِذَا لَتَهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ﴾ ھەر خودایەك بۆ خوی دروستکاروەکانی خوی بەرپۆوە دەبرد، ھەریەگەیان بەشیکی بوونەووری بر دەدا، ﴿وَلَعَلَّا بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ﴾ ھەندیکیان بەسەر ھەندیکیان دا زال دەبوون و دمیەویست خوداکانی دیکە ژیر دەستە بکا. ﴿سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ﴾ پاك و بەرزو پیرۆزە خودا لەودی وەپالێ دەدەن و دەلێن: خودا منداڵی ھەن، ھاوێلی ھەن.

﴿عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ﴾ زانیایە بەھەموو پەنامەکی و ئاشکرایەك، ھەر ئەو غەیب دەزانێ، زانیی ئەو شتانە ی لەئادەمیزادو فریشتەو جندۆکە پەنامەکین، تایبەتە بەخوداوەو ھەر ئەو دەیانزانێ، ھەروا شتە ئاشکراکانیش دەزانێ، نھینی و ئاشکرا لای خودا چون یەکن و وەکوو یەك دەیانزانێ، ﴿فَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ پاك و بەرزو پیرۆزە لەو شتە

خه لک بداتهوه، نه رکى سه رشانى به جى بىنى، ده لى: خودايه بمگيردهو بؤ زيانى دونيا، نه من هه له گانى خوّم راست ده که مموه، کارى چاکه ده که مو خوّم له سه رپيچى کردن دور ده که مموه. ﴿کَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا﴾ نه خه ير به ته ما نه وه نه بن: که داوا کار ييه که يان بيته دى، نه وه قسه يه که وه دى نه و بيلى: وشه و رسته يه که هه موو تا وانباريک: که ده که ويته سه رده که و گيانه لاوه ناجاره ده لى: به لام بى سووده. ﴿وَمِنْ رَزَقْنَاهُمْ بَرْزَخَ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ﴾ له پيشيانه وه زيانى به رزه خ هه يه، نه وان له و زيانده، به نه هلى دونيا له قه له م نادرين و نه هلى قيامه تيش نين، له و ناو منده ده ميننه وه تا روژى زيندو و بوونه وه.

﴿فَإِذَا نَفَخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ﴾ که جارى دووهم فوو به که رهنای صوردا کرا گيانه کان چوونه وه ناو جه سته کان و ناده ميزدان له گوره کان يان رابوونه وه، نه و کاته نه سه بو ره که زو خزمايه تى دادى که س نادا، نه و په يو مندى و قيه مانه لى له دونيادا له ناويان دا باو بوو چ روژيک يان ناميني!

﴿فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ جا که سيک له ته رازووى نه عمال دا چاکه گانى له خرابه گانى قورستر بن، نه وانه به مراز که ييش توون و له دوژه خ رزگار يان ده بى و به به هشت شاد ده بن!

﴿وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ﴾ نه و که سه ييش خرابه گانى له کرده وه باشه گانى قورستر بن، نه وه نه وانه خه سارتمه نندن و به فتاره چوون، له مامه له که يان دا خه ساريان کرده، شوپنى خويان له به هه هشت دا له ده ست داوه به موسولمانانى تر براوه، نه وانه خودى خويان له ده ست داوه، جا که سيک خوى له کيس جووبى، ماناى وايه هه موو شتيكى له ده ست داوه، هيچى نه ماو ته وه. واته: ﴿فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ﴾ له دوژه خ دا بؤ هه تا هه تا يى ده ميننه وه، دمر چوون يان نيه.

﴿تَلْفَحُ وُجُوهُهُمُ النَّارُ﴾ ناگر دهم و چاويان ده سوتيني. سووتانه که هينده گاريگه ره گوشت و پيستان هه لده قرحيني و هيچى پيوه ناهيلى، بويه ش به تاييه تى باسى دهم و چاويانى کرد، چونکه دهم و چاو ريژدارترين شوپنى ناده ميزاده. ﴿وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ﴾ نه وانه به هووى سووتان و هه لقرجانيان دهم و چاويان ده شيوى، ليوه گانيان هه لده قرحين دهم و ددانيان داناپوشن، روخسارو ديمه نيان هينده ناشيرين ده بى خويان له خويان ده ترسن.

أَلَمْ تَكُنْ مِنْ آيَاتِنَا تُنْذِرُ عَلَىٰ كُفْرِهِمْ بِمَا تُكْذِبُونَ ﴿١٥﴾ قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ ﴿١٦﴾ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ﴿١٧﴾ قَالَ انْصَبُوا فِيهَا وَلَا تَحْكُمُونَ ﴿١٨﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا فِرْقًا مِنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٩﴾ فَاتَّخَذْتُمُومٌ سِغْرًا حَتَّىٰ أَتَوْكُمْ ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضْحَكُونَ ﴿٢٠﴾ إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا إِنَّهُمْ هُمُ الْفَالِسُونَ ﴿٢١﴾ قُلْ كَمْ لَكُمْ لَيْفَتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴿٢٢﴾ قَالُوا لَيْسَ بِنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَتَنَّا الْعَمَّالِينَ ﴿٢٣﴾ قُلْ إِنْ لَيْسَ إِلَّا قَلِيلًا لَوْ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٤﴾ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴿٢٥﴾ فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْمَرْشِ الْكَبِيرِ ﴿٢٦﴾ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿٢٧﴾ وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿٢٨﴾

سورة المؤمنون

﴿أَلَمْ تَكُنْ مِنْ آيَاتِنَا تُنْذِرُ عَلَىٰ كُفْرِهِمْ بِمَا تُكْذِبُونَ﴾ نيستفهامه که بؤ چه سپاندن و ته قريده، واته: بيگومان، بيغه مبهرم بؤ ناردون، نامه ي ناسمانيم بؤ سه ر نازل کردن، شهريعت و ياساى په سندی خوّم پى راگه ياندون، شوبه و گومانم لى ره واند بوونه وه، به لگه و ده ليلتان به ده سته وه نه مابوو، که چى ويپراى نه وه ش ناياتى نيمه تان ره تکرده وه بيغه مبهرتان به درؤ خسته وه، پشتتان له به يامى نيمه هه لکرد... ﴿قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ﴾ ده لئين: نه ي خوداى نيمه! له ززمت و نارموزمان به سه رمان دا زال بوو، ناماده باشى و مرگرتنى په ندو ناموزگاري بيغه مبهرمان تيډا نه بوو، شوپن هيدايه تى فروستاده گانى تو نه که وتين، تاحالمان به م حاله که يشت! نيمه گه ل و نه ته وه يه کى گومر ابووين، ريگاي حه ق و راستيمان گوم کرد. ﴿رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ﴾ خودايه! له م ناگره سامناکه سوتماکه رزگارمان بکه، بمانگيرده بؤ دونيا، نه گهر نيمه بکه رپينه وه بؤ هه لويست و کرده وى رابردومان،

بهره و پیری دهجن ماوهیهکی کهم بووه نهگهر نیوه بهجوانی مهزندهی شت بکهن!!

﴿۱۱۵﴾ اَفَحَسِبْتُمْ اَلَمَّا خَلَقْنَاكُمْ عِبَادًا وَاَنْتُمْ اِلَيْنَا لَا تُرْجِعُونَ ﴿۱۱۵﴾ نهی بهدبهختینه! نایا گومانتان وابوو: کهنیمه نیودمان دروست کردوه بهبی نیازو بهبی هوده دروستمان کردون؟ واتانزانی نیمه ههروا (بهلام سمرلایی) نیودمان بهدیهیناوه؟ نایا پیتان وابوو نیوه دواى مردنتان بولای نیمه ناگهرینهوه؟

﴿۱۱۶﴾ فَتَعَالَى اَللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ﴿۱۱۶﴾ پاکو بهرزو شکومهنده خودای خاوند و فرمانرپهواى رههاو بی سنوور، نهو خودایهه ههر ههبووه ههر دهبی، زور بهرزو شکومهنده لهوهی کارى بیهوده بکا، بهخوڑایی نیوهی بهدیهینا بی، چونکه بیگومان خودا زور لهوه دووره بهههوانته نیوهی دروست کردبی! هیچ خودا نین جگه لهنهو، نهو خاوندی عهرشی گهوره و پان و بهرینه، نهو عهرشهی یاسای بوونهومری تیدا نهخشه کیش دهکری و بهرپوه دهچی.

﴿۱۱۷﴾ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اَللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ ﴿۱۱۷﴾ ههرکهسیک لهتهك خودادا عیبادت بؤ خودایهکی تر بکا، هاوهلی بؤ دابنی، خودایهك بههرستی کهشیایو پههرستن نیه، هیچ بهلگه و دهلیلیشی لهسمر بیرو باومرپهکهی لانهبی بهتهئکید لاشی نیه، نهوه ﴿فَاِلَمَّا حَسَبْنَاهُ عِنْدَ رَبِّهِ﴾ بیگومان سزای کردهوهکانی، تولهی نهو تاوانه و تاوانهکانی تری لای بهدیهینهرو خودای خویهتی، ﴿اِنَّهُ لَا يَفْلَحُ الْكَافِرُونَ﴾ بیگومان شهئن و حال نهوهیه: کافرو موشریکهکان بهمرار ناگهن و نازو نیعمهتی بهههشتیان دهست ناکهوی، لهسزای دؤزهخ رزگاریان نابی.

﴿۱۱۸﴾ وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿۱۱۸﴾ بلئی: خودایه! لیلم خوشبهو رحمم بی بکه، نهتؤ باشترین خاومن رحم و بهزمییت، لهتاوانهکانم خوشبه، کهم و کوریهکانم دابپوشه، توبه و پهشیمان بوونهوهم ئی ودرگره، لهسزای دؤزهخ بمباریزه، بیگومان زاتی پاکت خاومن رحم و بهزمی یه بؤ بهندهکانت.

کوتایی سورتهی المؤمنون

سورتهی (النور)

{بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ}

نهوه بیگومان نهوکاته ستهم لهخومان دهکهین و شیایو ههموو سزاو عهزاییکی دؤزهخین.

﴿۱۰۸﴾ قَالَ اخْسِئُوا فِيْهَا وَلَا تُكَلِّمُوْنَ ﴿۱۰۸﴾ چهلته چهلت مهکهن! لهدؤزهخ دا بمیننهوه زهلیل و ریسواو مهنتوک، بیدهنگ بن و نهو داوایه جاریکی تر دووباره مهکهنهوه، چونکه ولامتان نادهینهوه، تازه ناشگهریندرینهوه بؤ جیهان و بهتهما نهوه مهبن! نههمجار هوی عهزابدان روون دهکاتهوه و دهفرموی: ﴿۱۰۹﴾ اِنَّهٗ كَانَ فَرِیْقًا مِّنْ عِبَادِیْ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِیْنَ ﴿۱۰۹﴾ نهوه بوو کومهئیک لهبهنده موسولمانهکانی من لیلم دهپارانهوه؛ دهیانگوت: خودایه نیمانمان هیناوه، بروامان بهتاک و تهناهی توهیه، شوین پیغهمبهرکعت کهوتوین،

﴿۱۱۰﴾ فَاتَّخَذْتُمُوْهُمْ سَخِرَیًّا حَتّٰی اَنْسَوْكُمْ ذِكْرِیْ ﴿۱۱۰﴾ نیوه نهوانهتان کردبووه گالتهچی خوتان، قهشمهریتان دهکرد بهدوعاو پارانهوهکهیان، ههتا واتان ئی هات یادی منتان لهبیر چووه، هیچ گرنگیتان بهلایهنی خودا نهدا، ترسی عهزایی نیمهتان نهبوو، ﴿وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضْحَكُوْنَ﴾ که نهو موسولمانانهلهخودا دهپارانهوه نیوه پیکهنینتان پیتان دههات، گالتهتان بهههلس و کهوت و عیبادهتیان دهکرد، ﴿۱۱۱﴾ اِنِّیْ جَزَیْتُهُمْ اَلْیَوْمَ بِمَا صَبَرُوْا اَلَهُمْ هُمُ الْفَاۡزُوْنَ ﴿۱۱۱﴾ نهمن نهمرپو پاداشیان ددهمهوه بهمرار گهییشتن و لهززهت و خووشی بهههشتی رازاوو رزگار بوونیان لهناگری دؤزهخ، نههمجار موسولمانهکان قهشمهری بهو کافرو موشریک و گالتهکهرا نه دهکهن،

﴿۱۱۲﴾ قَالَ كَمْ لَبِثْتُمْ فِی الْاَرْضِ عَدَدَ سِنِیْنٍ ﴿۱۱۲﴾ پهرومردگار یان فریشتهی راسپیروا بهپرسیار لیکردنیان لییان دهپرسی، ماوهی ژیانی دونیاتان چهند بووه؟

﴿۱۱۳﴾ قَالُوْا لَبِثْنَا یَوْمًا اَوْ بَعْضَ یَوْمٍ ﴿۱۱۳﴾ دهلین: نیمه له دونیادا تهنیا رپوژیک یان ههندیك له رپوژیک ماوینهوه، عهزایی نارپههتیهکهیان هینده نهستهمه نهاندازی مانهوهی ژیانی دونیایان له بیر نامیتی، ﴿فَاَسْأَلُ الْعَادِیْنَ﴾ نهگهر بروامان پی ناگهن دهپرسیار له ژمییریان بکهن، پرسیار لهو فریشتانه بکهن: که سهر ژمییری کردهوهو تهمنی نادهمیزادیان کردوه!!

﴿۱۱۴﴾ قَالَ اِنْ لَّبِثْتُمْ اِلَّا قَلِیْلًا لَّوْ اَنْتُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿۱۱۴﴾ فریشتهی تابیهت پیتان دهلی: نیوه جگه لهروژگاریکی کهم لهدونیادا نهماونهوه، ژیانی دونیاتان لهبهرامبهه نهو ژیان نهپراوهی

﴿سُورَةُ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا﴾ نهمه سورەتیکە بەنیگا ناردومانە بۆ سەر تۆ ئەی پێغەمبەر، هەر حوکم و یاسایەکی تێدا، بە پێویستمان داناوە پابەندی بن و جێ بە جێ بکەن، ﴿وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لَّعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾ لەم سورەتەدا چەند بەلگەو نیشانە ناسکرمان نازل کردون لەسەر تاكو تەنهای خوداو بە توانایی و دانایی، بۆ ئەوەی ئێوە یادیان بکەن و دە بروتان بە تاكو تەنهای و بە توانایی خودا بە هێز بێ، پابەندی فەرمان و جلەو گیرێهەکانی بن بە پرەوی حوکم و یاساکی بکەن.

﴿الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ﴾ سزادانی نافرەتی زیناکار و پیاوی زیناکار ئەگەر نازادو بالغ و عاقل بوون، نافرەتەکی شەوێ نەکردبوو پیاو و کەش ژنی نەهینا بوو، ئەوە هەریهەکیان سەد جلەوێ دەدرێ. شایانی سەرنج ئێ دانه، لێردا لەباسی زینادا نافرەتی پێش پیاو خستوو کەچی لەباسی دەوی دزی دا پیاوی پێش خستوو، چونکە رێخۆشکەرەو دەوای زینا زۆر بەی کات لە نافرەتە کەو دەبێ، عەیبدار بوونی نافرەت بە زینا لە کەسێدار بوونی پیاو کاریگەرترە، بەلام لەکاری دزی کردن دا زۆر بەی کات لە پیاو دەبێ و نافرەت کەمتر پێکشی دەکا. بۆیە لەباسی دزی دا پیاو پێش نافرەت خراوە. ظاهیری نایەتە کە ئەوە دەگەینێ: کە دەوی زینا لێدانی سەد دارە. بەلام بەفەرمودە صەحیحی پێغەمبەر ﷺ جوداوازی خراوتە نێوان نافرەتی شوو کردو شونە کردووە، هەروا پیاویک ژنی هینابی یان نەهینابی حەدیان حیاوازه. واتە: (محسن) و (غیر محسن) حەدی موحصەن ئەو ژنە شووی کردبێ و ئەو پیاوێ ژنی هینا بێ بە گۆڕە حەدی حەدی پێغەمبەر ﷺ بەردەباران دەکرێن تا گیانیا نەدرەدەچی. ئەم حوکمە بەگۆشت و بەکردووە پێغەمبەرەو چەسپاووە بە مۆتەواتەر رێوایەت کراوە. ﴿وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ﴾ بابە زەبی و شەفەقەت پال بە ئێوە ئەو نەئێ حەد لەسەر زیناکەر لایەن، جێ بە جێ کردنی حەد لەسەر زیناکەر حوکمی خودایە، نابێ بە هیچ جوێ حوکمی خودا رابگیرێ و ماتەل بکری. ئەوەی لەسەر ئێوە پێویستە پابەندی دەقی بریاری خودا بن و دەبێ بەرامبەر حوکم و بریاری خودا بە غیرەت بن، هەرکەسێ سنووری خودای شکاند دەبێ ئێوە ئێ قبوول نەکەن. ﴿إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ ئەگەر ئێوە ئیمانمان بە خودا بەرۆزی قیامەت هەیه حەد لەسەر زیناکاران ئەنجام بدەن و بەتوندیی تۆڵەیان ئێ بستین،

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُورَةُ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لَّعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١﴾ الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَشَهِدَ عَذَابُهُمَا طَائِفَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾ الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرْمٌ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾ وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَا يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا يَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَسْلَمُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥﴾ وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ فَشَهَدُوا أَحَدُهَا أَرْبَعُ شَهَدَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٦﴾ وَالْخَمْسَةُ أَنْ لَعْنَتْ اللَّهُ عَلَيْهِنَّ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٧﴾ وَيَذَرُونَا فِي الْعَذَابِ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعُ شَهَدَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٨﴾ وَالْخَمْسَةُ أَنْ غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِنَّ إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٩﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

بۆ ئەوەی ئەوان و هی تریش تەمێ خواردو بن و پەندو عیبرت وەر بگرن، ئەمە هەتنان و تەرغیبێکی زۆری تێدا هەسەر جێ بە جێ کردنی حوکم و حەدەکانی خودا لەسەر تاوانباران. ﴿وَلَشَهِدَ عَذَابُهُمَا طَائِفَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ پێویستە حەد ئێ دەرکردنەکیان بە ناسکرابێ و بە بەرچاوی خەلکی هەو بێ، باکو مەتێک لە موسوڵمانان ناگاداری حەد ئێ دەرکردنەکیان بن بۆ ئەوەی زیاتر نازاری دەر وونیان بدرێ و پتر کاریگەر بێ لەسەریان و سزاکیان توند تر بێ.

﴿الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً﴾ شەئەن و حال وایە دابو نەرێت وایە: کە پیاوی زیناکەر و فاسیق و بێدین هەر حەزی لەو دیە نافرەتێکی زیناکەری وەك خۆی ماره بکاوبیئە هاوسەری نافرەتێکی داوێن پیس، کوردی گوتهنی (تەیری گول عاشق بەداری ژەفە مۆتە) ئەو جوۆرە پیاوانە نایانەوێ نافرەتی داوێن پاک و خودا پەرست بێئە هاوسەریان بەلکوو هەول دەدا نافرەتێکی بێ ناموسی داوێن پیسی و ابکاتە هاوسەری خۆی: کە ناموس و حەیا بەلاوێ گرنێ نەبێ و گۆی نەداتە حیجاب و خۆداپۆشین. تێبێنی ئەوە دەکرێ لە نایەتی

پیشودا ﴿وَالزَّانِيَةُ﴾ نافرمتی داوین پیسی پیش خستووه،
لیرهش دا ﴿وَالزَّانِي﴾ پیاوی داوین پیسی پیش خستووه.
زانایانی تهفسیر بو حیکمتهی نهم پاش و پیش خستنه
فهرموویانه: چونکه نهم نایهتهی نیره باسی نیکاح کردن و
داخوایی دهکا بهروالهتیش پیاو لهم بوارمدا دهست
پیشخهرو زوربهی گات داواکردن و خوازبینی بو نیکاح
لهپیاووه سهر هلدما. وهلی لهباسی زینادا چونکه
ریخوشکردن و داخواییهکانی زینا لهنافرمتهوه سهر هلدماو
نافرمت پیش خراوه، لهباسی نیکاحیشدا پیاو خراوته پیش!
﴿وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ﴾ نافرمتی داوین پیسی و
بیدین پیاوی موسولمان و داوین پاک حەزی ئی نیه وهول
نادا بیکاته هاوسهری خوی، بهلکوو پیاوی فاسیق و بیدین
مهیلیان لییانه. کهوابوو مانای هردوو رستهکان ﴿وَالزَّانِي لَا
يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً﴾ ﴿وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ
مُشْرِكٌ﴾ یهک نیه و لیک جوداوازن. چونکه رستهی یهکه م
نهم دهگهیهنی: کهپیاوی زیناکار حەزی لههاوسهریتی
نافرمتی داوین پاک و خودا په‌رست نیه، بهلکوو مهیلی
لهنافرمتیکی وهک خوی داوین پیسی و بی دینه. رستهی دوووم
نهم دهگهیهنی: کهنافرمتی داوین پیسی پیاوی موسولمان و
داوین پاک نایخوایی و حەزی لههاوسهریتی نهم جوړه
نافرمتانه نیه. بهلکوو پیاوی بیدین و داوین پیسی داخوایی
دهکا وهول ددا بیکاته هاوسهری خوی. ﴿وَحُرِّمَ ذَلِكَ عَلَى
الْمُؤْمِنِينَ﴾ حه‌رامه مارمکردنی زیناکارو لهشفروش بو
موسولمان، هه‌روها حه‌رامه شوو کردنی نافرمتی داوینپاک و
داپوشراو لهخودا ترس بهپیاوی داوین پیسی و زیناکار.

﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ﴾ نه‌وانه‌ی بوختان بهنافرمتی
داوین پاک و عه‌فیغه دهکه‌ن، به‌تاوانی داوین پیسی
لهکه‌داریان دهکه‌ن، ﴿لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ﴾ پاشان ناتوانن
چوار شایه ناماده بکه‌ن له‌سهر راستی قسه‌که‌یان، بوختانه‌که
دهکه‌ن و ناتوانن چوار شایه بیدین شایه‌تی بدن: که‌نهم
نافرمته یان نهم نافرمتانه‌یان به‌چاوی خویان دیوه خه‌ریکی
نهم کاره ناشیرینه بوون، نه‌گهر نه‌یان‌تاوانی راستی قسه‌که‌ی
خویان بچه‌سپینن: نهم سئ حوکمیان هه‌یه.

۱. ﴿فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً﴾ هه‌شتا جه‌لده له‌بوختان که‌ره‌کان
بدن، واته: هه‌شتا شولکه‌داری نه‌ته‌رو نه‌وشکیان ئی بدن.

۲. ﴿وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا﴾ نیتر بپرای بپرای بو‌هیج
شتیک شایه‌تیا‌ن ئی قبول مه‌که‌ن، به‌دریژی ته‌مه‌نیا‌ن ری‌زی
نه‌وه‌یان مه‌دمنی بینه شایه به‌سهر هیج شتی‌که‌وه.
۳. ﴿وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾ نه‌وانه مورکی فاسقی و دروژنیا‌ن
پیوه دهنری پله‌و پایه‌ی عه‌دالته‌و راستگو‌یا‌ن ئی دادم‌پندری،
لای ناده‌میزادان و لای خودا عه‌دالته‌تیا‌ن نامینن، ته‌نانه‌ت
نه‌گهر راستیش بکه‌ن به‌مه‌رجن نه‌توانن چوار شایه ناماده
بکه‌ن ههر نه‌و حوکمانه‌یان به‌سهردا ده‌سه‌پی!

﴿إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾
واته: مه‌گهر نه‌و بوختانکه‌ره‌انه‌ی دوا‌یی توبه‌ ده‌که‌ن و
له‌بوختانه‌که‌یان پاشگه‌ز ده‌بنه‌وه، حال و کرده‌وی خویان
باش ده‌که‌ن و روده‌که‌نه چاکه‌ کاری و خودا په‌رستی و
ناگه‌پینه‌وه بو‌سهر هه‌لو‌یستی پی‌شوویان و واز له‌بوختان کردن
ده‌پینن. نهم خودا لی‌خوشبوو خاوه‌ن به‌زه‌می یه.

﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ﴾ نهم می‌ردانه‌ی تاوانی داوین پیسی
پال ژنه‌کانیا‌ن دمدن ﴿وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ﴾
ناتوانن چوار شایه ناماده بکه‌ن له‌سهر راستی نیدی‌عه‌که‌یان،
ته‌نها روداو‌مه‌کیان بینو‌وم به‌س؛ نهم ﴿فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ
شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ﴾ شایه‌تی دانی پی‌ویست
له‌سهریا‌ن نه‌وه‌یه: جوارجار بلن: ﴿أَشْهَدُ بِاللَّهِ﴾ نه‌و له‌و
قسه‌یه‌ی پال خیزانه‌که‌ی دراوه راستگو‌یه‌و چی ده‌لن: راست
ده‌کا. نه‌مجار له‌جاری پی‌نجه‌م دا بلن: له‌عنه‌تی خودا
له‌سهرمن بی نه‌گهر درو بکه‌م شتی نه‌بوو وه‌پال ژنه‌که‌م
بدم. نه‌گهر نه‌مه‌ی گوت: نیتر ژنه‌که‌ی ئی جیا ده‌بیته‌وه،
گری به‌ندی نیوانیا‌ن نامینن و نیتر بپرای بپرای جاریکی تر
به‌هیج شی‌ویه‌ک نابی بیته‌وه به‌هاوسه‌ری و ئی ی حه‌رام
ده‌بی، پی‌ویسته مارمی بداتی و داری حه‌د له‌سهر بوختان
له‌سهر پیاوه‌که لاده‌چی و نه‌گهر نافرمته‌که دوا‌ی نه‌و لی‌عان و
شایه‌تی دانه مندالی بوو به‌هی پیاوه‌که حسیب نیه وه‌پالی
نه‌و نادری. حه‌ددی زینای له‌سهر ده‌چه‌سپی!

﴿وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ﴾ پی‌نجه‌م
جاریش بلن: نه‌فرینی خوام له‌سهر بیت نه‌گهر له
دروژنانیش بم.

﴿وَيَذَرُهَا الْعَذَابُ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ
الْكَافِرِينَ﴾ توله‌ی داوین پیسی له‌سهر خوی لاده‌با به‌وه
که‌جوارجار شایه‌تی بدا بلن: (اشهد بالله) نهم پیاوه که‌می‌ردی

منهو نهو قسهیهی بۆ هه ئه بیهستوووم درۆ دهکاو وتهکهی راستی تیدا نیهو من نهوکاره ناشیرنهم نه کردوه.

﴿وَالْخَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ﴾ له جاری پینجهم دا شایه دی بداو بلی: عه زه بی خودام له سه ربی نه گهر نهو کابرایه راست بکاو له راستگۆیان بی لهو بوختانهی دا.

﴿وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ﴾ نه گهر فه ضل و گه ورهیی خودا نه بوایه به سه ره نیوهوه: که زیده فه ضل و نیعمه تی خۆی به سه ردا باراندون به لوطضو به زهیی خۆی نه یاسا جوانهیی بۆ داناون و لهو جوړه تهنگزه نارهحه تیان ه زگاری کردون و هه ل تویه کردن و په شیما بوونه وهی بۆ ره خساندون، نه گهر نه یاسایهیی بۆ دیاری نه کردنایه، ده که وتنه نه و په ری تهنگانه و ناخۆشی یه وهو حکیم و دانایه له شه ریعت دانان و فه رمانکردن و جله و گیری کردن دا هه رچی فه رمانی پی دهکاو نه هی ئی دهکا بی حکیمه ت نیه.

﴿إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِنْكُمْ﴾ بیگومان نهوانهیی نهو بوختانهیان هه ئه بیهست و هینایان و بلاویان کردوه کۆمه ئیکن له نیوه، یه ک و دوو نه بوون. نهو بوختانه گه ورهیهیی بۆ عایشه هه ئه بیهسترا به سه ره کایه تی عه بدولای کوری ئوبهیی و له گه ل کۆمه ئیکی تر دا ری ک که وتن و به ناو خه لک دا بلاویان کردوه و بانگه شه یان بۆ کردو زۆریان گوت و گۆته وه، ته نانه ت کار گه ییشه نه وه کار له دل و دهر و ونی هه ندی موسولمانیش بکه ن و نه وانیش قسه ی تیدا بکه ن. ﴿لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَكُمْ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ﴾ نهی خیزانی نه بوبه کرو هه موو نهوانهیی: که به و بوختانه دلته نگ بوون! وامه زان: نهو روداو شه رو نه گبه تی بوو بۆ نیوه، به لکوو خیره و فه ر بوو بۆتان له دونیاو قیامه ت دا، له دونیاو نهو ریزلینان و شکۆمه ندییهی که به عایشه به خشاو تاروژی قیامه ت به رانه ت و داوینپاکی نهو له قورئان دا ده خویندریتسه وه. له قیامه تیش دا خیره و پاداشی زۆرو زه به نده بۆتان. هه روا هه ره شه ی گه وه بۆ نهوانهیی له و باره وه قسه یان کردوه. ﴿لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ﴾ بۆ هه ریه کی ک لهوانهیی قسه یان له و تاوانه دا کردوه و بوختانی بۆ عایشه هه ئه بیهستوو به شیکی له و عه زابه گه ورهیهیی قیامه ت به ره ده که وئ، ﴿وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ نهو که سه ی زۆربهیی نهو تاوانهیی له خو گرتوو وه روئی

﴿إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِنْكُمْ لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَكُمْ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ ﴿١١﴾ لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُبِينٌ ﴿١٢﴾ لَوْلَا جَاءُوا عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشُّهَدَاءِ فَأَوَّلَتْكُمْ عِنْدَ اللَّهِ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٣﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَسَفَرْتُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٤﴾ إِذْ تَلَقَوْهُمْ بِالْإِفْكِ وَتَقُولُونَ يَا أَهْلَ هَذَا مَا لَكُم بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَنَكَ هَذَا بَشَرٌ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾ يَعِظُكُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧﴾ وَبَيِّنَ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفُتْحَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٢٠﴾

سه ره کی هه بوو له هه ئه بیهستنی دا. که زۆربهیی موفه سسرین ده لئین: عه بدولای کوری ئوبه ییه. جوونکه نهو یه که م که س بوو که نهو بوختانهیی هه ئه بیهست، عه زابی گه ورهیی بۆ هه یه له دونیاو قیامه ت دا، له دونیاو به وه: که دوو پرووی یه که ی ناشکرا بوو له ناو کۆمه لگادا ریسوا بوو، له قیامه تیش دا ده خریته بنکی دۆزه خه وهو شوینی هه تا هه تایی نهو شوینی به ر عه زابو مهینه تیه.

﴿لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُبِينٌ﴾ نهی موسولمانینه! بۆچی: که قسه ی بوختانکه رانان بیست، بۆچی گومانی باشتان دهر باره ی عایشه نه بر دو حوسنی ظه ننان به کار نه هینا و نه تان گوت: نه م قسه یه درۆیه کی هه ئه بیهسترا و بی بناغه یه! بۆچی به سه راحه ت به رانه تی عایشه تان رانه گه یاند؟ چونکه بیگومان نه وهی روی دا جیگای گومان نه بوو، چونکه عایشه که گه ییشه وه سوپاکه به سواری و لاغه که ی صه فوانی کوری (المعطل) کاتی نیو درۆ بوو، هه موو سوپاکه بینیان عایشه

﴿۱۶﴾ وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ ﴿۱۷﴾ بۆچی كه نهو دهنگو باسه نه شیاو ده تان بیست خیرا نه تانگوت: نه مه ناگونجی و راستی تیدا نیو نابی قسه ی لهو جوړه به زوبانی ئیمه بگوتی و به دهمی ئیمه بکری. بۆ نه تان گوت رهوا نیو ئیمه ناموس و عهرضی پیغه مبه ر ۱۶ ۱۷ یخه ی نه به رباس و لیكولینه وه؟

﴿۱۷﴾ یَعِظُكُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۸﴾ په رومردگار په ندو ناموزگار پیتان دهكا، جلّه و گیریتان لی دهكا له وهی جاریکی تر بگه ریڼه وه بۆسر نه م جوړه کارانه، نابی و ناگونجی جاریکی تر تاوانی ناو ها نه نجام بدن، نه گهر ئیوه نه هلی نیمان و باومړن و بپرواتان به شهرعو یاسای خودا هه یه و ریڼی پیغه مبه ر ۱۷ ۱۸ ده گرن و پابه ندی فهرمان و جلّه و گیریه کانی نایینن جاریکی تر توخن کاری ناوا مه که ون!

﴿۱۸﴾ وَبَيِّنَ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۱۹﴾ واته: په رومردگار نه حکامی شهرعی و نادابی نایینی و کومه لایه تیتان بۆ رون ده کاته وه، په رومردگار دهمانی چی له بهر زده مندیی به نده کانیته و چی کومه ل و ریزه کانیان ریك دهكا، ناگاداره به سر حال و چونیته به نده کانی دا، پاداشی هه موو ناده میزادیك به گوپری کرده وه کانی دمهاته وه، حه کیم و دانایه له یاسادانان و مه زنده کردنی دا، له بهر پړوه بردنی ئیش و کاری دروستکراوانی دا.

﴿۱۹﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُجِبُونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۲۰﴾ بیگومان نه وانه ی به مه به ست و به نه نقه ست فاحیشه بلا و ده که نه وه، نه وانه ی پییان خو شه به دره وشتی بلا و بیته وه هه والی داوین پیسی و زینا له نیو کومه لی موسولمانان دا ببیستری و باوبی، نه وانه له دونیادا سزای سهخت و به ئیشیان هه یه، له دونیادا داری حه دو دروژنیان لی دمدری و شایه تییان و مرناگری، له قیامه تیش دا عه زابی دۆزه خ. خودا بۆخوی حه قانیقی هه موو شتیك دهمانی و هیچی لی گوم نابی، دهمانی ناو دلّه کان چییان تیدایه و چییان تیدا حه شار دراوه. که وابی هه موو شتیك بۆلای خودا بگه یڼنه وه به هه له ناچن، ئیوه بۆ خو تان به هو ی نه زانی و ناگادار نه بوونتان به سر و واقعی روداوه کان دا زور له حه قایی شته کان نازانن، شتیك مه ئین: که زانیاریتان دمر باره ی نیو به تاییه تی دمر باره ی هاوسه ره کانی پیغه مبه ر ۱۹ ۲۰

به سوار ی ولاغه که ی صه فوانه وه بوو، پیغه مبه ریش ۱۶ له که ئیان دا نه و دیمه نه ی بینی، دهی نه گهر خوا نه خواسته شتیك روی بدایه و عانیسه خیانه تی بکرایه، به ته نکید به شیوه کی تر ده بوو، ناوا به بهر چاوه وه نه ده که ییسته وه سوپا، به لکوو به شیوه کی شیر دراوه ده بوو.

﴿۲۱﴾ لَوْلَا جَاءُوا عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ ﴿۲۲﴾ بۆچی نه وانه چوار شایه تیان نه هیئا بۆ چه سپاندنی قسه که یان؟! ﴿۲۳﴾ فَإِذَا لَمْ يَأْتُوا بِالشُّهَدَاءِ فَأُولَئِكَ عِنْدَ اللَّهِ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿۲۴﴾ جا کاتیک نه وان نه یان توانی چوار شایه تی بپروا پیکراو ناماده بکه ن بۆ چه سپاندنی تومه ته که یان، دیاره نه مانه به حوکم و برپاری خودا به دروژن حسیب کراون و تاوانبار و به د خون، جیگای بپروا نین،

﴿۲۴﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۲۵﴾ نه گهر فاضل و به خشنده یی خودا نه بوایه به سه رتانه وه، له دونیا و قیامهت دا گیر و دهی سزایه کی گه و ره ده بوون، نه گهر فاضل و گه و ره یی خودا نه بوایه: که له دونیادا جوړه ها نیعمه تی پی داون و نیعمه تیکیان نه و مه موله تتان ددها بۆنه وهی بتوانن توبه بکه ن، رحم کردنی شی له قیامهت دا: که لیخو شبوون و تاوانپوشینتانه، نه گهر نه و فاضل و رحمه ته ی خودا نه بوایه به له ده کرا له سزادانتان له توله ی نه وهی: که بوختانه که تان کرده سه ره باسی سه ره کی گفتوگو ی روژانه تان. ده تانگوت و دده تانگوته وه.

﴿۲۵﴾ إِذْ تَقُولُ بِالْأَسْيَافِ وَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿۲۶﴾ واته: نه گهر فاضل و رحمه تی خودا نه بوایه عه زابی سهخت توشتان ده هات: له وکاته دا: که قسه و باسی بوختانه که تان قوژته وه و همریه که تان له بهر خو یه وه پرسپاری له و ی تر ده کردو ده جوونه ناو باسه که وه و همریه که تان له بهر خو یه وه ره ملی ده هاو یشت و به بی به لگه قسه ی خو ی تیه لکیش ده کردو پیتان و ابوو، نه وه کاریکی بچوک و ناسانه و شتیکی ناسایی یه! به لام باش بزائن نه و بوختان و هه لیه سه ته له شه ریعه ت و حوکمی خودا دا کاریکی خه ته رناک و تاوانیکی گه و ره و سزا ناومره، یه کیکه له تاوانه گه و ره کان چونکه پیسکردنی خانه واده ی پیغه مبه ری تیدایه، ناشرینترین ره وشت و هپال خیزانی پیغه مبه ر ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ درا.

﴿وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ زَعُوفٌ رَحِيمٌ﴾

نهگەر فهضل و بهزمی خودا نهبوايه شتیکی ترتان بهسەر دههات، وهلامی ﴿وَلَوْلَا﴾ مهزنده کراوه لهدهقهکهدا، واته: نهگەر فهضل و بهزمی خودا نهبوايه بههیلک دهچوون، یان خودا عهزایی دهدان و ههمووتانی قهلاجۆ دهکرد، بهلام خودا بهلوطف و ئی بووردهیه بۆ بهندهکانی و رحمیان پی دهکا، تۆبهی لهتۆبهکاران و مرگرت، نهوانهی دهستیان لهم بوختانهیا ههبوو تۆبهیان کرد تۆبهیان ئی و مرگیرا، شارمزیی کردن بۆ رییازی راست و بهرنامهی تۆکمه و خودا پهسند، ترسانندی لهوهی جاریکی تر بگهڕینهوه سهر نهو رهوشته دزیوه: که لهکهدار کردنی خانهوادهی پیغهمبهری ﷺ تێدایه.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُواتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُواتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾ نهی نهو کهسانهی خاوهن باوهڕن و خودا بهیهک دهناسن و شوپن پهيامی پیغهمبهری خودا کهوتوون، شوپن ههنگای شهیتان مهکهون، رییازی نهو پهیره مهکهن، گوئ بۆ وهسومسه و ختوکهی مهگرن، رێگا مهدهن کارتانی بکاو ههلتانخهتهتینی، گوێچکهی خۆتان بۆ بوختان و قسهی ناشیرین کلۆر مهکهن، ههول مهدهن فاحیشه ببیسن و بلاوی بکهنهوه بهناو موسوولمانان دا، کهسیک شوپن ههنگای شهیتان بکهوئ، بادلنیا بی کهشهیتان جگهله فهرمان کردن بهفهحشاو خراپهکاری فهرمان بهشتی تر ناکا، ههر شتیکی زۆر ناشیرین نهبی شهیتان فهرمانی پیناکا، ههر شتیکی شهریعهتی خودا نههی ئی نهکردبی و عهقل و سروش قیزی ئی نهکاتهوه شهیتان فهرمانی پیناکا و خهلکی بۆ ههلتانی.

﴿وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ﴾ نهگەر فهضل و نیعمهتی خودا نهبوايه بۆ ئیوه: کهتهوفیقی دان بۆ نهوهی تۆبه بکهن و لهتاوان پاک ببنهوه، کهس لهتاوان رزگاری نهدهبوو، کهس لهنهخۆشی شیرک و تاوان و رهوشتی ناشیرین قوتاری نهدهبوو، بهلکوو خیرا سزای ریشهکێشکهری بۆ دهناردن و لهناوی دمبەردن! ﴿أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ بهلام پهرومردگاری ههکیم و دانا بهندهکانی خۆی بهتۆبهکردن لهتاوان پاک دهکاتهوه و توفیقیان دهدا بۆ کاری چاک و خودا پهسند، کهسیک خودا بیهوئ پاکی بکاتهوه، رحمی پی دهکاو رێگای تۆبهکردنی فیردهکا، تاوانهکانی دهشواتهوه، زاناو ناگاداره بهسهر ههموو

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُواتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُواتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ ﴿١١﴾ وَلَا يَأْتِلُ أَوْلُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولَى الْقُرْبَى وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْلَمُوا وَلِيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ ﴿١٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَزُمُونَ الْمَحْصَنَاتِ الْغَنِيَّاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَمَنَافِعُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ ﴿١٣﴾ يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ ﴿١٤﴾ يَوْمَ لَا يُفْقِرُ فِيهِمُ اللَّهُ وَبَيْنَهُمُ الْحَقُّ وَبِعِلْمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ﴾ ﴿١٥﴾ لَقَدْ بَشَّرْنَا لِلْحَيِّثِينَ وَالْحَبِيثُونَ لِلْحَيِّثِيَّاتِ وَالطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ أُولَئِكَ مُبَرَّوَنَ مِمَّا يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ﴾ ﴿١٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ غَيْرِ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾ ﴿١٧﴾

شتیک داو دزمانی کێ بهکردارو گوفتار شیاوی هیدایهتدانهو کێ شیاوی گومرا بوونه.

﴿٢٢﴾ وَلَا يَأْتِلُ أَوْلُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولَى الْقُرْبَى وَالْمَسَاكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ﴾ واته: باخاوهن فهضل و ریز لهناپین و رهوشتهو چاکه کردن دا لهههبووی و سامانداری دا باسویند نهخوا: کهئیر مال و سامانی خۆی نابهخشی بهخزمه نزیکه کۆچکارهکانی و دکوو میسطهح کهکوری پووری نهبویهکر بوو ههزارو نهبوو بوو. کۆچکار بوو، لهمهکهکهوه کۆچی کردبوو بۆ مهدينه هاوبهشی شهري بهدری کردبوو. ﴿فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْلَمُوا وَلِيَصْفَحُوا﴾ بالیپورده بن بۆ خراپهکارو چاوپۆشی لهتاوانهکانیان بکهن، سزایان نهدهن و لهبهخشی خۆیان بی بهشیان نهکهن، بانهو خاوهن فهضل و ریزدارانه بگهڕینهوه سهر حالی پيشوویان و لهوه پيش چونیان ههلس و کهوت کردوه لهگهڵ نهو جوړه خزمه ههزارانهیان دا، بالهوه دواش ههروا بکهن، چونکه کهسیک جاریک ههلهی کرد، پێویسته زیادهسزای خۆی سزای تر نهدرئ، دهی خو میسطهح داری ههدهی لیدراو تۆلهی هاوبهشیکردنی بوختانی ئی سهندرا،

توبه‌ی کردو گه‌راپه‌وه، خوداش توبه‌ی ئی قبولون کرد. ﴿۲۳﴾
 تُجِبُونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۲۳﴾ نایا ناتانه‌وئ خودا
 تاوانه‌کانتان له‌سهر بپوشی و لی‌تان خوش ببی؟؟ چونکه
 پاداش له‌نموونه‌ی کرده‌ویه، که‌نیوه له‌تاوانی که‌سیک خوش
 دهن. که‌خراپه‌ی به‌رامبه‌ر نه‌نجام داوان خوداش ناوا له‌نیوه
 خوش ده‌بی، و‌ه‌کوو تو چون لی‌بور دنت هه‌یه به‌رامبه‌ر
 تاوانکار، خوداش به‌وجوره لی‌بور دنی بۆ تودهبی.

﴿۲۴﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ ﴿۲۴﴾ بی‌گومان
 نه‌وانه‌ی پیاوو ئافرته‌ی داوین پاک‌ی خاودن بر‌واو مو‌حصنه‌و
 موسولمان خودا په‌رستو بی ناگا له‌تاوان، تۆمه‌تبار ده‌که‌ن و
 بوختانیان بۆ هه‌لده‌به‌ستن به‌ناحق تاوانی زینایان و‌ه‌پال
 دده‌ن و ناویان دهر‌پینن، ﴿لَعْنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ
 عَظِيمٌ﴾ نه‌وانه له‌دونیوا قیامت دا نه‌فرینیان ئی کراوه،
 له‌رحمه‌تی خودا بی به‌شن، غه‌زهب و قاری خودایان له‌سهره،
 له‌قیامت دا عه‌زابی به‌نیش و سامناکیان له‌سهره، تۆله‌ی
 تاوانی بوختانه‌که‌یان ئی دسه‌ندری.

﴿۲۵﴾ يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا
 يَعْمَلُونَ ﴿۲۵﴾ عه‌زاب و سزادانی بوختانه‌که‌ران له‌روژی قیامت
 دایه، نه‌و روژه‌ی زوبانیان و ده‌ست و قاجیان شایه‌تیان ئی
 دده‌ن به‌و کرده‌وانه‌ی کردویان، چ تاوانیکی به‌زوبانی کرده
 زوبانی خوئ شایه‌تی ئی دده‌ا، هه‌روا چ تاوانیکی به‌ده‌ستی
 نه‌نجام داوه ده‌سته‌که‌ی ئی ده‌بیته شایه‌ت. هه‌روا قاج و
 نه‌ندامه‌کانی تریش لی‌یان دینه‌ی زوبان و شایه‌تیان ئی دده‌ن.
 چونکه خودا به‌قودرتی خوئ و مزوبانیان ده‌نی.

﴿۲۶﴾ يَوْمَ يَرْمِزُ يُوفِّيهِمُ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ
 الْمُبِينُ ﴿۲۶﴾ له‌و روژه‌دا په‌رومردگار پاداش و سزای کرده‌وه‌کانی
 ئاده‌میزاد به‌ته‌واوی و به‌عه‌دالته‌ دده‌ته‌وه، هه‌موو ده‌زانن:
 واده‌و هه‌ره‌شه‌ی خودا، حیساب و لی‌کۆلینه‌وه‌ی هه‌مووی
 حه‌ق و به‌جی یه، هه‌مووی عه‌دالته‌ و دادووریه‌و سته‌می
 تیدا نیه. نه‌وه‌ی له‌دونیادا گومانیان ئی ی بوو له‌و روژه‌دا
 ده‌بیته حه‌قیقه‌ت و یه‌قین.

﴿۲۷﴾ الْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ ﴿۲۷﴾ ئافرته‌ی داوین
 پیسی زیناکار شیاوی پیاوی داوین پیسی زیناکاره، پیاوی
 داوین پیسی زیناکار شیاوی نه‌وه‌یه ئافرته‌ی داوین پیسی
 زیناکار بیتی. ﴿وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ﴾ ئافرته‌ی
 داوینپاک‌ی خاودن ناموس بۆ پیاوی موسولمانی خاودن
 ناموسه، پیاوی داوینپاک‌ی موسولمان و له‌خودا ترس شیاوی

ئافرته‌ی داوینپاک و عه‌فییه‌یه. چونکه و‌ه‌کوو ده‌لین: (ته‌یری
 گول عاشق به‌داری ژهنه‌مووته) هه‌موو خاودن ره‌وشتیک چاک
 یان خراپ، له‌گه‌ل هاو وینه‌ی خوئ هه‌لده‌کاو ده‌گونجی،
 لی‌کچوون له‌نه‌خلاق و ره‌وشت دا روئیکی گرنگیان هه‌یه
 له‌بنه‌ماکانی پیکه‌وه‌ زیان و به‌رده‌وام بوونی هاوسه‌ری.
 ﴿أُولَٰئِكَ مِرَّةً يَوْمَ يَأْتُونَ مِمَّا يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ﴾ نه‌و پاک و
 بی‌گه‌ردانه‌ی و‌ه‌کوو سه‌فوان و عانیسه ﴿الله﴾ دوورن و به‌رین
 له‌وه‌ی بوختانه‌که‌ران پیانسه‌وه ده‌لین. نه‌و بی تاوان و
 داوینپاکانه، لی‌خۆشبوون و تاوانپۆشی خودایان بۆ هه‌یه، رزق و
 روژی پاک و خاوینیان له‌به‌هه‌شتی به‌رین دا بۆ دابین کراوه
 ده‌یاندریتی.

﴿۲۸﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى
 تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَىٰ أَهْلِهَا ﴿۲۸﴾ نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی بر‌واتان
 به‌خودا به‌ پیغه‌مبه‌ری خودا هه‌یه، خۆتان به‌شوینکه‌وتوو
 په‌یامی نیسلام ده‌زانن، به‌بی رو‌خصه‌ت و مرگرتن خۆتان
 به‌مالی خه‌لک دا مه‌که‌ن، به‌بی پرس مه‌چه‌ناو مال و
 هه‌وشه‌ی که‌سه‌وه هه‌تا نیزن و مرده‌گرن و سلّو ده‌که‌ن و
 خۆتان به‌خاودن مال ده‌ناسینن، بۆ نه‌وه‌ی عه‌وره‌تی
 دانیشتوانی ناو مال نه‌بینن، چاوتان به‌شتیک نه‌که‌وئ
 که‌بینینی بۆ نیوه حه‌لّ نیه، بۆنه‌وه‌ی دانیشتوانی ناو مال و
 شوین هه‌وانه‌وه‌ی تایبه‌تی خیزانه‌کان به‌غافلگیری تووشی
 هه‌ره‌ج و له‌رودامان نه‌بن، نه‌که‌ونه حالته‌ی شه‌ژان و روگرز
 کردن، له‌جیاتی نه‌وه‌ی دیدنه‌یه‌که خوشه‌ویستی و کامه‌رانی ئی
 په‌یدا ببی ببیته هۆی ناره‌حه‌تی و پی ناخۆشبوون و دزانن.
 ﴿ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ﴾ واته: سه‌لام کردن و نیزن و مرگرتن خیر و
 فه‌ره بۆ میوان و خانه‌ خوئ، زۆر باش‌تره له‌وه‌ی سه‌ربه‌خۆ
 میوان به‌بی پرس خۆ به‌مالی خانه‌ خوئ دا بکا، هه‌روه‌ها نه‌م
 جوژه سه‌لام کردنه‌ی ئیوه زۆر باش‌تره له‌و شیوه
 سه‌لامکردنه‌ی سه‌رده‌می نه‌زانی، نه‌وه بوو کابرای میوان
 له‌سه‌رده‌می جاهیلی دا: که‌بجویایه بۆ مالیکی تر به‌یانی
 باش و نیواره باشی ئی ده‌کردن و خوئ پیدا ده‌کرد، واده‌بوو
 کابرای خانه‌ خوئ ی ده‌بینی له‌گه‌ل خیزانه‌که‌ی نوستووه‌و
 تووشی به‌خودا شکانه‌وه‌ی ده‌کردن. ﴿لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾ خودا
 نه‌م نامۆزگاری و نیگایه‌ی بۆ سه‌ر نازل کردون و شاره‌زای
 کردن به‌لگوو بیر بکه‌نه‌وه‌و په‌ند نامیز ببن و بزائن: چی
 له‌به‌رژه‌وه‌ندیی خۆتان دایه په‌یره‌وی بکه‌ن، خۆتان و
 خه‌لکانی تریش تووشی مه‌وقیفی هه‌ره‌ج و شه‌رماور نه‌که‌ن!
 نه‌مجار په‌رومردگار حوکمی حاله‌تیکی تر به‌یان ده‌کا، نه‌ویش

نهو حالته يه: كه خانوده كه چۆل بئو خاومن مال له مال نه بئ، دهفرموى: ﴿فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّىٰ يُؤْذَنَ لَكُمْ﴾ نه گهر له خانوى غهيردا كهستان وه پيره وه نه هاتو كه سى تيدا نه بوو ئيزنتان بدا چوونه ژووره وه دروست نيه، چونكه ته صهر پوفكر دنه له ملكى غهير به بئ رزمه ندى خاومنى. ههروهه چونكه خانوو مهسكه ن حورمهت و پيروزىي خويان ههيه، له وانه يه شتى نه ينى تيدا بئو خاومن مال نايه وئ كهس چاوى پئ بكه وئ، مه ن كردنى خو به مال دا كردن به بئ پرس هه ر ته نيا له بهر نه وه نيه كابراى ميوان چاوى به عه وره تى ژن و مالى خانه خوئ نه كه وئ و بهس! به لكوو له بهر نه وه شه جارى واده بئ كابرا له مالى خوئ دا شتى وى داناو، رسمى وى هه لاواسيوه نايه وئ كهس بيان بينئ. به كوردى و كورتى مهسكه ن و شوئنى حه وانه وه قودسيه تى خويان هه يه، نابئ به هيج شيويه كه به بئ پرس نهو سنوره بشكيندرئ. ﴿وَإِنْ قِيلَ لَكُمْ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكَىٰ لَكُمْ﴾ نه گهر له لايه ن خاومن ماله وه پيتان گوترا بگه رينه وه، بگه رينه وه، چونكه گه رانه وه پر خيرو فه رته، بؤ دونيا و قيامه تان باشتره، ره و نيه بؤ ئيوه نهى موسولمانينه! نوزه دريژىي بكه ن و پئ داگرن له سهر چوونه ژوره وه ئيلجاح بكه ن و له بهر دهرگا بوه ستن و دانيشن و چاومروانى چوونه ژوره وه بكه ن، چونكه نه وه نيشانه ي زه ليلى و كه م ريزى ئيوه ئي حراج كردنى خاومن ماله. ﴿وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾ بيگومان خودا ناگادارى رازو نيازو گوشتارو كردار تانه و به بئى كردمه و گانتان پاداش و سزاتان ددهاته وه، بيگومان نه مه هه ر شه يه كه له وانه ي سهر پيچى فه رمانى خودا ده كه ن.

ئه مجار په رومردگار حوكمى نهو مالا نه ديارىي ده كا: كه چۆل و خالين: دهفرموى: ﴿لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَكُمْ﴾ چ خراپه يه كتان له سهر نيه نه گهر به بئ پرس بچه ناو نهو خانوانه وه: كه بؤ تيدا حه وانه وهى تايبه تى دانه نراون. وهكوو ئوتيل و دوكانى بازارگانى و كاروانسهر او حه مامى گشتى و ئه م جوړه شوئانه. ﴿وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ﴾ بيگومان په رومردگار زاناو ناگاداره به وهى كه ئيوه له كاتى ئيزن وهرگرتن و سه لام كردن دا دهرى ده برن و نهو مه به سته پيسانه ي ده يانشيرنه وه و ناشكر ايان ناكه ن وهكوو نه وه بتانه وئ عه وره ت و ناموسى خه لكيتان چاو

فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّىٰ يُؤْذَنَ لَكُمْ وَإِنْ قِيلَ لَكُمْ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكَىٰ لَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٢٩﴾ قُلِ لِلْمُؤْمِنِينَ يَفْعُلُوا مِنْ أَنْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَىٰ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٣٠﴾ قُلِ الْمُؤْمِنَاتُ يَفْعُلْنَ مِنْ أَنْصَارِهِمْ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنَاتِ أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوْ التَّبَاعِيْنَ غَيْرِ أُولَىٰ الْأَرْبَابِ مِنَ الرِّجَالِ أَوْ الْطِفْلِ الَّذِينَ لَا يَفْهَمُونَ عَلَىٰ عِزَّتِ النَّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣١﴾

پئ بكه وئ! نه مهش بؤ خوئ هه ر شه يه كه وهكوو نهو هه ر شه يه ي نايه تى پيشووى پئ كوئا هينا. ﴿قُلِ لِلْمُؤْمِنِينَ يَفْعُلُوا مِنْ أَنْصَارِهِمْ﴾ نهى پيغه مبهر فه رمان به موسولمانان بكه به نيرو ميانه وه: كه به شيويه كى گشتى له ناست يه كترى چاو داخه ن و سه يرى يه كترى نه كه ن، چاو نه برنه يه كتر، هه لبه ته حوكمه كه عامه و نه وانه ش ده گريته وه: كه ئيزنى چوونه ژوره وه وهرده گرن، پيوسته له سهر نه وانه ي ئيزن دهرين بؤ چوونه ناو مال، له كاتى ئيزن و چوونه ژوره وه دا، چاوى خويان داخه ن و به نه نقه ست بؤ نافرمتى نامه حرم نه روان، هه ر وهكوو له سهر نافرمتانيش پيوسته جوانى خويان بؤ ميرو مه حرمى خويان نه بئ بؤ كه سى تر دهرنه خه ن، چونكه دهر خستنى نه ندامى خويان (جكه دهم و چاوو دوو ده ست تامه چه ك) بؤ بيگانه حه رامه و سه ر ده كيش بؤ كه و تنه ناو فيتنه ي و حه رامه وه، چونكه گوتراوه: (سه ير كردن و بؤ يه كتر روانين پسته ي زينايه). ﴿وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ﴾ نهى موحه ممه د فه رمان به به نده كانى

من بکه: که شهرمگای خویمان بپاریزن، لهزیناو ههتیو بازی و نه شهیتن کەس عه وهرتیا بپینئ. ﴿ذٰلِكَ اَزْكٰى لَهُمْ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا يَصْنَعُوْنَ﴾ بیگومان خودا زانیاری تهواوی ههیه، بههه موو ههئسو کهوت و کارو کردهوی بهندهکانی، هیچی لی گوم نابیی و هیچی لی تیک ناجی.

﴿۱﴾ وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ اَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ﴾ نهی پیغه مبهه! به نافرمتانی موسولمانیش بلی باجای خویمان دابخه نه شو شتانهی خودا دیتنی حهرام کردون، تهماشای غهیری حهلالی خویمان مهکه، شهرمگای خویمان لهزیناو پانیانوکه بپاریزن، زوربهی زانیان دمهه رمون: دروست نیه بو نافرمت بروانی بو پیاوی بیگانه به شههوهتهوه بی یان بی شههوهت بی! ﴿وَلَا يُبْدِيْنَ زِيْنَتَهُنَّ اِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا﴾ بانافرمتان هیچ له جوانی خویمان بو پیاوی بیگانه دمرنه خه، ههرشتیک: که ده بیته هوی خو رازاندنه وه خو نارایشان وهکوو خشل و خه نه و سمه و نه و جوړه شتانه دمرنه خه، دیاره شوینه که یان له جهستهی دا زیاتر دهرخستنی حهرامه. مهگهر نه شوینه نهی ناکری دمرنه کهون، وهکوو دهست و مهجهک و دهم و چاو، نه شوینه نه خویمان و ههنگوستیلهی په نهجه نهگهر دمریکهون قهیناکا. ﴿وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلٰى جُيُوْبِهِنَّ﴾ باسه ریوشه کانیان و دابدمنه وه سهرو مل و سینگ و بهر وکیان داپوشی، هیچ کامی له سهه زولفو لاجانگو مل و سینگ و بهر وکیان دمرنه کهوی. ﴿وَلَا يُبْدِيْنَ زِيْنَتَهُنَّ اِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ﴾ بانافرمتان جوانی شیردراوهی خویمان دمرنه خه نه هیتن کەس شوینی جوانیانی بپینئ، مهگهر بو میرده کانیان، بو نه مان دروسته هه موو جهسته یان ببینن، وهکوو ووتمان ژن و میرد بویمان حهلاله هه موو له شو لاری یه کتری ببینن. ﴿اَوْ اَبَائِهِنَّ﴾ ههروهه دروسته بو نافرمتان زینهی جوانی خویمان بو باوکی خویمان دمربخه ﴿اَوْ اَبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ﴾ یان بو باوکی میرده کانیان، ﴿اَوْ اَبْنَاؤِهِنَّ اَوْ اَبْنَآءِ بُعُولَتِهِنَّ﴾ یان بو کوری میرده کانیان ﴿اَوْ اِخْوَانِهِنَّ﴾ یان بو برای خویمان ﴿اَوْ بَنِي اِخْوَانِهِنَّ﴾ یان کوری براکانیان ﴿اَوْ بَنِي اِخْوَانَتِهِنَّ﴾ یان کوری خوشکه کانیان ﴿اَوْ نَسَائِهِنَّ﴾ یان نافرمتانی خویمان واته: نافرمتانی موسولمان نهک نافرمتی کافرو بییدین، هه موو نه مانه مه حره من و نافرمت بووی ههیه خویمان بو دمربخا واته خویمان لی بالاپوش نه کاو له ناستیان خو دانه پوشتی، بهلام به شیوهیه که نه بی له عادت دمربخی. ﴿اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُنَّ﴾ یان کویله کانیان ﴿اَوْ التَّابِعِيْنَ غَيْرِ اُولٰٓئِ

الْاِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ﴾ یان نه وه دهست و پیوهندنه ی له مال دان له پیاوان وهکوو خزمه تچی و چاپهزو نوکهر، به مه رجی نارمزویان نه بی بو نافرمتان وهکوو خه ساوو گیل، یان خونشی یان نه وانیهی ناله تی پیاوهتیا بپدرابی و حهزی نافرمتیان نه بی ﴿اَوْ الطِّفْلِ الَّذِيْنَ لَمْ يَظْهَرُوْا عَلٰى عُرْوَاتِ النَّسَاءِ﴾ یان نه و مندالانهی حال و مزعی نافرمتان نازانن، له بهر بچکولهیی و مندالی ناگیان له کارو باری جنسی نیه و عه قلیان بی ناشکی...! ﴿وَلَا يَضْرِبْنَ اَبْرُجِهِنَّ لِیُعْلَمَ مَا یُخْفِيْنَ مِنْ زِيْنَتِهِنَّ﴾ بانافرمتان که دمر و ن قاجی خویمان و الهه زهوی نه دمن دهنگی پاوانه و خلخالیان ببیسترئ، وانه کهن پیاوان له کاتی رویشتنی دا قاج له زهوی بدا بو نه وهی خه که دهنگی پاوانه قاجی ببیستن! ﴿وَتُوبُوْا اِلَى اللّٰهِ جَمِیْعًا اِنَّهَا الْمُؤْمِنُوْنَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ﴾ نهی موسولمانینه! هه مووتان بولی خودا بگهرینه وه تو به بکه، پابه ندی فه رمان و جله و گریه کانی خودابن، هه ر ناداب و رهوشتیک فه رمانتان پی دهکا نه نجامی بدن نه وهی نه هیتان لی دهکا پابه ندی بن و خوستانی لی بپاریزن.

﴿۲﴾ وَاَنْكِحُوا الْاَيَامٰى مِنْكُمْ وَالصَّالِحِيْنَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَاِمَائِكُمْ﴾ نهی کاربه دهست و ول و قسه رویشتو دهکا! نهی کومه لی موسولمانان! کچ و کورده کانتان لی که ماره برن، نهوی میردی نیه میردی بو بدوزنه وه لی ی ماره برن، نهوی ژنی نیه نافرمتی بو بدوزنه وه لی ی ماره بکه، ناسانکاری بکه بو نافرمت به شوودان و ژنه یان، ژن بو بهنده و کویله صالحه کانتان بینن، که نیزه و کاره کهرتان به شو بدن، کور که وهختی ژن هیانی هات ژنی بو بینن، کچ که کاتی شوگردنی هات به شوی بدن کوسپ و تهگهره مه خه نه بهر نه م کاره پیروژه، یارمه تی مالی پیویستیان بدن، وابه که ژنه یان و شوگردن به ناسانی و سادهی پهیره وی بکری و به شیوهیه کی سرورشتی و سادهی نه نجام بدرئ، کوره گه نهجه کانتان هه لنین بو نه وهی زوو ژن بهینن، کچه کانتان والی بکه بپرو بیانوی وانه گرن کورده کان نهویرن داخوازیان بکه. ﴿اِنْ يَكُوْنُوْا فُقَرَاءَ یُعْطِیْهِمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيْمٌ﴾ نهگهر نه وانه هه ژار بن خودا به فه ضل و گه وره یی خو دی دهوله مهن دیان دهکا، نه وانیهی هه ژارن نیر بن یامی، نازاد بن یان کویله، خودا ددیانی ژنی زرق و روژیان له سهه خودایه، خودا به لوطی خو بی ناتاجیان دهکا.

﴿۳﴾ وَلْيَسْتَغْفِرِ الَّذِيْنَ لَا یَجِدُوْنَ نِكَاحًا حَتّٰی یُعْطِيَهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ﴾ بانه وانیهی پیداویستی ژنه یان و شوگردنیان بو

دهسته بهر نابی، نه و په پری داوینپاکی ره چاو بکه و ناموسی خوځیان و خه لکی بباریزن و توخن فاحیشه و فساد نه که و، تا خودا به فقه ضل و گه وره یی خوځی دمو له مه ندیان ده کاو ده گه نه حالیک دارای ژنه ښان و شو کړدن دهن و پېداو یستیه کانی هاوسر په یدا کړدنیان بو دهسته بهر ده بی. ﴿وَالَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ فَكَاتِبُوهُمْ إِنْ عِلِمْتُمْ فِيهِمْ خَيْرًا﴾ نه و به ندانه ی داوا له ناغاگانیان ده که و بو نه و ی له سر مالیک دیار ی کراو له ماو میه کی دیاری کراو د نازادیان بکه و. باگه وره کانیان داوا که یان و مر بگرن و قه باله نامه که یان له گه ل بنووسن، نه گهر زانیان که سایه تی نه و میان هیه و شایانی نازاد بونن و خاوه ن ته قوا و صه لاجن، دستپاک و کاسب و تیکو شه رن. ﴿وَأَتَوْهُمْ مِنْ مَالِ اللَّهِ الَّذِي آتَاكُمْ﴾ نه ی خاوه ن کو یله کان! نه ی ناغا و قه باله کان، به شیک له و مال و دارایی یه ی خودا پی ی داو ن بدن به و کو یلانه و بار بوویان بکه و، چواریه ک سییه ک حه و ت یه ک دمی ه کی نه و مال ه ی له سهری ری که و توون و قه باله تان بو نویون لیان خوش بب و بویان داشکینن. ﴿وَلَا تُكْرَهُوا قَبَائِكُمْ عَلَى الْبَغَاءِ إِنْ أَرَدْنَ تَحَصُّنًا لِيَبْتَلُوا عَرْضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ زوره ملی له چه تیوه کانتان مه که و بو له شفر وشی حه رامه و کاریکی پیسه، به رده وای مه زانن و ریگی ای بو خوش مه که و، بتانه و ی کالایه کی دونیا بییتان له نه نجام دان و ری پیدان بو نه و تاوانه ده ست بکه و ی. جا ﴿وَمَنْ يَكْرِهْهُنَّ فَإِنَّ اللَّهَ مِنْ بَعْدِ إِكْرَاهِهِنَّ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ که سی که زوره ملی له چه تیوه کان بکا، به جه خت زینایان پی بکا، ناچار یان بکا له شفر وشی بکه و، نه و خودا بو نه و ان - پاش نه و زور لی کړدنه - لی بورده یه و لیان خوش ده بی، له سر نه و تاوانه سزایان نادا.

﴿وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ﴾ نېمه نازل مان کردوه بو نېوه له م قورنانه دا (یان له م سورته دا) چه ند نه حکام و یاسایه کی رون و ناشکرا، باری ژیان نېوه رون ده کاته ووه پتو یستان پی یانه بو به خته وهری ژیان دویا و قیامه ت. ﴿وَمَثَلًا مِنَ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ﴾ هه روه ها بو مان نازل کړدون چیر وکی روداو یکی سهر و سه مهره که چیر وکی بوختان کړدن بوو به دایکی موسو لمانان خاتو عایشه ی خیزانی پیغه مبه ر ﷺ: که ده ق دوشو به یته روداو چیر وکی حه زرتی یوسف علیهِ و خاتو مریه می دایکی عیسا علیهِ. بوختان کړدن به عایشه وینه و نمونه یه بو نه و بوختانه ی که به حه زرتی یوسف علیهِ کرا هه روه ها نه و بوختانه ی پال مریه م درا.

وَأَنكِحُوا الْأَيْمَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِيمَانِكُمْ إِن يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَسِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٣﴾ وَلَسْتَ عَفِيفٌ الَّذِينَ لَا يَحْدُونَ نِكَاحًا حَتَّىٰ يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَالَّذِينَ يَبْتَغُونَ الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ فَكَاتِبُوهُمْ إِنْ عِلِمْتُمْ فِيهِمْ خَيْرًا وَأَتَوْهُمْ مِنْ مَالِ اللَّهِ الَّذِي آتَاكُمْ وَلَا تُكْرَهُوا قَبَائِكُمْ عَلَى الْبَغَاءِ إِنْ أَرَدْنَ تَحَصُّنًا لِيَبْتَلُوا عَرْضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَنْ يَكْرِهْهُنَّ فَإِنَّ اللَّهَ مِنْ بَعْدِ إِكْرَاهِهِنَّ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٤﴾ وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ وَمَثَلًا مِنَ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٣٥﴾ اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبْرَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَضَرِبَ اللَّهُ الْأَمْثَلَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٦﴾ فِي يَوْمٍ أُذِنَ لِلَّهِ أَنْ تَرْفَعَ وَيَذْكُرَ فِيهَا أَسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْأَفْعَادِ وَالْأَصَالِ ﴿٣٧﴾

﴿وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ﴾ هه روه ها نازل مان کردوه بو سهرتان، چه ند په ندو ناموزگار ییه ک بو نه و ی له خودا ترس و پاریزه رده کان بی که نه ری رؤش نه که رده و ی ژیان یان و پابه ندی نه و ناموزگار یانه بن.

﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ به رومردگار رونا که رده و ی بوونه و مره، هی دایه تدمری مه خلوقات ه، به هو ی نه ووه که: له بوونه و مرده چه ند هه به لگه و نی شان ه داناون، هه موویان به لگه ن له سر هه بوونی خودای تالو ته نها، ﴿مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ﴾ زجاجة الزجاجة کائنا کون کون دُرِّيٌّ صیغه ت و حالی نوری خودا له ناسمانه کان و زموی دا له هه بوون و روناکی و جیلوه و پرته ودا و ه کوو رونا کای و پرته و ی چراییک وایه له ناو جامی کی مینایی بی گهر د دا نه و جامه بلورینه له ناو تاقی کی بی کون و که له به ردا بی و رونا کای چرا که کو بکاته ووه نه یه لی به ملا و به ولادا بلا و بیته ووه، نه و چرا پرته و به خسه هه رده لی نه ستیر میه کی پرته و به خسه له نه ستیر ه گه ر و که کان به هه ر جواری لای خو ی

دهبى و واگومان دىبا ناوه، خوى بؤ دهكوتى، كاتى ديتله لای هيج نيه، حال و مزعى كافردكانيش بهوشیودیه، پٚیان وایه: كردهوه باشهكانیان (وهكوو بهجیهنانی صیله ی رحمو یارمهتیدانی ههزاران و چاككردنی ریگاو بان و بنیاتنانی قوتابخانه و خهستهخانه... هتد) سوودبهخش دىبن بویان لهقیامت دا، لهسزای سهختی دۆزهخ دىبانپاریزن، جاكهروزی قیامت دئ و بهره و روی سزای سهختی دۆزهخ دىبنهوه، دىزانن كردهوه باشهكانی دونیاپان هيج دادیان نادىن و هیچیان ئى شین نهبووه ﴿وَوَجَدَ اللَّهُ عِنْدَهُ فَوْقَهُ حِسَابَهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ لهوى نهو خودایه ی بر وای پى نهبوو دزایهتى ددكرد نهو دىبینى، نهو چاومروانى دهكا؛

﴿أَوْ كُظِّلِمَاتٍ فِي بَحْرِ لُجِّي يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ﴾ نموونه ی دووهم بؤ حال و مزعى كافره چاولی كهردكان، نهوانه ی بهنهفامی شوین پٚشهوا كافردكان دهكهون، وهكوو تاریكایی یهك وایه لهناو دمریایهكى قوولی فرىناودا، شهپؤل لهسهر شهپؤل بهاوى، نهمجار ههوریكى رهشى پى، روناكى خۆرو مانگو نهستیردكان داپوشى، سى جۆر تاریكى سواری یهكتر ببن؛ تاریكى دمریا، تاریكى شهپۆلهكان، تاریكى ههوردكان؛ نهو تاریكیانه دىق دهشوبهینه سى جۆر تاریكى: كهلهكافردا هه، تاریكایی بیرو باومر، تاریكایی قسه ی ناشرین و پوچ، تاریكى كردهوه، نهو سى تاریكیانه ی ئى دىبنه لهمپهرو ناهیلن حهق و راستی ببینن، ههست بهبهلگهو دىلیلى ناو بوونهومر بكه، سوود لهو نیشانانه ببینن كه نیشانه ی تاك و تهناهیى خودان. ﴿ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ﴾ نهو تاریكیانه چهند تاریكیهكن، ههندیكیان سواری ههندیكیان بوون و كهوتوونه سهریهك، بهجۆریك ﴿إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكْذِبْ رَأَاهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ﴾ تهناهت نهگهر ئادهمیزاد دهستی خوى: كهلهههموو شتىك زیاتر لییهوه نزیکه، نهگهر دمری بٚنى و رایدیئى نزیک نیه بیبٚنى چ جای بیبٚنى. واته: نایبٚنى!! نهمهش شتىكى واقعی و بهلگه نهویسته، كهسیك خودا هیدایهت نهداو تهوفیقى نهدا بؤ هیدایهت نهوه نووری نیهو بههیلاك چووه، خهسارتمهنده، لهتاریكى دایه و روناكى نایبٚنى!! نهمهش شتىكى واقعی بهلگه نهویسته، كهسیك خودا هیدایهت نهداو توفیقى نهدا بؤ هیدایهت نهوه نووری نیهو بههیلاكچووه، خهسارتمهنده، لهتاریكى دایه و روناكى نایبٚنى!

﴿أَلَمْ تَرَى أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ نهوه

نازانى نه ی پٚغهمبه ر ﷻ! ههروا ههموو موخاطه بٚك

رَجَالٌ لَا لَّهُمْ فِيهِمْ نَجْرَةٌ وَلَا يَخَفُ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ إِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ ﴿٣٧﴾ لِيَجْزِيََهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَوَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَلَهُمْ كُفْرًا بِمَقِيعَةٍ يَمْسُكُهُمُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءٌ حَاقٌّ إِذَا جَاءَهُمْ لُرُجْعُهُمْ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهُ عِنْدَهُ فَوْقَهُ حِسَابَهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٣٩﴾ أَوْ كُظِّلِمَاتٍ فِي بَحْرِ لُجِّي يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكْذِبْ رَأَاهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ ﴿٤٠﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرِ صَفَفَاتٍ كُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٤١﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٤٢﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُنَزِّلُ سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدَّكَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُحِيطُ بِمَنْ يَشَاءُ وَبَصُرُفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَاقُورُهُ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ ﴿٤٣﴾

كهشیاوی خیطاب ناراسته كردنه، نٚوه بهبهلگهو دىلیل بۆتان مهعلوم نهبووه نازانن: كهههموو مهخوقات، ههموو بوونهومر تهسبیحات و تهقدیسی خودا دهكا؟ ﴿وَالطَّيْرِ صَفَاتٍ﴾ دىبینى پهلهومر (بائنده) لهكاتى فرینى دا بالهكانى لٚك دىداو راستیان دهكا: بۆنهوى لهو بهرزایی یهوه نهكهویته خوار، ههركهسیك بهوردی سهیرى بائنده بكاو عهقلى رٚك و پٚك بٚ، دىزانى كهبهدییهتیهریكى دانا نهو بائندهیهی دروست كردوه، دىزانى ههلس و كهوت و شیوه رهفتاری نهو بائندهیه نیشانه ی نهومیه: كهبهدییهتیهردهكى خاوهنى ههموو صیفاتىكى كهمائنه، ﴿كُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ﴾ ههریهكى لهو مهخوقاتانه ی باسمان كردن ههموویان نوٚزو تهسبیحاتى خویان دىزانن، واته: خودا شارمزیان دهكا بؤ رٚبازو یاسای خودا پهروستی، ههریهكهیان بهجۆریك خوداپهروستی خوى نهىنجام دىداو بهندایهتى خوى رادهگهیهنى، پهرومردگاریش زاناو ناگاداره بهههموو كارو كردهویهکیان هیچی ئى گوم نابٚ.

هه وره كانه وه پهيدا دهبی هینده به ته وژم و خیرایه، هیند شوعله و پرته وی به هیزه له وانه یه بینایی جاو بهرئ!!

﴿۴۴﴾ **يَقْلَبُ اللَّهُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ** په رومردگار شهو و روژ به دی دینئ، روژل خوی ده گپړئ تییان دا، له زیاد ده کاو لهو کهم ده کا، گورانکاریان تیدا ده کا له باره ی گهرماو سهرماو، و مرزده کان ده گورئ، به دوو یه که دا دهیانه یئ و دهیانب، یاسایه کی بو داناون نه گور و توکمه. ﴿۴۵﴾ **إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ** بیگومان له به دهیانه یی شهو و روژدا، له گورانکاریی کردن تیایان دا، به لگه و ده لیلی زور و جورا و جور هه نه له سهر گهرمیی خودا، په ندو ناموزگاریی هه یه بو که سیک خاوم عه قل بئ و وردبیته وه.

﴿۴۵﴾ **وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ مَّاءٍ** خودا هه موو پړو یه کی له ناو دروست کرده، بناغه ی هه موو دروست کراویکی گیانه به ران ناو، ناو ماده ی نه ساسی زیندومره. یان هه موو زیندوموریک لهو دلویه مه نی یه دروست دهبئ: که له مندال دانی مینه دا له گه ل هیلکه ی تیکه لاو دمن و کورپه له پیک ده یئ! ﴿۴۶﴾ **مَنْ يَمْشِي عَلَى بَطْنِهِ** لهو گیانه به رانه هی وایان هه یه خشو که و له سهر سکی ددخشئ، و هکوو مارو باقی خشو که کانی تر. ﴿۴۷﴾ **وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى رِجْلَيْنِ** هی وایان هه یه له سهر دوو قاچ دمروا و هکوو ناده میزادو په له مور. ﴿۴۸﴾ **وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى أَرْبَعٍ** هی واشیان هه یه له سهر جوار قاچ دمروا و هکوو ناژل و باقی حه یوانه درنده کانی تر. ﴿۴۹﴾ **يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ** په رومردگار به ویست و ئیراده ی خوی به تواناو دسه لاتئ خوی هه رچی بوئ دروستی بکا دروستی ده کا، دسه لات و هودرمتی سنووردار نیه. گیانه به ری وای دروست کرده زیاد له چوار قاچی هه یه نه مانه ش چه ند جور و گه راو ره چه له کن، شیوه و سروشت و هه لئس و کهوتیان له یه که جوداوازه ﴿۵۰﴾ **إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ** بیگومان خودا به سهر هه موو شتیک دا به تواناو دسه لات، هیچ شتیک له یوونه موردا ئی عاسی نابئ!

﴿۵۱﴾ **لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ** بیگومان ئیمه نازل مان کرده له م قورنانه دا چه ند نایه تیکی رونکه ره وه و ناشکرا، ناماژه به هه بوونی خودایه کی به ده یئنه رو کار دروست ده که ن، رئ نیشاندمرن بو حه ق و راستی، حوکم و ناموزگارییان تیدایه، په ندو مه شه لیان له خو گرتوون، به لگه و نیشانه ی توکمه ن له سهر خودایه تی خودا تاو ته نهایی زاتی پاکئ. ﴿۵۲﴾ **وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ** په رومردگار به ویستی خوی به هوئ نهو هه موو به لگه و نیشانه که سانیک شارمزی

﴿۴۲﴾ **وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ** هه ر بو خودایه ملکایه تی ناسمانه کان و زموی، هه رچی له ناسمانه کان و زموی دا هه یه هه مووی ملکای خودایه، هه رمانره وای موطله هه تییان دا؛ به دییان ده یئنه و تئئ، ژبیان پئ دهبه خشئ و دهیانه یئ. هه ر خودا په رستراوی حه ق و راسته و هه ر نهو شیای خودایه تی یه، که سی تر شیای په رستش بو کردن نیه، که س مافی نه وه ی نیه حوکم و بریاری خودا هه لومشینیته وه یان رایان بگرئ، گه رانه وه ی هه موو مه خلوقات هه ر بولای خودایه، روژئ قیامت هه مووتان نه ی ناده میزادینه! زیندو ده کړینه وه ده چه نه و به رقا بی خودا، نه ویش به ویستی خوی چوئ بوئ ناوا بریار دمرباره تان دهرده کاو هه رکه سه به گو پړدی کرده و ده کانی پاداشی خوی و مرده گریته وه.

﴿۴۳﴾ **أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَّامًا** نهو تو نه ی پیغه به ر! ﴿۴۴﴾ **فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَيَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ** ناوا به و جورده په رومردگار له طه به ق و توئی نهو هه ورانه وه که ده شو به یئنه کیوی به رزو گه وره باران دمباریئ و هکوو چوئ جاری واهه یه به فرو ته رزه دمباریئ، نه مه ش به هوئ ساردی نهو هه لمه به رزه و ده بووه ی له دمریا کانه وه هه لده ستئ و به رز دهبیته وه. مه به ست به (السماء) به رزایی یه، نه وه ی له زورته وه یه. (جبال) یش لیرده کینایه و دمرکه یه لهو هه ورانه ی: که ئیستا نه وانه ی سواری فریکه دمن و سهر هه ورده کان ده که ون و سیته زار پئ یه که له زه وی حه و ده که ون هه وره سپیه کان دمنین و هکوو کیوی گه وره وهان، بیگومان ده ستی هودرمت پال به هه وره په رته وازده بلا و ده کانه وه دهنئ له شوینی که وه بو شوینیکی تر، پاشان لیکیان ده داو کو یان ده کاته وه و ده یان خاته سهر یه که، نه مجار: که قورس بوون، ناویان ئی دینه خوار، نهو هه ورانه له به رزایی یه وه ده ق ده شو به یئنه کیوی سهرکه ش و به رزو بلند. ﴿۴۵﴾ **فَيَصِيبُ بِهٖ مِنْ يَشَاءٍ** نهو باران و ته رزه و به فره دمباریته سهر ولاتیک خودا ره حمیان پئ بکاو بیه وئ ئی ی ببارئ ﴿۴۶﴾ **وَيَصْرِفُهُ عَنِ مَنِ يَشَاءُ** نهو باران و به فرو ته رزه یه ده گریته وه له ولاتیک خودا بیه وئ ئی ی نه باری. جایان نیعمه ت و توله ئی ستانده له دانیش توانی نهو ولات و هه ریچه. یان ره حمه ته بو یان و بو پاریزگاری و پاراستنی به رو بوم و کشت و کالیان. ﴿۴۷﴾ **يَكَادُ سَنَا بَرْقُهُ يَذَّهَبُ بِالْأَبْصَارِ** نزیکه رونا کایی بروسکه: که له چر بوونه وه و پاله په ستوی

ریگای راست و دروست دهکاو توفیقیان ددها بهردهوام بن لهسهر نهو جاده رییه، ناهیلای لایبدن و تووشی هیلاکمت بن! کهسیکی بوی فیری حکیمهت و تیگهیشتنی قورئانی دهکا، عهقل و هوشی ددهاتی بیر بکاتهوه لهنایهتهکانی قورئان حالی ببی.

﴿۴۷﴾ وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ۚ ثُمَّ مَوْنَفِيقٌ دُو رِوانه لهبهر چاوی موسولمانان دهلین: نئیمه بروامان بهخوداو بهپیغهمبهری خودا ههیه، (الله) به پهرومردگاری بوونهومر دمرانین و موحهممهد ﷺ بهپیغهمبهرو رهوانه کراوی خودا دمرانین، فهزمانبهرداری خوداین لهههموو حوکم و برپاریکی دا، گوئی بیسی پیغهمبهری لهههر حوکم و برپاریک دهیدا ﴿ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ﴾ کهچی لهواقع دا کؤمهلیکیان پشت لهحوکمی پیغهمبهرو ﷺ ههئدهکهن، پابهندی حوکمهکانی نابن، بهکردهوه پیچهوانه ی گوفتارمهکانیان، شتیک دهلین: نایکهن، شتیک دهکهن نایلین. ﴿وَمَا أَوْلَيْكَ بِالْمُؤْمِنِينَ﴾ لهراستی دا نهو موناغیقانه موسولمان نین، بهخواهن باومر نازمیردرین، بهلکوو نهوان لهنیفاق و دوورووی دا چوختی بوون، فیل و فرتی زمبهنده دمران.

﴿۴۸﴾ وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ ۚ نهگهر بانگ بکرین بوئهوهی حوکمی خودایان تیدا بخریته کارو شوین هیدایهتی خودا بکهون و بهپردهی پهیامی پیغهمبهرو ﷺ بکهن پییان بگوتری: باکیشه و نیزاعتان بهگویره شهریعهتی خودا یهکالابکریتهوه، دهبینی کؤمهلیکیان پشت لهحق ههئدهکهن، لهناست حوکمی خودا لوتبهمرزی دمنوین، رازی نین بهحوکمی پیغهمبهرو ﷺ ﴿وَإِنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذَتَعِينَ﴾ نهگهر داواکهیان لهبهرژهوهندی خوین بی، بزائن حق بهدهستی نهوانه، پهله دهکهن لههاتن بولای پیغهمبهرو ﷺ بوئهوهی حوکم بدا لهنیوانیان دا، گوئی بیسو فرمانبهردارن چونکه دلنیا ن لهوهی پیغهمبهرو ﷺ بهحق نهبی حوکم نادا.

﴿۴۹﴾ أَفَلَا قُلُوبُهُمْ مَرَضٌ أَمْ ارْتَابُوا؟ ۚ وشه ی (ام) بوئ نیستفهامه، نیستفهامه کهش بوئه فیریو نیثباته: واته: دلّه راوکی و بهرقهه رار نهبوون و رارییان لهنیوان نهوه دا نایا قبوولی برپاری پیغهمبهرو ﷺ بکهن یان نهیکه، دهگهرپیتهوه بو یهکیک له هویانه، یان دلنیا نهخوشه و دووچاری کوفرو نیفاق بووه، ههمیشه نهخوشن، یان گومانیان لهنایین و پیغهمبهرایهتی موحهممهد دا ههیه.

يُغْلِبَ اللَّهُ الْبَلَّ وَالنَّهَارَ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿۵۰﴾ وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ مَّاءٍ فَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى بَطْنِهِ ۖ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى رِجْلَيْنِ ۖ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَفِيرٌ ﴿۵۱﴾ لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْنِ مُبِينَتٍ ۖ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۵۲﴾ وَأَمَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ تَوَلَّى فَرِيقٌ مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿۵۳﴾ وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿۵۴﴾ وَلَئِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ وَلِلَّهِ الْآخِرَةُ وَالْأُولَىٰ ۖ لَنَأْتِيَنَّكُمْ رِضْوَانٌ مِنْ اللَّهِ بِمَنْ تَخْتَلِفُونَ أَلْسِنَتَكُمْ ۖ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۵۵﴾ إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَن يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۵۶﴾ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۖ وَخَشِيَ اللَّهَ ۖ وَسَقَىٰ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿۵۷﴾ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَنِأْمُرَنَّهُمْ بِغَيْرِ شَيْءٍ قُلْ لَا تَقْسِمُوا طَاعَةً مَعْرُوفَةً ۚ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۵۸﴾

﴿۵۰﴾ أَمْ يَخَافُونَ أَن يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولَهُ ۚ یان ترسی نهومیان ههیه خوداو پیغهمبهرو لهحوکم و برپار دمرکردن دمربارمیان ستهمیان لی بکهن. ﴿بَلْ أَوْلَيْكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾ بهلکوو نهوان بوخویان ستهمکارو تاوانبارن، دمیانهوی ستهم لهوانه بکهن: کهمافیان لهسهریان، نهوان دمرانین: پیغهمبهرو ﷺ لهحوکم و برپاردان لهنیوانیان دا ستهمیان لی ناگا، دلنیا لهعهدالهتکاری پیغهمبهرو ﷺ بهگومان نیه.

﴿۵۱﴾ إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَن يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ بیگومان ههئسو کهوتی موسولمانانی راستال و برپا پتهو جوداوازه لهه کافرو موناغیقانه نهدهبو رهوشتی موسولمانان لهگهئ خوداو پیغهمبهردا ﷺ جویریکی تره، ﴿وَأَوْلَيْكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ نهوانه، ههر نهوانه رزگار بوو بهمرز گهیشتون، ترسی تهنگانهیان نیهو کاریان مهیسره. چونکه خودا نیشهکانیان بو ههئدهسورپینی کهسیکیش خودا کاری بو ههئسورپینی رزگار بوو سهکرهوتوو بهمرز گهیشتوو. چونکه ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ

وَرَسُولُهُ وَيَخْشَى اللَّهَ هَمْرَكَسَى پابه‌ندی فه‌رمان و نه‌هی خوداو پیغه‌مبه‌ری خودا بی، گوئی بیسی حوکه‌م و برپاریان بی له‌هه‌موو شتیک دا، هاوکات له‌گه‌ل نه‌م پابه‌ند بوون و ملکه‌جی یه‌ی دا ترسی خوداشی هه‌بی له‌سه‌ر نه‌و تاوانانه‌ی له‌وه‌پیش نه‌نجامی داو، تۆبه‌شی کردبی و ترسی سزاو تۆله‌ی هه‌بی. ﴿وَرَفَقَهُ﴾ له‌داهاتوودا خو بیاریزی له‌تاوان و عه‌زمی جه‌زم کردبی: که‌نیت له‌داهاتوودا برپای برپای توخنی تاوان ناکه‌وی ﴿فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ﴾ نانه‌وانه به‌مراز که‌ییشتون و هه‌موو خیرو بیریکیان چنگ ده‌که‌وی و له‌هه‌موو شه‌رو به‌لایه‌کی دونیاو قیامت پاریزراون!

﴿وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ أَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ﴾ مونا‌فیه‌که‌کان ده‌هاتنه خزمه‌ت پیغه‌مبه‌ر ﷺ سویندیان بو پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌خوارد، زیده ره‌ویان له‌سویند خواردنه‌که‌دا ده‌کردو ده‌یانگوت: نه‌گه‌ر تۆ فه‌رمانمان بی بکه‌ی بو چون بو جیهادو شه‌ر کردن دزی کافران، نیمه بی جه‌ندو چون ده‌چین بو جیهادو شه‌ر کردن دزی کافران، ﴿قُلْ لَا تَقْسِمُوا طَاعَةَ مَعْرُوفَةٍ﴾ نه‌ی موحه‌مه‌د بییان بل، سویند مه‌خون پیویست به‌و سویند خواردنه‌تان نا‌کا، نه‌وه‌ی له‌ئیه‌و داوا کراوو پیویسته نه‌نجامی بدن: فه‌رمانبه‌رداری و گوئی بیسی یه نه‌ویش ناشکراو نمایانه؛ نه‌وه‌ی به‌زوبان ده‌یلین: به‌دل باودرتان پی بی و به‌کرده‌وه بیچه‌سپین، نه‌وه پیویسته له‌سه‌رتان. ﴿إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾ بیگومان خودا نا‌گاداری کرده‌وه‌ی نه‌ینی و ناشکراتانه، ده‌زانی کئ فه‌رمانبه‌رداری کئ یاخی و سه‌رپی‌چیکاره، ده‌زانی سوینده‌کانتان به‌درۆیه‌و نا‌گاداری ناو دل و ده‌روونی به‌نده‌کانیه‌تی ده‌زانی ج نی‌فاق و کوفرو ه‌رت و فی‌لیکی تیدی‌ه. روژی خوئی پاداش و سزاتان به‌گویره‌ی کرده‌وه‌کانتان ده‌داته‌وه.

﴿قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ﴾ نه‌ی موحه‌مه‌د! بییان بل بی‌بهره‌ی تاعه‌تی خودا بکه‌ن، پابه‌ندی فه‌رمانی خودا بن، شوین قورئانی خودا بکه‌ون. جا ﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا﴾ نه‌گه‌ر پشتتان هه‌ل‌کردو له‌سه‌ر دوو روئی خو‌تان به‌رده‌وام بوون نه‌وه ﴿فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ﴾ نه‌وه‌ی له‌سه‌ر پیغه‌مبه‌ره، که‌یاندنی په‌یامه‌و نه‌نجامیشی داوه ﴿وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ﴾ نه‌وه‌ی له‌سه‌ر نی‌وه‌یه قبول‌کردنی په‌یامه‌که‌یه‌تی و به‌گوپکردنی‌ه‌تی له‌وه‌ی فه‌رمانتان پی ده‌کا به‌دل‌سوژی پابه‌ندی فه‌رمانه‌کانی بن، وه‌ل‌حال پشتتان هه‌ل‌کردوه به‌گویتان نه‌کردوه.

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّوْا فَمَا طَائِفَةٌ مَّا حَمَل وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٥٤﴾ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٥﴾ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٥٦﴾ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا أُولَٰئِكَ إِلَّا فِي أَعْيُنِنَا وَإِن يَظُنُّوكَُمُ الْيَوْمَ أَن لَّنْمُنِّهُنَّ الْأَرْضَ لَنَمُنَّ بِهَا لَنَنصُرَنَّكَ وَالَّذِينَ لَا يُرِيدُوا الْعِلْمَ مِنْكُمْ تِلْكَ مُّزَيَّنَّةٌ مِّن قَبْلِ صَلَوةِ النَّبِيِّ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِّنَ الظَّهِيرَةِ وَمِن بَعْدِ صَلَوةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَتٍ لَّكُمْ لَبْسٌ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَافُوتٌ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٨﴾

﴿وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ﴾ نه‌گه‌ر نی‌طاعه‌ی جله‌و‌گیریه‌کانی بکه‌ن هیدی‌ه‌ت ده‌رین بو حه‌ق و راستی بو ریبازی سه‌ره‌به‌ستی و به‌رچاو رو‌شنی و دل روناکی. چونکه پیغه‌مبه‌ر بانگه‌وازی ده‌کا بو ریبازی راست و به‌خته‌ومر. پیغه‌مبه‌ریش هه‌ر راگه‌یاندنی له‌سه‌ره‌و به‌س. ﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ﴾ به‌روم‌ردگار واده‌ی داوه به‌وانه‌ی نی‌مانی پته‌وو راستیان هه‌یه و کرده‌وه‌ی باشیش نه‌نجام ده‌دن، واده‌ی نه‌وه‌ی پی‌داون: که‌له‌سه‌ر زه‌وی جی‌گیریان بکاو بیانکاته‌ خاوه‌نی زه‌وی و ناوه‌دانکه‌رده‌وی، بیانکاته‌ فه‌رمانه‌رواو کاربه‌ده‌ستی خه‌لک له‌زه‌وی داو ولات ناوه‌دان بکه‌نه‌وه‌و زیانی تیدا خو‌ش بی، ده‌یانکاته جینشین له‌سه‌ر زه‌وی وه‌کوو له‌پیش نه‌وان دا داودو سلیمانی کردنه کاربه‌ده‌ست و فرمانه‌روای سه‌رزه‌وی، وه‌کوو چۆن ولاتی می‌صرو شامی دا به‌نه‌ته‌وه‌ی نی‌سرائیل له‌شوینی جه‌باییره‌و فیرعه‌ون دا جی‌گیری کردن!! ﴿وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي

ارتضى ﴿نايینی نیسلام جیگیر دهکا بۆیان لهسەر زموى، لهناو دلهكان دهپر سکینی و لهولات دا پایه داری دهکا، خۆیان دهبنه فهرمانرپهواو کاربه دهستی جیهان و نایه کهشیان دهبیته بهرنامه ی زیان، چاکسازی و عهداله تکاری پهیدا دهبی، زموى ناوهدان دهکریته وهو سوود له بهرو بوومه کانی ومرده گیرئ، چونکه نایینه کهیان فهرمان به چاکسازی و عهداله تکاری و ناوهدانکرده وهی ولات و پشکنینی کون و قوژبنی زموى دهکا؛ بۆنه وهی سوودی ماددی و زانستی ئی ومربگرن! ﴿لَهُمْ وَلِيَدُهُمْ مِنْ بَعْدِ خُرُوجِهِمْ أَمْناً﴾ حال و مزعیان دهگۆرئ له ترسه وه بۆ نارامی و ناسایش، به دلنیا یی پشتین دهکهنه وهو له کهس ناترسن.

﴿يَعْبُدُونِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئاً﴾ ته نیا عیبادت بۆ خودا دهکهن و بهس، کهسی تر ناکهنه هاوهل و هاوشانی یان نه وانه بالادهست دهبن چونکه ته نیا خودا دهپرستن و کهسی تر ناکهنه هاوشانی. ﴿وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾ کهسیک دواى نهو هه موو نازو نیعمه تانه ی پیمان به خشیون له نایین هه لگه پرینه وه یان کوفرانی نیعمه ته کانی بکهن.

﴿وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ﴾ نوێز دهکانتان له کاتی خۆیان به پرئ و پیکى نه نجام بدن، ﴿وَأَتُوا الزَّكَاةَ﴾ زهکاتی مال و سامانی خۆتان دهر بکهن، چونکه زهکات دان باربووی کردنی ئاتاجانه، دهستگیری کردنی هه ژارو بی نه وایانه، ﴿وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ﴾ پابه ندی فهرمانی پیغه مبه ر ﷺ بن، چیتان بی دهلئ گوئ بیستی فهرمان و جله و گیریه کانی بن، ﴿لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ بۆ نه وهی خودا رهحمتان بی بکا، لهسزای توندی دۆزه خ بتانپاریزی، چونکه هه رکهسی نه وه کردارو هه لویستی بی خودا رهحمی بی دهکا.

﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ﴾ نهی پیغه مبه ر! و امه زانه نه وانه ی سه پرچی په یامی تو دهکهن، به درت دهخه نه وه، به روا به پیغه مبه ریته خۆت و راستی په یامه کمت ناکهن، و امه زانه نه وانه له ژیر دهسه لاتی خودا دمرده چن و خودا ناتوانی تو له یان ئی بستینی. ﴿وَمَا أَوْهَمُ النَّارُ﴾ شوینی چه وانه وهو سه رمنجامیان ناگری دۆزه خه ﴿وَلَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾ دۆزه خه خراپترین ناکام و شوین و جیگای چه وانه و مبه. هه رکهسی له قیامهت دا دۆزه خه بکریته شوینی چه وانه وهی مالویران و خه سارتمه نده!

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنَكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَلْفَوْا الْحِلْمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ﴾ نهی نه وکه سانه ی نیمانتان

هیئاوه، به روا تان به خودایه ته خودا و پیغه مبه ریته موچه مبه ده هیه، به نافرمت و پیاو تانه وه، داوا له کۆیله خزمه تکارو کاره کهرو به ندهکانتان بکهن، هه روا داوا لهو مندالانه تان بکهن؛ که هیشتا بالغ نه بوون. داوایان ئی بکهن که له سی کات دا به بی ئیزن نه یه نه ژوور دهکانتان و به بی پرس خۆیان به شوینی تایبه ته نووستنتان دا نه کهن نهو سیکاته قه دهغه کراوانه ش نه مانه ن.

۱- ﴿مَنْ قَبْلَ صَلَاةِ الْفَجْرِ﴾ له پیش نوێزی به یانی دا، چونکه نهو کاته کاتی نیستیرا حهت و نووستنه له ناو جیگادا کاتی به خه بهر هاتن و ههستان له خه وو خۆگۆرینه، له وانه یه عه وره تی ئاده میزاد به دهر بکهوئ و نهو خزمه تکارو مندالانه چاویان بی بکهوئ.

۲- ﴿وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ﴾ نهو کاته ی پۆشاکى کارو کاسی دادهکهن و خۆتان روت دهکهنه وه بۆ پشوودان و ماندو چه سانه وهو نووستنی نیوه رۆژ.

۳- ﴿وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ﴾ دواى نوێزی (خه وتنان) چونکه نهو کاته ش کاتی خۆ روتکرده وهو پۆشاک گۆرینه، پۆشاکى نیش دادهکهن دهرئ و پۆشاکى نووستن له بهر دهکری. ﴿ثَلَاثَ عَوْرَاتٍ لَكُمْ﴾ سی کاتی وههان مه زنده ی نه و میان ئی دهکری عه وره تی ئاده میزادیان تییدا دهر بکهوئ. دهبی فهرمان به خزمه تکارو کاره کهرو مندال بکری لهم سی کاته دا خۆبه سه ری سه ر به ژووری تایبه ته نووستن و چه سانه وه دا نه کهن. ﴿لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ﴾ چ خراپه یه کتان له سه ر نیه نه گهر له غه یری نهو سی کاتانه دا مندال و کۆیله نوکه رو خزمه تچی و کاره که رهکانتان به بی ئیزن بیته ژوورده و بۆلاتان، واته شتیکی موباح و ره وایه و به یاساغ دانانری. چونکه نه وانه ﴿طَوَّافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ﴾ واته نهو مندال و کۆیله و خزمه تچی و کاره که رانه تان له ناو مال دان و دین و دهچن، هه ریه که بۆ کارى خۆی، خزمه تچی و کاره که رهکانتان خه ریکی مالمالین و نه نجامدانی نیش و کارى ناو مالن، منداله کانیش بۆ نه نجامدانی کارى تایبه ته خۆیان ژوراو ژوور دهکهن و پییان خۆشه له گه ل ئیوه ش کات به سه ر به رن، نه گهر هه موو کاتیک دهقولباب و ئیزن ومرگرتن به پیویست دابنرایه ده بوه حه رده و ناخۆشی بۆ هه موو نه ندامیکی خیزانه که.

﴿كَذَٰلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾ ناوا و به و جۆره په رومردگار شه ریعهت و یاسا بۆ نیوه رون دهکاته وه،

فیری نادابو رهوشتی جوان و رازاوتهان دهکا، پهرومردگار ناگاداری ومزعو حالی بهندهکانیهتی، دزمانی چ سوودبهخسه بویان چی بهکه لکیان نایه، داناو ههکیمه له دارپشتنی یاسای ژبانی ناو خیزانو ناو گوهمه، دزمانی چ دابو رهوشتیک بهکه لکه بویان، نه مجار دهگوژیتهوه بو بهیانکردنی حوکمی دوانزدههه و دمه رموی: ﴿وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾ هه رکاکی مندا له کانتان گه بیشتنه ته مهنی بالغ بوون که له وه پش ته نها له سی کات دا نیزنی هاتنه ژورو دهی شوینی نووستن و پشودانی نیو دهیان ومرده گرت، نه گهر بالغ بوون پیویسته هه موو کاتی نیزن ومربگر و ده کوو چوون له وه پش فهرمانتان پی کرا: که ناده میزادی گه و ره ده بی نیزنی هاتنه ژورو ده ومربگری جاکوری نهو ماله بی یان خزم و که س و کار بی.

﴿وَالْفَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ﴾ و ده کوو زانیمان له وه پش فهرمانی کرد به وهی نافرمان زینه تی خو یان بشار نه وه بو نه وهی فیتنه و شه هه وات نه و روژین. نه مجار لی رده ده گه ریته وه سه بهیانکردنی حوکمی نه وه: که نه و نافرمانه ی پیرو په لو بوون و چ هزو نارمزوی پیاوانیان نه ماوه، له شو لاریان چرچ و لوچ بووو و چ جوانییه کیان پیوه دیار نیه، نه و جوړه پیرمژانه چ خراپه یه کیان له سه ر نیه: که له ناو مال دا که می له پوشاکی خو یان کهم بکه نه وه واته: پوشاکی دمرو دیان دا بکه نن، به مه رجی عه و ردتیان به دمر نه که وئ و که شفی زینه تی خو یان نه کهن. به لام ﴿وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ﴾ نه گهر پوشاکی دمرو دیان به سه ر خو یانه وه بیلن و داینه که نن و به و پوشاکه پان و پوره داپوشه رموه له مال دابنیشن باشتره بویان. ﴿وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ پهرومردگار شنه وایه به قسه و گفتوگوی نه و پیرمژانه له گه ل پیاوان دا، زانو ناگاداره به گوشت و گو ی نه و پیرمژانه له گه ل نه و ان دا، زانو ناگاداری مه به ست و نیاز یانه، هچی لی گوم نابی.

﴿لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ﴾ له سه ر کوپرو شهل و گوچ و نه خو ش چ

وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦٩﴾ وَالْفَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٧٠﴾ لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخْوَالَكُمْ أَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكَتْكُمْ مَفَاتِحُهُ أَوْ صَدِيقِكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبْرَكَةٌ طَيِّبَةٌ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧١﴾

گونا ه ی نیه: که نه توانن بچن بو جیهاد، به بیانووی بی توانای و لاو زییان خو یان پاش بدن. ﴿وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ﴾ هه روا له سه ر نیوه ش چ تاوانی نیه که له ماله کانی خو تان دا نان بخوون. که دمه رموی: مالی خو تان. مالی کوپ به نیسه بت دایک و باو که وه، هه روا مالی می رده بو ژن، ده گریته وه. چونکه مالی کوپ هی باوکیه تی، مالی می رده مالی ژنه که یه تی. ﴿أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخْوَالَكُمْ أَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكَتْكُمْ مَفَاتِحُهُ أَوْ صَدِيقِكُمْ﴾ واته پهرومردگار له یانزه شوین دا بو نیمه ی حه لال کردوه که به بی نیزنی سه ریج و به مه رجی نه وهی بزانیان پیخوشبون و رمزه مندی هیه بخوین و بخوینه وه نه و یانزه شوینه ش نه مانه ن: مالی خو مان، مالی کوپش به رده که وئ. مالی باوک و باپیرانمان، مالی دایک و نه نکمان، مالی براکمان، مالی خوشکانمان، مالی مامه کانمان، مالی خوشکی باوکمان، مالی خاله کانمان مالی خوشکی

دایکمان، یان نهو مالانهی که کلیلیان به دهستی نئوه وهیه، یان مالی برادرو هاوریکانتان. جا: که بهیه که وه ناوی نهو مالانهی هینا: که بهی نیزی صهریخ خواردن و خواردنه و بیان تیدا ره وایه، نهو حال و چونیتهش به بیان دهکا: که خواردنه که ی له سر دهخوری: دمه موئ: ﴿لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعاً أَوْ أَشْتَاتاً﴾ چ خراپه و حهره جیکتان له سر نیه به کوړو کومه ل نان بخون یان به تهنیا نان بخون. ﴿فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتاً فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ﴾ همرکاتیک چوونه مائیک له مالانه بؤ ناخواردن، سهرتا سه لام له دانیشتوانی ماله خانه خوی که تان بکه، چونکه نهوان له خوتانن چ له روی نایینه وه، یان له روی خزمایه تی و دوستایه تی وه. ﴿نَجِيَّةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مَبْرَكَةٌ طَيِّبَةٌ﴾ واته: سلاوبکه به سلاویک که به فهرمانی خودا چه سپاوه له شهریه تی و یاسای خوی دا دایناوه، نهو سلاو کردنه پیرزو و خیرو بهرکه تی ناوهره، پاداشی باشی لی و مرده گرنه وه. دل و دهر وونی سلاو لی کراوی پی خوش دهی. ﴿كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾ ناوا به وجوده خودا یاسا و ریسای ناینتان بؤ شی دهکاته وه، وه کوو چون له م نایه ته دا نه وهی بؤ رونکردنه وه که حه لاله بؤ تان دیدنه یه کتر بکه و به نیرن و تیرادیوی له مالی یه کتری بخون. ههر وه کوو له سورته که دا گه لیک حوکه و شهریه تی جوړا و جوړی بؤ شی کردنه وه، بؤ نه وهی نئوه تی یان بفکرن و سهرنجیان بدنه، فهرمان و جله و گیریه کانی خودا شاره زابن و خوشبه ختی دنیا و قیامت دهسته بهر بکه.

﴿۶۲﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ﴿مُوسُولَمَانَانِ﴾ خاوند باوهر و نیمان کامل و پته و نهوانن له ناخوه بر وایان به هه بوونی خودای تا و تهنیا و به دیهینه رو هه لسورینه ره هیه، ههروا بر وایان به راستی پیغه مبهرایه تی و هاتنی روژی قیامت هیه. ﴿وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّى يَسْتَأْذِنُوا﴾ نه گهر هاتو موسولمانان له ته که پیغه مبهردا بون و بؤ کاریکی گرنه کو بونه وه و ده کوو نوژی جومعه یان نوژی جهژن، یان ده گمل که وتن و هاوکاری کردن بؤ جهنگان له دزی دوژمن، یان پلان دانان و نه خسه کی شان بؤ کاریکی گرنه جائه گهر له وکاتانه دا پیویستیان به و دیو و نیرن و مر بگرن و پیغه مبه ره خوی روخصه تیان بدا تا نیرن و مر نه گرن نارون. ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ﴾ بیگومان نهوانه ی نیرن له پیغه مبه ره و مرده گرن و بؤ چوونه دهر وه و نه نجامدانی کاره کانیان روخصه تی و مرده گرن و راوریز له گمل پیغه مبهردا ده کهن، نهوانه له پیری موسولمانانی

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ. وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّى يَسْتَأْذِنُوا مِنَ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ. فَإِذَا أَسْتَأْذِنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَنْزَلْنَا مِنْ شَيْءٍ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفِرُ لَهُمْ اللَّهُ. إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۶۲﴾ لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَسْتَلُونَكُمْ مِنْكُمْ لِيُذْهِبَ اللَّهُ عَنْ الَّذِينَ يَخْلُقُونَ عَنْ أَمْرِهِمْ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۶۳﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَبَوْمَ بَرَجَمُونَ إِلَيْهِ فِئْتِنُكُمْ يُخَافُكُمْ اللَّهُ بِكُلِّ غَوٍّ عَظِيمٍ ﴿۶۴﴾

سُورَةُ النُّورِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بَرَكَ الَّذِي زَلَّ الْقُرْآنَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿۱﴾ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدْ يَنْقَذُ ﴿۲﴾

خاوند باوهر و راستگوو راستان، بر وایان به تا و تهنیا و خودا و پیغه مبهرایتی حهره تی موحه مبهردا هیه، به گویره نیمانه که یان هه لاس و کهوت ده کهن. ﴿فَإِذَا اسْتَأْذِنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَنْزَلْنَا مِنْ شَيْءٍ مِنْهُمْ﴾ نه گهر هاتو یه کی که له موسولمانه راستالانه داوی روخصه تی لی کردی بؤ نه وهی کاریکی گرنه و پیویستی خوی نه نجام بدا نه تو به نارمزوی خوت و به گویره بهرزه و مندی روخصه تیان بد. ﴿وَاسْتَغْفِرُ لَهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ نهی موحه مبهردا داوی لی خوشبوون له تاوانیان بؤ بکه، له خودا بیار پیره وه:

﴿۶۳﴾ لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا ﴿نَهَى مُوسُولَمَانَانِ﴾ به ناوی شه خصی خوی بانگی پیغه مبه ره مه کهن! مه لین: نهی موحه مبهردا، یان نهی کوپی عه بدوللا. یان - باوکی قاسم - به لکوو به شیوهیه که بانگی بکه نیرن و حورمه تی بگه یه نی، به دهنکی نر مه وه و به شیوهی نه دهب و حیشمه ته وه بانگی بکه (یارسول الله) (یانبی الله) دهبی به و پیری پیره وه بانگی بکه، له بانگ کردنه که تان دا دیاربی

که دل و دهر و نونی داگیر کردون و خوشستان دهوی و به و یقاره لاتان. ﴿قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا﴾ وشهی (قد) لیره دا بۆ ته حقیق و چه سپاندنه. واته: خودا زاناو ناگاداره به و دوور وانهی که خویشان له کۆر و مه جلیسی پیغه مبه ر ﴿وَلَا يَخَافُ فَتْنَٰهُ اَوْ دَمْدَمَ ۚ و هُوَ يَهْكِي ۚ يَكُ خَیَانٌ بَارِیْكَ دَهْكَنَه و ه، به بی نیزنی پیغه مبه ر و روخصت لی و درگرتن له مزگه و تو کۆر و کۆبوونه و ه دی دزه ده که ن و به کتر ده که نه مه تال و به رده و هندیکیان خو ده خنه په نا هندیکیانه و ه (قه لفری لی ده که ن:). ﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ اَمْرِهٖ اَنْ تُصِیْبَهُمْ فِتْنَةٌ اَوْ يُصِیْبَهُمْ عَذَابٌ اَلِیْمٌ﴾ بابر سن نه وانهی سه رب پیچی فه رمانی پیغه مبه ر ده که ن، به نه ینی یان به ناشکرا ده یانه وئ سنور شکینی بکه ن، هه وئ دمه دن پابه ندی فه رمان و جله و گریه کانی نه بن، په یه وئ شه ریعه ت و نامۆزگاریه کانی نه که ن، بابر سن له وئ: که تووشی به لا و فیتنه و ناخوشی بب، یان له قیامه ت دا دوچار ی عه زابی به نیشی دۆزه خ بب.

﴿۴۶﴾ اَلَا اِنَّ لِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا اَنْتُمْ عَلَیْهِ ؕ دوباره وشه ی (قد) بۆ ته حقیق و چه سپاندنه. واته: ناگادار ببه و ه، بزائن هه رچی له ناسمانه کان و زه وئ دا هه یه، به ده یه یئرا و و ملکی خودان، تا و و توئ کردن و هه تسوران و فه وتان و دروست کردنیان، که م بوون و زۆر بونیان هه مووی به ده ست خودایه، هه رچی نه ینی و ناشکرایه که هه یه هه مو و لای خودا نه یانه. ﴿وَيَوْمَ يُرْجَعُونَ اِلَیْهِ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوْا﴾ نه و روژی ده که پیندرینه و ه بۆلای خودا: که روژی قیامه ته، هه والیان ده داتئ به وئ له دونه یادا کردویانه به و کوفر و نیفاقه ی له نا و دلی خویشان دا هه شاریان دا و ه. پرا و پر سزایان ده داته و ه. ناده میزاده کان چییان کرده و دیته و ه پیشیان و پاداش و سزای له سه ر و مرده گر نه و ه. ﴿وَاللّٰهُ بِکُلِّ شَیْءٍ عَلِیْمٌ﴾ خودا به هه موو شتیک زانا و ناگاداره، روژی قیامه ت به نده کان به ره و روی زانیاری خودا ده بنه و ه ه یچیان بۆ ناشیردریته و ه. له و روژدا دادگایی کردن ته نها بۆ خودایه و خوئی سه ر نه جانی ناده میزاد به چاک و خرابیانه و ه یه کال ده کاته و ه لیکیان هه لده و ئی.

کۆتایی سوره تی النور

سوره تی (الفرقان)

{بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ}

﴿۱﴾ تَبٰرَكَ الَّذِی نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلٰی عَبْدِهٖ لَیْکُوْنَ لِلْعٰلَمِیْنَ نَذِیْرًا ﴿۱﴾ به رزو پیر و زو خا و دن خیر و فه ر، نه و خودایه ی قورنانی نازل کرده بۆ سه ر به ندی خوئی: که ره وانه کرا و ه بۆ سه ر هه موو ناده میزاد و خاته می پیغه مبه رانه. بۆ نه وئ به و قورنانه پر فه ر و به ره که ته عاله می ناده میزاد و عاله می جندو که بترسینی، ترسینه ر و موژده دهری، سه رب پیچیکاران له سزای خودا بترسینی موژده ی به هه شت بدا به وانه ی پابه ندی په یامه که ی ده بن.

﴿۲﴾ الَّذِیْ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ﴿۲﴾ نه و خودایه ی که له راستیدا مولکایه تی و خا و نه یه تی ناسمانه کان و زه وئ هه ر هئ نه و ه، ده سه لاتی به ده یه یئان و فه وتاندن و رده م ه یئان هه ر هئ خو یه تی، به و یستی خوئی چوئی بوئی نا و هه لیان ده سه و ریئ، ژبیان به خشین و مراندن، ته حلیل و ته حریم... ته نها به ده ست خو یه تی و به س ﴿وَلَمْ یَخْذِ وَلَدًا﴾ هه ر گیزا و هه ر گیز به ه یچ شی و ده یه ک مندالی بۆ خوئی بریار نه دا و ه، هه بوونی مندال له گه ل پله و پایه ی خودایه تی نا گونجی، پیویستی به مندال نیه، ﴿وَلَمْ یَكُنْ لَهٗ شَرِیْکٌ فِی الْمُلْکِ﴾ شه ریک و ها و به شی نیه له خا و نه یه تی و ده سه لاتداری و فه رمان په وایی دا. تا ک و ته نه یایی له خودایه تی دا، هه ر نه و شی وای په رستش بۆ کردن و به ندایه تی بۆ کردنه، ﴿وَخَلَقَ کُلَّ شَیْءٍ فَقْدَرَهٗ تَقْدِیْرًا﴾ هه موو شتیک جگه له خوئی هه مووی له نه بوونه و ه به دی ه یئا و ه، قه باره و شی و ه مه زنده کردن، گونجانی هه موو شتیک له گه ل شته کانی تر به رچا و گرتو ه، هه موو مه خلوقاتی به یه که و ه گونجاندو ه.

﴿۳﴾ وَاَنْخَذُوْا مِنْ دُوْنِهٖ اِلٰهَةً ﴿۳﴾ چه ند خودایه کیان بریار دا و ه جگه له خودا به ندایه تی بۆ ده که ن، هه رچی نیشانه ی خودایه تی هه ن له و ان دانیه، ﴿لَا یَخْلُقُوْنَ شَیْئًا﴾ ه یچیان پی دروست نا کری، ده ی خودای حه ق و راست ده بی توانای دروست کردن و به ده یه یئانی هه بی. ﴿وَهُمْ یُخْلَقُوْنَ﴾ نه وانه بۆ خویشان دروستکارون، دروستکارویش ناتاجی دروستکه ره، ده ی خودای حه ق و راست ده بی ناتاجی به که س نه بی. ﴿وَلَا یَمْلِکُوْنَ اَنْفُسَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا﴾ نه وانه

بۆ خودی خویشان دارای قازانج و زیان نین، ناتوان زیان له خویشان دور بخه نه وه، قازانج بۆ خویشان کیش بکه، جاکه بۆ خویشان دور خسته نه وهی زیان و کیشکردنی قازانجیان بۆ دهسته بهر نه بێ، دیاره بۆ غهیری خویشان هه رنه! هه رشتیکیش بۆ خۆی و بۆ غهیری خۆی دارای زیان و قازانج نه بێ هیچ فائیدهیه که له عیبادت کردنی دانیه. ﴿وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا﴾ توانای مراندن و زیان به خشین و دروستکردنه وهی مردوانیان نیه، جاشتیک نه وه سیفته و رهوشتی بێ چون دهشی پێی بگوتری خودا؟ ﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِلْفُكُ افْتِرَاءُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ﴾ نه و کافرو موشریک و نه فامانه ده لێن: نه م قورنانه جگه له درۆیه کی هه لبه ستره و هیچی تر نیه، موحه ممه د خۆی هه لی به سته وه کۆمه لێکی تریش یارمه تی دده دن، نه وانه ی نه هلی کیتاب بوون و نیستا نیمانیان به موحه ممه د هی ناوه شتی فیر ده که ن و یارمه تی دده دن بۆ کۆکردنه وه وه هه لبه ستنی نه م قورنانه! نه م جار خودا بیرو بۆ چونه که یان ره ده ده کاته وه ده فهرمو ی: ﴿فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا﴾ به راستی قسه یه کی پوچ و بێبناغه یان هی ناوه، بۆ خویشان ده زانن که درۆ ده که ن و نه وهی ده لێن درۆ و ستمه، ﴿وَقَالُوا أَأَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ﴾ اکتبه ها فه ی ئم لی علیه بکره و اصیلا کافرو موشریکه کان گو تیان: نه م قورنانه چیرۆکه کۆنی پێشینانه درۆ و ده له سه ی گه له ونه ته وه پێشینه کانه که له چیرۆکه خه یالاوی و ده ست هه لبه سته کانیان دا تۆماریان کردوه، ده شو به یته چیرۆکی شانامه و حیکایه تی نه سه فه ندیار. موحه ممه د به هۆی نه هلی کیتابه وه نو سیویه ته وه و به یانی و ئیواره به دزیه وه به سه ریدا ده خویندریته وه بۆ نه وهی له به ری بکا، چونکه بۆ خۆی نه خوینده واره خویندنه وه و نووسین نازانی.

﴿قُلْ﴾ نه ی موحه ممه د پێیان بلی: ﴿أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ نه و قورنانه ی که هه و ال و سه رگوزه شته ی رابوردوانی تێدایه خودایه که بۆ منی ناردوه، که هه مو و نه ینی ئاسمانه کان و زهوی ده زانی، هیچ هه و ال و به سه رهاتیکێ پێشینان و دوائنانی لی و ن نابێ. هه و الی نه ینی و ناشکرای له لا چون یه کن، نه و قورنانه له لایه ن

ده دا؟

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا ﴿٢﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِلْفُكَ افْتِرَاءُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا ﴿٣﴾ وَقَالُوا أَأَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ أَكْتَبَتْهَا فَحْيُ ثَمَلٍ عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٤﴾ قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥﴾ وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَهُ مَلَائِكَةٍ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ﴿٦﴾ أَوْ يُنْفِثُ إِلَيْهِ كَزْزَازَ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ﴿٨﴾ أَنْظِرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَلِ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٩﴾ تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ لَكَ فُصُورًا ﴿١٠﴾ بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١١﴾

خودای زانا و دانا وهیه، له لایه ن خودای ناگادار به سه ر نه ینی ناسمان و زهویه وهیه. ﴿إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ بێگومان خودا لیخو شبو و خاوه ن به زویه، له روی رهحه ته ی به ره فراوانی خو یه وه قورنانی نازل کردوه،

یه که م ﴿وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ﴾ کافره کانی قوره یش ده یانگوت: نه م کابرایه که خۆی له نێمه کردوه به پێغه مبه ر، هیچی له نێمه جیا نیه و چ زیده هه زل و ریزیکێ به سه ر نێمه وه نیه، وه کوو نێمه خواردن ده خوا، وه کوو نێمه ناو و شله مه نی ده خواته وه، وه کوو نێمه پێویستی به خواردن و خواره ده مه نی هیه، نه گه ر نه و راست ده کا پێغه مبه ره ده بوو پێویستی به و جو ره شتانه نه بوایایه.

دووهم ﴿وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ﴾ به ناو بازا ردا دێ ده چی، هه و لی په یدا کردنی بزێویه تی و مامه له و بازرگانی ده کا، ئیتر چی له نێمه زیاتره و به چ هه زلیکه وه لاف ی پێغه مبه ری تی لی

سیهم ره‌خنه‌یان نه‌ومبوو: که دمیانگوت: ﴿لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَهُهُ الْمَلِكَ فَيَكُونَ مَعَهُ نَذِيرًا﴾ نه‌ری نه‌وه بۆچی له‌خوداوه فریشته‌یه‌ک نایه‌ت بۆ لای موحه‌مه‌دو شایه‌تی بدا له‌سه‌ر پاستی داواکه‌ی و قسه‌ی به‌ره‌ه‌لستکارانی رمت بکاته‌وه،

چوارهم ره‌خنه‌یان نه‌ومبوو: که دمیانگوت: ﴿أَوْ يُلْقَىٰ إِلَهُهُ كَنزًا﴾ نه‌وه بۆ له‌ناسمانه‌وه گهنج و خه‌زینه‌یه‌کی بۆ ناخریته خواره‌وه مه‌سه‌ره‌ی خاوو خیزانی لئ بکاو پئویستی به‌کاسبی کردن و مامه‌له‌و بازرگانی نه‌بی؟

پینجه‌م ﴿أَوْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا﴾ خو نه‌گهر گهنج و خه‌زینه‌ی بۆ نه‌خریته خوار، ده‌با نه‌گهر هه‌چکه نه‌بی وه‌کوو سامانداریک باباخ و باخاتیکی هه‌بی له‌به‌روبوومی بخاوو مه‌سه‌ره‌ی خاوو خیزانی لئ ده‌سته‌به‌ر بکا. ﴿وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِنَّا تَبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا﴾ کافره‌کان وتیان: ئیوه نه‌گهر شوین ئهم پیاوه بکه‌ون و ئیمانی پئ‌بینن، بیگومان شوین پیاویکی ده‌ست لیوه‌شاوو سیحر لی‌کراو که‌وتوون، شوین که‌سیک که‌وتون عه‌قلی تیک چوووه نازانی ده‌لئ چی و چی ده‌کا! ئه‌دی چۆن ئیوه په‌یره‌ی فه‌رمان و جله‌وگیریه‌کانی ده‌که‌ن؟!

ئهمجار په‌روهر‌دگار وه‌لامی ئهم شو‌بهه‌یان ده‌داته‌وه‌وه دمفه‌رموئ: ﴿انْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ﴾ ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خو‌شه‌ویست! به‌ سه‌رسو‌رمانه‌وه تی ب‌فک‌ره، بر‌وانه‌ چیت پئ ده‌لئین؟ : چۆن له‌خو‌یا‌نه‌وه صیفات‌ی جیا‌جیات بۆ داده‌تاشن. ناوو ناتۆره‌ی سه‌یره‌سه‌مه‌رم‌ت لئ دمنین، بوختانت پئ ده‌که‌ن و شت بۆ هه‌لده‌به‌ستن؟ هه‌موو ئهم قسانه‌یان پوچ و بی‌بناغه‌ن و بوختان و ده‌ست هه‌له‌به‌ستن، هه‌ره‌که‌سیک تۆز‌قالتیک عه‌قل و قامی هه‌بی ئهم جو‌ره قسانه‌ی به‌گوی دانا‌چی، ﴿فَضْلُوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا﴾ ری‌گایان لئ گوم بووه‌وه سه‌ره‌گه‌ردان و گوم‌پا بوون، ری‌گای هیدایه‌ت و حه‌ق نادۆز‌نه‌وه! ﴿تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ لَكَ فُصْرًا﴾ پاک‌و مونه‌رز‌ه‌هه، به‌رز‌وپه‌رۆزه نه‌و خودایه‌ی نه‌وتۆ نه‌گهر بیویستایه له‌دونیا‌دا زۆر باش‌تری له‌وه‌ی نه‌وان پئ‌شنیاری ده‌که‌ن پئی ده‌به‌خشی، نه‌وان‌زو نعه‌مه‌ته‌ی له‌قیامه‌ت‌دا واده‌ی پئ‌دا‌وی بۆی پئ‌ش ده‌خستی بۆ دونیا‌و باخ و باخاتی‌وی

پئ‌ده‌به‌خشی به‌زۆر دره‌خته‌کانی دا جو‌گا‌وجۆ‌بار بکشانایه، قه‌صرو با‌له‌خانه‌ی ناوازه‌و دل‌گیری بۆ ده‌سته‌به‌ر بک‌ردیتایه! زۆر باش‌ترو به‌نرخ‌تری له‌وه‌ی نه‌وان پئ‌شنیاری ده‌که‌ن پئ‌به‌خشی‌تایه. ﴿بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ﴾ به‌ل‌کوو نه‌وان بر‌وایان به‌هاتنی رۆزی قیامه‌ت نیه، نه‌و بی بر‌واییه‌یا‌نه بۆته هۆی نه‌وه‌ی نه‌و قسه‌ پر‌وپو‌چانه بکه‌ن، وه‌و هه‌موو درۆو ده‌له‌سانه هه‌ل‌پ‌ژن! ﴿وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا﴾ ئی‌مه ئاماده‌مان ک‌ردووه بۆ که‌سیک بر‌وای به‌قیامه‌ت نه‌بی، نا‌گری زۆر گه‌رمی‌وا که‌ خیرا بل‌یسه ده‌سی‌نئ، سو‌تی‌نه‌رو دا‌پ‌لو‌خینه‌ره. ﴿إِذَا رَأَتْهُمْ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا﴾ ئیستا ئی‌مه له‌به‌رده‌م دیمه‌نی نا‌گریکی بل‌یسه‌داری پریشک هاو‌یز‌داین نا‌گه‌ره‌که گیانی به‌ به‌ردا ک‌راوه، دم‌روانی و ده‌بی‌نئ، قیامه‌ت به‌ درۆ‌زانه‌کان ده‌بی‌نئ، له‌دوره‌وه ده‌یان‌بی‌نئ دم‌که‌وپته ل‌ره‌ه‌ل‌رف و نا‌له‌نال، ده‌نگی کل‌ه‌وو کول‌انی ده‌بی‌ستن، نی‌له‌نی‌له‌وه چه‌پۆ‌کانیه‌تی، نیشانه‌ی رق و قینی زۆریه‌تی لی‌یان، لی‌یان به‌دا‌خه‌و بۆیان ده‌سو‌تئ فیشکه‌و ن‌رکه‌ونه‌اله‌ی ده‌بی‌ستن هه‌ینه‌دی رق لی‌یا‌نه خه‌ریکه لی‌ک جیا‌بی‌ته‌وه، تا‌وان‌بارانی‌ش به‌ره‌و نه‌وئ کیش ده‌ک‌رئ! جاتۆ و‌ره به‌وردی بیر له‌و دیمه‌نه بکه‌رموه‌وه به‌زین‌دوی بی‌هه‌ینه پئ‌ش چا‌وی خو‌ت! به‌پاستی دیمه‌نه‌که تابل‌ی سامناک و دل دا‌چ‌له‌کینه‌ره!

﴿وَإِذَا أَلْفَا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مَقْرَّبِينَ﴾ جا‌که‌تور‌ده‌درینه ناو دۆ‌زه‌خه‌وه نا‌خرینه شو‌ین‌یکی پان و پۆ‌رو به‌ره‌را‌وان به‌ل‌کوو تور‌ده‌درینه ناو شو‌ین‌یکی ته‌نگه‌به‌ر بۆ نه‌وه‌ی س‌زاو ئازاره‌که‌یان به‌ئیش ت‌رو سه‌خت تر بی، ده‌ست و قا‌جیان به‌زنجیر به‌س‌تراوه هی‌وای ر‌زگار‌بوون و قوتار بوونیان بر‌اوه. ﴿دَعُوا هُنَالِكَ بُرًّا﴾ ها‌واریان لئ هه‌لده‌ستی و ته‌مه‌نه‌ی مردن ده‌که‌ن بۆ نه‌وه‌ی له‌م س‌زا سه‌خته ر‌زگاریان بی، مردن ده‌بی‌ته هی‌وای سه‌ره‌کی و ئا‌واتی ر‌زگار بوونیان، خوا خوایانه بۆ مردن به‌لام سه‌ره‌باری نه‌وه‌ی که‌ئا‌واته‌که‌یان جیه‌جی نا‌گری و ویسته‌که‌یان نایه‌ته دی، گالته‌و لا‌ق‌رتیشیان پئ‌ده‌ک‌رئ! نه‌وان ها‌وار ده‌که‌ن ئه‌ی مردن له‌کو‌یی و ژیان کوشتینی فریامان بکه‌وه‌وه ر‌زگار‌مان بکه! پئ‌یان ده‌گوت‌رئ: ﴿لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ بُرًّا وَاحِدًا وَادْعُوا بُرًّا كَثِيرًا﴾ نانا نه‌مه‌رۆ دا‌وی

مردنیک مه‌که‌ن داوای زور جور له‌مردن بکه‌ن، مردنیک به‌ته‌نیا به‌که‌لکی هیچ نایه‌و دادتان نادا، مه‌به‌ست گالته پیکردن و ناویمیدکردنیانه له‌رزگار بوون، به‌لک‌وو سزایان نه‌براه‌وو هه‌تا هه‌تاییه!! ﴿۱۵﴾ **قُلْ** نه‌ی موحه‌ممه‌د پٚیان بلی: ﴿أَذْلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءٌ وَصِيْرًا﴾ نایا نه‌وسزاو تو‌له باشه که‌باسی کرا بو‌تان یان به‌هه‌شتی رازاوه‌ی نه‌براه‌وو؟! نایا نه‌و دۆزه‌خه باش‌تره یان به‌هه‌شتی نه‌به‌دی و شوینی ژیان به‌سه‌ربردنی هه‌تا هه‌تایی؟ نه‌وبه‌هه‌شته‌ی به‌لٚین دراوه بدری به‌خو‌پاریزان! به له‌خودا ترسه‌کان؟

﴿۱۶﴾ **لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ** هه‌یه بو نه‌و خودا په‌رستانه له به‌هه‌شتدا هه‌رجی نارم‌زو بکه‌ن له‌خواردن و خو‌اردنه‌وه‌و پو‌شاک و شوینی هه‌وانه‌وه، له‌نامیری سواری و دیمه‌نی جوان و هه‌موو جو‌ره شتیکی جوانی‌وا که به‌جاو نه‌بیرابی و به‌خه‌یالیش په‌ی پٚ نه‌برابی، ﴿كَانَ عَلَى رَبِّكَ وَعْدًا مَسْئُولًا﴾ نه‌مه هه‌رده‌بی پٚته‌جی و شیایو نه‌وه‌یه که له‌خودا داوا‌بکری و نه‌نجام بدری،

﴿۱۷﴾ **وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ يَقُولُ أَأُنْتُمْ أَضَلُّنْتُمْ عِبَادِي هَؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ** نه‌ی موحه‌ممه‌د! بیر له‌و رۆژه بکه‌رمه‌و، یان نه‌و رۆژه بو موشریکه‌کان باس بکه: که خودا، نه‌وان له‌گه‌ل خودا درۆزه‌کانیاندا کو‌یان ده‌کاته‌وه، خودا فریشته په‌رست و فریشته‌کان، عیسی په‌رست و عیسی خو‌ی، عوزمیر په‌رست و عوزمیر خو‌ی، بت و سه‌نه‌م په‌رست و بته‌کان، نه‌ستیره‌په‌رست و نه‌ستیره‌کان، هه‌روا هه‌موو په‌رستراویک جگه له‌خودا له‌گه‌ل په‌رستکاره‌کان دا کو‌یان ده‌کاته‌وه.

﴿۱۸﴾ **قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ** ده‌لٚین: پاک و مونه‌زمه‌ی بو‌تویه خودایه، شیاونیه بو نی‌مه‌و راست نیه: که جگه له‌تو هیچ په‌رستراویکی تر به ره‌وا‌بزانی و بریاری بده‌ین! که‌وابی چو‌ن به‌نده‌کانی تو گوم‌راده‌که‌ین، له‌ریبازی په‌رستش کردن بو زاتی پاکت لایان دمه‌دین! نه‌خیر نی‌مه‌شتی و امان نه‌کردوه، به‌لک‌وو نه‌وان بو خو‌یان له‌ریبازی تو لایان داوه‌و بو‌خو‌یان خو‌یان گوم‌را

إِذَا رَأَوْهُمْ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغِيْطًا وَ زَفِيرًا ﴿١٢﴾ وَإِذَا أَلْقَاوْنَهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُقَرَّرِينَ دَعَا هُنَالِكَ ثُبُورًا ﴿١٣﴾ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَجَدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا ﴿١٤﴾ قُلْ أَذْلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءٌ وَصِيْرًا ﴿١٥﴾ لَمْ يَفْهَمُوا مَآيَشَاءُ وَتَ خَالِدِينَ كَانَتْ عَلَى رَبِّكَ وَعْدًا مَسْئُولًا ﴿١٦﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ يَقُولُ أَأُنْتُمْ أَضَلُّنْتُمْ عِبَادِي هَؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿١٧﴾ قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ مَتَّعْتُهُمْ وَآبَاءَهُمْ حَتَّى نَسُوا آلَ الْاٰكِرِ وَكَانُوا قَوْمًا بُرًا ﴿١٨﴾ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَطْلِمَ مِنْكُمْ ثِقَلُهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿١٩﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ لَبَاءُ كُفْرٍ اَلطَّعَامِ وَيَكْفُرُونَ فِي الْاٰسْوَاقِ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿٢٠﴾

کردوه، تاوانی خو‌یان له‌نه‌ستوی خو‌یان! ﴿وَلَكِنْ مَتَّعْتُهُمْ وَآبَاءَهُمْ حَتَّى نَسُوا آلَ الْاٰكِرِ﴾ به‌لک‌وو تو نه‌وانت هه‌رله‌باب و باپیریانه‌وه له نازونیه‌مه‌ت دا په‌رومرده‌کردو به‌نازونیه‌مه‌ت ده‌مه‌نت درٚژکردن و سه‌رگه‌رمی رابواردن و عه‌یش و نو‌ش و شوینکه‌وتنی هه‌زو نارم‌زوی نه‌فسی خو‌یان بوون، له‌نازو نی‌مه‌ته‌ی هه‌مه جو‌ردا نقوم بوون و په‌یامی تو‌یان له‌بیر جو‌وه، نه‌و نه‌حکام و نامۆزگاریانه‌ی له‌سه‌ر زوبانی پی‌غه‌مبه‌ره‌کانت پٚیان راگه‌یه‌نده‌رابوو له‌بیریان نه‌ماو بی‌ئاگابوون له‌یادی تو و بر‌وا‌به‌تا‌ک و ته‌نهای تو و تی‌فکرین له‌به‌لگه‌کانی بونه‌وه‌رکه نیشانه‌ی خودایه‌تی تۆن. ﴿وَكَانُوا قَوْمًا بُرًا﴾ به‌راستی نه‌وانه گه‌ل و نه‌ته‌وه‌میه‌ک بوون بی‌خیر و له‌ناکاما به‌هیلاک چوون.

﴿۱۹﴾ **فَقَدْ كَذَّبْتُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا نَصْرًا**

نه‌وه نه‌وشتانه‌ی نی‌وه به‌خوداتان دمه‌زانی جگه له‌خودا

بیبین، و هکوی له و ده پیش نازل دهبوونه سهر پیغه مبهراڼ! با فریشته بین و هه و آلمان بدنه: که موحه مبهده راست دهکا، له و ده که دهلی من پیغه مبهرم! یان با بهر وژی روناک بهناشکراو بی پرده خودامان چاو پیبکه وی و پیمان بلای: نه و ده من نه و پیغه مبهرم بؤ سهر ناردون! فرمانمان پی بکا به شوین که وتنی و پروا پی هیانای. ﴿لَقَدْ اسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْا عُتْوًا كَبِيرًا﴾ بیگومان نه و ان ته که ببوریان کردو له ناخی دلایان دا برپاریان داوه: که نیمان نه هیان، مل بؤ حق نه دهن، خو به زلانی و مل نه دان بؤ حق بوته بیروبا و پرو له دل و درونیان دا جیگیر بووه،

﴿يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَىٰ يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ حِجْرًا مَّحْجُورًا﴾ واته نه و ان له حالای ناسایی و خوشی دا فریشته نابین، به لکوو له حالتهی شه پوته نگانه دا چاویان به فریشته دهکوی، نه و ان بیشک له کاتی مردن دا یان له وژی قیامت دا فریشته ده بین، پیمان ده لاین: مزگینی خیرتان لینه بی، خوشی و نارامیتان نه یه ته پر، فریشته کان مزگینی دۆزه خیان دده نی، هه و آلی قارو غه زه بی خودایان بی پرا ده گه یه نن. ناله و رۆزه دا هه رده لاین: ﴿حِجْرًا مَّحْجُورًا﴾ په نا ده گرین به خوداو داوای لیده که یه: که نه م عه زابو خه ته رهمان لیدو و ریخته و ده، واته: داوا ده که یه: که عه زابو خه ته ری فریشته یان لیدو و ریخته و ده، نه مه نه گهر نه م رسته یه و ته ی کافر ده کان بی.

﴿وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنْثُورًا﴾ رۆزی قیامت سهیری کرده و ده باشه کانی کافر ده کان ده که یه له کاتی حیسابو لیکو لینه و ده ته ماشای کارو کرده و ده ی خیر و شه پران ده که یه: که پیمان و ابو و سودیان لین دده بین، هه مو و کرده و ده کان یانمان کردونه تۆز و باو هیج سودیان بی نا که یه نن، چونکه مهرجی کرده و ده باشو په سه ندیان که - نیمانه - تیدا نه هاتو ته دی، له بهر خاتری رزمه ندیی خوداو به مبه سستی په پرده و کردنی شه ریعتی خودا نه نجام نه دراو.

﴿أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا وَأَحْسَنُ مَقِيلًا﴾ بیگومان حال و وزعی به هه شتی ده کان زور له هی دۆزه خیه کان باشتره له باره ی شوین و نشینگه ی تیدا حه وانه و ده نارامی و خوشی

د متان په رستن، پیمان و ابو یار مه تیدرو شه فاعه تکار ده بین بۆتان دمتانگوت له خودامان نزیک ده که نه و ده، نه و ده تا به درویان خستنه و ده نه و ده ی و تتان و ا درنه چوو. نه و خودا درۆز نانه توانای یار مه تیدانی نیو دیان نیه: ناتوان سزاو تۆله ی خوداتان لی لادهن، هیج بهرگریان له نیو ده بۆناکری، ته نانه ت یار مه تیدانی خودی خوشیان بؤ نه نجام نادر، ﴿وَمَنْ يَظْلِمْ مِنْكُمْ لُذْفَةً عَذَابًا كَبِيرًا﴾ هه رکهس له نیو ده له م جیهانه دا هاو دل بؤ خودا به رده و بزانی و کافرو فاسق بی، نه و ده رۆزی قیامت عه زابی به نیشی پی ده چیزین، عه زابی کی گه و ده و بی نامانی دده بین، عه زابی کی بی سهر و بن.

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ﴾ نیمه له پیش تۆدا هیج پیغه مبه ریگمان نه ناردوه نیلا که ناردومان خوار دنیان خوار و ده به بازار دا هاتو چۆیان کردوه، ﴿وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً﴾ هه ندیکتان به هه ندیکتان تاقی ده که یه و ده، پیغه مبه ری ناده میزاد دهنیرین بؤ نه و ده نه وانه ی دمرکی حیکمه تی خودا نا که ن برپوایان به نه خشه و مه زنده کردنی خودا نیه نیعتراض بگرن، نه وانه ی متانه یان به خودا هه یه و پرو به حیکمه ت و دانایی خودا ده که یه، خاوه ن صه برو نارام بن چۆیان بدنه ده ست خوداو پستی پی ببه ستن. ﴿أَنْصُرُونَ﴾ نایا خوگرده بین، واته خوگر و پشو دریزین له سهر نه و ری بازه ی خودا بؤی دیاری کردون. ﴿وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا﴾ خودای تۆ نه ی موحه مبه ده بینایه دهنانی کی خاوه ن صه برو کی به هاتو هاو ده کی له سهر ری بازه ی حه ق به رده و ام ده بی و کی لای لاده دا، هه ری که یان سزاو پاداشتی خوی به گویره ی هه لویستو کرده و ده و مرده گریته و ده.

کوتای جزمی هه ژده یه م

﴿وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْمَلَائِكَةُ أَوْ نَرَىٰ رَبَّنَا﴾ نه وانه ی موشریک و بی پروان نینکاری زیندو بوونه و ده سزاو پاداشتی قیامت ده که یه و به ته ما نه و نه بین به نیمه بگهن، وتیان: نه و ده بؤ فریشته نایه ته سه رمان و به چاو

رابواردن. مهبهست نه وهیه موسولمانه کان له خوشتترین و باشتترین کاتو شوین دا ژیان به سهرده بهن و هیچ کهم و کوریه کیان نیه، هه موو هوکاریکی خوشت رابواردنیان بو دابین دهکری، هه لبه ته له دوزخ دا هیچ خوشتی و خیر و بیریک نیه.

﴿وَيَوْمَ تَشَقُّقُ السَّمَاءُ بِالْغَمَامِ﴾ نهی پیغه مبهه! بیر له ورژه بکهره وه: که ناسمان شوق دهیی و هه وریکی سبی لیدهرده چی! ویده چی نهو هه وره سپیه له هه له و بوخاری نهوته قینه وهو شوق بردنه وه بهیدابی! لهو رژه دا یاسای بوونه وهر دهگوری خوړو مانگ و نه ستیره کان ده بنه نیمچه هه وریک به هوی په رته وازه بوون و بهر بوونه وهو گوړانکاری له پیکهاته کانیاں دا، ﴿وَنَزَّلَ الْمَلَكُ تَزِيلًا﴾ فريشته دادبه زن بو سهر نهو خه لکه نامه ی عه مه لی بهنده کانیاں به دهسته وهیه، شایه دی له نهو خه لکه ددهن به به لکه بوړیاں ددهن.

﴿الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَنِ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا﴾ بیگومان روژی قیامت له سهر کافره کان روژیکی ناخوشت و سامناکه، روژیکی قورس و پر تهنگانه یه. چونکه روژی عه دالته و بریار دانه، نهوان تاوانکارو سته مکارن، سزای تاوانبارو سته مکاران ناگری دوزه خه،

نه مجار دیمه نیکی تری روژی قیامت نمایش دهکاو ددقه رموی: ﴿وَيَوْمَ يَعْصُ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا﴾ نهی موحه ممه! بیر له روژی قیامت بکهره وه، بیر لهو رژه بکهره وه: که موشریکه کان و سته مکاران دهستی خوین دهگه زن؛ نه که دهستیکی به لگوو هه ردو و دهستی خوئی دهگه زئی، جا یان بهنوره هه رجاره قه پال به دهستیکی دا دهکا، یان بهیه که وه گاز له هه ردو دهستی دهگری، نه مهش له بهر نهو تهنگانه و ناخوشتیه تی که و توه.

﴿يَا وَيْلَتَى لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا﴾ نهی هاوار بوخویم! نهی مردن له کوئی وهره بویم رژه ته و فريام بکه وه، نای چه به خویم کرد! خوژگه فلانکهس: که ریگای لی گوم کرد نه مکر دایه به دؤستی گیانی به گیانی خویم! شوینی نه که و تمایه و خویم بهم مه رده نه بر دایه و رژه بهم رژه ره شه نه گه یشتایه!!

﴿وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْمَلَكُ أَتُورَى رَبَّنَا لَقَدْ اسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْا عُتُوًا كَبِيرًا﴾^(۲۵) یوم یرون الملیکه لا بشری یومید للمجرمین ویقولون حجرا متجورا^(۲۶) وقد منّا الی ماعملوا من عمل فجعلننه هکة منثورا^(۲۷) اصحاب الجنة یومید خیر مستقرا^(۲۸) و احسن مقیلا^(۲۹) و یوم تشقق السماء بالغمام^(۳۰) ونزل الملیکه تنزیلا^(۳۱) الملک یومید الحق للرحمن^(۳۲) و کان یوما علی الکفرین عسیرا^(۳۳) و یوم یعص الظالم علی یدیه یقول یتینی اتخذت مع الرسول سیلا^(۳۴) یوتلیق لیتی لو اتخذ فلانا خلیلا^(۳۵) لقد أضلنی عن الذکر بعد اذ جاءنی^(۳۶) و کان الشیطن للإنسن خذولا^(۳۷) و قال الرسول یرب ان قومی اتخذوا هذا القرآن مهجورا^(۳۸) و كذلك جعلنا لکل نبی عذوا من المجرمین و کفی بریک هادیا^(۳۹) و نصیرا^(۴۰) و قال الذین کفروا لولا نزل علیه القرآن لجله و جده کذلک لئنیت به فوادک و رکنه تریدا^(۴۱)

﴿لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي﴾ بیگومان نهو هاوه له خراپه م ریگه ی لیتی کد، گومری کردم، له یادی خوداو قورن لای دام، پاش نه وهی قورنانه پی گه یشت و یستم شوینی بکهوم سهری لی. تی کد. و نه بهیشت نیمانی پی بهینم، لیم بوو به شهیتان و له خشته ی بردم! نه مجا پهرومردگار ددقه رموی: ﴿وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا﴾ بیگومان شهیتان بو ناده میزاد ریسوا که ره، هه ر ددی وهی ناده میزاد له خشته بهری و ریسوای بکا، له حق و راستی لاییدا بیخاته زه لکاو گومراییه وه و دواپی خوئی لی بهری بکا و له کاتی تهنگانه دا هیچ دادی نه دا!!

﴿وَقَالَ الرَّسُولُ﴾ پیغه مبهه هانای بو خودای خوئی برد: نارحه تی خوئی له چنگ موشریکه کان راگه یاندو وتی: ﴿يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا﴾ نهی پهرومردگار! نه وهتا گه له کهم به ناشکرا پشت له قورنانه هه لده کهن و گوئی بو

نايه ته كانى ناگرن، ئيمانى پى ناهيئن، تهنانهت كار گه شتوتته نه وه لهكاتيك دا من نايهتى قورئانيان بو دهخوينمه وه نه وان دهيكه نه گال و بوغل و ژاومژاو بو نه وهى گويان لينه بى.

﴿۳۱﴾ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ ۚ نَهَى پيغه مبهرى خوشه ويست! بهه لويستى نهو موشريكانه خهفته بار مبه، نهو سوننهتى خودايه له بوونه ومردا، دابو نه پيىتى پهرومردگارده له مه خلوقاتى دا، وهكو چون نهو موشريكه كانه مان مؤلته داوه، بوختان و قسهى ناشيرينت بو هه لبه ستن، ئيختيارمان پيداوان بهويستى خويان قورئان پاشگوى بخه، ههر به وجوره بو هه موو پيغه مبهريكى پيش تو له پيغه مبهرى گه له پيشينه كان به ره هه لستكارو دوژمن و سته مكارمان داناون، بانگه وازى خه لكه كه يان كردوه بو گومر ابوون و سته مكارى. ﴿وَكَفَىٰ بَرِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا﴾ بهسه كه خوداى تو هيدايت دهر بى و يارمه تيدمر بى. هيدايتى نه وانه بدا كه ئيمانته پى دهه يئن و بهر ژده ندى دونيا و قيامت له شوينكه وتنى تودا دهيين، يارمه تيت بدا بو نه وهى سهركه وتوبى به سه ر دوژمنه كانته دا له دونيا و له قيامت دا.

﴿۳۲﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً ۖ كَافِرْهكان وتيان: نه وه: بوچى قورئان به يه كجارو به كو مه ل بو موحه ممه د نايه ته خوارى؟ نه م چكه چكه چيه ههر روزه نايه تيكي بو دى و ههر روزه سورمه تيكي بو ديته خوارى؟ بوچى وهكوو ته ورات كه به يه كه چهل بو موسا عليه السلام هاته خوارى، يان ئينجيل بو عيسا و زه بوور بو داود كه به يه كجار نازل بوون، نه ميش ناوا نازل نابى؟ بو وه لامى نهو ره خنه يه دمفه رموى: ﴿كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا﴾ نيمه بويه بهو جوړه قورئان بو تو ره وانه دهكه ين، به شبهه شو پارچه پارچه دهينيرينه خوارى بو نه وهى دلته بهو قورئانه پتهو بكه ين، بتوانى له بهرى بكه يو فيرى ببى و ته نفيذى بكهى، ههر به شيكى بوت دى به ته واوى له دلته دا جيگير ببى و موسولمانه كان پيوه رابيين و نه حكامه كانى به جوانى هه زم بكه ن!

﴿۳۳﴾ وَلَا يَأْتُوكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا ۚ نهو موشريكو و سه رره قو و په لپ و بيانوو گرانه گوماننيك

ناخه نه وه و به لگه يه كه ناهيئن نه وه و قسه يه كه ناراسته ناكه ن به مه به ستي دزايه تى كردنى حه ق و گومان خسته نه سه ر پيغه مبهريتى تو نهى موحه ممه د! ئيلا نيمه وه لاميان ده ديه نه وه به به لگه ي به هيزو چه سپاو به جوړيك: كه هه موو به لگه كانى نه وان ده بو چييينه وه و ره خنه كانيان هه لده و شتييينه وه و گومانه كانيان دهره و پييينه وه.

﴿۳۴﴾ الَّذِينَ يُخْشَرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ سَبِيلًا﴾ نهو كافرو موشريكه بوختانكه رو ره خنه گرو سه ر پيچيكارانهاى بوختان به پيغه مبه ر دهكه ن، په لپ و بيانوى ناشيرين و نامه عقولى ليده گرن، نه وانه نهو به دبه ختانه ن: كه روژى قيامت له سه ر رو بو لاي دوزه خ راده كي شرين. به مه به ستي ريسواكردن و زه ليل كردن به زنجير له سه ر رو به ره و دوزه خ كيش دهكرين، نه وانه شويني حه وانه وه يان شوينيكي شهرو نه گبه تيبه، ريبازيان گومر ايبه؛ كهس به حاليان نه بى.. نهو ريسوايبه ههر بو خويان بى.

﴿۳۵﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا ۖ سويند به خودا نيمه موسامان كرده پيغه مبه ر و نامه ي ناسمانيمان پيداو ناردمان بو سه ر فيرعه ون، هارونى برايشمان كرده يارمه تيدمر و وزيرى، نه ويش پله وپايه ي پيغه مبه ريمان پي به خشى.

﴿۳۶﴾ فَلَقْنَا اِذْهَبَا إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا ۖ فه رمانمان پي كردن كه په يامى نيمه به فيرعه ون و دارودسته كه ي رابگه يه نن. جا كه فيرعه ون و گه له كه ي په يامى موسا و هارونيان به دروخسته وه و دانيان به تاك و ته نهايى خودا دا نه نا ﴿فَلَمَّا رَأَوْهُمُ كَذَبُوا﴾ به ته واوى له ناومان بردن و ناسه وارمان برينه وه، دهى ئيوه ش نهى موشريكه كانى مه ككه، سه رنج له سه رمنجامى كوفرو به دروخسته وهى پيغه مبه ران بدن، بترسن ئيوه ش بهو ناكامه بگه ن!

﴿۳۷﴾ وَقَوْمُ نُوحٍ لَمَّا كَذَبُوا الرُّسُلَ ۖ نهى موحه ممه د باسى نهو عه زاب و له ناوبردن و هه لاجو كرده بكه: كه دهر حه ق گه لى نوح نه نجام درا لهكاتيك دا پيغه مبه رى خويان - كه حه زره تى نوح بوو - به دروخسته وه، نو سه د و په نجا سال له ناويان دا بوو، بانگه وازى كردن بو يه كتا په رستى و شوين كه وتنى

به یامه که ی، و پرای مانه وهی نهو هه موو ماوه دریژره له ناویان دا جگه له کۆمه ئیکی کهم نه بی که سی تر نیمانی پی نه هیئا. جا که نه ته وهی نووح چه زهرتی نوو حیان به دروخته وه **﴿أَعْرِفْنَاهُمْ﴾** به توهان خنکاندمانن. **﴿وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ آيَةً﴾** کردمان به په ندو عیبرت و ناموژگاری بو ناده میزادانی دوا خویمان، ههر که سی روداو که بخوینیتته وهو بیر لیبکاته وه پی پی په ندنامیز ده بی. **﴿وَأَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا﴾** نیمه ناماده مان کردوه بو سته مکاران عه زابی به نیش و کوشنده، ههر که سی سته مکار بی و بپروا به هه بوونی خودای تاک و ته نها نه کا، نیمان به پیغه مبه ره کانی نه هیئی، ریبازی گه لی نووح بگریته بهر له به دروخته وهی پیغه مبه ره ان، نه وه عه زابی سه خت و به نیشمان بو سته مکاران ناماده کردوه..

﴿وَعَادُوا نُوحًا وَأَصْحَابَ الرَّسِّ﴾ نهی پیغه مبه ره ی خوشه ویست! چیرۆکی نه ته وهی (عاد) که پیغه مبه ره ی خویمان (هود علیه السلام) به دروخته وه، هه روا چیرۆکی نه ته وهی (نمود) که پیغه مبه ره ی خویمان (صالح علیه السلام) به دروخته وه، هه روا چیرۆکی (اصحاب الرس) خاودنانی بیرو نازه ل: که نه ته وهیه کی بته رست بوون خودا چه زهرتی شوعه یی بو سهر ره وانه کردن، بانگه وازی کردن بو یه کتا په رستی و بپروا به پیغه مبه ریه تی، نه وانیش به درویمان خسته وه، جا له کاتی که دا نه وان سهر گهرمی په روم ده کردنی نازه له کانیان بوون و له ده وری بیره کانیان بوون خودا به خویمان و ما ل و سامانیانه وه به زهوی دا بردنیه خوارئ. **﴿وَقُرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا﴾** نهی پیغه مبه ره ی خوشه ویست! هه روا بو موشریکه کانی مه که که باسی زور گه ل و نه ته وهی تریش بکه: که له نیوان سهر ده می گه لی نووح و گه لی عادو (اصحاب الرس) دا هاتوونه ته کۆری ژیا نه وه، هه موویان کاتی پیغه مبه رانیان به دروخته وه له ناومان بردن و ناسه وارمان برینه وه.

﴿وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ الْأَمْثَالَ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا﴾ بو ههریه کی له و گه ل و نه ته وانه نه وونه و په ندمان بو هیئانه وه، به لگه مان بو روون کردنه وه، په لپ و بیانوومان برین، که چی نیمانیان نه هیئا و پیغه مبه رانیان به دروخته وه، نیمه ییش به توندی و به شیوهی ترسناک له ناومان بردن.

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَقْسِيرًا ﴿٢٦﴾ الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضْلُ سَبِيلًا ﴿٢٧﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا ﴿٢٨﴾ فَقُلْنَا أَذْهَبَا إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَدَمَّرْنَاهُمْ تَدْمِيرًا ﴿٢٩﴾ وَقَوْمَ نُوحٍ لَمَّا كَذَّبُوا الرُّسُلَ أَغْرَقْنَاهُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ آيَةً وَأَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣٠﴾ وَعَادَ وَنَمُودًا وَأَصْحَابَ الرَّسِّ وَقُرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا ﴿٣١﴾ وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ الْأَمْثَالَ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا ﴿٣٢﴾ وَلَقَدْ أَنَاوَأُ عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي أَمُطِرَتْ مَطَرُ السَّوَاءِ أَفَلَمْ يَكُونُوا يَرَوْنها بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا ﴿٣٣﴾ وَإِذَا رَأَوْهَا تَاَنَسَوْا وَكُنَّا لِلْأَعْرَابِ آيَةً ﴿٣٤﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٣٥﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٣٦﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٣٧﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٣٩﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٤٠﴾

﴿وَلَقَدْ أَنَاوَأُ عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي أَمُطِرَتْ مَطَرُ السَّوَاءِ﴾ واته: په ند ناموژگارییه کی تر بو موشریکه کانی مه که که بگریه وه، نه ویش نه ویه: نهو موشریکانه له کاتی هاتوو خویمان بو شام له وهرزی هاوین دا به لای شاری (سدوم) دا: که گه وهرترین شاری گه لی لوط بوو هاموشو ده کهن، به چاوی خویمان شوینه واری نه و شاره و پیرانه ده بینن! په رومردگار نهو شاره ی هه لگریا په وه، ژیر و زه به ری کرد، به رد بارانی کردن به به ردی سوآله ت: چونکه سهر پیچیان کردو پیغه مبه ره که یان به دروخته وه! **﴿أَفَلَمْ يَكُونُوا يَرَوْنها بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا﴾** نایا نهو قورمیشیانه له کاتی هاموشو کردنیان به و دقه ره دا شوینه واری نه و گونده یان نه بینیه و؟ نازانن خودا چی به سه ره یانان له سه ر نه وهی پیغه مبه ره که یان به دروخته وه، سهر پیچی فه رمانی خودایان کرد؟ خو نه وان به چاوی خویمان نه و ناسه واره ده بینن، به لایم په ند و مرنا گرن! پییان وایه دوا ی

مردن جاريكى تر ناده ميزاده كان رۆزى قيامهت زيندون وناكرينه وه، نهو حيساب و كيتاب و سزاو پاداش و عيقابهى تيدا روددا درۆيه!

﴿۴۱﴾ وَإِذَا رَأَوْكَ إِن يَخْجُذُونَكَ إِلَّا هُزُؤًا ۚ نَهَىٰ يَنْغَمِبُهُ! نيمه ناگامان لييه نهو موشريكه نه قام و گيل كه ذذابانه، نه وانهى برپويان به خوداو پيغه مبهري خودا نيه: ههر كه چاويان پيټ دهكهوئ دتهكته شويني گالته كردنى خويان و به چاوى سوكه وه سهيرت دهكهن. دهئين: ﴿أَهَذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا؟﴾ نهو نه مهيه خودا كردويه تى به پيغه مبهرو ره وانهى كردوه؟! به راستى قسه كه يان و بهم جوړه ته عبره شتيكى ناشيرين و هيزهون بوو! له ناو خويان دا به يه كتر يان دهكوت: ﴿۴۲﴾ إِن كَادَ لَيُضِلَّنَا عَنْ آلِهَتِنَا لَوْلَا أَن صَبَرْنَا عَلَيْهَا ۚ نزيك بوو موحه ممه د له بت پرستى ژيوانمان بكا ته وه و امان لييك واز له نا ييني باوك و باپيرى خومان بهيئين و بهمان خاته سهر نا ييني نيسلام، نه گهر خومان نه گرتايه و ريخوله به كيش نه بووينا يه ده ميك بوو هه ئى خه له تاند بووين!! بۆيه بهر و مردگار به شيويه كى كورت هه پرشه يان ناراسته دهكا و دهفرموى: ﴿وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلَّ سَبِيلًا﴾ له وه به ولاده دمرانن: نايا نه وهى بويان هاتو وه هيدا يه تان يان گومرپاييه! بيگومان نهو كاتهى عه زابيان بؤدى دمرانن: كى ريگاي ليگوم بووه و سهرليشيواوه؟ نه و ان يان موسولمانان: كه پيغه مبهري پيشه و ايانه!

﴿۴۳﴾ أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ ۚ أَقَالَتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ۚ نايا تو پيټ وايه نهى موحه ممه د! كه سيك هه و او نارمزوبازى به سهر يا زالبى و نارمزو بهرست بى، سهر پيچى و ياخي بوونى ليئو بو پيټه خويه كى سروشتى، تو كوا دمتوانى هيدا يه تى بدهى و له گومرپايى دمرى بهيئى؟! بيگومان تو ناتوانى بيخه به سهر هيدا يه تى بهر پيچازى به خته و مرى ناشنا بكه.

﴿۴۴﴾ أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِن هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ۚ وشهى (ام) به مانا (بل) دواته: نه تو واز له وهى پيشوويينه، پيټ وايه: كه واز زوربهى نه و ان شنه و ان و بيستنه كه يان سودبه خشه؟ به تيفكرين و ليورد بوونه وه كوئ راده گرن؟ يان پيټ وايه له وه په يامهى

به سهريان دا ده خو پنيه وه جوان جوان حالى دهن و نه خلاق ورده و شتى جوانى ليومر ده گرن؟! پيټ وايه نه وانه شياوى نه و من: كه و خوتيان له گه ل ماندوو بكه و بانگه واز ييان بكه بؤ نه وهى له عه قيدهى به تاله وه بيا نگويزيه وه بؤ بىرو باومرپى راست و صه حيح؟ نه خير و امه زانه پيټ وانه بى، چونكه نه و ان له تابيه تمه ندى ناده ميزادى روت كراون، ناماده باشى تيفكرين و دمر ك كردنيان تيدا نيه نه و ان دهق و كوو نازهل و دهان، به لكو له نازه ليش گومرپا ترن و له و انيش بى عه قل ترن،

﴿۴۵﴾ أَلَمْ تَرَىٰ إِلَىٰ رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظَّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ۚ نه تو ناروانى نهى پيغه مبهري! هه روا هه موو كه سيك نه م خيطابه ده بيسى بابروانى. نه وه تو ناروانى و نا ييني خوداى تو چؤن سيبه رى دريژ كردو ته وه؟ به ننده كانى چؤن له سا يهى دا دهحه سيينه وه، خويان له گهرماى خور ده پاريزن، له خوره لاتنه وه تا خور نا و ابوون ههركه ويستيان له گهرماى خور خويان بپاريزن په نا بؤ سيبه رى خودا كرد دمه بن! خو نه گهر خودا بيو يستايه سيبه رى و ا دروست ده كرد گؤرپانى به سهردا نه هاتايه وه هه لكشان و داكشاني نه بوايه، كورت و دريژى تيدا نه هاتايه ته دى. ﴿ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسُ عَلَيْهِ ذَلِيلًا﴾ پاشان نيمه خورمان گيپراوه به نيشانه و به لگهى هه بوونى سيبه رى! نه گهر دمركه و وتنى خور نه بوايه، كهس هه ستى به سيبه ر نه ده كرد،

﴿۴۶﴾ ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ۚ پاشان سيبه رمان لادا و جى گؤركيى پى دهكهين و رده و رده و به كاله خو به گؤپرهى بهر زبوونه وهى خورو پيئه ل لاچونى بهر و ناومرپاستى ناسمان، سيبه رى هه موو شتيك هه لده كشيته وه، جگه له ژير دره خت و بنه لاش سيبه ر ناميتى و خور هه موو شو ينيك ده گريته وه.

﴿۴۷﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا ۚ بهر و مردگار خودا يه كى ودهايه تاريكايى شهوى كردو وه به داپوشهر بؤ نيوه و هه موو زينده و مريك، به لكوو بؤ هه موو شتيكى سهر زهوى. كه شهو دادى نه م جيهانهى ناده ميزادى تيدا دمرى دهليى پوشاكى له بهر كردو وه به تاريكايى خوى داپوشيوه. له شه ودا جم و حوول دوه و ستى، ناده ميزادو زوربهى گيانله بهران خه و دا يانده گري. ﴿وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا﴾ بهر و مردگار رۆزى

کردود به کاتی بلا و بونوه به ناو زهوی دا، زینده و مران و ناده میزادیش له گه لیان به ناو دایه زه مین دا بلا و دهنه وه بۆ به ده سته نانی بزۆو و پید او یستی ژیان، هه ر یه که به جوړیک له هه ول و تیکۆشانی ژیان دایه و دهیه و پید او یستی ژیان دابین بکا.

نهمجار دیته سه ر دیاردهی (با) ی مزگینی هاومر به بارانی ژیان به خش و زیند و که ره وهی سروشت دمفه رموی: ﴿وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ﴾ به رومردگار خودایه کی وه هایه (با) هه لده کا بۆنه وهی مزگینی بارینی ره حمه تی خودا بدا به ناده میزادان، نیشانه ی نه وه بی که نزیکه هه ور گه وال گه وال بوه ستن و باران ببارینن. ﴿وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا﴾ نهمه له به رزایی یه وه؛ له هه وره وه ناویکی پاک و پاکه وه که ره دهنیرینه خوار، هوی دریزه پیدانی ژیان و پاکه ره وهی جه سته و پۆشاک و شتی تریشه، بۆ هه موو بواریکی ژیان سودی لیده بینن. بیگومان ژیان له سه ر زهوی به هه موو جوړیکیه وه، له سه ر ناوی باران ده ژیا، جا یان راسته و خو یان ده بیته هوی په پیدابوونی جوگه و کانیاوو بیروچۆم.

﴿لِنُخَبِّرَ بِهِ بَلْدَةَ مِثَا﴾ واته باران له هه وره وه دمبارینن بۆ زیند و کردنه وهی زهوی تینوو، زهوییه ک گزو گیاکانی بوونه پوش و په لاش و نه شو نمایان تیدانه ماوه، دارو دره خته کانی پیو یستیان پییه تی، گیانه به ره کانی ژیان یان له سه ر نه و بارانه به نه ده، جا که بارانه که دمباری و زهوی تیرناو دمی و گز و گیای ناوسکی زهوی هه مووی چه که ره ده کاو سه ر دمردینی و ده خه ملی و وزهوی دمپازی نیته وه. ﴿وَلَنُخَبِّرَ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنْآسِي كَثِيرًا﴾ بۆنه وهی گیانه به ره و ناده میزاد به تاییه تی له ناوی نه و بارانه بخواته وه: بیگومان ناده میزاد زیاتر پیو یستیان پییه تی بۆ دریزه دان به ژیان و ناودیرکردنی کشت و کالیان،

﴿وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لَهُمْ لِيَذَكَّرُوا﴾ بیگومان به لگه و ده لیله کانی قورنان له حالیکه وه ده گورین بۆ حائیکی تر، جاریک به شیوهی هه ره شه و ده میک به شیوهی سه رگوزه شته و چه لیک به شیوهی فه رمان و جله و گیری و کاتیکیش به شیوهی رانواندنی دیمه نه کانی بوونه و مر، بۆ نه وهی ناده میزاد به خو یان دا

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿١﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسُ عَلَيْهِ ذَلِيلًا ﴿٢﴾ ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿٣﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤﴾ وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٥﴾ لِنُخَبِّرَ بِهِ بَلْدَةَ مِثَا وَنُخَبِّرَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنْآسِي كَثِيرًا ﴿٦﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا بِهِمْ لِيَذَكَّرُوا فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٧﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ لَذِيكَرًا ﴿٨﴾ فَلَا تَطِيعُ الْكَافِرِينَ ﴿٩﴾ وَجَنِّدْهُمْ بِهِ جُنُودًا كَثِيرًا ﴿١٠﴾ وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَجِجْرًا مَحْجُورًا ﴿١١﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿١٢﴾ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَى رَبِّهِ ظَهِيرًا ﴿١٣﴾

به چه وه و په ندو عیبه رت و مر بگرن. به هه موو شیوهیه قورنانیان به سه ردا راده نوینن، ناراسته ی دل و دمروون و هه ستو گیانیانی ده که یان، له هه موو لایه که وه به لگه یان بۆ ده نینینه وه، هه موو هۆکاریکیان بۆ ده خه یه که بۆ نه وهی ناده میزاد هکان بیر بکه نه وه، ﴿فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا﴾ زۆربه ی خه لک په ندنا میز نابن، نیمان ناهینن، له جیاتی شوکرو ملکه چ کردن بۆ خودا کافردن و نینکاری نیعه ته کانی خودا ده که ن!

﴿وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ لَذِيكَرًا﴾ نه گهر بمان ویستایه له هه موو شارو شارو چه که یه که دا پیغه مبه ریگمان ره وانه ده کرد، خه لکی له سزای به نیشی دۆزه خ بترساندایه، به لام ویستمان وانه بووه بریاری نه وه مان داوه : که تۆ ره وانه بکه یان بۆ سه ر عاله می جند و که و ناده میزاد، بۆ سه ر هه موو دانیش توانی سه ر زهوی و فه رمانمان پی کردوی: که نه م

قورئانه بههه موو جیهان بگهیهنی و پیغه مبهری هه موو
ئاده میزادی هه له نیستاوه تا دنیا کوژای دی.

﴿۵۲﴾ **فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا** ﴿۵۲﴾ نه تو نهی
پیغه مبهه! به گوئی کافره کان مه که له و شتانهی داوات
لیده که نه؟ که ده لئین: دژی خواکانی ئیمه مه دوی، و مره سه
بیرو باومپی ئیمه و نه م جوړه شتانه، به لکوو جیهادیان له دژ
بکه، به هه موو چه کی مکادی و معنه هی له گه لئان بکه وه
شه روه، نه وه قورئان بیکه چه کی کوشندهی خوژ و دژی
موشریکه کان بوهسته. بیگومان نه م قورئانه هیرو تواناو
کاریگه ریبه کی وای هه یه، ناتوانن به مرنگارت ببنه وه،
به ناسانی دمتوانی بوړیان بدهی و به سه ریان دا زال ببی،
به بیستنی نایه ته کانی دلیان وه له رزه دی و هه ناسه برکیان پی
ده که وئو چی بکه نه دمره قهت نایه.

﴿۵۳﴾ **وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَجِجْرًا مَخْجُورًا** ﴿۵۳﴾ په رومردگار
خودایه کی وه هایه دوو دمریای ناوی سوپرو شیرین
له په نایه که وهی خستوونه گوړی، ناهیلی ناوه کانیان تیکه ل
به یه ک بن، نه م ناوه میان شیرین و گه واریه، نه و میان تال و
سویره له په نایه که و من هه ر دوکیان ناو نه که چی تیکه ل
به یه کتری نابن ده لپی په رده له ناویان دایه ده لپی دووشتی دژ
به یه کن و پیکه وه هه لئان که نه، نه و دوو دمریایه له پیش چاو
هه ر دوکیان ناو، به لام له راستی دا له یه کتر جوداوازن.

﴿۵۴﴾ **وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا** ﴿۵۴﴾ په رومردگار خودایه کی وه هایه ئاده میزادی
له دلوپه ناویکی زعیف به دیه پی ناوه، په رومردهی کردوه و پی
گه یاندوه، ریکی خستووه، کردویه تی به ئاده میزادیکی ته و او،
به ویستی خوئی کردویه تی به نیړینه یان میینه، دابه شی
کردون به دوو بهش: نیړینه نژادیان و هپال دهری، میینه
ده کرپنه هؤکاری خزمایه تی ژن و ژن خووازی و
خه زورو. زاوایه تی.

﴿۵۵﴾ **وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ** ﴿۵۵﴾ نه و
موشریکه نه فامانه عیبادت ده که نه جگه له خودا بو شتیک:
که عیبادت مکرده که یان بوئی سودیان پی ناگه یه نی و عیبادت
نه کر دنیشیان بویان زیانیان بو کیش ناکا. هیج به لگه یان

به دهسته وه نین له سه ر په رستش بو کردنیان جگه له شوین
که و تنی هه و او هه و موی خویان و لاسای کردنه وهی
کویرانه یان بو باوک و باپیرانیان. ﴿۵۶﴾ **وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِ**
ظَهْرًا ﴿۵۶﴾ کافرو موشریکه کان به سه ریچی کردنیان بو
فه رمانی خوداو نه نجامدانی تاوان یارمه تیدمری شه یانن،
هه مانه نگی نه و ده که نه، دژی خودا ده جو لینه وه، دوژمنی
نایینی خودان، نه و ان که دژی پیغه مبهه رن، دژی خودان، چا
نه و ان چین هه تا دژی خودا بجو و لینه وه و به ریبه رده کانی خودا
بکه نه؟

﴿۵۶﴾ **وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا** ﴿۵۶﴾ بیگومان موشریکه کان
نه حمه ق و نه فامان، چون ده بنه یارمه تیدمری شه یان و
سه ریچی فه رمانی خودا ده که نه، پیغه مبهه ری ره وانه کردوه
به موژده دمر و ترسینه ر؛ موژده ی به هه شت بدا به وانه ی
پابه ندی فه رمانی خودان، سه ریچی کارانیش بترسینی
له ناگری دوزخ. نه تو ش نه ی پیغه مبهه ر! ته نها ترسینه رو
موژده دمری، حیساب و لی کو لینه وه و عیقایان به ده ست
خودایه،

﴿۵۷﴾ **قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ** ﴿۵۷﴾ نه ی پیغه مبهه ر! به و
کافرانه بلن: من له پی ناو نه م بانگ کردن و راگه یاندنه داوی
کریتان لیناکه م، من پاداشتی خو م له خودا داو ده که م و
مه به ستم ده ست به رکردنی رزمه ندی خودایه! ﴿۵۸﴾ **إِلَّا مَنْ شَاءَ**
أَنْ يَخِذَ إِلَيَّ ﴿۵۸﴾ **رَبِّهِ سَبِيلًا** ﴿۵۸﴾ واته: هه رگیز من داوی پاداشتان
لیناکه م، به لام نه گه ر که سی ک بیه وئ له خودا نزیک بیته وه،
له ریگی خودا دا مال و گیان بیه خشی بوئنه وهی پاداشتی باشی
ده ست بکه وئ با ده ست به کاربی و ساته وه ختیک رانه وه ستی.

﴿۵۸﴾ **وَتَوَكَّلْ عَلَىٰ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ** ﴿۵۸﴾ نه ی
پیغه مبهه ر! گوئ به هه ل سوکه و تی کافره کان مه ده، به رده و ام
به له سه ر گه یاندنی په یامی خوژ، له هه موو کارو باریکت دا
پشت به و خودایه به سه ته: که زیندوه و نامری، ته نها
پشتیوانی نه و ت به سه، پشتی پی به سه ته و حه مدو
سوپاسی بکه، له هه موو عه یب و خه و شیک له هه موو که م و
کورپی به که به دووری بگره، ﴿۵۹﴾ **وَكَفَىٰ بِهِ** ﴿۵۹﴾ **بِذُنُوبِ عَادٍ خَبَرًا** ﴿۵۹﴾
نه تو به سه ته نه ی موچه ممه د! که خودا ناگاداری به کی ته و او ی

ههیه به تاوانی بهندهکانی، نهیئی و ناشکرای لاجون یهکهو ههموو کارو کردهوکانیانی لهسهر تۆمارکردون و سزاو پاداشتیان لهسهر ددهاتهوه چاکه بهچاکه و خراپه بهخراپه.

﴿^{۵۹} الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَنُ فَاسْأَلْ بِهِ خَبِيرًا﴾ خودای باخهبهرو زانا بهههموو شتیک، نهو ئاسمانهکان و زهوی و نهودی تییان دایه، لهماودی شهش رۆژدا بهدی هیناون پاشان کۆنترۆلی عهرشی کردو بهوشیوهی: کهشیای خودایه نیستیوی لهسهر کرد. وپرای بالادهستی و کۆنترۆلکردنی عهرش، خاومن رحمو بهزهیمییه، لهگهڵ رحمهتهکهشی دا ناگاداره بهسهر ههموو شتیکدا.

﴿^{۶۰} وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَنُ؟ نَهْ كُفِرَ بِيَّيَانِ بَكُوتَرِي: سَوُژده بۆ نهو خودایه بهرن ناوی (الرَّحْمَن) دهوپیای شکۆمهندی و خاومن دسهلاتی و بهتوانایی خوی خاومن رحمو بهزهیمییه، لهوهلام دا دهلێن: (الرحمان) کییه؟ ﴿أَسْجُدْ لِمَا تَأْمُرُنَا؟﴾ ئایا سۆژده بۆ کهسیک بهرین فهرمانمان پێ دهکهی به سۆژده بۆ بردنی؟ ههر بهوهنده کهتۆ فهرمانمان پێ دهکهی بهبیئنهودی ئیمه بیناسین و بزاین کییه سۆژدهی بۆبهرین؟ بهم لههجهو شیوه ناخواتنهوهلامی بانگهوازییهکه ددهنهوه! دهلێن: رحمان کییه ئیمه سۆژدهی بۆ بهرین؟ سهررهقی و خۆ بهزلزانیان گهیشتهوه ئاستیک بلێن: ئیمه جگه لهو رحمانهی لهیهمامهیه رحمانی تر ناناسین!! مهبهستیان (مسيلمه)ی درۆزن بوو. ﴿وَرَّادَهُمْ نُفُورًا﴾ نههم فهرمان پیکردنهیان بهسۆژده زیاتر شیلگیری کردن و پتر رویان وهرگیراو لهحهق و راستی دوور کهوتنهوه. نههمجار خودا رهددی دهمدیژی و خۆبهزلزانی و گالته کردنیان به خودا به پیغهمبهردانهوه بهودی نهو خودایهی ناوی (الرحمان) ه داویان لیدهکری سۆژده بهرن بۆ خودایهکی خاومن دسهلات و شکۆمهنده، نهگهر تۆزیک بیر بکهنهوه خیرا دهیناسن و سۆژدهی بۆ دهبن و عیبادهتی بۆ دهکن!

﴿^{۶۱} تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا﴾ پاك و مونهززهه نهو خودایهی یهکیك لهناوه پیروژهکانی (الرحمان) هو لهناسمان دا نهستییهی گهورهو زهبعلاحی دروست کردون

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٨﴾ قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٥٩﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَىٰ إِلَٰهٍ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَمِعَ بِحَمْدِهِ وَكَفَىٰ بِهِ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا ﴿٦٠﴾ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَنُ فَسَلِّ بِهِ خَبِيرًا ﴿٦١﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ﴿٦٢﴾ تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا يَرْتَجَا وَفُجَرًا مُبِينًا ﴿٦٣﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِّمَنْ أَرَادَ أَنْ يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿٦٤﴾ وَرِعَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِي يَسْمُوعُ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا اسْلَمْنَا ﴿٦٥﴾ وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿٦٦﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿٦٧﴾ إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٦٨﴾ وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ﴿٦٩﴾

قوئاغ و مهدارو جهمسهری بۆ نهو نهستیانه داناو: که ژماره و قهبارهیان ههر خودا بۆ خوی دهیزانی چهندهو چۆن. نهومتا نهو خودایهی ئیوه برپای پێ ناکهن برپیک لهمهخلوقاتهکانی نهو نهبراجه گهورهو جوړاو جوړانهن. ﴿وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا﴾ ههر لهجوارچیوهی نهو بورجانهدا خوری کردوه بهچرای پرشنگدارو روناکی بۆ گوێ زهوی و ﴿وَقَمَرًا مُنِيرًا﴾ ههروهها مانگی نورانی داناو که لهشهودا روناکیی خوی ددها به گوێ زهوی.

﴿^{۶۲} وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِّمَنْ أَرَادَ أَنْ يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا﴾ پهرومردگار خودایهکی وههایه شهوو رۆژی بهدیهیناون یهک بهدوای یهک پهیدادهبن، رۆژ تهواو دهبی شهو دیته جیگای شهو دپرواو رۆژ دیته شوینی، ههریهکهیان دهبیته جینشینی نهوپیتریان، کهسیک بهروژ نیشی رۆژی بۆ تهواو نهکرا دهتوانی بهشهو نهجامی بدا، نهگهر شهو نیشی شهوی بۆ تهواو نهکرا دهتوانی بهروژ قهرهویی بکاتهوه.

دهستی دوعاو پارانهوه بهرز دهکهنهوه، دهلاتینهوه
 دهپارینهوه: که خودا تووشی نهو عهزابهیان نهکا،
 ﴿۷۷﴾ وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ
 قَرَامًا ﴿۷۸﴾ نهوانه نهگهر بؤ خویان و مال و مندالیان مال خهرج
 بکهن دهست بلاوی ناکهن، زیاد لهپیویست سهرف ناکهن،
 نهوهندهیش رژدو چروک نین پیداوپیستی خویان و مال و
 مندالیان دابین نهکهن، بهلکوو بهنهاندازی پیویست مال و
 دارایی خویان دهبهخشن و خهرجی دهکهن، میانهرهوو
 ناوهندکارن.

﴿۷۸﴾ وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ ﴿۷۹﴾ بهنده راستالهکانی
 خودا کهسانیکن: که هاوئل بؤخودا دانانین، کهس ناکهنه
 شهریکی خودا بهلکوو بهخالیصی و دلسوزی عبادت تهنها بؤ
 خودا دهکهن. ﴿۸۰﴾ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ﴿۸۱﴾
 بهنارهواو بهنهنفهست کهس ناکوژن، مهگهر کوشتنهکه حق
 بی کابرا تاوانیکی کردبی شیایو کوشتن بی؛ وهکوو نهوه
 لهنایینی نیسلام پاشگهز بیتهوه، یان دواي دهستههر بوونی
 خیزانی حهلال بؤی داوین پیسی بکا، یان بهناحق
 نادمیزادیک بکوژی نالهه حالانه دا بهفهرمانی حاکم و قاضی
 نهو تاوانبارانه بکوژی کوشتنهکهی بهفتهل بؤ حیساب ناکری،
 چونکه بهحق و بهپیی شهریهتی خودا نهنجامی داوه، ﴿۸۲﴾ وَلَا
 يَزْنُونَ ﴿۸۳﴾ ههروهها داوین پیسی ناکهن! ﴿۸۴﴾ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ
 أَثَامًا ﴿۸۵﴾ کهسیک تاوانیک لهو تاوانانه نهنجام بدا له قیامت دا
 سزای کوشندهو بهئیشی توش دهبی، تۆلهی تاوانهکهی
 لیدسهندری. نهک ههعهزابی توش دهبی و بهس بهلکوو
 ﴿۸۶﴾ يُضَاعَفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴿۸۷﴾ عهزابی بؤ دووجهندانه
 دهکریتهوه چونکه وپرای تاوانکردن کافریش بووه ﴿۸۸﴾ وَيَخْلُدُ
 فِيهِ مُهَانًا ﴿۸۹﴾ بؤ ههتاهاهتایه لهناو دۆزهخ دا دهمینیتتهوه وپرای
 عهزابی سوتاندن سوکایهتییان پی دهکری و ریسوا دهبن.

﴿۹۰﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا ﴿۹۱﴾ مهگهر کهسیک
 تۆبه بکا و از لهتاوانهکانی بیینی و بهدل پهشیمان بیتهوه،
 برپای بهتاک و تهنهایی خوداو راستی پیغهمبهرایهتی
 پیغهمبهرانی و زیندووو بوونهوه هاتنی رۆژی قیامت ههبی.
 ﴿۹۲﴾ فَأُولَٰئِكَ يَدْعُلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿۹۳﴾

﴿۹۴﴾ وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا ﴿۹۵﴾ بهنده
 راستالهکانی خودا نهوانهن: که بهنهدهب و یقارمهوه بهسهر
 زهوی دا دهرؤن! له رۆیشتن و جم و جولیاند لارو لهنجهو
 دهعیهوه تهکهههبور ناکهن. بهسهر زهوی دا دهرؤن
 بهرۆیشتنیک لهسهرهخو و ساده، خویان بانادن، قونگرانی
 ناکهن، بهزۆر باریکی رۆیشتنی ناناسایی بهسهر خویان دا
 ناهینن، ناوردانهوهو جرت و هرت لهرۆیشتنهکهیان دا ناکهن!
 تهنانهت ﴿۹۶﴾ وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿۹۷﴾ که نهقامو
 سهرسهری یهخهیان پی دهگرن، دهلین: سلاوتان لیئی و وهلام
 دانهوی ئیوه کاری ئیمه نیه، ئیمه کات و جوهدی خویمان به
 دهمه دهمی لهگهل ئیوهدا بهفیرۆ نادهین، نهگهر سهرسهری و
 نهزانیک قسهیهکی ناشیرینیان پی بلی: بهههمان شیوهوهلامی
 نادهنهوه، بهلکوو لیبورویی نیشان دهدهن و چاپووشی دهکهن،
 نهک لهبهر زهعیفی و بیهیزی بهلکوو لهبهر نهوهی خویان
 زۆر لهوه بهبهرزتر دزمانن: که خویان ههلهو
 گیری وهلامدانهوهی نهوانه بکهن، ناپانهوی کاتی زیرپینی
 خویان بهو وشه بیسودانه بکوژن!

﴿۹۸﴾ وَالَّذِينَ يَسْتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿۹۹﴾ نهوانهی شهو بهرۆژ
 دهکهنهوه خهریکی نویر کردن، تاویک بهپیوم و دهمیک
 لهسوژدهدان.

﴿۱۰۰﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ ﴿۱۰۱﴾ نهوانهی
 لهخودا دهرسن بهترسو لهرزوه لیی دهپارینهوه،
 بهحهزهرمهو هاواری لیدهکهن، دهلین: خودایه ناگری
 دۆزهخمان لیدووربخهیهوه، ههلهو گیری نهو شوینهمان
 نهکهی، چونکه ﴿۱۰۲﴾ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿۱۰۳﴾ بیگومان ناگری
 دۆزهخ بهردهوامهوه لهیهخهی نادمیزادی تاوانبار نابیتتهوه،
 وکوو خاومن قهرز وایه بؤ قهرزدارو بهربینگی پی دهگری تا
 تۆلهی خوی لیینهستینی وازی لیناهینی!

﴿۱۰۴﴾ إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿۱۰۵﴾ بیگومان دۆزهخ خراب
 جیگهیهکی ههوانهوهو تیدا مانهوهویه، نهوانه بهچاوی خویان
 دۆزهخیان نهبینیوه بهلام برپایان بهههبوونی ههیهو نهو
 وینهی قورنان کیشاویهتی بویان دهربارهی دۆزهخ ههمیشه
 لهبهرچاویانه، بۆیه بهو جوژه ترسیان لیی ههیهو ههمیشه

تائه‌وانه به‌هوی توبه‌که‌یانه‌وه خراپه‌و تاوانه‌کانیان مه‌عف ده‌کاته‌وه، له‌شوینی تاوانه‌کانیان چاکه‌یان بۆ ده‌چه‌سپینتی، پاش توبه‌کردن‌یان له‌شوینی خراپه‌کاری کاری باش ده‌که‌ن و خوداش له‌شوینی نه‌وهی تاوانیان بۆ تۆماربکا چاکه‌و طاعه‌ت‌یان بۆ ده‌چه‌سپینتی یان به‌هوی توبه‌کردن‌یانه‌وه خراپه‌و تاوانی له‌وه‌پیشیان بۆ ده‌کاته‌کردمه‌وی باش.

﴿وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا﴾ که‌سی‌ک له‌تاوانی رابووردوی په‌شیمان بێته‌وه، کرده‌وهی باش نه‌نجام بدا. ته‌ویه به‌په‌شیمان‌بوونه‌وه‌و وازه‌یان له‌تاوان ده‌ست پێ ده‌کاو ناکامه‌که‌شی نه‌نجام دانی کاری باش و په‌سند به‌جوړنیک بیسه‌لمینتی؛ که‌ توبه‌که‌ی به‌راست بووه. واته: وازه‌یان له‌تاوان و نه‌نجام دانی کرده‌وهی چاک چونکه‌ تاوان کرده‌وه‌و جم و جوئه، که‌وازت لێهینا ده‌بی به‌شتیکی دژ شوینه‌که‌ی پرپکه‌یه‌وه، به‌کرده‌وهی دژو به‌جم و جوئی دژ نه‌و فراغه‌ پرپکه‌یه‌وه.

﴿وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا﴾ نه‌وانه‌ی: که‌ شایه‌دی درۆ نادن، به‌نه‌نقه‌ست درۆ له‌سه‌ر که‌سانی دی هه‌لنا‌به‌ستن، یان ناماده‌ی شوینی درۆ نابن، هه‌ر شوینیک بزائن درۆ ده‌له‌سه‌ی تیدا ده‌کرئ نه‌وان توخنی ناکه‌ون، خۆیان به‌رز ده‌گرن و دوور ده‌که‌ونه‌وه له‌ناماده‌بوون له‌و شوینانه، نه‌گه‌ر واش ریکه‌وت به‌لای کو‌رو کو‌مه‌لێکی له‌و جو‌رده‌ا تێپه‌ر‌بوون خۆیان تێوه‌ ناگلی‌نن، به‌لکو‌و به‌شیوه‌یه‌کی خۆپاریزی و به‌رز سروشتی به‌لای دا تێپه‌ر ده‌بن. نه‌وه‌نده‌ فیرا‌گی نیه‌ به‌و‌شته‌ پر‌وپ‌و‌چانه‌وه‌ خو‌ خه‌ریک بکا.

﴿وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا﴾ نه‌وانه‌ی که‌ نایاتی خودایان یاد بخ‌ریته‌وه به‌سه‌ریاده‌که‌ون و جوان گو‌یی ده‌ده‌نی و سوورن له‌سه‌ر نه‌وه‌ی گو‌ییان لێ‌ی و تیی بگه‌ن، به‌گو‌ی‌چکه‌ی کراوه‌و چاوی‌ورد‌بینه‌وه، به‌دلی کراوه‌و به‌ناگاوه‌ نایه‌ته‌کان ده‌بیس‌ن و تێیان ده‌گه‌ن!

﴿وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا﴾ واته: نه‌وانه‌ی له‌خودا ده‌پارینه‌وه: که‌ هاوسه‌ری خوداناس و مندالی صالح و به‌نه‌مه‌ک و په‌پر‌مو‌کاری

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٢٥﴾ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا ﴿٢٦﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢٧﴾ وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ﴿٢٨﴾ وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ﴿٢٩﴾ وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ﴿٣٠﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ﴿٣١﴾ أُولَٰئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا مَجِئَةً وَسَالَمًا ﴿٣٢﴾ خَالِدِينَ فِيهَا حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٣٣﴾ قُلْ مَا يَعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ﴿٣٤﴾

سورة الفرقان

نایین و خیر‌خوازو لاشه‌ریان بداتی. وه‌چه‌و نه‌وه‌ی‌وایان لێ‌بکه‌ویته‌وه چاوو دل‌یان پێ‌یان رون بێته‌وه، وێ‌زدانیان نارام بگرئ؛ چونکه‌ موسو‌لمان : که‌ده‌بینی موسو‌لمانانی تر کاری باش و په‌سه‌ند نه‌نجام ده‌دن چاوو دل‌یان رو‌شن ده‌بنه‌وه، هه‌روا له‌خودا ده‌پارینه‌وه که‌ بینه‌ (قدوة) ی باش و خه‌لکی چاویان لێ‌بکه‌ن.

﴿أُولَٰئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا﴾ نه‌وانه‌ی نه‌و ره‌وشته‌ به‌رزانه‌یان هه‌ن نه‌و کرده‌وه په‌سندانه نه‌نجام ده‌دن قه‌صرو با‌له‌خانه‌ی به‌رزو رازاوه‌ی به‌هه‌شتیان به‌پاداش ده‌ده‌ینی، چونکه‌ به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ر نه‌و کرده‌وه په‌سندانه‌یان، وێ‌رای شوینی خو‌ش و رازاوه‌و دل‌گیر سلاویان لێ‌ده‌کرئ و ریزیان لێ‌ده‌گیرئ، له‌ناشتی دا ژیان به‌سه‌ر ده‌بن، ﴿خَالِدِينَ فِيهَا حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا﴾ خودا‌په‌رستان له‌ناو نازو نيعمه‌تی به‌هه‌شت دا ده‌میننه‌وه بۆ هه‌تاهه‌تایه‌ ناب‌رپته‌وه، لێ‌ی‌وه‌ر‌م‌زنابن لێ‌ی‌و درنا‌چن، در‌یان ناکه‌ن.

بۆ نازل ددکهین ناچاران ددکهین بۆ برپاکردن و ملیان پی شۆرددکهین بۆ نیمان هیئان، بهزۆره ملی وادهکهین ملهپور و گهرهکانیان ملکه چ بکه و نیمان بیئن، بهلام خودا نهوویست و نیرادهیهی نهبووه وای برپار نهداوه:

﴿وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرِ مِنَ الرَّحْمَنِ مُخَدَّثٍ إِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِضِينَ﴾ نامهیهکی ناسمانییان بۆ نایه، په یامیکی خوداییان پی راناگهیه ندرئ نیلا: که بۆیان دی زۆربه یان روی لیومر دهگپرن، به دروی دمه نه وه،

﴿فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَاتِهِمْ أَتَاءَ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ﴾ بیگومان نه و موشریکه قوره یشییه سه ره دهانه قورنانیان به دروخته وه، برپایان به و دیکره حهقه په زندانییه نه کرد، نه که هه رنه و مندو بهس! به لکوو گالته شیان پی کرد له وه به ولوه هه والی نه م به دروخته وه میان بۆ پیغه مبهرو په یامه که دی دزمان، بۆیان ناشکرا ده بی چهند هه له بوون و چۆن خۆیان تووشی چارمه شی و به دبه ختی کردوه!

﴿أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَتَيْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ﴾ نه وه بۆ به دلئیکی کراوه و ههستیکی بینه رانه وه سهیری بوونه و مر ناکه ن!! خۆه موو روپه ریکی بوونه و مر نیشانه په که و دل نارایش دده و نیمان تیدا دمر سکینی! نایا ناروانن بۆ زهوی: که ئیمه دروستان کردوه له هه موو دارو درخت روکه یك جوړه هه مان تیدا رسکاندوه، به رو بووم و میوه ی جوړاو جوړمان له و درخت و روکه نه په یداکردوه،

﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ بیگومان له م رسکاندن و رواندنه ی درخت و گزو گیاه له زهوی دا به لگه ی به هیز هه یه له سه ره به ده سه لاتی خودا له دروستکردن دا، له هیئانی عه زاب و فه وتانندیان و نه مجار زیندو کردنه وه ی روژی قیامهت و سزاو پاداشت دانه و میان هه رکه سه به گوپره ی کردوه و گانی، وپرای هه بوونی نه م هه موو به لگه و نیشانه زۆربه ی زوری ئاده میزاد نیمان ناهینن، به لکوو پیغه مبهرو په یامه که دی به درو دده خه نه وه، سه ره پیچی فه رمانه گانی دمه کن!!

﴿وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ﴾ بیگومان خودای تۆ نه ی پیغه مبهرا! توانای به سه ره هه موو شتیک دا هه یه، ده توانی هه موو ملهپوریک بپروینی و هه رچی به وه ی بیکا ده توانی

﴿قُلْ مَا يَعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ﴾ نه ی پیغه مبهر به و موشریکانه بلئ: خودای من بینا تاجه له به نده گانی و چ پیویستی که به هیوه نیه، که نه رکی نیمان و عیباده تیشی خستونه نه ستۆ بۆ سوودی خۆتانه، که عه زابیشتان دده له بهر یاخی بوونتانه، نه گهر نیمان پی نه هیئن و عیباده تی بۆ نه که ن چ موبالاتیکتان پی نا کاو هه چ ریژتان لای خودای من نابئ. ﴿فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا﴾ ئیوه نه ی کافرو موشریکه کن! نه گهر پیغه مبه رانی من به درو بجه نه وه و برپواتان به زیندو بوونه وه نه بی نه وه باش بزنانن: نه و به درو خستنه وه و سه ره پیچیکردنه تان ده بیته. هوی له ناوچون و سزا دانتان له دونیا و قیامهت دا.

کوتایی سوره تی الفرقان

سوره تی (الشعراء)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿طسم﴾ نه و شهیه ده بی ناوا بخویند ریته وه، (طا - سین - میم) نه م پیته لیك دابراوانه ناماژدی نه و میان تیدایه: که نایاتی قورنن به گشتی و نایاتی نه م سورمه به تاییه تی له م جوړه پیتانه پیک هاتوون، ده هیوش نه ی موشریکه گانی مه که که: نازابن له و پیتانه که لامیکی ناوه ها پیک بینن.

﴿تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ﴾ نه وه نایهت و رسته ی کتبی ناشکرا و رونه ره وه ی حهق و به تاله، ریگای هیدایهت و گو مرپا بوون لیك حیا ده کاته وه، راست و ناراست لیك هه لده ها ویرئ!

﴿لَمَّا كَلَمَکَ بَاخِعَ نَفْسَکَ أَلَّا یُکُونُوا مُؤْمِنِينَ﴾ نه وه چیه تۆ نه ی موحه ممه د خه ریکی خۆت بفه وتینی چونکه نه وانه نیمان ناهینن؟! نانا. نه و مندوت به لوه ناخۆش نه بی: که برپوات پی ناکه ن. نه تۆ له وه بهر پر سیار نیت، تۆ بهس گه یاندنی په یامی خۆت له سه ره،

﴿إِنْ نَشَأْ نُزِّلْ عَلَیْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظُلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ﴾ په رومردگار به سه ره هه موو شتیک دا به تواناو دده سه لاته، نه گهر مه یلمان لیبی له ناسمانه وه نیشانه یه کی وایان

نهنجامی بدا، بهرهم و بهزمیه بؤ بهندهمکانی، ﴿وَإِذْ نَادَىٰ رَبُّكَ مُوسَىٰ﴾ نهی موحه ممه! نهوه بؤ گه له کهت باس بکهو بؤ په ندو ناموژگاری بویان بگیږهوه کاتیک خودای تو نیگای بؤ موسا کردو لهته نیشتی راستی کیوی طورهوه (الوادی المقدس) دا ناخاوتنی له گهل کردو کردی به پیغه مبهرو فروستادهی خو، فرمانی پی کردو پیی فهرموو: ﴿أَنْتَ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾ برؤ بؤ سه رگهل سته مکارو له خودا یاخی بوو. ﴿قَوْمَ فِرْعَوْنَ﴾ گهل فیرعهون و دارو دهسته کهی. بانگه وازیان بکه بؤ خوداپه رستی و یه کتاپه رستی، پیان بلی: وازیین له فیرعهون په رستی و سته مکاری، له هاوهداندان و خو به زلزان. ﴿أَلَا يَتَّقُونَ﴾ نهوه بؤ فیرعهون و دارو دهسته کهی لیمن ناترسن؟ بؤ خو یان له عه زابی سه ختی خودا ناپاریزن؟

﴿قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ﴾ وتی خودایه دهرترم به درؤم بخه نهوه؛ نیتر خه فته تباریم بهو هه لویسته یان و نازار به دل و دهرنم بگا.

﴿وَيَضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي﴾ تهنگه تاو بیم بهوهی: که پیم ده لئین و زوبانم و هکوه پیویست بؤ نه گهری و نه توانم مه بهستی خو میان پی رابگه یهنم. ﴿فَأَرْسِلْ إِلَيَّ هَارُونَ﴾ هارونی برام له من دهرماست ترو قسه زانتره، نهویش له گهلما بکه ره فروستاده، جو برانیل بنیره بؤ لای نهوو نیگای بؤ بنیره باله گهل من دا نهویش نه رکی پیغه مبهرایه تی هه لگری و یارمه تیم بدا بؤ بانگه وازی و ناخاوتن له گهل فیرعهون دا، بؤ نهوهی بتوانین نه رکی سه رشانمان بهرپیکوپیکی نهنجام بدهین.

له لایه کی ترهوه ﴿وَلَهُمْ عَلَيَّ ذَنْبٌ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ﴾ هؤزو نهتهوهی قیبطیه کان تاوانیکیان له سه رمنه، کاتی خو ی به هه له قیبطیه کم له دهست کوژراو له نا کامی نهو روداوه دا له میصر دهرجووم، دهرترم نه گهر به ته نیا برؤم بؤ سه ریان بمکوژن و نهو کاته له ریوه په یامه کم پوچ بیتهوه، به لام هارون هیچ تۆمه تیکی له م بارهوه له سه ر نیه و نه گهر نهو ببیته هاوبه شم له هه لگرتنی په یامه کهدا نیتر مه به سته که مان دپته چی و کار ده که مان مه سه ر ده بی.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طسّر ۱) تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ۲) لَعَلَّكَ بَلِغٌ فَمَسَّكَ
أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ۳) إِنَّمَا نُنَزِّلُ عَلَيْهِم مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً فَنُطْلَتُ
أَعْنَاقُهُمْ فَمَا خَصَّصِينَ ۴) وَمَا يَأْتِيهِمْ مِّن ذِكْرٍ مِّنَ الرَّحْمَنِ مُحَدَّثٍ
إِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِضِينَ ۵) فَفَعَدَّ كَذِبُوا فَسَاءَ إِلَهُم أَن يَقُولُوا
بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ۶) وَلَوْ كُنَّا إِلَى الْأَرْضِ مَرَّ أَنْبَأْنَا فِيهَا مَن يُدْرِجُ
كِرِيمٍ ۷) إِن فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۸) وَإِنَّ
رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۹) وَإِذْ نَادَىٰ رَبُّكَ مُوسَىٰ أَنْ أَنْتَ الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ ۱۰) قَوْمَ فِرْعَوْنَ أَلَا يَتَّقُونَ ۱۱) قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ
أَنْ يُكَذِّبُونِ ۱۲) وَيَضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي فَأَرْسِلْ
إِلَيَّ هَارُونَ ۱۳) وَلَهُمْ عَلَيَّ ذَنْبٌ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ۱۴) قَالَ
كَأَلَا فَادْهَبَا بِآيَاتِنَا إِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَمِعُونَ ۱۵) فَأَتَا فِرْعَوْنَ
فَقَوْلًا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۱۶) أَنْ أَرْسِلَ مَعَنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ
۱۷) قَالَ أَلَمْ تُؤْمَرُوا بِسَاءِ لِقَاءِ إِبْرَاهِيمَ ۱۸) وَلَقَدْ جَاءَهُ بِبَنِي إِسْرَءِيلَ
وَفَعَلْتَ فَعَلْتَنَ الْآتِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ۱۹)

﴿قَالَ كَلَّا فَادْهَبَا بِآيَاتِنَا إِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَمِعُونَ﴾ په رومردگار فهرمووی: نهی موسا نهو گومانه له دهرروونی، خو ت دهرهاویره، له هیچ شتیک مه ترسه، چونکه فیرعهون و دارو دهسته کهی ناتوانن بتکوژن، هه لبه ته ته عبیره که و هکوه ده لئین: (تهی مه سافه ی کرده) قو ناغی قبول و لپوونی داخوازی که، قو ناغی ناردنی بؤ لای هارون، قو ناغی گه ییشتنی موسا ﴿فَأَرْسِلْ إِلَيَّ هَارُونَ﴾ بؤ میصرو چاوپیکه وتنی له گهل چه زرمی هارون دا، نه م قو ناغانه ی هه موو پیچاونه وهو په کسه ر دیمه نه که چه زرمی موسا و هارون به یه که و منیشان دمه: که فرمانی خودایان ناراسته ده کری: که بچن بانگه وازی خودا به گوینچه کی فیرعهون دا بدمن. ﴿فَادْهَبَا بِآيَاتِنَا﴾ نهی موسا نه تۆو هارونی برات: که داوات کرد ببیته یارمه تیدمرت برؤن بؤ لای فیرعهون به نیشانو موعجیزه ی ئیمه: که نیشانو به لگه ی راستی پیغه مبهرایه تی و په یامه که تانه، نه من یارمه تیدمرتانه مۆمه گیتان پی ده که م پشتیوان تانم،

﴿فَاتِيَا فِرْعَوْنَ فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ بچن بؤ لای
 فیرعهون به نهرمو نیانی و له سه ره خو پی بی بلین: نیمه
 پیغه مبهری خوداین، خودا نیمه ی رهوانه کردوه بؤ سهر
 خو ت و نه ته وه که ت، هاتووین بؤلات و داوات لیده که ی: که
 ﴿أَنْ أَرْسِلَ مَعَا بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾ نه ته وه ی نیسرا نیل
 مه ره خه س بکه ی، نازادیان بکه ی چی تر نه یانچه وسینی وه و
 خو تیان به سه ردا نه سه پی نی، وازیان لی بی نه با عیباد ه تی
 خودای بو ونه و مر بکه و له گه ل خو مان دمیانبه ی نه وه بؤ
 خاکی پیروز (الأرض المقدسة) که فه له ستینه.

﴿قَالَ أَلَمْ تُرَبِّكُنَا فِينَا وَلِيدًا وَلَبِثَ فِينَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِينَ﴾
 فیرعهون وتی: نه وه تۆ ده لئی چی؟ و ج لافیک لیده ده دی؟ تۆ
 هه ره نه وه نه بووی به مندالی له مالی خو مان دا به خیومان
 کردی؟ چه ند سال له دمرباری کۆشکی نی مه دا زیانت
 به سه رب رد و نه و ماوه دور و دریزه له مالی نی مه دابووی
 ناز و نیعه متمان به سه ردا رشتی! نی ستا هاتووی سپله یی خو ت
 دمر ده خه ی و کوفرانی نیعه متمان ده که ی و به و جو ره قسه مان
 له گه ل ده که ی. نه وه له که یه وه بو یته پیغه مبه ر!!

﴿وَفَعَلْتَ فَعَلَتِكَ الَّتِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ﴾ هه روه ها تۆ
 نه و کردوه ناشیرینه ت کرد، پیاو یکی قیبطیت کوش ت کابرا
 ناشپه زی من بوو له دارو ده سته ی خو مان بوو، به و
 کردو میه ت دهرت خست تۆ سپله یی و نازو نیعه مته ت و پیاو متی
 نی مه ت به سه رده وه له به رچا و نیه و کوفرانی نیعه مته ده که ی!
 نه مه ش ره وشتی پیای به وه فا نیه!

﴿قَالَ فَعَلْتُهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ﴾ هه زهرتی موسا به
 فیرعهونی گوت نه من نه و کاره ناشیرینه م کرد؛ نه و کابرا
 قیبطیه م له و کاته دا کوش ت به هه له بوو به نه نه قه ست
 نه م کوش ت نه و کاره م کاتیک نه نه جام دا نیگام بؤ نه کرابوو،
 نه رکی پیغه مبه ریه تیم نه خرابوه سه رشان، یان نه مزانی نه و
 مسته کۆله یه م ده بی ته هۆی گیان دمر جوونی به مه به سته ی
 کوشتن نه م مسته کۆله یه م لینه دا. به لکوو به مه به سته ی
 ناو بزی کردن و ته مبی کردن لی م دا، لیده نه که سه ری کی شا بؤ
 گیان دمر جوونی.

﴿قَالَ فَعَلْتُهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ﴾ ﴿فَقَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ﴾
 ﴿فَوَهَبَ لِي رِجِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ﴾ ﴿وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا﴾
 ﴿عَلَى أَنْ عَبَّدتَ بَنِي إِسْرَءِيلَ﴾ ﴿قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾
 ﴿قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ﴾
 ﴿قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلا تَسْمَعُونَ﴾ ﴿قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ﴾
 ﴿الْأَوَّلِينَ﴾ ﴿قَالَ إِنْ رَسُولُكُمْ الَّذِي أَرْسَلَ إِلَيْكُم لَمَجْنُونٌ﴾
 ﴿قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ تَقُولُونَ﴾ ﴿قَالَ﴾
 ﴿لَنْ أَتَّخِذَ إِلَهًا غَيْرِي لِأَجْعَلَكَ مِنَ الْمَسْجُودِينَ﴾ ﴿قَالَ﴾
 ﴿أَوَلَوْ خِفْتُكَ بِشَىْءٍ مِثْلِي﴾ ﴿قَالَ فَأْتِ بِهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ﴾
 ﴿الصَّادِقِينَ﴾ ﴿فَأَتَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ﴾ ﴿وَنَزَعَ يَدَهُ﴾
 ﴿فَإِذَا هِيَ بِعَصَاهُ اللَّتَطْرِينَ﴾ ﴿قَالَ لِلْمَلَإِ حَوْلَهُ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ﴾
 ﴿عَلِيمٌ﴾ ﴿يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ فَمَاذَا﴾
 ﴿تَأْمُرُونَ﴾ ﴿قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَبْعَثْ فِي الدَّلَّانِ خَشِيرِينَ﴾
 ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِي يَكْفُرُ بِكُلِّ سَحَابٍ عَلِيمٍ﴾ ﴿فَجُمِعَ السَّحَرَةُ﴾
 ﴿لِيُقَاتَلْ يَوْمَ مَعْلُومٍ﴾ ﴿وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُجْتَمِعُونَ﴾ ﴿قَالَ﴾

﴿فَقَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ﴾ که کاره که شم له ده ست قه و ما و
 کابرا کوژرا، هه لاته م بؤ ولاتی مه دیه ن له ترسی سزای نیوه،
 چونکه کابرایه کی دمرباری خو تان هات و هه والی دامی: که
 نیوه خه ریکن ده ستگیرم بکه و بمکوژنه وه، به لاه خودا نه م
 هه لاته ن و غه ریبه یی بؤ به خیرگی پرام ﴿فَوَهَبَ لِي رِجِّي حُكْمًا﴾
 خودای خو م تیگه یشتن و زانیاری و دانایی پی به خشیم.
 ﴿وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ﴾ کردوومی به ره وانه کراوو پیغه مبه ر!
 ﴿وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَيَّ أَنْ عَبَّدتَ بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾ نه و
 چا که یه ی له گه ل منت کردو منه تم به سه ردا ده که ی، هۆیه که ی
 نه و میه: که نه ته وه گه م (نه ته وه ی نیسرا نیل) ت
 چه و ساندو ته وه، به خیو کردنی من له مالی تۆدا له نا کامی
 به کۆیله کردنی نه ته وه ی نیسرا نیل بووه، سه ره نه جامی
 نه و مبووه نیزینه کانت ده کوشتن، نیتر دایکم ناچار بوو
 له ترسی تۆ بمخاته ناو ساندو قیگه وه و فریم بداته ناو جو موه و

وَيَتَه، له پرسپار تن ناگا تاوه لامی بداته وه، قسه تیکه لاو
بیکه لاو دهکاو لافی نه وه لى ددها: که جگه له من خودای تر تان
ههیه!! نه ری تانیستا نیوه قسه ی وا بیجیتان. بیستووه؟!

﴿۲۸﴾ قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۲۸﴾
حه زهرتی موسا علیه السلام وتی: خودای من خاومن و به دیهینه ری
خوره ه لآتو خورثاواپه، خودای من خوره له دینی و رۆز
به دی دینی، خورثاوا دهکاو شهو دهی نی، خودایه کی ودهایه
له خوره له لآتوه هه موو جوړه نه ستیره مانگ و خور
هه له دینی، له ویوه دهیان هی نی و له خورثاواوه ناودیویان دهکا.

﴿۲۹﴾ قَالَ لَنْ اُتَخَذَتْ اِلَٰهًا غَيْرِي لِأَجْعَلَكَ مِنَ الْمُسْجَرِينَ ﴿۲۹﴾
هیرعمون به نه وپه ری تورپه ی و بوغراییه وه وتی: نه گهر جگه
له من که سیکی تر به خودا بزانی و بانگه وازی بۆ په رستنی
بکه ی له به نندیخانه ت ده په ستیوم، دمتخزینمه ناو چوارچیوه ی
دیواری به نندیخانه له ژیر زهوی داو دمتخمه ژیر نازارو
نه شکه نجه وه تا گیانت دمرچی!

﴿۳۰﴾ قَالَ اَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُّبِينٍ ﴿۳۰﴾ هه زهرتی موسا علیه السلام
هه رمووی: نایا نه گهر راستی په یامی خومت بۆ بینم و
به لگه ی حاشا هه نه گریشت بخمه به رده ست هه ر دهمخیه
به نندیخانه؟!

﴿۳۱﴾ قَالَ ﴿۳۱﴾ هیرعمون به ناچار ی وتی: ﴿۳۱﴾ قَاتِ بِهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ
الصَّادِقِينَ ﴿۳۱﴾ ده ی نهو شته ی به لاته وه به لگه یه کی به هیزه
بهینه بابیبینین، کوا نهو موعجیزه ناشکرایه ی لاته و
به خه یالی خوت پیغه مبه رایه تی خوتی پی ده چه سپینی؟
نه گهر راست ده که ی و درۆ ناکه ی دهکوا نیشانمان بده!

﴿۳۲﴾ فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿۳۲﴾ هه زهرتی
موسا علیه السلام عه صای دهستی هاویشت، له پرپکا بوو به ماریکی
گه ورو به رچاوو ناشکرا، واته بوو به ماریکی راستی و هیج
جاو به سته کی و روکش کردن ی تیدا نه بوو، عه صایه کی
بیگیان به قودرته ی خودا گیانی تی چوو، بوو به ماریکی
ناسای.

جا: که هیرعمون نه مه ی بین ی وتی: نیشانه ی تریشت لایه
حه زهرتی موسا علیه السلام هه رموی: به لی ﴿۳۳﴾ وَكَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ

دوایی بمگر نه وه له مالی توډا به خپو بکریم، نه که له مالی
باوک و دایکی خوم دا، نایا نه مه یه هه زل و پیاو هتیت
به سه رمه وه؟ نهو چاکه یه م ده خه یته به رچاو؟

﴿۲۳﴾ قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۲۳﴾ هیرعمون په رماندی وتی:
خودای بوونه و مر چیه؟ نهو خودایه ی تو به ﴿۲۳﴾ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۲۳﴾
ناوی دمه ی و ده لئی نهو کردوومی به پیغه مبه ر چیه و چ
که سه؟! ﴿۲۴﴾ قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ
مُوقِنِينَ ﴿۲۴﴾ هه زهرتی موسا علیه السلام وتی: نهو خودایه ی منی کردوه
به پیغه مبه رو ره وانه ی کردوم به دیهینه رو خاومنی
ناسمانه کان و زهوی نه وه ی تیایان دایه له نه ستیره مانگ و
خور، نهو خودای نهو بوونه و مره به رفرا وانه یه: که تو نه ی
هیرعمون ده ستت به دامانی ناگا، نه ده سه لآتت ده یگاتئ
نه زانیاریت که شفی دهکا، خودای هه موو بوونه و مره
به ناسمان و زهوی و هه رچی تیایان دایه له نه ستیره و دمریو
کیوو چوم و دارو دره ختو روک و ناده میزادو هه موو
گیانله به رانی ترو هه موو شته کانی تریش. ﴿۲۵﴾ إِنْ كُنْتُمْ
مُوقِنِينَ ﴿۲۵﴾ نه گهر نیوه برواتان هه یه و خاومنی ویزدان و
هه ست و شعورن، هه موو نهو شتانه خه لقندوه به ننده ی
په رومردگان، گهر دنکه چ و ژیرباری یه زدانن، به ویستی خوی
هه لیان ده سووړپنی و گوړانکاریان تیدا دهکا.

﴿۲۵﴾ قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْتَمِعُونَ ﴿۲۵﴾ هیرعمون به دهوروبه رو
دارو ده سته که ی گوت نه وه گویتان لییه چ قسه یه کی سه یرو
سه مبه ره دهکا؟! ناگاتان لییه ده لئی چی؟ ناها چون له به ر
پرسپاره کان هه لدی؟ من ده لیم: ﴿۲۶﴾ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۲۶﴾ چیه؟
نهو کردارو ره و شته کانی باس. دهکا. بؤمان!

﴿۲۶﴾ قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿۲۶﴾ هه زهرتی موسا علیه السلام
وتی: نهو خودایه ی منی ره وانه کردوه خودای نیوه وش و خودای
باوک و بابیرانی رابوردوتانه، نهو به دیهینه ری نیوه وش و باوک و
بابیرانی شتانه.

﴿۲۷﴾ قَالَ إِنْ رَسُلُكُمُ الَّذِي أَرْسَلَ إِلَيْكُمُ لَمَجْنُونٌ ﴿۲۷﴾ هیرعمون
به دارو ده سته که ی خوی گوت: بیگومان پیغه مبه ره که تان: که
گوايه ره وانه کراوه بۆ سه رتان پیاویکی بیغه قل و فامه، شیت و

ببهاویژن، بابزاندری چیه!

﴿۴۴﴾ **فَالْقَوْمَ جَالَهُم وَعَصِيَهُم** نیتر ساحیرهکان گوریس و گوجان و عهصاکانی خویان هاویشتن هه موو دهست رهنگیی و کارامایی خویان خستهکار، جیوهیان کردبوه ناو گوریس و عهصاکانیان، به ته و اوای کارامایی خویان به کار هینابوو، ته نانهت سیجره که یان هیئنده گهوره و سه رسور هینهر بوو، ترسیکی خسته ناو دلی حه زره تی موساوه.

﴿وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ﴾ وتیان: به هیمه ته فی رع هون و هیژو توانای نه و نیمه سه رکه و توده بین.

﴿۴۵﴾ **فَالْقَوْمَ مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ** که حه زره تی موسا ~~الغالب~~ عهصا که ی هاویشت، نیتر له پریکا هه رچی گوریس و عهصا هه بوون: که به هوی جیوه و ده وایان لی کرد بوون، و ده کوو ماری راستی بیته به رچاو، هه مووی قوت دان و هیچی لی نه هیشتنه وه، مو فاجه نه روی دا به خه یالی ساحیره کان دا نه هاتبوو، نه وان هه رچی کارامایی و ده سترهنگینی خویان هه یه خسته بو یانه گه پرو له هه موو لایه که وه ساحیری ماهیرو لیزان کو کرابو ونه وه، موسا به تاقی ته نی و که سی له گهل نیه جگه له عهصا که ی. که چی له ماوه یه کی زور که مدا هه موو نه و ماره سیجره کردانه ی هه لوشین و ناسه واریان نه ما.

﴿۴۶﴾ **فَالْقَوْمَ السَّحَرَةَ سَاجِدِينَ** ساحیره کان به ناچار ی به پرو دا که و تن و جوونه سوژده، چونکه دلتیا بوون نه وه ی حه زره تی موسا کردی له ژوور توانای ناده میزاده ویه و نه وه کرده و دی خودای بوونه و مره، بویه هیجیان به دهسته وه نه ما جگه له وه ی که خرا نه حال ته ی سوژده بردن بو نه و خودایه ی: که به ده یه تی نه ری بوونه و مره نه وان و موعجیزه ی ناوای به خشیوه به موسا.

﴿۴۷﴾ **قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ** رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ واته: ساحیره کان به یه کده م وتیان: نیمانان هینا به (رَبِّ الْعَالَمِينَ) به خودای بوونه و مره، خودای موسا و هارون. چیتر له حال ته ی گومرایی دا نامینی نه وه، نیمانان هه لیزارد به سه ر کوفردا، حه قمان و مرگرت و به تالمان وه لانا.

لَمَلْنَا نَنْجِ السَّحَرَةَ إِنْ كَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ﴿۴۰﴾ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَإِنَّا لَأَعِزُّونَ لَكَ إِنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿۴۱﴾ قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذَا لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿۴۲﴾ قَالَ لَهُمْ مُوسَى أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿۴۳﴾ فَأَلْقَوْا حِبَالَهُمْ وَعِصِيَهُمْ وَقَالُوا لِفِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ ﴿۴۴﴾ فَأَلْقَى مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿۴۵﴾ فَأَلْقَى السَّحَرَةُ سِحْرَهُمْ ﴿۴۶﴾ قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۴۷﴾ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿۴۸﴾ قَالَ آمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ لَا أَقْطَعُ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَا صَيِّبُكُمْ بِجَمْعٍ ﴿۴۹﴾ إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَتَنَا أَنْ كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۵۰﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى أَنْ أَسْرِ بِعَبَادِي إِنَّكَ مُتَّبَعُونَ ﴿۵۱﴾ فَأَرْسَلْنَا فِرْعَوْنَ فِي الْمَلَأَيْنِ خَاشِعِينَ ﴿۵۲﴾ إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ ﴿۵۳﴾ وَلَهُمْ لَنَا لَعْلَاطُونَ ﴿۵۴﴾ وَإِنَّا لَجَمِيعٌ حَادِرُونَ ﴿۵۵﴾ فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿۵۶﴾ وَكُنُوزٍ وَمَقَارٍ كَرِيمٍ ﴿۵۷﴾ كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿۵۸﴾ فَاتَّبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ ﴿۵۹﴾

﴿۴۹﴾ **قَالَ آمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ** وتی: نه وه به بیته وه ی من ریگاتان بی بده م و رازی بم نیمانان هینا؟ **إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ** بیگومان موسا ما مؤستاو ساحیره گهوره که تانه، نه و فیتری سیجره کردون و له وه بیش ری که و توون، نه گینا چوون به بی رمزانه ندی من نیمان ده یین؟ وادیاره به نه نقه ست سیجره کانان و نه نجام دا ژیر بکه ون!! نه مجار دهستی کرد به هه ره شه کردن و وتی: **فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ** له وه به و لا و ده دزان: توله ی من چوون ده بی و جیتان بی بده کم. **لَا أَقْطَعُ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَا صَيِّبُكُمْ أَجْمَعِينَ** به ته نکید دهست و قاچتان به پیچه وانه وه ده برم؛ دهستی راست و قاچی چه پتان ده برم و نه مجار به دهست و قاچ بر او ی هه موانتان هه لده و هه سم و به و ته عزیه دمتان کوژم!

وتیان: ﴿۵۰﴾ **قَالُوا لَا صَيْرَ إِلَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُقْبِلُونَ** چ زمروو زیانی کمان پی ناگا، چیت له دهست دی بیکه، چ باکمان

رکیزی خۆمان. دهی که نهوه حالیا نه دهی نهه هه موو له شکر کۆکردنه وه له چی و نهه تهعبینه گشتیه له چی.

﴿وَأَنَّهُمْ لَنَا لَافِظُونَ﴾ نهوان سه ریچی فه رمانی ئیمه دهکهن و هه رچی ئیمه پیمان ناخۆش بی نهوان نهوه دهکهن، ناشوب و فیتنه یی به ریا دهکهن، خشل و زیرو زیوه کهشیان بردوین و رهویان کردوه، له ژیر رکیزی ئیمه چوونه دمر. که وابی نهوانه خه تهرن و ئیمه بهناسانی نایانویرینی!!

﴿وَأَنَا لَجَمِيعٌ حَاضِرُونَ﴾ ئیمه هه موومان وریاو بهناگاین دهمانین چی دهکهن و به تهما چین، ناهیلین به مرز بگهن، جلهوی فه رمان په وایی به دهست ئیمه وهیه، چهک به دهست و خاوهن هیزو توانین، دمهوی فه لاجۆیان بکه م و له ناویان بهرم.

﴿فَأَخْرَجَاهُمْ مِنْ جَنَاتٍ وَعُيُونٍ، وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ﴾ دل و دهرونی تا قمی فیرعه و نمان هینایه سه ر نهوه به دوا ی به نوئیسرا ئیلییه کان بکه ون، له ناو نهو باخ و باخاته ی تیدا دهمان دمرچوون، سه رچاوه و کانیاوی سازگار و باخی پر دارمیوه و سه وزو به په رونه قیان به جی هیشته، مال و سامانی په زمه نده گراوی ناو زهوی و خه زنه کانیا وازلیهینا، خانوو کۆشک و باله خانه کانیا و له دوا خۆیان هیشته وه و دوا نه ته وهی ئیسرا ئیل که وتن و شوین پییان هه لگرتن، نه م چوونه دمه روهیان دوا چوونه دمه روه و دوا دیداریان بوو به و مال و سامان و باخ و کانیاوهی هه یانبوو، بو ی نه گه رانه وه و نه یانیدییه وه.

﴿كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾ په رومردگار دمه رموی: کار به و جوړه بوو: که بریارمان دابوو، فیرعه ون و دارو دهسته کهیمان له میصر و دمرناو شوین و گهنج و خه زینه و باخ و کانیاو و جۆگاو زهوی و زاری نه و اتمان به میرات دا به نه ته وهی ئیسرا ئیل.

﴿فَأَتَّبَعَهُمْ مُّشْرِقِينَ﴾ فیرعه ون و له شکره که ی له کاتی خۆره لاتن دا له لای خلیجی سوئس به به نوئیسرا ئیلییه کان گه یشتن، ئیتر ترس و خۆه یکی زۆر که وته ناو نه ته وهی ئیسرا ئیله و پیشیان دهریاو دواوهیان دوژمن!

له هه رده وه عه زابی تۆ نه، هه موومان گای مردنن، هه موو که س دمی بمری، ئیمه بو لای خودای خۆمان ده گه ری نه وه، پاداشتی خودامان دهوی، خودا بوخۆی دهمانی چمان پی ده که ی و چۆن ته عزیبمان ده دهی، نه و له پاساوی نه وه دا پاداشتمان ده داته وه، ژیا نی به خته وهریمان ده داتی:

﴿إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَايَانَا أَنْ كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ ئیمه به ته مای نه وهرمین خودای خۆمان له تاوانه کانمان ببۆری، له تاوانی نه و سیهرو جادو بازییه ی به زۆر پیت نه نجام داین چاوپۆشیمان لیبکا. له بهر خاتری نه وه ی له م فستیقاله دا یه که م دهسته و کۆمه ل بووین ئیمانمان هینا، یان له بهر نه وه ی یه که م کۆمه لین له قیبطیه کان: که ئیمانمان هینا.

﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعَادِي إِنَّكَ مُتَّبَعُونَ﴾ واته: نیگامان بو موسا کرد که شه وره و به نه ته وهی ئیسرا ئیل بکا، به شه و له گه ل فه ومه که ی به ره و دهریا بکه ونه ری، (وادیاره فه رمانیا ن پی کراوه به ره و خالی به یه که گه یشتنی خلیجی سوئس به ره و ناوچه ی دهریا چه کان ره و بکه ن).

﴿فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ﴾ که فیرعه ون دلیابوو له پیلانی به نوئیسرا ئیلییه کان و زانی بریاریان داوه میصر به جی بیلن رهی هه لساو به ته وای فسه ل بوو، خیرا فه رمانی دا بنیرن بو شارو شارو چه که کانی ولاتی میصر سه ربازو پیای سوپا کۆبکه نه وه، چلکاو خۆرو یاسا و له کانی فیرعه ون به ولات دا بلاویوونه وه، دهستیان کرد به کۆکردنه وهی سه ربازو پۆلیس به لام وادیاره فیرعه ون ههستی به خه ته ره و هیزو توانای هه زرمی موسا (عليه السلام) شوینکه وتوانی کردبوو، بو یه هه ولی دا وره ی له شکرو دارو دهسته که ی به رز بکاته وه، هه لیان بو نه وه ی له گه لیدا بکه ونه ری و دووی به نوئیسرا ئیلییه کان بکه ون نه هیلن دمرچن.

﴿إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشِرَازِمَةٌ قَلِيلُونَ﴾ نه ته وهی ئیسرا ئیل: که شوین موسا (عليه السلام) که وتوو کۆمه لکی که م و بیه یزن، بهناسانی دهمانین دلیان بکه ین. یان بیانکۆژین، یان بیانخه ینه وه ژیر

دمه فرمود: ﴿فَلَمَّا تَرَأَى الْجَمْعَانَ﴾ که ههریه که له
لهشکری فیرعهون و نهتهوهی نیسرائیل یهکتریان بینی ﴿قَالَ
أَصْحَابُ مُوسَى إِنَّا لَمُدْرِكُونَ﴾ تاقه و پیچی چه زردتی موسا
وتیان: نهوا فیرعهون و لهشکرهکی پیمان گه یشتن و بهته نکید
دهمانکوزن و تازه گیان دمرنا بهین. ناها نیستا نا نیستا
قه لاجویمان دهکن.. چه زردتی موسا الطیر دانهوایی کردن و
دلی دانهوه ﴿قَالَ﴾ پینانی فهرموو: ﴿كَلَّا﴾ نه خیر نهوان
به نیمه ناگه، ناتوانن قه لاجویمان بکه، به سه رمان. دا
زالتابن ﴿إِنْ مَعِيَ رَبِّي سَهَدِینَ﴾ بیگومان من خودام له گه له،
شارمزاییم دهکا بو ریگهی رزگار بوون. نیمه سه رده که وین،
مه ترسن و خه متان نه بی. ناله م کاته ناسکه دا له م ویستگه
ترسناکه دا: که نهتهوهی نیسرائیل گیانیان گه یشتبوه سه ری
لوتیان و دهستیان له خویمان شوستبوو، به هیوای زیان
نه مابوون و چه زردتی موسا الطیر وره به رده نان و ترسو
له رزی لیدمرو و اندنهوه، فریاد رسیان پی گهی و شه و مزنگی
ناو می دبیان لی به رز و زبووهوه ﴿فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ
اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ﴾ سروشان بو موسا الطیر کرد: که
به عه صاکی له دم ری بدا. نهویش عه صاکی له دم ری دا
﴿فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ﴾ دم ری لیک بلا و بوو،
دوانزه جادم ری تیکه و تن و ناوکه ته باری به ست، هر ته باره
ناویک دمتگوت: کیوی به رزو سه رکه شه، ریگا کان به هه و او
به تیشکی خور وشک بوونه و ده ته پریان تیدا نه ما، ریگا کان
به گویره ی تیه فو هوزه کانی به نو نیسرائیلی بوو، هر
هوز دیان به ریگایه که دا رو یشتن، به بی ترسو بیم به ناو
دم ری دا و به ری بازی وشک دا که و تنه ری! ﴿وَأَرْزَلْنَا نَمَّ
الْآخِرِينَ﴾ تاقه و پیچه که تر که جه ماعه تی فیرعهون بوون
له دم ری نزیکمان کردنه و ده شوین جه ماعه تی موسا که و تن،
پاشه تای به نو نیسرائیلیه کان له دم ری دمر چون و پاشه تای
جه ماعه تی فیرعهون هاتنه ناو دم ری او. ﴿وَأَلْجَيْنَا مُوسَىٰ
وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ﴾ موسا و تاقه و کومه لی له گه لی بوون
هه مو یانمان رزگار کردن، که سیان تیدا نه جوو. ﴿ثُمَّ أَغْرَقْنَا
الْآخِرِينَ﴾ پاشان دم ری مان و یک هی نایه وه، فیرعهون و
سوپایه که یمان هه موو خنکاندن و که سیان لیدمرو نه جوو.

فَلَمَّا تَرَأَى الْجَمْعَانَ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَىٰ إِنَّا لَمُدْرِكُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ
كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾ فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ اضْرِبْ
بِعَصَاكَ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾
وَأَرْزَلْنَا نَمَّ الْآخِرِينَ ﴿٦٤﴾ وَأَلْجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾
ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخِرِينَ ﴿٦٦﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَمَوْعِظٌ رَّجِيمٌ ﴿٦٨﴾ وَأَتْلُ عَلَيْهِمْ
نَبَأَ ابْنِهِ الْكَبِيرِ ﴿٦٩﴾ إِذْ قَالَ لِأَيُّهَا وَقُورُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٧٠﴾ قَالُوا
نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظَّلُهَا عَنْكُمُ فَيَكُونُ ﴿٧١﴾ قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكَ إِذْ
تَدْعُونَ ﴿٧٢﴾ أَوْ يَبْغُونَكَ أَوْ ضُرُّونَ ﴿٧٣﴾ قَالُوا بَلَىٰ وَجَدْنَا آبَاءَنَا
كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٧٤﴾ قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٥﴾ أَنْتُمْ
وَأَبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٦﴾ فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّي إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٧﴾
الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يُهْدِينِ ﴿٧٨﴾ وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ﴿٧٩﴾
وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٨٠﴾ وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ
يَحْيِينِ ﴿٨١﴾ وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ﴿٨٢﴾
رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَالْحَقِّقْ بِالْعَصْلِ حِينَ ﴿٨٣﴾

﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً﴾ بیگومان له م چیر و که دا، له روداو
سه یرو. سه ر. سوپه ی نه ره کانی دا په ندو ناموزگاری و
نیشانه هه له سه ر. به توانایی خوداو راستی پیغه مبه رایه تی
موسا الطیر، له سه ر. رزگار کردنی خودا په رستان و
له ناو بردنی سته مکاران. که چی و پری نه م به لگه و
نیشانانه ﴿وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ﴾ زور به ی زوری
قیبطی یه کان که مابوونه وه له ناو میصردا هه روا زور به ی
زوری به نو نیسرائیلیه کانیش نیمانیان نه هیئا.

﴿وَإِنَّ رَبَّكَ لَمَوْعِظٌ رَّجِيمٌ﴾ بیگومان خودای تو نه ی
موحه ممه دا! بالاد هست و خاوند ده سه لاته، توله
له دوژمنه کانی ده سیئی و وازیان. لینا هیئی، خاوند رحمو
به زه بیه بو به نده موسو لمانه کانی و چاودیر و پاریز گاریانه!!
﴿وَأَتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنِهِ الْكَبِيرِ﴾ نه ی موحه ممه دا! چیر و کی
چه زردتی نیبراهیم الطیر بو گه ل و نه ته و ده که ت بخوینه وه بو
نه وه ی نیمان به یتن و چاو له نیبراهیم بکه له دل سوژی و پشت

بهستن به خوداو عبادت بۆ کردنی و یه کتابه رستی دا،
لهته به پرا بوون له موشریک و سته مکاران.

﴿۷۰﴾ اِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ؟ کاتی به باوکی و به گه له کهی خوئی گوت: نه وه چیه ئیوه دهیانپه رستن؟ نه م بهیکه ره بیگیانانه چین ئیوه به سهریاندا کۆم بوونه وه و له دوریان خۆتان کۆشه له کردوه، ﴿۷۱﴾ قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظْلُ لَهَا عَافِيَةً و تیان: ئیمه به شانازییه وه نه م بتانه دهپه رستین و به خودایان دزمانین و به رده و امیش ده بین له سه ر په رستیان، شه وو روژ به ندایه تیان. بۆ. ده کهین!!

حه زرتی ئیبراهیم ﷺ ویستی به ناگایان بیئیته وه دلی مردویان زیندو بکاته وه، عه قلی خه رفعاویان ناگادار بکاته وه، ﴿۷۲﴾ قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُم اِذْ تَدْعُونَ، ﴿۷۳﴾ اَوْ يَنفَعُوكُم اَوْ يَضُرُّونَ؟ پی گوتن: نه ری کاتیك ئیوه له و بتانه دهپارینه وه عباده تیان بۆ ده کهن گوئیان لیئانه؟ نایا هیچ خیر و هازانجتان بۆ کیش ده کهن؟ یان زیانتان لیدو ورده خه نه وه؟

﴿۷۴﴾ قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ و تیان: به لکوو ئیمه باوک و باپیری خۆمانمان ئاوا دیوه به م شیوه نه م بهیکه رانه یان په رستووه! ئیمه ش چا و له نه وان ده کهین، نه م بهیکه رانه بیهه ستن و هازانج و زیانیان پی دهسته به رنابی، به لام ئیمه پیشینانی خۆمان بینیوه عباده تیان بۆ کردون ئیمه ش بۆیان ده کهین!

﴿۷۵﴾ قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنتُمْ تَعْبُدُونَ و تی: هه وائم بدمنی و پی م بلین: نه و شتانه ی ئیوه دهیانپه رستن و به خودایان دزمانن ﴿۷۶﴾ اَلَمْ تَرَ اَبَاؤَكُمْ الْاَقْدَمُونَ ئیوه باوک و باپیرانی پیشینه تان، هه ر له کۆنه وه هه تا نه مرپۆ نایا نه و عباده تکرده ی ئیوه پیشینه کانتان ج سودیکی هه بووه؟ له جی خۆیدا بووه؟

ده ی نه گه ر نه م بهیکه رانه کاریگه ری هه کیان هه یه، با من تووشی زیان بکه ن! خراپه م پی بگه یه نن، چونکه ﴿۷۷﴾ فَاِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّيْ اِلَّا رَبُّ الْعَالَمِينَ نه وانه دوژمنی منن، عباده تیان بۆ ناکه م، به خودایان نازانم، هیچ گرنگیکیان پی ناده م؛ به لام

﴿رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ که خودایه کی حه ق و راسته و به دیه ی نه و رزق و روژی دهرمه، له دونیا و له قیامه ت وه لی و سه ر په رستیارمه، نه من هه ر سه ری به ندایه تی بۆ نه و نه و ی ده که م.

﴿۷۸﴾ الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِيَنِي (رَبِّ الْعَالَمِينَ) خودایه کی نه و تو یه منی له نه بووه به دیه ی ناوه، هه ر وه کوو چۆن هه مو و مه خلوقات نه و به دیه ی ناوان، هه ر نه و هیدا یه تم ددها بۆ به خته و مریی دونیا و قیامه ت.

﴿۷۹﴾ وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِي په رومردگار نه و خودایه یه: که رزق و روژیم ددها، هۆکاری بژیوم دابین دهکا، باران دهبارینتی زهوی پی زیندوو دهکاته وه، دره خت و روک و مبه ردینتی، رزقی به ندهکانی دابین دهکا، خواردن و خواردنه وه ی بۆ گیانه له به ران فه راهم هی ناوو و پیداو یستی بۆ دابین کردون.

﴿۸۰﴾ وَاِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِي هه ر کاتی توشی نه خوشییه ک بووم هه ر نه و شیفابه خشه، هه زرتی ئیبراهیم ﷺ پیغه مبه ره و دزمانی نه خوشی و هه موو کاریک به ویست و ئیراده ی خودا دیته جی، به لام پهیدا بوونی نه خوشیه که وه پال خودا نادا، چونکه لی رده م هه قامه که مه قامی رانواندنی نیعه ته کانه و له بهر نه دهب و شه رم نه خوشیه که پال خو ی ددها شیفاکه پال خودا.

﴿۸۱﴾ وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِيَنِي په رومردگار خودایه کی نه و تو یه له ژیا نی دونیادا ده ممرینی و پاشان له قیامه ت دا زیندوم دهکاته وه، که سی تر توانای نه وه ی نیه.

﴿۸۲﴾ وَالَّذِي اَطْمَعُ اَنْ يَغْفِرَ لِيْ خَطِيئَتِيْ يَوْمَ الدِّينِ په رومردگار خودایه کی وه هایه، به ته مام روژی قیامه ت تاوانه کانم دا پۆشی و لیم خوش بیی، چونکه که سی تر دارای نه وه ی نیه له دونیا و له قیامه ت دا له تاوان خوش بیی.

﴿۸۳﴾ رَبِّ هَبْ لِيْ حُكْمًا خودایه! حیکمه ت و خاص ناسیه کی وه هام بدمری چاک و خراپ لیک جیا بکه مه وه، حه ق و به تال لیک هه لاویرم بۆ نه وه ی له سه ر ری بازی حه ق و

راست به رده و ام بم تاده گه مه ناکام. ﴿وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ﴾
خودایه! توفیق بم بده بؤ به ندایه تیکردنی خوت، بؤ نه وه
بچه پیرو ریزی صالحانه وه، له کومه لی نه وان که دوورن
له تاوانی گه ورده بجوک، خودایه له دونیاو له قیامت صالحم
بکه.

﴿وَأَجْعَلْ لِّي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ﴾ خودایه توفیق بم بده
کاری چاک به نه نجام بگه یه نم و بمکهره ره چه شکینی کاری
باش و خه لک شوینم بکه وئ دواي خوم به باش ناوم بهینن،
حه زره تی نیراهیم الله دوعای نه وئ کرد له عه قیده و بیرو
باومر دا و دجاخ کویر نه بی، دوا خوی که سانیک هه بن شوین
نه و بکه ون و به ری بازی نه و دا برؤن، خودا زمانی شیرین و
پاراویان بداتی بانگه وازی ناده میزادان بکه ن بؤ ری بازی حه ق و
راست.

﴿وَأَجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ﴾ خودایه! بمخهره پیروی
نه وان نه وه: که دهنه میراتگری به هه شت و له ناو
ناز و نیعمه ته کانی دا زیان به سهر دهنه. له وه پیش دوعای
کرد خودا بیخاته گه ل پیروی پیاو چاکان به وه توفیقی بدا
کرده وئ چاک نه نجام بدا، به هه شتیش به میرات ددرئ
به پیاو چاکان. نه مجار دوعا بؤ باوکی دهکا، هه چه نده باوکی و
گه له که ی هسه ناخوشیان پی گوتن و به ربه رده کانیان کرد،
به لام له وه پیش واده ی پی دابوو: که دوعای بؤ باو واده ی خوی
برده سه رو هه رموی: ﴿وَاعْفِرْ لِي يَا إِلَهِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ﴾
خودایه! له تاوانی باو کم خوش ببه و هیدایه تی بده بؤ نیمان
هینان. ﴿وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ﴾ خودایه رۆزی قیامت
ریسوام نه که ی، له ور رۆژ ده دا مه خلوقات زیند و ده که یته وه،
له سه رزه نشت و لومه ی خوت بمپاریزه و له که م و کورپه کانم
بیوره، تاوانه کانم داپوشه و ریسوام مه که! ﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ
وَلَا بَنُونَ﴾^{۸۹} إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿نه و رۆژ ده: که مال و
مندال هیچ سودیکیان بؤ ناده میزاد نابی و چ که لکیان
لیومر ناگیرئ، له فهرزی مه حال دا نه گهر پر به زده و زیرو زیو
به فیدیه بدات تۆز قالیک عه زابی خودای لی که م نابیته وه،
مال و خیزانی ناتوانن یارمه تی بده و عه زابی لی سووک
بکه ن!

﴿وَأَجْعَلْ لِّي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ﴾^{۸۵} ﴿وَأَجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ
النَّعِيمِ﴾^{۸۶} ﴿وَاعْفِرْ لِي يَا إِلَهِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ﴾^{۸۷} ﴿وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ
يُبْعَثُونَ﴾^{۸۸} ﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ﴾^{۸۹} ﴿إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ
سَلِيمٍ﴾^{۹۰} ﴿وَأَرْزُقْ الْجَنَّةَ الْمُتَّقِينَ﴾^{۹۱} ﴿وَبَرِّزْتُ الْجَحِيمَ لِلْغَاوِينَ﴾^{۹۲}
﴿وَقِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُعْبُدُونَ﴾^{۹۳} ﴿مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ
أَوْ يَنْصِرُونَ﴾^{۹۴} ﴿فَكَبِجُوا فُجَاهَهُمْ وَالْغَاوُونَ﴾^{۹۵} ﴿وَحُنُودٌ إِيلَيْسَ
أَجْمَعُونَ﴾^{۹۶} ﴿قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ﴾^{۹۷} ﴿تَاللَّهِ إِنْ كُنَّا لَفِي
ضَلَالٍ مُبِينٍ﴾^{۹۸} ﴿إِذْ تُسَوِّدُكُمْ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾^{۹۹} ﴿وَمَا أَضَلَّنَا
إِلَّا الْمُجْرِمُونَ﴾^{۱۰۰} ﴿فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ﴾^{۱۰۱} ﴿وَلَا صِدِّيقِينَ﴾^{۱۰۲}
﴿قَالُوا لَنَا كَرَّةٌ فَنَتُخَرُّ مِنْ الْمُتُؤَمِّنِينَ﴾^{۱۰۳} ﴿إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كُنَّا
أَكْثَرَهُمْ مُؤْمِنِينَ﴾^{۱۰۴} ﴿وَلَنْ رُبَّكَ لَمَوْلَى الرَّجِيِّ﴾^{۱۰۵} ﴿كَذَّبَتْ
قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ﴾^{۱۰۶} ﴿إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ﴾^{۱۰۷}
﴿إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ﴾^{۱۰۸} ﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا﴾^{۱۰۹} ﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ
وَأَطِيعُوا﴾^{۱۱۰} ﴿قَالُوا أَتُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذُلُونَ﴾^{۱۱۱}

﴿وَأَرْزُقْ الْجَنَّةَ الْمُتَّقِينَ﴾^{۹۰} نه و رۆژ ده رۆژیکه به هه شت بؤ
خودا په رستان نزیک ده کړیته وه، سهیری ده که ن و په له ده که ن
له چوونه ناوی، ده رگایان بؤ ده کړیته وه ده چنه ژورمده و
به مراز ده که ن!

﴿وَبَرِّزْتُ الْجَحِيمَ لِلْغَاوِينَ﴾^{۹۱} نه و رۆژ ده رۆژیکه دۆزه
د مرده خری بؤ گومرپایان به جوړیک به ناشکرا چاویان پیی
ده که وئ و دمران نه وه شوین و جیگایانه، له نزیکیه وه
را ده گیرین و گوئیان له لومه و سه رزه نشت و ته قریعه، نه مهش
بؤ نه وئ زووتر غه م ناره حه تی دایانگری و سزای گومرپایی و
سته مکاری دونیایان چاوی بکه وئ.

نه مجار پیش نه وئ فری بدرینه ناو دۆزه خه وه بؤ زیده
سزادان و ریسواکردن پرسپاری لومه نامیزیان لیده کړئ،
﴿وَقِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُعْبُدُونَ﴾^{۹۲} ﴿مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ
يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ يَنْصِرُونَ؟﴾^{۹۳} پییان ده کوترئ: له کوین نه و

پیغمبره دکانی دکردو کردهوی باشمان نهنجام ددها، توخن نهوکارو کردهوانه مان نه دهکوتین: که لهووهوپییش نه نجامان داوون.

﴿۱۰۳﴾ **إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ** بیگومان لهه لایه نهی چیروکی نیبراهیم دا که لهگهل قه ومه که دا که وته هیئانه وهی به لگهو دهلیل لهسر تاكو ته نهایی خوداو هیج و پوچی بته کانیان و به به لگه بوچی دان، په ندو ناموزگاری هه ن به لگهی ناشکرو نمایان هه ن لهسر نه وه: که هیج خودا نین جگه له (الله) هه رنه و خودایه و هه رنه و شیایو به نندایه تی بو کردنه. وهلی وپرای هه بوونی نه م هه موو به لگهو دهلیلانه زوری زوری گهلی نیبراهیم نیمانیان به خودا و پیغمبره ی خودا نه هیئا!!

﴿۱۰۴﴾ **وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ** بیگومان خودای تو نهی موحه ممه دا! که تو ی کردو به پیغمبره و رهوانه ی کردی بو سر ناده میزادو به پیر بانگه وازییه که ته وه نایه ن، به تواناو دهسه لاته، ده توانی توله ی سهر پیچییان لیبستیئی، خاوه ن رحه م و به زمییه: که مؤلته تیان ددهاو زوو له ناویان نابا بو نه وهی به خویاندا بچنه وه و نیمان بینن.

﴿۱۰۵﴾ **كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ، إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ؟** گهلی نووچ پیغمبره رانیان به دروخسته وه واته: په یامی نووچیان ره تکرده وه و نیمانیان پی نه هیئا، کاتیک نووچی هاوړه گهزو هاوالاتی و هاوعه شرمت و خزیمان پیی گوتن: نه وه بو له خودا ناترسن و چو ن به نندایه تی بو نه م په یکه رانه ده که ن؟ نایا ترسی سزای سه ختی خوداتان نیه؟

﴿۱۰۷﴾ **إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ** نه من بو نیوه پیغمبره یکی نه میندارم، خیانه تان پی ناکه م، دلسوزم بو تان، جیم پی سپیراوه به بی زیدو نوقصان پی تانی راده گه یه نه م بو تانی شی ده که مه وه. ﴿۱۰۸﴾ **فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا** له عه زابی سه ختی خودا بترسن، گوئیستی من بن له وهی قهرمانتان پی ده که م له خودایه رستی و یه کتاپه رستی.

﴿۱۰۹﴾ **وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجَرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ** نه من له پاسای نه م بانگه وازو ناموزگاری کردنه م دا،

خودایانه تان: که په رستستان بو ده کردو و پیتان و ابو و فرياتان ده که ون و عه زابتان لیدو ورده خه نه وه؟ نایا به هانای خویانه وه دین تا فريای نیوه بکه ون؟!

﴿۹۴﴾ **فَكَبِكُوا فِيهَا هُمْ وَالْفَارُوقُ، ۹۵ وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ** به ره و دم توردرانه ناو دوزده خه وه، خودا دروزنه کانیان و بتپه رسته کان، سته مکارو سهرانی کوفرو شوینکه و توانیان، تیکراو به کومل هه لده درینه ناو دوزده خه وه به سهریه که دا دمرشین، هه روه کوو چو ن له گهل نه وان دا شوینکه و توانی شهیتان له یاخی بووانی ناده میزادو جندو که فري دمه درینه ناوی.

﴿۹۶﴾ **قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ، ۹۷ تَاللَّهِ إِنْ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ، ۹۸ إِذْ نُسَوِّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ** تا قمی گومراو به دبه خت. له و حاله ته دا: که زور خه فته تبارو رق هه لساوون و کی شه و جیدال له نیوان نه وان و گومرا که ران دا گه یشتوته چله پوپه و له گهل خودا دروزنه کانیان و شه یاتینییه کان دا ده میان تیک زه نیوه. ده لئین: سویند به خودا نیمه له زه لکاوی گومرایی دا بووین: که نیوه مان ده کرده هاوشانی خودا له گهل خودا دا یه کسان سهرمان ده کردو و ده کوو خودا عیبادتمان بو نه نجام ددهان، پیمان و ابو و شیایو په رستش بو کردن: به راستی نیمه سهر لیشتواو و گومرا بووین.

﴿۹۹﴾ **وَمَا أَصْلَنَا إِلَّا الْمَجْرُمُونَ، ۱۰۰ فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ، ۱۰۱ وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ** نه مړو نیمه هیج تکا کاریکمان نیه قسه یه کی خیرمان بو بکا، دوستیکی دلسوزمان نیه فريمان بکه وئو و توژیک عه زابمان له سر سوک بکا، نه وانیه له دونیادا پیمان و ابو: ده بنه شه فاعه تکارمان لای خوداو عه زابمان لیدو ورده خه نه وه درو ده له سه بوون، نه خودا گانمان شه فاعه تمان بو ده که ن و نه دوستیکمان هیه سودیکمان پی بگه یه نی.

﴿۱۰۲﴾ **قُلُوا أَنْ لَنَا كَرَّةٌ فَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ** خوژگه گه رانه وه مان بو دنیا بو ده سته بهر ده بوو، نیتر نه و کاته نیمانمان به خودا ده هیئاو یه کتاپه رستیمان ده کردو هیج شتیکمان نه ده کرده هاوه ل و هاوشانی خودا، بروامان به

داوای کری و پاداشتتان لیناکهم بمددنه وه. کالآو مه بهستی
 دونیاییم ناوی، بۆ وهدهستهینانی مالو سامان و پلهو پایهی
 دونیایی بانگه وازیتان ناکهم، پاداشتی من لای خودایه نهو
 نه رکی بانگه وازی خستوته نهستوم و ههر نهویش پاداشم
 ددهاته وه. ﴿**فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا**﴾ خۆتان له سزای
 سهختی خودا بپاریزن، شوین بهیامی من بکهون، نه وه بۆتان
 دهرکهوت: که من راست دهکهم له کهلتاندا دلسوزم
 پیغه مبهری خودام بۆ سه رنیوه، دهمهوی له نه گبهتی و
 چارمه شی هه تاهه تای رزگارتان بکه. ﴿**قَالُوا أَتُؤْمِنُ لَكَ**
وَاتَّبَعَكَ الْأَرْدُ لُونُ؟﴾ وتیان: چۆن دهبی نیمه نیمان بهتو بینین
 له حالیکدا شوینکه وتوانت هه تیومچهو خویری و پله پایینن،
 چۆن دهبی نیمه نیمان بهتو بهننن دابه زینه پیرو ریزی نهو
 هیچ و پووچانه وه، نیمه پیاو ماقول و خانه دان و بنه ماله
 گه له که مانین، چۆن دهبی بیینه ریزی نهو هه زارو مسکین و
 بیده سه لاتانه وه. ﴿**قَالَ وَمَا عَلَّمِي مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ؟**﴾
 هه زمرتو نووح وتی: من زانیاریم نه دهرباری نهوانه و کارو
 پیشه گانیان نازانم چی وه چۆنه، له بنه چهو کاروباری
 ناوخیان ناکۆلمه وه، من سهیری روالهت دهکهم و ظاهر
 بینم، ههر که سی بروام پی بکاو نیمان به په یامه کهم بیئ
 به شوینکه وتوی خۆمی دهرانم، نهینی ناودلیان و حیساب و
 لیکۆلینه وه له گه لیان عاید به خودایه و په یوهندی به منه وه
 نیه. ﴿**إِنْ جِئْتَهُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّي لَوَ تَشْعُرُونَ**﴾ نه گهر
 کرده و میه کیان هه بی، حیساب و لیکۆلینه وه له سهیری لای
 په رومردگاره و له سهیر من نیه، خودا حیسابیان له گه ل دهکاو
 سزاو پاداشتیان ددهاته وه نه من ته نه راگه یاندنم له سهیره،
 موژده دهر و ترسینه هه نه که حیساب که ره سزادهر و پاداش
 دهره و مبه! نه گهر نیوه هه ستو شعورتان هه بی و تی بگه و
 عه قلی واعیتان هه بی، به لām نیوه پیومری حه ق و ته رازوی
 راستی نازانن چی، پابه ندی نه زانی خۆتان و بیروباومری
 هه لهی خۆتان په پیره دهکهن!

﴿**وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ**﴾ من ههر گیز موسولمانان له کۆرو
 پیرو خۆم دهرناکهم، چۆن دهبی من نهوانه له خۆم
 دوور بجه مه وه: که نیمانیان به په یامه کهم هیناوه شوینم

﴿**قَالَ وَمَا عَلَّمِي مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ**﴾ ﴿**إِنْ جِئْتَهُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّي**
لَوَ تَشْعُرُونَ﴾ ﴿**وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ**﴾ ﴿**إِن أَنَا إِلَّا لَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ**
قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَنْتَحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ﴾ ﴿**قَالَ**
رَبِّ إِن قَوْمِي كَذَّبُونِ﴾ ﴿**فَأَفْتَحَ يَنِي وَيَنْتَهُم فَتَمَّ وَجْهِي وَمَنْ**
مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ ﴿**فَأَجْبَنَهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْعَالَمِ الْمَشْهُورِ**
﴿١٣٦﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا بَعْدَ الْبَاقِينَ ﴿١٣٧﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ
أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٣٨﴾ وَلَئِنْ رَبُّكَ لَهَوَّ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٣٩﴾ كَذَّبَتْ
عَادُ الْفَرَسَلِينَ ﴿١٤٠﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٤١﴾ إِنِّي لَكُمْ
رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٤٢﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٤٣﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ
مِنْ أَجْرٍ إِن أَجْرِي إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٤٤﴾ أَتَنْتَوْنَ بِكُلِّ رِيعٍ
مَائَةٍ تَعْبَثُونَ ﴿١٤٥﴾ وَتَتَّخِذُونَ مَصَافِحَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ ﴿١٤٦﴾
وَإِذَا بَطِشْتُمْ بَطِشْتُمْ جَبَّارِينَ ﴿١٤٧﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٤٨﴾
وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ ﴿١٤٩﴾ أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَامِهِ وَبَيْنَ ﴿١٥٠﴾
وَعَنْتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٥١﴾ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥٢﴾
﴿١٥٣﴾ قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَرْسَلْتَ إِلًا فَمَا لَكَ لَنَا مِنْ الْوَعْدِ عَظِيمٍ ﴿١٥٤﴾

که وتوون؟ من ههر گیز شتی وانا کهم!

﴿**إِن أَنَا إِلَّا لَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ**﴾ من ته نه ترسینه ریکی ناشکراو
 نمایانم، ههر که سی به درۆم بخاته وه له عه زابی سهختی دۆزهخ
 دهر ترسینم.

﴿**قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا لُوحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ**﴾ وتیان:
 نهی نووح نه گهر له هه لویستهی خۆت دانه بهزی و واز له
 بانگه وازییهی خۆت نه هینی و زیاتر له سهیری برۆی و بهردهوام
 بی له سهیر بانگه وازی کردنت بۆمان، نه وه باش بزانه
 بهردهبارانت دهکهن، به بهردهبارانکردن دهرکۆزین.

﴿**قَالَ رَبِّ إِن قَوْمِي كَذَّبُونِ**﴾ وتی خودایه! نه وه تا
 که له کهم به درۆیان خسته مه وه بانگه وازییه که ی منیان
 رهر کرده وه، نیمانیان پی نه هینام ﴿**فَأَفْتَحَ يَنِي وَيَنْتَهُم**
فَتَمَّ﴾ له نیوان من و نهوان دا حوکه و برپاری عه دالهت نامیز

دەربەگەو ئەھلى حەق بەسەر بەتال دا سەربەخە. ﴿وَلَجَنِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ خۆم و ئەوانەى لەگەڵم دان لەخوداپەرستان، رزگارمان بکە لە دەستی ئەو سەمەکارانەو بەھىلاکیان بەرە، چىدى مۆلەتیا ن مەدە!

﴿فَأَجْنَحَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ الْمَشْحُونِ﴾ بەھانای پیغەمبەرى خۆمانەو هاتین، ئەو پیغەمبەردى ھەر شەى بەردەمبارانکردنى لیکرا، لەسەر ئەو دى بانگەوازی خەلگە کە دەکا بۆ خوداپەرستى، ھىچ کرى و پاداش و سوپاسیکیشى لێناوین، لە پاساوى بانگەوازییە کەیدا پلەو پایەى دونیایى مەبەست نیه، هانای بۆھیناين و لێمان پاراىەو نێمەيش دوعاکەيمان گىرا کرد، خۆى و ئەوانى نێمانيان پێھىنابوو لەکەشتیەکى پر لەگىانلەبەردا رزگارمان کردن.

﴿ثُمَّ أَعْرَفْنَا بَعْدَ الْبَاقِينَ﴾ پاشان، واتە: دواى رزگارکردنى نووح و شۆینکەوتوانى، باقى ماندهى گەلەکەيمان خنکاند، ئەوانە زۆرىنەى گەلى نووح بوون و سووربوون لەسەر کوفرى خۆيان و سەرىپچى کردنى فەرمانى خودا، نێمەيش بەتۆفان لەناومان بردن.

﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ بێگومان لەرزگاربوونى نووح و شۆینکەوتوانى ھەروا لەھەموو گىانلەبەرىک نێرو مێھەک و ئەمجار لەخنکاندى کافرەکان دا پەندو نامۆزگارى ھەيە بۆ ھەرکەسێک پیغەمبەرى خودا بەدرۆ بخاتەوە یان باودرى پێبکا. ئەمە دابو نەرىتى خودایە؛ ھەمیشە پیغەمبەران و شۆینکەوتوانى رزگارکردووە. سەمەکارو ملھور و بەدرۆخەرەوکانى قەلاچۆکردون. زۆرىنەى زۆرى ئەو گەلە سەمەکارە موسوڵمان نەبوون.

﴿وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ﴾ بێگومان خودای تۆ ئەى موحەممەد! بەھیزو بالادەستە بەسەر ھەموو شتێک دا تۆلە ئەستێنە لەوانەى سوورن لەسەر کوفرو پیغەمبەرانى بەدرۆدەخەنەووە سەرىپچى فەرمانەکانى دەکەن، خاومنى رەحم و بەزمیىیە بۆ ئەوانەى بەندایەتى بۆ دەکەن و تۆبە لەتاوانى رابوردویان دەکەن، نێمان بە پیغەمبەرەکەى دەھینن!!

﴿كَذَّبَتْ عَادَ الْمُرْسَلِينَ﴾ گەلى عاد پیغەمبەرانیان بەدرۆخستەوواتە: حەزرتى ھودیان بەدرۆخستەو بەلام چونکە بەدرۆخستەو دى پیغەمبەرىک بەدرۆخستەو دى ھەموو پیغەمبەرانە بۆیە وشەى ﴿الْمُرْسَلِينَ﴾ ى بەکو ھینا!

﴿إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ؟﴾ کاتیک (ھود) ى ھاوے شەرت و ھاوڕەگەزیا ن پێى گوتن: ئەو بە بۆ خۆتان لەسزای خودا ناپارێزن؟ بۆ لەعەزابى دۆزەخ ناترسن؟

﴿إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ﴾ من بۆنیوہ پیغەمبەرىکى دلسۆزو ئەمیندارم، خیانەت لەو پەيامەدا ناکەم: کە خودا خستویەتیە ئەستۆم و بەنیوہى رادەگەيەنم.

﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ﴾ تەقواى خودا بکەن و پابەندى فەرمان و جەلەوگىریەکانى بن. ﴿وَأَطِيعُونَ﴾ گوێ بیستی من بن، چیتان پێ دەلێم بەقسەم بکەن، خۆشەختى و کامەرانى دونیاو قیامەتتان بۆ دەستەبەردەبێ!

﴿وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ﴾ ئەمە لەسەر ئەو بانگەوازی و پەندو نامۆزگارییە پێتانى رادەگەيەنم کرى و پاداشتى نیوہ ناوى، مەبەستم و دەستەھینانى مال و سامان و پلەو پایەى دونیایى نیه. ﴿إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ جەزاو پاداشتى من لای خودایە، ھەر لەخودا داوا دەکەم پاداشتم بداتەوہ.

﴿أَتَبْنُونَ بِكُلِّ رِيعٍ آيَةً تَعْبَثُونَ﴾ ئەوہ جییە نیوہ لەسەر ھەموو بەرزایىیەک بالەخانەيەک رادەبەستن و بەرزى دەکەنەوہو دمیکنە نیشانەى بەھیزی دەست و بازوى خۆتان شانازی پێوہ دەکەن.

﴿وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ﴾ قەصرو بالەخانە دروست دەکەن بۆ ئەو دى بۆ ھەتا ھەتایە ژيانیان تیدا بەسەر بەرن، وادەزانن: بۆ ھەتا ھەتایە دەمێنەوہو مردنتان بەسەردا نایە.

﴿وَإِذَا بَطَشْتُمْ بَطْشَتُمْ جَبَّارِينَ﴾ نیوہو پراى ئەو ھەمووئیسرافەى لەقەصرو بالەخانەو قەلاى قایم و پتەودا دەیکەن، ھەلسوگەوت و مامەتەتان لەگەل غەیری خۆتان دا

تونوو تیزه، خه لکی دمروتینه وه ددیانه وسینه وه و نازارو نه شه که نه چیه یان ددهن، به ناحق هه لمه تی توندوتیز بۆ ناده میزادانی تر دبهن به زهبرو زهنگ له گه لیاندا ده جو لینه وه. ﴿۱۳۱﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا لَهُ سِزای سهختی خودا بترسن، خودای خۆتان بهرستن، شوین په یامی من بکهون، نه وه بۆ نیوه که لکی هه یه سودبه خسه، کهس له دونیادا نه مرنا بی و دنیا تاسهر بۆ کهس نابی.

﴿۱۳۲﴾ وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ، ﴿۱۳۲﴾ أَمَدَّكُمْ بِالنَّعَامِ وَبَيْنَ، ﴿۱۳۴﴾ وَجَنَاتٍ وَعُيُونٍ خۆتان بهاریزن له سزاو عیقای نه وه خودایه ی نازو نیعمه تی زۆری به خشیوه به نیوه، به خشیویه تی به نیوه نه وه بۆ خۆتان دهیزانن و ههستی پی ده که نه؛ نه وه تا نه وه هه موو نازدل و رزق و رۆزییه ی پی به خشیون، مندالی زۆری پی داو، باخ و باخات و سهراوه ی کانیای جوان و صاف و گوارای بۆ دابین کردون، بهروبومی جوړاو جوړو میوه جاتی بۆ رهخساندون.

﴿۱۳۵﴾ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ، نه گهر نیوه به قسم نه که نه و نه یه نه سهراویازو مهنه جی من و سووربن له سهرا کوهرو بی دینی خۆتان، ترسی نه وه دم لی تانه بکهونه بهر عه زابی رۆژیکی سامناک، کهس فریاتان نه کهوی و هیچ شتی که دادتان نه دا. که چی له وه لای نه م نه صیحه ت و نامۆزگارییه دلسۆزییه ی جه زه رتی هودا ﴿۱۳۶﴾ قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَطَّ أَمْ لَمْ تُكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ و تیان: چون یه که به لمانه وه نایا نامۆزگاری بکهی، یان هه نامۆزگاری نه کهی، دلتیابه نیمه له هه لویستی خۆمان لانه دین و واز له داب و نه ریتی خۆمان ناهینن.

﴿۱۳۷﴾ إِنَّ هَذَا إِلَّا خَلْقُ الْأَوَّلِينَ، نه وهی تۆ هیناوته دهست هه لبهستی پیشینه وه درۆ و ده له سهی نه وانه تۆ دووباره ی ده که یه وه. یان نه ئایینه ی نیمه له سهری بهر ده و امین ئایینی باوک و باپیرانی پیشینه مانه، نیمه شوین نه وانه که و تووین، وه کوو نه وانه ژیان به سهرا دبهین و وه کوو نه وانه جیهان به جی دیلین، زیندوبوونه وه قیامهت نیه، پاداش و سزا له سهرا کرده وه له گۆرئ نیه، به هه شت و دۆزه خه یالپلاو.

إِنَّ هَذَا إِلَّا خَلْقُ الْأَوَّلِينَ ﴿۱۳۷﴾ وَمَنْ مَعَدَّيْنِ ﴿۱۳۸﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۳۹﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۱۴۰﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۴۱﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿۱۴۲﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۱۴۳﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا ﴿۱۴۴﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ لَمْ يَأْتِ الْآيَاتُ رَبِّ الْمَلَكِينَ ﴿۱۴۵﴾ أَتَذْكُرُونَ فِي مَا هُمْ بِمُتَّبِعِينَ ﴿۱۴۶﴾ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿۱۴۷﴾ وَرُزُقٍ وَغُلٍّ طَلْعُهَا هَضِيمٌ ﴿۱۴۸﴾ وَتَنَحُّونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فَرِهِينَ ﴿۱۴۹﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا ﴿۱۵۰﴾ وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۱۵۱﴾ الَّذِينَ يُضِلُّونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿۱۵۲﴾ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿۱۵۳﴾ مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا فَأْتِ بِآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿۱۵۴﴾ قَالَ هَٰذِهِ نَارُ اللَّهِ الَّتِي شَرَبْنَا وَلَكِنْ شَرِبْتُمْ يَوْمَ مَقْلُومٍ ﴿۱۵۵﴾ وَلَا تَسْمَعُوا لِسْوَةِ الَّذِينَ يَلْعَنُونَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۵۶﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۱۵۷﴾

که وایی ﴿۱۳۸﴾ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ، نیمه سزا نادرین، نه وه قسه ی خۆته وه له گیر فانی خۆت دهرت هیناوه. ناکامی گفتو گو ی نیوان جه زه رتی هودا ﴿۱۳۹﴾ وَكَذَّبُوهُ، به درۆیان خسته وه، بانگه وازی و نامۆزگارییه کانیان ره تکرده وه. ﴿۱۴۰﴾ فَأَهْلَكْنَاهُمْ، به ره شه یای توندو سارد له ناومان بردن، ﴿۱۴۱﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً، بیگومان له به هیلان بردنی گه لی عا ددا به وهی نه وهی: که پیخه مبه ره که یان به درۆ خسته وه عیرمت و په ند و مرگرتن هه یه بۆ هه موو گه ل و نه ته و میه که: ﴿۱۴۲﴾ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ، زۆری زۆری نه وه گه له له ناو بران و نه له زانیاری پیش و دهختی نیمه دا به موسو لمان حسیب نه کراون.

﴿۱۴۳﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ، بیگومان خودای تۆ نه ی موحه ممه دا! بالاده ست و خاوه ن توانایه و تۆ له له دوزمه کانی ده ستینی و ناهیلی به سهرا یانه وه بجی، خاوه ن ره حم و

ئەوئى تر سەرنج راکیشتر بى، دەستەنگىنى زياتر تىدا بەکار
هاتىبى، ئەو خانوانە بەوشىۋەدە دادەتاشن. و راياندهبەستن
نەك بۇ تىداحەوانەو دە نىشتەجى بوون، بەلگەو بۇ
خۆھەلنەو شانازى پىۋەکردن.

﴿۱۵۰﴾ **فَاتَّقُوا اللَّهَ** لەسزاو عەزەبى خودا بىرسن، ﴿وَأَطِيعُوا﴾
پابەندى فەرمان و جەلەوگىرەكانى من بن، بەباشى تەقۋاى
خودا بىكەن و روبەكەن ئەو كارو كردهوانەى سوودى دونياو
قيامەتتان لىدەست دەكەوئ.

﴿۱۵۱﴾ **وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ** شوين ئەوانە مەكەون كە
لەتاوان و سەرپىچى فەرمانى خودادا زىدە رۆيى
دەكەن. هەمىشە سەرگەرمى تاوان. و لەهوو لەعبو رابواردن.
مەبەست پىاو ماقول و ملهوپو طاغوتەكانيانن، ئەوانەى
بانگەشەى كوفەر و بىتەرستيان دەكردو نەياندەهەشت
جەماوەرەكە رو لەحق بىكەن.

﴿۱۵۲﴾ **الَّذِينَ يَفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ** ئەوانەى
ناشوب و فەساد لەسەر زەوى بلاۋدەكەنەو دە هەموو شتىكى
باش تىك دەدن و هىچ شتىك چاك ناكەنەو. واتە: كارو
كردهويان فەسادو روخاندنە، تۆزقائىك چاكسازيان تىدا
نەيە. ئىۋە شوين ئەو ناشوبگىرانە مەكەون و خۆتانيان لى
بىبارىزن!

كەچى وەلامى پىغەمبەرى خۇيان بەو پەرى ناشىرىنى داىەو دە
﴿۱۵۳﴾ **قَالُوا إِنَّمَا أَنتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ** وتيان: تۆ جگە لەسىحر
لىكراو هىچى ترنى، ئەم فەسانەى تۆ پىاوى جادوليكراو
دەيانلى، ئەتۆ هىچ عەقل و شعورت نەيە، ئىمە گۆى بۇ
نەصىحەت و نامۆزگارى شىتۆ وەكوو تۆ ناگرين!

﴿۱۵۴﴾ **مَا أَنتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا فَأَبِيتَ إِن كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ** تۆ
نادەمىزادىكى وەكوو ئىمە، جگە لەو هىچى ترنى، ئەدى چۆن
زىدە لەهەموومان نىگا بۇ تۆ ھاتووە؟ بویتە پىغەمبەرى
ئىمە؟؟

﴿۱۵۵﴾ **قَالَ هَذِهِ نَاقَةُ لَهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ**
ھەزرىتى صالح عليه السلام موعىزەكەى نىشان دان و بەلگەى راستى
پىغەمبەرايەتى خۆى نواند، پىي فەرمان: ئەمە موعىزەى

بەزمىيە بۇ بەندە نىماندارەكانى بەمەرچى تۆبە بىكەن و
بەخۇيان بچارىن. ﴿۱۴۱﴾ **كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ** گەل ئمود
پەيامى پىغەمبەرانىان بەدرۆخستەو، بىروايان بە بانگەوازی
پىغەمبەرەكان نەكرد ﴿۱۴۲﴾ **إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَلا**
تَتَّقُونَ كاتىك ھەزرىتى صالح عليه السلام كە لەرەگەزى خۇيان بوو
پىي گوتن: ئەو بۇ ئىۋە لەعقەبى خودا ناترسن؟ ھەتا
نىمانى پىيىن و يەكتاپەرستى بىكەن، گۆيىستى فەرمانى
من بن چىتان پىدەلەيم بەقسەم بىكەن ﴿۱۴۳﴾ **إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ**
أَمِينٌ بىگومان من بۇ ئىۋە پىغەمبەرىكى ئەمىندارو دلسۆزم.

﴿۱۴۴﴾ **فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا** خۆتان لەعەزەبى سەختى خودا
بىبارىزن، لەتۆلەو عىقەبى بىرسن، شوين پەيامى من بىكەون،
پابەندى فەرمان و جەلەوگىرەكانى من بن.

﴿۱۴۵﴾ **وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجَرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ**
الْعَالَمِينَ لەسەر بانگەوازی كردنم بۆتان داواى كرى و پاداشت
ناكەم لىتان، بەتەما پلەو پاىەى دونياى نىم دەستم بىكەوئ،
ئەركىكە خراوتە ئەستۆم و پىتانى رادەگەيەنم، من پاداشتى
خۆم لەخودا داوا دەكەم، ئەو جەزای ئەم ئەركەم دەداتەو.

﴿۱۴۶﴾ **أَتَتْرَكُونَ فِي مَا هَاهُنَا آمِينَ** نايا پىتانوايە: ئىۋە
لەدونىادا بۇ ھەتاهەتايە بەدلىياى لەناو نازو نىعمەت دا
دەمىنەو؟

﴿۱۴۷﴾ **فِي جَنَاتٍ وَعُيُونٍ** پىتانوايە وازتان لىدەھەيتىرى
بەدلىياى لەناو باخ و باخات و سەرچاوەو كانىاودا
لەزەت و مەرگەن ھەروا ﴿۱۴۸﴾ **وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيمٌ**
لەناو كشتو كال و باخى دارخورمادا: كە خورماى نەرم و
شىرىن و تام خۆشى لىدەستەبەر دەبى، تەنانەت خورماكە
ھىندە باش و بەسوودە بەناسانى ھەزم دەبى و مەعیدە ماندو
ناكا. لەبەر و بوومى ئەو باخ و كشتوكالەتان بخۆن و پىتانوايى
نيتى زىانى قىامەت و حساب. و پاداش و سزا نەبى؟

﴿۱۴۹﴾ **وَتَنَجُّونَ مِنَ الْجِبَالِ يُّوْتَا فَارِهِنَ** ئىۋە دادەتاشن
لەكۆو شاخ خانوو مالى رىك و پىك و دلخۆشكەر، ھەمىشە
لەپىشپىكى دان و ھەريەكەتان دەپەوئ خانووبەرەكەى لەھى

کافراندا له ناو چوو.

﴿إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ نه جرو پاداشتی من لای خودای یوونه و مرده، نه و ده توانی پاداشتم بداته وه.

﴿أَتَأْتُونَ الذِّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ﴾ ۱۶۵ و تَدْرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَرْوَاحِكُمْ﴾ چوڼ پيکيشی کاری ناوا ناشیرین ده کهن؟ به ج عه قلیک نه م تاوانه گه ورمیه نه نجام دده من؟ چوڼ ده چنه لای نیرو نیربازی ده کهن؟ هه رکه سیکی بیانی بیته ناوتان نیوه کاری ناوا ناشیرینی له گه ل دا ده کهن. ﴿بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ﴾ به لام به راستی نیوه نه ته و دیه کی سنوور به زین و دستدریزکارن، زیدمړه ویی ده کهن له تاوان دا به تا پیه تی نه م کاره ناشیرینه تان که کهس پیش نیوه نه یکر دوه.

﴿قَالُوا لَنْ لَمْ تَنْتَهَ يَا لَوْطُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِينَ﴾ وتیان؛ نه گهر واز له م قسانه ت نه هیڼی نه ی لووط له م به به ولاده به رده و ام بی له سهر دعوای پیغه مبه رایه تی و سهر زدنشت کردنمان له سهر نه م کاره مان و چیرت ره خنه. له نیربازی نیمه بگری دمرت ده کهین و ناهیلین له ناوماندا بمینی، چیرت له گه لت هه لئا کهین، و ده کوو چوڼ له وه پیش که سانیک. که له م باره وه ره خنه ی لیگرتو وین شارب به دهرمان. کردون.

﴿قَالَ إِنِّي لَمَعْلُكُمْ مِنَ الْقَالِينَ﴾ من به رامبه ر نه و کرده وه ناشیرینه قیلزلیکراوه ی نیوه رق و قارم هیه و زور دزی دوه و ستم به هیچ شیوه یه ک پیی رازی نیم و نا چیت ه دله وه.

﴿رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا يَفْعَلُونَ﴾ خودایه! له عه زابی کرده وه ی نه وانه رزگارم بکه، خو و م مال و خیزانم له نه و سزایه ی تووشی نه و ان دی له سهر نه و کرده وه ناشیرینه یان به دهور بگره و پاریزراومان بکه.

﴿فَنَجِّنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ﴾ ۱۷۱ إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ﴾ نیمه پیش دوعا کهیمان گیرکرد، خو ی و خاو و خیزانی و هه موو نه وانه ی نیمانیان پی هینابوو به شه و هه موویانمان رزگارکرد جگه له پیرمژنه که ی لووط نه و له پیړی له ناوبراوه کان. بوو، پیرمژنیکی به دده سال بوو، پروای به نایینی لووط نه کردو له گه ل نه ته وه سته مکاره که دا به کافری مایه وه و له گه ل

﴿ثُمَّ دَمَّرْنَا الْآخَرِينَ﴾ پاشان نه وانه مان له ناو برد که مابوونه وه و له گه ل حه زمرت ی لووط و شوینکه و توانی دا به شه و دمرنه جوون، سهر گهرمی هه تیوبازی و کاری ناشیرینی تر بوون، نیمانیان به خودا نه هینابوو پروایان به پیغه مبه ری خودا نه کرد.

﴿وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ﴾ عه زابی سه ختی خو مانمان به سهر دا باراندن، عه زابه که گشتگیر بووه هه موویان گرت هوه، به رده بارانمان کردن، به راستی خراب بارانیک بوو نه و بارانه ی که به سهر نه و گه له له ناوبراوه مان دا باران، بارانیک که باراندمان به سهر نه و گه له هه پرشه لیکراوه دا بارانی رحمت نه بوو بارانی غه زب بوو.

﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً﴾ بیگومان له پرودای له ناوبردن گه لی لووط دا به و شیوه سامناکه په ندو ناموزگاری هیه بو هه رکه سیکی به چاوی وردبینه وه تی بفکری. نه وه بوو په رومردگار تاوانبار هه تیوبازدکانی له ناوبردن، موسولمانه راستال و خاوم باومړدکانی رزگارکردن. ﴿وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ زوربه ی زوری نه و گه له نیمانیان نه هینا بوو، سووربون له سهر کوفرو بی دینی خو یان.

﴿وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ﴾ بیگومان خودای تو نه ی موحه ممه د! تو له ستینه له دوژمنه کانی خاوم رحم و به زه میه بو موسولمانه تو به کاره کان.

﴿كَذَّبَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ﴾ واپیده چی ﴿أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ﴾ دانیشتوانی شاری مه دیه بن ﴿الْأَيْكَةِ﴾ دره ختیکی گه لا پره، وادیاره شاری مه دیه نه م جوړه دره خته ی به دهوره و بووی، شوینی شاری مه دیه له نیوان ولاتی حیجاز و فه له ستین بووه له دهوروبه ری خه لیجی. عه قه به. نه صاحبولنه یکه پیغه مبه رانیان به درو خسته وه، واته: حه زمرت ی شوعه پیمان به درو خسته وه، به درو خسته وه ی پیغه مبه ری کیش ده بیته به درو خسته وه ی هه موو پیغه مبه ران، که سیکی پیغه مبه ریک به درو بخاته وه و ده کوو نه وده وایه هه موو پیغه مبه رکانی به درو خسته و نه وه، به درو خسته و ده که شیان

﴿۱۷۷﴾ اِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ اَلَا تَتَّقُونَ ﴿۱۷۷﴾ كَاتِبِكَ بُو: كه

شوعیب علیه السلام پی گوتن: نهوه بو لهعه زابی خودا ناترسن؟

﴿۱۷۸﴾ اِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ اَمِيْنٌ ﴿۱۷۸﴾ من بو نیوه پیغه مبه ریکی دلسوزو نه میندارم.

﴿۱۷۹﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاَطِيعُوا ﴿۱۷۹﴾ لهعه زابی خودا بترسن سه ریچی فهران و جله و گیریه کانی مه کهن، شوین من بکه ون جیتان پی دهلیم: به قسم بکهن و گوئ بیستی ناموزگاریه کانم بن.

﴿۱۸۰﴾ وَمَا اَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ اِنْ اَجْرِي اِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِيْنَ ﴿۱۸۰﴾ نه من له پای نه ناموزگاری و بانگه وازیهم داوی کری و پاداشتتان لیناکه م، کری و پاداشتم لای خودایه، خودای بوونه ورم دمتوانی پاداشتم بداته وه.

﴿۱۸۱﴾ اَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِيْنَ ﴿۱۸۱﴾ نه گهر شتتان فروشت، به ته وای بویان بییون، بویان بکیشن، نامیری پیوانه و کیشانه تان که م و کورتی تیدا نه بی، لهو که سانه مه بن که مافی خه لکی به ته وای نادهن، نه گهر شتتان کری زیاده ورمه گرن و ته ماعتان له مالی خه لک دا نه بی، واته: پیویسته له ورمه گرتن و پیدان دا یه کسانی بکهن، چون کالاً دمدن به کریار ناواش کالاً له فروشیار ورمه گرن.

﴿۱۸۲﴾ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيْمِ ﴿۱۸۲﴾ به ته رازی راست و درست شت کیشانه بکهن، ته رازی بازی مه کهن.

﴿۱۸۳﴾ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَاءَهُمْ ﴿۱۸۳﴾ له کالاً و شتومه کی ناده میزادان که م مه که نه وه، بایپوره دکانتان عادلانه بن، له کیشانه و پیوانه دا له ژماره وه له سه نگاندن دا له مه زنده کردن و ته خمین دا له مافی نه دهبی و معنه وی دا عادلانه هه لکوه ووت بکهن، هه رشته و مافی خوی بدمنی، هه رکالایه و به های خوی بو دیاری بکهن، هه رمنجدان و ماندو بوونیك به گویره خوی هه لسه نگینن. ﴿وَلَا تَعْسَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِيْنَ﴾ ناشوب و فیتنه یی له ولاتدا به ریا مه کهن، جه ته یی و تالانکاری و کوشت و کوشتارمه کهن، رمزو باخ و باخت ویران مه کهن.

﴿۱۸۴﴾ وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِلَّةَ الْاَوَّلِيْنَ ﴿۱۸۴﴾ بترسن لهعه زابی

وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِلَّةَ الْاَوَّلِيْنَ ﴿۱۸۴﴾ قَالُوا اِنَّمَا اَنْتَ مِنَ الْمُسْحَرِيْنَ ﴿۱۸۴﴾ وَمَا اَنْتَ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَاِنْ نَطْنُكَ لَيَنْ اَلْكٰذِبِيْنَ ﴿۱۸۴﴾ فَاسْقِطْ عَلَيْنَا كَيْفًا مِّنَ السَّمَاءِ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿۱۸۴﴾ قَالَ رَبِّيْ اَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۸۴﴾ فَكَذَّبُوْهُ فَاَخَذَهُمْ عَذَابٌ يَّوْمَ الظُّلَّةِ اِنَّهٗ كَانَ عَذَابَ يَّوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿۱۸۴﴾ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً وَّمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۱۸۴﴾ وَلَئِنْ رَّبُّكَ لَهٗوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿۱۸۴﴾ وَلَئِنَّ لَنَزِيْلَ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ ﴿۱۸۴﴾ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْاَمِيْنُ ﴿۱۸۴﴾ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُوْنَ مِنَ الْمُنْذِرِيْنَ ﴿۱۸۴﴾ يَلْسَانٌ عَرَفِيٌّ مُّبِيْنٌ ﴿۱۸۴﴾ وَلَئِنَّ لَفِيْ زُبْرِ الْاَوَّلِيْنَ ﴿۱۸۴﴾ اَوْ لَوْ يَكُنْ لَّهٗ اَنْ يَّعْلَمَهُ عَلَّمُوْا اَبْنٰى اِسْرَءِيْلَ ﴿۱۸۴﴾ وَلَوْ نَزَّلْنٰهُ عَلَى بَعْضِ الْاَعْجَمِيْنَ ﴿۱۸۴﴾ فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوْا بِهٖ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۱۸۴﴾ كَذٰلِكَ سَلَكْنٰهُ فِيْ قُلُوْبِ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿۱۸۴﴾ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِهٖ حَتّٰى يَرَوْا الْعَذَابَ الْاَلِيْمَ ﴿۱۸۴﴾ فَيَاْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿۱۸۴﴾ فَيَقُوْلُوْا هَلْ عَنَّا مُنْظَرُوْنَ ﴿۱۸۴﴾ اَفِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُوْنَ ﴿۱۸۴﴾ اَمْ رَوٰىتْ اِنْ مَتَّعْنٰهُمْ سِنِيْنَ ﴿۱۸۴﴾ ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوْا يُوعَدُوْنَ ﴿۱۸۴﴾

سه ختی نه و خودایه ی به فهزل و گهورمی خوی نیوه ی به دیه نیاره، نه و گهل ونه ته وانه ی پیش نیوه شی دروست کردو، نه و هه موو گهل ونه ته وه خاوهن دهسه لاتو مال و سامان و هیزو توانایه ی پیش نیوه شی هیانوه گوره پانی زیانه وه دوا یی به هوی نه وه وه که نه و گهلانه سه ریچی فهرانیان کردو پیغه مبه رده کانیان به دروخسته وه له ناوی بردن و بوونه په ندو عیمرتی رۆزگار.

﴿۱۸۵﴾ قَالُوا اِنَّمَا اَنْتَ مِنَ الْمُسْحَرِيْنَ ﴿۱۸۵﴾ وتیان: نه ی شوعیب تۆ جگه له پیایوکی جادو لیکراو هیچی تر نی، سیحرت لیکراوه و عه قلت شیواوه، کی گوئ له قسه ی تۆ دهگری و کی گرتگی دهدا به ناموزگاری تۆ.

﴿۱۸۶﴾ وَمَا اَنْتَ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا ﴿۱۸۶﴾ تۆ پیایوکی وده کوو نیمه و هیچی تر، جیت له نیمه زیاتر نیه، نیتر چی توی والی کرد فهزل و ریژت به سه رمان دا هه بی، بۆچی زیده له هه موانمان تۆ بویت

به پیغمه مبهرو؟ ﴿وَإِنْ نَفْثُكَ لَمِنَ الْكَافِرِينَ﴾ نه وهی نیه
گومانمان بوی دهچی نه وهیه: که تو درو ددهکی و له پیتری
دروژنه کانی.

﴿۱۸۷﴾ فَاسْقُطْ عَلَيْنَا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِن كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ
نه گهر راست ددهکی پارچه هه ووریک پزلعه زایمان به سهردا
بده، نه و عه زابهی هه ره شه مان پیل ددهکی بابو مان بی!

﴿۱۸۸﴾ قَالَ رَبِّيَ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ وئی: خودای من زانتره
به کرده و هه کانتان و دزمانی چی دکه و زوو یان درهنگ سزاتان
دهداته وهو تو له تان لیده ستینی، وهلی من هیچ ددهسه لاتی کم
له هیتان و نه هیتانی عه زابدا نیه، نه وه به ددهست خودایه،
نه گهر شیای عه زاب بن بۆتان دهنیتری و چۆنی بوئی ناواتان
له گه ل ددهکا.

﴿۱۸۹﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُم عَذَابُ يَوْمِ الظَّلَّةِ که به رد وهام بوون
له سهر به درو خسته وهی پیغمه مبهره که یان، نیت عه زابی (يَوْمِ
الظَّلَّةِ) گرتنی: که بریتی بوو له گهر ماییه کی به شیددته
هه ناسه ی گرتن، گهر ماکه هینه تووند بوو، سیبه رو ناو
چار نه کردن، ناچار بوون شار به چی بیلن و روو له سارا
بکه، هه وریک له سهر یان پهیدا بوو توژیک ساردی و
نهرمه بایه کی پتو بوو، هه موویان له ژیری دا کۆبونه وه به و
هیوایه ی له ژیری دا بجه سیینه وهو که میک گهر مایان
لیدو ریخته وه، به لام به پیچه وانه بوو، هه وره که ناگر بارانی
کردن و هه موویانی کرده هه مروت. ﴿إِنَّهُ كَانَ عَذَابُ يَوْمٍ
عَظِيمٍ﴾ به راستی نه و عه زابهی بۆ سهر نه وان نیردر عه زابی
روژیکی گه وره بوو، عه زابیکی ترسناک و هه لاجو که بوو،
ناسه واری بزینه وه، عه زابیکی بوو بریتی بوو له هه وره
بروسکه و چه خماخه و شریخ و هوریک ترسینه رو تو قینه ر.

﴿۱۹۰﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً﴾ بیگومان له م چیرۆکه ره وان و سهرنج
راکیشه دا په ندو ناموژگاری بۆ قوره شییه کان و هی تریش
هیه، نیشانه ی راستی پیغمه مبهرایه تی موحه ممه دده و،
به لگه یه له سهر نه وه: که هاتنی عه زاب به ددهست خودایه و نه و
کات و شوین و چۆنیه تی دیاری ددهکا. ﴿وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ
مُؤْمِنِينَ﴾ زۆربه ی زۆری گه لی شوعه یب موسولمان نه بوون،

به کافری له ناوچوون.

﴿۱۹۱﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ﴾ بیگومان خودای تو نه ی
موحه ممه دا! خاوه ن ددهسه لاتو توانایه، تو له له تاوانباران
ده ستینی و هه راموشیان ناکا، خاوه ن رحه م و به زمییه بۆ
موسولمانان و چاودیریانه.

﴿۱۹۲﴾ وَإِنَّهُ لَنَزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ واته: نه و قورنانه ی
له سهر دتای سورته که دا باس گرا، نامه ی ناسمانییه و له خودا وه
نازل گرا وه بۆ سهر دلی پیغمه مبهری خۆی موحه ممه د...
نامه یه کی هه صیحه و مو عجزیه، له توانای ئاده میزاد و
جندو که دا نیه شتی ناوا بجه نه رو، که وایوو له خودا وه نازل
بووه و شاکاری خودای بوونه و مره، هه روه ها هه والی نه ینی و
به سهرهاتی رابووردی تیدایه نه مهش به نیگا و سروش نه بی
نازانری.

﴿۱۹۳﴾ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ﴾ نه مینداری نیگا و سروش
(جوبرائیل)) بۆی هینا و ته خوار، فریشه ی پایه به رز
له عاله می بالا وه نه و په یامه پیرۆزه به هه رده خستوته ناو
دل و دهرونی تو وهو تی گه یاندوی، به بی زیادو که م قورنانی
پنرا گه یاندوی ﴿۱۹۴﴾ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ﴾ بۆ
نه وهی له پیتری ترسینه ران بی، گه ل ونه ته وه که ت بترسینی،
به لگوو هه موو ئاده میزاد به گشتی بترسینی له عه زابی خودا.

﴿۱۹۵﴾ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ﴾ به زوبانی عه ره بی و ناشکراو ره وان و
سهر ناسا تابه جوانی تی بی بگه ن و قوره شییه کان بیانویان
نه مینی..

﴿۱۹۶﴾ وَإِنَّهُ لَفِي زُبْرِ الْأَوَّلِينَ﴾ باس و خواسی قورنانه و
نامازه پیکردنی له نامه ناسمانییه پی شینه کان دا هه یه.
پیغمه مبه رانی پی شوو یه که له دوا ی یه که موژده ی هاتنی
پیغمه مبه رو نازل کردنی قورنانیان به گه له کانیان دا وه.

﴿۱۹۷﴾ أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَةٌ أَنْ يَعْلَمَهُ عُلَمَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾ نایا
به لگه ی ته و اوو نیشانه ی راستی پیغمه مبه رایه تی موحه ممه د
نابینه نیشانه بۆ قوره شییه کان: که زاناکانی نه ته وهی
نیسرائیل باسی قورنانه و ره وشتی پیغمه مبهری نیسلام

بهرونی و ناشکرا له کتیبه ناسمانیه کانیان دا دهست بکهوئ،
تهنانهت زانا کانیان موحه مه دیان وه کوو کوری خوین
ناسیوه!! تهنانهت عه بدولای کوری سه لام که لهم بارمیه وه
پرسیاریان لیکرد، وتی: نیمه پیغه مبه ر ^{۱۹۸} **وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ،**
^{۱۹۹} **فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ** واته: نیمه قورنانهان
به زوبانی عهرمبی بوسه پیغه مبه ریکی زمان عهرمبو رهگز
عهرمب ناردوته خواری. ^{۲۰۰} **كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ**
الْمُجْرِمِينَ واته: وه کوو چون رهوشتی به دروخستنه وه دیان بو
قورنان به خویندنی کابرایه کی ناعهرمب له دل دا چه سپاوه
جیگیرمان کردوه، هه رهو جوړهش به دروخستنه وهی قورنان
له دلی قورمیشییه کان دا چه سپاوه جیگیرمان کردوه،
به کورتی رهوشتی دلره قی و پروانه کردن به قورنان و
ره تکرده وهی، شتیکی سروشتییه وه له گهال خوین و نیسقانیان
تیکه لاویبوه. ^{۲۰۱} **لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّىٰ يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ**
نهوان نیمان به حهق و راستی ناهینن، به کاهری ده میننه وه
له دل دا نینکاری قورنان ده کهن و به دروی ده خه نه وه هه تا
به چای خوین عه زابی سهخت ده بینن و یه خه یان ده گری.

^{۲۰۲} **فَيَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ** نهو عه زابه سهخته
به ناگه هان و گوزو گومته توشی نهوانه ده بی: که قورنان
به دروده خه نه وه، به خوین نازانن: که یه خه یان ده گری و
تیکیانه وه ده پیچی: چانه و کاته:

^{۲۰۳} **فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُونَ** ده لین: ده بی نیمه که می
مؤلهت بدرین بو نه وهی به خو ماندا بچینه وه و خودا په رستی
بکهین؟؟ واته ناواته خوازی نه وه ده بن که که می مک مؤلهت
بدرین. به لام نه مؤله تیان ده درئ و نه په شیمان بوونه وه شیان
سودی ده بی.

^{۲۰۴} **أَفَعَدَّائِنَا يَسْتَعْجِلُونَ،** ^{۲۰۵} **أَفَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ،**
ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ، ^{۲۰۶} **مَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا**
يُمْتَعُونَ نایا وادهزانن: که داهاتووی کار وه کوو چون نهوان
بووی چوون ناوا ده بی؟ نهی موخاطبه! گریمان نیمه ژیانی
نهوانمان

دریژ کرده وه له له زمته و خوشی دا ته مه نی دریژمان پیدان،
دوایی عه زابی هه ره شه پی لیکراومان بو ناردن و به ناگه هان و
یه خه ی گرتن، نایا نهو خوش رابواردنه، نهو نازو نیعمهت و
خوشییه عه زابه که یان له سه ر لاده بن؟ یان لییان سوک
ده کهن؟ نه خیر ته مه نی دریژو پرنازو نیعمهت، نه عه زابیان
له سه ر لاده با نه لییان سوک ده کا، ماوهی عه زابی قیامه تیش
کو تایی نایه و بی پرانه وه یه..

^{۲۰۸} **وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْنَةٍ إِلَّا لَهَا مُنْذُرُونَ،** ^{۲۰۹} **ذِكْرَىٰ وَمَا كُنَّا**
ظَالِمِينَ نیمه هیچ شارو گوندی کمان ویران نه کرده مه گهر
دوای نه وهی: که پیغه مبه رمان بو سه ر ناردون بانگه وازی
دانیش توانی نهو شارو گوندانه یان کرده بو خودا په رستی و
له عه زابی خودا ترساندویان و مؤزدهی نازو نیعمهتی
به هه شتیان بده می نه گهر نیمان بهینن و پابه ندی هه رمان و
جله و گریه کانی په رومردگار بن. ناردنی فرو ستاده بو

سهریان و بانگه‌وازی‌کردن‌یان بـؤ یادخـستنه‌وه و ناگادارکردنه‌ومیانہ دمربارہی ئەوہی پێویستہ ئەنجامی بدن. بەھیج جۆرێک و لەھیج حائێک دا ئێمە ستەممان لێنەکردون و بەناپەوا عەزابمان نەداون. ﴿وَمَا تَنْزَلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ﴾ ئەم قورئانە شەیاتینی و جندۆکە وەریان نەگرتوو بە پیغەمبەریان گەیانندی، وەکوو چۆن جەنجەلوت و شتی ئاوا بە کاهینەکان رادەگەیەنن. ﴿وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَفِيحُونَ﴾ تەنانەت شەیاتینی و جندۆکە رایەیان ناکەوئ و ناتوانن ئەوکارە ئەنجام بدن. ﴿إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمْعَزُولُونَ﴾ بێگومان و جندۆکەو شەیاتینی دوورخراونەوه لەوہی ناخاوتنی فریشتەیی تایبەت بەنیگا بییسن، بەئکوو رێگایان نادری هیچ ناخاوتنێکی فریشتەیی ناسمانەکان بییسن. ﴿فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ﴾ ئەم موحەممەد! نەجی لەتەک خودا دا خودایەکی تر ببەرستی، نەکە ی ھاوێ بۆ خودا دابنێی، ئەگەر وابکە ی بەتەنکید لەپێری ئەوانە دەبی: کە عەزابی خودا دەیانگریتەوه، ئەمە مەبدەئیکە ئەم لاو ئەولای تیدا نیە ھەرکەسێ تەنانەت پیغەمبەریش ھاوێ بۆ خودا دابنێ خودا عەزابی دەدا و دەیخاتە ناو دۆزەخەوه!!

﴿وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ﴾ خزمە نزیکەکان ت بترسێنە، پێیان رابگەییەنە: کە ئەگەر لەسەر شێرک و گومراپی بمێننەوه ئیمان نەهێنن سزای سەختی دۆزەخ چاومرپیانە.

﴿وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ باوەشی سۆزی خۆت بۆ موسوڵمانان بگرەوه بە نەرم و نیانی مامەڵە لەگەڵ ئەوانەدا بکە: کەبە پەیمامەکەت باومریان ھێناوه، ئەو جۆرە ھەلس و کەوتە نەرم و نیانەت زیاتر دڵی ئەوان بەئیسلا مەوه پەيوەست دەکا. ﴿إِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا عَمِلُوا﴾ ئەگەر ئەوانە دیانترسینی لیت یاخی بوون و پابەندی فەرمان و جەڵوگیریەکان ت نەبوون، پێیان بلی: من لیتان بەریم و بەرپرسیاری کاری ئێوەنیم و روژی سزای کردووەکانتان و مردەگرنەوه. ﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ﴾ ھەموو کارو بارێکت ھەوالە ی خودا بکە، ئەو دمتوانی پراوپر

تۆلە لەدوژمنانی بسێنیتەوه، خاوەن سۆزو بەزەیییە بۆ خۆشەویستانی، ﴿الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ﴾ ئەو خودایە ی کاتی ک ھەلەدستی بۆ نوێژکردن بەموسوڵمانەکان ناگای لیتە و دەتبینی.

﴿وَتَقَلَّبَكَ فِي السَّاجِدِينَ﴾ ھەروەھا ناگای لەحالتی چوونە رکوع و چوونە سوژدەتەو چاوی لیتە: کە دەچیە رکوع و سوژدەو پێشنوێژی بۆ خوداپەرستان دەکە ی. بۆیە نوێژکەرانی بە (ساجدین) ناوبرد چونکە نزیکترین کاتی بەندە لەخودا ئەو کاتە یە کە لەسوژدەدایە.

﴿إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ بێگومان پەرورەدگار شنەوایە بۆ وتەو ناخاوتنی بەندەکانی، زاناو ناگادارە بەکردەوه و جم و جولیان، بەنیازو مەبەستیان بەشاردراوی نیو دلیان.

﴿هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ مَن تَنْزَلُ الشَّيَاطِينُ﴾ ئایا پێتان بلێم شەیاتینی بۆ سەر کێ نازل دەبن و جەنجەلوت و تورمھاتی خۆیان بەگوێچگە ی کێ دا. دەدەن؟

﴿تَنْزَلُ عَلَىٰ كُلِّ آفَاكٍ أَثِيمٍ﴾ نازل دەبن بۆسەر درۆھەلبەست و تاوانباران، بۆ سەر درۆزن و فاسق و چەقاوہسوو دەس بپرەکان: لەکاهین و فالگرموہکانی وەکوو (شق) ی کوری رەھەم و سەطیحی کوری رەبیعە و مولەبلیمە و طولەیحە لەو کافرو خودانەناسانە ی بانگەوازی ئادەمیزاد دەکەن بۆ رێبازی شەیتان و شوێنکەوتنی.

﴿يَلْقَوْنَ السَّمْعَ وَآكُثْرَهُمْ كَاذِبُونَ﴾ کاهینەکان گوێچکە یان بۆشەیاتینییەکان کلۆر دەکەن، درۆ و دەلەسەیان لی وەردەگرن، ھەرچی شەیاتینی بەگوێچکە ی کاهینەکانی دادەن زۆربە ی زۆری درۆ و بوختان و گومان و نیشانەن، زۆربە ی شەیاتینی درۆزن و بوختان ھەلبەستن.

﴿وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْفَاوُونَ﴾ گومراو سەرلێشیواو لە ئادەمیزاد و جندۆکە کەشوێنی شاعیرەکان دەکەون، ئەوانە ی لەرێبازی حەق و راست لایان داوه بەخەرافات و تورمھات ھەلخەلەتاو، شوێن شاعیر دەکەون! بەلام شوێنکەوتوانی حەزەرتی موحەممەد ﷺ ھەموویان ھیدایەت دراو و پەپرەوکاری رێبازی حەق و راست پابەندی فەرمان و جەڵو گیریەکانی پەرورەدگارن، عیبادەتکارو خاوەن بپروا و مروڤ

دوستن. ﴿۲۲۵﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ ﴿۲۲۵﴾ نه تو نابینا نهی موحه مه! یان نهی بیسه! که شاعیره کان دهم له هه موو جوړه قسه و ناخاوتنیکه وه دمدن، خوځیان خوځیان به درو ده خه نه وه، نه مړو قسه یه که ده کهن، سبهی هه لی دموشیننه وه، نیستا مه دحی شتیک ده کهن تاویکی دی زه می ده کهن، نیستا شتیک به گه ورو گران له قه له م دمدن پاشان به پیچه وانه وه بی نرخ و به های ده کهن!

﴿۲۲۶﴾ وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿۲۲۶﴾ زوربهی زوری قسه و ناخاوتنی شاعیران درو و ده له سبهی، نه وی ده یلین: نایکه ن، نه وی نایکه ن ده یلین. به قسه به خشنده یی په سهند ده کهن به کرده و پړدو چروکن.

﴿۲۲۷﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَدِ مَا ظَلَمُوا ﴿۲۲۷﴾ واته: شاعیران هه مویان سه رلی شیواو گومراو شوینکه وتوانیان گومران جگه له و شاعیرانه ی نیمانیان به خودا و به پیغه مبه ری خودا هی ناوه، کرده وی باش و په سهند نه نجام دمدن، له شیعیره کانیندا له ناخاوتن و گفت و گو یان باسی خودا ده کهن ،دا کوکی له پیغه مبه رو ناپینی نیسلام ده کهن. دزی شیک و موشریکه کان شعیره کانیان ناراسته ده کهن، نه وانه حوکمیان جودا وازه و له کومه لی گومریان نین ، شوین که وتوانیان به سه ر لی شیواو نازمی درین. ﴿وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ﴾ بیگومان له وه به و لاوه نه وانه ی ستم له خوځیان ده کهن به وه: که سوورن له سه ر کوفرو بی دینی به دره وام روی خوځیان و مرده گیر له تی فکرین له نیشانه ی هه بوونی خودا و تا که ته نه های زاتی بیچونی، خوځیان خوځیان گیل ده کهن له و ردبوونه وه له نیوان پیغه مبه رایه تی حه زه تی موحه ممه دو فالگرته وه ی کاهینه کان دا، فهرقی نایه تی قورنان و شیعی شاعیره کان ناکه ن، له وه به و لاوه دزمان: دوی مردن ده که و نه چ شوینکی ناخوش و پرعه زابه وه، بو یان درده که وی چه ند به دبه خت و چاره رش دمب!!

کوتایی سوره تی الشعراء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طسؑ تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُبِينٍ ﴿١﴾ هُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يُعِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ﴿٤﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْآخَسُونَ ﴿٥﴾ وَلَئِكَ نُلْقِيَ الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنِّ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ﴿٦﴾ إِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِأَهْلِهِ إِنِّي آنَسْتُ نَارًا سَائِغًا رَبِّي فَآتَىٰ أَحَدَ آبَائِكُمْ بِإِثْمٍ مِمَّا يَصِفُونَ ﴿٧﴾ فَلَمَّا جَاءَهُ نَادَىٰ أَنْ بُورِكَ مَنْ فِي النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَسُبْحَنَ اللَّهُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨﴾ يَمْسُوحُ إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٩﴾ وَأَلْقَىٰ عَصَاهُ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَّى يُعْقَبُ يَمْشِي لَا تَخَفْ إِنْ يَ لَا يَخَافُ لَدَى الْمَرْسُولِ ﴿١٠﴾ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَلْ حَسَنًا بَعْدَ سُوءٍ فَإِنِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١﴾ وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَةً مِنْ غَيْرِ سُوءٍ فِي قِيعِ الْيَمِّ إِنَّكَ إِلَهُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمْ آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿١٣﴾

سوره تی (النمل)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿طس﴾ نهم پیته بچر بچرانه له سهرمتای سهرمته کان دا ، چه ند جار له وه پشش نامازهمان بو مانا کانیان کرده و. بیویست ناکات دوبار دیان بکهینه وه. مانایه که به په سهندی دزمانین له ناو نه و مانایانه ده وه یه: ده فهرموی نیمه قورنانه مان له و پیتانه پیک هی ناوه ، ده ییوش بتوان هه ره له و پیتانه نامه یه کی ناوا ته نانه ت با به نه ندازه ی کورترین سهرمتیشی بی بخه نه رو! ﴿تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُبِينٍ﴾ نهم نایه ته نازل کرا وانه بو سه ر تو نه ی موحه مه! له م سوره ته دا به شیکن له نایه تی قورنان به گشتی، نایاتی نامه یه کی نوسرا و ناشکرا و نومایان: که تاروژی قیامت نه و قورنانه به رقه رار دمبی و په پره وی کردنی هوی به خته و مریه و کاری کردنی ناسان و له توانادایه. هه ره که سی

نه گونجاوه دوا مردن زيندوبونه وه هه بئ و قيامهت راببئ،
ژيانى دونيامان له پيش چاو جوان كردون، كرده وه ناشيرين و
ناپه سهنده كانيانمان له دل دا شيرين كردون. مؤلتمان داوان له
گومرپاي خوياندا بيئ و بچن، نهوان سه رليشيو او سه رگه ردانن،
بيومرو پيناسه كانيان لئ تيك چون، پييان وايه نه وهى دهيكه
كارى چاك و په سهنده، بير له ناكامى خويان ناكه نه وه.

﴿۵۱﴾ **أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ**
الْآخِسُونَ ﴿۵۲﴾ نهوانه سزايان عه زابى سهختى دژواره له دونياو
قيامه تدا، له دونيادا به كوشتن و ديل گرتنيان له كاتى
شه كردنيان له گهل موسلمانان، وهكوو له غه زاي به در دا روى
دا. له قيامه تيشدا عه زابى سهختى دژوخيان بو ناماده كراوه
به لكو سزاو عه زابيان له قيامه تدا زور سهخت و دژواره،
چونكه عه زابه كهيان له وئ به رده وام سهخت و نه بر او ديه. وه
كوو عه زابى دونيايان نيه ماو ديه ك بئ و بير ته وه.

﴿۵۳﴾ **وَإِنَّكَ لَتَلْقَى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ** ﴿۵۴﴾ نه تو نهى
پيغه مبهرا! قورئان و مرده گري و پيت دبه خشري و
فیرده كړئى له لايه ن خوداى داناو ليئزان له فه رمان و
جله وگيري و به ريو مبردنى بوونه و مردا، زاناو ناگاداره به سه ر
كاروباره كاندا به گه و رده و بچوكيه وه، ناگادارى حال و و مزعى
مه خلو وقاتى خويه تى، دزمانئ: چى بويان باشه و چى
له به رژه و دندى نهوان نيه. هه ره هه واليكي رايده گه يه نئ راسته ،
حوكم و برپارى عه داله تكارپيه.

﴿۵۵﴾ **إِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِأَهْلِهِ إِنِّي آنَسْتُ نَارًا سَآتِيكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ**
آيَاتٍ مُّبَشِّرٍ أَوْ نَذِيرٍ ﴿۵۶﴾ نهى پيغه مبهرا! يادى
نه وه بكمه روه كاتيك موسا عليه السلام له ولاتى مه ديه نه وه به خوى و
خيئانيه وه ده گه رانه وه بو ميصر، له شه ويكي تاريكى سه رمادا
ريگيان لئ تيك چوو، له هه ولى نه وه دابوون يه كيكيان ده ست
بكه وئ شارمزا بيان بكا، يان نيشانه يه كى ريگا بدوزنه وه و
پيدا برؤن.

﴿۵۷﴾ **فَلَمَّا جَاءَهَا نُودِيَ أَنْ بُورِكَ مَنْ فِي النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا** ﴿۵۸﴾ كاتيك
گه يشته شوينى رووناكييه كه ديمه نيكي سه رسور هينه رى
بينى. وه هبى كورپى (منبه) ده لئ: كه موسا عليه السلام ناگره كه
بينى له نزيكيه وه راوه ستا، سه رى كرد ناگره كه له لقى داريكى
زور سه وزده و مرده چئ، تاناگره كه زياتر بليسه بسينئ داره كه

تئى بفكرئ، لئى سودمه ند دهبئ و له دلدا شيرين دهبئ، بوى
دمرده كه وئ كه لامى خودايه و زاده ي بىرو بو چونى ناده ميزاد
نيه، جگه له خودا كه س له تواناى دا نيبه ويئنه ي قورئان
بخاترو به لكوو ناتوانن ويئنه ي كورترين سورمت بخه نه رو.

﴿۵۹﴾ **هُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ** ﴿۶۰﴾ واته: قورئان هيدايه تدمرو
رئ. روشنكهره وهى ژيانه بو ناده ميزاد، رزگار يان ده كا
له رپيازي گومرپاي، مزگيئى دمره بو نهوانه ي خاودن باومر و
پابه ندى فه رمان و جلّه و گيره كاني خودان مزگيئى
به هه شت و رده حمه تى خودا يان ده داتئ. ﴿۶۱﴾ **هُدًى وَبُشْرَىٰ**
لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۶۲﴾ نامازه بو حه قيقه تيكي گه و رده به نرخ ده كا،
نه و يش نه وه يه: قورئان كتيبكي زانستى نه ظه رى و راهيئان
نيه، هه ركه سئ بيخويئنه وه وه له به رى بكا سودى ليومر بگري،
به لكوو قورئان نامه يه كه ناراسته ي دل كراوه سه رده تا له گهل
دل و دموون دموئ، نوورو روناكى به كه سئ دبه خشي دلى
كراوه بئ بو و مرگرتنى و سودى ليبيئنى، هه تا دلّه كه زياتر
به نوورى ئيمان روشن بوويئنه وه پتر نه رمه بارانى باومر لئ
دهبارئ، زورترين كاريگه رى قورئان ده جيئ.

﴿۶۳﴾ **الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ** ﴿۶۴﴾ نهوانه ن:
كه. نويزه كانيان. به ته واو دتى و به ريكوپيكي نه نجام ده دن.
نه ركان. و. مه رجه كانيان به ته واو دتى به جئ ديئن،
په رومردگارى خويان له دل دا ناماده كه ن و خوشوع و
خضوعى بو ده كهن، خويندى. هاتيجه و ديكر و
دوعاكان واده خوئينن وهكوو چاويان. له خودا. بئ. نه گه ر هيچكه
نه بئ و دهمزانن خودا چاوى. لهوانه. ﴿۶۵﴾ **وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ**
زه كاتى مال و سامانى خويان دمرده كهن، مال و دمرونى خويان
به و زه كاندانه پاك ده كنه وه. ﴿۶۶﴾ **وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ**
نهوان بر و اى ته واويان به رؤزى قيامهت هه يه، دلنيان له وهى
دوامردن زيندو ده كرينه وه، پاداش و سزا به گويزه
كرده و دكانيان و مرده گرنه وه، به هه شت و دؤزه هه ن و پاداشى
چاكه كاران به به هه شت و سزاي سه رپيچيكاران به دؤزه
ده دريئنه وه.

﴿۶۷﴾ **إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ**
بيگومان نهوانه ي قيامهت به درؤ دهمزانن و به لايانه وه دورو

فهرموو: ﴿يَا مُوسَى لَا تَخَفْ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيَّ الْمُرْسَلُونَ﴾
 نهی موسا! مه ترسه لهو دی چاوت پی کهوت، نه من هه لئ
 ده بژیرم بۆ پیغه مبه رایه تی، ده تکه مه فروستاده ی خۆم بۆ
 سهر فیرعه ونو دارو دهسته که ی، پیغه مبه ران له لای من
 ناترسن له وکاته دا فهرمان ومرد دگرنو موعجیزه یان له سهر
 دهست ظاهر ده بی.

﴿إِلَّا مَنْ ظَلَمَ﴾ به لām که سیک سته مکار بی، نه وانه
 له مه و قیفی وادا دمترسنو واقیان و پرده مینئ، ﴿ثُمَّ بَدَّلْ حُسْنًا
 بَعْدَ سُوءٍ﴾ مه گهر تۆبه بکه ن به هو ی تۆبه کردنه که یانه وه
 ببینه چاکه کارو واز له خراپه کاری بهینن. ﴿فَلَنِي عُفُورٌ رَحِيمٌ﴾
 نه وه من بۆیان لیخوشبوو تاوانپۆشم، رده مهتو لیخوشبوونم
 بۆیان به رفراوانو له بن نه هاتووه.

﴿وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضًا مِنْ غَيْرِ سُوءٍ﴾ دهست
 بخهره ناو باخه لی خۆته وه، دهست به بهرۆکی خۆت دا بکه،
 نه گهر دهست بخه یه ناو بهرۆکته وه و دمری بهینیه وه
 ده دره وشیتته وه و ده کوو پارچه نه ستیره یه کی پرشنگداری لیدئ،
 هیچ دیاردی نه خوشیشی پیوه نابئ. ﴿فِي تِسْعِ آيَاتٍ إِلَى
 فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ﴾ نه م دوو موعجیزه یه به شیکن له و نۆ
 موعجیزانه ی پشتگیری پیغه مبه رایه تی تۆی پی ده که ی و
 ده میانکه ی بنه نیشانه ی راستی په یامی تۆ بۆ لای فیرعه ونو
 گه له که ی. ﴿إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ﴾ واته: چونکه نه وان
 گه ل و نه ته و ده یه کی له پی دمرچوو بوون، له پنیازی حه ق لایان
 دابوو، له جوارچی وه ی سروشت دمرچووون، فیرعه ونو لاهی
 خودایه تی لیده داو نه وانیش ته صدیق یان ده کردو به خودایان
 دمرانی ملیان بۆشۆر کردبوو چی پی ده گوتن جئ به جییان
 ده کرد!!

﴿فَلَمَّا جَاءَهُمْ آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ﴾ جا که نۆ
 موعجیزه و به لکه کانی نیمه نیشانی فیرعه ونو دران و به ناشکرا
 پیغه مبه رایه تی حه زره تی موسا و هارونیان (علیهما السلام)
 چه سپاند، ئینکاریان کرد ههر چه نده موعجیزه کان هینده
 ناشکرا و نمایان بوون خۆیان خۆیان ده چه سپاند، که چی
 به روا لهت به درۆیان خستنه وه و تیان: نه مه سیحریکی
 ناشکراو عه یانه.

سه و زتر ده بوو، سهری سوپما، دانه ویه وه بۆ نه وه ی دهسته
 چیلکه یه که له ناگره که هه ل بگری، ترساو تۆزیک کشایه وه،
 هاته وه پی شه وه و جاریکی تر هه ولی دا چه ند سهر بزو تیکی
 دهست بکه وئ. له کاتی نه م بی نه و به رده یه دا بوو: که سهری
 بهرز کرده و بۆ لای ناسمان، بی نی: که رونا کایی ناگره که بهرز
 بۆته وه بۆ ناسمانو ناگر نیه نووره، رونا کایی خودای
 بوونه و مره، هه تا زیاتر له و دیمه نه ورد بووه، پتر سهری سوپما.
 ئیبنوعه بباس ده فهرموئ: به سهر سوپمانه وه سه یری نه و
 دیمه نه ی کرد ویستی بزانی چی وه چی نیه. ئیتر بانگی لی کراو
 پی و ترا: پیروزی درا به و که سه ی له جیگی ناگره که دایه و به و
 که سه یش و له ده و رو به ی شوی نی ناگره که. واته: پیروزه
 نه وه ی له ناو نووره که دایه و شوی نی نووره که ش پیروزه.
 ﴿وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ خودا پاک و بهرزو پیروزه له ههر
 شتیک: که شیای نه و نه بی خودای بوونه و مره و به دیهینیه ی
 کانیاته و له هیچ دروستکراویکی ناچی.

﴿يَا مُوسَى إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ نهی موسا! بزانه و
 ناگادار به، نه و که سه ی خیطابت له گه ل ده کاو بانگت لیده کا
 نه وه (الله) یه نه و خودایه یه، هه موو شتیک گهر دنکه چی هه تی،
 هه موو شتیک ژیرباریه تی و نه و به سهری دا زاله. حه کیم و
 دانیاه له قسه و کرده و ی دا ههر چی ده یلئ ههر چی ده یکا
 له جیی خۆیدایه.

﴿وَأَلْقِ عَصَاكَ﴾ ده گو چانه که ت فری دمره سهر زه و ی!
 نه ویش فهرمانی به جئ هینا و عه صای دهستی فری دایه سهر
 زه و ی، یه که سهر گو چانی بیگیان و داره و شکی چه ند سال له وه
 پیش برآو، بوو به ماریکی گه و ره ی سهر سوپهینهر، هینده ی
 نه ژدیه یه که گه و ره و زه به للاح؛ و پرای نه و دئ تابلی چوست و
 جالا ک و تیز ره و ﴿فَلَمَّا رَأَاهَا ظَهَرَتْ لَهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ
 يُعْقَبْ﴾ کاتیک گو چانه که ی خۆی بی نی به وشیوه به سهر زه و ی
 دا دی و ده جئ نه و نه ژدیه زه به للاحه و ده کوو نه و تیره مارانه
 که و ته جم و جۆ، سهری سوپما و لی ترسا! چۆن ترسانیک؟
 ترسانیکی واجه که له هه لاتن هیچ چاره یه کی تری به خه یال دا
 نه هات، له ترسانی هه لاتو ناوړی نه دایه وه، به ته مانه بوو
 جاریکی تر بگه پته وه بۆ لای گو چانی دهستی به مار بوو ی!
 په رومردگار بانگی لی کردو ترسه که ی لی ره وانه ده و ی پی

﴿وَجَحَدُوا بِهَا﴾ نینکاریان کرد به ظاهر به لام
 ﴿وَأَسْتَفْتَنَاهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا﴾ له ناخی دهرونیان دا لییان
 عهیان بوو که نهوه له خوداومیه ، زانییان : که نهو
 موعجزانه حهق و راستن ، به دروختنه وه رواه تیه که بیان
 ستم بوو له خویشان کرد، لوتبه رزی بوو له بهرام بهر حهق دا
 نواندیان. ﴿فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ﴾ نهی پیغه مبهرا!
 نهی بیسهرا؛ برپوانه و ورد بهر وه سهر منجای ناشوبگی پړان و
 موفسیده کان چوئن بوو چییان به سهر هاتا؟

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا﴾ بیگومان نیمه
 زانیاریمان به داودو سولیمان به خشی ، بو هه ریه که له داودو
 سولیمانی کورپی، جوړه زانیاریه کمان پی دان، فیتری یاساو
 شهر یعتمان کردن، دهیانتوانی کیشه و نیزاعی نیوان
 ناده میزادان یه کالاً بکه نه وه. ﴿وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا
 عَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ﴾ وتیان: سوپاس و ستایش بو نهو
 خودایه یه: که نیمه ی ریزدار کردوه به سهر زوړ بهی بهنده
 موسولمانه کانی دا، به هوئی نه م زانیاریه ی پی به خشیوین،
 خپرو فهری دونیاو قیامه تی بو دهمسته بهر کردوین، نه وه ی
 داویه تی به نیمه نهی داوه به بهنده کانی تری سهر دهمی نیمه!

﴿وَوَرِّثَ سُلَيْمَانُ دَاوُودَ﴾ هه زرمتی سولیمان ^{عليه السلام} داوی
 مردنی هه زرمتی داودی باوکی جیگای نهوی گرت هوه، میراتی
 پیغه مبهرا یه تی و زانیاری و فهرمان پړه وایی لیگرت. ﴿وَقَالَ﴾
 هه زرمتی سولیمان ^{عليه السلام} دمه فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ عُلِّمْنَا
 مَنْطِقَ الطَّيْرِ﴾ نهی. خه لکینه! نیمه فیتری زمانی په له و مر
 کراوین؛ خودا به فزل و گهورمیی خوئی، زمانی گیانله بهرانی
 فیتر کردوین ، هه له گه ل دهنکیان لیها ت ده توانم بزانم نهو
 گیانله بهرانه مه به ستیان چیه! چیان دهوی و له جی نارازین.
 ﴿وَأُوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ﴾ خپرو بیتریکی زورمان پی به خشر او،
 خودا هه موو شتیکی پی داوین، له نایین و دونیاو
 فهرمان پړوایی و مال و سامان که م و کوریمان نیه، له هه موو شتیکی
 دا دهوله مهن دین. ﴿إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ﴾ بیگومان نه م
 به خششهی خودا پی به خشیوین، نهو عه صایه ی خودا پی
 به خشیوم له پیغه مبهرا پی.

وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَفْتَنَاهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا فَانْظُرْ كَيْفَ
 كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ
 عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ
 الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾ وَوَرِّثَ سُلَيْمَانُ دَاوُودَ وَقَالَ إِنِّي بَيِّتُهَا النَّاسُ
 عُلْمًا مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ
 الْمُبِينُ ﴿١٦﴾ وَحُشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ
 وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿١٧﴾ حَتَّى إِذَا أَتَوْا عَلَى وَادِ التَّمَلُّكِ
 قَالَتْ ثَمَلَةٌ مِنْهَا النَّاسُ لِيَكُنَ لَهُمْ لِيَوْمِهِمْ أَنْ يَحْكُمُوا فِي
 مَسْئَلِهِمْ شِرْكًا لَا يَنْصَحُكُمْ سُليْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ
 ﴿١٨﴾ فَمَنْ يَخْتَرِكْ أَيْدِيَهُمْ فَوَقَعَ عَلَيْهِمْ ظَنَابُهُمْ فَانْصَادُوا
 بِيَمِينِهِمْ وَرَوَّاهُ بِقَرَارِهِمْ وَأَنْ أَوَّلَ خَلْقٍ ثَلَاثًا يَنْصَحُ
 لِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عِلْمٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الصَّابِرُونَ
 ﴿١٩﴾ وَتَقَعْدَ الطَّيْرُ فَيَقَالَ مَا لِيَ لَأَمٍ لِهَذَا أَمَ كَانَ مِنْ
 الْأَنْعَامِ عَلَى مَوَازٍ حَدِيدَةٍ أَمْ لَازِمَةٌ أَتَ أَخَذْتُمُوهُنَّ
 بِظُلْمٍ أَمْ لَهُنَّ آلِهَةٌ ﴿٢٠﴾ فَتَقَالُ مِنْهُنَّ مُطَرَّجًا وَتُفَرَّقُ
 بِغُلُوبٍ وَأُنْزِلْنَ فِي الْوُجُوهِ وَأُولَئِكَ هُمُ السَّاجِدُونَ لِرَبِّهِمْ
 فَهُمْ يُسَبِّحُونَ ﴿٢١﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا دَاوُودَ إِذْ أَتَى الْبَلَدَ
 فَبَدَّلَ الْأَخِلَّاءُ الْأَمْوَالَ وَالْأَنْفُسَ فَجَعَلْنَاهُمْ نَصْرًا لِمَنْ
 شَاءَ وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ إِذْ أَتَى الْبَلَدَ فَأَعْرَضَ فَأَنْشَأَ
 جَنَّاتٍ مِمَّا تَجَارِبُ الْأَشْيَاءَ فَاغْوَيْنَاهُ أَفْوَاهًا بِمَا يَكُونُ
 فِي جَنَّاتِ الْبَيْتِ لِيُخْطِبَ إِلَيْهِمْ فَاسْتَوَى عَلَى الصُّبْحِ
 بِغَيْبَةِ النَّاسِ فَذَرَاهُمَا يَمْشِيَانِ عَلَى أَثَرِ الْغُلَامِ يَوَسَّى
 لِكُلِّ وَادٍ مَخْرَجَ مَخْرَجًا فَأَخَذُوا الْأَمْوَالَ وَالْأَنْفُسَ فَجَعَلْنَاهُمْ
 نَصْرًا لِمَنْ شَاءَ وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ إِذْ أَتَى الْبَلَدَ فَأَعْرَضَ
 فَأَنْشَأَ جَنَّاتٍ مِمَّا تَجَارِبُ الْأَشْيَاءَ فَاغْوَيْنَاهُ أَفْوَاهًا
 بِمَا يَكُونُ فِي جَنَّاتِ الْبَيْتِ لِيُخْطِبَ إِلَيْهِمْ فَاسْتَوَى عَلَى
 الصُّبْحِ بِغَيْبَةِ النَّاسِ فَذَرَاهُمَا يَمْشِيَانِ عَلَى أَثَرِ الْغُلَامِ
 يَوَسَّى لِكُلِّ وَادٍ مَخْرَجَ مَخْرَجًا فَأَخَذُوا الْأَمْوَالَ وَالْأَنْفُسَ
 فَجَعَلْنَاهُمْ نَصْرًا لِمَنْ شَاءَ وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ إِذْ أَتَى
 الْبَلَدَ فَأَعْرَضَ فَأَنْشَأَ جَنَّاتٍ مِمَّا تَجَارِبُ الْأَشْيَاءَ
 فَاغْوَيْنَاهُ أَفْوَاهًا بِمَا يَكُونُ فِي جَنَّاتِ الْبَيْتِ لِيُخْطِبَ
 إِلَيْهِمْ فَاسْتَوَى عَلَى الصُّبْحِ بِغَيْبَةِ النَّاسِ فَذَرَاهُمَا
 يَمْشِيَانِ عَلَى أَثَرِ الْغُلَامِ يَوَسَّى لِكُلِّ وَادٍ مَخْرَجَ
 مَخْرَجًا فَأَخَذُوا الْأَمْوَالَ وَالْأَنْفُسَ فَجَعَلْنَاهُمْ نَصْرًا
 لِمَنْ شَاءَ وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ إِذْ أَتَى الْبَلَدَ فَأَعْرَضَ
 فَأَنْشَأَ جَنَّاتٍ مِمَّا تَجَارِبُ الْأَشْيَاءَ فَاغْوَيْنَاهُ
 أَفْوَاهًا بِمَا يَكُونُ فِي جَنَّاتِ الْبَيْتِ لِيُخْطِبَ إِلَيْهِمْ
 فَاسْتَوَى عَلَى الصُّبْحِ بِغَيْبَةِ النَّاسِ فَذَرَاهُمَا يَمْشِيَانِ
 عَلَى أَثَرِ الْغُلَامِ يَوَسَّى لِكُلِّ وَادٍ مَخْرَجَ مَخْرَجًا
 فَأَخَذُوا الْأَمْوَالَ وَالْأَنْفُسَ فَجَعَلْنَاهُمْ نَصْرًا لِمَنْ شَاءَ

﴿وَحُشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ﴾
 سوپا بو سولیمان له هه موو لایه که وه کؤکرایه وه
 له جندو که و ناده میزادو بالنده سوپای بو ریک خرا،
 به شیوه یه کی سهرنج راکیش و شکومه ند سوپا ته یار کرا، بو
 نه وه ی هه که سیک نه یه ته ژیر فهرمانی سولیمانه وه بهو
 سوپایه ته مپی بکا.

﴿حَتَّى إِذَا أَتَوْا عَلَى وَادِ التَّمَلُّكِ قَالَتْ ثَمَلَةٌ مِنْهَا النَّاسُ لِيَكُنَ لَهُمْ لِيَوْمِهِمْ أَنْ يَحْكُمُوا فِي مَسْئَلِهِمْ شِرْكًا لَا يَنْصَحُكُمْ سُليْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾
 هه تا هه زرمتی سولیمان ^{عليه السلام} به خوئیو له شکریه وه
 گه شته (وادی النمل) .. دوله میروله . وه کوو ده لین: دولیکه
 له شام میروی زوره. بویه به ناو میرووه وه ناو نراوه. نا لهو
 کاته دا میروویه ک: که سهر بهر شتی میروله کانی تری له نه ستو
 بوو، بانگی له میروله کانی تر کرد وتی: نهی میروله کان؛
 هه مووتان خووتان تافه ت بکه و هه ریه که تان بجیت هه شوین و
 خانه ی خوئی، نه بادا سولیمان و له شکره که ی پان و پلیشتان

بکهنه و دو بیتان نه زانن. چه زهرتی سولهیمان عليه السلام له مانه
 حالئ بوو ﴿**فَتَبَسَّ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا**﴾ زمرده خه نه په کی
 له خویشیان هاتی، خیرا نه دیمه و روداوانه ناخیان جولاند
 و له خویشیان و ده لرزه کهوت. دئی گه پرایه وه بو لای نه و
 خودایه ی نه و نیعمه تانه ی بی به خشیوه، نیعمه تیک: که خو ی
 له خو ی دا موعجیزیه. پهرده لابرده له نیوان چه زهرتی
 سولهیمان عليه السلام و نه و عالیه دابراوانه له خه لکی تر، بویه
 له ناخه وه روی کرده په رومردگارو لئی پرایه وه. ﴿**وَقَالَ رَبُّ
 أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ**﴾ وتی :
 خودایه! هه موو ههستم ناماده بکه، هه موو نه دنامه کانم رام
 بکه بو نه و دی بتوانم سوپاسی نیعمه ته کانم بکه، خودایه
 زوبان و دلم، هه ست و د مروونم، وشه و رسته و کار و کرده و د
 بیروبو چونم، هه موو هیزو توانم سه رمتا و کوتای ی نه و د و
 ناخری هه مووی سه رگرمی سوپاس و ستایشی نیعمه تی
 تیگه پیشتن له زمانی بالنده و گیانه به رانی تر بن. سوپاسی
 نه و نیعمه ته و نیعمه ته کانی تری زاتی بیچونت بکه: که
 به منت به خشیون، هه روا نه و نیعمه ته جوړا و جوړانه ی
 به خشیوتن به باوکم. که له هه موو نیعمه ته کان به رزرترو
 گرنگتر نیعمه تی نیمان و نیسلامه. ﴿**وَأَنْ أَغْمَلَ صَالِحًا
 تَرْضَاهُ**﴾ خودایه توفیقم بده بو نه و دی بتوانم کرده و دی
 په سندی و ابکه م تو پی رازی بی. ﴿**وَأَذِّنْ لِي بِرَحْمَتِكَ فِي
 عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ**﴾ خودایه به فیه ضل و گه ورده ی خو ت له و
 دونیادا بمخهره ناو به هه شتی رازا و دی خو ت و له پیپی
 پیا و چاکان و پیغه مبه ران و خوشه ویستانی خو ت تو مارم بکه!
 ﴿**وَتَقَفَّ الطَّيْرُ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَىٰ الْهَٰذِهِدْ أَمْ كَانَ مِنَ الْغَائِبِينَ**﴾
 چه زهرتی سولهیمان چاوی به ناو سوپا که یدا گیرا و ههستی
 کرد که هودود دیار نیه، له رانواندنی مانوره سه ربازییه که دا
 که لینی دیاره و شوینی چوله، چه زهرتی سولهیمان: که زمانی
 بالنده دزمانی و بری له بالنده کان ژیرباری بوو بوون و
 به پی ویستی نه و هه لئس و کهوتیان ده کرد، پی سهر بوو
 له ناو پیپی بالنده کاند به بی نیزن و روخصه تی نه و هودود
 خو ی هون کرده و د، دهیزانی: که نه و نیزنی نه دا و د و له پیپی
 نه وانه یه خو یان غایب کرده و د، نه مه نیشانه ی نه و دیه: که
 نه و په پوسلیمانکه یه په پوسلیمانکه یه کی تایبه تی بوو، له و

إِنِّي وَجَدْتُ أَمْرًا تَمْلِكُهُمْ وَأُوتِيتُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَمَّا
 عَرَّشُ عَظِيمٌ ﴿٢٧﴾ وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّيْطَانِ
 دُونِ اللَّهِ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَلَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ
 فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٢٨﴾ أَلَيْسَ جَدُّوَالِي الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبْءَ
 فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿٢٩﴾ اللَّهُ
 لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٣٠﴾ قَالَ سَنْظُرُ
 أَصَدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٣١﴾ أَذْهَبَ بِكَتَبِي هَٰذَا
 فَأَلْقَاهُ لِيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّى عَنْهُمْ فَانْظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ ﴿٣٢﴾ قَالَتْ يَأْتِيَنَّ
 أَلْمَلَأُ إِلَى إِلَيْيَ إِلَى كِتَابِ كَرِيمٍ ﴿٣٣﴾ إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمٍ وَإِنَّهُ بِسْمِ
 اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٣٤﴾ أَلَا تَعْلَمُونَ أَنَّي وَأَنْتَ مُسْلِمِينَ ﴿٣٥﴾
 قَالَتْ يَأْتِيَنَّ أَلْمَلَأُ أَتُونِي فِي أَمْرِي مَا كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّى
 تَشْهَدُونِ ﴿٣٦﴾ قَالُوا نَحْنُ أَوْلُوا فُؤُورًا وَأُولُوا أَبْأَسْ شَدِيدًا وَالْأَمْرُ لِلَّهِ
 فَانْظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ ﴿٣٧﴾ قَالَتْ إِنَّ أَلْمَلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً
 أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعْرَءَ أَهْلِهَا أُولَٰئِكَ وَكَذَٰلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٣٨﴾
 وَلَٰكِي مَرْسَلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَظَرُوا بِمَرْجِعِ الْمُرْسَلُونَ ﴿٣٩﴾

مانوره دا شوینی دیار بوو، دیاره جوړه زه کاوت و وریاییه کی
 سه رده راکیشی هه بوو. له هه مان کاتدا ناما زه ی نه و دشی
 تیدایه که چه زهرتی سولهیمان زور هوشیار و وردبین و کار
 دروست بوو، له ناو نه و سوپا زور و بی شومارده
 په پوسلیمانکه تاویک خو ی هون کرد، پی زانی، بریاریدا
 سزای خو هون کرده که ی بیستینی!

﴿**لَا عَذْبَءَ عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَا ذُبْحَءَ**﴾ سویندم و ابی دمی
 سزایه کی توند و تیژی بده، دمی بیکورم، دمی همرجی
 په رو پوئی جهسته ی هه یه هه مووی هه لکیشم!! ﴿**أَوْ لَا يَأْتِيَنِي
 بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ**﴾ مه گهر به لگه و بیانوو یه کی په سهند
 بهینیته و د ومان بی بکا واز له سزادانه که ی بینین: ﴿**فَمَكَتْ
 غَيْرَ بَعِيدٍ**﴾ دیار نه بوونی هودود هینددی نه خایاند و هاته و د
 چه زهرتی سولهیمان دا وای بی کرد هو ی غایب بوونه که ی رون
 بکاته و د. ﴿**فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهِ**﴾ وتی: شتیکم چا و

تعلنون} بیتى (لا) له (أَلَّا يَسْجُدُوا) دا زیدیه نهصله کهى (آن یسجدوا) بووه (لا) زیادکراوه نوونى تیدا دمغم کراوه. واته: شهیتان: له خشتهى بردن و ریگای راستى لى گوم کردن، بؤ نهوى هیدایهت نامیز نهبن و سوچده بؤ نهو خودا زاناو دانایه نهبن، کهشتى په نهانى له ناسمانهکان و زهویدا دمردهخا، نهو خودایه ناپهرستن، کهله نهبوونهوه شت دروست دهکا، ههروهها توم له ژیر خاکدا دمر وئى و دهرى دهخا، ههروهها دمرخستنى شتى په نامه کی ناو دمر وونى خه لک و تاوانى په نامه کی و کهس پى نه زانیو دمردهخا! به کورتى خودا زاناو ناگاداره به سهر هه موو نهئى و په نامه کیه کی ناو بوونه وهرى پان و فراواندا. ههرکاتى بیه وئى دهرى دهخا و ناشکرای دهکا! هه موو نهئى و په نامه کیه کی لای خودا ناشکراو نمایانه.

﴿۲۶﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿۲۶﴾ به دیهینه رى بوونه وهر (الله) یه، نهو خودایه عیبادمت ههر شیاوی نهوه، کهسى تر شیاوی خودایه تى نیه، خاوهنى عهرشى به رینه. ﴿۲۷﴾ قَالَ سَتَنْظُرُ أَصَدَقْتُ أَمْ كُنتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿۲۷﴾ به زهرمتى سولهیمان ههرمووی: تو یژینهوه دهکهین دهربارى نهه ههواله، بؤ نهوى بزانیان نایا راست دهکهى یان له پیری دروژنانى!

﴿۲۸﴾ اذْهَبْ بِكِتَابِي هَذَا فَأَلْقِهْ إِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمْ فَانْظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ ﴿۲۸﴾ واته: به زهرمتى سولهیمان نامهیه کی بؤ به لقیس و نهته وه کهى نووسى بانگه وازى کردن بؤ نیمان هینان به خودا و موسولمان بوون، نامه کهى دا به په پوسلیمان کهه و ههرمانى پى کردو ههرمووی: نهه نامهیه من بهره بؤسهر به لقیس و کهله کهى بؤیان فری بدهو کهمیک لییان دووربکه وهردهو، بزانه جى بهیه کترى دهلین: هه لى وکهوتى ناو خویمان چؤن دهبى؟

به لقیس: که نامه کهى به زهرمتى سولهیمانى خویندهوه، سهر به خو برپاری هیجى نهده، به لکوو راویژى پیاو ماقولانى کهله کهى کردو ﴿۲۹﴾ قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ إِنِّي أُلْقِيَ إِلَيَّ كِتَابٌ كَرِيمٌ ﴿۲۹﴾ وتى: نهى پیاو ماقولان و کاربه دهستانى ولاتم! نهه نامهیه کم بؤ نیردراوه، نامهیه کی پیروژو پر مانا و گرنگ!

پیکه و توهو هه وائیکم زانیوه نه خؤت و نه سوپاکهت ناگادارى نه بوون، هیج کامیکتان پیتان نه زانیوه. ﴿وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَإٍ بَنَاتٍ يَاقِينٍ﴾ نهه من له شارى سه به نهوه هه وائیكى گرنگ و راست و دروستم بؤ هیناوی... بیگومان په پوسلیمان کهه زیره کانه بهرگرى له خؤى دهکا و به وریاییه وه دهیه وئى سهرمنجى حه زهرمتى سولهیمان بؤلای خؤى رابکیشى و وابکا گوئى بؤ بیستنى هه واله کهه رابگری! به کورتى به حه زهرمتى سولهیمان راده کهیه نى که نهو کهشتیکى زانستى و جوگرافى نه انجام داوه، چووه بؤ ولاتى یه مهن و سهرمنجى له دانیش توانى نهو دمقه ره داوه و ناگادارى دابو نه ریت و شیوهى نایینیان بووه، دهلئى: ﴿۲۲﴾ إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ ﴿۲۲﴾ من زانیم که ولاتى (سبا) نافرمتیک ههرمان په وایى دهکا و ناوی به لقیسه و کجى شهرا حیل. شهرا حیل له سه رده مى خویدا پاشایه کی خاوهن شکو بووه. ﴿وَأُوتِيتَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ﴾ له مال و سامانى دونیا نه اندازه کی زؤرى دراوه تى. پاشایه تى و ریزو شکومه ندی و سوپا و چهک و دمه ولات و توانایه کی زؤرو زمه ندهى ههیه. به کورتى ههرجى پیویستى تى ههرمان په وایى ههیه، بؤى دهسته بهر بووه ﴿وَأَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ﴾ کورسییه کی جوان و گهوره یه ههیه له سهرى داده نیش بؤ ههرمان په وایى، به جوژدها نه خش و نیگار رازاوه ته وه، نالتون و لولونى مروارى زؤرى تیدا خهرج کراوه، شازن له سهرى داده نیش و ههرمان په وایى دهکا، شکومه ندی و ریزو نرخیکى سهر سوپهینه رى ههیه له ناو ولات و کهله کهیدا!

﴿۲۴﴾ وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيْنُ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَغْمَالُهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴿۲۴﴾ نهه من بینیم نهو شازنه و نهته وه کهى له جیاتى خودا، خؤر دهپهرستن، سوژده بؤ خؤر دهبن، شهیتان نهه کردهوه ناشیرینه یه له پیش چاو جوان کردوون و واده زان کاریکى باش دهکن، بهو جوژده شهیتان له ریبازى راست لای داوون و تووشى گومرپایى کردوون، سهرى لى شتواندون، مهنه ج و رپه وى پیغه مبه رانى لى گوم کردون، نهه وایان لیها توهو ناتوانن بؤ خویمان بگه رپنه وه بؤ سهر ریبازى راست و مهنه جى حهق بگرنه بهرو بزنان کهه: ﴿۲۵﴾ أَلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا

{إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ} نهو نامه‌یهی پیم گه‌یشتووه له
 سوله‌یمانوه ره‌وانه‌کراوه {وَأِنَّهُ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}
 ناومرؤکی نامه‌که کورت و بوخته و زور رون و ناشکرایه،
 به‌ناوی خودا ده‌ست پی ده‌کا و داوامان لی ده‌کا لوتبه‌رزیی
 نه‌نوینین، به‌رام‌به‌ر داوا‌که‌ی سوله‌یمان سه‌ره‌قی نه‌که‌ین و لی
 یاخی نه‌بین و به‌ موسولمانی و گه‌ردنکه‌چی بو خودا، به‌چین
 بۆلای سوله‌یمان و خودا‌به‌رستی خۆمان رابگه‌یه‌نین. نه‌مه
 بوخته و ناومرؤکی نامه‌که‌یه و بابزانم نیوه راو بۆچوونتان
 چیه و ده‌لین: چی؟

﴿^{۳۱} أَلَا تَعْلَمُوا عَلَيَّ وَأَتُونِي مُسْلِمِينَ﴾ خۆتان به بهرز مه گرن و دمعیه و فیز به سهرمدا مه کهن، وهرن موسوئلمان ببن و واز له خۆر په رستی بئین، به ئی نه گهر چی نامه یه کی زۆر کورت بوو، به ئام گه ئی کاروباری نایین و دونیایانی تیدا بوو.

{^{۳۲} يَا أَيُّهَا الْمَلَأَ أَفْرُونِي فِي أَمْرِي} نهی نه هلی باره گاو پیاوانی دهربارم، فتوام بۆ بدن له کارمدا؛ که رووی داوه و بهرم و رووی فرمانبره واییه که م بوته وه

{ مَا كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّى تَشْهَدُونِ } من یاسام ودهایه برپاری
هیچ شتیک نادم تا ړاوښ به نیوه نه کم و
بیرو باو مړتان و مرنه گرم. هه موو برپاردانیکم به ویست و
مووافقه فی نیومیه. هر کاریک نیوه دوی ړاوښ دهنگی بو
نه دهن نه من نایکم. جا پیم خوشه نیوه بیرو پای خوتانم بو
یه کالاً بکه نه وه، هه تا نه من له ژیر روشنایی ویستی نیو مده
هه لویست و مریگرم.

{قَالُوا} وتیان: {نَحْنُ أَوْلُوا قُوَّةً وَأَوْلُوا بِأَسِ شَدِيدٍ} نِیمه
هیزو توانای بهرگری و به گزدا چوونه و همان تیدایه کی
دمتوانی دستدریژی بکاته سهر نِیمه، ههتا نِیمه هه بین ولات
پاریزراوه و پاشای بهر پزتان فه رمانر هویه، هه رکه سی ته ماعی
له ولاتماندا هه بی دمستی ده قرتینین و قاجی ده برینه وه. به لآم
له گه ل نه وه شدا

{وَالْأَمْرُ إِلَيْكَ فَانْظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ} برپاری یه کلاکه ره وه به دهست تویه و بزانه چیمان فه رمان پی ده که ی سهرمان له ری دایه و نیمه نه نجامی ده دهن.

فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَنُ قَالَ أَتَيْدُوكُنِي بِهَذَا مَائِنِي ۖ اللَّهُ خَيْرٌ مِمَّا
مَائِنُكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بَعِيدٌ عَنْ قَرْحُونَ ﴿٣٦﴾ أَرْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَمَّا أَتَيْتَهُمْ
بِحُجُورٍ لَا يُقَالُ لَهُمْ بِهَا وَالْغَرَضُ حَتْمُ مَتْنِهَا أَوَّلُهُ وَهُمْ صَنِيعُونَ ﴿٣٧﴾ قَالَ
بِحَاثِبِهَا السَّلَوا إِلَيْكُمْ يَا بَنِي إِسْرَءِيلَ قَبْلَ أَنْ يَأْتُوهُ مُسْلِمُونَ ﴿٣٨﴾
قَالَ جِئْتُمْ مَن لِّمَنِي أَنَا مَا لِيكَ بِهِ ۚ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِن مَّعَايِكَ وَإِنِّي
عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ ﴿٣٩﴾ قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ قَالَ لَكَ طَرُفُكَ فَلَمَّا رَأَى أَنَّهُ مُسْتَقَرٌّ أَعْنَدَهُ ۚ قَالَ هَذَا
مِن فَضْلِي رَبِّي يَسْتَلُونَنِي مَا أَشْكُرُهُمْ ۖ مَا أَكْفُرُهُمْ مِّنْ شُكْرٍ فَلَمَّا عَزَا شَرُّهَا
لِنَفْسِيهِ ۖ وَمَنْ كَفَرَ فَلَانَ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ ﴿٤٠﴾ قَالَ ذَكِّرُوا لَهَا عَرْشَهَا
نَنْظُرُ أَتَنْهَدِي ۚ أَمْ تَكُونُ مِنَّا لَئِنْ لَا يُهْتَدُونَ ﴿٤١﴾ فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ
أَهْ تَكُنَّ أَعْرَاشُكَ قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ وَأَوْفَيْنَا أَلَمْ نَكُنْ مِنْ قَبْلُهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ
﴿٤٢﴾ وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تُعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ مِن قَوْمٍ كَافِرِينَ
﴿٤٣﴾ قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَنْ
سَاقِهَا ۚ قَالَ إِنَّهُ صَرْحٌ مُّمَرَّدٌ مِّن قَوَارِيرَ ۖ قَالَتْ رَبِّ إِنِّي
ظَلَمْتُ نَفْسِي وَأَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٤﴾

{^{۲۴}قَالَ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعِزَّةَ أَهْلِهَا أَذِلَّةً وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ} به ئاقیس وتی: دابو نه ریتی پاشاو لهشکرو سوپایان وهاییه، هه رکاتی به زمبری هیزی سه ربازی ولاتیك بگرن و بچه ناوی ویرانی دهکهن، مال و سامانی به تالان دهگرن و دیاردهی شارستانی تیدا ناهیلن، خه لکه کهشی زه لیل و ژێردهسته دهکهن، به کوشتن و دیل کردن و سوکایه تی پی کردن تهنگیان پی هه لدهچن، نه مه دابو نه ریتی پاشاو لهشکری زالبوووه و گوپانی به سه ردا نایه!

{^{۲۵}وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِم بِهَدِيَّةٍ، فَنَظَرَةُ بِمَ يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ} من دیارییه کی به نرخ و به هایان بو دمنیروم به وه تاقیبیان ده که مه وه، بزانه هه لوئستی چۆن دهبن، ناخو پیغه مبه ره یان پاشایه، چاوهر وانی هه ئس و که وتیان ده که م و بزانه دیاری به ره مان به چ شیومیه ک ده که پینه وه و چ هه وائیکم بو دینن؟

دیاری دل نهرم ده کاو خو شه ویستی بلا و ده کاته وه و له وانه یه خه ته ری شهر بره وینیته وه، تاهیکردنه وه یه که ده یکه یه

ئەگەر دياربىيەكەى ومىرگرت ئەو شتەكە دونىايىيە و مالى دونىاي تىدا كاريگەرە، ئەگەر ومىشى نەگرت ئەو مەوزوع عەقىدە و باومرە، دىمى چارمەرى بىكەين.

{^{۳۶} فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانُ، قَالَ: أَتُمِدُّرُنِي بِمَالٍ؟} كَاتِيك فروستادهكانى بەلقىس هاتنە لای حەزىرتى سولەيمان پىي فەرموون: ئەو مال و سامانم پىشكەش دەكەن؟ دەتانهوئ بەو شتە تافىهو بى نرخە نىمە رازى بکەن و وازتان ئى بىنين؟ نىو لەسەر شىرك و بىدىنى خۆتان بەردەوام بن؟ {فَمَا آتَانِي اللَّهُ خَيْرٌ مِّمَّا آتَاكُمْ} ئەوى خودا بەمنى بەخشيود زۆر باشتر و بەنرخترە لەوى داوئەتى بە نىو. بىگومان پەرومردگار مالى باشتر و زۆرتى بەمن بەخشيود. {بَلْ أَنتُمْ بِهَدْيِكُمْ تَفْرَحُونَ} بەلگوو نىو بەم جوړە دياربىيەنە كەيف خوښ دەبن، بەديارى پىشكەش كىردن شاگەشكە دەبن، ئەم داواتان ئى دەكەم موسولمان ببن و واز لەخۆرپەرسى و هاوئلدانان بۆ خودا بھينن، ئەم جگە لە نىسلام بوون هىچى تران ئى قبول ناكەم.

{^{۳۷} اَرْجِعْ إِلَيْهِمْ} دياربىيەكەيان بۆ بەردەود پىيان رابگەيەنە با چاومروانى سەرمىجامى ترسناك بن {فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِجُنُودٍ لَا يَلَهُمْ بِهَا} با دنىابن: كە نىمە هىر شىيان بۆ دەهينين و بە سوپايەكى زۆر و بەهيزو زمبرو زمنگەو دىنە سەريان، ئەوان بەهىچ جوړى ناتوانن بەرگرى بکەن {وَلَنَخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ} بەتەنكىد ئەگەر موسولمان نەبن لەولات و زىدى خوڤان دەريان دەكەين و تىكيان دەشكىنين و سوکايەتريان پى دەكەين و دىيانكەينە پەندو عىرەتى رۆزگار!

{^{۳۸} قَالَ} پىيانى فەرموو: {يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَتَيْتُم بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ؟} ئەى كاربەدەستانى ولات! كىتان دەتوانى عەرشى پاشايەتى بەلقىس لىرە نامادە بكا پىش ئەوى بەخۆى و شانەكەيەو بەگاتە نىرەو موسولمان ببن و گەردنكەجى خوڤان رابگەيەن.

{^{۳۹} قَالَ عِفْرِيتٌ مِنَ الْجِنِّ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ} شەياتىنىيەكى بەشان و بازو بەهيز و تى: مەنتوانم پىش ئەو نەمرو لەشوين خۆت هەلسى و دەوام تەوا و بى

كورسىيەكەى بەلقىس بگەيەنە نىرە. {وَأَنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ} ئەم لەسەر نەنجامدانى ئەو كارە بەتوانا و دەسلەلام بەئەمىنى و دلسۆزى دەتوانم جى بەجى بکەم، هىچ لەزىرو زىو مروارى و جەوھەراتى هەلناگرم و بەساغى عەرشەكە لىرە نامادە دەكەم، هەلبەتە حەزىرتى سولەيمان بەم پىشنيارە رازى نەبوو، وىستى بەزوترىن كات عەرشەكە بھيندرى و گەورمى و عەظەمەتى ئەو دەسلەلامەتى خودا پىي داوە دەرېكەوئ، بىيە نىشانە و موعجىزە بۆ بەلقىس و ومفەدەكەى، كە حەزىرتى سولەيمان لەخودا و يارمەتيدراو، خودا موعجىزەى (خارىقولعادى) پىداو {^{۴۰} قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ} يەكەى لەوانەى كەزانيارى نھينى بوونەومرى دىزانى، نەفس و دىرونى نامادەباشى ئەوى تىدا بوو كە پەيوەندى بەهەندى نھينى و هيزى كەونىيەو بەكا، زانيارى كىتبى يەزدانى لەلا بوو، دلى پەيوەست بوو بە پەرومردگارى خۆيەو و نامادەباشى ومىرگرتنى فەيزو بەخشى خودايى تىدا بوو. ديارە حەزىرتى سولەيمان ئەمەى پەسەند كىردو و كارەكە لەچاو لىكانىكدا نەنجام دراو. {فَلَمَّا رَأَاهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَتْلُوَنِي أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ؟} كاتىك حەزىرتى سولەيمان و دارودەستەكەى بەچاوى خوڤان دىتيان عەرشى بەلقىس لەولاتى يەمەنەو بەچاو لىكانانىك هينراومە لای و نامادەكراو، و تى: ئەمە نىعمەت و فەضلى خودايە پىي بەخشيوم بۆ ئەوى بە تاقىم بەكاتەو، دەرېكەوئ ناخۆ شوكران ژمىرو دىزانم ئەو لەخوداومى، يان ئىنكارى نىعمەتى خودا دەكەم و ئەو هيزو توانايە پال خۆم دەدم!! {وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَظْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ} كەسك سوپاسى خودا بكا سودى سوپاسەكەى بۆ خۆيەتى و بۆ خودا نى، چونكە بەهۆى شوكر و سوپاسەو نىعمەتەكان بەردەوام دەبن، كەسكيش بەرامبەر نىعمەتەكانى خودا سېلەيى بكا و سوپاسگوزار نەبى، ئەو بە باش بزانى خوداى مەن لە شوكر و عىبادەت كىردنى ئەوان بى ناتاجە.

{^{۴۱} قَالَ: نَكُرُوا لَهَا عَرْشَهَا نَنْظُرْ أَتَهْتَدِي أَمْ تَكُونُ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ} حەزىرتى سولەيمان فەرمى بەدارو دەستەى خۆى كىرد: كەپرېك گۆرانكارى لە عەرشەكەيدا بکەن، بۆ ئەوى

بوو بیروباومری خوی بگۆرئ، ههتا گه‌یشته‌ولاتی فه‌له‌ستین و به‌خزمه‌ت حه‌زرتی سوله‌یمان گه‌یشت و له‌وه‌وه‌ه‌ فی‌ری ئایین بوو، قه‌ناعه‌تی هه‌بوونی خودایه‌کی تا‌ک و ته‌نها و کار دروستی بۆ په‌یدا بوو، له‌وه‌ه‌ حالی بوو که نه‌و خودایه‌ خاوه‌نی هه‌موو بوونه‌ومرو مانگ و خۆرو نه‌ستیره‌کانه.

{^{۴۴} قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ} له‌لایه‌ن وه‌فدی پێشوازی‌کاره‌وه‌ پێی گوترا: فه‌رموو بجۆره‌ ناو نه‌و باله‌خانه‌ به‌رزو رازاومه‌یه‌، نه‌وه‌ ته‌رخان کراوه‌ بۆ پێشوازی‌کردنی پاشا و گه‌وره‌ پیاوان! حه‌زرتی سوله‌یمان مه‌به‌ستی نه‌وه‌ بوو مۆلک و سه‌لته‌نه‌تی خۆی نیشان به‌لقیس بدا، مۆلک و فه‌رمانه‌رواییه‌کی نیشان بدا له‌هی خۆی گه‌وره‌تر و شکۆمه‌ندتر بئ. ته‌ختی هۆلی قه‌صره‌که‌ له‌شوشه‌ی سپی شه‌فاف دروست کرابوو {فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً} که به‌لقیس پاره‌وی هۆله‌که‌ی بینی‌وای زانی بلوری ته‌ختی هۆله‌که‌ ناوه‌ {وَكَشَفْتُ عَنْ سَاقَيْهَا} قاجی هه‌لکردن بۆ نه‌وه‌ی ناوی بکه‌وئ. {قَالَ: إِنَّهُ صَرْحٌ مُّمَرَّدٌ مِنْ قَوَارِيرَ} حه‌زرتی سوله‌یمان پێی فه‌رموو: نه‌مه‌ باله‌خانه‌یه‌که‌ له‌ روخامی لووس و شوشه‌ی شه‌فاف دروست کراوه‌ ناوه‌که‌ له‌ژیره‌ومه‌یه‌تی، هه‌رکه‌سیک نه‌زانی واده‌زانی ناوه‌، ئیتر به‌لقیس سه‌رسام بوو، له‌ناست نه‌م شته‌ سه‌رسوپه‌ینه‌رمدا وا‌قی و پما، چونکه‌ لێی عه‌یان بوو، که نه‌وه‌ له‌ ژوور توانای ئاده‌میدایه‌و نیشانه‌ی نه‌ومه‌یه‌: حه‌زرتی سوله‌یمان هێزیک‌ی گه‌وره‌تر له‌توانای ئاده‌میزادی له‌گه‌له‌دایه‌، نه‌م شتانه‌ی به‌چاو بینی، کردنی به‌ به‌لگه‌ له‌سه‌ر تا‌ک و ته‌نها‌ی خودا و راستی پێغه‌مبه‌رایه‌تی حه‌زرتی سوله‌یمان و ئیعلانی موسوڵمان بوونی خۆی کرد و بۆ‌لای خودا گه‌راپه‌وه‌، تۆبه‌ی کرد و دانی به‌ سه‌تمکاری له‌وه‌پێشی خۆی داناو {قَالَتْ: رَبِّ اِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ} وتی: خودایه‌! من سه‌تمم له‌خۆم کردووه‌، که له‌جیات‌ی خودا خۆرم په‌رستووه‌، نه‌وا له‌ئیستاوه‌ رایده‌گه‌یه‌نم که من گه‌ردنکه‌چم له‌گه‌ل حه‌زرتی سوله‌یماندا بۆ خودای بوونه‌ومر. منیش و نه‌ویش هه‌ردوو‌کمان به‌نده‌ی خودای بوونه‌ومرین... بێگومان خاتوو به‌لقیس زوو هیدایه‌تی و مرگرت و دلی به‌نووری ئیمان ره‌وشه‌ن بوو، هه‌رزوو زانی که گه‌ردنکه‌چی بۆ خودا گه‌ردنکه‌چی نیه‌ بۆ که‌سیکی

بزانین ئاخۆ ده‌یناسیته‌وه‌و ده‌زانئ نه‌مه‌ عه‌رشه‌که‌ی خۆیه‌تی، یان لێی تیک ده‌چی و خه‌یالی بۆ نه‌وه‌ ناچی، که نه‌وه‌ عه‌رش‌ی خۆیه‌تی، وئ ده‌چی نه‌مه‌ جۆره‌ تافیکردنه‌ومه‌یه‌کی به‌لقیس بووبئ له‌لایه‌ن حه‌زرتی سوله‌یمان‌ه‌وه‌ بۆ نه‌وه‌ی ناستی زیره‌کی و ورایی به‌لقیس بۆ دهرکه‌وئ، ئیتر هه‌موو شتیک به‌گۆیره‌ی ویستی حه‌زرتی سوله‌یمان نه‌نجام درا، به‌لقیس له‌ یه‌مه‌نه‌وه‌ به‌سه‌ر‌و‌کایه‌تی شانیدیکی پایه‌ به‌رز گه‌یشته‌ فه‌له‌ستین و له‌ مه‌قه‌ری حه‌زرتی سوله‌یمان ناماده‌ بوو، دیاره‌دی عه‌رش‌ی به‌لقیس گۆرانی‌کاری تیدا کراوه‌ و کاتی تافیکردنه‌وه‌یه‌، مه‌راسیمی پێشوازی ناماده‌ کراوه‌ و کاتی به‌یه‌ک گه‌یشته‌!

{^{۴۵} فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرَشُكَ قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ} کاتیک به‌لقیس گه‌یشته‌ جئ عه‌رشه‌که‌ی خۆی نیشان درا و پێی گوترا: ئایا عه‌رش‌ی تۆیش ناوایه‌ و به‌م شیومه‌یه‌ دروستکراوه‌؟ نه‌ومنده‌ گه‌وره‌و رازاومه‌یه‌؟ له‌وه‌لامدا وتی: هه‌ر ده‌لێی هه‌وه‌، واته‌: له‌عه‌رش‌ی من ده‌چی و ده‌شوبه‌یته‌وه‌ نه‌وا! {وَأُوتِينَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا} ئیته‌ زانیاری‌مان دراوه‌تی دهرباره‌ی راستی پێغه‌مبه‌رایه‌تی حه‌زرتی سوله‌یمان پێش هێنانی عه‌رشه‌که‌شم بۆ ئیره‌ {وَكُنَّا مُسْلِمِينَ} ئیته‌ گه‌ردنکه‌چی فه‌رمانی حه‌زرتی سوله‌یمان بووین و له‌و کاته‌وه‌ که دیارییه‌که‌ی رمت کردووه‌ خۆمان ناماده‌ کردووه‌ بۆ ئیمان هێنان و موسوڵمان بوون... نه‌مه‌ نه‌گه‌ر رسته‌ی {وَأُوتِينَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ} ناخواتنی به‌لقیس بئ، ده‌شگونجئ قسه‌ی حه‌زرتی سوله‌یمان بئ، نه‌وکاته‌ مانای نایه‌ته‌که‌ به‌م شیومه‌یه‌ ده‌بئ (ئیته‌ زانیاری‌مان پئ درابوو به‌وه‌: که خودا هه‌رچی بیه‌وئ دمی‌کا، پێش ئیستا نه‌وه‌مان ده‌زانی، یان به‌ موسوڵمان بوون و هاتنی به‌لقیس له‌پێش هاتنیدا، ئیته‌ له‌هه‌موو نه‌م روداوانه‌دا یه‌کتا‌په‌رست و گه‌ردنکه‌چی په‌رومردگاری‌ن).

{^{۴۶} وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنَ دُونِ اللَّهِ إِنَّمَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كَافِرِينَ} خۆرپه‌رستی مه‌نعی خودا‌په‌رستی و عیباده‌ت‌کردنی ئی کردبوو، چونکه‌ نه‌و له‌ناو نه‌ته‌ومه‌یه‌کی کاهرو خۆرپه‌رستدا په‌رومرده‌ بووبوو! نه‌و ژینگه‌و ده‌رووبه‌ره‌ تیدا کاریگه‌ر بوون و ره‌نگ‌دانه‌وه‌ی خۆیان له‌سه‌ر جئ هێشتبوو. نه‌یتوانی

تر، تهنانهت با نهو کهسه په کیکی وده کوو چه زرمته سوله یمانیش بی، پیغه مبهرو خاومن موعجیزه و همرمان پوهو بی! به لکوو موسولمان بوون گهردنگه چیه بو خودای بوونه وهر، هه مناههنگی کردنه له گهل موسولمانان بو خودا پهرستی.

{ ۴۵ } وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ فَبَادَا هُمْ فَرِيقَانِ يَخْتَصِمُونَ } سویندبی. به ته نکید نیمه روهانه مان کرد بولای هوژی شه مودی عهر ب نه ژاد، پیغه مبهری خو مان: که ناوی صالح بوو، له هوژو و ده گزو نژادی خو یان بوو، له سهر زوبانی نهو پیغه مبهره پیمان گوتن: عیبادتهی خودا بکه و یه کتابه رستی بکه و جگه له نهو کهسی تر به خودا مه زانن، کاتیک چه زرمته صالح بانگه وازی کردن، بوون به دوو تاقم؛ تاقمیکیان پروایان پی کردو زور به شیان به درو یان خسته ووهو پیی کافر بوون. هه ردوو تاقمه که دهر باره ی نایین دوو به ره کییان لی دروست بوو، هه ر تاقمه و ده یگوت: چه قو راستی له گهل مندا یه و ری بازی من راسته، نهوی تر هه له یه.

{ ۴۶ } قَالَ يَا قَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ } چه زرمته صالح پیی هه رموون: نهی گهل و هوژه کهم! نهوه بو داوا ده که و په له له هاتنی عه زابو عیقابی خودا ده که ن پیش نهودی نیمانم پی به ینن؟ ده بویه داوای هیدایه و رده مه و پاداش له خودا بکه نهک هاتنی عه زاب! { لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ } نهوه بو داوای لیخو شبوون له په رومردگار ناکه ن به لکوو رده متان پی بکری، بوجی بولای خودا ناگه ری نه ووه و توبه یه کی نه صوحانه ناکه ن؟ چونکه هه رکاتی عه زابی خودا نازل بوو نیتر توبه و په شیمانی دادتان ناداو هیچ شتیک ناتوانی عه زابی خودا بگریته ووه. نیتر وده لای گه له ناپه سه نده که ی نه و ده بوو: { ۴۷ } قَالُوا: اطَّيَّرْنَا بِكَ وَبِمَنْ مَعَكَ } به ر قو تو ری و فسه قل بوونه ووه تیان: نیمه به هوژی توو شوینکه و توانت تووشی نه گبه تی بووین و له وده تی توو نه م بانگه وازی و نایینه ی خو ت خسته وته نا ووه نیمه خیر و خو شیمان نه دی ووه نه گبه تی گرتوینی، تهنگ و چه له مه ت بوو ناوینه ووه، دوو به ره کی و دوژ منایه تیت تیدا دروست کردوین. { قَالَ: طَائِرُكُمْ عِنْدَ اللَّهِ } هه رمووی: به خت و دواروژو

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ فَبَادَا هُمْ فَرِيقَانِ يَخْتَصِمُونَ { ۴۵ } قَالَ يَتَقَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ { ۴۶ } قَالُوا: اطَّيَّرْنَا بِكَ وَبِمَنْ مَعَكَ قَالَ طَائِرُكُمْ عِنْدَ اللَّهِ بَلْ أَنتُمْ قَوْمٌ مُتَعَمِّدُونَ { ۴۷ } وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ بَنُو ثَمُودَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصَلُّونَ { ۴۸ } قَالُوا: تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ { ۴۹ } وَمَكَرُوا مَكْرًا وَمَكَرْنَا مَكْرِمًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ { ۵۰ } فَانظُرْ كَيْفَ كُنَّا عَذِيبُهُمْ مَكْرِهِمْ أَنَّا دَمَّرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ { ۵۱ } فَتِلْكَ يَوْمَئِذٍ خَاوِيَةٌ عَلَى عَظَمِ الْأَرْضِ فِي وَادٍ { ۵۲ } لَبِئْسَ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ { ۵۳ } وَأَخْبَيْنَا آلَ لَيْثٍ آمَنُوا { ۵۴ } وَكَانُوا يَنْشُرُونَ { ۵۵ } وَلَوْلَا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَنِ اتَّبِعُوا الْفَرِحَةَ وَأَتَّبِعْكُمْ يَحْمِلُونَ { ۵۶ } لَبِئْسَ لَكُمْ لِقَاءَ الْيَوْمِ { ۵۷ } أَلَمْ تَكُنْ لَكُمْ آيَاتٌ { ۵۸ } فَتَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ { ۵۹ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۶۰ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۶۱ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۶۲ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۶۳ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۶۴ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۶۵ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۶۶ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۶۷ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۶۸ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۶۹ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۷۰ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۷۱ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۷۲ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۷۳ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۷۴ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۷۵ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۷۶ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۷۷ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۷۸ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۷۹ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۸۰ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۸۱ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۸۲ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۸۳ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۸۴ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۸۵ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۸۶ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۸۷ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۸۸ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۸۹ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۹۰ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۹۱ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۹۲ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۹۳ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۹۴ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۹۵ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۹۶ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۹۷ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۹۸ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۹۹ } لَكُمُ الْيَوْمَ الْوَيْلُ { ۱۰۰ }

سهر نه نجامتان لای خودایه و، په رومردگار بو هه موو شتیک یاساو قانونی تاییه تی داناه.

{ ۴۸ } وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ بَنُو ثَمُودَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصَلُّونَ } له ناو شاری (الحجر) دا که شاری سهر کی گهل شه مود بوو له ریش سپی و پیا و ما قولانی گهل صالح نو نه فهر هه بوون، فه سادو ناشوبیان له سهر زهوی بلأوده کرده ووه، جگه له خراپه و فه سادو ناشوب هیچی تریان لی چا و مروان نه ده کرا. بانگه وازی خه لکیان ده کرد بو کوفرو گومرایی، بو به درو خسته ووهی چه زرمته صالح. هه ر نه وانی ش ته گیری سهر برینی حو شتره که ی صالحیان کردو سهر یان بری، شه مجار پیلانی کو شتنی چه زرمته صالح و شوینکه و توانی شه ویان دارشت و ویستیان شه نجامی بدن.

{ ۴۹ } قَالُوا: تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ } له کاتی کو بوونه ووه پیلان دانان بوو کو شتنی چه زرمته صالح و دوا ی سهر برینی و شتره که،

هه‌ندیکیان به هه‌ندیکیان گوت: و مرن با په‌یمان بهه‌ستین و بو‌یه‌کتر ببینه سویندخۆرو شهو له‌ناکا و هه‌لگوتینه سهر صالح و شوینکه‌وتوانی بیانکۆزین و قه‌لاجۆیان بکه‌ین، دوا‌یی له‌لای خوینگره‌کانی سویند ده‌خۆین. که ئیمه‌ ناگا و خه‌به‌رمان له‌کوشتنی نه‌مانه‌ نیه و نازانین ک‌ئ صالح و شوینکه‌وتوانی صالحی کوشتوو. ناگامان له‌م روداو ده‌نیه. ئیمه‌ راستگۆین له‌وه‌دا که ده‌لێن: نازانین ک‌ئ صالحی کوشتوو و ک‌ئ شوینکه‌وتوانی نه‌ویان کوشتوو.

{^{۵۰} وَمَكْرُؤًا مَّكَرًا وَمَكْرُؤًا مَّكَرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ} واته: پیلانیان دانا، فرت و فیلان کرد، ئیمه‌یش تۆله‌ی فرت و فیلکانیانمان ل‌ئ ستاندن، قه‌لاجۆمان کردن و زوو عیقابمان دان به‌ب‌ئ نه‌وه‌ بزانی عه‌زایی ریشه‌ک‌ئشکه‌ریان بو‌دی.

{^{۵۱} فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مُكْرِمِهِمْ أَلَا دَرَكَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ} نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! ب‌روانه‌ ناگامی مونا‌مه‌ره‌که‌یان چۆن بوو چییان به‌سهر هات، نه‌وه‌دا بیگومان ئیمه‌ نه‌وانه‌مان قه‌لاجۆ کردن، خۆیان و گه‌له‌که‌یانمان به‌ عه‌زایی ریشه‌ک‌ئش له‌ناو‌بردن. جگه‌ له‌وانه‌ی ئیمانیان به‌ هه‌زره‌تی صالح ه‌ینابوو!

{^{۵۲} فَبَلَكَ يَوْمَهُمْ خَاوِيَةً بِمَا ظَلَمُوا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ} ناگامی نازلبوونی عه‌زاب بو‌ سهریان نه‌وه‌بوو زی‌دو خانوو مه‌سه‌که‌نیان چۆل و خالی و که‌س ت‌ئیدا نه‌ما و خاپوور! {^{۵۳} وَأَنْجَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَاتُوا يَتَّقُونَ} نه‌وانه‌ی ئیمانیان ه‌ینابوو به‌ هه‌زره‌تی صالح و ته‌ه‌واکار و خۆپاریزو له‌خودا ترس بوون له‌و عه‌زابه‌ رزگارمان کردن و به‌رمو و لا‌تی شام ره‌ویان کردو له (الرملة)ی فه‌له‌ستین نیشته‌ج‌ئ بوون!

{^{۵۴} وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ} نه‌ی پیغه‌مبه‌ر جیروکی لوط و نه‌ته‌وه‌که‌ی بو‌ گه‌له‌که‌ت بگ‌یرمه‌وه، کاتیک (لوط) هه‌ره‌شه‌ی له‌گه‌له‌که‌ی کردو له‌نیعمه‌ت و عه‌زایی خودا ترساندن‌ی دهرباره‌ی نه‌و کاره‌ دزیوه‌ی له‌ناویاندا باو بوو له‌نی‌ربازی و پ‌ئش نه‌وان که‌س نه‌ی کردبوو، خۆیان دایان ه‌ینابوو، هه‌زره‌تی لوط به‌شیومه‌یه‌کی سه‌ره‌نه‌شت نام‌یزو نارمه‌زایی دهر‌پ‌رین پ‌ئ‌ی فه‌رموون: نه‌وه‌ چۆن ئیوه‌ پرک‌ئشی نی‌ربازی ده‌که‌ن وازتان له‌نافره‌تا‌کانتان ه‌یناوه‌؟!

﴿فَمَا كَانَتْ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَبْطِغُونَ﴾ (۵۰) ﴿فَأَجْبَيْنَاهُ وَأَمْلَيْنَاهُ إِلَّا أَمْرًا نُهُ قَدْزَنْهَامِنْ الْفَنِيَّةِ﴾ (۵۱) ﴿وَأَنْظَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذِرِينَ﴾ (۵۲) ﴿قُلِ الْمُنْذِرُ لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ أَصْلَفْنَا لَهُ اللَّهُ خَيْرٌ أَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ (۵۳) ﴿أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَكِينَ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَبَابًا ذَاتَ بَهْجَةٍ مَّا كَانَتْ لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا أَوَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ بَلَّ هُمْ قَوْمٌ يَعْمَلُونَ﴾ (۵۴) ﴿أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا أَوَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ بَلَّ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ (۵۵) ﴿أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُ لَكُمْ خُلَفَاءَ أَوَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ بَلَّ مَعَهُ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ﴾ (۵۶) ﴿أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمِنْ رَبِّكُمُ الْبَرْقُ بَشْرًا بَلَّ رَحْمَتُهُ أَوَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ بَلَّ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ (۵۷)

{^{۵۵} أَيْنُكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ؟} چۆن ر‌ئ‌گا به‌خۆتان ده‌ده‌ن له‌ج‌یاتی نه‌وه‌ی ب‌چه‌ی لای نافرته‌ ده‌چنه‌ لای پ‌یاو؟ نه‌وه‌ ش‌دو‌زی جن‌سییه‌و لادانه‌ له‌س‌روشت و وازه‌ینانه‌ له‌شت‌یک که‌ خودا حه‌لا‌ئ‌ی کردوو به‌وتان، نه‌نجامدانی کار‌یکه‌ خودا ل‌ئ‌ی ح‌رام کردوون {بَلَّ أَنْتُمْ قَوْمٌ تُجَاهِلُونَ} له‌پ‌استیدا ئ‌یوه‌ گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌کی نه‌قام و ب‌ئ‌ هۆشن، چاکه‌ و خراپه‌ی خۆتان نازانن، سه‌ره‌نجامی کاره‌ ناش‌یرینه‌کانتان دهرک‌ نا‌که‌ن.

کۆتایی جزئی نۆزه‌یه‌یه‌

{^{۵۶} فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ مِنْ قَرْيَتِكُمْ} وه‌لام‌ی گه‌له‌که‌ی جگه‌ له‌پ‌راگه‌یان‌دن‌ی سوربوونی خۆیان له‌سه‌ر کرده‌وه‌ ناش‌یرینه‌کانیان ه‌یچی تر نه‌بوو، له‌ج‌یاتی نه‌وه‌ی په‌ندنام‌یز بن‌وبه‌ خۆیاندا ب‌چه‌نه‌وه‌ واز له‌و

عاده‌ته قیزمونه‌یان بهینن زیاتر له‌سەر کاره‌که‌یان سوربوون، پاش دهمه دهمی و راویژ کردن له‌نیو خویندا، وتیان: لوو و کەس و کارو شوینکە و توویان له‌ولات دمریکەن، مه‌هیڵن کەس له‌گه‌لیان دابنیشن! چونکه نه‌وانه به‌که‌لکی نه‌وه نایه‌ن هاوسییمان بکه‌ن، به‌نه‌سیجه‌ت و نامۆزگاریه‌کانیان فسقه‌ل دمبین و قسه‌کانیان له‌سەر شانمان گرانه. ولات ولاتی خو‌مانه و لوو و تاقمه‌که‌ی به‌نیمه‌ بیگانه‌ن و نیمه‌ له‌گه‌لیان هه‌تاکه‌ین. **{إِلَهُمَّ أَنْاسٌ يَتَطَهَّرُونَ}** نه‌وانه که‌سانیکن له‌ کرده‌وی نیمه‌ نارازین و خو‌یان به‌خاوین حیساب ده‌که‌ن و (بیلامانا خو‌یان پیس ناکه‌ن!!).

{۵۷} فَأَنجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا أَمْرًا قَدَرْنَا مِنَ الْغَابِرِينَ} چه‌زهرتی لوو و نه‌وانه‌ی نیمانیان پی هی‌نابوو رزگارمان کردن جگه‌ له‌ژنه‌که‌ی لوو و نه‌و رازی بوو به‌ کرده‌و ناشیرینه‌کانی خه‌لکه‌که‌ و له‌ژیره‌و یارمه‌تیدمریان بوو جاسوسی بو ده‌کردن، که‌ چه‌زهرتی لوو و میوانی ده‌هاتن راپۆرتی ئی ددان و هه‌والی به‌خه‌لکه‌که‌ راده‌گه‌یانندن، بۆیه نیمه‌ بریارماندا که‌ نه‌و ژنه‌ له‌پیری له‌ناوچوان بی، چونکه که‌سی به‌کاری منکه‌ر رازی بی با بۆخۆشی نه‌یکا سزای بکه‌رانی هه‌یه.

{۵۸} وَأَنْظَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنَافِرِينَ} واته: به‌رده‌بارانمان کردن به‌ به‌رده‌ بارانکردن، به‌و به‌رده‌ بارانکردنه‌ له‌ناومان بردن، خراپ بارانیك بوو نه‌و به‌رد بارینه‌ی نه‌و گه‌له‌ هه‌ر شه‌ لی‌کراوه‌مان پی له‌ناوبردن، بیانوو‌یان هی‌تانه‌وه‌و بیانوو‌مان برین.

{۵۹} قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ} نه‌ی موحه‌مه‌ده! بلێ سوپاس بۆ خودایه، چه‌مدو سوپاسی خودا بکه‌ له‌سەر نه‌و هه‌موو نیعمه‌ته‌ مه‌زن و جو‌راو جو‌رانه‌ی: که‌له‌ژماره‌ نایه‌ن و به‌به‌نده‌کانی خو‌ی به‌خشیون، هه‌روه‌سا سوپاسی خودا بکه‌ له‌سەر تایبه‌تمه‌ندی زاتی پاکی به‌و صیغه‌ته‌ به‌رزو شکۆمه‌ندیانه‌ی پیانه‌وه‌ (متصف)ه. به‌و ناوه‌ جوانانه‌ی که‌هه‌نی و هاواری ئی ده‌کرئ پیان! **{وَسَلَامٌ عَلَىٰ عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَىٰ}** نه‌ی موحه‌مه‌ده! دروود بنیره‌ بۆ سه‌رگیانی پاکی نه‌و به‌نده‌نه‌ی خودا: که‌ هه‌لی بژاردون بۆ فروستاده‌یی و به‌یامی خو‌ی پێدا ناروون بۆسه‌ر به‌ره‌ی ئاده‌میزاد، **{إِنَّ اللَّهَ**

خَبِيرٌ أَمَّا يُشْرِكُونَ؟} ئایا نه‌و خودایه‌ی ناوی (الله) یه‌و خاومنی شکۆمه‌ندی و تواناو دمه‌سه‌لاتی ره‌هایه، نه‌و شیاوتره‌ بۆ په‌رستن و به‌نده‌یه‌تی بۆ کردن یان نه‌م خودا درۆژنانه‌ی به‌ناحه‌ق کردویانن به‌هاو‌دی خوداو دارای هیچ شتیك نین؟؟

{۱} أَأَمْنٌ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَبَادِقَ دَاثَ بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنبِتُوا شَجَرَهَا} ئایا بته‌پرستی و عیباده‌تکردن بۆ نه‌و شتانه‌ی سودو قازانجیان به‌ده‌ست نیه‌ باشه‌ یان عیباده‌تکردن بۆ خودایه‌ك: که‌ به‌دیته‌نهری ئاسمانه‌کانه‌ به‌و هه‌موو جوانی و به‌رزوی فراوانیه‌وه‌ له‌گه‌ل نه‌و چه‌مکه‌ نه‌ستیره‌و مانگو خۆره‌ی له‌فه‌له‌ك و چه‌مسهر و هی‌له‌کانیان دا دین و ده‌چن؟؟ هه‌روه‌ها زه‌وی دروستکردوه‌ به‌و شیوه‌ی بگونجی بۆ تیدا ژیان، کیوو دۆل و ساری تیدا ره‌خساندون، نه‌مجار له‌ئاسمانه‌وه‌ بارانمان بۆ سه‌ر باراندوه‌ دره‌خت و روه‌کمان تیدا رواندون! نه‌گه‌ر باران نه‌بوایه‌ نه‌دمروان، دم‌ریاو زێ و چۆم و گانیوو بیرو شه‌لالمان تیدا ره‌خساندون، باخچه‌و باغ و دارستانمان تیدا خو‌لقاندوه‌، به‌روبووم دانه‌وی‌له‌مان تیدا به‌دی هی‌ناوه‌، جو‌رده‌ها ئاژه‌ل و گیانه‌به‌ره‌ی ترمان تیدا دروست کردوه‌، نه‌مانه‌ هه‌موویان بۆ به‌رژه‌وه‌ندی نیوه‌ی ئاده‌میزاده، بۆ دابین بوونی رزق و رۆژی نیوه‌یه، بۆ زیانخۆشی و له‌زمت و ده‌رگرتنی نیوه‌یه، خۆ نه‌گه‌ر په‌رومردگار نه‌و گیاو و گزو دارو دره‌خته‌ی بۆ نیوه‌ نه‌خو‌لقاندايه، که‌ی نیوه‌ دارای نه‌وه‌تان هه‌بوو بیانروینن؟؟ نیوه‌ دمه‌سه‌لاتی به‌دیته‌نانی چله‌گیایه‌کتان نیه‌و دارای خو‌لقاندنی دهنکه‌ دانه‌وی‌له‌یه‌ك نین!!! **{إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَأَنْتُمْ لَا تَوَدُّونَ}** ئایا ده‌گونجی و عه‌قل په‌سندی ده‌کا له‌گه‌ل هه‌بوونی خودای تاك و ته‌نیاو به‌تواناو زانادا خودای تر هه‌بن، عیباده‌تیان بۆ بکری!! نه‌خه‌یر خودای تر نین و هه‌ر (الله) خودایه‌و هه‌ر نه‌و شیای په‌رستش بۆ کردنه!

{۲} أَأَمْنٌ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا} واته: ئایا عیباده‌تکردن بۆ بت و سه‌نه‌میک باشه: که‌هیچ سوودو قازانجیان ئی چاو‌مروان ناکری؟ یان بۆ خودایه‌ك که‌زه‌وی واره‌خساندوه‌ به‌که‌لکی قه‌رارگای ئاده‌میزادو شتی تریش بی، **{وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا}** په‌رومردگار له‌زه‌وی دا کیوو دۆل و ده‌شتایی رسکاندون و به‌ناو زه‌وی دا زێ و چۆم و چه‌میلکه‌ی دروست کردون! **{وَجَعَلَ لَهَا**

رَاسِي ﴿۱﴾ په رومردگار له زموى دا كيوى بهديهيانو، ودهكوو
بزمار له زموى دا دايكوتاونو له ننگمري زومبيان راگرتووه،
ناهيلن له رمبكا، له زوربهى شوين دا نه م كيوانه سمرچاوى
چومه كاننو له وانه وه ناو ه لدمقولى و سمره و ژير بهرمو شيوو
دوله كان ه لدمرژى و زى و چومه كان پيك دين. ﴿وَجَعَلَ بَيْنَ
الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا﴾ په رومردگار له نيوان ناوى شيرين و گواراو
ناوى سويدا نيوهندى داناوه، واته: له نيوان دمرياي سوپرو
تال و چومى شيرين و گوارادا پهردهى داناوه. (به شيوى
ته غليب) به چوم دهلى دمريا، چونكه ماده كه يان كه ناوه هاو به شه
له نيوان دمرياو چوم دا. ﴿أَيُّهَا مَعَ اللَّهِ؟﴾ ناي ا له گهل خودادا خوداى
تر هه؟ ﴿بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ وهلى زوربهى زورى
ناده ميزاد نه ندازى گه ورمي و به توانايى و دانايى خودا
نازانن، ههست به زياني بته پرستى خويان ناكهن، نازانن
خودا پرستى و يه كتاپه پرستى چهند به سوده بويان!!

﴿أَمِنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُ لَكُم
خُلَفَاءَ الْأَرْضِ﴾ نايا نهو شته هيچ له بارا نه بوانه ي بى گيان و
ههستن باشن بو خودا يه تى و شياوى پرستش بو كردنن؟ يان
نهو خودا يه ي به هاناي لى قه و ماوو داموا وانه وه دى نه گهر
هاوارى لى بكهن، ناخوشى و تهنگانه و به لا يان له سهر لادمباو
دميانكاته جيگرو ميراتگري پيشينان، چين له دواى چين
دميانكاته ميراتگري يه كترى! ﴿أَيُّهَا مَعَ اللَّهِ؟﴾ ناي ا دهگونجى
نهو خودا يه ي نهو زات و صيفاتنى خودا يه كى ترى له گهل دا
بى؟! ناي ا جگه له خوداى زاناو داناو به توانا كه سيكى تر هه يه
نهو كرده وهو صيفاتانه ي لى بوه شيته وه؟ كه سيكى تر هه يه
شياوى لى پارانه وهو عيبادت بو كردن بى؟ ﴿قَلِيلًا مَّا
تَذَكَّرُونَ﴾ ناي چهند به كه مى يادى نيعمه ته كانى خوا
دهكه نه وه، چهند سپله و بى نه زانن؛ چهند غافل و بى ناگان
له وكه سهى شارمزا ييتان دهكا بو رتيبازى حهق و راست و زموى
بو رام كردون، هوكارى تيذا زياني بو ره خساندون،

﴿أَمِنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلِ الرِّيَّاحَ بُشْرًا
بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ؟﴾ ناي ا نهو خودا دروژنانه ي نيوه به خودا يان
دمزانن هيچيان له دهست نايه باشن؟ يان نهو خودا گه ورمو
مهزنه باشه: كه پيتمويى نيوه دهكا له تاريخايى شهودا، يان

أَمِنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
أَوَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّكُمْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۱۶﴾
قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ
أَيَّانَ يَبْعَثُونَ ﴿۱۷﴾ بَلِ أَذْرَكَ عِلْمُهُمْ فِي الْآخِرَةِ بَلْ هُمْ
فِي شَكٍّ مِنْهَا بَلْ هُمْ مِنْهَا عَمُونَ ﴿۱۸﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
أَإِذَا كُنَّا تُرَابًا وَمَا أَؤْتَانَا مِنَّا لَمِغْرُوجُونَ ﴿۱۹﴾ لَقَدْ وَعَدْنَا
هَذَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا مِن قَبْلُ إِن هَذَا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿۲۰﴾
قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿۲۱﴾
وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴿۲۲﴾
وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۲۳﴾ قُلْ عَسَى
أَنْ يَكُونَ رَدْفٌ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ ﴿۲۴﴾ وَلَنْ يَكُونَ
لَدُنَّ مُضِلٍّ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿۲۵﴾ وَإِنَّ
رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿۲۶﴾ وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ
فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿۲۷﴾ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ
يَقُصُّ عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۲۸﴾

تاريكايى ناو دمريادا كاتى ريگاتان لى هه له بوو، رهه نوماييتان
دهكا ههرودها نه وكه سهى (با) دهنيرى ودهكوو مزگينى باران؛
كه په حمه تى خودا يه و زموى مردو زيندو دهكاته وه. ﴿أَيُّهَا مَعَ
اللَّهِ؟﴾ ناي ا دهگونجى خودا يه كى تر هه بى له گهل خوداى مهزن
دا نه م بوونه ورميان نه خشه كيش كردبى؟! نه خه ير خوداى
مهزن بوخوى ته نيا نه م بوونه ورمي رهنگريز كرده و
بهديه يانواده، كهس هاوهلى نيهو هه خوى خودا يه و هه خوى
په رومردگار ه ﴿تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ خوداى مهزن زور
به رزو پير وژتره له وى هاوهلى هه بى، نهو خودا دروژنانه ي
نهو نه فامانه به خودا يان دمزانن، خودانين و شياوى خودا يه تى
نين، نه وانه بوختانيان بى دهكه!!

﴿أَمِنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
أَيُّهَا مَعَ اللَّهِ؟﴾ ناي ا نهو خودا دروژن و بى دهسه لاتانه باشن،
يان نهو خودا مهزن و خاومن توانايه ي: كه به دهسه لاتى
خودا يه تى خوى بوونه ورمي بهديه يانواده نيوه له نه بووه

دروست کردود، بئى نه وهى له وده پيش نموونه تان هه بووبى،
 نيووى به وشيوه جوان و نايابه هي ناوخته گوږه پانى ژيانه وه،
 پاشان بوونه رو نيووش له ناو دها، سهر له نوئى له قيامت دا
 زيندوتان ده كاته وه! نهو خودايه ي: كه رزق و رزى نيوه
 فه راهم ده نيئى به وهى له ناسمانه و باران دمباريئى و له سهر
 زهوى دانه ويئه و مبه رهه م دينى. نايه ده گونجى خودايه كى تر
 هه بئى يارمه تى خوداي مه زنى دابى بو نه نجامدانى
 نه و كارانه؟! ﴿قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ نهى
 پيغه مبه رى خو شه ويست! پييان بلئى: به لگه له سهر بىرو
 بوچوونى خو تان بهيئنه وه نيشانه يه ك بخه نه رو پشتگيرى
 راستى بىرو باومره كه تان بكا، هاوه ل دانان بو خوداو
 بته رستيتان بچه سپيئى، ده كوا نه گهر راست ده كمن له گه ل
 خو تان و غه پرى خو تان به لگه بخه نه رو!!

﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾ نهى
 پيغه مبه ر به هه موو خه لك رابگه يه نه و تييان بگه يه نه:
 كه هيچ كه سيك له ناسمانه كان و زهوى دا جگه له خودا غه يپ
 نازانى، زانيارى غه يپ تايبه ته به خوداو وه كه سى تر هيچى لئى
 نازانى مه گهر خودا بوخوى هه نديك له به ننده كانى به سهر
 هه ندى له و نه يئى يه دا ناگادار بكا. ﴿وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ
 يُبْعَثُونَ﴾ نه هلى ناسمانه كان و زهوى نازان: كه سى قيامت
 رادهمبى و مردو زيندو ده كرينه وه،

﴿بَلْ إِذَا رَأَى عِلْمُهُمْ فِي الْآخِرَةِ﴾ به لكوو له ناست زانينى كاتى
 هاتنى قيامت زانيارى ناده ميزاد به كو تا گه يشتو وه و
 له و باره و برستيان لئى براوه و دسه و مسان كه و تتوون. واته نه و
 زانيارانه ي هه يانبوو دمبارى سه لاندنى قيامت زنجيره دوا
 زنجيره هه لو هشا يه وه و هيچيان به ده سته وه نه ما! ﴿بَلْ هُمْ فِي
 شَكٍّ مِنْهَا﴾ به لكوو كافره كان له حاله تى هه پيرانى و
 سه راسيمه يى دان شك و گومان يان هه يه دمبارى هاتنى
 قيامت! ﴿بَلْ هُمْ مِنْهَا عَمِينَ﴾ به لكوو نه وانه له كو پرى و
 نه قامى و بئى ناگايى دان دمبارى قيامت و روداو هكانى،
 نه وان نايه ن ژيرانه بىر بكه نه وه. هيرو تواناي خو يان
 بخه نه گه رو له ناخه وه هه ول بدن به لگه كانى سه لاندنى
 هاتنى قيامت و چه سپاندنى ده سته به ر بكه ن،

﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَإِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبَاؤُنَا أَنشَاءَ لَمُخْرَجُونَ؟﴾
 موشريك و نينكار يكه رانى زيندو بوونه وه؛ نه وانه ي بر وايان
 به هه بوونى خوداي تاك و ته نها و زاناو داناو به توانا نيه،
 پيغه مبه ره كانى به درو ده خه نه وه ده لئى: نايه نه گهر نيمه
 گيانمان دمروچوو نه ندام و جه سته مان رزى و پو لكا، بووينه وه
 به خو ل و جه سته مان په رت و بلا و بو وه، نه مه ش حاله تيكه
 به ده گممن نه بئى به سهر هه موو مردو يك دا دئى، هه موو كه س
 جگه له حاله تى شازو ده گممن. دواى مردنى به ما و ميه ك
 جه سته ي دمرو زئى، دهى نه گهر نه و رزين و پو لكانه يان به سهر دا
 هات؛ نايه ده گونجى جاريكى تر نيمه و باوك و باپير انمان
 گيان يان به به ردا بكريته وه؟! رى تيده چئى جه سته ي پو لكا و
 به خو ل بوومان جاريكى تر ريك بخريته وه و گيانى تئى
 بجي ته وه؟

﴿لَقَدْ وُعِدْنَا هَذَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ﴾ بيگومان به دري زايى
 مي زوو نيمه و باوك و باپير انمان نه و جو ره قسه و باسه مان
 بيستوه و ده يي سين، هه ر قسه يه و ناومروكى نيه، نيسمى بئى
 موسه ممايه، چ حه قيقه تيكي و اه يقى نيه. كه س دواى مردن
 زيندو نه بو ته وه ﴿إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ﴾ نه م قسه و واده و
 به لئانه دمبارى زيندو بوونه وه جگه له نه فسانه و خه رافات و
 تو ره هات زياتر هيچى تر نيه، چيروكه كو ن و قسه ي پرو
 بووچه، چين له دواى چين ناده ميزاد ليكتريان و مرگرتو وه و
 به لگه يه كى مه عقوول پشتگيرى ناكا.

﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ﴾
 نهى پيغه مبه رى خو شه ويست! به و موشريك و خودا نه ناسانه
 بلئى: به ناو خاكى حي جازو شام و يه مهن و شو ينى تريش دا
 بگه رين، سه رنج له ناكام و به سه رهاتى كافره كانى پيشووتان
 بدن، بزائن سه رمنجامى نه وانه ي پيغه مبه ران يان به درو
 خستوونه وه چى بوو؟

﴿وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ﴾ نهى
 موحه ممه دا! نه تو دلته نگو خه هه تبار مبه به به وهى نه و
 موشريكه قوره يشيانه روله بانگه واز ييه كه ت و مرده گيرن و
 په يامه كه ت به درو ده خه نه وه، پيلانت لئى ده گيرن و هه ولى
 تيرور كردنت دده ن، گو ييان پئى مه ده و به هه نديان مه گره،
 چونكه خودا پاريزمرو يارمه تيدمرت، له پلان و ده ستنى نه وان

دمتپاریژی و نایینه کمت بلا و دهکاته وه به سه ر ناحه زانت دا زالت دهکا.

﴿وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ﴾ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰ ۱۰۱ ۱۰۲ ۱۰۳ ۱۰۴ ۱۰۵ ۱۰۶ ۱۰۷ ۱۰۸ ۱۰۹ ۱۱۰ ۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۳ ۱۱۴ ۱۱۵ ۱۱۶ ۱۱۷ ۱۱۸ ۱۱۹ ۱۲۰ ۱۲۱ ۱۲۲ ۱۲۳ ۱۲۴ ۱۲۵ ۱۲۶ ۱۲۷ ۱۲۸ ۱۲۹ ۱۳۰ ۱۳۱ ۱۳۲ ۱۳۳ ۱۳۴ ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۸ ۱۳۹ ۱۴۰ ۱۴۱ ۱۴۲ ۱۴۳ ۱۴۴ ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۴۸ ۱۴۹ ۱۵۰ ۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ ۱۵۴ ۱۵۵ ۱۵۶ ۱۵۷ ۱۵۸ ۱۵۹ ۱۶۰ ۱۶۱ ۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴ ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰ ۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴ ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰ ۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴ ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴ ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰ ۲۰۱ ۲۰۲ ۲۰۳ ۲۰۴ ۲۰۵ ۲۰۶ ۲۰۷ ۲۰۸ ۲۰۹ ۲۱۰ ۲۱۱ ۲۱۲ ۲۱۳ ۲۱۴ ۲۱۵ ۲۱۶ ۲۱۷ ۲۱۸ ۲۱۹ ۲۲۰ ۲۲۱ ۲۲۲ ۲۲۳ ۲۲۴ ۲۲۵ ۲۲۶ ۲۲۷ ۲۲۸ ۲۲۹ ۲۳۰ ۲۳۱ ۲۳۲ ۲۳۳ ۲۳۴ ۲۳۵ ۲۳۶ ۲۳۷ ۲۳۸ ۲۳۹ ۲۴۰ ۲۴۱ ۲۴۲ ۲۴۳ ۲۴۴ ۲۴۵ ۲۴۶ ۲۴۷ ۲۴۸ ۲۴۹ ۲۵۰ ۲۵۱ ۲۵۲ ۲۵۳ ۲۵۴ ۲۵۵ ۲۵۶ ۲۵۷ ۲۵۸ ۲۵۹ ۲۶۰ ۲۶۱ ۲۶۲ ۲۶۳ ۲۶۴ ۲۶۵ ۲۶۶ ۲۶۷ ۲۶۸ ۲۶۹ ۲۷۰ ۲۷۱ ۲۷۲ ۲۷۳ ۲۷۴ ۲۷۵ ۲۷۶ ۲۷۷ ۲۷۸ ۲۷۹ ۲۸۰ ۲۸۱ ۲۸۲ ۲۸۳ ۲۸۴ ۲۸۵ ۲۸۶ ۲۸۷ ۲۸۸ ۲۸۹ ۲۹۰ ۲۹۱ ۲۹۲ ۲۹۳ ۲۹۴ ۲۹۵ ۲۹۶ ۲۹۷ ۲۹۸ ۲۹۹ ۳۰۰ ۳۰۱ ۳۰۲ ۳۰۳ ۳۰۴ ۳۰۵ ۳۰۶ ۳۰۷ ۳۰۸ ۳۰۹ ۳۱۰ ۳۱۱ ۳۱۲ ۳۱۳ ۳۱۴ ۳۱۵ ۳۱۶ ۳۱۷ ۳۱۸ ۳۱۹ ۳۲۰ ۳۲۱ ۳۲۲ ۳۲۳ ۳۲۴ ۳۲۵ ۳۲۶ ۳۲۷ ۳۲۸ ۳۲۹ ۳۳۰ ۳۳۱ ۳۳۲ ۳۳۳ ۳۳۴ ۳۳۵ ۳۳۶ ۳۳۷ ۳۳۸ ۳۳۹ ۳۴۰ ۳۴۱ ۳۴۲ ۳۴۳ ۳۴۴ ۳۴۵ ۳۴۶ ۳۴۷ ۳۴۸ ۳۴۹ ۳۵۰ ۳۵۱ ۳۵۲ ۳۵۳ ۳۵۴ ۳۵۵ ۳۵۶ ۳۵۷ ۳۵۸ ۳۵۹ ۳۶۰ ۳۶۱ ۳۶۲ ۳۶۳ ۳۶۴ ۳۶۵ ۳۶۶ ۳۶۷ ۳۶۸ ۳۶۹ ۳۷۰ ۳۷۱ ۳۷۲ ۳۷۳ ۳۷۴ ۳۷۵ ۳۷۶ ۳۷۷ ۳۷۸ ۳۷۹ ۳۸۰ ۳۸۱ ۳۸۲ ۳۸۳ ۳۸۴ ۳۸۵ ۳۸۶ ۳۸۷ ۳۸۸ ۳۸۹ ۳۹۰ ۳۹۱ ۳۹۲ ۳۹۳ ۳۹۴ ۳۹۵ ۳۹۶ ۳۹۷ ۳۹۸ ۳۹۹ ۴۰۰ ۴۰۱ ۴۰۲ ۴۰۳ ۴۰۴ ۴۰۵ ۴۰۶ ۴۰۷ ۴۰۸ ۴۰۹ ۴۱۰ ۴۱۱ ۴۱۲ ۴۱۳ ۴۱۴ ۴۱۵ ۴۱۶ ۴۱۷ ۴۱۸ ۴۱۹ ۴۲۰ ۴۲۱ ۴۲۲ ۴۲۳ ۴۲۴ ۴۲۵ ۴۲۶ ۴۲۷ ۴۲۸ ۴۲۹ ۴۳۰ ۴۳۱ ۴۳۲ ۴۳۳ ۴۳۴ ۴۳۵ ۴۳۶ ۴۳۷ ۴۳۸ ۴۳۹ ۴۴۰ ۴۴۱ ۴۴۲ ۴۴۳ ۴۴۴ ۴۴۵ ۴۴۶ ۴۴۷ ۴۴۸ ۴۴۹ ۴۵۰ ۴۵۱ ۴۵۲ ۴۵۳ ۴۵۴ ۴۵۵ ۴۵۶ ۴۵۷ ۴۵۸ ۴۵۹ ۴۶۰ ۴۶۱ ۴۶۲ ۴۶۳ ۴۶۴ ۴۶۵ ۴۶۶ ۴۶۷ ۴۶۸ ۴۶۹ ۴۷۰ ۴۷۱ ۴۷۲ ۴۷۳ ۴۷۴ ۴۷۵ ۴۷۶ ۴۷۷ ۴۷۸ ۴۷۹ ۴۸۰ ۴۸۱ ۴۸۲ ۴۸۳ ۴۸۴ ۴۸۵ ۴۸۶ ۴۸۷ ۴۸۸ ۴۸۹ ۴۹۰ ۴۹۱ ۴۹۲ ۴۹۳ ۴۹۴ ۴۹۵ ۴۹۶ ۴۹۷ ۴۹۸ ۴۹۹ ۵۰۰ ۵۰۱ ۵۰۲ ۵۰۳ ۵۰۴ ۵۰۵ ۵۰۶ ۵۰۷ ۵۰۸ ۵۰۹ ۵۱۰ ۵۱۱ ۵۱۲ ۵۱۳ ۵۱۴ ۵۱۵ ۵۱۶ ۵۱۷ ۵۱۸ ۵۱۹ ۵۲۰ ۵۲۱ ۵۲۲ ۵۲۳ ۵۲۴ ۵۲۵ ۵۲۶ ۵۲۷ ۵۲۸ ۵۲۹ ۵۳۰ ۵۳۱ ۵۳۲ ۵۳۳ ۵۳۴ ۵۳۵ ۵۳۶ ۵۳۷ ۵۳۸ ۵۳۹ ۵۴۰ ۵۴۱ ۵۴۲ ۵۴۳ ۵۴۴ ۵۴۵ ۵۴۶ ۵۴۷ ۵۴۸ ۵۴۹ ۵۵۰ ۵۵۱ ۵۵۲ ۵۵۳ ۵۵۴ ۵۵۵ ۵۵۶ ۵۵۷ ۵۵۸ ۵۵۹ ۵۶۰ ۵۶۱ ۵۶۲ ۵۶۳ ۵۶۴ ۵۶۵ ۵۶۶ ۵۶۷ ۵۶۸ ۵۶۹ ۵۷۰ ۵۷۱ ۵۷۲ ۵۷۳ ۵۷۴ ۵۷۵ ۵۷۶ ۵۷۷ ۵۷۸ ۵۷۹ ۵۸۰ ۵۸۱ ۵۸۲ ۵۸۳ ۵۸۴ ۵۸۵ ۵۸۶ ۵۸۷ ۵۸۸ ۵۸۹ ۵۹۰ ۵۹۱ ۵۹۲ ۵۹۳ ۵۹۴ ۵۹۵ ۵۹۶ ۵۹۷ ۵۹۸ ۵۹۹ ۶۰۰ ۶۰۱ ۶۰۲ ۶۰۳ ۶۰۴ ۶۰۵ ۶۰۶ ۶۰۷ ۶۰۸ ۶۰۹ ۶۱۰ ۶۱۱ ۶۱۲ ۶۱۳ ۶۱۴ ۶۱۵ ۶۱۶ ۶۱۷ ۶۱۸ ۶۱۹ ۶۲۰ ۶۲۱ ۶۲۲ ۶۲۳ ۶۲۴ ۶۲۵ ۶۲۶ ۶۲۷ ۶۲۸ ۶۲۹ ۶۳۰ ۶۳۱ ۶۳۲ ۶۳۳ ۶۳۴ ۶۳۵ ۶۳۶ ۶۳۷ ۶۳۸ ۶۳۹ ۶۴۰ ۶۴۱ ۶۴۲ ۶۴۳ ۶۴۴ ۶۴۵ ۶۴۶ ۶۴۷ ۶۴۸ ۶۴۹ ۶۵۰ ۶۵۱ ۶۵۲

﴿قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدْفُكُمْ بَعْضُ الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ﴾ نهی
 موحه ممهده! بیان بلی: نزیکهو له وانهیه برئ لهو عهزابهی
 ئیوه په له تان لییه ته به شوینتانه وه بئو لی تان نزیک
 بوو بیته وهو هاکا په خه ی گرتن. بهم شیوه هورنانی پروژ
 ترسو هه له ق ده خاته ناو دلی موشریکه کانه وه، دیمه نی وایان
 نیشان ددها تارمایی عهزابی تیدا بینن.

﴿وَإِنْ رَيْتَ لَدُوْكَ فَضْلًا عَلٰى النَّاسِ وَلٰكِنْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَشْكُرُوْنَ﴾^{۲۳}

بیگومان خودای تو نهی موحه ممه! خاومنی فهضلو
بهخششه بهسهر هه موو ئاده میزادا به موسوئلمان و
کافریانه وه، به چاک و خراپ و تاوانبارو بی تاوانیان وه، نازو
نیعمه تی خوئی دهر پژی بهسهریان دا هه رچهنده خوئیان سته م
له خوئیان دهکن و شوکرو سوپاسی خودای خاومن نیعمه ت
ناکهن!

﴿وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ﴾ بیگومان
خودای تو زاناو ناگاداره بهو نهیئی یانهی وا لهدمروونی
نادهمیزادان دایه، ههر وهکوو چۆن ناگاداری شته
ناشکر اکانیانه.

﴿وَمَا مِنْ غَابَةِ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾ هيج
شتيكي نهيني و په نامه كي نيه له بوونه و مردا، له ناسمانه كان و
زموى دا، نيللا زانيارى دمربارهى له له و حوله حقوق دا تو مار
كراوه، هه رچى بووه و هه رچى دمبى له رپاوردوو داهاتوودا،
خوداى مه زن دميرانى و زانيارى ته واوى دمربارهى ههيه،
ناشكراو نهينى و مكو يه ك دمزانى، زاناو ناگادارى نهينى ناو
ناسمانه كان و زمويه ..

﴿٦٦﴾ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَفُصُّ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٦٧﴾ بَيَّكُومَانِ نَمُ قُورَنَانِ پِرُوزَه هِهَوَالِ دَدَا

وَلِئَلَّهُمْ لَمْدَىٰ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٧٨﴾ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَىٰ آلَتِهِ لَعَتَىٰ الْعَالَمِينَ ﴿٧٩﴾ إِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْغَوْقَ وَلَا تَسْمَعُ الْغُصَّ الدَّعَاةَ إِذَا وَلُوا مَدْبِرِينَ ﴿٨٠﴾ وَمَا أَنتَ بِهَدَىٰ الْعَمَىٰ عَنْ صَلَاتِهِمْ ۖ إِنَّ تَسْمِعُ إِلَّا أَمَنَ يُؤْمِنُ وَيَايُنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾ وَإِنَّا وَفَّعَ الْقَوْلَ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿٨٢﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أَمَّةٍ قَوْمًا مِّمَّنْ يَكْذِبُ وَيَايُنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿٨٣﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ قَالَ أَكَذَّبْتُم بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِطُوا بِمَا أَعْلَمَ أَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾ وَوَفَّعَ الْقَوْلَ عَلَيْهِمْ بِمَا طَعَلُوا فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٨٥﴾ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا آلِيلَ لِسَانِكُمْ فَأَنَّىٰ يَسْمَعُونَ ﴿٨٦﴾ وَيَوْمَ يَنْفَعُ فِي الصُّورِ فَفُزِعَ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَمَن فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَن شَاءَ اللَّهُ وَكُلٌّ أَتَوْهُ دُخْرِينَ ﴿٨٧﴾ وَرَأَى الْجِبَالُ تَحْسِبُهَا جَمَادٍ مَّقْوًى تَهْتَزُّ مَرَّ السَّعَابِ صُنْعَ اللَّهِ الَّذِي أَتَقَنَ كُلُّ شَيْءٍ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾

به نه ته وهی ئیسرائیل که هه لگری ته ورات و ئینجیلن به حه قیقه ته و راستی زوړشت له وانه ی تپیدا که و توونه کیشه و نیزاعه وه، حه قیقه تیان بو رون دمکاته وه، و دکوو نه و دوو به رمکی و نیزاعه ی هه یانه دمبارمى حه زرمتى عيساو دایکی؛ جوله که بوختانیان بو دکهن و مهریم به داوین پیس و عيسا به به بیژو له قه لهم ددهن. مه سیحی هیئدیان به رز دکهنه وه دمیانگه یه ننه پله و پایه ی خودایه تی و به خودایان دمران!!

﴿وَأِنَّهُ لَهْدَىٰ رَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾ بىگومان قورنان
 ھىدايەتدەرى موسولمانانە، شارمزاياپان دەکا بۇ پىيازى راست و
 دروست، رحىمەت و بەرکەتە بۇيان لەھەموو رويەكەو،

﴿٧٨﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿﴾ بېگومان
خودای تو ئەوی موحه مەد ﷻ : زۆربەى ئەوشتانەى
کەنەتەوئى ئیسرائیل تۆ یدا کەوتونە کێشەو نيزاعەوہ بۆيان
پەکالا دەکاتەوہ، دئنیابە خودای تو (کە ئەوہ برێکە لەزانایى و
دانایى) روۆی قیامت حوکم دەکا لەنێوان بەهەتە چووان و

له نیوان نه وانه دا که ریږبازی راستیان گرتووه، به حوکم و
عه داله تکاریی خوی بریاریان له نیوان دا دمردهکا،
﴿^{۷۹} فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ﴾ پشت به خودا
بیهسته و بتمانته هر به نه و هه بی، هه موو کاریکت به نه و
بسپیره، به رده و ام به له سهر بانگه وازی خوت و به یامی خوت
رابگه یه نه و گوی به ناهه زانی نایین مه ده، چونکه بیگومان تو
له سهر ریږبازی حق و خودا په سندی،

﴿^{۸۰} إِنَّكَ لَا تَسْمِعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَلَّوْا
مُدْبِرِينَ﴾ چونکه بیگومان که سیک به پیر بانگه وازی به که ته وه
دی، که دل زیندو بی و دل و گویچکه خویان بو
بانگه وازی به که به نه وه، به لام نه وانه دیان مردوه و چاوی
دلیان نابینی، به لگه یه هیدایه و نیمان نابیس، نه تو ناتوانی
به زور بیانخه یه سهر هیدایه، نه تو ناتوانی شتیک بخه یه
گویچکه یانه وه سودبه خش بی، نه وان له وکاته دا، که پشت
هه لده که نه و رو و مرده گپرن و هکوو مردو وان و نه صیحه و
ناموزگاریه کانت کاریان تی نا کاو هیچی لی حالی نابن.

﴿^{۸۱} وَمَا آتَاكَ بِهَادِي الْعُمَىٰ عَنْ ضَلَالِهِمْ﴾ نه ی موحه ممه دا
نه تو ناتوانی نه وانه ی چاوی دلیان کویر بووه هیدایه تیان
بدی و له گومرای خویان بیانگپریه وه، چونکه په رده ی
کوهر و گومرای چاوی دلی داپوشیون، تی فکرینیان له په یامی
تو بونا کرئ، ناتوان ورد بوونه و دیک نه نجام بدن حق
بناسن و سوودی لی بیینن ﴿إِنْ تُسْمِعْ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ
مُسْلِمُونَ﴾ نه و هکوو بیستنی په یامی تو سوودی هه یه نیلا بو
که سانیک که له زانیاری خودا دا چه سپاوه نیمانت بی ده یین و
ته صدیق دکه نه، نه وانه خاوم بر او یه کتا به رستن،
که ردنکه چی فه رمان و جله و گریه کانی دهن.

﴿^{۸۲} وَإِذَا وَقَّعَ الْقَوْلَ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ
أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ﴾ له کو تایی دنیاداو له و
روژگارمدا: که ناده میزاد تووشی فسادو بی دینی دهن و نایینی
خودا فه راموش دکه نه، له جیاتی نایینی نیسلام شوین یاسای
دانراوی گا ورو جوله که دکه ون، ریږبازی حیزب و پارتی
عیلمانی په پیره دکه نه، شیای نه وه دهن سزای هره شه بی
لیکرویان بوی، نه مهش له پی شه تایی هاتنی قیامت دا دهبی،
جاله وکاته دا خودای مه زن پیره که له زهوی بو ناده میزاد

ده خاته رو و هه وانیان پی دمه دا: که زور به ی زوری ناده میزاد
بروایان به نیشانه کانی خودا نیه و کافرن.

﴿^{۸۳} وَيَوْمَ نَخْشِرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ يَكْذِبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ
يُرْغَمُونَ﴾ ^{۸۴} حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوا قَالَ أَكَذَّبْتُمْ بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِطُوا بِهَا
عِلْمًا أَمْ إِذَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ؟ نه و روژدی: که له هه موو
ناده میزادانی چه رخ و روژگار هه کانی دنیای کو مه لیک زور
له سهرانی سته مکارو به درو خه رده و ی پیغه مبه ران و نیشانه ی
خودایه تی خودا له ساری مه حشه ردا کو بکه یه نه وه، بو حق و
حیساب له گهل کردن، جا که هه موویان کو بوونه وه و کو
کرانه وه، له بهر دمستی خودا دا راده گپرن بو حساب و
لیکولینه وه له گهلان، په رومردگار به شیوه ی سهر زدنشت و
سهر کوتانه وه بیان دمه رموی: نه وه نه و نایات و نیشانه ی
نامازمیان بو نه و روژ دمه کرد به درو تان دزمانین؟ بر و اتان به
پیغه مبه ران و نامه ناسمانی به کان نه کرد که هاتنی قیامت تیان
بی راگه یاندن؟؟ ده ی نه گهر له نایه ته کان ورد نه بوونه وه و
گویتان بو ناموزگاری پیغه مبه ران رانه گرت، نه دی به چیه وه
مه شغو بوون، به چیه وه خوتان خه ریک کردبو و ته صدیق و
ته کذبی جیتان دمه کرد؟؟

﴿^{۸۵} وَوَقَّعَ الْقَوْلَ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ﴾ نیر
نه وکاته ی عه زابی سه ختی خودا نازل دهبی بو سهر نه و
سته مکارو به درو خه رده وانه هیچیان هوشی عوزر هی نانه وه و
قسه کردنیان نامینی و مته قیان لیوه نایه،

﴿^{۸۶} أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا اللَّيْلَ لَيْسَكُنَا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِن فِي
ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ نه وه نه و ناده میزادانه ی په یامی
نیمه به درو دمه خه نه وه نایینن: که نیمه شه ومان به دیه ینا وه
بو نارام گرتن و هه سانه وه و بشوودان تی یدا! هه رده ها روژی
روناکمان بو به دی هی نا ون بو گهران و هه لدان به دوی کاسبی
کردن دا، بو هاتوو چووی و لاتان و بینینی سروشت و سوود
بینین و دابینکردنی پیویستی په کانی خویان! بیگومان له و
خولقاندن و به دیه ییان و رام کردنه دا نیشانه ی جوړاو جوړ
هه نه له سهر تا کو ته نهایی و به توانایی خودا بو زیندو
کردنه وه ی ناده میزاد له دوی مردنیان، حساب و لیکولینه وه
له گهل کردنیان و پاداشدانه و میان و توله لی ستاندنیان، بو
که سانیک بروایان هه بی به خوداو به پیغه مبه ری خودا،

﴿۸۷﴾ وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ﴿۸۸﴾ نَهَى بِنِغْمِهِر! نهوه بؤ نادهمیزادهکان باس بکه: که فوو دهکری بهشاخی (صور) دا، ههر چی زیندهومری ناو ناسمانهکان و سهر زهوی ههیه لهترسان زندهدقیان دهچی و دهمرن، جگه لهوانه ی پهر و مردگار نایهوی بمرن، بهو جوړه دلیان دادمه زرنی و ترسیان له بهر ناکهوی، نهوانهش بریک فريشتهن وهکوو جوبرائیل و میکائیل و نيسرافیل و نيزرائیل. هه نديک پييان وایه نهوانه شههیدکانن چوونکه بهدهقی قورنان شههیدان لای پهر و مردگار لای خودا زیندوون و رزق و روژیان دهریتی. ﴿وَكُلُّ آتَوْهُ ذَاخِرِينَ﴾ هه موو مهخلوقات بهی ماتهل بوون و دواکهوتن بههله داوان دهکشین بؤ ساری مهحشهر و بهگردنکه چی له بهردهم پهر و مردگارا رادهوستن و چاومروانی حیساب و لیقولینه و من،

﴿۸۸﴾ وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ ثَمَرٌ مِّمَّا السَّحَابُ ﴿۸۹﴾ نه تو لهو روژهدا دمروانی بؤ کیوهکان وایان دهینی: کهراوهستاوو نهجو لاون، ودهحال نهو کیوانه بهخیرایی دمروان و لهگهردان، وهکوو چوون هه ور بههوی بای توندو بههیزمه دمروان؛ چونکه قهبارهی گه وره نهگه ر بشرپا ههست بهرویشته نهکی ناکری. ﴿صَنَعَ اللَّهُ الَّذِي أَنْفَسَ كُلَّ شَيْءٍ﴾ نانهوه کردهوی نهو خودایهیه: کههه موو شتیکی بهکارامایی و دهسهلاتی خوئی نهنجام داوه، لههه موو شتیک دا کاردروست و دهست رمنگینه ﴿إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾ بیگومان خودای بالادهست و بهتوانا زاناو ناگاداره بههه موو کردهوی بهندهکانی و سزاو پاداشیان بهگویره کردهوهکانیان ددهاتهوه!!

﴿۸۹﴾ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ مِنْ فَزَعٍ يَوْمَئِذٍ آمِنُونَ ﴿۹۰﴾ کهسیک بیته ساری مهحشهر حال و مزعی و ابوویی نیمانی بهخودا هه بوویی یهکتاپهرست بوویی، کردهوی چاکی نهنجام دابن، لهپاداشی نهوهدا لای خودای بهخشندهو دادومر لهبهههشتی بهرین و رازاوهدا نازو نیعمهتی زورو زهبندهی دهریتی، لهترسی نهو روژه سهخته سامناکه رزگاری دهی، ترسی گه وره ی زیندو بوونهوه نایگریتهوه.

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ مِنْ فَزَعٍ يَوْمَئِذٍ آمِنُونَ ﴿۸۸﴾ وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وَجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۹۰﴾ إِنَّمَا أَمْرُهُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ الْبَلَدَةِ الَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأَمْرُهُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۹۱﴾ وَأَنْ أَتْلُو الْقُرْآنَ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿۹۲﴾ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سِيرِكُمْ ؕ إِلَيْهِ أَفْعُرُوقُهُمَا وَمَا رَبُّكَ بِفَعْلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۹۳﴾

سُورَةُ النَّمْلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طسّر ﴿۱﴾ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿۲﴾ تَتْلُو عَلَيْكَ مِنْ نَبَأٍ مُؤْمِنٍ وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۳﴾ إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أُمُلُهَا شَيْعًا يَسْتَضِعُّ مِنْ طَائِفَةٍ مِنْهُمْ يُدْبِحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿۴﴾ وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ﴿۵﴾

﴿۹۰﴾ وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وَجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۹۱﴾ کهسیکیش لهدونیدا هاوهلی بؤ خودا دانابی و تاوانی نهنجام دابن، بهو تاوانانهوه بیته ساری مهحشهر هیج چاکه لهتهرازوی کردهوهکانی دا نهبن یان خراپهکانی بهسهر چاکهکانی زال بن، نهوه بهرهودهو تور دهریته ناو دۆزهخهوه، نههمجار بهوان دهگوتری واته: بهکافرهکان دهگوتری: نایا نهمه سزای کردهوی خوټان نیه؟ نایا نهه عهزابه جگه لهتولیهی کردارهکانی خوټان زیاتر ههیه؟!

﴿۹۱﴾ إِنَّمَا أَمْرُهُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ الْبَلَدَةِ الَّذِي حَرَّمَهَا ﴿۹۲﴾ نهی بِنِغْمِهِر! بهو موشریکانه بلئی: نهوهکوو من فهرمانم پی کراوه نیللا بهوه فهرمانم پی کراوه: که عیبادهتی پهر و مردگارو خاوهنی نهو مهککهیه بکهه: که کهخودا کردویهتی بهحههرهه جیگای نهمن و ناساپش و ریزو نرخی

په پامه که م بگه یه نهم، د لئیا بن خودای مه زن له وه به ولا وه
نیشانه کانی گه وره یی خو ی و دانایی و دسه لاتی ره های و
نیشانهای عه زابی سه ختی نیشان نی وه ددها، بو تان
دمرده که وئ: که من راستگو م له په پامه که م دا، هه موو شتی کتان
بو رون ده بیته وه دوزانن حه قه، ﴿وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا
تَعْمَلُونَ﴾ خودا غافل و بی ناگا نیه له وهی موشریکه کانی
مه که که و کسانای دیکه ده یکه ن، به لکو و ناگادار و زانیه
به هه موو کرده و ده یه کیان و هیچی لی گوم نابی و دلی سزا و توله
لی ستانندیان دوا ده خا بو کاتی دیاریکرا و به گویره ی
حیکمه ت و دانایی خو ی هه رکا تی و دختی عه زابیان هات
ده یانگری و مؤله تیان نادا.

کو تایی سوره تی النمل

سوره تی (القصص)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿طسم﴾ له وه پی ش چه ند جاریک له بار دی نه م جو ره پی ته
(مقطع) انه وه دواوین، مانای هه ره و یچوو دلگیر نه وه بوو: که
په رومردگار ته حه ددای ناده میزاد و جندو که ده کا، ده فهرمو ی:
نی مه قورنانه م له م پیتانه پیک هی نا وه نه وه که لامه
موعجیزه یه، ده نی وه ش نازابن که لامی کی ناوا دابی نن!
﴿تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ﴾ نه وهی به نیگا بو ت دی و
به سه رتا ده خو یندری ته وه نایاتی قورنانی ره وان و سه رناسایه،
نایه تی نه وه کتیبه ن: که حه قیه ت و راستی نایین رون
ده کاته وه، هه والی رابو وردو داهاتوو راده گه یه نی و کارو باری
نایین شی ده کاته وه.

﴿قُلْ عَلَيْكُمْ مِنْ نَبِيِّ مُوسَىٰ وَفِرْعَوْنُ بِالْحَقِّ لَقَوْمٌ يُؤْمِنُونَ﴾ بریک
له جیرو کی موسا و فرعه و نت بو باس ده که یین، به شی و ده یه کی
حه ق و راست و واقعی، چو ن روی دا وه چو ن بو وه، ناوا بو تی
ده خو ینی نه وه، هه روه کو و بو خوت ناگاداری رودا وه کانی بو و بی
ناوا، نه مه ش به مه به ستی نه وهی نه وه خه لکه بر و ا
به په پامه که ت بکه ن و موسو لمان ببن و دلیان به قورنانه نارام
بگری.

دا و متی. ﴿وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأَمْرَتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾
فه رمانم پی کرا وه: که له تاقمی موسو لمانان بم، خودا به تاک و
ته نها بناسین و که س نه که یین به ها و دلی و ها و شانی،
یه کتا په رست بین و به دلسو زی گه رند که چی فه رمان و
جله و گیریه کانی په رومردگار بین! نه مه بر پره ی بانگه وازی
منه و بو خته ی په پامه که م بریتییه له وه، هو کارو نامیری نه م
بانگه وازییه شم خو یندنای قورنانی پیرو زه وه کو و ده فهرمو ی:
﴿وَأَنْ أَلْتَلُو الْقُرْآنَ﴾ فه رمانم پی کرا وه: که قورنانه بخو ینم،
چونکه قورنانه نامهی سه ره کی نه م بانگه وازییه یه، ده ستورو
یاسای نایینه، فه رمانم پی کرا وه شه وو رو ژ به ته نیا و له نا و
ناده میزاد دا له نه و نامه ناسمانییه بخو ینمه وه، لی ورد
بیمه وه، هه ول بده م له مانا کانی حالی بیم، به لکه که ونی و
گه ردونییه کان، به راورد بکه م و له روانگهی قورنانه وه تی یان
بروانم. بو نه وهی نی مانم زیاد بکا دلی و دمرو ونم زیاتر رونا کی
تی بکه وئ، جا ﴿فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ﴾ که سی ک
ری گای هی دایه تی گرت به ره رو روی له نی مان کرد نه وه بو
به رزه و ده ندی خو ی شاره زه ده بی و هی دایه ت نامیز ده بی،
که سی ک نی مانم پی بی نی و شو ینم بکه وئ نه وه به خته وه رو
به مر از گه یی شتوو وه نه مینه له سزا و عه زابی سه ختی من.
﴿وَمَنْ ضَلَّ فَلْإِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنذَرِينَ﴾ که سی کیش گومرا بوو،
ری بازی حه ق و راستی هه لکه کرد، نی مانای نه هی نا، منی
به درو خسته وه، نایاتی قورنانی رمت کرده وه، نه وه پی یان بلی:
هه رکه سه تا وانی گومرا پی یه که ی له نه ستوی خو یه تی و
بو خو ی به رپر سیاره، منیش تر سی نه ره و را گه یه نه رم، نه رکی
خو م به جی هی نا وه په پامی خو م را گه یان دوه،

﴿وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيَرْبِكُمْ آيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا﴾ نه ی پیغه مبه ری
خو شه ویست به و موشریکانه بلی: شو کرو سو پاس هه ر بو نه و
خودایه یه ناوی (الله) یه، سزای که س نادا مه گه ر دوا ی نه وهی
به لگه یان له سه ر راست بکاته وه، پیغه مبه ریان بو سه ر بنی ری و
موزده یان پی بد او بیان تر سی نی، حه مدو سو پاس بو خودایه
له سه ر نیعه مته کانی: که پی ی به خشیوم و هه ره گرنگه که یان
نیعه مته پیغه مبه ریا یه تییه! هه روه ها حه مد بو خودا له سه ر
نه وه فی ری کردوم چو ن نه رکی پیغه مبه ریا یه تی هه لبرگرو
چو ن هه لسو که وت له گه ل نه م پله و پایه یه م دا بکه م و چو ن

﴿إِنْ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ﴾ بیگومان فیرعهون: که پاشاو مه‌لیکی میصر بوو، بؤغرا بوو، یاخی بوو، له‌خاکی میصر دا فه‌سادو ناشوویی به‌رپا کرد، سته‌مکاری په‌یره‌و کرد، ﴿وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا﴾ دووبه‌ره‌کی په‌رته‌وازمی خسته‌ناو دانیش‌توانی میصرده‌و، پارچه پارچه‌ی کردن و خوی به‌سهردا سه‌پانندن، هم‌مووی ده‌چه‌وساندنه‌وو بؤ به‌رژموه‌ندی خوی به‌کاری ده‌هینان، یاسای (فرق‌تسد) ی له‌ناودا بلأو کردنه‌وو، تووی فیتنه‌یی له‌ناودا چاندیوون، ﴿يَسْتَظْفِرُ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ﴾ دابو نه‌ریتی فیرعهون وابوو: کۆمه‌لیکیانی ده‌چه‌وساندنه‌وو به‌هم‌وو جوړیک‌نازارو نه‌شکه‌نجه‌ی ددان. ﴿يُدْبِحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ﴾ نیرینه‌کانی سهرده‌پرین و میینه‌کانی ده‌هیشته‌وو ﴿إِنَّهٗ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ﴾ به‌راستی فیرعهون له‌پیری موفسیدو تاوانباران بوو، نه‌ته‌وو قهرکه‌رو ولات ویرانکه‌ر بوو،

﴿وَيُرِيدُ أَنْ يَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُّوا فِي الْأَرْضِ﴾ نیراده‌و ویستی نیمه‌و وابوو: که‌فه‌ضل و نیعمه‌تی نازادی و فرمان‌پروایی ببه‌خشین به‌چه‌وساوه‌کانی نه‌ته‌ودی ئیسرائیل؛ نه‌وانه‌ی فیرعهون له‌وه‌پیش ژیرباری کردیوون و به‌جوړه‌ها شیوه‌ ده‌یچه‌وساندنه‌وو نازارو نه‌شکه‌نجه‌ی ددان. ﴿وَجَعَلَهُمْ أُمَّةً﴾ ویستمان وابوو نه‌وانه‌ بکه‌ینه فرمان‌پروا کاربه‌ده‌ست، هه‌لسورپنه‌رو به‌رپوه‌به‌ری کارو باری ئایینی و دنیا. ﴿وَجَعَلَهُمُ الرَّاغِبِينَ﴾ بیانکه‌ین به‌میراتگرو خاوه‌ن ده‌سه‌لات له‌شوینی فیرعهون و تاقمه‌که‌ی، هم‌وو نه‌و ولات و هه‌ریمانه‌ی له‌وه‌پیش له‌زیر کۆنترولی فیرعهون دا بوون، له‌فیرعهونمان ستاندنه‌وو به‌خشیمان به‌نه‌ته‌ودی ئیسرائیل..

﴿وَتُمْكِنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ﴾ فرمان‌پروایی و ده‌سه‌لاتیان بؤ ده‌سته‌به‌ر بکه‌ین له‌سهر زه‌وی میصرو شام به‌نارمزوی خو‌یان نه‌سپی ده‌سه‌لاتیانی تی‌دا هه‌لینگ بدن. ﴿وَلَرِي فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودُهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ﴾ نیشانی فیرعهون و هامان و دارو ده‌سته‌که‌یان بده‌ین نه‌و شته‌ی ئی ده‌ترسان: که‌له‌ده‌ستدانی فرمان‌پروایی و ملک و سامان بوو له‌سهر ده‌ستی مندالیک‌ی نه‌و نه‌ته‌وده‌یه، نه‌وو قه‌زاو قه‌ده‌ری په‌رومردگاره، خو‌پاراستنی ئی نا‌کری، برپاری په‌رومردگاره و له‌نه‌زل دا

وَتُمْكِنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَرِي فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودُهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ ﴿٦﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّنْهُم أَنِ ارْضِعِيهٖ فَإِذَا خَفِيَ عَلَيْهِ فَاَلْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكِ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧﴾ فَالْقَطْعُ أَل فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَمَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ ﴿٨﴾ وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرْتُ عَيْنِي وَلَكَّ لَا تَقْتُلُوهُ عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾ وَأَصْبَحَ قُودًا أُمَمٍ مِّنْهُمْ فَتَرَاثَمَ جَاذَاتُ اللَّيْلِ لَنَبْدِي بِهِ تَوْلَّىٰ أَنْ رَبَطْنَاهُنَّ عَلَيْهِنَّ أَغْلًا لِّكُتُبٍ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠﴾ وَقَالَتِ لِأُخْتِيهِ قُصِّيهٖ قُبِّرْتُ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١١﴾ وَحَرَمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِن قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَصِيبٌ ﴿١٢﴾ فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ آتِيهِ كَي تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَلَوْ عَلِمَ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

دراود، ده‌بی ده‌سه‌لات و فرمان‌پروایی فیرعهون به‌ده‌ستی که‌سیک له‌ناو‌بچی: که‌فیرعهون جوړه‌ها نه‌خشه‌و پلانی دانان بو‌ته‌ودی نه‌وکه‌سه‌ سهره‌ه‌نه‌دا، به‌هوی نه‌وه‌وو هه‌زاران زاروک به‌مه‌لو‌تکه‌یی کیردی‌یان له‌گه‌ردن دراو به‌نا‌پروا سهر‌پر‌دران.

﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهٖ﴾ نیگامان بؤ دایکی موسا علیه‌السلام کرد، خستمانه‌ دلپه‌وه: که‌بهم شیوه‌ هه‌لس و که‌وت له‌گه‌ل واقعی‌که‌دا بکا، شیری بداتی و چه‌ندیکی بؤ ده‌کری په‌نهانی بکاو نه‌هیلئ یاسا‌وله‌کانی فیرعهون پی‌ی بزائن. ریوایه‌تکراوه‌ سئ یان چوار مانگ به‌نه‌ینی شیری پی‌ی داو په‌رومردی کرد. ﴿فَإِذَا خَفِيَ عَلَيْهِ فَاَلْقِيهِ فِي الْيَمِّ﴾ هه‌رکاتی ترسای له‌ودی جاسو‌وسه‌کانی فیرعهون، یان جیرانه‌کانت به‌منداله‌که‌ت بزائن و خه‌به‌ر به‌فیرعهون و جه‌للاده‌کانی بدن نه‌وو تۆ فرپی دهره‌ ناو نیله‌وو ﴿وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي﴾ ترسی له‌ناو‌چونیت نه‌بی نیمه‌ پاریزگاری ده‌که‌ین، خه‌می

نهیاند مزانی: که ثم مندا له له داهاتوودا دمیته پیغه مبرو
فروستاده بوسه رهوان رهوانه دهکری و نهوان به دروی
دهخه نهوه و جورها موعجزه لهسه دهستی دمرده که ون
نهوان بریوی پی ناگه لهسه نهوه خودا لهناویان دهباو
لهدمریادا دهیاخنکی نی.

﴿وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَارِغًا ۖ إِن كَادَتْ لَتُبْدِي بِهِ لَوْلَا أَن رَّبَّنَا عَلَي قَلْبِهَا لَئِكَوَنَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ دوی نهوهی حه زرتی
موسا عليه السلام خرایه ناو صندوقیکه وه بهدم ناوی نیل دا درا،
نیر دلی دایکی موسا عليه السلام لهه موو کاروباریکی دنیا خالی
بوو، جگه لهکوستی موسا و چاومروانی ناکام هیچی تری تیدا
نهامبوو، واته عهقل و هوشی لهلای خوی نه مابوو ترسو
بیمو غمو په ژارمیه که سوار دلی و دروونی بوو، خهریک
بوو شیت و هاری، بهتایبه تی کاتی بیستی که کورپه که ی
لهلایه ن دارودسته ی فیرعه ونه وه هه لگیراودته وه، خهم و
په ژارو ترسو وای لیکرد خهریک بوو به ته وای بروخی و
کاری خوی ناشکرا بکاو نهینی بدرکی نی و حقیقت بو
خه لکه که رون بکاته وه، خهریک بوو به دمی خوی شیتانه
هاوار بکاو بلی: نه و کورپه یه مندالی منه ومن نه و مندالم
به وه له دهینا وه من شیرم داو دتی و خستوومه ته صندوقه وه
بهدم ناوم دا داوه، نه گهر په رومردگار دلی په یوه ست
نه کردایه و صه برو نارامی پی نه به خشایه نه عصابی نه دهماو
راستی له خوی دهگوت،

﴿وَقَالَتْ لِأَخِيهِ قُصِّيبُ﴾ به خوشکی موسای گوت: (که که
گوره ی خوی بوو) ههسته برپو بزانه خه بهرو باسی موسا
عليه السلام چیه و چی به سه رها تووه چی بو بریار ددهن، له ملاو
لهولا گوی هه لخوا هه وائی کی راستیم بو بهینه وه، نهویش
دهست لهعاست به پیر هه واکه وه چوو، ﴿لَبْصُرَتْ بِهِ عَنْ
جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾ به ترسو و حه زره وه گوی راده گرت و
پرسیاری دهکرد، دهیه ویست بزانی دهستی قودرت
براپچکوله که ی به کوئ گه یاندوه و چی به سه رها تووه،
تاله دووره و بینی نهوا موسا عليه السلام له باوهشی چهند کاره که رو
نافرته ی شیردهریان دهست بکه وی مه می بگری و شیری
بداتی، دارو دهستی فیرعه ون نه یانزانی که نهام نافرته

دابړان و لی دوور که وتنه و میت نه بی. ﴿إِنَّا رَأَدُّوهُ إِلَىٰكَ وَجَاعِلُوهُ
مِنَ الْمُرْسَلِينَ﴾ مه ترسی مندا له که ت دم ناوی نیل بده، نیه
له دوی دا دیگپرنه وه بولای خوت، کاریکی وادمره خستین:
که خوت بیه شیردرو به خوی که ری تاگه ورده دمی و پی دهگا،
له دوی دا دیکه ی به پیغه مبرو فروستاده ی خومان بوسه
دانیشتوانی ولاتی میصرو شام.

﴿فَالْقَطْعَةُ آلِ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَذَابٌ وَخَسًا﴾ دارو دهستی
فیرعه ون موسایان له ناو نیل دا گرته وه و بردیانه وه بو مال و
به خویان کرد، وهدایه نیان بو پیدا کرد، تا له ناکامدا بیته
دوژمن و ناحه زیان، به هوی تیگوشان و به ربهره گانی بیرو
باومردگان و تووشی غمو و په ژارمیان بکا به خنکان و
له دهستانی دهسلات و ملک و سامانیان ﴿إِن فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ
وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ﴾ بیگومان فیرعه ون و هامان و دارو
دهسته و تاقم و کومه لیان تاوانبارو سته مکار بوون،
په رومردگار عیقابی دان، به وه که دوژمنی گیانی به گیانی
خویان به دهستی خویان به خوی کرد. یان مانای نه و میه نهوان
به هه له چوون نه یاند مزانی که لهسه دهستی نهوه ی به خوی
دکه ن له ناو دهجن.

﴿وَقَالَتْ أُمْرَأَةٌ فِرْعَوْنَ قُرَّةَ عَيْنٍ لِّي وَلَكَ لَا تَقْلُوهُ﴾ زنی
فیرعه ون به میردی سته مکاری گوت: ثم مندا له فینکایی
چاوی من و تو دمی، له وه به ولوه خهم و که سه ری بی مندالی
خومانی پی به با ددهین، دیکه یه کوری خومان و
په رومردی دهکین، فینکایی چاوی خومانی پی دهینین و
دلی خومانی پی خوش دهکین، که وایی به قسم بکه و سه ری
مه بره. ﴿عَسَىٰ أَن يَنْفَعَنَا﴾ به لکو له داهاتوودا سوودی لی
بیینین، هوی کاری خیر و فیر بی بومان، نه و دتا له نیستاه
نیشانه ی فیر و خوشی پیو دیاره، مندالیکی جوان و روح
سوو که به که لکی نه وه دی پاشاو شازنیکی و ده کوو من و تو
په رومردی بکه یین. ﴿أَوْ نَجِدْهُ وَلَدًا﴾ یان هه دیکه یین
به کوری حه قیقی خومان و که لینی و دجاخویری پی پر
دهکینه وه، به راستی له بهر چاوم مندالیکی هه لکه و تووه و به که لکی
نه و ده ی بیکینه کوری خومان! ﴿وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾ و دلی
فیرعه ون و دارو دهسته که ی نه یاند مزانی: که له ناو چونیان
لهسه دهستی ثم مندا له دمی: که و به خوی دهکین،

خوشکی نهو منداله ساواپه یه: کهوا به دهستیانه وهیهو به دوا
هه والی نهودا ویله..

﴿۱۲﴾ وَحَرَمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ ﴿۱۲﴾ خودا دهفه رموی نه مان
هیشت مه مکی هیچ نافره تیک بگری پیش نهودی خوشکی
موسا علیه السلام بیو پیش نهودی بیگری نهوده بۆلای دایکی، ویستی
خودا وابوو جگه له شیر ی دایکی شیر ی هیچ نافره تیکی تر
نه خوا، جا: که خوشکی موسا علیه السلام نهو حاله تانه ی بینین و زانی
زوریان مه بهسته دایه نیکیان دهست بکه وی شیر ی بداتی:
لینان چوو پیشه وه: ﴿فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُوهُ
لَكُمْ وَهُمْ لَكُمْ نَاصِحُونَ﴾ پی ی گوتن: نه ری دمتانه وی
شارمزاییتان بکه م بو خیزانیک بتوان به باشی نه م منداله تان
بو له خوبگرن و پهرومردی بکه و شیر ی بدنه ی و پاریزگاری
بکه نه صیحه ت و ناموزگاری بکه ن!!

﴿۱۳﴾ فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَلَنَعْلَمَنَّ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ
حَقٌّ ﴿۱۳﴾ موسامان به کۆرپه یی گپراپه وه بۆلای دایکی، پاش
نهودی له لایه ن دارو دهسته ی فیرعه ونه وه هه لگپراپه وه
گپراپه وه بۆلای دایکی بۆنه وه ی چاوی پی رون ببنه وه و
دلخوش و نارام بی به نزیکی کۆرپه و جگه رگوشه ی و خه م
خه فه تی فیراق و لی دور که و تنه وه ی نه بی و دنیابی:
که واده ی خودا دیته جی و پاشگه زبوننه وه ی تیدا نیه، نیت
به وپه ری لیها تووی و دلسۆزی به ختوی کردو نه خلاق و
رهوشتی جوانی فیرکردو دنیای بوو له دوا رۆژدا ده بیته
فروستاده و پله و پایه ی پیغه مبه رایه تی پی دهری. ﴿وَلَكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ وه لی زۆرپه ی زۆری ناده میزاد ناکام و
سهرمنجامی حوکه م برپاری خودا نازان، زۆرجار واده بی
کاریک دیته پیشه وه و بهرواله ت له سهرشان گرانه و دلی
ناده میزاد پی ی ناخوشه، که چی سهرمنجامی خیره و ده بیته
فهرو پیرۆزی، واده بی به پیچه وانه وه دهبی.

﴿۱۴﴾ وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي
الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۴﴾ جاکه پیگه یشت و ته مه نی له سی سالی تیپه ری،
هیژو تواناو جهسته و عه قلی کامل بوون و بوو به پیاو،
کردمانه فروستاده و پله ی پیغه مبه ری تی و تیگه ییشتن
له شه ریعه ت و ناییمان پی به خشی! جاهر به و جوړه جاکه و
نیجسانه ی له گه ل موسا و دایکی دا کردمان، جاکه ی هه مو و

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي
الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۱﴾ وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينٍ غَفْلَةٍ مِنْ أَهْلِهَا
فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَٰذَا مِنْ شِيعَةِ هَٰذَا وَمِنَ الْغَدْوَةِ
فَاسْتَفْتَاهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَرَهُ مُوسَى
فَقَضَىٰ عَلَيْهِ قَالَ هَٰذَا مِنَ الْغَافِلِينَ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُضِلٌّ مُبِينٌ ﴿۱۵﴾
قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَقَفَرْتُ لَكَ هُوَ
الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۱۶﴾ قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَن أَكُونَ
ظَاهِرًا لِلْمُجْرِمِينَ ﴿۱۷﴾ فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا
الَّذِي اسْتَنْصَرْتَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِحُهُ قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَغَوِيٌّ
مُبِينٌ ﴿۱۸﴾ لَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَهُمَا قَالَ
يَمْوَسَّىٰ أَرِيدُ أَنْ نَقْتُلَكَ كَمَا قُتِلَتْ نَفْسُ الْأَمْسِ إِن تَرِيدُ إِلَّا
أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ﴿۱۹﴾
وَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْتَعِي قَالَ يَمْوَسَّىٰ إِنَّكَ الْأَمَلُ
بِأَتَمَرُونَ بِكَ لَيَقْتُلُونَكَ فَأَخْرَجَ إِلَىٰ لَكَ مِنَ النَّاصِحِينَ ﴿۲۰﴾
فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۲۱﴾

جاکه کاریک دده دینه وه، جاکه و نیجسانی کهس پاشگوی
ناخه ی و پاداشیان دده دینه وه.

﴿۱۵﴾ وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينٍ غَفْلَةٍ مِنْ أَهْلِهَا ﴿۱۵﴾ هه زردتی موسا
علیه السلام رۆژی له پۆژان له ولاتی (عین الشمس) وه هات بۆنه و
شاره ی: که پایته ختی فیرعه ون بوو، له کاتیک دا چوو ه ناو
شاره که وه که بهرواله ت له و کاتانه دا چاو مروانی چوو نه ناوشار
ناکری، ﴿فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَٰذَا مِنْ شِيعَتِهِ وَهَٰذَا مِنْ
عَدُوِّهِ﴾ له و کاته دا که موسا علیه السلام داخل ی شار بوو، دوو که سی
بینین به گزیه کا چوون و شه ریان بوو، یه کیکیان له نه ته وه ی
موسا علیه السلام بوو، به نوئیسرا ئیلی بوو، نه ویتیشیان له نه ته وه ی
فیرعه ون بوو قیبطی بوو، له پی ری دوزمنانی بوو. ﴿فَاسْتَفْتَاهُ
الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ﴾ کابرای به نوئیسرا ئیلی
داوا ی له موسا علیه السلام کرد یارمه تی بدا دزی کابرای قیبطی،
﴿فَوَكَرَهُ مُوسَى فَقَضَىٰ عَلَيْهِ﴾ نیت موسا علیه السلام له کابرای قیبطی
چوو پیشه وه و شه پلاغه یان مسته کۆله یه کی لی دا، کابرای

که موسای بینی داوی کۆمهکی و به هانا چونی لی کرد،
 حەزرەتی موسای علیّه و تی: کابرا! تۆمروڤیکی شەڕانی و
 گومرای!:

﴿۱۹﴾ فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَّهُمَا قَالَ يَا مُوسَى
 أَتُرِيدُ أَنْ تَقْتُلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْسِ ﴿۲۰﴾ جا: کە موسای علیّه
 ویستی لە کابرای قیبطی تورە ببی و نەهێلت ستم لە کابرای
 بەنویسرائیلی بکاو هەلەمتی بۆ برد، کابرای بەنویسرائیلی
 ترساو وایزانی موسای علیّه پەلاماری نەو دەدا، بۆیە خیرا
 هاواری لی هەلسا و تی: ئەی موسا! ئەو بەتەمای منیش
 بکۆزی؟ وەکوو چۆن دوینی پیاویکت کوشت: ﴿۲۱﴾ إِنَّ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ
 تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ﴿۲۲﴾ ئەی
 موسای علیّه وادیارە ئەتۆ جگە لەوێ کە ببیتە پیاو کۆزو
 ستمەکارو چەوسینەرەو هێچی تەرت ناوی و ناوات نەو میە
 نەزیەتی خەڵک بەدی و هێج بیر لەدوا روژ ناکەیتەو
 ناتەوێ لەنەهلی نیصلاحو چاکەخوای.

﴿۲۳﴾ وَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ يَسْتَعِي قَالَ يَا مُوسَى إِنَّ الْمَلَأَ
 يَأْتُمِرُونَ بِكَ لَيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِنِّي لَكَ مِنَ النَّاصِحِينَ ﴿۲۴﴾ پیاویکی
 موسولمان لەتاقمی فیرەو: کە ئیمانی خۆی شار دبوو
 نەهێشتبوو خەڵک بزانی: کە خاوەن باومرە لەشوینیکی
 دووری شارەو بەپەلەو هەلەداوان هات بۆلای حەزرەتی
 موسا و هەوایی نەخشەو پلانی فەصری فیرەو نی
 راگەیان. و تی: ئەی موسا! پیاوماقو و کار بە دەستانی
 فیرەو و یاساوەکانی دەربارە تۆ سەرگەرمی گشت و گۆ
 راویژن، خەریکی نەخشەدانان بۆ کوشتن و لەناوبردن،
 خیراو بەبێ دواکەوتن لەشار دەرچۆو خۆت قوتار بکە، من
 بۆتۆ دلسۆزم و راستت پی دەلیم و نامەوێ تووشی هیلاکەت

ببی:

﴿۲۵﴾ فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ ﴿۲۶﴾ حەزرەتی موسای علیّه
 لەپایەخت بەترسەو دەرچوو، شاری بەجی هێشت و رێگای
 هات و نەهاتی گرتەبەر و بەدەم رویشتنەو ناوێ ددانەو
 چاومرانی ئەو بوو یاساوەکانی فیرەو بەشوینەو بن
 بۆ گرتنی!! نالەم تەنگو چەلەمەو ناپەحەتەدا موسای علیّه
 هانای بۆ پەرورەدگاری بردو ﴿۲۷﴾ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ
 الظَّالِمِينَ ﴿۲۸﴾ و تی خودایە! رزگارم بکە لەو ستمەکارانە،

کوشت، واتە: ئەو مستەکۆلەیه سەری کێشا بەگیان دەرچوونی
 کابرای قیبطی، هەر خیرا خستیه چالیکەو و ژیرخاکی
 کرد، بەبێ نەوێ کەس پی ی بزانی جگە لە کابرای
 بەنویسرائیلی. ﴿۲۹﴾ قَالَ هَذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُضِلٌّ
 مُبِينٌ ﴿۳۰﴾ و تی: ئەم کارە لەشەیتانەو بوو، بیگومان شەیتان
 دوژمنیکی گومراکەرەو بەناشکرا دزایەتی نادەمیزاد دەکا.

﴿۳۱﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي ﴿۳۲﴾ و تی: خودایە: من
 بەم کارەم ستمەم لەخۆم کرد، نادەمیزادیکم بەناوەو کوشت،
 تاوانم ببۆشەو لیم خوشبە، بەم تاوانە مەمگرە، من تۆبە
 دەکەم و پەشیمانم، پەرورەدگار دوعاو پارانەوێ قبوڵ کردو
 ﴿۳۳﴾ فَقَفَرُ لَهُ ﴿۳۴﴾ لِي خَوْشٌ بَو ﴿۳۵﴾ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۳۶﴾ بیگومان
 خودا تاوانی بەندە تۆبەکارەکان دادەپۆشی و بەرەحم و
 بەزەبی یە بۆ بەندەکانی و پاش تۆبە کردنیان و قبوڵبوونی
 تۆبەیان سزایان نادا.

﴿۳۷﴾ قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْنَمْتُ عَلَىٰ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِلْمُجْرِمِينَ ﴿۳۸﴾ و تی:
 پەرورەدگار لەهەلەو تاوان بمپاریزە، بەحەقی ئەو
 نیعمەتانە پی بەخشیوم لەزانباری و حیکمەت و
 یەکتاپەرستی، لەشکۆمەندی و لەشساغی و هیزو توانا و نازو
 نیعمەت ئەگەر چاودێریم بکە و لەتاوان و هەلە بمپاریزی،
 نیت ئەو بەوڵاوە نابە پشتیوان و یارمەتیدەر بۆ ستمەکارو
 تاوان، بەهێج جوړی یارمەتی ستم و ستمەکاران نادەم. یان
 سویندم بەوهموو نیعمەتە جوړاو جوړانە بەسەر منت دا
 رشتوون، من تۆبەیهکی نەصوح دەکەم و نیت بپرای بپرای
 یارمەتی موشریک و ستمەکاران نادەم.

﴿۳۹﴾ فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ
 يَسْتَصْرِخُهُ قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَغَوِي مُبِينٌ ﴿۴۰﴾ واتە: موساش علیّه
 روداوی کوشتنی کابرای قیبطی خستبویه دلەپاوکی دەرترسا
 لەوێ دەرێکەو: کە ئەو بکۆزەو راپیچی لیبرسینەوێ بکەن،
 وای لی هاتبوو سەرماتاکە دیکردن و چاومرانی ئەو بوو پی
 ی بزانی و بکۆزێتەو، بەترس و لەرزو نەپنی بەهەندی
 رێگادا دەرۆشت، نەیدەوێرا بەراشکاو بەهەموو رێگایەکی دا
 بپروا، نالەم حالەدا بوو کاتیکی زانی ئەو کابرا نیسرائیلی یە
 کە دوینی داوی یارمەتی لی کرد، ئەمڕۆش لەگەڵ کابرایەکی
 قیبطی تر دا تیک هەلچون و شەڕپانە، کابرای بەنویسرائیلی:

خودایه نهمخهیه ژێردەستی ئەو سەمەکارو زالمو ژۆردارانەو
نەمخەیه بەر دەستی فیرەعون و تاقمە کەیهو.

﴿٢٢﴾ وَأَمَّا تَرَجَهُ بَلَقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَى رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿٢٣﴾ واته: کاتیک موسا عليه السلام ریځای مه‌دیه‌نی گرت‌ه‌به‌رو پایت‌ه‌ختی فیر‌عه‌ونی به‌جی هیشت، وتی: هیوادارم خودا به‌فه‌ضلی خووی ریځای راست و کورت و نه‌مینم نیشان بدا، له‌نیوان سی ریځادا ریځای ناو‌ه‌پاستی هه‌ل‌ب‌زاردو در‌ی‌ژ‌ه‌ی به‌پ‌ه‌وی خووی داو جار جار پ‌ر‌سیاری ریځای له‌ه‌ه‌ندی ک‌ه‌س ده‌کرد: که‌ت‌و‌وشیان دم‌بوو...

﴿ ٢٢ ﴾ وَلَمَّا رَدَّ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةٌ مِنَ النَّاسِ يَسْتَفُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْتَفِي حَتَّى يُصْدِرَ الرِّعَاءَ وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿ كَاتَيْكَ حەزرتى موسى عليه السلام، گەبىشتە سنوورى شارى مەديەن و جووہ سەربىرى ناوہەى، کۆمەلێكى شوان و خاومەن نازەل دىن خەرىكى ناودانى نازەلەكانيان بوون، لەخوار ئەوانىشەوہ دوو نافەرتى دىتن پىشيان بەمەرو بزنەكانيان گرتبوو، نەياندەهێشت بێنە سەر دوپلاو شوپنى ناو خواردنەوہكە، نەوہكوو مەرو بزنەكانيان تێكەلاو بەمەرو بزنى كەسانى ديكە ببو و تووشى نارەحەتى ببن. حەزرتى موسى عليه السلام: كەنەم دوو نافەرتەى دىتن، بەزمى پێدا هاتنەوہ، پرسىارى لىيان كردو پێى وتن: ئەوہ بوچى نىوہش لەگەل ئەو شوان و خاومەن نازەلانەدا مەرو بزنەكانتان ناواندەن؟؟ لەوہلام دا وتیان: تائەو خاومەن نازەلانە نازەلەكانيان ناو نەدەن، ئىمە ناتوانىن پەزەكانمان بپىننە سەر دوپلاوہكان، باوكىشمان پياويكى پىرو كەنەفتە تواناى ئەوہى نىە لەجياتى ئىمە بەكارى پەرومردەكردنى مەرو بزنەكانمان هەلسى

﴿فَسَقَىٰ لَهُمَا﴾ مهرو بزنی دوونافرمته‌که‌ی ناوداو دواوی
 به‌رده‌که‌ی خسته‌وه سمر بیره‌که. به‌مه‌ش شه‌هامه‌تی خو‌ی
 نو‌اند، ته‌رازوی لاری بی‌ دمه‌سه‌لاتانی راست کرده‌وه. ﴿ثُمَّ تَوَلَّىٰ
 إِلَى الظِّلِّ﴾ ئهم‌جار: که‌مه‌رو بزنه‌که‌ی ناودان، چو‌وه
 ژیرسی‌به‌ری دره‌ختی‌که‌وه بو‌پشوودان و حه‌سه‌انه‌وه، ئه‌مه‌ش
 ئاماژه‌ی نه‌وه‌ی تیدا‌یه: که‌سه‌فه‌رده‌که له‌کاتی گه‌رمادا بو‌وه.
 مانندی‌و شه‌که‌تی زو‌ری بین‌یوه، له‌خودا پار‌ایه‌وه ﴿فَقَالَ رَبِّ
 إِنِّي لَمَّا أَنزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ﴾ وتی: خودا‌یه! من زو‌ر

وَلَمَّا تَوَجَّهَ بِلِقَاءِ رَبِّكَ قَالَ عَسَىٰ رَبِّي أَن يَهْدِيَنِي سَوَاءَ
الطَّرِيقِ ﴿٣٦﴾ وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِّنَ
النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَد مِنْ دُونِهِمُ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ
قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا تَسْقِيَنَا لَأَنسِفَ فِيَّ بَعْضُ الرِّعَالِ وَأَوْرَثَنَا
شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿٣٧﴾ فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ
رَبِّ إِنِّي لَمَّا آنَزْتُ إِلَيَّ مِنَ خَيْرِ فَضْلِكَ ﴿٣٨﴾ لَمَّا أَحْدَهُمَا
تَمَشَّى عَلَى اسْتِخْيَالٍ قَالَتِ امْرَأَتُ أَبِي يَذْعُوكَ لِجَزْيِكَ
أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَوَقَّصَ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ
لَا تَحْزَنُ مَجُوزٌ مِّنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾ قَالَتِ احْدَهُمَا
يَتَأْتِ اسْتِغْرَاجُ أَبِي خَيْرٌ مِّنَ اسْتِغْرَاجِ الْقَوَى الْأَمِينِ
﴿٤٠﴾ قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ نَمْلِكَ إِحْدَى ابْنَتَيْ هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ
تَأْجُرَنِي ثَمَنِي حِجَجٍ فَإِنْ أَتَمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ
وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَمْلِكَ عَلَيْكَ مَسْجِدِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنْ
الْعَصَلِيِّينَ ﴿٤١﴾ قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجْلَيْنِ
فَضَيْتُ فَلَا عُدُونَكَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٤٢﴾

پئويستيم به هه ندى خوراك و بزئو ههيه، ناتاجى هه ندى
خواردمه نيم، نازارى برسياه تيمى پى فه راموش بكه م، به م
شيوه په ناي برده به رسيبهرى درخت بوئه وهى جهسته
له تينى گه رما بپاريژى، هاناي برده به رسيبهرى په رومردگارو
به گيان و دلى، پاراپه وه وتى: خودايه من موحتاجم، خودايه
من ته نهام، خودايه من زه بوونم، خودايه من پئويستم
به فه ضل و به خشى تۆ ههيه، ناتاجى كه ميگ له نيعمه تى
تۆم!! هيشتا چه زمرتى موسا عليه السلام سه ركه رمى موناجات و
پارانه وه بوو، كاتيكى زانى دىرووى خيى لى كرايه وه
﴿^{٢٥} فَجَاءَهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ
لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا﴾ نه وه بوو نه و رۆژه كه كه كانى
شوعه يپ عليه السلام زو و رويشته وه و مهرو بزنه كانيان برده وه،
باوكيان به لايه وه سه ير بوو وازوو مهرو بزنه كانيان ئاوداون و
گه پرايه وه، پرسيارى ليكردن نه وانيش سه رگورشته يان
بۆگيرايه وه، ئيتر چه زمرتى شوعه يپ عليه السلام يه كه كه له كه كه كانى

نارد به دوو موساداو به شیوهیه کی داپوشر اوو به نه دمبوو
حیثمه تهمه هاته وه بولای موسا و پی ی گوت: باو کم دمیوهی
بتبینی و پاداشی مهر ناودانه که ت بداته و **﴿فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ
عَلَيْهِ الْقِصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتُ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾** کاتیک
حه زرمتی موسا **﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ﴾** هاته لای پیرمیردو سه رگوزشته ی خوی
بو گپراه وه، باسی سته مکاری فیعه ون دارو دسته که ی
کرد، هه والی چه و ساندنه وهی نه ته وهی نیسرئیلی له سه ر
دهستی نه و سته مکارمو نه ته وه که ی پیراگه یاند، نه خشه ی
پلانی گرتن و کوشتنی خوی و هو ی هه لاتن و ناوارمبوونی
خوی بو گپراه وه، پیرمیردی مدهی نهی کونه سال پی ی وت:
مه ترسه، دنیا به و نارام بگره، تو له دهستی سته مکاران
رزگارت بووه، له ولاتی نه وان دمرچووی، فیعه ون و تاقمه که ی
دهستیان به م هه ریمه ناگا!

**﴿۲۶﴾ قَالَتْ إِحْذَاهُمَا يَا أَبْتَ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ
الْأَمِينُ﴾** یه کی که له دوو که چه کانی پیرمیرد هاته قسه و وتی:
بابه گیان! نه م پیاوه به کری بگره بو له و مپاندنی مهرو
بزنه کانمان باشرین که سی که ته بو به کری ی بگری نه م کوچه
گه نه چه یه، چونکه به هیزو توانایه بوئیش کردن و نه مینیشه
ترسی نه وهی ئ نا کری خیانه ت بکا. نه مچار پیرمیرد
پیشنیاری که چه که ی په سند کردو روی له هه زرمتی موسا **﴿الْحَمْدُ
لِلَّهِ﴾** کردو **﴿۲۷﴾ قَالَ إِنِّي أَرِيدُ أَنْ أُنْكِحَكَ إِحْذَى ابْنَتِي هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ
تَأْجُرَنِي ثَمَانِيَةَ حِجَجٍ فَإِنْ أَتَمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَا أَرِيدُ أَنْ
أَشُقَّ عَلَيْكَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ﴾** وتی: من
دهمه وئ بتکه مه کوچی خوم و خوم بکه م به خه زورت و یه کی
له که چه کانمت ئ ماره بکه م، خوت سه رپشک به. توش هه شت
سال شوانیم بو بکه. نه گهر هه شته که یشت کرد به ده سال نه وه
پیاومتی خوته، من زورت ئ نا که م و نامه وئ زهحه متت بده م
به ته واد کردنی دمسال، ته نانه ت هه ندئ که م و کوپشت هه بی
چاپوشیت ئ ده که م، خودا پشتیوان بی من دمی نی له پیری
پیاو چاکان دیم له گه لت داو خزما یه تیمان تاسه ر دمی و لیک
عاجز نابین. ویده چی پیرمیردی زاناو دووربین ههستی
به م یلیکی سروشتی و نیوان که چه که ی و هه زرمتی موسا **﴿الْحَمْدُ
لِلَّهِ﴾** کردی، زانیبیه تی که بتمانیه یان به یه کتر هه یه و شیای نه و من
که به یه که وه خیزانیک دروست بکه ن.

هه زرمتی موسا **﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ﴾** پیشنیارده کی قبول کردو وه لامی
دایه وه **﴿۲۸﴾ قَالَ ذَلِكَ بَنِي وَتَيْنِكَ﴾** به خه زوری گوت: نامادم
به و مه رج و خالانه ی هه رمووتن رازیم **﴿إِنَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضِيتُ
فَلَا غَدْوَانَ عَلَيَّ﴾** هه ر ماومیه کیانم ته واد کرد به ده ست خوم
بی، خوم سه ر پشک بم؛ هه شت ساله که ته واد ده که م یان
ده میکه مه ده سال زوریم لی نه کری، له کاتی رمنجه ریه که شه م
دا زیاد له توانای خوم داوام ئ نه کری، نه گهر زیاد له هه شت
سالم شوانی بو کردی پیاومتی بی و نه گهر نه مکرد داوام لی
نه که ی. **﴿وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ﴾** خودا شاهیدو
چاودیرمان بی، هه ریه که مان بتوانی نه رکی خوی جی به جی
بکا!

﴿۲۹﴾ فَلَمَّا قَضَى مُوسَى الْأَجَلَ﴾ کاتیک موسا **﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ﴾** ماوه ی
ده ساله ی ته واد کردو به ته وادی نه رکی سه رشانی خوی به جی
هینا، برپاری دا بکه ریته وه بو ولاتی میصرو دیدنی خزمو
که سو کاری بکا **﴿وَسَارَ بِأَهْلِهِ﴾** له گه ل خیزانی دا به ره و
شوینی مه به ست که وته ری و شه ویان ئ به سه ره هات و ریگیان
ئ تیک چوو، سه رمایان بوو، ناله م و مزعو حاله دا بوون **﴿آتَى
مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا﴾** ناگریکی دووری بینی له لای کیوی
(طور) وه، دهمرو شایه وه **﴿قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا﴾** هه رمانی کرد
به خیزانی و نه وانه ی له گه لیان دا بوون و پی ی گوتن: نیوه
لیره به میننه وه **﴿إِنِّي آنَسْتُ نَارًا﴾** نه من ناگریکم بینی ده چه م
بزانم جیه، **﴿لَعَلِّي آتِيكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ
تَصْطَلُونَ﴾** به لکوو هه والیک ریگام ده سته وهی و سوراخیکی
بکه م یان ده سته جیله و سه رمبزو تیک له و ناگره به ینم
خومانی پی گهرم بکه ینه وه له و سه رمایه رزگارمان بی!!

**﴿۳۰﴾ فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِي الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ
مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَا مُوسَى إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾** کاتی
گه پیشته نه و شوینه ی له دووره وه بینی ناگره که ی ئ ده هایسا،
له که ناری لای راستی دۆله که وه بانگی ئ کرا، واته له لای
راستی موسا وه **﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ﴾** به لای خورنا واده بانگی ئ کرا. له و
شوینه دا دره ختیکی به رزی سیبه رداری ئ بوو، نه و دۆله یش
که وته بووه پارچه زهوییه کی و: که خودا به فیه ضلی خوی
پیروزی کردوه، به وه پیروز بوو که سه رمتای نیگا کردن بو

موسا عليه السلام لهو شویندها نه هنجام دراو له ویدا خودا ناخاوتنی له گه ل کرد. په رومردگار له وشوینه پیروزمدا له لای دره ختمه کوه بانگی ئی کردو فهرموی: نهی موسا من ناوم (الله) یه خودای تو، په رومردگاری بوونه ورم، هر من خودامو شیایو به ندایه تی بو کردنم و هیچ خودای ترنن،

﴿وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ﴾ واته: نهو گوچانه ی به دهسته و میه فری بد، بیهاوینزه، چه زردتی موسا عليه السلام خیرا دست به جی و به مه بهستی نه هنجامدانی فهرمانی په رومردگاری عه صای دستی فری دا، به لام چ روی دا؟! هر له گه ل گوچانی هاویشته نهو گوچانه نه ما: که ساله های سال بوو به دهسته و ده بوو دهیزانی داریکی بی گیانه: بینی نهو به جهسته ماریکی گه ورده زه به للاحه، به گورج و گولی و تیزرده وی وه کوو تیره ماره، زانی و لی ی مه علوم بوو نهو که سه ی ناخاوتنی له گه ل دهکا نهو خودا خاوهن دهسه لاته یه که به ههرشتیک بللی ببه دهبی ﴿فَلَمَّا رَأَاهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ﴾ جا: که عه صاکه ی بینی که وتوته جم و جوول دمتگوت: جندو که یه له زه به للاحی و خیرایی دا، یان دمتگوت: تیره ماره له شیوه و تیزرده وی دا، پاشه و پاش کشایه وه، هه لبه ته نهو دیمه نه بو چه زردتی موسا عليه السلام مو فاجه نه یه ک بوو لهو ده پیش ناماده باشی بو نه کردبوو، بو یه هر له گه ل بینی یه که سر پاشه و پاش کشایه وه و هیچ بیری لهو نه کرده وه: که بگه پرته وه بزانی چه حقیقه تی نهو چه عه صاکه ی پیش تاویک داریکی ره ق بوو به دهستی وه بوو نیستا بو وای ئی هات. ﴿يَا مُوسَى أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِينَ﴾ نهی موسا! بگه پرته و شوینی خوت و ورده شوین راوستانی پیشووت، لهو ماره نه ژدیا هاره مه ترسه، نه تو پاریزراوی،

﴿أَسْأَلُكَ بِذَلِكَ فِي جَنِّكَ تَخْرُجُ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ﴾ دهست بخهره باخه لته وه نه گمر دهست بخه یته باخه لته وه: که دمری ده هیئیه وه ددره و شیتیه وه، پرته و و روناکیه کی هه یه ده لی ی پارچه یه که له مانگ، سپی بوونه که شی هو ی عه یبداری و نه خوشی نیه. ﴿وَاضْمُمْ إِلَيْكَ جَنَّاكَ مِنَ الرَّهْبِ﴾ له بهر نهو سام و هه یبه ته ی تووشت بووه، دهست بخهره سمر سنگت بوونه وه دلته کوته ته نه مین و ترس و خوفت بره و پته وه. فهرمانی به جی هینا و دلی نارامی گرت و ترسی نه ما!

﴿فَلَمَّا قَضَى مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ انْكُثُوا إِيَّيَّيْ عَاسَتْ نَارًا لَعَلِّي آتِيكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ﴾ ﴿٢١﴾ ﴿فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَظِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَسْمُوعَ إِيَّتِي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْكَافِرِينَ﴾ ﴿٢٢﴾ ﴿وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَأَاهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَسْمُوعُ أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِينَ﴾ ﴿٢٣﴾ ﴿أَسْأَلُكَ بِذَلِكَ فِي جَنِّكَ تَخْرُجُ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَاضْمُمْ إِلَيْكَ جَنَّاكَ مِنَ الرَّهْبِ فَلَمَّا رَأَاهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَسْمُوعُ أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِينَ﴾ ﴿٢٤﴾ ﴿وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسَلْهُ مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي قَالَ سَتُنَدِّ عَصَاكَ بِأَخِيكَ وَتَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِآيَاتِنَا أَنْتَا مِنَ الْكَاذِبِينَ﴾ ﴿٢٥﴾

﴿فَدَانِكَ بُرْهَانَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ﴾ نهو نیشانانه: عه صای به نه ژدیا بوو دهستی دره وشاوه، دوو به لگه و موعجیزه ی به رده و امی تو، دوو به لگه و نیشانه ی ناشکران له سر هودرمتی په رومردگار و راستی پیغه مبه رایه تی تو بو سر هیرعه ون و دارو دهسته و گه له که ی، بیگومان نه وان له فهرمان به رداریی خودا دهرچوون، سه ریچی فهرمان و نایینی خودا ده که ن،

﴿قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ﴾ موسا عليه السلام فهرموی: خودایه! من چوون برؤم بو سر هیرعه ون و گه له که ی: له کاتیک دا من پیاو یکم له نه ته وه ی هیرعه ون کوشتووه، ترسی نهو ده هه یه: که چاویان پیم کهوت یه که سر به کوژن، به مهش بانگه وازی و په یامه که م هر له سره متاوه برپته وه و هیچ به هیچ نه که م!

﴿وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسَلْهُ مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ﴾ هه روه ها هاروونی برام زوبانی له من

رموانتره، باشر دتوانی به لگه و نیشانه کان بخاتهرو، داواکارم نهویش له گه ل مندا بکویه پیغه مبهرو ببیته یارمه تیدهرم، ههرکاتی قسم کرد پشتگیریم بکاو به لگه و نیشانه کان رونتر بکاتهوه، شوبه و گومانه کانی فیرعه ون و تاقمه که ی پوچه ل بکاتهوه، من دترسم به دروم بخه نه وه،

﴿۳۵﴾ قَالَ ﴿فَهَرَمَوَى﴾ سَشَدُ عَضْدَكَ بِأَخِيكَ ﴿بَشْتت به هیز ده که یین به وه هارونی براشت ده که یینه پیغه مبهرو یارمه تیدمرت. ﴿وَجَعَلَ لَكُمْ سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمْ﴾ به لگه و نیشانه ی به هیز و پته وتان دده مینی، واتان لی ده که یین به سهر دوزمنه که تاندا زال ببن و دهمستی سته مکاری ی نه وتان پی نه گات. ﴿بِآيَاتِنَا﴾ به نیشانه و موعجیزه ی نیمه وه برؤن بؤلای فیرعه ون، یان نیمه نیوه زال ده که یین به نایات و موعجیزه ی خومان. ﴿أَتُمَا وَمَنْ أَتَّبِعُكُمَا الْغَالِبُونَ﴾ نه ی موسا! نه تو هارونی برات و نه وانه ی شوین به یامی نیوه ده که ون به به لگه ی به هیز و پته وتان سهرکه وتوو دهن.

﴿۳۶﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُفْتَرَى وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأُولَى ﴿كَاتِيكَ حه زردتی موسا الطَّلَح و هارون الطَّلَح هاتنه سهر فیرعه ون و تاقم و کومه لی، به یامی خویان به سهردا رانواند، وتیان: نه م به یامه ی نیوه جگه له سیحریکی ناشکرا هیچی ترنیه، درو یه کی هه لبه ستراهو ههرگیز نیمه له وه پیش به یامی ناوامان نه بیستوه، باسی تاک و ته نهایی خوداو به ندهایه تیکردن بؤ خودامان له پیشینانی خومان به گوئی دا نه دراوه.

﴿۳۷﴾ وَقَالَ مُوسَى رَبِّي أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدَى مِنْ عِنْدِي وَمَنْ تَكُون لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿واته: موسا الطَّلَح ولامی فیرعه ون و دارو دهمسته که ی دایه وه وتی: خودای من: که هیج خودای تر نین جگه له نه وه، نه وه خودایه ی به دیهینه ری هه موو شتیکه و غه یی ناسمانه کان و زوی دهمزانی، نه وه له من و نیوه ش زانتره به وه کی له سهر حه قه و کی له سهر به تاله، بیگومان نه وانه ی هاوه ل بؤ خودا دده نین سهرکه وتوونابن و به مرز ناگه و به خته و مر نابن!

﴿۳۸﴾ وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِي ﴿وتی: نه ی پیاوماقولانی دیوان و خه لکی دمر بارو راویژکارانه!

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُفْتَرَى وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأُولَى ﴿۳۵﴾ وَقَالَ مُوسَى رَبِّي أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدَى مِنْ عِنْدِي وَمَنْ تَكُون لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿۳۶﴾ وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَأْتِيهِمُ الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي يَنْهَنُنْ عَلَى الطَّيْنِ فَاجْعَلْ لِي صَرْحًا لَعَلِّي أَطْلُعُ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لأظنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿۳۷﴾ وَاسْتَكَبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ ﴿۳۸﴾ فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَتْ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿۳۹﴾ وَجَعَلْنَاهُمْ أَيْمَةً يَكُونُ إِلَى الْكَافِرِ يُومُ الْيَوْمِ لَا يُصْرُونَ ﴿۴۰﴾ وَأَتَّبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَنَكْفِيَهُمْ وَيَوْمَ الْيَوْمِ كَفَّاهُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ﴿۴۱﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَى بَصَائِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۴۲﴾

تانیستا من نه مزانیوه نیوه جگه له من خودایه کی ترتان هه بی! نه وه خودایه ی موسا باسی ده کا نیه و ههرمن خوداتانم!... ﴿فَأَوْقِدْ لِي يَا هَامَانُ عَلَى الطَّيْنِ فَاجْعَلْ لِي صَرْحًا لَعَلِّي أَطْلُعُ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لأظنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ﴾ به هامانی و مزیری ده لی: نه ی هامان! کوره خانه ی خشت بخهره نیش و خستم بؤ سوور بکه ره وه که ره سه ی بینا دابین بکه، باله خانه یه کی به رزم بؤ دروست بکه، به لگوو پی یدا سهر بکه و موو به رزبمه وه، خودای موسا الطَّلَح ببینم، بزائم نه وه خودایه ی موسا الطَّلَح باسی ده کا چی وه جونه؟ من پیم وایه: موسا الطَّلَح درؤ ده کا له وه ی دا ده لی: خودایه کی ترتان هه یه جگه له من!!

﴿۳۹﴾ وَاسْتَكَبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ ﴿فیرعه ون و دارو دهمسته که ی به نارده و فیزیان کردو بوغرا بوون و فه سادو ویرانییان له سهر زوی به رپا کرد، بیرو باومریان وابوو: قیامت نایه و زیندو بوونه وه نیه،

حسابو ليکولینه و هی ساری مه حشر نه فسانه و سزاو پاداش له سهر کرده و خه یاله، ﴿۴۰﴾ فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ ﴿۴۱﴾ فیرعه و ن تاقمه که یمان به قارو غه زمبی خو مان گرتن و فریمان دانه ناو دمریاوه، که سیان لی دمرنه چوو، سوبحانه لالا: نه و دمریاوه موسی علیه السلام به مندالی فریدرایه ناوی و بوو به به ناو هوی رزگار بوونی؛ ﴿۴۲﴾ فَنَظَرُ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿۴۳﴾ نهی خاوه ن ههست و هوش؛ تی بفره له دهسه لات و توانای په رومردگار، سهره نجام چی به سهر سته مکاران هات؛ نه و سته مکارانه ی پروایان به هه بوونی خودا نه کردو مله وری گه ورمیان خو ی به خودا زانی و په یامی پیغه مبهری خودای بوونه و مری ره تکرده و ده گالته ی پیکرد!!! ﴿۴۴﴾ وَجَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَدْخُلُونَ إِلَى الْآثَارِ ﴿۴۵﴾ فیرعه و ن دارو دهسته که یمان کرد به پی شه و او ماموستای گومرایی و به دروخه روهی پیغه مبهران و نینکاری کردنی هه بوونی خودای به دیهینهر، چونکه هه ره به و منده نه و مستان که خو یان گومراییون به لک و کهسانی دیکه شیان گومرکردن، ﴿۴۶﴾ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنصَرُونَ ﴿۴۷﴾ نه وانه روژی قیامت یارمه تی یان نادری، کهس شه فاعه تی یان بو ناکا،

﴿۴۸﴾ وَأَبْعَثْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ﴿۴۹﴾ له م جیهانه دا به به رده و امی له سهر زوبانی موسولمانان و پیغه مبهران نه فرینیان لی ده کری و ریسواییان پان ددری، هه روه کوو چو ن روژی قیامت له رحمه تی خودا دوور ده خرینه وه، له رماگران و به دشو ده کان دمبن.

﴿۵۰﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَىٰ بِبَصَائِرٍ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۵۱﴾ په رومردگار نیعمه تی خو ی به خشی به به نده و پیغه مبهری خو ی موسای که لیم علیه السلام؛ که بریتی بوو له نامه ی ته ورات، نه و هوش دوای له ناوبردنی فیرعه و ن و گه له که ی و نه و گهل و نه ته وانه ی پیشووی و ده کوو گهل نووح و گهل هودو گهل صالح و گهل لووط. بو نه و هی نه و نامه ناسمانی به ببیته سهرچاوه ی هیدایه ت و به رچا و روونی و روناک که روهی دل هکان و جودا که روهی نیوان حه ق و به تال، رحمه ت و هه و به ره که ت بو نه وانه ی نیمانی پی دهینن و رینمویی که ر بو کرده و هی

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿۵۲﴾ وَلَكِنَّا أَنشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًّا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿۵۳﴾ وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِنْ رَحْمَةً مِن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَتْهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۵۴﴾ وَلَوْلَا أَن تُصِيبَهُم مُّصِيبَةٌ يَمَّا قَدَّمْتُ أَيْدِيَهُمْ فَيَقُولُوا سُبْحَانَ لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۵۵﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمْ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أُرِيتَ مِثْلَ مَا أُورِيتَ مُوسَىٰ أَوَلَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُورِيتَ مُوسَىٰ مِن قَبْلَ قَالُوا سِحْرَانِ تَظَاهَرَا وَقَالُوا إِنَّا بِكُلِّ كَذِبٍ مِّنْ قَبْلِ قَاتِلٍ أَوْ بِكُتُبٍ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا أَنِيعُهُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿۵۶﴾ فَإِن لَّمْ تَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدًى مِّنَ اللَّهِ إِنَّكَ اللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۵۷﴾

باش، به لکو و ناده میزاد به خو یان دا بچه و ده بیر له به رژه و مندی خو یان بکه نه و ده به ندو و عیرت و مر بگرن. ﴿۴۴﴾ وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿۴۵﴾ نهی موحه ممه دا نه تو ناماده و ناگادار نه بووی به لای خو رناوای کیو ده که وه، نه و شوینه ی خودا ناخاوتنی تیدا له گهل موسا علیه السلام کردو نه لواحی ته وراتی پیدا، هه روه ها تو له پی ری نه و حه فتا که سه ش نه بووی؛ که موسا علیه السلام هه لی بزار دبوون بو بیستنی ته فاصیلی نه و نیگا و سروشه ی دامانه موسا، تو بو خو ت ناماده نه بووی هه تا هه والیان بدیهیتی و بو خه لکه که ی بگپریه وه. به لکوو نیمه به نیگا و سروش ناگادار مان کردی کردمانی به فروستاده و ره وانه کراو بو سهر ناده میزاد به گشتی..

﴿۵۰﴾ وَلَكِنَّا أَنشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ ﴿۵۱﴾ هوی نه وه؛ که نیمه ویستمان سهر له نو ی نیگات بو بنیرین و هه والی رابووردوانت له قورنان دا بو بگپریه وه، هه بوونی چه ند گهل و نه ته وه یه که له دوا روژگاری موسا و تی په ر بوون و

دریژبوونه‌ودی رۆژگار به‌سهریان دا، زانییاریه‌کانی گه‌له
پیشینه‌کان کوژانه‌وه، یاساو شهریه‌ته‌کان گۆرانیان به‌سهردا
هات، ناده‌میزاده‌کان به‌لگه‌و نیشانه‌کانی هه‌بوونی خودایان
له‌بیر جوونه‌وه. ﴿وَمَا كُنْتَ تَارِيًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمْ
آيَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ﴾ نه‌تۆ دانیشتووی شاری مه‌دیه‌نو
یه‌کێک نه‌بووی له‌ناو گه‌لی شوعه‌یب (علیه‌السلام) دا زیانت به‌سهر
بردبێ چیرۆکی گه‌لی شوعه‌یب و به‌سهرهاته‌کانیانت دیتبێ
یان له‌که‌سانیکت بیستن: که‌روداو ده‌کانیان به‌چاوی خۆیان
بینین و نیتێر نایاتی نیه‌مه‌ت له‌وان و مرگرتبێ و به‌سهر
موشریکه‌کانی مه‌که‌که‌دا بیخوینیته‌وه و ده‌کوو یه‌کێ دمرسێ
له‌مامۆستای و مرگرتی و بخوینیته‌وه تاره‌وانی ده‌کاو به‌وشیوه
هه‌والی رابواردنت زانیبێ. به‌لگه‌و روداو ده‌کانت له‌پێگه‌ی نیگاو
سروشوه‌وه زانیوه‌وه نیه‌مه‌ نیگامان بۆ کردویی و کردومانی به
پێغه‌مبه‌ری ناده‌میزاد و به‌موه‌جیزه‌و نیشانه‌ی به‌هیز
پشتگیریمان کردی.

﴿وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِنْ رَحِمَهُ مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ
قَوْمًا مَّا أَتَاهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾ نه‌ی
موحه‌مه‌د نه‌تۆ له‌قه‌راخی کیوی (طور) نه‌بووی له‌وکاته‌دا
که‌نیه‌ ناخواتنمان له‌گه‌ل موسادا نه‌نجام دا، هه‌تا بنج و
بناوانی نه‌و ناخواتنه‌ت گوێ لێ بووبی و بۆ خه‌لکی
بگیریه‌وه، نه‌تۆ له‌کاتی خۆی دا نه‌و ناخواتنه‌ت گوێ لێ
نه‌بووه، له‌کاتی خۆی دا که‌س نه‌و قسه‌و ناخواتنه‌ی تۆمار
نه‌کردوه به‌که‌له‌پور مابیه‌وه‌وه دوایی به‌رده‌ستی تۆ
که‌وتبێ و فێری بووبی و بۆ که‌سانی دیکه‌ی بخوینیته‌وه!!
به‌لگه‌و نه‌مه‌ ره‌حه‌مه‌ت و به‌زمی په‌روهرده‌گاره به‌نومه‌تی تۆ
نه‌ی موحه‌مه‌د، به‌وه: که‌چیرۆکی پێغه‌مبه‌رانی پیشووی بۆ
گیرایه‌وه‌وه نه‌و چیرۆکانه نیشانه‌ی راستی پێغه‌مبه‌رایه‌تی
تۆن و به‌لگه‌ن له‌سهر راستی نه‌و بانگه‌وازییه‌ی ئاراسته‌یان
ده‌که‌ی. بۆنه‌وه‌ی نه‌و مه‌ردومه‌که‌له‌ بترسینی، که‌زۆر له‌میژه
پێغه‌مبه‌ریان بۆسهر نه‌نێردراوه، له‌سهرده‌می ئیسماعیلی
باپیره گه‌وره‌یانه‌وه هه‌یج پێغه‌مبه‌ریان بۆسهر ره‌وانه نه‌که‌راوه.
﴿وَلَوْلَا أَنْ تُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ مِمَّا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا
أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنُتِّعَ آيَاتِكَ وَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ نه‌که‌ر
له‌بهر نه‌وه نه‌بوايه: که‌نه‌و ناده‌میزادانه‌ی تۆیان بۆسهر

ره‌وانه‌که‌راوه به‌عه‌ربه‌به موشریکه‌کانی قوره‌یشیسه‌وه کاتی
عه‌زابی نیه‌یان بۆ دێ و به‌هۆی کوفرو تاوانی خۆیانه‌وه سزا
ده‌درێن. پێش نه‌وه‌ی تۆیان بۆسهر ره‌وانه بکه‌ین - ده‌یانگوت:
خودایه! بۆچی پێش نه‌وه‌ی سزیمان بده‌ی له‌سهر کوفرو
بێدینی سزیمان بده‌ی پێغه‌مبه‌ریکت بۆ نه‌ناردین بیروباوه‌ری
راست و یه‌که‌تاپه‌رستیمان فێربکاو شهریه‌ته‌و یاسای تۆمان بۆ
رون بکاته‌وه‌وه تێمان بگه‌یه‌نی تائیه‌یه‌ش ئیمانمان پێ
به‌ینایه‌وه کارمان به‌شهریه‌تی په‌سندی تۆ بکرده‌یه!!

﴿فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أُرْتِي مِثْلَ مَا أُرْتِيَ
مُوسَى﴾ واته: کاتی په‌یامی حه‌ق و راست له‌خوداو
هاته‌سهریان: که‌ قورئانی پیرۆزه، دانیشتوانی مه‌که‌که‌و
ده‌وره‌به‌ری، نه‌وانه‌ی له‌وه‌پێش پێغه‌مبه‌ریان بۆسهر ره‌وانه
نه‌که‌رابوو، به‌شیوه‌ عینادو مل نه‌دان و سوور بوون له‌سهر
کوفرو بێدینی و نه‌قامی و گوهرپایی وتیان: نه‌وه بۆچی
موحه‌مه‌د موه‌جیزه‌ی ده‌کوو موه‌جیزه‌ی موسای نه‌دراوه‌تی؟
بۆچی موه‌جیزه‌ی له‌شیوه‌ی عه‌صاو یه‌دی به‌یضاو بارینی
که‌زۆو په‌له‌موری شیلاقه‌و ئاوه‌لقولان له‌به‌ردو نه‌م جوۆره
موه‌جیزانه‌ی پێ نه‌دراون؟! ﴿أَوَلَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُرْتِيَ مُوسَى مِنْ
قَبْلُ﴾ نه‌ی نه‌وه نه‌بوو نه‌و ناده‌میزادانه‌ی موسایان بۆسهر
نێردرابوو به‌و موه‌جیزانه‌وه په‌یامی موسایان رنکرده‌وه‌وه
ئیمانیان پێ نه‌هێنا. نه‌و په‌لپ و بیانوو گرته‌ دابو نه‌پێتی
هه‌موو سهر ره‌ق و بێ بره‌وايه‌که: که‌نایانه‌وئ ئیمان به‌ینن،
نیتێر نه‌و جوۆره په‌لپ و بیانوانه ده‌دۆزنه‌وه. ﴿قَالُوا سِحْرَانِ
تَظَاهَرَا﴾ نه‌و موشریکانه‌ی مه‌که‌که‌ وتیان: قورئان و ته‌ورات
دوو سیحرو جادوبازین، موحه‌مه‌د و موساش ساحیرن
یارمه‌تی یه‌کتری ده‌دن. له‌سهر جه‌ده‌ل و جادوبازی و
هه‌ریه‌که‌یان پشته نه‌وی تریان ده‌گرێ و ده‌یانوه‌ئ فیل
له‌جه‌ماوه‌ر بکه‌ن و درۆ ده‌که‌ن خودا نه‌یناردون بۆ
ره‌هنوومایی ناده‌میزاد. ﴿وَقَالُوا إِنَّا بَكْلٌ كَافِرُونَ﴾ وتیان:
نیه‌مه‌ بره‌وا به‌هیچیان ناکه‌ین نه‌قورئان و نه‌ته‌ورات، بێگومان
له‌نیوه‌ دورگه‌ی عه‌ربه‌ی دا جووله‌که‌ هه‌بوون ته‌وراتیان
لابوو، که‌چی عه‌ربه‌که‌کان بره‌وايان پێ نه‌کردو شوین په‌یامی
ته‌ورات نه‌که‌وتن.

﴿۴۹﴾ قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَى مِنْهُمَا أَتَّبِعُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۵۰﴾ نهي موحه ممددا! به موشریکه نهقامه کانی قوردهش بلی: نهگه ر تهورات و قورنان بهسیحر دوزانو بهلاتانه وه بهکه لکی نه وه نایه بکرینه بهنامه ی ژیان، دهنه گهر راست دهکن و مه بهستان چه سپاندنی حه قیقه ت و پوچاندنه وه ی بهتاله، نیوه نامه یه کی باشتر له و دوو نامه ناسمانییه بخه نهرو، هه تا من شوینی بکه وم بیکه مه بهنامه ی ژیانی خوُم، نه وه عمرزو نه وه گه ز!

﴿۵۱﴾ فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ ﴿۵۲﴾ واته: نهگه ر به پیر بانگه وازیه که ته وه نه هاتن و نه وه ی داوایان لی ده که ی بویان نه کراو سه رباری نه وش شوین حه ق نه که وتن و نه وه ی بانگه وازیان ده که ی بوئیما نه ییان به قورنان و په یامی تو قبوولیان نه کردو نه انجامیان نه دا، نه وه تو بزانه نه وانه به بی به لگه و ده لیلی راست و دروست شوین هه و او هه وه سی خویمان ده که ون، نه وانه هه وه سبازن! ﴿۵۳﴾ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ اتَّبَعَ هَوَاهُ بَغْيٍ هَذَا مِنْ اللَّهِ ﴿۵۴﴾ کی له وکه سه گومر اترو سه رلی شیواو تره: که به نه زانی شوین هه و او هه وه سی خو ی بکه وئ؟! واته که س گومر اترو نیه له وکه سه ی شوین هه و او هه وه سی خو ی بکه وئو، به لگه و نیشانه یه کی له قورنانی پیروز پی نه بی! بیگومان نه وانه سته مکارن و سته میان له خویمان کردوه، ﴿۵۵﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۵۶﴾ بیگومان خودا توفیقی نه وانه نادا: که به هوی شوین که وتنیان بو هه و او هه وه سی خویمان سته میان له خویمان کردوه، پیغه مبه ران به درو دهنه وه، سوورن له سه ر گومرایی خویمان.

نه مجار حیکمه تی نازلکردنی قورنان به وه حبه وه حبه به یان ده کاو دهنه رموی: ﴿۵۷﴾ وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۵۸﴾ بیگومان نیمه به گویره داخوازی حیکمه ت و به گویره ی پیداویستی به رژه وهندی نهاده میزادو به جوړیکی گونجاو له گه ل بارو دؤخ و روداو ده کان دا قورنانه مان به شبشه ش نازل کردوه، بوئنه وه ی نه وان و غهیری نه وانیش له نهاده میزاد په نندنامیز ببن و تی ی بفکرن و لی وردبینه وه و بزانه چی له خو ی گرتووه، نیمان بینن به قورنان و به وکه سه ی نارویه تی و نه و که سه ی هیئاویه تی.

﴿۵۹﴾ وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۶۰﴾ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿۶۱﴾ وَإِذْ يَتْلَى عَلَيْهِمْ قَالُوا آمَنَّا بِهِ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ﴿۶۲﴾ أُولَئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَيَذَرُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿۶۳﴾ وَإِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ سَلَمٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبْغِي الْجَاهِلِينَ ﴿۶۴﴾ إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَئِنْ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿۶۵﴾ وَقَالُوا إِنَّا نَبِيعُ الْهَدَى مَعَكَ نَحْطِفُ مِنْ أَرْضِنَا أَوْلَمْ تُمْكِنْ لَهُمْ حَرَمًا آمَنًا يُحْبِي إِلَيْهِ ثَمَرُ كُلِّ شَيْءٍ وَرِزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۶۶﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِ بِطُورٍ مَعِيشَتَهَا فَبِئْسَ مَسْكِنُهُمْ لَوْ تَشْكُرُ ﴿۶۷﴾ وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى حَتَّى يَبْعَثَ فِي أُمَمٍ رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَى إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ﴿۶۸﴾

﴿۶۹﴾ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿۷۰﴾ بیگومان کومه لیک له زانایانی نه هلی کیتاب له جووله که و مه سیحی؛ نه وانه ی هاوچه رخی پیغه مبه ر بون و نیمانیان به قورنان هیئاوه چونکه له گه ل ناو درو کی نامه ی نه وان یه که دهگریته وه، نه و نامه ناسمانیانه ی پیش قورنان مزگی نی هاتنی حه زرم ت (محمد) یان راگه یاندوه، ناوو روشتی نه و زاته یان دیاری کردوه. نه وانه بر وایان به قورنان یان به (محمد) یان به هه ر دوکیان هیه، نه مه یه کیکه له نیشانه ی راستی قورنان و راستی په یامی پیغه مبه ری نیسلام.

﴿۷۱﴾ وَإِذْ يَتْلَى عَلَيْهِمْ قَالُوا آمَنَّا بِهِ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ﴿۷۲﴾ هه ر کاتیک نایاتی قورنانیان به سه ردا بخویند ریته وه، هینده ناشکراو رون و ره وانه یه که سه ر ده لین: نه م که لاهه به راست دوزانین و نیگای خودایه و له ری پیغه مبه روه بو نیمه هاتووه، نیمانان پی هیئاوه، بیگومان

قورئان نامەى ئاسمانىيەو بىتمانەمان بېيەتى و ئىمە لەپىش نازلېوونى قورئان يان پىش ردوانە كردنى حەزرىت موحمەد ﷺ بىروامان پىى بوو، ھەوالى ردوانە كردنى پىغەمبەرى خاتمەو قورئانى پىرۆزمان لەنامەى ئاسمانى خۆماندا دىوود بىستوو، ئىمانمان پى ھىئان.

﴿۵۴﴾ **أُولَٰئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا** ئەوانەى پىش ھاتنى پىغەمبەرى ئىسلام و نازلېوونى قورئان گەردنكەچى ھەرمانى خودا بوون و ئىمانيان بەپىغەمبەرى خۇيان و نامەى ئاسمانى خۇيان بوو، پاشان ھەر بەبىستنى قورئان خىرا ئىمانيان پى ھىئاوود شوپن پەيامى پىغەمبەرى ئىسلام گەوتوون، ئەوانە پاداشى دووچەندانەيان ھەيە، پاداشى صەبرو خۇراگرييان لەسەر ئىمانى پىشوويان ئەمجار لەسەر ئىمانى تازەيان و گوئ نەدان بەتانووت و ئەزىتەدانى ئەم و ئەو. ﴿وَيَذَرُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ﴾ خراپە بەچاكە وەلام دەدەنەو، لەبەرەمبەرى نەقامى گالتەكەردا لەسەرخۇو ھىدى و ھىمن و خاومن چاكەن، بەراستى ئەمە پەلەپەكە تەنھا خاومن باومرى راستەقىنە دەگاتى، ئەوانە دەپگەننى خودا لىيان رازىيەو ئەوانىش لەخودا رازىن. ﴿وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ﴾ لەو رزق و رۆزىيە حەلالەى پىمان داون دەبەخشن، زەكاتى واجب لەمال و سامانى خۇيان دەردەكەن، خىرو خىرات بەخزم و خۇيش و ئاتاجان دەبەخشن، پىداويستى خاوو خىزانىيان دابىن دەكەن.

﴿۵۵﴾ **وَإِذَا سَمِعُوا اللَّعْنَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبَغِي الْجَاهِلِينَ** (لەغو: قسەى بۆش و بى سوود و ناشىرىن و كاتكوژە). ھەر كاتى قسەى ناشىرىن و نابەجى لەموشىرىكەكان و غەپرى موشىرىكەكان ببىسن، گوپيان لەجنىو و تانوج و لەكەدار كردن بى، كوچكەى خۇيانى لى دەھاخن و پىشت لەلەغوەچىيەكان ھەلدەكەن و لەكۆرو كۆمەلىان دوور دەكەونەو، خۇيان لەو بەرزتر دەگرن خۇيان تىكەلى تاقەو پىرى ئەوان بکەن. ئەگەر يەككە بەرامبەريان ناماقولئەكى كرد، دەلئىن: كەردەو خۆمان بۆ خۆمان و ئىمە بەرپرسىارى كارو كەردەو خۆمانىن لەروى پاداش و سزاو، ئىووش كەردەو خۇتان بۆ خۇتان و تاوانى خۇتان لەئەستوى خۇتان. ئىمە وەلامى

لەغوئى ئىوود نادەينەوود سەلامتان لەسەر بى، سەلامى لىك دابىران و جودابوونەو، ئىمە نامانەوئى رىبازى نەقامان بگريو و ھەلس و كەوتى ئەوان پەپەرو بکەين.

﴿۵۶﴾ **إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ** ئەتۆ ئەى موحمەد! ناتوانى ھىدايەتى كەسانىك بەدى: كە خۇشت دەوین، ناتوانى كىشىكەى بۆ ئىمانھىتان، ئەو كارى تۆ نىە، تۆ تەنھا راگەياندنت لەسەر، پەيامى خۇت بلاو بکەرەو، نەصىحەت و ئامۆزگارى بکە، ھەر خودا دەتوانى ھىدايەت بخولقینى لەدلان داو دلەكان بەنىمان زىندوبىكاتەو تۆفىقيان بداو دلان روناك بىكاتەوود كىشيان بكا بۆ ئىمانھىتان، ھەر خودا زاناو ئاگادارە بەو كەسانەى كە ئامادەباشى ئىمانھىتانىان تىدايە.

﴿۵۷﴾ **وَقَالُوا إِن تَتَّبِعِ الْهُدَى مَعَكَ تَتَخَفُ مِنْ أَرْضِنَا** واتە: موشىرىكە قورەيشىيەكان و تىيان: ئەى موحمەد! ئەگەر شوپن پەيامى تۆ بکەوین و واز لەبەتپەرسى بىن و لەموشىرىكە عەرەبەكانى دەورەبەرمان جودا ببىنەوود ترسى ئەوەمان ھەيە گەلەكۆمەكىمان لى بکەن و لەزىدو نىشتىمانى خۆمان و دەرمەمان نىن. ﴿أَوَلَمْ نُمْكِنْ لَهُمْ حَرَمًا آمِنًا يُجَبَىٰ إِلَيْهِ ئَمْرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِّزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ واتە: ئەم عوزرو بەھانەيان نابەجى و درۆو دەلەسەيە، چونكە خوداى بالادەست ئەوانى لەولاتىكى ئەمىن و ئارامدا نىشتەجى كەردەو، بەستى حەرەم لەووتى ھەيە رىزدارەو خەلكى بەرپەروە تى دەروان، كەس دەستدريژى تىدا ناكاتە سەر كەس. دەى چۆن ئەو حەرەمە لەكاتى كوفرو بىدپىياندا ئەمىنەو تىدا دلتىان و ھىچ ترسو بىمى مال و جانىان نىە. لەكاتى موسولمانبوونىاندا دەبىتە جىگەى ترسو ئارامى؟! وەلى زورىبەى زورىان نەقام و كەودەن، نازانن خىرو خۇشى و شكۆمەندى خۇيان لەچىدايە.

﴿۵۸﴾ **وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطَرَتْ مَعِشَتَهَا فَمِنْكَ مَسَاكِينُهُمْ لَمْ تَسْكُنْ مِنْ بَعْلِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ** ئەو نەقامانە نازانن ئەمەن و ئاسايش لەچىدايەو بەھىلاکچونىان بەجىيە، نازانن: ھەموو شتىك بەدەست خودايەو لەخوداومە، كەوابى ئەگەر دەيانەوئى خۇيان لەبەھىلاکچون بپارىزن و كەس نەویرى تەماعى داگىرکردنى ولاتىيان بكا، با خۇيان

لهنا پرزماهندي خودا بپاريزن.. دواي لهناوچووني دانيشتوانه غه زېږ لېگير او هکانيان کهس تېيان دا نيشته چې نه بوه وه، خودا خوي ميراتگريان بوو.

﴿وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمِّهَا رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا﴾ دابو نه پړتي خوداي تو وا نه هاتوه. ﴿وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَمَلُّهَا ظَالِمُونَ﴾ نيمه هيچ شارو گونديکمان لهناو نه بريدوه ئيلا دانيشتوانه کانيان سته مکاربوونو بوخويان سته ميان لهخويان کردوه به وه: که پښه مېره کهيان به درو خستوته وه و نينکاري موعجيزه کهيان کردوه.

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَزِينَتُهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾ واته: هه موو جيهان و نه وهی تن يدايه لهخوشي و له زړمت و جوانی و رازومي، به نيسېست نه وهی لای خودايه و بو بهنده خودايه رسته کاني داناهو له به هه شتدا، شتيکی کهم بايه خو هيچ و بوچه، دهی بو بيرناکه نه وه و هيچ تينا فکر؟

﴿أَفَمَنْ وَعَدْنَاهُ وَعْدًا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ كَمَنْ مَتَّعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْمُخْضَرِّينَ﴾ واته: با ناده ميزاد بو خوي بهر اورديک بکا، بابوي دهر بکه وئ و بزاني، نه وهی لای خودايه و په سنده و باشه نه وه هه لېزيرئ و نه وه تهرجيج بدا به سهر نازو نيعمهت و کالای دونيايي دا. چونيتهی بهر اوردييه که بهم جوړه يه: ناي که سيک نيماني به نامه ی خودا هيناوه و بروای به واده و به ليني خودا هيه و دنيايه: که خودا به فاضل و گه ورمي خوي له پاداشی کرده و ی چاکي دا نازو نيعمهت به هه شتي پښ ددها، ناي و هکوو که سيک و ايه کافرو به درو خه روه بڼ بروای به هاتنی قيامهت و واده و هره شهی خودا نه بڼ؟ ماوميه کی کورت له زړمت و خوشی ده چيرئ و دوايي روژی قيامهت له پيری سزادر او ان ده بڼ و لهناو ناگری دوزه خدا دمسوتيندري.

﴿وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ﴾ نهی پښه مېر ﷻ نه وه بخه روه يادو بو گه له که تي باس بکه: که په رومردگار بانگ لهو موشريک و کافرانه دمه کاو پتيان دمفه رموي: کوان نهو خودا دروژنانهی له دونيادا به نديايتيتان

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَزِينَتُهَا وَمَا عِنْدَ
الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾ أَفَمَنْ وَعَدْنَاهُ وَعْدًا حَسَنًا
فَهُوَ لَاقِيهِ كَمَنْ مَتَّعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
مِنَ الْمُخْضَرِّينَ ﴿٦١﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ
كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾ قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ
الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَاهُمْ كَمَا غَوَيْنَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ مَا كَانُوا إِنَاءًا
يَصْبُرُونَ ﴿٦٣﴾ وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمُ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا
لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَسْمَعُونَ ﴿٦٤﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ
فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦٥﴾ فَعَمِيَّتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ
يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿٦٦﴾ فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ
صَالِحًا فَحَسْبُكَ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ﴿٦٧﴾ وَرَبُّكَ
يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ
اللَّهِ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾ وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ
صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٦٩﴾ وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ
الْحَمْدُ فِي الْأُولَىٰ وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٧٠﴾

بو دهکردن و به خوداتان دمرانين و پتيان و ابو و هاوهل و
هاوشانی من؟!

﴿قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَاهُمْ كَمَا غَوَيْنَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ مَا كَانُوا إِنَاءًا يَعْبُدُونَ﴾ سهرانی
کوفرو بانگخوازي گومرايي نه وانهی که برپاری هاخنينه ناو
دوزه خيان له سهر چه سپاوه برپاری. ﴿لَا مَلَانَ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ
وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ﴾ (السجدة: ۱۳) يان بو دهر جووه، ده لين:
خودايه! نهو شوينکه وتوانه نيمه: که کوفرو بيدينيان
هه لېزاردوه، گومر ابوونه کهيان به ويست و نيرادهی خويان
هه لېزاردوه، و هکوو چون نيمه يش به ويستی خويمان خويمان
گومر اکر دوه. نيمه به زور نه وانهان گومر نه کردوه، به لکوو
به ويستی خويمان نهو ري بازه گومر پاي يه يان هه لېزاردوه،
که واته تاوانی نهوان له نه ستوی نيمه نيه. نيستا نيمه خويمان
لهوان بڼ بهری ده که مين و حاشا له عه قيدو و بروب او ورو
کرداريان، له راستي دا نه وانه په رستشيان بو نيمه نه کردوه.

﴿وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ﴾ رۆژی قیامت به موشریکه‌کان ده‌گوتری: ده‌بانگ له‌و شتانه بکه‌ن: که له‌دونیا دا کردبووتان به‌هاوه‌لی خوداو په‌رستشتان بۆ ده‌کردن، هاواریان لێ بکه‌ن با فریاتان بکه‌ون و له‌م حاله ناخۆشه‌تان رزگارتان بکه‌ن، خۆ ئیوه له‌دونیا دا زۆرتان هومید پی بوون، نه‌وانیش له‌بهر ته‌نگانه‌و سه‌رسام بوونی خۆیان ﴿فَدَعَوْهُمْ﴾ بانگیان لێ ده‌که‌ن ﴿قَلَمَ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ﴾ له‌بهر بی ده‌سه‌لاتی وه‌لامیان ناده‌نه‌وه، ﴿وَرَأَوْا الْعَذَابَ﴾ دانیان له‌وه‌ی ده‌رخینه‌ ناو دۆزه‌خه‌وه‌و به‌ره‌و عه‌زاب راپیچ ده‌کړین. جا له‌و کاته‌دا: که عه‌زابی دۆزه‌خ ده‌بین و کار له‌کار ترازاوه ناواته‌خوازی نه‌وه‌ن ﴿لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَهْتَدُونَ﴾ که له‌دونیا دا موسوڵمان بوونایه، ده‌لێن بریا شوین پیغه‌مبه‌ری خودا بکه‌وتینایه، (به‌لام داری بریا هه‌رگیز به‌ری نه‌گرتوه‌و).

﴿وَنَوْمٌ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ﴾ نه‌ی موحه‌مه‌د! یاد ی نه‌و رۆژه بکه‌رموه: که په‌رومردگار بانگی موشریکه‌کان ده‌کاو پیان ده‌فه‌رموی: نه‌ری چیتان وه‌لامی پیغه‌مبه‌ره‌کان دایه‌وه؟ چۆنتان هه‌لس و که‌وت له‌گه‌ل کردن؟ چۆن به‌پیر بانگه‌وزی یه‌که‌یان وه‌و چۆن؟

﴿فَعَمِيَتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ﴾ هه‌رچی به‌لگه‌و به‌رگری کردن بی به‌ده‌ستیانه‌وه نیه، هیچیان به‌یادا نایه، جگه له‌بی ده‌نگی هیچی تریان بۆ نا‌کری. نه‌ک هه‌ر نه‌وه به‌لگه‌و هه‌موو ریبازیکی زانیاری و تیگه‌یشتیان لێ گوم ده‌بی، ﴿فَهُمْ لَا يَسْأَلُونَ﴾ ته‌نانه‌ت په‌رسیار له‌یه‌که‌تریش نا‌که‌ن. نینسان له‌دونیا دا زۆر جار: که شتی‌ک نازانی، ده‌چی په‌رسیار له‌که‌سانی دیکه ده‌کاو فی‌ری ده‌بی. له‌و رۆژه‌دا له‌عه‌یه‌تانه‌و له‌ترسان، هه‌روه‌ها له‌بهر نه‌وه‌ی هه‌موویان له‌نه‌زانی و بی به‌لگه‌یی‌دا چۆن یه‌که‌ن، هیچیان مه‌ته‌قی لێ نایه‌و ده‌می هه‌لناپچری ولامیک بداته‌وه.

﴿فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَقَعِيَ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ﴾ واته: به‌لام نه‌وانه‌ی تۆبه‌یان کردوه له‌شیرک و هاوه‌لدانان بۆ خودا، به‌روایان به‌تاک و ته‌نهاپی خودا کردوه، یه‌که‌تا په‌رستییان کردۆته ریبازی خۆیان و خاڵسانه عیباده‌تی خودایان کردوه به‌روایان به‌پیغه‌مبه‌رایه‌تی هه‌زردتی

موحه‌مه‌د کردوه، شوین په‌یامه‌که‌ی که‌وتوون و کردوه‌ی باشیان نه‌نجام داوه، نه‌وانه سه‌ره‌فرازو رزگاربوون له‌و رۆژه‌دا، ره‌زامه‌ندی خودایان به‌ده‌ست هی‌ناوه، به‌نازو نیعه‌تی به‌هه‌شت به‌خته‌ومر بوون.

﴿وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ﴾ واته: خودای تۆ نه‌ی موحه‌مه‌د؛ هه‌روه‌ها خودای هه‌موو بیسه‌ریک! تاک و ته‌نهاو بی شه‌ریکه له‌زات و له‌صیفات‌دا، به‌دییه‌نه‌رو هه‌لب‌زیرمه، که‌س نیه به‌ره‌به‌ره‌کانی بکا، چی بوئ ده‌یکاو چۆنی بوئ ناوا دیته‌ دی. کاروبار هه‌مووی به‌چاک و خراپیه‌وه به‌ده‌ستی نه‌وه‌و بۆ نه‌و ده‌گه‌رپته‌وه، به‌ویستی خۆی که‌سانیک هه‌لد‌ه‌ب‌زیر بۆ پیغه‌مبه‌رایه‌تی، ده‌یانکاته فرستاده‌ی خۆی، هه‌روه‌ها له‌فریشته‌و ناده‌میزاد هه‌ندیک هه‌لد‌ه‌ب‌زیر بۆ نه‌نجامدانی کاره تایبه‌تی‌ه‌کان. ﴿سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ پاک و مونه‌زه‌می و به‌رزی و په‌روزی بۆ خودایه له‌هه‌موو هاوه‌ل و نه‌نگی و که‌م و کوپی‌یه‌ک: که موشریکه‌کان بۆ خودای به‌ره‌و دزمان، زۆر به‌رزتره له‌وه‌ی که‌سیک بتوانی به‌ره‌به‌ره‌کانی بکاو ره‌خنه له‌نیسه‌کانی بگری، مه‌به‌ست نه‌وه‌یه: خودا بۆ خۆی مه‌خلووقاتی خۆی ده‌ناسی و نیختیاری موطله‌قی هه‌یه بۆ به‌رزکردن و نه‌وی کردن، بۆ زه‌لیل کردن و عه‌زیز کردن.

﴿وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ﴾ واته: خودای تۆ نه‌ی به‌نده‌ی دروستکراو! زاناو ناگاداره به‌هه‌موو شتی‌ک: دزمانی د‌ل و ده‌روونی ناده‌میزاده‌کان چی تی‌دایه‌و چییان تی‌دا شاردراوه‌ته‌وه چی نا‌شکرا ده‌که‌ن، چ پیلان و دزایه‌تیکیان دزی پیغه‌مبه‌ر ﷺ به‌نه‌ینی دا‌ر‌شت‌وو‌ه به‌نا‌شکرا چی دمه‌ده‌خه‌ن!

﴿وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾ نه‌و زاته تاک و ته‌نهایه له‌خودایه‌تی‌دا، هیج خودا نین جگه له‌وئ، هیج په‌رومردگارو به‌دییه‌نه‌ریک نیه جگه له‌و زاته بی‌چوونه، هه‌رچی بی‌ه‌وئ ده‌یه‌نیته‌ دی. هه‌رچی بگو‌نجی بی‌ته‌ دی ده‌یه‌نیته‌ دی. زانایه به‌هه‌موو شتی‌ک و خاوه‌ن ده‌سه‌لاته به‌سه‌ر هه‌موو شتی‌ک‌دا، هیج نه‌نگی و نه‌قه‌صیک تی‌دا نیه، شیای هه‌موو هه‌مدو سوپاسیکه. بۆیه ﴿لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَى وَالْآخِرَةِ﴾ هه‌مدو سوپاسی حه‌قیقی له‌دونیا و له‌قیامه‌ت‌دا، هه‌ر شیای

خودایه و کهسی تر شیایو حەمدو ئەنای ئاوا نیه، چونکه بهروردگار به عەدالەتکاری خوێ و به حکمەت و فەضلو نیکسانی خوێ، نازو نەعمەت دەبەخش بەسەر بەندەکانی دا. ﴿وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ فرمانڕوایی و بریاردان و کاردرستی لەهەموو شتێکدا هەر بۆ خودایه، کەس نیه بتوانێ حوکم و بریاری هەلبووشینیتەوه، زاتی پاکێ بالادەسته بەسەر بەندەکانی دا، خاوەن رەحم و بەزەیییه بۆ بەندەکانی، روژی دوايي هەموو کاروباریکی مەخلووقات بۆ لای خودا دەگەریتەوه و هەر کەسه بهیێ کردەوهکانی سزاو پاداشی دەدریتەوه.

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُم بِضِيَاءٍ أَوْ لَيْلٍ تَسْمَعُونَ؟﴾ ئەى پێغه مبهري خۆشه ويست بهو موشريكانه بلى: ئيوه پيم بلين و هه والهم بدهنى، نه گهر خودا كاته كانى ئيوه هه مووى بكاته شهوو هه ميشه ولا تان تاريكستان بى هه تا روژى قيامهت، نه مجار ئيوه بهو تاريكييه بهردهوامه نارحهت و خهفه تباربين، وهكوو نهو ولا ته قوطبيانەى كه سالانه نيودى شهوو نيودى روژد؛ واته: شەش مانگ هەر شهوو شەش مانگ هەر روژد؛ كى ههيه جگه له خوداي بالادەست و خاوەن توانا بتواني روناكاييتان بۆ فهراهەم بئي؟! ئەوه بۆ گوێ راناگرو به جواني شت ببيسن و تىي بگه ن بۆ ئەوهى به خۆتاندا بچنه وه واز له هاوه لدانان بۆ خودا بهيئن!

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُم بِلَيْلٍ تَسْكُنُونَ فِيهِ أَفَلَا تُبْصِرُونَ؟﴾ ئەى پێغه مبهري! بهو مونا فيقانه بلى: پيم بلين و هه والهم بدهنى، نه گهر خودا كاته كانى ئيوه هه موو بكا به روژى روناك و تا روژى قيامهت دونيا هه ميشه روناك بى و گوپانكارى شهوو روژ بهسەر بوونه و مرده نهيه، جهسته و عهقل و هوشتان ماندوببي، هه ميشه له جم و جو لدا بن و كاتى پشوو دان و حه سانه و متان نه بى، كى ههيه جگه له خودا بتواني شه و تان بۆ دا بيئي تييدا ئيسرا حهت بكه ن و ناراميه ك بدهن به جهسته و عهقل و هوشتان، ئەوه بۆچى ئەوه منده نه قام و سپله و پينه زان و ئەم ديارده ناشكرا و نمايانه نابيئن و ههست

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُم بِضِيَاءٍ أَوْ لَيْلٍ تَسْمَعُونَ؟﴾ ﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُم بِلَيْلٍ تَسْكُنُونَ فِيهِ أَفَلَا تُبْصِرُونَ؟﴾ وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ كُنتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٧٤﴾ وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٧٥﴾ إِنْ قَرُّونَ كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ مُوسَى فَبَعَثْنَا عَلَيْهِمْ ذَا الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿٧٦﴾ وَاتَّبَعَ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسِكْ نَصِيْبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٧٧﴾

ناکهن بهو نەعمەتە گەورمیه: کە شهوو و تىيدا دەحه سينه وه؟؟

﴿وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ به شیکه له رەحمەت و فەضلى خودا بهسەر ئيوه دا ئەى خەلکينه! کە شهوو روژ به شوين يه گترى دا دين و نه میان دەر و او نه ويان دیتە شوینی و جودا وازيان تی دهکەوی. شهوى وا به ديهيناوه تاريك و ته لهم بى بۆ نارامگرتن و پشوو دان و حه سانه وه تىيدا، بۆ ئەوهى دل و دەر و ونيان نارام بگرئو، ماندو شه که تی کارو جم و جو لى روژى له کو ل بکه وى!!

﴿وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنتُمْ تَزْعُمُونَ﴾ ئەى پێغه مبهري خۆشه ويست! ئەوه بۆ موشريكه كان باس بکه و ئەو روژميان بيته بهرچاو: کە خوداي تۆ بانگيان لى دهکاو پييان دهفه رموي: کوان و له کوين ئەو شتانهى کردبووتان

له رابواردنی دنیا واز لی مه هیینه، لهو نازو نیعمه تهی خودا پیی داوی به هر مه مند ببه، به جوړی بزی که سودت بوخوت و کومه لت هه بی، چاکه و پیاموتی له گهل خامن ناتاجان بکه، یارمه تی بینه واه هه ژاران بده ﴿وَأَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ﴾ چاکه له گهل به ننده کانی خودادا بکه و دکوو چون خودا چاکه ی له گهل تودا کردوه.. ﴿وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُسْفِدِينَ﴾ هه ول مه ده فسادو ناشوب له سهر زهوی بهرپا بکه ی، نه که ی ستم له به ننده کانی خودا بکه ی، له خوت بایی مه به بیگومان په رومردگار ناشوبیگپران خوش ناوین سزایان ددها، رحمه ته و به زه ی خوی له فساد جویان ده گریته وه.

وله لی قارون بهم ناموزگار پکړنده فسقه ل بوو، بوغرابی نواندو تووړه بوو ﴿قَالَ إِنَّمَا أُوتِيْتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي﴾ قارون وتی: نه م مال و سامانه ی من هه مه، هه موویم به زیره کی و زانیاری خوم کوزدو ته وه. ﴿أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا وَلَا يُسْأَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ﴾ نه وه قارون له بیري چوته وه و نازانی، نه وه نده ی زانیاری و تی فکرین و هوشیاری نیه: که به مالی زورو گهنج و جه واهیرات بوغرابه بی، نازانی که په رومردگار له پیس روژگاری نه ودا، له چاخه کانی رابوردودا زور که سی بوغرابو له خو بایی بووی به هیلاک بردوه: که زور له قارون به هیتر و سامندارتر بوو؛ نه و مال و سامانه ی پیمان دابو له بهر نه وه نه بوو خوشمان ویستب، یان شیای نه وه بوو بی و له سهرمان واجب بوو بی بیدمینی. بیگومان خودا نه و سامنداره سپله و له خو بایی بوانه ی له ناو بردن و خستنیه زبلدانی میژو وه وه!! با قارون و هه موو نه وانه ی ردوشتیان و دکوو قارون وایه بزانی: که تاوانباران له وه بی بایه خترن: که پرسیار له تاوانه کانیان بکری، کاتیک له ناو بردن بپریار درا پرسیاریان لی ناکری دبراره ی تاوانه کانیان.

﴿فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ﴾ روژیک قارون به مه به سستی خوړانواندن و فخر و شانازی کردن به سهر خه لکدا خوی رازنده وه و چاکترین پو شاکي پو ش و با شترین ولاغی سواری و به نر خترین زین و سهر زینی بو ناماده کرابو و له گهل دارو ده سته که یدا به ناو خه لکه که دا پیاسه یه کی کردو به و خو

به هاو ده لی من و پیتان و ابو هاوشانی من! هاواریان لی بکه ن با نه مرؤ به هاناته وه بین و فریاتان بکه ون!

﴿وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعِلْمْوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ﴾ له هه موو گهل و نه ته و میه ک شایه تیگمان راست کردوه بو شایه تیدان له سهریان و زیده ریسوا کردنیان و خه هه تبار کردنیان. جا که له هه موو گهل و نه ته و میه ک شایه تیگ راست ده که ی نه وه نه مجار به مو شریکه کان ده لئین: به لکه و شایه له سهر راستی بیرو باوړه که تان بهینن، کوا به لکه تان له سهر نه وه ی که دمتانگوت: خودا هاو ده لی هه یه. نه وانیس و ده لایان ده ست ناکه و ی، نه و کاته دلنیا دمن: که شیای خودایه تی هه ر (الله) یه و که سی تر خودا نیه و به که لکی خودایه تی نایه، نه و کاته هه ست به خه سار تمه نده ی و به دبه ختی خویان ده که ن، چاو وړاو و درؤ و ده له سه و بوختانیان بو ناکری، بته کانیان لی گوم دمن!

﴿إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَىٰ فَبَغَىٰ عَلَيْهِمْ﴾ بیگومان قارون که بو ته نمونه ی ده وله مهنده و سامنداری بوغرا و له خو بایی بوو، له نه ته وه ی نیسرایل بوو، به هو ی سامنداری له خوی بایی بوو، سته می له نه ته وه که ی کرد، له سته مکاری دا زیدمړه ی کرد، داوی لی کردن هه موویان بینه ژیر ده سته یی و ژیرباری بن، خوی کرد به مله وړو طاغوت به سهریانه وه! ﴿وَاتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءَ بِالْعُصْبَةِ أُولِي الْقُوَّةِ﴾ هینده مان مال و سامانی نه قدی و کالو شتومه کی عه ینیمان پی دابو: که هه لگرتن و گواسته وه ی کلیلی گهنجینه کانی کومه لی پیای زورو به هیزی ماندو ده کرد! ﴿إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ﴾ له و سهر و به نده دا کومه لیگ له ناموزگار پیکه رانی گه له که ی پیان گوت: به مال و سامانی دنیا له خوت بایی مه به، چونکه خودا نه وانه ی خوش ناوین: که له خویان بایی دمن.

﴿وَاتَّبَعَ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ﴾ نه و مال و سامانه ی خودا پیی داوی به کاری بینه بو خودا له خو رازی کردن، یارمه تی هه ژارو ناتاجان بده، پاشه پوژی به خته و مر بوخوت دابین بکه، ﴿وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا﴾ به شی خویشت

نارایشدانه وه خوئی نیشانی مهردومگهل دا. ﴿قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَا لَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ﴾ نهوانه‌ی دووربین نه‌بوون و نه‌قام و بی هوش بوون، دلیان به‌دونیاه به‌یومست بوو، وتیان خوزگه نی‌مه‌یش وه‌کوو قارون ده‌وله‌مه‌ند بوی‌نایه، نه‌وه‌ی دراوه به‌قارون بدرایه به‌نی‌مه‌ش، به‌راستی به‌خته‌ومره و به‌شو و باریکی گه‌ورمه نازو نی‌مه‌تییکی زور و فراوانی بی به‌خشراوه.

﴿وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلْقَاهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ﴾ نه‌وانه‌ی زاناو دلسوزو خوداپه‌رست و هوشیار بوون، بی‌یان گوتن: هاور؛ مالویران و سه‌رلی شی‌واو خوتان! کوره ژیان ببنه‌وه، واز له‌و ناواته‌خوازی‌یه به‌ینن، چاو مه‌پر نه‌و نازو نی‌مه‌تانه‌ی دراوه به‌قارون، هه‌ولی به‌خته‌ومری ژیان قیامت بده‌ن، چونکه نه‌و پاداش و نازو نی‌مه‌ته‌ی خودا له‌به‌ه‌شتدا بو به‌نده رستاله‌کانی ناماده کردوه، زور باش‌ترو به‌رده‌وام تره له‌وه‌ی نی‌ستا نی‌وه خوزگه‌ی بو ده‌خوازن، وه‌لی نازو نی‌مه‌ت و ژیان به‌خته‌ومرانه‌ی به‌ه‌شت ده‌سته‌به‌ر نابن مه‌گه‌ر بو خاومن صه‌بر و خور‌اگران؛

﴿فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ﴾ نیت خوی و مال و سامان و خانوو باله‌خانه‌یمان به‌زه‌وی‌دا برده خواری، نه‌و زه‌وی‌یه‌ی خوی له‌سه‌ر باده‌داو خوی به‌سه‌ر خه‌ل‌کدا راده‌مه‌شاند قوتی‌دا به‌ناخی خوی‌دا برده‌ی خواری!! ﴿فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُوهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُتَنَصِّرِينَ﴾ که‌س نه‌بوو کومه‌گی بی بکا نه‌مال و نه‌حاشیه و دارو ده‌سته‌ی که‌سیان فریای نه‌که‌وتن، هیچ‌یان نه‌یانتوانی غه‌زبه و قاری خودای لی دوربخه‌نه‌وه.

﴿وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَتُّوا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيَكَآئُ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ﴾ نه‌وانه‌ی دوی‌نی ناواتیان به‌قارون ده‌خواست و مال و سامانی نه‌و کی‌شی کردبوون. وایان لی هات ده‌یانگوت: نای نه‌وه نابینن: که‌ خودا به‌ویستی خوی رزق و رژی ددها به‌که‌سانیک و له‌ه‌ندیکی ده‌گریته‌وه. هه‌ندی که‌س ده‌وله‌مه‌ند ده‌کا و هه‌ندی هه‌ژار، مال و ساماندان به‌که‌سیک نیشانه‌ی نه‌وه نیه خودا خو‌شی ده‌وی بویه ده‌وله‌مه‌ندی ده‌کا. به‌ل‌کوو خودا به‌ویستی خوی سامان ددها

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا وَلَا يَسْتَلْ عَنْ دُورِهِمْ الْمُتَجَرِّمُونَ ﴿٧٨﴾ فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بَلِّغْنَا لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٧٩﴾ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلْقَاهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿٨٠﴾ فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُوهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُتَنَصِّرِينَ ﴿٨١﴾ وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَتُّوا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيَكَآئُ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْ لَا أَنْ مِّنَ اللَّهِ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَيَكَآئُ لَا يَفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٢﴾ تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٨٣﴾ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾

به‌فلان و نایدا به‌فیسار. ﴿لَوْ لَا أَنْ مِّنَ اللَّهِ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَيَكَآئُ لَا يَفْلِحُ الْكَافِرُونَ﴾ نه‌گه‌ر لوط‌ضو که‌رمی خودا نه‌بوايه، نه‌گه‌ر چاکه و لی‌بور‌دویی خودا نه‌بوايه، نی‌مه‌یش وه‌کوو قارون به‌ناخی زه‌وی‌دا ر‌و ده‌چوین. نه‌وه خودا ره‌می بی کردین؛ نه‌گینا نی‌مه‌یش به‌دم‌دی نه‌و ده‌چوین! چونکه نی‌مه‌یش به‌نه‌فامی ناواته‌خو‌ازبو‌وین مال و سامانی نه‌ومان ببو‌وی‌ایه. نابینن: په‌روم‌ردگار سه‌ره‌رازی و سه‌ره‌که‌وتن بو نه‌وانه ده‌سته‌به‌ر ناکا: که‌ بی ب‌روان و پی‌غه‌مه‌رانی به‌در‌وده‌خه‌نه‌وه، نینکاری پاداش و سزای ر‌وی قیامت ده‌که‌ن؟

﴿تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا﴾ خانووی قیامت و نازو نی‌مه‌ته‌ی زور و هه‌مه‌جو‌ری: که‌ هه‌ر‌گی‌ز برانه‌وه‌یمان نیه و به‌بی نه‌رک و ماندو‌بوون دی‌نه به‌رده‌ست، ده‌یکه‌ینه پاداش و به‌خشش بو نه‌وانه‌ی له‌دونیادا لوت‌به‌رزی نانوین و مه‌یلی ناکه‌ن، خو‌یان

کردویی و قورئانی بۆ ناردوی و رحمەت و فەضلی خودایە بۆ خۆت و بۆ ئوممەتە کەت. ﴿فَلَا تَكُونَنَّ ظَهْرًا لِلْكَافِرِينَ﴾ بە هەبیج جۆریک یارمەتی کافرەکان مەدە، لێیان جودا ببەوهو دژیان بۆستە، یارمەتیدەری موسولمانان بەو کۆمەکیان پێ بکە، پەرۆردگار پەشتیوانتە. ﴿وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أَنْزَلَتْ إِلَيْكَ﴾ سەرەنج لە کافرەکان مەدە، وریابە کارت تێ نەکەن، گوێ مەدەرە دژیەتی کردنیان بۆ تۆ، پابەندی ویست و حەزی ئەوان مەبە. چونکە ئەگەر نەرمییان لە گەڵدا بنوینی و بەقسەیان بکە، ناهێلن پەيامە کەت بگەیهنی، دەبنە کۆسپ و لەمپەرولە شوێنکەوتنی پەيامی خودا دەتگێرپنەوه. ﴿وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ﴾ ئەو پێغەمبەر! بانگەوازی بکە بۆ عیبادەتی خودای خۆت. بەبێ ترس و راپایی نایبە کە بۆ و بکەرەوه، بەناشکرا بانگەوازی خۆت رابگەیهنە. ﴿وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ نە کە لە گەڵ ئەوانە بێ: کە هاوێلیان بۆ خودا دانائە، نە چیه پێری موشریکەکانەوه بەفتارە دەچی و دەفەوتی، چونکە کەسیک رازی بێ بەرپازی ئەوان لەوانە و عەزایی ئەوانی بەردەکەوێ. ﴿وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾ لەتەک خودادا هیچ کەسی تر بەخودا مەزانە، جگە لەخودا عیبادەت بۆ هیچ شتێکی تر مەکە، چونکە عیبادەت هەر بۆ خودا ئەنجام دەدری، جگە لەخودا نزاو پارانەوه ئاراستە کەسی تر مەکە، هانا هەر بۆ خودا ببەو هەر ئەو بەخودا بزانی. ﴿كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ﴾ هەرچی لەبوونەومردا هەیه هەمووی دەفەوتی جگە لەزاتی پەرۆردگار، ئەو هەر بوو و هەر دەمیانی! مەخلوقات دەمری و خۆی نامری. ﴿لَهُ الْحُكْمُ﴾ خاوەنیەتی و فرمانپەرایی و بریاردان لەبوونەومردا هەر بۆ خودایە، هەر ئەو برپاری دێتە جێ و هەلۆشانەوهی نیە. ﴿وَالَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ سەرەنجام گەرانیەوهی هەموو مەخلوقات بۆ لای خودایە، هەموویان زیندو دەکێنەوه و دەچنەوه بەربارەگای زاتی پاک و بەگوێرە کردووەکانیان سزاو پاداشیان دەداتەوه. چاکە بەچاکە و خراپە بەخراپە.

کۆتایی سورتی القصص

بەسەر بەندەکاندا راناوەشی ئێن بەناحەق تەکەببورو ستەمکاری ئەنجام نادەن نایانەوی بیکەن. ﴿وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ﴾ ناکامی باش و بەختەومر: کە بریتیە لەبەهەشت بۆ کەسانی کە: کە خۆیان لەعەزاب و قاری خودا دەپارێزن! ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا﴾ کەسیک رۆزی قیامەت بەکردەوهی چاکەوه بێتە مەیدانی حەشرو حیساب، ئەوه پاداشی باشتری دەدریتەوه، پاداشی پەرۆردگار زۆر لەچاکەیی بەندە باشترە خودا بەفەضل و گەورەیی خۆی پاداشی دوچەندەوه و چەند چەندەوه دەکاتەوه. ﴿وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ کەسیکیش لەرۆزی قیامەتدا بێتە مەیدانی حەشرو کردەوهی خراپە هێنابی، ئەوه پەرۆردگار لەروی عەدالەتکاری خۆیەوه بەنەندازی تاوانەکانی سزای دەدا و هێچ لێ زیاد ناکا. ﴿إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَأْدُكَ إِلَى مَعَادٍ﴾ ئەو موخەمەد! پەيامی خۆت رابگەیهنە بەنادەمیزاد و قورئانیان بۆ بخوێنەوه، دڵنیا بە ئەو کەسە کارکردن بەقورئانی لەسەر پێویست کردوی فەرمانی پێ کردوی بەگەپاندنی بەخەڵک دەتگێرپنەوه بۆ نیشتمانی خۆشەویستی خۆت دوا ئەوهی: کەوا بەناچارایی تۆ بەجێ دیلی، لەبەر زەختی قورەیشییەکان رەو دەکە، بەسەرکەوتویی و شکۆمەندییهوه دێیەوه ناوی! ﴿قُلْ﴾ ئەو پێغەمبەر! بەوانە بلی: کە دژیەتیت دەکەن و بەدرۆت دەخەنەوه، پێیان بلی: ﴿رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَى وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ﴾ خودای من: کە (الله) یە زاناو بینا و شەوايه بەهەموو شتێک، نەهێنی و ناشکرا دەزانن، خودای من دەزانن لەمن و لەئێوه کێمان هیدایەتدراوین، دەزانن کێمان گومراو سەر لێ شیواوین، دەزانن کێ هیدایەتی هێناوه (مەبەستی پێغەمبەر خۆیەتی ﷺ مەبەستیش بەهیدایەتەکە قورئانە). ﴿وَمَا كُنْتُمْ تَرْجَوْنَ أَنْ يُلْقَى إِلَيْكُمُ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ﴾ ئەو پێغەمبەر! ئەتۆ لەوهپێش بەخەیاڵتدا نەدەهات و گومانەت نەدەمێرد: کە پەيامەت بۆ بنێردی و قورئانت بۆ سەر نازل بێ، هەواڵ و بەسەرەهاتی رابوردوان بزانی و فێری یاسا و رێسای ژيان ببی و رێبازی بەختەومری و سەفرازی هەردو جیهان بۆ نادەمیزاد رۆن بکەیهوه. وەلێ: کە خودا نیگای بۆ

سورہ تی (العنكبوت)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿۱﴾ اَلَمْۤ اَحْسِبِ النَّاسَ اَنْ يُّتْرَكُوْا اَنْ يَقُوْلُوْا اٰمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُوْنَ ﴿۱﴾ نایا ئەو خەڵکە پێیان وایە، وازیان لێ دەهێندرێ و تووشی تافیکردنەو دەو لهبۆتەدان نابن؟ هەر بەوئەندە کە بەزویان دەلێن؛ ئێمە ئیمانمان هێناو و بپروامان هەمە نیت و وازیان لێ دەهێندرێ و ئەرکی جیهاد و تیکۆشان و کۆچکردن و بەربەرەکانی شەهەوات و نارەزویان ناخەرتە سەر شان؟ پێیان وایە ئەرکی ئەنجامدانی طاعت و خوداپەرستی و فەرائیضە مالی و بەدەنبیەکانیان ناخەرتە سەر شان؟ تووشی کارەساتی مالی و جەستەیی و لەدەستدانی خۆشەویست و مال و سامان و کەمبوونەویان نابن؟

﴿۲﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ﴿۲﴾ واتە: سوێند بێ ئێمە خوداپەرستانی رابوردومان بەجۆرەها نازار و ئەشکەنجە بەتاقی کردونەو، بەلکوو پیغەمبەرای پێشوومان بەجۆرەها تالی و سویری لەبۆتە داو و خستومانە ناو تافیکردنەو دەستی سەخت و دژوارمەو. ﴿۳﴾ فَلْيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِيْنَ صَدَقُوا ﴿۳﴾ پەرورەدگار ئەوانەى راستگۆن لەئیدیعی ئیماندارییان دا دەیانخاتە رو ئاشکریان دەکا. ﴿۴﴾ وَلْيَعْلَمَنَّ الْكَافِرِيْنَ ﴿۴﴾ هەرودەها درۆزنەکانیش جیاوەکاتەو و پەردەیان لەسەر هەڵدەمالێ و ئاشکرای دەکا کێ راستگۆیە لەدعوی ئیمانداریداو کێ درۆزنە. هەر کەسەش بەگۆڕی کردەوێکانی سزاو پاداش وەردەگرێتەو.

﴿۵﴾ اَمْ حَسِبَ الَّذِيْنَ يَعْمَلُوْنَ السَّيِّئَاتِ اَنْ يَّسْبِقُوْنَا سَاءَ مَا يَحْكُمُوْنَ ﴿۵﴾ بەلکوو نایا ئەوانەى تاوان ئەنجام دەدەن پێیان وایە ئەوان لەچنگی قاری ئێمە قوتار دەبن و تۆڵەى ستمەکاری و تاوانبارییان لێ ناستێن؟ نا بایا ئەزانن؛ ئەوان لەچنگی عەزاب و سزای ئێمە رزگاریان نابن، بەهەڵەچوون خراپ گومانێکە بۆیان پەیدا بوو، بپاریکی نابەجێ و هەڵەیان داو؛ کە وایا ئەزانن لەخودا یاخێ دەبن و سەرپێچى فەرمانەکانی دەکەن و تۆڵەشیان لێ ناسەندێ؟

﴿۶﴾ مَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۶﴾ هەر کەسێ بەتەما خێرو فەر و پاداش بێ لەخودا، چاومروانی بەهەشت بێ لەژیانی قیامەتدا، وێپرای ئەو

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَأْدُكَ إِلَىٰ مَعَادٍ قَدْ رَفِيَ أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۷﴾ وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُلْقَىٰ إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِلْكَافِرِينَ ﴿۸﴾ وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنْزِلَتْ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۹﴾ وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۱۰﴾

سُورَةُ الْعَنْكَبُوتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَلَمْۤ اَحْسِبِ النَّاسَ اَنْ يُّتْرَكُوْا اَنْ يَقُوْلُوْا اٰمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُوْنَ ﴿۱﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلْيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِيْنَ صَدَقُوا وَلْيَعْلَمَنَّ الْكَافِرِيْنَ ﴿۲﴾ اَمْ حَسِبَ الَّذِيْنَ يَعْمَلُوْنَ السَّيِّئَاتِ اَنْ يَّسْبِقُوْنَا سَاءَ مَا يَحْكُمُوْنَ ﴿۳﴾ مَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۴﴾ وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِيْنَ ﴿۵﴾

کردەوێ چاک بکا و ئەرکی سەرشاری بەرپێک و پێکی ئەنجام بدا، ئەو بە بیگومان خودا ئاواتەکەى بۆ دینیته جێ و پاداشی کردەوێکانی بەتەواوی دەداتەو، چونکە هاتنی قیامەت و زیندووبوونەو، حەقیقەتەو گومان لەهاتنی دا نیە، خوداش شەوا و زانیە بەکردەوێ بەندەکانی و هیجی لێ گوم نابن، زانیە بەهەموو بونەور ناگاداری بیروباوەرو کرداری بەندەکانیەتی.

﴿۶﴾ وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِيْنَ ﴿۶﴾ کەسێک جیهاد لەگەڵ ئەفسی خوێ بکا، خوێ و ارام بکا خۆگرو پشوو درێژ بێ لەبەرەمبەر کارەسات و ناخۆشی دا، فەرمانی خودا بەجێ بێنێ و واز لەو شتانە بێنێ کە خودا نەهێ لێ کردو، بیگومان بەروبوومی ئەو جیهاد و خۆگری و تیکۆشانەى بۆ خۆیەتی، بۆخۆ سودی لێ وەردەگرێ خودا بێ ناتاجە.

﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ واته: نهوانه‌ی نیمانیان هیناوه‌ی کرده‌ی باش ده‌کهن، نه‌وه‌ی بی‌گومان تاوانه‌ی کانیان دهرینه‌ی وه، به‌مه‌رجی‌ی هاوه‌لی بۆ خودا دانه‌ی نابی، له‌گوناهه‌ی کان‌ی خوش دهبین. هه‌روه‌ها به‌هوی نیمان‌ه‌که‌ی و کرده‌ی باشه‌ی کان‌ی تاوانه‌ی کان‌ی داده‌ی بۆشین، له‌ناو کرده‌ی باشه‌ی کان‌ی‌دا به‌پیی‌ی باشرین کرده‌ی پاداشی دده‌ی نه‌وه.

﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ واته: فه‌رمانمان به‌ئاده‌ی می‌زاد کرده‌ی: که به‌ته‌واوی و ریک و پیکی چاکه له‌گه‌ل باوک و دایکیان‌دا بکه‌ن، هه‌لس و که‌وتیان له‌گه‌لیان‌دا چاکه و پیاوه‌تی بئ، گوپ‌پایه‌لیان بن، دلیان نازار نه‌ده‌ن. به‌کردار و گوفتار شتیک نه‌که‌ن دلیان که‌رد بگری. چونکه باوک و دایک به‌روا‌هت هۆکاری به‌یدا‌بوونی نه‌ون. وپ‌رای به‌رجاو گرتنی نه‌مانه هه‌موو، نه‌گه‌ر باوک و دایک بۆ خویان موشریک بون و یستیان منداله‌ی کانیان له‌نایینی راست و خودا‌په‌رستی لابده‌ن، نه‌وه نابی به‌گوپیان بکه‌ن و بۆ رازی کردنی نه‌وان خودا له‌خویان به‌رنجینن، بۆیه په‌روم‌ردگار خیطابه‌که ناراسته‌ی هه‌ریه‌کی له‌کورو کچ ده‌کاو پئیان ده‌فه‌رموی: نه‌گه‌ر دایک و باوک تاوایان لی کردی و سوور بوون له‌سه‌ر نه‌وه‌ی هاوه‌ل بۆ من دابن‌ی و بیرو باوم‌ریک به‌په‌رو بکه‌ی: که بئ بناغه و بۆشه و هیچ زانیاریه‌کت دهرباره‌ی نیه و راستی و دروستی نه‌و بیرو باوم‌رمت لا نه‌چه‌سپاوه، نه‌وه به‌گوپیان مه‌که، ج جایی بیرو باوم‌ریک که لیت رونه به‌تاله! که‌پانه‌ومتان بۆ لای منه، هه‌مووتان به‌موسولمان و کافرتانه‌وه، به‌نه‌وانه‌ی گوپ‌پایه‌لی باوک و دایکیان کرده‌ی نه‌وانه‌ی نه‌زیه‌تیا داون، هه‌ر هه‌مووتان رۆزی قیامت دینه‌وه بۆ لای من و به‌گوپه‌ری هه‌لویست و کرده‌ومتان سزاو پاداشتان دده‌مه‌وه. چاکه به‌چاکه و خرابه به‌خرابه.

﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ﴾ نه‌وانه‌ی نیمانیان به‌هه‌بوونی خودا و به‌تاک و ته‌نهایی خودا هیناوه شوین په‌یامی پیغه‌مبه‌ر که‌وتوون و نه‌وه‌ی خودا فه‌رمانی پئ کردن له‌کرده‌ی چاک، نه‌نجامیان داوه، دل و

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٧﴾ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ﴿٩﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةً لِلنَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَئِن جَاءَ نَصْرٌ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾ وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنْفِقِينَ ﴿١١﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلَنَحْمِلَ خَطَايَكُمْ وَمَا هُم بِحَامِلِينَ مِّنْ خَطَايَاهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٢﴾ وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَنفَالَا مَعَ أَثْقَالِهِمْ وَلَيَسْئَلُنَّ يَوْمَ الْعِسْكَةِ عَمَّا كَانُوا يَقْرَأُونَ ﴿١٣﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٤﴾

دمروونی خویان له‌نه‌خۆشیه دهرونه‌ی کان پاک کردۆته‌وه، نه‌رکی سه‌رشانیان به‌ریک و پیکی جئ به‌جئ کرده‌ی، نه‌وانه له‌پیری (صالحین)‌دا هه‌شر ده‌که‌ین و له‌گه‌ل نه‌وان‌دا ده‌یان‌خه‌نه ناو به‌هه‌شته‌وه.

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةً لِلنَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ﴾ کۆمه‌لیک هه‌ن له‌ناو ئاده‌ی می‌زادا درۆزن و دوو‌روون؛ نه‌وانه‌ی به‌زوبان ده‌لین: نیمه به‌روامان به‌خودا هه‌یه و موسولمانین، پیمان وایه خودا تا‌ک و ته‌نهایه، وه‌لی له‌راستی‌دا نه‌وانه درۆ ده‌که‌ن و نیمان نه‌چۆته ناو دلیانه‌وه، به‌لگه له‌سه‌ر نه‌وه‌ی: که نیمان له‌دلیان‌دا جیگیر نه‌بوه نه‌وه‌یه: هه‌ر کاتئ تووشی به‌لا و کاره‌ساتیک بوون، موشریکه‌کان له‌سه‌ر بیرو باوم‌ر نه‌زیه‌تیا دان، پئیان وایه: نه‌وه تۆله‌و سزای خودایه و له‌نیمان ژبوون دهنه‌وه، نه‌زیه‌تدانی کافره‌کان بۆیان ده‌بیته هۆی لادانیان له‌نیمان، وه‌کوو چۆن عه‌زابی خودا ده‌بیته هۆی لادانی موسولمانان

له کوفر، موسولمانی ساغ ههتا زیاتر له بوته بدری و به لاو
موصیبه تی تووش بن زیاتر پابه ند ده بی به نایینه وه. ﴿وَلَمَّا
جَاءَ نَصْرٌ مِنْ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ﴾ نهی پیغه مبه ری
خوشه ویست! نه گهر له خودا وه سهرکه وتیگ به ده ست بی نی،
غه نیمه ت و ده سته وتیگ ده ست که وئ، نه و دووړو وانه
هیته هه لپه رست و بی شهرم و حه یان ده لئین: نیمه له که لئان
بووین و یارمه تیمان داو و برای نایینی نیومین و دزی
دوژمنی نیوه جهنگاوین. نیتر خودا ره دیان ددهاته وه و
دهقه رموی: ﴿أَوَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ﴾ نایا
خودا زانتر نیه له هه موو که س به وهی که له ناو دلی
ناده میزادان دا حه شارداوه؟ نایا خودا نازانی دلیان نیمانی
تیدایه یان دووړو ویی؟ با بهر واته تیش خویان به موسولمان
دهربخن و لافی نیمانداریی لی بدن!!

﴿وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ﴾ دلنیا بن
بهرومردگار ناده میزاده کان له بوته ددها و به خوشی و ناخوشی
به تاقییان دهکاته وه، نیتر له ناکامی به تاقیکردنه وه که دا بو
ناده میزاده کان خویان دمردکه وهی کییان له هه مو
بارود و خیک دا خودا په رستی حه قیقی و راستی وه کی له کاتی
ته نگانه و ناخوشی دا پاشگه ز ده بیته وه.

﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ
خَطَايَاكُمْ﴾ واته: موشریکه کانی قورپیش به موسولمانه کانیان
دهگوت: ورن له نایینی خوتان ژپوان ببنه وه، بگه پینه وه بو
سر نایینی خومان، نه گهر له هه رزیک دا نه و گه پانه وه تان
به تاوان حیساب بکری و حیساب و لیکولینه وه هه بی نه وه
له نه ستوی نیمه یدابنی و نیمه ته حه ممولی ده که یین. ﴿وَمَا هُمْ
بِحَامِلِينَ مِنْ خَطَايَاهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ﴾ نه وانه
ته حه ممولی تاوانی نه وانه ناکه و هیچ بارو قورسای تاوان
له نه وانه سوک ناکه، نه وانه درو ده که ن له وه دا: که ده لئین:
نیمه ته حه ممولی تاوانی نیوه ده که یین و ژوبالی تاوانه کانتان
له نه ستوی نیمه یه، چونکه که س تاوانی که سی بو هه لئاگری!

﴿وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَعَ أَثْقَالِهِمْ﴾ واته: بانگخوازان
کوفر و نیلحاد روژی قیامت تاوانی خویان، تاوانی نه وانه ی
له خسته یان بردون و گومریان کردون ده خریته نه ستویان

فَأَنبِئْتَهُ وَأَصْحَبَ السَّيْفِ وَأَجَلَتْهُمَا آيَةً لِّلْعَالَمِينَ
﴿١٦﴾ وَاتَّخِذُوا لِلَّهِ لِقَوْمِهِ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَأَتَّقُوهُ ذَلِكُمْ
خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٧﴾ إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ أَشْثَنًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ يَتَعْبُدُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ
وَأَعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ إِنَّهُ تَرْجِعُكُمْ ﴿١٨﴾ وَإِنْ تَكْذِبُوا
فَعَدَّ كَذِبُكُمْ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ
الْمُبِينُ ﴿١٩﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ بَدَأَ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٢٠﴾ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ
فَأَنْظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ
إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢١﴾ يَعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ
مَنْ يَشَاءُ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ ﴿٢٢﴾ وَمَا أَنتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي
الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ
وَلَا نَصِيرٍ ﴿٢٣﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ
أُولَئِكَ يَسُوءُ مِنَ رَحْمَتِي وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٤﴾

به بی نه وهی که هیچ له قورسای کولی شوینکه وتوانیان سوک
بکه، چونکه له راستی دا گومرا که ران: که تاوانی
شوینکه وتوانیان هه لده گرن، هر به تاوانی خویان حلیب
دهکری و نه وهی نه وانه لئی بهرپرسیارن گومرا کردنه که یه،
نه وده کردنه خویانه. ﴿وَلَيَسْأَلَنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَمَّا كَانُوا
يَفْتَرُونَ﴾ له وه به و لاوه، له روژی قیامت دا پرساریان لئی
دهکری، واته: پرساری سهرزمنشت و لومه و ریسوا کردنیان
لئی دهکری له سر نه و درو ده له سه یه ی: که له دنیا دا هه لئان
دهبه ستو خه لکیان بی گومرا ده کردو ده یانگوت: نه وه
قه یاناکا نه وه تاوان نیه و نه وه نه گهر تاوان بی ژوبالی
به نه ستوی نیمه!!

﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ
عَامًا﴾ سویند بی نیمه (نوح) مان کرده پیغه مبهرو ره وانه مان
کرد بو سر گه له که ی نو سه دو په نجا سال له ناو گه له که ی دا
مایه وه، بانگه وازی کردن بو یه که پهرستی و به نندایه تیکردن

وَاشْكُرُوا لَهُ إِنَّهُ تَرْجِعُونَ ﴿۱۸﴾
تهنیا عبادمت بؤ خودا بکهن و
هر نهو بهشیایو پهرستش بؤ کردن بزانی، شوکرو سوپاسی
بکهن لهسر نهو نیعمهت و بهخششانهی پیی داو، خوٲان
ناماده بکهن بؤ بهخزمهت گهیشتنی خودا و روبهروبوونهوهی
لهروژی قیامهتدا.

﴿۱۸﴾ وَإِنْ تُكَذِّبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أُمَمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا
الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿۱۹﴾
واته: نهگهر ئیوه دهرباردی پیغهمبهرایهتیم
بهدرؤم بخهنهوه، نهوه ئیوه بهو ههئویستهٲان زیان بهمن
ناگهیهنن، چونکه بهدرؤخستنهوهی پیغهمبههران دابو
نهپٲتی گهل و نهٲهوهکانه، وهئی من نهوهٲان پی رادهگهیهنم؛
که گهل بهیشینهکان لهسر نهو ههئویستهیان تووشی عهزایی
سهختی خودا بوون، بؤ خوٲیان زمرریان کردو زیانیان پی
گهیشٲ و خهسارٲمهنه بوون، نهک پیغهمبهرهکان، چونکه
پیغهمبهر تهنها راگهیاندنی پهیامهکهی لهسهره و ئهرکی نهو
تهنها مژده پیٲدان و ترساندنه.

﴿۱۹﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ
يَسِيرٌ ﴿۲۰﴾
نایا نابینن پهرومردگار چوٲ شٲ دهخولقٲینی، چوٲ
سهرٲا شٲ دروست دهکا؟ بیگومان خودا لهنهبووه نهو
نادهمیزادانهی دروست کردون، هیچ نهبون و هیٲاوانیه
گؤرهپانی بوونهوه، ههست و هیزو توانای پی بهخشیون،
زانباری جوړاو جوړی فیئر کردون، دهی کهسیک لهنهبووه
بتوانئ شٲ دروست بکا، جارٲکی تر نیعاده کردنهوهی لا
ناسانتره.

﴿۲۰﴾ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ جَارِ
فهرمان بهنادهمیزاد دهکا که بهزهویدا بگهرٲین و لی ورد
ببنهوه، سهیری ئاشارو نیشانهکانی بکهن، سهرنجی
دهسٲرهنگینی پهرومردگار بدن: پروانن: چوٲ شٲهکان بهدی
دیٲنی، سهیری گؤرانی و مرزهکانی سال و دیاردهی گهرماو
سهرماو بهفرو باران و گول و گولزارو دارو درهخت و
دیمنهکانی تری بونهومر بکهن، چونکه گهران بهناو زهویداو
لی وردبوونهوه لهدیاردمکانی دل و چاو دمکاتهوه، بینینی
دیمنه تازدههست دمیزوٲینی. ﴿ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ﴾
پاشان خودا جارٲکی تر سههرلهنوئ لهروژی قیامهتدا ئیوه
زیندو دمکاتهوه ﴿إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ بیگومان خودا

بؤ خوداو برپا بههاتنی روژی قیامهت، کهمیکیان نهپی بهپی
بانگهوازییهکهیهوه نهچوون، کهمینیهکه نهپی ئیمنیان پی
نههینا. ﴿فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ﴾ پهرومردگار بهتوٲان
خنکاندنی و سهرزهمینی لی ٲاک کردنهوه، نهوانه خوٲیان
سته میان لهخوٲیان کردو بهدهستی خوٲیان خوٲیان بهدبهخت و
چارمٲش کرد.

﴿۲۱﴾ فَأَنجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿۲۲﴾
نحو
نهوانهی ئیمنیان پی هیٲا بوو، بهسواری گهمی رزگارمان
کردن، کهشتی بهناو نهو دهریای پی پهیدا رویشٲ تا
گهیسته سههرکیوی (الجودی) و لهسر نهو کیوه لهنگهری
گرت. کافرو بی پرواکانمان بهو توٲانه لهناو بردن،
کهشتیهکهمان کرده یادخهرهوه بؤ نیعمهٲه جوړاو
جوړمکانی پهرومردگار بهسهر بهندهکانی دا، پهٲندو عیهرٲتی
لی و مردهگري و نیشانهی نهومیه: که خودا ههمیشه ٲالٲشتی
خودا پهستانهوه سههرپیچیکهرانی لهناو بردوه.

﴿۲۳﴾ وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ
كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۲۴﴾
نهی پیغهمبهری خوٲهویست نهوه بؤ
نهٲهوهکهٲ بگٲرهوه: که ئیبراهیم بانگهوازی گهلکهی کرد
بؤ خوداناسین و یهکٲاپهرستی فهرمانی پی کردن بهوه که
بهٲلٲسؤزی عیبادهٲتی خودا بکهن لیی بٲرسن، نهوه بؤ ئیوه
خیرو فهره نهگهر ئیوه خاومنی عهقل و ههست و شعور بن
نهوه دهکهن.

﴿۲۵﴾ إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا ﴿۲۶﴾
صهنهمانهی ئیوه لهجیاتی خودا دهیانپهرستن بریتین
لهچهنده بارمیکه لهبهردو کهچ خوٲان پیٲکتان هیٲان،
بهدهستی خوٲان داتانتاشیون و بهندایهٲیان بؤ دهکهن. ﴿إِنَّ
الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا﴾ نهو بتو
صهنهمانهی ئیوه لهجیاتی خودا بهندایهٲیان بؤ دهکهن
ناتوانن کهمترین برٲو بؤ ئیوه دابین بکهن، هیچیان پی
ناکری و هیچیان لهدهست نایه. نهدی چوٲ ئیوه عیبادمٲیان
بؤ دهکهن؟! ﴿فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ﴾ داوای رزق و روژی ههر
لهخودا بکهن، لهکهسی تر داوای رزق و روژی مهکهن؛ چونکه
نهو بتو صهنهمانه هیچیان نیه و دارای هیچ نین. ﴿وَاعْبُدُوهُ

به‌سهر هه‌موو شتیکدا خاوه‌ن ده‌سه‌لاتو توانایه، هیچی لئ
یاخی نابئ، چونکه ده‌سه‌لاتی ره‌های هه‌یه، به‌و ده‌سه‌لاته
موطله‌قه به‌دیه‌تێنان و دروستکردنه‌وه نه‌نجام دده‌ا، هه‌ر
له‌روانگه‌ی ئه‌م ده‌سه‌لاتو توانا ره‌هایه‌ی: که هه‌یه‌تی:
﴿^{۲۱} یُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ﴾ سزای
ئه‌وانه دده‌ا: که ده‌یه‌وی سزایان بدا، رحمو به‌زه‌یی خویشی
ده‌به‌خشئ به‌ئه‌وانه‌ی که ده‌یه‌وی رحمیان پئ بکا.

﴿^{۲۲} وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ﴾ نیوه‌ی
ئاده‌میزاد ناتوان نه له‌ئه‌رزو نه له‌ناسماندا په‌روه‌ردگار
ده‌سه‌وه‌سان بکه‌ن و نه‌هێلن ده‌ستی تۆله‌ی بتانگاتی، که‌س
ناتوانئ خو له‌قه‌زاو قه‌دمری خودا رزگار بکا ﴿وَمَا لَكُمْ مِنْ
دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ﴾ نیه بو ئیوه جگه له‌خودا،
سه‌ره‌رشتیاریک کاروباری ئیوه له‌خو بگری، جاودێرو
پاریزدرتان بی. یارمه‌تیدم‌ریکتان ده‌ست ناکه‌وی له‌عه‌زابی
خودا بتانپاریزی! دوا رانواندنئ ئه‌و هه‌موو به‌لگه‌و
ده‌لیلانه دربارهی تاک و ته‌نهای خودا وزیندوبوونه‌وه،
ده‌سه‌لاتی به‌ره‌راوانی خودا: که ته‌سه‌ووری ئاده‌میزاد ناتوانئ
کوئترۆلی بکا، هه‌ره‌شه‌ی توند ناراسته‌ی هه‌موو
سه‌ره‌پێجیکاریک ده‌کاو ده‌فه‌رموئ:

﴿^{۲۳} وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَٰئِكَ يَئِسُوا مِنْ رَحْمَتِي
وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ ئه‌وانه‌ی ئینکاری ئایاتی خودا و
نیشانه‌کانی تاک و ته‌نهای زاتی پاکی ده‌که‌ن، په‌یامی
پێغه‌مبه‌رانی رمت ده‌که‌نه‌وه، بروایان به‌زیندوبوونه‌وه و لبقای
په‌روه‌ردگار نیه له‌قیامه‌تدا ئه‌وانه له‌رحمه‌تی خودا بی
به‌شن، به‌هۆی کوفرو گومرایی خو‌یان هیچ هیوایان
به‌رحمه‌تی خودا نیه، چونکه ئه‌وانه له‌عه‌زاب و عیقای
خودا نه‌ترساون و به‌ته‌ما پاداش و به‌خششی خودا نین، ئه‌وانه
عه‌زابی توندو تیژیان هه‌یه له‌قیامه‌تدا.

﴿^{۲۴} فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنجَاهُ اللَّهُ
مِنَ النَّارِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ گه‌ل ئیبراهیم
له‌ولامی ئیبراهیم‌دا له‌به‌رامبه‌ر داخوازی چه‌زده‌تی ئیبراهیم
که داوا لئ کردن بو خوداناسین و په‌کتاپه‌رستی هیجیان
به‌ده‌سته‌وه نه‌ما جگه له‌وه‌ی که پیاو ماقول و ریش

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ
فَأَنجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
﴿^{۲۵} وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُم مِّن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَّوَدَّةَ بَيْنِكُمْ
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْفِتْمَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُم
بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُم بَعْضًا وَمَأْوٰنُكُمُ النَّارُ
وَمَا لَكُمْ مِّن نَّاصِرِينَ﴾ ﴿^{۲۶} فَمَنْ لَّمْ يُلَٰمِ وَلَوْ
إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلٰ رَبِّيَ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ ﴿^{۲۷} وَهَبْنَا
لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ الْأَنْبِيَاءَ وَالْكِتَابَ
وَمَا آتَيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَنُؤْنِّهِ فِي الْآخِرَةِ لِمَنِ الصَّلٰوٰتِ
﴿^{۲۸} وَلَوْ طَلَّ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّا نَأْتِيَنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْفِتْنَةَ
مَا سَبَقْتُمْ فِيهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنَ الْأَنْبِيَاءِ﴾ ﴿^{۲۹} أَيْسَرُ
لَكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ
فِي نَادِيكُمُ الْمُنَكَّرَ فَمَا كَانَتْ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا
أَنْ قَالُوا أَأَتَيْنَا بِعَذَابٍ اللَّهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّٰدِقِينَ
﴿^{۳۰} قَالَ رَبِّ أَنْصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ﴾

سپیه‌کانیان گوتیان: ئیبراهیم بکوژن به‌ناگر بی‌سوئین
به‌جوړیک داپلۆخی. نیت بریاریان دا ئاگریکی زوری بو
بکه‌نه‌وه و به‌مه‌نجه‌نیق (قۆچه‌قایینی) فری دهنه‌ ناوی.
ئاگریان بو کرده‌وه و تییان فری‌داو خودا رزگاری کردو
به‌سه‌لامه‌تی له‌ناگر هاته‌دەر، بی‌گومان له‌م شیوه‌ رزگار
کردنه‌ی که ئیبراهیم‌مان پئ له‌ناگر رزگار کرد، به‌لگه‌و
نیشانه‌ی جوړاو جوړ هه‌ن له‌سه‌ر هه‌بوونی خودا به‌توانایی و
ده‌سه‌لاتی ره‌های بو گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌ک بروایان به‌خودا هه‌بی
به‌بینینی به‌لگه‌ بروا بکه‌ن و ئیمان به‌ئین.

﴿^{۲۵} وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُم مِّن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَّوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا﴾ چه‌زده‌تی ئیبراهیم به‌شیوه‌ی سه‌ره‌زنه‌شت و لۆمه‌وه
پئی گوتن: ئیوه نه‌و بت و سه‌نه‌مانه‌تان کردون
به‌په‌رستراوی خو‌تان و له‌جیاتی خودا په‌رستشیان بو ده‌که‌ن،
بو ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر به‌ندایه‌تی بو کردنیان کو‌ببنه‌وه،
خۆشه‌ویستی له‌نیوانتاندا په‌ره بسیئنی، به‌بو‌نه‌ی په‌رستش
کردن بو ئه‌و بتانه‌تان ده‌تانه‌وی و هگری په‌کتری ببین و

له‌زیانی دونیادا ببینه هۆکاری گردبونه‌وه‌تان.

﴿ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمُ بَعْضًا وَلَيَعْلَمَنَّ بَعْضُكُمُ بَعْضًا﴾ واته: پاشان له‌روژی قیامه‌تدا حال و مزعتان به‌پێچه‌وه‌انه‌وه‌ ده‌بێ، دۆستایه‌تی و خۆشه‌ویستیتان ده‌بێته‌ دۆژمنایه‌تی و رق لێک بون و بوغزو کینه! ﴿وَمَا أَرْأَوْكُمْ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَّاصِرِينَ﴾ سه‌رمه‌نجام و شوینی هه‌وانه‌وه‌تان ناگری دۆزه‌خه، که‌سیشتان ده‌ست ناکه‌وئ یارمه‌ت‌ده‌رتان بێ و له‌عه‌زابی خودا رزگارتان بکا!

﴿قَاتَمَنَ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَى رَبِّي﴾ که ئیبراهیم له‌ناگر رزگاری بوو، (لوط) ی برازی نیمانی پێ هینا و بریوی به‌پێغه‌مبه‌رایه‌تیه‌که‌ی کرد. لوط: کورێ هاپانی کورێ نازمه‌، له‌نه‌ته‌وه‌ی ئیبراهیم جگه‌ له‌حه‌زه‌رتی لوط و سارا خاتون که‌سی تر نیمانی پێ نه‌هینا ئه‌مه‌جار ئیبراهیم به‌نه‌ته‌وه‌که‌ی فه‌رموو: من ولاتی نیوه به‌جئ دیلم و سه‌ری خۆم هه‌لده‌گرم، ده‌روم بۆ شوینیك: که خودا فه‌رمانم پێ ده‌کا بچم بۆی. به‌فه‌رمانی خودا له‌ولاتی عیراقه‌وه‌ کۆچی کرد بۆ ولاتی هه‌ران ئه‌مه‌جار له‌وێوه‌ چوو بۆ فه‌له‌ستین و هه‌زه‌رتی (لوط) یش له‌شاری (سدوم) جیگیر بوو. ﴿إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ بێگومان خودای من خاوه‌ن ده‌سه‌لات و بالا ده‌سته له‌بوونه‌ومردا، هه‌رچی بیه‌وئ بیکا ده‌یکا، به‌قودرتی خۆی له‌دوژمنانه‌ ده‌مپاریزی و به‌سه‌ریاندا سه‌رکه‌وتووم ده‌کا، هه‌ر که‌یم و دانایه له‌به‌ره‌یوه‌بردنی مه‌خلووقات خۆیدا، هه‌ر شتیک سود و قازانج نه‌بێ فه‌رمانی پێ نا‌کا. هه‌ر شتیک زیانی تیدا بێ نه‌هی لێ نا‌کا.

﴿وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ﴾ به‌خشیمان به‌ئیبراهیم دوا ئیسماعیل، ئیسحاق، واته: له‌حاله‌تی پیری و که‌نه‌فتیدا پاش ئه‌وه‌ی ئیسماعیلمان پێ به‌خشیبوو ئیسحاقیشمان پێ به‌خشی، هه‌روه‌ها ئیسحاق بۆ زێده‌ فه‌ضل و به‌خشش به‌عه‌قوبمان پێ به‌خشی، که ده‌بێته‌ کورم‌زای. ﴿وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ الْبُورَةَ وَالْكَتَابَ﴾ ره‌خساندمان له‌وه‌چه‌وه‌ ئه‌وه‌ی ئیبراهیم دا پێغه‌مبه‌رایه‌تی، هه‌موو پێغه‌مبه‌ران له‌دوا روژگاری ئیبراهیم له‌نه‌وه‌وه‌ و ده‌چه‌ی ئه‌ون، هه‌موو پێغه‌مبه‌رانی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل تا دوا پێغه‌مبه‌ریان: که هه‌زه‌رتی عیسیایه

ده‌چه‌نه‌وه‌ سه‌ر یه‌عه‌قووبی کورێ ئیسحاقی کورێ هه‌زه‌رتی ئیبراهیم، بۆیه ئه‌م زاته به‌بابه‌ گه‌وره‌ی پێغه‌مبه‌ران ده‌ناسرێ. ﴿وَاتَيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا﴾ له‌دونیا دا پاداشمان داوه‌، قه‌رده‌بووی واز هینان له‌مال و خزم و هۆزو نیشتمانمان بۆ کرده‌وه‌، به‌وه‌ مال و مندالی زۆرمان پێ به‌خشی، خیزانی باش و گونجاومان به‌نسیب کرد، هه‌موو که‌س به‌چاکه‌ باسی ده‌که‌ن، په‌یره‌وکاری هه‌موو نایینه‌کان خۆشیان ده‌وئ و ده‌لێن: له‌ئێمه‌یه. ﴿وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ﴾ بێگومان روژی قیامه‌تیش ئیبراهیم له‌پێری پیاوچاک و خۆشه‌ویستانی خودا دا هه‌شر ده‌کرێ و له‌به‌هه‌شتدا جیگای به‌رزو خۆشی ده‌دریت. خاوه‌ن پله‌و پایه‌ی تایبه‌تییه‌ له‌به‌هه‌شتدا.

﴿وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُم لَأَتَّوْنَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُم بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ﴾ ئه‌ی پێغه‌مبه‌ر! به‌مه‌به‌ستی عیبره‌ت و نامۆژگاری چیرۆکی پێغه‌مبه‌ری خودا (لوط) بۆ گه‌له‌که‌ت بگێره‌وه‌، کاتیك خودا کردی به‌پێغه‌مبه‌رو ناردی بۆ سه‌ر دانیشتوانی (سدوم)، له‌ناو ئه‌و گهل و نه‌ته‌وه‌یه‌دا دابو نه‌رێتیکی ناشیرین ب‌لا و بو‌بو‌وه‌، دیارده‌یه‌کی ناشیرین و ناسروشتی و قیزه‌ون له‌ناویان بوو بوو به‌خۆو په‌یره‌ویان ده‌کرد، ئه‌ویش دیارده‌ی نێربازی بوو، ئه‌م دیارده‌یه‌ ئه‌وان دایانه‌ینا بوو پێش ئه‌وان که‌س ره‌چاوی نه‌کردبوو، بۆیه هه‌زه‌رتی لوط نا‌ره‌زامه‌ندی خۆی له‌و کاره‌ ده‌رب‌ری و پێی گوته‌ن: نیوه کاریکی ناشیرین و ناسروشتی په‌یره‌و ده‌که‌ن، ئه‌و کاره‌ ناشیرینه‌ی نیوه‌ فاحیشه‌یه‌که‌ پێش نیوه‌ که‌س نه‌یکرده‌وه‌، نیوه‌ دا‌هینه‌رنی.

﴿أَنكُم لَأَتَّوْنَ الرَّجَالَ﴾ ئه‌وه‌تا نیوه‌ نێربازی ده‌که‌ن، ده‌چه‌ لای نێرینه‌ وه‌کوو چۆن به‌شیوه‌یه‌کی سروشتی ده‌چه‌ لای نافه‌رمه‌ت ﴿وَتَقَطُّعُونَ السَّبِيلَ﴾ ده‌چه‌ سه‌ر رێبازی رێبوارو غه‌ریبه‌، مائیان لێ ده‌ستێن، چه‌ته‌یی و راو‌روته‌ ده‌که‌ن، هه‌ر که‌سیکتان ده‌ست که‌وته‌ ده‌یگرن و سواری ده‌بن!! ﴿وَتَأْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ﴾ نیوه‌ له‌کۆرو مه‌جلیستاندا، کرده‌وه‌و گو‌فتاری ناشیرین ده‌که‌ن! به‌بێ ئه‌وه‌ی که‌سیکتان تێدابی به‌ره‌هه‌ستیتان بکا، به‌ناشکرا له‌دیوه‌خانه‌کانتاندا به‌پێش چاوی یه‌ک‌ترییه‌وه‌ سواری یه‌ک‌تری ده‌بن. هیج شه‌رم له‌یه‌ک‌تر نا‌که‌ن؟ ئه‌مه‌ش ئه‌وه‌په‌ری ئه‌خلاق رو‌خان و سروشت

تَيَكُّجُونَهُ. ﴿فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّنَا بَعْدَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ﴾ ولامی گهله که می هەر ئه وهنده بوو پیتیان گوت: نه گهر راست ده که می، نه وه عه زابه خودایی به مان بوو بینه و بی منهت به.

﴿قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ﴾ چه زهرتی لوط داوای له خودا کردو وتی: خودایه! یارمه تیم بده به سهر قهومی فاسیدو نه خلاق روخاودا، به سهر تاقم و پیرو گرو هیلدا فاحیشه له سهر زهوی بلاو ده که نه وه.

﴿وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ﴾ جا که فرستاده کانی نیمه هاتنه مالی نیبراهیم و موژدهی مندالبوونیان پی دا، وتیان: نیمه دانیشتوانی نه م شارده واته: نه و شاردهی قهومی (لوط) ی لی بوو له ناوده بهین و دمیافه وتینین، چونکه نه وان گهل و نه ته وهیه کی سته مکارن. سته میان له خو یان کردوه به وه: که پیغه مبه ره که یان به درو خستوته وه و سوورن له سهر فه سادو بلا و کردنه وه و رهوشتی نیربازی.

﴿قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا﴾ وتی: چون نیوه نه و کاره نه انجام دده دن و نه و شارده ویران ده که ن: نه ی نازان: نه و شاردهی نیوه ویرانی ده که ن لوطی تیدیایه، خو نه و سته مکار نیه، نه و پیغه مبه ری خودایه، ناخر نه ویش به رده که وئ!! ﴿قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا لَنَنْجِيَنَّهٗ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ﴾ فریشته کان وتیان: نیمه باشر دمرانین کی تیدیایه، نیمه لوط و مالی و مندالی و هه مو و نه وانه ی نیمانیان پی هی ناوه رزگار ده که یان، جگه له ژنه که ی نه و له پی پی له ناو چوو ده کانه، نه و جاسوس و چلکا و خو ری کافر ده کانه و یارمه تیدرو راپورتد ره بو یان، هه مناههنگی شر و ال پیس و نه خلاق روخاوده کانه.

﴿وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سَيِّءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا﴾ که نه م کومه نه فریشته فروستاده ی نیمه هاتنه مالی لوط له شیوه و روخساری کو ری لاوی جوان خاص دا، چه زهرتی لوط ته نگه تاو بوو، ترسی لی نیست گهله که ی پیتیان بزانن و ده ستریزی بکه نه سهریان! ﴿وَقَالُوا لَا تَخَفْ﴾ وتیان: تو خه می نیمهت نه بی و له وه مه ترسه نه وانه بتوانن نه زیه تی

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٢٩﴾ قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا لَنَنْجِيَنَّهٗ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٠﴾ وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سَيِّءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ إِنَّا مُنْجِيُكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا امْرَأَتَكَ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣١﴾ إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَى أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٣٢﴾ وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٣٣﴾ وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَتَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَتَّبِعُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٣٤﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جِثِيمِينَ ﴿٣٥﴾ وَعَادًا وَثَمُودَ وَقَدْ ذَرَبْنَا لَكُمْ مِنْ مَاسِكِهِمْ وَرَيْكَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَلَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ﴿٣٨﴾

نیمه بدن! ﴿وَلَا تَحْزَنْ﴾ خه می نه وهشت نه بی: که نیمه چییان پی ده که یان و چون له ناویان دبه یان: نیمه هاتووین بو له ناو بردنیان به عه زابی به شیددمت ﴿إِنَّا مُنْجِيُكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا امْرَأَتَكَ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ﴾ نیمه خو تو شوینکه وتوانت رزگار ده که یان و نه و عه زابه نایانگریته وه جگه له ژنه که ت، نه و له پی پی له ناو چوانه، چونکه نه و له گهل نه وان دا هاریکارو هه مناههنگه. داکوکییان لی ده کاو رازییه به کرده وه ناشیرینه کانیان!

﴿إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَى أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ﴾ نیمه نازل ده که یان بو سهر نه هلی نه م شاری سه دومه عه زابیکی توندو تیژو بی نامان له ناسمانه وه، نه وهش به هو ی نه و فیسقو تاوانه ی تیییدا نوغرو بون.

﴿وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾ بیگومان بری شوینه واری شارده روخاوده که یانمان هیشتوته وه بو نه وه ی ناده میزادانی دوا نه وان په ندو عیهرتی لی وهر بگرن، هه ندی

له‌شوینه‌واره‌کانیان یان هه‌وال و چیرۆکی به‌سه‌ره‌اتیان
 ناشکراو عه‌یانه بۆ که‌سیک دیققه‌تیان لئ بکاو تییان بفکری.
 ﴿۳۶﴾ وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَارْجُوا
 الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿۳۷﴾ ره‌وانه‌مان کرد بۆ
 سه‌ر دانیش‌توانی مه‌دیانه پیغه‌مبه‌ری ریزداری خۆمان؛ که
 ناوی شوعه‌یب بوو نه‌هلی نه‌و شاره‌ش بوو، بانگه‌وازی کردن
 بۆ ئیمانه‌پێنان و فه‌رمانی پێ کردن به‌عیباده‌تکردنی خوداو
 یه‌کتابه‌رستی و دلسۆزی له‌عیبادت کردن‌دا، داوای لئ کردن
 تیبکۆشن بۆ ژیانی قیامه‌ت و هه‌ول بدن خودا له‌خۆیان
 رازی بکه‌ن، بترسن له‌عه‌زابو عیقابو په‌رومردگار خۆیان
 له‌عه‌زابی قیامه‌ت بپاریزن، جله‌وگیری لئ کردن له‌وه‌ی؛ که
 فه‌سادو ناشوب له‌سه‌ر زه‌وی بلاو بکه‌نه‌وه، نه‌هی لئ کردن
 له‌ته‌رازوبازی و چه‌ته‌یی و رێگری و هه‌موو تاوانیکێ تر.

﴿۳۷﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ ﴿۳۸﴾
 چه‌زهرتی شوعه‌یبیان به‌درو خسته‌وه، به‌روی‌دا هه‌لشاخانه‌وه،
 سه‌ره‌قه‌ی و سوربوونی خۆیان له‌سه‌ر کوفرو بیدینی دوپات
 کرده‌وه، نیت خودا به‌راتله‌قاندنی زه‌وی له‌ناوی بردن،
 بومه‌له‌رزیه‌کی به‌هیز لئ دان، خانووبه‌ره‌ی تیک
 روخاندن و زنده‌قی بردن، له‌ماوه‌یه‌کی کورت‌دا
 سلاربوونه‌وو به‌سه‌ریه‌ک‌دا خپ بوون؛

﴿۳۸﴾ وَعَادًا وَثَمُودَ وَقَدْ بَيَّنَّا لَكُم مِّنْ مَّسَاجِدِهِمْ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ
 أَغْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ﴿۳۹﴾ واته؛ هه‌روه‌ها
 گه‌ل عاد؛ که چه‌زهرتی هود پیغه‌مبه‌ریان بوو، زیدو
 نیشتمانیان ولاتی (الأحقاف) بوو نزیک (حضر موت) و
 که‌وتۆته ولاتی یه‌مه‌نه‌وه. به‌عه‌زابی سه‌ختی خۆمان
 له‌ناومان بردن. هه‌روه‌ها گه‌ل شه‌موود؛ که چه‌زهرتی صالح
 پیغه‌مبه‌ریان بوو، دانیش‌توی ناوچه‌ی (الحجر) بوون، نزیک
 (وادی القری)؛ که که‌وتۆته نیوان ولاتی حیجازو ولاتی
 شامه‌وه. سه‌رپێچیان کردو به‌عه‌زابی سه‌ختی خۆمان
 فه‌لاچۆمان کردن، (مدائن صالح) هه‌تا نه‌مه‌رۆش شوینه‌واری
 ماودو قورمه‌یشیه‌کان شارمه‌زای شوینه‌واره‌کانیان بوون،
 له‌کاروانی هاوینانیا‌ندا به‌سه‌ر که‌لاوه کۆنه‌کانیا‌ندا تیبه‌ر
 دمه‌بوون. ﴿۳۹﴾ وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنُ وَهَامَانَ ﴿۴۰﴾ بێگومان قارون و
 فه‌رعون و هامانمان له‌ناوبردن؛ قارون خاوه‌ن ما‌ل و سامانی

زۆرو زه‌به‌نده‌ بوو، فه‌رعون پاشای میصر بوو له‌سه‌رده‌می
 موسادا، هامانیش و مزیری فه‌رعون بوو، نموونه‌ی طاغوت و
 سه‌رپێچیکاری سه‌رده‌می خۆیان بوون ﴿۴۰﴾ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُّوسَىٰ
 بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَابِقِينَ ﴿۴۱﴾ چه‌زهرتی
 موسا به‌به‌لگه‌و موعجیزه‌ی ناشکراو به‌هیزه‌وه هاته سه‌ریان و
 بانگه‌وازی کردن بۆ خودا په‌رستی و یه‌کتابه‌رستی. به‌لام
 نه‌وان ته‌که‌ببوریان کردو خۆیان به‌زل زانی و پڕوایان به‌موسا
 نه‌کردو ئیمانیان پێ نه‌هینا. به‌درویان خسته‌وه، وتیان: نه‌تۆ
 پیغه‌مبه‌ر نیت، پڕوایان به‌هه‌بوونی خودایه‌کی خاوه‌ن
 ده‌سه‌لات نه‌کرد، به‌راستی به‌هه‌له‌ چون و تاوانبارو موفسیدو
 گومرا‌بوون، له‌چنگ خودا قوتار نه‌بوون و هه‌لاتیان بۆ
 نه‌کرا، نه‌یان‌توانی عه‌زابی خودا له‌خۆیان دوور بخه‌نه‌وه.

﴿۴۰﴾ فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذُنْبِهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا ﴿۴۱﴾ نه‌و گه‌ل و
 نه‌ته‌وه سته‌مکارانه‌مان له‌ناو برد، هه‌ریه‌که‌یان به‌تاوانی خۆی
 گیرۆده‌ بوو، هه‌موو گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌ک له‌وانه سزای شیای
 خۆی و مرگرت، هی وایان هه‌بوو ره‌شه‌بای به‌هیزمان نارد
 سه‌ریان، ره‌شه‌بایه‌کی به‌هیزی و امان ناردنه سه‌ر چه‌وو زیخی
 له‌گه‌ل خۆی هه‌له‌دگرت و ده‌یکیشا پێیان‌دا. ﴿۴۲﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ أَخَذَتْهُ
 الصَّيْحَةُ ﴿۴۳﴾ هه‌یانبوو گرمه‌و نا‌له‌ی به‌شیدمت لئ‌دان و به‌و
 دهنکه زنده‌قه‌به‌ره له‌ناومان بردن! ﴿۴۴﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ
 وَمِنْهُمْ مَّنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ ﴿۴۵﴾ هه‌یانبوو به‌ناخی زه‌وی‌دا
 بردمانه‌ خوارئ، وده‌کو قارون؛ که به‌مال و سامانی خۆی
 نازی و بوغرا‌بوو، له‌خودا یاخی بوو، ته‌که‌ببورو جه‌به‌روتی
 نواند، خودا به‌مال و سامان و گه‌نج و خه‌زینه‌یه‌وه به‌ناخی
 زه‌وی‌دا برده‌ خوارئ! ﴿۴۶﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ أَعْرَفْنَا ﴿۴۷﴾ هه‌یانبوو له‌ناو
 دهریادا خنکاندمان، وده‌کو چۆن فه‌رعون و هامانی و مزیریان
 له‌گه‌ل هه‌موو دارو ده‌سته‌ی فه‌رعون‌دا نوغرو‌ی ناومان کردن
 ﴿۴۸﴾ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿۴۹﴾ جا
 و نه‌بێ په‌رومردگار به‌م سزادانه‌ی؛ که نه‌و سه‌رپێچیکارانه‌ی
 پێ سزادان سته‌می لئ کردین به‌لکوو خۆیان سته‌میان
 له‌خۆیان کردو سزادانه‌که‌یان پڕاوپری تاوانه‌کانیا‌نه. ﴿۵۰﴾ مَثَلُ
 الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بِئْسَ
 وَاته؛ نه‌زیله‌و مه‌شه‌ل و نموونه‌ی نه‌وانه‌ی هاوه‌ل بۆ خودا

دادنه‌نین و له‌جياتی په‌رومردگار بت و صه‌نهم ده‌په‌رستن و به‌ته‌ما يارمه‌تی و سودو څازانجن لښان، په‌رستشيان بؤ ده‌کهن به‌هيوای نه‌وهی له‌کاتی ته‌نگانه‌دا به‌هانایانه‌وه بښن، ده‌ق ده‌شوبه‌يته حال و وزعی جالجالوکه له‌زمبوونی و لاوازی‌دا، خانووی کرده گه‌رماو سه‌رمای لښ دوور بخاته‌وه، زیان و خه‌ته‌ری لښ بگپړيته‌وه. به‌لام هيچ کاميکی له‌مانه بؤ ده‌سته‌به‌ر نابښ، کاتیک پښوېستی به‌پاراستن بښ ناپارایزی و هيچ زیانیکی لښ دوور ناخاته‌وه. ﴿وَإِنْ أُوْهَنَ الْبُيُوتُ لَبِثَ الْعَنْكَبُوتُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾ بښگومان زمعیف ترين خانوو خانووی جالجالوکه‌یه.

﴿۴۲﴾ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ﴾ بښگومان په‌رومردگار زاناو ناگداره به‌حال و وزعی نه‌وانه‌ی نیوه جگه له‌خودا په‌رستشيان بؤ ده‌کهن، دمرانښ: که نه‌وبت و صه‌نه‌مانه‌ی نیوه دمیانه‌په‌رستن نه‌سود ده‌گه‌یه‌نن نه‌زیان. ﴿وَهُوَ الْعَزِيزُ﴾ په‌رومردگار بالاده‌ست و خاودن ده‌سه‌لته بؤ توله‌ستاندنه‌وه له‌وانه‌ی پښی کافرن و هاوه‌لی بؤ به‌ره‌وا دمرانښ. ﴿الْحَكِيمُ﴾ خودا داناو لښانه له‌کاره‌کانی‌دا.

﴿۴۳﴾ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ لَضَرِبِهَا لِلنَّاسِ﴾ نه‌و په‌ندو مه‌ته‌لانه له‌قورنان‌دا بؤ ناده‌میزاد لښ دده‌مین، نه‌و نموونه و نه‌زیلانه‌ی بؤ دښینه‌وه، بؤ نه‌وه‌ی نه‌و شتانه‌ی له‌بیرو بؤ‌چونیان دووره لښان نزیک بکه‌ینه‌وه، نه‌و شتانه‌ی لښان تی ناگهن بؤ‌یان رون بکه‌ینه‌وه. ﴿وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ﴾ له‌و په‌ندو مه‌ته‌لانه حالی نابښ، له‌حه‌قیقه‌تیا ناگا، مه‌گهر که‌سانیک: که زاناو تیگه‌ییشتون له‌مه‌سانیل و هه‌ضیه‌کان ورد ده‌بته‌وه. ده‌فه‌رموی: ﴿۴۴﴾ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ﴾ په‌رومردگار ناسمانه‌کان و زمو به‌دییه‌تیاون و به‌و شیوه جوان بښ خه‌وشییه خولقاندونی، تا نامازه بن له‌سه‌ر به‌ده‌سه‌لاتی و قودرمتی بښ سنووری. ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾ بښگومان له‌دروستکردنیان به‌و شیوه ریښ و پیکه نیشانه‌ی ناشکراو نمایان هه‌ن له‌سه‌ر تا‌ک و ته‌نهایی خودا، له‌نولو‌هییه‌ت و ربوبیه‌ت‌دا، نه‌ینی نه‌و به‌لگه‌و نیشانه‌ی که‌سانیک لښان حالی ده‌بن و هه‌ستیا پښ ده‌کهن: که خاودن به‌رواو په‌قین

بن.

وَقَرْنُومَ وَفَرَعُونَ وَهَمَنَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ ثَمَرُ
بِالْبَيْتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَاقِيينَ
﴿۴۱﴾ فَكَلَّا أَخَذْنَا بِذُنُوبِهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا
وَمِنْهُمْ مَّنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَّنْ خَفْنَا بِهِ
الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَّنْ أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ
وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿۴۰﴾ مَثَلُ الَّذِينَ
اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ
اتَّخَذَتْ يَتِيمًا وَإِنْ أُوْهِنَ الْبُيُوتُ لَبِثَ الْعَنْكَبُوتُ
لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۴۱﴾ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُدْعُونَ مِنْ
دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۴۲﴾ وَتِلْكَ
الْأَمْثَالُ لَضَرِبِهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ
﴿۴۳﴾ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿۴۴﴾ أَتَى مَا أَوْحَى إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ
وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ
وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿۴۵﴾

﴿۴۵﴾ أَتَى مَا أَوْحَى إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر نه‌و نیگایه‌ی بؤ‌مان نارودی بؤ مه‌ردومگه‌له‌که‌ی بخوښنه‌وه و تښان بگه‌یه‌نه. هه‌روا هه‌موو شوښکه‌و توو‌یه‌کیشت به‌گوږه‌ری تواناو بؤ گونجان پښوېسته دریغی نه‌کاو قورنان بلاو بکاته‌وه و له‌موسولمانانی بگه‌یه‌نی و بانگه‌وازی که‌سانی دیکه‌ش بکا بؤ په‌په‌رویکردنی په‌یامی قورشان. ﴿وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! خوښت و شوښکه‌و توانوت نویژه‌کانتان جښ به‌جښ بکهن، نویزی فه‌رزو سوننه‌ت نه‌نجام بدن. ﴿وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ﴾ نویژر گه‌وره‌ترین ناعه‌ت و خودا‌په‌رستیه، خودا دمرانښ نیوه ج کاریک نه‌نجام دده‌ن، خیره‌یان شه‌ره، دمرانښ دل‌ه‌کانتان چپیان تی‌دا هه‌شار دراوه، نه‌یت و مه‌به‌ستتان چیه‌و جښ نه‌ی.

کوټایي جزمی بیستم

﴿۶۶﴾ وَلَا تَجِدُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بَالِغِي أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ﴾ نهی پیغمبره! نه تو کیسه و موناقه شهو دهمه دهمی له گهل نه هلی کتاب مه که، مه گهر به شیوهیه کی جوان و له سهره خو و به نوسلوب و شیوازیکی ناسک و له سهره خو، مه گهر نه وانهی سته مکارو زیاده ردهون له ریازی راست لایانداوه و چاوایان به لگهی ناشکراو رون نایین. قینه به ری لوتبه رزی دهنوین، نوسلوبی نهروم نیان له گهلاندا بی سووده، ناماده نین مه ناقه شهو حیواری عهقلانی پهیره و بکن، نه وانه رددی (بالمثل) یان ددریته وه، شهریان له گهل دهکری، دهمیان دهکورتیته وه، هیرشیان رمت دهکرتیته وه! ﴿وَقُولُوا آمَنَّا بِالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَإِلَهُكُمْ وَإِلَهُنَا وَالْهَيْكَلُ وَتَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ﴾ نهی پیغمبره! به خو تو به شوینکه و توانته وه هر کاتی بانگه وازی نه هلی کیتابتان کرد بؤ موسولمانبون، هه وایان پیدان به شتیکی: که نیوه زانیاریتان دمرباری نه بوو، نه تاندمزانی راسته یان درویه، حقه یان به تاله، ته صدیقان مه کهن، چونکه وئ دهچی درؤ بی، به درویشان مه خه نه وه، چونکه وئ دهچی راست بی! بویه دمبی له کاتانه دا هه لویتست و ناخاوتنی نیوه بهم جوړه بی، پیان بلین: نیمه نیانمان به و قورنانه هه یه: که له لایه ن خوداوه به نیگا بؤ نیمه و نیوه هه موو ناده میزاد هاتووه، نیانمان به ته ورات هه یه: که نازل کراوه بؤ سهر موسا، برومان به نیجیل هه یه: که نازل کراوه بؤ سهر عیسا، نه و ته ورات و نیجیل هی نه گوردران په سترای به حقه و راست په رومردگاری نیمه و نیوه په کیکه و بی هاوه و هاوشانه،

﴿۶۷﴾ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمِنْ هَؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الْكَافِرُونَ﴾ جا وهکوو چو ن نیگا و سروشان بؤ پیغمبره رانی پیشو ناردوه، نه قورنانه پرورزشمان بؤ تو ناردوه، جا نه وانهی له پیش تووه نامه ی ناسمانییان بؤ نازل کراوه له جوله که و هله، کاتی نه قورنانه به ریک و پیکي دهخویننه وه و لی ورد دهنه وه، له نه مثالی عهبدولای کوری سهلام و سهلامی فارسی په کسهر نیمانی بی دهنین برئ له کافره کانی قورده شیش نیمانی بی دهنین، نیایاتی نیمه به درؤ ناخاته وه مه گهر که سانیک: که بروایان به حقه نیوه کافرو سپله و گومراو بی ویزدانن

﴿۶۸﴾ وَلَا تَجِدُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بَالِغِي أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ﴾ وَقُولُوا آمَنَّا بِالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَأَنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَإِلَهُنَا وَإِلَهُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿۶۹﴾ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمِنْ هَؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الْكَافِرُونَ ﴿۷۰﴾ وَمَا كُنْتَ تَتْلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ بِيَمِينِكَ إِذَا أَرْتَابَ الْمُبْطِلُونَ ﴿۷۱﴾ بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿۷۲﴾ وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿۷۳﴾ أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتٌ فِي ذَلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَى لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۷۴﴾ قُلْ كَفَى بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿۷۵﴾

﴿۶۸﴾ وَمَا كُنْتَ تَتْلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ بِيَمِينِكَ إِذَا أَرْتَابَ الْمُبْطِلُونَ﴾ نهی پیغمبره! نه تو کیسه ویتست! نه تو له وه پیش نه و دهندهی له گهل گه له گهت زیاوو له ناویان دا هه لئس و کهوتت کردوه پیش نازل بوونی قورنان بؤ سهرت هیج کتیبیکت نه خویندو ته وه، نووسینت نه زانیوه، نه تتوانیوه به دهستی راست شتیکی بنووسی چونکه نه گهر تو له وه پیش نو سین و خویندو ته بزانیایه له وانه بوو موشریکه نه فامه کان گومانیان په یدا بگردایه دمرباری نه قورنانهی بؤت نیردراوه بیانگو تایه و یده چی نه قورنانه له نووسینه کانی له وه پیش خوی و مرگرتبی. جا که تو له وه پیش نه خویندو واربووی و نووسینت نه زانیوه و پرای نه وهش نه قورنانه سهرسور هینه رمت بؤ هیانوان: که خویندو واره نووسه ری بلیمهت له بهرامبه ری دا دهسته و دهستان، نیر هیج بیانویکیان نامینی بؤ نه وهی گومانی تیدا په یدا بکن!

﴿۴۹﴾ بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿۵۰﴾ به لکوو نهم قورنانه جهند نایات و نیشانه‌یه‌کی حه‌ق و ناشکرایه حه‌قه و حه‌ق ده‌جه‌سپین، نه‌وه‌ش حه‌قیقه‌تیکه له‌دل و دهر وونی زانایانی نه‌هلی کیتابدا جیگیر بووه، و ملحال هیج که‌سیک نهم قورنانه رمت ناکاته‌وه و به‌درؤی ناخاته‌وه مه‌گهر نه‌وانه‌ی دستدریژکارو سته‌مکارو کافرو لوتبه‌رز،

﴿۵۰﴾ وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِنْ رَبِّهِ ﴿۵۱﴾ موشریکه‌کان له‌روی قینه‌به‌ری و ده‌سه‌وه‌سانکردن ده‌لین: نه‌وه بوچی موعجیزه‌یه‌کی مادی و ده‌کوو نه‌وه موعجیزانه‌ی بو پیغه‌مبه‌ره‌کانی پیشوو هاتووو بو موحه‌مه‌د نایه؟ بوچی موعجیزه‌یه‌کی و ده‌کوو حوشتی صالح و عه‌صای موسا و سفره‌و خوانی عیسا بو موحه‌مه‌د نایه؟ ﴿۵۱﴾ قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿۵۲﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ره! پییان بلن: هینانی موعجیزه‌و نازلکردنی نیشانه‌و نایات عانید به‌خودایه‌و هیج شتی له‌و باره‌وه به‌ده‌ست من نیه. خو نه‌گهر په‌روم‌ردگار بی‌زانیایه‌ نیوه به‌ناردنی نه‌وه جوړه موعجیزانه هیدایه‌ت نامیز ده‌بن و نیمان ده‌هینن، بیانوی ده‌پرین و داواکه‌ی بو ده‌هینانه دی. ﴿۵۱﴾ أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَىٰ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۵۲﴾ مه‌گهر نه‌وانه داوای به‌لگه نه‌که‌ن، نه‌وه‌دیان به‌س نییه که‌نیمه قورنانه‌مان بو ناردویت و به‌سه‌ریاندا نه‌خوینریته‌وه؟ تا بیکه‌نه به‌لگه بو راستی تو؟ به‌راستی له‌و قورنانه‌دا به‌زمی و ناموژگاری هه‌یه، بو ههر قه‌وم و هوژی، بیانه‌وئ باومر بینن.

﴿۵۲﴾ قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ شَهِيدًا ﴿۵۳﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خو‌شه‌ویست! پییان بلن: به‌سه: که‌خودا ناگادارو دادومر بئ، به‌حوکه‌ی عه‌داله‌ت نامیزی خو‌ی نیوان من و نیوه یه‌کالا ده‌کاته‌وه، خودا له‌هه‌موو که‌س باشتر دزمانی نیوه چو‌ن به‌درؤم ده‌خه‌نه‌وه. ناگاداره من چو‌ن بانگه‌وازی نیوه ده‌که‌م و ده‌تاترسینم له‌عه‌زابی سه‌ختی خودا، ﴿۵۳﴾ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ﴿۵۴﴾ واته: خودا هیچی لی گوم نابئ، ناگاداره به‌سه‌ر هه‌موو شتیکدا: که‌بووه ده‌بن چ له‌زه‌وی‌دا بئ یا له‌ناسمانه‌کان‌دا بئ.

وَسْتَغْفِرُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى لَّجَاءَهُمُ الْعَذَابُ وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْةٌ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۵۳﴾ يَسْتَغْفِرُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَئِنْ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿۵۴﴾ يَوْمَ يَغْشَاهُمْ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُقُوا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۵۵﴾ يَتَعَٰبَدُونَ الَّذِينَ أَمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَبِيعَةً فَإِنِّي فَأَعْبُدُونِ ﴿۵۶﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿۵۷﴾ وَالَّذِينَ أَمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا يُجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعَمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿۵۸﴾ الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿۵۹﴾ وَكَأَنَّمِنْ دَائِبَةٍ لَّا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۶۰﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّيْءَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿۶۱﴾ اللَّهُ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمٌ ﴿۶۲﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿۶۳﴾

﴿۵۳﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿۵۴﴾ نه‌وانه‌ی پروایان به‌و شتانه کردوه: که‌غه‌یری خودان و په‌رستیان بو ده‌که‌ن، به‌ندایه‌تی بو بت و سه‌نه‌م ده‌که‌ن و ینکاری هه‌بوونی خودا ده‌که‌ن، یان هاو‌لی بو دادمنین نه‌وانه خه‌سارتمه‌ندن له‌مامه‌له‌و سه‌ودا که‌یان‌دا.

﴿۵۴﴾ وَيَسْتَغْفِرُونَكَ بِالْعَذَابِ ﴿۵۵﴾ کافره‌کانی قورمیش به‌تالوکه‌ن له‌هاتنی عه‌زاب بو سه‌ریان په‌له‌ده‌که‌ن له‌ناردنی عه‌زابی کوکوژ بو سه‌ریان ﴿۵۵﴾ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى لَّجَاءَهُمُ الْعَذَابُ ﴿۵۶﴾ نه‌گهر له‌به‌ر نه‌وه نه‌بوايه: که‌عه‌زاب له‌کاتی دیاریکراوی خو‌ی هه‌یه و خودا بریاری داوه عه‌زابی کوکوژیان له‌سه‌ر دوا بخا بو روژی قیامه‌ت، نه‌وه یه‌کسه‌ر نه‌وه عه‌زابیه‌ی په‌له‌ی لی ده‌که‌ن بو‌یان بئ زوو ده‌هاته سه‌ریان، ﴿۵۷﴾ وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْةٌ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۵۸﴾ به‌ته‌نکید له‌وه‌به‌ولاوه له‌کاتی دیاریکراودا نه‌وه عه‌زابیه‌یان بو دئ و یه‌خه‌یان ده‌گری و ناگه‌هان تیکیانه‌وه ده‌پیچی به‌خو‌یان نازانن تا غافلگیریان ده‌کا.

﴿يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ﴾ نهی پیغمبر! نهو موشریکانه پهله دهکهن له هاتنی عذاب بو سهریان دهلین: دمزوو نهو عذابیهی باسی لی دهکهی بؤمان بیینه، با چاومروان بن نهو عذابیهی لهکاتی خویدا دپته سهریان، بیگومان دؤزهخ لههه موو لایه کهوه دموردهی نهوان ددهاو لهخویان دهگریو بهشی ههموانیان دهکا.

﴿يَوْمَ يَغْشَاهُمْ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ لهو روژدها: که عذابیهی سخته لههه موو لایه کهوه دایان دهپوشی و لهخویان دهگری، لهسهریانهوهو لهژیریانهوهو عذابیان بو دی، لهلایه ن فریشتهوه پپیان دهگوتری: بجیزن سزای نهو کردهوانه ی لهژیانی دونیادا نهنجامتان داون،

﴿يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةً فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ﴾ نهی نهو بهندانیهی برواتان بهتاک و تهنهای من ههیهو شوین پهیامی پیغمبرهکه م کهوتون، زمو من فراوانه و تنگه بهر نیه، هر شوینیکتان بهپه سندنزانی دمتوانن لهوی ژیان بهسهر بهرن، لههر شوینیک نهتانتوانی خوداپهرستی خوتان بکه ن جلوهگرییان لی دهکردن له بهجیهینانی شهعائیری نایینی خوتان، نهوه پهکسر نهو شوینه بهجی بیلن و بچنه جیگایهک بتوانن بهنازادی کاروباری نایینی خوتان نهنجام بدن، تهنیا عیبادت بو من بکه ن و کهسی تر بهشیایو عیبادت بو کردن مهزان.

﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ﴾ ههموو نهفسیک شهراپی مردن دهچیژی و دهبی بمری، لههر شوینیک بن دمستی مردنتان دهگاتی، کهوابی پیویست نیه نیوه حیساب بو مردن بکه ن و مردن بکه نه بیانوی کوچ نهکردن، نیوه نازانن چ شتی که دهبیته هو ی مردنتان و نهسابهکانی نازانن، دوی مردنتان ههمووتان بو لای خودا دهگه پرنهوه،

﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا يُخْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ﴾ نهوانه ی بروایان بهتاک و تهنهای خودا ههیهو شوین پهیامی پیغمبرهکه ی کهوتوون، کردهوی باشیان نهنجام داوه، پابهندی فهروان و جلوهگرییهکانی بوون، نهوانه جی نشین

دهکهن لهناو خانوو باله خانیهی بهههشتدا بهژیر دارو درهختی خانوو قهصرهکانیاندا چوم و جوگا رهوان دمبن، بهراستی پاداشیکی باش و خاسه و مری دهگر نهوه.

﴿الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ﴾ نهو موسولمانه بهخته و مرانه که نهوه پاداشیانه نهوانه ن بهصهبرو نارام بوون لهسر نهنجامدانی نهرکهکانی سهرشانیان نویژو روژوو جیهادو تیکوشانیان لهپیناو نایینی خودا بهدلسوزی نهنجام داوه، لهپیناو نایینی خودا زیو نیشتمانی خویان جی هیشتووه، تهحه ممولی زحمهت و کویره موریان کردوه، لههه موو کاروباریکیاندا پشتمان بهخودا بهستووه، نهوه ی لهدهستان هاتوو نهنجامیان داوه بو بهدی هاتنی ناکامیش پشتمان بهخودا بهستووه.

﴿وَكَايْنٍ مِنْ ذَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ رزق و روژی تایبته نیه بهولاتیکهوهو لهولاتیکی تر نهبن، بهلکوو رزق و روژی خودا گشتیهو بو ههموو گیانله بهرانیهتی لههر شوینیک بن. چهنه ژمارهیهکی زور لهگیانه و مران لهبر بی دمهسلاتی و زه بوونی خوی ناتوانی رزق و روژی خوی دابین بکا، ناتوانی بزوی خوی کو بکاتهوهو پهزمندهی بکا، خودا رزق و روژی بو دمرهخسین و بو ی ناسان دهکا، بو ههموو گیانله بهریک بزوی گونجاو ددهاو دهیژینی، خشک بی لهناو زگی زهوی دا، یاخود بالنده بی لههه وادا، یان ماسی بی لهدمریادا، خودا بزوی خوی بو دسته بهر دهکاو ریگای نیشان ددها چون خوی بزینی. هر نهو خودایهیه: که رزق و روژی نیوهش ددها. خودا شنهواپه بهوتهی بهندهکانی و دزمانی جی دهلین و جی لهسینهی خویاندا هشار ددهمن. ﴿وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ﴾ سویندبی نهی موحه ممه! نهگه ر تو پرسیار لهو موشریکانه بکه ی و پپیان بلئی: نهوه کی ناسمانهکان و زهوی بهدیهیناون؟ کی مانگو خورو نهستیرهکانی هیانوهدی بو دابین کردنی بهرزهوندی نیوه؟ نهم قهباره گه ورنه ساله های ساله بهشوین یهکتردا دین و دهچن و شهو روژیان لی پهیدا بووه، و مرزهکانی سال و ناو ههویان لی بهدی هاتوو. نهی پیغمبر! نهگه پرسیار لهو موشریکانه بکه ی بلئی کی

به‌دیهین‌ه‌رو ره‌خسین‌ه‌ری نهم شتانه‌یه؟ له‌ولآمدا ده‌لین: نه‌وه (الله) به‌دیهین‌ه‌ریان‌ه، نه‌وه ره‌خساندون‌ی و فاعیلی حه‌قیقی خودایه! جا: که دانیان به‌وه‌داناو نی‌عترافیان کرد، نه‌دی چۆن رو له‌یه‌کتاب‌ه‌رستی و مرده‌گیرن، بۆ به‌دلسۆزی به‌ندایه‌تی بۆ نه‌وه خودایه‌ ناکه‌ن؟! ﴿۶۲﴾ **اللَّهُ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ** پهر و مرده‌گار رزق و رۆژی گو‌شاد ده‌کا بۆ که‌سانیک بیه‌وی بۆیان گو‌شاد بکا، بۆ نه‌وه به‌تاقیبیان بکاته‌وه. بۆ هه‌ندی که‌شیش هه‌ر به‌وه مه‌به‌سته که‌می ده‌کاته‌وه ده‌ستکورت و که‌م ده‌رامه‌تی ده‌کا، ژیانیکی کوله‌مه‌رگی پی ده‌دا پهر و مرده‌گار خۆی به‌دیهین‌ه‌رو رزق و رۆژیدمه‌ر، خۆی بزۆیان بۆ دیاری ده‌کا و به‌گو‌یزه‌ی حیکمه‌ت و دانیایی خۆی و به‌رژه‌وه‌ندی به‌نده‌کانی رزق و رۆژیان بۆ ده‌پریت‌ه‌وه. بی‌گومان خوا زانا و ناگاداره به‌سه‌ر هه‌موو شتیکدا، ده‌زانی به‌نده‌کانی به‌رژه‌وه‌ندیان له‌چی‌دایه‌وه داخو‌ازی فراوان‌کردن و ته‌نگ‌کردنه‌وه‌ی رزق و رۆژی به‌نده‌کانی چیه‌وه چی له‌مه‌سه‌له‌تیه‌نه، ﴿۶۳﴾ **وَلَسِنُ سَأَلْتَهُمْ مَنْ تَزَلَّ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْبَاهُ بِهِ الْأَرْضُ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لِيَقُولَنَّ اللَّهُ** نه‌گه‌ر تۆ نه‌ی پی‌غه‌مه‌به‌ر په‌رسیار له‌وه موشری‌کانه بکه‌ی و بلی: نه‌وه کئ له‌به‌ر‌زایی‌یه‌وه باران ده‌بارین‌ی و زه‌وی مردوی وشک هه‌لاتووی سوته‌مه‌پروی پی زیندو ده‌کاته‌وه؟ کئ دوا‌ی وشک‌بوونه‌وه‌ی زه‌وی و نه‌مانی نه‌ش و نه‌ما له‌روه‌ک و دره‌خته‌کانی‌دا جاریکی تر نه‌وه زه‌وی‌یه‌ مردوه‌ زیندو ده‌کاته‌وه نه‌ش و نه‌مای تیدا و ده‌گه‌ر ده‌خاته‌وه؟ یه‌که‌سه‌ر و لا‌مت ده‌ده‌نه‌وه ده‌لین: بی‌گومان هه‌ر خودا ده‌توانی نه‌وه کاره بکا و نه‌وه کار و صیفه‌تی خودایه، هه‌ر (الله) ده‌توانی و نه‌وه کاره نه‌نجام بدا. جا که دانیان به‌وه‌داناو نا‌وا بی پی‌چ و په‌نا نی‌عترافیان کرد ﴿۶۴﴾ **قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ** بلی: سوپاس بۆ خودا: که‌وا به‌لگه‌م سو‌اره‌وه بۆرتان خو‌ارد، وه‌لی زوربه‌ی زۆری نه‌وه موشری‌کانه عه‌قلیان به‌م ده‌زایه‌تی و جودا‌وا‌زی‌یه‌نه ناشکی و نازان: بۆ خۆیان خۆیان به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه، نه‌ومتا تا له‌لایه‌که‌وه دان به‌وه‌دا ده‌نن: که خودا به‌دیهین‌ه‌رو زیندو‌که‌ره‌وه‌ی زه‌وی و رزق و رۆژیدمه‌ری گیانه‌به‌رانه، که‌چی له‌هه‌مان کاتدا ها‌وه‌لی بۆ به‌ر‌ه‌وا ده‌زان و شتی تر ده‌که‌نه خودا و له‌جیاتی خودا ده‌یان‌ه‌رستن!

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِیَ الْحَيَاةُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۶۵﴾ **فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا بَجَّحْتُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿۶۶﴾ لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَهُمْ وَلِيَتَمَنَّوْا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿۶۷﴾ أُولَئِكَ يَرَوْنَ أَنَا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا وَيُشْخَطُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَفِيَا لَبِطِلٌ يُؤْمِنُونَ وَيُتَعَمَّ اللَّهُ يَكْفُرُونَ ﴿۶۸﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿۶۹﴾ وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۷۰﴾**

سُورَةُ الْعَنْكَبُوتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِينَ غُلِبَتِ الرُّؤُومُ ﴿۱﴾ فِي آدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلِبِهِمْ سَافِلُونَ ﴿۲﴾ فِي بَضْعِ سِنِينَ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ ﴿۳﴾ بِنَصْرِ اللَّهِ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۴﴾

﴿۶۴﴾ **وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِیَ الْحَيَاةُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ** ژیانی دنیا به‌هه‌موو رازا‌وه‌می و خۆشیه‌کیه‌وه، بریتیه له‌(له‌وه) خۆی پی ده‌خاف‌لین‌ی یان گاته‌یه‌که که بی‌رۆشی خۆتی پی دینی. بۆیه هه‌ندی له‌زانیان فه‌رموو‌یه‌نه دنیا نه‌گه‌ر نه‌ویش بۆ تۆ بمین‌ی تۆ بۆ نه‌وه نامین‌ی! ﴿۶۵﴾

﴿۶۵﴾ **فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ** واته: هه‌ر کاتئ موشری‌که‌کان له‌ناو ده‌ریادا سواری که‌شتی ده‌بن و ده‌که‌ونه نا‌و ترسو له‌رزگی کارساتی نا‌و ده‌ریا‌وه‌وه له‌هه‌موو لایه‌که‌وه تارمایی مه‌رگ لییان نزیک ده‌بیته‌وه، دلسۆزانه هانا بۆ خودا ده‌به‌ن و هاواری لی ده‌که‌ن، هه‌ر نه‌وه ده‌ناسن و نه‌وه ده‌په‌رستن، جا که رزگاریان بوو که‌وته فه‌ره‌حی و هاتنه‌ سه‌ر و شکانی سه‌ر له‌نو‌ی

الله) یه، نيمه زياتر شارمزيان دهكهن بۇ ريبازى خيرو چاكه توفيقيان دمهين بۇ پهيرهوكردى ريبازيك بيانگهيهنى بهبههشتو بهختهومرى همدو جيهانيان بۇ دسته بهر ببي، ﴿وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ﴾ بيگومان پهرومردگار لهگهل نهوانه دايه كردهوكانيان چاكهو چاكه خوازن، يارمهتى نايينيان داوه، جيهاد لهگهل نههلى كوفرو شيرك دهكهن، بهپير بانگهوازي پيغه مبهركهيهوه دهجن، پهيامهكهى قبول دهكهن.

كوتايى سورهتى العنكبوت

سورهتى (الروم)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿الْم﴾ نهم پيته پچرپچرانه دهبى بهم شيوه بخويندرينهوه (الف، لام، ميم) باشرين ماناش بۇ نهم جوړه پيتانه نهوميه: پهرومردگار دمفهروموى: قورئان لهم جوړه پيتانه پيك هاتووه، ده نيووش بتوانن لهو پيتانه كهلاميك وهكوو قورئان بخه نهرو! ﴿غَلَبَتِ الرُّومُ،^۲ فِي أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ،^۳ فِي بَضْعِ سِنِينَ﴾ رومهكان تيشكان، هارسهكان بهسهرين زال بوون، لهناوجهو ولايتيكى رومدا: كه نزيكى ولاتى عهره به، لهقهراخ ولاتى شام، لهنيوان نهردهن و فهلهستيندا، لهو بهوولاهو لهنيوان سى سال تا دهسال لهپروارى جهنگهكهوه. رومهكان بهسهر هارسهكان زال دهبهوه، ههر روژه نكين و سهركهتن دمهين بهكومهليك. ﴿لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ﴾ ههموو كاروباريك بهدهست خودايه پيش زالبوونى رومهكان و دوا زالبووني شيان بهحيكمهت و ئيرادهى خوئى نكين و شانص دمدا بهنهو ئيمپراطورهو زالى دهكا، نهوى تريان ژير دهخاو شكستى بهسهردا دين. ههر روژه يهكيك بالادهست دهبى.

﴿وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ^۵ بَنَصَرَ اللَّهُ﴾ نهو روژهى لهشكرى قهيصهرى روم بهسهر لهشكرى پاشاي ئيراندا زال دهبى، خاومن نامهى ناسمانى بهسهر ناگرپهريستاندا سهردهكهون، موسولمانان بهسهركهوتنى خاومن نايين بهسهر بى ناييندا كهيف خوئى دهبى، ههرهوهكوو چوون موشريكهكان

دهگهرينهوه بۇ سهر كوفرى پيشوويان و خودا دروژنهكانى خوئان دهبهرستن ﴿لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَلِيَتَمَتَّعُوا﴾ (لام)ى (ليكفروا) و (ليمتعوا) (لام)ى عاقبيهتو سهرمنجامه، واته: شهريك بۇ خودا برپار دمدن، تا سهرمنجامى كارهكهيان ببيتته سپلهيى و كوفرانى نيعمهتى رزگار بوون و (تمتع) و لهزمت و مرگرتيان بهبتپهرستى و پهيوهستبوونيان بهپيرى كافرانهوه. ﴿فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ﴾ لهوه بهوولاهو روژى قيامت ناكامى ههلوئىستى ناله بارو كردهوى ناشيرينى خوئان دمرانن جى دهبى.

﴿أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا وَيَتَخَفَتِ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَكْفُرُونَ﴾ نايا نهو موشريكه نهفامانه نازان نيمه ج نيعمهت ييكمان بى بهخشيون بهوه: كه لهبهستى حهرهه؛ لهشارى مهككهدا نيسته جييمان كردون ولايتيكى نهمين و پر ناسايش و نارام، كهس تيدا دست دريژى ناكاته سهر كهس، كهسكهس نافرينى، تالان و برپوو چهپاو كردنى تيدا ناكري. بۇ سوپاسى خودا ناكهن لهسهر نهو نيعمهتانهو واز لهبتپهرستى ناهين؟!

﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ﴾ كئ لهو ستهمكارتره شياوى سزاي كوشندهتره: كه درو بهدهم خوداوه ههلهدبهستى و هاوهلى بۇ دادهنى و پيغه مبهركهى بهدرو دمهكانهوه پهيامهكهى رمت دهكاتوهه؟ كئ لهو كهسه ستهمكارتره: كه لافى نهوه لى دهدا خودا نيگاي بۇ ناردوه ودهحال خودا نيگاي بۇ نهكردوه، كئ لهو كهسه ستهمكارتره تاوان دهكاو دهلى: خودا فهرومانى بى كردم بيكهه! ﴿أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ﴾ نايا لهدوژهخدا شوئنى حهوانهوه بۇ نهو سپلهو كافرو ستهمكارانه نيه؟ نايا نهوانه شياوى عهزابى دوژهخ نين؟ بيگومان ههموو نهوانه شياوى سزاي سهختى دوژهخن و شوئنى حهوانهوه شيان لهوىدا بۇ ناماده كراوه،

﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَهُمْ سُبُلَنَا﴾ نهوانهى لهپيناو نايينى نيمهه جيهادو كوشش دهكهن دژى نهو سپلهو موشريك و كافرانه دهجهنگين، بهتيكوشان و جيهادهكهيان مبهستيان بهرز بوونهوى وشهى (لا اله الا الله محمد رسول

به سهرکه وتنی فارسه کان دلخوش بوون و به موسولمانه کانیان دهگوت: نه و متا ناگر په رست به سهر خاومن نامه ی ناسمانی دا زال بوون، نیمه ی بته پرستیش به سهر نیوه ی خاومن نامه دا زال دهبین. ﴿يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ﴾ په رومردگار ههر که سیکی بوی سهرکه وتووی دهکا به سهر دوژمنه که ید، په رومردگار ههر چی بوی بیکا دهیکا و هیچ له مپه ریک نیه بتوانی بهر هه لستی بکا. خاومن توانا و دسه لا تیکی ودهایه هیچی لی عاسی نابی، توله له دوژمنه کانی دهستیئن و خوشه ویسته کانی سهردهخا، خاومن ردحم و به زمی یه بو بهنده موسولمانه کانی.

﴿وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ نه وهی پیمان را که یان دی نهی موحه ممه! دمر باره ی سهرکه وتنی رومه کان به سهر فارسه کان دا له داهاتو ودا واده ی حهق و راسته له خودا ودهی و دیته جی، هه والیکی راسته روده داو پاشکه زبوونه وهی تیدا نیه ههر دهبی روبدا، وهی زوربه ی زوری ناده میزادان نه وه نازان: که خودا حوکم و برپاری له سهر حهق و عه دالمت دامه زراوه،

﴿يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ﴾ واته: زوربه ی ناده میزادان زانیاری روا له تیایان له دونیاو زانیاریه مادییه کان هیه، کاروباری ژیانیان دزمان، له بواری پیشه سازی و بازرگانی و کشت و کال و بیناسازی و نه و جوړه کارانه دا کاراماو لی هاتوون، وهی دمر باره ی نایین و خوداناسی و قهبرو قیامت نه فام و که ودهن، هیچ نازان، بیرتیژ و ورد بین نین، له کاروباری قیامت بی ناگان و بهر ژده و وندی حه قیقی خو یان نازان.

﴿أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى﴾ نایا نه و موشریکانه له عهقل و هویشی خو یان دا بیر کردنه وه و وردبوونه وده یان په یدا نه کردوه؟؟ بو له ناخی خو یان بیر ناکه نه وه، یان بیر له خودی خو یان بکه نه وه بهم جوړه بیرو هویشی خو یان مش و مال بکه، له دلی خو یان دا بلین: بیگومان په رومردگار ناسمانه کان و زمو ی نه وهی له ناویان دا هیه به بی هوده دروستی نه کردون، به حهق نه بی به دی نه هیان، عالمی سهر و خواروی به گالته و عه بهت دروست نه کردوه، به به تال نه پرده خساندون،

وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾ يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ ﴿٧﴾ أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ ﴿٨﴾ أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَنَارُوا فِي الْأَرْضِ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لَإِلَهِ إِلَّا اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾ ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ اسْتَرَوْا الشُّوَايَ أَنْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١٠﴾ اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١١﴾ وَيَوْمَ نَقُومُ السَّاعَةَ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ ﴿١٢﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاءٌ أَوْ كَانُوا بِشُرَكَائِهِمْ كَافِرِينَ ﴿١٣﴾ وَيَوْمَ نَقُومُ السَّاعَةَ يُؤْمِرُ بَنَفَرًا مِّنْهُمْ أَنْ قُمُوا أَلَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ فِي رَوْحِهِمْ جَنَّاتٌ

به لگوو به حهق و عه دالمت، به حکمهت و نه ندازه به دی هیان، ودهگه پی خستون و هه لیانده سوړین هه تا کاتی دیار یکراو، روژیک دی ته مه نیان ته و او دهبی و سیسته میان تیکده جی و قیامت راده بی، ﴿وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ﴾ بیگومان زور له ناده میزادان به تاییه تی کاهرو موشریک و مولحیده کان بر وایان به هاتنی روژی قیامت نیه و پیان وایه زیندو بوونه وده و حیسابو لی کولینه وده و پاداش و سزا و مرگرتنه وده نیه، چونکه نه وان له ناخی خو یان بیران نه کردو ته وده، له نه رزو ناسمانه کان ورد نه بوونه وده تا بیانکه نه به لگه و نیشانه له سهر هه بوونی خودای بالاد هست و تاک و تنها له زات و له صیفات دا..

﴿أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَنَارُوا فِي الْأَرْضِ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لَإِلَهِ إِلَّا اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ نایا نه و موشریکانه ی مه که، نه و بی باومرو به درو خمره وانه ی په یامی پیغه مبه ران، نه وانه ی

نامیّتی و ناهومیّد دهن و ریگای رزگار بوونیان دهست ناکه وئی
 کهس نیه هریایان بکه وئی
 ﴿۱۳﴾ **وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاءٌ وَكَانُوا بِشُرَكَائِهِمْ كَافِرِينَ** کافرو تاوانباران شهفاعة تکاریان دهست ناکه وئی، نهو
 بت و صنه مناهی: که لهجیاتی خودا له دونیادا عیباده تیان بؤ
 دهکردن شهفاعة تیان بؤ ناکهن بؤشیان بکهن لییان و مرناگیری،
 ناتوانن له عه زابی خودا رزگاریان بکهن نهو کاته ئینکاری
 خودا درؤزنه کانیان دهکهن، خوئیانیان لی بی بهری دهکهن،
 له کاتیکدا خیانه تیان لی دهکهن: که پیویستیان به یارمه تی
 ههیه.

﴿۱۴﴾ **وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُنْفِقُونَ** نهو روژهی قیامت
 رادمیی ناده میزاد په رتو بلا و دهن و لیک جیا دبنه وه، تیگرا
 دهکرینه دوو تاقم، تاقمی خودا په رستان و تاقمی موشریک و
 تاوانباران،

﴿۱۵﴾ **فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ** جا نهو موسولمان و خودا په رستانه ی لهژیانی
 دونیادا ئیمانیان به خودا و به پیغه مبهرو روژی دوی هه بوه،
 به پیی فهرمانی خودا هه ئس و کهوتیان کردوه و پابه ندی
 جله و گیرییه کانی شهریه تی خودا بوون، نه وانه له ناو
 له زمت و خوئی به هه شتدا ته رده ماخ و دلخوش، له خوئیانیان
 دهم و جاویان دهگه شینه وه، که یف خوش به و نازو نیعمه ته ی
 پییان دراه، به ناو باغو باغاتی به هه شتی رازا ودا دین و
 دهچن و له زمت و مرده گرن و هه موو خوشی یه کیان بؤ
 دهسته بهر دمبی. ﴿۱۶﴾ **وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ**
الْآخِرَةِ فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ نه وانه کافرو
 موشریک و بی پروان؛ ئینکاری هه بوونی خودا دهکهن، برپایان
 به تاک و ته نهایی خودا نیه، پیغه مبهره کانی به درؤ دهخه نه وه،
 موعجیزه و نایه ته کانی رمتده که نه وه، پییان و نیه دوی
 مردن زیندو بوونه وه هه بی، نه وانه هه موویان له ناو ناگری
 دؤزه خدا بؤ هه تا هه تایه ده میینه وه، ﴿۱۷﴾ **فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ**
تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ واته: هه موو کاتی، له شه وو روژدا
 ته سبیجاتی خودا بکهن، ته قدیس و ته نزیهی بکهن له سه رمتای
 په یدابوونی شه ودا و له سه رمتای هاتنی به یانی دا سه رگرمی

برپایان به قیامت و زیندو بوونه وه نیه، بؤ به ناو زهوی دا
 گهشت و گوزار ناکهن؟ هه تا به عه قل و هوئی ته واده وه
 له رابردو ورد ببنه وه، بزائن نه وانه ی پیغه مبهرانیان به درؤ
 خستو ته وه چیان به سه ر هاتو وه به ج دمردیک جوون و چؤن
 له ناومان بردن. وه لحال نهو گهل و نه ته وانه ی پیشو و
 له موشریکه کانی مهککه و ها وینه کانیان به شان و شه وکمت
 تر بوون، هیزو توانیان پترو به دهست و بازو تر بوون، مال و
 مندالیان زور تر بوو، له موشریکه کانی مهککه زیاتر کشتو
 کالیان دهکردو پتر زهوییان بؤچاندن و رهواندن
 هه لگرا و ته وه و سودیان له بهر و بوومی زهوی و زار و مرگرتو وه.
 پاشان خودا به هوئی تاوان و کوفرو سته مکارییان، له ناوی
 بردن و ناسه واری برینه وه، له ناو بردن و سزادانیان سته م
 نه بوو، حاشا له وهی خودا سته مکار بی، به لکوو بؤخویان
 سته میان له خودی خوئیان کرد

﴿۱۸﴾ **ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ اسَاءُوا السُّوءِ أَنْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ**
وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِئُونَ پاشان سه رمنجای نه وانه ی خراپه کارن
 عه زابی سهخت بوو، له دونیادا به هیلک چوون و فه و تان و
 ریسوا بوون، له قیامتیشدا به مانه وهی هه تا هه تایبیان له ناو
 دؤزه خدا، نه مهش له تۆله ی به درؤ خستنه وهی پیغه مبهرو
 په یامی خودا، له تۆله ی رمتکردنه وهی به لگه و نیشانه کانی
 خودا و تاک و ته نهایی زاتی پاک، به هوئی گالته کردن و لاقرتی
 کردنیان به نایاتی خودا!

﴿۱۹﴾ **اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ** واته: خودا
 هه روه کوو توانیویه تی سه رمتا ئیوه و مه خلوقات دروست بکا
 دهشتوانی جاریکی تر سه رله نوئی دروستتان بکاته وه، ﴿الله﴾
 خودا یه کی نه و تویه به قودرت و ویستی خوئی مه خلوقات
 به دی هی ناوه، هیچ شتیک نیه بتوانی ببیته له مبهرو ریگای
 زیندو کردنه وه لی بگری، پاشان هه مووتان روژی قیامت
 دهگه پیته وه بؤ لای خودا کو دهکرینه وه بؤ دادگایی کردن.

﴿۲۰﴾ **وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ** نهو روژهی قیامت
 رادمبی بؤ دادگایی کردنی ناده میزادو حیساب و لی کوئینه وه
 له گه لیان، موشریک و تاوانباران مه تیان لی نایه بی دهنکو
 خوست دهن، له ترسان و له عه یبه تان به لگه یان به دهسته وه

تەسبیح و تەقدیس بن. لەهەموو ئەم کاتانەدا سوپاسی خودا بکەن، لەنیواریدا نوێژی مەغریب و نوێژی عیسا دەگریتەوه، کاتی بەیانیش نوێژی بەیانی دەگریتەوه، بۆیەش نیواری پێش بەیانی خست چونکە شوو پێش روژه. ﴿۱۸﴾ **وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ** هەر بۆ خودایە حەمدو سوپاس لەئاسمانەکان و زەویدا، هەر حەمدو سوپاسێک فەریشتەو ئادەمیزادو جەندۆکە بیکەن شایانی خودایە، هەر ئەو شایستەیی حەمدو ئەنایە. ﴿وَعِشْيَا﴾ هەرودەها تەسبیح و تەنزیهی خودا بکەن لەکاتی عیشادا، کاتێک بەتەواوی تاریکی بۆی خۆی بەسەر سروشتدا دەدا. ﴿وَحِينَ تَظْهَرُونَ﴾ هەرودەها تەسبیحی خودا بکەن لەکاتی نیوەرۆدا، لەوکاتەدا خۆر لەهێلی ناوەرستی ئاسمان لادەدا. ﴿يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ﴾ پەرورەدگار توانای دروستکردنی دژبەیهکی هەیه، دەتوانی زیندو لەمردو دەربێنی و مردو لەزیندو دەربێنی. ئەوەتا سەرەتا ئادەمیزادی لەگل دروست کردووە پاشان لەدۆپە ئاو، بالەندە لەهێلکە دروست کردووە، بەپێچەوانەشەوه مەنی لەئادەمیزاد دەردێنی و هێلکە لەبالەندە. هەر و موسوڵمان لەکافر دەبی و کافر لەموسوڵمان. ﴿وَيُخَيِّ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا﴾ هەرودەها پەرورەدگار زەوی وشک و مردوو سوتەمەر و بەباران زیندو دەکاتەوه، روک لەدانەویڵە دەردێنی و دانەویڵە لەروک پەیدا دەکا. ﴿وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ﴾ هەر بەو شیوەش دواي مردن و هاتنی روژی قیامەت ئێوە سەرلەنوێ زیندو دەکاتەوه. ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ﴾ بڕیک لەو بەلگانهی گەورەیی و بەتوانایی خودا دەسەلمێنن، نیشانهی کەمالی قودرەتی پەرورەدگارن لەبەدیهێنان و دروستکردن و فەوتانەدن؛ دروستکردنی ئادەمیزاد لەسەرەتاوه، بەدیهێنانیەتی لەنەبوودەوه؛ ئەوەتا لەسەرەتا باوکی ئێوە: کە بابە ئادەمە لەگل دروستی کردووە، بناغەیی ئێوە لەگلە. سەرچاوەی بژیویشی لەدانەویڵە و بەروبوومی نازەل و گوشتی ئەو گیانلەبەرانی گوشتیان دەخوژی دابینکردووە، ئەمانەش هەموویان لەگل پەیدا دەبن، ﴿ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ﴾ پاش دروستکردنی یەكەمجارتان لەرێی زاووزێوە پەرمان

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿۱۶﴾ **فَسَبِّحْ لِلَّهِ حِينَ تُمْسِرُ وَحِينَ تَضِيحُونَ** ﴿۱۷﴾ **وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعِشْيَا وَحِينَ تَظْهَرُونَ** ﴿۱۸﴾ **يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُخَيِّ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ** ﴿۱۹﴾ **وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ** ﴿۲۰﴾ **وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً** **إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ** ﴿۲۱﴾ **وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَخَلْقَ الْإِنسَانِ مِنْ طِينٍ** **فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ** ﴿۲۲﴾ **وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُم بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَآبِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُسْمِعُونَ** ﴿۲۳﴾ **وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخَيِّ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ** ﴿۲۴﴾

سەندو بەمەبەستی بەدەستپێهانی رزق و روژی و پێداویستی ژيانتان بەدو نیادا بۆ بوونەوه هەریەكەتان بەمەبەستیك و لەبەر هۆیەك لەشوینیكدا جێ نشین بوون و سەرزەمیتان كۆنترۆل كرد،

﴿۲۱﴾ **وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً** بڕیک لەو نایەتانهی: کە نیشانهی کەمالی قودرەتی خودان و دیاردەیی رحیمەتی بەرفراوانی، ئەوەیە: کە ئافەرتی لەرەگەزی خۆتان بۆ دروست کردون (ئافەرتی بۆ پیاو دروست کردووە پیاوی بۆ ئافەرت دروست کردووە، هەردوکتان پێکەوه کۆمەڵ دروست دەکەن!) بۆیە سەرەتا لەرەگەزی پیاو ئافەرتی دروست کردووە بۆ ئەوەی ئێوەی پیاو و گەریان بن و خویان پێوە بگرن و ئولفەتتان لەنیواندا بەرەوام بێ، هەرودەها خودا لەنیوان هەردو رەگەزدا خۆشەویستی و رحیمەت و سۆزی رەخساندووە، بۆ ئەوەی هەردولا مەیلی یەكتر بکەن و دلیان پێکەوه دابەزێ

ئەم تەنسىقە لەنىوانياندا بەلگەو نىشانەو پەندەو نامۇزگارى
ھەن بۇ گەل و نەتەو مەيەك كويچكەي بىستىنى نامۇزگارىيان
ھەي.

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمْ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا﴾ ھەروھەا بېرىك لە
نەو نايەتانەي نىشانەي گەورەيىو بەتوانايى خودان ئەو مەيە
ھەورەبروسكەتان نىشان دەدا ترستان لىيەتى، بەتايبەتى
ئەوانەتان: كە لەدەشتو سارادا دەين، لەناومال و ئەشكەوتدا
نابن. بەتەماي بارىنى بارانن بۇ پىويستىياتى ژيانى خۇتانو
نازەل و كشت و كالتان، بۇ ئاودانى باخ و باغاتتان، ﴿وَيُنَزِّلُ مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ﴾ بېگومان لەم دياردە كەونيانەو لەباراندنى باران و
زىندوكرندەو زەوى وشك و سوتەمەرۇ نىشانەو بەلگەي
جۇراو جۇر ھەن لەسەر راستى ھاتنى رۇزى قىامەت و زىندو
بوونەو بۇ كەسانىك ژىرىن.

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ﴾ بېرىكى تر لەو
شتانەي نىشانەي ھەبوونى خودا و قودرەتى خودان راوەستانى
ئاسمانە بەي كۆلەكە، راوەستانى گۇي زەوى لەفەضادا بەي
ئەو زەوى بەسنگىكەو ھەلئاسراي، بەلگەو راوەستانى ئاسمان و
زەوى بەقودرەتى خودا راوەستان خودا رايگرتوون و ھەلئان
دەسورپىنى و بەرپۆميان دەبا. ﴿ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْأَرْضِ
إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ﴾ پاشان ھەركاتى بانگبىزى بانگى لى كردن
بۇ رابون و كۆبوونەو لەساراي مەحشەردا ئەو دەمە بەپەلە
لەگۆرەكانتان راست دەبنەو بەرەو ساراي مەحشەر دەجمن،
كەوابوو

﴿وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَهُ قَابُطُونَ﴾ ھەرچى
لەئاسمانەكان و زەوىدا ھەيە ملكايەتى و بەدەيئەنەو
ھەلئسوراندن و بەندايەتى، ھەموو بۇ خودايەو ھەموويان
گەردنكەچى فەرمانى پەرورەدگارن ھەموو ھەلئس و
كەوتىكتان بەويستى خودايە؛ مردن و ژيانان، جم و جۇل و
نارامگرتنيان، مان و نەمانيان پييان خۇش بى و پييان ناخۇش
بى ھەموو بەدەست خودايەو گەردنكەچى فەرمانى ئەون.

﴿وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ﴾ ھەر
پەرورەدگارە سەرەتا مەخلوقاتى بەدى ھىناوەو لەنەبوو

﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾ بېگومان لەو شىو
دروستكرندەي ئىو، كە سەرەتا پەرورەدگار بابە نادەمى
ئىو لەگەل دروست كردو دوايى دايە ھەواي لەرەگەزى
نادەم بەدەيئەنەو ھەمجار لەرەگەزى خۇتان ھاوسەرى بۇ
بەدى ھىناون و خۇشەويستى مېرەبانى و دلسۆزى تايبەتى
لەنىوان خولقاندون ئالەم جۇرە كارە نايابە خودا كەردەدا
بەلگەو نىشانەي جۇراو جۇر ھەن لەسەر بەتوانايەو تەنھايى
خودا بۇ كەسانىك ژىرانە بىر بکەنەو.

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالاخْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ
وَأَلْوَانِكُمْ﴾ بېرىك لەو بەلگەنەي نىشانەي كەمالى قودرەتى
پەرورەدگارن دروستكرندى ئاسمانەكان و بەرزكرندەو ھەو
راگرتنيانە بەي كۆلەكە. بەخۇرو مانگەو نەستىرە
رازاندويەتسەو، زەوى بەدى ھىناو بەھەموو توپىرو
كاژىكەو، كە دەولەمەندە بەكان و مەعادىنى جۇراو جۇر،
كۆي تىدا چەسپاندران بۇ ئەو زەوى لەرەزە نەكاو دانىشتوانى
خۇي لەسەر بگرن. جا ئەگەر ناياتى ئاسمانەكان و زەوى
عەجايەبو سەرسورھىنەر بى، ئەو نىختىلاھو جوداوازى
ئادەمىزاد لەزوبان و رەنگياندا نايەتتىكى ترەو نىشانەي
گەورەمى و تاك و تەنھايى خودا پەرورەدگارەو ھەمەن
پەيوەندىيەكى بنەرتىشى بەدروستكرندى ئاسمانەكان و
زەوىيەو ھەيە. ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ﴾ بېگومان
لەو نامۇزەمان بۇكرد دەربارەي ئاسمانەكان و زەوىو
جوداوازى زوبان و رەنگى ئادەمىزادەكان، بەلگەو نىشانەي
جۇراو جۇر ھەن لەسەر قودرەتى بى سنوورى خودا بۇ گەل و
نەتەو مەيەك خاوەن بىرو قام بن، ژىرو خاوەن عەقلى روناك
بن، ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ مَتَاعُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ﴾
بەشيك لەنىشانەي رەھمەتى خودا لەسەر ئىو نادەمىزاد
ئەو مەيە ماندو ھەسانەو نوستنى لەشەودا بۇ رەخساندون،
ھەروەكوو لەرۇزىشدا دەتوانن بخەون. كاتى گونجاو و
سروشتى بۇ ئارام گرتن ھەسانەو نووستن شەو. كاتى
گونجاو سروشتىش بۇ جم و جۇل و ھەلئان بۇ بەدەستەيئەنەي
رزق و رۇزى ژىوار پەيداكردن رۇزە، ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَسْمَعُونَ﴾ بېگومان لەم گونجان و پەيوەندىيە سروشتىيەي
ئادەمىزادو گيانلەبەرانى تىرىش بەدياردە كەونيەكانەو

هیناوانیه وجود، ناده میزاد وجودی نه بوه خودا خه لقی کردون و پاشان دمیانمرینی و له ناویان دمی، نهمجار سهرله نوی زیندویان دهکاته وه، نیعاده کردنه و میان له به دیهینانی هه وه لجار ناسانتره، هر چه نده به نیسبت خودا وه کاری ناسان و کاری گران نین ﴿وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ صیفه تی به رزو و پیر و زو که مالی موطله ق هه ر بؤ خودایه؛ که تا کو و ته نهایتیه بئ هاوئل و بئ ناتاجه، که سی بئ که سانه، هیچ خودا نین جگه له نه وه، هر چی صیفاتی که مال و جه لاله هه یه تی هر چی صیفه تی عه یبو و توقصانه نیه تی و هیچ شتی که و کو و نه و ناجئ و له که س ناجئ، خاومن تواناو بالادست و هه ل سورینه ری بوونه و مره، له ناسمانه کان و زه وی دا هیچ شتی کی لی یاخی نابئ، داناو دهمتره رنگینه له کاره گانی دا،

﴿صَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِّنْ أَنْفُسِكُمْ﴾ په رومردگار په ندو مه شه لیکتان بؤ دمهینیتیه وه، خوتان جوان دمهیین و تیی دهگن، چونکه له واقعی حالی خوتان دا هه یه و له ناو خوتان دا هه لقو لا وه له هه ست و شعورتان رنگی دا وه ته وه، لی تان نزیکه و به عه مه ل مومار سه ی دهگن. په ندو مه شه له که ش بریتییه له نه وه: ﴿هَلْ لَّكُمْ مِّنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِنْ شُرَكَاءَ فِي مَا رَزَقْنَاكُمْ فَأَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُونَهُمْ كَخِيفَتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ؟﴾ نایا نیوه رازی دمهین: نه ی قورده شییه موشریکه کان که هاوبه شتان هه بئ له مال و سامان دا، نه و هاوبه شانه شتان به نده کانتان بن و هاوشانتان بن له ته صه ر و فکردن له مال و سامانه که تان دا؟ نایا رازی دمهین نیوه کو یله کانتان یه کسان بن و ترسی نه و متان هه بئ: که ببنه برابه شتان، دیاره نیوه به وه رازی نین، بؤ خوتان نه وه به روه نا زانن، نه دی چو ن هاوئل بؤ خودا بریار دمدن، هه ندئ له مه خلوقاتی خو ی ده که نه هاوشان و هاوبه شی؟ نه مه جیگای سهر سورمانه به نده و مه خلوقاتی خودا ده که نه هاوئل خودا که چی نارازین کو یله کانی خو یان ببنه هاوشانی خو یان!! ﴿كَذَلِكَ نَقُصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾ به م شیوه رون و ناشکرایه به لگه کان شی ده که ی نه وه، به م جوړه ده لیله به هیزانه ناحه زان بوړ دمدمین و نایه ته کان رون ده که ی نه وه بؤ گهل و

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِّنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿۲۱﴾ وَلَهُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَهُ قَانُونَ ﴿۲۲﴾ وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَبُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۲۳﴾ صَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِّنْ أَنْفُسِكُمْ هَلْ لَّكُمْ مِّنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِنْ شُرَكَاءَ فِي مَا رَزَقْنَاكُمْ فَأَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُونَهُمْ كَخِيفَتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿۲۴﴾ بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نَّاصِرِينَ ﴿۲۵﴾ فَأَقْرِبْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۲۶﴾ مُبِينٌ إِلَيْهِ وَاقِعُهُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۲۷﴾ مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا كُلٌّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿۲۸﴾

نه ته و مه یه که عقلی خو یان بخه نه کارو بیر له و ده لیله مه نطیقو بیانو و برانه بکه نه وه.

﴿بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ﴾ به لکو و نه و موشریکانه ی سته میان له خو یان کردو، به وه: که شوین هه واو هه و مه ی نه فامانه ی خو یان که و تون، کویرانه بیر ده که نه وه، عه قل و هو شی خو یان ناخه نه گه ر به بئ ده لیلی عه قل و نه قل و بتو صه نه م دمه پرستن هیدایه و زانیاری به صیره تیان نیه، جا که حال و ابئ ﴿فَمَنْ يَهْدِي مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ؟﴾ کی هیدایه تی که سانیک دما: که خودا گو مپرای کردون؟ که س نیه هیدایه تیان بدا و بیانگه ی نه بیه حه ق و راستی، دوا ی نه وه ی به ویستی خو یان ری بازی کوفریان هه لزار دوه و ناما دمه باشی نیمانهینانیا ن تیدا نیه و هاوئل دانان بؤ خودا و بتپه رستی بوو ته خو و به سروشت حه زیان له بتپه رستی یه! ﴿وَمَا لَهُمْ مِّنْ نَّاصِرِينَ﴾ نیه بؤ نه وان که سی که یار مه تیدمرو رزگار که ریان بئ له عه زابی خودا، که عه زابی خودا ده وری دان و تیکیه وه پیچان که س نیه جگه له خودا

بتوانی فریایان بکهوی، خوداش به هانایانه وه نایه چونکه نهوانه موشریکن و خودا له تاوانی شرک خوښ نابی!

﴿فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا﴾ نهی موحه ممه! چونکه له روانگه ی نهو به لگانه ی پیښه وه نایینی راست و حهقت بؤ دمرکهوت، زانیت بتهپرستی و هاوه لدانان بؤ خودا چهند زیان به خش و چهوت و بهتاله، که وای شوین نهو نایینه حهقه بکه وه: که خودا بؤی نارودی و نه رکی گه یانندن و بلا و کړنه وهی خستو ته سهرشانت، نایینی سروشتی و گونجاوه، نهو نایینه یه نیبراهیم بانگه وازی بؤ کړدوه و په پړه ی کړدوه. نهو نایینه یه خودا هیدایه تی داوی بؤ پابه ندبوون پییه وه، ﴿فَطَرَهُ اللَّهُ الَّذِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا﴾ نایینی سروشتی پاک و خاوینه و خودا ناویته ی پیکهاته ی ناده میزادی کړدوه، هه موو ناده میزادی لک له سروشتی دا خوداناسی و په کتا په رستی هیه، له ناخه وه دزمانی جگه له خودای به دیه پنه ر خودای تر نین. رو له هه موو نایینی به تال و مرگ پړه و پابه ندی نایینی پاک نیسلام به. ﴿لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ﴾ نابی و ناگونج بؤ که س واز له نهو نایینه سروشتی به پنی و بیرو باومری تر په پړه و بکا، رسته که که لایمی که به پری یه و به مانا نه هیه، واته: خودا فه رمان به ناده میزاد دهکا: که نهو نایینه سورشتی یه (که نیسلامه) نه یگورن و نه چنه سهر بیرو باومری شریک و نیلحاد، فه رمانیان پی دهکا: که بؤ خو یان پابه ندی نایینی نیسلام بن و هه ول بدن کهسانی دیکه ش به و نایینه وه پابه ندبن، چونکه له ناخ و سروشتیان دا هیه و له نه صلی ته کوین دا ناویته ی وجودیان بووه. ﴿ذَلِكَ الدِّينُ الْقِيمُ﴾ نهو نایینه ی فه رمانتان پی کراوه: که په پړه ی بکه و پابه ندی بن، نه وه نایینی راست و دروسته و خوار و خچی تی دا نیه ﴿وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ و هلی زور به ی ناده میزادان نه وه نازان و لی بی ناگان، ﴿مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ﴾ شوین نایینی خودا په سندن بکه ون و روی تی بکه و بگه پنه وه بؤ سهری، به باشی و دلسوزی لی بپړین بؤ خودا په رستی، له نایین دامه بپړین و که مته رخه می مه که له طاعهت و خودا په رستی دا، هه میسه له خودا بترسن و ﴿وَأَقِمْوَا الصَّلَاةَ﴾ به رده وام بن له سهر

نه نجامدانی نو یژ دهکانتان به ته وای و بی که م و کوری روکن و مهرجه گانیان جی به جی بکه و، خوشوع و خوضوعی ته و او تان هه بی. ﴿وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ دوی نیمانه یان و بپروا به خودا نه چن هاوه لی بؤ دابنن، که س مه که ن به خودا، جگه له خودا که س به شیایو په رستش بؤ کړدن مه زانن، به طاعهت و خودا په رستی په که تان مه به سستان خودا بی،

﴿مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِعَاءً﴾ له و موشریکانه ی: که نایینی خو یان په رته وازه کړدوه، نیختیلاف و دوو به رده کیان هیه له و شته ی عیاده تی بؤ ده که ن، هه ر که سه به گو پړه ی هه و او هه و مسی خو ی شتی که دپه رستی و نایینی سروشتی دهگورن، بیرو باومر دهکان تی که لا و ده که ن بپروا به هه ندی لایه نی نایینی حه ق ده که ن و هه ندی لایه نی پاشگو ی ده خه ن، رمتی ده که نه وه، بوونه چهند تاقم و گرو و پپرو خیزب و ده کوو جوله که و مه سیحی و ناگر په رست و بته پرست و باقی خاومن بیرو باومر به تال و پوچه کان ﴿كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ﴾ هه موو تاقم و پپرو حیزبیک که یفخوشن به بیرو باومر یان و پنیان وایه هه نه و ان له سهر حه قن به رامیه رده کیان ناحه قه! ﴿وَإِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ﴾ که سانیک هه ن نه گهر تووشی ته نگانه و ناخوشی بوون، دمردو به لا و نه خوشی روی تی کړدن، گرانی و وشکه سالی و بی ناویان توش هات، له نا و دمریان له وشکانی و هه وادا خه ته ری مهرگ لیان نزیک بووه وه، ده گه پنه وه بؤ لای خودا و هانای بؤ دمه بن و لی ده پارینه وه به ته نها خودا دهناسن و خودا دروزنه گانی خو یان له بیر ده چیته وه. ﴿ثُمَّ إِذَا أَذَقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ﴾ پاشان که خودا به لا و نه خوشی له سهر لابر دن، نازو نیعمه تی ناسایش و هه رزانی به سهر دا رشتن و که و تنه فه ره حییه وه له حیاتی نه وه ی به رده وام بن له سهر خودا په رستی و شوکرانه ژمی ری خودا بکه ن، به شیوه یه کی چاومروان نه کراو کو مه لیکیان له حال و ومزعی ناساییان دا هاوه ل بؤ خودا داده نن و ده ست ده که ن به بته پرستی.

﴿لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ﴾ تا له نا کاما کوفرانی نیعمه ته گانی خودا بکه ن، سهر نه نجام نی نکاری فه ضل و نیحسانی بکه ن، (لام) ی (لیکفروا) (لام) ی عاقیه تی پی دهگوتری (لام) ی ته علیل نیه.

﴿۲۵﴾ أَمْ أُنزِلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا فَهُمْ يَنْكُرُونَهُ مَا كَانُوا بِهِ يُشْرِكُونَ
 نایا نیّمه نازلمان کردوه بؤ سهریان بهلگهو دهلیلیک، نامه و
 نوسراویک، نهوه بهسلینتی: که نهوان دهلیتین نایا هیچی وامان
 نازل کردوه پشتگیریان بکا لهسهر بیرو بؤجونهکهیان، لهسهر
 هاوهلدانیان بؤ خودا؟ ناهومید بوونیش جوریکه لهشیرک.
 دمهفرموی: ﴿۲۶﴾ وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا هُمْ كَاتِبِ
 نازو نیعمهتی خوّمان بهخشی بهبرئ نادهمیزاد، پی دلوخوش
 دهبین و شانازی بهسهر کهسانی دیکهده دهکهن. ﴿۲۷﴾ وَإِنْ تُصِيبْهُمْ
 سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ إِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ ﴿۲۸﴾ جا نهگهر ویستی خودا
 وا بوو بههووی خراپهکاری خویمان تووشی بهلاو ناخوشییهک
 بنو کارساتیکیان بهسهردها هاتو دمردو بهلا یهخهی گرتن
 نیتر لهرحمهتی خودا ناومید دهبین دهکونه گازنده کردن و
 گلهی کردن! نهمه دابو نهپریتی نهو دل و دمروونانهیه
 لهخودا دادهبرین و ناگایان لهسونهنی خودا نیه لهبوونهومردا!
 ﴿۲۷﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَسْطُرُ الرَّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ بؤچی
 نازان و نابین: که خودا رزق و رۆزی فراوان دهکا بؤ
 کهسانیک بیهوئ سامانداریان بکا، لهههمان کاتدا بؤ
 هندیکی تر رزق و رۆزی کهم دهکاتهوه، خووشی و ناخوشی،
 دهولهمنندی و ههژاری پابهندی یاساو قانونویکی خودایی
 بهردهوام و ثابته، پابهندی مهشینهت و ویستی خودایه، ههر
 خودایه نازو نیعمهت دهبهخشی، ههر نهویش بهبهلاو
 ناخوشی بهتاقیان دهکاتهوه! ﴿۲۸﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
 يُؤْمِنُونَ ﴿۲۹﴾ لهو شتانهی باسکران، لهزور گردنی رزق و رۆزی و
 کهمکردنهوهی بهلگهی ناشکراو نمایان همن لهسهر تاک و
 تنهای خودا بؤ کهسانیک خاومن برپاوبن و کارهکان ههموو
 بؤ خودا بگیرینهوه و بزائن هیچ شتیک بهبئ ویستی خودا
 دهسته بهر نابئ.

﴿۲۸﴾ فَاتِّبِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ ﴿۲۹﴾ نهی
 پیغهمبر! ههروهها نهوانهی شوینت کهوتوون لهئوممهتت:
 لهمال و سامانی خوتان ببهخشن بهخزم و ههژاران و ریبواران،
 مافی خویمان بدنهئ لهصیلهی رحمو چاکهیان لهگهل بکهن و
 یارمهتییان بدنه، یارمهتیدان و چاکهکردن لهگهل خزم و
 کهس و کار مافیکی سهرهکی سهرشانی نادهمیزاده، بهشیکه

وَإِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُبِينِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا أَذَقَهُمْ
 مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِحُوا مِنْهُمْ بِرَحْمَتِهِمْ يَشْرِكُونَ ﴿۳۰﴾ لِيَكْفُرُوا بِمَا
 آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿۳۱﴾ أَمْ أُنزِلْنَا عَلَيْهِمْ
 سُلْطَانًا فَهُمْ يَنْكُرُونَهُ مَا كَانُوا بِهِ يُشْرِكُونَ ﴿۳۲﴾ وَإِذَا أَذَقْنَا
 النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَإِنْ تُصِيبْهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ
 إِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ ﴿۳۳﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَسْطُرُ الرَّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ
 وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۳۴﴾ فَاتِّبِ ذَا الْقُرْبَىٰ
 حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ ذَلِكَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُرِيدُونَ
 وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۳۵﴾ وَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ رِزْقٍ
 لِّيَرْتَبِؤْا فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْتَبِؤْا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ زَكَاةٍ
 تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُضْغِفُونَ ﴿۳۶﴾ اللَّهُ الَّذِي
 خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُعْجِبُكُمْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ
 يَفْعَلُ مِنْ ذَلِكُمْ مِنْ شَيْءٍ وَسُبْحَنَهُ وَتَعَالَى
 عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۳۷﴾ ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ
 أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۳۸﴾

لهپهپوهندی خوین و نژادو رهجهلهک. خزم و کهس و
 کارشیاوترین کهسانیک که پپیوسته چاکهیان لهگهل بکری و
 یارمهتییان بدرئ. ﴿۳۰﴾ ذَلِكَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ
 هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۳۱﴾ یارمهتیدان و باربوکردنی نهو جوړه کهسانه
 لهنايهتهکهدها باسکران، خپرو فهورو باشرین کاره بؤ نهو
 کهسانه کردودهکانیان له بهر خاتری خودا نهنجام ددهن،
 ههر کاریکی دهیکهن مهبهستیان رمزاهمنندی خودایه و
 بههیوای پاداشی قیامهتن، نهک بؤ ریبابازی ناوو شورمت!

﴿۳۹﴾ وَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ رِزْقٍ لِّيَرْتَبِؤْا فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْتَبِؤْا عِنْدَ اللَّهِ ﴿۴۰﴾
 نهوهی دهیدن بهخهلهک بهدیاری بهمه بهستی نهوهی دیاری
 باشرتان بؤ بنیرنهوه، نهوه لای خودا پاداشی نیهو ریبازی
 راستی مال زور کردن و خپرو فهورو دهسکهوتن نیه. ﴿۴۱﴾ وَمَا آتَيْنَاهُمْ
 مِنْ زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُضْغِفُونَ ﴿۴۲﴾ نهوهی
 دهیدن بهناتاجان لهصهدهقهو زهکات، نهو مالهی دهیبهخشن
 بهههژارو لیقهومان بؤ رمزاهمنندی خوداو مهبهستتان نهوه
 نیه مال پی بهخسراوهکان پاداشتان بدهنهوه، نهوه نهو کهسه

لای خودا پاداشی دوجه‌ندان‌هی هه‌یه، نه‌وانه گه‌شه به‌مال و سامانی خو‌یان ده‌کهن، نه‌وه ری‌بازی راست و دروستی مال گه‌شه‌پیکردنه، نه‌وه هۆکار‌یکی زامن و تۆکمه‌یه بۆ مال زۆر بون،

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ﴾ هەر خودا به‌دییه‌نهره، نه‌وه ئیوهی دروست کردوه، هەر نه‌وه رزق و رۆژی ئیوه فه‌راهه‌م دین، له‌یه‌که‌م رۆژی ژیان‌تانه‌وه تا دوا هه‌ناسه‌تان، پاشان که ته‌مه‌نتان ته‌واو بوو هەر نه‌وه ده‌تانمرین هەر نه‌ویش رۆژی قیامه‌ت زیندوتان ده‌کاته‌وه بۆ چه‌شرو حیساب و لیکۆلینه‌وه له‌گه‌ل کردنتان له‌گۆشه‌ نیگای رزق و رۆژی و کاسبی کردنه‌وه چاره‌سه‌ری قه‌ضیه‌ی شیرک و بته‌پرستی ده‌کا، نه‌بوونی شوینده‌ستی خودا درۆزنه‌کانیان رون ده‌کاته‌وه، ده‌فه‌رموی: ﴿هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَفْعَلُ مِنْ ذَلِكُمْ مِنْ شَيْءٍ؟﴾ نایا خودا درۆزنه‌کانی ئیوه؛ نه‌وه شتانه‌ی ئیوه به‌خودایان دهمزان و کردوتان به‌هاوه‌لی خودا، ده‌توانن نه‌وه کارانه نه‌نجام بده‌ن؟ ده‌توانن شت به‌دی بینن؛ رزق و رۆژی ئیوه گیانه‌به‌رانی تریشش بده‌ن؟ ده‌توانن گیان بکیشن و دوا‌ی مردوو زیندو بکه‌نه‌وه؟ نایا خودا‌کانی ئیوه ده‌توانن نه‌م کارانه نه‌نجام بده‌ن؟! ﴿سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ په‌روهر‌دگار پاک و مونه‌ززه‌هه، به‌رزو دوورو پی‌رۆزه له‌وه‌ی هاوه‌لی هه‌بن، من‌دال و ژن و دایک و باوکی هه‌بن،

﴿أَظْهَرَ الْمَسَادَ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ﴾ زانایانی ته‌فسیر زۆر مانایان بۆ وشه‌ی فه‌ساد باس کردون: قه‌تاده‌و (الس‌دی) فه‌رموو‌یانه: فه‌ساد: هاوه‌لدانه‌وه بۆ خودا. هه‌ندی‌ک وتوو‌یانه: فه‌ساد: گرانی و وشکه‌ سالی و بئ ناوی نه‌مانی فه‌رو به‌ره‌که‌ته. هه‌ندی‌کی تر ده‌فه‌رمون: فه‌ساد: بلا‌و بوونه‌وه‌ی سته‌م و راوو روت و به‌رپابوونی نا‌زاوه و شه‌رو هه‌رایه.. چه‌ند رایه‌کی تریش هه‌یه و هه‌ریه‌که‌یان مانای فه‌سادیان تاییه‌ت کردوه به‌شتیکه‌وه. مانای نایه‌ته‌که به‌گشتی به‌م جو‌ریه: فه‌سادو شه‌رو نا‌زاوه دونیای گرتوه، زهره‌رو زیان زۆربوو، سودو قازانج که‌م و کشت و کال و به‌روبووم بئ پیت و به‌ره‌که‌ت، باران که‌م و گرانی و بومه‌له‌رزوه نه‌خوشی و کاره‌سات زۆر و زه‌به‌نده شه‌رو هه‌راو به‌کاره‌ینانی چه‌کی

کۆکۆزو و پی‌رانکه‌ر... نه‌مانه هه‌موو: که په‌یدا بوون و په‌یدا ده‌بن به‌هوی تاوان و سته‌می ئاده‌میزاد خو‌یانه‌وه‌یه، به‌هوی کوفرو پی‌شیل کردنی سنووره‌کانی خوداوه‌یه، به‌هوی بئ ویزدانی و نه‌بوونی وازیعی نایینی‌یه‌وه‌یه. ﴿يُذِيقُهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ خودا نه‌م هه‌موو ناخوشی و دهره‌و به‌لایانه‌تان به‌سه‌ردا ده‌دا بۆ نه‌وه‌ی تۆله‌ی به‌شی‌ک له‌تاوان و سه‌رپی‌چییه‌کانتان و مر‌بگر‌نه‌وه. له‌ناکاما بیر له‌خۆتان بکه‌نه‌وه بۆ لای خودا بگه‌رپنه‌وه.

﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ﴾ نه‌ی موحه‌مه‌دا! به‌وه خه‌لکه‌ موشریک و موفسیدانه‌ی گه‌له‌که‌ت بئ: برۆن به‌ولا‌تان‌دا بگه‌رپن، له‌پاشماوه‌ شوینه‌وارو به‌سه‌ره‌اتی گه‌له‌پیشینه‌کان ورد ببه‌نه‌وه، ﴿كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ﴾ زوربه‌ی زۆری نه‌وه گه‌ل و نه‌ته‌وه له‌ناوبراوه‌ موشریک بوون.

﴿قَالِقُمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْقِيمِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ يَوْمَئِذٍ يُصَدِّعُونَ﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر خۆت و شوینکه‌وتوانت پابه‌ندی نایینی نی‌سلام بن و به‌رده‌وام بن له‌سه‌ر طاعه‌ت و خودا‌په‌رستی، به‌دلسۆزی نه‌ره‌که‌کانی نایین جئ به‌جئ بکه‌ن و به‌ته‌واوی روبه‌که‌نه‌ نایینی خودا‌په‌سند، پی‌ش نه‌وه‌ی رۆژی قیامه‌ت بئ و رهنج به‌خه‌سار بن؛ نه‌وه رۆژی گومان له‌هاتنی‌دا نیه‌وه هه‌ر ده‌بی بئ، چونکه‌ خودا برپاری هاتنی داوه، هه‌ر شتی‌کی‌ش خودا برپاری هاتنی دابی گه‌رپانه‌وه‌ی نیه. نه‌وه رۆژی کیشه‌کانی ئاده‌میزادی تیدا یه‌کالا ده‌کرینه‌وه‌وه هه‌موو ئاده‌میزاده‌کان به‌گو‌په‌ری کرده‌وه‌کانیان پۆلین ده‌کرین و ده‌کرینه‌وه دو تاقم؛ تاقمی‌کیان بۆ به‌هه‌شت، پی‌ری‌کیان بۆ دۆزه‌خ.

﴿مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا نَفْسَ لَهُ يَمْهَدُونَ﴾ که‌سی‌ک برپای به‌خودا نه‌بی، پیغه‌مبه‌ران به‌درو بخته‌وه، په‌یامه‌که‌یان ره‌ت بکاته‌وه، هاتنی قیامه‌ت به‌درو بزانی، نه‌وه تۆله‌ی تاوانی خۆی له‌نه‌ستۆی خۆیه‌تی و بۆ خۆی خه‌سارمه‌نده، که‌سی‌کی‌ش ئیمانی به‌خودا بئ و نامه‌ ئاسمانییه‌کان و پیغه‌مبه‌ران به‌راست بزانی و پرای نه‌وه ئیمانه‌ پته‌وه‌ی کرده‌وه‌ی باشیش نه‌نجام بدا نه‌وا نه‌وه که‌سانه‌ جی‌گای

خویان خویش دهکهن و پیخهفو راخه‌ری نه‌رم و نۆل بۆخویان دابین دهکهن، ﴿۴۵﴾ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿۴۶﴾ نه‌و نیمانیه‌ی موسولمانه‌کان هه‌یانیه‌و نه‌و کرده‌وه باشانه‌ی نه‌نجامی دهمدن ئاکامه‌که‌ی نه‌وه‌یه: تا خودا پاداشی نه‌و که‌سانه‌ی بداته‌وه که‌ نیمانیا‌ن هیناوه‌و کرداری باشیا‌ن نه‌نجام داوه‌ به‌فه‌ضل و گه‌وره‌یی خۆی پیری کافرا‌نی خویش ناوێ و سزایان دهمدا، به‌لام سزایه‌کی عادلانه‌و دوور له‌سه‌تم.

﴿۴۶﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيحَ مُبَشِّرَاتٍ وَلِيَذِيقَكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَلِتَجْرِيَ الْفُلُكُ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۴۷﴾ واته: هه‌ندی‌ک له‌به‌لگه‌و نیشانه‌ی تا‌کو ته‌نها‌یی خودا، هه‌ندی‌ک به‌لگه‌ له‌سه‌ر به‌توانایی خودا و زۆری نیه‌مه‌ته‌کانی نه‌و نایه‌ته که‌و نیا‌نه‌ن: که‌ گه‌وا‌هی نه‌وه‌ دهمدن: که‌ خودا به‌سه‌ر هه‌موو شتی‌کی بوونه‌ومردا بالاده‌سته، نه‌وه‌تا با هه‌لده‌کا، ده‌بیته‌ مزگینی ها‌تنی خێرو فه‌رو بارینی باران، زه‌وی وش‌کو سوته‌مه‌رو به‌و بارانه‌ زیندو ده‌بیته‌وه‌ گياو‌گژ سه‌ره‌له‌نوێ دمروینه‌وه‌وه‌ ده‌شت و دهر سه‌وز هه‌لده‌گه‌ری‌و درمخته‌کان سه‌وز ده‌بنه‌وه‌ هه‌روه‌ها بۆ نه‌وه‌ی (با)یه‌که‌ که‌شتی پال پێوه‌بنی، یا‌ن بۆ نه‌وه‌ی باران بارینه‌که‌ چۆمه‌کان والێ ب‌کا نامادمبایشی نه‌وه‌یا‌ن تیدا‌بی که‌شتیا‌ن به‌ناودا به‌روا‌و بتوانن کاروباری بازرگانی خۆتان نه‌نجام بدن و شو‌کرو سو‌پاسی خودا ب‌که‌ن له‌سه‌ر نه‌و هه‌موو نیه‌مه‌ته‌ نا‌ش‌کرا و نه‌ی‌نی‌یا‌نه‌ی پیتان به‌خ‌شراوه: که‌ ناتوانن ژماره‌یا‌ن ب‌که‌ن.

﴿۴۷﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَاَنْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ أَجْرُمْوا وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۴۸﴾ نه‌ی مو‌حه‌مه‌د! نه‌گه‌ر تۆ ده‌بی‌نی زۆر له‌فه‌ومه‌که‌ت به‌درۆت ده‌خه‌نه‌وه‌و به‌روا‌ت پێ نا‌که‌ن، پێ‌ی دل‌گران مه‌به، چون‌که‌ تۆ یه‌که‌م پێغه‌مبه‌ر نیت: که‌ به‌درۆ خرا‌بیته‌وه، له‌پیش تۆوه‌ زۆر پێغه‌مبه‌ری ترمان ره‌وانه‌ کرده‌و بۆ سه‌ر گه‌له‌کانیا‌ن، هه‌رچه‌نده‌ به‌لگه‌و مو‌عجیزه‌ی جو‌زا‌و جو‌ریا‌ن نیشا‌ن دا له‌سه‌ر راستی پێغه‌مبه‌رایه‌تی خۆیا‌ن و هه‌ولیا‌ن دا نه‌ته‌وه‌کانیا‌ن له‌گوم‌پایی و کو‌ه‌رو ئیل‌حاد رزگار ب‌که‌ن و بیا‌نخه‌نه‌ رێبا‌زی خودا‌به‌رستی، به‌لام گه‌له‌کانیا‌ن به‌درۆیا‌ن خ‌سته‌نه‌وه‌و په‌یا‌مه‌که‌یا‌نیا‌ن ره‌ت‌کردنه‌وه‌ و ده‌کو و چۆن

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ ﴿۴۵﴾ فَأَقْرَ وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْقَنِينِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَ لَهُ، مِنْ اللَّهِ يَوْمَئِذٍ يَصَّدَّعُونَ ﴿۴۶﴾ مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ، وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا نَفْسٍ مِنْهُمْ بِمَهْدُونَ ﴿۴۷﴾ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿۴۸﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيحَ مُبَشِّرَاتٍ وَلِيَذِيقَكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَلِتَجْرِيَ الْفُلُكُ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۴۹﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَاَنْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ أَجْرُمْوا وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۵۰﴾ اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ فَتُبْرِ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسْفًا فَنَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿۵۱﴾ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمُبْلِسِينَ ﴿۵۲﴾ فَانْظُرْ إِلَى آثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُخْرِجُ مِنَ الْأَرْضِ بَعْدَ مَوْتِهَا ذَلِكِ الْمَوْقُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۵۳﴾

قورپه‌شییه‌کان تۆ به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه، نیت به‌رومردگار تۆله‌ی له‌تاوانباران ستاندو گه‌له‌ سه‌ره‌ره‌ق و به‌درۆ خه‌روه‌ه‌کانی به‌عه‌زا‌بی سه‌خت له‌ناو‌بردن، به‌فه‌ضل و ره‌حه‌تی خۆیشی نه‌وانه‌ی رزگار کردن که‌ به‌روایا‌ن هینا‌و شوین په‌یا‌می پێغه‌مبه‌ره‌کانیا‌ن که‌وتن،

﴿۴۸﴾ اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ فَتُبْرِ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسْفًا ﴿۴۹﴾ به‌رومردگار خودایه‌کی وه‌ایه (با) هه‌لده‌کا به‌گو‌یره‌ی حیکمه‌ت و دانا‌یی خۆی ئا‌راسته‌ی ده‌کا، هه‌وره‌کان وه‌جه‌و جو‌ل ده‌خا‌و تی‌کیا‌ن ده‌ها‌وێ و له‌به‌رزایی‌دا زۆریا‌ن ده‌کا و گردیا‌ن ده‌کاته‌وه، نه‌مجا‌ر پا‌رچه‌ پا‌رچه‌ و گه‌وا‌ل گه‌وا‌لیا‌ن ده‌کا، جا‌ری وا هه‌یه‌ هه‌وره‌کان ته‌ن‌کن و په‌له‌ په‌له‌ به‌نا‌سمانه‌وه‌ دم‌ده‌که‌و و دوا‌یی را‌ده‌درین بۆ هه‌ری‌م‌یکی تر. جا‌ری وایش ده‌بی، هه‌وره‌که‌ له‌لای دم‌ریا‌وه‌ دێ و هه‌ل‌م‌یکی ته‌رو پر له‌ئا‌وه‌ بارانی پێیه، له‌کو‌ی خودا مه‌یلی ئی بی له‌و‌ی باران ده‌بارینی. ﴿۵۰﴾ فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ ﴿۵۱﴾ نه‌تۆ نه‌ی

ئادەمیزاد دەبینی دۆپە باران لەو ھەورانە دێتە خوار ﴿فَإِذَا
أَصَابَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ﴾ جا کە خودای
بالادەست بەو یەست و نیرادەى خۆى ئەو بارانەى بەسەر ھەندى
شارو گوندو زەوى و کێوو کەژدا باراند، پێى دلخۆش دەبن
ترسو بىمى گرانی و وشکە سائیلیان لى دەرەوێتەو، ئەو
بارانەیان بەسەردا دەبارى زەوى و زاریان تێراو دەکا.

﴿وَأِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمُبْلِسِينَ﴾
ھەرچەندە ئەوان پێش ئەوێ ئەو بارانە بەسەریاندا ببارى
پێش بارینەکەى ھىوا برابووون بەتەما نەبوون بارانیان بۆ
ببارى، نیت: کە لەنکاویک ئەو بارانەیان بەسەردا دەبارى زۆر
شادمان دەبن و خۆشییان لەدل و دەرەووندا پەیدا دەبێ.

﴿فَانْظُرْ إِلَى آثَارِ رَحْمَةِ اللَّهِ كَيْفَ يُخَيِّ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا﴾
ئەى پێغەمبەر! ھەرودھا ئەى ئەوانەى شوین پەيامى
پێغەمبەر کەوتوون! برۆانەو بەچاوى وردبینى یەو ھە
بارانە تى بکەرە کە دیاردەى رحەمەتى خودایە سەرنجى
بەدەرى چۆن دەبێتە ھۆکارى زیندبوونەوێ زەوى وشک و
سوتمەرپۆ، سەیربکە چۆن سەرلەنوێ بەو بارانە گزۆگیا
دەرپۆنینەو، دارو درەختەکان رادەسێن و زیندو دەبنەو
بەرەبووم دانەوێلە و مەبەر دەھێنینەو، ئەمەش نیشانەى
رحەمەت و نەحسانى بەرفراوانى پەرەمەردگارە. ﴿إِنَّ ذَلِكَ
لَمُخِي الْمَوْتِ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ بێگومان ئەو کەسەى
ئاوا ھەور پێک دێن و باران دەبارێن و زەوى زیندو
دەکاتەو، دەتوانى مردوانیش زیندو بکاتەو،
زیندوکردنەوێ ئیو ھەو دواى مردنتان ھەرودەو
زیندوکردنەوێ زەوى وایەو بەلای خوداوە چ گرانیەکی تێدا
نیە، خودا بەسەر ھەموو شتێکدا بەتوانا و بالادەستە.

﴿وَلَنْ أَرْسَلْنَا رِيحًا فَرَّادَةً مُمْغِرًا لَظَلُّوا مِنْ بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ﴾
سویند بەخودا ئەگەر ئەو بایە بایەکی وابى کشت و کالیان
زەرد ھەلبگیژێ، لەو گەل و خۆل لەگەل خۆى بێن، زیان
بەکشت و کالیان بگەيەن، یاخود دیاردەى ئەو بایەیان
لەزەویدا بەزەرد ھاتە پێش چا و بەم جۆرە لەجیاتى باران
لەو خۆلێکی زەردى بەسەر زەویدا رزان، یان لەبەر بى
بارانى کشت و کالەکیان زەرد ھەلگرا، نیت دەست دەکەن
بەکوھرو قەسەى ناپەرەوا بەرامبەر بەخودا، رھیان ھەلەست و

لەرەحمەتى خودا ناھومێد دەبن لەجیاتى ئەوێ گەردنکەجى
قەزاو قەدەمرى خودابن و لى بپارێنەو بۆ ئەوێ بەلایان
لەسەر لایا، کوھرو بێدینى دەکەن ھەلوێستى خۆیان.

﴿فَإِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتَى وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَلَّوْا
مُدْبِرِينَ﴾ ئەى پێغەمبەر بەھەلوێستى ئەو موشریکە نەفامانە
دلەنگ مەبە، خەفەت بەو مەخۆ: کە ھیدایەت و مەرناگرن و
بانگەوازی نابیسن، چونکە ئەوان دەشوبھێنە مردو، وەکوو
کەر و کوێر دەچن! دەى بێگومان ئەتوانى مردو
تێبگەيەن، ناتوانى بانگەوازی خۆت بگەيە گۆچکەى کەر و
بى گۆیو. ئەوان بانگەوازی تۆ نابیسن، وێرە
نەبێستەنەکیان پشیتیش ھەلەدەکەن و رو لەتۆ ناکەن!

﴿وَمَا أَلْتَبْهَادِي الْعُمَى عَنْ صَلَاتِهِمْ﴾ تۆ ناتوانى کەسێک
چاوى حەق نەبێن ئەتۆ ھیدایەتى بەدەى لەگوموایى
بێگێرپەو، بەلکوو ھیدایەت و حەق بیستن و حەق دین
بەدەست خودایە، ھەر خودا دەتوانى دەنگى زیندوان
بەمەردوان بگەيەن ئەگەر مەیلی لى بى، ھیدایەتدان و گومرا
کردن بەدەست خۆیەتى. کەسێ تر ئەو توانایەى نیە، بۆیە
دوا بەدوا ئەو ھەرمووی: ﴿إِنْ تُسْمِعْ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ
مُسْلِمُونَ﴾ واتە: ئەى پێغەمبەر! ئەتوانى بیستنیک
بگەيە گۆچکەى ئەو خەلکەو سەربکیش بۆ سودو کەلکی
لى و مەرگرن مەگەر بۆ کەسانێک ئیمانیان ھەب و برۆا
بەقورنان بکەن بەلگەو دەلیلەکانى تەو حیدو بەتوانایى خودا
لەدلیاندا کاریگەر بى، ئەم جۆرە کەسانە ھەر کاتى نایاتى
خودایان بۆ خویندراپەو دەبیسن و لى حالى دەبن و رو
تى دەکەن و پابەندى فەرمان و جەل و گێرپەکانى دەبن،

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ
جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً﴾ پەرەمەردگار خودایەکی وەھایە
نیوێ لەزەبوونی و بى ھیزی و زەو توانای پى بەخشیون، ئەمجار
دوا ئەوێ ھیزو تواناتان ھەبوو بى ھیزی کردونەو پەر
کەنەفت بوون. ﴿يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ﴾
پەرەمەردگار ھەرچی بێوێ دروستى بکا بەناسانى بۆى
دەکری، چۆنى بوێ ئاوا گۆرانکاری لەزانی بەندەکاندا

نه‌نجام دهدا، نهو بۆ خوی زاناو ناگاداره به‌سهر حال و مزعی به‌نده‌گانی‌دا، به‌تواناو ده‌سه‌لآته بۆ ههر شتی بیهوی بیکا.

﴿وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَبِثُوا غَيْرَ سَاعَةٍ﴾^{۵۵} نهو رۆژدی قیامت راده‌بی و خودا ناده‌میزادان زیندو ده‌کاته‌وه له‌گۆرهدگانیان راستیان ده‌کاته‌وه، توشی نهو هه‌موو ناخۆشی و ته‌نگ و چه‌له‌مانه ده‌بنه‌وه له‌ساری مه‌حشه‌ردا راده‌گیرین، نا لهو رۆژدا کافرو تاوانباران سویند ده‌خۆن: که مانه‌وه‌یان له‌دونیا‌دا یان له‌گۆرهدگانیان‌دا له‌سه‌عاتیک زیاتر نه‌بو، ته‌نیا ساته‌وه‌ختیک له‌ژیانی دونیا‌دا بوون و به‌و ماوه که‌مه‌ش نه‌یان‌توانیوه بیر له‌سه‌ره‌نجام و نا‌کامی خۆیان بکه‌نه‌وه و ئیمان بی‌نن، مه‌به‌ستیان نه‌وه‌یه ماوه‌یه‌کی وا مۆلّه‌ت نه‌دراون بتوانن به‌خۆیان‌دا بچه‌نه‌وه و هیدایه‌ت و مر‌بگرن. ﴿كَذَلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ﴾ هه‌روه‌کو و چۆن له‌دیاری‌کردنی ماوه‌ی ژیا‌نی دونیا‌یان به‌هه‌له‌چون و ناتوانن ته‌حیدیدی ماوه بکه‌ن، له دونیاش داوا‌یان ده‌کردو به‌و جو‌ره له‌حق لایان دهدا بۆ لای به‌تال و له‌باوهری راسته‌وه ده‌چوونه سهر بیرو‌باوهری پوچ و درۆ. نه‌وان له‌وه‌دا درۆ ده‌که‌ن که ده‌لّین: ته‌نیا سه‌عاتیک له‌دونیا‌دا ماوینه‌وه

﴿وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ﴾^{۵۶} نه‌وانه‌ی زانیاریان به‌کتیبی په‌رومردگار هه‌یه بر‌وایان به‌خودا هه‌یه رهدی ئینکاری‌که‌ره‌گانی زیندو‌بوونه‌وه ده‌ده‌نه‌وه، رهدی نه‌وانه‌ی لهو رۆژدا سویند ده‌خۆن: که ههر ته‌نیا ساته‌وه‌ختیک له‌ژیانی دونیا‌دا بون و هیچی تر، به‌ره‌رچیان ده‌ده‌نه‌وه پێیان ده‌لّین: بۆچی سویندی به‌درۆ ده‌خۆن، بی‌گومان ئیوه له‌ژیانی دونیا‌تان‌دا ماوه‌یه‌کی باش ماونه‌وه، ئه‌مجار له‌ژیانی به‌رز‌ه‌خ‌دا تا رۆژی زیندو‌بوونه‌وه‌تان به‌گوێره‌ی نه‌و زانیارییه‌ی له‌هه‌حو‌له‌حفوظ‌دا بۆ‌تان بر‌پار دراوه ماونه‌وه، لهو رۆژه‌وه: که دروست‌کاران تا رۆژی زیندو‌بوونه‌وه‌تان یان لهو رۆژه‌وه مردون تا رۆژی زیندو‌بوونه‌وه‌تان ماوه‌یه‌کی دورو درێژ ماونه‌وه، ﴿فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكُمْ فِيهِ مَبَازِئُ﴾^{۵۷} نه‌م‌پۆش نهو رۆژه‌یه: که خودا واده‌ی پێدا‌بوون و له‌م رۆژه‌ی ترساند‌بوون، به‌لام ئیوه له‌دونیا‌دا نه‌مانه‌تان نه‌ده‌زان‌ی و باوهر‌تان پێ نه‌کردو هاتنی نه‌م رۆژ‌متان به‌لاوه نه‌فسانه بوو له‌هاتنی بێ ناگابوون!

وَلَيْنَ أَرْسَلْنَا رِجَالًا مُّضْمَرًا لِّظُلُومٍ مِنْ بَعْدِهِمْ يَكْفُرُونَ ﴿٥١﴾ فَإِنَّكَ لَا تَسْمِعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تَسْمِعُ الْقَبْرَ الدُّعَاءَ إِذَا وَلُوا مَدِيرِينَ ﴿٥٢﴾ وَمَا أَنْتَ بِهَادٍ الْعَمْيَ عَنْ ضَلَالَتِهِمْ إِنْ تَسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُّسْلِمُونَ ﴿٥٣﴾ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعِفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعِفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ﴿٥٤﴾ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَبِثُوا غَيْرَ سَاعَةٍ كَذَلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ﴿٥٥﴾ وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكُمْ فِيهِ مَبَازِئُ ﴿٥٦﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعْذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٥٧﴾ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَلَئِنْ جِئْتَهُمْ بِآيَةٍ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُبْطِلُونَ ﴿٥٨﴾ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٩﴾ فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفَّنَكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ ﴿٦٠﴾

﴿فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعْذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ﴾^{۵۷} لهو رۆژدا: که رۆژی قیامته‌وه عوزر هینانه‌وهو پاساو دانه‌وه سوود به‌سته‌مکاران ناب‌ه‌خش، داوا‌ی تۆبه‌کردنی‌شیان لێ نا‌کری، نه‌گهر تۆبه‌ش بکه‌ن تۆبه‌و په‌شی‌مانیان لێ و مر‌نا‌گیری، چونکه کاتی تۆبه‌کردن و نه‌نجام‌دانی کرده‌وه دونیا‌یه‌و به‌سه‌ر‌چووه قیامته‌و دار‌و‌لجه‌زایه‌..

﴿وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ﴾^{۵۸} ئیمه له‌م قورئانه‌دا حق و راستیمان بۆ ناده‌میزاد رون کردۆته‌وه، په‌ند و مه‌شه‌لی جو‌راو جو‌رمان له‌سه‌ر تا‌ک و ته‌نها‌ی خودا و هاتنی قیامته‌و و راستی پێغه‌مبه‌رو په‌يامه‌که‌یمان بۆ هینا‌ونه‌وه. بۆ نه‌وه‌ی حق بناسن و شوینی بکه‌ون، پێغه‌مبه‌ریش له‌لایه‌ن خۆیه‌وه که‌مه‌تر‌خه‌می نه‌کردوه و بانگه‌وازی خۆی به‌دلسۆزی گه‌یان‌دوه، جا نه‌گهر نه‌و خه‌لکه به‌و قورئانه‌ رازی نه‌بن و په‌لپی پێغه‌مبه‌ریکی تر بگرن، نه‌وه عه‌نادو ئینکه‌به‌رییه‌و لێ‌یان قبو‌ل نا‌کری، چونکه که‌سانیک جه‌سارمه‌ت بکه‌ن قورئان رمت بکه‌نه‌وه‌و

که ئیوه ناخاوتنی پی دهکهن، ئەمه نایاتی قورئانیکی پر لهحیکمەتو هیدایەتە، قورئانیک: که هیچ غەلو غەشو خواری و خێچی تیدا نیه. ماناو حوکمەکانی راستو دروستن، دزایەتی و نهگونجانیان پیکهوه تیدا نیه.

﴿هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ﴾ نایاتی ئەم قورئانه (قورئان بهگشتی) هیدایەتو رحمەتە بۆ ئادهمیزاده چاکهکارهکان شارەزاییان دهکا بۆ رێبازیک رێبوارانی گومرا نابن، هەر کهسێ ئەو رێبازە بگرێ سەر فرازو بهمرازگه ییشتوه.

﴿الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ﴾ ئەوانه ی خاوەن ئیمان و پابهندی شەریعتن نوێژەکانیان (بهفەرزو سوننهتەوه) بهرێک و پێکی ئەنجام ددهمن ﴿وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ﴾ زهکاتی پێویست له مالی خۆیان دهردهکهن و دهیدەن به ئاتاجان ﴿وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ﴾ وێرای ئەو کردوه باشهانیان یه قینی تهواویان ههیه بههاتنی رۆژی قیامەتو پاداش و سزای عادلانه ی خودا لهو رۆژمدا بۆ بهندهکانی.

﴿أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ ئەو موسولمانانه ی ئەوه بیروباوهر و کارو کردوهمیانه ئەوانه لهسەر رێبازی هیدایەتو رههنومایین لهخوداوه، ئەوانه لهسەر ترۆپکی هیدایەتن، بهختهوهری دنیاو قیامەتن، چونکه بهئهنجامدانی نوێژەکانیان بهشیوهی رێک و پێک پهپوهندی نیوان خۆیان و خودا بههێز دهکهن دنیایییان بهخودا بۆ پهیدا دهبن، شیرینایی ئیمان دهچیژن، بهختهوهری ژبانی دنیاو قیامەتیان دهسته بهر دهکهن...

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَتَخَذَمًا هُزُوءًا﴾ کۆمه ئێک لهئادهمیزاد هەن لهجیاتی شتی بهسوود شتی زیانبهخش پهیدا دهکا، لهجیاتی گوێگرتن و پهپهرویکردن قورئانی پیروژو شیفا بهخشو رحمەت بۆ ئادهمیزاد، دهچی فیتری ئەفسانه و چیرۆکه کۆن و قسهی تۆرهات دهبن و کۆپو سیمینار دهگرێ و خه لکی پی گومرا دهکاو لهقورئانیان بی ئاگا دهکا. هه لیان دهنی بۆ ئەوهی واز لهگوێگرتن بۆ قورئان بهینن، ﴿أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ﴾ ئەوانه سزای ریسواکهریان بۆ نامادهکراوه لهتۆله ی بی ئەدهبی و گالته کردنیان به نایینی خودا عهزابدانه کهیان بۆ

پێغه مبه ر به درۆ بخه نه وه، به لایانه وه گرنگ نیه هەر له روی کوفرو عه ناده وه به لگه ی ترو پێغه مبه ری تر به درۆ بخه نه وه. بۆیه دوا به دوا ی ئەوه دهمفرموی: ﴿وَلَٰئِنْ جِئْتَهُمْ بِآيَةٍ لَّيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّا أَنتُمُ الْإِلَٰهُ مُبْطِلُونَ﴾ سویند به خودا نه گه ر تۆ هەر نیشانه و موعجیزه یه کی تریان بۆ بی نی، پێش نیاره کانیان بیتیه دیو بیانوویان به ری، ئەو کافرا نه بر وانا که ن و نی مان نا هینن، خۆت به ساحیر و موعجیزه که ت به سیحرو جادو بازی لهقه له م دده من، به خۆت و شوینکه وتوانت ده لێن: ئیوه جگه له کۆمه ئێکی به تالخواز به ولاره هیچی تر نین.

﴿كَذَٰلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ ئا به و شیوه په رومردگار مۆر دهنی به سه ر دلی ئەو نه فام و سه ره فانه دا که فیتری حه ق و راستی نابن و ناشیانه وی فی ربین. ﴿فَاصْبِرْ﴾ نه تۆ نه ی پێغه مبه ر! له سه ر نه زیه ت و سه ر ره قی موشریکه کان به سه بر و ئارام به، به ر ده وام به له سه ر را گه یان دنی په یامه که ت ﴿إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ﴾ بیگومان واده و به ئینی خودا حه قن و دینه جی و پاشگه زبوونه میان تیدا نیه، ئەو واده و به ئێنانه ی به تۆی دا ون: که به سه ر دوژمه کانتدا سه رت ده خاو زه فه ریان لی ده بی نی دینه دی، سه ر ده نجام و سه ر فرازی گۆتایی بۆ خۆت و شوینکه وتوانته، کار به کو و چاومروان به ﴿وَلَا يَسْتَخِفُّكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ﴾ با هه لۆیستی نا شیرین و قسه ی نا به جی ئەو بی بر وایانه تۆ والی نه کا خۆت به سووک بزانی و په یامه که ت به لاره گرنگ نه مینێ.

کوتایی سورهتی الروم

سورهتی (لقمان)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿الْم﴾ ده بنی ئەم پیتانه بهشیوه ی بچر بچر بخویندرینه وه (الف، لام، میم) ﴿تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ﴾ ئەو قورئانه سه ر ناسایه پێک هاتووه له و پیتانه ی ئیوه وشه یان لی پێک دینن و نوطقیان پی دهکهن، ئەو پیت و وشه و رستانه ی قورئانی لی پێک هاتووه هه مان ئەو پیت و وشه و رستانه ن،

ریسوا کردند نه که بؤ پاک کردند و هیان له گوناھ. ﴿وَاِذَا تُنْلٰی عَلَيْهِ اٰیَاتُنَا وَلٰی مُسْتَكْبِرًا کَانَ لَمْ یَسْمَعْهَا﴾ نهو که سهی (له هولحه دیت) دهکړئ و کؤړو سیمیناری گؤرانی و رمشبه لهک ده به سستی، خه ریکی گومر اکردنی که سانی دیکه یه، نه گهر نایاتی نیمه ی به سهردا بخویندریته وه، پشت هه لده کاو روی لی و مرده گپړی به شیوه ی ته که ببور کردن و خو به زلزانی، خو ی لی که ر دهکا، خو ی وا لی دهکا: که گوئی له هیج نیه، ﴿کَانَ فِیْ اُذُنِهٖ وَقَرَأَ فَبَشَّرَهُ بِعَذَابٍ اَلِیْمٍ﴾ نهی موحه ممه! مزده به و پشت هه لکردوانه بده به عه زابیکی به نیش و نازار. هه لبه ته به کار هیانی مو زده له حیاتی ترساندن جوړه گالته پی کردنیکی تیدایه و شیای نهو خو به زلزان و گالته بازارانه یه. ﴿اِنَّ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ جَنَّٰتُ النَّعِیْمِ﴾ نهوانه ی نیمانیان به تا کو ته نهایی خودا هه یه، پیغه مبرایه تی به راست دمرانن، پنیان وایه: که رؤزی قیامت دئ و ناده میراد زیندو دهکړینه وه نهوانه له به هه شتدا باغی پر نازو نیعمه تیان هه ن، به نارمزوی خو یان تیان دا راده بویرن، ﴿خَالِدِیْنَ فِیْهَا﴾ بؤ هه تا هه تاین تییدا ده میننه وه، لی دمرناچن و نایانه وئ جئی بلین. ﴿وَعَدَ اللّٰهُ حَقًّا﴾ نهوه حازرو ناماده کراود و شک و گومانی تیدا نیه، واده ی خودایه و پاشکه زبون نه وه ی تیدا نیه. چونکه خودا سهخی و خاوند فاضلو که رده مه، چی بوئ دهیکا. ﴿وَهُوَ الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ﴾ خودای که ورمو بالا ده ست خاوند توانا و ده سه لاته، ﴿اَخْلَقَ السَّمٰوٰتِ بِغَیْرِ عَمَدٍ تَّرَوْنَهَا﴾ ناسمانه کانی به دی هیان و به بی کؤله که یه که نیوه ببینن، یان به بی کؤله که، نیوه ده ببینن: که بی کؤله که یه. ناسمانیش هه رجه نده به پان و راخراو دیت به رچا و به لام له راستی دا نه ویش و ده کو زهوی دائیرییه و مه یله و خره، ﴿وَالْقٰی فِی الْاَرْضِ رَاسِیْ اَنْ تَمِیْدَ بِکُمْ﴾ گپړاویه تی له زهوی دا کیوی به رزو سه رکه ش، به ناخی زهوی دا رویش تونه خوار و زهویان قورس کردوه ته وازونی له نگه رده که یان راگرتووه بؤ نه وه ی له ره له به دانیش تونی سه رخوی نه کاو ناوی (محیطات) دمریالوشه کان که زور به ی زوری زهوی ناوه داینه پوشتی، ﴿وَبَثَّ فِیْهَا مِنْ کُلِّ دَابَّةٍ﴾ به رومردگار له زهوی دا جوړه ها گیانه لبه ری به دی هیان و

سُورَةُ لُقْمَانَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

المر ﴿۱﴾ تِلْكَ اٰیٰتُ الْكِتٰبِ الْحَكِیْمِ ﴿۲﴾ هٰذِیْ رَحْمَةٌ لِّلْمُحْسِنِیْنَ ﴿۳﴾ الَّذِیْنَ یُقِیْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَیُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ یُوقِنُوْنَ ﴿۴﴾ اُولٰٓئِكَ عَلٰی هٰذِیْ مِنْ رَّبِّهِمْ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿۵﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ یَشْرِی لَهٗوَ الْحَدِیْثِ لِیُضِلَّ عَن سَبِیْلِ اللّٰهِ یَغۡتَرِ عَلِیۡهِ وَتَخۡذَعَا هٰۤیۡزًا اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِیۡنٌ ﴿۶﴾ وَاِذَا تُنْلٰی عَلَیۡهِ اٰیٰتُنَا وَلٰی مُسْتَكْبِرًا کَانَ لَمْ یَسْمَعْهَا کَانَ فِیْ اُذُنِهٖ وَقَرَأَ فَبَشَّرَهُ بِعَذَابٍ اَلِیْمٍ ﴿۷﴾ اِنَّ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ جَنَّٰتُ النَّعِیْمِ ﴿۸﴾ خٰلِدِیْنَ فِیۡهَا وَعَدَ اللّٰهُ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ ﴿۹﴾ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ بِغَیْرِ عَمَدٍ تَّرَوْنَهَا وَاَلْقٰی فِی الْاَرْضِ رَاسِیۡ اَنْ تَمِیْدَ بِکُمْ وَبَثَّ فِیۡهَا مِنْ کُلِّ دَابَّةٍ وَاَنۡزَلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَنۡبَتْنَا فِیۡهَا مِنْ کُلِّ نَوۡجٍ کَرِیۡمٍ ﴿۱۰﴾ هٰذَا خَلَقَ اللّٰهُ فَاَرۡوٰی مَاذَا خَلَقَ الَّذِیْنَ مِنْ دُوۡنِهٖۚ بَلِ الظّٰلِمُوۡنَ فِیۡ ضَلٰلٍ مُّبِیۡنٍ ﴿۱۱﴾

تیدا بلا و کردند وه: که نه و منده زوړو هه مه جوړن هه ر خودا خو ی ژماره جوړه کانیان دمرانی! ﴿وَاَنۡزَلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَنۡبَتْنَا فِیۡهَا مِنْ کُلِّ نَوۡجٍ کَرِیۡمٍ﴾ نیمه له به رزی یه وه (له هه ورده) بارانمان باراندوه، به هو ی نهو بارانه وه له زهوی دا جوړه ها رودکی جوان و نایابمان رواندوه، دیمه نیان جوانه و به سود بؤ ژیانی زینده و مران.

﴿هٰذَا خَلَقَ اللّٰهُ فَاَرۡوٰی مَاذَا خَلَقَ الَّذِیْنَ مِنْ دُوۡنِهٖ﴾ نه وه ی باسکراو نامازدی بؤ کرا به شیکن له مه خلوقاتی خودا، نه وه دروستکراوی به رومردگارن نهو مه زنده ی کردون و هیانویه وجود، ده نیومش نهی کافرو بی پروایان نیشانم بدن خودا دروژنه کانی نیوه دمیانه پرستن و دمیانه کنه ها و له ی خودا دمتوانن چی به دی بینن؟! ﴿بَلِ الظّٰلِمُوۡنَ فِیۡ ضَلٰلٍ مُّبِیۡنٍ﴾ به لگوو نهو کافرو موشریکانه ی سته م له خو یان ده که ن و له حیاتی خودا عیب ادمت بؤ بتو صه نه م ده که ن له گومرایی

دان و لسه ريگای حەق لايان داوه، گومرايى و رى لى گومبونەكەيان ئاشكرامو گەيىشتونە ئەوپەرى سەرلى شىواوى بەدبەختو چارەرشى دونياو قىامت خويان.

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ﴾ سويند بەخودا ئىمە حىكمەتو داناييمان بەلوقمان بەخشى، توفىقمەن دا بۇ ئەودى كاردەكانى بەگوپرى زانيارى و حىكمەت ئەنجام بدا. سوپاسى خودا بكا لەسەر نىعمەتو بەخششەكانى، ﴿وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ﴾ كەسەك سوپاسى خودا بكا لەسەر ئەو نىعمەتانەى پىى بەخشىود، پابەندى فەرمانو نەهيهكانى بى، ئەركى سەرشانى بەپىى توانا ئەنجام بدا، ئەودە سوودى سوپاسگوزاريەكەى بۇ خويەتى، شوگرو سوپاسگوزاريەكەى رەصيدو زەخىرەى بۇ خوى، سوپاسگوزار پىى بەهرەمەند دەبى، لەعەزابى دۆزەخ رزگارى دەبى، ﴿وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ﴾ كەسەك كوفرانى نىعمەتەكانى خودا بكا، هاودى بۇ دابىنى، سەرپىچى فەرمانەكانى بكا ئەودە خراپە لەگەل خودى خوى دەكاو بۇخوى زەردەرمەندە،

﴿وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾ ئەى پىغەمبەر! يادى ئەودە بکەود: كە لوقمان ناموزگارى كورەكەى كردو پىى گوت: ئەى رۆلەى خۆشەويستم! هاودى بۇ خودا دامەنى، نەكەى پىت وابى خودا شەرىكى هەيه! بىگومان هاودى دانان بۇ خودا سەتمو تاوانىكى گەورەيه، گەورەترين تاوانە

﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ﴾ فەرمانەن بەئادەمیزاد كردو لەسەرمان پىويست كردود: كە گوپرايەلى فەرمانى باوك و دايكى بى، چاكەيان لەگەل بكاو مافى باوكايەتى و دايكايەتيان بداتى ئەركى سەرشانى خوى بەرامبەريان جى بەجى بكا. بەتايبەتى چاكە لەگەل دايكىدا بكا: كە بەزەحمەتو ناپەحەتى بەپىستى سك نۆ مانگو نۆ رۆزو زياتر هەلى گرتوود، ئەمجار بەو هەموو نيش و نازارە بەودەلەدى هیناود، پاشان شير پیدان و لەشیرپىنەودى لەماودى دوو سالداو بەخيوکردنى بەشەوو بەرۆزو شەونخونى بەسەرپەودە تا پىى گەياندودە دەستو

دووى خوى پى ناسيود. بەراستى ئەو فیداکاريەى دايك بۇ رۆلەى خوى دەيكا هەر بەدايك دەكرى و هەر لەخوى دى، ئەو هەموو ئەرك و ماندوبوونەى پىو دەكىشى و سات لەدواى ساتيش پتر نامادەباشى تىدايە بۇ ئەو فیداکارىو شەونخونىيە. بەدلى پىر سۆزى بەدەستى نەرمى بەباودى گەرمى بەوزەو توانای لەبن نەهاوتوى هەميشە خەرىكى بەخيوکردن و پىگەياندىنەتى، سات دواى ساتيش هەست بەبەختەودى خوى دەكاو و دەزانى دەستكەوتى دەست كەوتوود ﴿أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ﴾ سوپاسى نىعمەتەكانى من بکە، كە وجود پى بەخشىوى ئەو هەموو نىعمەتە جۆراو جۆرانەم پى بەخشىوى هەروها سوپاسى باوك و دايك بکە چونكە هۆكارى روالەتىن بۇ پەيدا بوونت، لەدواى پەرورەردگار ئەوان سەرچاودى چاكەکردن لەگەل تۆ! سەرەنجام بۇ لای ئىمە دەگەرپىيەود، لەسەر كردهوكانت سزاو پاداشت دەدەمەود، ﴿وَإِنْ جَاهِدَاكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا﴾ ئەگەر بەنيلحاحەود داوايان لى كردى: كە هاوبەش بۇ من دابىنى و شتىك: كە شياوى خودايەتى نيه تۆ بەخوداى بزانى، زۆر داوايان لى كردىو لىيان تابىلا كردىيەود: كە بەنەفامى شوين بىرو باودى ئەوان بکەوى، بەگوپيان مەكە، لىيان قبول مەكەو ئەو فەرمانەيان رەت بکەودەود، ﴿وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفٌ﴾ بەچاكە لەزىانى دونيادا هەئسو كەوتيان لەگەل بکە، ئەگەر پىويستيان بوو بەمال و سامان كۆمەگيان پى بکە، پۆشاك و بزىويان بۇ دابىن بکە، لەكاتى نەخۆشىدا هەول بەدە چارەسەريان بۇ بدۆزەود، نازارەكەيان لەسەر سوك بکە، ﴿وَاتَّبَعَ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ﴾ ئاگات لەخۆت بى لەبوارى ناييندا مەبدەئىيە، رىبازى موسولمانانى راستال بگرمبەرو پەپرەوى شەرىعەت بکە، شوين كوфро بىدىنى ئەوان نەكەوى! ﴿ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ پاشان لەقيامەتدا ئەتۆش و ئەوان بۇ لای من دەگەرپىنەود، پاداشى ئيمان و باودى تۆو سزاي كوфро هاودەلدانانى ئەوانيش دەدەينەود، هەوالتان دەدەينى بەودى كردوتانە لەخىرو لەشەرو پاداش و سزاي لەسەر و مردەگرنەود.

﴿۱۶﴾ يَا بَنِي إِدْرَاكَ إِنَّكَ مُثْقَلٌ بِثِقَلِ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ ﴿نهی کوپی خوشه و بیستم باش بزانه و له گوپی بگره چاکه و خراپه نه گهر به نه ندازهی کیچی گهر دیله یه ک یان دهنکه خه رده لیک بی و له نهیتری تر شویندا بی، دهنکه خه رده لیک له ناو نه و ناسمانانه دا بی، یان له ناو گل و خوئی زهوی دا له ناو دمرباو دمربالوشه کاندای بی خودا روژی قیامهت نامادهی دهکاو دهیخته تهرازی حیسابو لی کوئینه و ده سزاو پاداشی له سهره ﴿إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ﴾ بیگومان په رومردگار له طیفه، زانیاری یه که ی به جوړیکه هیچ شتیک ناتوانی ریگی نیدراکی زانیانی لی بگری، چه ندیک نه و شته پچوک و که م نمود بی شاراوو نهیتری بی له ژیر تیشکی زانیاری خودادا ناشکراو نمایانه، ﴿۱۷﴾ يَا بَنِي آدَمُ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ ﴿نهی کوپی خوشه و بیستم! روبکهره خودا به دلسوزی و بهرینک و پیکی نویزه کانت نه نجام بده مه رج و روکنه کانیا ن بهینه دی، چونکه نویزه کوله که ی نایینه به لگی نیمانی ته و او باومری پته و ده، هوکاره بو نزیکبوونه و ده خودا و دهسته بهرکردنی رمزامه ندیی، همر کاتی نویزه بهرینک و پیکی نه نجام درا ده بیته له مپهر له بهردهم کاری فحشاو دزیودا و ناهیلی ناده میزاد توخنیان بکه وئ.

فهرمان به چاکه بکه و خوشت پابه ندبه پییه و ده، جله و گری بکه له تاوان و سهر پیچی کردن و هه موو کاریک: که ببیته هوئی قارو غه زمی خودا و ناده میزاد بهر و دوزخ کیچی بکا. به صه یرو نارابه له سهر طاعه تکردن و به لاو موصیهت ﴿إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ﴾ بیگومان نه و دی باسکرا، نه و دی و ده سیتم بو کردی له فهرمان و جله و گریه کانی په رومردگار: که به شیکیان خوړاگری و پشو درژییه له سهر توشبوونی نه زیهت و ناره حه تی له که سانی دیکه و ده. له و هه لویست و کاره پیوستانه: که خودا برپونییه و ده، به واجبی گپراون، سودبه خشن بو ژبانی دونیا و قیامهت.

﴿۱۸﴾ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ ﴿له کاتی ناخاوتن و قسه کردن دا رو له خه لکی و مر مه گپره، به ته که ببوروو خو به زل زانی رو له قسه له گهل کراوو قسه کهر و مر مه گپره، واته: و ا مه که به ننده کانی

وَلَقَدْ مَآئِنَا لَقَمَنَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ. وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿۱۲﴾ وَلَقَدْ قَالَ لَقْمَنُ لَبْنِي يَوْهُوَ بِعِظِهِ يَبْنِي لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴿۱۳﴾ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَفَصَّلَهُ فِي عَمَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَى الْآخِرِ ﴿۱۴﴾ وَلِنْ جَهَنَّمَكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكْ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَآتِنِ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَى تَعَالَى مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۱۵﴾ يَبْنِي إِدْرَاكَ إِنَّكَ مُثْقَلٌ بِثِقَلِ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿۱۶﴾ يَبْنِي آدَمُ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿۱۷﴾ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿۱۸﴾ وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَأَغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْمُفْرِسِ ﴿۱۹﴾

خودا به بی نرخ بزانی و خوئی پی گهورمبی، له گهل خه لکدا روگرزو مؤن مه به به لکوو سادمو خاودن ته و اوضوع به، رو خووش و کراو به، ﴿وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ﴾ به سهر زهوی دا به خو بادان و فیزدوه مه پو، به شیوهی ته که ببوروو به خو نازین هاتوچو مه که، چونکه نه و جوړه رویشتن و هاتوچویه دزیودو په سند نیه، بیگومان خودا هه موو لارو له نه که ریکی ناخووش ده وئ،

﴿۱۹﴾ وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ﴾ به رویشتنیکی مام ناوندی به ریگادا برپو، و ا مه پو: که به عاسته م بجوئیه و ده، وایش مه پو که مه یله و را کردن بی. ﴿وَأَغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ﴾ له شوینیکدا که پیو یست به دهنک بهرز کردنه و دنیه دهنک بهرز مه که ره و ده، له ناخاوتن و گفت و گو دا دهنک نه و ی بکه، چونکه دهنک بهرز کردنه و ده نه په نه پر کردن نامیری بیستنی خه لک نه زیهت ددها، نیشانه ی له خو بیایی بون و به خو نازین و به سوکرانین و گرنگی نه دانه به که سانی

دیکه، ددنگ بهرز کردنه ووه نهرندنه پر دهشوبهیتنه زمره ی گویدرئو ناخوشرین ددنگیش زمره ی گویدرئو.

﴿أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾ نایا ئیوهی ئادهمیزاد نازانن نهو ههموو بهلگانه نابین: که نیشانه ی تاکو تنهای خودان؟ ههست بهو ههموو نیعمه ته جوړاو جوړانه ناکه: که خودا بهسهر ئیوهی دا رشتوووه ههموویان بهزوبانی حال گهواهی لهسهر تاکو تنهای خودا ددهمن؟ نهوه نابین: که خودا ههرچی لهئاسمانهکان دا ههیه لهمانگو خوړو ئهستیره بو ئیوهی موسه خهر کردوه؟ وای رام کردون سودیان ئی ودردهگرن، ههرودها ههرچی لهزهوی دا ههیه بو ئیوهی موسه خهر کردوه ﴿وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعْمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً﴾ نیعمه تی ئاشکراو نهینی خو ی بهسهر دا رشتوون، گه ئی سودو نیعمه تی تر: که ئیوه پییان نازانن و ههستیان پی ناکه خودا بو ئیوهی فراههم هیناوه بهیدمستی کردوه بۆتان. ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ﴾ پیړیک ئادهمیزاد ههم موحادهلهو دهمه دهمییانه دمرباری تاکو تنهای خودا صیفاتهکانی، وتی وتییانه دمرباری ناردنن پیغه مبهه ران، ههر دهمه بیانوئیک ددوژنهوه، ههر رۆژه په لپیک ددگرن، هیچ بهلگه و زانیاریه کی وایان پی نیه جیگه ی برپا بی، وهشیقه و دیکومینتیان بهدهسته وه نیه، نامه یه کی ئاسمانی و صهحیحان نیه پستی پی بهستن و حهقیقه تیان بو رون بکاته وه.

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا﴾ نهگهر بهو کیسه کارو موحادهله چییانه ی دمرباری زات و صیفاتی خودا دهمه دهمییانه بگوتری: شوین نهو شهریه ته و سروشه بکهون: که خودا ناردویه تی بو سهر پیغه مبهه ری خو ی پشت هه لدهکهن و به پیر بانگه وازییه که وه نایه، هیچ بهلگه شیان بهدهسته وه نیه جگه له لاسایی کردنه ووه شوینکه وتنی باوک و بابیرانیان، به ئاشکرا ده لئین: ئیمه برپا بهو په یام و سروشه ناکه یین بهلکوو ئیمه شوین نهو دابو نه ریته ددهکوین که له باوک و بابیرانمانه وه بۆمان جی ماوه!! ﴿أَوَلَوْ كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ؟﴾ نایا نهو نه فامانه به بی ههموونی بهلگه و نیشانه ی به هیژ شوین

باوک و بابیرانیان ددهکهن؟ ته نانه ت نهگهر بیرو باومر دهکیان لهسهر ره نومایی شهیتان و بیرو باومر ههمو سبازانه یان بنجی دا کوتابی و کیشیان بکا بو گیر وده بونیان بهعه زابی دۆزهخ؟! ﴿وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ﴾ که سی خو به خودای خاومن دهسه لات و زاناو دانا بسپیړی، به دئسوژی په رستشی بو بکا، به ته وای ملکه چی فهرمان و جله و گیر یه کانی بی، به بی جهندو چون په پرهوی شهریه ته که ی بکا، و دلحال بهرئیک و پیکی کاره کانی نه نجام بداو بهوردی پابه ندی مهنه جی په روه ردگار بی، نهوه بیگومان دهستی به پته وترین حه بل و ئامیرئیک گرتووه: که دهیگه یه نی بهرمزانه ندی خودا بهخته وهری دونیاو قیامه ت، ﴿وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ﴾ ههر بو لای خودایه سهر نجامی کارو کرده وکان، له رۆزی قیامه تدا پاداشی باش و په سند دبه خشی به وانه ی له دونیا دا پستیان به خودا بهستوووه پابه ندی شهریه ته که ی بوون، ههر وده کوو سزای خراپه کاران به ئاگری دۆزهخ ددهاته وه.

﴿وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ﴾ نه ی پیغه مبهه ر! نهگهر که سی کافر بی و گو ی بو قورن رانه گری و په یامه که ت رمت بکاته وه، نه تو خه فته ی پی مه خو بۆیان به په رۆش مبهه، تو راگه یان دنی خو ت لهسهر وه بهس، سهر نجام گه رانه و دیان بو لای ئیمه یه ﴿فَتَنْبَهُهُمْ بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ﴾ بیگومان خودا زاناو ناگاداره بهسهر نهو نهینی و په نامه کییانه ی ناو دلیان.

﴿وَلَمَّا نَسُوا مَا آلَمُوا بِهِمْ رَبُّهُمْ ذَرَاهُمُ الذَّلِيلَ﴾ لیبان ددهگه ریپین با که میک له ناو نازو نیعمه تی دونیا دا رابویرن و له زده تی ژیانان بجیزن، ﴿ثُمَّ نَضَرُّهُمْ إِلَىٰ عَذَابٍ غَلِيظٍ﴾ پاشان کیشیان ددهکهن بو ناو عه زابی دۆزهخ، بو ناو سزای توندو سامناک، چه ندیک له دونیا دا ته مهنیان دریز بی به نیسه بت ژیانن قیامه ته وه کورت و که مخایه نه.

﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَقُوا اللَّهَ﴾ سویند به خودا نه ی موحه ممه د! نهگهر نه تو پرسیار لهو موشریکانه بکه یو بلئی کی ئاسمانه کان و زده ی له نه بووه به دیه ئناون؟ بی سی و دوی که سهر ده لئین: خودا

به دیهینهریانه، نه مه شتیکی سروشتییهو ههر کاتی
 نادهمیزاد داوای فتوای لهسهر شتی وای بکری و به خویدا
 بچیتیهو ناتوانی نه مه حهقیقهته بهاریتهوه، ﴿قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ
 بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ نهی پیغمبر! بلی سوپاس بو خودا؛
 که بو خوتان دان به خودایهتی خودادا دهنین و به ناچاری
 بوپتان خوارد سوپاس بو خودا؛ که بهلگهی تاک و تهناهی
 زاتی باشی ناشکراو نمایان و کس ناتوانی نینکاری بکا، وهلی
 زوربهی زوری موشریکهکان نهوه نازانن: که بهلگهیان
 بهدهستهوه نیه و له موناقه شهدا خویمان بو ناگیری و بوپ
 دهخون. ﴿لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ﴾ ههرچی
 لهناسمانهکان و زهویدا ههیه بهملکایهتی و دروستکردن و
 بهندایهتی ههلسوراندن و بهریومبردن هی خودایه، کس
 رایهی ناکهوی لاهی خاوهنیته به دیهینانی بوونه و مر لی بدا،
 ﴿إِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ خودا بی ناتاجه لههه موو کس
 پیوستی بههیچ شتیکی نیه، هه موو کس موحتاجی نهوه،
 هه موو بهندهی پهرومردگارن، خودا لهسهر هه موو شتیکی
 سوپاسکراوه!

﴿وَلَوْ اَنَّآ فِي الْاَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ اَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمْدُهُ مِنْ بَعْدِهِ
 سَبْعَةُ اُبْحُرٍ مَا نَفَذْتَ كَلِمَاتُ اللّٰهِ﴾ نه گهر ههرچی دارو درخت
 ههیه لهزهویدا بیته پیووس و ههرچی دمیراکانی ناو زهوی
 ههمن بینه مهره که بو حهوت نهوهندهی تریش دمیرا بیته
 پالیان و بینه مهره که بو نووسهر دانیشن نهو و شانیهان پی
 بنووسن: که باسی زانیاری خودا دهکن تهعبیر لهویست و
 مهشیتهی رههای دهکن، گهورمی و صیقاتی خودا بنووسن،
 ههلهمهکان دمشکین و بهکوئا دین و ناوی دمیرایاکان
 دهرپینهوهو هیشتا که لیماتی خودا تهواو نابن و کوئیاییان
 نایه، چونکه قهلهمو مهره که به که جهندیکی زور بن
 سنووردان، زانیاری خودا بی سنووره کوئیایی نایه، شتی
 سنووردان جهندیکی زور بی کوئیایی دی، بی سنووره که وهکو
 خوئی دهمینیهوهو هیچی کهم نابیتیهوه، که لیماتی خودا
 نابرتیهوه، چونکه زانیارییه که سی سنووری نیه، چونکه
 ویست و نیرادهی سنووری نیه و رههایه لهبن نایه، دارو دمیرا
 دهرپینهوهو نووسهرو لهسهر نووسراو تهواو دهمین هیشتا
 زانیاری خودا هیچی لی کهم نهبوتهوه ﴿إِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾

اَلْزُرُوْا اِنَّ اللّٰهَ سَخِرَ لَكُمْ مَّا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ وَاَسْبَغَ
 عَلَیْكُمْ یَعْمَلُ ظَهِرًا وَّرَاطِنًا وَمِنَ النَّاسِ مَنْ یُّجَدِلُ فِی اللّٰهِ
 یَغْیِرْ عَلَیْهِ وَلَا هُدٰی وَلَا کِتٰبٌ مُّبِیْنٌ ﴿۱۰﴾ وَلَیْذَا قِیلَ لَهُمْ اٰتِیْعُوْا
 مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوْا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَیْهِ مَابَآءًا اَوْ لَوْ كَانَ
 الشَّیْطٰنُ یَدْعُوْهُمْ اِلَی عَذَابِ السَّعِیْرِ ﴿۱۱﴾ وَمَنْ یُّسْلِمْ
 وَجْهَهُ اِلَی اللّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدْ اَسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰی
 وَاِلَی اللّٰهِ عَاقِبَةُ الْاُمُوْر ﴿۱۲﴾ وَمَنْ کَفَرَ فَلَا یَحْزُنُکَ کُفْرُهُمْ
 اِلَیْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوْا اِنَّ اللّٰهَ عَلِیْمٌ بِذٰلِ الصُّدُوْرِ
 ﴿۱۳﴾ نُمِیْعُهُمْ قَلِیْلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ اِلَی عَذَابِ غَیْظٍ ﴿۱۴﴾
 وَلَیْن سَاَلْتَهُمْ مِّنْ خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ لَیَقُوْلُنَّ اِنَّ اللّٰهَ قُلِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ بَلْ اَکْثَرُهُمْ لَا یَعْلَمُوْنَ ﴿۱۵﴾ لِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ
 وَالْاَرْضِ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِیُّ الْحَمِیْدُ ﴿۱۶﴾ وَلَوْ اَنَّآ فِی الْاَرْضِ
 مِنْ شَجَرَةٍ اَقْلَامٌ وَّالْبَحْرُ یَمْدُهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ اُبْحُرٍ
 مَا نَفَذْتَ کَلِمَاتُ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ عَزِیْزٌ حَکِیْمٌ ﴿۱۷﴾ مَا خَلَقْنَاکُمْ
 وَلَا بَعَثْنَاکُمْ اِلَّا کُفْرًا وَّجَدُوْا اِنَّ اللّٰهَ سَمِیْعٌ بَصِیْرٌ ﴿۱۸﴾

بیگومان خودا خاوهن دمهسلات و هیزو توانای لهبن نههاتوهو،
 هیچی لی عاسی نابی، دناو حهکیمه لهکارو کردهوهیدا
 لهدروستکردن و به دیهیناندا، هیچ شتیکی لهژیتر تیشکی
 زانیاری و حیکمهتی خودا دمرناچی.

﴿مَا خَلَقْنَاکُمْ وَلَا بَعَثْنَاکُمْ اِلَّا کُفْرًا وَاحِدًا﴾ هیچ کاریکی لای
 خودا قورس نیه، دروستکردنی هه موو نادهمیزاد
 زیندوکردنه و دیان لهروژی قیامهتدا بهنیسهبت قودرمتی
 خوداو و دهکوو یهک ناسانه، هه موو کاریکی لای خودا (کن
 فیکون) ههر نهوهندهیه فهرمانی پی دهکا ببهو یهکسهر
 دهمی ﴿إِنَّ اللّٰهَ سَمِیْعٌ بَصِیْرٌ﴾ بیگومان خودا ناخاوتنی
 بهندهکانی دهمیسی، ناگاداری کردهوهکانیانه، چوئ ناگادارو
 زانییه بهسهر کردهوهو گوفتاری تافه که سیکدا ناواش ناگادارو
 زانییه بهسهر کارو گوفتاری هه موو که سدا.

﴿اَلَمْ تَرٰ اَنَّ اللّٰهَ یُولِیُّ اللَّیْلَ فِی النَّهَارِ وَیُولِیُّ النَّهَارَ فِی
 اللَّیْلِ﴾ نایا تو نابینی نهی بینهر: که خودای خاوهن

قودرمتو دانا له کاته کانی شهو ده خاته سهر کاتی روژو شهو کورت دمبئو روژ دریژ و دکوو له و مرزی به هارو هاویندا ده بیزئی، ههروا به پیچه وانه وه له کاتی روژ ده خاته سهر شهو، شهو دریژ دمبنو روژ کورت، لهو ده گریته وهو دهیخاته سهر نهمو به پیچه وانه شهو. ﴿وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلَّ يَجْرِ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى﴾ خورو مانگی ژیربار کردون، دروستی کردون بو سوود گه یاندن بو نیوه، هه ریه کئ له خورو مانگ به ناسماندا دینو ده چن و نه رکی خو یان نه نجام دمدن بهو شیومه یی خودا بو یی دیاری کردون، له جه مسهرو مه داره یی خو یاندا تا روژی قیامت بئ وچان له گه رپان، جگه له خودا که سی تر توانای نه وه یی نیه نهم قه باره زه به للاحانه بهو شیوه ریکو بیکیه بئ وچان هه لیسورپینئو په کیان نه که وئ، ههر خودا نهو شتانه یی به دی هیئان و ههر نه ویش دزمانئ تاکه یی له گه رپا دمبن، ﴿وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ په رومردگار ناگادارهو دزمانئ چی ده کمن له خیرو له شه ر، ههر نهو به دیه پینه رو زاناو ناگادارهو هه لیسورپینه ره.

﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِن دُونِهِ الْبَاطِلُ﴾ نهو یاسا وردو گرنگو پته وه یی زهوی: که نیوه به شیکی که می لی دزمان، نهو یاسا سه رسورپینه ره به رد ومام له کاردایه، به وئ نه وه وه: که خودا حه ق و راسته، نهو شتانه یی نیوه له حیاتی خودا ده یان په رستن به تال و بوچن، هیچیان له باردا نیه و بئ بنه مان، ﴿وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ﴾ بیگومان په رومردگار به رزو شکومه نده هیچ کهس سه ری ناکه وئ، به سه ره هه موو شتی که دا بالاده ستهو هیچ کهس به سه ره نه ودا بالاده ست نیه، گه وره و شکومه ندیکه له هه موو کهس گه ورتره و هه موو شتی که گه ردنکه چو ژیرباری نه وه.

﴿أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَةِ اللَّهِ لِيَرِيَكُمْ مِّنْ آيَاتِهِ﴾ نه تو نازانی نه یی موخاطه ب، نه یی بیسه ره: که خودا دم ریای موسه خهر کردوه بو نه وه یی که شتی به کان پییدا رمو بکه ن، خودا به فیه ضلو گه وره یی هو کاره کانی هاتوچو یی که شتی به کانی ره خساندن، تایبه تمه ندی و یاساو ریسیاهه کی داناوه بو ناوو هه واهو زهوی و خودی که شتی به کان، به گویره یی نهو یاساو ریسیاهه که شتی به کان لی ده خورپن: ﴿إِنَّ فِي ذَٰلِكَ

آيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ﴾ بیگومان لهو شتانه یی باسکران، له نیشانه ناسمانی به کان و نیشانه کانی ناو دم ریای غهیری دم ریای به لگه و نیشانه یی جوژاو جوژ هه ن بو که سانیک سه بری زوریان هه بئ له کاتی به لاه ناخوشی دا، خاوه ن شوکرو سوپاسگوزار بن له کاتی خو شی و نازو نیعمه تدا.

﴿وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَّوْجٌ كَاطِلٌ دَعَا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ﴾ ههر کاتی له ناو دم ریادا به که شتی به کان یانه وه بکه ونه ناو شه پو لی سامناکی دم ریاده، شه پو لی به رزو گه وره یی ودها که دمه بو پینه کیوی گه وره و به رزو هه وری پروره ش و تاریک! نا لهو کاته دا: که خه ته ری مه رگ لی یان نزیک ده بیته وه، ده گه رپینه وه سه رسروشتی خو یان و فیطره متیان وه ناگادیته وه، له ناخی دلیانه وه له خودا ده پارپینه وه دل سوژانه به ندایه تی خو یان راده گه یه نن، ته نیا هاوار له خودا ده کمن و کهس ناکمن به هاوه ئی، هانای بو دمبه ن، لیی ده پارپینه وه، ده لالینه وه، ﴿فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ﴾ که چی: که خودا رده می بئ کردن و له ناو نهو شه پو له سامناکانه دا پاریزگاری کردن به سه لاهه تی گه یاندنیه و شکانی، هه یانه له سه ره نیمان ده می نیته وه و رونا کاته وه کوفرو هاوه لدانان بو خودا، هه رچه نده نیمانه که یی و دکوو نیمانی کاتی ته نگانه که یی به هیژ نیه، ههر نه وه ندیه ناگه رپته وه بو سه ره کوفرو رو ده کاته یه کتاپه رستی، هه شیانه سه ته مکارو په یمان هه لوه شینه وه دیه، ﴿وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ﴾ و دلحال ئینکاری نایه ته که ونی و فورئانی به کانی ئیمه ناکا به رامبه ره به نیعمه ته کانی ئیمه سپله نابئ مه گه ره هه موو نه وانه یی: که زور سه ته مکارو دل په ق و سپله ن، زیده ره ویان کردوه له کوفرو بی دینی دا، نه گینا ده بوایه دوا یی بینینی نهو هه موو نایه ته که ونی یانه، دوا یی به خشی نی نهو هه موو نیعمه تانه پی یان: که بریکیان رزگار کردنیانه له ناو خه ته ری شه پو لی دم ریادا. له خودا په رستی و خودا ناسی ژیاوان نه بو و نایه وه. ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ وَأَخْشَوْا يَوْمًا لَا يَجْزِي وَالِدٌ عَن وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ عَن وَالِدِهِ شَيْئًا﴾ نه یی ناده می زادی نه! هه موتان له خودای خو تان بترسن، نهو خودایه یی ههر نهو خودایه و ههر نهو دروستی کردون و رزق و روژی نیوه دوا وه ده ییدا، نهم بونه و مره یی بو نیوه و

گونجاندوه سودی لی وهر بگرن و تیدا بژین. له سزاو تو لهی
خودای خو تان بترسن، ترسی روژیکتان هه بی تا خه یال بر بکا
ترسناک و پر کاره ساته، نه و روژدهش روژی قیامه ته، نه و
روژهیه باوک و سه سهر کوپی خو ی ناپرزی، نه گهر له فه رزی
محالدا بیهوئ خو ی به قوربانی بکا، عه زابی رو له که ی بخاته
سه ر خو ی لی قبول ناکری و پینشیاره که ی رمت ده کری ته وه،
هه روه ها هیچ کو رو کچیک هیچ سود و قازانج و یارمه تیه کی
بو باوک و دایکی نابی، نه گهر بیهوئ خو بکا به قوربانی
باوک و دایکی و تاوانی نه وان هه لیکری لی قبول ناکری،
﴿إِنْ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا﴾ بیگومان واده ی خودا حه قه و
باشگه زبون وه ی تیدا نیه، قیامه ت راده بی و هه موو که س
پاداش و سزای خو ی و مرده گری ته وه، که وایی خو تان بو نه و
روژه ناماده بکه ن. **﴿فَلَا تَعْرَتُكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا﴾** با جوانی و
رازووی ژیا نی دنیا نیوه هه لئه خه له تینی و دل و دهر و نتان
پییه وه په یوه ست بی و باوه شی پیدابکه ن و قیامه تان له بیر
بجیته وه و خو ی بو ناماده نه که ن، **﴿وَلَا يَغُرَّتْكُمُ بِاللَّهِ الْغُرُورُ﴾**
با شه تان نیوه هه لئه خه له تینی و نه جیته بن کلیشه تانه وه،
به م رهنکه هه لئان نی بو تاوان کردن و به وه له خسته تان به ری
که خودا لیخو شبو و به حیلیم و رحیم و شه قه قه نه. تاوان تان
له پیش چاو جوان بکا و قیامه تان له بیر به ری ته وه. **﴿إِنَّ**
اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ﴾ زانیاری کاتی رابوونی قیامه ت هه ر
لای خودایه و به س، ته نیا په روه ر دگار دزمانی قیامه ت که ی
را ده بی، ته نانه ت فریشته کانی نزیک باره گای نه قدس و
پیغه مبه رانیس له م باره وه چ زانیاریکیان نیه، **﴿وَيُنَزَّلُ**
الْقَيْثُ﴾ هه ر خودا ده توانی باران ببارینی و هو کاره کانی
بره خسینی و نه ندازه که ی دیاری بکا، (زانیانی کاتی باران
به ته حدیدی و نه ندازه ی بارانه که و چونیه تی بارینه که هه ر
خودا دزمانی و به س). له وانه یه ئاده میزاد به هو ی زانیاری و
ته جرو به و نامیری که ش و هه وانا سیه وه کاتی بارینی باران
بزان به لام هه رگیزاو هه رگیز ناتوان هو کاره کانی بارینی
باران بره خسین، هه موو دنیا کو بیی ته وه ناتوان هه وری
باراناوی دروست بکه ن و به ویستی خو یان له و شو یانانه ی
مه به ستیانه باران ببارینی ده قه که ش نه وه ده که یه نی و
ده چه سپینی: که هه ر خودا ده توانی باران ببارینی، چونکه

الَّذِينَ يُولِجُ اللَّيْلُ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارُ فِي اللَّيْلِ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ لَبْلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢١﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّمَا يُدْعَوْنَ
مِنْ دُونِهِ الْبَطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٢٢﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ
الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ يَنْصَبُّ اللَّهُ لِيُرِيَكُمْ مِنْ آيَاتِهِ إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٢٣﴾ وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَوَجٌ
كَالظُّلُمِ دَعَوْا اللَّهَ تَحْصِينَ لَهُ الَّذِينَ قَلَّمَا تَجَنَّبَهُمْ إِلَى الْبَرِّ
فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَسَّارٍ كَفُورٍ
﴿٢٤﴾ يَأْتِيهَا النَّاسُ أَنْفُورًا يَكْفُرُوكُمْ وَأَخْشَوَاتُومًا لَا يُجْرِي وَاللَّهُ
عَنْ وَلَدِهِ. وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَارٍ عَنْ وَلَدِهِ. شَيْئًا إِنَّ وَعَدَ اللَّهُ
حَقًّا فَلَا تَعْرَتُكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّتْكُمْ بِاللَّهِ
الْغُرُورُ ﴿٢٥﴾ إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ
وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا
وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿٢٦﴾

سُورَةُ الْقَمَانِ

هه ر خودا ده توانی نه سبابه که ونیه کان بره خسینی بو
بارینی باران!! **﴿وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ﴾** هه ر خودا دزمانی
نه وه ی له مندالانی ئافره ت دایه جیه نیره یان مییه یه که، یان
زیاتره، رهو شته کانی شیوه و رو خساری چۆن و چۆن نین. هه ر
خودا به یه قینی و به ته وای دزمانی جی له مندالان دا هه یه،
هه ر له سه ره تای په یدابوونی نه و منداله له مندالان دا تا روژی
هاته ن دنیا ی له هه موو کات و طه وریکی!! هه ر خودا دزمانی
شیوه و رو خسار و رهو شتی، تاپیه ته مندی و ئاماده باشی چۆنه و
جیه و تا چ ناستیکه **﴿وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا﴾**
هیچ که سیك نازانی سبه ینی چی ده کاو چی به سه ر دی،
نازانی نه وه ی به یانی ده یکا خیره شه ره باشه خراپه، نازانی
به یانی تووشی نه خووشی ده بی یان به له شساغی
ده مینی ته وه... هتد. **﴿وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ﴾** هیچ
ئاده میزادیك نازانی له کوئ دهری، نازانی نایا له ولاتی خو ی
ده مرئ یان له ولاتیکی تر سه ره دنی ته وه. **﴿إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾**

تیپەر دەبن ئەندازەو پیویریکن لەهەڵخولانی زەوی بەدەوری
خۆیداو لەبەرامبەر خۆردا پەیدا دەبن، دەی ئەو کاتە
پەروردگار بونەومری بەدی هیناوە ئەم شەوو رۆژە
ناسایییە ئیستا نەبوە. حەقیقەتی ئەو شەش رۆژانەی خودا
بونەومری تیدا بەدی هیناوە ئەنیمە نادیارەو هەر خودا
دەزانن چۆن! ﴿لَمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ﴾ پەروردگار
کۆنترۆلی عەرشی کردووە، یان بەو شیوەیە: کە شیاوی
خودایەتی خۆیەتی ئیستیوای لەسەر عەرش کردووە عەرش:
گەورەترین مەخلووقی بوونەومرە، بەزمان و بەمەکان
ناپیورئ و ئەندازەدار ناکرئ. ﴿مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا
شَفِيعٍ﴾ ئەی ئادەمیزادینە! جگە لەخودا کەس نیه پشٹیوان
یارمەتیدەرتان بئ هەر ئەو دەتوانن نەفەتات پئ بگەیهنن
زیانتان لئ دوور بختەو، بەی ئیزن و رمزەمندی خودا
کەس نیه بتوانن تکاو شەفاعەتتان بۆ بکا، ﴿أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ؟﴾
ئەو بۆچی بیر ناکەنەووەو نامۆزگاری و مرناگرن و لەناکاما
بروا بەخودا بکەن و ببە یەکتاپەرست!

﴿يُذَبِّرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَرْجُؤُهُ إِلَىٰ يَوْمِ كَانَ
مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ﴾ ئیش و کاری بوونەومر بەدەست
خۆیەتی، راگرتنی بونەومر و بەرپۆەبردنی بەعالمی بالاو
پایینیەو بەو شیوە تۆکمەو رێک و پێکە تایبەتە بەخوداوە
هەر ئەو هەلیدەسورپنئ، هەموو کار و باریکی بوونەومر
کە لەناسمانەکان و زەوی و ناویاندا هەیە، رۆژی قیامەت
ناکامەکی بۆ لای خوا بەرز دەبێتەو، سەرەنجای هەموو
شتیک بۆ لای ئەووە ئەو برپاری یەکاڵاکەرەو دەربارمیان
دەردەکا. ئەندازە ماوەی رۆژی قیامەت هەزار سالی تەواوە
لەو رۆژو مانگانە ئیمە لەژیانی دنیادا حیسابیان پئ
دەکەین. ﴿يُذَبِّرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ﴾ دیمەنەکە
لەژیانی ئادەمیزاد نزیک دەکاتەو، ئەگینا مەودای تەدبیر و
بەرپۆەبردنی خودا لەمەودای ناسمانەکان و زەوی
بەر فراوانترە، وەلئ هەستی ئادەمیزاد بەسیەتی کە
لەبەرامبەر ئەو مەجالە فراوانەدا بوەستی و سەرەنج بداتە
بەشیک لەدیاردە بەرپۆەچوونی ناسمانەکان و زەوی.

﴿ذَلِكَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْغَزِيْزِ الرَّحِيْمِ﴾ هەلسورپنەر و
بەرپۆەبەری ئەم هەموو شتانە ناو بوونەومر بەناشکراو

بیگومان خودا زاناو ئاگادارە نەک هەر بەم پێنج شتانە
بەلکۆو زانیاریەکی هەموو شتیکی کۆنترۆل کردووە
ناشکراو نەینی هەموو شتیکی بەئەو پەری زانیەو دەزانن
هیچ وردو درشتیکی لئ پەنەن نیه.

کۆتایی سورەتی لقمان

سورەتی (السجدة)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿اَلَمْ أَنْزِلْ الْكِتَابَ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ ئەم
قورئانە گەورەو پیرۆزە هیچ شک و گومان لەووەدا نیه
لەخوداوە بۆ سەر دئی موحەممەد نازل بووە، نەسیحەر و
نەشیعەر و نەسەج و جەنجولوتی کۆلەو دەنانییە. بەلکۆو
کەلامی خودای بوونەومرە، کەلامی خودای ئادەمیزاد و
جند و کەیه بەگشتی.

﴿أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ﴾ بەلکۆو ئەو موشریکانە راست ناکەن و
دروو بوختان هەلەدەبەستن لەووەدا: کە دەلێن: موحەممەد بۆ
خۆی ئەم قورئانە هەلەبەستووە نەمجار خودا رەدیان
دەداتەووە دھەر موی: ﴿بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ﴾ بەلکۆو ئەو
قورئانە حەق و چەسپاوە لەلایەن خودای خۆتەو بەنیگا بۆت
نیردراو، ﴿لَتَنْذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَاهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ
يَهْتَدُونَ﴾ بۆ ئەوێ گەل و نەتەوێەک: کە قورەیشە بیان
ترسینن لەعەزابی خودا و تۆلە سەختی، ئەگەر بەردەوام بن
لەسەر کوفرو بێدینی، ئەو گەل و نەتەوێەک لەپیش تۆوە
ترسینەرمان بۆسەر رەوانە نەکراو، ئەتۆمان کردووە
بەپێغەمبەر بۆ ئەوێ رێگای راستیان بۆ رون بکەیهو،
بەھومیدی ئەوێ بەترساندن و نامۆزگاری تۆ هیدایەت نامیز
بن و رو لەکوفرو شێرک وەرگێرن و موسوڵمان بن و
بەختەومری دنیاو قیامەت بۆخۆیان دەستەبەر بکەن.

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ﴾
خودا بەدیپنەری هەموو بوونەومرە، ناسمانەکان و زەوی و
ئەوێ تێیاندا یە لەنەبووەو دروستی کردون لەماوەی شەش
کاتدا، ناشکرایە مەبەست بەئەو رۆژانە رۆژی ناسایی ئیمە
نیه، چونکە ئەم شەوو رۆژێ: کە ئیستا بەسەر ئیمەدا دین و

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْم ۱ تَنْزِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْمَلِئِينَ
 ۲ أَمَرُوا لَوْ أَفْتَرْتَهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا
 مَا آتَانَهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ۳ اللَّهُ
 الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
 ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ أَفَلَا
 تَتَذَكَّرُونَ ۴ يُدَبِّرُ الْأُمُورَ السَّمَاءُ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يُعْرجُ
 إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ ۵ ذَلِكَ
 عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۶ الَّذِي أَحْسَنَ
 كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ وَبَدَأَ خَلْقَ الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ ۷ ثُمَّ جَعَلَ
 نَسْلَهُ مِنْ سُلالَةٍ مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ ۸ ثُمَّ وَسَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ
 مِنْ رُوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا
 مَا تَشْكُرُونَ ۹ وَقَالُوا أَإِذَا ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ أَإِنَّا لَفِي
 خَلْقٍ جَدِيدٍ بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ كَافِرُونَ ۱۰ قُلْ يَتَوَفَّنَا
 مَلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِنَّكُمْ تُرْجَعُونَ ۱۱

به نهی نی یه وه، هه رچی له بهر چاوه و له بهر چا و نیه، نه وهی
 به دل دا راده بووری و ئاده میزاد ته سه وری ده کا، یان
 به خه یالیش بهی پی نابا، له وانهش نهی نی ترو به رفراوانتر
 له لای خودا عه یان و نمایانه و به و بهری زانیاری و ناگاداری به وه
 کو نتر ولی کردون و کاتیک نه به وه نه یان زانی، بالاده ست و خاومن
 ده سه لاته، هه موو شتیک گه ردنکه جهی ته، به ویستی نه و
 ده گه ری، خاومن هیزو توانایه به توندی توله ی له کافرو
 هاوه لدانه ران ده ستی نی، سزای به نییش و سامناکه بو نه وانه ی
 به یامی پیغه مبه ره کانی رمت ده که نه وه، به ره حم و خاومن
 به زه یی به بو بهنده راستاله موسولمانه توبه کاره کانی

﴿الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ﴾ نه و به ری و ده بهرو
 هه ل سو ری نه ره زانا و به توانایه نه و خودایه یه: که هه موو
 شتیک به جوانی دروست کردوه، له هه ر شتیک بروانی هه ر
 له ذمه تا مه جه ره، ده بی نی به ری ک و پتیک به دیه یان و، ده ست
 ره نگینی یان پی و ده دیاره. ﴿وَبَدَأَ خَلْقَ الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ﴾
 به رو مردگار سه رمتا باوکی ئاده میزاد که ناده مه له قور
 دروستی کردوه، قوریش بریتی به له ناو و گل، هه ر بو یه شه
 ناده میزاد له پتیکاته و به رده وام بوونی ژیا نی دا پشت به ناو و
 گل ده به ستی،

﴿ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلالَةٍ مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ﴾ پاشان خودا وای
 دانا وه و وای ره خساندوه: که زرو پتسی ئاده میزاد به وه ی
 تیکه ل بوونی ناوی پیا و (مه نی) به ناوی نافرمت که هی لکو که ی
 تیدایه و پیکه وه متور به ده بن و زاو و زئ ده که ن، به م شی و ده
 گه رای ئاده میزاد دری ژه به ژیا نی دهاد و زماره یان زور ده بی و
 به جیهان دا بلا و ده به نه وه

﴿ثُمَّ سَوَّاهُ﴾ پاش نه وه ی باب به گه وه ری ئاده میزادی له گل
 دروست کردو جه سه ته ی ری ک خست، نه ندانه کانی جه سه ته ی
 ری ک خستن ﴿وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُوحِهِ﴾ گیانی به به رده ا کردو نه و
 گیانه ی تای به ته به خودا خو یه وه و جگه له خودا که س
 حه فیه ته ی نازانی، نی تر له نا کامی نه و گیان به به ردا کرده دا
 جم و جو لی پتیکه وت و نهش و نه می تیکه وت و هه ست و سه ووری
 تیدا پهیدا بوو، ده رگای زانیاری لی کرایه وه، نه و ئاده میزاده
 سه رسو ری نه ری لی که وته وه. ﴿وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ
 وَالْأَفْئِدَةَ﴾ نه و متا خودا گو یجکه ی پیداون بو بیستن و چاوی

پی به خشیون بو دیتن، عه قل و بیرو هو شی پیدان بو جیا
 کرده وه ی چاک و خراب و حه ق و به تال له یه کتری! ﴿قَلِيلًا مَا
 تَشْكُرُونَ﴾ وه لی نی وه ی ئاده میزاد سپله و پی نه زانن،
 له بهر ام بهر نه و هه موو نیعه تانه ی پیتان به خشراوه به که می
 نه بی سو پاسی خودا نا که ن،

﴿وَقَالُوا أَإِذَا ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ أَإِنَّا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ﴾
 نایه ته که دیدو بو جونی مو شری که کان راده نوینی و لی یانه وه
 ده گپی ری ته وه ده فهر مو ی، مو شری که کان ده یان گو ت، نایا نه گه ر
 نی مه مر دین و جه سه ته مان رزی و بو ینه وه به گل و خو ل تازه
 جاری کی تر زیندو ده بی نه وه، ری تی تیده جی و ده گونجی پاش
 نه و رزین و پو لکانه سه ر له نو ی جاری کی دی نی مه زیندو
 بکری ینه وه؟؟ ﴿بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ كَافِرُونَ﴾ واته: نه و
 مو شری که انه هه ر به و نه ندوه نه و ده ستان، که نی نکاری قود مر تی
 خودا بکه ن له سه ر به جیهانی و یسته کانی و به س، به لکو و

ئەوانە ئىنكارى زىندوبوونەو دەگەر ئانە دەمان بۇ لای خودا بۇ
 حېسابو كىتابو وەرگرتنەو دى پاداشو سزا دەكەن!
 ﴿۱۱ قُلْ يَتُوفَّاكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ﴾ نەى
 پېغەمبەر! بەو موشرىكە نەفامانە بلى؛ فرىشتەى گيان
 كېشان بەفەرمانى خودا لەكاتى تەواو بوونى تەمەنى
 ديارىكراتان گيانتان دەكىشى؛ ئەمجار ئەم فرىشتە چۆنەو
 چۆن گيانەكان دەكىشى؛ لەراستىدا ئەو دە نەئىنى يەكە
 لەنەئىنى يەكانى خوداو لەم سەرچاوە راستەو وەرى دەگرىن و
 بەچاوى خۆشمان ئاشارەكەى دەمىن، ئىتر برىوايان پېيەتى و
 لەومزىاتر چى لى نالئىن. ﴿ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ﴾ پاشان
 ئىو دەى مردن و دۇنيا و ڤىران بوون زىندودەكرىنەو دە بۇ لای
 خودا دەگەرپىنەو. ﴿۱۲ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُوا
 رُءُوسِهِمْ عِندَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا لِنَعْمَلَٰ صَالِحًا إِنَّا
 مُوقِنُونَ﴾ ئەگەر تۆ ببىنى نەى پېغەمبەر! لەو كاتەدا؛ كە
 كافىرەكان لەبەردەم خوداى خۇياندا رادەو سىتىندىر، سەرى
 خۇيان شۆر كىردەو ملكەچ و رىسوا بوو، لەشەرمان و
 لەعەبەتەن نازان چ بگەن و چ بلىن، ئەگەر تۆ حال و وزعى
 ئەوانە ببىنى دىمەنىكى سامناك و گەورەو سەرنج راكىش
 دەمىنى، دان بەتاوانى خۇياندا دەنئىن و دەلئىن؛ خودايە
 زىندوبوونەو دەو حەشرمان بەچاوى خۇمان دىتن، تەصدىق و
 پىشتىگرىكردى تۆمان بۇ پېغەمبەرانت بىست، ئەو دى؛ كە
 شك و گومانمان لى هەبوو پېغەمبەرمانان تىدا
 بەدرۆخستەو لىمان بوو بەيەقىن و شك و گومانمان
 دەربارى نەما. داوات لى دەكەين بمانگىرپەو دە بۇ دۇنيا،
 بمانبەرەو دە بۇ دۇنيا ئىتر كىردەو دى چاك ئەنجام دەدەين، بىرو
 باومرى راست و حەق پەيىرەو دەكەين و وا دەكەين تۆمان لى
 رازى بى، ئىمە ئىستا دلىيان لەتاك و تەنھايى زاتى پاكى.
 ﴿۱۳ وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًى﴾ ئەگەر بمانوئىستايە
 هەموو كەسك تۇقىق بدەين و هىدايەت وەربگرى كىردەو دى
 چاك ئەنجام بىدا، دەمانتوانى بىكەين و چ ئەركىكى تىدا
 نەبوو، ﴿وَلَكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ
 أَجْمَعِينَ﴾ بەلام حىكمەتى خودا و ا هاتوو دە داخوازى ئەو
 بوو؛ كە ئەم مەخلووقاتە؛ كە ئادەمىزادە بىداتە دەست

ئىختىيارى خۇى، بۇ خۇى بەوىستى خۇى رىگای هىدايەت يان
 رىگای گومرايى بگرىتەبەر. ئەمجار بەهوى ئەو حىكمەتە
 خودايى يەو ئەو برپارە ئەزەلىيە خودايى يەو كە داويەتى؛
 كە دەبى دۆزەخ پر بكا لەئادەمىزادو جندۆكە لەوانەى شىاوى
 دۆزەخنو بەوىستى خۇيان رىگای گومرايى دەگرن. هەر
 كەسە بەگوئىردى ئامادەباشى بۇ ئىماننەئان يان مانەو لەسەر
 كوفر، سزاو پاداشى دووارۆزىان وەربگرەو. ﴿۱۴ فَذَرُوا بَنِي
 نَسِيمٍ لِّقَاءِ يَوْمِكُمْ هَٰذَا﴾ ئەم عەزابە بەئىشە بچىزن بەهوى
 ئەو دەو كە لەدۇنيادا ئەم رۆژمەتان لەبىر چوبوودەو، يان
 لەبىر خۇتان برىبوودەو. خۇتان بۇ ئامادە نەكرد، هەرەشەو
 تەھىدىدى نايىنتان پاشگوئ خست. زىندوبوونەو دى هاتنى ئەم
 رۆژمەتان بەلاو درۆ بوو، بۆيە ﴿إِنَّا نَسِينَاكُمْ﴾ ئىمەيش لەبىر
 خۇمانتان دەبەينەو، پاشگوئىتان دەخەين، واتە؛ واتان مامەئە
 لەگەل دەكەين وەكوو ئەو لەبىرمان چوبەنەو، چونكە خودا
 هىچى لى گوم نايى و هىچ شتىكى لەبىر ناچىتەو. ﴿وَذَرُوا
 عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ بچىزن عەزابى ئاگر بۇ هەتا
 هەتايە تىدا دەمىنەو لەتۆلەى كوفر و بەدرۆ خستەو دى
 بۇ پېغەمبەرمان و كىردەو دى خراپتان. ﴿۱۵ إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا
 الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا
 يَسْتَكْبِرُونَ﴾ نەو دەكوو ئىمان دەهئىنى بەناياتى ئىمە،
 بەقورئان و نىشانە كەونىيەكان، بەپېغەمبەرمان و فرىشتەكان،
 ئىلا ئەوانە ئىمان دەهئىن؛ كە هەر كاتى بەو نايەتانه
 نامۆزگارى بكرىن و قورئان يان بۇ بخوئىندىتەو دەو گوى
 رادەگرن و دلى خۇيانى بۇ دەكەنەو، ئىتر بەرەو رو دەكەونە
 سۆزەو زەلىلى و گەردنكەچى خۇيان بۇ خودا رادەگەينەن.
 لەسۆزەكەياندا خودا بەپاك و بەرز دەگرن لەو دى كە
 خىزان و مندال و هاوئى هەبى، حەمدو سوپاسى خودا دەكەن
 لەسەر نىعمەتە جۇراو جۇرەكانى، تەسبىح و تەحمىد دەخەنە
 پال يەك، واتە؛ دەلئىن: ﴿سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ
 الْأَعْلَى﴾ چونكە ئەوان دلىان بەئىمان بەخودا
 بەپېغەمبەرمانى و بەهاتنى رۆژى قىامت ئاودانە تەكەببۇر
 ناكەن لەبەندايەتىكردن بۇ خودا شوئىنكەوتنى شەرىعەت و
 پابەندىون بەفەرمان و نەهەيەكانى. ﴿۱۶ تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ

الْمُضَاجِعَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا ۚ لَا تَهْنِئْتَانِ مِنَّا ۚ
جهسته‌یان به‌رز دہیتہ‌وہ لہ جیگہی گہرمو نہرمی
نووستنیان، ہرچہ‌ندہ جیگاگہیان جاذیبیہتو ہیژی
کتیشندہی ہہبیو حہزیان لہحہسانہوہو نووستن بی نووہرہ
ناگرن و ہلہدہستن بو شوہ نوپژو خوداپہرستی بو لالانہوہو
سکالا کردن لہقاپی پہرومردگاریان، ﴿وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ﴾
لہو رزقو روژیہی پیماں داوہ دہہخشن، زہکاتی مالو
سامانی خویمان دہردہکەن، نادہمیزادانی تر فیزی زانینو
زانباری دہکەن، ریگای خیرو خوشی زیان بو خەلکی رون
دہکەتہوہ. ﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءُ
بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ ہیج کەس لہفریشتہو پیغہمبہرانو
نادہمیزادانی تریش نازانی چ پاداش و نازو نیعمہتیکیان بو
دانراوہ، ئەوہی بو ئەوان برپاردراوہ ہیئندہ گہورہو نایابو
بہنرخہ کەس نہیدیوہو نازانی چہو چۆنہ، ئەمەش پاداشی
ئەو کردہوہ باشانہیانہ: کە لہدونیا دا نہنجامیان داوہ
بہنہینیو بی ریبابازی بۆیہ خودا ئەو نازو نیعمہتہ کەس
نہدیتوہی بو برپار داوہ. ﴿أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ
فَاسِقًا؟ لَا يَسْتَوُونَ﴾ نایا کەسێک بپروای بہخوداو
بہپیغہمبہری خودا بی، پابہندی فەرمانو جەلہوگیرہکانی
پہرومردگاری بی، یەکسانہ لہگەل کەسێک بی بروابیو
سہرپیچی فەرمانی خودا بکاو پیغہمبہر بہدرو بخاتہوہ؟
بیگومان یەکسان نین و روژی قیامەت حیسابو لیکوئینہوہیان
جودایہ، پاداش و سزایان وەکوو یەک نیہ! ﴿أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَىٰ نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾
ئەوانہی نیمانیان بہخوداو بہپیغہمبہری خوداو
بہزیندوبوونہوہ ہہبوہ، وێرای نیمانی راستو پتہویان
کردہوہی باشیان ئەنجام داوہ ئەوہ بو ئەوان باخو باخاتی
جوان رازاوہی بہہہشت ہہیہ. قەصرو بالہخانہی بہرزو
خوشیان تیدان، شوینی حەوانہوہو زیان تیدا بہسہربردن،
﴿وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ﴾ بہلام ئەوانہی فاسقو
کافرہوون بہخوداو لہخودا یاخی بوون، وێرای کوہرو
بیدیئیان کردہوہی ناشیرینیان نہنجام داوہ، ئەو شوینی
حەوانہوہیان لہقیامەتدا شوینی حەوانہیان ناگری دوزخہو

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُوا رُءُوسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ
﴿۱۲﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًى وَلَٰكِن حَقَّ الْقَوْلُ
مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿۱۳﴾
فَذُوقُوا يَمَّا تَبْتَغُونَ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا إِنَّا نَسِيتُكُمْ
وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۱۴﴾ إِنَّمَا يُؤْمِنُ
بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿۱۵﴾ تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ
عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
يُنْفِقُونَ ﴿۱۶﴾ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءُ
بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۷﴾ أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا
لَّا يَسْتَوُونَ ﴿۱۸﴾ أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ
جَنَّاتُ الْمَأْوَىٰ نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۹﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا
فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ
لَهُمْ دُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿۲۰﴾

تیدا نیشتەجی دہبنو بو ہتا ہتایہ لہویدا دہمیننہوہ.
﴿كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا﴾ ہەر کاتی نازاری
سەختو بہئیش وایان لی بکا پەلہی ہاتنہ دہردہوہو
دہرجوون لہناو دوزخ بکەن، فری دہدرینہوہ بو ناو ناگرو
ہەولہکەیان بپہودہ دہبی، ﴿وَقِيلَ لَهُمْ﴾ پییان گوترا، واتہ:
پییان دہگوتری: ﴿ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ﴾
بچیژن عەزابی ئەو ناگرہی لہدونیا دا برواتان پیی نہبوو،
دەتانگوت زیندوبوونہوہ نیہو حیسابو لیکوئینہوہ دروہو
پاداشو سزا نابن!

﴿وَلَنَذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَذَىٰ ذُنُوبَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ﴾ بیگومان پیش ئەو عەزایہ گہورہو سامناکە،
عەزابی کەمو نزیک، کە عەزابی دونیایہ پییان دہچیژن،
توشی دہردو بہلاو ہاتو فریو کارساتیان دہکەین نہخوشیو
کوشتن و برینیان بہسہردا دہہینن.

﴿۲۲﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ ﴿۲۳﴾ کی لهو کهسه سته مکارتره؟ واته کهس لهو کهسه سته مکارتر نیه، که خودا به نایاتی قورنان و موعجیزه ی پیغه مبه ره که ی هوشیاری کردوته وه به ندو ناموزگاری بؤ ناردوه ریگای حه قو به تالی بؤ دیاری کردوه، که چی روی لی و مرگی راوده و نینکاری کردوه، پاشگوینی خستوه و له بیرخوی بردوته وه، بیگومان نیمه توندترین سزا له تاوانباران ده سینین، توله لهو کافره له تاوانبارانه ده سینینه وه و ناهیلین به سه ریانه وه بچی.

﴿۲۴﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَائِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِنَبِيِّ إِسْرَائِيلَ ﴿۲۵﴾ بیگومان ته وراتمان داوه به موسا، نه توش نه ی موحه مه ده هیج دوو دل مه به لهو قورنانه ی بؤت دهنیرین، چون کیتابمان بؤ تۆ ره وانه کردوه، ناوایش کیتابمان بؤ موسا ناردوه، نه تۆ شتیکی تازه قه للا و نامؤنی له ناو پیغه مبه ران دا، زور ناده میزادی تر پیش تۆ کردومان به پیغه مبه رو کیتاب و شریعت و زانیاریمان پی به خشیون.

﴿۲۶﴾ وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿۲۷﴾ نیمه له نه ته وه ی ئیسرائیل پیشه و او سه رکرده مان ره خساندن به پشستیوانی و نیزنی نیمه بانگه وازی نه ته وه که یان کرد بؤ ئیمان نه ینان و کرده وه ی باش و ره وشتی بهرز، نه مهش به وه ی به رده و امبوونیان له سه ر خودا په رستی و پشتگیرکردنی پیغه مبه رده گانیان، صه برو نارامییان له سه ر نه و هه موو نایات و نارده حه تی ه ی له دونیادا تووشیان بوو به ده ست فیرعه ون و داروده سته که یه وه. نه وانه برپوای ته و او یان به و نایات و نیشانه هه بوو که به لگه ی تاك و ته نه های نیمه بوو. ﴿۲۸﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۲۹﴾ بیگومان خودای تۆ نه ی موحه مه ده! رۆژی قیامت حوکه و برپاری راست و دروست له نیوان به نده گانی دمرده کا، کیشه و نیزاعیان یه کالآ ده کاته وه، حیساب و کیتابیان له گه ل ده کا، ﴿۳۰﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسَاجِدِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ أَفَلَا يَسْمَعُونَ ﴿۳۱﴾ نایا بؤ نه و موشریک و سه رره قه به درۆ خه رده وانه دمرنه که و توه و

وَلَنَذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَذَىٰ ذُنُوبَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ ﴿۳۲﴾ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۳۳﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ ﴿۳۴﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَائِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِنَبِيِّ إِسْرَائِيلَ ﴿۳۵﴾ وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿۳۶﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۳۷﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسَاجِدِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ أَفَلَا يَسْمَعُونَ ﴿۳۸﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا سَوَّيْنَا الْأَرْضَ الْأَرْضَ الْجُرُزَ فَتَخْرِجُ بِهَا زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ أَرْبَعُهُمْ وَأَرْبَعُهُمْ أَفَلَا يَبْصُرُونَ ﴿۳۹﴾ وَقَوْلُوكَ مَتَىٰ هَذَا الْفَتْحُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿۴۰﴾ قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿۴۱﴾ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْتَظِرِ إِنَّهُمْ مُنْتَظَرُونَ ﴿۴۲﴾

سُورَةُ الْأَنْعَامِ

نه بوه نیمه جهند گه ل و نه ته وه مان له چاخه پیشینه کان دا له ناو بردون؟ نازانن نیمه جهندان گه ل و نه ته وه مان به وه ی سه ریچی فه رمانی خودا و ره تکرده وه یان بؤ په یامی پیغه مبه رانیان قه لاجۆ کرده؟ ئیستا نه وانه ی تۆ به درۆ ده خه نه وه و په یامه که ت رمت ده که نه وه له سه فه ره و هاتو چۆیان دا به سه ر شوینه وارو که لاوه ی نه و نه ته وه له ناو چوانه دا دین و دمرۆن، به چاوی خۆیان دیمه نی شارو گوندی ویرانبووی گه لی عاده و شه مودو قه ومی لوط ده بینن. ﴿۱﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ أَفَلَا يَسْمَعُونَ ﴿۲﴾ بیگومان له قه لاجۆ کردنی نه و گه ل و نه ته وانه دا، له ویرانکردنی شارو گوندو خانو به رده یان دا به وه ی سه ریچی کردن و به درۆ خستنه وه ی پیغه مبه ران و رزگارکردنی خاوه ن باومرآن و شوینکه وتوانی پیغه مبه ران، به لگه و نیشانه هه ن له سه ر قودرمت و ده سه لاتی نیمه، په ندو ناموزگاری هه ن بؤ که سیک په ند نامیز ببی.

﴿۲۷﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ أَنْعَامُهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ؟﴾ نایا نهو عمر دبه موشریکانه و هه موو نه وانه ی پروایان به زیندو بوونه و ده نیه نابینن نیمه چهند به توانین له سهر زیندو کړنده و دی مردو، نه ووتا: نیمه ناو کیش ده کین له ناسمانه و ده یان له چووم و جوگا کانه و ده بو سهر زوی وشکو برینگو سوته مهرؤ زوی یه که ناو دده دین و زیندو ده که یینه و ده کشتو کالی سهوز لهو زهوییه مردوه دمر دینین و ده یکه یینه له و مرگا، نازده له کانیا لئ دله و مرین، دانه ویله و بهر و بوم و میوه جاتی لئ دمر دینین و ده یکه یینه خوړاک و بزوی ناده میزاد، نایا به چاوی خوین نه م دیارده و حالته سالانه و مرزانه نابینن، هه تا بزنان: که نیمه به توانین له سهر زیندو کړنده و ده، ﴿۲۸﴾ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ نهو موشریکه نه قامانه به شیوه ی پر سیاری گالته و ده دلین: نهی موحه ممه! که ی نهو هه پر شانیه لیمان ده که ی دینه جئ و که ی خودا تو له ی تو مان لئ ده سین؟؟ نه که مر نیوه (خوؤت و هاود لانت) راست ده که ن له هاتنی نهو هه پر شانیه لیمان ده که ن ﴿۲۹﴾ قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ﴾ نهی پیغه مبهرا! به و کافرو به درؤ خه ره وانه بلئ: روژی دادگایی کړدن و یه کالاکړنده و ده بریاردان له نیوان ناده میزاددا روژی قیامه ته، نهو روژه ی: که نیمانه نیانی کافرو توبه کړدن هیچ سودیکیان نابئ و ناشگیر درینه و ده بو زبانی دنیا بو نه و دی توبه بکه ن و نیمان بئین و کړده و دی چاک بکه ن. چونکه نیمانی و مرگیا و په سندنو توبه و گه رانه و ده بو لای خودا له زبانی دنیا دا سودی هیه له قیامه تدا که لکی نابئ. ﴿۳۰﴾ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْتَظِرْ إِلَهُمُ مُنْتَظَرُونَ﴾ نهی پیغه مبهرا! رویان لئ و مرگیا و ده گوئ به هه لویستی ناشیرین و به درؤ خسته و دیان مه ده، به رده و امبه له سهر گه یاندنی په یامی خوؤت و چا و مروانی نهو یارمه تی و سهر که و تنه بکه: که خودا واده ی پی داوی، بیگومان خودا واده ی خو ی دینیته جئ و به سهر ناحه زانتدا سهرت ده خا!

کوتایی سوره تی السجدة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١﴾ وَأَتَّبِعْ مَا يوحى إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٢﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٣﴾ مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فِيْ جَوْفِهِ. وَمَا جَعَلَ أَزْوَاجَكُمْ الَّتِي تَنْظُرُهُنَّ مِنْهُنَّ أَهْمَتَكُمْ وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ذَلِكَمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ ﴿٤﴾ ادْعُوهُمْ لِأَبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَلْيَخُونُكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوْلَاكُمْ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ. وَلَكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥﴾ الَّذِينَ أُولُوا بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُمْ أَمْهَتُهُمْ وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَى بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَعْمَلُوا إِلَى أُولِيَائِكُمْ مَعْرُوفًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٦﴾

سوره تی (الاحزاب)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿۱﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ﴾ نهی پیغه مبهرا! به رده و ام به له سهر ته قوا ی خودا و له سزاو عیقا بی برترسه، پابه ندی فهران و جله و گیر یه کانی به، گوئ بو کافرو مونا فیه کانه رانه گره، له هیچ شتیکدا راوی زیان پی مه که حه زه ریان لئ بکه، نه چی پی شنیاره کانیا ن قبوول بکه ی، نه چی له بهر خاتری رما مهن دی نه و ان کوړو مه جلیسیان بو بگری و له گه لیان کو بیبه و ده موسو لمانه هه ژارو جل شپه کانه له خوؤت دوور بخه یه و ده، ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾ بیگومان په رومردگار زانایه به سهر نه جامی کاره کانه، دانایه له گو فتار و کړده و دی دا، هه ر خودا شیایو نه و میه پابه ندی فهران و نه هیه کانی بی، ﴿وَأَتَّبِعْ مَا يوحى إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ﴾ شوین نهو سروسو نیگایه بکه و ده: که له خودا و ده بوؤت دهنیردری، به گو یږه ی قورشان هه لئس و که و ت بکه، ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا﴾ چونکه بیگومان په رومردگار هیچی لئ گوم

دەفەرموئ: ﴿۵ اذْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ اقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ﴾ ئەو
 كورپانەى بە قەسە كەرد و تانن بە كورپى خۆتان و بە ياساى (تەبىي)
 پال خۆتان داو، پال باوكى خۆيان بەدن، ئەو بە سەندەو
 عەدالەتكارىيە لای خودا و گونجاو لە گەل و اقەى و
 پەيپەرە و پەيكرەنى شەرىعەتى خودايە. ﴿فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ
 فِإِخْرَانَكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِكُمْ﴾ ئەگەر نە تان دەزانی باوكى
 حەقىقى ئەوانە كۆيە، ئەو ئەگەر نەيمانىيان هەيئەتەى بۆ
 ئاينىتەن و ئەگەر نە ئازادىستان كەردن مەولاو يارمە تەيدەرتان،
 بە براگان يان هاوکارو يارمە تەيدەر بانگان بەكەن، بۆيە دوا
 بە دواى ناز ئېوونى ئەم ئايەتە بە (سالم) دەگوترا مەولاى
 خودەيە. ﴿وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَكِنْ مَا
 تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ﴾ تاوانتان لە سەر نە ئەگەر بە هەلە هەندى
 كەس پال غەيرى باوكى حەقىقى خۆيان بەرێن. ﴿وَكَانَ اللَّهُ
 غَفُورًا رَحِيمًا﴾ پەرورەدگار هەمیشە لێخۆشبوو بۆ ئەوانەى
 بە هەلە تاوان دەكەن يان بە ئەنقەست دەيكاو دواى تۆبە
 دەكا، خاوەن رەحم و بەزەيى بە عىقابىيان نادا، هەندىك
 لە رەحم و بەزەيى پەرورەدگار بۆ بەندەكانى ئەومى بە تاوانى
 بە هەلە ناپانگى و قېوولى تۆبە لە تاوانى بە ئەنقەست دەكا.
 ﴿الَّذِينَ أُولَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَلْفُسِهِمْ﴾ بېگومان پێغەمبەر ﷺ
 بە كۆمەلى موسوڵمانان لە خۆيان بە سۆزترە، رەحم و بەزەيى
 زياترە، چونكە ئەو بانگەوازيان دەكا بۆ رزگار بون لە ناگرى
 دۆزەخ، بەلام بۆ خۆيان بانگەوازی خۆيان دەكەن بۆ هەلاك.
 ﴿وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ﴾ خێزانەكانى پێغەمبەر ﷺ وەكوو دايك
 و مەهان بۆ موسوڵمانان لە بارەى ریزو قەدرەو هەروەها
 لە بارەى ئەو دەو: كە مەركردنە وەيان بۆ موسوڵمانان حەرامە
 وەكوو چۆن حەرامە پیاو دايكى خۆى مەرە بكا. ﴿وَأُولُو
 الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
 وَالْمُهَاجِرِينَ﴾ خەزەكان چ خاوەن بەشى ديارىكرەو (اصحاب
 الفروض) بن يان عەسەبات بن يان ذەوئىلئەرحام بن
 هەندىكيان لە هەندىكيان شياوترن لە بېريارى كتيبى خودادا؛
 كە (لوح المحفوظ)ە يان قورئانى پيرۆزە: كە سود لە يەكترى
 و مېرگرن بە مېراتگرتن يان بەشتى تر، لە باقى موسوڵمانانى تر
 بە كۆچكارو يارمە تەيدەرەو. وشەى (من) لەرستەى ﴿مِنْ

نابى، بە و پەرى زانىارى و ئاگادارىيەو نەيىنى و ناشكرى
 هەموو شتەك دەزانی، پاشان بە گۆيرەى كەردەو كە تان پاداش و
 سزاتان دەداتەو. ﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ﴾ لە هەموو كارو
 بارىكتدا پشت بە خودا ببەستە، هەموو شتەك بە خودا
 بسپېرە، ﴿وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا﴾ خودات بەسە بۆ پشت بى
 بەستن، هەر كەس پشت بە خودا ببەستى و بۆ لای خودا
 بگەرێتەو خوداى بەسە، هەر خودا سود دەبەخشى و زيان
 دوور دەخاتەو. ﴿مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ﴾
 كەسايەتى نادەمیزادىيەت و پێكەتەى جەستەيى هەموو
 نادەمیزادىك وەكوو يەك وايە، پەرورەدگار لە هەيچ
 نادەمیزادىكدا دوو دلى دروست نەكردن، بەلكو هەموو
 نادەمیزادىك يەك دلى هەيە، چونكە دل شوپى ناپارستە
 كەردن و ئىرادەو بېرپاردانە، هەموو نادەمیزادىك يەك دلى
 هەيە، دەبى يەك مەنەج و پەرورەمىشى هەبى، دەبى
 تەسەورى كوللىشى بۆ ژيان و وجود يەك بى، واتە:
 ناگونجى و نابى لە دليكدا دوو باومر دوو نيتىجاو رېياز دژ
 بە يەك هەبن. ﴿وَمَا جَعَلَ أَزْوَاجَكُمُ اللَّائِي تُظَاهِرُونَ مِنْهُنَّ
 أُمَّهَاتِكُمْ﴾ ئەو ژانەتان: كە زيارەيان لە گەل دەكەن، بەو
 زيارە نەبەن دايكتان، زيارە ئەومى مېرد بەزنى خۆى بلێ:
 تۆ وەكوو پشتى دايكە لێم حەرامى، بەم قەسە ئەكە حەرام
 نابى، ئەمە تاوانىكە ئەنجامى دەدەن و پيوستە تۆلەى ئەو
 تاوانەيان لى بكريتەو. ﴿وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ﴾ ئەو
 كورپانەى ئيوە بە قەسە دەيانكەن بە كورپى خۆتان لە راستىدا
 ئەوانە كورپى ئيوە نين، خودا نەيكردن بە كورپى ئيوە ﴿ذَلِكَ
 قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ﴾ ئەم قەسە: كە دەلێن: ئەوانە كورپى ئيمەن
 قەسەكەو لە دەم دەردەچى و حەقىقەت و واقەى نە. ئەوانە
 لە واقەدا كورپى باوكى حەقىقى خۆيان، بەم جۆرە ئايەتەكە
 (تەبىي) حەرام كەرد واتە: بە كورپەردنى كورپى خەلكى بە كورپى
 خۆت. ﴿وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ﴾ خودا خۆى
 راستى و حەق دەچەسپيێ و عەدالەت بەرقەرار دەكاو حەق
 دەفەرموئ، بەندەكانى شارمزا دەكا بۆ رېبازى راست و
 صەحیح، كەوابى ئيوە واز لە قەسەى بى بناغەى خۆتان
 بەيێن و پەيپەرەى شەرىعەتى خودا بەكەن، ئەمجار پەرورەدگار
 ئەو حەقەى لە وەپيێش نامازى پيكرە شى دەكاتەو

الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ ﴿۶﴾ دایان (بیانیة) یه بؤ ﴿وَأَرْزَلُوا الْأَرْحَامَ﴾
 واته: خرم له موسولمانان و کؤچکاران هندیکیان بؤ
 هندیکیان له پیشترن له بیگانه: که میرات له یه کتر و مر بگرن.
 ﴿إِلَّا أَنْ تَقُولُوا إِلَىٰ أَوْلِيَائِكُمْ مَعْرُوفًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ
 مَسْطُورًا﴾ مه گهر بتانه وئ له روانگهی (وصیة) و چاکه و
 نیجسانه وه شتیک بدن به خو شه ویسته کانتان، واته: کابرا
 دهنوائن تا سییه کی مالی خوئ به وه صییه بتا به و که سانه،
 یان نه و جیههت و لایانانه ی دهیه وئ بیانداتی ناشکر اشه
 وه صییهت و قهرز حی به حی ده کرین نه مجار میرات دابهش
 ده کری. واته: نه گهر وه صییتان کرد بؤ غهیری میراگر نه وه
 وه صییهت بؤ کرا و پیش میراگر ده که وئ، نه گهر وه صییتان
 نه کرد نه وه میراته که تان بؤ میراگره کانه. ﴿كَانَ ذَلِكَ فِي
 الْكِتَابِ مَسْطُورًا﴾ نه و حوکمه، واته: نه وه: که نولولنه رحام
 هندیکیان له پیشترن بؤ میراگرتن، هه تا خرم هه بی بیگانه
 میرات ناگری، هه تا خرمی نزیک هه بی خرمی دوور میرات
 نابا، یان که متر دهب. نه و حوکمه برپاردر او وه له کتیبی
 له و حوله حفظدا چه سپا وه گؤرانی به سه ردا نه هاتو وه نایه.
 ﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ
 وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا﴾ نه ی
 پیغه مبهری خو شه ویست یادی نه وه بکه ره وه نه وه بؤ
 که له که بت بگی ره وه نیمه په میمانان له هه موو پیغه مبهران
 به تایبه تی نولولعه زمه کانتان و مرگرت، په میمانی جه خت
 له سه ر کراومان له تو و له نوح و نیراهیم و موسا و عیسی کوری
 مه ریم و مرگرت،
 ﴿لَيْسَ الْبِرُّ بِالْإِسْلَامِ﴾ (لام) ی عاقیبه ته، واته: خودا په میمانی
 له پیغه مبهران و مرگرتو وه تا له ناکام دا سه ر بکشی بؤ پرسیار
 له وه ی نه نجامیان دا وه. ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ
 عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَكُمْ جُنُودُ فَارَسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا﴾
 نه ی نه و که سانه ی نیمانتان هی ناوه به خودا و پرواتان
 به په یامی پیغه مبهری خودا کرده به شوکرو
 سوپاسگوزاریه وه یادی نیعمه تی خودا بکه نه وه به سه رتانه وه:
 کاتیک په لاماردان و دوزمن دهوری

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ
 وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿۷﴾
 لَيْسَ الْبِرُّ بِالْإِسْلَامِ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا
 ﴿۸﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَكُمْ
 جُنُودُ فَارَسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللَّهُ
 بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿۹﴾ إِذْ جَاءَكُمْ مِنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ
 مِنْكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ
 وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونًا ﴿۱۰﴾ هَٰذَا الَّذِي أُنْبِئُ الْمُؤْمِنُونَ وَزَلْزَلُوا
 زَلْزَالًا شَدِيدًا ﴿۱۱﴾ وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
 مَّرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا ﴿۱۲﴾ وَإِذْ قَالَت طَّائِفَةٌ
 مِنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ
 مِنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِنْ يُرِيدُونَ إِلَّا
 فِرَارًا ﴿۱۳﴾ وَلَوْ دُخِلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سُئِلُوا الْفِتْنَةَ
 لَا تَوْحَا وَمَا تَلَبَّسُوا بِهَا إِلَّا بَسِيرًا ﴿۱۴﴾ وَلَقَدْ كَانُوا عَاهِدُوا
 اللَّهَ مِنْ قَبْلُ لَا يُؤَلُّونَ الْأَدْبَرَ وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُولًا ﴿۱۵﴾

دان و که و تنه نابلو قه ی بن رحمانه ی دوزمه کانتانه وه،
 قوردهش و غه طه فان و جوله که کان یه کیان گرتبو و
 له شکر کی شیان کردبو و بؤ سه رتان، بؤ قه لاچو کردن و
 ریشه کی شکردنتان، بؤ سوکایه تی پیکردن و شکاندنی
 شکومه ندیتان، نیمه ییش ره شه بایه کی ساردو به هی زمان له سه ر
 هه لکردن، فریشته مان ناردنه سه رو نیوه نه تانبینین، ترسو
 له رزیان خستنه دل و دمو ونه وه وره یان روخا، ناگری ژیر
 مه نجه ل و ناو ناگردانیان کوزایه وه خیومه ت و ره شمالیان له بیخ
 هه لکه ندرا، دیزه و مه نجه لیان سه رمو نخون بو ونه وه،
 نه وه ندیدان تین بؤ هاتو شپرزه بوون سه روکی هه موو
 خیل و هؤزیک هاواری ده کرده هؤزه که ی خوئ و ده یگوت: نه ی
 هؤزی فلان! کورینه خؤتان رزگار بکه ن، ﴿وَكَانَ اللَّهُ بِمَا
 تَعْمَلُونَ بَصِيرًا﴾ بیگومان به رومردگار ناگاداری هه موو
 کار و کرده یه کتان بوو، ناگاداری هه لکه ندنی خنده ق و
 روبه رو بو ونه وه ی به لا و کاره سات و ته نگ و چه نه مه و ترسو
 له رزتان بوو، ناگاداری خؤنما ده کردن و سه نگه رنشینیتان بوو،

پروا پر پاداشستان ددهاتهوه! نههمجار دیمهنی نابلوته و په لاماردانی دوژمن بؤ سهر موسولمانهکان دهکیشو دمفه رموی: ﴿۱۰﴾ **إِذْ جَاءُوكُم مِّنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنكُمْ** نهی موسولمانینه یادى نهو کاته بکه نهوه که دوژمن هیرشى بؤ هینان له لای سهر و تانه وه له خوره لاته وه، له خوار تانه وه له خورناووه، خیل و هوزدهکانی قپورمیش و نه حباشه کانیان بهنو که نانه و توهامیه کان و بهنوقوره یظه هیرشیان بؤ هینان و له نابلوته هیان دان. ﴿۱۱﴾ **وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللِّهِ الظُّنُونُ** کاتیک چاوتان له ته ماشاگردنی عاده تی و مستا، چاوتان به رایى نه دا سهری دوژمن بکا، هینده زورو بئ شومار بوو نه تانده و پرا سهری سوپای دوژمن بکه ن. له ترسان دلته کان که یشتبوه بیله قافاتان، جوره ها گومان تان دمر بارى خودا له لا په یدا بوبوو؛

﴿۱۲﴾ **هَذَا لِكِ ابْلِ الْمُؤْمِنُونَ** ناله و کات و شوینه دا موسولمانه کان به تافیکرانه وه، له بوته دران، موسولمانی ساغو مونافیق لیک هه لاهو و پرا **﴿وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا﴾** به باشی راتله قیتدران، هه ژیندران، که وتنه ناو تهنگ و چه له مه و سه خله تیه وه، ترسو هه پرده شى دوژمن به ته و اوای له که وو بیژنگی دان، هه یانبوو خوگر بوو نه وانه موسولمانی رستال بوون، هه یانبوو قه له قو دلته خورپئی پیکه وتو لیوه لهره و نه ژنوله رزینی پیوه دیار بوو نه وانه دوو پرووه کان بوون.

﴿۱۳﴾ **وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا** یادى نهو کاته بکه نه وه؛ که مونافیق هه کان؛ نه وانه ی به پروالته نیمانیان هی نابوو به لام به دل هه کافر بوون هه روه ها نه وانه ی که تازه موسولمان و بیرو باومریان لاواز بوو به هوى تازه ناشنا بوونیان به نیسلام، نه مانه وتیان؛ نه و واده و به لینه ی خودا و پیغه مبهری خودا پینان داین هه لته تانندن بوو، چ حه قیق هه تیکی نیه و نابى، سهر که وتنى جی!!

﴿۱۴﴾ **وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا** یادى نه وه بکه نه وه، نه و هه لویست و بارودوخه بخه نه و مبه رجای خوستان؛ که کومه لیک له دوو پرووه کان؛ (نه و سى کورى قه یظى و هه و اخواهانى) یان (عه بدوللای کورى ثوبه ی و

هاوه لانی) وتیان؛ نه ی دانیش توانی مه دینه! هیج هویه ک نیه بؤ مانه و متان له گه ل موحه ممه دو له شکره که یدا، بهم شیوه یه به باشی نازانین له گه لى دا بن و خوتان مالو پرا بکه ن، بؤجى خوتان به قپ دده ن، به راستی نه م شهره هى نیوه نیه و به خو پرایى خوتانى تیوهر دده ن، کوره مالو پرا نیه بکه پرینه وه بؤ ناو خاوو خیزانى خوتان بؤ نه وه ی له کوشتن و گرتن رزگارتان ببئ! ﴿۱۵﴾ **وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ مِّنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِن يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا** کومه لیکیان برپای گه پرانه و میان دا بؤ ناو مال و مندالی خو یان و داوای روخصه تیان له پیغه مبه ر کرد بؤ نه وه ی بکه پرینه وه بؤ مالى خو یان و گوره پانی شهر جی بیلن، وتیان؛ خانوه کانمان قایم و پته ونین، دمرگاو په نجه کانیان هیچیان لى ناگه پرته وه، مال و مندالمان له خه ته ردا یه و ترسى نه وده مان هه یه دوژمن و دز خو یانی پیا بکه ن مالمان تالان بکه ن ژن و مندالمان برپیتن، هه ر هیچکه نه بئ بیان ترسیتن. په رومردگار به درو یان ده خاته وه دمفه رموی: ﴿۱۶﴾ **وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ** نه وانه درو ده که ن خانوو ماله کانیان شرو هه لوه شاونین، به لکوو قایم و پته ون، دیوارو دمرگاو دوو دمریایان توکمه و قایم. به لکوو نه وه ده که نه بیانوو بؤ هه لاتن و خودزینه وه له مه یدانى شهر و روبهرو بوونه وه ی سوپای کافران.

﴿۱۷﴾ **وَلَوْ دَخَلَتْ عَلَيْهِمْ مِّنْ أَطْفَارِهَا ثُمَّ سَأَلُوا الْفِتْنَةَ لَآتَوْنَهَا وَمَا تَلَبَّوْا بِهَا إِلَّا نَسِيرًا** نه گه ر دوژمن له هه مو لایه که وه و له هه ر جوار لای مه دینه وه په لاماریان بدا، داوای پاشگه زبوونه وه له نایینیان لى بکری و پیان بگوتری؛ شهر له گه ل موسولمانان بکه ن، خیرا بئ سئ و دوو فه رمان به ردار ده بوون و یه کسه ر پالین دده یه سوپای کوفرو هیج منجه منجیکیان نه ده کردو ساته وه ختیک رانه دده وستان له به پیرچوونى بانگه وازی له شکرى کوفر، هه ر نه وده نده داوایان لى بکرایه خیرا ناماده باشى خو یان نیشان دده ا.

﴿۱۸﴾ **وَلَقَدْ كَانُوا عَاهِدُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلِ لَا يُؤْلُونَ الْأَذْبَارَ** بیگومان نه و برپا لاواز و مونافیقانه (خیلى بهنو حاریشه) له وه پیش په میانیان دا به خودا و به پیغه مبه رى خودا له روژى ئو خودا؛ که نیتر برپای جاریکی تر له جه نگدا پشت هه لته که ن و له کاتى ته نگانه و روبهرو بوونه وه ی دوژمن دا هه لته یه و

مهیدانی جهنگ به حج نه هیلن. پاشان تۆبه یان کردو به لئینیان دا به خودا؛ که جاریکی تر نهو کاره ناشیرینه نه کهن و نه که ریته وه بۆ نهو رهوشته ناشیرینه! ﴿وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُولًا﴾ بیگومان عهدهو پهیمانی خودا لئ پرسینه وهی ههیه وههروا بهناسانی بۆیان بهسه ر ناچن، به لکوو روژی قیامت خودا پرسیاریان لئ دهکاو سزاو تۆلهی پهیمان شکینی و پاشکه زبونه و هیان لئ دهستینی!!

﴿قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمْ الْفِرَارُ إِنْ فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ وَإِذَا لَا تُمَتَّعُونَ إِلَّا قَلِيلًا﴾ نهی پیغه مبهرا! ههوال بدمره نهو دوورپووانه و بیان بلی: ههلاتن دمدی نیوه دمرمان ناکا، ته مهنتان دریژ ناکا، هیچ سودیکتان پی ناگهیه نهو مردن و کوشتنتان لئ دوور ناخاته وه، چونکه نهوهی له زانیاری خودادا بریار دراوه گوژانی بهسه ردا نایه، به لکوو له وانه یه ههلاتن مردنتان لئ نزیک بکاته وه، خو نه گهر بهروالهت ههلاتن بۆ ماوهیه که مردنی لئ دوور خستنه وه، (وهکوو بۆخویان دهلین: له مردن رزگاریان بوو) نهوه بابزانن له زمرت بینیان لهو ژیان هه کورتهی دوا ههلاتنه که یان له زمرتیک کورت و که مخایه نهوه به هیچ حیساب دهکری. چونکه ژیانی دنیا جهندی که دریژ بی لهناست ژیانی قیامتدا به کهم دهژمیرد

﴿قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا﴾ نهو دوورپو و بهدبه ختانه، خویان وهوا خواهانیان کهسیان دس ناکه وئ جگه له خودا یارمه تیدمه و پشتگیریان بی، ته نانهت به بی ئیزن و رمزامه ندی خودا کهس ناتوانی شه فاعه تیشیان بۆ بکا.

﴿قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا﴾ هه رچه نده به گویره یاسای نهحوو به لاغه وشه ی (قد) لهسه ر فیعلی (مضارع) بۆ ته قلیله. به لام لیژمه بۆ ته حقیق و چه سپاندنه واته: به ته نکید پهرومردگار زاناو ناگاداره به هه موو نه وانه ی ههول دهمدن و تیده کۆشین بۆ دل سارد کردنه وهی موسو لمانان له ناماده بوونی جهنگ و ژیان کردنه و هیان له به شداری کردن، ناگاداری نه وانه یه: که

قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمْ الْفِرَارُ إِنْ فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ وَإِذَا لَا تُمَتَّعُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٨﴾ قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٦٩﴾ قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَاسَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٧٠﴾ أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَاءَ الْغَوْفَ رَأَيْتَهُمْ يَقْظُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْتَنى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَإِذَا ذَهَبَ الْغَوْفَ سَلَفُكُمْ وَأَلَيْسَ لِحَدَادِ أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ أُولَئِكَ لَمْ يُؤْمَرُوا فَاعْبُدُوا اللَّهَ أَعْمَلْتُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٧١﴾ يَحْسِبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابَ يَوَدُّوا لَوْ أَنَّهُمْ بَادُوا فِي الْأَعْرَابِ بَسْ لَوْ كُنْتُمْ مِنْ أَهْلِكُمْ وَلَوْ كُنْتُمْ فِيكُمْ مَا قُتِلْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٧٢﴾ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿٧٣﴾ وَكَلَّمَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ﴿٧٤﴾

بهناسیاوو برادرم و خزم و کهس و کاری خویان له مه دینه پییه کان دهلین: و مرن نیومش و مکوو نیمه پالی لئ بدمنه وه بۆخوتان له ژیر سیبهرو له ناو مال و حالی خوتاندا له زمرت و مر بگرن. و مرن خوتان له نیمه نزیک بکه نه وه هه لویستی نیمه و مر بگرن. ﴿وَلَا يَأْتُونَ الْبَاسَ إِلَّا قَلِيلًا﴾ نهو دوورپووانه ناماده ی جهنگ نابین مه گهر ماوهیه کی کهم، نهویش له بهر ناچاری و بۆ زیان دوور خستنه وه له خویان و له ترسی مردن، نه وانه لای خودا ناشکراو نمایان، له ژیر تیشکی زانیاری خودا هیچ شتیکیان بۆ ناشیردریته وه. فرت و فیل و بیانوویان بوچ و بی بناغه!

﴿أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ﴾ رژدو به خیلن به خویان و به مال و حالیان، له کاتی شهرو جهنگدا هیچ یارمه تیکیان لئ چاو منوای ناگری، خویان ماندو ناکه، یارمه تی جهسته یی و مالی و مه عنه وییان لئ هه لئاومری، ههروه ها له کاتی دابهشکردنی فهینو غه نیمه تدا چاو چنۆک و به رچاو تهنگن. هه ر شتیکی سودی موسو لمانانی تیدا بی نه وان نه ناجامی نادهن، ﴿فَإِذَا جَاءَ

الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ ﴿٢١﴾ نهگەر ترس پهیدا بوو بهووی دمست پیکردنی شهر و جهنگه وه. دهبنی چاویان لئ هه لدهگه پښته وه چاویان به ملوق دوهوستی و ده لئ لهکاتی سهرمه رگدان، دله ته په یان پئ دهکوهی و خهریکه زنده دقیان بجئ!

که چی ﴿فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوا كُمْ بِالسِّنَةِ جِدَادٍ﴾ ههر که ترس و خوف رهوییه وه و که وتنه وه بارودوخی نارامی و ناسایییه وه زمانیان دریژ دهکهن و شیرخوهر و پالنهوانی و دهکوو خویان دمست ناکه وهی!! دمست دهکهن به خو هه لکیشان و فشه کردنیک ههر مه پرسه! خویان هه لده نینه وه، رهوشتی نازایی پالنهوانیه تی پال خویان ددهمن. ﴿أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ﴾ له سهر خیر رژدو چروکن توژ قاتیک خیریان به ناوچاوانه وه نیه. نهوان ترسنوکی و دروژنی و بیخیریان تیدا کوپوته وه، لهکاتی شهر دا ترسنوک و هیچ له بارانه بوو، لهکاتی دابه شکردنی دستکه وتو غه نیمه تدا فشه که رو زمان دریژو نوزه دریژو داواکار، ﴿أُولَئِكَ لَمْ يُمْمُوا﴾ نهوانه روناکی نیمان له دلی نه داو، ناو دل و دهر وونیان به نووری نیمان روشن نه بوته وه، ﴿فَأَحْطَ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ﴾ خودا کرده وه کانیا نی پوچ کردنه وه، نه و کرده وه نابه دلانه ی لهگه ل موسولمانان دا نه نجامی ددهمن خودا پوچی کردنه وه و هیچ بایه خیان نیه بویان ﴿وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا﴾ پوچه لکردنه وه کرده وه کانیا لای خودا سه هل و ناسانه، چونی بوئ به گویره ی حکمه ت و دانایی خوئ نه نجامی ددها.

﴿يَحْسِبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا﴾ له بهر ترس و په شوکاوی خویان ههر چه نده نه حزب شکان و هه لهاتون و تازه ناگه پښته وه، پییان وایه قور دیش و غه طه فان و به نو قور دینه ههر خهریکی نابلو قه دانی مه دینه و هه نه هاتون، ته نانه ت نهگەر بو ماوهیه کیش پاشه کشه یان کردبئ سهر له نوئ دهگه پښته وه بو سهر حالی پيشوویان و نابلو قه یان ددهنه وه. ﴿وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابُ يَوَدُّوا لَوْ أَنَّهُمْ بَادُونَ فِي الْأَعْرَابِ يَسْأَلُونَ عَنْ آبَائِكُمْ﴾ نهگەر له فهر پزیک دا حیزبه کان بښته وه بو شهر کردن لهگه ل نیوده دا، ناو اته خوازی نه وه دهبن که له ناو مه دینه دا نه بن و لمریزی جهنگاو مران دا نه بن. به لکوو پییان خوشه له دهر وهی مه دینه دا بن و له ناو گوندو دهور

نشینه کان دا بن و لهو یوه پرسیار له نیوه بکه و ههوالی نیوه بزائن، ناو اته خوازی نه و من له ناو عهر به دهسته کییه کان دا بوو نایه و دور به دور ههوالی نیوه یان پئ بگه بیشتایه، ﴿وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَاتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا﴾ خو نهگەر نه و دور و وانه لهگورمپانی جهنگیش دا لهگه لتان دا بوو نایه هه تا سهر خویان نه دهگرت و بهرده وام نه ده بوون لهگه لتان دا به لکوو ماوهیه کی که م و شهر پیکي که میان ده کرد، چونکه ترس و دله لهرزه پرستی لئ ده برین و په نایان دهرده بهر خو دزینه وه و هه لاتن.

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾ نهی موسولمانینه بیگومان بو نیوه ههیه رابه رایه تی و قودوهیه کی صالح و نمونه یی: که شیایو نه و مهیه شوینی بکه ون و بیکه نه ماموستای خوتان، نه و یش پیغه مبهری خودایه ده چاو له نه و بکه و نیقتیدا به نه و بکه ن، بیکه نه رابه ری خوتان، بیگومان پیغه مبه ر نمونه ی ههره بهرزی نازییه تی و خوړاگرییه، ره مزی پیاوه تی و مرو قایه تییه بو که سی که به ته ما پاداشی خودا بی و روژی قیامه تی له بیر بی و له حیساب و لی کو لینه وهی نه و روژه سه خته برسی. شه و روژ خهریکی یادو په رستشی خودا بن. ﴿وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ﴾ کاتیک موسولمانه راسته قینه کان، نهوانه ی له کردار و گوشتاریان دا دلسوز و حه ققانی بوون، کاتیک سو پای نه حزبیان بینی نابلو قه ی مه دینه یان دابوو، به و ره به رزییه وه وتیان: نه مه نه و تاقیر کردنه وه و له بوته دانه یه: که خودا پیغه مبهری خودا ههوالیان پئ دابووین. به رهنکاری دوزمن ده بنینه وه و سهره نجام سهر که وتن. ﴿وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ﴾ خودا و پیغه مبهری ههوال راست دهفرمون و واده و به لئنیان پاشگه ز بوونه وهی تیدا نیوه سهر که وتن ههر بو ئیمه ده بی. ﴿وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا﴾ بینینی نه و له شرکه زورو هه مه جوړه، نه و گه له کومه کی و نابلو قه دان و په لامار دانه ی دوزمن بویان بیرو باومری پته وتر کردن و نیمانیان زیاد بوو. ﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ﴾ و اته: کومه لیک موسولمانی راستال و دلسوز هه ن لهگه ل په میمان و واده ی خویان دا راستگو بوون په میمانی خویان لهگه ل خودا و

پیغمبرى خودا به راستی برده سهر و دلسوزانه تیکوشان،
 نه و وادهو پهیمانهی دابوویان: که له کاتی تهنگانه و
 روبه رويوونه وى دوزمن دا خوړاگرو به نارام بن به باشی
 پابه ندی بوون. جا ﴿فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ﴾ هه یانبوو ته مه نی
 کو تایی هات و له پیناو نایین دا خوئی بهخت کرد و هک وو نه و
 هاو دانه ی له غه زای به درو نو خود دا گیانی پاکى خو یان کرده
 قوربانی، ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا﴾ هه یشیانه
 چا و مروانی شهید بوونه له مهیدان دا ده جهنکی و خوئی
 فیدایی کردوو به ته ما پیروزی سهر که وتن یان شهید بوونه.
 تو زقا لیک له وادهو به لینی خو یان پاشگه زنه بوونه ووه نابنه ووه.
 ﴿لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ إِنْ شَاءَ أَوْ
 يَتُوبَ عَلَيْهِمْ﴾ واته: خودا به ننده کانی به تاقی ده کاته ووه
 به ترسو و برسیه تی و به رويو بوونه ووه له گه ل دوزمن دا، بو
 نه وى چا ک و خراپ لیک جیا ببنه ووه، دمر بکه وى کى نازاو
 نه به رده، کى ترسنو ک و خو پرییه، به و اقیعی چو نیه تی و
 حه قیقه تی هه موو که س نا سکر ا ببی، نه مچار خودا پاداشی
 باش بداته ووه به وانه ی راستگو ن له وادهو په ایمانیان دا، خا و نه ی
 صه برو و ردى به رزن له به رام بهر دوزمن دا، فیداکار و
 پی شمه رگه ن له پیناو نایینی خودا دا، هه روه ها بو نه وى تو له
 له دور و په ایمان شکیان بستینی ته ووه نه گهر مه یلی لى بوو، یان
 تو به یان لى و مر بگرئ نه گهر تو به ی رستالانه و راستیان کرد.
 ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ بیگو مان خودا لیخو شبو و
 به رده و به زه یییه، رده مه ت و لیخو شبو و نی خودا زور
 له قار و غه زه یی نزیک تر و زور تره، خا و نه ی لیخو شبو و نه بو
 به نده کانی، تا وانه کانیان داده بو شى و رده می پى کردون به ووه:
 که تو فیقی دا و ن بو تو به کردن و نی مانه پینان، له سهر تا وانی
 پیش موسولمان بون و تو به کردنیان سزایان نادا،
 ﴿وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا﴾ په رومردگار
 به قودر ه تی خوئی نه حزابی له ده وری مه دینه به سهر
 پاشوانیان دا گیرانه ووه، بى نه وى هیج نامانجیکیان ده ست
 بکه وى به ر ق و کینه ی خو یانه ووه گه رانه ووه، نه یان توائی
 هه ده فیک بی یکن، هیج سهر که و تنیک به ده ست بینن، هیج
 خیر و بیر یکیان ده ست نه که و ت له غه نیمه ت و به دیل گرتن و
 ده ست و ه شان دن، ﴿وَكَفَىٰ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ﴾ په رومردگار

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ
 قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾ لِيَجْزِيَ
 اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ إِنْ شَاءَ
 أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢٤﴾ وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَىٰ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ
 وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا ﴿٢٥﴾ وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ مِنْ
 أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ
 فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا ﴿٢٦﴾ وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ
 وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضَاتِهِمْ تَطْعَمُوهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
 شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٢٧﴾ يٰأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَزُولَ جَنَابُكُمْ عَنْ قُرْآنِ
 الْهَيْمَةِ الدُّنْيَا وَزِينَتِهَا فَمَا لَيَتَّكُمُ امْتِعْتِكُمْ وَأَسْرِخَكُمْ
 سَرَاجًا جَمِيلًا ﴿٢٨﴾ وَلَنْ كُنتُمْ تُرِيدُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذَارِ
 الْأُخْرَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنِينَ مِنْكُمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾
 يٰنِسَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا لَبِئْسَ مَا كُنْتُمْ يَفْعَلُوهَا فَمِنْهُمْ مَنْ يَضَعُ
 لَهَا الْأَعْدَابَ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣٠﴾

بارود و خيکی وای ره خساند پیویست به ووه نه کا موسولمانان
 دهسته ویه خه ی داگیر که رو په لامار دمران ببنه ووه به لکو و
 به قودر ه تی خوئی ره شه با و زریان و تو فانی لى و دکار خستن
 فریشته ی ناردنه سه ریان و به و دمر دى بردن: که
 بردنى. ﴿وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا﴾ په رومردگار خا و نه هیزو
 ده سه لاته پیویست به ووه نا کا شه ریان له گه ل بکا، به لکو و هه ر
 که ویستی ده توائى بیانفه و تینى، ژیر دهسته یان بکا، به بى
 نه وى هیج مه به ستیکیان بیته دى و به هیج نامانجیک بگه ن
 بیانگیر ته ووه خه سار تمه ندو ریسوا ی دونیا و قیامه تیان بکا.
 ﴿وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَاصِيهِمْ﴾
 په رومردگار جوله که ی به نه قور دینه شى له قه لا و شوراکانی
 خو یان داگرت، نه وانه ی یار مه تی نه حزابه کانیان دابوو،
 له کاتیلدا نه حزابه کان نابلقه ی مه دینه یان دابوو په ایمانی
 خو یان هه لو ه شان دبو ووه. نه و په ایمانه ی له گه ل پیغه مبه ردا
 به ستبوویان لى پاشگه زبو ووه ووه، ﴿وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ
 الرُّعْبَ﴾ په رومردگار ترسو و بیمیکى زوری خسته دل و

نیعمه‌تی دنیا له‌ناستی‌دا هیچ نموودی نیه. ﴿يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ مَن يَأْتِ مِنْكُنْ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا﴾ دواى نه‌ووى: كه پيغه‌مبهر ﷺ خيزانه‌كانى سهرپشك كردن و نه‌وانيش خوداو پيغه‌مبهرى خوداو به‌خته‌ومرى ژيانى قيامه‌تيان هه‌لبازرد، نه‌مجار په‌رومردگار ناموزگار ييان ده‌كاو له‌سهرپيچيكردن ده‌يانتر سيني و ده‌فرموى: نه‌ى هاوسه‌رانى پيغه‌مبهر نه‌ى دايكانى موسولمانان! ههر يه‌كه‌ى له‌ئيوه تاوانيكى گه‌وره نه‌نجام بدا، له‌ميرده‌كه‌ى ناشيزه بى، نه‌زيه‌تى بدا، بى ره‌وشتى بكا نه‌وه دوجه‌ندانه تو‌له‌ى لى ده‌سه‌ندريته‌وه، چونكه ئيوه پله‌و پايه‌تان به‌رزوه خيزانى پيغه‌مبهرن و له‌خانه‌واده‌ى پيغه‌مبهرايه‌تى دان، له‌بهر نه‌وه سهرپيچيكردن ئيوه له‌ه‌ى ژنانى تر تاوانتره‌وه عه‌زابيشتان دوو چه‌ندانه ده‌بى. سزادانيشتان به‌دوو قات لاي خودا ناسانه و بۆ خودا چ نه‌ركيكى تيدا نيه.

كوتايى جرمى بيست و يه‌كه‌م

﴿وَمَنْ يَفْعَلْ مِنْكُنْ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ صَالِحًا نُفُتْهَا أَجْرُهَا مَرَّتَيْنِ﴾ ههر كه‌سى له‌ئيوه فه‌رمانبه‌ردارى فه‌رمانى خوداو پيغه‌مبهرى خودا بى و كرده‌وى باش نه‌نجام بدا، نه‌ندامى جه‌سته‌ى ديارده‌ى له‌خودا ترسانيان پي‌وه ديار بى، نه‌وه پاداشيان دوو چه‌ندانه ده‌مينه‌وه، چونكه له‌خانه‌واده‌ى پيغه‌مبهرايه‌تين و له‌خانويك‌دان نيگاو سروشى تيدا نازل ده‌بى. ﴿وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا﴾ ناماده‌مان كردوه له‌قيامه‌تدا بۆ نه‌وه نافرته‌وه خودا په‌رسته گوپرايه‌ته رزق و روژى پاك و خاوين و بى عه‌يب، نه‌وويش به‌هه‌شتى جوان و رازوده‌يه،

﴿يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ﴾ نه‌ى هاوسه‌رانى پيغه‌مبهر! وي‌نه‌ى ئيوه له‌ريزدارى و شكومه‌ندى‌دا، له‌شه‌ره‌فو كه‌رامه‌تدا له‌ناو ژنانى جيهان‌دا نيه، چونكه ئيوه دايكى موسولمانانن، هاوسه‌رى گه‌ورمه‌رين پيغه‌مبهرن، قورشان له‌ماتى ئيوده‌دا نازل ده‌بى. ﴿إِنْ أَتَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾ نه‌كه‌ر ئيوه ته‌قواكارن و ده‌تانه‌وى خوتان له‌سزاي سه‌ختى دوزده‌خ

ده‌رونيانه‌وه، چونكه پائيان دابوه موشرىكه‌كان به‌مه‌به‌ستى جه‌نگان دژى پيغه‌مبهره‌وه هاوده‌لانى و ترساندنى كومه‌لگاي نيسلامى به‌نيازبوونيان بۆ كوشتنى موسولمانان. بۆيه روداو ده‌كان به‌پيچه‌وانه‌ى نيازى نه‌وان هاتنه دى و ﴿وَقَدْ فِى قُلُوبِهِمُ الرُّعْبُ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ﴾ نه‌وه جوله‌كانه‌ خويان ته‌سليم كرد بۆ كوشتن و ﴿وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا﴾ مندال و نافرمتيان بۆ به‌كويله بوون. نه‌وه كومه‌له‌ى كوژران شه‌ركه‌ره‌كانيان بوون، نه‌وانه‌يش كران به‌كويله نافرمت و منداله‌كانيان بوون

﴿وَأُورَثَكُمْ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا لَّمْ تَطْنُوهَا﴾ په‌رومردگار زه‌وى و زارو نه‌رزو ناوى نه‌وانى به‌ئيوه به‌خشى. خانوو باله‌ خانه‌و مال و سامانيان كه‌وته ده‌ست ئيوه هه‌روه‌ها په‌رومردگار به‌ميراث ده‌دا به‌ئيوه چه‌ند ولات و ناوچه‌ى تر كه ئيوه تا ئيستا قاچتان نه‌خستوته سهر نه‌ويش زه‌وى زارى نه‌وه ولاتانه‌يه له‌داها تودا كو‌نتروليان ده‌كه‌ن دواى زه‌وى زارى به‌نوقوره‌يظه و ده‌كوو ولاتى خه‌مبه‌رو مه‌كه‌وه ولاتى فارس و روم ﴿وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا﴾ په‌رومردگار خاوه‌ن تواناو ده‌سه‌لاتى ره‌هاييه به‌سهر هه‌موو شتيك‌دا، زاتى پاكي چۆن توانى زه‌وى و زارى به‌نوقوره‌يظه‌ى خسته ژير ده‌ستى ئيوه‌وه ده‌توانى زه‌وى و زارى شوينى تريشتان بخاته ژير ده‌ست و به‌سهر گه‌ل و نه‌ته‌وه‌ى تردا سهرتان بخا.

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأُزْوَاجِكُ إِن كُنْتُنَّ تُرِذْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُنَّ وَأَسَرِّحْكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا﴾ نه‌ى پيغه‌مبهر به‌خيزانه‌كانت بلئ: ئيوه خوتان سهرپشك بن بۆ خوتان يه‌كه‌ى له‌م دوو ريگايه هه‌لبزيرن: نه‌كه‌ر جه‌زتان له‌ژيانى دونياو خو‌ش رابواردنه، نه‌وه لي‌م جيا ببه‌وه‌وه ته‌لاقتان ده‌ده‌م و هه‌ريه‌كه‌تان موته‌وه ديارى خوتان ده‌ده‌مى، بى عاجز بون و زيان پيگه‌ياندن ته‌لاقتان ده‌ده‌م، يان به‌م ژيانه زبه‌رى من قنليات بكه‌ن و له‌گه‌ل مندا هه‌ل بكه‌ن.

﴿وَإِنْ كُنْتُنَّ تُرِذْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالْأَرْضَ الْآخِرَةَ﴾ نه‌كه‌ر ره‌زامه‌ندى خوداو پيغه‌مبهرى خوداو ژيانى به‌خته‌ومرى قيامه‌تتان گه‌ره‌كه، نه‌وه ﴿فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ بيگومان خودا بۆ نافرته‌وه باشه‌كانى ئيوه پاداشى باشى ناماده‌ كردوه: كه به‌هه‌شتى رازوده‌يه، هه‌موو نازو

بپاريزن و ناتانه وئ سهر پيچي فهرمانی خوداو پيغه مبهري بکهن که ناخواتن له گهل پياوان دا دهکهن، قسه تان نهرم نه بي، باگوفت و گوستان له گهلان دا توندو توول و جیدی و رمنگ ژاننه بي، نه وه کوو نه وانه ی دمرونيان نه خو شه و له فيسق و داوین پيسی دهگه پين ته ماعتان لي پهيدا بکهن، قسه تان له گهلان دا ناسايی و عامدی بي، نازو نوز مه که نه و دنگی خوستان ناسک مه که نه وه.

﴿وَقَرْنٌ فِي بُيُوتِكُمْ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى﴾

له ماله وه دابنيش و به بي کاري پيويست دمر مه جن، که بو کاريکی پيويست و به ناچاري چونه دمر وه جوانی خوستان بو پياوان دمر مه خهن، په چه له سهر خوستان لامه به نه، مه هيلن سينگو و بهر وک و گهر دن و سهر و قستان دمر بکه وئ و پياوی بيگانه بي بينن. ﴿وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾ نويزه کانتان بهر يک و پيکی و به خوشوع و خوضوع وه نه نجام بدن، زمکات له مال و سامانی خوستان دمر بکهن، گوپرايه لي خوداو پيغه مبهري له هه موو فهرمان و جله و گيرييه کدا، ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾ نهم هه موو فهرمان و جله و گيرييه نه ی ناراسته ی نيوه کران هويه که ی نه وه یه خودا دمي هوی تاوان له نيوه دور بخاته وه، له چلکی گونا ه پاکتان بکاته وه، دلتان به نووری نيمان روشن بکاته وه، شياوی نه وه بن هاوسه ري پيغه مبهري بن.

﴿وَأَذْكُرْنَ مَا يُتْلَى فِي بُيُوتِكُمْ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا﴾ يادی نيعمه تی خودا بکه نه وه: که پی به خشيون. ماله کانی کردون به شوینی نازلبوونی نيگاو سروس، قورنان فير ببن و له بيران نه چيته وه، نه حکام و ياسای شهرع فير ببن و کاري پی بکهن و به که سانی ديکه ی رابگه يه نن و بو خوستان له بيران نه چيته وه. بيگومان خودا خاوهن لوطضو خاوهن زانياريه، دمزان چي به که لکی نيوه دئ و له بهرزه و مندی نيوه دايه بو دين و دونياتان.

﴿إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ

﴿وَمَنْ يَقْنُتْ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعَمَّلْ صَالِحًا نُفَعَهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا﴾ ﴿يَسَاۤءَ النَّبِيُّ لَسُنًّا كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَحْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾ ﴿وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾ ﴿وَأَذْكُرْتَ مَا يُتْلَى فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا﴾ ﴿إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالْحَافِظِينَ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ﴾

وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ﴾ نهم نايه ته بهرزه پيروزه واده ی خيرو خو شى تي دايه بو پياوی موسولمان و ناهرته ی موسولمان، بو نه وانه ی گهر دنکه چي فهرمانی خودان و خويان به و رهوستانه نارايش دده دن که نايه ته که نامازميان پی دمکا: که (ده) رهوشتی بهرزن و پيويسته له هه موو موسولمان نيکدا هه بي به پياوو ناهره تيانه وه:

۱- نيسلام و گهر دنکه چي بو فهرمانی خوداو شوينکه و تنی نه حکامی نايين به کردار و گوftarه وه.

۲- نيمان و باوهری دل به ته وای به هه موو نه وه والو نه حکام و ياسايانه ی له خوداو هاتوون..

۳- ﴿وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ﴾ قنوت، واته: بهر دموام بوون له سهر کرده و ی باش و خودا په رستی به له سهره خو یی و هيديپانه.

۴- راستگو یی له کردار و گوftarدا، نه مهش رهوشتی که په سه ندو نيشانه ی بيروباوهری دامه زراوه.

۵. ﴿وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ﴾ صبر گرتن له سهر به لاو
موصیبهتو خوږاگری له بهرام بهر نه رکي قورسو نه نجامدانی
عبادمتو وازهینان له تاوان
۶. ﴿وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ﴾ خوشوع: بریتیه له نارامی و
دلنیایی وبقارو خوږه که مزانین له بهرام بهر په رومردگارا،
۷. ﴿وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ﴾ مالبه خشین و چاکه کردن
له گهل هه زاران و بینه وایاندا،
۸. ﴿وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ﴾ روژو فهرزیی یان سوننهت،
گیان بهرز دمکاته وه له ماده و ماده په رستی دووری ده خاته وه،
۹. ﴿وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ﴾ نهو پیاوو نافرته تانه ی
شهرمگای خوږیان ده پاریزن، بو حه لالی خوږیان نه بی به کاری
ناهیئن.
۱۰. ﴿وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ﴾ یادکردنی خودا
به زوری و به به رده وای، بریتیه له ناماده کردنی گه وره یی و
شکو مه ندی په رومردگار له دل و دمرو وندا، ﴿أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ
مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا﴾ واته: په رومردگار بو هه موو نهو
که سانه ی نه وه ره وشتو هه لویستیان بووه، لیخوشوبونی زورو
پاداشی گه وره ی داناو: که نه ویش به هه شتی رازا ویه ..
۳۶. ﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ
يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ﴾ نیه بو هیچ پیاویکی
موسولمان و نافرته یکی موسولمان نه گهر خوداو پیغه مبهری
خودا برپاریکیان دمکرد، بو یان نیه برپاریکی تر هه لیزیرن!
به لکوو پیویسته به بی سئ و دو ملکه چی برپاری خوداو
پیغه مبهری خودا بن، خوږیان له سه رپیچیکردنی فهرمانی
خودا بپاریزن و نهو تاوانه نه نجام نه دمن! ﴿وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا﴾ که سیک پابه ندی فهرمانی خودا
نه بی و پیچه وانه ی فهرمانی خوداو پیغه مبهری خودا هه لس و
که وت بکا پرکیشی نهو شته بکا: که جله وگیریان لی کردوه،
بیگومان نه وه له ریبازی هیدایهت و سه رفرازی لایداوه و،
که وتوته زلکاوای گومراییه وه، دوورکه وتوته وه له ریبازی
حهق و خودا په سند، ریگای فه وتان و مالتویرانی دونیاو
قیامه تی گرتوته بهرو خو ی به هیلاک بردوه، به دبخت و
چارمدهش بووه!

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا ﴿٣٦﴾ وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتُخْفِي النَّاسَ وَاللَّهُ أَعْلَمُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَنْزَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٣٧﴾ مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا ﴿٣٨﴾ الَّذِينَ يَلْفُفُونَ رِجَالَهُمْ بِأَعْيُنِهِمْ يَقُولُونَ أَيْنَا وَلَئِنْ رَدَّنَا رَبُّنَا لَسَوْفَ لَكُنَّا مِنَ الْمَلَأَيْنِ ﴿٣٩﴾ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾ يٰ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَبِيرًا ﴿٤١﴾ وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٤٢﴾ هُوَ الَّذِي يُصَلِّيْ عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٣﴾

۳۷. ﴿وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ﴾ یاد ی نه وه بکه ره وه نه ی موحه ممه د! که به زهیدت ده گوت: نهو زهید ی خودا نیعمه تی نیسلامی پی دابوو نه توش نیعمه تی نازادی و به خپوکردن و کردن به کوری خوشت پی به خشیبوو له خوشت نریک کردبوه و کردبوته کوری مال و بانگیان ده کرد (زهید ی کوری موحه ممه د). بیری نه وه بکه ره وه: که دهاته لای تو سکالای بوو له دهستی زمینه بی هاوسه ری نه توش ناموزگاریت ده کردو بیت ده گوت: پشوو دریزه له گه لی داو گوزمران بکه، چاو له هه له کانی بیوشه و گوی مه ده به فیزو خوږه زلانی نهو به سه رتدا، بیر له ته لاقدانی مه که ره وه، چونکه ته لاق لای خودا دزیوه، هه رچونیک بی له گه لی هه لیکه و صبر له سهر هه له کانی بگره. ﴿وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتُخْفِي النَّاسَ وَاللَّهُ أَعْلَمُ أَنْ تَخْشَاهُ﴾ نه ی پیغه مبه را له دلی خوشتا نه ووت دشارده وه که به نیلها مدمتزان: که بریتی بوو له وه: زهید زمینه ب ته لاق دداو دواپی خوشت ماره ی ده که ی. له وه

حەر دجی له سەر لابر دون له مەر نه نجامدانی نه و نه ركانه ی
 فهرمانی پئ كردون نه نجامی بدن و بۆیان حه لال بووه
 بیکه نه! نه و پئغه مبه رانه ی نه رکی سه رشانیان گه یاندنی
 په یامی خودابوو به نه ته وه گانیان و رونکردنه وه ی شه ریه تی
 په رومردگار بووه بۆیان، نه و پئغه مبه رانه ته نها له خودا
 ترسا ون و حیسابیان بۆ که سی تر نه کردوه له و شتانه دا که
 خودا به رپرسی کردون و فهرمانی پئ كردون نه نجامی بدن،
 ﴿وَكَفَى بِاللّٰهِ حَسِیْبًا﴾ به سه بۆ نه و پئغه مبه رانه: که خودا
 یارمه تیدمه رو پششتیوانیان بی، سه رژمیرو تۆمارکاری
 کرده وه گانیان بی،

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ﴾ موحه ممه د باوکی
 حه قیقی نیوه نیه، هیچ یه کی له پیاوانی موسولمان له پشتی
 موحه ممه د نه که وتوونه وه، زهید کوری موحه ممه د نیه و
 کوری حاریته یه، زهینه ب خیزانی کوری موحه ممه د نه بووه،
 خیزانی زهیدی کوری حاریته بووه، که وابی موحه ممه د باوکی
 هیچ که س نیه له پیاوانتان ﴿وَلٰكِنْ رَّسُوْلَ اللّٰهِ وَخَاتَمَ النَّبِیِّیْنَ﴾
 به لگوو پئغه مبه ره رو ره وانه کراوه بۆ گه یاندنی په یامی خودا
 به نیوه و شه ریه تی خوداتان بۆ رون ده کاته وه، دوا
 پئغه مبه ره و هیچ پئغه مبه ری تر له دوا هاتنی نه و نایه ت،
 کاروانی پئغه مبه ران به نه و کو تایی هاتوه و سه ردارو خاته می
 هه موو فروستاده و پئغه مبه ره گانه. ﴿وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَیْءٍ
 عَلِیْمًا﴾ په رومردگار له نه زله وه تا نه به د، هه می شه زانا و

ناگادارو دانایه، ده زانی کئ یه که م پئغه مبه ره و کئ خاته مه،
 ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِیْنَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللّٰهَ ذِكْرًا کَثِیْرًا، وَسَبِّحُوْهُ بُکْرَةً
 وَأَصِیْلًا﴾ نه ی نه و که سانه ی نیمانتان هی ناوه و برواتان
 به تا و ته نها یی خودا و راستی پئغه مبه رایه تی
 پئغه مبه ره که ی هی ناوه، به دل و به زوبان یادی خودا بکه نه،
 به جوړیک نه و ذیکرو یاده هه ست و شعورتان داپوشی،
 به هه موو حال و ومزعیکتان له سه رمه تای روژو نیواره دا،
 له هه موو کات و شوینی که ترسی خوداتان هه بی، نویژه گانتان
 به ریک و پیک نه نجام بدن. خودای مه زن له هه موو عه یب و

که م و کوریه که به دوور بگرن،

ده ترسای خه لکی لۆمه و سه رزه نشت بکه نه و بلتن: موحه ممه د
 ته لاقدرای کوری خو ی ماره کردوته وه. په رومردگار زیاتر
 شیای نه وه یه لی برسی، ﴿فَلَمَّا قُضِیَ زَیْدُ مِنْهَا وَطَرًا﴾ جا
 که زهید نیشی خو ی له زهینه ب جئ به جئ کردو بوونه
 هاوسه ری یه کترو پیکه وه نه گونجان، سه رنه جام زهید زهینه بی
 ته لاقدا و په یوه ندی پیوه نه ما و عیده دی شه رعی دوا ی
 ته لاقدانه که ی به سه رجوو ﴿زَوْجًا کَهًّا﴾ نیمه زهینه بمان له تو
 ماره کرد نه ی موحه ممه د! کرمانه هاوسه ری تو، ﴿لَکِیْ لَا
 یَكُوْنَ عَلَی الْمُؤْمِنِیْنَ حَرَجٌ فِیْ اَزْوَاجٍ اُذْعِیْنَهُمْ اِذَا قُضُوْا مِنْهُنَّ
 وَطَرًا﴾ بۆ نه وه ی حه رج و سه رزه نشت و لۆمه نه بی له سه ر
 موسولمانان، هه ر کاتی ویستیان ته لاقدرای کوره
 جه علیه گانیان ماره بکه نه وه، نه و کورانه ی له سه رده می
 نه زانی دا به یاسای (التبني) کردبوواننه کوری خو یان و پاشان
 نایینی نیسلام نه و یاسایه ی پووج کرده وه بنه بری
 کرد، ﴿وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُوْلًا﴾ بریارو حوکی خودا جئ به جئ
 کراوه، نابئ نه یه ته جئ، حوکه و بریاری خودا له هه موو کات و
 شوینی که ده بی په یرو بکری و ته نفیذ بکری.

﴿مَا كَانَ عَلَی النَّبِیِّ مِنْ حَرَجٍ فِیْمَا فَرَضَ اللّٰهُ لَهُ﴾ هیچ
 عه یبه یه کی تی دا نیه بۆ پئغه مبه ر شتیک نه نجام بدا: که
 خودا بۆی حه لال کردوه و له سه ری پئویست کردوه. بیگومان
 خودا فهرمانی پیکرد: که زهینه ب ماره بکا و نه و داب و
 نه ری ته ی له نا و عه رمبدا با و بوو: که نابئ نه افه رمی
 ته لاقدرای کوری (جه علی) خو یان ماره بکه نه وه، هه لی
 بوه شینی ته وه، که وابی له م کاره دا ج حه رجیک له سه ر
 پئغه مبه ر نیه و هیچ لۆمه ی نا کری. ﴿سُنَّةَ اللّٰهِ فِی الَّذِیْنَ خَلَوْا
 مِنْ قَبْلُ﴾ نه وه داب و نه ری تی خودایه ده رحه ق
 به پئغه مبه رانی پی شوو، هه ر کاتی خودا فهرمانی پئ کردین
 به نه نجامدانی شتیک، که نه نجامیان دابی ج حه ره جیک و
 ته ریق بوونه وه یه کی تی دا نه بووه بۆیان، ﴿وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ قَدْرًا
 مَّقْدُوْرًا﴾ نه و نی شه ی خودا ته قه دیری کرده ده بی و هه ر ده بی
 بی و پاشکه زیبونه وه ی تی دا نیه.

﴿الَّذِیْنَ یُلْغُوْنَ رِسَالَاتِ اللّٰهِ وَیَخْشَوْنَهُ وَلَا یَخْشَوْنَ اَحَدًا اِلَّا
 اللّٰهَ﴾ واته: نه و پئغه مبه ره ری زدارانه ی خودا: که په رومردگار

به‌زارمیه، چرای روناکی شه‌وه زه‌نگی گومپاییه، نووری هیدایه‌تو که‌شتی رزگاریه.

﴿۴۷﴾ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُم مِّنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿۴۷﴾ نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر! موژده‌بده به‌هه‌موو نه‌و که‌سانه‌ی ئیمانیان به‌نایینی ئیسلام هیناوه، پابه‌ندی شه‌ریعه‌تی خودا بوون و شوین په‌یامی تو که‌وتوون، موژده‌یان بدرئ به‌وه‌ی: که‌ فاضلو و ریزیان به‌سهر هه‌موو نه‌ته‌ودکانی تردا هه‌یه، پاداشی گه‌وره‌و نه‌پروادیان بئ دبه‌خشرئ؛ نه‌ویش به‌هه‌شتی رازاوه‌و پان و به‌رینه.

﴿۴۸﴾ وَلَا تَطْعَمُ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَذَغْ أَذَاهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿۴۸﴾ نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر! به‌هیچ جوړیک تو گوپرایه‌لی کافرو دور‌و‌دکان مه‌که؛ نه‌و کافرانه‌ی بر‌وا به‌په‌یامه‌که‌ت ناکه‌ن و نه‌و دور‌و‌وانه‌ی خو‌یان به‌موسو‌ل‌مان له‌قه‌لهم دده‌دن و له‌دل‌دا کافرن. گوئ مه‌ددره‌ ره‌خنه‌و بی‌روبو‌چونیان د‌م‌بر‌اردی بان‌گه‌وازی و په‌یامه‌که‌ت، هیچ گر‌نگیان بئ مه‌ده‌و په‌یامی خو‌ت به‌هه‌موو خه‌لک راب‌گه‌یه‌نه‌و بیر له‌وه مه‌که‌ره‌وه زیانیان بئ ب‌گه‌یه‌نی، چاو‌پو‌شی‌یان لی بکه، له‌خراپه‌یان خو‌ش به، خودا چی‌ت فه‌رمان بئ ده‌کا پابه‌ندی به‌و ته‌نفی‌ذی بکه. ئیشی خو‌ت به‌خودا بسپیره. له‌هه‌موو کاروباریکت‌دا پشت به‌خودا به‌سته، بتمان‌ت به‌نه‌و هه‌بن، نه‌وت به‌سه، خودا پار‌یزگارو چاو‌دی‌رته،

﴿۴۹﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَةٍ تَعْتَدُونَهَا فَمَعْرُوهُنَّ وَسَرَخُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿۴۹﴾ نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی بر‌واتان به‌تاک و ته‌نهای خودا هه‌یه، بر‌واتان به‌په‌یامی پی‌غه‌مبه‌ری خودا هه‌یه، نه‌گه‌ر نافرده‌تان ماره‌ کردن و پاشان پئش نه‌وه‌ی بیان‌گو‌یزنه‌وه‌و ب‌چنه‌ لایان ته‌لا‌قیان بدن، نه‌وه عیده‌دیان له‌سهر نیه، یه‌کسهر د‌ت‌وانن شو‌بکه‌نه‌وه‌و ب‌بنه‌ هاوسه‌ری موسو‌ل‌مان‌یک‌ی تر. وه‌لی بؤ دل‌ته‌وا‌یی کردنی نه‌و جو‌ره نافرده‌تانه‌ وا باشه‌ موتعه‌یه‌کی موناسیبو گون‌جاو له‌گه‌ل کات و شوین بدرئ به‌نافرته‌که، به‌ر‌گو و پو‌شاک‌یک‌ی شایان به‌پله‌و پایه‌ی خو‌ی و بارود‌و‌خی نه‌و رو‌ژ‌گاره‌ی بدر‌یتی، ته‌لا‌قدانه‌که‌شتان بو‌یان به‌شی‌وه‌یه‌ک بئ زیانیان بئ نه‌گا، نه‌و

﴿۴۳﴾ هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿۴۳﴾ نه‌و خودایه‌ی ئی‌وه‌ یادی ده‌که‌ن و به‌گه‌وره‌و شکو‌مه‌ندی د‌م‌زانن، هه‌ر نه‌وه‌ ره‌حمتان بئ ده‌کا، نه‌و خودا به‌رزو شکو‌مه‌نده‌ و پرای گه‌وره‌یی و بئ ئاتاجی، و پرای نیعمه‌تی زو‌رو زه‌به‌نده‌ی به‌سهر به‌نده‌کانیه‌وه، نه‌و یادی به‌نده‌ زه‌عی‌فو بئ هی‌زو هی‌ج له‌بارانه‌بو‌ده‌کانی ده‌کاته‌وه، یادیان ده‌کاو ره‌حه‌ته‌ی خو‌ی د‌م‌پ‌یزئ به‌سه‌ریان‌دا، له‌عاله‌می بال‌دا به‌خی‌رو چاکه‌ باسیان ده‌کا، فری‌شته‌کانی دا‌وای لی‌خو‌ش‌بوون بؤ ئی‌وه‌ی ناده‌میزاد ده‌که‌ن، په‌رو‌م‌رد‌گار به‌م ره‌حه‌ت و به‌خشنده‌یی‌یه‌ی ده‌یه‌وئ ئی‌وه له‌تاریک‌یی کوفرو بیدینی‌یه‌وه رزگار ب‌کاو بتان‌خاته‌ ناو روناک‌یی ئیمان و هیدایه‌ته‌وه، په‌رو‌م‌رد‌گاری ئی‌وه هه‌موو کاتی‌ خاوه‌ن ره‌حه‌ت و سو‌زو به‌زه‌یی‌یه‌ بؤ به‌نده‌ خاوه‌ن باوم‌د‌کانی، له‌دونیا و قیامه‌ت‌دا.

﴿۴۴﴾ تَجِثُّهُمْ يَوْمَ يَلْقَوُوهُ سَلَامٌ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿۴۴﴾ سلا‌وی خودا بؤ نه‌و به‌هه‌شتیانه‌ به‌واسیته‌ی فری‌شته‌کانیه‌وه له‌رو‌ژی قیامه‌ت‌دا، سلا‌و و ناشتی و دل‌نیا‌کردنیانه.

﴿۴۵﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿۴۵﴾ نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر! ئی‌مه‌ تو‌مان ره‌وانه‌ کرد‌وه شایه‌تی به‌سهر نه‌و مه‌رد‌م‌گه‌له‌وه، ناخو‌ بر‌وات بئ ده‌که‌ن یان به‌درو‌ت ده‌خه‌نه‌وه؟ شوین په‌یامه‌که‌ت ده‌که‌ن یان نا؟ شایه‌تی‌ه‌که له‌ژیانی دونیا‌دا هه‌لیده‌گری و له‌قیامه‌ت‌دا لای خودا نه‌و شایه‌تی‌ه‌ نه‌دا ده‌که‌ی! و مزیفه‌ی پی‌غه‌مبه‌ره‌: که‌ شایه‌ت بئ به‌سهر گه‌له‌که‌یه‌وه، شایه‌تی راسته‌قی‌نه‌یان لی‌ بدا، هی‌ج گو‌ران‌کاری و زیادو که‌می تیدا نه‌کا. هه‌روه‌ها موژده‌در بئ پئیان به‌ره‌حه‌ت و لی‌خو‌ش‌بونی خودا بو‌یان، به‌نا‌زو نیعمه‌تی به‌هه‌شتی ناماده‌ک‌راو بو‌یان، ترسینه‌ری بؤ بئ نا‌گایان، بیان‌ترسینی له‌و عه‌زاب و نازاره‌ی چاو‌م‌روانی خراپه‌کاران ده‌کا، ﴿۴۶﴾ وَذَاعِيَا إِلَى اللَّهِ ﴿۴۶﴾ نه‌ر‌کی‌کی تری پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ نه‌وه‌یه: بان‌گه‌وازی ناده‌میزاد ده‌کا بؤ لای خودا بؤ په‌یره‌و‌کردنی نایینی خودا، بان‌گیان ده‌کا بؤ لای خودا نه‌ک بؤ لای دونیا، ﴿يَا ذِي﴾ به‌نیزن و ره‌زامه‌ندی خودا، ﴿وَسَرَّاجًا مُّبِينًا﴾ نایینی مو‌حه‌مه‌د نایینی‌کی په‌سند‌وه لابه‌ری تاریکی و غه‌م و

دیاری و شتانه‌ی پیتان داون لییان مه‌ستینه‌وه، داوایان لی مه‌که‌ن بۆتان بگپرنه‌وه.

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَخْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ اللَّاتِي آتَيْتَ أَجُورَهُنَّ﴾^{۵۰}
 په‌رومردگار له‌م نایه‌ته‌دا ده‌ست نیشانی چوار کۆمه‌ل نافرمت ده‌کا: که بۆ پیغه‌مبه‌ر حه‌لله‌ مارمیان بکا: یه‌که‌م کۆمه‌ل: نه‌و نافرمتانه‌ن: که مارمیان ده‌کاو مارمییان ده‌داتی. واته: نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! ئیمه بۆ تۆمان حه‌لال کردوه نه‌و نافرمتانه‌ی: که ماریییت پیداون، نه‌و نافرمته‌ی مارمی پیدرابی له‌و نافرمته له‌پیش تره: که مارمی و مرنه‌گرتبی، نه‌وه‌ی مارمی ته‌واوی پی درابی باشتره له‌وه‌ی مارمی ته‌واوی و مرنه‌گرتبی. کۆمه‌لی دووم: له‌و نافرمتانه ﴿وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ﴾ هه‌روه‌ها حه‌لله بۆ تۆ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر نه‌و نافرمتانه‌ی ده‌بنه ده‌ستکه‌وتی جه‌نگ و ده‌بنه به‌شی تۆ، واته: نه‌و که‌نیزانه‌ی: که خودا داونی به‌تۆ له‌ده‌ستکه‌وتی جه‌نگ که به‌پی ده‌ستورو باوی کۆمه‌لایه‌تی سه‌رده‌می خۆت ده‌بن به‌به‌شی خۆت له‌تالانی جه‌نگ، ﴿وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَبَنَاتِ عَمَّتِكَ وَبَنَاتِ خَالَكَ وَبَنَاتِ خَالَتِكَ اللَّاتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ﴾ بۆ تۆمان حه‌لال کردوه له‌خزمه‌کانت کچی مامه‌کانت، کچی پوره‌کانت (خوشکی باوکت) کچی خال و کچی پوره‌کانت (خۆشکی دایکت) نه‌وانه‌یان له‌مه‌که‌وه له‌گه‌لتدا کۆچیان کردوه، نه‌مه کۆمه‌لی سییه‌مه له‌و کۆمه‌له نافرمتانه‌ی بۆ پیغه‌مبه‌ر ﴿حَلَّالٌ بَوَّهْ مارمیان بکا، به‌مه‌رجی کۆچکار بووبن، نه‌گه‌ر کۆچیان نه‌کردبی بۆ ره‌وانه‌بوه مارمیان بکا. مه‌به‌ست به‌کچه‌ مام و کچه‌ پوری (خوشکی باوک) نافرمته قوره‌یشیه‌کانن، چونکه به‌ قوره‌یشیه‌کان ده‌گوتری مامه‌کانی پیغه‌مبه‌ر ﴿مه‌به‌ست به‌خال و پور (خوشکی دایک) کچه‌کانی تیره‌ی (بنی زه‌ره‌ة) ن) به‌شیومه‌کی واقعی پیغه‌مبه‌ر ﴿شش له‌خیزانه‌کانی قوره‌یشی بوون، به‌لام هیج خیزانی له‌تیره‌ی به‌نی زه‌هره نه‌بوون. ﴿وَأَمْرَأَةٌ مُؤْمِنَةٌ إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ﴾ هه‌روه‌ها بۆ تۆ حه‌لله نه‌ی پیغه‌مبه‌ر هاوسه‌ریه‌تی نافرمتیکی موسولمان نه‌گه‌ر خۆی به‌تۆ به‌خش به‌بی مارمی، ﴿قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! نه‌وه‌ی بۆمان

يَجْعَلُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَمًا وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٥١﴾ يٰٓأَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٢﴾ وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٥٣﴾ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٥٤﴾ وَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعْ أَذُنَهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٥٥﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُونَهَا فَمَعَهُنَّ وَسِرَّهِنَّ سِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٥٦﴾ يٰٓأَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَخْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ اللَّاتِي آتَيْتَ أَجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَبَنَاتِ عَمَّتِكَ وَبَنَاتِ خَالَكَ وَبَنَاتِ خَالَتِكَ اللَّاتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَأَمْرَأَةٌ مُؤْمِنَةٌ إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٧﴾

به‌یان کردی نه‌وه حوکه‌م و یاسایه‌ک بوو تایبه‌ته به‌تۆوه له‌گه‌ل خیزانه‌کانت، به‌لام یاسا و حوکی نومه‌ته‌که‌ت له‌گه‌ل نافرته‌کانیان، نه‌وه زانیاریمان لایه‌و به‌گوێردی پیویست بۆیان شی ده‌که‌ینه‌وه، واته: بیگوومان خودا ده‌زانی چی له‌سه‌ر به‌نده‌کانی پیویست کردوه، حوکه‌م و مه‌رج و حاله‌ت و چۆنیه‌تی هه‌لس و که‌وت کردنیان له‌گه‌ل نافرمته موسولمانه‌کانیان و نه‌مه‌ته‌و کۆیله‌کانیان دا بۆی شی کردونه‌وه به‌جۆریک: که حوکه‌م و یاسای موسولمانان له‌گه‌ل هاوسه‌رو نه‌مه‌ته‌کانیان دا جوداوازه له‌هی پیغه‌مبه‌ر، نه‌ومتا بۆ باقی موسولمانان دروسته له‌نافرمتی نازاد تا چوار ژن ماره‌ بکه‌ن، چه‌ندیکیش بۆیان بلوی له‌نه‌مه‌ته‌و چه‌تیوی موسولمان و کیتابی ماره‌ بکه‌ن، بۆشیان حه‌لال نیه نافرمت خۆیان پی به‌خش. هه‌روا بۆیان ره‌وا نیه به‌بی وه‌لی و مارمی و شایه‌ت نافرمت ماره‌ بکه‌ن. نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! ئیمه بۆ تۆمان حه‌لال کردوه نه‌و نافرمتانه (نه‌مه‌ته‌و خزم و خۆبه‌خش) به‌و شیوه‌و

مهرجانه‌ی دمست نیشان کران ﴿لَکَیْلًا یَّکُوْنُ عَلَیْکَ حَرَجٌ﴾ بۆ
 نه‌ودی حهره‌ج و مه‌شه‌ه‌ت له‌سهر تۆ نه‌بی، ته‌نگه‌تاو نه‌بی و
 لی بپرئی بۆ راگه‌یانندی په‌یامه‌که‌ت و به‌ته‌واوی نه‌رکی
 سه‌رشانی خۆت نه‌نجام بدهی ﴿وَکَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِیْمًا﴾
 په‌رومردگار هه‌میشه‌ لیخو‌شبوو لی‌ب‌وردوه بۆ‌خۆت و
 ئوممه‌ته‌که‌ت، سزاتان نادا له‌سهر ئه‌و شتانه‌ی ناتوانن خۆتانی
 لی بپاریزن، خاوه‌ن ره‌حم و به‌زمی‌یه، مه‌شه‌ه‌ت و
 حهره‌جیان له‌سهر لادمبا، له‌تاوانی تۆبه‌ له‌سهر کراویان خوش
 ده‌بی.

﴿تَرْجِی مَنْ تَشَاءُ مِنْهُمْ وَتُؤْیِیْ اِلَیْکَ مَنْ تَشَاءُ﴾ نه‌ی
 پی‌غه‌مبه‌ر نه‌تۆ خاتروخۆو سه‌رپشکی له‌وه‌دا چۆن خۆت
 له‌ناو خیزانه‌کاندا دابه‌ش ده‌که‌ی، به‌نازمزوی خۆت ده‌توانی
 لای کامیانت پێ خۆشه‌ شه‌و بمینی‌ه‌وه‌و سه‌رجی‌بیان بکه‌ی!
 چ خراپه‌یه‌کت له‌سهر نیه‌ نه‌گه‌ر (قه‌سم) خۆبه‌شکردن واز
 لی بی‌نی و چۆنت بو‌ئ ئاوا شه‌و لایان بمینی‌ه‌وه‌و، به‌نۆره
 نوشتن لایان په‌پرده‌ نه‌که‌ی. ده‌توانی هه‌ندیکیان پێش
 هه‌ندیکیان بخه‌ی. به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ
 به‌نۆره‌ لای ژنه‌کانی ده‌مایه‌وه‌و به‌شی‌وه‌یه‌کی عا‌دلا‌نه‌ خۆی
 له‌ناویاندا دابه‌ش کردبوو. ﴿وَمَنْ ابْتَغَيْتْ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ
 عَلَیْکَ﴾ هه‌ر کامی له‌خیزانه‌کاندا داوا بکه‌ی بۆ شه‌و له‌گه‌ل
 نوشتن له‌وانه‌ی وازت لی هیناون و له‌وه‌پێش خۆت له‌شه‌و
 له‌گه‌ل نووستنیان پاراستوو، هه‌یج تاوان و حهره‌ج و
 ره‌خنه‌یه‌کت له‌سهر نیه‌. له‌سهر نه‌وه‌و، هه‌روا هه‌یج
 ره‌خنه‌یه‌کت له‌سهر نیه‌: که‌ ری‌جعه‌ی ئه‌و هاوسه‌رانه‌ت
 بکه‌یه‌وه‌: که‌ ته‌لا‌قت داوان، به‌کورتی چ خراپه‌یه‌کت له‌سهر
 نیه‌ نه‌گه‌ر ری‌جعه‌ی ئه‌و هاوسه‌رانه‌ت بکه‌یه‌وه‌: که‌ له‌وه‌پێش
 به‌هۆی ته‌لا‌قه‌وه‌ له‌خۆت دوور خستونه‌وه‌. ﴿ذٰلِکَ﴾ نه‌و
 خاتر خۆکردنه‌ له‌خوداوه‌ بۆ تۆ نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر! یان زانی‌نی
 نه‌وه‌: که‌ تۆ خاترخۆو سه‌رپشک کراوی، به‌ته‌و‌ئ سه‌ره‌و نۆره‌ی
 شه‌و له‌لا نوشتن بۆ خیزانه‌کاندا دانه‌نی‌بو به‌ته‌و‌ئ داینان‌ی و
 خودا حهره‌جی له‌سهر لا‌بردوی، که‌چی وێ‌پ‌رای نه‌وه‌ش نه‌تۆ
 به‌نیختب‌اری خۆت (قه‌سم) یان بۆ دانه‌نی‌و به‌نۆره‌ شه‌و لای
 خیزانه‌کاندا ده‌مینی‌ه‌وه‌. ئانه‌وه‌ ﴿اَدْنٰی اَنْ تَقْرَءَ عٰیْنُهُنَّ﴾
 نزیک‌تره‌ بۆ ره‌زامه‌ندی نه‌وان، چونکه‌ خیزانه‌کاندا نه‌ی

پی‌غه‌مبه‌ر! نه‌گه‌ر بزانی‌ن ئه‌و خاترخۆو سه‌رپشک کردنه‌
 له‌خوداوه‌ په‌باش‌تر سه‌رده‌ک‌یشی بۆ ره‌زامه‌ندی نه‌وان و ده‌زانی:
 که‌ تۆ مافیان پێش‌یل ناکه‌ی و به‌وی‌ژدانه‌وه‌ هه‌‌ئ‌س و که‌وتیان
 له‌گه‌ل ده‌که‌ی. ﴿وَلَا یَحْزَنُ وَیَرْضَوْنَ بِمَا آتٰیْنَهُنَّ کُلُّهُنَّ﴾
 خه‌فه‌ت ناخۆن و رازی ده‌بن به‌و خۆدابه‌شکردنه‌ی تۆو دان
 ده‌نی‌ن به‌چاکه‌و چاکه‌کاری تۆ به‌سه‌ریان‌داو ده‌زانی تۆ
 به‌وی‌ژدانه‌وه‌ هه‌‌ئ‌س و که‌وتیان له‌گه‌ل ده‌که‌ی و عه‌داله‌تکاری
 له‌نی‌وانیان‌دا. ئا‌زا‌وه‌و دله‌راو‌کی‌یان بۆ دروست ناب‌ی. ﴿وَاللّٰهُ
 یَعْلَمُ مَا فِیْ قُلُوْبِکُمْ﴾ بی‌گومان په‌رومردگار ده‌زانی چی له‌دل‌تان
 دایه‌، ده‌زانی: که‌ پی‌غه‌مبه‌ر مه‌یلی دلی بۆ هه‌ندی
 له‌هاوسه‌ره‌کانی زیاتره‌ له‌هه‌ندیکیان، مه‌یلی دل‌یش شتی‌که‌
 ده‌سه‌لا‌تی ئاده‌میزادی تی‌دا نی‌ه‌و شتی‌کی له‌توانا‌به‌ده‌ره‌،
 ﴿وَکَانَ اللّٰهُ عَلِیْمًا حَلِیْمًا﴾ هه‌میشه‌ خودا ده‌زانی دله‌کان
 چی‌یان تی‌دایه‌و چی‌یان هه‌شار داوه‌، حه‌لیم و لی‌ب‌وردوه‌، په‌له‌
 له‌سزادانی تاوان‌باران نا‌کا، مۆ‌له‌ت‌یان ده‌دا بۆ نه‌وه‌ی تۆبه‌
 بکه‌ن و بگه‌ر‌پ‌نه‌وه‌!

﴿لَا یَحِلُّ لَکَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدِ﴾ یاسا‌غه‌ له‌سهر تۆ نه‌ی
 پی‌غه‌مبه‌ر: که‌ جگه‌ له‌و هاوسه‌رانه‌ت: که‌ نی‌ستا له‌ژیر
 نیکا‌حت دان نی‌تر ئافه‌رتی تر مار‌م‌یکه‌ی، نه‌مه‌ش له‌پادا‌شی
 نه‌وه‌دا کاتی‌ک سه‌رپشک کران له‌نی‌وان ژیا‌نی نه‌رم و نۆ‌ل و
 به‌نا‌ز په‌رومردمی‌و جو‌دا‌بو‌نه‌و‌ه‌یان له‌پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ یان رازی
 بو‌ن و به‌مانه‌و‌ه‌یان له‌ژیر نیکا‌حی پی‌غه‌مبه‌ر و ژیا‌نی زه‌رو
 کوله‌مه‌رگی، ﴿وَلَا اَنْ تَبْدَلَ بَیْنَهُنَّ مِنْ اَزْوَاجٍ وَلَوْ اَعْجَبَکَ حُسْنُهُنَّ
 اِلَّا مَا مَلَکَتْ یَمِیْنُکَ﴾ بۆ تۆ حه‌لال نیه‌ نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر: که‌
 جگه‌ له‌و ئافه‌رتانه‌ی نی‌ستا له‌ژیر نیکا‌حت‌دان ئافه‌رتی تر
 ماره‌ بکه‌ی، یان ئافه‌رتی تر بخه‌یه‌ شو‌ینی‌ان به‌مجۆره‌
 په‌کی‌کیان ته‌لاق بده‌یی و ئافه‌رتی‌کی تر له‌جیا‌تی ماره‌ بکه‌ی.
 هه‌رچه‌نده‌ جو‌انی ئافه‌رته‌که‌ی تر سه‌ره‌نج‌ت راب‌ک‌یشی، مه‌گه‌ر
 نه‌و ئافه‌رته‌ نه‌مه‌ته‌ بی‌ (کۆ‌یله‌ بی‌) نه‌وه‌ مول‌کولیه‌مینه‌و
 لی‌ت قه‌ده‌غه‌ نه‌کراوه‌. ﴿وَکَانَ اللّٰهُ عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ رَّقِیْبًا﴾
 هه‌میشه‌ په‌رومردگار نا‌گای له‌هه‌موو شتی‌که‌ چاو‌دی‌رو زانا‌یه‌
 به‌هه‌موو کارو قسه‌و هه‌‌ئ‌س و که‌وتی‌کتان،

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِیْنَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُیُوتَ النَّبِیِّ اِلَّا اَنْ یُؤْذَنَ لَکُمْ
 اِلٰی طَعَامٍ غَیْرِ نَاطِرٍ اِنَّا هُمْ﴾ نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی ب‌روا‌تان

به خوددایه‌تی خوداو پیغهمبرایه‌تی موحه‌مه‌ده هیه، نه‌که‌ن به‌بی پرس بچنه مالتیک له‌ماله‌کانی پیغهمبر ۴ ریگه به‌خوتان مه‌ده‌ن هیچ کاتیک بچنه ماله‌کانی پیغهمبر مه‌گه‌ر نیزن بدرین، به‌م ره‌نگه بانگ بکرین بؤ نان خواردن و خوارده‌که پیش و‌دخت ناماده کراو بی، نه‌ک بچن دابنیش و چاومروانی پیگه‌یشتنی خوارده‌که بکه‌ن، هر کاتی بانگ کران و خوارده‌که ناماده بوو بچن بیخون و دوا خوارده‌که نه‌وه‌نده مه‌میننه‌وه پیغهمبر و‌هرز بیی و‌هاوسه‌ره‌کانی جازز بکه‌ن! ﴿وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا﴾ و‌هلی نه‌گه‌ر له‌لایه‌ن پیغهمبر مه‌وه بانگ‌یشت کران بؤ مالتیک له‌ماله‌کانی، نه‌وه بچنه نه‌و ماله‌ی بانگ کراو بؤ دعوته‌که‌و نیزنی جوونه ژوره‌وتان دراوه، ﴿فَإِذَا طُعِمْتُمْ فَاتَّشِرُوا﴾ که خوراک ناماده‌کراو بانگ بؤ سه‌ره‌کراوتان خوارد، نیتر بلا‌وه‌ی لی بکه‌ن ﴿وَلَا مُتَّانِسِينَ لِحَدِيثٍ﴾ دوا نانخوارده‌که‌تان مه‌میننه‌وه به‌مه‌به‌ستی وتو و‌یزو سه‌ره‌گوزشته گیرانه‌وه بؤ یه‌کتری! ﴿إِنْ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِ مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَحْيِ مِنَ الْحَقِّ﴾ بیگومان مانه‌وه‌تان دوا نانخواردن و دست‌کردنتان به‌قسه و‌باس و‌چونتان بؤ مالی پیغهمبر پیش و‌دخت و‌چاومروان کردنتان بؤ پیگه‌یشتنی خواردن، ده‌بنه هو‌ی نه‌زیه‌تدانی پیغهمبر ۴ نه‌زیه‌تدانی پیغهمبریش هه‌رامه، نه‌م داب و‌نه‌ریت و‌هه‌ئس و‌که‌وته‌تان پیغهمبر چارز ده‌کاو پی‌ی ناخوشه، چونکه زور له‌نیشه گرنگه‌کانی بؤ نه‌نجام نادرین، به‌رنامه‌ی ژبانی خو‌ی لی تیکده‌چی، خیزانه‌کانی ته‌نگیان پی‌ی هه‌لده‌چنری، پیغهمبریش بؤ خو‌ی شهرم ده‌کا له‌و بارده‌وه جلّه‌و‌گیریتان لی بکا، به‌لام خودا شهرم ناکا له‌وه‌ی حه‌ق به‌یان بکا و‌هه‌رمان به‌ح‌ق بکا، ﴿وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ﴾ نه‌ی موسولمانینه! و‌ه‌کوو جلّه‌و‌گیریتان لی کرا له‌وه‌ی: که به‌بی پرس و‌دعوته‌کردن بچنه مالی پیغهمبر ۴ و‌پیش و‌دخت بچن دابنیش چاومروانی پیگه‌یشتنی خواردن بکه‌ن و‌دوا نانخواردنیش به‌قسه و‌باسی دونیاوه خه‌ریک بن، و‌ه‌کوو جلّه‌و‌گیری نه‌و شتانه‌م لی کردن، جلّه‌و‌گیری نه‌وه‌شتان لی ده‌که‌م: که ته‌ماشای خیزانه‌کانی پیغهمبر ۴ بکه‌ن، هه‌ر کاتیک ویستتان داوای قاپیک، یان نامیریکیان لی بکه‌ن له‌دوا

﴿تُرْجَىٰ مِنْ نَشَأٍ مِّنْهُمْ وَتَوَرَّىٰ إِلَيْكَ مِنْ نَّشَأٍ وَمِنْ أُنْثَىٰ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ تَقْرَأَ عِبْرَتَهُنَّ وَلَا تَحْزَنَ وَبَرَّصْتَ يَمَاءَ آلَيْتَهُنَّ كُلَّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ۝۵۱﴾ لَا يَحِلُّ لَكَ الْإِسَاءُ مِنْ بَعْدِ وَلَا أَنْ تَبْدَلَ بِهِنَ مِنْ أَرْوَاحٍ وَلَوْ أَعْبَجَكَ حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ رَّقِيبًا ۝۵۲﴾ يَتَأْتِيَ الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرَ نَبِيطٍ إِنَّهُ وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا إِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِ مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَحْيِ مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تُنْكِحُوا زَوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ۝۵۳﴾ تَبَدُّوا شَيْئًا أَوْ تُخَفُّوهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَتْ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۝۵۴﴾

به‌رده‌وه داوایان لی بکه‌ن، با په‌رده‌یه‌ک هه‌بی له‌نیوان نی‌ود و‌ه‌وان‌دا چاوتان به‌یه‌کتر نه‌که‌وی. ﴿ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ﴾ نه‌و هه‌رمان و‌جلّه‌و‌گیرانه‌ی ناراسته‌م کردن و‌به‌یره‌وی کردنیان، نه‌و شه‌ریعه‌ت و‌یاسایه‌ی بؤم داناون و‌پابه‌ندبوون بی‌یانه‌وه، پاک و‌خاوین تره بؤ دل و‌ده‌روونتان، زیاتر توه‌مه‌و شک و‌گومان‌تان لی دوور ده‌خاته‌وه، پتر نارامی ده‌خاته ناو دلّه‌کانتانه‌وه و‌وه‌سوده‌وه خه‌یالاتی شه‌یتانی قه‌لاجو ده‌کا. ﴿وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تُنْكِحُوا زَوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ﴾ ره‌وا نیه بؤ نی‌وه‌ی موسولمان: که نه‌زیه‌تی پیغهمبر بدن، نابی کاریک بکه‌ن قسه‌یه‌ک بلین: پیغهمبر ۴ خه‌فه‌تی پی‌ی بخوا، و‌ه‌کوو نه‌وه به‌بی پرس بچنه مالی، یان دوا نانخواردن بکه‌نه قسه‌و به‌میننه‌وه، هه‌رچی جلّه‌و‌گیریتان لی کراوه، نه‌گه‌ر پی‌یه‌وه پابه‌ند نه‌بن، پیغهمبر پی‌ی خه‌فه‌تبار ده‌بی، خو‌ی لی به‌باریزن، شتیک مه‌که‌ن بی‌یه‌ه هو‌ی دل‌گرانی پیغهمبر ۴ نه‌و سووره له‌سه‌ر ده‌سته‌به‌ر کردنی ژبانی به‌خته‌وه‌ری دونیاو قیامه‌ت بؤ‌تان،

نهدی چون نیوه ریگه به خوتان ددهن نهو خهفه تبار بکهن؟! به هیچ جورئ بؤ نیوه رهوا نیه دوا خوی هاوسهره کانی ماره بکه نهوه، هاوسهره کانی دایکی موسولمانان، دوا نهوهی پیغه مبهیر ﴿لَیِّان جِیَا دَهْبِیْتَه وَه بَه مَرْدَن یَان بَه تَه لَاق بؤ نیوه دروست نیه ماردیان بکه نهوه، چونکه نهوه نه زیه تدانی پیغه مبهیری تیدایه و زوری بی ناخوشه! ﴿أَبَدًا إِنْ ذَلِکُمْ کَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِیْمًا﴾ بیگومان نه زیه تدانی پیغه مبهرو ماره کردنه وهی هاوسهره کانی دوا خوی تاوانیکی گه ورهیه لای خوداو نه کهن توخنی بکه ون.

﴿۵۴﴾ إِنْ تُبْذَرُوا شَیْئًا أَوْ تُخْفَوْهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِکُلِّ شَیْءٍ عَلِیْمًا ﴿۵۴﴾ نه گهر شتیک له نه زیه تدانی پیغه مبهیر ﴿در بخه و نه نجامی بدن، یان هر له دلی خوتان دا بی شیر نهوه نهوه باش بزانی: که خودا زانیاریه کی ته وای هه ردو و حاله ته کی ههیه، دهمانی چی له دلتان دایه و هیچی لی گوم نابی.

﴿۵۵﴾ لَا جُنَاحَ عَلَیْهِمْ فِی آبَائِهِمْ وَلَا أَبْنَائِهِمْ وَلَا إِخْوَانِهِمْ وَلَا أَبْنَاءَ إِخْوَانِهِمْ وَلَا أَبْنَاءَ أَخْوَانِهِمْ وَلَا نِسَائِهِمْ وَلَا مَا مَلَکَتْ أَیْمَانُهُمْ وَاتَّقِیْنَ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ کَانَ عَلَی کُلِّ شَیْءٍ شَهِیْدًا ﴿۵۵﴾ واته: ج خرابه یه ک نیه: که په ردمنه گرنه وه له باوک و باپیرانیان، به نه سبب بن یان به وهی شیر خواردنه وه بی، هه روه ها له کوپه کانیان به نه سبب یان به شیر خواردن، هه روه سا له براکانیان به گشتی (برای باوک و دایکی برای باوکی برای دایکی) هه مدیسان کوپانی براکانیان. هه روه ها په رده گرته وه دیان له سهر پیویست نیه له ناست نافرمتانی موسولمان به خرم و ناخرمه وه. هه روه ها پیویست ناکا په رده بگرته وه له ناست کویله کانیان دا به نیرو میانه وه چونکه په رده گرته وه له م جوړه ناده میزادانه ده بیته نه رکیکی قورس و هه رده و نه زیه تدانی تیدایه. به نه ینی و به ناشکرا له سزای سه ختی خودا بترسن، چونکه خودا ناگاداری هه موو شتیکه و هیچ نه ینی یه کی لی گوم نابی،

﴿۵۶﴾ إِنْ اللَّهَ وَمَلَائِکَتَهُ یُصَلُّونَ عَلَی النَّبِیِّ یَا أَیُّهَا الَّذِیْنَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَیْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِیْمًا ﴿۵۶﴾ واته: په رومردگار رحمت و رهمه نندی خوی دهریزئ به سهر پیغه مبهیری خوی دا، فریشته دوعای بؤ ده کهن به لیخوشبون و پله و پایه یه رز، که واته: نیوه یش نهی موسولمانینه دوعا و پاره وهی رزانی رحمت بؤ سهر

لَا جُنَاحَ عَلَیْهِمْ فِی آبَائِهِمْ وَلَا أَبْنَائِهِمْ وَلَا إِخْوَانِهِمْ وَلَا أَبْنَاءَ إِخْوَانِهِمْ وَلَا نِسَائِهِمْ وَلَا مَا مَلَکَتْ أَیْمَانُهُمْ وَاتَّقِیْنَ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ کَانَ عَلَی کُلِّ شَیْءٍ شَهِیْدًا ﴿۵۵﴾ إِنْ اللَّهَ وَمَلَائِکَتَهُ یُصَلُّونَ عَلَی النَّبِیِّ یَا أَیُّهَا الَّذِیْنَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَیْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِیْمًا ﴿۵۶﴾ إِنْ الَّذِیْنَ یُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِی الدُّنْیَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِیْنًا ﴿۵۷﴾ وَالَّذِیْنَ یُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِیْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَیْرِ مَا أَكْتَسَبُوا فَقَدْ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِیْنًا ﴿۵۸﴾ یَا أَیُّهَا النَّبِیُّ قُلْ لَأَزْوَجُکَ وَبَنَاتُکَ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِیْنَ یُذْنِبْنَ عَلَیْهِمْ مِنْ جَلْبِیْبِهِمْ ذَلِکَ أَدْنَىٰ أَنْ یَعْرِفَ فَلَیْ یُؤْذِنُ وَکَانَ اللَّهُ عَفْوَ رَحِیْمًا ﴿۵۹﴾ لَیِّنَ لَرَبِّهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِیْنَ فِی قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِی الْمَدِیْنَةِ لَنُغْفِرَنَّ عَنْهُمْ شَعْرًا لَیْجَاوِرُونَکَ فِیْهَا إِلَّا قَلِیلًا ﴿۶۰﴾ مَلْعُونِیْنَ أَتَیْنَا نَعْفُوهُمُ اخْذُوا وَقَتْلُوا نَفْسِیْلًا ﴿۶۱﴾ سُنَّةَ اللَّهِ فِی الَّذِیْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ یُحْدِلَ سُنَّةَ اللَّهِ تَبْدِیلًا ﴿۶۲﴾

پیغه مبهیر بکهن داوای به رزبوننه وهی پله و پایه و شکومه نندی بؤ بکهن،

﴿۵۷﴾ إِنْ الَّذِیْنَ یُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِی الدُّنْیَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِیْنًا ﴿۵۷﴾ بیگومان نه وانهی نه زیه تی خوداو پیغه مبهیری خودا ددهن به وه: که سهر پیچی فه رمانه کانیان ده کهن، کاریک نه نجام ددهن که ده بیه جیگای نارهمه نندی نه وان، شتیک پال خودا ددهن که شیای خودا نیه،

﴿۵۸﴾ وَالَّذِیْنَ یُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِیْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَیْرِ مَا أَكْتَسَبُوا فَقَدْ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِیْنًا ﴿۵۸﴾ هه روه ها نه وانهی نه زیه تی پیوا گه لی موسولمان و نافرمتی موسولمان ددهن، به کرده یان به گفتار زیان به موسولمانان ده گیه نن، شتیکیان پال ددهن نه یان کرده و نه یان گوتوه، یان جوین به موسولمانان ددهن، لییان ددهن، پیلانیان دژ دادهریزن. ده یان کوژن... هتد. بیگومان نه وانهی نه وه کارو هه لوپیستیانه، بوختانی ناشکرا نه نجام ددهن، درؤ ده کهن تاوانی گه ووه سزا ناومرو ناشکرا

دهکن، به دهستی خویشان به ویستی خویشان به دبه ختی دونیاو
قیامت بۆ خویشان دهسته بهر دهکن، مالی خویشان ویران دهکن.

﴿۵۹﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ ﴿۵۹﴾ نهی پیغمبره مرى خوښه ویست! فه رمان به هاوسه ده کانت و کچه کانت و نافرته تانی موسولمان بکهو پنیان بلئ: با په چه و جارشیوه کانیان به سه ر خویشان دا بدن و دایبده نه وه به سه ر ده م و چاوو گهردن و ملیان دا، چونکه نه م شیوه نزیکتره به وه: که نه وانه بناسرین و بزاندري کین و چ که سن، دوروو شه قاوه و جاو برسی و داوین پیسه کان تیپگهن: که نه وانه نافرته تانی روسورو خاومن حه یاو داوین پاک و خاومن ریزن، له و نافرته تانه نین سه رمریان لئ بگریو و ته ماعی بی رهوشتیان لئ بکری. نیتز لیان دور ده که ونه وه و نافرته تان به قسه ی ناشیرین و نابه جی نازار نادرین، ﴿وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ په رومردگار له که مته رخه می له وه پیښیان خوش ده بی: که به باشی په چه و جارشیوی خویشان دانه داو ته وه و پاشگویتیان خستوه، هه روه ها لیخوښ بووه بۆ نه وانه ی پابه ندی فه رمانی په رومردگارن دمبارهی په چه و جارشیو، وه لی به هه له و ری ده که وی که مته رخه می تیدا ده کن، رحمه ت و میهره بانی خودا واسیع و به رفراوانه،

﴿۶۰﴾ لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ الْمُنافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ﴿۶۰﴾ سویندم وای نه گهر دوروو ده کانی مه دینه؛ عه بدوللای کوپی ثوبه ی و هاویننه کانی و شوینکه وتوانی، نه وانیش که نه خوشی کو فرو سه ریچی و بهر بهر ده کانی کردن له گهل موسولمانان له دلیان دایه، هه روه ها نه وانه یش که هه مه مه و پروپاگهنده له ناو مه دینه دا بلاو ده که نه وه، نه گهر ده ست به ردار نه بین و واز نه هینن، تو به سه ریان دا زال ده که ین و فه رمانت پی ده که ین به شهر له گهل کردنیان و وه درنانیان له مه دینه ﴿ثُمَّ لَا يُجَاوِرُوكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا﴾ پاشان ناتوانن له گهل تودا هه لیکه ن و به هاوسه یی نیوه بمیننه وه مه گهر ماوه یه کی که م نه بی!

﴿۶۱﴾ مَلْعُونَيْنِ أَتَمَّا تَقِفُوا أَحْذُوا وَتَقِيلُوا ﴿۶۱﴾ واته: نه وانه مانه و دیان له ناو مه دینه دا کاتیکی که مه و ده برپته وه، له هه مان کاتدا له رحمه تی خودا دورو خراونه وه قیزه مونن و

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿۶۲﴾ إِنَّ اللَّهَ لَمَنَّ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿۶۳﴾ خَلِيلِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وِلَا وَلَا نَصِيرًا ﴿۶۴﴾ يَوْمَ تَقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ ﴿۶۵﴾ وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّنَا السَّبِيلَ ﴿۶۶﴾ رَبَّنَا آتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنَتُمْ لَعْنًا كَبِيرًا ﴿۶۷﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسَىٰ فَبَرَأَهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجْهًا ﴿۶۸﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿۶۹﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿۷۰﴾ إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿۷۱﴾ لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿۷۲﴾

له هه ر شوینیک ده ست بکه ون ده گرین و شه ریان له گهل ده کری و دیل ده کرین و ده کوژین و که س نیه په ناگا و پشتیوانیان بی.

﴿۶۲﴾ سَأَلَهُ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿۶۲﴾ نه و حوکه و برپاره: که بریتییه له نه هریتر کردن له دوروو ده کان و دیل کردنیان و کوشتنیان و زالبوونی موسولمانان به سه ریان دا، داب و نه ریتی خودایه له بوونه ومردا له هه موو جه رخ و روژگار یکه دا.. نه گهر به رده وام بن له سه ر دورووی خویشان و توبه نه که ن و واز نه هینن، داب و نه ریتی خوداش گورانی به سه ردا نایه، چونکه داب و نه ریتی خودا له سه ر حه ق دامه زراوه و حیکمه ت و به رژه و نه ندی کو مه لی تیدایه.

﴿۶۳﴾ يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿۶۳﴾ نهی پیغمبره! خه لکی پرسیارت لئ ده کن دمبارهی قیامت و ده لئین: که ی راده بی، کافره کان

به تینیان لئ بکه. به ته وای له رحمتی خوت دووریان
بخه روه!

﴿۶۹﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسَىٰ فَبَرَأَهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا ﴿۶۹﴾ نهی نهو که سانهی پرواتان به خوداو به پیغمبر هیه، به گرفتارو کرده نه زیهتی پیغمبر مدهن، شتیک مه کهن پیغمبر دلی پیی نارحمت بیو خفته پی بخوا، نه چن وکوه نهو که سانه بن: که موسایان نه زیهت دا، به درو عیبی جهسته بیان وهال دا، یان داویان لئ کرد خودایان نشان بدا، یان وتیان برؤ توو خدا کهت شهر بکهن نیمه لیردا دادنیشین، یان وتیان: نیمه بهو خوارده منیه رازی نین و دمانه وی خواردنی ترمان بو دسته بهر بکهی. نیتر خودا دمریخت که حه زرمی موسا لهو عیبانه بهریه، نهو شتانهی نهوان به درو بوختان پالان دابوو بی بناغه و له راستیه و دوربون حه زرمی موسا لای خودا خاومن پلهو پایه و ریزو نرخ بوو.

﴿۷۰﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿۷۰﴾ نهی نهو که سانهی: که نیمانتان هیه به خوداو به پیغمبر، لهه موو شتیک دا خوتان له نارمزه مندی و سزای خودا بپاریزن، هرچی جله وگیری لئ کردون خوتانی لئ دور بخه نهو، پابه ندی فرمانه کانی بن و راستالنه په رستش بو نه نجام بدن، ودها عیبادمتی بو بکهن وازان نیوه خودا دمبینن خو نه گهر نیوه نهو نابینن بزانن نهو نیوه دمبینن. لهه موو شتیک دا قسهی راست وحق بکهن، شتیک بلین سودی هه بی، ذیکرو یادی خودا بی، یان بهرزه و مندی کومه لی تیدابی، جا نه گهر نیوه قسهی راست بکهن و له سر و تازی به سوود برؤن

﴿۷۱﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ﴿۷۱﴾ خودای خاومن به زمی کرده و کانتان بو باش دهکا، لیتان قبوول دهکا، پاداشی باشتان ددهاته وه، چونکه راستی، مروف ده خاته سر نه نجامدانی کرده وی باش، کرده وی باشیش مروف دهبا بو به هشت ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾ که سیک نیطاعهی خودا بکاو شوین په یامی پیغمبره کهی بکهوی، خوئی له خرابه کاری و سه ریچیکردنی فرمانه کانی خودا بپاریزی نهو له ناگری دوزخ رزگاری بووهو به به هشت شاد

پرسیار که به گاتته و شیوه هه شمه ریبه وه ناراسته ده کهن، دووړووه کان به شیوهی بهریه ره کانی و تهعه ننوته وه پرسیار ده کهن، جوله که کانیش بو تافیکر دنه وه پرسیار که ناراسته ده کهن، نهی پیغمبر ﷺ له سر روشنایی نیگا و سر ووش ولامیان بدمروه بلئ: زانیاری لهو باروه تایبه ته به خوداو هیچ که سی تر تنانمت پیغمبره ران و فریشته کانیش نهو زانیاریه یان نه دراوتی تو جوزانی له ناینددا جی دمی و جی روددا، له وانه هیه هاتی قیامت نزیک بیو بهم زوانه رابی.

﴿۶۴﴾ إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿۶۴﴾ بیگومان خودا نه فرینی له کافره کان کرده، له رحمتی خوئی دووری خستونه وه، له قیامتیش ناگریکی بلئ سهداری بو ناما دکردون،

﴿۶۵﴾ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ﴿۶۵﴾ له ناو نهو عه زابه سه خته دا بو هه تا هه تایه دهمینه وه، هیچ هیوایه کی رزگار بوونیان نیه ﴿لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا﴾ هیچ دوست و یارمه تیدریکیان دهست ناکه وی، کهس نیه شه فاعه تکارو پشتیوانیان بی، نه مجار وده صفی عه زابه که یان ده کاو دده فرموی:

﴿۶۶﴾ يَوْمَ تَقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ ﴿۶۶﴾ لهو روژده که له سر رویان به ناو ناگردا راده کیشرین، له ناو ناگردا هم دیو نهو دیو ده کرین، جا لهو کاتانه دا ناواته خوازن و ده لین: خوژ که نیمه له ژبانی دونیامان دا گوپرایه لی فرمانی خودا بوینایه و شوین پیغمبر بکهوتینایه، پرومان به په یامه کهی بکر دایه،

﴿۶۷﴾ وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّنَا السَّبِيلَ ﴿۶۷﴾ لهو کاته دا: که له ناو ناگردان، ده لین: په رومردگارا! بیگومان نیمه گوپرایه لی فرمان و ناموژگاری گه ورو پیاو مافولانی خومان بوین، نهوان دمرزبان داداوین، له ریگه یان لاداوین، گومریان کردین و بهم دمردمیان بر دین

﴿۶۸﴾ رَبَّنَا آتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنَهُمُ لَعْنًا كَبِيرًا ﴿۶۸﴾ په رومردگارا! دهی دوقاتی نیمه سزایان بدهو توله یان لئ بسینه، قاتیک له بهر کوفری خوین و قاتیکیش له بهر نه وه: که بوون به هوئی گومر ابوونی نیمه. له عه نه تی گه ورو

سورة السبا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَمِ فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ الْحَمْدُ
 فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ① يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ
 وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ
 الرَّحِيمُ الْغَفُورُ ② وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ
 قُلْ بَلَى وَرَبِّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ عَلَى الْغَيْبِ لَا يُعْرَبُ عَنْهُ مُنْقَالُ
 ذَرَقٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْفَرُ مِنْ ذَلِكَ
 وَلَا أَكْثَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ③ يَجْزِي الَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ
 كَرِيمٌ ④ وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي ءَايَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَئِكَ
 لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ رِجْزٍ أَلِيمٌ ⑤ وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ
 الَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ
 الْمُبِينِ الْحَمِيدُ ⑥ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَذْكُرُ عَلَى رَجُلٍ
 يَنْتَعِمُكُمْ إِذَا مَرَفَقَتُهُ كُلُّ مُمْرِقٍ إِنَّكُمْ لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ ⑦

سورة السبا

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَمِ فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ﴾ حمد و
 ثناءى هميشه و بى نندازد و بى سنور بؤ خوداييکه خاودنى
 ناسمانه کان و زهوى و هرجى تبيان دايه، هر نه و خودا
 خاودنى بوونه و مرده، هه لئسورپننه رو به رپيومبه رى کاروباريه تى،
 هه رچى نه و بيهوى ديته جى و چؤنى بوى ناوا به رپيومه دهجى.
 خاودنى دسه لاتى ته و او به سهر بوونه و مرده، هه رچى نازو
 نيعمه ته هه مووى له خودا و ديه. ﴿ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ ﴾ هه
 بؤ خودايه حمد و سوپاس له قيامه تدا هه و دکوو چؤن
 له دونيادا هه نه و شياوى حمد و سوپاسه. چونکه هه خودا
 خاودن فاضل و نيعمه ته له دونيا و قيامه تدا. ﴿ وَهُوَ الْحَكِيمُ
 الْخَبِيرُ ﴾ خودا حه کيم و دنايه له گوفتار و کردارى ددا،
 له شهريعت دانان و نه خشه و پلانيدا، کاروبارى بوونه و مر
 به گوپرهى حيكمه ت و دنايى خوى هه لئدسورپننى.

دهبى، سهر فرازى ته و او بؤ دهسته بهر دهبى! ﴿ إِنَّا عَرَضْنَا
 الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا
 وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴾ نيمه
 نه رکه شهريعه کانمان به سهر ناسمانه کان و زهوى و کيوه کان دا
 رانواندو پيمان گوتن ده توانن نه و نه رکه شهريعيانه
 هه لئبگرو و به ريك و پيکى نه نجاميان بدن؟؟ نه يانتوانى
 خويان بکانه بهر پرس و نه و نه رکانه بخه نه سهرشانى
 خويان، ترسان له وى نه توانن جى به جتيان بکهن، نه و
 نه رکانه خرا نه سهرشانى ناده ميزاد، هه رچه نده لاواز و کهم
 توانايه، قبوولى کردن، بيگومان ناده ميزاد سته مى له خوى
 کرد به وى نه و نه رکه گرانهى خسته سهرشانى خوى،
 نه يزانى توانا و زهى خوى چه نده!

﴿ لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ
 وَيَتُوبَ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴾
 واته: سهر نجامى هه لئگرتنى ناده ميزاد بؤ ته کاليفه
 شهريعه کان نه و ديه ناده ميزاد دهبنه دوو پير:

۱- کؤمه لى دوو رو و ده کان، نه و نافرمت و پياوانهى بهر و اهت
 خويان به موسولمان نيشان ددهن و له دل دا کافرن، هه رو و ده
 کؤمه لى هاو و لئدانه ران نه و نافرمت و پياوانهى به ناشکرا و
 نه ينى کافرن، له دل دا بر و ايان به تا ک و ته نهايى خودا و راستى
 به يامى پيغه مبه ر نيه، نه م تاقم و پير، خودا سزايان دده
 له سهر نه و ده خيانه تيان له نه مانه ت کردود، بر و ايان به خودا
 نيه، پيغه مبه رانيان به درؤ خستونه و ده، واده و به لئنى خويان
 هه لئو شاندونه و ده.

۲- پيرى دوو دم پيرى موسولمانانه؛ نه وانهى بر و ايان به تا ک و
 ته نهايى خودا و هه بوونى فريشته و راستى نامه ناسمانيه کان و
 به يامى پيغه مبه رانى خودا هه يه. نه وانه خودا توبه يان
 له تاوان لى قبول دده که نه گهر توبه ي راستالانه بکهن،
 بهر و رده گار خاودن ليخوشبوونى زؤرو رده م و به زميى ردهايه
 بؤ به ننده گانى نه گهر توبه له تاوانه کانيان بکهن توبه يان لى
 و مرده گيرى و لبيان خوش دهبى.

کوتايى سورة الاحزاب

پاداشی باشی نهوانه بداته‌وه: که برپوایان به‌خوداو به‌پیغهمبه‌رانی و به‌هاتنی رۆزی قیامت هه‌یه، نه‌وه که‌سه‌نه‌ی وێرایی هه‌بوونی بیرو باومرێ په‌سه‌ند کرده‌وی چاک ده‌که‌ن، نه‌وه نه‌رکانه به‌جێ ده‌هێنن که فه‌رمانیان پێ کراوه نه‌نجامی بدن، خۆیان ده‌پاریزن له‌و شتانه‌ی جل‌ه‌و‌گیریان لێ کراوه، ﴿أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ﴾ نه‌وانه لیخۆشبوونیان بۆ هه‌یه، خودا له‌تاوانه‌کانیان خۆش ده‌بێ، رزق و رۆزی به‌هه‌شتیان ده‌دریت، بێ مانده‌بوون و منه‌ت به‌سه‌راکردن بۆیان ده‌سته‌به‌ر ده‌بێ.

﴿وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعَاجِرِينَ﴾ نه‌وانه‌ی کافرو بێ پرپوان، هه‌ول دده‌ن قورئان په‌ک بخه‌ن و به‌لگه‌و راستی هاتنی قیامت رمت بکه‌نه‌وه‌و پێیان وایه دمتوان به‌ربه‌ره‌کانی ئێمه بکه‌ن و دمتوان له‌ده‌ستمان رزگاریان بێ، ﴿أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ رِجْزٍ أَلِيمٌ﴾ نه‌وانه سزای به‌ئێشیان بۆ دانراوه له‌ناو ئاگری دۆزه‌خدا، سزایه‌کی دادپه‌روانه‌و پرپوپرێ بیرو باومرو کرده‌وه‌کانیانه.

﴿وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ﴾ بێگومان نه‌وانه‌ی ئێمانیان به‌و نامانه هه‌یه: که نێردراون بۆ پیغه‌مبه‌ران به‌گشتی له‌موسولمان و ئه‌هل‌ی کیتاب، هه‌ر کاتێ رابوونی قیامه‌ت‌یان بینی، پاداشی چاکه‌کاران و تۆله‌ستاندن له‌تاوانبارانیان دیت، ده‌لێن: بێگومان نه‌وه‌ی پیغه‌مبه‌ران هێنا‌بوویان بۆ گه‌له‌کانیان حه‌ق و راست بوو، نه‌وه قورئانه‌ی بۆ تۆ نازل کراوه شاره‌زایی ئاده‌میزاد ده‌کا بۆ رێبازی خودای بالا ده‌ست و خاوه‌ن ده‌سه‌لات و سوپاسکراو. یان ده‌توانین به‌شیوه‌یه‌کی کورت مانای نایه‌ته‌که بکه‌ین و بلێین: نه‌وانه‌ی خودا نیعمه‌تی زانیاری پێ به‌خشیون نه‌مثالی عه‌بدوللای کوپی سه‌لام و هاوه‌لانی، ده‌زان و دل‌نیان: که نه‌وه قورئانه‌ی له‌خودای خۆته‌وه بۆ تۆ نازل کراوه، که لامیکی حه‌ق و راسته‌و گومانی تێدا نیه‌و ئاده‌میزاد هیدایه‌ت ده‌دا بۆ رێبازی په‌سند له‌لای نه‌وه خودایه‌ی به‌سه‌ر هه‌موو شتێکدا بالاده‌سته‌و شیای هه‌موو حه‌مد و سوپاسی‌که.

﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَذُلُّكُمْ عَلَى رَجُلٍ يَنْتَكُمُ إِذَا مُرْتَمَّ كُلُّ مُمْرَقٍ إِنَّكُمْ لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ﴾ برێک له‌کافره‌کان به‌برێکیان

﴿يَعْلَمُ مَا يَلْجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا﴾ ده‌زانێ جی ده‌چێته ناو زه‌وییه‌وه، وه‌کوو باران له‌شوێنێکه‌وه ده‌چێته ناو زه‌وییه‌وه وه‌کوو گه‌نج و خه‌زێنه‌و مردوو: که ده‌خه‌رێته ناو زه‌وییه‌وه ده‌زانێ جی له‌زه‌وی دێته دهر، وه‌کوو گیانه‌له‌به‌ران و گژو‌گیاو دره‌خت که له‌زه‌وی دێنه ده‌ری. ﴿وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَرْجُ فِيهَا﴾ ده‌زانێ چ له‌ناسمان دێته خوارێ وه‌کوو فره‌شته نیگا و سروش و رزق و رۆزی و باران و هه‌ورمه‌روسکه‌و گه‌لێ شتی تر: که ئێمه لییان بێ ناگاین. هه‌روه‌ها نه‌وه شتانه‌ی له‌زه‌وییه‌وه به‌رز ده‌بنه‌وه بۆ ناسمان وه‌کوو فره‌شته و کرده‌وی به‌نده‌کانی خودا و گازو دوکه‌ل و گه‌لێ شتی تر. ﴿وَهُوَ الرَّحِيمُ الْفَقُورُ﴾ په‌رومردگار خاوه‌ن ره‌حم و به‌زه‌می‌یه بۆ به‌نده‌کانی: که تاوانیان کرد خێرا و ده‌س به‌جێ سزایان نادا به‌لکوو مۆله‌ت‌یان ده‌دا بۆ نه‌وه‌ی تۆبه‌ بکه‌ن، لیخۆشبووه له‌و تاوانانه‌ی تۆبه‌یان لێ ده‌کړی..

﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِنَا السَّاعَةُ﴾ نه‌وانه‌ی برپوایان به‌نامه ناسمانیه‌کان نیه‌و ئێنکاریان ده‌که‌ن، گالته به‌و واده‌و هه‌رمه‌شانه ده‌که‌ن: که نامه ناسمانیه‌کان له‌خۆیان گرتوون، ده‌لێن: قیامت رانابێ و زیندو‌بوونه‌وه‌و حیساب و لیکو‌لێنه‌وه درۆیه‌و ژیان ته‌نها ژیا‌نی دونه‌یا‌یه به‌س! نێتر په‌رومردگار ره‌دی‌ان ده‌داته‌وه‌و بیرو باومرپان به‌پوچ داده‌نی و ده‌فه‌رموی: ﴿قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَأَتَاتِيَكُمْ﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! پێیان بلێ: به‌لێ سوێندم به‌خودای خۆم قیامت دێ و گومان له‌هاتنی‌دا نیه. ﴿عَالِمِ الْغَيْبِ لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾ بێگومان نه‌وه خودایه‌ی که ده‌توانێ قیامت هه‌ل‌سێنێ، ناگاده‌ره به‌سه‌ر نه‌هێنێ‌دا، هێچ شتێکی له‌بوونه‌وه‌وردا لێ نادیار نیه، ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر نه‌وه شته به‌ئه‌ندازه‌ی گه‌ردیله‌یه‌کیش بێ، یان له‌گه‌ردیله‌ش پچوک‌تر بێ یان گه‌ور‌تر بێ، ئیلا نه‌گه‌ر هه‌بێ له‌له‌وه‌حو‌له‌حفوظدا تۆمار کراوه‌و چه‌سپاوه، زانیاری به‌و شیوه‌ش داخوازی نه‌وه‌یه: که رابوونی قیامت مومکینه.

﴿لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ واته: قیامت راده‌بێ و زیندو‌بوونه‌وه‌ی دوا مردن دێته جی، بۆ نه‌وه‌ی خودا

دهگوت به شیوهی سهرسورپمان و گائته پیکردن نه ری
کابرایه کتان پی نه لئین: ناوی موحه ممه دهو لاهی
پیغه مبه ری تی لی ددها، بانگه وازی نه وه دهکا: که هر کاتی
نیوه مردن و جهسته تان رزی و بوونه وه به گل و خوئل و لیک
بلاو بوون جاریکی تر سهرله نوئی زیندوو ده کری نه وه!!

﴿أَفَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جِنَّةٌ﴾ نایا له سهر خودا درو
هه لده به ستی یان شیت بووه؟! واته: حالی لهم دوو شیوه
به دهر نیه، یان به نه نقه ست درو هه لده به ستی و ده لی
له خودا وه نیگام بو هاتوو، یان شیتی هکی وه های پیو هیه
نازانی ده لی: چی و نالی چی؟ ورینه ده کاو لانی رادی قسه
دهر ده پری تی. ﴿بَلِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ
وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ﴾ وایه وه کوو نه وان ده لئین، به لکوو
موحه ممه د پیاویکی راستگوو دلسوزو فروستاده، حقه
هی ناوه حقه بلاو ده کاته وه، نه وان دروژن و بوختان که رن،
گیل و نه قام و تینه که بیشتون، بر وایان به قیامت نیه و کافر،
بویه له قیامت دا له عه زابی درواردا دهن و نه مرؤش له دونیادا
له ناو گومرایی دا ژیان به سهر ده به ن و له حقه دوور
که وتوو نه وه!

﴿أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ﴾
نه وه بو ناروان و بیر له دروست کردنی ناسمانه کان و زهوی
ناکه نه وه؟ بو سهیری ده ور به ری خو یان نا که ن؟ تا نه و شته
سهرسورپ هینه رانه ببینن که نیشانه و به لگهی ده سه لاتی
خودان، ﴿إِنْ شَأْنُ يُخْصِفُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ نُسْقِطُ عَلَيْهِمْ كِسَفًا مِنَ
السَّمَاءِ﴾ نه گهر بمانه وئ به زهوی دا دمان به یینه خواری، وه کوو
چو ن قار و نمان به زهوی دا رو چواند، یان پارچه یه کیان
له ناسمان به سه ردا ده دهین، وه کوو چو ن هه ندی له ناسمانان
به سهر نه صاحب و لئه یکه دا خسته خواری. ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً
لِّكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ﴾ بیگومان له تی فکرین له ناسمانه کان و زهوی
به لگوو نیشانه هه ن بو هه موو به نده یه کی توبه کارو گه راوه
بو لای خودا،

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ مِنَّا فَضْلًا يَا جِبَالُ أَوِّبِي مَعَهُ وَالطَّيْرَ﴾
بیگومان به خشیمان به داود له لایه ن خو مانه وه فه ضلو ری زی
تایبه تی. پله و پایه ی پیغه مبه ری تی و ملک و سه لته نه تی

﴿أَفَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جِنَّةٌ﴾ بلی اللّٰهین لا یؤمنون بالآخرة
فی العذاب والضلّال البعید ﴿۸﴾ أفتریروا لی ما بین ایدیهم
وما خلفهم من السماء والأرض إن شأ نخسف بهم
الأرض أو نسقط علیهم کسفا من السماء إن فی ذلك
لآیة لکل عبد منیب ﴿۹﴾ ولقد آتینا داود منّا فضلا
یاجبال اوی معه والطیر وانا له الحدید ﴿۱۰﴾ ان عمل
سینعت وقدر فی السرد واعملوا صلیحا لی بما تعملون
بصیر ﴿۱۱﴾ ولسلین الریح غدوها شهر ورواحها شهر
واسلنا له عین القطر ومن الین من عمل ین یدیه یدین
ریه ومن یرغ منهم عن امر نائذ فیه من عذاب السعیر ﴿۱۲﴾
یعملون له ما یشاء من محراب وتمشیل وجفان کالجواب
وقد ور راسیت اعملوا مال داود شکرا وقیل من عبادی
الشکور ﴿۱۳﴾ فلما قضینا علیه الموت ما ملهم علی موتیه
الا دابة الأرض تأکل منسأته فلما خر تبین الین
ان لو کانوا یعلمون الغیب ما لیسوا فی العذاب الیهین ﴿۱۴﴾

پاشایه تی، دهنگی خوشو کاریگهر به جوړیک هر کاتیک
ته سببیحاتی کردبی کیوه کان و بالنده کان له گه لی دا
دهیانگوته وه. ﴿وَأَنَّا لَهُ الْحَدِيدُ﴾ نیمه ناسمان بو داود نه رم
کرد، به نارم زوی خو ی شتی لی دروست ده کرد. به بی نه وهی
چه کوش و ناگر به کاری بی نی، به لکوو نه و ناسنه رهق و پته وه مان
له دهستی دا وه کوو داوه دمزو یان وه کوو هه ویرو میوو رو ن
قوری صهناعی نه رم و به یدست کردبوو، فهرمانمان پی کرد
﴿أَنْ أَعْمَلَ سَابِقَاتٍ وَقَدَّرَ فِي السَّرْدِ﴾ که چه ند کراسیکی
زری رهاو گونجاو بو جهسته ی شهر که ران دروست بکه،
نه ندازه ی هه لقه کانیان مام ناومندی بن نه زور گه وره نه زور
بچوک بن، هه روه ها داوه مان نه و منده باریک و ره وئله نه بن
مه به ستی پاراستنه که نه گه یه نن، نه و منده ش نه ستورو گه وره
نه بن جه نگا وره کان نه توان له بهریان بکه ن. ﴿وَأَعْمَلُوا
صَالِحًا﴾ نه ی خانه واده ی داودا کرده ی چاک بکه ن و دلسوزانه
نه نجامی بدن، سوپاسی نیعه ته کانی خودا بکه ن

به سهرتانه وه. سپله یی منهوینن ﴿إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ من چاودیرم به سهرتانه وه، کرده وه کانتان دمیمنه و ته کانتان دمیسم، هیچ شتیکم لی گوم نابی، ناگاداری هه موو شتیکم. ﴿وَلَسَلِمَانَ الرَّيْحِ غَدُومًا شَهْرٌ وَرَوَّاحَهَا شَهْرٌ﴾ واته: هه وه کوو به میهره بانی خو مان نهو نیعمه تانه مان به حه زهرتی داود به خشیبوون، بو سوله میمانیش چه ند نیعمه تیکی بهر چاوو گه وره مان ته رخا ن کردبوو. هیزیکی هه وایی تایه تمان دابوویه، بامان بو رام کردبوو، تاقی به یانی مانگه رییه ک دیگواسته وم، تاقی نیوارش مانگه ریئی دمیته تانه وه شوینی خوئی. ﴿وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ﴾ کانی ناسنمان بو رام کردبوو، به نارمزوی خوئی بو هه شتیکی بیویستایه دروستی بکاو پیویستی به ناسنی تواوه بوایه له لای ناماده بوو، به بی نه وهی پیویستی به کوره ی ناگرو چه کوچ هه بی، ﴿وَمِنَ الْجِنِّ مَن يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ﴾ بو سوله میمانان ژیربار کردبوو له جندوکه که سانیکی که به خواست وه فرمانی نهو کاریان ده کردو میجرابو وه صرو باله خانه وه منجه ل و هازان و شتی تریان بو دروست ده کرد. به هه فرمان و ویستی نهو جینیانه گوپرایه لی سوله میمان بوون ﴿وَمَن يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ﴾ هه که سیک لهو جندوکه سهر پیچی هه فرمانی نیهمه یان بکر دایه و گوپرایه لی هه فرمانی سوله میمان نه بوایه، به سزای ناگر سزیمان دهدان، له دونیاو له قیامه تدا تووشی سزای سهخت و دژوارمان ده کردن.

﴿يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحَارِبٍ وَتَمَائِيلٍ وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَاسِيَاتٍ﴾ نهو جندوکه نه هه میسه گوپرایه ل و ملکه ج کاریان بو حه زهرتی سوله میمان ده کردو هه رجی بیویستایه له دروستکردنی کو شک و ته لارو مرگه وت و مینه ره و مناره و قه لاو باله خانه، په یکهری گیانله به ره منجه ل و هازانی گه وره ی ودها له بهر گه ورمیی و فراوانی له شوینی خو یان دا. داده مزیند ران و جوته یان پی نه ده کرا، ﴿اعْمَلُوا آلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ﴾ خیطابمان ناراسته ی خانه واده ی داود کردو پیمان گوتن نه ی بنه ماله ی داود، به رده وام بن له سهر سوپاسگوزاری نازو نیعمه ته کانی خودا، هه میسه سوپاسی خودا بکه ن: که پله و پایه ی پیغه مبه ریته ی

دهسه لاتو هه فرمان پر وایی پی به خشوون، له دونیاو قیامه تدا سهر فرازو به خته و مرن، بیگومان به نده ی سوپاسگوزار که من، زور که من نه وانه ی صیفه تی (شکور) بیان هه یه، ﴿فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَأَتِهِ فَلَمَّا خِرَّ تَبَيَّتُ الْجَنُّ أَنَّ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ﴾ کاتی پر یارمان دا مهرگ به سهر سوله میمان دا بده ی و مران دمان، له حالیکه دا مرد: که به راواستانه وه خوئی به سهر عه صاکه ی دا دابوو، جندوکه کان به مردنه که ی سوله میمانیان نه زانیبوو، له ترسانی هه خر یکی نیش کردن بوون و نه یاننده ویرا پشویک بدن، نه یانزانی: که مردوه هه تا مؤرانه له گوچه نه که ی دا گوچه نه که ی: که خوئی به سهر دا دابوو کر مؤل بوو، خوئی بو نه گیر او که وته سهر زه وی، نیتر نهو کاته جندوکه بو یان دمر که وت: که نه یینی نازانن، چونکه نه گهر نه یینیان بزانیایه نهو هه موو ماوه دورو دریژه له ژیرباری بیگاری سوله میمان دا نه ده مانه وه، هه ره له گه ل حه زهرتی سوله میمان گیانی دمر چوو خیرا پییان دهمانی و لهو هه موو ماندوبوونه ی نهو ماوه دریژه ی دوا مردنی سوله میمان رزگاریان ده بوو، نهو سوخره کی شیه یان له کو ل ده بو وه.

﴿لَقَدْ كَانَ لِسِيَّ فِي مَسْكِنِهِمْ آيَةٌ جَنَّتَانِ عَنْ يَمِينٍ وَشِمَالٍ كُلُوا مِن رِّزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ بَلَدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبُّ غَفُورٌ﴾ بیگومان هه بوو بو گه لی سه بهه له زیده نیشتمانی خو یان دا، ناوه دانی و خیره وه رو ژیانی خو شو و شان و شه و که وت و دهسه لاتی هه فرمان پر وایی: که به لگه بوو له سهر به توانایی خودا: که نهو هه موو دهسه لاتو نازو نیعمه ته ی پی به خشیبوون ده ولته و حوکه تیان هه بوو، کشت و کال و به ره بوومی زور و ناوو هه وای سازگار و میوه جاتی زور و جو روا جو ریان بو هه راهم هاتبوو، له نریکی پایته ختی خو یان دوو باخی زور گه و ره و فراوان و سهرنج راکیشیان دروست کردبوو، په کیکیان له لای راستی شاره که وه بوو، نهوی تریان له لای چه پی شاره که یان بوو، له باخانه دا جو ره ها میوه هه بوو، زمانی حالی ولات و بانگ که ره ی مه عنه وی، یان په پر وه کارانی پیغه مبه ره که یان هه فرمانیان پی کردن: که له زه مت و خو شی و مر بگرن لهو نازو نیعمه ته ی خودا بو ی هه راهم هی ناوون و سوپاسی بکه ن و په کتا په رستی بکه ن و گوپرایه لی هه فرمان و جله و گیر ییه کانی

بن. پټيان گوترا: نه م شويڼه ي که نيوه تييدا نيشته جي
بوون شاريکي خوښو ههوا سازو خاومن پيتو بهرکهتو
رزقو رؤزي زورو هه مه جوړه، خودايه کی ميهره بانو
تاوانبه خشتان هه يه، له تاوانتان خوښ دهبی نه گهر بهردهوام
بن له سر يه کتابه رستي و فهرمانبه رداری.

﴿۱۶﴾ فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِم سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِي أُكُلٍ خَمْطٍ وَأَثَلٍ وَشَيْءٍ مِّن سِدْرٍ قَلِيلٍ ﴿۱۷﴾ پشتيان
له يه کتابه رستي و خوداناسی هه لگرت، گوپرايه لی فهرمان و
جله وگيري بهر و مردگاريان نه بوون، رويان کرده بيديني و
خوربه رستن و شويڼ په يامي شهيتان کهوتن، نيت له توله ي
کوفرائي نيعمهت و سپله پييان دا به هو ي سهر پيچي فهرمانی
پهر و مردگاريان ژيانمان لی تال کردن، پيت و فهر و بهر کهتمان
لی گرته وه، نه به نداوه ي: که سهر چاوه ي خيرو خوشيان
بوو تيکمان دا، بهر به سته کهيمان روخاند، لافاوی به نداوی
بهر به ست روخاو کشتو کال و ملک و مالي تیک و پیک دان و
هممو زهوی و زاری داپوشين و خانو بهر ي رامالين و خوشيان
تيدا چون و خنکان، مه گهر تافتاقه يان نه بی: له شويڼي نه و
کيشومره خوښو رازاوه نه و باخ و باخاته جوان و دلگير و
خاومن بهر و ميوه جاته، باخ و باخاتي سوتهمه پروو بی بهر و
چقلاوی و ناشيرينمان پيدان ده لين: ته نها درهختی نه راک و
نه ثل و سیدری تيда بوو، که بي بهر و که مبهرو بی سود بوون.
نه ديمه نيان جوان بوو نه بهر و بوو ميان هه بوو.

﴿۱۷﴾ ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ يُجَازِي إِلَّا الْكَفُورَ ﴿۱۸﴾ نه م
گوپرانکاري به ي له ژياني نه و گه له سته مکاره سپله يدا کردمان و
بهو شيوه سزمان دان به هو ي نه وه بوو کوفرائي نيعمهتيان
کرد، هاوه ليان بو خودا داناو حه قيان به درو خسته وه و لايان دا
بو لای باطل و گوپرا بوون، له سر کوفريان سزمان دان، ناي
نيمه جگه له کافرو سته مکار سزای که سی تر دده دين؟

﴿۱۸﴾ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُم وَبَيْنَ الْقَرْيَةِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا قَرْيَ ظَاهِرَةً ﴿۱۹﴾ له نيوان
سبه نييه کان و گونده کانی ولاتی شامو خاکی خاومن
فهر و بهر کهتدا، چهند گونديکی بهرزو بهر چاوو نزیک
له يه کتری و خاومن باغو و باغات و سهر چاوه ي ناوی ساردو
سازگار و کشتو کالی به پيت و فهر و ميوه ي جوړاو جوړو
به تام و له زمت هه بوو، به جوړیک ريوار له وولات و هريمانه

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكِهُمْ آيَةٌ جَنَّتَانِ عَنْ بَيْنٍ وَرَمَالٍ
كُلُوا مِن رِّزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ ﴿۱۵﴾
﴿۱۵﴾ فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِم سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ
جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِي أُكُلٍ خَمْطٍ وَأَثَلٍ وَشَيْءٍ مِّن سِدْرٍ قَلِيلٍ ﴿۱۶﴾
﴿۱۶﴾ ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ يُجَازِي إِلَّا الْكَفُورَ ﴿۱۷﴾
﴿۱۷﴾ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُم وَبَيْنَ الْقَرْيَةِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا قَرْيَ ظَاهِرَةً
وَقَدَرْنَا فِيهَا السَّيْرَ سِيرُوا فِيهَا لَيَالِي وَأَيَّامًا آمِنِينَ ﴿۱۸﴾
﴿۱۸﴾ فَقَالُوا رَبَّنَا بَاعِد بَيْنَ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ
أَحَادِيثَ وَمَزَّقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَرِّقٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ
شَكُورٍ ﴿۱۹﴾ وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا
فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۲۰﴾ وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِم مِّن سُلْطَانٍ
إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يُؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنهَا فِي شَكٍّ وَرَبُّكَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَافِظٌ ﴿۲۱﴾ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِن دُونِ
اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَتَالِ اللَّهِ لَإِيَّاهُ لَمُنَادُونَ ﴿۲۲﴾

پټيوستي به ناو هه لگرتن و تيشوو نه ده بوو به لکوو له ههر
شوينيک بيويستايه ناوو خوارده مهنی ناماده بووه. ﴿۱۵﴾ وَقَدَرْنَا
فِيهَا السَّيْرَ ﴿۱۶﴾ ريگاو بانه کانی نيوان ولاتی سبه نهو شام قوناغ
قوناغ و مه نزل مه نزل کرد بوو، به گوپره ي پټيوستي ياتي
ريواره کان نه نندازمدار کرابوون، نيومرو له گونديک پشوويان
دهداو نيواره له گونديکی ترو بهم جوړه تا ده گه ييشته شام.
﴿۱۷﴾ سِيرُوا فِيهَا لَيَالِي وَأَيَّامًا آمِنِينَ ﴿۱۸﴾ بهر و بانی حال يان به شيوه ي
راسته و خو و گوپرا، پټيان گوترا: به دلنيايي و دلخوشي
به شهوو بهر و ژ هاتوچو بکهن، له کهس مه ترسن غه می
برسيه يتي و تينوايه يتي ترسی جهته و ريگرتان نه بی.

﴿۱۹﴾ فَقَالُوا رَبَّنَا بَاعِد بَيْنَ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ﴿۲۰﴾ له ناو
نيعمه يتي جوړاو جوړو ژياني نه رم و نول و مرز بوون و تيان:
خودايه نيوان نيمه و نه و ولاته ي بوی ده چين دوور بخهر وه،
چوله وانی و بيابانی تيда دروست بکه بو نه وه ي جوداوازی
نيوان هه زارو دهوله مهنده به بی، بابای دهوله مهنده ده توانی
ناوی ساردو تيشووی باش بو خو ي دابين بکا، هه ژاريش

به کوله مهرگی نهو ریگایه دهرې. به مەش دەوله مەندەکانیان دهیانتوانی ته که ببورو شانازی به سەر هه ژارەکانیاندا بکه، نه مه نیشانهی نهو پهری بئ عه قلیان بوو: نهو ژیانە خوشهیان بۆ دهمسته بهر بوبوو که چی ناواته خوازی ژیانی کوله مهرگی و چهرمه سهری بوون، ﴿فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ وَمَزَقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ﴾ کردمانه پهنی زهمانه و پهرته وازهمان کردن، به سه رهاتی نهوان بوبوو چیرۆکی بهرناگردان و حیکایه تخوانان کۆرو نهجمه نیان پئ گهرم دهکن. ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ﴾ بیگومان له به سه رهات و رودای گهل و نه ته وهی سه به دا نامۆزگاری ههیه بۆ هه موو نهوانه ی خوگرو پشوو دریزن له سەر به لاو تهنگانه و سوپاسگوزارن له سەر نیعمه ته جوړاو جوړهکانی پهر و مردگاریان.

﴿وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ واته: شهیتان گومانی وابوو نه گهر ههول بدا دهتوانی سه به نییه کان له خسته بهرئ و گومرپایان بکا، گومانه که راست دهرچوو، ملکه چی گومرپایی کردنه که ی بوون، له خودای خویمان یاخی بوون کۆمه ئیکی که میان نه بی، دهستیان کرد به خوړ په رستی و به ندایه تی کردنیان بۆ خودا و لا ناو بوونه شوینکه وتهی شهیتانی نه گریس!

﴿وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يُّؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِي شَكٍّ وَرَبُّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِیظٌ﴾ شهیتان هیچ دهسه لاتیکی نه بوو به سەر نهو گه له سه ته مکاره ی سه به ندا، هیچ به لگه یه کی پئ نه بوو بتوانی له ریگه ی به لگه و ده لیله وه نهوان گومرپا بکا، به لک وو ته نها ختوکه و هه لئه تانندی پئ ده کری، به وه سه وه جو انکردنی کاری ناشیرین بۆیان گومرپا کردن، دهسه لاتی شهیتان به سەر ناده میزاددا ههر نه و مندیه و زهختی پئ له کهس ناکرئ.

﴿قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ رَعَيْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾ نهی موحه ممه د! به و موشریکانه ی خوړدیش بلی: بانگی نهو خودا درۆزانه تان بکه: که پیتان وایه شیای په رستن و به ندایه تی بۆ کردن و له جیاتی خودای گه ورمو میهره بان عیباده تیان بۆ ده کهن، داوایان ئی بکهن با نهو برسیایه تی و قات و هرپه ی تووشتان بووه له سه رتان لابه رن، یان سودو قازانجتان بۆ کیش بکهن. ﴿

لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ﴾ نهو شتانه ی نیوه به خودایان دهمان دارایی هیچ شتیک نین، له ناسمانه کان و زهوی دا، ته نانه ت نه گهر به نه ندازه ی گهر دیله یه کیش بئ، توانای هیچ خیر و شه ریکیان نیه، هیچیان پئ ناکرئ، ﴿وَمَا لَهُمْ فِيهَا مِنْ شَرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِنْ ظَهِيرٍ﴾ نهو بت و سه نه مانه ی نیوه به خودایان دهمان دهسه لاتی هیچیان نیه، نه به هاوبه شی و نه به سه ربه خوئی، نه خویمان به دیه پنه رن نه هاوبه شن له به دیه پنه رن دا، به دیه پنه ر ههر خودایه، کهس هاوول و هاوبه ش و یارمه تیدری نیه.

﴿وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ﴾ لهای په ر و مردگار شه فاعه ت سودی نیه، مه گهر شه فاعه تی که سیك: که له لایهن خوداو ریگای شه فاعه تکردنی پئ درایی. ﴿حَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ﴾ واته: ناده میزادو فریشته کان له ساری مه حشه ردا راده و مستن دلئه کوته یانه و ترسو بیم دایبوشیون، چاو پروانی نیزنی شه فاعه ت و مرگرتن، جا: که ریگه به شه فاعه تکاران درا بۆ شه فاعه ت و نهو ترسو له رزه ره وییه وه، هه ندیکیان به هه ندیکیان ده لئین: نه ری خودای مه زن دهر باره ی شه فاعه ت چی فهرموو؟ له وه لامی دا نهوانی تر ده لئین: خودای ئیمه، فهرموده ی حه قی فهرموو: نیزنی نهوانه ی دا: که شه فاعه تیان و مرده گیرئ شه فاعه ت بکهن، هه لئه ته خودا خو ی تاک و ته نها یه له به رزی و شکۆمه ندی و گه و ره یی دا، هیچ کهس هاوشانی نهو نیه و له و رۆژدا به بی ریگه پیدانی خودا هیچ کهس بۆ نیه قسه بکا.

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ﴾ نهی پیغه مبه ری خو شه ویست به زمانی لۆمه و سه رزنشته وه به و موشریک و بتپه رستانه بلی: کئ رزق و رۆژی نیوه دابین دهکا به هو ی باران باراندن له به رزایی یه وه بۆ سه ر زهوی؟ کئ له سه ر زهوی کشت و کال دهر و یئو و کان و سه رچاوه ی ژیان به دی دینی؟ جا نه گهر و لامیان نه بوو، تۆ بلی: نهو که سه ی دارای نه م جوړه شتانه یه ته نها خودایه، ههر چه نده هیچ وه لامی تریان نیه و ناچارن بۆ خوشیان دان به وه دا بنئین، چونکه وه لامی تر نیه. ﴿وَأَنَا أَوْ يَأْكُمُ لَعَلَىٰ هَذَىٰ أَوْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ﴾ نهی موحه ممه د پیتان بلی: ئیمه ی موسولمان و

یه کتابه‌رست، یان نیووی موشریک و بتپه‌رست، له‌سهر ریگی
راست و راستین، یان له‌گومرای نیاشکرا داین. یان نیمه یان
نیوه له‌سهر هیدایه‌تین و لایه‌نه‌که‌ی ترمان له‌گومرای دایه.
یه‌کی‌کمان له‌سهر حه‌قین و یه‌کی‌کمان له‌سهر به‌تالین.

﴿۲۵﴾ قُلْ لَا تُسْأَلُونَ عَمَّا أَجْرَمْنَا وَلَا نُسْأَلُ عَمَّا نَعْمَلُونَ ﴿۲۵﴾ نه‌ی
پیغه‌مبه‌ر! دووباره به‌و موشریکانه بلئ: نه‌گهر
خوداپه‌رستی و به‌ندایه‌تیکردنمان بۆ خودا تاوان بی و به‌تاوان
حسب بکری، نه‌وه نیوه به‌رپرسیار نین. نیمه‌ش له‌کرده‌وی
نیوه به‌رپرس نین و خیرو شهری خوتان بۆ خوتان و خوتان
به‌رپرسیار لئ،

﴿۲۶﴾ قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ ﴿۲۶﴾ نه‌ی
پیغه‌مبه‌ر! پیاپی بلئ: بیگومان خودای نیمه له‌دهستی
مه‌حشرده نیمه و نیوه کۆ ده‌کاته‌وه، پاشان به‌حقوق و عه‌دالته
برپار دهرباردی ههر دوو لایمان دهرده‌کا، خودا حوکمی نیوان
حقوق و به‌تال له‌روانگی زانیارییه‌وه ده‌کا، ناگاداری هه‌موو
شتیکه هیچی لئ گوم نابئ، حوکم و برپاری له‌زانیاری
موظله‌قه‌وه هه‌له‌ده‌قوئ!

﴿۲۷﴾ قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ أَهَقْتُمْ بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّا بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿۲۷﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! قسه‌ی کۆتایی و یه‌کالا که‌رده‌وه به‌و
موشریکانه بلئ: پینیشانم بدن نه‌م بت و سه‌نه‌مانه‌ی نیوه
کردوتان به‌خودا و په‌رستشیان بۆ ده‌کهن، نیشانم بدن
چیان له‌بارایه و ده‌سه‌لاتی چیان هه‌یه و چیان پی ده‌کری؟
نیوه هه‌له‌ن، حه‌ق ناشکرا و نومیانه وه‌کوو نیوه ده‌لین و
نیه، به‌خوتان دا بچه‌وه‌و پی له‌که‌له‌ی شه‌یتان به‌یننه
خواری، چی دی بانگه‌شه‌ی بتپه‌رستی مه‌کهن، هاوه‌ل بۆ خودا
دامه‌نین. خودا بی هاوه‌ل و هاوشان و هاوبه‌شه. به‌لکوو خودا
تاک و فهدو سه‌مه‌ده، ههر خوی خودایه‌وه ههر نه‌و شیای
په‌رستش بۆ کردنه، بالاده‌ست و غالب و عه‌زیز و قه‌هه‌اره،
هه‌موو شتیک ملکه‌چی ویست و فه‌رمانیه‌تی. ههرچی بیه‌وی
بی دهبی، دانایه له‌کردار و گوشتاری،

﴿۲۸﴾ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۲۸﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر، نیمه تو‌مان ره‌وانه نه‌کرده بۆ
سهر گه‌لی عه‌رمب به‌تایبه‌تی، به‌لکوو ناردومانی بۆ سهر
هه‌موو ئاده‌میزاد به‌گشتی به‌عه‌رمب و ناعه‌رمبیه‌وه، به‌سورو

وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ. حَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ عَنِ
قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿۲۹﴾ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ
وَلِنَّا أُولِيًّا كُمْ لَعَلَّ هُدًى أَوْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۳۰﴾ قُلْ
لَا تُسْأَلُونَ عَمَّا أَجْرَمْنَا وَلَا نُسْأَلُ عَمَّا نَعْمَلُونَ ﴿۳۱﴾ قُلْ
يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ ﴿۳۲﴾ قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ أَهَقْتُمْ بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّا بَلْ هُوَ اللَّهُ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۳۳﴾ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ
بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۴﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿۳۵﴾ قُلْ لَّكُمْ مِيعَادُ يَوْمٍ لَا تَسْتَأْخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ ﴿۳۶﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَن نُّؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْآنِ وَلَا
بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ رَأَيْنَا الْفَلَاحَ لَكُنَّا عِنْدَ
رَبِّهِمْ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ
أَسْتَضِعُّوهُ لِّلَّذِينَ أَسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَنْتُمْ لَكُم مَّا مَوْمِنِينَ ﴿۳۷﴾

رەش و سەپەه، پیغه‌مبه‌ری ئاده‌میزاد و جندۆکی،
پیغه‌مبه‌ری هه‌موو چین و توپزیک، موزده دده‌ی به‌وانه‌ی
خواپه‌رستن به‌به‌هه‌شتی رازاوه، سه‌رپیچیکارانیشت دهرسینی
له‌ناگری دۆزه‌خ،

﴿۲۹﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿۲۹﴾ نه‌و موشریکه
نه‌فامانه به‌گالته و لاقرتی پیکردنه‌وه ده‌لین: نه‌وه که‌ی نه‌و
قیامه‌ته‌ی هه‌ره‌شه‌مان پی لئ ده‌کهن راده‌بی؟ ده‌پیمان بلئین:
با کاته‌که‌ی بزاین نه‌گهر نیوه راستگۆن له‌قسه‌و گوشتارتان
دا، له‌واده‌پیدان و هه‌ره‌شه‌لیکردندا.

﴿۳۰﴾ قُلْ لَّكُمْ مِيعَادُ يَوْمٍ لَا تَسْتَأْخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ ﴿۳۰﴾ نه‌ی
پیغه‌مبه‌ر! ولامیان بده‌رده‌وه: بلئ: نیوه له‌زانیاری
خودادا ماوه‌یه‌کی دیاریکراوتان هه‌یه، رابوونی قیامه‌ت
کاتیکی بۆ مه‌زنده‌کراوه پاش و پیتش نا‌کا، هه‌موو کاروباریک
له‌کاتی خوی دا دپته‌جی و به‌گوپه‌ری نه‌خشه‌بۆ دانانی
خودا دپته‌کایه‌وه، به‌ویستی که‌س نه‌پیتش ده‌که‌وی نه‌

دواى نهو له خوداوو بۆتان هاتوو؟ نهخه ير وا نيه، نيمه نهبووینه له مېر له بهر دهمتان، به لک وو نيوه بؤخوتان خوتان گومر ا کردو، بهو که سوور بوون له سر کوفرو بيدينى سه رپيچيکردنى فهرمانى خودا، نيوه بؤ خوتان له گومر ا پى دا نوغرو بوبوون خه تاى نيمه چيه؟

﴿۲۳﴾ وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَنْدَادًا ﴿۲۳﴾ بي دهمسه لاته زير دهمسته كان روده كه نه ملهورو طاغوت هكانى دونياو ده لئى: به لک وو مه كرو فرتو فيلى نيوه به شه وورؤز: كه له گم نيمه دا به كارتان هينا، بوو به هوى گومر ابوونى نيمه، هه ميشه داواتان له نيمه ده كرد كه له سر بير و باومرى كوفرو هاوه لدانان بؤ خودا به رده وام بين، بتو صه نه م بكه ينه هاوبه شى له عيادت بؤ كردن دا. ﴿وَأَسْرُوا الثَّامَةَ لَمَّا رَأُوا الْعَذَابَ﴾ هه ردولايان مسكين و زير دهمسته كان و سه رانى كوفرو ملهوره كانيان په شيمانى خويان له يه كتر ده شير نه وه، هه ردولايان په نجه ي په شيمانى ده گه زن و له هه لويست و كرده وى رابردوى خويان په شيمان به لام دمى نابرن، پييان ناخوشه كه سانى ديكه پييان خوش بين، په شيمانى له سر دم و جاويان دم ده كه وى كاتيك: كه عه زاب ده بينن دهورى داو، ﴿وَجَعَلْنَا الْأَغْلَالِ فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ نايا نه وانه سزايان دم ريته وه مه گه ر به گويره كرده و كانيان نه بى؟ واته: نيمه سزاي نه وانه به نه ندازه كرده و كانيان دم دهمينه وه، ستم له كه س ناكه ين. هه ردولايان ستم مكارن، نه ميان ستم مكاره چونكه به هيزو دهمسه لاتى خوى سه ربارى كوفرو گومر ا پى خوى، كه سانى ديكه شى گومر ا كردو، نه و يشيان ستم مكاره چونكه كه رامه ت و كه سايه تى خوى له ده ست داوه ملكه چى ستم مكارو ملهوران بووه، هه ردولايان دم بى سزاي كرده وه هه لويستيان بچيزن!

﴿۲۴﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿۲۴﴾ واته نيمه پيغه مبهرو فروستاده خومان نه ناردون بؤ سر دانى شتوانى هيچ گوندو شاريك بؤ ترساندنيان له عه زابى خودا، ئيلا: كه ناردمانن، ده وله مهنده دهم ريشتو ملهوره كانيان پشتيان له

دوا ده كه وى، به لک وو له و كاته ي خودا بؤى ديارى كردو رادمبو و شك و گومانى تيدا نيه،

﴿۲۱﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْآنِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ ﴿۲۱﴾ كومه لئى كه موشر يكه كانى قوره يش و غه يرى قوره يش به ناشكرا وتيان: نهى موحه ممه د، نيمه بر و امان به م قورنانه نيه: كه ده لئى له خوداوو بؤم نيردراوه، هه روه ها بر و امان به و دش نيه: كه ده لئى: پيش قورن ان نامه ي ترى و ده كوو ته و رات و نينجيل و زه بورو صوحوف بؤ پيغه مبهرى تر نيردراون، بر و امان به و فه رمان و جله و گيريانه ش نيه كه تيان دايه، نه و باس و خواسه ي له خويان گرتوو دهم باره ي زيندو بو نه وه و ده شرو نه شروحه قو حيساب و به هه شت و دؤزخ هه مووى به نه فسانه دمزانين بر و امان به هيچى نيه. ﴿وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْجَعُ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ الْقَوْلِ﴾ نهى پيغه مبهرا نه گه ر تؤ دهمبى نه و كاته ي كافرو ستم مكارن له ساراي مه حشه ردا به زه ليلى و بى نر خى رادهم گيرن، هيچ دم ده تانيكيان نيه، جا له ناو خويان دا لئيان ده بيته كي شه و دهمه دهمى، هه ريه كه يان دهمه وى نه و يتريان تاوانباريكا، به يه كدا هه لده شاخين و سه ر زه نشتى يه كتر ده كهن، نه گه ر تؤ نهى پيغه مبهرا، نه م حاله ته دهمبى نه وه شتيكى تر سناك و سه رسور هينهر دهمبى، وينه ي نه م دهمه دهميه يان نه و هيه: كه ﴿يَقُولُ الَّذِينَ اسْتَضَعُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَلْتُمُ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ﴾ شوين كه و تووو گومر ا كراوه زير دهمسته كان، به سه رانى كوفرو گومر اكه ران ده لئى: خودا بتانگري؟ نه گه ر نيوه نه بوونايه به له مېر ليمان و مه نعتان نه كردينا به له نيمان هينان به خوداو په يره وى كردنى پيغه مبه ره كه ي، نيمه دم و ده ست نيمانمان به تاك و ته نهايى خودا ده هيناو شوين پيغه مبه ره كه ي ده كه وتين و شه ريحه ته كه يمان ده كرده په يره و پړوگرامى خومان. سه رانى كوفرو خؤبه زلزان و ملهوره كان ولا ميان ده دهنه وه داکو كى له خويان ده كهن و نه و تاوانه له سر خويان لادهمه ن.

﴿۲۲﴾ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتَضَعُوا أَنْحُنْ صَدَقْنَاكُمْ عَنْ الْهَدَىٰ بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ ﴿۲۲﴾ ده لئى: نايا نيمه نه مانه يشتون نيمان به ينن و شوين ريبازى هيدايمه بكه ون،

بانگه وازی نهو پیغه مبه رانه هه لکردوه و به ناشکرا بییان گوتوون ئیغه بروامان بهو په یامه ی ئیوه نیه، به دروژن و جادوگه رتان دهمانین و ئیمانان پئ ناهینین.

﴿ ۲۵ ﴾ وَقَالُوا نَحْنُ أَكْثَرُ أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿ ۲۵ ﴾ به ناز بهر و مرده و خولی سه رموه کافر ده کان به پیغه مبه ران و شوینکه و توانیان ده گوت: خودا ئیغه ی به سهر ئیوه دا ته فضیل داوه، مال و سامان و مندالی زوری پئ به خشیوین، دیاره خوئی دهوین بویه نه م زیانه خو شه و نهو هه موو سامان و دهسه لات و منداله ی پئ داوین. ئیوه شی ناوا هه ژار و زه بوون کردوه نه مه نیشانه ی پایه به رزی ئیغه و په ستی ئیوه یه، به لگه یه له سهر نه وه: که خودا ئیغه ی خو ش دهوئ و له بیر و باوهری ئیغه رازییه، هه رگیز ناشگونجی له دونیادا نهو نازو نیعمه ته مان بداتی و له قیامت دا به ناگر سزامان بدا!!

﴿ ۲۶ ﴾ قُلْ نَهَىٰ بِیْغِهِ مَبْهَرٌ بِّیَانٌ ۖ ﴿ ۲۶ ﴾ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ﴿ ۲۶ ﴾ بیگومان خودای من رزق و روژی دهبه خشی بهو که سه ی خوئی دهوئ و به وه ی خوئی ناوئ، به ویستی خوئی نه م دهوئه مه ند ده کاو نهو هه ژار، نه م ده کاته خاومندال و وه چه و خزم و کهس و کارو نهو نه زو ک و بی کهس ده کا. نه دهوئه مه ند کردن و مندال پیدان له بهر خو شه ویستی یه، نه هه ژار کردن و وه جا خکویری له بهر رق لیبون و خو ش نه ویستنه، به لگوو نه وه له بهر حکمه تیکی یه زدانیه و هه ر خودا بو خوئی هو کاره که ی دهمانئ. ﴿ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴾ وه لی زور به ی ئاده میزاد نازان حه قیقته تی دابونه ریتی خودا له بونه و مر دا چونه و چو ن نیه. هه ر له خو یانه وه ره مل ده هاون.

﴿ ۲۷ ﴾ وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرِّبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفَىٰ إِلَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ جِزَاءٌ الصَّغْفِرُ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرَفَاتِ آمِنُونَ ﴿ ۲۷ ﴾ نه ی ئاده میزادینه زوری مال و سامانان، هه بوونی مندال و نازو نیعمه ت بو تان، نیشانه ی نه وه نیه ئیغه خو شمان دهوین ولایتان رازین، و امه زانن دهوئه مه ندی و مندال داریتان له ئیغه تان نزیک ده که نه وه، نه خیر و انیه و به هه له چوون، مال و مندال بو به تافیکردنه وه ی ئیوه یه، بو نه وه یه دهری بخه ی کئ له خودا په رستی دا به کاریان دینئ و کئ له بی دینیدا به کاریان دینئ.

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتَضِعِفُوا اَنَحْنُ صَدَدْتُمْ عَنْ الْهَدَىٰ بَعْدَ اِذْ جَاءَكُمْ بِالْكُفْرِ تَحْرِيمِ ﴿ ۲۸ ﴾ وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضِعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بِالْمَكْرِ اَلَيْلٍ وَالتَّهَارِ اِذْ تَأْمُرُونَا اَنْ نَّكْفُرَ بِاللّٰهِ وَنَجْعَلَ لَهُ اٰدَا وَاَسْرُوا الدَّامَةَ لَمَّا رَاُوا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْاَعْلٰلَ فِيْ اَعْنَاقِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا هَلْ يُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿ ۲۹ ﴾ وَمَا اَرْسَلْنَا فِيْ قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالْ مُتْرَفُوْهَا اِنَّا بَعَا اُرْسِلْتُمْ بِهِ كُفِرُوْنَ ﴿ ۳۰ ﴾ وَقَالُوْا نَحْنُ اَكْثَرُ اَمْوَالًا وَاَوْلَادًا وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِيْنَ ﴿ ۳۱ ﴾ قُلْ اِنَّ رَبِّيْ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنْ اَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿ ۳۲ ﴾ وَمَا اَمْوَالُكُمْ وَلَا اَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرَّبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفَىٰ اِلَّا مَنْ اٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ جِزَاءٌ الصَّغْفِرِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرَفَاتِ آمِنُونَ ﴿ ۳۳ ﴾ وَالَّذِيْنَ يَسْعَوْنَ فِيْ اٰيَاتِنَا مُعْجِزِيْنَ اُولٰٓئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿ ۳۴ ﴾ قُلْ اِنَّ رَبِّيْ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا اَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِيْنَ ﴿ ۳۵ ﴾

﴿ ۲۸ ﴾ وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي آيَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿ ۲۸ ﴾ نه وانه ی هه ول و ته قه لای ره تکر دنه وه ی نایاتی ئیغه دهمن و دمیانه وی قورئان به درو بخه نه وه، تانه ی لی بدن و به تالی بکه نه وه، هه ول دهمن خه لکی له ریباز ده کی دوور بخه نه وه. نه هیئ: که سانی دیکه ئیمان به یئین، بییان وایه: نه وان له ده ست عه زابی ئیغه رزگاریان ده بی و دهره قه تیان نایه یین، چاک بزائن: که به هه له چو ن، چونکه هه رگیز نه وان و غه یری نه وانیش له چنگ سزای ئیغه قوتاریان نابو و سزاو پاداشتی کرده و ده کانیان و مرده گر نه وه.

﴿ ۲۹ ﴾ قُلْ اِنَّ رَبِّيْ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ ﴿ ۲۹ ﴾ نه ی پیغه مبه ر! به و موشریکانه بلئ: بیگومان خودای من به ویستی خوئی رزق و روژی بو بهنده کانی زیادو که م ده کا، به گویره ی حکمه تی خوئی بو هه ندیک زیادی ده کاو له هه ندیکش ده یگری ته وه. ﴿ وَمَا اَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِيْنَ ﴾ واته بیگومان به خشش و عه طای خودا به رده وام تازه ده بیته وه و که م و زیاد ده کا، جا له م روانگه وه

شەفاعەتیان لى و مرناگیرى و له نىوه بى دەسلەت ترن. ﴿وَقُولْ
لِّلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ﴾ له
روژى قیامت دا به موشرىك و ستمكاران دەلێن بجێژن
عهزابى ئەو دۆزەخى بە درۆتان دزانى، برواتان پى نەبوو،
ئەو نەستە له ناو پرستی ناگردان و رزگار بونتان لى نابى.

﴿وَإِذَا تَنَلَّى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ
يُصَدِّكُمْ عَمَّا كَانُ يَعْبُدُ آبَاؤَكُمْ﴾ كاتى نایاتى قورئانى ئیە
بەسەر ئەو کافرانەدا دەخویندریتەو، باسى یەکتا پرستی و
زیندو بوونەو و عەزاب و پاداشیان بۆ دەکرى، دەلێن: ئەم
پیاو (واتە: محمد) پیاویکە دەیهوئى ئیو دەنە بکا له نایینى
باوک و باپیرتان، دەیهوئى واز له بتهپرستى بێن، هیچ بەلگە و
نیشانه یەکیشى پى نیه، ﴿وَقَالُوا مَا هَذَا إِلَّا إِنْكَ مَفْتَرٍ﴾
هەرودە دەلێن: ئەم قورئانە جگە له درۆ و دەلەسەیهكى
هەلبەستراو بەولاو ههچى تر نیه، درۆیهكە بە دەم خوداو
هەلبەستراو، بۆ ئەوئى ئادەمیزادى پى له خستە بىرو
گومرايان بکا، ﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنَّ هَذَا إِلَّا
سِحْرٌ مُبِينٌ﴾ هەرودە کافرهكان دەلێن: ئەم نایینەى
موحهممەد بانگەشەى بۆ دەکا، ئەم پەيام و شەریعەتەى
هیناویەتەى و خەلکى پى شەژاندو، سىحرو جادویەكى
ناشکراو نمایانە، کەس نیه ئەوئى نەزانیبى.

﴿وَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ
نَذِيرٍ﴾ ئیە لەو پێش بۆ گەلى عەرب نامەى ناسمانیمان بۆ
نەناردون تا بیخویننەو، نایینیکمان بۆ بریار نەداون،
تا پەیرەوى بکەن و لەوئىدا پیمان گوتبن هاوئە بۆخودا
دابنێن و بتهپرستى بکەن، پێش تۆش ئەى پیغمبەر!
رەهبریکمان بۆ نەناردوون بانگەوازیان بکا و بیانترستین
لەلادان له نایینى خوئى، هەتا ئەمڕۆ لەو بترسن و بلێن:
ناویرین نایینى خوئمان واز لى بێنین! دەى کەوابى بۆچى ئەو
نەفامانە رێگەى کوفرو بى دینیان گرتۆتە بەرو دژایەتەى
پەيامى حەق دەکەن: کەئیسلا مە؟

﴿وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا تَلَفُوا مِغْشَارَ مَا آتَيْنَاهُمْ فَكَذَّبُوا
رُسُلِي فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ﴾؟ بیگومان گەلە پێشینەکانى پێش
ئێو: بۆ نمونە گەلى نوح و عادو ئەمود پیغمبەران و نیگاو

هەر شتێك ببەخشن، هەر کارێكى باش ئەنجام بدەن، بە
گوێرەى قورئان و سوننەتى پیغمبەر هەلس و گەوت بکەن،
ئەو خودا پاداشتان دەداتەو، له دنیادا یان له قیامت دا یان
له هەردوکیان دا، له دنیادا. له راستیش دا رزق و روژبیدەر
هەر خودایە.

﴿وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ جَمِيعًا﴾ ئەو روژەى: کە خودای بالادەست
هەموو مەخلوقات کۆ دەکاتەو و له سارای مەحشەردا رایان
دەگرێ، پەرستشکارو پەرستراوێکەن بەرەو پەروى یەکیان
دەکاتەو و طاغوت و ملهورو مسکین و هەزارەکان بەرەو پەروى
یەکتر دەکاتەو، ﴿ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ﴾ ئەمجار پرسیار لەو
فریشتانە دەکا: کە موشرىکەکان پێیان وابوو: هاوئەلى خودان،
کچى خودان، پەرستشیان بۆ دەکردن تا له خودایان نزیک
بکەنەو، شەفاعەتیان بۆ بکەن، پێیان دەفەرموئى: ﴿أَهْوَلَاءِ
إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ﴾ ئەرئى ئیو فەرمانتان بەمانە کرد
پەرستشکاریتان بۆ بکەن؟ ئیو پێتان گوتن ئیە بتهپرستن؟
هەلبەتە پەروردگار بۆ خوئى باش دزانى و ناگای له هەموو
واقیعهكە هەیه و ههچى لى گوم نابى، وەلى ئەم پرسیارە بۆ
زێدە سەرکۆنە کردن و سەرکوتانەو، بۆ ریسواکردن و
ناوێد کردنیانە،

﴿قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنتَ وَرَبُّنَا مِنْ دُونِهِمْ﴾ فریشتەکان دێنە
زوبان و دەلێن: پاک و بى هاوئەلى بۆ تۆیە ئەى پەروردگار،
زاتى پاکت بى هاوئەلى و کەس رایەى ناکهوئى ببیتە هاوشانت،
ئیە بەندەى ملکهچى تۆین، هیچ پەيوەندیکمان بە ئەوانە
نیه، ئەتۆ پەروردگارى ئیەى، هەرگیز ئیە ئەوانمان
نەکردو بە پەرستشکارى خوئمان و هیچ دۆستایەتەى و
خۆشەویستى یەك نیه له نىوان ئیە و ئەوان دا، ئەوان
عیبادەتیان بۆ ئیە نەکردو، ﴿بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ
بِهِمْ مُؤْمِنُونَ﴾ بەلکو ئەوان عیبادەتیان بۆ شەیتان و بێرەكەى
کردو، شەیتان و دارو دەستەكەى رێبازى بتهپرستیان له
پێش چاو جوان کردبوون و گومرايان کردبوون.

﴿فَالْيَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا﴾ لەروژى
قیامت دا هیچ سود و فزانجیکیان لەو بت و صەنەمانە
دەست ناکهوئى، ئەوانەى هیوايان پێیانەو بەندایەتیان بۆ
دەکەن، نەسود و نە فزانج هیچیان له دەست نایەو

سروشى ناسمانيان به درو خسته‌وه، نيمانيان به پيغه‌مبه‌ره‌گانيان نه‌هيناو له خودا ياخى بوون، نه‌و گهل و نه‌ته‌وانه له دونيادا زور له موشريكه‌كانى قورميش به هي‌زو توانا‌تر بوون، به‌لكوو قورميش و غه‌يرى قورميشيش نه‌گه‌شتوونه ديه‌كى نه‌و هي‌زو تواناو مال و دمه‌سه‌لاته‌ى دابوو‌مان به نه‌وان، ده‌ى نه‌و هه‌موو هي‌زو تواناو مال و سامان و دمه‌سه‌لاته‌يان له‌چنگ عه‌زابى خودا رزگارى نه‌كردن، نه‌يان‌توانى عه‌زابى ريشه‌كيشكه‌ر له خو‌يان دوور بخه‌نه‌وه، به‌لكوو تارو‌مار كران و بوونه په‌ندى زه‌مانه، شو‌ينه‌وارو گوندو شارى تارو‌مار كراوى هه‌ندىك له‌و نه‌ته‌وانه له‌مه‌ل‌به‌ندى موشريكه‌كانى مه‌ككه دور نيه‌و له گه‌شت و گوزاريان دا نيواره‌و به‌يانى به‌لاياندا تيده‌په‌رن و به چاوى خو‌يان كه‌لاوه كو‌ن و شاره روخاوى نه‌وان ده‌بينن

﴿قُلْ إِنَّمَا أُعْطِكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ خِزْيَةٍ تَقِفُونَ﴾ نەى پيغه‌مبه‌ر، ناموزگاريان بكه‌و پي‌يان بلى: من دمه‌نانترسي‌نم له ناكام و سه‌ره‌نجامى نه‌م هه‌لو‌سته‌ى سورن له‌سه‌رى، فه‌رمانتان پى ده‌كه‌م و ناموزگاريان ده‌كه‌م به‌وه‌ى به وردبينى‌يه‌وه، به دل‌سو‌زى‌يه‌وه هه‌ول بدن بگه‌نه حه‌قيقه‌ت و راستى؛ دوو دوو يان هه‌ريه‌كه‌تان بكه‌وي‌ته بير كردنه‌وه‌و به‌خودا جوونه‌وه‌و تيفكرين، چونكه بيركردنه‌وه‌ى به كو‌مه‌ل و له‌ناو كو‌مه‌ل دا فيكرو هو‌ش ده‌شيو‌ينى و ري‌گاي راست نادوزي‌ته‌وه، نه‌مه‌جار پاش بيركردنه‌وه‌و تيفكرين هه‌نديكتان ناموزگارى هه‌نديكتان بكه‌ن و هه‌ول بدن حه‌قيقه‌تى كه‌سايه‌تى پيغه‌مبه‌ر بناسن و له ناو‌رو‌كى په‌يامه‌كه‌ى حا‌لى بب‌ن؛ جا نه‌و كاته دمه‌زان: كه پيغه‌مبه‌رتان شي‌ت نيه‌و ساحيرو جادوباز نيه‌، ﴿إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ﴾ نه‌و پيغه‌مبه‌ره ته‌نها ترسي‌نه‌رو به ناگاهي‌نه‌روه‌ى نيو‌يه‌ به‌و خو رزگاركردن له عه‌زابي‌كى سامناكى داهاتوو: كه رو‌ژى قيامه‌ت تووشتان دئ و نزيكه يه‌خه‌تان بگري.

﴿قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرِ فَهْوَ لَكُمْ﴾ نه‌من له پاساوى نه‌م بانگه‌وازي‌يم دا داواى كرى و پاداشتان لى ناكه‌م ﴿إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ﴾ به‌لكوو پاداش و كرى من لاي خودايه، من داواى

وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَكِ الْكَافِرَ أَهَؤُلَاءِ إِنَّا كَرَّمْتُهُمْ قَبْلُ قَالُوا سُبْحَنَكَ أَنْتَ وَلَيْسَ مِنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْآلِهَةَ أَكْثَرَهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾ قَالِيمٌ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكَ لِبَعْضٍ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا وَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ إِنَّكُمْ كُنْتُمْ بِهَا تَكْذِبُونَ ﴿١٢﴾ وَلَإِنَّا لَنُتَنَبِّئُكَ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَصُدَّكُمْ عَنْ آلِهَتِهِمْ أَتَابَاكُمْ وَقَالُوا مَا هَذَا إِلَّا إِفْكٌ مُفْتَرٍ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿١٣﴾ وَمَا آتَيْنَهُمْ مِنْ كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ نَذِيرٍ ﴿١٤﴾ وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا بَلَّغُوا مِعْشَارَ مَا آتَيْنَهُمْ فَكَذَّبُوا رَسُولِيَّ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٥﴾ قُلْ إِنَّمَا أُعْطِكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ خِزْيَةٍ تَقِفُونَ وَفَرَدَى ثُمَّ تُنْفَعُ كَرُوا مَا يَصْلِحُكُمْ مِنْ جَنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿١٦﴾ قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرِ فَهْوَ لَكُمْ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٧﴾ قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْذُفُ بِالْحَقِّ عِلْمَ الْغُيُوبِ ﴿١٨﴾

پاداش هه‌ر له نه‌و ده‌كه‌م . ﴿وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾

په‌روم‌ر‌دگار زاناو ناگاداره به‌سه‌ر هه‌موو شتيك دا،

﴿قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْذُفُ بِالْحَقِّ عِلْمَ الْغُيُوبِ﴾ نه‌ى پيغه‌مبه‌ر

به‌و موشريكه‌نه بلى: بي‌گومان خوداي من به فريشته‌دا نيگاو

سروش ده‌ني‌ري بۆ لاي نه‌و به‌ندانه‌ى خو‌ى: كه هه‌ليان

ده‌بر‌ي‌ري بۆ نه‌و نه‌ركه گرنگو پيرو‌زه، زاتى پاكي نه‌وپه‌رى

زانيارى هه‌يه به‌سه‌ر په‌نامه‌كيه‌يه‌كان‌دا، له نه‌رزو ناسمانه‌كان

دا هي‌جى لى گوم نابى، هه‌ر له ده‌ره تا مه‌جه‌ره‌ى كو‌ن‌ترول

كردوه.

﴿قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ﴾ نه‌ى پيغه‌مبه‌ر،

به موشريكه‌كان بلى: نايينى حه‌ق و راست: كه نايينى

ني‌سلامه، نايينى يه‌كه‌تا‌په‌رستى‌يه هاتو‌ته كا‌يه‌وه، نه‌من

بانگه‌وازيى بۆ ده‌كه‌م، دل‌نياش بن نه‌م نايينه حه‌قه‌و سه‌ر

ده‌كه‌وي‌و به‌سه‌ر هه‌موو نايينه‌كان دا بالاده‌س ده‌بن، به‌تال

قه‌لاجو ده‌كاو ده‌په‌وكي‌ني‌ته‌وه‌و ناسه‌وا‌رى ناهي‌لى.

﴿قُلْ: إِنْ صَلَّيْتُ فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَى نَفْسِي﴾ نهی پیغمبر به و موشریکه نهقامانه بلی: نهگهر من ری هیادیهت و راستیم لی گوم ببی نهوه تاوانی گومرایی و لادانم له ریگای حهق، له نهستوی خو مه. ﴿وَإِنْ اهْتَدَيْتَ فِيمَا يُوحِي إِلَيَّ رَبِّي إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ﴾ خو نهگهر ریگای هیادیهت گرتبیت بهر، نهوه بههوی نهو نیگاو سروشه و میه: که خودا بوی ناردوم، نهو نهو خیر و فمردی بی به خشیوم، بیگومان بهر و مردگار هسه و گفتی منیش و نیومش دمیسی، له منیش و له نیومش نزیکه،

﴿وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فَرَعُوا فَلَا قُوَّةَ، وَأَخَذُوا مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ﴾ نهی پیغمبر (ههروها هه رکه سیك ههستی دیتنی تیدابن) نهگهر تو نهو موشریکانه ببینی له کاتی زیند و بوونه و و رابوون له گوردهکانیان و عهزابی سامناک دمیبن، نهگهر لهو حال نهدا بیان بینی شتیکی سه رسو هینهر دمیبنی، ریگای ههلاتن و هوتار بوونیان نیه، به هیچ شیوهیهک مه جالی خو رزگار کردنیان له عهزاب نیه، ههر له نهو هل جار و ده: که له گور راست دهکرنه و ده ترس و بیمی عهزاب دایانده گری و به بی دمه لاتی دمیبن بو ساری مه حشهر و ده خرنه بهر حیساب و لی کوئینه و ده.

﴿وَقَالُوا آمَنَّا بِهِ وَإِنَّا لَلْهَمُ التَّنَافُسُ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ﴾ کافر دهکان نهو کاته دهلین: نیامان به خودا هیه به فرشته کانی، به نامه ناسمانیه کانو به پیغمبرهانی، نیامان هینا به قورنان و به پیغمبرهیتی موحه ممه، چون نیامانیان دمدریتی و وری دهگرن؟ له حایک دا نهوان له جیهانی نیمان قبول بوون: که دونیایه، دور که و توونه ته و ده، چونکه قیامت خانووی سزا و مرگرتنه و میه، جیهانی ته کلیفو تاقیکردنه و ده نیه،

﴿وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ وَيَقْذِفُونَ بِالْغَيْبِ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ﴾ نهوان چون له قیامت دا نیامانیان بو پیدا دمی؟ خو نهوان بر وایان به حهق نه بوو، به هه و انته رهملیان ده و اویشتن و گومانیان پیدا ده کرد، به بی به لگه هسه یان ده کرد و پیغمبرهانیان به در و ده خسته و ده،

﴿وَجِلَّ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ﴾ له مپرو کو سپ خراونه نیوان نهوان و ناواته کانیان، په ردهی حیجاب و مانع

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبَدِّلُ الْبَتِلَ وَمَا يُعِيدُ ﴿١٠﴾ قُلْ إِنْ صَلَّيْتُ فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَى نَفْسِي وَإِنْ اهْتَدَيْتَ فِيمَا يُوحِي إِلَيَّ رَبِّي إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿١١﴾ وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فَرَعُوا فَلَا قُوَّةَ وَأَخَذُوا مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿١٢﴾ وَقَالُوا آمَنَّا بِهِ وَإِنَّا لَلْهَمُ التَّنَافُسُ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿١٣﴾ وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ وَيَقْذِفُونَ بِالْغَيْبِ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿١٤﴾ وَجِلَّ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ بِأَشْيَاعِهِمْ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُرِيبٍ ﴿١٥﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَكِ رُسُلًا أُولَٰئِكَ أَجْمَعُونَ ﴿١﴾ وَمَنْ يَزِيدْ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢﴾ مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا ﴿٣﴾ وَمَا تُمْسِكُ فَلَا تُرِيدُ لَهُمْ بَعْدَهُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٤﴾ بَلَايَا النَّاسِ أَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآفَ تُؤْفَكُونَ ﴿٥﴾

دامه زیندرا له نیوان نهوان و نهو شتانهی: که بریتییه له رزگار بوون له سزاو زهحهت و گه یشتن به به هشت و رمزه ندی خودا، ﴿کَمَا فُعِلَ بِأَشْيَاعِهِمْ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُرِيبٍ﴾ و ده کوو چون نهو په نده لی درا له گه ل گه له پیشینه هاو وینه کانیان دا، نه مثالی گه لی نوح و گه لی عاد و ثمود، نه و انیش کاتیک په شیمان بوونه و ده که کاتی په شیمان بوونه و ده نه بوو، بیگومان نهوان کاتی خو ی له ژبانی دنیایاندا له دمریای دو و دلی و گومانی و ده ادا بوون: که خاونه که ی ده خسته په ریشانی و نارده حه تییه و ده.

کوتایی سوره تی سبا

سوره تی (فاطر)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ همدو سو پاس بو نهو خودایه یه به دیه ینه ری ناسمانه کان و زهوییه، نهو

بوونه و مرده فراوانه ی له نه بوده و هیناودته کایه وه، نهو بوونه و مرده ی که هندیکی دهبینین و زور که می لی دزمانین و به خه یالیش بۆمان ته ی ناکری و زانیاری نییمه ناتوانی کۆنترولی بکا. ﴿جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا﴾ بهر و مردگار فريشته ی کردوون به فرستاده و ناوهند له نیوان خو ی داو نیوان پیغه مبه رانی دا، هه روا گه لی نه رک و بهر پر سیاری تریشیان پی ده سپیری ﴿أُولَىٰ أَجْنَحَةٍ مَّتَّىٰ وَثَلَاثَ وَرُبَاعٍ﴾ نهو فريشته نه خاودن بال، هه یانه دوبالی هه، هه یانه سی باله، هه یانه خاومنی چوار باله، هه ندیکیشیان زیاد له وه بالیان پیوه، به هو ی نهو بالانه وه له نه سمانه وه داده به زنه سه ر زهوی و بهر ز دهبه نه وه بۆ ناسمان. ﴿يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ بهر و مردگار له خه لقی مه لانیکه دا چه ندیکی بوی بالی تر زیاد دهکا، هه روه ها له خه لقی شتی تریش دا و هندیکی بیهو ی شت زیاد دهکا، چاو جوان دهکا، دهم و لوت و رو خسار دهر ازی نیته وه، دهنگ خو ش دهکا. بیگومان خودا ده سه لاتی ره های هه یه به سه ر هه موو شتی ک داو هیج شتیکی لی عاسی ناب.

﴿مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكْ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ نهو ی: که خودا ده یبه خشی له نیعمه ته کانی حیسی بن یان مه عنهوی، له رزق و ورژی و باران و به فرو هه وا، له شساغی و نه من و ناسایش و زانیاری و پیغه مبه رایه تی و حکمه ت و عه قل و هو ش، نهو ده کس نیه بتوانی ببیته له مبهرو نه هیل ی بیته دی، هه ر کاتی خودا نهو نیعمه تانه ی گرته وه ده کس ناتوانی فراهه میان بی نی، هه موو خیره و فهریک به ده ست خودا خو یه تی نهو بالادست و کار دروست و داناو لی زانه،

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا اللَّهَ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآلَيْ تُؤْفَكُونَ﴾ نهی ناده میزادینه، هه مووتان به گشتی یادی نیعمه ته کانی خودا بکه نه وه به سه رتانه وه، بهر چاویان بگرن و شوکرانه زمیری خاودن نیعمه ت بن و دان به فاضل و به خشی خودا دانی بنین، ته نها به ندایه تی بۆ نهو بکه ن و نهو به بهر و مردگاری خو تان بزنان، هه ر نهو رزق و ورژی دهر تانه، له ناسمانه وه بارانتان بۆ دهر ی نی، له زهوی کشتو کالتان بۆ دهر ی نی، تاکوته نهایی نهو

وَلَنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ وَلِلَّهِ اللَّهُ تَرْجِعُ الْأُمُورُ ﴿١﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّكُمْ الْهَيْوَةُ الدُّنْيَا وَلَا تَغُرَّكُمْ يَأْتِيَ الْفُرُودُ ﴿٢﴾ إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَ لُكُوتٍ إِنَّ أَحْسَنَ السُّعِيرِ ﴿٣﴾ الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٤﴾ أَفَمَنْ زَيْنَ لَهُ سُوًى عَلَيْهِ قِرَامَةٌ حَسَنًا إِنْ أَفَّاكَ يُبْدِلْ مِنْ يَسَاءٍ وَهَيْوَىٰ مَنْ يَسَاءٌ فَلَا تَذْهَبَ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَتٌ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٥﴾ وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ فَتُبْرِجَ عَابًا مَفْقُتًا إِلَىٰ بَلَدٍ مَيِّتٍ فَحْيَا بِهِ الْأَرْضُ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ النُّشُورُ ﴿٦﴾ مَنْ كَانَ يَرْجِدُ الْمَرْءَ فَلْيَقِ الْعُرَىٰ جَمِيعًا إِلَيْهِ يُصْعَدُ الْكِبَرُ الْكَلْبُ وَالصَّلُوحُ تَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ النَّيْلَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَٰئِكَ هُوَ يُورِثُ ﴿٧﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُفُثٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَرْوَاحًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أَثْقٍ وَلَا تَصْنَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعَمِّرُ مِنْ نَفْسٍ وَلَا يَمُتُّ مِنْ عُمرٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٨﴾

رابگه یه نن، بزنان جگه له نهو هیج خودای تر نین، جا: که دانتان به و مه دا نا، نیتر چۆن دوا ی نهو راگه یانندن و به لگه ناشکرا و جوړاو جوړانه و نهو دان پیا نانه، نیتر چۆن له حه ق لاد مدهن، چۆن رو له یه کتا به رستی و مرده گپرن و ده ست ده که ن به به تپه رستی؟

﴿وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ﴾ نه گه ر نهو موشریکانه به درو ت بخرنه وه نهی موحه ممه دا! بهر بهر ده کانی په یامه که ت بکه ن و ره تی بکه نه وه، گو ی نه گرن بۆ بانگه وازی به که ت که بنه مایه کی سه ره کی، یه کتا به رستی به و به به لگه و نیشانه چه سپا وه، نهو پی غه مناک مه به و چاو له پیغه مبه رانی پی ش خو ت بکه، نه وانی ش وه کوو تو به مو عجیزه و به لگه ی راستی به وه چوونه سه ر گه ل و نه ته وه کانیان، فه رمانیان پی کردن به یه کتا به رستی و به ندایه تی کردنی دل سو زانه بۆ خودا، که چی به گو ییان نه کردن و به درو یان خسته نه وه، ﴿وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ﴾

سهره نجامی هه موو کهس بۆلای خودایه و به گویره ی کرده و کانیان سزاو پاداشیان دهداته وه،

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ﴾ نهي ناده میزادینه هه مووتان بزانن و دنیا بن: که واده و به ئینی خودا به زیندو بوونه و دهو حیساب و لی کوئینه وه حه قه و چه سپاوه، قیامت راده بی و شکو گومانی تیدا نیه، قیامت حه قه و حه حق دهبی بیته جی، حه ق نافه وتی و به فیرۆ نارواو به تال نابیته و دهو نابوچیته وه، ﴿فَلَا تُفَرِّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا﴾ به زه خاریض و زه ق و به ره قی دونیا هه لمه خه له تین، له ززمت و خوئی کاتیی دونیا نیوه له هه و لدان بۆ قیامت غافل نه کا، ژیا نیی دونیا له خسته به ره و پیویسته وریای خو تان بن. ﴿وَلَا يُغْنِيكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ﴾ وریا بن شهیتان له خسته تان نه با، واتان لی نه کا به خه یال و هیوای بۆش بژین و وای بخاته دلتانه وه: که ههر تاوانیک بکه ن خودا لیتان خویش دهبی، له م ریگه وه له خسته تان به ری و بکه ونه ناو زلکاوی تاوان و گومرایی یه وه، نه هیلن زه فهرتان پی به ری

﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ﴾ بیگومان شهیتان دوژمنی سهره کی نیویه و دوژمنایه تی خوئی بۆ نیوه راگه یاندوه ﴿فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا﴾ نیوهش به دوژمنی خو تانی حسیب بکه ن، نه و له کۆنه وه دزایه تی نیوه ی راگه یاندوه، نیوهش به توندی دزایه تی بکه ن، مه یکه نه نامۆژگاریکه ری خو تان، شوینی مه که ون، نه و دوژمنتانه، دوژمنیش نه گهر عه قلی هه بی شوین دوژمنی خوئی ناکه وئ، شهیتان بانگه وازی نیوه نا کا بۆ خیر و خوئی و سهر فرازی ﴿إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ﴾ نه و ته نیا دمیوه ی گومر اتان بکا بۆ نه وه ی له گه ل خوئی دا بتانباته ناو دوژدخ، ده ی که سیك عه قلی هه بی، چۆن به پیر بانگه وازی که سیکه وه ده چن بانگه وازی بکا بۆ ناو دوژدخ.

﴿الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ﴾ نه وانه ی کافرن به خودا و بر وایان به پیغه مبه ری تی پیغه مبه ره که ی نیه، ئینکاری زیندو بوونه و هیان کردوه ده که ن و شوین و مسوه سی شهیتان ده که ون، نه وانه عه زابی به ئیشیان بۆ ناماده کراوه ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ﴾ نه وانه ی

بر وایان به تاک و ته نهایی خودا هی ناوه، بر وایان به پیغه مبه ری تی پیغه مبه ره هیه، قیامت به راست دهرانن و پیرای بر وای دهر و نیان، کرده و ی باشیان نه نجام داوه، پابه ندی فه رمان و جله و گریه کانی په رومردگار بوون، نه وانه لیخو شبوونی خودا له تاوان و به هه شتی راز و میان بۆ بریار دراوه.

﴿أَمَنْ زَيْنَ لَهُ سَوْءُ عَمَلِهِ فَرَأَاهُ حَسَنًا؟﴾ چۆن یه کسانن خراپه کار و چاکه کار؟ چۆن ده گونجی نه و کافره سهر ره قانه ی: که شهیتان کرده و ی ناشیرینی له لا جوان کردبن، بتو سه نه م ده پهرستن و پییان وایه: کاری باش ده که ن، چۆن ده گونجی له گه ل هیدایه تدر اوه کان دا یه کسان بن ؟؟ ﴿فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ﴾ بیگومان خودا گومر ا ده کا نه وانه ی بیه وئ گومر ا یان بکا، هیدایه تی نه وانه ییش ددها: که بیه وئ هیدایه تیان بدا. ﴿فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَاتٍ﴾ نه ی پیغه مبه ری خو شه ویست؛ خه قه ت به سه ره که شی و کوفرو بی دینی نه و گومر ا یانه مه خو، وریا به نه فسی خو ت له به ر ئیش و خه قه ت و خه مخواردن بۆ نه وان به زایه نه چن، ﴿إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ﴾ بیگومان خودا زانایه و دهرانی چی ده که ن. هیچی لی گوم نابی و له قیامت دا به گویره ی تاوانه کانیان سزایان ددها.

﴿وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ فَتُفِيرُ سَحَابًا فَسُقَاهُ إِلَى بَلَدٍ مَيِّتٍ فَأَحْيَاهُ فِي الْأَرْضِ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ الْتُشْوِرُ﴾ په رومردگار خودایه کی وایه با هه لده کا هه ور و دهم و جول ده خا و رایان ددها بۆ شوینیك: که خودا بیه وئ، لییان ده خو ری بۆ ولاتیك که وشك هه لاتیئ و گزوگیای لی نه ر وایی، جا باران له و هه ورانه وه ده بارینن، زه و ی زیندو و ده که ی نه وه به گیاو گزو زه نویر ده بیته وه، روه ک و دره ختی تیدا سه وز ده بنه وه، ههر به و شیویه رۆزی قیامت ناده میزاد زیندو و ده که ی نه وه،

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا﴾ واته: که سیك بیه وئ شه ره قو شکۆمه ندیی به ده ست بی نی، با له ریگه ی به ندایه تی کردن بۆ خودا و ده دستی بی نی، با ههر له خودا داوای عیززمت و شکۆمه ندیی بکا، چونکه سهر چاوه ی عیززمت و توانا و بالادهستی بۆ خودای مه زنه، ههر نه و شکۆمه ندیی و به خت و ئیقبا ل ده به خشی به که سانیک بیه وئ

پټيان ببه خشى، **إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ** نه گهر نيوه خودا نابین و ناگه نه لای، نه وه باش بزائن خودا ناخواتنی نیوه ده بیستی، قسه ی پاک و خاوین و مرده گری، یه کتابه رستی و ذیکرو ته سبیحات و فه رمان به چاکه و نه هی له خراپه و پارانه وه له خوداو قورشان خویندن په سهند ده کاو قبوله لای. وتنی (سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اکبر) له گه وهرترین جوړی ذیکرو ته سبیحاته کانه، کرده وى باش و په سهند وشه ی باش بهرز ده کاته وه بو لای خوئ! **وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السُّيَّاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَئِكَ هُوَ يُسْرَرُ** نه وانه پیلانی خراپه و سه ریچی کردنی خودا داده پزښ، کرده وى خراپ و بهد، نه نجام ددهن، و هکوه نه وانه ی پیلانی کوشتنی پیغه مبه ریان دارشت، هه روه ها نه وانه ی هه ولى لاوازیوونى نابینى نیسلام ددهن و له مپه ر دروست ده که ن بو نه وى خه لکى موسولمان نه بى، وایش نشان ددهن: که نه وان عیباده تی خودا ده که ن و کاریک نه نجام ددهن خودا لئى رازییه، نانه وانه عه زابى به نیش و سامناکیان بو داندراوه، پیلان و هه و و تیکوشانیان هه لو ه شاره و بى ناکامن، رهنج به خه ساره کرده و پوچن،

﴿۱۱﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نَظْفٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا په رومردگار سه رته نا ده میزادى له گل دروست کرده، بابه گه وړه ی نا ده میزاد: که باوه نا ده مه له گل دروست کراوه گلش بو خوئ ماده دپه کی بى گیانه، پاشان نیوه ی نا ده میزادى له دلوه ناویک دروست کرده، که مه نی پیاوه دهرژيته رحمی نافرته وه و له گه ل ناوی نافرمت تیکه ل ده بى و نا ده میزادى لى پیک دى. **﴿وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ﴾** هیچ مینه ییک به نا ده میزاد و غه یری نا ده میزاده و کورپه ییک له مندا لئى دا هه لئاگرى و داینانى نیلا به زانستى خودا نه نجام دهرژین! خودا خه لئى ده کاو به قوناغه کانی زیانى دا تیپه یری ده کا، ته نانه ت هیلکه ش که جوړه حه ملیکه و له دمره وى مندا لئان دا به هوئ له سه ر هه لئیشتنى دایکه که، یان به هوئ نامیره وه، گیانه به یری لى په یدا ده بى و بیچووی لى هه لئى، هه مووی به ناگاداریى خودایه و نه و ردمایان دینى.

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذَابٌ فُرَاتٌ سَالِغٌ شَرَابُهُ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَمِنْ كُلِّ تَأْكُلُونَ لَحْمًا طَرِيفًا وَتَسْتَخْرِجُونَ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَازٍ لَتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۱۲﴾ يُولِجُ اللَّيْلُ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارُ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى ذَلِكَ كُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ ﴿۱۳﴾ إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دَعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يَكْفُرُونَ بَشْرِكُمْ وَلَا يَنْتَفِكُ مِنْ خَيْرٍ ﴿۱۴﴾ يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿۱۵﴾ إِنْ يَشَاءْ يُدْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿۱۶﴾ وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿۱۷﴾ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَلَنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ حِمْلِهَا لَا يَحْمِلُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ إِمَّا نَنْزِلُ الَّذِينَ يَبْخُسُونَ ﴿۱۸﴾ رَهُمْ بِالْغَيْبِ وَأَفَامُوا الصَّلَاةَ وَمَنْ تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِ ۚ وَلِلَّهِ اللَّهُ الْعَصِيرُ ﴿۱۹﴾

﴿وَمَا يَعْمَرُ مِنْ مُعَمَّرٍ وَلَا يَنْقُصُ مِنْ عُمرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ﴾ له ته مه نی هیچ که س دریژ نا کریته وه، له ته مه نی که س که م نا کریته و من نیلا له لاپه ردى هه موو نا ده میزادیک دا به دورودریژى و به وردى نه و زانیارییه له له و حوله محفوظدا تو مار کراوه، له و نه اندازه یی له وئ دا چه سپاوه که م و زیاد نا کا، دریژ بوونى ته مه ن و کورتبوونى به هه ضاوقه دمرى خودایه، **﴿إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾** جی به جی کردنی نه و یاساو نیظامه لای خودا کاریکی ناسانه و چ گرانیه کی تی دا نیه.

﴿۱۲﴾ وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذَابٌ فُرَاتٌ سَالِغٌ شَرَابُهُ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ زوربه ی موفه سسرین پټیان وایه مه به ست به: نایه ته که په ند هینانه وه په دمر باره ی کوفرو نیمان، یان کافرو موسولمان، هه رگیز نیمان له گه ل کوفردا چون یه ک نین، و هکوه چون دمریای شیرین و خاوم ناوی گوارا له گه ل دمریای تفت و تال و سویردا چون یه ک نین، واته له راستى دا نه و دوو دمریایانه چون یه ک نین، یه کیکیان ناوی شیرین و گوارایه، به

خودا نین جگه له نهو، خاوهنی بوونه و مرده، ﴿وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ﴾ نهو بتو صه نه مانه ی نیوهی موشریک دهیانپهرستن و پیتان وایه: دمتوانن یارمه تیتان بدمن و کاتی تهنگانه فریاتان بکهون، دلنیا بن له بونه و مرده دهسه لاتی هیچیان نیه، ته نانهت دهسه لاتی هیئانه دی شتیکیان نیه: که به نه ندازهی تو یکلته تهنکه ی سهر دهنکه خورمابهک بئ.

﴿إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَائَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا﴾ نهگهر هاوار بکه نه نهو خودا دروزنانه: که نیوه له جیاتی خودا دهیانپهرستن، هاوار که تان نابین، چونکه مادهیهکی بئ گیان و بئ ههستن، له فهرزی محال دا نهگهر گویشیان له هاوار که تان بئ ناتوانن هیچتان بؤ بکهن، ﴿وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بَشِيرِكُمْ﴾ له روژی قیامت دا: که نیوه به هیوان فریاتان بکهون، نهوان ئینکاری نهو پهرستن و کردهوانه ی نیوه دهکهن و نارمزه مندی خویان بهرامبهر کردهو کانتان دمرده برن، دهلین: نهوانه درؤ دهکهن، ئیمه ناگمان له عیاده تکرندیان بؤ ئیمه نیه، ﴿وَلَا يَنْبُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ﴾ هیچ که سیک دمرباره ی حال و مزعی نهو خودا دروزنانه له روژی قیامت داو پهرستن شکاره کانیان ههوالی راست و دروستت ناداتی، ههر خودا دمتوانن ههوالی راست و سهرمنجای واقعی شته کانت بئ رابگه یه نی،

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّبِعُوا الْفُقَرَاءَ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ نهی ناده میزادینه: هه مووتان موحتاجی خودان، پیوستیتان به یارمه تی خودا ههیه، هه موو هه ناسه یهکی هه لی دمژنو دهیدمنه وه، له هه موو جم و جول و هه لس و که و تیکتان دا پیوستیتان به وه ههیه خودا هیزو تواناتان بئ ببه خشی، هیچ شتیکتان بئ یارمه تیدانی بهرومردگار بئ ناکری، بویه نه رکی سهرشانتانه به دلسوژی به ندایه تی خودا بکهن بهرومردگار بئ ناتاجه له عیاده تکرندی نیوه و غهیری نیوه، نیوه به ندایه تی بؤ بکهن یان بؤی نهکهن نهو ههر خودایه و له خودایه تی ناکه وی.

﴿إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ﴾ ۱۷ وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ نهگهر بیویستایه نیوهی له ناو دبردو گهل و نه ته ویهکی تری دهیئایه کایه وه و جوداواز دهبوون له نیوه،

گویره ی پیوستیتای و لاته کان به جووم و جوگاکان دا جاریی دهبی و زموی وزارو کشت و کال ناودیر دهکا، بؤ لی خواردنه وه گونجاوه، نه ویتریان تال و سویر و راوده ستاوه، به که لکی خواردنه وه نایه و قوت ناجی و قورک دهسوتینن. به ناو ههر دو دمریاکان دا که شتی تیپه ردمبن. ﴿وَمِنْ كُلِّ تَاكُلُونَ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ حَبْلًا تَلْبَسُونَهَا﴾ له ههر دو جووری دمریاکان ماسی راو دهکهن و گوشتی تهرو ناسک دهخون و له ههر دوکیان دا لونلنو مهرجان دمرده هینن دهیکه نه خشل و خوتانی بئ دمرپزیننه وه، ﴿وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَاحِرُ لَتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ هه ندیکه له نیعمه تی خودا به سهر نیوهی ناده میزاده وه هاتو جووی که شتی و گهمیکان به ناو دمریاکان دا. تو دهبینی نهی بینهر! که شتی و گهمیکان ناوی دمریاکان شق دهکهن و به گویره ی نهو سروشته ی: که خودا له ناو ماده سهرناوه کان دا دایناوه دیو و دمرون، بزویو جوړه کالای تریان لی بارکراوه له ولاتی که وه دهیگوپزنه وه بؤ ولاتیکی تر، بؤ نه وهی: که نیوه به و هاتو جوویه تان هه ولی بازرگانی بدمن و له هه مان کات دا سوپاسی خودا بکهن له سهر ژیربار کردنی نهو که شتی و گهمیانه و تواناتان بؤ به کاره یئانیان،

﴿يُولِجُ اللَّيْلُ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارُ فِي اللَّيْلِ﴾ شهو دهخاته ناو روژدوه، واته له شهو کهم دهکاته وه دهیخاته سهر روژ، له روژ کهم دهکاته وه دهیخاته سهر شهو، نه م دریز دهکاو نهو کورت دهبی و به پیچه وانه وه. کاتی وایش دهبی بهرامبهر دهبن. ﴿وَسَخَّرَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى﴾ خوړو مانگی رام کردون، هه روا هه موو نه سستیره کانی به گهړوک و وستاوه کانه وه رام کردون، ههریه که له خوړو مانگ به نه ندازه ی خووی یاسایه کی یهزدانی له هه لخولان و هاتو جووان تا کاتی رابوونی قیامت، بؤ نه وهی ژماره ی سال و مانگ و حیسابی خوتان بزانن، و مرزه کانی سال و کاتی چه جکردن و مانگی پیروزی رهمه زان دیاری بکهن، کاتی نوپزو جومعه و جه ماعه تان لا نومایان بئ. ﴿ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ﴾ نهو که سهی نه وه توانا و دهسه لاتی ه تی نه وه کرده وه شوپنده سهی ته له دروستکردنی ناسمانه کان و زموی و دروستکردنی ناده میزاد له گل و هه ل سوپاندنی بونه و مر به و شیوه ری که و بی که، نه وه (الله) یه، خودای گه وهی نیوهیه، هیچ

ریک وپیکی تر دهبوون له نیوه، نه نجامدانی کاریکی ناودها
 بوخودا چ گرانیه کی تیدا نیه، به لک وو زور ناسانو بی نهرکه،
 ﴿۱۸﴾ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ﴿۱۸﴾ هیچ نهفسیکی تاوانبار، تاوانی
 یه کیکی تر هه لئاکری، هه رکهسه به تاوانی خویه وه
 هه له وگریه، وکرده وی خرابی خو ی به کولییه وهیه تی. ﴿وَأَن
 تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جِمْلَتِهَا لَا يُحْمَلْ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ﴾
 نه گهر یه کیکی کؤل گران به باری قورس، داوا له یه کیکی تر
 بکا یارمه تی بداو هه ندیکی له تاوانه کانی بخاته نه ستوی،
 داوا لیکرو هیچ به پریه وه نایه ولامی ناداته وه، ته نانه ت
 نه گهر خر می نریکی شی بی، ﴿إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ
 بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ﴾ نهی پیغه مبه ر نه وه کوو به
 په یامه که ت په ندنامیز دمی بو ناده میزاد، نیلا بو که سانیکی
 که به نه یی له خودا دهرسن، خاوه ن عه قل و فامن، بر وایان
 به شته غه بی یه کان هه یه پیش نه وه ی به چاوی خو یان بیان
 بینن، هه رچی شهر یعت فه رمانیان پی بکا نه وان به دلسوزی
 نه نجامی دده ن، نه و نو یژانه ی له سه ریان فه رز کراوه به
 ریک وپیکی به جیی دینن. ﴿وَمَنْ تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِ وَإِلَى
 اللَّهِ الْمَصِيرُ﴾ هه رکه سیکی خو له هاوه لندانان بو خودا تاوان
 پاک ده کاته وه، سودی طاعه ته که ی بو خو یه تی، سه ره نجام
 که رانه وه هه ر بو لای خودایه وه نه و حیسابو لی کولی نه وه یان
 له که ل ده کا، هه ر که سه به گو یه ری کرده وه کانی پاداش
 ومرده گری ته وه و سزا ددری. چاکه به چاکه و خراپه به
 خراپه.

﴿۱۹﴾ وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ. ﴿۱۹﴾ وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ.
 ﴿۲۱﴾ وَلَا الظُّلُّ وَلَا الْحُرُورُ ﴿۲۱﴾ کو یرو بینا وه کوو یه ک نین هه روا
 تاریکی یه کان و روناکی جو داوازن، سی یه رو که رما یش لیک
 ناچن، له لای په رومردگار هه رگیز نیمان و کوفر، خیرو شهر،
 هیدایه ت و گومرایی، وه کوو یه ک نین و به یه ک چاو سه ریان
 نا کری،

﴿۲۲﴾ وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ ﴿۲۲﴾ هه رگیز وه کوو یه ک
 نین، موسولمانی دلزیندوی خاوه ن هه ست و کافری دلرهمی
 هه ست مردوو، دوو شتی دژ به یه کی سروشت جیاوازن و
 لیک ناچن! ﴿إِنَّ اللَّهَ يَسْمَعُ مَنْ يَشَاءُ﴾ بیگومان خودا

﴿۲۰﴾ وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ﴿۲۰﴾ وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ
 ﴿۲۰﴾ وَلَا الظُّلُّ وَلَا الْحُرُورُ ﴿۲۰﴾ وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ
 ﴿۲۰﴾ إِنَّ اللَّهَ يَسْمَعُ مَنْ يَشَاءُ وَمَا أَتَىٰ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿۲۰﴾ إِنَّ
 أَتَىٰ الْآذِينَ ﴿۲۰﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِنْ مِنْ
 أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ﴿۲۰﴾ وَإِنْ يَكْفُرْ بِكَ فَكُذِّبَ الَّذِينَ
 مِنْ قَبْلِهِمْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَالْزُّبُرِ وَالْكِتَابِ
 الْمُنِيرِ ﴿۲۰﴾ ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿۲۰﴾
 أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا
 أَلْوَنًا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيْضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَنًا
 وَغَرَابِيبُ سُودَ ﴿۲۰﴾ وَمِنَ النَّاسِ وَالدَّوَابِّ أَلْوَنٌ
 مُخْتَلِفٌ أَلْوَنُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ
 إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿۲۰﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ
 وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً
 يَرْجُونَ جِزَاءً لَّنْ نَّسْجُرَ ﴿۲۰﴾ لِيُؤْتِيَهُمْ أَجُورَهُمْ
 وَيَرْزُقَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿۲۰﴾

هیدایه تی نه وانه ددها که بیه وی هیدایه ت ودر بگرن و به لکه و
 ده لیل کاریان تی بکه ن، وایان لی ده کا به لکه بیسن و سودی
 لی ودر بگرن. ﴿وَمَا أَتَىٰ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ﴾ نه تو
 ناده میزادی و توانات سنورداره، ناتوانی په یامی خو ت به
 مردوانی ناو گور بگه یه نی، هه روا ناتوانی په یامی خو ت به
 که سانیکی بگه یه نی که دلیان مردوده وده کوو نه هلی
 گورستان و کوفر دلی مراندون،

﴿۲۲﴾ إِنَّ أَتَىٰ الْآذِينَ ﴿۲۲﴾ نه رکی سه رشان تی ترساندن و بیدار
 کردنه وه یه، نه تو پیغه مبه ری و ترساندن و گه یاندنت له سه ره،
 هیدایه ت دان و گومر اکردن به دده ست خودایه !

﴿۲۴﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا ﴿۲۴﴾ نیمه تو مان به حه ق
 ره وانه کرده نه ی پیغه مبه را مزگینی دده دی به
 خوداپه رستان به به هه شت و کافره کان دهرسی نی له نا کری
 دوزخ، نه رکی سه رشان تی تو مزده دان و ترساندنه، ﴿وَأِنْ مِنْ
 أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ﴾ هیچ که ل و نه ته وه یه ک نیه پیغه مبه ری
 بو سه ر ره وانه نه کرابی، هه ر که ل و نه ته وه یه ک هاتبی ته سه ر

روی زهوی پیغهمبه‌رمان بۆ سهر ناردون، له عه‌زابی سه‌ختی
ئیمه ترساندویان، بیانویان بریون،

﴿۲۵﴾ وَإِنْ يَكْذِبُكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۖ نَه‌گهر
موشریکه‌کانی قورپه‌یش: که هه‌ومی خۆتن، به درۆت ب‌خه‌نه‌وه،
ئه‌وه تۆ دلگران مه‌به، چونکه ههر تۆ به درۆ نه‌خراویته‌وه،
گهل و نه‌ته‌وه‌کانی پێش نه‌وانیش پیغهمبه‌رانیی پێش خۆیان
به درۆ خستنه‌وه. ﴿جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ
الْمُنِيرِ﴾ ۖ نه‌و گهل و نه‌ته‌وانه‌ش پیغهمبه‌رمانی هاتونه
سه‌ریان به موعجیزه‌و نیشانه‌ی جیاجیاوه‌به‌نامه‌و سیپاره‌ی
نووسراوه‌وه؛ وه‌کوو صوحوفی نیراهیم و موسا، هه‌روه‌ها به
کتیبی ناشکراو هیدایه‌ت نامیزه‌وه، وه‌کوو ته‌ورات و نینجیل.

﴿۲۶﴾ ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ۖ وێ‌پ‌رای ناردنی
ئه‌و پیغهمبه‌رانه‌و ناردنی نه‌و نامه‌و کتێبه‌ ناسمانیانه،
گهل و نه‌ته‌وه‌کان پیغهمبه‌رمانی به درۆ خستنه‌وه،
به‌یامه‌کانیان ر‌مت‌کردنه‌وه، منیش نه‌و سه‌ر ره‌قه
به‌درۆخه‌ره‌وانه‌م به عه‌زابی سه‌ختی خۆم گرتن و له‌ناوم
بردن ده‌سا بر‌وانه جیم به‌سه‌ر هی‌نان و جیم لێ‌کردن!!

﴿۲۷﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ
مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا ۖ ئه‌وه تۆ نه‌تبینیوه ئه‌ی ئاده‌میزاد: که خودای
بال‌ده‌ست و به‌توانا چه‌ند شتیکی جیاجیاو زۆر، له شتیکی
دروست ده‌کا؟ نه‌تبینیوه له‌ناسمانه‌وه‌ ناوی باراندوه‌ به‌و
بارانه‌ له‌زه‌وی جوړه‌ها به‌روبوومی جیاجیا له‌تام و چیژ و
ره‌نگ و سیمادا، له‌بۆن و سود و ته‌مه‌ن دا به‌دی هی‌ناوه،
هه‌ندیکی سورو برێکی زه‌رد و به‌شیکی ره‌ش و جوړیکی سپی،
هه‌میشه‌و تیکه‌لا‌وو ره‌نگاو ره‌نگ، هه‌موو نه‌م چه‌مه‌که گز و گیاو
دار و دره‌خت و به‌روبووم و میوه‌جاته له‌یه‌که زه‌وی په‌یدا
ده‌کا یه‌که ناو ده‌خۆنه‌وه. ﴿وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيْضٌ وَحُمْرٌ
مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا ۖ واته: هه‌روه‌ها خودا کێوه‌کانی وا دروست
کردوون ره‌نگ و شی‌ومیان لێ‌که جیا‌یه، ره‌نگی به‌رد و
شاخه‌کانیان جوړاو جوړه، هه‌ندیکی سپی و جوړیکی ره‌ش و
برێکی سورو لایه‌کی سه‌وز و به‌شیکی ره‌نگی ترو تیکه‌لا‌و، بۆ
نموونه ئیستا ئیمه له‌ناوچه‌ی سلیمانی‌دا ده‌بینن کارگه‌کانی
به‌ردی مه‌ر مه‌ر به‌ردی جوړاو جوړیان هه‌یه له‌ناوچه‌ی
قه‌ره‌داخه‌وه به‌ردی ره‌ش دێن و به‌مشار قاشی ده‌که‌ن له

پێنجوین‌ه‌وه به‌ردی سه‌وز و له‌ناوچه‌ی ماوه‌ته‌وه به‌ردی سورو
له‌گوندی دێ‌رپوه به‌ردی ره‌صاصی و... هتد ده‌هین و قاشیان
ده‌که‌ن و دانیش‌توان ته‌غلیفی ناو مال و دیواری خانوه‌کانیانی
پێ‌ده‌که‌ن، بۆ رازاندنه‌وه‌ی جاده‌و بازار به‌کاریان ده‌هین و
هه‌ندیکی لێ‌ده‌نێرن به‌م لاو به‌ولادا. ئیستا که به‌و به‌رده
ره‌نگاو ره‌نگانه‌و دانیش‌توان، ته‌ختی ماله‌کانیان کاشی ده‌که‌ن،
دیمه‌نیکی جوان و قه‌شه‌نگ ده‌نوی‌ن زورو هه‌وشه‌و به‌ر
بێ‌لایان ده‌لێی باغچه‌ی گولگول‌ل‌وییه.

﴿۲۸﴾ وَمِنَ النَّاسِ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ ۖ
هه‌روه‌ها په‌روهر‌دگار له‌ئاده‌میزاد و زینده‌م‌وران دا له‌پاتال و
ناژهل دا که مه‌رو بزن و حوشترو ره‌شه‌ول‌آغه، جوړه‌ها شی‌وه‌ی
لێ‌یان دروست کردوه، جوړه‌ها ره‌گه‌زی گیانه‌به‌رانی
به‌ده‌هین‌اوه، له‌تاقه ره‌گه‌زیکیش دا جوړه‌ها ره‌نگ و
سه‌روسی‌مای خولقاندوه، جوړه‌ها ره‌نگ و ده‌نگی تیدا
رسکاندون، چه‌زو نارمه‌زۆی جوړاو جوړ، زمانی جیاجیا، ره‌نگی
زۆرو هه‌مه‌جوړ، ﴿إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ
عَزِيزٌ غَفُورٌ﴾ ۖ نه‌وه‌کو له‌خودا ده‌ترسێ به‌نه‌ینی، ئیلا نه‌وانه
نه‌بی که زانیاریان هه‌یه به‌خودا، ده‌زانن چ صیفه‌تیک
شی‌اوی زاتی پاکیه‌تی، ده‌زانن ده‌سه‌لات و توانای ره‌های هه‌یه و
هه‌رچی به‌ه‌وئ بیکا ده‌یکا و هیچی لێ‌یاخی نابێ،

﴿۲۹﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا
رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَّنْ تَبُورَ ۖ ئه‌وانه‌ی
به‌رده‌وامن له‌سه‌ر خویندنه‌وه‌ی قورن‌ان و په‌پر‌ه‌وی کردنی
فه‌رمان و جله‌و گه‌ریه‌کانی، جێبه‌جێ‌کردنی نه‌رکی سه‌رشانیان،
نوێژه‌کانیان به‌رێک و بێ‌کی له‌کاتی خۆیدا نه‌نجام ده‌دن،
له‌و مال و سامانه‌ی خودا پێ‌ی به‌خشیون به‌نه‌ینی و به‌
ناشکرا به‌شه‌و به‌روژ لێ‌ی ده‌به‌خشن، ئه‌وانه به‌هی‌وای
پاداشی خودان و چاو‌مه‌روانی ئه‌وه ده‌که‌ن خودا له‌پاساوی
طاعه‌ت و به‌ندایه‌تی کردنیان پاداشی باشیان بداته‌وه،
ناشکراشه‌ خودا ره‌نج به‌خه‌ساریان نا‌کا و هی‌وایان دێته‌جێ.

﴿۳۰﴾ لِيُؤْتِيَهُمْ أَجْرَهُمْ وَيزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ ۖ پابه‌ندی فه‌رمان و
جله‌و گه‌ریه‌کانی خودان، بۆ ئه‌وه‌ی خودا پاداشیان بداته‌وه‌و
له‌فه‌ضل و گه‌وره‌یی خۆشییه‌وه پاداشیان بۆ زیاد بکا، شتی
وایان بداتی به‌خه‌یالیش په‌ییان پێ‌نه‌بردی، ﴿إِنَّهُ غَفُورٌ

شُكُورٌ بیگومان خودا زور لیخو شوبوه له تاوانی بهنده تۆبه کارهکانی، سوپاسی نهوانه دهکا: که بهندهایهتی بو خودا دهکه، واته: لیان رازی دهی.

﴿۳۱﴾ **وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ** ئەو په یامو سروشه ی بۆتۆمان رهوانه کردوه که بریتیه له قورئان حهق و چه سپاوه، پشتگیری نامه ناسمانیهکانی پیش خو ی دهکا، ﴿إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ﴾ بیگومان پهرومردگار زانیاری تهواوی دمرباری کارو پیشه بهندهکانی هیه، نهینی و ناشکریانی کۆنترۆل کردوه، ناگادارو بینایه به هه موو حال و مزعیکیان،

﴿۳۲﴾ **ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ إِذْنِ اللَّهِ** واته: پاشان بریارمان داو کردمانه حوکهکی قهطعی: که قورئان بکهینه میرات بو بهنده هه لێزاردنهکانمان و بکهینه بهرنامه ی ژیانان بۆیان، جا ئەو بهنده هه لێزاردانه مان سی جوړن:

۱- هه یانه ستهم له خودی خو یان دهکه و سنوورشکی نی نهجام ددهن، هه ندی نه رکی سه رشانیان نهجام نادهن بری تاوان دهکه، (واته: تاوانی بچوک)

۲- هه یانه مامناوهندیه، واجبات به جی دینی و خوده پاریزی لهشتی حه رام به لام هه ندی شتی سونهت نا کاو بری کاری مه کرو هیش نهجام ددها.

۳- هه یانه هه و لی نهجامدانی کاری خیر ددها و سووره له سه ر پابه ندبوون به فه رمان و جله و گیرییهکانی قورئان و نه رکی سه رسانی جی به جی دهکا، خو ده پاریزی له شتی حه رام و هه ندی کاری موباحیش نا کا، ﴿ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ﴾ ئانه وه: که قورئانی پێدا و و کردویه تی به بهرنامه ی ژیانتان و هه لێزاردنتان بو نه وه ی قورئانتان بو بنیری هه ضل و نیعمه تی خودایه به سه ر ئیوه وه.

﴿۳۳﴾ **جَنَّاتٌ عَدْنٌ يَدْخُلُونَهَا** ئەو هه لێزیراوانه روژی هیامهت دهچنه ناو باغچه و باغاتی به هه شته وه، بو هه تاهه تای تێیدا ده میننه وه، ﴿يَدْخُلُونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ﴾ خشلدار ده کری و دمپازیندینه وه به بازن و

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿۳۱﴾ ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ إِذْنِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿۳۲﴾ جَنَّاتٌ عَدْنٌ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿۳۳﴾ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴿۳۴﴾ الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِن فَضْلِهِ لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا لُغُوبٌ ﴿۳۵﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَافِرٍ ﴿۳۶﴾ وَهُمْ يَصْطَرِخُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِن نَّصِيرٍ ﴿۳۷﴾ إِنَّكَ اللَّهُ عَزِيزٌ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿۳۸﴾

دهستبهندی ئالتون و به دوری پرته و دارو مرواری، پۆشاکیان له به هه شت دا حهریری خالیص و نایاب و ناسکه،

﴿۳۴﴾ **وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ** ئەو سی تاقه هه لێزاردی بهندهکانمان: که دهچنه

ناو به هه شته وه و جیگیر دهبن، ده لێن: سوپاس و ستایشی بێ پایان بو ئەو خودایه ترسی عه زابی له سه ر لابر دین، له غه م و خه فه تی دنیا رزگاری کردین، نه ترسی ناره حه تی داها توومان هه یه، نه به رو شتی رابواردنی دونیا مانه، بیگومان پهرومردگاری ئیمه خاومنی هه ضل و رحمه تی بهر فراوانه و لیخو شبووه له تاوانی بهندهکانی و سوپاسی عیبادهتکردنیان دهکا و لیان رازییه.

﴿۳۵﴾ **الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ** ده لێن: ئەو خودایه: که به هه ضل و رحمه تی خو ی ئەم شوین و جیگایه به ئیمه به خشیوه و لێی ناگو یزینه وه، نه گینا کرده وهکانی ئیمه بارته هاو بهرام به ریی ئەم نیعمه تانه نین. ﴿لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا لُغُوبٌ﴾ که ش و هه واکه هه مووی خو ش و

رابواردنه، هیج ناخوښی و ماندوبونیګمان توش نایه، ماندووشه که تی جه سته یی و نارېحه تی دموونیمان تووش نابی!

﴿۲۶﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فِيمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا﴾ نهوانه ی کافرن و بریویان به هه بون و تاك و ته نهایی خودا نیه، قورئان به راست نازانن، به لگه و نیشانه کانی ئیمان دهشارنه وه، هه ول ددهن سهر له ناده میزادان تیک بدهن و گومپریان بکه، نهوانه ناگری دوزخیان بۆ ناماده کراوه و تییدا دمیینه وه بۆ هه تاهه تابه و بریاری مردنیکی تریان بۆ نادری و بمرن له و سزا سهخته رزگاریان ببی، عه زابی سهختیشیان له سهر سوک ناکری، ﴿كَذَٰلِكَ نُجْزِي كُلَّ كَافِرٍ﴾ به و جوړه سزای هه موو نهوانه ددهینه وه: که زیډمړوی دهکن له کوفرو بیډینی دا، له بنکی دوزخ دا بهندیان دهکن.

﴿۲۷﴾ وَهُمْ يَصْطَرِّخُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ﴾ نه و کافران له ناو دوزخ دا هاواریان لی هه لدهستی و دهکونه زورمژوپ و پارانه وه و لانه وه و هاوارهاوارو دهئین: خودایه! له تهنگانه و عه زابه رزگارمان بکه و له دوزخ بهانبهره دمووه و بهانگیږه وه بۆ ژبانی دونیا، نه گهر بهانگیږیه وه بۆ ژبانی دونیا نیتر، نیمه یه کسهر دهست دهکین بهکاری چاک و خوداپه رستی و ههرگیز ناگه پریینه وه بۆ سهر نه و کرده وه ناشیرینانه نه انجامان داو، جاریکی تر بریای بریای هاوهل بۆخودا دانانین، ﴿أَوَلَمْ نَعْمَرْكُمْ مَا يُدْكِرُ فِيهِ مَنْ تَدْكُرُ﴾؟ نایا نیمه له دونیادا نه و ونده مان ته من نه دانی: که بتوانن بیر بکه نه وه؟ نه و ونده مان له ژبان دا نه هیستنه وه که له حهق تبیگه و سوودی لی و مربرگرن؟ ﴿وَجَاءَكُمْ التَّلْذِيرُ﴾ و دلحال نیوه له ژبانی دونیاتان دا پیغه مبهری ترسینهر هاتوته ناوتان و بانگه وازی کردون بۆ ئیماننه یان، ﴿فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ﴾ دهسا بجیزن عه زابی نه بریوی دوزخ له توله ی کرده وه ناشیرینه کانی خوئان، له سهر سهر پیچیکردنتان بۆ په یامی پیغه مبهران له دونیادا، بیگومان نیوه به و هه لویستانه تان سته مکار بوون، نه مړوښ سته مکاران بی پشت و په نان و کهس نیه بتوانن یارمه تی نیوه ی سته مکار بدا،

﴿۲۸﴾ إِنَّ اللَّهَ عَالِمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ﴾ بیگومان په رومردگار هه موو په نامه کییه کی ناسمانه کان و زوی دزمانی، هیج شتیکی لی گوم نابی، ناگاداری هه موو هه لئس و کهوت و کرده و میه کتانه، دزمانی سروشت و خووتان چونه، جیتان له ناو دموون دا حه شارداوه، ته نانه ت نه گهر بهستانگیږیته وه بۆ جبهان، نیوه هه مان هه لویستی ناشیرین و بیروباو مړی ناراست و ناحهقتان دهبی.

﴿۲۹﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ﴾ په رومردگارتان خودایه کی ودهایه، نیوه ی کرده به چین چین له سهر زوی، چینیکتان دمو و چینیک تریان جیگیان دهگرنه وه، بۆنه وه ی هه مووتان سود له خیر و خیراتی زوی و مربرگرن، سوپاسگوزاری خودا بن، یه کتاپه رستی بکه، جا ﴿فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ﴾ که سیک سپله یی بکا بهرامبه ر نیعمه ته کانی خودا، هه لئس و کهوت و بیروبوو چونی کوفرنامیز بی شه وه زیانی کوفره که ی له سهر خوینه تی و بۆخوی خه سارتمه ندو به دبه خت و مالویرانه. ﴿وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِلَّا مَقْتًا﴾ به رده و امبوون له سهر کوفر جگه له قارو غه زمی خودا جیتریان بۆ دهسته بهر ناکا، هه تا نه وان سووربن له سهر کوفرو بیډینی، خودا زیاتر ره ی لییان دهبی و عه زابیان بۆ سهختر دهکا، ﴿وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ إِلَّا خَسَارًا﴾ به رده و امبونان له سهر کوفر جگه له خه سارتمه ندی و مالویرانی هیچی تریان بۆ زیاد ناکا.

﴿۳۰﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَكُمُ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ﴾ نه ی پیغه مبهر، به و موشریکه نه قام و سه رده قانه بلئ: و مرن پیم بلئ و تیم بگه یه نن نه و بتوصه نه مانه ی کردوتانن به هاوهلی خوداو به خودایان دزمانن، نایا چییان له زهوی دا به دی هیناوه؟ کامیه شوینده ست و کرده و میان؟ ﴿أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ﴾؟ نایا هاوبه شییان هه یه له کهل خودادا له دروستکردن و به ریو دبردن و خاوه نیه تی ناسمانه کان دا؟ هه تا شیاوی نه وه بن به ندایه تییان بۆ بکه؟ ﴿أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْهُ﴾ نایا نازلان کرده بۆ سهریان نامه یه کی ناسمانی ودها بهشتگیری شریک و کوفریان بکا و به لگه بی له سهر داواکه یان؟!

نه خیر نامه یان بؤ نه نیردراوه ﴿تِلْ اِنْ يَّعِدُ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ
بَعْضًا اِلَّا غُرُورًا﴾ به لکوو له وهدا نه و دگوو شوین که ووتوون نیلا
شوین هه واهو هه و دس و نارو نارمزوی خوین که ووتوون، هه موو
بیروبوچون و هه و دس و نارمزویان بوغرایی و بوختان و به تاله،
و دگوو چوون ملهورو سته مکاران وادهی بی بناغه و پروپوچ
دهدن به شوینکه و توانیان، به چاوو راو هه لیان ده خه له تینن،
به فاک و فیک له خسته یان دمه بن!

﴿۱﴾ اِنَّ اللّٰهَ يُمْسِكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ اَنْ تَزُولَا ﴿۱﴾ بیگو مان
په رومردگار به قودرمت و توانای خوئی ناسمانه کان و زهوی
راگرتون و ناهیلئ له جه مسهری خوین درچن و هه لخلوانی
فه له ک تیک بچئ، هیزی کی شندهی تایبه تی له نیوان
نه سستیره مانگو خوؤو باقی قه باره کانی ترده خولقاندوه،
هه ریه که یان به بی خوئی و له مه داری خویدا دیوو دهچئ و
هه لده خولی و تا نه و کاتهی خودا مه زندهی کردوه چرکه یه ک
و هستانیان نیه. ﴿وَلَیْنِ زَالَا اِنْ اَمْسَکَهُمَا مِنْ اَحَدٍ مِنْ بَعْدِهٖ اِنَّهٗ
کَانَ حَلِیْمًا غَفُوْرًا﴾ خو نه گهر له فه رزی کدا خه ریک بن له
جه مسهری خوین در بچن، جگه له خودا که سی تر توانای
نه وهی نیه نه هیلئ له خه ت لای بدن، هه خودا خوئی دمتوانی
په ره به هه ل سوران و هاتو جوئی نه و نه فلاك و قه بارانه بدا، به
فه رمانی خودا هه ریه که یان به گویره نه خشه و پلانی بؤ
دیاریکراویان له گهر دان و بی و هستان کاری خوین نه نجام
دهدن، په رومردگار ویرای نه وهی: که خاوه نی نه و هیزو
تواناو ده سه لاته ره هاو بی سنووریه کاری به شی نه یین و
خاوهن صه بره، مؤله تی موشریک و سته مکاران ددها، زوو به
غه زه بی خوئی نایانگری، لیخوشبوو لیبوردهیه له تاوانی
نه وانهی توبه ده کن و له گونا هه کانیان په شیمانن،

﴿۲﴾ وَاَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اٰیْمَانِهِمْ لَیْنِ جَآءَهُمْ نَذِیْرٌ لَّیْکُوْنُنَّ اَهْدٰی
مِنْ اِحْدٰی الْاُمَمِ ﴿۲﴾ واته قوره شییه کان پیش ره وانه کردنی
حه زه رته موحه مه د (ﷺ) بؤ سه ریان، سویندی گه وره یان
ده خواردو ده یانگوت: نه گهر خودا بکا پیغه مبه ریکمان بؤ بی
موزده درو تر سیننه ر بی، شهرت و عهد بی له هه موو گهل و
نه ته ودهیه زیاتر به پیر بانگه وازییه که یه وه بچین و یه کسه ر
نیمانی بی بینین و وابکه یین ببینه نموونهی گهل و نه ته وه کان،
به ته وای و به دلسوزی پابه ندی په یام و نامه ناسمانی یه که ی

هُوَ الَّذِیْ جَعَلَکُمْ خَلْفَیْ فِی الْاَرْضِ مَنۢ کَفَرَ فَعَلٰیہٗ کُفْرُهٗ وَلَا
یَزِیْدُ الْکَافِرِیْنَ کُفْرَهُمْ عِنْدَ رَبِّہِمۡ اِلَّا مَقْتًا وَلَا یَزِیْدُ الْکَافِرِیْنَ
کُفْرَهُمْ اِلَّا خَسَارًا ﴿۳﴾ قُلْ اَرَاَیْتُمْ شُرَکَآءَکُمۡ الَّذِیْنَ نَدْعُوْنَ مِنْ
دُوْنِ اللّٰهِ اُرُوْیْ مَاذَا خَلَقُوْا مِنَ الْاَرْضِ اَمْ لَهُمْ شِرَکٌ فِی السَّمٰوٰتِ
اَمْ اَتَّخَذْتَهُمْ کُتُبًا فَمِنْ عَلٰی یَنْتَبِیْ مِنْہٗۤ اَمْ اِنْ یَّعِدُ الظَّالِمُوْنَ
بَعْضُهُمْ بَعْضًا اِلَّا غُرُوْرًا ﴿۴﴾ اِنَّ اللّٰهَ یُمْسِکُ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضَ اَنْ تَزُولَا وَلَیْنِ زَالَا اِنْ اَمْسَکَهُمَا مِنْ اَحَدٍ مِنْ بَعْدِهٖۤ
اِنَّہٗ کَانَ حَلِیْمًا غَفُوْرًا ﴿۵﴾ وَاَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اٰیْمَانِهِمْ لَیْنِ
جَآءَهُمْ نَذِیْرٌ لَّیْکُوْنُنَّ اَهْدٰی مِنْ اِحْدٰی الْاُمَمِ فَلَمَّا جَآءَهُمْ نَذِیْرٌ
مَا زَادَهُمْ اِلَّا نُفُوْرًا ﴿۶﴾ اَسْتِکْبَارًا فِی الْاَرْضِ وَمَکْرَ السَّیِّ
وَلَا یَحِیْقُ الْمَکْرَ السَّیِّ اِلَّا بِاَهْلِہٖۤ فَهَلْ یَنْظُرُوْنَ اِلَّا سُنَّتَ
الْاَوَّلِیْنَ فَلَنْ یَّجِدَ لِسُنَّتِ اللّٰهِ تَبْدِیْلًا وَلَنْ یَّجِدَ لِسُنَّتِ اللّٰهِ تَحْوِیْلًا
﴿۷﴾ اَوْ لَمْ یَسِیْرُوْا فِی الْاَرْضِ فِیَنْظُرُوْا کَیْفَ کَانَ عَاقِبَةُ الَّذِیْنَ مِنْ
قَبْلِهِمْ وَکَانُوْا اَشَدَّ مِنْہُمْ قُوَّةً وَّ مَا کَانَ اللّٰهُ یُعْجِزُهُ مِنْ شَیْءٍ
فِی السَّمٰوٰتِ وَلَا فِی الْاَرْضِ اِنَّہٗ کَانَ عَلِیْمًا قَدِیْرًا ﴿۸﴾

بین به موو له فه رمان و جله و گیرییه کانی لانه دین، نه وه حال و
وه زعی عه ره به کان بوو، نه وه سویندو عه هه و په یمانیان بوو،
خه لگیان له خوین ده کرده شایه ت و نه و وادهو به لیئانه یان
دهدن، که چی ﴿فَلَمَّا جَآءَهُمْ نَذِیْرٌ مَا زَادَهُمْ اِلَّا نُفُوْرًا﴾: که
ناواته که یان هاته جئ و خودا تر سیننه ری له ره گه زی خوین بؤ
ناردن، به زمانی خوین قورثانی بؤ پیغه مبه ر (ﷺ) نارد پییان
رابگه یه نی، زیاتر سوربوون له سه ر کوفرو بته رستی
پیشوویان، نه و هندهی تر کوفره که یان زیادی کردو پتر له
ریبازی نیمان دوور که و تنه وه و هه لیان تیزاند،

﴿۳﴾ اَسْتِکْبَارًا فِی الْاَرْضِ ﴿۳﴾ له به ر خو به زلانی و لوتبه رزی
کردن له سه ر زهوی، نه گینا به لگه و ده لیلیکیان به ده سه ته وه
نه بوو پشتی بی به ستن!! ﴿وَمَکْرَ السَّیِّ﴾ هه روا له به ر
مه کری خراپ و فرت و فیلی نابه جئ، به م جو ره خوین به
گومرایی هی شته وه و خه لکی تریشیان گومرا ده کردو
نه یانده هی شت به پیر بانگه وازی یه که ی پیغه مبه ره وه بچن،
﴿وَلَا یَحِیْقُ الْمَکْرَ السَّیِّ اِلَّا بِاَهْلِہٖ﴾ تاوان و ناکامی فرت و فیلی

بوونه مور پیرۆیهکی نه ده هیشته وه، هه موو ئاده میزاد و ئازمل و پاتالیانی له ناو ده برد، سه رچاوه ی رزق و رۆزی تارومار ده کردن و سه رزموی ده بوه ساریه کی سوته مه روی بی زیند مور.

﴿وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى﴾ وه ئی تۆله ئی ستاندن و عه زابانه که یان هه ئده گری بۆ کاتیکی دیاریکراو: که رۆزی قیامه ته، جا ﴿فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ﴾، فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِبَصِيرَةٍ که رۆزی قیامه ت هات، نه و کاته زۆر به عه داله تکاری سزایان دده او، هه ر که سه به گوێره ی کرده وه کانی سزاو پاداش و مرده گریته وه و که س سته می ئی ناگری، بیگومان خودا به کرده و ی بهنده کانی بینایه و هیچی ئی گوم نابۆ و تیک ناجی.

کۆتایی سوره تی فاطر

سوره تی (یس)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿یس﴾، نه م وشه یه ده بی به پچرپچری بخویندریته وه واته: بخویندریته وه یاسین. ﴿وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ﴾. ۱ اَنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ. ۲ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ سویند به قورنانی پر حیکمه ت و ریک و پیک له روی ماناو وشه وه، نه تۆ نه ی مو حومه د، پیغه مبه ریکی له پیغه مبه ران، له خودا وه ره وانه کراوی، له سه ر په یره و پڕۆگرامیکی حه ق و راست و بی عه یب، نایینه که ت تۆ که مه و بی خه وش و که م و کوپریه، شه ریعه ته که ت ته واوو گونجاوه،

﴿تَنْزِيلِ الْغَزِيرِ الرَّحِيمِ﴾ نه م قورنان و نایین و شه ریعه ته ی تۆ بانگه وازی بۆ ده که ی، نازلکراوی خودای خاوه ن عیزمه ت و شان، خودای خاوه ن رحم و به زه می بۆ بهنده خاوه ن باومر ده کان. ئی مه تۆ مان ره وانه کرده ئه ی مو حه ممه د! ﴿لَتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ﴾ بۆ نه وه ی عه ربه کان بترسینی، نه و عه ربه انی له وه پش پیغه مبه ریان بۆ نه هاتوو، باوک و باپیریان نه ترسیندراون، به شه ریعه ت و یاسای خودا ئاشنا نه بوون، که س نه بوه بیروباومری حه ق و شه ریعه تی خودایان بۆ رون بکاته وه، نه وان غافل و بی ناگان له

ناشیرین و کوفرو ئیلحاد هه ر ده که ڕیته وه بۆ خودی خوێان و له نه ستۆی خوێان دایه، چونکه دابونه ریتی خودا وایه له بوونه ومردا، هه ر گه ل و نه ته وه یه که به په یر په یامی پیغه مبه ر ده که یانه وه نه چووین خودا له ناوی بردون و توشی سزای سه ختی دۆزه خیان ده کا، ﴿فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا سَنَةَ الْأُولَيْنِ﴾ نایا قورده شییه کان جگه له عه زاب و تۆله لی ستاندنه وه له سه ر بیروباومرو هه ئو یستیان، چاومروانی چی ترن؟ ﴿فَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَحْوِيلًا﴾ دلتیا به داب و نه ریتی خودا گوێانی به سه ردا نایه، هه ر که سه ی پیغه مبه ری خودا به درۆ بخته وه خودا سزای دده او جو داوازیی تیدا نیه، هه ر گیز ره حمه ت ناخریته شوینی عه زاب و به پیچه وان هه وه هه ر گیز خودا عه زابی خو ی له سه ر به درۆ خه ره وه ده کان هه ئناگری بۆ نه وه ی بیخاته سه ر بی تاوانیک.

﴿أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً﴾ نه وه نه گه راون به سه ر زموی دا، له کاروان کردن و هاتوو چویان بۆ ولاتی شام و یه مه ن شوینه واری گه ل و نه ته وه پشینه کانیان نه دیوه؛ چۆن خودا ولاتی به سه ردا خاپور کردن و خوێان له ناوچون و که لا وه کوئی شارو گوندی و یرانبوویان به به رچاوه وه یه، ئیواره و به یانی له گه شت و هاتوو چویان دا ده یانبینن. هه رچه نده نه وان زۆر له قورده شییه کان زۆرترو هیزدار تر بوون، سامان و مندالیان له هی نه وان زۆرتربوو، ده ی کاتی که عه زابی خودا هاته سه ریان و یه خه ی گرتن هیچ شتیک دادی نه دان، ﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا﴾ هیچ شتیک نیه له ناسمانه کان و زموی دا بتوانی خودا ده سه وه سان بکا، هه ر کاتی که په رومردگار ویستی کاریک بکا له ناسمانه کان و زموی دا، هیچ له مه پرێک نیه بتوانی نه هیلی ویسته که ی بیته دی، بیگومان خودا زانایه به حال و ومزعی هه موو که س هیچ شتیک ئی گوم نابۆ و ده زانی کۆ شیای سزادانه، خاوه ن ده سه لات و توانایه هه ر کاتی بیه وئ و چۆنی بوئ ناوا تۆله ده ستینی.

﴿وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهَا مِنْ دَابَّةٍ﴾ نه گه ر په رومردگار به په له بوایه له سزادانی تاوانباران و هه ر له گه ل تاوانیکیان کرد، خیرا بیگرتنایه، له سه رپروی

ناسین و زانینی نایینی حهق و شه‌ریعت و یاسایهک: که مایه‌ی به‌خته و مریی دونیاو قیامه‌تیانه.

﴿لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ بیگوومان برپاری سزاو عه‌زابی دۆزه‌خ بۆ زوربه‌ی ئەو عه‌رده‌به خو‌ره‌یشیانه چه‌سپاوه، له زانیاری خودادا تۆمار کراوه و برپاوه‌ته‌وه: که ئەوانه ئیمان به ناوه‌ڕۆکی قورئان ناهین و حه‌زده‌تی موحه‌مه‌د به پیغه‌مبه‌ر(ﷺ) نازانن، خودا زانیویه‌تی ئەوانه به‌ویست و نیختیاری خو‌یان سوور ده‌بن له‌سه‌ر کو‌فرو بانگه‌وازی پیغه‌مبه‌ر رمت ده‌که‌نه‌وه. خودا سروشتی ئەوان ده‌ناسی و ده‌زانی: که ئیمان ناهین ئەوه ناکام و سه‌ره‌نجامی زوربه‌ی زۆریانه،

﴿إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ﴾ ئیمه له ملی ئەوانه‌دا چه‌ند زنجیریکی وه‌هامان داناوه: که گه‌ردنی پر کردون و ئەو زنجیرانه گه‌یشتونه چه‌ناگه‌یان و سه‌ریان بۆ نه‌وی ناکری و ناتوان بۆ به‌رده‌می خو‌یان برپوانن، له‌هه‌مان کات دا ده‌ستیامان به‌و زنجیرانه به‌ ملیانه‌وه شه‌ته‌ک داوه، هیجیان بۆ ناکری، سه‌ریان بۆ حه‌واو چاویان بۆ خواره‌وه، به‌م جو‌ره سه‌یری هیچ لایه‌کی خو‌یان بۆ ناکری،

هیچ شتیک نابینن!

﴿وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ﴾ له به‌رده‌میان‌دا له‌مپه‌رو په‌رده‌مان داناوه، له دوایشیانه‌وه به‌ربه‌ست و له‌مپه‌رمان داناوه، وه‌گوو که‌سیک وان که‌وتیته نیوان دوو به‌ربه‌سته‌وه و هیچ نه‌بینی، به ته‌واوی به په‌رده‌ی گو‌مپایی دامان پۆشیون و هیچ نابینن، له هیچ شتیک سود و مرناگرن،

﴿وَسَاءَ عَلَيْهِمُ أَلَّذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ یه‌کسانه بۆیان بیانترسینی یان نه‌یانترسینی ئەوان ئیمان ناهینن، هه‌ر له‌سه‌ر کو‌فری خو‌یان سوورن، ناگادارکردن و ترساندن کاریان تی ناکا، ناماده‌باشی ئەوه‌یان تیدا نیه قبوولی حه‌ق بکه‌ن.

﴿إِنَّمَا تُنْذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ﴾ ترساندن تۆ هه‌ر بۆ ئەو که‌سانه سودی هه‌یه: که برپاویان به خودا هه‌یه و پابه‌ندی ئەه‌کامه‌کانی ده‌بن، شوین شه‌ریعت و یاسای خودا ده‌که‌ون، پێش‌وه‌خت

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهِمَا مِنْ ذَنْبٍ وَلَا كُنَ يُؤْخِرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِ بَصِيرًا ﴿٥٥﴾

سُورَةُ يَس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَس ﴿١﴾ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣﴾ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٤﴾ تَنْزِيلَ الْغَفِيرِ الرَّحِيمِ ﴿٥﴾ لِيُنْذِرَ قَوْمًا مَّا أُنْذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ﴿٦﴾ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧﴾ إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَىٰ الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٩﴾ وَسَاءَ عَذَابُهُمْ أَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ إِنَّمَا تُنْذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ﴿١١﴾ إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآخَرَهُمْ وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿١٢﴾

ترسی عه‌زابی خودایان هه‌یه، نه‌دیده له خودا ده‌ترسن، ئەوانه مزگینی لیخۆشبوون له تاوانه‌کانیان بده‌یه..

﴿إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآخَرَهُمْ﴾ ئیمه مردو زیندو ده‌که‌ینه‌وه، له گو‌ره‌کانیان ده‌ریان ده‌هینن، هه‌ر ئیمه کارو کرده‌وه‌یان ده‌نووسین، چپیان کردوه و جپیان به‌جی هیشتووه، لای ئیمه عه‌یان و ناشکرایه. سزاو پاداشیان به گو‌یردی کرده‌وه‌کانیان ده‌دینه‌وه، ﴿وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ﴾ هه‌موو شتی‌کمان هه‌ژمارو کو‌نترۆل کردوه، کرده‌وی ناده‌میزادو هه‌موو شتیکی ترمان له له‌حو‌له‌حفوظدا تۆمار کردوه، سه‌رژمیری وردو درشتی بوونه‌وه‌ر لای خودا دیارو عه‌یانه‌و هیچی لی گو‌م نابن.

﴿وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ﴾ ئەه‌ی پیغه‌مبه‌ر! به‌ په‌ندو نه‌زیله بۆ کافه‌ده‌کانی مه‌که‌که، چی‌ڕۆکی دانیشتوانی شاری ئەه‌نطاکیه‌ بگێڕه‌وه، ئەو حیوا‌رو ده‌مه‌ده‌می‌یه‌ی نیوان فروستاده‌کانی عیساو ئەو دانیشتووه

نه فامانهى نهو شاره بو قورميشيه كان باس بكه. كاتيك له سهر فهرمانى خودا عيسا سى فروستادهى خوى نارد سهریان و بانگه وازیان کردن بو نیمان هیئان، نه وانیش و دكوو قورميشيه كان پیغه مبه ره گانیان به درو خستنه و ده پهمه که یانیان رمت کرده ده!!

﴿۱۴﴾ إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَهُكُم مُّرْسَلُونَ ﴿۱۵﴾ نَهو دهمی ناردمان بو سهر دانیشوانی نه نطاکیه دو فروستاده، بانگه وازیان کردن بو نیمانه ییان و خودا پهرستی، نه وانیش به درو یان خستنه ده، نیمه شیش پشتگیریمان کردن به ده: که فهرمانمان به عيسا کرد فروستاده یه کی تریش بنیریتسه سهریان، بو نه وهی فروستاده کان ببینه سى که س و به کومه ل بانگه وازیان بکه ن بو خودا پهرستی، پیان گوتن: نیمه له لایه ن خودا وه ره وانه کراوین بو لای نیوه، بانگه وازیان ده که یین بو یه کتاپهرستی و وازه ییان له بته پهرستی،

﴿۱۵﴾ قَالُوا مَا أَنتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَمَا أَنزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿۱۶﴾ دانیشوانی شاره که گه زافیان کی شاو تیکرا هاتنه دنگو و تیان: نیوه ش هره ناده میزادن و دكوو نیمه، چیتان له نیمه زیاد نیه، جهسته و رو خسارتان و دكوو نیمه وایه، و دكوو نیمه ده خون و ده خون وه، به ناو بازار و کولانان دا ده گه ریئ، نیتر نیوه چ زیده و جودا وازییه کتان له گه ل نیمه هه یه؟؟ به چ رویه که وه لافى پیغه مبه رایه تی لی دده ن؟ درو ده که ن خودا هیچی بو نیوه نه نارد وه هیج نامه ی ناسمانی و پهمی خودا ییتان بو نه نیردراود! له خوتانه وه نه م داوایه ده که ن و بوختانی که هه لتان به ستووه.

﴿۱۶﴾ قَالُوا: رَبَّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُم لَمُرْسَلُونَ ﴿۱۷﴾ وتیان: پهر و مردگاری نیمه ناگاداره و دزمانی نیمه فروستاده یین و بو لای نیوه ره وانه کراوین،

﴿۱۷﴾ وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿۱۸﴾ نه وهی نه رکی سهرشانی نیمه یه ته نها بریتییه له وه پهمی خومانان پی رابگه یه نین، جگه له گه یاندنی پهم، نیمه هیچی ترمان له نه ستودا نیه،

وَأَخْرَجَ لَهُمْ مَثَلًا آصَحَّ الْقُرْآنِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿۱۳﴾ إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُم مُّرْسَلُونَ ﴿۱۴﴾ قَالُوا مَا أَنتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَمَا أَنزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿۱۵﴾ قَالُوا رَبَّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُم لَمُرْسَلُونَ ﴿۱۶﴾ وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿۱۷﴾ قَالُوا إِنَّا نَطَّيَّرُ بِكُمْ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۸﴾ قَالُوا طَائِرُكُم مَّعَكُمْ أَئِنْ أَنتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿۱۹﴾ وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَنْفَوْرُ اثْنِ عَشَرَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۲۰﴾ اتَّبِعُوا مِنْ لَآيِسَتَلْكُمُ آجْرًا وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿۲۱﴾ وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۲۲﴾ أَأَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ آلِهَةً إِنْ يُرِدْنِ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَا تُغْنِ عَنِّي شَفَعَتُهُمْ شَيْئًا وَلَا يُنْقِذُونِ ﴿۲۳﴾ إِنَّ إِلَٰهِي ضَالِكُنَّ يُبِينُ ﴿۲۴﴾ إِنْ أَتَيْتُمْ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِ ﴿۲۵﴾ قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ ﴿۲۶﴾ بِمَا عَفَّرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴿۲۷﴾

﴿۱۸﴾ قَالُوا إِنَّا نَطَّيَّرُ بِكُمْ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۹﴾ وتیان: نیمه به هوی نیوه ده تووشی نه گبه تی بویین، له وه تای رو خساری نیوه مان دیوه، خیرمان له خو نه دیوه. دوو به رکی و ذرایه تیتان خستوته ناومانه وه، نه گهر نیوه واز له و بانگه وازییه خوتان نه هیئان، به رده بارانتان ده که یین، نازارو نه شکه نه جته تان دده یین،

﴿۱۹﴾ قَالُوا: طَائِرُكُم مَّعَكُمْ أَئِنْ أَنتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿۲۰﴾ فهرموویان: نه گبه تی خوتان به خوتانه وه یه، سوچ سوچی خوتانه، هوی نه گبه تیتان نه وه یه: نیمه تان به درو خستنه وه، کوفر و بی دینی تانه، پشت هه لکردن و سه ریچیکر دنتانه.

﴿۲۰﴾ وَجَاءَ مِنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى ﴿۲۱﴾ پیاویک له وپه ری شاره که وه به هه له داوان خوی کوتا بو ناو قه ره بالغیه که، ده لئین: نه م پیاوه ناوی حه بیبی نه ججار بووه: که هه والی هاتنی پیغه مبه ره گانی بیستوه به خیرایی هاتووه بو نه وهی گه له که ی هه لئین بو نیمانه ییان، هه رکه گه یشته ناو قه ره بالغیه که، خوی برده پی شه وه دهستی کرد به

ناموزگار یکردنیان ﴿قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ﴾ و تی: نهی خه لکینه؛ شوین نه م فرۆستانه بکهون، که هاتوون بۆ لاتان و بانگه وازیان ده کهن بۆ نیمانه پیمان و دتسۆزن بۆتان و ههول دهمدن له گومرایی رزگارتان بکهن،

﴿اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُهْتَدُونَ﴾ شوین بانگه وازی کهسانیک بکهون: که له پاساوی ماندوبون و ههولندانیان بۆ رزگار یونتان داوای کریتان لی ناکهن، نهوان له سهر ریبازی حهق و راستن، نیوه شارمزا ده کهن بۆ پهیره و کردنی نهو ریبازه خودا په سه نه ده: که یه کتا په رستی و به ندایه تیکردنی په رومرد گاره.

﴿وَمَا لِي لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ ج شتیک ههیه من له نیمانه پیمان لایداو دورم بخاته وه له م منه جه سروشتیه؟ ج شتیک من منه دهکا له عیاده تکردن بۆ نهو خودایه دروستی کردوم و پی گه یاندوم؟ منیش و نیوهش و هه مو ناده میزاد بۆ لای نهو ده گه پینه وه، پاداش و سزای هه مو و به ندهکانی ده داته وه، چاکه به چاکه و خراپه به سزای دۆزه خ.

﴿اتَّخِذْ مِنْ دُونِهِ آلِهَةً إِنْ يُرِدْنِ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَا تُغْنِي عَنْهُمْ شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا وَلَا يُنْقِذُون﴾ من چۆن ده چه له غهیره ز خودا: خودای تر ده په رستم؟ خو نه گهر هه رگا خودا بیهوی به لایه کم به سهر بینن، تکاو شه فاعه تی نهوان هیچ به هرهیه کم پی نادا، ناتوانن له چنگ عه زابی خودا رزگارم بکهن، هه رگیز من شتی وانا کهم و بیرو باومری وها پهیره و نا کهم و جگه له خودای مه زن به ندایه تی بۆ که سی تر نا کهم،

﴿إِنِّي إِذًا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ﴾ نه گهر من نهو بتانه به خودا بزانم و به ندایه تی یان بکه م نهو من به ناشکرا له زلکاوی گورایی دام.

﴿إِنِّي آمَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمِعُون﴾ من نیمانم به خودای مه زن هیناوه، بروام بهو خودایه ههیه به دیهینه ری من و نیوه شه، هه ر نهو ده په رستم و بهس، دهیسا بژنه ون و چاک بجیته گویتانه وه.

﴿قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ﴾ گوترا: و مره ناو به هه شهته وه، چونکه تۆ له پینا و نابینی حهق دا شه هید بووی. جووه ناو به هه شهته وه و

﴿وَمَا أَرْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ﴾ ﴿٢٨﴾ إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَامِدُونَ ﴿٢٩﴾ يَحْسَبُهُ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٠﴾ أَلَمْ يَرَوْا كَرَاهِلَكُنَّا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٣١﴾ وَإِنْ كُلُّ لَمَّا جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٣٢﴾ وَآيَةٌ لَهُمْ أَنَّ الْأَرْضَ الَّتِي هُمْ فِيهَا حَيَاتُهَا وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَيَسْتَكُونُ ﴿٣٣﴾ وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِنْ نَجِيلٍ وَأَعْنَبٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ﴿٣٤﴾ لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ إِلَّا لِيَشْكُرُونَ ﴿٣٥﴾ سُبْحَنَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾ وَآيَةٌ لَهُمْ أَنَّا نَمْلَأُ السَّمَاءَ مِنَ النَّجَارِ فَإِذَا هُمْ مُطْلَمُونَ ﴿٣٧﴾ وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٣٨﴾ وَالْقَمَرَ قَدَرْنَاهُ مَنَازِلَ حَقٍّ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيرِ ﴿٣٩﴾ لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا الْبَلُّ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٤٠﴾

به ناز و نیعمه تهکانی شاد بوو. ﴿قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ﴾ بهرمووی: بریا گه له که شه بیان زانیایه، سهرنجام و وه زو حالی نیستای منیان بدیایه! بۆ نهو هی و ده کوو من نیمانیان به نیایه و نهوانیش سهرنجام به م ناز و نیعمه تانه شاد بوونایه. ﴿بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ﴾ خۆزگه بیان زانیایه به وهی: که خودا لیم خوشبووه و خستومیه ریزی بهر یزان و له پییری شه هیدان و پیاو چاکان دا تۆماری کردوم و ده کوو نهوان شوینی خوش و پر ناز و نیعمه تی پی به خشیوم.

کو تایی جزمی بیست و دوهم

﴿وَمَا أَرْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ﴾ هیچ فریشته یه کهمان نه ماننارده خوار بۆ سهر گه لی حه بیبی نه ججار دوا ی نه وهی گه له که ی به ناحهق شه هیدیان

سەردەردىن زەوى سەوز ھەئدەگەپرى، درەختى چرۇ دەكاو سەوز دەبى، وەختىك دەبىنى زەوى رازاوتەو دەو جۆرەھا گزۇگىاو گولۇگولۇزى تىدا رسكاو، بەجۆرەھا رەنگو دىمەن خۇى دەنۇن، جۆرەھا كانىاوو جۇگاو جۇبارو تافگەى تىدا تەقىونەو دەو رەوان بوون، وەندەى تر سروشتىان رازاندوتەو دەو جوانىيان پى بەخشیو. لەو گزۇگىاو درەختانە دانەوئەو بىزىو بۇ فەراھەم ھىئان رزق ورۇزى خۇتان و ئازەل و گىانلەبەرانى تىرى دابىن کردو. جاوہکوو زەوى مردو، بە باران زىندو دەكەینەو، ھەر بەو جۆرەش مردوان زىندو دەكەینەو!!

﴿وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مَنَّاتٍ مِّنَ الْغُيُونِ﴾ بەدىمان ھىئاو لەو زەوىەى بە باران زىندومان کردوتەو چەند باغو باغاتىك لە دارخورماو دارى تىرى دارى بەردارىتر، ھەئمان قولاندو لە ناویان دا چەند كانىو سەرچاوەى چەشمەنداز، بۇ خواردنەو دەو رازاندەو دەو ناودىرىو پىوئىستىاتى تىرى گىانلەبەران.

﴿لِيَاْكُلُوا مِن ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ؟﴾ مەبەست لە رواندن و رسكاندن روھك دارودرەخت، مەبەست لە دروست كردنى باغو باغات ئەوئە: گىانلەبەران لە بەروبوومەكانىان بخۇن، ھەرودھا ئادەمىزاد لە بەروبوومى دەستودوى خۇيان بخۇن، لەو خۇراگە بخۇن كەلەو بەروبوومە دروستى دەكەن.. وەكوو دۇشاو مېوزو باسوخ و مرەباو ترشياتو شەربەت... ھتە

﴿سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُثْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ﴾ پاك و بەرزو پىرۇزە لە ھاوئە، ئەو خودایەى جۆرەھا روھك درەختى جۇراوجۇرو رەنگاورەنگى لە زەوى دا بەدى ھىئاو، لە ھەموو شتىك نىرومىى خولقاندو، لە خودى ئادەمىزادىش دا نىرومىى بەدى ھىئاو، لەو ھەموو حەشامەتەى خودا دروستى کردو، ھەر خۇى دەزانى چىن و چۇن نىرومىى تىدا خولقاندون، تەنەنت زانىارى تازە دەرى خست: كە پچوكتىن قەبارە، كە گەردىلە، پىك ھاتووە لە دوو شتى دژ بەیەك لە تىشكى كارەبايى(سالبو موحەب) ئەو دوشتە سروشت لىك جىاوازە تىكەل بەیەكتر دەبن و یەك مادەو گەردىلە پىك دەھىن.

کرد، ھىچ فرىشتەيەكمان بۇ سەر نەناردن، پىوئىستمان بەو نەبوو لەشكرى فرىشتەيان بۇسەر بنىرىن، بەلگوو وامان بىرپار دابوو، قەضاوقەدەرمان وا چەسپابوو: كە بە گرمەونالەى بەھىز لەناویان بەرىن، ﴿إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَامِدُونَ﴾ بەھىلاكردنەكەيان جگە لە گرمەو نالەيەك بەولادو چىتر نەبوو، جوبرائىل يەك گرمەيەكى بەسەردا كردن و خىرا ھەموویان خپ بوون، جولەيان نەما! ﴿يَا حَسْرَةً عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ﴾ ئەى ئەوانەى پىغەمبەرانتان بەدرۇ خستەو، ناخ و ئۆفكىكى زۇرو كوشندە بكەن، پەشيمان ببەو لەسەر ھەلوئىست و كەدموتان، دەك مالىۇيران و خەسارتمەند خۇتان چونكە ھەر پىغەمبەرىك ھاتىبە سەرتان و بانگەوازیى كردىن بۇ يەكتاپەرستى و حەق پەرستى و خىروفەر، لە جىاتى ئەوئەى بەپىر بانگەوازیەكەيەو بەچن، گالتەتان پىكردو بە درۇتان خستوتەو.

﴿أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ﴾ نایا ئادەمىزاد چىن لە دوا چىنىيان بە بەسەرھاتى پىش خۇيان پەندو عىبرەتەيان وەرنەگرت، بەلەناو چوونى گەلە ستەمكارە پىشەنەكان تەمبى خواردو نەبوون؟ ھىچ بىر لە سەرنجامى گەل عادو ئەمودو قەومى توببەعو قەومى فیرعەون ناکەنەو، نازان ئەو ئادەمىزادانەى لە پىش ئەوانەو لەناو چون، تازە بىراىبىراى جارىكى تر ناگەرپنەو دەونیا،؟ ﴿وَإِنْ كُلٌّ لَّمَّا جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ﴾ بىگومان ھەموو گەل و نەتەوئەكان بەرابردو داهاتوویانەو لەرۇزى قىامەتدا لای ئىمە ئامادە دەكرىن و حىسابو لىكۆلینەوئەيان لەگەئدەكەین، ھەركەسە بەگوپەرى كەردەوئەكانى سزاو پاداشى دەدەینەو. ﴿وَآيَةٌ لَهُمُ الْأَرْضُ الْمَيْتَةُ أَحْيَيْنَاهَا وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ﴾ بىرك لە نىشانەى بەدەسلاتى خودا لەسەر زىندوكردنەوئەى ئادەمىزاد لە رۇزى قىامەت دا، ئەم زەوىيە مردو و شك ھەلاتو بەنەش و نەمايە، دەبىننىن و شك و بىرىنگەو بوەتە سوتەمەرۇ، ھىچ شىناوئەردو نەش و نەمايەكى تىدا نەماو، ئىمە بەھوى باراندنى بارانەو زىندوى دەكەینەو، روھكى وشك ھەلاتو چەكەرە دەكاو

﴿۳۷﴾ وَآیة لَهُمُ اللَّیْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ ﴿۳۸﴾ واته:

برپیک له به لگه و نیشانه کانی دسه لاتی ره های پهر و مردگار، دروستکردنی شه و روژه، هیانی هاتنی شه و روژ یه که به دوا یه که دا. به رده و ام تاریکی دادی روناکی دپروا، مه خلوفات ده که ویتنه ناو تاریکاییه وه، به پیچه وانه شه وه روناکی دی تاریکی راده دا، نه مهش له ناکامی هه لخلوانی گوی زهوی به دهوری خولگهی خوی دا، له خور ناواوه بو روژه لات، به رده و ام خور له نیوهی کورهی زهوی دماو روناکه، له نیوه که ی تری نه دیوه و تاریکه.

﴿۳۸﴾ وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۳۹﴾

نیشانه یه کی تری قودرمت و دسه لاتی خودا به سه ر بوونه و مردا، هه ل سوراندنی خوره تاکوتایی مه داری خوی، له وه پیش واکومان دمبرا: که خور له شوینی خوی دامه زراوه و جم و جوئی نیه، به لام له دوا یه دا زاندر: که خور له شوینی خوی راوه ستاو نیه. به لگوو له گه ردا یه، هه میسه به یه که نیتتجاهو یه کلا به خیرایی له فهضای بو نه و مردا جه رمان دهکا. ناسمانشوناسان وایان مه زنده کردوه: که له چرکه یه که دا دوانزه میل ده بری، پهر و مردگار - که هه خوی دمزان خور چونه و چون دپروا و بگوئی ده چی. ده فهر موی: ﴿تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ﴾ هه نم موسته قهره ی خور بوی ده چی و ده یگاتی، جگه له پهر و مردگار که سی تر نازانی چونه و جیه و له کو یه !!

﴿۳۹﴾ وَالْقَمَرَ قَدَرْنَا مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ﴿۴۰﴾

مانگ جه ند قوناغیکمان داناوه، پیمان دا تیده پهری، بیست و ههشت قوناغه، هه شه وه ده چیته قوناغیکه وه و به نه ندازه ی سیزده نمره دادمه یزی، نه گهر مانگه که سی روژ بی دووشه و که نار ده گری، نه گهر بیست و نو روژیش بی، شه و ی که نار ده گری، جا مانگ له ناخر روژی دا باریک ده بی و زهر هه لده گهری و ده کوو دمه داس قه وس ده بیته وه و ده که ویتنه حالته ی مه حاقه وه و به وینه ی لاسکی هی شه خورمای کو و وشک هه لاتوی لی دی.

له دهوری تویه نهی خورشیدی پرته و به خشی شه و گهر دان

که نالی و له حالاتی مه حاقی ماهی نه و دایه

(نالی)

﴿۳۷﴾ وَآیة لَهُمُ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِّ الْمَشْحُونِ ﴿۳۸﴾ وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿۳۹﴾ وَلِنْ نُنْفِخَهُمْ فَلَا يُصْبِحُ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُقَدُّونَ ﴿۴۰﴾ إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿۴۱﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۴۲﴾ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿۴۳﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَتَذَكَّرُوا أَنَّ اللَّهَ قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْطِعُوا لِمَا يُرِيشَاءُ اللَّهُ أَطِيعُوا إِنِ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿۴۴﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۴۵﴾ مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿۴۶﴾ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿۴۷﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿۴۸﴾ قَالُوا إِنَّا كُنَّا مِنْ بَعْثَانِ مَرْقَدٍ نَأْخُذُ مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿۴۹﴾ إِن كُنَّا إِلَّا لَنُصْبِحَنَّ وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُخَضَّرُونَ ﴿۵۰﴾ فَالْيَوْمَ لَا تَنْفَعُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُنْجِزُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۵۱﴾

﴿۴۰﴾ لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿۴۱﴾ نابی و ناگونجی بو خور بگاته مانگو

نابی ریگا به یه کتر بگرن، چونکه هه ریه که یان مه داری سه ربه خو و تایبه تی هه یه، قهت له مه داری که دا کو نابنه وه، هه روه ها چونکه خور روژی دمره جه یه که مه داری خوی ده گو یزی ته وه به لام مانگ روژی (۱۳) پله ده گو یزی ته وه . هه روه ها نیشانه ی شه و: که مانگه پیش نیشانه ی روژ: که خوره ناکه و، بو هه ریه که یان خولگه و مه داری تایبه تی هه یه.

﴿۴۱﴾ وَآیة لَهُمُ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِّ الْمَشْحُونِ ﴿۴۲﴾ برپیکه له

نیشانه ی دسه لاتی خودا، رامکردنی دمرا بویان، نه و دتا نیمه به ناو دمرا دا خو یان و ده چه و نه وه کانیان له که شتی پر له کلا و ناده میزاددا هه لده گرین، له ولاتی که وه ده یان گو یزی نه وه بو ولاتی کی تر، پیویستیاتی خو یان له بری و بو شاک و شتی تر، به هو ی نه و که شتی یانه وه دابین ده کن.

مه خلوقات له گوره کانيان دينه دمره وه به هه نه داوان دين بولای په رومردگار، به له زو په له ده که ونه رى بؤ سارای مه حشهر و بؤ حيساب و ليکولينه وه، ﴿^{۵۲} قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَن بَعَثَنَا مِن مَّرْقَدِنَا ۚ﴾ وتيان: نهى مالويران و هيلاکچوو خو مان: کى ني مهى دوا مردنمان له گوره کانمان راست کرده وه؟! ﴿هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾ نه مه نه وه ديه: که خودا وادهى پي دا بووين و بيغه مبه ران پييان را که يان دبوين، راستيشيان کردو نهوا هاته دى. به م جوړه دان به ودها دهنين که دوامردن زيندو کرانه وه، دان دهنين به راستگو يى بيغه مبه ران، نه مه له کاتيکدا بر واکردن هيچ سوديکى نيه.

﴿^{۵۳} إِن كَانَتْ إِلَّا صَحَاحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ﴾ فو پيدا کردنى که رهنای صور بریتيه له دهنگيکى زور به هيزو يه که گرمه ده بى، له پرېکاو له نکاو يک هه موويان زيندو و بوونه وه به خيرايى لای ني مه کو بوونه وه بؤ حيساب و ليکولينه وه، ﴿^{۵۴} قَالِيَوْمَ لَا تُظَلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ له م روژدها: که روژى قيامه ته، که س سته مى لى ناکرى، له کرده وى چاکه ی که س که م ناکري ته وه، چه نديک کرده وه که ی که م و که م بایه خ بى، حيساب ده کرى، سزاو پاداشتان نادري ته وه نيلا: که ده تاندری ته وه به گویره ی کرده وه کانتان ده تاندری ته وه، چاکه به چاکه و خراپه به خراپه. ﴿^{۵۵} إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَاكِهُونَ﴾ بيگومان موسولمانى راست و دلسوز له خودا په رستى دا، که چوونه ناو باغه کانى به هه شته وه له خه لکى تر بى ناگا ده بى، به هو ی له زومت و مرگرتن و به مرا زگه يشتيان ناگيان له که س نامين و له حال و وه زعى دوزه خيانيان بى ناگان، ﴿^{۵۶} هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكِئُونَ﴾ خويان و هاوسه رده کانيان له ژير سي به رى دره خته کانى به هه شت له سه ر ته خته و کورسى جوان و رازوه دانى شتون و پاليان دا وه ته وه، ﴿^{۵۷} لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدْعُونَ﴾ له هه مو و جوړيک ميوه يان پيشکه ش ده کرى، هه رچى به خه ياليان دا بى و چه زيان لى بى يه که سر بويان حازره هيچ ماتل نابى! سهر بارى نه وه هه مو و نازو نيحه تانه ﴿^{۵۸} سَلَامٌ قَوْلًا مِّن رَّبِّ رَجِيمٍ﴾ سلاويکه لييان ده کرى، که له هه مو و نازو نيحه تيک

إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَكِهُونَ ﴿٥٥﴾ هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكِئُونَ ﴿٥٦﴾ لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدْعُونَ ﴿٥٧﴾ سَلَامٌ قَوْلًا مِّن رَّبِّ رَجِيمٍ ﴿٥٨﴾ وَأَمْتَرُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمَجْرُمُونَ ﴿٥٩﴾ أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ بَنِي آدَمَ أَن لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٦٠﴾ وَإِنِ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ أَمَلْنَا مِنْكُمْ جِبِلًّا كَبِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿٦٢﴾ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٣﴾ أَصَلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٤﴾ الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَى أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَنَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَى أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّى يُبْصِرُونَ ﴿٦٦﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَى مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٧﴾ وَمَنْ نُّعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾ وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ ﴿٦٩﴾ لِيُنذِرَ مَنِ كَانَ حَيًّا وَيَحْيِيَ الْقَوْلَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧٠﴾

به رزتر و خوشتره، سلاويک له خودا په روهنده و دلوفانه وه ناراسته يان ده کرى. په رومردگار پييان دده فرموى: نهى نه هلى به هه شت سلاوى منتان لى بى.

﴿^{۵۹} وَأَمْتَرُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمَجْرُمُونَ﴾ له روژى قيامه تدا به کافره تاوانبار دهان ده گوترى: نهى تاوانبار به بى پرواکان، نه مړو خوتان جيا بکه نه وه، له موسولمانان خوتان هه لاویرن. يان نهى تاوانباران؛ خوتان له ناو خوتان دا ليک جيا ببنه وه، هه ر گرو و تاقمه به جيا خوتان هه لاویرن، جوله که، فه له، ناگر په رست، نه ستيره په رست و بته په رسته کان، بوذيه کان، مادييه کان، مارک سسيه کان، ماوييه کان، مولحيده خودانه ناسه کان... هتد هه ر تاقمه و به جيا کومه ل کومه ل بوه ستن پرسيارتان لى ده کرى و حيساب و ليکولينه وه تان هه يه.

﴿^{۶۰} أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَن لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ﴾ نه رى نهى نه وهى ناده؛ نه وه من له سه ر زوبانى بيغه مبه رانم فرمانم پى نه کردن که گوپرايه لى شه يتان

جسته‌یان: که له و دنیا دا یارمه تیدمریان بوون بۆ
 نه‌نجامدانی کاره‌کانیان، نه‌مړو شایه‌تییان لى دده‌ن، ﴿۶۶﴾ وَلَوْ
 نَشَاءَ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّىٰ يُصِرُّونَ ﴿۶۷﴾
 نه‌گهر بمانه‌وئ چاویان کویر ده‌که‌ین و شوینی چاویان پر
 ده‌که‌ینه‌وه هیچ نه‌بینن، رى ددرنه‌که‌ن، نه‌مجار به‌و حاله
 بکه‌ونه رى و په‌له‌کوته‌یان بى و بیان‌ه‌وئ به‌ ریگادا برؤن، جا
 چؤن رى ددرده‌که‌ن و به‌ چ شیوه‌یه‌ک رویشن نه‌نجام دده‌ن؟!

نه‌وان: که چاویان نه‌بى چؤن پشیرکى رویشن ده‌که‌ن؟
 ﴿۶۷﴾ وَلَوْ نَشَاءَ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَائَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا وَلَا
 يَرْجِعُونَ ﴿۶۸﴾ نه‌گهر بمانه‌وئ شیوه‌ی جسته‌یان ده‌گورپن، هر
 له‌و شوینه‌ی تاوانی تیدا نه‌نجام دده‌ن په‌کسر روخساریان
 ده‌گورپن به‌ روخساری مه‌یون و به‌رازو له‌ شوینی خو‌یان
 رایان ددگرین نه‌بو پشه‌وه بتوانن برؤن نه‌بو دواوه
 بکه‌رینه‌وه، ﴿۶۸﴾ وَمَنْ نَعْمَرَهُ نُنْكِسْهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْلَمُونَ؟ ﴿۶۹﴾
 که‌سیک ته‌مه‌نی دریژ بکه‌ین، ده‌یگیرینه‌وه بۆ حاله‌تی
 زه‌بوونی و لاوازی، هیژو توانای جسته‌یه‌ی نامینى، نه‌وه
 نازانن و بیر له‌ خو‌تان ناکه‌نه‌وه، هه‌تا به‌سالا بچن و بیر تر
 بن، زه‌بوونی و لاوازی روتان تیددکا و هیژو توانای رویشنو
 کارکردن و تیگه‌یشن و فی‌کردنتان نامینى، به‌ کورتی نه‌گهر
 ته‌مه‌نیان له‌وه زیاتر بکه‌ین، نه‌و ته‌مه‌ندریژیه‌ جگه‌ له
 زه‌بوونی و بى هیژى هیچی تریان بۆ ده‌سته‌به‌ر ناکا، دى بۆ
 بیران نه‌کردو‌ته‌وه، خو‌ نامۆزگاریی کراون و ناگادار
 کراونه‌وه ترسیندراون.

﴿۶۹﴾ وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشُّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ ﴿۷۰﴾ نېمه‌ پیغه‌مبه‌رمان فی‌ری
 شاعر نه‌کردوه، بو‌خوشی شاعر نیه، که‌وابوو قورئانیش
 شاعر نیه، ناشگونج پیغه‌مبه‌ر شاعر بى، نه‌گهر هه‌ولیش
 بدا ببیته‌ شاعر بوی ناکرئ، چونکه‌ به‌ سروشت زه‌وقی
 شیعرى نیه. ﴿۷۰﴾ إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ ﴿۷۱﴾ قورئان جگه
 له‌وه: که‌ زی‌کرو نامۆزگارییه‌و نامه‌یه‌کی ناسمانی رون و
 ناشکرایه‌ چیر نیه. هر که‌سیک تیى بفرکړئ و لیى
 وردبیته‌وه، تیى ده‌گا و سودى لى ودرده‌گرئ، به‌رنامه‌ی ژیان و
 مایه‌ی به‌خته‌ومرییه.

نه‌که‌ن؟ پیم نه‌گوتن هه‌رچى پیتان ده‌لئ و فه‌رمانتان پى
 ده‌کا رمتی بکه‌نه‌وه؟ چونکه‌ شه‌یتان دوژمنی ناشکرای
 نیوده‌یه. ﴿۶۶﴾ وَأَنِ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿۶۷﴾ فه‌رمانه‌م
 پى‌کردن که‌ هه‌ر من به‌رستن، به‌تاک‌وته‌نها و بى‌شه‌ریکم
 بزنان، گوپرایه‌لئ فه‌رمان و نه‌هیه‌کانم بن، نه‌ودیه‌ ری‌بازی
 حه‌ق‌وراست. نه‌وه‌ش په‌یره‌وی کردنى نایینی نی‌سلامه. بۆ
 له‌و دوژمنه‌ سه‌رسه‌ختانه‌تان نه‌ترسان؟ خو‌ ﴿۶۷﴾ وَلَقَدْ أَضَلَّ
 مِنْكُمْ جِبَلًا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿۶۸﴾ بی‌گومان شه‌یتان
 خه‌لکى‌کى زوری گومړا کردوه، کارى ناشیرینی له‌پیش چاو
 جوان کردون، کو‌سپ و له‌مه‌په‌رى بۆ داناون بۆ نه‌وه‌ی
 له‌خوداپه‌رستى و په‌کتابه‌رستى بیان‌گیرپه‌ته‌وه، نه‌وه‌ بۆ
 عه‌قتان په‌یدا نه‌کردو هه‌ستتان به‌و دوژمنیه‌تیه‌ نه‌کرد؟ بۆ
 به‌هوش خو‌ نه‌هاتنه‌وه‌و وازتان له‌ کوفرو ئیلحاد نه‌هینا؟ بۆ
 نه‌وه‌ی نه‌مړو توشى نه‌م نه‌گبه‌تیه‌ نه‌بن! دى مادام نه‌وه
 هه‌لئ وکه‌وتتان بووه، نه‌وه‌ بیرو بۆ‌چون و گو‌فتارو کردارتان
 بووه، ﴿۶۸﴾ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿۶۹﴾ نه‌م ناگره‌ نه‌و
 دۆزه‌خه‌یه: که‌ له‌ دنیا دا له‌سه‌ر زوبانى پیغه‌مبه‌ران
 هه‌ره‌شه‌م پى لى کردون، پیغه‌مبه‌ران له‌و ناگره
 ترساندویان و نی‌وه‌ش به‌درؤتان خستونه‌وه، نه‌وه‌تا به‌ چاوی
 خو‌تان ببیینن، ﴿۶۹﴾ اصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۷۰﴾ بچنه
 ناوی و سزای به‌ نی‌شى بچیژن، به‌هوى هه‌لویست و
 بیروبو‌چونی دونیاتان، که‌ برواتان به‌ تاک‌وته‌نهاى خودا
 نه‌بوو، زیندوبوونه‌وه‌و حیساب و لی‌کۆلینه‌وه‌تان به‌درؤ
 دمزانى، ﴿۷۰﴾ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۷۱﴾ بۆ نه‌وه‌ی زیاتر ریسوا بن و دلنیا
 بن: که‌ عه‌زابیان کۆتایى نیه. تاوانیان کردوه له‌سه‌ریان
 چه‌سپاوه، شایه‌تیان له‌سه‌ره‌و ناتوانن ئینکاری بکه‌ن، چؤن
 ده‌توانن دان به‌تاوانه‌کانیان دا نه‌نین؟

﴿۷۱﴾ الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ ﴿۷۲﴾ نه‌مړو ده‌میان داده‌خه‌ین و
 مۆرى ده‌که‌ین، مه‌یان لى نایه ﴿۷۲﴾ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ
 أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۷۳﴾ نه‌ندامه‌کانى جسته‌یان ده‌که‌ونه
 فه‌سو شایه‌تییان له‌سه‌ر دده‌ن، ده‌ست وها‌چیان چ تاوانی‌کیان
 پى کراوه شایه‌تییان لى دده‌ن، ده‌لئ: نه‌و تاوانه‌مان کردوه،
 بۆنه‌و تاوانه‌ چوین، بۆ نه‌وه‌ی بزنان نه‌و نه‌ندامانه‌ی

﴿لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا﴾ بۆ نهووی نهه قورنانه بترسینئ ههر کهسیک زیندوه لهسهه روی زهوی، وهکوو له شوینیکی تردا دمفه رموی: ﴿لَا نَذِرْكُمْ بِهِ وَ مَنْ بَلَغَ﴾ یان ﴿و مَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالنَّارُ موعده﴾ قهتاده دمفه رموی: مه بهست به ﴿حَيًّا﴾ لیتردا نهوویه دلی زیندو بی، چاوی دلی بینا بی. (الضحاک) دهلی: واته عاقل بی، ﴿وَبِحَقِّ الْقَوْلِ عَلٰی الْكَافِرِينَ﴾ بۆ نهووی بپیارو حوکهی عهزاب لهسهه کافرهکان بجهه سبی، بهه کورتی قورنان رهمه ته بۆ موسولمانان حوججهیه لهسهه کافرهکان. ﴿أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ﴾ نهوه نهو موشریکانه و غهیری نهوانیش نهیانندیوه و نهیانزانیوه: که خودای بالادهست و خاوهن دهسلات، نهه ههموو نازه لانهی بۆ بهدی هینان، بوی رامکردون و دهسته مؤ بوون بویان، دهتوانن به ویستی خویان سودیان لی و مر بگرن نهو گیانله بهره زمه للاحه خاوهن هیزه (حوشتر، رهشه و لاه، ولاغه بهرزه) بۆ نهاده میزاد دهسته مؤ بووه و ژیربارکراوه، به ویستی خوی به کاریان دینئ، ﴿وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ﴾ نیمه نهو نازه لانه مان بۆ ژیربار کردون و گهردنگه جیانن، نهی نهاده میزادینه ههرچی بتانهوی پتیان بکهه پتیان دهکهه، ته نانهت سه ریشیان ده برن و گوشته کهه یان دهخون، باریان لی دهنئین، خوتان سواریان دهن، زهویان بی دهکیئن.

﴿وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبُ، أَفَلَا يَشْكُرُونَ﴾ ههیه بۆ نهاده میزاد لهو نازه لانه دا جگه له بار هه لگرتن بویان و سواربوونیان و لیخواردنیان گه لی سودی تر، وهکوو سود و مرگرتن له خوری مهرزو کوئک و موویان، راخهرو پۆشاک لی دروست دهکهه، له شیره کانیان دهخونه وه، نه ری نهوه بۆ شوکرانه زمیری نهو خودایه ناکهه: که نهو ههموو نازه لانهی بۆ ژیربار کردون و نهو ههموو نازونیعه تهی بۆ لی بهدی هینان؟

﴿وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَّهُمْ يُنصُرُونَ﴾ جگه له خودای مه زن چه ند بت و صه نه میکیان کردوته په رستراوی خویان به ندایه تییان بۆ دهکهه، به هیوان یارمه تییان بدنه، له خودا نزیکیان بکه نهوه، شه فاعه تیان بۆ بکهه، له ته نگانهی

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ ﴿٧١﴾ وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٧٢﴾ وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبُ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾ وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَّهُمْ يُنصُرُونَ ﴿٧٤﴾ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُنْهَضُونَ ﴿٧٥﴾ فَلَا يَخْزِيكَ قَوْلُهُمْ إِنَّآ نَعْلَمُ مَا يُبْسِرُونَ ﴿٧٦﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ نَافِثَةٍ مِنْ تُطُفٍ إِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٧٧﴾ وَضَرَبْنَا مَثَلًا وَلِئْسَ خَلْقُكَ مِنَ الْغِظَمِ ﴿٧٨﴾ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْشَأْتَهُ تُوْقِدُونَ ﴿٨٠﴾ أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَن يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨١﴾ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَن يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾ فَسُبْحَنَ الَّذِي يَبْدِئُ مَلَكُوتُ كُلِّ نَفْسٍ وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ يُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

سُورَةُ الْاِنْفِصَافَاتِ

روژی قیامت رزگاریان بکهه. به لام له راستیدا هیجیان بۆ ناکری، هیج سودیکیان دهست ناکهوی له په رستنی نهو بتانه دا چونکه ﴿لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُنْهَضُونَ﴾ نهو خودا دروژنانه ناتوانن هیج یارمه تییه کیان بدنه، به لکوو نهو بتانه زور له وه هیج و پووج ترن که بتوانن یارمه تی خودی خویان بدنه چ جای یارمه تی غهیری خویان.

﴿فَلَا يَخْزِيكَ قَوْلُهُمْ إِنَّآ نَعْلَمُ مَا يُبْسِرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ﴾ نهی پیغه مبهه را با تو غه مناک نهکا به رهه لستکاری به دروخته وه دیان، نهو قسه ناهه قه یان: که دهلئین: نهو بتانه خودامانن، هاوه لی خودان، شه فاعه تمان بۆ دهکهه، یان: که دهلئین: تو شاعیری، ساحیری، کوئه وه منانی و هالگردهوی. غهه مه خو چونکه نیمه نهیئی و ناشکریان دهنانین، ناگامان لییه چه دوژمنایه تییه که له دلی خویان دا ده شیرنه وه و چی ناشکرا دهکهه، سزای سه ختی دوژه خیان بی ده چیژن و تو له یان لی ده کهینه وه.

دهخه نه وه و ناهیلن و سه و سه و ختو که ی گومرایی بخه نه ناو دئیانه وه.

﴿فَالْتَابَاتِ ذِكْرًا﴾ نه رکینکی تری سه رشانیان نه وه یه نامه ی ناسمانی به سه ر پیغه مبه ران دا ده خویننه وه. جا سویند به و فریشتانه: که نه وه نه رک و واجباتیانه ﴿إِنَّ إِلَهُكُمْ لَوَاحِدٌ﴾ بیگومان خودای نیوه نه ی ناده میزادینه، نه ی نه وانه ی خیطا بتان ناراسته ده کری، خودایه کی تا ک و ته نها و بی ها وه له، پیویسته به دلسوزی به ندایه تی بو بکه من ﴿رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ﴾ به دیهینه رو هه لسورینه رو خاوه نی ناسمانه کان و زهوی و هه مو و نه و شتانه ی تییان دایه و له ناوانیان دایه له گیانه به رو بی گیان، له ناده میزادو فریشته و جندو که، له روه ک و دره خت و ناو و هه واو مانگو خورو نه ستیره و مه جه پرده.

﴿إِنَّا رَبُّنَا السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِرَبِّنَةِ الْكَوَاكِبِ﴾ نیمه ناسمانی دونیامان رازاندو ته وه به جوانی نه ستیره کان، هه رکا تی به شه و سه ر هه لبری، ده ستره نگینی و کارامه یی خودا ده بی نی، نه و نه ستیره نه ده لئی لولنو و مروارین دهرده و شینه وه.

﴿وَحَفَظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ﴾ نیمه ناسمانان پاراستوه له هه مو و شه یاتانیکی سه رکه ش و یاخی، هه رکا تی بیانه وئ قسه و باس له عالهمی بالا بدن، تیر نه ستیره کیان تیده گرین و ده یان سوتینی، بویه ده فهرموی: ﴿لَا يَسْمَعُونَ إِلَى الْمَلَأِ الْأَعْلَى﴾ واته: شه یاتینی ناتوان هه و ال و ناخاوتنی عالهمی بالا بیستن، هه ر له گه ل هه وئی نه وه یان دا یه کسه ر تیر نه ستیره یان تی ده گیرئ و ناتوان توخنی بکه ون. ﴿وَيَقْدِفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ﴾ له هه ر لایه که وه بیانه وئ بو ی سه ر بکه ون بو قسه دزین، له هه مو و لایه که وه تیر باران ده کرین به تیر نه ستیره، ده شکیندرین و تارومار ده کرین و ناهیلدرئ توخنی بکه ون و نه و مراره یان بیته جئ، له رژی قیامه تیش دا سزای سه خت و دژوارو به رده و امیان بو هه یه،

﴿إِنَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ﴾ مه گه ر شه یاتینی یه ک: که له هه ل و فرسه تی ک دا به فرکه قسه یی ک بدزی و بیفرینی و بیدا به گوئی کاهین و کوئه وه نانیه کان دا،

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالصَّغَفَاتِ صَفًا ﴿١﴾ فَالزَّجَرَاتِ زَجْرًا ﴿٢﴾ فَالْثَّالِثَاتِ ذِكْرًا ﴿٣﴾ إِنَّ إِلَهُكُمْ لَوَاحِدٌ ﴿٤﴾ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشْرِقِ ﴿٥﴾ إِنَّا رَبُّنَا السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِرَبِّنَةِ الْكَوَاكِبِ ﴿٦﴾ وَحَفَظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ ﴿٧﴾ لَا يَسْمَعُونَ إِلَى الْمَلَأِ الْأَعْلَى وَيَقْدِفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ﴿٨﴾ دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ﴿٩﴾ إِنَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ ﴿١٠﴾ فَاسْتَفْتِهِمْ أَهُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مَنْ خَلَقْنَا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ طِينٍ لَازِبٍ ﴿١١﴾ بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ ﴿١٢﴾ وَإِنَّا لَوَآءَاءُ آيَةٍ يَنْتَسِرُونَ ﴿١٣﴾ وَقَالُوا إِن هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿١٤﴾ أَوَءَايُنَا وَكُنَّا رَبَّاءُ وَعَظَمْنَا أَوَءَا لِمَبْعُوثُونَ ﴿١٥﴾ أَوَءَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ ﴿١٦﴾ قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَخِرُونَ ﴿١٧﴾ إِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿١٨﴾ وَقَالُوا اتُّوَلِّتُنَا هَذَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٩﴾ هَذَا يَوْمُ الْقِيَامِ الَّذِي كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٠﴾ احْشَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٢١﴾ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَاهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطٍ الْحَجِيمِ ﴿٢٢﴾ وَقَفُّهُمْ أَتَيْتُمْ مَسْئُولُونَ ﴿٢٣﴾

نه ویش خیرا تیر نه ستیره یه ک (نه یازیکیک) ده که ویته شوینی و جاری واهیه پیش نه وه ی قسه دزرا وه که بگه یه نی، تیر نه ستیره که ده یسوتینی، جاری وایش هه یه به قه زاو قه دهری خودا قسه که ده گه یه نیت به ره گوئی کاهینه که.

﴿فَاسْتَفْتِهِمْ أَهُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مَنْ خَلَقْنَا﴾ نه ی پیغه مبه ر پرسیار له وانه بکه: که بروایان به رابوونی قیامت نیه، پییان بلئ: نایا دروستکردنی نه وان قورستره یان دروستکردنی ناسمانه کان و زهوی و نه وه ی تییان دایه له گیانه به رو بی گیان، له فریشته و شه یاتینی، له مانگو خورو نه ستیره و باقی عالهمه کانی تری ناو بوونه و مر که نیوه ی ناده میزاد هیچیان لی نازان؟!

﴿إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ طِينٍ لَازِبٍ﴾ نیمه بناغی نه وان: که نادمه له قورپکی لینج دروستمان کردوه، جا: که نه وان له و ماده زعیفه دروست کراون؟ نه دی به ج عه قلیک بروایان به زیندو بوونه وه ی دوا مردن نیه. ﴿بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ﴾ پیویست به پرسیار لی کردن ناکا، نه وانه گه ل و نه ته وه یه کی

سهر رهقو بی پروا و گیل که ذابن. نه توش نهی پیغه مبه؛
عه جایه ب دتگری و سهرت له هه لوئیستان سوپ ده مینی: که
نه وانه و پرای نهو هه موو به لگه ناشکرایانه له سهر به توانایی
خودا، که چی بروایان به زیندوبوونه وه نیه.

﴿۱۳﴾ وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ﴿۱۳﴾ هه رکاتیکیش ناموژگاری بکری
ناموژگاری و مرناگرن، چونکه زور دلرپه قو یاخین.

﴿۱۴﴾ وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخِرُونَ ﴿۱۴﴾ هه رکاتی به لگه یه کی ناشکراو
نمایان ببینن، یان موعجیزه یه کی پیغه مبه که شارمزایان
دهکا بو نیمانه یان و پروا کردن به زیندوبوونه وه، زور
زیدمردوی دهکن له گالته کردن و قه شمیری کردن دا، بانگی
که سانی دیکهش دهکن بو هاویه شی کردنیان له گالته کردن دا.
﴿۱۵﴾ وَقَالُوا إِن هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿۱۵﴾ وتیان: نهی موحه ممه دا
نهو په یامه ی تو بو ت هینا وین و پیمان راده گه یه نی، جگه له
سیحرو جادو به و لاهه هیچیر نیه، بو یه گرنگی پی ناده وین و
هه ئناخه له تین، چی بلتی گویت بو ناگرین.

﴿۱۶﴾ إِذَا مِثْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَلْنَا لَمُبْعُوثُونَ ﴿۱۶﴾ له هه موو
قه کانت سه یرتر نه ویه: که ده لئی زیندوبوونه وه هیه،
نایا نیمه: که مردین و جهسته مان بوو به گل و خوئل و
نیسقانه کانمان رزین، تازه جاریکی تر سه ره نوئ زیندو
ده کری نه وه؟ ﴿۱۷﴾ أَوَأَبَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ ﴿۱۷﴾ نایا باووک و باپیرانمان که
پیش نیمه مردون و ماویه کی دوورو دریژ به سهر مردنیان دا
تیپه ریوه نه وانیش زیندو ده کری نه وه؟ به راستی
زیندوبوونه وهی نه وان پتر جیگای سه سورمانه!!!

نه مجار په رومردگار و لامیان دداته وه و ده فهرموی: ﴿۱۸﴾ قُلْ ﴿۱۸﴾
نهی موحه ممه پنیان بلتی: ﴿نعم، وأنتم داخرون﴾ به لئی
نه وانیش و نیوهش دوای مردنتان و بوون به خوئل، زیندو
ده کری نه وه به زه لیلی و ملکه چی ناماده ی حه شر ده کرین.

﴿۱۹﴾ فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿۱۹﴾ باباش بزنان
زیندو کردنه و دیان زور سه هل و ناسانه و چ گرانیه کی تیدا نیه،
به لکوو زیندوبوونه وهی مردوه کان و بریتیه له فو کردن به
که له شاخی صوردا، به فهرمانی خودا نیسرافیل فوی پیدا
دهکا و بانگیان دهکا بو زیندوبوونه وه و رابوون له گوړه کانیان،
له پریکا هه موو ناده میزاد به گشتی تیکر له گوړه کانیان

راده بن و به زیندوی له بهر دهستی خودا دا دهسته و نه زهر
راده و هستن و دمروانه دیمه نه سامناکه کانی روژی قیامت..
نه مجار دهسته که نه به سهر زه نشتر کردنی خوایان و په شیمانی
دمرده برن ﴿۲۰﴾ وَقَالُوا يَا وَيْلَنَا هَذَا يَوْمُ الدِّينِ ﴿۲۰﴾ نه وانه ی له
دونیا دا بروایان به زیندوبوونه وه نه بوه گوتیان: (ده لئین) نای
مالویران و به هیلاکچو خو مان، ﴿۲۱﴾ هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي
كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿۲۱﴾ نه مرپو یه کالاکه ره وه و جودا که ره ویه، روژی
جیا کردنه وهی چا که کاران و خراپکارانه، روژی پاداش
و مرگرتنه وه و سزادانه ویه، خراپکارو سته مکار بو دوزخ و
خودا په رستان بو به هه شتی رازا وه و نه پراوه.

﴿۲۲﴾ احْشُرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿۲۲﴾ من دون
الله ﴿۲۲﴾ روژی ره ستاخیز په رومردگار فهرمان دهکا به فریشته؛
که موشریکه کان و هاوسهرو هاووینسه و هه واله کانیان و
په رستراوه کانیان کو بکه نه وه، نه م سئ جوړه که سانه
(سته مکارو خیزان و هه واله کانیان و بتو صه نه م) ده کانیان
راپیچی دهشتی مه حشر بکه، نه مهش بو زیده خه جاله تی و
په شیمانی و سه رکونه کردن. که ده فهرموی: ﴿احْشُرُوا﴾
خیطابی خودایه بو فریشته کان، یان خیطابی هه ندیکانه بو
هه ندیکان.

﴿۲۳﴾ فَأَهْذُوهُمْ إِلَىٰ صِرَاطِ الْجَحِيمِ ﴿۲۳﴾ شارمزایان بکه بو لای
دوزخ با هه ر زو بزنان: که دوزخین و بو نه وئ ره وانه
ده کرین نه مهش به مه به سستی زیده گالته پی کردن و
ریسوا بوون. ﴿۲۴﴾ وَقِفُوهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ ﴿۲۴﴾ له ویستگه رایان
بگرن بو حیسابو لی کو لینه وه، رایان بگرن با پرسایریان لی
بکری دمر باره ی عه قیده و کارو گو فتاریان: له دونیا دا.

﴿۲۵﴾ مَالِكُمْ لَا تَنَصَرُونَ ﴿۲۵﴾ نه و جهیتانه بو یارمه تی یه کتری
نادن؟ نه و بو و کوو له دونیا دا کو مه کیتان به یه کتر ده کرد
نیستا نایکه؟ نه و هه مووتان خرپوونه وه و پیویستان به
یارمه تی و کو مه کی یه کتر هیه، خودا دروژنه کانی خوشتان
له ته کدایه؟!!

﴿۲۶﴾ بَلْ هُم الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ﴿۲۶﴾ به لکوو نه وان نه مرپو
گه ردنکه چی فهرمانی خودان، بی گوپی ناکه، تو زقالتیک

سهرپیچی ناکهن، چونکه هیچ مه جالیکیان نیه و هیچیان بؤ
ناکری. عابیدو مه عبود چون یه کن له زهلیلی و بی به لگه بی دا.
﴿۲۷﴾ **وَأَقْبِلْ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ** ﴿۲۷﴾ شوینکته وتوو سهرانی
کوفر (تابع و مه تبوع) رودکه نه یه کتری دهم تیک دهنین و
دهکه ونه پرسیار لیک کردن؛ پرسیار لومه و دزیه تی و لیک
دور دؤمبوون، ﴿۲۸﴾ **قَالُوا** ﴿۲۸﴾ زبردسته و شوینکته وتوان به
سهرۆک و ملهوره کانیان ده لئین: ﴿۲۹﴾ **إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ** ﴿۲۹﴾
نیوه ده هاتنه ویزه مان لای خیر و چاکه تان لیده گرتین، یان
به هیژو زورداری له کاری خیر مه نعتان دهر دین تا تووشی
نهم سزاو عه زابه تان کردین.

﴿۲۹﴾ **قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ** ﴿۲۹﴾ سهرانی کوفر و ملهوران
وتیان: (ده لئین) به لکوه نیوه بؤ خوتان ناماده ی نیمان هینان
نه بوون، خوتان به ویستی خوتان پشتتان له بانگه وازی
حهق هه لکرد، دل و دهر و نتان ناماده باشی نیمان هینانی تیدا
نه بوو، نیمه سوو چمان چیه؟

﴿۳۰﴾ **وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَاغِينَ** ﴿۳۰﴾ نیمه
به لگه یه کمان به دهسته وه نه بوو، هیژو توانایه کی و امان نه بوو
بتوانین به زور دملی کافرتان بکهین، به لکوه بؤ خوتان گومراو
طاغی بوون، له کوفر و بی دینی دا زیدمره ویتان دهر کرد، بویه به
قهسی نیمه تان کرد و زاتان له نایینی حهق هینا، رۆلی نیمه
تهنها بانگه وازی کردنتان بووه بؤ کوفر، نیوه به ویستی خوتان
به پیرمانه وه هاتوون.

﴿۳۱﴾ **فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنا إِنَّا لَذَانِقُونَ** ﴿۳۱﴾ له سهر نیمه و نیوه
برپاری په رومردگار چه سپاووه برپاوته وه، نه وه دی خودا
هه ره شهی پی لی کردوین توشمان دی و یه خه مان دهر گری،
هه ردولمان به تابع و مه تبوع وه ده چینه ناو دۆزده وه.

﴿۳۲﴾ **فَاغْوَيْنَاكُمْ إِنَّا كُنَّا غَاوِينَ** ﴿۳۲﴾ نیمه نیوه مان گومرا کردوه،
بانگه وازیمان کردون بؤ گومرا بوون و نیوه به پیرمانه وه هاتن، به لی
راسته نیمه گومرا کهر بوین.

دوای نه و دمه ده دمی و کی شه و تیک هه لچوونه، په رومردگار
چه سپانی عه زاب بؤ هه موویان راده گه یه نی و دمه رموی:
﴿۳۳﴾ **فَالَهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ** ﴿۳۳﴾ هه موویان به تابع و
مه تبوع وه به زبردسته و سهرانیانه وه، له چوونه ناو

مَا لَكُمْ لَا تَنَاصَرُونَ ﴿۲۶﴾ بَلْ هُمْ آئِزَمٌ مُتَسَلِّطُونَ ﴿۲۷﴾ وَأَقْبِلْ بَعْضُهُمْ
عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿۲۸﴾ قَالُوا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ﴿۲۹﴾
قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿۳۰﴾ وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ
بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَاغِينَ ﴿۳۱﴾ فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنا إِنَّا لَذَانِقُونَ ﴿۳۲﴾
فَاغْوَيْنَاكُمْ إِنَّا كُنَّا غَاوِينَ ﴿۳۳﴾ فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ
﴿۳۴﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿۳۵﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿۳۶﴾ وَيَقُولُونَ إِنَّا لَنَارِكُاءُ الْإِلَهِينَا
لِشَاعِرٍ يَجْنُونَ ﴿۳۷﴾ بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۳۸﴾ إِنَّكُمْ
لَذَانِقُوا الْعَذَابِ الْأَلِيمِ ﴿۳۹﴾ وَمَا تَجَزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۴۰﴾
إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿۴۱﴾ أُولَئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَعْلُومٌ ﴿۴۲﴾
فَوَكَّهُ وَهُمْ يُكْرَمُونَ ﴿۴۳﴾ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿۴۴﴾ عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ
﴿۴۵﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ ﴿۴۶﴾ بَيْضَاءَ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ
﴿۴۷﴾ لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْفَرُونَ ﴿۴۸﴾ وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ
الْطَّرْفِ عِينٌ ﴿۴۹﴾ كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَكْنُونٌ ﴿۵۰﴾ فَأَقْبِلْ بَعْضُهُمْ عَلَى
بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿۵۱﴾ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ﴿۵۲﴾

دۆزده وه، له عه زابدان و ریسوا بووندا هاو به شن و ناگر له
خویان دهر گری و هه رکه سه به گویری کوفر و بی دینی خوی، له
ژیانی دونیا دا سزا دهری.

﴿۴۴﴾ **إِنَّا كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ** ﴿۴۴﴾ نیمه به و جورده سزای
موشریک و تاوانباران ده دینه وه و هه رکه سه به نه ندازه دی
کرده دی خوی سزا دهری.

﴿۴۵﴾ **إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ** ﴿۴۵﴾ نه وانه له
ژیانی دونیا دا نه گهر بانگ بکرانایه بؤ یه کتاپه رستی،
داوای شایه تومانیان لی بکرایه، لوتبه رزیان دهنواند، پشتیان
له بانگه وازی که هه لده کرد و ده کوو موسولمانان نه یانده گوت
(لااله الا الله، نشهد ان محمدا رسول الله) به لکوه به رده و ام
ده بوون له سهر بتپه رستی و هاو دلدانان بؤ خودا.

﴿۴۶﴾ **وَيَقُولُونَ إِنَّا لَنَارِكُو آلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَجْنُونٍ** ﴿۴۶﴾ ده یانگوت نایا
ده کری نیمه به قهسی شایه ریکی شیت، واز له عیباد ده کردنی
خودا کانی خۆمان و په رستراوی باوک و باپیرانمان بهینین؟
ده گونجی به قهسی موحه ممه د: که هه رچی ده لی: نه فسانه و

خه یا پللاوه، قسه کانی تیکه ل و پیکه لن و هیچی به سهر هیچه وه نیه- پشت له نایینی باوک و باپیرانی خو مان بکه یین؟؟

نیر پهر و مردگار رهدی دانه وه و به دروی خستنه وه و هه مووی: ﴿بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَّقَ الْمُرْسَلِينَ﴾ به لکوو پیغه مبه، ههرچی هیناو یه تی حقه و حقیقه ته، به حق نار دویه تی و به حق هاتوو و حقی بۆ هاتوو و حقی بۆی هیناوه، ههرچی شهر یه تی هه یه هه مووی راست و پوخت و حقه.

﴿إِنَّكُمْ لَذَائِقُوا الْعَذَابِ الْأَلِيمِ﴾ بیگومان نیوه نهی بی بروا و سته مکاران؛ له ژبانی دونیا تان دا سزای به نازار ده چیژن، ده خرینه ناو دۆزه خه وه و بۆ هه تاهه تایه دمسوتیندرین. له مه شدا هیج سته میکتان لی نا کرئ و کرده و ی خو تانه دیته وه ریگاتان، ﴿وَمَا تَجْزُونَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ نیوه ههر به گو پیری کرده و ی دونیا تان سزاتان ددرئ و تو ز قالیك سته متان لی نا کرئ.

﴿إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ﴾ وه لی به نده راستاله کانی خودا؛ نه وانه ی به دل سوژی به ندایه تی خودایان کرده و یه کتاپه رست و کرده و یه سه ند بوون، نه وانه په لکیشی ناو نه و سزایه نا کرین و لی دورن، نه و حساب و لی کۆلینه و یه سامناکه یان له گه ل دا نا کرئ چاوپویشی له ورده تاوانیان دکرئ و گوناھی گه وره شیان نیه.

﴿أُولَئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّغْلُومٌ﴾ نه و به نده راستال و خودا پیداوانه، رزق و روژی نایاب و دیاریکراویان هه یه، رزق و روژی یه که له خودا وه دیاریکراوه، جوانی و خویشی و به رده و امیی ناشکرایه، ﴿فَوَاكِهِمْ وَهَمٌّ مَكْرُونَ﴾ میوه ی جوژاو جوژیان ددریتن و له زه متی لی و مرده گرن، له هه مان کاتدا ریژیان لی دگرئ و به چاوی ریژه وه سه پیران دکرئ. نه م رزق و روژی و میوه جاته ﴿فِي جَنَاتِ النَّعِيمِ﴾ له ناو باغه کانی به هه شتدا بۆیان دهسته بهر دهبی، ﴿عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ﴾ نه وان له سهر کورسی بهرام بهر یه که دادنه شین و پال دده نه وه، سه پیری یه که تری ده که ن و به پیکه نین و روخویشی وه بۆ یه که تر دمروانن.

﴿يَطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَاسٍ مِنْ مَعِينٍ﴾ ده گپ درئ به سه ریان دا له پیا له و په رداخی نایاب دا مه ی ره وان، شه رابه که کانی یه و هه لده قو لی و به بی برانه وه هه ردئ و وشکایی نایه.

﴿بِضَاءٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ﴾ مه یه که رهنگی زور سپی یه و تامی خویش و بوئی دمارشیله، ﴿لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ﴾ ماده یه کی تیدا نیه عه قل بهرئ، تال و تفت نیه و بۆگه نی لی نایه، خوین تیک ناداو سهر ناییشینن و گه ده خراپ ناکا، له هه موو شتیک دا پیچه وانه ی شه رابی دونیا یه.

و پیرای نه م هه موو ناز و نیعه تانه ﴿وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ عِينٌ﴾ له لایان هه ن، هاوسه ری پاک و خاوینی داوینپاکی ودها: که ههر سه پیری می رده کانیان ده که ن، جگه له هاوسه ره کانیان که سی تریان ناوئ، چاو جوان و چاو گه وره و شوخ و شه ننگن ﴿كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَكْنُونٌ﴾ رهنگی پیست و دیمه نیان ده لئی هیلکه ی پاریزراو و پاک راگیراو و ده ست لی نه دراوون، بیگومان نه م جوژه رهنگه سپی سفته مه یله و زمرده جوانترین رهنگ و شیوه یه بۆ نافرمت.

﴿فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ﴾ هه ندیکیان له حالی خواردنه وه و کۆبونه وه و کۆر و مه جلیس دا روو له یه که ده که ن و ده که ونه پرسیار لیک کردن؛ پرسیار له یه که تر ده که ن دمرباره ی ژبانی دونیا یان، بیر و مری رابوردویان و میر یه که تری ده هیننه وه. به مه ش ناز و نیعه تی به هه شتیان زیاتر لا خویش دهبی، ﴿قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ. يَقُولُ أَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُصْذَقِينَ﴾ ﴿إِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَإِنَّا لَمَبِينُونَ﴾ یه کی که له به هه شتی هه کان گوتی: (ده لئ) نه من له دونیا دا هاو ده لیکم هه بوو، کافرو بی بروا بوو، زیندو بوونه و ی به لاوه نه فسانه بوو، بی ده گوتم: نایا: که نیمه مر دین و بووینه وه به خو ل و نیسقانمان پۆلکا، نایا جاریکی دی زیندو دکرئ یه وه و ی حساب و لی کۆلینه و ده مان له گه ل دکرئ دمرباره ی کرده و ی ژبانی دونیا مان؟؟ بیگومان نه وه شتیکی محاله و شتی وها هه رگیز رونادا. نایا بروا به خه رافاتن ناوا ده که ی؟!

﴿قَالَ هَلْ أُنْتُمْ مُطْلَعُونَ؟﴾ وتی: نایا نیوه ده تانه وئ نه و هاو ده ی دونیا م بدو زینه وه؟ و مر ن له گه لما با سه پیری ناو

دۆزهخ بکهین بۆ ئەوێ شوی و حیگای ببینن بزانی چۆن سزا دەدری.

﴿۵۵ قَاطِعٌ فَرَّاهُ فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ﴾ کابرای موسولمان له بهههشتهوه سهیری ناو دۆزهخی کرد، هاوهلهکهی لهناوهراستی دۆزهخدا دۆزیهوه، به توندی سزا دەدری، ﴿۵۶ قَالَ تَاللَّهِ إِنْ كِدْتُ لَأُرْدِيَنَّ﴾ کابرای موسولمان به هاوهله کافرهکهی گوت: ئای بهدبهخت! به خودا خهریکبووی منیش وهکوو خۆت مالوێران بکهی، نزیک بوو گوهرام بکهی، ﴿۵۷ وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ﴾ خۆ نهگهر رحمهت و فهضلی خودا نهبوایه و نهو له گوهرایی دوری نهخستمایهوه، هیدایهتی نهدامایه بۆ ریبازی حهق و خودا په رستی، نیستا لهگهڵ تۆدا نامادهی ناو ناگر دهکرام و به دهردی تۆ دهجوو!

﴿۵۸ أَفَمَا نَحْنُ بِمَيِّتِينَ﴾ ۵۹ إِلَّا مَوْتُنَا الْأُولَى وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ﴾ ئینجا بهههشتیهکان لهناو خۆیاندای بۆ خۆشی دهلێن: ئهری ئیمه ئیتر نامرین، جگه له مردنی پێشوومان و هیچ سزایهکیش نهدری؟

﴿۶۰ أَنْ هَذَا هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ بێگومان ئهم نازو نیعمهتهی ئیمه تییدان، ئهم خۆشی و لهززهته بۆ ئیمه دهسته بهر بووه، بهمرازگه یشتنیکی مهزنه و ژیانیکی خوش و نهپراویه.

﴿۶۱ لِمِثْلِ هَذَا فَلْيَعْمَلِ الْعَامِلُونَ﴾ با بۆ بهدهستهتێنانی ئهم ژيانه خوش و نهپراوهی قیامهت کارگهراان له دونهیادا ههولبدن و تێیکۆشن. ئهو نازو نیعمهتانه شیایو ئهومن ئادهمیزاد پێیان کهیف خوش بێ، تهمهنی خۆی له پێناو دهسته بهرکردنیاندا خهرج بکا.

﴿۶۲ أَذَلِكَ خَيْرٌ نَزْلًا أَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّومِ﴾ ئایا ئهو نیعمهتانهی بهههشت باشترو خوشترن یان داری ژهقنه مۆت؟ ئایا خواردن و خواردنهوهی ناو بهههشت خوشتره یان تامی درهختی ژهقنه مۆتی ناو دۆزهخ؟ ئهمهش جوهریکه له گالته پێکردن و ریسواکردنی دۆزهخیان.

﴿۶۳ إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ﴾ ئیمه ئهو درهخته مان کردوه به تافیکردنهوه بۆ ستهمکاران، ئهوهبوو ههبوونی درهختی لهو جوهریان به دروژانی و پێیان درۆ بوو، وتیان: چۆن

يَقُولُ أَمْ تَنْكَ لِمَنِ الْمَصْدِقِينَ ﴿۵۵﴾ أَوَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أَوْ إِنَّا لَمَيِّتُونَ ﴿۵۶﴾ قَالَ هَلْ أَنْتُمْ مُطْلِعُونَ ﴿۵۷﴾ قَاطِعٌ فَرَّاهُ فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿۵۸﴾ قَالَ تَاللَّهِ إِنْ كِدْتُ لَأُرْدِيَنَّ ﴿۵۹﴾ أَفَمَا نَحْنُ بِمَيِّتِينَ ﴿۶۰﴾ إِلَّا مَوْتُنَا الْأُولَى وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿۶۱﴾ إِنَّ هَذَا هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۶۲﴾ لِمِثْلِ هَذَا فَلْيَعْمَلِ الْعَامِلُونَ ﴿۶۳﴾ أَذَلِكَ خَيْرٌ نَزْلًا أَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّومِ ﴿۶۴﴾ إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ﴿۶۵﴾ إِنَّمَا شَجَرَةُ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ﴿۶۶﴾ طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رُءُوسُ الشَّيَاطِينِ ﴿۶۷﴾ فَإِنَّهُمْ لَا يَكُونُ مِنْهَا قَائِلُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ﴿۶۸﴾ ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِنْ حَمِيمٍ ﴿۶۹﴾ ثُمَّ إِنَّ مَرْجَمَهُمْ لَا إِلَى الْجَحِيمِ ﴿۷۰﴾ إِنَّهُمْ أَفْقَاءُ آبَاءٍ مُرْسَالِينَ ﴿۷۱﴾ فَهُمْ عَلَىٰ أَتْرُمٍ يَمْزَعُونَ ﴿۷۲﴾ وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ ﴿۷۳﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنْذِرِينَ ﴿۷۴﴾ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذِرِينَ ﴿۷۵﴾ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿۷۶﴾ وَلَقَدْ نَادَيْنَا نُوْحَ فَلْنِعْمَ الْمُجِيبُونَ ﴿۷۷﴾ وَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿۷۸﴾

درهخت لهناو دۆزهخدا دهبی، ئهی چۆن ناگر نایسوتینی؟ ﴿۶۴﴾ إِنَّمَا شَجَرَةُ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ﴾ ئهوه درهختیکه له بنی دۆزهخدا دهروی و لق و پوپی بهرز دهبنهوه، ﴿۶۵﴾ طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رُءُوسُ الشَّيَاطِينِ﴾ بهرهکهی هینده ناشیرین و نهکله ومته دهلێی سه لکه شهیاتینین، سه لکه شهیاتینی چهند ناشیرین بهروبو مهکانی ئهو درهختهش ئهوهنده ناشیرین و دزیوه، ئهمه شوبهاندنی شتی حیسی و ههست پێکراوه به شتی خه یالی و نادیار، زاراوهی عهرهبو خه لکی تریش وایه: ههر شتیک ناشیرین بێ دمی شوبهینن به جندوکه و شهیاتینی، ﴿۶۶﴾ فَإِنَّهُمْ لَا يَكُونُ مِنْهَا قَائِلُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ﴾ بێگومان ئهو دۆزهخیانه به ناچاری له بهری تفت و تالی ئهو درهخته دهخۆن و گه دهی خۆیانی لێ پر دهکهن، چونکه هیچی تریان دهست ناکه وێ بیخۆن.

﴿۶۷﴾ ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِنْ حَمِيمٍ﴾ ئهمجار ئهو دۆزهخیانه دواي ئهوهی گه دهیان له ژهقنه مۆت پر دهکهن،

ناوی کولاتوویان به قورگی دا دهکری، ناویکی ناپوخته و کولاتو له هه موو رویه که وه زیانبه خش و ناخوش. نهمجار به لای ناخیریان نه و سفره و خوانه به جی دینل، بۆکوی؟ ﴿٦٨﴾ ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَإِلَى الْجَحِيمِ ﴿٦٩﴾ به لئ نهمجار دهگه پینه وه بۆ شوین و نشینگه خویان، بۆ ناو ناگری دۆزهخ. ﴿٦٩﴾ إِنَّهُمْ أَفْرَأَ آبَاءَهُمْ ضَالِّينَ. ﴿٧٠﴾ فَهُمْ عَلَى آثَارِهِمْ يُهْرَعُونَ ﴿٧١﴾ بیگومان نه وان شوین باوک و باپیره گومراکانیان که وتوون، بیروباومری نه وانیان به لاهه په سه ند بووه لاسایی نه وانیان کردو ته وه به بی به لگه و بی لی وردبوونه وه و تیفکرین خیراو به په له و مدویان که وتوون و ملیان له گومرایی ناوه.

﴿٧١﴾ وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٧٢﴾ بیگومان زوربه ی نه ته وه پیشینه کان کافرو گومراپوون، هاوه لیان بۆ خودا داده ناو به ندایه تییان بۆ بت و صه نه م دهکرد.

هه لیه ته گومراپوونه که یان دوا ناگدار کردنه وه و رهوانه کردنی پیغه مبه ران بووه بۆ سه ریان، دهغه رموی: ﴿٧٢﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنْذِرِينَ ﴿٧٣﴾ خودا دهغه رموی: بیگومان نیمه رهوانه مان کردوه بۆ سه ر نه و گهل و نه ته وه پیشینه ترسینه ر ﴿٧٣﴾ فَالْظُّرُ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ ﴿٧٤﴾ نه ی پیغه مبه ر؛ پروانه و سه رنجی بدمری، سه رمنجای کافره سه رره قه کان چۆن بووه، چیمان به سه ر هیئان و چۆن قه لاجۆمان کردن! له سه رمنجای نه ته وه ی عاده شه مودوگه له سته مکاره کان ورد به ره وه، چیمان لی کردن.

﴿٧٤﴾ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمَخْلَصِينَ ﴿٧٥﴾ به لام خودا به نده راستاله کانی رزگار کردن، هه لیبژاردن بۆ به ندایه تی و خوداپه رستی. نهمجار به بۆنه وه ی گیرانه وه ی چه ند چیرۆکیکی پیغه مبه ران سه رمنجای به نده راستاله کان دیاری دهکا.

﴿٧٥﴾ وَلَقَدْ نَادَانَا نُوحٌ فَلَنِعْمَ الْمُجِيبُونَ ﴿٧٦﴾ سویند بی بیگومان نوح هاواری لی کردین و لیمان پارپه وه، دوعای فه وتانی له نه ته وه که ی کرد، وتی: ﴿٧٦﴾ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دِيَارًا ﴿٧٧﴾ (نوح: ۲۶) نه مه دوا ی نه وه ی ماوه یه کی زۆر دریز له ناو گه له که ی دا مایه وه و بانگه وازی کردن بۆ نیمانه نیان، نه وانیش به درویان خسته وه و ده ستیان کرد به نه زیه تدانی و هه ولی کوشته نیان دا، که می کش نه بی نیمانیان پی نه هینا،

نوحمان به توفان نوغرو کردو له‌ناومان بردن، ناسه‌واریان نه‌ما. نه‌وش په‌ندو غیرمه بؤ هه‌موو که‌سیکی تیگه‌یشتوو، هه‌رکه‌سیک له‌سه‌رم‌نجامی نه‌ته‌وه‌ی چه‌زرم‌تی نوح په‌ندنامیز نه‌بی نیشانه‌ی نه‌وه‌یه: گیل و نه‌فامه‌و هه‌سته‌کانی له‌کار که‌وتوو.

﴿وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لَإِبْرَاهِيمَ﴾ بیگومان نی‌براهیم په‌کیکه له‌وانه‌ی شوین په‌یامی چه‌زرم‌تی نوح که‌وتوو، و‌مکوو نه‌و، بانگه‌وازی په‌کتابه‌رستی کردو، له‌بنه‌ما سه‌رم‌کیه‌کانی نی‌این‌دا یه‌کیان ده‌گرت‌ه‌وه، هه‌رچه‌نده له‌فروعیات‌اجودا‌وازیان هه‌بوو.

﴿إِذْ جَاءَ رَبُّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر؛ بیر له‌وه بکه‌رمه‌و که نی‌براهیم به‌دلسوزی به‌دل‌یکی پر له‌نیمانه‌وه روی کرده‌خودا،هیچ دیارده‌یه‌کی شک و گومان و ریابازی تیدا نه‌بوو، نامۆزگاری و بانگه‌وازی و هه‌ول و تیکۆشانی خالیص له‌به‌ر خاتری خودا بوو، شیایو ریز لینان و به‌مرز گه‌یشتن و رمزه‌ندیی خودا بوو.

هه‌موو کار و کرده‌وه‌ی، هه‌موو ره‌وشت و ره‌فتاریکی شکۆمه‌ندی و جوامیری و دلسوزی و راستالی بوو، به‌نده‌یه‌کی نه‌مونه‌یی و پیغه‌مبه‌ریکی نولوله‌زم بوو. ﴿إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ

وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ؟﴾ دیارده‌یه‌ک له‌دلسوزی نه‌و زاته نه‌وه بوو نینکاری بته‌هرستی کردو هاوه‌لدانانی بؤ خودا ره‌مترده‌وه، نه‌ومبوو: به‌باوک و خزم و کس و کار و نه‌ته‌ومه‌کی گوت: نه‌وه چ ده‌په‌رستن؟ ﴿أَفَلَا آلِهَةٌ دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ﴾ نه‌وه ده‌تانه‌وئ به‌ناپه‌واو ناحه‌ق چه‌ند خودا درۆزیه‌ک به‌په‌رستن: که‌هیچیان له‌باردا نیه. ﴿فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ نه‌وه گومان‌تان چۆنه: که‌چوونه‌وه به‌ره‌ایی خودا؟ به‌ته‌مای چین له‌گه‌ل‌تان بکا؟ چۆن وازتان له‌په‌رستنی خودای بونه‌ور هیناوه؟ له‌کاتیکدا هه‌ر نه‌و شیایو په‌رستش بؤ کردنه، هه‌ر نه‌وه خودای بونه‌ورمه، نه‌دی چۆن وازتان له‌به‌ندایه‌تی بؤ‌کردنی هیناوه؟

﴿فَنظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ﴾ چاویکی برپه‌ناسمان و بیرى کرده‌وه له‌ناسمان و هه‌سارمه‌مانگو خۆر. یان بؤ نه‌وه‌ی بتوانئ خۆ پاش بداو نه‌چئ بؤ سه‌یران له‌گه‌ل هه‌ومه‌که‌ی‌داو

وَجَعَلْنَا دُرِّيَّتَهُ هَرُ الْبَاقِينَ ﴿٧٧﴾ وَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿٧٨﴾ سَلَّمَ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ﴿٧٩﴾ إِنَّا كُنَّا بِكَ بِخَزَىٰ الْمَحْسِنِينَ ﴿٨٠﴾ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨١﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخِرِينَ ﴿٨٢﴾ وَرَأَىٰ مِنْ شَيْعَتِهِ لِبَرْهَيْمَ ﴿٨٣﴾ إِذْ جَاءَهُ رُبُّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٤﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ ﴿٨٥﴾ أَفَلَا آلِهَةٌ دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ ﴿٨٦﴾ فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾ فَنظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ ﴿٨٨﴾ فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ﴿٨٩﴾ فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ﴿٩٠﴾ فَرَاغَ إِلَىٰ آلِهِمُ فَقَالَ إِنَّا أَتَاكَ لَكُلُّونَ ﴿٩١﴾ مَا لَكُمْ لَا تَنْطَفُونَ ﴿٩٢﴾ فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا بِالْيَمِينِ ﴿٩٣﴾ فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَرِيُونَ ﴿٩٤﴾ قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ ﴿٩٥﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَأَلْفُوهُ فِي الْجَحِيمِ ﴿٩٧﴾ فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ ﴿٩٨﴾ وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَبِّحِينَ ﴿٩٩﴾ رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠٠﴾ فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ ﴿١٠١﴾ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعَىٰ قَالَ يَبْنَئِي إِنِّي آرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُ فَأَنْظَرْنَا مَاذَا تَرَىٰ قَالَ يَكُنْتِ أَفْعَلُ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٢﴾

نه‌وانیش پی‌کیشی لی نه‌که‌ن، سه‌یری عیلمی نه‌ستیرناسیی و بورجه‌کانی کرد، وای خسته‌دلی نه‌وانه‌وه: که‌نه‌ویش نه‌و زانسته‌ده‌زانی و و‌مکوو نه‌وان بروای پی‌یه‌تی!

﴿فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ﴾ وتی: من نه‌خۆشم توانای هاتنی سه‌یرانم نیه، مه‌به‌ستی نه‌وه بوو دلی ناخۆشه، غه‌مناک و خه‌فته‌تبار، به‌کوردی ده‌توانین بل‌یین، ته‌ورییه‌ی کردنه‌و مه‌به‌ستی به‌نه‌خۆشییه‌که‌ی دل‌ته‌نگی بووه‌و نه‌وان به‌نه‌خۆشیی جه‌سته‌یی لیی تیگه‌په‌یشتن.

﴿فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ﴾ نه‌ویان له‌ناو شاردا به‌جئ هیشت و بؤ سه‌یران و جه‌ژن و شادی خۆیان رویان له‌ده‌رمه‌وی شار کرد.

﴿فَرَاغَ إِلَىٰ آلِهِمْ﴾، فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ؟﴾ خیرا به‌ته‌وریکه‌وه خۆی کوتایه‌ناو خودا درۆزیه‌کانیانه‌وه: که‌جوانترین خۆشترین خۆراک و میوه‌جاتیان له‌به‌رده‌م بوو، به‌گالته‌و هه‌شمه‌رییه‌وه وتی: نه‌وه بؤ ناخۆن؟! ﴿مَا لَكُمْ لَا تَنْطَفُونَ؟﴾ نه‌دی بؤچی مه‌ه‌فتان لی نایه‌و ولام نادنه‌وه؟ چما

برپاری دا زیډو نیشتمان جی بیللی و واز له هوم و خرم و
کهس و کاری کافر بیڼی.

﴿۹۹﴾ وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَيَّهْدِنِي ۖ وَتِي: من له ولات و ناو
خرم و کهس و کاری خوم دمردهچم، کوچ دهکم، نه و نه ته و ده
خرمانه به جی دپلم که سورن له سر بته رستی و نیمان به
خودای تا و ته نه نا هینن، من له ناو کومه لگه په کدا
نامیتمه و ده په یامی خودا به درو بزائن و نه زیه تی پیغه مبهری
بدمن و بانگه وازی حه ق رمت بکه نه و ده. د پروم بو ولاتیک
خودا بوم دیاری ده کاو بتوانم خودا په رستی تیدا بکه، دلنیام
خودا هیدایه تم ددها بو هر شتیک به رزه و مندی دین و
دونیامی تیدا بی.

﴿۱۰۰﴾ رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ۖ خودایه! کورپکی صالح و
خودا په رستم پی ببه خسه. و دهچو نه و میه کی به خو چار او و
بو خودا صولحاوم بدمری، یارمه تدمرم بن له سر
خودا په رستی و خه م و خه فته غه ربی و ناوار میم له بیر
به رنه و ده، بیروشیم پیان بی و دلخ خوش بکه.

﴿۱۰۱﴾ قَبْرَتَاهُ بِلَامٍ حَلِيمٍ ۖ مرگینیمان دایه به و دی کورپکت
دبی و بو ت پی ده کاو خاوم حلیم و صهر دبی. نه م کوره
خاوم صه برو صولحاوه و ده کوو نیبو که شیر دمه فرموی:
حه زرمی نیسماعیل بووه نه ک هه زرمی نیسحاق، چونکه به
کورای زانایانی نیسلام هه زرمی نیسماعیل له هه زرمی
نیسحاق به ته من گه و رتمرو له پیش نه و ده له دایک بووه.

﴿۱۰۲﴾ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي
أَذْبَحُكَ فَأَنْظُرْ مَاذَا تَرَىٰ ۖ که نیسماعیل پیگه یشت و گه یشته
ته منی گه نجی و دهیوانی یارمه تی باوکی بدا، فرمانی پی
ده کری: که نه و کوره شیرین و خوشه ویسته ی سهر بری،
ده زانی نه و فرمانه له خودا و میه و پیویسته ته نفید بکری.
روو ده کاته تافانه جگه رگوشه که ی دمه فرموی: نه ی کوری
شیرینم، نه و ده من له خه و ده بینیم توم سهر دمی. نه تو رات
چی و ده لویتست چونه؟ ﴿قَالَ: يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ﴾
فرموی: نه ی باوکی به ریزم نه و دی خودا فرمانی پی
کردی نه نجامی بده، ﴿سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ﴾
نیشانه لا من دمی بی به نارام دم به له ناستی هه زو برپاری

نیوه خودا نین و نه و همکه مهورمکه له به ندایه تیتان بو
ناکا؟!

﴿۹۳﴾ فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا بِالْيَمِينِ ۖ به ته و ده که ی هه لیکوتانه
سهر و رق و هینی خوی پی رشتن، جگه له بته گه و ده که یان
نه وانی دی هه موو تارومار کردن. نه مچار ته و ده که ی خسته
سهرشانی بته گه و ده که و گه پایه و ده بو شوینی
خوی. نیوارمدهات و خه لکه که له سهران و گه شت و گوزار
تیران خوارد و به هه له داوان گه رانه و ده بو شارو هه ی له و دی
زوتر بگاته په رستگاو خوراک و میوه جاتی پیر و زبوو بخون، که
هاتنه و ده دیمه نی خودا گانیان به و جوړه بی نی، چاویان لی
چوونه پشتی سهریان و سهرسام مان و که و تنه هه ول و
تیکوشان بو دوزینه و دی بتشکین و سزادانی، ههر خیرا
په کیکیان و تی: برام ناویک روژیک دزی خودا گانمان دده و ده
دهیگوت: شهرت بی وردو خاشیان بکه م؛ به م جوړه
بتشکینیان دوزینه و ده ﴿فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَرْتَفُونَ﴾ و روزمیان
هینایه سهر نیبراهیم و که و تنه لیکولینه و ده له گه لی و هه رشه
لیکردنی، ههریه که یان له لای خوی و ده سهر زمشتی ده کردو
دهی و یست خه وشی دلی خوی پی برپژئی، هه زرمی نیبراهیم
بی نه و دی شلوی بی و له کاره که ی په شیمان بی ﴿قَالَ
أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْجُونَ؟﴾ فرموی: نایا نیوه له جیاتی
عیبادت کردن بو خودا، شتیک دمه رستن که به دهستی
خوتان دمیانتاشن و راسته و پاسته یان ده که نه؟ ﴿وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ
وَمَا تَعْمَلُونَ﴾ و ده حال ههر خودا شیای عیبادت بو کردنه،
چونکه ههر نه و به ده یینه رمو ههر نه و نیوه و ده بته کانتانی
دروست کردو!

﴿۹۷﴾ قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَأَلْقَاهُ فِي الْخِجَمِ ۖ وتیان: گورپکی زور
پان و قولی بو دروست بکه و پری بکه له دارو ناگری
تیه رده ن، جهه نده میکی بو داخه ن، نیبراهیمی تی فری
ده ن، به لی پلانی خویان نه نجام دا ﴿فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا
فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ﴾ ویستیان نازاری بدمن و به ناگر
بیسوتینن، به لام نیمه پلانه که یانمان پوچه ل کرده و ده،
ناگری سوتینه رمان بو کرده شوینی هه وای سازو
شه مالگر... جا که هه زرمی نیبراهیم له ناگر رزگاری بوو،

خودادا، به تهمای پاداشی خودام و هیوادارم له روژی قیامت دا خودا پاداشم بداته‌وه.

﴿۱۰۲﴾ فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿۱۰۳﴾ که ههر دوکیان به رزمه‌ندی و دلتیاییه‌وه ته‌سلیمی فه‌رمانی خودا بوون و کار گه‌شته ناستی ته‌نفیذو نه‌نجامدان. نیبراهیم کیردی برنده‌ی به‌دهسته‌ومیه و جگه‌رگوشه‌ی خوی ربه‌و پرو پال خستوه و تیغی له‌سهر مل داناو.

﴿۱۰۴﴾ وَنَادَيْتَاهُ أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿۱۰۵﴾ قَدْ صَدَّقْتَ الرُّؤْيَا ﴿۱۰۶﴾ بانگمان له نیبراهیم کرد؛ وتمان شه‌ی نیبراهیم به‌راستی خه‌ونه‌که‌ت به‌راست گیرا، به‌ فیعلی نه‌نجامت دا، به‌ دل ناماده‌باش بووی بو ته‌نفیذیبی سئو دوو ملت له نه‌نجامدانی فه‌رمانه‌که‌ ناو ههر نه‌وه‌ش گرنگه، خودا گه‌ردنکه‌چی به‌ دل و به‌ گیانی گه‌ره‌که‌ نییه‌تی ساغی ده‌وی. ﴿۱۰۷﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۰۸﴾ نیمه‌ چون پاداشمان دایته‌وه به‌وه که نه‌مان هیشت کورده‌که‌ت سه‌ر بیری، له‌ می‌خنه‌ت و غه‌م و ناره‌حه‌تی رزگارمان کردی، ههر به‌و جوړه‌ چاکه‌ی هه‌موو چاکه‌کاریک دده‌ینه‌وه، پاداشی باشی بو ده‌سته‌به‌ر ده‌که‌ین.

﴿۱۰۹﴾ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿۱۱۰﴾ بیگومان نه‌م تافی‌کردنه‌ومیه نه‌زمونگه‌ریبه‌کی قورس و نه‌سته‌م بوو، ته‌نگوچه‌له‌مه‌یه‌کی دژوار بوو، که‌م که‌س له تافی‌کردنه‌وه‌ی ناو‌ه‌ها نه‌سته‌م و قورس دا دمرده‌چی؛ کی‌ دمتوانی ده‌ستی بجیته تافانه‌و جگه‌رگوشه‌ی خوی سه‌ری بیری؟

﴿۱۱۱﴾ وَقَدَّيْتَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ ﴿۱۱۲﴾ قوربانیمان بو نیبراهیم کرد به‌ کوشتی‌یه‌کی به‌نرخ، به‌رانیکی فه‌له‌وو به‌نرخمان کرده قوربانی له‌ جیاتی نیسماعیل، داب‌ونه‌ریتی قوربانی له‌م روداو‌وه دامه‌زراوه موسولمانان و حاجیانی مالی خودا؛ که سالانه قوربانی ده‌که‌ن و کوشتی سه‌ر ده‌برن یاده‌ومری نه‌و روژوه نه‌و فه‌رمانبه‌ردارییه دوباره ده‌که‌نه‌وه،

﴿۱۱۳﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿۱۱۴﴾ سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ﴿۱۱۵﴾ ناوو شو‌رته‌ی جوان و باس‌و‌خواسی جوانمیرانه‌مان بو هیشته‌وه، هه‌موو گه‌ل و نه‌ته‌ومیه‌کی داهاتوو وده‌ضی باشی نه‌و زاته‌یان له‌سه‌رده‌م و زاره، چینه‌کانی ناده‌میزاد هه‌موویان خو‌شیان

فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿۱۰۲﴾ وَنَدَيْتَهُ أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿۱۰۳﴾ قَدْ صَدَّقْتَ الرُّؤْيَا ﴿۱۰۴﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۰۵﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿۱۰۶﴾ سَلَّمَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ﴿۱۰۷﴾ كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۰۸﴾ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۰۹﴾ وَبَشَّرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيٍّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿۱۱۰﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَى إِسْحَاقَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَعِظِيمٌ مُّبِينٌ ﴿۱۱۱﴾ وَلَقَدْ مَنَّا عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ ﴿۱۱۲﴾ وَخَيَّرْنَاهُمَا قَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿۱۱۳﴾ وَنَصَرْنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْفَائِزِينَ ﴿۱۱۴﴾ وَآيَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ ﴿۱۱۵﴾ وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿۱۱۶﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْآخِرِينَ ﴿۱۱۷﴾ سَلَّمْنَا عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ ﴿۱۱۸﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۱۹﴾ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۲۰﴾ وَإِلَى إِلَهِاسِ لِمَنِ الْمَرْسَلُونَ ﴿۱۲۱﴾ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿۱۲۲﴾ أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَلْقِينَ ﴿۱۲۳﴾ اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبَّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿۱۲۴﴾

ده‌وی و مه‌دحی ده‌که‌ن. دوعاو نزای خوی بووه خودا لیی قبول کرده، مرازی خوی بووه خودا بووی به‌دی هی‌ناوه.

﴿۱۱۰﴾ كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۱۱﴾ به‌و شیوه پاداشه به‌رزو به‌نرخه، پاداشی چاکه‌کاران دده‌ینه‌وه، له‌ هه‌موو به‌لاو می‌خنه‌تی‌ک رزگاریان ده‌که‌ین، ده‌یانخه‌ینه فه‌ره‌حی و شادییه‌وه. هیچ کاتی په‌رومردگار به‌نده راستاله‌کانی خوی فه‌راموش ناکا.

﴿۱۱۲﴾ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۳﴾ به‌راستی نه‌و یه‌کی بوو له‌و به‌ندانه‌مان، بروای پته‌ویان بوو.

﴿۱۱۴﴾ وَبَشَّرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيٍّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿۱۱۵﴾ کورپکی تریشمان بی‌به‌خشی؛ شه‌ویش چه‌زهرتی نیسحاق بوو، کردیشمان به‌ پی‌غه‌مبه‌ریکی صالح و بو خودا صولحاو و به‌ خو‌چاراو.

﴿۱۱۶﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَى إِسْحَاقَ ﴿۱۱۷﴾ به‌ به‌رده‌وامی نیعمه‌ت و به‌ره‌که‌تی خو‌مانمان به‌سه‌ر نیبراهیم و نیسحاق دا ر‌ژاند، له‌ دونیاو له‌ قیامت دا به‌ مرازی‌خو‌یانمان گه‌یاندن و ری‌زو نرخی زورمان بو ده‌سته‌به‌ر کردن، مندالی زورو نه‌وه‌ی

شهریعت و یاسای ژیان بوو، ﴿۱۱۸﴾ وهدیناهما الصراط المستقیم ﴿۱۱۹﴾ موساو هارونمان شارمزا کردن بۆ ریبازی حق و سهر فرازی، بۆ راستالی و راستی له گوفتار و کرداردا، بۆ نایینی نیسلام و بۆ گه یاندن و پهیره و پیکردنی شهریعتی خدا.

﴿۱۱۹﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْآخِرِينَ ﴿۱۲۰﴾ ناوو شۆردتی جوان و جوانمیری و پیاو و تیمان بۆ هیشتنه وه له ناو چین و گهل و نهته وه گانی دوا خویان.

﴿۱۲۰﴾ سَلَامٌ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿۱۲۱﴾ سلاوی خودا له سهر موساو هارون بئ، سلاوی فریشته و ئاده میزاد و په رییه گانیان له سهر بئ، به هه موو شیوه که سلاویان لی بئ، سلاوی په رومردگار که له هه موو سلاویک بهرز و پیرۆزتره.

﴿۱۲۱﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۲۲﴾ ئیمه بهو شیوه پاداشی چاکه کاران دمه دینه وه، له جورتم و ناخۆشی رزگاریان ده که یه و دیا نچه یه ناو رهمه تی خۆمانه وه.

﴿۱۲۲﴾ إِنَهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۲۳﴾ بیگومان موساو هارون له پیری بهنده خاوهن باوهرو راستاله گانی ئیمه ن.

﴿۱۲۳﴾ وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۲۴﴾ بیگومان ئیلیاس له پیری پیغه مبه رانه، نه م زاته ناوی ئیلیاسه و کوری یاسین کوری فیحناس کوری عیزار کوری هارون کوری عیمران واته: هارونی برای موسا.

﴿۱۲۴﴾ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ: أَلَا تَتَّقُونَ؟ ﴿۱۲۵﴾ ئهی پیغه مبه ر، نه وه بۆ گه له که ت بگێر ده وادی نه و کاته بکه: که ئیلیاس به گهل و نهته وه که ی خۆی گوت: نه وه بۆ له خودا ناترسن؟ بۆچی هاوهلی بۆ به ره واد دزمان؟ ﴿۱۲۵﴾ أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ؟ ﴿۱۲۶﴾ اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبَّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿۱۲۷﴾ نه وه چۆن و به

چ عه قلیک عیبادت ده که ن بۆ بتیک: که خۆتان دروستتان کردوه، پشت له عیباده تکردن بۆ خودایه که هه لده که ن: که هه ر نه و شیاوی به ندایه تی بۆ کردنه، هه ر نه و خودایه و بئ هاوهل و بئ وینه یه، نه و ئیوه ی به دی هی ناوه، وینه و روخساری کی شاون، هه ر نه و به دیه ی نه ره و جگه له نه و خودای ترنین، هه ر نه و به ناز و نیعمه تی خۆی ئیوه ی په رومرده کردوه، له

زۆرمان بئ به خشین، زۆربه ی پیغه مبه رانی دوا نه و رۆزگار له نه ته وه ی ئیسه قاق و ئیسماعیلن سلاوی خودا له خۆیان و شوینکه و توانیان بئ. ﴿۱۱۸﴾ وَرَبِّهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ مُبِينٌ ﴿۱۱۹﴾ له وه چه و زرویتی ئیسماعیل و ئیسه قاق هه یانه چاکه کار و خودا په رسته، هه یانه سته مکار و کافره، هه رکه سی خودا په رست و فه رمان به ردار بئ و شوین مه نه ج و نایینی ئیبراهیم و دو کوره گانی (ئیسماعیل و ئیسه قاق) که وتبئ نه وه به نه وه و میله ته ی ئیبراهیم داده نرئ، هه ر که سی که له وه مه نه ج و پرۆگرامه لای دابی نه وه سته مکار و کافره، سته می له خودی خۆی کردوه نه سه ب و نژادی سودی بئ ناگه یه نی و به نه وه ی ئیبراهیم دانانرئ.

﴿۱۱۹﴾ وَلَقَدْ مَنَّا عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿۱۲۰﴾ سویند بئ ئیمه ناز و نیعمه تی جوړاو جوړمان به موساو هارون به خشین، نیعمه تی پیغه مبه رایه تی و سود و فه ری دونیایی و قیامه تیمان بۆ ده سته به ر کردن. مه نه فه عه تی دونیایی: که بریتی بوو له بون و ژیان و هۆش و فام و په رومرده کردن و له شساغی و به دیه ی تانی صیفاتی جوان و ره قاری شیرین له هه ردوکیان دا، سوودی نایینیش: که بریتی بوو له زانیاری گه ردنکه چی بۆ زاتی په رومردگار، له هه موشیان به رزتر و به سود تر نیعمه تی پیغه مبه رایه تی بوو، نه مچار نیعمه ته کان شی ده کاته وه و ده فه رموی:

﴿۱۲۰﴾ وَجَعَلْنَاهُمَا قَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿۱۲۱﴾ ئیمه موساو هارون و نه ته وه که یانمان له چنگ فیرعه ون و دارو ده سته که ی رزگار کرد، سته م و چه وساندنه وه ی فیرعه و نمان له سهر هه لگرتن، ریکه مان نه دا چیدی فیرعه ون ئیرینه یان بکوژی و میینه یان به یلئ ته وه بۆ کاره که ری و خزمه تکردن، هه روه ها خۆیان و گه له که یانمان له خنکان رزگار کرد.

﴿۱۲۱﴾ وَتَصَرَّفْنَاهُم، فَكَانُوا هُمُ الْفَالِقِينَ ﴿۱۲۲﴾ سهرکه و تومان کردن به سهر دوزمه گانیان دا، زه وی و ملک و مالی داگیر کراویان و مرگرتنه وه، فه رمان په وایی و ده سه لاتیان ده سه که وت، پاش مسکینی و چه و سیندرانه وه، بوونه خاوهن ده ولته و حوکه م بریار.

﴿۱۲۲﴾ وَآتَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ ﴿۱۲۳﴾ نامه ی ناسمانیمان بۆ نازل کردن، نامه یه کی ناشکرا و گشتگیر بۆ دین و دونیایان،

نه بوموه هیناونه گۆره پانی ژیانموه، ئیوه شو باوک و باپیرانیشان خدا خه لقی کردون و پهرومدهی کردون.

﴿۱۲۷﴾ **فَكَذَّبُوهُ** به لām نه ته وه که ی نیلیاس نامۆزگاریان به گوئدا نه چوو به درۆیان خسته وه، بانگه وازی په یامه که ی نیلیاسیان رمتکرده وه. له تۆله ی هه لۆیستی ناوه ها ناشیرین و نابهرایان دا **﴿فَانْهَمْ خَضِرُونَ﴾** بیگومان نه وان رۆزی قیامت له ناو عه زابی دۆزه خد ناماده ده کرین، سزای هه لۆیستی ناشیرین و تاوان و سته مکاریان لی دمه سندریته وه.

﴿۱۲۸﴾ **إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ** به لām نه وانیه نیمانیان هیناوه له نه ته وه که ی، خودا په رست و په کتاپه رست بوون به دلسۆزی بو خودا صولحاوان و به خۆیان چاران، نه وانیه له عه زاب رزگاریان بووه، ناخرینه ناو دۆزه خه وه، پاداشی باشیان دمه دریته وه، ناکام و سه رمنجامیان جوداوازه له سه رمنجایی موشریکه کان.

﴿۱۲۹﴾ **وَوَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ** ئیمه ناوو شوهرتی جوان و په سندان بو هیشته وه، نه ته وه کانی دوا خوی مه دحیان کردوه.

﴿۱۳۰﴾ **سَلَامٌ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ** سلاوی خودا و سلاوی فریشته و ناده میزاد و جندۆکه له سه ر نیلیاس بی نه و زاته ی نیمانی به خودا پته و بوو، به ربه ره کانی شیرک و کوفری کرد.

﴿۱۳۱﴾ **إِنَّا كَذَّبُكَ نَجْرِي الْمُحْسِنِينَ** ئیمه به و جوړه پاداشی چاکه کاران دمه دینه وه، چۆن نیلیاسمان له چورتم و ناخۆشی رزگار کرد، به و شیوه پاداشی هه موو چاکه کاریک دمه دینه وه. ﴿۱۳۲﴾ **إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ** بیگومان نیلیاس له بهنده راستال و دلسۆزه کانی ئیمه بوو.

﴿۱۳۳﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** بیگومان لوط پیغه مبه ریکه له پیغه مبه ران، خودا ناردی بو سه ر گه له که ی: که دانیشتوی شاری (سدوم) بوون، بی باومرو تاوانکار بوون، نامۆزگاریی کردن، پشتیان لی هه لکردو گوئیان به بانگه وازی په که ی نه دا، خودا به بومه له رزو و گرمه و نا له ی له راد مبه در له ناوی بردن، به به ردی سوتینه ر به رده بارانی کردن و ولاتی ژیره و ژوور کردن، خودا شوینکه و توانی لوطی رزگار کردن جگه له ژنه که ی.

﴿۱۲۸﴾ **إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ** ﴿۱۲۷﴾ **فَكَذَّبُوهُ** ﴿۱۲۶﴾ **وَوَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ** ﴿۱۲۵﴾ **سَلَامٌ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ** ﴿۱۲۴﴾ **إِنَّا كَذَّبُكَ** ﴿۱۲۳﴾ **نَجْرِي الْمُحْسِنِينَ** ﴿۱۲۲﴾ **إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ** ﴿۱۲۱﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۰﴾ **إِذْ جَعَلْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ** ﴿۱۱۹﴾ **إِلَّا عَجُوزًا** ﴿۱۱۸﴾ **فِي الْغَابِرِينَ** ﴿۱۱۷﴾ **ثُمَّ دَمَرْنَا الْأَخْرِينَ** ﴿۱۱۶﴾ **وَلَا تَكْفُرْ لِمَزِيدِهِمْ** ﴿۱۱۵﴾ **مُضْجِحِينَ** ﴿۱۱۴﴾ **وَبِالْأَيْلِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ** ﴿۱۱۳﴾ **وَلَا يَأْتِيَنَّكَ** ﴿۱۱۲﴾ **إِذْ أَتَىٰ إِلَى الْفَالِكِ الشَّحُونَ** ﴿۱۱۱﴾ **فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ** ﴿۱۱۰﴾ **فَالنَّعْمَةُ الْحَوْثُ وَهُوَ مِلِيمٌ** ﴿۱۰۹﴾ **فَلَوْلَا أَنَّهُ** ﴿۱۰۸﴾ **كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ** ﴿۱۰۷﴾ **لَلَيْتَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ** ﴿۱۰۶﴾ **فَبَدَّلْنَاهُ بِالْأَعْوَجَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ** ﴿۱۰۵﴾ **وَأَبْتَنَاهُ عَلَيْهِ شَجَرَةً** ﴿۱۰۴﴾ **مِنْ يَقْطِينٍ** ﴿۱۰۳﴾ **وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ زَيْدُونَ** ﴿۱۰۲﴾ **فَقَامُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ** ﴿۱۰۱﴾ **فَأَمْسَتْهُمْ أَرْبَابُهُمْ** ﴿۱۰۰﴾ **وَلَهُمْ أَلْبَنُونَ** ﴿۹۹﴾ **أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنْسَانًا وَهُمْ** ﴿۹۸﴾ **شَاهِدُونَ** ﴿۹۷﴾ **أَلَا إِنَّهُمْ مِنْ أَفْكَهْمَ لِقَوْلِكَ** ﴿۹۶﴾ **وَلَدَ اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ** ﴿۹۵﴾ **أَصْطَفَىٰ الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ** ﴿۹۴﴾

﴿۱۳۴﴾ **إِذْ جَعَلْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ** ﴿۱۳۳﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۳۲﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۳۱﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۳۰﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۹﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۸﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۷﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۶﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۵﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۴﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۳﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۲﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۱﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۰﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۹﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۸﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۷﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۶﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۵﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۴﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۳﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۲﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۱﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۰﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۹﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۸﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۷﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۶﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۵﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۴﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۳﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۲﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۱﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۰﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۹﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۸﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۷﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۶﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۵﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۴﴾

﴿۱۳۵﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۳۴﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۳۳﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۳۲﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۳۱﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۳۰﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۹﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۸﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۷﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۶﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۵﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۴﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۳﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۲﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۱﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۰﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۹﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۸﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۷﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۶﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۵﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۴﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۳﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۲﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۱﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۰﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۹﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۸﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۷﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۶﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۵﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۴﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۳﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۲﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۱﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۰﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۹﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۸﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۷﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۶﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۵﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۴﴾

﴿۱۳۶﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۳۵﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۳۴﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۳۳﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۳۲﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۳۱﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۳۰﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۹﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۸﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۷﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۶﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۵﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۴﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۳﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۲﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۱﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۲۰﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۹﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۸﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۷﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۶﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۵﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۴﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۳﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۲﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۱﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۱۰﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۹﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۸﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۷﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۶﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۵﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۴﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۳﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۲﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۱﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۱۰۰﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۹﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۸﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۷﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۶﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۵﴾ **وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ** ﴿۹۴﴾

﴿۱۳۹﴾ وَإِنْ يُونسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۴۰﴾ بَیْگومان یونسى كورى مهتا يه كيكه له پیغه مبهران، خودا رهوانه ی كرد بؤسه ر نه ته وه كه ی خو ی.

﴿۱۴۰﴾ إِذْ أَبَقَ إِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ﴿۱۴۱﴾ كَاتِيكْ به بی فهرمانی خودا نه ته وه كه ی جی هیشتو روى كرده قهراغ دمرياو سوارى كه شتى يه كى قهرمبالغ و پر له ناده ميزاد بوو، ماو ميهك به ناو دمريادا رويشتن و كه شتى تووشى بارى ناناسايى بوو، وا پيويست بوو قورعه بكهن و يه كى له سهرنشینه كانى و دمدر بهاون، بؤ نه وه ی باره كه ی سوك بئ و بتوان دريژ به رويشتنى خويان بدن، ﴿۱۴۱﴾ فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴿۱۴۲﴾ قورعه يان كردو به سهر چه زرمتى يونس دا شكايه وه، نه و بهر كه وتو به گوپره ی داب و نه ريتى نه و كاته ی نه و نه ته وه فرپيان دايه ناو دمرياو. ﴿۱۴۲﴾ فَالْتَمَعَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿۱۴۳﴾ ماسى هوتى دا، نه و شياوى نه وه بوو سهرزمنشتى بكرى، چونكه به ردموام نه بوو له سهر نه ركى بانگه وازى كردن و نه يتوانى خوگر بئ له بهرامبهر هه لوپستى ناشيرين و سهر ره قى گه له كه ی.

﴿۱۴۳﴾ فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ﴿۱۴۴﴾ خو نه گهر يونس له وانه نه بوايه كه ته سبيح و ته قديسى خودا ده كهن، خوداناس و يه كتاپه رستن، له سكى ماسى دا دمردو ﴿۱۴۴﴾ لَلْبَثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿۱۴۵﴾ تا روژى قيامت له وى دا ده مايه وه. ناوسكى ماسى بؤ دمبوو به گوپ، چونكه به گوپره ی سروشت دمبوو به غذا و وكوو باقى خوراكى تر حل دمبوو.

﴿۱۴۵﴾ فَتَنَّبَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ﴿۱۴۶﴾ وامان له ماسيه كه كرد له قهراغ دمرياو فرپى بدا، له شويئيكى خالى له درهخت و گزوگيا، بئ سيپهرو بئ نه نوا. له هه مان كات دا بؤ خو شى جهسته ی زمعيضو نه خوش، دهق له زاروكيكى تازه له دايكبوو ده جوو.

﴿۱۴۶﴾ وَأَنْبَتَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِنْ يَقْطِينٍ ﴿۱۴۷﴾ به سهر يه وه روه كى كوله كه مان رواند، بؤ نه وه ی سيپهري لئ بكا، كوله كه ش زو پئ ده گاو سيپه ركه ی به سوده، ميش و مه گه زيش توخنى ناكه وئ، گه لاکه شى پانه، بهروبومه كه شى بؤ خواردن به سوده، به كالى و به كولاوى ده خورئ، شيخى مه راغى ده لئ: دارى مؤز

بووه. چه زرمتى يونس له ژيپر سيپهري نه و درهختدا مايه وه هه تا گوشتى پندر بؤوه، توكى لئ هاته وه و صيحه ت و نيشاطى بؤ گه پايه وه. نه مجار به فهرمانى خودا گه پايه وه بؤ ناو نه و گهل و نه ته وه ی: كه بهرق هه لساوى جئى هيشتبوون، ﴿۱۴۷﴾ وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ﴿۱۴۸﴾ فَاَمْتُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَى

حِينَ ﴿۱۴۹﴾ واته نارمانه وه بؤسه ر نه و نه ته وه ی له رقى نه وان ولائى جئ هيشتبوو ملى له دمرياو نابوو، نه وانيش دانيشتوى نه ينه واو موصل بوون، ژماره يان صه د هزار به لكوو زياتر يش بوون، سهر له نوئ بانگه وازى خو ي ده ست پئ كرده وه، نه وانيش برپويان پئ كردو نيمان يان پئ هئنا، نه مه ش دواى نه وه ی نيشانه ی پیغه مبهرايه تيان پئوه بينى و ديارده ی هاتنى عه زابى سامناكيان چاو پيكه وت، نيتر خودا ژيانيكى خو شى بؤ دابن كردن، تاكو تايى ته مه نيان له ناو نازوني عمه تى نيمان و ژيانى ناشتى و هه رزانى دا مانه وه. ﴿۱۴۹﴾ فَاسْتَفْتِهِمْ أَلِرَّكُ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبُتُونَ ﴿۱۵۰﴾ نه مه عه طفه بؤسه ر نايه تى ژماره (۱۱) كه فهرمووى ﴿۱۵۰﴾ فَاسْتَفْتِهِمْ أَهَمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مِنْ خَلْقًا؟ ﴿۱۵۱﴾ واته: نه ی پیغه مبهرا! به شيوه ی لو مه و سهرزمنشت بؤسه ركوتانه وه و بؤردانى نه و موشريكانه، پرسياريان لئ بكه ناخو به چ عه قل و ناومزيك كچيان بؤ خودا داناوه و كورپان بؤ خويان كونترول كرده؟ به چ ته قسيميك نه و به شه ی بؤ خويان به خرابى دمزان بؤ خوداى دادمنين؟

﴿۱۵۰﴾ أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ؟ ﴿۱۵۱﴾ به لكوو چو ن حوكمى نه وه يان داوه: كه فريشته مي ينه ن، خو نه وان ناگادارى دروستكر دنه كه يان نه بوون؟

﴿۱۵۱﴾ أَلَا إِنَّهُمْ مِنْ إَفْكِهِمْ يَقُولُونَ. ﴿۱۵۲﴾ وَلَدَ اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿۱۵۳﴾ ناگادار به وه، نه وانه كه نه و قسه يه ده كهن درويه و ده يكه ن، بوختانه و هه ليد به ستن.

﴿۱۵۳﴾ أَمْطَلَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ. ﴿۱۵۴﴾ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ. ﴿۱۵۵﴾ افلا تدكرون؟ ﴿۱۵۶﴾ نه وه به چ عه قل يك نه و حوكمه دده من؟

بؤجى پنيان وايه: خودا كچى به سهر كوردا هه لئ بزاردود؟ نه وه بؤجى بير ناكه نه وه تا بؤتان دمريكه وئ چه ند له هه لهدان و چه ند قسه كه تان ناب به جييه؟! پئويسته ناده ميزاد قسه يئ بكا ريگه و جيگه يه كى هه بئ.

بۆ سەریان بېروایان پېئ نەکردو بە درۆیان خستەو، لەو دەوڵادە سەرنەجامی کوفرو بیدینی خۆیان دەزانن؛ تێدەگەن چەند خەسارتمەندو مالوێران.

﴿وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ۚ إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ۚ وَإِنَّ جُنَدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ﴾ بېگومان نێمە لەوەپێش بېریاری ئەو دەمان داو: کە پێغەمبەرەکانمان سەربەخەین بەسەر کافرو ستمەکاران دا، لە دۆنیایو لە قیامەتدا هەر بەندە راستاڵەکانمان سەرکەوتون، لە دۆنیادا بەلادەستی بۆ خوداپەرستانە، بەو دەوڵەتەکانیان دیل دەکەن و دەیانکوژن، لە وڵات دەریان دەپەرێنن، یان بە حوججە و بورهان بۆریان دەدەن، لە قیامەتیش سەرکەوتن بۆ خوداپەرستانە بەو: کە بە مەزەدەگەن، بە بەهەشتی رازاو شاد دەبن، لە ناگەر زەگاریان دەبن، زەگاریبوون لە دۆزەخ و بە مەزەگەشتن بەبەهەشت ئەو پەری بە مەزەگەشتنە..

﴿قَوْلٌ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ﴾ ئەو پێغەمبەر، رویان لێ وەرگێڕد، بێشوو درێژ بە لەسەر ئەزەتدانی ئەوان بۆ تۆ، بابە نەرمزوی خۆیان پەل بەاون و ئەسپی خۆیان هەلینگ بدەن، بۆ ماوەیەکی کۆتایی دێ، نێمە سەرنەجام سەرفرازی سەرکەوتن بە تۆ دەبەخشین، ﴿وَأَبْصِرْهُمْ فَسَوْفَ يُصْرُونَ﴾ چاومێوان بە چیا بەسەر دینین، چۆن توشی عەزاب و دەردو مەینەتییان دەکەین، بۆیان دەردەکەوێ و دەبینن چۆن هەرمەشەکانت دینەدی، چۆن تۆ سەردەکەوی و ئەوان تێدەشکێن؟

﴿أَفَعَدَابًا يَسْتَعْجِلُونَ﴾ ئەو پەلە لە هاتنی عەزابی نێمە دەکەن؟ چۆن جورنەت دەکەن و دەوێرن داوای عەزابی نێمە بکەن، با دلتیا بن: کە وادە نێمە پاشگەزبوونەوی تێدا نیه، عەزابی سەخت یەخەیان دەگرێ، چونکە ئەوان شیایو ئەو عەزابەن.

﴿فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ﴾ کاتی عەزابی بە نیشی نێمە نازل بوو سەرخۆیان، یان وڵاتیان، ئەو خراب رۆژیکە تێی دەکەون، بەلایەکی یەخەیان دەگرێ و بەریان نادا، هەلاچۆیان دەکاو لەناویان دەبا. ﴿وَنَزَّلْنَا عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ۚ وَأَبْصِرْهُمْ فَسَوْفَ يُصْرُونَ﴾

ئەو پێغەمبەر، رو لەو موشریکانە وەرگێڕد تاماوەیەک، چاومێوان بە، چیا بەسەر دێ و چ عەزابیکیان توش دێ. ﴿سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ۚ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ۚ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ ئەو پێغەمبەر، پاک و مۆنەزەهێ لە هەموو عەیب و خەوشێک بۆ خودای تۆیە، هەرچی ئەو موشریک و ستمەکارانە پال خودای تۆی دەدەن، خودا لێی بەریه، خودای تۆ خودایەکی خاوەن دەسلەلات و بەلادەست و بێئەتاج و کار دروست و کار بەجێیە.

کۆتایی سورەتی الصافات

سورەتی (ص)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿ص وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ﴾ سویندم بەو قورئانەکی کە یادخەرمەو شیکەرەو دەیهو لەو پیتە هیجاییانە پێک هاتوو کە ئێو ناخاوتنی خۆتانی لێ پێک دینن، قورئانیکی بەرنامەیی ژایانەو هەرچی پێویست بێ بۆ ژایان نامازدی بۆ کردوو رونی کردوئەو، سویند بەو قورئانە پیرۆزەو بەو کەلامە بەرزو بێوینەیه، موحەممەد رەوانەکراوی نێمەیهو راستگۆیه لەویدا کە دەلی: پێغەمبەرم، بۆ سەر هەموو ئادەمیزاد نێردراو. هەرکەسێ بیهوێ پەندی لێ وەرگرێ لێی بەهرەمەند دەبێ.

﴿بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ﴾ بەلکوو کافەرەکان کە سودی لێ نابینن و پێی بەهرەمەند نابن، هۆیکەکی ئەو دەیهو لوتبەرزو خو بە زلزانن، بیزیان نایە شوین حەق بکەون، دەمەدەمێ لەگەڵ پێغەمبەر دەکەن، سەرپێچی فەرمان و دزایەتی پەیمەرەکی دەکەن، سورن لەسەر بەربەرەکانێ کردنی.

﴿كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قُرُونٍ، فَتَادُوا وَلَا تَحِينَ مَوَاصٍ﴾ لە پێش رۆژگاری ئەماندا زۆر گەل و نەتەو دەمان بە هیلاک بردن و ناسەوارمان لەسەر زەوی بڕینەو، لە تۆلەیی سەررەقی و سەرپێچیکردنیان بۆ پەیماری پێغەمبەرەکانیان و رەتکردنەوی ناوەرۆکی نامە ناسمانیەکانیان، عەزابی سەختی نێمە یەخە گرتن و هاواریان لێ هەلساوە کەوتنە پارێنەو لە

خودا به لأم پارانه و دهکایان بئ سود بوو، دادیی نه دان، چونکه نه و کاته ی عه زابی له ناو بردنیان هات، کاتی رزگار بوون به سه رجوو.

﴿وَعَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا سَاحِرٌ كَذَّابٌ﴾ موشریکه کان به لایانه وه سه یر بوو ترسینه ریک له خوځیان هاتووو بؤ سه ریان، بییان سه یره موحه مه د نیژدراوه بؤ سه ریان به ترسینه رو موژده دمر، ده لئین: چوڼ ده بی، ناده میزاد بییته پیغه مبه رمان؟! نه مجار که موجیزاتی پیغه مبه ریان بینی به لگه و نیشانه ی راستی پیغه مبه رایه تی خو ی رانواند، له جیاتی نه وه ی شوینی بکه ون، کافره کان وتیان: به راستی نه مه ساحیریکی دروژنه، نه وه ی ده لی: درو یه و چاوبه سته کی یه. سیجرو جادوبازی نه نجام دده او پال خودای دده او ده لی به نیگا بؤم هاتووو. ﴿أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ﴾ نایا خودایه تی کورت هه لئناوه له یه ک خوداداو هه موو خودا کان رمت ده کاته وه جگه له یه ک خودا نه بی، به راستی نه مه شتیکی سه رسو په ینه ره.

﴿وَالْأَطْلَقَ الْمَلَأَ مِنْهُمْ أَنْ امْشُوا وَاصْبِرُوا عَلَى آلِهَتِكُمْ إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ يُرَادُّ﴾ سه رانی هورمیش له دیوه خانی نه بو طالیب به رق هه لساوی هه ستان و به یه کتریان گوت: له سه ر بته رستی و فره خودایی خو تان به رده وام بن گوی مه ده ن، نه مه ی موحه مه د داواتان لی دهکا پلانیکه دایر شتووو، ده یه وئ له م ریگه وه خو ی به سه رمان دا بچه سپینی و ببینه خزمه تکاری و به نارمزی خو ی هه لمان سو ری ن.

﴿مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْمِلَّةِ الْآخِرَةِ إِنْ هَذَا إِلَّا اخْتِلَافٌ﴾ نیمه نه م بیرو باومر دی: که نه م بانگه وازی بؤ ده کاو بریتییه له یه کتاپه رستی له ناو به پرده کارانی نایینیکی تردا نه مان بیستوو، نایینی نه صرانی (فه له): که گوایه نایینیکی ناسمانییه شتی وای تیدا نیه، که واته نه مه ی موحه مه د بانگه وازی بؤ دهکا بوختان و ده ست هه لبه سته و حه قیقه تیکی نیه.

﴿أَنْزِلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنْ بَيْنِنَا﴾ نایا چوڼ ده بی له ناو هه موو هورمیش دا هورنان بؤ سه ر موحه مه د نازل بی؟ که ی عه قل فبوولی دهکا نیمه ی سه رانی هورمیش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

صَّ وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ ﴿١﴾ بِلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزِّهِ وَإِذْ تَبْلُغُوا كَرَاهِيَتِكُمْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَنَادَ وَأَوَّلَاتٍ حِينَ مَنَامٍ ﴿٢﴾ وَجَبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا سَاحِرٌ كَذَّابٌ ﴿٣﴾ أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ ﴿٤﴾ وَأَنْتَ أَتْلُوهُ لَمْ لَا مِنْهُمْ أَنْ أَمْشُوا وَاصْبِرُوا عَلَى الْآلِهَتِكُمْ إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ يُرَادُّ ﴿٥﴾ مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْمِلَّةِ الْآخِرَةِ إِنْ هَذَا إِلَّا اخْتِلَافٌ ﴿٦﴾ أَمْ نَزَّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ فِي شَكٍّ مِنْ ذِكْرِي بَلْ لَمَّا يَدْعُونَ عَذَابَ ﴿٧﴾ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ ﴿٨﴾ أَمْ لَهُمْ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلْيَرْتَقُوا فِي الْأَسْبَابِ ﴿٩﴾ جُنْدًا مَا هُنَالِكَ مَهْمُومٌ مِنَ الْآخِرَابِ ﴿١٠﴾ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأَوْدَادِ ﴿١١﴾ وَثَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ لَيْكَةِ أُولَئِكَ الْأَخْرَابُ ﴿١٢﴾ إِنْ كُلُّ إِلَّا كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابٌ ﴿١٣﴾ وَمَا يَنْظُرُ هَؤُلَاءِ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً مِمَّا لَهَا مِنْ فَوَاقٍ ﴿١٤﴾ وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا قِطْعَانًا قَلِيلَ يَوْمِ الْحِسَابِ ﴿١٥﴾

هه بین نیگای ناسمانیمان بؤ سه ر نازل نه بی، نیگا بؤ موحه مه د بی؟! به راستی نه مه شتیکی دوور له واقع و نه گونجاوه. ﴿بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِنْ ذِكْرِي بَلْ لَمَّا يَدْعُونَ عَذَابَ﴾ واته: به لکوو حه قیقه ت نه ویه نه وان له گومان دان دمر باره ی هورنان و نیگا، به لکوو هه بوونی شک و گومانیان، تینه فکری و بیر نه کردنه و میان له وه وه سه ری هه لداوه: که عه زابی نیه میان نه چه شتووو:

﴿أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ﴾ یان به لکوو نه وان خه زینه ی رحه مه تی خودای تو یان لایه، هه تا به نارمزی خو یان پله و پایه ی پیغه مبه ری تی دایه ش بکه ن؟ خو نه وان خاوه نی نه و ده سه لاته نین، نه دی چوڼ ده لئین: موحه مه د بؤ پیغه مبه ری تی ناب و ده بی پیاوماقولی مه ککه یان طانیف بکری ته پیغه مبه ر؟! ﴿أَمْ لَهُمْ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلْيَرْتَقُوا فِي الْأَسْبَابِ﴾ یاخود مولک و سه لته نه تی ناسمانه کان و زه و ی نیوانیان هی نه وانه و به بی رازی بوونی نه وان هیج که س به

هیچ پله و مرازیك ناگا!! بیگومان لافی خاومنیه تی موئک و سه لته نه تی ناسمانه کان و زموی دموعایه که جورنمت ناکهن بلین: هه مانه، وه لی له فه رزیكدا نه گهر نه و لافه لی بدمن دمبا به په یژمو قالدرمه و ههر نامرازیکی تری سه رکه و تندا بهرز ببه وه بؤناسمانه کان و کؤنترؤلیان بکه و دمست بگرن به سهر خه زینه ی خودادا و نه و کاته به نارمزؤی خویان پله و پایه دابهش بکه و به گویره ی ویستی خویان بوونه وهر هه لئسورپینن.

﴿^{۱۱} جُذِّ مَا هُنَالِكَ مَهْزُومٌ مِنَ الْأَحْزَابِ﴾ نه وانه له و کاتو شوینه دا: که تانوت له پیغه مبهرایه تی موحه ممه ددمن، جگه له چهند سه ربارزیکی تی کشکاوو به زیو به ولاره هیچی تر نین.

﴿^{۱۲} كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأَوْتَادِ﴾ له پیش قورمیشیه کاندا گهل نوح و هؤزی عاد و قهومی فیرعهونی خاومن نه هرام و فهرانرپه وای دمست رۆیشتوو، پیغه مبه رانی خویان به درؤ خستونه وه گهل نوح پیغه مبه رکه یان: که نوح بوو- به درؤ خسته وه، نه زیه تیان داو گالته یان پی کرد، وتیان شی و نه فامه، خودا به توفان له ناوی بردن و خنکاندن، حه زرمی نوح و شوینکه وتوانی له ناو گه می دا رزگار کرد. گهل عادیش حه زرمی هودیان به درؤ خسته وه خودا به ره شه پای سه خت له ناوی بردن فیرعهونی خاومن دمه لاتو سه تمکاریش: که خؤی به خودای سه رزموی دزمانی، په رومردگار حه زرمی موسای کرده فروستاده ی خؤی و هارونیشی کرده و مزیر و یارمه تدمری، ناردنی بؤ سه ر فیرعهون و گه له که ی و موعجیزه و نیشانه ی گه و ره و سه رسورپینه ری پی به خشین، بؤ نه وه ی برپایان پی بکه ن، به لام فیرعهون و قه و مه که ی به درؤیان خستنه وه و برپایان پی نه گردن، خودا له ناو دمیرادا خنکاندن. حه زرمی موسا و شوینکه وتوانیمان رزگارکردن، ﴿^{۱۳} وَتَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ لَآئِكَةٍ أُولَئِكَ الْأَحْزَابُ﴾ هؤزی نه موود و قهومی لوط و

نه صاحبولنه یکه، نه وانه ن به حیزب دادمنرین و وه کوو گه له که ی تؤ نه ی موحه ممه د: گه له کؤمه کیان له پیغه مبه رانیان کرده، گوايه هیزو توانایان هه بوه، ده ی هه موو نه مانه هیج نه بوون جگه له وه ی کؤمه لیک ی بی شه رم و

حه یابون و پیغه مبه رکانی خویان به درؤ خسته وه و خودا به غه زمبی خؤی گرتنی و له ناوی بردن.

﴿^{۱۴} إِنَّ كُلًّا إِلَّا كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابٌ﴾ کهس نه بووه له و گهل و نه ته وانه ئیلا که هه بووه پیغه مبه رکانی خویان به درؤ خستنه وه و عه زابی ریشه کی شه ریان بؤ سه ر نازل بووه و له ناو چوون، ده ی با قورمیشیه کان و هه موو گهل و نه ته و مه ی که تر بترسن له و عه زابو سه رمنجامه، به هیج شیومیه ک په یامی قورنمان رمت نه که نه وه و حه زرمی موحه ممه د به درؤ نه خه نه وه.

﴿^{۱۵} وَمَا يَنْظُرُ هَؤُلَاءِ إِلَّا صِخْرَةٌ وَاحِدَةٌ مَّا لَهَا مِنْ فِوَاقٍ﴾ نه و موشریکانه ی قورمیش و هه موو کافرو مولحیدیک چاومروان ناکهن مه گهر سزایه کی سه خت که له دوا ی فوکردن به شاخی صوردا بؤ زیندو بوونه وه نه نجام ددرئ، واته: نیه له نیوان نه وان و نه و عه زابه ی خودا هه ره شه ی پی لی کردون جگه له فوکردن به که له شاخی صوردا بؤ جاری دووم، هه رکاتی گه یشته مه و عیدی خؤی تۆزقالتیک دواناخری، هیج مه جال و ماومیان نادری.

﴿^{۱۶} وَقَالُوا رَبَّنَا عَجَلْنَا قِتْلًا قِطْنًا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ﴾ موشریکه کان ی مه که که له روانگه ی به هه ند و مرنه گرتن و گالته گردن به واده و هه ره شه ی پیغه مبه ر (ﷺ): که باسی زیندو بوونه وه و سزای دۆزه خی بؤ دهمگردن، دمیانگوت: خودایه ده به شی خؤمان زوو بدمیه له و عه زابه ی هه ره شه مان پی لی ده کری، دوا ی مه خه بؤ رۆزی قیامت، نه گهر راسته سزای دۆزه خ هه یه و زیندومان دمه که یه وه و سزمان دمه دی؛ ده به زوی بؤمان بیته.

﴿^{۱۷} اصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ﴾ نه ی پیغه مبه ری خؤشه ویست تؤ پشوو دریزبه به رامبه ر هه لئویست و ته ی قورمیشیه کان و گوئ به قسه و بوختان و بیروبووچونی نابه جپیان مه ده! ﴿وَاذْكُرْ عَبْدًا دَاوُدَ ذَا الْأَلْيَدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ﴾ نه م رسته یه عه طفه بؤ سه ر رسته ی کؤتایی کؤپله ی پیشوو: که فهرمووی: ﴿وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ﴾ واته: نه ی پیغه مبه ری خؤشه ویست چیرؤکی به نده ی دلسؤزو راستالمان بؤ گهل و هؤزه که ت بگپیره وه، به سه رهاتی داود: که خاومن هیزو توانا بوو له زانیاری کردار و خوداپه رستی دا بؤ قورمیشیه کان باس بکه.

﴿۱۸﴾ إِنَّا سَخَرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ ﴿۱۹﴾ نِيمَهُ كَيَوُو كَهْزَمَان بُو ژیربار کردبوو له گه لیا نیواردو به یانی ته سبیحاتیان دهکرد.

﴿۱۹﴾ وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَهُ أَوَّابٌ ﴿۲۰﴾ واته ته یروتوولان بُو موسه خهر کردبوو، له هه وادا راده وستان و دهستیان دهکرد به ته سبیحاتکردن، هه موو کیوو که ژو ته یروتوول گهردکنه چو ژیرباری بوون.

﴿۲۰﴾ وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ ﴿۲۱﴾ سه لته نهت و فه رمان په واییمان به هیژ کرد، له شکرو سوپای زوړو نازاو نه به رد بوو، هه رچی پیویست بوو بُو فه رمان په وایی بوییمان دهسته بهر کردبوو، ﴿وَأَتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ﴾ هه رووها تیگه یشتن و عهقل و زیردکی و زانیاری عه داله تکاریمان پی دابوو، فیتری نه وده مان کردبوو چو نه فه رمان په وایی عادلانه به په یومه ری و چاکه کار و دموون پاک و کار به چی بوو، ﴿وَفَصَّلَ الْخُطَابَ﴾ فیتری نه وده مان کردبوو چو نه دادومری نیوان خه لکی بکاو گفت وگو و هه لئس وکه وتی دادومرانه و رهوان و په سه ند بوو.

﴿۲۱﴾ وَهَلْ أَتَاكَ نَبَأُ الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ ﴿۲۲﴾ إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَاوُدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَخَفْ خَصْمَانِ بَغَى بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ فَاحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ وَاهْدِنَا إِلَى سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿۲۳﴾ نهای پیغه مبه را نایا هه وایی کیشه کارانت بُو هاتوو نه و روداو ه گرنگو سه رسو په نه رمت بیستوو؟ هه وایی کو مه لیک ناده میزادی به کیشه هاتو کاتیک وده سه ر دیواری شوین نویژو میجرایی هه زرمته داود که وتن و له ناودخت دا خو یان گه یانده لایو لییان ترسا، کاته که کاتیکی تایبه تی بوو، هه زرمته داود تییدا سه ر گهر میی نه نجامدانی نویژو خویندنی زموور بوو، لییان ترسا وده زانی بُو تیروژ کردنی چوونه لای، ﴿إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعْجَةً وَلِيَ نَعْجَةً وَاحِدَةً فَقَالَ أَكْفَلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ﴾ نه مه برامه و نه وده نو سه ر مه ری هه یه، من ته نها تاقه مه ری کم هه س، که چی ده لئ نه و سه رده مه ردم بدمری با هی من ببن به سه د سه رو تُو هیچت نه بی، به قسه و کیشه و نیزاع من نایوپرمی و به سه رم دا زاله، له بهرام به ری دا هیچم پی ناکری.

﴿۱۷﴾ أَصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَادْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُدَ ذَا الْأَيْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿۱۸﴾ إِنَّا سَخَرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ ﴿۱۹﴾ نِيمَهُ كَهْزَمَان بُو ژیربار کردبوو له گه لیا نیواردو به یانی ته سبیحاتیان دهکرد. ﴿۱۹﴾ وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَهُ أَوَّابٌ ﴿۲۰﴾ واته ته یروتوولان بُو موسه خهر کردبوو، له هه وادا راده وستان و دهستیان دهکرد به ته سبیحاتکردن، هه موو کیوو که ژو ته یروتوول گهردکنه چو ژیرباری بوون. ﴿۲۰﴾ وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ ﴿۲۱﴾ سه لته نهت و فه رمان په واییمان به هیژ کرد، له شکرو سوپای زوړو نازاو نه به رد بوو، هه رچی پیویست بوو بُو فه رمان په وایی بوییمان دهسته بهر کردبوو، ﴿وَأَتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ﴾ هه رووها تیگه یشتن و عهقل و زیردکی و زانیاری عه داله تکاریمان پی دابوو، فیتری نه وده مان کردبوو چو نه فه رمان په وایی عادلانه به په یومه ری و چاکه کار و دموون پاک و کار به چی بوو، ﴿وَفَصَّلَ الْخُطَابَ﴾ فیتری نه وده مان کردبوو چو نه دادومری نیوان خه لکی بکاو گفت وگو و هه لئس وکه وتی دادومرانه و رهوان و په سه ند بوو.

﴿۲۴﴾ قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعْجَتِكَ إِلَى نِعَاجِهِ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ لِيَنبَغِي بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ ﴿۲۵﴾ وتی: بیگومان کابرا سته مت لی دکا که داوات لی دکا، تاقه مه رده که ته بخه یه گه ل نه وده نو مه رده کی و هی نه و ببن به سه د تُو هیج ، زوړ که س که ده بنه هاو ل کارو پیکه وه نیش ده که ن به و جوړه سته م له یه کتری ده که ن، ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَكَانَ آلُهُمْ عَلَىٰ حَكْمَةٍ مِّنَ رَبِّهِمْ وَأَنبَاءُ الْوَحْيِ إِلَىٰ هَٰؤُلَاءِ﴾ مه گهر نه وانه یان، که نیمانیان هی ناودو ناکاری چاک ده که ن و ره قتر باشن، نه وانه سته م له یه کتر ناکه ن وه لی نه وانه زوړ که من و به ناوازه له قه لیم دمدرین. ﴿وَلَقَدْ دَخَلُوا عَلَىٰ دَاوُدَ فَفَزِعَهُ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَخَفْ خَصْمَانِ بَغَىٰ بَعْضُنَا عَلَىٰ بَعْضٍ فَاحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ وَاهْدِنَا إِلَىٰ سَوَاءِ الصِّرَاطِ﴾ داود زانیی نه وده تافیکردنه وده یه بُو نه و، خیرا داوای لی خوشبوونی تاوانی خو ی کرد، تاوانه که ی بریتی بوو له وه گومانی خرابی له کیشه به رده کان کردو وایزانی بُو تیروژکردنی لی وده زوړ که وتوون، یان تاوانه که ی نه وده بوو، که پیش نه وده گوی بُو به لگو و شایه تی لایه نی دووهم بگری حوکی دمرکرد، حه قی دا به لایه نی یه که م له کاتیک دا حه ق به لای دوو ده وه بوو.

بویه خیرا جووه سوژدهو تهویهو نیستیغفاری کردو بو لای خودا گه پرایه وه.

﴿فَغَفَرْنَا لَهُ ذَلِكَ﴾ له تاوانی گومانبردنی خرابیهی به کیشه بهران یان دمرکردنی بریاری پیشوختو به پهلهی خوشبووین، ﴿وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَّآبٍ﴾ بیگومان بو نهو همیه لای نیمه نزیکی و پله و پایه بهرزو پاداشی باشو شوینی هوانه وهی دلگیری نه پراوه: که بههسته. ﴿يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ﴾ نهی داود نیمه تۆمان کردوه به جینشین و فرمانروا به سهر ناده میزاده وه له سهر زهوی، دمهسه لاتداری به سهریانه وه نه تو به عهداله تکاریی حوکیان بکهو نه وانیش گوئ بیسو و ملکه چی فرمانه کان بن.

۱- ﴿فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ﴾ نه تو له نیوان ناده میزاد به حق و عهدالت دادومری بکه. ﴿وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ﴾ شوین هه و او نارمزی خوئ مه که وه، چونکه شوینکه وتنی هه و او نارمزی هه تخلیسکینه ره و ناده میزاد به ره و دوزه خ کیش دهکا، ﴿فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾ له ریبازی خودا په سند لات ددها، دمتخاته زلکاوی گومراییه وه، بیگومان هه و او هه وه س گومراییه و سهره نجامی سزای به نیشه، ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ﴾ بیگومان نه وانهی له ریبازی حق لاده دهن و پشت له عهداله تکاریی دهکن روژی قیامت سزای به نیشو و توندیان همیه. چونکه کاریان بو نه و روژه نه کردوه، ترسی حیسابو لیکوئینه وهی نه و روژمیان نه بو.

﴿وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا﴾ ناسمان و زهوی و نه وهی دمنیویان دایه به بی حکمهت و مه به ست دروستمان نه کردون، گالته و بیهوده نین، به لکوو بویه مان دروست کردون بیانکه یه به لکه و نیشانه له سهر دمهسه لات و به توانایی خو مان، ﴿ذَلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ﴾ نا نه و بیروکهی که گویا ناسمانه کان و زهوی به بیهوده دروستکراون گومانی نه وانه یه که بی پروان و پییان وایه زیندو بوونه وهی روژی قیامت و حیسابو لیکوئینه وه نین.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا ذَلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ ﴿٢٧﴾ أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ ﴿٢٨﴾ كَتَبْنَا نُزْلَهُ عَلَىٰ إِلَيْكَ يُبَارِكُ لِيَذَّبُوا آيَاتِهِ وَلِيَذَّكَّرُوا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٩﴾ وَوَهَبْنَا لِذَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿٣٠﴾ إِذْ عَرَضَ عَلَيْهِ بِالْعَنِيِّ الصَّفَيفَتُ الْخِيَادُ ﴿٣١﴾ فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ﴿٣٢﴾ رُدُّوْهَا عَلَيَّ فَطَفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْأَعْنَاقِ ﴿٣٣﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ ﴿٣٤﴾ قَالَ رَبِّ آفِزْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَخِيذٍ مِنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٣٥﴾ فَسَحَرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ رُفًا حَيْثُ أَصَابَ ﴿٣٦﴾ وَالشَّيَاطِينُ كُلٌّ بَنَاءٌ وَعَوَاصٍ ﴿٣٧﴾ وَالْآخِرِينَ مَقْرَبِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٣٨﴾ هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٩﴾ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَّآبٍ ﴿٤٠﴾ وَأَذْكُرْ عَبْدَنَا أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ﴿٤١﴾ أَرْكُضْ بِرِجْلِكَ هَذَا غُغْلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴿٤٢﴾

﴿أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ﴾ یان به لکوو نایا پییان وایه: نیمه نه وانهی نیمانیان هیناوه یه کتا به رستی دهکن و په یامی پیغه مبه رانیان قبول کردوه کردوهی باش نه نجام ددهن و نه رکی سهرشانیان به رامبه ر خوداو به ندهکانی به ریک و پیکی نه نجام ددهن، نایا نه وانه وه کوو موفسیدو تاوانباران حیساب دهکین، یان پییان وایه موسولمانانی ته قواکار دهخینه تایی ته رازوی کافرو مونا فیکانه وه، که ی نه وانه جونیه کن و له یه ک ناستدان؟

﴿كَتَابَ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَذَّبُوا آيَاتِهِ وَلِيَذَّكَّرُوا أُولُو الْأَلْبَابِ﴾ ریگی سهر فرازی و کامه رانی، دهسته بهر بوونی ژبانی خوشبهختی و به رده و ام شوینکه وتنی قورنانی پیروژه، په پره و یکردنی نه و نامه یه یه: که خودا نازلی کردوه به هیدایهت و رحمهت بو ناده میزاد، نامه یه کی پر خیر و فیه بویان و ههرکه سن شوینی بکه وی سهر فرازی دونیا و قیامه ته،

خودا نازلی کردوه بۆ ئەوهی لیی ورد ببێهوهو تیی بگهن و په‌یره‌ی بگهن، به‌ دلسۆزیی و به‌ کرده‌وه ته‌نفیزی فه‌رمانه‌کانی بگهن و بابهن‌دی جله‌وگیریه‌کانی بن.

﴿٢٥﴾ وَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿٢٦﴾ به‌خشیمان به‌ داود کورپێک: که‌ناوی سوله‌یمان بوو، کردیشمانه‌ پێغه‌مبه‌رو بوو به‌ جێنشین، له‌ پێغه‌مبه‌رایه‌تی و پاشایی‌دا. به‌ راستی سوله‌یمان باش به‌نده‌یه‌ک بوو، بیاویکی بۆ خودا صولحاوو به‌ خو‌ چاراو بوو، زۆر خه‌ریکی تاعه‌ت و خودا‌په‌رستی بوو، هه‌میشه‌ خودای له‌ یاد بوو!

﴿٢٧﴾ إِذْ عَرَضَ عَلَيْهِ بِالْعَشيِّ الْمَافِقَاتُ الْجِبَادُ ﴿٢٨﴾ نه‌ی پێغه‌مبه‌ر ئەوه‌ بۆ گه‌ل و هۆزت باس بکه‌: که‌ له‌ دوا عه‌صر‌دا ره‌وگه‌ ئه‌سه‌به‌ ره‌سه‌نه‌کانی به‌به‌رده‌م دا راده‌نوێران، تێیان فکری ناخۆ به‌که‌لکی جیهاد دین، وه‌کوو پێویست رام کراون؟ پێیان‌ه‌وه‌ مه‌شغوڵ بوو.

﴿٢٩﴾ فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ﴿٣٠﴾ هه‌زره‌تی سوله‌یمان فه‌رمووی: من ئەم ره‌وگه‌ ئه‌سه‌پانه‌م خو‌ش وێستن، به‌سه‌ر شتی تر‌دا هه‌لم به‌ژاردون، خو‌شه‌وێستیم بۆیان و هه‌لبه‌زاردنم بۆیان به‌ فه‌رمانی خودا بووه‌، به‌ نارمه‌زوو وێستی خو‌وَم نه‌بووه‌، ئه‌سه‌به‌کان هێنده‌ زۆرو به‌ نیشات بوون، له‌ کاتی تێپه‌ری‌بو‌نیان به‌ به‌رده‌م هه‌زره‌تی سوله‌یمان ته‌پوتۆزیکیان له‌و ساریه‌ هه‌ستاند به‌ری خو‌ری گرت، یان به‌هۆی ئەو ته‌پوتۆزه‌وه‌و دوورکه‌وتنه‌وه‌ی ره‌وگه‌کان چاوه‌ته‌ری نه‌ده‌کردن، که‌وابێ خو‌شه‌وێستی هه‌زره‌تی سوله‌یمان بۆ ئەو ره‌وگه‌ ئه‌سه‌پانه‌ به‌ فه‌رمانی خودا بووه‌، بۆ به‌هێز کردنی سوپاو ده‌سه‌لاتی بووه‌، بۆ جێگیر کردنی نایینی خودا بووه‌له‌سه‌ر زه‌وی.

﴿٣١﴾ رُدُّهَا عَلَيَّ فَفُتِّقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْأَعْنَاقِ ﴿٣٢﴾ نه‌وسا وتی: دوباره‌ بیا‌نگێڕنه‌وه‌ بۆم، ئه‌سه‌به‌کانیان بۆ گێڕاپه‌وه‌، نه‌ویش له‌به‌ر رێزلی‌تانیان سوله‌یمان ده‌ستی هێنا به‌ لاق و گه‌ردنیان‌دا.

﴿٣٣﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ ﴿٣٤﴾ ئێمه‌ سوله‌یمانمان تووشی تافیک‌ردنه‌وه‌یه‌کی تر کرد، تافیک‌ردنه‌وه‌که‌ له‌ جه‌سته‌ی خو‌ی‌دا بوو، تووشی نه‌خۆشیمان کرد، وای لی هات جه‌سته‌ی لاواز بوو، هێزو توانای نه‌ما، بووه‌ لاشه‌یه‌کی بێ‌هێزی فری‌ دراو له‌سه‌ر کورسی پاشان

سەروەتو سامانی زۆرو زمبەندە، بالادەستی بەسەر باو
شەیتانییەدا، ئەمانە هەموو نێعمەتی خودان و پێی
بەخشیوی، ساتۆ یان چاکەیان پێ بکەو لێیان ببەخشە، یان
رای بگرە.

﴿وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَّآبٍ﴾ بیگومان هیه بو
سولهیمان له قیامت دا ریزو ته قدیرو پلهو پایه ی نزیکی
لیمان، شوین حه وانه و ی باشی پی دمبه خشین له بهههستی
رازو ودا. سولهیمان له رۆژی قیامت بهش و باری باشی پی
دهدری و له پیړی به ختمه و مران و خودا پیداوانه.

﴿٤١﴾ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسْنِي الشَّيْطَانَ يَنْفَصِبُ
وَعَذَابٌ ﴿٤٢﴾ نَهَىٰ بَيْغِهِ مَبْعَرًا! جَبْرُوكِي نَهْ يَبُوب: كه له بهنده
راستاله كانی نيمهيه _ بؤ گه له كهت بگيرپروه، باسی نهو دردو
مهينه تيپانه بكه كه تووشی نهو بېغه مبهره بوون، لهو كاته دا
كه: سكالای بؤ پهروردگاری خوئی هینا بهوه: كه تووشی
دردو مهينه تی هاتوو، شهیتان تووشی نازارو لهش به باری
كردوه، لهبر نه دهب له گهڻ خودادا درد داریه كه ی پال
شهیتان دا، نه گینا هه موو شتیك به ویستی خودا دپته دی.

خودا بە ھانايەو ھاتو دەردو نەخۆشى لەسەر لا بێرد
 ھەرمانی پێ کردو پێی ھەرموو: ﴿^{۴۲} اَرْكُضْ بِرِجْلِكَ هَذَا
 مُعْتَصِلٌ بِاَرْدٍ وَشَرَابٍ﴾ قاچت بکوته بە زەمەیدا، ناویک
 ھەلەمقوڵی ئەو ناوہ بە کەلکی خۆ پێ شۆردن دیو ساردو
 شیرینی شە بۆ لیخواردنەو ھەمیی. پێی کوتا بە زەمینا، ناو
 ھەلقولا خۆی پێ ششت نەخۆشی پێستی نەماو لیی خواردو ھە
 نەخۆشی ناو ھەناوی نەماو جەستە ی ساغو پتەو بوو ھەو.

﴿وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرَىٰ لِأُولَىٰ
الْأَلْبَابِ﴾ مال و مندانمان پی دایه و دوو چه ندانه شمان بو
زیاد کرد. جایان پهر و مردگار مرد و ده گانی بو
زیند و گردنه وه (بو خودا کاری ناو ده ها ناسانه) یان خودا مال و
خیزانی پهر ته و از مپووی بو گرد کرده وه و ده چه و
نه وه یزوریان لی که و ته وه تا وایان لی هات دو چه ندانه ی
پیش وویان لی هاته وه. نه مه رحمت و فاضلی خودا بوو بو
نه ییوب و پهن دو ناموژگاری یه بو هر که سیك خاوندی
عه قلی ساغو سه لیم بی.

وَوَعَيْنَا لَهُ أَهْلَهُ، وَغَلَبَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرَى لَأُولَى الْأَلْبَسِ
 (١٣) وَخَذَ بِيَدِكَ ضَعْفًا فَأَضْرَبَ بِهِ، وَلَا تَحْنُثُ إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا
 نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ (١٤) وَادْكُرْ عَبْدَنَا ابْنَهُمُ وَإِسْحَاقَ وَيَسْعُوبَ
 أُولَى الْأَيْدِي وَالْأَبْصَرِ (١٥) إِنَّا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى
 الدَّارِ (١٦) وَإِنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنِ الْأَخْيَارِ (١٧) وَادْكُرْ
 إِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ وَكُلٌّ مِنَ الْأَخْيَارِ (١٨) هَذَا ذِكْرُ
 وَإِنَ لِلْمُؤْمِنِينَ لَحَسَنُ مَنَاقِبَ (١٩) جَنَّتٍ عَدْنٍ مَفْنُحَةٌ لَهُمُ الْأَنْبُوبُ
 (٢٠) مُتَّكِئِينَ فِيهَا يَدْعُونَ فِيهَا بِغُكْهَمُ كَثِيرٌ مِّنْ وُثْرٍ (٢١)
 وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ الْأَرَاءِ (٢٢) هَذَا مَا وَعَدُونِ لِيُؤْمِرَ
 الْحِسَابِ (٢٣) إِنَّ هَذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهُم مِّنْ فِتْنَةٍ (٢٤) هَذَا وَابَتْ
 الطَّلَافِينِ لَشَرِّ مَنَاقِبَ (٢٥) جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَيَنْسِفُ اللَّهُ أَزْوَاجَ (٢٦) هَذَا
 فَلْيَذُوقُوهُ حَمِيمٌ وَعَسَاقُ (٢٧) وَمَا أُخْرِجُ مِنْ شَكْلِهِ أَزْوَاجُ (٢٨)
 هَذَا أَفْوَاجٌ مُّقْنَحٌ مَّعَكُمْ لَا مَرْجَأَ بِهِمْ إِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ (٢٩)
 قَالُوا بَلْ أَشْتَرُ لَا مَرْجَأَ بِكُمْ أَشْتَرُ قَدْ شَتَمْتُمُوهُ لَنَّا فَيَنْسِفُ الْفَرَارُ (٣٠)
 قَالُوا رَبَّنَا مَن قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَرَدَهُ عَدَابًا ضَعُفًا فِي النَّارِ (٣١)

﴿وَاخْذْ بِيَدِكَ صِغْثًا فَاصْرِبْ بِهِ وَلَا تَحْنُثْ﴾ گورزمیه ک
شورپکه دار بگره دهمست بیماله به خیزانه که تدا، که له وه پیئ
سویندت لی خوار دبوو ههر له نه خوئی به که ت جاک بویه وه
سه د داری لی بدهی، با سوینده که ت لی نه که وی، ﴿إِنَّا وَجَدْنَاهُ
صَابِرًا نَعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ﴾ نیمه نه ومان به پیاویکی خاومن
صهبرو همه و سه له هاته بهرچاو، بهنده یه کی چاک بوو، به
راستی توبه کارو خودا په رست بوو. همه می شه خودای له بیر
بوو، لئی دپاریا وه، داوای لیغوش بوونی لی دکرد، چه ندیک
عیباده تی بگردایه هیشتا خوئی به که مته رخم دمزان،
﴿وَادْكُرْ عِبَادَنَا إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ أُولِيَ الْأَيْدِي
وَالْأَبْصَارِ﴾ نهی پیغه مبه ر باسی کرداری چاک و هه لوئیستی
جوانمیرانه و خوگری و پشوو دریزی بهنده راستا له کانی نیمه
بکه، باسی هه لوئیستی ئیبراهیم بکه کاتی خستیانه ناو
ناگرده وه، صهبرو پشوو دریزی ئیسحاق باس بکه له و کاته دا
انگه وازی نه ته وه ی ئیسرائیلی کرد بو خودا په رستی و

به نندایه تی کردن، هه رووها به صهبرو ئارامی چه زردتی
یه عقوب بگیره له و دمه یدا یوسفی کوپی ئی گوم بوو
چاوه گانی کۆره بوون. هه موویان خاوه نی هیزو توانابوون له
خودا په رستی و ژیری دا خوویان به خودا په رستی گرتبوو،
ئیمه ییش هیزو توانای پترمان پیدان بۆ کردنی کرداری باش و
زانباری و تیگه ییشتن و نیشاتمان پی به خشین بۆ سه رکه وتن له
کاره گانیان دا. ﴿٤٦﴾ اَنَا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى الدَّارِ ﴿٤٧﴾ ئیمه
ئه وانمان تاییه تمه ند کردبوو به ره و شتیکی به رز: که بریتی
بوو له کارکردن بۆ قیامه ت و پابه ندبوون به فه رمان و
جله و گریه کانه مان، هه موو کاتی قیامه تیان له بیر بوو، به
ته وای ئیمانیا ن پئی هه بوو. ﴿٤٧﴾ وَإِلَهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنِ
الْأَخْيَارِ ﴿٤٨﴾ بیگومان نه وانه له لای ئیمه له هه لئبژارده گانی
ره گه زو نه ته وهی خو یان، خوویان به کرده وهی خیر
ئامیزه وه گرتووه، هه رگیز رو ناکه نه زیانه خرۆیی و دلو
ده روونیان کینه و رق و چه سه دی تیدانیه و تاوان و خراپه
ناکه ن، نه وان چاک و هه لئبژارده و په سندن، رمزه منه دی
ئیمه یان به ده ست هی ناوه ..

﴿٤٨﴾ وَادْكُرْ إِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ وَكُلٌّ مِنَ الْأَخْيَارِ ﴿٤٩﴾
هه رووها صهبرو خو پراگری ئیسماعیل و ئه لیه سه ع و
ذولکیفلیشت له بیر نه چی، هه لویست و ئاکارو ره فتاره
جوانه گانیان باس بکه، نه وانه هه موویان له پیاوچاگان و
هه لئبژارده ی ئیمه بوون بۆ پیغه مبه رایه تی.

﴿٤٩﴾ هَذَا ذِكْرٌ ﴿٥٠﴾ ئهم نایه تانه ی قورئان که باسی جوانمیری و
چاکه خوازی نه وان ده کا، په ندو نامۆزگاری و یادخه ره وهیه بۆ
که سانیک بیان هوی چاو له و زاتانه بکه ن، به نه خلاق و ئاکاری
نه وان خو یان ئارایش بده ن. ﴿٥٠﴾ وَإِنَّ لِلْمُتَّقِينَ لَحُسْنَ مَآبٍ ﴿٥١﴾
بیگومان هه یه بۆ ته قواکاران جیگای چه وانه وهی باش و
رازاو: که له قیامه ت دا بۆی ده چن که نه ویش به هه شتی
رازاو و پر نازو نیعمه ته، له هه موو نیعمه ته گانی قیامه تیش
خۆشتر رمزه منه دی خودایه بۆیان.

﴿٥٠﴾ جَنَّاتٍ عَذْنٍ مِّنْ مَّوْجٍ مُّتَجِدَّةٍ لَّهُمُ الْآبَوابُ ﴿٥١﴾ ئهو شوین چه وانه وه
په سنده ی بۆی ده گه رپنه وه بریتییه له چه ند باغو باغاتیک
که هه رگیز نه مانی به سه ردا نایه. بۆیان حازرو ئاماده کراوه

دەرگاگانی کراودن و هه ره له گه ل ده گه نه لای دهرگاگانی
ده خرپنه سه ر پش ت بۆیان، فره شته بۆیان ده گه نه وه و
به خیره اتنیا ن ده گه ن ﴿٥١﴾ مُتَكِينِينَ فِيهَا ﴿٥٢﴾ ده یانینی پالیان ئی
داو ته وه له سه ر کورسی و قه نه فه، ﴿٥٢﴾ يَدْعُونَ فِيهَا بِغَاكِهَ كَثِيرَةٍ
وَشَرَابٍ ﴿٥٣﴾ هه ر شتیکی خو ش و به تام بی داوای ده گه ن و لایان
ئاماده یه میوه بی یان شله منه ی خواردنه وه بی. هه تا داوا
بکه ن بۆیان دئ و پرانه وه ی نیه. ﴿٥٣﴾ وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ
أَثْرَابٍ ﴿٥٤﴾ چه ند هاو سه ری وایان هه یه: که جگه له میردی
خو یان سهیری که سی تر ناکه ن، هه موویان هاو ته منه و
جوان و روح شیرین و شوخ و شهنگن، یه کتریان خو ش ده وئ. ﴿٥٤﴾
هَذَا مَا تُوعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٥٥﴾ ئهم به هه شته رازاو به و
هه موو نازو نیعمه تانه ی تیی دان و باس کران، نه و
به هه شته یه: که خودا واده ی به به نده ته قواکاره گانی خو ی
داوه پئیان به خشی. پاداشتی که زیده و پاساوی هه یه به سه ر
کرده وه گانیان دا خودا بۆی دیاری کردون له روژی قیامه ت دا
پئی به هه رمه ند بین، ﴿٥٥﴾ إِنَّ هَذَا لَرْزُقًا مَّا لَهُ مِنْ تَفَادٍ ﴿٥٦﴾
بیگومان نه مه رزق و روژی ئیمه یه و هه رگیز نابری ته وه و
وشکای نایه. ﴿٥٥﴾ هَذَا وَإِنَّ لِلطَّاغِينَ شَرَّ مَآبٍ ﴿٥٦﴾ ئهمه ئاویه
به و جوړه ی گوترا، نه وه ی ئاماژه ی بۆ کرا پاداشی خاوه ن
باوهران و ته قواکارانه، بیگومان هه یه بۆ نه و که سانه ش: که
کافرو مله ورو بوغران شوینی زور خراپ، ﴿٥٦﴾ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا
فَبئسَ الْمِهَادِ ﴿٥٧﴾ نه وانه ده چنه ناو دۆزه خه وه، له هه موو
لایه که وه گرو هالاوی هه لیا ن ده قرحی نی. به راستی خراپ
جیگه یه که بۆ خو یانیا ن خو ش کردوه، خراپ لانه یه که
ده چنه ناوی. ﴿٥٧﴾ هَذَا فَلْيَذوقُوهُ حَمِيمٌ وَغَسَّاقٌ ﴿٥٨﴾ نه وه ناوی
کولاتووه. بابیچیزن، یان نه وه عه زابو سزای کرده وه گانیانه
با بیچیزن. ﴿٥٨﴾ حَمِيمٌ ﴿٥٩﴾ ناویکی زور گه رم و کولاتووه پیست
هه لده قرحی نی، ﴿٥٩﴾ غَسَّاقٌ ﴿٦٠﴾ ناوی زور ساردی ودها له به ر
ساردی به که لکی خواردنه وه نایه. یان نه و کیم و زوخاوه یه:
که له جه سه ته ی دۆزه خیه گان دپته دهرئ، ﴿٦٠﴾ وَآخِرُ مِنْ
شَكْلِهِ أَزْوَاجٌ ﴿٦١﴾ جوړه ها سزای تریشیا ن بۆ ئاماده کراوه، ئهم
ته رزه جه زمه بانه له سزای چه میم و غه ساق به ئازارترن

من تهنها ترسینه‌ری ئیووم له سزای خودا. ﴿وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ الرَّاحِدُ الْقَهَّارُ﴾ هیچ خودا نین شیای خودایه‌تی بن جگه له خودای تاكوته‌نھاو بالادسته و خاودن توانا به‌سهر هه‌موو شتیكدا.

﴿رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ﴾ خودایه‌کی وه‌هایه خاودنی ئاسمانه‌کان و زه‌وی و نه‌وی تییان‌دایه له مه‌خلوقات، خودایه‌که هه‌ل‌سورپنه‌رو به‌په‌په‌ری بوونه‌وهره، بالادسته به‌سهر هه‌موو شتیكدا، هیچ شتیك به‌سهر نه‌ودا بالادسته نیه، هه‌ركاتی یاخی بووان سزا بدا كه‌س نیه بتوانی به‌رگریان لی بكا. لیخو‌شبوونی زوره بو ئه‌وانه‌ی توبه له تاوان ده‌كه‌ن و روو ده‌كه‌نه خوداپه‌رستی و پابه‌ندی فه‌رمان و جله‌و‌گیریه‌کانی خودا ده‌بن.

﴿قُلْ هُوَ تَبَّ عَظِيمٌ﴾ ٦٨ ﴿أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ﴾ نه‌ی موحه‌مه‌ده! به‌موشریكه‌کانی مه‌كه‌كو هی تریش بلی: پی‌م راگه‌یاندون: كه‌ من پیغه‌مبه‌رتانه‌و ترسینه‌رتانه‌، خودا تاكوته‌نھاو بی‌ هاوده‌له، قورنان نامه‌ی خودایه. به‌ نیگا بو من ره‌وانه‌ كراوه، هه‌واگه‌لیکی گرنگو بایه‌خدارن، كه‌سیك زور گیل و نه‌قام نه‌بی رویان لی و مرناگیرئ.

﴿مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَأِ الْأَعْلَى إِذْ يَخْتَصِمُونَ﴾ پی‌یان بلی من پی‌ش نه‌ودی نیگام بو بکری هیچ زانیاریه‌که نه‌بوو دمرباره‌ی کی‌شه و بی‌نه‌و به‌ره‌ی عاله‌می باله له باره‌ی باوه‌ ئاده‌مه‌وه، نه‌گه‌ر نیگا نه‌بوایه من له کوئ دهمزانی: كه‌ خودا ئاده‌می دروست کرد فه‌رمانی به‌ فریشته‌کان کرد سوژده‌ی ریزو ته‌قدیری بو به‌رن، هه‌موو سوژده‌یان برد جگه له شه‌یتان نه‌و سه‌ره‌پیچی کردو سوژده‌ی بونه‌برد، وتی: من له‌و به‌ریز ترم، من له ناگر دروست کراوم و ئاده‌م له خاك.

﴿إِنْ يُوحَىٰ إِلَيَّ إِلَّا أَمَّا أَنَا لَذِيرٌ مُبِينٌ﴾ من نیگام بو نایه جگه له‌وه: كه‌ من ترسینه‌ریکی ئاشكرام بو ئیوه، له سزای خودا ده‌تانه‌ترسینه‌م نه‌گه‌ر سه‌ره‌پیچی په‌یامه‌که‌م بکه‌ن، موژده‌ی به‌هه‌شتان پی دده‌م نه‌گه‌ر شوینم بکه‌ون. من نه‌نیردراوم ببم به‌ مله‌ورو بتان چه‌وسینه‌مه‌وه، نه‌من په‌یامی

وه‌كوو زه‌قومو و صوعودو سه‌موم و زه‌مه‌هریر، پی‌ی سزا دده‌رین.

هه‌ر كه‌ تاقمیک له تاوانباران ده‌خړینه ناو دۆزه‌خه‌وه، كوومه‌له‌كه‌ی پی‌ش نه‌وان پی‌یان ده‌لین: ﴿هَذَا فَرْجٌ مُّقْتَحِمٌ مَعَكُمْ لَا مَرْحَبًا بِهِمْ إِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ﴾ نه‌مه په‌ریکی تری زورن وا فریشته‌ كاره‌به‌ده‌سته‌کانی دۆزه‌خ هینایانن، به‌ خیر و سلامه‌ت نه‌یه‌ن، به‌ ملی شكاو بی‌نه ناو، نه‌وانیش وه‌كوو ئی‌مه دۆزه‌خین و ده‌خړینه ناوی، ریسوایی و بی‌ ریزی بو خویان. نه‌مه قسه‌ی سه‌رانی كو‌فرو ئیلحاده‌ ئاراسته‌ی شوینكه‌وتوانیان ده‌كه‌ن، ﴿قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ لَا مَرْحَبًا بِكُمْ أَنْتُمْ قَدْ ثَمَرْتُمْ لَنَا فَبَسْ الْقَرَارُ﴾ به‌ل‌كوو ئیوه به‌خیر نه‌یه‌ن و ئیوه روتان ره‌شو ریسو بن، ئیوه شیواترین به‌م سزایه له ئی‌مه، ئیوه ئی‌مه‌تان گو‌مرا كرده‌و، کی‌شتان کردین بو نه‌م عه‌زابه.

﴿قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَزِدْهُ عَذَابًا ضِعْفًا فِي النَّارِ﴾ ده‌لین: خودایه نه‌وانه‌ی ئی‌مه‌یان تووشی نه‌م سزایه کرد، سزایان بو دو چه‌ندانه بکه‌ره‌وه، به‌شیك له‌به‌ر نه‌وه كا‌فر بون و به‌شیكیش له‌به‌ر نه‌وه ئی‌مه‌یان گو‌مرا کرد.

﴿وَقَالُوا: مَا لَنَا لَا نَرَىٰ رَجُلًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ﴾ موشریكه‌كان هه‌ندیکیان به‌ هه‌ندیکیان ده‌لین: نه‌وه جیه، بو كه‌سانیک له‌ناو دۆزه‌خ دا نابینن كه‌ له دونیادا به‌ گو‌مراو سه‌ر لی شیواومان دهمزانی؟ خو ئی‌مه پی‌مان وابوو نه‌وانه به‌دبه‌خت و چاره ره‌شن و هه‌رگیز خیریان نایه‌ته‌رئ!

﴿أَتَخَذَتَاهُمْ سِخْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمْ الْأَبْصَارُ﴾ نایا له‌به‌ره‌وه‌یه ئی‌مه له دونیادا گالته‌مان پی ده‌کردن و به‌ هیچمان دهمزانی. به‌لام له راستی‌دا نه‌وان ئاده‌میزادی ریزدار بوون و ئی‌مه به‌ هه‌له‌چوین نه‌وان نه‌هاتوونه ناو دۆزه‌خه‌وه، یان نه‌وان ئیستا لی‌ل ئی‌مه‌ن و به‌لام شوینه‌کانیان نازانین و به‌رچاومان ناكه‌ون؟ یان هوی‌ه‌کی تر هه‌یه بو نه‌بینینیان؟

﴿إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ النَّارِ﴾ بی‌گو‌مان نه‌ودی بو‌مان گیرانه‌وه دمرباره‌ی گشت و گو‌ی موشریكه‌كان له‌ناو خویان دا شتیکی حه‌قه‌و به‌لگه‌نه‌ویسته ده‌بی بیته جی ئانه‌وه‌یه کی‌شه و ده‌مه‌ده‌می دۆزه‌خیه‌کان .

﴿قُلْ: إِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! به‌و موشریكانه بلی:

خۇمتان بى رادەگە يەنەم و ھەر ئەۋەندەم لەسەرە.

﴿۷۱﴾ إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ: إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ طِينٍ ﴿۷۱﴾ نەى موھومەد چىرۆكى دروستکردنى ئادەم باۋكى ئادەمىزاد بۇ گەلەكەت بگىرەۋە؛ كاتىك پەروردگارى تۆ بە فرىشتەكانى ھەرمو و ئادەمىزادىك دروست دەكەم لە قور. جا ﴿۷۲﴾ فَبَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿۷۲﴾ كە لاشەكەيم ھىنايەدى و رىك و پىكەم كەردو گيانەم بەبەردا كەرد، سوژدەى رىزو تەقدىرى بۇ بەرن، نىتر ﴿۷۳﴾ فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿۷۳﴾ ھەموو فرىشتەكان پابەندى ھەرمانى پەروردگارىان بوون و سوژدەى رىزلىنانيان بۇ ئەنجام دا، لە يەك ئان و سات دا فرىشتەكان تىكرا كەۋتنە سوژدە ﴿۷۴﴾ إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿۷۴﴾ جگە لە عەزازىل، ئەو خۆى بەزلزانی و نەچۈە رىزى سوژدە بەرانەۋە، ھەرمانى پەروردگارى شكاندو بوو بە كافر، لوتبەرزى و خۆ بەزلزانی وای ئى كەرد بى گويى ھەرمانى خودا بكا.

﴿۷۵﴾ قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيدِي اسْتَكْبَرْتَ ﴿۷۵﴾ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ ﴿۷۵﴾ پەروردگار ھەرموۋى: نەى ئىبلىس! ج شتىك تۆى وای ئى كەرد رىز لەئادەم نەگرى و ھەرمانى پەروردگار ت بشكىنى. بۇچى سوژدەت نەبەرد بۇ كەسىك من بە دەستى خۆم لە نەبوۋەۋە دروستەم كەردە، ئايا تۆ خۆت بە زل زانى يان خۆت لە پىرى خۆ بە زل زانى؟ ھەرچيان بى ھەلوپستەكەت ناپەسندەو كاريكى ناشرىنت ئەنجام دا!!

شەيتان وەلامى دايەۋەو ﴿۷۶﴾ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ ﴿۷۶﴾ وتى: من لە ئادەم باشترە، من پلەو پايەم لەو بەرزترە بە نرختەرە، ﴿خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ﴾ مەنت لە ئاگر دروست كەردە، ئادەمەت لە قور بەدەيئەۋە، ئاگر مادەيەكى روناك و نورانييە، لە قور بەرزترە، گل مادەيەكى تاريك و زولمانىيە. دەى چۆن دەبى من سوژدە بۇ ئەو بەرم؟!

﴿۷۷﴾ قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿۷۷﴾ پەروردگار ھەرموۋى: لە بەھەشت بېرۆ دەرەۋە، يان لە ئاسمانەكان بېرۆ خوارەۋە يان لە پىرى فرىشتە وەدەرکەۋە، چۈنكە تۆ نەفرىنت لىكراۋ لە رەحمەتى خودا دوورى و ھىچ خىرو ھەپىكت تىدا نىە.

﴿۷۸﴾ وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ ﴿۷۸﴾ أَخَذْتَهُمْ سِحْرًا فَأَمْ رَأَيْتُ الْأَبْصَارُ ﴿۷۸﴾ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ خُدَائِهِمْ أَهْلُ النَّارِ ﴿۷۹﴾ قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ وَمَا مِّنْ إِلَهِ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿۷۹﴾ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴿۸۰﴾ قُلْ هُوَ بَرُّ عَظِيمٌ ﴿۸۰﴾ أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ﴿۸۰﴾ مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِاللَّيْلِ إِذَا أُولِيَ الْأُفُوقِ إِذْ يُخْلَصُونَ ﴿۸۱﴾ إِنَّ يَوْمَئِذٍ إِلَى اللَّهِ أَنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿۸۱﴾ إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ طِينٍ ﴿۸۲﴾ فَبَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿۸۲﴾ فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿۸۳﴾ إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿۸۳﴾ قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيدِي اسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ ﴿۸۴﴾ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴿۸۵﴾ قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿۸۵﴾ وَإِنَّ عَلَيْكَ لعَذَابَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿۸۶﴾ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ أُبْعَثُونَ ﴿۸۶﴾ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿۸۷﴾ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿۸۸﴾ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَا أُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۸۹﴾ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿۹۰﴾

﴿۷۸﴾ وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿۷۸﴾ بىگومان نەفرىن لىكەردن و دوور خستەۋەت لە رەحمەتى من بەردەۋامە ھەتا رۆزى قىامەت. ﴿۷۹﴾ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ أُبْعَثُونَ ﴿۷۹﴾ شەيتان وتى: خودايە! مۆلەتم بەدە تا رۆزى قىامەت و زىندوبوونەۋە مەمكوزە، با ژيانەم بەردەۋام بى، ئەم داۋايەى كەرد بۇ ئەۋەى وەسۋەسە بختە دلى ئادەم و نەۋەكانىيەۋە، تۆلە لە ئادەم بكا تەۋە لەسەر ئەۋەى بو تە ھۆكارى دورخستەۋەى لە رەحمەتى خودا، نەۋەكانى گومرا بكا.

﴿۸۰﴾ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿۸۰﴾ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿۸۰﴾ پەروردگار ھەرموۋى: ئەتۆ مۆلەتدراۋى، بە زىندوبىي بەمىنەۋە تا ئەو رۆژەى خودا قىامەت ھەلدەستىنى، تا رۆزى دىيارىكراۋ چى دەكەى بىكە. ﴿۸۱﴾ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَا أُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۸۱﴾ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿۸۱﴾ شەيتان وتى: خودايە سوئندەم بە شكۆمەندى و بالادەستىت ھەموو ئادەمىزاد گومرا دەكەم بەم شىۋە تاوان و شەھەۋاتيان لە پىش چاۋ جوان

دهكهم، گومان و شوبهه دهخه مه سهر دل و دمرونیان، سهریان لی دهشیوینم، مه گهر نهوانه یان: که زور دلسوزو راستان، توفیقت داو و له گومرایی پاراستوتن.

پهرومردگار و دلامی دایه وه، ﴿قَالَ﴾ فهرمووی ﴿فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقُولُ﴾. ﴿لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَبَعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ﴾^{۸۵} نه من حهقم، یان حهق له منه و دیه: دوزخ پر بکه م له شهیتان و شوینکه و توانی، ههرکه سی به گوئی شهیتان بکاو پابه ندی فهرمان و جله و گریه کانی بی، نه وه دوزخ جیگایه تی، دوزخیان لی دههاخنم.

﴿قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ﴾ نهی پیغه مبه ر! به و موشریکانه ی قورمیش بلی: من له سهر بانگه وازی کردنم بو تان داوی کرئ ناکه م، نه من نیگا و سروشم له خوداوه بو دیو به نیوهی راده گه یه نم، درو بوختان به دهم خوداوه هه ثابته ستم، هیچ شتیک له خووه نالیم و بانگه وازی تان ناکه م بو شتیک خودا فهرمانی پی نه کردیم.

﴿إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ﴾ نه م قورنانه جگه له وهی که ناموزگاریه بو ناده میزاد به گشتی و نامه ی هیدایه ته بو هه موو عالمه هیچی تر نیه، په یامی رزگاریه بو هه موو ناده میزاد و جندوکه. ﴿وَتَعْلَمَنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ﴾ نهی بی بر وایان پاش ماومه کی تر هه وال و راستی نه م قورنانه دمزان، بو تان دمردکه وهی نه وهی پیتان ده لی راسته و دپته جی، جا یان پاش مردن نه و راستیه یان بو دمردکه وهی یان روژی قیامت.

کوتایی سوره تی ص

سوره تی (الزمر)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ﴾ نه م کتیب به رزو پیرو و به فهره: که قورنانه له خودا بالادست و کاربه جیوه نازل بووه، خودایه ک به خه لات بو پیغه مبه ری خوئی

قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقُولُ ﴿۸۵﴾ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَبَعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۸۶﴾ قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ﴿۸۷﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿۸۸﴾ وَتَعْلَمَنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ ﴿۸۹﴾

سورة الزمر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿۱﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿۲﴾ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَمَّارٌ ﴿۳﴾ لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَأَصْطَفَىٰ مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ سُبْحَنَهُ هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿۴﴾ خَالِقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَقِّ يُكَوِّرُ أَلْفًا عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ أَلْفًا عَلَى أَلْفٍ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴿۵﴾

ناردویه تی: که به سهر هه موو شتیک دا دست رویشتو هه موو کاریکی له جی خوئی دایه.

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ﴾ نیمه نازلان کردوه بو سهر تو نهی موحه ممد قورنان: که حهقه و له حهقه وه نازل بووه بو چه سپاندنی حهقه و ناوهر و کی حهقه. داوی یه کتاپه رستی دهکاو تا کوته نهایی خودا ده چه سپینی، به لگه له سهر راستی هاتنی قیامت دهینیتته وه، جو ره ها نه حکام و یاسای شهرعی و کو مه لایه تی تیدان نه گهر پهیره ویان بکرئ مایه ی سهر فرازی زبانی دونیا و قیامت. ﴿فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ﴾ تا کو ته نهایی خودا به چه سپینه، هاو دلی بو دامه نی، بانگه وازی ناده میزاد بکه بو یه کتاپه رستی و خوداناسین، نه و میان تی بگه یه نه: که جگه له خودا که س شیاوی په رستش بو کردن نیه.

﴿أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ﴾ ناگادار به و بزانه عبادت و طاعتی دلسوزانه ههر بو خودایه، نایینی راست و په سهند

تهنها یه کتابهرستییه و بهس! جگه له ئایینی نیسلام
 کهلهسر بنه‌مای یه کتابهرستی و بپروا به پیغه‌مبه‌ریتی و
 هاتنی روژی قیامت دامه‌زراوه، هیچ نایینیکی تر دوا هاتنی
 نیسلام به‌سند نیه و قیول ناکری. ﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ
 أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُوا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى﴾ نهو موشریکانه: که
 جگه له خودا چهند بت و سه‌نه‌میکیان دیاری کردوه
 به‌رستشیان بو نه‌نجام دده‌ن و ده‌لین نی‌مه بو نه‌وه
 ده‌یان‌به‌رستین له خودامان نزیک بکه‌نه‌وه له کاتی
 پی‌ویستی‌دا شه‌فاعه‌تمان بو بکه‌ن، نه‌وانه سه‌ره‌نجامیان
 سامناکه و تووشی سزای سه‌خت و دژوار ده‌بن. ﴿إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ
 بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾ خودا روژی قیامت بریاری
 یه‌کالا‌که‌ره‌وه دده‌ا له نیوان په‌په‌روکارانی نایینه‌کان و کی‌شه‌و
 نیزاعیان به‌ کو‌تا ده‌هینی و هر که‌سه به‌ گویره‌ی بیروباومرو
 کارو کرده‌وی ژبانی دونیای سزاو پاداش و مرده‌گریته‌وه.
 خودا‌به‌رستانی دلسوز بو به‌هه‌شت به‌ری ده‌کری‌ن و
 موشریکه‌کانیش تور دده‌ری‌نه ناو دۆزه‌خه‌وه. ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا
 يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾ بی‌گومان خودا که‌سیک شارده‌ای
 ئایینی نیسلام ناکاو ته‌وفیقی نادا هیدایه‌ت و مرگیری و حق
 بناسن. نه‌گهر نه‌و بوختان له‌سر خودا هه‌لبه‌ستی و بلی؛
 فریشه‌ کچی خودان و به‌کان شه‌فاعه‌تیا لای خودا قیووله،
 هه‌رکه‌سیک نه‌وه بیروباومری بی‌و به‌بی به‌لگه‌ی عه‌قلی و
 نه‌قلی روچوو بی له‌و کو‌فرو بی‌دینی‌یه‌دا هه‌رگیز خودا
 هیدایه‌تی نادا. ﴿لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَاصْطَفَىٰ مِمَّا يَخْلُقُ
 مَا يَشَاءُ﴾ نه‌گهر خودا بی‌ویستایه‌ مندالی بو خو‌ی دابنی، به
 ویستی خو‌ی هه‌لی ده‌بژاردو باشترین مندالی بو خو‌ی داده‌نا،
 واته‌ کو‌ری هه‌ل‌ده‌بژارد نه‌ک کچ و ده‌کو نه‌وان ده‌لین، جا خو‌
 ناگو‌نجی مه‌خلوق مندالی به‌دی‌هینه‌ر بی، که‌وابی خودا هیچ
 مندالی نیه، نه‌ کچی هه‌یه‌و نه‌ کو‌ر ﴿سُبْحَانَهُ هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ
 الْقَهَّارُ﴾ پاک و مونه‌زه‌هه خودا له‌وه مندالی هه‌بی، خودا
 تاک‌وته‌نهاو بالاده‌ست و شکۆمه‌نده، هه‌موو که‌س ناتاجی
 نه‌ون و پی‌ویستیان به‌ نازو نی‌عه‌مه‌تی نه‌و هه‌یه‌و خودا ناتاجی
 هیچ شتی‌ک نیه، هه‌موو شتی‌ک گهر‌دنکه‌چ و ژیرباری نه‌وه،
 هیچ شتی‌ک نیه به‌سر نه‌ودا بالاده‌ست بی.

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَأَنزَلَ لَكُمْ
 مِنْ الْأَنْعَامِ ثَمَنِيَّةً أَزْوَاجًا يَخْلُقْكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ
 خَلْقًا مِنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ
 الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ قَآئِنْ نَضَّرْتُمْ خَشْرَةً ﴿٦﴾ إِنَّكُمْ تُرْجَعُونَ
 إِلَى اللَّهِ عِنيَّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا وَرِضَا
 لَكُمْ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِنْ رَيْتُمْ مُرْجِعَكُمْ
 فَيُنْفِثُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾
 ﴿وَإِذَا مَسَّ الْأُنثَىٰ مِنْ ضُرِّ دَعَارٍ أَوْ مَبِيٍّ أَوْ إِذَا أَخَوُلَهُ
 نِعْمَةٌ مِنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَندَادًا
 لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ
 النَّارِ ﴿٨﴾ أَمِنْ هُوَ قُنَيْتٌ أَمَّا الْيَلِيلُ سَاجِدًا وَقَآئِمًا يَخْضَرُ
 الْآخِرَةَ وَبِرْجَآءِ رَحْمَةِ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ
 لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٩﴾ قُلْ يَعْبَادُ الَّذِينَ
 ءَامَنُوا أَنْفُسَهُمْ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ
 وَأَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةٌ إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّادِقُونَ أَجْرَهُمْ بِحَسَبِ

﴿خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ﴾ خودا ناسمانه‌کان و زه‌وی
 به‌و شی‌وه ریک‌وپیک و تو‌که‌می‌یه به‌دی هینان، له‌سر
 حه‌ق و راستی دایمه‌زراندون، به‌ حه‌ق به‌ری‌ودیان ده‌باو به
 بی‌ه‌وده دروستی نه‌کردون، مه‌به‌ست له دروست کردنیان‌دا
 هه‌یه‌و به‌ خو‌رایی نه‌هاتو‌ونه دی، نه‌و بو‌ونه‌ومره هه‌مووی
 نیشانه‌ی هه‌بوونی خودایه‌کی تاک‌وته‌نهاو خاوه‌ن ده‌سه‌لاته.
 ﴿يُكْوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكْوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ﴾ شه‌و روژ
 داده‌پو‌شی و روژیش شه‌و داده‌پو‌شی، هه‌ریه‌کی له شه‌وو روژ
 جی‌گی‌ای نه‌وی تریان ده‌گریته‌وه، شه‌و روناکی روژ لاده‌باو
 روژیش تاریکی شه‌و راده‌مائی، واته‌ به‌ شوین یه‌کتر‌دا دین و
 ده‌چن و هه‌ریه‌که‌یان وه‌دو نه‌وی تریان ده‌که‌وئ و به
 دو‌یه‌وه‌یه‌تی. ﴿وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ
 مُّسَمًّى﴾ په‌رومردگار خو‌رو مانگی ژیربار کردون، به‌ ویستی
 خو‌ی ده‌یان‌هینی و ده‌یان‌با، هه‌ریه‌که‌یان له‌مه‌دا رو جه‌مسهری
 خو‌ی‌دا دی‌و ده‌چن و هه‌لسو‌رانی خو‌ی نه‌نجام دده‌ا تا نه‌و
 کاته‌ی خودا بو‌ی دیاری کردوون و کو‌تایی دویا دی‌و قیامت

راده‌بی. ﴿أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ﴾ ناگادار ببینه‌وه، بیر له مه‌خلوقاتی ئەو خودا تاك‌وته‌نهاو خاوم‌ن دمه‌سه‌لاته بکه‌نه‌وه، بزائن: که ئەو خودایه و پیرای به توانایی و بالادستی به‌و شیوه ره‌هایه، زور تاوانپوش و لیخوش‌بوه ره‌حه‌مت و فه‌ضلی به‌رفراوان و چاکه‌ی بی سنووره.

﴿خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ جَعَلَ مِنْهُ زَوْجَهَا﴾ به‌لگه‌یه‌کی تر له‌سه‌ر تاك‌وته‌نهایی خوداو دمه‌سه‌لاتی ره‌های ئەوه‌یه: که ئیوه‌ی ئاده‌میزادی له تاقه نه‌فسیک که باوه ئاده‌مه به‌دی هی‌ناوه، پاشان له ره‌گه‌زی ئاده‌م، دایه هم‌وای دروست کرد، له‌م دوکه‌مه‌سه ئەو هه‌موو جوړه ره‌گه‌زه‌ی ئاده‌میزادی خست‌وته‌وه، که هه‌ریه‌که‌یان بیرو بوجون و شیوه روخسارو فه‌لافه‌تی تایبه‌تی خو‌ی هه‌یه، هه‌ر تاقمه‌و به زمانیک ناخاوتن ده‌که‌ن. ﴿وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ الْأَنْعَامِ ثَمَانِيَةَ أَزْوَاجٍ﴾ هه‌روه‌ها په‌رومردگار بۆ سودی ئیوه‌ی بریار داوه هه‌شت جوړ نازه‌لی بۆ ژیربار کردون و نیعه‌مه‌تی‌که پی‌ی به‌خشیون. ﴿يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ﴾ په‌رومردگار سه‌رمتای په‌یدابونتان له سکی دایکتان دا نه‌نجام دده‌ا، قوناغ به قوناغ ئیوه په‌رومرد ده‌کا، له سه‌رمتادا دلۆپه ناویکن و دوایی دمتانکاته زارۆله و نه‌مجار دمتانکاته گوشتپاره و پاشان ئەو ده‌بیته ئیسقان و نه‌مجار به گوشت ئیسقانه‌کانتان داده‌په‌وشی، ده‌مارو نامیره‌کانی تری جه‌سته‌تان دروست ده‌کا، نه‌مجار گیانتان به به‌ردا ده‌کا و شیوه روخساری ئاده‌میزاد و مرده‌گرن، نه‌م قوناغانه‌تان پی‌ی ده‌برئ و ئەو گوړانکارپانه‌تان تی‌دا نه‌نجام دده‌ا هی‌ستا ئیوه له ناو سێ تارکایی‌دان، تاریکایی پی‌ستی سک، تاریکایی په‌رده‌ی ره‌حم، تاریکایی په‌رده‌ی (المنباری) وخه‌ربوونی! ﴿ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآلَىٰ تُصْرَفُونَ﴾ ئەو خودایه‌ی ناسمانه‌کان و زه‌وی به‌دی هی‌ناوه، ئاده‌میزادی به‌و شیوه دروست کردوه، هه‌روه‌ها باقی زینده‌ومرانی تری به‌دی‌هی‌ناون ئەوه په‌رومردگاری حه‌قیقی و خودای خاوه‌ن دمه‌سه‌لات و ره‌حم و به‌زه‌یی‌یه، خودایه‌کی تاك‌وته‌نهاو فه‌رمانپه‌روا خاوه‌نی دونیا و قیامه‌ته، خاوه‌نی به‌هه‌شتی پان و به‌رینه بۆ خوداپه‌رستان و دۆزه‌خی قول و ناخوشی بریار داوه بۆ

بی‌بروایان، سه‌لته‌نه‌تی حه‌قیقی هه‌ربۆ ئەوه و هیچ خودای تر نین جگه له ئەو، هه‌ر ئەو شیای عیبادت بۆکردنه، ئەدی ئیوه به ج عه‌ق‌لیک پشت له په‌رستنی ئەو خودایه ده‌که‌ن؟ روده‌که‌نه بت‌په‌رستی، چۆن رێگه به خۆتان دده‌ن ئەو کاره بی‌جایی به‌که‌ن.

﴿إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ﴾ ئەگه‌ر ئیوه پاش ناردنێ پی‌غه‌مبه‌ر بۆ سه‌رتان و راگه‌یاندنێ په‌یامی حه‌ق پی‌تان و هی‌نانه‌وه‌ی ئەو هه‌موو به‌لگه‌و ده‌لیله بۆتان، هه‌ر بروا نه‌که‌ن و ئیمان به تاك‌وته‌نهایی و خودایه‌تی نه‌هین، ئەوه خودا ج زیانیکی لی‌ ناکه‌وی. ﴿وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ﴾ هه‌رگیز خودا رازی نیه به‌نده‌کانی کافر بن، قه‌ت فه‌رمان به ئاده‌میزاد نا‌کا کافر ببی. ﴿وَأَنْ تَشْكُرُوا يَرْضَاهُ لَكُمْ﴾ ئەگه‌ر ئیوه سوپاسی خودا بکه‌ن له‌سه‌ر نیعه‌مه‌ته‌کانی، له‌و شوکرو سوپاسه‌تان رازی‌یه و پی‌ی خو‌شه، چونکه خودا به فه‌ضل و گه‌وره‌یی خو‌ی هه‌میشه بیروباومرو کرده‌وه‌یه‌کی پی‌ی خو‌شه بی‌ته‌ه‌ی به‌خته‌ومری ئاده‌میزاد له دونیا و قیامه‌ت دا. نه‌مجار په‌رومردگار بنه‌مای به‌رپرسیاریه‌تی فه‌ردیی‌دیاری ده‌کا و ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ﴾ هیچ که‌سیک تاوانی یه‌کیکی تر هه‌لناگری، هه‌رکه‌سه له کرده‌وه‌ی خو‌ی به‌رپرسیاره‌و به‌ گویره‌ی کرده‌وه‌کانی سزاو پاداش و مرده‌گریته‌وه. ﴿ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ واته: پاش به‌سه‌ر بردنی ژیا‌نی دونیاتان بۆ لای خودا ده‌گه‌رپنه‌وه هه‌والی کرده‌وه‌کانتان دده‌اتی، خیر بن یا شه‌ر بن زور بن یان که‌م بن به‌ره‌و روپان ده‌بنه‌وه.

﴿وَإِذَا مَسَّ الْأَلْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِنْهُ نِسِيًّا مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَتَدَادًا لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ﴾ نه‌مه ته‌عبیره له بی‌باری کافه‌رکان و را‌پاییان، هه‌رده‌مه به شیوه‌یه‌ک په‌رستش نه‌نجام دده‌ن، ئەگه‌ر بابای کافر توشی نه‌خوشی و هه‌زاری و ته‌نگ‌وچه‌له‌مه‌یه‌ک بوو، ترس‌وناره‌حه‌تی‌یه‌کی هاته‌به‌ر له ناخه‌وه هاوار ده‌کاته خوداو لی‌ی ده‌پارپته‌وه‌و داوا ده‌کا خودا رزگاری بکا، پاشان که خودا نازونیه‌مه‌تیکی پی‌ی به‌خشی، نه‌خوشی و نا‌په‌حه‌تی له‌سه‌ر لایه‌رد، ترس و بیمی لی‌ ره‌وانده‌وه، هه‌لویستی پی‌شووی له‌بیر

دهجیتتهوه، نهو خودا حهقو خاومن دهسهلاته ناناسی: که لهوه پێش هاواری لی کردوهو لی پاراومتهوه، هاومل بۆ خودا دادهنی، له جیاتى نهوهی بهندیایهتی بۆ خودا بکا، بتهپرستی پهپهروه دهکا، بۆ نهوهی له ناکاما ریبازی خوداپهسندی لی گوم ببی، خه لکی تریش گومرا بکا، یه کتابهپرستی و خوداناسییان لی بشیوینی، نایینی نیسلامیان له پێش چاو ناشیرین بکا؛ ﴿قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ﴾ نهی پیغه مبهرا بهوانه بلن: نهی نادهمیزاد به کوفری خوتهوه رابویرهو کهمیک ژیان بهسهر بهره، یان بۆ ماومهکی کهم، درێژه به ژیان بده، بیگومان ژیاى دنیا هه رچهنده درێژ بى کهمخایه نهو زوو بهسهر دهچى، مردن یه خهت پى دهگرئو دهجیته ژیاى قیامهتهوه، نهو کاته تو له پیری دۆزهخیانی و دهخرییه ناو ناگرهوه، بۆ ههتا هتایه تییدا ده مینیتتهوه.

﴿أَمِنْ هُوَ قَائِلٌ أَنَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَيَرْجُو رَحْمَةَ رَبِّهِ﴾ نایا نهو کافرو گیل که ززابه باشهرو سه ره نهجای به خته ومتره، یان موسولمانی راستالی خوداپه رست، نهو کهسهی گهر دنکه چی فه رمانی خودایه و به شهوو رۆژ نوێژ ده کاو له خودا دهپارێتهوه و سوژده و رکوعی به خشوع و ریک و پیک نه انجام دهدا، له سزای دۆزهخ دهترس و به هومیدی رهحهتی خودایه، هه میسه له نیوان خۆف و رهجادا ژیان به سه ردهبا. ﴿قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ﴾ پێیان بلن نایا زاناو نهزان چون یهکن؟ نه خیر هه رگیز نهوانه ی زانا و ده کوو نه زانا نین و بهرامبهری ناکرین؛ نه وه کوو به نایاتی خودا په ندنامیز دهبی و تیان ده فکرو و لێیان ورد ده بیتهوه نیلا که سانیک؛ که خاومنی عه قلی ته و اوو هوش و فامن. هه ر زانا یان جودا وازی نیوان زاناو نهزان دهکن.

﴿قُلْ يَا عِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمْ﴾ نهی پیغه مبهرا به بندهکانم رابگهیه نهو بلن: نهی به بندهکانی خودا؛ نهوانه تان که بهرو اتان به تاک و ته نهایی خودا ههیه نیسلام به پهپهرو پرۆگرامی خۆتان دهزانن: خۆتان له سزای سهختی خوداتان بپارێزن. ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ﴾ ههیه بۆ

قُلْ إِنِّي أَمَرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿١١﴾ وَأَمَرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٢﴾ قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٣﴾ قُلْ اللَّهُ أَعْبُدْهُ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ﴿١٤﴾ فَأَعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخَسِرَانِ الْمُمِينُ ﴿١٥﴾ لَهُمْ مِنْ قُرُونِهِمْ ثَلَاثُونَ أَلْفًا وَمِنْ تَحْتِهِمْ ثَلَاثُ ذُرِّيَّاتٍ ذَلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهَ بِهِ عِبَادَهُ يَمِيعًا فَاتَّقُوا اللَّهَ ﴿١٦﴾ وَالَّذِينَ أَجْتَنَبُوا الطُّغُوتَ أَنْ يَبْسُودُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْبَاسِرُ فَبَشِّرْ عِبَادَ ﴿١٧﴾ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿١٨﴾ أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُتَّقِدُ فِي النَّارِ ﴿١٩﴾ لَكِنَّ الَّذِينَ أَنْفَعُوا رَهْمَهُمْ لَمْ عُرِفْ مِنْ قَوْفِهَا عُرِفَ مَبْنِيَّةٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَعَدَّ اللَّهُ لَا يَخْلِفُ اللَّهُ الْوَعْدَ ﴿٢٠﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنْبِيعٌ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا أَلْوَنُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُطْلًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٢١﴾

نهوانه ی له ژیاى دنیا یان دا چاکه کارو کار په سهندن، پاداشی چاکه؛ که بریتیه: له له شساعی و سه رفرازی و شکومهندی و دهسته به ربوونی بالادهستی و سه رفرازی له دنیا داو پاداشی به ههشت و رزاهه ندی خودا که له هه موو نیعه ته کانی قیامت به نرخه. هینانی رسته ی ﴿قل یا عباد﴾ له جیاتى ﴿قل لعلباد﴾ نامازیه بهوه؛ که نایین نایینی خودایه و پیغه مبهرا ﴿تقوا﴾ ته نها راگه پی نه ره و بهس. نه گینا خو ناده میزاد بهنده ی پیغه مبهرا نین تا رسته ی ﴿قل یا عباد...﴾ یان ناراسته بکا. هینانی وشه ی ﴿حسنة﴾ له نایه ته که دا به نه کیره یی بۆ ته عظیمه. ﴿وَأَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةٌ﴾ نه گهر نه تان توانی له ولایتیکدا به راشکاوی و نازادی بهندیایه تی خودا بکه، نهو ولاته به جی بیلن و برۆنه شوینیک؛ که بتوان به نازادی خوداپه رستی خۆتان بکه، زهوی به رفراوانه. ﴿إِنَّمَا يُرَفِي الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ نهو ده کوو په رومردگار پاداشی کوچه رانی خاومن سهبرو نارام ده داته وه له پاداشی نه ودها؛ که له پیناو نایینی خودادا ولاتیان جی هیشتوه و له زی دو نیشتمان و خزم و

کەس و کار دابراون نیللا: کە پاداشیان دەداتەو و پاداشە کە بەهەشتی رازا و دیو، ناز و نیعمەتی بەهەشتیش بێ سنوور و برانەوی نیە. پێوانە و کێشانە ناکرێ، کەس نیە بتوانێ هەژماری بکا.

﴿قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصاً لَهُ الدِّينَ﴾ نەو و کوو من فەرمانم پێکراوە، نیللا: کە فەرمانم پێکراوە: کە بەندایەتی خودا بکەم بە ئیخلاص و دڵسۆزییەو نەرکەکانی سەرشانم بەجێ بهێنم، کەس نەکەم بە هاوێ و هاوشانی، لە خوداپەرستی دا رییابازی ردچاو نەکەم.

﴿وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ﴾ پێیان بلێ: من فەرمانم پێکراوە: کە یەکەم موسوڵمان و خوداپەرستی ئەم نەتەو دیە بێ، یەکەم کەس بێ: کە پێچەوانەی ئایینی ناحەق هەئس و کەوت بکەم، دژی بێپەرستی بووستم و یەکەم کەس بێ: کە بە دڵسۆزی بەندایەتی خودا بکەم.

﴿قُلْ﴾ ئەو پێغەمبەر پێیان بلێ: ﴿إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ﴾ من دەترسم ئەگەر لە خودای خۆم یاخی بێ تووشی سزای رۆژێکی سامناک بێم، ترسی ئەو و هەیه خودا لە تۆڵە سەرپێچیکردنم دا تووشی سزای سەختی رۆژی قیامەتم بکا، دەی دەبێ ئێوە زیاتر ترستان هەبێ.

﴿قُلِ اللَّهُ أَعْبُدْ مُخْلِصاً لَهُ دِينِي﴾ ئەو پێغەمبەر! بۆیان دوپات بکەرەو و پێیان بلێ: من بەندایەتی هەر بۆ خودا دەکەم و بە دڵسۆزی ئایینی خۆم پەپرەو دەکەم. ﴿فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ﴾ ئێوە بە ئارمزی خۆتان جگە لە خودا کێ دەپەرستن بێپرستن، لەو بەو لاوە لە رۆژی قیامەت دا سزاو پادەشی کردەو و کانتان و مردەگرنەو، بۆتان دەرەدەوێ چەند بە هەلەچوو خەسارتمەندن، خۆتان تووشی ج تەنگ و چەلەمەو دمری سەریە کە کردو، وەلێ ئەو کاتە هیچ شتێک دادتان ناداو هیچ شتێک فریاتان ناکەوێ. ﴿قُلْ: إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ﴾ ئەو پێغەمبەر! پێیان بلێ: خەسارتمەندی تەواوو مالتوێران لە دنیاو قیامەت دا ئەوانەن: کە خۆیان لە دەست

داو، خۆیان دۆراندو، بە گومرایی و هاوێلدانان بۆ خودا خۆیان موستەحەقی عەزابی دۆزەخ کردو، مال و منداڵ و شوێنکە و توانیان بە هیلە کە بردو، رۆژی قیامەت خۆیان و شوێنکە و توانیان شیای عەزابی دۆزەخ کردو، بۆ هەتاهەتایە تێیدا دەمێننەو، چونکە ئەوانیشیان وەکوو خۆیان گومرا کردو، ئەمەش خەسارتمەندیی و خۆ لە دەستدانی تەواوو هیچ خەسارتمەندییە کە لەو گەورەتر نیە و بە هیچ شتێک بۆیان قەرەبوو ناکرێتەو. ئەمجار حال و وەزعی ناو دۆزەخیان دیاری دەکا و دەفەرموێ: ﴿لَهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ﴾ ئەوانە لە ژوور سەریانەو تەبەقی ناگری چین لە سەرجینیان هەیه، لە ژێریانە هەمدیسان، واتە: لە هەموو لایە کەو و ناگر دەورە داو و شەش لایان ناگری دۆزەخە. ﴿ذَلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهَ بِ عِبَادِهِ يَا عِبَادِ فَاتَّقُون﴾ ئەو عەزابه بەئێش و سامناکیە خودا بەندەکانی پێ دەترسێنێ، ئەو و روداوێکە نەهاتنی نیە و هەر دێ. بۆیە پێویستە ئادەمیزاد بە هەندی و مەرگرن و لێی بترسن، خۆیان لە تاوان و سەرپێچیکردن بپارێزن، ئەو بەندەکانم بترسن لە عەزابه تۆڵەم، ئاگاتان لە خۆتان بێ، خۆتان تووشی ئەو سزا سامناکیە مەکەن.. ﴿وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَى﴾ ئەوانە پێشت دەکەنە بێپرستی و بە قەسە شەیتان ناکەن، رو دەکەنە خوداپەرستی و بە دڵسۆزی عیبادهتی خودا دەکەن، ئەوانە مزگینێ بێ لێیان: کە پاداشی گەورەیان دەدرێتەو؛ کە بریتییە لە بەهەشتی رازاوە. ﴿فَبَشِّرْ عِبَادِ﴾ ﴿الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ﴾ ئەو پێغەمبەر! موزدە بدە موزدە بەهەشت بەو بەندانەم بدە: کە گوێ لە قەسە حەق دەگرن و قورئان و وتەکانی پێغەمبەر دەبێسن و تێیان دەکەن و جوداوازی نیوان قەسە حەق و حەقەر دەکەن، دزمان ئەمە جوانەو ئەو جوانترە، شوێن جوانترە کە دەکەن، باشترە کە ئەنجام دەدەن. ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ﴾ ئەوانە ئەو و روشتیانەو ئەو و نەتە تێگەشتوون جوداوازی نیوان جوان و جوانتر دەکەن، شوێن حەقەرە کە دەکەن، ئەوانە خودا شارمزی کردون بۆ رییازی راست و لە دنیاو قیامەت دا سەرفرازان و خاوەنی عەقڵ و ناومزی

ته واونو سروشت پاك و به خو جاراوون.

﴿۱۹﴾ أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَلْتُمْتَقِدَ مَنْ فِي النَّارِ ۚ نَهَى بِيَغْه مبهرا! نایا تو بیت وایه کار به دهستی ناده میزادانی؟ تو بیت وایه که سیك بریاری عه زابی بو درابی، تو دمتوانی له عه زابی دۆزهخ رزگاری بکهی؟ نه خهیر تو ته نه را که یاندنت له سهره و بهس هیدايهت و گه یاندن به حق به دهست خودایه، که وایی تو نهی موحه مهده به وه غه مناك مه به: که نه ته و دهکت پشت له بانگه وازی به که ته هله ده که نه و نیمانت پی ناهینن، نه وانه نه هلی گومراو سهر لی تیکچوون، که سیك به سروشت گومرا بی و ناماده باشی نیمانه نیانی تیدا نه بی نه تو ناتوانی هیدايهت به دی.

﴿۲۰﴾ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ غُرَفٌ مِّنْ فَوْقِهَا غُرَفٌ مَّبْنِيَّةٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَعَدَ اللَّهُ لَا يَخْلِفُ اللَّهُ الْمِيعَادَ ۚ واته: به لام نه وانهی خو یان له عه زابی خودا پاراستوو به وه: که به دلسوزی خودا به رستیان کردوه، نه که کانی سهرشانیان به گویره توانا نه نجام داوه، خو یان له تاوان و سته مکاری دوور خستوته وه، نه وانه له به هه شتی رازاوده هه صرو باله خانهی به رزو بلند و قات قات و دیکور جوان و نه خش و نیگار تیدا دروستکراویان هه، به ژیر نه و دارو دره ختانه دا جوگا و جو بار ده کشین و ونددی تر خوشی و هه واسازی به شوینه کانیان ده به خشن، نه و به هه شته رازاوه به هه مو خوشی به کانیه وه و سهرباری هه مویان رمزامه ندی خودا، واده به لینی خودایه بو موسولمانان و پییان ده به خشی، واده به لینی خودا شپاشکه زبونه و دیان تیدا نیه، ههر و هکوو چو هه ره شه کانی شی دینه جی و گومان له هاتنیان دا نیه.

﴿۲۱﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنَابِيعَ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهيجُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُطَامًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِأُولِي الْأَلْبَابِ ۚ به روه ردگار جوانترین که لامی نازل کردوه، که بریتی به له قورنانی پیروزو پر فهر و به ره که ته و خاوهن سودی گشتی و تایبه تی. هؤکاری به خته و مری زبانی دنیا و قیامت. قورن نامیه که هه ندیکی له هه ندیکی ده چی، جوانی دارشتنی و کورتچی و

أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِّنْ رَبِّهِ ۚ قَوْلٌ لِّلنَّفْسِئَةِ قُلُوبُهُمْ مِّنْ ذِكْرِ اللَّهِ أَوْلَتْكَ فِي صَلَاتِ مُبِينٍ ﴿۲۲﴾ اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَتَابِي نَقَشَرُ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ يَهْدِي بِهِ ۚ مَن يَشَاءُ ۚ وَمَن يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ ﴿۲۳﴾ أَفَمَن يَتَّبِعِ بَوَاجِهِ ۚ سَوَاءٌ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿۲۴﴾ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَانْتَبَهُمُ الْعَذَابُ مِن حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۲۵﴾ فَأَذَاقَهُمُ اللَّهُ الْفِرْيَ فِي الْحَيَوةِ الدُّنْيَا وَالْعَذَابِ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۲۶﴾ وَلَقَدْ صَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ مِن كُلِّ مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۲۷﴾ قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۲۸﴾ صَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَّجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِّرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا أَلْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۲۹﴾ إِنَّكَ مِثٌ وَلِيهِمْ مِّثُونَ ﴿۳۰﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عِندَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿۳۱﴾

سهرشاسای له یه که ده چی، له ره وانی و پاراوی دا، له به لا غمت و فه صاحته دا لیك ده چی، چیرۆکه کانی تیدا دووباره ده بنه وه، به نده و ناموزگاری، فه رمان جله وگیری واده و به لینی، هه ره شه و ترساندن دووباره و سباره ده بنه وه. هه رجاره به شیوه یه که و ههر حله به جوړیک نه و مهفه و ومانه دهره دهری و ناراسته یان ده کا، تیکرار و دووباره بوونه وه که به رهنگی که خوینه رو بینر لی و مرز نابن، سه د جار نایه تیک ده خوینی وه جار له دوی جار کاریگه رترده و هه ست هه ژین تره. له هه ندی شوین دا دل کیش ده کا و ده یخاته بهر ریژنه ی هیوا و نه مهل، له هه ندی جاریش دل داخورپینی و وه له رزه ی دینی.

﴿۲۲﴾ أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِّنْ رَبِّهِ ۚ نایا که سیك خودا سینگی فراوان کرد بی بو نایینی نیسلام و قبوولی کرد بی و به هیدايهت نه و، به هره مه ند بووبی، به هوی نه و هیدايهت وه به رچاو رون و ناسوی بیرو و بوچونی روناك بووبی و به حق گه بیشت بی و به نووری مه عریضه ت شاد بووبی. و هکوو که سیك وایه دل ره ق و به رچاو ته نگ و

گومرپیه و له پېړی گومرپایانه.

﴿۲۴﴾ أَفَمَنْ يَتَّقِي بِوَجْهِهِ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ واته: نایا کهسټک به دهست و قاچ به سترای بهر و رو بخړیته ناو ناگری دوزدهخوه، له ناو ناگردا هیچ شتیکی دهست نه کهوئ خوی پئ له ناگر بپاریزئ جگه له دهم وچاوی، به دهم وچاوی خو له ناگر بپاریزئ نایا نهو کهسه وککو کهسټک وایه: که له روژی قیامتدا بهردی ساردو گهرمی بهرپیان نهیوه هیچ ناخویشی و نارهحتی توش نهیوه. پښوېستی به هیچ نه ندامیکی نهی: که خوی پئ له ناگر بپاریزئ، به لکوه له هموو شتیک دهرچوبی، دل نارام و تهردهماخ، کهیف خوښ و بهرچاو رون له بههشتدا رابویرئ و له زمت بچیزئ، نایا نه دوو کهسه وککو یهک وهان؟! نه خهیر یهکسان نین و هاوتهرازو نین. ﴿وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ: ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ﴾ به سته مکاران دهگوترئ: سزای تاوانه کانتان بچیزن، نهو کردهوانه له ژبانی دونیادا نه نجامتان داوون و په زمه ندهتان کردون، نیستا پاداشه که بیان و مربرگرنه وه!! ﴿كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَآتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ﴾ ۲۵ ﴿فَإِذَا فَعَلَهُمُ اللَّهُ الْحَزَنَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْعَذَابِ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾ ۲۶ هندی له گهل و نه ته وه پېشیننه کان پېغه مبه رانی خویان به درو خسته وه، په یامه که بیان ره تکرده وه، نیتر خودا به هوئی تاوانی بئ توبه یان به هیلاکی بردن، به جوړیک عه زابی بو هینان و له کاتیکدا تیکیه وه پېچان: که چاومروانی نهو عه زابه نه بوون، بئ ناگا سهرگهرمی تاوانکردن بوون و هیچ ترسی هاتنی عه زابی نه بوو، نیتر خودا سزای توندی بو ناردن و نازاری بئ ره زای پئ چه شتن، ریسواو داماوی کردن، تووشی بومه له رزه و ره شه بای سهختی دژوارو کوشتن و برپن و دیلو و جوړه ها ناخویشی تری کردن. بیگومان سزای قیامت زور لهو سزایه یان سهخترو دژوار تهره، نه گهر بیانزانیایه و به گویره زانیاری هه لک وکوتیان بکردایه نه و دیان دهرانی خویان لئ ده پاراست.

﴿۲۷﴾ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾ بیگومان لهم قورنانه پیروزه دا ههر په ندو نه زیله و ناموژگارییه که پښوېست بئ هینا ومانه ته وه، ههر شتیک بو

گومروا سهرلیشیواو بی.؟ ﴿قَوْلٍ لِلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ أَوْلَيْكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ﴾ عه زابی سهخت و دژوار یان ناخوشتین شیوی دوزخ بو نه وانه یه به یادی خودا دلیان نه رم نابئ و به نه سیخته و ناموژگاری و دهوښ خو نایه نه وه و تنناگن، نه وانه دلره قو رئ لئ گوم بوون، به ناشکرا گومرپیان پښو دپاره.

﴿۲۸﴾ اللَّهُ نَزَلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُثَابَهَا مَثَابِي نَفْسُهُمْ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ﴾ په رومردگار جوانترین کهلامی نازل کردوه، که بریتیه له قورنانی پیروزو پر فهر و بهر دهکت و خاوم سودی گشتی و تایبه تی. هوکاری به خته وهری ژبانی دنیا و قیامت. قورنانه یه که هندیکی له هندیکی دهچی، جوانی دپرشتنی و کورتپری و سهرناسایی له یهک دهچی، له رهوانی و پاراویدا، له به لاغت و فه صاحبته دا لیک دهچی، چیر و که کانی تیدا دووباره ددبته وه، په ندو ناموژگاری، فهرمان جل و گیری واده و به لینی، ههر شه و ترسانندی دووباره و سبانه ددبته وه. ههر جاره به شیو دیه که و ههر حله به جوړیک نهو مفه و ومانه دهرده برئ و ناراسته یان دهکا، تیکرار و دووباره بوونه وه که بهر هنگیکه خویندرو بینر لئی و مرز نابن، سهد جار نایه تی که ده خویندیه و جبار له دواي جبار کاریگه رترده و هه ست هه ژپن تره. له هندی شوین دا دل کیش دهکا و دهیخاته بهر ریژنه ی هیواو نه مهمل، له هندی جاریش دل داخوړپښی و وه له رزه دیئی. که نایاتی عه زاب و ههر شه و دیمه نه کانی روژی قیامت را دهنوینئ پیستی خودا په رستان له ترسان گرژ دهبی، دل ده که ویته ته په ته پ و له رزه ده کهوئ، پاشان که نایاتی رحمت ده بیستی یان ده خویندیه و نارام ده گریته وه و پیستی خا و ده بیته وه. هه میسه ناوا له نیوان خوځ و ره جادا ده ژیا و هه لک وکوت دهکا. ﴿ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ﴾ نهو نامه ناسمانییه که قورنانه بوئ نیردراوه نه وه هیدایه تی خودایه و، ههر کهسیکی بوئ هیدایه تی بدا دهیخاته سهر شه قامه ریئی نایین، به خته وهری دنیا و قیامت دهبی. ﴿وَمَنْ يَضِلَّ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ﴾ کهسیکیس گومرپا بکا، به قورنانه برپا نه کاو نایه ته کانی کاری تینه کهن، نه وه کهس نیه هیدایه تدهری بی، فاسق و

نابین پیوست بئ بؤمان رون کردونه ته وه، له حال و مزع و به سهراتی گه له پیشینه کان نه زیله و سرگورشته مان بؤ گپراونه وه، تا به ناگییه وه له سهرمنجای خرابه کاریی خویان بترسن، پهنه و مریگرن و ته مبی خوارو و بن، به خویان دا بچنه وه واز له تاوانکاریی بهینن.

﴿۲۸﴾ قَرَأْنَا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۲۸﴾ نهم که لاهمه قورنانه و دهخویندریته وه تا روژی قیامت ناهه وتی و خودا دهپاریزی، به زمانی عهره بی نازل بووه و به و زاروه دهخویندریته وه، هیچ دزایه تی و خوارو ختیچییه کی تیدا نیه. نه و پهنه و نه زیلانیه یان بؤ دهینینه وه بؤ نه وه ی خویان له عه زابی سه ختی خودا بپاریزن.

﴿۲۹﴾ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا ﴿۲۹﴾ په رومردگار نمونه ی نه و که سه ی بروای به فره خواپی هه یه به حال و مزعی کوپله یه که هیناونه وه: که کومه لیک خاونه ی کیسه تیکه وتوی هه بن. ههریه که یان رایه کی هه بن و داوایه کی له و کوپله هه بن، نه ویان فره مان ی بکا به پیوه بوهستی و نه ویان بل ی نا بچو بؤ دروینه... هتد ده ی نه گمر یه کی که له خاونه مان فره مان به و کوپله فره خاونه بکا کاری که نه نجام بدا، چی بکا و چو ن بؤی نه نجام ددری، چو ن نه خاونه ش رازی بکا و نه وانی تریشی لی نه رمنجین؟ هه لیه ته ناتوانی هه موو خاونه کان رازی بکا. ههر به و جو رمش هاوه ل دانهر: که چهند خودایه که دهپهرستی ناتوانی هه موو خودا کان رازی بکا.

﴿۳۰﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۰﴾ سوپاس ههر بؤ خودایه له سر نه وه به به لکه بوپردان و هیچیان به دهسته وه نه ما، هه مدو سوپاس ههر بؤ خودایه له سر نه وه: که هیدایه تی ناده میزاد ددها بؤ په پره ی کردنی نابینی نیسلام، وه لی زوربه ی زوری نه وانه نه و جوداوازی و حه قیقه ته نازانن، دین له ته که خودا دشتی تر دهپهرستن به ناحه ق و به بئ به لکه هاوه ل بؤ خودا ددهنن، ﴿۳۱﴾ إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ﴿۳۱﴾ بیگومان بیاله شهرابی مردن هه موو که س دهیچیژی، توش نه ی موحه ممه دهمری و نه وانیش دهمرن، که س له چنگ مردن رزگاری نابین.

﴿۳۲﴾ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَبَ بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ ﴿۳۲﴾ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثَلٌ لِّلْكَافِرِينَ ﴿۳۲﴾ وَالَّذِي جَاءَهُ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿۳۳﴾ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِندَ رَبِّهِمْ ذَٰلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿۳۴﴾ لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۳۵﴾ أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿۳۶﴾ وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْفِقَارٍ ﴿۳۷﴾ وَلَٰكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَقْرَبُ إِلَيْكُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّيهِ أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هِيَ مُمْسِكَةٌ بِرَحْمَتِهِ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿۳۸﴾ قُلْ يَتَقَوَّمُ أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَمِلْتُ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿۳۹﴾ مَنْ يَأْتِهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿۴۰﴾

﴿۳۱﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِندَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿۳۱﴾ نیوه ی ناده میزاد هه مووتان لای خودای خو تان روژی قیامت دادگایی ده کرین، ههرکه سه به گوپره ی کرده و ده کانی سزاو پاداش و مرده گریته وه، خودا په رستان به ره و به هه شت به ری ده کرین و موشریکه کان راپیچی دوزخ ده کرین. رسته ی ﴿۳۲﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِندَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿۳۲﴾ نامازه به وه ده کا: که ههرکه سی که له دنیا دا کیسه و نیزاعی هه بن روژی قیامت هه مان کیسه یان تیده که و پیته وه، ته نانه ت پیغه مبه ریش ده که و پیته کیسه وه له که ل نه ته وه که ی دا به به لکه بوپیان ددها که په یامی خودای بئ راگه یاندون.

کوتایی جزمی بیست و سنیهم

﴿۳۲﴾ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَبَ بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ ﴿۳۲﴾

کی له و که سه سته مکارتره؟ که به درو شت له سر خودا

هه‌لده‌به‌ستی، پیغه‌مبه‌ری راستگو و دل‌سوژ بو‌ نایین و بو‌
 نه‌وان به‌درؤ ده‌خه‌نه‌وه، واته: که‌س له‌و که‌سه تاوان‌بارتر
 نیه که درؤ بو‌خودا هه‌لده‌به‌ستی: هاو‌دلی بو‌ بریار د‌دها،
 مندالی بو‌ به‌ رموا د‌مزانی، به‌ پی‌چه‌وانه‌ی فه‌رمان و
 جله‌و‌گریه‌کانی نایین هه‌رام و هه‌لال دیاری ده‌که‌ن،
 بانگه‌وازی پیغه‌مبه‌ر بو‌ یه‌کتا‌به‌رستی رمت ده‌که‌نه‌وه، درؤ
 له‌سه‌ر خودا هه‌لده‌به‌ستن و پیغه‌مبه‌رم‌که‌یش به‌ درؤ
 ده‌خه‌نه‌وه، {أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ} نایا له‌ دؤ‌زه‌خدا
 بو‌ نه‌و کافره سه‌ره‌فانه شوینی هه‌وانه‌وه نیه؟ واته: نه‌وانه
 شوینیان دؤ‌زه‌خه و جی‌گا و مه‌کانیان دیاری کراوه،
 نیستی‌فهامه‌که بو‌ ته‌فریرو چه‌سپاندنه!

{وَالَّذِي جَاءَ بِالصَّدَقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ} نه‌و
 که‌سه‌ی به‌راستی پیغه‌مبه‌ره و په‌یامی هه‌ق و راستی هی‌ناوه،
 ره‌وانه‌کراوی خودا بو‌سه‌ر ناده‌میزاد و دوا پیغه‌مبه‌رو
 پی‌شه‌وایانه، هه‌روه‌ها نه‌وانیش که‌ شوین نه‌و پیغه‌مبه‌ره
 که‌وتوون و نیمانیان پی‌ هی‌ناوه و دل‌نایان له‌وه قورشان که‌لامی
 خودایه و به‌رنامه‌ی ژبان‌ه و چرای ری‌بازی به‌خته‌ومری و
 به‌مرازگه‌یشتنه، هو‌ی سه‌ره‌رازی دونیا و قیامه‌ته، نه‌وانه نه‌و
 که‌سانه‌ن له‌خواترس و خو‌پاریز له‌ هاو‌هل‌دانان بو‌
 په‌رومردگارو دژ به‌ بته‌به‌رستین.

پاداشی نه‌وانه لای خودایه {لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ
 جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ} هه‌رجی داوا‌بکه‌ن له‌ به‌هه‌شتدا لای خودا
 بو‌یان ناماده‌یه، چی‌یان بو‌ی له‌ به‌هه‌شتدا له‌ پله‌و پایه‌ی
 به‌رزو خو‌شی بی‌ کو‌سپ و لی‌خو‌شبوون له‌تاوان و ده‌سته‌به‌ر
 بوونی رمزه‌مندی خودا بو‌یان ده‌سته‌به‌ر ده‌بی، نازو نیعمه‌تی
 وایان د‌د‌ری‌تی هیچ چاو‌یک نه‌ی بینو‌وه و به‌سه‌ر دلی که‌سدا
 تینه‌په‌ری‌وه، به‌خه‌یال‌یش که‌س ته‌سه‌وری نه‌کردو‌وه،
 {لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ
 الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ} بو‌ نه‌ومیه خراپه‌ترین خراپه‌کاریه‌کانیان
 ببو‌شی؛ پاداشیان به‌گو‌یره‌ی کرده‌وی باشیان بدا‌ته‌وه، کام
 کرده‌ومیان باش و په‌سه‌نده نه‌ومیان بو‌ ده‌کاته نموونه، هه‌موو
 کرده‌وه باشه‌کانی تریان به‌گو‌یره‌ی نه‌و کرده‌وه باش‌تره بو‌
 حس‌یب ده‌کری.

{أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ؟} نایا خودا به‌س نیه بو‌
 به‌نده‌که‌ی؟ پیغه‌مبه‌ر که‌ خودای له‌پشت بی‌ پی‌ویستی
 به‌که‌سی تر هه‌یه؟! نه‌خه‌یر! {وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ}
 نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! نه‌و موشریک و نه‌فامانه هه‌ره‌شه‌ت لی‌ ده‌که‌ن
 به‌ بته‌کانیان، ده‌لین: نه‌گه‌ر موحه‌مه‌د واز نه‌هین‌ی له‌
 دژایه‌تی کردنی خودا‌کانمان و به‌رده‌وام بی‌ له‌سه‌ر ره‌خنه‌ لی‌
 گرتنیان نه‌وه تووشی ناخو‌شی و ته‌نگو چه‌له‌مه‌ی ده‌که‌ن،
 شیت و ویتی ده‌که‌ن، {وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ، وَمَنْ
 يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ} که‌سیک خودا بریار ی گوم‌ر‌ابوونی
 بو‌ دابی له‌به‌ر نه‌وه‌ی بو‌خو‌ی ناماده باشی گوم‌ر‌ابوون و
 تاوان‌کاری تیدا‌بی. که‌س نیه بتوان‌ی هیدا‌یه‌تی بدا، که‌سی‌ک‌یش
 خودا هیدا‌یه‌تی بدا، چونکه بو‌خو‌ی ناماده‌باشی هیدا‌یه‌ت
 و مرگرتنی تیدا‌یه، نه‌وه که‌س نیه بتوان‌ی گوم‌رای بکا. واته:
 گوم‌راکردن و هیدا‌یه‌ت‌دان به‌ده‌ست خودایه، نه‌و به‌دی
 هی‌نه‌ریانه که‌سی تر جگه له‌خودا ر‌و‌لی تیدا نابینن. {أَلَيْسَ
 اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْتِقَامٍ} نایا خودا به‌سه‌ر هه‌موو شتی‌ک‌دا بالا
 ده‌ست و خاوه‌ن توانا نیه؟ نایا خودا خاوه‌نی سزای سه‌خت و
 دژوار نیه؟ نیستی‌فهامه‌که بو‌ ته‌فریرو نیسب‌اته، واته: به‌لی
 خودا خاوه‌نی توانا و ده‌سه‌لاتی ره‌هایه عه‌زابی سه‌خت و
 دژواری هه‌یه،

{وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ}
 نه‌گه‌ر پرسیار له‌و موشریکانه بکه‌ی بلی‌ی کی‌ به‌دی‌هین‌ه‌ری
 ناسمان و زه‌وییه، خیرا ده‌لین: خودا به‌دی‌هین‌ه‌ریانه، که‌چی
 له‌و کاته‌دا بت و سه‌نه‌م ده‌به‌رستن، {قُلْ: أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ
 دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّي أَوْ أَرَادَنِي
 بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِي؟} نه‌ی محمدا! به‌و موشریکانه
 بی‌ژده، نه‌گه‌ر نی‌وه به‌ده‌می خو‌تان دان به‌وده‌ا بنین. که‌ خودا
 به‌دی‌هین‌ه‌ره و هه‌موو شتی‌ک هه‌ر نه‌و دروستی کرده‌وه، ده‌سا
 هه‌والم به‌ده‌نی د‌م‌بار‌ه‌ی بته‌کانی خو‌تان، نایا ده‌توان قه‌زاو
 قه‌ده‌ری خودا رمت بکه‌نه‌وه. ده‌توان ته‌نگو چه‌له‌مه
 قه‌لا‌چ‌و بکه‌ن، یان نه‌گه‌ر خودا بی‌ه‌و‌ی خیر و بی‌ری‌کم
 به‌نس‌یب بی‌، له‌خیر و خو‌شیدا ژبان به‌سه‌ر به‌رم نایا نه‌وان
 ده‌توان بب‌نه کو‌سپ و له‌مه‌پ‌رو نه‌هیل‌ن نه‌و خیرم به‌نس‌یب

بن؟! {قُلْ: حَسْبِيَ اللَّهُ، عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ} نهی پیغمه مبر! بلئ: خودام بهسه، له هه موو کاریکمدا، به مهرجن خودا له پشتم بن، هه ویجه م به کهسی تر نیه، هه مر پشت به خودا ده به ستم و به ته مای یارمه تی نهوم، خاوهن باومرپان هه مر پشت به نهو ده به ستم و جاویان له که رده می نهوه.

{^{۳۹} قُلْ يَا قَوْمِ اَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَاتِبِكُمْ اِنِّي عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ،^{۴۰} مَنْ يَأْتِهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ، وَيَجْلُ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّهِمٌ} نهی

پیغمه مبر! به قورده شییه کان بلئ: نهی که له و هوزم نیوه به ویستی خوتان جی ده کهن بیکه ن، چونتان دهوی هه لویستی خوتان به رامبر به پیامه که م بنویتن، به نارمزوی خوتان دزایه تی بانگه وازییه که م بکه ن، به هیزو توانای خوتان بنازن، جوړدها فرت و فیل و بیانوو بهیننه وه، دنیا بن من له سه ر بیرو باومری خووم و توزه ئیک له هه لویستی خووم نایه مه خوار، سوور دهیم له سه ر بانگه وازی بو یه کتاپه رستی و بلا و بوونه وهی نایینی خودا به ناو خه لکدا، له وه به ولاده دمران کن عه زابی سه ختی دژوار دپته سه ری و چو ن زده لیل و بن چاره ده که وئ و چو ن عه زابی به رده وام نازل ده بیته وه سه ری و روژی قیامه ت یه خه ی ده گری!!

{^{۴۱} اِنَّا اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ} نهی پیغمه مبر! هه ر نیمه خوداین، هه ر نیمه خاوه نی شکو مه ندی و به دیهینه ری بوونه و مرین، نیمه قورنانه مان به حه ق و راستی بو سه ر نازل کردی بو نه وهی ناده می زاد و هه ر ودها جندو که ی پی به هره مه ند ببن، ببیته به رنامه ی ژیا نیان و هو ی به خته و مرپی دونیا و قیامه تیان، {فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَلِنَافْسِهِ} فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَلِنَافْسِهِ وَمَا اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ} جا که سی که به ویستی خو ی ریبازی هی دایه تی هه لبرارد سه رفرا زه، که سی کی ش ریبازی گو مرپی ره چاو کرد به ده به خت و چاره ده شه.

{^{۴۲} اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا} واته: بیگو مان هه ر خودا گیانه کان و مرده گریته وه له کاتی مردنیاندا، فریشته ی تایبه ت دهنیری و گیان ده کی ش، به یوه ندی نیوان جه سته و گیان ده پچرین، گیان و مر ده گریته وه جه سته دمرزین پاش مردنیش جاری کی تر دروستیان ده کاته وه و گیانیان به به ردا ده کاته وه.

اِنَّا اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَلِنَافْسِهِ وَمَا اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ {^{۱۱} اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فِيمِمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ اِلَىٰ اَجَلٍ مُّسَمًّى اِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ} {^{۱۲} اَمْ اَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءَ قُلْ اُولَٰئِكَ اَنْوَكَاءُ لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ} {^{۱۳} قُلْ لِلَّهِ الشَّفَعَةُ جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُونَ} {^{۱۴} وَاِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَاَزَتْ قُلُوبُ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْآخِرَةِ وَاِذَا ذُكِرَ الَّذِيْنَ مِنْ دُونِهِ اِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ} {^{۱۵} قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ اَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ} {^{۱۶} وَلَوْ اَنَّ لِلَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مَا فِى الْاَرْضِ جَمِيعًا مِّثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَبَدَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوْا يَحْتَسِبُونَ} {^{۱۷}

{فِيْمَسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ اِلَىٰ اَجَلٍ مُّسَمًّى} نهو گیانه ی مردنی له سه ر برپار داوه و مری ده گریته وه و نایگی رپته وه بو جه سته که ی، گیانه نووستو وه که ده گریته وه بو جه سته که له کاتی که به ناگا دپته وه، هه ر به و جوړه به رده وام ده بی و خه ی لی ده که وئ و به ناگا دپته وه تا ده کاته کاتی مردنی حه قیقی و کو تایی به ژیا نی دئ. {اِنَّ فِيْ ذَٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ} بیگو مان له خه وی خستن و گیان و مرگرتنه ودها، هه ر ودها له دیارده ی خه وی که و تن و مردندا نی شان ی سه ر سو رهینه رو سه ر نه چر اکی ش هه ن له سه ر به ده سه لاتی خودا و کار دروستی بو که له و نه ته وه یه ک بیر بکه نه وه و هه ول بدن خودا بناسن و به ندایه تی بو بکه ن.

{^{۴۳} اَمْ اَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءَ} به لکو و نه وانه ی له جیا تی خودا جه ند شتیکیان کردو وه به هاوشانی خووا و به ته مای شه فاعه تیان؟؟ واته: با وانه که ن و نه وه بیرو باومرو هه لویستیان نه بی {قُلْ اُولَٰئِكَ اَنْوَكَاءُ لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ}

دهدیته‌وه، سزای تاوانبار دده‌ی له‌سەر تاوانه‌کانی، حق و به‌تال جودا ده‌کەیته‌وه، کێشه و نیزاعی ژبانی دونیا‌یان ناهێلێ...

{^{۴۷} وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ} نه‌گەر له‌قه‌رزى مه‌حالدا نه‌و کافرو موشریکانه، نه‌و سته‌مکارو مله‌وپانه، هه‌موو گه‌نج و خه‌زێنه‌ی زه‌وییان هه‌بێ و نه‌وه‌نده‌ی تریشیان بێته‌ سه‌رو زیاتریش، هه‌موویان ده‌کرده‌ فیدی‌ه و قوربانى بۆ نه‌وه‌ی له‌سزای سه‌ختی روژی قیامه‌ت رزگاریان بێ، به‌لام بێ سووده‌و هه‌یج شتێک رزگاریان نا‌کا. بێگومان نه‌مه‌ هه‌ره‌شه‌یه‌کی توندوتیژه‌ له‌کافره‌کان و نا‌هومی‌د کردنیانه‌ له‌ په‌حمه‌تی خودا. {وَبَدَأَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ} روژی قیامه‌ت به‌و جوړه‌ دیمه‌نی ترسناکی سزای سه‌خت و دژواریان بۆ ده‌رده‌که‌وئ، عه‌زابی واده‌بینن به‌خه‌یالیش به‌سه‌ر دانیاندا رانه‌بردووه‌و له‌حیساب و مه‌زه‌نده‌یاندا جێگای نه‌به‌وته‌وه‌. هه‌روه‌کوو به‌هه‌شتیه‌یه‌کان نازو نیعمه‌تی وه‌ها ده‌بینن هه‌یج چاوی‌ک نه‌ی دیوه‌و به‌سه‌ر دلی که‌سدا رانه‌بردووه‌.

{^{۴۸} وَبَدَأَ لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ} جوړه‌های سزای کرده‌وه‌کانیان بۆ ده‌رده‌که‌وئ نه‌و عه‌زاب و سزایه‌ی له‌ دونیادا گالته‌یان پێ ده‌هات و به‌ته‌ما نه‌بوون تووشیان بێ له‌هه‌موو لایه‌که‌وه‌ یه‌خه‌یان ده‌گرێ و ده‌وریان ده‌دا، نه‌وکات له‌هه‌لوێست و کرده‌وه‌ی خوێان په‌شیمان ده‌بنه‌وه‌، به‌لام چ سوود؟! کار له‌کارترازاوه‌و هه‌یج مه‌جالێ نه‌ماوه‌.

{^{۴۹} فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا خَوَّلْنَاهُ نِعْمَةً مِّنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ} ئاده‌میزادی بیروباوهر زه‌عیف و خودانه‌ناس و هاوه‌لدانه‌ر، که‌زیانیکی ئێ ده‌که‌وئ تووشی ده‌رد و به‌لایه‌ک دی هه‌ژاری و نه‌بوونی به‌سه‌ردا دی، هانا بۆ خودا ده‌با، لێی ده‌پاریته‌وه‌، دلایته‌وه‌، بۆ نه‌وه‌ی نه‌و ناخو‌شیه‌ی له‌سه‌ر لا‌با و له‌و ته‌نگانه‌ رزگاری بکا، جگه‌ له‌خودا که‌سی تر به‌خودا نازانی، هاوار نا‌کاته که‌سی تر. {بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ} وه‌لێ زۆربه‌ی زۆری ئاده‌میزاد نازانن که‌ نازونیعمه‌ت پێدان نیستی‌درج و تاقی‌کردنه‌وه‌یه‌ بۆیان و بۆ

نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! پێیان بلێ: به‌ چ عه‌قڵێک ئێوه‌ نه‌و بت و سه‌نه‌مانه‌ ده‌که‌نه‌ هاوشانی خودا و به‌ته‌مای شه‌فاعه‌تیان و به‌ندایه‌تیان بۆ ده‌که‌ن؟ خو‌ نه‌وان دارای شه‌فاعه‌ت نین، نازانن شه‌فاعه‌ت چیه‌و چ نیه‌، ته‌نانه‌ت هه‌ست به‌وه‌ نا‌که‌ن، که‌ ئێوه‌ ده‌یانپه‌رستن. {^{۴۰} قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا} نه‌ی محمدا پێیان بلێ: شه‌فاعه‌ت به‌هه‌موو لایه‌نیکی‌ه‌وه‌ هه‌ر بۆ خودایه‌، شه‌فاعه‌ت له‌لا‌کراو و شه‌فاعه‌ت و ده‌رگه‌رو ریگه‌دان به‌شه‌فاعه‌ت‌کردن تایبه‌ته‌ به‌خوداوه‌و هه‌یج که‌سی تر نیه‌، چونکه‌ هه‌ر نه‌و خودایه‌و نه‌و دارایی نه‌و شتانه‌یه‌. {لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ} خاوه‌نیه‌تی و ملک و سه‌لته‌نه‌تی ئاسمانه‌کان و زه‌وی هه‌ر هی خودایه‌و نه‌و به‌رپوه‌به‌رو هه‌لسوپنه‌ریانه‌، زه‌رده‌رو زیان به‌ده‌ست نه‌وه‌، سه‌ره‌نجام گه‌رانه‌وه‌تان هه‌ر بۆ‌لای نه‌وه‌،

{^{۴۵} وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ} برێک له‌ هه‌لس و که‌وتی نا‌شیرینی موشریکه‌کان نه‌وه‌یه‌: که‌پێیان بگو‌ترێ: هه‌ر (الله) خودای بوونه‌ومرده‌و هه‌یج خودایه‌کی تر نین جگه‌ له‌ نه‌و، دلیان ده‌گرێ و ته‌نگه‌تاو ده‌بن و هه‌لده‌تیزینن، پشت هه‌لده‌که‌ن روو و مرده‌گێرن، چونکه‌ بروایان به‌ هه‌بوونی خودایه‌کی تا‌ک و ته‌نها نیه‌، به‌ته‌مای زیندووبوونه‌وه‌و رابوونی قیامه‌ت نین!! که‌چی {وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَهْزِئُونَ} که‌ناوی بت و سه‌نه‌مه‌کانیان دی، باسی خودا درۆزنه‌کانیان ده‌گرێ، رو‌خۆش ده‌بن و ده‌گه‌شیننه‌وه‌! به‌گورته‌ی که‌ناوی خودا به‌ته‌نها به‌هێنرێ ته‌نگه‌تاو ده‌بن و چاویان ئێ ده‌جیته‌ پشته‌سه‌ر، که‌ له‌ته‌ک خودادا باسی (اللات) و (العزی) و (منه‌ة) بکرێ که‌یف خو‌ش ده‌بن،

{^{۴۶} قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ} نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! رووبکه‌ره‌ خودا و هاواری ئێ بکه‌و هانا بۆ به‌ره‌و بلێ: نه‌ی خوداوه‌نده‌ی بوونه‌ور، نه‌ی به‌ده‌یه‌ینه‌ری ئاسمانه‌کان و زه‌وی، نه‌ی زانا و نا‌گادار به‌سه‌ر هه‌موو نه‌هینی و نا‌شکرایه‌کدا، هه‌ر نه‌تۆ روژی قیامه‌ت کێشه و نیزاعی ناو به‌نده‌کانت یه‌کا‌لا ده‌که‌یته‌وه‌، پاداشتی چاک به‌چاکه‌که‌ر

نهوهمیه خویشان بویان دهریکه وی ناخو شوکرانه ژمیرن یان سپله و پینه زانن.

نهمجار نهوهر روون دهکاته وه که نهم سپله و پینه زانینه دیار دهمیه کی کوئی خودانه ناسانه و تایبته نیه به موشریکه کانی عمر به وه. دهمرموی: { ^{۵۰} قَدْ قَالَهَا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ } نهم قسه هی که ساماندارو ناز و نیعمه ت پندراو دمی لنین و ده لنین: نیمه به لیهاتووی خویمان نهوهمان بو خویمان دهسته بهر کردووه و تهیه کی کون و له میژینه میله وړان و ساماندارانی میزووه، زور به یان نهم و ته نابه جییه یان کردووه، به دریزایی میزوو که ونارای ناده میزاده دهوله مه ندو قه پاله کانی و هکوو قارون نهم قسه یان کاویر کردو ته وه، به لام ساماندارو و له شساعی، پاشایه تی و فرمانبروایی دادی نه دان و نایدا.

{ ^{۵۱} فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا } توله و عه زابی توندی نیمه له سر به دکاری و بوغراییان په خه ی گرتن و بواری نه دا، تیکیانه وه پیچان و بوونه په ندی زهمانه، هه ندیکیان له دونیادا به خوی و به سامان و قه سرو باله خانه هی وه به ناخی زه ویدا رومان جواند، روژی قیامه تیش ناگری دوزخه ی بو ناماده کراوه. { وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ هَؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَمَا لَهُمْ بِمُعْجِزِينَ } نهوانه ی سته مکارن له و کافرو موشریکانه ی سهردهم به موشریکه کانی قورده شیشه وه، توله و سزای کرده و گانیان دپته وه ری و له دونیادا تووشی ته ننگانه ی ناهه موارو کوشتن و دیلی و مالویرانی دهمن، خودا موله تیان ددها، نیهمالیان ناکا، هرکاتی ویستی توشیان بکا و توله یان لی بستین نهوان له چنگ غه زمو و قاری خودا دهرناچن، هه لاتن له دهست خودا ناگری، هه موو که س روژی قیامه ت بولای خودا دهگریته وه، هه رکه سه و به گویره ی کرده وهی دونیای پاداش و سزا و مرده گریته وه، بیگومان په رومردگار به سر هه موو شتی که د بالادهست و خاوهن توانایه، هیچی لی یاخی نابن.

{ ^{۵۲} أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَسْطُرُ الرَّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ } نایا نه و موشریکانه نابین، که خودا به ویستی خوی رزق و روژی به رفراوان دبه خشخ به که سانیک و له هه ندیکی تریش دهگریته وه، بیگومان له م دهوله مه ند کردنه ی هه ندی ناده میزاد و هه ژار کردنی

وَيَذَلُّهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٥٨﴾ فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ مُرْدَعَانًا إِذَا خَوَّلْتُهُ نِعْمَةً مِنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ بَلَىٰ فَسِنَّةٌ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٩﴾ قَدْ قَالُوا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٦٠﴾ فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ هَؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَمَا لَهُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٦١﴾ أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَسْطُرُ الرَّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٦٢﴾ قُلْ يَعْبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٦٣﴾ وَأَنْبِئُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلَمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصِرُونَ ﴿٦٤﴾ وَأَسْمِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٦٥﴾ أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ بِحَسْرَتٍ عَلَىٰ مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لَمِنَ السَّخِرِينَ ﴿٦٦﴾

هه ندیکی تریان، به لگه ی به هیزو که وره هه ن له سر به دهسه لاتی خودا و تاو ته نهایی له ته صه رو هکردندا. بو که سانیک بریوایان به خودا هه بی،

{ ^{۵۳} قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ } نه ی پیغه مبهرا! به و خه لکه بلن: نه ی به نده کانی خودا نهوانه ی زیدمپه وییان کردووه له تاوانکردن و سه ریچیکاری هه رمانی خودا، هه رگیزا و هه رگیز له ره حمه تی خودا ناومید مه بن، نه ی تاوانباران له لیخوشبوونی خوا ناومید مه بن. چونکه بیگومان خودا له هه موو تاوانیک خوش دهمی. مه کهر هاوه لدانان بو خودا و لیشی ژویان نه بیته وه،

{ ^{۵۴} وَأَنْبِئُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلَمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصِرُونَ } بکه ریته وه بولای خودا توبه بکه و به ندایه تی خوتان به ته وای رابکه یه نن، خو له تاوان و خراپه کاری بهاریزن، که ردنکه چی هه رمان و جله و گریه کانی بن، پیش نه وهی مردن په خه تان بگری، نازار و نه شکه نه جی جوژا و جوژ

بچیژنو پاشان کهسئ نهی به هاناتانه وه بی و عه زابی
دۆزه ختان ئی دوو ریخاته وه.

مەرچى دووم شوينكه وتنى قورئانه، دمفه رموى: ﴿وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ﴾ شوين په يامى قورئان بكهون، هەرچى قورئان به حه لالى بزاني به حه لالى بزاني، نهو شتهى جله وگيرى ئى كردن خوټانى ئى بباريزن. پابه ندى فهرمان و جله وگيرييه كانى بن، نهو نامه ئاسمانىيه بكه نه بهرنامهى زياتنان و په پرهوى بكه ن. نه مهش پيش نه وهى به ناگهان عه زياتان بو بى و نپوه لپى غافل بو وه ستي پى نه كه ن.

{^{۵۶} اَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتِي عَلَى مَا فَرَطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لَمِنَ السَّٰخِرِينَ} پهله بکهه لهتوبه کردو نه نجامدانی کردهوی چاک، بترسن لهوهی بکههونه حالهتیکهوه نهفسی تاوانبارو سهرکهشتان بلئی: نای پهشیمانی بوخوومو مالویران خووم، بو کهه متهرخهمیم کردو ئیمانم بهخودا نههینا، بوچی پابهندی فرمانو جلهوگرییهکانی قورنان نهبووم؟ نای چیم بهخووم کردو چوون خووم مالویران کرد، ئای کهه پهشیمانم لهوهی که له دونیادا گالتهه پئی دههات بهنایینی خودا، به قورنان، بروام بههیچ نهبوو!

﴿٥٧﴾ أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ { يان بليی: نه گهر خودا هیدایه تی بدامایه له پیږی خودا په رستان د دېوو و خوږم له تاوان و ستمه مکاری د پېاراستو شیواوی عه زابی دؤزه خ نه د دېوو و.

{^{۵۸} أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ}

يان لەو کاتەدا کە عەزابی دۆزەخ دەبینی بڵێی:

خۆزگە من جاریکی دی دەگەرێمەوە بۆ ژیانی دۆنیا و ئەو
هەلەم بۆ هەلەدەکەوتەو، ئیتر لەپێری ئیمانداران دەبووم،
یەکتایەری دەبووم و کارو پیشەم چاکەکاری دەبوو. واتە:

کاریک مەکە بەشیمانی لەدوا بێ، خۆت مەخەرە
مەوقیفیکەووە روژی قیامت ناواتەخواز بێ بتگێرێتەووە بۆ
ژیانی دۆنیا بۆ ئەوێ کاری چاک نەتەم بەدی.

۵۹} بَلَىٰ قَدْ جَاءَكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ} بهائی: بیگومان نہی بہندہی یہ شیماں لہ

هه‌لۆیست و گرده‌وه‌ی جیهانت، ئه‌ی ئه‌و که‌سه‌ی ئیستا به‌هه‌له‌ی خۆت زانیوه‌و خۆزگه‌ ده‌خوازی بتگێڕنه‌وه‌ بۆ ژیا‌نی دونه‌یاو کار‌ی باش‌ی تێدا بکه‌ن (بکه‌ی) تازه‌ ئه‌و ئاوا‌ته‌ نایه‌ته‌ دی، هه‌لێکه‌و له‌کیس خۆت داوه‌...ئیمه‌ له‌ژیا‌نی دونه‌یا‌دا نایا‌تی قورنا‌نمان بۆ نا‌ردی، به‌لگه‌و نیشانه‌ی جۆرا‌وجۆرمان نیشا‌ن دا‌ی، بیانو‌ومان ب‌پ‌ر‌ی، ئیقا‌مه‌ی حو‌جه‌یه‌ی‌مان له‌سه‌ر ک‌رد‌ی، وه‌ل‌ی تۆ پ‌ه‌یا‌می ئیمه‌ت ره‌ت ک‌رده‌وه‌، قورئا‌ن و پیغه‌مبه‌رت به‌درو‌ خسته‌وه‌، لووتبه‌رزیت نو‌اندو ئینکا‌ریت ک‌رد،

{ ۶۰ } وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ } نهی بیغهمبر! هه والئیکى گرنگ بهو خه لکه رابگه یه نهو دیمه نیکی تری رۆژى قیامه تیان بۆ باس بکه، نه وهش بریتیه له وهى که تۆ له رۆژى قیامهت نهو که سانه دهینی، که هاوه لیان بۆ خودا داناوه و منداڵ و خیزانیان وه پال داوه، دیمانینی روویان رهش هه لگه پراوه، له عه یبه تان، له ترسان له په شیمانى کارو هه لۆیستى دونیا یان، غه مبارو سه ره شوپرو غه زه ب لیگیراو، له هه موو لایه که وه عه زابى دۆزه خ ده ورى داو، هیچ شتێك شك نابهن رزگار یان بکا. ئایا دۆزه خ جیگای لووتبه رزو سته مکاران نه؟!

{ ٦١ } وَيَجِيَّ اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمْ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ } حال و مزعی پیږی دوهم: که پیږی خوداپه‌رستانه جوداوازه له‌حالی موشریکه‌کان، له‌کاتی‌کدا که موشریک و تاوانباران به‌ره و دۆزه‌خ راپیچ ده‌کړین، خودا پیږی خوداپه‌رستان و ته‌قواکاران له‌عه‌زابی دۆزه‌خ رزگار ده‌کا، به‌مرازی خویان ده‌گه‌یه‌نئ، که‌چوونه ناو به‌هه‌شتی رازو‌دوه، هیچ ناخو‌شیه‌کی روژی قیامت نابین، خه‌م و خه‌فت بو ژیا‌نی دونیا‌یان ناخو‌ن، له‌هه‌لو‌پست و کرده‌وی رابردو‌یان رازین، دلخو‌شن به‌وه‌ی پټیان دراوه له‌به‌هه‌شتدا.

﴿ٱللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾ خدا به‌دی
هین‌ه‌ری هه‌موو شتی‌که، هه‌رچی له‌دونیاو قیامه‌تدا هه‌بی،
خودا به‌دی هیناوه، خاوه‌نیه‌تی و هه‌لی ده‌سورین‌ی، به‌پ‌یوه‌ی
ده‌باو پاریزگاریه‌تی. هه‌موو شتی‌ک ئاتاجی خودایه‌ له
په‌یدا‌بوون و مانه‌وه‌یدا، هه‌رشتی‌ک خودا دروستی نه‌گا دروست

نابی، هرچی خودا نه یهیلّیته وه نامینّیته وه، خودا به دیهینه رو راگرو پاریزگاری بوونه و مرده. فه رمانپر دواو به پړو مبهری هه موو شتیکه له زمره تا مه جه پرده.

{^{۶۳} لَهُ مَقَالِدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ} کلیل و کؤنتر ولی ناسمانه کان و زهوی نه وهی تیاندایه، هه مووی هی نه وه و به دهست نه وه، نه و خاوندیانه به پړو دیان دهب. هه نه و رزق و رۆزی دمره، هه نه و به خشنده و میهره بان و کار دروست و فه رمانپر دوایه، چی بوئی و چۆنی بوئی ناوا بوونه و مر به پړو دهب. {وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ} واته نه وانه ی ینکاری ثایاتی خودا دهکن، په یامی قورنان رمت دهکنه وه، هه موو نه و نیشانه و دیارده جوړاو جوړانه ی ناو بوونه و مر که هه موویان نامازه به تاکو ته نه یایی خودا دهکن، به ناشکرا نه وه دهگه یه نن که خودا خاوندی بوونه و مرده، خاوندی دسه لاتی ردهایه، جا نه وانه ی ینکاری نه م راستیانه دهکن نه وانه خو یان له دهست داوه، بوونه سوتهمه نی دۆزخ، خه سارتمه ندی حه قیقی نه وانه نن...

{^{۶۴} قُلْ أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَأْمُرُونِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ} نه ی پیغه مبهه! به موشریکه کانی نه ته وه که ت بلّی: که داوات لی دهکن هاریکاریان بکه ی له بته پرستیداو دهلّین: نه و نایینی باوک و باپیرانته، پیان بلّی: نه ی نه هامینه نه وه داوام لی دهکن جگه له خودا شتی تر به پرستم؟ پاش نه وه به لگه ی ناشکراو به هیزم لاهه نن له سه ر تاکو ته نه یایی خودا فه رمانم پی دهکن دارو به ردی داتاشراو بکه م به هاوشانی خودا؟ نیوه به هه له چوون که ریگه به خو تان ددهن فه رمانی له و جوړه به من بکه نن!

{^{۶۵} وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ} بیگومان له خوداوه نیگاو سروس کراوه بو تو نه ی پیغه مبهه، هه روه ها بو هه موو نه و پیغه مبهه رانه ی له پیش تو وه هاتوون نیگامان بو کردوون، به وه نه گه ر ته نانه ت تویش نه ی پیغه مبهه! هاو دل بو خودا دابنیی هه موو کرده و دیه کی چاکت مایه پووج دهی. هه ر کرده و دیه کی خیر و باش نه نجام بدهی، صیله ی رحه م به چی بیئی، یارمه تی هه ژارو لیقه ماوان بدهی، هیچ پاداشتیان

أَوْ تَقُولُ لَو أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٦٣﴾ أَوْ تَقُولُ لِمَنِ تَرَى الْعَذَابَ لَو أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٤﴾ بَلَىٰ قَدْ جَاءَ نَكَأً بِكَ مَا بَقِيَ فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٥﴾ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٦٦﴾ وَيُسْحَىٰ اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٧﴾ اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿٦٨﴾ لَهُ مَقَالِدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦٩﴾ قُلْ أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَأْمُرُونِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ ﴿٧٠﴾ وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٧١﴾ بَلَىٰ اللَّهُ فَاَعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٧٢﴾ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٧٣﴾

له سه ر ودرناگریته وه، ده چیته ناو پیړی نه وانه وه که خه سارتمه ندی دنیا و قیامه ت بوون.
{^{۶۶} بَلَىٰ اللَّهُ فَاَعْبُدْ} به لکوو هه ر خودا به پرسته و هه ر نه و به خودا بزانه و هه ر ملکه چی نه و به، خو ت و شوینکه و توانت جگه له خودا که سی تر به خودا مه زانن. {وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ} له پیړی نه وانه به سوپاسگوزاری نیعمه ته کانی خودان، سوپاسی خودا بکه له سه ر نه وه هیدا یه تی داوی بو نیسلام و پله ی پیغه مبهه رایه تی پی به خشیوی.

{^{۶۷} وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ} واته: زهوی هه موو له ژیر دسه لاتی ردهای په رومردگار دایه، چۆنی بوی وای لی دهکا، جگه له نه و که سی تر تو زه لایک دسه لاتی به سه ردا نیه، ناسمانه کانیش ملکه چی تواناو دسه لاتی خودان، چۆنی بوئی ناوا دهیان پیچیته وه گوزانکاریان تی دا دهکا و هیچ شتیکی لی یاخی نابی. خودا به رزو پیروزه و پاک و خاوینه له وهی که هاو دلی بو داده نین، به رای زانایانی سه له ف

تەفسیری ئەم جوړه نایه تانە دەبێ له سەر شیوهی حەقیقەت بکړئ و تەمثیل و مەجازی تیدا نیو و خودا چوونی نایه ته که بهر موه دەبێ ناوا ئیمانمان پێی هەبێ و له چوونیه ته که ی نه کۆلینه وه، سه فیانی کوری عوییه نه، که یه کیکه له زانیانی سه له ف دمه رموی: هر شیوه یه ک خودا له قورئاندا وه صفی خوی پێ کردبێ ته فسر ده که ی نه و دیه بیخویننه وه، له چوونیه تی مانا که ی بیده نگ به.

{ ٦٨ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ } بۆ یه که مچار فوو ده کړی به که له شاخی صووردا، واته ئیسرافیل به بهرمانی خودا فوو ده کا به که بهرمانی صووردا، هر چی زینده موهر هه یه له ترسان ده ست به چی زنده ده ی ده چی و ده مرئ، له ناسمانه کان و زه ویدا جگه له خودا که س به زینده ووی نامینیته وه، جگه له وانه ی خودا نایه و ی له وکاته دا به مرئ و دوا یی ده یان مرین، قه تاده دمه رموی: نازاندرئ ئەم چه رتکرا وانه کین!

{ ٦٩ وَأُشْرِقَتِ الْأَرْضُ بُورٍ رَبُّهَا } زه و ی ساری مه حشه ر به نووری خودا روونا ک ده بێ، نووری ته جه للی خودای ئی دمه رده که وئ، عه داله تکاری ی خودا له ویدا بهر جه سته ده بێ، حه ق و حیساب به ریک و پیک ی له نا و مه خلوو قاته دا یه کا لاده کړیته وه! { وَوُضِعَ الْكِتَابُ } نامه ی نه عمال داده نرئ له به رده م ئاده میزادا، هر که سه نامه ی کرده و ده کانی ده دریته وه ده ستی راستی یان ده ستی چه پی، { وَجِيءٌ بِالنَّبِيِّ وَالشُّهَدَاءِ } پیغه مبه ران ناماده ی مه وقیف ده کړین، پرسیا ریان ناراسته ده کړئ ناخو نه ته وه ده کانیان چییان وه لام دانه وه، چو ن به رده و پیری بانگه وازی به که یان چوون و چ هه لویستیکیان نواندوه؟ { وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ } دادگایی نیوان مه خلوو قاته ده کړئ و هر که سه سزا و پاداشتی خوی به عه داله ت پێ ده درئ و به نه نندازه ی گم ر دیله یه ک سته م له که س ناکرئ.

{ وَهُمْ لَا يَظْلُمُونَ } نه وانه به ه یج جوړئ سته میان ئی ناکرئ، نه له پاداشتیان که م ده کړیته وه، نه له تاوانیان زیاده ده کړئ، به لکو و پاداش و سزایان به گو یږه ی کرده و ده کانیانه. { ٧٠ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ } هه مو و که س پاداش و سزای کرده و ده کانی

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ ٦٨ وَأُشْرِقَتِ الْأَرْضُ بُورٍ رَبُّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجِيءٌ بِالنَّبِيِّ وَالشُّهَدَاءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ٦٩ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ ٧٠ وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا فَتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُم وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ٧١ قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِمَا قَسَّيْتُم مَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ٧٢ وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَىٰ الْجَنَّةِ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلِّمُوا عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ ٧٣ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا الْأَرْضَ نَتَّبِعُ مِن الْبَنَاتِ حَيْثُ شَاءَ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ٧٤

دونیای و مرده گریته وه. چاکه به چاکه خراپه به خراپه. { وَهُمْ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ } خودا له هه موو شایه ت و کرده و ده نووس و چاو دیریک زاناره به کرده و ی به نه ده کانی، پێویستی به نامه ی نه عمال و فریشته ی چاو دیر و رقیب نیه، که نامه ی کرده و تیدا نووسرا و داده ئی و پیغه مبه ران و شه هیدان و فریشته کان ده کا به شایه ت و ناماده یان ده کا و شایه تی ده دن، بۆ بوړدان ئیکمالی حو ججه یه، بۆ بیانو و برین و چه سپاندنی حه ق و عه داله ته.

{ ٧١ وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا } له ساری مه حشه ردا لیکۆلینه وه و حه ق و حیساب نه نجام ده درئ، خودا په رستان له کافره کان جیا ده کړینه وه دۆزه خی و به هه شتی دیاری ده کړین. نه مچار کافره کان به رده و دۆزه خ راپیچ ده کړین، کۆمه ل کۆمه ل و پیر پیر ملی رپیان پێ ده گیرئ و بۆ نا و دۆزه خ به زه خت و پال پێوه نان لیان ده خوړن، را وه ستان و پشو ودان نیه، نا و ردا نه وه و خو پاشدان ناکرئ، { حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا فَتَحَتْ أَبْوَابُهَا } هه تا ده که نه دمه رگا کانی دۆزه خ، خیرا و ده ست

لهعاست هه رحهوت دمرگاکانی دهکړینه وه بؤ ئه وهی په کسه ر
تاوانبارانی راپیچکړاو بچنه ناوویه وه و خیرا به سزای شیاوی
خوځیان بگهن. {وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا: أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَتْلُونَ
عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ، وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا؟} بهرپرس و
کاربه دهستانی دوزخ به شیوهی سهرزه نشکردن و لومه وه
پټیان دهلټن: نه وه داوه شین بوجی واتان له خو کردو خوتان
تووشی نه م سزا سامناکه کرد؟ چما پیغه مبه ران له ره گهزو
نه زادی خوتان نه هاتنه سهرتان و بانگه وازیان نه کردن؟
نایاتی نیمه یان بؤ نه خویندنه وه؟ له عه زابی سهختی نه م
روژه نه یان ترساندن؟ بوجی شوینیان نه که وتن و نیمانتان پئ
نه هینان؟! {قَالُوا: بَلَى، وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى
الْكَافِرِينَ} کافر هکان به ناجاری و له وه لامیاندا دهلټن: به لئ
پیغه مبه ران هاتنه سهرمان و بانگه وازیان کردین، به لگه و
نیشانه ی راستی پیغه مبه رایه تی خوځیان بی شاندا یان، به لام
نیمه به درومان خستنه وه، سهرپیچی فه مانه کانیانمان کرد
شیاوی نه وه بووین بریاری عه زاب بمانگریته وه.

{۷۲} قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى
الْمُتَكَبِّرِينَ} پټیان دهگوتړئ: برؤنه ناو دوزخه وه، خیرا هر
کومه له و خو به دمرگایه کدا بکا. فریشته ی بهرپرسی ناو
دوزخ تټیان راده خوړن و پټیان دهلټن: دهی خیرا بچنه ناو
دوزخه وه، بؤ هه تا هه تایي تټیدا بمټینه وه، بریاریکه و
له خوداوه دمرچووه، نه و شوینه جیگای نیوویه و لیی
دهرناچن، بهردهوام نیوه سوته مهنی دوزخه و سوتینه ری
نیوویه، سزادانتان به کوتانایه، به راستی جیگایه کی خراپ و
ناخوشه نه و شوینه ی بؤ نیوه دانراوه، به دترین شوینی
حه وانه ویه بؤ نیوه بریار دراوه، نه مهش به هو ی
خوبه زلزان و لووتبه رزیتان و پشت هه لکردنتان له په یامی
حه ق و شوینکه وتنی،

{۷۳} وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا} نه وانه ی له ژپانی
دونیا یاندا خودا په رست بوون له لایم فریشته کانه وه بهرپزو
حورمه ته وه بهر و به هه شت بهرئ دهکړین، کومه ل کومه ل و
یه که به دواپه کدا به گویره ی پله و پایه ی ناو به هه شت یان بهرئ
دهکړین، پیړی پیغه مبه ران نه مچار راستگو یان و له دوا ی نه و ان
شهیدان و به دوا یاندا زانیانی نایینی، هر تاقمه و به جیا

وَرَى الْمَلَائِكَةُ حَافِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۷۵﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَم ﴿۱﴾ نَزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۲﴾ غَافِرِ
الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
إِلَهُ الْمَصِيرِ ﴿۳﴾ مَا يَجِدِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا
فَلَا يَغْرُرْكَ تَقَلُّبُهُمْ فِي الْبِلَادِ ﴿۴﴾ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ
نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرُسُولِهِمْ
يَآخُذُوهُ وَيَجَادِلُوهُ بِالْبَاطِلِ لِئُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتُهُمْ
فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿۵﴾ وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى
الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ﴿۶﴾ الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ
وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ
لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا
فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿۷﴾

دمنیردرین! {حَتَّىٰ إِذَا جَاؤُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا} هه تا به سهر
پردی سیرا ط دا تټپه رپن و گه یشته بهر دم دمرگاکانی
به هه شت دمرگاکانیان بؤ کراو ده وه بهرپزه وه پټسوزیان لی
دهکړئ. {وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا: سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِيمُنْ فَادْخُلُوهَا
خَالِدِينَ} بهرپرس و دمرگه وانانی به هه شت به خودا په رستان
دهبیژن سلاوتان لی بئ، له هه موو ناخوشی و غه م و په ژارمیه که
به دورن، چاکتان کرد له دنیا دا خودا په رستی و یه کتا
په رستیتان کرد، هاوه ل و هاوبه شتان بؤ خودا بهرپه وانه یان،
به قسه و به کرده و خودا په رست و گو ی رایه ل بوون، پادا شتان
باشه و لی رازی ده بن.

{۷۴} وَقَالُوا: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ، وَأَوْرَثَنَا الْأَرْضَ نَتَّبِعُ
مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ، فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ} موسولمانه خودا
پیداوه کان، خاوه ن بر واپته و کرده وه باشه کان؛ که چاویان به
به هه شت ده که وئ نازو نیعمه ته کانی ده بینن، له خو شیان
دهبیژن سوپاسی هه می شه یی و شوکری بهر دهوام بؤ نه و

ئەو لەتاوانی بەندهکانی خۆش دەبێ ئەگەر تۆبەى لى بکەن، قەبولى تۆبە و پەشیمانی دەکا، تۆلەو عیقابى بە شیددەتە، کەسیکی پەنادا و لەتاوانى خۆش بوو، دەبىخاتە نازو نىعمەتى بەهەشتى رازاودەو، کەسیکیش بگريو بیهوى سزای بدا، عەزایی بەزەبرە، خاومنى نازو نىعمەتى هەمیشە نەپراودیه، بى ئاتاجە، پئویستی بەکەس نیە، بەمەحضى ئیحسان و چاکەکاری خۆى دەبەخشى و نازو نىعمەت دەدا. هیچ خودا نین جگە لە ئەو، هەر ئەو خودایە و گەپرانەودى هەموو کەس هەر بۆلای ئەو.

ئەمجار دەلنەوایی پیغەمبەرەکا و دەفەرموئ: {مَا يَجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرُوكَ تَقْلِبُهُمْ فِي الْبِلَادِ} کیشەو دەمەدەمى ناکا دەربارەى نایاتى خودا و پەيامى حەق رەت ناکاتەو ئیلا ئەوانە نەبێ کە کافرو بى برپوان، ئەوانە بەناحەق جەدەل دەکەن، دەیانەوئ هەق بکوژینەو، دەمیک دەلین: قورئان شیعەر، جەلێک دەبێژن: سىحرە، کاتى وایش هەیه دەلین: جیروکی کۆن و ئەفسانەیه! ئەى پیغەمبەر! تۆ بەو هەلوێست و قسانەیان دلتەنگ مەبە، هەرودەها ئەى موسوڵمانینە ئیو بەو خەفەت مەخۆن، کە بى برپویان لە نازو نىعمەتدان و مامەلەو پىشەسازیان پىشکەوتوو و ولات و هەریمیان بەپیت و فەرە، قازانج و سوودیان یەکاویەک و دووچەندانەیه، ئەوانە خودا مۆلەتى داو و بۆ کاتیکى دیارى کراو زۆرى بى ناجى کۆتایی بەنازو نىعمەتیان دئ و تۆلەى خودا دەیانگریتەو و سەرنجامیشیان ناگری دۆزەخە...

{كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ} واتە: لەپیش قورەیشییەکاندا گەلى نووح حەزەرت نوح (عليه السلام) یان بەدرۆخستەو، (ئەم زاتە کە یەكەم پیغەمبەر بوو خودا ناردوو یەتى بۆ سەر گەلەكەى کە جەلەوگری بکا لە بێپەرستى) هەرودەها ئەو گەل و نەتەو و تاقم و پێرەش لەدواى گەلى نووح هاتوونەتە گۆرپانی زیانەو و گەلەكۆمەکیان لە پیغەمبەرەکانیان کردوو و پەيامى حەقیان رەتکردۆتەو، بۆ نمونە گەلى عاد و ئەموود و قەومى لوط و قەومى فیرعەون... هتد... پیغەمبەرانی خودایان بەدرۆخستەو و گویان بەبانگەوازییەکیان نەدا و سووربوون لەسەر کوفرو ئیلحادى خۆیان، {وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ

خودایەیه وادەى خۆى بەجى هینا، ئەو بەلین و وادانەى لەسەر زوبانى پیغەمبەرانی، پئى دابووین هینانیه دى. زیندوى کردینەو بەهەشتى پى بەخشین ئەو دوعا و پارانەودیهى لە دنیادا نەنجاماندا وەرگرا.

{وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ} ئەتۆ دەبینى ئەى بەهەشتى بەختەومر، ئەى خودا پێداو و بەناز گەیشتوو! دەبینى فریشتەکان کۆمەل کۆمەل بەدەورى عەرەشى بەریندا گردبوونەو، سەرگەرمى تەسبیح و تەمجیدی خودان، سوپاسى دەکەن، لە پاساوى نىعمەتەکانیدا شوکرانە ژمێرن هەر دەبێژن (سبحان الله وبحمده) حال و مزە وایە. کیشەى نیوان بەندهکان یەکالا کراوتەو، هەرکەس بە پاداشى خۆى گەیشتوو و سزای عادلانەى وەرگرتۆتەو، بەهەشتى خراونە ناو بەهەشتى رازاود و بەرینەو، تاوانباران و بەدبەختەکان تۆردراونە ناو دۆزەخى قول و بى نامانەو. موسوڵمانان و فریشتەکان تیکرا دەلین: حەمدو سوپاس پەسنو پێروزی بۆ خودای بوونەومر.

کۆتایی سورەتى الزمر

سورەتى (غافر)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{أحم} یەکیکە لەو پیتە پچرپچرانەى لەسەرمەتای هەندى سورەتدا هاتوون و لەو پیتە لەشوینى خۆيانا مانای ئەم جوهر و شەو پیتانەمان روون کردۆتەو...

{تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ} نازلکردنى قورئان لەلایەن خودای بالادەست و زاناودیه. زاتى پاکی بەسروش بەفریشتەى تایبەتیدا ناردوو یەتى بۆ حەزەرتى موحەممەد (صلی الله علیه وسلم) بۆ ئەوێ بەخەلکی رابگەیهنئ و ئەوانیش پەیرەوى بکەن، کەلامیکى حەق و راستە و درۆى تێدا نیە، خودایەکی خاوم دەسەلات و زانا بەهەموو نەینى و ئاشکرایەک نازلئ کردوو.

{غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَهُ الْمَصِيرِ} بێگومان ئەو خودایە قورئانى نازل کردوو

لِيَأْخُذُوهُ وَجَادِلُوهُ بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ هَهُمُو گهل و نه ته وهيه کی رابردوو که پیغه مبهریان بؤسر ره وانه کراوه، که پیغه مبهره کانیاں بانگه وازی کردوون بؤ یه کتاپه رستی نه وان پشتیان ئی کردووه، برپاریان داوه و سووربوون له سهر شه وهی زیان به پیغه مبهره که یان بگه یه نن، بهندی بکه ن و بیکوژن، چیان بؤ بکری له نه زیه تدان و ده ستریزی کردنه سهری نه نجامی بدن، بؤ شه وهی هه ق و راستی نه چه سپی و گه شه نه کا، په یامه ناسمانیه که زو و بپوچینه وه، به مهش گه و ره ترین تاوانیاں نه نجام داوه. {فَأَخَذْتَهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابُ} نه و کی شه کار و به تالخوازانم به سزای توند و سامناک کرتن، بر وانه عه زابی من چۆن عه زابی که!!

{وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ} ههر به و جوړه یه سزاو عه زابی هه موو جوړه کافرو مولحیدیک، واته هه و ده کوو چۆن برپاری خودای تو بؤ عه زابدانی گهل و نه ته وه به دروڅه ره ده کان چه سپاو له ناومان بردن و له روژی قیامه تیشدا تو پرده درینه ناو ناگری دوزه خه وه. به و شیوهش برپاری نیتمه چه سپاوه له سهر نه وانه ی بر و به په یامی تو ناکه ن شه محمد! به ناهه ق و به تال دژت ده وه ستن و گه له کومه کیت ئی ده که ن، نایینی پیروژت رمت ده که نه وه نه وانه ش شیاوی ناگری دوزه خن و نه و عه زابه یان پی ده چیژین!

{الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا} نه و فریشتانه ی که هه لگری عهرشی په ره و ده ردارن نه و فریشتانه ش که به ده ورپیه وهن ریژدارترین پیږی فریشتن، نه وانه هه میسه سه رگه رمی ته سپیحات و همدو سوپاسن، خودا پاک و بهرزو پیروژ ده گرن، له هه موو ره و شتیکی نزم هه رچی صیقاتی جوان و نیشانه ی که مال و جه لاله و ده پالی ده دن. بر وایان به هه بوون و به تاک و ته نهایی خودا هه یه، به ندایه تی خودا ده که ن و لوتبه رزی نانوینن له عیبادت کردندا، ملکه چی فه رمان و جله و گرییه کاننی، داوای لیخو شبوون بؤ ناده میزادانی خاوهن باومر ده که ن. سروشتی فریشته ودهایه: که موسو لمانان دوعای پارانه وه ناراسته ی په ره و ده ردار ده که ن، نه وانیش داوای گیرابوونی دوعا کانیاں بؤ ده که ن.

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٨﴾ وَفِيهِمُ السَّيِّدَاتُ وَمَنْ تَوَّاهُنَّ فِي السَّيِّدَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْنَهُ. وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُبَادِلُونَ لَمَقَّتْ اللَّهُ أَكْبَرُ مِنْ مَقْتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ ﴿١٠﴾ قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا أَتُنِنَا أَتَنْتِنَا أَفَاعَزَ فَنُتَابِدُ نُؤْمِنُ قَالُوا لَا تَدْعُوا اللَّهَ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ وَإِنْ يُشْرِكْ بِهِ. تَوْمِنُوا فَالْحُكْمُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ ﴿١١﴾ هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ ﴿١٢﴾ فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿١٣﴾ رَفِيعَ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنْزِلَ يَوْمَ التَّلَاقِ ﴿١٤﴾ يَوْمَ هُمْ بَدْرُؤُنَ لَا يَمْنَحْنَ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿١٥﴾

{رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَفِيهِمُ عَذَابُ الْجَحِيمِ} نه ی په ره و ده ردار نیتمه ره حمهت و زانیاریت به شی هه موو شتی که ده کا، به لکوو له هه موو شتی زیاده، که و ابوو تاوانی نه وانه بپو شه که توبه له تاوانه کانیاں ده که ن، روو ده که نه خودا په رستی و په پرده ی نایینی نیسلام ده که ن، خودایه له عه زابی دوزه بیانپاریزه. {رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ} په ره و ده ردار! نه و خودا په رستانه بخهره ناو به هه شتی رازاوه وه: نه و به هه شته ی خو ت له سهر زوبانی پیغه مبه ران وادمت پی داون، خودایه خو یان و باوک و دایکی صالح و ژن و مندالی به خو چار وایان بخهره ته کیانه وه به کومه ل بیانخهره ناو به هه شتی رازاوه نه و به هه شته یان پی رده و ببینه و پیا یان به خشه! بیگو مان نه تو نه ی خودایه توانات به سهر هه موو شتی که ده یه، داناو کار دروستی لیزان و کارامه ی له هه موو گو فتار و کردار و شه ریعت و یاسایه کتدا.

{ ۹ } وَفِيهِمُ السَّيِّئَاتِ، وَمَنْ تَقِيَ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتُهُ، وَذَلِكَ هُوَ الْقَوْزُ الْعَظِيمُ } خودایه خاوهن باودرآن و خوداپه رستان بپاریزه له ناخوشتی و مهینه تی دونیا و قیامت، له تاوانی گه وره و بچو و کیان خوشت ببه، بیگومان هه رکه سیك تو روژی قیامت بپاریزی له سزاو عه زابی نه دهی نه وه رحمت پی کردوو، خستوته ناو به هه شتی خوشت وه، نه مهش نه وپه پی به مرزگه یشتن و خوشییه، هیچ خوشتی و هه ضل و ریژیک نایگاتی!!

{ ۱۰ } إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا ينادونَ لَمَقْتُ اللَّهِ أَكْبَرُ مِنْ مَقْتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ } بیگومان نه وانهی له دونیادا کافرو مولعیدو له سهر نه و حاله دهمرن، روژی قیامت له ناو دوزخدا زور رقیان له خو دهبیته وه و خو یان دبوغزینن به و په پی بوغزانندن، چونکه به دهستی خو یان خو یان تووشی نه و تارده حه تی و عه زابه کردوو، جا له و حاله دا بانگیان لی ده کری نهی به دبیه خته کانی شیوا بو نه و عه زابه بی نامانه، نهی نه وانهی جیگاتان بو هه تا هه تایه دوزخه و لیی دمرناجن نیستا نیوه چه ند رقتان له خو تانه دلنایان نه و کاته بانگه وازی کران بو ایمان هینان و پشتتان هه لکردو نیمانتاتن نه هینا خودا زور زیاتر رقی لیتان هه لساو پتر بوغزانندی!

{ ۱۱ } قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا اَنْتَیْنِ وَاَحْيَیْتَنَا اَنْتَیْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ اِلَیْ خُرُوجٍ مِّنْ سَبِیْلِ } کافره کان له ناو دوزخدا وه لام دده نه وه و ده لئین: خودایه! دوو جار مردوو بووین: جاریکیان که دلویه ناویک بووین له پشتی باوگماندا، جاریکیش که دوو زبانی دونیا مردنت به سهر هینانین، دوو جاریش زیانت پی به خشین جاریکیان له زبانی دونیادا و جاریکیش که له قیامت زیندوت کردینه وه،

{ ۱۲ } ذَلِكُمْ بِاللَّهِ اِذَا دُعِيَ اللّٰهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ وَاِنْ يُشْرَكَ بِهِ تُؤْمِنُوْا فَالْحُكْمُ لِلّٰهِ الْعَلِیِّ الْکَبِیْرِ } واته: نیوه به و حاله ده میننه وه بو هه تا هه تایه نه وه شوین و جیگاتانه، ناشگیدرینه وه بو زبانی دونیا، نه گهر له فهرزیکیشدا بگیدرینه وه هه مان هه لئس و کهوت دهنوینن، هه مان کردوه ردچاو ده که نه وه که له وه پیش ره چاوتان کردبوو!

{ ۱۳ } هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلْ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَتَذَكَّرُ اِلَّا مَن يَنْسِبُ } په رومردگار خودایه کی وه هایه نیشانهی خودایه تی خو یان نیشان ددها، به لگهی جوړاو جوړ رادهنوینن له سهر تا کو ته نه هایی و به ده سه لاتی خو ی، نه وه تا له به رزاییه وه باران دمهارینی و ده یکاته هو ی رزق و روژی بو نیوه، به هو ی نه و بارانه وه جوړه ها دانه ویله و میوه جاتان بو وه ده ست دینن، گز و گیوا دارو درهخت دپروینن، شیوه و رهنکو تام و بون و به رامیان لیك خودایه، هه رچه نده به یه ک ناو ناو دهرین و له یه ک زه ویدا دپروین و، له یه ک کهش و هه وادا پی ده گهن.

{ ۱۴ } فَادْعُوا اللّٰهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّیْنَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ } به دل سوژی خوداپه رستی و یه کتاپه رستی نه انجام بدن، پی چه وانهی موشریکه کان هه لئس و کهوت بکهن، په پره و پرؤگرامیک ره چاو بکهن که له ریباری هاوه لدانه ران جودا بی، هه رچه نده کافره کان به هه لویست و بیرو باو دمرتان قه لئس بن نیوه گو ییان پی مه دن، لییان بگه رین با له خه فته دا شه ق به رن!!

{ ۱۵ } رَفِیْعُ الدَّرَجَاتِ، ذُو الْعَرْشِ، یُلْقِی الرُّوحَ مِنْ اَمْرِهِ عَلٰی مَن یَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِنُذِرَ یَوْمَ التَّلَاقِ } په رومردگار که نیشانه و نایاتی خو ی نیشانی نیوه ددها، صیفاتی به روزو پیروژی هه ن، شکو مه ندو به عه ظه مه ته، خاومنی عهرشی به رینه به ویستی خو ی جوینی بوئ ناوا بوونه وهر هه لده سوړینن. نه م صیفه تانه هه موویان نیشانهی شکو مه ندین دپاردهی گه وره یی و ده سه لاتی ره هاو بی سنوورینی، خودایه کی وه هایه نیگا دهنییرئ بوسهر به نده هه لئزارده کانی، نه و به ندانه ی هه لیانده بژیرئ بو فروستاده یی و راگه یانندی نیگا و سروس، نه رکی پیغه مبه رایه تیان ده خاته سهرشان و نه و پله و پایه به رزو پیروزه دیان ددهاتی. بو نه وه ی ناده میزادان بترسن له روژی قیامت،

{ ۱۶ } یَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ لَا یَخْفٰی عَلٰی اللّٰهِ مِنْهُمْ شَیْءٌ لِّمَنِ الْمُلْكُ الْیَوْمَ لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ } روژی قیامت روژی که هه موو ناده میزاد تییدا به دهره و من و هیچ شتیک نیه بشارد ریته وه، سارای مه حشر ده شتیک کی کاکی به کاکییه و هیچ چال و گردولگهی تییدا نیه، هه موو ناده میزاد له گور په کانیان دینه

د مروه چاودپروانی برپاری یهزدانین، هیچ شتیکیان له خودا نهیښی نیه، هرچی کردویانه و گوتوویانه به ناشکرو به نهیښی له نامه ی نه عمالیاندا نوسیاهو لای پهر و مردگار عه یانه.

{^{۱۷} الْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ}

روژی قیامت روژی که هه موو کهس به گویره کردوهی خو ی مامه لای له گهل ده کړی. روژی سزاو پاداش و هه قو و عه داله ته، روژی دادگایي کردن و یه کلا کردنه و دیه، مؤلته دنان و دواخستنی تیدا نیه، شکو مهندي پهر و مردگار هه یه بته یکه به و جه و مه و قیفه دبه خشی، بیده نگی و ترسو خوف ساری مه حشر دده کړی مه خلوقات هه موویان گو ی قولاخن، چاودپروانی سره نجام و ناکامن، ستم له کهس ناکړی، له تاوانیان زیاد ناکړی و له چاکه یان کهم ناکړیته وه.

خودا زو و حیساب و لیکو لینه وه له گهل به ننده کانی دهکا، هیچی لی تیک ناچی حیساب کردنی له گهل نه م له حیساب کردنی له گهل یه کیکی تر بی ناگا ناکا،

{^{۱۸} وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْأَرْفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَاطْمِينَ}

پیغه مبهرا! نه و کافره موشریکانه برسینه له روژی قیامت بو نه وهی و ازبینن له کوفرو بیدینی، بیانترسینه له رودای روژی که ناده میزاد خه ریکه دلیان له شوینی خو ی هه لده که ندری و بهر زبیته وه بو قورگیان، واته: دلیان نه و منده تهنگ و خه فته تبار دهن، خه ریکه دلیان له قورگیان بیته دهری.

{مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ}

سته مکاران دوست و خزم و دلسوز سوودیان پی بگه یه نن تکاکار و شفاعه تکاریان نین، نه گهر هه شیان بی شفاعه تیان لی و مرنا گړی.

{^{۱۹} يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ}

هه موو شتیکه، ته نانه ت غه یانه تی جاویش دمرانی که یه کی که به غه یانه ت سهیری شتیکی حهرام دهکا خودا ناگای لییه، هه روه ها شارو دی نیو دل و دهر و ونه کانیش دمرانی، نه و خه یال و خه ته رانه ی به سهر دلدا راده بورن خودا پییان ناگاداره و دمرانی چین و چی نین.

الْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ {^{۱۷} وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْأَرْفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَاطْمِينَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ {^{۱۸} يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ {^{۱۹} وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُونَ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ {^{۲۰} أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَءَانَارًا فِي الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ يُذَوِّبُهُمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ {^{۲۱} ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ {^{۲۲} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ {^{۲۳} إِلَى فِرْعَوْنَ وَهَمْلَانَ وَقُرُوتَ فَقَالُوا سَحَرٌ كَذَابٌ {^{۲۴} فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ {^{۲۵}

{^{۲۰} وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ}

پهر و مردگار به حه قو و عه داله تکار ی حو کم دهکا، پاداشی چاکه به چاکه ددهاته وه و خراپه ش به خراپه، هه رکهس شیاوی چی بی نه وهی دینیته وه ری، هه ر خودا له و روژدها حو کم و برپاری به دهسته و دادگایي عه داله تکار یه. {وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُونَ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ}

نه و بتو صه نه مانه ی جگه له خودا دهمانه رستن هیچیان له بارا نیه و هیچیان پی ناکړی و هیچ حیسابیکیان بو ناکړی، بیگومان خودا شنه و او بینایه و هه رچی دهیکا له زانیاریه وه هه لده قو لی و به ته و او ی هه موو شتیکی لی دمرانی، له روانگه ی نه و زانیاریه ردهایه وه پاداش و سزای هه موو کهس به گویره ی کرده و دکانیان ددهاته وه.

نه و قورده شیایانه نه و خه لکه بیدین و کافرو مولحیدانه پیویسته به خو یاندا بچنه وه و له خودا برسن {^{۲۱} أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ}

نه وه بو په ند له نه ته وه له ناو براو ده کانی رابورد و و مرنا گرن، بو چی

{^{۲۵} فَلَمَّا جَاءَهُم بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا} که نهو پیغمبره له لایه نئممه وه به به لگه و موعجیزه ی حق و ناشکراوه ره وانه کراو هاته ناویان و بانگه وازی کردن، پشتیان لی هه لکردو به یامه که یان رمت کرده وه. {قَالُوا: أَأَبْنَاءُ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ} مله وره کان (فیرعه ون و هامان و قارون) وتیان: دهست بکه نه وه به ته نفیزکردنی یاسای له وه پشتیان دربارهیان، بهم جوړه زاروکه نیړینه کانیان بکوژن و میینه کانیان له ناو بهرن، میینه کانیان مه رده خس بکه ن با پی بگه ن دهیانکه یه کاره که رو خزمه تی خو مانیان پی ده که یه: {وَمَا كَيْدُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ} فرتو فیلی کافرو خودا نه ناسان گومراییه و سوود به خش نیه، نه خشه و پلانیکه نه تیجه به دهسته وه ناداو پیچه وانه ی مه بهست دپته وه.

{^{۲۶} وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى وَلْيَدْعُ رَبَّهُ} لیم گه رپن با مووسا بکوژم و له سه رچاوه وه نهو بانگه وازییه بکوژنمه وه، وادیاره که سانیک هه بوون دزی نه وه بوون مووسا بکوژری، پییان و ابووه کوشتنی مووسا کیسه که چاره سه ر ناکاو له وانه یه جه ماور کیسه که بقوزنه وه به شه هیدی بزانون و راپه رینیک دزی دام و دمزگای داپلوسینهری فیرعه ون نه نجام بدری، نه مانه ش به تایبه تی دوا ی نیمانه پنیانی ساحیره کان له فیستیقاله جه ماوریه که دا پتر ری تییده چی. یان ویده چی هه ندی له راپوژکارانی فیرعه ون له دلی خو یاندا ترسیک دایگرتبن و ترساین له وه ی خودای موسا توله یان لی بسینی، چونکه بتپه رسته کان بر وایان به فره خودایی هه یه، له وانه یه پییان و ابووبی خودا که ی موسا پاریزگاری لی ده کاو ناهیلن دهستدریژی بکریته سه ر. قسه ی فیرعه ون که ده لی: {وَلْيَدْعُ رَبَّهُ} ره تکرده وه ییروبوچوونی نهو جوړه که سانه بوو.

{إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ} نه من دهترسم ناینان بگوژی و بیروباوهرتان تیک بدا، واتان لی بی واز له به ندایه تیکردنی من بهینن و بتپه رستی نه که ن! دهترسم بتانخاته سه ر نایینی خو ی و واتان لی بکا یه کتا به رستی په یرو بکه ن یان دوو به ره کی بخته ناو خه لکه وه و پشیوی و نازاوه به رپابی و به مه ش ناسایشی ولات تیک بجی.

نه وانه ی په یامی نیسلام رمت ده که نه وه و سوورن له سه ر کو فرو نیلحادی خو یان بوچی گه شت و گوزار ناکه ن به ناو زه ویدا؟ بوچی به چاوی وردبینیه وه سه یری شوینه واری رابوردووان ناکه ن و بزانون نهو گهل و نه ته وه پیشینانه چییان به سه ر هاتووه، چ عه زاب و سزایه ک گر تنیه وه تیکیه وه پیچان و له ناوی بردن! له کاتیکدا {كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُرَّةً وَأَثَرًا فِي الْأَرْضِ فَآخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ} نهو گهل و نه ته وه رابوردووانه زور له موشریکه قورپه شیهه کان و کافرانی سه رده میش به هیزو توانا تر بوون، قه لاو شورا و باله خانه یان له هی قورپه شیهه کان گه ورده ترو بلندترو پته وتر بوون. خودا به هو ی تاوان و سه رپیچانه وه، نه وانه ی له ناو بردن و که س نه بوو دیفاعیان لی بکا، که س پاریزگاری نه کردن، {^{۲۷} ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَآخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ} نهو هیلاک و له ناو بردنه یان به هو ی نه وه بوو که پیغمبره کانیان ده هاتنه لایان و بانگه وازیان ده کردن بو نیمان هیان و خودا په رستی، که چی نهو گهل و نه ته وه به دکارانه په یامی پیغمبره کانیان ره تده کرده وه، نیتر خودا به هیلاکی بردن و ولاتی به سه ردا ویران کردن، بیگومان خودا خاودن هیزو عه ظه مه ته، خاودن هه لمه ت و شه وکه ته، هه رچی بیهو ی دهیکا، هیچ شتیک نیه به رگه ی بگری، عه زابی توندو تیژه، بو نه وانه ی سه رپیچی فه رمانه کانی ده که ن، {^{۲۸} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ} بیگومان نیمه مووسامان کرده پیغمبره و به موعجیزه ی جوړا و جوړه وه ره وانه مان کرد {^{۲۹} إِلَى فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ} بو سه ر فیرعه ون و دارو دهسته که ی که پاشای میصر بوو، هامان و مزیر و یارمه تیدمری بوو قارونیش دهو له مه ندرترین سه رماپه داری نهو روژگاره بوو. {فَقَالُوا: سَاحِرٌ كَذَّابٌ} نهو مله ورا نه درباردی نهو پیغمبره موعجیزه ناشکراو نمایانه وتیان: نه مه سیحربازو دروژن و فیتنه یه، که ده لی: پیغمبره درو ده کا، نهو به لگه و نیشانانه ی دهیانو پنی له سه ر پیغمبره ریتی خو ی سیحرو چاوه سه ته کییه.

﴿۲۷﴾ وَقَالَ مُوسَى إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ
بِیَوْمِ الْحِسَابِ { چه زردتی موسا (علیه السلام) فهمووی: من
پهنا دهگرم به خودای خوّم و خودای نیوَدش له زردمرو زیانی
همموو ملهوپتیکی و دهکوو فیرعهون و هاو وینهکانی، پهنا دهگرم
به خودا: که بمانپاریزی له زیانی همموو کافرو ملهوپتیکی بی
برواو ملنه دهر بؤ حهق و راستی؛ نهوانه ی برپوایان به هاتنی
روژی قیامت نیه.

﴿۲۸﴾ وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ
يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ { واته: پیاویک له
دارودهسته که ی فیرعهون و قهصری پاشایه تی: که له ناو دلی
خویدا نیمانی هینابوو، نه یویست بوو که س پیی بزانی، هاته
ناخاوتن و په نجه ی نارپه زایی دهربری و وتی: نه وه چوَن ریگه
به خوَتان ددهن پیاویک بکوژن همموو تاوانهکانی نه وه من
دهلی: خودای من (الله) یه؟ { وَإِنْ يَكْ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ وَإِنْ يَكْ
صَادِقًا يُصِيبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ } نه ی خه لکینه! نه ی پیاو
ماقوول و نه نجومه نی راویژو کاربه دهستانی دهربار! نه م
کابرایه: که موسایه و بانگه وازی خودا په رستی و یه کتا
په رستی دهکا، نه گهر درؤ بکا هوپالی درؤ کردنه که ی له
نه ستوی خوئیته تی، خودا له دونیاو قیامت سزای ددهاته وه،
نیوَدش حهقتان نه بی به سهریه وه. خو نه گهر راست بکات و
پیغه مبه ربی و به پیر بانگه وازییه که یه وه نه چن، نه وه به
ته نکید هه ندی له وه هره شانیه لی کردوون دینه جی و
تووشی نه هامه تی و نه گبه تی دهن، که وایی وازی لی بینن و
چیتان به سهر خوئی و گه له که یه وه نه بی با نیمانی پی بینن و
شوینی بکهون. { إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ }
بیگومان نه گهر موسا حهقی به دهسته وه نه بی، درؤزن بی
داوای پیغه مبه ربییه که ی راست نه بی و خودا به موعجیزه
کوّمه کی پی نه کا، خودا ریسوای دهکا و به هیلاکی دها، چ
پیویست ناکا نیوَه بیکوژن و خوَتانی پیوَه ماندو بکهن!!

﴿۲۹﴾ يَا قَوْمِ لَكُمْ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ
بِاسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا { نه ی گهل و نه ته وه که م نه وه خودا زیانی
جیهانی بؤ ناسان کردوون، هه رمانپه وایی به رفراوانی پیداون،
بالا دهستی کردوون به سهر نه ته وه ی نیسرا نیلداو به
نارمرووی خوَتان ناغایه تیان به سهر وه دهکهن، خوَتان ناغاو

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ
أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ ﴿۲۸﴾
وَقَالَ مُوسَى إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ
لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿۲۹﴾ وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ
فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ
اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكْ كَذِبًا
فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ وَإِنْ يَكْ صَادِقًا يُصِيبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي
يَعِدُّكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ ﴿۳۰﴾ يَقُومُ
لَكُمْ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ
بِاسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَى وَمَا
أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿۳۱﴾ وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَنْقُومُ إِنِّي
أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ ﴿۳۲﴾ مِثْلَ دَابِ قَوْمِ نُوحٍ
وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعِبَادِ ﴿۳۳﴾
وَيَنْقُومُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ﴿۳۴﴾ يَوْمَ تَوَلَّوْنَ مَدْيَنَ
مَالَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِرٍ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿۳۵﴾

کوخیخای ناخی میصرن و هه رچی بیلین و بتانه وی جی به جی
دهکهن، دهی له پاساوی نه م جاهو سه لته نه ته ی پیتان دراوه
سوپاسی خودا بکهن و شوین په یامی پیغه مبه رده کی بکهون،
بترسن له سزاو توّله ی سامناکی. جا نه گهر نیوَه سهر پیچی
په یامی موسا بکهن و خودا توّله ی لی ستاندن و عه زابی بؤ سهر
ناردن، کی له عه زابی سه ختی خودا ده مانپاریزی؟ { قَالَ
فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَى وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ }
فیرعهون له وه لامی کابرای خاودن نیماندا وتی: من رازی
ناهم جگه له و ریباری من په سهندی دهکهم چ ریباری دیکه
په پیره بکهن، نه وه ی من نیّم باشه و په پیره وی دهکهم دهن
نیوَدش نه وه تان به لاوه باش بی و په پیره وی بکهن، دلنیابن
من ته نها شاره زایی نیوَه دهکهم بؤ ریباری راست و دروست و
سهر فرازی و به خته وری.

﴿۳۰﴾ وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَا قَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ،
﴿۳۱﴾ مِثْلَ دَابِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ { بابای

موسولمان نهو پياگهی له نه ته وهی فیرعهون خودا هیدایه تی دابوو، نیمانی به موسا هینا بوو، دریزه ی به ناموزگار په کانی داو وتی: نهی گهل و نه ته وه که م، نه گهر نیمان به په یامی موسا نه هینن، ترسم هه یه تووشی عه زابی سه ختی دونیاو قیامهت ببن، ترسی نه وه دم هه یه چی به سهر نهو گهل و نه ته وانه ی گه له که م ه کیان له پیغه مبه ره کانیان کرد به سهر نیوهش ببن. دهرسم نیوهش نه گهر برپا به په یامی موسا نه که ن به ددردی گهل نووحو گهل عادو شه موودو نهو نه ته وانه ی دوا ی نه وان، که خودا له ناوی بردن، بچن چۆن خودا نه وانی ریشه کیش کرد نیوهش فه لاجۆ بکات، {وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعِبَادِ} دلنیا بن خودا نایه وئ سته م له به نده کانی بکا، به بی تاوان نهو گهل و نه ته وانه ی ریشه کیش نه کردوون، به لگوو له سهر سه ریچی کردن و تاوان له ناوی بردوون!

{وَيَا قَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ} ^{۳۳} یوم تۆلۆن مَذْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ} نهی گهل و نه ته وه که م نه من جگه له عه زابی دونیاو له ناو چوونی به که م ه لئان ترسی نه وه دم هه یه تووشی عه زابی قیامه تیش ببن، به ته نکیدیش تووش دهبن، تووشی عه زابی روژی هاوار هاوارو بانگ لیکردن دهبن، له هه موو لایه که وه ههر بانگ کردن و پارانه وه و راپیچکردن و بگروه به رده یه، فرشته بانگی ناده میزاد ده که ن، به هه شتی بانگی دۆزه خی و دۆزه خی بانگی به هه شتیان ده که ن. {وَمَنْ يُضِلِّ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ} که سیك خودا گومپای بکا که س نیه بتوانی هیدایه تی بدا. نه مه نامازه کردنیکی ناسکی تیدایه بو قسه که ی فیرعهون {وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ - غافر/ ۲۹}.

{وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلُ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا زِلْتُمْ فِي شَكٍّ مِّمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَتَّى إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا} ^{۳۴} بیگومان له روژگاری خویدا چه زره تی یوسف هاتوته سهر باوک و باپیرانتان و موعجیزه و به لگهی له سهر راستی پیغه مبه رایه تی خو ی نواندو بانگه وازی کردن بو خودا په رستی و په کتاپه رستی، که چی به درو تان خسته وه، واته باوک و باپیرانتان به درو یان خسته وه و به رده وام به رامبه ر په یامه که ی له شک و گوماندا بوون، یوسف (علیه السلام) و هه موو نهو پیغه مبه رانه ی له دوا ی نه وه وه هاتوون به درو تان خسته وه، کاتیکیش چه زره تی یوسف له دنیا دهرچوو،

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلُ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا زِلْتُمْ فِي شَكٍّ مِّمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَتَّى إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ ﴿٣٤﴾ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ كَبِيرٌ مَقَاتًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٌ ﴿٣٥﴾ وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَهْمُنُ آبْنِي لِي صَرِمًا لَعَلِّي أَبْلُغُ الْأَسْبَابَ ﴿٣٦﴾ أَسْبَابَ السَّمَوَاتِ فَأَطَّلِعَ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ كَذِبًا وَكَذَلِكَ زَيْنُ فِرْعَوْنَ سَوَّاهُ عَلَيْهِمْ وَصَدَعَ عَنِ السَّبِيلِ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ ﴿٣٧﴾ وَقَالَ الَّذِينَ ءَامَنُوا يَقَوْمِ أَتَقْبُلُونَ أَهْدِيَكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٣٨﴾ يَقْبُلُونَ إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَّعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْفَكَارِ ﴿٣٩﴾ مَنْ عَمِلَ سِنَةً فَلَا يَجْزِيهِ إِلَّا مِثْلُهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِمَّنْ ذَكَرُوا أَنْفُسَهُمْ وَهُمْ مُؤْمِنُونَ قَالُوا لَيْكَ يَدُ الْخُلُوتِ لِمَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٤٠﴾

وتتان: نه وه نیتر خودا دوا ی نهو هیچ پیغه مبه ریک ره وانه ناکا! {كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ} ناوا به و جوړه هه رکه سی زیده ره و ی بکا تاوان و شک و گومانی هه بی درباری نایینی حه ق خودا گومپای ده کاو سه ری ئی ده شیوینی.

شه مجار وده صفی نهو جوړه ناده میزاده نه گبه تانه ده کاو دهفه رموی: {الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ} ^{۳۵} نهو زیده ره وانه له تاواندا و نهو دل پر شک و گومانانه که سانیکن، به بی نه و دی به لگه و نیشانه یه کیان بو هاتبن دمه ده میانه درباری نایه ته کانی خودا، به ناهه ق به ره رنکاری هه ق ده که ن، ده یانه وئ به فوو نه ستیره ی پر شنگداری نایینی خودا بکوژینه وه. {كَبِيرٌ مَقَاتًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا} زور گه ورده ترسناکه له ای خودا و موسولمانان نهو کیسه و جیداله ی نه وان به ناهه قی شه نجامی دده ن، چونکه کیسه و جیدالی بئ بناغه یه، بویه خودا ده یو غزینی و سزای داناوه بو نه وانه ی نهو کاره ده که ن، موسولمانان ده یو غزین و هه رکه سیك بیکا دهنکی ئی داده برن و گفوتو گو ی له گهل ناکه ن.

{كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُّتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ} ناواو بهو جوړه
خودا چوڼ دلى جيدالکهران و دل پر له گومانی کور کرد. دلى
همموو سهرپردق و خوږه زلزانیکى سته مکار موړ دهکا،
همرکه سيک روو له هق و مرگيرئ و به دسه لاتو زمبروزنگ
زمبوون و هه زاران بچه و سينتته وه، سوکايه تيان پئ بکا و
کوشت و بريان بکا، خودا دلى موړ دهکا و له نعيمه تى
په کتاپه رستى بئ به شى دهکا، شياوى عه زابى سه ختى
دوړه خى دهکا.

{^{۳۶} وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا هَامَانَ ابْنِ لِي صَرْحًا لَّعَلِّي أَبْلُغُ الْأَسْبَابَ،

^{۳۷} أَسْبَابَ السَّمَاوَاتِ فَأَطَّلِعَ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ كَاذِبًا}

فيرعه ونى پادشا به هامانى و مزيرى گوت: نهى هامان دهست
به کاربه بجو قه لايه کم بو دروست بکه به شکو بگمه نهو
ناسو دوورده ستانه و ناسو دوورده سته گانى ناسمانه کان تا
له ويرا بروانمه خوداى مووسا، بزانه ناخو دهيدوزمه وه و شتى
واههيه؟ بيگومان من پيم وايه درو دهکا و چ خوداى ودها نين
که مووسا باسى ليوه دهکا. {وَكَذَلِكَ زَيْنُ فِرْعَوْنَ سَوْءُ عَمَلِهِ
وَصُدَّ عَنِ السَّبِيلِ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ} نابو و جوړه
گومراويسيته بهو شيوه نه حمه قى و نه قاميه فيرعه ون کارى
گه ندى خوئ به جوان زانى، کارى ناشيرينى بو جوان کرا،
واته: له گومرايى و سهرپيچى کردندا زيده پردويى کردو له سهر
ملهوړيى و بوغرايى خوئ به رده وام بوو، شهيتان ريگاي
عه دالته و حقه پهرستى لى به ستو، نه يه يشت په پردوى بکا،
فرت و فيلى فيرعه ون بو له خشته بردنى خه لکانى دیکه،
هممووى خه سارتمه ندى و به دبه ختييه، چى له پيناوى فرت و
فيله کانيدا خه رج بکا به فپرو دهچو و هيچى لى شين نابى.

{^{۳۸} وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُونِ أَهْدِيكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ} نهو

بابايه ي نيمانى هينابو و له قه ومى فيرعه ون وتى: نهى
نه ته وه که! گه لو شوينم بکه ون، چيتان پئ بيژم به قسمه
بکه ن، خاترجه م بن شارمزايتان دهکم بو ريبارى خيرو
فهرو سهرفرازي هه ردو و جيهان، نه ویش شوينکه وتنى نهو
په ياميه که مووسا هيناويه تى. هه لته ته نه م قسميه ي باباي
موسولمان به شيويه کى ناراسته وخو نامازدى نه ودى تيدايه
که ريبارى فيرعه ون ريباريکى گومراييه.

وَيَقَوْمٍ مَا لِي أَدْعُوكُمْ إِلَى النَّجْوَى وَتَذْعَوْنِي إِلَى
النَّارِ {^{۱۱} تَذْعَوْنِي لِأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأُشْرِكَ بِهِ مَا لَيْسَ
لِي بِهِ عِلْمٌ وَأَنَا أَدْعُوكُمْ إِلَى الْعَزِيزِ الْقَهْمَرِ {^{۱۲} لَا جَرَمَ
أَنَا تَذْعَوْنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ
وَأَنْ مَرَدَّنَا إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ النَّارِ
{^{۱۳} فَسَدَّ كُرُوتَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَفْوِضُ أَمْرِي إِلَى
اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ {^{۱۴} فَوَقَّهَ اللَّهُ سَيِّئَاتِ
مَا مَكَّرُوا وَحَاقَ بِقَالِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ {^{۱۵} النَّارُ
يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا
آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ {^{۱۶} وَإِذْ يَتَحَاوَتُ فِي
النَّارِ فَيَقُولُ السُّفَهَاءُ لِلَّذِينَ أَسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا
لَكُمْ تَبَعًا فَمَا قُمَلْ أَنتُمُ تُعْتَفُونَ عَنَّْا نَصِيبًا مِنَ النَّارِ
{^{۱۷} قَالَ الَّذِينَ أَسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلٌّ فِيهَا إِنَّ اللَّهَ
قَدَّ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ {^{۱۸} وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَتِ
جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِنَ الْعَذَابِ {^{۱۹}

{^{۲۹} يَا قَوْمِ إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ
الْقَرَارِ} گه لو! خاترجه م بن نه م زيانى دونيايه هه تاويکه و
دهبرپيته وه، که م خايه ون بئ وه فايه، جهنديک دريژه بکيش
مردنى له دوايه و کوتايى دئ، زيانى روژيى دوايى به رده وام
نه بر او ديه، بو هه تا هه تايه و مردنى به دوا دا نايه،

{^{۴۰} مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ
أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ
حِسَابٍ} که سيک تاوانى نه نجام بدا له روژي قيامه تدا هه
به نه نندازدى تاوانه که توله ي لى دسه ندرئ، که سيکيش
کرده وى چاک بکا - چ نيربي چ مئ بئ - واته: به گوږه
فه رمان و جله وگيرى خودا هه لس و کهوت بکا، برواي به تاک و
ته نهايى خودا هه بئ، هه نه وانه دهچنه ناو به هه شته وه و
له زمزت و خوئى به رده وام و نه بر او ديهان ددرپيتى، پاداشتيان
بئ هه زمارو بئ حيسابه.

{^{۴۱} وَيَا قَوْمِ مَا لِي أَدْعُوكُمْ إِلَى النَّجَاةِ وَتَذْعَوْنِي إِلَى النَّارِ} گه لو!

هوى چييه م بانگه وازييتان دهکم بو ريگاي سهرفرازي و

د مېه ستم و داوای کومه کی هر لهو ده کم بونه و دی له هه موو خراپه و سهر پچیه که بمپاریزی، له تولهی دابران و دوور که و تنه وه لیقان نه توان زیانم پی بگه یه نن. {إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ} پی گومان خودا بینایه به بهنده کانی، ناگاداری هه موو کارو کرده و یه کیانه، {^{۴۵}فَرَقَاهُ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوا} نیت پروردگار بابای نیمانداری له اکامی نهو پیلان و فرتو فیلانیه دیانکردن رزگار کردو نه یه نیت زیانی پی بگه یه نن، {وَحَاقَ بِالْإِرْعُونَ سُوءُ الْعَذَابِ} هه رچی نه وانه ش: که سهر به فیرعه ون بوون به لای سامناک له ناو خوئی گرتن و تیکیه وه پیچان و له ناو دهریادا خنکاندن، له قیامه تیشدا دهریخته ناخوشتین شوینی دوزخه وه.

{^{۴۶}الْأَثَارُ يَرْضُونَ عَلَيْهَا غَدَاً وَعَشِيّاً وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ} واته: گیانی فیرعه ون و دارو دهسته که دی دوی نه وه له دهریادا خنکان و ژیانی دونیایان له کیس چوو، له جیهانی به رزه خیاندان تا رژی به ری گیانه کانیان نیشانی ناگر ددرین، جا که قیامهت هات، جهسته و گیانیان یه که ده گرنه وه و زیندوو دمنه وه راپیچی ساری مه حشر دهرین و به فریشته کان ده گوتری: فیرعه ون و تاقمه که دی توو پر بدنه ناخوشتین شوینی دوزخه وه.

{^{۴۷}وَإِذْ يَتَحَاوُونَ فِي النَّارِ، يَقُولُ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا: إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُعْتَنُونَ عَلَيْنَا نَصِيبًا مِّنَ النَّارِ؟} نهی پیغه مېهر! به مېه ستمی پندو ناموژگاری نهو حال و دزعه بؤ گله که ت باس بکه، که تیکر کافر ده کان - به فیرعه ون و گله که شیه وه - له ناو ناگردان و به کیسه دین و ده که ونه دمه دهمی: جا مسکین و پی هیزه کانی دنیا به مله ورو خو به زلزانه کانیان ده بیژن نیمه وابه ستمی نیوه بووین، شوینتان که و تین، ملکه چی فهرمان و جله و گریه کانتان بووین، ثابا نیوه نیستا به شیک له عه زابی دوزخمان بؤ له نه ستو دهرن؟

{^{۴۸}قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا: إِنَّا كُلٌّ فِيهَا، إِنَّ اللَّهَ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ} مله ورو خو به زلزانه کانی جیهان و دلامی ژیرده ستمه کانیان دده نه وه و ده لین: نیمه و نیوه به کومه ل واین له دوزخه خدا نیمه حالمان له نیوه خراپه ر (نه گهر

رزگار بوون له ناگرو شادبوون به به هه شت به هوئی نیمان هیانتان به خودا و پروا بوونتان به پیغه مېهران و یه کتا به رستی، که چی نیوه بانگه وازیم ده که ن بؤ کرداری خراپ و ریبازی به ره و دوزخ و به دبه ختی هه تا هه تایی؟؟ بؤچی داوام لی ده که ن هاو ل بؤ خودا دابنیم و بت به رستی بکه م؟؟

{^{۴۹}تَدْعُونِي لَأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأُشْرِكَ بِهِ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَأَنَا أَدْعُوكُمْ إِلَى الْغُرُوبِ} نیوه بانگی من ده که ن و هه ل دهرن بونه و دی پروا به تاک و ته نهایی خودا نه بی و هاو ل بؤ دابنیم؟؟ له کاتیکدا نه و شته کی ده تانه و بی که م هه هاو ل بؤ خودا هیچ به لگه یه کم نیبه له سهر خودایه تی نهو شته، نه بی به ج عه قلیک بیکه م هه هاو ل بؤ خودا؟؟

{^{۵۰}لَا جَرَمَ أَنَّمَا تَدْعُونِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ} شتیکی به لگه نه و یست و چه سپاوه، عه ق دهرینه لینی و واقع دهرینه سپینی نه وه نیوه داوام لی ده که ن له بت به رستی و هاو ل دانان بؤ خودا، نهو شته نیوه به خودای دهران و به رستی بؤ ده که ن، نه گهر بانگی لی بکه ن و دلام نادانه وه، نه له دونیادا و نه له قیامهتدا سوود به عیبادت که ره که کی ناگه یه نن، ناشنه و و نابین، نه دی چو ن به که لکی خودایه تی دی؟؟ {وَأَنَّ مَرْكَدَنَا إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ النَّارِ} بیگومان سهر نه جمان گهرانه و دمان بؤ لای خودایه، هه موومان دهرین و هه موومان زیندوو دهرینه وه و ده جینه بهر قابی رهمه تی، نهو دم هه موو که سی که به گویره کی کرده و دی خوئی مامه لای له گه ل دهری، پاداشی چاکه به هه شتی رازاوه یه و سزای خراپه ناگری دوزخه...

{^{۵۱}فَسَتَذْكُرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَفَؤْضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ} گه لو! داهاتوو نزیکه، له وه به و لاوه راستی قسه کانی منتان بؤ دهرده که و، نهو دمه ناموژگاریه کانی منتان دینه وه بیر، دهران ناموژگاری و هه و و ته قه لای من له گه لتان چه ند دلسوزانه یه، به لام نهو کاته ی نه م راستیانه تان بؤ دهرده که و، گو یگرتن و به شیمان بوونه وه سوودی نیه، کار له کار دهران و و ختی ته کلیفو بهر پر سیاری به سهر ده چی، کاتی حیساب لیکو لینه وه و سزاو پاداشته! {وَأَفَؤْضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ} من نیستا پشت به خودا

که چهل دهرمانکهر بوايه دهرمانی سهری خوئی دهکرد! بهج هیژو توانایهک بهشیك یان ههموو عهزابی ئیوه لهئهستۆ بگرین، نهگهر بمانتوانیانسه عهزایمان لهخۆمان دوور دهخستهوه! ئیمه هیچمان بۆ ناکرێ و دهسهلاتیکمان نیه، نهوه واقعی حاله و برپاری خودای دادومرو دادپهرومره،

{^{۴۹} وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ: ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ الْعَذَابِ} نهوانه ی لهناو ناگردان بهلیپرسراوانی دۆزهخ دهبیژن تکاتان ئی دهکهین بۆمان لهخودا بپارێنهوه، بهشکوو بهئهندازهی رۆژیک سزمان لهسهر ههلبگری، شهفاعةتمان بۆ بکهن، بۆمان بپارێنهوه، ههرچۆنیک بێ تۆزی سزمان لهسهر سوک بکهن، کاربهدهستانی دۆزهخ خیرا وهلامی گورچکپرو ناهومیدیان دهنهوه.

{^{۵۰} قَالُوا: أَوَلَمْ تَكُنْ تَأْتِيكُم رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ؟} دهئین: نهوه چۆن پرووتان دی باسی رزگار بوون و سوککردنی عهزاب دهکهن، ئهڕی ئیوه نهبوون پیغهمبهران بهبهلگه و نیشانهوه هاتنه ناوتان و بانگهوازیان کردن بۆ ئیمان هێنان {قَالُوا: بَلَىٰ} نههلی جهههنم و تیان (دهئین) بهئێ: پیغهمبهرمان هاتنه سهر و بانگهوازیان کردین ئیمه بهدرۆمان خستنهوه، ئیمانمان پێ نههێنان... جا که ئاوا بهو جووره دان بهتاوانی خوێاندا دهئین، فریشته بهرپرسهکانی دۆزهخ بهگالتیه و قهشمهری پێ کردنهوه... {قَالُوا: فَادْعُوا، وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ} پێیان دهئین: که وایه ده بۆخۆتان هاوار بۆلای خودا بکهن و وهپارێن ئیمه دوعاو پارانهوه بۆ کهسیك نهنجام نادهدین لهژیانی دونیادا خودانهناس بووبی و پهيامی پیغهمبهرانی بهدرۆ خستبێتهوه، ئیمه لهئیوه بێ بهرین و حاشا لهودی شهفاعةتتان بۆ بکهین، نهگهر بۆخۆشتان بپارێنهوه خاتر جهم بن دوعاو پارانهوهی کافرو خودانهناسان بهشی ههر بهفیرۆ چوونه، ههرگیزاو ههرگیز نزیان ئی و مرناگیرێ.

{^{۵۱} إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَنَوْمٍ يَقُومُ الْأَشْهَادُ} دلنایان ئیمه لهدونیادا یارمهتی پیغهمبهرانی خۆمان و ههموو نهوانه ی ئیمانیا هیناوه ددهدین، پیغهمبهران و شوینکهوتوانیان بهسهر دوژمناناندا سهردهخهین، ههر وهها لهروژی قیامهتیشدا که شایهتهکان

قَالُوا أَوَلَمْ تَكُنْ تَأْتِيكُم رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتٍ قَالُوا بَلَىٰ قَالُوا فَادْعُوا وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ {^{۵۰} إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَنَوْمٍ يَقُومُ الْأَشْهَادُ} يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ {^{۵۱} وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَىٰ وَأَوْرَثْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ {^{۵۲} هُدًى وَذِكْرَىٰ لِأُولِي الْأَلْبَابِ} فَأَصْرَبَتْ وَعَدَ اللَّهِ حَقًّا وَاسْتَغْفِرُ لِذَنْبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعِشِيِّ وَالْإِبْكَرِ {^{۵۳} إِنَّا الَّذِينَ يُجْعَلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ يَغْفِرُ سُلْطَانِ أَنَّهُمْ إِن فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرٌ مَّا هُمْ بِسَلَفِيَةٍ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ} لَخَلَقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ {^{۵۴} وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُسِيءُ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ}

راست دهکهینهوه، فریشته و پیغهمبهران و موسولمانان دهکهینه شایهت لهسهر نهوه پیغهمبهران پهيامی خوێان که یاندوه و گهل و نهته وهکانیان بهدرۆ خستوتهوه.

{^{۵۲} يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ} نهو رۆژی شایهتهکان راست دهبنهوه و شایهتی ددهن، رۆژیکه عوزرخواهی لهسته مکاران و مرناگیرێ، فیدی و قوربانیاں دهست ناکهوی، نهگهر دهستیشان بکهوی لێیان و مرناگیرێ، چونکه عوزرو بیانووهکانیان پووچ و بێ بناغهیه، رهحمهت و بهزهی خودا نایانگریتهوه، خراپترین شوینی چهوانه وهیان بۆ ناماده کراوه، که دۆزهخه و ناخۆشترین مائی قیامهته...

{^{۵۳} وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَىٰ وَأَوْرَثْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ، {^{۵۴} هُدًى وَذِكْرَىٰ لِأُولِي الْأَلْبَابِ} سویند بێ، ئیمه نامه ی ئاسمانی و پیغهمبهرایه تیمان به موسا بهخشێ، تهورات نه حکامی شهرعی و یاسای ژیا نی تیدا بوو، رینمویی نهته وهی ئیسرائیلی لهخوگرتهبوو، موعجیزهی جوړاو جوړمان پێدا بوو

بۆ ئەو دەی بېنە بەلگە لەسەر راستی پیغەمبەراییەتیەکی
نەمجار دواى لەدوونیا دەرچوونی موسا لەژیان تەوراتمان بۆ
کردنە کە لەپورو چین لەدواى چین بۆیان مایەو، داها توو
لەپا بووردو و مریان گرتو و پینمووی بوو بۆ خاوەن ناوەزان،
هیدایەتدەرو یادخەردەو بوو بۆ ئەوانەى خاوەن عەقل و
فامن.

{^{۵۵} فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ} ئەى پیغەمبەرى خۆشەویست! پشوو درێژبە
لەسەر بانگەوازی کردن و خوداپەرستی لەبەرەمبەر
ئەزىەتدانی قورەیشییەکان، وەکوو چۆن پیغەمبەرانی پشوو
سەبریان گرتووە و لەبەرەمبەر هەلۆیستی ناشیرینی
گەلەکانیاندا پشوو درێژ بوون، سەبر بگرە، چونکە ناکامی
سەبر خێرو فەرد، خاترجەم بە خودا یارمەتیت دەداو
لەناحەزانت دەتپارێزێ. وادەى خودا بۆ یارمەتیدانی
خۆشەویستانی پاشگەزبوونەوێ تیدا نیه، هەمیشە تۆبە و
نیستیغفار لەتوانت بکە - ئەگەر هەبێ - یان تۆبە و
نیستیغفار بۆ خۆیان تاعەت و خێرو ئەواب زیاد دەکا، یان بۆ
ئەوێ موسوڵمانان چاوت ئی بکەن، ئەگینا پیغەمبەر
مەعسومە و خودا لەتوانی بەرودواى خۆش بوو، یان
لەپوانگەى «حَسَنَاتِ الْأَبْرَارِ سَيِّئَاتِ الْمُفْرَبِينَ» دەو تەماشای
دەکری، هەروەها بەردەوام بە لەسەر تەنزیهو تەسبیحات و
سوپاسکردنی پەرەمردگار لەسەرەتای پۆزو لەکووتایدا،
بەیانى و ئیوارە خەریکی تەسبیح و حەمدو ئەنا بە، {^{۵۶} إِنَّ
الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ إِنَّ فِي صُدُورِهِمْ
إِلًا كِبَرٌ مَا هُمْ بِبَالِغِهِ} دلتیابە ئەوانەى موجدەلەت لەگەڵ
دەکەن دەربارەى نایەتەکانى قورئان و دەیانەوێ بەشتی
پروپووج و بەتال بەرەنگاری حەق بوەستن، هیچ بەلگە و
نیشانەیهکی راستیان بەدەستەو نیه، هیچ بەلگەیهکیان
لەخوداوە بۆ نەهاتوو، ئەوانە دلیان فیزو خۆبەزلزانی تیدا
جیگیر بوو، لەناستی حەقدا سەرپەق و دل رەشن، قبوڵی هیچ
شتیکى حەق و راست ناکەن، چى بکەن و چەند هەول بەدن
خودا نایینی خۆى سەردەخا و ئالای حەق بەرزو شەکاوە دەکا،
قسەو کردەوێ تاوانباران نرخى نابى و هیچیان بۆ ناکری،
{فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ} ئەتۆ پەنا بگرە بەخودا

لەفرت و قیلى ئەو چەقەچەناوانە، داوا بکە خودا لەشەر و
نەگبەتەى ئەوانە بپارێزێ، بێگومان خودا شەنەوايه
بەقسەکانیان و بینایە بەکردهوکانیان، هەرچى دەپلێن دەى
بیسى و هەرچى دەیکەن دەى بینى، هیچى ئى گوم نابى و
ناهیلى بەسەریانەو بەجى.

{^{۵۷} لَخَلَقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ} بێگومان بەدى هینانى ناسمانەکان و زەوێ
ئەوێ تییاندايه لە زیندەدوورو عالهەمانى ئەفلاک و
ئەملاک و ئاو و هەواو گەنجینە و کانزاکان گەورەترن لە
دروست کردنی ئادەمیزاد چ لەسەرتاوە چ لەدروست کردنی
روژی قیامەتدا، جا کەسێک بتوانى ئەو عالهەمە جۆراوجۆرانە
بەدى بینى بێگومان دەتوانى شتێ لەو بەجۆرتر دروست بکا،
{^{۵۸} وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَالْأُمِّيُّ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ} هەروەها چۆن یەک نیه ئەو
کەسانەى بوونە خاوەن باو و کردەوێان چاکە لەگەڵ
خراپەکاراندا، چۆن موسوڵمانى ناکار چاک وەکوو کافری
رەفتار بەد وایە؟ کەى بەیەک چاو سەیریان دەکری؟ چەند
کەمن ئەو ئادەمیزادانەى کەبیردەکەنەووە بەم تەشبیهو
تەمسیلانە پەند نامیز دەبن! زۆر دەگمەن ئەوانەى
موسوڵمانى فەرمانبەردار و کافری سەریچیکار لێک جیا
دەکەنەو، {^{۵۹} إِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يُؤْمِنُونَ} دلتیابن قیامەت رادەبێ و هیچ شک و گومان لە
هاتنیدا نیه و حەمتەن دێ و نزیکە، برپاتان پى هەبێ و
خۆتانى بۆ حازر بکەن، وەلى زۆربەى ئادەمیزاد ئەو راستیە
نازانو برپوایان بە هاتنى روژی قیامەت نیه، {^{۶۰} وَقَالَ رَبُّكُمْ
ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ
جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ} ئەى بەندەکانم هاوارم ئی بکەن، لیم بپارێنەو
دوعاتان گیرا دەکەم، چونکە دوعا و پارانەو بۆ خۆى
عیبادەتە، بەلکوو کاکلەى عیبادەتە، دوعا بریتییە لەوێ
لەخودا بپارێتەو بۆ هینانى سوود و لابردنى زیان، بۆ
سەرفرازی دونیاو قیامەت، بۆ بەمراز گەشتن و شاد بوون بە
بەهەشت، ئەو شەمان لەیاد نەچێ پارانەو لە غەیری خودا بێ
سوود و بێ بايەخە تەنیا خودا دەتوانى دوعا قبوول بکا و
مەبەست بپنیتە جى...

{^{۶۱}اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا}

پهرومردگار خودایه کی ودهایه شهو و رۆزی به دیهینان و شهوی و دروست کردوه فینک و تاریک و خاموش بئ بونه وه تییدا نارام بگرن و بخهون، وزه و نیشاتقان تازه ببیته وه، ماندویی هه لسوران و کارکردنتان به سیته وه، رۆزیشی و دروست کردوه روناک و گونجاوه بۆ نیشکردن و تییدا هه لسوران و هاتوچۆ، هه وئدان بۆ دهسته بهر کردنی بزیوی و پیدایستی ژیان و نه نجامدانی کار و پیشه و نه که کانی ژیان. {إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ} بیگومان پهرومردگار بهم نیعمه ته جوړاو جوړانه ی: که به خشیونی به ناده میزاد خاوهن فهزل و به خششه به سهر ناده میزاد و هلی زۆریه ی زۆری ناده میزاد سوپاسی نه و هه موو نیعمه تانه ی خودا ناکه و دانیان پیدانن، {ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآَنِي تُؤْفَكُونَ} نه وه ی نه و شتانه ی به جی هیناوه و به دیهیناوه (الله) یه و خودای نیوهمیه به دیهینهری هه موو شتیکه، هیچ خودانین جگه له و نه و، کهس یارمه تی نه داوه له دروستکردنیاندا، نه دی چۆن نیوهمیه سهر پیچی ده کهن له عیبادت بۆ کردنیدا، چۆن روو و مرده گیرن له یه کتا په رستی و به ندایه تی بۆ کردنیدا؟

{^{۶۲}كَذَلِكَ يُؤْفَكُ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ} به ته رزو شیوه ی نه مان، گوهر یا بوون و سهریان لی تیکچوو هه موو نه وانه ی نیککاری نایاتی خودایان کردوه و هاو هلیان بۆ به ره و زانیوه و له ریبازی راست لایانداوه، هیچ به لگه و ده لیلیکیان پی نیه، به لکوو به نه فامی و نه زانی و هه و او نارمزو و په پرهوی نه و ریبازه چه وته یان کردوه.

{^{۶۴}اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً} پهرومردگار خودایه کی ودهایه زهوی بۆ نیوهمیه کردوه به نشیمنه، ناسمانیشی له سهر به رز کردونه وه، زهوی ودها بۆ به دیهینان و دهوانن تییدا جیگیرین و له سهری بژین و بینا و باله خانه ی تییدا دروست بکهن، به ناو شیو دۆل و ساراو په ناو پاساریدا بگه رین، ناسمانیشی بۆ کردون به سه قیقی قائم و توکمه و رازاوه، به نه ستیره ی زۆرو پرشنگذار، راگیری کردوه و نا هیلن تیک بروخی {وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ} ورزقکم من الطیبات} نیوهمیه له جوانترین شیوه و روخساردا

إِنَّ السَّاعَةَ لَأَيُّبَةٌ لَّارِيبَ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦١﴾ وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٦٢﴾ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْآيَةَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٣﴾ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآَنِي تُؤْفَكُونَ ﴿٦٤﴾ كَذَلِكَ يُؤْفَكُ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٦٥﴾ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُم فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٦﴾ هُوَ الْحَيُّ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٧﴾ قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أُعْبَدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِي الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٨﴾

دروستکردوه، قامه تی راست و دهست و قاچی گونجاو بۆ دایینکردنی پیدایستی به کانی ژیان، نه مجار خوشرین خواردن و خواردنه وه ی بۆ ره خساندوون. {ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ} تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ} نه ی ناده میزاد، نه و خودا خاوهن دهسه لات و به توانایه (الله) یه و خودای نیوهمیه، هر نه و خودایه و کهسی تر به که لکی خودایه تی نایه، به رزی و پیرۆزی بۆ خودایه که به دیهینهری بوونه و مرده، ده ی هه مووتان نه ی به ره ی ناده میزاد و جندوکه هه میسه خودا به به رزو پیرۆز بگرن، هیچ که مو کورپیه کی بۆ به ره و مه زانن، بئ هاوهل و مندال و خیزانه، موحتاجی به کهس نیه و هه موو کهس موحتاجی نه وه.

{^{۶۵}هُوَ الْحَيُّ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ} نه و خودایه ی ناوا بوونه و مره ی هیناوه ته دی، زیندووه و قهت نامری، نه زهلی و نه به دیهیه، هیچ خودا نین جگه له نه و، ده ی که وایه: به دلسۆزی عیبادته تی بۆ بکهن و یه کتا په رستی بکهن دان به خودایه تی و پهرومردگاریه تییدا بنین، چونکه هر نه و

شیای خودایه تییه. {الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ} حمدو سهندو سوپاسی بن پایان همر بو خودایه و همر نه و شیای خودایه تییه، همر نه و خودای بوونه و مرده.

{قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِي الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي} نهی پیغه مبهری خوشه ویست! به موشریکه کانی گه له کهت بلئ: من جله و گیریم لی کراوه: که عیبادهتی غهیری خودا بکه، همرگیز خودا رازی نابئ هاودئی بو دابنری و له جیاتی نه و بت و صهنه م بهرستن، نه م جله و گیریم کاتیک لی کراوه که به لگهی نه قلی و به لگهی عه قلیم بو هاتن، نایاتی قورنان و نه و هیزو توانایه ی خراوته ناو عه قلی سه لیمه و به دوزینه و دی خودا به یه کناسینی، فهرانم پی کراوه: که گهردن که چ و پابه ندی فهران و جله و گیریمه کانی بهر و مردگار به، به دلسوزی بهرستی بو بکه م.

{هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ، ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ، ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا، ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ، ثُمَّ لَتَكُونُوا شُيُخًا، وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَقَّى مِنَ قَبْلِ، وَلِتَبْلُغُوا أَجْلًا مُّسَمًّى، وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ}

بهر و مردگار خودایه کی ودهایه باوه گهردی نیوه: که ناده مه، له قور دروستی کردوه، پاشان نیوهی له دلویه مهنیه ک دروست کردوه، پاشان کردونی به خوینپاره و گوشتپاره، پاشان دمتانه نییته دمر به زاروکی و نه مجار به خوتاندا دین و هیزو توانا پهیدا ده کهن و ده گنه ههر دتی تاقهت، پاشان ده گنه قونای پیرو کامل بوون، هیندیکتان بهر له وه پیر ببن دهمرن و نه و مهرگو نه جله ی بو تان دیاری کراوه پیی ده گنه و تووشتان دی. تا له ناکامدا فام بکه نه وه، له سه رهنجای خوتان وردینه وه.

{هُوَ الَّذِي يُخَيِّ وَيُمِيتُ فَإِذَا قُضِيَ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ}

بهر و مردگار خودایه کی ودهایه، زیان دهبه خشن و وری ددگریته وه، ددزینی و دهمرینی، زیان و مردن به ددست خویتی، که سی تر دارای نه وهی نیه، ههرکاتی ویستی کاریک نه نجام بدا، همر نه و هنده پیی ده لی ببه و دبی، به ویستی نه و له کاتی دیاریکراودا دپته دی هیچ پیوهی ماندوو نابئ.

{أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ أَنَّى يُصْرَفُونَ} نه وه سهرت سور نامینی نهی موحه ممه د! له و موشریکه سهره رقه

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ثُمَّ لَتَكُونُوا شُيُخًا وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَقَّى مِنَ قَبْلِ وَلِتَبْلُغُوا أَجْلًا مُّسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾ هُوَ الَّذِي يُخَيِّ وَيُمِيتُ فَإِذَا قُضِيَ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٦٨﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ أَنَّى يُصْرَفُونَ ﴿٦٩﴾ الَّذِينَ كَذَبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٧٠﴾ إِذَا الْأَغْصَالُ فِي أَغْنَقِيهِمْ وَالسَّلْسِلُ يُسْحَبُونَ ﴿٧١﴾ فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ﴿٧٢﴾ ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَنْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُوا مِنْ قَبْلُ شَيْئًا كَذَلِكَ يَضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ ﴿٧٤﴾ ذَلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ ﴿٧٥﴾ أَذْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٦﴾ فَأَصْرِزْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَكَيْمَا نُرِيدُكَ بِعَظْمِ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَقَّعُكَ فَإِنَّا نُرْجِعُونَ ﴿٧٧﴾

کیسه کارانه ی به ناحق و به ناره و، به بن به لگه و شایه تی بر واپیکراو موحاده له له باره ی نایه ته کانی خودا ده کهن و دهیانه وی به فوو چرای پرشنگذاری نیسلام و ده کوژینن، سه ربرکه نه و گه و ج و نه فامانه چو ر ووه له گومرایی ده کهن و به و هه موو به لگه و نیشانه هیدایهت و مرناگرن!

{الَّذِينَ كَذَبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا} نه و موشریکه نه فامانه نه وانه قورنان به درو ده که نه وه، بانگه وازی پیغه مبهری نیسلام بو یه که تپهرستی رمت ده که نه وه، نایانه وی به دلسوزی عیبادهت بو خودا بکری، مل که چ ناکه ن بو شه ریعت و یاسای هه لبرارده ی خواو، شه ریعتی گونجاو و به خته و مر نامیز پاشگوئ ده خن، نای: که نه فام و که و دهنن؟! چهند لاسارو بیگوین!!

{فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ} له وه به و لاوه بو یان دمرده که وی سزای کوفرو بتپهرستیان چهند به نیشه و چهند سامناک و ریسوا که ره!!

{إِذَا الْأَغْصَالُ فِي أَغْنَقِيهِمْ وَالسَّلْسِلُ يُسْحَبُونَ} ﴿٧١﴾ فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ}، له وه به و لاوه نه و به درو خه روه

سهر پنهانه ناکامی کرده و دهگانی خویشان دزمان: کاتیک، توفیان لهمل دمکری و به زنجیر راده کیشترین به ناو ناوی کولاتودا پیستیان داده بلوخی گوستیان دادمزئی و هه لدهومری نهمجار به ناگر دهسوتیندرین.

{ ۷۳ } ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ: أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ، ۷۴ مِنْ دُونِ اللَّهِ؟ قَالُوا: ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُو مِنْ قَبْلُ شَيْئًا كَذَلِكَ يَضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ } واته: نهم جاره له لایه ن فریشته وه بییان دهگوتری: کوان نهوانه ی نیوه دمتانکردن به هاودلی خوداو له جیاتی خودا په رستشتان بو دهکردن؟ له کوین نهو بت و صه نه مانه ی به نندایه تیان بو دهکرا؟ بوچی لهم سزا سهخته رزگارتان ناکه ن؟ نه مرو بوچی فریاتان ناکه ون؟ وه لام دده نه وه وه ده لئین: لیمان ونن، نایان بینین، خو نیمه له دونیاشدا هیچمان نه ده په رست، واته: بو مان دمرک هوت نیمه شتیکیان نه په رستو وه سوودی هه بئ، نه وشتانه ی نیمه په رستشمان بو کردوون نه سوودیان هه یه و نه قازانچ نه ده بیسن و نه ده شنه ون. بهم جوړه خودا سهر له کافره گومر ابو وه کان ده سیوین،

{ ۷۵ } ذَلِكَ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ } سانه مه گوږی گیانتان بی! باش بزانن نه م گومر اکردن و عه زابدانه تان به هو ی نه وه وه یه: که نیوه له دونیادا له سهر زهوی به تاوانکردن که یفو ده هاتی، دلتان به وه خو ش دهبوو: که سهر پیچی فه رمانی خوداتان ده کردو په یامی پیغه مبه رانتان رمتده کرده وه، شانازیان به کوفرو بی دینی خو تانه وه ده کردو بادی هه وا بوو بوون. ده یسا که وایی { ۷۶ } ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ } له دمرگاکانی دوزده وه بچه نه و دیوو بو هه تا هه تایه تییدا بمیننه وه، نای که جیگه ی خو به زلزانه کان جیگایه کی ناخو شه! هاوار بو یان و که س به حالیان نه بی.

{ ۷۷ } فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ } نه ی پیغه مبه ری خو شه ویست! دان به خو تا بگره و پشوو دریزبه به رام بهر هه لویستی نامه رده نه ی هه ندی له گه له که ت، { فَإِنَّمَا تُرْيِكَ بَعْضُ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ تَتَوَقَّعُكَ فَإِنَّا يُرْجِعُونَ } نه گهر هه ندیک له و هه رده شانه ی لیمان کردوون وه کوو کوشتن و دیل کردنی روژی

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِتَايَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ فُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٧٨﴾ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ لُكُمُ الْأَنْعَمَ لِيَتَرَكَّبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾ وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَلِتَبْلُغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفَالِكِ تَحْمَلُونَ ﴿٨٠﴾ وَتُريكُمْ آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللَّهِ تُنْكِرُونَ ﴿٨١﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرُ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَأَنَارًا فِي الْأَرْضِ فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾ فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٨٣﴾ فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَحَدَّ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ ﴿٨٤﴾ فَلَمْ يَكْ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا سَبَّ اللَّهُ أَلْقَى قَدْ خَلَّتْ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ ﴿٨٥﴾

به در نیشانت بدیدین، یان مه رگت به سهر دا بینین پیش عه زابدانیان، هه رچو نیک بی هه ر بو لای نیمه ده گه رپنه وه، هه موولایه ک بو لای خو مان ده هینینه وه و حیساب و کیتابیان له گه ل ده که ی، نه وسا به گویدری کردار و هه لئس و که و تیان سزایان دده دین.

{ ۷۸ } وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ } دلتیابه له پیش توشدا گه لی پیغه مبه رمان ناردن بو سهر گه له کانیان، سهر گوزشته ی هه ندیکیانمان بو نه گپرایته وه، هه یشن باسما ن نه کردوون سهر گوزشته و زیاننامه یمان بو نه گپرایته وه، { وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِتَايَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ } هه یچ کامی له و پیغه مبه رانه بو ی نه بو وه و نه ی توانیوه به بی ئیزنی خودا مو عجزیه ک راست بکاته وه و نیشانی نه ته وه که ی بدا، هه ر مو عجزیه ک که نو اندویانه به فه رمانی خودا بو وه و خودا بو ی نه نجام دا ون. { فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ فُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ } هه رکا تی وه ختی دیاری کرا و بو عه زابدانیان هات له دونیادا

یان له قیامتدا نیتر خودا به عهده‌الته حوکم و برپاری خوی دمردده‌کاو کی‌شهی نیوان خوداپه‌رستان و کافران یه‌کالا ده‌کاته‌وه، پیغه‌مبه‌ران و شوینکه‌وتوانیان به‌مرز ده‌گه‌یه‌نی و کافرو سهرپ‌چیکاران گیروده‌ی عه‌زابی سه‌خت ده‌بن؛

{^{۷۹} اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ} واته: (الله) خوداپه‌کی وه‌هایه‌ نازده‌لی بو سوودی نیوه دروست کردوون، وش‌رو ره‌شه و لاخ و مه‌رو بزنی وه‌ها دروست کردوون: که نیوه بتوان به ویستی خوتان سوودیان ئی و مرگرن، بو نه‌وه‌ی هه‌ندیکیان به‌کاربینن بو کالا گواسته‌وه‌وه سواری و شیر ئی خواردن و سهربرپ‌نیان و گوشت خواردنیان.

{^{۸۰} وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَلِتَبَلَّغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ} نیوه له‌و نازده‌لانه‌ گه‌ئی که‌لکی تر و مرده‌گرن و پیداو‌یستی خوتانیان ئی نه‌نجام دده‌بن، خوری و موو مه‌رمزه‌و به‌رگن و کولکیان ئی ده‌برنه‌وه، روون و ماست و په‌نیرو که‌شکیان ئی ده‌گرن، هه‌روه‌ها بو نه‌وه‌ی بارو بارگه‌تانی پی بگوینزه‌وه، کالاتان له‌ و لا‌تیکه‌وه‌ بو و لا‌تیکی تر به‌رن، به‌ناسانی له‌وشکانیدا به‌پشتی هه‌ندیکی له‌و نازده‌لانه‌و له‌دم‌ریادا له‌سه‌ر گه‌می نیوه‌ی ناده‌میزاد به‌خوتان و کالاتانه‌وه هه‌ل‌ده‌گیرین و سوار ده‌کرین له‌ و لا‌تیکه‌وه‌ بو و لا‌تیکی تر ده‌برین و مه‌به‌ستی خوتان دینه‌ دی.

{^{۸۱} وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَآيَ آيَاتِ اللَّهِ تُكْرَهُونَ} بنگومان په‌روم‌ردگار نیشانه‌ی خودایه‌تی ده‌سه‌لاتی خوی نیشانی به‌نده‌کانی دده‌ا، هه‌موو به‌لگه‌کان ناشکراو نمایان، هه‌موویان گه‌واهی نه‌و دده‌بن: که خوداپه‌کی تاک و ته‌نهاو خاوه‌ن حیکمه‌ت و ده‌سه‌لات به‌دی هی‌ناون و خاوه‌نیانه، ده‌ی که‌وایه، نیوه‌ج نایه‌تیکی خودا رمت ده‌که‌نه‌وه! دان به‌کامه‌یاندان ناین؟!

{^{۸۲} أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَآثَارًا فِي الْأَرْضِ فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ} نایا نه‌و جه‌ده‌لچپانه‌ به‌ و لا‌تاندان نه‌گه‌پاون سه‌یری شوینه‌وارو که‌لاوه‌ کوئی نه‌ته‌وه یاخی بووه‌کانی رابووردویان نه‌کردووه، له‌و گه‌شت و گوزارانه‌یاندان بیریان له‌ ناکامی نه‌و گه‌ل و نه‌ته‌وه به‌درؤ خه‌روه‌وانه نه‌کردوته‌وه؟ شوینه‌واری گه‌له یاخی بووه‌کانیان نه‌دیوه‌ جوون به‌سه‌ر یه‌کدا رمباون و دیمه‌نی سامناک و سه‌رنج راکیشیان

نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی: که به‌هوی سهرپ‌چیکردن و به‌درؤ خسته‌وه‌ی پیغه‌مبه‌ران خودا به‌ عه‌زابی سه‌ختی خوی له‌ناوی بردوون.

{^{۸۳} فَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ} کاتیک فروستاده‌کانی خودا یه‌ک به‌دوا یه‌کدا هاتنه‌ سهریان به‌ به‌لگه‌ی ناشکراو مو‌عجیزه‌ی گه‌وره‌وه، بانگه‌وازییان کردن بو ئیمان هی‌نان و خودا په‌رستی، نه‌وان هیچ گوئییان پی نه‌دان و روویان تی نه‌کردن، به‌وزانیاریه‌ تیکه‌ل و پیکه‌له‌ی خویان بو‌غرا بوون و سهریان ئی شیوا، نه‌و نه‌فسانه‌و گومان و بیرو بو‌چوونه‌ بی بنا‌غانه‌یان^(۱) ئی بوون به‌زانیاری و دل‌یان پی خوش‌کردو کردیانه‌ به‌په‌روه‌و پرؤگرامی خویان و شوینی که‌وتن، کاتیکیان به‌خو زانی عه‌زابی خودا ده‌وره‌ی دان و له‌هه‌موو لایه‌که‌وه‌ گیروده‌ بوون و نه‌وه‌ی گالته‌یان پی ده‌هاتی و به‌لایانه‌وه نه‌فسانه‌ بوو دوو‌جاری بوون و تیکیه‌وه‌ پی‌چان،

{^{۸۴} فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَحَدُّهُ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ} کاتیک عه‌زابی سه‌ختی ئیمه‌یان بینی ئیمانیان به‌خودا هی‌ناو که‌وته‌ن توبه‌و په‌شیمان بوونه‌وه، وتیان: ته‌نها خودا شیوا‌ی په‌رستش بو‌کردنه‌و نه‌و بت و صه‌نه‌مانه‌ی ئیمه‌ ده‌مانپه‌رستن هیچ نین و به‌که‌لکی خودایه‌تی نایه‌ن.

به‌لام {^{۸۵} فَلَمْ يَكُ يَنْفَعُهُمْ إِعْمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا} ئیمان هی‌نانه‌که‌یان بی سوود بوو له‌وکاته‌دا که عه‌زابی ئیمه‌یان دی، چونکه ئیمان هی‌نانی کاتی غه‌ر غه‌ره‌و سهرمه‌رگه، ئیمان هی‌نانی کاتی ناوا نرخی نیه، ئیمانی ناعیلاجی و بی دمه‌تانیه‌ ئیمان هی‌نانی قه‌ناعت و ئیختیاری نیه، {سُنَّتَ اللَّهُ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ} نه‌مه برپاریکی گشتی و هه‌میشه‌ی په‌روم‌ردگار، دمه‌باره‌ی هه‌موو نه‌و ناده‌میزادانه‌ی کاتی غه‌رغه‌ره‌و دیتنی عه‌زاب ئیمان ده‌هینن، نه‌و جو‌ره ئیمان هی‌نانه‌ بایه‌خی نیه و قبول ناکری، نه‌مه دابو نه‌ریتیکی هه‌میشه‌یی په‌روم‌ردگار دمه‌باره‌ی

(۱) بو نمونه ده‌یانگوت: {وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ - الجاثیه/ ۲۴} یان: {لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا - الأنعام/ ۱۴۸} یان: {مَنْ يُخَيِّ الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ - یس/ ۷۸}.

هه موو گهل و نه ته وه کانی رابردوو، له وکاته دا؛ که کافرو بیدین عه زابی خودا ده بینن و نه جهل یه خه یان ده گری، خه سارتمه ندی خو یان بو روون ده بیته وه و دمازنن: که کار له کار ترازوه.

کوتایی سوره تی غافر

سوره تی (فصلت)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{حم} = حامیم نهم پیته پچر پچرانه وه کوو له سه ره تای سورته (البقره) و سه ره تای هه ندی سورته تریشدا نامازه مان بو کرد ناگادار کردنه وهی ناده میزاده له سه ره سهر ناسایی قورنان و ته حه ددا کردن و بو دانی نینس و جینه له سه ره نه وه: که ناتوانن نمونه ی قورنان بخه نه پرو، {تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ} نهم قورنان گرنگه بایه خداره و موعجیزه که وره یه له لایه ن خودای خاوه ن رهم و به زه بیه وه نازل کراوه،

{كِتَابٌ فَصَّلَتْ آيَاتُهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ} نهم قورنانه پهراویکی ناسمانییه، نایه ته کانی شیکراونه وه، ماناکانی پون و ناشکران، به زمانی عه ره بی نیردراوته خوار بو نه وهی لی تیگه یشتنی ناسان بن، ماناکانی گری کویره یان تیدا نیه، وشه و رسته کانی رهوان و شیرین، نهوانه ی زانا و تیگه یشتون له رهوانی و به لاغته ی قورنان حالی ده بن.

{بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ} نهم قورنانه موزده به خشه به موسولمانان و خوشه ویستانی خودا به به هشت، له پاداشتی پهیره و گردنیان به قورنان و کاربیکردنیان پی، هه ره شه له کافره کان دهکا به دوزخ چونکه پیچه وانه ی فه رمانی خودا و جله و گیریه کانی قورنان هه لئس و کهوت ده کن، سورن له سه ره به دروخته وهی په یامی خودا، وه لی زوربه ی زوری نهوانه ی پرویان له هه ره شه ی قورنان و بانگه وازییه کانی و مرگیپراوه، نهوانه گوئی بیستی ناموژگاری و په یامی قورنان نین،

{وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ مَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ وَفِي آذَانِنَا وَقْرٌ وَمِنْ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَأَعْمَلْنَا مَا نَمْلُكُ} دهیانگوت: دلمان له ناو

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حم ۱ تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۲ كَتَبْتُ فَصَّلَتْ ۳ آيَاتُهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۴ بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ۵ وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ مَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ وَفِي آذَانِنَا وَقْرٌ وَمِنْ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَأَعْمَلْنَا مَا نَمْلُكُ ۶ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوا ۷ وَأَنذَرْتُ لِمَنْ لَّهْكَرُ ۸ لِّلْمُشْرِكِينَ ۹ الَّذِينَ لَا يَتُوبُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ۱۰ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۱۱ قُلْ أَتُنْكِرُونَ ۱۲ أَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أَندَادَ ۱۳ ذَٰلِكُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ۱۴ وَجَعَلَ فِيهَا رُوسًا مِّن فَوْقِهَا وَبَرَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَامًا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِّلنَّاسِ لَيْلٌ ۱۵ ثُمَّ أَسْرَوْنَاهُ إِلَى الْمَلَأِ ۱۶ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ أَتَيْنَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ ۱۷

په رده یه کی قایم و پته و دایه، نایه ته کانی قورنانی نیوهی تیوه ناچن و پی ناگن، گو یچه مان قور قوشمی تیکراوه و هیج نابیستی، له نیوان نیمه و تودا په رده و به ربه ست هیه، په یوه ندیمان نابی. لیمان گه ری بانیشی خو مان بکه یین و به کاری خو مانه وه خه ریک بین.

یان مه به ستیان نه وه یه بلین: نیمه هیج بایه خیک به قسه و کردارت ناده یین هه ره شه و وادمت به هیج نازانین، چیت پی ده کری بیکه و رامه وهسته؛ {قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوا} نه ی پیغه مبه ر! وه لامی قه و مه که ت بدم ره وه و بیان بلین: من ناده میزادیکم و مکوو نیوه، ته نها جودا وازی نیوان من و نیوه نه وه یه نیگام بو کراوه و په یامم بو هاتوو به ناده میزادی رابگه یه نم، نه من ناتوانم به زه دخت نیوه بخه مه سه ر ریگای خودا په رستی، نه من نه ونددم له سه ره په یامی خوداتان پی بگه یه نم، پوخته ی نه و په یامه ش بریتیه له دوو شتی سه ره کی: زانیاری کرده وه بنه مای زانیاری یه کتاپه رستییه، چونکه خودای حه ق

یه‌کێکه و نابێ به‌دوو، (الله) خۆی خودایه و خاودنی بوونه‌ومره، کهس هاودلی نیه و بێ شه‌ریکه، بت و سه‌نه‌م و ملهوړو چه‌وسینه‌ره‌وه‌کان خودا نین، وه‌کیلی خوداش نین و هیچیان شیای پهرستش بۆ کردن نین.

بنه‌مای کرده‌وه (استقامه) و تۆبه و په‌شیمان بوونه‌وه له‌تاوان و کوفره، {وَوَيْلٌ لِلْمُشْرِكِينَ^۷ الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ} هاوارو شیوی دۆزدخ بۆ نه‌و موشریکانه؛ که له‌ته‌ک خودادا شتی تریان قوت کردۆته‌وه و کردویان به‌هاودلی خودا، ویزدانیان نیه و مرو‌فدۆستی نازانن، یارمه‌تی هه‌زاران و بێ نه‌وایان نادن، مال و سامانی خۆیان له‌ پێگه‌ی خودادا خه‌رج ناکه‌ن، بپروایان به‌ رۆژی به‌رئ نیه و زیندو‌بوونه‌وه به‌درۆ دهمانن.

{إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ} بێگومان نه‌وانه‌ی ئیمان‌یان هێناوه و کرده‌وه‌ی باشیان نه‌نجام داوه، به‌گۆیره‌ی فه‌رمانی خودا و جله‌و‌گیریه‌کانی هه‌لس‌و‌که‌وتیان کردووه، نه‌وانه‌ لای خودا پاداش و پاساوی بێ منه‌تیا نیه‌یه، قه‌ت نابێ ته‌وه و کۆتای نایه.

{قُلْ أَنْتُمْ لَكُمْ كُفْرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أَنْدَادًا ذَلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ} نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوشه‌ویست له‌روی سه‌رزنده‌شته‌وه به‌گه‌ل و نه‌ته‌وه به‌ته‌رسته‌که‌ت بلی؛ نه‌وه ئیوه‌ جۆن و به‌ ج عه‌قلێک بپروا به‌و خودایه ناکه‌ن، که زه‌وی له‌ماوه‌ی دوو رۆژدا به‌دی هێناوه، واته: به‌دوو قۆناغ دروستی کردووه، قۆناغێک به‌شیوه‌ی کوره‌یه‌کی گازی به‌دییه‌ناوه قۆناغی دووم له‌کوره‌ی گازییه‌وه کردوویه‌تی به‌و ماده‌و پێکهاتانه‌ی ئیستا له‌سه‌ریه‌تی. ده‌ی خودایه‌ک نه‌وه توانا و دمه‌سه‌لاتی بێ، چۆن ئیوه‌ رێگه‌ به‌خۆتان دهم‌ن که نه‌و په‌یکه‌مرو داروبه‌رده بێ گیانه‌، یان نه‌و فره‌شته و جندۆکه و شتی تر بکه‌نه هاودلی خودا؟ به‌ج عه‌قلێک نه‌وانه ده‌که‌نه هاوشانی خودای بوونه‌ومر؟ نه‌و خودایه‌ی نه‌وه توانا و دمه‌سه‌لاتیه‌تی نه‌و خودای بوونه‌ومره،

{وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا} په‌رومردگار کێودکانی له‌سه‌ر زه‌وی وه‌کوو گولمێخ به‌دی هێناون، نه‌و کێوانه ته‌ه‌وازونی زه‌وی ده‌پاریزن و ناهێلن و مه‌شه‌قه‌شه‌قه بکه‌وئ و گیانه‌به‌رانی سه‌ری راتله‌قیئنی. {وَبَارَكَ فِيهَا} زه‌وی پر خێرو

فه‌ر کردووه، گۆل و خۆله‌که‌ی بووته سه‌رچاوه‌ی رزق و رۆژی، سه‌رومت و سامانی کانه‌زای جۆراو‌جۆری تێدا فه‌راهه‌م هێناوه. {وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا} رزق و رۆژی زینده‌ومرانی سه‌ری مه‌زنده‌ کردووه، هه‌موو کون و که‌له‌به‌ریکی زه‌وی واگونجاندووه که به‌که‌لکی هه‌موو جۆره زینده‌ومرێک بێ. {فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِّسَانِلِينَ} په‌رومردگار، به‌دییه‌نانی زه‌وی و رێک‌وپێک کردنی بۆ تێدا زیان و په‌خساندن بزیو بۆ هه‌موو گیانه‌به‌رو دره‌خت و پروه‌کی له‌چوار رۆژدا (چوار قۆناغ) دا نه‌نجام داوه بۆ هه‌موو نه‌وانه‌ی هه‌ول و ته‌قه‌للای په‌یدا کردنی بزیو دهم‌ن.

{ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائِتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ} واته: پاش دروستکردنی زه‌وی، پرووی کرده به‌دییه‌نانی ناسمان و ویستی به‌گۆیره‌ی حیکه‌مه‌ت و دانایی خۆی ته‌واوی بکا و بیهێنیه‌ سه‌ر حاالی ناسایی ئیستای... له‌و قۆناغه‌دا ناسمان بریتی بوو له‌ کیتله‌ گازێکی تاریک و شیوه‌ دوکه‌ل، یان هه‌لهم و (سه‌دیم) بوو، خودا فه‌رمانی پێ کرد، که‌پێک بێ و بیه‌ت کایه‌وه، خۆرو مانگو نه‌ستێردکانی بینه‌دی، وه‌کوو چۆن فه‌رمانی به‌ زه‌وی کرد، که‌شیوو دۆل و چۆم و کانیاو و گزوگیا و دره‌خت و پێداویستییه‌کانی تری زیانی تێدا بیه‌ت دی، به‌ته‌واوی خولقا و هاته‌کایه‌وه، ئیتر ناسمان و زه‌وی پێکه‌وه ملکه‌ج و به‌گۆیره‌ی ویستی خودا هاتنه‌ دی و حاالی ناسایی ئیستایان به‌خۆیان هه‌ بیه‌نی.

{ثُمَّ قَفَّضَهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا} واته: ناسمانه‌کانی پێکهێناون له‌دوو قۆناغه‌دا یان بۆ دوو ماوه (دوو رۆژ) رێکی خستون، نه‌مه‌ جگه‌ له‌و چوار قۆناغ (چوار رۆژی) که زه‌وی تێدا دروستکردوون که‌وا‌بوو ماوه‌ی دروستکردن و به‌دییه‌نانی ناسمانه‌کان و زه‌وی شه‌ش رۆژ (شه‌ش ماوه) شه‌ش قۆناغی پێچوو، {وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا} واته: نه‌و یاسا و نيزامه‌ی که‌ پێی هه‌لده‌سو‌پێن نه‌نجامی داون و رێکی خستن. {وَرَزَّيْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَحِفْظًا} ناسمانی دونیامان به‌نه‌ستێره‌ رازاندۆته‌وه، له‌هه‌مان کاتدا ئامی‌ری پارێزگارین و په‌رژینن بۆ نه‌وه‌ی شه‌یاتینی توخنی ناسمان نه‌که‌ون، هه‌روه‌ها نه‌ستێره‌کانمان له‌لێکدان و

لیک خشاندن پاراستون، هه موویان بهرێک و پێکی دین و دهجن و پێی خوێان ئی تیک ناجی، {ذَلِكْ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ} نهو یاساو نیظامه رێک و پێکه نهخشهکیشان و دهست رهنگینی خودای بالادهست و زانیه.

{^{۱۳} فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثُمُودَ} نهی پیغه مبهرا! به بتهپرسته سههردههکانی قوردهش بلێ: نهگهر نیوه و پیرای نهو هه موو بهلگه ناشکریانه لهسهراستی په یامه کهم، پشت هه لێکه و به پیر بانگه وازییه که مه وه نه یه و ئیمان به تاك و ته نهی خودا نه یهین، بیر له بوونه و مر نه که نه وه، نه وه من له عه زابیکی کوشنده ده تانترسیتم، عه زابیك بشو به یته نهو عه زابه کوکوژ و ریشه که شکهری تووشی قهومی عادو سه مود هات و له ناومان بردن،

{^{۱۴} إِذْ جَاءَهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ} نهو گهل و نه ته وانه، عه زابی خودا په خه ی گرتن کاتیک پیغه مبه رانیان هاتنه سهریان و په یامی خودایان پێ گیاندن و سه رمانیان پێ کردن به یه که تا په رستی، گهل و نه ته وه دکانیان به درو یان خسته نه وه، وتیان: پیغه مبه ر نابێ ناده میزاد بێ، به لکوو ده بی فریشته بێ. {قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً فَإِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ} به پیغه مبه ر ده کانیان گوت: نهگهر خودا بپو یستایه پیغه مبه ر بنی رێ فریشته ی ده نارد، ناده میزادی نه ده کرده پیغه مبه ر نیوه ی ناده میزاد چ ریز و نرخیکتان به سه ر نیمه وه هیه؟ نیمه برپا به نیوه ناکهین و شو ینتان ناکه وین.

نهمجار به دوو روو درێزی باسی چۆنیهتی له ناو چوونی گهلی عادو سه مود ده کاو ده فه رموئ: {^{۱۵} فَأَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً} گهلی عاد له سه ر زهوی ته که به وورو خۆ به زل زانیان نواند، ئیمان یان به خوا نه هی ناو پیغه مبه رانیان به راست نه زانین، خو یان به سه ر خه لکی تر دا هه لده نایه وه و بو غرابوون و له خو یان بابی بوون، وتیان: کێ له نیمه به هیز تره؟ کێ ده توانی نیمه به به زینی؟ نیمه بالابه رزو ده ست و مه چه ک قهوی شان و مل پانین، هه یج شتیک ناتوانی نیمه بو ویستی خو ی مل که چ بکا، {أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ} نایا نازانن و بیر ناکه نه وه، له گه ل کێ دا به ره به ر ده کانی ده که ن،

فَقَضَّاهُمْ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرًا وَرَبَّنَا السَّمَاءُ الدُّنْيَا بِمَصْبِيحٍ وَحِفْظٍ ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ {^{۱۲} فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثُمُودَ} {^{۱۳} إِذْ جَاءَهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً فَأَنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ} {^{۱۴} إِذْ جَاءَهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً فَأَنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ} {^{۱۵} فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثُمُودَ} {^{۱۶} فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثُمُودَ} {^{۱۷} فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثُمُودَ} {^{۱۸} فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثُمُودَ} {^{۱۹} فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثُمُودَ} {^{۲۰} فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثُمُودَ}

نهو که سه ی نهوان به ره به ر ده کانی له گه ل ده که ن خودای بوونه و مرده، به ده یه ی نه هری مه خلوقاته، خاوهنی هه موو هیز و توانایه که، هه له مه ت و عه زابی توند و تیزه، ده توانی سامناکترین سزایان به سه ردا بدا، هه رچی بیهو ئی بیی ده بی، نهوان ده زانن نایاتی نیمه حه ق و چه سپاوو ناشکران، وه لێ له خه ت و خۆرایی نینکاری ده که ن، مو عجیزه ی گه و ره و بێ و ی نه ی وه کوو قورنان ر هت ده که نه وه،

{^{۱۶} فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ نَحْسَاتٍ لَنُلْزِقَهُمْ عَذَابَ الْغَزْزِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَخْزَىٰ وَهُمْ لَا يُنصَرُونَ} ر هه به یه کی توند و سار دمان نارد نه سه ر، تا بلایی سارد و ده نگ گه و ره و و یران که ر، به سه ر هه ر چیدا بر و یستایه ده پیر و اندو تیکی ده دا، ده یکر ده و یرانه و کهس تیدا نه ماو، نه مه ش له رۆزانیکی شوم و نه گبه تدا {^{۱۷} وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمَىٰ عَلَى الْهُدَىٰ} هۆزی سه مودیش ر ینگای حه ق و راستیمان بو روونکر ده وه، حه ق و به تا لمان بو لیک جیا کرد نه وه پیغه مبه رمان بو ناردن، مو عجیزه مان له سه ر ده ستی پیغه مبه ر ده کانیان نیشان دان، سه ر ده نجه مان راکیشان بو

نهووی له به لگه که ونیه کان ورد بښه وه، پروو بکه نه خوداناسی و یه کتاپه رستی، که چی نه وان کوفرو بیدینیان هه لېژارد، پروویان کرده سهرېچې و یاخی بوون، {فَأَخَذْتَهُمْ صَاعِقَةُ الْعَذَابِ الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ} گرمه و ناله و بوومه له مرزی عه زابی ریسواکه رگرتنی و ټیکیه وه پېچان، به لایه کی گه ورو سامناک یه خه ی گرتن نه مهش به هو ی کرده خراپه کانیان.

{وَنَجَّيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ} صالح و نه وانه ی نیمانیان بې هینابو و رزگارمان کردن، نه و عه زابه سه خته نه یگرتنه وه!

{وَيَوْمَ يُخْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ} نه ی پیغه مېهر! رووداوی نه و روژه بو قورمیشیه کان باس بکه و بیانترسینه بو نه ووی به خو یاندا بچنه وه و واز له سهرېده ی خو یان بېنن؛ نه و روژه ی دوژمنانی خودا له ساری مه حشرده کؤده کړینه وه بو نه ووی حه ق و حسابیان له گهل بکړی و نه مچار به پالپه ستو بو دؤزه خ به ری بکړن، پېشیان راده گړی بو نه ووی پاشه تایان پېیان بگهن و یه کتر بگرنه وه و بلا و نه بښه وه، به کؤمه ل بهرو دؤزه خ راپېچ بکړن.

{حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاؤُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ} هه تا ده گنه لای دؤزه خ و راده و هستی رین پرسیاریان لی ده کړی له تاوانه کانیان، جا نه گهر دانیان به تاوانه کانیاندا نه هیئا، گو یچکه یان چاویان و پېستیان شایه تیایان لی ددهن، همر تاوانیک به ددهست کردبیتی دهست دهبیته شایه ت به سهریه وه، به قاج بو ی چووبی قاجی لی ددهب به شایه ت، نه گهر به پستی کردبیتی پستی شایه تی له سر ددها، مه و قیفیکی هه ریجه و تا بللی جیگی سهر سوړمانه...

{وَقَالُوا لَجُلُودُهُمْ لِمَ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا؟} نه دمه کانیه جهسته یان به پېستیان دین نه وه بوچی شایه تیایان لیداین؟ {قَالُوا: أَنْطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ} نه دمه کانیه جهسته یان وه لایمان ددهنه وه ده لین: به ددهست خو مان نیه، خودا و دزومانی هیئاوین، نه و خودایه ی هه موو شتیکی و دزمان هیئاوه نیمه شی و دزمان هیئاوه، {وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ

مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ} یه که مچار خودا دروستی کردوون و هه ربو لای نه و ده گهر پنه وه.^(۱)

{وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَرُونَ} أَن يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ} نه م فهرمایسته یان له فهرمایشتی بهر و مردگاره، یان که لای فریسته گانه، یان له وه ی (جلود) ه یان قسه ی هه ندیکانه به هه ندیکان، واته: له وده مه یدا که تاوانتان ده کردن نه تان ده کرد به دزی نه دمه کانیه جهسته تانه وه نه نجامیان بدن، له وه نه دهرسان: که نه دمه کانیه جهسته تان شایه تیایان لی بدن، به لگوو شانازیان به کوفرو بیدینیه وه ده کردو به ناشکرا ملتان لی ددها، یان ناتوان تاوانه کانتان بهر دپوش بکه ن، چه ندیک به دزیه وه بیانکه ن خودا ناگای لییه. {وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِّمَّا تَعْمَلُونَ} وه لی گومانتان و ابو: که خودا زور له و تاوانانه ی نیوه ده تان کردن ناگای لی نیه، بو یه پرکیشیتان کردن و خوتان له کوفرو تاواندا نوغرو کرد. {وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرَأَيْتُمْ فَأَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ} نا نه و گومانه هه لیه تان که پیتان و ابو خودا بې ناگایه له زور له و تاوانانه ی ده یانکه ن، نیوی هه لئا بو نه ووی مل له تاوان بنین، هه نه و هه شبو نیوی تووشی نه و عه زابه سه خته کردو به فته تاره ی بردن.

{فَإِنْ يَصْبُرُوا فَلَنَأْخُذَنَّهُمْ وَلَنُنَزِّلَنَّ مِنْهُمْ خِسْفًا وَخِمًّْا فَلْيَسْتَعِظُوا فَمَا هُمْ مِنَ الْمُعْتَبِينَ} نه گهر دان به خو یاندا بگرن و نارام بگرن نارامگرتن بې هوده یه، نه گهر صه بریشیان نه بې نه وه دؤزه خ جیگیانیه و خوشیان بې و ترشیان بې له دؤزه خ رزگاریان نابی، خو نه گهر بیانه و ی پاسا بو تاوانه کانیان به یینه وه و بیانو و بدؤزه وه، نه وه تازه دمرگای توبه و به شیمان بوونه وه داخراوه، عوزرو پاسا و که لکیان نه ماوه.

{وَقَيْضًا لَهُمْ فَرَأَوْهُ مُتَوَلِّيًا} نه دمه کانیه لاهاکامی دلرېده ی و خراپه کاری سروشتی خو یان، شه یاتینی و

(۱) - نیستاکه سه عات ههشت و نیوی شهوی (۲۰۱/۱۰/۸) ی زاینیه هه واله کان رایانگه یانده که ولاته یه کگرتو وه کان هیرش خوی بو سر نه فغانستان دهست پې کردو شاری کابل و قندهار و جهلال نباد بوردومان کران.

گومراکهری جندوکه و ناده میزادمان به سهردا بالادست کردوون، کردهوی رابردو داهاتوویان له پیش چاو جوان کردوون و دهکن، ههرچی خراپه کاری و بیروباومری پوچ و بی بناغیه له بهر دلیان شیرینی دهکن، بۆ نهووی پتر له زه لکاوی گومراییدا نوغرویان بکهن، کاری ناشیرینیان له لا جوان دهکن، {وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمِّ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ} بریار دراوه بۆیان و له سهریان چه سپاوه که عه زابی دۆزهخ بیانگریتهوه، له گهل نهو گهل و نهتهوه کافرو گومرایانهدا که له پیشیانهوه به کافری مردوون، له جندوکه و ناده میزاد، چوونه توونی نه مانهوه، عه زابی سهخت و دژوار یه خهی گرتوون و رزگاریان نابیی، ههموو گهل و نهتهوه یه کی گومرا به نینس و جینهوه، به رابردو و حازرو داهاتووهوه، ههموویان خه سارتمه ندو به فته تاره چوو دوور له پرهمه تی خودان.

{۲۶} وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا: لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْقَوَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ هه نیدی که کافرهکان به هه نیدیکی تریان دهگوت: کورینه دهخیلتان بین گوی بۆ نه قورنانه مهگرن، له کاتیکیدا که گویتان لییه و دهخویندریتهوه بیکه نه ههراو هوریاو زاوهژاو، با کهس لیی خالی نه بی، بیکه نه فاک و فیک و چه پله لیدان و گۆرانی گوتن، به لکوو دهنکی نیوه زال بی، یان فه رمانبه رداری فه رمان و جله و گیرییه کانی نه قورنانه مه بن، به شیعرو سیجرو هه لبه سترای له قه لهم بدن، به لکوو قسه تان سهر بکه وئ و کهس شوینی نه که وئ.

{۲۷} فَلَنَذِيقَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَشْرًا الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ سهختترین سزای دۆزهخ به کافرهکان دهچیژین، تۆلهی کردهوی به دو به درهفتارییان لی دهستینین، تۆلهی پهتکردنهوی قورشان و له مپه ر دانان له به ردهم نهوانه ی دهیانه وئ موسولمان ببن لی دهستینین و به سهریانهوه ناجی، سزای خراپترین کردهویان ددهینهوه، کام کردهویان ناشیرین و به ده نهوویان بۆ حسیب دهکین،

{۲۸} ذَلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ النَّارُ لَهُمْ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ جَزَاءُ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ئا نهو سزا سهختهی که پییان دهچیژین له سهر خراپترین کردهویان که هاوهدانانه بۆ خودا، سزای دوزمنانی خودایه، سزای نهوانه یه که

وَقَالُوا لِمُؤْمِرِهِمْ لَمْ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلَئِنْ تَرْجِعُونَ ﴿٢٦﴾ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَوُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَرُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَيْفَ رَأَيْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾ وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرَدْتُمْ فَأَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٨﴾ فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ وَإِنْ يَسْتَعْجِلُوا فَمَأْتُهُمُ مِنَ الْمُعْجِلِينَ ﴿٢٩﴾ * وَيَصْنَعُ اللَّهُ قُرْآنَهُ فَرِيقًا لَّهُمْ مَبَإِينَ أَيْدِيَهُمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمِّ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ ﴿٣٠﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْقَوَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾ فَلَنَذِيقَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَشْرًا الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾ ذَلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ النَّارُ لَهُمْ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ جَزَاءُ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٣٣﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا أَرْنَا الَّذِينَ أَصْلَانَا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ نَجْعَلُهُمَا تَحْتَ أَقْدَامِنَا لِيَكُونُوا مِنَ الْأَسْفَلِينَ ﴿٣٤﴾

بیغه مه رانیان به درو خستوونهوه، له ناستی به ندایه تی کردن بۆ خودا لوتبه رزییان نواندووه، هاوهدلیان بۆ به دیهینه ری خویمان داناوه، بۆ نهوانه له ناو دۆزهخدا مالی هه میشه یی هه یه، بۆ هه تا هه تایه نهوه جیگا و نشینگه یانه، ساته وهختیک لیی دهرناچن و نهو سزایه یان له کۆل نابیتتهوه، نه مهش پاداشی نهو میانه که دهیانگوت: قورنان که لامی خودا نیه و له خوداوه نه هاووه!

{۲۹} وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا أَرْنَا الَّذِينَ أَصْلَانَا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ نَجْعَلُهُمَا تَحْتَ أَقْدَامِنَا لِيَكُونُوا مِنَ الْأَسْفَلِينَ کافرهکان داویان کرد (داوا دهکن) وتیان: خودایه! نهوانه ی لهو دوو تاقمه ی ناده میزادو جندوکه نیه یان گومرا کردهوه نیشانمان بده با بیانخه یه ژیر هاچمانه وهو بیانساوینه وه، تۆزیک داخی دلی خویمانان پی بریژین، بیانکه یه بنکلی ناو ناگرو بکه ونه (نه سفله سافیلینه وه) ژیر هه مووامان بکه ون، توندترین سزایان بدری.

{ ۳۰ } إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا { بَیْگومان نه وانهی و تیان خودامان (الله) یه دان به خودایه تی خوداو به تا کو و ته نهایی دا دهنین و بر وایان وایه هر زاتی (الله) خودایه و هر نهو شیایو خودایه تی و به رده و امیش بوون له سهر نهو بیرو با و ده و که سی تریان به خودا نه زانی، پابه ندی فهران و نه هیه کانی به ر و در دگار بوون و له سهر نهو حالهش مردون، نه وانه... { تَنْزَلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ } فریشته ی تایبهت به یارمه تیدانی موسو لمانان دینه سهریان و دلیان خو ش ده کن، ترسو خو فی داهاتوویان بی دهره ویننه وه، له سی حاله تی ته نگانه دا فریایان ده که ون موژده یان پی دده دن، له کاتی مردندا، له گوژدا، له کاتی زیند و بوونه وده دا. وایان بی ده کن ترسی داهاتوویان نه بی، به په رو ش نه بن بو نهو زیان و مال و حاله ی له دونیادا هه یان بو وه به جیان هیشتو وه، مزگینی جوونه ناو به هه شتیان پی دده دن، به مهش مرازیان حاصل ده بی و دنیایی و دنارامی پرویان تی ده کا.

فریشته کان که ده چنه لای موسو لمانان دلخو شیان ده که ن بییان ده لئین: { ۳۱ } نَحْنُ أَوْلَیَاؤُكُمْ فِي الْحَیَاةِ الدُّنْیَا وَفِي الْآخِرَةِ {

نیمه راسپیژ دراوین که له ژیانی دونیاتاندا و له ژیانی قیامه تاندا پاریزگار یان بکه یان، جا نه وکاته { وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهِي أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ } ۳۲ نَزَّلَا مَنْ غُفُورٍ رَحِيمٍ { بو ئیوه هیه له به هه شتدا هه رچی نارزو بکه ن، هه رچی بتانه وئ و داوای بکه ن، ده ست له عاست بو تان ناماده یه، نه م هه مو نازو نیعه مه تانه بو ئیوه به یده ست کراوه و دابین کراوه له لایه ن خودای لیخو شبو و له تاوان و خاوه ن په حمو به زه یی.

{ ۳۳ } وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ { نیبنو عه بباس ددغه رموی: مه به ست به { مَنْ } له نایه ته که دا پیغه مبه ره (صلی الله علیه و سلم) هه روه ها هه که سی به رنامه ی نهو په پیره و بکا...

{ ۳۴ } وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ { هه رگیزاو هه رگیز کرداری چاک و په وشتی به رزو جوان و ده کوو په قناری به دو کرده و ی ناشیرین نین، ناچه ریزی یه کتره وه و و ده کوو یه ک حیسابیان بو ناکری، که وایی نه ی بانگه وازی که ر

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ ۳۰ نَحْنُ أَوْلَیَاؤُكُمْ فِي الْحَیَاةِ الدُّنْیَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهِي أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ ۳۱ نَزَّلَا مَنْ غُفُورٍ رَحِيمٍ ۳۲ وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ۳۳ وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ۳۴ وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ۳۵ وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ۳۶ وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ۳۷ فَإِنْ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْأَمُونَ ۳۸

په وشتی په سه ند په پیره و بکه و به چاکه خراپه دوور بخه روه و، له به رام به ر خراپه کاراندا چاکه په پیره و بکه، به لکو و شهرمه زاربن و به خو یاندا بچه وه و واز له خراپه کاری خو یان بینن! { فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ } نیتر له گهل نهو که سه دا که له نیوان تو و نه ودا دوژمنایه تی هه یه دو ستایه تی که په یدا ده بی هه ر ده لئی خو شه و یستیکی نزیک و دلسوژه، دوژمن ده بیته دو ست، نای که ناکام یکی باش و به نرخه، دوژمن ببیته دو ست و برادر!

{ ۳۵ } وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ { قبوولی نه م ناموژگاریه ناکا مه گه رکه سی ک خو راکرو و پشو و دریژ بی، بتوانی به چاکه خراپه بیو چی نیته وه، خو بو ناخو شی و نارده تی رابگری، که سی ده توانی به چاکه خراپه به روه ی نیته وه، که خاوه نی به خته و هریی دنیا و قیامه ت بی، به شیکی باشی هه بی له خیره و چاکه.

ئەوانەى سوورن لەسەر کوفرو بێدینى و پەيامەكەى بەدرۆ دمخەنەو.

{ ۴۴ } وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ أَأَعْجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّ } واتە: لەفەرێزێکدا ئێمە ئەم قورئانەمان بەغەیری زمانى عەرەبى نازل بکردایە، کافرەکانى قورەیش گەزافیان دەکێشاو دەیانگوت: ئەو بەزمانى ئێمە نایەتەکانى نەهاتوو نە خواری و شى نەکرانەو، بۆ ئەوێ لێى حالى بى و بزانی چى تێداى و باسى چى دەکا، ئێمە عەرەبى و لەزمانى عەجەم حالى نابین، هەرودەها دەیانگوت: چۆن کەلامى ناعەرەب بۆ عەرەب دەنێردرێ؟ ئەگەر بەزمانى غەیری عەرەبى بنێردرایە بیانویان بەدەستەو دەبوو، دەیانگوت چۆن دەبێ نامە بەزمانى ناعەرەب بۆ عەرەب نێردراو؟ چۆن لێى حالى بى و چۆن پەپەردە بکەن؟ { قُلْ } ئەى محمەد! بەو موشریکانە بڵێ: { هُوَ الَّذِي آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءً } ئەو قورئانە هیدایەتدەردەى موسولمانانە، رێبازى حەق و راستیان نیشان دەدا شیفای دڵ و دەرونیانە، { وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقُرْ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى } ئەوانەى بپروا بەهەبوون و تاک و تەنهایى خودا و پیغەمبەرىتى موحەممەد و پەيامەكەى ناکەن، قورقوشم لەگوێچکەیاندا هەیه و کەلامى حەق نابیستن و لێى حالى نابین، نایانەوێ تێ بگەن، ترسى ئەویدان هەیه بەرژمەندىيەکانیان لەدەس بچن، بۆیە نامۆزگارى یەكتریان دەکرد؛ کە لەغود و هاش و هوشى بخەنە سەر و لەکاتى خۆپەندەویدا ژاوەژاو و هەراو هۆریا بەرپا بکەن بۆ ئەوێ کەس تێى نەگا و نەزان چى تێداى. { أُولَٰئِكَ يُتْرَافُونَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ } حال و دەزعى ئەو نەفامانە لە تێنەگەيشتن و حالى نەبوون وەکوو حالى کەسێک وایە لەشونێكى دورووە بانگی لێ بکەرێ، گوێی لەدەنگێک هەیه بەلام تێى ناگا.

{ ۴۵ } وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ } ئەى پیغەمبەر! بەهەلۆیستى قورەیشییەکان دڵگران مەبەو، کە پەيامەكەت رەت دەکەنەو، چونکە ئەو داب و نەرىتێكى کۆنە، گەل و نەتەوێکان پەپەردەیان کردووە بەرامبەر پیغەمبەرەکانیان، بۆ نموونە ئێمە موسامان کردە پیغەمبەر و تەوراتمان پێداو ناردمانە سەر فیرعەون و

{ أَفَمَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ خَيْرٌ أَمْ مَنْ يَأْتِي آمِنًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ } نایا کەسێ روژی قیامەت بەتۆپزى تورپدریته ناو دۆزدخەو و لەتۆلەى بەدرۆخستەوێ پیغەمبەرەدا سزا بدرێ، حالى باشترە یان ئەو کەسەى روژی قیامەت دێتە سارای مەحشەرەو و دلتایە لەسەرەنجامى خوێ و ئەمینە لەعەزاب؟ بێگومان چون یەك نین و ناخێرێ تەرازوێ یەكترەو! دەى کەوابێ { اَعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ } بەویستى خۆتان چى دەکەن بیکەن، دلتایان خودا بەکردار و پەفەتارتان ناگادار و بینایە و هیچی لێ گوم نابێ، بەگوێرەى کردەوێکانتان پاداش و سزا و مردەگرەنەو، چاکە بەچاکە خراپە بەخراپە.

{ ۴۱ } إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ } بێگومان ئەوانەى کافرن و بپروا بە قورئان ناکەن، کەبۆیان نێردراو، بەناپەروا پەيامەكەى رەتدەکەنەو، ئەوانە بەدەخت و چارەپەش و بەفەتارە چوون، لەپاساوى بێدینى خۆیاندا تۆلەیان لێ دەستیندرێ. { وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ } ۴۲ لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مَنْ حَكِمَ حَمِيدٌ } بێگومان ئەو قورئانەى ئەوان بپروایان پێ نیە و رەتێ دەکەنەو، بەرزو پیرۆزو بەرپەرچى نادریتهو، هێ ئەو نیه تانەى لێ بدرێ، کەس ناتوانێ پوچى بکاتەو، لەهیچ رۆیهکەو بەدرۆ ناخیرتەو، هیچ نامەیهكى ئاسمانى نیە بەدرۆی بخاتەو، پارێزراو لەهەموو کەم و کورپیەك، خودا نازلی کردووە و هەر ئەویش دەپارێزێ، { ۴۳ } مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ لَثَوٌ مُغْفِرٌ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ } ناگوترێ بەتۆ لەلایەن ئەو موشریك و بتپەرستانەو جگە لەوێ بە پیغەمبەرانى پێش تۆ گوتراو، ئەوێ دەربارەى تۆ دەگوترێ، کە ساحیری، درۆزنى، شاعیری، شیتى... هتە. بە پیغەمبەرانى پێشووش گوتراو، ئەوانیش وەکوو تۆ لەلایەن نەتەوێکانیانەو بەدرۆ خراونەو؛ گالتەیان پێ کراو، بوختانیان بۆ هەلبەستراو، ئەوان لەبەرەمبەر هەلۆیستى ناپەسەندى گەلەکانیاندا خۆراگرو پشوو درێژ بوون تۆیش وابە و چاو لەوان بکە. بێگومان خودای تۆ ئەى محمەد! خاومن لێخۆشبوون و چاپۆشییە، بۆ ئەوانەى تۆبە دەکەن و لەتاوانەکانیان بەشیمان دەبنەو، هەرودەها خاومنى سزای توندو دژوارە بۆ

نه‌ته‌وه‌که‌ی و نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل، هه‌بوو نیمانی پئ هیناو هه‌بوو په‌یامه‌که‌یان پت کرده‌وه، {وَلَوْ لَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ} نه‌گهر له‌بهر نه‌وه نه‌بوایه که له‌پیشدا بریاری خودا به‌وه دمرچوو، که به‌عه‌زایی کوکوژ کافره قورده‌شیه‌کان له‌ناو نه‌باو ناسه‌واریان نه‌پریت‌ه‌وه وه‌کوو گه‌لی عادو سه‌مود، زوو عه‌زایی بو دهناردن و له‌ناوی دهمردن، به‌لام حکمه‌تی خودا واهاتوو: که تا رۆژی قیامت عه‌زاییان دواخوا و نه‌وکاته تۆله‌ی سه‌رپه‌چی و سه‌ره‌قیان لی بستینی، {وَأَنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ} بێگومان کافره‌کانی قورده‌ش له‌گومان‌دان به‌رام‌بهر قورئان و په‌یامه‌که‌ی رمت ده‌که‌نه‌وه.

{^{۴۶} مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَمَلِ} هه‌رکه‌سێ له‌دونیادا کاریکێ باش نه‌نجام بدا سوده‌که‌ی بو خۆیه‌تی، که‌سی‌کیش خراپه‌ی کرد زیانه‌که‌ی له‌سه‌ر خۆیه‌تی، هه‌موو که‌سێ به‌گویره‌ی کرده‌وه‌کانی سزاو پاداش و مرده‌گریت‌ه‌وه نیمان و باومری په‌سه‌ندی هه‌بئ و کرده‌وه‌ی چاک بکا و بوخۆی قازانجه‌وه ده‌بیته‌ هۆی به‌خته‌ومری خۆی، نه‌گهر له‌خودا یاخی بئ و ره‌فتاری به‌دبی زیانه‌که‌ی بو خۆیه‌تی.

کو‌تایی جزمی بیست و چوارم

{^{۴۷} إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ} زانیاری دهم‌باره‌ی قیامت و کاتی هاتنی هه‌ر بو خودایه که‌سی تر نه‌وه زانیارییه‌ی نییه. نه‌مه وه‌لامی پرسیاره وه‌ک بئێ پرسیارکه‌رێک پرسیار بکا و بئێ: نه‌ری نه‌وه رۆژه که‌ی ده‌بی که‌هه‌موو که‌س کرده‌وه‌ی خۆی دیت‌ه‌وه‌ی؟ {وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرَاتٍ مِنْ أَكْمَامِهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ} په‌روم‌ردگار زانستی ره‌های هه‌یه، هه‌ر میوه‌وه به‌روبو‌می‌ک له‌توی‌ک‌ل و غونجه‌وه قرو‌یلکی خۆی بیته‌دمر خودا بیی ناگاداره و دم‌زانی که‌ی دیت‌ه‌دمر، ناگاداره به‌وه‌ی میینه‌ چی له‌مندال‌دانی خۆی‌دا هه‌لگرتوووه چۆنی هه‌لگرتوووه که‌ی ده‌یدم‌نی ماوه‌ی حه‌ملی چه‌نده‌وه چۆنه. زانیاری دهم‌باره‌ی قیامت عا‌ئید به‌خودایه، هه‌روه‌کوو چۆن هه‌موو زانیارییه‌کی غه‌یب و په‌نامه‌کی له‌خه‌زین‌ه‌ی زانستی

﴿إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرَاتٍ مِنْ أَكْمَامِهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ أَيْنَ شُرَكَاؤُا۟ قَالُوا۟ أَذْنَابُكَ مَا مِنَّا مِنْ شَهِيدٍ ۚ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلُ وَظَنَّوْا۟ مَا لَهُمْ مِنْ نَّجِيصٍ ۚ لَا يَسْتَمِعُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَسْتَوْسِقُنُوا ۚ وَلَكِنْ أَدْنَاهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَاءَ مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ هَذَا إِلَىٰ وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُجِعْتُ إِلَىٰ رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ لَلْحُسْنَىٰ فَلْيُنَبِّئِ الْوَدَّيْنِ الْكَافِرَ مَا عَمِلُوا وَلَنُذِيقَهُنَّ مِنْ عَذَابٍ عَظِيمٍ ۚ وَإِذَا أُنْمِنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَىٰ بِجَانِبِهِ ۚ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ عَرِيضٍ ۚ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنَ عِنْدِ اللَّهِ ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهِ مَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ هُوَ فِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ۚ سَرَّيْهُمْ ءَايَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَبَيِّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكُفَّ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۚ أَلَا إِنَّهُمْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ ؕ أَلَا إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ ۚ﴾

خودایه... {وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ أَيْنَ شُرَكَاؤُا۟ قَالُوا۟ أَذْنَابُكَ مَا مِنَّا مِنْ شَهِيدٍ} نه‌ی پیغه‌م‌بهر بیر له‌وه رۆژه بکه‌روه‌وه نه‌وه ساته وه‌خته بیته‌ره به‌رچاو که په‌روم‌ردگار بانگی موشریک و بته‌رسته‌کان ده‌کا له‌رۆژی قیامت‌دا، به‌شیوازی گالته‌وه لاه‌رتی و سه‌رزده‌شت کردن پرسیاریان ناراسته ده‌کا و دده‌فه‌رمووی: کوان و له‌کوین نه‌وانه‌ی ئیوه پیتان وابوو هاویه‌ش و هاوشانی من و عیباد‌ه‌تتان بو ده‌کردن، ده‌بانگیان لی بکه‌ن با بین شه‌فاعه‌تتان بو بکه‌ن، با سزاو عه‌زابتان لی دووربخه‌نه‌وه، هه‌موو موشریک و بته‌رسته‌کان وه‌لام ده‌ده‌نه‌وه ده‌لێن: ئی‌مه پیمان راگه‌یان‌دوی و به‌ناشکرا هاوار ده‌که‌ین که نه‌م‌رۆ هه‌چ که‌س له‌ئیمه‌ ناماده نییه نه‌وه بدرکین و دان به‌وه‌دا بنی که‌زاتی پاکت شه‌ریکی هه‌بی، کئ هه‌یه نه‌م‌رۆ نه‌وه حه‌قیقه‌ته نه‌زانی که تۆ بئ شه‌ریکی.

{^{۴۸} وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلُ وَظَنَّوْا۟ مَا لَهُمْ مِنْ مَّجِيصٍ} رۆژی قیامت نه‌وه موشریک و بته‌رسته‌کانی

خويان ئى گوم دەبنو ئەو بتو صەنەمانەى لەدونيادا پەرسەشيان بۆ دەکردن ئەمويان نامىنى و هيچيان بۆ ناکرئ ناتوان کەمترين سوديان پى بگەيەنن، ئەوکاتە بەبريني خويان دەزانن. بويان مەعلوم دەبى کەهيچ پەناگا و مەلجەئىک نيه پەناى بۆ بەرن لەعەزابى خودا ببيان پارىزى.

{^{٤٩} لَا يَسْأَلُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَئُوسٌ قَنُوطٌ} ئادەمىزاد وەرز نابى لەوەى داوا دەکا لەخودا خيرو خيراتى بەسەردا برىزى و مالى و سامانى زۆرتى بى و تەندروست و دەسلالتى زۆرى بدرىتى، خو ئەگەر ئەو مەروڤە شەپ و نەگبەتى توش ھات ھەژارى و نەخۆشى يەخەى گرت نيت دونياى ئى تەنگ و تاريك دەبى و ناھومىدى لەپەحمەتى خودا و پەشيمنى لەزياندا روى تى دەکا و پى وايە نيت ئەم بەلا و ناخوشيانەى لەسەر لاناچن و جارێكى تر تووشى خيرو خۆشى نابىتەو.

{^{٥٠} وَلَئِنْ أَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِّنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَسَّهٖ لَيَقُولَنَّ هَٰذَا لِى} واتە: ئەگەر نيمە پاش ناخۆشى و بەلا و موصىبەت خيرىكى پى ببەخشين؛ پاش نەخۆشى، تەندروستى پى بدەينەو، بەلا و کارەساتى ئى دوور بڤەينەو پاش ھەژارى و دەولەمەندى بگەينەو، دواى زەليلى و ژێردەستەى نازادى و شکۆمەندى بۆ دەستەبەر بگەين لەجياتى ئەوئى شوکرو سوپاسى خودا بکا، دەلى ئەمە مافى خۆمە بەسەر خوداوە، ئەمە ناكامى تىکووشان و لىھاتوى خۆمە، {وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً} دەلى بروام وانيە قىامەت رابى، ئەو پەيام و ھەوالانەى پىغەمبەرەن رايانگەياندو پوچ و بى بناغەن نەزىندو بوونەو ھەيە و نەحىساب و لىکوئىنەو لەسەر تاوان، {وَلَئِنْ رُجِعْتُ إِلَىٰ رَبِّىٓ إِنَّ لى عِنْدَهُ لَلْخُسَىٰ} خو ئەگەر لەفەرزيکدا پىغەمبەرەن راست بگەن و زىندو بوونەو و

حىساب و لىکوئىنەو سزاو پاداش ھەبن ئەو خودا چۆن لەژيانى دونيادا ناز و نيمەتى بەسەردا رشتوم لەو دونياش باشرين شوين و پلەوپايە و ناز و نيمەتى بۆ نامادە کردوم واتە پى وايە چونکە لەدونيادا خيرو فەرى دراوەتى لەقىامەتیش مافى خۆيەتى کە ناز و نيمەتى بدرىتى. {فَلَنَبْنِيَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِّنْ عَذَابٍ

غَلِيظٍ} بىگومان نيمە رۆزى قىامەت ھەوالى راست و دروستيان دەربارەى بىروباوم و کردەوەکانيان پى رادەگەيەنن، بەعەزابى بەئىش و زۆر سزايان دەدەينەو و بەهيچ جوړى رزگاريان ئى نابى، ئەويش عەزابى دۆزەخە.

{^{٥١} وَإِذَا أُلْعَمَتَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَىٰ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ عَرِيضٍ} واتە: ھەركاتىك رزق و رۆزيماندا بەئادەمىزاد و بارى ژيانى خۆش بوو ناز و نيمەتى زۆرمان پىدا، تەندروستى و مالى و مندالمان پى بەخشی، روو لەشووکرو فەرمانبەردارى و مردەگىرئ و لوتبەرزى دەنوینى و سەربىچى فەرمانى خودا دەکا، ئەمجار ئەگەر حال و وەزعى گۆراو تووشى شەپ و نەگبەتى بوو، ھەژارى و نەخۆشى و بەلا و کارەسات يەخەيان گرت دەست دەکا بەدوئا و پارانەو و نوزە درىزى و ھاووار و فيغان بۆلاى خودا کە ئەو ناخوشيانەى لەسەر لابەرى! ئەمەش نيشانەى ئەوئە ئەو بابايە کەسىكى بەرژەوئەند پەرسەت و مەصلەحەتچىيە، چونکە ئەو ئادەمىزادە لەکاتى تەنگانە و ناخۆشىدا خودا دەناسى و لەکاتى فەرەحى و ھەرزانى و لەش ساغىدا ھاوار دەکا تە خودا لەکاتى نيمەتدا واز لەپارانەو و خوداناسى دىنى ئەمەش دەق دەشوبهيتە حال و وەزعى موشرىک و کافرەکان.

{^{٥٢} قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنَ عِنْدِ اللَّهِ ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهِ مَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ هُوَ فِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ} ئەى پىغەمبەر بەو موشرىکانە بلى: کە قورئان بەدرۆ دەخەنەو و پەيامەکەت رەت دەکەنەو پىيان بلى: ئەو ھالەتەن چۆن دەبى چ ھەلوئىستىک دەنوینن و چى دەکەن ئەگەر لەواقىعدا قورئان لەخوداوە ھاتبى و ھەق و راست بى، پاشان رەتى بگەنەو و بەدرۆى بڤەينەو و قبولى نەکەن و کارى پى نەکەن، نايە کەواقىع ئەو بى ئىوہ نابنە دوژمنى ھەق و صەواب؟!

{^{٥٣} سَتَرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ} لەو بەولاو بەلگەکانى راستى قورئان و نيشانەکانى ئەو کە لەخوداوە نازل بوو دەرەخەين و ناشکرايان دەکەين.

بەلگەى جوړاو جوړ لە ناسۆکانى ناسمانەکان و زەوىدا نيشانى ئادەمىزادى دەدەين: کە برىتين لە مەخلووقاتى وەکوو خوړو مانگو ئەستىرەکان، ھەروا بەشوین يەکديدا

هاتنى شهو و رۆژو دووباره بوونه و میان بهه میشه یی و به یاساو ریسیاهی کی تۆکمه و سه رسوپه نهر، هه روه ها روداو ترسناکه جوړاو جوړه کانی تریشقه و زریان و لافاو بومه له رزه... گه وره یی و سه رکه شی کیوه کان و پان و پوړی دمرياو دمريالوشه کان، دیمه نی سه رهنج راکیشی رودک و داره ستانه کان و گول و گولزاری جوړاو جوړیان! هه روه ها نه و روداوانه ی که له سه ر زهوی روو دمدن له سه ر دهستی جه نگا و مرانی سوپای نیسلام و رزگارکردنی زور و لات و روخانندی نیمپراتوریه ته گه وره کانی فارس و روم و بلا و بوونه و دی نایینی نیسلام تیاند... {أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ}؟ کیفایه ته خودا بوخوی شایه ته له سه ر کردار و گوفتاری ناده میزاد هه موویان به خاودن باومرو بئ باومریانه وه هه روا کیفایه ته خودا خوی شایه تی ددها له سه ر نه وه ی که قورنان له لایمن خوینه وه نازل بووه.

{أَلَا إِنَّهُمْ فِي مَرِئَةٍ مِّن لِّقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَّا إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ} ناگاداربه و بزانه نه ی موخاطبه نه و مله و پانه ی قوردهش و هاو وینه کانیان له شک و گوماندان دمرباره ی زیندو بوونه وه حیساب و لیکنولینه وه و سزاو پاداش.

کوتایی سوره تی فصلت

سوره تی (الشوری)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{أحم، عسق} له وه پیش جهند جاریک نامازده مان بو نه وه کرد که مه به ست بهم پیه پچه پچه پانه نه وه یه: که سه ر ناسایی قورنان بچه سپینن، نه وه ددرکینن که قورنان لهم پیتانه پیکهاتوو نه یتر کی نازایه و له خوی راده بینن با له و جوړه پیتانه که لامیکی و دکو قورنان بخاته روو!

{كَذَٰلِكَ يُوحِي إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ} و دکو نه و نیگا و سروه ی بو تو نیردراوه نه ی محمد! نیگامان بو پیغه مبه رانی پیش تو کردوو، له م سورته دا نه ی پیغه مبه ر نیگامان بو کردوو، که بانگه وازی ناده میزاد بکه ی بو یه کتابه رستی و راستی پیغه مبه ر یه تی و پروا کردن به زیندو بوونه وه و رابوونی قیامت، نه و که سه ی نیگات بو دهکا

سورة الشورى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حم ﴿١﴾ عسق ﴿٢﴾ كَذَٰلِكَ يُوحِي إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٤﴾ تَكَادُ السَّمٰوٰتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَن فِي الْأَرْضِ ۗ أَلَا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥﴾ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ ۗ اللَّهُ حَفِيفٌ عَلَيْهِمْ ۖ وَمَا أَنتَ عَلَيْهِم بِوَكِيلٍ ﴿٦﴾ وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنذِرَ يَوْمَ الْجَمْعِ لَا رَبَّ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ ﴿٧﴾ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِن يَدْعُلُ مَن يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ ۗ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُم مِّن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٨﴾ أَرَأَيْتُمْ أَزْوَاجًا مِّن دُونِهِ أَوْلِيَآءَ مَا لَهُم مِّنَ الْوَلَدِ ۖ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٩﴾ وَمَا أَخْلَفْتُمْ فِيهِ مِن شَيْءٍ ۖ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أَنِيبُ ﴿١٠﴾

(الله) یه و بالادهسته به سه ر بوونه و مردها، حه کیم و دانایه له نه نجامدانی کاره کانیدا، هه رچی دهیکا له جیی خویدایه و شیاوو له باره.

{لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ} بو خودایه هه رچی له ناسمانه کان و زهویدا هه یه، هه موو شتیک به نده و ملکی خودایه، نه و خاودنیانه و به دیه تیانون، به ریو دیان دهبا، به ویستی خوی خه لقیان دهکا و دهیانفه و تینن، خوی بالادهست و شکومه نده به سه ر به دیه تیرو دهکانیدا کیریاو گه وره یی هه ر له خوی دی،

{تَكَادُ السَّمٰوٰتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ} نزیکه ناسمانه کان له هه بیته و شکومه ندی خودا که به سه ر یان غالب و بالادهسته شهقار شهقار ببین، یان نزیکه ناسمانه کان شهق ببین له بهر نه وه ی نه و مده فریشته یان له سه ر، {وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ} فریشته کان به رده وامن له سه ر ته سبیج و ته قدیسی خودا، شوکرو سوپاس دهخه نه پال ته نه زیهو ته قدیس {وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَن فِي الْأَرْضِ ۗ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفُورُ

الرَّحِيمِ} داواى لِيخْشَبوون دهكهن لهخودا بُو بهنده موسولمانانهكان، جا كه فريشته دوعاى لِيخْشَبوونتان بُو دهكهن، بهمهرجى نهودهيه خوتان خاومن باودرپن و بُو خۇستان تۆبه له تاوان بكهن و نيمان بهيئن، دنياىبن خودا لِيخْشَبوونى زۆرهو فرده بهرهممه و رهممهتى بهشى ههموو شتيك دهكا.

{^۱ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ حَفِيفٌ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ} نهوانهى بتپهرستن و چهند بت و صهنهميكيان كردوو بهخوداو بهندايهتبيان بُو دهكهن، خودا ناگادارو چاوديره بهسهرپانهوه. كارو كردهوديان دنووسى و سزاو پاداشتيان دداتهوه، نهى پيغهمبر نهتو بهرپرس نيت له هيدايهتدانيان، تو ناتوانى بهزۆره ملو و تۆپزى نهوانه بخهيه سهر نايين،

{^۲ وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا} ههر ودهكوو چۆن لهودهپيش نيگامان بُو پيغهمبرانى پيش تو به زمانى نهتهوهكانيان بُو ناردوه، نيگامان بُو تو به زمانى عهرهبنى ناردوووه بُو نهوى سهرهتا دانيشتوانى مهككهو دهوروهرى و نههمجار ههموو ئادهميزاد به گشتى له عهزابى خودا بترسيئن، چونكه پهيامى تو گشتييه و بُو ههموو گيتييه {وَتُنذِرَ يَوْمَ الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيهِ فِرْقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفِرْقٌ فِي السَّعِيرِ} ههرودها بُو نهوى ئادهميزاد بترسيئن له روژى قيامهتو روداوهكاني، نهو روژى گيانهكان لهگهل جهستهكان يهك دهگرنهوهو گومان له رابوونى نهو روژدها نيهو ههموو ئادهميزاد له ساراي مهحشردها كو دهكرينهوهو حيسابو ليكولينهوهديان لهگهل دهكړئ، دواى حيسابو ليكولينهوهو دهكرينه دوو بهش بهشيكيان بههوى نيمان هيئانيان و كردهوى چاكيان دهخرينه ناو بهههشتى رازاوهوه، بهشيكي تريان بههوى كوفرو خراپهكاريانهوه راپيچى ناو دۆزهخ دهكړين.

{^۳ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ} نهگهر خودا بيويستايه ههموو ئادهميزادى دهكردنه يهك نهتهوهو پهپرهوى نايينيكيان دهكرد، نايينى هق يان نايينى گومراو سهرنى شيوان، وهلى ويستى خودا له بنهردتا و ابووه كه

دابهبش بين بهسهر جهند نايين و بيروباوهريكداد، خودا بوخوى به ويستى نهزمل خوى زانيويهتى ئادهميزاد به ههموسى خويان نيختياري هيدايت يا كوفر دهكهن، خودا بوخوى ههكيه و دانايه كردهوهكاني ههموو پر حيكمهتن، نهوانه: كهريبازى گومرايى ههلدهبزيئن ستهمكارو موشرپكن روژى قيامهت شهفاعهتكريان نيهو كهس ناتوانى سزايان لى دوور بخاتهوه.

{^۴ أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ فَإِنَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ} واته: بهلكوو نهو كافر بيدينانه چهند خودا درۆزنهيهكيان بوخويان بريار داوه له حياتى خوداى زاناو داناو بهديهينهر دميانهپرستن، پييان وايه فريايان دهكهون و شهفاعهتيان بُو دهكهن، نهوانه بهههله چوون، نهگهر خوداى هق دهپهرستن و دميانهوى بهندايهتى بُو خوداى هق بكهن نهوه (الله) وهلييهو خوداى هقو فهدو صهممهده، ههر نهو بهديهينهر رزقو روژيدهره، ههر نهو دهتوانى مردو زيندوو بكاتهوه، نهو بهسهر ههموو شتيكدا بالادهستو به دسهلاته.

{^۵ وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ} نهو خودايهى نهه نيگاو سروشهى بُو من ناردوووه نهو فهرمان و حوكم و بريارهى پى داوم (الله)يهو خوداى منه لهههموو نيشيكمدا پشت بهو دهبهستم و ههموو كاريكم بهو دهسپيئم، تۆبهو گهرانهوم بولاى نهوهو ههر نهو بهخودا دهزانم.

{^۶ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ} بهديهينهرى ناسمانهكان و زهوييه، له نهبوونهوه هيئاوييتيه وجود. {جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَتَرَوُكُمْ فِيهِ} بُو ئيوهى دروست كردهوه له رهگهزى خوتان ئافرمت بُو نهوى بههويانهوه دل ئارام بن. نژادو رهجهلهكتان دريژه بكيشى و دوابراو نهبن، چين لهدواى چين بيئه گۆرهپانى ژيانهوه، ههرودها له ئازدلو گيانلهبههرانى تريش نيرو ميسى دروستكردوووه ئيوهش و گيانلهبههرانى تريش بههوى زاوژى نيوان نيرو ميينهتانهوه زورتان دهكاو بهناو زهويدها بلاوتان دهكاتوه، بُو نهوى ههرهكهتان بهنهركى سهرشانى خوى ههلسو و كارى خوى نهنجام بدا. {لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ} هيچ شتى

و دهكوو خودا ناچئو خودا له ههچ شتیک ناكا، تاكو ته نه یاه له زاتو له صیفاتدا، دهسه لاتو حیكمهتو زانیاری له هه موو بونه وهر جوداوازه، {وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ} هه موو شتیک دهبینی، هه موو دهنگیک ده بیستی، نهینی و ناشکرا، گه ورده بچوک و کهم زور لای نهو چون یه که و ههچ شتیک نیه له نهو نادیار بی!

{^{۱۲} لَهُ مَقَالِدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ} کللی گه نجینه ی ناسمانه کان و زهوی لای خو بهتی، به ویستی خو ی رزق و روژی ده به خشی بو هه ندیک زورو بو هه ندی کهم بو هه ندی مامناوهندو بری هه زار ده کاو بری دهوله مند ده کا. هه موو کارهکانی پر حیكمهتو له جیی خویدان و ناگاداری هه موو شتیکه.

{^{۱۳} شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ} نهی ئاده میزادینه نهی ئومه تی موحه ممه دا! نایینی کمان بو ناردون هه لبراردو په سه ند، ناینیکه له وه پش نوو و مووسا و عیسا بانگه وازیان بو کردوو، هه موو پیغه مبه ران نه م ریبا زه دیان گرتوته بهرو حیهادیان بو کردوو، هه موو پیغه مبه رده کان بانگه وازیان بو یه کتاپه رستی و راستی پیغه مبه رایه تی و رابوونی قیامهت و زیندو بوونه وه کردوو، هه ر له چه زه رته ی نوو چه وه که دوا ی ئاده م یه که م پیغه مبه ره تا ده گاته سه ر خه تمه ی پیغه مبه ران هه موویان له بنه ماکانی ناییندا یه ک بوون و یه ک په یامیان به نه ته وه دکانیان راگه یاندوو، نه وه ی که بو نیوه نیردراوه نه ی ئومه تی موحه ممه د هه مان په یامه، که بو نوو و ئیرا هیم و مووسا و عیسا مان ناردوو، هه موویان بنه ما ی په یامه که ی یه کتاپه رستی و ئیمان به پیغه مبه رایه تی و ئیمان به رابوونی قیامهت بووه، هه چیان جودا وازیان له م په یامانه دا نه بووه. {كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ} زور قورسه له سه ر شانی بته پرسته کان: که واز له بیرو باوهری خو یان بهینن بانگه وازی یه کتاپه رستیان بو هه زم نا کرئ. {اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ} په رومردگار بو هیدایهت و نایینی خو ی که سانیک هه لده بژیری که بیهوی به خته و مریان بکا ته و فیقی هه ندی که س ددها بو نایین و به ندایه تی کردن. که به ویستی

فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُكُمْ فِيهِ لِيَافِئَكُمْ فِيهِ أَنْ تَتَفَرَّقُوا مِنْ رَبِّكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١١﴾ لَهُ مَقَالِدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٢﴾ شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ﴿١٣﴾ وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَيْنَهُمْ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكُتُبَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مِرْيَبٌ ﴿١٤﴾ فَلِذَلِكَ فَادْعُ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَقُلْ مَآ مَنُتُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيَّ مِنْ كُتُبٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَلْنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ لَأُحْجَجَنَّ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾

خو یان بو لای خودا بگه رینه وه و قبولی تاعه تکردن و خودا په رستی بکه ن، {^{۱۴} وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَيْنَهُمْ} جودا وازی له بیرو باوهر دا نه که وته ناو شوینکه وتوانی نایینه کانه وه مه گه ر دوا ی نه وه ی زانیاریان بو هاتو به لگه یان له سه ر راست کرایه وه زانیان که په رته وازی گومراییه و به دبه ختی، نه وه ی هه لئیان بو گومرایی و ره چاوکردنی کاری نا په سه ند سه ر ردقی و لوتبه زی و بوغرای و به رزه وند په رستی و پاریزگاری پله و پایه ی دونیاییه. ده ترسن به موسو لمان بوونیان ده سه لاته ره واله تیه کانیان له کیس بچن. {وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ} نه گه ر له بهر نه وه نه بوایه که خودا له نه زه لدا بریاری داوه که نه ته وه ی پیغه مبه ره به عه زابی کو کوژ له ناو نه باو سزاو عه زابانیان لی هه لگه راوه بو روژی قیامهت، نه وه هه ر زوو عه زابی سه ختی بو ده ناردن و دوا براوی ده کردن. {وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكُتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مِرْيَبٌ} بیگومان نه وانه ی نه هلی کیتابن و

تهورات و ئینجیلیان له پێش خۆیان هه بۆ ماوتیهوه، له شك و گوماندا دهژین، ئایینی ئاسمانی خۆیان گۆڕیهوه، شوێن بیهروباومری مالم و قهشه فیلبازدکانی خۆیان کهوتوون، نهوانه به نارمزی خۆیان تهفسیری دهقه ئاسمانیهکان دهکهن، کوێرانه لاسایی باوک و باپیر و پیاوه ئایینییه فیلبازدکانیان دهکهنهوه، سهریان ئی شیواوه و سهراسیمه و سهرگهردانن. ههر له بهر نهوهش نیمان به په یامی هورنان ناهێتن موحهممه بهرو دهنهوه.

﴿۱۵﴾ فَلَيْلِكَ فَاذُغْ وَاسْتَقِمَّ كَمَا أَمَرْتُ { نهی پیغه مبهرا! له بهر خراپی تهفرمهقه و په رته وازهیی و زیانگه یاندنی به کۆمهال بانگه وازی مهردوم بکه بۆ نهو ئایینه حهق و راسته، پهرومردگار ئایینی ئیسلامی بۆ دانای. بهردهوام به له سههر نهنجامدانی نه رکهکانی نهو ئایینه و په یامی خۆت بگهیه نهو چۆنت فه رمان پێ کراوه ئاوا هه ئس و کهوت بکه، **﴿وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ﴾** نهی پیغه مبهرا! شوین ههوا و هه وهسی موشریکهکان مه کهوه، **﴿وَقُلْ آمَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ﴾** نهی پیغه مبهرا! به ئاده میزاد رابگهیه نه: من بپروام به هه موو نهو نامانهیه ههیه: که خودا ئاردوونی بۆ پیغه مبهران، که بریتین له تهورات و ئینجیل و زه بوو و صحوف، خودا وازی ناخه مه نیاوانیه وه وه هه موویان به کهلامی خودا دهمانم، ناچه پیری نهوانه وه که بر وایان به هه ندیکیان ههیه و هه ندیکیان رمت دهکهنه وه و هک وو جووله که وه نه صارا. **﴿وَأَمَرْتُ بِالْعَدْلِ بَيْنَكُمْ﴾** فه رمانم پێ کراوه که به عه داله تکاری کار و بار و کێشه تان په کالاً بکه مه وه، **﴿اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ﴾** خودا خودای ئیمه و ئیوه شه. به دیهینه رو به خێوکه رمانه، ههر نهو خودای حهق و راسته که سی تر شیاوی خودایه تی نهی. **﴿لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ﴾** سزاو پاداشتی کرده وهی خۆمان بۆ خۆمانه، سزاو پاداشتی کرده وهی خۆتان بۆ خۆتانه ئیمه له کرده وهی ئیوه دووره په ریزین و لێی بهر په رسیار نین، **﴿لَا حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ﴾** کێشه و دهمه دهمی نهی له نیاوانماندا پێویست نا کاو نایکه یین، چونکه حهق ئاشکرا و عه یانه و هک وو خۆر له کاتی نیومر ودا. **﴿اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ﴾** خودا روژی قیامهت له ساری مه حشه ردا ئیمه و ئیوه کۆ دهکاته وه، عادلا نه نیاوانمان دهکا، هه رکه سه به سزاو پاداشتی خۆی دهکا.

وَالَّذِينَ يُحَاجُّونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتَجِيبَ لَهُ جُحُودُهُمْ دَاحِضَةً عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿١٦﴾ اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ﴿١٧﴾ يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ أَلَا إِنَّ الَّذِينَ يُمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَمَيَّ سَلَكَ بِعِيدٍ ﴿١٨﴾ اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَزِيزُ ﴿١٩﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ ﴿٢٠﴾ أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُصِّ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢١﴾ تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُمْ وَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٢٢﴾

﴿۱۶﴾ وَالَّذِينَ يُحَاجُّونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتَجِيبَ لَهُ جُحُودُهُمْ داحضة عیند ربهم وعلیهم غضب ولهم عذاب شدید { نهوانه دهمه دهمی دهکهن دهربارهی ئایینی خودا دواى نه وهی هه ندی خه لک به پیری وه چون و موسولمان بوون، به لگه دههینه وه له سههر بۆ چونه کانیان، به لگه کانیان لای خودا پوچن، به به لگه ئازمیردرین، هیه چیان پێ ناچه سپن، نهوانه له سههر نهو هه لویستانه یان عه زابی خودایان له سههر، روژی قیامه تیش عه زابی سهختیان بۆ ئاماده کراوه.

﴿۱۷﴾ اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ { نه لای خودایه کی وه هایه کتیبه ئاسمانیه کانی نازل کردون بۆ سههر پیغه مبه رانی به حهق و راستی، به به لگه و موعجیزه وه، له نامه ئاسمانیه کاندایاسای پر عه دالهت و ویزدانی رون کردونه وه، بۆ نه وهی ئاده میزادهکان کێشه ی ناو خۆیانیان پێ په کالاً بکه نه وه، **﴿وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ﴾** نه تو چوزانی نهی پیغه مبه ر هه روه ها هه ر که سی لک که شیاوی خیطاب

له گهال کردن بى، نه تو چوزانى له وانه يه رابوونى قيامت نزيك بى، دهيسا كه وائى نهى خاومن باومړان خوتانى بو ناماده بكنه پتر خودا په رستى بكنه و هه ولى نه وه بدمن كه له و روژده دا سهر بهرز بن.

{^{۱۸} يَسْتَعِجِلْ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا} نه وانه ي موشرىك و بى بړوان، په له له هاتنى قيامتدا دهكهن و به گالتو و قه شمهرى بى كردنه وه ده لئى: نه وه كوا بو قيامت نه هات؟ كه دى؟ {وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ} نه وانه ي نيمانين به خودا و پيغه مبهرايه تى پيغه مبهرايه تى، دلنيان له رابوونى، ترسيان هه يه و دمزان هه ردى و خويانى بو ناماده دهكهن، {أَلَا إِنَّ الَّذِينَ يَمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ} نهى بيسر ناگدار بهر هوه و بزانه نه وانه ي له شك و گومان دان له بارى زيندوبوونه وه دمه دمه دمه دهكهن دهر بارى هاتنى قيامت و بړوايان به رابوونى نيه و گالتى بى دهكهن له گومرايى و سهر لى شيوانيكى ناشكرا دان و به ته واوى له ريگاي حه ق و راست لايان داوه،

{^{۱۹} اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ} خودا خاومن رحمو و به زه يه بو بهنده كانى، به ويستى خوى رزق و روژيان به سهردا دهر يژى و پيداويستيان دابين دهكا، خودا خاومن هيزو توانا و عيززته هه رچى بيه وى ده توانى بيكاو كه س نيه بتوانى بيته كو سپو ته گهره له بهر دم به ديه نينانى ويسته كانيدا،

{^{۲۰} مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ} كه سيك به كرده وى دونياى مبهستى قيامت بى، نه وه هيزو تواناى دهمينى بو نه وه كرده و ده كانى نه نجام بدا، له قيامت تشدا به ده چندان به پاداشى باشى دهمينه وه تا ده گاته حه وت سهد هينده و زياتر شى: {وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ} كه سيك هه و لدانى بو دونيا بى، سهر قالى دهسته بهر كردنى له زمت و خوشييه كانى بى، لايه نى قيامت هى فه راموش كرد بى، نه و خوشى و له زمت و مال و سامان و مندال هى به حيكمه تى خومان بو مان ديارى كرده و بى دمه خشين، به لام له قيامت هيجى نادمينى، چونكه له دونيادا هيج هه و لى كه نه داوه، هيجى نه چاندووه تا له قيامت دروينه ي بكا.

ذَلِكَ الَّذِي يُبَيِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَتْلُوهُ عَلَيْهِمْ إِلَّا الْوَعْدَ فِي الْقُرْآنِ وَمَنْ يَقْرَفْ حَسَنَةً نَزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿١٨﴾ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِنْ يَشَأْ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَى قَلْبِكَ وَصَحَّحَ اللَّهُ الْبَصِلَ وَرَحِمَ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٩﴾ وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْمَلُ عَنِ السَّيِّئَاتِ وَتَعْلَمَ مَا تَعْمَلُونَ ﴿٢٠﴾ وَتَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٢١﴾ وَلَوْ سَئَلُوكَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعَابَوْهُ لَبَخُوا فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ يَنْزِلُ بِقَدَرِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٢٢﴾ وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَطَرُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٣﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا مِنْ دَابَّةٍ وَهُوَ عَلَى جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ﴿٢٤﴾ وَمَا أَصْبَحْكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ قِيمًا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْمَلُونَ عَنْ كَيْفٍ ﴿٢٥﴾ وَمَا أَنتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٢٦﴾

{^{۲۱} أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ} يان به لكوو نه وانه هاوه ليان بو خودا داناوو و شهياتينى و مال و قه شهيان كرده وى به يارمه تيدمرى خويان و به گو يردى ياساو شهريعتى نه وان هه لس و كه وت دهكهن، په يردى شهريعتيك دهكهن خودا پي رازى نيه، {وَلَوْ سَأَلْتَهُمُ الْفَصْلَ لَفُتِي بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ} نه گهر نه و بپاره نه زه ليه خودايه نه بوايه: كه خودا وى داناوو عه زابى كو كوزى له سهر نوممه تى موحه ممد هه لگري و سزايان دوايخا بو قيامت، كيشى نيوان نيمانداران و بى باومړان يه كالا دهكرايه وه، هه له دونيادا زوو به عه زابى ريشه كيشكه كافر ده كانمان له نا و دهر دن. به لام خوا له بهر حيكمه تيكى خوى وى بپار داوه: كه سزاي نوممه تى پيغه مبهرايه دوايخا بو قيامت، بيگومان نيمه له قيامتدا بو سته مكاران سزاي به نيشمان داناوو، به ناگري دوزخ سزايان دمه دين.

یان به ئەندازەى هاوهدانان تاوانه. {فَإِنْ يَشَأْ اللَّهُ يُخْزِمَهُ عَلَى قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُجِئُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ} ئەگەر تۆ ئەى موحهممەد درۆ لەسەر خودا هەلبەستى، خودا ئەگەر بیهوى دلت مۆردەکا، هەرچى زانیارى يەك پیت دراوه لیمان دەستاندییه وه کى جورئەت دەکا درۆى وا هەلبەستى، مەگەر کەسانیک وهکوو خۆیان گومراو دل مۆر کراو و نهفام، پەرورمردگار بهتال پوچ دهکاتهوهو حەق دهچەسپیتى، جا ئەگەر ئەو پەيامەى موحهممەد هیناویهتى پوچ و بى بناغه بوايه خودا زوو دەى پوچاندهوه، خودا نایىنى ئیسلام دهچەسپیتى و به هورئان رونی دهکاتهوه، به موعجیزهى گهوره پشتگیری دهکا، بێگومان پەرورمردگار زانیارى بهرفراوانه و دزمانى چى له دل و دموونى بهندهکانیدا ههیه.

{وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ} پەرورمردگار تۆبه و پەشیمانی له بهنده گوناھبەرەکانى و مردهگرئ، لهتاوانى رابوردویان خوڤش دەبى، دزمانى چى دهکەن لهخیر و شهر.

{وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُم مِّن فَضْلِهِ} پەرورمردگار وهلامى ئەو ئادهمیزادانه دمهاتهوه: که برۆیان به تاكو تهناهیى خودا و پیغه مبهرایهتی موحهممەد هیناوه و فهرمانبهرداری فهрман و جله و گیرییهکانى خودای خۆیان، کردهوی چاک ئەنجام دمدن، ئەوهی داواى ئى دهکەن بهزیادهوه پاداشیان دمهاتهوه. {وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ} بۆ بى برۆا و موشریکهکان له رۆژى قیامهتدا عهزابى دژوار نامادهکراوه، تۆلهى کوفرو بیدینییهکهیان ئى دهستینین.

{وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ يُنْزِلُ بِقَدَرٍ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ} ئەگەر پەرورمردگار له دنیادا زیاد لهپیویست رزق و رۆژى بۆ بهندهکانى دهسته بهر بکا لهخۆیان بایى دهبوون و ویزدان و مرؤفایهتییان نهدهما، شتى وایان داوا دهکرد: که شیایى داواکردن نهبى، ههئسو کهوتى وایان ئەنجام ددا له ههئسو کهوتى ئادهمیزاد نهچى، وهلى خودا به حیکمهت و دانایی خۆى به ئەندازه و دسهنده رزق و رۆژى ددا به بهندهکانى، ئەوهندهیان دمهاتى له بهرزه و هندییان بى و حیکمهتى خودایى داخوازى بى، کهسیک

{تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُمْ أَقْبَعُ بِهِمْ} ئەتۆ دهبینى ئەى پیغه مبهرا! یان هەرکه سى نامادهباشى دیتنى تێدایى، دهبینى سته مکاران رۆژى قیامهت لهترسى عهزاب زندهقیان چوو، ترسى سزای کردهوهکانى دونیایان ههیه، لیوهله ریان بى کهوتوو، بترسن یان نهترسن بهته نکید سزای کردهوهکانى دونیایان دیته وه رێیان و یه خهیان دهگرئ! {وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاؤُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ} ئەوانه ی برۆیان بهتاكو تهناهیى خودا و پیغه مبهرایهتی حهزردتى موحهممەد هیناوه، پابه ندی فهрман و جله و گیرییهکانى پەرورمردگارن ئەوانه لهقیامهتدا لهناو باخ و باخاتى بهههشتدا ژیان بهسەر دهبەن، لهخۆشترین شوین حیگیان بۆ دانراوه تێیدا رادهبوین و چیا بوئ بۆیان نامادهیه. ئەوانه لای خوا بهرێزن، ئەمهش لهژووری ههموو نیعمهتیکه وهیه.

{ذَلِكَ الَّذِي يَشْرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ} ئەم پاداش و ناز و نیعمهته زۆرو گهوره وههمه جوړه لهبهههشتی بهریندا ههیه و دهبى و شک و گومانى تیدا نیه، خودا مزگینى ددا بهو بهندانهى که بیروباومرئ راست و کردهوی چاک و پهسەندیان ههیه. {قُلْ لَّا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى} ئەى پیغه مبهرا! به قورەشییهکان بلئ: من لهپاساوی بانگهوازی کردن و تیکۆشانمدا بۆ ئەوهی ئیوه بینمه سەر رێگای راست چ پاداش و نهفعیکى دونیایى لهئیوه داوا ناکه، نامهوى کرئ و موکافه نهیهکم بدەن، وهلى ئەوهی من داواتان ئى دهکەم بریتیه لهوه تهقدیری صیلهی رحمم لهگهڵ بکه، نهركى خزمايه تيم بۆ ئیوه بهرچاو بگرن ریزی خانه وادهم بگرن و شهر و نهگبهتی خۆتانم ئى لایه دهن، {وَمَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ} کهسیک چاکهیهک بکا، چاکهکهى بۆ دهنووسرئ و فهرامۆشى ناکهین پاداشى بۆ زیاد دهکەین، بێگومان خودا لهزۆر خراپه خوڤش دهبى و چاو پۆشى دهکا، چاکهى کهمیش زیاد دهکا و دوو چهندانه و چند چهندانه دهکاتهوه، {أَمْ يَقُولُونَ: افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا} بهئکوو دهئین: موحهممەد لهسەر خودا درۆى ههلبهستوو، راست ناکا: که دهئى: من پیغه مبهرم و پەيامم بۆ هاتوو. ئەم ههئویستهی کافرهکان له هاوهدانان تاوانزه،

شیاوی دهولمه‌ند بـوون بـی، دهولمه‌ندی ده‌کا، که‌سیک هه‌زاری له به‌رژموه‌ندی بـی هه‌زاری ده‌کا، بیگومان خودا خه‌به‌داره به به‌نده‌کانی و ده‌زانی چی له به‌رژموه‌ندیانه، بی‌نایه به‌وهی شیاوه بۆیان.

{ ۲۸ وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ } په‌روم‌دگار خودایه‌کی وه‌هایه باران ده‌بارینی له‌کاتی پتو‌یستدا، دای نه‌وهی ئاده‌میزاده‌کان ناهوم‌ید ده‌بن و له‌به‌ر بـی ئاوی تینیان بۆ دئی، دونیای روناکیان له‌به‌رچاو تاریک ده‌بی، نیت په‌روم‌دگار بارانیان بۆ ده‌بارینی و فه‌یض و ره‌حه‌تی خوی دهرژینی به‌سه‌ریاندا، پتو‌یستیان دابین ده‌کا و زه‌وی و زارو ئازده‌لیان تیر ناو ده‌بن بیرو کانیایان دمه‌قن و پتداویستی ژبیانان بۆ ده‌سته‌به‌ر ده‌بی، په‌روم‌دگار خاوم‌ن و کار هه‌ل‌سورپنه‌ریکی داناو زانیه، شیاوی هه‌موو حه‌مدو سوپاسیکه.

{ ۲۹ وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَثَّ فِيهِمَا مِنْ دَابَّةٍ } بریک له به‌لگه و نیشانه‌ی ده‌سه‌لات و توانای خودا به‌دییه‌نایی ئاسمانه‌کان و زه‌وییه به‌و شیوه‌ریک و پیکه. هه‌روه‌ها به‌دییه‌نان و بلا و کردنه‌وه‌ی نه‌و حه‌مکه زینده‌وم‌رو گیانه‌به‌رانه‌ی له ئاسمانه‌کان دان و نه‌وه‌ی به‌ناو زه‌ویدا دین و ده‌چن. به‌فریشته و ئاده‌میزاد و جندوکه و ئازده‌ل و باقی گیانه‌به‌رانی زۆرو هه‌مه‌جه‌ور به‌هه‌موو شیوه و شکل و روخسار و سروشتیانه‌وه... { وَيَسْأَلُكَ عَنِ الرُّوحِ قُلُ الرُّوحِ مِنْ أَمْرِ رَبِّي - الإسراء/ ۸۵ } که‌وابی ئاده‌میزاد چی بکا ناتوانی بزانی ژبان چی و له‌چییه وه‌پیدا‌بووه، به‌ده‌قی قورئان خودا زانیاری له‌و بواره‌دا عانی‌د به‌خوی کردووه. به‌لام زینده‌وم‌رده‌کان بۆ خویان نیشانه‌ی قودرته‌ی خودان، به‌لگه‌ن له‌سه‌ر ده‌سه‌لات و کار دروستی په‌روم‌دگار.

{ ۳۰ وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ } هه‌رچی توشتان دئی نه‌ی ئاده‌میزادینه! له‌به‌لاو ناخۆشی له‌نیش و ئازار و نه‌خۆشی، له‌گرانی و شه‌ر و هه‌راو ترسو بیم... هتد. هه‌مووی به‌هوی بری کرده‌وه‌ی خۆتانه‌وه‌یه له‌ناکامی هه‌ندی هه‌لو‌یستی ناله‌بار و تاوانکاریتانه‌وه‌یه خه‌ی گرتوون، نه‌و به‌لایانه‌ی تۆله‌ی تاوان و قهره‌بووی

وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَغْلَامِ { ۳۱ } إِنْ يَشَأْ يُسْكِنِ الرِّيحَ فَيَظْلَنَ رَاكِدًا عَلَى ظُهُورِهِمْ إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ { ۳۲ } أَوْ يُوقِفُهُمْ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ { ۳۳ } وَيَعْلَمَ الَّذِينَ يُخْلِدُونَ فِي مَا لَوْ كُنَّا مَا لَهُمْ مِنْ نَجْمٍ { ۳۴ } مَا أَوْعَدُهُمْ مِنْ نَارٍ فَتَنَعَ لِمُيُوسِرٍ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ { ۳۵ } وَالَّذِينَ يَخْتَفُونَ بَعْضَ الْإِيمَانِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا عَصَبُوا لَهُمْ يَغْفُرُونَ { ۳۶ } وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُعْفُونَ { ۳۷ } وَالَّذِينَ لَوْ أَنَا لَهُمُ الْبَتَىٰ لَكُنَّا لَهُمْ نَفَسًا وَسِوًا سِوَا سِوَا نَفْسًا مِمَّنْ عَفَا وَأَسْلَحَ فَلَنَفَعَهُ عَلَىٰ تِلْكَ الْأَعْيُنِ لَا يَخْبُ الْفَالِقِينَ { ۳۸ } وَلَكِنْ اتَّصَرَ بِعَدُوِّهِمْ فَاتْلُوكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ { ۳۹ } إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلُمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ { ۴۰ } وَلَكِنْ سَمِعَ وَعَفَىٰ إِنْ فِي ذَلِكَ لَعِزٌّ لِّلْعَاطِلِينَ { ۴۱ } وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ يُتَبَدَّ وَتَرَىٰ الْفَالِقِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَجٍ مِنْ سَبِيلٍ { ۴۲ }

خراپه‌کاریتانه، وپرای نه‌وه‌یش له‌زۆر تاوانتان خۆش بووه و جاوپۆشی ئی کردوون.

{ ۳۱ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ } ئیوه نه‌ی تاوانبار و کافرو بـی بر واکان ناتوان خودا ده‌سه‌وسان بکه‌ن له هه‌ر به‌لاو موسیبه‌تیک خودا بیه‌وه‌ی یه‌خه‌تان بگری و بیگومان تووشتان ده‌بی و ده‌تانگریته‌وه، جگه له‌خودا که‌س نییه بتوانی لیتانی بگریته‌وه، هه‌ر خودا وه‌لی و یارمه‌تیدری ئیویه و کاروبارتان هه‌ل‌ده‌سورپینی.

{ ۳۲ وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَغْلَامِ } بریکه له‌به‌لگه و نیشانه‌ی قودرته‌ی خودا رو‌یاندنی که‌شتی زه‌به‌لاح و کیو ئاسا، که‌می به‌و قورسی و زه‌به‌لاحیه‌ی به‌ویستی خودا به‌ناو دم‌ریادا دئی و ده‌چی و خۆتان و کالاتانی پـی ده‌گو‌یزنه‌وه.

{ ۳۳ إِنْ يَشَأْ يُسْكِنِ الرِّيحَ فَيَظْلَنَ رَاكِدًا عَلَىٰ ظُهُرِهِ } نه‌گه‌ر خودا بیه‌وه‌ی که‌شتیه‌کان بووه‌ستی، با هه‌ل‌ناکا که (با) نه‌بوو که‌شتیه‌کانیش له‌رو‌یشتن ده‌که‌ون به‌سه‌ر ناوه‌که‌وه

دەمیتنەو. {إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ} بېگومان لە هات و چۆی کەشتییەکاندا، بەلگەى گەورە هەن لەسەر دەسلەت و توانای پەرورەدگار بۆ کەسێک خاوەن صەبر و ئارام بێ، خوگرو وەرە بەرزبێ لەسەر بەلاو موصیبت پشوو درێژ بێ بۆ ئەنجامدانی کاری چاک و خودا پەرستى، زۆر شوکرانە ژمیرى لەسەر نیعمەتەکانى خودا.

{۳۴} أَوْ يُوقِنَنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَقْفُ عَنْ كَثِيرٍ} یان ئەگەر مەیلی هەبێ ئەو کەشتیانە نەقۆم دەکا بەهۆى تاوانى نیوەى سەرنشین، لەزۆر تاوانیشتان خوێش دەبێ، یان لەزۆر تاوانبار خوێش دەبێ. لە خەنکان رزگار یان دەکا، خوێ ئەگەر بەگوێرەى تاوانەکانیان لەگەڵ بکا دەبوا یە هەرچى سواری کەشتى بوو لەناوى بەرئ!

{۳۵} وَتَعْلَمُ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ مَّجِصٍ} با ئەوانەى دەربارەى ئایاتى ئێمە دەمە دەمى دەکەن و پەيامى ئیسلام رەت دەکەنەو، {۳۶} فَمَا أَوْتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَّاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا} هەرچى پێتان دراو لە مال و سامان و خێزان و منداڵ و پلە و پایە و تەندروستى، کال و مەتاعى کەم و کەمخایەنى دونیایە. {وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ} ئەوێ لای پەرورەدگارە لەپاداشى تاعەت و خودا پەرستى ئەوێ خودا بۆ خاوەن باوەرى کردار پەسەندى پەرمەندە کردوو زۆر باشترە لە مەتاعى بێ بەقاي دونیا، ناز و نیعمەتى دونیا کەم تەمەن و روو لەبرانەو، ناز و نیعمەتى قیامەت بۆ هەتا هەتایە و برانەو میان بەسەردا نایە، کەواتە ژیر و خاوەن فام کەسێکە بۆ دونیا قیامەت لەکیس خۆى نەدا. پاداش و نیعمەتى قیامەت چاکتر و هەمیشەیین بۆ ئەوانەى ئیمان یان هێناو و پشتیان بەخودا بەستوو. بۆ هەموو کاروباریکیان وزە و توانا لەخودا و مردەگرن!

{۳۷} وَالَّذِينَ يَجْتَبُونَ كِبَارَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشِ} ئەو خاوەن باوەرمانەى خۆیان دەپاریزن لە تاوانى گەورەى وەکوو هاوڵەدانان بۆ خودا و کوشتنى ئادەمیزاد بە ناحەق و ئەزى تەدانی باوک و دایک، هەروەها خۆیان دەپاریزن لەکاری فاحیشتە نامیزی وەکوو زینا و درۆزنى و غەیبەت و دزی و چەتەیی و ئاژاوە نەو لەسەر زەوى. {وَإِذَا مَا غَضَبُوا هُمْ

{۴۰} وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا} تۆلەى خراپە خراپە یە بە ئەندازەى خۆى، نابێ زیاد لەئەندازە تۆلە بستینیتەو. {إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ} خودا ستەمکارانى خوێش ناوین، نە ئەوانەى سەرمەتا دەست دەکەن بەتاوان، نە ئەوانەى لەتۆلە ستاننەو و زیدەردەوى دەکەن!

{۴۱} وَلَمَنْ اتَّصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَٰئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ} بېگومان کەسى دەستدریژی بکریتە سەرو ستەمى ئى بکری و تۆلە

بکاته وه هیچ تاوانتکی له سهر نیه و گوناھی ناگاتی، چونکه تۆله ستاندنه وهی به حهق شتیکی مهشروع، له جینایاتی بهئه نقه ستدا به قیصاص و له جینایهتی ههلهدا بهضه مان و بژاردن و باربه ها.

{^{۴۲} إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ} نه وه کوو تاوان و سزا ههیه نیلا: که ههیه له سهر نه وانهیه ستهم له خه لک دهکن، دهستدریژی دهکهنه سهر مال و گیان و نامووس، مافی خه لک پیشیل دهکن، بوغرا دهبن و لوتبه رزی دهنوینن، سته مکاری دهکهنه پیشه و خه لکی دهچه و سینه وه. {أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ} نه وانه سزای توندیان بۆ نامادهیه، تۆلهی سته مکاری و تاوانکاریان لئ دهسیندری.

{^{۴۳} وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ} واته: وپرای نه وهی: که تۆله ستاندنه وهی عادلانه ره وایه و که سئ پهیره وهی بکا تاوانبار نابئ. به لام که سیک خو بگری له سهر نه زیه تی سته مکاران و له ههلهی تاوانباران خوش ببئ، بیگومان نه و صهبر و خو پارگریه کاری پهسه ندو رهوشتی بهرزو پرۆزه پاداشی باشی له سهر وهرده گریته وه.

{^{۴۴} وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِّنْ بَعْدِهِ} که سیک خودا ریسوای بکا به هوی نه وه وه که گومرای کردووه، چونکه ههر که سئ ناماده باشی بۆ نیمان و کاری چاک تیدا نه بوو، نه وه نه و که سه سهری لئ شیواوه و کهس نیه بتوانئ سهر په رشتی بکا و له چورتم رزگاری بکا، شارمزایی بکا بۆ ریبازی سهر به رزی و هیدایهت. {وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِّنْ سَبِيلٍ} تۆ دهبینی نهی محمد! نه و کاتهی موشریکه کان ناگری دۆزهخ دهبینن، لییان عه یانه: که نه وه شوین و جیگایانه و بۆ نه وان ناماده کراوه، په شیمانی حاصل دهکهن، ناواته خوازی نه و من به ههر شیوهیه ک بی بگه رپندرینه وه بۆ ژبانی دنیا، به ناشکرا دهلین: نه ری هیچ ریگایه ک ههیه ئیمه بگه رپینه وه بۆ ژبانی جیهان؟ کهس ههیه یارمه تیه کمان بدا، قسه یه کی خیرمان بۆ بکا؟!

{^{۴۵} وَتَرَاهُمْ يَعْزِفُونَ عَنْهَا خَاشِعِينَ مِنَ الدَّلِّ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرَفٍ خَفِيِّ} تۆ دهبینی نهی پیغه مبهه ر! نه و کافره سهر رهقه نهی

وَتَرَاهُمْ يَعْزِفُونَ عَنْهَا خَاشِعِينَ مِنَ الدَّلِّ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرَفٍ خَفِيِّ وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخَاشِعِينَ الَّذِينَ خَافُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّقِيمٍ ﴿٤٥﴾ وَمَا كُنْتُمْ مِنْ أَوْلِيَاءِ يَعْزِفُونَ عَنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤٦﴾ اسْتَجِيبُوا لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ مَا لَكُم مِّنْ مُّجَلٍّ يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُم مِّنْ نَّكِيرٍ ﴿٤٧﴾ فَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا إِنْ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاءُ وَإِنَّا إِذَا أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَحَيَّ بِهَا وَإِنْ نُّصِيبُهُمْ سَبْتَةً بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ كَفُورٌ ﴿٤٨﴾ لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنشَاءً وَيَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ الذُّكُورَ ﴿٤٩﴾ أَوْ مَرُؤَهُمْ ذَكَرًا وَنُنثَاءً وَيَجْعَلُ مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾ وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكُلِمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَآئِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ بِلَاذِنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ مُّبِينٍ ﴿٥١﴾

دوینا، رۆزی قیامهت به سهر ناگردا راده نوینرین، ناگریان نیشان دهری، ترسیان لئ دهنیش به دزیه وه به تیلهی چاو سهیری دۆزهخ دهکن، له ترسان و له ههیه بهت و سامی دیمه نه که ناویرن پر به چاو سهیر کهن. {وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخَاشِعِينَ الَّذِينَ خَافُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ} موسولمانان که کافره کان به و حاله دهبینن ده بیژن: بیگومان خه سارتمه نندی ته و او بهفه تار چوو نه وانهن: که خویمان و مال و مندالیان فهوتاندووه، خویمان و شوینکه و تووانیان و لئ کردووه شیای دۆزهخ بن، {أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّقِيمٍ} هوشیار ببه نه وه، باش بزانن: که سته مکاران له عه زایی بهرده و امدا بۆ ههتا ههتایه ده مینه وه. نه م رسته یه دهگونجی که لامی ته و او که ری قسه کهی موسولمانان بی. دهشگونجی که لامی خودا بی و پشتگیری قسهی ئیمانداره کان بکا.

{^{۴۶} وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَوْلِيَاءٍ يَنْصُرُهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ} نه و کافره مال ویران و بهدبه ختانه جگه له خودا یارمه تیدهر یکیان نیه فریایان بکه وئ له عه زایی خودا رزگاریان بکا! {وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ

{^{۴۹}لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ} په‌رومردگار به‌دیهینه‌ری
 ناسمانه‌کان و زه‌وییه، خاومن و هه‌لسورپنه‌ریانه، چوئی بوئ
 ناوا رهدامیان دینئ، نه‌وهی بیه‌وئ ببئ دمی، نه‌وهی چه‌ز بکا
 نه‌بئ هه‌رگیز نابئ، {يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنَّا لَهُ وَهَبُ
 لِمَنْ يَشَاءُ الذُّكُورَ. ^{۵۰}أَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَإِنَّا لَنَجْعَلُ مَنْ يَشَاءُ
 عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ} په‌رومردگار هه‌رجی بیه‌وئ بیهینه‌ته‌دی
 له‌مال و مندال دروستی ده‌کا و ده‌یهینه‌ته‌ کایه‌وه، له‌روانگه‌ی
 نهم دمه‌سه‌لته‌ ره‌هایه‌وه به‌ویستی خوئی بو هه‌ندئ که‌س ته‌نها
 کچ ده‌به‌خشئ، بو هه‌ندئ که‌سیش ته‌نها کوپ ده‌به‌خشئ، بو
 هه‌ندیکیش کوپ و کچ ده‌دا، هی وایش هه‌یه وه‌جاخکوپره‌و
 مندالی ناداتی، به‌گویره‌ی حکمه‌ته‌ودانایی خوئی نهم
 ته‌قسیم و دابه‌شکردنه نه‌نجام ده‌دا، {^{۵۱}وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ
 يَكْلِمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ
 بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلِيُّ حَكِيمٌ} بو هیچ ناده‌میزادیك ده‌سته‌به‌ر
 نابئ: که‌ قسه‌ له‌گه‌ل په‌رومردگار بکا، مه‌گه‌ر له‌ریگه‌ی نیگاوه
 یان به‌ بیستنی په‌یام له‌دوا په‌رده‌وه، یان به‌ه‌وئ فریشته‌وه،
 په‌یومندی نیوان خوداو به‌نده هه‌لبزارده‌کانی به‌م سئ جوړه
 ده‌بئ و به‌س!
 {^{۵۲}وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا} نه‌ی محمدا! وه‌کوو
 چوئن نیگامان بو پیغه‌مبه‌رانی پینشوو کردووه، به‌و جوړه‌ش
 قورنانه‌مان بو‌تو ناردووه، قورنانه‌م‌ری خودایه، له
 خوداوه‌یه و گیانه بو ناده‌میزاد، چونکه ه‌وئ هیدایه‌ته، کوپر
 ده‌مرینئ و گیانه ده‌خاته دلانه‌وه، نازلبوونی قورنانه‌ی به‌کالا
 که‌روه بوو له‌نیوان حق و به‌تالدا. {مَا كُنْتَ تَذَرِي مَا الْكِتَابُ
 وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا يُّهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا} نه‌تو
 نه‌ی پیغه‌مبه‌ر پینش نه‌وهی نیگات بو بنی‌رین نه‌تده‌زانی
 قورنانه‌ی به‌و نیمان چیه (واته: نه‌تده‌زانی قانون و نیظامی
 نیسلامی چیه و چی نیه، چونکه هه‌موو پیغه‌مبه‌ران پینش
 (وحی) یش نیمانیان هه‌یه. وه‌لئ نیمه‌ نیگامان بو کردوی و
 نهم قورنانه‌ی: که‌ به‌ نیگا بو‌مان ناردووی نوورو روناکیه،
 که‌سئ به‌مانه‌وئ به‌خته‌ومری بکه‌ین به‌م قورنانه‌ی هیدایه‌تی
 ده‌ده‌ین له‌ نه‌فامی و نه‌زانی و گو‌م‌رای زو‌گاری ده‌که‌ین،
 {وَأَنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ} ^{۵۳}صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي

فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ} که‌سئک ریگای هیدایه‌تی لی بری نیمان
 نه‌هینئ، به‌سروشت کافرو بئ بروابئ نیتر ریگای سه‌رفرازی
 نادوژیته‌وه، کاریک ناکا به‌رو به‌هه‌شت بچئ، شیاوی عه‌زایی
 سه‌خت ده‌بئ به‌ده‌ستی خوئی مالی خوئی ویران کردووه.
 {^{۴۷}اسْتَجِيبُوا لِرَبِّكُمْ مِّن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَّا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ}
 وه‌لامی بانگه‌وازی خودای خوټان بدمنه‌وه نیمان به‌ینن، برپا
 به‌تاك و ته‌نهایی خوداو به‌ راستی پیغه‌مبه‌رو رابوونی
 قیامه‌ت بکه‌ن، شوین په‌یامی پیغه‌مبه‌ر (دروودی خوئی
 له‌سه‌ر بئ) بکه‌ون، پینش نه‌وهی له‌ناکا و روژی قیامه‌ت
 په‌یدابئ و که‌س نه‌یگپرتنه‌وه، {مَا لَكُمْ مِّن مَّلْجَأٍ يَوْمَئِذٍ وَمَا
 لَكُمْ مِّن نَّكِيرٍ} نیه بو نیوه هیچ دمره‌تان و به‌نایه‌ک هانای بو
 به‌رن، که‌س‌نیه بتوانئ نارم‌زایی دمر‌بری، دمر‌باری
 عه‌زابدان‌تان، ناتوانن نینکاری هیچ تاوانیک بکه‌ن که‌
 نه‌نجام‌تان داوه. هه‌رجی کردوتانه‌ی لای خودا نمایانه‌و
 له‌نامه‌ی عه‌مه‌لدا تو‌ماره‌و فریشته‌ شایه‌ته به‌سه‌رتانه‌وه،
 چه‌سته‌ی خوشتان شایه‌تیتان لی ده‌دا!
 {^{۴۸}فَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا إِلَّا أَلْبَاسٌ}
 نه‌گه‌ر موشریکه‌کان هه‌ر سوربوون له‌سه‌ر کوپروو بی‌دینی
 خو‌یان، به‌په‌ر بانگه‌وازیه‌که‌ته‌وه نه‌هاتن گو‌ی‌یان
 به‌په‌یامه‌که‌ت نه‌دا، نه‌وه خوټ دلگیر مه‌که، خو‌یان
 به‌پر‌سیارن، نیمه‌ تو‌مان ناردووه په‌یامی خودایان پئ
 رابگه‌یه‌نئ، نه‌ک چاودپرو ژم‌پیریاری کارو کرده‌ومیان بی.
 {وَأَلَّا إِذَا دَفَعْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ مِّمَّا
 قَدَّمْتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ كَفُورٌ} واته: نیمه‌ نه‌گه‌ر له‌ لوظفو
 نیجسانی خو‌مانه‌وه نازو نیعمه‌ت به‌ ناده‌میزاد ده‌به‌خشین
 ساماندارو له‌ش ساغو بئ ترس بئ، له‌ناو نازو نیعمه‌تی
 نیمه‌دا به‌ ته‌ندروستی و نارامی ژیان به‌سه‌ر به‌رئ که‌یف
 خو‌ش و ته‌رده‌ماغه، شا به‌سه‌پانی خوئی نازانی و له‌خوئی بایی
 ده‌بئ، خو نه‌گه‌ر به‌ه‌وئ کرده‌وهی نا‌په‌سه‌ندی خوئی تووشی
 چورتم‌یک بکه‌ین، هه‌زاری و گرانی و نه‌خو‌ش و ترسی تووش
 ده‌بئ، نیتر ده‌ست ده‌کا به‌ناشو‌کری و کردن و نازو نیعمه‌تی
 له‌وه‌پیشی له‌بیر ده‌چیتنه‌وه کوپرانی نیعمه‌ته‌کانی خودا ده‌کا!
 نه‌وه سروشتی ناده‌میزاد، بئ چلیدانه‌و سپله‌و پئ نه‌زانه،

السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ} بیگومان تو نهی محمد! بهم
قورئانه: که بهرنامه‌ی نیسلامه هیدایه‌تی ناده‌میزاد دده‌ی
بؤ ریبازی خودا په‌سه‌ندو حه‌ق و راستی، ناده‌میزاد فی‌ری
مه‌نه‌ج و په‌یره‌وو پروگرامیک ده‌که‌ی خودا نازلئ کردوو،
خودا فه‌رمانی کردوو به شوینکه‌وتنی ریبازی نیسلام
ریبازی هه‌لب‌زیراو له‌لایه‌ن خودایه‌ک: که خاومنی
ناسمانه‌کان و زه‌وییه، {أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ} نه‌ی خه‌لکینه
ناگادار بینه‌وه هه‌موو کاروباریک، سه‌ره‌نجامی هه‌موو
هه‌لو‌یست و کرده‌ویه‌ک بؤ لای خودا ده‌که‌ریته‌وه.

کوتایی سوره‌تی الشوری

سوره‌تی (الزخرف)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{حَم} مانای نهم جوژه پیته پچر پچرانه له‌ومپیش جه‌ند
جاریک قسه‌مان ئی کردوو. باسکردنی دووباره کردنه‌وه‌ی
پیشوو.

{وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ} سویندم به قورئان: که که‌لامیکی بی
پیچ و په‌ناو مانا روون و ناشکرایه، وشه‌ی شیرین و رسته‌ی
ره‌وانن، ریگای هیدایه‌ت روون ده‌کاته‌وه دهرمانی دهردی دله
نه‌خۆشه‌کانه، که‌ته‌لوکی بوونه‌ومره‌و به‌رنامه‌ی ژبانی
به‌خته‌ومری و سه‌ره‌رازیه، {إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُونَ} ئیمه نهم قورئانه‌مان نازلئ کردوو به زمانی
عه‌ره‌بی، که زمانیکی فه‌صیح و گونجاوه بؤ قسه پی‌کردن،
زمانیکه قاعیده‌و یاسای ره‌سای خۆی هه‌یه، بۆیه به‌زمانی
عه‌ره‌بی ناردومانه بۆته‌وه‌ی عه‌ره‌ب تیی بگهن.

{وَالَهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلِّي حَكِيمٌ} نهم قورئانه بؤ ئیوه
نیردراوه له له‌وحوله‌حفوظدا لای خۆمان ریزو نرخ‌ی خۆی
هه‌یه، به‌لاغه‌ت و ره‌وانی خۆی هه‌یه، به پاک و خاوینی نه‌بی
نابی ده‌ستی بکریتی ریک و پیک و موحه‌م و دامه‌زراوه
به‌هیج شتیک هه‌لئاومشیته‌وه،

{أَفَتَضْرِبُ عَنْكُمُ الذِّكْرَ صَفْحًا أَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُّسْرِفِينَ؟} نایا

بی‌تان وایه ئیمه هی‌نده بی ره‌حم و بی به‌زه‌یبیب وازتان ئی

وَكَذَلِكَ أَرْحَمْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ
وَلَا الْإِيمَنُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا تَهْدِي بِهِ مَن شَاءَ مِن عِبَادِنَا
وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٤٣﴾ صِرَاطَ اللَّهِ الَّذِي لَهُ
مَافِي السَّمْوَٰتِ وَمَافِي الْأَرْضِ أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ ﴿٤٤﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَم ﴿١﴾ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾ إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٣﴾ وَإِنَّهُ فِي أُولَى الْأَعْيُنِ لَنُورٌ
لَّعَلِّي حَكِيمٌ ﴿٤﴾ أَفَتَضْرِبُ عَنْكُمُ الذِّكْرَ صَفْحًا
أَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُّسْرِفِينَ ﴿٥﴾ وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَّبِيٍّ فِي
الْأَوَّلِينَ ﴿٦﴾ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَّبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ
﴿٧﴾ فَأَهْلَكْنَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَجَعَلْنَا لِلْأَوَّلِينَ
آيَاتٍ وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمْوَٰتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ
﴿٨﴾ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٩﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ
مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمُ فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠﴾

بی‌نین و ئیوه ناگادار ناکه‌ینه‌وه؟ نایا بی‌تان وایه هه‌ر
له‌به‌ره‌وه‌ی گهل و نه‌ته‌ومه‌یه‌کی سه‌ر ره‌ق و رۆ‌چوون له
خرابه‌کاریدا ئیمه قورئانتان بؤ نانیرین و هه‌ره‌شه‌تان ئی
ناکه‌ین؟ نانا وامه‌زانن ئیمه له روانگه‌ی ره‌حمه‌ت و فه‌ضل و
چاکه‌کاری خۆمانه‌وه فه‌رامۆشتان ناکه‌ین و بانگه‌وازی‌تان
ناراسته ده‌که‌ین، هه‌لتان دهنی‌ین بؤ ئیمان‌هێ‌نان و خودا
په‌رستی، قورئانتان بؤ نازلئ ده‌که‌ین و به‌لگه‌و نیشانه‌تان
له‌سه‌ر راست ده‌که‌ینه‌وه.

{وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَّبِيٍّ فِي الْأَوَّلِينَ} جه‌ند پیغه‌مبه‌رو
فرستاده‌مان له گهل و نه‌ته‌وه‌کانی رابورد و ناردون و به‌درۆ
خرانه‌وه. بؤ هه‌موو گهل و نه‌ته‌ومه‌یه‌ک پیغه‌مبه‌رمان به‌زمانی
خۆیان ناردوو، بانگه‌وازی‌یان کردون و گه‌له‌کان
پیغه‌مبه‌ره‌کانیان به‌درۆ خستونه‌ته‌وه، {وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَّبِيٍّ
إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ} که‌وابی به‌درۆ خستنه‌وه‌ی
پیغه‌مبه‌ران داب و نه‌ریتیکی کۆنینه‌ی گهل و نه‌ته‌وه‌کانی

رابر دووه، هه موو پیغه مبهریک وەکوو تو ئەى محمد! بەدرۆ خراوتەوه، وەکوو تو بە دەست گەل و نەتە وەکەیه وه ئەزیەت و ناپەحەتى چەشتوو.

{^۸ فَأَهْلَكْنَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَمَضَى مَثَلُ الْأُولَى} گەل و نەتە وهى وامان تیکشکاندوو زۆر لە قورمیشییەکان بەهیزو توانا تر بیون، لەو مەپیش لە قورناندا زۆر سەرگورشتە و بەسەر بردەى گەل و نەتە وه پشینه کانمان بۆ گێراو پتە وه. دەزانى دابو نەرتی ئیمە لەگەل سەرپنجیکاراندا چۆنە و چۆن بوو!

{^۹ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ} ئەى پیغه مبهرى خۆشه و یست ئەگەر پرسیار لەو موشریکە سەر رەقانه بکەى بڵێ: کى ئاسمانەکان و زەوى بەدیھێنان و؟ یەكسەر دان بە وەدا دەنێن: کە خودا دروستى کردوون، بى مینجە مینج و وەستان دەلێن: بەدیھێنەرى ئاسمانەکان و زەوى خودای خاوەن توانا و زانایە،

{^{۱۰} الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ مَهْدًا} ئەو خودایەى زەوى بۆ ئیوه کردوو بەلانی تیدا ژیان، گونجاو و بۆنە وهى گیانداران ژیانى خۆیانى تیدا بەسەر بەرن. زەوى بۆ خۆى هەلەدەسوړى، کێوەکانى تیدا چەقیون و لەنگەریان تیدا راگرتوو و بۆنە وهى گیانە و مران بتوانن لەسەرى بژین. {وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ} پەرورەدگار لەناو زەویدا ریگا و بانى بەدى هێناو و بۆنە وهى ئیوه سوودیان ئى و مرگرن، پێیاندا تێپەرپن و بگەنە مەبەست و نامانجى خۆتان،

{^{۱۱} وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَنْشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مِثَّا كَذَلِكَ نُخْرِجُكُمْ} پەرورەدگار خودایەكى وەهایە باران لە ئاسمانە وه دەبارینى بە ئەندازە، ئەومندە دەبارینى کە لە بەرژومەندى کشتوكال و بۆ ژیان پێویست بى، ئەومندە زۆر نابارینى زەوى سەر ئاو بکەوى، ئەومندەش کەم نابارینى بەشى خواردنە وهى گیانلەبەرەن و ئاودێرى کشتوكال و دارو درەخت نەکا. بەو بارانە خاك و ولاتى مردوو سوتە مەرۆو و شك و رەق هەلاتوومان زیندوو کردۆتە وه، ئاوا ئیوه لە گۆرەكانتان دمرتەن دینین و گیانتان بەبەردا دەكەینە وه.

{^{۱۲} وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا} پەرورەدگار خودایەكى وەهایە لەهه موو جۆرە شتیك نێرو مێى خولقاندوو نێرو مێ

بنەماى ژیانن، هه موو زیندەموریك نێرو مێى ههیه، {وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْفُلْكِ وَالْأَلْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ} پەرورەدگار خودایەكى وەهایە بۆ ئیوهى رەخساندوو وەكاری سوارى، لەدەریادا كەشتى و لە هەوادا بالە فرۆ لە وشكانیدا ترۆمبیل و شەمەندەفەر و گالیسكە و چەند شتیكى تریش. ههروەها لە نازەلێشدا حوشترى بۆ ئیوه رام کردوو و بۆنە وهى بیکەنە نامیری سوارى و بارەبەر.

{^{۱۳} لَتَسْتَبْرُوا عَلَى ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ} بۆنە وه لەسەر پشتى حوشتر و لەسەر نامیرەكانى تری سوارى جێگیر بین ئەمجار نیعمەتى خوداتان پێتە یاد و بەتەعظیمە وه یادى نیعمەتە جۆراو جۆرەكانى خودا بکەن! تیبگەن: کە خودا دەریای وا گونجاندوو کە بەكەلگى گەمى پێداپۆین بى. عەقل و زیرەكى بە ئادەمیزاد بەخشیوه بتوانى ئەو نامیرانە بەدى بێنى، جا ئەو كاتە کە ئیوه سواریان بیون بڵێن: {سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ} پاك و مۆنەزەمى بۆ ئەو خودایەیه کە ئەمەى بۆ ئیمە رام کردوو و دەتوانین بە ئاسانى كەلكیان ئى و مرگرن ئەگەر توانا و دەسەلاتى خودا نەبوايه كەى ئیمە دەمانتوانى ئەو نامیرانە دروست بکەین یان بەکاریان بێنین.

{^{۱۴} وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ} بێگومان هه موومان دواى مردنمان بۆ لای خودا دەگەرپێنە وه، {^{۱۵} وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ مُبِينٌ} ئەو موشریکە نەقام و سەر رەقانه هەرچەندە دان بە وەدا دەنێن: کە بەدیھێنەرى ئاسمانەکان و زەوى (الله) یە کەجى مندالیان پالداوه، دەلێن: فریشتە كجى خودان لەم رووه وه: کە مندال بەشێكە لەباوكى!

{^{۱۶} أَمْ اتَّخَذَ مِمَّا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَأَصْفَاكُمْ بِالْبَنِينَ} واتە: كەئیوه مندال وەپال خودا بەدن، ئەوهى ئى وەدى دى: کە لەنیوان نێرو میدا بەشە مێینەكە بۆ خۆى هەلگیرى و بەشە باشەكە كە رەگەزە نێرینەكەیه بۆ ئیوهى!

{^{۱۷} وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ} ئەگەر مەزگێنى بەدى بەیهكى لەو موشریکە عەربانە و پێیان بگوتایە: خیزانت كجى بەوهلەد هێناوه،

نهومی بۆ خودای بهرپروا دمزانى پال خودى خوى بدرايه،
دهم و چاوى رمش هه لدهگه پراو جوش دادهما، خهم و خهفه ت
دايده گرت و روناكیى لهدمروونی دهپراو ژيانى لهپيش چاو
تال دمیوو له داخی نهوه كه كچى بووه، دهى چۆن شتىك بۆ
خۆتان پیتان ناخوش بى بتان بى و مهال بهروردگارى
دهدمن؟!

{^{۱۸} أَوَمِنْ يُنْشَأُ فِي الْحُلِيِّ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ } نهوه به چ
عه قلیك منداڵ و مهال خودا ددهمن؟ كه له ناو منداڵیشدا
جوړىك و مهال خودا ددهمن: كه بى كارو بى وهج و بى
دهسه لاته، توانای شهرو بهرگرى نیه، له كاتیکدا نهوان له
كۆمه لگایه كدان شانازی دهكهن به كورو كۆرو سیمینار دهكپرن
بۆ پالنهوان و شهركه رانیان،

{^{۱۹} وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَنِ إِنَاثًا } نهوانه
وايان داناوو نهو فريشانه: كه بهندهى خودان مپینه، چ
به لگه یه كیان به دهسته و میه به چ عه قلیك نهو بیرو بۆ جوونه
رادهگه یه نن؟! چۆن جه سارمت دهكهن و دهویرن نهو بوختانه
كه ورمیه بكهن؟! چاویان پیکه ووتوون؟! ناگاداری
دروستکردنیان بوون؟ كوا به لگه یان؟ {أَشْهَدُوا خَلْقَهُمْ} نایا
نهوانه ناگایان ئی بووه: كه خودا فريشتهكانى دروست
کردوون، ههتا بتوانن شایهتی بدن! دهى با تاوانى نه دوا
بى بناغه یان له نهستو بگرن. {سَتَكُتِبُ لَهُمْ مَا عَمِلُوا} نهو
شایهتی دان و قسه بى بناغه یه یان له نامه ی عمه لیاندا
دمنوسرى و روژی قیامهت پرسىاریان ئی دهكرى، له سهر نهو
شایهتیدانه یان حسابیان له گه ل دهكرى و سزایان ددهرى.

{^{۲۰} وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ} كافر دهكان وتیان: نه گهر
خودا بیویستایه ئیمه فريشته نه په رستین په رستمان بۆ
نه ده كردن، دیاره خودا دمیهوئ ئیمه به ندایه تی بۆ فريشته
بكهین، نه كینا له مپهرى دهخسته بهرده ممان و نهیده هیشت
نه پهیكهره له دارو بهرد تاشرهوانه بهرستین كه له سهر
شیوه ی فريشتهن. {مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ}
نهوانه هیچ به لگه و زانیاریكیان له و باره وه به دهسته وه نیه و
ناتوانن نهو ئیدیعا نارموایه بچه سپینن، ته نهئا نه وندمهیه
نهوان درو دهكهن و له خو یانه وه قسه ی پرپووچ و بى بناغه
هه لده بهستن،

وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً يَقْدِرُ فَأَنْزَلْنَاهُ دُهْنًا مَسْكًا
كَذَلِكَ نُخْرِجُكَ ۝ وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ
لَكُم مِّنَ الْفَلَاحِ وَالْآفَاقِ مَا تَرْضَوْنَ ۝ لِيَتَّبِعُوا عَلَىٰ ظُهُورِهِ
ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَنَ
الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لِمُفْرِهِينَ ۝ وَإِنَّا لَنَرَاهُ لَمُغْلِبُونَ ۝ وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جِزْمًا إِنَّا لَا نَسْكُنُ
لَكَفُورٍ مُّبِينٍ ۝ أَمْ أَعْتَدْنَا مِمَّا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَأَصْفَاكُمْ
بِالْبَنِينَ ۝ وَإِنَّا بِنُزُولِهِمْ لَبَاسٌ لِلرَّحْمَنِ مَثَلًا
ظَلَّ وَجْهَهُ مُسْوًى وَهُوَ كَظِيمٌ ۝ أَوَمِنْ يُنْشَأُ فِي
الْحُلِيِّ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ ۝ وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ
الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَنِ إِنَاثًا أَشْهَدُوا خَلْقَهُمْ سَتَكُتِبُ
لَهُمْ شَرُّهُمُ وَمَسْكُونُونَ ۝ وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ
مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ۝ لَكُنْتُمْ
كَتَّابِينَ قَبْلَهُ فَهَمْ يَسْتَكْبِرُونَ ۝ بَلْ قَالُوا
إِنَّا وَجَدْنَاهُم مُّشْرِكِينَ ۝

{^{۲۱} أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا مِّن قَبْلِهِ فَهَمْ بِهِ مُتَفْسِحُونَ} ج
به لگه یه كیان به دهسته و میه له سهر نهو ئیدیعا یه بى
بناغه یان؟ نایا ئیمه له پيش قورنانه نامه یه كى تری
ناسمانیمان بۆ ناردوون پشتی پى بههستن؟ به لگه یه كى برپا
بى كراویان لایه ئیعتیمادی بكهنه سهر؟ چ نایین و ریساو
یاسایهك فه رمان بهوان دهكا: كه غه پرى خودا بهه رستن؟!
هه لبه ته نهوان هیچیان به دهسته وه نیه، هیچ به لگه یه كیان
نیه!

{^{۲۲} بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَاهُم مُّشْرِكِينَ} ج
به لگه و ههر نه وندمه یان به دهسته و میه: كه ده لین: ئیمه
باوك و باپرى خۆمانمان دیوه بتپه رستیان كرده وه،
فريشته یان په رستووه، ئیمه لاسایى نهوان دهكه یه وه،
شوینیان كه ووتوون، بست به بست په پره ی ریبازی پيشینانى
خۆمان دهكه یین!!

{^{۲۳} وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا
إِنَّا وَجَدْنَاهُم مُّشْرِكِينَ} ج

بیروبوچونی ئەم قورمیشیە موشریکانە دەق دەشوبهیتە
 قسەو بیروبوچونی گەل و نەتەوێکانی پێشویان، چونکە هەر و
 بوو هێج کاتێ ئێمە پیغەمبەرێکمان نەناردوو بە بۆ سەر
 گەل و نەتەوێک، بۆ سەر شار و هەریەک ئیلا کە ناردومانە
 بانگەوازی مەردومگەلەکە کردوو بە بۆ خوداناسی و
 یەکتاپەرستی، خێرا دەوڵەمەند و دەرەبەگ و بەنازپەرورە
 بووێکانیان، و تەوێانە ئێمە باوک و باپیری خۆمانمان لەسەر
 ئەو بێپەرستی و کوفرو گومراپیە بینیوە، ئێمە شوێن پێی
 ئەوان دێکەوین و بە بست لەرێبازی ئەوان لاندەین!

{^{۲۴} قَالَ: أَوْلُو جِنَّتِكُمْ بِأَهْدَىٰ مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ آبَاءُكُمْ} واتە:
 پیغەمبەرەکیان پێی گوتن: نەگەر من پەیا میکم بۆ هێنان
 زۆر لەنایینی باوک و باپیرانتان باشتر بێ، هەر ئێوە شوێن
 نایینی ناراستی باوک و باپیرانتان دێکەون؟! ئەوانیش بێ
 روماپایی وەلامی پیغەمبەرەکیان دایەو و {قَالُوا: إِنَّا بِمَا
 أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ} وتیان: بە ئێ ئێمە برۆا بەو پەیا
 ناکەین کە بۆتان هێناوین، هێج شتێک بە گوێی ئێوە ناکەین و
 بانگەوازیتان رەت دێکەینەو، تەنانت ئەگەر راستیش بکەن
 ئێمە برۆاتان پێ ناکەین، دەستی خۆتان بن سەری خۆتان
 بدم و یەخەمان لە یەخە بکەنەو.

{^{۲۵} فَاتَّقِمْنَا مِنْهُمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ} سەرەنجامی
 سوربوونیان لەسەر کوفرو بێدینی ئەو و بوو ئێمە تۆڵەمان لەو
 گەل و نەتەو بە درۆخەرمانە کردوو، بە جۆرەها سزای
 کوشندە گیرۆدەمان کردن،

{^{۲۶} وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ. إِلَّا
 الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ} ئەو پیغەمبەر ئەو بە گەلەکەت
 باس بکە: کە ئیبراهیم بەباوکی و گەلەکە خۆی گوت من بێ
 بەریم لەو بت و سەنامانە دێناپەرستن و بەندایەتیان بۆ
 دێکەن، من کەس بەخودا نازانم و بەندایەتی بۆ کەس ناکەم
 جگە لەو خواپەیی کە منی دروست کردوو، ئەک هەر من
 بەلکوو هەموو بونەو مەری بەدیهێناو، تەننا ئەو دەپەرستم و
 بەس، بێگومان ئەو خودایە هیدایەتی من دەدا بۆ رێبازی
 حەق و لەسەر نایینی حەق راگیرم دەکا

{^{۲۸} وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ} ئیبراهیم

بەردەوام بوو لەسەر یەکتاپەرستی، نامۆژگاری نەوێکانی

وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا
 إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ مُّقْتَدُونَ ﴿٢٧﴾
 قُلْ أَوْلُو جِنَّتِكُمْ بِأَهْدَىٰ مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ آبَاءُهُمْ قَالُوا
 إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٢٨﴾ فَاتَّقِمْنَا مِنْهُمْ فَانْظُرْ كَيْفَ
 كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿٢٩﴾ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ
 إِنَّنِي بَرَاءٌ مِمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٣٠﴾ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ
 ﴿٣١﴾ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٣٢﴾ بَلْ
 مَتَّعْتُ هَؤُلَاءَ وَآبَاءَهُمْ حَقًّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُبِينٌ ﴿٣٣﴾
 وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا بَشَرٌ أَوَّلًا بِهِ كُفْرُونَ ﴿٣٤﴾ وَقَالُوا
 لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَىٰ رَجُلٍ مِنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ ﴿٣٥﴾ أَهَرَأَ
 يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَيعَادَهُمْ فِي الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ
 بَعْضًا سَخِرَاءَ وَرَحْمَتَ رَبِّكَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٣٦﴾ وَلَوْلَا
 أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَفَنَعُنَا لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ
 لِيُصِيبَهُمْ سُقُومًا مِنْ فَضْلِهِ وَمَعَاجٍ عَلَيْهَا يَطْهَرُونَ ﴿٣٧﴾

خۆی کرد: کە بەردەوام بن لەسەر یەکتاپەرستی پەپرەوی
 رێبازەکە بکەن، دەی دانیشتوانی مەککە: کە خۆیان
 بەوێچە ئیبراهیم دزانن بۆچی لەو رێبازە راستە لایان
 داو؟ خۆ هەمیشە لە نەتەوێ ئیبراهیم کەسانێک هەن
 بەردەوامن لەسەر یەکتاپەرستی و هاوێ بۆخودا دانان. جا
 ئەوان کە ئیدیعی شوێنکەوتنی باوک و باپیرانیان دێکەن، دەبا
 شوێن رێبازی باوکە گەورەیی خۆیان بکەن، یەکتاپەرستی
 رەجاو بکەن. {^{۲۹} بَلْ مَتَّعْتُ هَؤُلَاءَ وَآبَاءَهُمْ حَقًّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ
 وَرَسُولٌ مُبِينٌ} بەلکوو من ژیانی خۆش و تەمەنی درێژ و رزق و
 رۆژیم بەخشیوە بە ئەوانە و باوک و باپیرانیان، ئەوێ و پێرێ
 کوفرو بێدینیان نازو نێعمەتمان داوێ، ئەوانیش بەو
 لەخۆیان بایی بوون، سەرگەرمی رابواردن. خۆیان داوێتە
 دەست شەیتان و گوی بیستی فەرمانەکانی، لەخوداپەرستی
 بێ ناگا بوون هەتا قورئانی پیرۆزیان بۆ هات و پیغەمبەری
 دێسوێز و خاوەن موعجیزە ئاشکرا هاتە سەریان، بانگەوازی
 کردن بۆ نیمان هێنان و یەکتاپەرستی. جا {^{۳۰} وَلَمَّا جَاءَهُمُ

الْحَقُّ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ وَإِنَّا بِهِ كَافِرُونَ} کاتیک قورئانیان بۆ
هاتو به سهریاندای خویندرایه وه، وتیان: ئه مه سیجرو
ئهفسانه کوئی پئشینانه و سروشى خودا نیه، ئیمه ههرگیز
بروا بهشتی و ناکهین،
{۲۱} وَقَالُوا لَوْلَا نَزَلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ
وتیان: ئه گهر موحه مه د راست دهکاو پیغه مبه ره و نیگای بۆ
هاتوو، ئه وه بۆجی ئه و قورئانه نازل نه بووه سهر یه کیک
له و دوو گه وه پیا وهی مه ککه و طائف: که وه لیدی کور
موغه پره و مه سوودی کورى عه مرى (الثقفي) یه، ههر یه کى
له و دووانه خاومن مال و جاه و شان و شه و که تن، له نا و هوز و
عه شیره تیان قسه رؤیشتوون، ههرجی بیلین به گوئیان ده کرى،
{۲۲} أَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَةً رَبِّكَ؟} بۆجی ئه وان رهحه مه تی خودا
دابهش دهکن، پله و پایه ی پیغه مبه رایه تی به دهست ئه وان ه
ئه وان دهیدن به که سیکی خویان هه لى بزیرن؟! نه خهیر ئه و
کاره به دهست ئه وان نیه، {نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَّعِشَتَهُمْ فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ} خودا
دهقه رموی: ئیمه رزق و روژی و شانس و بهخت و پله و پایه
به سهر ناده میزاددا دابهش دهکهن، به رزو نزمی له ناویاندا
ئه نجام دده دین ههر که سه به پیی خوئی و به گویره ی حیکمه ت و
دانایی خویمان به شی دده دین، ههر که سه و له روانگهی
حیکمه تی خویمان هه یزو تواناو مال و سامان و زانیاری و
به ره و شکومه ندی و خیره وه ی به سهر دا دهریزین. {لِيَتَّخِذَ
بَعْضُهُمْ بَعْضًا سَخِرِيًّا} بۆ ئه وه ی هاوکاری یه کتر بکه ن،
به یه که وه کاروباری خویان ئه نجام بدن، چونکه ئه گهر ئیمه
یه کسانیمان به خستایه ته نیوانیان ه وه، له نیوان خویاندا
هاریکاریان نه ده کرد، که سیان به گوئی که سیان نه ده کرد،
ئه و کاته یاسای کو مه لایه تی و پیکه وه ژیانان تیک ده چوو!
مه به ست له به کاره ییان و کار پئ کردن و چه وسانه وه نیه،
چونکه له نایینی خودا دا خاومن نیش و دکوو نیشکه ر نه رک و
واجباتی ئه خلاقی و مادی له سهره، نابی ئه زیه تی کارکه ر بدا و
سته می لی بکا! {وَرَحِمْتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ} بیگومان
رهحه مه ت و نیعه مه تی خودا: که له به هه شتدا بۆ به نده دکانی
داناوه زور باشرو به نرخره له و مال و سامانه ی کوئی

وَلِيُؤْتِيَهُمِ آيَاتِنَا وَسُرُرًا عَلَيْهَا يَسْكُونُونَ ﴿۲۱﴾ وَزُخْرُفًا وَأَن
كُلُّ ذَلِكَ لَمَّا مَتَّعَ لِلْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ عِنْدَ رَبِّكَ
لِلْمُتَعِّينِ ﴿۲۲﴾ وَمَن يَشَأْ عَن ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نَقِضْ لَهُ مَا يَشَاءُ
فَهُوَ لَمَعْرُوفٌ ﴿۲۳﴾ وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ
أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ ﴿۲۴﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ مَا قَالَ بَلَكَ بَئِيفٍ وَبَيْنَكَ
بُعدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ الْقَرْيَ ﴿۲۵﴾ وَلَن يَغْنَعَكُمُ الْيَوْمَ
إِذْ ظَلَمْتُمْ أَتُحْكِرُونَ فِي الْمَذَاقِ مَشْرُكُونَ ﴿۲۶﴾ أَفَأَن تَسْمَعُ
الْحَمْدَ أَوْ تَهْدِي أَلْمَنَىٰ وَمَن كَانَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۲۷﴾
فَإِنَّمَا تَدْعِيَن بِكَ فَإِنَّا مَتَّعْنَاهُمْ مَّتَّعْمُونَ ﴿۲۸﴾ أَوْنَرِيكَ الْآلِي
وَعَدْنَاهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِمْ مُّقْتَدِرُونَ ﴿۲۹﴾ فَاسْتَمِعْ بِالْأُذُنِ الْوَحْيَ
إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿۳۰﴾ وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ
وَسَوْفَ تَنصُرُونَ ﴿۳۱﴾ وَمَثَلُ مَن أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رُّسُلِنَا
أَجَعَلْنَا مِن دُونِ الرَّحْمَنِ آلِهَةً يُعْبَدُونَ ﴿۳۲﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا
مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۳۳﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا أَنَّهُمْ مِّنْهَا يَحْضَكُونَ ﴿۳۴﴾

دهکه نه وه، به لکوو هه موو نازو نیعه مه تی دونیا له چاو نازو
نیعه مه تی قیامه ت به هیج دهمیری.

{۲۲} وَلَوْلَا أَن يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِمَن يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ
لِيُؤْتِيَهُم سُقْمًا مِّن فَضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ، {۲۴} وَلِيُؤْتِيَهُمِ آيَاتِنَا
وَسُرُرًا عَلَيْهَا يَتَكَبَّرُونَ، {۲۵} وَزُخْرُفًا} ئه گهر له بهر ئه و نه بوایه:
که هه موو ناده میزاده کان له سهر ریبازی کوفرو بییدی
یه کدیگر ده بوون و هه موویان ریبازی کوفرو گومراییان
ده گرت به رو ده بوونه دونیا به رست و قیامه تیان به لاوه دنوا
که س موسولمان نه ده بوو ئه گهر له بهر ئه م هویانه نه بوایه،
کافرو بی دینه کانمان هینده ده وله مه ند ده کرد به جوړیک که
سه قفو هه لاشی خانوو دکانیان، به یزه و پلیکانه و بهر بیلا
ماله کانیان، دمرگاو په نجه ره ی خانوو دکانیان، کورسی و
قه نه فه ی له سهر دانیشن و نارام گرتنیان له زیرو زیوی پالفته
بۆ دهسته بهر ده کرد، ده سه لاتمان دده انی به جوړه ها نه قش و
نیگار ماله کانیان براریننه وه و تیاندا رابویرن و بگوزمرینن و
ژیان به سهر بهرن! {وَإِن كُلُّ ذَلِكَ لَمَّا مَتَّاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا}

وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ} هه‌موو نه‌و نازو نیعمه‌تانه جگه له‌وه: که مه‌تاعیکی ژيانی دونیایه و زوو به‌سهر ده‌جی چى تر نیه، که‌می له‌ززه‌تی لی و‌م‌رده‌گرن و‌د‌ب‌ر‌پ‌ته‌وه، ته‌مه‌ن کورت و که‌م بایه‌خه، قیامت به‌هه‌موو نازو نیعمه‌ته‌کانیه‌وه بو نه‌و که‌سانه‌یه خو‌یان له‌شیرک و ب‌ی‌د‌ینی پاراستی، نیمانی ته‌واویان هی‌ناب‌ی و یه‌ک‌تاپه‌رستیان کرد‌بی،

{^{۴۶} وَمَنْ يَعْمَلْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نَقِصْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ} هه‌رکه‌سیک روو له په‌یامی قورنان و‌ر‌گ‌یر‌پ‌ی و خو‌ی ب‌ی نا‌گا ب‌کا و له مانا و مه‌به‌سته‌کانی قورنان ورد نه‌بی‌ته‌وه، پابه‌ندی په‌یامی قورنان نه‌بی و نه‌یکاته په‌یر‌ه‌وو پر‌و‌گ‌رامی ژيانی خو‌ی، نه‌وه ن‌یمه شه‌یتانیکی بو راست ده‌که‌ینه‌وه دهنه دهنه‌ی بدا و گوم‌رای ب‌کا، نه‌و شه‌یتانه به‌د‌ف‌ه‌ره هه‌میشه له‌گه‌ل‌یدایه، لی‌ی حیا ناب‌ی‌ته‌وه،

{^{۴۷} وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّوهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُهُتَدُونَ} نه‌و شه‌یتانیانه‌ی: که هاوه‌لی ناده‌میزادن و خودا دایناون بب‌نه هاوشانی نه‌وانه‌ی خو‌یان له‌یادی خودا گ‌یل ده‌که‌ن، گو‌ی به‌په‌یامی قورنان ناده‌ن و خو‌یانی لی غافل ده‌که‌ن. نه‌و شه‌یتانیانه ناده‌میزاده‌کان به و‌س‌وه‌سه و خ‌ت‌که له‌ر‌ب‌ازی حه‌ق و راستی لاده‌دن، به‌ف‌رت و ف‌یل کافرو گوم‌رایان ده‌که‌ن، ناده‌میزاده کافرو گوم‌رایووه‌کانیش واده‌زان له‌سهر حه‌ق‌ن و ر‌ب‌ازی راستیان گ‌رت‌وته‌به‌ر. رو‌ژ دواى رو‌ژ پ‌تر ک‌وف‌رو ب‌ی‌د‌ینیان له‌لا شیرین د‌م‌بی {^{۴۸} حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَا لَيْتَ بَنِيَّ وَبَنِيكَ بَعْدَ الْمُسْرِقَيْنِ فَبَنَسِ الْقَرْنِ} هه‌تا رو‌ژی قیامت راده‌بی و نه‌و کافره مال و‌یرانه د‌ی‌ته به‌رده‌ستمان و د‌ه‌زان چ‌ون ق‌ور‌ی به‌سهر خو‌یدا کرد‌وه و چ‌ون به‌د‌به‌ختی و چار‌مه‌شی بو‌خ‌وی ک‌یش کرد‌وه، جا نه‌وکات یه‌خه‌ی خو‌ی له‌شه‌یتانه‌که‌ی داده‌د‌ر‌ی و په‌نجه‌ی په‌شیمانی ده‌گه‌ز‌ی و روو ده‌کاته شه‌یتانه‌که‌ی و ده‌ل: نای خو‌زگه نی‌وان من و تو به نه‌ندازه‌ی دووری خو‌ره‌ه‌لات و خو‌ر‌نا‌وا بو‌وا‌به. هی‌چم به‌قه‌سه نه‌کرد‌یتایه، به‌راستی شه‌یتان هاوه‌ل‌یکی خ‌راپ و ناپه‌سه‌نده بو ناده‌میزاد و له‌شهر به‌ولاوه خ‌یرى لی ناب‌ینی! {^{۴۹} وَلَنْ يَفْعَلَكَ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَنَّكُمْ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ} نه‌م‌ر‌و نه‌و خو‌زگه بریا گوته‌نه هی‌چ سود و قازانج‌یک‌تان پ‌ی ناگه‌یه‌ن‌ی، چونکه ن‌ی‌وه له‌دونیا‌دا سته‌متان له‌خ‌وتان کرد‌وه و ر‌ی‌گه‌ی

گوم‌رایتان گ‌رت‌بووه به‌ر، هاوبه‌شی بوونتان له‌سزادا سوودتان پ‌ی ناگه‌یه‌ن‌ی، تو‌ز‌ق‌ال‌یک عه‌زاب‌تان لی که‌م نا‌ک‌ر‌ی‌ته‌وه، هه‌ریه‌که‌تان سزای خو‌ی و‌م‌رده‌گ‌ر‌ی و له‌تاو نازاری نا‌گای له‌حالی نه‌وی تر نیه مادام له‌هو‌کاری سزاکه‌دا هاوبه‌ش بوون، د‌م‌بی له‌خودی سزادانه‌که‌شدا هاوبه‌ش بن. {^{۴۰} أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمْيَ وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ} نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خو‌شه‌ویست! نه‌و کافره‌نه که‌رو کوندن، قسه‌ی حه‌ق ناب‌یستن، کو‌یرن موع‌ج‌یزه‌ی تو ناب‌ینن، جا که‌وا‌بی نایا تو ده‌توانی په‌یامی خو‌ت بگه‌یه‌نی به‌و‌جو‌ره که‌سانه و هیدایه‌تیا‌ن بده‌ی؟! نه‌وان که‌رو گوم‌ران، له‌گوم‌رایه‌کی نا‌ش‌کرادان، تو که‌ی ده‌توانی شار‌مزایان بکه‌ی بو ر‌ب‌ازی پ‌ر‌و‌زی نی‌سلام، نه‌مانه: که نه‌وه حال و و‌م‌زعیانه نه‌تو ناتوانی هیدایه‌تیا‌ن بده‌ی.

{^{۴۱} فَإِنَّمَا نَذَرْنَا بِكَ فَإِنَّا مِنْهُمْ مُنْتَقِمُونَ، ^{۴۲} أَوْ لِرَبِّكَ الَّذِي وَعَدْنَاهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِمْ مُّقْتَدِرُونَ} زوو یان دره‌نگ تو‌له‌یان لی ده‌که‌ینه‌وه، به‌م جو‌ره یان به‌ته‌واوی تو له‌نا و نه‌وان هه‌ل‌ته‌گ‌ر‌ین و د‌م‌تر‌ین‌ین نه‌وسا ن‌یمه تو‌له‌یان لی ده‌که‌ینه‌وه، یاخود پ‌یش نه‌وه‌ی گیانت بک‌یش‌ین هه‌ند‌ی له‌و هه‌ره‌شانه‌ی لی‌مان کرد‌وون د‌م‌یان هی‌نینه‌ی دی و نیشانت د‌ده‌د‌ین،

{^{۴۳} فَاسْتَمْسِكْ بِالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ} نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! نه‌تو پابه‌ندی نه‌و قور‌نانه به: که به‌نی‌گا بو‌ت ن‌یر‌د‌راوه، ب‌ی‌گومان تو له‌سهر ر‌ب‌ازیکی راست و حه‌قی، په‌یر‌ه و پر‌و‌گرامت مایه‌ی به‌خته‌وم‌ری ژيانی دونیا و قیامت‌ه، {^{۴۴} وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ} ب‌ی‌گومان قور‌نان مایه‌ی شه‌ره‌فو و شک‌ومه‌ندی‌به بو خو‌ت و بو قور‌ه‌یشیه‌کان به‌تایبه‌تی و بو هه‌موو عه‌رمب به‌گشتی، چونکه به‌زمانی نه‌وان نازل بووه، له‌وه‌به‌و لاوه له‌قیامت‌دا پرس‌یارتان لی ده‌ک‌ر‌ی د‌م‌رباره‌ی نه‌م قور‌نانه، چ‌ون به‌پ‌ر‌یه‌وه چ‌وون و چ‌ون کارت‌ان پ‌ی کرد‌وه،

{^{۴۵} وَاسْأَلْ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ آلِهَةً يُعْبَدُونَ؟} پرس‌یار بکه له نه‌ته‌وه‌کانی پ‌یش‌وو؟ نه‌وانه‌ی پیغه‌مبه‌رمان بو نارد‌وون، زانا و د‌وع‌اتی ر‌ی‌گای خودا په‌رستیمان ت‌ی‌دا هه‌ل‌خ‌ستوون، لی‌یان به‌رسه نایا خودا ر‌ی‌گای

داود له جیاتی په رستش کردن بؤ خودا، که سیکی تر بپه رستری؟

{^{۶۶} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَأْنَاهُ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ } واته: بیگومان نیمه موسامان ره وانه کرد بؤسه ر فیرعه ون و دارو دهسته که ی و نه ته وهی نیسرا نیل به موعجیزه و نیشانه ی ناشکراوه، وتی: من ره وانه کراوی خودای بونه وهرم، نو موعجیزه مان پی به خشی بؤنه وهی که واهیدمر بن له سه ر راستی په یامه که ی. بانگه وازی کردن بؤ خودا په رستی و په کتا په رستی، جلّه وگیری لی کردن له هاوه لدانان بؤ خودا و فیرعه ون په رستی. نو موعجیزه که ش نه وانه: که له سورته ی (الإسراء) نایه تی (۱۰۱) دا تو مار کراون. که بریتیت: له توفان، کولله، نه سپن، بوق، خوین، گرانی، که م و کورتی له نه فس و له زمرعات و کشت و کالدا. یهدی به یضاو، عه صا... وپرای نواندنی نه و حه مکه موعجیزه که ووره و ناشکرایانه که چی فیرعه ون و دارو دهسته که ی لوتبه رزیان نواند و ملیان نه دا بؤ نیمانه نیان، به لکو و چه زره تی موسایان به درو خسته وه و گالته یان پی کرد، به گزیدا چوونه وه. {^{۶۷} فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ }

کاتیک چه زره تی موسا نه و موعجیزانه ی نیشاندان په کسه ر فیرعه ون و جه ماعه ته که ی پیکه نییان پی هاتن و گالته یان پی کردن و به درو یان خسته وه، سه ر ره قیان نیشاندان.

{^{۶۸} وَمَا نُرِيهِمْ مِنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا وَأَخَذْنَاهُم بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ } هر به لکه و نیشانه یه کمان نیشانی فیرعه ون و دارو دهسته که ی دابئ دربارهی راستی پیغه مبه ریتی موسا و راستی په یامه که ی، له موعجیزه ی پی شووی که ورم تر بووه، پتر که واهیدمر بووه له سه ر راستی بانگه وازی به که ی و تاک و ته نه ای خودا! که چی وپرای راست و دروستی نه و موعجیزانه، فیرعه ون و تاقمه که ی له بوغرایی خو یان نه هاتنه خواری و وازیان له گومرایی خو یان نه هیئا، نیتر په رومردگار عه زایی سه خت و جوړاو جوړی به سه ردا دان بؤنه وهی بگه رپنه وه، نیمان به خودا به یئن و شوین په یامی موسا بکه ون. {^{۶۹} وَقَالُوا يَا أَيُّهَا السَّاحِرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ إِنَّا لَمُهْتَدُونَ } ده یانگوت: نه ی جادو بازی لیزان بؤمان له خودای خو ت بپاړیوه: که نه و واده و به لینه ی پی داوی بیه ی نیته دی، نه و

وَمَا نُرِيهِمْ مِنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا وَأَخَذْنَاهُم بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦٨﴾ وَقَالُوا يَا أَيُّهَا السَّاحِرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ إِنَّا لَمُهْتَدُونَ ﴿٦٩﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنْكُتُونَ ﴿٧٠﴾ وَكَادَىٰ فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَنْتَوِمُّونَ إِلَيَّ مُلْكًا مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٧١﴾ أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ مَهِينٌ وَلَا يَكَادُ يُبِينُ ﴿٧٢﴾ فَلَوْلَا أَلْقَىٰ عَلَيْهِ اسُورَةُ مِّنْ ذَهَبٍ أَوْ جَاءَ مَعَهُ الْمَلَأِكَةُ مُقْتَرِنِينَ ﴿٧٣﴾ فَاسْتَحَفَّ قَوْمَهُ فَأَطَاعُوهُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٧٤﴾ فَلَمَّا آمَسُونَا أَنْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٧٥﴾ فَجَعَلْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَثَلًا لِّلْآخِرِينَ ﴿٧٦﴾ وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ ﴿٧٧﴾ وَقَالُوا آلَ إِبْرَاهِيمَ خَيْرٌ أَمْ هُوَ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًا بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ ﴿٧٨﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿٧٩﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ يَخْلُقُونَ ﴿٨٠﴾

عه زابه مان له سه ر هه لبرگري نیمه نیمان ده هینین و شوینت ده که وین.

{^{۷۰} فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنْكُتُونَ } که چی کاتی: که

عه زابمان له سه ر لابر دن، په یمانه که یان هه لو ده شانده وه و ملیان له کوفرو بی دینی دنایه وه {^{۷۱} وَكَادَىٰ فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ؟ } چه زره تی موسا بانگه وازی خو ی بلا و کرده وه، فیرعه ون ههستی کرد رمشه خه لکه که مه یلیان به لای موسا ده هییه، خه ریکن موسو لمان بن، نیتر فیرعه ون فه رمانی دا خه لکه که کؤبکه نه وه، جه ماومر گرد کرانه وه، فیرعه ون دهستی کرد به وتاردان و خو هه لکیشان و هه رمشه کردن، وتی نه ی خه لکینه! نه وه نازان و نابینن ملک و سامانی نه م ولاته که ووره یه: که میصره هه مووی هی منه و خو م فه رمان په وام تییدا، کهس هاو به شم نیه و ده سه لاتی ره هام هه یه، چومی نیل به ژیر قه صرو باله خانه و باخ و باخه تماندا دهر واه، هه موو به روه وومی میصر له ژیر کؤنر و لی خو م دایه. نه وه نابینن

من له جفه خفه خه و ریزو شکومه نندیه کدا ده ژیم؟ نازان، که نه م هه موو دسه لات و مال و سامانه نیشانه ی نه و میه: که من شیایو نه و دم فهران پدواو خوداتان بم، {^{۵۲} اَمْ اَنَا خَيْرٌ مِّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ مَهِينٌ وَلَا يَكَادُ يُبِينُ} به لکوو به هوی مال و سامان و جاهو سه لته نه ته و ده من زور با شترم له م کابرایه: که ناوی موسایه و هیچی له بارا نییه، ته نامت لاله په ته و زمان فسکیکه نازانی قسه و گو فتو گو ش بکا، هیچ شهره و شو شکومه نندیه کی نیه، هه تیو میه کی روت و ره جاله، {^{۵۳} قُلْ لَّوْلَا اُلْقِيَ عَلَيْهِ اَسْرَةٌ مِّنْ ذَهَبٍ اَوْ جَاءَ مَعَهُ الْمَلَائِكَةُ مُقْتَرِنِينَ} نه گهر راست ده کا پیغه مبه ره بوجی باز نه ی نالتونی نین؟ یان بوجی فرشته نایه ن شایه تی بو بدن: که پیغه مبه ره و له خودا و ده ره وانه کراوه؟ {^{۵۴} فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَأَطَاعُوهُ اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ} فیرعه ون سو کایه تی به گه له که ی خوی کرد، ریزو نرخی بو دانه دمنان، گالته ی به عه قل و بیرو بوجونیان کرد، بانگه وازی کردن بو گومرایی و بیدینی، نه و انیش به پیر بانگه وازی به که په و ده هاتن و فهران به رداری فهرانه کانی بوون، به فیتی فیرعه ون موسایان به درو خسته و ده، بیگومان نه وانه گه و نه ته و میه کی فاسق و یاخی بوو بوون، {^{۵۵} فَلَمَّا اَسْفَوْا اَنْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ اَجْمَعِينَ} که بی فهرانی نییه یان کردو رقی نییه یان له خو یان هه لساند به توندترین شیوه سزایان دان، له دمریادا خنکاندمان، فیرعه ون که به دسه لات به سهر چومی نیلدا خوی باده و او له خوی بابی بوو ده یگوت: سهری شکومه ندیم بکه ن، برپوانن چهند خاوم دسه لاتم، سهرنجی خه لکه که ی بو لای چوم و جواکانی میصر راده کی شاو ده یگوت: (وهذه الأنهار تجري من تحتي) ... به و ناوه خنکاندمان! (سهره شتیک نه وانه خو یان پیوه باده و بو به هوی له نا و چونیان).

{^{۵۶} فَجَعَلْنَاهُمْ سُلَافًا وَتَلَافًا لِلْآخِرِينَ} فیرعه ون و شوینکه و توانیمان کردن به پیشهنگو و نمونه بو هه موو نه و کافرانیه کرداری نه وانه ره چاو ده که ن، و مکوو نه وانه سزا ددرین، هه روه ها کردمان به په ندو عیرت بو نه و کافرانیه له وانه نه وانه دینه گورپانی ژیا نه وانه یان به سهره هاتیمان کرده چیروک و سهرگوزمشته یه کی

سهر سو پهی نه ره. چین له وانه چین ناده میزاد له ناو خو یاندا ده یگپ نه و ده.

{^{۵۷} وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا اِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ} ی نازل کرد. نه مهش جوړیکی تره له سهر رقی و یاخی بوون و سهر پیچیکاری قوره شییه کان، که هه می شه خهریکی جه دهل و کی شه و جه و اهه کاری بوون،

{^{۵۸} وَقَالُوا اٰلِهِنَّا خَيْرٌ اَمْ هُوَ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ اِلَّا جَدَلًا بَلْ هُمْ قَوْمٌ خٰصِمُونَ} کافره کانی قورپدیش له روانگی سهر رقی و جیدالجه تی خو یانه و ده و تیان: نایا خودا کانی نییه با شترن یان عیسا؟ واته خودا کانی نییه له عیسا با شتر نین، جا که عیسا بجیته ناو ناگروه با نییه ش و خودا کانه مان له گه ل عیسا و فرشته کاندان بچینه ناو ناگروه، کافره کان نه م قسه یه نا که ن بو نه و ده ی بگه نه حه ق و له راستی حالی بن، به لکوو مبه سستیان جه دهل و بوړدانی به رامبه ره که یانه، ده یانه و ی به تال و بوجی خو یان بچه سپین، په یامی نیسلام رت بکه نه و ده، به لکوو نه وانه گه و نه ته و میه کی کی شه کار و جه دهلخوازان، به ربه ره کانی حه ق ده که ن.

{^{۵۹} اِنْ هُوَ اِلَّا عَبْدٌ اَلْعَمَّ اَعْلَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِّبَنِي اِسْرٰٓئِیْلَ} عیسا ته نها به نده یه کی نییه بوو، نیعه تی پیغه مبه رایه تیمان پی به خشی و کردمانه فرو ستاده ی خو مان، کردمانه نیشانه و عیرت بو نه ته و ده ی نیسرائیل، کردمانه به لکه و ده لیل له سهر خودایه تی خو مان، {^{۶۰} وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنٰ مِنْكُمْ مَّلَٔٓئِكَةً فِی الْاَرْضِ یَخْلُقُوْنَ} نه گهر به مانوی ستایه نیوه ناده میزادمان ده فته و تاندو له جیاتی نیوه فرشته مان ده خسته سهر زه و ی و نه رکی ناو دانه کردنه و ده ی زه ویمان ده خسته نه ستوی نه وانه.

{^{۶۱} وَاِنَّهٗ لَعِلْمٌ لِّلْاَسَاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنْ بِهَا وَاتَّبِعُونِ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِیْمٌ} بیگومان عیسا نیشانه ی نزیک بوونه و ده ی رابوونی قیامه ته، هیچ شک و گومانان نه بی له رابوونیدا، شوین په یامی من بکه ون و نه مه به ریگای راست و ره وانه بزنان.

{^{۶۲} وَلَا یَصُدُّكُمْ الشَّیْطَانُ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِیْنٌ} نه که ن به گو یی شه یان بکه ن، وریا بن به وده وده و هرت و فیل له شوینکه و تنی حه ق لاتان نه وانه، ریگای گومرا بوونتان له پیش چاو جوان نه کا. بیگومان شه یان دوژمنیکی سهر سه ختی

دیرینه ی نیوهی ناده میزاده، دوزمنایه تیه که ی بؤ نیوه
ناشکرایه!

{ ۶۳ } وَلَمَّا جَاءَ عِيسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ لَكُمْ
بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلَفُونَ فِيهِ فَأَتَقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا } کاتیک عیسا
(علیه السلام) کرا به پیغمه مبهرو هاته سهرگه له که ی،
بانگه وازی خو ی راگه یاندو موعجیزه ی ناشکراو نومیانی
له سهر راستی پیغمه مبهرایه تی خو ی نواند، به نه ته وه ی
نیسرائیلی گوت: نه من په یامی خودام بؤ هینان، شهریه تی و
یاسای گونجاو بؤ ژبانی دونیاو قیامت بؤ هاوردوون،
شهریه تی که پره له حکیمه تی دانایی، ناده میزاد هه لده تی بؤ
چاکه و نه هی لی دهکا له خرابه، بانگه واز دهکا بؤ خوداناسی و
یه کتاپهرستی، بؤ نیمان هینان به نامه ناسمانیه کان و
شوینکه وتنی پیغمه مبه رانی خودا، بؤ پرواهینان به فریشته و
به هاتنی روژی قیامت، به حیساب و لیقولینه وه و پاداش و
سزای روژی قیامت، ههروه ها بؤیه ره وانه کراوم تا بری
نه حکامی ته ووراتان بؤ روون بکه مه وه، هه ندی شهریه تی و
یاسای ته وورات: که تییدا که وتوونه کی شه وه بؤتان یه کال
بکه مه وه، خو تان له تاوان و سهر پیچی کردنی فهرمانی خودا
بپاریزن، نه وه ی فهرمانتان پی ده کم له یه کتاپهرستی و
پابه ندبوون به شهریه تی و یاسای خوداوه به گویم بکه ن.
نه مهش ناوړوکی په یامه که یه:

{ ۶۴ } إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ }
بیگومان (الله) خودای من و خودای نیوهش و هه موو بونه و مره،
به دل سوژی عیباده تی بؤ بکه ن و هه ره شو به خودا بزانون و
به رستش هه ره بؤ نه و بکه ن. نه مه یه ریگای راست و
سهر فرازی، هه ره شوینکه وتنی شهریه تی خودا به خته و مر ی
دونیاو قیامت تی لی و مدی دی.

{ ۶۵ } فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابٍ يَوْمِ
الْعِلْمِ } نه و تاقم و گرو یانه ی عیسیایان بؤ سهر نیردرابوو له ناو
خو یاندا که وتنه مقومقو و کی شه وه، شیوی و میل و عه زابی
به شیدمت بؤ نه وانه ی سته مکارن و په یامی خودا رمت
ده که نه وه.

{ ۶۶ } هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ } نایا
نه وانه ی پیغمه مبه ران به درو ده خه نه وه چا وړوانی چین؟

وَأَنَّهُ لَعَلَّكُمْ لِّلْسَاعَةِ فَلَا تَمْتَرُونَ بِهَا وَأَتَّبِعُونَ هَذَا صِرَاطٌ
مُسْتَقِيمٌ { ۶۷ } وَلَا يَصُدُّكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمُ عَدُوٌّ مُبِينٌ
{ ۶۸ } وَلَمَّا جَاءَ عِيسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ
وَأُبَيِّنَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلَفُونَ فِيهِ فَأَتَقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا
{ ۶۹ } إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ
{ ۷۰ } فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا
مِنْ عَذَابٍ يَوْمَ الْعِلْمِ { ۷۱ } هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ
تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ { ۷۲ } الْأَخِلَّاءُ يَوْمَئِذٍ
بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ { ۷۳ } يَوْمَئِذٍ لَا خَوْفٌ
عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ { ۷۴ } الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا
وَكَانُوا مُسْلِمِينَ { ۷۵ } ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ
تَحْبَرُونَ { ۷۶ } يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ
وَفِيهَا مَا تَشْتَهُ مِنَ النَّفْسِ وَكَذَلِكَ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ { ۷۷ } وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ { ۷۸ } لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ { ۷۹ }

جگه له هاتنی قیامت به ناگه هانی و نه وان ناگایان له خو نابی
له نا کاوینک یه خه یان ده گری و زرگار بوونیان نابی. یان له بهر
هه له و گریوونیان به دونیاوه نازان که ی قیامت رادمی!!
{ ۶۷ } الْأَخِلَّاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ } دوسته
دونیا ییه کان، نه وانه ی له و نیادا دو ست و برادر م بوون،
هه ندیکان دهنه دوزمن و ناحه زی یه کتری جگه
له خودا په رستان و ته فواکاران نه وان دو ستایه تی و خوشه ویستی
دونیا یان له قیامتدا به رده وام و پایه داره! واته: هه موو
خوشه ویستی و دو ستایه تی یه که، که له سهر بنه مای
خودا په رستی نه بی دهنیته دوزمنایه تی و بوغضانن، مه گهر
خوشه ویستی و دو ستایه تی یه که له بهر خاتری خودا بن، نه وه
ده مینیته وه بؤ هه تا هه تابه.

{ ۶۸ } يَا عِبَادِي لَا خَوْفَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ } نه ی
به نده راستال و خو پاریزه کانم، نه ی نه وانه ی له دونیادا له بهر
خاتری خودا یه کترتان خوش ده ویست، نه مړو له عیقای خودا
مه ترسن، ترسی داها تووتان نه بی، غه م و خه فته بؤ نازو

هاوه ئيان بۆ خۇدا دانىۋ، پەيامى پىغەمبەريان رەت كىردۈتەۋە ئەۋانە دۆزەخىن و لەعەزەبى دۆزەخدا بۆ ھەتتا ھەتايە دەمىننەۋە.

{ ۷۵ } لَا يُفْتَرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ } ئەو سزا سەختەيان لەسەر سوك ناكى، ساتەۋەختىك لەكۆلىن نابىتەۋە، ئەۋانە ناھومىد ئەۋەى رىزگارىيان بى، خەفەتبار و دلتەنگ و جەستە بەئازارن، ناھومىد بوۋنەكەيان ئەۋەندەى تر عەزەبەكەيانى گران كىردوۋە { ۷۶ } وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ } ئىمە بەبى ھۆ بەبى تاۋان سزايان نادەين ستەميان ئى ناكەين، بەلگىۋ ئەۋان بۆخۇيان ستەميان لەخۇيان كىردوۋە، خۇيان تاۋانبار كىردوۋە بەدەستى خۇيان ۋايان لەخۇيان كىردوۋە شىۋى سزاي دۆزەخ بن،

{ ۷۷ } وَادَاؤُا يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رُبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ مَّا كُنْتُمْ } تاۋانباران بانگ دەكەن و دەلىن: ئەى حازىن و كاربەدەستى دۆزەخ! با خۇدا بمانكۆۋى ئەم زىانەمان ئى و مەرىگىتەۋە، بەلگىۋ بۆ خۇمان ئىسراحت بەكەين، ئەم عەزەب و ئىش و ئازارەمان لەكۆل بىتەۋە، ھەلەتە ئەمە ھاۋار و دادو فىغانىكە بۆ رىزگارىۋون و فرىادەسى نىيە، ئەۋانە ناھومىدو بى دەرەتانن، دلتىيان: لەۋە كە رىزگارىيان نابى، بەلگىۋ بانگىرەكەيان بۆ مەردن و لەناۋچوۋنە، دەيانەۋى مەردن و لەكۆل بىنەۋە، داۋاكارى ئەۋەن زوۋ گىيانىيان مەرجى و ئىسراحت بەكەن!

{ ۷۸ } لَقَدْ جِئْنَاكُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنْ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ } بىگومان ئىمە ھەق و راستىمان بۆ روۋنكىرەۋە، پىغەمبەريان بۆ سەر رەۋان كىردن، نامەى ئاسمانىمان بۆ ناردوۋون، پىغەمبەريان و بانگىۋازانى ئايىنى خۇا بانگەۋازىيان كىردن بۆ رىگى رەست، بۆ ئىمان بەخۇداۋ بە پىغەمبەرايەتى و بەزىندوبوۋنەۋە رابوۋنى قىامەت. كەچى ئىۋە پىشتان ھەلگىردو پىغەمبەرانىتان بەدروختەۋە، كافر بوۋون و سەرىپچىتان كىردو پەيامى خۇداتان رەتكىردەۋە. ھەمۇ ئىۋە دۆزەخى دۆى ھەق بوۋون ئايىنى خۇداتان رەت كىردۈتەۋە.

{ ۷۹ } أَمْ أَمْرُؤُا أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ } بەلگىۋ ئەم موشرىكانە ھەۋلىان داۋە پىلانى خەتەرنەك و توندوتۇل دۆى پىغەمبەر

نىعمەتى دۇنيا مەخۇن، چۈنكە ئەۋەى لە بەھەشتدا بۆ ئىۋە دەستەبەر كىراۋە نەپراۋىيە و زۆر لەنازو نىعمەتى دۇنيا بەلەزەت ترە.

{ ۶۹ } الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ } ئەم نازو نىعمەتە نەپراۋە، ئەم رەۋاندىنەۋەى ترس و غەم و خەفەتە بۆ ھەمۇ كەس نىيە، بەلگىۋ بۆ ئەم موسولمانانەيە بىراۋى تەۋاۋيان بە قورئان ھەبۋە، گەردىنكەچى قەرىمانى خۇدا بوۋون، بەدلىسۆزى عىبادەتەيان بۆ خۇدا كىردوۋە، واتە نىمانى تەۋاۋ لەدلىياندا بوۋە بەكىردەۋەش تەصدىقى نىمانەكەيان كىردوۋە!

{ ۷۰ } ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ } ئەى بەندە خاۋەن باۋەرو كىردەۋە چاكەكان! بچنە ناۋ بەھەشتەۋە خۇتان و خىزانە موسولمانەكانتان، لەناۋ بەھەشتدا بەخۇشى رابوۋىرن و بگوزمىرن! بەختەۋەرو شادمان بن، ھەرجى ھەزتان ئى بى و ئارمىۋى بەكەن بۇتان نامادەيە!

{ ۷۱ } يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصُحَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا مَّا تَشْتَهُي الْأَنفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ } بۆ ئىۋە ھەيە لەبەھەشتدا جۆرەھا خۇاردن و خۇاردنەۋە، لەدەفرى زىپدا خۇاردنىيان بەسەرا دەگەپىندىر، خۇاردنەۋەشىيان لەپىالەى زىۋدا بەسەردا دەگەپى. لەبەھەشتدا ھەرجى دل بىخۇۋى و چاۋ خەزى ئى بى لەخۇاردن و خۇاردنەۋە، لەبەرگ و پۇشاك و راخەرو قەصرو بالەخانە، لەئامىرو قاپ و قاچاغ، لەبىمەنى رەنگاورەنگو شۋىنى ھەۋانەۋە بەبى ۋەگران بۇيان حازرە!!

{ ۷۲ } وَلِلَّكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ } ئەم بەھەشتە رازاۋە، بەھەمۇ ئەم نازو نىعمەتانەى تىپدايە بەمىراتى بۆ ئىۋە دانراۋە، خەلاتى ئىۋە كىراۋە بەھۋى كىردەۋەى چاك و پەسەندى خۇتانەۋە. كە لەدۇنيادا ئەنجامتان داۋە، ئەرك و ماندوبوۋنتان كىشاۋە.

{ ۷۳ } لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ } بۆ ئىۋە نامادەۋ بەيدەستە لەبەھەشتدا جگە لەخۇاردن و خۇاردنەۋە جۆرەھا ميوەھات، بۆ خۇتان بەۋىستى خۇتان ھەلدەمىزىرن و لىۋى دەخۇن، ھەر ميوەيەك ئى بەكەنەۋە ميوەيەكى ترى لەشۋىن دىتە دى!! { ۷۴ } إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ } بىگومان ئەۋانەى كافر و بى براۋان، ئەۋانەى لەدۇنيادا

دابړیز، وهکړو نهو مونامهړی له (دار الندوة) دا. قورمیشییهکان نه خشهیان بو کیښاو پیلانی کوشتن یان بهنډکردن، یان ودهمرنان له مهککهیان بو دارشت.

{^{۸۰} اَمْ یَحْسُبُونَ اَنْ لَّا نَسْمَعَ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلٰی وَرُسُلُنَا لَدِیْهِمْ یَكْتُبُوْنَ} به لکړو نهوان پییان وایه نیمه ناگاداری نهینی و چپهکانیان نین، نایا وا دوزانن که به نهینی و ناشکرا پیلان دادمړیز نیمه لییان بی ناگاین، نا نا باوا نه زانن، نیمه ناگاداری هم موو هلس وکهوتیکیان؟ به لی: نیمه ناگامان له هه موو شتیکیان هه یه فریشته چاودیره کانمان به سهریانه وون و ناگیان له هه موو هلس وکهوتیکیان، چی ده لنین و چی ده کهن و چییان به سهر دلدا راده بورئ نهوان دهینووسن،

{^{۸۱} قُلْ اِنْ كَانَ لِلرَّحْمٰنِ وَلَدٌ فَاَنَّا اَوَّلُ الْعٰبِدِیْنَ} نهی محمد! بهو موشریکانه بلی: نه گهر په رومردگار کورې هه بی نه وه من یه که م کهس دمې عیبادتم بو نهو کوره دهکرد. {اِنْ كَانَ لِلرَّحْمٰنِ وَلَدٌ فَاَنَّا اَوَّلُ الْعٰبِدِیْنَ} جومله یه کی شهرتییه له باره ی له فظو مه عناوه، پیکهاته ی شهرت و جهزایه، شهرته که نابی و دروستیش نیه بی، که وایې جهزاکه شی نایه و نابی. نه م جوړه نوسلوبه به لیغترین نوسلوبه بو نه فی کردن، وهکړو نهو تو له کاتی دمه دمی و موناغه شه دا به بهرام بهر که ت دیژی: نه گهر نهو دی تو ده لیتی به لگی له سهر بی من یه که م کهس دمې: که پروات پی ده که م.

{^{۸۲} سُبْحٰنَ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا یَصِفُوْنَ} پاک و مونه زده ی بو خودایه له هه موو عهیب و خهوشیک، له هه موو نهو شتانه ی موشریکه کان وده پالی دده و شیاوی خودایه تی نیه، بهرزی و پیروزی بو خودایه لهو دی که مندالی هه بی، هاوولی هه بی، خودا زور دووره لهو دی وده پالی دده و ده لنین: خودا هاوول و مندالی هه ن!!

{^{۸۳} فَذَرَهُمْ یَخُوضُوا وَیَلْعَبُوا حَتّٰی یُلَاقُوا یَوْمَهُمُ الَّذِیْ یُوعَدُوْنَ} نهی پیغه مبهری خوښه ویست! وازیان لی بیته با له نه زانی و گومرایی خویندا بمیننه وه، با له دونیادا رابویرن و له زمت و خوشی بچیژن، هه تا تووشی روژی قیامت دهن، نهو روژه هه په شهیان پی لی کراوه،

اِنَّ الْمُجْرِمِیْنَ فِی عَذَابِ جَهَنَّمَ خٰلِدُوْنَ ﴿۷۹﴾ لَا یَمُرُّ عَنْهُمْ وَهُمْ فِیْهِ مُبِلِسُوْنَ ﴿۸۰﴾ وَمَا ظَنَنْتَهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوْهُمْ اَظْلٰلِیْمِیْنَ ﴿۸۱﴾ وَكَادَ وَیَكْنُزِلُکَ لِیَقْضٰ عَلَیْكَ رَبُّكَ قَالَ اِنَّكُمْ مِّنْکُتُوْبٌ ﴿۸۲﴾ حَتّٰی تَكْتُمُوْا بِالْحَقِّ وَلٰكِنْ اَکْثَرُكُمْ لَیْحٰی كِرْهُوْنَ ﴿۸۳﴾ اَمْ اَبْرَمُوْا اَمْرًا فَاِنَّا مَعْرُومُوْنَ ﴿۸۴﴾ اَمْ یَحْسُبُوْنَ اَنْ لَّا نَسْمَعَ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلٰی وَرُسُلُنَا لَدِیْهِمْ یَكْتُبُوْنَ ﴿۸۵﴾ قُلْ اِنْ كَانَ لِلرَّحْمٰنِ وَلَدٌ فَاَنَّا اَوَّلُ الْعٰبِدِیْنَ ﴿۸۶﴾ سُبْحٰنَ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا یَصِفُوْنَ ﴿۸۷﴾ فَذَرَهُمْ یَخُوضُوا وَیَلْعَبُوا حَتّٰی یُلَاقُوا یَوْمَهُمُ الَّذِیْ یُوعَدُوْنَ ﴿۸۸﴾ وَهُوَ الَّذِیْ فِی السَّمٰوٰتِ اِلٰهٌ وَفِی الْاَرْضِ اِلٰهٌ وَهُوَ الْحَكِیْمُ الْعَلِیْمُ ﴿۸۹﴾ وَتَبٰرَكَ الَّذِیْ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَیْنَهُمَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَاِلَیْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿۹۰﴾ وَلَا یَمْلِكُ الَّذِیْنَ یَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِہِ الشَّفَاعَةَ اِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ یَعْلَمُوْنَ ﴿۹۱﴾ وَلَیِّنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَیْقُوْلُنَّ اَللّٰهُ فَآتٰی یُؤْفَكُوْنَ ﴿۹۲﴾ وَقِیْلَہٗ یَرْبُّ اِنْ هٰؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا یُؤْمِنُوْنَ ﴿۹۳﴾ فَاصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلٰمْ عَلَیْکُمْ یَعْلَمُوْنَ ﴿۹۴﴾

{^{۸۴} وَهُوَ الَّذِیْ فِی السَّمٰوٰتِ اِلٰهٌ وَفِی الْاَرْضِ اِلٰهٌ وَهُوَ الْحَكِیْمُ الْعَلِیْمُ} نهو زاته ی من دهیپه رستم و به خودای دوزانم هه نهو له ناسماندا خودایه و له سهر زهوی خودایه، هه نهو شیاوی عیبادت بو کردنه، که سی تر شیاوی خویه تی نیه، هه نهو زانا و دانایه له بهر پیوه بردنی مه خلوقاتی خویدا،

{^{۸۵} وَتَبٰرَكَ الَّذِیْ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَیْنَهُمَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَاِلَیْهِ تُرْجَعُوْنَ} بهرزو گه وروده و پیروژه نهو خودایه ی خاوندی ناسمانه کان و خاوندی زهوی نهو شتانه ی له ناویاندا به ناو و هوا و گیانه بهرو نادمیزادیه وه، زانینی کاتی رابوونی قیامت تایبه ته به خویه وه و هه نهو دوزانی که ی قیامت هه لدهستی، گه رانه و دی هه موو شتی که بو لای نه وه،

{^{۸۶} وَلَا یَمْلِكُ الَّذِیْنَ یَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِہِ الشَّفَاعَةَ اِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ یَعْلَمُوْنَ} نهو بت و صه نه مانه ی نهو موشریکانه به نندایه تییان بو ده کهن، هه روده ها هه موو په رستراویک جگه له خودا دهسه لاتی هیچیان نیه، شه فاعه تیان بو ناکری و لییان

و مرنگیرئ، و هل کەسیک نیمانی بەخودا هیجاب، بەدنیایی و لەناخەوه برۆای کردبێ، کەخودا تاكو تەنهاو بێ هاوێل و بێ مندالە، ئەوه بەنیزنی خودا شەفاعەتەکەى لای خودا و مرگراوه و پەسەندە،

{^{۸۷} وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ}

سویندبێ، ئەگەر تۆ ئەى پیغەمبەر! پرسیار لەو موشریکانە بکەى کى ئەوانى دروست کردوو؟ کى بەدیھینەرە؟ یەكسەر وەلام دەدەنەوه دەلێن: خودا نێمەى دروست کردوو، بەدیھینەر هەر ئەوه، هەموو شتێك خودا دروستى کردوو، کەچى لەهەمان کاتدا لەتەك خودادا بەندایەتى بۆ شتى تر دەكەن! شتێك دەكەنە هاوێلى خودا: کە دەسلەتى هیچی نیە، خاوەنى هیچ نیە، دەى چۆن لەگەڵ عیبادەت کردن بۆ خودا بەندایەتى شتى تر دەكەن؟ بەراستى ئەوانە بەم جۆرە هەلۆیستانەیان خۆیان بەدرۆ دەخەنەوه لەوپەرى نەقامى و گوپراییدان!

{^{۸۸} وَقِيلَ يَا رَبِّ إِنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ}

بەوتەى پیغەمبەر و گویى لێیە: کە هاوار دەكاو دەلێ: ئەى خودایە! ئەمانەى بۆسەریان رەوانە کراوم گەل و نەتەمەیهكەن نیانم بێ ناهێنن، برۆا بە پیغەمبەریتیم ناکەن، بەشیت و جادوبازم لەقەڵەم دەدەن، گالێ بەپەيامەكەم دەكەن.

{^{۸۹} فَاصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ}

ئەى پیغەمبەر! رویان ئی و مرگێرە، بیانبوغزینە گوی مەدە بەو قەسو بوختان و بیروباورانەیان، دلەنگ مەبە بەوهى پیت دەلێن شاعیر و ساحیرە، صەبر بگرە لەسەر بانگەوازی خۆت، هەتا وادەى خودا دیتەجێ، پێیان بێ: من دەمەوێ لەگەڵتان بەناشتەوايى هەلبكەم و بەتەبايى بەینمەوه، ئەوه بەهەلاوه سەرمەنجامى كوفرو بیدینی خۆتان دمران، بۆتان دمرەكەوێ چەند بەدبەخت و چارە رەشن!

كوتایی سورتی الزخرف

سورتی (الدخان)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

سورة الدخان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ۱) وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ۲) إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ ۳) فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ۴) أَمْرًا مِّنْ عِندِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ۵) رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۶) رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۷) إِنَّ كُنُوزَ مَوْفِقِينَ ۸) لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ۹) بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ ۱۰) فَنَنْقُصُ يَوْمَ ثَأْنِي السَّمَاءَ دُخَانًا مُّبِينًا ۱۱) يَغْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ۱۲) رَبَّنَا آكُفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ ۱۳) أَنَّهُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْوَاعَدِ كَفَرًا ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَاذَ اللَّهِ لَنَجْوزَنَّهُ أَبَدًا ۱۴) إِنَّا كَاذِبُونَ ۱۵) يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَىٰ إِنَّا مُنْظِمُونَ ۱۶) وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ ۱۷) أَنْ أَدَّوْا إِلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۱۸)

۱) حَمْدٌ ۲) وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ) پەروردگار سویند دەخوا بەو دوو پیتە و بەو قورئانەى لەجۆرى ئەو پیتانە پێك هاتوو. {^۳ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ}

قورئانەمان نازل کردوو، لە شەویکی پیرۆزو پەر پیت و بەرەكەتدا: کە شەوى (قەدرە).

{^۴ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ}

لەشەوى قەدردا هەموو کاروباریکی بوونەور بەگشتی و هی نادهمیزاد بەتایبەتى یەکالا دەکرێتەوه، هەرچی لە سالدرا روو دەدا لە مردن و ژیان و رزق و رۆژی و خێرو شەرو خوشی و ناخوشی... هتد دەست نیشان دەکری!

{^۵ أَمْرًا مِّنْ عِندِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ}

پەروردگار قورئانی نازل کردوو لەلایەن خۆیەوه، نیگا و شەریعەتى خودایە بۆ ومانگا هیئانەوهى نادهمیزاد، بۆ ترساندن و موژدە پێدانى، پیغەمبەرى ئیسلام و هەموو پیغەمبەرانى ترمان رەوانە کردوو بۆ سەر نادهمیزاد بۆئەوهى ئایاتى خودایان پێ بگا و بیخویننەوه و تێی بفکرن.

پیغمبەر له قورمیشییەکانی کرد، تەنانهت لەبرسان وایان لی هاتبوو: کە دەیانروانیە ژوور خۆیان بۆشایی نیوان ئاسمان و زەویان وەکوو دوکەل دەهاته بەرجاو!

{^{۱۱} يَعْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ} ئەو دوکەل و تاریکی هەموو کەس دەگریتهو و لەهەموو لایەکەوە شتدادەپۆشی. خەڵکەکە تینیان بۆ دێ و دەکەوێتە هاوار و گریان و دەلێن: بەراستی ئەمە عەزابێکی سەخت و دژوارە. یان خودا خۆی دەفەرموی: ئەمە عەزابێکی بەئێش و ئازارە و بیچیژن و (ئەو گۆرتان بێ).

{^{۱۲} رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ} ئەو خودایە عەزابی خۆتمان لەسەر لابەرە، ئێمە ئیمان دەهێنین، بڕوا بە تاك و تەنهایی خودا و پیغمبەریتی پیغمبەر دەکەین. یان ئەگەر ئەم عەزابەمان لەسەر هەلگری پابەندی فەرمان و جەڵەوگیرییەکانت دەبین و ئیمانێت بێ دەهێنین!

{^{۱۳} أَلَيْسَ لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُبِينٌ،^{۱۴} ثُمَّ تُنْكِرُ عَنْهُمْ وَقَالُوا مَعَلَمٌ مُّجْتَوٍ} کە یاد خستنهو و ترساندن و ئامۆژگاری کار لە ئەوانە دەکا، کە ئەوانە وەفا بەوادی خۆیان دەکەن، کوا ئەوانە دوا لایەردنی عەزاب لەسەریان ئیمان دەهێنن و دلحال ئەوانە پیغمبەریکی خاوەن موعجیزە هاتۆتە سەریان و پەیامی خۆی پێراگەیانداون کەچی پشتیان لە پەیامەکە هەڵکردو بەدرۆیان خستەو، وتیان: درۆ دەکا ئەم کابرایە لەخوداوە پەیامی بۆ نەهاتوو، ئادەمیزاد فێری دەکەن، دەچی لای مامۆستاکە دەخوینێ و بەدرۆ دەلی: لەخوداوە نیگام بۆ هاتوو!

{^{۱۵} إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ عَائِدُونَ} ئێمە بۆ ماوەیەك عەزابتان لەسەر لادەهێن، ناردنی عەزاب بۆ سەرتان هەندێك دوا دەخەین هەرچەندە هۆکارەکانیشی دەستەبەر بووبن، ئەو کاتە ئێوە دەگەرێنەو و بۆسەر کوفر و بێدینی و دەست دەکەنەو بە سەرپێچکردنی خۆتان.

{^{۱۶} يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُنتَقِمُونَ} ئەو رۆژە وەبیر بێنە کە بەتوندی هەڵمەتی گەورە خۆمان دەهێن بەراستی ئێمە لەرۆژی دوا ی تۆلە سێنەری.

{^{۱۷} وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ} لەپێش ئەم موشریکانە قورمیشدا قەومی فیرعەونمان

{^۱ رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ} ناردنی پیغمبەرەن بۆ سەر ئادەمیزاد رەنگدانەو و رەحمەت و بەزەمی خودایە بۆ بەندەکانی، بۆ روونکردنەو و چاک و خراپە بۆیان، بۆ دیاریکردنی قازانج و زیانیانە، بۆ ئەوێە رۆژی قیامەت بیانووێان نەبێ و نەلێن خودایە ئێمە بێ ناگابووین، پەیامی پیغمبەرەن رەحمەتیکی بەردەوامی خودایە، کاکلێ ئەو پەیامانە پەیامی قورئانە و سەرداری پیغمبەرانیشت موحەممەد کۆری عەبدوللایە. {^۲ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ} بێگومان خودا: کە پەیامی نازل کردوون و پیغمبەری رەوانە کردوون لەم روانگەوێە: کە خودا شەوایە بە گوشتار و ئاخواتنی بەندەکانی، زانا و ئاگادارە بە حال و وەزعی ئادەمیزاد،

{^۳ رَبَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِن كُنْتُمْ مُّوقِنِينَ} ئەو خودا شەو و زەو و ئەوێ لەناویاندا هەیه، ئەگەر ئێوە دەتانهوئ ئەو بزانن دلێیان: کە گومانی تێدانیە و چۆنتان بێ دەلێن گومانی تێدا نیە.

{^۴ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ} (الله) خودایە کە تاك و تەنها و فەردو سەمەدە، هیچ خودا نین شیاوی بەندایەتی بۆ کردن بێ جگە لەئەو، ژیان دەرەخشی و ژیانی بەردەوام دەبێ، هەر بەوێستی خۆی گیان و مەردەگریتهو و دەمرێنێ، پەرورەدگار کە ئەو بەشێکە لە دەسلاتی رەها و بێ سنووری پەرورەدگاری ئێوەش و باوک و باپیرانتانە، هەر ئەو بەدیهێنان و ژیانی پی بەخشیون و دوا یی مراندوونی، هەر ئەو شیاوی عیبادەت بۆ کردنە،

{^۵ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ} بەلکوو ئەو موشریکانە دەربارە تاك و تەنهایی خودا و زیندو و بوونەو و خالقێەتی خودا لە شك و گوماندا، ئەوان لەراستیدا گالتهچی و کەمتەر خەم و بێ ناگان، بێروباوێ راست بەجیددی وەرناگرن،

{^۶ فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ} ئەو پیغمبەر! چاومروانی ئەورۆژ بە کە بەرزایی (ناسمان) بەشیوە دوکەل دێتە بەرجاو، ئەم شیوە دوکەلە دەربارە رابردو و بریتێە لەو بێ بارانی و نەهامەتیە تووشی قورمیشییەکان بوو بۆ ماوەی حەوت سالی رەبەق، ئەمەش لە ناکامی ئەو دوعایە

ئەى مووسا! چى تر مەھىلە فىرەھون بەنو ئیسرائیلیيەکان بىچەوسىنىتەو، شەوړەو بکەن، بەشەو بەنھىنى لەشار دمرچن، چونکە ئەگەر فىرەھون و نەتەوہکەى بەوہ بزائن: کە ئیوہ شار چۆل دہکەن و کۆرەو ئەنجام ددەن شوینتان دہکەون ناھیلن دمرېچن، کۆسپ و لەمپەرتان بۆ دادەنن!

{^{۲۴} وَأَتْرَكَ الْبَحْرَ رَهْوًا إِنَّهُمْ جُنْدٌ مُّغْرَقُونَ} ئەى مووسا واز لە دەريا بێنە با بەکراوہى بمىنىتەو، نەچى بە عەصاکەت لىئى بەدەى بۆئەوہى وەکوو خۆى ئى بىتەو، لىئى گەپى با رىبازەکانى ئاچوخ بن بۆئەوہى فىرەھون و تاقمەکەى تەماعيان بەربکەوئ و خۆيانى پيدا بکەن و شوینتان بکەون، بىگومان فىرەھون و دارو دەستەکەى لە دەريادا دەخنکيندرين، لە خنکاوانن {^{۲۵} كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَغُوبٍ،^{۲۶} وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ،^{۲۷} وَنَعْمَةً كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَ} وادەى خوداھاتە جى و فىرەھون و دارو دەستەکەى لە دەريادا خنکان، زۆريان باخ و كانياو و زەوى زارى پىر کشت و کال و خانووبەرە و قەصرو بالەخانەى رازاو و ھوارگە و شوینى رابواردنيان بەجى ھىشت، ئەو ھەموو نازو نىعمەتانەى تىيدا دەتلانەو و پىيەو دھنازين بى خاوەن مانەو، کەس بۆيان نەگرياو دادو فيغانى بۆ نەکردن.

{^{۲۸} كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ} بەو شىوہ ئەو گەل و تاقمەمان لەناو بردن و ھەرکەسىک و ھەر ھۆزو تاقمىک پەيامى ئىمەى رەتکردبىتەو و پىغەمبەرەکانمانى بەدرۆ خستبىتەو ھەمان ھەلس و کەوتمان لەگەل کردوون، ئىتر ئەو جۆرە ملک و سامانەمان بە مىراتدا بە نەتەوہى ئیسرائیل کە لەوہپىش ژىر دەستەو چەوساوہ بوون، {^{۲۹} فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ} ئاسمان بە سەرياندا نەگرياو داىە زەمین رۆلە رۆى بۆ نەکردن، کەس خەفەتى بۆ نەخواردن و بۆيان بە پەرۆش نەبوو. بەلکوو زوو بە سزای خۆيان گەشتن ئەمەش بەھۆى زىدەرپەوى کردنيان لە کوفرو گومراييدا، مۆلەت نەدران بۆئەوہى تۆبە بکەن، چونکە چاوەروانى تۆبە کردنيان ئى نەدەکرا!

{^{۳۰} وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ،^{۳۱} مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَلِيًّا مِنَ الْمُسْرِفِينَ} بىگومان ئىمە نەتەوہى ئیسرائيلمان

بەتاقى کردەو، خودا پىغەمبەرىکى دلسۆزو ريزدارو خاوەنى رەوشتى بەرزو کردارى چاکى بۆ ناردن، ئەم زاتە لای خودا ريزدارەو لای گەلەکەشى خاوەن پلەو پایەيە، دلسۆز بوو بۆ گەلەکەى و بەجوانى ئەرکى سەرشانى خۆى ئەنجامدا، پىغەمبەرىکى کەرىم بوو ھاتە سەريان و پىى گوتن: {^{۱۸} أَنْ أَدُّوا إِلَيَّ عِبَادَ اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ} ئەى قەومى فىرەھون چى تر نەتەوہى ئیسرائیل مەچەوسىننەو واز لە ناغايەتیکردن بەسەريانەوہ بىنن و من بۆ خۆم رىنوموييان دہکەم، من پىغەمبەر و فروستادەى خودام بۆ لای ئیوہ، ئەمىندارم لەسەر فروستادەى تۆمەتى خیانەتکارىم ئى ناکرئ.

{^{۱۹} وَأَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ إِنِّي آتِيكُم بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ} خۆتان لە شوینکەوتنى ئايەتى خودا گەورەتر مەگرن، وامەزانن ئیوہ لەوہ بەرپزترن کە شوین پىغەمبەرى خودا بکەون، گەردنکەچى موعجيزەى پىغەمبەرى خودابن، پابەندى فەرمان و جلەوگىريەکانى بن، بەندايەتى خۆتان بۆ خودا رابگەيەنن، چونکە ھەر کەسى لەناستى پەيامى خودا خۆ بەزل بزائى و تەکەببورو تەجەببورى ھەبى رۆزى قىامەت بە زەللىلى و داماوى دەرځىتە ناو دۆزەخەو، پىى راگەيانندن: کە پىغەمبەرى خودايەو موعجيزەى گەورەو ناشکراى ھىناون و ناتوانن ئىنکاریيان بکەن، {^{۲۰} وَإِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَنْ تَرْجُمُونِ} ئەم پەنا دەگرم بەخوداى خۆم و خوداى ئیوہش لەو ھەردشانەى لىم دہکەن بە کوشتن و بەردەباران کردن و سوکايەتى پى کردن.

{^{۲۱} وَإِنْ لَمْ تُؤْمِنُوا لِي فَأَعْتَزِلُنِ} ئەگەر پىروام پى ناکەن و دان بە پىغەمبەريەتيدا نانين و شوینم ناکەون دەوازم ئى بىنن و ھەولئى ئەزىەتدانم مەدەن تا خودا ناوانى من و ئیوہ دہکاو کيشەکانمان يەکالا دہکاتەو،

{^{۲۲} فَدَعَا رَبَّهُ أَنْ هَلْأَ قَوْمٌ مُّجْرِمُونَ} لەخودا پارايەو، وتى: خودايە ئەمانە گەل و نەتەوہيەکى تاوانبارن، پىروايان بە تاك و تەنھايى زاتى پاكت نىە، پىغەمبەرەکەت بەدرۆ دەخەنەو، خودايە غەزەبيان ئى بگەر، مال و سامانيان بھەوتىنە، دلان رەق بکە، {^{۲۳} فَاسْرِ بِعِبَادِي لَيْلًا إِنَّكُمْ مُّتَّبِعُونَ}

له‌زیر ده‌سته‌یی و چه‌وسانه‌وه رزگار کرد، دوزمنی
سهرسه‌ختیان: که فیرعه‌ون بوو فه‌وتاندمان له راستیدا
فیرعه‌ون خو به‌زلزان و مله‌ووو سته‌مکاریکی زیده ره‌و بوو،
{^{۲۲} وَلَقَدْ اخْتَرْنَا لَهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَىٰ الْعَالَمِينَ، ^{۲۳} وَآتَيْنَاهُمْ مِّنَ
الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُّبِينٌ} به‌پرستی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیلیمان به‌سهر
نه‌ته‌وه‌کانی جیهانی نه‌و سهرده‌مه‌دا هه‌لبزاردو نه‌م
هه‌لبزاردنه‌شمان بویان له زانیارییه‌وه سهرچاوه‌ی گرتبوو،
شیایو نه‌و ریزه‌ بوون، {^{۲۴} إِنَّ هَؤُلَاءَ لَيَقُولُونَ: ^{۲۵} إِنْ هِيَ إِلَّا
مَوْتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُنْشَرِينَ} قورده‌یشییه‌کان زور به‌بی
شهرمانه‌ ده‌لین: سهره‌نجام ههر نه‌م مردنه‌مانه‌و به‌س: ههر
که‌مردین ئیتیر جاریکی تر تازه‌ زیندوو نابینه‌وه، زیندوو
ناکریینه‌وه، زیان ههر نه‌م زیانی دونیاییه‌وه {^{۲۶} فَأَتُوا بِآبَائِنَا
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ} ده‌ نه‌گهر راسته‌ زیندو بوونه‌وه هه‌یه‌ به‌
باوک و باپیرانمان بو بینه‌وه، نه‌وان شایه‌تی له‌سهر نه‌و
مه‌سه‌له‌یه‌ بدن، ده‌ی نه‌وه‌تا نه‌و چه‌مکه‌ ناده‌میزاده‌ مردون و
که‌سمان نه‌دی بگه‌رپیتیه‌وه هه‌والیکمان له‌و باره‌وه بو
بگتیرپیتیه‌وه.

{^{۲۷} أَهْمٌ خَيْرٌ أَمْ قَوْمٌ تُبِعَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا
مُجْرِمِينَ} نایا نه‌وانه: که هوزی قورده‌یش و عهرمبو عه‌دنانی
نژادن به‌هیزو تواناترین یان هوزی (توبه‌ه): که عهرمبو
قه‌حطانی نژادن و پیش قورده‌یشییه‌کان له‌ کۆری زیاندا
بوون؟! زور له‌مان خاوه‌ن ده‌سه‌لات و ساماندارتر بوون، خاوه‌ن
ژیاریو شاره‌ستانی بوون، هه‌روا زور گهل و نه‌ته‌وه‌ی تر: که
پیش نه‌مانیش و نه‌وانیش بوون، وه‌کوو گهل عادو شه‌مودو
هی تریش. هه‌موویانمان به‌هوی کوفرو تاوانیان قه‌لاچۆ
کردن، به‌ عه‌زایی کۆکوژ له‌ناومان بردن، به‌پرستی نه‌وانه
هه‌موویان سته‌مکارو تاوانبار بوون.

{^{۲۸} وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ} ئیمه
ناسمانه‌کان و زه‌وی و نه‌وه‌ی له‌ناویان دایه‌ به‌ هه‌وانته‌و بی هۆ
دروستمان نه‌کردوون، به‌ گالته‌ نه‌م بوونه‌ومرده‌مان
نه‌هیناوه‌ته‌ دی، نه‌و موشریکانه‌ به‌ چ عه‌قلیک نینکاری
زیندوو بوونه‌وه‌ ده‌که‌ن، نه‌ی بو نه‌وان دیارده‌ی ده‌سه‌لات و
توانای ئیمه‌ نابین؟! نا‌روان بو ناسمان و زه‌وی و مانگو

وَأَن لَّا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ إِنِّي آتِيكُم بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ^(۱) وَإِنِّي عَذْتُ
بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَن تَرْجُمُون ^(۲) وَإِن لَّرَ تَوْمَنًا لِّي فَأَعَزِّلُون ^(۳) فَدَعَا
رَبَّهُ أَنَّهُ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ تُجْرِمُونَ ^(۴) فَأَسْرِ بِعِبَادِي لَيْلًا إِنَّكُمْ
مُتَّبِعُونَ ^(۵) وَاتْرِكُوا الْبَحْرَ رَهْوًا إِنَّهُمْ جُنْدٌ مُّغْرَقُونَ ^(۶) كَذَر
تَرْكُوا مِنْ جَنَّتٍ وَعِشْوَن ^(۷) وَزُرُوعٍ وَمَقَارٍ كَرِيمٍ ^(۸) وَنَعْمَ
كَانُوا فِيهَا فَكِهِينَ ^(۹) كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ ^(۱۰)
فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ ^(۱۱) وَلَقَدْ
يَجْتَنَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنَ الْعَذَابِ أَلْمِهينَ ^(۱۲) مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ
كَانَ عَلِيًّا مِنَ الْمُسْرِفِينَ ^(۱۳) وَلَقَدْ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمِي عَلَى
الْعَالَمِينَ ^(۱۴) وَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ آيَاتٍ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُّبِينٌ
^(۱۵) إِنَّ هَؤُلَاءَ لَيَقُولُونَ ^(۱۶) إِنْ هِيَ إِلَّا مَوْتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا
نَحْنُ بِمُنْشَرِينَ ^(۱۷) فَأَتُوا بِآبَائِنَا إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ^(۱۸) أَهْمٌ
خَيْرٌ أَمْ قَوْمٌ تُبِعَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ
^(۱۹) وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ ^(۲۰)
مَا خَلَقْنَاهُمْ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ^(۲۱)

خۆرو تییان نافکر؟! با دلنیا ب نه‌م بوونه‌ومرده‌مان به‌ گالته
نه‌هیناوه‌ته‌ دی، به‌لکوو به‌وپه‌ری جیدییه‌ت و ده‌س‌تره‌نگینی و
ورده‌کاری و پته‌ویییه‌وه دروستمان کردوون و بو مه‌به‌ستیکی
پیرۆزو حیکمه‌ت نامیز هیناوماننه‌ کایه‌وه، {^{۲۹} مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا
بِالْحَقِّ، وَلَكِنْ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ} ئیمه‌ ناسمانه‌کان و زه‌وی و
نه‌وه‌ی له‌ناویاندا به‌ حه‌ق و جیدییه‌ت نه‌بی دروستمان
نه‌کردوون، به‌ حه‌ق دروستمان کردوون، له‌سهر حه‌ق و بو
ده‌رخستنی حه‌ق و نیشانه‌ له‌سهر هه‌بوونی به‌دییه‌نه‌ری حه‌ق
دروستمان کردوون، وه‌ل زۆربه‌ی زۆری نه‌و موشریکانه‌ نه‌و
حه‌ق و راستیه‌ نازانن، چونکه‌ وردبین و خاوه‌ن فام نین،
که‌وه‌دن و سهر ره‌ق و گوهران به‌ته‌ما پاداش نین له‌سزای
دۆزه‌خ ناترسن.

{^{۴۰} إِنَّ يَوْمَ الْفُصْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ} بیگومان رۆزی قیامه‌ت:
که رۆزی یه‌کالا که‌رده‌وه‌ی هه‌موو کیشه‌و نیزاعیکه‌، رۆژیکه‌
سزای تاوانباران و پاداشی خودا په‌رستانی تیدا دیاری ده‌کرئ،
رۆزی کۆبوونه‌وه‌و حیساب له‌گهل کردنی هه‌موو

نادمه میزادانه، په رومردگار هه موو نادمه میزاده کانی تیدا زیندوو دهکاته وه، چاک و خراپه لیک هه لدها ویرئ،

{^{۴۱} يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ} روژی

قیامت روژی که دوست فريا دوست ناکه وئ خزم قازانجی بو خرمی نیه، هیچ کهس عه زاب له خوئی و کهسیکی تر دوور ناخاته وه، کهس سوود به کهس ناگهیه نئ، موسولمان سوودی بو کافر نیه، خزم شه فاعمت بو خزم ناکا، {^{۴۲} إِلَّا مَنْ رَجِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ} وهئ کهسیک خودا رحمی بی بکا، نه وه

یارمه تدرارو دهبئ، پیوستی به هاریکاری کهس نیه، رحمه تی خودای بهسه، بیگومان په رومردگار بالا دهست و خاوهن بهزمی به رفراوانه بو بهنده موسولمانه کانی، {^{۴۳} إِنَّ شَجَرَةَ

الرَّزْقِ طَعَامٌ الْأَيْمُ} بیگومان نه وه درخته رذا گرانه نه فرین لیکراوهی خودا له ناوچه دی دوزه خدا دروستی کردوه، بهروبو و مه که ی: که تا بلیی تفت و ناخوش و تاله خوراکي تاوانبارانه، خوراکي نه وانه یه له خراپه کاری و کوفرو بیدینیدا روجوون، رفقارو ناکامیان نه بو جهل ناسایه.

هه رکاتی نه وه دوزه خیانه برسیان بوو لیی دهخون بهلام حیگای خواردن ناگري، برسیایه تی لانا، {^{۴۵} كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي

الْبُطُونِ كَغَلِيِّ الْحَمِيمِ} نه وه خوراکه وهکوو تواوهی زیوو ناسن و خلتهی زهیتی کولاو وایه، له گه دهدها وهکوو ناو دهکولئ. (مهل) هه رشتیک بخړیته ناو ناگروهده و ماوهی بدریتی تا دتویته وه، وهکوو خلتهی زهیتی رهش و قه ترانو تواوهی ناسن و زیوو هه رشتیکی تری وایی.

{^{۴۷} خُذُوهُ فَاعِلُوهُ إِلَىٰ سَوَاءِ الْجَحِيمِ} فه رمان به فریشته کان دهکري: نه م تاوانباره بگرن، پاله په ستوی بدن بو ناو دوزه، به توپزی و چنگ له سهر شان رایکیشن بو ناوه پراستی ناگرو هیچ به زمیستان پیدا نه یه ته وه، {^{۴۸} ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ} پاشان ناوی گهرم و کولاتووی به سهردا بکهن، به وه عه زابی سهختی بدن، بونه وهی به و ناوه کولاتووه ناو سک و پیستان داپلوخی! {^{۴۹} ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ} ده بچیزه عه زابی سهخت و دژوار نهی به خو نازیوی لوتبه رزی له خو رادیو که له ژبانی دنیادا پیټ و ابوو کهس دمرقه ت نایه و خاوهن ریژو نرخي بی پایانی!

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَتُهُمْ أَجْمَعِينَ {^{۴۰} يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ} {^{۴۱} إِلَّا مَنْ رَجِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ} {^{۴۲} إِلَّا مَنْ رَجِمَ اللَّهُ طَعَامٌ الْأَيْمِ} {^{۴۳} كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ} {^{۴۴} كَغَلِيِّ الْحَمِيمِ} {^{۴۵} كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ} {^{۴۶} كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ} {^{۴۷} كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ} {^{۴۸} كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ} {^{۴۹} كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ}

سُورَةُ الدَّخَانِ

{^{۵۰} إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ} نه م سزا سهخت و دژواره نه وه یه: که نیوه له دنیادا دهرباری شک و گومانان هه بوو، برواتان بی نه دهکري! {^{۵۱} إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ} {^{۵۲} فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ} بیگومان خودا په رستان له روژی قیامتدا له شوینیکی نه من و نارامدان، شوینیکی خوش و هه و سازو دلگیر، باخی پر درهختی سه وزو گول و گولزاری جوان و کانی و کانیای روون و سازگار، کورسی و قه نه قه رازاوه و پوشاکی ناوریشم و سوندس، پیاله و فنجانی ناو خوارنده وه و باده نوشین. {^{۵۳} يَلْبَسُونَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ} پوشاکی ناوریشمی ته نک و نه ستور له بهر دهکهن: که له دوروه بریسک و درهوشانه و دیان هه یه، دل کیش دهکهن و سهرنج راده کیشن، دانیشتیان رووبه پرو بهرام بهر یه کتره، به مه بهستی رابواردن و خوشی بینین روو له یه کتر دهکهن و به گوشت و گوو پیکه نین کات به سهر دهبه، {^{۵۴} كَذَلِكَ وَرَزَوْنَهُمْ بِحُورٍ عِينٍ} ویرای نه وه نیعمه تانه حوری چاو

رمش و جوانیان لی ماره دهکهن، نافرمتی جوان و ناسک و چاو
رمش و شوخ و شهنگو دهست لی نه دراو دهکینه هاوسه رو
خیزانیان.

{^{۵۵} يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِنِينَ} له بههشتدا
بههشتیهه کان ههرچی نارمزو بکهن له میوه و بهروبووم
داوی دهکهن و بویان حازره، نهوان دنلیان: که نهو میوههاته
برانهوی نیه و بهکوتا نایه. دنلیان لهوی نهخوش ناکهون
نامرن و ماندوو نابن و زیانیان لی تال نابن.

{^{۵۶} لَا يَذُقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولَىٰ وَوَقَاهُمْ عَذَابَ
الْجَحِيمِ} له قیامهتدا ئیتر مردن ناچیزن و ترسی مردن و
زیان لهدهستدانیان نامینن، وهلی مردنی دونیاو مردنی
یهکهمجار بهسهریاندایه تیپهپی و تهواو بوو، بهرومردگار به
فهضل و رحمهتی خوئی له عهزایی سهختی دوزخ
پاراستونی!

{^{۵۷} فَضَلْنَا مَنْ رَّبِّكَ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ} بهخشش و فهضلی
خودایه، خودا به مهحضی رحمهتی خوئی نهو نازو
نیعمهتهی پی بهخشیوون، نهوهش به مرز گهیشتنیکی
گهوره و پیروزه و هیچ خوئی و بهمرز گهیشتنیکی تری
ناگاتی.

{^{۵۸} فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ} بویه نه
هورنانهمان ناسان کردوو، به ناشکراو بی غهلو غهش
نازلمان کردوو و بهزمانی تو: که زمانی عهرهیییه دامان
بهزاندوو بونهوی تی بگهن و بیکهنه بهرنامهی زیانیان و
پابهندی فهرمان و جلهوگرییهکانی بن، {^{۵۹} فَارْتَقِبْ إِنَّهُمْ
مُرْتَقِبُونَ} نهی محمد! چاوهروانی یارمهتی ئیمه و سهرکهوتن
به بهسهر دوزمنانتدا چاوهرپی تیداجوون و فهوتانیان به
نهگهر بهردهوام بن لهسهر کوفرو سهرپیچیکاری خویان،
بیگومان نهوان چاوهروانی نهومن تو تووشی بهلاو ناخوئی
بی بیان بمری! لهوه بهولاوه بویان دمردهکهوئ سهرکهوتن و
سهرهرازی بو کئییه؟

کوتایی سورهتی الدخان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حم (۱) نَزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ (۲) إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ (۳) وَفِي خَلْقِكَ وَمَا يَبْدُ مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٌ
لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ (۴) وَأَخْلَفَ الظِّلُّ وَالنَّهَارُ وَمَا أُنْزِلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ
مِنْ رِزْقٍ فَآحَا بِهِ الْأَرْضُ بَعْدَ مَوْتِهَا وَنَصْرَفِيفَ الرِّيحِ آيَاتٌ لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ (۵) ذَلِكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ
اللَّهِ وَآيَاتِهِ يُوَفِّيُونَ (۶) وَبَلِّغْ لِكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ (۷) يَسْمَعُ آيَاتُ
اللَّهِ تَنْزِيلًا عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا فَبِعَذَابِ الْإِلَهِ
(۸) وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
مُّهِينٌ (۹) يَنْ رَأَيْهِمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا
وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ (۱۰) هَذَا
هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ رِجْزٍ أَلِيمٌ (۱۱)
اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لَتَجْرِيَ الْفَلَاحُ فِيهِ بِأَمْرِ رَبِّكَ لِتَرْجِعُوا
فَضْلَهُ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ (۱۲) وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (۱۳)

سورهتی (الجاثية)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

(حم) = (حا - میم) دهست پیکردنی سورتهکه بهم دوو
بیته و بهو شیوه نامازمیه بهوه: که نهو هورنانه موعجیزه
سهرناسایه و لهو جوړه بیتانه پیکهاتوو، دهبا
هوپریشیهکان و ههموو نادهمیزاد بتوان لهو جوړه بیتانه
کتیپیکی تری ناوا دابنن. {^۲ نَزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ
الْحَكِيمِ} بیگومان نهو هورنانه لهخودای بالادهست و دانوه
نازل کراوه، خودایهکی خاومن دسهلاتی وهها که هیچ شتیک
نهیویریتن، دانوا لیزان: که ههموو کاریکی لهجی خویدایه،
ههموو شتیک بهرژوهندی نادهمیزادی تیدایه، ههرچی
بکری بیته دی دهتوانن بیهینیتیه دی. زانایه بهههموو شتیک،
بی ناتاجه لهههموو شتیک، ههرچی عهبهشو بهتال بی لهو
رونادا.

{وَيْلٌ لِّكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ} شیوی وکیل که شوینیکه له ناو دوزخدا بۆ هه موو نهوانه ی نایاتی خودا به درۆ دهخه نه وه، تا بینه ها قایان تاوان و سه ری پچیکارییه.

{يَسْمَعُ آيَاتِ اللَّهِ تُنْثَىٰ عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا} نایاتی قورنانی به سه ردا ده خویندریته وه، ئیمان ناهین، هه ره شه ی په رومردگار ده بیسی خوی لی گیل ده کا، پشت هه لده کا و گو ی به هه ره شه ی خودا نادا هه ر ده لئی نایان بیسی! {فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ} نه ی پیغه مبه ر (به ته وسه وه) موژده ی عه زابی به ئیش به و جو ره که سانه بده، با باش بزانن خودا عه زابی دژواری دوزخ ی بۆ ناماده کردون!

{وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ} نه م بوختانکه رو تاوانبار و کافره سه ره ده قه: که نایه تیکی قورنانه ده بیستی، شتیک دهر باره ی قورنانه دهرانی نیت نه وه ده کاته ها وه هه للا، ده ی کاته شوینی گاته پی کردن و لا قرتی و قه شه ره ی. نهوانه سزای به ئیش و ریسواکه ریان بۆ ناماده کرا وه، له تۆله ی نه وه ی نهوان گاته به په یامی خودا و پیغه مبه ری خودا ده که ن، سوکایه تی به قورنانه ده که ن خودا سزای ریسواکه رو نابرو به ری بۆ ناماده کردون.

{مِنْ زُرَاهِمٌ جَهَنَّمَ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ} له پیش نه و کافرو تاوانبارانه وه روژی قیامهت و دوزخ هه یه، بۆیان ناماده کرا وه، نهوان له ئیستاه به ره و رووی دین، پیی ده که ن و تی ده که ن، توپ ده دیرنه ناوی و رزگار بوونیان ناب.

{هَٰذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رَّجْزٍ أَلِيمٍ} نه م قورنانه هه مووی نه و نایه تانه ی له وه پیش له م سورمه تا باسکراون هیدایه تن، هیدایه تدرن بۆ ریبازی حه ق و راستی، شارمه زایی مردموم ده که ن بۆ ریبازی به خته ومری، نامده میزاد له تاریکی و گو مپایی رزگار ده کا ده یخاته سه ر ریبازی نوورانی. نهوانه ی برپوایان به نایاتی قورنانه یه، روژی قیامهت کوشنده ترین عه زابیان بۆ ناماده کرا وه.

{إِنَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ} بیگومان له دروستکردنی ناسمانه کان و زه ویدا به لگه ی به هیز و ناشکرا هه ن له سه ر هه بوونی خودا و تاک و ته نهایی زاتی پاک و توانای ره ها و بی سنووری.

{وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُثُّ مِنْ ذَاتِ آبٍ آيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ} بیگومان له به دیهینانی ئیوه ی نامده میزادا: که له نه بوونه وه خودا دروستی کردوون، دروستبوونه که شتان به چه ند قوناغیک بووه: سه رمه تا گل و نه مجار دلۆپه مه نی و پاشان خوینپاره و دوایی گۆشتپاره. نه مجار هه یکه ل ئیسقان و دوایی داپۆشینی به پیست و به مجۆره تا ده بیته نامده میزادیکی ته وا و کامل له زات و له صیفات ی نامده میزادیدا.

{وَإِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِّزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ آيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ} بیگومان له گۆرانی شه و روژ و به شوین یه کدی هاتنیاندا، له جودا وازیان له کورتی و دریزی و ساردی و گه رمیدا، له روناکی و تاریکیدا، هه روه ها له و بارانه ی که ده بیته هوکاری په یدابوونی رزق و روژی و له به رزاییه وه خودا ده یبارینی و زه و ی مردوی پی زیندو ده کاته وه، خاکی سوته مه رۆی پی شین و زه نویر ده کاته وه و به گۆل و گزوگیای رهنکا و رهنک ده یرازینیته وه،

{تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَآيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ} نه و شتانه ی باسکران هه ر له دروستکردنی ناسمانه کان و زه ویه و به گۆرانی شه و روژ و مرزی سال و گۆرانی ناو و هه و... هتد. هه موو نه مانه و زۆر شتی تریش به لکو و هه موو گه ردیله یه کی بوونه وم به گیاندار و بی گیانیه وه به دیار و نادیاریه وه به لگه و ده لیلی ناشکرای ئیمه ن نامازمیان پی ده که یه ن و به سه ر تۆدا نه ی پیغه مبه ری خو شه ویست ده یان خوینیته وه، حه ق و راستیان له خو گرتو وه به حه ق و راست نه و قورنانه مان نازل کردو وه، بۆ چه سپاندنی حه ق و په یرو ی کردنی حه ق ناردو مانه ته خواری، بۆ نه وه مان ناردو وه نامده میزاد سودی لی و مر بگرن و پیی به هه رومر بن. جا نه گه ر نهوان به م قورنانه ئیمان نه هینن نه دی به ج نایه تیکی ئیمان ده یینن؟

{ ۱۲ } اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لَتَجْرِيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ } بیگومان نهو خودایهی که هه بوون و تاكو ته نهایی و به توانایی و دانایی به به لگه و نیشانهی جؤراو جؤر سه لئندراده، خودایه کی وه هایه دهریای بو نیوه رام کردووه بو نهودی که شتی به ناودا برؤا، کالاو شتومه کی خوتانی پی بگویند نهوه، بازرگانی له نیوان ولاتاندا نه نجام بدهن، به هوئی غه وواصه و نامیری تردهو برؤنه ناو دهریاهو بو دهرهینانی دورو مهرجان بو راوه ماسی و که ئی شتی تر، بو نهودی سوپاسی خودا بکهن له سهر رامکردنی دهریاهو سود ئی بینینی!

{ ۱۳ } وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ } هه روهها بو نیوهی رامکردووه وای خولقاندووه خزمهتی نیوه بکا، هه رچی له ناسمانه کاندای ههیه له خوؤرو مانگو نه سستیره و شاره نه سستیره و شته کانی تری ناو ناسمان. هه روهها هه رچی له ناو زه ویدا ههیه له خاک و ناو و هه ووا ناگر، له کیو که ژو دهمتایی و شاخ و دؤل، له باو باران و گیانه به ران به هه موو جؤره دکانیه وه هه مووی بو خزمهتی نیوهیه و سودو به رژه و نه ندی نیوهی تئدایه. رامکردنی ئهم همه که چتو مته رهمهت و فهضلی خودایه بو نیوهی ناده میزاد تا سودی ئی وهر بگرن و به ندایهتی بکهن، بیر له قودرهتی خودا بکهنه وه، به به لگه تاكو ته نهایی خوا بدؤزنه وه، چونکه بیگومان لهو رامکردن و ژیر بار کردنه دا به لگهی جؤراو جؤر هه ن له سهر به توانایی و تاكو ته نهایی خودا بو گهل و نه ته وهیه که خاوه ن عه قل و هوؤش بن و بیر بکهنه وه.

{ ۱۴ } قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ، ۱۵ } مَن عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَن أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ } نهی پیغه مبهرا! بهو موسولمانه خوداناسه یه کتاپه رستانه بلی: چاوپوؤشی بکهن له نه زیه تدان و خراپه کاریی نهو موشریکانه ی که ترسی عه زابی خودایان له دلدای نه و باکیان لهو روداوه سامناکانه نیه. که به سهر ناده میزادی هینان و به سهر یان دینئ، ناترسن نهو به لاو عه زابه ی به سهر گهل هه سته مکاره کانی هیناوه به سهر نه وانیشی بینئ، به موسولمانه راستاله کان بلی: باخؤراگرو

قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۱۴﴾ مَن عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَن أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿۱۵﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَزَدَقْنَهُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿۱۶﴾ وَآتَيْنَاهُمْ يَنبُوتَ مِّنَ الْأَمْرِ فَمَا اخْتَلَفُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعِيَّا بَيْنَهُمْ إِنَّا رَبُّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۱۷﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۱۸﴾ إِنَّهُمْ لَن يُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَبَعْضُهُمْ أَوْلَىٰا بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ ﴿۱۹﴾ هَذَا صِرَاطٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿۲۰﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَن نَّجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً مِّمَّنَّاهُمْ وَمِمَّا تَهُمُّ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿۲۱﴾ وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَيِّ وَلِتَجْزِيَ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿۲۲﴾

پشوو درئژبن بو نهودی خودا پاداشی صهبرو خؤراگریان بداته وه، وه لامی هه موو شتیکی کافره کان نه دهنه وه، به هه ندیان و مرنه گرن و گرنگیان پی نه دهن، خؤیان له وه به رزتر بگرن که خؤیان به وه لامدانه وهی نه وانه وه خه ریک بکهن.

{ ۱۶ } وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَزَدَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ۱۷ } وَآتَيْنَاهُمْ يَنبُوتَ مِّنَ الْأَمْرِ } سویند بنئ نیمه چهند نیعمه تیکی تایبه تیمان به نه ته وهی ئیسرائیل به خشی هه ندیک لهو نیعمه تانه. نازلکردنی ته وراتو رزگار بونیان له دهستی فیرعه ون و ناردن پنیغه مبهرا بو سهریان، تیگه یشتن له شه ریه تی خودا بو یه کالآ کردنه وهی کی شه و نیزاع... { فَمَا اخْتَلَفُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعِيَّا بَيْنَهُمْ } واته: کی شه و نیزاع دهر باره ی ناین له ناو نه ته وهی ئیسرائیل په یدانه بوو مه گهر دوا ی نه وهی زانیاریان دهر باره ی حه قیقه تی حال بو ده سته بهر بوو، به لگه و نیشانه ی جؤراو جؤریان له سهر راست کرایه وه، واقعی حالیان دهمانی، به لگه و ده لیلیان نیشاندرابوون، که چی

به نهقهست و بؤ بهرژودندی تایبهتی و کورسی
خۆشهویستی ههسوودی بهیهکتر بردن و دوژمنایهتیکردنی
یههکتری و چهوساندنهودی ههندیکیان بؤ ههندیکی تریان و
سههرهقی و دلرهقی یان دوبهردکی و ناژاودیان تیدا دروست
بوو، {إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ}
بیگومان خودای تۆ نهی پیغهمبهرا! رۆژی قیامت دادگایان
دهکاو کیشهکانیان یهکالا دهکاتهوود و چاک و خراپ لیک
ههئدههاویرئ، ههق و بهتال لیک جیا دهکاتهوود پاداشی
چاکهکار دهکاتهوود سزای خراپهکار دهدا.

{^{۱۸} ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ} پاش پهیداوونی نهو کیشه و نیزاچه دهرباردی
نایین لهناو نهتهودی ئیسرائیلدا، کاتی نهو هات شهریعهتیکی
جوان و گشتی و تیرو تهسهل نازل بکهین نهویش شهریعهتی
ئیسلامه و کاکلهی ههموو نایینه ناسمانیههکانی لهخۆ گرتوود،
نهی پیغهمبهری خۆشهویست تۆمان کردوود به ههلگری نهو
پهيامه و بلاوکهرهودی نهو نایینه، دهسا شوینی بکهوود و
پیودی پابه ند به، بهگویرهی نهو شهریعهته حوکم بکه و
برپار بده، شوین ههواو ههوهسی نهوان مهکهوود، که نهقام و
نهزان و بی بهلگه و دهلیل مل دهنین، هیچ لهبنههاکانی نایین
نازانن، نایانهوئ بیزانن،

{^{۱۹} إِنَّهُمْ لَن يَغْتُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا} بیگومان نهو موشریکانه،
نهو نهقام و گیل کهزابانه ناتوان هیچ جوړه عهزابیکی
خودات ئی دور بخه نهوود، نهگهر شوینیان بکهوی و خودا بیهوئ
عهزابت بدا نهوان هیچ یارمهتییهکی تۆیان پی نادری! {وَأِنَّ
الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ} بیگومان نهو
ستههکار و کافرو نهقامانه ههندیکیان یارمهتیدروو هاریکاری
ههندیکیان، پشتگیری یهکتر دهکن، دوپوههکان هاریکاری
جوولهکهکان دهکن تیکرا دزایهتی موسولمانان دهکن، وهئ
نهو هاریکاری و یارمهتیدانهیان بؤ قیامت هیچ سودی نیه،
جگه لهمال ویرانی و بهدبهختی هیچی تریان دهستگیر نابن،
یارمهتیدانهکیان بؤ یهکتری تاوان و سزایان بؤ زیاد دهبن.
خودا پشتیوانی موسولمان و خاوهن باوهپانی راستهقیینهیه،
لهتاریکی گومرایی دهریان دینئ دهیانخاته سههر ریبازی
راست و سههرفرازی، {^{۲۰} هَذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ

{يُوقِنُونَ} نهو قورنانه: که یاسای خودایه بؤ ئادهمیزاد و
بهرنامهی ئیسلامی پیرۆزه و بوختهی ههموو نایینهکانی
لهخۆ گرتوود، تا رۆژی قیامت بهردهوامه و نهسخ نابیتهوه،
ئا نهو قورنانه بهلگه و نامۆزگاری و ریگا نیشاندهره بؤ
ئادهمیزاد بهگشتی، ههرچی نههکامی نایینه تئیدایه و
ههموو کیشهیهکی پی یهکالا دهکریتهوه، هیدایهتدهری
ئادهمیزاده بؤ بهختهوهری و سههرفرازی بؤ بهمرزگهیشتن،
شادبوون بهبهههشت، ههرکهس پهرپهروی بکا هیدایهتدراو و
بهمرزگهیشتووو دهحمهتی خودایه بؤ بهندهکانی،

{^{۲۱} أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ}
واته: یان نهوانهی خراپهکارن و تاوان نههجام ددهن، برپایان
بهخودا نیه و پیغهمبهرانیان بهدرۆ خستۆتهوه، لهجیاتی
پهروهردگار شتی تریان کردۆته خودا و پههرستشیان بؤ
کردوود، بهتهمای نهوون بیان بهنه ریزی نهوانهوه: که
خاوهن باوهپن و شوین پهيامی پیغهمبهرانی خودا کهوتوون،
کردهودی پهسهندیان نههجام داوه و خۆیان لهخراپهکاری
پاراستووو؟؟

{^{۲۲} وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ} واته: پهروهردگار
ناسمانهکان و زهوی لهسهه بنههای حق دروست کردوون، بؤ
چهسپاندنی ههق بهدی هیناون، نهوهش داخوای
عهدالهتکارییه لهنیوان بهندهکاندا. {وَلَنُجْزِيَ كُلَّ نَفْسٍ بِمَا
كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ} ههرودها بؤ نهودی ههموو کهسیک
بهگویرهی کردهوهکانی خۆی سزاو پاداش وهربگریتهوه،
بهندهکانی خودا ستهمیان ئی ناگری، هیچ کهس ستهمی ئی
ناگری، نه پاداشی کهم دهکریتهوه، نهسزای لهسهه زیاد
دهکری.

{^{۲۳} أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَىٰ
سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ} نهی پیغهمبهرا! (ههرودها ههرکهسیک شیای
خیطاب بن) پیم بلئ: نایا کهسیک ههواو ههوهسی خۆی
کردبن بهخودای خۆی، هیدایهتی ناسمانی وهرنهگری،
لهجیاتی بهندایهتی کردن بؤ خودا ملکهچی ههواو ئارمزی
خۆی بن، ههرچی ههزی ئی بن بیکا بهبی نهودی لایهنی

رهماهندي و پيناخوشبوونی خودا بهرچاو بگری، ودهلحال
خودا گومراو ريسواي کردبی، دل و گوښچکهی مؤر کردبن و
پهردهی بهسهر چاودا دابی، لههيج تې نهگا و هيج نهبيسي و
نهبيني، گوښچکهی مؤر کرابن ناموزگاري نهبيسي، دلی مؤر
کرايې و نهزانی هيدايت چيه، چاوی پهردهی پيدا درابي
ناياتی خودا لهبوونه وهردا نهبيني، باشه کهسيک بههوی
گومرايې خوږه وه نهوه حال و وهزعی بي، دهبي جگه لهخودا
کې ههبي هيدايتی بدا؟ نهري بوچی بير ناکه نهوه، بو
بهخوتاندا ناچنه وه؟

{^{۲۴} وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ} نهوانه ی بروایان بهزیندوبونه وه و هاتنی قیامت نیه
گوتویانه: (دهلین): ژيان تهنه نه ژيانی جیهانه یه دهژین و
دهمرین، نیر دواي دهرچونمان لهژيانی دونیا زیندوبونه وه
نیه و ژيانیکی تر نابینین، چینیک دهری و چینیکی تر دیته
شوین و بهم شیوه کاروانی ژيان بهردهوام دهبی، سروشت و
هاتوچوی روژگار نیمه لهناو دهباو دهمانضه وتینی، بهمهش
نینکاری رابوونی قیامت دهکن و بروایان بهههبوونی
خودایه کی زاناو بهدیهینهرو ههلسورپینهری بوونه وهر
نیه!! {وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ} نهوان: که نه و
جوړه قسانه دهکن و نه و بیروباوهرانه دهردهبرن له
زانیاړیه وه نیه، واقعی حال نازانن و گومانیان ههیه،
بهلگه یان بهدهسته وه نیه جگه لهگومان و مهزنده کردن و
رهمل هاویشن، بیروباوهری کویرانه و هسهی بی بهلگه و
نیشانه نیعتیباری پې نیه، متمانه یان پې ناکری.

{^{۲۵} وَإِذَا تَلَّى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ مَا كَانَ حُجَّتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا ائْتُوا بِآبَائِنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ} ههركاتی ناياتی قورئانیان بهسهردا
بخویندریته وه. وپرای نهوهی که نایه تهکان روون و ناشکران
لهسهر بهدهسه لاتی خودا و هاتنی روژی قیامت و
زیندوبونه وه، بهلگه و دهلیل لهسهر تاكو تهناهی خودا و
راستی پیغمبرایه تی و رابوونی قیامت دهیتیته وه، نهوه
ناشکرا دهکا: که خودا دواي مردن و لهکاتی خویدا گیانه کان
دهگړپښتیه وه بو ناو جهسته کانیان... هتد. کهچی نه و
نهفامانه برواناکه و نینکاری زیندوبونه وه دهکن، هيج
بهلگه و بیانوشیان بهدهسته وه نیه جگه لهوه دهلین: ده

أَفَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَصْلَهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَى سَمْعِهِ
وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ {^{۲۶} وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا
إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ} {^{۲۷} وَإِنَّا لَنَنْزِلُ
عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا يَنْصُرُ مَا كَانَ حُجَّتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا ائْتُوا بِآبَائِنَا إِنْ
كُنْتُمْ صَادِقِينَ} {^{۲۸} قُلِ اللَّهُ يُخَيِّكُم ثُمَّ يُمَيِّتُكُمْ ثُمَّ يُجْمَعُكُمْ إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ} {^{۲۹} وَلِلَّهِ مُلْكُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَعْرَفُ السَّاعَةُ يَوْمَ يَخْسَرُ الْمُطِلُّونَ
{^{۳۰} وَتَرَى كُلَّ أُمَّةٍ جَائِئَةٌ إِلَى كُنُفِهَا الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ} {^{۳۱} هَذَا كُنُفُنَا يُطِيقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ
مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ} {^{۳۲} فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ} {^{۳۳} وَأَمَّا
الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ ءَايَتِي تُلَى عَلَيْهِمْ فَأَسْتَغْرِظُ مِنْهُمْ وَهُمْ قَوْمٌ
مُتَجَرِّمُونَ} {^{۳۴} وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْ
مَّا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَظُنُّ إِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُستَقِيرِينَ} {^{۳۵}

نهگړ راسته زیندوبونه وه ههیه باوك و باپرايمان بو زیندو
بکه نه وه، نهوانه ی مردوون بیانگړپنه وه بو ژيان تا بیتان
بروا بکه یین. با شایه تیتان بو بدن و حهقیقه تمان بو روون
بکه نه وه

{^{۲۶} قُلِ اللَّهُ يُخَيِّكُم ثُمَّ يُمَيِّتُكُمْ ثُمَّ يُجْمَعُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا
رَيْبَ فِيهِ} نهی پیغمبره! به و موشریکه نهفامانه بلئ:
بیگومان خودا نیوهی لهنهبوونه وه هیناووته گورده پانی
ژيان هوه، ژيانی پې بهخشیون، پاشان که نهجه لتان هات
دقتانمریښی، نههمجار لهروژی قیامتدا هه موانتان زیندو
دهکاته وه و کوتان دهکاته وه بو حیسابو لیقولینه وه، دلتیابن
نه و روژه دیته دی و قیامت رادهبی، هيج گومان
لههاتنه کهیدا نیه، {وَلَكِنْ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ} ودهی زوربهی
زوړی ناده میزاد (نه و موشریکه عهره بانه) نینکاری
زیندوبونه وه دهکن بهبی لی وردبونه وه و سهرنج لیدان نه و
فیکره رمت دهکه نه وه، پشت بهلایه نی مادی دهبهستن و
لایه نی غیب پشت گوئ دهخن، بهدیدی کورت بین و کهم

بینی خویان دمر وانه بوونه و مرو له روانگه ی زانیاری بی
بناغه ی خویانه وه ره مل دهاون و له و روانگه وه رابوونی
قیامت به دور دمرانن {^{۲۷} وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ
تَقُومُ السَّاعَةُ يُومِئِدُ يَخْسَرُ الْمُبْطِلُونَ} هه ربو خودایه خودایه تی و
پاشایاتی ناسمانه کان و زهوی، خوی تیایندا فه رمانه و او
خاوهن دسه لاته. کس هاوشان و هاوبه شی نیه، نه و روزه
قیامت رادمبی کافرو به درو خه ره و ده کان خه سارتمه ند دمن،
نه و کاته به برینی خویان دمرانن و مایه پوجی خویان بو
درد ده کوهی، چونکه رهیل ده کرین بو ناو دوزه خو کس
ناتوانی هریان بکه وی!

{^{۲۸} وَتَرَى كُلُّ أُمَّةٍ جَآئَةً} تۆ دهبینی نهی محمد! هه موو گهل و
نه ته وه کان له ترسان و له عه یبه تان به سه ره نه ژنویاندا
که و توون، بو حیساب و لی کؤلینه وه! وای که دیمه نیکی
سامناک و مه و قیفیکی هه ریجه!! {^{۲۹} كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعٰی اِلٰی کِتَابِهَا}
هه موو گهل و نه ته وه دیه ک بانگ ده کری، به ناوی نه و نامه
ناسمانیه ی نازل کراوه بو سه ره پیغه مبه ره که یان، یان به ناوی
نامه ی عه مملیه نه وه بانگیان لی ده کری، {^{۳۰} الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ} نه مپو: که رۆزی قیامت ته سزا و پاداشی
کرده وه کان تان دهریته وه، چاکه به چاکه و خراپه به خراپه.
تۆز قالیک ستم له کهس ناکری.

{^{۲۹} هٰذَا كِتَابُنَا يُنْفِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ اِنَّا كُنَّا نَسْتَنسِخُ مَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ} نه وه نامه ی کرده وه کان تان له ژیا نی دنیایاندا
فه رمانان به فریشته ی چاودیرتان کردبوو کرده وه کان تان
بنووسن، نه وه تا چیتان کردوو له خیر و شه ر تییدا تۆمار
کراوه، شایه ته به سه ر تانه وه به حه ق کرده وه کان تان دیاری
دهکا، دلنیا بن ئیمه هه موو کرده وه دیه کی نیو ده مان تۆمار کرده وه
هیچ شتیکی نیو ده مان پاشگویی نه خستوو.

{^{۳۰} فَاَمَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي
رَحْمَتِهِ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ} جا نه وانه ی بر وایان به تاک و
ته نهایی خودا هه یه و باومرپیان به نامه ی ناسمانی و
پیغه مبه رانی خودا و هاتنی رۆزی قیامت هه یه، ویرای نه و
باومرپ کرده وه ی چاک و په سه ندیان نه نجام داوه، پابه ندی
فه رمان و جله و گیرییه کانی په رومردگاریانن، نه وه نه وانه

په رومردگاریان ده یان خاته ناو به هه شتی رازاودی خویه وه سه ر
فرازو به خته و مرپیان دهکا، نه و هه به مرار گه یشتنیکی
ناشکرا و نمایانه، که سیک خودا له عه زابی دوزه خ بیباریزی و
بیخاته ناو به هه شته وه، ئیر نه و په ری به خته و مرپ به ده ست
هیناوه! ناو اته کانی هاتوونه دی!

{^{۳۱} وَاَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا اَفَلَمْ تَكُنْ آيَاتِي تُنٰلِيْ عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ
وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُّجْرِمِيْنَ} نه وانه ی: که ئینکاری هه بوون و تاک و
ته نهایی خودایان کردوو، پیغه مبه رانیان به درو خسته وه،
نه وه به تور ه ییه وه، پییان ده گوتری: نه وه نیو نه بوون
نایاتی قورنانتان به سه ردا ده خویندرایه وه و روتان لی
ومر ده گپرا لوتبه رزیتان ده نواند؟ نیو نه بوون بر و اتان به
په یامی پیغه مبه رانمان نه کرد؟ نیو نه گهل و نه ته وه دیه کی
تاوانکار و تاوانبار بوون، {^{۳۲} وَاِذَا قِيلَ: اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ
لَا رَيْبَ فِيْهَا قُلْتُمْ مَا نَدْرٰی مَا السَّاعَةُ اِنْ نَّظُنُّ اِلَّا ظَنًّا وَمَا لَحْنُ
بُسْتَقِيْنِيْنَ} نه گهل له لایه ن پیغه مبه رو خودا په رستانه وه به و
کافرو بی دینانه بگوتری: دلنیا بن واده ی خودا به هاتنی
قیامت و هه بوونی حیساب و لی کؤلینه وه حه ق و پاشگه ز
بوونه و دی تیدا نیه، هه موو واده به ئینیکی خودا دیته جی و
قیامت حه ق و شک و گومان له هاتنیدا نیه، بر و اتان پی
هه بی و چاومروانی بن و کاری بو بکه ن، هه ول بدن خوتان له
عه زابی به ئیش و سامناکی دوزه خ رزگار بکه ن، نه گهل نه م
نامۆزگاریانه تان ناراسته بکرایه، ده تانوت: نازانین قیامت
جهس؟ ئیمه شک و گومانمان له هاتنیدا هه یه، ئیمه هه رچی
شک و گومانی زانستمان بو ده سته به ر بکا نیمانه جگه له
گومانیکی لاوازی و هه: که هیج شتیکی پی ده سته به ر ناکری و
هیج په قینیکی تیکه ل ناب!

{^{۳۳} وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهٖ
يَسْتَهْزِءُوْنَ} ناکامی کرده وه خراپه کانیان بو دهر ده کوهی،
جهزای توند و تیرو نه و دوزه خه ی گالته یان پی ده هات: که
له دنیادا ده یان ترساندن لی، ده وریان دداو له هه موو
لایه که وه له خویان ده گری. نه مجار په رومردگار له رزگار بوون
ناؤمی دیان دهکا، بو نه وه ی نه و هه ندی تر عه زابه که یان
کاریگه ربی، ده فه رموی، {^{۳۴} وَقِيلَ الْيَوْمَ نَسْأَلُكُمْ كَمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ
يَوْمِكُمْ هٰذَا وَمَا وَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِّنْ نَّاصِرِيْنَ} پییان

ددهگوتری: نه مېرؤ مامه له يه کی و اتان له گهل ده که ين وه کوو
 نه وه له بير خو مان بر دبنه وه، وه کوو شتي کی بئ بايه خو
 له بير چو وده وده حيسابتان بو ده کړی، فرې ددرينه ناو
 دوزده وه و ناو پاشگوئ دهرين، چونکه نيوه له زيانی
 دونيادا رابوونی قيامه تتان له بير خو بر دبو وه. له ناست
 فه رمان و جله و گير ييه کانی خودا خو تان که رو لال کر دبوو،
 هيچ هه ول و تهغه لایه کتان بو نه م روژه نه دا، { ۲۵ } **ذَلِكُمْ**
بِأَنَّكُمْ اتَّخَذْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ هُزُوا وَغَرَّكُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَاَلْيَوْمَ لَا
يُخْرِجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ { نه وه عه زابه سه خت و
 دژوار دتان به هوئ نه وه وده يه: که نيوه له دونيادا قورناني
 پير وژتان کر دبو وه ناميري گالته و گه پو به جوانی و رازا ودي
 دونيا هه لڅه له تابوون، دلان پيوه ي په يوه ست کر دبوو، و اتان
 دهماني هه ر برانه ودي نيه، دواي مردن زيندوبوونه وه و
 حه ق و حيساب ليکول يينه وه نابي، جا له توله ي نه وده نه مېرؤ
 نيوه دهرينه ناو دوزده وه و رزگار بوونتان نابي و ليی
 دمرناجن، تازه دا وای نه وه شتان لي ناکړی: که توبه و نيستغفار
 بکه و خودا له خو تان رازی بکه و، چونکه قيامه ت شوینی
 جهزا و پاداشه، شوي نی کرده وه نيه.

{ ۲۶ } **فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ**

حه مدو سوپاسی ته و اوو دلسوزانه له پاساوی نازو نيغمه تی
 زور بو خودايه: که به ديه ينه رو خاوه نی ناسمانه کان و زه وييه،
 خودای هه موو بونه و مره به حه يوان و جه مادا تيه وه، به ناو و
 هه و اوو وزه جوړاو جوړه کانی ناو بوونه و مره وه. هه موويان
 ملکی خودان و گهر دنکه چ و بي دسه لاتن له ناستيدا.

{ ۲۷ } **وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ**

هه ر بو خودايه شکو مهندي و گه وړه يی و دسه لات له
 ناسمانه کان و زه ويدا، هه ر نه و غالب و خاودن هيرو توانای
 ردهايه. که س نيه بتوانی به سه ري دا زال ببی و دسه وده سانی
 بکا، داناو ليزانه له گمتارو کرده ويدا هيچ شتي کی بي جی
 ناکا، که ريمي کار سازدو کار دروست و سوپاس بو کړاوه.

کوټايی جزمی بیست و پينجه م

وَبَدَأَهُمْ سَيِّئَاتٍ مَا عَمِلُوا وَخَافَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٢٨﴾
 وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسِفُكُمْ كَمَا نَسِفْنَا لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا وَمَا وَكُنَّا بِالْأَرْوَاحِ
 لَكُمْ مِنْ مُنْصِرِينَ ﴿٢٩﴾ ذَلِكَ بِأَنَّكُمْ اتَّخَذْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ هُزُوا وَغَرَّكُمْ
 الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَاَلْيَوْمَ لَا يُخْرِجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٣٠﴾
 فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣١﴾ وَلَهُ
 الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣٢﴾

سورة الاحقاف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ﴿١﴾ نَزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ مَا خَلَقْنَا
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ
 كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُّعْرِضُونَ ﴿٣﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ
 دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ
 أَنْتُمْ فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَنْتُمْ فِرٌّ عَالِمِينَ كُنْتُمْ
 صَادِقِينَ ﴿٤﴾ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ
 لَا يَسْتَجِيبُ لَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَفِلُونَ ﴿٥﴾

سورة تي (الاحقاف)

{ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ }

﴿ ۱ حم ﴾ دبی نه و شهي به پچر پچری بخویندري ته وه واته:
 بگوتری: (حامیم) دهر باره ی مانا که شی هه مان ته فسیرو
 راشه ی هاو وینه کانی ره چاو ده کړی.

﴿ ۲ نَزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴾ واته: نازل کړدنی
 قورنات له لایه ن خودای بالا دسه ت و کار دروست و دانا وده، نه و
 قورناتی بو حه زره تی موحه ممه د ناردوه، په یامی خودايه بو
 بوونه ووهرو حه زره تی موحه ممه د ﷻ هه لگرو راگه يه نه ری نه و
 په یاميه،

﴿ ۳ مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُّعْرِضُونَ ﴾ دلنیا به و دلنیا بییت
 زیاد بی نیمة ناسمانه به رزو به رینه کان و زه وی و نه و دی له ناو
 یان دا هه يه به حه ق و راستی دروستمان کړدون، جگه له
 شیوازی حه ق و راستی به هيچ جوړيکی تر به دیمان نه هي ناو ن،

به گویرهی حکمت و دانایی خودا یانهی خویمان دروستمان کردون، به بیهوده و عه بهت و بی مه بهست نه مان هینا ونه دی، هینا وماننه دی بؤ ماو دیه کی دیاریکراو هر کاتی ته و او بوو، رۆزی قیامت هات، کو تاییان بی دی، ونا سمان و زهوییه کی تر دینینه کایه وه!

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ﴾ نهی پیغه مبهری خوشه ویست؛ بهو موشریکانه بلئی؛ نیوهی بته پرست؛ که لهتهک خودادا بت و صه نه م دپه رستن (هروده ها نه وانه ییش؛ که نه مرؤ حیزب پرست و گوړ پرستی ده کهن) پیتم بلین و شارمزی حال و وزعی په رستراو ده کانی خو تانم بکهن، نایا نه و په رستراوانه ی نیوه جییان له سهر زهوی به دیه ییناوه؛ کوا توانیویانه ج شتیک له سهر زهوی و ناو زهوی و ناسمانه کان له نه بووه دروست بکهن؟ نایا نه وان هاوکاری خودا یان کردوه له به دیه ییانی ناسمانه کان؟ ﴿إِنِّي بَكْرَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَارَةٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ به لگه یه کی نووسراوی پیش قورنانه بؤ بینن، له ونامه و صوحوفانه ی له وه پیش بؤ سهر پیغه مبه ران نازل کراون، وده کوو ته ورات و نینجیل، به لگه یه کم نیشان بدن له و نامه ناسمانیانه بیرو باومرو هه لئس و کهوتتان په سند بکا، نه و مه نه هج و ریبازدتان به راست بزانی، یان تارمایی و رۆشنای یه که له زانیاری گهل و نه ته وه پیښه کان و پیغه مبه رانی رابردو بخه نه رو؛ که نه و ریبازه ی نیوه به راست بزانی، نه گهر نیوه راست ده کهن نه و بتانه خودان و شیایو پرستنن

﴿وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ﴾ کی له و کهسه گومپاترو سهر لی شیواو تره؛ که جگه له خودا شتیک دپه رستی تاروژی قیامت به هانایه وه نایه؟ وده لجال نه وبت و صه نه مانه؛ که نه وان په رستشیان بؤ ده کهن بی ناگان له و عیبادته ی بویان ده کری، هیچ نابیس و عه قلیان به هیچ ناشکی!

﴿وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ﴾ نه و رۆزه ی ناده میزاده بته په رسته کان له سارای مه حشه ردا کوکرانه وه، بت و صه نه مه په رستراو ده کان ددینه دوژمنی په رستشکه رده کان و خو یان لی بهری ده کهن و ده ست ده کهن

وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ ﴿٦﴾ وَإِذَا نُنَادِيهِمْ آيَاتُنَا يَنْتَبِهَاتِ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٧﴾ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَمْلِكُونَ لِي مِنَ اللَّهِ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفْعِلُونَ فِيهِ كَفَى بِهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٨﴾ قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعَافٍ أَلَّا تُرْسِلَ وَمَا أَدْرِي مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ إِنْ أَتَيْتُمْ إِلَّا مَا يُرْسِلُ إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُمْ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَى مِثْلِهِ فَقَالُوا أَتَنْتَكِرْتُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ لَمْ يَمْسَسُوا وَجْهَهُ فَسَبَقُوا إِلَيْهِ فَقَالُوا هَذَا أَفْكٌ قَدِيمٌ ﴿١١﴾ وَمِنْ قَبْلِهِ كَتَبَ مُوسَى إِمَامًا وَرَحْمَةً وَهَذَا كِتَابٌ مُصَدِّقٌ لِمَا نَاقَرْنَا فِي الْأُورِثَةِ أَلَّذِينَ ظَلَمُوا وَشَرُّ الْمُنْحَسِنِينَ ﴿١٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٣﴾ أُولَئِكَ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِنَ الْخَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً لِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

به نه فرین لی کردنیان، به درو یان ده خه نه وه و ده لئین: هر گیزاو هر گیز نیوه به ندایه تی نیمه تان نه کرده، ﴿وَإِذَا نُنَادِيهِمْ آيَاتُنَا يَنْتَبِهَاتِ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ﴾ له کاتیک دا نایاتی قورنانی پیروژ که ناشکراو نمایانه به سهر موشریکه کان دا بخوینریته وه له جیاتی نه وهی په ند نامیز بین و شوینی بکهون، ده لئین: نه م قورنانه ی موحه ممه د بؤ مانی ده خوینریته وه سیحرو جادویه کی ناشکراو نمایانه، روکه شو له خسته به ره، ﴿أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَمْلِكُونَ لِي مِنَ اللَّهِ شَيْئًا﴾ نه که هر نه و قسه نا به جیه یان و بهس به لگوو ده لئین: موحه ممه د بؤ خو ی هه لی به ستووه به درؤ ده لی: له خودا وه بؤم هاتووه، نه ی موحه ممه د! پییان بلئی: نه گهر من: (وده کوو نیوه ده لیئین) نه م قورنانه م به دم خودا وه هه لیه سستی و به درؤخوم به پیغه مبه ر بزانه نه وه خودا توندترین سزام دده او که سیش نیه بتوانی نه و سزایه م لی دوور بخاته وه، ﴿هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفْعِلُونَ فِيهِ كَفَى بِهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾ خودا له هه موو کهس زانتره به و قسه و گفت و

گوایانهی دمربارهی قورئان له ناو خوځیان دا نهنجامی ددهمن، دهمزانی چوون قورئان به درو دمهخه نه وه، دهمی: به سيجرو جادو بازی و دهمزانو چه لیک ده لاین بوخوی دایناووه ودهختی وایش ههیه دمبیژن چیروکه کوئی پیشینانه!

﴿قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعًا مِنَ الرُّسُلِ وَمَا أَذْرِي مَا يَفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ﴾
 نهی موحه ممد بییان بلی: من یه کهم پیغه مبهه نیم رهوانه کرابم بو سهر ناده میزاد، به لکوو پیش من زور پیغه مبهه ری تر رهوانه کراون، من پیغه مبهه ریکی ناوازه تازه قه لانییم، نمونهی من زور بون و هه موو گهل و نه ته ودهیه ک پیغه مبهه ری بو سهر رهوانه کراوه، نه دی بو چی پیغه مبهه رایه تی منتان به لاوه سهیره و به کاریکی دوور له وافیعی له قه لهم ددهمن! وپرای نه وهی پیغه مبهه رمو له خوداوه سروشم بو دی، زانیاری غه یب نازانم، نازانم له داهاتوو دا چی له گهل نیوه و من ده کری. ﴿إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ﴾ من شوین نه و نیگا و سروشه ده که وم: که بوم دهنیردی، پابه ندی نه و فه رمان و جله و گیرانه دهیم: که له قورئان دا بوم نازل ده کری. له خو مه وه هیه هه لئابه ستم، نه رکی سهر شانی خو م نه نجام ددهم، من بو نیوه ترسینه ریکی ناشکران، له عه زابی خودا ده تان ترسیتم!

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنَ عِنْدِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَىٰ مِثْلِهِ قَامَنَ وَاسْتَكْبَرْتُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾
 نهی موحه ممد به و موشریکانه بلی: که بر وایان به قورئان نیه و به سيجرو نه فسانه ی له قه لهم ددهمن، بییان بلی: هه واهم بده نی نه گهر له راستی دا نه م قورئانه له خوداوه هاتبو و نیوه ش نینکاری بکه ن و به که لامی خودای نه زان، نیمانی پی نه هینن، دئیابن سته متان له خو تان کردوه، به دهستی خو تان مالی خو تان وپیران کردوه. که وایی نیوه سته مکارو خه سارتمه ندن، له هیدایه تدانى خودایی به شن، به دبه خت و چاره رهش!

﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ فَسَيَقُولُونَ هَذَا إِنْكَ قَدِيمٌ﴾
 کافره کانی مه کهه یان جوله که کان دمربارهی نیمانه پینانی هه ندی له هه زارو بوره پیای و مکوو بیلال و عه ممارو صوهه یب و خه بیاب نه دیانگوت: نه گهر نه م نایینه حق بویاه و موحه ممد

وَوَصَّيْنَا الْإِنسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمْلُهُ وَفَصْلُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٧﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ تَنفَعُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَنَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعَدَ الصَّادِقُ الَّذِينَ كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿١٨﴾ وَالَّذِي قَالَ لِوَالِدَيْهِ أُفٍّ لَّكُمَا أَتَعِدَانِي أَنْ أَخْرُجَ وَقَدْ خَلَّتِ الْقُرُونُ مِن قَبْلِي وَهُمَا يَسْتَفِيتَانِ اللَّهَ وَيْلَكَ ءَايَنَ إِذْ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا فَيَقُولُ مَا هَذَا إِلَّا أَسْطُورٌ الْأَوَّلِينَ ﴿١٩﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمِّرٍ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِم مِّنَ الْغَنَىٰ وَالْإِنْسَانُ لِرَئْسِهِمْ كَانُوا خَسِيرِينَ ﴿٢٠﴾ وَلِكُلِّ دَرَجَةٍ مَّا عَمِلُوا وَلِيُوَفِّيَهُمْ أَعْمَالَهُمْ وَهُمْ لَا يَظْلَمُونَ ﴿٢١﴾ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَذْهَبَتْ طَبَقَتُكَ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ يُعْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَمَا كُنْتُمْ فَتَقُون ﴿٢٢﴾

پیغه مبهه بویاه: نه م که جهه رو گوچه رانه پیش نیه نه ده که وتن، بو هه رچی شکومه ندی و شتی حق وراست ههیه خو مان پیشه نگین و زوو بو خو مانى کونترول ده که یین، نیه لای خودا خاوهن ریزو شان و شه وکه تین و خودا خو شماني ده وئ، هه رچی لایه نی پیاو متی و شکومه ندی بی بو نیه ی پیاو ده کا!!!

﴿وَمِن قَبْلِهِ كِتَابُ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً وَهَذَا كِتَابٌ مُّصَدِّقٌ لِّسَانًا عَرَبِيًّا لِّنَذِيرِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ﴾
 به لگانه ی نه وه دمه لینی: که قورئان له خوداوه هاتوو، نه وده نیوه بو خو تان دان به وده دهنین: که ته ورات له خوداوه هاتوو بو موسا و به رنامه و پیشه و بووه بو شوینکه وتوانی، ره حمت و فهرو به رکه مت بووه بو نه وانه ی نیمانیان پی هیناوه.

﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾
 بیگومان نه وانه ی ده لاین: خودا مان نه لایه و به رده وامن له سهه ریر و باوهری خو یان، نه وانه هیه ترسو بی میکی داهاتوو یان نیه و په روشی له ده ستدانی راپوردوشیان

﴿وَأَذْكُرُ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْآخِثَاتِ وَالْأَخْفَافِ وَقَدْ خَلَّتِ النُّذُرُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ﴾ (۱۹) قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَأْفِكَنَّ عَنْ إِلَهِتِنَا فَإِنَّا بِمَا تَعْبُدُونَ إِن كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ (۲۰) قَالَ إِنَّمَا يَعْلَمُ عِنْدَ اللَّهِ وَأُفٍّ لَكُمْ مِمَّا تَزِيلُونَ بِهِ وَلِكَيْفَ أَنْزِلُكُمْ قَوْمًا يَجْهَلُونَ (۲۱) فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَّتِهِمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ مُمْطِرُنَا بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ (۲۲) تُدْمِرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا يُرَى إِلَّا مَسَكِنُهُمْ كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ (۲۳) وَلَقَدْ مَكَنَّاكُمْ فِيمَا إِنْ مَكَنَّاكُمْ فِيهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَبَصَرًا وَأَفْئِدَةً فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَرُهُمْ وَلَا أَفْئِدَتُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ (۲۴) وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِنَ الْقُرَى وَصَرَفْنَا الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ (۲۵) فَلَوْلَا نَصْرُهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا آلِهَةً بَلْ ضَلُّوا عَنْهُمْ وَذَلِكَ إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْقَهُونَ (۲۶)

﴿وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ مِمَّا عَمِلُوا وَلِيُوقِيَهُمْ أَعْمَالَهُمْ وَهُمْ لَا يَظْلَمُونَ﴾ واته: بؤ ههردو پیرو تاقم له خودا په رستانی پهفتار جوان و کردار چاک و بی بپروا و خرابه کارو بهدبه خته کان له نادمه میزادو جندوکه پله و پایهی جودا جودا، لای خودا بویان ناماده کراوه هر که سهو به گویردی کردهودو بیرو باومری خوی پاداش و سزای خوی و مردهگریتهود، چاکه به چاکه و خرابه به خرابه، نهوانه هیجیان سته میان لی ناکری، توژ قائلیک له کردهودی باشی کهس کهم ناکریتهود، هر ودها له سزای کهسیش زیاد ناکری! هه موو کهس مافی خوی و مردهگریتهود!

﴿وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَدْهَبْتُمْ طَيِّبَاتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ﴾ نهی پیغه مبهری خوشه ویست؛ نهوه بؤ که له کهت باس بکه؛ که کاتی کافرو بی پروایان پیش نهودی تور بدرینه ناو دوزخه وده سزاو عه زابی سهختی ناگر له خوایان دهگری، ته ماشای نهو ناگره بی نامانه دهکن و له روی سهر زهنشتو

دهگری و کردهودی چاکیان لی و مردهگری و له تاوانیان خوش دمی و سزایان نادا له سهری، چونکه به کردهود باشه کانیان خرابه کانیان په مردهپوش دمی، ﴿وَالَّذِي قَالَ لَوْلَا إِلَهُي لَنَمْلِكَنَّ لَكَ مَا أَتَعَدَّانِي أَنْ أَخْرَجَ وَقَدْ خَلَّتِ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِي﴾ هه روهها نهو مندالهی که باوک و دایکی داوای نیمانهینانی لی دهکن، پییان دهلی: داد له دهستان، نای که و مرزم لهودی که پیم دهلین: به راستی نیووم پی سهیر، که نهو دهنده تیغه گیشتون، نهوه نیو به ج عه قلیک هه والی نهو ددهنی: که مردم سهر له نوی زیندو دهگریتهود؟ نهو هه موو کهل و هوژو جین و تویره له پیش نیمه مردوون و هیجیان نه گهراونهود، ﴿وَهُمَا يَسْتَعْثِفَانِ اللَّهَ وَبَلَكَ آمِنْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ﴾، باوک و دایکی که دهیین نهوه هه لویستی کورده که یانه نهو دهندهی تر ناگری جگه ریان گه ر میان دادین و له خودا دهپارینهود که کورده که یان هیدایهت بدا واز له کوفرو بیدینی بین و موسولمان بی، روو دهکنه رو و لهو جگه رگوشه یان و پی دهلین کورده مالویران نهوه بؤچی به ناگا نایه یتهود نیمان بینو و بروات به زیندو بوونه هه بی، دنایه وادهی خودا دیته جی و قیامت راده بی، هه موو نادمه میزاد زیندو دهگریتهود، حیسابو لی کولینه و دهیان له گهل دهگری، سزاو پاداشی خوایان و مرده گرنهود. ﴿فَيَقُولُ مَا هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ﴾ کوری سهر رهق و بی ویزدان به قسه و ناموزگاری باوک و دایکی و مندهی تر شیلگیر دمی و دهلی: نهودی که نیو دهلین نهفسانه و چیروکه رزیوی کونه له کتیه شپه کان دا نوو سراه، زیندو بوونهودی دوی مردن شتیکی بی بناغو و وئ نه چووه، ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ﴾ نهوانه ی نهو جوړه بیرو باومرانه دمر دهبرن و نهوه قسه و پهفتاریانه نهو که سانهن شیای عه زابی دوزخ، غه زمو و رقی خودایان بؤ خوایان دهسته بهر کردهود، لهو کهل و نهوه کافرو بی پروایانه که لهودی پیش هاتوونه گورده پانی زیانهودو به کافری و غه زمو لی گیرای سهریان ناوختهود، خوایان مال و خیزانیشیان له دهستانو، هه موویان شیای نهوه بوون تور بدرینه ناو عه زابی دوزخه وده،

لۆمەو ۋە پېيان دەگوترى: ئىيۈە لەززەت ۋە خۇشى خۇتان لەژيانى دۇنيادا چەشتوۋە، سەرگەرمى دەستەبەرگەردىنى ويىستى ئارمۇزۇكانتەن بوۋون ۋە لەتاۋان ۋە خرابەكارىدا نوغۇرۇ بوۋون، لەتۆلەي ئەو پەفتارو كەردەوانەتەن دا ئەمپۇ سزاي سەختو پىسواكەرو بەردەوامتەن بۇ نامادەكراۋە لەناۋ شىوو دۆلى دۆزەخ دا بە ئاھو ئالەۋ ھەسەرمەتەۋە، بەھاۋارو دادو فىغانەۋە بۇ ھەتتا ھەتايە ژيان بەسەرپەرن، ژيانى چى! ھەر وەندەمىيە زىندوون، ئەگىنا مردن بەناۋات دەخۋازن؛

﴿۲۱﴾ **وَإِذْ كُرِّمَ أَخَا عَادٍ إِذْ أَلْذَرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتِ النُّذُرُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ** ئەى پېغەمبەرى خۇشەويست؛ باسى سەر گوزەشتەي ھود پېغەمبەر بىكە بۇ نەتەۋەكەت، ھود درودى خوداي لى بى، بەرشتەۋ خەزمايەتى لەقەۋمى عاد بوو، خودا كەردىيە پېغەمبەرۋ پەۋانە كەرد بۇ سەر قەۋمى عادى يەكەم؛ كە لە (ئەحقاف) دەژيان لەۋلاتى ھەزەرە موت. ئەحقاف بىرىتى يە لە چەند تەپۋلگەۋ بەرزايى لىبەلان، يان بىرىتىيە لە شىوو دۆلىك بە (بەرەھوت) بەناۋ بانگە، ۋەلحال لە پېش ھودو دۋاي ھودىش پېغەمبەرى تەرمان پەۋانە كەردون، ھەموويان گەل ۋە نەتەۋەكانى خۇيان ترساندون؛ كە جگە لە خودا كەسى تر نەپەرسەن، ھاۋەلئ بۇ دانەنن، ھەزەرتى ھودىش ھەمان رېبازى گرتەبەر، بەۋ جۆرە نامۇزگارى گەلەكەي كەرد، داۋاي لى كەردن يەكتاپەرستى بىكەن ۋە ھاۋەل بۇ خودا دانەنن، پىي گوتەن مەن دەترەسم ئىۋە توشى عەزابى سەختو دژواربىن.

﴿۲۲﴾ **قَالُوا أَجِئْنَا لِنُفَكِّكَ عَنْ إِلَهِنَا؟ وَتِيَان: ئەۋە ھاتوۋىيە لامان ۋە خۇت بەپېغەمبەر داناۋە بۇ ئەۋە لەپەرستەشكەردىنى خودا كانەمان لامان دەي؟ ﴿قَالَتَا بَمَا تَعْلَمَانِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ﴾ ئەۋە عەزابە سامناكەي ھەرەشەمان پى لى دەكەي بۇمان بىنە، ئەگەر راست دەكەي لەۋەدا؛ كە دەلئى ئىمانەم پى نەھىنن عەزابى سەخت يەخەتەن دەگىرى، دەي ۋا ئىمە ئىمانەت پى ناهىنن بانەۋ عەزابە گەۋەردە سامناكە بۇ مان بى!**

﴿۲۳﴾ **قَالَ إِنَّمَا أَعْلِمُ عِنْدَ اللَّهِ وَأُبَلِّغُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَكِنِّي أَرَاكُمْ**

به‌شان و بازویان هه‌بوو، دهسه‌لات و توانایان له‌هی ئیوه پتر بوو، ژیارو شوینده‌ستیان له‌سه‌ر زه‌وی له‌هی ئیوه به‌رجاو تر بوو. ﴿۲۷﴾ اِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۲۸﴾ چونکه ئینکاری به‌یام و نایاتی خودایان کرد، نیت نه‌و عه‌زاب و هه‌ره‌شه‌یه‌ی گالته‌یان پتر ده‌هات ده‌وره‌ی دان و تیکیه‌وه پترچان و خستنیه‌ ناو زبلدانی می‌ژوه‌وه و عه‌زابی دۆزه‌خیان بو‌ خو‌یان ده‌سته‌به‌ر کرد.

﴿۲۷﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِنَ الْقُرَىٰ وَصَرَّفْنَا الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۲۸﴾ بی‌گومان ئیمه‌ چه‌ند گه‌ل و نه‌ته‌وه‌مان له‌ده‌ورو به‌ری ئیوه‌ی قوره‌یشی له‌ناو برده‌وه، له‌سه‌ر نه‌وه‌ی پی‌غه‌مبه‌ره‌کانیان به‌در‌وخستونه‌وه، هه‌ر له‌ده‌ورو به‌ری ولاتی حیجاز چه‌ند شارو گوندی گه‌ل عاده‌وه‌می لوطو گه‌ل مه‌دیهمان له‌ناو بردون، مو‌عجیزه‌و نیشانه‌ی زۆرو جو‌راو جو‌رمان نیشان دان، بو‌ نه‌وه‌ی له‌کوفرو بیدینی خو‌یان واز بێنن و شو‌ین به‌یامی پی‌غه‌مبه‌ره‌کانمان بکه‌ون،

﴿۲۸﴾ قُلُوا لِمَنْ نَصَرَهُم الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا آلِهَةً بَلْ ضَلُّوا عَنْهُمْ وَذَلِكَ إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿۲۹﴾ نه‌دی بو‌چی: که‌عه‌زابی سه‌ختی ئیمه‌ یه‌خه‌ی گرتن خودا کانیان یارمه‌تیان نه‌دان و عه‌زابی ئیمه‌یان لی نه‌گپ‌رانه‌وه؟؟ خو‌ ئه‌وان له‌ جیاتی خودای حه‌ق و به‌دییه‌نهر، چه‌ند شتیکیان کردیوه خودای خو‌یان و ده‌یانپه‌رستن به‌ته‌مای نه‌وه‌ بو‌ون، شه‌فاعه‌تیان بو‌ بکه‌ن! بی‌یان وابوو پاریزگارییان ده‌که‌ن، به‌لام نه‌وه‌ی به‌ته‌مای بو‌ون نه‌هاته‌دی، به‌لکو‌و لی‌یان هونبون و ناماده‌ی یارمه‌تیدان و پرگار کردنیان نه‌بو‌ون، نه‌وه‌ گوم‌رایی و سه‌ر لی شی‌وانه‌ که‌ نه‌و شتانه‌یان کردون به‌خوداو په‌رستشیان بو‌ ده‌که‌ن، نه‌وه‌ بو‌ختان و ده‌ست هه‌له‌به‌ستی خو‌یان بو‌و. ﴿۲۹﴾ اِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ ﴿۳۰﴾ نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ری خو‌شه‌ویست؛ باسی نه‌وه‌ بو‌ گه‌له‌که‌ت بکه‌، که‌ ئیمه‌ سه‌رنجی چه‌ند که‌سیکمان له‌جندوکه‌ بو‌لای تو‌ راکیشاو ناردمانان بو‌لات بو‌نه‌وه‌ی بب‌نه‌ هو‌ی هیدایه‌تدانی نه‌ته‌وه‌که‌یان، کاتی ناماده‌ی قورئان خو‌یندنی تو‌ بون و گو‌ییان لی گرت، داوایان له‌یه‌که‌تر کرد: که‌ بید‌ه‌نگ بن و

وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ ﴿۲۹﴾ اِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ ﴿۳۰﴾ قَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنْزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۳۱﴾ يَتْلُوهُ أَجْبَادُ اللَّهِ وَإِذَا مَنَافِعُ يَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُخَذِّبُكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿۳۲﴾ وَمَنْ لَا يُحِبِّ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿۳۳﴾ أَوَلَمْ نَرِ أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَتَّخِذْ لِنَفْسِهِ وَلَمْ يَخْلُقْهُمْ يَقْدِرْ عَلَىٰ أَنْ يَخْتِىَ الْمَوْتِ بَلَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۳۴﴾ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَٰذَا إِلَّا الْحَقُّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۳۵﴾ فَاذْهَبْ كَمَا صَرَ أُولَٰئِكَ الْعَمْرُ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبِسُوا إِلَّا سَاعَةً مِنْ نَارٍ بَلَىٰ قَدْ يَهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ ﴿۳۶﴾

يَتْلُوهُ أَجْبَادُ

به‌خوشوع و خضوع‌وه‌وه گو‌یی لی رابگرن و بیر له‌مانای بکه‌نه‌وه، نه‌م ر‌وداو‌ه له‌شی‌وی مه‌شه‌وور به‌ (بطن نخله) ر‌وی‌داوه: که‌ ر‌ۆژه‌ ر‌یبه‌که‌ به‌پیاده له‌مه‌که‌که‌وه دوره له‌سه‌ر ر‌یی (الطائف) له‌و کاته‌دا بو‌و: که‌ پی‌غه‌مبه‌ره‌ ﷺ به‌ دل شکاوی له‌تانیف گه‌رایه‌وه، نه‌م جندو‌کانه له‌جندو‌که‌ی (نصیبین)‌یان (نه‌ینه‌وا)‌بو‌ون جا گو‌ییان ر‌اگرت تا نو‌یژی به‌یانی یان تافورئان خو‌یندنه‌ که‌ ته‌واو بو‌و، نه‌مجار گه‌رانه‌وه بو‌لای گه‌ل و که‌سو کاری خو‌یان بو‌ نه‌وه‌ی بیانترسی‌نن له‌عه‌زابی خودا، ﴿۳۰﴾ قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنْزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۳۱﴾ وتیان: نه‌ی گه‌ل و هو‌زی خو‌مان، ئیمه‌ گو‌یمان له‌خو‌یندنه‌وه‌ی په‌راو‌یک بو‌و له‌دوا ته‌ورات له‌لایه‌ن خوداو‌ه نازل کراوه، پشتگیری نامه‌ ناسمانییه‌کانی پی‌ش خو‌ی ده‌کا، به‌یامی پی‌غه‌مبه‌رانی پی‌شو به‌راست ده‌زان‌ی و داوای نه‌وه ده‌کا هه‌موو که‌س به‌راستیان بزانی، نامه‌ی شارم‌زایی کردنی خه‌لکه‌ بو‌ ر‌یگای سه‌ره‌راز‌ی، بو‌ ر‌ی‌بازی میانه‌ره‌وی له‌عه‌قیده‌و عیباده‌ت و کرده‌وه هه‌لو‌یست و نا‌کارو گو‌فتاردا.

دەتوانى دوامردن مردوھەکان لەگۆرەکانیان دەربىننى و راپىنجى سارای مەحشەریان بکا بۆ حیسابو لیکۆلینەو،

﴿وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا﴾ ئەى پىغەمبەرى خۆشەويست، باسى ئەو و مزعو حالە بۆ گەلەكەت بکە: کە پۆزى قىيامەت کافرەکان گیرودەى عەزەبى سەخت دەبن و ناگر دەورەیان دەدا، جا بۆ زیندە سەرزەنشەو لۆمەکردن و ریسوابعوون پێیان دەگوتى ئەرى ئەم عەزەبە راست و حق نیه؟ شک و گومانان تێیدا هەیه؟ ئەوانیش هیچ چارێکیان نیه دان بەواقیعهکەدا دەنێن و دەلێن: بەئێ، سویند بەخودای خۆمان: کە پەرورەردگارى هەموو شتیکە ئەم عەزەبە حەقەو هیچ گومانى تێدا نیه!! ﴿قَالَ فَذُرُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ﴾ پەرورەردگار بەشیئەى سوکایەتى پێکردن و سەرزەنشەکردن پێیان دەفەرموى: دەسزای سەختى دۆزەخ بچێژن، چونکە برپواتان پێى نەبوو بەدرۆتان دەزان!!

﴿فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُوا الْعِزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ﴾ ئەى پىغەمبەرى خۆشەويست پشوو درێژو بارقوڵ بە لەبەرەمبەر ئەزىەتدانی نەتەو، سەرپىچى و رکه بەرپیان بەهەندەمەگرە، وەکوو پىغەمبەرە ئولولعەزمەکانى تر صەبر بگرەو لەسەربانگەوازیکردنى خۆت بەردەوام بە، چاو لە پىغەمبەرە بەرێزەکانى تری وەکوو نوح و ئیبراهیم و موسا و عیسا بکە، پەلەمەکە لەهاتنى عەزەب بۆیان، ﴿كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبُثُوا إِلَّا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ بَلَاغٌ فَهَلْ يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الْفَاسِقُونَ﴾؟ ئەو کافرانە ئەو پۆزەى عەزەبى سەختى خودا دەبینن و یەخەیان دەگرێ، ژيانى دۇنيایان بەکورت و کەم دیتە بەرجاو، وادەزانن لەدۇنيادا جگە لەساتیک لەساتەکانى پۆز پتر نەماونەو، چونکە عەزەبەکە هێندە سەخت و دزوارە هەموو قیاس و بەراوردگارى یەکیان لى تیک دەچى، هیچ شتیکیان وەبیرناپەتەو..

کۆتایی سورهتى الاحقاف

﴿يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيَجْعَلْكُمْ مِنْ عَبْدَابِ إِلَيْهِ﴾ ئەى ھۆزو گەل و کۆمەلێ جندۆکە! بە پیربانگەوازی پىغەمبەرى ئیسلام و دوا پىغەمبەرەو سەر دارى پىغەمبەرەوانەو بچن، ئیمانى پێ بەینن، شوین پەيامى ئەو قورئانە بکەون: کە بانگەوازیان دەکا بۆ یەکتاپەرستى و ملکەچى و گوێرایەلێ بۆ خودای بوونەومر، ئەگەر بەگوێمان بکەن خودا لەھەندى لەتوانەکانتان خۆش دەبى، لەو تەوانانەى کە بە (حق الله) دەژمێر درێن، چونکە ئەو تەوانانەى کە مافى بەندەکانى خودای تێدا پێشیل کراو پێویستە بەندەکان خۆیان چاوپۆشى لى بکەن ئەمجار خودا لێیان خۆش دەبى ھەرودھا ئیو دەپارێزى لەعەزەبى سەختى دۆزەخ و دەتەناختە بەھەشتى بەرھەراوانەو، ﴿وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ﴾ کەسێک بەپیر بانگەوازی پىغەمبەرى ئیسلامەو نەچى، یەکتاپەرستى نەکا و ملکەچى فەرمان و جەلەو گیرىیەکانى قورئان نەبى دەبیتە دۆزمنى خودا، کەسێش لەچنگ عەزەبى سەختى ئەو رزگارى نابى، چى بکا لەملکی خودا دەرنەچى و لەژێر کۆنترۆلێ ئەودا دەبى، جگە لەخودا کەس یارمەتى نادا، ئەگەر یارمەتیشى بەدەن چى ناگرێ و بى سودە، بێگومان ئەوانەى بەپیر بانگەوازی پىغەمبەرەو نەچن، لەگومرێ و ھەلەیهکی ناشکران، مەلۆپیان و بەد بەخت و چارە پەشى ھەر دوجیھان!

﴿أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَغْيَ بِخَلْقِهِنَّ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يُجِيبَ أَمْرَتِي بَلَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ ئایا تینافکرن و وردنابنەو بۆ ئەوێ ئەو کافرە بى باومرپانەى کە رابوونى قیامەتیان بەلاو بەشمەو زیندووبوونەو دواامردن بەدوور دەزانن، تێبگەن و بۆیان ناشکرا بې: کە ئەو خودایەى لەنەبوو بوونەومر بەبى ماندو بوون بەدى هیناوە، هیچ ئەرك و نەرەحەتى توش نەھاتووە، ھەرئەوئەندە فەرمویەتى: ببە و ببو، دەتوانى مردوان زیندو بکاتەو! ئەو خودایەى : کە ئەو دەسلەلات و تەوانیەتى بەسەر ھەموو شتیک دابالادەستەو هیچ شتیکى لى یاخى نابى، کەسێک تەوانى لەنەبوو بوونەومر بەدى بێن،

سوره تنی (محمد)

{ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ }

﴿الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالُهُمْ﴾ نهوانه ی کافرو سته مکارن، نینکاری تاک و تهنهای خودا دهکهن، برپوایان به شهریه ت و ناینی په سندی ناسمانی نیه، هاوئل بو خودا دادنه نین، دهبه له مپهرو کوښپ و ته گهره له بهردهم بلاو بوونه ووی ناین دا، ناهیلن کهسانی دیکه موسولمان ببن.. خودا کرده و هکانیان پوچ دهکاته وه، نهو کرده وانه ی بهروالته باش و به ته مای پاداشن له سهریان و مر بگرن به فیر و دهجن

﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ﴾ نهوانه ی نیمانیان به تاک و تهنهای خودا هیناوه، فه رمان بهر داری فه رمان و جلّه و گریه هکانی هورنانن، ملکه چی شهریه تی خودا په سندن و به ناشکراو به نه ینی پابه ندی دهب، شوین ره نومای پیغه مبه ر ﷺ ده که ون، کرده ووی باش نه نجام ددهمن و په یامی هورنان به حق دمرانن و دلنیا ن له ووی که کهلامی خودایه و به سروس بو پیغه مبه ر هاتووه، بو نه ووی به ناده میزادی بگه یه نی.... نهوانه به خته و مری دونیاو قیامه تن، خودا له تاوانی راپوردویان خوش دهبی، له دونیاو قیامه ت دا کارو باریان بو ناسان دهکا، له نه نجامدانی تاوان دمیانپاریزی، نیمانیان به هیز دهکا،

﴿ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ﴾ نه ووی باسکرا له سزاو پاداشی کافرو موسولمان به هوی نه ووه ویه: که کافره کان شوین به تان که و توون و هاوئل بو خودا دادنه نین و تاوان نه نجام ددهمن، موسولمانه کانیش پابه ندی حق و ملکه چی فه رمانی خودان، یه که تاپه رستی دهکهن، نیمانیان هه یه و کرده و میان په سنده. ﴿كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ﴾ به و جوړه ریک و پیک و روهانه په رومردگار حال و مزعی هه ر دو کومه لی کافرو موسولمان پون دهکاته وه، سه رنجامی هه ردولایان دیاری دهکا، جاکه و خراپه لیک حیاده کاته وه.

﴿فَإِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِ﴾ نهی کومه لی موسولمانان هه ر کاتی به ره و روی کافره کان بوونه ووه و شهر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ۝ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ۝ ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ ۝ فَإِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِ ۖ حَتَّى إِذَا أَفْتَضَمُوا فَرْثُكَ وَالْوُكُوفَ فَإِمَّا مَأْبَعِدُ وَإِمَّا فِدَاءً حَتَّى تَضَعَ الْحَرْبُ أَرْزَامًا ذَلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَانتَصَرْنَا مِنْهُمْ وَلَكِنْ لِيَبْلُوَ بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَنْ يُغْفَلَ عَنْهُمْ ۝ سَيَجْزِيهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ ۝ وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ ۝ بِأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تَنَصَرُوا اللَّهُ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ ۝ وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعَسَا لَهُمْ أَعْمَالُهُمْ ۝ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أُنْزِلَ اللَّهُ فَاحْبَطُوا عَنْهُمْ ۝ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَرَا اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَلُهَا ۝ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ ۝

له نیوان نیوه و نهوان دابه رپابوو دهستیان لی مه پاریزن، به شم شیر دروینه یان بکه ن، شم شیر دهکانتان ناراسته ی گهر دنیان بکه ن و له ملیان بدن، ﴿حَتَّى إِذَا أَفْتَضَمُوا فَرْثُكَ وَالْوُكُوفَ فَإِمَّا مَأْبَعِدُ وَإِمَّا فِدَاءً حَتَّى تَضَعَ الْحَرْبُ أَرْزَامَهَا﴾ واته له دوژمن بدن و هیز و توانای خوتان بخرنه گهر بو تیک شکاندنی جاکه شهر کوتایی هاتو زورتان لی کوشتن و به سهر دوژمن دا زال بوون و شق و شر کرا، له پهل و پو خرا، به دیلی که و تنه ژیر دهستان، نه وکاته دیله کانیا ن به توندی کو و ت به ند بکه ن و ریگی قوتار بوونیان لی بگرن، نه هیلن رزگاریان ببی، نه مجار نیوه موخه یه رن له نیوان نه ودها به منته و پیاو ته به ره دلایان بکه ن، یان به فیدیه و مال لی و مرگرتن یان به گوړینه ووی دیل به دیل مه ره خه سیان بکه ن! ﴿ذَلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَانتَصَرْنَا مِنْهُمْ وَلَكِنْ لِيَبْلُوَ بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ﴾ نه و برپاری خودایه دمرباره ی جیهاد دزی کافران، په رومردگار بو خوی ده توانی کومه لی کوهر له ناو به ری و توله ی سهر پیچی و سته مکاریان لی بستینی، جوړه ها عه زابی کوکوژی و هکوو تو فسان و به ردمباران و بومه له رزه و گرانی و دهنگی گه ووه ی

زنده قهر یان توش بکا، به بیّ نه وهی ئه رک بخاته سهر خاوهن باومړان... وهلی خودا فهرمانی به نیوهی موسولمان کردوه که دزیان بجه نگو و شه پریان له گهل بکهن، بونه وهی دمر بکوهی کي فهرمان به رداری فهرمانی خودایه، ﴿وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَنْ يُضِلَّ أَعْمَالُهُمْ﴾ نه وانه له پیناو نایینی خودا دا شه هید ده کړین په رومردگار ئه رک و ماندو بون و خو به ختکردنیا به هیرؤ نادا، کردوه کانیا پوچ و به تال ناکاته وه، وده کوو هی کافره کان به تال ده کاته وه...!

﴿سَيَهْدِيهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ. وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ﴾ شه هیدان که له پیناو نایینی خودا دا خو یان به خت کردوه، خودا پاشگو پینا ناخا، به لکوو دواي شه هید بوونیا خودا سهر په رشتیان دهکا، گیانه کانیا پالفته دهکا صه فاو په ونه قی زیاتر یان بیّ دبه خشی، بو نه وهی له گهل صه فای عالمی بالا دا په یوه ست تربی، چونکه شه هیدان به گویره دهی نایه ته کانی قورنانه مرن، ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَصْرُوا اللَّهَ يَصْرُكُمُ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ﴾ نهی نه وکه سانه ی پرواتان به تاک و ته نهایی خودا هیناوه، دلنیا نه وهی موحه مده ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَكُونُوا حُرُورًا﴾ رپوهانه کراوی خودایه و قورنایی به سروش بو هاتووه، نه گهر نیوه یارمه تی نایینی خودا بدن، هه ول و ته هه لالی خو تان بخه نه کار بو بلاو بونه وه و گه یاندنی نایینی خودا به ناده میزادانی تر، نه وه دلنیا بن خودا یارمه تیتان ددهاو به سهر دوژمنانتان دا زالتان ده کاو له بهرام به ر دوژمنان دا دل دامه زراو هاج چه سپاوتان دهکا،

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعْسًا لَهُمْ وَأَضَلَّ أَعْمَالُهُمْ﴾ نه وانه ی کافرو بیّ برپوان به په یامی نیسلام، رپسوا یی بو یان و به دبه خت و چارمړش خو یان، خودا کردوه کانیا پوچ کردونه وه، هیچ پاداشیان بو نه نووسراوه، هیچ خیر و بیرکیان بو پاشه کهوت نه کراوه.

﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أُنْزِلَ اللَّهُ فَاحْبَطَ أَعْمَالُهُمْ﴾ نه و رپسوا یی و گومړابوون و مایه پوچییه یان به هوی نه وده مایه دزی نه و په یامنه خودا نارو یه تی بو پیغه مبه ری خو ی، نیمانیا به قورنانه نیه و ناماده نین ئه رک و واجیباتی سهرشانیان جی به جی بکهن خیر خودا له توله ی نه و

هه لویست و ناکارمیان دا کرده وه باشه کانیا پوچ کردونه وه و هیچ خیر و پاداشی بونه نووسیون!

﴿أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهَا؟﴾ نایا نه و موشریکانه، نه وانه ی هاو دل بو خودا دادنه نی و پیغه مبه ر به درؤ ده خه نه وه، به سهر زهوی دا هاتو و چو یان نه کردوه؟ به سهر شوین و شوینه واری گه لی عادو سه مودو قهومی لوت و هی تریش دا گه شت و گوزاریان نه کردوه؟ بو نه وهی په ندو عیبرت له سهرمنجای نه و سهر پیچیکارانه و مر بگرن، خو تا نیستاش شوینه واری عه زابی قه لاچو کردن و له ناو بردنیا ناشکرایه و به چاو ده بیندری.

﴿ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ﴾ نه و له ناو بردن و ویرانکاریه توشی کافره کان و ولاتیان هات له کو و نو ی دا هه روا رزگار بوونی خودا په رستان له و عه زابه کو کو زییه، به هوی نه وده مایه: که خودا یارمه تی موسولمانان ددها، له ناخوشی و مینه تی دا فریایان ده که و ی و هه میسه چاودیر و سهر په شتیکاریانه، کافرو بیّ برپویان بیّ پشت و په نان و کهس نیه عه زابیان لی وده گری،

﴿إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾ بیگومان په رومردگار له پوژی قیامت دا فهزل و به خششی خو ی به سهر خودا په رستان دا دمر پوژی و ده یان خاته ناو په حمهت و نیعمه تی خو یه وه، نیماندارانی کردار چاک ده خاته ناو باخ و باخاتی به هه شتی به رینه وه: که به ژیر دارو دره خته کانیا دا جوگاو جو باری ناو ده کشین و نه وده تی تر دیمه نی باخه کان دمر پوژینه وه...! ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ﴾ نه وانه ی کافرو بیّ برپوان و نینکاری هه بوونی خودا و تاک و ته نهایی ذاتی پاکی ده کهن و پیغه مبه ر که ی به درؤ ده خه نه وه، نازه ل ناسا ده له و مرین و هیچ غه م و هیوایه تیکیان نیه جکه له پرکردنی گه ده میان و دابین کردنی هه وهس و نارمزو نازه لی یه کانیا، بیر له قیامت ناکه نه وه و بیّ ناگان له سهرمنجای ژبانیان، هه میسه هه لپه یانه بو ورگیان و کو کردنه وهی مال و سامان له ریگه ی نارمواوه، نه وانه: که نه وه

رموشت و ناکاریانه، بیرو باومریان کوفرو نیلحاده ناگری

دۆزهخ خانوی ههتا ههتاییانه و تییدا جیگیر دمبن

﴿وَكَايْنٍ مِنْ قَرْيَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِنْ قَرْيَتِكَ الَّتِي أَخْرَجْنَاكَ

أَهْلَكْنَاهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ﴾ زۆر لهدانیشتوانی شارو شاروچکه و

گوندی گهل و نهتهوهکانی پێشومان لهناو بردون، کهزۆر لهو

مهکهکیانه بههیزو تواناتر بوون که تۆیان لهشاری مهکهکه و

نیشتمانی خۆت دهر کردوه، قهلا چۆمان کردن و کهس نهبوو

داکوکیان لی بکا، کهس نهیتوانی عهزاب و سزای خودایان لی

بگیریتهوه... ﴿أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيْتَةٍ مِنْ رَبِّهِ كَمَنْ زَيْنَ لَهُ سُوءُ

عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ﴾ نایا کهسیک لهسههر نایین و پێبازی

راست و دروست بێ، بهگوێهری سروشت و فیتهمتی لهسههر

خۆلکاوی خۆی یهکتا په‌رست و دینداربێ، ودهکوو کهسی، وایه

شوین هه‌وا و نارم‌ز و کهوتبێ و پێبازی شه‌یتان په‌سه‌ندی

په‌په‌رو کردبێ و کرده‌وی خرابی خۆی لاپه‌سند بێ؟! ﴿

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ

وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ

مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَهَصَفَ وَهَسْنَىٰ نَهْوٍ بِهِ هه‌شته‌ی خودا

واده‌ی وا داوه بیکاته خه‌لاتی خودا په‌رستان، نه‌وه‌یه بۆ تان

باس ده‌که‌ین، نه‌و به‌هه‌شته چه‌نده جۆگاو جۆباری ناوی

صاف و پون و په‌وان و نه‌گۆراوی تێدا‌یه، ناوی شیرین و گوارا و

فواره به‌ستو به‌زێر دره‌خته‌کانی دا ره‌وان دمبێ، تابلی‌ی پاک و

جوان و پون و ره‌وانه، به‌لج و خه‌وش و خه‌ته و بۆگه‌نی نیه

که‌سیک جارێک لی ی بخواته‌وه هه‌رگیز تینوی نابێ، له‌وه دوا

چی ناو بخواته‌وه بۆ زێده له‌ززمته و خۆشی‌یه، نه‌ک بۆ

لابردنی تینوا‌یه‌تییه. ﴿وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ﴾ هه‌موو

جۆره میوه و به‌روبو‌می‌ک به‌رم‌نگی جوان وتامی به‌له‌ززمته و

بۆنی خۆشه‌وه له‌به‌هه‌شت دا بۆ نه‌وان ده‌سته‌به‌ر کراوه،

هه‌رچی بیانه‌وێ و چه‌زیان لی بێ ناماده‌یه و بێ ماندبوون

له‌به‌رده‌ستیانه. ﴿وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ﴾ هه‌روه‌ها لیخۆشبوون و

په‌زماه‌ندی خودایان بۆ ده‌سته‌به‌ر بووه، خودا له‌تاوانیان

خۆش بووه و په‌زماه‌ندی خۆی لیان پێپه‌راگه‌یاندوون، نه‌مه‌ش

له‌هه‌موو نازو نیعه‌مه‌تیک خۆش‌ترو به‌هره ناوهر‌ت‌ره، قه‌وزی

إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَسْمَعُونَ وَيَاكُونُ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَمُ
وَالنَّارُ مَشْهُودَةٌ ﴿١٣﴾ وَكَانَ مِنْ قَرْيَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِنْ قَرْيَتِكَ
الَّتِي أَخْرَجْنَاكَ أَهْلَكْنَاهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿١٤﴾ أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيْتَةٍ
مِنْ رَبِّهِ كَمَنْ زَيْنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٥﴾ مَثَلُ الْجَنَّةِ
الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ
يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى
وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ
وَسُعُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ ﴿١٦﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ
حَتَّىٰ إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِندِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ آنِفًا
أُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٧﴾ وَالَّذِينَ
آمَنُوا زَادَهُمْ هُدًى وَآثَنَهُمْ تَقْوَاهُمْ ﴿١٨﴾ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا
السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّىٰ لَهُمْ إِذَا جَاءَهُمْ
ذِكْرُهُمْ ﴿١٩﴾ فَأَعْلَزَ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرُ لِذَنْبِكَ
وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ ﴿٢٠﴾

عه‌زیمه و تروپکی خۆشی‌یه. ﴿كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا

مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ﴾ ودهکو کهسیک ودهایه له‌دۆزه‌خدا بۆ

هه‌تا هه‌تایه له‌ناگرده دهمی‌نیه‌وه‌و ناوی کولاتوی دهر‌خوارد

دمدری و به‌خواردنه‌وی ریخۆله‌کانی دم‌په‌ردین؟! ﴿

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّىٰ إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِندِكَ قَالُوا

لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ آنِفًا﴾ هه‌ندی‌ک له‌و کافه‌رانه‌ی

به‌په‌رامانه‌وه بۆ هه‌تا هه‌تایه له‌دۆزه‌خدا به‌مینه‌وه: که

دوو‌په‌وه‌کانن، گوێ له‌قه‌سه‌و نامۆژگاری تۆ په‌ده‌گرن نه‌ی

په‌غه‌مه‌به‌ر؛ به‌لام هه‌چی لی تێ ناگه‌ن، چونکه دلی ناده‌نی،

نیمانیان به‌قه‌سه‌کانی تۆ نیه، بۆ گاته‌ه پێکردن و سوکا‌یه‌تی

پێکردن گوێی لی په‌ده‌گرن، جا که له‌لای تۆ دهر‌ونه‌ دهر‌وه‌

به‌هاوه‌لانی زاناو تیه‌گه‌یشته‌و دهمی‌ژن و به‌گاته‌ه پێکردنه‌وه

پێیان ده‌لێن: نه‌وه له‌وه‌و په‌یش موحه‌مه‌د چی گوت؟ نیمه

تیی نه‌گه‌یشته‌ین و هه‌چ گر‌نیگمان به‌قه‌سه‌کانی نه‌دا، چه‌مان لی

حالی نه‌بوو. ﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا

أَهْوَاءَهُمْ﴾ نه‌و دوو په‌وانه نه‌وانه‌ن خودا دلی مۆر کردوون،

شتی به‌سوود وهر‌ناگرن، نیمانیان نه‌هه‌یناوه‌و نوری نیسه‌لام

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَأُولَئِكَ لَهُمْ طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ﴿١٧﴾ فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطِّعُوا أَرْحَامَكُمْ ﴿١٨﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَرَهُمْ ﴿١٩﴾ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ أَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَةٌ أَنْزَلْنَا آلِ إِبْرَاهِيمَ الْقُرْآنَ فَأَمَرَ أُولَئِكَ قُلُوبَ أَفْئَالِهِمْ ﴿٢٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ أَرَادُوا عَلَى آدَبِهِمْ أَنْ يَدِينُوا بِمِثْلِ دِينِهِمْ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَبَّحَ اسْمُهُ فِي كُلِّ نَفْسٍ حَيَّةٍ وَبَاطِنٍ لِكُلِّ شَيْءٍ عَالِمٌ ﴿٢١﴾ فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُوتُ رُءُوسَهُمْ وَأَذْبَحُومَهُمْ ﴿٢٢﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَطِيئَةً مَعَكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْثِرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَسْرَارَهُمْ ﴿٢٣﴾ فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُوتُ رُءُوسَهُمْ وَأَذْبَحُومَهُمْ ﴿٢٤﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ أَكْبَرُوا مَا أَسْخَطَ اللَّهُ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَلَهُمْ ﴿٢٥﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَنْ لَنْ يُخْرِجَ اللَّهُ أَضْغَثَهُمْ ﴿٢٦﴾

کافرو بی پروایان بجهنگن. داوا لهخودا دهکهن و دهلین: نهوه بؤچی سورمتیک نازل نابی خودا تییدا فهرامانمان پی بکا بهجهنگان دزی کافرو بی پروایان، بؤ نهوهی پاداشی جیهادمان دهست بکهوی، جاکه سورمتیک نازل دهبی و باسی نهوه دهکا جیهاد له سهرموسولمانان پیویسته، له خوشیان بزهیان دیتو دلیان خوش دهبی دوو پرووهکانیش لهترسان جاویان پی نهبلهق دهبی و بهترسهوه سهیری تو دهکهن نهی پیغهمبهرا!

﴿١٧ طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ﴾ فهرامانبهر داری بؤ فهرامانی خوداو قسهی چاک و خیرناوهر زور باشتره لهو ههلوئیستو قسانه ی نهوان دهیانویین و دمیانکهن. جا ﴿فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ﴾ که کارگهیشته جدیههت و جیهاد پیویست بوون و هختی نهوه هات به عهملی جیهاد دهست پی بکهمن نهگهر نهوان راستگوین لهو گفتارو ناکارانهیاندا، فهرامان بهرداری فهرامانی خودابن و مهبهست و نیازیان بؤ نایین دلسوزانهبی، نهوه نهو ههلوئیست و بیرو باومره بؤ نهوان باشه.

دلی رهوشهمن نهکردوونهوه، پرویان لهخیر نهکردوهو شوین ههواو ههومسی خویمان کهوتوون، ﴿١٧ وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ تَقْرَاهُمْ﴾ نهوانهی ریبازی هیدایهتیان گرتووهو خودا توفیقی داوون و دلی نوورانی کردوون، نیمانیان هیناووهو کردهوی چاک نهنجام دمدن و خودا لهسهر هیدایهت راگیری کردوون و هیدایهتی بؤ زیاد کردوون و پتر لهسهر حهق چهسپاندونی و خودا لییان رازییه، نهوهش نهو بهری بهختهومری و بهمرز گهیشته. ﴿١٨ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَتْهُمْ ذِكْرَاهُمْ﴾ نایا نهو دو دووورو کافرانه جکه لهرابوونی قیامهت بهناگهان چاومروانی چی تر دهکهن؟ قیامهت رادهبی و نهوان لی ی بی ناگان و خویمانی بؤ ناماده ناکهن، بیگومان نیشانهکانی دهرکهوتوون، یهکیک لهو نیشانانه رهوانهکردنی پیغهمبهری نیسلامه، ﴿١٩ فَاعْلَمُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾ نهی پیغهمبهرا! که تو حال و مزعی موسولمان و کافرت بؤ پون بووهوه، زانیت کی بهختهومرو سهرهرازو کی بهدبهخت و چارمپشه، نیشانهکانی رابوونی قیامهتت بؤ پون بووتهوه، نیت بهردهوام به لهسهر راگهیاندنی پهیامی خوت، ﴿وَأَسْتَغْفِرُ لَذَلِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ﴾ داوای لیخوشبون لهتاوانهکانت بکه نهگهر ههتب، یان مهبهست بهتاوانی پیغهمبهرهﷺ کردنی نهو کارانهن که (خلاف الأولى) یان پی دهگوتری، ههرودها داوای لیخوشبون بؤ پیواونی موسولمان و نافرمتانی موسولمان بکه، له خودا بپارپیرهوه خودا لهتاوانهکانیان خوش بیی. ﴿وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ﴾ خودا ناگا داره به ههولدان و ههلسوران و ههلس و کهوت ناکارو رهمفترتان له رۆژداو دهمانی شهو چۆن و لهکوئ بهنادهگرن و پشو دمدن، ناگاداری نهینی و ناشکراتانه، هیچی لی گوم نابی، ههموو کارو کردهومیهکتان لهسهر توهمار دهکاو رۆزی قیامهت سزاو پاداشی عادلانهتان دمداتهوه.

﴿٢٠ وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَأُولَئِكَ لَهُمْ طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ﴾ خودا پهستان ناواته خوازی نهومن ریگه یان پی بدری جیهاد بکهن و دزی

﴿۲۲﴾ فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتُقَطِّعُوا أَرْحَامَكُمْ؟ وای دهمی و له‌وانه‌یه ئیوه نه‌گه‌ر پشت له‌فه‌رمانی په‌روم‌ردگار تان هه‌ل‌بکه‌ن و ئاماده نه‌بن بۆ جیهاد و خو به‌ختکردن له‌ پیناو نایینی خودادا، نه‌وه‌ه‌ل‌و‌یست و رفتارانه‌ بتانگێرنه‌وه‌ بۆ سه‌رحال و و مزعی سه‌رده‌می نه‌زانیتان، خوینێرێژی و فه‌ساد له‌سه‌رزه‌وی دا به‌ریا بکه‌ن..!

﴿۲۳﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ﴾ نه‌و سته‌مکار و خوینێرێژی و پشت هه‌ل‌کردوانه‌ نه‌وانه‌ن: که‌ خودا نه‌فرینی لێ کردون، له‌ په‌حمه‌تی خوێ دووری خستوونه‌وه‌، له‌ ژبانی دونیادا گوێچکه‌ی له‌ بیستی حه‌ق هاخنیون، چاوی دلی کوێر کردون، ناتوانن نیشانه‌ی هه‌بوونی خودا له‌بونه‌ومردا بدۆزنه‌وه‌، ﴿۲۴﴾ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ﴾ نه‌رئ نه‌و دوو روو موشریک و بێ پروایانه‌ بۆچی له‌ قورنان وردنا به‌وه‌ به‌دل نایخویننه‌وه‌؟ بۆ نه‌وه‌ی پابه‌ندی فه‌رمان و نامۆزگارییه‌کانی بن، به‌لکه‌و نیشانه‌کانی کاریان تێ بکا و له‌ خراپه‌ کاری و تاوان بگه‌رپینه‌وه‌؟ ﴿أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا﴾ به‌لکه‌و له‌سه‌ر دلێان په‌رده‌ هه‌یه‌ دمرگای دلێان داخراوه‌ و له‌ په‌یامی قورنان حالی نابن، ﴿۲۵﴾ إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَى لَهُمْ﴾ بێگومان نه‌وانه‌ی له‌ نایین دمرچون و گه‌رانه‌وه‌ بۆ زلکاوی کوفر، دواي نه‌وه‌ی هیدایه‌تیا بۆ ئاشکرا بوو، موعجیزه‌ی پیغه‌مبه‌ریان بینین، به‌لکه‌و نیشانه‌ی جو‌را و جو‌ریان له‌سه‌ر راستی پیغه‌مبه‌رایه‌تی هه‌زه‌رتی موحه‌ممهد ﷺ چاوپێکه‌وتن، شه‌یتان لێیان وه‌خۆ که‌وت، کوفرو تاوانی له‌ پیش چا و جوان کردن، رێگای خراپه‌ی بۆ ئاسان کردن، به‌پشت به‌ستن به‌ هیوا و خه‌یال هه‌لی خه‌له‌تاندن، تارمایی مردنی له‌پیش چا و دوورخستنه‌وه‌.

﴿۲۶﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ﴾ نه‌و پاشگه‌زبوونه‌وه‌ و کوفرو خراپه‌ کارییه‌ یان له‌ دواي نیمانه‌نیان، به‌ هوێ نه‌وه‌ودیه‌: که‌ نه‌و دو روو نازاوه‌ چیا به‌وه‌ حوله‌کانه‌یان گوت: که‌ دوژمنی قورنان و په‌یامی پیغه‌مبه‌ر بوون، ئیمه‌ له‌هه‌ندی هه‌ل‌و‌یست و

وَلَوْ شَاءَ لَأَنزَلْنَاهُمْ فَلَاحِقُهُمْ فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَلِتُزِيلَهُمْ فِي الْحَنِّ الْقَوْلِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ ﴿۲۷﴾ وَلَسَبُّوْكُمْ حَتَّى تَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّادِقِينَ وَتَبْلُغُوا أَخْبَارَكُمْ ﴿۲۸﴾ إِنَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَنَیْضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحِطُّ بِأَعْمَالِهِمْ ﴿۲۹﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ ﴿۳۰﴾ إِنَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَن يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ﴿۳۱﴾ فَلَا تَهْتَفُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَهِ وَأَنْتُمْ أَهْلُ الْغُلُوِّ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَن يَزِيَّكُمُ أَعْمَالُكُمْ ﴿۳۲﴾ إِنَّمَا لِلْمُتَّقِينَ الَّذِينَ لَعِبُوا وَلَهُمْ وَرَءُ الْوُجُوهِ أَنْ يَكُونَ لَكُمْ لُجُومٌ وَلَا يُسْتَلَكُمُ آمَنُكُمْ ﴿۳۳﴾ إِن يَسْتَلَكُمُوهَا فَيُخَوِّفَكُمْ فَيَسْأَلَكُمْ بِبَخْلٍ وَلَا يَخْرُجُ أَصْفَحَكُمْ ﴿۳۴﴾ مَا أَنتُمْ هَٰؤُلَاءِ تَدْعُونَ لِتُقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُخَوِّفَكُمْ مَنْ يَبْخُلُ وَمَنْ يَبْخُلْ فَإِنَّمَا يَخْشَىٰ لِنَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ وَإِن تَتَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَلَكُمْ ﴿۳۵﴾

کرده‌وه‌دا گوێپرایه‌لی ئیوه ده‌که‌ین، دزی په‌یامی موحه‌ممهد ده‌هه‌ستین و وه‌کوو ئیوه دوژمنایه‌تی ده‌که‌ین و پیچه‌وانه‌ی په‌یامه‌که‌ی ده‌جولێینه‌وه‌.

﴿۲۷﴾ فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ؟ ده‌بێ حال و و مزعیان چۆن بێ و چی ده‌که‌ن له‌وکاته‌دا: که‌ فریشته‌ دینه‌ سه‌ریان بۆ گیان کێشانیا و به‌رق و کینه‌وه‌ گیانیان ده‌کێشن؟ بێ به‌زه‌ییانه‌ هه‌لس و که‌وتیان له‌گه‌ن ده‌که‌ن، له‌پێشه‌وه‌وه‌ له‌دواوه‌ تییان ده‌سه‌روێنن، به‌زه‌به‌رو زه‌نگه‌وه‌ دینه‌ وێزه‌یان

﴿۲۸﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا أَصْحَبَ اللَّهَ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ﴾ نه‌و گیانگێشان و مامه‌له‌ کردنی فریشته‌ له‌گه‌ن نه‌و جو‌رماده‌میزادانه‌ دا به‌وه‌ شیوه‌یه‌ی له‌نایه‌تی پێشوو دا باسی لێوه‌ کرا، به‌هوێ نه‌وه‌ودیه‌: که‌ رێگایه‌کیان گرتووه‌ خودا پێی ناخۆشه‌، به‌هوێ کوفرو تاوانی خوێانه‌وه‌یه‌، به‌هوێ پیلاننه‌وه‌یانه‌ له‌گه‌ن دوژمنانی خودادا دزی پیغه‌مبه‌رو

هاوه دلانی، رقبوونه و هیانه له ههر شتیک: که خودا پیی خۆشه،
و مکوو نیمان و یه کتاپه رستی.. نیت خودا له تۆلهی نهو ناکارو
رهمتارانه یان دا کرده و باشه کانیانی پوچه ل کردۆته وه،

﴿۲۹﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَنْ لَنْ يُخْرِجَ اللَّهُ أَضْغَانَهُمْ ﴿۲۹﴾ نایا نهو دووړو دل کر میانه، نهو ئازاوه چی و دل
پر له کینه و ناکارو رهمتار ناپه سندنه، پیان وایه خودا لیان
له ههر انادا، په رده له سهر پوخلو و اتیان لانا با؟!

﴿۳۰﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَأَرْبَاكَهُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ بِسِيمَاهُمْ ﴿۳۰﴾ نهی پیغه مبهری
خۆشه ویست؛ نه گهر بمانه وی یه که یه که ناوی دووړو وه کانت
پی راده گه یه نین، یه که به یه که به ده ست له سهر دانراوی پیت
دمناسنن، وا ده که یه به شیوه و روخسار به ناوو نیشانه یه که
یه که دووړو وه کان بناسی و جیایان بکه یه وه. ﴿وَلَعَرَفْتَهُمْ فِي
لَحْنِ الْقَوْلِ﴾ بیگومان نهی پیغه مبهرا! نه تو نهو مونافیکانه
به له هجه و شیوه ناخاوتنیان دمناسی، هر که قسه ده که نه بو ت
ددرده که وی ناخو مه به ستیان چیه و جیان له دل دایه!! ﴿وَاللَّهُ
يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ﴾ دلنیابن خودا هیچی لی گوم نابی، به هه موو
کرده وه کانتان ناگاداره و روژی قیامت پاساوتان ددهاته وه،
چا که به چا که و خراپه به خراپه...

﴿۳۱﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّى نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَتَبْلُوَ
أَخْبَارَكُمْ ﴿۳۱﴾ به ته نکید ئیمه ئیوه به تاقی ده که یه وه به فرمان
پی کردن و جله و گیری تادهر بکه وی بۆتان لیان عیان بی کی
پابه نده و کی سهر پیچیکاره، هه لته ته خودا بو خوی هه موو
شتیک دزمانی و پیویستی به تاقیکردنه وه نیه،

﴿۳۲﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ
بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُجْطَأُ أَعْمَالَهُمْ ﴿۳۲﴾
بیگومان نهو نهی کافرو بی پروان و سوورن له سهر کوفرو
نیلحاد، ناماده نین یه کتاپه رستی نه انجام بدن، دزی په یامی
پیغه مبهرن و خه لکی له نایین ده گیر نه وه، خویان کرده وه
به کۆسپ و له مبهر دزی نیسلام و سهر پیچی فرمان و
ناموژگاری پیغه مبهر ده که نه، نه مهش ویرای نه وهی دزمان،
موحه مده و پیغه مبهری خودایه و به موعجیزه و به لگه ی
ناشکراوه نیردراوه.

﴿۳۳﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا
أَعْمَالَكُمْ ﴿۳۳﴾ نهی نهو نهی نیمانتان به تا کو ته نهیای خودا و
راستی په یامی پیغه مبهر هیناوه، پابه ندی فرمانی خودا و
فرمانی پیغه مبهر بن، خۆتان له جله و گیریه کانیان
بپاریزن، چا که و حه سه نات خۆتان به پاشگه ز بوونه وه له
نایین و نه انجامدانی تاوانی گه وه پوچه ل مه که نه وه،

﴿۳۴﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ
فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ﴿۳۴﴾ بیگومان نهو نهی نینکاری تا کو ته نهیای
خودایان کرده وه، خه لکی تریان له نیمانه نیان به نیسلام ژیان
کردۆته وه بوونه کۆسپ و ته گهره له به رده م موسولمان و
که سانی دیکه، به و حاله مردون و ژیان دنیایان به جی
هیشتو سوور بوون له سهر کوفرو نیلحاد نه وه خودا لیان
خۆش نابی، به لگوو بو هه تا هه تایه له ناو دۆزه دا
ده می نه وه.

﴿۳۵﴾ فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْأَغْلَوْنَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَنْ
يُتْرَكُمْ أَعْمَالَكُمْ ﴿۳۵﴾ وره پوخواوو خاوو خلیچک مبهن له به رده مبهر
دوژمن دا، با داوی ناشتی و شهر پاره ستان له ئیوه وه نه بی،
نه وه کو بکریته نیشانه ی زه بوونی و که م هیزی، چونکه داوی
وه ستانی شهر نیشانه ی زه عیضیه، به لام نه گهر داوی
وه ستانی شهر له دوژمنه وه بوو، نه وه ده کری ئیوه قبوولی
بکه نه، به مهرجی ئیوه له حالی بالاده ستیتان دا بن..

﴿۳۶﴾ إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ ﴿۳۶﴾ نهی کۆمه لی موسولمانان!
سوورن له سهر جیهاد و خودا په رستی، له پینا و نایینی خودا
دا گیانبازی بکه نه، مال و گیانتان له و پینا وه دا به هه رزان بزانب،
چونکه نا کامی دنیا گالته و که فیه و پوچه و به تاله، به رقه رار
نیوه به سهر ده چی، خو خه ریک کردن به دونیا وه خو
خافلانده و گالته بازاری مندا لانه، ﴿وَإِنْ تَوَلَّوْا وَتَقَرُّوا يُوْرَتْكُمْ
أَجُورُكُمْ وَلَا يَسْأَلْكُمْ أَمْوَالُكُمْ﴾ نه گهر به راستی نیمانتان
هه بی و خودا په رستی خۆتان به ریک و پیکی نه انجام بدن،
پابه ندی فرمان و جله و گیریه کانی په رده ردار بن دلنیابن
خودا له قیامت دا پاداشی کرده وه کانتان ددهاته وه، په نج
به خه سار نابن.

سورة الفتح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ﴿١﴾ لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ
وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٢﴾
وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَظِيمًا ﴿٣﴾ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ
الْمُؤْمِنِينَ لِيَزِيدَهُمْ إِيمَانًا مَعَ إِيْمَانِهِمْ وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٤﴾ لِيَدْخُلَ الْمُؤْمِنُونَ فِي الْمُبَارَاةِ
الَّتِي تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفِّرُ عَنْهُمْ
سَيِّئَاتِهِمْ وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ قُرْآنًا عَظِيمًا ﴿٥﴾ وَيُعَذِّبُ
الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمَاتِ
بِاللَّهِ ظُلُمَاتٌ لَسْوَةٌ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٦﴾ وَلِلَّهِ جُنُودُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٧﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ
شَهِيدًا وَبَشِيرًا وَنَذِيرًا ﴿٨﴾ لِنُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَنُعَزِّزُهُ وَنُقَرِّرُهُ وَنُفَرِّقُهُ وَنُفَرِّقُهُ بِكُرَّةٍ وَأَسِيلًا ﴿٩﴾

﴿١﴾ إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ﴿﴾ نِیمه شکوَمه ندى وسهرکه وتنیکى
ناشکراو گهوره مان پى به خشىوى، نه ویش صولحى
خودمیزادینه به واقیعی محتاجی رهمه تی خودان،
فه تخی مکهکه بوو، هوی بلا و بوونه وى زانیاری به سودو
بانگه وازی نیسلامی و جه سپاندنی نیمان بوو، یان مه به ست
بهو هه تچه ناشکراو په کالاکه رهمیه خودی هه تخی مکهکه یه،
پهرورمردگار پیش و هخت مزدهی به پیغه مبه ر ^ع داوه.. که نه و
سهرکه وتنه گهوره یه دستگیر دهی.

﴿٢﴾ لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ ﴿﴾ بؤ نه وى خودا
له تاوانی رابردو داهاتوت خوش بى نه گهر هه تى.. واته: بؤ
نه وى له گهل لیخوشبون له تاوان نیعمه تی سهرکه وتنو بالا
دهستیت بؤ دهسته بهر بى، شارمزی ریکا راست بى و
سهرکه وتنی پیروز به دهست بى، شکوَمه ندى دونیاو
قیامه ت دست بکه وى. ﴿٣﴾ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا
مُسْتَقِيمًا، ﴿٤﴾ وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَظِيمًا ﴿﴾ هه رومها بؤ نه وى
پهرورمردگار نیعمه تی خوی به ته وای بؤ تو دهسته بهر بکا،

﴿٣٧﴾ إِنَّ يَسْأَلُكُمْ هَا فَيُخَفِّكُمْ تَبَخَّلُوا وَيُخْرِجْ أَضْعَافَكُمْ ﴿﴾ نه گهر
پهرورمردگار داوای به خشینی هه موو مال و سامانتان لى بکاو
جه ختتان لى بکا، لاتان قورس ده بى و به خلی دهنوین و
پابه ندى فه رمانه که ی نابین و نه وکاته حیقدو کینه تان
دمرده که وى.

﴿٣٨﴾ هَا أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تُدْعَوْنَ لِتُفْقَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ﴿﴾ نیه و نه ی
موسولمانان فه رمانتان پى کراوه بؤ نه وى له ریگه ی خودادا
مالی خوتان سهرف بکه، واته به شیک له مال و سامانتان
له جیهادو زهکاتو ریبازی تری خیرو چاکه دابه خشن.
﴿٣٩﴾ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخُلُ وَمَنْ يَبْخُلْ فَإِنَّمَا يَخِلْ عَنْ نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ ﴿﴾
ه ی واتان هه یه دلی نایه که مى: له مالی خوی له ریگه ی خودادا
سهرف بکا، ده ی چؤن دلتان دى هه موو سامانتان به خشن؟
که سى: به خیل و چرؤک بى و مالی نه به خشى نه و خیرو
چاکه له خوی دهارینى، خراپه که ی بؤ خوی ده گهر پسته وه،
به خلی هؤکاره بؤ نشوستی و ژیر دهسته یی، خودا خاومنى
هه موو شتیکه، بونه و مر هه موو ملکی نه وه، له هه موو شتیک
بى نیازه، پیویستی به که س نیه و هه موو که سى: ناتاجی نه وه،
بؤیه فه رموو: ﴿٤٠﴾ وَأَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ ﴿﴾ واته: نیه و نه ی
ناده میزادینه به واقیعی محتاجی رهمه تی خودان،
که فه رمانتان پى دهکا به مال به خشن بؤ پیویستی خوتانه،
خودا ناتاجی مال به خشینی نیه و نه ی. ﴿٤١﴾ وَإِنْ تَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ
قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ ﴿﴾ نه مه وشى کو تای و په کالاکه
که رهمیه، ده رموو: نه گهر پشت له نیمان هه لیکه، واز
له ته قواو خودا په رستی بهینن، وه کوو پیویست شوین
شه ریعت و یاسای نیسلام نه که ون، نه وه دلتیان خودا
دهسه لات له نیه و دهستینیه وه و گهل و نه ته وه یه کی تر
ده خاته شوینی نیه و، نه وان له نیه و باشت پابه ندى فه رمانی
خودا دهین و وه کوو نیه و پشت له په یامی نیسلام هه لیکه ن..

کوتایی سوره تی محمد

سوره تی (الفتح)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

پېزو نرخى لهدلى موسولمانان دازياد بېي، ناييى نيسلام به ناو خهك دا بلاو بېتهوهو گهشه بكا، بههر جوار لادا بهل و پو بهاون ناوچهو ههرېم رزگار بكن، ولات بخهنه ژير كؤنرؤلى خوتانهوه،

﴿هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ﴾ پهروردگار خودايهكى وههايه رؤزى صولحي حودهيبه نارامى و ورهبهرزى خسته دلى خودا پهرستانهوه، لهو رؤزهده مەردايهتيان نواندو فهزمانبهردارى حوكمى خودا بوون، بهدلسؤزى و لېرانهوه خويان ناماده كرد بو جهنگ وروو بهروو بوونهوهى دوژمن، خودا ورهبهرزى پى بهخشين بو نهوهى دلّه كوته يان پى نهگاوه لهتهنگانه دا نهژنويان نهلهرزو جهواشه يى رويان تى نهكا، ههروهها بو نهوهى دلتيا يى زياتريان پى ببهخشى و نيمانيان بههيز بېي. گيانى مەعنهوييان بهرز بېستهوه... ﴿وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾ واته: پهروردگار خوى ههلسورپنهرى بوونهومره بهفريشتهو ئادهميزادو جندؤكهو شهياتينى و ههموو هيزو وزمكهو نيبههكانى و مكوو بوومهلهرزو بوركان و زريان رهشباو لاهاو دمرياو شتهكانى تر.

﴿لِيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفِّرُ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا﴾ واته: خودا موسولمانان تاقي دهكاتهوه، بهزورشت، فهزمانيان پى دهكا بهجيهادو تيكؤشان رو بهرو بوونهوهى دوژمن، نهركى جؤراو جؤريان دهخاته سهرو توشى جؤره ها خوشى و ناخوشيان دهكا، بو نهوهى موسولمانان بهناهرمت و بياويانهوه بخاته ناو بههشتهوهو كافران به ناگرى دؤزهخ سزابدا.

﴿وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السُّوءِ﴾ ههروهها بو نهوهى نههلى دوروو - بهپياوو ناهرمتهوه، بتپهرستهكان بهپياوو ناهرمتيانهوه: نهوانه گومانى خراپيان دمربارهى خودا ههيه- سزايان بدا، دلتهنگو خهفتهباريان بكا بههوى نهوه كه دمبين ناييى نيسلام بلاو دمبتهوهو گهشه دهكا، موسولمانان سهركهوتن

بهدهست دېنن و كافرهكان تيدمشكين، دهكوژرين، دهگيرين، ﴿عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السُّوءِ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا﴾ نهو گومانه خراپه ي بهموسولمانانى دمبهن لهسهر خويانه، نهو بهدبهختى و چاره رهشيبه ي بههيوان توشى موسولمانان بى، يهخه خويان دهگرى، بهسهر خويان دا دمشكيتتهوهو لى قوتار نابن، خويان توشى كوشتن و دىلى و سهركهردانى دهبن، وپراى نهوانهش خودا لتيان نارازيبه، دؤزهخى بو ناماده كردون، دهچنه ناوى و بو ههتا ههتايهتى يدا دهميننهوه. بهراستى شوپنكي خراپو پى نازاره بوى دهچن،

﴿وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَرِيظًا حَكِيمًا﴾ ههموو هيزو توانايهكى ناو ناسمانهكان و سهرو زهوى هى خودايه، ههموو شتيكى بوونهور سهربازى خودان، فريشتهو ئادهميزادو جندؤكهو شهياتينى و ههموو هيزهكانى تر هى خودان و دمتوانى دوژمنهكانى بهروپن و لهناويان بهرى، خودا ههميشه خاومن دمسهلات و بالا دهست بووه، كهس بهسهرى دا زال نابى، داناو ليرانه لهپلان و كردهوى دا، لهههلسوران و بهپوهبردنى بوونهومردا!!

﴿إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا. لَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا﴾ نهى پيغهمبهرى خوشهويست، نيمه تۆمان رهوانه كردهو شايهت بى لهسهر ئادهميزاد لهسهر نومهتهكهت بهوه: كه پهيامى خوت پى راگهياندون مژدهى بهههشت به خوداپهريستان بدهى و كافرو ياخى بووان لهعهزابى دؤزهخ بترسيئى.. نيمه تۆمان ناردوه بو نهوهى ئادهميزاد نيمان بپن به خوداو به پيغهمبهرى، نيمانى خويان بههيز بكن و لهدل دا ههست بهشكؤمهندى خودا بكن، يارمهتى ناييى خودا بدن، بهيانى و ئيواران تهسبيحاتى خودا بكن، نوپزى بهيانى و نيومرو عهصر نهنجام بدن.

﴿إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ﴾ دلتيا به نهى پيغهمبهر: نهوانه ي لهزير درهختى (الرضوان) دا رؤزى حودهيبه ي بهيمانيان پيداى لهسهر جيهادو شهرو خؤبهختكردن دزى قورپيش، نهوه بهيعهتيان لهگهلا خودادا

مؤر کردوه، پهیمانیان به نهو داوه، نهوان گیان و مالی خوځیان فروشتووه بهبههشت و سهودایهکی سودمندیان گری داوه، ﴿يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ﴾ پهرومردگار همیشه لهگهلان دایه و ناخوتنیا دهبیسی ناگاداری ههلویتست بیروباومرپانه، کهوابوو بهیعتدان به پیغهمبهر بهیعتدانه بهخودا، یان دمتوانری بهگویره بیرو باومری زانیانی سهلف بلین: دمستی خودا لهزوور دمستی نهوانهوهیه که نامادهی پهیمانی ژیر درهختی (الرضوان) بوون، نهو پهیمانهی دایانه پیغهمبهر ﷺ لهراستی دا داویانهته خودا. ﴿فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَمِىْ تِيهِ أَجْرٌ عَظِيمٌ﴾ کهسیک پهیمان بشکینی و لهو سهودایه پهشیمان بیتهوه، نهوه زیانی نهو بهیعت شکاندنه لهسهر خودی خوځیهتی و بؤ خوځی خهسارتمهندهو کهسی تر زیانی لی ناکا، کهسیکیش ومفا بهعههدو پهیمانی خوځی بکاو نهوهی لهسهر شانیهتی نهنجامی بدا، نهو خودا پاداشی گهورهی دمداتی و دهیخاته ناو بهههشتهوه، پهزامهندی خوځی لینیان پادهگهیهنی، ﴿سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا﴾ نهی پیغهمبهر! لهوه بهولاهو خوځپاشدمرو خوځدمروه عمرمبهکان لهچون بؤ غهزاو جهاد لهپیناو نایین دا دینه لاتو عوزر دیننهوه بؤ نههاتنیا بؤ جهادو جهنگان دژی دوژمن، دهلین: هوی نههاتنمان لهگهل تودا بؤ جهنگو روبهپروو بوونهوهی دوژمن ههلهو گیربوونمان بوو بهمال و مندالمانهوه، مهشغهلهت و کارو کاسبی و پاریزگاری کردنی مال و مندالمان وای لی کردین نهتوانین نامادهی بهرهکانی جهنگ ببین، ﴿يَقُولُونَ بِأَلْسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ﴾ نهوانه نهو عوزرو پاساومیان لهدلوه نیه، لهبیرو باومرپوه ههلهافولئ، قسهیهکهو بهزوبان دمیکه، دمیانهوی بهچاووپراو بهدروو دهلهسهخوځیان پرزگار بکه، هوی ناماده نهبوونیا ترسان لهجهنگو روبهپرو بونهوهی قورمیش بوو، پینان واپوو پیغهمبهروهاوهلانی لهوجهنگهدا تیدهشکین توشی چورتمو ههوتان دمبن. ﴿قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا﴾ نهی پیغهمبهر پینان بیژه: کی دمتوانی: نهوهی خودا لهچارهی

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَمِىْ تِيهِ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٠﴾ سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا يَقُولُونَ بِأَلْسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١١﴾ بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَى أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزَيَّنْتَ ذَلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنًّا سَوَاءً وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا ﴿١٢﴾ وَمَنْ لَمْ يُؤْمِ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَمَآآ أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٣﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَعْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا رَحِيمًا ﴿١٤﴾ سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انْطَلَقْتُمْ إِلَى مَغَائِرِنَا لَتَأْخُذُنَا دُرُوفُنَا نَنْتَعِمُ بِرِيْدِكُمْ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلِمَ اللَّهِ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا كَذَلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ سَيَقُولُونَ بَلْ نَحْنُ مُعْتَدُونَ بَلْ كَانُوا لَا يَتَفَقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥﴾

نووسیون لهخیرو شهر بیگیرپتهوه؟! کی دارای نهوهی ههیه ههزاو همدری خودا رمت بکاتهوه؟ واته: هیچ کهس ناتوانی ویستی خودا بهریهست بکاو نههیلئ بیته جئ، بهلکوو لهراستی دا دواکهوتنهکهتان لهترسان بووه، خوداش ناگاداری نیازو کردهوهکانتانه، دمزانئ: نههاتنتان بؤ جهنگ بههوی ههلهو گیربوون بهمال و مندالنهوه نهبوو، بهلکوو لهبهر گومانی خراب و ترسان له قورمیش و هاوپهیمانهکانیان بوو، بتمانتهان بهیارمهتیدانی خودا نهبوو .

﴿بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَى أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزَيَّنْتَ ذَلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنًّا سَوَاءً وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا﴾ بهلکوو گومانتان واپوو: که پیغهمبهرو هاوهلانی لهم سهفهردا ههموویان دهکوژرین و له بیخ دمدههینرین و کهسیان لی ناگهپتهوه بؤ ناو مال و خیزانی خوځی، بهخهیا ئ خوتان خوتان لهو فهلاکته و هیلاکتهه پاراست و شهیتان نهو گومانهی لهدلان دا شیرین کردو نهو کاره ناشیرینهی لهپیش چاو جوان کردن، نیووش پهپړهوی فهرمانی شهیتانتان کردو

تَحْسُدُونَنَا ﴿۱۳﴾ کاتیک خوپاشد مردگان نه م برپاره ده بیست دهلین: نه خهیر شتی وانیه، نه وه هسودی و بهرچاو تهنگیه: که ریگه مان نادن له گه لتان دا بئین بؤ خه بیه، دمتانه وئ دسکه وته که بؤ خوتان پاون بکه و بهشی نیمه ی تیدا نه بی، ﴿بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا﴾ نه خهیر وانیه نه وان بهه له چون، هرگیز نیوهی موسولمان و خودا پهرست هسودو بهرچاو تهنگ نین، پیتان ناخوش نیه نه وانیش دسکه وتی جهنگیان دهست بکه وئ، به لکو و نه وانه کهم تیدمگه و له کاروباری نایین نازان، هیچ له وه حالی نین: که جهنگ کردن و جیهاد له بهر رهمانه ندی خودایه و بؤ دهستکه وتی و غنیمه ت نیه.

﴿قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سُدْعُونَ إِلَيَّ قَوْمِ أُولِي الْأَسْبَابِ﴾ نه ی پیغه مبهرا! به و نه عرب به پاشکه وتوو ده خوپاشد مردانه بلئ: نه گهر ده یانه وئ به راستی نیمان بهین و بیته ژیر سایه ی نیسلامه وه و خویان له ریزی جهنگاورانی نیسلام دا پو لین بکه، پنیان بلئ: له وه به ولاده نیوه روه پروی گهل و نه ته و دیه کی نازاو نه بهردو مهرد دمنه وه، خوتان بؤ شهر له گهل نه ته و دیه کی خوپرا گرو پشوو دریزو توندو تول و به هیزو توانا ناماده دهکن، جا نه و گهل و نه ته و دیه یان نه و متا شهرتان له گهل دهکن یان نیمان دهین .. ﴿تَقَاتِلُوهُمْ أَوْ تُسَلِّمُوا﴾ یان موسولمانبون یان به شمشیر له ملیان ددرئ ﴿فَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ أَجْرًا حَسَنًا وَإِنْ تَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾ نه گهر فهرانبه ردار فهرمانی خودابن و به پیر بانگه وازی جیهاد وه بچن و نه رکی سهرشانی خوتان بهرک و پیک ی نه انجام بدن، خودا پاداشی باستان دمداته وه سهرکه وتوو یی و دهسکه وتی جهنگ له دنیا دا، بهه شتی رازوه له قیامه تدا. خو نه گهر پشت هه لیکه خوتان له جیهاد بشارنه وه وه کوو چون له چون بؤ (حدیبه) خوتان پاش دا نه وه دنایان خودا سزای توندتان دمد: له دنیا دا ژیر که وتن و ژیر دهستی و کوشتن، له قیامه ت دا عه زابی سهختی دوزخ.

﴿لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرْجٌ﴾ کویر و شهل و نه خوش چ هره جیکیان

بیر و تاقمیک خویری و هه وتاوو بی خیربون .. واتان له خوتان کرد به که لگی هیچ کاریکی باش نه یه و شیایو عه زابی سهخت بن!

﴿وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا﴾ ههر که سیک پروای به تا و ته نهایی خودا و راستی ناینی نیسلام نه بی و شوین په یامی پیغه مبهری خودا نه که وئ، فهرانبه ردار فهرمانی خودا نه بی و به دل سوژی نه رکی سهرشانی نه انجام نه دا، نیشانه ی نه و دیه کافرو بی پروایه، نیمه ییش بؤ نه وانه ی ناوا کافرو بی پروان، سزای سهختی دوزخمان ناماده کردوه.

﴿وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ خودا خاومن دهسه لات و توانای ردها و بی سنو ورده، هرچی بیه وئ له ناسمانه کان و زهوی دا نه انجامی دمد و کس نیه بتوانی بیته له مبهرا له به ردهم ویسته کانی دا، چونی بوئ ناواکار و باری بوونه و مر هه لده سورینی، به ویستی خوی له هه ندئ تاوانبار خوش دمی و سزایان نادا، هه ندیکی تریش به ناگری دوزخ سزادمد، کس نیه حوکه و برپاره کانی را بگری، یان هه لیان و مشینیه وه .. ﴿سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انطَلَقْتُمْ إِلَى مَعَانِمِ لِنَاخِذُهَا ذُرُوءًا تَبِعْكُمْ﴾ له مه به ولاده که دهچن بؤ دهست به سهر اگری مال و سامانی جوله که کانی خه بیه نه وه خوپاشد مردو خوزد مردوه نه عربانه داواتان لی دهکن و لییتان دمه رپنه وه دهلین: ریگه مان بدن باله گه لتان دا بین و هاوکاریتان بکه یین، ﴿يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ﴾ نه وانه دمیانه وئ واده و به لینی خودا بگوین، خودا واده ی داوه به پیغه مبهرو موسولمانان که مال و سامانی جوله که کانی خه بیه ده خاته دهسکه وتی موسولمانان و دابهش دهگری به سهر نه وانه دا ناماده ی حوده بیبه بوون، نه وانه دمیانه وئ خویان بکه نه هاوبهشی نه وه هه ته و دهسکه وتیان بی .. ﴿قُلْ لَنْ تَبْعُونَا كَذَلِكَ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ﴾ نه ی پیغه مبهرا! به بی پیچ و په ناپنیان بلئ: نیوه له گه لمان نایم بؤ خه بیه، نابی بین، نه وه برپاری بهروردگار و پیش گهرانه وه مان له حوده بیبه خودا نه مه ی پی راگه یاندوین، ﴿فَسَيَقُولُونَ بَلْ

بویان دسته به ربیبی، ناواته کانیان نه هاتنه دی. هه موو فرتو
فیل و دوزمنایه تیه کیان به سه رخویاندا شکایه وه.

﴿۲۱﴾ وَأُخْرَىٰ لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿۲۱﴾ په روه دگار جگه له صولحی (خودیبیه) و
فهتخی مه ککه وادهی سه رومری و دهسکه وتی تری پیداون، له
ومزع و بارو دوخی نیستاتان دا دمه لاتتان به سه ریان دا
ناشکی، خودا دمرانی: که بو ئیوه دهبی، له مه ودا بوخوتانی
دسته بهر دهکن خوتانی بو ناماده بکه و چاومروان بن،

﴿۲۲﴾ وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَلَّوْا الْأَذْيَارَ ثُمَّ لَا يجِدُونَ وِلْيًا وَلَا
نَصِيرًا ﴿۲۲﴾ خونه گهر کافره کانی قورمیش دهست پیشکه رریان
بگردایه له (خودیبیه) دا شهریان له گهل بگردانایه، نه وه
بیگومان په رومردگار پیغه مبهرو موسولمانه کانی
سه رده خست و له شکری قورمیشیه کان دهشکاو ریگای هه لاتنیان
دهگرته بهرو دمیانقاچاند، پاشان که سیان دهست نه ده که وت
یارمه تییان بدو بیانپاریزی:

﴿۲۳﴾ سَنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسَنَةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿۲۳﴾
سه رختنی خاومن باومروان به سه ر کومه لی کو فرو بیدینان
دا، دابو نه رییتیکی هه میشیه ی په رومردگار له بوونه و مردا،
هه مووکاتی حه ق سه رده خاو به تال ترو دهکا، نه وه عاده وت
سوننه تی خودایه و ناگوژی.

﴿۲۴﴾ وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ
بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿۲۴﴾
په رومردگار بوو نه یه یشت قورمیشیه کان دهست
له موسولمانه کان بوه شین، هه ل و مه رچی نه وه شی
نه رده خساند: که موسولمانه کان شهر له گهل کافره کان بکه و:

﴿۲۵﴾ هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيِ
مَعْكُوفًا أَنْ يَبْلُغَ مَجَلَّةٌ ﴿۲۵﴾ واته: کافره کانی قورمیشی و
هاوپهیمانانان که به راستی بی پروان و یه کتاپه رستی ناکه و
ئیوه میان له دیدنه کابه و نه نجامدانی مه راسیمی حه ج و
عومره مه منع کرد. نه یانیه یشت قوربان و ناژله دیارییه کان
بگه نه شوینی خویان و سه ربپردین. نه و ناژله لانه ی
پیغه مبهرو هاوه لانی کردیویان به دیاری کابه و نیشانیان

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ
بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿۲۱﴾ هُمُ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيِ
مَعْكُوفًا أَنْ يَبْلُغَ مَجَلَّةٌ وَلَوْلَا رِجَالٌ مُؤْمِنُونَ وَنِسَاءٌ مُؤْمِنَاتٌ
لَمْ تَعْلَمُوهُمْ أَنْ تَطَّوُّوهُمْ فَتَضَيَّبَكُمْ مِنْهُمْ مَعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ
لِيَدْخُلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿۲۲﴾ إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا
فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حِمِيَّةَ الْبَنِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ
عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى
وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿۲۳﴾
لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ
الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ مَآئِمِنَ مُحِلِّينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ
لَا تَحْأَفُونَ قَوْلَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَعَجَلْ مِنْ دُونِ ذَلِكَ
فَتَمَاقَرِمَا ﴿۲۴﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ
الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿۲۵﴾

کردبوون حه فتا حوشر بوون، ده بوايه برینه (مینا) یان
بهستی مه ککه و له وی سه ربپردین، به لام قورمیشیه کان
به ریان به پیغه مبهرو هاوه لانی گرت و نه یانیه یشت بگه نه
مه بهستی خویان: ﴿وَلَوْلَا رِجَالٌ مُؤْمِنُونَ وَنِسَاءٌ مُؤْمِنَاتٌ لَمْ
تَعْلَمُوهُمْ أَنْ تَطَّوُّوهُمْ فَتَضَيَّبَكُمْ مِنْهُمْ مَعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ﴾ نه گهر
له بهر نه وه نه بوايه: که له مه ککه دا ژماره یه ک پیای
موسولمان و کومه لیک نافرتهی خاومن باومر هه بوون، به نه ینی
خودا په رستیان ده کردو نه یان ده ویرا موسولمانبوونی خویان
ناشکرا بکه و، ریگه مان ددان ئیوه فهتخی مه ککه بکه و،
دهستی ئیوه مان له قورمیشیه کان نه ده پاراست، ئیوه مان به سه ر
نه وان دا زال ده کردو له بیختان دمردینان:

به لام کومه لیک پیاوو نافرتهی موسولمان له وانیه له مه ککه دا
مابوونه وه به نه ینی خودا په رستی خویان ده کرد، ده که وتنه
ژیړ دهست و پی و تیدا ده چون، نه وکاته ئیوه خه فهتتان بویان
ده خواردو تاوانی کوشتنی هه له و که فارمتهی کوشتنی هه له تان
توش ده بوو. ﴿لِيَدْخُلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ﴾ بوئه وهی

آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿۲۹﴾
 وادهی بهو ناده میزادانه داوه که نیمانیان به خوداو
 به پیغمبره هیناوه، و پیرای نه وهش کرده وی چاک نه انجام
 ددهمن، وادهی پی داون که لیان خوش بی و تاوانیان سرپوش
 بکا، پاداشتی چاکه یان زوربکا و بیان خاته ناو به هه شته وه.

کوتایی سوره تی الفتح

سوره تی (الحجرات)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدُمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾
 نهی نهو که سانهی که نیماننداری
 راسته قینه و له ناخه وه برواتان به په یامی پیغمبره
 هیناوه، دهست پیشخه ری مه کهن و پیش حوکی خوداو
 پیغمبره ری خودا هیچ برپاریک مه دهن، له خوتانه وه بی
 به لگه و دهلیل حوکم دمرمه کهن و برپار مه دهن، چونکه
 ویده چی حوکم و برپاره که تان هه له بی و زیانی لی
 بکه ویته وه! له هه موو کارو کرده ویه کتان دا لایه نی خوداتان
 له بیر بی و له خودا بترسن، شتیک مه کهن خوداو پیغمبره ری
 خودا برپاریان له سر نه دابی بؤ خوتان یاسا بؤ خوتان
 دامه نی بیگومان خودا شنه وایه بؤ هه موو قسه و
 گوفتاریک تان ناگاداری هه موو کارو کرده ویه کتانه و هیچی لی
 گوم نابی و هیچی لی تیک ناچی.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ﴾

نهی نهو که سانهی بروای ساغتان هیه به تاک و ته نهایی
 خوداو راستی پیغمبره ری تهی موحه ممه دا! هه رکاتی و یستان
 ناخوتن له گهل پیغمبره ری بکهن به نه دمه و حشه ته وه
 قسه ی له گهل دا بکهن، مه نه رینن و دهنگتان به سه ر دهنگی
 نه ودا بهرز مه که نه وه، چونکه نه راندن و دهنگ بهرز کرده وه
 له قسه کردندا نیشانه ی کهم نه دمه بی و بی ریزی، له سه ره
 خوئی و دهنگ نزم کرده وه له ناخوتن دا نیشانه ی و یقارو
 نه دمه، ﴿وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ﴾
 قسه تان له گهل پیغمبره ری کرد به نه دمه و بانگی لی بکهن و

﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ﴾ موحه ممه د ره وانه کراوی خویه و،
 خودا هه لیباردوه و ره وانه ی کردوه بؤ نه وهی ناده میزاد
 له تاریکی کوفرو بیدینی رزگار بکا. ﴿وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى
 الْكُفَّارِ﴾ نه وانه ی له گهل نهو پیغمبره رمدان و شوینی
 که و توون، جوانه ردن خاومنی هه لو یستی مه رده نه: له گهل
 کافرو دوزمنانان توندو تیزو ره قو سه سه ختن، تو زقالتیک
 موسا و دمه و سازشیان نیه، هه رکه سیک هاوه لی خودا دابنی و
 کافر بی و زیان به نایین و موسولمانان بکه یه نی نه وان دزی
 ده جهنگین و به دهستی بولایین زمبری گورچکری لی ددهمن.
 ﴿رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ﴾ له ناو خوشیان رده میان به یه کتر هیه و
 به نه رمو نیانی مامه له گهل یه کتر ده کهن، ریز بؤ یه کتری
 داده نی و هه ماهه نگ و هاریکاری یه کتر و وکوو چینی دیوار
 یه کیان گرتو وه و یه کیان پته و کردوه، وکوو نه ندای
 جهسته یه ک وان ﴿تَرَاهُمْ رُكْعًا سَجْدًا يَتَّخِذُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ
 وَرِضْوَانًا﴾ دمیانبینی نه وانه زور نو یزده کهن و دلسوزن بؤ
 نایین زوربه ی کاتیان له رکوع و سوجه ددان، هه و لی ته قه لای
 پاداش و رمزه مندی خودایانه، به ته ما نه و من خودا لیان
 رازی بی و به هه شتیان بداتی. ﴿سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ
 السُّجُودِ﴾ له نا کامی زور سو زده بردن یان نیشانه و دروشمیان
 به دهم و چاوه و دیاره، دهنگی نورانی و هیه به ته و یقارو ریزو
 حورمه تیان لی ده کتی، جوانه ردن و پیاده تیان تیدا
 به رجه سه بووه. ﴿ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ
 كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَى عَلَى سُوقِهِ يُعْجِبُ
 الزَّרَّاعَ لِيْفِظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ﴾ نهو و دصفو نه ناو په سنی یه
 هاوه لان: که باسکرا هه مان و دصفو په سنی که له ته و رات و
 نینجیل دا راگه یه ندراره .. نهو هاوه لانه له سه رمتادا کهم و بی
 هیزبوون و ورده ورده زیادیان کردو به هیزبوون و پهل و پویان
 هاویشته، وکوو کشتو کالتیک: له سه رمتادا زه بوون و بی وه
 به لام و ورده و ورده ده کتوتی و گهش و نما ده کات و
 خو هه لده بیچی، وای لی دی کشتیاره که پی سه رسام ده بی و
 سه رنجی کیش ده کا، هاوه لانیش له سه رمتادا کهم و بی هیز
 بوون گه شو نمایان کردو هیزو توانایان زیادبوو بؤ نه وه ی
 کافره کان دلته نگ بن و خه فته ی پی بخون! ﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ

نازناوی بۆ به کاربیین، به هیادی و له سه ره خویی به (یا رسول الله) و (یا نبی الله) بانگی لى بکه، وای بانگ مه کهن که خۆتان له ناو خۆتاندا بانگ له یه کتری ده کهن، ﴿أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ﴾ په رومردگار نهی لى کردون له وهی له پروی پیغه مبه ردا دهنگ بهرز بکه نه وه، نه وه کو نه وه دهنگ بهرز کردنه وه پاداشتی کرده وه کانتان پوچ بکاته وه، یا نه وه کوو بى ریزی نواندان له پروی پیغه مبه ردا سه ربکشی بۆ کوفرو بیدینی و نیوش به خۆتان نه زانن، ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَىٰ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ﴾ بیگومان نه وانهی له لای پیغه مبه ردا دهنگی خویان نزم ده که نه وه به هیواشی قسهی له کهل ده کهن ریزو حورمه تی پیوستی لى ده گرن، نه وانه خودا دلی پالفته کردون و له بۆتهی داوون بۆ ته قواو خودا په رستی.. نه مجار په رومردگار ره خنه له وانه ده گری که ده هاتن له دووره وه و له دهر وهی ماله کانی پیغه مبه روه به دهنگی بهرز بانگیان لى ده کردو دمیانگوت: نهی موحه ممه د! ومره دهر وه نیسمان پیته، ره نوماییان دهکا بۆ شیوه هه لئس و کهوتیکی ترو چاومر وانکردنی پیغه مبه ر تاخوی ته شریفی له مال دهر ده چی.

دقه رموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ﴾ بیگومان نه وانهی له دووره وه له دهر وهی ماله کانی خیزانه کانت بانگت لى ده کهن زۆربه یان، واته: هه موویان نه زانن و ناداب و وصول نازانن، نه قام و ته بیات وشک و که لحوون ریزو ته قدیر په پره ونا کهن.

﴿وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّىٰ تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ نه گهر نه وانه دانیان به خۆدا بگرتایه و نارامیان هه بوايه تا تۆ به شیوهی ناسایی ده هاتیه دهر وه بۆ ناویان نه وسا قسه و باسی خویانیان له که لدا بگردیتایه، نه گهر سه بریان بگرتایه تا تۆ به شیوهی عاده تی ده هاتیه ناویان به و شیوه نه قامیه جارسیان نه گردیتایه خیر و خوشی ده بوو بۆیان و بهرزه و مندیی دونیا و قیامه تیان بۆ دهسته بهر ده بوو، چونکه نه و کاته موراعاتی نه دهب و ریزلنیان له پیغه مبه ریان بهر چاو ده گرت و نه رکی سه رشانی خویان نه نجام ددا، په رومردگار لیبوردو تا وانبۆشه خاومنی رحم و بهرزه یه بۆ

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّىٰ تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْحِرُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ ﴿٦﴾ وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِّنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَٰئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ ﴿٧﴾ فَضَلَّاهُمُ اللَّهُ وَرِيعَةً وَأَلَّهُ عَلَيْهِ حِكْمَةً ﴿٨﴾ وَلِن طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا فَإِن بَغْت إِحْدَاهُمَا عَلَى الْآخَرَىٰ فَقَتَلُوا إِلَىٰ تَبَعِي حَتَّىٰ تَفِيءَ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ فَإِن فَاءَتْ فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسَطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٩﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَخْرُجُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ حَتَّىٰ أَنْ يَكُونُوا خِيَرًا مِنْهُمْ وَلَا يَسَاءَ مِنْ يَسَاءٍ عَنْ أَنْ يَكُنْ خِيَرًا مِنْهُمْ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَرُوا بِالْأَلْقَابِ يَسُّ الْأَنتُمْ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾

به نده کانی نه گهر تۆبه بکه و جاریکی تر نه وه هه لئس که و ته دوو بار منه که نه وه لییان خوش ده بی.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْحِرُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ﴾ نهی نه وه که سانهی نیمانتان هیناوه به خودا و په یامی پیغه مبه ردا نه گهر فاسیق و بى ویزدانیک هاته لاتان و هه وایکی پی را که یانندن، یه که سه ر پیی برپوا مه کهن، له ناومر وکی هه واله که بکۆلنه وه و نه م دیوو نه و دیوی بکه، هه ول بدن بکه نه حه قیه ته و واقع و راستیتان بۆ دمر بکه وى، دهم و دس له سه ر برپاری فاسیق و درۆزن برپار دمر مه کهن، تا حه قیه ته و راستیتان بۆ دمر نه که وى هه لئو یست و مر مه گرن. نه وه کوو له هه لئو یست و مر گرتنی به په له و برپاردانی خیرایی و بى لى وردبوونه وه زیان به که سانی دیکه بگه یه نن و به ناوه خه لکی بى تاوان توشی چورتم و گیره و کیشه بکه، نیوه ناگاداری و مزع و حالی نه وان نین و به بیستنی هه والی بى بناغه حوکم دمر بکه و بى تاوان توشی زیان ببی نه و کاته نیوه له کرده وى خۆتان

په شیمان د مېنه وه: خوزگه ده خوازن و ده لئین: سهد بریا نه وده مان نه کردایه.

﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُمْ﴾ بزائن: ئیوه پیغه مبهری خوداتان له ناودایه، ریزی ئی بگرن پابه ندی فهران و جله وگریه کانی بن، بیگومان نه و باش دزمانی بهر ژده ونددی ئیوه له جی دایه، قسه ی پرپوچ مه کهن و به بی لیکو لینه وه و تو یزینه وه دهم و دست بریار به سر که سدا مه دن، چاومپوان بن ناخو پیغه مبهر جیتان پی ده لئ و ج ری و شو یزیکتان بؤ دادنه ی .. بیگومان پیغه مبهر نه گهر بیتو به گو یی ئیوه بکا له زور له و شتانه ی خه بهری دده نه ی و نه و رایانه ی بؤی دمر دم برن له ناکامدا تووشی ناخوشی و تهنگ و چه له مه دهن، ده که ونه ناو تاوان و هیلا که ته وه، ﴿وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ﴾ واته: به لام خودا نیمانی له دلی بریکتان دا خوشه ویست کردو وه و جوانی کردو، بؤیه به بیستنی هه واله که و لیدی کوری عوقبه و هه والی تر په له ناکهن له بریار دان و هه لویستی نامه سنولانه و مرنا گرن و تومه تی خراپ پال که سانی دیکه نادن، چونکه خودا نیمان و باومری له هه موو شتیک له لا خوشه ویست تر کردو ون و له دلتاندا جیگری کردو وه و ریشه ی داکوتا وه، کوفر و فیسق و بی دینی له لا دزیو کردون و به هیج جوړیک سهر پیچی فهرمانی خودا و پیغه مبهری خودا ناکهن و سنور شکینی نه نجام نادن. نه مه ش هه مووی:

﴿فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾ هه ضل و نیعمه تی خودایه بؤ ئیوه به مه حضی به زمی و رحمه تی خو ی نیمانی له لا خوشه ویست کردون و بی دینی له لا دزیو کردون. خودا زانا و ناگاداره به سر هه موو روداو یکی رابووردو و داهاتو ودا هیچی لن گوم نابی،

﴿وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا﴾ هه رکتی دوو لایه نی موسولمان به شه رها تن و دژ به یه ک و هستان پیویسته له سر کار به دده ست و پیاو ماقول و بهر پرسى موسولمانان خیرا بجن به پیر کی شه که وه و هه ول بدن به نه صیحه ت و ناموژگاری شه و نیزا که داهمر کی نه وه،

هوکاری بهر پابوونی دزایه تیه که هه لاجو بکهن و شک و گومان له دلی هه ردو ولا دمر بهاوین .. ﴿فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَىٰ فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّىٰ تَفِيءَ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ﴾ نه گهر لایه کیان وازی نه هیئا و هه ر سوور بوو له سر یاخی بوون و ته جاوزکاری خو ی و دستدریژی ده کرده سر هیزو لایه نه که ی تر، نه وه به هه موو هیزو توانا نه وه دزی لایه نی یاخی بوو، دستدریژی کار بو مستن و شه ری له گهل بکهن تا مل دده او پابه ندی یاسای خودا ده بی و ناشتی هه بول ده کا، موسولمانان هه قه له م جوړه کاتانه دا هه لویستیان هه بی و نه هیلن ناگری شه و فیتنه هه ل به ایسی به لکوو ده بی هه ول بدن دیارده ی شه و هه را نه هیلن و ریشه ی فیتنه له بیخ دمر بینن، جا نه گهر به بی به کار هینانی چه ک مه به سته که هاته دی، نه وه باشه نه گینا چه ک و هه موو هیزو توانایه کی ده سته بهر بوو و ده کار ده خه ن. جا ﴿فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ﴾ نه گهر لایه نی یاخی بوو وازی له شه رمنگیزی هیئا و ملی دا بؤ ناشتی و رازی بوو به شه ریه تی خودا، نه وه ئیوه ی موسولمان صولجی نیوانیان بکهن و به عه داله ت ریکیان بخه نه وه، بیگومان خودا هه میسه عه داله تکاری خوش ده وین و ریزی عه داله تکاران لای خودا زورو بی شماره.

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ موسولمانان برای نایینی په کترن، په یومندی نایین به په کیه وه به ستوون و کو ی کردو ونه ته وه، که واته صولجی نیوان برا کانتان بکهن و ریکیان بخه نه وه، له هه موو هه لسوکه و تکیشتان دا ته قوای خودا بکهن و لایه نی رمزانه ندی خوداتان له یاد بی، پابه ندی هه ق و عه داله ت بن ناوبزی کردن و نیوان کردنتان عه داله تکارانه بی، مافی هیج لایه نی که بؤ لایه نه که ی تر پی شیل مه کهن، پابه ندی فهران و جله و گریه کانی خودا بن بؤ نه وه ی رحمتان پی بکری.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ﴾ نه ی نه و که سانه ی برواتان به تاک و ته نه ایی خودا و راستی پیغه مبه ری تی موحه ممه د هیئا وه و خوتان به شوینکه و تووی په یامی دزمانن، باهیج گهل و نه ته و دیه ک

هیچ دهسته و تافمیک گالته به دهسته و تافمی تر نهکا، چونکه لهوانهیه گالته پیکراو له گالته کار چاکتر بی و لای خودا ریژی زیاتر بی، و یدهدچی نهو کهسهی گالتهی پی دهکری لای خودا خو شه ویستر بی لهو کهسهی گالته که دهکا. ﴿وَلَا نِسَاءَ مِنْ نِسَاءِ عَسَى أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ﴾ باهیج نافرمتیک گالته به هیج نافرمتیکی تر نهکا، چونکه لهوانهیه گالته پیکراو له گالته کهر چاکتر بی، زور جار نهو نافرمتانهی گالته به نافرمتانی تر دهکن و پییان پی دهکن و خوین به چاک و بی عهیب دزمان نهوان خوین عهیدارو له کهکه دارن و گالته پیکراو دهکان لهوان باشتن. ﴿وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ﴾ تانه و ته شهر له کهسهی دیکه مه دهن، عهیب و عار له یه کتری مه گرن، چونکه ناده میزاد هم موو برای یه کترن له باوک و دایکیک که وتونه وه، که سیک تانه و ته شهر له برای موسولمانی بدا و ده کوو نه وه وایه تانه له خودی خوئی بدا. ﴿وَلَا تَنَابَرُوا بِالْأَلْقَابِ﴾ نهی موسولمانان! نه کهن نازناوی سووک و ناشیرین له یه کتری بنین، هر نازناو و لهقه بیک کابرا پیی ناخوش بی نابیی به وه بانگی لی بکهی، ﴿بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ﴾ به راستی دوی نیمانه پیان و موسولمان بوون ناشیرینه نیوه به نازناوی ناشیرین بانگی یه کتر بکهن و لهقه بی ناخوش له یه کتری بنین، نه وه فیسق و تاوانه خوتانی لی بپاریزن. ﴿وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾ که سیک واز لهو تاوانانه نه هیئی و توبه نهکا نه وه پییری سته مکارانه و عه زابی دوزده خی بوو خوئی دهسته بهر کردووه. چونکه بهر دهوام بوون له سر تاوان ده بیته هوئی کافر بوون!

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ﴾ نهی نهوانه نیمانتان به تاو و ته نهایی خودا هیئاوه شوین په یامی نیسلام که وتوون و محمد ﷺ به پیغه مبه دزمان، خوتان له زور شک و گومان بپاریزن، له خوتانه وه به بی به لگه ی به هیز گومانی خراب به موسولمانان مه بن، وهی گومانی خراب بردن به کهسانی خراب و رهوش ناشیرین دروسته بوو نه وهی خوئی لی بپاریزی، به لام نابیی له سر نهو گومانه قسهی ناراست هه لچنی و غه بیته و بوختان نه انجام بدا، چونکه هندی له گومان تاوانه و له که دار کردنی

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١١﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقْوَاهُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٢﴾ قَالَتِ الْأَعْرَابُ مَا مَنَّا قُلٌ لَّمْ تَأْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِسْنُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِكُمْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْءٌ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٣﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿١٤﴾ قُلْ أَمَلِمْتُ اللَّهَ بِبَيْعِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٥﴾ يَمُنُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُوا عَلَيَّ اسْلَمْتُ بِلِ اللَّهِ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَيْتُكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٦﴾ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

موسولمانه و ده بیته هوئی لی رهنجانی بهر و مردگار. ﴿وَلَا تَجَسَّسُوا﴾ جاسووسی به سر یه کتره وه مه کهن وله عهیب و عاری یه کتری مه کوئنه وه، ههون مه دهن نهیئی و کهم و کوری براکانتان بخه نه روو، گویتان هه له مه خه یو گفتوگوئی کهسانی دیکه که پییان ناخوشه گوئیان لی بگرن. ﴿وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ؟﴾ با هیج کهس له نیوه باسی خراپه ی کهسانی تر له نیوه نهکا، جا باسکرده که به راسته و خو بی یان ناراسته و خو بی، باسی خودی خوئی یا باسی مندال و خیزانی بی، یان هر شتیک به یوهندی به وه وه هه بی چونکه باسکرده ی کهسانی دیکه به خراپه ده بیته هوئی دل رهنجانی باسکرده که و حیق دو کینه له دلیندا به دی دینی. شه مجار بهر و مردگار غه بیته کردنی شوبه اندوه به خواردنی گوشتی برای مردووی بوو نه وهی موسولمانان راجله کینی و قیزیان له غه بیته کردن بیته وه، چونکه خواردنی گوشتی ناده میزاد ته بیعه تی سه لیم قیزی لی دهکاته وه چ جایی به مردویش و جگه له وهی که له شه رعیشدا حرامه !! ﴿وَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ﴾

بهره‌نگارت ببین، ده‌سابقه له‌مائی زه‌کات به‌شی باشمان
بدمری...! نه‌ی موحه‌ممه‌د پییان بلئی: نه‌وه ئیوه ئیمان
نه‌چوته ناو دل‌تانه‌وه به‌لکوو به‌رواله‌ت خۆتان به‌موسولمان
نیشان دده‌من، که‌واته مه‌لئین: ئیمانمان هیناوه و باوهری
ئیسلامی له‌دل‌مان دا جیگیر بووه، به‌لکوو بلئین گهردن که‌چت
بووین و خۆمان ته‌سلیم کردوو، ئیوه هیشتا ئیمان نه‌چوته
ناو دل‌و دهره‌وتانه‌وه چونکه نه‌گهر ئیمانی راسته‌قینه
له‌ناختان دا جیگیر بوايه له‌هه‌ل‌سوکه‌وتتاندان رهنگی ده‌دایه‌وه
ناکارو ره‌فتارتان به‌شیوه‌یه‌کی تر ده‌بوو. ﴿وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ
وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ نه‌گهر
ئیه به‌راستی تاعه‌تی خودا بکه‌ن، دلسۆزانه ئهرکی سه‌رشانی
خۆتان نه‌نجام بدن، بر‌وای راستو دامه‌زراوتان هه‌بی
نه‌وه پر‌او پر‌ پاداشتتان ده‌دریته‌وه هیچ له‌پاداشتتان که‌م
ناکریته‌وه، که‌وابی پاداشتی خۆتان پوچ مه‌که‌نه‌وه دلسۆزانه
ئهرکی سه‌رشانتان نه‌نجام بدن!

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا
وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ﴾
به‌راستی موسولمانانی راسته‌قینه هه‌ر نه‌وانه‌ن، که ئیمانیه‌کی
راستو ریشه‌ییان هیناوه بر‌وای ته‌واویان به‌تاک و ته‌نهایی
خودا و پیغه‌مبه‌ریتی (موحه‌ممه‌د) هه‌یه، له‌دل‌یان دا نه‌م
باوهره‌چه‌سپیوه به‌زوبان ئیقراری پی ده‌که‌ن و
له‌کرده‌وه‌کانیان دا رهنگ ده‌داته‌وه ... نه‌مجار پاش
ده‌سته‌به‌ریوونی نه‌م ئیماننه ئیتر شک و گومان و لاوازی رووی
تیه‌کردوون و له‌سه‌ر بیروباوهری خۆیان به‌رده‌وام بوون،
به‌مال و گیانی خۆیان له‌پینا و ئایینی خودا تیکۆشاون،
هه‌ولیان داوه خودا له‌خۆیان رازی بکه‌ن و ئالای (لااله الا الله)
به‌رزبیه‌وه به‌نازادی بشه‌کیتیه‌وه، ئانه‌وانه موسولمانی ساغو
خوداناسی راسته‌قینه‌ن، نه‌ک نه‌وه عه‌رمبه سارانشینه‌نای
به‌رواله‌ت ئیسلام بووون و ده‌ل ئیمان نه‌چوووه ناو دل‌یانه‌وه!

﴿قُلْ أَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! پییان بلئی:
بۆچی ئیه خودا ناگادار ده‌که‌ن به‌سه‌ر ئایینی خۆتان دا؟
واده‌زان خودا نازانی چیتان له‌دل‌ دایه؟ نانا وامه‌زان خودا

ته‌قوای خوداتان هه‌بی و بترسن له‌بی‌گوئی فه‌رمان و
جله‌وگرییه‌کانی، خۆتان له‌سزاو تۆله به‌پاریزن قیزتان
له‌غه‌یبه‌ت بی و توخنی نه‌که‌ه‌ن، بیگومان خودا تۆبه
وه‌رده‌گری و به‌زه‌یی دیته‌وه به‌وانه‌ی له‌تاوان ده‌گه‌رینه‌وه و
پشت به‌خوا ده‌به‌ستن .

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا
وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾
نه‌ی ئاده‌میزاد به‌گشی به‌هه‌موو چین و توێزو ره‌جه‌له‌ک و
نژادو رهنگو و زوبانتانه‌وه که‌دابه‌ش بوون به‌سه‌ر چه‌نده‌ها
هۆزو گهل و تاقه‌م و کۆمه‌له‌وه، هه‌ر گه‌له‌ی به‌زمانیک ده‌دوئ و
له‌شوینیکی سه‌ر زه‌وی نیشته‌جیه‌یه، هه‌یه ره‌ش پیسته‌وه هه‌یه
سووره‌وه هه‌یه سپی و هه‌یه گهنم رهنگ، هه‌مووتان له‌بنه‌ره‌تدا
له‌دایک و باوکیک به‌دی هاتوون و وه‌چه‌وه نه‌وه‌ی ئاده‌م و
حه‌وان، ئاده‌میش له‌گل دروستکراوه. که‌واته په‌رته‌وازه
مه‌بن و کیشه‌وه دووبه‌ره‌کی مه‌خه‌نه نیوانتانه‌وه ئیه‌وه‌مان
کرده به‌وه هه‌موو هۆزو گهل و نه‌ته‌وه جیا‌جیا‌یانه بۆ نه‌وه‌ی
یه‌کتری بناسن و به‌یه‌کتر ناشانین، نه‌ک بۆ نه‌وه‌ی کیشه‌تان
تی‌که‌وه‌ی و دژ به‌یه‌کتر بوه‌ستن، وشانازی به‌ بنه‌ماله‌وه هۆزو
عه‌شیره‌ته‌وه بکه‌ن، خۆتان به‌سه‌ر یه‌کتردا هه‌ل‌بنینه‌وه؛
به‌گورتی هه‌مووتان خودا دروستی کردوون و کردوونی
به‌گهل و هۆزو خیل و بنه‌ماله‌وه بۆ یه‌کتر ناسین نه‌ک
خۆبه‌زلزانی و خۆه‌ل‌تانه‌وه به‌نژادا ریزو گه‌وره‌یی نیوانتانی
به‌ته‌قوای خودا په‌رستی، کێ زیاتر له‌خودا بترسی و ته‌قوای
هه‌بی نه‌وه ریزدارتره، واز له‌خۆبه‌زلزانی و خۆه‌ل‌تانه‌وه
بینن، بیگومان خودا زانایه به‌حال و نه‌ینی و کارو بارتان،
خه‌به‌رداره به‌ناشکراو نه‌ینیتان، هیچی لی گوم نابێ.

﴿قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا
يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ﴾ هه‌ندێ له‌عه‌رمبه سارانشینه‌کانی
به‌نی نه‌سه‌د له‌سالانی گرانی دا هاتنه مه‌دینه‌وه شایه‌تومان‌یان
هینا به‌لام له‌ناخه‌وه موسولمان نه‌بوو بوون، ده‌ستیان کرد
به‌منه‌ت کردن به‌سه‌ر پیغه‌مبه‌ردا ده‌یانگوت: نه‌وه ئیمه‌ دژت
نه‌وه‌ستاین و به‌نازمزووی خۆمان ئیمانمان پی‌هینای وه‌کوو
فلان هۆزو فیسار خیل‌مان نه‌کرد شه‌رت له‌گه‌ل بکه‌هین

ناگاداری نهینى ناو دلتانهو دمزانى چى تېدايه، نهك همر نهومنده بهلكوو خودا دمزانى ناسمانهكان و زموى چييان تېدايه، همر لهزمرپره ههتا مهجهره ناگادارى ههموانيانه وردو دروستى نهم بوونهومرئى ناگا لئيه.

﴿يَمُنُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُوا عَلَيَّ إِلَّا بِمَا عَلَّمْتُكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُ عَلَيْكُمْ أَنْ هَذَا كُفْرُكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ نهى پيغه مبهرا! پييان بلى: موسولمان بوونى خوتان مهكهنه منعت بهسهرمهوه، چونكه سودى نيمانهيئانهكهتان بو خوتانه، بهلكوو خودا منعت دهكا بهسهر نئوه دا سهبارمت بهودى كه هيدايتى داوون بو نيمانهيئان و تهوقيقى داوون بو نهودى قبولى نايين بكهن، نهگهر راست بكهن نئوه نيماننتان هيئابى! واته: نئوه درؤ دهكهن نيماننتان نههيئاوه همر بهروالته موسولمان بوون!

﴿إِنَّ اللَّهَ يَغْلِبُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾ بيگومان خودا ناگاداره بهههموو نهينى و ناشكراييهك لهناو ناسمانهكان و زموىدا، لهوانه نهو نهينى و شارواونهى ناو دلى نادميزاد، خودا ناگاداره بهسهر ههموو ههلسوكهوت و ناكارو رهتاريكتان دا.

كوتايى سورهتې الحجرات

سورهتې (ق)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿ق﴾ هيئانى نهم جوړه پيئانه لهسهرمتاي ههندي لهسهرمهكانى قورناندا چهند مانايهك دمهخشى ويجووتر مانا نهويه: پهرومردگار تهعهدداى عهرمبو غهبرى عهرمبى كردوو كهبتوان نمونهى قورنان يان ده سهرمتى بهلكوو سهرمتيكيشى بخهنه روو، ﴿وَالْقُرْآنَ الْمَجِيدَ﴾ سويندم بهقورنانى پر خيرو بهرهمكتو بهرزو پيروز بى، نهتو نهى موحههمهه پيغه مبهرى و رهوانهكراوى بو سهر نهو قورميشيئانهو ههموو نادميزادو جندوكه، ﴿بَلْ عَجَبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ﴾ بهلكوو كافرهكانى قورميش سهرسام بوون لهودى كه

سورة ق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ق﴾ وَالْقُرْآنَ الْمَجِيدَ ﴿١﴾ بَلْ عَجَبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ ﴿٢﴾ أَوَلَمْ نَسْأَلْكَ آيَاتِنَا أَنْ تَخْرُجَ رَاجِعًا إِلَىٰ رَبِّكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ ﴿٣﴾ قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيفٌ ﴿٤﴾ بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ مَرِيعٍ ﴿٥﴾ أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ﴿٦﴾ وَالْأَرْضِ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَلْبَسْنَاهَا مِنْ كُلِّ ذَرِيْعَةٍ بَهِيْجٍ ﴿٧﴾ تَبْصِرَةٌ وَتَذَكُّرٌ لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّتَنَبِّئٍ ﴿٨﴾ وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُّبْنَرًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ جَنَّاتٍ وَحَبَّ الْحَصِيدِ ﴿٩﴾ وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ لِّهَا طَلْعٌ نَّضِيدٌ ﴿١٠﴾ رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلْدَةً مَّيْتًا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ ﴿١١﴾ كَذَبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّسِّ وَنُوحٌ ﴿١٢﴾ وَعَادُ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَانُ لُوطٍ ﴿١٣﴾ وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدِ ﴿١٤﴾ أَفَعَيَّنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٥﴾

لهرهگهزى خويان پيغه مبهرو ترسيئنهريئته سهريان و بانگهوازييان بكا بو يهكتابهريستى، شتهكهيان لهشك و گوماندا نههيئشتهوه بهلكوو بهناشكرا وتيان: نهمه كه (محمد) پياويئكه وهكوو خويمان و لهرهگهزى خويمانوه لافى پيغه مبهريئى لى دمدا شتيكى سهرسورهيئنهروه نيمه لهبهرامبهريدا سهرسامين!

﴿أَيُّدَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا ذَلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ﴾ نايا كه نيمه مردين وبوينهوه بهخاك و خوول جاريكى دى زيندودهكريئينهوه؟ بهراستى نهو زيندوبوونهوهمان و رابوونى قيامتهمان شتيكى دوورو عهقل و مرئى ناگرئى و مومكين نيه شتى وا روو بدا!!

نهمجار پهرومردگار رمدديان دمداتهوهو دمفهرموى: ﴿قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيفٌ﴾ بيگومان نيمه بهزانياريهكى تهواو زانيومانوه دمزانين خاك چوون جهستهى خواردون و چوون رزيون و چيان بهسهر هاتووه، ههموو حال و مزعو روداوو بهسهر هاتيان پيش مردن و دوامردنيان لاي نيمه لهلهو حولهحفوظدا و نوسراوهو ناشكراو عيانهو هيچمان لى گوم نهبووه،

﴿بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ مَّرِيجٍ﴾ کافر مکانی
مهککه له راستیدا قورئان به درودده خه نه وه و بپروا
به پیغه مبه ریته می موحه مه ده که ناکه و به بی به لکه و لی
ورد بوونه وه پشت له بانگه وازی نیسلامی هه لده که نه و نه و
به یامه پیروژه رهنده که نه وه. نه وان دمبارهی نیسلام
له حالته می سه رلیشیواوی و راپایی دان، دهمیک ده لین: قورئان
سیجره و محمد ساحیره، چه لیک یه زن: قورئان شیعره و محمد
شاعیره،

﴿أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ﴾ نایا نه و کافرا نه بوجی سهیری ناسمان ناکه
له ژوو سه ریانه وه چوئمان دروست کردو وه به بی کۆله که
رامان گرتوو، چوئ نه و ناسمانه به رفراوانه: که هه هر خودا
دمزانی چه نده وه چوئ به بی درزو کون و که له به ره، دمه سیری
بکه نه و بیر له دمه سه لاتی خودا بکه نه وه.

﴿وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَلْبَنَّا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ﴾ هه رو ده ها بوجی نه وانه سهیری زه می ناکه و لی
ورد نابنه وه بزانی نیمه چوئ رامان خسته وه به رفراوانمان
کردو، کیومان له سه ر داکوتا ون بۆ نه وه می جم و جو ل و له رزه
به دانیشتوانی سه ری نه کا، نه یانه ه ژینی و رایان نه تله قینی
گیانله به ران له سه ری هه ست به نارامی بکه نه. نه مه جار بۆ
ناروانن نیمه له سه ر زه می چوئ نه و هه مو و دارو درخت و
گیا و گو ل و گوئزاره مان رواندوو و دیمه نی زه می مان پی
رازاندو ته وه، له هه مو و جو ریک نیرو می مان تی دا خولقاندون،
﴿تَبَصَّرَةٌ وَدَّكْرَى لِكُلِّ عَبْدٍ مُبِيبٍ﴾ بۆ رینمایی ناده می زاد بۆ
نه وه می بنده گه را و مو تو به کاره کان، تی یان رامین و بیر یان لی
بکه نه وه، و زیاتر نیمانیان به هیز بی و پتر خودا به رستی
بکه نه. ﴿وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ جَنَّاتٍ وَحَبَّ
الْحَبِيدِ﴾ با نه و خه لکه له دمه سه لات و توانایی نیمه
ورد ببینه وه، بروانن چوئ نیمه له به رزاییه وه ناویکی پر هه رو
به ره که تمان باراندوو، به وه دارو درخت و ره که مان رواندوو،
باغ و نزارمان پیک هی ناوه، دانه ویله و به روبومی جیا جیا مان
بی هی ناوه ته دی، دانه ویله نیوه دمیچین به باران پی ده گاو
دوایی دمی دورونه وه و دمی که نه بژیو .

﴿وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ لَهَا طَلْعٌ نَضِيدٌ﴾ هه رو ده ها به ناو
دارخورما مان رواندوه که ده بی بین چه ند به رزو جوانه،
میوه که ی زو رو چین چین له سه ر یه ک ده که وی.

﴿رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ﴾ بۆ نه وه
ببیته رزق و رو زی بۆ به نده که مان، سوپاسی په رو مردگاریان
بکه نه له سه ر نه و نازو نیعه تانه، نیمه به و بارانه ولاتی
مردو و روت و سوته مه رو زیندو و ده که ی نه وه، گیا و گزو دارو
دره ختی تی دا دمرو پنین، هه ر به و جو ر ه ش نیوه می ناده می زاد
دوای مردن زیندو و ده که ی نه وه .

﴿كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّسِّ وَكُودُ. ۱۳ وَعَادُ
وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَانُ لُوطَ ۱۴ وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ وَقَوْمُ تُعِ كَذَّبَ
الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدُ﴾ له پیش قورمیشییه کاند ا زور گه ل و
نه ته وه می تر هاتنی قیامه تی ان به درو خسته وه خودا تو له می لی
ستاندون و له ناوی بردو ون، قهومی نوح (نوح) یان
به درو خسته وه، خودا به تو فان له ناوی بردن، قهومی فیرعه ون
په یامی موسایان ره تکرده وه له ده ری دا خنکاند مانن. ﴿أَصْحَابُ
الرَّسِّ﴾ نه و خیل یه که له سه ر بیرکی هه لته چنرا و له ولاتی
یه مامه نی شته جی بوون ناژه لدار یان ده کرد، بتیان
ده په رست. هه ندیکش پی یان وایه نه و گه له (اصحاب
الأخدود) په رو مردگار نه م خیل و قهومی نه مودو نه هلی
مه دیه و ﴿أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ﴾: که قهومی شوعه یب بوون
له سه ر نی مان نه هی نانیان، به نا له و گر مه له ناوی بردن،
هه رو ده ها قهومی عا د که گه لی هود بوون به ره شه بای
به شید دمت، گه لی (لوط) به ره شه بای به هیزو به ره دمباران و
رو چوونی زه می له ناو بران. قارون و دارو ده سته که ی به زه می دا
رو چوون و هه وتی نران، هه مو و نه و گه ل و نه ته وه پی شینانه
سه ر پیچیان کردو په یامی پیغه مبه ره کانیان ره تکرده وه، خودا
هه ره شه می خو ی هی نایه دی و له ناوی بردن.

﴿أَفَعَيَّنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ﴾ نایا
نیمه که له سه ر متا دا ناده می زاد مان دروست کرد، یان نیمه: که
له سه ر متا دا بوونه و مرمان هی نایه وجود، پیوه می ماندو و
بوین؟! نه خیر هیج ماندو و بوونی که مان به خو مانه وه نه دی زور

به سانایی دروستکردنی به که مجازمان نه انجام دا، نه دی چون
نیمه ناتوانین دوی مردنی ناده میزاد جاریکی تر زیندویان
بکهینهوه؟!

﴿۱۶﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ
إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ﴿۱۷﴾ واته: سویندم وایی نیمه ناده میزادمان
به دیهیناوه و هموو کاروباریکی دوزانین چونه و چون نیه،
ته نانهت نهو خه تهره و خه لانهی به دلی دا دین له نیمه
شاروه نین و زور به باشی ناگامان لییه تی، نیمه له ردهگی لاملی
خوی لی نزیکتین، چون ناگاداری نهینی و خه تهری ناو دلی
نین؟ نیبنو که شیر دمه رموی: مانای ﴿وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ
حَبْلِ الْوَرِيدِ﴾ نه و دیه فریشتهی خودا له ردهگی لاملی
ناده میزاده که خوی لی نزیکتین، هموو چاکه و
خرابه یه کی دهنووسن و هیچیان لی فهراموش نابی .

﴿۱۷﴾ إِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ ﴿۱۸﴾ واته:
نیمه له ناده میزاد له ردهگی لاملی نزیکتین لهو کاته دا دوو
فریشتهی چاودیر به سه ریه وه له راست و چه پیه وه گوشتاری
ده بیستن و کرده وی ده بینن و تواماری ده کهن، فریشتهی لای
راستی چاکه کانی توامار ده کاو فریشتهی لای چه پی
خرابه کانی دهنووسی، ﴿مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ
عَبِيدٌ﴾ هیچ وته یه کی له دم دمرناچی نیلا فریشته
واناماده باشه به لایه وه و دهنووسی، فریشتهی لای راستی
چاکه کانی دهنووسی و فریشتهی لای چه پی خرابه کانی توامار
ده کا، هموو وته و سرته و جم و جولیکی کونتروله و توامار
ده کری. ﴿۱۹﴾ وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ
تَحِيدٌ ﴿۲۰﴾ نیش و نازارو تهنگو چه له مهی مردن هات و یه خه ی
گرتن و تاساندنی نهو کاته هموو مروقیک بوی دمرده که وی
که نهو هه والو واده و به لئانهی پیغه مبه رده کان رایان گه یاند
بوو دمر بامری زیندوبوونه وه و حیساب و لی کوئینه وه و هه شرو
نه شرو به هه شت و دوزخ هه موو هه قن و هیچ گومانیکیان
تیدا نیه، نا نهو مردنه یان نهو هه ق و راستی به نه و دیه: که
تو نهی ناده میزاد خوت لی گیل ده کردو لی هه لدهاتی،
به هه ندت نه ده گرت و بایه خت پی نه ده دا .

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ
مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ﴿۱۶﴾ إِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ
﴿۱۷﴾ مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَبِيدٌ ﴿۱۸﴾ وَجَاءَتْ سَكْرَةُ
الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدٌ ﴿۱۹﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ
يَوْمُ الْوَعِيدِ ﴿۲۰﴾ وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ ﴿۲۱﴾ لَقَدْ
كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ
﴿۲۲﴾ وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَى عَيْنِي ﴿۲۳﴾ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ كُلُّ كَفَّارٍ
عَبِيدٌ ﴿۲۴﴾ مُنَاجٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَذِرٌ مُرِيبٌ ﴿۲۵﴾ الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا
آخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿۲۶﴾ قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْغَيْتُهُ
وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿۲۷﴾ قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ
إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ ﴿۲۸﴾ مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلَ لَدَيَّ وَمَا أَنَا بِظَلَمٍ الْعَبِيدِ ﴿۲۹﴾
يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتْ وَنَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ ﴿۳۰﴾ وَأُزْلِفَتِ
الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ﴿۳۱﴾ هَذَا مَا نَدْعُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيفٍ
﴿۳۲﴾ مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ الْعَلِيمَ ﴿۳۳﴾ وَجَاءَ بِقُلُوبٍ مُنِيبٍ ﴿۳۴﴾ أَذْخَلُوهَا
يَسْلَمُ ذَلِكَ يَوْمَ الْخُلُودِ ﴿۳۵﴾ لَمْ يَأْتِ شَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿۳۶﴾

﴿۲۰﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ ﴿۲۱﴾ فوو کرا به که ردهانی
صوردا بو زیندوبوونه وهی قیامت نهو کاته کاتیکه سهخت و
دژوارو ترسناکه، نهو نهو روژدیه: که خودا هه ردههی پی
له بنده کانی کردوه، کافره کانی پی ترساندوه که ناده میزاد
زیندوبوونه وه له گورده کانیان هاتنه دهری نه مجار راپیچی
سارای مه حشر ده کرین.

﴿۲۱﴾ وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ ﴿۲۲﴾ ههر که سی بو
سارای مه حشر فریشته یه کی له ته کدایه کیشی ده کاو
فریشته یه کیشی له گه لایه شایه ته به سه ریه وه جا نهو کاته
به ناده میزاده بی باورده کان ده گوتری: یان به هه موو
ناده میزادیکی چاک و خراب ده گوتری.

﴿۲۲﴾ لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ
الْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴿۲۳﴾ بیگومان تو بی ناگابوویت له هاتنی نهو روژه
وه کوو پیویست تویشوت بو نه خستوه، نیستا واپه رده مان
له سر لادای و حه قیقهتت بو دمرکهوت هه موو شتیکت بو

ناشکرا بوو، دسا برپوانه و ناکامی کرده و دکانی خۆت ببینه،
نهمړو چاوت تیزه و باش شته کان دهبینی! راستیت بو
د مړه ووت.

﴿۲۲﴾ وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَيَّ عَتِيدٌ ﴿۲۳﴾ ۚ نَهْوَ فَرِيشَتَهی که نهرکی
راپیچ کردن کافر دهی له نه ستویه یان نه و فريشتهی شایه ته
به سهریه وه، دهلی: نهی نادمیزاد نه و هتا نامه ی کرده و دکان
لامه و ناماده یه چت کرد و وه به بی زیادو که م تومارکراوه .

﴿۲۴﴾ اَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ ﴿۲۵﴾ ۚ تَوْرُ بَدَنَه ناو ناگری
دوزه خه وه هه موو نه وانه ی له ژيانی دنيادا کافرو سهره ق و دژ
به هه ق بوون هاو دليان بو خودا دناو وه پیغه مبهريان به درو
خستوته وه ..

﴿۲۵﴾ مَتَاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيبٍ ﴿۲۶﴾ ۚ وپړای نه و هه ش چروک و دهست
قوجا و بوون، زمکاتيان نه داو وه خيروه و صدهقه يان نه کرد و وه
صيله ی رحميان به جي نه هيناو وه، نه يانه يشته که سانی دیکه
نيما ن به يئن و چاکه کاربن، دهستدريژيکارو زمان پيس و
سته مکارو سنور به زين و خراپه کار بوون.

﴿۲۶﴾ الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿۲۷﴾ ۚ
نه و کافره ی هاو دلي بو خودا داده نا، ده له وتله ی نه و تاوانه ی
بيخه نه ناو گوشنده ترين سزاو ه.

نهمجار په رومردگار ديمه نيکی تری حيوا ری نيوان کافرو
شهيتان نمايش ده کاو د هه رموی: ﴿۲۷﴾ قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْغَيْتُهُ
وَلَكِنْ كَانُ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۲۸﴾ ۚ هاو دلي بی پروا که (شهيتانه که)
ديته قسه و دهلی: خودايه من ليی بی بهريم و گومرام
نه کرد و وه، نه و خوی ناماده باشی گومراپی تيډا بووه خوی
به نيختيار خوی به تالی به لاو په سهند بووه، دزی هه ق بووه،
بانگه وازييم کرد بو گومرا بوون به پير بانگه وازيه که مه وه
هات، نه و خوی له به ننده راستال و دلسوزده کان نه بوو، نه گهر
موخليس و خودايه رست بوايه من نه م ده توانی ري بازی
کوفری له دلدا شيرين بکه م، به لام نه و خوی ناماده باشی
کوفرو نيلحادی تيډا بوو بانگه وازييم کرد که و ته داوی منه وه!

﴿۲۸﴾ قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ ﴿۲۹﴾ ۚ

په رومردگار به شهيتان و کابرا ی گومرا د هه رموی: لای من
دهمه ده می مه که ن؛ نیستا کاتی حيساب و ليکوتلینه و هيه،
سهرده می ژيانی دنيو يا به سهرجوو، له ژيانی دنيادا هه ر هه م
لي کردن و له سهره نجامی کوفرو بيدينی ترساندن، له سهر
زمانی پیغه مبهريان ناموزگار ييم کردن،

﴿۲۹﴾ مَا يَدُلُّ الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَا أَنَا بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ﴿۳۰﴾ ۚ نه و ی برپارم
داو هه ر نه و هيه هه لو ه شانده و ی تيډا نيه، گوزانکاری
له حوکم و برپارم دانيه و نابي، چيم برپار داو هه ر نه و ه
ديته جي، برپارم داو هه و ی کافرو بوون تانه وه سزای
دوزه ختان پی بجيژم . چارتان ناچاره ده بی بيچيژن و قوتار
بوون تان نابي! هيچ که سيکيش به بی تاوان عه زاب ناده م!

﴿۳۰﴾ يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلْ امْتَلأتِ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ ﴿۳۱﴾ ۚ نه ی
موحه مه مده نه وه بوگه له که ت باس بکه و بيانترسي نه له عه زابی
دوزه خ، بيانترسي نه له هه ول و کاره ساتی نه و روژدی به دوزه خ
ده ليين: نه ری پرپووی له نادميزاد و جندو که؟ نه و حه مکه
تاقه و کو ماله ی تورمان دانه ناو ته وه پريان کردی؟ دوزه خ
ديته وه لام و دهلی: جا بو که س ماو ه بيخه نه ناو مه وه؟

﴿۳۱﴾ وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ﴿۳۲﴾ ۚ به هه شت نزیک
ده کريته وه ده رازي نريته وه بو خودايه رستان، به باشی جاويان
ليی ده بی و هه موو نازو نيعمه تيکی ناوی دهبين، ده پړواننی
هه رچی تيډايه هه مووی ناوازيه، له وه پيش چا و نه يديو وه
گو يچکه نه يبيستو وه هه يچ نادميزاديک به خه ياليش په ی پی
نه بر دو وه، فريشته بييان ده ليين:

﴿۳۲﴾ هَذَا مَا نُوْعِدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيفٍ ﴿۳۳﴾ ۚ نه م نازو نيعمه تانه ی
ده يبين له ناو به هه شتدا نه و هيه: که له ژيانی دنياتان دا
له سهر زمانی پیغه مبهريان واده و پی دراو ه، نه م نازو نيعمه ته
نه دي تراو وه نه بيستراو ه بو نه وانه يه له تاوان و کوفر
گه پړاونه ته وه بو لای خودا گه پړاونه ته وه،

﴿۳۳﴾ مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ الْعَلِيمَ ﴿۳۴﴾ ۚ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ ﴿۳۵﴾ ۚ که سي که
به غا ئيبانه له خودا ترسايی، و به نه ينی و ناشکرا خودای له بير
بوويی، خودای نه يبينيوه برپای پی بووه، ليی ترساو وه
به نديا هتې بو کرد و وه، له شو ينيکا که س چاوی لی نه بو وه

له ترسی خودا تاوانی نه کردووه، هر که له چوئی و خه لوت دا یادی خودای کردوه چاوی پرېوون له ناو و فرمی سکی باراندوون، به دل سوژی بؤ لای خودا گهراووته ووه و رمزه مندی خودای له زوور هه موو شیتکه ووه داناوه. به دلی ساغو بی گهر د بهرو و پووی بوته ووه. ﴿۴۴﴾ اَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ﴿۴۵﴾ بپوڼه ناو نه و به هه شته ووه به سه لاهه تی له عه زاب و به دلیایی له نه برانه ووهی نازو نیعمه ته کان، ترسی هیج تان نه بی هیج که مو کورپیه که نابین، خودا سلاوتان لی ده کاو فریشته ش هه روا، نه و روژی نیوهی تیدا ده چنه ناو به هه شته ووه نه ووه روژی (خلود)، روژی که نیر مردنی له دوا نیه.

﴿۴۵﴾ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿۴۶﴾ ههیه بؤ نه و ته قواکارانهی نه ووه باومرو کرده ووهی دونیا یان بووه، هه رچی بیانه وئی و داوای بکه و هه رشتیک هه زیان لی بی و له بهر چاویان جوان بی و په سه ندی بکه نه یه کسه ر بویان ناماده یه، هیج پیوهی مانده نابین .. نیعمه تی زیاده شمان لایه پییان دمه خشین که له ووه پش نه یان دیوه و به خه یالیش به سه ر دلیندا رانه بوردووه نه ویش بریتیه له بینینی په رومردگار.

﴿۴۶﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ هَلْ مِنْ مَّجِيسٍ ﴿۴۷﴾ زور گهل و نه ته ووه مان له پیش نه و کافره سه ر په قاندها له ناو بردوه و نه وان زور له م قورمیشیانه زورترو به هیزترو دمه سلا تدار تربوون، شوین ده ستیان له زه ویدا کاریگه رترو زورترو بوو، بازرگانی و بیناسازی و گه شت و گوزاریان له مان زورترو پیشکه و توترو بوو.. نایا توانیان له چنگ عه زابی سه ختی خوا رزگاریان بی؟ نایا توانیان پیچه وانهی قه زاو قه دمری خودا بجولینه ووه؟ نایا نه و مال و سامانهی کویان کردبووه ووه فریایان که ووت؟ عه زابی خودای لی رمت کردنه ووه؟ نه خهیر، ﴿۴۷﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ﴿۴۸﴾ بیگومان له گپړانه ووهی سه رگوزده شت و چیروکی گهل و نه ته ووه پیشینه کان دا هه روه ها له و هه موو ناداب و ناموزگاریانهی ناراسته تان ده کړی و گراوه له م سورتمه و له سورته کانی پیشوودا په ندو عیمرت ههیه بؤ که سانیک دلیان وشیار بی و عه قل و هوشیان هه بی، وردبینه ووه

وَكَمَّ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ هَلْ مِنْ مَّجِيسٍ ﴿۴۶﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ﴿۴۷﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ ﴿۴۸﴾ فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ﴿۴۹﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَرَ الشُّجُورِ ﴿۵۰﴾ وَاسْمِعْ يَوْمَ يُنَادِي الْمُنَادُ مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿۵۱﴾ يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ ﴿۵۲﴾ إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ ﴿۵۳﴾ يَوْمَ تَشَقَقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ ﴿۵۴﴾ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرْ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعِيدِ ﴿۵۵﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالَّذِينَ ذَرَوْا ﴿۱﴾ فَأَلْحَقْنَا بِقَوْمِهِمْ ﴿۲﴾ فَالْجَنَّةِ يَوْمَ ﴿۳﴾ فَالْمَقَامِ أَمْرًا ﴿۴﴾ إِنَّمَا نُوَعِّدُ لَصَادِقٍ ﴿۵﴾ وَإِنَّ الَّذِينَ لَوْفِقَ ﴿۶﴾

بفکرن و بیر له ناکام و سه رمنجام بکه نه ووه، که سیک به م سه رگوزده شت و په ندو ناموزگاریانه و ده ووش خو نه یه ته ووه، له ناو چوون و سه رمنجامی گهل و نه ته ووه پیشینه کان و ده خه بهری نه هیئی نه ووه دلی مردووه یان هر دلی نیه!

﴿۴۸﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ ﴿۴۹﴾ بیگومان نیمه ناسمانه کان و زه وی و نه ووه تیایان دایه و له ناویان دایه له ماوهی شه ش روژدا یان له شه ش قوئاغ دا دروستمان کردون و هیج ماندو بونیگمان پیوه نه دیوه.

﴿۴۹﴾ فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ ﴿۵۰﴾ نهی پیغه مبهری خو شه ویست! خو پراگر به له بهرام بهر موشریکه کان دا، بهر مکر د نه ووهی په یامه که ت له لایه نه وانه ووه دلگران مه به، هه روه ها گرنگی مه ده به قسه ی بی بناغه و هه لته و په لته تی جوله که کان که ده لئین: خودا ناسمانه کان و زه وی له شه ش روژدا به دیه یان و سه رده تا روژی یه که شه ممه و له روژی هه یی دا ته وای کردون و

دەبىي و ئەوانىش بەگورجى لەگۆرەكانيان دىنە دەرودە و راپېچى ساراي مەحشەر دەرکىن و بەپەلە بەرە و پووى بانگ دەر دەرۆن، ئەو زىندووکردنەو وە حەشرو نەشرە بەلای نىمەو و ئاسانە و هېچ ئەرك و ماندوو بونىكى پىو نابينىن،

﴿٤٥﴾ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ ﴿٤٥﴾ نىمە زۆر باش دەرزانىن موشرىكەكان چى دەلێن، ناگامان لىيە پەيامەكەت رەت دەكەنەو وە ئىنكارى زىندووونەو وە تاكو تەنهایى خودا دەكەن، تۆ ئەى پىغەمبەر زۆرت بەسەر ئەوانەو نىە، ناتوانى بەتۆپزى ئىمانيان پىبەننى، ئەتۆ راگەياندنت لەسەرە، نىمە حەق و حىسابيان لەگەل دەكەين. ﴿فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعِيدِ﴾ ئەى پىغەمبەر ئەتۆ بەم قورئانە پىرۆزە نامۆزگارىي بەكو و پەيامى خۆت رابگەيەنە، جا ئەوانەى دلىان زىندوو وە ترسى خودايان هەيە پەند نامىز دەبن و بەپىر بانگەوازيەكەتەو دىن، ئەوانەش كەهېچ شتێك كارىان تى ناكا، تەنانەت ئايەتەكانى قورئانىش دلىان راناچلەكىنى هەر سوورن لەسەر كوفرو ئىلحادى خۆيان، كۆلىان پىو هەلمەگرمو خەفەتيان بۆ مەخۇ نىمە لەعۆدىيان دىين و حىسابيان بۆ دەكەين.

كۆتايى سورتى ق

سورتى (الذاریات)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿١﴾ وَالذَّارِيَاتِ ذُرُوءًا ﴿١﴾ سویند بەو (با) بەهیزى خشت وخۆل و هەر شتێك شیاوى رافراندن بى هەلدەگرئوبە گەردوندا بلاوى دەكاتەو وە یاسای (جاذبىة)ى زەوى دەشكىنى.

﴿٢﴾ فَالْحَامِلَاتِ وِقْرًا ﴿٢﴾ سویند بەو هەورانەى بارانى زۆر هەلدەگرن و بارىان قورسە، ﴿٣﴾ فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا ﴿٣﴾ سویند بەو كەشتيانەى بەئاسانى بەو بارە گرانەى لەسەریانە بەناو دەريادا دىن و دەچن.

﴿٤﴾ فَالْمُقْسِمَاتِ أَمْرًا ﴿٤﴾ سویند بەو فريشانەى رزق و رۆزى و باران دابەش دەكەن، فريشته هەريەكەيان كارو فرمان و ئەركى سەرشانى جودايە، حەزرتى جوبرائىل تايبەتە

رۆزى پەشوى داو و ئىستراحتى تەواوى كردوو. ئەمە قەسەيەكى بى سەر و بەرە و هېچ بەلگەيەكى لەسەر نىە. ﴿وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ. ٤٦﴾ وَ مِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَارَ السُّجُودِ ﴿٤٦﴾ ئەتۆ ئەى پىغەمبەر! بەردەوام تەنزيهى خودا بكە بەبى خەوش و بىعەيبى بزانه، هېچ كەم و كورپىەكى پال مەدە هەميشە سەرگەرمى حەمدو سوپاسى بە، بلى: (سبحان الله و بحمده) كاتى بەيانى و دەمى عەسرو هەندى لەشەو ئەم وىردە بخۆنە.

﴿٤٧﴾ وَاسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٤٧﴾ ئەتۆ ئەى پىغەمبەر! گوئى رابگرە بۆ ئالەو گرمەى هاتنى قيامەت (نفخة)ى دوووم: كەنىسرافىل فوو دەكا بەكەرمناى صورداو بانگ هەلدەداو هەموو كەس دەى بىسى، پىيان دەلى: رابن بۆ حىساب و لىكۆلىنەو، ئىتر هەموو ئادەمىزاد تىكرا لەگۆرەكانيان رادەبن و بەرەو ساراي مەحشەر دەچن و لەو دەشتە پان و فراواندا كۆدەكرنەو بۆ حەق و حىساب.

﴿٤٨﴾ يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمَ الْخُرُوجِ ﴿٤٨﴾ ئەو رۆزەى كە دەنگى كەرمناى صور دەبىستن كە روداوىكى هەقەو گومان لەپەيدا بوونىدا نىە، ئەو رۆزە رۆزى زىندووونەو مەيەو رۆزى هاتنەدەرەو مەيە لەگۆر، رۆزى لىكۆلىنەو وەى هەق و حىسابە، رۆزى لىك جياكردنەو وەى چاك و خراپەيە، رۆزى وەرگرتنەو وەى سزاو پاداشە.

﴿٤٩﴾ إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ ﴿٤٩﴾ نىمە لەدونىادا ژيان دەبەخشىن و لەقيامەت دا مردوو زىندودەكەيەو، لەدونىادا زىندوان دەمرىنين كاتێك تەمەنيان تەواو دەبى، ئەو تەنها بەنىمە دەكرئ بۆ نىمە كارىكى ئاسانە و كەسى تر شەرىكمان نىە، كەس نىە بتوانى هاوبەشيمان بكا يان هەر بۆ خۆى بىكا، سەرمەنجام گەرانەو وەى هەموو شتێك بۆ لای نىمەيەو هەموو ئادەمىزاد دىنەو بۆ لای نىمەو نىمە حەق و حىسابيان لەگەل دەكەين هەركەسە بەگۆيرەى كردەو وەكانى سزاو پاداشتى خۆى وەرەگرتەو وە چاكە بەچاكە و خراپە بەخراپە.

﴿٥٠﴾ يَوْمَ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ ﴿٥٠﴾ سەرمەنجام گەرانەو وە بۆلای نىمەيە ئەو كاتەى زەوى شەق

به هیئانی سرورش بُو پیغهمبه ران، میکانیل تایبه ته به دابه شکردنی رزق و رۆزی به سهر زینده وهران دا، نیسرافیل نه رکى هوو کردنی به که رهنای صوردا له سهر شانه. عیزرائیل گیانکی شانی زیندوانی له نه ستویه. ﴿۵۰﴾ **إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ** نه وهی واده تان بی دراوه له سهر زمانی پیغهمبه ران که بریتیه له زیندوبونه وهو چه شرو نه شر. پاداشدانه وهو تۆله لی ستانندن شتیکی پهیدا بودو هیچ گومان له پهیدا بوونی دا نیه. ﴿۵۱﴾ **وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ**. ^۸ **إِنكُمْ لَفِي قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ**. ^۹ **يُؤْفَكُ عَنْهُ مَنْ أُفِكَ** سویند به ناسمان که خاومن جوانی و شکومه نندیه یان سویند به ناسمان که نهو هه موو نه ستیره مانگو خۆرهی پیدای دین و دهجن، ریگاوبانی قایم و قۆلی نه ستیره گانی تیدایه، قایم و پتهو و رخته یه، مه لایین ساله دروستکراوهو بی کۆله که راوه ستاوهو شوینیکی نه روخواوه. نیوه نهی قورمه شیه کان له بیرو باومریکی چه واهه دان، قسه و بریارتان بی سهروبهره و هیچی به سهر هیچه وه نییه، بیروبو چونتان دربارهی قورشان و پیغهمبه ران به جی و خه یال و گومانه. ﴿۵۲﴾ **قِيلَ الْخُرَاصُونَ**. ^{۱۱} **الَّذِينَ هُمْ فِي غَمْرَةٍ سَاهُونَ** به درو خهره و هه کان به هیلان چون، فهوتان، به دببه خت و چاره رپهش بوون، نهوانه ی له بی هۆشی و نه زانیان، دربارهی قیامت هه رچی دهیلین : به گومان و تهخمینه، له زه لکاوی کوفردا ده تلینه وه، بی ناگان له راستی و به لگهی یه قین، شک و گومانیان هه یه لهو رۆزی قیامته ی به ره وروپی دهجن. به گالته و قه شمهری کردنه وه (^{۱۲} **يَسْأَلُونَ** **أَيَّانَ يَوْمَ الدِّينِ**) پرسیار له پیغهمبه ر ده که نه ده لین: نه وه قیامت که ی دئ؟ واته: به درو ی دزمانن و پئیان وایه زیندوبونه وه هه ر نیه. نهی موحه ممه د پئیان بلئ: ﴿۱۳﴾ **يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ** قیامت نهو رۆزیه که نهوان به ناگری دۆزه سزا دهرین، له سهر لیواری دۆزه خ راده گیرین و دوایی تور دهرینه ناوی و ده سوتیندرین. نه مجار پئیان ده گوتری ﴿۱۴﴾ **ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ** سزای خۆتان بجیزن، دمیخۆن و نه وه دهر دتان بی ﴿۱۵﴾ **هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ** نه مه نهو عه زابه یه: که په له تان له هاتنی ده کرد له دونیادا برواتان بی نه بوو بویه به گالته وه په له تان له هاتنی ده کرد.

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ ﴿۵۱﴾ **إِنكُمْ لَفِي قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ** ﴿۵۰﴾ **يُؤْفَكُ عَنْهُ مَنْ أُفِكَ** ﴿۴۹﴾ **قِيلَ الْخُرَاصُونَ** ﴿۵۲﴾ **الَّذِينَ هُمْ فِي غَمْرَةٍ سَاهُونَ** ﴿۵۱﴾ **يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمَ الدِّينِ** ﴿۵۳﴾ **يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ** ﴿۵۴﴾ **ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ** ﴿۵۵﴾ **إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ** ﴿۵۶﴾ **مَّا مِنْهُمْ مِنْ غُلَامٍ وَلَا نِكَاحٍ** ﴿۵۷﴾ **وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهَتِهِمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُخْسِنِينَ** ﴿۵۸﴾ **كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ** ﴿۵۹﴾ **وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ** ﴿۶۰﴾ **وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ** ﴿۶۱﴾ **وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُتَّقِينَ** ﴿۶۲﴾ **وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ** ﴿۶۳﴾ **وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ** ﴿۶۴﴾ **فَوَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنَّكُمْ تَنْطِقُونَ** ﴿۶۵﴾ **هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ صَيْفِ بْنِ مَيَّةَ الْمُكْرَمِ** ﴿۶۶﴾ **إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلِّمْ عَلَيْنَا فَمَنْ سَلَّمَ ثُمَّ كَانُوا قُرَاقٍ مِّثْلَ** ﴿۶۷﴾ **أَهْلِهِ فَمَا يُعْجِلُ سَمِينٍ** ﴿۶۸﴾ **فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ** ﴿۶۹﴾ **فَأَوْحَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَحْزَنْ وَبَشِّرْهُمْ بِقُلُوبِهِمْ** ﴿۷۰﴾ **فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ أَمْرَهُ فِي صَرَفٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ** ﴿۷۱﴾ **قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ** ﴿۷۲﴾

﴿۱۵﴾ **إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ**. ^{۱۱} **أَخْلَدِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ** بیگومان نهوانه ی ته قوای خودایان کردوه، خویان، پابه ندی فه رمان و جله و گیرییه گانی په رومردگار بوون، نهوانه رۆزی قیامت له ناو باغو و باغاتی به هه شتدا: که سه رچاوه و کانیای جوان و رهنکینیان تیدایه ده گوزمرینن. هه رچی په رومردگاریان پی به خشیون به رمازه مندییه وه وری ده گرن، هه رکه سه به به شی خوی رازییه. دلخۆشن به وهی پئیان دراوه. ﴿۱۲﴾ **إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُخْسِنِينَ** چونکه بیگومان نهوان له ژیانی دونیایان دا خاومن باومرپوون به دلخۆزی خودا په رستی خویان نه نجام داوه. ﴿۱۷﴾ **كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ** نهوانه له دونیادا به شه و که م دهنووستن و زۆربه ی کاتی شهویان به نو یژکردن و خودا په رستی و یادی په رومردگاریان به سهر بردووه. ﴿۱۸﴾ **وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ** له گۆتایی شه ودا دوی شه و نو یژو عیبادته ی جوړاو جوړ تۆبه و نیستی غفاریان ده کرد، نزاو پارانه ویان نهو مپوو دمیانگوت: خودایه لیمان خۆشبه، ره ممان پی بکه، نه وه ندله له خودا ترسن زۆربه ی شه و

خهریکی خودا بهرستین که چی: که دهگه نه بهر به بیان
 دهست دهگه نه پاران هودو توبه و نیستیغفار، و کوو نه وه
 تاوانیان کردبی، نه مهش دابو نه ریختی ناده میزادی ره دوش
 بهرزه، باشرین دیاری دهین و که چی به که می دزمانی،
 چروک و دل پیس به پیچه وانه ودهیه، که مترین شت دهین،
 که چی منتهی زور دهکا. ﴿^{۱۹} وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ
 وَالْمَحْرُومِ﴾ به شیک له مال و سامانیان دبه خشن به هه زارو
 بی نه وایان. (سائل) واته: سوالگر، (محروم) نه وه که سیه
 هه زارو روی نایه سوال بکاو خه لکیش نازان: که هه زاره
 تایارمه تی بدن. ﴿^{۲۰} وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُوقِنِ﴾
 له دیارده کانی زهوی دا نیشانهی جوړاو جوړ هه بؤ که سانیک
 باوردیان به تاک و ته نهایی خودا هه بی، نه مه ته ستره ی نی مه
 له سهری دژین نمایشگاهه کی که ورده و سهری سه مه ره به بؤ
 نیشانه کانی هه بونی خوداو ده ستره گینی و کار سازی
 په رور دگار، نمایشگاهه که تا نیستا که می لی نیشان دراوه،
 روزه و سالانه شتی تازه که لای درده که وی، ﴿^{۲۱} وَفِي
 أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ﴾ له خودی خوتاندا نایه تی جوړاو جوړ
 هه نه له سهر تاک و ته نهایی خوداو راستی پیغه مبه ریته تی و
 حه قیقه تی نه و په یامه ی هیناویانه . نه وه بؤچی به چاویکی
 وردبینانه سهری بونه ودر ناکه نه؟ بؤچی له خوتان ورد
 نابنه وه؟ هتا نه و دیارده بکه نه به لکه له سهر تاک و ته نهایی
 په رور دگار، دلنیا بی نه مه بونه ودر به صودفه نه هاتوته دی،
 ﴿^{۲۲} وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ﴾ له ناسمانه وه مه زنده ی
 چونیته تی و چه ندیتی رزق ورزوی نیوه ده کری. هه
 له ناسمانه وه واده ی خیر و هه ره شه ی سزاتان لی ده کری،
 له ویوه، دیاری ده کری کی به هه شتی و کی دوزه خیه، کی
 شیای پاداشتی باشه و کی شیای سزای دوزه خه، له ناسمانه وه
 باران دباری و رزق ورزوی نیوه پیک دین، ﴿^{۲۳} قُورَبَّ
 السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنَّكُمْ تَنْطُقُونَ﴾ سویند
 به خودای ناسمان و زهوی نه وهی له و نایه تانه دا پیتان
 راگه یه نرا هه قه و هیج گومانیکی تیدا نیه، نه وهی که واده تان
 پی دراوه دربارده ی قیامه ت و زیندوبونه وه و حیاسب و
 لیکنه نیوه له قیامه تداو دابین کردنی رزق ورزوی له دونیادا

حقه و هیج گومانیکی تیدا نیه. قیامه ت دیته دی و هیج
 شک و گومانان تیدا نه بی. وده کو چؤن شک و گومانان نیه
 له ناخوتن و قسه ی خوتان که دهیکه نه. چؤن نیوه
 له قسه کردنی خوتاندا گومانان نیه له و هه و الا نه ی پیتان
 راگه یه نرا گومانان نه بی. ﴿^{۲۴} هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ
 الْمُكْرَمِ﴾. إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ
 مُنْكَرُونَ﴾ نایا سهرگورشته ی میوانه کانی (نیراهیم) ت پی
 گه ییوه؟ چیروکی نه و فریشتانه ی نیردرا بون بؤ له ناوبردنی
 قهومی لوط و له ریگایاندا لایان دایه مائی نیراهیم، هیچی لی
 دزمانی؟ کاتیک نه و فریشتانه به گویره ی نوصول و عاده ت
 له سهر شیوه ی ناده میزاد جوونه مائی نیراهیم و سلاویان لی
 کرد، نیراهیم وده لای دانه وه و تی: سلا و له سهر نیوه بی،
 نیوه که سانیکن له وده پیش ناسیاییمان نه بو وه و نازانم کی و ج
 که سیکن، خوتانم پی بناسینن. ﴿^{۲۶} فَرَاغَ إِلَى أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعَبْلٍ
 سَمِينٍ﴾. فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ﴾ خیرا خوی
 له میوانه کانی دزیه وه و چو بولای مال و خیزانی قهرمانی دا
 به ناماده کردنی خواردنی باش بؤ میوانه کان. هینده ی پی
 نه چو و گولکه له یه کی قه له وایان سهربری و گوشته که ی
 برژیندراو ناماده کرا، هه زره تی نیراهیم هی نایه به رده م
 میوانه کان به پرزه وه قهرموی کردن و خواردنی لی نزیک
 کردنه وه: که میوانه کان دهستیان بؤ خواردنه که نه برد،
 هه زره تی نیراهیم وده نگ هات و تی: نه وه بؤ ناخون؟
 خواردن بؤ نیوه ناماده کراوه که چی نیوه دهستی بؤ نابهن!!
 ﴿^{۲۸} فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً﴾ که رویان له خواردن نه کردو
 دهستیان بؤ نه برد له دلی خوی دا ترسیکی لی پهیدا بوو،
 چونکه نان نه خواردن و خوگرته وهی میوان له خواردن
 له مالی خانه خویدا نامازده ی خیری تیدا نیه و چاودروانی
 ناشتی لی ناکری. ﴿قَالُوا لَا تَخَفْ وَبَشِّرْهُ بِلَإِمِّ عَلِيمٍ﴾
 فریشته کان به (نیراهیم) یان گوت مه ترسه، نی مه فریشته ی
 نیردراوین بؤ له ناوبردنی گهل لوط. له هه مان کاتدا
 مزگینیان پی دابه وه که کورپکی زاناو ناغری دهری تی.
 نه ویش هه زره تی نیسحاقه، ﴿^{۲۹} فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صَرَّةٍ
 فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ﴾. خیزانی نیراهیم،

(ساراخاتون) که له سوچیکی ماله که دا بوو گوئی له م موژده خوشه بوو، بهرو روی میوانه کان هاتو به دهستی له رومه تی خوئی ددهاو هاواری دهمرد، نهیمرؤ من و مندال!! پیرمژنیکی نمزؤک و به سالاجووی و همکوو من مندالی دمی؟؟

﴿قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ﴾ و تیان و همکوو چؤن پیمن گوتی خودا ناوای فهرموو: نهوه برپاری پهر و مردگارو دیتنه جی و هیج شک و گومان تئیدا نه بی، به لاتنه و کاریکی گرنگ نه بی. نیمه فروستادهی خوداین و نه و هه والهت پی راده که یه نین، نه و موژده یهت دده ینی، بیگومان خودا به سهر هه موو شتی کدا خاوم دسه لات و به توانایه، زاناو ناگاداره.

کوئیایی جزمی بیست و شه شم

﴿قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ﴾ نهوه بو ج کاریکی گرنگ هاتوون و پهر و مردگار چ نیشیکی پی سپاردون!! ﴿قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ﴾ لئرسیل علیهم حجارة من طین. ﴿مُسَوَّمَةٌ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ﴾ و تیان: نیمه نیردراوین بو سهر گهلی (لوط) نه و گهلهی کافرو سته مکارو تاوانبارن، نه خلاق و رهوشتیان تیدا نه ماوه نیردراوین بو نهوهی به سوالهت به رده بارانیان بکهین، به رده کان نیشانه کراون بو نه و تاوانباره سته مکارانه، نه وانهی روچون له گومپایی و به دره و شتی دا.

﴿فَأَخْرَجْنَا مَن كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ ﴿فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ کاتی ویستمان قهومی لوط له ناو بهرین، ههرچی موسولمانی ناو نه و قهومه هه بوو هه موومان هیئانه دهری، بو نهوهی عه زابه که نه یانگریته وه. له سهرانسهری نه و گوندو شارانهی گهلی (لوط) تیدا نیشته جی بوون ته نه یه ک خیزانیان هه بوو موسولمان بی نه ویش خانه وادهی حمزرتی لوط بوو جگه له زنه که ی.

﴿وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ﴾ له و شارو گونده و یرانکرا و انه دا شوینه وارو دیارده و نیشانه مان هیشتبونه وه بو هه موو نه وانهی له عه زابی خودا دهرسن: که

﴿قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ﴾ ﴿قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ﴾ ﴿لَنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِن طِينٍ﴾ ﴿مُسَوَّمَةٌ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ﴾ ﴿فَأَخْرَجْنَا مَن كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ ﴿فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ ﴿وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ﴾ ﴿وَفِي مُوسَىٰ إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ﴾ ﴿فَتَوَكَّلْ بِرُكْنِهِ وَقَالَ سِحْرٌ أَوْ مَجْنُونٌ﴾ ﴿فَأَخَذَتْهُ وَجُودُهُ قَبْضَتُهُمْ فِي الْعِقْمِ وَقَوْمٌ مِّمَّنْ﴾ ﴿وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ﴾ ﴿مَا تَذَرُ مِن شَيْءٍ أَنتَ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلْتَهُ كَالرِّمِيمِ﴾ ﴿وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ حِينٍ﴾ ﴿فَمَتَّعْنَا أَمْرَهُمْ﴾ ﴿فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ﴾ ﴿فَمَا اسْتَطَعُوا مِن قِيَارٍ وَمَا كَانُوا مُنْصَرِفِينَ﴾ ﴿وَقَوْمٌ نُوحٍ مِن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ﴾ ﴿وَالنَّمَا بَيْنَتْهَا يَا أَيُّهَا الْمَوْسِعُونَ﴾ ﴿وَالْأَرْضُ فَرَّقَتْهَا فَبِعَمِّ السَّعْدُونَ﴾ ﴿وَمِن كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ﴾ ﴿لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾ ﴿فَقَرَأُوا إِلَى اللَّهِ أَنِّي لَكُم مِّنْ نَّذِيرٍ مُّبِينٍ﴾ ﴿وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكُم مِّنْ نَّذِيرٍ مُّبِينٍ﴾

موسولمانن. نه و کافرو سته مکارانه مان کردنه به ندو عیرمت بو نهوهی کهسانی دیکه پییان به ندنا میز بب، خو له سزای خودا بهاریزن، خو یانمان به عه زابی سهخت له ناو بردو خاک و ولاتمان ژیر و زور کردن، نیشتمانه که یانمان کرده دهریاچه یه کی بوگهن: که دهریاچه ی ته به ریبه یه.

له ناو بردنی گهلی لوط عیرمت و نیشانه یه بو هه موو که سیك، وهی نهوهی به و شوینه واران به ند نامیز بوون و دهمین ناده میزادی له خودا ترسو خاوم ناومرن.

﴿وَفِي مُوسَىٰ إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ﴾ ﴿فَتَوَكَّلْ بِرُكْنِهِ وَقَالَ سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ﴾ له سهرگورشته ی موسادا به ندو ناموژگاریی هه یه، نه و کاته ی ناردمان بو سهر فیرعه ون و نه ته وه که ی به به لگه ی به هیزو نیشانه ی ناشکراوه. ناردمان بو سهر فیرعه ونی سته مکارو بی و یژدان و ملهور بانگه وازی و کرد بو نیمانه ییان، موعجیزه ی جوړاو جوړی نواندن، له عه زابی خودا ترساندی نه گهر سهر پیچی بکا، موژده ی به خته وهری پندا نه گهر نیمان بیئی. وهی فیرعه ون پشتی هه لکردو ملی بو حقه نه دا، پشت نه ستور بوو به هیزو توانای خوئی، شانازی

زیندهومر لهسه‌ری جیگیرین، نیمه زور باشمان کردوه به‌ییشکە‌ی تیدا ژیان، ﴿۴۹﴾ وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿۵۰﴾ لهه‌موو صنضو ره‌گه‌زێک نیرو میمان به‌دهیئاوه، دوو شتی لێک جوداوازو دژ به‌یه‌کمان هیئاوه‌ته‌ دی، (نیرو می، ساردو گهرم، تالو شیرین، سپی و ره‌ش، نه‌رم و ره‌ق، شه‌وو روژ، ئیمان و کوفر، مردن و ژیان، خێرو شه‌ر، به‌هه‌شت و دۆزه‌خ.... هتد.) ئەمانه‌ هه‌موو به‌لگه‌ی ئەوه‌ن: که‌ خودا تاک‌وته‌نهایه‌و خاوه‌نی دمه‌لاتی ره‌هایه. که‌وابی ﴿۵۰﴾ فَفِرُّوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿۵۱﴾ هه‌رچی زوه‌ په‌نا بۆ خودا به‌رن، ملکه‌چی و به‌ندایه‌تی بۆ بنوینن، له‌هه‌موو کارمه‌باریکتانه‌دا به‌شتی بێ به‌به‌ستن، تۆبه‌ له‌تاوانه‌کانتان بکه‌ن وگوێپرایه‌لی فه‌رمان وچه‌و گیره‌که‌نی بن، بیگومان من له‌لایه‌ن خوداوه‌ ناگادار که‌ره‌موو ترسینه‌رم بۆتان.

﴿۵۱﴾ وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿۵۲﴾ هاوه‌ل بۆ خودا دامه‌نن، که‌س نیه‌ بتوانی ببیته‌ شه‌ریکی خودا، په‌رومردگار خودایه‌کی نه‌وتۆیه‌ تاک‌وته‌نها، به‌رزو شکۆمه‌ند، خالی له‌هه‌موو عه‌یب و له‌که‌که‌یه‌ک، هه‌ر نه‌و شیاوی خودایه‌تییه‌. به‌ندایه‌تی و عیبادت هه‌ر بۆ نه‌و ده‌کری و بۆ نه‌و شیاوه‌.

﴿۵۲﴾ كَذَلِكَ مَا آتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مُجُنَّونٌ ﴿۵۳﴾ ئە‌ی پیغه‌مبه‌ر! وه‌کوو موشریکه‌ قوره‌بیشیه‌کان تۆ به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه‌و په‌یامه‌که‌ت ره‌نده‌که‌نه‌وه‌، به‌ساحیرو شیت و ویتت دمه‌زانن، گه‌ل و نه‌ته‌وه‌ پێشینه‌کانیش هه‌مان هه‌لویتت و داب و نه‌ریتیان بووه‌، ئە‌وه‌ پێشه‌ی هه‌موو گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌کی رابردوه‌. هه‌ر تۆ نیت که‌ به‌درۆ خراوێته‌وه‌و په‌یامه‌که‌ت ره‌تکراوته‌وه‌، ﴿۵۳﴾ أَتَوَاصَوْا بِهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿۵۴﴾ نایا نه‌و گه‌ل و نه‌ته‌وانه‌ له‌یه‌که‌تریان گیراوته‌وه‌؟ هه‌ر گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌ک وه‌صیه‌تی بۆ دوا خۆی کردوه‌ که‌ هه‌ر کاتێ پیغه‌مبه‌ریان بۆ سه‌ر ره‌وانه‌ گرا به‌درۆی بخه‌نه‌وه‌؟ نه‌خه‌یر له‌واقیع دا نامۆزگاریی یه‌که‌تریان نه‌کردوه‌، له‌یه‌که‌تریان نه‌گیراوته‌وه‌، چونکه‌ روژگارو سه‌رده‌میان زور له‌یه‌که‌تر دووره‌، وه‌لی گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌کی مله‌وړو یاخی بوو بوون، هه‌موویان کافرو سه‌ره‌رق و سنوور به‌زین و یاساشکین بوون،

کرد به‌سوپاو دارو ده‌سته‌ی، به‌م‌لک و سه‌لته‌نه‌تی خۆی نازیی. موسای به‌سوک زانیی، په‌یامه‌که‌ی ره‌تکرده‌وه‌، وتی: ئە‌وه‌ یان ساحیرو جادوبازه‌ یان شیت، ﴿۴۹﴾ فَأَخَذْنَاهُ وَجُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿۵۰﴾ فه‌رعه‌ون و داروده‌سته‌که‌یمان به‌عه‌زایی سه‌ختی خویمان گرت، چۆن گرتنی‌ک؟ هه‌ر باس نا‌کری، به‌توندوتۆلی گرتمانن، توپمان دانه‌ ناو دمه‌ریاوه‌، فه‌رعه‌ون هه‌میشه‌ لۆمه‌ کراو و نه‌فهرت لێکراوه‌. ﴿۴۹﴾ وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ﴿۵۰﴾ مَا تَذَرُ مِنْ شَيْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلْنَاهُ كَالرَّمِيمِ ﴿۵۱﴾ هه‌روه‌ها له‌سه‌رگورشته‌ی قه‌ومی عاد په‌ندو عیبرت هه‌یه‌، کاتێ بای سه‌خت و ریشه‌کێشکه‌رو نه‌زۆک و بێ خێروپی‌رمان ناردنه‌ سه‌ر، بایه‌ک بوو بای به‌هیلاکه‌به‌رو فه‌وتینه‌ر، به‌سه‌ر هه‌رشتیکدا تێپه‌ر بوایه‌ ده‌یفه‌وتانه‌و دمپه‌رزانده‌.

﴿۴۹﴾ وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّى حِينٍ ﴿۵۰﴾ فَفَعَتُوا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿۵۱﴾ هه‌روه‌ها له‌چیرۆک و به‌سه‌ره‌اتی گه‌لی ئە‌مودا په‌ندو عیبرت هه‌یه‌، کاتێ پیمان گوتن: رابوێرن و له‌ه‌زمت و مره‌بگرن تاکاتی فه‌وتاندنتان، ﴿۵۰﴾ فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُتَصَرِّينَ ﴿۵۱﴾ نه‌یانتوانی له‌جیگای خۆیان بجوئین، بۆیان نه‌کرا رابکه‌ن و هه‌ولی فوتاربوون بده‌ن، به‌لکوو ده‌ست له‌عاست هه‌موویان له‌مالی خۆیان دا سه‌لار بوونه‌وه‌، که‌س عه‌زایی خودای لێ نه‌گیرانه‌وه‌، که‌س نه‌بوو یارمه‌تییان بدا.

﴿۴۹﴾ وَقَوْمٌ نُوحَ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿۵۰﴾ له‌پیش ئە‌وه‌ گه‌ل و نه‌ته‌وه‌ سه‌ره‌خته‌نی باسمان کردن گه‌لی (نوح)مان به‌تۆفان له‌ناو برد، بیگومان نه‌وانیش گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌کی فاسق و یاخی بوو بوون له‌سنووری یاسای خودا دمه‌رجوو بوون. ﴿۴۹﴾ وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ﴿۵۰﴾ بیگومان ناسمانمان به‌دهیئاوه‌ به‌هیزو توانا، دلتیا بن نیمه‌ خاوه‌نی هیزو دمه‌لاتی ره‌هاین توانیومانه‌و دمه‌توانین به‌ناسانی ناسمان و غه‌یری ناسمان به‌ئینه‌ دی، هه‌یج ماندوبون و ئه‌رکی‌ک توشمان نه‌هاتوووه‌ توشمان نابیی، ﴿۴۸﴾ وَالْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ ﴿۴۹﴾ زه‌ویمان به‌دی هیئاوه‌و رامان خستوووه‌ وه‌کوو مافور، وامان دروستکروه‌و بتوانی ژیا‌نی تیدا به‌سه‌ر به‌ری،

﴿قَتَلَ عَنْهُمْ فَمَا أَنْتَ بِمَلُومٍ﴾ نهی پیغمبره رویان لی و مرگ پرده دمه دهمیانی له گهل مه که نه تو په یامی خوت گه یاندو نه رکی سهرسانی خوتت نه نجام داوه، تو له لایه ن خوداوه هیچ گله بییه کت له سهر نیه، چونکه په یامی خودات پیرا گه یاندون. پیغمبره ریش هر راگه یاندنی له سهره.

﴿وَذَكَرْ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ﴾ نهی پیغمبره نه تو به ردهوام ناموزگاری خوتیان ناراسته بکه، به قورنان و معظو نه صیحه تی نیمانداره کان بکه چونکه بیر خستنه وه سودیان بی ده گه یه نی،

﴿وَمَا خَلَقْتَ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونَ﴾ نه من عالمی جندو که و ناده میزادم که دروست کردون بویه م دروست کردون عیبادتم بکه ن، بویه م به دی هیان و به ندایه تیم بو نه نجام بدن و بم ناسن، نه گینا من په رومردگاری بوونه و مر م بی نیازم له هه موو عالم، بون و نه بوونی عالم به نیسبت منه وه چون یه که. ﴿وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون﴾ به م جوړمیه، نه من جندو که و ناده میزادم؛ که دروست کردون بویه م دروست کردون فرمانیان بی بکه م به عیبادت کردن به ندایه تی بو کردم.

﴿مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونَ﴾ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿خواستم نیه نه وان رزق و رزیم بدنن نامه وئ خوراکم بو بینن، من ناتاجی خواردن و خواردنه و نیم، نیازی نه وه م لیان نیه سودم بی بکه یه نن زیانم لی دوور بخه نه وه، بیگومان خودا رزق و رزیدمره به هه موو گیانله به ری، ده و له مه ندی ره های هیه ماحتاجی که س نیه و هه موو که س ناتاجی نه وه. خاوه ن ده سه لات و توانای ره های و بیباکه له هه موو شتیک.

﴿فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ فَلَا يَسْتَعْمِلُونَ﴾ بیگومان بو نه وانه ی سته مکارو کافرو بی ویزدانن به نه نقه ست ریبازی کوهر ده گرنه به رو پیغمبره به درو ده خه نه وه به شیک له سزای سه خت هیه و ده کوو نه و عه زابه ی به گهل و نه ته وه پیشینه کانمان چه ست. ده ی با په له له هاتنی عه زاب بو سهر خو یان نه که ن، دنیا بن به شی خو یان له عه زابی خودا ده چیژن و رمتبوونه وه ی نیه.

كَذَلِكَ مَا أَتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَلْمًا أَوْ عِتْرًا ﴿٥٢﴾ أَوْ صَوَابَهُمْ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٥٣﴾ فَنُوحِلْنَاهُمْ مَا أَنْتَ بِمَلُومٍ ﴿٥٤﴾ وَذَكَرْ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٥﴾ وَمَا خَلَقْتَ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونَ ﴿٥٦﴾ مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونَ ﴿٥٧﴾ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿٥٨﴾ فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ فَلَا يَسْتَعْمِلُونَ ﴿٥٩﴾ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٦٠﴾

سورة الطور

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالطُّورِ ﴿١﴾ وَكِتَابٍ مُسْطُورٍ ﴿٢﴾ فِي رَقٍّ مَنُشُورٍ ﴿٣﴾ وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ﴿٤﴾ وَالسَّعْفِ الْمَرْفُوعِ ﴿٥﴾ وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ ﴿٦﴾ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ﴿٧﴾ مَا لَهُمْ مِنْ دَافِعٍ ﴿٨﴾ يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا ﴿٩﴾ وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا ﴿١٠﴾ فَوَيْلٌ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي حَوْضٍ مُلْعُونٍ ﴿١٢﴾ يَوْمَ يُدْعَوْنَ إِلَى نَارٍ جَهَنَّمَ دَعَاً ﴿١٣﴾ هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُتِبَ بِهَا كُذُوبُكُمْ ﴿١٤﴾

﴿فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ﴾ هيلاك و له ناوچوون، عه زابی به شيددته له روژی قيامته دا بو نه و که سانه يه کافرو بی پروان.

کوتايی سوره تی الذاریات

سوره تی (الطور)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿وَالطُّور﴾ په رومردگار سویند ده خوا به کیوی طوری سهینا؛ که کیویکی داره ستاناوییه و گهل رودای گه ورده له سهر روداوه،

﴿وَكِتَابٍ مُسْطُورٍ﴾ سویند به نامه ی ریک و پیک نوسراو که نامه ناسمانییه کانن (ته ورات و زبور و نینجیل و قورنان) به لام لی رده دا ده تواندری بگوتری مه به ست قورنانه. ﴿فِي رَقٍّ مَنُشُورٍ﴾ که نوسراو ته وه له پیستیکی بلا و مېووی خوشکراوداو گه ورمترین نامه ی ناسمانییه و که ته له وکی

موحه ممد هیناویه تی جادوی جادوکه رانه. یان دهیانگوت
چیرۆکه کۆن و نهفسانهی پیشینه.

﴿^{۱۵} اَفْسِحْرْ هَذَا اَمْ اَنْتُمْ لَا تُبْصِرُونَ﴾ نایا نهودی نیستا
دهیبینن سیحرو جادوبازییه و دهکوو له دونیادا دمرحهق بهنامه
ناسمانیهکان و پیغه مبه ران دمتانگوت. نایا نه مه راسته؟ یان
لیره شدا جادوتان لی نه کراوه؟ نهء جادوتان لی نه کراوه به لکوو
نه مه حهق و راسته و جادوتان لی نه کراوه.

﴿^{۱۶} اَصْلَوْهَا فَاصْبِرُوا اَوْ لَا تَصْبِرُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَكُمْ اِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ جا: که نیستا به ناشکرا نهوه دهیبینن و هیچ
نینکارییه کتان بو ناکری، دهچنه ناو دۆزه خهوه و عه زابی
دژوار بجیزن، نیت صهبر بگرن یان صهبر نه گرن چون یه که،
هیچ شتیک دادتان نادا، چی ده کهن بیکه، بی سوود و
رزگار بونتان نیه سزای کردهوی خۆتانه و مری ده گرنه وه.

﴿^{۱۷} اِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ. ^{۱۸} فَاكِهِينَ بِمَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ
وَوَقَّاهُمْ رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ﴾ بیگومان ته قواکاران و
له خواترسان له باخاتی به ههشت و ناز و نیعمه تی جۆراو جۆرو
نه بپراوه دان، دلخۆش و ته پ دماخن به و ناز و نیعمه تانه و
له زمت و چیزیان لی و مرده گرن و به نارمۆزی خۆیان راده بویرن.
خواردنی خۆش و بۆشاک جیوان و شوینی دلگیرو هاوسهرو
خیزانی شۆخ و شهنگ و نه ونه مام، جییان بوئی و چۆنیان بوئی
بۆیان نامادهیه. له هه مان کاتدا خودا له عه زابی دۆزه خ
پاراستونی. نه مهش نه و په پری به مرزگه یشتن و خۆشنوودیه،
به خته و مری و کامه رانییان بو هه تاهه تایه.

﴿^{۱۹} كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ بخۆن و بخۆنه وه، چ
شتیک نارمۆز و بکه ن بۆتان به ردهسته و نۆشی گیانتان بی،
خواردن و خواردنه و هتان بی عه یب و خهوشه، به تام و له زمه ته.
نه مهش له پاساوی نه و کردار و رهفتاره باشانه تان: که
له دونیادا نه نجامتان داوه. خودا به فیه زل و نیحسانی خۆی
نیوهی خستۆته نه م ناز و نیعمه تانه وه. ﴿^{۲۰} مَتَكِّينَ عَلَى سُرُرٍ
مَصْفُورَةٍ وَزَوَّجَاهُمْ بِحُورٍ عِینٍ﴾ نه و به ههشتیانه حال و
وه زعیان وایه: پالیان داوته وه له سه ر کورسی و موبیله ی
نه رم و جیوان و رازاوه و ریزکراو، حۆری چاورهش و
شۆخ و شهنگمان کردونه هاوسه ریان و له گه لیان راده بویرن.

بوونه و مرده و به رنامه ی ژیا نه. ﴿^۴ وَالْيَتِ الْمَعْمُورِ﴾ سویند به و
خانه یه ی ناوه دان به نوپژگه ران و ته و افکاران: که که عه ی
پیرۆزه و یه که م خانویه که دروستکراوه بو خودا په رستی و
له هه موو کون و قوژبنیکی جیهانه وه به شه و به رۆژ له نوپژدا
موسو لمانان روی تیده که ن و له ته و افدا به ده وری دا
ده سوپینه وه. چرکه یه که نیه کۆمه لی موسو لمان رویان تی
نه کردبی و کۆمه لیکیش ته وافی نه که ن. ﴿^۵ وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ﴾
سویند به سه ه قف بلند کراوی زۆر به رزو شکۆمه ند که ناسمانی
به ره فراوان و تۆکه و پته وه. ﴿^۶ وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ﴾ سویند
به دهریالووشی پری لیوانلیو له ناو: که به هیزی کیشنده
ناهیلدری ناوه که ی سه رریژ بکا و وشکانی داپۆشی.

﴿^۷ اِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ. ^۸ مَا لَهُ مِنْ دَافِعٍ﴾ دلیا به رۆزی
قیامه ت دیو حییساب و لیكۆلینه وه و سزاو پاداش روده دات،
کهس نیه بتوانی عه زابی خودا له تو بگپرتیه وه، دووری
بخاته وه، نه هیل بی. بی شک و گومان عه زابی سهخت و دژوار
یه خه ی کافرو یاخی یوان ده گری و کهس نیه به رده ودا پالی
پیوه بنی. ﴿^۹ يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا. ^{۱۰} وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا﴾
نه و رژی ناسمان تیکه وه ده هاوی، نه و ناسمانه به رزو
ریک و پیک و پته وه تیک ده چی و ده که ویته جونیوش و ده کوو
ده ریا شه پۆل ده هاوی، کیوه کان له جیگای خۆیان ده ترازی و
هیزی کیشنده نامینی و شاخه کان لیک هه لده و هشین. ده بن
به ته پ و تۆزو به حه وادا ده چی. ﴿^{۱۱} قَوْلٍ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِ﴾
نای عه زابی سهخت و دژوار یان شیوی دۆزه خ له و رۆژدا بو
نه وانه ی پیغه مبه ریان به درۆ خستۆته وه، په یامی نیسلامیان
رمت کردۆته وه ﴿^{۱۲} الَّذِينَ هُمْ فِي خُرُصٍ يُلْعَبُونَ﴾ نه و به درۆ
خه روه انه ی به قسه ی پرپوچ گالته جار یاری به قورنانه ده که ن
جۆره ها بوختان و قسه لۆک بو پیغه مبه ر هه لده به ستن.
﴿^{۱۳} يَوْمَ يَدْعُونَ اِلٰى نَارِ جَهَنَّمَ دَعًا﴾ نه و رۆژی به زمهخت پال
به بی بر وایانه وه دهنری و راپیچی ناو ناگری دۆزه خ ده کری و
تور دهنری نه ناوی. ﴿^{۱۴} هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ﴾ نه و
ناگری ده ی بینن نه ویه: که پیغه مبه ر له دونیادا
ده ترساندن لی و بپرواتان پی نه کرد. دمتانگوت نه و قورنانه ی

﴿۲۱﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلْتَنَاهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ ﴿۲۲﴾ نَهَانَهُ نِيْمَانِيَانِ هِنَاوَهُو
به کرده و نيمانداری خويان چه سپاندوه، منال و وجه شيان
له بوروبامردا شوينيان كه وتون، خودا به فنه ضل و گه ورده ي
خوى بؤ زنده خوشگوزمرانى و فينكايى چاويان و منداله كانيان
بهرز دهكاته وه بؤ پله و پايه ي باوكه كانيان و شايسته ي نه و
جىكاو نازو نيعمه ته نه بن، به لئ خودا له به ردلى باوكه كانيان
نه و شوينه به رزو خوشانه يان دده اتى. و له حال تۇز قالتيك
له پله و پايه ي باوكه كانيان كه من ناكه ينه وه. له هه مان كاتدا
نه گه ر پله و پايه ي منداله كان به رز تر بى، نه وه پله و پايه ي
باوكه كانيان ده گه يه نينه هى منداله كانيان بؤ نه وه ي زياتر
خوشنوودى و كامه رانيى ده سه به ر بكن. ﴿كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ
رَهِيْنٌ﴾ هه موو ناده ميزادىكى ژيرو بائغ له رۇزى قيامه تدا
پابه ندى كرده و ده كانى خۇيه تى و له مى نابي ته وه، هه روه ها
هيچ كه سيكيش به كرده وه ي يه كيكي تر گير و ده نابى.
﴿۲۳﴾ وَأَمْدَدْنَاهُمْ بِفَاكِهَةٍ وَلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿۲۴﴾ له هه موو جوړه
ميوده يه كه گوشتى ته رو تازه كه نارمزوى بكن به ويستى
خويان بويان دابين ده كمين. ﴿۲۵﴾ يَتَنَزَّاعُونَ فِيهَا كَأْسًا لَا لَعْوَ
فِيهَا وَلَا تَأْنِيْمٌ ﴿۲۶﴾ به چه ماس و چه زو نارمزوو پياله ي شه راب
له يه كترى و مرده گرن ده لئى خه ريكن جه نكي له سه ر بكن، بؤ
خوشى و يارى كردن پياله مه ي له يه كترى ده فريتن، يه كيكيان
پياله شه رابىك و مرده گرى و تۇزىكى لى ده خواته وه و نه مجار
دهيدا به يه كيكي ترو ده بي ته قاقاى پي كه نين و مه جليس
ده رازي ته وه، سروش تى نه و شه رابه ودها يه عه قل تيك ناداو
نه و كه سه ي ده خواته وه قسه ي پر و پوچ و قسه ي تاوان ناك،
﴿۲۷﴾ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَّكْنُونٌ ﴿۲۸﴾
به مه به ستى خزمه تكدنى به هه شت ييه كان چه ند غيلمان و
تازه لاو به پياله مه يه وه به سه ريان دا ده گه ريئن و خزمه تيان
ده كمن، نه وه نده جوان چاك و قۇزن ده لئى مروارى ناو
سه ده فن. ﴿۲۹﴾ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿۳۰﴾
به هه شت ييه كان روده كنه يه كترى و پرسيار له سه رگورش ته ي
يه كتر ده كمن، نه ميان له و ده پرسى نه رى له ژيانى دنيا دا
ومزع و حالت چۇن بووه و چۇنت ژيان به سه ر برده وه؟ نه ويان

أَفَسِحْرُ هَذَا أَمْ أَنْتَ لَا تَبْصُرُونَ ﴿۳۱﴾ أَصَلَوْهَا قَاصِرُونَ ﴿۳۲﴾
أَوْ لَا تَصْبِرُونَ سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُحْزَنُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۳۳﴾
إِنَّ الْمُنَاقِبِينَ فِي جَنَّتِ وَنَعِيمٍ ﴿۳۴﴾ فَكَيْهِنْ بِمَاءٍ أَنَّهُمْ رَبِّعُ
وَوَقْتَهُمْ رَبِّعُ عَذَابِ الْجَحِيمِ ﴿۳۵﴾ كَلُوا وَأَشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۳۶﴾ مَتَكِبِينَ عَلَى سُرُرٍ مَصْفُوفَةٍ وَزَوَّجْنَاهُمْ
بِخَيْرِ عِيْنٍ ﴿۳۷﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا
بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلْتَنَاهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَكُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ
رَهِيْنٌ ﴿۳۸﴾ وَأَمْدَدْنَاهُمْ بِفَاكِهَةٍ وَلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿۳۹﴾ يَتَنَزَّاعُونَ
فِيهَا كَأْسًا لَا لَعْوَ فِيهَا وَلَا تَأْنِيْمٌ ﴿۴۰﴾ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ
لَهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَّكْنُونٌ ﴿۴۱﴾ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿۴۲﴾
﴿۴۳﴾ قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلَ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ ﴿۴۴﴾ فَمَنْ اللَّهُ
عَلَيْنَا وَوَقْنَا عَذَابَ السُّمُورِ ﴿۴۵﴾ إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ
نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ﴿۴۶﴾ فَذَكِّرْنَا أَنْتَ يَنْعَمَتِ
رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا يَحْزَنُونَ ﴿۴۷﴾ أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَتَرْنَاهُ رِيبَ
الْمُنُونِ ﴿۴۸﴾ قُلْ تَرَى صُورًا فِي مَعْكُمْ مِنَ الْمَرْبُوعِينَ ﴿۴۹﴾

لهم دپرسى نه دى تۇ چيت كرده هه لس و كه وتت چۇن
بووه؟ ﴿۲۶﴾ قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلَ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ ﴿۲۷﴾ فَمَنْ اللَّهُ عَلَيْنَا
وَوَقْنَا عَذَابَ السُّمُورِ ﴿۲۸﴾ ولام دده منه وه و ده لئى: نيمه له دونيادا
ته قواكارو له خودا ترس بووين، ترسيى عه زابى خودامان
هه بوو، خۇمان له بى فهرمانىى خودا دده پاراست. نيت خودا
به فنه ضل و گه ورده ي خوى ليخوشبون و رحمه تى خوى
به سه ردا رشتوين و هيدا يه تى داوين بؤ نه نجامدانى كرده وه
چاك، له عه زابى سه خت و دزوارى دۇزه خ رزگارى كردوين و
نهم نازو نيعمه ته ي پى به خشيوين.

﴿۲۸﴾ إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ﴿۲۹﴾ نيمه له دونيادا
خوداناس و يه كته به رست بووين، بؤ هه موو كارىك هاوارمان
ده كرده قاپى رحمه تى و هانامان بؤ دمبردو لئى دده پارينه وه:
كه ليخوشبون و رحمه تى خويمان به سه ردا برپژئى. دوعاى
قبول كردين و مه رامى به جى هينان، بيگومان خودا له گه ل
به نده كانى دا زور چاكه كارو ميهرمانه. رحمه ت و نيجسانى
دمرياي بى بنه و به شى هه موو كه س ده كا.

خۆ ئەوان شۆرەسوارى بە لاغەت و ھەصاحەتن، لەبوارى شیعرو بەخشاندا شارمزاو تێگەشتون.

﴿۳۵﴾ **أَمْ خَلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ** نایا ئەو کافرو بپر وایانە: کە ئینکاری ھەبوونی خودای بەدیھینەر دەکەن، خۆیان بەبێ بەدیھینەر ھاتوونە کایەو؟ یان خۆیان خۆیانان دروستکردووە؟ بێگومان بەشایەتە عەقڵ و واقعیی حال و بەگفتی خۆشیان بەدیھینەر ھەر خودایەو خودا لەنەبوونەووە ئەوانی ھیناوتە وجود.

﴿۳۶﴾ **أَمْ خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ** نایا ئەوان ئەم ناسمانەو زەویان دروست کردووە؟ ئەوان لەواقعدا ناتوانن لافى ئەو لى بدن، ھەرچەندە لەم بارەو پرسیاریان لى کرابێ، دانیان ناو بەویدا: کە خودا بەدیھینان ﴿۳۷﴾ **أَمْ**

عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ نایا ئەوان خامنی خەزینەکانی رەحمەتی خودای تۆن، دابەشکردنی رزق و رۆزیی و پیغەمبەریتی بێخەش بەھەرکەسێک خۆیان بیانەوی و بیگرنەو لەوانەى نایانەوین. رزق و رۆزی بدن بەم و بیگرنەو لەو؟ ﴿۳۸﴾ **أَمْ هُمُ الْمُصِطْرُونَ** یان ئەوان بالادەستن بەسەر بونەومرداو دەتوانن بەویستی خۆیان ناسمانەکان و زەوی ھەلسورپین و تەسەرەویان تیدا بکەن؟ واتە: نەخەیر

ئەمانە ھیچیان بەدەس ئەوان نین، ھەموو شتێک بەدەست پەروەردگارە. ﴿۳۹﴾ **أَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ يَسْتَمِعُونَ فِيهِ فَلَيَاتِ مُسْتَمِعُهُمْ**

بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ نایا ئەوان پەیزمەو پلیکانیان ھەبە پى یدا سەربکەون بۆ ناسمان و گۆی بگرن لەناخاوتنى فریشتەکان و ئەو سروشەى بۆیان دئو ناگادارن بەسەر زانیاریی غەیبدا؟ بۆیە لەھەلویستی خۆیان لانادەن و سورن لەسەر کوفر. دەى

کەواپە با ئەو کەسەى سەردەکەوئ بۆ ناسمانەکان و دەرگەبەسەى عالەمى بالا و مەردەگەى با لەگەڵ بەلگەى رۆشنیدا بێخاتەر و قەسەکانى خۆى پى بچەسپین. ﴿۴۰﴾ **أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ**

وَلَكُمْ الْبَنُونَ نایا ئیو کچ بۆ خودا دادەنن و کور بۆ خۆتان قورخ دەکەن، لەکاتێکدا کە خۆتان ناتانەوئ کچتان ببی، کە بەیەکیکتان دەوتری: کچت بوو رەنگى رەش دادەگیرسى، واتە ھىچ شەرم ناکەن بەشە باشەکە بۆ خۆیان و بەشە خراپەکە بۆ خودا دادەنن! ﴿۴۱﴾ **أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ**

﴿۲۹﴾ **فَذَكِّرْ فَمَا أَنتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مَجْنُونٍ** ئەى پیغەمبەر! نەتۆ بەردەوام بەلەسەر کاری خۆت، نامۆزگاریی خۆت بکەو پششت سارد نەبیتەو. ئەوێ بۆ تۆى ھەلەبەستەن پوچ و بێناغەى، نەتۆ لەسایەى رەحمەتى خوداو نە فالتجى و نە شیتى. نەتۆ پیغەمبەر و فروستادەى پەروەردگارى ھەرچى دەمىلئى و ھەرچى نەنجامى دەدەى لەروانگەى سروشەویدە. بەپى نىگای ناسمانى ھەلەس و کەوت دەکەى. ﴿۳۰﴾ **أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ تَتَّبِصُ بِهِ رَبِّبُ الْمُؤْمِنِينَ** بەلگەو ئەوان دەلئین: موخەمەد شاعیریکە وەکوو نابغەو زوھەيرو ھاووپنەکانیان، چاومپوانى مردنى دەکەین و رۆزگار لەناوى دەبا وەکوو چۆن شاعیرەکانى پێشوو مردوون، نیت لەکۆلمان دەبیتەو و رزگارمان دەبى لەدەستى!

﴿۳۱﴾ **قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُتَرَبِّصِينَ** ئەى پیغەمبەر پێیان بلئ: چاومپوانى مردنى من بن، منیش لەگەلئاندا چاومپوانى سەرەنجام بزانم قەزاو قەدمەرى خودا چیتان لى دەکا، لەو بەو لاو بۆتان دەرەکەوئ سەرکەوتن بۆ کى دەبى. من دلئام خودا پشتیوانمەو یارمەتیم دەدا.

﴿۳۲﴾ **أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَخْلَامُهُمْ بِهَذَا** نایا ئەوان نامەىەکى ناسمانیان بۆ سەر نازل بوو پشگىرى بۆچونەکەیان بکا؟ یان عەقڵ و ئاومزىان ھەرمانى ئەویان پى دەکا: یان ئەو قەسە پڕوپوچانە بلاو بکەنەو: کە ھىچیان بەسەر ھىچەو نە.

﴿۳۳﴾ **أَمْ هُمْ قَرَمٌ طَاغُونَ** بەلگەو ئەوانە گەل و نەتەویدەکى یاخى بوو سەركیشتن، دل رەق و نەفامن بۆیە ئەم بوختانانە بۆ پیغەمبەر ھەلەبەستەن، ئەم رەوشتە ناشیرینانەى پال دەدەن.

﴿۳۴﴾ **أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ** نایا دەلئین: فالتجى یان شایەرە، یان دەلئین موخەمەد بۆ خۆى ئەم قورنانهى ھەلەبەستوو و دانراوى خۆیەتى. نەخەیر وانیهو سەریان دای لەبەرد، بەلگەو کوفر و بیدینیان، بپرا نەبوونیان بەپەيامى ئیسلام، وای لى کردون ئەم قەسەو قەسەلۆکانە ھەلەبەستەن ئەو چۆرە بوختانانە بەپیغەمبەر بکەن.

﴿۳۵﴾ **فَلْيَاثُرَا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ** ئەگەر ئەوان راست دەکەن موخەمەد بۆ خۆى قورنانهى ھەلەبەستوو، دەى با ئەوانیش لەلایەن خۆیانەو نەمەىەکى ئەم قورنانه بێنن،

نایا تو نهی پیغهمبر له پیناوی بانگه وازیکردنت بو موسولمان بونی نهو بتهپرستانه داوای کرییان لی دهکهی و نیت نهوان له بهر گرانیی باری غه رامه و نهو کرییهی که داوایان لی دهکهی ناتوانن موسولمان ببن، نه خهیر ههرگیز شتی وایه و نه تو هیچ داوایه کیان لهو باره و لی ناکهی!

﴿۱﴾ **أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ** ﴿۱﴾ یان نهوان زانیاری غه بییان لایه و ههرچی له له و حوله محفوظدا نووسراوه نهوان به سه ریا ناگادارن و دهینوسنه وهو رای ده گه یه نن به ناو مهردومدا بلاوی دهکهنه وه، ههرچی تویش بیلیی نهوان به پوچی نه زانن؟! نه خهیر نه مه هیچی وایه، جگه له خودا کهس عیلمی غه یب نازانی! ﴿۲﴾ **أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا** ﴿۲﴾ به لکوو نهو کافرانه دهیانوهی فیل له پیغهمبر بکهن و پیلانی کوشتن و له ناوبردنی بو داپیزن، ﴿۳﴾ **فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ** ﴿۳﴾ نهوانی کافرو بی پروان ههر نهوان فیل لی کراون و زمری فیل که یان بو خویان ده گه ریته وه. واته نیوه نه گهر نییدیعی زانیی غه یب دهکهن، نه وه درو دهکهن و جگه له خودا کهس غه یب نازانی، خو نه گهر پیتان وایه ده توانن به سه ر پیغهمبردا زال ببن، نه وه بیگومان نیوه به هله چون چونکه خودا یارمه تی دمرو پشتیوانیه تی و به سه ر نیوه دا زالی دهکا. خو نه گهر به ته مابن فیلی لی بکهن و له ناوی بهرن نه وه دنیا بن زیانی فیل که خوتان ده گریته وه و خوتان له ناو دهجن.

﴿۴﴾ **أَمْ لَهُمْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ** ﴿۴﴾ نایا نهو بی باوهرانه جگه له خودای تاک و ته نیا خودایه کی تریان هیه له سزای خودا بیانپاریزی، خودا پاک و مونه زمه له هه موو عه یب و هاوبه شیک که بو ی پهیدا بکهن. خودا تاک و ته نهاو بی هاوئل و بی نه ظیره بی وینه و نه مثاله، بهرزو پیرزو شکومه نده، ﴿۵﴾ **وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ** ﴿۵﴾ نهوانه هینده لاسارو سه هندن، نه گهر به چاوی خویان ببینن پارچه یه کی گه وره ی ناگراوی له ناسمانه وه بکه و یته خوار بو سه ریان بیانسو تینی، پروا ناکهن و واز له کوفرو بی دینی خویان ناهینن، به لکوو ده لئین: نه وه هه وریکی گه وال گه وال و توئی توئی له سه ر یه که له که بو وه و بارانمان بو دهبارینی.

أَمْ تَأْمُرُهُمْ إِذْ أَمَّهُمْ قَوْمٌ مَّا عَوْنٌ ﴿۶﴾ أَمْ يَقُولُونَ نَقُولُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۷﴾ فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿۸﴾ أَمْ خَلْقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿۹﴾ أَمْ عَلَّمُوا الْغَمَامَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿۱۰﴾ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَيْكِ أَمْ هُمُ الْمُصْرِطُونَ ﴿۱۱﴾ أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ يَتَّبِعُونَ فِيهِ فَلْيَاتِ مُسْتَمِعُهُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿۱۲﴾ أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ ﴿۱۳﴾ أَمْ تَتْلُوهُنَّ أَجْرًا فَهَمَّ مِنْ مَقَرٍّ مَنُتَقِلُونَ ﴿۱۴﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿۱۵﴾ أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ ﴿۱۶﴾ أَمْ لَهُمْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۱۷﴾ وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ ﴿۱۸﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿۱۹﴾ وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۲۰﴾ وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿۲۱﴾ وَمِنْ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ ﴿۲۲﴾

سورة البقرة

﴿۲۵﴾ **فَذَرَهُمْ** ﴿۲۵﴾ وازیان لی بینه، گوئیان پی مه ده ﴿۲۶﴾ **حَتَّى يَلْقَاوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يَصْعَقُونَ** ﴿۲۶﴾ هه تا توشی روژیکیان دهن که روژی قیامه ته و تییدا به هیلک دهجن، سزای تاوانه کانیان لی ده سه نریت. ﴿۲۷﴾ **يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ** ﴿۲۷﴾ نهو روژه روژیکه فرتو فیلیان دادیان نادا، نهو پیلانه ی دایان رشتوو بو له ناوبردنی پیغهمبر (ﷺ) سودیان پی ناگه یه نی، نهو عه زابه ی دیته سه ریان ناگه ریته وه کهس نیه به هانا یانه وه بی و یارمه تیان بدا. ﴿۲۸﴾ **وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ** ﴿۲۸﴾ بیگومان له ژبانی دونیادا هیه بو نهوانه ی سته میان له خویان کردوه به وه: که سورن له سه ر کوفرو بته پرستی و دارشتنی پیلان دژی پیغهمبر سزای سهخت و دژوار: له کوشتن و نه خوشی و ترسو هه ژاری و بی بارانی و له ناوچونی مال و سامان و مردنی مندان و کهس و کار بو نه وهی له هه لو یستی خویان په شیمان ببنه وه. وه لی نهوانه نازانن ج عه زابیک دیته سه ریان و چون له ناو دهجن.

خاوهن هیژو توانا له زانیاریی و کارکردن دا، نه ویش جو برائیل، هه رچی خودا هه رمانی پی بکا نه نجامی ددهاو هیچی لی یاخی نابی. هه رچی نه نجامیشی ددها به هه رمانی خودایه و له خودا ویه، ﴿ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَى﴾ خاوهنی ژیری و بیرو بپروای به رزه، نه و سروشه ی له خودا و وهری دهگری به نه مانه ته وه دهیگه یه نی به پیغه مبهرو هیچی له بیر ناجیته وه، جو برائیل له سهر شیوه ی تایبه تی خو ی ویتستاو پیغه مبه ر بینی! ﴿وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَى﴾ ۸ ﴿ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى﴾ نه وه بوو پیغه مبه ر زور هزی ده کرد که فریشته ی سروش له سهر شکل و وینه ی تایبه تی خو ی ببینی، به دل له خودا ده پارایه وه؛ که به و شیوه تایبه تییه جاریک نیشانی بدا، خودا داواکه ی گیرا کرد دوا نه و ماوه یه ی که سروش له پیغه مبه ر برا جو برائیل به شیوه ی فریشته یی خو یه وه هاته خوار ی بو لای راست ویتستاو له ناسو ی به رزه وه خو ی نیشانی پیغه مبه ر (ﷺ) دا که ناسو ی خو ره، که من له ناسو که به رزتر بوو، هه موو ناسو که ی پر کرد! پاشان جو برائیل ورده ورده دابه زی و له پیغه مبه ر نزی که وه ته وه، به سروشه وه هاته خزمه تی، که مکه م دابه زی و له پیغه مبه ر (ﷺ) نزی که بووه وه تا وای لی هات ﴿فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى﴾ مه سافه ی نیوان پیغه مبه ر (ﷺ) و جو برائیل دیاری ده کا به نه ندازه ی دوو که وان یان که متر له دوو که وان بوو. عه ره به کان دابو نه ریتیان وابوو مه سافه ی نزیکیان به که وان ی؛ یان دوو که وان یان به رمیک مه زنده ده کرد. وه کوو چو ن ئیمه ی کورد نه و جو ره شتانه به بستو به هه نگاوو به گوریس مه زنده ده که یین. مه به ست نه و مه یه زوری لی نزی که بووه. ﴿فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ﴾ ئیتر خودا به هو ی نه و فریشته وه سروشی کرد بو به بنده ی خو ی؛ که موحه ممه ده. به و سروشه ی بو ی کرد؛ که قورنانی پیرۆزه، کاروباری نایینی فی ر کرد. . ده ستوانین به م جو ره مانای بکه یین بلتیین؛ ئیتر جو برائیل سروشی به به بنده ی خودا که حه زره تی موحه ممه ده را که یاند، نه و سروشه ی بو ی هینابوو فی ری کرد.

﴿مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى﴾ ۱۲ ﴿أَفَتُمَارُونَهُ عَلَىٰ مَا يَرَى﴾ دلی پیغه مبه ر نه وه ی به چاوی سهر له په رده ی غه یبا بینی ره تی

﴿وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ﴾ نه ی پیغه مبه ر له به رامبه ر هه لویستی کافره کان پشوو دریژ به، گو ی مه دمه ره هه لویستی ناشیرینیان، تا نه و کاته ی عه زابی چاوه مپروانکراو یه خه یان ده گری، نه تو له ژیر چاوه دی ری ئیمه دای، پاریزگاریت ده که یین، ناهیلین که س ده ستریی ژیت بکاته سهر. ته هدیسو ته نزیه ی خودای خو ت بکه، له هه موو عه یب و خه وشیک به دووری بگره، هه رکاتی که هه لاسای بو نو یژ یان له خه و هه لاسای یان له کو رو مه جلیس هه ستای یان له شو ی نی که وه چو ی بو جیگه یه کی تر نه وه ته سبیحی خودای خو ت بکه.

﴿وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ﴾ به شه و کاتی که له خه و راده بی ته سبیحاتی خودا بکه، عیباده تی بو نه نجام بده له کو تایی شه ودا که نه سستیره کان به ره و ناوابوون ده چن سه رگه رمی عیباده تکردن به، چونکه نه و کاتانه عیباده تکردن نه رکیکی قورسه و خه و خو شه ویسته. سازش و ریاکاری تی دا نیه.

کو تایی سورته ی الطور

سورته ی (النجم)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ﴾ سو یند به نه سستیره کاتی به ره و ناوابوون ده چی. چونکه به هو ی جولان و کشان به ره و ناسو ی ناوابوون، باشورو باکو رو رو ژه لاتو خو رئاوا دمزاندری. ﴿مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَى﴾ هاورپکه تان؛ که موحه ممه ده، له ری حه ق و راست لای نه داوه، گو مرآ نه بووه، قسه ی به تال و بی بناغه نالی، ﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ. إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ﴾ موحه ممه ده به هه واو هه وده و له خو وه قسه نا کا، بو مه به سستی تایبه تی خو ی بانگه وازی بلا و نا کاته وه، را که یاندنی قورنانی بو به رزه و مندیی تایبه تی خو ی نه نجام نادا، نه وه ی رای ده که یه نی سروشی خودایه و بو ی نی ردراره و هه رمانی پیکراوه نه نجامی بدا، نه رکیکه و خراومه سهر شانی. هه رچی ده یلی؛ حه قه و راسته و له خودا ویه. ﴿عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى﴾ قورنانی فی ری پیغه مبه ر کرد وه فریشته یه کی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ۝ (۱) مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ ۝ (۲) وَمَا يَنْطِقُ
عَنِ الْمَوْتَىٰ ۝ (۳) إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ۝ (۴) عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ ۝ (۵)
ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ ۝ (۶) وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ ۝ (۷) ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّىٰ ۝ (۸)
فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ۝ (۹) فَأَرْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَرَا ۝ (۱۰)
مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ۝ (۱۱) أَفَتَسْمُرُونَ عَلَىٰ مَابَرَىٰ ۝ (۱۲) وَلَقَدْ رَآهُ
نَزْلَةً أُخْرَىٰ ۝ (۱۳) عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ۝ (۱۴) عِنْدَ مَا جَنَّتِ الْمَأْوَىٰ ۝ (۱۵)
إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَىٰ ۝ (۱۶) مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ۝ (۱۷) لَقَدْ رَأَىٰ
مِنَ الْآيَاتِ رَيْبَ الْكُبْرَىٰ ۝ (۱۸) أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ ۝ (۱۹) وَمَنْوَةَ
الْثَالِثَةَ الْأُخْرَىٰ ۝ (۲۰) أَلَكُمُ الذَّكْرُ وَلَهُ الْأُنثَىٰ ۝ (۲۱) تِلْكَ إِذْ أَسْنَتُ
ضُرَيْكَ ۝ (۲۲) إِنْ مِنْكُمْ إِلَّا أَسْمَاءُ سَمِيَتْهُمَا أُنثَىٰ ۝ (۲۳) وَمَا أَكْزَرَ مَا أَنْزَلَ
اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ ۝ (۲۴) إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ ۝ (۲۵)
وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمُ الْهُدَىٰ ۝ (۲۶) أَمْ لِلْإِنْسَانِ مَا تَمَنَّىٰ ۝ (۲۷) فَلْيَلْ
الْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ ۝ (۲۸) وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُفْنِي
شَفَعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَىٰ ۝ (۲۹)

نه کرده‌ود، به لگوو به راستی زانی و پروای بی کرد. نه دی چون
نیوه دهمه ده می له گهل ده گهن و به دروی ده خنه وه
له شتیکدا؛ که به چاوی خوی له نزیکه وه بینویه تی و دلشی
به راستی زانیوه. به نه وهام و خه یالی حسیب نه کرد،
﴿۱۲﴾ وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿﴾ بیگومان جاریکی تر
پیغه مبه ر ﴿﴾ له شهوی معراجدا جوبرائیلی له سر شیوهی
فریشته یی خوی بینی ﴿۱۴﴾ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ﴿﴾ له لای
درهختی (سدره) : که له ناسمانی هه وته مدایه، یان له ناسمانی
شه شه مه. ﴿۱۵﴾ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَىٰ ﴿﴾ نه وه به هه شته ی نارامگای
خودا به رستانه له نزیك درهختی (سدره) و دیه. نیمه ده بی
بروامان به درهختی (سدره المنتهی) هه بی به و شیوه یی
قورنن باسی ده کا، به بی نه وهی شوینه که ی و چونیه ته که ی
دیاری بکه ین، مه گهر هه رموده ی صه حیچی پیغه مبه ر ﴿﴾
له و باره وه شتیکمان بو دیاری بکا. ﴿۱۶﴾ إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا
يَغْشَىٰ ﴿﴾ نه وکاته ی سیدره ی داپوشی نه وهی داپوشی، واته
نه وهی سیدره ی داپوشی له نوری ته جه للاو دابارینی فریشته
به سه ریا؛ که هه ر وه صفو باسی ناکری، هه ر خودا دهمانی
چون و جه نده. به کورتی زمان کوله و ناتوانی باسی گه ورده ی و
زوری نه وه شته بکا که به سه ر سیدره دا هات. ﴿۱۷﴾ مَا زَاغَ
الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ﴿﴾ چاوی پیغه مبه ر ﴿﴾ نه ملاو نه ولای نه کرد،
له وهی: که هه رمانی بی درابوو سه یری بکا لای نه دا، له و
شه وه پیروژمداو له وده مه هه سساس و ناسک و ده گمه نه دا، له و
ساته دا؛ که له میژووی ناده میزاددا جاریک بووه دو به ره
نه بوته وه، پیغه مبه ر ﴿﴾ چاوی سه رو چاوی دلی برییه نورو
مه له کوتی په رومردگارو گهل نیشانه ی بینین: که یه کیکیان
وینه ی فریشته یی جوبرائیل بوو، چاوی نه تروکاندو
نه یسورانده. موشاهه ده ی هه قیقی و ناشکرا بوو، شک و گومانی
تیدا نه بوو، راسته وخو دلی په یوه ست بوو به هه قیقه ته وه،
هیچ په رده وه له مبه ری له نیوان نه ما. ﴿۱۸﴾ لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِ
رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ ﴿﴾ بیگومان پیغه مبه ر له و شه وده زور نایات و
نیشانه ی گه وره گه ورده ی په رومردگاری دی، که به زمان نایه نه
وه صفو باسکردن، بینینی رون و ناشکراو بی په رده و حیجاب.
پله و پایه یه ک بوو درا

به پیغه مبه رو جاریک روی داوه دو به ره نابیته وه وه نه ونددی
خودا هه ز بکا نه سراری مه له کوتی نیشان درا، نه ینی
بوونه وره ی بینی.

﴿۱۹﴾ أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ. ﴿﴾ وَمَنْوَةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَىٰ ﴿﴾ نایا نیوه
چون روانیوتانه بو (لات) که بتی ته هفیضو (عوزا) که بتی
قورمیشیه کان و (مناة) سییه م به بی ریزه که: که بتی هوزی
هوزمیل و خوزاعه و نه وس و خه زره جه نایا چیتان لی دیون و
چ که لکیکیان به نیوه گه یانده و؟! که ریزیان لی ده گرن و
کوشکیان به سه ره وه ده گهن و په ردمیان به سه ردا دهمن و
ناژه لیان بو سه دمه برن؟

﴿۲۱﴾ أَلَكُمُ الذَّكْرُ وَلَهُ الْأُنثَىٰ ﴿﴾ نایا بو نیوه نیرو بو خودا میینه
بی؟! نایا نیوه به ج عه قلیک مندال بو خودا بریار دهمن،
نه مچار کج بو خودا دهمن و بو خوتان کوپ هه لدمبژرن؟
﴿۲۲﴾ تِلْكَ إِذْ أَسْنَتُ ضُرَيْكَ ﴿﴾ نه گهر نیوه له ناو خوتاندا شت
ناوا به ش بکه ن، به شکردنیکی سته مکارییه و له حق به دمه ر،
چ جای له گهل خودا دا دابه شکردنی ناوا بکه ن. نیوه به شیک

به ههشته نه گهر به دبیان کردبوو سزایان دۆزه خه. ﴿۲۲﴾ الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّغَمَ ﴿۲۳﴾ چاکه کاران نه وانهن: که خویمان ده پاریزن له تاوانی گه ورده و ده کوو هاو دلدانان بو خوداو کوشتنی ناده میزاد به ناحقه و خواردنی مالی هه تیو، هه روه ها خو ی پاراستن له فاحیشه و تاوانی گه ورده و ده ها: که خودا هه رده شی دۆزه خه له بکه رانی کردب. خویمان پاراستن له و تاوانانه جگه له تاوانی بچوک، نه میش به مهر جیک به رده و ام نه بی له سه ریان و توبه یان لی بکا. چونکه سوربوون له سه ر تاوانی بچوک ده یکانه گونا می گه ورده، ﴿إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ﴾ به راستی خودای تو زور لی بورده یه، له تاوانی تاوانباران خو ش ده بی، نه گهر به دل توبه بکه و به شیمان ببنه وه. ﴿هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنْتُمْ أَجْنَةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ﴾ خودا ناگاداره به حال و وزعی نیوه له هه موو قوناغه کانی زیانتان دا، هه موو کردار و رفتار و گوشتاریکتان لای نه و ناشکرا و نمایانه، نه و کاته ی باوکی نیوه که ناده مه له گل دروستی کرد، و ده جه و نه وه کانی له پستی هیئیه دهری، نه و کاته ی له سکی دایکتانا شیوه و رو خساری نیوه ی کیشاو به روه رده ی کردن، خودایه که ناگاداری زاروک بی له ناو مندالدانی دایکدا که تاریکترین شوینه، دیاره و مزعو حالی تری به نده کانی لی گوم نابی، ناگای له حال و وزعی نیوه بووه هیشتا نه ها توونه وجود، ناگای لی تان بووه که له ناو تاریکایی مندالدانی دایکتانا بوون و روناکی تان نه دیوه، خودا زانایه به هه موو شتیک پیش نه وه ی بیته قوناغی ظهور، زانایه به سروشتی هه موو شتیک له هه موو ته ورو قوناغه کان دا، که وای ﴿فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى﴾ مه دح و وده صفی خو تان مه که ن، پا کانه بو خو تان مه که ن، به خو تان دا هه لمه لئین، سو پاسی خودا بکه ن له سه ر طاعه تکردن و بترسن له تاوان، خودا بو خو ی دهرانی کی ته قواکاره و خو له تاوان ده پاریزن. ﴿أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَرَىٰ﴾ ﴿۲۴﴾ وَأَعْطَىٰ قَلِيلًا وَأَكْدَىٰ؟ ﴿۲۵﴾ نایا هه والت پی گه میشتوو و کاری نه و که سه دهرانی که پستی له خیر کردوه و روی له حق و مرگیراوه، که میکی مال داو نیتر وازی هیئا، واته که میکی دا له و مال سامانه ی بریار بوو بیدا به و

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيَسْمُوهَنَّ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الْآلَافَ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا ﴿۲۸﴾ فَأَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّىٰ عَنْ ذِكْرِنَا وَلَا يُرِيدُ إِلَّا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿۲۹﴾ ذَلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اهْتَدَىٰ ﴿۳۰﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسْتَوُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَىٰ ﴿۳۱﴾ الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّغَمَ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنْتُمْ أَجْنَةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَىٰ ﴿۳۲﴾ أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّىٰ ﴿۳۳﴾ وَأَعْطَىٰ قَلِيلًا وَأَكْدَىٰ ﴿۳۴﴾ أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرَىٰ ﴿۳۵﴾ أَمْ لَمْ يَلْبَسْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَىٰ ﴿۳۶﴾ وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّىٰ ﴿۳۷﴾ أَلَمْ نَزِدْهُ وَزِدَةً وَنُزُلًا مِّنْ رَبِّهِ ﴿۳۸﴾ وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ﴿۳۹﴾ وَأَنْ سَعْيُهُ سَوْفَ يَرَىٰ ﴿۴۰﴾ ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ ﴿۴۱﴾ وَأَنْ إِلَىٰ رَبِّكَ أَلْسِنَتُنَّ ﴿۴۲﴾ وَأَنْتَ هُوَ أَضْحَكُ وَأَبْكِي ﴿۴۳﴾ وَأَنْتَ هُوَ أَمَاتٌ وَلَنُحْيَا ﴿۴۴﴾

که سه ی به رعو ده ی عه زابی دۆزه خ بووو بو ی نه وی تری لی گل دایه وه و نه یدایه. مواهید و نبین وزمید ده لئین: نه و نایه ته له شانی وه لیدی کوپی موغه یه نازل بووه، که جووه خزمهت پیغه مبهرو موسولمان بوو، یه کی که له موشریکه کان پی ی گوت: نه وه بوچی موسولمان بووی؟ وه لیدیش ده لی له ترسی ناگری دۆزه خ، کابرا ده لی: من بو ت به رعو ده ی ناگری دۆزه خ ده بم به مهر جی نه وه نده م مال بده یت، وه لیدیش ده لی باشه، پی شه کی بریکی پاره ده داتی، له پاشا لی پی شه یمان ده بیته وه و باقیه که ی ناداتی. نیتر به م بو نه وه نه م نایه ته نازل بوو.

﴿۳۵﴾ أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرَىٰ ﴿۳۶﴾ نایا نه و کافره به دخوو: که کوفری به سه ر نیمان دا هه لبزاردوه، زانیاری غه بی لایه و دهرانی هاو ده که ی به رعو ده ی تاوانه کانی ده بی؟ نه خه یر با و نه زانی، کار به و شیوه یه نیه: که نه و بو ی جووه. هه ر که سه بوخوی به ربرسیاره له کرده و ی خو ی و که س تاوانی که س هه لئاگری. ﴿۳۶﴾ أَمْ لَمْ يَلْبَسْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَىٰ ﴿۳۷﴾ وَإِبْرَاهِيمَ

الَّذِي وَفَّى ﴿۴۷﴾ نایا نهو کابرایه: که وهلیدی کوری موغه یردیه
یان ههرکس و تاقمیک تری لهو بابتهیه خه بهردار نه کراوه
بهو یاسایه لهته وراتدا ههیه، ههروا لهصوحوفی ئیبراهیمدا،
نهو ئیبراهیمه ودهای خوئی بهرامبه رپهرومردگاری به جی
هینا. ﴿۴۸﴾ أَلَّا تَرَىٰٓ إِذْ زُرُّوا وَزُرَّ أُخْرَىٰ ﴿۴۸﴾ هیچ کهس تاوانی کهس
هه ئناگری، ههرکه سییک تاوانیک نه نجام بدا خوئی لیلی
به رپرسیاره کهسی تر بهرعوهدی نابئ. ﴿۴۹﴾ وَأَنْ لَّيْسَ
لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ﴿۴۹﴾ ناده میزاد ههرچی بو خوئی نه نجامی نه دا
دهستی ناکه وئ، پاداشت لهسه ر شتیک ودرناگری که خوئی
نه یکردی. ههروکو چون کهس بهرعوهدی سزای کهس نابئ
که سیش بهروبو می کوششی که سیک تر ودرناگری. ﴿۵۰﴾ وَأَنْ
سَعِيءٌ سَوْفَ يُرَىٰ ﴿۵۰﴾ کرده وکانی تو مار کراون روژی قیامت
لهته رازوی کرده وکانی دا ده بنرین. بهسه ر خوئی و نه هلی
مه حشه ردا راده نوینرین. ﴿۵۱﴾ ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ ﴿۵۱﴾
ناده میزاد له قیامتدا پاداشت و سزای ته وای خوئی
دهدریته وه، هیچی لی کهم ناگریته وه، بو خراپه پراو پر
سزای خوئی ودردهگری، بو چاکه ده چندانه تا حه و تصد
چندانه پاداش ودردهگریته وه.

﴿۵۲﴾ وَأَنْ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَىٰ ﴿۵۲﴾ سه ر نجام و ئاکام گه پانه وه بو لای
خودایه، هه موو ده چیته وه بهر قاپی پهرومردگار، نه ویش
به عادلانه لهسه ر کرده وای گه ورده بجوک پاداش و سزایان
دهداته وه.

﴿۵۳﴾ وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَىٰ ﴿۵۳﴾ ههر خودایه بهندهی خوئی
که یفخوش دهکا و دهیبنیته پیکه نین. خهفه تباری دهکا و
دهیخاته شین و گریان، واته خوئی و ناخوئی بهدهست
خودایه.

﴿۵۴﴾ وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتٌ وَأَحْيَا ﴿۵۴﴾ بهراستی ههر خودا مردن و ژیا نی
دروست کردوه،

﴿۵۵﴾ وَأَنَّهُ خَلَقَ الزُّجَّجَ الذَّكْرَ وَالْأُنثَىٰ. ﴿۵۵﴾ مِنْ نُّطْفَةٍ إِذَا تُمْنَىٰ ﴿۵۵﴾

ههر خودایه: که دوو ره گهزی له ناده میزاد بهدی هینا وه،
نیرینه و مینهی دروست کردوه، له لویه ناویک که
دەرژیندریته ناو مندالدانی مینه وه. پاش ما ودهک خودا
گیانی به بهردا دهکا و ده بیته ناده میزاد یان گیاندریکی تر...

وَأَنَّهُ خَلَقَ الزُّجَّجَ الذَّكْرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿۵۵﴾ مِنْ نُّطْفَةٍ إِذَا تُمْنَىٰ ﴿۵۵﴾ وَأَنْ
عَلَيْهِ النُّشْأَةُ الْآخَرَىٰ ﴿۵۶﴾ وَأَنَّهُ هُوَ أَعْنَىٰ وَأَقْنَىٰ ﴿۵۶﴾ وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ
الْشَّعْرَىٰ ﴿۵۷﴾ وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَىٰ ﴿۵۷﴾ وَثَمُودَ إِفْجَىٰ ﴿۵۸﴾
وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلِ أَن يَبْلُغَ أَهْلَهُمُ الظَّلَمَ وَأَطْنَىٰ ﴿۵۹﴾ وَالْمُؤَنَفَكَةَ ﴿۶۰﴾
أَهْوَىٰ ﴿۶۱﴾ فَخَسَّنَا مَا خَشَىٰ ﴿۶۲﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ تَتَمَارَىٰ ﴿۶۳﴾
هَذَا نَذِيرٌ مِنَ النَّذْرِ الْأُولَىٰ ﴿۶۴﴾ أَزِفَتِ الْأَرْفَةُ ﴿۶۵﴾ لَيْسَ لَهَا مِنْ
دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ ﴿۶۶﴾ أَفَمِنْ هَذَا الْحَدِيثِ تَعْجَبُونَ ﴿۶۷﴾ وَتَضْحَكُونَ ﴿۶۸﴾
وَلَا تَبْكُونَ ﴿۶۹﴾ وَأَنْتُمْ سَيِّدُونَ ﴿۷۰﴾ فَا مَجْهُدُوا لِلَّهِ وَعَبُدُوا ﴿۷۱﴾ ﴿۷۲﴾

سورة النجم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَقْرَبَ السَّاعَةِ وَأَشَقَّ الْقَمَرِ ﴿۱﴾ وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرَضُوا
وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ ﴿۲﴾ وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ
وَكُلُّ أَمْرٍ مُّسْتَعَرِفٌ ﴿۳﴾ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْآيَاتِ
مَا فِيهِ مُّزْدَجَرٌ ﴿۴﴾ حِكْمَةٌ بَلِغَةٌ فَمَا تُغْنِ النَّذْرُ
﴿۵﴾ فَبَقِيَ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَىٰ شَيْءٍ نُكْرٍ ﴿۶﴾

﴿۴۷﴾ وَأَنْ عَلَيْهِ النُّشْأَةُ الْآخَرَىٰ ﴿۴۷﴾ ههر له توانای خودایه که
دوای مردن روژی قیامت ناده میزاد زیندو بکاته وه بو نه وای
ههر کهس سزاو پاداشی کرده وکانی خوئی ودردهگریته وه.

﴿۴۸﴾ وَأَنَّهُ هُوَ أَعْنَىٰ وَأَقْنَىٰ ﴿۴۸﴾ بهراستی ههر خودا مال و سامان
دهدا به که سییک بیه وئ دهوله مهنیدی بکا، ههر که سیکیشی
بوئ ههزاری دهکا. نه م سهنگو سوکیه نه نجام دهدا
به گوپردی حکمه تی خوئی و بهرژه و هندی مه خلوقات،
دهوله مهنه کردن و ههزار کردن ناده میزاد بهدهست خودا
خوئیته!

﴿۴۹﴾ وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشَّعْرَىٰ ﴿۴۹﴾ ههر پهرومردگار خودای
نهستیره گه لاویرده، نه م نهستیره لهکاتی تینی گهرمادا
لهدوا نهستیره جه وزاوه هه لئی، پیی دهگوتری (مرزم
الجوزاء) یان (هه بور)

﴿۵۰﴾ وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَىٰ ﴿۵۰﴾ بهراستی ههر خودا گه لی عاد؛
که قهومی حمزده تی (هود) بوون له ناوی بردن لهدوای قهومی
نوح گه لی عاد یه کهم نهته ودهک بوون خودا له ناوی بردن،

چیم به سهر نهوانه هیئا: که گالتهیان به فروستاده و ترسینه رده گانم کرد؟ چۆن یارمه تی پیغه مبه رده گانم داو تۆله م له ناحه زو به درۆ خه رده و ده گانیان ستاند؟ نیستی فهامه که بۆ سهر زه نشکردن و ترساندنه، ﴿۱۷﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ به راستی نیمه قورئانمان ناسان کردوه بۆ له بهرکردن و تیگه یشتن، وشه کانیمان ناسان کردوه بۆ نوطق پیکردن، مانای نایه ته کانمان ناسان کردوه بۆ تیگه یشتن، پرمان کردوه له په نندو نامۆزگاریی، ههر که سیک بیه وی لئی به هره مه ند ده بی، نایا که سیک هیه به پیی په ند نامیز بی و عیرت و مر بگری؟ لهم سورته دا چه ند جار یک نایه تی ﴿۱۸﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ دوباره بۆ ته وه، پی ده چی حیکمه ته که ی بیدار کردنه وه و نامۆزگاری کردن بی بۆ نه وه ی زیاتر په ندی ئی و مر بگری و سهرنج بدریته سهرنجامی گه له پیشینه له ناو برا وه کان و په ندو عیره تیان ئی و مر بگری و له زهین دا بنج به ست ببن و هه می شه له بهر چاومان بن و برتسین له و نا کام و سهرنجامه. چونکه دوباره کردنه وه ی شت مانا که له دل دا جی گیر ده کا. بیر خسته وه بی ناگا بیدار ده کا ته وه. ﴿۱۸﴾ كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَدَابِي وَنَذِيرٍ واته: چۆن گه لی نوح و پیغه مبه رده گه یان به درۆ خسته وه، گه لی (عاد) یش پیغه مبه ری خویان به درۆ خسته وه. بر وایان بی نه کردو نه زیه تیان دا، نیمه یش تۆله مان ئی ستاندن. ﴿۱۹﴾ اِنَّا اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمٍ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ نیمه ره شه بایه کی توندو تیژو ساردو به رده وام و نه پساومان نارد سهریان له رۆژیکی شوم و نه گبه تدا، نه گبه ت بوو بۆ نه وان و به رده وام بوو له سهریان، تا له بیخی دمر نه هیئان و ناسه واری نه برینه وه نه وه ستایه وه. له ناوی بردن و خستنه عه زابی سه خت و دژواری ژبانی قیامه ته وه سزای دونیا یان به سزای قیامه تیانه وه په یوه ست بوو. ﴿۲۰﴾ تَنْزِعُ النَّاسَ زهلامی له زهوی و ده کوو دره خت هه ل ده که ندو ده یبرد به ناسمانا و له حه وارا سهر به رده و خوار ده یدان به زهوی داو ملی دمه قانندن و سهریان له لاشه یان جودا ده بو ده، هه موویان لال و پال به مردوی ده که وتن ﴿۲۱﴾ كَانَتْ اَعْجَازُ نُحْلٍ مُتَعَمِّرٍ دهنگوت

خَشَعًا أَبْصَرُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُنتَشِرٌ ﴿۷﴾ مُتَظَمِّمِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمٌ عَرِيرٌ ﴿۸﴾ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدُجِرَ ﴿۹﴾ قَدَعَا رِبِّهُ أَفْنِي مَغْلُوبٌ فَأَنْتَصِرَ ﴿۱۰﴾ فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاوُ مُنْهَمِرٍ ﴿۱۱﴾ وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَفَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرٍ قَدْ فَرَّ ﴿۱۲﴾ وَحَمَلْنَاهُ عَلَى ذَاتِ الْأَوْجِ وَدُسِرَ ﴿۱۳﴾ تَجَرَّى بِأَعْيُنِنَا جَزَاءُ لِمَنْ كَانَ كُفِرَ ﴿۱۴﴾ وَلَقَدْ تَرَكْنَاهَا آيَةً فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿۱۵﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَدَابِي وَنَذِيرٍ ﴿۱۶﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿۱۷﴾ كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَدَابِي وَنَذِيرٍ ﴿۱۸﴾ اِنَّا اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمٍ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ ﴿۱۹﴾ تَنْزِعُ النَّاسَ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُنْهَمِرٌ ﴿۲۰﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَدَابِي وَنَذِيرٍ ﴿۲۱﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿۲۲﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنَّذِيرِ ﴿۲۳﴾ فَقَالُوا أَإِشْرَاقٌ مِنَّا وَجِدَا نَذِيرُهُمَا اِنَّا اَلْفَيْنَا ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿۲۴﴾ اَلْهَلْ لِي الذِّكْرُ عَلَيْهِ مِن يَتِينَا بَلْ هُوَ كَذَابٌ اِشْرَاقٌ ﴿۲۵﴾ سَمِعَلُونُ عَذَابًا مِّنَ الْكُذَّابِ اَلْاِشْرَاقِ ﴿۲۶﴾ اِنَّا مُرْسِلُو الْاَفَاقِ وَفَنَّا لَهُم فَارِغِيَّتَهُمْ وَاصْطَلَبِ ﴿۲۷﴾

بنکه دارخورمای هه لکه ندراون، و ده کوو دارخورمای هه لکه ندراوو فری دراو لال و پال ئی که وتبوون.

﴿۲۱﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَدَابِي وَنَذِيرٍ نه ی بیسه را بر وانه و ورد به رده، بزانه سزای سه ختی من چۆن بوو بۆ نهوانه ی بر وایان به من نه کردو پیغه مبه رده گانیان به درۆ خسته وه؟ چیم به سهر نهوانه هیئا: که گالتهیان به فروستاده و ترسینه رده گانم کرد؟ چۆن یارمه تی پیغه مبه رده گانم داو تۆله م له ناحه زو به درۆ خه رده و ده گانیان ستاند؟ نیستی فهامه که بۆ سهر زه نشکردن و ترساندنه، واته نیوه ش برتسن له عه زابی خودا و مه که ن به دمر دی نه وان بجن.

﴿۲۲﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ بیگومان قورئانمان ناسان کردوه بۆ بیر ئی کردنه وه په ند لئ و مرگرتن، نه صیحه ت و نامۆزگاریی، نامۆزگاریی زۆرمان تیدا کردوه. واده و هه ره شه ی جۆراو جۆرمان تیدا ئی کردون، نایا که سیک هیه په ند نامیز بی و عیرت و مر بگری؟

تایبته به حوشره که بود. هه موو به شه ناویک خاوندی خوئی
 ههیه و دهبی له نۆردی خوئی دا ناماده بی. واته: له نۆردی
 حوشره که دا نابئ نهوان ناماده بن و له نۆردی نهوانیشدا نابئ
 حوشره که لهوئ بی. ﴿فَنَادُوا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ﴾^{۲۹}
 هاواریان له شه قاوودو پیاو کوژی هاوهدلیان کرد: که قوداری
 کوری سالف بوو، ﴿فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَذَرْ﴾ سزام دان
 برپوانه سزاکهم چهند سهخت و دژوار بوو، سهیر بکه چ
 تۆلهیه کم ئی ستاندن له سهیر کوفرو بییدینی و به درۆ
 خستنه وهی پیغه مبه ره که، ﴿إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاحِدَةً
 فَكَانُوا كَهَشِيمِ الْمُحْتَظِرِ﴾ جوبرائیلان نارنده سهرو نه پدی
 به سهرا کردن، هه موویانی دوا برپا کرد، که سیان ئی
 دمرنه جوو هه موویان مردن و رزین و وشک بوونه وه. وه کوو
 قانکه لاشک و چیلکه و چهوئل و پرژوپالی درهختی کۆکراوهی
 ژیر بی که وتووی نازدهلیان ئی هات، هیجیان به سهیر هیچه وه
 نه ماو هاږ دران!!

﴿وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ﴾ بیگومان
 قورئانمان ئاسان کردوه بو بیرکردنه وه پهند و مرگرتن
 له رودای رابردو، نایا که سیک ههیه پهند و مرگرتی؟!

﴿كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالَّذِي﴾ گهلی (لوط) پیغه مبه ره که یان
 به درۆ خسته وه، گویان به نامۆزگاری و هه ره شه کانی نه دا،
 سوور بوون له سهیر کردوهی ناشیرین و کوفرو بییدینی خوئیان،
 که یه کی له کاره ناشیرینه کانیان نیربازی بوو. ﴿إِنَّا أَرْسَلْنَا
 عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ نَجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ﴾ ئیمه ناردمانه
 سهریان ره شه بایه کی توندو به هیژ که له گهل خوئا به رده
 ورده و زیخی هه ئده گرت، به رده وام بوو له سهریان تا له ناوی
 بردن و ناسه واری برپینه وه، هه موویانی له ناو برد جگه
 له (لوط) و نهوانه ی شوینی که وتبوون، نهوانه مان
 له به ره مبه یان دا پیش هاتنی عه زاب له شار و دمرنان و
 رزگارمان کردن. ﴿بِعَمَّةٍ مِنْ عُنْدِنَا﴾ نهوانه مان رزگار کردن
 له روی فهضلو نیعمه تی خوئانه وه، ریزمان ئی گرتن و
 فریایان که وتین: ﴿كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ﴾ ئیمه به و شیوه
 پاداشتی که سیک ددهینه وه که ئیمان بینئ و پابه ندی
 فه رمان و جله و گریه کانه مان بی و سوپاسگوزار بی.

﴿كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنَّدْرِ﴾ هۆزی شه مود پیغه مبه ره ی خوئیان
 که ناوی صالح بوو به درۆ خسته وه، که سیکیش پیغه مبه ره ی
 به درۆ بختا وه دهشی پیی بگوترئ هه موو پیغه مبه ره ی
 به درۆ خستونه وه، چونکه هه موویان له بنه مای عه قیده دا
 له هیله گشتیه کانی شه ریه ته دا یه ک به یروو پرۆگرامیان
 ههس. ﴿فَقَالُوا أَبَشْرًا مِثْلًا وَاحِدًا نَتَّبِعُهُ إِنَّا إِذَا لَفِيَ ضَلَالٍ
 وَسُعْرٍ﴾ له ناو خوئیان دا که وتنه قسه و مقومقو، وتیان: چون
 دهبی ئیمه شوین ناده میزادیک بکهوین له ره گهزو هۆزی
 خوئمان بی به ته نیا بی و که سی له پشت نه بی. کهس شوینی
 نه که وتبی؟! به راستی نه گه ر ئیمه شوین که سیکی ناو ده ها
 بکهوین خه سارقمه ندو سه ر ئی شیواوین، له حه ق و راستی
 لامان داوه، شیت و ویتین، خوئمان توشی جو ره ها عه زابی
 سهخت و دژوار کردوه. ﴿أَلْقِيَ الذِّكْرُ عَلَيْهِ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ
 كَذَابٌ أَشِرٌ﴾ چون نه و زیده له ئیمه تایبته کراوه به وه
 بکریته پیغه مبه ره و سروشی بو بی؟ له کاتی که دا هی و امان
 تیدا به زور له نه و شیاوتره بو نه و پله و پایه، به لکوو نه و درۆ
 ده کاو له درۆزنی دا سنووری شکاندوه، به نارپه و لاف
 پیغه مبه ره یی لی ددها. چاوچنۆک و ته مه عکاره، به رژه و هندی
 خوئی گه ره که و ددی هه ی به م بو نه وه خوئی به سه رمان دا
 به سه پینئ. خو به زلزان و لوتبه رزه، نه م فیزو ته که ببوره ی وای
 ئی کردوه نه م درۆ زله پیکه وه ئی.

﴿سَيَعْلَمُونَ غَدًا مِنَ الْكَذَابِ الْأَشْرِ﴾ له وه به و لادو به م
 نزیکانه له وه دمه دا: که عه زابی سهختی خودا یه خه یان
 ده گرتی له دونیادا یان له قیامه ته دا، ده زانن کی درۆزن و
 چاوچنۆکه، کی شیاوی پیغه مبه ریه تی. واته: هه ر نهوان
 درۆزن و لوتبه رزو سه ر رهن. ﴿إِنَّا مُرْسِلُو النَّافَةِ فِتْنَةٍ لَهُمْ
 فَأَرْتَقِبْهُمْ وَاصْطَبِرْ﴾ ئیمه و شترکی شیردری گه و ره له به ردیکی
 ردق و ته ق دینینه دمر وه کوو خوئیان دا وایان کردوه، بو نه وه ی
 ببیته نی شانیه پیغه مبه ریه تی صالح و ببیته
 تافیکردنه و دیان.

﴿وَبَنَّهُمْ أَنَّ الْمَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلُّ شِرْبٍ مُحْتَضَرٌ﴾ پیمان
 رابگه یه نه: که ئاوی بیرده که، یان کانیه که له نیوان نهوان و
 حوشره که یان دا به شکراره، روژیک هۆرغی نهوانه و روژیک

﴿۳۶﴾ وَلَقَدْ أَلَدْنَاهُمْ بَطْشَتَا فَنَمَارُوا بِالْأَثَرِ ﴿۳۶﴾ بیگومان پیغمبر مبره که بیان زوری ناموزگاری کردن و ترسانندنی لهه لهه متی نیمه. زوریان له گهل خهریک بوو بیی وتن نه گهر نیمن نه هیئن خودا به عه زابی سهخت له ناوتان دهب، وهی نه وان هیچ گوئیان بی نه دا، نهک ههر نه وه منده به لک وو گومانیان له هاتنی عه زابه که کردو پیغمبر مبره که بیان به درو خسته وه. ته نانهت کوهر و بی دینی و خرابه کاریان گه یشته نه وه ته ماع له میوانه کانی بکه، دمه رموی: ﴿۳۷﴾ وَلَقَدْ رَاَوْهُ عَنِ ضَیْفِهِ ﴿۳۷﴾ ویستیان کاری نیربازی له گهل میوانه کانی دا بکه، که کومه لیک فریشته بوون له شیوهی چند کورپیکی لاودا ببوونه میوانی. ﴿۳۸﴾ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ ﴿۳۸﴾ چاومان کویر کردن، وایان لی هات هیجیان نه ده بیینی، نه یانتوانی جیر زهخت له حه زرمتی لوط بکه بؤ به دهسته وه دانی میوانه کانی، به لک وو هه ولیان دا بکه پرنه وه ریگایان دهر نه کرد، به کویر کویره دهستیان به دیواری خانوه کان گرت و گهرانه وه، هه رشه یان له حه زرمتی لوط کرد: که ههر روژیان لی بیته وه وا ده که نو وا بجی! ﴿۳۹﴾ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿۳۹﴾ ده بجیژن نازاری عه زابی سهخت و ناکامی هه رشه کانم. نه مه نه وه عه زابه یه نیوه مان لی ترساندبوو، نه وه سه رنه جامه یه گومانان لیی هه بوو. ﴿۴۰﴾ وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقَرٌّ ﴿۴۰﴾ بیگومان له به ربه یان دا هی رشی هینایه سهریان عه زابیکی گوشنده ی به رده وام، لییان نه به وه تا له بیخی دهر هیان. عه زابه که رشه بایهک بوو زهوی له و کافرو نیربازانه پاک کرده وه، له و کاته دا: که عه زاب یه خه ی گرتبوون له نه و پهری نازارو ناخوشی دا بوون، بانگیان لی کراو پییان گوترا ﴿۴۱﴾ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿۴۱﴾ سزای کرده وه کانان بجیژن و سه رنه جامی ترساندن و هه رشه کانان ببین!! ﴿۴۲﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿۴۲﴾ بیگومان نیمه نایه ته کانی قورنانه مان بؤ لی حالی بوون و بیر خسته وه ناسان کرده نایا که سیك هه یه په ند وهر بگری؟! په ندو ناموزگاری زورن وهی په ند لی وهر گرتن که مه. ﴿۴۳﴾ وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذْرُ ﴿۴۳﴾ بیگومان له سه ر زمانی موسا و هارون مزده و ترسانندنی زور ناراسته ی فیرعه ون و

وَنَبِّئِهِمْ أَنَّ الْمَاءَ فَنَمَسُوا مِنْهُمْ كُلَّ شَرْبٍ مُخَضَّرٍ ﴿۳۸﴾ فَادَا صَاحِبَهُمْ فَطَمَسْنَا فَعَرَّهُ ﴿۳۹﴾ نَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿۳۹﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَبِيحَةً وَجِدَّةً فَكَانُوا كَهَشِيرِ الْحَظِيرِ ﴿۴۰﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿۴۱﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالْأُنْذَرِ ﴿۴۲﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ نَجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ ﴿۴۳﴾ نِعْمَةً مِنْ عِنْدِنَا كَذَلِكَ يَجْزِي مَنْ شَكَرَ ﴿۴۴﴾ وَلَقَدْ أَلَدْنَاهُمْ بَطْشَتَا فَنَمَارُوا بِالْأُنْذَرِ ﴿۴۵﴾ وَلَقَدْ رَاَوْهُ عَنِ ضَیْفِهِ ﴿۴۶﴾ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿۴۷﴾ وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقَرٌّ ﴿۴۸﴾ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿۴۹﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿۵۰﴾ وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذْرُ ﴿۵۱﴾ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَآخَذْنَاهُمْ أَخَذَ عَزِيزٌ مُقْتَدِرٌ ﴿۵۲﴾ أَكْفَارُكُمْ خَيْرٌ مِنْ أُولَئِكَ أَمْ لَكُمْ بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ ﴿۵۳﴾ أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُنْتَصِرٌ ﴿۵۴﴾ سَيَهْمُ لَبِيعٌ وَيَقُولُونَ النُّذُرُ ﴿۵۵﴾ بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذَىٰ وَآمُرٌ ﴿۵۶﴾ إِنَّا الْمُجْرِمِينَ فِي سَلَاسِلٍ وَشُعُرٍ ﴿۵۷﴾ يَوْمَ يُسْجَنُونَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ﴿۵۸﴾ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿۵۹﴾

دارودهسته که ی کرا، هه رشه یان لی کرا نه گهر سه ریچی بکه، مزده یان پیدرا نه گهر پابه ندی فه رمانی خودا بن، هه ولیان له گهل درا، موعجیزه و نیشانه ی گه وره و ناشکریان نیشان درا.

﴿۴۲﴾ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا فَأَخَذْنَاهُمْ أَخَذَ عَزِيزٌ مُقْتَدِرٌ ﴿۴۲﴾ هه موو نایهت و موعجیزه کانی نیمه یان به درو خسته وه، موعجزه کانیان به سیحر دانان و خاومنی موعجیزه به ساحر. نیر له توله ی لاساری و سه رنه ییان خودا به عه زابی ذوار گرتنی و له ناوی بردن. که سیان لی له پاش به جی نه ما.

﴿۴۳﴾ أَكْفَارُكُمْ خَيْرٌ مِنْ أُولَئِكَ أَمْ لَكُمْ بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ ﴿۴۳﴾ نایا کافره کانی نیوه (نه ی موشریکه کانی قوره یش) باشرن له و بی بروایانه ی سه رگورشته کانان گیرانه وه؟ که خودا له توله ی سه رنه یی و به درو خسته وه ی پیغمبر مبره انیان به عه زابی سهخت ریشه کیشی کردن. یان نیوه له خودا وه نه ماننامه تان بی درا وه له کتیبه ناسمانیه کاندا بؤ تان نوسراوه: که هه رچی بی که ن چاوپوشیتان لی ده کری و سزاو عه زابی خودا ناتانگریته وه!

﴿۴۴﴾ اَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُّنتَصِرُونَ ﴿۴۵﴾ به لکو نهوان ده لّین: ئیمه کۆمه ئیکی زۆرو خاوهن دهست و بازوو هیژو تواناین، ده توانین: کۆمه ئی کهم و بی هیژی دوزمانانمان قه لاجۆ بکهین، بییان وایه: له ناو خۆیاندا یارمهتی یه کتری دهدهن. هاوکاریکردنیان بۆ یه کتر هیژو توانای بۆ دابین کردون. ده توانن بهرگری له خۆیان بکهن. ﴿۴۶﴾ سَيَهْرَمُ الْجَمْعُ وَيُولُونَ الدَّبْرَ ﴿۴۷﴾ له وه به ولاده بهم نزیکانه کۆمه لّیان په رته وازه دهبن و تیک ده شکین و هه لّدین، له راستی دا نه مه موعجیزیه کی پیغه مبهه بوو، نه و ده بوو له روژی غه زای به دردا خودا تیکی شکاندن و سه رانی کوفر یان کوزران یان به دیل گیران، کۆمه ل و له شکران تیک شکا، ﴿۴۸﴾ بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذْهَى وَأَمْرٌ ﴿۴۹﴾ به لکوو قیامهت کاتی سزادانیانه، نه و عه زابه ی له دونیادا توشیان ده بی له کوشتن و برین و دیلی و تیشکان، هه موو عه زابی هه په شه پی لیکراویان نیه، به لکوو سه رده تای عه زابیانه، عه زابی قیامهت زۆر له عه زابی دونیا دزوارو به ئیش تره، عه زابیکی نه به راوه و به رده وامه ...

﴿۴۷﴾ إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿۴۸﴾ بیگومان نه وانه ی هاوه ل بۆ خودا داددنن و هه موو کافرو تاوانبارانی گه ل و نه ته وه کان به کۆن و نو بیانه وه له ژیا نی دونیادا سه رگه ردان و سه ر لّ شیواون له قیامهتیشدا له ناو ناگری هه لگه رساوی دۆزه خدان بۆ هه تاهه تایه تییدا ده میننه وه.

﴿۴۹﴾ يَوْمَ يُنْفَخُونَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ﴿۵۰﴾ بیگومان تاوانباره کافرده کان له ناو دۆزه خدا به ناگر سزا ده درن، به ناو ناگردا له سه ر رویان راده کی شرین، بۆ زیده سه ر زه نشتکردن و سوکایه تی پیکردن بییان ده گوتری ده نازارو سوتانی ناگری دۆزه خ به چێژن، نه مه سزای کرده وه و پاساوی هه لویسته کانتانه، ﴿۵۱﴾ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿۵۲﴾ ئیمه هه موو شتیکمان به نه ندازه دروست کردوه، هه موو شتیک هه موو کرده ویه که له م بوونه و مرده دا له ژیا نی دونیادا به خیر و چاکه یه وه خودا دروستی کردوه، خودا به گویه یه حکمهت و دانایی خۆی مه زنده ی کرده و هیناویه تییه وجود، هه رچی په ییدا بووه و په ییدا ده بی هه مووی لای خودا تۆمارکراوه له له و حوله محفوظدا چه سپاوه، پش په ییدا بوونی

له زانیاری خودادا دیاری و ئاشکرایه، جۆنیه تی و جه ندییه تی، حال و زه مان و مه کانی به ته و او یی دیاری کراوه .. ﴿۵۰﴾ وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ﴿۵۱﴾ فه رمانی ئیمه یه به دیه یانی مه خلوقات هه ر نه وه ندیه پی ده لّین: به به خیرا ده بی، پیویست به دو باره کردنه وه ی فه رمانه که ناکا، چاوتر و کاندنیکی پی ناوی. ﴿۵۲﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُّذَكِّرٍ ﴿۵۳﴾ سو یند بی به خودا ئیمه نه ی قوره ی شیه کان زۆرمان له هاوو پی نه کانی ئیوه له کوفر و بی دینی دا به هیلاک برده و، له گه ل و نه ته وه پی شینه کان له تۆله ی نه وه دا: که پیغه مبه ره کانیان به درۆ خسته وه، ئایا که سی که هیه په ند و مرگری به ریسوا بون و له ناو چوونی نه وان. که سی که هیه بیر له سه ر ده نجامی خۆی بکاته وه و خۆی تووشی نه و نه گبه تی و چاره په شییه به یاریزی؟

﴿۵۲﴾ وَكُلُّ شَيْءٍ فَعْلُوهُ فِي الزُّبُرِ ﴿۵۳﴾ وکل صغیر و کبر مستطیر ﴿۵۴﴾ هه رچی ناده میزاد کردویانه و ده یکه ن له خیر و شه ر هه مووی له له حوله محفوظدا تۆمار کراوه له ده فته رو تۆمارگه ی فریشته کاندان نووسراوه، هیچ شتیک نیه گه و ره بی یا به چوک، کردار بی یا گو فتار بایه خدارو بی بایه خ نیلا له له و حو له محفوظدا نووسراوه له تۆمارگه و سجلی فریشته کاندان چه سپاوه، ﴿۵۵﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ﴿۵۶﴾ بیگومان ته قواکاران له ناو باخاتی رازا وه و جوان و قه شه نگ و جۆگا و کانیای جۆرا و جۆردان، جۆگای ناو و هه نگوین و شیرو مه ی: که سه ر خوشکه ر نیه ﴿۵۷﴾ فِي مَقْعَدٍ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿۵۸﴾ له یانه و مه جلیسی ریز لّ تراو و حقه و راستدان له لای خودای خۆیان ریزیان لّ ده گیری، خودای خاوهن ده سه لاته و به دیه ی نه رو کار به جی و زانا و دانا و مه لیکی بوونه و مر.

کۆتایی سوره تی القمر

سوره تی (الرحمن)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿۱﴾ الرَّحْمَنُ. ﴿۲﴾ عَلَّمَ الْقُرْآنَ ﴿۳﴾ خودای خاوهن رحه م و به زه می قورنانی قیری پیغه مبه ره کردوه و به نیگا و سه روش بۆی

ناردود تا نهویش به موسولمانانی بگهیهنی و فیریان بکا،
 ببیته بهلگه لهسمر ناده میزاد و روژی قیامت بیانویان نهبی:
 فیربوون و تیگه یشتنی قورنان ناسان کردود ﴿۲﴾ **خَلَقَ الْإِنْسَانَ**
 ناده میزادی له نه بووه دروست کردود ﴿۳﴾ **عَلَّمَهُ الْبَيَانَ** فیری
 قسه کردنی کردود، نیمه ده بینین ناده میزاد ناخواتن نه نجام
 ددها، تهعبیر له ههست و شعوری خوئی ددهاته وه، تیدهگاو
 کهسانی دیکه تیدهگه یه نی، نه مه خوئی له خوئی دا
 موعجیزه کی گه لی مه زنه و له بهر زور دوباره بو نه وه و زوری
 لیمان بو وه ته شتیکی ناسایی، ههست بهم نیعمه ته گه و ره
 سه رسورپینه ره ناکه یین، بویه قورنان له جهند شوینی کدا
 ناماژه بهو نیعمه ته دهکاو له خهوی بی ناگایی به خه بهرمان
 دین و سه رنجمان بۆ گرنگی نوتق تهعبیر دانه وه له ههست و
 شعور راده کی شی.

﴿۴﴾ **الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ** خور که خاوه نی نه و تیشه
 رونا که یه و مانگ که نه و نوره جوانه به شه و دهبه خشیته
 زهوی ههردوکیان به گویره ی حساب و یاسایه کی زور وردو
 ریک و پیک هاتو جو ده کهن، هه ریه که یان بورج و مه نزلی خوئی
 هه یه ریگری له یه کتر ناکه ن، بهو هاتو و جو یه ی خوئیان
 گوژانکاری و مرز هکان و ژماره ی روژ و حه فته و مانگو سال
 دمراندری، کاته کانی گونجاو بۆ کشت و کال و به خیکوردنی باغو
 دروینه و رنین و چینی دانه ویله و بهروبو و مه کان دیاری
 ده کری. ﴿۵﴾ **وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ** بیگومان نه و
 گژوگیایه ی قه دی نیه و نه و دره ختانه ی قه دیان هه یه
 به سروشت گهر دنکه چی فه رمانی خودان و به گویره حال و
 و مزعی خوئیان سوچه بۆ خودای خوئیان دهبه ن، ﴿۶﴾ **وَالسَّمَاءُ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ** **أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ** نه و ناسمانه
 به رفراوانه ی بهرز کردوته وه و شکومه ندی بی داوه له ژوور
 زهوییه وه راگریی کردود، لهسمر زهوی ته رازوی هه ق و
 عه داله تکاری داناه و فه رمانی به ناده میزاد کردود عه داله ت
 په یرو بکه ن له کری و فروشتن و گوژینه وه ی کالدا
 به ویژدان و عه داله ت هه لئس و کهوت بکه ن و کاره کانیان نه نجام
 بدنه، ﴿۷﴾ **وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ**
 کی شه کانتان به عه داله ت کی شان به کهن، ته راز و بازایی مه که ن،

وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ﴿۸﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا
 أَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مَذْكَرٍ ﴿۹﴾ وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ
 فِي الزُّبُرِ ﴿۱۰﴾ وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ ﴿۱۱﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 فِي جَهَنَّمَ وَنَهَرٍ ﴿۱۲﴾ فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُقَدِّرٍ ﴿۱۳﴾

سورة الرحمن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّحْمَنُ ﴿۱﴾ عَلَّمَ الْقُرْآنَ ﴿۲﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ ﴿۳﴾
 عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿۴﴾ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ﴿۵﴾ وَالنَّجْمُ
 وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ﴿۶﴾ وَالسَّمَاءُ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ﴿۷﴾
 أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ﴿۸﴾ وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ
 وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ﴿۹﴾ وَالْأَرْضُ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ ﴿۱۰﴾
 فِيهَا فَكَاهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ﴿۱۱﴾ وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ
 وَالرَّيْحَانُ ﴿۱۲﴾ فَايَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا كَذِبَانِ ﴿۱۳﴾ خَلَقَ
 الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَلٍ كَالْفَخَّارِ ﴿۱۴﴾ وَخَلَقَ الْجَانَّ
 مِنْ مَارِجٍ مِّن نَّارٍ ﴿۱۵﴾ فَايَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا كَذِبَانِ ﴿۱۶﴾

له نرخی کالای کهسانی دیکه دامه شکینن، به لگوو به ته رازوی
 حه ق و راستخوینه وه کالاکانتان کی شان به کهن،
 ﴿۱﴾ **وَالْأَرْضُ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ** بهر و مردگار و هکوو چۆن ناسمانی
 بهرز کردوته وه، زهوی راخستوو به نه وه ی گیانله به ران
 سودی لی و مر بگرن، کیوی تیدا داکوتا و بۆ نه وه ی نه له رزی و
 گیانله به رانی بتوانن له سه ری نارام بگرن، هه ندیکی وشکانی و
 زور به ی زوری دهریایه، بریکی دهشت و بریکی شاخ و داخه،
 به شیکی دهشتایی و نه رمانه و به شیکی تری ره قه ن و لمبه لان و
 سوته مه رویه. هه ندیکی سارد و کو یستانه، هه ندیکی
 گهر مه سیرو بیابانه.

﴿۱۱﴾ **فِيهَا فَكَاهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ** له ناو زهوی دا
 میوه هاتی جوژاو جوژ هه یه له تام و بۆن و سودبه خشی دا،
 له دیمه ن و شیوه و رن گدا، هه روه ها دارخورمای تیدایه: که
 خاوه نی گوژیکه یه و دوا یی دهبیته خورمای شیرین و به تام.
 ﴿۱۲﴾ **وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ** هه روه ها گه لی دانه ویله ی تری
 و هکوو گهنه و جو. که خاوه نی کاو گیایه، : که دانه ویله که ی

بژیوی نادمیزادو کاو گیایه‌که‌ی ئالفی نازده. ﴿وَالرَّحْمٰنُ﴾
ریحانه‌و هه‌موو گول‌و گیایه‌کی بۆنخۆش که به‌بۆنکردنیان
ده‌میته‌مایه‌ی حه‌سانه‌وه‌ی سه‌رومیشت‌و جه‌سته‌ده‌مار شیل
ده‌کاو بژیوی گیانه ﴿فَبَآیَ اَآءٍ رَبَّکُمْ اُتٰکَذٰبًا﴾ به‌کام
نیعمه‌ته‌له‌و نیعمه‌تانه‌ی باسکران که خودا رشتونی
به‌سه‌رتاندا برپوا ناکهن! ﴿خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ
کَالْفَخَّارِ﴾ په‌رومردگار نه‌صلی نادمیزادی له‌قورپکی وشکه‌وه
بووی ترینگه لیهاتوو به‌دی هیناوه. له‌قورپکی سوره‌وه کراوه
به‌ناگر: که ده‌شوبه‌ییه‌ سواله‌ت.

﴿وَخَلَقَ الْجَاَنَّ مِنْ مَّارِجٍ مِّنْ نَّارٍ﴾ په‌رومردگار جندۆکه‌ی
له‌بلیسه‌ی ناگر دروست کردون، ناگریکی بی دوکه‌لی تیکه‌ل
له‌ره‌نگی زمردو سوو سه‌وز! ﴿فَبَآیَ اَآءٍ رَبَّکُمْ اُتٰکَذٰبًا﴾
ئیوه نه‌ی کۆمه‌لی نادمیزادو کۆمه‌لی جندۆکه به‌ج
نیعمه‌تیکی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه‌تیکی رمت ده‌که‌نه‌وه؟
بۆچی نه‌وه‌نده سه‌پله‌و پینه‌زانن و سوپاسی نیعمه‌ته
جوړاو جوړه‌کانی ناکهن؟

﴿رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ﴾ خودا خودای هه‌ردوو
خۆره‌لاته خودای هه‌ردوو خۆرناوایه، واته له‌شه‌ش مانگه‌ی
به‌هارو هاوین‌دا خۆر له‌ژووو خه‌تی (ئیستیواء) موه هه‌لدی،
روژگار کورت و شه‌وگار درێژ ده‌بی، خۆر به‌م دوانزه مانگه
(۱۲) که‌لو ده‌برئو جوو و مرز (به‌هار، هاوین، پاییز، زستان)
په‌یدا ده‌بن، که‌ش‌وه‌ه‌وا به‌گویره‌ی گوړانی و مرزه‌کان
ده‌گوړین، ﴿فَبَآیَ اَآءٍ رَبَّکُمْ اُتٰکَذٰبًا﴾ به‌کام نیعمه‌تی
خودا ئیوه نه‌ی کۆمه‌لی نادمیزادو جندۆکه برپوا ناکهن و
به‌درۆی ده‌که‌نه‌وه؟؟ ﴿مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ﴾
بِرَزَّخٍ لَا يَنْفِيَانِ هه‌موو چۆمه‌کانی کیش کردون له‌سه‌ره‌خۆ
ده‌رژینه ناو دمریاهو دوو به‌حر پیک ده‌گهن، دمریای سوپرو
دمریای شیرین، دمریای سوپر بریتییه له‌ناوی دمریای
دمریالوشه‌کان، ناوی شیرینیش ناوی چۆمه‌کانه، هه‌ردوو
دمریاکانی به‌ره‌للا کردوه رودو یه‌کتر دمرۆن و به‌یه‌ک ده‌گهن
وه‌لی نایه‌لی تیکه‌ل بن و هه‌ریه‌که‌یان له‌سنووری خۆی‌دا
راده‌گرئ له‌نیوانیان‌دا دیوارپکی سروشتی خودا کرد هه‌یه،
﴿فَبَآیَ اَآءٍ رَبَّکُمْ اُتٰکَذٰبًا﴾ نه‌ی ئیوه نه‌ی کۆمه‌لی

نادمیزادو جندۆکه به‌کام له‌نیعمه‌ته‌کانی خودا برپوا ناکهن و
چ نیعمه‌تیکی به‌درۆ ده‌که‌نه‌وه...؟! ﴿يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ
وَالْمَرْجَانُ﴾ دپته دمر له‌و دوو دمریاهه یان له‌یه‌کیکیان: که
دمریا سوپره‌که‌یه مرواری و شیلان. ﴿فَبَآیَ اَآءٍ رَبَّکُمْ اُتٰکَذٰبًا﴾
جانه‌ی نادمه‌ی و جینیکی کام نیعمه‌تی
په‌رومردگارتان به‌درۆ ده‌که‌نه‌وه؟

﴿وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنشَآتُ فِي الْبَحْرِ کَالْاَغْلَامِ﴾ هه‌ر بۆ
په‌رومردگاره نه‌و که‌شتیانه‌ی به‌ناو دمریادا هاموشۆ ده‌گهن:
که له‌به‌ر گه‌ورمی و زه‌به‌للاحیان ده‌لی کین. خودا عه‌ق‌لی
داوه به‌نادمیزاد که نه‌و ئامیره‌ گه‌وره باره‌ه‌لگه‌ره
زه‌به‌للاحانه دروست بکه‌ن، به‌ه‌ق‌ودره‌تی خودا به‌ناو دمریادا
رمو ده‌کهن و خۆتان و کالاو به‌روبو‌متانیان بی ده‌گویره‌نه‌وه،
﴿فَبَآیَ اَآءٍ رَبَّکُمْ اُتٰکَذٰبًا﴾ به‌کام له‌نیعمه‌ته‌کانی خودا
برپوا ناکهن و کام نیعمه‌ته‌ی رمت ده‌که‌نه‌وه.؟!

﴿كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ﴾ هه‌رچی له‌سه‌ر زه‌وی هه‌یه له
گیانله‌به‌ران، هه‌روه‌ها نه‌ه‌لی هه‌موو ناسمانه‌کان و ناو زه‌وی
هه‌موویان ده‌فه‌وتین و هیجیان نامین ﴿وَبَقِيَ وَجْهَ رَبِّكَ
ذُو الْجَلَالِ وَالْاِکْرَامِ﴾ ته‌نها زاتی په‌رومردگار ده‌مینیته‌وه،
خودای خاوه‌ن شکۆ به‌خشش، نه‌و خودایه‌ی شیاوی نه‌وه‌یه
به‌ندایه‌تی بۆ بکرئ به‌گه‌وره‌و شکۆمه‌ند بناسری، خودای
خاوه‌ن تواناو ده‌سه‌لاتی ره‌ها. ﴿فَبَآیَ اَآءٍ رَبَّکُمْ اُتٰکَذٰبًا﴾
به‌کام له‌م نیعمه‌تانه‌ی خودا برپوا ناکهن؟ کام نیعمه‌ته‌ی خودا
به‌درۆ ده‌که‌نه‌وه. ﴿يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْاَرْضِ﴾
هه‌موو دانیش‌توانی ناسمانه‌کان و زه‌وی داوا له‌په‌رومردگار
ده‌کهن، بۆ دابینکردنی پیویستییه‌کانیان، نه‌ه‌لی ناسمانه‌کان
داوا لیخۆشبون ده‌کهن. هه‌روه‌ها فریشته‌کانیش داوا ی رزق و
روژی و لیخۆشبون بۆ نه‌ه‌لی سه‌رزه‌وی ده‌کهن، هیج که‌س
نیه له‌بونه‌ومردا پیویستی به‌خودا نه‌بی، ﴿كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي
شَاْنٍ﴾ په‌رومردگار هه‌موو روژی هه‌موو سات و کاتیک نیشی
هه‌یه، خه‌ریکی به‌رپوه بردنی بونه‌ومره، گیان ده‌به‌خش‌و
ده‌مرینئ، نه‌م نزم ده‌کاو نه‌و به‌رز ده‌کاته‌وه، ﴿فَبَآیَ اَآءٍ

رَبُّكُمْا تُكَذِّبَانِ ﴿١﴾ به کام نیعمت له نیعمه ته کانی خودا بپروا ناکهن، کام نیعمه ته ی به درو دexe نه وه، ﴿٢١﴾ سَفَرُغْ لَكُمْ أَيُّهَا الثَّقَلَانِ ﴿٢﴾ له وه به ولاده دهستان بو تان به تال ده بی نه ی کومه لی ناده می و جندوکه. بو نه وه ی حساب و لی کولینه و متان له گهل بکه ی و تو له ی تاوانه کانتان لی بسینین: پاداشی چاکه تان بدهینه وه. ﴿٢٢﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣﴾ جا به کام نیعمت له نیعمه ته کانی بهر و مردگارتان بپروا ناکهن؟!

﴿٢٣﴾ يَا مَعْشَرَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا ﴿٤﴾ نه ی کومه لی جندوکه و ناده می زاد! نه گهر ده توانن له ملای له ولای ناسمانه کان و زهوییه وه دمر بجن و خو تان له چنگ قه زاو قه دهری خودا رزگار بکه ن و بچه شوینیک خودا دهستی بیتان نه گا، ده لی یان بپرونه دمری نه وه عمرزو نه وه گهر. ﴿٥﴾ لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ ﴿٦﴾ دلنیا بن ناتوانن له ناسمان و زهوی دمر بجن و خو تان له دهست خودا رزگار بکه ن. مه گهر به هو ی توانایه که وه بی: که له مپه په کان بپرو و کو سپه کان رامالی. وه لحال نه و هیزو توانایه هر خودا هیه ته ی و نیوه دارای نه وه نین.

﴿٢٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧﴾ به کام له نیعمه ته کانی خودا بپروا ناکهن، کام نیعمه ته ی به درو دexe نه وه؟ ﴿٢٥﴾ يَرْسُلْ عَلَيْكُمَا سُورًا مِنْ نَارٍ ﴿٨﴾ نه گهر له فخرزی مه حالدا، له ناسوی ناسمانه کان و زهوی دمر بجن دهنیردری بو سهرتان نه ی کومه لی ناده می و جندوکه. لافاو ی که له گرو بلیسه ی ناگری بی دو که ل ﴿٩﴾ وَنُحَاسٍ ﴿١٠﴾ ههروه ها دو که لی رمش، یان دمر پزینین به سهرتاندا مسی تواوه. ﴿١١﴾ فَلَا تَنْصُرَانِ ﴿١٢﴾ هیچ لایه کتان ناتوانن یارمه ته ی لایه نه که ی ترتان بدا، نه ی کومه لی ناده می و جندوکه. هه رچی بکه ن ناتوانن عه زابی خودا له خو تان دوور بخنه وه. ﴿٢٦﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٣﴾ به کام له نیعمه ته کانی خودا نیوه بپروا ناکهن و کام نیعمه ته ی به درو دexe نه وه؟ ﴿٢٧﴾ فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ﴿١٤﴾

که روژی قیامت هات و ناسمان شق و په ق بو و دکوو گولاله سورده سوور هه لگه را، توایه وه و دکوو رو نی قال کراو، یان ناسمان و دکوو زمیت توایه وه، رهنکا ورهنگ و هستا و دکوو بو یاخ

ده می

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿١٥﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٥﴾ مَرْجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿١٦﴾ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ ﴿١٧﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٨﴾ يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ﴿١٩﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٠﴾ وَلَهُ الْخَوَارِجُ الْمُنَشَّاتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأُنْجُلِ ﴿٢١﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٢﴾ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ﴿٢٣﴾ وَسَبَقَ وَجَهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٢٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٥﴾ يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ﴿٢٦﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٧﴾ سَفَرُغْ لَكُمْ أَيُّهَا الثَّقَلَانِ ﴿٢٨﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٩﴾ يَمَعْشَرَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ ﴿٣٠﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣١﴾ يُرْسِلْ عَلَيْكُمَا شَوَاظٍ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٍ فَلَا تَنْصُرَانِ ﴿٣٢﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٣﴾ فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ﴿٣٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٥﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌ ﴿٣٦﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٧﴾

به سوری و ده می به زمر دو و دختیک به شین و کاتیک به سه وز خو ی نواند، نه وهش له بهر ترسی زو و قورساییی به لا و موصیبه ته نه و روژه سه خته. ﴿٢٨﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٩﴾ به کام له نیعمه ته کانی خودا بپروا ناکهن و کام نیعمه ته ی رمت ده که نه وه. ﴿٢٩﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌ ﴿٣٠﴾ نه و روژه ی ناسمان شق و ده بی و قیامت راده بی، هیچ کهس له ناده می و بهری پرسایری تاوانه کانی لی ناگری، چونکه هه موویان بهر و خساریان دیاره، له و کاته ی له گوره کانیان رادمن و دینه دمر وه رو په ش و چاو زمر دو خه و خه تبارو سهر شو ر. ههروه ها له بهر نه وه خودا هه مو و کرده و ده کانی تو مار کردون و هه رکه سه له نامه ی نه عمالی دا باشی و خراپی رونکرا و ته وه. ﴿٣٠﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣١﴾ نیوه نه ی کومه لی ناده می زاد و جندوکه به کام له نیعمه ته کانی خودا بپروا ناکهن و کام نیعمه ته ی به درو دexe نه وه.

﴿٣١﴾ يَعْرِفُ الْمَجْرُمُونَ بِسِيمَاهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالْأُصْبَاعِ وَالْأَقْدَامِ ﴿٣٢﴾

کافرو تاوانباره کان روژی رابوونی قیامت و هاتنه دمر وه میان

له‌گۆرەكان به‌روخسارو دەموچاویان دەناسرێنەوه، روپەشو روزمرد، سەرشۆرو خەفەتبارن، له‌دوورمە دیارن، ئیتر به‌قزی بێشە سەرو قاجیان راده‌کێشێن و توپ دەدرێنە ناو دۆزەخه‌وه! واتە گرمۆله‌ ده‌کری‌ن و قاجیان دەبرێتە لای قزی بێشە‌سەریان و ده‌خړینه‌ ناو ناگرمه‌وه.

﴿فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ﴾ به‌كام نيعمه‌ت له‌نيعمه‌ته‌كاني خودا برؤا ناكەن و كام نيعمه‌ته‌ی به‌درؤ ده‌خه‌نه‌وه؟ ﴿هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ﴾ ئەمە ئەو دۆزەخه‌یه تاوانباران به‌درؤيان ده‌خسته‌وه، ئەوا ئیوه‌ جوونه‌ ناوی به‌چاوی خۆتان ببنیتان، دەسا به‌چێزن عەزایی سەخت و نه‌براه‌ی. ﴿يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ آتٍ﴾ ئیتر تاوانباران له‌ناو دۆزەخدا دەمێك به‌ناگر دەسوێنێدرێن و كاتیكیش ناوی كولاتووی وه‌كوو مسی تواوه‌یان به‌قورگا ده‌كری، ریخۆله‌و ناوسکیان پارچه‌ پارچه‌ ده‌كاو دایده‌پلۆخێن.

﴿فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ﴾ ئیوه به‌كام نيعمه‌ته‌ی خودا برؤا ناكەن؟

﴿وَلَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ﴾ بۆ كه‌سیك له‌خودا بترسێ و یادی روژی حیسابو لیکۆلینه‌وه‌ی به‌رده‌م باره‌گای خودا بكا، دو به‌هه‌شتی ماددی ئه‌و شوێن و له‌زمتو رابواردنه‌ جه‌سته‌یییه‌ی ده‌ست ده‌كه‌وێ. به‌دو جوړ خۆشی پاداشی ده‌درێته‌وه، ﴿فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ﴾ به‌كام له‌نيعمه‌ته‌كاني خودا برؤا ناكەن و چ نيعمه‌ته‌ی به‌درؤ ده‌خه‌نه‌وه، ﴿ذَوَاتَا أَفْتَانٍ﴾ لقى دارو دره‌ختیان سه‌وزو ته‌رو تازەو به‌ده‌ماخن، هه‌موو جوړه‌ میوه‌یه‌کیان پێویه. یان ئەو دوو باغچه‌یه‌ جوړه‌ها دارو دره‌خت و میوه‌یان تێدايه. ﴿فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ﴾ ده‌ی ئیوه به‌كام نيعمه‌ته‌ی خودا برؤا ناكەن و چ نيعمه‌ته‌ی به‌درؤ ده‌خه‌نه‌وه

﴿فِيهَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ﴾ له‌هه‌ردووك له‌و به‌هه‌شتانه‌دا دوو كانیاوی ره‌وان هه‌ن، ئاوه‌كه‌یان ره‌وان ده‌بێ بۆ ئاودانی دارو دره‌خت و گول و گولزاری ئەو دوو باخانه. ئیتر له‌هه‌مو میوه‌جاتێك به‌ره‌م دێنن. هه‌سه‌نی به‌صری ده‌لێ، ئەو دوو كانیاوه‌یه‌کیان پێی ده‌گوترێ سەله‌سه‌بیل.

يَعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ بِمِثْلِهِمْ قَبْضًا بِالنَّاصِي وَالْآفَاقِ ﴿١١﴾ فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٢﴾ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿١٣﴾ يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ آتٍ ﴿١٤﴾ فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٥﴾ وَلَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ ﴿١٦﴾ فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٧﴾ ذَوَاتَا أَفْتَانٍ ﴿١٨﴾ فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٩﴾ فِيهَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ ﴿٢٠﴾ فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢١﴾ فِيهَا مِنْ كُلِّ ثَمَرٍ ذَوَّجَانَ ﴿٢٢﴾ فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٣﴾ مُمْسِكَينَ عَلَى فُرَشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَحَى الْجَنَّتَيْنِ دَانِ ﴿٢٤﴾ فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٥﴾ فَمِنْ قَصِيرَةٍ الْفَرْفَ لَمْ يَطْمِئِنَّ أَنْفُسُ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌ ﴿٢٦﴾ فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٧﴾ كَانَتْ أَلْيَافُهُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٢٨﴾ فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٩﴾ هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَنِ إِلَّا الْإِحْسَنُ ﴿٣٠﴾ فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣١﴾ وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ ﴿٣٢﴾ فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٣﴾ مِثْلَهُمَا مِثْلَهُمَا جَنَّتَانِ ﴿٣٤﴾ فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٥﴾ عَيْنَانِ نَضَّخَتَا ﴿٣٦﴾ فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٧﴾

﴿فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ﴾ به‌كام له‌نيعمه‌ته‌كاني خودا برؤا ناكەن و چ نيعمه‌ته‌ی به‌درؤ ده‌خه‌نه‌وه.

﴿فِيهَا مِنْ كُلِّ ثَمَرٍ ذَوَّجَانَ﴾ له‌و به‌هه‌شتانه‌دا له‌هه‌موو جوړه‌ میوه‌و نه‌وعه‌كان ده‌خوړێ و له‌زه‌تیان ئی و مرده‌گیری جوړیکیان ته‌رو تازەو جوړیکیان وشكه‌ هه‌ردوکیان به‌تامن و نازاندري کامه‌یان له‌کامه‌یان خۆشته‌وه. ﴿فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ﴾ به‌كام له‌نيعمه‌ته‌كاني خودا برؤا ناكەن و چ نيعمه‌ته‌ی به‌درؤ ده‌خه‌نه‌وه. ﴿مُمْسِكَينَ عَلَى فُرَشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ﴾ پالێ لێ ده‌ده‌نه‌وه له‌سه‌ر چه‌ند راخه‌ریك ناواخه‌كه‌یان پارچه‌ مه‌خمه‌ری نه‌ستوره، ﴿وَحَى الْجَنَّتَيْنِ دَانِ﴾ میوه‌هاتی دره‌خته‌كاني ئەو دوو به‌هه‌شته‌ به‌یده‌ستن، هه‌ر کاتی به‌هه‌شتیه‌كان بیانه‌وێ و چۆنیان بوێ ئاوا بویان حازمه‌و له‌نزیکه‌وه بێ ماندوبوون ده‌یانچنن.

﴿فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ﴾ به‌كام له‌نيعمه‌ته‌كاني خودا برؤا ناكەن و چ نيعمه‌ته‌ی به‌درؤ ده‌خه‌نه‌وه؟

﴿۶۶﴾ فِیْهِنَّ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ لَمْ یَطْمِئِنَّ اِلَیْسَ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌ لَهُو دُوو بههشتهدا حوړی شوخ وشهنگ ههن، چاو بهدروده نین و چاویان دهرپنه میردهکانیان، هه موویان کچن و لهو دپیش نه ئادهمی و نه بهری دهستیان لی نه داون، له بههشتهدا دروست کراون. ﴿۶۷﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟

﴿۶۸﴾ کَانِهِنَّ الْیَاقُوْتُ وَالْمَرْجَانُ ۚ نَهو حوړیانه ده لی یاقوت و مهر جانن له سپی و صافی و بی گهردی دا، جهسته یان صافو لوس و سپی و ناسک و سهر کولمه یان سورو تا بللی جوان. ﴿۶۹﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟

﴿۷۰﴾ هَلْ جَزَاءُ الْاِحْسَانِ اِلَّا الْاِحْسَانُ ۚ نایا پاداشی چاکه چاکه نیه؟ واته: پاداشی کرده وی چاک له دونیادا بههشته جوان و رازاودیه له قیامه تدا. نهم دوو بههشته بو خواهن باومرانی کردار چاکن. ﴿۷۱﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن، چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟ ﴿۷۲﴾ وَمِنْ دُوْنِهِمَا جَنَّاتٌ ۚ دوو جوړ باخی رازاودی تر ههن له بههشته دا بو له خوداترسان، یان دوو باخچه ی تر ههن له خوار نهو دوو باخچه یی لهو دپیش باس کران بو: کهسانیک: که پله و پایه یان له خوار پله و پایه ی نهو تاقمه و دیه: که له نایه ته کانی پیښودا باس کران.

﴿۷۳﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟

﴿۷۴﴾ مُدْهَامَتَانِ ۚ نهم دوو باخچه یه درخته کانیان رو دک و شیناوردیان چروپرو زور سهوزو تهر دماخن، نه وندده سهوزن رهش هه لگه راون، ﴿۷۵﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه.

﴿۷۶﴾ فِیْهِمَا عِیْنَانِ نَضَّاخَتَانِ ۚ لهو دوو بههشتهدا دوو کانیاوی هه ثقولاو ههن، ناوه که یان هه تده قولی بی نه و دی له بهریان برپوا و دکوو ناوی دوو باخچه که ی تر.

فِیْهِمَا فَنَکِیْهُمَّ وَتَخْلُ وَرَمَانٌ ﴿۷۸﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟ ﴿۷۹﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟ ﴿۸۰﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟ ﴿۸۱﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟ ﴿۸۲﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟ ﴿۸۳﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟ ﴿۸۴﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟ ﴿۸۵﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟ ﴿۸۶﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟ ﴿۸۷﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟ ﴿۸۸﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟ ﴿۸۹﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟ ﴿۹۰﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟

سورة الواقعة

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿۱﴾ لَیْسَ لَوَقْعِهَا کَذِیْبَةٌ ﴿۲﴾ خَافِضَةً رَّافِعَةً ﴿۳﴾ اِذَا رُجَّتِ الْاَرْضُ رَجًا ﴿۴﴾ وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًا ﴿۵﴾ فَكَانَتْ هَبَاءً مُّنبَثًا ﴿۶﴾ وَکُنْتَ اَرْضًا نَّارًا ﴿۷﴾ فَاصْحَبْ اَللِّمَّةَ مَا اصْحَبَ اَللِّمَّةَ ﴿۸﴾ وَاصْحَبِ النَّفْثَةَ مَا اصْحَبَ اَللِّمَّةَ ﴿۹﴾ وَالنَّفِیْثُونَ النَّفِیْثُونَ ﴿۱۰﴾ اُولٰٓئِكَ اَلْمَقْرُوْنُ ﴿۱۱﴾ فِی جَنَّتِ النَّعِیْمِ ﴿۱۲﴾ ثَلَاثٌ مِّنَ الْاَوَّلِیْنَ ﴿۱۳﴾ وَقَلِیْلٌ مِّنَ الْاٰخِرِیْنَ ﴿۱۴﴾ عَلٰی سُرُرٍ مَّوْضُوْنَةٍ ﴿۱۵﴾ مُّتَّکِیْنَ عَلَیْهَا مُتَقَابِلِیْنَ ﴿۱۶﴾

﴿۱۷﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی رمت ددخه نه وه؟ ﴿۱۸﴾ فِیْهِمَا فَاکِهَةٌ وَتَخْلُ وَرَمَانٌ ۚ لهو دوو باخی بههشته هیه میوه هاتی زور جوړاوجور به تاییه تی خورماو هه نار که دوو جوړه میوه ی زور جوان و فره به سودن. ﴿۱۹﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و چ نیعمه ټیکی به درو ددخه نه وه؟ ﴿۲۰﴾ فِیْهِنَّ خِیْرَاتٌ حِیْسَانٌ ۚ لهو دوو باخه دا نافرته جهسته جوان و ردهشت شیرین ههن، روخسار جوان و ردهشتار په سهند. ﴿۲۱﴾ فَبَآیَ اَلَاءِ رَبِّکُمْ اُتٰکُمْ تَدْرُوْا بهکام له نیعمه ته کانی خودا برپوا ناکهن و کام نیعمه تی به درو ددخه نه وه. نهم نافرته روخسار جوان و ردهشتار شیرینانه ﴿۲۲﴾ حُورٌ مَّقْصُوْرَاتٌ فِی الْخِیَامِ ۚ چهند جوړیکن سپی و صافو بی گهرده چاوپرده سی چاو گه و ره، داپوشراو له ناو خهیمه کانی بههشته دا، خیمه ی له دور دروستکراو، نهوان و دکوو نافرته دنیا به ناو جاده و

هندی که سیش که له دونیادا بهروالت هیج و پوچ و پایین بوون، بهرزیان دهکاته وه بۆ بههشت بهرئ دهگرین. چونکه هه موو روداویکی گه وره گۆرانکاری له کیشانهی کۆمه لگادا دهکا، دیاره روداوی رابوونی قیامت له هه موو روداوێک گه وره تره: که وای دهبی گۆرانکاریه که شی زۆر گه وره بی. تهرازی کیشهکان بگۆرئ، هه ندئ نهوی بکاو هه ندئ بهرز بکاته وه..

﴿۴﴾ إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًا ﴿۵﴾ ثُمَّ كَاتَهَى زَمْوَى وَمَشَقَّتْهُ دَهَكَهُوئًا وَجَمَّوْثًا نَاسَايَا لِي رُودَهْدَا، دهكه ویتسه تهكاندان و هه لبهزو دابهز، هه رچی شاخ و کیو هه یه هه مووی به سه ر یه لدا دهر وخت و تهخت دهبن.

﴿۵﴾ وَبَسَّتِ الْجِبَالُ بَسًا ﴿۶﴾ كَيَّوْهَكَان وَرْدُو خَاش كِرَان. ﴿۷﴾ فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًا ﴿۸﴾ بوون به ته پ و تۆزو گه ردو چون به هه وادا، قیامت رابوو ناده میزاد زیندو کرانه وه و کیشی ساری مه حشر کران. ﴿۹﴾ وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً ﴿۱۰﴾ لهو رۆژدها نیوه بوون به سی تاقم

(اصحاب الیمین، اصحاب الشمال، السابقون المقربون)

﴿۱۱﴾ فَأَصْحَابُ الْمِئْمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمِئْمَةِ ﴿۱۲﴾ نهوانه ی که لهو رۆژدها نامه ی کرده و هکانیان به دهستی راستیان و مرده گرن و به ره و بههشت بهرئ دهگرین چهند له خوشی دان و چهند به خته و مره؟ هه ره مه پرسه چ خوشی و به خته و مرییه ک دایان دهگرئ!! ﴿۱۳﴾ وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ﴿۱۴﴾ نهوانه ی لهو رۆژدها نامه ی عه مه لیان به دهستی چه پ و مرده گرن و راپیچی ناو دۆزه دهگرین نای چهند به دبهخت و چاره مره ش، چهند خه سارتمه ندو به هفتاره چۆن؟ هه ر باس ناکری نایه ته گوftar.

﴿۱۵﴾ وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ ﴿۱۶﴾ أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ﴿۱۷﴾ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿۱۸﴾ هه موو دهست پیشخه رهکان بۆ نیمانه یان له گشت گهل و نه ته وه یه ک، نهوانه ی زوو به پیر بانگه وازی پیغه مبه ران و بانگخوازی نایینه وه چون و نیمانیان هیناوه و تۆبه یان له تاوان و تاوانباری کرده و رویان کردۆته کاری چاکه و به دئسوژی خوداپه رستیان نه نجام داوه نهوانه دهسته ی یه که من بۆ چوونه ناو رحمه تی خوداوه، بۆ و مرگرتنی پاداشی باش و پله و پایه ی بهرز، نهوانه نزیک

کۆلانیاندا هاتوچۆ ناکه ن، ﴿۱۹﴾ فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۲۰﴾ به کام له نیعمه تهکانی خودا برپا ناکه ن و چ نیعمه تیکی به درۆ ده خه نه وه؟! ﴿۲۱﴾ لَمْ يَطْمِئْنُوا عَلَىٰ إِنْشَاءِ قَبْلِهِمْ وَلَا جَانَّ ﴿۲۲﴾ له و مپیش هیج کهس له نادهمی و جندۆکه دهستیان لی نه داوان، به تایبه تی بۆ له خودا ترسان و ته هواکاران دروست کراون. ﴿۲۳﴾ فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۲۴﴾ به کام له نیعمه تهکانی خودا برپا ناکه ن و چ نیعمه تیکی به درۆ ده خه نه وه؟! ﴿۲۵﴾ مَتَكَبِّرِينَ عَلَىٰ رَفْرِفٍ خُضْرٍ وَعَبْقَرِيٍّ حِسَانٍ ﴿۲۶﴾ نه و بههشتیانه پالیان داوه ته وه له سه ر سه رین و دۆشه کی نه رم و شلو سه وز، فه رشی جوان و پر نه خشو نیگاریان بۆ راخراوه: که تا بلئی سه رنج راکیش و جوانو نایاب دروستکراون. ﴿۲۷﴾ فَبَآيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۲۸﴾ به کام له نیعمه تهکانی خودا برپا ناکه ن و چ نیعمه تیکی به درۆ ده خه نه وه؟! ﴿۲۹﴾ هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ ﴿۳۰﴾ نایا پاداشی چاکه چاکه نیه، به لی پاداشی نیمان و کرده و ی چاکه بههشتی رازاوه یه.

﴿۳۱﴾ تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿۳۲﴾ بهرزو پیرۆزو پاک و بی عه یبه خودای خاوه ن که ره م و به خشش، شیایو نه و میه به شکۆمه ند بناسرئ و کهس لی یاخی نه بی، ریزی بگریئ و عیبادته ی بۆ بگری، سوپاسگوزاری بگری، کوفرانی نیعمه تهکانی نه کری. هه میسه له یاد بی و بیر نه چیته وه.

کوتایی سوره تی الرحمن

سوره تی (الواقعة)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿۱﴾ إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿۲﴾ که قیامت رابوو، هیج هیزیک نیه بتوانی بهرگری بکاو نه هیلئ رابی. به لکوو هه ردئ و گومان له هاتنی دا نیه. ﴿۳﴾ لَيْسَ لَوْقَعَتِهَا كَذِبَةٌ ﴿۴﴾ کاتی که قیامت راده بی کهس نیه بتوانی به درۆی بخته وه، کهس ئینکاری ناکا، روداوه کان له بهر چاون و هیج مه جالی گومان نیه!! ﴿۵﴾ خَافِضَةً رَافِعَةً ﴿۶﴾ نه و رۆژه هه ندئ کهس که له دونیادا بهروالت بهرز بوون نه و بیان دهکاو ده خرینه ناو دۆزه خه وه،

خراوهن له رمزاه مندی خودا، بۆ هه تاهه تايه نيشته جي دهگريڻ له ناو بهه هشتدا. ﴿ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ﴾ ۱۳. وَقِيلَ مَنْ الْآخِرِينَ ﴿ثُمَّ دَهَسَتْ بِإِسْخَرِهَا لَهُ خُودَا نَزِيكَانَهُ لَهُ گهل و نه ته وه پيشينه كان كۆمه ليكي زۆرن و لهه ژمار نايه، كه ميكي شيان له م ئوممه ته! له واقيع زۆرن وه لي كه ميه كه يان به نبيسه ت ه ي گهل و نه ته وه پيشينه كانه.

﴿أَلَيْسَ عَلَى سُرُرٍ مَوْضُوءَةٌ﴾ ۱۴. ﴿مُتَكِسِينَ عَلَيْهَا مَتَابِلِينَ﴾ ۱۵. نه وان له بهه هشتدا داده نيش له سه ر كورس و قهر و ئله ي به بزماری زير داکوتراو و دۆشه گی چنراو به دهمزوی له زير دروستکراو، به دبر و ياقوت و زوبه رجه ده خشي تراو و رازوه، له سه ر نه و كورس و سه ر يرانه پالي ئ دده نه وه به رام به ر به يه كه و دم به پي كه نين و دم و چاو گه شاه و، و ديز نابن و كي شه يان تي ناكه وي و رقيان ليك هه ئاسي.

﴿يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ﴾ ۱۶. بۆ خزمه تکردن و دل راگرتنيان چهند گه نجیكي تازه لا و روخسار جوان به سه ريان دا ده سوړينه وه، نه و خزمه تچي به لاوانه پير نابن و رهنكو روخساريان ناگورئ، به سه ر به بهه شتي به كان دا ده سوړينه وه ﴿بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقَ وَكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ﴾ ۱۷. به سوراخي و په رداخ و پياله ي بي ده سك و ده سكار، پر له شه رابي ناياب و هه ئي نجاو له سه ر چاو وه كان يا وه هه ئقولا وه كان به بهه شت، صاف و بي گه رد و بۆنخوش و قهر و حبه خش و مه ست نه كهر ﴿لَا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنْزَفُونَ﴾ ۱۸. به خوار دنه وه ئه و مه يه سه ريان نايه شي و سه ر خوش نابن و عه قل و هوشيان له ده ست ناده ن. ﴿وَفَاكِهَةٍ مِمَّا يَتَخَيَّرُونَ﴾ ۱۹. هه روه ها ميوه ي ناياب و هه ئبزار ده و په سند كراويان به سه ر دا ده گيرن، چ ميوه يه كيان حه ز ئي بي بويان ده سه به ر ده كهن. ﴿وَلَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ﴾ ۲۰. هه رجي ئارم زو بكهن له گوشتي په له و مرو بالنده بويان دابين ده كهن و ده يخنه به ر ده ستيان.

﴿وَحُورٌ عِينٌ﴾ ۲۱. ﴿كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ﴾ ۲۲. وي پاي نه و نازو نيعه تانه يان حوري سپي و سولي چاو په رش و چاو گه ورميان بۆ نامه ده كراوه: كه تابلي ره شاي چاويان ره شه و، هه تا خودا حه ز بكا جوان و ناسكن ده ئي: دوپري ناو صه ده دفن، ده ستيان ئي نه دراوه.

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ ﴿بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقَ وَكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ﴾ ۱۷. لَا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنْزَفُونَ ﴿وَفَاكِهَةٍ مِمَّا يَتَخَيَّرُونَ﴾ ۱۸. وَلَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿وَحُورٌ عِينٌ﴾ ۱۹. كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ ﴿جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ ۲۰. لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْثِيمًا ﴿إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا﴾ ۲۱. وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ ﴿أَلَيْسَ فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ﴾ ۲۲. وَطَلْحٍ مَبْدُودٍ ﴿وَمَاءٍ مَسْكُوبٍ﴾ ۲۳. وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ﴿لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ﴾ ۲۴. وَفُرُشٍ مَرْفُوعَةٍ ﴿إِنَّا أَنشَأْنَاهُنَّ إِنشَاءً﴾ ۲۵. فَجَعَلْنَهُنَّ أَبْكَارًا ﴿عُرُبًا أَتْرَابًا﴾ ۲۶. لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ﴾ ۲۷. وَثَلَاثَةٌ مِنَ الْآخِرِينَ ﴿وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ﴾ ۲۸. مِمَّا أَصْعَبُ الشِّمَالِ ﴿فِي سَمُورٍ وَنَجِيرٍ﴾ ۲۹. وَطَلْحٍ مِنْ نَجْمٍ ﴿لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ﴾ ۳۰. إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنثِ الْعَظِيمِ﴾ ۳۱. وَكَانُوا يَقُولُونَ ﴿أَيُّدَا وَتَنَا وَكُنَّا شُرَكَاءَ وَعِظْلًا﴾ ۳۲. إِنَّا لَنَبْعَثُونَ ﴿أَوْدَانًا مِنْ الْأَوَّلُونَ﴾ ۳۳. قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ﴿لَمَجْمُوعُونَ إِلَى مِيقَاتٍ يَوْمَ مَعْلُومٍ﴾ ۳۴.

﴿جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ ۲۵. نه م نازو نيعه ت و به خششانه له پاداشي كرده و باشه كانiane. ﴿لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْثِيمًا﴾ ۲۶. إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا ﴿بِهِ هَشْتِيَه كان له به به هشتدا قسه ي بي هوده و پروپوچ و بي مانا نابيسن، جني و به يه كدان و تانوت ليكدان نيه، به كتر شكاندن و دل رهنجاندي تي دا نيه. به لكوو شيرين ترين قسه و گه توگو له يه كتر ده بيسن و سلاو و روژباش و چاك و چوني ليكي ده كهن. ﴿وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ﴾ ۲۷. مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ ﴿؟ نِه صحابولي ه مين چي نه صحابولي ه مين؟ هه ر مه پرسه چهند به خته و مرن و چ نازو نيعه تكيان هه يه! نه مانه نه و نه صحابي په مينه ن كه له سه رم تاي سوره ته كه دا باسي كردن. پله و پا يه يان له خوار پله و پا يه ي كۆمه له ده ست پيشخه ره له خودا نزيك خراوه كانه و من چونكه له دونيادا خودا په رستي و دلسوزيان له وان كه متر بووه نازو نيعه تيان كه متر دمبي. وه لي وي راي نه وه دش شوين و مه كانيان خوش و دلگيره له خوشي و شادي دان، ﴿فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ﴾ ۲۸. له ژير سي به ري داري نه به ي بي چقل و گه لاي زوړو

نیه بئسودو قازانجه. ﴿۴۵﴾ اَلْهَمَّ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿۴۶﴾
 ئەوان لەژێانی دونیادا بەئارەزووی خۆیان رایان بواردوو،
 سەرگەرمی دابین کردنی شەهومت و ئارەزووبازیی خۆیان بوون
 ، هیچ گۆیان بەحەلال و حەرام نەداوە، نامۆزگاریی
 پیغەمبەران و بانگخوازان رێبازی خودایان بەلاوە بەشم بوو
 ﴿۴۶﴾ وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْجَنِّ الْعَظِيمِ ﴿۴۷﴾ سور بوون لەسەر
 ئەنجامدانی تاوانی گەورەو تۆبەیان ئی نەدەکردن، هاوێڵیان بۆ
 خودا دادەناو بت و صەنەمیان دەکردنە هاوشانی، رابوونی
 قیامت و زیندوبونەودیان بەلاوە درۆ بوو، ﴿۴۷﴾ وَكَانُوا يَقُولُونَ
 إِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿۴۸﴾
 دەیانگوت: ئایا ئەگەر ئێمە مردین و بۆینە گل و خۆل و ئێسقە
 رزێو تازە زیندوو دەکێژێنەوه؟! خۆمان هیچ، ئەدی باوک و
 باپیرانمان چۆن زیندوو دەکێژێنەوه دواى تێپەرپوونی ئەو
 هەموو رۆژگارە بەسەر مردنیاندا؟! واتە: بەهیچ جوړیک
 نەخۆمان و نە باوک و باپیرانمان زیندوو نابینەوه و نابنەوه،
 ﴿۴۹﴾ قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ لَمَجْمُوعُونَ إِلَىٰ مِيقَاتِ يَوْمٍ
 مَّعْلُومٍ ﴿۵۰﴾ ئەى پیغەمبەرى خۆشەویست، پێیان بێ باوک و
 باپیری رابردوو لەمیژینەتان: گە پێتان وایە لەبەر زۆر
 کۆنى و تێپەرپوونی زۆر سال و رۆژگار بەسەریاندا زیندوو
 نابنەوه ئەوان و خۆتان و ئەو وەجەو نەوانەشتان گە لەدواى
 ئێوهوه دێن و دەمرن و هەموتان تێکرا دواى مردن زیندوتان
 دەکەینەوه و لەساری کاکی بەکاکی مەحشەردا کۆتان
 دەکەینەوه بۆ حەق و حیساب. لەروژێکی دیاری کراودا، هیچ
 پاش و پێشی تێدا ناکرێ و گەم و زیاد ناکا. کاتێک بەخۆتان
 دەزانن وا لەساری مەحشەردا کۆکراونەوه. ﴿۵۱﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ أَنتَھَا
 الضَّالُّونَ الْمُكْذِبُونَ ﴿۵۲﴾ لَّا تَكُلُونَ مِنْ شَجَرٍ مِنْ زُفْرٍ ﴿۵۳﴾ فَمَالِئُونَ
 مِنْهَا الْبُطُونَ ﴿۵۴﴾ فَتَارِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ ﴿۵۵﴾ فَتَارِبُونَ شُرَبَ
 الْهَمِّ ﴿۵۶﴾ بێگومان ئێوه ئەى کۆمەڵی گومراو سەرلێ شیواوان،
 ئەى ئەوانەى: گە ئینکاریی هەبوونی خودا دەکەن و بپرواتان
 بەتاک و تەنهایی خودا نیە، پیغەمبەرەکانی بەدرۆ دەخەنەوه،
 زیندوبونەوهو حیساب و لیکۆلێنەوهی روژی قیامتەتان بەلاوە
 درۆیە، دلتیا بن: گە ئەو رۆژە هەر دێ و دەکەونە ناو سزای
 سەختی دۆزەخەوهو، برێ لەعەزایی بۆ دیاریکراوتان ئەومێه
 لەدرەختی زەمقووم دەخۆن، ئەو درەختەى هێندە ناشیرینە

بەرهونەقدا دەبن ﴿۴۹﴾ وَطَلَحَ مَتَّوِدٌ ﴿۵۰﴾ لەناو باخی مۆزدا: گە
 هێشوەکانی چین چین لەسەر یەکن و لاسکی مۆزەکە دیار نیە.
 ﴿۵۱﴾ وَظَلَّ مَمْدُودٌ ﴿۵۲﴾ لەژێر سیبەری بەردەوامی
 درەختەکاندا و هەتاویان ئی نادا ﴿۵۳﴾ وَمَاءٍ مَسْكُوبٍ ﴿۵۴﴾ ناوی
 هەلژاوو رەوان: گە هەمیشە دەکشێ و جوانیی بەباخ و
 باخاتەکان دەبەخشێ. ﴿۵۵﴾ وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ﴿۵۶﴾ هەمیشە وان
 لەناو میوەهاتی زۆرو جوړاوجوړدا، ﴿۵۷﴾ لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا
 مَمْنُوعَةٍ ﴿۵۸﴾ ئەو میوەهاتە نابری و لەکەس قەدەغە ناکرێ،
 وەکوو میوەی دنیا نیە بۆ هەندێ کەس هەبێ و هەندێ
 دەستی نەکەوێ، بری کات هەبێ و بری کات بپرێ. ﴿۵۹﴾ وَفَرْشٍ
 مَرْفُوعَةٍ ﴿۶۰﴾ ئەوانەى نامەى ئەعمالیان بەدەستى راست
 وەردەگرن، لەسەر سەریر و قەرەوێلە دادەنیشن، فەرشی
 پاک و خاویڤ و بەنرخ و بەرز لەروی مادى و مەعنەوییەوه. بۆ
 ئەوهی لەسەریان لەگەڵ خۆرییەکانیان رابوێرن. ﴿۶۱﴾ إِنَّا
 أَنشَأْنَاهُنَّ إِنِشَاءً ﴿۶۲﴾ ئێمە ئەو خۆرییانەمان بۆ دروست کردون،
 ﴿۶۳﴾ فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا ﴿۶۴﴾ کردومان بەکچ، هەموویان چواردە
 سال و دەست ئی نەدارون، هەركاتى بچنە لایان كچن و ئیش و
 نازاریان نابێ ﴿۶۵﴾ غَرْبًا أَوْ رُبًّا ﴿۶۶﴾ هەموویان هاو تەمەنن و خۆ
 خۆشەویست کەرن لای میژدەکانیان، ﴿۶۷﴾ لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿۶۸﴾
 ئەمانە هەموو بۆ ئەصحابولیه مینەکانە. ئەوانەى نامەى
 ئەعمالیان دەدرێتە دەستی راستیان ﴿۶۹﴾ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿۷۰﴾
 وَثَلَاثَةٌ مِنَ الْآخِرِينَ ﴿۷۱﴾ کۆمەڵێکیان لەخاوەن باوەر
 پێشینەکان و کۆمەڵێکیان لەخاوەن باوەرەکانی دوایین: گە
 ئوممەتی پیغەمبەری ئیسلام... ﴿۷۲﴾ وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ مِمَّا
 أَصْحَابُ الشِّمَالِ ﴿۷۳﴾ ئەوانەى نامەى ئەعمالیان بەدەستى چەپ
 وەردەگرن کێن و لەج حال و موزعیكدا دەبن؟! هەر مەپرسە
 چی! دەبێ چ عەزاییکی سەخت و دژواریان بدرێ؟! ﴿۷۴﴾ فِي
 سَمُومٍ وَحَمِيمٍ ﴿۷۵﴾ ئەوانە وان لەناو بۆگەن و هالاو گرەى گەرمی
 ئاگر، ناوی کولاتووی زۆر گەرمیان بەقورگدا دەکری.
 ﴿۷۶﴾ وَظِلٍّ مِّنْ يَحْمُومٍ ﴿۷۷﴾ لەژێر سیبەری دووگەلی رهشی
 دۆزەخدا، ﴿۷۸﴾ لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ ﴿۷۹﴾ وەکوو سیبەری تر هێنکایی
 تێدا نیە، نیمەنى جوان و دلگیر نیە، خێرو بەرهکەتى تێدا

قِیْزِی لِّی دِهْکَرِی، بهر دهکشی تالو تفتو بوگه نه، هینده تان
برسی دهبی گه دهی خو تانی لِّی دماخنن، نه مجار نیوه دوا
خواردنی ناخوش و تفتو تالو، ناوی کولاتووشی به سهردا
دهکهن، خواردنه وه تان لهو ناوه کولاتووه و ده کوو ناو
خواردنه وهی خوشتری تینو دهبی ههر لئی دهخونه وهو
تینوایه تیتان ناشکی، ﴿هَذَا نَزْلُهُمْ یَوْمَ الدِّینِ﴾، نه خواردن و
خواردنه وهی باسماں کردن له خواردنی زهفته مروت و
خواردنه وهی ناوی کولاتووه نه وه زیافته و میوانداریانه
له روژی سزادا، نه وهیان دهر خوارد دهری. به لکوو نه وه بریکه
له سزاو پیشه تایی سزاکه یانه و پرای نهو سزایه سزای تریشیان
دهدری. ﴿نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ﴾، نیمه سهره تا
له نه بووه نیوه مان دروستکرد، بو خو تان دان به وهدا دهنین و
نه وه دزمان، نه دی بوچی برپا به زیندوبوونه وه ناکه نه خو
که سیک بتوانی سهره تا شتیک دروست بکا دتوانی جاریکی
دی دروستی بکاته وه. ﴿أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ. أَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ
نَحْنُ الْخَالِقُونَ﴾، نیشانم بدن و پیم بلین: که نهو تو ماوهی
دهیخه نه ناو رحمی نافرته تانه وه، نایا نیوه له مندا دانداندا
رهنگی دهریژن و ناده میزادی لِّی دروست دهکهن؟ یان خودا
به دیهینه ره وه نهو کاره نه انجام ددها؟ بیگومان خودا لهو
دلویه مه نییه نهو ناده مییه دینیتیه وجود و ریکی دهخاو
پهر و مردهی دهگا. ژیان و ته مه نی، رهنگو
روخساری رزق و ورژی دهست نیشان دهگا.

﴿نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ. عَلَى أَنْ
تُبَدَّلَ أَمْوَالُكُمْ وَتُتَشِیْكُمْ فِی مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾، نیمه مردنمان
له نیواندا دابهش کردن و ته مه نهو نه جله هی ره که کی
له نیوه مان دیاری کردو، هی واتان هیه ته مه نی دریز
دهکهن و به پیری دهمیرینین، هی واشتان هیه ته مه نی
کورتو به گهنجی یان به ساوایی ژیانی لِّی دهستینینه وه. به لام
هه مووتان پیاله شهرابی مردن دهچیژن و له یاسای مردندا
یه کسانن. هیچ شتیک ناتوانی ببیته له مپهرو نه هیلی نهو
کاره نه انجام بدهین، به لکوو نیمه دتوانین نیوه له ناو به رین و
له جیاتی نیوه چینیکی تر بخه یه گوره پانی ژیانه وه، به لکوو
دهتوانین شیوه و روخساری تر بدهین به چینی تازه که نیوه
نایزانن.

ثُمَّ إِلَیْكُمْ أَمْوَالُ الْمَرْکُزُونَ ﴿۵۸﴾ لَا یَكُونُ مِنْ شَجَرٍ مِنْ زُؤْمٍ ﴿۵۹﴾
قَالُوا مِنْهَا الْبَطْرُونَ ﴿۶۰﴾ فَتَشْرَبُونَ عَلَیْهِمِ اللَّیْمِ ﴿۶۱﴾ فَتَشْرَبُونَ
شَرِبَ الْهَبِیْرِ ﴿۶۲﴾ هَذَا نَزْلُهُمْ یَوْمَ الدِّینِ ﴿۶۳﴾ نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا
تُصَدِّقُونَ ﴿۶۴﴾ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ ﴿۶۵﴾ أَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ
الْمَخْلُقُونَ ﴿۶۶﴾ نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿۶۷﴾
عَلَى أَنْ تُبَدَّلَ أَمْوَالُكُمْ وَتُتَشِیْكُمْ فِی مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۶۸﴾ وَلَقَدْ
عَلَّمْتُ الشَّأْنَ الْأَوَّلَ فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۶۹﴾ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ ﴿۷۰﴾
أَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ ﴿۷۱﴾ لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ
حُطْلًا فَنَطْلَحُهُ فَنُكْهِنُونَ ﴿۷۲﴾ إِنْ أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۷۳﴾ بَلْ نَحْنُ نَحْرُمُونَ ﴿۷۴﴾
أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِی تَشْرَبُونَ ﴿۷۵﴾ أَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ
أَمْ نَحْنُ الْمُنْزِلُونَ ﴿۷۶﴾ لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ أَمْحًا فَلَوْلَا تُشْكِرُونَ ﴿۷۷﴾
أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِی تُورُونَ ﴿۷۸﴾ أَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَهَا أَمْ
نَحْنُ الْمُنْشِئُونَ ﴿۷۹﴾ نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَنَعْمًا لِلْمُؤْمِنِیْنَ ﴿۸۰﴾
فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِیْمِ ﴿۸۱﴾ فَلَا أُقْسِمُ
بِمَوْقِعِ الْجُومِ ﴿۸۲﴾ وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِیْمٌ ﴿۸۳﴾

﴿وَلَقَدْ عَلَّمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ﴾، بیگومان
زانپوتانه و دزمان: که خودا یه که مجار له نه بووه دروستی
کردون، سهره تا له دلویه ناویک و دواپی نهو دلویه ناوه بوته
خوینپاره و پاشان گوشتپاره نه مجار به یکه ری نیسقان و دواپی
به گوشت دایبوشیوه، گیانی به بهردا کردو و نامیری بیستن و
دیتن و دل و باقی نه ندامه گانی تری نیوهی هیناوه ته دیو
کردونی بهو ناده میزاده جوان و ههستیرو داناو لیژانه، نه ری
نیوه بو نه وه دنده سهره رق و قیرسیچمه نه بو بیر له وه
ناکه نه وه: که مادام خودا بتوانی سهره تا ناوا دروستتان بکا
دهشتوانی جاریکی دی پاش مردن دروستتان بکاته وه نه ده بوو
نیوه له وهدا هیچ گومانیکتان هه بی، ده بوایه به بی سی و دوو
نه وه تان وهر بگرتایه و برپواتان پی بگردایه.

﴿أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ. أَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ﴾
پیم بلین: نه وهی نیوه ده کیلن، زهوی هه لده گپرنه وه و تووی
تی دهکهن، نه ری نیوه نهو تووه دهریژن یان نیمه
دهیروینین؟ روئی نیوه جگه له کیلان و توو پیوه کردن چی

تره؟ بیگومان نئمه دهرپوینین و شینی دهکەین و پی دەگەیهنین، ﴿لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكُّهُونَ﴾. ^{۶۵} إِنْ أَمْرًا لَّمْعَرْمُورُونَ. ﴿بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ﴾ واتە: نئمه به لوطف و رحمەتی خۆمان دهرپوینین و پی دەگەیهنین، خۆ نه گەر مه یلمان ئی بوایه وشکمان ده کرده، پیش پیگەیشتن و دروینە کردنی دهمانکرده پوش و په لاش و هیچ سودتان ئی نه ده بین، ئەو کاتە ئیوه سه رسام ده بوون و ده که وتنه په کوپه کو، دمتانگوت: مایه پوچ خۆمان و مالۆپران و خه سارتمه ند خۆمان، به لکوو دمتانگوت: نئمه به تیدچوونی کشت و کاله که مان خۆشمان تیدچوین و دغه وتین. رزق ورۆژیمان ئی بپراو هیوا بپراو بووین.

﴿أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ﴾. ^{۶۶} أَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنْزِلُونَ﴾ ئەو ئاده میزادینه پیم بلین: ئەو ئاوه شیرینه دیخونه وه گرێ تینومتی خۆتان پی داده مرکین، نایا ئیوه له هه ورده باراندوتانه، یان نئمه به قودرت و فەضل و رحمەتی خۆمان باراندومانه؟ ئەدی خۆ ئیوه دهمانن ئیوه توانای ئەوتان نیه باران ببارین، به ناچار پی دان به ودا دهنین که خودا باران دبارین. دەی بۆچی دان به تانک و ته نهایی خودادا نانین، بۆ بپرا به هاتنی قیامهت و زیندوبوونه و ناکه؟!

﴿لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أَجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ﴾ ئیوه هیچ رۆلێکتان نیه له باراندنی باراندا، بارینی باران هه به دهست خودایه و هه نه و دمتوانی باران ببارین... خۆ نه گەر مه یلمان ئی بوایه دهمانکرده سوپراو به که لکی خواردنه وه ئاودی پی نه هاتایه. دەی بۆچی ئیوه سوپاسی خودا ناکه و نیعمەتی ئەوتان له بهر چا و نیه: ﴿أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ﴾. ^{۶۷} أَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنْشِئُونَ﴾ پیم بلین و نیشانم بدن ئەو ناگرە هه لئ دهگیر سینن نایا ئیوه داره که یان دروست کردو یان نئمه دروستمان کردو؟!

﴿نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذْكَرَةً وَنَذَارًا لِّلْمُفْسِدِينَ﴾ نئمه ناگری دونیامان کردو به بیر خه ره وه، ناگری دۆزه خیاب بیر ده خاته وه، هه سودو قازانجی هه به بۆ ریبواران و دانیشتوانی سارا واتە نه وانه پتر پیوستان به ناگر هه به، نه گینا هه موو

که سو هه موو کاتی پیوستانی به ناگر هه به. ﴿فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ﴾ ته سبیحاتی خودای گه وره و شکومه ندی خۆت بکه: که به ده سه لاتی ره های خۆی ئەم هه موو شته جودا جودا و به که لک و سه رسو ره پنه رانه ی دروست کردون، ئەو هه موو فەضل و به خششانە ی به سه ر ئاده میزاددا رشتوه، ﴿فَلَا أَقْسَمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ﴾ سوپند ده خۆم به شوینی ئی ئاوابوونی ئەستیره، که گه وره ترین به لگه به له سه ر به توانایی خودا ده لێن پیتی (لا) زیادیه و بۆ ته نکیده، له زوبانی عه رمبدا له پیش فیعی (اقسم) وه وشه ی (لا) زیاد ده کری. هه ندیک تر ده لێن: وشه ی (لا) زیاد نیه و له سه ر مانای خۆیه تی. چونکه له ناو عه رمبدا و باو بوو هه ر کاتیک یه کێک بیوستانه له سه ر شتیکی ئاشکرا سوپند بخوات، ده یگوت (لا قسم) واته سوپند ناخۆم، ﴿وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لِّوُتَّعْلَمُونَ﴾ بیگومان سوپند خواردن به شوین ئی ئاوابوونی ئەستیره سوپندیک گه وره به نه گەر بزنان.

﴿إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ﴾. ^{۶۸} فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ. ﴿لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ﴾. ^{۶۹} نَزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ بیگومان ئەو نامه یه بۆ تۆ به نیگا نیردراوه قورناییکی گه وره و پیرۆزه، پره له فه پرو به ره کهت، سودو به های زۆره، هیدایهت و زانیاری و حکمهت و ره نوماپی بۆ به ده ست هینانی به خته وه ری دویا و قیامهت بی شماره. ﴿فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ﴾ ئەم قورنانه له له حوله فوظ دا پارێزراوه جگه له فریشته نزیکه کانی باره گای ئەقدهس که سی تر به سه ری دا ناگادار نین، ﴿أَفَبِهَذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُذْهِبُونَ﴾ نایا ئیوه گومانان هه به له ئەم قورنانه پیرۆزه پیتان راده گه یه نی: که قیامهت هه به، نایه ته کانی به درۆ ده خه نه وه؟ بپرا به و به نه ما عه قیده یانه ناکه: که بۆتان شی ده کاته وه؟ پشتگیری کافری تر ده که ن له سه ر کوفرو ده به هاو په یمانی یه کتر؟ ﴿وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْكُمْ تُكَذِّبُونَ﴾ سوپاسگوزاریتان بۆ ئەو رزق و رۆژییه ی پیتان ده به خشی نه وده به نیعمه ته کانی به درۆ ده خه نه وه؟ واته: له شوینی سوپاسکردنتان له سه ر نیعمهت، نیعمه ته کانی به درۆ ده خه نه وه، بپراتان به زیندوبوونه و نیه، نایه ته کانی قورنان رده ده که نه وه!! ﴿فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ﴾ دەی بۆچی

چۆنە. ھەستەكان دەرکی ناكەن، زانايە بەھەموو شتێك و ھیچی ئی گۆم نابێ.

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ﴾ خودایەکی وەھایە: کە ئاسمانەكان و زەوی لەشەش رۆژدا یان لەشەش قۆناغدا بەو پەڕی رێك و پێتکی و جوان و رازاود و گونجاو بەدەپھێنان، ھەرچەندە دەیتوانی بەچركەپەك ئەو كارە ئەنجام بدا. وە ئی لەوانەپە ھیکمەتەكە ئەو بێ: بەندەكان فێری لەسەر خۆیی پشوو درێژی بكا. ئەمجار ەرشێ كۆنترۆل كرد بەو شیوەی شیاوی خودایەتی خۆپەتی و ئیرادەي كردو. دەسلالت و ھەیمەنەي خۆی بەسەر بوونەومردا چەسپاند و بونەومری خستە گەڕ و ھەلسوڤان. ﴿يَعْلَمُ مَا يَلْجِ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا﴾ دەزانێ چي دەچیتە ناو زەویپەو و چي ئی دیتە دەر، چي لەئاسمان دیتەخوارو چي بەرز دەپیتەو بۆی، لەھەموو چركەپەكدا بێ شمار لەھەموو جۆرێك زیندەو نازیندە دەچیتە ناو جەرگی زەویپەو. ھەر خودا دەزانێ رۆژانە چەند دڵۆپە باران و چەند مردو چەند شتی تر زەوی ھەلیان دەلوشێ، ھەر خودا دەزانێ لەچركەپەكدا چەند رووك و درەخت و بەروبوم و كان و كانزاو شتی تری ئی دیتە دەر؛ ھەر خودا دەزانێ لەچركەپەكدا چەند بەفرو باران و تەرزەو تیشك و نەيازیک و فەریشتە و قەزاوقەدمرو شتی تر لەئاسمانەو دەینە خوارو چەند لەفەریشتە و كەردەو بەندەكان و دوعا و پارانەو ھەلەم و گەلێ شتی تر لەبەینراو نەبەینراو بۆ ئاسمان بەرز دەبنەو. ﴿وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ خودا بەزانیا توانا و دەسلالتی خۆی لەگەڵتانی ئەي نەدەمیزاد؛ لەھەر كۆپپەك بن، خودا ئاگادارە بەو كەردەوانەي ئەنجامیان دەدەن و ھیچی ئی تێك ناچێ و ئی گۆم نابێ. پەروەردگار ھەموو كاتێ لەگەل ھەموو كەسەو لەھەموو شویتێكە، ئاگاداری ھەموو كردار و گوشتاریكە گەورەو بچوك نھێنی و ئاشكرا لای ئەو چون پەكە.

﴿لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ﴾ خاوەنپەتی و فەرمانرەوایی ئاسمانەكان و زەوی ھي خودایەو كەسی تر ھاوبەشی نیە. دۇنیاو قیامەت ھي خۆپەتی و ھەرچي بیەوئ دەيكاو كەس نیە بتوانێ حوكم و بڕیاری

﴿فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ﴾ ئەي پێنەمبەر: تۆ خودای خۆت بەپاك و بەرزو پیرۆز بناسە.

كۆتایی سورەتی الواقعە

سورەتی (الحديد)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ ھەرچي لەئاسمانەكان و زەویپەي تەسبیحاتی خودا دەكا، لەھەموو كەم و كۆرێ و عەیب و نەنگیەك بەدوری دەگري، ھەریەكە لەئادەمیزاد و فەریشتەو جەندۆكە، لەئازەل و رووك و درەخت و جەمادات بەزمانی گوتن یان بەزمانی حال تەسبیحاتی خودا دەكەن و دان دەنێن بەگەورەیی و خودایەتی، خودا عەزیزو بالأدەست و شكۆمەندە، ھەكیم و زانایە لەھەلسوڤاندنی بوونەومردا ھەموو شتێك وامەھار كردو بەگوێرەي ھیکمەتی خودایانەي خۆی بێ و بچێ. ﴿لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ ھەر بۆ خودایە خاوەنپەتی و فەرمانرەوایی ئاسمانەكان و زەوی، بەویستی خۆی ھەلیان دەسوڤینێ و گۆرانكارییان تیدا دەكا، دەسلالتی رەھاو بێ سنووری ھەپە، كەس نیە ھاوێل و ھاوشانی بێ، كەس ناتوانێ تەگەرە بڤاتە ئیش و كارپەو، فەرمانی رەوایەو دەبێ بیتە جێ، جگە لەویستی ئەو ھيچی تر نایەتە دی، ژیان دەبەخشی و زیندوان دەمرینێ، ژیان دەخولقینێ و مردن وەدی دینێ، ئەندازەي ژیان و تەمەن بۆ ھەموو زیندەومریك دەكا، كاتی مردن بۆ ھەموو گیاندارێك تەقیریر دەكا. ئەو زاتە بەسەر ھەموو شتێكدا بەتوانا و بەدەسلالتە. ھەرچي بیپەوئ بپێ دەبێ، ھەرچي نەپەوئ نابێ.

﴿هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ زاتی خودا ھەر ھەبوو و نەبوونی پێش نەكەوتوو، لەپێش ئەودا ھيچ شتێك نەبوو، باقیپەو ھەر دەمینێ و دواي ھەموو شتێكە، ظاہیرو ئاشكراو بڵندە، لەژوو ھەموو شتێكەو، پەنھان و نادیارە، ھيچ شتێك لەو پەنھان و نادیارتر نیە، زانایە بەھەموو نھێنیەك، عەقل و ژیر ھەقیقەتی زاتی نازانن

رابگری یان نه هیلی نه نجامی بدا. له سهر هه موو کاریکی سوپاسی ده کری، هیچ برپارو حوکمکی جیگای ره خنه نیه. سهره نجام روژی قیامت هه موو کاروباریک بو لای خودا دهگه پریته وه، حیسابو لیکوئینه وه له گه ل بهنده کانی دهکا، به عه دالته سزاو پاداشی کرده و هکانیان ده داته وه،

﴿يُولِجُ اللَّيْلُ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارُ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ﴾ پهر و مردگار هر خوی هه تسورینه ری بوونه و مره، شه و روژ دهگورپی و به حکیمته و دانایی خوی نه اندازد یان دیاری دهکا، شه و دهخاته ناو روژو، روژ دهخاته ناو شه و مره، جاری وادبش شه و گار دریژ دمن و روژگار کورت دمن، جاری وایش دمن به پیچه وانه وه شه و کورت دمن و روژ دریژ، وایش دمن و دهکوو یه کیان لی دئ، بهم جوړه و مرزه کانی سال دروست دمن و به شوین یه کدا دین و هر و مرزه سودو تایبه تمه ندی خوی هیه! پهر و مردگار نه نی و په نامه کی ناو دل و دروون دمزان و ناگای له هه موو شتیک هیه و هیچ شتیکی لی نادیار نیه.

﴿آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ﴾ برپا به تاك و ته نهایی خودا بکه، هه روا برپا تان به راستی پیغه مبه ری تی موحه ممد هه بی و شوین په یامی پیروزی بکه ون، به رده وام بن له سهر نه و بیرو باور و خو تانی له پی ناودا بهخت بکه. ﴿وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَخْلَفِينَ فِيهِ﴾ به خشن له و مال و سامانه ی خودا نیوه کرد و به جی نشین تییدا، ﴿فَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ﴾ نه وانه ی ویرای نیمانه نیان به خودا و به پیغه مبه مال و سامانی شیان دبه خشن له ریگه ی خودادا، نه وانه پاداشی گه و ره و باشیان هیه: که به هه شتی راز و دپه و رمزامه ندی خودایه.

﴿وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ﴾ چیه بو نیوه نیمان ناهینن؟ ج له مبه ریك هیه ناهیلی نیمان بینن به خودا خو ﴿وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ﴾ پیغه مبه ر ﴿﴾ له ناو تان دایه و له خو تانه و بانگه وازیتان دهکا بو نیمانه نیان، هه میسه ناموژ گاریان دهکا و به لگه و نشانه له سهر راستی په یامه کی ده هی نیته وه. قورنانتان بو ده خو نیته وه، که پره له به لگه و نشانه ی ناشکرا، هه لتان دهنی بو نه وه ی نیمان به تاك و ته نهایی خودا بینن.

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١﴾ لَهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الْكُلُ اللَّهُ تَجْمَعُ الْأُمُورُ ﴿٢﴾ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣﴾ آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَخْلَفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٤﴾ وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٥﴾ هُوَ الَّذِي يُزِيلُ عَلَى عَبْدِهِ ؕ أَيْتٌ يَنْتَظِرُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٦﴾ وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَتْلَ أُولَٰئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَتْلُوا وَكَلَّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٧﴾ مَنْ ذَا الَّذِي يَرْضَىٰ اللَّهُ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ وَلَهُ أَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٨﴾

﴿وَقَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ بیگومان پهر و مردگار له عالیه زو پی تدا په یمانی له نیوه و مرگرتووه، نه و کاته ی گه رای هه موو ناده میزادی له پشستی نادمه هی نایه دمری و خیطابی ناراسته کردن و فهر موی: نه ری من خودای نیوه نیم؟ هه مویان به یه کدم و ده لیمان دایه وه و تیان: به لی تو خودای نیوه، هه روه ها له بونه و مره، له ناسو و دمور و به رتان دا، له خودی خو تان دا چه ندده ها به لگه ی تاك و ته نهایی خوی نیشانی نیوه داوه، عه قلی پی داون بو نه وه ی خودای پی بدوزنه وه، نه گه ر نیوه راست ده کهن و ده تانه وی نیمان بینن هیچ بیانویکتان نیه، ﴿هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَى عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ﴾ خودایه کی ودهایه که قورنانی بو به ندی خوی حمز رمتی موحه ممد ﴿﴾ نازل کرده، مو عجز و نیشانه ی پی به خشیوه، که له هه موانیان گه و ره تر نایه ته کانی قورنانه، بو نه وه ی نیوه له تاریکی کو فرو نه فامی رزگار بکا و بتاخاته سهر ری بازی هیدایه و روناکی نایینی نیسلام، یه قین و باور

به خشنده و بی به خشراوه که، سهرباری نه وهش پاداشی باش و به نرخ تریشی ددهاتی: که به ههشتی رازاوهیه.

﴿يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ﴾ نئی پیغه مبهرا! باسی نهو رۆژه بۆ هاوه لانت بکه:

که تۆ ده بیینی پیاوانی برپوادارو ئافره تانی خودا په رست؛ نهوانه ی له ژیا نی دونیادا به خشنده بوون نورو روناکی له سهر پردی سیرات له پی شیانوه و دپرواو ریگایان بۆ روناکی و خوش ده کاو به دهستی راستیان نامه ی عه مه لیان گرتووه و به ره و به ههشت دپروو. واته: کرده وه باشه کانیان دهنه هوی

رزگاربونیان و ره نومیایی کردنیان بۆ به ههشت. ئه مجار فریشته کان پییان ده لئین: ﴿بُشْرَاكُمُ الْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ مرگینیتان لی بی نه مپرو: که ده چنه ناو باخ و باخاتی که وه به ژیر درهخت و باله خانه کانی دا چۆم و جوگای جوان و دلرفین رهوان دهن، بۆ ههتا ههتایه تییدا ده میننه وه و هه رگیز لی و مرز نابن.

ئهمهش به هوی نهو کردارو رهفتاره باشانه ی له ژیا نی دونیادا ئه نجامتان داوه. نهو روناکی و رزگاربوونه به مراز که بیشتنیکی فره مه زنه و له وه خوشتر نیه. ﴿يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِنْ نُورِكُمْ﴾

لهو رۆژدها که رۆژی قیامه ته پیاوانی دووروو ئافره تانی دووروو بهو موسولمانانه ده لئین: که له ناو نورو روناکی دان و نامه ی ئه عمالیان به دهستی راستیان گرتووه، نهی موسولمانه به خته و مرو به مراز که بیشتوه کان! تۆزیک چاومریمان بکه ن و ئاورپیکمان لی بدنه وه به لکوو لیتان نزیک ببینه وه و که مینک له نوورو روناکی ناوچه وانتان و مربرگین و له م تاریکستانی و سزا به نازاره رزگارمان ببین. ﴿قِيلَ ارْجِعُوا وَرَاءَكُمْ فَالْتَمِسُوا نُورًا﴾ له لایه ن فریشته وه یان له لایه ن موسولمانه کانه وه پییان

ده گوتری: بگه رپنه وه بۆ دنیا له وی ههول بدن نه م نووره به دهست بیین، وه کوو چۆن ئیمه به دهستمان هیناوه، نه م گالته پیکردن و سوکایه تی پیکردنه یان تۆله ی نه وه یه: که له ژیا نی دونیادا مونا فیه که کان گالته یان به موسولمانه کان ده کرد، ده یانگوت ئیمه یش موسولمانین و بروامان به په یامی نیسلام هیه. ﴿فَضْرَبَ بَيْنَهُمْ سُورًا لَهَا بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ﴾ نیت خیرا شورمیه که له نیوان

له دلتاندا جیگیر ببی، بیگومان خودا رهحم و به زه می زۆره بۆ به نده کانی، پیغه مبه ری بۆ ناردون، نامه ی ئاسمانی بۆ نازل کردون، بیانووی برپون، شوبه وه گومانی رهواندونه وه.

﴿وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ جیه بۆ نیوه چ بیانو پیکتان هیه؟ چ له مبه رپیکتان له به رده م دایه ناهیلئ مال و سامانتان ببه خشن؟ ببه خشن له هه ژاری مه ترسن، چونکه نهو که سه ی له به ر خاتری نهو مال و سامان دبه خشن خاوه نی ئاسمانه کان و زهوییه، خوی تییاندا فهرانپه وایه، که نجینه ی ئاسمانه کان و زهوی هه مووی لای نه وه. هه موو مال و سامانیک ده گه رپته وه بۆ لای خودا،

مال و سامان هی خودایه و نیوه بریکارو جئ نشینن له سه ری. چی ببه خشن خودا بۆتان پر ده کاته وه، ﴿لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتِلَ﴾ نهو موسولمانه ی له پیش رزگار کردنی مه که ده مال و سامانی خوی له ریگای خودادا به خشیوه و دزی کوهر جهنگاوه نابیته هاوتای که سییک که له دوا ی فهتجی مه که ده مال و سامانی به خشیوه و دزی کوهر جهنگاوه، نه م دوو تاقمه یه کسان نین، ﴿أُولَٰئِكَ أَعْطُمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَاتِلُوا﴾ نهوانه ی پیش رزگار کردنی مه که مالیان به خشیوه و جیهادیان کرده پله و پایه یان گه وره تره لهوانه ی دوا ی رزگار کردنی مه که ده نهو کارمیان نه نجام داوه. چونکه نهو کاته پئویستی موسولمانان به مال و به خشین و به خشنده یی پتر بوو له کاتی دوا ی فهتج، ﴿وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى﴾ هه ردوو تاقمه که خودا واده ی پاداشی باشی پی داو: که به ههشتی رازاوهیه وه لی پله یان خوارو ژووره. ﴿وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ خودا ناگاداره به کردارو رهفتارتان، حال و و مزعی نهینی و په نامه کیتان دمرانی و پاداشتان ددهاته وه به گو پیره ی کرده و ده کانتان.

﴿مَنْ ذَا الَّذِي يقرضُ اللَّهُ قَرْضًا حَسَنًا فَيضاعفه له وَلَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ﴾ کی به نهو که سه ی مالی خوی له ریگه ی خودادا دبه خشی و به ته مای پاداشی خودایه، واته: مالیکی هه لال ببه خشی و منه ت به سهر بابای هه ژاردا نه کاو به دزیه وه نهو کاره نه نجام بدا، پاداشی خودا چاومروان بکا، نهوه خودا نهو قه رزه ی بۆ دوجه ندانه ده کاته وه، له ده هینده تا هه و تصه د هینده ی بۆ دهنووسی. به گو پیره ی گو رانی و مزعو حالی

برواداران و بن‌بروایان ده‌کیشری، نهو شوریه دمروازه‌یه‌کی
تیدایه خودا په‌رستانی لئ ده‌چنه ژووره‌وه، دیوی ناوه‌ودی نهو
شوریه به‌لای به‌هه‌شت‌دایه‌وه پرده له‌رحمه‌ت و نیعمه‌تی
خودا، دیوی دمروه‌ی به‌لای دۆزه‌خ‌دایه‌وه پرده له‌سزا!

﴿يَا دُونَهُمْ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ﴾ بن‌برواکان بانگی برواداران
ده‌که‌ن و پییان ده‌لین: نه‌ری ئیمه له‌جیهان‌دا له‌گه‌ل ئیوه
نه‌بووین؟ وه‌کوو ئیوه حازری جومعه‌وه جه‌ماعه‌ت نه‌ده‌بوین؟
له‌گه‌ل ئیوه کاروباری جه‌مان نه‌کرد؟ وه‌کوو ئیوه نه‌چوین
بو جیهاد و روبه‌روی دوزمن نه‌بوینه‌وه؟ هه‌موو نه‌رکیکی
نایینیمان وه‌کوو ئیوه نه‌نجام نه‌دا؟ نه‌دی بوچی نیستا ئیوه
به‌رمو به‌هه‌شت ده‌چن و ئیمه به‌رمو دۆزه‌خ؟! ﴿قَالُوا بَلَى
وَلَكِنْ كُنْتُمْ فَتَنَّا أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْأَمَانِيُّ حَتَّى
جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَغَرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ﴾ موسولمانه‌کان وه‌لامیان
ده‌مه‌نه‌وه ده‌لین: به‌لئ: ئیوه به‌رواله‌ت له‌گه‌ل ئیمه بوون
وه‌لئ بو خۆتان به‌هۆی دوو‌روو بیتانه‌وه نه‌فسی خۆتان به‌فتاره
برد، به‌رواله‌ت موسولمان و له‌دل‌دا کافر خۆتان تووشی نه‌م
رۆژه سه‌خته کرد، سه‌رگه‌رمی تاوان و دابینه‌کردنی
پیوستیاتی نارم‌زوبازی خۆتان بوون. تۆبه‌تان دواخست و
چاوه‌روانی نه‌وه بوون موسولمانان توشی چورته‌وه به‌لای
رۆژگار ببن و نیعلانی کوفرو بی‌دینی خۆتان بکه‌ن، به‌و
حاله‌تی نی‌فاقه‌وه مانه‌وه شک و گومان‌تان له‌بنه‌ماکانی نایین‌دا
هه‌بوو، زیندو بوونه‌وه‌تان به‌لاوه په‌شم بوو، له‌راستی قورئان
دوودل بوون، موعجیزه‌ی ناشکراتان به‌سیح‌ر دزمانی. هیوای
پوچ و بن‌به‌ما ده‌سخه‌پۆی کردن، ده‌تانگوت: خودا لی‌مان
خۆش ده‌بێ، ئاوا ژیا‌نتان برده سه‌ر تا مردن یه‌خه‌ی گرتن،
شه‌یتان فی‌لی لئ کردن، نه‌وه‌ی برده گو‌یچه‌که‌تانه‌وه: که خودا
غه‌فوورو ره‌حیمه‌وه له‌سه‌ر تاوان سزاتان نادا!!

﴿فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَأْوَاكُمُ النَّارُ
هِيَ مَوْلَاكُمْ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾ نه‌م‌پۆ فیدیه له‌ئیه‌وه له‌کافره‌کان
وه‌رناگیرئ، جیه‌که‌تان دۆزه‌خه‌وه با‌شترین شو‌ینه بو ئیوه هه‌ر
ئه‌وه‌تان قابیله‌، دۆزه‌خ قو‌ناغ‌یک‌ی به‌دو خراپه‌ که‌وا بو‌ی
ده‌چن!

﴿أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ
الْحَقِّ﴾ نایا کاتی نه‌وه نه‌هاتووه: که موسولمانان دل‌یان نه‌رم

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى ثَوْرُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَيَاخْتَصِرُ
بَشْرَتِكُمْ الْيَوْمَ جَنَّتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ
هُوَ الْغَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾ يَوْمَ يَقُولُ الْمُتَّقُونَ وَالْمُتَّقَنَاتُ لِمَ لَمْ يَكُنْ
مَعَنَا أَنْظُرُونَا نَقْتَضِ مِنْ ثَوْرِكُمْ قِيلَ ارْجِعُوا وَرَاءَكُمْ فَالْتَمِسُوا نُورًا
فَضَرَبَ بَيْنَهُمْ بِسُورٍ لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهَرُهُ مِنْ قِبَلِهِ
الْعَذَابُ ﴿١٣﴾ يَأْتَاؤُهُمْ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَى وَلَكِنْ كُنَّا فَتَنَّا
أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْنَا وَارْتَبْنَا وَغَرَّكُمُ الْأَمَانِيُّ حَتَّى جَاءَ أَمْرُ
اللَّهِ وَغَرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿١٤﴾ فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا
مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَأْوَاكُمُ النَّارُ هِيَ مَوْلَاكُمْ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ
﴿١٥﴾ أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ
وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ
فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَبِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿١٦﴾
أَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٧﴾ إِنَّ الْمُصَّدِّقِينَ وَالْمُصَّدِّقَاتِ وَأَقْرَبُوا
اللَّهِ قَرَضًا حَسَنًا يُضَعَّفَ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١٨﴾

بن‌و له‌کاتی بیستنی نایه‌ته‌کانی قورئان‌دا چاویان فرمیسک
هه‌لوه‌ری‌ن، پاشان له‌نیازو مه‌به‌سته‌کانی قورئان حالی بن‌و
پایه‌ندی فه‌رمان و جله‌وگیریه‌کانی بن‌و؟! ﴿وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ
أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَبِيرٌ
مِنْهُمْ فَاسِقُونَ﴾ با موسولمانان لاسایی نه‌هلی کیتاب نه‌که‌نه‌وه،
نه‌چن وه‌کوو نه‌و گه‌ل و نه‌ته‌وانه‌ی له‌پیش هاتنی نی‌سلام‌دا
نامه‌ی ئاسمانی‌یان بو نی‌ردراوه له‌گا‌ورو جوله‌که‌وه کاتی
رۆژگار‌یک‌ی در‌یژ به‌سه‌ر نایینه‌که‌یان‌دا تی‌په‌ری سه‌رده‌می
هاتنی پی‌غه‌مه‌ره‌که‌یان دوو‌ر که‌وته‌وه، ئیتر دل‌یان ره‌ق بوو
وایان لئ هات و‌مع‌ظ‌و نامۆزگاریی کاری تی‌نه‌کردن، واده‌و
هه‌په‌شه هه‌ستی نه‌بزواندن، گو‌رانکاریان له‌ته‌ورات و
ئی‌نجیل‌دا کرد، ده‌ستیان کرد به‌دو‌نیا خواردن و نایین
فرۆشتن، دل‌یان له‌تاوانکاری دا ره‌ش بوو‌بوو، کرده‌وه‌کانی‌شان
به‌تان‌و پوچ! ﴿أَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا
لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾ بزائن: که خودا دوا‌ی نه‌وه‌ی زه‌وی
و‌شک و سو‌ته‌مه‌پۆیه زیندو‌ی ده‌کاته‌وه بی‌گومان ئیمه

نیشانه‌کانی دمه‌لاتی خو‌مانتان بۆ روه ده‌که‌ینه‌وه بۆ نه‌وهی
ئیه‌وه ژیر ببن و به‌خوتان‌دا بچه‌نه‌وه. ﴿۱۸﴾ إِنَّ الْمُصَدِّقِينَ
وَالْمُصَدِّقَاتِ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يَضَاعَفُ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ
كَرِيمٌ ﴿۱۹﴾ بی‌گومان پیاوونی به‌خشدو نافرمانی دلاوا نه‌وانه‌ی
که له‌مال و سامانی خو‌یان دمه‌خشنه هه‌زارو ناتاجان،
به‌نیازی به‌دمه‌ته‌یانی رزمه‌ندی و پاداشی خوداو یارمه‌تی
بی‌نه‌وایان دده‌ن، به‌روی گه‌ش و ناو‌چاوانی رونه‌وه
ده‌سگرو‌یی هه‌زارو لیقه‌وماوان ده‌که‌ن، منه‌تیان به‌سه‌ردا
ناکه‌ن و خو‌یان هه‌لنانینه‌وه، نه‌وانه خودا چاکه‌کانیان
به‌ده‌چهندانه بۆ تۆمار ده‌کا، به‌به‌ریشیه‌وه هه‌یه تا
حه‌وتسه‌د هینده‌و زیاتریش پاداشیان بداته‌وه، بۆ نه‌وان
هه‌یه پاداشی زۆرو به‌به‌هاو ریز!

﴿۱۹﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ وَالشَّاهِدَةُ
عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَتُورُهُمْ ﴿۲۰﴾ نه‌وانه‌ی خاوه‌ن بیرو‌پروان دان
به‌تاک و ته‌نهایی خودادا ده‌نین و بر‌وایان به‌پیغه‌مبه‌رانی خودا
هه‌یه، نه‌وانه له‌پله‌و‌پایه‌ی صیددیقین‌دان، ده‌کوو نه‌وان لای
خودا ریز لی گیراون، نه‌وانه‌یش که له‌ریگای خودادا شه‌هید
بون و گیانی خو‌یان به‌خت کردو بۆ نه‌وه‌ی ئالای (لا اله الا
الله، محمد رسول الله) له‌به‌رزوی بشه‌گه‌یه‌وه ئایینی خودا
به‌ره‌ره‌ر بی و شه‌ریعه‌تی خودا یاسای گو‌مه‌ل و فه‌رمان‌په‌وا
بی، نه‌وانه پاداشی گه‌وره‌یان لای خودا بۆ ناماده‌ کراوه، نو‌ورو
رو‌ناکی قیامه‌تیان پی دهری و به‌ره‌و به‌هه‌شت به‌ری
ده‌کرین و به‌مراز ده‌که‌ن، ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ الْجَحِيمِ﴾ نه‌وانه‌ی کافرو بی بر‌وان ئینکاری
هه‌بوون و تاک و ته‌نهایی خودا ده‌که‌ن، نایه‌ته‌کانی قور‌شان رمت
ده‌که‌نه‌وه، پشت له‌به‌لگه‌و نیشانه‌کانی خودایه‌تی خودا
هه‌لده‌که‌ن. پیغه‌مبه‌ر به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه، نه‌وانه نه‌هلی
دۆزه‌خن، رۆزی قیامت تو‌ر دهرینه‌ ناوی و بۆ هه‌تا هه‌تایه
تی‌یدا دمه‌ینه‌وه!

﴿۲۰﴾ اَعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ زِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ
وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ ﴿۲۱﴾ نه‌ی ناده‌میزادینه؛ هه‌موتان
بزانن ژیا‌نی دونیا گالته‌و گه‌په، ماوه‌یه‌که‌و به‌سه‌ر ده‌چی،
یاری مندالانه‌و زوو تیک ده‌چی، شانازی کردنه به‌سه‌ر

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ وَالشَّاهِدَةُ
عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَتُورُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿۲۱﴾ اَعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ زِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ
وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ
مُضْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطَمًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ
مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْعُرُورِ ﴿۲۲﴾
سَابِقُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ذَلِكَ فَضْلُ
اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۲۳﴾ مَا أَصَابَ
مِن مُّصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنفُسِكُمْ إِلَّا فِي كُتُبٍ
مِّن قَبْلِ أَن نَّبْرَأَهَا إِنَّا ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿۲۴﴾ لِكَيْلَا
تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ وَاللَّهُ
لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿۲۵﴾ الَّذِينَ يَخْلَوْنَ وَيَأْمُرُونَ
النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿۲۶﴾

یه‌کتردا، هه‌ندیکتان به‌سه‌ر هه‌ندیکتان‌دا شانازی ده‌کا
به‌مال و سامان و مندال و خزم و که‌س و کارو داروده‌سته.
﴿كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ
حُطَمًا﴾ دنیا و ده‌کوو بارانی وایه: که نه‌و گزوگیایه‌ی پی
شین ده‌بی که‌شتیار سه‌رسام بکاو دلی پی خو‌ش بی‌پاشان
و شک بی‌پو، بی‌ینی زمرده‌لگه‌ری و نه‌مجار بی‌په‌پوش و
به‌لاش و با به‌ملاو به‌ولای دا بداو پاش ماوه‌یه‌ک شو‌ینه‌که‌ی
بی‌په‌ته‌وه به‌زه‌وی‌یه‌کی سوته‌مه‌پو، ﴿وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ
وَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْعُرُورِ﴾
له‌ژیانی قیامه‌تدا دوو حال هه‌ن یان سزای به‌شیدمه‌ت بۆ
دو‌زمانی خودا، یان لی‌خو‌ش‌بون و رزمه‌ندی خودا بۆ
خۆشه‌ویستانی. ژیا‌نی دونیاش جگه‌ له‌مه‌تاع و هو‌کاریکی
رابواردن هیچی تر نیه، داوو ته‌له‌یه‌که‌ بۆ که‌سیک تی‌ی
بکه‌وی و خوی بداتی. که‌سیک وای لی هات له‌دونیا‌په‌رستی‌دا
پی‌ی و ابو‌و هه‌ر ژیا‌نی دونیا‌په‌و ژیا‌نی تر نیه، نه‌وه
مال‌و‌یران و به‌دبه‌خت و چاره‌په‌شه.

﴿۲۱﴾ سَابِقُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ﴿۲۱﴾ نهی خاوهن باو مردان، پهله بکهن له نه نجامدانی کاری چاکه و بکه ونه پی شیری کو موسابه هه له گهل یه کتری بو نه نجامدانی نه و کرده و چاکانه ی دمبنه هو ی لیخوشبونی خودا لی تان، پهله بکهن له توبه کردن و گه رانه وه بو لای خودا و په شیما نبوونه وه له تاوان، بو نه وه ی بگهن به به هه شتیکی پان و پور: که پانیه که ی به نه ندازه ی پانی ناسمان و زهوییه، که ناماده کراوه بو نه وانه ی بروایان به تا ک و ته نهایی خودا و راستی پیغه مبه رانی هه یه. نه رک ی سهرشانیان نه نجام دمدن خو له و شتانه ده پاریزن: که خودا نه ی لی کرده. ﴿ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ﴾ نه و پاداشه گه ورده به مرز گه یشتنه بن وینه یه، نه و به هه شته رازاوه لیخوشبون و رمزه مندی خودایه لی تان هه فضل و رحمه تی خودایه پیتان ده به خشی و واجب نیه له سهری. ﴿مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا﴾ هیچ به لا و موصیبه تیکتان توش نابن نه له زهوی دا وه کوو گرانی و لافاو و بومه له رزه و نه و جور ه شتانه، نه له خودی خو تان دا وه کوو نه خو شی و هه زاری و مردن و هه له قو خه مباری، نیلا له زانیاری خودا دا، له له و حوله حفوظدا تو مار کراوه پیش نه وه ی نه م م خلوقاتانه دروست بکه ین! هه رچی به لا و موصیبه تی دنیا هه یه هه مووی به هه زو هه دمری خودایه، خودا له نه زه لا ته قدیری کرده و له له و حوله حفوظدا تو مار کراوه ﴿إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ بیگومان تو مار کردنی نه و هه موو روداو کاره ساتانه له نه زه لا داو زانیاری خودایی پییان پیش په یدابوونیان کاریکی سه هل و ناسانه بو خودا و هیچ گرانی تیدا نیه، ﴿لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَى مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ﴾ بو نه وه ی نه گهر شتیکتان له کیس جوو نه وه نده خه هه تی بو نه خو ن سه نته رتان تیک بدا نه گهر خیرو خو شیتان هاته ری و مال و سامانتان زور بوو له شساغ و تن دروست بوون له خو تان بایی نه بن و بوغرای روتان تن نه کا. ﴿وَاللَّهُ لَا يُجِبُ كُلَّ مَخْطَلٍ فَخُورٍ﴾ خودا هیچ خو به زلزان و شانازی که رو

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿۲۵﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿۲۶﴾ ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ عِزِّهِمْ بِرُسُلِنَا وَفَقَّيْنَا يَعْسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿۲۷﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرُسُلِهِ وَيُؤْتِكُمْ كُفْلَيْنِ مِنْ رَّحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۲۸﴾ إِنَّا لَنَعْلَمُ أَهْلَ الْكِتَابِ أَلا يَتَذَكَّرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۲۹﴾

خو هه لکی شیکی خوش ناوی، ﴿الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ خو به زلزان و خو هه لکی ش نه وانه به خیل و چروکن ده ستیان ناچی ته خه رچکردنی مال و سامانی خو یان بو هه زارو ناتاجان، زه کاتی مالی خو یان دهرنا کهن، یارمه تی لیقه و ماوان نادن. نه ک هه رنه وه نده به لکوو داوا له که سانی دیکه ش ده کهن ده ست قوو چاوو به خیل بن، به لکوو به خیلی و چروکی له پیش چاوی که سانی دیکه جوان ده کهن، که سی ک پشت له به خشنده یی بکاو بی گو یی فه رمانی خودا بکا، با نه وه بزنان خودا هیچ ناتاجی به نه و نیه و لی بی منه ته.

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا بِالْبَيِّنَاتِ﴾ بیگومان نی مه فره شته مان ناردوه بو لای پیغه مبه رانمان و نیگاو سروشمان پیدا ناردوه بو یان، پیغه مبه رانی شمان ره وانه کردن بو سهر گهل و نه ته وه گانیان، موعجیزه و به لکه ی ناشکرمان له سهر راستی په یامه که یان پی داو، شه ریعه ت و یاسامان بو ناردون تا بیگه یه نن و بو مه ردومی شی بکه نه وه، ﴿وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ

به لأم هم موو جوړه تاوانیکیان نه نجام ددها. ﴿ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِرُسُلِنَا﴾ نهمجار دواى نوح و نیراهیم و گه له کانیان په یتاپه یتا پیغه مبه رانی خو مانمان نارد سهر گهل و نه ته وهکانی دوا نه وان، به گویره ی پیو یست و به دریژی ری روژگار یهک له دواى یهک پیغه مبه رمان ناردن. تا گه یشته سهر ددهم و روژگاری عیسی کور ی مریه م، نیتر ﴿وَقَفَّيْنَا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ﴾ به شوین زنجیره ی پیغه مبه ران دا عیسی کور ی مریه ممان هیئا و کردمانه پیغه مبه رو (نینجیل) مان پیډا: که ته و او کهری کتیبی ته ورات بوو، حه قیقه ته و ناو مروکی شهر یعتی عیسی له خو گرتبوو، هندی نه حکامی ته وراتی سوک کردبوون: که کاتی خو ی پهر و مردگار له سهر نه ته وهی نیسرانیلی قورس کردبون. ﴿وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا﴾ گیرمان له دلی شوینکه و ته وهکانی عیسا دا دلنه رمی و به زهی هاتنه وه به که سانی دیکه دا به پیچه وانه ی جوله که کان: که دل پرده و بی ویزدان بوون. شوینکه و ته وهکانی عیسا له خو یانه وه دیارده ی رمبه نییان داهینا، له ناکامی نه و زوړو سته موی جهستیان له دهستی سته مکاران، هیجیان به دهسته وه نه ما دهستیان کرد به خودا په رستییه کی تایبه تی: نه وه بوو رویان ده کرده نه شکوه و بن به ردو چول و بیابان، جل و به رگی زبریان ده پوشی و خواردنیکی که م و هژارانه یان ده خوارد، ژن هینانیان له خو یان هه دمه ده کرده له کو مه ل و ناو هدانی گو شه گیر دهبوون، خودا له سهری پیو یست نه کردبوون خو یان دایانه یینا بوو. نه وان نه و گو شه گیر یه یان که دایانه یینا بوو مه بهستیان رمزه مندی خودا بوو، له سهر خو یان نه زر ده کرده به باشی نه نجامیان ددها، ودلی پاش ماو میهک که له روژگاریی حه زه تی عیسا دوور که و تنه وه، نایینه که یان شیواو گوړانکاری تییدا کرا، نیتر موراعاتی نه رک و پیډاویستی گو شه گیر یه که یان نه کرد عیبادته که یان کرده روپامای و بو مه بهستی دنیایی به کاریان هیئا، فه سادیان له ناو دا بلاو بوو ده. واته: (نه وان دوو تاوانیان نه نجام دان، یه که م گو شه گیر ی و رمبه نی خو یان دایانه یینا و له نایینه که یان دا نه بوو، دوو مه پابه ندیشی نه بوون...). ﴿فَاتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ

وَالْمِيزَانَ لِقَوْمِ النَّاسِ بِالْقِسْطِ﴾ نازلمان کردوه بو سهر نه و پیغه مبه رانه مان نامه ی ناسمانی و دکوو و ته ورات و زه بوو نینجیل و قورنمان له ناو نه و نامه ناسمانیانه دا حوکه و عه داله تکاریمان ناردو ته خوار، فه رمانمان به پیغه مبه رانمان کردوه که نه و شهر یعت و یاسایه به مه ردوم رابگه یه نن. ﴿وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ﴾ ناسن و بولامان بو دروست کردون، دمره نیان و دروست کردنیان فیر کردون، شارمزان کردون: که نامیری جیاجیای جهنگی و ناههنگی لی دروست بکه ن، توپ و تفهنگ و که شتی و سهارمو فروکه و شه مه ندفه رو که لی شتی تری گرنگری لی دروست بکه ن. ﴿وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ﴾ واته: خودا هه موو نه و کارانه ی کرد بو نه وهی دمری بخاو دمر بکه و لی یارمه تی نایینی خودا ددها، کی پشتگیری پیغه مبه رکانی دهکا، کی نه وانه ی دل سو زانه به هو ی نیان بر وایان به و شتانه ی که په نامه کین لییان و دکوو بر وا به روژی قیامه ت. چهک هه لده گرن و ناسن به کار دین و دزی دوژمن ده جهنگن، بیگومان خودا بو خو ی توانا و دهسه لاتی ره های هیه و پیو یستی به یارمه تیدانی نیوه نیه، عه زیزو بالادهسته له فه رمان پرده وای و حوکه مرانی خو یدا. ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ﴾ بیگومان نیمه باب به گه وهری دوو ده می ناده می زاد که حه زه تی (نوح) ه کردمانه پیغه مبه رو ناردمان بو سهر گه له که ی، هه روه ها نیراهیم: که خو شه ویستی خودایه به باوکی پیغه مبه ران ناسراو ده وانه مان کرد بو سهر نه ته وهی تر، نیتر له وه چه و نه وهی نه م دوو زاته زنجیره ی پیغه مبه رانمان تییدا هه لزاردن و ده وانه مان کردن، نامه ی ناسمانیان پیډا ناردن، هه موو پیغه مبه رمانان له نه وهی نه و دوو پیغه مبه ره به ریزمن. هه ر چوار نامه ناسمانییه کان: که ته ورات و نینجیل و زه بوو و قورنانه بو سهر نه وهی نوح و نیراهیم نیردراون، ﴿فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ﴾ سهر منجامی نه و نه ته وانه نه وه بوو بوونه دوو تاهم، کو مه لیکیان به پیر بانگه وازی پیغه مبه رمانیانه وه چون و شوین نامه ی ناسمانی که و تن، زوړینه شیان له ریگا لایان داو سنووری خودایان شکاندو فاسق بوون. به روا له ت له ناو نایینه که دا مابوونه وه

سورة المجادلة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ
وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ۝^(۱) الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ
مِنْكُمْ مِنْ نِسَائِهِمْ مَا هُنَّ أُمَّهَاتُهُمْ إِنْ أُمَّهُنَّهِنَّ إِلَّا الَّتِي
وَلَدَتْهُنَّ وَلَهُنَّ مِثْلُ الْوَلَدِ مِنْكُمْ كَرَامَتِ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ
اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ ۝^(۲) وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ
لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَا ذَلِكَ لَكُمْ تُوَعِّظُونَ
بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۝^(۳) فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ
مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَا فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَلْيُطْعِمْ سِتِّينَ
مِسْكِينًا ذَلِكَ لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۚ وَذَلِكَ حُدُودُ اللَّهِ
وَاللَّكَفِيرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝^(۴) إِنَّ الَّذِينَ يُحَادِّثُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنُوا
كَمَا كُتِبَ لِلَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتِنَا يَتَذَكَّرُ فِيهَا
عَذَابٌ مُهِينٌ ۝^(۵) يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا
عَمِلُوا أَحْصَاهُ اللَّهُ وَنُسُوهُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۝^(۶)

بهر فراوانی به خشایند و خواهری به زهدی به و به خشای
گه وری به و دیدا به بهنده راستانه کانی.

کوتایی جرمی بیست و هجدهم

سورة المجادلة

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ
وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ﴾ بیگومان خود
دوعا و نرای نه و نافرتهای قبول کرد؛ که دمر باره کی شهی
نیوان خوی و میرده کی گفت و گوئی له گه ل تو کرد، نه
پیغه مبر! شکاتی و مزع و حالی خوی لای خود کرد و خود
گفت و گوئی نیوان تو و نه وی بیست؛ که له و باره و گفت و
گوستان کرد و ده تانه ویست ریگا چارمیه که بو دمر چون له و

و کثیر منهم فاسقون﴾ به خشیان به وانه ی به راستی نیماندار
بوون و دلسوزانه خودا به رستیان کرد پاداشی خویان، زور به ی
زوری نه و رمبه نانه فاسق و گومران، له نایینی خویان لایان
داود و سنووری خودایان شکاندود، به ناحقه مالی خه لک
ده خون، فریان به سهر شهریه تی عیساه و نه. ناشکرایه
زید مرموی له هه موو شتی که ناپه سه ند. ته نانه ت له نه نجامدانی
نه رکی نایینی شدا.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ
رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ
رَحِيمٌ﴾ نه ی خاوم باومرانی نه هلی کیتاب نه ی نه و که سانه ی
برواتان به تان و ته نه ایی خودا هه یه و پیغه مبر به راست
دمزان و شوینی که و توون ته قوای خودا بکه ن، بترسن له خودا
به و همرچی لی قه دهغه کردون توخنی مه که ون، همرچی
فه رمانی پی کردون به گویره ی توانا نه نجامی بدن، شوین
به یامی پیغه مبره ی نیسلام بکه ون، خودا دو به شتان
له رحه ته تی خوی دده تانی چونکه نیمانتان به پیغه مبره ی
خوتان هه بو. سهرباری نه و به شه رحه ته نور و رونا کیتان
پی دمه خشی به و نورده به سهر پردی سیراتدا تیدده پرن،
ریگای به هه شت ده گرنه به ر، له دونیادا به هوئی نه و نورده ی
نیمانه و ه چاک و خراب جیا ده که نه و، خوتان له کوفر و
نه فامی دمه پریزن. په رومردگار له تاوانی رابوردوتان خوش
دمبی و خودا زور لی خوشبو و و خاومنی به زهدی به.

﴿لَقَدْ يَلْمُ أَهْلَ الْكِتَابِ أَلَّا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ
وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ﴾ بو
نه وری خاوم نامه کان له و گاورو جوله کانه ی برویان
به حه زرمتی موحه ممد نه هیناوه تی بگه ن و بزنان؛ که هج
فه ضل و رحه ته تیکی خودایان ده ست ناکه وئ، تا بروا
به حه زرمتی موحه ممد نه که ن و شوین په یامه که ی نه که ون.
دنیا ش بن؛ که ناتوان نه و فه ضل و میهرمبانی به قه دهغه
بکه ن له وانه ی خودا پی به خشیون. نه و ده ش بزنان؛ که نه و
فه ضل و میهرمبانی به دده ست خودایه و خودا دیدا به که سی که
شایه نی نه و سه رومری و به هری به بی و ده کوو چو ن
به موحه ممد و ها و لانی به خشیوه. خودا فه ضل و رحه ته تی

کیشیه بدوژنه وه. بئگومان خودا شنه وایه وه موو قسه یه که دمبسی، هه موو شتیک دمبین و هیج شتیکی ئی گوم نابئ.

﴿الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُم مِّنْ نِّسَابِهِمْ مَا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي وَلَدْنَهُمْ﴾ نهوانه ی له ئیوه . نهی کو مه لی موسولمانان . ظیهار له گهل ژنه کانیان ده کهن، ژنه کانیان دمشوبه ئین به دایکیان و بهم جوړه یه کی که به ژنه که ی ده ئی: تو وه که و پستی دایکم وای بو من، واته: لی م حهرامی. وه که و چون دایکم لی م حهرامه. نهوانه به هله چوون، درو یه که دمیکه، به وه قسه پرو بوجه ژنه کانیان نابن به دایکیان. دایکیان نهوانه که به وه له دیان هی ناو. ناشی نهوانه ژنه کانیان بشوبه ئین به دایکه کانیان. ﴿وَأَنَّهُمْ لَيَقُولُنَّ مَنكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ﴾ بئگومان نهوانه ی ظیهار ده کهن بهم جوړه می رد به ژنه که ی ده ئی: تو وه کوو پستی دایکم وای بو من، قسه یه کی ناشرین و قیز لی کرا و ده ئی: قسه یه که ده ئی: شرع به ره وای نازانی و عه قل و مری ناگری و درو یه کی شاخداره و بوختانی که دمیکه. بئگومان خودا ئی بوردن زوړه و لیخو شبو وه، که فارم تی دیاری کردو وه بو نه وه ی له و تاوانه رزگارتان بی. هه روها له تاوانی رابوردوتان خو ش دمبی نه گهر توبه بکه، نه گهر مه یلی ببئی به بی توبه کردنیش لی تان خو ش دمبی.

﴿وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِّسَابِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَا﴾ نهوانه ی ظیهار له گهل ژنه کانیان ده کهن، به ناحق حه لال له خو یان حهرام ده کهن، دوا یی په شیمان دمب نه وه و دمیانه وئ په یومندی ژن و می ردا یه تی له گهل ژنه ظیهار ئی کرا و ده کی نه نجام بدا، دمبی پی ش نه وه ی بچی ته لای، به ندمیه که نازاد بکا، بو نه وه ی ببی ته که فارم تو قهرمبو و کردنه وه ی نه وه قسه ناشرین و بوختانه ی کردویه تی. هه تا کو یله یه که نازاد نه کا نابئ بچی ته لای ژنه که ی و نابئ له گهل دا جوت ببئ. ﴿ذَلِكُمْ تُوَعِّظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ نه و حو کهم دیاری کرا وه، یان دانانی یاسای که فارم ت، نه ومیه که فهرمانتان پی ده کری پاپه ندی بن. یان ده تانگی ری ته وه له وه ی ظیهار له گهل ژنه کانتان بکه. بئگومان خودا نا گاداره به کرده و ده کانتان و هیچی ئی گوم نابئ و روژی قیامه ت سزا و پاداشتان ده داته وه، هه رکه سه و به گو ی ره ی کرده وه ی خو ی.

﴿فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَا﴾ که سی که نه ی توانی به نده نازاد بکا، یان ده ستی نه که وت نه وه دمبی دوو مانگ له سه ر یه که به روژو بی به بی نیوان، نه مجار بو ی ره وایه بچی ته لای ژنه که ی و په یومندی ژن و می ردا یه تی له گهل دا نه نجام بدا. ﴿فَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ فِطْعَامَ سِتِّينَ مِسْكِينًا﴾ نه گهر له بهر هه ر هو یه که نه ی توانی دوو مانگ به روژو بی، نه وه پیویسته له سه ری خو ژا کی شه ست فه قیرو هه ژار بدا، به گو ی ره ی که له کتیبه شه رعیه یه کان دا شی کرا و ته وه. ﴿ذَلِكَ لِيُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ نه و حو کهم و یاسایه ی رونمان کرده وه دمر باره ی که فارم تی ظیهار بو نه ومیه شه رعیه تی خودا به راست بزانن و پاپه ندی فهرمان و جلّه و گریه یه کانی بن، شو ی ن په یامی پیغه مبه ر بکه ون، له چوار چی وه ی یاسا و شه رعیه تی خودا دا کار بکه. دیارده ی ظیهار له ناوختان دا نه هی لئ: که داب و نه ری تی کی ناشرین و درو و بوختانی کی گه ور مه ی. نه و حو کهمانه ی بو مان رون کرده وه سنوری خودان، لی تان دمر مه چن، پی تانه وه پاپه ندبن، نه وه پی تان را گه یه ندرا که ظیهار تاوانه، که فارم ته که ی ده بی ته مایه ی لی بوردن و لیخو شبونو خودا، هه یه بو نه و کافرانه ی له سنووری خودا دمر ده چن عه زابی به ئیش و دژوار: که عه زابی دوژه خه له قیامه ت دا، که وابی ئیوه خو تان توشی نه و عه زابه مه کهن و له سنوری شه رعیه تی خودا دمر مه چن.

﴿إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كُتِبُوا كَمَا كُتِبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ بئگومان نهوانه ی دوژمنایه تی خودا و پیغه مبه ری خودا ده کهن، پیچه وانه ی شه رعیه ت و یاسای خودا هه لئس و که وت ده کهن، زه لیل و ریسوا ده کری ن نه فرینیان ئی ده کری، وه کوو کافرو بی پروا کانی گه له پی شینه کان ریسوا کرا ون و نه فرینیان ئی کرا وه به هو ی دزایه تی کردنیان بو فهرمانی خودا، ﴿وَقَدْ أُنزِلَتْ آيَاتٌ بَيِّنَاتٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ﴾ بئگومان ئی مه ئایاتی ناشکرا و شه رعیه تی نایامان بو ناده می زاد نار دمه ته خو ار، بو نه وه ی بیکه نه یاسای خو یان و به گو ی ره ی نه و شه رعیه ته کاروباری خو یان هه لئسور ی ن، که سی که کافرو سته مکار نه بی پیچه وانه ی نه و شه رعیه ته ناجو لی ته وه، نهوانه ی نینکاری نه و شه رعیه ته ده کهن، عه زابی

به نیشیان بۆ دیاری کراوه له دونیادا ریسواو نهفرین، له قیامت دا عه زابی دۆزهخ بۆ هه تاهه تایه.

﴿يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا أَحْصَاهُ اللَّهُ وَنَسُوهُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾ نهی پیغه مبهه سامو هه یبه تی نهو رۆژه بخهره پێش چاو، هه وال بهو کافرا نه بده: که عه زابی ریسوکه ریان هه یه له رۆژیک دا خودا حه شری هه موو ئاده میزاد دهکا، هه مووانیان له ساری مه حه شهردا کۆده کاته وه، کهس نابووێرو کهسی له بیر ناچی، نه مجاره وه والی کردوه خراپه کانیان دهداتی: که له زیانی دونیادا نه نه جانیان داوه، هه رچی کردویانه له خیر و شهر دهیخاته وه بهر چاویان، خودا تۆماری کردوه له سه هری نویسیون، نه وان له بیریان چۆته وه، خودا به سه هه موو شتی که دا ناگاداره وه هیچی ئی گوم نابو و هیچی له بیر ناچیته وه.

﴿أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَذْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرُ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا﴾ نهی پیغه مبهه! (هه روا هه ر که سی که شیاوی خیطاب له گه له کردنه)، نابینی زانیاری خودا فراوان و شامیله، هه رچی له ناو ناسمانه کان و ناو زهوی دا هه یه کۆنترۆلی کردوه. به جۆری که هیچی ئی گوم نابو و لێی تیک ناچی، له هه ر شوینی که سی کهس به یه که وه سرت به کن، خودا به عیلم و زانیاری خۆی ناگای لێیه، نه گه ر پێنج بن خودا شه شه میانه و ناگاداری هه موو هه ست و نهستیکیانه، سرت و ورته یان ده بیستی، سرت به که ره کان که مترین یان زیاترین و بگه نه ملیاره هاش خودا هه ر ناگای لێیانه و هیچی ئی تیک ناچی، ﴿ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ پاشان خودا رۆژی قیامت خه بهری ته واوو بۆ پێچ و په نا دهداته به نه ده کانی به کردوه و کانیان، بۆ نه وهی بزانی: که خودا ناگاداری کردوه و کانیانه، هه ست به کن، که هه موو سرت و ورته یه کیان لای خودا ناشر و عه یانه، بێگومان خودا زانا و ناگاداره به هه موو شتی که.

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ النَّجْوَى ثُمَّ يُعَادُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ﴾ نایا نه تو ناڕوانی و نابینی نه وانهی نه هیت ئی کردبوون

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَذْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرُ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ النَّجْوَى ثُمَّ يُعَادُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَيَتَنَجَّوْنَ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءُوكَ حَيَّوكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبَهُمْ جَهَنَّمُ يَصَلُّونَهَا فَيَنْسِفُهَا فَتَكُنُ الْمَصِيرُ ﴿٨﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا بِمَا نَزَّلْنَاهُمْ فَلَا تَنفَعُهُمْ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَتَنْجُوا بِالْأَيْمِ وَالْقَوَى وَأَتَقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩﴾ إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَيْسَ بِضَرَارِهِمْ شَيْئًا إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَقَسَّعُوا فِي الْمَجَالِسِ فَانْفَعُوا فَنَجَّحَ اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ انشُرُوا فَأَنْشُرُوا يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

که واز له سرت به سرت و پیلان دانان دزی موسولمانان بێنن، واز له فسکه فسکو و تی و تی بێنن. که چی دوا یی ده که پێنه وه سه ر نه و کاره ناشیرین و به د ره و شتی یه ی پێشوویان و سه ره گه رمی پیلان دا رشتن و نانه وه ی ئاژا وه و سرت به سرتی گومانان وین، دزی کۆمه لی موسولمان و سه ره پێچکردنی هه رمانی پێغه مبهه ﷺ هه لنانی کهسانی دیکه بۆ گرتنه به ری ریبازی دژایه تیکردنی پێغه مبهه ﷺ و موسولمانان. ﴿وَيَتَنَجَّوْنَ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءُوكَ حَيَّوكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللَّهُ﴾ ته نانه ت کاتی که دین سلاوت ئی ده که ن و شه ی سلا و ده که ده گۆرن بۆ نه وه ی مانایه کی خراپ به خشی، به جۆری که سلاوت ئی ده که ن: که خودا به و جۆره سلاوی ئی نه کردوی، نه وان دین ده لێن: (السلام علیکم) واته: مردن بۆ نیو ده ی !! پێغه مبهه ﷺ به و شه ی (وعلیکم) و هلامی ده دانه وه. ﴿وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ﴾ له دلی خو یان دا ده لێن. نه گه ر موحه ممه د پێغه مبهه بوا یه خودا له سه ر نه م سرت به سرت و پیلان دانانه دزی موحه ممه دو سلا و ئی کردنه مان به و جۆره سزای ده داین و له دونیادا توشی تهنگ و چه له مه ی

دهکردین، چونکه خودا نهیئی دزمانی و سرتی دمبستی . ناگاداری نیازو مهبهستمانه . نیت پروردگار پییان دمه رموی: ﴿حَسْبُهُمْ جَهَنَّمُ يَصْلَوْنَهَا فَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾ نهوانه دوزخیان بهسه، سزای تاوانه کانیانمان بو رۆزی قیامت هه لگرتوو، نه و رۆزه تورپان دمهینه ناو دوزخه وه نیت بو خویمان دزمانن چییان بهسه رد. دوزخ خراب شوینیکه که دمبته جیگای حهوانه وهیان. نه مجار پروردگار نادابی سرتی و قسهی نهیئی فیتری موسولمانان دهکا و دمه رموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَنَاجَوْا بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ﴾ نهی خاوهن باومرآن، نه گهر ریکهوت له کۆرو مه جلیس دا له بهر چاوی خه لک قسهی سرتی و په نامه کیتان کردن، وه کوو جوله که و مونافیه کان مه کهن سرتی و قسه نهیئی په کانتان بریتی بی له تاوان و سهر پیچیکردنی فه رمانی پیغه مبهرو پیلان دانان دزی نایینی خودا. ﴿وَتَنَاجَوْا بِالْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾ نه گهر به سرتی ناخاوتنتان نه انجام دا، با سرتی که تان بریتی بی له خودا په رستی و خیر و خو پاراستن له هه موو شتیک که دمبته هوی نارمزه مندی خودا لیستان، نیوه هه مووتان رۆزی قیامت بو لای خودا ده گهرینه وه بو حیساب و لی کۆلینه وه. نه و کاته هه واثان دداتی چیتان کردوه و چیتان گوتوو.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدُمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَةٌ﴾ نهی نه و که سانهی نیمانتان هیناوه و خودا به تاک و تهنه دزمانن و پیغه مبهری خوداتان به لاوه راستگویی و شوین په یامه کهی که و توون! هه رکانی و یستتان به ته نیا له گهل پیغه مبهردا کۆبینه وه و ناخاوتنی له گهل دا بکهن دمر باره ی کاریکی تایبهتی خۆتان پیش گفت و گو که، خیری لک به هه زاران بکهن، نه وهش بو ریژنان له پیغه مبهردا و که مکردنه وهی نه رکی سهرشانی و سود گه یانندن به هه زاران و جیا کردنه وهی موسولمانی ساغو دوروو لهیه کتر. ﴿ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَأَطْهَرُ﴾ به خشینی نه نازمه که له مال پیش چیه کردن له گهل پیغه مبهردا و که بو نیوه خیر و فره، چونکه فه رمانی خودا به چی دینن، پاداشتی قیامت دهسته بهر ده کهن، دل و دهر و نتان له چروکی و رهزیلی پاک دمبته وه، هه زار هکان سودمهند دهن و هاریکاری کۆمه لی نیسلامی دمرده که وی و ریژو نرخی زیاد دهکا.

﴿إِنَّمَا التَّجَوُّىٰ مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيْسَ بِضَارِّهِمْ شَيْئًا إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ سرتی سرتی و پیلان دارشتن به دزییه وه دزی نیسلام، سهر پیچیکردنی فه رمانی پیغه مبهردا به ختوکه و دهنه دانی شهیتانه، نه و کاره له دلی جوله که و دوروو هه و خوا هه کانیان دا شیرین دهکا، بو نه وهی دله راوکی و خه م و خه فته بخته دلی موسولمانانه وه، وایان دهخاته بهر چاو: که نه و گومرپایانه خه ریکی پیلان دارشتن دزیان. جاخو شهیتان یان سرتی سرتی و تهوت زیان به خودا په رستان ناگهیه نی، مه گهر به نیراده و یستی خودا! ﴿وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ﴾ با موسولمان پشت هه به خودا به بهستن و ته وه کولیان له سه ره وهی. په نا به زاتی نه و بگرن له و دسوه سی شهیتان و فره و فیلی.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ﴾ نهی نه و که سانهی برواتان

همه موانیان له ساری مه حشهردا کۆده کاته وه و کهسیان ئی
دوانا کهوئ، کهس له بیر ناکرئ، جا ئه و کاته دوروو هکان
سوئند به خودا دهخۆن: که ئهوان له سه ره هیدایهت بوون،
ههروهکوو چۆن له دونیادا سوئندیان بۆ خه لک دهخوارد: که
ئهوان له سه ره ههفن. چونکه ئاده میزاد له سه ره چ حالیک
دهمڕئ له سه ره ئه و حاله زیندو دهکرته وه. وا دمزانن ئه و
سوئند خواردنه یان له قیامهت دا رزگاریان دهکا، ﴿وَيَحْسَبُونَ
أَنَّهُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ﴾ ئهوان له قیامهت دا
وادمزانن: به و سوئنده به درۆیه یان سودیکیان دمست دهکهوئ و
زمررو زیانیان ئی دورو دهخریته وه، وهکوو چۆن له دونیادا
هه مان گومانیان هه بوو ، ئاگادار به ئه وانه به و ته سه وورو
بۆ چونه یان درۆزنی کورئ درۆزنن.

﴿۱۹﴾ اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ أُولَٰئِكَ حِزْبُ
الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾ هوی گومرایی
ئه و تاهمه ئه و مه: شهیتان زāl بووه به سه ریان دا، عه قل
وهۆشی داگیر کردون، فه رمانی خودایان پاشگوئ خستوه،
تاعهت و به ندایه تی بۆ خودا ناکه ن، خودا په رستیان له بیر خو
بردۆته وه ئه وانه سه ره بازی شهیتان و دارو دهسته کهینی،
دنیا به و ئاگادار به: که هه مناههنگانی شهیتان خه سارتمه نندن
خه سارتمه نندی به فته ره جوو هه ر خو یانن، چونکه ئه وانه
به هه شتیان به دۆزه خ فره شتوه، له حیاتی هیدایهت گومراییان
هه لێژاردوه، درۆیان له گه ل خودا و پیغه مبه ری خودا کردوه،
سوئندی به درۆیان خواردوه، ئه وانه له دونیا و له قیامهت
خه سارتمه نندن،

﴿۲۰﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ﴾ ئه و
کا فره نی سه ره پیچی فه رمانی خودا دهکه ن، دزایه تی ئایینی
نیسلام وگوئ نه دان به خودا و پیغه مبه ری خودایان کردوه
به ره فته ره ئا کارئ خو یان و به شتیان له حه ق کردوه، خو یان
خستۆته به ریک و شه ریعه تی خودا و پیغه مبه ریان له به ریک
دانا وه دزایه تی کردنی خودا و پیغه مبه ریان کردوه به پشه،
ئه وانه له تاهم و پی پری تیشکاوانن له و کۆمه ئه ن: که خودا
زه لیلیان دهکا و کهس له وانه زه لیل تر نابئ،

﴿۲۱﴾ كَتَبَ اللَّهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنَا وَرُسُلِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ﴾ خودا

به رپاری دا وه له ئه زه ل دا نوسیویه تی: که خودا و پیغه مبه ری
خودا سه ره که وتون به سه ره دوژمنیان دا و هه موو کاتی هه ر
ئه وانه بالاده ستن به سه ره ناحه زانی ئایین دا، ئه مه به رپاریکی
ئه زه ل په روه دگاره و پاشگه زبونه وه تی دانیه، سه ره منجام
سه ره که وتن له دونیا و قیامهت دا بۆ خودا په رستانه،
به واقیعه کردوه ئه مه هاته وه دی، سه یری میژوو بکه و
به رپوانه، ئه وه تا به درۆیایی روژگار خودا پیغه مبه رانی به سه ره
نه ته وه کانیان دا زāl کردوه،

﴿۲۲﴾ لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ﴾
ئه تو گه ل و نه ته وه مه که ت دمست ناکه وئ به رپویان به خودا و به
روژی قیامهت هه بی، که سیکیان خو ش بوئ، که دزایه تی
خودا و پیغه مبه ری خودا بکا، بانه و دزانه باوکانیان یان
کور هکانیان یان خزم و کهس و کاریان بن. واته: نابئ خا وه ن
با وه ران، ئه وانه ی ئیمانیان به خودا و به روژی دوا یی هه یه.
دۆستایه تی و موالاتی که سانی ک بکه ن: که دوژمنی خودا و
پیغه مبه ری خودان، با ئه و دوژمنانه ی خودا و پیغه مبه ر
نزیکترین کهس بن بۆیان، ﴿أُولَٰئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ
وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ﴾ ئه وانه ی دوژمنانی
خودا و پیغه مبه ریان خو ش ناوئ، دۆستایه تی و موالاتیان
ناکه ن، ئه وانه ئیمانی سه حیج و راست له دلێاندا چه سپا وه،
له دونیادا خودا به هیزیان دهکا به یارمه تی دانی خو ی بۆ
سه ره که وتنیان به سه ره دوژمنان دا، له قیامه تیش دا ده یان خاته
نا و باغ و با خاتی به هه شت: که به ژیر باله خانه و
دره خته کانیان دا جو گای ناوی صاف و رون ره وان ده بن، ئه و
خودا پێدا وانه له وئ دا ده میننه وه بۆ هه تاهه تابه، طاعهت و
خودا په رستی دونیا یان ئی قبو ل کرا و خودا ره حمه تی خو ی
به سه رد را رشتون، خودا لی یان رازی به و ئه وانه ی له خودا
را زین و دلخۆش به و ناز و نیعه تانه ی خودا پێی به خشیون.
﴿أُولَٰئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ ئه وانه
کۆمه ل و تاهمی په روه ر دگارن، له ژیر ئالای ئه ودا کۆبونه وه،
پابه ندی فه رمان و جله و گیریه کانی ئه وانه، دزی دوژمنانی
خودا ده جه نگن و یارمه تی ده ری خو شه ویسته کانی. ئاگادار بن

هەر کۆرۈ كۆمەل و تاقىمى خودا پەرست بە مراز گەشتون و خوشبەختى دونيا و قيامەت يان بۆ خۇيان دەستە بەر كردود.

كۆتايى سورەتى المجادلە

سورەتى (الحشر)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ تەسبیحاتى خودا دەکا هەرچى لە ئاسمانەکان و زەوى دایە، هەموو بونە وەر خەریكى تەمجید و تەقدیسە، نوێژى بۆ دەکەن، بە تاک و تەنهای دەناسن، بەزمانى حال یان بە زمانى گوتن خودا پەرستى دەکەن، سەرى بەندەگى بۆ خودا نەوى دەکەن، پەرودەگار خاوەنى توانا و دەسەلاتى رەهایە یارمەتى خودا پەرستان دەدا و دوزمانیان تارو مار دەکا، حەکیم و دانایە لە کردارەکانى دا هیچ کارىكى بێهۆدە نیە.

﴿هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ﴾ خودایەكى وەهایە برپارى دەرکردنى جولهکەى بەنو نەضرى دا؛ کە لە قوناغى یەکەم دا لە دەورووبەرى مەدینە دوور بخوێنەود. لە تۆلەى خیانەت و فرت و فیل و ناکەس بەچەیی خۇيان لە مال و زید و نیشتیمانى خۇيان دەربرکړن. جارێكى تر نەتوانن بێنەود بۆ ئەو خاك و ولاتە. ئەمە حەشرى یەكەم بوو. جارێكى تریش حەزرتى عومەر لە خەیبەرودە لەسەر وەسیەتى پیغەمبەر ﷺ رەوى پێکردن بۆ ولاتى شام. ﴿مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا﴾ ئەى موسولمانانینە، ئیوە پێتان وانەبوو ئەو جولهکانه خانوو بەرەو زید و نیشتیمانى خۇيان جێ بهێلن. چونکە بەروالەت خاومەن هیزو توانا مال و سامان و قەلاو شوردی قایم و قوڵ بوون، ﴿وَلَمْ يَخْشَوْا﴾ ئەمە جولهکەکان خۇشیان پێیان وابوو قەلاکانیان لە عەزابى خودا دەیانپاریزن و کەس ناتوانى دەستیان بۆ بەرى. ﴿فَأَنذَرْتَهُمْ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ﴾ سزاو عەزابى خودا لە رێگە یەكەودە بۆیان هات پەیمان پێ نەبردبوو، هەرگیز بەخەیاڵیان دا نەهاتبوو بەو شیوە لە مال و زیدی خۇيان و دەمرنرین.. تەنانەت

لَا يَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٣﴾

سورة الحشر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَنذَرْتَهُمْ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ ﴿٢﴾ وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿٣﴾

بەخەونیش ئەو دیان نەبێنیبوو. ئەو بوو خودا بۆیان هات لەناو دنیانەودە ئەک لەناو قەلاکانیانەود، بۆیان هات و ترسی زۆری خستە دنیانەود، بە دەستی خۇيان دەرگای گالدرای قەلاکانیان کردەود. ﴿يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ﴾: کە دلتیا بوون لەوێ دەبێ رەوێکەن و مال و سامانیان جێ بێلن. ئیتر بە دەستی خۇيان لەناو دەو خانووەکانی خۇيان دەرخواند، بۆ ئەوێ موسولمانەکان سودیان ئی و مرنەگرن، موسولمانەکانیش لە دەروە دەستیان کرد بەروخاندنی قەلاو خانووەکانیان. ﴿فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ﴾ ئەى خاوەن عەقل و هوشمەندەکان! بەند و مەرگەر لەو روداوانە، دلتیابن هەزجی خودا بێهۆی بێتەدى دەیتە دى، هەرکەسێ خیانەتکار بێ و سەرپێچى فەرمانى خودا و پیغەمبەرى خودا بکا، با چاوەروان بن ئەوێ بەسەر جولهکەى (بنوالنضر) هات بەسەر ئەوانیش بێ.

﴿وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ﴾ ئەگەر لەبەر ئەو نەبوا یە: کە خودا

برپاری داوه بهو شیوه ریسواییه له زیډو نیشتمانی خوځان دمربکړین، نهوه له تولهی نهو خیانه ته یان دا له دونیادا به کوشتن و برین و دیل کردن سزای ددهان.

﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾ نهو دمربکړنه یان له ولاتی خوځان و زالبونی موسولمانان به سهریاندا به هوۍ نهوه ده بوو: که سهر پیچی همرمانی خوداو پیغه مبهری خودایان کرد، نهو مزگینۍ و به لټنانه ی پیغه مبهرانی پیش و دابویان دمرباره ی هاتنی پیغه مبهری نیسلا م به درو یان دمرانی و رهیان کرده ده، له کاتیک دا نهوان پیغه مبهریان وه کوو کوری خوځان دهناسی! که سیکش دوزمنایه تی خوداو پیغه مبهری خودا بکا، دوستایه تی که مپی کوفر بکاو په یمان بشکینۍ، نهوه خودا به سزای سهخت له دنیاو قیامهت دا توله ی لی دستینۍ.

﴿مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِيْنَةٍ أَوْ نَزَعْتُمْ مِنْهَا قَائِمَةً عَلَىٰ أَصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيْخِزْيَ الْفَاسِقِينَ﴾ نهو دارخورمایه ی بریتانن و سوتانتانن له باخه کانی (بنو النضیر) یان به پیوه هیستانه وه له سهر رهگو ریشه ی خوۍ، نهوه هه مووی به نیزن ورمزاه مندی خودا بوو، نیزنی موسولمانانی دا نهو کاره بکهن، بو نهوه ی به هیزببن و جاو ترسینی دوزمنی پی بکهن، جوله که کان ریسوایین، خهم وخه فته دایانگری به وه که دهبینن دارخورمای باخه کانیان ددبردرین وده سوتیندرین.

﴿وَمَا آفَاءَ اللَّهِ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ﴾ نهو مال و سامانه ی خودا که پراندیده وه بو پیغه مبهری خوۍ، لهو کافرانده وه، واته: نهو مال و سامانه ی له ناکامی نابلقه دانی (بنو النضیر) دهست پیغه مبهری که وه، نهوه تایبه ته به پیغه مبهری خوۍ، چونکه به شهر و جهنگ دهست نه که وتوو، تالانییه ک نیه نیوه به هوۍ په لامارو نه سب هه لټنگدان و حوشر سوازی و شهر و پیکدادان دهستان خستبۍ؛ به لگوو له ناکامی وتو وپژو دان وسان ماله که تان دهست که وتوو، بویه به سهر جهنگاو مرهکان دا دابهش نه کرا، به لگوو خودا تایبه تی کرد به پیغه مبهره وه، دابهشی بکا بویه رژه وهندی خوۍ. ﴿وَلَكِنَّ اللَّهَ يَسْلُطُ رُسُلَهُ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ واته: نهی موسولمانان نیوه بو

دهسختنی نهو مال و سامانه نه سپتان هه لټنگ نه داوه و

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١﴾ مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِيْنَةٍ أَوْ نَزَعْتُمْ مِنْهَا قَائِمَةً عَلَىٰ أَصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيْخِزْيَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢﴾ وَمَا آفَاءَ اللَّهِ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُسْلِطُ رُسُلَهُ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣﴾ مَا آفَاءَ اللَّهِ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَكُمُ عَنْهُ فَأَنْهَوْا وَأَتَقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤﴾ لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُمْرُهُمْ يُتَبَعُونَ فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَنِعْمَةً مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿٥﴾ وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يَحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٦﴾

حوشترتان وه غار نه هیناوه، وه لی خودا به توانای خوۍ پیغه مبهره که ی به سهر دوزمنانی دا زال دهکا، وه کوو حه زره تی موحه ممدی ﷺ زال کرد به سهر جوله که ی (بنو النضیر) داو به بی شهر مال و سامانی داگیر کردن، بیگومان خودا به سهر هه موو شتیک دا بالا دهسته و هه رچی بیهوۍ بیۍ، دینه جۍ.

﴿مَا آفَاءَ اللَّهِ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ﴾ نهو مال و سامانه ی خودا بو پیغه مبهری که پرانده و به بی شهر و نه سب و حوشر به کار هینان، نهوه بو خودایه بوکینی برپار ددها دیدا، نه مجار بو پیغه مبهری خودایه هه تا له زیان دا بی، پاشان له به رژه وهندی موسولمانان دا خهرج ده کړی بو خزمه کانی پیغه مبهره له به نوهاشیم و به نو موطله لب . بو هه تیوو هه ژارو ریواری بی خه رچی و پاره یه. نه م دابهشکردنهش بهو شیوه بو نه وهیه

مال و سامان تاييبت نه بئ به دهوله مه ندهكان و همر له دهستی نهوان دا نه بئ.

به كورتی (هين) دهكریته پينج بهش، به شيك لهم پينج به شه بهم شيوه دهكریته پينج بهش و دابهش دهكری:

۱- به شيك بؤ خوداو بؤ پيغه مبهري خودايه تا پيغه مبهري ﷺ له ژيان دابی، پاش وهفاتی پيغه مبهري ﷺ بؤ بهرزه وهندی موسولمانان خه رج دهكری.

۲- به شيك بؤ خزمه كانی پيغه مبهري (بنو هاشم و بهنوموطه لیب) چونكه نه مان زهكاتیان نادریتی.

۳- به شيك بؤ هه تیوهكان.

۴- به شيك بؤ هه ژارهكان.

۵- به شيك بؤ ریواریكه پیویستی پی بی.

جوار به شهكهی تر له بهرزه وهندی به گشتی به كانی موسولمانان دا خه رج دهكری. هوی نهو ته قسیم كردنه بهو و شیویه بؤ نهوی دهستاو دهستی مال و سامان همر بؤ دهوله مه ندهكان نه بی، هه ژارو بی نهوایان لی بی بهش نه بن. ﴿وَمَا آتَاكُم

الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ نهی موسولمانینه نهوی پيغه مبهري فرمانتان پی دهكا و مری بگرن و جی به جی

بكهن، نهوی جله و گیریتان لی دهكا خو لی بیاریزن و توخنی مهكهون. چونكه هه رجی فرمانتان پی بكا به كردنی، نهوه

خیره بۆتان و نهنجامی بدن نهوهی نه هیتان لی دهكا شهرو نهگبه تییه نزیک میكهون. ﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ

الْعِقَابِ﴾ له خودا بترسن و پابهندی فرمان و جله و

گیریه كانی بن، بیگومان خودا سزای سهخت و دژواری ههیه بؤ نهوانی سه ریچی فرمانه كانی دهكهون لی یاخی دمبن!

﴿لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾ واته: نهو جوار

تاقمه ی پیشو (خزمه كانی پيغه مبهري ﷺ، هه تیوهكان،

هه ژارهكان، ریواری بی خه رجی) نهوانه هه ژاره كانی موهاجیرهكان، نه نصارهكان و تابعین. هه ژاره موهاجیرهكان

نهوانه: كافره كانی مهكهكه ناچاران كردن مهكهكه جی بیلن،

له پیئاو رمزانه ندی خودا دا دهستیان له مال و سامانی

خوین هه لگرت و زیو لانهی خوین جی هیشت به هیوای

به دهسته یانی رحمهت و رمزانه ندی خوداو رزق و روژی

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٠﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١١﴾ لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُونَهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُولَيَنَّ الْأَدْبَرُ ثُمَّ لَا يَنْصُرُونَ ﴿١٢﴾ لَأَن تَشُدَّ رُكْبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٣﴾ لَا يُقَدِّلونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَى مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَادٍ جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّى ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٤﴾ كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرَّبُوا زُفَارًا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٥﴾ كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

له دنیا داو پاداشتی باش له قیامت داو یارمه تیدانی نایینی خوداو پشتگیری کردنی پيغه مبهري ﷺ. ﴿أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ﴾ نهو کۆچکهره له خو بووردوانه نهو په ری راستگوییان نواندوه، له راستگویی دا توانه وه، کرده دیان نیشانه ی نیمانی راسته هینه یانه، نیمانیان له دل دایه و هه لویست و کرداره کانیان نیشانه ی بهیژی نیمانیانه.

﴿وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يَجُوبُونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ﴾ نهوانی بیش کۆچکهرهكان نیشه

جی مه دینه بوون و نیمان به تاك و ته نهایی خوداو پيغه مبهري ﷺ له دلیان دا رهگی داکوتاوه، كه نه نصارهكان،

کۆچکهره کانیان خو ش دهوی، هه مناههنگی و هاریکاریان

دهكهن به مال و دارایی خوین یارمه تیایان ددهن، هیچ پییان

ناخو ش نیه: كه پيغه مبهري ﷺ ههینی (بنو النضیر) ی داوه

به موهاجیرینهكان و بهشی نهوانی نه داوه. به لگوو زوریان پی

خو ش بووه، كه نهو مال و سامانه لی دراوه به کۆچکهرهكان

خوڤيان جئ ناهيئن. نه گهر شهريان له گهل دابكرئ واته؛ موسولمانان شهريان له گهلدا بكن، مونافيقه كان ناچن به هانا يانه وه و يارمه تيبان نادن. خو نه گهر له فهرزك دا بچن بو يارمه تيدانيان، واته بارودوخك بيته پيشه وه ناچار بن بو يارمه تيدانيان، زوو پشت هه لده كهن و چنگ له سمرشان هه لدين و ناوړه ناده نه وه. نيت له وه دوا بپراي دوا بپراي دووړه كان يارمه تي جوله كه كان نادن، به لكوو خودا ريسوايان دهكاو

زه ليل وبئ ددسته لات دمبن و دووړووي داديان نادا.

﴿لَأَتِمُّوا أَسَدُ رَهْبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ﴾ نيوه نهى موسولمانه كان سام و هه بيه تان له دل و دمر وني جوله كه كان يان دووړه وده كاندا له سام و هه بيه تي خودا زياتره، له نيوه پتر دترسن تا له خودا، نه وهش به هوئ نه وه وديه: نه وانه گهل و نه ته وديه كن نه نده زي گهوره دي خودا نازان، هه ست به وه ناكهن خودا جهند خاومن هيزو تواناو ددسته لاته، هه تا به حه قيقه ت لئي بترسن، نه گهر عاقل و زانا بونايه، ده يان زاني خودا شياوئ نه وديه: كه له نه و بترسن نه كه له نيوه.

﴿لَا يَقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَى مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ﴾ جوله كه و دووړه كان شهر له گهل نيوه موسولمان ناكهن مه گهر له ناو جهند گوندو شاروچكه يه ك دا نه بي، يان له پشت ديوارى مه حكه م و توكمه ي قه لاو شوراوه نه بي. له بهر ترسنوكي و نامه رديان ناتوانن بيته گوړه پاني جهنگه وه و روبه پري نيوه بوهستن. به لكوو نه گهر ناچار بوون، دمست بكه نه وه ويستيان بهرگري له خوڤيان بكن، خو دده خنه ناو گوندو په نا ديوارو شوراى قه لاكانيان و ناو شيوو دؤل و نه شكه وت، ﴿بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا وَقَلُوبُهُمْ شَتَّى ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ﴾ دوژمنايه تي له نيوان خوڤيان زور به هيزه، نازارو زيانيان بويه كتر زور به تينه، رق و كينه يان له دل دا بويه كتر له گرو كول دايه. تو: كه سه پريان دهكه ي واده زاني: كو ك و ته بان، به روا ته كومه ل و به واقيع بهر ته وازه، هه ريه كه يان بپرو بو چونكي هه يه، مه به ست ونا رمزو و هيوايه تيكي حيا له واني تري هه يه و ديه وئ بيته جئ، نه وهش له بهر نه وديه نه ته وديه كن رئ به حقه نابهن و

وبه شى واني ئ نه دراوه، كوچكه ره كانيان به سهر خوڤياندا هه ليزارد بو ودرگرتنى نه و مال و سامانه، هه رجه ند بو خوڤيان پيوستيان پي بوو، كوچكه ره كانيان پيش خوڤيان خست. ﴿وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ كه سيك خودا له به خيلي و زدي دل و دمر وني بپاري زي، نه وهى شهر له سمرى پيوست كروه به گوږه ي توانا نه نجامى بدا، نه وانه به مراز كه يشتون و رزگاريان بووه.

﴿وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ﴾ نه وانه ي دوا به دواى چيني (مهاجرين) و نه نصار هاتوون: كه پييان دهگوتري (تابعين) شوين ريبازى موهاجرين و نه نصار دهكان كه وتوون،

﴿أَلَمْ تَرَى إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا﴾ نايا نه تو به سمر ساميه وه نا رواي و نابيني نه و كومه نه دووړه وه هه لس و كه وتيان چونه و چي دهكه ن؟ به روا ته له گهل پيغه مبهرو له ريزى موسولمانان دان، له دلش دا كافرو بي پروان، كلكيان له گهل جوله كه كانى (بنو النضير) تي ك باهه لداوه و بوونه برا. نه مجار په يتا په يتا به برا كافره كانى نه هلى كيتا بيان ده لئن: نيمه له گهل نيوه ي، واته: په يوه ندى به جوله كه كانى (بنو النضير) وه دهكه ن كه به قسه ي پيغه مبهرو له قه لاكانيان نه يه نه دمر، خوڤيان قايم بكن و بهرگري له خوڤيان بكن، پييان گوتن: نيمه پشتگري تان دهكه ي، نه گهر شهريان له گهل كردن نيمه ش له پال نيوه دا شهر له گهل موسولمانه كان دهكه ي، نه گهر نيوه له ولاتى خو تان دمركران نيمه ييش له گهل نيوه دمرده چين، هه ركه سي بيه وئ له هه لوښه ستهمان ژيوانمان بكا ته وه به قسه ي ناكه ي. ﴿وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ﴾ خودا شايه تي ددها كه نه و دووړه وانه درو دهكه ن له واده كه يان دا وهه رگيز به ليني خوڤيان نابنه سهر.

﴿لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُونَهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُولَنَّ الْأَذْبَارُ ثُمَّ لَا يَنْصُرُونَ﴾ سوپند به خودا نه گهر جوله كه ي (بنو النضير) له ولات و لانه ي خوڤيان دمر بكرين، مونافيقه كان له گهلان دا دمر ناچن و مال و حالي

گوئی به فرمانی خودا نادهن. نازانن: هوکاري سهرکهوتن له ژيان دا يهکيه تي وتهبايي ناو ريزهکاني کومه له.

﴿۱۵﴾ کَمَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۶﴾ حالي نهم جولهکانهی (بنو النضير) وهکوو حالي نهوانه وایه: کهبهم نزيکانهو لهپيش نهمانهوه بوون، وهکوو قورهپش لهشهری (بهدر) داو جولهکهی (بنو قینقاع) که پیغهمبهړ ﷺ لهشاری مهدينه وهدری نان، نهمان چييان بهسهرهات له ددرود مهينه تي، بهسهر نهوانيش هات، ههموويان بهدبهختی وسهرمنجامی کوفرو بيدينی خوځيان لهدونیا دا جهشتو لهقيامهتیش دا سزايهکی سهخت و دژوارو نهبر اوډيان ههيه.

﴿۱۷﴾ کَمَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۸﴾ حال و دوزعی نهو دووړوانهش که وادهو بهلینی بهدرؤ به جولهکان ددهنو ههلیان دهنین بو دزايهتيکردنی پیغهمبهړ ﷺ و موسولمانان، دهق وهکوو حالي شهيتان وایه: که کوفرو بيدينی لهبهړ جاوی نادهميزاد شیرین دهکا، ههلی دهنی و دهنه دهنی ددها بو خرابهکاری وتاوانکردن، دهلی تو نهوه بکه من بهر عوده دمېم روژی خوئی یارمهتیت ددهم جا که نادهميزادهکه گوپراهی لهدهبی و نوغروئی کوفرو تاوان دهنی، نههمجار شهيتان خوئی لی (تهبهپرا) دهکا و روژی قیامت دهلی من له عهزایی خودا دهرسم و ناویرم یارمهتیت بدهم.

﴿۱۷﴾ فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿۱۸﴾ سهرمنجامی ههردوکیان (شهيتان: که فرمان دهکا بهکوفرو بيدينی ونادهميزاده لهخشته براوهکه) بو دوزخه، روژی قیامت فرمانکهرو فرمان پیکرو تور ددرینه ناو دوزخهوه بو ههتاهاهتايه تيیدا دهمینهوه رزگار بوونيان نیه، نهوهش سزای ستهمکارانه تيکرا به جولهکهو دووړوهکانیشهوه.

﴿۱۸﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۱۹﴾ نهی نهو کهسانه ییماننان هیناوه خودا بهتاک و تهنه دهناسن و پهيامی پیغهمبهړتان بهلاوه راسته، نهوهی خودا فرمانتان پی دهکا بهگوپرهی توانا نهنجامی بدن و خو بپاریزن لهوهی

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿۱۷﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۱۸﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسُهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿۱۹﴾ لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿۲۰﴾ لَوْ أَنَّا هَذَا الْفَرْدَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْنَاهُ خَشَعًا مُتَصِدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَلُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۲۱﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ الْغَيْبُ وَالشَّهَادَةُ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿۲۲﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ أَلَمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَنَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۲۳﴾ هُوَ اللَّهُ الْخَلِيقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۲۴﴾

سُورَةُ الْحُشْرِ

جله وگيريتان لی دهکا، له سزاو تو لهی بترسن، با ههمو کهسیک بیر بکاتهوه چی بو قیامت پيشکesh کردوه، ههمووتان موحاسه بهی خوټان بکهن پيش نهوهی موحاسه به بکړین، تهقواي خودا بکهن، بهدل سوژی بهندايه تی خوټان نه نجام بدن، بیگو مان خودا ناگادارو زانايه به کردوهو حال و دوزعتان، هیچی لی گوم نابی، ﴿۱۹﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسُهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿۲۰﴾ وهکوو نهوانه مهن: که فرمانی خودایان باشگوئی خست و نمرکی سهرشانیان بهچی نه هیئاو ترسی خودایان نه بوو، خودایان له میرچووه نیتر خوداش خودی خوئیانی له میر خوئیان بردوه، کردو میهکیان نه نجام نه دا له قیامت دا سودی لی بیینن ولعمرایی دوزخ رزگاریان بیی نهوانه مافی خودایان به فیرؤ داو سهر پیچی فرمانی خودایان کردو خوئیان به هیلاک بردو روژی قیامت مالویران و خسارتمندن. ﴿۲۰﴾ لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿۲۱﴾ همرگیز یه کسان نین نهوانه ی شیایو دوزخن و نهوانه ی شیایو بههشتن، بههیچ شیویهک دوزخ و بههشتی

خودایه که خاوهن رحمو به زمیی و میهر دبانه: له دونیاو قیامت دا، له دونیادا بۆ هه موو کەس و له قیامت دا بۆ خدا پەرستان. دهریایی رحمه تی به رفراوانه چه ندیکی لی بیه خشی کهم ناکا... ﴿۲۳﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيَّمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۲۴﴾ جاریکی تر صیفه تی و هه دانیه تی خودا دوباره دهکاته وه بۆ چه سپاندن و جیگیر بوون له دله کان دا، خودایه که کەس پەرستراو نیه نه وه نه بی، بی هاوهل و بی وینه و میثاله، خاوهنی هه موو شتی که، هه موو بونه و مر ملکی خۆیه تی، به ویستی خۆی ته هه صه روفی تیدا دهکا، کەس نیه دهستی بهر دهست بیئی و نه هیلی ئیراده ی بیته جی. زات و صیفات ی پاکه له هه موو عه یب و کهم و کورپییه که هه رچی دهیکا له جی خۆیدایه و هه یج کاریکی نابه جی نیه. هیمنی و ئارامی ده به خشی، هه موو مه خلوقات له سته می سه لامه تن، زوئم له کهس ناکا، عه زیزو بالاده سته به سه ر هه موو شتی که دا، هه موو بونه و مر گه ردنکه چ و ژیر باریه تی. خاوهنی عه ظه مه ت و گه وره ییه، له هه موو کهم و کورپییه که دووره، هه ر نه وه خاوهنی ته که به بوره، کەس نیه شیای و نه وه بی هاوشانی خودا بکا له صیفات هه کانی دا.

﴿۲۴﴾ هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۲۵﴾ خودا خودایه که به دهیته ره و نه ندازه کیشی مه خلوقات هه، هه رچی دروستی دهکا به گویره ی داخوازی و ویستی خۆیه تی، چۆنی بوئی ئاوا دروستی دهکا و دهیته یته وجود، وینه ی هه موو مه خلوقات ده کیشی له سه ر شیوه ی پیویست و به گویره ی حیکمه ت، ناوی جوان و صیفات ی جوانی هه ن، کهس هاوشانی ناکا و رایه ی ناکه وئی هاوشانی بکا له و ناوه جوان و صیفات هه جوانانه دا، چونکه عه زیزو بالاده سته پاکه له هه موو عه یب و له کهه و کهم و کورپییه که. بۆیه هه رچی له ناسمانه کان و زه ویدا هه یه به زوبانی حال یان به زوبانی گوته، ته سبیحاتی زاتی پیروزی ده کهن و به تاک و ته نه ای دهناسن.

کۆتایی سوره تی الحشر

نابن به میه که هاو ته رازونین. له قیامت دا به هه شتی هه کان به مرار گه میشتو به خته و مر، له دۆزه رزگار یان بووه و به به هه شت شاد بوون! نایه ته که نه هلی دۆزه و نه هلی به هه شت لی که جیا دهکاته وه، هه یج لی که چون و یه کسان یکیان له نیواندا ناهیلی، نه وه راده گه یه نی: که نه و دوتا هه به سه ر وشت و حال و مزع، به به یه ره و پرۆگرام و به ری ره و ره فتر، به بیرو بۆ چون و سه رنجام، یه که ناگر نه وه و به هه یج شیوه یه که له پلان و ری و ره سم و بیرو بۆ چون دانابنه یه که. له کۆتایی نایه ته که دا سه رنجامی به هه شتی هه کان دیاری دهکا و له سه ره رنجامی دۆزه خیه هه کان بیده نگ ده بی. چونکه ناشکرایه و پیویست به دیاری کردن ناکا. ﴿۲۶﴾ لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْنَاهُ خَاشِعًا مَتَصَدَّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَاتِه: بیگومان قورنان هینه به رزو پیروزه، هینه ده صیج و به لیغه، هینه نامۆزگاری و په ندو نه صیحه تی تیدایه، نه که ره به مانناردایه بۆ سه ر کیوی که له کیوه کان، نه و کیوه و کهو ناده میزاد هه ست و عه قل و هۆشی هه بویه، ده تبینی نه و کیوه قایم و سه خته له ترسی خودا شه ق و په ق ده بوو، ده که وه له رزه و تیک دهر و خا، ترسی عیقاب و سزای لی دهنیشت، ترسی نه وه ی ده بوو: که نه توانی ئه رکی سه رشانی خۆی نه نجام بدا و نه توانی و کهو و پیویست ری ز له که لامی به ره و ده کار بگری. ﴿۲۷﴾ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ لِنَضْرِبَهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۲۸﴾ نه و په ندو مه شه لانه بۆ ناده میزاد ده هی نینه وه، نه و چیرۆک و سه رگرو شتانه یان بۆ ده گپ رینه وه، به لگوو بیر بکه نه وه له په ند هه کانی که لک و مرگرن و به سه ر گورشته و نامۆزگاری به کانی به خۆیان دابه چنه وه و از له تاوانکاری بیتن و شوین به یامی خودا بکه ون و به خته و مر بی دونیا و قیامت بۆ خۆیان ده سته بهر بکه ن.

﴿۲۹﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿۳۰﴾ واته خودا دابه زینه ره قورنانه و نه و به نیگا ناردویه تی بۆ پیغه مبه ره عَزَّ وَجَلَّ خودا نه و خودایه یه، هه یج خودانین جگه له نه و، هه یج کهس به ره و ده کار نیه نه و نه بی، هه یج کهس (واجب الوجود) نیه نه و نه بی. تاک و ته نه ها و فه رد و سه مه ده. زانای په نامه کی و دیاریه، هه رچی له بوونه و مر دایه، هه ر له زه ره تا مه جه ره گه وره و بچوک و کهم وزۆر به دیار و نادیاریه وه ناگای لییه تی و هه یج لی گوم نابی.

دابوو، نهشی زانییوه؛ که دوژمنی خودایه و به کافری دهمری. کاتیک بوی دمرکهوت دوژمنی خودایه یه خهی خوی لی هه لته کاند. ﴿رَبَّنَا عَلَيْكَ تَرَكْنَا وَإِلَيْكَ أَتَيْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾ خودایه! ئیمه له هه موو شتیک دا پشت بهتو دمهستین، هه موو کاریکمان به تو دهمپیرین، به شیمانین له هه موو تاوانیک و خومان خسته وه بهر قاپی رحمه تی تو، سهره نجامی ئیمه له قیامت دا بوی لای تویه.

﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْفُ رَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَلْتُ الْغُرُوبَ الْحَكِيمُ﴾ خودایه! مه مانکه به فیتنه و جیگهی به لاو مهینه تی له لایهن کافره کانه وه، به دهمستی سته مکارانه ی نه وان سزمان مه ده، زالیان مه که به سه رمان دا و گریو دهمان بکه ن به سزاو ناره حه تیه که نه توانین خوی بوی بگرین. تاوانمان داپوشه و مه هیله کهس پیمان بزانی، ههر خوت بیزانه و بوی خوت چاو بوشی لی بکه! بیگومان نه ی خودایه! تو خامنی هیزو توانای له بن نه هاتووی و به سه ر هه موو شتیک دا بالا دهمستی، ههر که سی په نا به قاپی تو بی نی پاریزراوه، تو داناو حه کیمی له کردار و گوشتارت دا، ههر چی دمی که ی له جی خوی دایه و ههر چی ده ی لی به جیه.

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَمَن تَوَلَّى فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ بیگومان هه یه بوی ئیوه له هه لویست و کرداری ئیراهیم و شوینکه وتوانی دا، قودوه ی جوان و رهوشتی به رزو په سند، نه مهش بوی که سیک ته ماعی خیر و چاکه ی هه بی، له دنیا و قیامت دا هیوای نه جاتبوونی قیامه تی هه بی، ههر که سی پشت له فه رمانی خودا هه لیکو و دوستایه تی دوژمنانی خودا بکا و خوشی بوین، نه وه ته نیا زیان به خوی ده گه یه نی و بهس. خودا بی ئاتاجه له هه موو عالم، هیچ نیحتیاجی به کهس نیه، سوپاسکراوه له سه ر گوشتار و کرداری هیچ خودانین جگه له نه و، کهس په روه دگار نیه نه و نه بی.

﴿عَسَى اللَّهُ أَن يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُم مِّنْهُمْ مَّرَدَّةً وَاللَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾ به هیوای نه و مین خودا خوشه ویستی بخاته نیوان ئیوه و نه وانه ی دوژمنایه تی یان ده که ن، خودا به سه ر هه موو شتیک دا به توانایه، خودا تاوان به خش و خامن به زمی و میهرمانه .

کاری خیر و گوپرایه لی بوی فه رمانی خودا و پیغه مبه ر ﷺ له روژی قیامت دا خودا نیوانتان ده کاو ئیمانداران بوی به ههشت ره وانه ده کاو تاوانبار و کافره کان توپ دمهاته ناو دوژه خه وه. خودا ناگاداری کردار و نیاز و رازتانه، دهمانی چی ده که ن و دلتان چی تیدایه.

﴿قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَاءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ﴾ نه ی موسولمانینه؛ ئیوه له بیروباوه و هه لویست و رهفتاردا قودوه و ره مزیکتان هه یه له ئیراهیم و شوینکه وتوانی دا رهنگ دمهاته وه. بیگومان هه یه بوی ئیوه ی موسولمان له ئیراهیم و شوینکه وتوانی دا صیفه ت و هه لویستیکی جوان؛ که شیوای نه وه یه؛ ئیوه په یه روی بکه ن، نه وه بوو ئیراهیمی خه لیل و شوینکه وتوانی به گه ل و نه ته وه که ی خویانیان گوت؛ ئیمه له ئیوه بی به رین له هه موو نه و بت و صه نه مانه ی جگه له خودا ده یان په رستن، ئیمه دزی هه موو نه و شتانه یین، ئیوه برواتان پیانیه و په رستشیا بوی ده که ن، دزی بیرو باوه و کرده وه و رهفتار و نا کارتانه یین. بیگومان نه و بتانه ی ئیوه ده یان په رستن نه ده توان سود بگه یه نن نه زیان. ﴿وَلِذَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ﴾ نه مه هه لویست و برپاری ئیمه یه به رامبه ر به ئیوه، هه تا ئیوه کافربن ئیمه هه لویستمان به رامبه ر به ئیوه به و جوړه دمی. لیتان گو شه گیر دمین تا نه و کاته ی برپا به خودای تاک و ته نها ده که ن و واز له بت په رستی دین و دهمستی ده که ن به یه کتاپه رستی و پابه ندی فه رمان و جله و گرییه کانی دمین، هه رگاتی واتان کرد دزایه تی و ناحه زیه که مان دهمبته دوستایه تی و خوشه ویستی!! ﴿إِلَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِن شَيْءٍ﴾ جگه له و قسه یه ی ئیراهیم؛ که به باوکی گوت؛ داوای لیخوشبون بوی ده که م، ناشتوانم عه زابی خودات لی دوور بخه مه وه، له م قسه یه ی دا شوینی مه که ون داوای لیخوشبون بوی موشریکه کان مه که ن، چونکه نه و داوا کردنه ی ئیراهیمی خه لیل له خودا بوی لیخوشبون له باوکی، وادیه که بوو پیش و دخت به باوکی

﴿لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ﴾ خدا مهنی نهومتان لی ناکا که چاکه و پیاومتی لهگهل نهو کافرانه دا بکهن: که به ناشتی لهگهل نیوهدا جولاونهوه، شهریان لهگهل نهکردون، وهکوو نافرمت وبی دهسته لاته کانیان. ج حهرجی تیدا نیه: که صیلهی رهمیان لهگهل دا نه نجام بدن، یارمهی هاوسی و میوانداریان بکهن، نیوهیان له مال و حالی خوتان دمرنه کردوه. هیچ حهرجی تیدا نیه که به عهدالت لهگهلان دا مامه له بکهن و مافی خویان بدمنی، وفا به وادهیان بکهن، کرین وفروشتنیان لهگهل دا بکهن!! بیگومان خودا دادپهر و مرانی خوش دهوی و لییان رازییه و سته مکاری خوش ناوی...

﴿إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوْهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾ خدا: که نه هیتان لی دهکا له دؤستایه تیکردنی موشریکه کان، نه هی له دؤستایه تیکردنی نه وانه دهکا: که دوزمنایه تییان کردون، له پینا و نایینه که تان دا شهریان له گهل کردون: که بریتین له ملهوره کانی قوردهش و نه وانه هاریکاریان کردون له مه که به ییه کان و هاوپه یمانانانان له سر مال و حالی خوتان دمریان کردون، هاوکاری نه وانه یان کردوه: که نیوهیان دمرکرد. خودا نه هیتان لی دهکا له وهی نه وانه بکهن دؤست و برادرو خوشتان بوین. که سیگ نه وانه بکاته دؤست و خوشه ویستی و هاریکاریان بکا، نه وانه سته م له خویان دهگهل، خویان شیایو عه زابی سهختی خودا کردوه.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مِهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ﴾ نهی نهو که سانهی برواتان به تاک وته نهایی خوداو راستی پیغه مبه ریتی پیغه مبه ره یه، ههرکاتی نافرمتی کوچکاری موسولمان له ولاتی کوفرده هات بو ناو نیوه، به تاقییان بکهن وه، لیکولینه و میان لهگهل دا نه نجام بدن، بو نهوی بزنان تاج نه ندامیه که رغبه تیان له نایین دا ههیه، ﴿اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ﴾ واته: به تاقیکردنه وهی نهو نافرمتانه شتیکی رواله تییه، و دل له حهقیقهت و واقع داهر خودا دمزان

لَعَدَّكَانَ لَكُوفِهِمْ أَشْرُهُ حَسَنَةً لِّئِنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْغَنِيُّ ﴿٦﴾ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ لِكُوفِهِمُ الْيَوْمَ عَذَابًا مُّؤَدَّ وَأَلَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧﴾ لَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٨﴾ إِنَّمَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوْهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مِهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ لَا مِنْ حِلٍّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ وَأَتَوْهُنَّ مَا أَنْفَقُوا وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجْرَهُنَّ وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكُفَّارِ وَتَسْتَلُوا مَا أَنْفَقُوا مَا أَنْفَقُوا ذَلِكُمْ حُكْمُ اللَّهِ يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْفَوْاحِشِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْسِدُونَ ﴿١٠﴾ وَإِنْ فَاتَكُمْ شِقَءٌ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَمَا قَبِلْتُمْ فَاتُوا الذَّوْجَ الَّتِي دَخَلْتُمْ أَزْوَاجَهُمْ شِلَّ مَا أَنْفَقُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

ناخو نه وانه نیماندارن یان نا، خودا همرمانتان پی دهکا بهروالت لیکولینه و میان لهگهل دابکهن، بو خوی نهینی ناو دلیان دمزان، جا نه گهر له ناکامی تاقیکردنه وه و لیکولینه و ده بؤتان دمرکهوت نهو نافرمتانه موسولمانن و نایین پالی پیوه ناوون بو کوچکردن، نه وه مه یانگیرنه وه بؤلای میرده موشریکه کانیان. ﴿إِلَى الْكُفَّارِ لَا مِنْ حِلٍّ لَهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ﴾ نهو نافرمته موسولمانانه هلال نین بو نهو موشریکانه، ههر نافرمتیگ موسولمان بوو، یه کسر دمبی له میرده که یابیته وه، ههردها موشریکه کانیش هلال نین بو نافرمته موسولمانه کان هیجیان بو هیجیان هلال نین و نابی پیکه وه بن. ﴿وَأَتَوْهُنَّ مَا أَنْفَقُوا﴾ نهو نافرمتانهی کوچ دهگهل و میرده موشریکه کانیان جی دین، نیوه خهرجی و مارمی یه کانیان بدنه وه میرده کانیان، نه مهش نه وه دهگه یه نی: که پهیمانی حوده ییه له خالی گیرانه وهی کوچکه ران دا تایبته بووه به پیاوانه وه نافرمتی نه گرتوته وه، ﴿وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجْرَهُنَّ﴾ هیچ خراپه یه کتان له سر نیه نهی موسولمانینه

نهگەر نه و نافرته كوچكارانه مارمبكه، بهمهرجى عیدمیان بهسهربچى و مارمى خويان بدەنى. ﴿وَلَا تُمَسْكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ﴾ نهى موسولمانينه هەرگيز گوى مهدهن به نيكاح ومارمى يهك لهناو كافردكان دا بريار درابى. واته: نهگەر بپاوهكه موسولمان بوو ژنهكهى بهكافرى مايهوه، نيتير پهيوههندى ژن و ميژدايهتى نيوانيان دپچرئو عيصمهتى ژن و ميژدايهتى نيوانيان ناميئى. پيش نازلبنى نهى نايهته موشريكهكان نافرته موسولمانيان ماره دكرد. موسولمانيش نافرتهى بتهپرستى ماره دكرد. نيتير بهم نايهته نه و حوكمه ههگيرا، وهلى دروسته پياوى موسولمان نافرتهى جولهكه، يان مهسيحى ماره بكا. چونكه نهوانه نههلى كيتابن. ﴿وَأَسْأَلُوا مَا أَنْفَقْتُمْ وَلْيَسْأَلُوا مَا أَنْفَقُوا﴾ داواى مارمى ژنهكانتان بكهن، نهگەر له ناين پاشگهز بونهوه و پهيوهنديان به كومهلى كافردكانهوه كرد، بتهپرستهكانيش بويان ههيه داواى مارمى نه و ژنانهيان بكهن: كه موسولمان دهب و كوچ دهكهن بو مهدينه. ﴿ذَلِكَ حُكْمُ اللَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾ نهوهى بوتان باس كرا له گيرانهوهى مارمى بو ههردولا حوكمى خودايه، حوكمى پى دهكا لهناوتان دا، خودا زاناو دانايه، هيجى ئى گوم نابى و ههرچى دميك حيكهته تيدايه، ههر حوكميك دمهدهكا لهجيى خوى دايه.

﴿وَأِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِنْ أَرْوَاحِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعَابْتُمْ فَاَتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ أَرْوَاحُهُمْ مِثْلَ مَا أَنْفَقُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ﴾ نهگەر يهكيك لهژنهكاني نيوه لهناين پاشگهز بووهوه خوى قوتار كردو رويشت بو لاي كافردكان دوايى نيوه لهشهردا بهسهر كافردكان دا زال بوون و دمهستهكوتتان دمهسكهوت، غهنيمهت و تالانيتان ئى گرتن، نهوه مهسرهفو و مارمى ژنه پاشگهز بووهكه بدن به ميژده موسولمانهكهى، نهگەر كافردكان مهسرهفو و ماريهكهيان نهگهپاندهوه بو ميژدهكهى. تهقواى خودا بكهن، شتيك مهكهن خوتان وا ئى بكهن شياوى عهزابى خودا بن.

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَنْ لَا يَشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا﴾ نهى پيغهمبهرا! نهگەر نافرتهى خاومن باومر بهخوداو به پيغهمبهرىخودا هاتنه لات بو بهيعهتكردن و عهده و پهيمانيان پى داي لهسهر نيسلام و گوپرايهلى بو

فهروانى خودا، بهيعهتيان لهگهل دا بكه لهسهر نهوه كه نيتير هيج شتيك نهكهنه هاوهلى خودا. ﴿وَلَا يَسْرِقْنَ﴾ دزى نهكهن ﴿وَلَا يَزْنِينَ﴾ زينا نهكهن. ﴿وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ﴾ مندالى خويان زينده بهچال نهكهن. ﴿وَلَا يَأْتِينَ بَهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلِهِنَّ﴾ مندالى فرى دراو ههلهنگر نهوه و بهميژدهكهى بلى نهى مندالهه بووه و له تويه. ﴿وَلَا يَعْنِيَنَّ فِي مَعْرُوفٍ فَبَايِعُهُنَّ وَاسْتَغْفِرَ لَهُنَّ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ پهيمانيان ئى و مربرگره له كردنى ههموو چاكهيهك دا گوپرايهلى فهروانهكانت بن و سهربيچى نهكهن، ههرچى شهرع فهروانيان پى دهكا پابهندى بن، شين و شهپور لهسهر مردو نهگيرن، يهخهى خويان دانهدرن، لهگهل نا مهحرهدها خهلو نهكه. هتد

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَسْأَلُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَسْأَلُ الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ﴾ نهى نه و كهسانهى ئيمانتان به پهيامى نيسلام هيئاوه؛ گهل ونهتهوهيهك مهكهنه دوست و خوشهويستى خوتان: كه خودا غهزهبى ئى گرتون و خوشى ناوين و له ردهمهتهى خوى دوورى خستوونهوه. نهچن (وهلانو بهراء) بو جولهكه و گاورو كافرى تر دهربرن و خوشتان بوين، نهوانه له پاداشتى قيامهت بى بهش بوون، لهبهر كوفرو سهر رهقى خويان واين ئى هاتووه بروياين به قيامهت نيه و له هاتنى ناوميدبوون. وهكوو چوون له زيندوبونهوهى مردوكانيان ناوميد بون. ههرچهنده بهلگهونيشانه زوروهمه جورن له سهر نيمان به خوداو روژى قيامهت.

كوټايى سورهتى الممتحنه

سورهتى (الصف)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ ههرچى له ناسمانهكان و زموى دايه به گياندارو بى گيانهوه، تهسبيح و تهنزيبهى خودا دهكهن، ههموو بونهومر تهسبيحاتى خودا دهكا. ملكهچى خويانى بو رادهگهيهن،

خودا خاومن هیزو دهمسته لاتی ره‌هایه، بالادهمسته به‌سهر به‌نده‌کانی دا، داناو لی‌زانه له نه‌حکام و کردار و گوشتاری دا، له به‌ریو‌م‌بردن و هه‌لسورانی بونه‌وم‌ری‌دا، ههرچی دهیکا له جیی خوی دایه و ههموو کاریکی به‌جیی.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾ نهی نه‌و که‌سانه‌ی ب‌رواتان به‌ خودا کرده‌و شوین پی‌غه‌م‌به‌ره‌که‌ی که‌وتوون، له به‌رچی به‌زوبان شتی‌ک ده‌لین و به‌کرده‌وه پی‌چه‌وانه‌ی وته‌که‌ی خۆتان ره‌فتار ده‌کن. بۆچی خاومنی هسه‌ی خۆتان نین؟ بۆ و‌م‌فا به‌واده‌ی خۆتان ناکه‌ن؟

﴿كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾ تاوانیتی که‌لیک مه‌زنه لای خودا؛ که‌واده‌یه‌ک ب‌ده‌ن و جی‌به‌جیی نه‌که‌ن، هسه‌یه‌ک بکه‌ن و به‌کرده‌وه پی‌چه‌وانه‌ی بجوولینه‌وه. چونکه پاشگه‌ز بوونه‌وه له هسه‌و واده‌ نی‌شانه‌ی خو‌ویستی و نه‌نانییه‌ته، به‌فی‌رۆ دانی کات و به‌رژه‌وم‌ندی و ری‌زی که‌سانی دیکه‌یه، نه‌هیشتنی بتمانه‌ی نیوان تا‌ک و کۆمه‌له، بۆیه (خلاف الوعد) نه‌ومنده لای خودا قی‌زه‌ون و ناش‌رینه.

﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُورٌ﴾ به‌راستی خودا نه‌وانه‌ی خوش ده‌وی؛ که له پیناو نایینه‌که‌ی دا شه‌ر ده‌که‌ن و مه‌ردانه ده‌جه‌نگن، وه‌کو و دیواری به‌کگرتو و به‌قورقوشم داری‌ژراو و پته‌وو قایم ری‌ز ده‌به‌ستن و به‌ره‌و رووی دو‌ژمن ده‌وم‌ستن، هیچ هی‌زی‌ک ناتوانی له سه‌نگه‌رو پی‌که‌ی خۆیان بیان‌جو‌لینی.

﴿وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ لِمَ تَقُولُونَ لَأَنَّا نَقُولُ إِنَّ اللَّهَ إِلَهُكُمْ﴾ نهی مو‌حه‌مه‌د نه‌وه بۆ که‌ل و نه‌ته‌وم‌که‌ت باس بکه؛ که موسای کو‌ری عی‌م‌ران به‌نه‌ته‌وه‌ی خوی (به‌نون‌یس‌رائیل) گوت: نه‌ری هه‌ومه‌که‌م! نه‌وه بۆچی سه‌ری‌چیم ده‌که‌ن و گو‌پ‌رایه‌لیم ناکه‌ن؟ بۆ به‌هه‌لو‌یستی ناش‌رین و جو‌ین پیدان نه‌زیه‌تم ده‌ده‌ن؟ بۆچی شه‌ریعه‌ت و یاسای خودا جی‌به‌جی ناکه‌ن؟ خو‌ نی‌وه ده‌زانن؛ من پی‌غه‌م‌به‌رو فرستاده‌ی خودام بۆ سه‌ر نی‌وه، پی‌غه‌م‌به‌ر ری‌زی لی ده‌گیری و به‌گه‌وره سه‌یر ده‌کری. ﴿فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ﴾ کاتیک نایینی هه‌قیان باشگو‌ی خست و وازیان لی هینا، شو‌ین په‌یامی پی‌غه‌م‌به‌ریان نه‌که‌وتن و نه‌زیه‌تیان دا، له تۆله‌ی نه‌وه‌دا خودا دلی له‌سه‌ر

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يَبَايَعُكَ عَلَى أَنْ لَا يُشْرِكَنَّ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَدَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِينَكَ فِي مَعْرُوفٍ فَبَايَعْنَهُنَّ وَأَسْتَغْفِرْ لَهُنَّ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَسُؤُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَبُشُّ الْكَافِرُونَ مِنَ أَحْصَابِ الْقُبُورِ ﴿١٣﴾

سورة الصف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبِّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُورٌ ﴿٤﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ لِمَ تَقُولُونَ لَأَنَّا نَقُولُ إِنَّ اللَّهَ إِلَهُكُمْ فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٥﴾

گرتنه به‌ری ری‌که‌ی هیدایه‌ت لادان، حه‌ق و راستی لی گوم کردن، گومان و راپایی خسته نی‌و دل و ده‌رونیانه‌وه.

﴿وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ﴾ نهی پی‌غه‌م‌به‌ر هه‌وال و سه‌ر گورشته‌ی عیسا بۆ قه‌ومه‌که‌ت بگ‌یر‌ه‌وه کاتیک وتی: نه‌ی نه‌ته‌وه‌ی نی‌سرائیلی نه‌من پی‌غه‌م‌به‌رو فرستاده‌ی خودام بۆ سه‌ر نی‌وه، نامه‌ی ناسمانیم بۆ هاتووه؛ که (نینجیله) پشتگیری نامه‌ی ته‌ورات ده‌کا، ته‌واو‌که‌ری ته‌وراته، نازانم بۆچی سه‌ری‌چی هه‌رمانه‌کانم ده‌که‌ن و دژم ده‌وم‌ستن؟! ﴿وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ﴾ بی‌گومان ته‌ورات مو‌ژده‌ی ره‌وانه کردن و پی‌غه‌م‌به‌رایه‌تی منی به‌ نی‌وه داوه، نه‌من نه‌و پی‌غه‌م‌به‌ره‌م؛ که ته‌ورات ناما‌زه‌ی پی‌ کردوم، منیش له‌لایه‌ن خو‌مه‌وه مو‌ژده‌تان ده‌ده‌می به‌ هاتنی پی‌غه‌م‌به‌ری‌ک له‌ دوا‌ی من ناوی نه‌حه‌مه‌ده، پی‌غه‌م‌به‌ری‌کی قورمیشی ن‌زاد و خاومنی ره‌وشتی جوان و په‌سند، سه‌رخه‌تمی پی‌غه‌م‌به‌رانه‌و دوا نه‌و پی‌غه‌م‌به‌ری تر نین و نایه‌ن. ﴿فَلَمَّا جَاءَهُم بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ﴾ کاتیک نه‌و پی‌غه‌م‌به‌ره‌ی

موزدهی به هاتنی دراودو له تهو پراتو نینجیل دا ناوونیشانی دیاری گراوه، هاتو بانگهوازی خوئی بلاو کردهوه، بهلگه و موعجیزه‌ی پیغه‌مبه‌ریتی خوئی نواندن، کافرو خودا نه‌ناسان وتیان: نه‌ودی هیئاوته سیحرو جادووی ناشکراو عه‌یانه، بۆ خوٚت جادوبازی، نامه‌که‌شت سیحره. یان ماناکه به‌م جوژمیه (کاتی حه‌زرمتی عیسا هاته سهر گه‌له‌که‌ی به‌موعجیزه و نیشانه‌ی ناشکراوه، وتیان: نه‌مه سیحرو جادوویکی ناشکراو عه‌یانه)

﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعَىٰ إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾ کئ له و کهسه سته‌مکار تره؟ واته: کهس له و سته‌مکار ترنیه: کهله سهر خودا بوختان هه‌لبه‌ستی، هاودل و مندال و خیزانی بۆ دابنئ، له حالیکه بانگ ده‌کری بۆ موسولمان بون و بۆ یه‌کتابه‌رستی و دلسۆزی له خودا په‌رستی دا. هه‌رگیز خودا کافرو سته‌مکاران هیدایه‌ت نادا بۆ ریگه‌ی راست، چونکه نه‌وانه سته‌میان له خو‌یان کردهوه ناماده باشی نیمان هی‌نانیان تیدانیه. به‌سروش کافرو بئ برون.

﴿يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾ نه و کافرو سته‌مکارانه هه‌میشه له هه‌ولی نه‌وه‌دان بانگه‌وازی نیسلامی خه‌فه بکه‌ن و نوری هیدایه‌ت بکوژینه‌وه، له‌مپه‌رو کوٚسپ دروست بکه‌ن بۆ نه‌ودی نه‌هیلن نیسلام بلاوبیته‌وه. به‌درو و ده‌له‌سه به‌رنکاری بکه‌ن. نه‌وانه له‌گوئی گادا نوستوون، ده‌یانه‌وئ به‌ری تیشکی خوٚر به‌ بیژینگ بگرن، ده‌یانه‌وئ به‌ فوو روناکی خوٚر بکوژینه‌وه، بیگومان نه‌وانه خه‌یالیان خاوده نه و ناواته‌یان نایه‌ته‌دی، خودا نایینی نیسلام به‌ ناو جیهاندا بلاو ده‌کاته‌وه به‌سهر هه‌موو نایینه‌کان دا بالاده‌ستی ده‌کا هه‌رچه‌نده کافره‌کان پێیان ناخوٚش بئ!

﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ﴾ خودای مه‌زن خودایه‌کی وه‌هایه پیغه‌مبه‌ری خوئی به‌ هیدایه‌تی کامل و نایینی حه‌ق و ناشکراوه ره‌وانه کردهوه: کهله فو‌رنانی پی‌رو و حه‌دیشی پیغه‌مبه‌ردا رمنگ ده‌داته‌وه، بۆ نه‌ودی به‌سهر هه‌موو نایینه‌کان دا بالاده‌ست بئ و به‌ناو جیهان دا بلاوبیته‌وه.

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ بَنِي إِسْرَءِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّزْمِنٌ ﴿٦﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعَىٰ إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٧﴾ يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٨﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدْلَكُمُ عَلَى تَجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿١٠﴾ تُوْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَنُوحِيهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾ يَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَسَيَسْكِنُونَ طِبَعًا فِي جَنَّاتٍ عَذْنُ ذَلِكَ الْغَوْزِ الْعَظِيمِ ﴿١٢﴾ وَأُخْرَىٰ يُحِبُّونَهَا أَنْصَرُ مِنْ اللَّهِ وَفَنَحَ قَرِيبٌ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْصَارًا أَلَا إِنَّ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ لَحَوَارِجٌ مِّنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِثُونَ خُذْ أَنْصَارَ اللَّهِ فَمَا مَنَتْ طَائِفَةٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَكَفَرْتَ طَائِفَةٌ فَأَبْدَنَّا لَآلِئِن آمَنُوا عَلَىٰ عُدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤﴾

هه‌رچه‌نده موشریکه‌کان پێیان ناخوٚش بئ. به‌لئ ویستی خودا هاته دی و دیته‌دی،

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدْلَكُمُ عَلَى تَجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ﴾ نه‌ی نه و که‌سانه‌ی بروتان به‌ تا‌ک و ته‌نهای خودا راستی پیغه‌مبه‌ریتی موحه‌مه‌د ﷺ هه‌یه؛ نه‌ری شار‌زاییتان نه‌که‌م بۆ بازرگانیه‌کی به‌ سود؛ که قازانجی تیدا ده‌که‌ن و له عه‌زابی دزواری دۆزه‌خ ده‌تان‌پاریژئ و له ناخوٚشی روژی قیامه‌ت رزگارتان ده‌بئ؟!

﴿تُوْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ﴾ بازرگانیه‌که بریتییه له‌وه به‌ر ده‌وام بن له‌سهر بپروایوون به‌ خودا به‌ پیغه‌مبه‌ری خودا به‌ دلسۆزی نه‌رکی سه‌رشانی خوٚتان نه‌نجام بدن، له‌ریگه‌ی خودادا جیهاد بکه‌ن. ﴿ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ نه‌ودی بو‌مان باسکردی له نیمان و جیهاد کردن نه‌وه باشته‌ بۆ نیوه له‌ مال و گیانتان و

له بازارگانی هه موو دونیا، نه گهر نێوه له خاوهن عه قهلو ههست و زانیاری به سودن.

﴿۱۲﴾ یَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۳﴾ تاوانه کانتان فهرامۆش دهکرین و له سه رتان رهش دهکری نه وه، ده تان خه مه ناو باخه کانی به هه شه ته وه؛ که به ژیر کۆشک و دره خته کانیان دا جوو جو بار دهکشین، ههروه ها خانوو مه سه کنی جوان و رازاوو د لگرو د لڤه ئینتان بێ دمه به خشین. له و باخانه دا، که شوینی مانه وهی هه تا هه تاپین و مردن و نه خوشی یان تیدا نیه، لی یان وهرز نابن، لی یان دهرناچن، نه مهش به مر ازگه یشتنی گه وره و ته واوه. ﴿۱۴﴾ وَأُخْرَىٰ تَجْوِيْنَهَا نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ ﴿۱۵﴾ نیعه ته ئکی تر هه یه، هه رتان لیه بو تان ده سه ته بهر بکری، نه ویش سه ره که و تنه به سه ر دوژمن داو رزگار کردنی ولاتانی ده ورو به ره، پێش هه مووشیان رزگار کردنی مه که که یه. ﴿وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ﴾ نهی پێغه مبه ر؛ موژده بده به موسو لمانان به سه ره که و تنی نزیک له دونیا داو به به هه شه ت له قیامه ت دا.

﴿۱۶﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ ﴿۱۷﴾ نهی نه و که سه انه ی بپرو اتان به خوداو به پێغه مبه ری خودا هه یه! به ردهوام بن له سه ر نه و بیرو با وهری هه تانه و یار مه تی ئایینی خودا بدهن و پشتگیری شه ریعه ت و پێغه مبه ری خودا بکه ن، له هه موو حال و و مزعیکتان دا به کردار و به گوشتار به مال و به گیان نه و پشتگیری به فه رامۆش مه که ن، به پیر بانگه وازی خوداو پێغه مبه ری خوداو به چن. ﴿فَأَمَّتْ طَائِفَةٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكَفَرْتُ طَائِفَةٌ فَأَيْدَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ عَذُوبِهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ﴾ کاتیک هه زمر ته عیسا علیه السلام به یامی خو ی را که یان دو بانگه وازی بلا و کرده وه و ها وه له د ل سوژه کانی پشتگیری یان کرد، کۆمه ئێک له نه ته وهی نیس را ئیل هیدایه ت نامیزبون و ئیمان یان به عیسا هیتا و به پێغه مبه رو به نه دهی خودایان زانی. کۆمه ئێکی ش گومرا بون و له سه ر کوفر و بیدی نی خو یان مانه وه، ئینکاری پێغه مبه ری ته که یان کردو بوختانیان به دایکی کرد، کۆمه ئێکی تر زی دهره و ییان کردو له پله و پایه یان به رز کرده وه هه تا گه یان دیا نه پله ی

سورة الجمعة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿۱﴾ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿۲﴾ وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا بَلَغُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۳﴾ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۴﴾ مَثَلُ الَّذِينَ خُمِلُوا الثَّورَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۵﴾ قُلْ يَكُنْ أَيْهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ رَعَيْتُمْ أَمْرَكُمْ أَزِلْكُمْ إِلَهُ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۶﴾ وَلَا يَسْتَوُونَ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿۷﴾ قُلْ إِنْ الْمَوْتُ الَّذِي يُقْرُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مَلْئِكُمْ ثُمَّ تَرْجَعُونَ إِلَىٰ عَلِيمٍ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنْشِئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۸﴾

خودایه تی، هه ندیکیان وتیان: کوپی خودایه، یان هه ر خودا خو یه تی، یان سی یه می سی خودا کانه (باوک، کوپ، روحو لوقودس).

کوتایی سوره تی الصف

سوره تی (الجمعة)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ﴾ هه رچی هه یه له ناسمانه کان و زه ویدا ته سه بیح بو زاتی خودا دهکا، دان به هه بوون و تاك و ته نهایی دا دهنین، نه و خودایه ی پاشاو خاوه نی هه موو بونه وهره هه سو رپ نه رو فه رمانه وایه، هه رچی صیقاتی که مال و شکۆمه ندی به هه یه تی، هه ی که مو کوپی و عه یبو و خه وشکی تیدا نیه. خاوه نی توانا و ده سه لاتی ره هایه، هه رچی به وه ی بیکا ده یکا،

خوداوه، پله و پایه‌یه که به‌ویستی خوئی دهبه‌خشی به‌که‌سانیک له به‌نده‌کانی که خوئی خواستی له‌سهر بی.

﴿مَثَلُ الَّذِينَ خُمِلُوا الثَّورَاتِ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا﴾ نمونه‌ی نه و جوله‌کانه‌ی نه‌رکی راگه‌یاندنی په‌یامی ته‌وراتیان خرایه نه‌ستوو نه‌نجامیان نه‌دا، کاریان بی نه‌کردو پاشگوئیان خست، وکوو نموونه‌ی گویدریژیک ودهایه باریک کتیبی گه‌وره گه‌وره‌ی لی بارکراون و نازانی جن، باری به‌ردوداری لی باربکه‌ی یان باری کتیب، لای نه و چون یه‌که. چونکه فامی نیه. جوله‌که‌کانیش هر چه‌ند عه‌قل و فامیان هه‌یه، به‌لام چونکه سودیان لی نه‌بینی و حقیقه‌تیا نه‌پیکاو تی نه‌گه‌یشتن، حال و مزعیان له و گویدریژ خراپ‌تره، چونکه نه‌وانه ریژی نه و نه‌مانه‌ته گه‌وره‌یه‌یان نه‌گرت: که خدا خستبویه نه‌ستویان، ﴿بَشَرٌ مِّثْلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا آيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾ نای نموونه‌ی کافرو به دروخه‌روه‌کان چه‌ند نموونه‌یه‌کی قیزه‌ون و ناشرینه، چه‌ند لی‌کچونتیکی نه‌کله‌وته. شوبه‌اندنی جوله‌که به گویدریژ!!! که‌واته نه‌ی موسولمانینه! نیوه وکوو نه‌وان مه‌بن، جاو له‌وان مه‌که‌ن، خودا توفیقی گه‌ل و نه‌ته‌ودی کافرو سته‌مکارنادا.

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِن زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ره‌علیه‌س‌علیه‌س به‌وانه بلئی: که جوله‌که‌ن، نه‌گه‌ر نیوه راست ده‌که‌ن پیتان وایه نیوه خو‌شه‌ویستی خودان و به‌تایبه‌تی هه‌لبزاردی خودان و نیوه له‌سهر هیدایه‌تن و موحه‌مه‌دو هاوه‌لانی له‌سهر ریگای نادروستن، ده نیوه مردن به‌ناوات بخوازن بو نه‌ودی برؤن بو به‌هه‌شت و بگه‌نه نازو نیعمه‌ت، یان بلین خودایه کی گومرایه بیمرینه. که‌سیک لی رن بی نه‌هلی به‌هه‌شته پیتی خو‌شه له‌م دونیا پر خه‌م و خه‌فته رزگاری بی.

﴿وَلَا يَتَمَنَّوْهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْتُ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ﴾ نه‌وانه ژیانیان خو‌ش ده‌وی و له‌مردن دترسن، هه‌رگیز ته‌مه‌ننا و داخوای مردن ناکه‌ن، به‌هوی نه‌نجامدانی نه و هه‌موو کرده‌وه ناشرین و تاوانانه‌ی نه‌نجامیان داوه، خودا زانیاری ته‌واوو به‌رفراوانی هه‌یه، حال و وه‌زی کافره‌کان ده‌زانی، سزای عادلانه‌یان ده‌داته‌وه.

کار دروست و هه‌کیم و دانایه له هه‌موو شتیک دا، هه‌موو کاریکی به‌جیبه.

﴿هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ﴾ خودایه‌کی ودهایه له‌ناو گه‌لی عه‌ربی نه‌خوینده‌وارد: که نه و روژگار زوربه‌ی زوریان خویندن و نوسینیان نه‌زانیوه. پیغه‌مبه‌ریکی له ره‌گه‌زی خو‌یان تیدا ره‌وانه‌کردون، نه‌ویش نه‌خوینده‌وارد، وپرای نه‌ودی نه‌خوینده‌وارد و نازانی بنووسی و بخوینته‌وه نایه‌تی قورنانی پیرؤزیان به‌سهر دا ده‌خوینته‌وه، شارمزی ری‌بازی به‌خته‌ومری دونیا و قیامه‌تیا ده‌کا، له چلک و ژه‌نگی کوه‌رو تاوان پاکیان ده‌کاته‌وه، هه‌ول ده‌دا ره‌وشتی ناشرینی سهرده‌می کوه‌رو بی‌دینیان له ناودا نه‌مین، قورنات و سوننه‌تیا فی‌رده‌کا، شه‌ریعه‌ت و حوکی خودایان بو شی ده‌کاته‌وه، ده‌یانخاته‌وه سهر ری‌بازی راست و حه‌ق، هه‌رچه‌نده نه‌وان له‌وه پیش گومراپون و دهرباری بیرو باومرو یاساو شه‌ریعه‌ت سهر لی شیواو بوون.

﴿وَأَخْرَيْنَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ هه‌روه‌ها نه و پیغه‌مبه‌ره پایه به‌رزه له روانگه‌ی قورناتی پیرؤزو فهرموده به‌رزه‌کانی خو‌یه‌وه، نیراو بو سهر گه‌ل و نه‌ته‌ودی تریش: که‌هیشتا پیتان نه‌گه‌یشتون و دوی روژگاری هاوه‌لان دین، وکوو جینی تابیعین و چینه‌کانی ناده‌میزاد که یه‌ک به‌دوو یه‌ک دا دین تارؤزی قیامه‌ت. بی‌گومان خودا بالادست و خاوه‌ن عیززمت و شکومه‌ندییه، ده‌توانی گه‌لی موسولمانان جیگیر بکا له‌سهر زه‌وی، هه‌رچی ده‌یکا له‌جی خوئی دایه، هیچ کاریکی بی هوده نیه. ﴿وَأَخْرَيْنَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ﴾ هاوه‌لان وتیان: نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خودا! نه‌وانه کی؟ سی جار نه‌م پرسیارمیان ناراسته کرده‌وه، (سه‌لانی فارسی) شمان تیدابوو، نیر پیغه‌مبه‌ره‌علیه‌س‌علیه‌س ده‌ستی خسته سهرشانی سه‌لان و فهرموی: نه‌گه‌ر نیمان له‌لای نه‌ستیره‌ی نورمیا بی، پیاوانی له نه‌مانه ده‌سته به‌ری ده‌که‌ن.

﴿ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ﴾ نایینی نیسلام و ره‌وانه‌کردنی پیغه‌مبه‌ر فه‌ضل و رحمه‌ته له

﴿قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ نهی پیغمبر به و جوله که خوویست و خویره رستانه بلی: نه و مردنه ی له بهری راد مکن و هیئده تان ژبان لا خو شه ویسته ناویرن به (مباهله) ش خو تانی له قهر مبدن ، نه و مردنه یه خه تان دهگری و له دهستی رزگارتان نابی، بو همر شوینیک رابکن پښتان لی دهگری، دهبی پیاله ی زهه ری مهرگ بجیزن. دوی مردنتان دهگه ری نه وه بولای خودای غه یب زان و ناگدار به ههرچی له ناسمانه کان و زهوی دا ههیه، جا نه و کاته هه و التان دمداتی چیتان کردوه به گویره ی کرده و کانتان سزاتان دمداته وه. ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ نهی نه وانه ی نیمانان به خودا هیناوه و شوین به یامی پیغمبره ی خودا که و توون، همر کاتیک بانگدر بانگی دووه می دا بو نه نجامدانی نویژی روژی ههینی و تار خوین چوه سهر مینه رو دانیشت، نیوه دهست له کاره کانتان هه لږگرن و برؤن بو به جیهینانی نویژی جومعه، بو زیکرو طاعه تی خودا، دهست به دهست نویژی و پوشاکی خاوینه وه، به دل و دهر وونی پاک و بیگه رده وه، برؤن بو مزگه وت و گوئ له وتاری خه طیب بگرن و نویژی ههینی نه نجام بدن. پابهندی هه رمان و جله و گیریه کانی خودابن، نه و هه ول و تیکوشان و چون بو مزگه وت و نه نجامدانی نویژی ههینی یه، زور باشره له کار و کرده و ی تری دونیایی، نه گهر نیوه له نه هلی زانست و زانیاری و تیگه یشتنن.

﴿فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ که نویژی جومعه نه نجام دراو ته و او بوو، نیت ریگه تان ههیه ههر که سه بولای نیش و کاری خو ی بجی هه ولی نه نجامدانی کاری خو ی بدا، هه ولی و دمدستهینانی رزق و روژی خو تان بدن.

﴿وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ﴾ نه و نویژ که ره موسولمانانه له مزگه وت داو له کاتی نه نجامدانی نویژی ههینی دا ، له و کاته دا؛ که گوئیان بو وتاری تو گرتوه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢﴾ وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٣﴾

سورة المنافقون

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ﴿١﴾ اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾ وَإِذَا رَأَوْهُ تَسََّعَ لِقَوْلِهِمْ كَانَتْهُمْ حُشْبٌ مِّنْ سَنَدَةٍ يَّحْسَبُونَ كُلَّ صَبِيحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَدُوَّةُ فَأَحْذَرْتُمُ قِتْلَهُمْ اللَّهُ أَعَىٰ بِؤْسُ كُفُونِ ﴿٤﴾

نهی پیغمبر: که دهبینن و قافله یه کی حوشر بار له ولاتیکی تره وه گه راوه ته وه، یان گوئیان له ته پل و دمی زماوندی بوک گواستنه وه یان ههر زماوندیکی تر دهبی، صهفی جه ماعه ت جی دیلن و مزگه وت چول دهکن، دهچن بو لای قافله که یان، بو سهیری زماوند ده که، تو له سهر دوانگه وتار دمدی، نه وان جیت دیلن ، کاریکی خراپ دهکن و هه لویستیکی ناشیرین دهنوینن!

کوتایی سوره تی الجمعة

سوره تی (المنافقون)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ﴾ نهی پیغمبر! که دووړو و مگان دینه لاتو نامادی کوړو مه جلیست دمبن بهرالمهت خوئیان به موسولمان نشان دمدن و دملین شایمتی دمدین: که تو

گیان و زانیارین. له هیج ناگهن و هیج نازانن. ﴿يَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَذْرَاءُ فَاحْذَرُهُمْ قَالَتْ لَهُمُ اللَّهُ أَلَمْ يُولَدْكُمْ﴾^۴ نهوانه هر دنگیک ببیسن بهدنگی دوزمنی دزانن. بئ هیزو بئ ورم ترسنوځ و خوځپړن، لهناخ و دموون دا روخاو و دواړن، ههست به ټیکشان دهکهن، نهوانه دوزمنی سره سختن، وریای هرت و فیل و بیلانیان به، مهیلنه ناگاداری نهینی په کانتان بن. چونکه نهوانه جاسووسی دوزمنه کانتانن، تابووری پینچن و خم خورکه ی ناو کومه لن. خودا نهفرینی ئی کردون و له رحمته خوی دووری خستونه وه، خودا بیانکوژی و بهفتارمیان بهرئ و لهناویان بیا، چوئن له ریگای حهق لادمدن و رودمکه نه کوفرو بییدینی، هیدایهت و مرناگرن و باویش بؤ گومرایی دهگرنه وه.

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّا رُءُوسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ﴾^۵ نهگهر به و مونافیقانه بگوترئ: بهسهرؤکایهتی عهبدوللای کوری سهلول، بچن بؤ لای پیغه ممبر ﷺ داوای لیخویشوونتان بؤ له خودا بکا، به فیزیکه وه رو و مردهگی پرن و گالته یان پی دئ و هیج رمغه ټیکیان له لیخویشوونی خودا نیه. دهبینی نهوانه پشت له پیغه ممبر هه لدهکهن و خوځیان زور له وه به گه ورمتر دزانن: داوای لیخویشوون بکهن،

﴿سَاءَ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ﴾^۶ په کسانه لهسر نه و دووروانه، داوای لیخویشوونیان بؤ بکه ی یان بویان نهکهی، هیج سودیکیان پی ناگا، چونکه نهوان سوورن لهسر نیفاق و بهردومان لهسر کوفر، بهدل بریویان به په یامی نیسلام نیه! ههتا نهوان لهسر نه و حال و مزعه یان بن، هه رگیز خودا لییان خوش نابئ. بیگومان خودا هیدایهتی گهل و نهته ویهک نادا: که له سنوور دمرچوبن و نوغرؤی زلکاوی تاوان بوین.

﴿هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَيَّ مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى يَنْفَضُوا﴾^۷ نه و دووروانه که به نه نصاردهکان دهلئین: یارمهتی هاوه له کؤچکارهکانی موحه ممد ممدن با برسی و محتاج بن، به لکوو دهوری چوئل بکهن و کهسی پیوه نه مینی و بلاوی ئی بکهن!! نیر په روه دگار رمدهی دانه وه، فهرموی:

پیغه ممبری خودای بهدل و بهزوبان نه م شایهتی دهمدین. خودا دزانن: که تۆ پیغه ممبری خودای، نهوی: که دهلئین: موطابیتی واقعیه، نه تۆ پیغه ممبری خودای بؤ سر هه مو و ناده میزاد. بهلام خودا شایهتی دما: که دوور و و مگان درؤ دمکن، نهوی دهلئین: له دلئانه وه سمرچاوی نمرتووه، بؤ خوځیان بریویان بهوشایهتی نیه، نهوی بهزوبان دمیژن بهدلئان نیه. که وایو نهوانه به نیسبت بیرو باومرپانه وه درؤزنن و ندمبوو نه و هسه سمر زارمکیه یان ناوبنئین شایهتی. چونکه شایهتی کاتی شایهتی به دل و زوبان بهک بن.

﴿اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾^۸ نهوانه سویندی خوځیان کردوه به هه لغان و مهتال بؤ پاریزگاری گیانیان له کوشتن و دیل کردن، پاریزگاری مال و سامانیان له داگیر کردن بؤ نهوی نه حکامی کاهرو نه هلی کیتابیان بهسهردا نه نجام نه درئ که سیک نه یانناسی پییان هه لجه له تی و وایزانن: موسولمانن و چاویان ئی بکهن، له م روموه زیان بهکسان دیکه بگهی نه. له کرداری چاک و چون بؤ جیهاد ژوانیان بکهنه وه، شک و دل راوکیان تیدا دروست بکهن. به راستی خراب بیرو باومرپکیان هه به و هه لویستی ناشیرین دمنوینن، کردوه کانیان خراب و ناپه سهندن.

﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ﴾^۹ نه و درؤ و دهله سه کردن و کرداره بهدمیان بههوی نه و دهمیه: بهروالته نیمانیان هیناوه، له راستی و واقع دا کاهرن، له دل دا بریویان بهومیه: که به زمان دهلئین. نیر خودا دلی مؤر کردن و له حهق ناگهن، نوری نیمان ناچیتته ناو دلئانه وه ریگای راست نادؤزنه وه، ههست به و به لگانه ناگهن: که راستی پیغه ممبرایهتی هه زرمته موحه ممد دهجه سپینن.

﴿وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خُشْبٌ مُنْتَدَةٌ﴾^{۱۰} کاتی چاوت پییان دهکوهی، جوانی پؤشاک و لهش و لاریان، شان و شهوکهت و روخساریان تۆ دهخاته سهر سورمانه وه، خو نهگهر بکهونه هسه و گفت وگو گؤچکه بؤ هسه یان رادهگری، شیرینی هسه و دمو له فظیان سهرنجت رادمکیشی. وهی له واقع دا وگوو موره داریکی کلور وان: که پالی درایی به دیواریکه وه، واته: جهسته یهکی بؤش و بئ

﴿وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ﴾
 گه نجینه‌کانی رزق و روژی ناسمانه‌کان و زهوی هه‌موو هی
 خودان، نه و رزق و روژی کو چکاره‌کان دهدا، کلیلی دهرگای
 رزق و روژی نه‌رزو ناسمان به دهست خودایه، به‌ویستی خوئی
 دهیدا به‌به‌نده‌کانی، بۆ یه‌کیک زۆرو بۆ یه‌کیک که‌م، یه‌کیک
 ده‌وله‌مه‌ند ده‌کاو یه‌کیک هه‌زار، وه‌ئێ نه و دوو رووانه نه‌قامن
 نازانن: خه‌زینه‌ی رزق و روژی به‌دهست خودایه، پێیان وایه
 خودا موسولمانان ده‌وله‌مه‌ند ناکا!

﴿يَقُولُونَ لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ﴾
 نه و دوو‌پروانه نه‌وانه‌ن که‌له سه‌ر زوبانی عه‌بدوللای کوری
 ئوبه‌ی سه‌روکیان ده‌ئێن: نه‌گه‌ر له‌م سه‌فه‌ره گه‌راپه‌نه‌وه بۆ
 مه‌دینه، ده‌بێ به‌ هی‌زو خاوه‌ن ده‌سته‌لات - مه‌به‌ستیان
 خو‌یا‌نه - بێ هی‌زو بێ ده‌سته‌لاته‌کان - مه‌به‌ستیان
 پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ و هاوه‌لانی‌ه‌تی - ده‌ربه‌که‌ن، ئیتر نا‌هێلین
 مو‌حه‌مه‌د و هاوه‌لانی له مه‌دینه‌دا به‌ی‌ت‌نه‌وه. ﴿وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ
 وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ هی‌زو
 ده‌سته‌لات و بال‌ا ده‌ستی هه‌ر بۆ خودایه و بۆ نه‌وانه‌یه خودا
 ریزو شکۆمه‌ندیان ده‌دات‌ی له پی‌غه‌مبه‌ران و له به‌نده
 راستاله‌کانی. بۆ که‌سی تر‌نیه، وه‌ئێ دوو‌پرووه‌کان نه و واقیعه
 نازانن، هی‌نده نه‌قام و گیلن، هی‌نده سه‌ر ئی شی‌واو و که‌وه‌دن،
 نازانن که هه‌موو هی‌زو ده‌سته‌لات و توانا و وزه هی خودایه.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ﴾
 ئه‌ی نه و که‌سانه‌ی ب‌پ‌رواتان به تا‌کو ته‌نها‌ی خودا و
 راستی پی‌غه‌مبه‌رایه‌تی مو‌حه‌مه‌د ﷺ هه‌یه با مال و سامان و
 سه‌روکاری کردنی هه‌روا من‌دال و به‌خ‌ی‌وکردنیان ئی‌وه‌بێ نا‌گا
 نه‌کا له زی‌ک‌رو یادی خودا و له نه‌جام‌دانی نه‌رکه‌کانی
 سه‌ر‌شان‌تان به‌رامبه‌ر په‌روه‌دگار. ﴿وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
 الْخَاسِرُونَ﴾ که‌سی‌ک به‌ه‌و‌ی مال و سامان و خ‌ی‌زان و من‌دال و
 به‌ر‌پ‌وه‌بردنیانه‌وه له‌یادی خودا بێ نا‌گاب‌ی و فریا به‌ندایه‌تی
 کردن نه‌که‌و‌ی نه‌پ‌ر‌پ‌ر‌ی به‌ باشی خودا په‌رستی بکا، نه‌وه له
 خه‌سارمه‌نده‌نه، له‌وانه‌یه روژی قیامه‌ت خو‌یا‌ن و مال و
 سامان و من‌دالیان له ده‌ست داوه، چون‌که شتی ماوه و
 هه‌میشه‌یی‌تان به‌فه‌وت‌او فرشت‌ووه.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّازًا وَسْهُمْ
 وَرَأَيْتَهُمْ يُصْذَوْنَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٥﴾ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ
 أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ
 اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٦﴾ هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ
 لَا تُنْفِقُوا عَلَيَّ مِنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى يَنْفَضُوا وَلِلَّهِ
 خَزَائِنُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ
 ﴿٧﴾ يَقُولُونَ لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ
 مِنْهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ
 الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ
 أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ
 ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩﴾ وَأَنْفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ
 مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي
 إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾ وَلَنْ
 يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

﴿وَأَنْفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ
 فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُنْ مِنَ
 الصَّالِحِينَ﴾ نه‌ی خاوه‌ن باوه‌ر‌ان! ب‌ر‌ی له و مال و سامانه‌ی
 بی‌مان داو‌ن له ر‌ی‌گه‌ی خ‌ی‌رو چا‌ک‌ساز‌ی دا به‌خ‌شن، به‌مه‌ش
 سو‌پ‌اس‌گ‌وز‌اری نی‌عه‌تی خودا ب‌که‌ن و ره‌حم به‌ هه‌زار‌او
 بی‌نه‌وایان ب‌که‌ن، به‌ر‌ژه‌وه‌ندی گ‌شت‌ی به‌رجا‌و ب‌گ‌رن، پ‌یش
 نه‌وه‌ی ه‌و‌یه‌کان‌ی مر‌د‌نتان ئی نزیک بی‌ته‌وه‌و ب‌که‌ونه
 حاله‌تی‌که‌وه مر‌دن ده‌ورتان بدا‌و ب‌که‌ونه گیانه‌لا‌وه‌وه، جا
 نه‌وکاته هه‌ریه‌که‌تان ب‌ئ‌ی: خودایه که‌می‌ک م‌و‌له‌تم ب‌ده‌و
 مر‌د‌نم دوا بخه بۆ ماوه‌یه‌کی کورت، به‌ل‌گو‌و ب‌توانم مال و
 سامانم به‌خ‌شم و ب‌مه‌ پ‌یا‌وی چا‌ک و راستان.

﴿وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾
 هه‌ر که‌س‌ی نه‌جه‌لی هات‌و نه‌و ته‌مه‌نه‌ی خودا ب‌و‌ی دیاری
 کرد‌وه ته‌وا‌و بو‌و، ئیتر خودا تاقه چ‌ر‌که‌یه‌ک ته‌مه‌نی در‌ی‌ژ
 ناکاته‌وه، هی‌چ ش‌ت‌یک له کرد‌وه‌کان‌ی ئی‌وه له خودا ش‌را‌وه

نیه، پاداش و سزاتان دهداته‌وه، چاکه به‌چاکه و خرابه به خرابه.

کوتای سوره‌تی المنافقون

سوره‌تی (التغابن)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

۱ یُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ هه‌رجی واه له ناسمانه‌کان و زهوی دایه به گیاندارو بی گیانه‌وه ته‌سبیحات و ته‌نزیهی خودا ده‌کا، له هه‌موو عه‌یب و خه‌وشیک له گشت کهم و کوپری و نه‌نگیه‌که به دووری ده‌گرن، هه‌موویان به زمانی حال یان زمانی مه‌قال به‌ندایه‌تی خو‌یان بو خودا راده‌گه‌یه‌نن. هه‌موویان نی‌شانه‌ی نه‌وه‌ن خودا پاک و مونه‌زده‌ه له نوقصانی له زات و له صیفات‌دا. خاوه‌نیه‌تی و مولک و سه‌لته‌نه‌ت هه‌ر بو خودایه‌و سوپاس و ستایش له سه‌ر نی‌عمه‌ت هه‌ر شی‌اوی نه‌وه، خودا به‌سه‌ر هه‌موو شتیک دا بالا ده‌ست و خاوه‌ن توانایه‌ هیچ شتیک‌ی لی باخی ناب‌.

۲ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ په‌روه‌دگار خودایه‌کی وده‌ایه‌ نی‌وهی له نه‌به‌وون به‌ده‌یه‌ناوه‌و به‌و شی‌وه‌ جوان و ریک و پیکه‌ شی‌وه‌و رو‌خساری کی‌شاون. سه‌رنجام واتان لی هاتووه‌ بریک‌تان له سروشت لای داوه‌و به‌ویستی خو‌تان کو‌فرو بی‌دینیتان هه‌ل‌ب‌زاردووه، بریک‌یشان له‌سه‌ر فی‌ط‌رمت ما‌ونه‌وه‌و نی‌مانتان هه‌ل‌ب‌زاردووه، به‌خته‌موری دونیا و قیامه‌ت‌تان بو خو‌تان ده‌سته‌به‌ر کردووه، خودا له‌روژی به‌ری دا زانیویه‌تی نی‌وه له زیانتان دا له کو‌فرو نی‌مان چی هه‌ل‌ده‌ب‌زیرن و سه‌رنجام‌تان به‌چی ده‌گا. بو خو‌ی نا‌گاداری کرده‌وه‌کان‌نه‌و سزاو پا‌دا‌شتان دده‌اته‌وه.

۳ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ناسمانه‌کان و زهوی به‌ریک و پیک‌ی و به‌حیکمه‌ت نامیز به‌دی هیناون، وای خو‌لقان‌دون به‌رژه‌ومندی نا‌ده‌میزادیان تیدابی بو دین و دنیا. نی‌وهی نا‌ده‌میزادیشی له جوان‌ترین شی‌وه‌و رو‌خساردا وینه‌ کی‌ش‌اوه، غه‌زالی ده‌فه‌رم‌وی:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ۝ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ۝ الَّذِينَ يَكْفُرُوا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝ ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشِّرْهُدُونَا فَكَفَرُوا وَقُولُوا اسْتَغْنَى اللَّهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَمِيدٌ ۝ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُجْعَلَ أَقْلٌ لَنَا وَرَبِّيَ لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّيَنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ۝ فَنَادُوا بِإِلَهِهِمْ وَرُسُلِهِمْ وَالنُّورِ الَّذِي أُنْزِلَنَا وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۝ يَوْمَ يَجْمَعُكُمُ لِلْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْجَمْعُ ذَلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ وَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَعَمِلْ صَالِحًا يُكْفَرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝

(ليس في الإمكان أحسن مما كان) مومكين نيه جوانتر له و شي‌وهی هه‌یه شي‌وه‌یه‌کی تر به‌ی‌ن‌ری‌ته دی.

۴ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ نا‌گاداره به‌سه‌ر هه‌موو نه‌و مه‌خ‌لو‌قات‌انه‌ی له‌ناو ناسمانه‌کان و زهوی‌دایه، له هه‌ی‌چیان بی نا‌گانیه، حالی هه‌موویان ده‌زان‌ی، ته‌نانه‌ت شار‌اوه‌و نه‌ی‌نیه‌کانی نی‌وه‌ش ده‌زان‌ی، نا‌گاداره به‌سه‌ر نه‌وه‌ی نا‌ش‌ک‌رای ده‌که‌ن و نه‌وی ده‌ی‌شار‌نه‌وه، خودا زاناو نا‌گاداره به‌سه‌ر بی‌رو باوه‌رو خه‌ته‌راتی ناو ده‌که‌ن. واته، زاناو نا‌گاداره به‌سه‌ی ده‌که‌ن!

۵ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ نه‌ی مو‌ش‌ری‌که‌کانی مه‌که‌ه! نایا سه‌ر گو‌رش‌ته‌ی کا‌ف‌رو بی باوه‌ره‌کانی راب‌ور‌د‌وتان بی نه‌گه‌ی‌وه؟ سه‌ره‌ن‌جام‌ی یا‌خی‌بو‌ونی هه‌ومی نو‌ح و عا‌دو نه‌مو‌دتان بو به‌یان نه‌ک‌راوه؟ نه‌و عه‌زابو به‌لایانه‌ی به‌سه‌ریان هات به‌ه‌وی سه‌ره‌ی‌چ‌یک‌ردنی هه‌رمانی پی‌غه‌مه‌ره‌که‌نی‌انه‌وه به‌نی‌وه

نه که میشتوو؟ نهوه بوو؛ پیغمبره کانیان بانگیان کردن بو
یه کتابه رستی و عبادت کردن بو خوداو وازهینانیان له
بتبه رستی، به لام به گوئیان نه کردن و سهرپیچیان نواند، نیت
ناکامی سهرپیچیکردن و یاخیبوونی خوئیان توش هاته وه،
عه زابی ریشه کیش و کو کوز، یه خه ی گرتن و له ناوچون، له
قیامه تیش دا عه زابی دوزه خ چاوهر پیانه!!

﴿ذَلِكَ بِالَّذِي كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشَرٌ يَهْدُونَنَا فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَغْنَى اللَّهُ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ﴾ نهوه عه زابه
سهخت و دژوار میان له دنیاو قیامت دا به هوئی نهوه وه بوو،
پیغمبره کانیان دههاتنه سهریان به به لگه ی ناشکراو موعجیزاتی
گه ورهوه بانگه وازیان دهکردن، ههره شیان لی دهکردن
ته ماعیان به رده نان، که چی هه موو گهل و نه ته وه کان ههر
یه که یان به پیغمبره خوی دهگوت؛ نه تو پیغمبره نیت؛
چون دهگونجی ناده میزادیکی وه کوو خویمان ببیته پیغمبره
ره نهو میمان بکا؟ که ی شتی وایوه که ی دهبی؟

﴿زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُغْفَرُوا﴾ پته رسته کانی پنیان وایه؛
زیندو بونه وه و حسابو لی کوئینه وه نایه ته دی و قیامت
رانابی. ﴿قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَىٰ
اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ نه ی پیغمبره خۆشه ویست به و موشریکه سهر
رهفانه بلی و هه والیان بدمری؛ که به ته نکید نیوه زیندو
ده کرینه وه، رۆزی قیامت له گۆره کانتان راده بن و دینه
دوره وه نه مجار به ته نکید هه والیان ده دریتی به کرده وه کانی
دونیاتان، هیچ کرده وه یه کتان له خودا گوم نابی. کرده وه
بجوکو گه ورتان، که مو زۆرو ناشکراو نه نیتان ده خریته وه
به ر چاوتان و لی کوئینه وه تان له گهل ده کری و به گویره ی
کرده وه کانتان سزاو پاداشتان ده دریته وه، نه جامدانی نه م
کارانه بو خودا کاریکی ناسان و بی نه رکه و ج ماندو بونیکی
ناوی. ﴿فَأْمُرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْتَّوْرَ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ ده ی که هه موو شتیکی لای خودا ناسان بی،
زیندو کرده وه ی مردوان بو خودا ج نه رکو گرانیه کی تییدا
نه بی، ههر چی بیه وی بیکا به ناسانی بیکا و که س نه توانی
ببیته له مبهرو کو سپو ته گهره، که وابی نیمان بیسن به
خودای تاک و ته نهاو خاوه نی دهسته لات و توانا، برپا به
پیغمبره که ی بکه که حه زه رتی موحه ممه ده، برپا

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبَشِ الْمَصِيرُ ﴿١٠﴾ مَا أَصَابَ مِنْ
مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ، وَاللَّهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ
رُسُلِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٢﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾ بَنَاتِنَا
الَّذِينَ آمَنُوا مِنَّا مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا
لَكُمْ فَأَحْذَرُواهُمْ وَإِن تَعَفَّوْا وَتَصَفَّحُوا وَتَغْفُرُوا
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ
فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَخِرُ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ فَأَتَوْا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ
وَأَسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنفِقُوا خَيْرًا لِّأَنفُسِكُمْ وَمَنْ
يُوقِ شَحْ نَفْسِهِ، فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾ إِن تَقْرِضُوا
اللَّهُ قَرْضًا حَسَنًا لِّنُؤْفِقَهُ لَكُمْ وَنَقُوزَ لَكُمْ وَاللَّهُ شَاكُرٌ
حَلِيمٌ ﴿١٧﴾ عَلَيْهِ الْغَيْبُ وَالشَّهَادَةُ الْغَيْرُ لِلْحَكِيمِ ﴿١٨﴾

سُورَةُ التَّغَابُنِ

به قورنانه که ی بکه؛ ههر که سی شوین نه و په یامه بکه وی
له تاریکی گومپایی رزگاری ده بی و ریگای به خته و مری دنیاو
قیامت ده گریته بهرو به مراز گه یشتوو!!
﴿يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ﴾ نه ی
ناده میزادینه؛ بیری نه و رۆزه بکه نه وه؛ که خودا هه موو
نه هلی مه حشر ههر له سهرمتای دنیاوه تاکو تایی له
دهشتیکی کاکای به کاکای دا کو ده کاته وه بو حسابو
لی کوئینه وه، نه و رۆزه رۆزیکه خودا هه موو ناده میزادیکی
کرده وه کانی یه کدیگر ده کاته وه، هه موو پیغمبره ریکو
گه له که ی به یه که ده گه یه نیت وه. ﴿وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ
صَالِحًا يَكْفُرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ که سیکی به راستی نیمان
به خودا بینی و به تاک و ته نه ای بناسی، برپا به پیغمبره
په یامه که ی بکا و شوینی بکه وی، برپا به زیندو بوونه وه ی
قیامت هه بی و تیشوو بو نه و رۆزه حازربکا، خهریکی
کرده وه ی چاک بی، نه رکی سهرشانی خوی به رامبه ر به خودا

پيغهمبرى خودا جلّه و گريتان لي دهكهن توخنى مهكهون، جا نهگهر پستان له گوپرايه لي فهرماني خوداو پيغهمبر كرد، نهركى سهر شاني خوتان جي به جي نهكرد، نهوه تاوانتان له سهر خوتانه و هوبالي خوتان به نهستوي خوتانه، پيغهمبر ﷺ هيچ خرابيهك روى تيناكا، چونكه نهركى نهو راگه ياندنه و بهس.

﴿۱۳﴾ **اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ** پهر و مردگار خودايهكي تاكو تهنهيايه و ههردو صهمهده، به تاكو تهنهياي بناسنو به دلسوزي بهنداياهتي بكن، هيچ شتيك مهكهنه هاو شاني، ههموو كاريكتان به پشتيواني نهو نهنجام بدن، پشت بهكهسي تر مههستن. ههر نهو هاواري دهكريتي، ههر نهو خاومني رحمهتو بهخششه، هيزو تواناي حهقيقي ههر لاي خودايه.

﴿۱۴﴾ **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ** نهى نهو كهسانه ي پرواتان به تاكو تهنهياي خودا ههيه و پيغهمبرهكه ي به حهق دمناسن: بزانن بري هاوسهرو مندالتان دوژمنتانن، په رژه وهندي قيامهتتان له كيس دمدن، له كاري خيرو پهسند دستتان دهگرن، ناهيلن نهركه ناييني بهكانتان نهنجام بدن، كامه راني قيامهتتان لهكيس دمدن. وريايان بنو بترسن لهووي: كهخوشهويستي نهوان له جيهادو خوداپه رستي پشتتان سارد بكه نهوه و نه توانن وهكوو پيويست نهركى سهرشاني خوتان نهنجام بدن. ﴿وَأِنْ تَغْفُوا وَتَصْفَحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ نهگهر ئيوه چاو پوشي له ههله و تاواني هاوسهرو مندالهكانتان بكن، لؤمه و سهرزه نشتيان نهكهن، په رده بهسهر تاوانهكانياندا بدن و چاومرواني بكن تابه خويان دا دهچنه وه و عوزرتان بو ديننه وه، نهوه خودا ليخوشبوو ليپوردوه، خاومني رحمو بهزهيه بو بهندهكاني.

﴿۱۵﴾ **إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ** مال و مندالتان بهلاو به تاهيكردنه وميه بو ئيوه، جاري وا ههيه، دمبنه هو ي نهووي له پيناويه رژه وهندي نهوان دا، توشي حهرام خواردن بن، مافي خودا به ريك و پيكي نهنجام نهدن، توشي تاوان و كاري ناشرين بن، كهسيك بهنداياهتي بو خودا پيش ههموو شتيك بخاو له پيناو خوشهويستي مال و مندال

بهندهكاني جي به جي بكا، خوي بپاري زي له خراپه كاري تاوان، نهوه خودا تاواني له ووپيشي دمهريته وه دميخاته ناو باخو باخاتي بهههشتي رازاوه وه؛ كه به ژير باله خانه و درخته كاني دا جوو جوبار دهكشين و نه وهنده ي تر جواني و رازاومني بهديمه نهكه دمبه خشن، نهو بهههشتيانه له ناو نهو باخو باخاتانه دا بو ههتا ههتا به دمهيننه وه، لي ي و مرز نابن و لي ي دمرناچن. نهو تاوان سرپنه وه و ليخوشبون و بهههشت پي خه لا تكردنه به مرز گهيشتيكي گه و رده و مهزنه، هيچ به مرز گهيشتيكي تري ناگاتي چونكه باشتري دمهكهوتي به دهست هيناوه!!

﴿۱۶﴾ **وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ** نهوانه ي كافرو بيدين و شينكاري تاكو تهنهياي خودا دهكهن، پروايان به هه بووني صيفاتي جهلال و جه مالي خودانيه، قورنان به درو دهخه نهوه كه يو پيغهمبر ﷺ نيردراوه، كه بريك له نايه تهكاني نهو قورنانه باسي زيندو بوونه وميه، نهوانه نههلي دوزهخن و بو ههتا ههتا به لي ي دمرناچن، خراپ شوي نيكه تي دهچن و تييدا دمهيني وه.

﴿۱۷﴾ **مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ** ههر جي توشي ئاده ميزاد دمبي له خيرو له شهر به گوپره ي ههزاو ههدمري خودايه، له روي نه زمل دا بو ي مهزنه كردون، ﴿وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ كهسيك برواي به تاكو تهنهياي خودا ههبي و بزاني: ههر بهلايهك روي تي دهكا به ههزاو ههدمري خودايه و صهبري له سهر بگري و داواي پاداش له خودا بكاو گهر دنكه جي ههزاو ههدمري خودايي، نهوه خودا دلي نوراني دهكاو لهكاتي بهلاو ناخوشييه كه سه بووري دمداو قورسايي موصيه تهكه ي له سهر شان سوك دهكا. په روه دگار زانياري به رفراوان و بي سنووره، هيچي لي گوم نابي و زانيه به دلهكان و دمناني چييان تييدا شاراوته وه.

﴿۱۸﴾ **وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ** نهى موسولمانانينه به ردهوام بن له سهر خوداپه رستي و گوپرايه لي فهرمانهكاني، پابهندي ناموزگاري و فهرماني پيغهمبري خودابن، ههر جي پيتان دمه رموي: له خودا وميه و له خوي وه پيتان ناگهيه ني. ههر جي خوداو

خودا له خوئی نه پرمنجینئ. نه وه پاداشی گه ورده مه زن لای خودایه. دهی که وایی وریابن نه و پاداشه له کیس خوتان مه دهن.

﴿۱۶﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِّأَنْفُسِكُمْ﴾ نهی خاومن بیا و پران له خودا بترسن، پابهندی فەرمان و جلّه و گریه کانی بن، به گویرهی توانا خودا به رستی بکهن و نه رکى سهرشانی خوتان نه نجام بدن. ﴿وَمَنْ يُوقِ شَحْنَهُ فَاُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ که سیك خودا له دهردی جرؤکی و رزدی بیپاریزی، دهست و دل فراوان بی، مال و سامانی خوئی له پینا و رمزه نندی خودا و به رزی ناینى پیرؤزی نیسلام دا ببه خشن، نه وانه به مرز گه یشتون و ناوایان هاتوته دی. ﴿۱۷﴾ إِنْ تَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّضَاعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ﴾ نه گهر نیوه بریک له مال و سامانتان له بواری خیردا ببه خشن، به دلسؤزی و نیازی پاکه وه له مائی خوتان ببه خشن، مه به ستان رمزه نندی خودا بی. نه وه خودا پاداشتی دوچه ندانه و چه ندانه دده تده وه، خودا له پاداشی مالبه خشینی کهم دا زور دمه خشی. جاری واده بی دوو چه ندانه و ده چه ندانه و زیاتر تاحه و تصد چه ندانه پاداش دده تده وه. به لکوو زیاتریش، چاوپوشی له تاوانه کانتان دهکا، هه له و خراپه کاریتان به رده پؤش دهکا. خودا هیئنده به رده حمه. که سیك تاوان دهکا خیرا عه زابی نادا به لکوو مؤله تی ددها بؤنه وهی په شیمان بیته و ده تویه بکا. خودا چاکه ی کهس پاشگوئی ناخا، حه لیم و له سه ره خویه. ﴿۱۸﴾ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ خودا زانیاری په نامه کی هه یه، هه رچی نه یئی و ناشکرا هه یه لای خودا په کسانه هه موو شتیك و ده کوویه که دمرانی. بالاده ست و خاومن توانایه هه رچی بیه وئی بیکا دهیکا و هیچی لی یاخی نابی. خاودنی حکمه ت و داناییه، هه موو شتیك له شوینی خوئی نه نجام ددها. کار دروست و کار به جیه.

کوتایی سوره تی التفابن

سوره تی (الطلاق)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تَخْرُجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَحْشَةٍ مُّبِينَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ﴿۱﴾ فَإِذَا بَلَغَ الْإِجْلُهَا فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَى عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكَ لَكُمْ بَعْظٌ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿۲﴾ وَبِرِزْقِهِ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَلِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿۳﴾ وَالَّتِي يَلِيسَ مِنَ الْمَحْضِ مِنْ نَسَائِكُمْ إِنْ أَرَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَالَّتِي لَمْ يَحْضَنْ وَأُولَئِكَ الْأَحْمَالُ أَجْلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ﴿۴﴾ ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ لِتُكْرَمُوا مِنْ يَدَيْ اللَّهِ يُكْفَرُ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَتُعْظَمَ لَهُ أَجْرًا ﴿۵﴾

﴿۱﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ﴾ نهی پیغه مبهری خو شه ویست وهه موو نه وانه ی شوین په یامی نیسلام که وتوون، هه ر کاتی ویستان ژن ته لاق بدن و سور بوون له سه ر نه و کاره، نه وه کاتیك ته لاقیان بدن: که به ره و روی عاده ی مانگانه ی خو یان ده چن، واته: له کاتیك دا ته لاقیان بدن: که له پاکى دابن و له عاده ی مانگانه ی خو یان دهر چوبن و له و پاکیه دا له گه لیان جوت نه بووین. ﴿وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ﴾ عیدده ی ژنه ته لاقدر او ده کان رابگرن ژماره ی روژو کاتی عیدده که یان ناگادار بن، بؤ نه وه ی پیش ته و او بوونی عیدده که یان شوو نه که نه وه، خو نه گهر خواستی هیئانه وه ژیر نیکاحی ژنه کانتان بوو بامافی ریجعه تان له کیس نه چی. کونترؤل کردنى عیدده پیویسته، چونکه کؤمه لیک نه حکامی شه ری له سه ر دده مه زرین، و ده کوو شوکردنه وه ی نافرته کهه. یان ریجعه کردنه وه ی له لایمن می رده که یه وه، هه رده ها بزئو شوینی حه وانه وه بؤ نافرته کهه و سه کناتگر تنی نافرته کهه له ماوه ی عیدده که ی دا له مائی خو ی دا. ﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ﴾

تہ قوای خودای خوٲان بکہن و سہر پیچی فہرمان و جلہ و گیریہ کانی مہ کہن زیان بہ ژنہ تہ لاقدر اوہ کانتان مہ گہ یہ نن بہم جوړہ عیددہ کہیان لی دریز بکہنہ وودو شو کردنہ و دیان دوا بکہوئ. ﴿لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ﴾ ژنہ تہ لاقدر اوہ کان لہ خانووی خوٲان: گہ عیددی تیدا بہ سہر دمبہن _ دمر مہ کہن ہہ موو نافرہ تیک: کہ تہ لاق دمدرئ مافی بزئوو شوینی حہ وانہ و دی لہ سہر میردہ تہ لاقدر مہ کہ یہ تی، پیادہ کہ بوئی نیہ نافرہ تہ کہ دمر بکا تا عیددی تہ واد دہ بی، ہہ روا بو نافرہ تہ کہش دروست نیہ لہ و خانوودہ بجیتہ دمرودہ، نہ گہر نافرہ تی عیددہ دار لہ مالہ کہی چوودہ دمرودہ چوونہ دمرودہ کہی حہ رامہ. ﴿إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيَّنَةٍ﴾ واتہ: لہ و خانووی خوٲان دمریان مہ کہن مہ گہر تاوانیک کی گہ وورہ نہ نجام بدن، بہم جوړہ داوین پیسی بکہن، یان بی گوئی و داب و نہریتی نافرہ تی عیددہ دار بہ سہر نہ بہن. یان شہرو ہہ روا جنیوو فہ ضیحت بہ دمر و جیران بفرؤش. نہ و کاتہ پیادہ کہ دمتوانی دمری بکا. ﴿وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ﴾ نہ و حوکمانہی بوٲان باسکرا سنورو حوکمی خودان، پیٲیشلیان مہ کہن، کہ سیٲ نہ و سنورانہ بہہ زینئ، نہ و ستمی لہ خودی خوئی کردوود، خوئی خستوودہ بہرہ دی دژاہ تی کردنی خوداو نیعلانی سہر پیچی فہرمانی خودای کردود. ﴿لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا﴾ نہ تو نازانی نہی نہ و گہ سہی ژن تہ لاق دمدہی _ نیمہ بوچی فہرمانمان کردود بہ و دی نافرہ تی تہ لاقدر او لہ مال و حالی خویدا بمینیتہ و تہ عیددی بہ سہر دہچی، چوونکہ لہ وانہ یہ پیادہ کہ ژئوان بیتہ وود لہ تہ لاقدانہ کہ و ریجہی بکاتہ وود، ویدہچی نہ گہر نافرہ تہ کہ لہ مالی خویدا بمینیتہ وود ثولفت و خوٲہ ویستی لہ نیوانیان دا پہیدا ببیتہ وود، نہ و کاتہ ریگا بو ریجہہ کردنہ وود ناسانرہ.

﴿فَإِذَا بَلَغَ اَبْلَهُنَّ فَاَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ اَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ﴾ ہہر کاتیک ماودی عیددہ کہ نزیک بہ تہ واد بون بوودہ وود لہ ناخرو نوٲخری دابوو، نہ و کاتہ میردہ کہ دوو ریگای لہ بہر دہم دا ہمہی، یان بہر یٲ و پیکی نافرہ تہ کہ ریجہہ بکاتہ وود و ژیانئ ناسایی لہ گہ لدا دہست پی بکاتہ وود، یان بہ گویرہی شہر لئی جیابیتہ وود مافی خوئی بداتی و وازی لی بینئ بہ شیوہی

سروشتی عیددہ کہی بہ سہر بجئ. واتہ: تانہ و تہ شہری لی نہدا ، سہر زہنشتی نہ کاو مافی پیٲیشل نہ کا. ﴿وَأَشْهِدُوا ذَوَى عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ﴾ دوو پیادی عادل بکہنہ شایہ ت چ بوٲ حالتی ریجہہ کردنہ وود، یان بوٲ حالتی لیٲ جیابوونہ وود. بوٲ نہ و دی بہر بہ سستی کیٲشہ و نیزاعی چاو مړوان کراو بکہن، نہ گہر لہ وود دوا کیٲشہ یہ کہ دروست بوو، شایہ تہ کان کیٲشہ کہ یہ کالاً بکہنہ وود. نیوہش نہی شایہ تہ کان نکوئی لہ شایہ تدانہ کہ مہ کہن و بہ دلسوزی لہ بہر خاتری خودا شایہ تی خوٲان بدن . لایہ نگری ہیچ لایہ کیان مہ کہن. ﴿ذَلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ نہ و دی پیٲان راگہ یہ ندرا لہ بارہی شایہ تی گرتن لہ سہر ریجہہ کردنہ وود لیٲ جیابوونہ وود، ہہ روا شایہ تیدانی شایہ تہ کان لہ بہر خاتری خودا، نہ نجامدانی تہ لاق بہ شیوہی سوننی و حیساب راگرتنی ماودی عیددہ دابین کردنی بزئوو شوینی حہ وانہ وود بوٲ نافرہ تہ کہ لہ ماودی عیددہ کہی دا. نہ وود نہ حکام و ناموز گاریہ کہ ریٲنومایی کہ سیکی پی دہکری: کہ نیمانی بہ خوداو روژی قیامت ہہ بی و لہ خودا بترسی و پابہندی فہرمان و جلہ و گیریہ کانی بی. ﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا. وَنَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ﴾ کہ سیٲ تہ قوای خودای ہہ بی و پابہندی فہرمان و جلہ و گیریہ کانی بی، سنورہ کانی نہ بہ زینئ، لہ ہہ موو تہ نگو جہ لہ مہ یہ کہ دا ومہانای دئ و دمروی رحمتہ تی لی دہکاتہ وود. لہ ریگای واود رزق وروژی بوٲ دہنیرئ: کہ ہہر بہ خہ یالی دانہ ہاتبی و حیسابی بوٲ نہ کرابی. ﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا﴾ کہ سیٲ برپای بہ خودابی و لہ ہہ موو شتیک دا پٲت بہ خودا بہہ سستی و ہہ موو کاروباریکی بہ و بسپیئرئ و هوکارہ روا لہ تیہ کانیش بہر چاو بگری، واتہ: ہہ ول بداو پٲشتیوانیشی بہ خودابی، خودای بہ سہ و کاری گرانی بوٲ ناسان دہکا. لہ تہ نگانہ و ناخوٲشی رزگاری دہکا. چوونکہ پەرودہ گار توانای رہای بہ سہر ہہ موو شتیک دا ہمہی و ہیچی لی یاخی نابئ،

﴿وَاللَّائِي يَنْسَنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحْضُنَّ﴾ واتہ: عیددی نہ و نافرہ تانہی: کہ لہ عادہی مانگانہی خوٲان و ہستانوہ وود گہ یشتونہ تہ

تہمہنی پہنجاو پینچ سالو بہرہو ژوور، عیدہکہیان سئ مانگہ، واتہ: له جیاتی سئ پاکی بو نافرمتی خاوهن عاده، بو نهوان سئ مانگہ، نه گهر کهوتنه گومانهوه ناخو عیدہکہیان چوَن دمی. همروا عیدہی نافرمتی میرد مندالیش: که له بهر مندالی هیشتا نه کهوتبیته عادهی مانگانده ههر سئ مانگہ. ﴿وَأُولَاتِ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ﴾ عیدہی زنی سکپر به دانانی سککه که یانه، نه گهر دواي ته لافدانه که منداله کهی لی بووه، په کسهر عیدہ کهی ته واد دمی، ته نانهت نه گهر ماوه که ساته وهختیکیش بی. ﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهُ يُسْرًا﴾ که سیک له خودا بترسی و پابهندی فهرانو جلّه و گریه کهانی بی، خودا له دونیاو له قیامت دا کاری بو ناسان ده کاو له ههموو تهنگانه و ناخوشی یه که دا به هانایه وه دی و کو سپو ته گهری بو تهخت ده کا.

﴿ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَكْفَرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا﴾ ههموو نه و حوکه مانه ی بومان باسکردن دمرباری ته لاق وعیدو شوینی حه وانه وهی نافرمتی ته لافدراو، فهرانی خودان و ناراسته ی بهنده کانی کردون و له قورناندا نازلی کردون، که سیک له خودا بترسی و نه رکه کانی سهر شانی جی به جی بکا و خو بیاریزی له تاوان، خودا گونا هه کانی له نامه ی نه عمالی دا دمسریته وه و چا و پو شلی لی ده کا. ﴿أَسْكِنُوهُمْ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُمْ لِيُضَيِّقُوا عَلَيْهِمْ﴾ نه و ژنه ته لافدراوانه دابنن له خانوو مالیک دا: که هاوشانی خو تان بی، واته: شوینی حه وانه وه و مال و حالیک وایان بو دابنن بکه: که له گهل حال و وزعی نیوه دا بگونجی و له تواناندا هه بی، ته نانهت نه گهر له به شیک خانووی خو شاندا دایان بنین، زیانیان پی مه گه یه نن به گویره توانا بژیو شوینی حه وانه و میان بو دابنن بکه. وایان لی مه که ن ناچار ی نه و مبین نه و مه سکه نه جی بیلن، یان واز له بژیوه که یان بینن، به لکوو به شیومیه کی ریک و پیک و به دلفراوانی یه وه نه و پیو یستاتانه یان بو دابنن بکه. بابیه ناسایی عیدہی خو یان به سهر بهرن. ﴿وَإِنْ كُنَّ

أُولَاتٍ حَمْلٌ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ﴾ نه گهر نافرمته ته لافدراوه که سکی هه بوو پیو یسته پیاوه که بژیوی بو دابنن

بکا تا سککه کی دادنه ی.

أَسْكِنُوهُمْ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُمْ لِيُضَيِّقُوا عَلَيْهِنَّ وَإِنْ كُنَّ أُولَاتٍ حَمْلٌ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَاتُّوهُنَّ أَجُورَهُنَّ وَأَتِمُّوا يَسْرَتَكُمْ بِمَعْرِفٍ وَإِنْ تَعَاَسَرْتُمْ فَسَرِّضْ لَهُ أُخْرَى ﴿١﴾ لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٢﴾ وَكَانَ مِنْ قَرَبِهِ عَنَّتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَحَاسِبْنَهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذِّبْنَهَا عَذَابًا نُكْرًا ﴿٣﴾ فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عِقَبُهُ أَمْرًا خَسِرًا ﴿٤﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَاَنْفِقُوا لِلَّهِ يَأْتُوا بِالْأَلْبِيبِ الَّذِينَ ءَامَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿٥﴾ رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ رِزْقًا ﴿٦﴾ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لَعَلَّكُمْ أَنْ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿٧﴾

نه گهر ژنه ته لافدراوه کان دواي دمست ليک بهردان منداله کانيان بو به خيوده کردن و شيريان بي دمدان نه وه کر ي دايه نی و شير پيدانه که یان بدهنی به گویره ی (اجر المثل) نه گهر رازی بن، له نیوان خو تاندا نه ی دایک و باوکی مندال موشاومره بکه ن و دمرباری منداله که ریک بکه ون، ههر چه نده خو یان دهستیان ليک بهردابی، به شیوه ی ته لاق ليک جیابوبنه وه، به لام دمی بهر ژه و مند ی منداله که یان بهر چا و بگرن و به شیومیه کی گونجاو منداله که یان پهرومرده بکه ن، دایکه که لی بپری بو به خپو کردند و باوکه که ش بژیو کر ی دايه نی بو دابنن بکا. ﴿وَإِنْ تَعَاَسَرْتُمْ فَسَرِّضْ لَهُ أُخْرَى﴾ نه گهر نه و کر یه ی دایکه ته لافدراوه که داوای ده کرد زو ربوو، باوکه که نه یده متوانی دابینی بکا، دایکه که له و کر یه نه ده هاته خوارو باوکه ش بوی هه لنه دمسورا، نه وه با باوکه که دايه نیکی تری بو بگری و نه و بوی به خپو بکا.

﴿لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ﴾ با باوک یان سهر په رشتیاری منداله که به گویره ی

دوله مهندي خوی، کرئی شیربیدان و به خویو کردن خه رج بکا
 بؤ دایه نه که، که سیکیش هه ژارو دمست کورت بوو نه دیده توانی
 کرئی ناسایی بؤ دایه که دابین بکا، با چهند دهنوانی بدا
 نه وندده بدا، به گویردی دارایی خوی خه رجی بؤ بکا. ﴿لَا
 يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا﴾ پهروه دگار نه رک ناخاته سه ر
 هیچ ناده میزادیک مه گهر به نه ندازه ی نه و مال و داراییه ی
 پیی دراود. هه رگیز هه ژارو نه دارا داوای نه وه ی لی ناکرئی
 و دگوو ساماندار خه رجی بؤ دایه نه که دابین بکا. ﴿سَيَجْعَلُ
 اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا﴾ پهروه دگار وا دهکا دوا ی دهستکورتی و
 هه ژاری دهوله مهنده و ساماندارتان بکا، نه مه واده ی خودایه و
 واده ی خوداش حه قه و دیته جی. هیچ که س تاسه ر له به رگیک
 دا نابی. خودا به ویستی خوی رزق و روژی ددها به که سانیک
 بیهوی بیان داتی!

﴿وَكَانَ مِنْ قَرَبَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَحَاسَبْنَاهَا حِسَابًا
 شَدِيدًا وَعَذَبْنَاهَا عَذَابًا نُكْرًا﴾ زور له دانیش توانی شارو
 شارو چکه کان سه ر پیچی فه رمانی خودایان کردو پیغه مبه رانی
 خودایان به درو خستونه وه، پشتیان له فه رمانی خودا
 هه لکروه، شوین پیغه مبه رانی نه که ووتوون، نیتر له پاساوی
 کرده و مکانیان دا حیسابمان له گه ل کردن دانیش توانه کانمان به
 عه زابی به شیدمت سزادا،

﴿فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا﴾ چه شتیان
 توله ی تاوانی خو یان، سزای کوفرو بی دینی خو یان یه خه ی
 گرتن و زرگاریان نه بوو، سه ر منجامیان خه سارتمه ندی و
 هیلا که ت و چه رمه سه ریبه له دونیادا، له قیامه تیش دا عه زابی
 دوزخ، نیتر خو یان له کیس چوو مال و مندالیان فه وتا، له
 هه موو لایه که وه تیدا چون.

﴿أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا﴾ پهروه دگار سزاری توندی
 کوشنده ی بؤ ناماده کردون: که بریتیه له عه زابی دوزخ.
 نه مهش له توله ی کوفرو سه ر ره قی و یاخی بوونیان. نه مچار
 موسولمانان هه لده نی بؤ نه وه ی په ند له و هه ره شان
 و مر بگرن، ده فه رموی: ﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ﴾ نه ی
 خاومن عه قل و هو شه کان؛ بترسن له عه زابی خودا، په ند
 له گه ل و نه ته وه پی شینه کان و مر بگرن، و امه که ن به دمردی
 نه وان بجن. نه وه ی به سه ر نه وان هات به سه ر نیو دهش بی.

﴿الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا. ۱۱﴾ رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ
 آيَاتِ اللَّهِ مَبْنِيَّاتٍ لِيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ
 الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ واته: ته قوا ی خودا بکه ن نه ی خاومن
 عه قله کانی گه لی نیسلام؛ نه وانه ی پروایان به تا ک و ته نهایی
 خودا و راستی پیغه مبه رایه تی هه یه، گهر دنکه چی فه رمانی
 خودا بوون و شوین په یامی پیغه مبه رده که ی (حه زره تی
 موحه ممه د) که ووتوون، بیگو مان خودا شه ریعت و یاسایه کی
 هه می شه یی بؤ نازل کردن: که بریتیه له قورئان،
 پیغه مبه ریکی به ریژی به و قورئانه وه بؤ ناردون، نه و
 پیغه مبه ره به راستگوویی و دلسوژی په یامی خوداتان پی
 راده گه یه نی، نامه ی خوداتان به سه ردا ده خوینی ته وه؛ که
 نایه ته کانی ناشکرا و رونن، به رنامه ی ژبانن، که ته لوکی
 بونه و مرن، هه رجی ناده میزاد پیویستیانه بؤ به ریو ده چون
 ژبانیان تییدا رون کرا و ته وه، بؤ نه وه ی خودا به هو ی نه و
 قورئانه و پیغه مبه ره وه ناده میزاده کان له تاریکی گو مرایی
 زرگار بکا، بؤ روناکی نیمان. نه و نادمیزادانه ی باو مریان به
 خودا به پیغه مبه ری خودا ﴿هه یه. ﴿وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ
 صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ
 أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا﴾ که سی ک نیمانی به تا ک و ته نهایی خودا
 هه بی و کرده و ی باش بکا، واته به دل نیمانی ته وای هه بی و
 به زوبان نه و نیمانه دمر بری و راستی نیمانه که ی له
 کرده و ده کانی دا رنگ بداته وه، نه وه خودا ده یخاته نا و باخ و
 باخاتی به هه شه وه: که به ژیر باله خانه و دره خته کانی دا
 جوگا و جو بار ده کشین و هینده ی تر جوانی به دیمه نه که
 ده به خشن. بؤ هه تا هه تابه تییدا ده می نه وه، لی و مرزنان و
 لی و دمرناجن، خودا رزق و روژی بؤ خودا په رستان له
 به هه شندا زور و زه بند کرده، هه رگیز نابری ته وه و تی ک
 ناچی و که م نا کا.

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ
 الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ﴾ پهروه دگار خودایه کی ودهایه له نه بووده حه و ت
 ناسمانی به دیه یانان، له زه ویش حه و تی به دیه یانوه و دگوو
 حه و ت ناسمانه کان فه رمان و فه زا و فه دمردی خودا، نیگا و
 سه روشتی بؤ پیغه مبه رانی له ناسمانه کانه وه بؤ سه ر زه و ی
 داده بزه ی نی. ﴿لَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ

أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿۱﴾ پهروه دگار ناسمانه كان و زهوى دروستكردون و فهران و قهزاو قهدمرى خوى تتيان دا نه نجام ددها، بو نهوى نيوه بزنان. كه خودا خاودنى دمهسته لاتی ره هايه و به زانيارى خوى هه موو شتيكى دابوشيوه و هيچ شتيك له ژير كونترولى زانيارى خودا دمرناچى. كه وابى نه به ناشكراو نه به نهينى نافهرمانى خودا مه كن، خوتان له توله و سزاي بياريزن چونكه خودا زانيه به كرده وهكانتانو سزاو پاداشتان به گويزديان ددهاته وه.

كوتايى سوره تى الطلاق

سوره تى (التحريم)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاةَ أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ نهى پيغه مبهري خو شه ويست، نه وه بوچى شتيك له خوت ياساغ دهكەى: كه خودا بوى حه لال كردوى، دمهتوى به و حه لال له خو ياساگر دهنه خيزانه كانت رازى بكەى، پهروه دگار ليخوشبوو ليپوردوه له سهر نهوشتهى حه لاله و له خوت ياساگر دوه و هه روا له و شتانهى (خلاف الاولى) و بو كه سانى ديكه حه لال بو تو به تاوان دمژميردى. خاومن ره حم و به زهيه سزات نادا.

﴿قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ﴾ خودا كرده وهى گريى سوينده كانى نيوه برپار داوه، به وه كه فارمتى سويندهكانتان بدن: كه برتيه له خوارده مهنى دهه ژار له خوارده مهنى مام ناومندى خوتان يان پوشاكيان، يان نازاد كردنى كويله يهك، نه گهر نه بوو سى روژ به روژوبى. پهروه دگار خودا و مه ولامانه، نه و زانيه به هه موو شتيك و هه موو كاريكى به جيبه كاردروست و خاومن حيكه ته.

﴿وَإِذَا أَسَرَ النَّبِيُّ إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَأَ بِهِ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ﴾ بير له وه بكه وه: كاتى پيغه مبهري ﷺ به سرته و نهينى برپاريكى خوى بو حه فسه باس كرد: كه برتتى بوو له ياساگر دهنى ههنگوين يان (مارية قبطية) له خوى، به لام نه مه بو عايشه و غهبرى نه و

سورة التحريم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاةَ أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١﴾ قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾ وَإِذَا أَسَرَ النَّبِيُّ إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَأَ بِهِ، وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ، وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا نَبَأَهَا بِهِ، قَالَتْ مَنْ أَنْبَاكَ هَذَا قَالَ نَبَأَنِي الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾ إِنَّ نَبُوءًا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَعَتْ قُلُوبُكُمْ وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ﴿٤﴾ عَنِ رَبِّهِ وَإِنْ طَلَّقَكُنْ أَنْ يَبْدَلَكَ أَزْوَاجًا خَيْرٌ لَكَ مِنْهُنَّ مُؤْمِنَاتٌ قَانِتَاتٌ يَكْنِيْنَ عِيْدَاتٍ سَخِيحَاتٍ تَبِيْنَ وَأَبْكَارًا ﴿٥﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْلَمُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا خُزِّنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

باس مه كه جا: كه حه فسه نه نهينى يه تى نه وه ستاو بهه ترى گوت. خودا پيغه مبهري له وه ناگادار كرد: كه حه فسه باريزگارى نهيه كه نه كرده، ههنديكى له و نيگايه بو حه فسه باسكردو ههنديكى پاشتگوئى خست. ﴿فَلَمَّا نَبَأَهَا بِهِ قَالَتْ مَنْ أَنْبَاكَ هَذَا قَالَ نَبَأَنِي الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ﴾ كاتيك پيغه مبهري به حه فسه و ت: كه تو نه قسه يهت بو عايشه گيپراوته وه، نيتر حه فسه به پيغه مبهري گوت: كى نه باسهى بو گيپراويته وه؟ پيغه مبهري ﷺ فهرمووى: خوداى زاناو ناگادار نه وهى پى راگه ياندم، خودا ناگادارى هه موو نهينى يه كه و هه رچى له ناسمانه كان و زهوى دا هه يه له خودا شاراو نهيه. ناگاي له هه موو بونه ومرد، له هه ركون و قوژبنتيكى دا سرتيه كه بكرى خودا ناگاي لئيه تى .. نه مجار پهروه دگار حه فسه و عايشه هه لدهنى بو توبه كردن و به شيمان بونه وه له و هه لوپسته يان ده فهرموئى: ﴿إِنْ تَوْبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَعَتْ قُلُوبُكُمْ﴾ نه گهر توبه بكهن و بگهريته وه بولاى خودا و له و هه لوپسته تان په شيمان ببنه وه، توبه تان لى

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ رۆژی قیامت: که تاوانباران دهمینه ناو دۆزهخهوه پیاان دهگوتری: نهی نهوانه ی له دونیادا بروتان به خودا به پیغه مبهری خودا نهبوو، نیوه بیتان وانه بوو زیندو بوونهوه ههیه و قیامت را دمی، نه مرۆ پاسا و مههیننهوه، مل له عوزرو بیانوو هیئانهوه مهنین، چونکه عوزرتان لی و مرناگری، ههرجی بلین بیهودیه. تۆز هالیک ستهمتان لی ناکری، بهگویره ی کرده و هکانتان سزاتان دمدری و چیتان چاندوه نهوه دمدورنهوه..

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُم سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ﴾ نهی نهو کهسانه ی بروتان به تاك و ته نهایی خودا هیئاوه و پیغه مبهره که ی به راست دهمان و شوینی که وتوون، بگه پینهوه بۆلای خودا و تۆبه ی نه صوح بکه و واز له تاوان بهین، بریار بدن: که جاریکی تر ناگه پینهوه سه ر تاوان، به دل په شیما بینهوه و به زمان تۆبه و نیستیغفار بکه و به کردهوه واز له نه نجامدانی تاوان بین. به لکوو خودا تاوانی رابردوتان بسرپهتهوه. به رحم و به زمی خوی لیان خوش بی. رۆژی قیامت بتانخاته ناو به ههشتی رازوه و پان و به رینهوه: که به ژیر کۆشک و درهختی باخهکانی دا جۆگا و جۆبار دهکشین و هینددی تر جوانی و رازوهیی به شوینی ههوانه و هتان دمه خشی. نه م فهصل و به خشه گه ورمیه له رۆژیک دایه: که خودا عه زابی پیغه مبهرو موسولمانان نادا، زهلیل و ریسوایان ناکا. به لکوو ریژیان لی دهگری، فهصل و رحمهتی خوی دمرژینی به سهریان دا. ﴿نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتْمِمْ لَنَا نُورًا وَغَفِّرْ لَنَا ذُنُوبَنَا﴾ ئه لک علی کُل شیء قدير نووو روئای موسولمانان له ورۆژده ریگایان بۆ روناك دهکاتهوه، له پشیا نهوه له لای راستیا نهوه رهنوما ییان دهکا. موسولمانان له وکاته دا: که خودا نووری دووړه و هکان دهکوژینیتهوه، له خوا دمپارینهوه و ده لین: خودایه نووری ئیمه مهکوژینهوه، مه مانخه ره تاریکی یهوه، نه و نووو روناکییه مان بۆ بیله وه تاله پردی سیراط دمپارینهوه، تاوانمان دپۆشه وله هه له و خراپه کاریمان خوش بیه.

و مر بگری نهوه بۆ نیوه باشه، بیگومان دلتان له حق لایدا بوو، نهوه ی پیویست بوو نه نجامتان نه دا بوو: که بریتی بوو له ریژگرتن له پیغه مبهرو پاراستنی نهینی. ﴿وَإِن تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ﴾ نه گهر هه ر یارمهتی یه کتری بدن و له سه ر حالی پیشووتان به ردهوام بن، نهوه پیغه مبه ر باکی لیان نیه، چونکه دلتیا بن خودا سه ره رشتیار و پشستگرییهتی و کۆمهکی پی دهکا، هه روا جو برائیل و موسولمانه صالح و راستاله کان و فریشته کانی ش یارمه تیدمرو پاریزمونی. هه موویان پشستگری لی دهکن، نیتر چ باکی له نیوه نیه.

﴿عَسَىٰ رَبُّهُ إِن طَلَّقَكُنَّ أَن يُبْدِلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُم مِّسْلِمَاتٍ مُّؤْمِنَاتٍ قَانِتَاتٍ تَائِبَاتٍ عَابِدَاتٍ سَائِحَاتٍ ثَيِّبَاتٍ وَأَبْكَارًا﴾ په روه دگار دمه ته لات و توانای ره های ههیه، نه گهر پیغه مبه ر ﷺ نیوه ته لاق بدا، خودا دم توانی خیزانی با شتر له نیوه ی بۆ فه راهم بین، هاوسه ری وها پابه ندین به نه رکه نایینی یه کان و بریو بوام پته و یه کتا په رست و خا و د ن بریا، به خودا و به فریشته و به نامه و به پیغه مبه رانی، گو پرایه ل بۆ فه رمانی خودا و پیغه مبه ری خودا، تۆبه کار و په شیما نبونه وه له تاوان. به ر دهوام له سه ر خودا په رستی و ملکه چ بۆ فه زا و قه دمری خودا، رۆژه و وان و ره و شت جوان و هه ندیکیان بیومژن و هه ندیکیان کچ!

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْجِبَارَةُ﴾ نهی نهو کهسانه ی نیما نتان هیئاوه، بروتان به تاك و ته نهایی خودا و راستی پیغه مبه رایه تی موحه ممه د ﷺ ههیه؛ خۆتان ریک و پیک بکه ن، به تاعهت و خودا په رستی و به ندایه تیکردنی دلسۆزانه خۆتان و خیزان و مندالتان بپاریزن له ناگری سوته مه نهیه که ی ناده میزاد و به رده، بتپه رسته کان و بته کانیان. ﴿عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ به سه ر ناگری دۆزهخه وه هه ن چه ند فریشته یه کی دل په ق، به زمییا ن به که س دانیه، سه ر په رشتی دۆزهخ و سزادانی تاوانباران دهکن، دیمه نیان تر سناک و پیکهاته یان سه ر سو پهینه ره، خودا خولقاندوونی بۆ سزادانی تاوانباران، ژمارمیان نۆزده فریشته یه.

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾ نهی پیغمبر! به شمشیر له گهل کافرو بئ بروایان بجهنگه. له گهل دوورده کانش دا به به لگه و بوهرانی ناشکرا بکه و مرده موناقه شه و دهمه دهمیوه، تهنکیان بئ هه لجنه و وایان لی بکه ناچار ببن مل بدن بو بانگه وازییه کهت، به توندو تیژی له گهلان بجولتیه، نه رمو نیانیان له گهل دا مه نوینه، بویه پیغمبر ﷺ به شمشیر دژی کافره کان جهنگاو زهبری گورچکری لی دان، له گهل موناقیقه کانش دا نه و پهری سیاست و موناقه شهی له گهل دا کردن، وایکه و توه بو زیده ریسوا کردن و فشار خسته سهریان له مزگهوت دمری کردن یه که یه که ناوی هیان و وپی هه رموون: برپونه دمرده. نه مه سزای دونیایانه، له قیامه تیش دا شوینی حه وانه و میان ناو ناگری دوزه خه، به راستی دوزه خراب شوینی که تییدا ده حه وینه وه.

﴿وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأةَ نُوحٍ وَامْرَأةَ لُوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يَغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ﴾ په روه دگار نمونه یه کی هیان و ته وه بو نه وانه ی کافرن: که بریتیه له هاوسهری نوح و هاوسهری لوط، نه م دوو نافرته کافرو بئ بروا بوون، له ژیر نیکاحی دوو بهنده ی راستالی نیمه دابوون، هاوسه رو خیزانیان بوون، شه وو روژ په یومندی هاوسه رییان به یه که وه هه بوو، که چی نه م دوو ژنه خیانه تیان له میترده کانیان کرد، به مجوره لایه نگری کافره کانیان ده کرد، نه نیی یه کانی حه زهرتی نوح و حه زهرتی (لوط) یان بو کافره کان ناشکرا ده کرد، له گهل هاوسه ره کانیان دا به شیوه ی دوو رووی ده جولانه وه، بروایان به په یامه که یان نه کرد، له پاشان خودا قاری لی گرتن و حه زهرتی نوو و حه زهرتی لوط هیچ سودیکیان بو یان نه بوو، نه یان توانی عه زابی خودایان لی دوور بخنه وه، نه خهیر نه وانه هاوسه ری بونیان بو پیغمبریه ری خودا دادی نه دان و چ که لکیان بو یان نه بوو، به ههر دوو نافرته کان گوترا (واته: پییان ده گوتری) له کاتی توردانیان بو ناو دوزه خ، دمپرپونه ناو ناگری دوزه خه وه له گهل نه وانه دا که بریار دراوه برپونه ناوی. ثیوه له پیری کافرو بئ بروایان بوون و نه و ناگره سزای کافرو تاوانبارانه.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا تُوْبُوْا اِلَى اللّٰهِ تَوْبَةً نَّصُوْعًا عَسٰى رَبُّكُمْ اَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرٰى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزٰى اللّٰهُ النَّبِيَّ وَالَّذِيْنَ ءَامَنُوْا مَعَهُ ۚ تُوْرُهُمْ يَسْعٰى يَتٰى اَيْدِيْهِمْ وَاَنْتُمْ يَمْشِيْنَ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا اٰتِنَا مِنْ لَدُنْكَ زَوْجًا مَّثَلًا ۙ وَغٰفِرًا لَّنَا ذُنُوبَنَا عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَّ قَدِيْرًا ﴿٨﴾ يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ جٰهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَا وُضِعَ لَهُمْ جَهَنَّمُ وَّ بِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿٩﴾ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَمْرٰتَ نُوْحٍ وَّ اَمْرٰتَ لُوطٍ كَاٰتَا حَتّٰى عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صٰلِحَيْنِ فَخَانَتَا هُمَا فَلَمْ يَغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللّٰهِ شَيْئًا وَقِيْلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدّٰخِلِيْنَ ﴿١٠﴾ وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِّلَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اَمْرٰتَ فِرْعَوْنَ اِذْ قَالَتْ رَبِّ اِنِّىْ لِيْ عِنْدَكَ بِتَّآءٍ فِى الْجَنَّةِ وَنَجِّنِيْ مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهٖ وَنَجِّنِيْ مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١١﴾ وَ مَرْيَمَ اِِتَتْ عِمْرٰنَ النَّبِيَّ اُحْصِنْتَ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيْهِ مِنْ رُّوْحِنَا وَصَدَقَتْ بِكَلِمٰتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ عَلَيْهَا مِنَ الْقَسَبِيْنَ ﴿١٢﴾

﴿وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأةَ نُوحٍ وَامْرَأةَ لُوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يَغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ﴾ په روه دگار نمونه یه کی تر به په ندو مه هل ده هی نیته وه بو موسولمانان، نه ویش بریتیه له حال و هه لس و کهوتی خیزانی فرعه ون؛ ناسییه کی موزاحیم، نیمانی به حه زهرتی موسا هیان نه وه بوو: له خودا پارایه وه وتی: خودایه؛ له به ههشت دا کوشکیکم بو دروست بکه و له فرعه ون و کرده و کانی رزگارم بکه، له گهل و نه ته وه ی سته مکارو بئ بروا پاریزگاریم بکه کارم تی نه کهن.

﴿وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُّوْحِنَا وَصَدَقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ عَلَيْهَا مِنَ الْقَسَبِيْنَ﴾ په روه دگار نمونه یه کی تر بو موسولمانان دینیته وه، نه ویش بریتیه له مهریه می کی عیمران (دایکی عیسا) په رومردگار ریژی دونیاو قیامه تی بئ به خشی، له سه رده می خویدا ریژی له هه موو نافرته تانی حیهان زیاتر بوو، گه ورده سه رومری

په سهند نه نجام ددواو پاداشتی له سهر و مربرگر نه وه، بؤ نه وه دی
نه وه دی له زانیاریی خودا دا چه سپاوه له نه زهل دا بېته وجود،
بیانناسیښی: کیان طاعه تی زیاتره و دلسوز تره بؤ خودا و
کرده وهی باشته. خودا بالا ده ست و خاوند دسه لاته هیچی ئی
یاخی نابی و هر چی بیه وئ ببی دهبی. لیخوش بوونی زوره و
تاوانیو شه.

﴿الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَافُوتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ﴾ په رومردگار
خودایه کی ودهایه هوت ته به فقهی ناسمانه گانی به دیه یتاوان،
چین له سهر چین، هه موو ناسمانیک له ناسمانیکی تر جودایه،
بوشاییه کی زوریان له نیوان دایه، هر خودا دزمانی نیوانیان
چه نده و چونه.

﴿ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ﴾ پاشان سهرنج بدمرده وه، هه میسان ورد به رده وه، جار
له دواي جار سهرنجدانه گهت دوو باره و سئ باره بکه رده وه،
چاوت ده گه رپته وه بؤ لات به ماندویي و سهرشوری، هیچی له و
شانه ده ست ناکه وئ که بؤی گه راوه، هیج عهیب و که م و
کورپییه که له دیمه نی ناسمان نابینی، هر ماندوبوون و
په که که و ته یی بؤ دهمین ته وه.

﴿وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ﴾ بیگومان نیتمه ناسمانی دونیامان
به نه ستیره رازاندوته وه، ناسمانی نزیک له نیو دهمان
به نه ستیره دی جوړاو. جوړ نارایش داوه.

﴿وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾ ناماده مان
کرده بؤ هه موو نه وانه ی ینکاری هه بوون و تاک و ته نهایی
خودا ده که ن، پیغه مبه رانی به درو دده خه نه وه له ناده میزاد و
جندو که عه زابی دوزخ، به راستی خراب شوینی که بؤی
دهجن. و تییدا دده وینه وه.

﴿إِذَا أُلْقُوا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ﴾ هه رکتی بی
باومرپان تور ددرینه ناو دوزخه وه دوزخ دهنگیکی ناخوشی
ئی دمبسترئ ده لیی لوشکه لوشک و پر مه و سهرمتای زمپینی
گویدریژره: که نالف و نالیکیان ئی نزیک ده که نه وه، چه ند نه و
ولاخانه له کاتی. برسپیه تی دا تامه زروئی نالف و نالیکن،

نافرتهانی روژگاری خوئی بووه، هر چه نده له ناو
کومه لگایه کی کافرو سهر رهق دا بوو، داوینی خوئی
پاراست، نموونه ی داوینپاکی و نافرتهی سالار بوو، په رومردگار
فهرمانی به جو برمنیل کرد فوی پیدا بکا: که (روح الامین)
فوی پیا کرد سکی بوو به عیسا، واته به فهرمانی خودا
حه زمرته عیسا له ناوسکی مهریمه دا خولقا. مهریمه
ته صدیقی شهریه تی خودای کرد باومرپی به و چه ند وشه یه
کرد که له لایه ن جو برمنیل وه بیستی، هه روه ها برپای به و
په راوانه ش کرد: که نازل کران بوسهر حه زمرته ئیدریس
نه و نامه ناسمانیانه ش: که خودا نازلی کردون بوسهر
پیغه مبه ران. نه م نافرته له خانه واده یه کی خودا په رست و
تاعه تکار بوو.

کوټایي جزمی بیست و هه شتم

سورده تی (الملك)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ پاک و
مونه زده هه له هه موو عهیب و خه وشیک نه و خودایه ی مولک و
سه لته نه تی هه موو بوونه و مرپی به ده ست، به ویستی خوئی
بوونه و مر هه لده سورپینی، نال و گوړی تییدا ده کا. دسه لات و
توانای ردهای هه یه، هیچی ئی یاخی نابی.

﴿الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ﴾ خودایه کی ودهایه مردن و زیانی به دیه یتاوه،
له نه زهل دا نه خسه ی کی شان و مه زنده ی گرتوون. مردن:
مردنی پیش زیانی دنیا و مردنی دوازیانیش ده گریته وه.
زیانیش شامیله بؤ زیانی دنیا و زیانی قیامه تیش، هه ردو و
جوړه مردنه که و هه ردوک جوړه زیانه که دروستکراوی
خودان، خوئی له نه زهل دا ماوه ی مردن و زیانی هه موو
زینده و مرپیکی ده ست نیشان کرده، خودایه کی ودهایه
ناده میزادی دروستکرده عه قل و هوئی پی به خشیوه، بؤ
نه وه ی مانای نه رک و پیداویستی سهرشانیان بزنان و
نه نجامی بدن، بؤ نه وه ی دمربکه وئ کیتان کرده وه ی جوان و

سورة الملك

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَرَكَ الَّذِي يَدِيرُ الْمُلْكَ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ① الَّذِي خَلَقَ
 الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ②
 الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ مِلَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ
 تَفَوتٍ فَانْزِعِ الْعَبْرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُتُورٍ ③ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ
 يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ ④ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ
 الدُّنْيَا بِمَصْبِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ
 السَّعِيرِ ⑤ وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَيُسْأَلُونَ الصَّيْرِ ⑥
 إِذَا الْقُوفُا فِيهَا سَمِعُوا مَا شِيعُوا وَهُمْ فِي تَفُورٍ ⑦ تَكَادُ تَمَيَّزُ
 مِنَ الْقَيْظِ كُلَّمَا أَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَيْسَ لَكُمُ نَذِيرٌ ⑧
 قَالُوا بَلَى قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ
 إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ⑨ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ
 السَّعِيرِ ⑩ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ ⑪
 إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ⑫

⑪ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ ⑫ دان دهنین

به تاونانگانیان داو خویشان به شیایو نهوه دمرانن عهزابی
 دوزخ بچیژن، دمس دووری له خودا، له رهمهتی خودا بو
 نهوانه بی: که نه هلی دوزخن.. نای هوار بو کهسانی خودا
 دوعای شریان لی بکا.

⑫ إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ⑬

بیگومان نهوانه له سزای خودای خویشان دترسن و نهشیان
 دیوه، بروایان به تاک و ته نهایی خودا هیئاووه به ندایه تی
 دهکن له ترسی عهزابی، به نهیینی و به ناشکرا ترسی خودایان
 له دل دایه، ریبابازی ناکهن، که سیش ناگای لی نه بی، له ترسی
 خودا تاوان نه نجام نادهن، که تاعمت دهکن بو. خودای.
 دهکن. که تاوان ناکهن له ترسی خودایه. نهوانه
 لیخوشبوونی. خودایان. هیهو تاوانیان جاوېوشی لی دهکری،
 پاداشی باشی به هشتیان. دهرییتی. ⑬ وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوْ
 أَجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ⑭ نهی به ندهکانم یه کسانه
 نیوه قسه کانتان به نهیینی بکهن یان به ناشکرا، خودا ناگادارهو

دوزخیش نهوه نده. بو تاوانباران تامه زرویه؛ یان دهنکیکی
 ناخوشی رهاوی لی دتو. له رها. دا. خوی ده خواته وهو لره هی
 دی، هه میسه وهکوو مه نجهل. دهکولی. ① دوزخ هی نده رق و
 کینهی بو نهو کافرانه له ناخ دا که له که بووه ② تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنْ
 الْقَيْظِ ③ نزیکه دوزخ له رق و کینهو داخ له دلی خوی
 له کافردکان لیك بیته وه و شق و بهق بی. ④ كُلَّمَا أَلْقَى فِيهَا
 فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ⑤ هه رکا تیک کومه لیک
 له کافردکان تور بدیرینه دوزخ هوه کار به دهستان و
 زه بانیه کانی دوزخ پرساری گالته نامیزو سه رهنشت
 شیوازیان لی دهکن و پتیان دهلین: نه ری له زیانی دونیاتان دا
 پیغه مبه ر نه هاته سه رتان و له م روژه نه یترساندن؟ پیی
 نه گوتن زینوبوونه وه هیه و سزاو پاداشی کرده وه کانتان.
 ومردگر نه وه؟ کافردکان وه لام دهنه وهو راستی. دهرکیتن..
 ⑥ قَالُوا بَلَى قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ
 أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ⑦ دهلین: بیگومان پیغه مبه ری خودا
 هاته ناومان. و ناموزگاری کردین و له عهزابی نه م روژه ی
 ترساندین، نیمه برومان پی نه کرد، و به درومان خسته وه،
 وتان: خودا هیج په یامی نازل نه کرده وه هیج ناده میزادیکی
 نه کردوته پیغه مبه رو فروستاده خوی، تو که لافی
 پیغه مبه ری تی لی ددهی دروده کی و هیج نیگاو سروشیکت
 له باره ی غه یبو رابوونی قیامت و زیندوبوونه وهی دواروژو
 شه ریعت و یاسای ناسمانیت بو نه هاتووه، نیوه نهی کومه لی
 پیغه مبه ران نیوه. له م. دعوایه تاندا: که دهلین: نیمه
 رهوانه کراوی په رومردگارین.. به هه له. چون و له حق و
 راستی لاتان داوه، گومپاو سه ری شیواون. ...

① وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ②

دهلین: نیمه سه رهنشی خو مان دهکهن و په شیمانین له
 هه لویست و کرده وده مان، نه گهر نیمه ناموزگاری
 پیغه مبه رانمان بییستایه و گوپرایه لی هه رمان و
 جلوه گیریه کانیان بوینایه، عه قل و هوشمان ببوایه
 ناماد مباحی هیدایهت ومردگرتانم تیدا بوایه، له نه هلی دوزخ
 نه ده بووین، له دونیا کافر نه ده بووین و به گومپایی زیانمان
 به سه ر نه ده بردو نیستاش نه ده بووینه سوته مه نی دوزخ و
 نه م جه حه نده مه نه ده بووه شوین و جیگامان.

دهزانی چی دهلین و نیازو مه بهستان چییه، نهک ههر شه وه بهلکوو خودا ناگای له خه تهراتی دله و هیچی لی گوم نابی.

﴿۱۴﴾ **أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ** مه گهر خوا نازانی کیی دروست کردووه و چونی دروست کردووه، له کاتی که دا زور وردبین و به ناگایه؟ که و ابو له خوا برسن، پیلان بو موسولمانان مه گپرن نه به نهینیی، نه به ناشکرا.

﴿۱۵﴾ **هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ** بیگومان خودا شه و خودایه یه: که زهوی بو رامکردون و به ناسانی ده توانن له سه ری هه لیکه و گونجاوبی بو تیدا زیان، کیوی تیدا جه قاندون بو شه و له نگر بگری، سهر چاو و کانیاوی تیدا هه لقولاندون، ریگاو بانی تیدا کردونه و نامادهی کردوه بو سود لی و مرگرتن و تیدا زیان، کشتو کالی تیدا به دهیناوه، به ربوم به دی دهین...

﴿۱۶﴾ **أَأَمِنْتُمْ مِّنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضُ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ** نایا دلنیا و ناترسن له وهی که به فه رمانی خودا زهوی قوتان بدا و به ناخدا برونه خوار! شه و دهووه چون قارونی به ناو سکی خویدا برده خوار! شه و دهوییه که نیستا له روانگهی رحمه تی خوییه بو نیوهی رام کردوه و ده توانن کون و قوربنی بپشکنن، ناترسن له وهی که له نا کاویک به فه رمانی خودا بکه ویته جونبوش و ته کان دان و هاتو چوی ناسایی به جوریک نه توانن خوتانی له سه ربگرن؟

﴿۱۷﴾ **أَمْ أَمِنْتُمْ مِّنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرٍ!** نایا نیوه: که برواتان نیه و نافه رمانی خودا ده که، دلنیا له و خودایه یه له ناسمانه (وه کوو دهلین)، نه مین له دهسه لات و قه هرو غه زهبی: که به رده بارانتان بکاو ره شه بای به هیتر بنیریتنه سه رتان و له ناوتان. به ری، وه کوو چون له و جوره عه زابه ی ناردده سه ر گه لی لوط و نه صاحبولفیل؟

﴿۱۸﴾ **وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ** شه و کافرانسه ی له پیش روژگاری نه مان. دا. له زیان دا بوون و پیغه مبه رانیان به درو خسته وه و سته مکاریان نواند، خودا به عه زابی توندو تیز له ناوی بردن، سهیری. سه ر نه جانی

وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿۱۳﴾ أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿۱۴﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ﴿۱۵﴾ أَمْ أَمِنْتُمْ مِّنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ﴿۱۶﴾ أَمْ أَمِنْتُمْ مِّنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرٍ ﴿۱۷﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿۱۸﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَفَائِدٌ وَيَقْبِضْنَ مَا يُتِمِّسُّكُمُ إِلَّا الرَّحْمَنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ﴿۱۹﴾ أَمْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَّكُمْ يَنْصُرُكُم مِّن دُونِ الرَّحْمَنِ إِنِ الْكَافِرُونَ إِلَّا فِي غُرُورٍ ﴿۲۰﴾ أَمْ هَذَا الَّذِي يَرْفَعُ كُرْسِيَّكَ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجَوْنَا فِي عُنُورٍ ﴿۲۱﴾ أَمْ يَتَّبِعُنَا عَلَى وَجْهِهِمْ أَهْدَىٰ أَمْ يَتَّبِعُنَا سَوِيًّا عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿۲۲﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿۲۳﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿۲۴﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿۲۵﴾ قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿۲۶﴾

گه لی عاده شه مود بکه، چون عه زابی خودا دهوری گرتن و له ناوی بردن.

﴿۱۹﴾ **أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَفَائِدٌ وَيَقْبِضْنَ مَا يُتِمِّسُّكُمُ إِلَّا الرَّحْمَنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ** شه و دهو چی نه وانه ناروانن بو بالنده کان له زوریانه وه، ده می بالیان لیک ده دن و کاتیکیش راست باله کانیا راده گرن، جگه له خودا که س نیه بتوانی شه و بالنده به حه واه به یلیته وه، خودا به دهسه لاتی خوی که ش و هه وایه کی خولقاندوه، شه و بالنده له هه وادا بقری و خوی راگیرکا، یاسا و نیزامیکی بو فه راهم هیان، بتوانن خویان به حه واه بگرن و نه که ونه خوار بیگومان خودا زاناو بینایه به کاروباری هه موو. شتیک، ناگاداری وردو درشتی بوونه و مره، هیچی لی گوم نیه.

﴿۲۰﴾ **أَمْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَّكُمْ يَنْصُرُكُم مِّن دُونِ الرَّحْمَنِ إِنِ الْكَافِرُونَ إِلَّا فِي غُرُورٍ** نایا کییه شه و سه ربازو یارمه تیدمره: که کومه کی نیوه ده کاو له سزای خودا ده تانپاریزی، کییه بتوانی نه گهر خودا. عه زابی بو نیوه نارد به رگریتان لی بکا؟

له راستی دا جگه له خودا کهس نیه سهر به رشتیاریو یارمه تیدرو پاریزهر. ﴿۲۱﴾ اَمَنْ هَذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ اِنْ اَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجُوا فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ ﴿۲۲﴾ کټیه نهو کهسه ی نه گهر خودا رزق و روژی خو ی لې گرتنه وه نهو بتوانی رزق و روژیان بو هه راهم بیښی؟ واته: کهس نیه بتوانی بیه خشی و بگریته وهو رزق و روژیی بدا، به لکوه نهوان به رده و امن له سهر لوت به رزی و سهر پقی خو ځیان، پشیمان له حهق و راستی کړدوه، رښازی گومړایی خو ځیان گرتوه.

﴿۲۳﴾ اَقْمِنْ يَمْشِي مَكْبًا عَلَىٰ وَجْهِهِ اهْدَىٰ اَمَنْ يَمْشِي سَرِيًّا عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۲۴﴾ نایا نیوه به راوردی حال و ومزی موسولمان و کافرتان کړدوه، دزمان نمونه یان چیه؟ نمونه ی کافر وهکوو که سیک وایه به گاگولکی بپرواوه هر بکه و ی هه لستیته وهو چنگه کړی بی. نمونه ی موسولمانیش وهکوو نهو وه وایه به شیوه ی ناسایی و راست و رهوان بپرواوه چاوی له بهر دهمی خو ی بی و بی پیچ و په نا ریږه ی خو ی دمړک بکا.

﴿۲۵﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي اَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿۲۶﴾ نه ی پیغه مبهرا! بهو بتپه رستانه بللی: خودا نهو خودایه یه نیوه ی له نه بهوو دروست کړدوه، گوچی که ی بو دروست کړدون بو نه وه ی ناموژگاری پی بیسن، چاوی بو دروست کړدون تا د ستره نگینی په رومردگار ببینن، عهقل و هوشی پیداون بو وردبونه وهو تی فکرین له دروست کړاوانی خوداو دمړک کړدنی حه قیقه ت.

﴿۲۷﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْاَرْضِ وَإِلَيْهِ تُخْشَرُونَ ﴿۲۸﴾ نه ی پیغه مبهرا! به بتپه رسته کان بللی: بیگومان خودا نیوه ی دروست کړدوه و به ناو زهوی دا بلاوی کړدونه وه، کړدونی به چهند گهل و نه ته و میهک، به چهند زاړه و زوبانی جیا جیا ناخاوتن دهکن، رنګ و روخسارتان جیا جیا یه. سهره نجام دواي نهو بلاو بوونه وهو په رته وازه یه تان، بو لای خودا دهگه ریښه وه بو لای خوداو له ساری مه خشه ردا گرد دهنه وه بو حساب و لیکنه یه وه.

﴿۲۹﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۳۰﴾ بتپه رسته کان به شیوه ی گالته و هه شمهری به پیغه مبهرو موسولمانه کان دهلین: نهو نهو قیامه ته ی هه ږشه مان پی لې دهکن که ی

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدْعُونَ ﴿۳۱﴾ قُلْ اَرَأَيْتُمْ اِنْ اَهْلَكْنِي اللهُ وَمَنْ مَعِيَ اَوْ رَحِمْنَا فَمَنْ يُجْبِرُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ اَلِيمٍ ﴿۳۲﴾ قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ اَمَّنَا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۳۳﴾ قُلْ اَرَأَيْتُمْ اِنْ اَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَنْزِلُكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ ﴿۳۴﴾

سورة الفلق

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ت وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿۱﴾ مَا اَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ ﴿۲﴾ وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ﴿۳﴾ وَإِنَّكَ لَعَلَّ خَلْقٍ عَظِيمٍ ﴿۴﴾ فَسَبِّحْهُ وَيُسَبِّحُونَ ﴿۵﴾ بِأَيِّتِكُمُ الْفَتُونَ ﴿۶﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿۷﴾ فَلَا تَطْلِعِ الْمُكَذِّبِينَ ﴿۸﴾ وَدُّوا لَوْ يُدْعَىٰ مُدْهُنٌ ﴿۹﴾ وَلَا تَطْلِعْ كُلَّ حَلَاَفٍ مِّمَّيْنٍ ﴿۱۰﴾ هَٰذَا مِشَاءُ نَجْمٍ ﴿۱۱﴾ مَنَاجِلَ لِلْعَجْرِ مُعْتَدٍ أَيْمٍ ﴿۱۲﴾ عَتَلٌ بَعْدَ ذَلِكَ رَنِيمٍ ﴿۱۳﴾ أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ ﴿۱۴﴾ إِذَا تَنَاسَلَتْ عَلَيْهِ إِئْتَنَّا قَالَا كَسْطَٰطِئُ الْأَوَّلِينَ ﴿۱۵﴾

را ده بی؟ نهو حه شرو نه شرو عه زاب و دوزه خه که ی دهمی؟ و چو ی یه خه مان دهگرن؟ نه گهر راست دهکن قیامه ت رادهمی و حه شرو نه شرو حیساب و لیکنه یه وهن، ده پیمان بلین: که ی دهمین و بو مان رون. بکه نه وه؟

﴿۲۶﴾ قُلْ اِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللّٰهِ وَإِنَّمَا اَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿۲۷﴾ نه ی پیغه مبهرا! بیان بللی: زانیاری دمرباره ی قیامه ت و کاتی رابوونی هه ر لای خودایه، کهس کاتی رابوونی قیامه ت نازانی، من ترسینه رم بو تان، ده تان ترسینه م له سهره نجامی کوفرو بی دینی، من ته نها راگه یان دنم له سهره و په یامی په رومردگارم پی راگه یان دنم.

﴿۲۸﴾ فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدْعُونَ ﴿۲۹﴾ کاتیک نهو عه زابه واده پی دراوه یان بیښو نریک که و ته وه لیان و بینیان قیامه ت رابووه، روخسارو دم و چاوی کافرو بی پروایان تال و گرژ دهمی، سام و ترس و غم و په زاره دایان دهگری و رهنکیان هه لده بزړکی و رهش داده گرس، به تواجوه یه بیان دهگوتری: نه مه نهو عه زابه یه

فریشته‌کان پیی دمنووسن، ئاده‌میزادان پیی دمنووسن، نه‌تۆ نه‌ی موحه‌مه‌د؛ به‌هۆی نیعمه‌تی خوداوه: که‌ی پیی به‌خشیوی و کردویی به‌فروستاده‌ی خۆی و نیگا و سروش بۆ تۆ دهنیری و له‌سه‌ر ره‌وشتی جوان په‌رومردی کردوی، شیت و ویت نیت، موشریکه‌کانی مه‌که‌ه: که نه‌و جوړه ره‌وشته ناشیرینه‌ت پال دده‌ن درۆ ده‌که‌ن.

﴿وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ﴾ بۆ تۆ هه‌یه نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! پاداشی گه‌ورمه‌ به‌نرخ له‌سه‌ر نه‌نجامدانی نه‌و نه‌رکه په‌روژه‌ی ها له‌سه‌ر شانت

﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾ نه‌تۆ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! خاومنی ره‌وشتی به‌رزی، نه‌و نه‌خلاقه‌ی خودا له‌فورانان دا فه‌رمانی پی کردوی پابه‌ندی بووی. خاومنی سه‌بر و خوگری و دل‌فراوانیت، به‌رامبه‌ر هه‌لویستی ناشیرینی نه‌ته‌وه‌که‌ت پشو و درێژی و خوڤاگری. نه‌ده‌بی کاملت تیدایه،. خاومنی ره‌وشتی لی‌بورده‌یی و نازیاه‌تی و مه‌ردایه‌تی و سه‌خاومتی.. هه‌رچی ره‌وشتی جوان هه‌یه تیتا رنگ ده‌داته‌وه، خودا نه‌ده‌بی دادای و جوانت وەرگرتووه.

﴿فَسَبِّحْهُ وَنُسَبِّحْهُ. ۱ بَایْکُمْ الْمَقْتُولُ﴾ له‌وه به‌ولاوه تۆ نه‌ی موحه‌مه‌د دزمانی و کافره‌کانیش دزمان، کامتان شیت و ویته، کامتان گومراو سه‌رلی شیواوه، روژی قیامه‌ت دمرده‌که‌وئ کیتان عه‌قل و هۆشی له‌ده‌ست داوه، کئ خه‌سارتمه‌ند و رهنج به‌خه‌ساره!

﴿إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ﴾ خودای. تۆ دزمانی له‌راستی‌دا کئ گومرایه؟ کئ ریبازی راستی ئی گوم بووه، تۆ یان نه‌وانه‌ی گومرایی پال تۆ دده‌ن. نه‌و دزمانی کئ هیدایه‌تدراوه‌و ریبازی به‌خته‌ومری گرتۆته‌به‌ر، به‌کورتی گومراو سه‌رلی شیواو نه‌وانن نه‌که تۆ. چونکه پیچه‌وانه‌ی به‌رژه‌ومندیی دنیوا قیامه‌تی خویان هه‌ل‌سوکه‌وت ده‌که‌ن. ﴿فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّبِينَ﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر به‌رده‌وام به‌ له‌دزایه‌تی کردنت بۆ نه‌و کافرو بته‌رستانه‌ی په‌یامه‌که‌ت رمت ده‌که‌نه‌وه هه‌لویستت ره‌ق و توند بی، نه‌رم و نیانی له‌گه‌ل سه‌رانی کوفرو بته‌رستانان مه‌نوینه، سازش له‌سه‌ر عه‌قیده مه‌که، تۆ قاتیک له‌بوازی بیروباومردا ته‌نازولیان بۆ مه‌که، نه‌که‌ی به‌ته‌مای نه‌وه‌ی نه‌وان تۆزیک له‌هه‌لویستی

نیوه له‌دنیادا په‌له‌تان له‌هاتنی ده‌کردو ده‌تانگوت: ده‌کوا نه‌گه‌ر راسته‌ بای.

﴿۲۸ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكْنِي اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ أَوْ رَحِمَنَا فَمَنْ يُجِيرُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ﴾ نه‌ی موحه‌مه‌د به‌و کافرو بته‌رستانه‌ بلی: نه‌وانه‌ی نینکاری هه‌بوونی خوداو تاک و ته‌نهایی ده‌که‌ن، هاوه‌لی بۆ داده‌نن، نینکاری نیعمه‌ته‌کانی ده‌که‌ن. له‌شیوه‌ی سه‌رزهنشت و لۆمه‌کردن دا پتیان بلی: ج سودیک به‌نیوه ده‌گا نه‌گه‌ر خودا من به‌ریت، یان ته‌مه‌نم درێژ بکاو مه‌رگم دواخوا؟ من و هاوه‌لانم له‌ناویه‌ری یان مه‌رگمان دواخوا نیوه ج قازانجیکتان پی دمه‌ری، وای دابنن خودا نیمه‌ی مراند، نایا کئ نیوه له‌سزای خودا رزگار ده‌کا؟

﴿۲۹ قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَّا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! به‌و موشریکه‌نه‌ بلی: نه‌وه‌ی نیمه‌ په‌رستشی بۆ ده‌که‌ین و به‌ خودای خۆمانی دزمانین و هیچ شتیک ناکه‌ینه هاوه‌ل و شه‌ریکی، له‌ هه‌موو کاریکمان دا پشت به‌نه‌و ده‌به‌ستین، هه‌موو کاریکمان هه‌واله‌ی نه‌و ده‌که‌ین، له‌وه به‌ولاوه دمرده‌که‌وئ کئ له‌گومرایی دایه‌و ریبازی هه‌له‌ی گرتۆته‌به‌ر. ﴿۳۰ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ﴾ نه‌ی. پیغه‌مبه‌ر! پتیان بلی: هه‌والم بدنه‌ی نه‌گه‌ر نه‌و ناوه‌ی سه‌رچاوه‌ی زیانتانه‌و خودا له‌کانیاو و بیرو چۆم و جو‌باردا بۆی ره‌خساندون و بۆ هه‌موو شتیک سودی ئی و مرده‌گرن، نه‌گه‌ر نه‌و ناوه‌ به‌زه‌وی دا روچوو به‌جو‌ریک نه‌توانن به‌هیچ شیوه‌یه‌ک سه‌ری‌خه‌نه‌وه بۆ سه‌ر زه‌وی و سودی ئی و مریرگرن، نایا کئ هه‌یه بتوانی ناوی ره‌وان و شیرینتان بۆ ده‌سته‌به‌ر بکا؟؟

کوتایی سوره‌تی الملك

سوره‌تی (القلم)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿۱ ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ. ۲ مَا أَلَتْ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ﴾ سویند به‌قه‌له‌م: که پیی دمنوسری، واته سویند به‌هه‌موو قه‌له‌میک له‌ناسمان و زه‌وی‌دا: که. نامیری نووسینه.

خوځيان بڼه خوار، نه توش له بواری عه قیدو بیرو باوهردا
که مېک ته نازولیان بڼه بکهی.

﴿۹﴾ وَذُوا لَوْ تَذَهْنُ فَيَذْهَبُونَ ﴿۹﴾ ناواته خوازی نهومن نه تو تۆزیک
بوځیان نهرم بی، تا نه وانیش نهرمی بنوینن. بهم جوړه نه تو
دهستیک له بته کانیان بدهی و که مېک به نندایه تیان بڼه بکهی،
نه وانیش دان به هه بوونی خودای. تودا بنین.

﴿۱۰﴾ وَلَا تَطْعُ كُلَّ حَلَاْفٍ مَّهِيْنٍ ﴿۱۰﴾ نهی پیغه مبهه؛ نه تو
گوږپایه لی هیچ کهس مبهه، له وانهی زور سویندی به درو
دهخون و نه فس نزم و دهنی سروشتن، راوبو چونیان
سهرسهری بازانه، له خودا غافل و گوهران.

﴿۱۱﴾ هَمَّازٍ مَشَاءٍ بَنِيْمٍ ﴿۱۱﴾ رخنه بازو تانه دره، به ره ورو
قسهی ناشیرین به خه لک دهلی، فیتنه جوو ناشو بکیره،
همیشه له هه ولی نه وده دایه ناژاوه له ناو خه لکی دا بهرپای.

﴿۱۲﴾ مَنَاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ اَثِيْمٍ ﴿۱۲﴾ رزو دهست قوچاوه، هیچ
خیر و بیریکی له دهست نابیته وه، نه به مال و نه به دهست و
زمان به هیچ شتیک یارمه تی کهس نادا. سته مکارو سنوور
به زینه، پابه ندی فرمان و جله و گیری به کانی خودا نیه.

﴿۱۳﴾ عَتَلَ بَعْدَ ذَلِكَ رَنِيْمٍ ﴿۱۳﴾ ویرای نهو هه موو رهو شته ناشیرین
و نامه ردهای روترش و توند ته بیعه ته، سهره پرای نه ودهش
حه رامزادهو بی نه صل و فاصله. له شه پهن گیزی و
خرابه کاری دا به ناو بانگه.

﴿۱۴﴾ اَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِيْنٍ ﴿۱۴﴾ نایا هر له بهر نه ودهی خودا
هه ندی مال و چه ند کورپکی پیداده، کافرو یاخیه برپای
به تاک و ته نهایی خودا نیه و پیغه مبهه به درو دده خاته وه؟
له پاداشتی نیعمه ته کانی خودا دا نهو کافرو بیدینه؟ با دلنیا
بی نهو کوفرو ټینکاری و سپله یی بهی دادی نادا.

﴿۱۵﴾ اِذَا تُلِيَ عَلَيْهِ اٰیَاتُنَا قَالَ اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿۱۵﴾ کاتی نایاتی
قورنایی به سهردا بخویندری ته وه، دهلی: نه وده چیروکه کوئی
پیشینه، پی وایه: نهو قورنانه له چیروکه و نه فسانه ی
پیشینان و درگیراوه له خودا وه. نه هاتوه.

﴿۱۶﴾ سَنَسِيْمُهُ عَلٰی الْخُرْطُوْمِ ﴿۱۶﴾ له وده به ولاوه سهری لوتی داخ
دهکه یی. ﴿۱۷﴾ اِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا اَصْحَابَ الْجَنَّةِ اِذَا اَقْسَمُوا
لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِيْنَ ﴿۱۸﴾ وَلَا يَسْتَنْوُونَ ﴿۱۸﴾ نیعمه کافره کانی

سَنَسِيْمُهُ عَلٰی الْخُرْطُوْمِ ﴿۱۶﴾ اِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا اَصْحَابَ الْجَنَّةِ اِذَا اَقْسَمُوا
لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِيْنَ ﴿۱۷﴾ وَلَا يَسْتَنْوُونَ ﴿۱۸﴾ فَطَافَ عَلَيْهَا طَافِيْفٌ مِّنْ رَّبِّكَ
وَهُمْ نَاسِيُوْنَ ﴿۱۹﴾ فَاصْبَحَتْ كَالصَّرِيْمِ ﴿۲۰﴾ تَنَادَوْا مُصْبِحِيْنَ ﴿۲۱﴾ اِنْ
اَعْدُوا عَلٰی حَرْثِكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَٰرِمِيْنَ ﴿۲۲﴾ فَانطَلَقُوا وَهُمْ يَخْتَفِنُوْنَ ﴿۲۳﴾
اَنْ لَا يَدْخُلَهَا اَلْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَّرْصِيْكٌ ﴿۲۴﴾ وَعَدُوا عَلٰی حَرْثٍ قَدِيْرٍ ﴿۲۵﴾ فَلَمَّا
رَاَوْهَا قَالُوْا اِنَّا لَصَا لُوْنَ ﴿۲۶﴾ بَلْ عَنُّهُمْ رُمُوْنٌ ﴿۲۷﴾ قَالُوْا سَطَمُ الْاَزَاقِلِ
لَكَوْلَا لَا تَسْتَحُوْنَ ﴿۲۸﴾ قَالُوْا سُبْحٰنَ رَبِّنَا اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ﴿۲۹﴾ فَاَقْبَلَ
بَعْضُهُمْ عَلٰی بَعْضٍ يَتَلَوْمُوْنَ ﴿۳۰﴾ قَالُوْا اِنَّا لَنَاقِلُوْنَ اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ﴿۳۱﴾ عَسَى
رَبِّنَا اَنْ يَّبْدِلَ اٰخِرَ اٰيَاتِنَا اِلٰى اٰوَّلٰى رَنَٰرِغُوْنٌ ﴿۳۲﴾ كَذٰلِكَ الْعَذَابُ وَلَعَلَّكَ
اَلْاٰخِرَةُ اَكْبَرُ لَوْ كُنَّا يَعْلَمُوْنَ ﴿۳۳﴾ اِنْ لِلْمُتَنِيْنِ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّتِ الْجَنَّةِ
﴿۳۴﴾ اَفَنَجْعَلُ الْمُتَسَلِّيْنَ كَالْمُجْرِمِيْنَ ﴿۳۵﴾ مَا لَكَوْكَفٌ تَخْكُمُوْنَ ﴿۳۶﴾ اَمْ
لَكَوْكَسْبٌ فِيْهِ تَدْرُسُوْنَ ﴿۳۷﴾ اِنْ لَكَوْفِيْهِ لَمَّا تَخَيَّرُوْنَ ﴿۳۸﴾ اَمْ لَكَوْا اٰتَمْنَ
عَلَيْنَا بِلَعْنَةٍ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ اِنْ لَكَوْا لَمَّا تَخْكُمُوْنَ ﴿۳۹﴾ سَلَّمْتُمْ اَبَهُمْ
بِذٰلِكَ رَعِيْمٌ ﴿۴۰﴾ اَمْ لَكُمْ شِرْكًا فَلَا تُشْرِكُوْنَ اِنْ كُنُوْا صٰدِقِيْنَ ﴿۴۱﴾
يَوْمَ يَكْتُفُ عَنْ سَاقٍ وَيَدْعُوْنَ اِلَى الشُّجُوْرِ فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ ﴿۴۲﴾

قورده شمان به تافیکر دنه وه، به برسییه تی و که مبارانی و
بانگه وازی کردنی پیغه مبهه بوځیان، وده کوو چون خاوه دانی نهو
باخه ناو داره؛ (که لای قورده شیهه کان دهنگو باسی زانراو
بوو) به تافیکر دوه.. کاتیک سویندیان خوارو ته نکیدیان
کرده وه له بهیانی زوودا بهروبوومی باخه که یان دهچن و
دهرنن، نه سویندیان خوارو هیچ بیریان له خودا
نه کرده وه، نه یانگوت: (انشاء. الله) یان سویندیان خوارو؛ که
ټیر بهشی هه ژارانی لی نه دهن. برپاریان دا بهیانی زو و
باخه که یان بچن و نه هیلن هه ژاران پییان بزنان، بین و
داوایان لی بکه و بهشی خوځیان لی و مر بگرن، نه وان دلنیا
بوون له وده؛ که بهیانی هیچ کوږ و ته گهر دیه کیان نایه ته.
پیښ و به ناسانی و سته که یان دپته دی بویه هیچ
ټینشانه لایان نه کرد.

﴿۱۹﴾ فَطَافَ عَلَيْهَا طَافِيْفٌ مِّنْ رَّبِّكَ وَهُمْ نَاسِيُوْنَ ﴿۱۹﴾ فَاصْبَحَتْ
كَالصَّرِيْمِ ﴿۲۰﴾ دهر دو تافه تیک له لایه ن خودای تو وه دای به سهر

خودا ناکهن له سهر نيعمه ته کانی؟ داوای لیخو شېبون له خودا بکهن له سهر نهو برپارهی که داو تانه: که بهشی هزاران برېن، چهنډم پی گوتن نهو نیازهی نیوه شتیکی هه له یه و کاری کردن نیه؟

﴿۲۹﴾ قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿۲۹﴾ وتیان: پاک و مونه ززه ی بۆ خودایه، نهو حالته ی به سهر باخه که مانی داهیناوه دادومری و حکیمه ته، هیچ سته می نه کرده، نیمه سته مکار بووین به وه: که برپارمان دا بهشی هزاره کان برېن. ئهمجار ده میان تیک ژهنی و

﴿۳۰﴾ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتْلَاؤُمُونَ ﴿۳۰﴾ دستیان کرد به سهر زهنشت کردنی یه کتری، هر یه که یان خه تاکه یان ده خسته سهر نهوی تریان و ده یگوت: نه تو بیرو که ی نهومت داهینا: که بهشی هزاره کان نه دهین، نهویان وه لامی ده دایه وه و تاوانه که ی ده خسته سهر شانی نهوی تریان، هیچ چاریان نه ما جگه له وهی دان به تاوانه که یان دا بنین و دوعای نه مان له خو یان بکهن.

﴿۳۱﴾ قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا طَاغِينَ ﴿۳۱﴾ وتیان: نای به دبه خت و چارمرهش خو مان، نیمه خو مان تاوانمان کردو فه رمانی خودامان پشت گوئ خست و مافی هزاره کانمان بری؛ بویه توشی نه مان حاله هاتین و باخه که مان نه وهی به سهر هات! ﴿۳۲﴾ عَسَى رَبُّنَا أَنْ يُبَدِّلَنَا خَيْرًا مِنْهَا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿۳۲﴾ هیوادارین په رومردگار چاو پو شیمان لی بکاو باخه که مان به باشتر بۆ بزمیری و باختی چاکترمان بداتی. نیمه له برپارده که مان په شیمانین و توبه و سه د توبه جاریکی تر نیمه هه لو یستی وانا نو ینین.

﴿۳۳﴾ كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ الْآخِرَةُ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۳۳﴾ نهو جوړه عه زابه ی خاوه نانی باخه که مان پی به تاقی کرده وه و توله ی برپاره سته مکاری به که مان لی ستانندن هه روه ها نهو عه زابه ی توشی دانیش توانی مه که که مان کرد له قات و قری و بی بارانی و نا نارامی و شهرو هه را له نیوان خو یان داو له گه ل خیل و نه ته وهی تر دا نه وه عه زابی دونیا یان بوو، سزای سهر پی چیکردنیان بوو بۆ فه رمانی خودا، به خیلی و چروکیان بوو له سهر نهو نيعمه تانه ی خودا به سهری دا

باخه که دا، ناگریکی خودایی به شهو له باخه که یانی دا کردی به کوی زوخال، باخی به ردارو پو شناخ بوو به پارچه زموی به کی ویرانه و سوته مه رو، ناداری به سهر پاداری یه وه نه ما. نه مان کاره ساته به سهر باخه که دا هات و خاوه نه کانی له شیرینی خه ودا بوون، و ناگایان له و به سهر هاته نه بوو.

﴿۲۱﴾ فَتَنَّا دَاوَا مُصْحِينَ ﴿۲۱﴾ اَنْ اَعْدُوا عَلٰی حَرْبِكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَارِمِينَ ﴿۲۱﴾ هه نندیکیان بانگیان له هه نندیکیان کرد، فه رمانیان به یه کتری کرد: که له بهره به یان دا بکه ونه. ری بۆ لای باخه که، نه گهر ده یانه وئ بهروبوومی باخه که یان زوو به دزی هه هزاره کان لی بکه نه وه.

﴿۲۲﴾ فَانْطَلَقُوا وَهُمْ يَتَخَفَتُونَ ﴿۲۲﴾ اَنْ لَا يَدْخُلَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينٌ ﴿۲۲﴾ به لی له بهره به یان داو زوو به هه له داوان و به دزی یه وه به ره و باخ و به هه شته که یان رو یشتن، قسه و راویزیان به سرته سرت ده کرد، به نه سپایی به بن گوئی یه کتریان دا ده چرپاند: که دنگه دنگ نه کهن بۆ نه وهی که س پیان نه زانی و نه هیلن هه زاران بی نه ناو باخه که وه داوای بهش و باریکیان لی بکهن: که له وه پویش باوکیان بوی بریوونه وه و سالانه ده یدان.

﴿۲۵﴾ وَاعْدُوا عَلٰی حَرْدٍ قَادِرِينَ ﴿۲۵﴾ شه وکی زوو رو یشتن و به دلنیا یی یه وه پیان و ابوو: ده توان بهروبوومی باخه که برنن و عه زم و جه زمیان و ابوو: که بهشی هه زاران نه ده ن. به لام خو یان بی بهش بوون، کوردی و ته نی: (نه وهی لای به بنده خه یاله لای خودا به تاله) خه سارتمه ند خو یان و مایه پوچ خو یان بوون،

﴿۲۶﴾ فَلَمَّا رَاَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُونَ ﴿۲۶﴾ که گه یشته لای باخه که یان بیان بوته سوته مه رو، که و تنه مقو مقو، وتیان: نه ری نه مه باخه که ی نیمه یه یان ریگه مان لی گوم بووه؟ ئهمجار: که ته فکرین و بویان دهر که وت: که نه مه باخه که ی خو یانه وای به سهر هاتو وه و خودا ویرانی کرده و هیچ سودیکی لی نابیندری، وتیان: ﴿۲۷﴾ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿۲۷﴾ به لکوو له راستیدا نیمه له بهروبوومی باخه که مان بی بهش بووین.

﴿۲۸﴾ قَالَ اَوْسَطُهُمْ اَلَمْ اَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ﴿۲۸﴾ ژیرترین و باشرینیان وتی: نه وه من پیم نه گوتن بۆچی شوکرو سوپاسی

رشتببون، سزای بئی به شکردنی هه ژاران بوو له مال و سامانیان، بیگومان عه زایی قیامت زۆر به نازارو. نیئش تره.

﴿۳۴﴾ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ﴿۳۴﴾ بیگومان ناماده کراوه بو هه موو خوداپه رستیک و له خوداترسیک به هه شتی رازاوه شوینی له زومت و خوشی: که هه رگیزاو هه رگیز نهو خوشیهی نابریته ووهو لئی وهرز نابن. ﴿۳۵﴾ أَفَتَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ ﴿۳۵﴾ نیئه چۆن یه کسانی ده خهینه نیوان کافرو موسولمانه وه؟ چۆن که سیک خوداپه رست و له خوداترس بئی و هکوو تاوانبارو یاخی بوو حیسابی بو ده کری.

﴿۳۶﴾ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿۳۶﴾ نیوه به ج عه قلیک نهو گومانه ده بهن و نهو حوکمه ده دن، نهو حوکمه ناره وایه، بوچی پیتان وایه پاداشدانه و هیان سزادانه وه به ده ست نیو دهیه؟ بیگومان ساده ترین بو چونی عه قل و راو بو چون، نهو جوړه حوکمه رمت ده که نه وه. ﴿۳۷﴾ أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ. ﴿۳۸﴾ إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا يَتَخَيَّرُونَ ﴿۳۸﴾ یان نایا به ده ست نیو ده نامه یه کی ناسمانی هیه سهیری بکه و بیخویننه وه و له بهری بکه، نه وهی تیدابی که ده یلین: گوایه خوداپه رست و کافر و هکوو یه ک وان؟ نایا نامه یه کی ناسمانی واتان بو هاتووه: که برپاریکی لهو جوړه تیدابی موسولمان و کافر و هکوو یه ک پاداشتیان هه بی؟! برپاریکی لهو جوړه له خو گرتبی: که نیوه هه لی ده بژیرن؟ نایا نامه یه کی واتان بو هاتووه نه وهی تیدابی. ﴿۳۹﴾ أَمْ لَكُمْ أَيْمَانٌ عَلَيْنَا بِاللَّغَةِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُونَ ﴿۳۹﴾ یان. نایا نیوه له لایه خوداوه عه هه و په یمانیکی جهخت له سه ر کراو تو که هه تان پیدراوه تا روژی قیامت هه رچی نیوه برپاری له سه ر بدن نیئه. بو تان دابین بکه یین؟ ج واده یه کی لهو جوړه تان پیدراوه: که هه رچی. بتانه وئی. بتاندریتی؟! بیگومان نه خیر وادهو به یلینی لهو جوړه تان. نه دراوتی.

﴿۴۰﴾ سَلِّمْ إِلَيْهِمْ بِذَلِكَ زَعِيمٌ ﴿۴۰﴾ نهی پیغه مبه ر به لاهرتیوه به شیوهی سه ر زمنت و سه ر کوتانه ووهو پیتان بلی: کامه یان به رعو دهی نه ووهو: که هه ر برپاری بدن و جییان بئی خوش بئی، خودا بو یان جی به جی ده کا؟ کی زامنیانه: که له قیامت دا و هکوو موسولمانه کان پاداشتیان ده رتیوه؟!

خَشِيعَةً أَبْصَرُهُمْ تَرْمَهُمْ ذَّلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يَدْعُونَ إِلَى التَّجْوُدِ وَمُتَّبِعُونَ ﴿۳۲﴾ فَذَرْهُمْ وَلْيُكَلِّبْ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۳﴾ وَأُمْلِ لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿۳۴﴾ أَمْ قَسَمْتَ لَهُمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ مِنْ مَّغْرَمٍ يُثْقَلُونَ ﴿۳۵﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿۳۶﴾ فَأَصْبَرَ لِكُلِّ رَدٍّ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الثَّوَابِ إِذَا دُنِيَ وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿۳۷﴾ لَوْلَا أَنْ تَدْرِكُهُمْ نَفْسٌ مِنْ رَبِّهِمْ لَيُنْذِرَ الْعَرَاءَ وَهُمْ مُدْمِرُونَ ﴿۳۸﴾ فَاجْبُرْهُ رَبُّهُ فَعَمَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿۳۹﴾ وَلَنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَئِنْ لَقِيتَهُمْ بِأَبْصَرِهِمْ لَسَمِعُوا الذِّكْرَ يَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَكْنُونٌ ﴿۴۰﴾ وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿۴۱﴾

سورة القلم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَاقَّةُ ﴿۱﴾ مَا الْحَاقَّةُ ﴿۲﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ﴿۳﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهُ إِذِ انبَعَثَ أَهْلُ قَادِثَةَ ﴿۴﴾ فَأَتَاهُمُ الْوَيْلُ يَاجُوعَةً ﴿۵﴾ وَأَمَّا عَادُ فَاتَّبَعُوا سُلَيْمَانَ بِرِيحٍ مَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ﴿۶﴾ سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَنِيَةً أَيَّامٍ حُسُومًا فَفَرَى الْقَوْمُ فِيهَا صَرْعَى كَأَنَّهُمْ أُعْجَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٌ ﴿۷﴾ فَهَلْ رَأَى لَهُمْ مِنْ بَابِقَةٍ ﴿۸﴾

﴿۴۱﴾ أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿۴۱﴾ باها و به شه کانیان بیئن، با نهو بت و سه نه مانه بیئن: که بییان وایه هاوشانی خودان. نه گه ر راست ده که ن لهو قسه و ههوالانهی رایان ده که یه نن !!

﴿۴۲﴾ يَوْمَ يَكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعُونَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿۴۲﴾ له نهو روژ ده: که نهو په ری سهختی و ناره حه تی پهیدا ده بی، تهنگ و جه له مه ده گاته نهو په ری، په رده له سه ر هه موو شتی که لاد مبری. راستی هه موو کاری که دهر ده که وئی، نه وانه بانگ ده کرین بو سوژده بردن بو خودا، به مه بهستی تانه و ته شه ر لیدان و داخ کردن به دلیان دا، به لام ناتوان سوژده بهرن، جایان له بهر نه وه: که ماوهی سوژده بردن به سه رجوه، یان له واقع دا توانای سوژده بردن نامینی.

﴿۴۳﴾ خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْمَهُمْ ذَّلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يَدْعُونَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَالِمُونَ ﴿۴۳﴾ لهو روژ ده چاو به ره و ژیرو روسیاو زه لیل، له شه ر مه زاریان. دا چاویان بو هه ل نابری، ریسوایی و په شیمانی و سه ر مت دایان ده پو شن، و له حال نه وانه له دونیا دا

نه کردایه، لهسکی ماسییه که وه فری دهرایه سهر پارچه زهوییه کی وشک و برینگ و بی گیارو درخت، لومه ی دهرایه لهسهر نهو تاوانه ی کردی: که زوو رقی هه لساو بی چکلدانه بوو، نه ته وه که ی جی هیشت! نه گهر خودا رحمی پی نه کردایه خه سارتمه ند ده بوو، به لام خودا به زمی پيدا هاته وه، رحمی پی کرد. ﴿^{۵۰} فَاجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنْ الصَّالِحِينَ﴾ پهر و مردگاری خو ی هه لی بزار دو دهست نیشانی کرد بو پیغه مبه رایه تی و کردی به پیغه مبه رو پیاویکی راستان، ﴿^{۵۱} وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ﴾ موشریکه کان هیندیمان رق لیته و نه ونده به چاوی دوژمنایه تی وه سه یرت ده که ن، لهوانه یه قاجت. هه لخلی سکیئن. یان به هیلاکت به رن، به تایبه تی ئه م چا و تی برینه دوژمنکاریه یان له کاتی قورنان خویندنی دا پتر دوژمنایه تی پیوه. دیار بوو، نه ونده یان رق لی ده بو وه نه ونده یان هه سودی پی ده برد. که. کراوه به پیغه مبه رو نهو پله و پایه ی دراوته ی، سه ریان. لی تیک. چوو. بوو، یان بو نه وه ی خه لکی لی بته کیئنه وه ده یانگوت. شیته. ﴿^{۵۲} وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ﴾ نهوانه ده لئین: موحه ممه ده لئین شیته. چونکه. قورنانی هیناوه، له کاتی که قورنان ناموژگاری و بیر خه ره مویه. بو ئاده میزادو جندو که.

كوتايي سوره تي القلم

سورہ تی (الحاقہ)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿الْحَاقَّةُ. ٢ مَا الْحَاقَّةُ. ٣ وَمَا أَذْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ﴾ وشمی
﴿الْحَاقَّةُ﴾ به مانای قیامه ته. چونکه وادمو هه ره شه کانی
خودای تیدا دینه جی و حه قیقه تی تیدا دمرده که وی. واته:
ئهو قیامه تهی : که وادمو به ئینی خودای تیدا دینه جی و
روژیکه هه ر دئ و هه رده بی بی، دیاره و صیفاتی چونه؟
حه قیقه ت و چونیته تی ئه و روژه هه ر خودا خوئی دمرانی
چونه و که سی تر دمرکی ناکا. ئه تو چوزانی ئه ی پیغه مبه ر؛
ئهو روژه چ روژیکه، ئه و روژه زور له وه گه ورتره زانیاری و

بانگ دھکران بۆ سوژدەبردن بۆ خودا، بۆ نوپۆژکردن و خوداپەرستی، پشتیان ئی ھەلەدەکرد، ھەرچەند لەش. ساغ و بەتوانا بوون، بەنەنقەست نوپۆژیان نەدەکردو نەرکی بەندایەتیان بەرامبەر بە خودا بەجی نەدەھێنا.

﴿قَدْ رَنِي وَمَنْ يُكَذِّبُ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ﴾ ئەى پېغەمبەر؛ تۆ لێم گەڕێ چكارت بەسەر من و ئەوانەو دەبێ: كە ئەم قورئانە بەدرۆدەخەنەو، من خۆم چاریان دەكەم و دەزانم. چییان بەسەر دێنم و چ عەزابییان تۆش دەكەم، تۆ خۆتیان پێو خەریك مەكە، ئێمە غافلگیریان دەكەین و پلە پلە بەرەو عەزاب كێشیان دەكەین تا پێو دەبن، نازو نێعمەتیان بەسەردا دەڕێژین بۆ تاقیكردنەو و لەخستەبردن، تا لەناكاما عەزابی سەختی ئێمە یەخەیان دەگری و ئێتر رزگار بوونیان نیە.

﴿٤٥﴾ وَأَمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿٤٥﴾ مؤلّه تيان ددهدم و سزادانيان دوادهخم تازياتر سووربن لهسهر هه لؤيستي نالهباريان، پتر بكهونه ومرطهوه، بيگومان پلانى من بو ئه هلى كوفر زور توندو تولو به هيزه، هيچ كهس ناتواني بهرگري بكا، ﴿٤٦﴾ أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَعْرَمٍ مَقْضُونٌ ﴿٤٦﴾ نايا تو داواي كرييان لي دهكهى لهسهر نهوهى كه بانگهوازييان دهكهى بو نيمان هيئان و نهوان ناتوانن نهو كرى و باربههاييه دابين بكهن و دليان نايه نهو مهبلهغه بدن ؟!

﴿۷﴾ اَمْ عَنْهُمْ الْقَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿۷﴾ ئايا ئەوانە زانبارى غەيب و پەنامە كىيان لايەو ناگادارن بەسەر لە وحوولە حفوظ دا بەئارمزۆى خوڤيان چى بەلگەو نيشانە يە كيان بوئ دىنيووسنەو ئەمجار دىكەونە كيشەو جىدالەو لەگەل تۆداو چىيان بوئ بۆ خوڤيانى برپار دەدەن و هيج. پتويستىيان بەو نىە شوينت بىكون و فەرمانبەردارى فەرمانەكانت بن!!

﴿٤٨﴾ فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَىٰ وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٤٩﴾ نَبْتُ نَهَى مَوْحَمَمَهْد، پَشُوو دِرْئِزْبَه لِهَسَر بَرِيَارِ
خودا دَر بَارِهِي حُوت و بَتْپَه رِسْتَه گان، خُورْ اَگَر بَه لِهَبَه رَا مَبَه ر
نَه زِيهَت و هه لَوِيسْتِي نَاشِرِي نِيان ..

﴿لَوْلَا أَنْ تَدَارَكَهُ نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَنُبِيَ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ﴾^{٤٩}

نه گهر ففضل و رحمتی خودا نه بویاهو توبه ی لی قبول

تیگه ییشتی ئاده میزاد پهی بی بهری. **كَذَبَتْ ثُمُودُ وَعَادٌ بِالْقَارِعَةِ** گهل نه مودو (قهومی. صالح) و گهل عاد (قهومی هود) هاتنی قیامه تیان به دروژانی. وشهی (قارعة) که مه بهست پیی قیامه ته، به مانا: به لاو کاره ساتیکه: که دلی ئاده میزاد کان ده کوتی و هه موو شتی لیک هه لده و هشی و ته فرو. تونای دهکا. نه مجار سزای گهل سه مکارو به دروژه ره ده کان دهست نیشان ده کاو ده فهرموی: **فَأَمَّا ثُمُودُ فَأَهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ** گهل شه مودبه ته وایی له ناوبران به گرمه و پیا هه لشاخانیکی له راده به دمر، دهنگیکی تاسینه رو راتله قاندنیک بی نه ندازه و گرمه و ناله یکی زنده قهر، له ماوه یکی کورت و که مخایه ن دا ریشه کیشی کردن. **وَأَمَّا عَادٌ فَأَهْلِكُوا بِرِيحٍ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ. سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَتَمَازِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومًا** گهل عاد له ناوبران و ناسه واریان نه ما به رده شه بایه کی دهنگ تیزو زور ساردو ریشه کیشکهر و ترسناک و دریژ خایه ن، به ته وژی و دریژ خایه نی ره شه باکه برستی لی برین، خودا نه و ره شه بایه ی له سهر هه لکردن جهوت شه و ههشت روژ به رده و ام بوو بی وهستانه و ده بروکه پیدان، زیخ و به ردی له گهل خویدا دهیناو به سهری دا ده کردن و له ناوی ده بردن. **فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى كَأَنَّهُمْ أُعْجَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٍ. فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ** نه تو نه گهر له و شوینه ناماده بویتایه نه و گهل به دبخته سته مکارمت ده بینی له ماوه ی نه و شه و روژانه دا لال و پال که و تبون، دهنگوت: بنکه دارخورمای لارو لویر که وتوی گهنده لو بی نرخ فری دراوان، که سیان لی دمرنه چوو، نایا ههست ده که ی که سیان لی دمرچوو بی؟ **وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِ** فیرعه و نی سته مکارو مله ورو نه و گهل و نه ته و ده کافرو ولاته زیرو ژوورکراوانه تاوانیان نه نجام دان و کرده و ی ناشیرینیان کردن، بیرباومری کوفرو شیرک نامیزیان راگه یاندن.

فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخْذَةً رَابِيَةً هه رگهل و نه ته و هیه کیان له پیغه مبه ره که یان یاخی بوون، پشتیان له بانگه وازی و په یامه که ی هه لکرد، گوئیان به ناموژگاری و بانگه وازی پیغه مبه ره کان نه دا، ثیر خودا. هارو غه زمی خوی لی گرتن و تیکی شکندن به کوشنده ترین سزا له ناوی. بردن.

وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِ **فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخْذَةً رَابِيَةً** **إِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَاءُ حَمَلْنَاكِ فِي الْجَارِيَةِ** **لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيَهَا أذُنٌ وَعَيْنٌ** **فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ** **وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً** **فَيَوْمَذُو قَعَتِ الْوَاقِعَةُ** **وَأَنْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ** **وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَنِيَةٌ** **يَوْمَئِذٍ نَعْرِضُونَ لَا تُخْفِي مِنْكَ حَافِيَةٌ** **فَأَمَّا مَنْ أَوْفَى كَتَبَهُ بِيَمِينِهِ** **فَيَقُولُ هَؤُلَاءِ أَمْرُهُمْ وَإِكْنِيَّةٌ** **إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُنْقِي حَسْبِيَّةٌ** **فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ** **فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ** **قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ** **كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ** **وَأَمَّا مَنْ أَوْفَى كَتَبَهُ بِشِمَالِهِ** **فَيَقُولُ بَلْبَنِي لَرَأَيْتُ كُنَيْيَةً** **وَلَرَأَيْتُ مَا حَسْبِيَّةٌ** **بَلْبَنِيهَا كَانَتْ الْفَاسِيَةَ** **مَا أَغْنَى عَنِّي مَالِي** **هَلْكَ عَنِّي سُلْطَانِيَّةٌ** **خُدُوهُ فَقُولُوا** **ثُمَّ الْجَحِيمِ صَلْوُهُ** **ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ** **إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ** **وَلَا يَحْضُرُ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ**

إِنَّا لَمَّا طَغَى الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِ **لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيَهَا أذُنٌ وَعَيْنٌ** نیمه: که ناو سه رکه شی کردو له سنوور دمرچوو، تو فان هه لسا له سه رده می جه زردتی نووح دا، باوک و باپیرانی نیوهمان له که شتیدا هه لگرت و نیووش له پشتیان دا بوون، هه لمان گرتن و له ناو که شتی یه کی گه روک دا بو نه و دی له خنکان رزگاریان بکه ین. هه روه ها بو نه و دی رزگارکردنی خودا په رستان و خنکاندنی کافرو سته مکاران بکه ینه په ندونا موژگاری بو چینه کانی دوا خو یان و ببیته به لگه له سهر ده سه لاتی رهای خودا و کار دروستی و سه ختی تو له له سته مکاران، هه روه ها بو نه و دی هه رکه س زیرو تیگه یشتو بی پهن دی لی و مرگری و ته می خواردو بی.

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ کاتیک یه کجار هووده کری به شاخی صورا، واته: کاتیک نیسرافیل هووی یه که مجاری به که رهنای صورا دهکا.

وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً زهوی به کیو که ژیه وه به قودرمتی خودا له شوینی خو یان

هه‌لده‌که‌ندریڼ و یه‌کجار پټکدا دهریڼو دهمنه تهپ و توژو هیچ مه‌عالیمیکی زهوی وه‌کوو خوئی نامینی و دهمبته زهویه‌کی تر.

﴿۱۵﴾ قَوْمِئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿۱۵﴾ نه‌وکاته قیامت راده‌بی و رووداوی گه‌وره دپته‌دی. نه‌ک. روداوئیک به‌لکوو زور روداوی گه‌وره دپته‌دی.

﴿۱۶﴾ وَانْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهٍ ﴿۱۶﴾ ناسمان شەق و پەق دمبئ نهو روژه ناسمان بهو توکمه‌یی و پته‌وییه‌ی، هیچ هیژو پپزیکی نامینی وه‌کوو لۆکه‌ی کراوه‌ی لی دی !!

﴿۱۷﴾ وَالْمَلِكُ عَلَى أَرْجَائِهَا وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَانِيَةٌ ﴿۱۷﴾ فریشته‌کان لهم لاو نهو لای ناسمان دهمه‌ستن چاومرئیی فهرمانی په‌رومردگارن و نامادن بۆ ته‌نضیدکردنی. نهو روژه عهرشی په‌رومردگارت له‌زور فریشته‌کانه‌وه هه‌شت هه‌لی ده‌گرن، هه‌شت فریشته یان هه‌شت ریز، یان هه‌شت چین، یان هه‌شت لهو شتانه‌ی خودا دمزانئ، ئیمه نازانین نهو هه‌شته کئین و جن؟ ههر وه‌کوو نازانین عهرش چیه‌و چۆنه، چۆن هه‌لده‌گیری و بۆچی هه‌لده‌گیری! و‌اچاکه ئیمه خویمان له‌چوونه ناو شیکردنه‌وه‌ی نهو شته غه‌بیبیانه به‌پاریزین و دهمیان لی نه‌گوتین.

﴿۱۸﴾ يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ﴿۱۸﴾ لهو روژدها نیوه‌ی ئاده‌میزاد راده‌نویندريڼ بۆ حیساب و لی‌کۆلینه‌وه، هیچ شتیکتان له خودا نادیار نیه، جه‌سته‌تان دیاره‌و ناو دل و دمرون‌تان، کردمه‌وه گو‌فتارتان، ناکام و سه‌ره‌نجام‌تان هه‌مووی لای خودا ناشکرایه‌و هیچی لی گوم نیه. ﴿۱۹﴾ فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَؤُلَاءِ أَقْرَأُوا كِتَابِيَةَ ﴿۱۹﴾ جا نه‌گهر که‌سیک نامه‌ی عه‌مه‌لی بدریته ده‌ستی راستی نه‌وه له‌خویشیان شاگه‌شکه ده‌بی و توشی ههر که‌سی ببی ده‌لی: نه‌وه نامه‌ی عه‌مه‌له‌و فه‌رموو بیخویننه‌وه و بزانه‌ چی تیدایه، دل‌خو‌ش و ته‌رده‌ماخه به‌وه‌ی که‌ رزگاری بووه‌و له‌پیری به‌هه‌شتیانه‌ ترسی له‌وه پیتی نه‌ماوه، له‌ترس و بیمی ده‌ستی مه‌حشر قوتاری بووه‌و رزگاری بووه‌و: ﴿۲۰﴾ إِنِّي طُنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِيَةَ ﴿۲۰﴾ نه‌من گومانم وابوو تووشی حیساب. و لی‌کۆلینه‌وه دمب و خودا له‌سه‌ر تاوانه‌کانم سزام دده‌ا، وه‌لی خودا به

هه‌ضل و گه‌ورمی خوئی عه‌فوی کردم و لیم خو‌ش بوو. ﴿۲۱﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ﴿۲۱﴾ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿۲۲﴾ قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ﴿۲۲﴾ نه‌و له‌ژیانیکی خو‌ش و خو‌شگوزمرانی دایه، ژیانیکی وه‌ها گله‌یی لی نه‌کرئ، له‌ناو باخ و باخاتیکی به‌رزو شکۆمه‌ند دا ده‌بن، به‌رزو پیروژ له‌هه‌موو رویه‌که‌وه له‌رووی مادیه‌وه له‌رووی مه‌عنه‌ویشه‌وه.

﴿۲۳﴾ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ ﴿۲۳﴾ نه‌ی خودا په‌رستان و کردار چاکه‌کان، له‌ناو به‌هه‌شتی رازاوه‌و ره‌نگین دا خواردنی خو‌ش و به‌تام بخو‌ن و ناو شله‌مه‌نییه‌کانی تری بخۆنه‌وه، نه‌وشی گیانتان بی، هه‌موو کاتیکتان خو‌ش و خو‌شگوزمرانییه، چونکه ئیوه له‌دونیا‌دا کردار چاک بوون و بیرو باومر‌تان په‌سه‌ند بووه، ئیستا له‌پاداشتی نه‌ومدا به‌فه‌ضل و ره‌حه‌تی خودا نه‌و به‌هه‌شته‌تان پیروژ بی و بۆ هه‌تا هه‌تایه تیدایه بمیننه‌وه.

﴿۲۴﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيَةَ ﴿۲۴﴾ نه‌و. که‌سه‌ش: که‌ نامه‌ی نه‌عمالی بدریته ده‌ستی جه‌بی، یان له‌دواوه‌ی پپی بدرئ، هاواری لی هه‌لده‌سی و غه‌م و په‌ژاره‌ی له‌نه‌ندازه به‌دمر دای ده‌گرن، به‌هه‌ناسه سواری و دل‌ته‌نگی‌یه‌وه ده‌لی: خوژگه ههر نامه‌ی عه‌مه‌لم بی نه‌درایه.

﴿۲۵﴾ وَلَمْ أَذِرْ مَا حِسَابِيَةَ ﴿۲۵﴾ يَا لَيْتَهَا كَانَتْ الْقَاصِيَةَ ﴿۲۵﴾ خوژگه ههر نه‌مرانی‌یه حیسابم چۆنه‌و چیه، کاشکی نه‌و مردنه‌ی له‌ دونیا‌دا به‌سه‌رم هات. کۆتایی. ژیانم بوايه و نیتر زیندو نه‌کرامایه‌ته‌وه، ﴿۲۶﴾ مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيَةَ ﴿۲۶﴾ هَلْكَ عَنِّي سُلْطَانِيَةَ ﴿۲۶﴾ مال و سامانه‌که‌م: که له‌دونیا‌دا زورم هه‌لپه‌ بۆکرد، هیچ سودی بی نه‌گه‌یاند‌م، به‌رگری هیچ سزاو ناره‌حه‌تی‌یه‌کی لی نه‌کرد‌م، به‌لگه‌و شایه‌تم له‌ده‌س چوو، پله‌و پایه‌و جاهوو سو‌لتانم فه‌وتا، سزایان لی دوور نه‌خسته‌مه‌وه نای مال‌ویران و خه‌سارتمه‌ن خو‌م!! ﴿۲۷﴾ خَذُّوْهُ فَعْلُوْهُ ﴿۲۷﴾ ثُمَّ الْحَجِيمَ صَلَّوْهُ ﴿۲۷﴾ ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوْهُ ﴿۲۷﴾ نه‌و تاوان‌باره بگرن، زنجیرو کو‌ت بخه‌نه ده‌ست و ملی و توند شه‌ته‌کی بدن، نه‌مجار تو‌ری دمنه ناو دۆزه‌خه‌وه، نه‌مجار بیخه‌نه ناو زنجیریکه‌وه: که‌ حه‌فتا گه‌ز دریژه، نه‌و زنجیره‌ی تیوه. به‌الئین، با هیچ جم و جو‌لیکی نه‌مینی و سزاو سو‌تان

دۆزهخ. بجهزى. ﴿۳۴﴾ إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ. وَلَا يَخْضُ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ ﴿۳۵﴾ بېگومان نەم تاوانبارە لەدوونیدا کافرو بى بېروا بوو، بېرواى بە خوداى گەورەو خاوەن دەسەلات نەبوو، خەلکى هەلنەدەنا بۆ یارمەتیدانى هەزارو بى نەوايان، گووى نەدەدا بەبرسیەتى ئاتاجان و دلى پىيان نەدەسوتاو ناگرى برسیایەتى ئەوانى نەدەکوژاندەو. ﴿۳۶﴾ فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هَاهُنَا حَمِيمٌ ﴿۳۷﴾ نەمرو: کە روژى قیامەتە کەس نیه. فریای بکەو، دۆستیکی نیه شەفاعەتى بۆ بکا، یان لەعەزاب رزگارى. بکا. ﴿۳۸﴾ وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غَسِيلٍ. ﴿۳۹﴾ لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ ﴿۴۰﴾ لەناو دۆزهخ. دا. هیچ خواردەمەنیەکی نیه جگە لەو کیم و زوخاوى لە. جەستەى. دۆزهخەکانەو دەچۆرئ: کە ئەو خۆراکە ناخوا جگە. لە. تاوانباران، قەتادە دەلى: (غسیل) خراپترین خۆراکی دۆزهخیانە... ﴿۴۱﴾ فَلَا أَقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ. ﴿۴۲﴾ وَمَا لَا تُبْصِرُونَ. ﴿۴۳﴾ إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿۴۴﴾ واتە: سویند ناخۆم، شتەکە هیندە ناشکرایە پتویست بە سویند ناکا، ئەمە نەگەر پیتی (لا) زیدە نەبى. نەگەر بەزیدەى دابنن ئەو کاتە ماناکەى بەم جوړە دەبى: سویند دەخۆم بۆ ئیو بەو مەخلوقاتەى دەبینن لە بوونەمردا: کە نیشانەى پاکى و بەرزىوبى کەم و کوریمە لەزات. و صیفاتم دا، هەروەها سویند دەخۆم بەو شتانەى لەئێوە نادیارن و غەیبین، ئەم قورنانه شک و گومانى تیدا نیه کەلامى خودایە و بەسروش نازلى کردو بۆ بەندەو فروستادەى خو: کە. موخەمەدەو خودا هەلى بژاردو بۆ گەياندى پەيامى خو بەبەندەکانى، خویندەمەو گەياندى بەئێوە لەلایەن پیغەمبەرىکى ریزدارو دەست پاکەومە، چۆنى بۆ نازلکراو ئاوا بەبى گۆرانکاری کردن تیدا، بەئێوە. گەياندو! ﴿۴۵﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُؤْمِنُونَ ﴿۴۶﴾ ئەو قورنانه قسەى شاعیر نیه ئێوە بەهەلە چون: کە دەلن: ئەم قورنانه شیعەرە موخەمەد ﷺ شاعیرە، بە هیچ جوړیک قورنانه لەشعیر ناچى، شیعەر و مزن و قافیەى هەیه، نایەتەکانى قورنانه وەها نین. شیعەر هەلقولای (انفعالات) و عاتیفەو خەپالەو کەم وادەبى لەسەر یەك تیروانین و دیدو بۆچون دەربارەى ژيان ثابت بى، بەلام قورنانه بەرنامەیهکی

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هَاهُنَا حَمِيمٌ ﴿۳۴﴾ وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غَسِيلٍ ﴿۳۵﴾ لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ ﴿۳۶﴾ فَلَا أَقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ ﴿۳۷﴾ وَمَا لَا تُبْصِرُونَ ﴿۳۸﴾ إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿۳۹﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُؤْمِنُونَ ﴿۴۰﴾ وَلَا يَقُولُ كَاهِنٌ قَلِيلًا مَّا تَدَّكُرُونَ ﴿۴۱﴾ نَزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۴۲﴾ وَلَوْ نَقُولُ عَلَيْنَا قُلُوبُ الْأَقَابِلِ ﴿۴۳﴾ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ﴿۴۴﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ﴿۴۵﴾ فَمَا يَكْفُرُ مِنْ أَمْرِ عَنَّا حَزِينٍ ﴿۴۶﴾ وَإِنَّهُ لَنَذْكُرُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿۴۷﴾ وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّكُمْ مَكْذِبِينَ ﴿۴۸﴾ وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۴۹﴾ وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ﴿۵۰﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿۵۱﴾

سورة الحاقة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ﴿۱﴾ لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ﴿۲﴾ مِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ﴿۳﴾ تَصْرُجُ الْمَكْبَكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ﴿۴﴾ فَأَصْبَحَ صُورًا جَبِيلًا ﴿۵﴾ لِيُظْهَرُونَ لَهُ بَعْدُ ﴿۶﴾ وَتَرْتَهُ قَرِيبًا ﴿۷﴾ يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْهَيْلِ ﴿۸﴾ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ﴿۹﴾ وَلَا يَسْتَلُ حِمِيمٌ حِمِيمًا ﴿۱۰﴾

یەکانگری تەواو بۆ ژیان دادمپێژى و یەك تیروانینی بەردەوام. و نەگۆرى هەیه بەرامبەر بوونەمرو ئەووش دوپات دەکاتەو: کە سەرچاوەى ئەم قورنانه بەرومردگاره... الخ ﴿۴۲﴾ وَلَا يَقُولُ كَاهِنٌ قَلِيلًا مَّا تَدَّكُرُونَ ﴿۴۳﴾ قورنانه قسەى کاهین و کۆلەو نایەکانیش نیه، چونکە قورنانه دژایەتى شەياتینیەکان دەکا، ناگونجى بە ئیلهام و یارمەتیدانى ئەوان قورنانه دانرابى، وەلى ئیو کەم بیردەکەنەو لەشت وردنابنەو بۆیە سەرتان لى شیواوو ناتوانن ریبازى حەق و راست بدۆزنەو! ﴿۴۴﴾ نَزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۴۵﴾ قورنانه قسەى شاعیر و کاهین نیه بەلکوو لەلایەن خوداى ئادەمیزادو جندۆکەو نازل کراو، خودا بە جوپرائیلی ئەمیندا بۆ پیغەمبەرى ناردو، تا بەخەلکى رابگەیهنى و بانگەوازییان بکا بۆ پابەندبوون بەناوڕۆکى و رەنگدانەو قورنانه لەرەوشت و رەفتارو ناکاریان دا، بۆ ئەوێ لەسۆنگەى ئەم قورنانهو بەختەومریی دونیاو قیامەتیان بۆ دەستەبەر بى.

سورتهی (المعارج)

{ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ }

﴿۱﴾ سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ. ﴿۲﴾ لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ﴿۳﴾
داواکه ریک داوای سزایه کی هاتوو کردنه و سزایه دئ و
گومانی تیدا نیه، یه خه کی کافره کان دهگری و جگه له خودا
کهس نیه بتوانی بیگیریتنه وه، پرسیاره که بؤ لافرتیو گالته
پیکردنه. ﴿۴﴾ مِنَ اللّٰهِ ذِي الْمَعَارِجِ ﴿۵﴾ نهو عه زابه یان بؤ دئ
له لایهن خودای خاومن هه موو ناسته به رزه کان و پله و
پایه کان. ﴿۶﴾ تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ
خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ﴿۷﴾ فریشته کان و جو برائیل (روح الامین) بؤ
لای خودا بهرز دمبه وه له روژیک دا که به په نجا هزار سال
مه زنده ده کری. واته: نه گهر ناده میزاد بیان وهئ نهو ریگایه
بیرن په نجا هزار سالی دهوئ، وهئ فریشته کان. له ماو میه کی
زور کهم دا ته ی نهو مه سافه ده کهن.

﴿۸﴾ فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا ﴿۹﴾ نهی موحه ممه دا تۆ به پرسیار کردنی
شیوه قه شمهری و ملهورانه یان ته نگه تاو مه به. به برپوا
نه کردن و پشت هه لکردن له په یامه کهت دلگیر مه به.
له بهرام بهر به درو خستنه و میان بؤت، پشوو در یژ به. گوئ
مه دمه به له کردنیان له هاتنی عه زاب بؤیان، ته حه ددا
کردنیان له تۆ: که به لایانه وه دووره شتی و رو بدا. صه بری
جوانت. هه بئ، صه بر بگره. ﴿۱۰﴾ إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا ﴿۱۱﴾ وَرَأَاهُ
قَرِيبًا ﴿۱۲﴾ نه وان هاتنی قیامه تیان به لاهه دووره، رابوونی
قیامه تیان بئ مه حاله، هه روه ها ماوه در یژی قیامه ت
به نه ندازه ی په نجا هزار سال به مه حال دهمانن. ئیمه
دهمانن: که قیامه ت. دی و نزیک شه هاتنی، چونکه هه رشتیک
هاتنی مسوگه ربئ نزیکه. هاتنی...

﴿۱۳﴾ يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْهَيْلِ ﴿۱۴﴾ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ﴿۱۵﴾ وَلَا
يَسْأَلُ حَمِيمٌ حَمِيمًا ﴿۱۶﴾ روژی قیامه ت روژیکه ناسمان وه کوو
خلته ی زمیتی ئی دئ و دمبیته ماددمیه کی روون و ره وان و
هیج ره قایی و پته و یه کی تیدا نامینی. کیوه کان وه کوو
خوری شیکرا و میان ئی دئ، هیج خرمی له خرم و که سی
ناپرسی، خرم خرمی خوشه ویستی خوی دمبینی. به لام له بهر
وه زعی سامناک و وه زعی ناخوشی خوی نای پرژئ پرسپاری

نه مجار جه خت له سهر نه وه ده کاته وه: که موحه ممه ده ﴿۱۷﴾
ناتوانی بؤ خوی قورنان دابنی و دمه رموی: ﴿۱۸﴾ وَلَوْ تَقَوَّلَ
عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ ﴿۱۹﴾ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ﴿۲۰﴾ نه گهر له همرزی
مه حال دا موحه ممه ده ﴿۲۱﴾ یان جو برائیل، بؤ خویان قسه یه که
هه لیه ستن و پال خودای بدن، به توندوتیژی ده یانگیرین و
خیرا سزایان دمه دین و تۆله یان ئی دمستینن، له ناویان
دمبه یان. ﴿۲۲﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ﴿۲۳﴾ ره کی (وتین) مان ده بری؛
نهو ره کی دل و سهر پیکه وه دمبه سستیتنه وه دهمان قرتاندو
یه که سهر گیانی له دمست دمه دا.

﴿۲۴﴾ فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ﴿۲۵﴾ کهس نه دمبوو له نیوه
بتوانی ببیته له مبه رو دمستی ئیمه بگری و نه هیلی نهو
کارمیان به سهر بینین. دهی که وایی چۆن موحه ممه د یان
جو برائیل جه سارمتی نه وه ده کهن درو له سهر خودا
هه لیه ستن؟! ﴿۲۶﴾ وَإِنَّهُ لَتَذِكْرَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿۲۷﴾ قورنان په ندو
ناموزگاریه بؤ ته فواکاران، نه وانه ی ترسی خودایان له دل
دایه و هه رگیز سهر پیچی فهرمانه کانی. نا کهن،

﴿۲۸﴾ وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُّكَذِّبِينَ ﴿۲۹﴾ ئیمه دهمانن هه ندیکتان
به نه نه قست و ملهوری قورنان به درو ده خه نه وه، ئیمه روژی
قیامه ت سزاتان دمه دینه وه، بریکیشان برپوی پئ ده کهن و
شوین پیغه مبه ر ﴿۳۰﴾ که وتوون، دلنیان له وهی که هیدایه تتان
دمه دا بؤ ریبازی حه ق و راستی.

﴿۳۱﴾ وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۳۲﴾ بیگومان قورنان دمبیته داخ
و که سهر. له سهر دلی کافره کان، کاتیک دمبین موسولمانان
پاداشتی باش. و مرده گرن.

﴿۳۳﴾ وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ﴿۳۴﴾ بیگومان قورنان حه ق و راست و
یه قینه، شک و گومانی تیدا نیه له خودا وه هاتوو، قسه و
ناخاوتنی خودی پیغه مبه ر نیه، که وایی:

﴿۳۵﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿۳۶﴾ نهو خودایه ی نه م قورنانه
که ورو به روژی ناز لکردوو له هه موو عه یب و له که وه کهم و
کوریه که به دووری. بگره.

کوتایی سورتهی الحاقه

لِى بَکَا. ﴿۱۱﴾ **يُصْرُوهُمْ** هه موو خزمنى خزى خوى ده بينى و دهى ناسيتته وه، كهس كهسى لى گوم نابى، يه كتر ده بينن به بى نه وهى گفـت و گو له گهل يه كترى بكهـن. ﴿يُودُ الْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍ بَنِيهِ. ۱۲ وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ. ۱۳ وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ. ۱۴ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ﴾. كافرو تاوانبار بيتيان خو شه لهو روژدها كور و خيزان و براو هوژو خزم و كهس وكارى هه رچى وا له زموى دا هه يه، به گياندارو بى گيانه وه بيكاته هيديه و قوربانى بو خوى، به مه رچى لهو سزايه و واله پيشيه وه رزگارى. بى، به لام بى سوده و هيچ هيديه و قوربانى كه نيه و هيچ شتيك فرياي ناكه وى... ﴿كَلَّا ۱۵ إِلَّا لَهَا لَظَىٰ. ۱۶ نَزَاعَةٌ لِلشَّوَى. ۱۷ تَدْعُوا مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّى. ۱۸ وَجَمَعَ فَأَوْعَى﴾. نانا، شتى وانى، هيديه و قوربانى له تاوانباران قبول ناكړى، ته نانه ت نه گهر هه موو مالى دونياو خو شه و يسترين و به نر خترين شت پيشكهش بكا، بى سوده، نه وه دوژه خه و به راستى! روژى قيامته وه كاتى سزاو توله يه، نه وه ناگرو بليسه و دوژه خه. زور گهرم و له راده به دمر سوتينه ره، هينده گهرم و به تينه پيستی جهسته دادرني، نيسقانى دمرده خاو پاشان وه كوو خوى لى دپته وه و سهر له نوئ داده پلوختته وه.

﴿۱۹﴾ **إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا. ۲۰ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا. ۲۱ وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا** بيگومان ناده ميزاد له سهر به ته ماعى و بى چيكلدانه يى و نا نارامى سروشتى دارپژراوه، نه خو بو ساردى راده گرى نه خو بو گهرما راده گرى، له سهر به لاو ناخوشى صهبرى. نيه، له سهر نازو نيعمهت سوپاسگوزار نيه. هه ر كاتى توشى هه ژارى و نه خو شى و زمرو زيانى بى دهست دهكا به هات و هاوارو جهزه و فهزه، كاتيكيش خيرو خوشى و له شساغى و سامان و پله و پايه دمه كهوت رژدو بى خيرو نامه رده. يارمه تى هه ژاران ناداو پياوه تى له دهست هه ثنايه. ﴿۲۲﴾ **إِلَّا الْمُصَلِّينَ. ۲۳ الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ** جگه لهو موسولمانه نوپژگه رانه ي هيدايت دراو بو ريبازى حه ق و نوپژگه كانيان به نه نجام ده گه يه نن، پاريزگارى كاته كانيان ده كهـن و له كاتى خو يان دا نوپژگه كانيان به جى دينن. هيچ شتيك له نوپژگه كانيان غافلان ناكاو به ريكو. بيكى فه رزو سونه ته كانيان نه نجام ده دن.

يُصْرُوهُمْ يُودُ الْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍ بَنِيهِ ۱۱ وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ ۱۲ وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ ۱۳ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ ۱۴ كَلَّا ۱۵ إِلَّا لَهَا لَظَىٰ ۱۶ نَزَاعَةٌ لِلشَّوَى ۱۷ تَدْعُوا مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّى ۱۸ وَجَمَعَ فَأَوْعَى ۱۹ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ۲۰ وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ۲۱ إِلَّا الْمُصَلِّينَ ۲۲ الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ۲۳ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ ۲۴ لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ۲۵ وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بَيِّمَاتٍ ۲۶ وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ۲۷ إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ۲۸ وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آلَتِهِمْ فَاعٍ ۲۹ وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۳۰ فَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آلَتِهِمْ فَاعٍ ۳۱ وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۳۲ أُولَٰئِكَ فِي جَنَّةٍ مُّكْرَمُونَ ۳۳ فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُلْكُمُ الْمُطْعَمِينَ ۳۴ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ ۳۵ أَيْطَعَ كُلُّ أَمْرٍ مِنْهُمْ أَنْ يَدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ۳۶ كَلَّا ۳۷ إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ ۳۸

﴿۲۴﴾ **وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ. ۲۵ لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ** نهوانه ي له مال و سامانيان دا به شى دياريكراو ددهن به ئاتاجان و زه كاتى مال و سامانى خو يان دمرده كهـن، چاو وردده كه نه وه كى هه ژاره و پيوستى به يارمه تى هه يه به شى خو يان ددهن، خيرو خيرات و نه زرو صه دهقه ي به رده وام و به هانا جونى هه ژاران و دالده داني ئاتاجان نه نجام ددهن.

﴿۲۶﴾ **وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بَيِّمَاتٍ** نهوانه ي پروايان به رايوونى روژى قيامت هه يه و ترسى حيساب و ليكولينه وهى ده ستى مه حشه ريان له دلدايه. عيبادمت و خودا په رستى ده كهـن به ته ماي پاداشتن و ترسى عه زابيان هه يه.

﴿۲۷﴾ **وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ. ۲۸ إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ** نهوانه ي له عه زابى خودا ترس و بيميان هه يه، به هوئ نه و ترسه وه كه مته رخمى له نه نجامداني (واجبات) دا ناكهـن و تاوان نه نجام نادهـن، بيگومان عه زابى خودا مسوگه رمو پيوسته كهس لى نه مين. نه بى. ده شى هه موو كهس لى

به دروټ ده خه نه وه و ده ست ده کم به گالته پیکردنت، نه تو. دميان بينی کومه ل کومه ل لای راست و چه پته وه دادنه یشتن، جیاجیاو پرزو بلاو کومه ل کومه ل، به بیستنی قورئان هه لده سله منه وه له به ری هه ل دین.

﴿۳۸﴾ اَيْطَمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ اَنْ يَدْخُلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ؟ نایا نه و موشریکانه به تهمان و پرای نه و هه لویست و بیرو باومره ناپه سه نده یان و هه لسه مینه وه له قورئان و به دروخته وه ی پیغه مبهرو هه لته اتن له حق. و راستی به تهمان بچه ناو به هه شته وه؟! حاشا وه که لالا؛ نه وانه شوینیان دوزه خه و تور ددرینه ناوی بو هه تا هه تاهه.

﴿۳۹﴾ اِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ نه خه یر، بائه وان به تهمای جوونه ناو به هه شت نه بن، نیمه نه و ناده میزادانه مان له ناو دروست کردوه: که خوین دمیزان.

﴿۴۰﴾ قُلْ اُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ اِنَّا لَقَادِرُونَ. ۱. علی ان بُدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ سویند ده خوم به خودای شوین هه لاتی خوړو مانگ و نه ستیره کان له هه موو شه وو روژتکی سال دا، نیمه ده توانین و زور لامان ناسانه: که نیوه له ناو به رین و گه ل و نه ته وه یه کی باشترو گوپرایه ل و ملکه چ بو فه رمان و جله و گریه کانی خودا بینینه کایه وه، هیچ شتیک نیه بتوانی ببیته کوسپ و ته گهره و نه توانین ویسته کانمان به دی بینین، نیمه له ناست به دیه ینانی نه و جوړه کارانه دا ده سته و سان نین.

﴿۴۱﴾ قَدْ رَهُمْ يَخُوضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يَوْمُهُمْ الَّذِي يَوْمُهُمْ نهي پیغه مبهرو! وازیان لی بینه با قسه و ناخاوتنی پروپوچی. خوین بکه ن، له به تالو گومرایی خوین دا بتلینه وه، باسه رگرمی. کارو. کرده وه بی نرخی خوین بن، هه تا دوجاری روژی خوین دمبن، هه تا. کاتیک به خوین دمزان، که وتوونه ته ناو تهنگو چه له مه ی روژی قیامه ته وه، توشی سزای سه ختی تاوان و هه لویستیان دمبن.

﴿۴۲﴾ يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْاُجْدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ اِلَى نُصْبٍ يُوفُضُونَ نه و روژه ی له گوره کانمان رادمبن به پیر بانگه وازی خوداوه به هه لهداوان کوده بینه وه به ره و سارای مه حشر راده جمن، به په له رویشتن و راگردنیا ب سارای مه حشر

بترسی. ﴿۳۹﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِقُرُوبِهِمْ حَافِظُونَ. ۳۰. اِلَّا عَلَى اَرْوَاحِهِمْ اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ فَلِئَلَّهُمْ غَيْرُ مُلْمِئِينَ. ۳۱. فَمَنْ ابْتَغَى وَرَاءَ ذَلِكَ فَاورئیک هه العادون نه وانه ی شهرمگای خوین له حهرام ده پاریزن و توخی شتیکی ناخه ن خودا لی حهرام کردبن. ته نهاو ته نها له گه ل خیزانی خویدا یان نه مه ته و جاریه ی خویدا سه رجیی نه نجام دده. به کاره یانی شهرمگای خویدا له گه ل حه لالی خویدا جیگای ره خه و سه رزه نشته نیه. به لکوو پتویست و نه رکی سه رشانیه تی داخوازییه جینسیه کانی خویدا به حه لالی دابین. بکا. و لی نه گهر که سیک بیه و لی له ریگای نامه شروعه وه داخوازییه جینسیه کانی دابین بکا، نه وه سنور به زین و ته جاوز کاره، له ریگای راست لای داوه سه رپچی فه رمانی خودای کردوه، زیان به خویدا و گه ل ونه ته وه که ی ده گه یه نی..

﴿۴۲﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ نه وانه ی پاریزگاری سپارده ده کم و پابه ندی به لاین و په یمانی خوینان و باشگه ز نابنه وه.

﴿۴۳﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَاتِهِمْ قَانُونَ نه وانه ی شایه تیه ک: که لایانه لای دادومرو قازی ده یدرکین و نایشارنه وه. به یی زیاده و که م و کوری چیان لایه رایده گه یه نن.

﴿۴۴﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ نه وانه ی پاریزگاری کات و شهرت و روکن و پیدایستی نویژه کانیا ده کمه ن، له کاتی خوین دا به خوشوع و خضوع وه نویژه کانیا به جی دین و دوی نویژه کردنیس کاریک ناکه ن ناپه سه ندبی و خیرو پاداشتی نویژه کانیا پوچه ل بیته وه.

﴿۴۵﴾ اُولَئِكَ فِي جَنَّةٍ مُّكْرَمُونَ نه وانه ی نه و رهو شته نامازه پیکرا وانه یان تیدان، نه وانه له به هه شتی رازاوه و پان و به رین دا جیگر ده کړین و جوړه ها ریزیا لی ده گری و نازو نیعمه تی هه مه جوړیا به سه ردا دمرژی.

﴿۴۶﴾ فَمَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ. ۴۷. عَنْ اليمين وعن الشمال عزين چیه حالی نه و موشریکانه له ده وری تو کو دمبه وه نه ی پیغه مبهرو! هینده به په له ن بو کوفرو به دروخته وه، هه ر له گه ل گوینان له ناموژگاری و نایه ته کانی قورئان دمبی، خیرا بی سی و دوو بیر. لی کردنه وه

له قیامت دا دهق دمهو بهیته نهو حالته هی دونیا یان: که به گورگه لوڅه بهرمونالا یان بت و صه نه میک: که ناماده کراوه بو پهرستن راده جمن و بهه له داوان بهرمو هه دهف و نامانجی خو یان دهکشین. ﴿۴﴾ خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ذَلِكَ الْيَوْمَ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿۵﴾ چاو بهرمو ژيرو سهر شوړو ريسوا، زه لیلی و په شیعانی دایان ده پوښی، ناچارو بی دمه سلات روبه پړی عه زابی سهخت دمېنه وه، له تولهی لوتبه رزی و ته که بېوری دونیا یاندا توشی نهو زه لیلی و بیچاره یی په دمن.

کوتایی سوره تی المعارج

سوره تی (نوح)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿۱﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۲﴾ بېگو مان نېمه (نوح) مان کرده پیغه مېهرو رهوانه مان کرد بو سهر گه له که ی و پیمان گوت: گهل و نه ته وه که ته له عه زابی خودا بترسینه پیښ نه وه ی عه زابی به نیش و نازاریان بو یی: که نه ویش عه زابی دوزمه خه یان خنکاندنیا نه به توفان، نه که رتوبه بکه و نیمان بی نن نهو عه زابه یان له سهر لاده چی !!

﴿۳﴾ قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿۴﴾ وتی : نهی قه ومه که م نه من هوشیار که روه و ترسینه رتانه له عه زابی سهختی خودا، ریگی به خته وه ری و نه جات بوون و سهر فراهیتان نیشان ددهم، به گویم بکه و شوینم بکه و.

﴿۵﴾ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا أَمْرًا ﴿۶﴾ فەرمانتان پې ده کم : که عیباد تهی خودا بکه و په کتا پهرست بن، مافی خودایه تی بدمنی، پابه ندی فهران و جله و گریه کانی بن. خو تان له سهر پیچی فهرانه کانی بپاریزن.

﴿۷﴾ يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُخَخِّرْكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ﴿۸﴾ خودا له تاوانتان خوش دهبی، ته مه نتان دریژد بوی و مهر گتان دوا ده که وئ بو نهو کاته ی خودا بو ی مه زنده کردون، به کورتی دو واد میان دمه تی نه گهر. نیمان بی نن. و طاعه تی خودا بکه و. لیخو شبوون له تاوان، ته مه ن دریژی.

فَلَا أَقِيمُ رَبِّيَ الشَّرِيقَ وَالْمَغْرِبَ إِنَّا لَنَذِيرُونَ ﴿۱۰﴾ عَلَّ أَنْ تُبَدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُورِينَ ﴿۱۱﴾ فَذَرَهُمْ مَخُوضًا وَيَلْمِزُوا أَحَقَّ بِلِقَائِهِمْ أَلَّا يَكُونُوا مِثْلَهُمْ يُوعَدُونَ ﴿۱۲﴾ يَوْمَ تَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ إِلَىٰ نُصُرٍ يَوْضُونَ ﴿۱۳﴾ خَشِيعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ذَلِكَ الْيَوْمَ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿۱۴﴾

سورة نوح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱﴾ قَالَ يَتَّبِعُونَ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿۲﴾ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا أَمْرًا ﴿۳﴾ يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُخَخِّرْكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۴﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿۵﴾ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَايَ إِلَّا فِرَارًا ﴿۶﴾ وَإِنِّي كَلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لَتَنْفِرَ لَهُمْ جَمَلًا أُضِيعُهُمْ فِي مَا ذَانِهِمْ وَاسْتَفْشَوْا بَيَابَهُمْ وَأَصْرُوا وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا ﴿۷﴾ ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جَمَارًا ﴿۸﴾ ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿۹﴾ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿۱۰﴾

﴿۱﴾ إِن أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۲﴾ نه گهر نیوه بهر دموام بن له سهر کوفرو نهو عه زاب و مهر گه ساته ی خودا بو ی دیاری کردون، ههر کاتی هات گه پانه وه و دوا که وتنی نیه، به لکوو به حمتی له کاتی خو ی دا واقع دهبی. دهی که وای نیوه په له بکه و بو نیمان هی تان و خودا پهرستی و خو تان له سزای سهختی خودا بپاریزن. نه گهر نیوه که می زانیاری تان هه بوا یه. دمه تان زانی: که نه جله ی برپاردراو له لای خودا وه ههر کاتی هات دوا که وتنی نیه.

﴿۳﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿۴﴾ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَايَ إِلَّا فِرَارًا ﴿۵﴾ حه زه تی نوح : که دلنیا بوو له نیمان نه هی تانی قه ومه که ی، هانای بو په روه ردگار بر دو شکاتی و مزع و حالی خو ی لا کرد وتی: خودایه؛ من له سهر فهرانی تو نه وه نوسه دو په نجا ساله بهر دموام به نه و پهری دلسوزی و لی پانه وه، به بی نه وه ی که مته رخمه می بکه م، بانگه وازی نه ته وه که م ده کم، هه ولیان له گهل ددهم به هه موو شیوه و شیوا زیک

کشت و کال و بهروبوتمان بهباشی دیته بهرو سود بهخش
دمبى. ههرزانی و نارامی و بهختهومری و کامه‌رانی، ههموو
ولات و ههریتمان داده‌گرئ، مال و سامانی زورتان دمداتی،
مندال و ومچه و نهومتان زور دمبى. باخ و باخات و ولاتی
ناومدان و میوه‌جاتان زور ده‌کا، کانی و کانیای و جوان
دلرفین و چوم و جؤگاتان بؤ وهدی دینى.

﴿۱۳﴾ مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا. ^{۱۴} وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا. نهوه
حیتانه بؤ له‌گه‌ورمى و ده‌سه‌لاتى بئ سنوورى خودا ناترسن
؟! واز له‌تاوان بیئن و به‌ندایه‌تى بکهن و به‌تاک و ته‌نهای
بناسن و گوپراپه‌لى فه‌رمان و جله‌وگپریه‌کانى بن. له‌کاتیک دا
نهو زاته نیوهى به‌چه‌ند قۇناغیک به‌دى هیئاوه...

﴿۱۵﴾ أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا. ^{۱۶} وَجَعَلَ
الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ سِرَاجًا. نایا نیوه ناروانن و
نازانن، نابینن په‌رومردگار چؤن حه‌وت ناسمانى یه‌ک.

له‌زورى یه‌که‌وه دروست کردوه؟ مانگی له‌ناو ناسمانه‌کان دا
(له‌ناو. ناسمانى. دونیادا) کردوه به‌نوورو روناکى و روى زه‌وى
روناک ده‌کا بئ نه‌وى گهرمایى بدا، خورى کردوه به‌جراى
روناکه‌روه گهرمى و روناکى به‌زه‌وى دمبه‌خشى و تاریکی
شه و لادمبا، مانگی وادروست کردوه هاتو چؤى مه‌نزل مه‌نزل
و قۇناغ قۇناغ بئ و بیته نیشانه‌ى رۆزو مانگ، خوریش
نیشانه‌ى تیپه‌رپوون و تازمبوونه‌وى ساله. ﴿۱۷﴾ وَاللَّهُ أَبْتَكُمُ
مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا. ^{۱۸} ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا. پاشان
نیوه دهرینى و دمتانخاته ناو زه‌وى و دمبه‌وه خاك و

جه‌سته‌تان تیكه‌ل به‌زه‌وى دمبیته‌وه، دواى رۆزى قیامت
زیندوتان ده‌کاته‌وه، له‌گۆره‌کانتان یه‌کسهر دمرتان دینیته‌وه،
دروست کردنه‌وه و زیندوکردنه‌وتان له‌جاری دووم دا وه‌گوو.
جاری یه‌که‌م نیه، به‌ته‌دریج و قۇناغ بئ، به‌لگوو یه‌کسهر و
یه‌ک. دمه‌غه‌یه. ﴿۱۹﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ بَسَاطًا.

﴿۲۰﴾ لَتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا. په‌رومردگار زه‌وى بؤ نیوه
راخستوه، کیوى تیدا چه‌فاندون و له‌نگه‌رى زه‌وى پئ
راگرتوون، زه‌وى وا بؤ نیوه رام کردوه، ده‌توانن کون و
قوزبنى بپشکنن، ریگاو بانى فراوانى بؤ کردونه‌وه به‌ناو کیوو
شیوو دؤل و سارای دا بگه‌رپئن و رزق و رۆزى خۇتانی ئی

بانگه‌وازییم کردون و بارم ئی گۆریون، ده‌ى بانگه‌وازی کردنم
بؤیان هیچ کارى تئ نه‌کردن، به‌لگوو پتر شیلگیر بوون و
پشتیان له بانگه‌وازییه‌که‌م هه‌لکردو لیم دوورکه‌وتنه‌وه.
ههرکه بانگم کردن بؤ نزیکبوونه‌وه له‌حق و نیمان هیئان.

نه‌وان روویان ئی و مرگپراوم و په‌ره‌یان به‌کوفرو بی‌دینى
خویان داوه. ﴿۲۱﴾ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصَابِعَهُمْ
فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَعْشَوْا يُثَابَهُمْ وَأَصْرُوا وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا.

ههرکاتیک بانگیان کردبن و بانگیان بکه‌م، بؤ نه‌وى نیمان
به‌تاک و ته‌نهای تۆ بیئن و به‌ندایه‌تیت بکهن بؤنه‌وى لییان
خوش بئ، نه‌گهر بوارى راکردن و هه‌لتیزانیان نه‌بئ،
په‌نجه‌یان ده‌خه‌نه گوپچه‌که‌یانه‌وه بؤنه‌وى بانگه‌وازییه‌که‌م
نه‌بیسن، به پۆشاکه‌کانیان دم و چاوى خویان داده‌پۆشن بؤ
نه‌وى دیدارم نه‌بیئن قسه‌کانم نه‌بیسن، به‌ردوام بوون له‌سهر
کوفرو بته‌پرستى و هاوه‌لدانان بؤ خودا، لوتبه‌رزى دهنوینن
له‌به‌رامبه‌ر قبولکردنى حه‌ق و مل بؤ راستى نادمن !!

﴿۲۲﴾ ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا. ^{۲۳} ثُمَّ إِنِّي أَغْلَسْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ
إِسْرَارًا. پاشان من شیوه‌ى بانگه‌وازییم ئی گۆرین به‌ناشکرا
بانگم کردن بؤ نیمان. هیئا، به‌دمنگى به‌رزو له‌ناو جه‌ماومردا
بانگه‌وازییم کردن، پاشان هه‌ردوو شیوازی بانگه‌وازییم تیدا
به‌تاقى کردنه‌وه، هه‌م به‌ناشکراو هه‌م به‌نه‌ینى بانگم ئی
کردن. هه‌موو جۆره بانگه‌وازییه‌که‌م تیدا به‌تاقى کردنه‌وه،
که‌لیک هه‌ول و ته‌قه‌للām له‌گه‌ل دا دان، زۆرم به‌لگه‌وه ده‌لیل
بؤ هیئانه‌وه، ترساندمن و ته‌ماعم به‌رنان.

﴿۲۴﴾ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا. به‌وه گه‌ل و
نه‌ته‌ومیه‌ى خۆم گوت، له خودا بپاړینه‌وه، داواى لیخوش
بوونى ئی بکهن، تۆبه‌ى دل‌سۆزى و نه‌صوحانه له‌تاوانى
رابووردوتان بکهن، واز له‌کوفرو تاوانبارى بیئن، بیگومان
په‌رومردگارتان نه‌وه خودایه یه؛ که نیوهى دروست کردوه،
په‌رومردى کردون، زور لیبوردوه ئی خوشبووه. ﴿۲۵﴾ يُرْسِلُ
السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا. ^{۲۶} وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ
جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَلْهَارًا. خودا ناخوشى و وشکه سالى و
قاتى و قه‌رتان له‌سهر لاده‌با، لیكدان لیكدان بارانتان بؤ
دمبارینى، بارانى خپرو به‌ره‌که‌ت و به‌رده‌وام و نیقلیمگیر،

فهراهم بینن. ﴿۲۱﴾ قَالَ نُوحٌ رَبِّ اِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَنْ لَمْ يَزِدْهُ مَالُهُ وَوَلَدُهُ اِلَّا خَسَارًا ﴿۲۲﴾

هه زرمئی نوح له خودا پارایه وه وئی: خودایه! تو ناگات لییه قهومه کهم بهرده وامن له سهر یاخی بوون و به گوئی نه کردنی ناموژگاریه کانم، به هیچ شیئومیه که به پیر بانگه وازییه کهمه وه نه هاتن، گوپرایه لی سامانداره کان و مله و ده کان ده کهن، شوین که سانیک. ده کهون. که مال و سامان و کوپو مندالیان پتر گومریان ده کهن؟ ﴿۲۲﴾ وَمَكْرُؤًا مَّكْرًا كَبَارًا ﴿۲۳﴾ پیلان و مه کرو فیلیکی گهوره یان کرد، بهر بهر چی نه وانه یان دایه وه که له وانه یوو نیمان بهنوح بینن. ﴿۲۳﴾ وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ﴿۲۴﴾ مله وپان و سهرانی گه لی نوح، مسکین و ره شه خه لکه که یان هه لدنا بونه وهی دژی هه زرمئی نوح بوهستن و گوپرایه لی هه رمان و جله و گریه کانی نه بن. پییان گوتن: واز له عیباده تکر دنی خودا کانی خوتان مه هیتن. نه کهن بهندایه تی خودای نوح بکهن. به تایبه تی واز له پهرستنی نه و بتانه مه هیتن که ناویان (وه ددو سواع و یه غوث و یه عوق و نه سر) ه. ﴿۲۴﴾ وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ اِلَّا ضَلَالًا ﴿۲۵﴾

واته: سهرانی قهومی نوح خه لکیکی زوریان گومرا کرد، یان نه و بتانه مروفگه لیکی زوریان گومرا کرد. ماوهیه کی زورو له پانتایه کی بهر فراوان دا دیاردهی بته پرستی بآلی به سهر دونیادا کیشا بوو، دیاردهی بته پرستی له ناو عهرمب و عه جهم دا چه ند سهدیه که دریژدی کیشاو له ناو عهرمبه کان دا تا سهردهمی پیغه مبهری نیسلام بهرده وام بوو. مانای دووهم: که رانای (اضلوا) له نایه ته که دا بگریینه وه بو بته کان، واته: گومرا کردنه که پال بته کان بدهین ویچوتره..

﴿۲۵﴾ مِمَّا خَطَبَاتِهِمْ اَغْرِقُوا فَادْخُلُوا نَارًا فَلَمْ يَجِدُوا لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ اَنْصَارًا ﴿۲۶﴾ به هوئی زور تاوان کردنیان و سوربوونیان له سهر کوفرو دزایه تیکردنی پیغه مبه ره که یان بهتوفان خنکی ندران و پاشان توپردانه ناو ناگری دوزه خه وه، کهس نه بوو عه زابی خودایان لی بگریته وه.

﴿۲۶﴾ وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي اَرْضٍ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا ﴿۲۷﴾ کاتی که هه زرمئی نوح له نیمان هینانی نه ته وه کهی ناهومید بوو، پهروه دگار نیگای بو کرد: که دوعایان لی بکا، دوعای

يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِزْرَارًا ﴿۲۸﴾ وَيُمْدِدْهُمْ بِمُنَالٍ وَيَنْبِغِلْ لَكَرْجَتٍ وَيَجْعَلْ لَكَرْجَتًا ﴿۲۹﴾ مَا لَكَ لَا تَرْجُوَنَّ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿۳۰﴾ وَقَدْ خَلَقَكَ اَطْوَارًا ﴿۳۱﴾ اَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا ﴿۳۲﴾ وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ سِرَاجًا ﴿۳۳﴾ وَاللَّهُ اَنْبَتَكُمْ مِنَ الْاَرْضِ نَبَاتًا ﴿۳۴﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ مِنْهَا اِخْرَاجًا ﴿۳۵﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ اَرْضًا يَسَاطًا ﴿۳۶﴾ لِيَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ﴿۳۷﴾ قَالَ نُوحٌ رَبِّ اِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَنْ لَمْ يَزِدْهُ مَالُهُ وَوَلَدُهُ اِلَّا خَسَارًا ﴿۳۸﴾ وَمَكْرُؤًا مَّكْرًا كَبَارًا ﴿۳۹﴾ وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ﴿۴۰﴾ وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ اِلَّا ضَلَالًا ﴿۴۱﴾ مِمَّا خَطَبَاتِهِمْ اَغْرِقُوا فَادْخُلُوا نَارًا فَلَمْ يَجِدُوا لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ اَنْصَارًا ﴿۴۲﴾ وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي اَرْضٍ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا ﴿۴۳﴾ اِنَّكَ اِنْ تَذَرَنِي يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا اِلَّا فَاكِرًا كَفَّارًا ﴿۴۴﴾ رَبِّ اَغْفِرْ لِي وَلِوَلَدِي وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَرِدِ الظَّالِمِينَ اِلَّا تَبَارًا ﴿۴۵﴾

شهری لی کردن و وئی: خودایه له سهر زهوی کافریک بهزیندویی مه هیله وه، سهر له بهر له ناویان به ره.

﴿۲۷﴾ اِنَّكَ اِنْ تَذَرَنِي يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا اِلَّا فَاكِرًا كَفَّارًا ﴿۲۸﴾ له. راستی دا نهی خودایه؛ نه گهر تو یه کیکی لهو کافران بهیله وه نه و بهندانهی له وه دوا دروستیان ده کهی و دینه گوره پانی ژیان وه، نه مانه نه وانش گومرا ده کهن و له ریازی حق لایان ددهن.. ههروه چه و نه وه به کیشیان ببی فاجرو تاوانبار دهب و به هیچ. جوئی. تاعه تی تو نا کهن و له دل دا کافرو سپله دهب. ﴿۲۸﴾ رَبِّ اَغْفِرْ لِي وَلِوَلَدِي وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَرِدِ الظَّالِمِينَ اِلَّا تَبَارًا ﴿۲۹﴾ خودایه؛ له تاوانی خووم و تاوانی باوک و دایکم خووش بیه، ههروه ها له تاوانی هه موو نه وانه خووش بیه: که به موسولمانی هاتونه ماله کهم، ههروه ها خووش بیه له هه موو پیاوو نافره تی موسولمان له هه موو کات و شوینی کات دا.

کوتایی سوره تی نوح

سورتهی (الجن)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿قُلْ أَوْحَىٰ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا﴾ نهای موحه مهده به گهل و ههومه کهت بلئی: بییان رابگه یه نه: که کؤمه لیک له جندؤکه قورنانیان بیستووه نیمانیان پی هیناوه و ملکه چی فه رمان و جله و گیرییه کانی بوون. بییان بلئی: خودا نیگای بؤ کردم، له سهر زوبانی جو برائیل پیی راگه یاندم: که تاقمیک له پهری گوئیان له قورنانخویندنی من بووه، کاتیک له نویژدا سورتهی ﴿اقرأ باسم ربك الذي﴾ م خویندوه گوئیان لی بووه، دوی گه پانه وهیان بؤ ناو گه له که یان وتیان: نهای خه لکینه؛ نیمه گویمان له که لامیتی فه صیح و به لیغ بوو، پر بوو له نامؤزگاری و خیرو فه، به راستی نه و که لامهی گویمان لی بوو قورنانیکی عه جیب و سهرنج راکیش بوو. هه موومانی سهرسام کرد. ﴿يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ قَامَتَا بِهِ وَلَنْ نَشْرَكَ رَبَّنَا أَحَدًا﴾ واته: نهو قورنانه نیمه بیستمان هیدایه تدره بؤ ریباری حقه و راست، بؤ ناسینی خودا، نیمه دلنیا بووین له وهی نهو که لامه له خوداوه هاتووه، نیمه نیتر بپرای بپرای کهس ناکه یین به هاوه لی خودا، جگه له خودا، کهسی تر به خودا نازانین... ﴿وَأَنَّهُ تَعَالَىٰ جَدُّ رَبَّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا﴾ شه نن و حال وایه به رزو پیروژه کرده وه دسه لات و فه رمان و گه وهی و شکؤمه ندی به رومردگارمان. به رزو پیروژه دوره له وهی خیزان و مندالی هه بی، هه رگیز خودا ژنی نیوه مندالی نه بووه. ﴿وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا﴾ هه روه ها جندؤکه و موشریکه کان و نه قامه کانمان پیش له وهی موسولمان بن قسهی ناشایسته و نابه جییان به رامبه ر به خودا ده گوت و له کوفرو بی دینی دا زیدره وییان ده کرد، به بی به لگه و ده لیل هاوه لیان بؤ خودا دا دهن، خیزان و مندالیان بؤ بپرای دهدا. ﴿وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَنْ تَقُولَ الْإِنسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا﴾ نیمه پیمان. وابوو، ناده میزادو جندؤکه: که له وه پیش ده یانگوت: خودا هاوه ل و خیزان و مندالی هه راست ده کهن و درؤ ناکه ن. کاتیک قورناتمان. بیست نه مجار زانیمان بیرو بؤ چون و قسه کانیان هه لهن، له وهی له وه پیش به راستمان دهرانی بؤمان دهرکه وت درؤیه و هیج بنه ماو بناغه یه کی نیه.

سورة الجن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَوْحَىٰ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا ﴿١﴾ يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ قَامَتَا بِهِ وَلَنْ نَشْرَكَ رَبَّنَا أَحَدًا ﴿٢﴾ وَأَنَّهُ تَعَالَىٰ جَدُّ رَبَّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ﴿٣﴾ وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ﴿٤﴾ وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَنْ تَقُولَ الْإِنسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿٥﴾ وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنسِ يُعَوِّدُونَ رِجَالًا مِّنَ الْجِنِّ فَرَادُوهُمْ رَهَقًا ﴿٦﴾ وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا ﴿٧﴾ وَأَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجدْنَا فِيهَا مُلْتَمَسَاتٍ حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهَبًا ﴿٨﴾ وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقْعِدًا لِّلسَّمْعِ فَمَن يَسْمِعْ بَلَّغْنَا لَهٗ شَهَابًا رَّصَدًا ﴿٩﴾ وَأَنَّا لَا نَدْرِي أَشَرٌّ أُرِيدَ بِمَن فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ﴿١٠﴾ وَأَنَّا مَتَّعْنَاهُم بِنُحُورِهِمْ فَيَقْضُوا وَفْدَهُمْ لَنَا فَكَدَا ﴿١١﴾ وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَنْ نَقْضِرَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَلَنْ نَقْضِرَهُ هَرَبًا ﴿١٢﴾ وَأَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْمَدَىٰ أَمْسَيْنَا بِهِ فَمَنْ يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ فَلَا يَحْأَفُ بِمَحْسَا وَلَا رَهَقًا ﴿١٣﴾

﴿١﴾ وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنسِ يُعَوِّدُونَ رِجَالًا مِّنَ الْجِنِّ فَرَادُوهُمْ رَهَقًا﴾ کؤمه لی له پیاوانی ناده میزاد له بهر نه قامی و نه زانیان له جو له وانی و دهشت و دؤل و که ژدا په نیان به پیاوانی جندؤکه دهر، نه م. په نا بردنه ی ناده میزاده کان به جندؤکه کان هیندهی تر جندؤکه کانی بوغرا کردو کوفرو گومرایی و سهر لی شیواویان بؤ زیاد کردن، یان دمتوانین بلئین به ربیه کان گومرایی و کوفریان بؤ ناده میزاده کان زیاد ده کرد. هه دوو ماناکه هه لده گری.

﴿٧﴾ وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا﴾ ناده میزادیش —ه کوو نیوه بییان وابوو زیندو بوونه وه نیه، حیساب و لی کوئینه وه نابی، یان نه وان و نیوهش پیتان وابوو: که نیتر خودا پیغه مبه ریک نانیرئ بانگه وازی بکا بؤ یه کتاپه رستی و نیمانه پیتان به خودا به پیغه مبه رانی و به رؤزی قیامت.

﴿٨﴾ وَأَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجدْنَا فِيهَا مُلْتَمَسَاتٍ حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهَبًا﴾ جندؤکه کان وتیان: کاتیک پیغه مبه ر روه انه کراو قورنانی بؤ

سەر نازل کړا، بهیږی داب و نه پرتی خوځان ویستمان هه والی
 ناسمان بزانیڼ ناخو نهم روداو تازده چیه؟ ویستمان بزانیڼ
 نهم پیغه مبهره کییه و چ کهسه؟ بینیمان ریگای ناسمانمان لی
 گیراوه، فریشته هه موو ریگاو بانیکیان ته نیووه به توندو توئی
 حهره سیاتیان له ناسمان گرتووه و نیت ناهیلن نیمه خه بهری
 ناسمان بدزین، دیمان هه رکامیکمان هه ولی و مرگرتنی هه والی
 ناسمان بدا، یه کسهر تیر نه ستیره بوئی دهکشین و
 دهیسوتینن!!! ﴿۹﴾ وَأَنَا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ فَمَنْ يَسْمَعِ
 الْآنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَصَدًا ﴿۱۰﴾ نیمه لهوه پیش دهچوینه ناسمان و
 خوځان داده نووساند بو دزینی هه وال، بو بیستنی هه والی
 ناسمان له فریشته کان، بو نه وهی به گوئی کاهینه کانی دا
 بچرپینین. نیت دوی ناردنی پیغه مبهری نیسلام. په رومردگار
 نهو دهسه لاتهی لی ستاندنه وه، به تیر نه ستیره ناسمانی. لی
 قه دهغه کړدن، نیستا هه رکامیکیان بیهوئ هه والیزی بکا،
 یه کسهر تیر نه ستیره یه ک بوئی دهکشو و دهیسووتینو و
 له ناوی. دهب. ﴿۱۱﴾ وَأَنَا لَا نَذِي أَشْرَأْرِيدَ بَمَنْ فِي الْأَرْضِ أَمْ
 أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ﴿۱۲﴾ نیمه نازانیڼ نایا نهم پاریزگاری کړدنه
 له ناسمان و حهره سیات لیگرتنه، شهرو عه زابی خودایه بو
 سهر زهوی یان خودا خیرو خوئی بو دانیش توانی سهر زهوی
 دهوئ؟ ﴿۱۳﴾ وَأَنَا مِنَ الصَّالِحِينَ وَمَا دُونَ ذَلِكَ كُنَّا طَرَائِقَ قِدْدًا ﴿۱۴﴾
 واته: په رییه کان: له وده مه دا بانگه وازی نه ته وه که یان کړد بو
 نیمانه نیان به پیغه مبهری نیسلام، وتیان: نیمه پیش بیستنی
 قورنمان هه مان بوو پیاوچاک و خاومن بپروا کړدار چاک،
 هه شمان بوو وانه بوو، به تیکرا چهند کوومه له و تاقمیک بووین،
 هه کوومه له و بیرو بو چونیک تابه تی هه بوو. واته: هه مان
 بوو موسولمان و خودا په رست و هه مان بوو فاسق و تاوانبار،
 هه مان بوو کافرو سته مکار. ﴿۱۵﴾ وَأَنَا ظَنَّا أَنْ لَنْ نُعْجِزَ اللَّهَ فِي
 الْأَرْضِ وَلَنْ نُعْجِزَهُ هَرَبًا ﴿۱۶﴾ ده مان زانی: که دهسه لاتی خودا
 به سهر نیمه دا بالاده سته و نیمه ناتوانین له ده دست قودر هتی
 خودا قوتار بین، هه رکاتی بیهوئ شتیک دهر باره مان بکا
 له زهوی دابین، یان بو به ززایی ناسمان رابکه ین و له هه
 شوینیک خوځان حه شار بده ین، خودا دهستی ده مان گاتی و
 رزگار بوونمان نیه له دهستی!

وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَٰئِكَ
 تَحَرُّوا رَشَدًا ﴿۱۱﴾ وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿۱۲﴾
 وَأُولَٰئِكَ اسْتَفْتَمُوا عَلَى الطَّرِيقِ وَلَا تَسْفِيْنَهُمْ مَاءَ عَدَا ﴿۱۳﴾ لَتَغِيْنَهُمْ
 فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ﴿۱۴﴾ وَأَنَّ
 الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴿۱۵﴾ وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ
 يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا ﴿۱۶﴾ قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ
 بِهِ أَحَدًا ﴿۱۷﴾ قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴿۱۸﴾ قُلْ إِنِّي
 لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿۱۹﴾ إِلَّا بَلَاغًا
 مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ
 خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا ﴿۲۰﴾ حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ
 مَنْ أَضَعَفَ نَاصِرًا وَأَقَلَّ عَدَدًا ﴿۲۱﴾ قُلْ إِنْ أَدْرَيْتُمْ أَقْرَبُ
 مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا ﴿۲۲﴾ عَلِيمُ الْغَيْبِ فَلَا
 يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا ﴿۲۳﴾ إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ
 يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ مِنْ خَلْفِهِ رَسَدًا ﴿۲۴﴾ لَعَلَّهُمْ قَدْ أَبْلَغُوا
 رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَخْنَسَ كُلَّ شَيْءٍ وَعَدًا ﴿۲۵﴾

﴿۱۳﴾ وَأَنَا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَىٰ آمَنَّا بِهِ فَمَنْ يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ
 بَخْسًا وَلَا رَهَقًا ﴿۱۴﴾ نیمه: که گویمان له قورنمان بوو، یه کسهر
 نیمانمان پی هیڼا، چونکه زانیمان که لامی خودایه و حه قه،
 وهکوو کافره کانی ناده میزاد به دروځان نه خستنه وه. که سیك
 بپروای به خودا هه بی و بپروا به نیگا و سروش بکا، که خودا
 نازلی کړدوه بو سهر پیغه مبهره کانی بادنیابی دادومرانه
 روژی قیامت خودا حیساب و لیکوئینه وهی له گهل دهکا.
 له کړداری چاکه کی کهم ناکریته وه له کړداری خراپه شی
 زیادناکری. ﴿۱۵﴾ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ
 فَأُولَٰئِكَ تَحَرُّوا رَشَدًا ﴿۱۶﴾ نهوانه کی کافرو بی پروان له ری بازی.
 حه ق و راستی لایان داوه، نهوانه بوونه سوتهمه نی دوزخ و
 ناگریان پی خوش دهکری، وهکوو چون ناده میزاده کافره کان
 دهبه سوتهمه نی دوزخ. ﴿۱۷﴾ وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ
 حَطَبًا ﴿۱۸﴾ نهوانه کی کافرو بی پروان له ری بازی. حه ق و راستی
 لایان داوه، نهوانه بوونه سوتهمه نی دوزخ و ناگریان پی
 خوش دهکری، وهکوو چون ناده میزاده کافره کان دهبه

سوته مهنی دۆزه. ﴿۱۶﴾ وَالَّذِينَ اسْتَفْتَاؤُا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَهُمْ
مَاءً غَدَقًا ﴿۱۷﴾ نهی موحه ممد پنیان رابگه یه نه: که نیگام بؤ
کراوه، نه گهر جندؤ که و ناده میزاد به رده دوا. بونا یه له سهر
ریبازی نیسلام، بارانی زور و پرخییر و بهر که تمن.
بؤدمباراندن، خیرو فهران به سهردا دمباراندن، بؤ نه وهی.
به تاقیان. بکه یه نه وه.

﴿۱۷﴾ لِنَفْسِهِمْ فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ﴿۱۸﴾
که سیك رو له په یامی قورن و مر بگری و گوی به نامؤ زگاری و
فهران و جله و گریه کانی نه دا، نه وه ده یخه یه ناو عذابیک
سه ختی دژواره وه. ﴿۱۸﴾ وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ
أَحَدًا ﴿۱۹﴾ نهی پیغه مبر به و مهردوم گه له بلی: من نیگام بؤ
کراوه: که هه موومزگه و ته کان بؤ خودان و مالی خودان،
تایبه تن به عیبادت کردنی خودا تیان دا، نه وه مزگه و تانه
شوینی به ندایه تیکردن، به ندایه تیکردنیش هر بؤ خودایه،
که وایی له و مزگه و تانه دا جگه له خودا به ندایه تی که سی تری
تیدا مه که ن، که س مه که ن به هاوه لی خودا و بهرستش هر
بؤ نه و بکن و به س!

﴿۱۹﴾ وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا ﴿۲۰﴾
کاتیک پیغه مبر ﷺ به ندایه تی خودای ده کرد، نه وه کومه له
په ریبه له (وادی. النخلة) پی گه یشتن و گویان له
قورن انخویندن پیغه مبر بوو، نه وه منده یان نارمزؤ له بیستنی
قورن بوو، واله ده وری پیغه مبر ﷺ کؤ بوونه وه که له که یان
کردو به مل یه کانیشتن، خهریک بوو ببن به یه ک پارچه و
وهکو (لبد) یان لی بی، یان ببنه پارچه گوشتیک له جهسته ی
پیغه مبر ﷺ. ﴿۲۰﴾ قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ﴿۲۱﴾ نهی
موحه ممد به و خه لکه بلی: که لی ت کؤ بوونه وه و
گه له کومه کیان لی کردووی و دیانه وی ناپینه که ت پوچ
بکه نه وه و نه هیلن بلا و بیته وه، پیان بلی: من بانگه وازی
نیوه ده که م بؤ لای خودا، عیبادت و به ندایه تی هر بؤ نه و
ده که م، خودایه کی تاک و ته نها و بی هاوه ل و هاوسهر و
منداله، پشت هر به و ده به ستم و که س ناکه مه هاوشانی.

﴿۲۱﴾ قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴿۲۲﴾ بلی من ناتوانم
زیانتان لی دوور بخه مه وه، یان قازانجتان بؤ کیش بکه م، من

به ندیه کم ووه و نیوه نیگام بؤ کراوه، من هیچم به دست
نیه دهر باره ی هیدایه ت و گومرای نیوه.

﴿۲۲﴾ قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿۲۳﴾
﴿۲۳﴾ إِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ ﴿۲۴﴾ نهی موحه ممد ! به گمل و
نه ته وه که ت بلی: نه گهر خودا عذابم بؤ بنییر هیچ که س
نیه بتوانی نه و عذابم لی لادا، یارمه تیدرو پشتیوانم نیه
جگه له خودا، هیچ شتیک نیه بتوانی له عذابی خودا
رزگارم بکا جگه له پابه ند بوونم به و په یامه ی بؤم نیردراوه و
نه رکی سهرشانه نه نجامی بدهم. ﴿۲۴﴾ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا ﴿۲۵﴾ پیان بلی: من په یامی
په رومردگارتان پی راده گیه نم، جا که سیك دوی نه م
راگه یاندن و بانگه وازی به گویراه لی په یامه کم نه بی و پشت
هه لکا و له خودا یاخی بی، نه وه سزای سه ختی بؤ ناماده کراوه،
ناگری دۆزه خ چاومروانیه تی و بؤ هه تا هه تایه تییدا
ده می نیته وه و رزگار بوونیان نیه.

﴿۲۵﴾ حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَيَسْأَلُونَ مَنْ أَعْطَىٰ نَصْرًا وَأَقْلُ
عَذَابًا ﴿۲۶﴾ واته: نه و موشریکانه له ناده میزاد و جندؤ که واز
له هه لویستی کوهر نامیزو سته مکارانه ی خوین ناهینن، هه تا
کاتیک نه وه ی هه رشه یان پی لی ده کری یه خه یان دهگری و
چاویان به ناگری دۆزه خ ده که وی، نیتر نه وکاته دهمانن کی بی
دهسه لات و که م دهسته، کی یارمه تیدرو پشتیوانه؟ نه وان
یان موسولمانه کان؟ ﴿۲۶﴾ قُلْ إِنْ أَدْرِي أَقْرَبُ مَا تُوعَدُونَ أَمْ
يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا ﴿۲۷﴾ نهی پیغه مبر! به و موشریکانه بلی:
نه من نازانم که ی نه و عذابی خودا هه رشه تان پی لی ده کا
یه خه تان دهگری. نه من نازانم نایا نزیکه قیامت رابی یان
دووره. نازانم ناخو خودا کاتیک دیاریکرای نزیک بؤ داناوه
یان دووره؟ جگه له خودا که س نازانی قیامت که ی
هه لدهستی. ﴿۲۷﴾ عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهَرُ عَلَيْهِ أَحَدًا ﴿۲۸﴾ إِلَّا
مَنْ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ﴿۲۹﴾
واته: غه یبزان هر خودایه، هر نه و ناگاداری غه یبیا ته،
زانینی غه یب تایبه ته به خوداوه، که س به سهر غه یب دا

ناگادار نا کا

مهگمر که سئ خودا بۆ خوی هه ئی بزاردیی و لئی. رازی بی،
نه وهش فروستاده و پیغه مبهری خودایه، هه ندئ له کاروباری
غهیب فیری فروستاده کانی دهکا، بۆ نه وهی ببیته موعجیزه و
نیشانهی راستی پیغه مبهرایه تی نه و زاتانه.

به کورتی په رومردگار هه ندئ له کاروباری غهیب فیری
فریشتهی تایبه تی و پیغه مبهرایه دهکا و ناگاداریان دهکا
به سه ری دا.

﴿لِيَعْلَمَ أَنَّ قَدْ أَتْلُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَخْصَى
كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا﴾ بۆ نه وهی خودا دمری بخا: که نه و
پیغه مبهرا نه په یامی خو یان گه یاندوه ه یح زیاد و که میان
تیدا نه کردوه، یان بۆ نه وهی پیغه مبه ر بزانئ که جو برائیل و
فریشته کانی له گه لیدان به ته واوی نیگا که یان گه یاندوه و
به نه وو ه یح که م و کوری تیدا نه کراوه په رومردگاریش
به ته واوی ناگاداری چۆنیه تی گه یاندنی نیگا که یه له
جو برائیل وه به پیغه مبه ر دهکان و له وانیش ه وه به گه ل و
نه ته وه دهکان، په رومردگار بۆ خوی هه مو و شتیکی سه ر ژمیرو
کۆنترۆل کردوه.

کۆتایی سوره تی الجن

سوره تی (المزمل)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿يَا أَيُّهَا الْمَرْمَلُ. قُمْ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا. نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا.
أَوْ زِدْ عَلَيْهِ﴾ نه ی نه و که سه ی به نوینی نوستنی شه و خۆت
پیچا و ته وه به پۆشاک و به پیخهف خۆت داپۆشیوه ! ههسته و
رابه، خه ریکی شه ونو یژ به، به نه ندازه ی نیوه ی شه و، یان
تۆزیک زیاتر یان که متر، واته سه رپشک به، سییه کی شه و یان
نیوه ی یان دوو بهش له سئ بهشی خه ریکی شه ونو یژ
به. ﴿وَرَتَّلِ الْقُرْآنَ تُرْتِيلًا﴾ له شه و نو یژ دهکانت دا قورئان
بخو ی نه به شیوه ی ته رتیل واته له سه رهخۆ به نارامی
قورئانه که بخو ی نه و په له په ل مه که، هه مو و شه و پیتی ک
ما فی خو یان بدمرئ.

﴿إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا﴾ نه ی پیغه مبه ر خۆت ناماده
بکه، نیمه له وه به و لاوه قورئانت به نیگا بۆ دهنیرین،

سورة المزمل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿يَا أَيُّهَا الْمَرْمَلُ ۝١ قُمْ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا ۝٢ نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا ۝٣
أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ۝٤ إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا
ثَقِيلًا ۝٥ إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأًا وَأَقْوَمُ قِيلًا ۝٦ إِنَّ لَكَ فِي
النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا ۝٧ وَاذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا ۝٨
رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ۝٩ وَأَصْبِرْ
عَلَى مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا ۝١٠ وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ
أُولِي النَّعْمَةِ وَمَهَلْهُمْ قَبِيلًا ۝١١ إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا وَجَحِيمًا ۝١٢
وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ۝١٣ يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ
وَكُنْتَ مِنَ الْجِبَالِ كَيْبًا مَمِيلًا ۝١٤ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْنَكَ رَسُولًا شَهِيدًا
عَلَيْكَ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ۝١٥ نَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ
فَأَخَذْنَاهُ أَخَذًا وَبِيلًا ۝١٦ فَكَيْفَ تَنْتَقُونَ إِنْ كُنْتُمْ تَحْسِبُونَ مَا يُجْعَلُ
الْوَلَدَ نَسِيًّا ۝١٧ أَلَسْمَا مِنْ فِطْرَتِهِ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ۝١٨
إِنْ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخِذْ إِلَيَّ رَيْبًا سَبِيلًا ۝١٩﴾

نه رك و فه رمانیکی قورست دهخهینه سه ر شان، په یامیك بۆ
دهنیرین فه رمان و جله و گیری و نه رکی گرانی تیدان له سه ر
دل و دمرون، نه نجامدانیان پیویستی به ئی بوردن و
خۆناماده کردنی ته واو هه یه ..

﴿إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأًا وَأَقْوَمُ قِيلًا﴾ بیگومان هه ئسان
بۆ شه ونو یژ وازه یان له خه و و نو یژ کردن له شه ودا
نه رکیکی گرانه له به ندایه تی کردن له رۆژدا، هه روه ا
باشتر دل تیدان نارام ده گری و دامه زراوتره له باره ی
خو یندنه وه ی قورئان، چونکه شه و کاتی نارامییه و دل تیدان
به خشوع و ئیخلاص ده بی، دل و زوبان هاوکاری یه که تر
ده کن.

﴿إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا﴾ بیگومان له رۆژدا ماوه یه کی
دورو در یژ هه یه بۆ تۆ ها تو جو ی تیدا بکه ی و ده توانی
قه ره بووی ماندووبونی شه و ت بکه ی ته وه و پیداو یستی زیانت
دابی ن بکه ی. به لام به ه یح جو ریک نابئ له شه و و رۆژدا له
یادی خوا غافل بی.

وَسَيَّلًا ﴿١٦﴾ ئەى ئادەمیزادان بەراستی ئیمە پیغەمبەرێکمان ناردووە بۆ سەر ئیو، ئەویش موخەممەدی کوری عەبدوللایە، رۆژی قیامت دەبێتە شایەت بەسەرتانەو، شایەتیان ئی دەدا لەبارەى کردووەکانتانەو، دەربارەى بەپیرەو هاتنى بانگەوازییەکی و رووگرێپانتان لێی. هەر وەکوو چۆن موسامان کردە پیغەمبەر و رهوانەمان کرد بۆ سەر فیرعهون. بانگەوازی کرد بۆ ئیمان هیان و خوداپەرستی؛ فیرعهون لە پیغەمبەرەکە یاخی بوو بەدروویخستەو ئیمەیش بە توندی گرتمان، بەسەختی سزیمان دا بەخۆی و دارو دەستەپەو لەناومان بردن، لەناو دەریدا خنکانمان..

﴿١٧﴾ فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا. ١٨ السَّمَاءُ مَنقُطَرٌ بِهِ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ﴿١٩﴾ جا ئەگەر ئیو لەسەر کوفرو بیدینی خۆتان بمیننەو ئیمان نەهینن، چۆن خۆتان دەپاریزن لەسزای سەختی رۆژیکی دریزی ناخۆشی وا؛ کە منالان پیر دەکاو ناسمان بەورۆژە شەق و پەق دەبی؟ ئەمەى بێتان راگەیهندرا پەندو نامۆزگارییە، خودا بێرتان دەخاتەو، بەمەرچی خاوەنى دلى وشیاربن و هەستى بێکردنەو داتان هەبى. بێگومان وادەى پەرورەدگار بەهینانى ئەو رۆژەو رابوونى قیامت دێتەجى نەهاتنى مەحاله.

﴿١٩﴾ إِنْ هَذِهِ تَذَكُّرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٢٠﴾ ئەو فەرمان و نامۆزگاری و سەرگوزەشتانەى لەو دەپیش لەم سورەتەدا رانویێندران یادەوهرى و بێر خستەو دیه بۆ خاوەن عەقلەکان، بۆ ئەوانەى بێرو هۆشیکیان هەبى. جا با بۆ خۆیان سەرپشک بن، کەسى دەیهوئ بەو تەو جیهو ئیرشاداتە پەند نامیزبى، بارێگەى تاعەت و خوداپەرستى بگرێتەبەر، بۆ ئەوێ بەختەوهرى دۇنیاو قیامتەى بۆ دەستەبەر بێ.

﴿٢٠﴾ إِنْ رَبِّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلُثِي اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ وَثُلُثُ وَطَافَتِ مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ ﴿٢١﴾ بێگومان خودا دەزانى: کە تۆ ئەى پیغەمبەر! پابەندى فەرمانى خودای و جارى وادەبى کەمتر لەدووسییەکی شەو، جارى واش هەیه نیوێ یان سییەکی شەو، خەریکی شەو نوێژو خوداپەرستیت و کۆمەلێکیش لە موسولمانان بەشداریت دەکەن لەو شەو نوێژەدا، پەرورەدگار پاداشتتان دەداتەو بەپاداشتى چاک. ﴿٢٢﴾ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عِلْمٌ أَنْ لَنْ تُحْصَوْهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ ﴿٢٣﴾ خودا ئەندازەى شەوو رۆژ

﴿٢٤﴾ وَادْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَلَّ إِلَيْهِ نَبِيْلًا ﴿٢٥﴾ زۆر یادى خودا بکەو بەردەوام بە لە سەرى، دلسۆزانە بەندایەتى خودا بکەو هەركاتى لە ئەنجامدانى كارە پێویستییەكانى دۇنياییت بویتهو بە تەواوى لى بپرى بۆ تاعەتکردن. و خودا پەرستى. ﴿٢٦﴾ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ﴿٢٧﴾ ئەو خودایەى تۆ یادى دەکەى و ئی دەپرى بۆ عیبادەت بۆ کردنى، خودای خۆر هەلات و خۆرناوایە، خودای هەموو بونەومرە و هەر ئەو شیاو عیبادەت بۆ کردنە، هەلسوپێنەرى کاروبارى هەموو شتیكە. هیچ خودا نین جگە لە ئەو، لەهەموو شتیك دا پشت بەو ببەستە..

﴿٢٨﴾ وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا ﴿٢٩﴾ ئەى پیغەمبەر! پشوو درێژو خۆراگر بە لە بەرامبەر ئەزیەت و هەلوێستى ناله بارى نەتەو دەکەت، گوئ مەدەرە جوین و گالتەکردنیا بە پەيامەكەت، مودارایان لەگەل دا بکە، بە شیوێهەکی جوان و پێك و پێك لێیان دوور بکەومرەو.

﴿٣٠﴾ وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولِي النِّعْمَةِ وَمَهْلُكُمْ قَلِيلًا ﴿٣١﴾ ئەى موخەممەد لیم گەرى بۆ ئەو موشرىك و بىباوەرانه: کە لەخۆیان باى بوون، تۆزىك مۆلەتیا بەدە لێیان گەرى با ماوێهەك بەخۆشى ژیا بەسەر بەرن.

﴿٣٢﴾ إِنْ لَدُنَّا أَنْكَالٌ وَجَحِيمٌ. ٣٣ وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣٤﴾ بێگومان ئیمە کۆت و زنجیرمان لاھەیه بۆ ئەوانەى پەيامى پیغەمبەر و قورئان بەدرو دەخەنەو، ئاگرى بلێسەدارو سوتینەرمان هەیه بۆیان، خۆراکی ناخۆش و تفت و تالى وا کە لەقورگ دەگى، نەتف دەدریتەو و نەقوت دەجى. جوړىكى تر لەعەزابى سەخت کە هەر خودا دەزانى چەند سەخت و دژوارە. ﴿٣٥﴾ يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيرًا مَّهِيلًا ﴿٣٦﴾ ئەو سزا سەخت و دژوارە بۆ موشرىك و بى پروایان لەو رۆژەدا؛ کە زەوى و کێوکانى دەکەونە شەقە تۆلەو چى لەسەر زەوىدا هەیه دەکەونە لەرزە، لەرزەپەکی بێئەندازە: کێوکان دەبنە کۆکا لىكى بلأو بوو، ئەو کێو رەق و پتەو و سەرکەشانە دەبنە تەپ و تۆزو بەهەوادا بلأو دىبنەو. ﴿٣٧﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا. ٣٨ فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخَذًا

دهزانی و دزمانی ماوهی جهند له شه ودا خه ریکی شه و نویتزن،
 وهی خودا بۆ خوی دزمانی: که نیوه ناتوانن به و ردی و
 به حه قیقه بزانن نهو ماوهیه جهنده. بۆتان نا کرئ
 به ته وای ماوهی سه عاته کانی دیاری بکه، یان خودا زانی:
 که نیوه ناتوانن به ته وای شه و نویتزه کانتان نه نجام بدن، یان
 نهو نه رکهی خراوته سه رشانقان نه نجامی بدن، بۆیه سه نگ
 و سوکی بۆ کردن و له گرانه وه حوکه مه کی بۆ. ناسان کردن.
﴿فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ﴾ نه وهندهی دمتوانن شه و نویتز
 بکه، جهندیکتان بۆ ده گونجی و پیتان ده کرئ شه و نویتز
 بکه و قورناتی تیدا. بخوینن. **﴿عَلِمَ أَنْ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضًى
 وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَآخَرُونَ
 يَقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾** خودا بۆیه نه رکی شه و نویتزی
 له فهرزه وه بۆ گۆرین به سوننهت، چونکه دزمانی نیوه توشی
 حالتهی واده بن ناتوانن نهو نه رکه نه نجام. بدن، واده بن
 به هوئی ناساغیه وه ناتوانن هه موو شه و نویتزه کانتان جی به جی.
 بکه. **﴿فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
 وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا﴾** نه وهندهی بۆتان کراو پیپراگه یشتن
 شه و نویتز بکه و قورنات بخوینن و جهخت له خۆتان مه که،
 پیچ نویتزه فهرزه کانتان به ریک و پیکی و له کاتی خۆیان دا
 به جی بهینن، خوشوع و خوضوعیان تیدا ره چاو بکه.
 زه کاتی پیویست له مال و سامانقان دهر بکه، خیر و خیراتی
 له ریکهی خودا دا بدن به هه ژاران و له پیتا و جیهاد دا مال
 ببه خشن جهنگاو مران ته یار بکه. **﴿وَمَا تَقْدُمُوا لَأُنْفُسِكُمْ مِنْ
 خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ وَأَعْظَمُ أَجْرًا﴾** هه رچی نیوه
 بیبه خشن و له پیتش خۆتانه وه بینیرن لهو زه کات و خیر و
 خیراتهی باس کرا، پاداشته کهی لای خودایه و. بۆتان
 هه لده گیری و روژی قیامهت سودی ئی و مرده گرن، بیگومان.
 نهو. مالهی ناوا له پیتش خۆتانه وه به ریی ده که، زور باشتره
 له وهی. له زیان. دا بۆ خۆتانی په زمه نده ده که و پاشه کهوت
 دهبی، دواپی. دهبیته بهشی میراتگران، یان بۆ دوا مردنتان
 و مصیه تی پی ده که. **﴿وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾**
 زور توبه و نیستیغفار بکه له تاوان و کرده و هتان، چونکه
 کهس نیه توشی هه له و تاوان نه بی، بیگومان په رومردگار
 لیخو شبوونی زوره بۆ. که سیک داوای لیخو شبوونی ئی بکا،

**﴿إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَى مِنْ ثُلُثِي اللَّيْلِ وَنُصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَائِفَةٌ
 مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عَلِمَ أَنْ لَنْ تُحْصَوْهُ مَتَابَ
 عَلَيْهِمْ أَقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِمَ أَنْ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضًى
 وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَآخَرُونَ
 يَقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاَقْرَأُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا
 الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ
 عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ وَأَعْظَمُ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾**

سُورَةُ الْمَدَّثَرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ۝ قُمْ فَأَنْذِرْ ۝ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ۝ وَبَابُكَ فَطَهِّرْ ۝
 وَالزُّجْرَ فَاهْجُرْ ۝ وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ ۝ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ۝
 فَإِذَا يُفْرَغْ فِي الْغَاوِرِ ۝ فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ ۝ عَلَى الْكَافِرِينَ
 غَيْرُ يَسِيرٍ ۝ ذَرْنِي وَمَنْ خَلَقْتُ وَجِيدًا ۝ وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا
 مَمْدُودًا ۝ وَبَنِينَ شُهُودًا ۝ وَمَهْدَتْ لَهُ تُهْبَةً ۝ ثُمَّ يَطْمَعُ
 أَنْ أَزِيدَ ۝ كَلَّا إِنَّكَ كَانْتَ لَبِئْسَ عَبْدًا ۝ سَازُوقَةً صَعُودًا ۝

رحم و به زهیی زوره بۆ که سیک داوای رحم و به زهیی ئی بکا.

کوتایی سوره تی المزل

سوره تی (المدثر)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ. قُمْ فَأَنْذِرْ﴾ نهی نهو پیغه مبه ره کی خۆت
 دابو شیه وه خۆت پیچا و ته وه تر ساوی له بینینی فریشتهی
 نیگا: که یه کهم جار نیگای بۆ هینای، ههسته و رابه، نه هلی
 مه کهک بتر سیننه، هه ره شهی هاتنی عه زابیکیان ئی بکه نه گهر
 نیمان نه هینن.

﴿وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ. وَبَابُكَ فَطَهِّرْ﴾ خودا به گه و ره بگهرو
 وه صفی شکۆمه ندی و کیریای پالبد، له عیبادت بۆ کردن و
 ناوهینانی دا به گه و ره ی بزانه، بیگومان خودا زور له وه
 گه و مرته هاوهل و هاوشانی هه بی، پۆشاکت پاک و خاوین
 رابگره له پیسی و پۆخه ئی بیپاریزه.

وهلیدیش. نه و نه د. دهوله مه نند بوو کورده کانی پټوستان به کاسپی کردن و بازرگانی. کردن. نه بوه. و پټی سامانداري و کوپ زوری، ژيانی خوښ و ته مهنی دریژو ریاسه تی هوزی فورمیشیان پیدا بوو. له هه موورویه که وه دهمت روښتوو دنیا خوړ بوو، که چی له گهل نه وه پش دا ته ماعی هه بوو مال و سامانی بدریتی و پټر دهوله مه نند بئ!!

﴿۱۶﴾ **كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عَبِيدًا** ﴿۱۷﴾ نه خیر، بوی زیاد ناکهین، بیگومان نه و دزایه تی قورن دهکا، برپای به په یامی نیسلام نیه، به نه نقه ست په یامی قورن رمت دهکاته وه. ﴿۱۷﴾ **سَأَرْهَقُهُ صُعُودًا** ﴿۱۸﴾ له و مبه و لاهو نه رکی عه زابی نه خه مه نه ستو، توشی نازارو مهینه تییه کی نیچکار سهخت و گرانی دهکین، ﴿۱۸﴾ **إِنَّهُ فَكَرَ وَقَدَّرَ** ﴿۱۹﴾ **فَقِيلَ كَيْفَ قَدَّرَ** ﴿۲۰﴾ **ثُمَّ قِيلَ كَيْفَ قَدَّرَ** ﴿۲۱﴾ بیگومان وهلیدی چارمیش بیر له قورن و و دزعی پیغه مبه ر **﴿۲۲﴾** کرده وه، له دلی خوئی دا قسه ی حازر کردن: که دهر باره ی قورن بیانلی. ﴿۲۱﴾ **ثُمَّ نَظَرَ** ﴿۲۲﴾ **ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ** ﴿۲۳﴾ **ثُمَّ أَدْبَرَ** ﴿۲۴﴾ **وَأَسْتَكْبَرَ** ﴿۲۵﴾ **فَقَالَ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْتَرُ** ﴿۲۶﴾ **إِنْ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ** ﴿۲۷﴾ پاشان سر له نوی تیفکریه وه، ته ماشای کردو روی خوئی گرز کرد و ناوچای به یه کاداو خوئی مؤر مه چه کرد، نه مچار که نه پتوانی ره خنه یه کی زانستی له قورن بگری، پستی هه لکردو فیزی نواند، لوتبه رزی خوئی راگه یانندو روی له نیمانه نیان و مرگپراو له حق لایدا، وتی: نه م قورنانه ی موچه ممد ده یخوینتیته وه سیجره و جادویه که به دریژایی روژگار دواپی نایه و به رده وام دمی، موچه ممد له که سانی پیش خوینه وه نه قلی کردوه، که لامی خودا نیه و قسه ی ناده میزاده. ﴿۲۶﴾ **سَأُصْلِيهِ سَقَرًا** ﴿۲۷﴾ **وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرًا** ﴿۲۸﴾ **لَا بُقِيَ إِلَّا نَذَرًا** ﴿۲۹﴾ **لَوْ أَحَاطَ لِلْبَشَرِ** ﴿۳۰﴾ **عَلَيْهَا بَسْعَةُ عَشْرًا** ﴿۳۱﴾ له وه به و لاهو ده یخه مه ناو ناگری دوزخه وه، نوغروی ده که م له ناگردا، نه تو چوزانی سه قهر چیه؟ سه قهر نه و شوینه یه هر که سیکی تی بکه وی خوین و گوشت و نیسقانی یه کسر نامینی، که سر له نوی جاری کی تر جهسته یان و دکوو خوئی تی ده کرتیه وه، به شیدمت تر دسو تیندرینه وه، پیستان دمپته کوی زوخال وره شدمی. ﴿۳۱﴾ **وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً** ﴿۳۲﴾ نیمه هر فرشته مان گپراوه به به رپرس و

﴿۱۶﴾ **وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ** ﴿۱۷﴾ واز له بته رستی بهینه، هه رگیز به خه یالیش بیر له وه مه که رده بت و صه نه م به رستی. ﴿۱۷﴾ **وَلَا تَمَنَّ ثَمَنًا تُسْتَكْبَرُ** ﴿۱۸﴾ نه تو منعت به سر هاوه لانت دا مه که به وه: که په یامی خودایان پی راده که یه نی و ناموژگارییان ده که ی، به چاویان دا مه دوه، نه گهر شتیکت به خشی له بهر خاتری خودا بیبه خشه و منعت به سر کابرای پی به خشراودا مه که. ﴿۱۸﴾ **وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ** ﴿۱۹﴾ له بهر خاتری خودا نه تو به صه برو نارام به، گوئی به نه زیه ت دان و هه تسوکه وتی ناشیرینیان مه ده. بیگومان نه تو نه ی. پیغه مبه ر: هه لگری په یامیکی گه ورو مه زنی، نه رکی سر شانت قورس و نه سته مه. دمی وره به رزو پشو دریژ بئ، صه بر بگری له به رام به ر نه زیه تدانی موشریکه کان. ﴿۱۹﴾ **إِذَا نَقَرَ فِي النَّاقُورِ** ﴿۲۰﴾ **فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ** ﴿۲۱﴾ **عَلَى الْكَافِرِينَ غَيْرُ يَسِيرٍ** ﴿۲۲﴾ نه ی پیغه مبه ر، صه بر بگره له سر نه زیه تدان و هه لوپستی ناشیرینی موشریکه کان، نه وانه روژیکی سامناک چاومریانه، روژیک: که سه رهنجامی کوفرو بیدینی و کرده و ی ناشیرینیان دیته و دمی. جا که بو. جاری دوووم قو ده کرتی به که رده نای صورا بو زیندبوونه و ی مردوان، نه و روژه له سر کافره کان روژیکی نه سته مه و تابلتی تر سناکه! ﴿۲۱﴾ **ذُرْنِي وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا** ﴿۲۲﴾ **لَيْمَ گه ری بو نه و** که سه ی دروستم کرد له سکی دایکیدا هیچی نه بوه، نه مال نه مندال، یان لیم گه ری به ته نیا من بو نه و، بزانه چوئ دمرقه تی دیم و توله ی تی دمیتم؟ روژیک دی بولامان دمه کرتیه و به مال و مندال و که س و کار، هیج شتیکی له گهل. دا نابی له وانه ی نیستا خوئیان پیوه هه لده کیشی، لیم گه ری خویم شهری له گهل ده که م و له عوده ی دیم.

﴿۲۲﴾ **وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَمْدُودًا** ﴿۲۳﴾ **وَبَيْنَ شُهُودًا** ﴿۲۴﴾ **وَمَهَّدْتُ لَهُ تَمْهِدًا** ﴿۲۵﴾ **ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ أَزِيدَ** ﴿۲۶﴾ مال و سامانی زورو زمبه ندم پی داوه، له بوازی نازه لداری و کشت و کال و بازرگانی دا له ناو مه که و ده وریه ری دا ناوبانگی دمر کرده، جهند کوپی گهنج و به توانامان پی داوه، هه میسه له گهلیدان و دهمته و نه ظه ر راوستاون، ریوایه تکراره: که وه لید ده کوپ یان سیانزه کوپی هه بوون، هه موویان گه ورو ساغو له ش دامه زراو بوون، هه میسه له ده وری باوکیان بوون و لئی جیا نه بوونه وه.

حهرسى دۆزه، نادهميمان نهكردون بهفهرماندارو كارگيرى
 دۆزه تابوتوان بهربهرهكانيان بكه و بهسهریان دا زال
 بب. نهوانه فريشتهن لهو مهخلوقاته غهيبى و
 پهنامهكياننه، كه جگه له خودا هيچ. كهس سروشت و
 هيزو توانايان نازانى. ﴿وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ
 كَفَرُوا﴾ نهوهكوو ژمارهكهيانمان باس كرد، نيلا: كه باسمان
 كرد بو تاقي كردنهوهو سهر لى شيوانى كافرهكان بوو، بو
 نهوى ببيته هوى دله راوكى و سهرسورمانيان، زياتر شيلگيرو
 گومرا بب، چى لهدليان دايه دهرى بېرن و خودا زياتر رقى
 لبيان ههلسى. نهوهبوو وتيان دۆزهخيک بهم ههموو
 گهورهوى و بهرراوانى به چون به نۆزده فريشته كاروبارى
 ههلهسورپندري؟ ههروا گهلى قسهى ترى گالته ناميزى لهم
 جوړه ناشيرينتريش! ﴿لَيَسْتَفِيقَنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَرْدَادُ
 الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا﴾ پهرومردگار كه ژماره فريشتهكانى كرده
 بهنۆزده، بو نهويه نههلى كيتاب (جولهكهو ههله) دلتيابن:
 كه نهو پيغهمبهره پيغهمبهريكى حهقهو نهوى دهيلى: دهق
 ودهكوو نهوه وايه: كه له نامه ناسمانيهكانى پيشوتردا هاتوو.
 ﴿وَلَا يَرْتَابُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ﴾ بانههلى كيتاب و
 موسولمانان هيچ شك و گومانيان بو پهيدا نهبي دربارى
 راستى و حهقييهتى نهو ژمارهيه: كه نۆزديه، ههروهها
 باهيچ گومانيان نهبي لهراستى و حهقييهتى نايينى خودا!
 ﴿وَلَيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا
 مَثَلًا﴾ بو نهوى دووړووهكان؛ نهوانه گومانيان ههيه
 لهراستى پيغهمبهرايهتى موحهمهدهو نهوانه كافرين
 لهدانىشتوانى مهككهو كهسانى ديكهش، بلي نهوه خودا
 مهبهستى بهم ژماره چيه؟ چيكمهتيك لهباس كردن و
 ديارىكردنى ژماره نۆزدهده ههيه؟ ﴿كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ
 يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ﴾ نابو جوړه خودا گومرا دهكا
 ههركهسى بيهوى. لهسهر كردهوو بېروباومريان - گومرايان
 بكا، هيدايهتى نهو كهسانهش ددها: كه بيهوى لهسهر
 كردهوو باومريان شارمزيان بكا، واته ودهكوو چون
 بېرواكانى بهو ژمارهيه گومرا كردو بېروادارانى هيدايهت دا،
 ههر كهسى ودهكوو نهو دوو تاقمه بى ناوى بهسهر ديتى.
 نهوانه گومرايان دهكا خويان نامادهباشى گومرايوونيان

إِنَّهُ فَعَّرَ مَقْدَرًا ﴿١٨﴾ فَقِيلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿١٩﴾ ثُمَّ قِيلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ نَظَرَ ﴿٢١﴾
 ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ إِن هَذَا إِلَّا بَشَرٌ
 مِثْلُكُمْ ﴿٢٤﴾ إِن هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ﴿٢٥﴾ سَأُصْلِحَهُ مَقَرًّا ﴿٢٦﴾ وَمَا أَزْكُو
 مَا سَفَرًا ﴿٢٧﴾ لَا بَقِيَّ وَلَا نَذْرًا ﴿٢٨﴾ لَوَاعَةَ لَلْبَشَرِ ﴿٢٩﴾ عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ﴿٣٠﴾
 وَمَا جَعَلْنَا أَحْسَبَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً
 لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَفِيقَنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَرَدَادَ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَيْنَا
 وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلَيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
 وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي
 مَنْ يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا يَإِذَا ذَكَرُوا لِلْبَشَرِ ﴿٣١﴾ كَلَّا
 وَالْقَمَرِ ﴿٣٢﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا أَدْبَرَ ﴿٣٣﴾ وَالصُّبْحِ إِذَا أَشْفَرَ ﴿٣٤﴾ إِنَّهَا لَإِحْدَى
 الْكُبَرِ ﴿٣٥﴾ نَذِيرٌ لِّلْبَشَرِ ﴿٣٦﴾ لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ ﴿٣٧﴾ كُلٌّ
 نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ رَهِيْنَةٌ ﴿٣٨﴾ إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ ﴿٣٩﴾ فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ
 ﴿٤٠﴾ عَنِ الْمُنْجَرِينَ ﴿٤١﴾ مَلَأَ كُرُوسَهُمْ ﴿٤٢﴾ قَالُوا لَوْلَا جِئْنَاكُمْ
 بِالْمُحْصَلِينَ ﴿٤٣﴾ وَلَرَبُّكَ تُطْعِمُ الْمُسْكِينِ ﴿٤٤﴾ وَكُنَّا نَحْمُوشُ مَعَ
 الْخَاطِئِينَ ﴿٤٥﴾ وَكَأَنكَ دُبُّورُ الْيَمِينِ ﴿٤٦﴾ حَتَّى أَتَانَا الْيَقِينِ ﴿٤٧﴾

تيدايه، نهوانهيش هيدايهتيان ددها خويان نامادهباشى
 وهرگرتنى هيدايهتيان تيدايه. ﴿وَمَا يَعْلَمُ جُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ﴾
 واته: حهرس و باسهوانانى ههرجهنده نۆزدم بهلام
 يارمهتيدرو سهربازان و هاوکارانيان نهونده زورن ههر
 خودا ژمارهيان دمزانى. ﴿وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْبَشَرِ﴾ سهقهرو
 دياردهكانى، باسكردنى ژماره بېرپرسانى دۆزه
 يادخستنهوهو نامۆزگارييه بو نادهميزاد، بو نهويه بزانن
 خودا تواناو ددهسلاى بىسنووره هيچ شتيكى لى ياخى
 نابو و پيويسى به يارمهتيدانى كهس نيه. ﴿كَلَّا﴾
 نهخهير له قيامهت دا ناتوانن نينكارى ناگرى دۆزه بكه،
 ﴿وَالْقَمَرِ﴾ سويندم به مانگى خاوهن نوورو روناكى: كه
 دهردهوشيتهوه، ﴿وَاللَّيْلِ إِذَا أَدْبَرَ﴾ سويندم بهشهو: كه
 بهسهر دهچى و رادهبرى، ﴿وَالصُّبْحِ إِذَا أَشْفَرَ﴾ سويندم
 بهبهيانى: كه دهردهكهوى و ناسو رون. دهكاتوه. ﴿إِنَّهَا
 لَإِحْدَى الْكُبَرِ﴾ سهقهرو: كه شوينيكه له ناخوشترينى دۆزه،
 يهكيكه له بهلا گهوره سامناكهكان بو ترساندنى نادهميزادو

هه‌ده‌تیزین، ده‌لئی کهره کیوین له‌بهر راوچییان هه‌لدین،
یان ده‌لئی شیر برسیان به دواوویه و دیه‌وئ نیچریان.
بکا... ﴿۵۲﴾ **بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُؤْتَىٰ صُحُفًا مُّثْقَلَةً**
به‌لکوو ههریه‌کی لهو موشریکانه دیه‌وئ نامه‌ی تایبه‌تی بۆ
سه‌ر نازل ببی، وده‌کوو چۆن قورئان بۆ سه‌ر موحه‌مه‌د ﷺ
نازل بووه، نه‌وانه سه‌ر ره‌قی و قیرسیچمه‌بیان گه‌یشتوته
نه‌ندازه‌یه‌ک ده‌لئین: نه‌ی موحه‌مه‌د؛ بروات بپناکه‌ین تا له
خوداوه بۆ ههریه‌کی‌کمان نامه‌یه‌کی تایبه‌تی نه‌یه‌ی تیدا
نوسرابی، که تۆ ره‌وانه‌کراوی خودای!! ﴿۵۳﴾ **كَلَّا** نه‌خه‌یر
شتی وانابی با نه‌وانه واز لهو سه‌ره‌قی و بیانوگرتانه بیین،
شتی وایان بۆ ناکه‌ین، داخوازیه‌که‌یان نایه‌ته‌دی. ﴿۵۴﴾ **بَلْ لَا**
يَخَافُونَ الْآخِرَةَ به‌لکوو نه‌وان له‌راستی‌دا بروایان
به‌زیندوبوونه‌وه نه‌یه، ترسی عه‌زابی دۆزه‌خیان نه‌یه، نه‌گه‌ر
بروایان به‌زیندوبوونه‌وه هه‌بوایه و ترسی ناگری سه‌قه‌ریان
له‌ دل دا بوایه، پێشنیاری لهو جو‌رمیان نه‌ده‌کردن و بیانوی
ناویان نه‌ده‌گرتن و قورئانیان به‌ درۆنه‌ده‌خسته‌وه!
﴿۵۵﴾ **كَلَّا إِنَّهُ تَذَكَّرٌ** **فَمَنْ شَاءَ ذَكَّرَهُ** با به‌س بی و چیت
پشت له قورئان هه‌لنه‌که‌ن، بیگومان قورئان کیتابی
هیدایه‌ته، پر له‌ په‌ندو نامۆزگاری، هه‌رکه‌سی بیه‌وئ
باگوئی بۆ بگری و شوینی بکه‌وئ و بیکاته به‌رنامه‌ی ژیا‌نی
خۆی و به‌خته‌ومری دنیاو قیامه‌ت بۆ خۆی ده‌سته‌به‌ر بکا.
﴿۵۶﴾ **وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَىٰ وَأَهْلُ**
الْمَغْفِرَةِ نه‌وانه په‌ندنامیزنابن و بیرناکه‌نه‌وه و به قورئان
سودمه‌ند نابن مه‌گه‌ر خودا مه‌یلی لی بی، بیگومان خودا
به‌زۆره ملی که‌س ناخاته سه‌ر ریبازی راست، ده‌بی به‌نده‌که
بۆ خۆی ناماده‌باشی هیدایه‌ت و مرگرتنی تیدا‌بی، نه‌مجار
خودا هوکاره‌کانی هیدایه‌تدانی بۆ دمه‌رخسیتی. خودا شیایو.
نه‌وه‌یه: که خوداناسان خۆ له‌عه‌زابی بیاریزن، تاوان نه‌نجام.
نه‌ده‌ن. و. پابه‌ندی فه‌رمان و جله‌وگیریه‌کانی بن شیایو
نه‌وه‌یه. له. تاوانی. موسولمانان خو‌ش ببی و تۆبه‌ی
تۆبه‌کاران قبول بکا.

کۆتایی سوره‌تی المدثر

هه‌ره‌شه‌لی کردنیان له‌عه‌زابی خودا، ﴿۳۶﴾ **نَذِيرًا لِلْبَشَرِ** بۆ
بیدارکردنه‌وه و ترسینه‌ری سه‌رحه‌م ناده‌میزاده، تا له‌هه‌موو
خراپه‌یه‌که‌ سل بکه‌نه‌وه. ﴿۳۷﴾ **لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ أَوْ**
يَتَأَخَّرَ دۆزه‌خ ترساندنه بۆ که‌سانیک له‌نیوه: که بیان‌ه‌وئ
نیمان به‌ینن و مل له‌ تاعه‌ت کردن ببنین و ده‌ست بکه‌ن به
خودا‌په‌رستی، یان سووربن له‌سه‌ر کوفر و بیدینی و له‌جیاتی
نه‌وه‌ی به‌ره‌و پێش بچن بۆ نیمان هینان بگه‌رینه‌وه بۆ
دواوه بۆ سه‌ر کوفر. ﴿۳۸﴾ **كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِيْنَةٌ** روژی
قیامه‌ت هه‌موو نه‌فسی راگیراوو و دیل و داماوو و به‌خسیره،
به‌هوئ کرده‌وه‌کانی دنیای تاوانه‌کانی و ده‌کوو کو‌ت و زنجیر
تیی ده‌هالئین و زرگاربوونی نه‌یه، ﴿۳۹﴾ **إِلَّا أَصْحَابَ الِّيمِينِ**
جگه له‌وانه‌ی: که نامه‌ی کرده‌وه‌کانیان ده‌دریته ده‌ستی
راستیان، بیگومان نه‌مان به‌تاوانه‌کانیانه‌وه هه‌له‌و گیرنابن،
به‌لکوو به‌هوئ کرده‌وه باشه‌کانیان زوو له‌ته‌نگانه زرگار
دمبن. ﴿۴۰﴾ **فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ** **عَنِ الْمُجْرِمِينَ** **مَا سَلَكَكُمْ**
فِي سَفَرٍ نه‌و خودا‌پیداوانه له‌ناو باغه‌کانی به‌هه‌شت دا
راده‌بوین و پرسیار له‌یه‌که‌تر ده‌که‌ن، دمه‌راری و مزع و حا‌لی
تاوان‌باره‌کان ده‌ست ده‌که‌ن به‌پرسیار و پێیان ده‌لئین: نه‌وه
چی نیوه‌ی خسته ناو دۆزه‌خه‌وه؟ ﴿۴۱﴾ **قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ**
الْمُصَلِّينَ **وَلَمْ نَكُ نَطْعُمُ الْمَسْكِينِ** **وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ**
الْخَائِضِينَ **وَكُنَّا نَكْذِبُ يَوْمَ الدِّينِ** **حَتَّىٰ أَتَانَا الْيَقِينُ**
وتیان (ده‌لئین): نیمه له ژیا‌نی دونیامان دا نو‌یژه فه‌رزه‌کانمان
نه‌ده‌کردن، نه‌هاتین و ده‌کوو خودا‌په‌رسته‌کان به‌ندایه‌تی خودا
بکه‌ین، چاکه‌مان له‌گه‌ل هاو‌ره‌گه‌زانی خو‌مان نه‌کردوه، بزێوو
خۆراکمان نه‌دا به‌گه‌داو هه‌زاران. ﴿۴۲﴾ **فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ**
الشَّافِعِينَ که‌سیک نه‌وه خۆو ره‌وشتی بی، به‌و. جو‌ره ژیا‌نی
دو‌نیا به‌سه‌ر به‌رئ، روژی قیامه‌ت شه‌فاعه‌تی که‌سی.
فریانا‌که‌وئ، که‌س شه‌فاعه‌تی بۆ نا‌کا. ﴿۴۳﴾ **فَمَا لَهُمْ عَنْ**
التَّذَكُّرَةِ مُغْرَضِينَ **كَأَنَّهُمْ حُمُرٌ مُّسْتَنْفِرَةٌ** **فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ**
نه‌وه نه‌و موشریکانه چییانه‌و به‌ج عه‌قل و هو‌شیک پشت له
قورئان هه‌لنه‌که‌ن؟ رو له‌و په‌یامه پر نامۆزگاری و خیرو
فه‌ره و مرده‌گیرن؟ به‌راستی نه‌وانه: که رو له قورئان
ومرده‌گیرن و پشت له‌و په‌یامه پرێژه. هه‌لنه‌که‌ن و

سورة تي (القيامة)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿لَا أَقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ﴾ وشهى ﴿لَا﴾ ويدهجى زيدمبى،
واته: سويند دهخوم بهروژى رابوون. ويدهجى زنده
نهبى و (نافيه) بى نهو كاته رمددى كه لاميكه له سورمى
پيشهوى دا. واته: نهخهير نهو قسهيه وانيه، نيوه بههله
جون، سويندى لهسر دهخوم يان همر نافيهبى و ماناكهى بهم
جوره بى. (سويند ناخوم به روژى رابوون، پيوست بهسويند
خواردن ناكاستهكه ناشكرايهو وهويجهى سويند لهسر
خواردنى نيئه!) بيگومان همر سويندى بههرشتى بخورئ
لهلايمن خوداوه، مهبست بهديهينهرو خاومنى حهقيقى نهو
شتهيه. ﴿لَا أَقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ﴾ هروها سويند دهخوم
بهنهفسيك كه سهرزهنشتى خاومنهكهى دهكا لهسر
كهمتهرخه مى. سويند بهوشتانه، نيوه زيندودهكرينهوه.

﴿أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ نَجْمَعَ عِظَامَهُ﴾ بلى قادربن على أن
نُسوي بئانه نايان نادهميزاد بئى وايه نيئه ناتوانين دواى
مردنيان نيسقانه رزيوهمكانيان كو بكهينهوهو زينديويا
بكهينهوه؟ بيگومان نهوه بيرو بوجونيكي ههلهيهو بهتاله.
بهلكوو نيئه دمتوانين چاوه قامكهكانيشيان ومكوو خوى
ريك بخرينهوه، دمتوانين چاوه قامكهكانيان بهههموو خمت و
نهخش و چالى و چويليانهوه دمق ومكوو خويان دروستيان
بكهينهوه، ومكوو دمركهوتووه چاوه قامكى هيچ نادهميزادى
لههى نادهميزادىكى تر ناچى.

﴿بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِفَجْرٍ آمَنَةٍ﴾ تو واز له مروف بيئه، نهو
دميهوى بهردوام بى لهسر نينكاريكردنى زيندوبوونهوه،
لهسر ستم وتاوان، لهدوا روژى زيانيشىدا همروا دمبى،
تاوان پيش دهخاو تو به دوادهخا، تا مردن يهخهى دهكرئ له
خرابترين حالى زيانىدا گيان لهدمست ددها.

﴿يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾ بهسر سورمانهوه پرسيارى گالته
ناميزو سهرهمقانه دهكاو دهلى: نهوه قيامت كهى رادمبى؟
لهراستىدا برپاى بههاتنى قيامت و زيندوبوونهوه نيئه،
كهسيكيش برپاى بهزيندوبوونهوه نهبى لهراستيدا
كهوورمترين تاوانى كردوهو دهكا.

فَمَا نَعْمُهُمْ سَعَةً السَّفِينِ ﴿١٨﴾ فَمَا لَمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ
﴿١٩﴾ كَانَهُمْ حُمْرٌ مُّسْتَنْفِرَةٌ ﴿٢٠﴾ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ﴿٢١﴾ بَلْ يُرِيدُ
كُلُّ أَمْرٍ إِلَيْنَا أَنْ يُوَفَّىٰ صُحُفًا مُّثْقَرَةً ﴿٢٢﴾ كَلَّا بَلْ لَا يَخَافُونَ
الْآخِرَةَ ﴿٢٣﴾ كَلَّا إِنَّهُ تَذْكِرَةٌ ﴿٢٤﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿٢٥﴾
وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَىٰ وَأَهْلُ الْغَفْوَةِ ﴿٢٦﴾

سورة القيامة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا أَقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَمَةِ ﴿١﴾ وَلَا أَقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ﴿٢﴾ أَيْحَسِبُ
الْإِنْسَانُ أَنْ نَجْمَعَ عِظَامَهُ ﴿٣﴾ بَلْ قَادِرِينَ عَلَىٰ أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ ﴿٤﴾ بَلْ
يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِفَجْرٍ آمَنَةٍ ﴿٥﴾ يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ﴿٦﴾ فَإِذَا بَرَقَ الْبَصَرُ ﴿٧﴾
وَحُصِفَ الْقَمَرُ ﴿٨﴾ وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ﴿٩﴾ يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ
أَيْنَ الْمَقَرُّ ﴿١٠﴾ كَلَّا لَا وَزَرَ ﴿١١﴾ إِلَيْنَا يَوْمَ يُنْفَخُ الْيَوْمُزُّ ﴿١٢﴾ يُبْثَوُا الْإِنْسَانُ
يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ﴿١٣﴾ بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ عَصِيرٌ ﴿١٤﴾ وَتَوَلَّى
مَعَاذِيرَهُ ﴿١٥﴾ لَا تَحْزَنْ بِهِ لِسَانُكَ لَتَعْبَلَّ بِهِ ﴿١٦﴾ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ
وَقَرْنَهُ ﴿١٧﴾ فَإِذَا قَرَأْتَ فَانْجِعْ قُرْآنَهُ ﴿١٨﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ ﴿١٩﴾

﴿فَإِذَا بَرَقَ الْبَصَرُ﴾ وحصف القمر. وجمع الشمس والقمر.
﴿يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَقَرُّ؟﴾ كاتى چاو لهترس و
سهرگردانىدا بهملوق وستاو نهبلهق بوو، بومهلهرزى
قيامت بوونهومرى راتلهفاندو روناكى مانگ نهماو مهحوو
بووهو كو تايبى هات، خوړو مانگ لهبى روناكىدا كهوتنه يهك
و دياردهى هاتنى شهوو روژ بهدوى يهك دا نهما، ديمهن و
دياردهى بونهومر ههمووى گوړاو جهمسرى ههموو
ههبارهمكان ليك ترازان و پهترت و بلاوبوونهوه. نهو روژه
نادهميزاده بى باومر كه دهلى: بو كوئ رابكهين و پهنا بو كى
بهرين؟

﴿كَلَّا لَا وَزَرَ﴾ إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ﴿١٢﴾ نهخهير هيچ
دمرتانيك نيئه، هيچ پهناو ههرازاكه نيئه نهو روژه
نادهميزاد خوى تيدا ههشار بدا، سهرمنجام گهپانهوى ههموو
نادهميزاد بو لاي حوكم و برپارى پهرومردگاره، ههرازاگو
شوينى ههوانهوى نادهميزاد يان بهههشته. يان. دوزهخه !

﴿يَبْنَؤُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ﴾ هەر لەو شوێنەدا: کە خودا برپاری داوێ سارای مەحشەر بێ و مەخلوقاتێ تێدا کوێکریتهوه بوو حیساب و لیکۆلینهوه، هەموو نادەمیزاد ناگادار دەکریتهوه بهو کردەوانەى لەدوینادا ئەنجامیان داو، چاکە بن یاخود خراپە، هەرچی نادەمیزاد کردویهتی لەنامەى عەمەلدا تۆمارکراوە و دەخړیته بەردەستی.

﴿بَلْ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ﴾ ١٥. ﴿لَوْ أَلْقَىٰ مَعَاذِرَهُ﴾ تۆ واز لەوه. بێنە: کە بڵێی نادەمیزاد لەلایەن فریشتەوه ناگادار دەکړی، دەربارەى کردەوهکانی، چونکە نادەمیزاد شایه‌تیکی ناگاداری هۆشیاره دەربارەى خۆی، دەزانى چی کردووێ چۆنى ئەنجام داوه، هەرچەندە بەرواڵت لەبارەگای خودا دا عوزو بیانوو بێنیتەوه بێسوود. ﴿لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ﴾ ١٦. ﴿إِنْ عَلَيْنَا جُمُوعُهُ وَقُرْآنَهُ﴾ ١٨. ﴿فَإِذَا قَرَأَهُ فَأَنعَقَ قَرَأَهُ﴾ ١٩. ﴿ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيِّنَاتٍ﴾ ئەى پیغه‌مبەر لەکاتى وەرگرتنى نیگا و سەروش دا تەنها گوێ رابگره، بەزمان و تەکان مەئێوه، ترسی ئەوەت نەبێ بۆت لەبەر نەکړی، ئێمه قورئان لەسنگى تۆدا کوێدەکەینەوه، ناهێلین هیچی ئی بفرهوتی، ئەمجار بە ریکوپیکی بەسەر زوبانت دا جاری. دەکەین..

﴿كَلَّا﴾ ئەى نادەمیزادینە؛ واز لەو بیروباومرە هەلەو چەوتانەى خۆتان بێنن. ﴿بَلْ تُجِئُونَ الْعَاجِلَةَ﴾ ٢١. ﴿وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ﴾ بەلکوو ئێوه دونیاتان خۆش دەوێ و سەرگەرمى دابینکردنى لەزەزمت و خۆشى دونیای بێ بەقاو تەمەن کورتن، بێ ناگابوون لەقیامەت و هەولدان بوو و دەستپێنانى سەرفرازیی رۆژى دواى. ﴿وَجُودَ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةً﴾ ٢٢. ﴿إِلَىٰ رَبِّهَا نَاطِرَةً﴾ ٢٤. ﴿وَجُودَ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةً﴾ ٢٥. ﴿تَظُنُّ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ﴾ دەم و چاو و روخسارى موسولمانان لە بەهەشت دا تەر و تازەو درەوشاو و گەشاو، کەیفخۆش. و تەرپەماخن. بەناشکراو بێ پەرە خودای خۆیان دەبینن. راستەو خۆ دەرپوانە زاتى پاکى. دەم و چاوى تاوانباران لە دۆزەخ دا گەر و رەش هەلگەراو، دلنایان لەوهی: کە بەلاو کارساتیکی هەند گەورەو سامناکیان توش دى بربرەى پشتیان دەشکێت.

﴿كَلَّا﴾ ٢٦. وانیە ئەى نادەمیزاد! ئەتۆ ناتوانی ئەو کاتە، رابوونى قیامەت بەدرۆ. بزانی، چونکە یەقین و عەیان

﴿كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ﴾ ٢٠. ﴿وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ﴾ ٢١. ﴿وَجُودَ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةً﴾ ٢٢. ﴿إِلَىٰ رَبِّهَا نَاطِرَةً﴾ ٢٤. ﴿وَجُودَ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةً﴾ ٢٥. ﴿تَظُنُّ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ﴾ ٢٥. ﴿كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ النَّارَاقِي﴾ ٢٦. ﴿وَقِيلَ مَنْ رَاقِي﴾ ٢٧. ﴿وَقُلْنَا أَنَّهُ الْفِرَاقُ﴾ ٢٨. ﴿وَالْتَفَتِ النَّاسُ بِالنَّاسِ﴾ ٢٩. ﴿إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ﴾ ٣٠. ﴿فَلَا صَدَقَ وَلَا أَصْلَ﴾ ٣١. ﴿وَلَكِنْ كَذَبَ وَتَوَلَّى﴾ ٣٢. ﴿ثُمَّ ذَهَبَ إِلَىٰ أَهْلِهِ يَتَمَطَّى﴾ ٣٣. ﴿أَوَلَيْكَ فَالُوكُ﴾ ٣٤. ﴿ثُمَّ أَوَلَيْكَ فَالُوكُ﴾ ٣٥. ﴿أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى﴾ ٣٦. ﴿أَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ شُعْبَةٌ مِّنْ غَوِيٍّ مِّنِّي﴾ ٣٧. ﴿ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ مُّطَلِّقٍ فَسَوًى﴾ ٣٨. ﴿فَعَمَلُهُمُ الزَّوْجِينَ الذَّكْرَ وَالْأُنثَىٰ﴾ ٣٩. ﴿أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَدِيرٍ﴾ ٤٠. ﴿أَنْ يَّعْبَىٰ لِّلْوَلَىٰ﴾ ٤١.

سُورَةُ الْاِنشِرَافِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَّذْكُورًا﴾ ١. ﴿إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ طُفْلَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا﴾ ٢. ﴿إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا﴾ ٣. ﴿إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا﴾ ٤. ﴿إِنَّ الْأَبْرَارَ يَفْرَبُونَ مِّنْ حَاسٍ كَأَنَّ مِرْجَئَهَا كَاقُورًا﴾ ٥.

دەبى و جگە لەدان پێانان چارەى. تەرت. نیه. ﴿إِذَا بَلَغَتِ النَّارَاقِي﴾ کاتێک گیان دەگاتە بێنە قاقاو کابرا دەکەوێتە حالەتى گیانەلاوه وە. ﴿وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ؟﴾ ٢٧. لەلایەن نامادەبوانى نەخۆشەکەوه دەگوێرێ: کى هەیه دوعاو نوشتەیهک بکا؟ ئایا پزیشکیک هەیه دەرمانى ئەم دەرەدى لابی و چارەسەرى نەخۆشەکەمان بکا؟

﴿وَقُلْنَا أَنَّهُ الْفِرَاقُ﴾ ٢٨. کابرای نەخۆش پێى وایە ئێتر دونیا جێ دێلى و ئەمە حالەتى مردنە و کوچى دواى دەکا.

﴿وَالْتَفَتِ النَّاسُ بِالنَّاسِ﴾ ٢٩. قاجى دەپێچى بەقاجیهوه ناتوانى بیانجولێنى و گیانیان تێدا نامێنى! یان مەبەست یەککەوتنى بەلاو کارساتى ترسانک، غەمى لەدوینا دەرچون و جێ هێشتنى مال و خێزان. و پێخۆشبوونى دوزمان و بەرەو روبوونەوهى مردن.

﴿إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ﴾ ٣٠. گیانەکان بوو لای خودا سەهوق دەکړن، سەرەنجام و گەڕانەوهى نادەمیزاد بوژر برپاری پەرەمردگەر، جا یان بوو بەهەشتە، یان بوو دۆزەخە.

سورده تي (الانسان)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئاً مَّذْكُوراً﴾^۱
 بیگومان زده مانیک به سهر ره گهزی ناده میزاد دا هاتووه،
 ناده میزاد وجودی نه بووه، هیچ نه بووه نه نادم و نه نه وه کانی،
 هیچ ناوو دهنک و رهنکیان نه بووه، لای فریشته و
 جندو کهش که پیش ناده میزاد دروست کراون - نه ناسراوو
 له بیر کراو بوون ..

﴿إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعاً بَصِيراً﴾^۲
 نیمه ناده میزادمان دروست کردوه له دلویه ناویک
 که تیکه له له که ره سه و ماددهی نیرو می. له ره حه می دایک دا
 ناوی پیاوو هیلکو کهی گه رای نافرمت یه کده گرن و تیکه
 به یه کدی دهن و ناده میزادی لی په یدا ده بی، نیر دوا یی
 عه قل و هوشی دده دینی و ته کالیفی شهرعی ده خینه
 نه ستووبه خیر و شهر به تاقی ده که یه نه وه، بو نه وهی دهر بکه وی
 ریگای حه ق ده گریته به رو خودا په رسته، یان گومرا ده بی و
 خوی به فتاره ددها.

﴿إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِراً وَإِمَّا كَفُوراً﴾^۳
 و ناراستمان بو دیاری کردوه، حه ق و به تالمان بو دست
 نشان کردوه، خیر و شهرمان بو لیك هه لاواردوه، سهر منجای
 ری بازه کانمان بو رون کردو ته وه، سودو زیانی کرده وه و
 هه لو یسته کانیمان پی راگه یان دوه. بو نه وهی له ناکام دا
 ناده میزاد ببه دوو تاقه، تاقمیکیان سوپاسی نیعمه ته کانی
 خودا بکه، نیمانیا ن پی هه بی و پابه ندی شهرمان و جله و
 گری به کانی بن، تاقمیکیان کافرو سپله و پینه زان دلره ق و
 سهر پیچکار .. ﴿إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَالًا وَسَعِيراً﴾^۴
 نیمه ناماده مان کرده بو کافرو خودانه ناسان سزای جوراو
 جور، ههر که سی بروای به خودا نه بی و سهر پیچی
 فره مانه کانی بکا، زنجیریا ن له قاج ده که یه و به ره و دوزه خ
 کیش ده گرین. به زنجیریک دمست و قاجیا ن به ملیانه وه
 شه ته ک دهرین و ناگری هه لگیر ساوی دوزه خیا ن بو
 ناماده کراوه. ﴿إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا
 كَافُوراً. عَنَّا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيراً﴾^۵ بیگومان

﴿فَلَا صَدَقَ وَلَا وَعَى. وَلَكِنَّ كَذَبًا وَّوَعَى. ثُمَّ ذَهَبَ إِلَىٰ أَهْلِهِ يَمِطُّ﴾^۶ نه و کابرایه نه بروای به په یامی پیغه مبه ر
 کردوه و نه نویژی فره زی بو خودا نه نجام داوه، به لکو و
 پیغه مبه ری به درو خستو ته وه و په یامه که ی رمت کردو ته وه،
 پشتی له تاعه ت و خودا په رستی هه لکر دوه و نیمانی نه هی ناوه،
 سهرباری نه مانه هه مووی به که شخه و کهش و فشیکه وه
 گهرا وده ته وه بو ماله وه و که یف خوش بووه به و هه لو یسته ی و
 رازی بووه به کرده وه به ده کانی و سور بووه له سهریا ن.

﴿أَوَّلَىٰ لَكَ فَأَوَّلَىٰ. ثُمَّ أَوَّلَىٰ لَكَ فَأَوَّلَىٰ﴾^۷ ده ک به فتاره
 بجی و شیوی وه یلت به نسیب بی، هاوار بو تو بی و خودا
 له ناوت به ری و به گوشت چی، نه م دوعا شهرمت به سهر دا
 دوو باره و سی باره بیته وه .. نه و خوبادان و کهش و فشه ت
 پیروز بی! جیی خویه تی نه وه هه لو یست و هه لسو که و ت بی و
 بروات به خودای خوت نه بی!! خوت دهبینی وه چیت
 به سهر دیو ج. عه زاب و عیقابیک یه خه ت ده گری !!

﴿أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى﴾^۸ نایا ناده میزاد
 وابته مایه به ره للا بکری و وازی لی به ییری، فره مان و جله و
 گری به کانی ناراسته نه کرین، هیچ نه رک و نور کیکی نه خریته
 سهر شان وله قیامه ت دا هیچ حیساب و لی کو لینه وه یه کی
 له گه ل دا نه کری؟؟ نه خه یر با. و نه زانی و به ته ما نه وه
 نه بی، نیهمال کردنی ناده میزادو لی نه پرسینه وهی پیچه وانه ی
 داخوازی عه داله تکار ییه ..

﴿أَلَمْ يَكْ نُطْفَةٍ مِنْ مَّنِّ يَمْنَى. ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّى. فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى. أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَى﴾^۹ نایا نه و ناده میزاده ی نه وهنده له خوی
 رازی به و خوی به زل دهمانی، له سهر متادا دلویه ناویکی هیچ و
 پوج نه بووه رزیندرا وده ره حه می دایکیه وه ؟ پاشان نه و
 دلویه مهنی به بوته خوین پاره و پاشان بوته گوشت پاره و
 پاشان بوته نیسقان و نه مجار به گوشت داپوشرا وه و رهنک و
 رو خسار و شیوه ی کیشرا وه.

کو تایی سورده تی القیامه

عەزەبى سەخت، دەمانەوى لەو رۆژە سەخت و دژواردا پاداشتى خۆمان و مەبگرىنەوه.

﴿^{۱۱}فَوَقَّاهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّاهُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا﴾
لە پاداشتى ئەو خۆراك بەخشىن و لە خودا ترسانەيان، شەپو
نەگەبەتى ئەو رۆژە گرژو سامناکەى ئى دوورخستەنەوه، لەو
عەزەب و ناخۆشىيە پاراستنى، ئەو ترس و بيمەى ئى
رەواندەنەوه. ﴿^{۱۲}وَجَزَّاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا﴾
پەرورەردگار لەپاساوى بەردەوام بوون و خۆپاگرييان لەسەر
ئەركى سەرشانىيان بەهەشتى رازاوه پان و بەرىنى پى
بەخشىن، ژيانى خۆش و جاويدانى بۆ دەستەبەر کردن،
پۆشاکى ناورىشم و نەرم و نۆلى لەبەر کردن.

﴿^{۱۳}مَتَكَبِّرِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا
زَمْهَرِيرًا﴾
پاداشتى خوداناسان بەهەشتى رازاوهيە تىیدا
دادەنىش لەسەر کورسى و مۆبيلەى رازاوه، کەش و ھەوايەكى
خۆش و دلپەين، نەگەرماى خۆر دەبين نەسەرماى ساردى
زەمھەريرو سەھۆل بەندان لىيان دەدا، نەگەرمايان دەبى
نەسەرما.

﴿^{۱۴}وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا وَذُلَّتْ قُطُوفُهَا تَذَلُّلاً﴾
خۆشى لق و پۆپى درەختەکان بەسەريان دا بڵاوبوونەوه و
شۆرپوونەوه سىبەريان ئى دەکەن. ھەرچەندە لەبەهەشت دا
خۆر نى، ميوەى درەختەکان لىيان نزيك کراوتەوه
دانىشتو راکشاو راوہستاو دەستيان دەگاتى و دەتوانن
بەناسانى ميوەى ئى بکەنەوه. دەست بۆ ھەر ميوەيەك بەرن
ھىچ شتىک نىە بتوانى دەستيان بگيرىتەوه.

﴿^{۱۵}وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِآيَةٍ مِنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرَ.
^{۱۶}قَوَارِيرَ مِنْ فِضَّةٍ قَدَرُهَا وَقْدِيرًا﴾
بەپيالەو سىنى و دەورى لەزيو دروستکراوى خۆراکەنەوه،
بەفنجان و کوپى بلورىن و شەراب و شىرو ھەنگوينەوه
بەسەريان دا دەگەرپن و خواردن و شلەمەنى جۆراو جۆريان
بەسەردا دەگيرن، کوپەکانيان بىقولقەو لولەن. سىپىتى زيوو
روونى بلورەکان تىکەلاو بون و لەدەرەمرا ناوہەميان ديارەو
دیمەنىكى ناياب و جوانيان ھەيە.

خوداپەرستەکان ئەوانەى ئەھلى طاعەت و خوداپەرستى
بوون لەدونيادا، بەدئسۆزى ئەركى سەرشانى خۆيان لەكاتى
خۆىدا بەريكو پىكى بەجى ھىناوه، خۆيان لەتاوان و
نافەرمانى خودا پاراستووه، ئەوانە لەبەهەشت دا شەرابى
تىكەل بەکافورو ساردو سىپى و بۆنخۆش دەخۆنەوه. ھەرودھا
ئەو شەرابەيان تىكەلە بەئاوى كانياوى ترى بەهەشت: کە
بەندە صالحەکانى خودا لىي دەخۆنەوه، بۆ کوپيان بوئ ئەو
كانياو بۆ ئەوئ رادەگيشتن و چۆنيان بوئ ناوا تەصەروفي
پىوہ دەکەن. ﴿^۷يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ
مُسْتَضِيرًا﴾
وفا بەنەدرو فۆتۆى خۆيان دەکەن، ئەو ئەرکانەى
بەمەبەستى نزيکبوونەوه لە خودا دەپخەنە سەرشانى خۆيان.
بەدئسۆزى نەنجاميان دەدەن، ھەر شتىک حەرام بى و نەى ئى
کراپى ئەوان توخنى ناکەون. ئەوانە ترسى رۆژىکيان ھەيە:
کە رۆژى قيامەتە، کارەسات و شەپو بەلاکانى بڵاودەبنەوه و
ھەموو کەس دەگرنەوه مەگەر کەسانىک بکەونە ژىر
رەحمەتى خوداوه. ﴿^۸وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا
وَأَسِيرًا﴾
خۆراک و بژىوى خۆيان دەبەخشن – ھەرچەندە بۆ
خۆيان زۆريان پىويستە – بە ھەزارو بەھەتوو دىل. بۆ
خۆيان برسەيانەو لەدەمى خۆيان دەگرنەوه دەيدەن بە
نادەمىزادى گەداو بەمندالى ھەتوو بەمرۆقى بەدىل گىراو.
مەبەستىشان رەزامەندى خودايەو لەبەر خاترى خودا ئەو
نىئارو لەخۆ بوردويىيە نەنجام دەدەن. وىپراى ئەوہى کە
بەدلخۆشى و بەروى خۆشەوہ خواردنەکەيان پى دەبەخشن،
پىيشيان دەلین: ﴿^۹إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً
وَلَا شُكْرًا﴾
نەودکوو نىمە ئەم خواردن و پىداويستيانەتان
پى دەدەين تەنھا لەبەر خاترى رەزامەندى خودايەو بەس!
ھىچ مەنتان بەسەردا ناکەين، پاداشمان لەئىوہ ناوئ، شوکرو
سوپاسى ئىوہەمان مەبەست نىە، بەتەما ھىچ
پاساودانەومىەكى ئىوہ نين. ﴿^{۱۰}إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبَّنَا يَوْمًا غَیُوسًا
قَمَطِرًا﴾
نىمە وىپراى ئەوہى بەتەماى رەزامەندى خودای
خۆمانين، ترسى عەزەب. و تەنگانەى رۆژىکىشمان ھەيە
تابلىتى سەخت و دژوارە، لەترسى دیمەنە سامناکەکانى دەم و
چاو گرژو تال دەبن، رۆژىكى درىزى پر بەلاو کارەسات و

۱۷ وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا ﴿۱۷﴾ نادمه میزاده خوداپه رسته کان له بهه شت دا بهو پیاله و فنجان به زیوو بلوورینانه مهی تیکه لاو به زمنجه بیلان دمر خوارد. ددری. جاری واده بی شهرا به که یان تیکه له به کافور ده کړی و ساردو فینکه، جاری وایش دهبی تیکه له به زمنجه بیل ده کړی و مه یله و. گهرمه..

۱۸ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا ﴿۱۸﴾ نه و خوداپیدا وانه له کانیاویکی بهه شت. دا که ناوی سه لسه بیله ناوی خواردنه و دیان بو دابین ده کړی، بویه ناوی سه لسه بیلې لی نراوه چونکه ناو ده کی گوارایه و بهناسانی ده خوریته وه صاف و بیگه ردو شیرین و زولاله. ۱۹ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنثورًا ﴿۱۹﴾ خرمه تجیه کانی بهه شت به سهر بهه شتیه کان دا ده سوړپنه وه، چیان بو لی له خواردن و خواردنه وه بو یان دابین ده که نه؛ نه و خرمه تجیانه هم موویان تازه لاو لاو چاکن، بیرنابن و روخساریان ناگوړی و مردنیان به سهر دا نایه، نه گهر تو بیانبینی له و کاتانه دا؛ که بلاو بوونه وه بهه شتیه کان دا بهه بهستی خرمه تکر دنیان. واده زانی لوئولی بلاو بوون، نه و ونده جوان. و شوخ و شهنگن.

۲۰ وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمَلَكًا كَبِيرًا ﴿۲۰﴾ نه گهر تو له بهه شت دا پروانی و سهرنج بدهی له نازو نیعمه تی بهه شت بهه موو جوړه کانی، نازو نیعمه تیکی واده بینی هر ووصف ناکړی. سه لته نه ت و شکومه ندیی ودهات چاو پی ده که وئ؛ که سنووری نازاندړی و مه زنده ناکړی.

۲۱ عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٌ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَخُلُوا أَصْوَارَ مِنْ فِضَّةٍ ﴿۲۱﴾ پوښاک ناوری شمی ته نکى سه وزیان له بهر کراوه، هر ودها دیباجی. نه ستوور له بهر ده که نه. باز نه ی زیویان له مه چه ک کراوه، جاری. وایش دهبی باز نه ی زیریان له ده ست ده کړی. ﴿وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا﴾ پهر و مردگار شهرا بیکیان دمر خوارد ددها؛ که ناو سکیان له چه سودی و رژی و زیانه خرؤیی و رهو شته ناشیرینه کانی تر پاک ده کاته وه، هر چی دهیخون و دهیخونه وه ده بیته نارهق و له چه سته یان دپته وده دمر بوئی نارهقی چه سته یان وده کوو بوئی میسک وایه.

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿۱۶﴾ يَوْمًا كَانَ ثَرْوُهمُ مُسْتطِيرًا ﴿۱۷﴾ وَيَطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حَيْثُ مَشِيتَا ﴿۱۸﴾ وَيَنِمُّونَ أَسِيرًا ﴿۱۹﴾ إِنَّمَا نَطْعَمُكُمْ لِيُوجِبَ اللَّهُ لَا تَزِيدَكُمْ جَزَاءً وَلَا تُشْكِرُا ﴿۲۰﴾ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَطَطًا ﴿۲۱﴾ فَوَقَّعْنَاهُمْ مِمَّا صَبَرُوا حَتَّىٰ وَحَرِيرًا ﴿۲۲﴾ مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا ﴿۲۳﴾ وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلِّلَتْ قُطُوفُهَا تَذْلِيلًا ﴿۲۴﴾ وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِدَانِيَةٍ مِّنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرًا ﴿۲۵﴾ قَوَارِيرًا مِّنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿۲۶﴾ وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا ﴿۲۷﴾ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا ﴿۲۸﴾ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنثورًا ﴿۲۹﴾ وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمَلَكًا كَبِيرًا ﴿۳۰﴾ عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٌ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَخُلُوا أَصْوَارَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ﴿۳۱﴾ إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُم جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَّشْكُورًا ﴿۳۲﴾ إِنَّا نَخْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿۳۳﴾ فَأَصْرَبْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَطِعِ مِنْهُمْ إِنَّمَا أَرْكَبُوكَ ﴿۳۴﴾ وَأَذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿۳۵﴾

۲۲ إِنْ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَّشْكُورًا ﴿۲۲﴾ بهو پیاو چاک. و. خوداپیدا وانه ده گوتړی: نه م بهه شته رازوه و نازو نیعمه ته ی. پیتان دراوه، پاداشتی کرده و ده کاتانه، خودا بهه ضلو نیحسانی خوئی له جیاتی کرده و ی که متان پاداشتی زوری پیدا وون، طاعت و عیباده تی. لی قبول. کردون.

۲۳ إِنَّا نَخْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿۲۳﴾ نیمه خاوه و پهر و مردگاری بوونه و مرین، خودای به حق و راستین، قورنانه مان به پارچه پارچه نازل کرده بو سهر تو نه ی پیغه مبهه! له ماوه ی (۲۲) سال دا به گویره ی پیویست و روداو هر جاره و به شیک له قورنانه مان بو ناردویه خوارئ. به یه کجار بو مان نه ناردوی بو نه و ی نوممه ت هیری ببن و له دلیان دا جیگیر ببن و چاره سهری کیشو و نیزاعی خو یانی پی بکه ن، قورنانه مان هله به سترای خو ت نه ی. سیحرو شیعو چیروکی دانراو و نه فسانه نه ی.

خوی مه‌شیئه‌تی له‌سه‌ر نه‌وه‌ بئ، که‌س ناتوانی هیدایه‌تی
خوی بدا، که‌س ناتوانی به‌بئ ویستی خودا نیمان بجیته‌ ناو
دلپه‌وه. ته‌وفیقی خودا نه‌بئ که‌س ناتوانی سود بو خوی
کیش بکا، په‌رومردگار بو خوی دزمانی کئ شیای هیدایه‌ته،
ناسانکاری بۆده‌کا. دزمانی کئ شیای گومرا بوونه له‌هیدایه‌ت
لای دده‌ا. خودا بو خوی حه‌کیم ودانایه، کاردروست و
فه‌رمانروایه.

﴿يَدْخُلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾
په‌رومردگار هه‌ر که‌سیکی مه‌یل ئی بئ به‌فه‌زل و نیحسانی
خوی ده‌یخاته به‌هه‌شتی رازاودی خۆپه‌وه. سته‌مکارانیش
به‌سزای سه‌خت سزا دده‌ا، له‌ قیامه‌ت دا عه‌زایی دۆزه‌خی بو
ناماده‌ کردون.

کۆتایی سوره‌تی الانسان

سوره‌تی (المرسلات)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا﴾ سویند به‌و بایانه‌ی یه‌ک له‌دوای یه‌ک
وه‌ک یالی نه‌سپ هه‌لده‌بن، سویند به‌و بایانه‌ی خودا ده‌یان
نیژی بو وێرانکردنی شارو دیه‌ات، یان نیعمه‌ت دمرژینن و
ده‌بنه‌ پێشه‌نگی باران و هه‌ور له‌ولاتیکه‌وه بو ولاتیکی تر
ده‌گوێزنه‌وه، یان سویند به‌و بایه‌ی هه‌وره‌کان له‌ ئاسمان دا
بلاوده‌که‌نه‌وه.

﴿فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفًا﴾ سویند به‌و فریشتانه: که‌ به‌رپرسن له
هه‌لکردنی با بو تارومار کردنی هه‌ندیک ولات و هه‌ریم.

﴿وَالنَّاشِرَاتِ نَشْرًا﴾ سویند به‌و فریشتانه‌ی به‌رپرسن
له‌بلاوکردنه‌وه‌ی هه‌وره‌کان یان نه‌و فریشتانه‌ی: که‌له‌ حه‌وادا
له‌کاتی هاتنی نیگاو سروش. دا باله‌کانیان بلاوده‌که‌نه‌وه، یان
مه‌به‌ست کۆمه‌لی پێغه‌مبه‌رانه: که‌ خودا کردونیه‌ فروستاده‌و
هوی شارمزیی کردنی ناده‌میزادان و حه‌ق و به‌تالیان بو لیک
جیاکردونه‌وه.

﴿فَالْفَارِقَاتِ فَرْقًا﴾^۵ ^۶﴿فَالْمُلْقِيَاتِ ذِكْرًا﴾^۷ ^۸﴿عُذْرًا أَوْ نُذْرًا﴾ سویند
به‌و فریشتانه‌ی سروش و فه‌رمانی خودا نازل ده‌که‌ن بو
پێغه‌مبه‌ران، بو جیاکردنه‌وی حه‌ق و به‌تال و هیدایه‌ت و

﴿فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ آيْمًا أَوْ كَفْرًا﴾ نه‌ی
پێغه‌مبه‌ر وه‌کوو ریزمان ئی گرتوی کردومانی به‌ پێغه‌مبه‌ر
قورئانمان بو نازل کردی له‌به‌رامبه‌ر سه‌ر ره‌قی و هه‌لوێستی
ناشیرینی موشریکه‌کان به‌ صه‌برو ئارام به، مل که‌چی قه‌زاو
قه‌دمری خودا به، گوێپایه‌لی هه‌یج که‌س له‌دوروو کافره‌کان
مه‌که، به‌قه‌سی تاوانبارو سته‌مکاران هه‌لمه‌خه‌له‌تی.

﴿وَاذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا﴾^{۲۶} ^{۲۷}﴿وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ
وَسَبِّحْهُ نَيْلًا طَوِيلًا﴾ به‌رده‌وام به‌ له‌سه‌ر ذیکرو یادی خودا،
هه‌موو کات به‌دل و به‌زوبان یادی خودا بکه، نوێژ بو خودای
خۆت بکه به‌یانی و ئیواری. به‌یانی بریتیه‌ له‌نوێژی به‌یانی،
ئیواره‌ نوێژی عه‌صر ده‌گریته‌وه، له‌نیوانیشیان دا نوێژی
نیوهرۆ، به‌رسته‌ی^{۲۸} ^{۲۹}﴿وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ...﴾ ناماژه‌ ده‌کا
به‌نوێژی شیوان و خه‌وتنان، به‌رسته‌ی^{۳۰} ^{۳۱}﴿وَسَبِّحْهُ نَيْلًا طَوِيلًا﴾
ناماژه‌ به‌شه‌و نوێژ ده‌کا.

﴿إِنَّ هَؤُلَاءِ يُجِبُونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا﴾
ببگومان نه‌و کافرو بئ باومرانه‌ی مه‌که‌هو هاو وینه‌کانیان
دونیا ویست و هه‌وه‌سبازن، هه‌موو هه‌ول و ته‌فه‌للایه‌کیان بو
دابین کردنی ئارمژوکانی دونیایانه‌و هه‌یج خه‌می ژیا‌نی
قیامه‌تیان نه‌و هه‌ولی بو نادن و نه‌و رۆژه‌ سه‌خته‌یان له‌بیر
خۆیان بردوته‌وه،^{۳۲} ^{۳۳}﴿لَخَنَّ خَلْقَتَاهُمْ وَشَدَدْنَا آسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا
بَدَلْنَا أَمْثَلَهُمْ تَبْدِيلًا﴾ به‌ج عه‌قلیک نه‌و موشریکانه‌ له‌ خودای
خۆیان غافلن و قیامه‌تیان بیرنایه‌ته‌وه؟ ئیمه‌ نه‌وانمان
دروست کردوه، جه‌سته‌یانه‌مان ریک و پیک کردوه، به‌نیس‌قان
ماسو‌لکه‌و ره‌گو دهمار جه‌سته‌یانه‌مان به‌هیز کردوه. خو
نه‌گه‌ر مه‌یلمان ئی بئ له‌ناویان ده‌به‌ین و گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌کی
تر دینینه‌ گوژی: ^{۳۴} ^{۳۵}﴿إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ
سَبِيلًا﴾ نه‌م سوهرته‌و هه‌موو نایه‌ته‌کانی تری قورئان: که
په‌رن له‌ ناموژگاری و هه‌ره‌شه‌و ته‌ماع به‌رنان (ته‌ره‌یب و
ته‌ره‌یب) بیرخه‌رده‌و رینوما‌یین بو عاقل مه‌ندان، جا
که‌سیک به‌خته‌وهریی دونیاو قیامه‌تی ده‌وی، با رێگای
نزیکبوونه‌ بو لای خودا بگریته‌به‌ر.

﴿مَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾^{۳۶} ^{۳۷}﴿نُيُودِ
مه‌یلی گرتنه‌به‌ری ریبازی خوداتان نابئ مه‌گه‌ر خودا بو

گومرای و حه لال و حه رام، بو نه وهی ناده میزاد عوزرو بیانوو یان نه مینی و بترسن له عه زابی بی نامانی نه گهر سه ربیچی هه رمانه کانی بکه ن. سویند بهو شتانه ی باسکران ﴿إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعٌ﴾ نه وهی واده تان پی دراه له رابوونی قیامت و زیندوبونه وهی مردوان و کوکردنه وهی هه موو ناده میزاد، هه ر له یه که م ناده میه وه تا دوا بین ناده می هه موانیان له سارای مه حشه ر دا کو دکه اته وه، هه موو که س پاداش و سزای خو ی به گویره ی کرده وه کانی و مرده گریته وه، چاکه به چاکه و خرابه به خرابه.

﴿فَإِذَا التَّجُومُ طُمِسَتْ. ۹ وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ. ۱۰ وَإِذَا الْجِبَالُ نُسِفَتْ﴾ نهو کاته ی نورو روناکی نه ستیره کان مه حوو بووه وه، نهو دهمه ی ناسمان شه قار شه قار بوو، نهو وه خته ی کیوه کان له بیخ هه لکه ندران. و وردو خاش بوون و بوونه ته پ و تو ز به حه وادا چون و ناسه واریان نه ما.

﴿وَإِذَا الرُّسُلُ أَقْنَتْ. ۱۲ أَيَّ يَوْمٍ أَجَلَتْ﴾ نهو کاته ی پیغه مبه ران کوکرانه وه و کاتیکیان بو دیاری کر بو یه کالاکردنه وهی کیشه ی نیوان نه وان و نه ته وه کانیان، بو دادگایی کردنی نه ته وه کانیان و شایه تیدانی پیغه مبه ران له سه ریان. ﴿لَيَوْمٍ الْفَصْلِ. ۱۴ وَمَا أَذْرَاكَ مَا يَوْمَ الْفَصْلِ﴾ نه تو چوزانی روژی فه صل و حیا کردنه وه چونه و کاره ساته کانی چونه؟ واته رودای گه وره دیمه نی سامناک لهو روژدها هه ن که زور سه رنج راکیش و سه رسور هینه رن!

﴿وَبَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ﴾ نهو روژدهاوارو عه زابی سه خت بو به دروخه ره وه کان، هاوار سه د هاوار بو نه وانیه بر وایان به تاک و ته نهایی خودا راستی پیغه مبه ران و رابوونی قیامت نه کرد! ﴿أَلَمْ نُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ. ۱۷ ثُمَّ نُنْعِمُهُمُ الْآخِرِينَ﴾ نایا ئیمه له رابوردودا کافره به دروخه ره وه کانمان له ناو نه برده و گهل و نه ته وهی ترمان نه خسته نه شوین؟ بیگومان هه ر له روژگاری ناده م و حه واه هه ر گهل و نه ته وه میه ک پیغه مبه رده کیهان به دروخسته بیته وه، له ناومان بردون و گهل و نه ته وه میه کی ترمان خسته ته شوینیان.

﴿كَذَلِكَ نَفْعُ الْإِصْرَيْنِ﴾ هه ر بهو جو ره هه لسه که وهت له گهل گه له به دروخه ره وه کان ده که ی، هه ر که سی

وَمِنْ أَيْلٍ فَأَسْجُدْ لَهُ. وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿١٦﴾ إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ. فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿١٧﴾ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٨﴾ يَدْخُلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٩﴾

سورة المزلزلات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالرُّسُلَ عُرِفًا ﴿١﴾ فَأَلْصَقَتْ عَصَا ﴿٢﴾ وَالنَّشْرُ نَشْرًا ﴿٣﴾ فَأَلْفَرَقَتْ فَرَقًا ﴿٤﴾ فَأَلْطَفَتْ ذِكْرًا ﴿٥﴾ عَذَابًا وَنَذْرًا ﴿٦﴾ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعٌ ﴿٧﴾ فَإِذَا التَّجُومُ طُمِسَتْ ﴿٨﴾ وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ ﴿٩﴾ وَإِذَا الْجِبَالُ نُسِفَتْ ﴿١٠﴾ وَإِذَا الرُّسُلُ أَقْنَتْ ﴿١١﴾ لَأَيَّ يَوْمٍ أَجَلَتْ ﴿١٢﴾ لَيَوْمٍ الْفَصْلِ ﴿١٣﴾ وَمَا أَذْرَاكَ مَا يَوْمَ الْفَصْلِ ﴿١٤﴾ وَبَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٥﴾ أَلَمْ نُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ نُنْعِمُهُمُ الْآخِرِينَ ﴿١٧﴾ كَذَلِكَ نَفْعُ الْإِصْرَيْنِ ﴿١٨﴾ وَبَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

پیغه مبه ری خودا به دروخاته وه شوین په یامی ناسمانی نه که وهی، هه مان داب و نه ریته خو مانیان به سه ردا ده سه پینین. به عه زابی کوکوژ هه لاچویان ده که ی.

﴿وَبَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ﴾ ریسوایی و عه زابی سه خت و دژوار له روژی قیامت دا بو نه وانیه بر وایان به هه بوون و تاک و ته نهایی خودا نا که ن و په یامی پیغه مبه ر دت ده که نه وه.

﴿أَلَمْ تَخْلُقْكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَهِينٍ. ۱۶ فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَكِينٍ. ۱۷ إِلَىٰ قَدَرٍ مَعْلُومٍ. ۱۸ فَقَدَرْنَا فَنِعْمُ الْقَادِرُونَ﴾ ئیوه نازان و

هه ست به وه نا که ن: که ئیمه ئیوه مان له دلۆبه ناویکی پرو پوج دروست کردوه، دلۆبه ناویکی پرو پوج و زه عیفه به نیسه به قودرته ی خودا وه، نهو دلۆبه ناوه که له پشتی پیاووه دیته خواری، له گهل هیلکه گه رای نافرمت تیکه ن به یه کدی دهب و له مندالدانی نافرمت دا جیگری ده که ی: که شوینیکی گونجاوو نه مین و قایمه بو په رومرده کردنی کو رپه له تییدا، ئیتر له وی دا کو رپه له ده هیلینه وه. قوناغه ناسایی یه کانی په رومرده بوونی به سه ر دا تییه رده بن. و. کاتی

له‌دايك. بوونی دئی، ئیمه جه‌سته و شیوه و روخسار و روه‌شته‌کانیمان نه‌خشه‌کی‌شاوه و جوئمان ویستوه ناوا شکل و شیودی هاتونه کایه‌وه.

﴿۲۴﴾ **وَلَّیْلَ یَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِیْنَ** ریسوایی و عه‌زایی سه‌خت و دژوار له‌روژی. قیامت دا بۆ نه‌وانه‌ی ته‌کذیبی ده‌سه‌لاتی ئیمه ده‌که‌ن. ﴿۲۵﴾ **أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ کِفَاتًا** ﴿۲۶﴾ **أَحْیَاءَ وَأَمْوَاتًا** نایا ئیمه زه‌ویمان نه‌گردوه به‌کۆکه‌روه‌تان؟ سه‌ر زه‌وی بۆ زیندوو‌ه‌کانتان و ناو سکیشی بۆ مردوه‌کانتان، بووته شوینی جیگیر بوون و حه‌وانه‌وه‌تان و تئیدا. کۆبوونه‌وه..

﴿۲۷﴾ **وَجَعَلْنَا فِیْهَا رَوَاسِیَ شَامِخَاتٍ وَأَسْقَيْنَاکُمْ مَّاءً فُرَاتًا** به‌دییمان هیناوه له‌زه‌وی‌دا کیوی دامه‌زراو و به‌رزو بلند، بۆ نه‌وه‌ی له‌نگه‌ر به‌زه‌وی بگرن له‌ره‌له‌ر نه‌کا، ئیوه‌ی ناده‌میزاد له‌سه‌ری نارام بگرن، ناویکی ساردو شیرین و گواراتان پئ نۆش ده‌که‌ین، کانیاو و بیرو سه‌رجاوه‌ی ناوی زولا‌تمان بۆ به‌ده‌یه‌یان. ﴿۲۸﴾ **وَلَّیْلَ یَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِیْنَ** ریسوایی و عه‌زایی سه‌خت و دژوار بۆ نه‌وانه‌ی سوپاسگوزاری ئەم نیعمه‌تانه‌نین و سه‌پله‌و پینه‌زانن. هاوار بۆ نه‌وانه‌ی له‌م بوونه‌وه‌ره ورد ده‌بنه‌وه‌وه ئەم دیاردانه‌ ده‌بینن که‌جی ئیمان ناهینن و به‌رده‌وام ده‌بن له‌سه‌ر کوفرو بی‌دینی خویان.

﴿۲۹﴾ **انْطَلِقُوا إِلَى مَا کُنتُمْ بِهِ تُکَذِّبُونَ** ﴿۳۰﴾ **انْطَلِقُوا إِلَى ظِلِّ ذِی ثَلَاثِ شُعْبٍ** به‌گالته‌ پی‌کردنه‌وه‌ پی‌یان ده‌گوتری: برۆن بۆ ژیر سیبه‌ری دوکه‌لی دۆزه‌خ که‌ سی‌ په‌له، له‌به‌ر به‌رزوی گه‌وره‌ی ناگه‌که‌ سی‌ لق‌ی لی بۆه‌ته‌وه. بووته سی‌فاق! مه‌به‌سته‌که‌ نه‌وه‌یه: ئەو دۆزه‌خیانه‌ له‌عه‌زابیکه‌وه ده‌چن بۆ ژیر عه‌زابیکی تر، له‌هه‌موو لایه‌که‌وه ناگر ده‌وره‌یان دده‌او هیج دمه‌رتانیان بۆ ناهیلئیه‌وه.

﴿۳۱﴾ **لَا ظَلِیلَ وَلَا یُغْنِی مِنَ الْهَبِّ** ئەو سیبه‌ره‌ گه‌رما گیره‌وه‌ نیه، فینکایی نابه‌خشی، بلئسه‌ی ناگرو گه‌رمای دۆزه‌خیان لی دوور ناخاته‌وه.

﴿۳۲﴾ **إِنِّهَا تَرْمِی بِشَرِّرٍ کَالْقَصْرِ** ﴿۳۳﴾ **کَأَنَّهُ جِمَالَةٌ صُفْرٌ** ئەو ناگرده‌ی نیله‌ نیله‌یه‌تی و پریشکی جو‌راو جو‌ر ده‌هاوی، هه‌ر پریشکیکی ده‌هاوی له‌و پریشکانه‌ ده‌لیی کۆشک و باله‌خانه‌ی به‌رزو

أَلَّا تَخْلُقْنَ مِنْ مَّاءٍ مَّهِینٍ ﴿۳۰﴾ فَجَعَلْتُهُ فِی قَرَارٍ مَّکِیْنٍ ﴿۳۱﴾ إِنْ قَدَرِ مَّعْلُومٍ ﴿۳۲﴾ فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَدِرُونَ ﴿۳۳﴾ وَبَلَّیْلَ یَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِیْنَ ﴿۳۴﴾ أَلَّا تَجْعَلِ الْأَرْضَ کِفَاتًا ﴿۳۵﴾ أَحْیَاءَ وَأَمْوَاتًا ﴿۳۶﴾ وَجَعَلْنَا فِیْهَا رَوَاسِیَ شَمِخَاتٍ وَأَسْقَيْنَاکُمْ مَّاءً فُرَاتًا ﴿۳۷﴾ وَبَلَّیْلَ یَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِیْنَ ﴿۳۸﴾ انْطَلِقُوا إِلَى مَا کُنتُمْ بِهِ تُکَذِّبُونَ ﴿۳۹﴾ انْطَلِقُوا إِلَى ظِلِّ ذِی ثَلَاثِ شُعْبٍ ﴿۴۰﴾ لَا ظَلِیلَ وَلَا یُغْنِی مِنَ الْهَبِّ ﴿۴۱﴾ إِنِّهَا تَرْمِی بِشَرِّرٍ کَالْقَصْرِ ﴿۴۲﴾ کَأَنَّهُ جِمَالَةٌ صُفْرٌ ﴿۴۳﴾ وَبَلَّیْلَ یَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِیْنَ ﴿۴۴﴾ هَذَا یَوْمَ لَا یَنْطِقُونَ ﴿۴۵﴾ وَلَا یُؤْذَنُ لَهُمْ فِیْمَنْدِرُونَ ﴿۴۶﴾ وَبَلَّیْلَ یَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِیْنَ ﴿۴۷﴾ هَذَا یَوْمَ الْفَصْلِ جَمَعْنَاکُمْ وَالْأَوَّلِیْنَ ﴿۴۸﴾ فَإِنْ کَانَ لَکُمْ کِبْدٌ فِیکِدُونِ ﴿۴۹﴾ وَبَلَّیْلَ یَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِیْنَ ﴿۵۰﴾ إِنْ أَلْسِنَتِیْنِ فِی ظِلِّیْنِ وَعِیْنِیْنِ ﴿۵۱﴾ وَفَوَکَهُمَا یَمَاشِیْتُهُنَّ ﴿۵۲﴾ کُلُوا وَاشْرَبُوا هَیْتَا یَمَاکُتْرَ تَعْمَلُونَ ﴿۵۳﴾ إِنَّا کَذَٰلِکَ نَجْزِی الْمُحْسِنِیْنَ ﴿۵۴﴾ وَبَلَّیْلَ یَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِیْنَ ﴿۵۵﴾ کُلُوا وَتَمَنَّوْا قَلِیلًا ﴿۵۶﴾ تَجْرِمُونَ ﴿۵۷﴾ وَبَلَّیْلَ یَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِیْنَ ﴿۵۸﴾ وَإِذَا قِیلَ لَهُمُ ارْکَعُوا لَا یَرْکَعُونَ ﴿۵۹﴾ وَبَلَّیْلَ یَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِیْنَ ﴿۶۰﴾ فِیْأَیِّ حَدِیثٍ بَعْدَهُ یُؤْمِنُونَ ﴿۶۱﴾

گه‌وره‌یه، هه‌روه‌ها ده‌لیی و شتری زمرده، یان له‌دریژی‌دا ده‌لیی گوریسی که‌شتین. مانای یه‌که‌م و یچوتره. واته‌ چونکه‌ دوکه‌لی ناگر به‌زه‌رد ده‌بینری، ئەو پریشکانه‌ که‌ لیکدان لیکدان به‌دوای یه‌کدا دین ده‌لیی کۆمه‌له‌ حوشتری زمردی پرژو. بلاون. ﴿۲۴﴾ **وَلَّیْلَ یَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِیْنَ** ریسوایون و سزای سه‌خت له‌روژی قیامت دا بۆ نه‌وانه‌یه‌ پی‌غه‌مبه‌ران به‌درۆده‌خه‌نه‌وه، په‌یامی پی‌غه‌مبه‌ر رت ده‌که‌نه‌وه. ﴿۲۵﴾ **هَذَا یَوْمَ لَا یَنْطِقُونَ** ﴿۲۶﴾ **وَلَا یُؤْذَنُ لَهُمْ فِیْمَنْدِرُونَ** ئەو روژه‌ روژی‌که‌ نه‌وانه‌ زمانیان گۆناکا و ناتوان هیج بلین. کارسات و روداوه‌کان هینده‌ سامناکن، تاوانباران سه‌رسام و حه‌یران ده‌بن و واقیان و پرده‌مین، ریگه‌یان پئ نادری عوزرو پاساو به‌یننه‌وه. ﴿۲۷﴾ **وَلَّیْلَ یَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِیْنَ** عه‌زایی سه‌خت و دژوار له‌روژی قیامت دا بۆ نه‌وانه‌ی پی‌غه‌مبه‌ران به‌درۆده‌خه‌نه‌وه‌و رو له‌په‌یامه‌که‌یان و مرده‌گیرن! ﴿۲۸﴾ **هَذَا یَوْمَ الْفَصْلِ جَمَعْنَاکُمْ وَالْأَوَّلِیْنَ** په‌رومردگار پی‌یان دمه‌رموی: ئەمرو ئەو روژه‌یه‌ کی‌شه‌ی هه‌موو مه‌خلوقات

سورة النبا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَمَّ يَسَاءَ لُونُ (۱) عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ (۲) الَّذِي هُوَ يَوْمُهُ يُخْلِفُونَ (۳)
كَلَامًا سَاعَةً (۴) نَزَّلًا سَاعَةً (۵) أَلَّا تَجْعَلُوا لَآرْضٍ مَّهْدًا (۶)
وَالْجِبَالِ أَوَّادًا (۷) وَخَلَقْتُمْ أَزْوَاجًا (۸) وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا
(۹) وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا (۱۰) وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا (۱۱) وَبَنَيْنَا
فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا (۱۲) وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا (۱۳) وَأَنْزَلْنَا
مِنْ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا (۱۴) لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا (۱۵) وَجَنَّاتٍ
أَلْفَافًا (۱۶) إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَتًا (۱۷) يَوْمَ يُفْعَلُ فِي الصُّورِ
قَنَاطُورٌ أَفْوَاجًا (۱۸) وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا (۱۹) وَسُيِّرَتِ
الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا (۲۰) إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا (۲۱) لِلطَّاغِيَتِينَ
مَنَابًا (۲۲) لَيْسَ فِيهَا أَحْقَابًا (۲۳) لَا يَذُقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا
(۲۴) إِلَّا الَّحِيمَاءَ وَغَسَّاقًا (۲۵) جَزَاءً وَفَاقًا (۲۶) إِنَّهُمْ كَانُوا
لَا يَرْجُونَ حِسَابًا (۲۷) وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا (۲۸) وَكُلُّ شَيْءٍ
أَخْصَيْنَاهُ كِتَابًا (۲۹) فُذِّقُوا فَلَنْ تَرِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا (۳۰)

یه کالاً دهکریتهوه، حق و بهتان لیک حیا دهکهینهوه، ئیوهو
کافره پیشینهکان ههر لهسه رتهای پهیداوونی ئادهمیزاد تا
کۆتایی دنیا لهسارای مهحشرهردا کۆمان کردونهوه. ﴿فَبِإِنْ
كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُون﴾ نهگهر دهتوانن بهفرت و فیل خۆتان
لهو عهزابه بیاریزن ده دهست بهکاربن، بهلام دلتیابن هیچتان
بو ناکری و چتان لهدهست نایه. ﴿وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ﴾
سزای سهخت و دژوار لهروژی قیامت دا بو نهوانه ی بروایان
بهزیندوبوونهوه نیه. ﴿إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلَالٍ وَعُيُونٍ﴾
بیگومان خودابه رستان و لهخوداترسان و خۆپاریزان له
قیامت دا وان لهژیر سیبهری درهختی گهلاپری پۆشناخ دا،
ههروا لهژیر سیبهری کۆشک و تهلاردان، بهچوار دوریان دا
جوگا و جۆبارو کانیاوه. ﴿وَفَوَاحِشُهُمْ يَسْتَهْوُونَ﴾ جۆرهها
میوهجات و بهروبوومیان بو بهیدهسته و چۆنیان بوئ ئاوا
بویان نامادهیه. ﴿كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ له
قیامت دا پنیان دهگوتری: نهی خودابه رستان، بخۆن و
بخۆنهوه له میوه و میوهجات و کانیاوی جۆراو جۆری
بهههشت. بههوی کردهوه باشهکانی دنیااتان. ﴿إِنَّا كَذَلِكَ
نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ﴾ ئیمه بهو جۆره پاداشتی چاکهکاران
ددهینهوه، بهوینهی نهو پاداشته گهورهیه بو له خوداترسان
پاداشتی ههموو چاکهکان ددهینهوه، پاداشی کهس بهفیرۆ
نادهین. ﴿وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ﴾ عهزایی سهخت و ریسوایی
لهروژی قیامت دا بو نهوانه ی بروایان به خودا نیه، پهیامی
پیغه مبه رت دهکه نهوه. ﴿كُلُوا وَامْتَعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ
مُجْرِمُونَ﴾ نهی بی باوهران؛ لهم ژیانه کورتهی دنیااتان دا
خۆراک و ناوو شله مهنی بخۆن و بخۆنهوه، لهزرت و خۆشی
لهنازو نعمتهکانی دنیا و مریگرن، ماومهیهکی کورت و
کهمخایه بهنارمزوی خۆتان رابویرن، پاشان ئیوه راپیچی
دۆزهخ دهکرین. ﴿وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ﴾ عهزایی سهخت و
دژوار بو نهو موشریک و تاوانبارانهی گوئ بهفه رمان و
جله و گریبهکانی بهروردگار نادن. ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ارْكَعُوا
لَا يَرْكَعُونَ﴾ ههرکاتی فه رمانیان پی بکری به نهجامدانی
نویژو باقی فره رکهانی تری سه رشانیان، نویژه رکهانیان ناکهن،
پشت لهتاعهتی خودا هه لدهکهن.

﴿وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ﴾ عهزایی دۆزهخ لهو رۆژدا بو
نهوانه ی تهکذیبی فه رمان و جلوه و گریبهکانی خودا دهکهن!
﴿فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ؟﴾ ئه دی بهج کهلامیک برپوا
دهکهن؟ نهگهر نهوانه بهم قورنانه برپوانه کهن: که پره له
بهلگه و دهلیل لهسه ر هه بوونی خوداو تاک و ته نهایی و
دهسه لاتی ره های بهسه ر هه موو شتی که دا، لهسه ر راستی
پیغه مبه ریتی هه زره تی موحه ممه ده و رابوونی قیامت و
زیندوبوونهوه ئه دی بهج نامهیهکی تر جگه له قورنانه برپوا
دهکهن؟

کۆتایی جزمی بیست و نویهه

سورة النبا

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿عَمَّ يَسَاءَ لُونُ. عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ﴾ نهوه نهو موشریکانه له
ناو خۆیاندای له جی پرسیار دهکهن؟ دهمه قالی و دهمه دهمی
چیانه؟ پهروودگار خۆی وهلام ددهاتهوه و دهمه رموی:

پرسیاره که یان له ههوا لیکي گه ورمیه. پرسیاره که یان دمر باره ی روداو لیکي گه ورمه گرنگه.

﴿الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ﴾ ئەو روداوهی ئەوان تییدا دوو بهرە کین، واتە: ئادەمیزادەکان خۆیان کەوتوونە کێشەوه دمر باره ی رابوونی قیامت. هه یانه برپای به هاتنی قیامت هه یه وه هه یانه به درۆی دمرانی.

﴿كَلَّا سَعْلَمُونَ. ثُمَّ كَلَّا سَعْلَمُونَ﴾ نە با به شیمان ببه وه نابێ له شتی وادا شک و گومان یان هه بی، ناگونجی ئەوانه دمر باره ی رابوونی قیامت گومان یان هه بی، چونکه هاتنی قیامت حەقیقه تی که و گومان ی تی دانیه، له وه به و لاوه ئەوانه ی برپایان به هاتنی ئەو رۆژه نیه سه رنجامی ئەو بی برپای یه ی خۆیان دمران.

﴿أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا. وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا﴾ ئیوه به ج عه قلی که وه ئینکاری زیندو بوونه وه ده که ن؟ خو ئەوه دتا به چاوی خۆتان نیشانه ی دمه سلاتی ره های به روه دگار ده بین. ئایا ئیمه زه ویمان بو بلاو نه کردنه وه و امان ئی نه کرد و به ئه سانی به سه ریدا بێن و بچن؟ و امان ئی کردوه ده لئێ بی شکه یه تییدا ده خه ون و ئارام ده گرن. ئایا کێوه که نامان نه کردوه به میخ و به زه ویمان دا نه کوتا ون تا له نگه ر بگرئ و گیانه به ران بئا ون به ئه سانی له سه ری هه ئسو رپن.

﴿وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا﴾ ئیوه مان دروست کردوه به دو ره گه ز، واته: به نێرو می، بو درێژه دان به ژیان و ریک خه ستنی خیزان و بیکه یانی کۆمه ل و به رومرده کردنی مندال و چاندنی تۆوی خۆشه و یستی له نیا ون ژن و میردو باوک و دایک و مندال و خزم و که س و کاردا.

﴿وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا. وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا﴾ نو ستنمان بو کردون به مایه ی حه سانه وه و ئارام گرتن؟ شه ویش: که به تاریکی خو ی سروشت داده پۆشی وه کوو چۆن پۆشاک جه سته داده پۆشی و له سه رما و گه رما ده ی پارێزی شه ویش ناوا به تاریکی خو ی ئاده میزادو گیانه به رانی تر له ناحه زانیان ده پارێزی، هه ر که سێک بیه وئ کاریکی خو ی به نه ینی نه نجام بدا، شه و با شترین کاته بو نه نجام دانی. ﴿وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا﴾ رۆژمان گێرا وه به کاتی گونجا و بو تی دا هه ئسو ران و هه ولدان بو ده سته به رکردنی بزێو و پێدا و یستی ژیان.

﴿وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا. وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا﴾ دروستمان کردوه له ژوورتانه وه حه وت ئه سمانی تۆکه مه و پته و، تابلی مه حکه م و قایم و به هیزن. ئه سمانی دونیا مان به نه ستره کان رازاندۆته وه، خۆرمان کردوه به چرایه کی دره خشان و پرتو و به خش، به روناکی خو ی بوونه و مر رونا ک ده کاته وه و گه رمی ده به خشی به زه و ی و مایه ی ژیا نی خۆتان و ئاژهل و کشت و کا ل به ر بو متمان، سه رچا وه ی هیزو وزه ی هه مو و زینده و مر و دره خت و رو ده کی که.

﴿وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا﴾ نازمان کردوه له هه وره کانه وه که به هو ی با ی بارانه وه ده یانگوشین و بارانیان ئی دمرای بارانی به خو رو لیمه دمرای نین،

﴿لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا. وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا﴾ بو ئەوه ی زه و ی زاری پی نا و ده ی ن، کشت و کا ل و دره خت و ره و ده کی پی دمر و ی نین، دانه و ئله و به رومومی پی پی ده گه یه نین، باران دمرای نین بو ئەوه ی زه و ی سه ر له نو ئ زیندو بکه ی نه وه گز و گی او رو ده و دره ختی پی بر و ی ن و سروشتی پی ئارایش بده ی ن و به چۆره ها دی مه ن زه و ی پر ازین ئی ته وه.

﴿إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا﴾ بیکومان رۆژی قیامت کاتی زیندو کردنه وه و کۆکردنه وه ی هه مو و ئاده میزاده هه ر له یه که م فه ر دیا نه وه تادوا که سیان، له و رۆژدا هه رچی له دونیادا واده یان پی درا وه، دیته دی و ده یاندریتی. خودا په رستان به نازو نیعمه تی خودا ده گه ن و به هه شتی رازا وه یان ده دریتی، تا و نا باری نیش سزای سه ختی دۆزه خی ان پی دمری.

﴿يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ نَسُوتٌ أَفْرَاجًا﴾ رۆژی قیامت ئەو رۆژه یه: که ئی سرا فیل فو و به شاخی سو ردا ده کا، ئیوه ئە ی ئاده میزادینه؛ له گۆره کانتان راست دمه نه وه و پۆل پۆل و کۆمه ل کۆمه ل به ره و ساری مه حشه ر دین.

﴿وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا﴾ ئه سمان شه ق و په ق ده بی و هه مو و ده بی به دمرگا و کۆلان و فره شته ی پێدا دینه خوار! ﴿وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا﴾ کێوه که ن له بیخ هه لده که نه درین و وردو خاش ده کری ن و ده کری نه ته پ و تۆزو به هه وادا دمر و ا..

﴿إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا. لِلطَّاغِينَ مَابًا. لَا يَبِثْنَ فِيهَا أَحْقَابًا﴾ بیکومان دۆزه خ چا و مروانی ملهو رو سته مکارانه، له

برپارو حوکمی خودا دا ناماده کراوه بو تاوانباران، ناکام و شوینی حه وانه و هی مله ورو سته مکارو یاخی بو و ده کانه، روژی قیامت بهر یسواپی به و ده توژ دهرینه ناوی وچه نده ها هزار سال وزه مانی دورودریژ تییدا ده مینه و ده: که نه و ماوه دورو دریژانه ته و او بوون ماوه ی تریان بو دیاری ده کری بو هه تاهه تایه.

﴿لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا﴾ به دریژی نه و ماوه بی کوتایی به له ناو دوزخ دا ده مینه و ده فینکایی به ک ناچه زن گهر مایان له سر که م بکاته و ده تاویک به سهینه و ده، ناویک ناخونه و ده ساردبی و تینه و تی بشکینی.

﴿إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا﴾ جزاء وفاقا جگه له ناوی کولاتو و کیم وزو خاویک که له جهسته ی دوزخیه کان ده تی، نه و عه زابه سهخت و دژواره پراو پری کرده و ده خراپه کانیا نه.

﴿إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا﴾ و کذبوا بآياتنا کذابا بیگومان نه و بهد به ختانه جوړه ها کرده و ده ناشرینیان نه انجامدا و ده، جوړه ها تاوانیان کرده، چونکه نه و ان به ته ما زیندو بونه و ده نه بوون، چاو وروانی پاداش وترسی سزایان نه بوو، نیمانیان به هاتنی روژی قیامت نه بوو، بی دین و بی باو و بوون، په یامی قورنانیان رته کرده و ده.

﴿وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا﴾ نیمه ناگاداری هه موو کرده و ده کی ناده میزاد بووین و له سرمان تو مار کردون، هیچ شتیکی نه و انمان هه راموش نه کرده، به گو پری کرده و ده کانیا ن سزاو پاداشتیان ده دینه و ده؛ چاکه به چاکه و خراپه به خراپه.

﴿فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا﴾ به دوزخیه کان ده گوتری: بچیژ نه و عه زابه ی وان له ناویدا، دلنیا بن نیمه جگه له عه زاب هیچی تر تان بو زیاد ناکهین، سات دواسات عه زابیان له سر گران ده کهین.

﴿إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا﴾ بیگومان چی پیروژی به مرز گه یشتن و له زمت و خوشی هه به بو نه و که سانه به: که خو یان له تاوان ده پاریزن و هه میسه ترسی خودایان له دل دایه. له زمت و خوشیه کانی به هه شت زوړو هه مه جوړن.

﴿حَذَائِقَ وَأَعْنَابًا﴾ له زمت و مرگرتن له باخ و باخاتی رازاو و پو شناخ و هه موو جوړه تریکی به تام و له زمت.

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿٢١﴾ حَذَائِقَ وَأَعْنَابًا ﴿٢٢﴾ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ﴿٢٣﴾ وَكَأْسًا دِهَاقًا ﴿٢٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَابًا ﴿٢٥﴾ جَزَاءً مِنْ رَبِّكَ عَطَاءٌ حِسَابًا ﴿٢٦﴾ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنُ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ﴿٢٧﴾ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٢٨﴾ ذَلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ مَتَابًا ﴿٢٩﴾ إِنَّا أَنْذَرْتَكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَلْبِثُنِي كَيْتُ رَبًّا ﴿٣٠﴾

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالنَّازِعَاتِ غَرْاقًا ﴿١﴾ وَالنَّشِيطَاتِ تَشَاطُعًا ﴿٢﴾ وَالسَّيْحَاتِ سَبَاطًا ﴿٣﴾ فَالْمُتَرَفِّعَاتِ أَعْرَافًا ﴿٤﴾ يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ ﴿٥﴾ تَتْبَعُهَا الرَّادِفَةُ ﴿٦﴾ قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ﴿٧﴾ أَبْصَرُهَا خَشِيعَةٌ ﴿٨﴾ يَقُولُونَ إِنَّا لَا نَزِدُّهُدُونَ فِي الْخَافِرَةِ ﴿٩﴾ إِذَا كُنَّا عِظْمًا تَاجِرَةً ﴿١٠﴾ قَالُوا تِلْكَ إِذْ كَرِهَ خَاسِرَةٌ ﴿١١﴾ فَلَمَّا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ ﴿١٢﴾ فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ﴿١٣﴾ هَلْ أَنْتَ حَدِيثُ مُوسَىٰ ﴿١٤﴾

﴿وَكوَاعِبَ أَتْرَابًا﴾ هه روه ها له زمت و مرگرتن له کچانی تازه مه مک خر کردوی ها و ته مه ن، که مه میان شل نه بو و شو پ نه بو ته و ده.

﴿وَكَأْسًا دِهَاقًا﴾ هه روه ها له زمت و مرگرتن له پیاله ی پر له مه ی. و دل نه و مه به سه خوشکهر نیه، عه قل و شعور نابا، نابیه هوی جهه جهق و نازاو و ده شه ره جنیو و ناکوکی، له ناکامی نه و مه ی خوار د نه و ده.

﴿لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَابًا﴾ له به هه شت دا قسه ی پرو پوچ نابیستن که س درو ناکاو که س که س به درو ناخاته و ده، که ش و هه واکه ی باک و خا وینه.

﴿جَزَاءً مِنْ رَبِّكَ عَطَاءٌ حِسَابًا﴾ پاداشته که له خوداو و ده عطا و به خششیکه به فاضل و نیحسانی خو ی له پاداشی کرده و ده باشه کانیا ن دا پیی به خشسیون، پاداشتیکی کافی و وافی به.

﴿رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنُ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا﴾ پاداشتی باش و ته و او بو خودا په رستان له لایه ن

یان سویند به نهو نهستیږانهی به درېژایي روژگار دین ودرېژن و هه لدمخولین، له تهموری خویندا دسورپینه وه. ﴿وَالنَّاشِطَاتِ نَشْطًا﴾ سویند بهو فریشتانهی به خیرایی بو ته نفیذکردنی فهرمانی خودا له ناسمانه وه داده به زن، یان سویند بهو نهستیږانهی: که هر یه که یان له که لوو (برج) ټکه وه ده گوږیتته وه بو برجیکي تر، هر شه وه له شوینیکه وه هه لډین.

﴿وَالسَّابِحَاتِ سَبْحًا﴾ سویند بهو فریشتانهی وه کوو مه له وان به ناسانی و به خیرایی بو به جی هیثانی فهرمانی خودا به ناو بونه ودردا دین ودهجن. یان سویند بهو نهستیږانهی که له بو سایی دا مه له دهکن.

﴿فَالسَّابِقَاتِ سَبْقًا﴾ سویند بهو فریشتانهی پېشپرکي دهکن بو خیرا بردنی گیانی موسولمانان بو به هه شت. یان سویند بهو نهستیږانهی له گهر دو خولیاندا هندیکیان پېش هندیکیان دهکن.

﴿فَالْمُدَبِّرَاتِ أَمْرًا﴾ سویند بهو فریشتانهی کاروباری ناوبونه ودر جی به جی دهکن، هه لال وهرام به نیگا دهینن بو پیغه مبهران، بهر پرسى باوو بارانن، هر ورا هر کاریک که له لایه خداه پېیان پسېردری. ﴿يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّجِفَةُ. تَتَّبِعُنَا الرَّادِفَةُ﴾ نهو روژهی زهوی ده که وپته له رزه کپوهکان شهقه توله یان پې ده که وې. ﴿قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ. أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ﴾ چهند دل ودرونیك لهو روژه دا ترس وله رزیانه، کاتیک روداه سامناکه کانی ده بینن ده که ونه هه له که سه ماو دلّه کوته، چاو شوړو زهلیل و ریسوا، چونکه کافر بون وله سر کوهر گیانیان دمر جووه و نیمانیان به زیندوبونه وه نه بووه.

﴿يَقُولُونَ أَأَنْتَا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ. أَأَنْتَا كُنَّا عِظَامًا نَخْرَةً. قَالُوا بَلْ أَنْتَ إِذَا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ﴾ موشریکه قوره یشیه کان و هاووپنه کانیان: که که بر وایان به زیندو بونه وه نیه، نه گهر پېیان بگوئری: نیوه دواى مردن زیندو ده کړینه وه، به گالته و لاقرتیوه ده لښ: نایا که نیمه مردین ده گپدریینه وه بو ژیانیکي ناسایی وهك ژیانى پېش مردنمان؟ نایا نیمه: که بووین به نیسقانه رزىو، چوڼ زیندو ده کړیینه وه؟ بې پرواکان به گالته وه وتیان: نه گهر راست بې زیندو بوونه وه هیه، نه وه نیوه خه سارتمه نندن، ﴿فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ.

خودایه که وه یه: که خاودنی ناسمانه کان وزه ووی نه وهی له ناویان دایه، خودای بوونه ودر و به دیه پنه ری هه موو شتیکه، خودایه کی خاودن رحم و به زمییه، میهره بانی به شی هه موو کهس وهه موو شتیك دهکا، وپرای نهو میهره بانی یه له بهر شکومه ندی هه بیته وجه لال لهو روژه دا کهس ناتوانی به بې نیزن ودرگرتن لیبی خیطایی ناراسته بکا، هیج کهس له دانیشتوانی ناسمانه کان وزه ووی دارای نه وهی نیه به بې نیزن شه فاعته و تکاکاری بکا

﴿يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا﴾ گهره ووی و شکومه ندی په روه دگار عهظه مهت وجه لال خودا له روژی قیامته دا بو نادمیزاده کان ددرده که وې، ته نانهت جو برانیل و هه موو فریشته کان ریزیان به ستووه ودهسته و نه ظر وه ستاون، وپرای ریزو قه دریان لای خودا، ناتوانن لهو روژه دا ورته یان له دمه وه بې.

﴿ذَلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ مَا بَاءَ﴾ نهو روژهی جو برانیل و فریشته کان بهو شیوه تییدا ریز دبه ستن و ورته یان له دهم دمر نایه، روژیکی حهقه و شک له هاتنی دا نیه، جاکه سیک دیه وې سهر فرازی نهو روژه بې و له تاقمی رزگار بوان بې، باریکه ی هیدایهت بگریته بهرو هانا بو خودای خو ی بهرې،

﴿إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا أَلَيْسَ كُنْتُ ثَرِيًّا﴾ نهی نه هلی مه که وه هه موو نه وانهی کافرو بې پروان؛ نیمه نیوه مان ترساند له عه زابیکی نزیک په یدابوو؛ که عه زابی روژی قیامته ته. بېگومان له بهر نه وهی رابونی قیامته سهد ددر سده، بویه هاتنه که ی به نزیک دانا، گوتراوه: ﴿کل ما هو ات قریب﴾.

کوتایی سوره تی النبأ

سوره تی (النازعات)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا﴾ سویند بهو فریشتانهی به توندی گیانی کافر ده کیشن و هی خوداپه رستان به هیدی له سه ره خو یی.

۱۴ **فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ** ﴿۱۴﴾ رابوونی قیامه‌تتان به‌لاوه دوور نه‌بی. نه‌وه بو‌خودا کاریکی ناسانه، رابوونی قیامه‌ت ته‌نهابریتییه له ده‌نگیک که‌په‌یدا ده‌بی، له فوکر دنیك به شاخی صوردا که نه‌فخه‌ی دوو ده‌مه له پریکا ده‌بینی مه‌خلوقات هه‌موویان له ساری مه‌حشه‌ردا کو‌ده‌بنه‌وه؛

۱۵ **﴿هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى﴾** ۱۵ **إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِي الْمَقْدَسِ طُوًى** ﴿۱۵﴾ نه‌وه جیروکی موسا و فیرعه‌ونت بو نه‌هاتووه؛ واته به‌راستی نه‌وه سه‌رگورشته‌ت بو هاتووه و پیت که‌یشتووه که په‌روه‌دگار موسای کرد به پیغه‌مبه‌رو موعجیزه‌ی گه‌وره‌ی پی به‌خشین، کاتیک خودا له‌شه‌ودا بانگی له موسا کرد له‌شیوی پاک و پیروزی (طوی) که‌له دامینی (طوری) سینایه. له‌وئ ناخاوتنی له‌گه‌ل دا نه‌نجام دا، نه‌رکی پیغه‌مبه‌ریه‌تی خسته نه‌ستوی و پی فهرموو: ﴿۱۶ **اذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ**﴾ ۱۶ **﴿بِرُّوْهُ سَهْر فِرْعَوْنَ وَدَارُوْهُ دَهْسْتَه‌کَه‌ی، بَیْگومان فیرعه‌ون له‌رئ دهرجووه له تاوان و سته‌مکاری دا زیده ره‌وی کردوه، خوی به‌سه‌ر نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل دا سه‌پاندوه ولافی خودایه‌تی لی دهدا، ۱۸ **﴿قُلْ هَلْ لَّكَ إِلَىٰ أَنْ تَزْكَىٰ﴾** ۱۸ **﴿وَأَهْدِيكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَخْشَىٰ﴾** به فیرعه‌ون بلی: ده‌ته‌وئ خوت له تاوانی کوفرو سته‌مکاری پاک بکه‌یته‌وه؟ من شارمزایت بکه‌م بو ناسینی خودا و تاک ته‌نهای و عیبادت بو کردنی، نیت له‌سزای سه‌ختی خودا بترسی و پایه‌ندی فه‌رمان و جله‌وگیریه‌کانی بی؟ ۲۰ **﴿فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَىٰ﴾** چه‌زرتی موسا موعجیزه‌ی گه‌وره‌ی نیسانی فیرعه‌ون دا، موعجیزه‌ی عه‌صاکه‌ی: که بووه نه‌زده‌ها و ماریکی گه‌وره‌و چست و چالاک و هه‌موو ماره درو‌زنه‌کانی ساحیره‌کانی قوت دان، هه‌روا چه‌ند موعجیزه‌ی تری بو نواندن. ۲۱ **﴿فَكَذَّبَ وَعَصَى﴾** ۲۱ **﴿ثُمَّ أَذْبَرَ يَسْعَى﴾** فیرعه‌ون چه‌زرتی موسای به‌ درو خسته‌وه، په‌یامی حق و راستی ره‌تکرده‌وه، له خودا یاخی بوو، نه‌مجار پشتی هه‌لگردو روی له نیمانه‌نیان وهرگیرا.**

۲۲ **﴿فَحَشَرَ فَنَادَى﴾** ۲۲ **﴿فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى﴾** دارو ده‌سته‌ی خوی خپر کرده‌وه بو راویزو و بریاردان دهرباره‌ی په‌یامی موسا، یان ساحیره‌کانی کو‌کرده‌وه بو به‌ر به‌ره‌کانی و به‌گژدا چونه‌وه‌ی موعجیزه‌کانی چه‌زرتی موسا، نه‌مجار له شوینی

۱۷ **﴿إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِي الْمَقْدَسِ طُوًى﴾** ۱۷ **﴿اذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ﴾** ۱۷ **﴿قُلْ هَلْ لَّكَ إِلَىٰ أَنْ تَزْكَىٰ﴾** ۱۸ **﴿وَأَهْدِيكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَخْشَىٰ﴾** ۱۸ **﴿فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى﴾** ۱۸ **﴿ثُمَّ أَذْبَرَ يَسْعَى﴾** ۲۱ **﴿فَكَذَّبَ وَعَصَى﴾** ۲۱ **﴿ثُمَّ أَذْبَرَ يَسْعَى﴾** ۲۱ **﴿فَحَشَرَ فَنَادَى﴾** ۲۲ **﴿فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى﴾** ۲۲ **﴿فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَىٰ﴾** ۲۳ **﴿إِنِّي فِي ذَلِكَ لَعَبْرَةٌ لِّمَن يَخْشَىٰ﴾** ۲۴ **﴿وَأَنْتُمْ أَشَدُّ حَقْلًا أُمُ السَّمَاءِ بَنَاهَا﴾** ۲۵ **﴿رَفَعَ سَمُكَهَا فَسَوَّاهَا﴾** ۲۶ **﴿وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا﴾** ۲۷ **﴿وَالْأَرْضُ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا﴾** ۲۸ **﴿أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا﴾** ۲۹ **﴿وَالْجِبَالُ أَوَّسَهَا﴾** ۳۰ **﴿مَنْعًا لِّكُرٍّ وَلَئِنَّمَا لَكُمُ الْآيَةُ الْكُبْرَىٰ﴾** ۳۱ **﴿يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَىٰ﴾** ۳۲ **﴿وَيُرْزَقُ الْجَحِيمُ لِمَن بَرَىٰ﴾** ۳۳ **﴿فَأَمَّا مَنْ طَغَىٰ﴾** ۳۴ **﴿وَوَآثَرُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾** ۳۵ **﴿فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ﴾** ۳۶ **﴿وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَىٰ النَّفْسَ عَنِ الْفَوَىٰ﴾** ۳۷ **﴿فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ﴾** ۳۸ **﴿يَتْلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَبَانَ مَرْسَهَا﴾** ۳۹ **﴿فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرِنَهَا﴾** ۴۰ **﴿إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْهَنًا﴾** ۴۱ **﴿إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ مِّن يَخْشَاهَا﴾** ۴۲ **﴿كَانَتْهُمْ يَوْمَ يُزَوَّجُونَ آلَ الْعِشَّةِ أَوْ خِمْهَا﴾** ۴۳

سورة النازعات

کو‌بوونه‌وه‌که‌دا بانگی هه‌لداو وتی: من خودای بالا ده‌ست و فه‌رمانه‌روا و خاوه‌ن ده‌سته‌لاتی ره‌هاتانم.

۲۵ **﴿فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَىٰ﴾** ۲۵ **﴿إِنِّي فِي ذَلِكَ لَعَبْرَةٌ لِّمَن يَخْشَىٰ﴾** په‌روه‌دگار له توله‌ی نه‌وه خۆبه‌زلزانی و لوتبه‌رزوی خۆبه خودا زانییه‌ی گرتی به‌لام گرتن! توله‌ی لی ستاند به‌شیوهمه‌یک بوو به‌په‌ندی دونیا و قیامه‌ت، جیگای نه‌وه‌یه هه‌موو یاخی بوو لوتبه‌رزیک عیبه‌رتی لی وهرگیر.

۲۷ **﴿وَأَنْتُمْ أَشَدُّ حَقْلًا أُمُ السَّمَاءِ بَنَاهَا﴾** ۲۷ **﴿رَفَعَ سَمُكَهَا فَسَوَّاهَا﴾** نه‌رئ خه‌لکینه، دروستکردنه‌وه‌ی ئیوه‌ دوای مردنتان سه‌ر له‌نوی به‌ مه‌زنده‌ی ئیوه‌ فورستره‌ یان دروستکردنی ناسمان؟! زیندو‌کردنه‌وه‌ی ئیوه‌ گرانه‌ره‌ یان به‌دییه‌نیانی ناسمان؟! بێگومان دروستکردنی ناسمانه‌کان له‌ زیندو‌کردنه‌وه‌و دروستکردنه‌وه‌ی ئیوه‌ گرانه‌ره‌ هه‌ر چه‌نده‌ لای خودا هه‌موو شتیک ناسانه، به‌لام به‌ پی‌وه‌رو مه‌زنده‌ی ناده‌میزاد دروستکردنی ناسمان له‌ دروستکردنی ناده‌میزاده‌کان گرانه‌ره‌ په‌روه‌دگار ناسمانی به‌دییه‌ناوه‌و پیکی هیناوه‌و لیکی داوه‌

دەزانى بەسەرىدا بەو: كە لەو عەزابە رزگارى دەبى، كافر بەدیتنى دۆزەخ غەم و ترسى زیاد دەبى و دەزانى ئەو سەرەنجام و شۆینی حەوانەو دەیتى.

﴿قَالُوا مَنْ طَعَىٰ ۚ ۲۸ وَأَتَىٰ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۚ ۲۹ فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ﴾ جا كەسێك لە دۇنيادا یاخی بووبى، لە سنوورى یاسای خودا دەرچووبى، زێدە رەوى کردبى لە کوفرو بیدینى دا، ژيانى دۇنيای هەلباردبى بەسەر ژيانى قیامەت دا، ئەو بەدبەختەو بیگومان دۆزەخ شۆینی حەوانەو دەیتى.

﴿وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ ۚ ۴۰ نَهَوَّ كَسَهَ شَيْخَ تَرْسَابٍ لَّهٗ ۚ ۴۱ مَهْقَامَى ۚ ۴۲ پەرودەگارى خۆى، ترسى رۆژى راوەستان لە بەردەم پەرودەگارى دا هەبووبى ﴿وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ﴾ جەلەوگىرى لە نەفسى خۆى کردبى نەیهیشتبى تاوان ئەنجام بدا، لە نازمۆى خراپەى گێرپايتەو، رامى کردبى بۆ تەقواو خوداپەرستى ﴿فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ﴾ ئەو بەهەشت شۆین و جیگایەتى، بۆ ناو ئەو نازونیمەتە بەرپى دەکرى خەنى لە خۆى!

﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ۚ ۴۳ نَهَى ۚ ۴۴ پیغەمبەر موشرىكەكان پرسىارت ئى دەكەن قیامەت كەى رادەبى و خودا كەى ئەو كارەساتە دەقەومىنى، یان قیامەت چۆن هەلەدەستى و لەكوئو كەى هەلەدەستى؟

﴿فِيمَ أَلْتِ مِنْ ذِكْرَاهَا ۚ ۴۴ إِلَىٰ رَبِّكَ مُتَهَاتَا ۚ ۴۵ ئەتۆ ئەى پیغەمبەر؛ چیت داو لە زانینى ئەو رۆژە؛ تۆ بۆ پرسىار لەهاتن و كاتى هاتنى قیامەت دەكەى؟ تۆ بۆ ئەوەندە بەتەنگەوێ كاتەكەى بزانی و وەلامى موشرىكەكانى پى بدەیهو؟ واتە: زانیارى دەربارەى كاتى هاتنى قیامەت نەبۆ تۆیەو نەبۆ كەسێكى ترە لە مەخلووقات، بەلكو سەرەنجام وزانیارى لەو بارەو هەر لای خودایەو بەس!

﴿إِنَّمَا أَلْتِ مُنْذِرٌ مِّنْ يَّخْشَاهَا ۚ ۴۵ نِيْمَةُ تۆمان كەردەو بە پیغەمبەر و رەوانەمان كەردى بۆ ئەوێ نادەمیزاد بترسىنى لە عەزابى سەختى خودا، تۆ نامۆزگارىكەرو ترسىنەرى كەسێكى لە قیامەت بترسى،

﴿كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبُسُوا إِلَّا غَشِيَةً أَوْ ضَحَاكًا ۚ ۴۶ ئەو رۆژەى پرسىارى ئى دەكەن دى و شك لە هاتنى دانیه، ئەو رۆژەى قیامەت رادەبى و ئەوان زیندو دەكرێنەو و

رێكى خستوو كەردوێتى بە یەكپارچەو قەبارەكەى بەرز كەردۆتەو وای ئى كەردەو دەلێى سەققىكى بەرزە لە ژوور زەوییەو،

﴿وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا ۚ ۴۹ شەوى ناسمانى تارىك كەرد بە ئاوابوونى خۆر لێى. ﴿وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ۚ ۵۰ رۆژى روناك كەردەو بەلێهەلاتنى خۆر، شەو و رۆژى بە شۆین یەكەدا هیناوە، جودا وازى كەش و هەوای خستۆتە نێوان و مرزەكانى سالتەو.

﴿وَالْأَرْضُ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا ۚ ۵۱ دواى دروستكردنى ناسمانەكان و شەو و رۆژ بە هەزاران سال نینجا زەوى راخست و وای ئى كەرد گیانلەبەر بە سەرىدا بپۆن و بگونجى بۆ تیدا ژيان،

﴿أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا ۚ ۵۲ وَالْجِبَالُ أَرْسَاهَا ۚ ۵۳ مَتَاعًا لَّكُمْ ۚ ۵۴ وَالْأَعْمَالُ ۚ ۵۵ ناوى لە زەوى دەرھیناوە، كانیاو و جۆگا و دەرپاى تیدا رەخساندەو، گزۆگیاو دارو درەخت رەدەكى تیدا رواند، بەروبووم و میووەجات و بێزىو بۆ نادەمیزادو لەو رۆ ئالف بۆ نازەلەكان و باقى گیانلەبەرەكانى تری تیدا دابین كەرد، كێوێكانى تیدا وەكوو گولمێخ دا كوتراون، بۆ ئەوێ لەرەو راتلە قاندن نەكاو گیانلەبەرەكان بپوانن بەناسانى تیدا بژین. هەموو ئەو شتانەى لە زەوى دا فەراھەم هیناوە بۆ بەرژەوئەندى ئێو و خۆشگۆزەرا نیتان و هەروەها بۆ ژيانى نازەلەكانتان.

﴿فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَةُ الْكُبْرَىٰ ۚ ۵۶ كاتێك بەلای گەورە دى، بەلاو كارەساتێك كەلە هەموو روداوێك سامناكترە، ئەویش رابوونى قیامەتە، یان نەفخەى دووئەمە: كە بە دواى زیندو بوونەو دەبى یان ﴿الطَّامَةُ الْكُبْرَىٰ﴾ بریتىە لەو كاتەى بەهەشتیەكان بۆ بەهەشت و دۆزەخیەكان بۆ دۆزەخ دەنێردرێن. ئەو كاتە خودا چاك و خراپ لێك هەلەدەهاوێرى، هەیانە بەدبەخت و چارە رەش، هەیانە بەختەو وەرە كامەران،

﴿يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَىٰ ۚ ۵۷ ئەو رۆژە نادەمیزاد كەردەوێ خۆى دیتەو یادو چاكەو خراپەى خۆى دیتەو پێتو بیری دەكەوێتەو، چى كەردەو و چى نەكەردەو.

﴿وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَىٰ ۚ ۵۸ دۆزەخ دەرخوا، (دەردەخەرى) بۆ هەر كەسێك بپروانى و ببینى، موقتیل دەقەرموى: لەو رۆژدا پەردە لەسەر دۆزەخ لادەبرى مەخلوقات چاویان پى دەكەوێ، موسوڵمان بەببینى ئەندازەى نەعمەتى خودا

له‌گۆره‌كانيان دینه دمره‌وه ماوه‌ی ژيانی دونیايان هینده به‌لاوه کورت ده‌بی، وا دمران: سه‌عاتیک له‌ روژیک یان ئیواره وه‌ختیک یان چیشته‌نگاوێک ماونه‌وه.

کۆتایی سوره‌تی النازعات

سوره‌تی (عبس)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿عَبَسَ وَتَوَلَّى﴾^۱ «أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى» پیغه‌مبه‌ر روی گرزو تال کرد، روی وهرگیرا، چونکه کویریک هاته لای قسه‌ی پی بری، پیاوه کویره‌که عه‌بدو‌لای کوری (ام مه‌کتوم) بوو، له‌ کاتیک دا که پیغه‌مبه‌ر (دخ) سه‌ر گهرمی ناخواتن و بانگه‌زیکردنی پیاو ما‌قولانی قورده‌یش بوو، هاته‌لای پیغه‌مبه‌رو قسه‌کانی پی برین و وتی: سروشی تازه چی هاتوو فی‌رم بکه. ناگای له‌وه نه‌بوو: که پیغه‌مبه‌ر (دخ) مه‌شغولی نه‌و دان و سانه‌ گرنگه‌یه.

﴿وَمَا يَذُرُكَ لَعَلَّهٗ يَزْكَى﴾^۲ ئە‌ی موحه‌مه‌ه! تۆ چوزانیت، تۆ ناگات له‌ زانیاری نه‌و کابرایه‌ نه‌بوو، به‌لکوو نه‌و کویره‌ بیه‌وی خۆی له‌ تاوان پاک بکاته‌وه به‌و قسه‌انی له‌تۆیان ده‌بیس.

﴿أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى﴾^۳ یان نه‌و نامۆزگارییه‌ی له‌ بیرى چۆته‌وه بیرى بکه‌و پته‌وه. نه‌و کاته‌ نه‌و نامۆزگاریو بیرکه‌وتنه‌وه‌یه سودی پی بگه‌یه‌نی،

﴿أَمَّا مَنْ اسْتَفْتَى﴾^۴ «قَالَ لَهُ تَصَدَّى» ئە‌مما نه‌و که‌سه‌ی به‌ مال و سامان و هیزو ده‌سه‌لاتی خۆی ده‌نازی خۆی بی نیاز ده‌گرت له‌ هیدایه‌تی قورئان و ئیمانیه‌تان و رو له‌ په‌یامه‌که‌ت و مرده‌گیرى، نه‌وه تۆروى تی ده‌که‌ی ناخواتنی له‌گه‌ن دا ئە‌نجام ده‌ده‌ی، وا دمرانی نه‌وه گرنگه‌ له‌ وه‌لامدانه‌وه‌ی کویره‌ موسو‌لمانه‌که.

﴿وَمَا عَلَيْكَ إِلَّا يَزْكَى﴾^۵ چی له‌سه‌ر تۆیه: که نه‌و که‌سه‌ی به‌ مال و سامان وه‌یزو ده‌سه‌لاتی خۆی ده‌نازی ئیمانیت پی نا‌هینى؟ هیه‌ج سوچ و تاوانیک روناکاته تۆ تۆ هه‌ر راگه‌یاندن له‌سه‌ره‌و به‌س، نیت گرنگی به‌و جوژه‌ که‌سانه‌ مه‌ده: که سه‌ر ره‌ق ومله‌روو پی بروان. هۆبالی خۆیان به‌ نه‌ستۆی خۆیان.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى (۱) أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى (۲) وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهٗ يَزْكَى (۳) أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى (۴) أَمَّا مَنْ اسْتَفْتَى (۵) قَالَتْ لَهُ تَصَدَّى (۶) وَمَا عَلَيْكَ إِلَّا يَزْكَى (۷) وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى (۸) وَهُوَ يَخْشَى (۹) قَالَتْ عَنْهُ تَلَهَّى (۱۰) كَلَّا إِنَّمَا تَذَكَّرُ (۱۱) فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ (۱۲) فِي صُغُرٍ مَّكَرَمَةٍ (۱۳) مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ (۱۴) بِأَيْدِي سَفَرَةٍ (۱۵) كِرَامٍ بَرَرَةٍ (۱۶) قِيلَ الْإِنْسَنُ مَا أَكْفَرُهُ (۱۷) مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ (۱۸) مِنْ نُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ (۱۹) ثُمَّ السَّيْلَ يَسَّرَهُ (۲۰) ثُمَّ أَمَانَهُ فَأَقْبَرَهُ (۲۱) ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ (۲۲) كَلَّا لَمَّا بَقِضَ مَا أَمَرَهُ (۲۳) فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَنُ إِلَى طَعَامِهِ (۲۴) أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا (۲۵) ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا (۲۶) فَأَبْنَيْنَا فِيهَا جِبًّا (۲۷) وَعَبَّأْنَا وَقْصًا (۲۸) وَزَيَّنَّاهَا وَمَخَلَّا (۲۹) وَحَدَّائِينَ غُلَبًا (۳۰) وَفَكَهَنَ (۳۱) وَأَبَّا (۳۲) مَتَلَعَا لَكُورَ (۳۳) وَلَا تَعْمِكُ (۳۴) فَإِذَا جَاءَ بِ الصَّاعَةِ (۳۵) يَوْمَ يُغَرِّ الْمَرْءُ مِنْ أَحْيٍ (۳۶) وَأُيْمُؤُا وَيُؤِي (۳۷) وَصَنِيْبِيَّ (۳۸) وَلِكُلِّ أَمْرٍ يَنْهَى (۳۹) يَوْمَئِذٍ شَأْنُ (۴۰) يُؤْمِدُ عَلَيَّا عَبْرَةٌ (۴۱) تَرْهَقُهَا قَرَّةٌ (۴۲) أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجْرَةُ (۴۳)

﴿وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى﴾^۸ «وَهُوَ يَخْشَى﴾^۹ «قَالَتْ عَنْهُ تَلَهَّى»^{۱۰} وه‌ی که‌سیک به‌ په‌له‌ دى بۆلات و ده‌یه‌وی فی‌ری ئایین ببی، هیدایه‌ت و نامۆزگاری تازه و مربرگى و ترسی خودای له‌ دل دایه، نه‌تۆ روی ئی و مرده‌گیرى و وه‌لامی ناده‌یه‌وه‌و خۆتی ئی بی ناگا ده‌که‌ی!

﴿كَلَّا إِنَّمَا تَذَكَّرُ﴾^{۱۱} جارێکی تر کاری وامه‌که‌وه‌ه‌لویستی له‌و جوژه‌ مه‌نوینه‌، چه‌لێکی دی روو له‌ هه‌زار و مرمه‌گیره‌و روبکه‌یت ده‌وله‌مه‌ند، ﴿انها﴾ به‌راستی نه‌و رینوما‌یی و نامۆزگاریبانه‌ی که‌له‌ نامه‌ ئاسمانیه‌کان دا هاتوون و له‌ هه‌مووشیان گه‌وره‌تر: که‌ قورئانی پیرۆزه ﴿تذکرة﴾ یاد خه‌رده‌وی شتیکه‌ که‌له‌ سروشتی ناده‌میزاد دا هه‌یه. که‌ ئیمانی فی‌طرته.

﴿فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ﴾^{۱۲} هه‌ر که‌سیک ده‌یه‌وی با یادی خودا بکا و به‌تاک و ته‌نهای بناسی به‌ گویره‌ی فه‌رمان و نامۆزگاریبه‌کانی قورئان هه‌لس و که‌ت بکا. بیکاته‌ به‌رنامه‌ی ژيانی خۆی.

بريکيان ياخی بوو تاوانکارن، بريکيان کاری وا دهکهن خيلافه لئه ولايه و شايسته ي پله و پايه ي نهو نيه. کهم نادميزاد ههيه نهو دی خودا داوی لي کردوه نهجامی دابی.

﴿۲۴﴾ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ﴿﴾ با نادميزاد لهو خواردمه نيه ورد بيته وه کهمايه دريژه پيدانی ژيانيه تی، پروانی خودا چون نهو خوراکه ی بؤ بهدی هیناوه؛ له هه موو جوړه خواردمه نی و خوراوه یه که له زوپییه کی رهق وتهق، ﴿۲۵﴾ أَنَا صَبَبْتُ الْمَاءَ صَبًّا ﴿﴾ نیمه باران له بهر زایی یه وه دهبارینین بارانیکی زور، زوی پی ناو ددهمین، دنکه تۆمهکانی پی زیندو دهکهینه وهو چه که ره ی پی دهکهن و دهپروینین، ﴿۲۶﴾ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ﴿﴾ نه مجار زهویمان قه لشانده وه به قه لشانده وه، هه موو نهو گزوگیایه سهری دهرهیناو روبه ری زهویمان پی رازانده وه، جوړه ها درخت وروهک و گزوگیا به جوړه ها بهروبوم و میوه جات و دانه ویله به رهنک و تام و بونی جیاجیا خویمان نواندو بهیدهستی نیوه ی نادميزاد بوون، ﴿۲۷﴾ فَأَلْبَنَّا فِيهَا حَبًّا ﴿﴾ رواندومانه له زهویداو بهدیمان هیناوه دانه ویله وهکوو گهنم وجوو زورات... هتد؛ که دهکریته قوت و بزویو ﴿۲۸﴾ وَعَبًّا ﴿﴾ تریی جوړاو جوړ ﴿وَقَضَبًا﴾ وینجه و گزوگیا بؤ نالی ناژه له کانتان ﴿۲۹﴾ وَزَيَّنَّا وَنَخْلًا ﴿﴾ ههروه ها داری زهیتون و داری خورماشمان رواندوه، ﴿۳۰﴾ وَحَدَاتٍ غُلْبًا ﴿﴾ وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ﴿﴾ باخی درخت گه وره و پرو چری زورمان دروست کردوه. نه م گزوگیایانه مان بؤ بهدی هینان ﴿۳۱﴾ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴿﴾ بؤ نهو ی ببنه قوت و بزویو خو تان و ناژه له کانتان و سودیان لی ودریگرن و له پاساویان سوپاسی خودا بکه ن!!

﴿۳۲﴾ فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاخَّةُ ﴿﴾ کاتیک قیامت رابوو، یان گرمه و نالهی قیامت هات؛ که گوینچه که ده هاخنو و که ری دهکا. ﴿۳۳﴾ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ. ﴿۳۴﴾ وَأُمُّهُ وَأَبِيهِ. ﴿۳۵﴾ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ. ﴿۳۶﴾ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ﴿﴾ روژی قیامت نهو روژه یه که پیاو خوشه ویسترین کهس وکاری خو ی دهبینی له بهری هه لئی، لهو روژه دا پیاو له بهر برای خو ی و دایک و باوکی خیزانی و کوره کانی هه لئی، روژی نه فسی نه فسی یه، کهس وه سهر کهسی ناپرژئی، نهو روژه هه موو نادميزاد یی که

﴿۱۲﴾ فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ ﴿۱۳﴾ مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ﴿۱۴﴾ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ﴿۱۵﴾ کرام برززه ﴿﴾ نهو یاد خهروه و ریتمونییه؛ که له نامه ئاسمانیه کان دا ها تووه و جوانرو گه وره ترینان قورنانی پروزه، له چند په رییه کی پروزو به نرخ دا نوسراوه نه وه، بهرزو پاک و خاوینن له لای خودا، پر ن له زانیاری و حکمهت و له له و حوله حفظه وه نازل بوون، فریشته نه بی له و ی کهسی تر دهستی ناکاته نه م قورنانه، له شعیاتی نی و کافر پاریزراود، نامه یه کی ته و اوو بی کهم و کوریه، به دهست چند فریشته یه که و دیه؛ که بهر برسیاری هینانی نیگا و سروشتن له خوداوه بؤ پیغه مبه ران، ﴿۱۶﴾ قِيلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ ﴿﴾ دهک به گوشت چی نادمی و عه مری نه مینی چند سپله و پینه زانه؟! چند سهر رهق و کافرو بی پروایه؛ به راستی هینه خراپ و بی ویزدانه، شیاوی ژیان نیه، ﴿۱۷﴾ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴿﴾ خودا له چی نهو ی دروست کردوه؟ ﴿۱۸﴾ مَنْ نُفْثَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ ﴿﴾ په روه دگار نینسانی له دلویه ناویکی پروپوچ دروست کردوه، مه زنده ی شیوه و روخسارو ته مهن و رزق و روژی کردوه، ریکی خستوه نه ندانه کانی جهسته ی وا دروست کردون بتوانی به ویستی خو ی هه رییه که یان بؤ کاری خو ی به کار بی نی.

﴿۲۰﴾ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسْرُهُ ﴿﴾ له رهحه می دایکی دا دروستی کردوه و ریکی خستوه پاشان به ئاسانی له مندال دانی دایکییه وه هیناویه ته دمره وه. ﴿۲۱﴾ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ﴿۲۲﴾ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَلْسَرَهُ ﴿﴾ دوی دروست کردنی و ریخستنی جهسته ی بهو شیوه؛ که بتوانی پیدایستی خو ی دابین بکا، پی به خشی نی هه سته کان و عه قل و زیری بؤ نهو ی ناموزگاری ببیسی و بیربکاته وه و ریگی ژیا نی خو ی هه لبریزئی، نه مجار دیم ری نی و دهیخاته ناو گوړه وه نه مهش بؤ ری زلینان و قه درزانی یه تی؛ که خودا نادميزادی فیری مردو شاردنه وه کردوه، پاشان هه ر کاتیک ویستی قیامت هه لده سین و مردوه کان زیندو دهکاته وه و له گوړه کانیان دریان دینی بؤ حساب و لی کوئینه وه و پاداش وسزا.

﴿۲۳﴾ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ ﴿﴾ نه خهیر، تانیستا نادميزاد نهو ی فه رمانی پی کراوه نه نجامی نه داوه، هیچ نادميزاد یی که مته ر خه می و سهر پیچی خالی نیه، بریکیان کافرن،

کارو مه‌سغه‌له‌تیکی وای هه‌یه نایپرژیتته سهر که‌سی ترو خزم و خوشه‌ویستی بیر‌نایه‌ته‌وه.

﴿۲۸﴾ وَجُودَ یَوْمَئِذٍ مُّسْفَرَةٌ ۚ صَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ﴿۲۹﴾ زُورٌ رُوحَسَارُو دهم وچاو گه‌شاوه دره‌وشاوه‌ن، پیده‌که‌ن و مزده به‌یه‌کدی دده‌ن و ته‌پ دماخ و که‌یف خو‌شن. چونکه دهم‌زانن خودا چ نازو نیعمه‌تیکی بۆ داناون. نه‌وانه خودا پیداوو به‌خته‌ومره به‌هه‌شتیه‌کانن.

﴿۳۰﴾ وَوُجُودَ یَوْمَئِذٍ عَلَیْهَا غَبَرَةٌ ۚ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ۚ أُولَئِكَ هُمُ الْكُفَرَةُ الْفَجَرَةُ ﴿۳۱﴾ زُورٌ دهم و چاو تر هه‌ن، له‌و رۆژده‌دا ناشرین و ته‌پ و تۆزاوی، رهنکیان ره‌ش هه‌لگه‌پاوه‌و جو‌ش داماوون، چاو به‌ره‌و ژیره‌و ریسوا، هیوا بر‌اوو خه‌فه‌تبار، نه‌وانه کاهرو خودا نه‌ناسه‌کانن.

کوتایی سوره‌تی عبس

سوره‌تی (التکویر)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿۱﴾ إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ﴿۲﴾ نه‌و کاته‌ی خو‌ر ده‌پ‌چریتته‌وه لول ده‌کری و نورو روناکی نامین و نیشانه‌ی ویرانبونوونی بونه‌ومرو رابوونی قیامه‌ته، ﴿۳﴾ وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ﴿۴﴾ کاتیک نه‌ستیره‌کان هه‌لومرین و په‌رت و بلا‌وبوونه‌وه، ﴿۵﴾ وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ ﴿۶﴾ وه‌ختیک کی‌وه‌کان له‌بینخ هه‌لگه‌ندران و بوون به ته‌پ و تۆزو به هه‌وادا رۆیه‌ندران، ﴿۷﴾ وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ﴿۸﴾ کاتیک حوشتی ناوس و سکپر که‌لای عه‌رمب به‌نرخترین مال و سامانه به‌ره‌للا کراو گوپی پی نه‌دراو که‌س سه‌ره‌رشتی نه‌کرد، ﴿۹﴾ وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ﴿۱۰﴾ کاتیک جانسه‌ومران هه‌موویان کۆکرانه‌وه بۆ داداگایی کردنیان و تۆله‌ی ستاندنیان، یان هه‌موویان مریندراو، ﴿۱۱﴾ وَإِذَا الْبُحَارُ سُجِّرَتْ ﴿۱۲﴾ کاتیک دهریاکان به‌هۆی بومه‌له‌رزده‌وو بورکانی ناو سکی زه‌وییه‌وه بوونه ناگرو داگیرسان و سهر ریژریان بۆ سهر یه‌کتر کردو بوون به‌یه‌کپارچه‌ناگری سه‌رتاسه‌ری وه‌ه‌موو سهر زه‌وی بوو به‌ناگر.

﴿۱۳﴾ وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ ﴿۱۴﴾ نه‌و دهمه‌ی گیانه‌کان له‌گه‌ل جه‌سته‌کانیان یه‌ک ده‌گرنه‌وه‌و زیندو ده‌کری‌نه‌وه.

سُورَةُ التَّكْوِيْنِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿۱﴾ إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ﴿۲﴾ وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ﴿۳﴾ وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ ﴿۴﴾ وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ﴿۵﴾ وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ﴿۶﴾ وَإِذَا الْبُحَارُ سُجِّرَتْ ﴿۷﴾ وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ ﴿۸﴾ وَالْمُؤْمِنُ دُونَ ذَلِكَ قِيلَتْ ﴿۹﴾ وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ﴿۱۰﴾ وَإِذَا الْجَنَّةُ أُنْفِلَتْ ﴿۱۱﴾ عِلْمَتْ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرَتْ ﴿۱۲﴾ فَلَا أَقِيمُ بِالْخَيْسِ ﴿۱۳﴾ الْجَوَارِ الْكُنَّسِ ﴿۱۴﴾ وَاللَّيْلُ إِذَا عَسَسَ ﴿۱۵﴾ وَالصُّبْحُ إِذَا نَفَسَ ﴿۱۶﴾ إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿۱۷﴾ ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿۱۸﴾ تُطَاعُ ثُمَّ آمِينَ ﴿۱۹﴾ وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ ﴿۲۰﴾ وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأَفْقىَ الْيُبَيْنِ ﴿۲۱﴾ وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿۲۲﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿۲۳﴾ فَأَنِّ تَذْهَبُونَ ﴿۲۴﴾ إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿۲۵﴾ لِمَن شَاءَ مِنكُمْ أَن يَسْتَقِيمَ ﴿۲۶﴾ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۲۷﴾

سُورَةُ الْاِنْفِطَارِ

﴿۱﴾ وَإِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ ﴿۲﴾ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ﴿۳﴾ کاتیک که‌چه‌ زینده به‌چالکراوه‌کان زیندو کرانه‌وه‌و پرسیاریان لی کرا بۆچی کوژراون!! له‌پیش هاتنی نی‌سلام دا داب و نه‌ریتی هه‌ندی خیلی عه‌رمب وابوو پینان شهرم بوو کچیان هه‌بی، بۆیه: که کچیان ده‌بوو به‌زیندویی ده‌یانخسته‌گۆره‌وه. به‌راستی نه‌مه‌ گه‌وره‌ترین تاوانبوو به‌رامبه‌ر مرو‌فایه‌تی و به‌گشتی وره‌گه‌زی میننه به‌تایبه‌تی نه‌نجامیان ده‌دا!!

﴿۴﴾ وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ ﴿۵﴾ کاتیک نامه‌ی عه‌مه‌ل به‌سهر ناده‌میزاد دا له‌سارای مه‌حشهر دابه‌ش ده‌کری‌و ههر که‌سه نامه‌ی خو‌ی ده‌دریتی، ﴿۶﴾ وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ﴿۷﴾ کاتیک ناسمان شه‌ق و په‌ق بوو، داملیندراو لابرا هیچی لی نه‌مایه‌وه. وه‌کوو چۆن نازه‌ل که‌ول ده‌کری و پی‌سته‌که‌ی لا ده‌بری.

﴿۸﴾ وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ ﴿۹﴾ وه‌ختیک دۆزه‌خ هه‌لگیرسیندراو خرایه‌ جونیوش و کله‌وو جو‌شی گه‌رمیه‌وه، ﴿۱۰﴾ وَإِذَا الْجَنَّةُ أُنْفِلَتْ ﴿۱۱﴾ کاتیک به‌هه‌شت نزیک خرایه‌وه له‌خودا په‌رستان،

۲۳ ﴿وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ﴾ بېگومان حەزەرتى موحەممەد جوبرائىلى لەسەر شىۋەى خۇى بېنى شەشەد بالى ھەبوو، لە ئاسۋى روناك و ئاشكراو چاۋى پېكەوت، لە ئاسۋى خۆردە لەلاى خۆر ھەلاتەوہ بىنى و زانىارى تەواۋى بۇ پەيدا بوو: كە ئەو زاتە فرىشتەى خودايەو نىگای بۇ دىنى.

۲۴ ﴿وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ﴾ موحەممەد(دخ) دەربارەى ئەو نىگاۋ سروسەى لە خوداۋە بۇى دى رۇدو چروك نى، كەمتەر خەم نىە لە گەيانەند و فېرگەردنى نىگاۋ سروس دا بەرىك وپېكى و بەدئسۆزى ئەركى سەرشانى خۇى ئەنجام دەدا.

۲۵ ﴿وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ﴾ قورئان قسەى شەيتان نىە، شەياتىنى نەيان دزىوہو بە تىر ئەستېرە رەجم كرابن، قورئان: كە پەيامى موحەممەدە نەشيعرەو نەسيعرەو نە فال و كۆلەوہ نانئە. وەكوو ئىۋە بوختانى بۇ دەكەن. بەلكوو نىگاۋ سروسى خودايە بە جوبرائىل دا بۇى ناردود، ﴿فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ﴾ بۇ كوى دەرۋ و چ رېگەيەكى ئاقۇلا دەرگەن بەر؟

۲۶ ﴿إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ﴾ ۲۸ ﴿لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ﴾ ئەم قورئانە ئامۇزگاركو بىر خەرەوہى ئادەمىزادە بە گشتى، بىر ھىنەرەوہى ئادەمىزادە بۇ شتىك: كە لە سروسىيان دا ھەيە: كە برىتتە لە چاكە، وەلى ئارەزۇبازى بانگەشەى كوفرو ئىلحادو نەخۇشىيە كۆمەلايەتەكان لە يادىانى بردۆتەوہ. بىر خەرەوہىە بۇ كەسەيك: كە بىەوئ رېبازى راست بگرىتەبەر، ﴿وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ ئىۋە ئەى موشرىكەكان ئارەزۇ رېبازى حەق وراست ناكەن، مەگەر خۇداى بونەوہر حەز بكا رېگای راست بگرەنەبەر واتە: بە زۆر بتخاتە سەر رېبازى راست.

كۇتايى سورتى التكوير

سورتى (الانفطار)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

۱ ﴿إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ﴾ ۲ ﴿وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انشَکَرَتْ﴾ وەختىك ئاسمان شەقار شەقار بوو، بەم رەنگە ھىزى كېشىندە نەماۋ دەستوورو ياساى ئاسمانەكان تىكچوو، ئەو كاتە ئەستېرەكان - دواى شەقبوونى ئاسمان - لىك بلاۋبوون و ھەلۋەرىن ديارە

ئەو كاتە، ﴿عِلْمَتْ نَفْسٌ مَّا أُخْضَرَتْ﴾ ھەموو نەفسىك دەرزانى جى ئامادەكردوۋە بۇ ئەو رۆژەو جى نەكردوہ. ۱۵ ﴿فَلَا أُفْسِمُ بِالْخُنُسِ﴾ ۱۶ ﴿الْجَوَارِي الْكُنُسِ﴾ سوپند ناخۇم بە ھەموو ئەو ئەستېرانەى بە رۆژ بە ھۆى تىشكى خۆردە ديار نامىن، رۆزى جارىك لەگەل خۆردا دەورەيەكى زەوى تەواۋ دەكەن و ھەريەگەيان لە چەمەردى خۇىدا ھاتوچۇدەكا، بەشەو لە خۆر ھەلاتەوہ سەردەردىننەوہ وەكوو چۆن ئاسك لە لانەو ھىلانەى خۇيەوہ سەر دەردينى.

۱۷ ﴿وَاللَّيْلِ إِذَا عَسَسَ﴾ ۱۸ ﴿وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ﴾ سوپند بە شەو كاتىك بە تارىكى خۇى ھىرش دىنى، يان كاتىك پىشت ھەلدەكاۋ بەرەو كۇتايى دەرۋا، (ھەردوماناكە دەگونجىن) سوپند بە بەيانى كاتىك شەبەق دەداۋ ئاسۋ روناك دەكاتەوہ بەدەم ھەموو شتىكەوہ پى دەكەنى، ﴿إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ﴾ قورئان كەلامىكە فرستادەيەكى گەوہرە گەياندويەتى، وتەيەكە جوبرائىلى ئەمىن لە خوداۋە بە نىگا ھىناۋيەتى بۇ لاي پىغەمبەرى خۇدا كە حەزەرتى موحەممەدە (دخ)، قسەو ناخاوتنى ئادەمىزاد نىە، كەلامى خودايەو بە جوبرائىل دا ناردويەتى بۇ پىغەمبەر(دخ) تا ئەۋىش بە ئادەمىزادو پەرى رابگەيەنى.

۲۰ ﴿ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ﴾ ۲۱ ﴿مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ﴾ ئەو فروستادەى قورئانى پىدا نىردراۋە بۇ پىغەمبەر(دخ). كە حەزەرتى جوبرائىلە، خاۋەنى ھىزو تواناى تەواۋە، لە ژىيرو بىرو تىفكرىن دا، خاۋەنى رىزو نرخە لاي خۇداى خاۋەن عەرش و پلەو پاىەى بەرزە، لە ناۋ پىپرى فرىشتەى بالادا قسە رۆيشتوۋە، پىرسى پى دەكەن و بەقسەى دەكەن، لە فرىشتە رىزدارو نزىكەكانى بارەگای ئەقدەسە. ئەمىندارى ھىنانى نىگاۋ سروسە بۇ پىغەمبەرەن و گەلىك كارى تىرشى پى سپىراۋە. ئەمە صىفەت و رەۋشتى فروستادەى نىگاھىنەرە: كە جوبرائىلە، ﴿وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ﴾ ئەى دانىشتوانى مەككە موحەممەد (دخ) كە لە مېژە شارەزاي ئەخلاق و رەۋشتىنى و پىغەمبەرى ئاخىر زەمانە بۇ سەر ئىۋەو ھەموو ئادەمىزاد رەوانەكراۋە، شىت و وىت نىە. بەلكوو ھەلۋەزاردەى ئىۋەو ھەموو ئادەمىزادە، عاقلترىن و كاملترىن ئادەمىزادە.

ئەو كاتە زەویش دەكەوئتە جۈنبۈش و تەكاندان و بەيەكا
هاتن، دەرياكەن دەكەونە شەبۇلدان و تىكەلاو بەيەكتر دەبن و
زەوى دادەبۇشن، وەكوو دەفەرموى: ﴿وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ﴾^۱
ئەو كاتەى دەرياكەن تىكەل بەيەك دەبن و سەرپا گېر دەگرن
و دەبنە يەكپارچە ئاگر، ﴿وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ﴾^۲ گۆرى
مردوەكان هەلەو گىرا گران، چى لەناو سكى زەوىدايە لە
مردو دەر دەكەوئو مردووەكان زىندو دەكرىنەو، واتە: كە
ئەم روداوە سامناكانە روپان داو ئەم نىشانانەى رابوونى
قيامەت هاتنەدى، بە تەواوى بونەوەر تىكچوو ئەوكاتە
﴿عِلْمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ﴾^۳ ھەر كەسە كەردەوى خۆى
دەيتەوهرىو دەرزانى چ كەردەويەكى لە پىش خۆىدا ناردوہ لە
خىرو شەر. چى دوا خۆى خستووہ بە شوئى دا بچى!!

﴿يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ. الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ
فَعَدَلَكَ﴾^۴ ئەى ئادەمىزاد: كە بەھوى زىرىو لىھاتوئىتەوہ
بویتە جىنىشىنى خودا لەسەر زەوى، چى تۆى فريب داوہو
چۆن جەسارەتى ئەوہ دەكەى لە خوداى كەرىم و بەخشندەى
خۆت ياخى ببى، ﴿فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ﴾^۵ لە
جوانترين و رىك و پىكتىر شىوہيەك: كە خودا خۆى
بەسندى كەردوہ پىكى ھىناوى ئەتۆ بو خۆت شىوہو
روخسارى خۆت ھەلنەبزاردوہ پەروەدگار بەو جوانى و
قۆزىيە دايرشتووى.

﴿كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ بِالَّذِينَ﴾^۶ ئىوہ چى تر بە كەرەم و
لىبوردەى خودا لىتان لە خۆتان بايى مەبن، مۆلەتدانى خودا
مەكەنە ھوى درىژە دان بە كوفرو ئىلحاد، ھىچ ھۆكارىك نىيە
بو ياخى بونتان، ئەگەر بە تەما مېھرەبانى خودان، دەبوايە
مېھرەبانى خودا كىشتان بكا بو بپروا كەردن و ئىمانھىنان بە
خودا بە روژى دوايى.

﴿وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ. كَرِماً كَاتِبِينَ. يَعْلَمُونَ مَا تَعْمَلُونَ﴾^۷
بىگومان بەسەرتانەوہ ھەيە چەند فريشتەيەكى ئاگادارو
وريا، دەرونيان پاك و بى گەردە ھىچيان لەبىر ناچى و لى تىك
ناچى، كەوايى كارى ناشرين ئەنجام مەدەن، چونكە ھەرچى
بكەن، لەسەرتانى تۆمار دەكەن، گوشتارو كەردەوہتان دەنووسن،
ھەرچى بكەن لە چاكەو خراپە ئەوانە ئاگادارن و پىى

دەزنان!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ (۱) وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَرَتْ (۲) وَإِذَا الْبِحَارُ
فُجِّرَتْ (۳) وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ (۴) عَلِمْتَ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ
وَأَخَّرَتْ (۵) يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ (۶) الَّذِي
خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ (۷) فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ (۸)
كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ بِالَّذِينَ (۹) وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ (۱۰) كَرِماً
كَاتِبِينَ (۱۱) يَعْلَمُونَ مَا تَعْمَلُونَ (۱۲) إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ (۱۳) وَإِنَّ
الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ (۱۴) يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ الَّذِينَ (۱۵) وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ (۱۶)
وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الَّذِينَ (۱۷) ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الَّذِينَ (۱۸)
يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئاً وَالْأَمْرُ يَوْمَهِ لِلَّهِ (۱۹)

سُورَةُ الْاِنْفِطَارِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَبَلِّغْ لِلْمُطَفِّفِينَ (۱) الَّذِينَ إِذَا أَكَلُوا لَوْ اَعْلَ النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ (۲)
وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ (۳) أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ
مَبْعُوثُونَ (۴) لِيَوْمٍ عَظِيمٍ (۵) يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ (۶)

﴿إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ﴾^{۱۳} وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ. ^{۱۵} يَصْلَوْنَهَا
يَوْمَ الَّذِينَ ﴿خودا پەرستان و چاكان لەناو بەهەشت دان،
تاوانباران لە دۆزەخدان، روژى جەزا دەچنە ناويیەوہ، بە
ئاگرى سوتىنەرى دۆزەخ دەسوتىندرين و عەزابى سەخت و
دژوارى دەچيژن و رزگار بوونيان نىيە. ئەمەش لە تۆلەى
ھەلوئىستى ناشرين و بەدروخستەوہيان بو پەيامى
پىغەمبەر!

﴿وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ﴾^{۱۶} ئەوانە لە دۆزەخ جيانابنەوہو
عەزابى سەخت و دژواريان لە كۆل نابيتەوہو بۆشيان سوک و
كەم ناکرىتەوہ، بەلکوو بو ھەتاهەتايى تىيدا دەمىنەوہ.

﴿وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الَّذِينَ﴾^{۱۸} ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الَّذِينَ؟^{۱۷} ئەتۆ
چوزانى روژى قيامەت چۆنە، روژى سزاو تۆلە چيە؟ دووبارە
تۆ چى لە روژى پاداش و سزا دەرزانى؟ دووجار رستەكەى
دووبارە كەردەوہ بو زىدە گەنگى پيدان و سامناكى، ئەگەر
ئادەمىزاد بەراستى ھەستى بە ترسانكى ئەو روژە بكرديەو

بیزانیایه به لاو کاره ساته کانی چوئن، ساته وهختیک له طاعهتی خودا بی ناگا نه ده بوو؛ ﴿۱۹﴾ **يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ** ﴿۱۹﴾ نهو رۆژه ردش و سامناکه رۆژیکه هیچ کهس ناتوانی یارمهتی کهس بدا، کهس ناتوانی خوئی له تنهنگ و چه له مه کانی بپاریزی، کهس ناتوانی شه فاعهت بۆ یه کیکی تربکا، مه گهر خودا ئیزنی بداو رازی بی به شه فاعهت تکرده که.

کۆتایی سورهتی الانفطار

سورهتی (المطففين)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿۱﴾ **وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ** ﴿۱﴾ شیوی ناخووشی پر عه زابی دۆزهخ بۆ نهوانه له کرین و فروشتندا ته رازو بازی ده کهن. ربهو قسناغ کیلۆو حوققه ته غاریان کهم وزیادی تیدایه. نه مجار په روه دگار بۆ خوئی ته فسیری ﴿المطففين﴾ ده کاته وهو دهغه رموی: ﴿۲﴾ **الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ** ﴿۲﴾ **وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ** ﴿۳﴾ ته رازو باز نهوانه نه گهر شت و مهك له خهك و مربرگن به باشی کیشانه و پیوانه ده کهن و پراوپر یان زیاد له مافی خوئیان و مرده گرن، خو نه گهر شت به غهیر بفرۆشن له کیشانه و پیوانه ده که میان دهدهنی ولییان ده دهنه وه.

﴿۴﴾ **أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ** ﴿۴﴾ **لِيَوْمٍ عَظِيمٍ** ﴿۵﴾ **يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ** ﴿۶﴾ نایا نهو ته رازو بازانه پییان وانیه که له رۆژیکه سامناک و کاره ساتاباردا زیندو ده کرینه وه نازان: که له رۆژیکه به لاوایو پر مهینهت دا، زیندو ده کرینه وهو ده برینه به ردهم خودایه کی خاومن ده سه لات و زاناو به توانا! بیگومان نهوانه زیندو ده کرینه وه له رۆژیک دا تابلیی سهخت و دژواره، مه ردوم هه مووی روتو پیخواس چاومروانی بپیری خوداو حیساب و لیکوئینه وهن... ﴿۷﴾ **كَلَّا** ﴿۷﴾ ته رازو بازی مه کهن، واز لهو کاره ناشیرنه تان بینن، له زیندو بوونه وهو رابوونی قیامهت غافل مه بن. ﴿۸﴾ **إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سَجِّينٍ** ﴿۸﴾ بیگومان نامه ی عه مه لی تاوانباران . به ته رازو بازانی شه وه . له

دهفته ریکی رهش و تاریک دایه، دهفته ری شهرو دۆسیه ی تاوانبارانه،

﴿۹﴾ **وَمَا أَذْرَاكَ مَا سَجِّينٌ** ﴿۹﴾ نه تو چو زانی نهو دهفته ره رهش و ناشیرنه چ دهفته ریکی شوم و نه کله وهته، ناوی هه ره که سیکی تیدابی بهد بهخت و چاره ره شه...!

﴿۱۰﴾ **كِتَابٌ مَّرْقُومٌ** ﴿۱۰﴾ دهفته ریکی نووسراوی نیشانه کراوه به وهی: که دهفته ریکی تو لهو سزایه، ناوو کرداری هه موو کافرو سته مکارو تاوانباری له خو گرتووه له ناده میزادو شه یاتینی.

﴿۱۱﴾ **وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ** ﴿۱۱﴾ شیوی دۆزهخ یان عه زابی به ئیش له رۆژی قیامهت دا بۆ نهوانه ی پیغه مبه ران به درۆ ده خه نه وهو رۆژی قیامهت و زیندو بوونه میان به لاوه په شمه!

﴿۱۲﴾ **الَّذِينَ يَكْذِبُونَ بِبُرْءِ الدِّينِ** ﴿۱۲﴾ نهوانه ی برپوایان به رۆژی سزاو پاداش نیه و رابوونی قیامهت یان به لاوه دوره و هیچ ناماده باشی بۆ نا کهن و خوئیانی بۆ حازر نا کهن!

﴿۱۳﴾ **وَمَا يَكْذِبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ** ﴿۱۳﴾ **إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ** ﴿۱۴﴾ هیچ کهس رابوونی قیامهت به درۆ نازانی، مه گهر که سانیك: که ره دوشتی ناشیرینیان تیدابن.

۱- ده ستریزیکارو سته مکارو سنوور به زین بی.

۲- له تاوان و تاوانکاری دا نه غرۆ بووهو هه ره خه ریکی حه رام و خراپه کارییه و کاریکی حه لال و موباح نا کا.

۳- هه ره کاتیك هورئانی به سه ردا بخویندریته وه ده لی چیرۆکه که کۆنی پشینانه. ﴿۱۴﴾ **كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ مَا**

كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۱۵﴾ وازیبنن مه ئین هورئان چیرۆکه کۆنی پشینانه، به لکوو نامه ی ناسمانی و که ته لوکی بوونه وهرو به رنامه ی ژبانه. دهرمانی هه موو دهردیکی دهروونی و ره دوشتی و کۆمه لایه تییه، هه ره که سیک په پره ی بکا له هه ره دو دنیادا سه ر فرازو به خته وه ره وه لی نهو موشریک و نه فامانه به هو ی داب و نه ریستی ناشیرن و لاسایی کردنه وه ی باب و باپیرانیان، ره دوشت و خو ی خراپی خوئیان وه کوو په رده ی رهش دل و دهروونی داپۆشیون، سته م و تاوانکاریان بووه ته له مه ره و نا هیلی برپا به هورئان بکهن. دهرگا و په نه ره ی دل و دهرونیانیان هاخنیوه، مله مای لی برپوون نورو روناکی ئایین ناچیته ناو دلپانه وه.

﴿۱۵﴾ كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُورُونَ ﴿۱۶﴾ نَهْضَهُمْ وَانِيَهُ وَ
 نهوانه له روژی قیامت دا پله و پایه بهرزیان نادریتی
 به لکوه نهوانه لهو روژده دا له شوینی پهست و ناخوش دا
 دهن، له رحم و بهرزیی خودا بهرهمر نابن، ﴿۱۶﴾ ثُمَّ إِنَّهُمْ
 لَصَالُوا الْجَحِيمِ ﴿۱۷﴾ نهوانه له پاش ناهومیدی کی نیجگاری و
 دلنیا بوونیان لهودی: که رحمتی خودا نایانگریته وه،
 داخلئ ناگر دهن، دهنه ناگرنیشین و لئی دهرناچن، نازاری
 دژوارو سهختی دوزخ دهچیزن بو هه تاهه تایه، نه مجار به
 شیوی سهرزدهشت و ریسوا نامیزه وه سهر کونه ده کرین.
 دمه فرموی: ﴿۱۷﴾ ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿۱۸﴾ واته:
 پاشان له لایه ن بهرپرسانی دوزخه وه پبیان دهگوتری: نه مه
 نهو عه زاب و سزایه یه: که له دونیادا نیوه بپرواتان پی نه بوو،
 به دروتان ده زانی. دمیخون نه وه دهرتان بی و نه شوینه تان
 بیروزبی!!!

﴿۱۸﴾ كَلَّا حَقٌّ وَرَاسَةٌ وَگومانی تیدانیه، ﴿۱۹﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي عِلِّيِّنَ ﴿۲۰﴾ بیگومان نامه ی کرداری خودا په رستان
 له ناو دمه فری کی گه ورده بهر ز دایه، به نووسینی گه ورده
 خوشخوین نووسراوه، یان دمه فره که یان له لای ژوورووی
 به هه شته.

﴿۱۹﴾ وَمَا أَذْرَاكَ مَا عِلِّيُّونَ ﴿۲۰﴾ كِتَابٌ مَرْقُومٌ ﴿۲۱﴾ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ﴿۲۲﴾ تۆ چوزانی ﴿عِلِّيُّونَ﴾ چیه؟ نهو سجل و دوسییه زور
 بهریزو بهرزو پیروزه. نامه و دمه فری کی نووسراوه، ناوو
 کردار و گوشتاری بهنده خودا په رسته کانی له خوگرته وه،
 هه که سی ناوی لهوی دا تۆمار کرابی به خته و مرو سهر فراهه،
 دمه فری کی گه ورده نیشانه کراوه بهودی تاییه ته به
 چا کانه وه، دهسته دهسته و پؤل پؤل فریشته ته ماشای ده که ن،
 ﴿۲۲﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿۲۳﴾ عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ ﴿۲۴﴾ بیگومان
 خودا په رست و کردار چاک و بهنده موخلیصه کان له روژی
 قیامت دا له ناو نازو نیعمه تی جوړاو جوړدان، له ناو
 به هه شتی رازاوه بهرین دا، له سهر کورسی و قه نه قه و موبیله
 داده نیش و پال داده نه وه، سهیری نهو هه موو نازو نیعمه تانه
 ده که ن: که خودا بوی ناماده کردون، ﴿۲۴﴾ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ
 نَصْرَةَ النَّعِيمِ ﴿۲۵﴾ هه کاتی بیان بینی دیاردهی له زرت و
 خوشی و ته په دماخیان پیوه دیاره، دم و چاویان گهش و

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سَعِيرٍ ﴿۷﴾ وَمَا أَذْرَاكَ مَا يَحْمِلُونَ ﴿۸﴾ كِتَابٌ
 مَرْقُومٌ ﴿۹﴾ وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿۱۰﴾ الَّذِينَ يَكْذِبُونَ يَوْمَ الَّذِينَ
 وَمَا يَكْذِبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿۱۱﴾ إِذَا نُنَادِي عَلَيْهِمْ أَبْنَاءُ قَالَ أَسْطِطِرُّ
 الْأَوَّلِينَ ﴿۱۲﴾ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۱۳﴾ كَلَّا إِنَّهُمْ
 عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُورُونَ ﴿۱۴﴾ ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ ﴿۱۵﴾ ثُمَّ يُقَالُ
 هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿۱۶﴾ كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عِلِّيِّينَ
 ﴿۱۷﴾ وَمَا أَذْرَاكَ مَا عِلِّيُّونَ ﴿۱۸﴾ كِتَابٌ مَرْقُومٌ ﴿۱۹﴾ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ
 ﴿۲۰﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿۲۱﴾ عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ ﴿۲۲﴾ تَعْرِفُ فِي
 وَجُوهِهِمْ نَصْرَةَ النَّعِيمِ ﴿۲۳﴾ يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيْقٍ مَخْتُومٍ ﴿۲۴﴾ خَمْرُهُ
 مِسْكٌ وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ ﴿۲۵﴾ وَمِزَاجُهُ
 مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿۲۶﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿۲۷﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿۲۸﴾ وَإِذَا امْرَأُوهُمْ
 يَتَفَامَرُونَ ﴿۲۹﴾ وَإِذَا أَنْفَلُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ أَنْفَلُوا فَكِهِينَ ﴿۳۰﴾
 وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ﴿۳۱﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
 حَفَظِينَ ﴿۳۲﴾ فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿۳۳﴾

دره وشاوه یه، نورو جوانی و رهونه قیان لی دهباری، چونکه
 خودا زیده جوانی و قه شهنگی پیداون، ﴿۲۵﴾ يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيْقٍ
 مَخْتُومٍ ﴿۲۶﴾ خَمْرُهُ مِسْكٌ وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ ﴿۲۷﴾
 شهرا بیکیان ددیریتی بو خوارنده وه بی غهش و بی ماددهی
 سهر خوشکهر، له پیاله ی سهر مژدایه و نهو خودا پیداونه
 خویان هه لی ده پچرن و دوا قومی بوئی وهک بوئی میسک
 وایه و ده کوو شهرا بی دنیا تال و تفت و تیژنیه، ددی با بو
 گه یشتن بهو نازو نیعمه تانه دهست پی شخه ران دهست
 پی شخه ری بکه ن و هه میسه له کی برکی دابن.

﴿۲۷﴾ وَمِزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿۲۸﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿۲۹﴾ تیکه لاوه ی
 نهو شهرا به بی غه ل و غه شه ناویکه سهر چاوده کی پی
 دهگوتری (ته سینم) له شوینی کی بهرزو بلنده هه لده رژی،
 هه که سیک بیهوی شهرا بی (ره حق) بهرونی بخواته وه و زور
 خهست نه بی، لهو ناوه ی تیکه ل دهکا، چ ناویک؟ ناوی
 سهر چاوه یه که نهویش جوړه شهرا بی که وه هه بهنده چاک و

به‌مرز گه‌یشتون و جییان ویستووہ بۆیان دابین کراوہ، نیتَر
تہ‌ماشای دوزمانی خودا دکهن: کہ له ناو سزای دژواردا
دہ‌تلینہ‌وہ، نہ‌وہ‌ندہ‌ی ژیانی خوْیان له‌لا خوْش دہ‌بی و
لہ‌زرت و نیعمہ‌تہ‌کانیان له‌لا بابہ‌خدار دہ‌بی.
﴿^{۲۶} هَلْ تُؤْبَ الْکُفَّارُ مَا کَانُوا یَفْعَلُونَ﴾ نایا کافرہ‌کان پاداشی
کرده‌وہ‌کانی جیہانیان و مرگرتوہ؟ تۆلہ‌ی تانہ‌و تہ‌شہ‌رو له
ککہ داریان لئ سہ‌ندراوہ‌تہ‌وہ؟ بہ‌لئ بیگومان کافرہ‌کان پراو
پر سزای خوْیان و مرگرتوہ..

کوتایی سورہتی المطففین

سورہتی (الانشقاق)

﴿^۱ إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ. ^۲ وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحَقَّتْ﴾ کاتیک ناسمان
لہت بوو، سہ‌رفتای ویرانبوونی بوونہ‌وہ‌ر دہ‌ستی پی‌کرت،
ملکہ‌چی فہ‌رمانی خودای خوْی بوو، جئ ی خوْشیہ‌تی
فہ‌رمانبہ‌ر داری فہ‌رمانی خودای خوْی بی. چونکہ خودا بالآ
دہ‌ست و فہ‌رمانپہ‌وایہ، کہ‌س نیہ بہ‌ر ہہ‌لستکاری بی و کۆسپ
و تہ‌گہ‌ری بۆ دروست بکا، ﴿^۳ وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ. ^۴ وَأَلْقَتْ مَا
فِيهَا وَتَخَلَّتْ﴾ کاتیک زموی تہ‌خت کراو کپو و گردۆلکہ و شیوو
چال و چۆلی نہ‌ماو ہہ‌موویان داروخان و تیک روخان و
تہ‌فرو تونا بوون نیتَر زموی راکیشرا قہ‌بارہ‌ی گہ‌ورہ‌تر بوو،
ہہ‌رجی له ناو سکی‌دا یہ‌ تور ی دایہ‌ دہ‌رہ‌وہ. بہ‌ نادرہ‌میزادو
گہ‌نج و جہ‌واہیراتہ‌وہ، ﴿^۵ وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحَقَّتْ﴾ گوئ بیسی
فہ‌رمانی خودا بوو، جئ ی خوْشیہ‌تی: کہ خوْی له نادرہ‌میزادو
گہ‌نج و خہ‌زینہ‌ خالی بکاو گوئ بیسو پابہ‌ندی فہ‌رمانی
خودابی چونکہ لہ ژیر دہ‌سہ‌لاتی بی سنووری پەروردگار
دایہ، ﴿^۶ يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ﴾
ئہ‌ی نادرہ‌میزاد: - مہ‌بہ‌ست ہہ‌موو نادرہ‌میزادہ بہ‌ موسولمان و
کافرہ‌وہ - بیگومان تۆ تیکۆشہ‌رو کۆلنہ‌دہ‌ریت، ہہ‌میشہ له
ہہ‌ول و تہ‌قہ‌للادایت و بہ‌رہ‌بہ‌رہ رومو مردن ہہ‌نگاو
ہہ‌لدینئ کرداری چاکہ و خراپہ نہ‌نجام دہ‌دہ‌ی و بۆلای خودا
دہ‌رؤی. لہ‌وہ بہ‌و لاوہ کرده‌وہ‌کانی خوْت، چاکہ یان خراپہ -
دینہ‌وہ ریت!

ہہ‌لبراردہ‌کانی خودا لئی دہ‌خۆنہ‌وہ و نایابترین شہ‌رابی
بہ‌ہہ‌شتہ.

﴿^{۲۹} إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ﴾ بیگومان
کافرہ‌کانی قورہ‌یش و ہہ‌وا خواہانیان له دونیا دا گالتہ بہ
خودا پەرستان دکهن، بہ ہہ‌لس و کہوت و ناپندارییان پی
دکهن، نہ‌مہ‌ش داب و نہ‌رپتی ملہ‌ورو دہ‌ولہ‌مہ‌ندی بوغراپہ،
لہ ہہ‌موو سہ‌رہ‌دم و رۆژگاریک دا، لاقرتی بہ نوپژ کہرو
ہہ‌زارو خاوم نہ‌دہ‌ب و رہ‌وشتہ نیسلامیہ‌کان دکهن.

﴿^{۳۰} وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ﴾ ہەر کاتیک ئەو کافرانہ بہ‌لای
موسولمانہ‌کاندا تپہ‌رپین بہ‌ چاوی قیزمون و لیو دا
قرچاندن و چاوی لئ داگرتن و عہ‌یب لئ گرتن و بزہ
سوکایہ‌تی پی‌کردنہ‌وہ سہ‌یریان دکهن، ﴿^{۳۱} وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ
أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِين﴾: کہ کافرہ‌کان له بازارو ناد
دہ‌گہ‌رپنہ‌وہ بۆ ناو مال و مندالی خوْیان بہ کہیفخوْشی و
تہ‌رہ‌دماخی دہ‌گہ‌رپنہ‌وہ، دلخۆشن بہ‌وہی گالتہ و سوکایہ‌تییان
بہ خودا پەرستان کردوہ، بہ تانہ‌و تہ‌شہ‌ر لیدان و قہ‌شہ‌ری
کردنیان بہ موسولمانان توکە ی سمیلیان دی.

﴿^{۳۲} وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَؤُلَاءِ لَضَالُّونَ﴾ نہ‌گہ‌ر موشریکە‌کان
موسولمانہ ہہ‌زارہ‌کانیان دہ‌بینی، دہ‌یانگوت: نہ‌وانہ سہ‌ریان
لئ شیواوہ، نایینی باوک و باپیرانی خوْیان وەلا ناوہ، شوین
موحہ‌مەد کەوتوون و پابہ‌ندی پە‌یام و بانگہ‌وازییہ‌کە‌ینی،
وازیان له لہ‌زرت و خوْشی نیستا ہیناوہ بہ تہ‌مای پاداشی
دوا زیندو بوونہ‌وہ، نازانین ہہ‌یہ یان نیہ؟

نیتَر پەرہ‌دگار بہ‌رپہ‌چی دانہ‌وہ فہ‌رموی: ﴿^{۳۳} وَمَا أَرْسَلُوا
عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ﴾ ئەو تاوانبارو ملہ‌ورو لہ خوْبابی بوانہ
لہ‌لایەن خوداوە نہ‌نیردراون بین بہ چاودیرو رەقیب بہ سہ‌ر
موسولمانانہ‌وہ ئەوان جییان بہ‌سہ‌ر خودا پەرستانہ‌وہ ہہ‌یہ؟
﴿^{۳۴} قَالِیَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْکُفَّارِ یَضْحَكُونَ﴾ لہ رۆژی قیامەت
دا موسولمان و خودا پەرستہ‌کان گالتہ بہ کافرہ‌کان
دکهنہ‌وہ کہ دہ‌یانبینن سہ‌رکزو ریسواو رەنگ ہہ‌لبرپکاو،
کیشی ناو دۆزەخ دہ‌کپین و کہ‌س بہ ہانایانہ‌وہ نایہ بییان
پی دکهن، تۆلہ‌ی دونیایان لئ دکهنہ‌وہ.

﴿^{۳۵} عَلَىٰ الْأَرَائِكِ یَنْظُرُونَ﴾ موسولمانہ خودا پیداوہ‌کان
لہ‌سہ‌ر کورسی و موبیلہ وقەنہ‌فہ‌کان پالیان لئ داوہ‌تہ‌وہ و

﴿فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ﴾^۸ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا. وَتَقْلِبُ إِلَى أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿جَا نَهَو كِه سَهَى نَامَهی نِه عَمَال دِه دِرِیْتِه دِه سَتی رَاسَتی، نِه وه حِیَسَاب و لَیْکَوَلِیْنِه وهی نَاسَانی لِه گَهَل دِه کَرِی، لَی پَرَسِیْنِه وهی لِه سَهَر خِرَپَه کَانی لِه گَهَل دَا نَاکَرِی. نِه وه حِیَسَابی نَاسَانِه: کِه لِه گَهَلی دِه کَرِی.

﴿وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ﴾^{۱۱} فَسَوْفَ يَدْعُو ثُبُورًا. وَيَصْلَى سَعِيرًا ﴿وَمِنْهُ وَهُوَ كِه سَهَى نَامَهی کَر دِه وه کَانی لِه پِشْتِه و مَر دِه دِرِیْتِه دِه سَتی چِه پی و دِه سَتی رَاسَتی بِه مَلِیَه وه بِه زَنْجِیر شِه تَه کِ دِرَاوِه. نَامَه کِهی دِه بَیْنی و دِه یَخَوِیْنِیْتِه وه هَاوَاری لَی هِه لَدِه سَتی و دِه لَی: مَال و ږِیرَان و چَارِه رَهْش خَوَم، ﴿إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿نِه و کَابِرَایِه لِه ژِیَانی دُونِیَا دَا کِه یَفْخَوْش و تَه پَر دِه مَخ بُووِه هِه و سَبَازو نَارْمَزُو پَه رَسْت بُووِه، سَه رَگَمَرِی لِه زَزَمَت و خَوَش رَا بَوَارْدَن بُوو، قِیَامَه تِی هَه ر بِه خَه یَاَل دَا نِه دِه دِهَات.

﴿إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَخُورَ﴾^{۱۴} لِه نَاکَامی نِه و کِه یَفْخَوْشِی و تَه پَر دِه مَخِی هِه پِی وَا بُوو: بَوَلای خُودَا نَاگَه پِیْتِه وه، قِیَامَه تِی رَا نَابِی و زَیْنْدو نَاکَرِیْتِه وه، حِیَسَاب و لَیْکَوَلِیْنِه وه نِیَه.

﴿بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا﴾^{۱۵} بَه لَی: نِه و زَیْنْدو دِه کَرِیْتِه وه و بَوَلای خُودَا دِه گَه پِیْتِه وه، خُودَا زَیْنْدوی دِه کَاتِه وه و کِیْشِی دِه کَا بَو سَارای مِه حِشَهرو حِیَسَاب و لَیْکَوَلِیْنِه وهی لِه گَهَل دِه کَا. بِه گَوِیْرَهی کَر دِه وه کَانی سَزَاو پَادَاشِی دِه دَاتِه وه، بَیْگُومَان خُودَا نَاگَادَارِی کَر دِه وه کَانِی هِ تِی و چِی دِه کَاو نَایْکَا لِه سَهَرِی تَوْمَار دِه کَا و هِیْج شَتِیْکِی لَی گُوم نَابِی و هِیْجِی لَی تِیْک نَاچِی.

﴿فَلَا أَقْسِمُ بِالْشَفَقِ﴾^{۱۷} وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ. وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ﴿خُودَا دِه فِهْرَمُوی: سَوِیْنْد دِه خَوَم بِه سَوَارِیی کِه نَارِی نَاسَمَان. کِه دِه مِه دِه مِی خَوَر نَآوَابُوون و دَوَاِی تَا مَوَدِیْک نِه و سَوَارِی یِه دِه مِیْنِیْتِه وه. هِه رَوِهَا سَوِیْنْد بِه شَهوی تَارِیْک و هِه مَوو نِه و شَتَانَهی لِه خَوِیَان دِه گَرِی هِه مَوو نِه و شَتَانَهی بِه رَوُژ دِیَارَن و شَهو دَاِیَان دِه پُوشِی: هِه رَوِهَا سَوِیْنْد بِه مَانْگ کِه خَوِی کَامَل دِه کَاو خَه رَمَانِه دِه دَاو دِه بَیْتِه مَانْگِی شَهوی چَوَارِدِه. سَوِیْنْد بِه و شَتَانِه کِه نِیْشَانَهی گَه و رَمِی خُودَا ی بِه دِیْهِنَه رِیَانَن.

^۸ دِه مَرَبَارِی رَسْتَهی ﴿لَا أَقْسِمُ...﴾ و نِه و جَوْرَه سَوِیْنْدَانِه لِه و دِیْشِی بِه تَا بَیْتِه

لِه سَهَرَه تَای سَوَر تِی (الْقِیَامَةُ) دَا بَاسْمَان لَی دِه کَر دِه...

عَلَىٰ الْأَرْزَاقِ يُنْظَرُونَ ﴿هَلْ تُؤْتِيهِمُ الْكَفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿۳۰﴾

سورة الانشقاق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انْشَقَّتْ ﴿۱﴾ وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحُمَتْ ﴿۲﴾ وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ ﴿۳﴾ وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ﴿۴﴾ وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحُمَتْ ﴿۵﴾ يَتَأْتِيهَا الْإِنْسُنُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدًّا فَلْيَقْبِهِ ﴿۶﴾ فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ﴿۷﴾ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ﴿۸﴾ وَتَقْلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿۹﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ ﴿۱۰﴾ فَسَوْفَ يَدْعُو ثُبُورًا ﴿۱۱﴾ وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا ﴿۱۲﴾ إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿۱۳﴾ إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَخُورَ ﴿۱۴﴾ بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ﴿۱۵﴾ فَلَا أَقْسِمُ بِالْشَفَقِ ﴿۱۶﴾ وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ﴿۱۷﴾ وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ﴿۱۸﴾ لَتَرْكَبَنَ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ ﴿۱۹﴾ فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۲۰﴾ وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ﴿۲۱﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يَكْذِبُونَ ﴿۲۲﴾ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ﴿۲۳﴾ تَبْتَئُهُمْ بِعَذَابِ أَلِيمٍ ﴿۲۴﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿۲۵﴾

﴿لَتَرْكَبَنَ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ﴾^{۱۹} نِیَوِه قَوْنَاغ بِه قَوْنَاغ و پِلِه بِه پِلِه بَه رَهرو گَه رَانِه وه بَوَلای خُودَاو سَه رَنجَامَتَان دِه رَوَن، تَوَشِی جَوْرَهَا حَال و و مَزَع دِه بَن هِه نَدِیْکِیَان لِه هِه نَدِیْکِیَان قُورَسْترو بِه سَامَتَرَن. وِه کُوو مَرْدَن و ژِیَانی نَاو گُورُو نَاسْتَهَنگ و دِیْمَه نِه کَانی رَوُژِی قِیَامَه تِی و حِیَسَاب و لَیْکَوَلِیْنِه وه نِه مَجَار ژِیَانی هِه تَا هِه تَا یِی لِه نَاو عَه زَابِی دَوُزَه دَا (خُودَا پَه نَامَان بَدَا) یَان ژِیَانی بِه خَتِه و مَرِی رَا بَوَارْدَنی نَاو بِه هِه شَتِی رَا زَاوِه بَو هِه تَا هِه تَا یِه (خُودَا بِه نَسِیْمَانی بَکَا).

﴿فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾^{۲۰} چِیَه بَوُجِی نِیْمَان نَاهِیْنَن؟ چ شَتِیْک رِیْگَا یِی نِیْمَان هِیْنَان بِه خُودَاو بِه پِیْغَه مَبَهرو بِه رَا بُوونی قِیَامَه تِی و زَیْنْدو بُوونِه وه یَان لَی دِه گَرِی؟

﴿وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ﴾^{۲۱} نِه وه بَوُجِی: کِه قُورَنَانِیَان بِه سَه رَدَا دِه خَوِیْنْدِرِیْتِه وه خِیرَا سَوُژْدِه بَو خُودَا نَابَهَن و بِه نَدَا یِه تِی خَوِیَان بَو خُودَا رَا نَاگَه یِه نَن؟ دَان بِه گَه و رَمِی و بِه تَوَانَا یِی خُودَا دَا نَانِیْن؟! ﴿بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يَكْذِبُونَ﴾^{۲۲} بِه لَکُوو کَا فَرِه کَان قُورَنَان بِه دَرُو دِه خَه نِه وه،

سُورَةُ الْبُرُوجِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ۝ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ۝ وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ۝
 قِيلَ أَتَسْتَحِبُّ الْأَخْذُودَ ۝ النَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ ۝ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا ۝
 قُعُودٌ ۝ وَهُمْ عَلَى مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ۝ وَمَا نَقَمُوا ۝
 مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ۝ الَّذِي لَهُ مُلْكُ ۝
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۝ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۝ إِنَّ الَّذِينَ ۝
 فَنَوُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ ۝
 عَذَابُ الْحَرِيقِ ۝ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ ۝
 جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۝ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ۝ إِنَّ بَطْشَ ۝
 رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ۝ إِنَّهُ هُوَ يُدْخِلُ وَيُخْرِجُ ۝ وَهُوَ الْغَفُورُ الْودُودُ ۝
 ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ۝ فَعَالٌ لِمَا يُرِيدُ ۝ هَلْ أَنْتَ حَدِيثُ الْجَنُودِ ۝
 فَرْغُونَ وَشُمُودَ ۝ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ۝ وَاللَّهُ مِنْ ۝
 وَرَاءِهِمْ مُحِيطٌ ۝ بَلْ هُوَ فَوْقَ أَنْ يُحِيطَ ۝ فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ ۝

سُورَةُ الْفَاتِحَةِ

﴿النَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ﴾: نهوانه‌ی حازری ناگری هه‌لگیرساوی
 بلیسه‌داری ناو خنده‌دک و چاله‌کان بوون و ههر که‌سی له
 نایین ژیان نه‌بوویا‌یه‌وه، فریانیان ده‌دایه‌ ناو ناگری
 بلیسه‌داره‌وه. نه‌فرینیان لی بی.

﴿إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ﴾: لهو کاته‌دا؛ که‌له دهوری ناگری
 هه‌لگیرساوه‌وه له‌سه‌ر کورسی و قه‌نه‌فه به‌ریز دانیش‌تبوون و
 سه‌یری دیمه‌نی سامناکی تیفری‌دانی نهو خه‌لکه موسولمانه
 بی تاوانه‌یان ده‌کرد که ده‌یان‌خسته ناو ناگری بی نامانه‌وه‌وه
 هه‌لده‌فرچان.

﴿وَهُمْ عَلَى مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ﴾: نهوانه؛ واته پاشاو
 دارو ده‌سته‌که‌ی سه‌یری نه‌وه‌میان ده‌کرد که به‌خودا
 په‌رسته‌کانیان ده‌کرد، ده‌یان‌بینی چۆن نهو ناده‌میزاده زیندو
 له‌شساغانه‌یان ده‌خسته ناو ناگری بلیسه‌داره‌وه‌وه چۆن له
 ماوه‌یه‌کی کورت دا هه‌لده‌فرچان و ده‌بوونه قه‌ره‌بروت.

﴿وَاللَّهُ أَغْلَمُ بِمَا يُوعُونَ﴾: خودا له هه‌موو مه‌خلوقات باشت‌ر
 ده‌زان‌ی و ناگا دار‌تره به‌سه‌ر نهو شتانه‌ی له دلیان دا
 چه‌شاریان داوه. به‌لک‌وو ههر خودا ده‌زان‌ی چی له دلیان دایه.
 ﴿فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾: نه‌ی پیغه‌مبه‌ر خه‌به‌ریان بد‌م‌ری
 به‌وه: که خودا عه‌زایی به نی‌شی بو ناماده‌ کردون. موژده‌یان
 بد‌م‌ری به سزای دۆزه‌خ.

﴿إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ﴾:
 به‌لام نه‌وانه‌ی نی‌مانیان به خودا و به پیغه‌مبه‌ری خودا و به
 رابوونی قیامت هه‌یه و پابه‌ندی فه‌رمان و جله‌و‌گیریه‌کانی
 قورئان، کرده‌وه‌کانیان رهن‌گدانه‌وه‌ی نی‌مانه‌که‌یانه، له‌گه‌ل
 نی‌مانه‌که‌یانه‌دا کرداری چاک ده‌که‌ن، نه‌وانه پاداشی نه‌به‌راوه‌وه
 بی که‌مو کو‌ری و بی منه‌تیا‌ن ده‌دری‌تی. نه‌وانه به‌خته‌وه‌مرن و
 پاداش‌تیا‌ن به‌هه‌شتی پان و به‌رین و رازاوه‌یه...

کوتایی سوره‌تی الانشقاق

سوره‌تی (البروج)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ﴾: سویند ده‌خۆم به ناسمان و
 بورجه‌کانی، واته: سویند به ناسمانی به‌رزو فراوان؛ که
 نه‌ستی‌ره‌ی گه‌وره‌و زمه‌للا‌حی هه‌ن، یان سویند به ناسمان که
 خاوه‌نی چهند مه‌نزل و که‌لوویه‌که بو نه‌ستی‌ره‌کان.

﴿وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ﴾: سویند به روژی قیامت که‌واده‌مان به
 هاتن و رابوونی داوه، ﴿وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ﴾: سویند به وانه‌ی
 لهو روژده‌دا حازر ده‌کرین و هه‌موو شتیک ده‌بینن و هه‌موو
 شتیکیان راده‌نویند‌ری له سارای مه‌حشه‌ردا هه‌روه‌ها سویند
 بهو شتانه‌ی تییدا ده‌بیند‌ری. سویند به شایه‌ت و شایه‌تی
 له‌سه‌ر دراو، ﴿قِيلَ أَصْحَابُ الْأَخْذُودِ﴾: نه‌صحابو لئوخ‌دود به
 فتاره‌ چوون و مالو‌پیران بوون. له ره‌حه‌ته‌ی خودا دوور
 که‌وته‌نه‌وه. یان ده‌ک به گوشت بچن و له‌ره‌حه‌ته‌ی خودا دوور
 بکه‌ونه‌وه. نه‌وانه‌ی خه‌نده‌کی قول و دری‌ژیان لی‌دان و
 زه‌ختیا‌ن له موسولمانه‌کان کرد، له نایینی خو‌یا‌ن په‌شیمان
 به‌نه‌وه.

سته مکارو مله وړان و رتکه رده و پهيامي پيغه مبه رانی و سهر پيچيکاران زور به هيزو سامناکه ، هيچ شتيک خوئی بو ناگرئ و هه موسسته مکاریک دپروینئ.

﴿^{۱۳} إِنَّهُ هُوَ يُبْدِي وَيُعِيدُ﴾ بيگومان خودا خاومنی دسه لاتی ره هایه، هه رته و سهر دتا به ديهينه ره، نه و ناده ميزادی له دونیادا دروست کردوه، دواي مردن جاريکی دی زیندويان دهکاته وه، ﴿^{۱۴} وَهُوَ الْغَفُورُ الْذُوْدُ﴾ په روه دگار زور ليخوشبو وه بو تاواني به نده کانی به مهرجی توبه بکه و بولای نه و بگهړينه وه. به نده گوپړايه له کانی زور خوش دويين، به ته وای پادشيان ددهاته وه.

﴿^{۱۵} ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ﴾ په روه دگار خاومنی عهرشی گه ورده به رزو شکومه نده، خاومنی ملک و سه لته نه ته، خاومنی بونه ودره، نه و په ری سه خاومت و به خشندي می هه یه، ﴿^{۱۶} فَعَالٌ لِّمَا يُرِيدُ﴾ خاومنی دسه لاتی ره هایه، هه رچی بيهوی بيکا دهیكا، هه رچی بيكا كهس نيه بتوانی ردتى بکاته وده و به ره لستى بكا، ﴿^{۱۷} هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ﴾ ^{۱۸} فِرْعَوْنُ وَتَمُودُ نهی موحه ممه د! نایا هه وال و سهر گورشتهی کومه لانی کوهرو به دروخه رده و پيغه مبه رانت پی گه يشتووه، سهر گورشتهی نه و گهل و نه ته وانه ت پی گه يشتووه: كه ياساول و دسه ته و دايه رهی خوئیان کو کرده وه بو به گزدا چوونه وهی پيغه مبه ران، يان نایا هه والی نه و عه زاب و سزايه ی توشی نه و سته مکارانه بوو به تو گه يشتووه؟ له و گهل و نه ته وه سته مکارو به درو خه روه وانه فیرعه ون و دارو دسه ته که ی و گهلئ نه موود: كه به شيکن له نه ته وهی عهرمب و خودا دواپراوی کردن.

﴿^{۱۹} بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ﴾ به لکوو واقع و هه لويستی موشريکه کانی قورديش نه وديه به توندی په يامه که ت رمت ده که نه وه، بپرات پی ناکه ن، په ندو عيرمت له گهل و نه ته وه پيشينه کان و مرناگرن.

﴿^{۲۰} وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ﴾ خودا توانای ره های هه یه بو نه وهی عه زابی سه ختيان بو سهر بنيړئ، دتوانی سته مکاران بپروينئ و بشکينئ. هه موو بوونه ودر له زير دسه لاتی ره های دايه، كه سيان له دده ستی رزگاريان نابي، ﴿^{۲۱} بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ﴾

﴿^{۲۲} فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ﴾ به لکوو نه م قورنانه ی نه وان بپروای پی

﴿وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ۝ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۝ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾ نه و کافره سهر رده دله رده قانه توله ی هيچيان له سهر نه بوون، جگه له وهی نيمايان هي نابوو به خودای بالاده ستی سوپاس بوکراو هيچ بيانويان به دده ستوه نه بوو توشی نه و سزايانه يان بکه ن جگه له وه كه نيمايان به خودای بالاده ست و شکومه ندو سوپاس بوکراو هي نابوو، نه و خودايه خاومنی ناسمانه کان و زه وييه، هه موو شتيک بولای نه و ده گه رپيته وه و به دده ست نه وه، هيچی لی گوم نابي و لی تيک ناچي. پاداشی چاکه به چاکه خراپه به خراپه ددهاته وه.

﴿^{۱۰} إِنَّ الَّذِينَ قَتَلُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ﴾ بيگومان نه وانه ی پياوو نافردتانی موسولمانيان خسته ناو ناگروه و لييان نه گه ران به نازادی په پره و ی نايینی خوئیان بکه ن، زه ختيان لی کردن: كه نه گهر له نايینی مه سيحي په شيما ن نه بنه وه، ده بی بچه ناو ناگروه. نيتر خودايه رسته کان له نايینی خوئیان په شيما ن نه بوونه وه، پاشای کافرو دارو دده ستی سته مکاری خستيان نه ناو ناگری هه لگير ساووه، نه وانه و هه موو کافريکی تر: كه توبه يان نه کردبی و توبه نه که ن، عه زابی دوزه خيان بو ناماده کراوه، به ناگری سوتينهر ده يان سوتينين. چونکه سزا به گویره ی کرده وديه.

﴿^{۱۱} إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۚ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ﴾ بيگومان نه وانه ی نيمايان هي ناوه و کرده و ی چاکیان کرده، بپرويان به تاك و ته نهايی خوداو راستی پيغه مبه رايه تی و رابوونی قيامه ت و زیندو بوونه وه و هه بوونی فريشته هه یه، بپرويان به نامه ناسمانيه کان هه یه و کرده و ی باشيان نه نجام داوه، نه وانه له پاداشی نيمايی چه سپاويان و کرده و ی باشيان باغ و باغاتی به هه شتيان پی ددرئ: كه به زير درخت و باله خانه کانيان دا جوگا و جو بار ده کيشين و هي نده ی تر جوانی و رازو ديی به ديمه نی به هه شت دبه خشن، نه و پاداش و به خششه به مرز گه يشتيکی گه وريه هيچ به مرز گه يشتيکی تری پی ناگا.

﴿^{۱۲} إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ﴾ بيگومان هه لته تی خودای تو توندو نه سته م و به هيزه، هه لته تی توله ستانده وهی له

ناکهن و به سحر و جادوی له قه لهم ددهن هه ندی جاریش
دەلێن: شیعره یان فال و کولەوه نانیه یان چیرۆکه کۆنی
رابردوانه... دلتیابه ئەو قورئانه قورئانیکی سەر ئاسایه،
چمک و شیوازی، ماناو ناوهرۆکی هینده بهرزو پیرۆزه، بۆته
موعجیزه و له توانای ئادهمیزادانیه کهلامی ئاوادابنێ .
کهلامی خودایه، به نیگا و سروشت ناردویهتی بۆ پیغه مبه
(د.خ) ، له هه مو که موکوری و گوپانکاری تییدا پارێزراوه . له
له و حوله حفوظ دا نوسراوته وه.

کوتایی سورهتی البروج

سورهتی (الطارق)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿۱﴾ وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ﴿۲﴾ سویندم به ناسمانی بهرزو تۆکمه و
جوان و قه شهنگ، سویندم به نهستیروی درهوشاوه که به شه و
ددره که وئ. ﴿۳﴾ وَمَا أَذْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ﴿۴﴾ نه تو چوو زانی
حهقیقهت و چۆنیهتی ئەو نهستیوانه چییه؟

﴿۵﴾ النُّجْمُ الثَّاقِبُ ﴿۶﴾ ئەو شتهی ناوی طاریقی بۆ دانراوه و
زانیاری ئادهمیزاد له وانه نییه بتوانی کۆنترۆلی بکا، ئەو
نهستیوانه: که به روناکی خۆیان تاریکی شه و کون ده کهن و
به لگه و نیشانهی ئاشکران له سهر به توانایی خودا، ئەو
نهستیوانه روناکی دهبه خشن و له ساراو بیابان و دهریادا
ریگیان پێ دده و زنه وه، کاتی باران باینیان پێ دماندری.

﴿۷﴾ إِنَّ كُلَّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ﴿۸﴾ واته: سویندم به ناسمان و
نهستیوانه که ههیه که له ئیوه چاو دیریکی به سه ره وهیه،
هه می شه ناگای لییه تی و ساته وه ختیکی لیبی بی ناگا نیه،
هه مو و ده م فریشتهی به سه ره وه دن هه رچی ده یکا و ده یلی له
خیر و شهر دینوسن و له سه ری تۆمار ده کهن.

﴿۹﴾ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ﴿۱۰﴾ خَلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ﴿۱۱﴾ با ئادهمیزاد
بیر له چۆنیهتی دروستبوونی خۆی بکاته وه، بزانی له چی
دروست کراوه؟ دروست کراوه له دلۆپه ئاویک بۆ ئەوهی
دهسه لاتی خودای تاک و ته نها و زاناو دانای بۆ دهر بکه وئو
دلتیابی له وهی خودا چۆن له دلۆپه ئاوی دروستی کردوه،
ئاوایش زیندوی ده کاته وه.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ﴿۱﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ﴿۲﴾ النُّجْمُ الثَّاقِبُ ﴿۳﴾ إِنَّ كُلَّ
نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ﴿۴﴾ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ﴿۵﴾ خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ
دَافِقٍ ﴿۶﴾ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ﴿۷﴾ إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ﴿۸﴾
يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ﴿۹﴾ فَالْأَنَّهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ﴿۱۰﴾ وَالسَّمَاءُ ذَاتَ الرَّجْعِ ﴿۱۱﴾
وَالْأَرْضُ ذَاتُ الصَّدْعِ ﴿۱۲﴾ إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ ﴿۱۳﴾ وَمَا هُوَ بِالْمَزلِ ﴿۱۴﴾ إِنَّهُمْ
يَكِيدُونَ كَيْدًا ﴿۱۵﴾ وَآيَكُنْ لَهُ كَيْدًا ﴿۱۶﴾ فَهَلْ الْكَافِرِينَ أَهْلُهَا رُبُّدًا ﴿۱۷﴾

سُورَةُ الطَّارِقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ﴿۱﴾ الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى ﴿۲﴾ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى ﴿۳﴾
وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ﴿۴﴾ فَجَعَلَهُ غَنَاءً أُخْرَى ﴿۵﴾ سُفَّرَ ثَوْبَكَ
فَلَا تَسْقَى ﴿۶﴾ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ﴿۷﴾ وَيُبَشِّرُكَ
لِلْبَيْتِ ﴿۸﴾ فَذَكَرْ إِن نَّفَعْتَ الذِّكْرَى ﴿۹﴾ سَيَذَكِّرُ مِنْ نَحْسَى ﴿۱۰﴾
وَيَنْجِنُهَا الْأَشْفَى ﴿۱۱﴾ الَّذِي يَصْلَى النَّارَ الْكُبْرَى ﴿۱۲﴾ ثُمَّ لَا يَمُوتُ
فِيهَا وَلَا يَحْيَى ﴿۱۳﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ﴿۱۴﴾ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ﴿۱۵﴾

﴿۱﴾ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ﴿۲﴾ سه رچاوه وکانی ئەو ناوه
دیاری دهکا: که ئادهمیزادی لێ په ییاده بێ. دهفه رموی: ئەو
ناوه له پشتی پیاو و سنگی ئافره ته وه هه لده قوئ؟ نیستا
زانیاری فیزیۆلۆجی و زانیاری تایبته به زاووزی دهری
خستوه: که له ناو موراغه ی پشت دا مؤخیک ههیه پێی
دهگوتری مؤخی دهره کی (نخاع الشوکی) له بریکی ئەم
مؤخه دا شوینیک ههیه پێی دهلێن: مؤخی لۆکه یی (النخاع
القطنی) هیزو وزه له بهشی به ره وه زووری مؤخ وهر دهگریو
دهماغ رۆلێکی گرنگی له وه دا ههیه، به بی ئیعا ز وهر گرتن له
شوینه ناوی پیاو په ییدانابێ.

﴿۳﴾ إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ﴿۴﴾ یَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ﴿۵﴾ بیگومان
په روه دگار توانای ته وای ههیه دوا ی مردن و رزینی جهسته
سه ره له نوێ ئادهمیزاده کان زیندو بکاته وه. که سیك بتوانی
سه ره تا ئاوا به و جوړه له دلۆپه ئاویک ئادهمیزاد دروست
بکا، ئەو دلۆپه ئاوه له خواره مه نی په ییدابووه

خودا مؤلّه تیان ددها، به لّام ئیهمالیان ناکا. تۆلّه ی خودا
به سه بره به لّام به زه بره!!

کوتایى سوره تى الطارق

سوره تى (الاعلى)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى﴾ ته سبیحات و ته نزیهی خودا بکه
له هه موو شتیك: كه شیایى ئه و نیه، هه رچى كه م و كورپى و
عه یب و عاره له خودای دوور بخره وه.

﴿الَّذِي خَلَقَ فَسْرَى﴾ ئه و خودایه ی هه موو بونه وهرى
به دیه ئی ناوه: كه به شتیك له و مه خلوقاته ئاده میزاده، هه موو
شتیكى دروست كردوه له سه ر شكّل و شیوى جوان و نایاب،
﴿وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى﴾ ئه و خودایه ی نه ندازه ی هه موو شتیكى
گرتووه، بۆ هه موو دروستكراویك شتیكى بۆ داناه: كه
له كه ئى دا گونجاوبی. نه خشه ی هه موو ره كه زیكى كیشاوه،
چه ندیه یه و چۆنیه تى هه موو شتیكى ده ست نیشان كردوه.

﴿وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى﴾ ئه و خودایه ی: كه هه موو جوړه
گیاو گزىكى له زه وى دهره ئی ناوه و هه ر جوړمیان بۆ خوړاكى
جوړه گيانله به ريك ده گونجین، هه ندیكى به كه لكى نه وه دى
ئاده میزاد بیخوا، هه ندیكى ترى ده بیته خوړاك و ئالفى ئازهل
و باقى گيانله به رانى تر.

﴿فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى﴾ پاشان ئه و گزوكیا جوان و سه وزو
ناسكه ی كرد به پوشیكى رهش هه لگه راو، ورد بوو هه نجن
هه نجن كراو، هه ر به و جوړه كه هه موو سه وزایى و
گزوكیایه ك ده بیته پل و پوش و سه ر نه جام له ناوده جى، هه موو
زیندویكیش سه ر نه جامى مردن و له ناوچوونه.

﴿سَتَقَرُّكَ فَلَائِسى﴾ ۷. إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ ۸. له وه به و لاوه قورئانت
به سه را ده خوینینه وه، وات ئى ده كه ی قورئان بخوینیه وه و له
بیرت نه چیته وه. مه گه ر شتیك خودا بیه وئى له بیرت
بچیته وه. ﴿إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى﴾ بیگومان نه و خودایه ی
ئه و به ئینانه ی پیدای ناگادارى ئاشكرا و نه ئینى یه، ده زانى
به نده كانى به ئاشكرا چى ده كه ن و چى ده ئین، به نه ئینى چى
ده كه ن و چى ده ئین.

خواردمه نه یه كه ش له چه ند پیکهاته یه كى زه وى په یدابوو! دياره دوا مردن و ليك بلاو بوونی جهسته به ناسانى ده توانی
سه ره له نوئى نه و ئاده میزاده و مكوخوى درورست بکاته وه.

﴿فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ﴾ ئاده میزاد له و روژدها: كه زیندو
ده بیته وه، نه بۆ خوئى هیزو توانای به رگری كردنى له خوئى
هه یه، نه كه سیكیش هه یه یارمه تى بداو عه زابى خودای ئى
دوور بڅاته وه.

﴿وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ﴾ سویند به ناسمان كه خاوه نى
بارانه، سالانه و مرزانه به یئى پیویست بارانى ئى ده بارى،
به م جوړه به هوئى تیشكى خوړموه له دهریاكانه وه هه لم
هه لده ستى و به رز ده بیته وه بۆ ناسمان و نه مچار له وئوه به
گویره ی پیویست ده باریته وه سه ر زه وى.

﴿وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصُّدُعِ﴾ سویند به زه وى خاوه ن قلیش كه
چله گياو نه مام و چروزه سه رى ئى دهر دینن، ئاوو نه وت و كان
و كانزای جوړاو جوړى ئى دهر دیندرى و پیدایه ستى ژبانى
ئاده میزادو گيانله به رانى ترى تیدا ده سه به ر ده ی.

﴿إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ﴾ سویند به ناسمان و به زه وى: كه به و
جوړه ن نه م قورئانه كه لامیكى حه ق و راسته، گومانى
تیدانیه له خودا وه هاتوو. حه ق و به تال ليك حیا ده كاته وه،
﴿وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ﴾ به بیه وده و گالته بازار نازل نه كراوه،
شیعرو سیحرو فال و نه فسانه نیه، له خودا وه نازل بووه،
فریشته ی ئه مین و ده ستیاك به نیگا و سه رش بۆ حه زه رمى
موحه ممه دى هی ناوه، هیچ ده ستكارى و گۆرانكارى
تیدانه كردوه.

﴿إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا﴾ سه رانى قورپه یش و هه و خواهانیان
پیلان دزى پیغه مبه ر (دخ) دادهریژن و هه وئ ده دهن ئاینى
نیسلام بكوژینه وه، ده یانه وئى خه لكى له ریبازى قورئان و
خودا لایه دن، به قسه و چاو وراو، به ره به ره كانى ده كه ن.

﴿وَأَكِيدُ كَيْدًا﴾ منیش چله ویا ن بۆ شل ده كه م و كیشیان
ده كه م بۆ ناو گومرایى، نه مچار سزای پیلان و تاوانه كانیان ئى
ده ستینم، ناهیلم هه روا به ناسانى به سه ر یانه وه بچى.

﴿فَمَهْلُ الْكَافِرِينَ أَهْلُهُمْ رُؤُودًا﴾ مؤلّه تى كافر ده كان بدو
په له له به هیلاكچون و فه وتانیا ن مه كه. كه میك چاو وروان
به و مؤلّه تیان بده، بزانه خودا چییان له گه ل ده كا. دنیا به

﴿وَنَسْرُكَ لِلْيُسْرَى﴾ کاری خیر و گوشتاری داشت بؤ ناسان دهکهن، شهریه تیکی گونجاو له گهل سرشتی ناده میزادو ناسانت بؤ دهنیرین، تۆ فیکت ددهمین بؤ په پرهوی کردنی، هه موو که سیکی ژیره خواوهن عهقل و فام تیی دهگهن، ﴿فَذَكِّرْ إِن تَفْعَلُ الذِّكْرَى﴾ نهی موحه ممه! نامۆزگاری ناده میزاد بکه به قورئان، قورئانیان بؤ بخوینه و بؤیان شی بکه رمده. شاره زاییان بکه بؤ ریبازی خیر و چاکه، شهریه تی و نایینیان فیربکه، له خهوی بی هوشی بیداریان بکه رمده، نه گهر بیدار کردنه وه سوودی هه بی. ﴿سَبِّحْ مَنْ يَخْشَى﴾ په ندو عیبرت و مرده گری و بیر له په ندو نامۆزگاریه کانت دهکاته وه نهو که سهی که له خودا بترسی. ههر که سی ترسی خودای له دل دابی و بزانی: که زیندو بوونه وه هیه، سوود له نامۆزگاریو بیر خسته وه که ت و مرده گری. ﴿وَيَتَجَنَّبُهَا الْأَشْقَى. الَّذِي يَصْلَى النَّارَ الْكُبْرَى. ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَا﴾ خوی له بیر که وتنه وه نامۆزگاری دوور دهخاته وه کاهرو به دبیه ختی خراپ، هیچ که لکی لی و مرناگری و سوره بی له سهر کوهرو بی دینی خوی. بویه نهو به دبیه خته توشی ناگری دۆزه دهبی و نازارده کهی ده چیژی، نهو به دبیه ختهی ده چیته ناو ناگری گه ورده: که ناگری دۆزه خه و به نیجگاری بؤ هه تا هه تایه تییدا دهمینه وه، نیر نه دهری و بؤ خوی نیسراحت بکاو له ناگر رزگاری بی. نه ده ژیا به ژیانیک پی بگوتری ژیان. ﴿قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى. وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى﴾ بیگومان به مرز گه یشتووو رزگاری بووه له عه زابی دۆزه، که سی که خوی پاک کردوته وه، بر وای به تا که و ته نهایی خودا کردوه و پابه ندی شهریه تی نیسلام بووه خوی له رهوشی ناشرین و فه سادو ناشوب پارزتوو. به زوبان دان به تا که و ته نهایی خودا دهنین و دلسوزن بؤ ئایین و له دل دا ناوی خودایان لا گه ورده به رزو پیرۆزه، نویره کان به ریگو پیکی و له کاتی خوی دا نه انجام ددهن. ﴿بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا. وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى﴾ به لکوو گرنگی زور ددهن به ژیانی دونیاو نهو ژیا نه کورتخایه نه هله دهبیرن به سهر ژیانی قیامت دا. نه وهی هه رمانتان پیگراوه به نه انجامدانی نایکهن، له زومت و خوشتی که م و کورتخایه نی دونیا هله دهبیرن به سهر ژیانی هه تا هه تایو نازو نیعمه تی

بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى ﴿١٧﴾
هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى ﴿١٨﴾ صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى ﴿١٩﴾

سُورَةُ الْفَاشِيَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْفَاشِيَةِ ﴿١﴾ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ ﴿٢﴾
عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ ﴿٣﴾ تَصَلَّى نَارًا حَامِيَةً ﴿٤﴾ تَسْقَى مِنْ عَيْنٍ آتِيَةٍ ﴿٥﴾
لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيحٍ ﴿٦﴾ لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ ﴿٧﴾
وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ ﴿٨﴾ لِسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ ﴿٩﴾ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿١٠﴾
لَا تَسْمَعُ فِيهَا لَفِيَةً ﴿١١﴾ فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾ فِيهَا سُرُرٌ مَرْفُوعَةٌ ﴿١٣﴾
وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ ﴿١٤﴾ وَمَنَارٌ مَصْفُوفَةٌ ﴿١٥﴾ وَزَرَائِبُ مُبْتُونَةٌ ﴿١٦﴾
أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾ وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾
وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾ وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾
فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾ لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ ﴿٢٢﴾ إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾ فَيَعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ﴿٢٤﴾
إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ﴿٢٦﴾

نه پراوهی به ههشتی به رین دا، وه لحال ژیانی قیامت گهل له ژیانی دونیا خوشتر و باشتره، ده بویه هه ولتان بؤ نهو ژیا نه پراوهیه بدایه. ﴿إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى. صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى﴾ نه وهی گوترا: دهرباردی رزگاربان و به مرز گه یشتوان، نه وانهی یادی خودا دهکهن و نویره کانیا ن له کاتی خوی دا نه انجام ددهن. هه روا دهرباردی نه وانهی دونیا به سهر قیامت دا هله دهبیرن، له نامه پیشوه کانیش دا هاتوو له نامه ئیبراهیم و نامه موسادا: که له پیش قورئان دا هاتوونه خواره وه چه سپاووه نامازی پی کراوه.

کوتایی سوره تی الاعلی

سوره تی (الفاشیه)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْفَاشِيَةِ﴾ نهی موحه ممه هه وائی هاتی قیامهت پی گه ییشتوو: که به کاره سات و دیمه نه

جۆره‌ها خوارندنه‌ودى به‌له‌زمت و صاف و بى‌خه‌وشيان لى
ده‌سته‌بهر ده‌بن.

{^{۱۳} فِيهَا سُرُرٌ مَّرْفُوعَةٌ } له‌به‌هه‌شتدا هه‌يه زۆر كورسى و
قه‌نه‌فه‌ى به‌رزو شكۆمه‌ند، كه له‌ده‌دورى نه‌و كانى و جۆگا و
جۆبارانه ريزكراون بۆ دانىشتن له‌سه‌ريان.

{^{۱۴} وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ } گه‌لى پياله‌و گلاس و جامى جوان و
رازاده‌ى ناو خوارندنه‌ودو مه‌ى خوارندنه‌ودو شله‌مه‌نى تر
به‌يده‌ستن.

{^{۱۵} وَنَمَارِقٌ مَّصْفُوفَةٌ } زۆر پىشتى و سه‌رين و گۆشه‌ى ريزكراو
له‌سه‌ريه‌ك نراو له‌سه‌ر نه‌و كورسى و قه‌نه‌فانه دانراون.

{^{۱۶} وَزَرَابِيُّ مَبْثُوءَةٌ } زۆر فه‌رش و مافوورى لاكيش و
جوارگۆشه‌ى جۆراو جۆرو گۆل گۆلى و رهنكاو رهنكو تووك
نهرم كه به‌سه‌يركردنيان هه‌ز ده‌كه‌ى له‌سه‌ريان دانيشى! له‌و
به‌هه‌شته‌دا ده‌سته‌بهر ده‌بن.

{^{۱۷} أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ } نه‌وه به‌ج عه‌قلىك
موشريكه‌كان ئىنكارى زيندوبوونه‌وه ده‌كه‌ن؟ و له‌حال نه‌وانه
رۆژانه حوشر ده‌بين، چونكه زۆربه‌ى ئاژه‌ليان بريتيه
له‌حوشر و گه‌وره‌ترين ئاژه‌له به‌ئيه‌ى عه‌رمبدا، ده‌ى با نه‌و
موشريكانه له‌حوشر وردببنه‌وه بزانن خودا چۆن نه‌و
گيانله‌به‌ره زه‌به‌لاحه‌ى دروستكردوه، جه‌سته‌ى گه‌وره‌و
خاوه‌ن هه‌يزو توانا به‌صه‌بر و خۆپاگر بۆ برسپايه‌تى و
تينوايه‌تى، باره‌لگرو خۆشرو گۆشت و شيرى حوشر چه‌ند
تابه‌ته‌مىندى تيدا هه‌ن له‌ئاژه‌لى تردا ده‌ست ناكه‌ون، و پراى
نه‌وه‌ى جه‌سته‌ى گه‌ورميه‌و هه‌يزو تواناى زۆره، كه‌چى
گيانله‌به‌ريكى به‌سته‌زمان و بيوه‌ى ژي‌رباره، به‌مندا ئيك بار
ده‌كرى و كارى پى ده‌كرى، پيره‌ميرديكى بى هه‌يز يخى ده‌دا و
بارى لى بار ده‌كا. مه‌سرمفى كه‌م و بى نه‌ركه، به‌درك و دال و
پوش و په‌لاش قه‌ناعه‌ت ده‌كا، نه‌و گياو گزه‌ى نه‌و ده‌يخوا
ئاژه‌لى تر كه‌مه‌تر ده‌يخۆن. عه‌رمب بۆخويان پى ده‌لين،
كه‌شتى وشكانى، له‌كۆمه‌لگاي عه‌رمبدا سامانى سه‌رمكى بووه،
زۆربه‌ى پيداويستى زيانيان له‌سه‌ر به‌خيو كردنى حوشر
بووه. له‌به‌ر نه‌م هۆيانه‌و هى تريس په‌رومردگار سه‌رمنجى
موشريكه‌كانى راكيشا بۆ نه‌وه‌ى له‌و گيانله‌به‌ره زه‌به‌لاحه
به‌سوده بى نه‌رك و مه‌سرمفه وردببنه‌وه. كه‌هه‌موو كات

ترسناكه‌كانى هه‌موو ئاده‌ميراز داده‌بو‌شن!! واته: له‌وه‌پيش
باسى نه‌م كارساته‌ت بۆ نه‌هاتوو، نه‌وا ئىستا بۆمان ناردى
باشيشيان گۆى لى بگه‌رو لى حالى به‌.

{^۲ وَجُودٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ. عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ } له‌رۆزى قيامه‌ت دا
چه‌ند دم و چاوپىك - مه‌به‌ست كافرو سته‌مكاره‌كانن - سه‌ر
شۆرو چاو به‌ره‌وژيرو ترساو و رهنك ره‌ش هه‌لگه‌راو، ترسى
نه‌و عه‌زابه‌يان هه‌يه: كه له پيشيانه، ماندوو شه‌كه‌ت و
زه‌نده‌ق چوو،

{^۳ تُصَلَّى نَارًا حَامِيَةٌ } نه‌وانه ده‌چه‌ن ناو ئاگرىكى زۆر گه‌رم و
به‌تينه‌وه - كه ئاگرى دۆزه‌خه - تيدا سزاي سه‌خت ده‌چيژن
{^۴ تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ آتِيَةٍ } كه تينوويان بى ناوى كولا توويان
ده‌رخوارد ده‌درى، به‌و ئاوه گه‌رمه تينوويه‌تيان ناشكى،
به‌لگوو ناو سكيان پى داده‌پلۆخى و عه‌زابه‌كه‌يان زياتر
ده‌بن.

{^۵ لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ صَرِيحٍ } نه‌وانه خۆراكيان نادريتى
جگه‌له گياى حوشر خۆركه، تا بلوى تال و ناخۆشه. نه‌م
گيايه به‌ته‌رى پى ده‌گوترى (شيره‌ق) نه‌گه‌ر وشك بووه‌وه
پى ده‌گوترى (ضهير) پيس‌ترين و ناخۆش‌ترين خۆراكه. به
وشكى حوشرش بۆ ناخورى.

{^۶ لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ } به‌خواردنى نه‌و خۆراكه‌يان
نه‌قه‌له‌و ده‌بن و نه‌برسپايه‌تيان لاده‌چى.

{^۸ وَجُودٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ } زۆر ده‌مووچاو له‌و رۆژه‌دا گه‌شو
ده‌روشاوه‌ن، ديارده‌ى خۆشى و به‌خته‌ومريان پيوه دياره،
كه‌يف خۆش و ته‌ر ده‌ماخن، رازين به‌پاداشى خويان.
{^۹ لَسَعِبَهَا رَاضِيَةٌ } رازين له‌كۆشش و به‌رى كرده‌وه‌ى خويان،
{^{۱۰} فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ } جىگير ده‌بن له‌ناو به‌هه‌شتى خۆش و
دلگير و به‌رزو پيرۆزدا ده‌گوزمريئن.

{^{۱۱} أَلَا تَسْمَعُ فِيهَا لَأَغِيَّةٌ } له‌و به‌هه‌شته‌دا هه‌ج قسه‌يه‌كى
پروپووج و لاقرتى و قه‌شمه‌رى و جنىو نابيسرى. هه‌رچى
ده‌بييسن سه‌لام و چاك و چۆنى و به‌خته‌ومريه. سوپاس و
ستايشى خودايه، ده‌ربيرى پهمانه‌ندييه له‌سه‌ره‌نجامى
خويان، هه‌ميشه دم به‌زمرده‌خه‌نه و پىكه‌نينن. {^{۱۲} فِيهَا عَيْنٌ
جَارِيَةٌ } له‌به‌هه‌شتدا سه‌رچاوه و كانياوى هه‌لقولا و هه‌ن،

شتیځدا، تۆ ھەر یادخستنه ووت لهسەرہ بۆ راگه یانندن و نامۆژگاری و ترساندن و موژدمدان رهوانه کراوی.

ئەتۆ دەسهلاتی ئەموت نییە بەزۆرەملی و بەتۆپزی موسولمانیان بکە. {^{۲۳}إِنَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ. ^{۲۴}فَعَذَّبَهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ} وەلێ کەسیک پشت لە نامۆژگاری نیسلامی ھەلکا بەدل و بەزوبان کافرێ ئەوە خودا لەقیامەتدا عەزابی گەورە دەدا، بۆ ھەتا ھەتایە {^{۲۵}إِنَّا إِنَّمَا إِنَّا بَهُمْ. ^{۲۶}لَمْ إِنَّا عَلَيْنَا حِسَابُهُمْ} بێگومان سەرمنجام و گەرانە و میان بۆلای نێمە، نێمە حیساب و لێکۆلینە و میان لەگەڵ دەکەین، لەسەر کردەوی چاک پاداشتیان دەدینە وە لەتۆلە خراپە سزایان دەدەین.

کۆتایی سورەتی الغاشیة

سورەتی (الفجر)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱وَالْفَجْرِ. ^۲وَلَيَالٍ عَشْرٍ} سوین بەبەیانێ کاتیکی روناکی بەکەناری ئاسماندا بلأ و دەبێتە وە، ئاسۆ روناکی دەکاتە وە و تاریکی شە و ڤردەدا، موژدە رۆژیکی تری تازە پێیە و سەرلەنۆی جموجوێ گیانلەبەرەن دەست پی دەکاتە وە. {^۳وَلَيَالٍ عَشْرٍ} سوین بە (دە) رۆژی ھەوێ مانگ، کە لەگەڵ شەبەقدا وەک یەک وان، لەم رۆدە کە شەبەق و ردە و ردە تاریکایی شە و کز دەکا و روناکی پەردەسینێ، ئەو (دە) شەو شەو لەسەرمتای شەو و بەھۆی روناکی مانگە و تاریکایی شە و کز دەکەن.

{^۴وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ} سوین بەھەموو تاک و جوتیک بەم (دە) شەو شەو و اتە: سوین بەم (دە) شەو بەسەرێکە وە و ھەم بەحیاجیا. یان سوین بەنۆیژی تاک و جوت.

{^۵وَاللَّيْلِ إِذَا يَسِرَ} سوین بەشەو کە دێ و دەر، بێگومان وەکوو جۆن لەرۆشتنی شەو و ھاتنی رۆژدا سود و قازانجی بێ شومار ھەیە، لەھاتنی شەویش سود و قازانجی بێ ئەندازە ھەیە. {^۶هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حِجْرٍ} ئایا سوین خواردن بەو شتانە باسکران سویند خواردنی بتمانە پیکرا و ھەیە بۆ نادەمیزادی عاقل و زێر و اتە: ئایا ئەو شتانە شیای سویند

لەبەر جاویانە، بەشەو و رۆژ لەگەڵیدا دەژین، تیفکیرین و ئوردبوونە و لێ پتویست بەماندوبوون و زانیاری ناکا.

{^۸وَالِی السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ} بۆچی تەماشای ئاسمان ناکەن؟ چۆن بەبێ کۆلەکە بەرز کراوتە وە؟! بێگومان شیواترین کەس کە سەرمنج لەئاسمان بدەن سارا نشینەکانن چونکە تێروانین لەئاسمان و وردبوونە و لێ بۆ ئەوانە تام و لەزەتیکی تایبەتی ھەیە. کاریگەرێکە گرن گەلەسەر دێ و دەرویان جێ دێ، بەجۆریک و ھەست دەکەن ئاسمان ھەر لەسەر ساری و بەس!

{^۹وَالِی الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ} ئەوە بۆ تەماشای کێوەکان ناکەن چۆن وەکوو سنگ داکوتراو؟ بەناو زەویدا بۆ ئەوەی لەنگەر بەزەوی بگرن و نەھیلن جموجوێ ناناسایی بکا و زیندە و مرانی سەرخۆی فەرێ بدا. بێگومان کێو پەناگا و ھاو دەم و ھاوێ نادەمیزاد، دیمەنی شاخ و کێوەکان جەلال و شکۆمەندییەک دەنویتن نادەمیزاد خۆی لەئاستیاندا بەزەبوون دیتە بەرچا، نادەمیزادی لەدوژمن ترسا و لەباوەشی کێوەکاندا ھەست بەنەمان و نارامییەک دەکا لەشوینی تردا ھەستی پێ ناکا. ئێ وردبوونە و لەو کێوانە خودا وەبیر نادەمیزاد دینیتە وە. نەفسی نادەمی لەباوەشی کێوەکاندا بەسروشت روو دەکاتە خودا و ھەست دەکا بە ئێ نزیک بوونە و لەزاتی پاک و خۆخستە ناو پەناگە ئێمینی ژێر دەسهلاتی...

{^{۱۰}وَالِی الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ} بۆچی تەماشای زەوی ناکەن و تێی نافکرن چۆن راخراوە؟ بۆ لێ وردنابنە و چۆن درێژکراوە و راخراوە بۆ ئەوەی گیانلەبەرەن بتوانن بەئاسانی لەسەری بژین سود لەخێرو فەری و مەرگرن؟ بێگومان پێش ئەوەی ئەو نادەمیزادانە بێنە گۆرەپانی ژیانە و ئەم زەویە راخراوە و نامادەکراوە بۆ تێدا ژیان. دەی بۆ بیرناکەنە و کێ راخستوو، کێ نامادە کردوو بۆ لەسەر ژیان؟

{^{۱۱}فَذَكَّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكَّرٌ. ^{۱۲}لَسْتُ عَلَيْهِمْ بِمُصِيطِرٍ} ئەی موحەممەد! نامۆژگاری مەردوم بکە، لەعەزابی خودا بیا نترسینە و موژدە بدە بەوانە چاکەکارن، سەرمنجیان رابکێشە بۆ تیفکیرین لەو دیاردە کەونیانە ھەموویان بەلگەن لەسەر دەسهلات و بالادەستی خودا بەسەر ھەموو

سُورَةُ الْفَجْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْفَجْرِ ۝۱ وَلَيْلٍ عَشْرِ ۝۲ وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ۝۳ وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرِ ۝۴ هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حَبْرِ ۝۵ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ۝۶ إِرْمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ۝۷ الَّتِي لَمْ يَخْلُقْ مِنْهَا فِي الْإِنْسَانِ ۝۸ وَتَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ۝۹ وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ ۝۱۰ الَّذِينَ طَعَفُوا فِي الْإِنْدِ ۝۱۱ فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ ۝۱۲ فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ۝۱۳ إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ ۝۱۴ فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ ۝۱۵ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ۝۱۶ وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَهْنَنِ ۝۱۷ كَلَّا بَلْ لَا تُحْكُمُونَ الْأَلْيَمَ ۝۱۸ وَلَا تَخْشَوْنَ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ ۝۱۹ وَتَأْكُلُونَ الثَّرَاثُ أَكْلًا لَمًّا ۝۲۰ وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ۝۲۱ كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ۝۲۲ وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ۝۲۳ وَجَاءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَنْذَعُ الْإِنْسَانُ عَنَّا لَذًّا كَرًّا ۝۲۴

۱۴ { إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ } بیگومان خودای تو نهی موحه ممهه! له که مین دایه بو سته مکاران، چاودیری کارو کردهودی ههموو که سیکه.

۱۵ { فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ. ۱۶ وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَهْنَنِ } جا نه گهر ناده میزاد تووشی خووشی به خسته وهری بوو دهلی: خودا ریزی لی گرتووم، نه گهر خووشی له کیس چوو، که وته نارچه تیه وه، دهلی: خودا ریسوای کردووم. نه مهیه بیر و بوچوونی ناده میزاد، کاتیک خوا تاقی دهکاته وه، دهوله مه ندی دهکا، یان هه زاری دهکا، نه خووشی دهکا، یان له شساغ دهی. کاتیک خودا نازو نیعمه تی به سه ردا دهریژی مال و سامان و پله و پایه ی دداتی، هست ناکا که نه وه تاقیکردنه و مهیه و حیسابو لی کولینه و مهیه به دودا دی. واده زانی نه و رزق و رژییه نه و پله و پایه نیشانه ی ریزی و نریه تی لای خودا و خودا هه لی بژاردوو، کاتیکیش به پیچه وانه وه بوو

پی خوارندن بو ناده میزادی زیر؟ وه لامی سوینده که ش له نیاز دایه و (مقدر) ه واته: سویند به و شتانه ی باسکران نیوه زیندو ده گرینه وه و سزاو پاداش وهرده گرنه وه.

{ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ. ۲ إِرْمَ ذَاتِ الْعِمَادِ. ۳ الَّتِي لَمْ يَخْلُقْ مِنْهَا فِي الْإِنْسَانِ } نایا نازانی نهی بیسه ر! خودای تو چون هوزی عادی به که می له ناو برد؛ نه و گهل و هوزی که له وه چه و نه وه ی عادی کوپی (حوص) کوپی (ارم) ی کوپی (سام) ی کوپی نوح (علیه السلام) بوون. (ارم) ناوه بو هوزی عادی به که م.

{ وَتَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ } هه روه ها نازانی نایا خودای تو چی به سه ر گهل نه موود هینا؟ نه م گهل گهل یکی به هیزو توانا بوون له ناوچه ی (الحجر) که که و توته نیوان ولاتی شامو و حیجاز وه له کیوو شاخه کان خانوو یان داتاشی بوون و تیاندان نیشه جئ بوو بوون. شاخیان دهری و دایانده تاشی و دهیان کرده خانوی هه لاش به رزو به رفراوان.

{ وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ } هه روه ها نایا تو نازانیت خودای تو چی به فیرعه ون کرد؟ نه و فیرعه ونه ی هه رمانه وایی میصر بوو خاودن بینا و باله خانه ی به رزو چه شه نداز بوو، هه ندیک له و بینا و باله خانه نه هه رانه کان: که نیستاش و ده کوو خو یان ماون کاتی خو ی فیرعه ونه کان به مه به سستی نه وه دروستیان کرد بوون بیانکه ن به هسن و گوپی خو یان. به بیگاری و زوره ملی نه و باله خانه نه یان به ره شه خه لکه که و بو ره پیاوه کان یان دروست ده کرد. که وایی نه م سن نه ته وه سته مکاره (گهل عادی گهل نه موودو گهل فیرعه ون).

{ الَّذِينَ طَعَفُوا فِي الْإِنْدِ } نه وانه بوون: که هه ریه که یان له ولات و رژیگاری خو یاندا له سته مکاریا سنوریان به زانده بوو، یاخی و سه رکه ش بوون، هه سادو ناشوبیان له ولاتدا به کوفرو سته مکاری زور کرد بوو. به هیزو ده سه لاتی خو یان دهنازین و بوغرابوون. { فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ } خراپه و سته می زوریان تیا کرد، به چه و ساندنه وه ی گهل و خواردن ی به رو بوومی ولات به لیشاو. { فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ } نیر خودای تو عه زابی سه خت و دژواری به سه ر نه و نه ته وه سته مکارانه دا رشت، گورزی پولایینی عه زابی لیدان و به عه زابی ریشه کیشکه ر له ناوی بردن و بوونه په ندو عیرمه تی رژیگار.

که‌وته ناخوښی و ته‌نگانه‌وه به‌ریسواپی دمرانی و پټی وایه لای
خودا نرخى نییه بویه هه‌زارو نه‌خوښه!!!
{^{۱۷} کَلَّا بَلْ لَّا تُكْرَمُونَ الْيَتِيمَ. ^{۱۸} وَلَا تَحَاضُونَ عَلَىٰ طَعَامِ
الْمُسْكِينِ} نه‌خه‌یر وانییه و مزعو حال وانییه: که ناده‌میزادی
بئ دین لئی حالى بووه، رزق و رۆزی زۆرو نازو نیعمه‌ت
پیدان نیشانه‌ی ریزداری نه‌و که‌سه بئ لای خودا، هه‌ر وه‌کوو
چۆن هه‌زاری و نه‌خوښی نیشانه‌ی بئ ریزی نییه، بئ‌گومان
خودا مال و سامان ده‌دا به‌و که‌سه‌ی خوښی ده‌وی و به‌و
که‌سه‌ی خوښی ناوی، دمسکورتی و که‌م دهرامه‌تی ده‌دا
به‌وانه‌ی خوښی ده‌وی به‌وانه‌ی ناخوښی ده‌وی.
{^{۱۹} وَتَأْكُلُونَ الثَّرَاثَ أَكْلًا لَّمًّا. ^{۲۰} وَتُجِبُونَ الْمَالَ حَبًّا جَمًّا} ئیوه
به‌شه میراتی میراتگران به‌ناپه‌دا ده‌خۆن، به‌تایبه‌تی مافی
نافرمتان فه‌رامۆش ده‌کهن، هه‌ر له‌به‌ر به‌شه میراته‌که‌یان
مارمیان ده‌کهن بۆنه‌وه‌ی به‌شه میراته‌که‌یان بخۆن و مال و
سامناتان خوښ ده‌وی به‌جۆرێک هه‌میشه هه‌ول و ته‌قه‌لل
ده‌دن بۆ مال کۆکردنه‌وه به‌هه‌ر شیوه‌یه‌ک بئ، کۆ له‌ حه‌لل و
حه‌رام ناکهن چاو چنۆک و هه‌له‌کارن، خوین مژو بئ
ویزدانن به‌داگیرکردن و به‌ سودو ریبو و چه‌پاوکردن مال
کۆده‌کهنه‌وه.
{^{۲۱} کَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا} نه‌ی خه‌لکینه! واز له‌و
هه‌لوێستی ناشیرین و کرده‌وه‌ی به‌د بئین، نابئ سوربن له‌سه‌ر
نه‌و کرده‌وه خراپه‌ دزیوانه‌تان، پئش نه‌وه‌ی رۆژێک بئ
په‌شیمان ببنه‌وه، نه‌و کاته‌ی زه‌وی پاره پاره ده‌بئ و
راده‌تله‌قی و پێکدا ده‌درئ، هه‌رجی کیو و شاخ و به‌رزایی هه‌یه
تێک دموخین و رووبه‌ری زه‌وی ده‌بیته‌ سارایه‌کی کاکى
به‌کاکى و ته‌پ و تۆز بلا و ده‌بیته‌وه.
{^{۲۲} وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا} خودای تۆ دئ، واته‌:
فه‌رمانی خودا هاته‌ خواره‌وه، خودای بالاده‌ست و خاوه‌ن
ده‌سه‌لات خو دهنوینئ بۆ دادگایی کردن و حیساب و
لیکۆلینه‌وه له‌گه‌ل به‌نده‌کانی، فه‌رمان و برپاره‌کانی خو
ناراسته‌ ده‌کا، دیارده‌کانی توانا و جه‌به‌روتی خودا دهرده‌که‌وی.
فریشته‌کان کۆمه‌ل کۆمه‌ل هاتن و ریزیان به‌ست و که‌وته‌ن
نه‌نجامدانی نه‌رکی سه‌رشانیان.

{^{۲۳} وَجَاءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ} دۆزه‌خ دهرکه‌وت بۆ ته‌ماشاکه‌ران،
دوای نه‌وه‌ی لییان شاراو ده‌بوو، یه‌کێک بوو له‌غه‌یبیات.
{يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّى لَهُ الذِّكْرَى} جا له‌و رۆژه‌ سه‌خت و
دزواره‌دا ناده‌میزاد هه‌رجیه‌کی نه‌نجامی دابئ دیته‌وه یادى
په‌شیمان ده‌بیته‌وه له‌هه‌لوێست و بیروباوهر و کاروکرده‌وه‌کانی
دونیای، هه‌رجی پئش خوښی ناردویه‌تی له‌کوفرو تاوان و
کرده‌وه‌ی خراپ لییان په‌شیمان ده‌بیته‌وه، به‌لام کوا
بیرکه‌وته‌نه‌وه‌و په‌شیمان بوونه‌وه سوودی پئ ده‌گه‌یه‌نی، کات
به‌سه‌رچووه‌و په‌شیمانی و ته‌وبه‌کردن دادی ناده‌ن، {^{۲۴} يَقُولُ
يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي} له‌وکاته‌دا که‌په‌شیمان بوونه‌وه دادی
نادا، به‌غه‌م و په‌ژاره‌وه ده‌لئ: بریا له‌ژیانی دنیامدا
بیروباوهری باشم بوایه‌و کرده‌وه‌ی چاکم پئش خوښ بخستایه‌،
تازه‌ هیچ شتێک دادم ناداو په‌شیمان بوونه‌وه بئ سووده.
{^{۲۵} فَيَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابُهُ أَحَدًا. ^{۲۶} وَلَا يُوثِقُ وِقَافَهُ أَحَدٌ} نه‌و
رۆژه‌ که‌س سه‌ره‌په‌رشتی سزادانی تاوانباران ناکا. خودا
بۆخوښی جۆری سزایان بۆ دیاری ده‌کا، هیچ که‌س ناتوانئ
وه‌کوو خودا سزای تاوانباران بدا، که‌س وه‌کوو خودا ناتوانئ
تاوانبار کۆت و زنجیر بکا و ده‌ست به‌مله‌وه شه‌ته‌کیان بدا.

ئه‌مجار و مزعو حالى نه‌وانه‌ به‌یان ده‌کا: که له‌ژیانی
دونیایاندا گرنگی به‌قیامه‌ت ده‌دن و کرده‌وه‌ی چاکه‌ پئش
خوین دهنیرن. وه‌کوو {^{۲۷} يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ. ^{۲۸} ارْجِعِي
إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَُّرْضِيَّةً. ^{۲۹} فَادْخُلِي فِي عِبَادِي. ^{۳۰} وَادْخُلِي جَنَّتِي}
په‌روهر دگار بۆ خوښی یان له‌سه‌ر زوبانی فریشته به‌
موسولمانان ده‌فه‌رموئ: نه‌ی نه‌فسی به‌ نارام به‌هۆی ئیمان و
باوهری راسته‌قینه‌وه به‌هۆی کرده‌وه‌ی باشته‌وه، به‌هۆی رازی
بوونت به‌قه‌زا و قه‌ده‌ری خودا و پابه‌ند بوونت به‌شه‌ریعه‌تی
ئیسلامه‌وه، نه‌تۆ نه‌ی گیانی پاکى خودا په‌رست رۆژی قیامه‌ت
دئى بۆ سارایی مه‌حشه‌رو به‌دل نارامی و بئ ترس.

کۆتایی سوره‌ی الفجر

سوره‌ی (البلد)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱لَا أَقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ} سویند دهخوم بهشاری مهککه که شاریکی ریزداره لای پهر و مردگار رووگهی موسولمانانی تیدایه پیغه مبهری (صلی الله علیه وسلم) تیدا له دایک بووه، چرای نیسلامه تی تیدا هه لکراوه. {^۲وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ} وه لحال نه تو، نهی محمد! دانیشتووی نهو شاره پر و زوی، یان نازاردانی تووی تیدا ری دراوه له لایه ن موشریکه کانه وه، هه رکه سی بجیته ناوی دلنیا دمی: که کوشتن و برینی تووش نابی، شهر و جهنگی تیدا یاساغه، به نیشته جیی تو لهو شاره دا ریزی زیادی کردوه. {^۳وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدٌ} سویند به هه موو باوک و رولیه که له ناده میزاد و گیانه بهرانی ترو شیناییدا. نه مهش ناماژه یه بو گه وری و به نرخی زاووزی... سویند بهو شتانه ی باسکران {^۴لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ} نیمه ناده میزادمان دروست کردوه له رهنج و کیشه و ماندوبوون، لهو روزه دیته گوره پانی زیانه وه تا روژی مردن هه موو زبانی بریتییه له ماندوو بوون و رهنج کیشان. {^۵أَيَحْسَبُ أَنْ لَنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ} نایا ناده میزاد پیی وایه کهس دمه لاتی به سهردا ناشکی و کهس تولهی تاوانه کانی لی ناکاته وه؟ نانا با وانه زانی بیگومان خودا ناگای له هه موو جمو جولکیه تی و تولهی لی دمه ستینی و به توندی سزای دمه دا. {^۶يَقُولُ أَهْلَكَ مَا لُبَدًا} ناده میزاد رژدو چاو جنوکه نه گهر داوای لی بکریت یارمه تییه کی هه ژاران بدا، ده لی: پاره و پولی زورم له ناو بردووه، نیت به سه و هیچی تر نابه خشم، نه مه چییه هه موو روژی نه م داوایم لی ده کری؟! {^۷أَيَحْسَبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ} نایا نهو ناده میزاده پیی وایه کهس نه بیینیوه؟ واده زانی نیمه ناگامان لی نه بووه چون نهو مال و سامانه ی بهیدا کردووه له چیدا خهرجی دهکا؟ لای وایه نیمه روژی قیامهت حیساب و لی کولینه وهی له گهل ناکه یین و سزای نادهینه وه؟ {^۸أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ. ^۹وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ} نه ری ناده میزاد بو له خودا یاخی دمی بوچی به هیرو توانای خووی له خووی بایی دمی؟ نایا من دوو جاووم پی نه به خشیوون؟ هه موو شتیکی پی دمی نی، زوبانم بو دروست نه کردوه قسه ی پی بکا؟ دوو لیوم بو دروست نه کردوون هه تا ددان و پوکی داپوشی و دمرگایه کی جوان و به سوود بی بو دمی. یارمه تیدمری ددان و زوبانیته ی بو خواردن و قسه کردن؟

يَقُولُ يَلَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَاكِي (۱) فَيَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابُهُ أَحَدًا (۲) وَلَا يُؤْتِيهِمْ ثَوَابَهُ أَحَدًا (۳) يَتَذَكَّرُ أَلَمْ نَقْضِ الْفَتَى الْمُطْمَئِنَّةَ (۴) أَرْجِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مُطْمَئِنَّةً (۵) فَأَدْخِلْ فِي عَيْدِي (۶) وَأَدْخِلْ جَنِّي (۷)

سُورَةُ الْبَلَدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا أَقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ (۱) وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ (۲) وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ (۳) لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ (۴) أَيْحَسِبُ أَنْ لَنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ (۵) يَقُولُ أَهْلَكَ مَا لُبَدًا (۶) أَيْحَسِبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ (۷) أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ (۸) وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ (۹) وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ (۱۰) فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ (۱۱) وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ (۱۲) فَكُرْبَةٌ (۱۳) أَوْ إِطْلَاقٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَرٍ (۱۴) يَسْمَا ذَا مَقْرَبٍ (۱۵) أَوْ مَسْكِنًا ذَا مَضْرَبٍ (۱۶) ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالْعَصْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَةِ (۱۷) أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْيَمِينِ (۱۸) وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَذَكَّرُ أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ (۱۹) عَلَيْهِمْ نَارُ مُؤَصَّدَةٍ (۲۰)

سُورَةُ الْبَلَدِ

{^۱وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ} نایا نیمه ریگای خیر و شهرمان بو روون نه کردوونه ته وه؟ {^{۱۱}فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ} هیشتا ناده میزاد کو سپه نهسته مه کانی دونیای نه بریوه، به لیبرانه وه به لاماری پله ی سه ختی دونیای نه داوه بوچی خووی گورج ناکاته وه به وزه و نیشاتی باشه وه دمه ست ناکا به مل ملانی له گهل نهو کو سپه گه و رانه دا. {^{۱۲}وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ} چی تووی فیگرد نهو کو سپه چییه، واته، تو چوو زانی نهو کو سپه خه ته رناکه چییه، که ناهیلی ناده میزاد پیش بکه وی و به شیوه ی به خته و مری بز؟ {^{۱۳}فَكُرْبَةٌ} نازادکردنی کو یله یه، واته رامالینی کو سپه دزیوه کانی سهر ری بازی زبانی به خته و مری نازادکردنی کو یله یه له زنجیر و کو تی کو یلایه تی که به نارپه و له ملی نهو نهو شه ته ک دراوه.

{^{۱۴} أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ} ناندانه به ههزارو برسیو و
 لی قهوماوان له پروژی برسیتیدا، مال به خشینه له کاتی گرانو و
 نه هاتیدا، بیدا به کی؟
 {^{۱۵} يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ} به ههتیوی خزم {^{۱۶} أَوْ مِنْسَكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ}
 یان به ههزارو بی نه وایه کی په ککه وته؛ که له بهر بی هیزی و
 که هغه کاری له سهر زهوی که و تبی، توانای کاسبی و
 وده سته یانی بژیوی خوئی نه بی.

{^{۱۷} ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا} پاشان سهره پای کرده وی باش و
 په سندی له پیړی خودا په رستان بی، بر وای به تاک و ته نهایی
 خودا هه بی، شوین په یامی پیغه مبهه که و تبی، بر وای به نامه
 ناسمانییه کان هه بی؛ که پوخته ی نه و نامه له قورنای
 پیروژدا رنگی داو ته وه. {وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ} نه مجار له وانه بی
 که ناموژگاری په کتریان کردو و بۆ نه نجامدانی کاری باش و
 خوږاگری له بهرام بهر رو دا و ناسته نگی ژیاندا. {وَتَوَاصَوْا
 بِالْمَرْحَمَةِ} له و پیرو کومه ته بی که ناموژگاری په کتریان
 کردو و به به زیمی هاتنه وه به یه کتردا، دل نه رم و میهره بان
 بی له گه ل به نده کانی خودا. {^{۱۸} أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ}
 نه وانه ی که نه و رو شته به رزانه یان تیدا هه یارانی ده سته
 راستن و به هه شت جیگایانه، کومه لی به خته و مر و خوژگه یان
 بی ده خواززی و بۆ هه تا هه تایه له نا و به هه شتی رازا وده
 رادبو پرن.

{^{۱۹} وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا} نه وانه ی نایه تی قورنای
 رتده که نه وه و گوی بۆ نه و په یامه پیروژه راناکرن و نایه ته
 که ونیه کان ناکه نه به لکه له سهر هه بوونی خودا و تاک و
 ته نهایی له زات و له صیفاتیدا، واته؛ له بونه و مر ورد نابنه وه
 تا دیارده کانی بکه نه نیشانه ی خودای به دیهینه رو خا و نه
 توانا. {هُم أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ} نه وانه یارانی ده سته چه پ،
 به دیه خت و چاره رهش، نه هلی دوزه خن.
 {^{۲۰} عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ} ناگریکی دمرگا داخرا و له سهریانه و
 له خوئی گرتوون، نه بلنسی دمرده چی نه دوو که لی دمرده چی،
 ناگرو دو که ل و تاوانباران په نگ ده خونه وه.

کوتایی سوره تی البلد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالشَّمْسُ وَنُجُجَهَا ۝ وَالْقَمَرُ إِذَا تَلَّهَا ۝ وَالنَّهَارُ إِذَا جَلَّهَا ۝
 وَاللَّيْلُ إِذَا يَغْشَاهَا ۝ وَالسَّمَاءُ وَمَا بَنَاهَا ۝ وَالْأَرْضُ وَمَا خَلَقَهَا ۝
 وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ۝ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ۝ قَدْ
 أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ۝ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ۝ كَذَّبَتْ ثَمُودُ
 بِطَغْوَاهَا ۝ إِذِ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا ۝ فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ
 نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ۝ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ
 عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَحَسَّوْهَا ۝ وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ۝

سُورَةُ الْبَلَدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَاللَّيْلُ إِذَا يَغْشَىٰ ۝ وَالنَّهَارُ إِذَا تَجَلَّىٰ ۝ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ۝
 إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّىٰ ۝ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ ۝ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ ۝
 فَسَنِيَرُهُ لِلْعُسْرَىٰ ۝ وَأَمَّا مَنْ خَلَّ وَاسْتَفْتَىٰ ۝ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ ۝
 فَسَنِيَرُهُ لِلْعُسْرَىٰ ۝ وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّىٰ ۝ إِنَّ عَلَيْنَا
 لَلْهُدَىٰ ۝ وَإِنَّ لَنَا الْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ ۝ فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ ۝

سوره تی (الشمس)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱ وَالشَّمْسُ وَضُحَاهَا} سویند به خوړو وروناکیه که ی که
 هه میسه روناکی دبه خشی و بوونه و مر روناک ده کاته وه، هیرو
 وزه دبه خشی به گیانه له بهران و رو و دک و دروخت، خوړ
 نه سته ریه کی گه وره و زه به للاح و سهر سوپهینه ره.
 {^۲ وَالْقَمَرُ إِذَا تَلَّهَا} سویند به مانگی خا و نه نورو ورشه کاتی ک
 به دوی خوړ دادی، به تایه تی له شه وانی سیانزه تا شانزه، که
 له شه وانه دا مانگ خوئی ته و او ده کا و جوانی خوئی دهنوینی.
 {^۳ وَالنَّهَارُ إِذَا جَلَّاهَا. ^۴ وَاللَّيْلُ إِذَا يَغْشَاهَا} سویند به روژو
 روناکی له کاتیکدا خوړ له ناسو دمرده که و و سروشت روناک
 ده بیتسه وه و گیانه له بهران له جم و جوئدان، سویند ده خوړ
 به شه و؛ که به تاریکی خوئی خوړ داده پوشتی و روناکیه که ی
 ناهیلن، {^۵ وَالسَّمَاءُ وَمَا بَنَاهَا} سویند به ناسمان و نه و که سه ی
 دروستی کرده و، ناسمان نه و دیمه نه شینه پان و پوره یه
 له ژوو و سهرمانه وه ده بینین و نازانین چیه، به هه زاران

{^{۱۷} وَسَجِّبْهَا الْأَتْقَى. ^{۱۸} الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى} خُو له ناگری دوزخ دوور دهخاتهووه کهسیک خُو له کوفر دوور بگری وپرای خوداپه رستی مال و سامانیسی دمه خشی له بواری خیردا، بُو نهووی له چلکی تاوان پا بیتهوه، مالبه خشینه کهی بُو ریابازی نیه، بُو نهووه نیه مال پی به خشراوه کان سوپاسی بکهن.

{^{۱۹} وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَى. ^{۲۰} إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَى. ^{۲۱} وَلَسَوْفَ يَرْضَى} نهو مال و سامانهی دمه خشی بُو نهووه نیه پیاوتهی کهسانی دیکهی به سه رهوه بی و پاداشتیان بداتهوه، به لگوو نهو مالبه خشینهی تهنها بُو ودهستهینانی پرمزانهندی خودایه، دمهوئی خودا له خوی رازی بکا، بیگومان لهوه به ولاره له قیامهتدا خودا نهوهنده نازو نيعمهت پی دمه خشی که رازی.

کوتایی سورهتی اللیل

سورهتی (الضحی)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱ وَالْضُّحَى} سویند به کاتی چیشتنگاو: که جوانترین کاتهو خوربه تیشکی خوی بونه ورم دپرازیتهوه، هه موو کون و قوژبنیک روناک دهکاتهوه هه پرتی جم و جول و دهست به کاربوونی گیانه بهران و ناده میزاده بُو ودهستهینانی بژیوو سه رقتای نیش و جولانه و دمه بُو زیانیکی تازده و له پوژیکی تازدهدا.

{^۲ وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى} سویند به شهو کاتیک دمرنگیتهوه و به تاریکی خوی روناکی روژ داده پوژی ودهو و چون نادهمی به لیظه و به تانی خُو داده پوژی! {^۳ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى} خودای تو دستبه ردارت نه بووه وازی لی نه هیناوی، نیگای لی نه برپوی، رقی لیته هه لئه ساوه و خشم و قاری لی هه لئه گرتووی. نه مجار مزگینی به پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) ددهاو دمه رموی: {^۴ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لَكَ مِنَ الْأُولَى} به ته نکید داهاتووت باشر دمی له پابوردوت، قیامهتت باشره له دونیات، روژبه روژ له به رزی و شکومه ندیدا دمی.

لی کردووه، برپوی به وادهی خودا هه بی و چاو و پوانی پاداشی کردهووی چاکی خوی بی، نهووه بادلتیابی: که نیمه هیدایهتی دمه دین بُو ریابازی سههل و ناسان نهو نه رکانهی خراوته سه رسانی به ناسانی نه انجامیان ددها.

{^۵ وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى. ^۶ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى. ^{۱۰} فَسَيُسرُهُ لِلْعُسْرَى. ^{۱۱} وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى} به لام نهو کهسهی رژی و چرووکی له مال و سامانی خویدا بکا، دلی نهیه لی بیبه خشی و یارمهتی هه ژارانی لی بدا، یا مالی خوی له ریگای نارمژو بازیدا خهرج بکا، به رابواردنی دونیاو خوشی زیان خوی به بی ناتاج بزانی له ژیانی خوشی قیامهت، بی منهت بی له خوداو پاداشی به هه شتی، رابوونی قیامهت و حیسابو لی کو لینهوه به درو بزانی. نهووه ریگای بُو خوش دهکین بکهو پیته ناو تهنگو چه لئه موه، تووشی مهینهتی و ناخوشی بی، به هیج شیوهیه که ریگای خیر نه دوزیتهوه دهستی نه چیته کاریکی خیرهوه، تا تووشی دمی به تووشی دوزه خهوه، نه مجار نهوکاته مال و سامانی دونیای که رژی و چرووکی تیدا دکرد هیج فریای نه کهوئی.

{^{۱۲} إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَى} هیکه مهتی خودایهتی نیمه وا داخواز بوو: که ریگه هیدایهت و ریگه گومرایی بُو به نندهکانما روون بکهینهوه، هه لال و هه رمیان بُو دیاری بکهین، هه قو به تالیان بُو لی که حبابکهینهوه.

{^{۱۳} وَإِنَّا لَنَآخِرَةُ وَالْأُولَى} هه رچی له قیامهتدایه و هه رچی له دونیادایه هی، نیمهیه، ملکایهتی و ته سه روف تیدا کردنی به دهست نیمهیه چونمان بوئی ناوا کارهکان هه لئه سورپنین، هه رکه سی داوایه کی هیه، با له نیمه داوایه، چیمان بوئی پیی دمه خشین، چه ندیک به خشین له گه نجینه مان که ماناکا، {^{۱۴} فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى} نهی ناده میزادینه! نه من نیوه ترساندووه له عه زابی ناگریکی گه وره که هه لگیرساوه له کل و گره گره دایه، نهویش ناگری دوزه خه و بی نامانه.

{^{۱۵} لَا يَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَى. ^{۱۶} الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى} ناجیته ناو دوزه خهوه و عه زابی سوتان و گه رماو هه لای دوزخ ناجیژی مه گه نهو کافره بی باومره نه بی: که نهو هه قه ی پیغه مبه ران هیناویانه به دروی بزانی و پیغه مبه ری نیسلام به درو بختاهوه، پشت له نیمان هه لیکا.

{وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى} لهو بهو لاهو خودا بهههزلو گهورهیی خوئی پلهو پایهو نازو نیعمهتت نهومنده پی دهبهخشی رازی بی. لهدونیدا بالادهستو سهرکهوتوت دهکا بهسهر دوژمنهکانتدا لهقیامهتیشدا پاداش و پلهی بهرزت پی دهبهخشی، چهوژی کهوسهرت خهلات دهکا، دهبیته شهفاعةتکار بۆ نوممهتهکهت و تکتات ومردهگری.

{أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى} نهی محمدا! نایا خودای تۆ تۆی نهبینی بهههتیوی و چهواندیتییهوه؟؟ تۆ هیشتا لهسکی داکتدا بووی باوکت لهدونیا دمرچوو، نیتر خودا شوینی چهوانهوهو پهرومردمکردنی بۆ رهخساندی.

{وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى} نهی محمدا! خودای تۆ، تۆی بینی بی ناگابووی لهئهحکامه شهرعیهکان و نهتدمزانی بیروبامری راست و ههق چیه، نیتر خودا هیدایهتی دای و پهیامی پیروزی نیسلامی بۆ ناردی.

{وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى} نهتۆی بینی ههزارو بی مالو سامان بووی دهولههمندی کرد بهقازانچی مامهله و بازرگانی کردن بهمالی خاتو خهدیجه، ههروهها بههوی نهو خیر و فهردی خستبوویه ناو مال و سامانتهوه، بههوی نهو دلفراوانی و قهناعهتهوه که خودا پیی بهخشیبووی.

{فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ} جا که خودا تۆی بهههتیوی پیی کهیاندو چهواندیتییهوه، نهتۆش دلی ههتیو مهشکینه، سوکایهتی پی مهکه، بهزههیت پیدایهتهوه، مافی خوئی بدیهه، چاکهی لهگهڵ بکه، {وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ} لهپاسای نهوهیه که لهپیشدا سهر لی شیوا بووی و خودا هیدایهتی دای، لهسوالکهر توره مهبه بهروگرژی و توربوونهوه دمست بهرووی نهو کهسانهوه مهنی که داوی زانیاریهکت لی دهکهن، یان داوی شتی که دهکهن بییان بههخشی، بهلکوو ههر داویسهکیان لی کردی بهشیوهیهکی جوان و نهروم نیان وهلامیان بدمروهوه.

{وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ} باسی نهو نیعمهتانه بکه: که خودا پیی بهخشیبووی، شوکرو سوپاسی پهرومردگارت بکه لهسهر نیعمهتی پیغههمبهرایهتی و پهیامی قورئان، ههمیشه نیعمهتهکانی خودا بخهره بهرجاوت و باسیان بکهو سوپاسی خودا بکه.

لَا يَصْلَحُ إِلَّا الْأَنْشَى {١٥} الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى {١٦} وَسَيُجَنَّبُهَا
الْأَنْفَى {١٧} الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى {١٨} وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ
نِعْمَةٍ تُجْزَى {١٩} إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِهِ الْأَعْلَى {٢٠} وَلَسَوْفَ يَرْضَى {٢١}

سُورَةُ الشُّرُوحِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالضُّحَى {١} وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى {٢} مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَاقَلَى {٣}
وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَى {٤} وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ
فَتَرْضَى {٥} أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى {٦} وَوَجَدَكَ ضَالًّا
فَهَدَى {٧} وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى {٨} فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ
{٩} وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ {١٠} وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ {١١}

سُورَةُ الشُّرُوحِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِي نَشْرَحُ لَكَ صَدْرَكَ {١} وَوَضَعْنَا عَنكَ وَزْرَكَ {٢} الَّذِي
أَنقَضَ ظَهْرَكَ {٣} وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ {٤} فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا {٥} إِنَّ
مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا {٦} فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ {٧} وَإِلَى رَبِّكَ فَارْغَبْ {٨}

کۆتایی سورهتی الضحی

سورهتی (الشرح)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ} نایا نیمه دل و دهرنمان فراوان و روشن نهکردی؟ واته: بیگومان سنگو دل و دهرونی تۆمان فراوان کردوووه بۆ نهوهی نوری پیغههمبهریتی تیوه بچی و تییدا جی بیتهوهو و بتوانی نهرکی پیغههمبهرایهتی ههلگری. نیگا و سروش حیضر بکا.

{وَوَضَعْنَا عَنكَ وَزْرَكَ.} {الَّذِي أَنقَضَ ظَهْرَكَ} ههلمان گرت لهسهرت نهو نهرکه گرانهی پشتی ماندو کردبووی و برپستی لی برپیبووی؟ نهو شتانهی پیّت وابوو تاوان و نهنجامت دابوون و پییان خهفتهبار بوو بووی، لهسهر شانمان لابردی، پیغههمبههر (صلی الله علیه وسلم) نهومنده پایهی بهرز بووه،

سُورَةُ التِّينِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالَّتَيْنِ وَالزَّيْتُونَ ۝ وَطُورِ سِينِينَ ۝ وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ۝
لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۝ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ۝
إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدَ بِالذِّينِ ۝ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ ۝

سُورَةُ الْحَلَقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَفَرَأَى بِأَسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝ أَفَرَأَى أُفْرًا وَرَبَّكَ
الْأَكْرَمُ ۝ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝ كَلَّا إِنَّ
الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ ۝ أَرَأَيْتَ إِنْ رَأَاهُ اسْتَفْتَى ۝ إِنْ أَلَّاكَ الرَّجَعَى ۝ أَرَأَيْتَ
الَّذِي يَنْهَى ۝ عَبْدًا إِذَا صَلَّى ۝ أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَى الْهُدَى ۝ أَوْ أَمَرَ
بِالتَّقْوَى ۝ أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۝ أَرَأَيْتَ إِنْ تَوَلَّى ۝ أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَى ۝ كَلَّا لَئِنْ
لَمْ يَنْهَ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ۝ نَاصِيَةٍ كَذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ۝ فليدع ناديه ۝
سَدَعَ الرَّبَّانِيَةَ ۝ كَلَّا لَا تَطْمَعُ ۝ أَسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ۝

{وَالَّتَيْنِ وَالزَّيْتُونَ} سویند بههنجیر: که میویدیهکی خوشه و
نادهمیزاد دهیخون، سویند بهزهیتون که دمیگوشن زهیتی لی
ددردهینن و بو زور شتی تریش سودی لی دهبینن.

{وَطُورِ سِينِينَ} سویند بهو کیودی پهرومردگار لهنزیکهوه
ناخاوتنی لهگهال موسادا کردو کردی به پیغهمبهرو پهیامی
پیروزی نارپاسته کرد.

{وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ} سویند بهو شاره نارامه کی که شاری
مهککه کی پیروژه، شوینی له دایکبوونی پیغهمبهرو، شاریکه
بانگهوازی نیسلامی تیدا سهری هه لداوه. شاریکه ههرکه سی
بچیته ناوی دلتیا دهی له دستدریژی کردن بو سهری.

{لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ} سویند بهو سی
شوینانه کی لهو دوییش باسکران نیمه نادهمیزادمان
لهجوانترین شیوه و شکل و روخساردا دروست کردووه، قه دو
بالا راست و شوخ و شهنک، نهندام و جهسته کی ریک و پیک،
شیوه کی ناخواردن و خواردنهووه خه و تن و دانیشتن و
راوهستان و رویشتن... هتد. لهوپه کی جوانی و شیرینیدا،

زور کارو کردهوه که بو کهسانی دیکه موباح بووه، بو نهو
بهتاوانوکه (خلاف اولی) حیساب کراوه، خودا عیتابی لی
گرتووه، بو نموونه: روخسته دانی بو هندی له دوو ووهکان
که هاوبهشی غهزای ته بوک نه کهن، فیدییه ودرگرتن
له دیلهکانی جهنگی بهدر، روگرز کردن له پوی عه بدولادی
کوری نومی مهکتومدا.

{وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ} ناوی تۆمان بهرز کردهوه، له دونیاو
له قیامه تدا ناوت بهرز و پیروژه بههوی روتبه کی
پیغهمبه ریتی و سهرمؤرکردنی زنجیره کی پیغهمبه ران بهر دوانه
کردنی تو، بویته سهرداری پیغهمبه ران و پهیامی هه موو نامه
ناسمانیه کان له پهیامی تودا رهنکی داووتهوه.

{فَبِإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا} بیگومان له گهال نهو تهنگانه و
ناخوشیانه کی لهو دپیش هاتوونه ریت فهره کی و خوشی ههیه،
له دوا تهنگانه، نازادی و خوشی ههیه. بیگومان له دوا ناخوشی
خوشی ههیه.

{إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا} بهرپاستی له گهال تهنگانه دا دیسانه وه
بو ت دووباره دهکه مهووه که خوشی و ناسانکارییه که ههیه،
که و ابو دل قاییم و پشت نه ستووربه که خوی گه و ره
بهزووی دمووی خیرت لی دهکاته ووه و سهرت نه خات.

{فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ} ههرکاتیک لهراگه یاندنی بانگهوازی
بویته وه، یان جیهاد و تیکوشان و کاروباری خوت نه انجام دا،
رووبکه ره عیبادت کردن و له خودا پارانه ووه داوا له خودا بکه
کار دکانست بو هه لسورپینی، بهرپاستالی و دلسوزی رووبکه ره
خودا و نیازو مه بهستت پاک و خاوی بکه ووه.

{وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ} رووبکه ره خودا و هه موو نیازو
مه بهستیکت نارپاسته کی خودا کی خوت بکه، نزا بو خودا بکه و
لی بیپاریره و ترست له دوزخ بی و به تهما بهه شتی رازاوه
به، پاداشی ماندوبوون و هه ول و تهقه لای بهر دواست ههر
له خودا داوا بکه.

کوتایی سوره کی الشرح

سورده کی (التین)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

سورەتی (العلق)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ} ئەى محمد! بخوێنه به ناوی خودای خۆت، ئەو خودایەى هەموو شتیکی بەدى هیناوە، هەموو شتیکی دروست کردووە، {^۲خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ} ئادەمیزادی دروست کردووە لەخوێنى توندبوو (خوێنپارە) مەبەستى ئەوەیە بۆ: خودایەك بتوانی لەخوێنپارە ئادەمى زیرەك و عاقل و خاوەن بىرو زىر دروست بكە، ئەو ئادەمیزادە لیھاتووێى بگاتە ئاستىك زۆر شتى ناو ئاسمان و زەوى بۆخۆى پام بكەو سودیان ئى وەربگرێ، چۆن ناتوانى ئادەمیزادىكى لیھاتووێ وەكوو حەزەرتى موحەممەد بگاتە خوێندەوارو وای ئى بكا ھەرچى بەسەرىدا خوێندرايەووە یەكسەر لەبەرى بكا! {^۳اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ} ئەودى فەرمانت پى كراوە لە خوێندنەووە ئەنجامى بدە، خودای تۆ: كە فەرمانى پى كەردووى بەخوێندنەووە لەھەموو كەسێك بەخشنەوترە، بەخشنەدیەكى وەھایە ئەتۆ و ئى دەكا بتوانى قورئان بخوێنیتەووە.

{^۴الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ} خودایەكى وەھایە بەھۆى قەلەمىكى بى گىانی ڕەق و تەقەووە ئادەمیزادى فێرى خوێندەوارى كەردووە، واتە: خودایەك بتوانى قەلەمىكى بى گىانی وشك بگاتە ھۆى تىگەیانە و فێربوون لەناو ئادەمیزاددا، چۆن ناتوانى تۆ بگات بەخوێندەوار؟! {^۵عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ} ئادەمیزادى فێرى بڕى لە ئەو شتانە كەردووە: كە لەو پێش نەیدەزانين، كەواتە ئەو خودایەى كە بپرایى داوہ تۆ ببیتە خوێندەوار، ھەر ئەو خودایەى كە ئادەمیزادى لەھالەتى ھىچ نەزانينەووە گواستۆتەووە بۆ ھالەتى زانين و زانیارى، {^۶كَلَّا} ئەى ئادەمیزاد! واز لە سەرپرەقى و سەپلەى بێنە، ئەو لەگەڵ سروشتى تۆدا ناگونجى، {إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ} ئەو ئادەمى بێگومان ئادەمیزاد لەخۆى بايى دەبێ و یاخى دەبێ، بەرامبەر نىعمەتەكانى خودا كافر و سەپلەى، لەتاوانكاریدا زیادەردى دەكا، ئەمەش ھەركاتى خۆى بەھەبوو بى ئاتاج زانى.

{^۸إِنِّي إِلَى رَبِّكَ الرُّجْعَى} بێگومان سەرەنجام و گەرانەووەى ھەموو ئادەمیزاد بۆلای خودایە، ئەو ھىساب و لىكۆلینەویدیان

جوداوازی لە گىانلەبەرانى تر لەبارەى زانست و بىر كەردنەووە قسەكردن و نەخشەكێشان بۆ ژيان و ھىكمەت و دانایى لەھەلس و كەوتیدا، بەجۆرىك گونجاوہ ببیتە جینشین لەسەر زەوى.

{^۵ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ} پاشان ھەندى ئادەمیزادمان گىراوہتەووە بۆ تەمەنى پىرى و بى ھىزى و خەپرەقاوى، پشتى دەكویمیتەووە، چاوى نابینى، گوێى نابىستى، عەقل و ھۆشى لەدەست دەدا! ئەمە تەفسىرى ئىبنو عەبباس و عىكرىمە و ضەحاك و نەخەعیە...

{^۶إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ} وەلى ئەوانەى ئىمانیان ھیناوە و تاعەتكارو خوداپەرستەن ئەوہ خودا پاداشتى نەبراویدیان دەداتەووە، دەیانخاتە ناو بەھەشتى جوان و ڕازاوہو، چونكە بە ئارام بوون لەسەر بەلاو ناخۆشى و ھالەتى پىرى، بەردەوام بوون لەسەر تاعەت و خوداپەرستى، بەگوێرەى توانا خوداپەرستى خۆیان ئەنجام داوہ، واتە: ھەرچەندە خوداپەرستانیش جارى وا دەبێ دەكەونە ھالەتى پىرى و زەبونىووە، بەلام پاداشتى بەردەوامیان ھەيە لەسەر كەردەوكانیان. {^۷فَمَا يَكْذِبُكَ بَعْدُ بِالذِّنِّ} وێراى ئەم ھەموو بەلگە و دەلێلانە لەسەر دەسەلاتى خودا بەسەر ھەموو شتىكدا، چى وا لەتۆ دەكا ئەى ئادەمیزاد كە ھاتنى قىامەت بەدرۆ بخەيەووە؟ ئەى ئادەمیزاد ئەتۆ بەچاوى خۆت دەبینى سەرھەتای ئادەمیزاد چۆنە و چۆن پى دەكا و ھىزو توانا پەيدا دەكا و دوايى چۆن پىر دەبێ و ھىزو تواناى نامىنى، دەى كەسێك بتوانى ئادەمیزاد لەنەبونەووە بىنیتە وجود و ئەو ھەموو گۆرانكارىيانە بەسەر ژيانیدا بىنێ، بێگومان دەتوانى دواى مردنىشى جارىكى تر زىندوى بكاتەووە كىشى بكا بۆ سارای مەحشەر و ھىساب و لىكۆلینەووە لەگەڵ بكا، كەوابێ دەبێ چ شتىك ھەبێ تۆ ھەلتى بۆ ئەوہى بپروا بەراپوونى قىامەت نەكەى؟ {^۸أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ} ئایا خودا باشترین و دادوەرترین ھاكەم نىە؟ بپراو ھوكمەكانى ھەموو عەدالەتكارى نین؟

كۆتایی سورەتى التین

﴿سَدَّ الزَّيْنَةَ﴾ به تهنید نیمه‌ش دمرگاوانه‌کانی دۆزه‌خی بۆ بانگ ده‌که‌ین تا بیگرن، که به‌راستی کۆمه‌لیکی زه‌بر به‌ده‌ستن.

﴿كَلَّا، لَا تُطِغُهُ، وَأَسْجُدْ وَاقْتَرِبْ﴾ نه‌ی محمد! نه‌که‌ی کارسازی له‌گه‌ل نه‌و کافره دله‌رقه بکه‌ی، نه‌که‌ی گوپی بۆ رابگری و به‌قسه‌ی بکه‌ی، نه‌و دۆژمن و ناحه‌زه، پابه‌ندی فه‌رمانی خودابه‌و هه‌ول بده به‌تاعه‌ت و به‌ندایه‌تی خۆت له‌خودا نزیک بکه‌یته‌وه.

کۆتایی سوره‌تی العلق

سوره‌تی (القدر)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ﴾ نیمه‌له‌شهو‌ی قه‌دردا ده‌ستمان کردووه به‌ناردنی قورشان، شه‌وی قه‌در شه‌ویکی پر فه‌رو به‌ره‌که‌ته.

﴿وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ. لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ﴾ نه‌تۆ جوزانی شه‌وی قه‌در جییه؟ جوزانی نه‌و شه‌وه چه‌ند گه‌وره‌و ریزداره له‌لای په‌رومردگار، شه‌وی قه‌در کرده‌وی چاک و عیباده‌تکردن تیی‌دا له‌تاعه‌ت و عیباده‌تی هه‌زار مانگ باش‌تره که شه‌وی قه‌دریان تیدانه‌بێ.

﴿تَنْزِيلُ الْمَلَايِكَةِ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ﴾ له‌و شه‌وه پیرۆزه‌دا فریشته‌کان و جوهرانیلیش له‌گه‌لیاندا له‌ئاسمانه‌کانه‌وه داده‌به‌زنه سه‌ر زه‌وی، هه‌رجی بریارو کاروباریکی دنیا هه‌یه تا سالی داها‌توو، له‌گه‌ل خۆیان ده‌یه‌ین.

﴿سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ﴾ نه‌و شه‌وه پیرۆزه پر خیرو فه‌ره هه‌مووی نه‌من و ئاسایش و خیرو بی‌ره، هه‌ر له‌خۆرئاوا بوونه‌وه تا دمرکه‌وتنی سپی‌ده‌ی به‌رمبه‌یان به‌ره‌که‌ت و په‌حمه‌ت دمباری، فریشته‌کان پۆل پۆل دینه‌ خواری، له‌و شه‌وه‌دا خودا هه‌ر خیر ده‌باری‌ن، هه‌ر خیرو فه‌رو په‌حمه‌ت مه‌زه‌نده ده‌کا به‌سه‌ر خودابه‌رستاندا، شه‌ویکه شه‌یاتی‌نی ده‌سه‌لاتو توانایان به‌سه‌ر موسو‌ل‌ماناندا نیه، شه‌ویکه

له‌گه‌ل ده‌کا، هه‌موو که‌سیک په‌رسیاری ئی ده‌کری چۆن مال و سامانی کۆکردۆته‌وه له‌چیدا خه‌رجی کردووه!

﴿أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ﴾ هه‌والم پی بده دمباره‌ی حال و وه‌زعی نه‌و مله‌وره سته‌مکاره: که نه‌بو جه‌هل و هاو وینه‌کانیه‌تی پی‌م بلێ: چۆن جورنه‌ت ده‌کا ریگری له به‌نده‌یه‌کی خۆشه‌ویستی من بکا که موحه‌مه‌ده‌و ده‌یه‌وی نوێژ بکا؟ چۆن پرکی‌شی نه‌وه ده‌کا نه‌هیلێ پی‌غه‌مبه‌رو شوینکه‌وتوانی نوێژ بکه‌ن؟ ریگری خودابه‌رستان ئی ده‌کا و ده‌یه‌وی بته‌هرستی بکه‌ن!.

﴿أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَى الْهُدَىٰ﴾ هه‌والم بدمری و پی‌م بلێ: نه‌و یاخی بووه و سته‌مکاره‌نه‌گه‌ر له‌سه‌ر ریبازی چاکه‌ بوايه.

﴿أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ﴾ یان نامۆژگاری ناده‌میزادانی بکر‌دایه‌ بۆ خودابه‌رستی، نایا نه‌و حاله‌ی باش‌تر نه‌بوو له‌و حاله‌ی، که ئیستا تیی‌دایه‌و نایه‌ل به‌نده‌ی راستالی خودا نوێژ بکا.

﴿أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ﴾ نایا تۆ نابینی نه‌ی محمد! واته: هه‌والم بدمری دمباره‌ی حال و وه‌زعی نه‌و کافره: که نه‌بو جه‌هل و هاو وینه‌کانی، نه‌گه‌ر به‌لگه‌و نیشانه‌کانی تا‌کو ته‌نهایی خودا دیارده‌کانی توانا و ده‌سه‌لاتی سه‌رسوپه‌ینه‌ری به‌درۆ بخاته‌وه، په‌یامی پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌ی رمت بکاته‌وه و پشت له‌ ئیمان هینان به‌خودا به‌ پی‌غه‌مبه‌ر هه‌لکا.

﴿أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ﴾ نایا نه‌و کافره نازانی: که خودا

ده‌یی‌نی و ناگای له‌هه‌ل‌س‌وکه‌وتیه‌تی و نیاز و مه‌به‌ستی ده‌زانی و له‌وه‌و دوا پراو پر سزای ده‌داته‌وه؟ ده‌ی چۆن جورنه‌تی نه‌وه ده‌کا به‌ ج عه‌ق‌لیک هه‌لو‌یستی ناوا ده‌نو‌ی‌نی؟

﴿كَلَّا﴾ با نه‌و بی بڕوا سته‌مکاره دله‌رقه واز له‌و هه‌لو‌یسته‌ دزیو ناشیرانه‌ی خۆی بی‌ن! با جی‌تر جله‌وگری له‌ به‌نده‌ی خۆشه‌ویستی خودا نه‌کا: که نوێژ ده‌کا. ﴿لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا

بِالنَّاصِيَةِ. ١٦ نَاصِيَةٍ كَآذِيَةِ خَاطِئَةٍ﴾ سو‌یند به‌خودا نه‌گه‌ر واز له‌هه‌لو‌یستی به‌دکارانه‌ی خۆی نه‌هین و به‌رده‌وام بی له‌سه‌ر نه‌زیه‌تدانی پی‌غه‌مبه‌رو شوینکه‌وتوانی، ناوچه‌وانی ده‌گرین، واته: به‌قزی پی‌شه‌سه‌ری کیشی ده‌که‌ین بۆ ناو ناگری دۆزه‌خ، ناو چه‌وانیک که خاونه‌که‌ی درۆزن و تاوان‌باره.

﴿فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ﴾ جا با نه‌وکاته‌هاوه‌ل و هاو‌پ‌و‌ی و هاو دانیش‌تووه‌کانی بانگ بکا و هاواریان بۆ ببات، به‌لگوو نه‌هیلێ،

هه مووی پیروژه، رهحمهته، ناسایشه، سودو قازانجی دینو
دونیا ی تیدایه.

کوتایی سورهتی القدر

سورهتی (البينة)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِينَ حَتَّى
تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ} نهوانه بی بروابوون له نههلی کیتابو
بتپهرستهکان، حیانهبوونهوهو وازیان له بیروباوهی بهتالی
خویان نههینا تا بهلگهی ناشکریان بۆ نههات: کهبریتی بوو
له رهوانهکردنی پیغهمبهه یان نازلکردنی قورنایی پیروژه.

{رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُطَهَّرَةً. ۳ فِيهَا كُتِبَ قِيمَةٌ} نهو
بهلگهو نیشانه ناشکرایه پیغهمبهه ریکه له خوداوه رهوانه
کراوه بۆ سه ره موو ناده میزادو جندوکه، رهحمهتو
هیدایهته بویان، نایهتی قورناییان بۆ دهخوینیتهوه،
قورناییک: که پاکو خاوینه لهه موو عهیبو نهقصیک.

{وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَةُ} ۴
خاوهن نامهکان له گاورو جوولهکه جوداوازیان تی نهکهوت
مهگه کاتی نهبی که بهلگه یان بۆ هاتو حهقو راستیان بۆ
دمرکهوت، په رته وازهیی ورا جیاییان له بهر نهوه نه بوو سه ری
لی بشیوو راستیان لی گوم ببی، بهلکوو کاتی تهفرهقه یان
تیکهوت: که حهقیان بۆ دمرکهوت، پیغهمبهه ریکیان بۆ رهوانه
کرا: که موحه ممه ده، قورناییکی بۆ نازل کراوه: که له گه
دهقی نامهکانی نهوان یهک دهگریتهوه.

{وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا
الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ} ۵ نهوانه ی دوای
رهوانهکردنی پیغهمبهه ری نیسلام تهفرهقه یان تیکهوت بوونه
گرو گرو، له حالیکدا نهوانه له ته وراتو نیجیلدا یان له
قورناندا فه رمانیان پی نه کراوه به عیبادهتکردن بۆ هیچ
کهسیک نیلا بۆ خودا نهبی.

{إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ
خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ} ۶ بیگومان نهوانه ی کافرو بی
بروا بوون له نههلی کیتاب، پشتیان له نامه ناسمانییهکان

سورة البينة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۱ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۲
لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ۳ نَزَّلَ الْمَلَكُ وَالرُّوحُ
فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ۴ سَلَّمْنَاهُ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۵

سورة البينة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِينَ
حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۱ رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُطَهَّرَةً ۲
فِيهَا كُتِبَ قِيمَةٌ ۳ وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ
بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَةُ ۴ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ
لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ
الْقِيَمَةِ ۵ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ
فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ۶
الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ۷

هه لگرووه، بانگه وازی پیغهمبهه رانیان رهتکردوتهوه، له
خاوهن نامهکان - جوولهکه و فهله - و بتپهرستهکان نهوانه
هه موویان سه ره نجامیان له روژی قیامهتدا ناگری دۆزهخه،
تور دهرینه ناوی و بۆ ههتا ههتایی تیدا دهمینهوه.

{إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ} ۷
بیگومان نهوانه ی بهدل نیمانیان به خودا هیناوه، برویان
به نامه ناسمانییهکان و پیغهمبهه ران و روژی قیامهت هیناوه،
کردهوهی باشیان نه نجام داوه به زوبانیش نهو بروایه
دهرده برن. نهوانه باشرین مهخلووقاتن له نیستاو له
داهاتوودا.

{جَزَاؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ، ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ
رَبَّهُ} ۸ پاداشی نهو موسولمانه دلسوزانه له روژی قیامهتدا لای
خودا خویان له پاداشتی نیمان و کردهوهی باشیان باخو
باختی بهههشتی رازاوهیه، که به ژیر درهختی باخهکانداو

به ژیر باله خانه و خانوو مگانیندا جوگا و جو بار ده کشین. بو هتا هه تایه تییندا ده میننه وه و لیان و مرزنابن و لیان دمرناچن به لکوه بهرده وام له زمته و مرده گرن و له و خو شییه راده بویرن. نه وانه خودا لیان رازییه، چونکه له ژیانی دونیا یاندا پابه ندی فه رمانی خودا بوون به گویره ی شهریه ته و یاسای نه و هه لسه و کهوتیان کردوه، نه وانیس له خودا رازین.

کوتایی سورته الینه

سورته (الزلزلة)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱ إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا} کاتیک زهوی راتله قاو و هه شه توله کهوت و به توندی کهوته جونبوش و له رزه، به جو ریکی و؛ که هه رچی و به سه ریه وه تیک بر وخی و تیک بشکی و هیچ شتیک له شوینی خو ی نه مینی.

{^۲ وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا} زهوی هه رچی تییدا بوو له مردوو گهنج و جه واهیرات دهری هاویشته و خو ی خالی کرد.

{^۳ وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا؟} هه موو که سیک له دیمه نی زهوی سه رسام ده بی و ده لی؛ نه وه زهوی جیه ته؟ بوچی و به شه شه توله کهوتوو و زیرو جه واهیراتی ناو خو ی فری دمه ته دمره وه؟

{^۴ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا} له و روزه دا؛ که نه و به ری ته نگانه و ترسو و سامو پشیوی هه موو کون و قوزبنیکی گرتوته وه و زهوی به شه قاتوله کهوتوو، زهوی هه والی خو ی ده گپ رته وه، راستی ده لی؛ دمر به ری هه ر کرده میه کی له سه ری نه نجام درایی به خیره و شه ریه وه، په رومردگار و مزوبانی دینی و شایه تی له سه ر به نده گان ددها.

{^۵ بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا} به فه رمان و نیگای خودای تویه، په رومردگار نیزنی داوه؛ که شایه تی بدا. یان مانای {يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا} له و روزه دا زهوی به زمانی حال سه رگورشته ی خو ی بو ناده میزاد ده گپ رته وه، هوی و هه شه توله هاتنی خو ی بو مه ردوم باس ده کاو تیی ده گه یه نی، که نه و جم و جوله نا ناساییه ی سه رمه تای دونیا

جَزَاؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ. ﴿٨﴾

سورة الزلزلة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ﴿١﴾ وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ﴿٢﴾ وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ﴿٣﴾ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ﴿٤﴾ بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا ﴿٥﴾ يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَلُهُمْ ﴿٦﴾ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾

سورة الزلزلة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَدِيدِ صُبْحًا ﴿١﴾ فَأَلْمُورِ بِتِ قَدَحًا ﴿٢﴾ فَأَلْغَيْرِ بِ صُبْحًا ﴿٣﴾ فَأَلْزَنِ بِهِ نَقْعًا ﴿٤﴾ فَوْسَطْنِ بِهِ جَمْعًا ﴿٥﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ﴿٦﴾ وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ﴿٧﴾ وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ﴿٨﴾ أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ﴿٩﴾

ویرانبوونه، هوی ویرانبوونه کهشی نه ویه خودای تو وای سروس بو کردوه؛ که ویران ببی، هوی ویرانبوونی بو ره خساندوه، که نه مانی هیزی کی شنده یه.

{يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَلُهُمْ} له و روزه دا؛ که دونیا به ته وای ویران ده بی و هه موو دیار دیمیه کی بونه و مر تیک ده چی، ناده میزاد له گو په گانیان رادمین و به ره و ساری مه حشه ری ده کشین بو حیساب و لیکۆلینه وه له گه لیان، رنکو و روخسارو حال و مزعیان جیا جیا یه، هه ندیکیان دلنیان و به رچا و روون، هه ندیکیان ترس دایگرتوون، بریکیان رنکی به هه شتیانیان پیوه دیاره، هه ندیکیان رنکی دوزه خیانی نیشتوو.

{^۷ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ.} و مَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ} هه رکه سیک به نه ندازه ی گه ردیله یه ک کاری باشی نه نجام دابی، بیگومان رۆزی قیامت له نامه ی نه عمالیدا ده ی بینیه وه و پاداشی له سه ر و مرده گریته وه، هه رکه سیک به

نه اندازهی گهر دپله یه ك خراپه ی نه انجام دابی، لهو روژدها
له نامه ی نه عملیدا دهی بینیته وه و سزای عادلانہی له سهر
ومرده گریته وه.

کوتایی سوره تی الزلزله

سوره تی (العاديات)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا} سویند بهو نه سپانه ی که جه نگا و مران
هه لینگیان دده دن له گوژمه پانی جه نگدا به تاو دین و دمه چن و
دمپر مین، هانکه هانکیانه {^۲فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا} سویند بهو
نه سپانه ی که بلیسه ی ناگر له ژیر سمیانه وه دمه ده چی کاتی
به پرتاو غار دده دن و نال و بزماری ژیر سمیان له به ردو شتی
رهق ده خشی.

{^۳فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحًا} هه لته ت بهرن بوسهر دوژمن
له به رمبه یاندا {^۴فَأُتْرُنَّ بِهِ نَفْعًا} بهو هه لته ت و غاردانه
له به رمبه یاندا ته پ و توژیان به رپا کردووه گوژمه پانی جه نگیان
پر کردووه له ته پ و توژ... {^۵فَوْسَطْنَّ بِهِ جَمْعًا} نه مجار به
هه لته ت و پرتاو خو یان هه لدا و ته ناو کومه لی دوژمنه وه و
ریزو کومه لی دوژمنیان تارو مارو په رته وازه کردووه.

{^۶إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ} بیگومان ناده میزاد به گشتی
به رامهر به نیعمه ته گانی خودا سپله و کافره، زور ینکاریان
دهکا. له پاساوی نهو هه موو نیعمه تانه دا: که خودا پیی
به خشیوه هیچ سوپاسی خودا ناکا.

{^۷وَأَنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ} ناده میزاد بوخوی شایه ته له سهر
کوفرو سپله یی خوی، واته: به زمانی حال شایه تی له کوفری
خوی ددها، له قسه و کرده و گانی شیدا به ناشکرا کوفرو بی دینی
پیوه دیاره، {وَأَنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ} خودا شایه ته به سهر
سپله یی و کوفرو خراپه کاری ناده میزاده وه {^۸وَأَنَّهُ لَحُبُّ الْخَيْرِ
لَشَهِيدٌ} بیگومان ناده میزاد به هو ی نهو وه: که زوری مال و
سامانی خو ش دمو ی رزو و چروکه، هه لپه بو کؤکر دنه وهی
دهکا و دلی نایه لیی ببه خشی، ناتاجانی لی بی به ش دهکا.
{^۹أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ} ^{۱۰}وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ.
^{۱۱}إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ} نایا نهو وه نهو ناده میزاده بی دین و

وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ^{۱۰} إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ^{۱۱}

سُورَةُ الْقَارِعَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقَارِعَةُ ^۱ مَا الْقَارِعَةُ ^۲ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ
^۳ يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ^۴
وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ^۵ فَأَمَّا
مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ^۶ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ
^۷ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ^۸ فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ
^۹ وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَةٌ ^{۱۰} نَارُ حَامِيَةٍ ^{۱۱}

سُورَةُ الْقَارِعَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ تَكُنْ مِنَ الْكَافِرِينَ ^۱ حَتَّىٰ دُرِّمَ الْمَقَابِرَ ^۲ كَلَّا سَوْفَ
تَعْلَمُونَ ^۳ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ^۴ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ
عِلْمَ الْيَقِينِ ^۵ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ^۶ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا
عَيْنَ الْيَقِينِ ^۷ ثُمَّ لَتَسْتَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ^۸

سپله و پینه زانه نازانی کاتیک مردوی ناو گوژمه کان زیندو
کرانه وه، پازو نیازو مه به سستی شراوه ی ناو دلته کان ناشکرا کرا
بیگومان په رومردگاری نهو مردووه زیندو کرا وانه ناگاداری
حال و مزعیانه، هیچی له باومرو کرداری نه وانه لی گوم نابیی،
به گوپره ی کرده و مکانیان سزاو پاداشتیان ددهاته وه.

کوتایی سوره تی العاديات

سوره تی (القارعة)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱الْقَارِعَةُ} قاریعه ناویکه له ناوه گانی روژی قیامت وه کوو
(الحاقة) و (الطامة) و (الغاشية...) هتد. و دهجه ته سمیه ی
قیامت بهم ناوه لهو روو و مویه هه رچی دل هیه لهو روژدها
داده چله کی. {^۲مَا الْقَارِعَةُ} دمی نهو روژه چ روژیک بی؟
ناخو کاره ساته گانی چو بن؟ واته: نه و منده روژیک ی
سامناک و پر کاره ساته جگه له خودا که س نازانی چونه.

{وَمَا أَذْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ} نەتۇ چوزانى ئەو رۇۋە چ رۇۋىكە؟
واتە: تا نەيىنى نازانى چىە، كە دەشى بىنى ئەۋەندە
سامناكە ھەست بەكەمىكى دەكەى.
{يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَافِرَاتٍ الْيَمِينِ} ئەو رۇۋە
ئادەمىزادەكان لەگۇرەكانىان دىنە دەرەۋە، بەبى نامانچ و
مەبەست دەسۋېنەۋە، ھەرىكەيان رولە لايەك دەكاو بەرەو
شۈيىنىك دەرۋا، دەلىنى پەپولەى بىلاۋەبۈۋ، يان دەلىنى
مىشولەو كوللەى پەرشو بىلاۋ.

{وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنفُوشِ} كىۋەكان ۋەكۈۋ خورى
كراۋەو بە شەكراۋو شىكراۋمىان ئى دى بە وزە بايەك
بەحەۋادا بىلاۋ دەبىتەۋە. {فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ} فَهُوَ فِي
عِشَّةٍ رَاحِيَةٍ} جا ھەركەسىك لەتەرازۋى ئەعمالدا كىرەۋە
چاكەكانى زۇرتىرەن لەكەردەۋە خراپەكانى، ئەۋە دەكەۋىتە
زىانىكى خۇشەۋە ۋەھا لىى رازىە ھىچ ناگوزرىەكى لىى نىە.
{وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ} فَأَمُّهُ هَارِيَةٌ. {وَمَا أَذْرَاكَ مَا هَيْدَةٌ} نَارَ حَامِيَةٍ} كەسىكىش لەتەرازۋى ئەعمالدا خراپەكانى لە
چاكەكانى گرانترەن يان كىرەۋەى چاكى نەبى، يان شىتىكى
ۋاى نەبى بەشت حىساب بى ئەۋە شۈيىنى حەۋانەۋەى
دۈزەخە، كەشۈيىنىكى بەھىلاكبەرە، قوۋ و گەرم و ناگردانە،
نەتۇ چوزانى ئەو ناگرە سامناكەى دۈزەخ چۈنە؟ ئەۋە
ئاگرىكى زۇر گەرم و لەرادەبەدەر سۈتېنەرە. بلىسەدارو
ترسناكە.

كۇتايى سورەتى القارعة

سورەتى (التكاثر)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{أَلْهَأَكُمُ التَّكَاثُرُ} حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ} شانازى كىرەن بە مالو
مندالو دارو دەستەى زۇرتان ئىۋەى بى ئاكا كىرە لەخۇدا
پەرسىتى، ھەئىنان بۇ ھەئەكەردن بۇ كۆكردنەۋەى مالو
سامان و ھەبۈۋى خىزان و مندالو پەيداكىردنى دارودەستە،
ئىۋەى لە بەندايەتىكىردن بۇ خۇدا غافل كىرە، ھەتا مىردن
لەنكاۋى يەخەى گىرتن تىكىۋە ۋە پىچان و بەرەو گۇرستان
رۇيىشتن.

{كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ} ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ} ۋانىە، ئىۋە
بەھەئە چوۋن، نەدەبۈۋ ئەۋەندە كۆل بە دۇنياۋە ھەئەگىر
ئەو ھەئەبە بىكەن بۇ مال كۆكردنەۋەو خۇ دەۋلەمەنكىردن و ئى
نەبەخشىنى، كە ئەۋە سەردەكىشى بۇ لىك دابىران و رى لىك
بۈۋن و دزايەتى كىردنى يەكترى و لەبىرچوۋنەۋەى قىامەت و
سەرنىجام خەسارتمەندى دۇنياۋ قىامەت دەبىن، ئىۋە
سەرنىجامى ئەو ھەئەۋىست و كىرەۋانەتان رۇۋى قىامەت بۇ
دەردەكەۋى، پاشان جارىكى تر پىتان دەلىين: ۋانىەو ئىۋە
بەھەئەچوۋن لەۋە بەۋلاۋە رۇۋى قىامەت دەزان.

{كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ} ۋاز لەو ھالەتە بى ئاگىۋى و خۇ
غافل كىرەن بىنن، بىگومان ئەگەر ئىۋە بەدلىيى بزانن بۇ
كۆى دەچن و چىتان بەسەردى، دۇنياتان پاشگۈى دەخست و
گىنگىتان بەقىامەت دەداۋ ۋازتان لەمال كۆكردنەۋەو
ھەئەكەردن بۇ زۇركىردن و سەرىەكەننى دەھىنا.

{لَتَرْوُنَ الْجَحِيمِ} بىگومان ئىۋە لەقىامەتدا ئاگرى دۈزەخ
دەبىنن سزى بەنىشى دەچىزن. ئاگرىكتان چاۋ پى دەكەۋى،
كە ھەركاتى نىكە و نالەيەكى ئى دى ھەموو فرىشتە
نرىكەكانى بارەگى ئەقەدەس و ھەموو پىغەمبەرەكان بەچۇكا
دىن لە ترس و سام و دىمەنى ئەو دۈزەخە، كە ناۋى خۇى بە
خۇيەۋەيەتى.

{ثُمَّ لَتَرْوُنَهَا عَيْنَ الْيَقِينِ} پاشان بە تەنكىد ئىۋە دۈزەخ
بەچاۋى يەقىن دەبىنن، ھىچ شىك و گوماننات تىپىدا نابى، دەى
خۇتانى ئى بپارىزن، ھەئەۋىستىك مەنۋىن و كارىك مەكەن
شىاۋى ئەو دۈزەخەبىن، بەدەستى خۇتان خۇتان توۋشى ئەو
شۈيەنە مەكەن.

{ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ} بىگومان ئىۋە لەۋەدەۋا
پرسىيارتان ئى دەكىرى دەربارەى ئەو نازو نىعمەتەى لە
قىامەتەى بى ئاكا كىرەۋن پرسىيارتان ئى دەكىرى دەربارەى
ھەموو نازو نىعمەتەىكى پىتان دراۋە ۋەكۈۋ لەشساغى و
ئارامى و خۋاردن و خۋاردنەۋەى خۇش و ھەموو نازو
نىعمەتەىكى تر.

كۇتايى سورەتى التكاثر

سورةتى (العصر)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱ وَالْعَصْرِ. إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ} سویند به رۆژگار که به سەر ئادەمیزاددا تیبەر دەکا و پەرە لەروداو و گۆرانکاری و هەلەوگیڕ کردنن گۆرانی شەو رۆژ، هاتنی تاریکی و نەمانی روناکی و بە پێچەوانەو، گۆرانی روداو و هەلۆیست و حال و ئەموزاعی فەرمانرەواو دەسەلاتی پاشا و فەرمانرەواگان، که هەموویان نیشانهی هەبوونی خودای تاک و تەنها و خاوەن دەسەلاتی رەها و بێ سنورن. یان سویند بەکاتی عەصر که کاتیکی پێرۆزە.

{^۲ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالْحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ} مەگەر ئەوانەیان نەبێ: که خاوەنی برپای پتەوو کردەوی چاکن، وێرای ئیمانی دامەزرێ، کرداری چاکیش دەکەن، ئەوانە خەسارتمەند نین، هەروەها ئەوانەش که نامۆزگاری یەکتر دەکەن: که بەردەوامن لەسەر حەق و حەقخوازی که بریتییە لە یەکتاپەرستی و پابەندبوون بە شەریعەتی خودا و دوورە پەڕیزی لەهەرشتیک نە یێ کراوە، صەبرگرتن لەسەر ئەنجامدانی تاعەت و خوداپەرستی و پشوو دریزی بەرامبەر بە ئا و موصیبهت.

کۆتایی سورةتى العصر

سورةتى (الهمة)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱ وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ} ریسوایی و عەزابی دۆزەخ بۆ هەموو ئەوانەى پاشملە باسی ئادەمیزادانی تر دەکەن بەشیۆمیهکی ناشیرین و لەپێز داگرتنیان، یان رۆبەرپوو تانەیان یێ دەمدن، {^۲ الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ} ئەو تانە و تەشەردەمی گالته بەخەلکی دی دەکا و خۆی بەسەریاندا هەلەدنیتەو و بەخۆی دەنازی و شانازی بەو دەمکا: که مال و سامانی کۆکردۆتەو و دەپێژمێری و لیکی دەداتەو و پێکی دەگری.

{^۳ أَتَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ} پێی وایه: ئەو مال و سامانەى کۆی کردۆتەو و سەریهکی ناو هەمەری دەکا و مردنی یێ دوور دەخاتەو؟

سورة العصر

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱ وَالْعَصْرِ. إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ} إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالْحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ

سورة الهمة

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱ وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ} الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ. {^۲ يُحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ.} كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ {^۳ وَمَا أَذْرَكَ مَا لَحُطَمَةُ} نَارُ اللَّهِ الْمُوقَدَةُ {^۴ الَّتِي تَطْلُعُ عَلَى الْأَفْنَدَةِ} إِنَّمَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ {^۵ فِي عَذَابٍ مُّتَدَدٍ}

سورة التوبه

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ} أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدُهُمْ فِي تَضَلُّلٍ {^۲ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ} تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ {^۳ فَجَعَلَهُمْ كَعَصِفٍ أَلْكُورِ}

{^۴ كَلَّا} نەخەیر با وانەزانى، با وازبێنى لەو بیروباوەرو هەلۆیستەى. {^۵ لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ} بە تەنکید ئەو دەم شپۆ دڵ پیسە دونیا ویستە مال کۆکەرەومیە توپ دەدرێتە ناو دۆزەخو و خۆی و مالی و سامانی فرێ دەدرێتە ناو ئاگرەو، ئاگریک هەرچی تیێ فرێ درێ وردوخاش دەبێ و بەسەریهکدا دەترش.

{^۶ وَمَا أَذْرَاكَ مَا الْحُطَمَةُ} ئەتۆ چوزانى (حوطەمە) چییه؟ کهى تۆ دەزانى ئەو ئاگرە وردوخاشکەرە چیە و چۆنە؟ {^۷ نَارُ اللَّهِ الْمُوقَدَةُ} ئەو ئاگریکە بەفەرمانى خودا هەلگیرسێ، هەرگیز کۆزانەوێ نیه و قەت دانامرکى، شیاوی ئەو خۆ بەزلزان و لوتبەرزانهیه، ئەو ئاگرە ئاگریکە جوداوازه له ئاگرى ناسایی و هەرچی تیێ فرێ درێ دەپهاری.

{^۸ الَّتِي تَطْلُعُ عَلَى الْأَفْنَدَةِ} ئاگریکی وەهایه هێرش دەباتە سەر دڵەکان، ئەو دڵانە دادەپۆشێ: که کانگای کوفرو فیزو چروکین، بەزیندویی دڵەکان دەسوتێنێ، بەتایبەتى ناوی

به چری بهردمبارانیان کردن، همره ردیک که پئیان دهکوت
یه کسر له تهوقی سه ریانه وه تا ناوسکیان دادرزاو دادهمشا!
{^۵ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّا كُولٍ} پهرومردگار وهکوو کای خوراوی
لی کردن، وهکوو خوراکی نازهل که ههزمی کردبی و دمری
دابیتته وه.

کوتایی سوره تی الفیل

سوره تی (قریش)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱ إِيْلَافٍ قُرَيْشٍ. ^۲ إِيْلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ. ^۳ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ}. پهرومردگار لهشکری نهبرمه هی لهناو برد بؤ
نه وهی قورمیشیبه کان لهناو خویاندا پیکه وه نولفت بگرن و
یه کیه تی و ته بایی بکه ویتته ناویانه وه، وهگری نهو خاک و
دمفه ره ببن، هؤگریان بؤ دهمسته بهر ببی به هوی هاتووچویان
زستان بؤ یه مهن و هاوین بؤ شام، بؤ نه وهی ریژی که عبه
پایه داربی و نهوان لهو ریژیوشکوه مندیبه بههرمه مند ببن.

{^۴ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ} بهندایه تی بؤ نهو خودایه بکه ن:
که به هوی هاتووچوتان بؤ یه مهن و شام خوارده مهنی پیداون و
رزق و رۆزی بؤ زور کردن و قات و قریتان به خوه نه بی نیوه،
له برستی رزگاری کردوون. {وَأَمَّنْهُمْ مِنْ خَوْفٍ} به ههزل و
نیحسانی خوی نارامی و دلنایی بؤ رهخساندوون، ترسی
دهستدریژیکار و هیرشبه رانتان نیه و دلنیا له سه لامه تی
گیان و مال و سامانتان، که واته نیوه ته نیا نهو خودایه بناسن و
عیبادت هه بؤ نهو بکه ن، بتو صهنه م مه که نه هاوهل و
هاوبهش، دلسوزانه یه کتابه رستی بکه ن و له ناخه وه ملکه چی
هه رمان و جله و گریه کانی ببن.

کوتایی سوره تی قریش

سوره تی (الماعون)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱ أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالذِّنِّ} نیا زانیوته و دیناسی کییه
نهو که سهی رۆزی قیامت به درق دهرانی و برپای به حیساب و

دلکه کانی هینا چونکه شوینی بیروباومری هاسیدو نیازی
پیس و کانی رهوشتی ناشیرین و کرده وهی خراپن، ههروه ها
چونکه نه ندامیکی زور ناسک و هه ساسه له جهسته ی
ناده میزاددا به پچوکتین نازار نیشی زوری بی دهگا.

{^۲ إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّصَدَّقَةٌ} نهو ناگره به سه ریاندا زاله و له ناوخوی
گرتوون، دمرگاکانی دۆزه خیان له سه ر گال دراوه، هیج
به نه جهره و کون و که له بهریان له سه ر ناگریته وه.

{^۳ فِي غَمٍّ مُّمَدَّدَةٍ} نهوان به سه راونه وه له ناو جهند
کۆله که یه کی دریژکراومدا. واته: دزبانیی و کۆنترولیان لی
به سه تراوه و به هیج شیوه یه ک ریگای دمرچوونیان نییه و
هه رگیز فوتارنابن.

کوتایی سوره تی الهمة

سوره تی (الفیل)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ} نهتو نازانی نهی
محمد! به زانی نیکی ته و اوو بی په رده و مکوو نه وه بؤ خوت
ناگاداری روداوه که بووبی، خودای تو چی به نه برمه وه و
لهشکری زور و بی شماری کرد که بری فیلیان بی بوو بؤ
روخاندنی کابه. نازانی چوون تاروماری کردن و که عبه ی
پاراست له نیازو مه بهستی نه برمه وه لهشکره که ی؟

{^۲ أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ} نیا پیلان و نه خشه که یانی
هه نه وه مشاندنه وه؟ واته: نهتو نازانی که خودای تو مه کرو
پیلانی نه برمه وه و سوپاکه ی بؤ روخاندنی کابه و
چه وساندنه وهی دانیشتوانی مه که وه دهوروبه ری پووج
کرده وه و نه وهی دمیانوویست بویان نه هاته جی، نه یان توانی
بکه نه که عبه و بیروخینن، به لکوو خودا تاروماری کردن و
ناسه واری برینه وه.

{^۳ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ. ^۴ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ}
نهو بوو پهرومردگار جهند بؤله بالنده یه کی ره شه ره شه ی،
له لای دمریاوه رهخساند، کۆمه ل کۆمه ل هیرشیان هینایه سه ر
سوپای نه برمه هه، هه ریبه کی که لهو بالنده انه سی به ردی
هه لگرتبوو دانه یه ک به دمنوکی و دوو دانه شی به قاچه کانیا ن،

لیکولینوه نه؟ نه گهر نایزانی با بیت بلیم: {فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ} نهوه کهسیکه ههتیو دمردهکاتو پیا هه لئه شاخیو و به ناوی ناشیرین له گه لیدا ددهوی، به تورمی و قسهی رهق پائی پیوه دهنی، سته می لی دهکاو مافی خوئی ناداتی، له میرات بی به شی دهکا. {وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ} هانه هانهی خوئی و مال و مندالی نادات بو به خشینی خوراک به هه زارو هه تیوان و یارمه تیدان و به خیوکردنی هه تیو به شیو میه کی جوان. {فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ} الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ شیوی (ومیل) که شیویکه له دوزخ، یان رپسواپی و عه زابی سهخت بو نهو دوو پرووانه ی به روا لئه نویژ دهکهن و هه ر بو نهو میه له ریزی موسولمانان حسیب بکری و خو یان بپاریژن، نهوانه ی له نویژ دهکانیان بی ناگان و هیج گرنگی بی نادهن. {الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ} نهو دوو پرووانه، که گرنگی نادهن به نویژ دهکانیان و نه گهر نه نجامیشیان دهن به بی موبالاتی دهیانکهن.

{وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ} نهوانه حاجات له دراوسی منع دهکهن، هیج پیاو متیکیان له دهست هه لئاومری، (ماعون) بهو شتانه دهگوتری: که خیزانه کان له ناو خو یاندا له یه کتری دهخوازن، هه ر کومه لگایه که به گویره ی داب و نه ریتی خو یان و به گویره ی رۆژگار بو پید او یستی کاتی هه ندی شت له یه کتری دهخوازن و دواپی بو یان دهگپرنه وه، جا نهو دوو پرووانه نه به جوانی خودا به رستی دهکهن، نه چاکه له گه ل خه لکدا دهکهن، ته نانمت نامیری ناو مالیان به نه مانهت و بو کاتیکی دیاری کراو نادهن دراوسی کانیان، نیر نهوه خیر و خیراتی تر هه ر ناکن!

کوتایی سوره تی الماعون

سوره تی (الکوثر)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ} نئمه نهی محمد! خیر و فره یکی زورمان بی به خشیوی و له برانه وه نایه بری لهو خیر و فره چه وزی که و شه ره، خودا گردو و یه تی به نیشانه ی شکومه ندی و ریزلینانی پیغه مبهرو نوممه ته که ی.

{فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ} به رده و امبه له سه ر نه نجامدانی نویژه فه ر ده کان و سونه ته کان، به دل سو زی بو په ر و مرد گاریان نه نجام بده، بو روا لئهت و رپیا مه یانکه، به رده و امبه له سه ر یه کتا به رستی، قوربانی هه ر بو خودا سه ر بره، هه ر ناوی خودای له سه ر بلی: قوربانی و نویژ به شیکن له عیبادت، عیبادت هه ر ده بی بو خودا نه نجام بدری.

{إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ} بیگومان نهو که سه ی رِق و کینه ی له تو یه نهی محمد! رقی له په یام و به رنامه ی تو یه، نهوه دوا بر او و ده جاح کو یرو بی خیر و بره، نهو بی ریز و ناو و شه رته نهک تو!!

کوتایی سوره تی الکوثر

سوره تی (الکافرون)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

سُورَةُ الْكَافِرُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَتَّيِبُهَا الْكَافِرُونَ ۝ (۱) لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۝ (۲)
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ۝ (۳) وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ۝ (۴)
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ۝ (۵) لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ۝ (۶)

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ۝ (۱) وَرَأَيْتَ النَّاسَ
يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ۝ (۲) فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
وَأَسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ۝ (۳)

سُورَةُ الْمُنَافِقِينَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يُدَا أَيْ لَهَبٍ وَتَبَّ ۝ (۱) مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا
كَسَبَ ۝ (۲) سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝ (۳) وَامْرَأَتُهُ
حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ۝ (۴) فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَمٍ ۝ (۵)

{ اَقُلْ يَا اَيُّهَا الْكَافِرُونَ. ۲ لَا اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ } نهی محمد! به کافرمکانی قورپه‌ش بلئ: نهی بئ برپوایینه، نهی هاوبه‌ش دانه‌ران بؤ خودا، من ههرگیزاو ههرگیز عیبادهتی نهو بتو صه‌نه‌مانه ناکه‌م: که نئوه دهمانیپهرستن، به‌هیچ شیوه‌یه‌ک به‌ندایه‌تی نهو خودا درؤزنانه ناکه‌م!

{ ۲ وَلَا اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا اَعْبُدُ } نئوه‌ش تا به‌رده‌وام بن له‌سهر شیرک و بئ برپوایی خؤتان، په‌رستشی نهو خودایه ناکه‌ن: که من دهمیپهرستم. په‌رستراوی من جوداوازه له په‌رستراوی نئوه، نه‌من خودای تاکو ته‌نهاو خاومن صیفاتی خودایه‌تی دهمیپهرستم، ههموو صیفاتی که‌مال و جه‌مالی به‌ره‌هایی تئیدان، خودا درؤزنه‌کانی نئوه به‌ردو داری بئ گیانن، هیچیان له‌دهست نایه.

{ ۴ وَلَا اَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ. ۵ وَلَا اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا اَعْبُدُ } نه‌من نهو خوداپه‌رستیه ناکه‌م: که نئوه دهمی‌که‌ن، چونکه خوداپه‌رستی من یه‌کتابه‌رستیه، { اَلْکُمْ دِیْنُکُمْ وَلِی دِیْنِ } نایینی خؤتان بؤ خؤتانه و هیچ په‌یومندییه‌کی به‌منه‌وه نیه و نایبی. نایینی خؤم بؤ خؤم و هیچ په‌یومست به‌نایینی نئوه‌وه نیه، وا مه‌زانن که نایینه‌که‌تان حقه‌و من برپوام پئیه‌تی!!

کوتایی سوره‌تی الکافرون

سوره‌تی (النصر)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

{ إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ } نهی محمد! ههرکاتی به‌سهر دوزمنه قورپه‌شیه‌کانتدا زال بووی و یارمه‌تیدانی خودات بؤ دهمسته‌بهر بوو، شاری مه‌که‌که‌ت بؤ رزگار کراو بالادهمست بووی. { ۲ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا } ناده‌میزادی به‌رده‌گز عهرمب و ناعهرمب بینین پؤل پؤل دههاتنه ژئر خیؤدتی نیسلامه‌وهو موسولمانبوونی خؤیان راگه‌یاند، نه‌وه { اَفَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا } له‌پاساوی نهو نیعمه‌ته گه‌ورمیه‌دا نه‌تؤ شوکرو سوپاسی خودا بکه، نوؤژمکانت به‌رپیک و پئیکی نه‌نجام بده، به‌رده‌وام به له‌سهر یه‌کتابه‌رستی و ههر شتیک بؤخودا نه‌شی پائی مه‌دهو لیئی دوور بخهره‌وه، ههمدو سه‌ناو ته‌سبیحی خودا بکه، داوای

لیخؤشبوونی لی بکه، بؤ نه‌وه‌ی نوممه‌ته‌که‌ت چاوت لی بکاو داوای لی خؤشبوونی خودا بکه، ههروده‌ها داوای چاوپؤشی له‌تاوانی موسولمانانیش بکه، چونکه خودا به‌زؤری له‌تاوان و هه‌له‌ی تۆبه‌کاران خؤش دهم!

کوتایی سوره‌تی النصر

سوره‌تی (المسد)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

{ اَتَبَّتْ يُدَا اَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ } ده‌ک له‌ناو بجئ دوو دهمستی نه‌بو له‌هه‌بو و برزن، واته: به‌هیلاک بجئ و بفه‌وتئ نه‌بو له‌هه‌ب، خؤ فه‌وتاو له‌ناو جوو، خه‌سارتمه‌ندی دوونیاو قیامه‌ت بوو، له‌هه‌ردوو دونیادا به‌دبه‌خت و چاره‌پرش بوو. { ۲ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ } مال و سامان و ناوو شوؤرت، رؤزی قیامه‌ت فریاری نه‌که‌وت له‌عه‌زابی خودا نه‌پاراست،

سورة الاخلاص

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ① اللَّهُ الصَّمَدُ ② لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ③ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ④

سورة الفلق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ① مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ② وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ③ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ④ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ⑤

سورة التائیس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ① مَلِكِ النَّاسِ ② إِلَهِ النَّاسِ ③ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَفَائِسِ ④ الَّذِي يُوسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ⑤ مِنَ الْغِيَةِ وَالنَّكَاسِ ⑥

{كَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ} مندالی ئی نهبووه، لهكهسیش نهبووه، نه مندالی ههیه نه باوك و دایکی ههیه، چونكه زاتیکه لهكهس ناجئ، قهديمه و سهرمتای بوونی نیه، کاتیک نهبووه نهو نهبووین، قهبارده ماده نیه. {وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ} كهس نیه هاوشانی نهو بئ، نه لهحهقیقهتی بوونیدا، نه لهحهقیقهتی فهرمان و کردهمیدا، خودایهكه بهبئ نیزن و مهشینتهتی نهو هیج کاریک نهنجام نادری.

کوتایی سورهتی الاخلاص

سورهتی (الفلق)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ. مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ} نهی پیغمهبر! بئین من پهنا دهگرم بهو خودایهتی پهردهی نهبوونی لهت کردو بوونهومری ئی دهرهینا، یان پهنا دهگرم بهخودای بهیانی، كه

فهوتانی مسؤگهر بوو بۆیه به (کرداری پابوردو) تهعبیری ئی دایهوه، نهوهمبوو لهوای جهنگی بهدر بهچهند رؤزیک دهردیکی پیسی تووش بوو به گهرۆلی مرد! {سَيَصْلَى نَاراً ذَاتَ لَهَبٍ} لهقیامهتدا نهبو لههههه دهجیته ناو ناگری بلیسهدارو ههلهگرساو. {وَأَمْرَأَةً حَمَّالَةً الْحَطَبِ} ژنهكهشی كه ناوی (ام جمیل) ده لهگهل نهبو لهههههه دهجیته ناو دۆزهخهوه، لهواقیعهدا ههلهگری چاوگی فیتنهو ناشووبه، فیتنهو دوو زوبانیكه هههمیشه لههههههه و تهقهللادیه بۆ ناشوب نانهوه لهنیوان پیغههمبهرو مهردومدا. یان {حَمَّالَةَ الْحَطَبِ} نامازه بۆ نهوه دهكا: كه دړك و چقلی لهكۆلی خوئی دهداو بهشهو دهجوو لهسهر ریگای پیغههمبهر (صلی الله علیه وسلم) بلاوی دهكردهوه. {فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ} گوریستی نهستوری بادراو لهپوشی خورما و لهملیاو هههمیشه كۆلهداری فیتنهیی و ناشوبی بهكۆلهوهیه و دئو دهجئ بۆ نانهوهی ئازاوه و خۆش کردنی ناگری فیتنهیی.

کوتایی سورهتی المسد

سورهتی (الاخلاص)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ} نهی محمدا! بهو كهسانه بئین، كه پرسپارت ئی دهكهمن خودای تۆ چۆنهو چیه؟ بئین، خهبهری راست و واقیع نهومیه نهو خودایه كه (واجب الوجود) ده، بوونی پیویسته و نهبوونی نابئ، ناوی (الله) یه و تاك و تهنهایه لهزات و سیفاتیدا، كهس هاوههلی نیه و بئ نمونهو هاوشانه، واته: نهو خودایهتی ئیوه دمیانس و دان بهومدا دهنین، كه بهدیپینههه ناسمانهكان و زهوییه ئیوشی بهدیپیناوه یهكه و تاك و تهنهایه لهخودایهتیدا. كهس هاوشانی نیه لهخودایهتیدا، لهههموو رویهكهوه تاك و تهنهایه!! {اللَّهُ الصَّمَدُ} ههر نهللآ داوای ئی دهكرئ بۆ دابین کردنی پیویستی، بۆ ههموو کاریک داوا لهو دهكرئ، چونكه ههر نهو دهتوانئ بههانای ئاتاجانهوه بئ، واته: (الله) نهو خودایهیه ههموو دروستکراویك پهناى بۆ دهب، كهس بئ نهو ناتوانئ ببئ و بزئ، ههموو كهس موحتاجی نهوه.

{^۴مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ} له‌شهر و زوبانی شه‌یتانی ختوکه‌دمر، نه‌و شه‌یتانه‌ی سهرمتاتکه له‌ نادمیزاد دمکا، دیته‌ پی‌شهر و ده‌چیته‌ دواوه، خو له‌ نادمیزاد نزیک ده‌کاته‌وه بوئه‌وه‌ی تاوانی پی‌ نه‌نجام بدا، که ناوی خودای هینا ده‌کشیته‌وه بو دواوه. نیبنو عه‌بباس دمفه‌رموی: شه‌یتان له‌سهر دلی نادمیزاد مؤته‌که‌ی دواوه، ههر که نادمیزاده‌که غافل بوو خودای له‌بیر جووه، ختوکه‌ی دلی دمداو له‌خشته‌ی دمبا، که ناوی خودای هینا ده‌کشیته‌ دواوه.

{^۵الَّذِي يُوسَسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ} نه‌وه‌ی خه‌یال و وسوسه‌ی خراپ دمخاته‌ ناو دلی نادمیزاده‌وه هانه‌ هانه‌ی دمداو بو نه‌نجامدانی کاری خراپ یان نه‌کردنی کاری باش، یان دوو زمانی بوختان ده‌کا بوئه‌وه‌ی دلی دوو که‌س یان دوو کوومه‌ل له‌یه‌کتر کرمی بکا.

{^۶مِنْ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ} نه‌و وسواس‌که‌ره یان شه‌یتانی جندوکه‌یه، یان شه‌یتانی نادمیزاده، خه‌یال و خه‌ته‌ره ده‌خه‌نه‌ دل و دموونی نادمیزاده‌وه، دلی بی‌ ناگا و خالی پر ده‌که‌ن له‌ رق و کینه، دوو زمانی و بوختانی جو‌راو جو‌ر هه‌لده‌به‌ستن، نادمیزادی فیتنه‌و دوو زمان خو‌ی ده‌کاته‌ دلسۆزو ده‌ست ده‌کا به‌ هه‌لرشتنی درۆ ده‌له‌سه، دلی کابرای بی‌ ناگا پرده‌کا. ده‌بی‌ رۆژانه‌ له‌م سهر زه‌وییه‌دا چه‌ند راپۆرتی درۆ ده‌له‌سه‌ له‌ شه‌یاتینی نادمیزاده‌وه بنووسری دزی بی‌ خه‌تایان!

به‌یارمه‌تی خودای به‌خشنده‌و میهره‌بان رۆژی ۲۰۱۲/۱۲/۱۸ له‌ نووسین و ناماده‌کردنی نه‌م خولاصه‌یه‌ بوومه‌وه که به‌ (خولاصه‌ی ته‌فسیری ره‌وان) ناوزه‌دم کردوو هیسوادارم جیگه‌ی ره‌زامه‌ندی خوینه‌ری موسولمان بی‌، داواکارم په‌رومردگار به‌ لوظف و که‌رمی خو‌ی بیخاته‌ سهر تای ته‌رازووی چاکه‌م و نیم وهریگری، له‌تاوانم خو‌شین و بمخاته‌ به‌ر بارانی ره‌حه‌تی بی‌ پایانی، باوک و دایک و ماموستاو خیزانم له‌ فه‌رو به‌ره‌که‌تی نه‌م ته‌فسیره‌ به‌هرمه‌ند بن و خودای مه‌زن بۆمان بکاته‌ زه‌خیره‌ی قیامه‌ت.

به‌و نوورو روناکییه‌ی ئارامی ده‌خاته‌وه‌و ترس و خو‌هی تاریکی لادمبا، یان په‌نا ده‌گرم به‌خودایه‌ک به‌دییه‌نه‌ری هه‌موو بوونه‌ومره، په‌نا ده‌گرم به‌زاتی پاکی له‌شهر و نه‌گبه‌تی ههرچی دروست کردوو.

{^۲وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ} په‌نا بگره‌ له‌شهر و نه‌گبه‌تی شه‌و که به‌تاریکی خو‌ی به‌سهر بوونه‌ومردا ده‌کش و مه‌ردوو داده‌پۆشی به‌ره‌نگیک، که رزگار بوونی لی‌ ناگری و ده‌بیته‌ مایه‌ی ترس و بیمیکی زۆر، چونکه‌ کاتیک شه‌و رووی زه‌وی داده‌پۆشی له‌که‌ل خو‌یدا ترس دینی.

{^۴وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ} په‌نا بگره‌ له‌زیانی شه‌و دوو روو دوو زمانه‌ی به‌ره‌دموام خه‌ریکی تیکدانی نیوان باوک و فه‌رزنده‌و ژن و می‌رد و خزم و که‌س و کارو برادران، دلیان له‌یه‌کتر کرمی ده‌که‌ن، فی‌ل له‌هه‌ست و شعوری شه‌م و شه‌و ده‌که‌ن و له‌خشته‌یان دمبه‌ن؟ به‌رواله‌ت جادوبازی ده‌که‌ن، گری له‌داوه‌ دمزوو ده‌سه‌سر ده‌ده‌ن و فووی پیداده‌که‌ن و لاسایی ساحیر ده‌کان ده‌که‌نه‌وه‌و په‌په‌روی داب و نه‌ریتی شه‌وان ده‌که‌ن.

{^۵وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ} په‌نا بگره‌ له‌شهری هه‌موو چه‌سوودیک که چه‌سوودی به‌مه‌ردومان دمبا ئاواته‌خو‌زی نه‌وه‌یه‌ نازو نیعه‌ته‌یک که‌خودا به‌خشیویه‌تی به‌که‌سانی دیکه‌ له‌ده‌ستیان دهرچی و نه‌مین.

کوتایی سوره‌ی الفلق

سوره‌ی (الناس)

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{^۱اِقْلُ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ} شه‌ی محمد! بلی: په‌نا ده‌گرم به‌ په‌رومردگاری نادمیزاد، به‌چاودپرو به‌ختوکه‌ریان.

{^۲مَلِكِ النَّاسِ} به‌ خاوه‌ن و پاشای نادمیزاد شه‌و که‌سه‌ی ده‌سه‌لاتی ته‌واوو ره‌های هه‌یه، {^۳اِلَهِ النَّاسِ} به‌ په‌رستراوی نادمیزاد، که ههر شه‌و شی‌اوی به‌ندایه‌تی بو‌کردن و په‌رستنه، ههر شه‌و په‌رومردگاری نادمیزاد، پاشای نادمیزاد، خودا و په‌رستراوی نادمیزاد هه‌موو بوونه‌ومر دروستکراوی شه‌و، ملکی شه‌و، به‌نده‌ی شه‌و، بلی: من په‌نا ده‌گرم به‌و خوایه‌ی خاوه‌نی شه‌و صیغه‌ت و ره‌وشتانه‌یه.

فهره ست

لاپره	ناوی سوره ت
۱	سوره الفاتحه
۸۰ - ۱	سوره البقرة
۱۲۷ - ۸۸	سوره آل عمران
۱۹۲ - ۱۲۷	سوره النساء
۲۴۰ - ۱۹۲	سوره المائدة
۳۰۲ - ۲۴۰	سوره الأنعام
۳۶۲ - ۳۰۲	سوره الأعراف
۳۸۴ - ۳۶۲	سوره الأنفال
۴۲۸ - ۳۸۵	سوره التوبة
۴۵۹ - ۴۲۸	سوره يونس
۴۹۰ - ۴۶۰	سوره هود
۵۱۷ - ۴۹۰	سوره يوسف
۵۳۲ - ۵۱۷	سوره الرعد
۵۴۵ - ۵۳۲	سوره إبراهيم
۵۵۷ - ۵۴۵	سوره الحجر
۵۹۰ - ۵۵۷	سوره النحل
۶۱۸ - ۵۹۰	سوره الإسراء
۶۴۴ - ۶۱۸	سوره الكهف
۶۵۹ - ۶۴۴	سوره مريم
۶۷۹ - ۶۵۹	سوره طه
۶۹۹ - ۶۷۹	سوره الأنبياء
۷۱۸ - ۶۹۹	سوره الحج
۷۳۱ - ۷۱۸	سوره المؤمنون
۷۴۹ - ۷۳۲	سوره النور
۷۶۲ - ۷۴۹	سوره الفرقان
۷۸۴ - ۷۶۲	سوره الشعراء
۸۰۱ - ۷۴	سوره النمل
۸۱۹ - ۸۰۱	سوره القصص
۸۳۳ - ۸۲۰	سوره العنكبوت
۸۴۵ - ۸۳۳	سوره الروم
۸۵۳ - ۸۴۵	سوره لقمان
۸۵۸ - ۸۵۳	سوره السجدة

لاپېره	ناوی سوره
۸۵۸ - ۸۷۶	سورة الأحزاب
۸۸۷ - ۸۸۷	سورة السبا
۸۹۷ - ۸۸۷	سورة فاطر
۹۰۷ - ۸۹۷	سورة يس
۹۲۱ - ۹۰۷	سورة الصافات
۹۳۱ - ۹۲۱	سورة ص
۹۴۷ - ۹۳۱	سورة الزمر
۹۶۲ - ۹۴۷	سورة غافر
۹۷۲ - ۹۶۲	سورة فصلت
۹۸۲ - ۹۷۲	سورة الشورى
۹۹۳ - ۹۸۲	سورة الزخرف
۹۹۸ - ۹۹۳	سورة الدخان
۱۰۰۴ - ۹۹۸	سورة الجاثية
۱۰۱۱ - ۱۰۰۴	سورة الأحقاف
۱۰۱۸ - ۱۰۱۲	سورة محمد
۱۰۲۵ - ۱۰۱۸	سورة الفتح
۱۰۳۰ - ۱۰۲۵	سورة الحجرات
۱۰۳۵ - ۱۰۳۰	سورة ق
۱۰۴۰ - ۱۰۳۵	سورة الذاريات
۱۰۴۵ - ۱۰۴۰	سورة الطور
۱۰۵۰ - ۱۰۴۵	سورة النجم
۱۰۵۵ - ۱۰۵۰	سورة القمر
۱۰۶۱ - ۱۰۵۵	سورة الرحمن
۱۰۶۷ - ۱۰۶۱	سورة الواقعة
۱۰۷۴ - ۱۰۶۷	سورة الحديد
۱۰۸۰ - ۱۰۷۴	سورة المجادلة
۱۰۸۵ - ۱۰۸۰	سورة الحشر
۱۰۸۹ - ۱۰۸۶	سورة المتحنة
۱۰۹۲ - ۱۰۸۹	سورة الصف
۱۰۹۴ - ۱۰۹۲	سورة الجمعة
۱۰۹۷ - ۱۰۹۴	سورة المنافقون
۱۱۰۰ - ۱۰۹۷	سورة التغابن
۱۱۰۴ - ۱۱۰۰	سورة الطلاق
۱۱۰۷ - ۱۱۰۴	سورة التحريم

لاپېره	ناوی سوره
۱۱۰۷ - ۱۱۱۱	سورة الملك
۱۱۱۱ - ۱۱۱۵	سورة القلم
۱۱۱۵ - ۱۱۱۹	سورة الحاقة
۱۱۱۹ - ۱۱۲۲	سورة المعارج
۱۱۲۲ - ۱۱۲۴	سورة نوح
۱۱۲۴ - ۱۱۲۸	سورة الجن
۱۱۲۸ - ۱۱۳۰	سورة المزمل
۱۱۳۰ - ۱۱۳۳	سورة المدثر
۱۱۳۳ - ۱۱۳۶	سورة القيامة
۱۱۳۶ - ۱۱۳۹	سورة الانسان
۱۱۳۹ - ۱۱۴۲	سورة المرسلات
۱۱۴۲ - ۱۱۴۵	سورة النبأ
۱۱۴۵ - ۱۱۴۸	سورة النازعات
۱۱۴۸ - ۱۱۵۰	سورة عبس
۱۱۵۰ - ۱۱۵۱	سورة التكويد
۱۱۵۱ - ۱۱۵۳	سورة الانفطار
۱۱۵۳ - ۱۱۵۵	سورة المطففين
۱۱۵۵ - ۱۱۵۷	سورة الانشقاق
۱۱۵۷ - ۱۱۵۹	سورة البروج
۱۱۵۹ - ۱۱۶۰	سورة الطارق
۱۱۶۰ - ۱۱۶۱	سورة الأعلى
۱۱۶۱ - ۱۱۶۳	سورة الغاشية
۱۱۶۳ - ۱۱۶۵	سورة الفجر
۱۱۶۵ - ۱۱۶۶	سورة البلد
۱۱۶۶ - ۱۱۶۸	سورة الشمس
۱۱۶۸ - ۱۱۶۹	سورة الليل
۱۱۶۹ - ۱۱۷۰	سورة الضحی
۱۱۷۰ - ۱۱۷۱	سورة الشرح
۱۱۷۱ - ۱۱۷۲	سورة التين
۱۱۷۲ - ۱۱۷۳	سورة العلق
۱۱۷۳ - ۱۱۷۴	سورة القدر
۱۱۷۴ - ۱۱۷۵	سورة البينة
۱۱۷۵ - ۱۱۷۶	سورة الزلزلة
۱۱۷۶	سورة العاديات

لايهره	ناوى سورته
۱۱۷۶ - ۱۱۷۷	سورة القارعة
۱۱۷۷	سورة التكاثر
۱۱۷۸	سورة العصر
۱۱۷۸ - ۱۱۷۹	سورة الهمزة
۱۱۷۹	سورة الفيل
۱۱۷۹	سورة القريش
۱۱۷۹ - ۱۱۸۰	سورة الماعون
۱۱۸۰	سورة الكوثر
۱۱۸۱	سورة الكافرون
۱۱۸۱	سورة النصر
۱۱۸۱ - ۱۱۸۲	سورة المسد
۱۱۸۲	سورة الإخلاص
۱۱۸۲ - ۱۱۸۳	سورة الفلق
۱۱۸۳	سورة الناس

